O înălțătoare și lucidă chemare la înflorirea României și la pace în lume

MESAJUL DE ANUL NOU AL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

„Dispunem, dragi tovarăși și prieteni, de tot ce este necesar pentru realizarea programului de înflorire continuă a patriei noastre socialiste... Să facem totul ca anul 1983 să asigure depășirea unor greutăți vremelnice, să ducă la realizarea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, de înaintare mai fermă a patriei noastre spre piscurile tot mai înalte ale civilizației comuniste".

În prag de An nou,
celor ce au sub înaltă
și statornică veghe
destinele noastre,
o fierbinte
și tradițională urare:

să trăiți,
să înfloriți,
ca merii,
ca perii,
în folosul țării!

1
ANUL XXXII (1 458)
Vineri, 7 ianuarie 1983
Flacăra
Săptămânal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Cu încredere în puterea muncii

Un an nou e și un chip de a te naște iarăși speranță : de pace în lume, de tihnă în casă, de ordine și prosperitate în lume. Este speranța dintotdeauna a gospodarului, care știe că nimic nu începe și nu se termină cu el și că există mereu un loc pentru mai bine : ca pacea să fie întreagă și pentru toți, ca tihna muncii să fie și spornică iar ordinea și prosperitatea să nu fie stingherite, în cursul desăvîrșirii lor, de nimeni, nici dinăuntru, nici din afară. La români, Revelionul a fost și rămîne una dintre cele mai umane sărbători și noaptea dintre ani un timp al regăsirii de sine. Fiecare om de bună-credință are indemn sufletesc să se întrebe cum a lucrat și a trăit el în anul ce se încheie și cum va trăi de acum înainte. Nu există om cu gînduri sănătoase care să nu facă la Revelion un legămînt de mai frumos și mai bogat, care să nu-și mărturisească familiei și prietenilor nevoia de dragoste și existență rodnică. Să fim sănătoși ! Să ne trăiască pruncii ! Să fie masa plină întotdeauna ! Să înflorească mai departe țara ! Să fie pace pe planetă !

Starea de spirit a patriei române a fost spusă cu strălucire și înțelepciune de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul adresat întregului nostru popor de Anul nou și cuvintele de temelie ale acestui Mesaj ai tuturor marilor năzuințî și speranțe au fost ascultate de națiune cu sufletul deschis : **„Intrăm în noul an 1983 cu un program clar de muncă privind dezvoltarea armonioasă economico-socială a țării, în vederea înfăptuirii neabătute a hotărîrilor Congresului al XII-lea, a programelor și hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului. În centrul activității din anul viitor se află realizarea obiectivului strategic, economic și politic, de trecere a patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, de realizare a unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile".**

Dacă există o clipă care desparte un an de altul, există în schimb atîtea altele, ce leagă anii, încît obiceiul de a închina prima urare și primul pahar cu vin celor ce veghează la flacăra nestinsă a unor mari vetre industriale se cheamă, de fapt, recunoștință. Am petrecut Revelionul '83 cu lumină și căldură în casă și pentru aceasta trebuie să ne amintim că la Porțile de Fier s-a muncit ca-n zilele obișnuite ale anului, că Termocentrala Mintia-Deva a funcționat cu ciaci grupuri energetice în plin. Vetrele oțelului de la Galați, Hunedoara, Tuicea, Câmpia Turzii ravin în toate toasturile adresate oțelarilor și furnaliștilor și e un act de mîndrie și necesitate să ne aducem aminte acum și astfel că numărul vetrelor cu foc continuu în România e mult, mult mai mare decît știm ori credem că știm. Tomelul speranței este și numărul orașelor și orășelelor unde se lucrează, la foc veșnic, metalul. Urîndu-le sănătate și brațe vînjoase furnaliștilor, trebuie să băgăm încă o dată de seamă că sîntem sănătoși, între altele, și pentru că ne veghează o armată a sănătății publice, că ni se nasc copii și la cumpăna anilor, că antibioticele se fabrică în proces neîntrerupt, asemănător în multe privințe aceluia al oțelului.

Închinînd primul pahar muncii în uzine, ne-am simțit datori, sublimă datorie, să-l închinăm pe al doilea țăranului, omului gospodar care și în ceas de sărbătoare e cu gîndul la brazda și la grajdul vitelor.

„Dispunem, dragi tovarăși și prieteni — a spus în Mesajul către popor președintele Republicii Socialiste România — **de tot ce este necesar pentru realizarea programului de înflorire continuă a patriei noastre socialiste. Acum hotărîtoare sînt activitatea organizatorică, întărirea ordinii și disciplinei, creșterea răspunderii în îndeplinirea sarcinilor în toate domeniile. Să facem totul ca anul 1983 să asigure depășirea unor greutăți vremelnice, să ducă la realizarea în cele mai bune condiții a planului de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, de înaintare mai fermă a patriei noastre spre piscurile tot mai înalte ale civilizației comuniste".**

Este îndemnul și năzuința noastră supremă : bunăstarea țării !

TUDOR OCTAVIAN

Pămîntul rămîne bunul nostru cel mai de preț (pag. 6–7) ● Mircea Diaconu : „Filmul ca viață și viața ca scenariu" (pag. 9) ● 750 de revelioane cu Cenaclul Flacăra (pag. 11–12) ● „PRIMUL OM CU INIMĂ DE PLASTIC" (pag. 23)

607.813 P

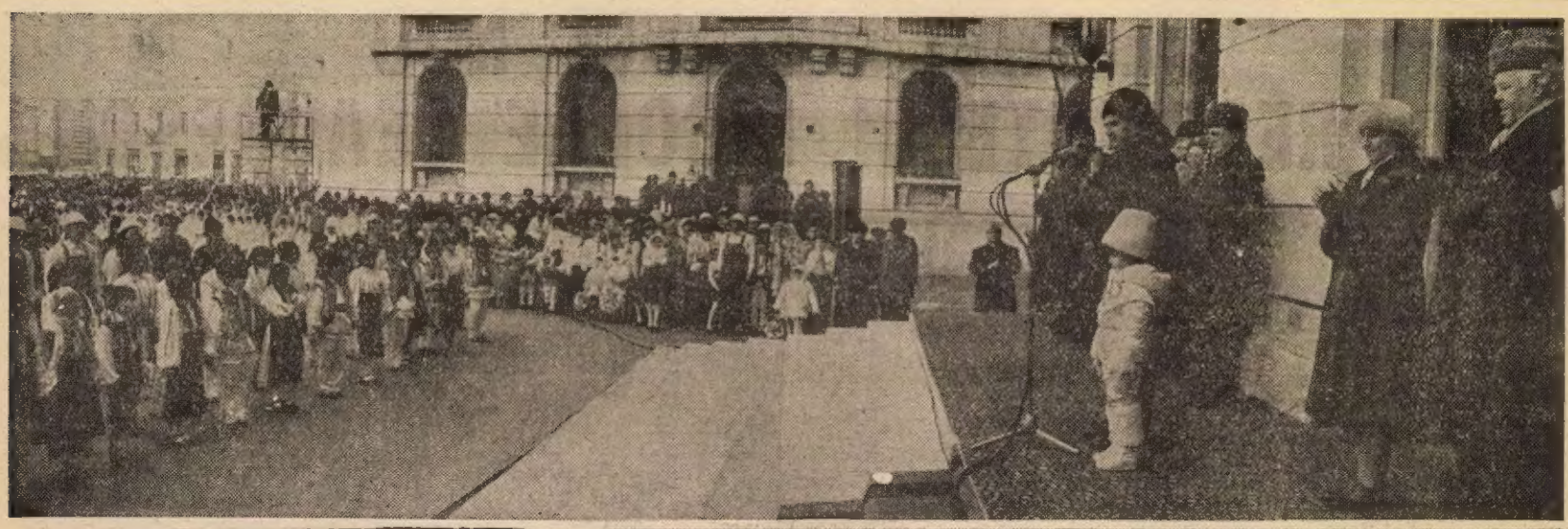

ÎN PREAJMA ANULUI NOU, ENTUZIASTĂ URARE A TINEREI GENERAȚII

Joi, 30 decembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, au primit tradiționala și calda urare de Anul nou a tinerei generații. Emoționantul ceremonial al plugușorului, al cunoscutelor colinde românești, a reunit în fața sediului Comitetului Central al partidului sute de copii și adolescenți din întreaga țară, în mesajul cărora poporul nostru și-a contopit sentimentele de dragoste și recunoștință pentru cei ce le călăuzesc cu înțelepciune destinele spre viitor. După datina veche a acestui pămînt, cetele de colindători, în hainele de sărbătoare descinse din folclorul țării, au exprimat în cîntecele și urările lor mîndria pentru chipul înnoit al României de astăzi, pentru prestigiul ei în lumea contemporană, pentru perspectivele ei luminoase. La cumpăna dintre ani, căiuții din Tudora, călușerii din Rășinari, fluierașii din Dobrotești, formațiile folclorice din Mureș, Alba și Maramureș, rînduite într-un carusel policrom și sărbătoresc, animat de optimismul propriu tinereții, propriu anilor noștri, au oferit celor omagiați un mănunchi de flori alese din grădina florilor poeziei populare românești.

Cu ocazia împlinirii a 65 de ani de viață și a peste 50 de ani de activitate revoluționară, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost adresate urări fierbinți de respect și atașament, cu atît mai înălțătoare cu cît s-au rostit în frumoasa metrică populară a vechilor noastre balade :

Într-o casă românească,
Soarele s-o vieţuiască,
S-a născut, în anu-n care
Se-mplinea Unirea Mare
Un copil cu gînd curat
De lumină însetat.
A plecat în zori de zi
Să înfrunte silnicii,
Nedreptăţi şi închisoare,
Să aducă-n ţară soare.
Unde-a fost de-atunci mai greu
Ţara l-a chemat mereu
Zid puternic să zidească,
Drum de glorie românească.
Dîrz, viteaz, neîncetat
Tinereţea şi-a-nchinat
Pentru-a ţării dimineaţă —
Cu tovarăşa-i de viaţă.
Astăzi, demn şi luminat,
Ţara are brav bărbat,
Ce veghează cu iubire
Pentru-a ţării fericire,
Înţelept conducător,
De partid şi de popor,
Comunist de omenie,
De întreaga Românie
Demn urmat, cutezător,
Înspre comunism, în zbor.

În cuvîntarea sa de răspuns, tovarășul Nicolae Ceaușescu a conturat un chip emoționant al României contemporane, patrie în sînul căreia tînăra generație cunoaște o grijă și o atenție deosebite. „...Am continuat să mergem înainte spre zorile luminoase ale comunismului. Patria noastră — a spus secretarul general al partidului, președintele țării — a devenit mai bogată ; la frumusețile și bogățiile ei s-au adăugat noi unități economice și sociale, noi locuințe, noi construcții sociale din diferite domenii. S-a ridicat continuu bunăstarea poporului nostru, s-au dezvoltat învățămîntul, știința, cultura. Milioane de tineri ai țării noastre — de la șoimii patriei pînă la studenți — au învățat și și-au însușit minunate cunoștințe din toate domeniile de activitate, au învățat să-și iubească patria, poporul". Și tinerii din piața sediului Comitetului Central al partidului, învestiți cu o înaltă încredere, au reîntors conducătorului iubit ovațiile lor frenetice.

Tradiționala întîlnire a conducătorilor de partid și de stat cu tînăra generație a fost o întîlnire a țării cu propriul ei viitor.

P. MIHAI ■

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a participat la Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia

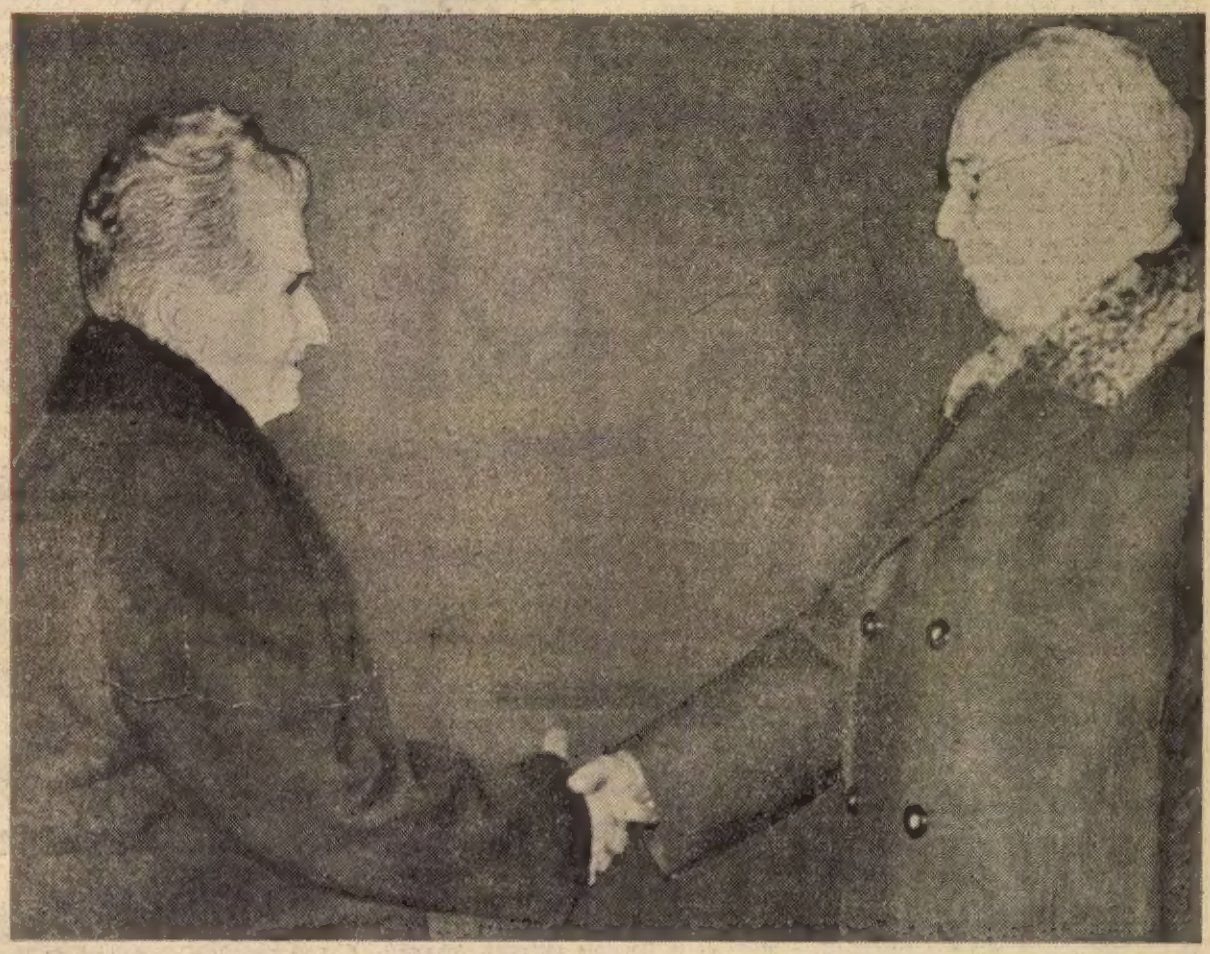

În prima jumătate a săptămînii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat la Consfătuirea, ținută la Praga, a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Conducătorul partidului și statului nostru a fost însoțit de tovarășii Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R., Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, general colonel Constantin Olteanu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul apărării naționale.

Lucrările Consfătuirii, la care au luat parte delegații la cel mai înalt nivel din Republica Populară Bulgaria, Republica Socialistă Cehoslovacă, Republica Democrată Germană, Republica Populară Polonă, Republica Socialistă România, Republica Populară Ungară, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, au fost prezidate succesiv de Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone, Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, I.V. Andropov, secretar general al C.C. al P.C.U.S.

Participanții la Consfătuire au examinat situația din Europa și au efectuat un schimb de păreri cu privire la alte probleme internaționale. În acest context, au fost luate în discuție direcțiile principale ale luptei, în etapa actuală, pentru prevenirea pericolului unui război nuclear, pentru menținerea și consolidarea destinderii internaționale, pentru întărirea securității și dezvoltării colaborării pe continentul european. Concluziile și considerentele participanților la Consfătuire au fost prezentate în Declarația politică a statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Potrivit celor convenite, Republica Socialistă Cehoslovacă, în calitate de țară gazdă a Consfătuirii, va asigura difuzarea Declarației politice ca document oficial al Organizației Națiunilor Unite și o va aduce la cunoștința tuturor statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Atenția va fi atrasă, cu această ocazie, asupra noii propuneri majore de pace, de a se încheia între statele participante la Tratatul de la Varșovia și statele membre ale Tratatului Atlanticului de Nord, un tratat cu privire la nefolosirea reciprocă a forței militare și menținerea de relații pașnice, deschise tuturor celorlalte state.

În cadrul Consfătuirii, Comitetul Politic Consultativ a ascultat raportul comandantului-șef al Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia privind activitatea practică depusă de Comandamentul Unit. Consfătuirea s-a desfășurat într-o atmosferă de prietenie și înțelegere tovărășească reciprocă.

ION CODRU ■

Tovarășei Elena Ceaușescu — gîndul sărbătoresc al Națiunii

„Vă spunem: La mulți ani cu sănătate Alături de al Patriei Erou"

Cel puțin cîteva dintre cele mai nobile însușiri ale româncei — însușiri cu care istoria, națiа se mîndresc, însușiri care vin de la maicile noastre din capul vremii, însușiri ridicate la strălucire de atîtea fiice celebre ale acestui neam — sînt ilustrate pilduitor de tovarășa Elena Ceaușescu. Vrednicia nețărmurită a muncii, neobosеala faptei, a gestului creator, este una din ele. În imaginile atît de familiare, de scumpe nouă, de revelatorii pentru România de azi — imaginile amplului dialog pe care partidul, conducerea sa, îl poartă cu țara, cu oamenii ei, cu aspirațiile lor — frecvența cu care, alături de secretarul general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întîlnim luminoasa figură a tovarășei sale de luptă, de muncă și viață, este simbolică. E un simbol al aportului viu, de substanțială însemnătate și de stringentă trebuință, al tovarășei Elena Ceaușescu la evenimentele ce decid viața noastră, la elaborarea politicii partidului și a statului, e un simbol al dăruirii generoase, cu o forță și o ardoare unice, în slujba marii familii care e țara, a ideilor și idealurilor ce definesc România acestui istoric ceas. Personalitate politică de primă mărime, strălucit om de știință, eminentă soție și mamă, militantă de frunte, nimbată de aura unui planetar prestigiu, în apărarea păcii și a civilizației umane, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, s-a impus astfel conștiinței naționale — atît de dreaptă și de lucidă în judecățile sale — nu numai prin intensitatea eforturilor, dar și prin cuprinderea și polivalența lor.

Noi, românii, am avut nu puține femei pe care le-am așezat în icoana de aur a cronicii. Umanismul lor — căci umanismul, omenia mai bine zis, le-a fost calitatea de căpetenie, le-a însemnat noblețea și frumusețea — a fost și a rămas, prin veacuri și peste veacuri, un umanism al contopirii cu o realitate inconfundabilă, țara, văzută ca o fierbinte vatră, ca o intimă masă de familie, rotundă ca și masa Carpaților, o vatră rînduită și înfloritâ de mîinile harnice ale mamei, soției, fiicei. Lor li s-a cerut, adeseori, mult, foarte mult, uneori mai mult decît bărbaților. Li s-a cerut și trudă, aspră trudă, dar și ageră judecată și cumpănire gospodărească, li s-a cerut renunțare și sacrificiu, asceză și suferință, dar și surîsul care să lumineze casa și viața. Acestea au fost femeile noastre, acesta a fost umanismul lor, cîntat de cele mai vechi colinde, slăvit de prima doină a timpului, teafăr prin vremi, ajuns la noi peste toate potrivniciile vremilor. Umanismul femeii care, astăzi, lîngă omul din fruntea țării, împărtășește grijile țării, stîndu-i alături la bine ca și la greu, dăruindu-se țării ca unei familii, slujind-o cu legendara devotiune a femeilor din icoana de aur a cronicii, este un umanism de o calitate nouă, inedită în peisajul nostru uman. Umanismul ei este comunist. Ca om al opțiunilor integrale, asumate de la cea mai fragedă vîrstă, ea a slujit acest nou

Sculptură de MARTIN ISZÁK ■

umanism, această nouă credință, cu atîta neobosită, lucidă și aleasă dăruire încît, așa cum se petrece cu fervenții marilor credințe, aceasta i-a modificat însăși structura umană, conferindu-i o calitate superioară, amețitoare ca și un pisc. O calitate nouă, revoluționară, impresionantă ca și un pisc greu accesibil, dar model însuflețitor pentru toate fiicele acestui pămînt.

Anii romantici ai tinereții și i-a petrecut pe baricadele luptei. Abia o adolescentă, tovarășa Elena Ceaușescu (pe atunci, Elena Petrescu) a îndeplinit, în cadrul Uniunii Tineretului Comunist și în sindicate, misiuni de covîrșitoare răspundere, înfruntînd prigoana burghezo-moșierească cu dîrzenia și curajul celor ce și-au făcut din încercările supreme, dedicate partidului și poporului, un mod de viață, iar din luptă o profesie de credință. Membră a partidului comunist încă de la vîrsta de 18 ani, prezentă în primele rînduri ale bătăliei de clasă împotriva exploatării și nedreptății, a fascismului și războiului, insuflînd celor din jur pilda vie a abnegației și intransigenței în slujirea idealului, vibrînd cu întreaga sa ființă la marea existență umană din jur, la suferințele țării, ale muncitorimii, ale femeilor, ale tinerilor, ea a fost, pentru toți cei ce au cunoscut-o în acei grei și dramatici ani, un simbol al speranței, un simbol al încrederii. Emoționante fotografii și documente de epocă ne-o înfățișează alături de viitorul ei soț, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca participantă activă la temerare acțiuni ale tineretului comunist și antifascist, ca militantă de seamă în momente de ecou național ale luptei P.C.R., cum a fost tumultuosul și eroicul 1 Mai 1939, ca mesageră a partidului la Doftana, unde fratele ei și viitorul soț erau întemnițați, ca organizatoare și diriguitoare înflăcărată a inițiativelor de rezonanță istorică pentru cucerirea puterii politice și edificarea revoluționară a României. O viață de luptă și eroism, cu atît mai intensă cu cît imperativele luptei și eroismului deveneau mai copleșitoare, cu cît răspunderile creșteau, pe măsura înaltelor calități probate în focul luptei și eroismului. Cu modestia, sensibilitatea și căldura proprie lumii țărănești, din care provine, cu forța viziunară, energia și disciplina caracteristice muncitorimii în sînul căreia s-a călit și și-a cucerit componentele vii ale personalității sale, cu competența și gîndirea novatoare a intelectualului creator de valori, deschis spre nou, legîndu-și numele de promovarea și de progresul noului, tovarășa Elena Ceaușescu a adus și aduce, ca membră a conducerii superioare a partidului, acele însușiri ce se imprimă adînc în concepereа și înfăptuirea programelor dezvoltării țării, în direcțiile de acțiune și de conștiință prin care poporul nostru înaintează spre viitor. Ea a știut, în același timp, ca și alte femei din icoana de aur a cronicii, să rînduiască, cu mîini harnice, pentru omul din fruntea țării, o casă cu armonie și cu copii, cu mulțumire și pace, să străjuiască și să vegheze, să sprijine cu dragoste și discreție uriașa activitate a cîrmaciului destinelor noastre, grație căreia România devine tot mai puternică, mai înfloritoare, mai aptă să răspundă nădejdilor care scînteiază pe chipul ei.

Omagiul pe care i-l aducem tovarășei Elena Ceaușescu în această sărbătorească zi încape într-un singur cuvînt, unul din cele mai frumoase din cîte cuprinde, în strălucirile ei de luceafăr, limba română : mulțumim !

ILIE PURCARU ■

Angajare revoluționară și fierbinte patriotism

La început de an nou, ziua de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu se înscrie în calendarele țării ca o sărbătoare apropiată inimilor, prilejuind poporului nostru calde manifestări de dragoste și prețuire pentru exemplara sa viață și activitate revoluționară. Ziua de 7 ianuarie consemnează evenimentul fericit al ivirii pe acest pămînt încărcat de glorioasă istorie a celei ce întruchipează strălucit înaltele trăsături morale ale neamului românesc, luptătoare neînfricată și dîrză pentru cauza celor mulți, pentru cauza partidului, a poporului.

În viața de astăzi a țării, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, cel mai iubit fiu al poporului român, tovarășa Elena Ceaușescu s-a afirmat ca un remarcabil om politic și savant de renume internațional, militînd neobosit pentru înflorirea și creșterea prestigiului patriei. Cu deplină angajare revoluționară și fierbinte patriotism, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu desfășoară o susținută activitate politică și obștească, a inițiat și realizat o vastă activitate de cercetare-proiectare pentru industria chimică, a determinat integrarea în producție a învățămîntului superior de profil, a elaborat o nouă concepție în cercetarea științifică și în formarea cadrelor. Prin cercetările cu caracter fundamental și aplicativ intens, într-o rămură de vîrf a științei și economiei, prin excelență promotoare a progresului tehnic, inițiativele sale au marcat profund profilul economiei noastre naționale, orientîndu-l spre orizonturi proprii contemporaneității.

În lumina luptei și muncii poporului nostru pentru înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a emulației determinate de documentele recentei Conferințe Naționale a partidului, contribuția originală, efectivă a tovarășei Elena Ceaușescu, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, în orientarea cercetării spre valorificarea imediată și nemijlocită a rezultatelor teoretice și experimentale în procesul de producție, în dezvoltarea cercetărilor de vîrf în energetică, chimie și electronică, dobîndesc o mai bogată semnificație.

Această contribuție reliefează cu pregnanță rolul științei și tehnicii noi ca factori decisivi ai dezvoltării forțelor de producție în România socialistă. Această contribuție exprimă opțiunea noastră pentru progres.

Studiile sale fundamentale în chimia macromoleculară, aportul la dezvoltarea celorlalte ramuri ale științei și proiectării tehnologice, inițiativele în domeniul formării cadrelor, suflul înnoitor imprimat științei și învățămîntului cunosc astăzi o largă prețuire și recunoaștere internațională, personalitatea tovarășei Elena Ceaușescu fiind onorată cu înalte titluri academice și universitare, cu calitatea de membru de onoare al unor importante societăți și instituții științifice, iar lucrările sale originale sînt frecvent editate în limbi străine.

Investită cu înalte răspunderi în conducerea partidului și statului, ca membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și prim viceprim-ministru al guvernului, tovarășa Elena Ceaușescu aduce totodată un aport deosebit la dezvoltarea învățămîntului și culturii noastre în ansamblu, prin perspectiva clară a edificării unui om nou, cu înaltă competență și dăruire, cu un autentic umanism, militînd pentru valorificarea plenară a genului creator românesc.

Creșterea permanentă a rolului femeii în toate domeniile de activitate ale societății românești, ca proces revoluționar continuu promovat de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se înfăptuiește și cu aportul deosebit al tovarășei Elena Ceaușescu. Pilda grăitoare a destinului său revoluționar, a complexei și originalei sale personalități o regăsim și în activitatea de îndrumare a mișcării femeilor din România contemporană, în grija atentă pentru procesele integrării sociale și politice a tinerei generații, pentru dezvoltarea armonioasă a familiilor țării. Acest exemplu îl regăsim implicat în chiar rădăcinile saltului calitativ înregistrat în ultimul deceniu în afirmarea liberă, deplină și egală a capacității, energiei, talentului și abnegației comuniste a femeilor din România, în toate domeniile de activitate, ca expresie a superiorității statului democrației muncitorești revoluționare, orientată spre deplina înflorire a personalității umane.

În acest început de an, poporul nostru își reafirmă deplina aderiune la politica profund constructivă de apărare a cauzei păcii și dezarmării, colaborării și cooperării între popoare, promovată de președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În același timp, poporul nostru nutrește gînduri de recunoștință și mulțumire pentru tovarășa Elena Ceaușescu, pentru contribuția sa de mare valoare la promovarea politicii externe românești, afirmată cu prilejul vizitelor peste hotarele țării, în întîlnirile cu personalități de pe toate meridianele globului. Ample și multiple acțiuni a desfășurat Comitetul național român „Oamenii de știință și pacea", sub președinția tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, acționînd în spiritul politicii principiale a României, pentru soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, în spiritul strălucitelor inițiative de pace și dezarmare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. În acest chip, puternicului front al savanților lumii i s-a deschis perspectiva adoptării unor măsuri viabile pentru oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmarea generală și în primul rînd la dezarmarea nucleară.

Din căminele noastre, reunite în marea casă a țării, cu conștiința datoriei împlinite, îi adresăm tovarășei Elena Ceaușescu un bogat mănunchi de urări de sănătate, viață lungă și noi împliniri. Îi dorim să ne trăiască ani mulți, alături de marele și iubitul conducător al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

TAMARA MARIA DOBRIN ■

Două simboluri

În liniștea și pacea atelierului meu sosește în fiecare zi un porumbel alb cu o ramură de măslin în cioc.

Îmi spune că liniștea și pacea atelierului meu este legată necondiționat de liniștea și pacea lumii întregi.

Porumbelul alb cu ramura de măslin în cioc este apărat de bătaia neîntreruptă a inimilor oamenilor buni din întreaga lume.

O astfel de inimă — o inimă care bate în suflarea întregii țări, a tuturor românilor — aparținînd, iată, istoriei contemporane — își înscrie aniversarea.

Tovarășa Elena Ceaușescu, militantă de seamă a mișcării comuniste și muncitorești, tovarășă de viață și idealuri a iubitului nostru Președinte, reprezintă pentru noi, artiștii plastici — ca și pentru întregul nostru popor — un simbol.

Un simbol multiplu : al păcii, al muncii, al familiei.

Astăzi, și în această lume, în care incertitudinile și amenințările constituie un pericol real pentru viața întregii omeniri, glasul tovarășei Elena Ceaușescu răzbate profund și clar, în apărarea năzuințelor noastre spre înțelegere și dreptul la viață.

Chipul luminos, întreaga activitate a tovarășei Elena Ceaușescu, grija cu care dînsa se apleacă în permanență asupra problemelor obștii, fac ca puternica sa personalitate să ne întărească încrederea în propriile noastre forțe, ambiția de a depăși anumite greutăți inerente, de a ne împlini destinul : acela de a făuri o patrie liberă și prosperă.

Îndeobște, imaginea păcii este reprezentată printr-o femeie : chipul femeii pe care o sărbătorim acum subliniază în cel mai fericit mod această idee.

Alături de toți creatorii de frumos ai acestei țări, doresc tovarășei Elena Ceaușescu la cît mai mulți ani în deplină sănătate, fericire și putere de muncă pentru împlinirea înaltelor idealuri ale societății noastre căreia și-a închinat întreaga sa viață.

SABIN ȘTEFĂNUȚĂ ■
artist plastic

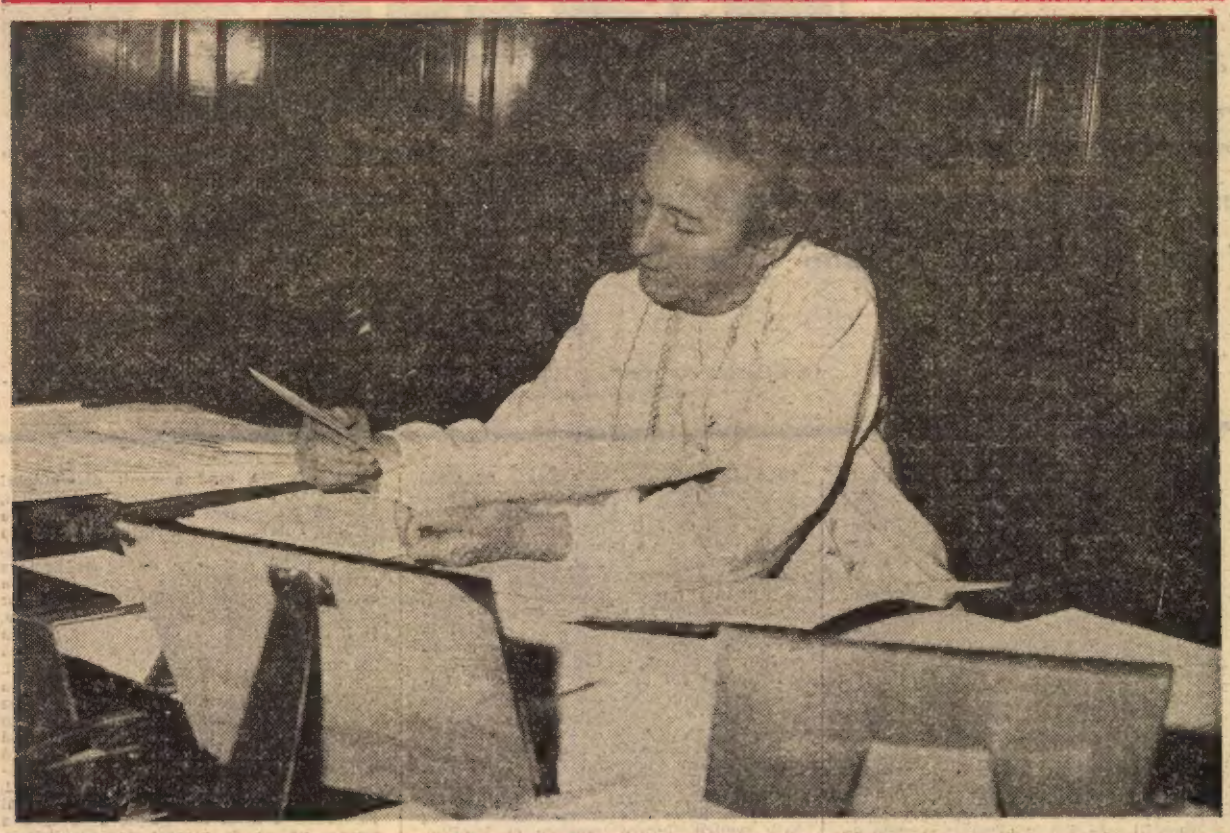

Din mindrul țarii prag

Chiar simplă mamă, nu-i ușor să fii,
Dar mai cu seamă grija-a mii de fii
Alături de bărbatu-ntre bărbații
Ales cirmaci să-i fie-acestei nații,
S-o porți fără de preget zi de zi !

Tovarășă de viață să-i rămii
Ca greului să-i dați de căpătii,
Urmînd aceeași cale ne-ntreruptă,
Fiindu-i lui tovarășul de luptă —
Și cel mai credincios și cel dintîi ;

Și pe deasupra să mai ai puteri
Ca-n fiecare zi mai mult ca ieri
Să le dedici cu-ntreaga ta ființă
Miracolului ce-l numim știință
Prin care omul să învingă speri ;

Și toate, precum fulguri într-un steag,
Ori frunza primăverii-ntr-un hucheag,
Ți dai ca-n limba noastră românească
Atît de simplu azi să se numească
Elena Ceaușescu — chipul drag
Zimbindu-ne din mindrul țării prag !

NICULAE STOIAN ■

Nobila tradiție

O inspirată și nobilă tradiție consacră, în istoria noastră, în dreapta celui ce și-a asumat destinele poporului, devotamentul și căldura sufletească și spiritul de sacrificiu înalt și dăruirea neostenită pentru mai binele țării și ființei devenite astfel dragă tuturor, soție și mamă, clarvăzător tovarăș de viață dar și de luptă, iradiind cuceritor sentimentul unei mari comuniuni sufletești întemeiate mereu pe marea iubire față de idealurile națiunii. Toate ctitoriile noastre de preț păstrează exemplar, peste vreme, efigia acestei comuniuni întruchipate în gestul simbolic cu care ctitorii ridică în lumina istoriei chipul operei lor.

E ceea ce se întîmplă azi, cînd neprețuita tradiție se desăvîrșește în continuarea ei comunistă și cînd, într-adevăr, ceea ce noi, comuniștii, numim cu admirație „tovarăș de viață și de luptă al conducătorului nostru", vine să consacre o viață de luptă revoluționară exemplară în numele cauzei comuniste și pentru izbînda cauzei comuniste și o tulburătoare și devotată lucrare comunistă pentru triumful idealului de libertate națională și socială al poporului căruia i s-a dăruit cu o unică fervoare patriotică, izvor de firească și de vibrantă recunoaștere națională și internațională, de stimă și de prețuire unanimă.

E ceea ce se petrece azi cînd marea tradiție a ctitoriei românești se împlinește în spirit comunist unind în conștiința poporului imaginea ctitorilor evului Ceaușescu.

Noblețea istoriei noastre își află astfel, și astăzi, în continuarea tradiției ctitorilor de țară, o zi aniversară fericită !

DINU SĂRARU ■

Excepționale contribuții științifice

Cu nețărmurită dragoste și pioasă recunoștință, țara întreagă aduce în aceste zile de început de an un cald omagiu tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, strălucit om politic și de stat al României socialiste, eminentă personalitate științifică, savant de renume internațional și întruchipare atît de plenară a virtuților tradiționale ale femeii române. Militantă de seamă a Partidului Comunist Român, cu o viață pilduitoare, închinată din fragedă tinerețe luptei de eliberare națională și socială, fericirii și prosperității poporului nostru, tovarășa Elena Ceaușescu se află de aproape două decenii în mijlocul celor mai importante evenimente ale patriei socialiste, participînd cu înaltă competență, în calitate de membră a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și ca prim viceprim-ministru al guvernului, la elaborarea unor decizii fundamentale pentru destinul colectiv al poporului nostru.

Pentru întreaga suflare a României, dar în mod deosebit pentru marele detașament al oamenilor de știință, exemplara activitate a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu este legată indisolubil de promovarea, dezvoltarea și modernizarea cercetării științifice din țara noastră, de dezvoltarea științei în general, activitatea de conducere și munca nemijlocită desfășurată de tovarășa Elena Ceaușescu caracterizîndu-se printr-o remarcabilă forță creatoare, prin soluții originale, înnoitoare ca și prin marcanta capacitate de comprehensiune, organizare și îndrumare pe care o demonstrează în permanență în calitate de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

Este cunoscut faptul că tovarășa Elena Ceaușescu și-a început activitatea științifică în cadrul Institutului de cercetări chimice, ICECHIM, unde a parcurs toate treptele în cercetarea științifică, de la cercetător științific la cercetător științific principal, avînd succesiv responsabilitatea de șef de secție, director al Institutului de cercetări chimice, director al Institutului Central de Chimie și mai apoi de președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și de președinte al Consiliului științific al Institutului Central de Chimie.

Ca cercetător în cadrul Institutului de cercetări chimice București, activitatea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu este strîns legată de sectorul de elastomeri, sector pe care l-a înființat în anul 1958 și care de atunci s-a dezvoltat continuu. Sub conducerea sa directă, s-a reușit ca de la producerea unui singur tip de elastomer să se treacă la producerea celor mai importante tipuri de cauciucuri sintetice și să se asigure, în viitor, producerea întregii game de elastomeri realizați în țările industriale dezvoltate. Tovarășei Elena Ceaușescu îi revine de asemenea marele merit pentru realizarea unor tehnologii moderne cum sînt cele destinate fabricării „Cauciucului cis-1-4-poliizoprenic", „Terpolimerului etilenă-propilenă-dienă", „Cauciucului cis 1-4-polibutadienic", poliesterilor plastifianți și poliesterilor pentru spume poliuretanice.

Este cunoscută de asemenea astăzi atît în țară cît și pe plan mondial preocuparea tovarășei Elena Ceaușescu pentru aspectele de cercetare fundamentală în chimia moleculară, preocupare evidentă începînd cu teza de doctorat „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului". Sub conducerea și îndrumarea de specialitate a tovarășei Elena Ceaușescu, cercetarea românească se poate mîndri astăzi cu lucrări de recunoscută valoare în domeniul energeticei chimice, biotehnologici, noilor surse de materii prime și energie, noilor sinteze electrochimice, investigații capabile să rezolve într-o perioadă relativ apropiată descoperirea unor condiții eficiente pentru sinteza și valorificarea unor surse disponibile, superioare tehnicilor convaționale.

La o oră cînd chimia se face simțită, necesară, aproape indisponibilă în toate domeniile de activitate, Institutul Central de Chimie și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, — organisme de vîrf ale economiei naționale, ale politicii economice a statului nostru, conduse cu înaltă competență și clarviziune de către tovarășa Elena Ceaușescu, — au luat toate măsurile pentru ca investigațiile de specialitate să poată răspunde cu promptitudine acestor deziderate ale veacului, ale celor de azi și de mîine, impuse, între altele, de creșterea continuă a mijloacelor de transport de toate tipurile, mecanizarea și dezvoltarea agriculturii, mecanizarea operațiilor industriale, dezvoltarea exploatărilor miniere, creșterea continuă a instalațiilor pentru industria chimică, a industriei construcțiilor de mașini, a industriei electronice și electrotehnice, a industriei textile, de dezvoltarea și modernizarea tuturor sectoarelor economiei naționale.

De numele, de activitatea, de gîndirea novatoare și prospectivă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu se leagă organic și acțiunea de întrepătrundere a învățămîntului cu cercetarea și producția, inițiativă finalizată prin atît de fructuoase realizări de ordin practic și teoretic ce îmbogățesc patrimoniul tehnic și științific național. În același larg context al legăturii nemijlocite dintre cercetarea de laborator și activitatea din unitățile de producție se înscriu și contractele economice încheiate de institutele de cercetări cu întreprinderile și centralele industriale, Institutul de cercetări chimice din București fiind primul care a realizat acest mod de lucru și acest nou și eficient sistem de finanțare.

Pentru aceste merite de excepție, pentru larga audiență de care se bucură pe plan mondial numeroasele lucrări științifice ale tovarășei Elena Ceaușescu, traduse și publicate în multe țări ale lumii, în semn de unanimă recunoaștere a acestor însemnate contribuții, savanta Elena Ceaușescu a fost aleasă membră a numeroase societăți internaționale de chimie, și, cu diferite ocazii, i s-au oferit distincții ale diferitelor academii și universități, fiind cooptată ca membru de onoare și profesor onorific a 26 de institute și universități din lumea întreagă.

Sînt tot atîtea temeiuri pentru care, astăzi, în aceste momente solemne, odată cu întreaga noastră bucurie, stimă și gratitudine, să adresăm tovarășei Elena Ceaușescu, tovarășa de viață a celui mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cele mai calde felicitări cu ocazia zilei de naștere, să-i urăm în continuare sănătate, viață lungă, puteri de muncă spre binele țării, al poporului pe care îl slujește cu abnegație și devotament din cea mai fragedă tinerețe.

La mulți ani, iubită tovarășă Elena Ceaușescu !

Prof. dr. doc. CONSTANTIN LUCA
directorul centrului de chimie fizică
ICECHIM

ELOGIOASE APRECIERI ALE SAVANȚILOR LUMII

Contribuția academicianului doctor inginer Elena Ceaușescu la dezvoltarea științei polimerilor în România este binecunoscută pe plan internațional Doamna Elena Ceaușescu a reușit într-un interval relativ scurt de timp să creeze o importantă școală de știință și tehnologia polimerilor în România, în cadrul Institutului Central de Chimie, pe care l-a creat și pe care îl conduce cu remarcabile rezultate, în folosul atît al științei, în general, cît și al industriei țării prietene, România, în special. Sub îndrumarea atentă și continuă a acestei eminente femei savant, știința nou apărută a polimerilor a făcut importante progrese în țara sa.

Activitatea științifică a academicianului doctor inginer Elena Ceaușescu în domeniul sintezei și tehnologiei polimerilor devine zi de zi tot mai cunoscută. Totodată, lucrările doamnei Ceaușescu în domeniul științei polimerilor au fost publicate de edituri din Italia, R. F. Germania, Elveția și Uniunea Sovietică. Sînt, de asemenea, cunoscute lucrările sale în limba engleză și se află în curs noi proiecte editoriale în alte limbi. Frecvența lucrărilor științifice curente ce ne devin cunoscute este, și ea, în continuă creștere.

PERICLES THEOCHARIS
Președintele Academiei din Atena, Grecia

Academician doctor inginer Elena Ceaușescu este un mare și ilustru om de știință de renume mondial, care a contribuit în mod substanțial la aprofundarea cunoștințelor umane în domeniul chimiei macromoleculare.

Acad. dr. M. A. KAZI
Președintele Academiei de științe din Pakistan

Am onoarea să vă confirm că ați fost aleasă membra al Academiei și al forului ei suprem — Comitetul de Onoare. Noi am ținut mai întîi să aducem un omagiu excepționalelor dumneavoastră realizări personale în domeniul cercetării compușilor macromoleculari, al chimiei polimerilor, elastomerilor și polimerizării. Această alegere ține, totodată, seama de înaltele dumneavoastră misiuni de stat, de remarcabila dumneavoastră activitate ca președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și ca președinte al Consiliului Științific al Institutului Central de Chimie.

Întrucît dumneavoastră simbolizați știința și tehnologia românească, Academia Europeană vă roagă să binevoiți a face parte din Comitetul său de Onoare, dorind, în același timp, să sublinieze strălucitele dumneavoastră merite și să aducă un omagiu tuturor oamenilor de știință și inginerilor români.

Prof. RAYMOND DAUDEL
Președintele Academiei Europene de Științe, Arte și Litere

Președintele Nicolae Ceaușescu și doamna Elena Ceaușescu au contribuit și contribuie la statornicirea păcii în lume, subliniind în permanență rolul oamenilor de știință. De cîteva ori am avut bucuria personală și onoarea profesională să discut cu doamna academician doctor inginer Elena Ceaușescu, reputat om de știință. Întîlnirea cea mai impresionantă a avut loc la Washington, în 1978. În calitate de președinte al Academiei de științe a statului Illinois, am avut onoarea ca, în cadrul unei reuniuni care a lăsat o impresie de neuitat, să înmînez doamnei Elena Ceaușescu diploma de membru de onoare al Academiei de științe a statului Illinois. În lume, domnia sa face parte dintre acei savanți care consideră că oamenii de știință își pot folosi munca și influența pentru a preveni războaiele și a dezvolta cooperarea între popoare.

Profesor emerit
EMANUEL MERDINGER
Universitatea din Florida, S.U.A.

Munca excepțională desfășurată de dumneavoastră pînă acum, cu un avînt care definește și amploarea opțiunii dumneavoastră elice, reprezintă un succes al poporului român și al voinței sale de a acționa pentru cea mai amplă colaborare internațională, pe baza respectului independenței fiecărei națiuni. Cooperarea, ținînd cont de principiile egalității în drepturi, promovată de dumneavoastră în mediul științific, este indispensabilă pentru un schimb fertil de experiențe, este suportul ferm al unei înțelegeri mai largi între popoare și garanție a progresului și păcii în întreaga lume.

Dr. ROBERT PITTY FERRANDY
Secretar general adjunct
al Institutului pentru problemele unei noi ordini economice internaționale,
președintele executiv
al fundației „Rotschild"

Argumente la „socialismul belșugului"

Pămîntul rămîne

„Să ingrijim și să acționăm pentru creșterea potențialului productiv al pămîntului, ca bunul cel mai de preț al națiunii noastre".

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Cuvîntarea rostită la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor)

Un Tîrg Frumos devenit frumos și reîntors la rosturile pămîntului

Era de-abia două zile primar al orașului Tîrgu Frumos, misiune ce-i fusese încredințată la 17 aprilie 1981, cînd a înțeles că nu e prea simplu să fii primar. În timp ce el lua în primire primăria dărăpănată a tîrgului, la Iași era instalat un prim-secretar nou. În prima sa călătorie prin „provincia" județului, noul prim-secretar s-a întîmplat să descindă chiar la Tîrgu Frumos. S-a familiarizat prețde cîteva ceasuri cu realitățile urbei și nu s-ar putea spune că l-au încîntat foarte mult. Înainte de plecare, i-a adresat lui Nicolae Rățoi un avertisment drastic: „Tovarășe primar, n-ai făcut nimic pentru orașul acesta..." Și Nicolae Rățoi, luat prin surprindere, timorat, nici nu a îndrăznit să explice cum stau de fapt lucrurile și primul secretar al județului Iași poate nu știe nici astăzi că omul certat atunci, la 19 aprilie 1981, era primar de-abia de două zile. Iar Nicolae Rățoi nici măcar nu a trăit un resentiment firesc pentru critica aceea nedreaptă. Pur și simplu, a început chiar din ziua aceea să facă ceva pentru Tîrgu Frumos. Așa încît urbea să-și merite cu adevărat numele. Ceva fiind, fără doar și poate, un fel de a spune lucrurilor pe nume.

Nicolae Rățoi are astăzi 42 de ani, s-a născut nu departe, în Sodomenii Pașcanilor, și ca orice băiat sărac și cuminte, ajuns piept în piept cu viața, nu și-a căutat un rost prea departe. A îmbrăcat de tînăr haina îmbîcsită de fum a ceferiștilor păscănenți, timp de 17 ani, a condus locomotive din ce în ce mai moderne pe căile ferate ale Moldovei de sus. Cu timpul, a prieepul că uniforma ceferiștilor din Pașcani e un vesmînt glorios, lustruit în lupte rămase de pomină în istorie, cu putere de a înfrunti pînă și viața celui ce-o poartă. O vreme a fost secretarul comuniștilor complexului C.F.R. din Pașcani. Apoi s-a despărțit de locomotive pentru alte misiuni, între care s-a întîmplat și aceea de președinte al unui consiliu unic agroindustrial. Treptat, și-a consolidat un prestigiu de activist destoinic, capabil să șfideze rutina și să miște o mulțime de lucruri înțepenite din loc. Și a ajuns primar la Tîrgu Frumos tocmai pentru că Tîrgu Frumos, în ciuda numelui său de fală, era la pămînt. Atunci, la 19 aprilie 1981, s-a răsucit automat pe călcîie, în timp ce-i bubuia încă în urechi avertismentul acela, și nedrept, dar și drept, pentru că el l-a înțeles ca pe un așteptat îndemn: „Tovarășe primar, n-ai făcut nimic pentru orașul acesta..."

S-a răsucit pe călcîie, disciplinat, ca la C.F.R., și s-a trezit față în față cu primăria în care intrase cu numai două zile în urmă. Și abia atunci a văzut-o așa cum era ea de fapt: o dărăpănătură de-a dreptul, de nedescris astăzi. Am greși dacă spunem că Nicolae Rățoi a început să ridice un nou Tîrg Frumos începînd chiar cu sediul primarului, dar nu este mai puțin adevărat că, printre atîtea construcții împlinite la Tîrgu Frumos, renovarea primăriei revendică un loc de cinste. Mai mult, un loc semnificativ. O autoritate pusă pe treabă nu se poate exercita din crestetul unei ruine căzute adînc în paragină. Însă, între noi fie vorba, binevenita renaștere a simbolului autorității de stat din Tîrgu Frumos, atît procentual, cît și fizic, reprezintă mai nimic în raport cu realizările din jurîmprejurul ei. De cînd a devenit Nicolae Rățoi primar, la Tîrgu Frumos s-au clădit aproape 500 apartamente, cu spații comerciale întinse pe 4000 mp. Cînd au văzut că se poate, constructorii nu s-au mai mulțumit cu planul de 130 de locuințe din 1981, și au cerut să-și încerce puterea, în anul în curs, cu nu mai puține decît 400. Vor fi duse la capăt. De asemenea, vor fi duse la capăt și o sumă de intenții mai vechi, lăsate de-a lungul anilor baltă. Orașul are din acest an fabrica lui de pîine, cu o capacitate îndestulătoare pentru întreaga obște. Apoi, prin '74, începuse într-o margine a așezării edificarea unui bazin de alimentare cu apă și a unei stații de epurare. Fără justificare, din lene, lucrările au fost abandonate și timpul scurs, cum era de așteptat, a ruinat implacabil toată truda de odinioară. Și parcă e mai simplu și mai comod să pornești de la zero decît să reîncepi de la un start ratat, însă Nicolae Rățoi e convins că întreprinderea merită orice preț. Un loc unde apa lipsește, oricum am răsuci vorbele, tot Sahară se cheamă.

Dar înainte de a fi un oraș industrial, Tîrgu Frumos a fost și rămîne un oraș agricol. Imperativul cultivării fiecărui petec de pămînt, reafirmat de recenta plenară lărgită a C.C. al P.C.R., de importanta cuvîntare rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a reîntors și Tîrgu Frumos spre pămînt și spre rosturile lui dintotdeauna. Adevărul fiind că nici cu aprovizionarea de zi cu zi localitatea nu a stat chiar pe roze și faptul era de mirare, grădinile ei fiind pe vremuri vestite prin rodnicie. Din nou, Nicolae Rățoi s-a dezbrăcat de haina de ceferist a tinereții sale și a reîmbrăcat straiele de țărani ale strămoșilor săi. Acesta fiind un fel de a spune lucrurilor pe nume, în discuție fiind o mentalitate. A relua o tradiție nu mai este totuna cu a călăi trainic pe temelii ratate de alții, e o problemă de inimă, de ambiție, și cu multă răbdare, cu mult tact, Nicolae Rățoi a izbutit să reaprindă în oameni o pasiune uitată. Bineînțeles, nu s-a sustras nici o palmă de pămînt din terenurile agricole, dimpotrivă, s-au recuperat noi pămînturi de o parte și de alta a unui Bahluleț în sfîrșit regularizat, s-au desecat mlaștinile de la ieșirea din oraș către Iași și, cu timpul, oamenii au început să-l caute pe primar chiar și din proprie inițiativă, de cîte ori s-a întîmplat să găsească ei înșiși un petic de loc pretabil la a se transforma în grădină de zarzavaturi. Și cînd ambiția reîntoarcerii la o veche pasiune s-a copt, devenind cauză, s-a acționat în viteză: solariile orașului s-au ridicat dintr-o joi pînă în prima duminică. Numai cetățenii din Tîrgu Frumos dețin astăzi în gospodăriile lor solarii cu o suprafață ce depășește 70 de hectare. Și nimeni nu crede că se vor opri aici.

Mai important decît toate rămîne, oricum, adevărul că la Tîrgu Frumos s-au conturat străzi care-și merită numele și se conturează un centru civic de o neîndoielnică eleganță urbană. Ceea ce înseamnă mult pentru un sat întins și lăbărțat într-o dezordine lîncedă, care a devenit oraș aproape fără voia lui, nu prin vocație, ci printr-o decizie administrativă. Între oamenii obișnuiți să grăbească timpul din urmă, Nicolae Rățoi și-a aflat un loc privilegiat. La 19 aprilie 1981 i s-a părut, o clipă doar, că a pășit în noua lui îndeletnicire cu stîngul. Și poate nu ar fi de mirare ce a izbutit la Tîrgu Frumos. Însă, dacă ne luăm seama gîndurilor, 19 aprilie 1981 a fost ieri.

MIHAI PELIN ■

Cine muncește, de fapt, în sat?

Despre Gălbinași se vorbește și se scrie puțin, iar cauza e una: satul acesta nu-i unul tipic! Ce-i însă un sat tipic nimeni n-ar ști, de fapt, să-ți spună. Și, în definitiv, ce-ar putea să fie nesemnificativ, netipic pentru viața și munca la țară într-un loc unde trăiesc mai bine de 3 000 de suflete. Sînt altele dorințele și nevoile lor? E o fatalitate să cîștige ei mai slab și alții mai gras? Nu-i încălzește pe ei același soare și nu-i plouă același ploi? De ce, de pildă, se pun la Gălbinași 50 de hectare cu fasole și abia de se adună 270 de kilograme de boabe la hectar? De ce în atîtea cîmpuri și cîmpii o recoltă de 5 000—6 000 kg de porumb la hectar e socotită mică, iar la C.A.P. Gălbinași se scot 3 600 kg de porumb la hectar și se cheamă că ar fi o recoltă bunișoară?

Ca să înțelegem oarecum ce se întîmplă la Gălbinași, să vedem cum ar arăta aici gospodăria unui țăran „tipic", adică a țăranului vrednic, care are cam tot ce-i trebuie și atunci cînd vecinii nu au. Țăranul e Constantin Păun și omul, cu femeia și copiii lui, muncește — aproape că nu mai are importanță unde și cum — din zori în noapte și, destul de adesea, din zori în zori. Păun e pompier la o uzină din Capitală, face o navetă grea, întrucît Gălbinașii nu-s la unul din drumurile foarte circulate, ar putea să se mulțumească, la cîștig, numai cu pompieritul, dar are căruță cu cai, doi porci, două bivolițe, în cîte un an are și oi, ograda îi e plină de cîini și toate astea înseamnă vezi bine muncă. Lucrează, cît îi îngăduie slujba, la C.A.P., dar munca de bază în C.A.P. e a nevești-sii, Drăgana. Dacă te uiți pe statele de plată și cu drepturile în grăunțe întocmite aici, vezi că Drăgana are peste 200 de zile (norme) și că e fruntașă. Drăgana are și noroc: șefa ei de echipă este Elena Olteanu, se înțeleg bine și se îndeamnă la treabă. Echipa de 20 de femei a lucrat la semănat („mai mult echipa noastră", zice Drăgana), la săpă, la floarea-soarelui, la ricin, la sfecla furajeră, la descărcat vagoane. Caii și căruța lor au ajutat, în campanii, C.A.P.-ul.

Inginerul șef al C.A.P. Gălbinași, Lucian Spireanu, contează la muncă, din cele peste 3 000 de suflete ale așezării, doar pe seriozitatea a 266.

Doar 266 din 3 000? Doar atît și nici atît, deoarece baremul de 200 norme îl ating și îl depășesc abia o sută și ceva de oameni. Conform legii, acestora ar urma să li se dea următoarele: 150 kg grîu pentru fiecare membru al familiei, care muncește la C.A.P., și copiilor sub 14 ani; cîte 330 kg porumb boabe (copiilor cîte 100 kg), furaje, precum și 50 de lei la normă. Din familia Păun — care, subliniem, e una de oameni harnici — a muncit la C.A.P. mai ales Drăgana, cu peste 200 norme, Constantin efectuînd, cum spuneam, zile-muncă la cărat cu căruța. Cît a putut și el și cît a fost nevoie de el.

Cum tratează Drăgana chestiunea? Cu mult umor. „Păi, zice dînsa, dacă n-aș mai munci nici eu, nici femeile celelalte, ar rămîne satul fără pîine". O întreb dacă știe exact ce a muncit și cît are de primit pentru muncă. Îmi răspunde că nu știe și că are încredere în socotitorii C.A.P.-ului. „Cît s-o da, s-o da. Partea proastă e că lipsesc mulți de la treabă. Noi o ducem cum o ducem, fiindcă ne ținem de gospodărie, dar alții sînt cam spectatori".

Așa socotește și inginerul Lucian Spireanu: „3 000 de suflete, dar la muncă doar 266. Restul sînt bătrîni, copii și spectatori". Un spectator însă mănîncă la fel ca unul care muncește. Rezultatul e că — excepție făcînd orzoaica — toate cantitățile de produse sînt sub cele planificate. Care plan e și el modest: 3 230 kg/ha la grîu, 4 200 la porumb, 2 300 la floarea-soarelui, 1 110 la fasole și așa mai departe. După opinia inginerului șef, cauzele pentru care C.A.P.-ul din Gălbinași nu-și face planul și are încă restanțe ar fi în număr de trei: una e aceea că moșia C.A.P.-ului măsoară 23 km lungime și numai 1,6 km lățime și că, prin urmare, e dificil de transportat oamenii la locul de muncă. E o treabă ce ar trebui considerată mai rațional la Direcția agricolă județeană Călărași, fiindcă mai anapoda decît un lot de 23x1,6 km n-ar putea fi decît unul de 46x0,8 km. A doua cauză e absența ploilor: fiind moșia lungă, a plouat într-un capăt și s-a calamitat în celălalt (?!), a treia cauză: absența forței de muncă.

E greu să spui, dintr-o impresie, că la Gălbinași treburile merg mediocru, dacă nu mai rău, fiindcă, de fapt, sînt pornite mediocru. Cauzele recoltelor mici și a plăților mici nu-s numai trei. O cauză e felul de a socoti munca la cimp a fiecărui țăran din Gălbinași și a fiecărui copii de țăran și a fiecărui cadru de conducere. O cauză importantă, dar nu neapărat fatală, e aceea că la Gălbinași trăiesc 2 000 de țigani. Din aceștia, sînt încadrați în muncă ceva peste 1 000. La C.A.P. muncesc doar 19.

Dacă e greu să spui, dintr-o impresie, cum e munca la Gălbinași, în schimb o spun, cu claritate, cifrele: puțin produci, puțin primești. Și cel mai grav lucru este că fiind munca organizată și condusă așa cum este, primii la pagubă sînt tocmai muncitorii adevărați ai satului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Dragomir se întreabă: ce facem, Dragomire?

Nu știa că venim, dar parcă ne aștepta. Și cred că atunci cînd am deschis ușa biroului său de la I.A.S. Corabia, inginerul Gelu Dragomir ședea temeinic de vorbă cu el însuși. Nici nu se cheamă că l-am întrerupt, probabil, dacă a vrut să ne spună că nu demult a scris pe spatele unei fotografii în care apărea alături de un grup de colegi: „Fotografia dovedește că sîntem pămînteni". O urmă, un semn, aceștia sîntem chiar noi, va să zică, deci așa sîntem, deci așa am fost. Împlinise 50 de ani și era surprins ca și cum dus de muncă și griji ar fi băgat de seamă că ziua a fost, din păcate, prea scurtă. În '70, cînd a venit din județul Dolj la Corabia, ca director al I.A.S.-ului, abia se încheiaseră lucrările de secare a lacului Potelu, care se întinde pe linia Dunării, în sus, pînă la Dăbuleni. Au rezultat astfel mai bine de 10 000 hectare pămînt arabil, în urma primei etape a acelor lucrări, de îndepărtare a apelor de suprafață, care costase 370 milioane, și înaintea etapei a doua, de scădere a nivelului apei freatice, care ar costa încă 200 milioane și n-a început nici pînă azi. Datorită acestei întîrzieri, de pe urma excesului de umiditate recolta de pe cîteva mii de hectare este în fiecare an ori nesigură, ori, în parte, pierdută. Însă atunci cînd spune că la ultima Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, din zilele de 27 și 28 decembrie '82, pe bună dreptate secretarul general al partidului a atras atenția de a se cultiva fiecare palmă de pămînt, inginerul Gelu Dragomir are în vedere nu numai pămîntul acesta care mustește de apă și care a adus pînă acum pierderi de vreo 50 milioane ei și cele două grinduri de nisip, destul de întinse, unul numit Orlea lar celălalt chiar Grindul Mare. Aceste grinduri au existat și înainte de secarea lacului, iar ele n-au adus nimănui vreun folos mai însemnat. Din iarba puțină, încolțită printre dunele de nisip, abia aveau ce să pască oile citorva ciobani, unul se numea Tuie, altul Duduleț, iar încă unul Sente. Nu era prea norocos locul dar pentru cel din urmă a fost de-a dreptul păgubos, acest Sente trebuind să facă și patru ani de pușcărie pentru că dăduse unui fugar o bucată de pîine, fără să știe ce hram poartă individul. Degeaba a spus el după aceea că nu-i ceruse să-și povestească viața atunci cînd îi dăduse bucata aceea de pîine și mică și uscată. Asta se petrecea cu vreo 20 de ani înainte ca lacul Potelu să fie secat. Mult mai tîrziu, prin '77, cînd s-a hotărît ca grindurile să fie plantate cu pomi fructiferi, Sente a fost unul dintre țăranii de prin împrejurimi care au înțeles repede că astfel se rezolvau două lucruri deodată. Străjuiți de perdelele de protecție de salcîmi și plopi, desigur că merii, caișii, piersicii și prunii plantați puteau să mai țină pe loc nisipurile acestea, să nu le mai vălurească vîntul și să le tot întindă. Pe de altă parte, locul era avantajos pentru plantație. Nu numai că în zona fostului lac Potelu se înregistrează o constantă termică mai favorabilă decît în orice altă parte a țării dar fructele de aici se coc mai devreme cu vreo două săptămîni decît cele din livezile timpurii de la Nazarcea, din Dobrogea. Ar mai fi de adăugat că grindurile erau destul de întinse și că livezile acestea n-au fost croite în așa fel încît să se sature doar copiii din satele apropiate, din Grojdibodu, Ianca, Gura Padinii, Hotaru sau Celei. Printr-un efort ce a făcut ca zilele să pară prea scurte nu numai inginerului Gelu Dragomir ci și altor oameni de frunte ai întreprinderii, precum Mihai Ciobanu, Petre Dumitrescu sau Ștefan Bădoi, s-a înfiripat aici o livadă care este pe cale să devină una dintre cele mai mari din țară. Pînă acum au fost plantate 1 600 de hectare iar în următorii ani, pînă în '85, această suprafață va ajunge la 2 300. După calcule al căror realism e neîndoielnic, atunci cînd întreaga plantație va intra pe rod se va obține o producție care, vîndută pe piața internă, va aduce un cîștig de peste 130 milioane pe an. Dacă fructele vor lua calea exportului, valoarea lor se ridică la 340, pe relația est, iar pe devize libere la 580 milioane lei. Însă din realismul calculelor de mai sus face parte și ceea ce ne spunea acum inginerul Gelu Dragomir: „Aceste plantații însumează o investiție de 200 de milioane și ele sînt bune și foarte bune, dar noi le-am făcut cu gîndul că, văzîndu-le ce bine am lucrat, vom fi ajutați în continuare. A înfige un pom în pămînt, e simplu. Trebuie să fim pregătiți să valorificăm producția. În această privință, lucrurile nu sînt decît pe jumătate făcute. Și vom avea de cules de-acum încolo, în fiecare an, cîteva sute de hectare mai mult decît în anul dinainte". Modernizarea a vreo 20 kilometri de drumuri, lucrare estimată la 20 milioane lei, ar fi de mare importanță pentru ca fructele acestea, din ce în ce mai multe, să nu însemne o pierdere din ce în ce mai mare. În acest an se vor culege vreo 6 000 tone de fructe, în '85 vreo 20 000, iar cînd întreaga livadă va intra pe rod vor fi de strîns cam 50 000 tone. Și dacă într-un vagon se încarcă aproximativ 5 tone, pentru întreaga producție vor fi necesare 10 000 de vagoane. În medie, 80 de vagoane pe zi, deci 2 trenuri cu fructe vor putea pleca de la Corabia. Și în-

bunul nostru cel mai de preț!

ginerul Dragomir zice: „Dragomir nu știe cum se va descurca".

Acesta e un fel al lui de a vorbi, desigur. Putem crede că el și dramatizează un pic ? Sîntem liberi să credem. Dar mai nimerit ar fi să aflăm ce gîndește el, de exemplu, despre faptul că pentru fiecare kilogram de caise sau piersici îi trebuie un kilogram și jumătate de gheață. Și dacă în vara anului '82, cînd a livrat la export doar 300 de tone, a fost nevoit să aducă gheață tocmai de la Focșani, ne vom convinge că întrebarea lui exprimă o neliniște reală și deloc exagerată dacă ținem seama că în '83 se vor livra 4 000 iar în '85 vreo 9 000 tone de piersici și caise. E limpede că în jocul atîtor cifre, între care ar intra și cele 20 milioane lei, cît costă rîvnita fabrică de gheață, rămîne de văzut nu numai poezia unor livezi în floare ci și o bogăție pe care inginerul Gelu Dragomir n-ar vrea s-o lase să-i scape din mîini. Și cu toate că nu întotdeauna ceea ce el vrea se nimerește ca tot el să și poată face, directorul I.A.S.-ului Corabia știe, împreună cu toți cei cu care muncește de dimineață pînă seara, că poate face mai mult decît lasă de înțeles atunci cînd zice despre sine că e „Dragomir care pune pomi și dacă-i lași pune pomi în toată România".

Din '70, de cînd a venit la conducerea I.A.S.-ului, în oraș la Corabia nu s-a dus decît cu treburi pe la primărie, cînd a fost cazul, și în rest numai de două ori: acum opt ani, cînd a mers cu soția lui să vadă un film, și acum șase ani, cînd și-a cumpărat niște cămăși. De-atunci, tot soția îi cumpără cămăși. El a avut mereu altceva de făcut. Pentru livada asta, de exemplu, a muncit destul de mult încît să nu mai poată da înapoi un pas. „Grija noastră, zice el, este în primul rînd de a obține producții bune. Cînd va fi limpede că valorificarea acestor producții nu depinde numai de noi, se va căuta o rezolvare de către toți cei de care depinde". Ceea ce înseamnă că inginerul Gelu Dragomir se arată a fi un optimist și atunci cînd stă de vorbă cu el însuși, temeinic, și se întreabă: „Ce facem, Dragomire ?"

DUMITRU ELIADE

Bătrînul visează oi

Cu Constantin Gh. Munteanu din Moflenii Doljului am vorbit mai întîi despre oi. N-are oi, dar ar vrea „să țină". Le-ar păsuna pe digul Jiului, care-i la un pas de ograda lui și pe care crește iarbă destulă, și încă bună, „iarbă primă", hrănită de umezeala bogată a rîului. Iarbă de-aia, zice, știți dv., sărată și grasă, care face brînza gustoasă, firul linii lung și carnea berbecului moale și dulce. Păsunea asta a digului e acum pustie, stă singură și stingheră ca un rest de navă aruncat la mal. El ar reconstrui-o și ar scoate-o gură de rai, ca în „Mioriță". Ar „ține" pe ea nu două-trei oi, ci două-trei sute, însă ideea asta a lui, care-i mai veche, n-a primit încă din partea „forurilor" decît niște cuvinte bune, „un cald și tovărășesc salut", dar nici o slobozire spre fapte. Mai mult, lui Constantin Gh. Munteanu i s-a părut a desluși, pe sub acele cuvinte bune, ceva ca o undă de gelozie, o undă încă ușoară, incontinentă, tulbure, nealcătă din niște miluri ascunse, dar care, de-ar căpăta cumva mai multă putere, nu că l-ar răsturna din picioare, dar de izbit l-ar izbi, glăsuind cam așa : ce mai vrea ăsta, nea Costică ăsta ? Pămînt i s-a dat, avere și-a făcut, tot nu s-a săturat ?

Pămîntul pe care-l muncește Constantin Gh. Munteanu este, într-adevăr, un pămînt „de dar", adică un pămînt care nu-i al lui. Adică nu-i al lui „în acte", ci al Consiliului popular comunal, care l l-a încredințat spre folosință, ca să crească pe el animale și să le contracteze cu statul. Lucrurile s-au petrecut acum vreo trei ani, cînd terenul ăsta de un hectar și ceva, nemuncit de niște decenii, de cînd fusese smuls din mîinile unui bogătaș, începuse să le cam steă ca un spin în ochi celor de la consiliu. Un ditamai trup de moșie în inima satului, împlinit de mărăcinișuri și bălării ! Primăria încercase să pună pe el niște pir (avea plan de pir), dar era atît de sălbăticit că nici buruiana de pir nu-l răbda. „Îl iau eu", a zis Constantin Gh. Munteanu, și i s-a dat, cu condiția să-l cultive cu furaje, să crească vite și să le dea la contract. A trudit cumplit ca să-l învie, cel mai greu a fost cu cioatele, era un teren plin de cioate, un cimitir de cioate pe care nici umezeala acidă a bălților ce-l luau în stăpînire primăverile nu izbutise să le devore. Constantin Gh. Munteanu le-a măturat cu foc, resturi de stîrvuri lemnoase carbonizate dăinuind totuși mult timp printre lujerii de porumb, ca niște spinări de animale terțiare deshumate de arheologi. A trudit cu nevasta, cu fiica, cu ginerele, a ars cioatele, a spart cu sapa (rupînd cîteva sape) crusta pîrlogului, a arat cu calul, a împrăștiat bălegar, a săpat un puț, a ridicat și un staul, apoi o baracă-bucătărie de vară din prispa căreia să privegheze ce păstorește. A pus porumb, dar pe lîngă el și sfeclă, fasole, cartofi, ceapă, roșii, a pus și niște butuci de viță-de-vie, așezîndu-i sub straja cîinilor. „Baza", desigur, au rămas furajele, așa cum se socotise cu primăria. Hrănește vite (juninci, viței), hrănește și păsări (cam cîte 100—150 pe an), predă statului cîte 2 000—2 500 kg de carne și mii de kilograme de legume. Tot ce primește pe ce vinde investește în terenul înviat, ca să-i înțeleagă zelul de a produce, și, firește, în viața gospodăriei. Și-a făcut o casă cu camere mari, cu etaj și scară interioară, cu sonerie la ușă și plăcuță cu numele stăpînului. Încă nu-i mulțumit, vrea mai mult, vrea să țină și oi, chiar dacă unda aceea de gelozie, venind dinspre cei din jur pe sub niște cuvinte care s-ar zice că sînt de laudă, îl cam la uneori cu frig. Dar frigul nu ține mult, suflă în palme și îl alungă cu fierbințeala muncii.

La aproape 60 de ani C. Gh. Munteanu, țăran și crescător de animale de cînd se știe, ba chiar dinainte de a se ști (prîceperile într-ale pămîntului și mai ales într-ale zootehniei venind dinspre tată și dinspre bunic, vestiți la vremea lor pentru laptele, brînza și cașul pe care le duceau pe piața Craiovei), muncește, chiar și iarna, în cămașă, uneori fără, într-atît de înăbușitoare îi e temperatura efortului. E paznic de noapte la un depozit, iar ziua doarme pe sponci, odihnindu-se doar în frîntura de clipă în care schimbă sapa de grădinar cu furca de manevrat nutrețuri. Nevasta și fiica, membre ale C.A.P.-ului din comună, fac la fel, ginerele, cismar la Craiova, tot așa. Cel mai mult timp le iau îngrijitul vițelor și îngrășatul pămîntului. Îngrășatul ăsta îl face cu ajutorul calului, dar în anii de început, cînd pămîntul era pîrloagă și cînd calul începea să tremure pe picioare ostenit de prea multe și prea grele munci, își înhămau la trudă spinările. Adică încărcau bălegarul în saci, cîte 60—80 kg de bălegar, cît să-ți fringă șalele, cît să te dărîme, ducînd povara spre toate colțurile grădinii. Cît poate căra un om ? Mai mult cînd bălegarul e uscat, mai puțin cînd e clisă. Dar cu natura, Constantin Gh. Munteanu o știe, socotelile, oricum le-ai răsuci, zic una și bună : nu-i dai, nu-ți dă. Nu poți să iei fără ca mai întîi să dai, sau să respecți ce-a dat natura, stimulîndu-i darurile.

L-am mai vizitat odată, pe vremea cînd terenul pe care-l are în folosință dădea primele roade. Era pe-atunci ceva mai sfios, mai reținut în idei și în îndrăzneli, se temea (chiar așa ne spunea : că „se teme") ca nu cumva să sară peste cal, adică să facă mai mult decît i s-a dat în seamă. Terenul, ne explica, îi fusese „dat" pentru furaje, iar dacă el îl făcea „mai rentabil", sporindu-i valoarea și cu alte produse, nu călca strîmb, știindu-și niște reguli ? Acum rîde de acele temeri. Acum, iată, chiar șeful țării, chiar tovarășul Nicolae Ceaușescu, zice cît se poate de clar (o zicea dumnealui și pe-atunci, dar acum, la Conferința Națională a partidului și la plenara Consiliului agriculturii, a zis-o și mai răspicat, ca să pricepă și cei ce încă nu pricepuseră) că avere mai mare a țării ăștia nu e alta decît pămîntul. A-i pune la valoare orice palmă e datoria fiecărui om al pămîntului.

Și, spunînd asta, Constantin Gh. Munteanu își rotește privirile peste terenul pe care l-a pigulit și l-a migălit fir cu fir, ca pe-un desen pe mătase, poposind apoi cu ochii undeva, în zare, pe digul Jiului, unde pămîntul visează iarba grasă a primăverii. Omul nostru visează și el. Nu lei, ca bătrînul lui Hemingway, ci, mai modest și desigur mai practic, niște blînde mioare cu blană groasă, cu carne dulce și ugere pline.

ILIE PURCARU

Terenul care ne fuge de sub picioare

Aici la Cărpiniștea, între dealul Balaurul și Valea Puțului, pe teritoriul unui C.A.P. care probabil nu cuprindea nici o palmă de pămînt absolut orizontal, un C.A.P. care se întinde doar pe dealuri și pe văi — a Puțului, a Părului, a Hotarului, a Cringașului și cîte altele — președintele, **Ilie Valeriu**, îmbrățișează cu un gest larg cîmpurile din jur cu rod bogat, dar cu ani în urmă cumplit erodate, și exclamă : **„Bărăganul meu !"**

Iată marea lecție **practică** pe care am deprins-o cutreierînd locuri fierbinți unde se duce bătălia împotriva eroziunii : nu este greu să cobori de pe deal în Bărăgan, însă este posibil să strămuți Bărăganul sus la tine acasă, la 600 de metri înălțime, în inima Buzăului și să obții an de an producții medii de 4 000 kg porumb boabe la hectar (evident nefirigat) acolo unde nu se făcea nici jumătate. Dar valoarea și semnificația experienței de la Cărpiniștea — un simplu C.A.P., nu o stațiune experimentală — trebuie privită dintr-o perspectivă mai largă.

Ne-am propus să relevăm cîteva aspecte actuale ale combaterii eroziunii, așa cum apar ele cercetătorilor pedologi, cît mai ales celor care, pe dealuri erodate, duc, zi de zi, **lupta pentru fiecare palmă de pămînt.**

— La noi, primăvara, curg apele tulburi, cărînd cea mai prețioasă și mai fundamentală avuție națională, pămîntul — ne spune directorul Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie, doctorul inginer **Cornelia Răuță.** În prezent, România posedă 0,43 ha teren arabil pe locuitor (față de 0,97 U.R.S.S. și 0,93 S.U.A.), suprafață care va scădea spre anul 2000 la 0,30 ha, datorită în special creșterii prezumate a populației. Așadar, se impune stringent „economisirea" pămîntului. Iată însă că anual, ca urmare în primul rînd a eroziunii dar și a altor procese, sînt scoase din circuitul agricol cam 30 000 ha, din care 10 000 definitiv. O asemenea situație nu poate fi acceptată, cu atît mai îngrijorătoare cu cît țara noastră nu dispune de rezerve de creștere a „arabilului", situîndu-se și în prezent foarte aproape (98%) de limita maximă, în timp ce alte state posedă încă întinse suprafețe neexploatate. Noi nu mai putem spori suprafața, doar randamentul, mărind deci capacitatea productivă a solului. Poate toate acestea par banale, de la sine înțelese, totuși lucrurile nu stau așa, fiindcă — o susțin în calitate de director al unui institut care efectuează anual circa 4 000 000 analize agrochimice, obținute împreună cu cele 33 de oficii județene de studii pedologice și agrochimice — sistemul de agricultură practicat în prezent pe plan local nu asigură cum ar trebui conservarea și ameliorarea fertilității solului, amenințat de procese de degradare, în rîndul cărora eroziunea ocupă locul cel mai important. Tocmai aceasta explică și măsurile energice luate de conducerea partidului în urma recentei vizite a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Vaslui și în alte județe, vizînd stăvilirea eroziunii solului.

— Care sînt proporțiile fenomenului ?

— Pe terenurile erodate, antrenarea la vale a unui singur centimetru de sol (care se formează din rocă într-o perioadă de 300 pînă la o mie de ani !) înseamnă pierderea a 150 t pe hectar. Noi estimăm că anual „dispar" în țară pe această cale cam 150 000 000 t, reducîndu-se corespunzător fertilitatea sau, cînd procesul ajunge pînă la roca mamă, determinîndu-se scoaterea totală din circuitul agricol. Totodată, este afectată, din același motiv, viața lacurilor de acumulare (la Bicaz, la Vidraru și în alte părți s-au observat asemenea fenomene), fără a mai vorbi de împotmolirea riurilor, care nu drenează cum se cuvine. Un fenomen legat direct de eroziune dar care adesea se uită constă în aceea că odată cu pămîntul erodat sînt antrenate la vale și substanțele chimice conținute atît în pesticide precum și în îngrășăminte, fiind astfel poluate soluri și ape ; este astfel afectată biologia lacurilor învecinate, fosforul și azotul din substanțele sus-menționate ducînd la proliferarea excesivă a algelor, care consumă oxigenul în dauna peștilor și altor viețuitoare. Este un lanț.

— A cîta parte din suprafața agricolă a țării apreciați că este supusă eroziunii, într-o proporție mai mare sau mai mică ?

— Cam o jumătate, practic întreaga zonă colinară. Acesta nu este un fenomen natural inevitabil : tehnicile elaborate și suficient de bine puse la punct cu ani în urmă la stațiunea de cercetări pentru combaterea eroziunii solului de la Perieni (pentru cereale și păsuni), precum și la Institutul de la Valea Călugărească și stațiunea de la Ștefănești, Argeș, pentru viticultură, cele de la Bilcești, Argeș, și Cluj-Napoca pentru pomicultură — pentru a nu cita decît cîteva — permit oprirea fenomenului sau, în orice caz, drastica sa limitare.

Socotind aceste date obținute de la Institutul de cercetări pentru pedologie și agrochimie doar ca o intrare în materie, urmînd ca ele să fie confruntate cu observațiile pe teren, **vom mai reda însă în prealabil cîteva idei ce ni se par întemeiate ale interlocutorului nostru.**

● Spre deosebire de toate celelalte resurse naturale, cum ar fi cărbunele sau petrolul, care dispar pe măsură ce se utilizează, capacitatea de producție a solului nu scade în condițiile unei exploatări raționale. Esențială este însă menținerea fertilității. Or, în unele cazuri, nu se aplică structura optimă de culturi, „se exagerează cu arabilul, vrem cu tot dinadinsul să avem arabil acolo unde nu este și nu poate fi". Iată contextul local în care culturile prășitoare, care favorizează eroziunea, tind să ocupe o pondere nejustificată din punctul de vedere al randamentului economic, în dauna păsunilor și fineților, ducînd la producții mici și eroziune mare. („Organizarea antierozională a teritoriului fiecărei unități de producție reprezintă și prima verigă a complexului experimentat și recomandat de stația Perieni — ne spunea directorul ei, inginerul Gheorghe Stoian — avîndu-se în vedere regruparea categoriilor de folosință în funcție de pantă.."). Soluția preconizată nu ar consta în scăderea sarcinilor de plan la porumb etc., ci în acordarea unor **răspunderi sporite organelor locale** și conducerii unităților agricole în repartizarea culturilor, fără a se diminua cu nimic nivelul actual al producției, ci dimpotrivă urmărindu-se sporirea acesteia.

● Agricultura noastră trebuie să se bazeze într-o măsură mai mare ca pînă acum pe ecologie, asigurînd **menținerea echilibrelor biologice** și dezvoltarea pe termen lung în acest cadru. Agronomul să procedeze cam ca un medic care veghează la prelungirea mediei de viață și nu se mulțumește cu tratamente ocazionale.

● În acest context mai larg, în care se consideră și problema eroziunii solului, ar trebui acordată **mai mare atenție pedologiei,** căci lipsesc specialiștii. „Se formează anual un mare număr de medici pentru oameni și pentru animale, ceea ce este necesar și lăudabil, spune Cornelia Răuță. Dar pedologii sînt doctorii pămîntului. Oare această din urmă nu reprezintă avuția națională cea mai importantă ? Cărbunele și petrolul sînt firești indispensabil dezvoltării economiei naționale, dar mi se pare nu tocmai rațional ca România să posede cam 5 000 geologi și doar 150 pedologi. În majoritatea țărilor europene funcționează facultăți de pedologie, dar la noi lipsește fie și o secție în cadrul Institutului agronomic. Înființarea unor asemenea secții nu ar constitui un lux, ci necesitate. Pedologia este o știință mult mai complexă decît se crede, îmbinînd chimia, biologia, fizica, hidrofizica, mineralogia și alte discipline, reclamă tehnici matematice de finețe, folosirea și prelucrarea datelor obținute prin sateliți etc., etc., toate cu o singură finalitate : pîinea noastră. Și totuși, din cauza unei slabe popularizări și a neînțelegerii rosturilor mai adînci și implicațiilor economice ale acestei științe, mai toată lumea se interesează de hectarele arate, însămînțate și recoltate și mai puțin de fertilitatea solului, chezășie a recoltelor actuale și un bun al generațiilor viitoare. Un fapt mărunt dar grăitor : avem numeroase muzee de istorie naturală, unde se expun pești, cămile, colibri... dar în nici un muzeu nu se vorbește de rodnicia solului, de acest organism care trăiește, respiră, transpiră, trebuie nutrit și apărat împotriva unor dușmani atît de periculoși ca eroziunea. Cei mai mulți îl privesc, repet, doar prin prisma hectarelor".

Desigur, avem nevoie de mai mulți pedologi, lipsește încă o sistemă de mașini adecvată pentru pantele peste 16%, atît de răspîndite la noi, nu s-a conturat poate, în anumite sectoare, o perspectivă mai largă, dar faptul rămîne că și în condițiile și cu tehnica actuală, oameni diferiți, în condiții egale ale terenului erodat, obțin rezultate total diferite.

Foarte recent, în județul Buzău, conform sarcinilor trasate la nivel național după ultima vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu la stațiunea de cercetări Perieni, Vaslui, s-a determinat un perimetru-etalon de 2 100 ha pentru combaterea eroziunii în bazinul Valea Călnicului — Hîrboca — Slănic — Hotar, acțiunea fiind centrată în jurul C.A.P. la care ne-am referit la începutul acestui articol. De ce Cărpiniștea ? Fiindcă aici cam de zece ani localnicii luptă cu succes, spre deosebire de cei mai apropiați vecini ai lor (aceeași zonă, același teren, același soare, aceleași ploi) împotriva eroziunii. Au primit — fiindcă de ani de zile l-au cerut — ajutorul stațiunii Perieni, și colaborarea a dat roade : recoltele s-au dublat, eroziunea a bătut în retragere.

LIONEL NIȚESCU

Constatările reporterilor noștri sînt limpezi : trebuie să facem totul spre a folosi cît mai eficient fiecare palmă de pămînt, pămîntul fiind, nu încape nici o îndoială, cea mai importantă resursă națională. Cu atît mai prețioasă pentru noi, românii, cu cît nu dispunem nici de jumătate de hectar de teren arabil pe cap de locuitor (exact 0,43), aflîndu-ne în situația de a nu putea mări, cu nimic, suprafața agricolă. Soluția e, ca o consecință logică, una singură : să utilizăm cît mai rațional pămîntul, punînd capăt risipei de orice fel. Nu în toate părțile se întîmplă, din păcate, așa și mai sînt zone, e drept mai restrînse decît altădată, în care pămîntul e scos din producție și, la fel de grav, lăsat să se degradeze. Sigur, explicații se găsesc : că nu-s destul pedologi, că sistema de mașini, pentru pante îndeobște, e încă insuficientă etc., etc. dar și în materie de folosire rațională a pămîntului e clar că, la aceeași dotare umană și materială, unii pot și alții nu ! Cei care pot, și exemplele de mai sus sînt edificatoare, dau recolte mai mari și rotunjesc, prin strădanie și chibzuință, pîinea țării. Cei care nu pot recurg la scuze și, în loc să caute și să asude, arată cu degetul la alții. Proverbul că omul sfințește locul e valabil, la modul cel mai concret, și aici.

De maximă importanță, problema a fost și este situată între prioritățile factorilor de răspundere din domeniul agriculturii. La recenta Plenară lărgită a Consiliului național al agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor, care s-a bucurat de prezența și indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, chestiunea folosirii cît mai eficiente a pămîntului a fost dezbătută sub toate aspectele ei, trasîndu-se direcțiile ce trebuie urmate. Pe acest drum, care nu e altul decît al belșugului, s-au făcut mulți pași înainte, dar la fel de adevărat e că rămîne încă destul loc pentru mai bine. Asupra acestei teme „Flacăra" își propune să revină.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Un nume pentru viitorul aeronauticii

Nu spunem, cum s-ar cuveni desigur, al aeronauticii românești, deoarece lucrările și rezultatele cercetărilor conf. dr. ing. **Corneliu Berbente** în domeniul mișcărilor în regim supersonic-hipersonic cu aplicații la calculul performanțelor avioanelor de mare viteză și rachetelor nu sînt doar pentru „uz intern". Prin valoare și confruntare cu cercetările ce au loc în țări cu prestigiu în construcția de avioane de toate tipurile și tot mai sofisticate — supersonice, hipersonice, transonice, de pasageri, utilitare, militare... — nu sînt mai prejos. Dimpotrivă, unele reprezintă contribuții originale ori au fost prioritare. Elev și apoi colaborator al academicianului Elie Carafoli, acest nume nou în pleiada școlii românești de aeronautică îl poartă un bărbat neașteptat de tînăr : 44 de ani. S-a născut la 8 august 1938, în Moreni, ca fiu al unui muncitor petrolist.

— Cum s-a întîmplat ca băiatul unui petrolist care fora adîncurile pămîntului să capete gustul cuceririi văzduhului ?

— Relativ simplu. Imaginile copilăriei pe care, crescînd, socoți că le-ai uitat, lucrează extraordinar în noi. O parte a copilăriei mi-am petrecut-o în zona Tîrgoviștei, undeva la țară, cam între Tîrgoviște și Ploiești, acolo unde copiii aud poate mai de timpuriu decît în altă parte despre numele lui Vlaicu, despre marile lui vise și drama prăbușirii, a sacrificiului său, chiar prin preajma locurilor noastre. Spre sfîrșitul războiului, chiar că eram foarte mici încă, împreună cu băieții de vîrsta mea urmăream luptele aeriene ce se dădeau împotriva nemților în această zonă a petrolului românesc, țintă distrugerilor dușmanului în retragere. Le urmăream, înțelegeam și ne bucuram că IAR-urile noastre se descurcau extraordinar și că erau minuite de piloți talentați care reușeau să iasă victorioși. Cînd am terminat Liceul „Enăchiță Văcărescu" din Tîrgoviște spre Facultatea de mecanică m-a îndrumat fratele meu mai mare, student la aceeași facultate, dar la hidraulică. Mi-a sugerat secția de aviație, vorbindu-mi despre un idol al generațiilor de studenți de la mecanică : Elie Carafoli. În anul trei de studii survine contactul cu profesorul Carafoli care preda cursul de aerodinamică.

— Cînd i-ați devenit colaborator ?

— Nu știu, totul s-a petrecut treptat și foarte firesc. Cursul a continuat în anul patru, cînd mi-a dat o temă de cercetare : **„Studiul mișcărilor supersonice în jurul avioanelor de mare viteză (aripi Delta)".** În jurul aripilor de forma literei delta din alfabetul grecesc. Printre studenți trecea drept un fapt extraordinar ca profesorul să-ți încredințeze o temă de cercetare. Avea și renumele unui om „cu fler" ; unde credea dînsul că există aptitudini pentru cercetare, nu prea dădea greș. Conducea pe atunci Institutul de mecanica fluidelor și în mod direct un colectiv de aerodinamică, unde se întreprindeau cercetări fundamentale ca front de devansare a cercetărilor practice. Era momentul 1957—1958, cînd în lume, în țări foarte dezvoltate, începuse să se construiască (în scopuri de luptă) avioane supersonice, cu viteze mai mari decît cea de propagare a sunetului. Problema rezolvării mișcărilor ce apar în jurul aripilor la asemenea viteze era una dintre cele mai acute. Trecuse și profesorul cu colectivul său la studiul mișcărilor de mare viteză.

— Vă rugăm să începeți a ne vorbi despre cercetările dumneavoastră, despre munca inginerului Corneliu Berbente, cum a ajuns la 44 de ani autor și coautor la peste 50 de lucrări științifice publicate în țară și străinătate ?

— Tema primită în studențe a fost rezolvată și continuată în proiectul de diplomă, ajungînd prin calcul la **determinarea caracteristicilor aerodinamice ale aripilor delta în derivă față de un curent supersonic.**

— Explicați-ne nouă, nespecialiștilor, ce importanță practică pot avea asemenea calcule, asemenea determinări ?

— O importanță enormă. Cunoscînd ce se întîmplă cu un avion în zbor supersonic, cînd îi apare un curent în derivă, un vînt lateral, oferi proiectantului date pentru a calcula portanța acestuia, ce rezistență opune la înaintare și, în context, poate gîndi ce formă și ce dimensiuni să aibă aripile, fuselajul, ce comenzi trebuie să se dea din interior mișcării lui în funcție de aripă, pentru a nu se dezagrega în aer, ori prăbuși. În definitiv, aripa susține avionul.

— Care era aspectul nou în lucrarea dumneavoastră ?

— Exact **deriva, vîntul lateral** era o problemă nouă, nu se calculaseră pînă atunci aceste determinări.

Ca rezultat al unei munci de cîțiva ani, tînărul absolvent ieșea de pe băncile școlii universitare și a școlii Carafoli deja cu statut de creator : obținuse formulele de calcul, **curbele de variație a caracteristicilor cu număr Mach.** Rămîne ca asistent al profesorului său, la catedra de aviație, și-și continuă studiul asupra tot mai ispititoarei teme, abordînd viteze din ce în ce mai înalte (cu număr Mach tot mai ridicat), cît și pentru corpuri zburătoare din ce în ce mai groase, cu secțiuni transversale tot mai mari — chiar fuselaje pentru rachete și avioane de pasageri în regim hipersonic.

— Sub îndrumarea maestrului meu am reușit ca aceste formule ale caracteristicilor aerodinamice ale aripilor să acopere un interval larg de viteze, ce a fost denumit supersonic-hipersonic, și să obțin **formule unitare,** ceea ce reprezintă o contribuție în domeniul de specialitate.

— Nu existau, deși construcția de avioane supersonice și de rachete cunoștea o veritabilă stare de explozie, ca să spunem așa ?

— Existau, cum să nu, existau, la ora aceea formule separate pentru supersonic și separate pentru hipersonic, ceea ce făcea foarte dificilă proiectarea. Or, în situația reală, un avion trece, de la decolare pînă la aterizare, prin toate regimurile de viteze, iar limitele între un regim și altul sînt foarte greu de fixat. Pe de altă parte, o formulă unitară permite studierea continuă a variațiilor aerodinamice pe întreg intervalul de mișcare al avionului în evoluția lui. Și de aici, rezolvarea mai simplă a problemelor de optimizare a formei avionului, a aripilor...

Astfel, după un deceniu de muncă, în ianuarie 1970, finalizează și susține teza de doctorat **„Determinarea caracteristicilor aerodinamice și a distribuției de viteze și presiuni pe aripi și fuselaje în mișcarea supersonică-hipersonică",** lucrare a cărei publicare impune un nou nume românesc de prestigiu în științele aerospațiale.

— Tovarășe doctor inginer Corneliu Berbente, cum vă puteați da seama dacă formulele dumneavoastră de calcul corespund ori nu unor situații reale, dacă pot fi utile ? Nu vi se pare firesc să apară o asemenea întrebare ? Ce posibilități aveați să vă verificați practic, rezultatele teoretice ?

— În perioada aceea de început, rezultatele erau într-adevăr doar teoretice dar le comparam cu rezultatele cercetărilor experimentale publicate în reviste de specialitate americane, sovietice, franceze, suedeze... Și corespundeau. În țară încă nu aveam posibilitatea să le verific experimental ; exista la Institutul de mecanica fluidelor o suflerie (un tunel aerodinamic) supersonică, dar nivelul era prea mult redus la scară, iar analogia geometrică nu mai putea fi perfectă.

Cuprinzînd tot mai profund direcția de cercetare abordată, descoperă probleme noi pe care un spirit științific adevărat nu putea să le ocolească, dimpotrivă, în știință ele sînt o voluptate a inteligenței, a cunoașterii.

— Una din problemele descoperite și rezolvate de dv. ?

— Cele legate de apariția unor unde de șoc, de intensitate mare la asemenea viteze super și hipersonice, provocate chiar de corpul aparatului de zbor la înaintare. Principiul erau cunoscute, fondul era de a se stabili configurația acestora pe forme așa de complicate cum sînt aripile de avion și chiar fuselajele și de a determina poziția ca și intensitatea undelor de șoc în orice regim de viteză. (Tot cu scopul foarte practic și concret al optimizării structurilor). Treabă grea și laborioasă, dar era tentant să vezi ce se întîmplă la viteze tot mai mari. Ne putem gîndi, de pildă, la o rachetă purtătoare de sateliți, deci un corp foarte greu care trebuie să ducă cu sine, la înălțimi fantastice și cu viteze de 10—20—50 de ori viteza sunetului, combustibil, laboratoare, oameni.

— Iertați-ne, nu era donchișotism științific ?

— Sîntem prin anii 1965—1970, cînd lumea începuse să se gîndească chiar la avioane supersonice și hipersonice de pasageri, cele de luptă ajunseseră deja la de 6—7 ori viteza sunetului. Cel puțin teoretic — tradiția școlii noastre ne obliga moral — puteam să încercăm să ținem pas cu aceste preocupări de vîrf. Mai era și speranța că România va prelua din nou ștacheta de unde o lăsase și că va reîncepe să construiască avioane, trebuia să ne găsească pregătiți. Totodată, există spiritul de competiție, de a rezolva ceea ce alții nu rezolvaseră încă, de a fi primul sau printre primii.

În 1970, ing. dr. Berbente urmează un an de specializare la Universitatea Standford din California, axîndu-se pe aerogazodinamica vitezelor mari. Ajunge acolo nu ca un anonim. Avea să constate că era cunoscută (exista în bibliotecă universității și chiar în librării) cartea **„Wing theory in supersonic flow"** apărută în reputata editură americană **„Pergamont Press"** ce reunea lucrări cu principalele rezultate originale ale colectivului român condus de academicianul Elie Carafoli, printre care și cele semnate Corneliu Berbente.

— Cu acest prilej (al stagiului la Standford — n.a.) am constatat că din punct de vedere teoretic, al cercetărilor fundamentale nu sîntem în urma țărilor avansate,

— Spre ce studii v-ați îndreptat la revenirea în țară ?

— Abordarea și a altor regimuri de viteze — la Standford, am constatat chiar o preocupare intensă de revenire la studiul mișcărilor la viteze mai mici — și economicitatea de combustibil pentru motoare. În condițiile de azi, economicitatea este o problemă, de asemenea, de interes mondial.

— Cu alte cuvinte, îndrăznim noi, ați intrat și în domeniul motoarelor !

— Preocupările referitoare la motoare s-au concretizat în elaborarea unor metode originale de calcul utile pentru proiectarea avioanelor de mare viteză. Petrecîndu-se în mișcare, fenomenele de ardere sînt foarte complicate aerodinamic. Ca rezultat al acestor cercetări se pot oferi o serie de formule de proiectare a organelor avionului și a motorului. Și care s-au concretizat și într-un contract internațional de colaborare între Institutul național de cercetare științifică și tehnică, Institutul politehnic din București și „Virginia Blytechnic Institute and State University" din Statele Unite.

CICI IORDACHE ADAM ■

În zorii noului sistem tehnologic

CRIZA DE MATERII PRIME

Constituite ca urmare a unui proces istoric firesc, economiile naționale au devenit, în epoca actuală, factorii complecși și fundamentali de structurare a întregii dezvoltări civilizatoare a omenirii, pîrghiile de avînt, control și barometru pentru curbele de evoluție, ce ne dezvăluie permanent tendințele și reușitele progresului omenesc atît la scara unui popor, cît și la nivel mondial.

La rîndul lor, aceste complexe economii naționale, îngemănate totdeauna cu firele de textură ale și mai complicatelor vieți sociale, caracteristice fiecărei națiuni, s-au durat ca structuri specifice, avînd toate trăsăturile unor sisteme dinamice intens-evolutive — elemente de structură, principii de organizare, finalitate, interacții interne și externe, stoc de informații și date vehiculate, nivele de potență și altele.

Dintre elementele de structură și determinare ale oricărui sistem economic modern, în deosebi atunci cînd e vorba de sisteme în curs de intensă dezvoltare sau foarte dezvoltate ca nivel de producție, tehnologic și calitate, **materiile prime** se impun ca un factor determinant fără de care nu se poate concepe funcționarea și evoluția ascendentă a unui asemenea sistem și cu atît mai puțin saltul acestuia pe nivele superioare de eficiență și influență în dezvoltarea socială.

Considerate, secole în șir, cu adevărat pe nedrept, ca fiind inepuizabile și la îndemîna oricui, de îndată ce a izbucnit criza sistemului tehnologic actual — în primul rînd, așa cum am arătat, sub forma crizei de energie din hidrocarburi — materiile prime au devenit, brusc, nestematele extrem de căutate și de scumpe pentru oricare program național de dezvoltare.

Ne-am pomenit astfel cu toții, adică toate popoarele care aspiră, în mod sincer, la un loc de prestigiu spiritual și de bunăstare materială, în fața unei probleme, nu numai complexă și extrem de grea, dar și fără precedent în istoria omenirii. Ne-am dat astfel seama și continuăm să constatăm, **că sistemul tehnologic mondial de azi s-a croit și s-a dezvoltat pe ideea himerică a inepuizabilității resurselor materiale ale producției, indiferent de modul consumării lor.** O asemenea idee este absurdă, în mod absolut, întrucît **însuși globul terestru** — incluzînd în el toate rezervele de materii prime imaginabile pe pămînt **— este limitat în volum ca resursă în spațiu.** Pe de altă parte, cu atît mai limitată este scoarța terestră din care extragem, în prezent, doar o mică parte ce constituie resursa de minerale utile sub formă de **materii prime directe.** Acestei îngrădiri naturale și absolute trebuie să-i mai adăugăm și pe următoarele trei. În primul rînd, tehnologiile convenționale, utilizate decenii și secole pînă acum, nu conțin, în mod firesc, și treapta de recuperare și refolosire a produselor uzate sau a resturilor tehnologice de prelucrare. Îngîmfat de succesele repurtate în raport cu epocile istorice precedente, sistemul tehnologic utilizat în prezent de societatea omenească, dezvoltată din punct de vedere industrial, nepăsător, prin concepție, față de risipa ce o realizează în folosirea nerațională a materiilor prime (cît și a energiei, așa cum am văzut), aruncă la groapa de gunoi orice produs ce își pierde o parte din calitățile funcționale sau pe cele comerciale. Desigur, înțelegem ușor, cît de păgubitor devine un asemenea model tehnologico-economic, care depune, mai întîi, eforturi mari pentru a scormoni pămîntul spre a obține materiile prime necesare, ca după aceea, prelucrîndu-le cu alte cheltuieli de efort omenesc și energie, în cele din urmă, după o scurtă utilizare, să le arunce aiurea, undeva — oriunde, numai să scape de așa-zisul „deșeu" materializat într-un produs-rebut, într-unul uzat moral sau necorespunzător față de cerințele unor potențiali utilizatori, ori în resturile pe care, tot omul nepăsător, le-a botezat pompos „pierderi tehnologice de prelucrare".

În al doilea rînd, chiar dacă s-ar dori, în chip sincer, să se închidă robinetele risipei de materii prime, actualul sistem tehnologic — dacă nu este modificat și adaptat în esența lui — nu poate să recicleze, prin cerințele lui intrinseci de utilizare, în cicluri repetate, uriașele cantități de materii prime încorporate anual, pe întregul glob terestru în produse economice și socialmente necesare.

În al treilea rînd, ceea ce se aruncă la gunoi, ca produs-deșeu, în cele mai multe cazuri nu mai este tehnologic utilizabil, decît după o nouă cheltuială masivă de muncă și energie. Din acest motiv, pe lîngă efectele de poluare ce se produc în cursul ciclurilor de prelucrare, apar și grămezile uriașe de „resturi" în care au rămas încorporate 80-90 la sută din materiile prime inițiale. Să luăm, ca exemplu, cazul unui automobil cum este Dacia 1300 și să ne oprim doar la patru din părțile lui componente : blocul comutator de lumini, rulmenții, blocul-motor și puntea roților din spate. Dacă, bunăoară, se defectează un simplu contact electric (cu o valoare de 0,5 lei), de la blocul comutator de lumini, întregul bloc (cu o valoare de 270 lei) se aruncă la „deșeuri", întrucît este capsulat și nici un autoservice nu-l mai repară ! Situația se repetă cu rulmenții : dacă unul din aceștia se strică (să zicem, s-a decimentat o bilă sau suprafața vreuneia din cele două cămăși inelare), nimeni nu mai dispune de o tehnică de reparare, iar rulmentul se aruncă în întregime, fără ezitare, la lada de deșeuri, fiind înlocuit cu altul nou. Cu o valoare mult mai mare și cuprinzînd materii prime în cantități apreciabile, în raport cu întregul mașinii, blocul motor, după casarea automobilului (termenul „casare", fără îndoială, va produce zîmbete compătimitoare în viitorul sistem tehnologic), se sparge cu ciocanul sau cu presa de forță și se întoarce, în cel mai fericit caz, la cuptorul de retopire unde — pentru a redeveni metal util — consumă din nou muncă și energie. În sfîrșit, în cazul punții roților din spate, lucrurile se petrec la fel dacă pivotul unei roți se desprinde din lăcașul în care a fost ambutisat, iar întreaga punte se trece la ... „lada deșeurilor".

Am ales aceste patru situații de viață, pe care le-am trăit personal și le-am văzut la toți cei care au avut „fericirea" să li se defecteze subansamblurile în cauză. Neîndoielnic, exemplele s-ar putea multiplica la sute de mii, începînd cu banalele pahare de plastic (în care s-au încorporat muncă, hidrocarburi, energie și alte materii prime), ce se aruncă după o singură folosire, pînă la uriașii arbori cotiți ai motoarelor de nave maritime (un singur asemenea arbore cotit costă milioane de lei-valută) care, în caz de fisurare sau rupere se înlocuiesc cu alții noi. Același lucru se petrece cu mii și zeci de mii de arbori cotiți de la autocamioane și tractoare, deși, pentru refacerea lor — fără prea mari cheltuieli de reparație — există în tezaurul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci al țării noastre o tehnologie românească, originală, aparținînd ing. Petre Buleci, despre care s-a discutat și în presă dar care nici mai mult, nici mai puțin — este încă respinsă cu hîrtii în regulă, în ciuda dovezilor concrete și a demonstrațiilor făcute „pe viu". După cum se vede, noul tehnologic își face drum greu printre nămeții și bolovanii constituiți de resturile vechiului sistem tehnologic.

Pentru a alimenta economiile naționale cu materii prime, anual se scot din pămînt sute de miliarde de tone de produse minerale (minereuri de fier, cupru, aluminiu, crom, titan, mangan, aur, argint și altele) sau se recoltează sute de miliarde de tone de produse agro-silvice (cereale, plante tehnice, lemn, plante din flora spontană etc.). Dar, din păcate, actualul sistem tehnologic nu știe să recicleze, de la sine putere, imensele cantități de produse uzate funcțional în care se cuprind anual mii de miliarde de tone de materii prime scoase din pămînt sau provenind din agro-silvicultură.

Iată rațiunile majore pentru care, în cadrul programului strategic de dezvoltare economică și socială a țării noastre, pe perioada următoare, aprobat de Congresul al XII-lea și reactualizat de recenta Conferință Națională a partidului, o atenție deosebită se acordă bazei de materii prime, în deosebi din resurse proprii, gospodăririi lor extrem de chibzuite. În acest sens, conducătorul partidului și al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta de la înalta tribună a Conferinței Naționale a partidului : **„Odată cu dezvoltarea bazei de materii prime este necesar să acționăm cu toată fermitatea pentru reducerea consumurilor materiale, înlăturarea oricărei risipe, folosirea judicioasă a materiilor prime, recuperarea și refolosirea materialelor".** Formulînd acest principiu fundamental pentru economia națională a viitorului, tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu a indicat, în mod concret, și următoarele : **„Așa cum se prevede în programele supuse Conferinței Naționale și în alte măsuri și programe stabilite de Comitetul Central al partidului, putem asigura în unele sectoare 50 la sută și chiar mai mult din necesarul de materii prime pe seama recuperării și refolosirii materialelor.**

Este necesar să luăm toate măsurile în vederea realizării instalațiilor necesare valorificării, în întregime, a materialelor recuperabile".

— Va urma —

ION MÂNZATU ■

VINERI, 7 ianuarie 1983 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

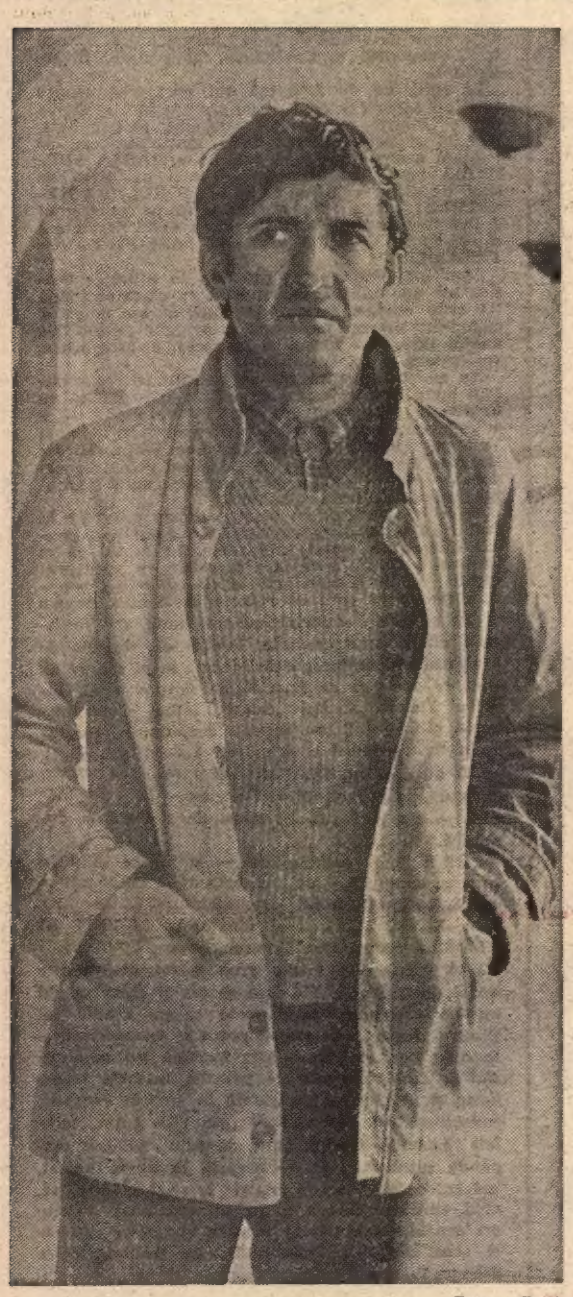

MIRCEA DIACONU:

Filmul ca viață și viața ca scenariu

— **Îi dăm drumul ?**

— Îi dăm drumul : dă-i !

— **Ce faci tu acum, Mircea Diaconu ?**

— Mă chinuiesc cu casa asta pe care vreau să o cumpăr : pentru că am aici cîteva cămăruțe sus, la mansardă, unde nu pătrunde zgomotul. Și unde pot sta singur, eu și cu mașina de scris.

— **Parcă îți luaseși o casă !**

— Da de unde ?! Aveam trei camere, între timp m-am însurat, am și un copil, care țin să spun că e o minune... !

— **Stai puțin : TE-AI ÎNSURAT ?**

— Da, m-am însurat cu Diana Lupescu. De doi ani sînt împreună cu Diana.

— **Felicitări, tîrzii ce e drept, dar din tot sufletul meu. Bine că ai făcut-o. Te-a schimbat în vreun fel... chestia asta ?**

— Da, am făcut-o, absolut surprinzător chiar și pentru mine ; cum să-ți spun ?! M-a mai liniștit.

— **Ai pomenit de mașina de scris. Nu ne vom referi în acest interviu la prozatorul Mircea Diaconu, știu că ești extrem de discret în acest domeniu, preferi să vorbească despre tine tiparul ; totuși, vom aduce vorba și despre anumite „scrieturi" și hai să ne oprim cîteva clipe asupra unui interviu pe care l-ai acordat, nu foarte de mult, suplimentului „Scînteii tineretului" : era ceva cu încadrarea tinerilor absolvenți ai Institutului de teatru și cinematografie. Ce-ai avut, frate, cu ei ?! Articolul a produs o impresie extrem de nefavorabilă, din cîte am auzit !**

— Stai, stai ușor, nu te pripi. Articolul ăsta a făcut într-adevăr mare tapaj, dar problema se pune cu totul altfel și sper că voi fi în aceste rînduri — dacă mai e nevoie — destul de convingător : Teatrul „Bulandra" traversează o criză, acest teatru nu mai are **un stil al său propriu : a** plecat Ciulei, a plecat Pintilie... Ideea asta de stil a fiecărui teatru al nostru, cred, trebuie păstrată, trebuie să ne luptăm pentru ea ! Ei bine, în această perioadă **de criză, vine** aici un lot de 10 (zece) tineri absolvenți ai I.A.T.C. Ei bine, explică-mi și mie : **după cine să se** ia acești copii ? (eu fac parte și din C.O.M., din consiliul de conducere al teatrului, ceea ce am afirmat în „Scînteia tineretului" afirmam de ani de zile, ba unui coleg, ba unui prieten... dar rămăseseră vorbe ; odată cu apariția în presă, s-a produs vîlvă și iată că acum se discută deschis, și cred că e foarte bine așa !). Deci, era vorba de calitatea viitoarelor spectacole ale „Bulandrei" ! Acești copii, venind 10 deodată, există riscul să-și impună fiecare stilul său, dacă îl are, dar asta în condițiile în care, repet, Teatrul „Bulandra" trece printr-o criză, **nu are un stil ! El însuși !** Și atunci... ? !

— **Poți fi ceva mai explicit ?**

— Eu am fost și asistent la facultate, doi ani, am pretenția că știu pedagogie. Cît timp te afli la catedră, ești în condiția unui joc anume cu studentul, chiar dacă acesta poate fi mai bun, mai talentat decît tine : relația catedră-student trebuie respectată, nu te poți bate pe

(Continuare în pag. 14)

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Filosofia lumii românești

Filosofia colindelor

Colindele noastre au crescut în aura începuturilor de lume. Ele au recuperat lumea trecută de acum în cele mai străvechi preocupări, care revitalizează ritualul vînătorii, chemările munților / cărunților, drumeagul în destin al păcurărelor, intrați în armonia nepieritoare a baladei „Miorița", ce ne definește simțirea, graiul, aspirațiile într-un conceptualizat „spațiu mioritic", prefăcînd laicul nostru destin într-un simbol, ca pentru a-l înveșnici. Colindele au puterea analogiilor, supraveghind, din origini imemoriale, cele două mari realități, realitatea profană, și o realitate de „dincolo" de cotidian, aceea a întregului, considerată ca posibilă. Colindele unifică cele două realități în aceeași **arie a simbolului ce dezmărginește omul.** Ele au „graiul lor filosofic", spunea Iorga despre colinde, introducîndu-ne prin transfigurări posibile în teritoriul sacralizat al muncii luminate într-un spațiu de vistreaz : „mă luai, luai / sus, pe lîngă rai / cu secera-n brîu / La holda de grîu / Și cînd m-aplecai / Mănunche să tai / Iată ce aflai / O floare de rai". Viziunea lumii intră în armonii nebănuite, căci filosofia colindelor reașază lumea pe alte dimensiuni și-i sporește puterea ei de a cuprinde în vestiri de bine viața omului. „Colindul de zăurit" sau de „zorit" trece în nemurire fapta omenească : „Mă potrivesc faptelor / Ce de tînăr te-am făcut / Am făcut ce-am putut / Făcui poduri la căi grele / Să treacă care pe ele / Cîți treceau / Toți mulțumeau / Făcui fîntîni pentru frați / Pentru frați mai însetați". Comunicarea din colinde e a tuturor într-o cucerire deplină a vieții prin „corinda mai aleasă / să lasă răul din casă". Îndemnul din colinde vine **de la „vînători d-a lui Crăciun" / iar în**trarea lor în casa omului preface omenia într-o mare bucurie : „Soțioara mea nu sta / Intră-n casă / Întinde masă / Peste masă / Grîu revarsă / Ș-un colac de grîu curat / Sub colac vadră de vin / Și cu galbenul deplin / C-așa-i legea din bătrîni / Din bătrîni din oameni buni / Pe la case de români". Ecoul arhaic al colindelor noastre semnifică o virstă tulburătoare a spiritului care a cucerit, pentru urmași, o lume ce se vrea păstrată.

Dar dincolo de toate cele de mai sus, s-au înfiripat, cu decenii în urmă, și speculațiile ideologizante și percutant sterile care au demolat dinlăuntru colindele românești, atacîndu-le așa-zisul misticism. Nici măcar **nu s-a ținut** seama de faptul că colindele-s mai vechi decît credințele ce s-au ivit, și că sacrul și profanul configurează în colind imaginea întregului.

Filosofia colindelor ține de convergența forțelor vieții, dar mai ales de regruparea lor dinlăuntru, în găsirea a ceea ce e omenesc și dăinuie nestrămutat, în necontenita prefacere **a lumii.**

VASILE VETIȘANU ■

Noua frontieră a sufletului uman

Andrei Firică

Spitalul de urgență al municipiului București este nucleul rapid de salvare a tuturor accidentelor ce survin în cursul unei zile în oraș. Din această pricină, spitalul este dotat cu o echipă de medici de extremă pricepere, o echipă-șoc, care intervine în mod spontan în cele mai variate cazuri cu putință. Există și o statistică a accidentelor care survin în oraș. O statistică — să-i zicem așa — neagră. Neagră și totuși inevitabilă, în mișcările complexe ale fiecărui mare oraș. Cele mai dese accidente se întîmplă sîmbăta. Acest lucru are bineînțeles o explicație, dar mai logică decît însăși explicația este chiar întîmplarea.

Cele mai dese accidente sînt acelea de fracturi, mai grave sau mai puțin grave. Spitalul are o echipă strălucită de ortopezi, iar directorul — Andrei Firică — este unul dintre cei mai buni chirurgi pe care îi are țara noastră la ora actuală. Spun unul dintre cei mai buni și nu cel mai bun, nu pentru ca să minimalizez marile merite umaniste și științifice ale lui Andrei Firică, ci ca să subliniez măreția școlii românești de chirurgie, pe care — să nu vă mire — o asemui cu măreția școlii românești de poezie contemporană.

Doctorul Firică este un bărbat în fruntea vîrstei împlinite, frumos în chip, trup de bărbat zdravăn, blînd și sclipitor de inteligent. O discuție pe patul de suferință cu el, înainte de o intervenție chirurgicală, rezolvă aproape pe jumătate însăși intervenția. De o pricepere lesită din comun, apreciat pentru unele inovații ale sale de specialitate peste hotarele țării, unde este deosebit de stimat, nu cred că vreo singură intervenție făcută de doctorul Firică să nu fi fost încununată de succes deplin și de o vindecare rapidă. Prea puțini oameni din cei pe care i-am cunoscut cu vreun mădular rupt și vindecat n-au trecut prin mîinile ghidate de o extraordinară minte ale doctorului Firică.

Mi-e foarte greu să definesc profesiunea lui nobilă. Ea cuprinde ani și ani de zile de pregătire, o muncă devotată de dimineață și pînă seara, ore întregi de studiu și, de ce nu, și o desăvîrșită formă fizică. De forma fizică și nu numai de forma fizică, ci și de cea psihică, depinde rapiditatea și precizia unei operații. Doctorul Andrei Firică știe asta, dar nimeni nu se întreabă vreodată cît îl costă pe chirurg calmul său, cu ce putere își ține mîna netremurătoare, statura impozantă și zîmbetul pe buze. Doctorul Firică nu-și îngăduie luxul de a fi trist niciodată sau, dacă și-l îngăduie, el are o formă atît de discretă încît nu se remarcă sub nici o formă din afară. Înconjurat de o echipă excepțională, el atacă o operație cu aceeași grijă — dacă nu cumva cu o mult mai mare grijă — cu care un cosmonaut trece în plină viteză cosmică, cu aceeași fervoare cu care un poet își așterne pe hîrtie un vers îndelung gîndit și trăit. Numai că un cosmonaut nu zboară în cosmos, nu-și ia zborul pe rachetă de la sol în fiecare zi sau uneori și noaptea, cum e cazul operațiilor doctorului de maximă urgență ; numai că un poet nu-și așterne pe hîrtie de dimineața pînă seara versurile pe care le gîndește în schimb de dimineața pînă seara.

Om fin, în stăpînirea desăvîrșită a științei sale și a științelor adiacente, om cultivat, om sensibil și bărbat în puterea cuvîntului, Andrei Firică în timpul unei operații pare aidoma unui martian, cu un fel de cască protectoare de bandaje, ca să-i oprească respirarea, într-un halat alb impecabil, peste care își pune un șorț la fel de impecabil, înmănușat, cum numai un cosmonaut mai poate fi înmănușat, clătinîndu-și brațele ușor în aer, ca să nu atingă vreun obiect cu ele, altul decît obiectul steril al operației.

Andrei Firică este unul dintre cei mai mari chirurgi pe care-i avem noi astăzi, de aceea, unul dintre cele mai curate gînduri ale mele, pe care le am astăzi în conștiință, se îndreaptă cu dragoste și recunoștință, cu admirație către el.

NICHITA STĂNESCU ■

PROZA

Romanul integral

Cu „Noroaiele" (Ed. Cartea Românească, 1932), uriașul roman „Zăpezile de-acum un veac" de Paul Anghel are încheiate deja șase volume ; „Noroaiele" este cel mai nou, însă al patrulea în ordinea ideală închipuită de romancier. Al cincilea și al șaselea sînt publicate mai demult și cine voiește, în acest moment, să facă un examen lărgit îl poate face fără dificultăți : marele ciclu se apropie ofensiv de sfîrșit. Cei care își imaginaseră că „Zăpezile de-acum un veac" este numai un gigantic roman al unui război balcanic, esențial însă pentru români, înțeleg în fine că realitatea românească depășește cu mult previziunile restrictive : e aci multă filosofie politică, istorie interpretată eseistic, sociologie și antropologie, într-un cuvînt o proză de o factură integrală cum proza românească în adevăr nu a mai cunoscut. Dintr-un război pe care unii îl considerau „local" Paul Anghel a făcut un moment crucial al umanității, înfățișînd ca atare, printr-o formulă acum izbitor simbolică, febra omenirii într-o clipă istorică hotărîtoare. În acest precipitat, unde geografie, plante, jivine și oameni se așază sub incidența legităților ieroglifice, inteligibile pe un canal premonitoriu, prozatorul a închis tot ceea ce i se părea că ascunde semnificații definitive : nimic nu este aci întîmplător, totul este rezultatul unui calcul profund care vede pe deasupra incidentalului „temele" istoriei veșnice.

Dacă „Ieșirea din iarnă" este romanul „dezghețului" universal, la dimensiunile omenirii, ale noroadelor și ale cosmicului, „Noroaiele" reprezintă momentul funerar, clipa istorică a crizei. Din germinațiile uriașești ale „Fluviilor" s-a născut acest pas lung, șovăielnic, al lumii „zăpezilor de-acum un veac". Șovăirea umanității nu este însă și șovăirea prozatorului care este de la un volum la altul mai fascinant esteticește ; marile descrieri de conace, cu interioarele ca de muzeu, închipuind parcă o metafizică a tăcerii spartă arareori de zgomotul unui porțelan prețios, extraordinarele fabulații hașdeiene care izvodesc pe o pînză enormă imaginea unei Românii mitice, din pleistocen și din terțiar (pg. 132 u.), fabulosul tehnic al bătăliei nocturne pe cîmpia luminată cu becuri electrice, barocul semnelor cabalistice, al notației muzicale bizantine, al lingvisticii vizionare (extraordinare gînduri despre „româna anterioară") și în fond o monocromie stilistică foarte greu de realizat, sfîșiată un singur moment de eșarfa portocalie a unui prinț japonez, toate acestea, izolate dintr-un întreg cu mult mai spectaculos, sînt pagini memorabile, cărora nu li se poate face, în condiții de onestitate critică, nici un fel de reproș. Cu toate acestea, proza lui Paul Anghel, atît de consistentă în tablouri de neuitat, nu se bizuie în primul rînd pe acestea ci pe o mult mai adîncă intuiție despre artă ; prozatorul care e un extraordinar stilist, cel mai pur al literaturii române de azi, alături de Eugen Barbu, depășește cu gîndul simpla caligrafie, cît ar fi aceasta de spectaculoasă. „Zăpezile de-acum un veac" este un **roman integral de mediu**, putînd fi, la verificare, descompus în romane separate ale marii burghezii, ale financiarilor, ale „femeii", ale războiului, ale raselor și ale speciilor zoologice. Este aci și o „istorie naturală" ca și o „istorie geologică", o ipoteză, în fine, mai ușor de văzut la privirea întregului, a unei „a treia Europe", străină și de Occident și de Orient. Cine va studia aci ecourile unei civilizații vechi, auzite intermitent prin ritualistica poporană și prin cele cîteva exemplare umane din categoria raritățior fără ereditate, va înțelege că mai mult decît a descrie o lume identificabilă pe hărți romancierul a voit să reconstituie o rasă hieratică, „anterioară", întinsă pe mari întinderi geografice unde relievele ei încă lucrează, mitic, asemeni marilor mișcări astrale ale păsărilor care migrează. Aceasta pare a fi în definitiv și tehnica ireductibilă a romancierului care vede totul prin mari lentile mitice, știind că totul se explică prin repetabil, și că omul, cu istoria lui, e doar o „ginganie" pe care istoria generală a naturii de-abia o semnalează. Cea mai de seamă observație pe care o poate face critica este însă aceea că, odată cu „Noroaiele" nu mai e cu putință să vorbim despre „romanele unui ciclu" ci despre ciclul însuși, cea mai impunătoare izbîndă de acest fel din întreaga literatură română.

ARTUR SILVESTRI ■

PLASTICA

Sipete pentru adevăr

Se certifică prea ușor drept **creație** producția curentă a unor ateliere de artiști plastici. Creația vine întotdeauna cu noutate și importanță. Lucrul multor artiști poate să fie interesant și folositor să medieze și să distribuie idei de răspîntie ale momentului, iar indicele de creativitate să rămînă totuși, scăzut. Cauza e una : ideile nu-s fermentația minții acestor artiști, ci împrumut. Multe expoziții de succes se vădesc a fi doar acțiuni culturale — pentru că ambasada unor tendințe novatoare e o chestiune mai degrabă didactică — și ar fi exagerat să le discutăm ca manifestări creatoare. Calitatea unei expoziții o dă numai și numai creația.

„Personala" sculptorului **Bela Crișan** (Galeriile SIMEZA) semnifică izbînda unui talent autentic, căruia i-a trebuit doar un deceniu ca să fie luat bine în seamă. Ea se susține prin trei cicluri — Acrobați, Nașterea fluidelor și Cutii fermecate — și fiecare ciclu vine cu soluții importante în probleme specifice sculpturii. Bela Crișan vrea să dea duh, neînsuflețitului și pentru ca eforturile lui să aibă maximum de expresivitate pune în ecuație termeni, în aparență, fără trăsături comune. Unui ochi cultivat și sensibil, tendința întru o formă a materiilor fluide îi dă idei despre facerea lumii. Ce om n-a privit fascinat filmul nașterii unei picături de apă ? Sculptorul povestește miracolul fluidității, al nevoii de ordine din haosul lichid cu materiale ce dezfid tocmai starea aceasta, curgerea : piatra, bronzul și, mai mult decît toate, lemnul. Îți trebuie o mare măiestrie și o suverană cunoaștere a intimităților lemnului și ale pietrei ca să sculptezi în ele blinda lentoare a mierii prelinse din buza unei căni de lut, greul și tensiunile unui strop de ploaie, gravele învîlvorări ale unui riu de păcură. În esență, ciclul „Nașterea fluidelor" e o închinare mineralului și materialității oricărei ființări. De aici prețul pe care-l pune artistul pe calitatea măterialelor. Cine practică în arta lui convingeri estetice nu-i neglijent niciodată cu elementul din care-și plăsmuiește lucrarea. Sculptura e și o luptă cu timpul ce năruie cel mai dur granit. Autorii de ipsosuri trebuie lăudați cu toată circumspecția.

Năzuința sintezei în reprezentarea trupului omenesc a dus, cel mai adesea, la un fel de sculptură în care suferă tocmai umanul. În ciclul „Cutii fermecate" Bela Crișan contează pe o resensibilizare a privirii și a cugetului la abstracțiunea conținută de orice reprezentare realistă. Tradiționalul, „realismul" părților anatomice, păstrate în aceste sipete, ca giuvaerurile în cassetele de bijuterii, dovedesc devotamentul lui Bela Crișan la valorile fundamentale în arta sculptorului. Adevărata originalitate purcede din cunoașterea tradiției, dintr-un respect sfînt pentru tot ce a devenit tezaur de formă și simțămînt. Artistul contemporan, care încearcă a ciopli în marmure plinul miraculos al unui sîn la vîrsta tuturor vigorilor, sculptorul, ale cărui cufere magice își deschid înăuntrul spre binecuvîntarea cărnii suave născînd acolo, omul neobosit în slăvirea viului, a fecundului, artizanul mai proaspăt și mai poet cu fiecare obiect ieșit din mîinile sale este un creator. Tot ce produce el arată noutate și importanță. Reacția citeodată bizară a publicului la spectacolul sublimelor sferoide se explică prin aceea că memoria noastră, în general vorbind, e controlată de anume norme de frumos, iar în ce privește anatomia trupului omenesc de un ideal academic. Frumosul odată canonizat e cea mai strașnică piedică în calea adevărului.

TUDOR OCTAVIAN ■

TELEVIZIUNE

Programul de revelion

Sîntem „amenințați" — de cîțiva ani încoace — că programul de revelion al televiziunii „a fost pregătit cu (nu știm cîte ? !) luni înainte" : prilej de a ne lăsa uimiți, prilej, în sfîrșit, de a aștepta cu sufletul la gură, așa cum oricare bun cetățean român o face, să vedem — printre paharele ciocnite la intervale — despre ce poate fi vorba ? !

Afirmăm, și încă din capul locului, că programul festiv TV al acestui an s-a distanțat simțitor de cele precedente ; și asta în cel mai bun sens al cuvîntului. Și este meritul tuturor realizatorilor emisiunilor nocturne ale sfîrșitului — și începutului ! — de an, acela de a ne transmite, pe modalitatea **video**, cîte ceva din ceea ce am așteptat atîta amar de vreme de la ei : humor adică, muzică bună, prezențe internaționale, actualitate, divertisment.

În rîndurile de față mă voi opri însă asupra unui alt aspect. Și dacă — pe programul 1 — cîteva dintre „marile nume" și-au dovedit, încă o dată, meritul și **rentabilitatea** (este inutil, credem, să înșirăm acum o întreagă listă !) — **MAREA SURPRIZĂ** ne-a fost oferită, fără nici un drept de apel, de către realizato .i „REVELIONULUI TINERETULUI 1983", emisiune difuzată pe programul 2, începînd cu orele unu ale nopții de 31 decembrie către 1 ianuarie. **O emisiune ABSOLUT SUPERBĂ !**

„Am înregistrat acest program în ultimele ceasuri ale anului 1982, dar sperăm ca el să cuprindă tot atîta emoție, fericire și bună dispoziție ca și cum l-am petrece împreună în primele ceasuri ale anului 1983..." — formulau în presă, printre altele, realizatorii acestei emisiuni.

Au reușit ! Spațiul nu ne permite să reproducem numele tuturor acestor entuziaști — ele există în caseta programului Radio TV respectiv — îi menționăm doar pe **redactorii-realizatori** : Mihai Tatulici, Aurelia Tescaru, Mariana Șoitu, Mircea Mondea, Petre Magdin ; pe regizorul artistic coordonator Andrei Brădeanu și pe semnatara ilustrației muzicale Ileana Popovici.

În ce constă, socotim acum, această reușită ? În faptul că realizatorii emisiunii de Anul nou pentru tineret au evitat șabloanele. În faptul că ei au avut **poftă** de a ne face să ridem cu orice preț (pentru că, nu ?, revelionul, ei însuși, este o noapte a rîsului pe care ne-o dorim cu toții !), pentru că au inclus în emisiune melodii bune, atît românești cît și internaționale. Pentru că, dincolo de avatarurile unor înregistrări făcute în viteză, ei au știut **ce vor** : să ne facă să ne simțim bine. Dumitru Fărcaș, grupul „Song", Mihai Constantinescu etc. — toți, pe această emisiune a programului 2, la o înaltă cotă calitativă — și încă mulți, mulți alții, ne-au făcut să dorim reluarea acestei emisiuni pe programul 1. Ceea ce — în bună măsură — s-a și făcut, în zilele de sîmbătă și duminică. **Sublinium.**

Fără a putea încheia însă — și, de ce să nu o spunem acum ? ! — cu „un episod" al emisiunii în cauză, intitulat (conf. programului TELERADIO, anul XXIX, nr. 1, 1—8 ianuarie) : „SPORT ȘI UMOR"... comentator Cristian Țopescu...

Este greu, este foarte greu să-mi amintesc o astfel de emisiune TV care să mă fi făcut să rîd într-un asemenea hal ; poate că pe timpul lui Toma Caragiu „s-ar mai fi putut să existe cazul"... În orice caz, emisiunea asta formată (cu ce muncă ? !), din fragmente de peliculă întoarsă într-o parte și alta, adică proiectată în ambele sensuri : emisiunea asta **diabolică** — „omul dă șutul, celălalt răspunde șutului, omul dă șutul, celălalt răspunde șutului"... etc. — această emisiune unicat, îndrăznesc a spune, în analele televiziunii române, cred, sînt convins, că va trebui reluată ori de cîte ori canalele televiziunii noastre vor să-și probeze și acea capacitate (pierdută, s-ar zice... !), de a produce umor.

HORIA PĂTRAȘCU ■

• CAP LIMPEDE

Antologie de poezie contemporană italo-română

Cunoscutul cercetător și traducător italian Mariano Baffi ne trimite un elegant volum tipărit la Roma în colaborare cu Francesco Gligora, președinte al „Academiei internaționale de propagandă culturală", cunoscător și el al culturii și literaturii noastre : **Poesia contemporanea italo-romena**, publicat în colaborare cu „Academia di Romania în Roma". Prefața la acest frumos volum precizează : „Această antologie, care e prima în felul ei apărută în Italia, conține în paginile ei poeziile mai semnificative ale unor exponenți prețuiți ai literaturii din cele două țări : România și Italia".

Un număr aproape **egal** de poeți — peste 30 — au fost aleși din fiecare țară ; desigur, destul de mic pentru a configura peisajul poetic al ultimelor trei decenii. Dar orice antologie trebule să-și asume riscurile selecției, renunțării, subiectivității, inevitabile. Sînt însă prezenți : Arghezi, Bacovia, Barbu, Blaga, Emil Botta, M. Beniuc, Șt. A. Doinaș, Maria Banuș, Eug. Jebeleanu, N. Labiș, Z. Stancu, J. Mellusz, dar și mai tinerii : A. Păunescu, Gr. Arbore, A. Blandiana, N. Stănescu, M. Sorescu, Gh. Tomozei, R. Vulpescu ș.a. Din Italia, la fel, de la Eugenio Montale, Salvatore Quasimodo, G. Ungaretti, binecunoscuți de decenii, pînă la noii poeți care-și fac drum în literatura europeană : G. A. Bertozzi, Laura Canciani, A. Cremona, Barbara de Miro, Franco Fano ș.a. Constatăm cu plăcută surprindere că autorii antologiei sînt și poeți, — incluși și ei sici. Puteau fi reținuți, desigur, și alți poeți români de primă mărime cum ar fi : Ioan Alexandru, I. Pillat, I. Minulescu, M. Dinescu, C. Ivănescu.

Traducerile ni se par îngrijite, cursive, chiar dacă inefabila culoare a conotațiilor nu se poate transpune exact în altă limbă, fie ea și italiană, atît de aproape de româna noastră. Lectura italiană a lui Arghezi, Labiș ori Stancu e concludentă, dar instructivă pentru a bănui, pe alte meridiane, dimensiunile liricii noastre. De aceea, antologia este binevenită, cum excelentă a fost ideea unei panorame asupra poeziei românești, în final, semnată de M. Baffi, traducătorul lui Blaga și Bacovia, în cunoscutele ediții bilingve, foarte apreciate. (Gh. Bulgăr).

De la Electrecord

— Daniela Caraman Fotea, mai întîi vă cerem scuze că articolul dumneavoastră, BRAȘOVUL MUZICAL, apărut în nr. 18 al revistei FLACĂRA a apărut, dintr-o eroare, sub o altă semnătură.

— Nu-i nimic, se mai întîmplă...

— În calitatea dumneavoastră de șefă a redacției muzicale de la Electrecord, cum apreciați că a fost anul care a trecut pentru această Casă de discuri ?

— Un an deosebit de bun. Mă gîndesc în special la premiul de la Koussewitzky pentru lucrarea **Ghirlande** a compozitorului Cornel Țăranu. Acesta este cel mai mare premiu internațional acordat de critici prestigioși din întreaga lume unor lucrări muzicale de compozitori în viață. Ne bucură mult acest premiu : nu-i lucru ușor să cîștigi într-o confruntare cu toți giganții industriei discografice !

— Cam cîte discuri au ieșit în 1982 purtînd emblema Casei de discuri Electrecord ?

— În jur de 200 de titluri.

— Printre ele aș aminti două : albumul Caragiale, care cuprinde opera dramatică a marelui scriitor, precum și albumul Ionel Perlea ; apariția lor a fost socotită pe drept cuvînt adevărate evenimente discografice. Dar ce ne veți oferi anul acesta ?

— Anul 1983 este bogat în aniversări. Se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui Antonin Ciolan, 100 de ani de la moartea lui Wagner, 150 de ani de la nașterea lui Brahms, 100 de ani de la moartea lui Ciprian Porumbescu. Vom scoate și noi cîteva discuri — pe care le dorim cît mai valoroase — pentru a marca aceste evenimente. Aș mai aminti dintre viitoarele apariții discografice și integrala sonatelor pentru pian de Rossini, oratoriul Anotimpurile de Haydn, sonatele pentru vioară și pian de Bach avînd ca solist pe Petre Csaba, opera **Boema** de Puccini — printre interpreți Eugenia Moldoveanu și Ludovic Spiess. Iubitorilor de poezie li se vor pune la dispoziție două discuri cu versuri din creația lui Marin Sorescu și Ștefan Aug. Doinaș.

— O întrebare legitimă : ce se întîmplă cu discul Cenaclului Flacăra ?

— Se află într-o fază foarte avansată. Problemele de ordin muzical sînt deja rezolvate. Mai rămîne în suspensie grafica discului. Noi sperăm că va fi un lucru efectiv frumos.

— Cei care îndrăgesc muzica tinără vă vor fi recunoscători. (G. A.)

O excepțională reeditare

Anul 1885 a marcat **două evenimente deosebit** de importante în istoria folcloristicii noastre, apariția a două valoroase culegeri : **Doine și strigături din Ardeal**, de **Ioan Urban Jarnik** și **Andrei Birseanu**, și **Poezii populare române**, de **G. Dem. Teodorescu**, ambele lucrări urmînd celebrei culegeri de poezii populare a lui Vasile Alecsandri, apărută în 1866. Și iată că, în ultimele zile ale anului recent încheiat, **Editura Minerva** ne pune la dispoziție o excelentă reeditare, prima reeditare integrală, a culegerii lui

TEATRU

„A cincea lebădă"

Sub titlul de mai sus a apărut la Editura Eminescu, în seria „teatru comentat", o ediție Paul Everac compusă din două volume însumînd 10 piese ale dramaturgului. Citățm din justificarea selecției autorului : „Am pus în aceste două volume (puțin cuprinzătoare pentru cît am scris) un număr de zece piese, din care trei scurte. Patru din total sînt inedite, în sens tipografic(...) Ce am ales totuși ? După ce criterii ? După generalitatea dezbaterii. Civilizație sau cultură, transcendent sau imanent, aparență sau esență, noi sau ei, marxism sau paramarxism, libertate sau determinare, etică sau pseudoetică..."

Teatrul lui Paul Everac este un teatru de dezbatere. O recunoaște autorul însuși, o afirmă și mare parte dintre cronicarii sau prefațatorii bogatului aparat critic risipit în paginile celor două masive volume. Indiferent dacă pleacă de la condiția morală a constructorilor marilor șantiere ale patriei („Zestrea") ; de la criza și apoi revenirea la viață a unui simplu muncitor (Matei, din „Subsolul") ; de la condiția emigrantului („O floare pe lampă") ; de la surprinzătoarea interpretare estetică a legendei Meșterului Manole („Ana") ; de la momentul inundațiilor din 1970 („Ape și oglinzi"), sau justificarea existenței prin iubire, împotriva tuturor dogmelor și mecanismelor inerției („A cincea lebădă") etc. — acest teatru este, în peisajul dramaturgiei actuale contemporane naționale, singularmente unic (și aceasta nu e o gratuită figură de stil !) prin patosul argumentării, dramatismul încleștărilor, corozivitatea ironiei și — nu în ultimul rînd — prin sinceritatea cu care Paul Everac își iubește personajele, omenește, chiar și acele personaje pe care ne obligă să le detestăm (plutonierul Victor de pildă, din „Ape și oglinzi", fiind unul dintre acestea). De aici acel „ceva" cu care puțini scriitori de teatru se pot mîndri, și anume : este suficient să vezi fragmentul unei piese sau să citești cîteva scene sau, mă rog, un act de Paul Everac, pentru a recunoaște autorul, chiar dacă nu ai fost în prealabil informat cine este acesta.

În același timp teatrul lui Paul Everac este un teatru politic, în cea mai pură accepție a cuvîntului. Politic nu prin precepte, nu prin soluții moralizatoare, ci prin calitatea dezbaterii ; prin permanenta confruntare dintre mentalități, dintre nou și vechi : uneori dintre vechiul care și-a luat, drept împrumut, numai hainele noului, sau invers, dintre nou ce nu se poate dezbăra de hainele vechiului. Calitate întotdeauna pasionantă — confruntare întotdeauna dramatică. Peste toate astea plutind parcă, la intervale, un imens și amar hohot de rîs...

„...fără patimă omenească nu faci artă — spune la un moment dat personajul Tit din „A cincea lebădă" — Cine crede că se face artă cu bon de cantină și cu apă minerală nu știe ce vorbește. Se face cu păcate. Din păcate. Ca să-ți speli păcatele". Admirabilă replică !

Cele două volume apărute la „Eminescu" îl reprezintă din plin pe Paul Everac : autor uneori incomod, dar întotdeauna exemplar în sinceritate și conștiință civică ; urînd minciuna, apăsînd adînc bisturiul — spre extirpare — în tarele condiției umane ; autor al unor replici sclipitoare, fin umorist ; și mai ales original, subtil analist al psihologiei contemporane. Închei, reproducînd acest pasaj definitoriu pentru dramaturg, din prezentarea făcută recentei ediții de către Valeriu Râpeanu : „Ceea ce cred că trebuie reținut e faptul că Paul Everac a avut o contribuție de primă însemnătate în istoria dramaturgiei românești contemporane, a determinat o cotitură radicală în cîteva domenii și, mai ales, în cele esențiale legate de lumea nouă, omul nou, conștiința nouă chiar în condițiile unei mai dificile pătrunderi a teatrului său în rîndurile publicului. A fost tenace, nu l-au înspăimîntat căderile, nu a dat înapoi în fața unei critici cîteodată unanim negative, și-a susținut punctul de vedere. Și a izbutit.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Comedia limbajului

Expresia dramaturgică*) a lui Ion Băieșu este poate un ultim avatar al teatrului absurd. Făcînd această afirmație nu mă refer atît la text ca literatură, cît la exigențele și normele compoziției dramatice. O privire retrospectivă, oricît de grăbită ne arată că teatrul absurd este în primul rînd o creație de limbaj, evenimentul și situația fiind secundare. Ce se întîmplă în **Așteptîndu-l pe Godot** și **Piesă și două texte scurte pentru radio** de Samuel Beckett, sau în **Cîntăreața cheală** și **Scaunele** lui Eugen Ionescu, din perspectiva desfășurării evenimențiale ? Nimic sau aproape nimic. Personajele emit fie o serie de paradoxuri cu valoare de adevăr, fie nonsensuri și formulări absurde, atunci cînd pur și simplu nu discută în paralel, transformînd totul într-o farsă de limbaj : imposibilitatea de a recepționa și înțelege mesajul interlocutorului. Diferă cumva ca manieră și concepție, textul lui Băieșu, **Cine sapă groapa altuia ?** Deloc. Personajele (Gropar I, Gropar II, Jenica) dezvoltă într-o seamă de variațiuni și interpretări (ambiguități semantice, inversiuni, paradoxuri, antifraze, citirea literală sau figurată) un cunoscut proverb popular. Autorul este inventiv, are umor, simțul nuanțelor și o indiscutabilă dexteritate în a toarce și răsuci, după voie, sensurile cuvintelor. Alegem spre edificare un „eșantion" de text : **Gropar II** : Poate dumneata crezi că lucrurile sînt simple, dar nu sînt simple. O să mă scuzi că aprofundez puțin problema.(...) N-a trecut mult timp de cînd oamenii au început să moară, că au și apărut groparii. Ce se întîmpla dacă oamenii aveau chef să fie înmormîntați în apă sau în aer ? Aș vrea să știu ce-ar fi făcut în acest caz groparii. **Gropar I** : Domnule, după părerea mea, toți groparii profesioniști se află pe o pistă falsă. Există o mare eroare în gîndirea lor. Ei se cred nemuritori. Tot îngropînd pe alții, ei nu-și imaginează că va veni o zi cînd vor fi și ei îngropați, că ceea ce li se întîmplă altora li se va întîmpla și lor. Nenorociții de gropari habar n-au că cine sapă groapa altuia cade singur în ea. **Gropar II** : Păi, de ce crezi că eu îmi sap personal groapa ? **Gropar I** : De ce ? **Gropar II** : Ca să nu cad în ea". Dacă **Cine sapă groapa altuia** se desfășoară într-un plan general al limbajului și într-un cadru oriunde posibil, atopic, **Ciudatul roi al întîmplării** este imediat recognoscibilă, ușor de localizat prin specificul exprimării, și, de ce nu, prin moravuri și caractere. Ceea ce înseamnă că teatrul lui Ion Băieșu nu este de loc inocent, observația socială și morală avînd rolul lor, dar, repetăm, predominant este efectul de limbaj. Mihai Ungheanu a remarcat foarte bine filiera caragialiană a inspirației sale și chiar a artei dramatice atît sub raportul preeminenței universului verbal cît și al atitudinii eroilor născuți și falsificați de o vorbire inautentică, kitsch. Drama veselă a celebrului cuplu Tanța și Costel, protagoniștii piesei mai sus citate, își are cauza principală în limbajul lor grotesc-semidoct, ce îi subjugă și le modelează atitudinile și gesturile. Ne întîlnim aici cu acel Caragiale din „momente" și „schițe", care își crea personajele, aproape exclusiv, din clișee și prefabricate verbale. În dramaturgie însă, atunci cînd nu este dublată și de o mai energică pătrundere în universul moral și comportamental, acest procedeu nu reprezintă totdeauna o calitate. Piese ca **Refacerea vieții, Crimă pe palier,** sau **Al treilea acuză** o anume lipsă de relief a personajelor ca și facilitatea „poantelor". În schimb **Boul și viteii** și **Gărgărița** circumscriu mai pregnant mediul social și uman respectiv, de un pitoresc tragic (pungași, mici funcționari poltroni, secretare frumoase și imorale, șefi ignoranți și corupți etc), iar limbajul mai funcțional în caracterizarea eroilor și situațiilor, fără a pierde din vervă și causticitate. Ion Băieșu este un remarcabil comediograf, care deocamdată nu este și un tot atît de abil constructor dramatic.

PAUL DUGNEANU ■

*) Ion Băieșu — Boul și viteii, Editura Cartea Românească, 1982.

CARTE

„Romanță cu stagiari"

Am terminat de citit o carte : **„Romanță cu stagiari"** de Adrian Lustig (Ed. Cartea Românească , 1982). Aer proaspăt, respirație adîncă, de alpinist care se pregătește de drum lung. Șeful de promoție al Facultății de automatică, acum un foarte tînăr „calculatorist" cu experiență, autorul, ne demonstrează „pe viu" ce înseamnă a asimila critic — deci conștient și inteligent — învățătura primită în școală, în biblioteci, de unul singur, învățătura primită acasă, între prieteni, pe stradă, în societate, conform acelui nemuritor principiu cartezian „Cuget, deci exist" completat cu „simt, exprim, mă consider răspunzător pentru ceea ce cuget și pentru că exist". Umor larg accesibil, de nuanță intelectuală, nu intelectualistă, înclinat spre meditație („prietenul la bucurie se cunoaște — dacă nu-i invidios") în care planurile logice, „teoria" și „metateoria" nu numai că nu se confundă — cum se întîmplă uneori, în sofismele noastre de fiecare zi — ci se detașează distinct, chiar dacă apoi autorul le amestecă voit ca să scoată, asemeni unui prestidigitator, altceva. De care rîdem din toată inima și din toată logica — nu doar formulă ci și matematică — pe care autorul ne-o induce (fără să știe ?). În cuvinte puține și simple, o întreagă dialectică („Cine nu-i cunoștea putea crede că sînt chiar emoționați, iar cine-i știa, ar fi afirmat contrariul și s-ar fi înșelat"). Descrieri concentrate, în care spiritul de observație, experiența, cognitivă și afectivă, umorul, sînt sublimate în informația neredundantă („Iarna învinsese pe toată linia. Casele purtau uriașe coifuri de zăpadă ca să se apere de un soare cu dinți. Trotuarele erau ninse cu troiene în care copiii săpau cazemate. La fiecare pas se auzea scîrțîitul simbolic al gerului. Pe coșuri susurau șuvițe de fum, resturi fluide ale unor foști copaci. Pe scările și culoarele instituțiilor bălțeau foste zăpezi"). Lirism profund, vibrantă luciditate (este demontat, cu prîcepere de ceasornicar, și analizat în detaliu mecanismul — psihologic și social — al funcționării prejudecății că „nicăieri nu te poți realiza" în meserie decît în București") îmbrăcate într-o haină nouă, modernă, persiflată și ea, la cotituri („Gică, în tren, la fereastră, ar fi vrut să plîngă, dar nu mai era de mult modern să plîngi la despărțiri. Mai ales de părinți".), în stilul îndrăzneț dar perfect vulnerabil al tinerei generații afișînd așazisul dispreț pentru exprimarea și valorile convenționale, așa-zise ei impertinență. Toate personajele cărții (cei 4 stagiari, ne-șefi de promoție, fetele, părinții, rudele, gazdele, superiorii sau colegii de muncă) nu sînt altceva decît stări de spirit, tendințe, impulsiuni — conștiente sau inconștiente — surprinse, cu un talent remarcabil, pe însăși spirala devenirii lor ; neîmplinite, deocamdată, ca personaje literare propriu-zise dar promițînd că o vor face în viitor, alcătuind, toate, lumea lăuntrică, complexă, contradictorie dar guvernată, emoționant, de un profund și durabil patriotism, a unui tînăr din România, educat de niște dascăli minunați.

Cartea lui Adrian Lustig, tablou multicolor, vivace, sclipitor și relaxant, poate fi luată și ca o evoluată, îndelung antrenată, *meditație* a unui „tehnician" dublat de un literat umanist. Folosind limbajul specialiștilor în calculatoare ne putem pune întrebarea : sîntem în fața unei „noi generații" de tehnicieni, „echipați", în egală măsură, cu știința și arta autoexprimării, sau este vorba de o „nouă generație" de scriitori experimentați în analiza matematică și în știința programării concomitent cu îndeletnicirile clasice ? Adrian Lustig se află, în această clipă, la confluență. Este, cred, ceea ce putem numi „un OM MODERN".

EUGENIA GROSU ■

• CAP LIMPEDE

G. Dem. Teodorescu. Beneficiind de un aparat critic complex (Notele și comentariile sînt cuprinse în aproape 100 de pagini !) noua ediție, prefațată de **Ovidiu Papadima**, este rezultatul unei minuțioase munci, de aproximativ 10 ani, a scriitorului și folcloristului **George Antofi**. Dar, despre valoarea acestei culegeri, cel mai bine ar fi să retranscriem aprecierile a doi mari cărturari, G. Sion și B. P. Hașdeu, care au întocmit **Relațiunea** (un fel de referat) pentru **Academia Română**: „Examinînd colecțiunea de Poezii populare române, adunate de d-l. G. Dem. Teodorescu, ce ni s-a recomandat de secțiunea literară, am constatat cu fericire că este cea mai importantă din cîte au apărut pînă acum...". Dar, despre această excepțională reeditare, pe care, deocamdată, doar o semnalăm cititorilor noștri, o dezbatere într-unul din viitoarele noastre numere. (Victor Kernbach).

Agende 1983

Departe de noi gîndul de a insista asupra necesității unei agende, acum, la început de an. Scriem aceste rînduri pentru a transmite mulțumirile noastre lucrătorilor din cadrul Editurii Litera, care se străduiesc de mulți ani să ne ofere diverse agende, gîndite în funcție de destinația lor. Se cere să precizăm că anul acesta s-au tipărit 11 tipuri de agende, care de care mai interesante. Pentru că spațiul nu ne permite, ne vom referi la două dintre ele, remarcînd însă și calendarul de birou. Este vorba de **modelul U**, ce ascunde între coperțile sale date de mare interes : distanțele din țară (pe șosea, în aer sau pe căi ferate), harta județelor distanțele aeriene internaționale, numele de cod, prefixele telefonice interurbane etc. Indiscutabil, **modelul D** (format de buzunar) se detașează net, în ciuda faptului că este editat într-un format mic. Spicuim din cuprins : răsăritul și apusul soarelui, datele modificării orei exacte, ora pe glob, calendarul pe 100 de ani, populația și capitalele țărilor, orașe cu peste 4 000 000 de locuitori, județele țării cu municipiile de reședință, prefixele telefonice, indicativele județelor la autovehicule, etapele evoluției zborurilor cosmice, caracteristicile și performanțele unor autovehicule, unitățile de măsură, numerele de cod poștal, semnele de circulație și altele. Sigur, un cumpărător constant se va reîntîlni cu unele rubrici fixe, dar trebuie reținut că rubricile sînt aduse la zi. Agenda se deschide cu date personale, editorul neuitînd să lase loc pentru numerele pe care le purtăm la pantofi sau la cămașă, amănunte numai în aparență nesemnificative. Mai menționăm că mica agendă este presărată cu desene pline de umor, semnate de cunoscutul Matty. În fine, se cuvin și cîteva cuvinte de laudă pentru calendarul de birou tipărit într-o culoare odihnitoare. Ca noutate : pe fiecare pagină, s-a prevăzut o săgeată, funcțională, care îți arată cîte zile mai rămîn pînă la sfîrșitul lunii. (D. B.)

Semnal

„Eu voi continua să fiu ce am fost și sînt, luminîndu-mă la față și încălzindu-mă la suflet ori de cîte ori mă voi gîndi la nepieritoarea noastră Transilvanie" — aceste emoționante cuvinte mărturisite de scriitorul Ion Lăncrănjan în interviul realizat de Sebastian Truța ar putea fi motto-ul **Suplimentului politic, social-cultural** al ziarului **Unirea**, organ al Comitetului județean Alba al P.C.R. și al Consiliului popular județean. Strădania acestui colectiv s-a finalizat într-un sumar bogat și interesant. Editorialul semnat de Nicolae Hurbean, prim-secretar al Comitetului județean Alba al P.C.R., cuprinde un bilanț al activității rodnice a celor ce trăiesc și muncesc pe străvechile meleaguri ale Albei — români, maghiari, germani — și certitudinea deplină că în 1983 aceștia „vor cumpăni și gîndi mai mult, vor osteni în mai mare măsură pentru a făuri un viitor cît mai luminos patriei noastre dragi". Cele 24 de pagini ale **Suplimentului** ziarului **Unirea** se constituie într-un mic almanah, conținînd de toate pentru toți cititorii : Omagiu celui mai iubit fiu al țării ; Rînduri despre cei care se află în miezul fierbinte al vieții ; Țara Moților, țară de suflet și dor ; Aniversări '82 — Avram Iancu și Ion Agârbiceanu; Alba literară — 1983 ; Interviu cu Ilie Balaci, cel mai bun fotbalist al anului ; Divertisment ; Reportaj pe glob — însemnări de călătorie din R.P. Chineză și R.P. Polonă. Ar fi nedrept să vorbim numai despre unele articole, pentru că toate dovedesc profesionalitate, de la alegerea subiectului pînă la scriitură. Din paginile publicației reies mîndria și dragostea pentru trecutul și prezentul județului Alba, sub semnul încrederii în viitor.

★

Un **Supliment social-politic — Milcovia** — a editat în luna decembrie și ziarul **Milcovul** din Focșani, care însumează : Omagiu conducătorului iubit ; O înfățișare cuprinzătoare a saltului realizat de țara Vrancei în decenile socialiste, o prefigurare a viitorului în perspectiva obiectivelor recentei Conferințe Naționale a partidului de Maria Ghițulică, prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R. ; Țara Vrancei în dialogul artelor și al hărniciei ; Miorița — steaua nepieritoare a geniului românesc ; Din zestrea de suflet a Vrancei ; Portrete literare, cronici de carte, versuri ; grupaje de varietăți. (Reghina Virviei)

750 de revelioane cu Cenaclul Flacăra

Localități : între Oradea (de oamenii cărora ne-am despărțit în 30 decembrie în holul Hotelului Dacia, la orele 12, printr-o nouă ședință) și Brașovul Revelionului '83 și al întîmpinării din 1—3 ianuarie, traseul cenaclului a mai cuprins Beiuș și Tebea. Apropo :

Condiții de desfășurare : întîlnirile noastre cu oamenii (din ce în ce mai mulți aceia ce vor să-i vadă și să-i audă pe membrii cenaclului, în orice împrejurare) în aceste ultime zile au avut ca spații de desfășurare holuri ale hotelurilor din Oradea și Brașov, poșta din Beiuș, mormîntul lui Avram Iancu de la Tebea, străzile și pareurile Brașovului, spațiul Sălii sporturilor din același Brașov iar Revelionul la restaurantul Cerbul carpatin.

Durate : cîte o oră ; la plecarea din Oradea și Brașov la Beiuș și Tebea, șapte ore a măsurat participarea cenaclului la Revelionul '83. Apropo o oră a durat ședința premergătoare spectacolului de la Brașov din 1 ianuarie cînd, în timp ce membrii cenaclului reascăzau scena adevărul-o nevoilor momentului, sala a cîntat rînd pe rînd cele mai cunoscute creații ale membrilor cenaclului. Șase ore a durat primul spectacol al anului, Brașov 1 ianuarie. A doua zi, Sala sporturilor a găzduit un meci de fotbal cu participarea membrilor cenaclului, o adevărată întîmpiare în care publicul prezent în număr mare a susținut înfruntarea sportivă din teren cu bucuria participării la o manifestare ca oricare a cenaclului.

8-a cîntat, s-a aplaudat, iar în pauza meciului pocul A.F. s-a aflat în mijlocul celor din tribuna într-un dialog direct și prietenesc. Meciul l-a urmărit o nouă întîmpiare întîlnă pe durata unei ore. Seara, la 18.30, membrii cenaclului s-au reîntîlnit cu iubitorii lor în parcul din fața Hotelului Carpați ; pe durata unui ceas și jumătate.

Număr de spectatori : despărțirea de Oradea înseamnă aceleași petrecute la Brașov a avut loc cu participarea a trei sute de oameni. În poșta din Beiuș s-au înșirat mai multi de o sută de participanți ad-hoc la manifestarea noastră. 1 800 de oameni au făcut împreună cu noi trecerea în noul an. Spectacolul din 1 ianuarie multi așteptat s-a bucurat spre împlinirea de participarea a 7 000 de tineri. La meciul de a doua zi a fost soltsi publicul constituit din aproximativ o mie de oameni. I-au asiepiat după acces, transformînd reîntîlnirea cu membrii cenaclului într-o nouă manifestare de muncă și porzie, de liberă optiune artistică și educativă 300 de participanți. Toți atîția aveau să ne însoțească și în ieșirea noastră din finalul acelei zile.

Calitatea spectacolelor : foarte bună.

Atmosfera : sărbătorească, liberă, entuziastă, profundă și adevărată.

Neobișnuit : Tatiana Filipov a cîntat în premieră „Smaranda" și „Foaie verde apic de pîine". Romeo Belanu, baterist al grupului Flacăra pop, a debutat ca vocalist interpretînd un rock al grupului Beatles. Raul Cărstea a cîntat în premieră două cîntece din repertoriul popular. Dovedind o remarcabilă capacitate de asimilare, publicul brașovean a cîntat ca solist acompaniat de Flacăra pop „Viitorul", cîntecul lui Valeriu Penișoară pe versurile poetului Nicolae Labiș, confirmînd debutul excepțional prin prelucrarea cîntecului „La o casă cu vinie".

Aportul organizatorilor : foarte bun, în condițiile date, într-un Brașov supraaglomerat, în care membrii cenaclului abia au mai încăput. Gazdele și-au făcut datoria. Mulțumiri !

La Oradea, cu puțin înainte de sfîrșitul ultimului spectacol din anul 1982, s-a primit un bilet frumos scris de elevii Liceului de construcții : „Dă, doamne, o iarnă grea / Să rămînă-n Oradea / Toți Cenaclul Flacăra. / Să rămînă în Bihor / La cumpăna anilor !" Atît de mare a fost dorința tinerilor din Oradea de a ne face Revelionul cu ei încît, neputîndu-se parcă despărți de noi, au rămas după ora 1 noaptea ne ajute la încărcatul boxelor în timp ce o altă parte ne-a așteptat la hotel, exact la celălalt capăt al orașului și la ieșirea din autocar ne-au întîmpinat cu promisiile noastre cîntece devenite, atît, folclorul viu al celei mai tinere generații. Pentru acești tineri extraordinari ai Bihorului, Adrian Păunescu a mai realizat un cenaclu în holul hotelului înainte de a pleca spre Brașovul Anului nou.

S-au cîntat cu atîta însuflețire și dragoste cîntecele cenaclului încît, la despărțire, cînd toți eram urcați în mașini, pregătiți de plecare, tinerii au înconjurat mașinile noastre ținîndu-se de mînă într-o horă a absolutei spontaneități și prelungind astfel Hora Unirii începută la spectacolul de noapte din Sala sporturilor cu o horă de dimineață a aceleiași unități naționale desfășurată însă în spațiul mult prea îngust al străzii din fața hotelului. O Horă a Unirii în jurul unei mașini cu motoarele pornite, în care membrii cenaclului stăteau ca într-o vitrină privită din toate părțile — nu o imagine care poate părea insolită pentru cine nu știe că sufletul viu al artei își poate anexa orice spațiu și orice obiect, că frumusețea și sărbătoarea nu sînt generate de decorul exterior cît mai ales de interiorul omului, de sărbătoarea dinăuntru care poate transforma orice spațiu, oricît de impropriu artei, într-un decor spontan al prezenței spiritului uman.

Apoi a urmat drumul Cenaclul Flacăra de la Oradea apoi ternarie și sosirea pe întuneric în Brașovul pirtiilor de schi împotmolite în zăpadă, drumul acesta care, de-a lungul unei zile întregi, a devenit el însuși un spectacol, cu mimic mai prejos decît altele, plin de momente imprevizibile și emoționante, o adevărată cursă de întîmpinări artistice în care au fost implicați munți și orașele Apusenilor, luna apropape neștiută de mare a sfîrșitului de decembrie și, desigur, pînă la urmă, stările noastre de spirit intersectînd peisajul tăiat de geamurile autocarului într-un joc complicat de reflexe și psihoreverberații.

Mașinile noastre au oprit, în un moment dat, în acele unde Adrian Păunescu a coborît să ia zăpada din acest cătînd în ele Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea pe probleme agriculturii. Cum presa era deja distribuită în oras și a trebuit să așteptăm un timp pînă dirigintele postei a găsit un factor, așteptarea aceasta s-a transformat în spectacol, întîmplarea de a nu găsi imediat ziarele de dimineață s-a transformat în necesitatea de a ne constitui într-o presă orală care a informat pe oameni din Beiuș că-n urma gonaștă vine invizibil Anul nou. În cîteva minute holul postei din centrul Beiușului a fost țiesit de oameni care au aminat telefoanele fulxter pentru mai tîrziu și care veniind să cumpere felicitări de Anul nou, le-au trimis celor dragi cu autografele membrilor cenaclului. Tot personalul postei, asemenea celorlalți oameni, a transformat această instituție publică într-o surprinzătoare sală de spectacol. N-a mai fost vorba de personal de servicin și clienți ci de un public omogen care a rostit cîntece aparținînd atît celor mai vechi datini ale culturii noastre cît și datinilor mai noi create în jurul marilor valori ale istoriei naționale.

Nu știu cît de vechie este clădirea postei și cît va mai dura în timp această clădire. Banul însă, cu usurință, cînd e pentru prima și poate ultima dată cînd a avut loc în holul ei o asemenea manifestare, va rămîne și el în memoria locului și a tuturor celor care au trecut pe acolo. Cînd Cenaclul Flacăra nu mai are nici o posibilitate de a ajunge în anumite locuri și instituții în care ar fi binevenită prezența lui, atunci cînd, în mod neașteptat, cu prilejul unei călătorii, ne găsim în fața unor asemenea locuri, ne simțim datori să le oferim cîteva cîntece, ca un dar, ca o mulțumire pentru ospitalitatea de care ne bucurăm.

Așa s-a întîmplat și în acest an în Bihor. Cînd, în ziua de 30 decembrie, am ajuns în Beiuș, am găsit în fața primăriei o mulțime de oameni care ne așteptau. Am coborît din mașini și am început să cîntăm. Cîntecele se revărsau în văzduh, se auzeau pînă departe, în cartierele mărginașe, iar oamenii se adunau în jurul nostru, ca la un semnal. Cîntecele noastre populare, de la cele de leagăn pînă la doine și cîntecele diverselor datini s-au adeptat la locul de muncă al oamenilor, lîngă leagănul copilor, pe ogoare și pe munți. Această condiție primordială a artei este redescoperită și revitalizată, în circumstanțele actuale ale societății moderne, de Cenaclul Flacăra.

De la Beiuș, drumul nostru spre Brașov a trecut prin Munții Apuseni. La vederea munților și a zăpezii s-a născut în sufletele noastre o stare de sărbătoare compasabilă întru totul cu puritatea zăpezii de pe munți și a cristalelor din măruntaiele munților. Șoferul autocarului nostru, Mircea Morjan, omul plin de inițiativă a improdobit pînă și autocarul cu beteală și stelele de fosfor care au fost aprinse spre seară. Totul era atît de frumos încît, cînd cineva a lansat ideea să facem Revelionul în autocar, mi-am și imaginat un film trăznit în care un grup de treizeci de oameni ai celor mai lungi drumuri din țară, adevărați **cintăreți de cursă lungă**, își fac Revelionul într-un autocar plutind ca o sanie fantastică printre nămeți și trsiene mari cît munții. Drumul prin Apuseni, cu explozia înghețată în aer a brazilor încărcați de cristale ca niște uriașe, albe artificii, drumul acesta prin dumnezeirea de puritate a zăpezii ne-a purificat sufletele pregătindu-ne lacrima pentru întîlnirea de iarnă cu sanctuarul de la Tebea.

A devenit aproape un ritual și Cenaclul Flacăra oprirea la marile monumente și locuri de aducere aminte ale istoriei noastre și așa cum la Tîrgu Mureș am petrecut o oră de cîntec și nînsoare în preajma statuii lui Avram Iancu, de data aceasta ne-am oprit la Tebea, în plină iarnă și în plină înserare, la mormîntul lui Iancu ca la un monument mai important decît toate statuile sale. De data aceasta, cîmpia nu mai era întinsă de lumea plină până la streașina dealurilor, nu mai erau carele țăranilor, nu mai era holul ningerii din Beiuș, am împresia că putem cînta absolut în orice spațiu, oricît de nepotrivit ar părea conform prejudecății ei locul artei este doar în instituții specializate.

Adevărul e că locul artei este peste tot în viața omului așa cum a fost în vremurile vechi cînd arta nu era separată de viață. Toate cîntecele noastre populare, de la cele de leagăn pînă la doine și cîntecele diverselor datini s-au născut la locul de muncă al oamenilor, lîngă leagănul copilor, pe ogoare și pe munți. Această condiție primordială a artei este redescoperită și revitalizată, în circumstanțele actuale ale societății moderne, de Cenaclul Flacăra.

De la Beiuș, drumul nostru spre Brașov a trecut prin Munții Apuseni. La vederea munților și a zăpezii s-a născut în sufletele noastre o stare de sărbătoare compasabilă întru totul cu puritatea zăpezii de pe munți și a cristalelor din măruntaiele munților. Șoferul autocarului nostru, Mircea Morjan, omul plin de inițiativă a improdobit pînă și autocarul cu beteală și stelele de fosfor care au fost aprinse spre seară. Totul era atît de frumos încît, cînd cineva a lansat ideea să facem Revelionul în autocar, mi-am și imaginat un film trăznit în care un grup de treizeci de oameni ai celor mai lungi drumuri din țară, adevărați **cintăreți de cursă lungă**, își fac Revelionul într-un autocar plutind ca o sanie fantastică printre nămeți și tr

ÎNAINTE DE A BATE GONGUL

Ne-am retras pentru cîteva ore din aceste zile aproape ireale de iarnă — care amintesc mai mult de luna septembrie decît de zăpezile de la septentrion — prin sălile de teatru ale orașului. Nu la ore de seară ci la ore de lumină lină, aglomerație și zbucium tandru, cotidian. Am lăsat în urmă, prin urmare, fluxul și refluxul oceanului de trecători și vuietul hipertensiv al orașului și am pătruns în liniștea plușată a sălilor de teatre în repetiții, acolo unde se pregătesc spectacolele noastre de fiecare seară, sărbătorile noastre în haine mai mult sau mai puțin de gală, dar cu spiritul limpede și deschis ca o cortină de purpură care se ridică la ora gongului al treilea, gong de bronz sau gong de aur.

Diminețile, cînd actorii se întorc din vechile roluri de peste seară, cînd aplauzele vin în urma lor ca o trenă, sau ca o pelerină albă, nu bate nici un gong. Din cînd în cînd o garderobieră aduce o cafea, cineva bate din palme în semn de „liniște și de „se repetă", altcineva așază, mai înainte, anonim, decorul, eventual și recuzita imediată, sufleurul își potrivește un loc cît mai aproape sufletește de actori și la lumina palidă, de seară în economie, a unei lămpi, începe repetiția. Pentru prima oară am văzut o inscripție „Liniște, se repetă", în aceste zile la Teatrul Bulandra. Am tresărit ca în fața unei săli de operații pe cord deschis, unde scrie simplu, „Liniște, se operează". Ușile sînt ferecate. Nimeni nu poate pătrunde în sală, nimeni nu poate strecura măcar o privire în interiorul fascinant al pregătirii unui spectacol O'Neill. Ne introduce, amfitrion cald și distins, actorul Ion Besoiu, directorul Teatrului Bulandra. Regizoarea Sanda Manu ne amină elegant o convorbire începută cu o lună în urmă, la altă repetiție cu „Luna dezmoșteniților", pentru că în scenă se află Mariana Mihuț, Victor Rebengiuc și Valentin Uritescu, într-un moment de mare tensiune și de poezie. Îi urmăresc : Mariana Mihuț joacă aparent alb. Dar treptat, treptat intru în acest cod, în această regulă a jocului ei, a modului ei de a repeta, și simt cum replicile sale trec prin aer ca o respirație, că ele se nasc parcă în clipa aceea și nu au fost scrise niciodată înainte de către autor. O mare forță de convingere, o mare credință în destinul gîndului și sentimentului care trece dinspre actor spre spectator. Victor Rebengiuc se trezește din mahmureala personajului său cu un firesc care nu e împrumutat de pe stradă, cu un firesc filtrat, cu o clătinare ușoară de frunză care cade și spune rolul ca la o repetiție de text dar și de atmosferă, cînd se conturează scenele, cînd se conjugă relațiile dintre personaje și ard reflectoarele ascunse ale meditației asupra unor anume semnificații. Controversa regizoarei Sanda Manu cu Valentin Uritescu e de logică interioară a spectacolului. De logică a personajului, a destinului unui tată nenorocit care își vede fiica înfrîntă în dragoste și pe care trebuie să o readucă la viață, adică la viața dezmoșteniților soartei.

— Îmi aduc foarte puține lucruri aminte din spectacolul de acum nu mai știu cîți ani, cu „Lună a dezmoșteniților", la Teatrul Nottara, și care a avut mare succes de public... Ce intenționați să spuneți dumneavoastră cu acest spectacol, acum, la limita dintre anii 1982 și 1983 ? Mai este, oare, valabil acest text sau a devenit doar pretextul unui alt spectacol ?

— Nici vorbă de pretext. Respect textul lui O'Neill pentru că e profund, dens și bogat în semnificații umane. Nici nu mă gîndesc să fac un spectacol care să trădeze textul. Îl oglindesc cu ajutorul unor actori extrem de înzestrați care nu seamănă deloc cu cei pomeniți înainte de dumneavoastră și care dau, evident, alte nuanțe textului și alte valențe extraordinarei poezii dramatice. Pe de altă parte, cred că piesa e foarte actuală. E una din piesele momentului, îndrăznesc să spun. Una din piesele care vorbesc despre dezmoștenirii vieții într-o lume care se dezmoștenește, iată, pe sine, mereu, fără să învețe din lecțiile istoriei. O lume de oameni fără noroc pentru că vremurile nu țin cu ei, deși sînt frumoși, deși sînt minunați. Oameni pe care vremurile grele, vremurile rele nu-i merită. Pentru că ei ar fi meritat, într-adevăr, vremuri mai bune.

Actorii se retrag pe rînd. Ultimul părăsește scena, serios pus pe gînduri de conversația uneori contradictorie cu regizoarea, Valentin Uritescu pe care l-am auzit spunînd, după cîteva ore grele, obositoare de muncă grea : Vă mulțumesc pentru repetiția asta.

În subsolul Teatrului „Nottara" se repetă „Calandria", o piesă de Bernardo Dovizi la Bibbiena, scrisă în Italia pe la 1512 și reprezentată în fața papei pe la 1513, un text care face translația dintre comedia antică și cea modernă. Într-o discuție cu regizorul Costin Marinescu, aflăm că spectacolul ce se pregătește într-o atmosferă de voluptate a jocului de artificii și a jocului de cuvinte încrucișate, e de fapt o adaptare a textului, completat cu fragmente din Dante, Pietro Aretino și Giovanni Maria Cecchi. Scena minusculă a studioului din bulevardul Magheru pluteste într-o rumoare plăcută de conversații, de replici și intervenții din sală, de pe margini, din culise. Ștefan Radof e îmbrăcat într-un costum de repetiții care amintește un mim, Petrică Popa își poartă cu demnitate, prin scenă, mîna ruptă cu o reprezentație în urmă și bandajată în ghips, interpretînd un personaj ridicol, năting. Anda Caropol îi dă replicile cu umor și cu textul în mînă, sprijinindu-se într-un lemn care e pe post de floretă... Din primul rînd se aude șoapta discretă, distilată a sufleurului care este Alice Punea. Au loc amputări de text. Regizorul le operează eficient, consultîndu-se cu actorii. Ștefan Radof îmi spune că lucrează la acest spectacol cu o mare poftă de joc, cu imaginație și cu investiție de ambiție. „La urma urmei eu joc un fel de combinație între Jago și Figaro, un fel de spirit malefic care își păstrează umorul și care rămîne comic. Un servitor de curte cărula îi scapără mintea și încurcă lucrurile cu bună știință".

Se șlefuiește scenă de scenă, replică de replică, gest de gest. Se repetă mereu, obsedant, fiecare cuvînt, fiecare expresie, pînă cînd e marcată soluția cea mai potrivită. Un simplu surîs, o privire aruncată pieziș, o replică dată peste umăr, o ridicare de spadă sau de șprinceană, un pas mai mult sau mai puțin înainte, o intrare prin dreapta, prin spate sau prin stînga, un hohot de rîs, un strănut, o piruetă se șlefuiesc treptat, minut cu minut, oră de oră, de cîteva luni, pentru ca în seara premierei să se restituie spectatorilor unul din textele cele mai frumoase, mai tulburătoare prin sensul lor în cultura lumii, un text care pregătește teatrul „Commedici dell' arte" și din care se va dezvolta mai tîrziu atît de bogatul teatru social al lui Goldoni.

Urcăm cele cîteva trepte ale sălii studio, cu senzația că părăsim scene dintr-un carnaval de la Urbino, acum 400 de ani, ca să intrăm în sala mare a Teatrului „Nottara" unde se repetă „Negru și Roșu" de Horia Lovinescu, piesă a cărei acțiune se petrece în anii desprinderii din nebuloasa istoriei a Imperiului roman de mai tîrziu. Prin urmare, intrăm mult mai adînc în istorie, dar nu foarte departe de o privire atentă aruncată cronicii de dimineață a ziarelor de pretutindeni. Sub lampa de veghe Ștefan Sileanu și Lucia Mureșan. Scenă care se va sfîrși tragic, evident pentru unul dintre personajele piesei, nu pentru actori ! Decorul e, deocamdată, marcat ca în teatrul lui Shakespeare. Lipsesc, e adevărat, inscripțiile dar nu lipsesc improvizațiile ! Ne imaginăm doar arhitectura unui interior de palat, sau o piață unde tiranul Romei, Tarquinius, interpretat de Ștefan Sileanu, o obligă pe Tulla să se dezvăluie ca o femeie incapabilă de ambițiile sale politice. Implorarea femeii e zguduitoare și repetată în cîteva rînduri de către regizorul Dan Micu, primește, pe măsură ce trece timpul, contur dramatic și suflu tragic. Dan Micu trăiește fiecare moment al repetiției ca și cum s-ar multiplica în fiecare personaj. La orele sale de repetiții cred că Dan Micu e cel mai bun actor ! E atît de implicat încît intră în scenă, se insinuează printre personaje, adică printre actori, le sugerează mișcări posibile, soluții de impostație, gesturi, priviri, revine, corectează din mers unele lucruri care nu se verifică în logica scenei respective. Indicațiile lui sînt pline de savoare, sînt cînd pamflet, cînd poezie curată, metaforă, cînd ironie suavă, cînd replică impulsivă sau șoptită. Actorii îl ascultă ca într-o hipnoză și repetă și repetă pînă la proxism, aceeași scenă. E îngrozitor cît de greu se găsesc tonurile cele mai potrivite, mișcările cele mai expresive pentru un spectacol care se anunță mai tîrziu, la sfîrșitul lunii februarie, și care se prefigurează în aceste zile într-o mare febră creatoare.

La sfîrșitul repetiției am încercat să-l abordez pe Dan Micu, să aflu amănunte despre piesă și despre viziunea sa de regizor. Am regăsit un om sfîrșit. Obosit. Epuizat aproape pînă la incapacitatea de a-și menține echilibrul Pe masa de lucru, hai să-i zicem de montaj, e scrumieră plină de mucuri de țigară.

— Te rog să mă ierți dar acum nu mă mai simt în stare să vorbesc despre spectacol. Poate mîine. Poate la premieră.

Într-o cabină a Teatrului Mic, printre oglinzi, costume și elemente contrastante de recuzită, doi bărbați stau față în față. Unul e ras în cap și aminteste, evident, de „Omul ras în cap", filmul lui Delvaux. Celălalt e brun și frămîntat. Gesturile lor se repetă ciudat prin oglinzi ca și cum s-ar reproduce pe pelicule extravagante. Se fumează. Omul ras în cap este Ștefan Iordache, celălalt este regizorul Silviu Purcărete. Tema confruntării, cu un maldăr de pagini dactilografiate așezate de jur împrejur : Richard al III-lea de Shakespeare. Deocamdată, cei doi bărbați se află în faza definitivării textului de scenă. Îl privesc atent pe Ștefan Iordache. Pare obosit. Vocea sa are o rezonanță cavernoasă. Purcărete e exploziv, se explică cu gesturi largi :

— Vrem să facem din acest Richard al III-lea un spectacol în primul rînd politic. Încercăm să mutăm accentul de pe formula tragică pe o demonstrație mai uscată, mai lucidă, spre o analiză chirurgicală a angrenajului politicii. Nu mizăm pe amploarea de tragedie antică, ci urmărim mai ales modul prin care Shakespeare ne oferă un tip modern de dictatură. Prin urmare, renunțăm total la imaginea morală, tradițională, renunțăm la tratarea cazului Richard ca patologic, malformat lăuntric, ci ca un om extrem de inteligent, angrenat într-o luptă teribilă pentru putere. Inteligent pînă la un punct. Pentru că dacă urmărim mai atent evoluția sa, constatăm că nu are nici un program politic și că unica sa ambiție, devoratoare, este de a cuceri puterea. De aceea și piere atît de rapid. Se consumă fulgerător. Tragedia lui Richard este, la noi, în scenă, adică va fi, tragedia grabei, o tragedie sub semnul timpului care exercită o mare presiune asupra personajelor. — Renunțați la personajul monstruos alcătuit fizic ? — Nu total. Dar numai în limitele în care să nu-l transforme într-un răzbunător de tip handicapat. El este handicapat mai ales de faptul că rămîne singur în această luptă pentru putere și pentru menținerea puterii. Richard al III-lea este tragedia însingurării ! El nu e un personaj absurd. El este un personaj care trebuie făcut credibil. Un personaj care poate fi înțeles. Prin urmare, nu vom merge în interpretarea lui Richard pe linia romantică, a tragediei romantice. Și astfel încercăm să scăpăm de prejudecățile altor spectacole „Richard al III-lea".

La părăsirea încăperii în care se repetă, deocamdată, pe text, am aflat că numărul cabinei este 13. Un număr fatidic pentru Richard al III-lea de Shakespeare. În nici un caz pentru spectacolul care se pregătește la Teatrul Mic într-o atmosferă de colaborare elevată.

Afară, în animația străzii regăsim replicile și gesturile cele mai firești din lume. Teatrul le pune într-adevăr sub reflector. Teatrul însă le filtrează și le înobilează, le dă sens estetic, le face operă de artă. Și, în timp ce viața se desfășoară mai mult sau mai puțin la voia întîmplării, pe scenă, la lumina reflectoarelor, nimic nu are voie să se petrească la voia întîmplării ! De aici și fantasticul efort al celor care dau naștere unui spectacol de teatru. Ei trebuie să recreeze ceea ce ni se pare extrem de firesc, redîndu-ne nouă, spectatorilor, adevăratele dimensiuni ale gesturilor și cuvintelor noastre.

ADRIAN DOHOTARU

Un mare actor, Ștefan Iordache, într-un mare rol, Richard al III-lea (Teatrul Mic)

Filmul ca viață și viața ca scenariu

(Urmare din pagina 9)

burtă sau merge la un pahar cu studenții, care sînt, în genere, copii de 18—19 ani, abia ieșiți din liceu...

— Ești un dur ??

— Nu, nu sînt, dar consider că profesorul, cadrul didactic trebuie respectat : am avut studenți care astăzi sînt actori în deplinul înțeles al cuvîntului, ei mi se adresează cu „domnule Diaconu", deși acum sîntem colegi și prieteni, cu adevărat. Știi bancul care circulă la institut : îl auzi pe cîte unul, „M-am întîlnit astăzi cu Răducu, care mi-a zis că... și m-a rugat să... etc"...

— Așa — și ?! Care... Răducu ?!

— Cu Radu Beligan ! Ei bine, nu se poate : cu anumiți studenți se petrece o schimbare, în rău, se simt și ei dintr-o dată actori, curînd vor fi colegi cu oameni pe care înainte îi divinizau... se vor îmbrăca bine, au succes la femei... profesia nu-i mai interesează ! Tinerii ăștia trebuie readuși la condiția de a se bucura sincer că fac meseria noastră, de a descoperi lucruri, de a se uita în ochii tăi așa, cu ochii cît sarmaua, să găsească în ochii tăi ceva care să-i ajute să fie fericiți. Cîtă vreme relația dintre student și profesor nu este așa, nu există nici o șansă ca studentul să cîștige ceva !... Eu unul eram un umil student, încă nu mă lunase nimeni în film și eram fericit că-mi realizam și eu micul meu rolișor, acela de a deschide și închide o ușă. Acum sînt etichetat drept „mare", dar eu nu m-am schimbat cu absolut nimic, sînt același ca acum 18, 19, 20 de ani... Etichetele de „mare" le-am primit încă de acum 10 ani — păi de-atunci trebuia să înnebunesc, dacă era să înnebunesc cumva și să mi-o iau în cap ! La „Actorul și sălbaticii", alături de Caragiu — marele, uriașul Caragiu ! — ieșe acesta, nebunie în sală, ies și eu și sala se rupe : așa a fost, te rog să mă crezi, eram un puști de 21 ani, atît aveam. Era normal să-mi sară capacele, să mă îmbrac de atunci cu șepci galbene, cu pantaloni bleu, sau mai știu eu cum ?!... Și atunci vii tu (nu la tine, Horia, mă refer !), și-mi spui, după 10 ani, că sînt încrezut, că mi-am luat-o în cap și îi condamn pe alți tineri ?!... Eu nu tinerii îi condamn, ci o anumită periculoasă mentalitate. Știi ce contestă oamenii ? Dreptul unuia din tagma lor — deci al unuia ca mine, să zicem — de a judeca lucrurile, indiferent dacă are sau nu dreptate. Articolul meu a fost citit în ședință de partid, „la uite, domnule, aduce deservicii teatrului în genere și „Bulandrei" în special, îl denigrează !" — asta era varianta lor ; am pus articolul pe masă, le-am cerut să fie analizat cuvînt cu cuvînt, și și-au dat seama că... aveam dreptate ! Și totuși : „ai dreptate, dragule, dar astea nu trebuia să le spui în gura mare, în presă !" Dar cum să nu le spui, dacă eu le spun astea de șapte ani și nu mă aude nimeni?! Adică se refuză unui tînăr dreptul de a avea dreptate, numai prin faptul că e tînăr ?!

— Ce fel de om ești, Mircea Diaconu ?

— Horia dragă, eu am încercat să trăiesc minunat pe lume, să fiu cel mai cuminte copil. Așa m-a învățat tata, așa știu : să-mi respect profesorii și colegii. Am făcut în teatru diverse servicii, am făcut o mie de chestii pe care probabil altul nu le-ar fi făcut, înțelegi ?... O stare de „umilință personală", și într-adevăr lumea mă iubea, mă mîngîiau pe cap: „tu ești copilul nostru" ; am trăit o școală de teatru de mare clasă, am fost luat în brațe de doi dintre cei mai mari regizori ai noștri, i-am pomenit mai sus, eram deja actor... sînt astăzi perfect împăcat cu mine, cu lumea și cu toate, n-am făcut rău nimănui, dimpotrivă, am ajutat la rîndul meu pe alții, așa cum am putut, să izbîndească... Și totuși, am descoperit că printre oamenii de profesie sînt mulți care mă detestă, care mă urăsc. Nu cei mulți oameni simpli, nu, cu ăștia, vezi tu, stau la rînd la benzină de pildă și ei vin la mine, stăm la palavre, ei se simt fericiți, și eu împreună cu ei, la fel : „Nu vin să-mi spună „Dom'ne ești mare !" Știi cum sînt eu, sînt un așa ca și ei — asta e varianta mea de actor : omul străzii, și mă simt foarte bine în ea... Vreau să spun însă că niciodată, niciodată n-am să pot spune : în clipa asta nu am nici un dușman !

— S-ar putea, din păcate, să ai din ce în ce mai mulți...

— Exact ! Și atunci, eu nu pot, cînd îmi vine o fată să-mi ia un interviu, să nu spun exact ce cred, fără a gîndi „aoleu, să nu-l supăr pe cutare, sau pe cutare !". Trebuie să fiu perfect sincer. Așa am fost și în acele rubricuțe din „Cinema" : strădeam nevoia să spun cîte ceva despre meseria noastră, văzută dinăuntrul ei, oamenii ne cunosc prea puțin din acest unghi de vedere. Firește că am și criticat unele aspecte, nu prea tare, dar oamenii au auzit cîte ceva și mi-au reproșat. I-am rugat : citiți ce am scris, nu vă luați după ce se spune !... Genul ăsta de zvonuri nu ajută la nimic, cei aparent vizați își dau seama pînă la urmă că nu ei sînt cei vizați cu adevărat, dar este prea tîrziu : s-a creat o stare de tensiune, de suspiciune...

— În cîte filme ai jucat, Mircea Diaconu ?

— Nu știu precis...

— Sînt, să zicem, 10 ?

— Mai multe... peste 20.

— Cum îți s-au părut scenariile acestor filme ? Revista noastră și-a propus a discuție asupra acestui subiect și n-aș vrea să scap ocazia de a afla și părerea ta.

— Eu am o convingere..., de țăran..., și anume : că despre orice lucru, dar despre orice lucru poți să vorbești interesant și frumos, și mai ales să transmiți ceva ce poate fi folositor Să presupunem că doi oameni se întîlnesc într-o stație de tramvai, iar tramvaiul ăsta nu vine timp de o oră și 45 minute, exact cît durează un film. Un scenarist talentat și un regizor foarte bun, pot face, cred, un film extraordinar din această așteptare.

— Cunoști un astfel de scenariu ?

— Nț'... !

— Pentru a porni la un film, este nevoie de un text ?

— Îți trebuie, da, un text, e adevărat... Eu am predat, iată, un scenariu...

— Te-am văzut eu ei azi dimineață, pare-mi-se !?

— Exact. Are douăzeci și cinci de pagini

— Mi l-ai putea povesti ?

— Desigur : într-o pădure superbă, unde urmează a avea loc o festivitate (un grup de scriitori sînt așteptați, vin să se documenteze asupra vieții satului, se pregătește o masă festivă, etc. — firește, scriitorii nu vor veni, ăsta e doar un pretext !), un grup de copii, de pionieri, numără cocorii care zboară : cîți pleacă spre țările calde, cîți se vor întoarce ? Unul dintre copii, eroul nostru, și el superb — copilul e o stare de euforie a naturii, nu? — zărește un cocor care coboară pe pămînt — un cocor, de asemenea, superb, și pasărea este o stare a naturii ! Pasărea este împușcată de directorul școlii, care are pasiunea împăierii : împăiază

• Constelația lirei •

Urare

Să-ți fie inima curată precum e apa din fîntînă
cînd o sărută-n ceasuri calme,
cu buze-arzătoare, zorii,
să-ți faci din fiecare clipă un ideal
și să-ți rămînă
ființa-adînc întipărită în pagini propriii de istorii.

Să crezi în tine și în semeni, în tot ce-i bun nealterat
de vreun seism care brusc-zdruncină ideea de omenie
să nu te lași de vorbul mult cuprins
și anesteziat
condiția de Om trăiește-o în cea mai dreaptă echilate

Să nu rivnești, pîndind lopeți, hotarul sfînt al nimănuia,
ai bătătura-nflorită cu tot ce-ți trebuie în ea
să știi, în ceasuri de derută, cum să-ți rămînă pușca-n cui
căci verbele de omenie nu-s junghiere la ureche.

Fă-ți, dar, din toate-aceste norme,
pentru viața ta, un ghid.
Dintr-o putere lemerară își trag puterea și izvorul
semnează, autor de pagini, un revoluționar Partid,
pe care l-a gîndit în lupte și-n vremi l-a făurit Poporul!

ION IANCU LEFTER

Patria, acum

Se împlinește patria acum
asemeni unui lan ce ride-n soare
și noi, uniți într-o coloană vie,
hulubi de pace aruncăm spre soare.

Se împlinește patria acum
asemeni unui cînt de libertate
prefigurind aici, drept mărturie,
un nou destin înspre eternitate.

Se împlinește patria acum
asemeni unui fluviu de lumină
ce curge fără teamă și statornic
spre-o eră comunistă și senină.

IOAN VASIU

Cînd moare o pasăre

Cînd moare o pasăre
ochiul lumii
e verde
și drumurile
se închid duios
în cercuri
concentrice
cuvîntul e deja
mușchiul
ce o acoperă:
ultimul gînd.

LIVIU POPESCU

Cîteva rînduri

Într-o noapte cînd nu se întîmplă nimic,
O pasăre mă-nlănțuie cu aripi de foc
Și-mi cere plata zîmbetelor și lacrimilor,
Înțeleg că sărbătoarea vieții s-a sfîrșit.
Vreau însă răgazul de a scrie cîteva rînduri
Acelora care mi-au dat totul,
Iar eu doar nepăsarea și joaca,
Acelora pe care i-am iubit dit necuprinsul
Dar i-am rănit fără voie,
Acelora cu care am trecut primejdii
Oferindu-mi o mînă prietenească,
Acelora care mă cunosc sau nu
Așa cum am fost sau cum aș fi vrut să fiu.

NADIA-CELLA POP

Patria e locul

Patria e locul unde ne naștem și nu murim niciodată,
așa strigăt ni s-a urzit din geneză.
Nici cerul n-ar putea înghopa definitiv
patria unui om, patria unui neam.

Patria e locul unde ne naștem și nu murim niciodată —
ochiul de inimă ce toarce priviri,
nimeni pe lume n-are drept să fie altul.

Patria e locul unde ne naștem și nu murim niciodată —
e leagănul de copilărie și de vis,
e matca pămîntului
și neamul nostru sub cerul aprins.
Patria e locul unde ne naștem și nu murim niciodată.
Țipăt de durere și de fericiri —
marea legănare a cîntului într-
-e a doinit pe acest pămînt!

CONSTANTIN BRÎNDUȘOIU

Sub fald de tricolor

Cu litere de foc înalt
e scris pe frontispiciul țării:
Liber fie pururi munțele Carpați,
liber fie pururi țărmul mării!

Soldați vom fi acestui legămînt
toți cîți românescului pămînt,
toți cei ce ne-am născut din dor,
sub faldul viu de tricolor

Spre comunism vom toți sui, mereu,
Conduși de-al țării fiu iubit,
bărbatul care poartă-n piept său
lumina marelui iubit Partid.

MIHAI PĂSCULESCU

Dacă îmi îngăduiți

Vă pot vorbi despre patrie folosind cuvinte bogate,
metafore, epitete ornante, sau, cum doriți,
citind din clasici, marii noștri clasici uciși
pe roată sau cu capetele tăiate cine știe pe unde sau înjunghiați pe la spate, lepădați,
striviți, arși de vii; vă pot arăta diverse cărți-poștale ilustrate, vă pun, dragii mei,
la dispoziție tot ce am, bibliioteca, mașina de scris,
pensia în care lucrez,
vă pot arăta locuri străvechi unde vorbesc românește cei ce au fost, sînt și vor fi,
vă pot povesti despre puteri care duc spre un viitor drum, spre o omenie relativă,
dar, pînă la urmă, dacă îmi îngăduiți, frebuie
să ne strîngem toți în acest cuvînt: Patrie,
doar așa să ne înțelegem pe noi înșine mai bine.

DINU PĂTULEA

Plecarea cailor

Și astăzi plîng și mă mai doare
plecarea cailor spre stele,
cu ham, zăbală și caiele
pierduți-n drum de abatoare.

Cîți cai s-au dus în timp de pace
și cîți în lupte mondiale?
(întreabă grăjdurile goale) —
răspunsurile sînt opace.

În nopți de sînge, nestiute,
a altor Sfinți Bartolomei,
baționcura, urcată-n șei
de cavalcade dispărute,

Benzină dă-n prețuri scăzute
față de-o baniță de mei...

SANDU ȘTEFĂNESCU

Românie

Ar trebui mai scumpe cuvintele să-mi fie
și cîntecul mai tînăr și dorul mai profund
și zborul mai albastru, mai nalt și mai rotund
să-ți semăn întru totul iubită Românie!

În codrii tăi de aur și în al apei prund
în visul holdei blonde ce-adastă pe cîmpie
fierbinte-mi știu dorința de care nu m-ascund
să-ți semăn întru totul, iubită Românie!

Pămîntul viu al țării îmi răcorește fruntea
și ghioceii scapăr la tîmpla mea soroc
luceafărul de ziuă prin mine-și trece puntea
luminîndu-mi visul cu jertfă și noroc!

Și iată, timpul urcă în mîndra lui fîntînă
din care bem cu toții nectarul efemer
ca Patria aceasta de-a pururi să rămînă
o flamură de pace între pămînt și cer!

Ar trebui mai scumpe cuvintele să-mi fie
și cîntecul mai tînăr și dorul mai profund
și zborul mai albastru, mai nalt și mai rotund
să-ți semăn întru totul, iubită Românie!

ANTON STANCIU

Zvon în pulberi

Acest zvon în pulberi, al inimii,
povestește-l ca pe o veche socoteală
dintre noi doi.

Adierea serii mai lovește timpanul
și nimeni nu vindecă
lungul străinelor zile
și nimeni nu amintește
zvonul în pulberi al inimii.

Doar bruma din pași de căprioară.

SMARANDA GEORGESCU

Un poet napolitan

ETTORE CAPUANO

Al șaptulea sigiliu

Dragostea este sigiliul meu
și deschide și închide sensurile în mister.
Poate numai tu, soție a inimii înțelegi
cuvintele și adevărul pe care le plăsmuiești
în obtuza închisoare de fiecare zi;
Tu singură, pentru că sensurile de care vorbesc
rămîn încă înguste și limitate.
Eu nu știu să-ți repet vorbind
simfonia mării furtunoase
care m-a adus spre tine
înafară de liniștea care închide visele
într-un abis mortal
al sufletului extaziat
ajung sunete
și muzica e plăcută în sublim.

M-am căsătorit cu lumina,
o femeie de aer, duioasă ca cerul.
Vai după val își trăiește paradisul,
Să strălucească în timp, coloanăe imense,
o sferă de dragoste.
Un parfum de flori care se pierde
a înat mintea mea în letargie.
Un paradis este extazul pămîntesc
al gîndului tău limpede care ne vede
din ochi în ochi: sufletul
știe acum că nu moare:
l-a pătruns nemuritor sensul dragostei.

Haine de primăvară

Tinerețea copacilor de primăvară
a îmbrăcat hainele ușoare ca frunzele fragede
Dorese din răspunteri să văd argintul măslinului
prefăcîndu-se bruse în noaptea înstelată;
dar pașii mei sînt ușori deja pentru flacăra interioară.
Cum aș vrea să apară din grămezi de cîrpe
la Ercolano
hainele care costă bani puțini;
dar nepăsarea fuge
și la ocazionalele
haine de primăvară.

În românește de
ZAHARIA SÂNGIORZAN

CURIERUL LITERAR

Livia Basarab. Ne-a atras atenția doar **Scrisoare către iubita prietenului meu.** Celelalte poeme, mult prea naive. Elena Fotor. Nu sună rău: **„Mușcasem din lună azi-noapte, în vis / ea din turta dulce-a copilăriei...“**, fapt ce v-ar îndreptăți să continuați, dar nu așa: **„Ciulnii mă sfîrîie (!) în cîntec de toamnă“. Matei Bătrînu.** Apreciem, desigur, neodihna dumneavoastră de a scrie poezii la cei 70 de ani, dar, deocamdată, nu putem publica astfel de versuri mult prea depășite: **„Cînt-o cioară-n brad. Ei și? / Cînte dacă-i place ei / Dealu-i plin de brebenei / Ca o turmă de albi miei“. Mihaela Vasilescu.** Ne-ați trimis un adevărat volum, în ceea ce privește cantitatea, dar piesele volumului sînt foarte facile: **„Pe creanga de alun / Se-anină melcul / Precum o coadă de pian“. Iliana Coran.** Semne bune, dar e nevoie de multă, foarte multă muncă. **Traian Cristudor.** Un ciclu de 36 de poeme din care să alegem noi ce vrem! Nu putem alege nimic. Discursive, cele mai multe, ba chiar și prozaice. Pe alocuri însă, unele reușite imagistice. **Deocamdată nu** pentru următorii: Daniel Petrolu, Carmen Ciubotaru, C. Guțu, Iulian Tîrziu, Gealapu Simona, Șerban Vasile, Horia Mihai Gaja, Ștefan Carmen, Ionescu Costel, Rădulescu Mihai, Fescu Onisim, Ana Cristina Călinescu, Ilie Virgil Carmen, Rizescu Ovidiu, V. V. Topor, Țifui Carmen Rodica, Teleanu Cristina. Roza Alexandru, Enache Ecaterina, M. Voleanski, Uță Ștefan, Rus Adriana, Tache Vasile, Pachițel Magdalena, Tămaș Valeria, Frunză Frasin, Pavel Georgeta, Cecilia-Oana Miu, Pelu Petrișor, Munteanu Maria, Drăgoi Tudorel, C-tin Neagu, Teodor Moldovan, Marga Narcice, Dumitru Cojan, Valeriu Ocrain, Ion. I. Popescu, Girțu Marioara, NIK-Tan, Geo Mărcănescu, Maria Pipelea Costel, Gheorghe Borovină, Vasile Popa, Angela Scurtu, Trocan Cornel, Ene Odette, Vavi D. Moldoveanu, Popa Nicolae, Lăcătușu Maximca, Anton Cozoloc. **Manuscrisele nu se înapoiază.**

VICTOR NIȚĂ

---

păsări și animale, deci iubește animalele. Puștiul nostru reprezintă pentru director o problemă: el crede orișice îi spui, crede la nesfîrșit („le-am spus odată — afirmă directorul la un moment dat — că dacă mergi mereu spre orizont, soarele nu mai apune niciodată. Ei bine, ăsta a plecat într-acolo !?!“). Apar încă alte personaje, puștiul cu pricina este acuzat că „zidește castele“, apoi că e un simplu mincinos, terminînd-o-se să aducă un castel din ăsta. El îl va aduce, confecționat dintr-o rădăcină de pom. Totuși, este pedepsit. I se smulge, pedagogic, cravata roșie de la gît. Un profesor bătrîn, aproape pensionar, i se adresează, celui care a dat pedeapsa: „Cum poți dumneata să crezi că un om poate să încapă într-o singură părere ?!“. Puștiul se îndepărtează, singur, are un pistol de bilci dintr-acelea cu doape... se împușcă. Pentru că el credea în absolut totul, inclusiv în vina care i se atribuise cu nedrept. Asta e tot! Tîrîș peșcui ?

— **Totul în două-trei-cinci de pagini ?**

— Absolut totul pentru mine — și sînt destul de multe, te rog să mă crezi! — culegeri, stări, situații.

— **Îți doresc, și îmi doresc, să se realizeze un astfel de film. Deși ceea ce mi-ai spus în cîteva rînduri mi-a sugerat multe sugestii...?**

— Așta am și urmărit.

— **Este, așadar, nevoie de o scriitură cinematografică la un scenariu de film? Și dacă da, în ce constă asta? Povestea ta m-a incitat.**

— Cinematografic, adică, scenariul cinematografic, are nevoie de o acțiune densă, care nu permite „burți“, pauze, ori de acest lucru suferă scenariul nostru de film. Noi vrem să arătăm cum un tînăr se încadrează în producție — aceasta ar fi fraza — dar ca să o demonstrăm, noi aducem atît de multe argumente faptice încît o anulăm total, ori o reducem în atîtea sensuri posibile — ale autorului posibile! — încît nu mai știi ce să te ocupi de nici una dintre aceste posibile povești propuse: între și în problema mamei, și în problema surorii care e măritată cu... etc. În loc, de pildă, să-l pui pe băiat să se întîlnească la șantier cu trei prieteni, să se mai ducă aceștia să bea și o bere într-un colț,, iar tu din această poveste să înțelegi că acest tînăr trebuie să se încadreze în producție!... Adică cinematograful ar trebui să-și propună — încă din scenariu — mult mai puțin, ca material faptic, dar să-l aprofundeze pînă în cele mai mici amănunte, pînă a merge atît de departe încît să-l facă să semene perfect cu viața, ceea ce reprezintă pretenția dintotdeauna a spectatorului. Să semene cu viața, nu să fie ea viața pentru că atunci este complet neinteresant artistic, e o simplă și banală fotografie. Eu toată viața mea de actor am suferit pentru că în permanență cineva stătea lîngă mine, cu cronometrul în mînă, și spunea: această scenă trebuie să dureze 15 secunde! (spre deosebire de rolul din „Secvența“, unde puteam să fac orice, relația mea cu Tatos mi-a permis să fac orice, pe ideea dată).

— **Cadrul acela lung, extrem de lung, cînd aparatul a stat pe chipul tău — cadrul acela, zic eu, antologic...**

— Nu știu dacă e antologic, dar, fir'ar să fie, exact de așa ceva se tem cu toții!

— **În scenariul pe care mi l-ai povestit, am intuit regizorul din tine...!**

— Evident, chiar dacă nu-l voi face eu!... Este absolut reală observația că un bun scenarist trebuie să fie și măcar un pic regizor, la fel cum un bun regizor trebuie să fie și măcar un pic scenarist. Treaba asta e valabilă și în ceea ce privește dialogul cinematografic. Mie, de pildă, și acum vorbesc ca actor, nu mi s-a întîmplat niciodată să nu umblu la dialogul oferit de scenarist; trebuia să umblu, pentru că altfel nu puteam să-l spun! De obicei, la noi, dialogul este afurisit de „literar“.

— **Despre tematica scenariilor noastre ?**

— Nu cred că scriind un scenariu trebuie să-ți propui a rezolva toate problemele majore ale omenirii!... Un scenariu este o poveste care trebuie să devină film; un film este, trebuie să fie întotdeauna, ceva, un fapt, o întîmplare cu oameni din care tu să înțelegi **un lucru**, și nu **toate lucrurile** care te pot interesa într-o viață de om... ! Cred mult mai tare că se poate face cinematograf de cea mai bună calitate, cinematograf pur, dintr-un mic fapt de viață — firește cu semnificațiile majore, general umane ș.a.m.d. — decît din a ecraniza „Război și Pace“ de pildă, sau a încerca o imensă pretenție estetică precum „Anul trecut la Marienbad“, care nu mă poate interesa decît ca studiu în institut. Cinematograful poate viza marile probleme — dar în cantități mici, și mă gîndesc spre exemplificare la „Cuțitul în apă“: ce era acest film ?! O mică întîmplare cu trei personaje într-o barcă de agrement: dar cît de adînc te obliga să judeci viața, cît de departe te putea trimite pe tine în înțelegerea ei, ca spectator ?!... Cu acest gen de mijloace ar trebui să uzeze cinematograful, cu „mici“ întîmplări și nu cu povești ilustrate sau ilustrative. Uneori un aparent fleac poate provoca adevărate cataclisme în conștiință. Pe mine mă scoate din sărite aglomerarea de fapte pe care o practică scenaristica noastră — care dacă în literatură poate da rezultate remarcabile, în film mă pune pe mine, ca actor, în imposibilitatea de a avea timp pentru a face vreo treabă așa cum trebuie.

— **Un astfel de scenariu ar obține mai curînd aprobarea factorilor de decizie ?**

— Nu știu... ! La care factori de decizie te referi ?

— **Sînt mai mulți : delegați producători, directori de case de filme, membri ai diverselor consilii artistice, membri A.C.I.N. — să mai spun ? Sînt, aceștia, întotdeauna, în temă cu ce înseamnă cinematografia ?**

— Nu toți dintre aceștia sînt întotdeauna în temă, Horia, și atunci, din păcate, iau litera scrisă drept lege: cinematograful se face însă **pe platou !**... Nu cumva, mă întreb acum, unii dintre aceștia — puțini, ce e drept — caută literatură în ceva ce, normal, nu ar trebui să fie literatură — **sau dacă da, ar trebui să fie o literatură anume pentru film ?** Dacă da, asta poate îngreuna procesul de intrare în producție al scenariului: sugestie, de care am pomenit. Negăsind în sugestie finalizarea propusă, ei cer în acest caz clarificarea situației **la modul literar.** Într-adevăr, la ora actuală, încă, analizîndu-se un scenariu, se analizează de fapt literatura pe care o conține — și nu posibilitățile de realizare a unui film interesant. Ei cer de la un scenariu **literar** satisfacția, sau insatisfacția unui spectator **de film ?!** Vor să știe cum vor fi lucrurile pînă la capăt ?, dar e absurd! Scenariul este doar **începutul** unui drum!... Un regizor, și chiar eu, ca actor, pot interpreta un lucru în șase mii de feluri; din cauza unei temeri (nejustificate) în fața unei astfel de situații, uneori se cere clarificarea tuturor elementelor încă din scenariu, pentru a-ți da ție — regizor sau interpret — **o singură** posibilitate de interpretare. Și iată cum lucrul devine atunci fals... ! De aici, iarăși, aglomerarea de faptică, care mă încurcă. Lasă-mă pe mine, Diaconu, să trec o stradă timp de o jumătate de oră: și n-ai să te plictisești, și ai să înțelegi din chestia asta că oamenii pot fi răi, sau buni, că m-a părăsit nevasta, sau că nu m-a părăsit... Teama de sugestie — iată — și aglomerarea de faptică, sînt două tare ale cinematografiei noastre, chiar din scenariu; și mă refer în primul rînd la cei care scriu aceste scenarii.

Po'em'ci cordiale

Nu merită să vă înduioșați

Conferința unui solitar ciudat (Fragment)

Noroc că am găsit un pahar de vin la recuzită înainte de a veni pe scenă. Demult doream să închin fără să fiu singur.

Permiteți-mi, mai întîi, să vărs cîteva picături de vin pentru frații mei într-o singurătate care au murit fără să apuce ziua în care unul dintre noi are, în sfîrșit, șansa de a vorbi unei asistențe.

Și acum, ridic paharul pentru toți cei care au trecut pe lîngă mine fără să mă vadă și fără să știe măcar că exist : pentru toate femeile pe care le-am iubit fără ca ele să știe.

Credeți că o spun în semn de reproș ? O, nu. Vă asigur că ați avut dreptate cînd nu m-ați luat în seamă. Și, oricum, n-aș vrea să profit de faptul că v-ați dat osteneala să veniți aici pentru a începe cu încriminări.

Destul au făcut-o alții. Căci, din păcate, doamnelor și domnilor, solitarii nu cunosc, se pare, modestia și discreția îmi pare rău că trebuie s-o recunosc, dar n-am încotro. Adesea, ei devin vehemenți și își strigă cu orgoliu singurătatea. Fac din ea un merit. Se împopoțonează cu singurătatea lor. Eu nu doresc să le semăn și de aceea mă bucur că am decența să vă vorbesc ca un om normal și lucid care știe cît costă timpul dumneavoastră.

Și să nu vă închipuiți cumva că aștept, după ce voi pleca de aici, să mă recunoașteți pe stradă. Puteți să mă ignorați în continuare. Acest sfert de oră face cît o viață de fraternitate, așa că mă simt răsplătit. Dealtfel, ce-ați greșit dumneavoastră ca să aveți remușcări ? De vină sînt totdeauna cei care rămîn singuri.

Și dacă trebuie neapărat să fie cineva arătat cu degetul, atunci noi solitarii trebuie să ne facem un examen de conștiință. Cînd am greșit ? Cînd ne-am pierdut de cellalți și am rămas singuri ? De ce nu e nimeni lîngă noi ? De ce n-avem martori ? Și de ce totdeauna noi sîntem cei care ne plîngem ?

Într-adevăr, ați auzit vreodată pe cineva dintre dumneavoastră plîngîndu-se împotriva celor singuri ? Nu. În schimb noi, după ce că sîntem lăsați în pace, după ce că nimeni nu ne deranjează cu prezența sa, tot noi sîntem nerecunoscători. Vă cer scuze, doamnelor și domnilor, în numele tuturor solitarilor care v-au ofensat cu învinuirile și ingratitudinea lor, fără să aprecieze și, poate, chiar fără să înțeleagă discreția dumneavoastră.

Desigur, aș putea să-i scuz, explicîndu-vă cum se petrec lucrurile cînd stai prea multă vreme închis între patru pereți fără să vezi pe nimeni și fără să schimbi o vorbă cu nimeni. Pentru că avem, poate, și noi unele circumstanțe atenuante. Nu e simplu, într-adevăr, să stai multă vreme așa. Te înrăiești, cum se înrăiesc cîinii ținuți în lanț. Dar asta nu e vina dumneavoastră.

Să vă spun mai bine că, după părerea mea, cel mai mare profesor de dragoste este singurătatea. Așa cum cel mai bun profesor de certitudini este îndoiala. Vă spun asta ca să înțelegeți de ce, uneori, noi solitarii dăm impresia unora care cerșesc o prietenie, cerșesc o iubire. Cu cît sîntem mai singuri, cu atît sîntem mai însetați de dragoste. Profesorul nostru nu ne mai vorbește la un moment dat decît despre ea. Și tocmai asta ne împinge să facem greșeli și să vă nedreptățim. În loc să-i vedem numai pe cei care au timp de noi, care se înduioșează și ne acordă prietenia sau iubirea lor, căci sînt și oameni miloși pe lumea asta, noi ne revoltăm împotriva celor care nu întorc capul. Ca și cum ar fi o vină faptul că oamenii au și alte treburi decît să se uite la noi.

Ca să nu mai spun că încriminările respective sună și a obrăznicie. Dar ce sînteți dumneavoastră ? Surori de caritate ? Vă plătește cineva ca să suportați tribulațiile noastre ? Ce, dumneavoastră n-aveți propriile dumneavoastră griji ?

Uneori, să fiu sincer, v-am invinuit și eu. Dar regret că am făcut-o. Acum știu că fiecare are grijile și interesele lui și că solitarii nu pricep asta. Ei cred că lumea există ca să-i vindece pe ei de singurătate. Stau închiși în singurătățile lor și așteaptă, ca niște convalescenți, să vină lumea la ei. Parcă ar murmura : „Iubiți-ne cu forța !" Cine te poate iubi cu forța ?

Nu, doamnelor și domnilor, eu unul văd un semn de generozitate chiar în faptul că nu mă huiduiți. Pentru că numai niște oameni generoși pot trece cu atîta ușurință peste multele jigniri ce le-au fost aduse.

În realitate, noi am mers cu nerecunoștința pînă acolo încît avem chiar pretenții. Pretindem că n-am ajuns singuri din vina noastră sau numai din vina noastră. Și spunem că aceia care ne-au constrîns să fim singuri au unele obligații față de noi. Nu ne pot părăsi cu totul după ce au făcut din noi niște leproși. Trebuie să ne arunce, măcar din cînd în cînd, cîte o fărîmă de prietenie, cîte o ciozvîrtă de dragoste. Și, uneori, această vorbărie dă rezultate. Mi s-a întîmplat să văd cum oameni normali își rup din rezervele lor de prietenie sau de dragoste, se înduioșează cînd văd sau aud de un om singur și chiar lăcrimează. Da, da, să nu vă surprindă. Am văzut oameni care își ștergeau pe furiș o lacrimă de duioșie auzind povestea unor semeni de-ai lor loviți de singurătate. Și abia după ce au lăcrimat au plecat spre treburile lor.

Or, nu merită să vă înduioșați. Cei pentru care vă înduioșați sînt niște nerecunoscători. De ce să vă tulburați liniștea ? Pentru cine ? Pentru unii care după aceea tot vă fac reproșuri ? Iertați-mă că v-o spun, dar chiar meritați aceste reproșuri. Pentru că n-ați fost totdeauna destul de tari ca să treceți mai departe. Pentru că v-ați scos uneori batista în fața lor. Nu mai faceți asta de aici înainte niciodată și veți vedea că lucrurile vor merge mai bine.

Era să zic „Vă asigur în încheiere..." sau „Primiți, vă rog...", pentru că nu sînt obișnuit să discut cu dumneavoastră față în față. De fapt, sînt cam miop și nu văd bine în sală. Nu mă aplaudați, așadar, ca să n-am surpriza să constat că scaunele sînt goale.

Doamnelor și domnilor, ridic paharul în cinstea dumneavoastră.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Învățatul învățător

Gh. Țițeica (III)

Notez în treacăt — ceea ce cred că s-a reținut — că, astfel, din 1906 începe să fie prezentă în paginile „Naturii" semnătura profesorului Ion Simionescu și, în completare, public și celelalte epistole de la același emitent — aceluiași destinatar :

„Iubite Domnule Simionescu, Am să-ți anunț o veste urîtă, așa de urîtă că nu știu cum să ți-o servesc ca să nu te supere. Dar nu te știu om așa de rău încît să nu te îndoi sub puterea împrejurărilor.

Știu că trenurile între Iași și București sînt, sau mai bine-zis vor fi fost întrerupte cînd vei primi aceste rînduri. Universul nu se clatină din temelii din această pricină, dar rostul treburilor «Naturei» sînt atinse. Ca să nu întîrzie apariția revistei corecturile ce ți le-am trimis, am hotărît — aici e hicul — să se tragă prima coală și articolul d-tale, așa de admirabil, să apară în coala a doua.

Dacă amorul propriu îți va fi cam șifonat, e un mijloc de îndreptare : trimite un alt articol și va figura la locul de cinste. Cu dragoste. G. Țițeica — București, 12 ianuarie 1907".

„Iubite Domnule Simionescu, Mulțumesc pentru articole. Mi se pare că cei dintîi nu se potrivea nicăieri mai bine ca la «Natura». Amîndouă se pun în numărul de la 19 aprilie. Și acum să vin la cele două chestiuni ale scrisorii d-tale : 1) Cererea d-nei Misihănescu am supus-o d-lui Administrator al Casei Școalelor. Iată ce mi-a răspuns: E nevoie de un act doveditor că d-na Misihănescu n-are avere, — pensia nu e socotită ca avere. Acest act trebuie luat de la primărie sau de la Administrația financiară ; 2) Dacă secțiunea la care absolventul Școalei comerciale de gradul II vrea să treacă diferența la cea modernă, iată materiile și examenele la care va fi supus : a) latina, cl. II-a — VII-a, b) filozofia, c) trigonometria, d) cosmografia, e) limba română, f) examen de clasa a VIII-a întreagă, g) examen de absolvire. Și acum te rog să primești salutările mele cordiale, G. Țițeica — București, 2 aprilie 1907".

Pe o ilustrată care îl reprezintă pe Goethe pe patul morții scrie : „Iubite coleg, Un fragment din «Natura» s-a rătăcit prin ținuturile pline de amintirea lui Goethe. O prietenească salutare, G. Țițeica — Weimar, 22. III. 1909".

„Iubite coleg, Greu, greu, dar m-am executat. Codița din carta d-tale poștală stătea ironică în fața mea și nu m-a lăsat în pace.

Ce a ieșit ? Nu știu. Mai ales, nu știu dacă răspunde așteptărilor d-tale. Poate că ar fi ieșit altfel dacă n-aș fi fost așa de ocupat și ar fi avut timp să-i șlefuiesc. Totul era să nu-mi calc cuvîntul.

Te rog să arăți d-nei Simionescu respectuoase sărutări de mîini din parte-mi, iar d-tale, iubite coleg, îți trimit cele mai cordiale salutări, G. Țițeica — București, 27.XI.1912".

„Iubite Coleg Îți mulțumesc pentru «Bradul» pe care-l dăruiești de Anul cel Nou 1914, cititorilor «Naturei». A sosit tocmai la vreme să-și ia locul cuvenit și potrivit cu noua calitate a autorului. Te rog să primești cu această împrejurare întreitele mele felicitări : 1) pentru Anul Nou, 2) pentru ziua numelui, 3) pentru secretariatul general de la Instrucție. (Am mai precizat și cu altă ocazie că Ion Simionescu a funcționat ca secretar general la Ministerul Cultelor și Învățămîntului în timpul primului război mondial, între 1914 și 1918, titular al departamentului fiind I. G. Duca, n. n.) Sărutări de mîini Doamnei Simionescu, și d-tale, împreună cu reînnoitele mele mulțumiri, cele mai colegiale salutări, G. Țițeica — București, 7.I.1914".

Terminînd aici scurtul popas lîngă amintirea lui, voi însemna și cîteva date — pentru cei ce nu le știu — care însumează toi atîtea atestări cu caracter mondial, privind reputația de care se bucura eminent geometru — deschizător de drumuri în specialitatea căreia îi fusese hărăzit.

În cadrul congreselor internaționale de matematică ce s-au ținut : în 1924 la Toronto — Canada, în 1932 la Zürich și în 1936 la Oslo, a fost ales cu unanimitatea delegaților, să conducă lucrările Secției de geometrie în calitate de președinte; a fost, de asemenea, desemnat să prezideze aceeași Secție în 1934 la congresul **„pentru înaintarea științelor"** din București și, în același an, la congresul interbalcanic de la Atena.

În 1926, 1930 și 1937 este invitat să țină cursuri la Sorbona și la Facultățile de științe din Bruxelles și Roma. Era cooptat membru în numeroase societăți științifice străine, iar în 1934 este proclamat **Doctor honoris causa** al Universității din Varșovia. Și gîndurile pornesc smerite spre mama lui — Stanca — fata de țărani simpli și nevoiași, care se va stinge din viață aproape nonagenară în 1937 sau 1938 — cu un an ori doi deci înaintea fiului, — avînd satisfacția să trăiască toată fala și înălțările lui, și care va fi închis ochii, îndestulată de mulțumiri, că a putut să dea neamului și lumii pe Gheorghe Țițeica.

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Tudor Vladimirescu

Istoricul G. D. Iscru despre care am mai scris în această revistă publică o carte de mare frumusețe și adevăr asupra primului domn pămîntean, după jertfa lui Constantin Brâncoveanu, Tudor Vladimirescu, cel care a îmbrăcat cămașa morții pentru a deștepta la viață suferințele neamului nostru.

Cele aproape trei sute de pagini de știință istorică recitesc izvoarele și interpretările de pînă acum asupra revoluției cu o fidelitate și tenacitate demnă de iubirea noastră față de acest tînăr istoric român care, dragostea față de jertfele neamului nostru într-o păstrarea identității noastre spirituale știe să și-o sporească prin muncă pe texte în arhive și biblioteci cum îi stă bine omului de știință.

Cu doi ani în urmă îl întîlneam în arhivele din Craiova și îl ascultam pe istoricul Iscru vorbindu-mi despre Tudor și acelei întîlniri de neuitat în prezența înțelepciunii și marii cărturării a lui Nestor Vornicescu datorez începutul îmbulzului lui Tudor Vladimirescu pentru care acum îi mulțumesc sărbătorindu-i cu bucurie cartea.

IOAN ALEXANDRU

Opinia unui alegător

Țăranul, iarna

Obsesia mea rămîne țăranul. Și acum, cînd iarna a intrat alb amenințătoare în drepturile ei mi-amintesc cum se bucura el, în copilăria mea, cercetînd rodul pămîntului la sărbători iar eu, uimit de știința lui ocultă, aflam cum va fi, sigur, anul cel nou în care abia aveam să intrăm.

Îmi amintesc că niciodată nu greșea un țăran în știința lui cînd ieșea noaptea pe prispă și citea locul rariței pe bolta de gheață. Cum să greșească — îmi spun eu acum, gîndindu-mă bine. Cine putea să ierte greșeala lui cînd sfărîma între dește bulgărul de pămînt și zicea „să mai dăm, muiere, o furcă de fîn la boi aia, fiindcă săptămîna viitoare ieșim la arat" ?

Țăranul, iarna, visează pămînt și pămîntul tot e în visul lui o nesfîrșită arătură adîncă, iar el mînă, în somnul lui, boii juncani atunci întîi înjugați și brazda se întoarce ca riul de păcură pe urma cormanei.

Cum ar putea fi altfel, dacă simbolul Anului nou la țăran e **Plugușorul** și Anul nou începe cu Plugușorul tras de boi și primul vers al celei mai frumoase ursiri din toată mitologia țărănească pomenește **Plugul, alintat în Plugușor și începutul aratului ?** !

„Mîine anul se-nnoiește / Plugușorul se pornește / Și începe a ara / pe la case a ura" !

Oricît ar fi de supusă — **și trebuie să fie supusă** — agricultura științei și tehnicii celei mai avansate, ea rămîne să depindă de țăran, iar țăranul rămîne să depindă de dragostea lui pentru pămînt.

Cît de puternică trebuie să fie — și încă mai este — această dragoste de pămînt dacă prima secundă a unui An nou se leagă atît de strîns, în conștiința țăranului, de plug și de arat ? !

În toată copilăria mea prin fața porților casei, primăveri întregi treceau ciobanii spre munte cu turmele lor și ploile încă nu se zbiciseră și măzărichea cădea ca o grindină și frigul muia pînă și sapa plugului pregătit pentru arătură și ciobanii mergeau cu mieii în brațe ca niște magi ai iubirii pentru blîndul simbol al renașterii vieții !

Și mie mi s-a luminat la capul locului, pe malul Cernei, cînd încă mai treceau oile dezghețului dintîi și din boi ieșeau aburi lăptoși ; și mie **mi s-a luminat la capul locului,** cînd încă mai picotea pe cer luceafărul și nu cred să fi văzut pe chipul cuiva o bucurie mai mare ca pe chipul acelui țăran care se pregătea de semănat și copiii lui încă mai furau somnul cu o geană pe pala de fîn din mijlocul carului.

Avem nevoie de această mare bucurie a țăranului pentru pămîntul dătător de viață, cum avem nevoie de mașinile cele mai complicate fără de care, de asemenea, „omenirea de azi" — cum zicea un țăran — nu mai poate fi săturată. Avem iar nevoie de bucuria ciobanului care sufla fericit în mîinile înghețate cu care ținea în brațe mielul atunci ivit pe lumea care se pregătea de primăvară.

Avem nevoie de dragostea țăranului pentru creanga de măr din livada uriașă în care sfîrșitul iarna și primăvara se face cu cele mai complicate mașini și cu substanțele presupunînd cele mai complicate uzine ca să poată fi săturată de mere „omenirea de azi".

Avem nevoie de încrederea țăranului care a fost învățat că **„cine pune plugul în brazdă se cuvine să și culeagă".**

Ce frumos și cu cîtă speranță (!) au sunat în pragul Anului nou 1963 acele cuvinte înțelepte, legate între ele atît de puternic încît mi-au readus în minte faptul că pînă și cuvîntul Țară, la Români, vine de la Țăran : ce frumos și cu cîtă speranță s-a spus de către noi toți în pragul Anului nou „**Țăranii bogați în Țară bogată !**" Era cuprinsă în ele, cred eu, și esența unei condiționări reciproce.

Țăranul, iarna, visează brazda adîncă de sub plug, pentru anul cu belșug.

DINU SĂRARU

La Piatra Neamț

Un sediu pentru „farmacia naturii"

III

Expunînd în numerele anterioare principalele date legate de înființarea, la Piatra Neamț, a primului centru de microproducție farmaceutică pe bază de plante medicinale, tema, ne gîndeam, putea fi socotită încheiată, cel puțin pentru moment. Dar, prin amabilitatea dr. farm. Ovidiu Bojor, un mare animator român al fitoterapiei (autor, alături de Mircea Alexan, și de curînd tipăritei lucrări „Plantele medicinale și aromatice de la A la Z", editată într-un tiraj de 400 000 de exemplare !), sîntem acum în posesia altor date, extrem de interesante. Așadar...

PORNIND DE LA O SCRISOARE

„Mult stimate tovarășe doctor Ovidiu Bojor, De la început țin să vă mulțumesc pentru atenția și grija susținută de care dați dovadă în organizarea, pe baze noi, a Laboratorului „Vorel" de produse farmaceutice naturale. Din scrisoarea dv. am înțeles că dețineți unele rețete pentru realizarea unor produse fitofarmaceutice care am dori — cu voia dumneavoastră — să fie realizate în premieră în viitorul laborator din județul nostru. Avem tot ce ne trebuie : materie primă din zonă ; clădirea veche a fostului laborator „Vorel", pe care — după mult efort și grele încercări — am reușit ca în final să ne aparțină, în prezent fiind în stadiu de amenajare ; avem, de asemenea, specialiști în domeniu, precum și susținători entuziaști, din al căror suflu va renaște poate una din cele mai frumoase și mai utile tradiții din Piatra Neamț, destinată sănătății omului. Singurul lucru care ne preocupă în prezent în mod deosebit îl constituie asigurarea echipamentului tehnic și aparaturii necesare organizării tehnologiei de fabricație. În această idee, mai multe instituții centrale au răspuns cu mult interes și amabilitate cererilor impuse de organizarea acestui laborator. Acționăm, totodată, pe plan local pentru ca unitățile economice din județ să contribuie — în măsura în care dispun de aparate și instrumente adecvate — la dotarea viitorului laborator. Informîndu-vă asupra stadiului în care ne aflăm cu lucrările de organizare și cunoscînd că sînteți unul dintre cei mai mari entuziaști și susținători ai acestui laborator, atît pe plan profesional cît și organizatoric, îmi permit să vă invit la Piatra Neamț în primele zile ale anului viitor, pentru a stabili de comun acord, în această etapă, problemele care vizează începutul activității laboratorului. Și, pentru că peste puține zile ne despărțim de anul 1982, țin să vă transmit cele mai bune urări pentru anul 1983, succese deosebite în activitatea științifică, multă sănătate și fericire, alături de tradiționalul La mulți ani !"

Remarcabilă această scrisoare, pe care un om admirabil, un activist din conducerea organizației județene de partid Neamț, care s-a implicat, așa cum se vede desîrșit, pînă în cele mai mici amănunte legate de organizarea noului laborator „Vorel" o adresează unui reputat specialist în plante medicinale. Un exemplar mod de înțelegere profundă, politică, revoluționară a comandamentelor puse de conducerea partidului în valorificarea deplină, superioară a tuturor resurselor țării. Este evident că înainte de toate existența centrului de microproducție farmaceutică pe bază de plante medicinale va duce la o superioară folosință a resurselor proprii, la creșterea rentabilității și eficienței economice. Materia primă, de acum se știe, se află din belșug în județul Neamț și în zonele limitrofe, întreprinderea Plafar din Roman fiind în fapt una dintre cele mai puternice din țară. Spre exemplificare, redăm cîteva dintre produsele de floră spontană recoltate în cursul anului trecut (pentru un plan de 1 750 000 kg pe total) : **flori** de păducel, nemțișor, soc, mușețel, coada vacii, trifoi alb, **frunze** de podbal, fragi, mătrăgună, urzică, plămînărică, visc, **ierburi** de pelin, coada racului, volbură, rostopască, coada calului, turiță, talpa gîștii, trei frați pătați, **rădăcini** de armurariu, ferigă, osul iepurelui, captalan, mutulică, tătănească, **fructe** de chimion, păducel, măceș, cătină, porumbar, soc, **semințe** de rapiță, cînepă, brînduș, castan etc. și încă altele, ca **licheni de piatră, muguri de plop, drăcilă, spori de pedicuță, mătase de porumb, muguri de pin** și așa mai departe, cu totul peste 120 de produse specifice, în vreme ce tabelul nominal al Plafarului include 146 de nume, recoltate în toată țara ! Să mai amintim doar că la acțiunea de cartare a florei spontane din România o contribuție importantă a avut-o tocmai destinatarul scrisorii sus-citate care este dr. Ovidiu Bojor, expert al O.N.U. pentru dezvoltarea industrială a țărilor lumii a treia.

UN INSTITUT NAȚIONAL DE TERAPIE NATURALĂ ? DE CE NU ? !

După părerea farmacistului Bojor, cercetător științific la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, centrul de microproducție „Planta Vorel" (cum se va numi, probabil, noua unitate din Piatra Neamț), nu este totuși decît o etapă intermediară a năzuinței de valorificare superioară a bogăției de floră medicinală spontană, caracteristică țării noastre. „Dacă noul „Vorel" va merge bine, și nu știu de ce n-ar merge, ne spunea dînsul, puține vor mai fi argumentele împotriva înființării unui institut național al plantelor, atît de necesar, după opinia mea. Merg chiar mai departe, gîndindu-mă la un institut național de terapie naturală, în cadrul căruia să existe, pe lîngă fitoterapie și alte îndeletniciri medicale tradiționale cum ar fi apiterapia, acupunctura și ionoterapia, fizioterapia și așa mai departe". O asemenea opinie, să luăm aminte, a mai fost exprimată deultfel în coloanele revistei noastre și de către alți specialiști. Sigur, viabilitatea unui astfel de institut, cu subordonare interdepartamentală și eventuală coordonare de către C.N.S.T., n-ar putea fi asigurată decît prin autofinanțare, necesta însemnînd un pregnant caracter de producție la scară mică și medie, de asistență medicală pentru un număr mare de bolnavi și de cercetare științifică, în special aplicativă.

Pînă atunci, întorcîndu-ne la centrul de microproducție de la Piatra Neamț, să notăm că în intenția organizatorilor se află, după cum am aflat din discuția cu tovarășul Mihai Roman, secretar al Comitetului județean Neamț al P.C.R., și preluarea vechiului sistem de difuzare „medicamentul la domiciliu", care a adus mult renume firmei Vorel. E un sistem bun, care scutește omul bolnav de drumuri, el pătrunzînd prin rambursa medicamentul dorit. Cu condiția, esențială, ca sistemul de popularizare și informare să funcționeze ireproșabil. Ne-au căzut în mînă de curînd mai multe numere ale revistei „Sănătatea pentru toți" („revistă medicală închinată sănătății obștești", cum scrie pe frontispiciu), editată la Piatra Neamț sub chiar conducerea lui Constantin Vorel. Revista avea 6 apariții pe an, în 32 de pagini, pline cu tot felul de învățăminte prețioase de educație sanitară pe înțelesul tuturor (cîteva titluri : „Dușmanii cei nevăzuți : MICROBII", „Sufletul omenesc și puterile lui", „Clopotelul de alarmă — sau la ce folosesc analizele de laborator", „De la vrăjitorie și descîntece la medicina modernă", „Țăranul și sărăcia", „Sinuciderile din dragoste"; „Despre bolile de ficat" etc.), dar și o mulțime de reclame pentru medicamentele firmei Vorel, care asigurau, aflăm, o rapidă vindecare a tusei, lipsei de somn, reumatismului, beției, anemiei, bolilor lumești, căderii părului, constipației, rîiei, guturaiului, ciglelilor acre, arsurilor și durerilor de stomac, pistruilor și așa mai departe.

Un amănunt interesant : Ovidiu Bojor a avut ca asistentă la Facultatea de farmacie din București pe o anume Manon Vorel-Stoenescu, fiica lui Constantin Vorel, decedată însă în decembrie 1981. Ce bucurie ar fi avut, fără îndoială, bătrîna, dacă ar fi apucat să vadă reînvierea tradiției laboratorului din Piatra Neamț ! Plecată însă dintre noi, ea a luat-însă cu dînsa o mulțime de cunoștințe și formule pe măsură, pe care va fi destul de greu să le regăsim. Frații Vorel aveau o listă cu „23 minunate ceaiuri de leac" (de la ceaiul contra pietrelor la ficat, contra limbricilor, diareei, contra bolilor de inimă, contra arteriosclerozei, contra transpirației, contra diabetului, pînă la ceaiul de viață lungă, ceaiul stimulent afrodiziac sau ceaiul purgativ). Evident, toate erau ceaiuri de plante. „Ceaiul Carpaților", contra bolilor de piept, de exemplu, era compus din aproape 30 de plante diferite, dar care erau ele și cum se dozau nu mai știe nimeni. Și totuși, așa cum am mai spus, dr. farm. Isidor Grosu, care va conduce activitatea centrului de la Piatra Neamț, anunță posibilitatea fabricării imediate a unei game importante de antitusive, expectorante, hepatobiliare, cardiovasculare și sedative. La ele se vor putea adăuga (vezi scrisoarea de mai înainte !) o mulțime de produse elaborate după formulele lui Ovidiu Bojor, 15 dintre ele așteptînd în momentul de față doar avizul de fabricație al Comisiei medicamentului.

SINTEZA O FACE ORGANISMUL !

„Sigur, ne spunea farmacistul Bojor, este vorba în general de folosința unor plante cunoscute, utilizate de multă vreme ca ceaiuri. Formulele sînt însă și vechi și noi, fiindcă acum avem alte posibilități de analiză chimică, de testare, de alcătuire a medicamentului propriu-zis. Ceea ce rămîne este mai cu seamă principiul de bază, cel al sintezei în propriul nostru organism !"

Așadar, să luăm o anume plantă medicinală ca să înțelegeți mai bine principiul. Spre exemplu mătrăguna (Atropa belladonna), folosită de mii de ani. Astăzi, cu metodele chimice sofisticate la care am ajuns în industria de sinteză, putem extrage alcaloizii puri, între care atropina sau hiosciamina. Asta înseamnă timp și bani, solvenți, complicate procese de purificare (fără a se ajunge însă niciodată la gradul de purificare absolut !), diluții etc. După care, sub formă de medicament, se folosesc substanțele amintite. Însă mai există o cale, mai simplă și mai eficace totodată, fără toxicitate chimică : folosirea materiei prime ca atare ! Se iau frunzele și rădăcinile de mătrăgună (sau oricare altă plantă), se mănîncă, se pulverizează, se dozează prin analize și totul se include într-o formulă de preparare, în cantități terapeutice. Se fac pastile sau ceaiuri, urmînd ca organismul — această teribilă uzină umană de prelucrare a tuturor alimentelor — să-și extragă el singur, selectiv, tot ce are nevoie ! Sinteza, în acest caz, o face chiar organismul. Ingrozitor de simplu ! În fapt, ne hrănim de milioane de ani cu fructe proaspete și uscate, cu semințe, nuci și alte asemenea (Ovidiu Bojor anunță o nouă carte : „Fructele și legumele, factori terapeutici" !), fiindcă regnul animal n-ar fi putut supraviețui fără cel vegetal. „Medicamentele" astfel obținute sînt fără îndoială mai aproape de structura noastră, mai aproape de... pămînt, acest minunat laborator care ne dă încă de toate... Rămîne doar să aflăm a folosi cum se cuvine darurile neprețuite ale minunatei farmacii a naturii. Experimentul de la Piatra Neamț poate deveni, în această direcție, un minunat exemplu de urmat.

Ne-am mai gîndit că întreaga suită de articole pe care le-ați citit pe această temă, de trei numere încoace, ar fi meritat și un motto. L-am și găsit între timp, dar îl vom așeza drept cuvînt de încheiere : **„Avem leacuri minunate în grădinile și pe dealurile țării. Să nu le strivim cu piciorul ! Ci să le adunăm, cel puțin pentru noi deocamdată, și să nu uităm că avem de unde aduna plante de leac, ca să le putem vinde și altor țări. Trebuie dar să înțelegem că e păcat să aruncăm în fiecare an peste hotare atîta bănet pentru medicamente. E de datoria noastră să avem grijă ca banul să rămînă în țară, iar mulțimea muncitoare de la noi să mai aibă încă un mijloc de cîștig".** Rîndurile au fost extrase dintr-un volum omagial, editat în 1935, cînd se împlineau 110 ani de la înființarea Farmaciei Vorel din Piatra Neamț. Ele, însă, sînt mai actuale decît oricînd.

DUMITRU GRAUR ■

Dr. Tiberiu Ionescu:

„Terapia homeopatică reclamă multă prudență și tratamente individualizate"

Din toți cei 48 de ani de practică medicală, doctorul Tiberiu Ionescu a consacrat mai bine de jumătate tratamentelor homeopatice. La început, în 1937, dar pentru scurtă vreme, a experimentat metode produse de Leon Vannier, pentru ca mai apoi, aderînd la concepția și practica doctorului Samuel Hahnemann, să se declare odată și pentru totdeauna adept convins al terapiei hahnemanniene, pe care o apreciază pînă astăzi ca fiind singura homeopatie structurată pe baze științifice, deci — spune interlocutorul nostru — refuzînd influențele ocultismului sau ale practicii empirice.

Doctorul Tiberiu Ionescu a experimentat medicina homeopatică în mai multe unități sanitare din Capitală. În 1964 se înființează, cu ajutorul U.S.S.M., cercul de homeopatie, iar doi ani mai tîrziu, în cadrul Policlinicii Spitalului Colțea, se înființează Cabinetul metodologic de homeopatie experimentală. Sînt etape decisive în cunoașterea și probarea terapiei homeopatice în țara noastră, ceea ce a făcut ca metoda să se bucure de o recunoaștere oficială în 1969. Notăm deopotrivă că pentru prodigioasa sa activitate, ca și pentru meritele sale în promovarea și dezvoltarea științei homeopatice, doctorul Tiberiu Ionescu a fost numit pe rînd secretar al cercului de homeopatie din țară (1964—1982), vicepreședinte al Ligii internaționale a medicilor homeopați, membru corespondent al medicilor homeopați din R.F.G. și al Asociației de bioterapie din Paris.

— În cele aproape cinci decenii de practică homeopatică — ne spune invitatul nostru — am avut în perspectivă la vîrstnici, dar și la tineri, cazuri de boală în care, în ciuda tuturor eforturilor, nu am reușit să obțin vindecarea. Cînd, în schimb, am apelat la homeopatie, rezultatele au fost cît se poate de bune. Iată de ce consider că homeopatia este o terapie de viitor, o terapie a cărei aplicare trebuie să se facă în cunoștință de cauză, cu multă prudență și tratamente individualizate.

— Ce înțelegeți prin tratamente individualizate ?

— Înțeleg, în primul rînd, o cît mai atentă cercetare a bolnavului, a bolii, a simptomelor, a semnelor, a modificărilor de ordin psihic, a tuturor datelor care ne pot ajuta să stabilim diagnosticul și să alegem medicamentul cel mai potrivit. Homeopatia nu tratează boala, ci bolnavul, de aceea este necesar să cunoaștem cît mai bine pe cel care ne solicită ajutorul. Să nu uităm că homeopatia este o terapie constituțională, ceea ce înseamnă că ea acționează asupra întregului organism, nu numai asupra unui organ sau a unei părți din el. Ea nu combate boala, ci ajută organismul să se apere, să-și mobilizeze forțele de apărare, să-și refacă echilibrul. Homeopatia nu este o terapie de suprimare a simptomelor, ci de vindecare a bolnavului. Ea nu este o terapie de substituție, ci de stimulare a forțelor de apărare ale organismului. Homeopatia nu este o terapie de atac, ci de apărare. Ea nu este o terapie de forță, ci de blîndețe. Ea nu este o terapie de șoc, ci de durată. Ea nu este o terapie de urgență, ci de profunzime. Ea nu este o terapie de suprafață, ci de adîncime. Ea nu este o terapie de moment, ci de perspectivă. Ea nu este o terapie de masă, ci individuală. Ea nu este o terapie de rutină, ci de creație. Ea nu este o terapie de rutină, ci de artă. Ea nu este o terapie de rutină, ci de știință. Ea nu este o terapie de rutină, ci de filozofie. Ea nu este o terapie de rutină, ci de viață. Ea nu este o terapie de rutină, ci de moarte. Ea nu este o terapie de rutină, ci de renaștere. Ea nu este o terapie de rutină, ci de transformare. Ea nu este o terapie de rutină, ci de evoluție. Ea nu este o terapie de rutină, ci de revoluție. Ea nu este o terapie de rutină, ci de schimbare. Ea nu este o terapie de rutină, ci de progres. Ea nu este o terapie de rutină, ci de civilizație. Ea nu este o terapie de rutină, ci de cultură. Ea nu este o terapie de rutină, ci de umanitate. Ea nu este o terapie de rutină, ci de iubire. Ea nu este o terapie de rutină, ci de pace. Ea nu este o terapie de rutină, ci de libertate. Ea nu este o terapie de rutină, ci de democrație. Ea nu este o terapie de rutină, ci de socialism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de comunism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de capitalism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de imperialism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de fascism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de nazism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de stalinism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de maoism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de trotskism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de anarhism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de nihilism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de existențialism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de structuralism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-structuralism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-modernism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-colonialism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-feminism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-marxism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-freudism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-lacanism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-derridaism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-foucaultism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-deleuzianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-guattarianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-lyotardianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-baudrillardianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-virilianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-kristevianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-irigarayism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-cixousianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-butlerianism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-haraway-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-latour-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-callon-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-law-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-mol-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-pickering-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-star-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-bowker-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-suchman-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-winograd-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-flores-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-agre-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-hayles-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-haraway-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-latour-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-callon-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-law-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-mol-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-pickering-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-star-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-bowker-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-suchman-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-winograd-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-flores-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-agre-ism. Ea nu este o terapie de rutină, ci de post-hayles-ism.

Idee tehnică românească – prioritate mondială ?

La începutul anului 1940 a fost inventată în România o armă de luptă cu totul nouă și extraordinar de eficientă, întemeiată pe o nouă viziune asupra balisticii, apărută în gîndirea militară românească în preajma celui de-al doilea război mondial. Această viziune zguduia din temelii balistica tradițională, care, sub o formă sau alta, dăinuia de milenii, și punea bazele balisticii moderne, prevestind schimbări importante nu numai în gîndirea militară, dar și în alte domenii, față de ce în prezent nu atît aspectul militar ne reține atenția (descoperirea de acum patru decenii a devenit azi loc comun, soartă împărtășită de cele mai ilustre invenții), cît stabilirea unei priorități românești pînă azi total necunoscute. Este vorba de „torpila terestră dirijată", poate primul sau, în orice caz, unul din primele proiectile teleghidate din lume.

Această nouă armă avea un caracter absolut defensiv, fiind o armă antitanc prin excelență, și a fost concepută de generalul major (r) Ion Eremia în 1940 (atunci era căpitan în geniu) într-un moment dramatic al istoriei României, cînd tancurile hitleriste, după ce se întinseseră ca o pecingine pe aproape întreaga Europă, aveau curînd să impună smulgerea părții de nord a Transilvaniei. Ion Eremia pornea de la o concepție cu totul nouă, aceea a proiectului autonom, mai corect zis, a explozibilului auto-mobil, îmbinată cu ideea minuirii și dirijării de la distanță. Astfel se ajungea la un nou principiu balistic, la explozibilul auto-mobil dirijat.

Evident, principiul controlului proiectilului după pornirea spre țintă venea în contradicție cu balistica veche, deci cu axioma că proiectilul o dată lansat scapă de sub controlul omului. Noua concepție conducea la crearea proiectilului care fugărește tancul și oamenii de însoțire, sărind în aer odată cu ei. Să nu uităm că această idee, azi banală, părea acum patru decenii de-a dreptul fabuloasă, evocînd o săgeată care hăituiește și răpune, pînă la urmă, fiara sau un glonț ce urmărește ca o umbră vînatul și apoi îl doboară.

ÎN ISTORIA BALISTICII, O PAGINĂ NOUĂ

Ion Eremia a descoperit acest principiu după ani de studii și meditații și după o severă analiză critică a balisticii întemeiate pe ceea ce el numea „fetișismul săgeții", într-un articol chiar cu acest titlu, respins cu indignare în 1940 de redacția revistei „România Militară". Manuscrisul îl păstrează și azi... În articol se arăta că întreaga gîndire tehnică și strategică, generată de proiectil, a dat naștere la o familie de arme care duce de la săgeată, catapultă, arcbuză și bombardă la pușca și tunul secolului XX. Or, toate acestea nu sînt altceva decît arcuri cu săgeți, desigur enorm perfecționate, dar în esență tot arme lansatoare de proiectile ce scapă de sub control de îndată ce au pornit spre țintă. Epoca mașinismului — argumenta autorul — ne-a adus vehiculul auto-mobil, deci cu mișcare proprie și un mare grad de autonomie ; ar fi fost firesc deci ca el să ne aducă și arma cu mișcare proprie, proiectilul autonom. Din păcate, datorită fetișismului săgeții, care a dominat de atîta amar de vreme gîndirea militară, acest lucru nu s-a întîmplat pînă acum. „Așa stînd lucrurile — concludea autorul — credem că este momentul de a se trece de la proiectilul clasic la proiectilul modern, la proiectilul cu mișcare proprie, autonom și în același timp manevrabil, la proiectilul dirijat". Aceasta în 1940 !

Așadar, inventatorul „torpilei terestre dirijate" a ajuns la forma ei definitivă din punct de vedere conceptual și tehnic la începutul anului 1940, în clipe de grea cumpănă pentru patrie, cînd, ca ofițer român și ca membru al unei familii cu veche tradiție muncitorească și cu atitudine antifascistă, asista plin de revoltă la invadarea majorității statelor europene de tancurile hitleriste și la „parafarea" de divizille „Panzer" a infamului dictat de la Viena.

O mică digresiune. Este fascinantă personalitatea acestui ofițer patriot. Tatăl său, Ștefan, a participat la întemeierea Partidului Comunist Român ; apoi, ca muncitor în portul Constanța, și-a găsit o moarte eroică în flăcări. Iată ce scria în iunie 1927 ziarul „Dobrogea Jună", anunțînd „marele incendiu din port" în imediata apropiere a depozitelor de carburant, și moartea șefului mecanic Ștefan Eremia : „Prin viltoarea de flăcări, eroul s-a strecurat în clădirea cuprinsă de foc și a închis vanele. Sacrificiul vieții lui a salvat portul și o parte din oraș de la o nimicire sigură". De pe urma mecanicului comunist au rămas nouă copii, iar dintre aceștia Ion Eremia a devenit ofițer. Originea muncitorească și convingerile antifasciste i-au determinat cursul vieții : în anii celui de-al doilea război mondial a făcut parte din grupul de ofițeri patrioți care au participat la pregătirea și declanșarea insurecției armate în Dobrogea, în august 1944. După Eliberare a rămas ofițer activ și a ocupat funcții de mare răspundere în Ministerul Forțelor Armate.

Să revenim însă la invenția care face obiectul articolului. Fiind ofițer genist și dispunînd pe pregătirea politehnică necesară, căpitanul Ion Eremia și-a întocmit singur întreaga documentație privind „torpila terestră dirijată" : memoriul tehnic, calcule, desene, planșe cotate.

— Întreaga documentație — ne spune — a fost alcătuită în două exemplare : doar unul dactilografiat (așa cerea regulamentul), destinat Ministerului Înzestrării Armatei, și altul scris cu mîna proprie, pentru a rămîne drept copie la dosar. După cum se va vedea, ea va juca un rol important.

— Foarte pe scurt, ce conținea această documentație ?

— În capitolele „Principii de construcție" și „Descriere generală" se preciza că „torpila terestră dirijată este un vehicul de 60 cm lungime, 35 cm lățime și 25 cm înălțime, de formă tronconică (profil aerodinamic), cu tracțiune pe șenile. Este încărcat cu 10 kg explozibil, din care 2 kg pot fi material incendiar, și este mișcat și dirijat electric de la distanță". Ca aspect general „seamănă cu un tanc în miniatură". Se dădeau, firește, toate detaliile tehnice, pe vreo 20 de pagini, plus desene, planșe etc.

— Ce a urmat ?

— Eram pe atunci ofițer cifrator al comandamentului diviziei I blindate. M-am adresat șefului de stat-major și comandantului diviziei, în vederea încunoștințării Ministerului Înzestrării Armatei și construirii prototipului. Din prudență, celor doi ofițeri le-am prezentat numai memoriul tehnic, fără calcule, desene și planșe. La 15 martie 1941, cu raportul nr. 77, am înaintat statului-major al diviziei memoriul tehnic, rugînd să fie transmis ministerului. La 21 martie 1941, șeful de stat-major al diviziei a trimis Ministerului Înzestrării Armatei, cu adresa nr. 675, raportul împreună cu memoriul tehnic. La 10 aprilie 1941, de la minister a parvenit diviziei ordinul nr. 5 620 semnat de generalul V. Negrei, prin care se cerea să se pună în vedere inventatorului să se prezinte cu întreaga documentație la minister în ziua de 15 aprilie 1941, ora 9.

— Copia acestei corespondențe ca și a tuturor celorlalte documente interesînd problema — extrase din Arhiva centrală a armatei și care ajută la stabilirea cronologiei — o avem, dealtfel, la redacție. Cum s-au desfășurat mai departe lucrurile ?

— Am plecat spre București din Tîrgoviște unde se afla atunci comandamentul diviziei. La minister m-am prezentat în fața unei comisii. După ce am susținut proiectul și am răspuns la întrebări, am sublinlat că la proiectare am avut în vedere posibilitățile industriei noastre, care nu fabrica decît relee electrice. Comisia mi-a cerut să predau documentația tehnică și să mă întorc la unitate, unde se va primi răspunsul. Curînd a început războiul și am fost mutat în zona interioară, în Dobrogea, unde am rămas pînă în august 1944. De soarta invenției nu am mai aflat. Iată însă că...

GOLIATH

Peste trei ani au început să curgă vești despre o armă străină care părea să fie sora geamănă cu aceea pe care Ion Eremia o prezentase în primăvara anului 1941 Ministerului Înzestrării. Autorul arată :

În presa românească au apărut în martie 1944, una după alta, reproduceri din presa hitleristă și referiri zornăitoare la „arme germane cu efect extraordinar", „invenții germane geniale", „arme secrete germane din domeniul fabulosului" etc. purtînd numele generic de **Goliath**. Se publicau și fotografii, care înfățișau minitancul teleghidat **Goliath** în repaus și în acțiune. Dimensiunile și principiile de manvrare erau practic identice cu acelea ale invenției din 1940 ! Astfel, „Berliner Illustrierte" din 24 martie 1944 caracteriza pe **Goliath** drept un tanc în miniatură încărcat cu explozibil, condus prin telecomandă și folosit chiar și împotriva celor mai grele care de luptă. Semăna izbitor cu „torpila terestră dirijată", doar că era un pic mai mare și avea un dispozitiv de teleghidare îmbunătățit, întrucît folosea relee electronice și nu electrice.

— După cum era firesc — își amintește generalul Eremia — după lectura ziarului m-a tulburat gîndul că invenția predată cu trei ani în urmă Ministerului Înzestrării fusese înstrăinată, pe căi legale sau ilegale. De aceea m-am adresat în scris comandamentului diviziei 9 infanterie. După ce subliniam că „nu poate fi o simplă coincidență între ceea ce subsemnatul am imaginat acum patru ani și ceea ce armata germană a construit azi, deoarece există o asemănare izbitoare", rugam să se cerceteze **„prin ce mijloace planurile unei construcții care privea statul și armata română au ajuns în mîna altui stat"**.

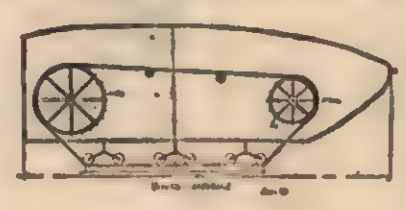

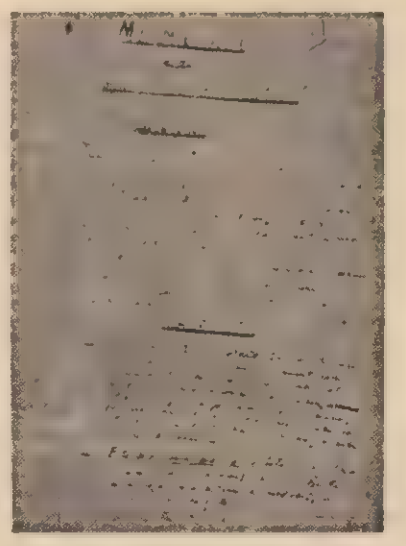

Aceeași concepție, aceleași dimensiuni, aceleași principii de manevrare

Reclamația a fost înaintată Ministerului Înzestrării Armatei, unde a declanșat o adevărată furtună. S-a ordonat o anchetă cu caracter contrainformativ, al cărei rezultat reclamantul l-a așteptat cu nerăbdare și cu sufletul îndoit. Frămîntarea sa a sporit și mai mult după ce hitleriștii au bombardat Londra, la 13 iunie 1944, cu o nouă armă secretă, V-1, un avion telecomandat încărcat cu explozibil. Dar chiar făcînd abstracție de rachetele teleghidate (care își au o istorie a lor și se încadrează într-un context mult mai larg) rămînea asemănarea de concepție și constructivă între „torpila terestră" și **Goliath**. De aceea Ion Eremia aștepta cu nerăbdare rezultatul anchetei contrainformative. Dar a urmat 23 August și plecarea diviziei sale pe frontul antihitlerist, iar rezultatul nu a mai sosit...

PE URMELE DOCUMENTELOR DISPARUTE

După terminarea războiului și întoarcerea de pe front, pe inventator nu-l mai interesa, firește, ancheta pe care o provocase și nici să știe dacă totul nu fusese decît o coincidență, ci doar să demonstreze prioritatea românească a proiectilului teleghidat. Dar importantele sarcini primite în conducerea Ministerului Forțelor Armate nu i-au lăsat răgazul unor minuțioase cercetări de arhivă, pe care le-a putut duce la capăt abia după pensionare. Credea că va fi un lucru simplu, dar surprizele s-au ținut lanț.

După ce a studiat la Biblioteca Academiei presa din timpul războiului, a trecut la cercetarea Arhivei centrale a armatei. Dar, dezamăgire ! După răsfoirea a sute de dosare și a mii de pagini aparținînd Ministerului Înzestrării și diviziei I blindate, rezultatul a fost practic nul. Într-un dosar-mamut al diviziei a găsit doar ordinul din aprilie 1941 al ministerului prin care se cerea prezentarea inventatorului la București împreună cu documentația tehnică a „torpilei terestre dirijate". Atît !

Ion Eremia și-a adus atunci aminte de ancheta întreprinsă de Ministerul Înzestrării în 1944. Oare va afla cheia misterului în dosarul de anchetă ? A început să scotocească înfrigurat dosarele pe anul 1944 ale ministerului, și de astă dată a fost mai norocos, găsind circa 40 de acte oficiale privind ancheta contrainformativă.

— Spațiul nu-mi permite — arată interlocutorul nostru — decît să spicuiesc din texte. La începutul anchetei, care a durat un an întreg, șeful serviciului de informații al ministerului încina să refuze ideea unei simple coincidențe. Astfel, în referatul nr. 510 279 din 29 aprilie 1944, el conchidea că „asemănarea este izbitoare". Cu toate acestea, probitatea îl obliga să releve superioritatea dispozitivului de telecomandă folosit de **Goliath**. În același timp, admitea ca posibilă ipoteza înstrăinării invenției românești, dar nu putea lua o poziție clară înainte ca „Ministerul, folosind investigațiile făcute de agenți speciali trimiși la uzinele constructoare germane să afle adevărul".

În referatul de la sfîrșitul anchetei, purtînd nr. 580 203 din 22 martie 1945, șeful serviciului de informații admitea însă că ar putea fi vorba de o „simplă coincidență", ipoteza pe care nu o respingea pentru motivul că, în compararea armelor respective, nu avea alt criteriu decît declarațiile **verbale** ale membrilor comisiei care examinaseră cu trei ani înainte invenția. Aceasta deoarece în (1944—1945) DUPĂ APROAPE UN AN DE SCOTOCIRE A ARHIVEI EVACUATE, TIMP ÎN CARE S-AU DESIGILAT, CONTROLAT ȘI RESIGILAT DE NENUMĂRATE ORI LĂZILE CU DOSARE, S-A CONSTATAT CĂ DOSARUL NR. 151 AL DIRECȚIEI TEHNICE DIN MINISTER, UNDE SE AFLAU TOATE DOCUMENTELE PRIVIND „TORPILA TERESTRĂ DIRIJATĂ", DISPĂRUSE FĂRĂ URME. DOAR ACEST DOSAR ! Prima lovitură de teatru.

— Am căutat totuși documentele în cauză — spune generalul Eremia. În Arhiva centrală a armatei am examinat dosarul cu invenții pe anul 1941, dosar și el dat dispărut în timpul războiului, apoi regăsit. Dar... altă lovitură de teatru : dosarul cu pricina conținea toate invențiile din 1941 CU O SINGURĂ EXCEPȚIE : DOCUMENTAȚIA TEHNICĂ A „TORPILEI TERESTRE DIRIJATE" ȘI CORESPONDENȚA AFERENTĂ... Cine le-a smuls-e și în folosul cui ?

ISTORICII MILITARI AU CUVÎNTUL !

Omul pentru care paternitatea românească a proiectilului teleghidat era o realitate trăită nu s-a lăsat înfrînt de nenoroc. Avînd prilejul fericit de a prezenta întreaga chestiune unei personalități din cadrele conducătoare ale armatei, un distins ofițer și prețuit istoric militar, acesta i-a spus : „Chestiunea expusă de dv., atît de interesantă și de îmbucurătoare pentru cititorii militari și nemilitari din țara noastră, ar putea fi dată publicității fie și numai pe baza dovezilor ce le-ați strîns pînă acum. Mă gîndesc însă la cititorii din alte țări... Vă sfătuiesc să stăruiți în căutarea documentelor originale".

Încurajat de aceste cuvinte, inventatorul și-a reluat cercetările la Arhiva centrală a armatei. Întrucît memoriul original dispăruse, nu-i rămînea decît o cale : regăsirea copiei, din 1941, rămasă la divizia I blindată. Cum documentele privind „torpila terestră dirijată" fuseseră întocmite înainte de aprilie 1941, ele fuseseră probabil îndosariate la brigada I motomecanizată. Raționamentul s-a dovedit just :

— Am găsit dosarul, care se încheia cu lucrarea denumită în fișier „Torpila terestră dirijată Eremia". Cînd am răsfoit-o, după patru decenii, mi-am dat seama că țin în mînă o comoară documentară : era chiar acel memoriu scris de mîna proprie, 23 pagini de text și calcule, plus 13 desene cotate și trei planșe. La toate acestea se adăugau o serie de ordine și rapoarte originale în legătură cu invenția, datate și parafate. Proba a fost făcută.

— Desigur, cum spuneați și dv., e greu, dacă nu imposibil la ora actuală să reconstituim traiectoria dosarului original dispărut. Nu putem avansa decît presupunerea rezonabilă că a fost însuși tocmai de acei care aveau cel mai mare interes să o facă. După cum invedorează și fotografiile alăturate, între invenția dv. și **Goliath** există tulburătoare asemănări de concepție, dimensiuni etc. Bineînțeles, doar studiul arhivelor străine ar putea eventual elucida problema pînă la capăt. (Spunem „eventual", pentru că nu toate episoadele războiului secret lasă urme în arhive... Istoricii militari au cuvîntul !) Dar chiar dacă admitem că ideea „plutea în aer" și că, așa cum se întîmplă ades în istoria tehnicii, aceeași rezolvare a putut fi găsită independent de mai mulți cercetători, documentele scoase acum la iveală indică fără putință de tăgadă preocupări românești de pionierat în domeniul teleghidării — ale cărei aplicații depășesc azi cu mult sfera pur militară — și poate chiar o prioritate românească de anvergură.

LIONEL NIȚESCU ■

La Gazzetta dello Sport
Periodico sportivo di ● la Gazzetta dello Sport ●

0-0 UN ALTRO ALLARMANTE PAREGGIO IN CASA
INUTILE ASSEDIO ALLA ROMANIA IN DIECI

Abbiamo il mondiale perdiamo l'Europa?

După 0—0 cu România, o întrebare frămîntă fotbalul peninsular : „Avem titlul mondial, pierdem Europa ?" Posibil.

Chiar trebuie să ne temem de Italia ?

În mod legitim, acel 0—0 de la Florența a produs, în aria fotbalului nostru, o puternică satisfacție. Pentru prima dată, tricolorii au terminat la egalitate cu campionii lumii en titre, ba încă pe terenul acestora și într-o întîlnire oficială (în preliminariile C.E. 1984), în care s-au văzut nevoiți să joace aproape o repriză în 10, în urma discutabilei eliminări a lui Țicleanu. Din păcate însă, pe măsură ce 4 decembrie a rămas în urmă, o anume frică a început să se insinueze și nu o dată ne-a fost dat (și ne este) să auzim formulări de genul „da, am scos 0—0 la Florența, dar Italia e capabilă oricînd să ne bată la București, doar e campioana lumii !" Pînă la un punct, temerea pare justificată, squadra azzurra fiind, nu-i așa, o echipă redutabilă, în fața căreia orice adversar trebuie să-și ia măsuri de precauție. Cu atît mai serioase, și Mircea Lucescu însuși știe bine asta, cu cît în deplasare (cazul nostru, la 16 aprilie) formația lui Bearzot evoluează tăios și eficient, tradiționalul ei joc pe contraatac putînd face multe victime. Dar de aici și pînă la a o socoti invincibilă, rămîne un drum lung și, încă mai mult, nesusținut de argumente. De ce ? Pentru că, deși campioană a lumii în 1982, Italia e departe de a fi cea mai bună echipă din lume ! Ba mai mult, ea ocupă în clasamentul european pe anul abia încheiat un loc modest (14), în urma reprezentativei României, clasată pe poziția a 11-a ! În 1982, Italia a disputat 13 partide, izbutind să cîștige numai 4, e drept foarte importante, căci ele i-au adus titlul suprem :

24 februarie :	Franța — Italia	2—0
14 aprilie :	R.D.G. — Italia	1—0
28 aprilie :	Elveția — Italia	1—1
14 iunie :	Italia — Polonia	0—0
18 iunie :	Italia — Peru	1—1
23 iunie :	Italia — Camerun	1—1
29 iunie :	Italia — Argentina	2—1
5 iulie :	Italia — Brazilia	3—3
8 iulie :	Italia — Polonia	2—0
11 iulie :	Italia — R.F.G.	3—1
27 octombrie :	Italia — Elveția	0—1
13 noiembrie :	Italia — Cehoslovacia	2—2
4 decembrie :	Italia — România	0—0

Deci, 4 victorii (toate la C.M. din Spania), 6 meciuri egale (între care cu Cehoslovacia și România pe teren propriu, ambele în confruntări oficiale), 3 înfrîngeri (una acasă, cu Elveția), golaveraj 15—13. Ce-ar mai fi de comentat ? Că dobîndind titlul mondial, fiind gruparea cea mai realistă, nu și cea mai bună (aceasta a fost, după opiniile cele mai autorizate, Brazilia), Italia s-a dovedit echipa momentului (a unui moment pe care, e drept, l-a exploatat la maximum), după care s-a reintors la condiția mediocră dinaintea C.M. cînd, după înfrîngerile din partidele cu Franța și R.D.G., se punea problema înlocuirii lui Bearzot ! Să ne fie permis să analizăm, în două vorbe, și atît de lăudata (după mondiale) carieră a „imperturbabilului" : din cele 58 de întîlniri jucate sub conducerea lui Enzo Bearzot, squadra azzurra n-a ieșit învingătoare decît în 27 (multe din ele de complezență), terminînd 17 la egalitate și pierzînd 14, înregistrînd un golaveraj de 74—55, adică o medie de 1,27 goluri marcate și 0,94 goluri primite. E, veți fi de acord, mai degrabă puțin (echivalentul unui +13 în așa-zisul clasament al adevărului), iar imaginea aceasta, a unei Italii vulnerabile și, adesea, modeste, trebuie completată de slabele comportări ale squadrei azzurra în campionatul european (care ne interesează acum) :

1972 : n-a intrat în primele 4 (eliminată de Belgia în sferturi de finală) ;
1976 : n-a intrat în primele 6 (eliminată de Olanda în primul tur) ;
1980 : locul 4.

Așadar, un moment de vîrf pentru Italia (mondialele din Spania), neanunțat de nimic și neurmat de nimic !! Înșiși comentatorii peninsulari, aceiași care au alcătuit, în „La Gazzetta dello Sport", și ierarhia fotbalistică a anului 1982, sînt sceptici în ceea ce privește „l'anno calcistico 1983", considerînd că Italia nu va fi în măsură să-și onoreze (pînă acum e limpede că n-a făcut-o) titlul realizat în Spania. Ei merg încă mai departe și aseamănă Italia 1983 cu R F.G. 1955, știut fiind faptul că, încununată cu lauri supremi la mondialele din 1954 (Elveția), echipa R.F.G. n-a strălucit în epocă, ea fiind (ca și Italia ?) beneficiara unui moment de vîrf, de explozie, pe scena unui fotbal dominat de reprezentativa Ungariei (pe care o alătură Braziliei de azi). Firește însă, asemenea speculații ne interesează mai puțin. Ne interesează, în perspectiva meciului de la 16 aprilie, clasa Italiei. Ea e, fără îndoială, ridicată, dar Italia e departe de a fi, repetăm, o „sperietoare" ! Altfel zis, judecînd obiectiv, nu trebuie să ne temem de Italia decît în măsura în care, la București, ne-ar fi teamă de orice altă echipă din elita fotbalului european. Titlul mondial e o „firmă", dar valoarea elevilor lui Bearzot (mulți din ei bătrîni și uzați) rămîne în urma „firmei". Tricolorii înșiși trebuie să fie conștienți de asta, ca și de faptul că, îndeobște după acel 0—0 de la Florența, stă în puterea lor să cîștige la București.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Spune-ne, Mircea Lucescu

Iubitorii fotbalului au aflat din știre despre meciurile pe care două echipe de copii din Olanda le-au susținut în țara noastră. Dorind să cunoască amănunte, Ioana Guță din Reghin și Doru Cristudor din Săcele îi pun lui Mircea Lucescu, director tehnic al F.R.F. și antrenor al echipei naționale, următoarea întrebare :

— CE AȚI URMĂRIT PRIN ORGANIZAREA JOCURILOR DINTRE SELECȚIONATELE DE COPII DIN ROMÂNIA ȘI OLANDA ?

— Meciurile care s-au desfășurat la sfîrșitul anului trecut în Sala sporturilor din Brașov au avut un anumit scop, legat în special de mai vechea preocupare a accelerării pătrunderii în fotbalul internațional. Se află aici o dorință de ani de zile a mea, pentru că mi-am dat seama, încă din perioada cînd eram jucător activ, care este explicația complexului de inferioritate al fotbaliștilor români în fața celor străini. Explicația e, în fapt, foarte simplă, anume lipsa contactelor mai dese cu fotbalul internațional, care se răsfrînge întotdeauna negativ, în meciurile cele mai importante. Practic, deși jucam la Dinamo, formație de frunte a fotbalului nostru, pe teren nu ajungeam față în față cu jucătorii profesioniști decît rar, în meciurile oficiale, de obicei în cupele europene. În restul timpului ne rezumam la partidele din campionatul nostru și, deodată, ne trezeam în fața lui Real, Feijenoord, Inter sau Koln, de care eram eliminați, lăsîndu-ne însă de fiecare dată sentimentul că, în alte condiții, am fi putut face mai mult. E adevărat că în ultimul timp, multiplicîndu-se contactele internaționale, mai ales la nivelul echipei reprezentative, s-au creat alte premise de abordare a jocurilor oficiale, de unde performanțele cunoscute ale Craiovei, ale lui Dinamo și, parțial, chiar ale Corvinului. Dar acest mod de a gîndi lucrurile trebuie să-i vizeze nu numai pe jucătorii maturi, ci mai cu seamă pe copii, aflați la vîrsta formării. Ce am făcut noi la Brașov poate fi socotită o premieră mondială, meciuri inter țări între copii de 12—13 ani nefiind obișnuite în lume. Acești copii, un Răducioiu, un Sanda, un Zamfir, Bondor, Lupescu sau Stănescu, ajungînd așadar internaționali la o vîrstă atît de fragedă, și continuînd în același fel, pot crește foarte mult. Și în fotbal specializarea timpurie începe să-și spună cuvîntul. Este dealtfel singura modalitate de a crește jucători valoroși, fiindcă maidanele, nu-i așa, au dispărut. Cu sprijinul O.N.T.-ului, un grup de 70 de olandezi au fost în Poiană, între care 20 de copii și 9 antrenori. În vară, avem intenția să continuăm acțiunea. La plecare, copiii au schimbat adrese și și-au exprimat dorința de a se reîntîlni, revanșa acestor meciuri urmînd probabil a se disputa în Olanda. În același timp, am profitat de situație și am organizat un curs de perfecționare a antrenorilor de copii și juniori, la care au participat și tehnicieni olandezi. Ei au insistat asupra necesității dezvoltării personalității jucătorilor tineri, neîngrădirea lor în scheme rigide, pentru că acesta va fi, fără îndoială, viitorul fotbalului. Noi am învins detașat în meciurile amintite (7—2 și 3—2 la copiii de 12 ani, 4—2 și tot 4—2 la copiii de 13 ani), însă a fost evident că selecția noastră a avut la bază cu totul alte criterii, cele fizice în special, în timp ce copiii olandezi, luați individual, au arătat mai multă personalitate. La acest aspect trebuie să ne gîndim mai mult de acum înainte. În fine, un alt cîștig al meciurilor de la Brașov a fost aducerea în prim-plan a jocurilor de sală, atît de spectaculoase. În paranteză fie spus, chiar în această lună F.R.F. organizează un campionat de sală, pe turnee, între echipele de copii reprezentante ale tuturor cluburilor din prima divizie. N-am reușit, deocamdată, cu seniorii același lucru, dar începem cu copiii de 12—13 ani. După mine, ca și *în* tenis, ca să-ți păstrezi forma trebuie să joci mereu ! Dar la nivel cît mai înalt, într-o companie cît mai valoroasă. Amintiți-vă că în 1981 am trimis trei tineri de la Hunedoara, oarecum împotriva tuturor, să joace în Australia, cu selecționata de juniori, Corvinul a rămas un timp fără ei, dar cîștigul a fost mult mai mare. Era vorba de Rednic, Andone și Gabor, astăzi componenți ai lotului reprezentativ !

Omul care joacă

Poate fi un an mai bun

Firesc, începutul fiecărui an este marcat de proiecte, gînduri de împlinire și de reușită ce nasc ambiții.

Aș vrea să încep de data aceasta cu satisfacția de a-mi fi dat seama, neașteptat și surprinzător, că cea mai mare personalitate a sportului nostru a fost și încă mai este Ilie Năstase ! Era o preocupare ce mă frămînta de mult. Discutînd cîteva ore cu el și fiind mai mulți cunoscuți și prieteni în preajma lui, constatarea că Ilie a fost și va rămîne unic pentru tot sportul nostru ca și pentru tenisul mondial mi-a devenit o certitudine. Nu prea este așa cum l-au prezentat atîția cronicari de sport. În interiorizarea-i demascată doar de jocul mîinilor se ascund o mare sensibilitate și o noblețe unică, chiar dacă afirmă, fără urmă de zîmbet, că „nu poate exista arbitru cu care să nu te cerți, putînd ajunge, pentru a evita incriminările amenzilor, pînă acolo încît să le scoți șnururile, sugerîndu-le să se spînzure...".

Preocupat și suferind că nu a putut să ofere mai multe victorii compatrioților săi — „și acum cînd este din ce în ce mai greu să cîștigi în fața unor tineri care au luat racheta în mînă de la 5 ani" — Ilie rămîne aceeași imaginație latină uluitoare, capabilă să cearbă publicului din Madison Square Garden să asculte în picioare imnul țării sale, înainte de a-i administra prietenului său Jimmy Connors 21 de ași sau de a-l speria punîndu-i 2 stopuri din passing shoot-uri greu de ajuns.

Și acum, la fotbal. Va fi un an cu siguranță mai liniștit în lumea fotbalului decît cele precedente, dar mai greu cu siguranță pentru noi.

Națională poate să confirme rezultatele bune de pînă acum numai dacă va fi ajutată și mai mult. Cînd spun acest lucru, mă gîndesc la condițiile propriu-zise ce trebuie să o antureze zi de zi, pentru că altfel noua falangă cehă, contraatacul și zidul betonat al apărării azzure, precum și jocul aerian suedez o pot îngenunchea. Și nouul start al olimpicilor va aduce griji în plus. Noul lor antrenor, Gigi Steicu, revenit după 15 ani de pelerinaj provincial prin nord-vestul țării, este un bun selecționer și preparator tactic. Numai că și el, ca și Mircea Lucescu, fără forța de pregătire din atelierele propriu-zise ale fotbalului care sînt cluburile, poate capota neașteptat. Or, la acest nivel, un singur eșec poate însemna dezastru, mai ales la „harul" vinovat pe care-l avem de a dramatiza totul, dezumflîndu-ne mai repede chiar decît o minge. Am trasat acest semnal de alarmă din nou, pentru că văd că se profilează și chiar se accentuează mai mult decît oricînd păgubitoarea idee că trebuie sacrificat totul pentru naționale, lăsînd echipele să se hrănească în continuare din cei 50 și ceva de lei pe zi.

Aș mai vrea ca acest an fotbalistic să însemne și o dare înapoi a violenței de gest ca și de viu grai în stadioanele de pretutindeni. S-a ajuns nefericit de departe în acest domeniu. Dacă în Anglia, „bastionul" neplăcut al agresivității în tribune, „s-a reușit" ca lui Keegan să-i fie trimisă o bilă de oțel la cîțiva milimetri de ochiul sting sau ca monedele să spargă capetele jucătorilor și ale arbitrilor, înseamnă că s-a ajuns prea departe. Violența exprimării atentatoare la limitele pudorii de la noi aduce prea mult cu ceea ce se strigă și se mai strigă în tribune, mușcînd parcă urechile. Sîntem capabili să îndreptăm lucrurile și este o obligație a tuturor oamenilor care vin, scriu sau trăiesc din și pentru fotbal. Aș mai vrea, în încheiere, crezînd că vom avea cu adevărat bucurii mai mari în acest '83, ca și așa cum am sperat la începutul anului trecut... Rapidul să revină acolo unde-i e locul. Plăcîndu-mi bucuria și tradiția unică și binefăcătoare a acestei echipe, acum cînd visul este destul de aproape, să-i ținem pumnii !

CORNEL DINU ■

Cronica șoselei

O întîmplare pe drumul Suceava — Dărmănești

„Ne luați și pe noi pînă la Dorna?", întreabă pe șofer un om cam de 50 de ani, înalt, bine făcut, cu o mustață mare, în care au început să răsară și destule fire albe. „Cum să nu, hai urcați, tot mă plictisesc de unul singur", răspunde șoferul, un tînăr de 21 de ani, cu ochi vioi de strengar și cu obrajii rumeni, plesnind de sănătate. Călătorul e însoțit de nevastă : o femeie cu ochi triști, îmbătrînită înainte de vreme, care se așază resemnată pe locul din apropierea ușii mașinii.

În nici un sfert de oră șoferul află de la calator tot ; cum îl cheamă pe el, pe soție, pe copii, unde lucrează fiecare, cît cîștigă, ce treburi îl poartă la Dorna, ce intenții are cu nepoții cînd vor fi mari, ba chiar și împrejurările în care și-a cunoscut nevasta, cu 30 de ani în urmă.

„Viața mea și a familiei o știi de parcă ne-ai fi tată, dar despre dumneata nu ne-ai spus nimic". „Păi ce să vă spun? La mine e simplu. Abia am terminat armata. Îs șofer și conduc măgăoala asta". „Și ce salariu ai, cît cîștigi?" „N-am nici un salariu". „Aoleu, cum adică, muncești pe gratis, și ce mănînci?" Șoferul începe să rîdă, se amuză de nedumerirea pasagerului ocazional. „Uite așa, bine, n-am retribuție".

Convorbirea seamănă cu cea a arhicunoscutelor personaje din „D-ale carnavalului". Ce-i drept, în cazul nostru nu se mai pune faimoasa întrebare : „Da imporzit îți trage?" și nici nu se mai dă la fel de teribila replică : „Asta, ce-i drept, nu !"

„Dar măcar, cum te cheamă nu știu, șoferule?" „Radu Marcel îmi zice, dar toți pe aici îmi spun Răducu". „Bine Radule, dar nu înțeleg nimic și nici nu se poate la noi una ca asta, să muncești de dimineață pînă noaptea și să nu iei un ban". „Hai să-ți satisfac curiozitatea. Eu, de fapt, îs mecanic la un autoservice, unde cîștig destul de bine. Dar în timpul liber conduc mașina asta, pe care șofer e un prieten al meu. Eu îs bolnav după volan, mă înțelegi? El își vede de treburile lui, acasă, eu îmi satisfac plăcerea de a conduce și astfel toată lumea-i mulțumită. Mă mai invită el, din cînd în cînd, la cîte un șpriț, dar asta așa, ca prieteni, nu ca să-mi plătească că-i conduc mașina". „Îmbătrînește omul, dar mereu învață. Uite, asta n-am mai auzit-o pînă acum. Da șefii lui ce zic? Îs de acord cu sistemul vostru?" „Parcă trebuie să știe șefii. Prietenul meu scoate dimineața mașina și o bagă seara la locul ei". „Da pe drum, cînd te văd la volan, ce zic?" „Dracu mai umblă prin cocîaurile astea. El stau la căldurică, la birourile lor, doar nu-s nebuni să umble pe drumurile unde car eu bușteni, să dea nas în nas cu Moș Martin".

Convorbirea în cabina autovehiculului continuă. Intră în vorbă și femeia. Începe o istorie cu niște pui de ursuleți pe care i-a crescut la gospodăria părinților pînă cînd n-au putut fi stăpîniți și i-au dat la o grădină zoologică. Pe șofer îl interesează la culme povestea cu animalele. E ca un copil. Pune întrebări, cere detalii. Se apleacă spre femeie pentru a auzi mai bine, căci motorul produce un zgomot puternic. Exact cînd femeia povestea despre modul cum hrănea animalele cu biberonul, pasagerul strigă : „Vezi că intri în ei!" „În cine, dom-le?", răspunde șoferul, îndreptîndu-și privirea în fața mașinii. Frînează cu putere, pentru a evita lovirea celor 3 pietoni, dar mizga de pe șosea nu-i permite astfel de acte de nepricepere. Mașina părăsește traiectoria inițială și se îndreaptă spre partea stîngă a șoselei, exact pe direcția în care, din sens contrar, circula un autobuz încărcat.

„Mi-am dat seama că e neatent, că e angajat într-o discuție cu pasagerii din cabină. Știți și dv. cum se comportă puștii ăștia la volan. Toți au impresia că sînt cei mai mari maeștri. N-am avut prea mult timp de gîndire. Nu puteam, totuși, să n-am în vedere pe cei 120 de călători din autobuz. Dacă, încercînd să-i evit pe nebun, răstorn autobuzul? Răspund de viața oamenilor? Răspund. Nu-i joacă. Dacă îmi continui mersul, intrăm unul în altul ca niște berbeci. Am virat spre dreapta, fără a braca totuși volanul, și am intrat în șanț. În drumul meu am lovit și un podeț. Partea din față a mașinii s-a cam șifonat. Tabla se repară, oamenii mai greu!"

„Dar autobena necontrolată de șofer, unde a ajuns?"

„După ce mi-a șters, lăsîndu-și urmele adînc în tablă, toată partea din stînga a autobuzului, s-a oprit cuminte, pe șosea, la vreo 50 de metri de locul cu pricina". „Mă minzule, îi zic șoferului, tu cam miroși a broască, mă!"

„Pe frigul ăsta cum dracu vrei să reziști, bădie ?"

„Dacă oamenii din autobuz au sesizat ceva? Numai cei de pe stînga, unde m-a ras autobena". „Ăsta a lipsit de la lecția despre distanța laterală", a strigat la mine Ion a lui Sîrbu, care dăduse examen de șofer și tocmai se ducea la județ să-și ia permisul. Abia cînd au văzut prin ce-au trecut, unii s-au făcut ca varul, alții au început să plîngă de emoție, de bucurie, de recunoștință. Oamenii îs oameni. Au trecut pe lîngă moarte".

Ce simplu și cu cîtă modestie descrii tu, Ion Olaru, șofer la I.T.A. Suceava, această întîmplare, tu care, cu prezența ta deosebită de spirit și cu marea ta artă în conducerea mașinii, ai salvat viața atîtor oameni !

VICTOR BEDA ■

● **Procuratura Republicii Socialiste România** ne face cunoscut că cele sesizate de Mihăilă Natalia din Piatra Neamț au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

● „Subsemnatul **Ghiță Marin, om al muncii la Administrația Domeniului Public**, sectorul 1 București, vă mulțumesc, pe această cale, pentru sprijinul pe care mi l-ați dat în rezolvarea problemei mele. Vă anunț că am fost repus în drepturi, adevărul, în urma cercetării, ieșind la lumină".

● Am primit o nouă scrisoare semnată de mai mulți oameni ai muncii de la Centrul de calcul M.C.I.-I.M.E.B. în care își arată în continuare nedumerirea privind modul de acordare a adaosului de plan. Este anexat și răspunsul pentru revista „Flacăra" (răspuns primit de cei în cauză cu ocazia unei audiențe din 24 decembrie), pe care însă revista noastră nu l-a primit, cu toate că primul memoriu fusese trimis spre soluționare M.C.I. încă din iunie a.c. În sfîrșit, conform celor înscrise în răspuns, li se acordă diferența de pînă la 2 la sută din procentul pentru adaosul de plan, dar numai pentru anul 1981. Pentru 1980, un răspuns ambiguu: „nefiind posibilă introducerea unor sarcini de muncă concrete la această grupă de personal (n.n. — operatori, calculatori, perforare, verificare și controlori date) nu s-a putut acorda adaos (nici măcar 1 la sută cum li se aprobase în 1981). Și se întreabă oamenii nedumeriți despre ce sarcini de muncă concrete ar putea fi vorba cînd și în 1980, și în '81, și în '82 condițiile și modul de lucru au fost aceleași, după cum și sarcinile au fost aceleași. Și iarăși se întreabă: ei ce sînt, personal Tesa sau muncitori, întrucît dintr-o adresă a Ministerului Muncii li se spune clar că sînt asimilați la Tesa, iar dintr-o alta a M.C.I.-ului, că sînt muncitori.

● **Întreprinderea poligrafică Sibiu:** „Ca urmare a articolului «C.T.C. sau Căutați tovarăși controlul...» apărut în revista «Flacăra» din 10.XII.1982, vă facem cunoscut că s-a prelucrat articolul cu întregul personal care a efectuat controlul final la lucrarea «Jocul cuvintelor». S-au luat următoarele măsuri: instruirea personalului de la legătorie, care este foarte tînăr; numirea unui tehnician pentru întărirea asistenței tehnice în schimbul II cînd se execută controlul final".

● **D.P.M.O.S. Buzău** ne comunică rezolvarea cererii Lenuței Căsaru din comuna Rușețu: a fost încadrată la Întreprinderea de sîrmă Buzău pe data de 16 decembrie 1982.

● **Lovin Aurel din Tecuci** a terminat Liceul economic și de drept administrativ din Constanța, după susținerea bacalaureatului dîndu-i-se și o dispoziție de repartizare către Asigurările sociale Galați. Fiind infirm la mîna stîngă, este purtat permanent pe drumuri nereușind să se încadreze, cu toate insistențele. Roagă și pe această cale să fie ajutat în obținerea unui loc de muncă după posibilități.

● „Subsemnatul **Bădoiu Ilie din Constanța, strada Egretei 14**, bloc AV/30, apartament 8, solicit verificarea orelor care nu au fost plătite pe luna august, septembrie și octombrie de către I.G.C. Constanța, ore suplimentare, prestate și neplătite, în număr de 180".

● **Întreprinderea de agrement și producție industrială pentru turism:** „Vă informăm că întreprinderea noastră a luat măsuri pentru a împiedica producerea actelor de huliganism în incinta patinoarului „Floreasca", întărind echipele de ordine prin cooptarea în cadrul lor a întregului personal încadrat la patinoar și prin organizarea unui control permanent asupra modului de desfășurare a activității echipelor de ordine".

● **Chiriac Alexandru din București** ne dă de știre despre reușita unui medalion Hașdeu, realizat cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea marelui cărturar român, la Casa de cultură Nicolae Bălcescu din București. Și-au dat concursul artiști amatori și profesioniști, fiind prezenți la această manifestare, actori care au recitat din operele lui Hașdeu precum și formația corală „Limba noastră", dirijată de Ilie Bulgaru și Viorel Ioachimescu. Expunerea despre viața și opera lui B. P. Hașdeu a fost prezentată de ing. Alexandru Ioachimescu.

● **Rus Ionel din Arad, strada Vintului nr. 13**, a expediat încă din luna mai 1981, pe adresa Institutului de cercetări pentru legumicultură și floricultură Vidra, 312 lei, contravaloarea a 20 cutii de miceliu. În iulie 1982, amintitul institut îl anunță că a fost livrată marfa încă din iulie '81, cu factura 930. La poștă nici o urmă. De la institut, din nou tăcere.

● **Întreprinderea de distribuție a energiei electrice București** ne anunță că sesizarea Victoriei Chercia din București s-a dovedit întemeiată, verificîndu-se că s-a facturat o cantitate mai mare de energie electrică decît cea înregistrată pe contor. Drept pentru care a fost restituită suma de 360,60 lei petentei, iar lucrătoarea Mina Rodica a fost mutată disciplinar la un alt loc de muncă, ultima sancțiune înaintea de desfacerea contractului de muncă.

● „În cadrul Liceului pedagogic din Drumul Taberei funcționează de cîțiva ani două grupe de grădiniță cu program normal, singurele grupe de acest fel din cartier. De la începutul acestui an școlar însă, direcțiunea liceului urmărește desființarea acestor grupe, în ciuda faptului că elevele primilor ani de liceu trebuie să efectueze practica pedagogică la clasele de grădiniță, iar din anul următor absolventele vor avea dublă specializare (educatoare și învățătoare). În numele părinților copiilor înscriși la această grădiniță vă rugăm să ne ajutați în rezolvarea acestei probleme". **(Silvia Trușcă, București)**.

● „Vă aducem la cunoștință că de un an și jumătate sîntem lipsiți de o baie publică, atît de necesară în municipiul nostru". **(Grup de muncitori din municipiul Deva)**

● **Cooperativa „Electrobobinaj" din București** ne anunță că urmare sesizării făcute de Constantin Mingață din comuna Reviga, Ialomița, i s-a comunicat acestuia să trimită palierul defect pentru a putea fi schimbat și expediat altul nou.

● „Problema soției mele, Dumitrescu Ștefania, profesoară de fizică, pensionată temporar de boală, a fost rezolvată favorabil. Vă mulțumim pentru promptitudine în ajutorul dat". **(Dumitrescu Rindunel, Sibiu)**

● **Consiliul popular al județului Bihor** ne anunță că Plett Ștefan a fost încadrat din nou, lucrînd în prezent la șantierul Aleșd, punctul de lucru Refractara.

● De doi ani de zile i se tot promite lui **Botez Georges** din **București, strada Pascal Cristian nr. 19**, de către ICRAL Giulești, repararea unei bucătării. Nevenind nimeni, bucătăria a căzut. Tot ICRAL Giulești a promis că va ridica o alta. Promisiune la fel de neonorată, omul intrînd în plină iarnă fără bucătărie. Cîtă vreme îi va mai trebui să mai bată drumurile — se întreabă B. G. — pentru rezolvarea problemei sale ? !

● „Din 1948—1953 am fost pădurar, ținînd de Ocolul silvic Gurghiu. Am făcut cereri pentru adeverință, fiindu-mi necesară pentru pensionare, dar, deși am găsit pînă și casierul din acel timp, plus alți martori, deoarece nu s-a găsit pontajul și registrul în care era trecută activitatea, mi s-a răspuns negativ". **(Faier Florea, satul Toaca nr. 142, comuna Hodac, județul Mureș)**. Rugăm și noi amintitul ocol silvic, cît și Comisia județeană Mureș de reconstituire a vechimii în muncă să găsească împreună o soluție să ajute omul.

● **Consiliul popular al municipiului Mediaș** comunică rezolvarea favorabilă a sesizării Mariei Lucia Marinescu privitoare la încadrarea sa în muncă și repartizarea unui spațiu de locuit: s-a aprobat încadrarea ei pe post de inspector pe durată determinată, familiei repartizîndu-i-se, prin Întreprinderea mecanică Mediaș, un apartament în blocul 73 — apartamentul 25.

● „În municipiul Oradea, pe strada Proletarilor — șoseaua ce duce spre comuna Biharia și mai departe spre Satu Mare, sînt două poduri de cale ferată. Începînd de la primul pod — și chiar mai înainte de el, pînă la intrarea pe strada Fabricilor — drumul este de nepracticat. Din această cauză sîntem expuși la accidente, șoseaua fiind îngustă dar circulată, mai ales că pe tot traseul nu este nici o lumină". **(Grup de oameni ai muncii din municipiul Oradea)**

● **Consiliul popular județean Dolj:** „Privind scrisoarea adresată revistei de către Tutunea F. Costică (care nu a recunoscut că este autorul acesteia), referitoare la unele neregului din C.A.P. Orodel, vă comunicăm că sesizarea s-a dovedit întemeiată. Pentru abaterile comise de conducerea C.A.P. Orodel, plenara comitetului comunal de partid a sancționat cu „vot de blam" pe președintele C.A.P., Chelu Ion, și a hotărît schimbarea lui din funcție. Inginerul șef a fost și el schimbat din funcție cu acordul D.G.A.I.A., iar secretarul comitetului de partid a fost sancționat cu „mustrare".

● „În seara zilei de 3 decembrie a.c. am cumpărat de la magazinul „Crevedia" 4 pui mici, calitatea a 3-a. Cînd am despachetat acasă am găsit în cele 4 pungi, pe lîngă pui, 17 gheare și 6 capete. Dacă este vorba de vreo „inovație" în materie, nu s-ar putea produce pui cu trei pulpe și trei ficăței în plus ?" **(Ana Ionescu, Calea Dorobanți nr. 91, apartamentul 108, București)**

● „Am achitat integral valoarea unui autoturism ARO 10-4, cu promisiunea I.D.M.S., magazin Pitești, că-mi va fi livrat în cel mult 6 luni. A trecut mai mult de un an și autoturismul nu mai vine, în timp ce la întreprinderea producătoare parcurile sînt pline și cu acest tip. I.D.M.S. Pitești mă informează că-mi poate livra un alt tip: cu prelată. Cum s-ar spune, comand un costum din stofă și mi se oferă unul din doc!" **(Jugănaru Dumitru, Pietroșani — Argeș)**

● **Comisia județeană pentru ocrotirea minorilor Maramureș** ne comunică rezolvarea situației minorei Bran Nicoleta, în sensul internării ei la căminul școală nr. 7 Nușfalău încă din luna octombrie a.c.

● „Din luna septembrie a.c. s-a scos din circulație singurul autobuz care circula pe ruta Satu Mare — Oar la ora 7,20 dimineața și se întorcea la orele 15,00 din satul Oar, culegînd călătorii din două sate. În numele oamenilor muncii, al elevilor și cadrelor care lucrează în comună, vă rugăm să interveniți pe lîngă Autobaza Satu Mare să reintroducă acest autobuz. **(Semnează 25 de oameni ai muncii din comuna Oar, județul Satu Mare)**

● **Cooperativa meșteșugărească lemn-metal Bistrița** confirmă exactitatea sesizării lui Vasile Laba. Frigiderul s-a reparat în bune condițiuni, după sesizare, omul și-a luat bunul și l-a dus acasă reparat. Șeful secției uz casnic, Mircea Năsăudean, a fost penalizat cu 10 la sută din retribuție pe timp de 3 luni, cazul fiind prelucrat atît la nivelul cooperativei cît și al U.J.C.M.-ului.

● Aceeași **cooperativă lemn-metal din Bistrița** confirmă și o altă sesizare apărută în revista noastră din 17 decembrie 1982. Situația standului de umplut capsule cu CO_2, stând cumpărat de la Întreprinderea „Electrometal" Timișoara, are și acum aceeași soartă. „O ultimă intervenție telefonică din partea noastră s-a soldat tot cu o promisiune că standul va fi reparat și pregătit pentru livrare spre sfîrșitul anului 1982". Anul 1982 a trecut. Pe cînd onorarea promisiunilor?

● **Cazac Dorina Neli din comuna Simeria Veche nr. 44, județul Hunedoara**, solicită ajutor și înțelegere în rezolvarea problemelor sale. De la vîrsta de doi ani s-a îmbolnăvit de poliomielită, nemaiputîndu-se deplasa. Întrucît mama sa, care o ajuta foarte mult, a decedat, solicită un ajutor social, tatăl fiind pensionar, neputînd trăi amîndoi din pensia lui de 1 000 lei. Totodată, cere să fie ajutată cu un cărucior pe care să îl poată folosi și singură, fără de care viața ei este un coșmar. Credem că s-ar putea rezolva ambele cereri cu puțină bunăvoință și omenie !

● **Consiliul popular al municipiului București** comunică rezolvarea sesizării lui Marin Voican, privitoare la racordul de gaze al blocului și remedierea unor coloane de apă rece.

● De 7 ani de zile **Buretea Ioana lucrează la cantina Întreprinderii miniere Jilț, comuna Dragotești, județul Gorj.** Jumătate din acest timp a fost muncitoare necalificată, de trei ani și jumătate însă își duce munca pe post de bucătar șef, dar este plătită tot ca muncitoare. I-ar trebui un curs de calificare pentru meseria de bucătar, pe care o practică de altfel, dar nu i se aprobă înscrierea la el — cum s-a procedat cu celelalte colege. Și se întreabă, pe bună dreptate, am zice noi, dacă lucrurile stau așa, de ce nu i se dă o aprobare pentru acest curs pentru a-și obține și ea calificarea ?

● **Uniunea centrală a cooperativelor de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor CENTROCOOP ne comunică**, referitor la sesizarea Elenei Sandu din București că s-a dovedit reală comportarea ospătarei Ungureanu Niculina de la braseria Centură Jilava. S-a dispus sancționarea ei cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pe timp de 3 luni și mutarea acesteia la altă unitate.

● **Ardelean Vasile de pe strada Vaporului nr. 12 A, Oradea**, propune, pornind de la starea de fapt a filmelor aduse în municipiu — prea multe reluări, și nu din filmele cele mai bune — înființarea unei „Cinemateci" în Oradea. „Nu de alta — comentează cu umor corespondentul nostru — dar dacă e să vedem reluări, măcar să vedem ceva de valoare!"

● **Consiliul popular al județului Suceava** ne anunță că începînd cu 26.XI.1982 Olga Ivașcă a fost repartizată la Întreprinderea de confecții Suceava în meseria de confecționeră.

● **Ghîrpea Paraschiva din comuna Nicolae Bălcescu, județul Constanța**, aduce la cunoștință, pe această cale, celor în drept să pună lucrurile la punct, următoarea situație. Pe 11.XII, împreună cu alți cetățeni, așteptau să se deschidă chioșcul de pîine. Cu toate că trecuseră două ore de la deschidere, chioșcul a rămas tot închis. În vremea aceasta, „privilegiații" își procurau pîinea chiar de la brutărie. Și, cu toate că au sesizat faptul la primărie, lucrurile au rămas în aceeași stare. „Chiar să nu se găsească ac pentru cojocul unor asemenea nereguli?" — se întreabă în final G.P.

● „Sîntem un **grup de tineri muncitori de la Întreprinderea de exploatare a metroului București.** În luna aprilie 1961 a fost repartizat întreprinderii noastre un grup de garsoniere în așa fel încît fiecare dintre noi urma să primească, în cel mai scurt timp, locuință. Au fost făcute și repartițiile nominale. Exact cînd să ne fie înmînate, sîntem anunțați că se mai întîrzie evenimentul din cauza Universiadei, cei sosiți urmînd să fie cazați în garsonierele din zona Grozăvești. S-a terminat Universiada dar amintitele garsoniere nu au mai fost date Metroului — și nici altele în locul lor. Cum sîntem cei mai mulți nefamiliști sau cu familii tinere nu putem primi apartamente. Și, ne întrebăm, pe cînd onorarea garsonierelor luate sub formă de împrumut de la Metrou ?

● „Subsemnatul **Vălean Ioan din București**, om în vîrstă de 60 de ani, m-am mutat în această toamnă de pe B-dul 1 Mai 158, în B-dul Metalurgiei 23. La 14.XII am depus cererea la Asociația de locatari 1 Mai 158, ca să-mi restituie fondul de rulment în sumă de 265 lei, dar președintele asociației, Georgescu Virgil, a refuzat să-mi elibereze fondul de rulment, pe motiv că aș avea să achit o datorie unui cetățean particular, Mihai Ion. De cînd asociația de locatari este pusă să rezolve divergențele dintre cetățeni ? ! De unde știe președintele cum stau lucrurile într-adevăr ? Oricum, față de asociație eu nu mai am nici o datorie, așa încît consider că este dreptul meu să-mi ridic fondul de rulment !"

● **D.P.M.O.S. Gorj** comunică rezolvarea favorabilă a cererii petiționarului Enache Nicolae căruia i s-a acordat transferul în interesul serviciului, conform art. 11 „a" din Legea 1/1970, începînd cu data de 25 XI 1982. La aceeași dată i s-au achitat drepturile de concediu de odihnă cît și alocația de stat.

● **Uniunea Generală a Sindicatelor din România :** „Privind sesizarea lui Nistor Dumitru vă facem cunoscut că i s-a asigurat un post corespunzător pregătirii sale la exploatarea portuară, cu o retribuție de 2 870 lei".

● **Ne scriu locatarii blocului 28, scara A de pe Banu Manta nr. 18, București**, bloc cu 10 etaje. Acum, în plină iarnă, au ajuns țîntarii pînă la etajul X. Am avut deci de Revelion acești „oaspeți" nepoftiți. De unde vin? De la subsol unde conducta de apă clocotită s-a spart. Numeroasele intervenții făcute de asociație li s-au răspuns că țeava trebuie lipită de către grupul de șantiere I.M.I. care, la rîndul lor, tot promit trimiterea unei comisii la fața locului. Pînă atunci (cînd o fi oare?!) apa clocotită se duce pe cărările risipei, alte inconveniente trăgîndu-se din această neglijență : sînt în pericol panoul electric și panoul cu contactele telefonice din cauza aburilor care ies în valuri de la subsol.

● „Subsemnatul **Iordăchescu Alexandru, domiciliat în Bacău, str. Castanilor nr. 3, scara A, apartament 4**, vă aduc la cunoștință următoarele: posed un radiator electric cu ulei, cu 12 elemenți, fabricat de „Electromureș". Din 1980 mi s-a ars rezistența și, deși am căutat prin mai multe orașe din țară, nu am mai găsit. M-am adresat, în final, și fabricii producătoare. Nu am primit nici un răspuns".

● În numele locuitorilor comunei Sohatu, județul Călărași, tov. **Nicolae Constantin**, secretar al Consiliului popular comunal, ne solicită să intervenim pentru repunerea în circulație a cursei I.T.A. Sohatu-Gălbinași (desființată de curînd), imperios necesară elevilor din respectiva localitate. Cea ce și facem.

Pagină realizată de
GEORGETA ȘTEFANESCU

Poșta redacției

■ **Petre Georgescu** — București g.a. : Cei care lipsesc din imobil una sau mai multe luni, dacă au anunțat în scris comitetul asociației locatarilor, nu participă în lunile respective la plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxei de canalizare, consumului energiei electrice necesare funcționării crematoriului, combustibilului necesar preparării apei calde, ridicării gunoaielor menajere și vidanjării ■ **Tanța Vătămanu** — Pechea (Galați): Contractul de muncă fiind pe durată determinată, nu puteți beneficia ■ **Dumitru Păiuș** — Rm. Vîlcea: Împotriva sentinței a cărei temeinicie o contestați, aveți dreptul legal să cereți recurs în termen ■ **Oprica Stoian** — București: Numai prin întreprinderea unde sînteți încadrat ■ **Paraschiva Cleja** — Salva (Bistrița Năsăud): În cazul dvs., pensia de urmaș vi s-a stabilit din pensia cea mai avantajoasă ■ **Carolina Racheru** — București: Pentru neplata chiriei datorate, îi puteți acționa în judecată ■ **Căciureac Anica** — București: În Capitală nu sînt organizate unități școlare pentru profesionalizarea deficienților mintali recuperabili ■ **Remus Rotar** — București: De la Direcția sanitară a municipiului București: Spitalul clinic de urologie Panduri **nu se deființează** ■ **Alexandru Obilescu** — Fărcășești (Gorj): Dacă se dovedește cu acte legale o vechime în muncă de 30 de ani se poate cere pensionarea la 60 de ani sau la 62 de ani pentru o vechime în muncă de peste 10 ani (cazul dv.) ■ **Ana Popescu** — București: Pentru eliberarea autorizației de înstrăinare trebuie să depuneți o serie de acte la consiliul popular pe raza căruia se află imobilul. De actele necesare vă interesați tot la consiliul popular ■ **Maria Grecea** — Bacău: Vă prezentați la Oficiul de Asigurări sociale și pensii cu o adeverință eliberată de unitatea unde lucrați din care să rezulte întreaga perioadă lucrată după pensionare cu program redus ■ **Nicolae Iordăchescu** — Galați: Așteptăm să ne scrieți.

MARGA NEDELEA

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Drumul întortocheat de la intenţii la realitate

Simbătă, 11 decembrie 1982, la orele 8 fix, am revenit, după aproximativ o jumătate de an, pe culoarele **Spitalului judeţean** din Cluj-Napoca, spital care găzduieşte o nouă şi foarte importantă unitate medicală clujeană, **Secţia clinică de cardiologie.** Şi cînd spunem că am revenit, ne referim la faptul că, în vara acestui an, revista noastră a publicat pe un spaţiu larg, aproape două pagini, două interviuri care au prezentat, fără a intra în prea multe amănunte, problemele de ansamblu ale inimii în inima Transilvaniei. Interlocutorii noştri, atunci, au fost **conferenţiarii universitari doctori Zoe Paţiu,** directoarea **Direcţiei sanitare judeţene,** şi **Niculae Stăncioiu,** şeful **Secţiei clinice de cardiologie.** Amîndoi s-au referit nu numai asupra acelor aspecte generale consemnate în interviuri, ci au adus în discuţie, de pe poziţii oarecum diferite, şi unele situaţii nu tocmai fericite privind modul în care este înţeles rostul şi rolul pe care Secţia clinică de cardiologie trebuie să le aibă în bătălia pentru combaterea maladiilor cardiovasculare. Am consemnat, la Direcţia sanitară, o ciudată opinie potrivit căreia Secţia clinică de cardiologie (a se citi conf. univ. dr. Stăncioiu, cu care, atît în opinia pacienţilor, cît şi în cea a multor medici din Cluj-Napoca, secţia este adeseori confundată) vrea să aibă totul, adică dotare cu aparatură, spaţiu, posturi noi în schema de încadrare etc. Se afirma, folosindu-se o anume butadă, că dr. Stăncioiu vrea să facă ieri ceea ce şi-a propus de-abia azi. O astfel de atitudine, nu atît insistentă, cît intransigentă, a surprins şi a alarmat un mare grup de medici cărora, de-a lungul unui bun număr de ani, nu li s-au satisfăcut diversele cereri. Pe de altă parte, din dialogurile avute cu conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu, aveam să notăm o altă opinie, oarecum opusă, în sensul că, într-adevăr, Secţiei clinice de cardiologie i s-a acordat un sprijin substanţial, dar mai sînt încă foarte multe alte lucruri de făcut, cum ar fi, de exemplu, extinderea spaţiului şi o continuă dotare cu aparate. Dar cel mai nevralgic punct al disensiunilor de-abia apărute la orizont era disputa dintre Clinica medicală 1 şi Secţia clinică de cardiologie. Cu atît mai ciudată era această dispută, cu cît Secţia clinică de cardiologie era subordonată Clinicii medicale 1. Am tot sperat că, pînă la urmă, conflictele se vor aplana, că va învinge o altă opinie, mai reală, mai conformă cu însăşi raţiunea înfiinţării, la Cluj-Napoca, a Secţiei clinice de cardiologie, opinie care ar putea sună aşa: nu pentru sine vrea conf. univ. dr. Stăncioiu totul, ci pentru secţia pe care o conduce şi nu a venit la Cluj-Napoca pentru a lua locul cuiva, ci pentru a transpune în fapt unul din punctele prevăzute în Planul naţional pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare şi nu a venit în Cluj-Napoca prin alegerea pe care ar fi făcut-o cineva din acest oraş al medicinei, ci în urma unui concurs pe care l-a cîştigat datorită pregătirii şi competenţei sale. Dar, din păcate, o astfel de lărgită opinie nu s-a format decît în conştiinţa celor ce au beneficiat direct de înfiinţarea Secţiei clinice de cardiologie, adică în opinia celor cîtorva zeci de medici cardiologi din toată Transilvania, medici care şi-au perfecţionat cunoştinţele de specialitate în cadrul unor cursuri efectuate în cadrul Secţiei clinice de cardiologie. Acestor medici, care au ridicat nivelul asistenţei medicale cardiace în toată Transilvania, li s-au adăugat, desigur, cei peste 4 000 de bolnavi aflaţi pînă la ora actuală în evidenţa exactă a Secţiei clinice de cardiologie, mulţi dintre ei constatînd, la faţa locului, că s-a schimbat ceva, în bine, în calitatea asistenţei medicale ce le-a fost acordată în ultima vreme. Dealtfel, socotindu-ne prieteni şi adevărului şi numai al adevărului, prezenţa noastră în ziua de simbătă, 11 decembrie, la orele 8 fix, la primele ore ale programului, s-a datorat veştilor alarmante ce ne-au sosit la redacţie din partea unora din aceşti bolnavi cardiaci. Prima dintre intenţiile noastre a fost, firească, aceea de a-l aborda pe conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu, dar ea a rămas, pînă spre după-amiaza acelei zile, doar o intenţie, întrucît dînsul fusese chemat să participe la o şedinţă a biroului C.O.M. din cadrul Direcţiei sanitare, şedinţă în care se discuta, printre altele, şi repartizarea unei noi aparaturi medicale sosite de curînd în Cluj-Napoca. Într-o astfel de situaţie ne-am propus să-l aşteptăm într-un mod cît mai eficient, adică abordîndu-i pe pacienţii aflaţi în acea zi pe culoarele şi în saloanele secţiei.

Iată ce ne-a declarat primul dintre pacienţi, adică **V. T.,** 45 de ani, tehnician în cadrul Grupului judeţean de gospodărie comunală şi locativă: „În data de 14 aprilie, cu exact o zi înainte de a împlini 45 de ani, am fost adus aici pentru o electrocardiogramă. S-a constatat că, în acea zi, am făcut un infarct miocardic cu blocarea ventriculului drept. O mică întîrziere şi gata, nu mai eram. Culmea este că era cît pe-aci să se producă acea întîrziere prin faptul că, de la fişetul Spitalului judeţean, fusesem trimis la Clinica medicală 1. Cine ştie ce se putea întîmpla pe acel drum, de la Spitalul judeţean spre Clinica medicală 1, aflată la doar 150 de metri. Spun asta, întrucît, în astfel de cazuri, ca al meu, cîteva minute contează enorm. Ţin minte că am leşinat chiar lîngă fişet. Am fost imediat internat şi timp de două săptămîni am fost stimulat artificial cu un stimulator extern. Am mai stat în secţie alte două săptămîni, timp în care mi-am dat seama, ca foarte mulţi alţi bolnavi, că înfiinţarea acestei secţii este un lucru minunat şi că ea trebuia înfiinţată mai demult. Dar să transcriem declaraţiile unui alt pacient, **I. R. C.,** pensionar, 66 de ani, invalid de război: „Despre existenţa acestei secţii am aflat citind cele două interviuri din revista Flacăra drept pentru care am venit la un consult mai amănunţit. De la fişetul Spitalului judeţean, am fost trimis, ca mulţi alţi bolnavi, la Clinica medicală 1. Există, mi s-a spus, un ordin foarte clar în acest sens. Dar să vedeţi ce se întîmplă cu unii din pacienţii care se supun acestui ordin. Profesorul universitar **I. B.,** cu care am împărţit o vreme acelaşi salon, a fost dus, în stare foarte gravă, la Clinica medicală 1. De la fişetul spitalului, la Clinica medicală 1, cînd foarte simplu, ba chiar obligatoriu, era să fi fost adus la etajul I, în secţie. Ei bine, acolo, la Clinica medicală 1, i s-a spus că trebuie să fie operat şi să i se planteze un stimulator, drept pentru care urmează să fie trimis la: Bucureşti, la Fundeni, sau la Tîrgu Mureş. Numai că profesorul a aflat, prin diverse cunoştinţe, că există o secţie nouă aici, la Cluj-Napoca. A venit în secţie, a fost stimulat artificial, a fost diagnosticat şi, cu ajutorul unui chirurg venit de la Tîrgu Mureş, a fost operat aici. (Facem o paranteză pentru a consemna că pacientul **I. B.** a venit la un consult programat şi, interpelîndu-l, a confirmat întocmai cele declarate de bolnavul **I. R. C.**). Dar nu numai cu profesorul universitar **I. B.** s-a întîmplat o astfel de anomalie care vorbeşte de la sine despre acest ciudat conflict între secţie şi Clinica medicală 1. Într-un alt salon se află pacientul **T. P.** Întrebaţi-l cum a fost cu plimbarea lui la Bucureşti."

Îl abordăm, firească, dar mai întîi şi-ntîi, cităm biletul de trimitere nr. 1 548, din 15 oct. 1982, emis de **Clinica medicală 1** către **Spitalul clinic Fundeni.** Îl citim şi nu ne vine să credem: **„Vă rugăm să binevoiţi a consulta pe bolnavul T. P. din Cluj-Napoca, str. Scărişoara nr. 8, şi a-l programa în vederea intervenţiei chirurgicale...".** Semnează şeful Clinicii medicale 1, **prof. dr. doc. Roman Vlaicu** şi medicul examinator **dr. Fischer Schirley.** Dar iată ce ne declară bolnavul **T. P.**: „Acolo, la Fundeni, după ce am fost primit de doctorul **Chirilă Octavian,** mi s-a spus să vin la Cluj-Napoca, la doctorul Stăncioiu, la Secţia clinică de cardiologie".

Punem deocamdată punct dialogurilor avute cu unii din pacienţii Secţiei clinice de cardiologie, dar nu înainte de a nota că numărul lor a fost mult mai mare. În orice caz, mărturiile de pînă acum, precum şi cazurile concrete ale bolnavilor **I. B.** şi **T. P.** ilustrează, fără nici o urmă de tăgadă, că, în viziunea şi practica Clinicii medicale 1, Spitalul 1 clinic din Fundeni este mult mai aproape decît Secţia clinică de cardiologie aflată la numai 150 de metri, în chiar subordinea sa! Un alt aspect este cel al obligativităţii bolnavilor de a se prezenta mai întîi şi-ntîi, indiferent de starea lor, la cabinetul şi ambulatoriul de cardiologie aflat în Clinica medicală 1. Disputele, constatăm noi, vin tocmai de la această existenţă paralelă, a cabinetului şi ambulatoriului de cardiologie de la Clinica medicală 1 şi a Secţiei clinice de cardiologie. Şi nu este vorba doar de o constatare făcută în baza unor declaraţii ale pacienţilor, deşi declaraţiile, cum am văzut, au fost dovedite chiar şi de către documente, ci constatarea are ca suport şi lectura unui document pe care conf. dr. Stăncioiu, revenit de la acea şedinţă a biroului C.O.M. al Direcţiei sanitare judeţene, ni l-a pus la dispoziţie. Este vorba de ordinul nr. 1 238, din 4 noiembrie 1982, dar ajuns la Secţia clinică de cardiologie abia în 7 decembrie (deci o lună şi trei zile pentru o distanţă de numai 200 de metri!) din care cităm: „Vă trimitem alăturat un exemplar din ărondarea străzilor din municipiul Cluj-Napoca pe unităţile sanitare cu posturi pentru asistenţa de urgenţă ..". Conformîndu-se acestei dispoziţii, o asistenţă de urgenţă pentru cardiaci este dusă la clinica de care aparţine, prin însăşi ărondare, cînd normal, ba chiar şi obligatoriu, ar fi ca pacientul cardiac să ajungă cît mai repede, fără intermediari, la Secţia clinică de cardiologie, unde ar putea beneficia de tot ceea ce poate oferi această unitate, singura în care, cu adevărat, se poate da bătălia decisivă pentru sănătatea şi salvarea unei inimi ajunse în pericol. Dealtfel, după cum avea să ne declare conf. univ. dr. Stăncioiu, încă de la începutul acestui an a fost emis un ordin prin care Serviciul de salvare nu are dreptul să aducă urgenţele direct în Secţia de cardiologie, ci, mai întîi şi-ntîi, le trece prin cabinetul de cardiologie al Clinicii medicale 1. Dar, ajunşi aici, am văzut ce s-a întîmplat cu profesorul universitar I. B. şi cu pacientul T. P. Au fost trimişi la Bucureşti, sau li s-a propus acest lucru, de parcă Secţia clinică de cardiologie nici nu ar fi existat. Este, credem noi, limpede şi clar că, din cele consemnate pînă în clipa de faţă, s-a încercat şi se încearcă un fel de izolare a Secţiei clinice de cardiologie, un fel de îndepărtare a bolnavilor faţă de această secţie. Atunci, ne întrebăm, în ce scop a mai fost înfiinţată? Să se fi modificat, cumva, Programul naţional pe termen lung de combaterea maladiilor cardiovasculare? Noi ştim că nu. Noi ştim că Secţia clinică de cardiologie are sarcina de-a fi portdrapelul, în inima Transilvaniei, a acestei bătălii pentru sănătatea inimii. Dar, în condiţiile arătate, poate ea, secţia, să-şi ducă la bun sfîrşit toate sarcinile pe care şi le-a asumat? Noi credem, şi ne doare această constatare, că nu. În sprijinul acestei nedorite constatări vine şi lectura unor documente privind acea aparatură medicală sosită de curînd în Cluj-Napoca, aparatură la care cîţiva dintre pacienţi s au şi referit. Reîntors deci de la acea şedinţă a biroului C.O.M., care a dezbătut şi problema repartizării unei noi aparaturi medicale, conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu avea să ne declare: „Am luptat din răsputeri pentru obţinerea acelor aparate, pentru care am fost de cîteva ori la Bucureşti, la o expoziţie internaţională de tehnică, pentru care am umblat să întocmesc fişele tehnice de rigoare, inclusiv cele strict administrative, financiare, dar, pînă la urmă, aşa cum mi s-a comunicat astăzi, cea mai mare parte a acestor aparate vor intra în dotarea Clinicii medicale 1. Cum s-ar spune, eu m-am zbătut, le-am obţinut, actele au fost făcute în numele secţiei, dar, pînă la urmă, ele au fost făcute cadou Clinicii medicale 1."

Ne îndreptăm spre Direcţia sanitară judeţeană, unde stăm de vorbă cu tovarăşa **conf. univ. dr. Zoe Paţiu,** directoarea Direcţiei sanitare. Îi comunicăm că am primit la redacţie, din partea bolnavilor aflaţi la Secţia clinică de cardiologie, **veşti alarmante, ce au fost confirmate de** dialogurile avute în acea zi, pînă la acea oră, cu chiar cei ce ni le-au trimis. Ni se răspunde că şi dînşii au intrat în posesia acelor scrisori, întrucît scrisorile au fost trimise şi altor forumuri, nu numai revistei „Flacăra". Ne pregătim să consemnăm părerea Direcţiei sanitare în legătură cu aceste sesizări ale oamenilor muncii, dar tovarăşa directoare ne atrage atenţia că nu are calitatea de a vorbi despre toate aceste probleme. Încercăm, în acest caz, să aflăm opinia Direcţiei sanitare în legătură cu hotărîrea din acea zi a şedinţei biroului C.O.M. „În legătură cu această hotărîre, ne declară tovarăşa directoare, pot să vă spun doar două lucruri: intenţionăm ca, prin repartizarea lor, să realizăm un echilibru în ceea ce priveşte dotarea tuturor unităţilor medicale din Cluj-Napoca şi, al doilea lucru, că nu s-a luat o măsură definitivă". Încercăm să dezbatem unele amănunte, dar tovarăşa directoare refuză categoric un dialog în baza unor însemnări pe care le făcusem între timp. Nu ne mai rămîne decît să transcriem, iată, cîteva fragmente din acele documente. Astfel, dintr-un **Ordin de deplasare nr. 241 din 29 martie 1982,** emis de Direcţia sanitară, aflăm că tovarăşul conf. univ. dr. Niculae Stăncioiu se deplasează la Bucureşti, la o expoziţie tehnică internaţională **pentru a rezolva contractarea unor aparate şi accesorii.** Dintr-un **alt document** (un memoriu justificativ întocmit chiar de Direcţia sanitară), **cu nr. 5 692, din 3 iunie,** aflăm că Secţiei clinice de cardiologie îi sînt necesare o serie de aparate. Dealtfel, acest memoriu justificativ este alăturat documentului cu **nr. 6 732/II/B** din aceeaşi zi, adică 3 iunie, emis de către **Consiliul popular judeţean Cluj, către Ministerul Comerţului Exterior, Direcţia export-import 1,** prin care sînt solicitate o serie de aparate **„necesare dotării Secţiei clinice de cardiologie nou înfiinţate în cadrul Spitalului judeţean Cluj.** Şi iată că, în conformitate cu toate aceste documente, respectivele aparate, solicitate pentru dotarea Secţiei clinice de cardiologie, au sosit. Au sosit de foarte mult timp. Dar nu s-a luat încă o măsură definitivă în ce priveşte repartizarea lor. Despre ce fel de repartizare mai poate fi vorba, cînd ele au fost solicitate pentru Secţia clinică de cardiologie? Şi despre ce fel de echilibru mai poate fi vorba, cînd în dotarea Clinicii medicale 1 se află încă 4 staţii de monitorizare, urmînd ca, după spusele conf. univ. dr. Stăncioiu, care a constatat că s-au şi efectuat lucrările de montare, să fie adusă şi cea de-a cincea staţie de monitorizare? Acestea sînt întrebările pe care am fi vrut să i le adresăm tovarăşei directoare a Direcţiei sanitare, dar nu le-am mai formulat întrucît dînsa, în numele biroului C.O.M., n-a avut calitatea de a dezbate, în amănunt, această problemă a aparatelor.

În ce ne priveşte, în faţa acestui aparent complicat joc al diverselor interese ce se opun, cu toată evidenţa, unei cît mai bune activităţi a Secţiei clinice de cardiologie, sperăm că vom primi, totuşi, un răspuns la toate aspectele consemnate în rîndurile de faţă, dar mai ales sperăm că Secţiei clinice de cardiologie i se va crea cadrul necesar pentru a-şi îndeplini funcţia de portdrapel al inimii în inima Transilvaniei.

VICTOR NIŢA ■

Desen de SABIN ŞTEFĂNUŢĂ ■

Preţul credulităţii — 650 000 lei

I se mai spune şi „impozit pe prostie". Cam dur, ce-i drept, dar sensul este real şi moralizator. Cum altfel ar putea fi calificată mai direct şi pe înţelesul tuturor naivitatea celui care se lasă pînă într-atîta amăgit de promisiuni sforăitoare, încît, fără măcar să-l cunoască pe şarlatanul ce se pretinde „om cu relaţii", se grăbeşte să bage mîna în buzunar şi să scoată sute de mii de lei?!

Este adevărat, cifra de mai sus trebuie împărţită la 5, pentru că cei care au căzut în plasa aceloraşi escroci, cu acelaşi prilej, au fost 5, dar nici 130 000 lei de căciulă, aruncaţi pe apa sîmbetei, nu sînt o bagatelă...

Cinci amatori de autoturisme ARO — patru din comuna Brezoaiele, unul din comuna Lunguleţu, judeţul Dîmboviţa (nu le mai dăm numele pentru a nu mai pune paie pe foc), s-au trezit într-o zi acostaţi de doi indivizi:

— Ştim că n-aveţi răbdare să vă vină rîndul... vă putem ajuta... Avem relaţii... Cînd vă hotăriţi, veniţi cu banii... Ne întîlnim la „Carul cu bere"...

— Păi, noi, ce mai, sîntem hotăriţi! Avem banii la noi. Haideţi la „Carul cu bere" — au propus cei cinci amatori de autoturisme ARO.

Acolo la o masă copioasă au fost „puse la punct" (?!) modalităţile de intrare în posesia autoturismelor.

Măcar în clipa în care necunoscuţii au propus celor cinci să le încredinţeze întreaga sumă — 650 000 lei — şi să aştepte în local pînă ce ei vor reveni cu documentele de ridicare a autoturismelor, să-i fi „căzut vreunuia fisa", trezindu-i vreo bănuială. „Mai fratele meu — să-şi fi zis în gînd folosind expresia uzitată, adesea de un cunoscut actor — ce încredere putem avea noi în aceşti indivizi pe care nu ştim nici cum îi cheamă, nici ce hram poartă?"

Şi chiar dacă ne-ar prezenta vreun buletin, de unde ştim noi că nu este fals ori furat? Că cine se bagă în astfel de treburi, pe alăturea cu legea, nu poate fi în acelaşi timp şi uşă de biserică..." Dar, din păcate, nu şi-a pus nici unul o asemenea întrebare. Au dat banii cu nonşalanţa cu care ar da „bună ziua".

Au ascultat cuminţi sfatul de a rămîne pe loc, aşteptînd cu răbdare. Şi au stat, la „Carul cu bere" pînă ce răbdarea a ajuns în sfîrşit la limita suspiciunii. Nemaiavînd nici o speranţă au dat fuga la Miliţia sectorului 3. Cam tîrziu, pentru că doi escroci intraţi în posesia unui astfel de renume, nu le-a trecut prin gînd să aştepte pe undeva prin apropiere, pînă se dumiriseră păcăliţii să anunţe miliţia.

După verificări îndelungi şi minuţioase, miliţia a stabilit într-adevăr că autorii unei asemenea isprăvi erau doi recidivişti cu un palmares bogat în materie, deosebit de versaţi şi mari cheltuitori atunci cînd reuşesc să dea asemenea „lovituri" încît cu recuperarea pagubei, problema va fi de lungă durată, avînd în vedere insolvabilitatea infractorilor din această categorie.

De unde concluzia că mai gîndiţi-vă, fraţilor, şi la astfel de ipoteze cînd băgaţi mîna în buzunar pentru a încredinţa bani unor vînturători-lume.

MIHAI GROZAVU ■

...Și prognoze

Sfîrșitul de an aparține bilanțului. Se încearcă definirea exactă a ceea ce s-a realizat și a capitolelor deficitare. În același timp, începutul anului incită la previziuni. Se încearcă descifrarea perspectivelor. Prognozele au devenit, și ele, o tradiție. Presa occidentală le prezintă publicului cititor, folosind calcule și concluzii ale unor specialiști reputați în materie. De data aceasta, evident, ne-au reținut atenția prognozele pentru anul în care abia am intrat, anul 1983. Prognoze pentru o țară sau alta, pentru diferite continente, pentru lumea întreagă. Prognoze diverse avînd o dominantă comună.

Situația reflectată de aceste prognoze pentru anul care a început nu se anunță însă a fi una dintre cele mai optimiste. Un raport al Comisiei C.E.E. mărturisește, chiar, că perspectivele economice și sociale în cadrul Pieței Comune, pentru 1983, sînt pesimiste. Politicile comerciale restrictive, depresiunea produsă, printre altele, de șocurile petroliere succesive, mișcările neregulate ale ratelor dobînzilor și de schimb, crizele cauzate de datoriile excesive ale anumitor țări au agravat și mai mult recesiunea actuală. Astfel, ritmul de creștere comunitar, în 1983, ar putea fi considerat ca „optimist" dacă va atinge 1—1,1%. Se prevede, totodată, ca șomajul să „crească sensibil" oscilînd în jurul a 10% din populația activă a țărilor Pieței Comune. De remarcat — apreciază raportul amintit — că circa 45% din cei afectați de șomaj vor avea mai puțin de 25 de ani.

Dar Statele Unite ? „Journal of Commerce" caracterizează situația Statelor Unite, în 1983, astfel : creșterea bruscă a ratei dobînzilor, pe termen scurt, va determina scăderea producției de mărfuri, a cotațiilor la bursă și a prețurilor proprietăților imobiliare. Goana după lichidități, care va lua forma unei anumite panici, va determina creșterea vînzării bunurilor fără a mai ține seama de prețuri. Incapacitatea de a obține lichidități, credite pe termen scurt, va duce la neplata împrumuturilor, la creșterea falimentelor și accelerarea șomajului.

Dar dacă efectele recesiunii în țările industrializate sînt grave, impactul asupra țărilor în curs de dezvoltare va fi pur și simplu devastator. După cum apreciază „Chase Econometrics" — filială a „Chase Manhattan Bank" din New York — în anul 1983, țările cele mai afectate de declinul economic vor fi țările din America Latină. În această zonă — cuprinzînd țări ca Argentina, Bolivia, Brazilia, Chile, Columbia, Ecuador, Mexic, Peru, Uruguay, Venezuela — se prevede o reducere a nivelului producției de aproape 3 la sută.

Și în 1983, situația economică a țărilor în curs de dezvoltare va fi serios afectată de protecționism, de înechitățile și practicile neocolonialiste, de fluxul redus de capital, la care se adaugă datoriile externe substanțiale, existente, condițiile rigide în ce privește transferul de tehnologie, rata mare a dobînzilor, dependența de importurile de produse alimentare.

Edouard Saouma, director general al F.A.O., declara : „Sîntem martorii împovărării crescînde a țărilor lumii a treia, deja sărace, unde situația generală este mai proastă decît în urmă cu o generație". Țările în curs de dezvoltare au intrat în anul 1983 în condițiile în care datoria lor externă a crescut amețitor, multe țări aflîndu-se, în prezent, în situația de a nu putea plăti datoriile (Mexic — 80 miliarde dolari, Brazilia — 80 miliarde, Argentina — 40 miliarde dolari și lista ar putea continua).

Situația grea prin care trec încă de la începutul acestui an, țările în curs de dezvoltare cele mai sărace, se datorează faptului că și în 1982, fondurile promise Programului O.N.U. pentru dezvoltare au fost, în termeni reali, substanțial mai mici decît cele acordate cu un an în urmă. Aceasta a dus la suspendarea a numeroase proiecte menite a combate lista de alimente, seceta, extinderea deșertului, lipsa de asistență tehnică și forță de muncă.

Rezultatul ?

Începutul anului 1983 este marcat de faptul că populația din 22 de țări în curs de dezvoltare suferă de pe urma subalimentației. 600 milioane de oameni din întreaga lume nu au asigurată hrana necesară. 12 milioane de copii mor anual din cauza subnutriției și a bolilor provocate de aceasta. 1 din 5 copii ai continentului african nu ajung la virsta de 10 ani. Omenirea a intrat în 1983 cu circa 850 de milioane de analfabeți — o cifră record pentru planetă.

Cifre, statistici, prognoze...

Ele exprimă o situație dramatică. Situația dramatică a sărăciei, a oamenilor care suferă de foame și boli, de lipsa unei locuințe cît de cît acceptabile, de lipsa unui loc de muncă permanent.

Necazuri, suferințe, durere...

Și asta în condițiile în care se prevede ca în 1983 omenirea să cheltuiască pentru înarmări circa 700 miliarde dolari !

O sumă fabuloasă ! O sumă care, folosită, cel puțin în parte, în scopul dezvoltării, al progresului, ar contribui la determinarea eradicării foametei și analfabetismului, a multor boli și suferințe, a sărăciei și durerii ce afectează, și în acest an, sute de milioane de oameni de pe planeta noastră.

Statisticile sînt triste.

Prognozele, din păcate, poartă amprenta pesimismului. Căci timpul nostru va rămîne în continuare marcat de situații absurde, de dramatismul decalajelor, de evoluții negative. Prognozele nu permit speranța redresării. Deocamdată, planeta este condamnată să trăiască în aceeași situație ca și în 1982 — o situație gravată de criză în toate formele ei.

Lipsa de perspective nu aparține fatalității, ci unor politici ce nu țin seama de realități. Politica înarmărilor, folosirea forței, refuzul negocierilor împing Terra în capcana unor situații grele. Renunțarea la asemenea practici ar ușura depășirea dificultăților. Prognozele de început de an nu depistează, însă, semne încurajatoare în acest sens. Din păcate...

AL. PINTEA ■

Nicolae Titulescu la New York (III)

Deși **„Anul Titulescu"** s-a încheiat pe plan calendaristic la finele lui 1982, prezența în lume a celei mai proeminente figuri a diplomației românești interbelice rămîne vie în istoria relațiilor internaționale. Putem afirma cu toată certitudinea că, de fapt, 1982 nu este un punct terminus, ci constituie doar inaugurarea oficială, la scara mondială, a adevăratei „redescoperiri" a ilustrului diplomat român.

Astfel, centenarul Nicolae Titulescu a prilejuit evocarea personalității și mai ales a ideilor care i-au călăuzit și animat gîndirea și acțiunea în cel mai înalt for diplomatic al vieții politice contemporane — Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite. La 29 septembrie 1982, luînd cuvîntul în ședința plenară a Adunării generale, ministrul afacerilor externe al României, tovarășul Ștefan Andrei, sublinia : „Pentru România, respingerea categorică a politicii de forță în abordarea problemelor internaționale are rădăcini adînci în tradițiile poporului român. Marele diplomat român, Nicolae Titulescu, ministrul de externe al României între cele două războaie mondiale, al cărui centenar este marcat pe plan internațional în acest an, spunea : «Razboiul nu este niciodată, dar într-adevăr niciodată, soluția unui conflict». Cu aceeași convingere, el chema insistent la înlocuirea «dreptului forței» cu «forța dreptului». Astăzi, mai mult ca oricînd, folosirea forței este o armă cu două tăișuri. Nemaivorbind de pierderile umane și de daunele materiale pe care le provoacă, de oprobriul opiniei publice mondiale pe care ea și-l atrage, de vigoarea cu care popoarele se solidarizează cu victimele agresiunilor, rezultatele înseși ale actului de forță se întorc împotriva făptuitorilor".

Este un prilej de profundă satisfacție să constatăm că teza atît de actuală a repudierii recurgerii la forță și la amenințarea cu forța și-a găsit o revalidare oficială, de cea mai înaltă autoritate, în Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor dintre state, adoptată prin consens de Adunarea generală în noiembrie 1982, prin acest act incunoundu-se strădania României — țară inițiatoare a documentului amintit — de întărire a instrumentarului soluțiilor pașnice pentru orice litigiu, diferend, sau stare conflictuală ce s-ar putea ivi în raporturile dintre două, sau mai multe state. Istoricii viitorului, dar și politologii prezentului, nu vor putea să nu identifice în contextura politico-juridică a Declarației filonului unei tradiții românești înaintate care incorporează, ca pe un important capitol de spiritualitate românească, gîndirea politico-juridică a marelui om de stat Nicolae Titulescu.

În cadrul Comisiei a III-a a Adunării generale O.N.U., în competența căreia intră examinarea problematicii sociale, umanitare și culturale, numele lui Nicolae Titulescu a fost evocat cu ocazia examinării punctului intitulat **„Noua ordine umanitară internațională"** și a rezoluției pe aceeași temă la care România a fost coautoare și care a fost aprobată prin consens de forul plenar al Națiunilor Unite. În intervenția delegației române la punctul amintit din 10 decembrie 1982, a fost reliefată valoarea inestimabilă a consacrării și respectării indefectibile a dreptului la pace, ca drept individual și colectiv al oamenilor și al națiunilor, ca bun suprem al întregii omeniri, fără de care nu este posibilă edificarea unei noi ordini mondiale. În acest context, delegația română l-a citat pe Nicolae Titulescu care formula următorul adevăr : „Există, totuși, un domeniu în care sentimentul poate fi aliatul de preț al rațiunii : acest domeniu este acela al înțelegerii reciproce a popoarelor, unica sursă a unei păci statornice și roditoare. Relele provin din faptul că națiunile nu-și dau seama că, în ciuda tuturor deosebirilor, ele alcătuiesc, la urma urmelor, un tot indivizibil. Omul nu poate fi străin omului numai prin faptul că între ei se ridică o graniță. Și pacea nu înseamnă nimic altceva decît conștiința universalității spetei umane".

Această tează generoasă și umanistă a atras atenția multor delegații de pe toate continentele, care au ținut să exprime adeziunea lor la ideile marelui diplomat român.

Vastele colecții de documente și literatură de specialitate aflate la Biblioteca O.N.U. din New York sînt tot mai frecvent consultate de studenți și doctoranzi care pregătesc lucrări privind istoria diplomatică a perioadei dintre cele două războaie mondiale. Colecția care poartă numele fostului președinte al S.U.A. W. Wilson — contemporan al lui Nicolae Titulescu — este cu mult mai mult solicitată decît în trecut, deoarece cuprinde cel mai bogat fond newyorkez de literatură de specialitate și publicații referitoare la Liga Națiunilor și la poziția diferitelor state membre în cadrul organizației. Fondurile colecției W. Wilson conțin și materiale iconografice de pe vremea Ligii Națiunilor, printre care cercetătorii descoperă cu surpriză numeroase caricaturi în care apare Nicolae Titulescu. Publicăm în paginile „Flacării" cîteva eșantioane de caricaturi în care cititorii vor identifica cu ușurință chipul diplomatului român la Liga Națiunilor.

În colecția W. Wilson am descoperit o însemnare a lui André Maurois, însoțită de gîndirea lui N. Titulescu cu privire la Liga Națiunilor. În această însemnare se arată : „Fie că popoarele o vor sau nu, destinele lor sînt atît de strîns împletite, încît este imposibil ca Liga Națiunilor să dispară. Iar dacă mîine o catastrofă va distruge Liga, ea va renvia din nou sub un alt nume". Vom vedea într-un viitor articol modul în care în lucrări memorialistice, sau științifice apărute la New York este evaluată și comentată gîndirea lui Nicolae Titulescu cu privire la mecanismele păcii și securității internaționale.

IOAN VOICU ■

New York, decembrie 1982

Tristețea solitarului

De la Peter Bird, un fotograf londonez de 35 de ani, solitarul navigator care, de peste patru luni, se află la bordul bărcii cu rame de 10 m lungime, botezată „Heli-on Britannia" (în limba hawaiană!) încercînd prima traversare a Oceanului Pacific cu o asemenea ambarcație și fără escală, nu a sosit nici un mesaj de Anul nou. Se știe doar că la sfîrșitul anului trecut se lupta aprig cu niște curenți care-i împiedicau înaintarea, dar și cu timpul care se înrăutățise brusc. Un om de afaceri californian, ce-i finanțează tentativa, a tot încercat să-l contacteze prin radio, dar Peter Bird a tăcut. Nu i s-a întîmplat nimic rău, acolo; la aproximativ 700 kilometri de insulele Christmas, a dat un semn sonor de viață și luptă, și mulți cred în succesul său, mai ales că britanicul nu este la prima tentativă.

În anul 1974, împreună cu un compatriot de-al său, a reușit să traverseze un alt ocean — Atlanticul — și tot la bordul unei bărci cu rame. Au plecat din Casablanca marocană și-au ajuns teferi, dar aproape epuizați, la Santa Lucia (în Antile). Traversarea de acum e mult mai dură, va fi și mai lungă decît cea precedentă și decît prevăzuse temerarul Bird. Dealtfel, în anul 1960, el a făcut un fel de antrenament, ca să nu zic tentativă curată pentru că e nereușită, plecînd din San Francisco, trăgînd la rame 147 de zile și nopți la rînd, după care a fost constrîns să renunțe, întrucît barca i s-a fisurat în largul insulei Hawaii.

Încerc să-mi imaginez aici tristețea imensă a solitarului de pe oceanul de apă, atît de plină de surprize neplăcute, dar și încrincenarea cu care a pregătit tentativa din aceste zile, lupta lui cu valurile cît hăul și mai ales liniștea asurzitoare ce se instalează, citeodată pe neașteptate, pe acele întinderi aproape fără de sfîrșit. Sigur că în jurul acțiunii sale se face și ceva publicitate, poate uneori se și dramatizează puțin tăcerea sa ori se pretinde că nu se mai știe cu precizie locul unde se află, deși satelitul francez Argos captează cu regularitate semnalele emise de la baliza montată pe barcă, după care le transmite prompt la Toulouse, unde un ordinator atît așteaptă pentru a spune imediat gradele și minutele de longitudine și latitudine ale „punctului Peter Bird" de Oceanul Pacific.

Poate, în cursa lui atît de solitară temerarul britanic va face și fotografii, care ar fi bine să fie publicate cîndva într-un album, o revistă sau chiar în jurnalul călătoriei sale. Cred că vor fi mult mai expresive decît acelea ale unui alt pămintean, sud-africanul Austin Stevens care, în aceste zile, vrea și el să-și bată propriul record — acela de a rămîne peste 52 de zile într-o cușcă de sticlă plină de șerpi, unul mai veninos decît celălalt — vipere, cobre, mambas negri (cel mai rău șarpe sud-african al cărui venin nu cunoaște antidot). Și care și-a transformat tentativa într-un soi de spectacol de circ de prost-gust, agrementat cu declarații privind duritatea tentativei sale și a unui mambas foarte nervos care trezește ceilalți șerpi și astfel ei nu poate închide un ochi. În comparație cu această tentativă, cursa solitarului pe ape, cu imprevizibilul ei, mi se pare mult mai interesantă, mai umană. Păcat că, de Anul nou, Bird a tăcut !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

Din „Panorama"

Ce profeţim, ce profesăm

Un Cristofor Columb, descoperitor al muzicii corale din America Latină

Consemnam chiar la începutul anului trecut, tot în aceste pagini, un eveniment semnificativ pentru rezonanţa muzicii româneşti pe plan internaţional: participarea compozitorului, profesorului şi dirijorului corului de cameră „Madrigal" al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti la lucrările juriului celui de-al III-lea Concurs internaţional polifonic de interpretare corală de la Ibagué, Columbia. Fuseseră prezentate la această prestigioasă întrecere din această veritabilă capitală a muzicii columbiene, care este oraşul Ibagué, cu vechiul şi vestitul său conservator, formaţii corale din America Latină, dar şi câteva din Europa. Coincidenţă fericită : tot aici, concursul internaţional de compoziţie dăduse cîştig de cauză la doi compozitori români — Constantin Romaşcanu şi Irina Odăgescu-Ţuţuianu.

În aceste condiţii fericite, sub impresia contribuţiei muzicianului Marin Constantin la lucrările juriului concursului şi la degajarea unor concluzii creatoare, stimulatoare pentru cultura muzicală din această ţară şi din întreaga Americă Latină, Conservatorul din Ibagué, la propunerea celei mai importante personalităţi muzicale de aici, Amina Melendro de Pulecio, rector de 40 de ani al acestei instituţii, a perfectat **primul curs latino-american de construcţie şi interpretare corală** susţinut de profesorul Marin Constantin, avîndu-l ca asistent pe un discipol al său, italianul Fausto Carubolo, unul din elevii maestrului la cursuri similare ţinute în patria muzicii la prestigioasa Academie Santa Cecilia de la Roma.

Iată-mă, aşadar, după un an într-o discuţie cu muzicianul Marin Constantin, întors de numai cîteva zile din Columbia, unde l-a însoţit şi tovarăşa sa de viaţă, experimentata madrigalistă Bernarda Maria, a cărei utilitate s-a dovedit inestimabilă în lucrul cu tinerii dirijori participanţi la cursul maestrului. O participare pe care aceştia şi-au obţinut-o prin concurs, numai 24 dintre aspiranţi obţinînd prestigiosul atestat, între care unul cu Magna cum laude.

Timp de 15 zile n-au conţinut expunerile de după-amiază ale maestrului şi seminarizările de dimineaţă, marcate şi de lucrul cu corurile, de dirijatul propriu-zis pe baza principiilor formulate de profesorul Marin Constantin. De reţinut că aici maestrul şi-a inaugurat cursul pe discuri înregistrate de Electrecord, discuri pe care Conservatorul din Ibagué s-a şi grăbit să le achiziţioneze pentru a le difuza în întreaga Americă Latină.

Am avut prilejul în ţară să-l văd pe maestru lucrînd cu dirijori ai unor formaţii corale, astfel că sînt familiarizat cu stilul său pe cît de laborios pe atît de fascinant şi stimulativ, prin care îşi spune cuvîntul, ca şi în dirijarea „Madrigalului", vestita sa psihotehnică, al cărei teoretician şi practician atît de original este. Dealtfel şi în Ibagué maestrul a lucrat nemijlocit cu cel mai reprezentativ cor din Tolima, al cărui concert, sub bagheta lui Marin Constantin, am avut prilejul să-l ascult la un casetofon pe care avusese grijă să-l deschidă asistentul său, Fausto Carubolo. Tot graţie acestei iniţiative am luat cunoştinţă de întreaga, triumfala festivitate de închidere, într-o atmosferă arzătoare, tipică, a cursurilor, în prezenţa autorităţilor şi a unei asistenţe în rîndurile căreia se afla şi ambasadorul nostru în Columbia, Gheorghe Dobra.

Din întreg acest program două momente m-au mişcat cu precădere : interpretarea de către corul din Tolima a unui colind românesc prelucrat de Gh. Cucu şi mesajul prin care învăţăceii maestrului au ţinut să-şi exprime recunoştinţa, mesaj în care profesorul şi muzicianul Marin Constantin a fost definit, printr-o impresionantă metaforă, drept „un adevărat Cristofor Columb".

Sigur, este extrem de importantă descoperirea de către maestru a muzicii corale din America Latină, admiraţia sa pentru virtuţile unor coruri din această zonă a lumii, dar pentru noi important e şi faptul că prin Marin Constantin columbienii şi latino-americanii, graţie acestei colaborări exemplare, au avut prilejul să cunoască nivelul mişcării corale din România, arta desăvîrşită a unora dintre marii săi animatori.

NICOLAE STOIAN ■

Primul om cu inima „de plastic"

Vreme îndelungată inima artificială n-a entuziasmat prea tare nici pe cardiologi, nici pe chirurgi, nici pe bolnavi. Specialiştii au subliniat nu o dată dezavantajele maşinii de pompat sînge faţă de inima vie şi naturală a omului. De aceea, nici nu s-a recurs la implantarea unei inimi artificiale definitive ; acest aparat a fost folosit doar provizoriu, la cîţiva bolnavi care aşteptau să li se transplanteze inima de la vreun donator. În rest, experimentările s-au făcut numai pe animale, cu rezultate mulţumitoare, însă nu într-un tot edificatoare pentru om. Iată însă că la începutul lunii decembrie 1982, la spitalul din Salt Lake City (Statele Unite), a avut loc, în premieră mondială, o operaţie de implantare a unei inimi artificiale „permanente". În istoria medicinei se scria o pagină nouă.

Eroii performanţei

Chirurgul. Are 39 de ani şi se numeşte William De Vries, dar de la 2 decembrie încoace a mai primit şi alte denumiri : „un Cristofor Columb în căutare de noi teritorii" sau „un vrăjitor care a realizat lucruri incredibile, unice în istoria medicinei". Dar acestea nu l-au scos din modestia sa funciară. Este şeful catedrei de chirurgie toracică de la Universitatea din Utah, iar la spitalul din Salt Lake City operează, împreună cu echipa sa, cinci zile pe săptămînă. Cînd era încă student, a lucrat cu doctorul Willem Kolff, inventatorul rinichiului artificial, datorită căruia peste 200 000 de oameni fără rinichi naturali sînt astăzi în viaţă. De Vries s-a specializat însă nu în rinichi, ci în domeniul inimii-robot. El a practicat mai bine de 100 de implantări de maşini cardiace la animale (viţei, capre, oi). Unul dintre viţei, Alfred, a bătut recordul trăind 268 de zile cu aparatul care-i ţinea loc de inimă. Extraordinarele lui performanţe chirurgicale au făcut ca De Vries să obţină singura autorizaţie pe care a dat-o vreodată „Food and Drug administration" de a implanta inima artificială la o fiinţă omenească. Provenind dintr-o familie în care erau opt fraţi, chirurgul din Utah este căsătorit şi are, la rîndul său, şapte copii, dintre care ultimul abia învaţă să meargă.

Pacientul. De profesie medic stomatolog, Barney Clark a ieşit, la 53 de ani, la pensie, după ce lucrase 26 de ani. Ca pensionar, el s-a consacrat familiei : mamei sale, în prezent în vîrstă de 86 de ani, soţiei, copiilor şi nepoţilor. Credea că o să poată, în sfîrşit, să respire ceva mai în voie. După trei ani însă inima sa a început să dea semne de slăbiciune. Din nefericire, nu era vorba doar de efectul vîrstei, iar verdictul medicilor a fost teribil : inima nu este doar obosită, ea se deteriorează implacabil sub efectul unei maladii ireversibile, cardiomiopatia. În cazul acestei boli, muşchiul inimii este atins şi el degenerează continuu, pînă în ziua în care, inevitabil, va înceta să funcţioneze.

Aflînd de experienţele doctorului De Vries, Barney Clark s-a oferit să fie primul om pe care să se încerce o inimă artificială permanentă. Pentru şeful catedrei de chirurgie toracică din Utah, Clark era, din punct de vedere fizic şi moral, candidatul ideal pentru implantarea unei inimi artificiale. În ciuda miocardiei sale, avea o natură robustă şi ar fi putut lupta împotriva micilor infecţii susceptibile de a se ivi după intervenţie. „Era nevoie, de asemenea, a declarat De Vries, ca lărgimea cuştii toracice a pacientului să fie mai mare decît media. În cea a lui Barney puteai să pui două inimi". Analizele minuţioase au arătat că pentru pacientul voluntar nu exista decît o singură alternativă : moartea sau inima artificială. Atunci el şi-a pus treburile în ordine, s-a pregătit psihologic şi s-a despărţit de ai săi liniştit, fără slăbiciuni şi angoase. Acela care, în istoria chirurgiei, avea să devină primul „om fără inimă" s-a dovedit a fi cu adevărat un om, în cel mai nobil sens al cuvîntului. Operaţia putea să aibă loc.

Inventatorul şi constructorul inimii. Se numeşte Robert Jarvik, are 36 de ani, este medic şi diplomat în ştiinţe bio-mecanice. Ca şi De Vries, l-a avut drept mentor pe doctorul Kolff. Javrik şi-a perfecţionat maşina lui de pompat sînge după ce l-a văzut pe tatăl său murind ca urmare a unei operaţii pe cord deschis. Inima care urma să se implanteze lui Barney Clark era a şaptea variantă, denumită „Jarvik-7". Primul aparat, creat în 1971, n-a fost încercat niciodată pe vreun animal. Al doilea şi al treilea erau net defectuoase. Următoarele au fost experimentate cu succes pe viţei. Interesul pentru instrumentele şi aparatele chirurgicale l-a dobîndit în timpul cînd îl însoţea pe tatăl său, şi el tot medic, în sălile de operaţie. Este, ca şi De Vries, pasionat de sport, practică schiul, tenisul, halterele. Este căsătorit şi are doi copii.

Ce este o inimă artificială

Inima artificială poate fi definită ca un mecanism menit să pompeze sîngele în plămîni, pentru oxigenare, pe de o parte, şi apoi să propulseze sîngele oxigenat în circulaţia generală. Această „inimă" este deci chemată să joace rolul ventriculelor. Indiferent cum ar fi ea concepută — aceste mecanisme se construiesc şi se experimentează în mai multe ţări, inclusiv în Japonia şi Franţa — inima artificială se compune din trei părţi : modulul cardiac, motorul şi bateria. După cum în corpul pacientului se implantează una, două sau toate trei părţile, avem de-a face cu o inimă artificială din prima, a doua sau a treia generaţie. „Jarvik-7" face parte din mecanismele din prima generaţie. În pieptul bolnavului se plasează doar cele două ventricule artificiale (care sînt separate) şi se racordează cel din dreapta la artera pulmonară şi cel din stînga la artera aortă. Ventriculul drept trimite sîngele în plămîni pentru a-l reoxigena, iar ventriculul sting propulsează sîngele oxigenat în organism. Fiecare ventricul funcţionează după principiul unei pompe pneumatice şi este racordat printr-un tub la un compresor exterior cîntărind 170 kg. Compresorul furnizează aer sub presiune, care provoacă contracţiile şi dilataţiile ventriculelor. În acelaşi timp, aparatul exterior prelucrează diferite informaţii venite din organism, pentru a modifica ritmul bătăilor artificiale în funcţie de nevoile purtătorului. Robert Jarvik lucrează în prezent la un nou model de inimă artificială, cu un compresor miniaturizat care, atîrnat la centură, va permite bolnavului să se deplaseze. În alte ţări, sînt în stadii avansate modele de inimă artificială încă şi mai perfecţionate, dar, firesc, încă neîncercate pe om.

Operaţia

Adus cu elicopterul la Salt Lake City, Clark semnează, la 30 noiembrie, un consimţămînt de 11 pagini dactilografiate, certificînd că înţelege şi acceptă riscurile intervenţiei. Legea prevede, în aceste cazuri, că bolnavul are încă 24 de ore la dispoziţie pentru a se răzgîndi. Miercuri, 1 decembrie, el confirmă şi semnează din nou documentul. Operaţia este prevăzută să înceapă a doua zi, la ora opt dimineaţa. Spre seară însă starea pacientului se înrăutăţeşte brusc. Atunci doctorul De Vries decide să opereze noaptea, de îndată ce sala de operaţie va fi sterilizată. La ora 22 şi 15 minute, Barney Clark îşi ia rămas bun de la soţia sa. Doctorii n-au mai avut timp să-i administreze calmantele preoperatorii şi, de aceea, este conştient de întregul proces al anesteziei. În cele din urmă, plonjează în necunoscut. La ora 23 şi 27 de minute, doctorul De Vries îi deschide cavitatea toracică. La ora zero şi 7 minute cele două ventricule ale inimii bolnave sînt detaşate. Din cauza medicaţiei cu cortizon şi, bineînţeles, din cauza bolii, ţesuturile sînt fragile şi aproape moarte. La ora 1 şi 55 de minute ventriculul sting al inimii artificiale este implantat. Douăsprezece minute mai tîrziu este amplasat şi ventriculul drept. Starea proastă a ţesuturilor face foarte delicate racordurile cu partea de sus a inimii, rămasă în pieptul bolnavului, cu aorta şi cu artera pulmonară. Pe la cinci dimineaţă, cînd întreagă echipă se pregăteşte să închidă pieptul lui Clark, valva ventriculului sting dă semne de proastă funcţionare. Presiunea arterială scade. Trebuie înlocuită piesa. În sfîrşit, la ora 6 şi 10 minute operaţia este terminată.

În pieptul cusut la loc al lui Barney Clark, „Jarvik-7" bate cu 112 pulsaţii pe minut, pe urmă coboară la 85 de pulsaţii. Corpul bolnavului se oxigenează şi, înainte chiar de a se trezi din anestezie, ţesutul său redevine normal. Puţin după ora 7, adică la un ceas după terminarea intervenţiei, Barney Clark aude nişte zgomote. Ochii lui miraţi văd lumină. La cîţiva kilometri de locul unde se născuse cu 61 de ani în urmă (într-un sat din Utah), Barney Clark venea pe lume a doua oară. Primul om cu inimă artificială se născuse.

Zgomotele pe care le auzise bolnavul erau de fapt vibraţiile (bătăile) propriei sale inimi. Dacă nimic rău nu intervine şi dacă aceste bătăi se vor auzi de 50 de milioane de ori, atunci inima lui nouă îi va ţine un an (urmînd s-o înlocuiască) ; dacă va bate de 100 de milioane de ori, îi va ajunge doi ani.

Primul lucru pe care l-a făcut a fost să ceară apă. Întrucît însă tuburile pe care le avea în gît îl împiedicau să vorbească, a desenat pe cearceaf formula H_2O. Cînd, a doua zi, a fost vizitat de doctorul De Vries, Clark a mărturisit : „Cea mai mare surpriză din viaţa mea am cunoscut-o cînd am deschis ochii... Nu îndrăzneam să cred : eram viu !"

Fiind prima încercare de acest fel, viaţa lui Barney Clark nu poate fi considerată în siguranţă. Nimeni nu poate prezice cît va putea să trăiască, orice se poate întîmpla. Dar indiferent de numărul de zile cît va rămîne el în viaţă graţie unei inimi artificiale, Clark rămîne pentru istorie omul care, dăruindu-şi propria persoană ştiinţei, a probat încrederea sa în cercetarea de vîrf, fiind convins că ştiinţa va izbuti într-o zi să realizeze o inimă mecanică autonomă, la fel de eficace ca şi organul viu.

Perspective

Cu prilejul premierei mondiale de la spitalul din Salt Lake City au fost relevate şi alte cercetări, aflate într-un stadiu avansat, referitoare la inima artificială. Astfel, într-un interviu acordat revistei „Paris Match" de către profesorul Alain Carpentier, şeful serviciului de chirurgie cardiacă de la Broussais, director al laboratorului de studii pentru proteze cardiace, se arată că în Franţa este în fază avansată un model perfecţionat de inimă artificială din generaţia a doua. În afara corpului omului rămîne doar bateria, în greutate de 300 de grame, cu un volum ceva mai mare ca o cutie de chibrituri. Se estimează că peste 4 ani această inimă se va putea fabrica pe scară industrială, va fi garantată pe o durată de doi ani (modulul cardiac fiind, ca şi cel american, din plastic, după un număr oarecare de pulsaţii materialul cedează, inima trebuie înlocuită), se va crea posibilitatea de a dubla anumite circuite electrice, pentru mărirea securităţii ; tot în acest scop se va amplasa şi o baterie de rezervă. De asemenea, piesele mecanismului se vor schimba din doi în doi ani.

Un alt specialist francez, profesorul Jean-Raoul Montiès, şeful serviciului de chirurgie cardiacă de la Spitalul Salvator din Marsilia; lucrează la o inimă artificială din ceramică şi carbon (în loc de plastic). Este vorba de un material extrem de solid şi de rezistent ; inima făcută din acest material a fost îndelung testată pe animale, şi ea va deschide noi orizonturi chirurgiei cardiace, fiind destinată să funcţioneze cel puţin 10 ani. Această inimă va fi la început din a doua generaţie, iar ulterior din a treia, adică va fi implantată în întregime, fapt care va permite bolnavului o deplină autonomie şi o viaţă normală.

Pînă atunci însă, concretizată rămîne doar experienţa doctorului De Vries. Redînd oamenilor speranţe foarte mari, chirurgul din Utah şi-a cucerit, indiferent de performanţele la care se va ajunge de aici înainte, un binemeritat loc în istoria medicinei şi în antologia inimii, în toate sensurile acestui cuvînt.

ION D. GOIA ■

Țicleanu va fi apt de joc la sfîrșitul lunii

După cum se știe, la jumătatea lui decembrie, internaționalul craiovean Aurel Țicleanu a fost supus, în cadrul Spitalului Militar Central, unei intervenții chirurgicale la ochiul sting. Spre a afla amănunte, ne-am adresat, zilele trecute, celui care l-a operat, eminentului oftalmolog **Mircea Olteanu** care, între altele fie spus, e și un mare iubitor (și cunoscător) al fotbalului.

— Tovarășe profesor, cum a fost operația ?

— Nu a fost complicată și s-a terminat pînă într-o oră, Țicleanu fiind suferind de o cataractă traumatică la ochiul sting. Intervenția a reușit și jucătorul, pe care l-am consultat ultima dată înaintea Anului nou, se află în convalescență, la Bușteni.

— Operația a fost singura soluție ?

— Neîndoios. În ultimii 8 ani, Țicleanu n-a văzut cu ochiul sting. Distingea doar lumina. Ulterior, din cîte am constatat, făcuse și niște aderențe.

— Cît vede el azi ?

— Imediat după intervenție și-a recăpătat 33 la sută din capacitatea vizuală a ochiului tratat, iar vederea lui va crește. De unde, pînă acum, se orienta după ureche, va cîștiga cîmpul din stînga nasului și, în final, va avea o vedere spațială. Cu alte cuvinte, va vedea normal. Va purta însă pe ochiul sting o lentilă de contact, suplă, corneeană. Doctorul Mircea Filip, specialistul nostru în lentile de contact, l-a supus testărilor de rigoare, iar Țicleanu s-a declarat de acord cu modalitatea propusă.

— Ce impedimente presupune o lentilă de contact ?

— Nici unul. Fiind vorba despre un sportiv de performanță, am ales această soluție spre a-i înlocui cristalinul opac, care a fost aspirat. Și alți fotbaliști renumiți, englezul Stiles, belgianul Jurion ș.a. au purtat lentile de contact.

— Ziceați că Țicleanu se află în convalescență. Cînd va fi el din nou apt de joc ?

— Urmează să-i mai scot un fir, o bagatelă. Azi, trebuie să evite loviturile, curentul și aplecările în față. La sfîrșitul lui ianuarie, el va fi complet restabilit, putînd să se antreneze cot la cot cu coechipierii. Nu încape nici o îndoială : Țicleanu va fi prezent în meciul de la Kaiserslautern, în 2 martie. Întrucît nu voi fi în țară la data aceea, urmînd să efectuez un mai lung periplu științific peste Ocean, mă folosesc de ocazie pentru a ura Craiovei, pe care o simpatizez mult, succes la Kaiserslautern ! Voi fi, de departe, alături de ea !

Nu pe rămîne decît să-i mulțumim profesorului Olteanu pentru modul în care l-a îngrijit (și-l îngrijește) pe Țicleanu, dorindu-i totodată jucătorului craiovean grabnică însănătoșire.

Silviu Lung, cel mai bun portar al anului

„Îmi place să zic că am spart ghinionul"

— Iată-te, Silviu Lung, portarul anului 1982! Să vorbim ca între bărbați, te-ai așteptat la asta?

— Nu m-am așteptat și, ca să fiu sincer, nici nu sînt foarte sigur că merit onoarea ce mi s-a făcut. Am avut, e drept, o toamnă bună, dar alții au avut un an întreg, nu?

— Care alții?

— Mă gîndesc la Moraru, pe care îl apreciez mult. Nu-l exclud din calcule nici pe Ducadam, dar cel mai rău îmi pare, pentru că tot veni vorba, de Iordache, c-a fost accidentat și n-a prea apărat. Oricare din ei ar fi putut lesi portarul anului.

— Toamna ta însă a decis, partidele de la Florența și cea de la Bordeaux atîrnînd greu în balanța judecății. Apropo, care dintre ele ți s-a părut cea mai dificilă?

— Dificile au fost toate, dar cea de la Florența, cu națională, mi s-a părut cea mai lungă. Dealtfel, nici nu mi-am dat seama cînd a fluierat arbitrul, parcă eram în transă, pregătit să mai apăr încă un meci ! M-a trezit Ștefănescu cînd a venit la mine și mi-a zis „bravo, Silvică, l-am bătut !" Nu-l bătusem, dar el așa a zis.

— Ți-l mulți la Ștefănescu?

— La Craiova, ținînd la toți băieții, sîntem o familie. Pe Costică îl respect în mod deosebit pentru că are caracter. Tot așa, mă simt foarte atașat de Tilihoi. Pune mult suflet în tot ce face.

— De cînd cu meciurile astea, lumea vrea amănunte despre tine. Ce-ar fi să-i satisfacem curiozitatea?

— Adică, cînd m-am născut, cînd am început să joc fotbal?

— Totul. Ai, ca să zic așa, 5 rînduri să te prezinți.

— Sînt din Carei și am 26 de ani, pe care i-am împlinit la 9 septembrie. Am debutat la Victoria Carei și de 8 ani sînt la Craiova. Oficial, am intrat în națională în meciul cu Spania, după care, peste 5 zile, m-am îmbolnăvit de hepatită. Sînt căsătorit și am un fiu, Tiberiu, de 4 ani. Am depășit spațiul?

— Nu, mai ai un rînd!

— Am trecut, recent, ultimul examen al anului 5, Buget și evidență bugetară, mă pot deci considera economist. **Soția, Mariana**, îmi calcă pe urme, e în anul 2 la științe economice.

— Ce altceva ne rămîne de făcut decît să te felicităm. Felicitări, Silviu Lung!

— Și eu vă mulțumesc pentru interviu.

— O clipă, o clipă, n-am terminat! Cum ai ajuns la Craiova tocmai de la Carei?

— Eram la naționala de juniori cu Moraru, cînd m-a văzut profesorul Corneliu Stroe, actualul vicepreședinte al Universității. M-a invitat la Craiova, eu am fost de acord, dar nu era suficient. Fiind minor, era obligatoriu să semneze și tata. Deși nu mă are decît pe mine, tata n-a stat nici o clipă pe gînduri și, azi, sînt mai mult ca oricînd în situația de a-i mulțumi. Lui și, totodată, clubului oltean, căruia îi datorez tot ce sînt și tot ce am. Universitatea Craiova a fost pentru mine și casă, și masă, a fost și este. M-am realizat, pe toate planurile deopotrivă.

— Fiecare portar are, nu-i așa, un model. Silviu Lung pe cine a avut?

Primul care mi-a impresionat a fost Voinescu. L-am avut, un timp, antrenor la juniori. Apoi, cînd am simțit atracția lui Coman și, cunoscîndu-l, am constatat că e, ca și Tilihoi, un mare suflet. O vreme, am trăit sub fascinația talentului lui Raducanu. Azi, îl

admir cel mai mult pe Iordache și pe Moraru.

— Crezi c-ai luat cîte ceva de la fiecare?

— Nu știu, poate. Într-un fel, dat fiind faptul că eu am 1,95 m, n-am semănat cu ei. Dar, firește, am învățat și de la ei, și de la alții. Și de la prietenul meu Boldici am avut și am ce învăța.

— Cum a fost cu hepatita?

— Rău. Prinsesem aripi, intrasem în națională cînd, din senin, m-am ales cu o boală grea. Miercuri am jucat cu Spania, duminică am mers la Buzău, în campionat, luni m-am internat. N-am revenit ușor, deși vă asigur că și atunci, ca și acum, nu m-am speriat de muncă. Mi-a convenit totdeauna să trag.

— Eclipsa de formă a durat cam mult, nu? Te-ai încumetat s-o explici?

— Credeți că e ușor?! N-aș zice că în toamna care a trecut m-am pregătit mai serios ca în altele. Sigur, pe lîngă antrenorul Oțet, m-au mai ajutat și Nicolae Ivan, secundul nostru, și Mircea Rădulescu, de la federație, dar de muncit, am muncit la fel. Din răsputeri, cu obidă, dar niciodată cu resemnare.

— Sincer, ai mai sperat în acest salt?

— Tot timpul am crezut, dar ce folos?! În vară, de pildă, cînd s-a pus foarte serios problema aducerii unui portar la Craiova, am fost, cîteva zile, deprimat. Mariana însă și prietenii m-au încurajat. Pînă la urmă, după cum știți, totul a ieșit bine. Mie îmi place să zic că am spart ghinionul, dar nu pot să mă ascund: am avut și eu o mare parte din vină!

— În ce sens ?

— Îmi cam pierdusem încrederea în mine. Cel mai mic repros mă scotea din pepeni.

— Cine îți reproșa, ce ?

— Echipa, și avea dreptate s-o facă. Îi clădeau, eu dărîmam uneori. Ce ? De toate, fotbalul e, pe lîngă altele, și un război al nervilor. Aș mai cedau prea ușor.

— Azi cum e ?

— După ce-am scăpat de Rossi și de Antognoni, de cine să-mi mai fie frică ? ! Așa e felul meu, blînd. Dacă aud o vorbă bună, sînt capabil să apăr de două ori mai bine.

— Hai să zicem așa : cînd și-a fost teamă ultima oară ?

— La Craiova, în prelungirile cu Bordeaux. În faza aceea în care am fost faultat și în care, profitînd de faptul că arbitrul a lăsat jocul să curgă, un francez, parcă Specht, a trimis mingea în bară. O clipă am văzut negru în fața ochilor, dar tot Costică m-a liniștit. Nu-i nimic, Silvică, mi-a zis, vezi-ți de treabă că tot îi eliminăm. Așa a și fost.

— Care crezi dumneata că a fost cel mai bun fotbalist al anului 1982 ?

— N-aș putea să aleg între Ștefănescu, Balaci și Cămătaru. I-aș pune pe toți 3 pe locul 1.

— Ce va urma, Silviu Lung ?

— Vă referiți la Knaiserslautern ? Va fi greu, dar pe deplin posibil. Vreți părerea mea ? Ne vom califica. În ceea ce privește națională, am mai întîi o datorie : să-i mulțumesc lui Mircea Lucescu pentru că mi-a arătat încredere. Sigur, sper să rămîn în națională, dar sînt conștient că, în primăvară, concurența va fi și mai mare. Va reintra, probabil, și Iordache. Între candidați voi fi însă, cu siguranță, și eu. Pe mine,ca să zic așa, se va putea conta.

— Pari, nu te supăra, un băiat cuminte. Poate prea la locul tău, ce crezi ?

— Aveți dreptate, îmi tihnesc liniștea și viața de familie. Abia acasă, cu soția și băiatul, mă simt în apele mele. Accept însă și lupta din teren și sînt gata oricînd să răspund prezent. Nu voi fi însă disperat cînd va veni vremea să renunț la fotbal.

— Ce-ți dorești pentru 1983 ?

— Să fie pace și să fie sănătate. Restul, dacă muncești, vine de la sine. Iar mie, v-am mai spus-o, nu-mi place să trag chiulul.

Iese fum fără foc ?

Teoretic, fotbalul e încă în vacanță. Practic însă, la o oră la care factorii lui de răspundere (conducători, antrenori, arbitri, medici etc.) se află la București, convocați de C.N.E.F.S. și F.R.F., fotbalul se agită : se perfectează transferări (legal, perioada s-a încheiat în 30 decembrie), se fotonează meciuri de verificare, se caută turnee etc., etc.

Din această lume a balonului rotund, mereu în mișcare, am cules cîteva știri de ultimă oră (unele încă neconfirmate), dorind să vă ținem la curent, stimați cititori, cu cele mai proaspete schimbări.

O certitudine : Ducadam (de la U.T.A.) la Steaua. Clubul militar a depus la F.R.F. formele necesare legitimării. ● Se duc tratative pentru trecerea lui Movilă, un mijlocaș de mare perspectivă, de la Sport Club Bacău la Dinamo. ● O nouă conducere tehnică la Progresul-Vulcan : Petre Gavrilă (ultima dată la Chimia Rîmnicu Vîlcea) și Constantin Ștefan (fost la Gloria Buzău). Cei 2 au o misiune dintre cele mai dificile : salvarea fostei divizionare A de retrogradarea în C ! ● Gheorghe Staicu (care nu mai are nevoie de prezentare) a fost desemnat ca antrenor al lotului olimpic. Se zice că el va fi secondat de dinamovistul Frățilă. ● Aflată într-o situație nu tocmai fericită, echipa F.C. Constanța e în căutare de antrenor. Circulă, din cîte cunoaștem, numele lui Viorel Tilmaciu (fost la Jiul) și al lui Ion Nunweiller. Fostul internațional ar trebui să renunțe la Gloria Bistrița, care contează (se zvonește) pe reîntoarcerea lui Alexandru Constantinescu, cu cîteva zile în urmă demis de la Buzău. On revient toujours... ● Achiziții în perspectivă la F.C. Olt : Bîscă de la Tîrgu Jiu și Constantinescu de la Automatica. ● Foarte bine se descurcă Electrica Titu (divizia C) de cînd îi are ca antrenor pe ex-progresistul Viorel Popescu. Electrica a efectuat, recent, un turneu în Bulgaria. ● Mircea Lucescu și Constantin Oțet n-au căzut încă de acord asupra modului în care lotul național și Universitatea Craiova (care dă 8—9 jucători lotului) își vor organiza pregătirile de iarnă. Ovinia noastră (și nu numai a noastră) e că pregătirile ar trebui să se desfășoare în comun, Craiova avînd să aibă o primă sesiune de primăvară (2 martie, la Kaiserslautern, în Cupa U.E.F.A.). E în interesul fotbalului românesc ca ambițiile personale să dispară. ● Se dă ca sigură plecarea antrenorului Nicolae Lupescu de la Șoimii Sibiu la Gloria Buzău. În locul lui, la Sibiu, ar urma să treacă ex-brașoveanul Nicolae Pescaru. ● Antrenor nou și la Azotul Slobozia : fostul internațional Gheorghe Ene (de la Precizia Săcele). ● Politehnica Timișoara a înlăturat transferul lui Surenghin, fost la Tehnometal. ● După un stagiu (promițător) la Rapid, Adrian Georgescu a revenit la Sportul studențesc. ● Internaționalul piteștean Turcu a optat pentru Steaua, dar legitimarea lui e încă în discuție. Clubul din Ghencea e dispus să cedeze 2—3 jucători în schimbul lui Turcu. Între aceștia, Rațea și Dorel Zamfir. ● Dumitriu III a plecat de la Botoșani (unde va juca Ciornoavă), trecînd la Rapid II I.C.P.B. Fratele său, Nichi, a comentat cu umor această venire : „Dacă nea Tinel (n.n. Valentin Stănescu) și cu mine nu vom reuși promovarea Rapidului în A, bag mîna în foc că Tiți (Dumitriu III) ne va lua locul !" ● După ce a făcut tot ce-a fost omenește posibil, Gloria Buzău s-a văzut silită să „divorțeze" de năbădăiosul Smarandache. Firu va juca (dacă va juca) la Metalul Buzău. ● Deși nou promovată în C, Zimbrul Siret asoiră la promovare, succesele acestei formații datorîndu-se, în primul rînd, priceperii antrenorului Robert Cosmoc, cîndva la echipa națională ! Nume noi la Zimbrul : Barboșelu, Butnaru și Petrescu, toți de la C.S.M. Suceava. ● Nicolae Soare (fiul comentatorului radio) va evolua, din primăvară, la Politehnica Iași. La Buzău, el a stat mai mult pe tuse. ● Bata Mare l-a cedat pe Sabău Minerului din Baia Sprie. ● Antrenor nou și la Metalurgistul Cugir : fostul jucător și președinte al lui F.C. Argeș, Barbu. ● Cu toate că a obținut bune rezultate cu Oțelul Galați, Traian Ivănescu a semnat, zilele trecute, pentru Tehnometal (divizia C). Motivul : apropierea de casă. Navetismul nu mai e la modă. ● O veste de ultimă oră (încă neconfirmată) : Suciu de la „U" Cluj-Napoca la Steaua ? Discuțiile sînt în toi.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA

Flacăra Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nitescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 . Secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Bîrlădeanu, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, George Cușnarencu, Elena Ghera, Vasile Mănecan, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE — 17 60 10 interior 25 50 , Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

ANUL XXXII — Nr. 2 (1451) — vineri, 14 ianuarie 1983

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

„Limba românească e la sine acasă o impărătească bogată..."

Mihai Eminescu

RITMUL ECONOMIEI — CA O BĂTAIE DE INIMĂ

Dacă ar fi să ne ghidăm după cunoscuta zicală potrivit căreia ziua bună se cunoaște de dimineață, am avea, acum, la scurgerea a nici 15 zile din noul an, destule motive să credem că vom finaliza cu bine activitatea economică și în cel de-al treilea an al cincinalului.

Am început această activitate avînd o bază solidă de plecare dată de ceea ce am edificat în primii doi ani ai celui de-al 7-lea cincinal. Și nu realizările cantitative le-aș situa acum pe primul plan, deși, ele își au însemnătatea lor, ci acumulările de esență care conferă modernitate și dinamism economiei naționale. În acești ani am realizat o mai bună corelare între ramuri și o mai eficientă structurare a economiei naționale. Au fost finalizate multe din investițiile începute anterior și s-a acționat pentru scurtarea duratei de execuție a celorlalte. A crescut astfel și s-a modernizat zestrea economică a țării. Dispunem azi, așa cum s-a apreciat la Conferința Națională a partidului, de o industrie puternică, modernă în stare să rezolve orice problemă care privește echiparea economiei naționale la nivelul tehnicii mondiale. A început acțiunea, de mai amplă perspectivă, de tipizare a produselor și s-au stabilit norme, mai bine fundamentate, de consum de materiale, de combustibil, de energie. S-au pus bazele activității de recuperare, recondiționare și refolosire a materialelor și energiei, care devine tot mai importantă în asigurarea echilibrului material al planului. Ne-am întors apoi mai hotărît fața spre resursele noastre interne, veștejind mentalitățile, nu o dată atît de păguboase, de a ne procura totul din afară. Chiar dacă aceasta a determinat o oarecare încetinire a ritmului de înaintare. Ritmuri mai încete s-au înregistrat și în multe alte țări, care nu și-au propus asemenea obiective, și sînt destule state în care activitatea productivă, sub influența agravării crizei generale, chiar a scăzut. A fost încheiată îmbunătățirea prețurilor de producție, o acțiune deosebit de importantă, care a permis aplicarea mai riguroasă și mai eficientă a principiilor noului mecanism economico-financiar, al autogestiunii și autoconducerii muncitorești. Orice întreprindere, indiferent de sectorul de activitate, poate desfășura acum o activitate rentabilă care să se încheie cu beneficii, cointeresînd în mai mare măsură producătorii bunurilor materiale în rezultatele economico-financiare.

De prisos să arătăm cît de mult se scontează, în realizarea prevederilor planului pe 1983, pe efectele pozitive ale acestor acumulări. Trebuie relevat, în schimb, că activitatea unităților economice în primele două săptămîni, prezentînd însemnele unui bun demaraj economic, ne oferă suficiente argumente pentru a putea afirma că aceste acumulări încep să-și facă simțite influențele încă de pe acum. Li se alătură activitatea desfășurată cu pasiune, tenacitate și abnegație în toate unitățile economice. Vești din întreaga țară conturează acum la început de an tabloul reconfortant al unei activități viguroase, dinamice.

(Continuare în pagina 2)

VASILE BARAC ■

CUVÎNT ÎNAINTE LA O ANCHETĂ

Trimit spre tipar de la Sighet acest text (în pagina 21) care arată **existența abuzului într-o formă nouă** (abuzul bazat pe legile noastre morale, pe care și le anexează caricaturizat) și **existența conștiinței oamenilor simpli.**

ADRIAN PĂUNESCU ■

CONVOCATORUL

Această femeie care dă știre întregului sat a mers o zi întreagă, ca-ntr-o poveste, anunțînd la toate răscrucile drumului prin toba sa că, a doua zi, la Reghin, va fi mare adunare mare unde sînt invitați cei mai renumiți crescători de animale din zona numită Fițcău. O adunare, spunea, în care toți să se sfătuiască cum pot da țării mai mult lapte, mai multă carne și brînză. De acolo, nu putea să lipsească Mihai Șagău, unul dintre cei mai vestiți crescători de animale din zonă. Lui și familiei sale, revista „Flacăra" îi dedică un amplu fotoreportaj în paginile 12—13.

Din sumar:

- **O inepuizabilă resursă economică : NATURA PATRIEI ! —** (p. 6)
- Noua frontieră a sufletului uman : **EMINESCU CEL DE TOATE ZILELE** — (p. 9)
- **EMINESCU, SPIRIT TUTELAR AL VERBULUI ROMÂNESC —** (p. 10)
- **Profesorul Neagu : un bisturiu de aur, o inimă dăruită oamenilor** — (p. 17)

Moisei, ianuarie 1983

Casa martirilor

În Maramureșul istoric a nins bogat. Un ger paletic a făcut ca ramurile arborilor să tremure în aer ca o dantelărie de promoroacă albă. Un alb ireal, de colind. Încă nu s-au stins bine ecourile colindelor pe Iza și pe Mara. Spre Moisei drumurile sînt pline, în această duminică, de oameni îmbrăcați sărbătorește : bărbați frumoși, cu fața aprinsă de ger, în gube albe și purtînd căciuli negre, femei cu fote roșii și negre, cu basmale înflorate ținînd în brațe „coconi" și „cocoane" în privirile cărora s-a stins toată uimirea lumii. E o zi de legendă. Moiseenii comemorează astăzi jertfa fără de egal a martirilor sacrificați în ultimele zile de război, amintind de masacrele de la Oradour, Lidice ,Guernica sau Marzabotto. Cine nu cunoaște astăzi destinul tragic al acestei așezări de oameni pașnici ale căror case au fost incendiate, din răzbunare, de către hortiști la retragerea lor întunecată din istorie ? Cei care s-au întors în sat la cîteva zile după masacru au găsit casele fu-

(Continuare în pagina 2)

ADRIAN DOHOTARU ■

Boala lui Marek a fost învinsă

Un vaccin românesc preîntîmpină și combate cancerul aviar

Pe șoseaua de centură din nordul Capitalei (pe care automobiliștii o parcurg o dată pe an și atunci neapărat în drumul lor spre litoral), în apropiere de comuna Voluntari, în mijlocul unui cring de salcîmi, funcționează de aproape zece ani o unitate sanitară de o factură deosebită : **Centrul de cercetări și biopreparate pentru păsări și animale mici.** Directorul, Ionel Victor Pătrașcu, un uriaș blînd și de un optimism debordant, ține să ne asigure dealtfel de la bun început că ceea ce vom vedea reprezintă o unitate de cercetare și producție unică în România și una dintre puținele de acest fel din lume. În această situație, continuă interlocutorul nostru, nu e de mirare că specialiști din Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, U.R.S.S. și Turcia au prezentat de curînd propunerea „de a ne cumpăra cu totul". Este vorba, cu alte cuvinte, de înființarea în aceste țări a unor unități similare cu cea din România, sau ceea ce presupune cumpărarea licenței românești, achiziționarea utilajelor fabricate în țara noastră, cumpărarea de produse biologice și asigurarea de către cer-

(Continuare în pagina 7)

LIVIU TIMBUS ■

Moisei, ianuarie 1983 —

CASA MARTIRILOR

(Urmare din pag. 1)

megind și vetrele aruncate în aer cu grenade. Morții din Moisei au fost oameni ca toți ceilalți din Transilvania îndurerată și sfîșiată, de diplomația criminală de la Viena. Aveau numele cele mai curate și mai comune din lume. Ai zice că numele lor sînt nume comune, nu nume proprii, nume de oameni care nu au visat să devină eroi, care nu s-au visat comemorați peste moarte : Gheorghe, Ștefan, Ion, Alexandru, Mihai, Vasile, Simion, Iacob și din nou Ștefan, Ion, Gheorghe, Alexandru, Simion, Iacob. Au fost condamnați la moarte pentru că au refuzat să lupte împotriva propriilor lor frați. Nu au fost singurii jertfiți în acele zile de pulbere și de scrum. Mulți dintre moiseeni au fost trimiși în lagăre de muncă forțată, deportați în Germania, împușcați ca dezertori dintr-o armată somnambulă. Mulți dintre ei nu au nici măcar un mormînt. Nu se știe unde au fost îngropați în lumea largă. Alții au murit departe pe fronturile de vest, după întoarcerea armelor, prin munții Tatra, și locuitorii acelor sate și comune de la ora Europei centrale le pun din cînd în cînd flori pe morminte și îi comemorează ca pe niște eliberatori. Cei douăzeci și nouă de martiri de la Moisei au murit înghesuiți în două case de pe malul Izei, împușcați prin ferestre și sfîrtecați cu grenade, într-un carnagiu sinistru, lăsînd în urma lor douăzeci și două de văduve și nouăzeci și cinci de orfani : Între timp familiile lor s-au răspîndit prin lume, fiii și fiicele lor au la rîndul lor nepoți care s-au înmulțit prin strănepoți luminînd țara cu destinul lor limpede, pașnic. Ei sînt monumentul cel mai frumos și mai trainic, semnul cel mai frumos al trecerii martirilor prin viață.

Ei bine, iată-i, în strania duminică de iarnă a acestui an venind la Moisei să-și comemoreze părinții, frații, soții, bunicii și străbunicii, perindîndu-se prin locurile supliciului lor, ștergîndu-și lacrimile curate și gemînd înăuntrul lor cu aducere aminte sau cu discreție și ploșnele, în acest loc al ținerii de minte și al neiertării pentru fărădelegile războiului. Întîlnirea lor la Moisei, întîlnirea acestor oameni

Vasile Peteanu, unicul supraviețuitor al masacrului din 14 octombrie 1944

veniți de pe Iza, de pe Mara, de pe Mureș și de pe Tîrnave, de la zeci și sute de kilometri distanță, a avut solemnitatea unei balade. Mai înainte s-au adunat în sala mare a căminului cultural poditit cu flori și covoare, cu ștergare și portrete de eroi, au rememorat împrejurările asasinatului dureros, au așezat jertfa martirilor lor în timp și spațiu în vecinătatea mariilor așezări de cenușă și de sînge ale istoriei celui de al doilea război mondial și, cu capetele descoperite, au păstrat un moment de reculegere în amintirea lor. Cu această ocazie au dat citire numelor tuturor celor jertfiți și tuturor celor lăsați în urmă fără ocrotirea îmbrățișării lor și a vieții lor de taină. Era ca și cum ar fi fost strigați pe nume și ar fi răspuns prin fii, fiicele, prin nepoții și strănepoții lor. Printre oamenii întîlniți acolo la această comemorare s-a aflat singurul supraviețuitor al masacrului, țăranul Vasile Peteanu din comuna Palatca, județul Cluj. Unicul supraviețuitor. Omul care s-a ridicat din morți, de sub trupurile însingerate și sfărîmate ale tovarășilor săi de muncă forțată și de viață prin moarte și s-a retras, tîrîndu-se, rănit la tîmplă și la picioare, pînă sus în munți și în păduri unde se aflau femeile și copiii din Moisei, ca întotdeauna în vremuri de restriște. Oamenii îin minte cum l-au spălat și l-au tratat cu zeamă de ierburi, cum l-au redat vieții ca să fie martor evenimentelor groaznice ale acelui sfîrșit de octombrie însîngerat. Acest bărbat bătrîn, cu ochii vii, ageri, cu părul cărunt și fața brăzdată de riduri a fost martorul de preț al tuturor reconstituirilor, el i-a recunoscut, după fotografii, pe martiri și a relatat lumii adevărul despre Moisei.

Adunarea a avut solemnitatea ei. Momentul de preț al întîlnirii lor de duminică l-a constituit inaugurarea **casei martirilor**, chiar în casa în care au fost mitraliați, prin ferestre, țăranii de la Moisei. Casa e renovată, evident. Ea nu mai poartă semnele focului. Dar înăuntrul ei se află sub sticlă ultimele lor obiecte : un briceag, o linguriță de gamelă, scheletul unui revolver vechi de pe vremea primei conflagrații, o curea, un instrument de bărbierit, un portțigaret, o cămașă cu broderie țărănească, acte personale, cărți de identitate, medalii din primul război mondial, adeverințe, cărți poștale, unele purtînd data de expediere cu o zi sau două înainte de masacru și care încep astfel: *„Dragă mamă, veți ști că pînă la facerea cărții mă aflu sănătos, care sănătate îți doresc și dumitale și la George și la copii și"*... sau: *„Floare dragă și copii, aflați despre mine Vasile și tatăl vostru că sînt bine și sănătos, care sănătate vă doresc și vouă..."* Cărți poștale scrise cu creion chimic înmuiat pe buze și așternut stîngaci pe hîrtie cu degete și mîini de oameni care sfărîmau piatra pentru fortificații în creier de munte. În urma lor, au rămas cîte cinci sau zece copii, care s-au amestecat cu milioanele de orfani ai lumii lăsați moștenire umanității de acest ultim război al nefericirii noastre. Din piatră ciopli și din marmură îi s-a durat monumentul de la Moisei de către sculptorul Vida Geza din Maramureș, așezat într-un pantheon al eroilor.

Interior din „Casa Martirilor" cu portretele eroilor de la Moisei

Casa martirilor se află alături, peste drum, modestă, cu o inscripție care atrage atenția, aproape de șosea, demnă de a fi vizitată de toți oamenii din lumea aceasta care nu mai vrea război, spre aducere aminte și spre reculegere în numele viitorului. Primii care au semnat în *cartea de onoare* a muzeului au fost, desigur, frații, surorile ,fiii și fiicele, nepoții și strănepoții celor dispăruți atît de tragic în octombrie 1944.

Se lasă seara la Moisei și zăpada se întunecă peste case. Ulițele sînt pline de oameni în haine de sărbătoare. Trec rar mașini spre Sighet sau spre Borșa. Familiile celor dispăruți de mult se reîntorc pe la casele lor pe Mureș, pe Tîrnave sau mai aproape pe Mara și pe Iza. Cîțiva oameni de suflet merită admirați de noi toți pentru acest muzeu și pentru această întîlnire rară. Ei sînt primarul comunei Vasile Coman, vicepreședintele Consiliului comunei, tot Vasile Coman, profesorul de școală generală Gheorghe Coman (care împreună cu elevii săi au mers pe urmele urmașilor celor uciși mișelește la Moisei și au reconstituit o adevărată istorie prin mărturii a masacrului), directorul muzeului județean Ioan Igna, organizatorul direct al muzeului, adică al casei memoriale, muzeograful Gheorghe Robescu și mulți alții pe care această cronică nu-i poate consemna.

Și astfel se încheie un eveniment care plasează Moiseiul printre așezările unice în lume care închină eroilor săi un cimitir, un pantheon și o casă a aducerii aminte, pentru eternitate, a chipurilor, numelor și lucrurilor de pe urmă ale martirilor noștri.

Adunarea comemorativă din sala Casei de cultură din Moisei din 11 ianuarie 1983

Moisei, 11 ianuarie 1983. Cîteva din rudele apropiate ale martirilor în fața casei memoriale

Ritmul economiei — ca o bătaie de inimă

(Urmare din pag. 1)

Se afirmă că 1983 reprezintă o etapă deosebit de importantă, unele cadre nesfiindu-se s-o califice ca hotărîtoare pentru înfăptuirea obiectivelor celui de-al 7-lea plan cincinal. Aceasta și explică atenția deosebită ce se acordă **îndeplinirii ritmice, zi de zi,** a acestor obiective. Bătălia pentru ritmicitate devine astfel principala caracteristică a momentului. Sînt prea importante sarcinile acestui an pentru a ne mai putea permite întîrzieri în îndeplinirea lor. Iar experiența multor unități demonstrează că nerealizările de acum într-un domeniu sau altul, cu întregul cortegiu de dereglări pe care-l declanșează, sînt greu, dacă nu imposibil de recuperat în perioadele următoare.

Dar ce conferă anului 1983 caracterul de an hotărîtor pentru înfăptuirea obiectivelor trasate de Congresul al XII-lea pentru actualul cincinal ?

În anul 1983 trebuie să asigurăm din resursele interne peste 90 la sută din necesarul de combustibil și energie, etapă absolut obligatorie pentru îndeplinirea obiectivului strategic ca, încă din anul 1985, să acoperim în întregime din resursele interne întregul consum de energie primară, să realizăm independența energetică.

În 1983 va trebui să accentuăm ritmurile de creștere economică, atît în industrie cît și în agricultură, condiție obligatorie pentru asigurarea trecerii țării într-un nou stadiu de dezvoltare. O creștere ale cărei premise trebuie să le aflăm în potențialul și resursele existente, folosindu-le mai deplin și cu mai multă pricepere. De aceea îndeplinirea programelor adoptate de Conferința Națională a partidului — care pun accentul pe dezvoltarea bazei energetice și de materii prime autohtone, pe valorificarea ei superioară, pe reducerea consumurilor și a cheltuielilor materiale, pe dezvoltarea și modernizarea în continuare a producției agricole, pe creșterea productivității muncii și lărgirea considerabilă a activității de comerț exterior — capătă o însemnătate de prim ordin.

În sfîrșit, în 1983 urmează să fie făcuți pași mai hotărîți pentru așezarea întregii activități economico-sociale pe principiile autoconducerii și autogestiunii cu perfecționarea noului mecanism economic, astfel încît nici un produs să nu fie nerentabil, întreaga producție să fie eficientă.

Sînt cîteva elemente care conferă anului 1983 un loc deosebit în preocuparea susținută zi de zi pentru îndeplinirea lui. Preocupare care va fi puternic stimulată prin participarea cu părți sociale a oamenilor muncii la proprietatea întreprinderii prin legarea mai strînsă a veniturilor acestora de rezultatele obținute.

Înalt și vibrant omagiu adus tovarășei ELENA CEAUȘESCU

Pictură de LAZĂR IACOB

de naștere a tovarășei membru al Comitetului l Comitetului Central al ilist Român, prim vice- Guvernului Republicii ia, militant de frunte al cit om de știință, savant ial, a constituit o sărbă- egul nostru popor. Cu ost exprimate tovarășei cele mai alese senti- și prețuire, sincere și ări, împreună cu urarea pliniri, de sănătate, viață icire.

mnității care a avut loc P.C.R., în scrisoarea Co- ic Executiv al C.C. al exprimîndu-se gîndurile uturor cetățenilor patriei l omagiu al întregii țări Ceaușescu, care, alături olae Ceaușescu, conducă- artidului și statului nos- l își aduce o contribuție ătate la elaborarea și în- tă a politicii interne și ului și statului, la trans- ră în viață a hotărîrilor resul al XII-lea și de ală a P.C.R., la dezvol- a economiei naționale, ului și afirmarea știin- ești erea bunăstării ma- a poporului, la întă- și suveranității pa- ei pe culmi tot mai înal- civilizație, la promovarea ei și colaborării între toate nii. „Partidul, poporul — se scrisoarea menționată — dau o deosebită apreciere înaltelor dumneavoastră calități de militant revoluționar, pleiar afirmate încă din anii tinereții, cînd v-ați situat, alături de cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în primele rînduri ale luptei pentru cauza clasei muncitoare și a poporului român, pentru libertate națională și socială, pentru victoria socialismului și comunismului. Întregul partid și popor, toți fii patriei, fără deosebire de naționalitate, prețuiesc activitatea strălucită pe care o desfășurați pe tărîmul cercetării științifice, contribuția de excepțională însemnătate pe care o aduceți nemijlocit ca om de știință și savant de renume mondial, în fruntea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, la progresul și înflorirea continuă a științei și culturii noastre socialiste, la promovarea susținută în toate domeniile construcției socialiste din patria noastră a cuceririlor revoluției tehnico-științifice moderne". Scrisoarea exprimă, de asemenea, bucuria provocată de ecoul de răsunet mondial al prodigioasei activități a tovarășei Elena Ceaușescu, strîns îmbinată cu însemnata contribuție pe care remarcabilul om de știință român o aduce la unirea forțelor științifice și culturale din întreaga lume, pentru ca minunatele înfăptuiri ale geniului uman să nu mai fie puse în slujba războiului și a distrugerii, ci să servească exclusiv progresului și civilizației popoarelor, înfăptuirii deziderateloe întregii umanități de a trăi într-o lume a păcii și bunăstării, a înțelegerii și colaborării pe planeta noastră.

Aceleași sentimente de înaltă prețuire și profund respect au fost exprimate tovarășei Elena Ceaușescu și în numeroasele telegrame și scrisori de felicitare sosite de pe întreg cuprinsul țării. Semnatarii acestor calde mesaje au urat tovarășei Elena Ceaușescu, remarcabil om politic și de stat, strălucit om de știință, savant de renume mondial, soție și mamă care întruchipează în mod strălucit virtuțile tradiționale ale femeii române, ani mulți și fericiți, sănătate, viață lungă și noi împliniri, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, spre binele și fericirea întregului nostru popor, pentru continua înflorire a patriei noastre libere și independente. Telegramele și scrisorile de felicitare dau glas deosebitei admirații, stimei și recunoștinței pe care întreaga noastră națiune le poartă tovarășei Elena Ceaușescu pentru neobosita activitate pusă în slujba patriei, pentru cauza celor mulți, pentru înfăptuirea idealurilor de libertate socială și națională ale poporului român, cărula i-a dedicat și îi dedică întreaga viață și putere de muncă, pentru înfăptuirea celei mai drepte și mai umane orînduiri pe străvechile meleaguri românești. În același timp, mesajele sînt străbătute de prețuirea deosebită pe care poporul român o dă contribuției de excepțională valoare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu la dezvoltarea și modernizarea cercetării științifice din țara noastră, a științei în general, la fundamentarea, elaborarea și trasducerea în viață a programelor naționale de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, ce au făcut obiectul importantelor documente adoptate de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională a partidului.

Dată de referință în calendarul solar și în cel sufletesc al tuturor oamenilor muncii din țara noastră, aniversarea zilei de naștere a tovarășei Elena Ceaușescu a dat prilejul poporului nostru să-și exprime din toată inima bucuria și recunoștința pentru tot ceea ce remarcabilul conducător de partid și de stat, ilustrul savant a făcut și face pentru prosperarea țării și să-i ureze sănătate și putere de muncă spre binele științei și culturii românești, pentru progresul multilateral al patriei noastre socialiste, pentru promovarea în lume a ideilor păcii, progresului și înțelegerii între popoare.

ION CODRU ■

În acest număr reproduceri după lucrările pictoriței ELISABETA DOROBAȚ

Renașterea satului românesc

Ramură prioritară a unei economii socialiste a belșugului, agricultura s-a aflat și la recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român în centrul atenției permanente și neobosite pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă modernizării ei tehnice și economice, îmbunătățirii condițiilor de autoaprovizionare a populației la nivelul cerințelor unei alimentații raționale, creșterii bunăstării, îmbogățirii prin muncă a țăranului român. Este meritul unanim recunoscut al tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi desprins pentru fiecare etapă de dezvoltare a agriculturii verigа cea mai importantă, accentuînd funcția prioritară a agriculturii, prin care aceasta își poate spori contribuția la dezvoltarea României socialiste. O asemenea funcție în momentul de față constă în sporirea puternică a producției agricole, în făurirea unei agriculturi a belșugului, pentru ca în felul acesta să se asigure nu numai consumul intern, ci și extinderea exporturilor de produse agricole, în vederea obținerii mijloacelor valutare necesare importului de materii prime și materiale cerute de dezvoltarea economiei naționale. Crearea unei agriculturi a belșugului este impusă de faptul că, după cum nu putem consuma mai mult decît producem, tot așa nu putem exporta mai mult decît realizăm peste cerințele înfăptuirii programului de autoaprovizionare.

Or, agricultura a fost totdeauna „aurul verde" al României, care a stat la baza relațiilor comerciale cu multe state ale lumii, atît dezvoltate, cît și în curs de dezvoltare. Actuala criză alimentară mondială, amplificată de criza energetică, în condițiile în care România trebuie să importe o bună parte din materiile prime pentru dezvoltarea industriei sale — ca bază a păstrării și întăririi independenței sale economice — sporește nu numai cerințele ei și posibilitățile de orientare mai fermă spre export a agriculturii, ale cărei produse, fie cerealiere, fie animaliere, au căutare în toată lumea. Desigur că, dată fiind structura de astăzi a economiei românești, nu mai putem ajunge la locul ocupat în trecut de agricultură în ansamblul exportului țării. Dar chiar și ținînd cont de acest lucru, trebuie subliniat că actuala stare de lucruri este complet nesatisfăcătoare. Astfel, în 1980, agricultura — ramură în care lucrează 29,4 la sută din populația ocupată a țării, care a primit 12,9 la sută din investiții și a produs 13,3 la sută din produsul social și 14,1 la sută din venitul național — a furnizat numai 12 la sută din exportul brut al țării (inclusiv produsele alimentare prelucrate).

Avînd aceasta în vedere, hotărîrile Conferinței Naționale a partidului prevăd o serie de măsuri cu acțiune puternică și imediată — ele se reflectă în Planul de dezvoltare social-economică pe anul 1983 — asupra capacității de producție a agriculturii. Dintre aceste multiple măsuri aș menționa numai pe cele referitoare la volumul, ponderea și orientarea investițiilor în agricultură pe anul 1983. Cele 38,4 miliarde lei, constituind nu mai puțin de 15,9 la sută din volumul total al investițiilor, reprezintă o serioasă opțiune pentru accelerarea procesului de intensificare a agriculturii, care însă obligă la sporirea randamentelor prin utilizarea economică a investițiilor și, ca atare, la creșterea disponibilităților pentru export, armonizînd astfel aparenta contradicție dintre necesitățile autoaprovizionării cu alimente și cele ale exportului de produse agricole. Orientarea investițiilor spre obiective care dau rezultate mai eficiente și în termen mai scurt (lucrări de desecări, de combatere a eroziunii solului, lucrări agroameliorative de amendare a pajiștilor naturale etc.). Se creează astfel premisele obiective de a obține un spor mai mare de producție la aceeași unitate de investiții.

Rezerve mari de valorificare a posibilităților de creare a unei agriculturi a belșugului, subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la încheierea Conferinței Naționale, se află în gospodăriile personale ale membrilor cooperatori, care dispun de însemnate resurse de producție — forță de muncă și construcții productive — pentru creșterea și îngrășarea unui număr sporit de animale de economicitate ridicată. Aceasta presupune găsirea unor forme mai elastice de integrare a gospodăriei personale a țăranului cooperator în producția pentru piață, în care scop se impune o conlucrare cu gospodăria obștească a cooperativei agricole. Un domeniu absolut necesar al acestei cooperări îl constituie producerea de furaje și utilizarea acestora în concordanță cu interesele întregii noastre economii la nivelul capacităților de producție ale celor peste 3 milioane de gospodării personale. În felul acesta, se va putea ajunge la situația ca fiecare din aceste gospodării să fie în măsură de a crește cel puțin o vacă cu lapte, un număr nelimitat de porci, oi, păsări, asigurînd autoaprovizionarea deplină a mediului sătesc, desfăcînd cantități sporite pe piața țărănească și contribuind la alimentarea fondului central de produse agricole al statului destinate exportului. Desigur că soluții pot fi multe și diferite. Printre altele se poate lua în considerație și o corelație mai strînsă între necesitățile de producție ale gospodăriilor personale ale țăranilor, în scopul ca ele să producă tot mai mult, atît pentru autoaprovizionare, cît și pentru fondul central, pentru piață, pentru export, pe de o parte, și mărimea lotului personal, pe de alta. În același scop, se poate lua, de asemenea, în considerație și valorificarea de către țărani a unor terenuri slab productive, scoase practic din circuitul agricol și care necesită ameliorări.

O agricultură a belșugului, așa cum o concepe secretarul general al partidului, poate fi făcută numai cu țărani înstăriți, în „satul cu oameni frumoși". Este clar că bunăstarea se realizează prin creșterea veniturilor țărănimii, prin aplicarea cu fermitate a principiului cointeresării materiale care — în concepția partidului nostru — nu limitează veniturile obținute prin muncă nici unui cetățean al patriei, inclusiv țăranului. Fără îndoială că perfecționarea în continuare a pîrghiilor acestei politici va contribui la participarea mai largă la muncă, la creșterea productivității muncii țăranului și a producției agricole, cu efecte benefice pentru întreaga suflare românească.

Prof. dr. OPREA PARPALĂ ■

Argumente la „socialismul belșugului"

A descoperi noi resurse,

Pusă cu fermitate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în istoricul Raport prezentat Conferinței Naționale, sarcina de a se acționa pentru „soluționarea unor probleme cu forțe proprii, reducînd astfel dependența față de importurile din străinătate" își dezvăluie, în actuala etapă, o însemnătate primordială, argumentată de nivelul înalt, de maturitatea economiei noastre, de capacitatea ei de a rezolva cu succes probleme dintre cele mai complexe, și, nu în ultimul rînd, de contextul economic mondial, de rigorile lui din ce în ce mai severe. „Nu am avut și nu avem, desigur, intenția — spunea, cu același prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu — să promovăm o politică economică autarhică, dar dorim să realizăm o dezvoltare pe baza unei colaborări egale, reciproc avantajoase, în același timp asigurînd posibilitatea economiei naționale să facă față oricăror situații ce s-ar ivi". Aceasta înseamnă, azi, mai mult ca oricînd, depistarea atentă, folosirea judicioasă, punerea în valoare la un grad tot mai înalt de eficiență a resurselor de care dispunem, a bazei proprii de materii prime și energetice, în primul rînd, înseamnă asumarea cu competență și cu înaltă conștiință a spiritului bunului gospodar, neostenit în a păstra și spori avuția de care dispune. Nu sîntem o țară săracă, dar resursele noastre, ca pretutindeni în lume, sînt limitate, modul în care le folosim fiind vital pentru viața noastră de azi și de mîine. Poposind, acum, la începutul noului an al cincinalului calității și al eficienței, în cîteva șantiere ale muncii și ale ideii, am căutat — transcriindu-le în paginile de față — fapte legate de realizarea acestui important obiectiv al prezentului și viitorului României noastre.

Munții noștri aur (dar și multe altele !) poartă

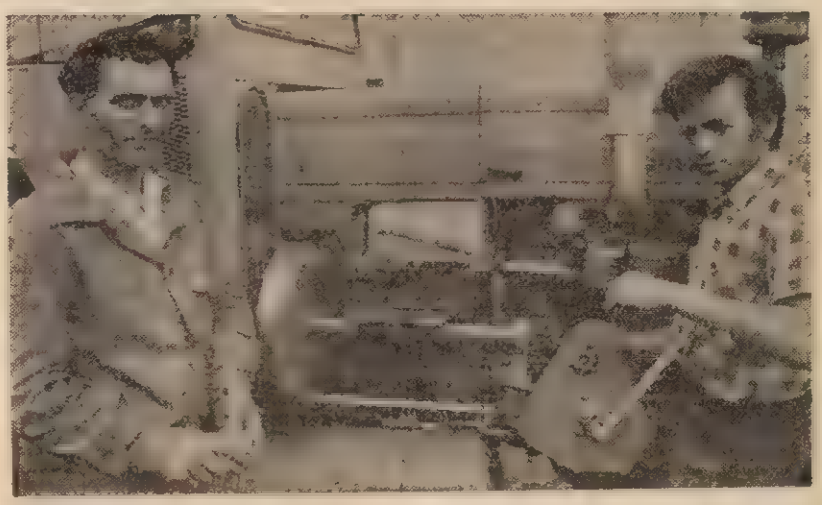

Memoria copiilor care am fost reține din vechi manuale de geografie imaginea spectaculoasă a craterelor extracției de cupru din America de Sud sau din inima Africii, fotografiate de la mari înălțimi, ca superlative ale efortului de a smulge pămîntului avuții sedimentate în ere geologice revolute. Asta în anii cînd îi fericeam pe alții de prea mult noroc și ne consolam cu vechiul și tărăgănatul cîntec moțesc **Munții noștri aur poartă,** născut în ținuturi sătule de sărăcie și de bătuta pe loc în apele vremii. De atunci, în Țara Moților s-au întors multe pagini de istorie. Dar parcă pagina ce se întoarce astăzi la Roșia Poieni rămîne fără egal. Chipul ei, fără doar și poate, merită să figureze în toate cărțile de geografie ale lumii. Clișeul ei fiind mult mai proaspăt.

Pentru Aurel Coroiu din Vidra, pentru Dionisie Guș din Albac sau pentru Ștefan Morar din Bucium Sașa, sub cerul liber al Apusenilor, deosebirea dintre noapte și zi s-a șters din obișnuință chiar din clipa cînd au părăsit îndeletnicirile lor ancestrale, îmbarcîndu-se pe unul din marile excavatoare mobilizate la Roșia Poeni. Și în preajma lor, cuvîntul mobilizare nu este un leagăn pentru iluzii. Nu numai oamenii, ci și mașinile se supun aici unei discipline caracteristice marilor întreprinderi umane, gesturilor de pionierat. Și pînă astăzi abia această grandioasă demonstrație de forțe umane și mecanice, de brațe cu vigoarea amplificată de pîrghii temeinic articulate, a izbutit să ne încredințeze deplin că amplă metamorfoză a peisajului de la Roșia Poeni nici nu s-ar fi putut concepe fără țara din spate, fără industria ei constructoare de mașini, fără cumulul ei de inteligență tehnică.

Din Roșia Poeni, spre miază-noapte, drumurile croite prin munți sînt drumuri deschise de geologi. Programul de valorificare integrală a bogățiilor din subsolul țării, de sporire a bazei proprii de materii prime și energetice, parte integrantă din programul partidului, a determinat aici nașterea unui șantier cu dimensiuni fără precedent, la capătul căruia, aproape de noi, combinatul cuprului va oferi locuitorilor nu numai locuri de muncă, ci și o largă fereastră deschisă spre tehnologiile viitorului. Aparenta răvășire de astăzi a peisajului își află punctul de convergență într-o ordine a lucrurilor cu măsurile cuprinse între rigoare și fertilitate. Și încă un adevăr parcă nu este de ocolit : puține dintre șantierele țării se află într-un acord atît de elocvent cu ambianța umană a înaltelor temperaturi. Descătușată, energia latentă a moților, stîrpe de oameni întreprinzători și curajoși, are azi spațiul optim de exprimare. Și chiar se exprimă, mutind munții.

Sînt vorbe care s-au mai rostit fără a avea întotdeauna acoperire, vorba fiind uneori mult mai sprintenă decît fapta, izbutind ascensiuni mai cutezătoare. La Roșia Poeni, totuși, cuvîntul urcă mai anevoie la înălțimile dăruirii omului. De la Curmătura la Ruginiș, în umbra virfului Virșii Mari, treapta spre cer devine treaptă spre miezul pămîntului. Zilele și nopțile curg în altă logică decît cea de acasă și Mihai Iosipovici din Abrud, Viorel Ignat din Mușca sau Ioan Selagea din Bistra au găsit întîi și întîi în propria lor inimă trepte în care să-și sprijine abnegația. În trecutul lor, viața s-a mai înnoit, nu o dată, fie printr-un copil nou, fie printr-o casă nouă, însă de data aceasta lumea lor se așază pe un pămînt nou, de necuprins doar prin ocolul pe tărmuri. Comparat cu dimensiunile Munților Apuseni, acest pămînt nou revendică statutul de continent. Și mai devreme sau mai tîrziu i se va găsi și un nume. Întrucît cel de astăzi parcă nu-l mai încape.

MIHAI PELIN ■

Cal... sau Pajură ?

Sînt șapte ani de cînd, doar apelînd la umor, niște prieteni de-ai mei au putut suporta prezența deloc agreabilă — în inventarul dormitorului — a dulapului. Indiferent cum l-ar fi plasat, pentru spațiul de cei 12 mp era mult prea mare. Pînă la urmă i-au sacrificat un întreg perete și i-au zis „Calul" — obiectul rămînind, în continuare, tot atît de incomod precum un cal în casă.

Între timp, lucrurile s-au mai schimbat ; cei care doresc pot găsi, în comerț, garnituri de dormitor la care dulapul este ceva mai scund și cu trei uși în loc de patru. Mai mult — trecînd, zilele acestea, pe la fabrica de mobilă din Giulești, am aflat că, în timp ce se pregătea o expoziție de profil, au fost urcate pe cîntar, pe rînd, toate tipurile noi de dulapuri, biblioteci sau fotolii. Acestea, reproiectate și redimensionate ca urmare a măsurilor întreprinse pentru realizarea programelor speciale de reducere a consumurilor materiale în domeniul industrializării lemnului, vor corespunde mai bine spațiului locuibil al apartamentelor ce se construiesc. Cea mai admirată în expoziție (de-altfel, deținătoarea premiului I) a fost biblioteca *Pajura*, un așa-zis „program modulat" conținînd nouă corpuri ce pot fi combinate într-un număr mare de biblioteci. *Pajura* poate fi înaltă sau scundă, poate fi bufet și bibliotecă în același timp, sau comodă și bibliotecă etc. Același „program modulat" folosit la biblioteca *Pajura* poate fi utilizat pentru diverse funcțiuni : cameră de zi, cameră de tineret, bibliotecă sau dormitor. O soluție constructivă economică, oferind în plus multiple posibilități de diferențiere a mobilierului prin ornamentație.

— Dar efortul pentru diminuarea consumurilor de masă lemnoasă nu va afecta calitatea mobilei ?

— Calitatea mobilei, deci a muncii întreprinderii noastre — ne spune ing. Andrei Menhardt, directorul întreprinderii — se va oglindi, tot timpul, în nivelurile a doi indicatori care, în final, nu ne vor da voie să producem mobilă de calitate slabă. O reducere substanțială a consumului de masă lemnoasă nu poate avea loc decît paralel cu realizarea producției marfă planificată și deci nu putem acționa doar într-o singură direcție.

— Și totuși, dacă ai casa goală, cumperi mobila care se găsește !

— Nu este chiar așa. Omul, dacă nu-i place, nu cumpără. Cumpărătorul exigent își zice : nu-i nimic, mai aștept un an ! Pentru noi însă, garnitura nevîndută în anul respectiv înseamnă pagubă sută la sută. Iată de ce avem interes să vindem tot ce producem. Cînd am reproiectat și redimensionat unele garnituri, am avut în vedere produse care să inspire încredere. Cu un cuvînt, să fie și frumoase, și utile.

— Practic, ce succese ați obținut în mai buna folosire a lemnului ?

— Reduceri substanțiale de masă lemnoasă — de 30—40 la sută — obținem, în special, la uși. Grosimea unei uși nu depinde deloc de rezistența pe care o are de suportat, așa că nu i se cere decît efortul de a rezista la propria-i greutate. Cu polițele de bibliotecă nu se întîmplă același lucru : lungimea și lățimea raftului determină o anumită grosime, la care nu se admit toleranțe. Lucrurile acestea începe să le simtă și cumpărătorul, deci nu mai putem păcăli pe nimeni... Calitatea e, cum s-ar spune, „la vedere". În condițiile actuale, cînd lemnul a devenit atît de prețios, nu putem risca să-l prăpădim pe mărfuri proaste, care nu se vînd !

ELENA GHERA ■

„Ideile acestea sînt ca o ploaie căzută la vreme"

Se zice că omul, cînd mănîncă, trebuie să fie liniștit, ca să-i tihnească mîncarea, dar nu s-ar crede că unii dintre mecanizatorii noștri au putut să se bucure de această liniște atunci cînd, la umbra tractorului sau a combinei, și-au întins și ei, la vremea prînzului, ceea ce nevestele au izbutit să le pună, de-ale mîncării, în servicte. Și aceasta nu numai pentru că motoarele tractoarelor au tot continuat să huruie ci și pentru că tocmai atunci s-a întîmplat să se iveacă și cîte vreun ziarist în ale cărui relatări despre campania agricolă de sezon și-au făcut loc, după aceea, oarecare cuvinte despre risipa de motorină. Uneori pe bună dreptate, alteori pe o dreptate care ar mai fi avut nevoie să lupte cu ea însăși pentru a deveni bună sau cinstită. Căci este un adevăr de neocolit ca și realitatea dură a pămîntului : dacă le-ar fi fost oprite, multor tractoare care nu sînt echipate cu baterii nu li s-ar mai fi putut porni după aceea motoarele și ele n-ar mai fi lucrat în partea a doua a zilei. Lipsa de baterii, mai bine zis numărul lor insuficient a dus la situația, care n-a bucurat pe nimeni, ca în incinta secției de mecanizare mai multe tractoare să fie pornite, dimineața, cu o singură baterie iar tractoriștii să fie nevoiți să țină motoarele în funcțiune pînă seara, chiar și pe timpul pauzei de masă. Economistul Ion Neamu, directorul S.M.A.-ului Miroși din județul Argeș, ne spune că într-o oră, cît durează pauza de masă și de odihnă a mecanizatorului, tractorul consumă 4 litri și jumătate de motorină, ceea ce înseamnă aproape 30 de lei. Aceste pierderi trebuie înmulțite desigur cu numărul tractoarelor, destul de mare, lipsite de baterii, și cu numărul zilelor cît ele lucrează pe parcursul anului. Dar dacă Ion Neamu nu pare în nici un fel neliniștit de amploarea și de gravitatea, la urma urmei, a acestei situații, explicația stă în faptul că, printre alte încercări meritorii datorate unor mecanizatori din țară, mai ales de la Galați și Craiova, soluția propusă de doi dintre muncitorii Centrului de reparații de la S.M.A. Miroși s-a arătat a fi deosebit de promițătoare. După cum ne încredința la rîndul lui inginerul Constantin Tămagă, director adjunct al Direcției agricole a județului Argeș, această soluție a reprezentat dealtfel obiectul unui brevet de invenții.

Într-una din zilele de pe la începutul verii trecute, un tractor echipat cu „dispozitiv inerțial de pornire" a fost adus la S.M.A. Mărăcineni, lîngă Pitești, unde a fost examinat pe îndelete de cîțiva specialiști de la Brașov și de la București. Am fost de față cînd cei doi mecanizatori, Gheorghe Pătrașcu și Gheorghe Ghiță, au tot oprit și-au tot pornit motorul tractorului, după cum li se cerea. Erau mîndri de isprava lor, iar Ion Neamu era mîndru că are în S.M.A.-ul pe care-l conduce asemenea oameni. Și toți trei erau în mod vădit emoționați să dea explicațiile care li se cereau de către cîțiva oameni importanți din minister, din institute de cercetare ori de la întreprinderea unde se fabrică tractoarele.

De atunci a trecut ceva timp, și nu fără folos. De la Ion Neamu aflăm, de curînd, că la S.M.A. Miroși a fost pusă în funcțiune o linie de montaj pentru astfel de dispozitive. Primele sute de exemplare au și fost montate și în scurt timp numărul lor urmează să ajungă la 5000. „Era nevoie într-adevăr, spune Gheorghe Pătrașcu, să încercăm să înlocuim sistemul electric convențional, acele baterii de acumulatori cu care aveam întotdeauna necazuri, fie cu întreținerea, fie cu calitatea lor, fie cu aprovizionarea. Acum se poate spune că am izbutit, iar mulțumirea noastră este cu atît mai mare cu cît, s-a văzut, ideea este de folos pentru agricultura întregii țări, ea fiind aplicabilă și la alte instalații agricole, de exemplu la motopompe. Dispozitivul se compune dintr-un amplificator de turație în două trepte cu roți dințate, acționat printr-o manivelă. Energia înmagazinată într-un volant este transferată la demarorul inerțial și, de aici, la volantul motorului". Celălalt inventator, Gheorghe Ghiță, adaugă la rîndu-i că printre calitățile acestui dispozitiv trebuie amintit și că el nu este dependent de condițiile climatice, îngăduind pornirea motoarelor indiferent de anotimp. Iar calcule care nu pierd din vedere faptul că dispozitivul acesta nu necesită scule în afara trusei obișnuite a tractorului și că el are o durată medie de exploatare de 12 ani, adică de șase ori mai mult decît o baterie, au condus la estimarea unei economii anuale, pentru județul Argeș, de 3 milioane lei. În sfîrșit, nu chiar fără o anume importanță apare și adevărul că, în felul acesta, tractoriștilor le va tihni mai mult decît pînă acum mîncarea pe care nevestele le-o pun în servicte, de cu dimineață, fiindcă nimeni nu va mai avea vreun motiv să-i întrebe de ce trosesc motorina în timpul pauzei de masă.

Toate acestea sînt, cum s-ar zice, una la mînă. A doua ar fi că în timp ce, din motivele arătate, unele tractoare chiar troseau motorina, altele nu funcționau deloc pentru că n-aveau motorină. Un tractor fără motorină fiind chiar mai puțin decît ceea ce poate să însemne un ceas cu cuc, fără cuc. Și dacă la Pitești s-a găsit o cale ca tractoarele să poată merge și fără motorină, desigur că vestea nu trebuie înțeleasă ca pe o descoperire a posibilități fantastice ca tractoarele să meargă cu nimic. „Experimentul tractor cu biogaz", ne spune conf. dr. inginer Vasile Dumitrescu de la Institutul de învățămînt superior din Pitești, a fost condus direct și finanțat de către Consiliul Național de Știință și Tehnologie. În urmă cu două luni, în noiembrie '82, cîteva tractoare de acest tip au lucrat pe terenul Stațiunii de cercetări agricole Albota, de lîngă Pitești. „Motoare care să funcționeze cu gaz metan au fost experimentate cu cîteva decenii în urmă, spune inginerul Vasile Dumitrescu. Iar biogazul, purificat și comprimat, are aceleași calități ca și metanul din subteran. Este vorba, de fapt, de o simplă adaptare a motoarelor existente și desigur că nu e lipsit de interes să adăugăm că în varianta actuală se poate trece foarte ușor de pe sistemul cu biogaz pe sistemul cu motorină, și invers. Operația este îndeajuns de simplă încît s-o poată executa orice mecanic agricol, fără asistență tehnică deosebită. La ora actuală, tractoarele sînt echipate cu cîte doi recipienți de cîte 50 litri, cu biogaz comprimat la 200 de atmosfere. Pentru aprovizionarea tractoarelor care vor funcționa cu acest combustibil se află, în diferite faze de execuție, instalații de producere a biogazului la Oarda, Bradu, Slobozia, Albota, Miroși, Teiu, Izvoru. În luna martie din acest an vor lucra în județul Argeș cel puțin 200 de tractoare cu biogaz. Sînt primii pași care ne îndreptățesc să spunem că, în cadrul eforturilor de asigurare a independenței energetice a țării, agricultura poate să-și aducă o contribuție mai însemnată".

Nu mai rămîne decît să-i dăm dreptate inginerului Matei Georgescu, director general al Direcției agricole a județului : „Ideile acestea sînt ca o ploaie căzută la vreme".

DUMITRU ELIADE ■

adică a-ți pune mintea la contribuție!

Cheia problemei: gîndire tehnică românească în loc de valută

La Centrul de cercetări pentru protecții anticorozive, lacuri și vopsele din București, centru aparținînd ICECHIM-ului, se muncește exact în direcția în care-o spune și numele, cu specificația că, odată pornind din laboratorul inginerului chimist, rețeta devine lege. Proiectul pentru fabricația unei locomotive se îmbunătățește de regulă în chiar procesul fabricării locomotivei, în vreme ce lacul de protecție dintr-o cutie de conserve de carne trebuie să se țină cu sfințenie de rețetă, orice inițiativă în tipicul producerii sale putîndu-i fi fatală. Un lac ce se alterează produce pagube mari, atît de mari încît valoarea ce se pierde prin lacul propriu-zis aproape că nici nu contează. Cîteva kilograme de lac — pus, cum se știe — într-o peliculă de ordinul autimilor de mm, în mii și zeci de mii de cutii de conserve — prăpădește, dacă nu-i de calitatea impusă de formulă, producția pe un timp bun a unei întreprinderi alimentare. Se deduc cîteva lucruri. Primul ar fi acela că în chimia anticorozivilor, a lacurilor și vopselelor, deși se lucrează cu cantități mici (materii prime, produse intermediare, produse finale), cercetătorul știe că riscurile și pagubele, în cazul unei rețete greșite ori greșit lucrate în fabricile de anticorozivi, lacuri și vopsele, nu pot fi decît foarte mari. Natura se pricepe să-l pună pe om în gardă : cantitățile de materii prime necesare unei rețete, odată intrată în proces industrial, nu-s niciodată prea mari, dar puținul costă de obicei atît de mult încît nu-ți rămîne decît să fii inteligent. Fiindcă inteligența, evident, e cea mai scumpă materie primă. Acestea fiind, cum s-ar zice, datele problemei, rezultă că pentru industria chimică e imperios necesar să se reducă la minimum importurile de materii prime. Un kg. de vopsea importată costă 4-5 dolari. Dacă importi o cantitate mică, 1 000 de tone de pildă, și tot trebuie să scoți din buzunar 5 milioane de dolari.

Tovarășul dr. ing. Constantin Robu, directorul centrului de cercetări amintit, ne lămurește că pe piață lacurile, anticorozivii, vopselele contează ca marfă cu un înaintat grad de prelucrare. În consecință, la noi, se acționează în două direcții. Se reduc drastic importurile, astfel ca în 1985 cantitatea de materie venind dinafară să fie sub 100 t, să se apropie, adică, de zero în procente, și se mărește exportul, atît cel direct — de vopsele, lacuri, anticorozivi — cît și cel indirect : mobilier cu finisajul respectiv, nave, mașini, utilaj chimic.

— Pînă prin '78, ne ocupam mai mult de mărirea numărului de sortimente și reducerea importului de materii intermediare, spune tovarășul director Constantin Robu, și mai puțin de reducerea importului de materii prime. Aveam, e drept, și sarcina aceasta, dar nu atît de categoric formulată ca în prezent. Se zice că nevoia e cel mai bun sfetnic. În unele privințe, nici noi nu credeam că puteam face atît de multe lucruri într-un răstimp atît de securt, de doi-trei ani. Iată, în ce privește produsele intermediare (rășinile sintetice, de exemplu, și din acestea rășinile alchidice, avînd ponderea cea mai mare), aveam, pînă în '78, vreo 40 de sortimente. În '25 de ani de cercetare, prin urmare, se realizaseră 40 de sortimente. Din 1978 incoace am mai realizat 40. În privința emailurilor auto am avut greutăți la introducerea în fabricație a unor rețete noi, dar, cînd s-au redus sever importurile la materii prime, totul a început să meargă bine și repede. Și fabricile de autoturisme au devenit mai interesate. Nu e preocupat de noi numai cercetătorul, ci și beneficiarul. În prezent, pe lista curentă de materii prime din import, ce trebuiau urgent înlocuite cu materii prime din țară ori cu produse intermediare fabricate în țară, o listă cu 74 de poziții, mai sînt în curs de rezolvare finală doar cîteva poziții. Avem o listă mai cuprinzătoare pentru anii '83—'84, cînd, cum spuneam, ne vom apropia de zero procente importuri. Am alcătuit un grup de cercetare care se cheamă chiar așa „Materii prime", fiecare om din grup avînd spre prospectare și cunoaștere un număr precis de întreprinderi din țară. Ei au bătut toată țara, au întrebat „ce mai aveți nevoie ? ce vă putem da ? ce ne puteți da ?", și multe lucruri care păreau a fi rezolvate numai prin import se fac în țară. La Întreprinderea chimică Dudești, de exemplu, intră în fabricație instalația de eter glicol — cîteva sute de tone pe an, care altfel se importau. Am reconsiderat în detaliu toate cererile din țară și am ajuns la unele concluzii foarte raționale. Centrele de calcul, bunăoară, importau panglică pentru calculatoare. Nu mult, cîteva role sau zeci de role fiecare. Între timp, aceste centre de calcul s-au înmulțit. Socotind pe întreaga țară numărul rolelor importate, s-a trecut la producția lor internă și nouă ne-a revenit sarcina să punem la punct rețeta stratului de materie de pe panglică. În decembrie, s-au produs la Borzești primele șarje de alcool izopropilic, care se importa, deși se putea face cu o instalație de la Borzești, în pauzele lăsate la procesul de fabricație al altor produse. Pentru vopselele pe bază de alb, aveam aproape toate combinațiile posibile, și nu doar cu bioxid de titan. 50% din producția noastră de vopsea o reprezintă albul, iar bioxid de titan vom produce în țară abia în cincinalul următor. Renunțînd la o mare cantitate de bioxid de titan importată, au început să fie intens utilizate alte rețete. Marcajele rutiere se fac toate cu alb, deși e permis — în legislația internațională — și galbenul. Dar lumea s-a obișnuit cu albul și obișnuința a născut ideea că nu e îngăduit decît albul. Cum se poate vedea, fiecare punct din lista materiilor prime ce trebuie rezolvate nu prin import, ci pe plan intern, are o poveste și fiecare poveste ne oferă unele învățăminte, deseori paradoxale. Personal mă întreb de ce vopsim ușile și ferestrele cu alb și numai cu alb? Pe vremuri, țin minte că ușile se vopseau cu maro sau cu alte culori pastel. Noi am avut mai multe idei în direcția reducerii importurilor, dar cea mai de preț a fost ideea că trebuie procedat la o analiză serioasă a tuturor cerințelor de materii prime, nu doar a acelor socotite mai importante. Cheia problemei aceasta ar fi : gîndire tehnică românească în loc de valută.

TUDOR OCTAVIAN ■

Starea la zi a tufurilor vulcanice

Ne-am ocupat în mai multe rînduri de valorificarea acestei importante resurse economice spre care își îndreaptă privirile — în ultimele decenii — lumea întreagă. Și spre care le îndreptăm și noi, cu atît mai mult cu cît munții României dețin rezerve de tufuri vulcanice „uriașe, practic inepuizabile", după cum ne informează inginerul geolog Ștefan Felvinczi, unul dintre cei care le-a cercetat. Cu circa doi ani în urmă ne-am oprit pe larg asupra ariei vaste de utilizare — de la materiale de construcții la agricultură, chimie, industria alimentară, a medicamentelor, deci a sintezelor fine — spre care se aplecaseră specialiștii de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere din Cluj-Napoca, responsabil de realizarea programului național (coordonat de C.N.S.T.) în acest domeniu.

Revenim, așadar, la Cluj-Napoca — la această oră cînd nevoia de a acoperi din resurse interne cea mai mare parte a necesarului de materii prime este vitală pentru echilibrul economiei naționale — cu scopul de a constata în ce măsură — după doi ani — tufurile vulcanice își aduc aportul la economia națională. Altfel spus, s-a trecut ori nu de faza cercetării ? Răspunsul s-ar putea cristaliza în cîteva puncte :

● Cercetările geologice sînt încheiate, zăcămintele bine conturate, calculul de rezerve temeinic alcătuit, harta tufurilor definitivată. Concomitent s-au desfășurat și cele tehnologice, în paralel cu cele mai avansate cercetări ce au loc în țări avansate industrial și care dețin rezerve de asemenea zeoliți naturali, cum ar fi Japonia, S.U.A., Ungaria și altele. Sînt puse la punct tehnologii de extracție, în funcție de destinație, ca și tehnologii de utilizare. Este gata și un proiect de execuție „modular", cum i se spune, care poate fi adaptat pentru oricare exploatare ce s-ar putea deschide în țară. Prima fază-pilot, pentru microproducția institutului clujean este în curs de execuție și va intra în producție anul acesta, în zăcămîntul de la Mirșid, jud. Sălaj. S-ar putea începe exploatarea, ne spun specialiștii, și în alte locuri. „Totul e să existe beneficiari, pentru a se profila o întreprindere minieră, ori mai multe, pe exploatarea și furnizarea tufurilor, în funcție de destinație. Pînă nu cunoaștem necesarul de la beneficiari, nu poate nimeni să se hazardeze în realizarea unor asemenea investiții", ne spun, pe bună dreptate, geologul Felvinczi și cercetătorul Artimon Bărbat.

● Din circa 30 de domenii de valorificare în care s-au efectuat cercetări (și asupra cărora vom mai reveni), s-au finalizat pînă acum 17 tehnologii de aplicare, precum ne demonstrează, cu documentațiile și produsele în față, inginerul Artimon Bărbat din secția de cercetare-preparare, responsabil a multe dintre aceste teme de cercetare. Ne oprim la cîteva dintre cele neomologate ori neajunse încă în producție, deși ca valoare și ca aport economic ar impune toată atenția și graba celor interesați. Una ar fi **tehnologia pentru uscarea gazelor naturale** ce poate înlocui sitele moleculare, al căror preț de producție — prin ingredienții folosiți și tehnologia lor complicată — se ridică de la 35 000 la 60 000 lei tona. Tehnologia cu granule de tufuri ajunge doar la 200—300 lei tona. În plus, acestea au o capacitate mai mare de absorbție a umidității, realizează — cum se spune tehnic — un „punct de rouă" de minus 8 grade, în timp ce sitele moleculare ating numai minus 5 grade ; innobilate chimic (ceea ce n-ar ridica cu prea mult valoarea unei tone de granule de tuf, decît pînă la cel mult 8 000 lei), ele ar atinge un procent și mai bun. Deci, sînt superioare și calitativ. Ministerul Petrolului, în discuțiile de la C.N.S.T., a fost, inițial, foarte receptiv și, teoretic, mai este încă. Practic însă, nici una din întreprinderile sale productive, de exploatare a gazelor naturale, n-au trimis vreo comandă, fie și pentru o tonă de granule de tuf, nici una nu s-a arătat interesată să preia tehnologia propusă de specialiști.

● Dezinteresul față de utilizarea tufului — utilizare care ar aduce avantaje mai mult decît consistente, reducînd și o serie de importuri pe devize libere — e vădit mai ales de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. Deși, de un an de zile, ministerului respectiv i-au fost înaintate documentațiile cuvenite, ei nu s-a pronunțat nici pînă acum asupra lor, n-a omologat produsele în cauză. Este vorba de **suportul pentru condiționarea pesticidelor,** produs pe care îl importăm și la ora actuală. Este ignorată astfel munca serioasă, atentă, a unei întregi echipe de cercetare, formată, pe lîngă specialiștii de la Cluj-Napoca, și din cercetători de la „Sinteza"-Oradea și de la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea (ce aparține chiar Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare !). După ani de experimentări, de urmăriri cu ioturi-martori, de analize a diferitelor formule, preparatorii mineri au pus la dispoziție — printr-o tehnologie simplă și ieftină — un suport pentru pesticide ce asigură o înglobare perfectă a substanței active, asigură sănătatea solului și a mediului înconjurător. Dosarul zace însă, nu se știe prin ce dulap, sub cheile birocrației, la M.A.I.A.! La fel se întîmplă cu dosarul **tehnologiei pentru obținerea butașilor floricoli, de viță de vie, hamei, portaltoi și răsaduri,** pusă la punct în colaborare cu prof. univ. Leonida Calancea de la Institutul Agronomic clujean. Prin adaosul, într-o anumită cantitate și cu o anumită structură, în patul germinativ, de granule de tuf, prin aportul mineral al acestora (față de tufuri din alte țări, zeoliții naturali din țara noastră conțin și potasiu, atît de avantajos solului și culturilor), plantele cresc mult mai repede, mai viguroase, cu rezultate de-a dreptul spectaculoase cantitativ și calitativ. La struguri, de exemplu, crește cu procente importante cantitatea de zahăr și scade cea de acid. S-a constatat, de asemenea, că tuful poate înlocui — parțial — turba, care, se știe, este atît de scumpă. Foarte promițătoare se vestește și **tehnologia pentru adaosul în hrana animalelor,** finalizată în colaborare cu prof. dr. Virgil Hațiegan de la Facultatea de zootehnie a aceluiași institut agronomic. Prin adaosul de granule de tuf, cu o anume dimensiune și structură, în proporții de 3—5 la sută în compoziția hranei mieilor și a porcilor (ca și a păsărilor), s-au redus considerabil, grație acestei tehnologii, mortalitățile (la miei, înlesnind un amestec și o absorbție mai bună a urcei), s-a îmbunătățit starea de sănătate a animalelor prin evitarea bolilor intestinale, reducîndu-se în acest mod consumul de antibiotice, s-au obținut sporuri de producție de circa 5 la sută. Cercetările s-au efectuat și finalizat în cursul anilor 1980 și 1981, dar Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare tace încă asupra lor. Nici un răspuns, nici un punct de vedere!

„Dacă toate cele 17 teme de cercetare finalizate ar intra în producție — precizează inginerul Artimon Bărbat — producția de tuf ar putea depăși o jumătate de milion pe an, ceea ce ar reprezenta peste 1 miliard lei economii la scară națională". Avem nevoie, cît mai urgent nevoie, de acest miliard, și, ca atare, vom reveni și asupra celorlalte tehnologii și produse pe baza tufurilor vulcanice ale țării, puse la punct la Cluj-Napoca.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Averea din nisipuri

Unica stațiune științifică românească de cercetări pentru ameliorarea (citește : fertilizarea) nisipurilor se află în Sudul Doljului, lîngă Dunăre și lîngă gura Jiului, în marginea comunei Dăbuleni. După Fundulea, e cea mai mare stațiune a Academiei de științe agricole și silvice, călărind o moșie de peste 3 000 de hectare, rîndulită în 10 ferme, și, în cadrul Academiei, singura cu „profil complex", cercetînd și producînd de toate, de la grîu și porumb la viță de vie, de la cartofi la tomate și piersici, de la fîn la tutun, de la floarea soarelui la secară și soia etc. Directorul stațiunii, prof. univ. dr. ing. Petre Baniță, membru corespondent al Academiei de științe agricole, autor de savante studii despre chipul în care nisipul poate să concureze cernoziomul, dar și redutabil practician (se ocupă de fertilizarea siliciurilor din zonă de prin 1959, iar din 1965, de cînd s-a înființat stațiunea, îi e păstor), are înscrisă pe suflet ca și pe piele, pe pielea țărănește brăzdată de soarele și de vîntul Sudului, o întreagă istorie, deloc liniară și simplă, a transformării deșertului Dăbulenilor într-o oază de rod. Cei 20 și ceva de cercetători care-l înconjoară, cei mai mulți tineri, dar cei mai mulți doctori în științe, cu doctoratele luate de cînd trăiesc și muncesc aici, ramifică și îmbogățesc această istorie prin 20 și ceva de destine care și-au asumat pe cont propriu, cu inerentele riscuri ale eșecurilor, sarcina de a face agricultură temeinică și modernă într-un teritoriu unde urma vegetalelor, ca și cea a omului, se pierdeau pînă nu demult în capriciul stihiei.

Ne aflăm în inima a ceea ce s-a numit „Sahara oltenă", vast deșert (peste 200 000 de hectare !) de nisipuri zburătoare, acoperind orizonturile ca niște perpetue zăpezi aride, troieniri ale timpului geologic care aici, de cînd se știe, își continuă nestingherit lucrarea. Un platou întins, care curge în cline domoale (localnicii le zic „dealuri", dar de fapt sînt niște false dealuri, sînt dunele de nisip, construcții mobile ale naturii, teribile cînd se mișcă, mînate și despletite de vînturi peste cîmpie), dărîmate toamna de furtuni, calcinate vara de soarele cu intensități africane. Satele locului au un pronunțat caracter sudic. Aici e Sicilia sau Corsica noastră. Garduri de piatră, pereți albi puși de temelii de calcar, acoperișuri roșii de olane. Pomi puțini, corcoduși sau vișini, mulți salcîmi, plantați de oameni ca să oprească furtunile de nisip și expansiunea lacomă a acestuia. Cîndva, adică pe la sfîrșitul secolului trecut, se ajunsese, prin plantări succesive, la vreo 40 000 de hectare, alcătuind în epocă cel mai mare masiv de salcîmi de pe continent, baraj ferm în calea nisipului, totodată rai melifer și magnet al ploilor. Dar a intervenit în timpurile mai noi acea campanie, desigur nobilă în intenții, de „cucerire a noi pămînturi pentru agricultură", drept care mii și mii de hectare de salcîmi au căzut sub topoare (numai în Dăbuleni au fost defrișate peste 3 000 ha !), cu efecte dintre cele mai nefaste. Nisipurile, rămase fără străjeri, au reînceput să-și facă de cap, năoustindu-se peste semănături, apele au fugit în cer, lăcătul ploilor s-a închis, seceta a redevenit endemică. Mari lucrări de irigații și îmbunătățiri funciare, laolaltă cu vaste acțiuni de împăduriri, au mai stăvilit, în anii din urmă, acest proces, dar radicala cotitură în destinul acestor vaste pămînturi sterpe, așezate sub semnul efemerului, a fost opera stațiunii. Una din primele întreprinderi ale lucrătorilor de aici a fost „fixarea" și „modelarea" dunelor de nisip, a acestor sălbatice și nestatornice dune care s-au dovedit, sub lucrarea omului, soluri cu vii potențe germinative, prielnice practicării unei agriculturi intensive. Fiecare cercetător s-a dedicat unui domeniu, unei culturi, fiecare a luat pe seama sa o tehnologie, adică elaborarea unei „rețete" pentru înrodnicirea nisipurilor (și pînă azi au fost întocmite vreo 20 de astfel de „rețete", destinate principalelor plante acomodabile pe nisipuri), care, împreună cu asistența tehnică necesară, au fost oferite C.A.P.-urilor și I.A.S.-urilor din zonă. Astfel că, pe un teritoriu în care fermele stațiunii sînt doar nucleul, se văd azi, etalînd nu o dată o veritabilă abundență de roade, ba chiar și producții-record, plante pe care nisipul nu le-a văzut decît rareori, porumbul în primul rînd, dar și vița de vie (numai pe cele 800 ha ale stațiunii cresc vreo 1 000 de soiuri), și arborii fructiferi, și chiar finul, plantă cu gust de munte și de izvoare reci, aducînd muntele și izvorul în deșertul torid al Sudului oltenesc. Drept pentru care, pentru prima oară, au apărut pe-aici animalele, rase selecționate, înalt productive, care, le rîndu-le, fertilizează nisipurile, redîndu-i naturii ceea ce i s-a luat, sub o altă formă.

Deci și din nisip, dintr-un pumn de nisip, se poate scoate aur, dacă nu tot un pumn, măcar — zice profesorul Petre Baniță, — niște boabe în care să strălucească promisiunile viitorului. Nimic din ceea ce poate constitui o valoare, o posibilitate de a spori avuția pămîntului, nu trebuie ocolit de raza prospecției. Nici chiar bicisnicul fir de nisip, care, precum se vede, s-a arătat un bogat rezervor de daruri. Chemarea lansată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la tribuna Conferinței Naționale — de a se folosi chibzuit toate resursele, toate posibilitățile de care dispunem — capătă, și prin exemplul Dăbulenilor, argumentul infailibil al faptei. Secretarul general al partidului, continuă profesorul, a pus, iată, în fața agriculturii noastre sarcina de a se obține chiar din anul acesta, pe nu mai puțin de 500 000 de hectare, recolte de porumb de 20 000 kg la hectar. Stațiunea de la gura Jiului a ajuns sau a tins, și nu doar pe mărunte parcele, la producții de o asemenea altitudine. Este deci legitim ca între terenurile din Dolj desemnate pentru această ambițioasă experiență să fie și cele gospodărite sau tutelate de stațiune. Cercetătorii, la ceasul de față, pun la punct metodele și tehnologiile care să asigure înfăptuirea fără reproș a acestei sarcini.

Niște pămînturi altădată sterpe s-au ridicat — și se vor ridica tot mai mult — la prestigiul de aleasă grădină a țării. Nimic mai firesc : unde nasc oameni pasionați, nasc și valori ale noului.

ILIE PURCARU ■

O neîntrecută resursă de sănătate
O inepuizabilă resursă economică

NATURA PATRIEI!

„Autocritica" unui director de turism

— Stimate tovarăşe Matei Hulubei, sînteţi directorul Oficiului judeţean de turism din Suceava. Vă cunosc de ani de zile, dar niciodată n-am avut prilejul să stăm de vorbă, aşa mai pe îndelete. Ce-ar fi să-mi răspundeţi la cîteva întrebări pe care, mărturisesc, doresc să vi le pun de foarte multă vreme.

— O aştept pe prima.

— De cîţi ani răspundeţi de bunul mers al turismului în judeţul Suceava ?

— În '83 am intrat în cel de-al 23 an de activitate. Dacă ar fi să socotim altfel, mai am doar patru ani pînă la pensie.

— Spuneţi-mi, aşa ca un om al locului, om care cunoaşte, spunea cineva, toate tainele, să le zicem astfel, ale judeţului Suceava (zonă care la rîndul ei este una din cele mai mari din ţară şi în ceea ce priveşte turismul o plasează printre primele), care-i cel mai mare of, să-l numim aşa, al dumneavoastră.

— Propun, dacă îmi este permis, să pun şi eu o condiţie. Care este ea ? Să nu discutăm nimic, dar absolut nimic, despre mănăstiri. De ce ? S-a înrădăcinat, de ce să n-o spunem, ca atunci cînd se pronunţă : Bucovina — toată lumea să se gîndească la mănăstiri. Toată activitatea turismului din Bucovina graviteză în jurul lor. Dacă în momentul de faţă, ceea ce se cîştigă din turismul judeţului depăşeşte un milion de dolari, această sumă provine, fără nici un fel de discuţie, din vizitarea mănăstirilor. Dar, şi aici am avut să ajungem, prin valorificarea altor zone, cu un minim de investiţii, fără nici un fel de exagerare, se poate cîştiga cel puţin de două ori pe an. Fără nici un fel de glumă, aşa stau lucrurile.

— Cum ?

— M-aţi întrebat care-i of-ul cel mai mare al meu. Am să vă spun cîteva. Nu doresc să ies la pensie pînă nu se pun pe roate anumite lucruri care pot aduce bani, foarte mulţi bani, cu ceea ce există în Bucovina încă neexploatat suficient. Trebuie să facem, dacă vrem să cîştigăm, un turism care să se modeleze pe ceea ce se află în zona noastră, ferindu-ne de stas-uri şi şablonări. Turismul şi comerţul din Bucovina diferă de cele din Valea Prahovei şi de cele de pe litoral. Dar să trecem la probleme concrete. Am să vă pun o întrebare. Vă lăudaţi că, de bine de rău, cunoaşteţi Bucovina. Ei bine, ce ştiţi dumneavoastră despre Cacica. Nimic. Aşa-i ? Să ştiţi că salina de la Cacica, peste care s-a aşternut uitarea noastră, este una din cele mai spectaculoase din Europa. În urmă cu 80—100 de ani, pe lîngă faptul că la Cacica veneau foarte mulţi oameni la tratament, aici se organizau, în superbele galerii, cele mai spectaculoase reveliţoane şi baluri. Îmi pare rău că nu mai găsesc superbe vederi de epocă care oglindeau ceea ce v-am spus. Şi dacă mai adăugăm că salina se află în vecinătatea localităţii Solca cred că am spus totul. Solca are foarte multe particularităţi. În primul rînd apa. Poate de aceea berea de Solca care se fabrică fără întrerupere de peste o sută de ani n-a putut fi egalată de nici o altă fabrică.

— În Vatra Dornei locuieşte doctorul Radu Rey. A văzut, cu cîţiva ani în urmă, lumina tiparului, cartea scrisă de acesta : „Viitor în Carpaţi". Baza de plecare a multor idei din carte pornesc tocmai din Bucovina. Şi în foarte multe alte articole care au apărut ulterior se pedalează pe ideea turismului montan. Dar, încă foarte multe din aceste idei au rămas doar la stadiul de articole. De ce ? Hîrtiile se împotmolesc undeva, în judeţ sau în afara judeţului, pe la diferite ministere. Încă nu s-a făcut nimic legat de această idee. Concret despre ce este vorba ? În zona Dornelor sînt nenumărate gospodării ţărăneşti, cu tot confortul necesar, care ar putea fi incluse în circuitul turistic. Poate mulţi care au trecut pe aici au admirat frumoasele case din localităţile Ciocăneşti, Cîrlibaba, Dorna Arini şi Dorna Candreni. Şi fiindcă a venit vorba despre aceste locuri aş vrea să mai spun un lucru. Cred că am definitivat o mai veche idee. Este vorba de valorificarea Bistriţei Aurii, care să se facă sub două aspecte. În primul rînd, şi acest lucru va începe din vară, mă refer la turismul pe plute uitat de noi. Plimbările pe plute le vom începe în zona Cîrlibaba, Ciocăneşti pînă la Dorna.

— Foarte interesante lucruri.

— Fiindcă tot sîntem în zona Dornelor să vă spun cîteva lucruri legate de Iacobeni. Cîţi mai ştiu că aici, nu cu prea mult timp în urmă, se tratau multe boli de piele şi afecţiunile circulatorii. În această parte creşte o plantă care se numeşte arnică. Tratamentul prin băile de arnică era de foarte multe ori miraculos. Neglijenţa noastră, birocratismul a făcut să dispară şi aceste lucruri care stau la îndemîna oricui. Şi cînd ne gîndim că nu avem nevoie de alte minţi. Este aşa de uşor să redai vieţii ceea ce alţii dintr-o eroare au luat. Toate aceste fapte au existat. Trebuie doar o mică scînteie ca ele să renască din nou.

— Frumoase cuvinte.

— Mai am încă multe pe suflet. În această criză energetică prin care trece toată lumea de ce excursiile de la Suceava la Putna, pe o distanţă de peste 70 de kilometri, sînt făcute numai cu autocarul. Prin introducerea unei locomotive cu abur care foloseşte combustibil inferior cu nişte vagoane vechi şi amenajate se poate parcurge drumul pînă la Putna. Acolo, în tren, se poate servi masa specifică zonei noastre. Se poate chiar asculta un taraf cu muzică populară. Nu văd ce ne împiedică să facem acest lucru care la prima vedere stă la îndemîna oricui. Ei bine, din partea judeţului s-au făcut toate demersurile necesare. Dar de undeva, de la nu ştiu ce minister, mi s-a răspuns că nu sînt vagoane vechi. Şi atunci, pe bună dreptate, ne întrebăm : cum ele nu sînt în schimb zac prin gările Burduleni şi Iţcani. Şi problema se poate extinde. Cînd este iarnă, cu sănii trase de minunaţii cai de la herghelia din Rădăuţi, de la Putna se poate traversa muntele spre alte obiective turistice. Cînd este vară drumul poate fi parcurs cu ajutorul caravanelor. Din loc în loc se poate opri la cîte o stînă unde să se mănînce în străchini de lemn sau de ceramică de la Marginea, cu linguri de lemn, iar brînza să fie scoasă în faţa turiştilor din putini de brad. Totul să fie specific zonei, nealterat. Fiindcă una din maladiile, să le numesc aşa, ale turismului este plagiatul, adică să facem cum se face în alte părţi. Este o mentalitate greşită care nu poate sta la baza unui comerţ şi turism modern.

— Mai aveţi multe să-mi spuneţi ?

— Dacă mă pregăteam v-aş fi vorbit o zi întreagă. Un singur lucru doresc să vă mai spun. Nu se poate face turism decît într-un mediu natural curat. Altfel spus este vorba despre păstrarea intactă cu toate caracteristicile sale a naturii care defineşte chiar baza materială a turismului. Natura a fost şi trebuie să rămînă casa curată şi sănătoasă a ţării noastre. Trebuie să avem grijă cum o gospodărim, cum o exploatăm şi cum o lăsăm în dar generaţiilor care vin.

— Aţi încheiat, dealtfel şi cum aţi început, foarte frumos această discuţie. Revenind la ceea ce aţi spus mai înainte vă las timp să vă pregătiţi. Am impresia, şi cred că nu greşesc, discuţia noastră ar trebui să continue. Bucovina este şi trebuie să rămînă, prin ceea ce facem noi, una din marile zone turistice europene.

SORIN POSTOLACHE ■

O staţiune mică,
o bătălie mare:
Bachus sau Aesculap ?

Chiar dacă abia a ieşit în staţiune, orice om căutîndu-şi sănătatea află repede că „binecuvîntatele fîntîni de slatină ale Băltăţeştilor datează de secole, dar abia după 1800 se amenajează aici „feredee", adică fîntîni din care scoate apa sărată, foarte bună pentru tratamentul bolilor reumatismale. În 1839, dr. I. Chihac face prima analiză chimică la fîntînile Olga, Elena şi Gheorghe. În 1883, dr. Konya vindecă : „umflături de mîini, de picioare, rahitism şi patimi nervoase". La Paris, în 1900, şi la Bucureşti, în 1906, apele minerale de Băltăţeşti obţin medalii de aur... Apoi, revenind la 1982, urmează o adevărată... trezire la realitate.

Staţiunea balneoclimaterică Băltăţeşti, judeţul Neamţ, funcţionînd de peste 6 ani în subordinea întreprinderii judeţene pentru gospodărie comunală şi locativă (I.J.G.C.L.), este încă foarte departe de ceea ce a fost odată şi ceea ce promitea să devină, încă de acum 160 de ani ! Nu-i mai puţin adevărat că de o bună bucată de vreme staţiunea din comuna cu acelaşi nume, Băltăţeşti, a fost aproape complet neglijată, de apele sale miraculoase beneficiind numai cîţiva săteni cu dureri în oase. În 1978, ca să luăm un termen de comparaţie, sumele încasate pentru tratamente de sănătate se ridicau la 3,1 milioane lei însă, pe total, staţiunea acuza un deficit de 1 313 000 lei. Anul trecut, ca să rămînem în acelaşi perimetru financiar, încasările s-au cifrat la suma de 6,3 milioane lei, iar beneficiile la cam 160 000, situaţie care sugerează o mai bună organizare şi, desigur, o rentabilizare a activităţii. Directorul Dumitru Ştefan, om tînăr şi cu a doua facultate în curs de împlinire, conducînd o întreprindere ce se situează în fiecare an între locurile 2 şi 4 în întrecerea pe ţară, recunoaşte în cele din urmă că „normal şi logic ar fi ca Băltăţeştii să aparţină de O.J.T.", unitate desigur specializată pentru turism şi organizarea de cure de sănătate în staţiunile balneoclimaterice. Pentru I.J.G.C.L., staţiunea Băltăţeşti nu e în fapt decît un mic... accident organizatoric, în vreme ce pentru O.J.T. Neamţ ea ar deveni firmă, adevărată „monedă de schimb" între unitate şi celelalte oficii de turism din ţară. Se pare că acum cîţiva ani O.J.T.-ul a refuzat transferul staţiunii din depresiunea Ozana-Tobolişa în subordinea sa, dat fiind că i s-a impus şi preluarea agrementului pe lacul Bicaz, de care am pomenit. Astăzi însă, directorul adjunct Mihai Dabija avansează un răspuns pozitiv, socotind că s-ar crea astfel posibilitatea integrării staţiunii Băltăţeşti în circuitul turistic, în metodologia de lucru, unitară pe ţară, privind desfăşurarea activităţilor de turism intern şi internaţional. Ne-a mai vorbit directorul Dabija şi despre speranţa de valorificare a apelor termale de la Oglinzi, în apropiere de Tg. Neamţ, excelente din punct de vedere terapeutic, dar care ar putea deveni rentabile numai în perspectiva legării lor de o altă unitate economică. De ce nu Băltăţeştii ?!

Cu aceste date în minte, am plecat la Băltăţeşti, spre a vedea cu ochii noştri cum se desfăşoară activitatea staţiunii balneare. Acolo am fost puşi faţă în faţă în primul rînd cu o serie de nemulţumiri ale medicilor în legătură cu condiţiile în care lucrează, ca şi cele de tratament ale bolnavilor. Doctorul Dan Vlad Filimon, medic şef al staţiunii, cu care am discutat cu mult înainte, ne-a vorbit despre remedierile la care se angajase conducerea întreprinderii cu cîteva luni în urmă, dar care, pînă azi, n-au apucat să se vadă. De asemenea, despre modul de comportare al administratorului staţiunii, Vladimir Arnăutu, faţă de personalul retribuit şi chiar faţă de medici, stilul său de „proprietar" deplin asupra oamenilor şi al dotărilor. Ca să spunem lucrurilor pe nume, e limpede că Vladimir Arnăutu satisface din plin ceea ce-i cere întreprinderea tutelară, el a pus pe picioare o excelentă gospodărie-anexă, cu porci, cîteva vaci cu lapte, zarzavaturi şi fructe, din care se asigură o parte importantă a hranei pentru bolnavi. Mai mult decît atît, chiar în clădirea principală a staţiunii există un bufet, care vinde rachiu, ţuică, vin Zghihara şi alte asemenea... pentru creşterea rentabilităţii !

Într-un birou pe a cărui uşă scrie „Şef staţiune" îl cunoaştem pe Vladimir Arnăutu. Are ochii injectaţi, de om bolnav ori beţiv, şi vrea să ne convingă că medicul Dan Filimon este cel vinovat, fiindcă nu vrea să-l asculte, cere prea mult şi dă prea puţin, e bun specialist însă ca om... Pe birou, o carte de vizită: Mirii şi naşii vă mulţumesc pentru participare... Îl rugăm să ne explice de ce pe peretele uneia din sălile de mese stă scris cu litere aurite : 1972—1982. „A fost o sărbătorire de 10 ani, zice. Au venit cei de la „Volvatir", din Tg. Neamţ şi au aniversat primii zece ani de cînd există întreprinderea". Asemenea mese festive, aflăm, se desfăşoară curent cu aprobarea conducerii întreprinderii (pentru rentabilitate, nu-i aşa ?!), mesenilor creîndu-li-se avantajul unor preţuri de categoria a II-a şi fripturi din carne proaspătă, tăiată din porcii gospodăriei anexă. Cînd ne-am documentat urma să vină Revelionul şi odată cu el vreo 420 de turişti tocmai de la Brăila, care au chefuit pe măsură. Evident rentabilizarea activităţii. Numai că, să nu uităm nici un moment, la Băltăţeşti este vorba de o staţiune balneară pentru oameni bolnavi, cărora chefurile, chiar ale altora, nu le prea priesc ! Nu-i mai puţin adevărat că, pe timpul în care am vizitat staţiunea, ea era aproape goală, cîteva grupuri de tineri sportivi şi doar cîţiva bolnavi, lucru care vorbeşte de la sine despre lipsa de popularitate, de renume al Băltăţeştilor. Am răsfoit şi prin cartea de impresii. În general aprecieri bune şi foarte bune, pentru oameni ceea ce contează întîi şi întîi este eficienţa apelor minerale de tratament, dar sînt şi destule nemulţumiri, aşa cum întîlnim opinia Rozei Istrătescu, consemnată în septembrie anul trecut : „Curăţenia în camere lasă de dorit, nici cearceafurile nu erau schimbate şi timp de două săptămîni nu s-a trecut prin camere să se facă curăţenie. La bucătărie de asemenea curăţenia a fost sub orice critică. Bucătarul era „curat" ca un gunoier, îţi se făcea greaţă să mai mănînci. Nu se spălau vasele, punîndu-se cănile pentru ceai de seara, cînd erau folosite la cină ca pahare".

Dincolo chiar de toate acestea, rămîne limpede că situaţia în care se găseşte la ora de faţă staţiunea Băltăţeşti nu e una normală. Aşezămîntul de sănătate e mai curînd în postura copilului cu prea multe moaşe : primăria comunei remunerează personalul mediu sanitar şi are obligaţia de a asigura locuinţe pentru acesta, însă nu primeşte nici un beneficiu direct ; Direcţia sanitară judeţeană cheltuieşte bani pentru aparatura de specialitate, strict în avantajul I.J.G.C.L.-ului ; iar I.J.G.C.L.-ul are prea multe pe cap pentru a se mai ocupa şi de Băltăţeşti, pe care l-a lăsat în grija unui administrator bun la toate, mai puţin la sănătate. Sîntem siguri că, beneficiind de sprijinul direct al organelor judeţene de conducere, O.J.T. Neamţ ar putea îndrepta multe dintre lucrurile expuse aici.

DUMITRU GRAUR ■

Unul din zece, unul de zece!

La uşa cabinetului doctorului Jean Diaconu este totdeauna multă lume. O aduce aici dragostea lui pentru meserie şi puterea lui de a înţelege durerea pacienţilor. În 1962 a obţinut titlul de doctor în ştiinţe medicale, susţinînd o teză caracteristică preocupărilor sale, atît pentru cercetare, cît şi pentru practica de fiecare zi. Ştiindu-l un om foarte ocupat, l-am întrebat cînd îi mai rămîne timp pentru cercetare. Zilnic, consultă peste 40 pacienţi. Familia, firesc. Îl solicită. Şi am obţinut primul lui răspuns : „Sînt fiu de ţărani, dintr-o familie cu foarte mulţi copii şi de mic a trebuit să muncesc şi să mă obişnuiesc cu munca. Nu pot concepe o singură zi fără a fi preocupat de ceva".

— Sînteţi cel de-al şaptelea copil al clanului Diaconu. Cum mi-aţi mărturisit, debutul dv. în viaţă nu s-a desfăşurat sub semnul facilităţii...

— Este şi firesc ca acolo unde sînt mulţi copii, viaţa să fie mai dură, cu bucurii mai puţine. Eu am numai doi copii şi uneori sînt pur şi simplu zăpăcit de pretenţiile, întrebările sau nemulţumirile lor. Dar cînd sînt zece ?! Prin forţa împrejurărilor, ne-am supus unei discipline de un soi aparte. Fiecare avea locul şi rostul său în gospodărie, fiecare îşi asuma o parte distinctă a responsabilităţilor ei. Din păcate, acum, cînd fiecare şi-a întemeiat familia lui, ne regăsim tot mai rar laolaltă. Cert este că atunci cînd ajung la casa mea părintească, mă tentează din nou îndeletnicirile din copilărie.

— Părinţii dv. sînt nişte oameni fericiţi. Zece prunci, toţi în viaţă, toţi titraţi, toţi cu preocupări deosebite. Grijile copilăriei au rămas la urmă...

— Într-adevăr, părinţii mei ar putea trăi fără nici o grijă, o săptămînă la mine, o săptămînă la un frate sau la o soră a mea. Însă principiile lor s-au dovedit a fi altele. Nu se despart de gospodărie. Nici grijile lor de altădată nu au fost deosebit de mari : am fost toţi copii sănătoşi. La şcoală, nu le-am dat nici un fel de durere de cap. Toţi am fost premianţi, toţi am fost bursieri. Din acest motiv, în comuna Stejari din judeţul Gorj, clanul Diaconu constituia şi spaima, dar şi admiraţia celorlalte familii din sat. Premiile la şcoala primară ne-au revenit mereu nouă, încît nu o dată, cu prilejul serbărilor şcolare de la sfîrşitul anului, cîte unul se simţea îndreptăţit să cîrtească : nu se mai termină o dată cu şirul Diaconilor ?!...

— De ce aţi ales stomatologia ?

— Sîntem zece fraţi, cum aţi aflat, toţi titraţi. Şase au devenit medici, trei umani, trei veterinari. Sora noastră mai mare, Poltxenia, a fost prima care a pornit şi ne-a atras pe acest drum.

— Cînd a descoperit medicul Jean Diaconu periuţa de dinţi ?

— Foarte tîrziu, în liceu. Nu vreau să mă scuz, dar fiind cîţi eram şi periuţele de dinţi nefiind transmisibile, ca îmbrăcămintea de pildă, era o problemă să ni se cumpere zece periuţe de dinţi. Dar am crescut la ţară, bucurîndu-mă de o alimentaţie bogată în proteine şi vitamine. Şi, cu riscul de a repeta ce au spus şi alţii, vă asigur că a minca un măr după masă e mai eficient decît spălatul cu periuţa de dinţi.

— Mi-aţi mărturisit că nu v-a supărat niciodată dantura. După mine, durerea de dinţi este insuportabilă. O singură plombă să fi avut, aţi fi cunoscut şi dv. infernul şi diabolicul instrument de tortură numit freză dentară...

— Nu aveţi nici o grijă, realizez exact ce înseamnă durerea de dinţi, iar pe bolnavi îi cunosc şi după fizionomie. Şi, pentru a fi exacţi, să ştiţi că în mine că suprema durere este cea a colicilor renale...

— Într-un cabinet de stomatologie vin fel de fel de oameni. Nu există, probabil, pacient care să vină cu plăcere la dv. Vă aduceţi aminte şi de întîmplări mai nostime ?

— Mi-a fost dat să văd multe în viaţă, dar mă rezum la un caz tipic : pacientul intră timid în cabinet, ochii îi joacă în cap de durere şi teamă, îi fac o injecţie, însă el fuge, dă bir cu fugiţii, chiar înainte de intervenţie. Revine abia cînd efectul injecţiei s-a epuizat, se reaşază pe scaun şi suportă durerile, în condiţiile unei anestezii consumate, cu un stoicism demn de cauze mai bune. Te poţi oare supăra pe asemenea pacienţi ?

— Era o vreme cînd se purta implantul. Care vă este părerea în această problemă ?

— Dacă m-aţi fi întrebat acum cîţiva ani, răspunsul meu ar fi apărut ca un act de curaj. Acum se rezumă la o simplă constatare : la ora actuală, implantul şi-a dovedit ineficienţa, aşa că nu mai este cazul să vorbim despre el.

Cu alte cuvinte, medicul Jean Diaconu optează pentru o meserie bine făcută, aflată încă departe de a-şi fi epuizat posibilităţile şi resursele terapeutice pe terenul ei clasic. El propune mai multă rigoare şi o disciplină conşimţită în utilizarea virtuţilor ei, atît din partea stomatologilor, cît şi din partea pacienţilor.

DAN MIHAI ■

Constructorii de mașini, aproape de realizarea deplină a unei promisiuni mai vechi

Unelte mecanizate pentru gospodăria țăranului

Ne aflăm la Serviciul cercetări și asimilări de produse noi din Direcția tehnică a M.I.C.M. **Inginerul Constantin Ștefan**, șeful serviciului, în fața cu un dosar pe coperta căruia scrie : **„Nomenclatorul sistemului de unelte manuale și utilaje cu tracțiune manuală sau acționate de motoare mici, destinate gospodăriilor populației"**, ne prezintă realizările unității ministerului, în acest domeniu de activitate : „Apărut în decembrie '80, tocmai pentru a ieși în întîmpinarea nevoilor micilor producători, obiectivele pe care ni le-am propus sînt realizate. Putem spune chiar că am obținut mai mult decît ne-am propus, atît ca diversificare cît și ca număr de bucăți realizate. Utilaje care în urmă cu doi ani erau în faza de asimilare sînt la ora aceasta în fabricație curentă și putem raporta conducerii că problema uneltelor necesare micilor gospodării și îndeosebi cea a mecanizării lucrărilor mai importante este rezolvată. Unelte curente, pluguri, grape și cositoarele, atît cele cu tracțiune animală cît și motocositoarele, se fabrică în cantități care acoperă cererile populației. Am asigurat condițiile ca fabricația să satisfacă eventualele suplimentări generate de rolul din ce în ce mai mare care se acordă astăzi agriculturii din zonele de deal și munte din sectorul necooperativizat. Mult discutata problemă a caielelor și a potcoavelor a fost generată de carențe de organizare care au fost înlăturate".

Motocositoarea „Carpatina MP" se fabrică la Întreprinderea Metalica din București din anul 1970. Îi propunem tovarășului **Dumitru Rusu**, inginerul șef al întreprinderii, o discuție pe această temă.

— Tovarășe inginer șef, vă rugăm pentru început un scurt istoric.

— În anii '70—'73 nu am avut mai mult de 50 comenzi pe an. Începînd din anul 1979, cînd s-a rezolvat problema vînzării către sectorul particular, comenzile au început să crească vertiginos. În anii '81 și '82 am livrat 6 500 bucăți. În județele Caraș-Severin și Brașov s-au deplasat echipe ale întreprinderii care au făcut la fața locului demonstrații practice, au urmărit mașina în timpul exploatării. Aceste acțiuni au avut ca scop popularizarea mașinii.

— Cum ați făcut față creșterii mari a cererilor ?

— Ne-am reorganizat cu maximă operativitate. Ne-am utilat cu toate utilajele necesare fabricației, am efectuat spațiile trebuitoare fabricației, am organizat fluxul tehnologic încît să asigurăm o producție de 6 000 bucăți pe an. În anul care a trecut am livrat 5 100 bucăți. Mașina este foarte bună. O fabricăm, iată, de 12 ani și am reușit să formăm echipe de muncitori și tehnicieni de înaltă calificare.

— Service, reparații, piese de schimb ?

— Avem o echipă de service care se deplasează în toată țara în perioada anului de garanție. În cazul unor situații mai deosebite putem suplimenta echipa cu oameni de la fabricație. Pînă acum n-a fost cazul. La cele 6 500 bucăți livrate în ultimii doi ani nu am avut situații care să reclame astfel de măsuri. În privința reparațiilor curente se preconizează să fie efectuate de UCECOM. Pînă acum nu s-a ajuns la un rezultat în această privință. Piesele de schimb trebuie comandate tot prin cooperație. Am satisfăcut și aceste cereri, însă problema pieselor de schimb, după opinia mea, nu este definitiv rezolvată atîta timp cît în fiecare județ nu funcționează unități de reparații dotate cu piesele de schimb necesare și cu posibilitatea unei intervenții operative.

— Cîte motocositoare au fost livrate cooperației ?

— În anul 1982, din totalul de 5 100, 3 800 de bucăți. Restul, aproape în totalitate unităților M.A.I.A. Anumite județe cer foarte multe. Altele mai deloc. Caraș Severin a cerut peste o mie de bucăți, în timp ce Neamț, Botoșani, Brăila au motocositoare în stoc. Doljul a cerut 20 iar Drobeta-Turnu Severin 9 bucăți. Este vorba de reclamă, de optică.

— Să încercăm în limita spațiului să facem puțină reclamă acestor motocositoare.

— „Flacăra" a făcut în timp un bun serviciu motocositoarelor și profităm de această situație să-i mulțumim. Motocositoarea cu o viteză, cea pe care am livrat-o pînă acum, lucrează pe pante pînă la 35 de grade, are o productivitate de 0,3—0,4 hectare pe oră, adică într-o zi cosește 3,5—4 hectare. Consumul este de 2,2 litri benzină CO 75. Prețul de livrare de către Centrocoop este de 17 000 lei.

— Nu cumva e prea scumpă ?

— Beneficiul întreprinderii este minim. După informațiile mele plata unui cosaș este de 400 lei pe zi plus mîncare și băutură. Asta cînd îl găsești. Costul unui hectar ajunge la 1 500 lei. Motocositoarea cosește într-o zi 3—4 hectare. Prețul ei se amortizează în cîteva zile ! ! Datele pe care vi le-am dat se referă la motocositoarea cu o viteză. Începînd de anul acesta vom fabrica motocositoare cu două viteze care au față de tipul de pînă acum avantaje certe. Crește viteza de lucru de la 2,9 la 3,7 kilometri pe oră, ceea ce tradus în procente de productivitate înseamnă creșterea acesteia cu 30 la sută. Noul tip va avea o viteză de deplasare de 5,7 kilometri pe oră. Dacă raportăm consumul de benzină la productivitate, dacă facem o analiză de ansamblu rezultă și reducerea acestuia. Începînd chiar din trimestrul acesta vom putea livra către populație cîteva dispozitive ce se vor putea atașa atît la motocositoarele cumpărate pînă acum cît și la cele pe care le vom livra. Acest set de dispozitive vor acoperi, credem noi, toate nevoile de mecanizare ale unei gospodării individuale, va crește substanțial productivitatea muncii în sectorul necooperativizat și va rezolva în mare măsură problema forței de muncă.

— Despre ce dispozitive este vorba ?

— Dispozitivul de ascuțit cuțite a intrat în producția curentă. Are avantajul că se poate monta pe motocositoare și poate efectua ascuțirea în cîmp, prin mișcarea dată de motor. Plugul permite folosirea motocositoarei aproape pe întreaga durată a anului. Avem deja comenzi. Îi vom putea livra începînd cu trimestrul II. Instalația pentru stropit via și pomii va începe să fie livrată la sfîrșitul lunii martie. Ferăstrăul mecanic pentru debitat lemne, necesar mai ales pentru regiunile montane, poate fi de asemenea montat pe motocositoare. Freza are posibilitatea să mărunțească solul. Înlocuiește grăpatul.

Nivelatorul, un fel de lamă de buldozer, poate fi folosit la nivelarea terenului și la deszăpezit. Remorca are lungimea de 1,8, lățimea de 1,2 și înălțimea de 0,25 metri. Poate transporta o greutate de 200 kilograme cu o viteză de 3 kilometri pe oră. Prin aceste dispozitive anexă se pot acoperi, după cum credem că rezultă doar din simpla lor enumerare, mare parte din muncile grele și care necesită un consum mare de manoperă.

— Cum pot fi ele achiziționate ?

— Pot fi comandate de cooperație în aceleași condiții ca și motocositoarea. Sperăm că s-a renunțat la impunerea unor condiții suplimentare cooperatorilor sau țăranilor din sectorul particular.

— Am observat că Întreprinderea Metalica s-a interesat îndeaproape și de felul cum au pătruns motocositoarele în rîndul celor interesați. Ce greutăți ar mai putea apărea în exploatarea intensivă, eficientă a motocositoarelor ?

— Problema benzinei, după cîte știm noi, nu se pune. Posesorii de motocositoare sînt înregistrați și au asigurată cota de benzină.

Mulțumim tovarășului Dumitru Rusu și ne deplasăm la Grupul industrial pentru producția de mașini agricole, G.I.P.M.A., coordonat de Întreprinderea Semănătoarea. Iată ce ne spune **inginerul Victor Gaicu** de la Serviciul tehnic : „Avem ca sarcină realizarea unei cositori cu tracțiune animală. Va fi tractată de doi cai, va cosi brazde de un metru și jumătate și va putea fi folosită și pe dealuri cu terenuri ce prezintă denivelări ușoare. Este prevăzută cu un dispozitiv propriu de ascuțit cuțitele cu manevrare manuală, care permite operațiunea în cîmp. Stadiul cositoarei : realizarea prototipului de fabricație, finalizată cu seria zero. Ea va fi fabricată la Întreprinderea mecanică Băilești și va putea fi livrată începînd cu trimestrul III al acestui an".

După ce remarcăm grija organelor de resort de a asigura gospodăriile micilor producători cu unelte adecvate, cu o diversificare largă, să reținem unele aspecte ale experienței noastre în acest domeniu.

— Vîrsta motocositoarei „Carpatina MP" este de 12 ani. I-au trebuit 8 ani pentru a fi cunoscută și cerută de producători într-un număr mare, încît aportul ei să se facă cu adevărat resimțit. În unele județe ea este încă practic necunoscută. Ne gîndim la acele județe unde comenzile sînt de ordinul a 10—20 bucăți pe an. Este limpede că acolo ori nu s-a făcut o popularizare corespunzătoare a avantajelor ei ori nu s-au asigurat condiții normale de achiziționare.

— Problema reparațiilor curente și a pieselor de schimb nu este încă definitiv rezolvată. Cooperația trebuie să depună mai susținute eforturi de organizare a acestor acțiuni, mai ales că este în propriul ei interes. Cînd dai 20 000 de lei pe o sculă trebuie să ai convingerea că merge atunci cînd ai nevoie de ea.

— Prin dispozitivele anexă create de specialiștii de la Întreprinderea Metalica se vor rezolva multe din problemele cu care este astăzi confruntată gospodăria individuală. Aceste dispozitive trebuie să aibă un drum mai drept și deci mai scurt către gospodarul interesat să le folosească.

— Deși am înțeles din discuția purtată cu inginerul șef Dumitru Rusu că beneficiul întreprinderii este minim, celor dornici să achiziționeze astfel de utilaje este necesar să li se asigure facilități suplimentare. Plusul de producție vine după achiziționarea lor și nu înainte. Oricît am vrea noi altfel.

Ne găsim pe un drum bun, dar mai sînt de pus la punct unele măsuri organizatorice pentru ca eficiența tehnică dovedită a acestor utilaje să fie și cea reală.

OPREA GEORGESCU ■

Boala lui Marek a fost învinsă

(Urmare din pagina 1)

cetătorii centrului a asistenței de specialitate. Totul în valoare de 46 milioane lei.

Centrul de cercetări din comuna Voluntari are în principal două programe de lucru : producerea de vaccinuri destinate combaterii unor boli contagioase la mai multe specii de animale și cercetarea unor maladii specifice regnului animal. Vom vorbi în rîndurile ce urmează despre rezultatele prin care se recomandă aici munca specialistului, dar nu înainte de a propune cititorilor noștri o scurtă vizită în incinta acestui vast laborator medical.

Pe o suprafață de 18 hectare stau înșirate 18 pavilioane destinate cercetării și producerii de biopreparate. În șase din acestea se află montate un soi de izolatoare din oțel inoxidabil, în interiorul cărora își duc viața, într-o inconștiență lucrativă, mai multe sute de găini ce au rolul de a produce ouă libere de germeni patogeni transmisibili. De aceea cuvîntul de ordine aici îl constituie realizarea unei asepsii totale. Apa, aerul, furajele sînt complet sterile, iar necuvîntătoarele pot fi urmărite doar de la distanță prin niște hublouri. Recoltarea ouălor și eventualele tratamente se execută din exterior cu ajutorul unor mănuși speciale.

Pavilioanele din față sînt rezervate operațiilor de testare și control. Aici își numără zilele diferite specii de galinacee (găina, curca, gîsca, rața, bibilica), porumbelul, fazanul, precum și animale cu blană (vulpea, nurca, iepurele, nutria, cîinele de pază și de agrement și altele). Aceste condiții de izolare și asepsie au menirea de a feri animalele de îmbolnăviri accidentale și a le face astfel să răspundă numai la inoculările dirijate cu germeni patogeni.

În sfîrșit, în clădirea centrală se găsesc laboratoarele propriu-zise. Doctorul Pătrașcu ne roagă să notăm că centrul beneficiază de aparatură ultramodernă și că cele mai multe operații sînt computerizate.

Ei bine, n-am fi ajuns să cunoaștem toate acestea dacă în prealabil n-am fi aflat, prin mijlocirea Oficiului pentru invenții și Mărci, că doctorul Ionel Pătrășcu a brevetat o tehnologie originală pentru producerea unui vaccin împotriva bolii lui Marek, deci capabil de a combate limfomul malign la păsări. În fapt este primul vaccin antitumoral realizat în lume. Meritul aparține unor cercetători americani, dar doctorul Ionel Pătrașcu a descoperit o nouă tehnică de preparare și o clonă originală. Experimentele efectuate au demonstrat că puii vaccinați nu se mai îmbolnăvesc de cancer, vaccinul dovedindu-și eficiența într-o proporție de 92—100%. În prezent unitatea din Voluntari poate livra anual 30 milioane de doze de vaccin. S-a calculat de asemenea că economiile obținute pe această cale — deci prin salvarea de la moarte a unui mare număr de păsări — s-au cifrat într-un singur an la 200 milioane lei.

Realizarea vaccinului împotriva bolii lui Marek constituie o nouă speranță, pentru cercetarea oncologică în general. Experimente efectuate în străinătate, pe feline, maimuță și taurine sînt încurajatoare. Colectivul condus de doctorul Ionel Pătrașcu anunță la rîndu-i interesante rezultate dobîndite în combaterea cu ajutorul vaccinului a virusului de tip herpetic, declanșator al bolii canceroase în unele situații.

Centrului de la Voluntari îi revine de asemenea meritul elaborării unui set de diagnostic al leucozei bovine prin care afecțiunea poate fi identificată în numai cîteva zile, precum și realizarea unui vaccin pentru combaterea holerei și salmonelozei la păsări, a unei noi tehnici medicale pentru combaterea variolei și laringo-traheitei aviare.

Mai notăm în sfîrșit o importantă descoperire și care vine în fapt să răstoarne un principiu în microbiologie. Este vorba de refolosirea mediului pentru cultivat germeni. Noutatea constă în faptul că, pentru întîia oară, iar aceasta de la Pasteur și pînă în prezent, mediul de creștere al germenilor nu a mai fost aruncat ci refolosit, iar aceasta datorită unei tehnici de separare a germenilor, pusă la punct de specialiștii Centrului de cercetări de la Voluntari. În felul acesta mediul (în realitate o supă de carne, obținută din creier, cord și pulpă de la cele mai bune animale) poate fi refolosit în 3 cicluri sau ceea ce face ca producția să sporească de trei ori. Procedeul este în curs de brevetare, dar nu mai încape îndoială că economiile rezultate vor fi enorme dacă avem în vedere că acolo unde se produce vaccin pe cale industrială se folosesc pînă în prezent zeci de tone de supă de carne, iar acestea pentru un singur ciclu de producție.

Mai arătăm în încheiere că Centrul de cercetări și biopreparate pentru păsări și animale mici este o întreprindere cu circuit închis, ea asigurîndu-și singură materia primă fără a se aproviziona din exterior.

Toate acestea sînt rezultatele evidente și de răsunet ale unei constante și masive investiții de inteligență.

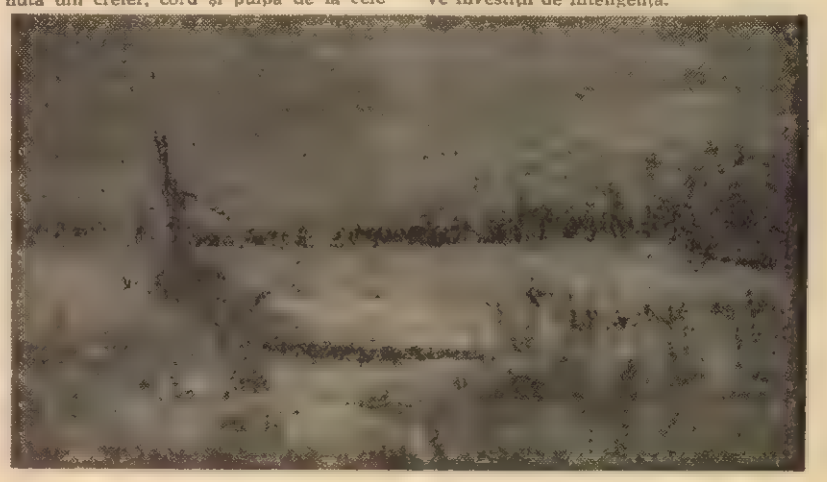

Pledoarie pentru probitate științifică și curaj

Adesea se spune și pe bună dreptate, că nu există manuale perfecte (poate sînt și excepții), adică manuale care să corespundă în întregime : din punct de vedere al nivelului de vîrstă al elevilor, să țină seama de nivelul de dezvoltare al domeniului, de conținutul celorlalte manuale din clasele precedente, să fie inteligibil, didactic și în același timp de un nivel științific corespunzător. Dar există manuale perfectibile.

Nu există nici autori care să nu fie receptivi atunci cînd este vorba de îmbunătățirea propriului manual, nu numai din dorința personală de a avea un manual apreciat dar în primul rînd responsabilitatea profesională și socială pentru instruirea și educarea elevilor țării trebuie să primeze permanent la un autor de manuale școlare.

Se mai știe că nu oricine poate să devină autor de manuale școlare. Din acest motiv M.E.I. inițiase cu ani în urmă concursuri pentru promovarea celor mai bune manuale, pe specialități și nivele de instruire. În această ordine de idei, considerăm că ar trebui acordată o mai mare atenție criticii științifice. Cu siguranță că dacă vom continua să „ne lăudăm noi între noi" nu vom realiza manuale mai bune. Un început promițător în această direcție, salutat cu toată încrederea de cadrele didactice, îl găsim în revista „Flacăra" (v. Flacăra, august 1982).

Ar fi nedrept să se înțeleagă de aici că nu există și manuale corespunzătoare. Desigur este meritul, în primul rînd, al autorilor dar și al redacției de specialitate din Editura didactică și pedagogică care prin efortul continuu al colectivului de profesori de acolo, manualele au căpătat permanent un plus de calitate.

Sînt oare și autori care nu știu că nu știu ?..

Există în rîndul cadrelor didactice care predau biologia la clasele liceale un sentiment de nemulțumire exprimat cu ocazia diferitelor întruniri (reciclare, gradul II, definitivat ș.a.) în legătură cu calitatea unor manuale, atît didactică cît și de conținut științific. Această nemulțumire a culminat cu apariția unui material critic în paginile revistei **Flacăra** (august, 1982) cu concursul mai multor profesori de biologie din Cluj-Napoca. Sînt analizate și apreciate manualele de biologie din învățămîntul general și liceal. O atenție deosebită i s-a acordat capitolului de genetică din manualul de clasa a XII-a. Se subliniază că în acest capitol „nu există lecție fără greșeli : text greșit, scheme greșite etc." (Flacăra, nr. 33, august, 1982).

S-au exprimat critici asemănătoare și cu alte ocazii. Aceste critici sînt de fapt binecunoscute profesorilor de biologie, chiar dacă nu s-au măsurat încă nici dimensiunile, nici frecvența lor ; unele dintre ele datează de foarte mult timp ; toată lumea vorbește despre acest capitol al manualului dar nimeni, pînă la articolul din **Flacăra**, nu a intervenit pentru a-l înlocui cu unul corespunzător.

Discuțiile purtate cu **prof. dr. docent Petre Raicu**, autorul principal, în particular sau în colective mai mari, în legătură cu articolul din Flacăra s-au soldat cu divagații sterile, subiective sau cu replici neacademice la adresa semnatarilor materialului. Ajunși aici considerăm că este necesar să facem cîteva precizări prealabile :

— improvizațiile în interpretările unor procese biologice, de care va fi vorba în continuare, au fost preluate ca atare de unii profesori numai pentru că purtau girul unui universitar ;

— erorile științifice binecunoscute profesorilor de biologie sînt corectate la predare de cei mai mulți profesori, dar elevii sînt sfătuiți să învețe și varianta greșită pentru că la examene (olimpiade, admitere ș.a.) baremul se face exclusiv după manual ;

— mai recent unele comisii de examene au stabilit prin consens ca elevul care scrie corect (deci nu respectă greșeala din carte) să nu fie penalizat ;

— capitolul de genetică analizat reflectă improvizație în loc de probitate științifică și o neglijență condamnabilă față de pregătirea științifică a elevilor țării.

Este adevărat că pe parcursul anilor i s-au făcut unele corecturi. Așa de pildă a fost scoasă schema „Ciclul de viață la plante și animale" din ediția 1980 și edițiile anterioare, în care autorul pretindea că feriga face flori. Tot din schema respectivă s-a transmis mai multor generații de elevi că în procesul fecundației ovulul se unește cu un microspor (v. edițiile 1978, 1979, 1980). S-a renunțat de asemenea și la alte inexactități, dar a menținut încă destule. Observațiile noastre se vor referi numai la cunoștințele de citologie și în general de botanică cu care operează obligatoriu genetica, întîlnite în capitolul de genetică al manualului de biologie clasa a XII-a, ultima revizie (1981).

Autorul principal al acestui capitol, cu numeroase publicații în țară și peste hotare (v. Magazin, 13 XI. 1982), lasă să se înțeleagă că atît la plante cît și la animale meioza se finalizează cu formarea gameților : „gameții formați după meioză"... (p. 18). Specificația urmează după un tabel cu numărul de cromozomi în celulele corpului (2n) la cîteva specii de plante și animale (tab. 1.2).

Una dintre cele mai neașteptate și paradoxale erori științifice este și cea cuprinsă în schema 1.6 (p. 19), de fapt ea reprezintă un „monument" de erori care violentează flagrant cunoștințele elementare de biologie. Să urmărim deci figura 1.6 : zigotul după părerea autorului este o celulă dikariotică (n+n), rezultată în urma fecundației. Acest tip de „zigot" se întîlnește atît la plante cît și la animale (schema este intitulată : alternanța fazelor 2n și n la plante și animale). Din acest „zigot" rezultă în urma cariogamiei celule diploide (2n). Mai reiese că sporii produși, în urma meiozei, din celula diploidă (la plante), fecundează gameții rezultați în urma meiozei, din celula diploidă, la animale (sau invers ?) și dau naștere unui zigot de asemenea dikariotic (n+n). Din acest „zigot" se formează, în urma cariogamiei, o celulă diploidă iar din aceasta, după meioză, 4 celule haploide.

Dacă „zigotul dikariotic" rezultă din contopirea unui spor cu un gamet (de la o plantă și de la un animal) atunci din acest zigot vor rezulta 4 celule haploide hibride, care se vor contopi din nou (două cîte două) în „zigoți dikariotici" și ciclul se reia. Cine s-ar putea încadra în acest ciclu de viață ? În orice caz nici plantele și nici animalele ! Surprinzător că la pagina 20 autorul constată că zigotul este de fapt diploid (2n). Constatarea este și inutilă și derutantă, pentru că elevii nu știu ce variantă trebuie să aleagă. Ne întrebăm cu uimire cui servește această crasă superficialitate și improvizație ?

După acest exemplu de „probitate" științifică am fi extrem de pretențioși să mai comentăm confuziile făcute între anterozoizi și spermatii (edițiile 1978, '79, '80 '81), între ovul și oosferă (p. 59), între granulele de polen și spermatii sau între fructe și semințe (aceleași ediții). Dar nu putem trece cu vederea peste formularea „astfel dacă în metafaza I a meiozei cromozomii omologi se asociază formînd bivalenți..." pentru că ea reflectă lacune nepermise despre un proces extraordinar de important cum este cel meiotic. După cum este bine stabilit, formarea bivalenților și fenomenul de crossing-over care îi urmează de obicei are loc în profaza I (în unele cazuri, chiar mai devreme) și nu în metafaza I, cum îi învață pe elevi edițiile 1978, '79, '80, '81 ale biologiei de clasa a XII-a și pe studenții facultăților de biologie **Genetica** de același autor (Editura didactică și pedagogică București, 1980, p. 66).

Cunoștințe inexacte sînt și cele de la pagina 20 (ed. 1981) și edițiile anterioare, după care „la mușchi haplofaza și diplofaza se succed cu regularitate avînd o durată aproximativ egală" sau cele după care metazoarele (animale pluricelulare) au stamine, pistil, grăuncioare de polen (schema 1.6). Dacă nu există se pot improviza : zigoți sau ovule prevăzute cu flageli (fig. 1.56, v. și Genetica 1980, p. 556), carbon 3-valent (p. 42), oxigen monovalent etc. Alte cunoștințe incomplete și eronate menținute în ediția revizuită se referă la definiția cariotipului (p. 21) unde se omite să se treacă un element esențial, numărul cromozomilor ; în loc de ridiche (**Raphanus sativus**) cum este corect, autorul preferă ridichi de lună care este de fapt **Raphanus sativus** var. **radicula**, în loc de **Sus scrofa domesticus**, folosește **Sus scrofa** etc.

Formulări ca cele de mai jos „la plantele cu flori diplofaza capătă preponderență, fiind reprezentată de întreg organismul" (p. 20), sau „la alge și la unele ciuperci inferioare în ciclul de viață predomină haplofaza, iar diplofaza este foarte scurtă și urmează după fecundație" (p. 19) sînt incomplete, neinteligibile și derutante. Se știe că la unele alge (**Derbesia, Laminaria** ș.a.) predomină diplofaza, la ascomicete predomină haplofaza, la bazidiomicete dikariofaza iar la mușchi predomină haplofaza.

Specificația „diplofaza urmează după fecundare" este absolut inutilă în schimb poate fi derutantă. Într-o oarecare măsură specificația amintită se apropie de una ușor hazlie „posedă un cromosom în minus" (p.22) sau „cloroplaste cu pigmentul verde" sau din unirea gameților masculi ce dețin cromosomul X cu gameți femeli, rezultă femele XY (fig. 1.21) etc.

Ne întrebăm pentru care motive încadrează virusurile la un loc cu organismele celulare procariote (p. 60, 68) împotriva normelor elementare ale sistemelor biologice, știut fiind că virusurile sînt acelulare ?

Vom încheia observațiile noastre sumare cu reproducerea unui paragraf neschimbat în 3 ediții succesive, pe care îl lăsăm spre comentare cititorilor după o comparație cu textul care explică același lucru din Genetica/1980, p. 385... „botanistul **C. Correns** a observat la planta **Mirabilis jalapa** apariția unor ramuri anormale cu frunzele de culoare galbenă sau pătate, avînd porțiuni verzi ce alternau cu cele galbene. La microscop s-a observat că în celulele frunzelor anormale lipsesc cloroplastele cu pigmentul verde. Făcînd polenizări între florile de pe ramurile normale și cele anormale s-a observat că descendenții semănau cu forma maternă și numai în cazul florilor materne de pe ramurile cu frunze pătate se producea o segregare, adică apăreau atît plante normale cît și anormale. Această segregare se datora faptului că frunzele pătate aveau atît celule cu cloroplaste cît și celule fără cloroplaste. Desigur că plantele care erau în totalitate galbene nu puteau realiza fotosinteza și ca urmare piereau de timpuriu. Transmiterea pe linie maternă a tipului de cloroplaste se poate explica prin faptul că grăunciorii de polen sînt lipsiți de primordii de cloroplaste, în timp ce sacul embrionar, și respectiv, în oosferă se află primordiile cloroplastelor. S-a constatat că și alte caractere se pot transmite pe linie maternă, știut fiind că ovulele sînt mai bogate în citoplasmă decît gameții masculi" (p. 58).

În țara noastră există numeroși specialiști, cadre didactice, cercetători, care chiar dacă nu au titluri sonore pot elabora în timp util un capitol de genetică corespunzător exigențelor actuale ale învățămîntului biologic liceal.

Autorii manualelor ar trebui să învețe să privească criticile care se fac în legătură cu manualele elaborate nu ca pe niște atacuri personale ci ca pe o contribuție reală, o îndatorire profesională adusă îmbunătățirii procesului de învățămînt.

Dorim ca materialul nostru să fie interpretat ca o pledoarie pentru probitate științifică, intransigență și curaj ; ca o pledoarie pentru responsabilitate profesională și cetățenească.

Conf. dr. MARIN ANDREI
Facultatea de biologie, București

A trece un prag

Reporterului, precum călătorului, îi șade bine cu drumul. De-a lungul drumurilor sale, îi stă bine să fie cît mai curios. Dar atunci cînd e cazul, așa cum ni s-a întîmplat nouă, acum cîteva zile la Năsăud, e bine să se lase și-n voia aducerilor aminte. Acum cîteva zile deci, la Năsăud, ne-am încumetat să trecem pragul unui veritabil templu al școlii românești, pragul fostei preparandii, al fostei Școli normale și-al fostului, pînă-n toamna anului școlar aflat în curs, Liceul pedagogic. Treceam, cu o adîncă emoție, pragul unei instituții școlare care în anul 1977 a sărbătorit venerabila vîrstă de 200 de ani. 200 de ani de învățămînt românesc pus în slujba satelor și comunelor năsăudene, așa cum au dovedit-o documentele vremii. „Năsăudul a fost centrul cultural care a purtat făclia înviorătoare a culturii românești și a sentimentului național în nord-estul Transilvaniei". Dar, în același timp, 200 de ani de învățămînt românesc pus și în slujba întregii țări, așa cum o confirmă aceleași documente ale vremii ; „Au venit în acea vreme (în anii 1924/1925, cînd directorul Școlii normale era renumitul pedagog Sandu Manoliu, n.n.) la Școala normală din Năsăud, să-și împlinească vocația de educatori și luminători ai neamului, elevi din toate colțurile țării, din Dolj, Gorj, Vîlcea, Prahova, Argeș, Ilfov, Bihor, Ialomița, Suceava, Maramureș, Satu Mare, moldoveni de peste Prut, Mureș, Cluj, Mehedinți ș.a.".

Credem că, din doar aceste două citate, extrase din referatele susținute cu prilejul sărbătoririi celor 200 de ani de activitate, cititorul își poate face el singur o idee clară asupra a ceea ce a fost, pentru învățămîntul românesc, îndelungata și fructuoasa existență a Școlii normale din Năsăud, școală al cărei prag îl treceam cu sentimentul că intrăm în teritoriul sacru al acelui glorios trecut care-n inimile noastre, ale tuturor, bate ca un clopot cu rezonanță profundă. Dar vacanța de iarnă fiind în toi, coridoarele erau pustii și reci, iar sălile de clasă erau închise. De pe pereții înalți, din tablourile de sfîrșit de an ne priveau doar sutele de ochi ai promoțiilor din ultimii 10—15 ani. Această ciudată întîlnire cu doar cîteva din promoțiile de educatori și învățători ce s-au format în spiritul sever și exigent și de înaltă ținută profesională al bătrînei Școli normale din Năsăud, ne-a îndemnat să-i căutăm, în Năsăud, pe cei ce le-au fost cîndva dascăli. Am întîlnit doar doi, pe profesorul de limbă română Octavian Rulean, fost director al Școlii între anii 1946—1950, pensionat acum 10 ani, și pe profesorul de pedagogie Vasile Vranău, pensionat în 1978, adică în urmă cu numai 5 ani. I-am mai fi putut întîlni și pe profesorii Eremia Burcezan, un renumit profesor de matematică, sau pe Grigore Marțian, ultimul director al fostului Liceu pedagogic din Năsăud, dar, cu toate eforturile noastre și ale interlocutorilor noștri, nu i-am găsit în acea zi.

„Dar, avea să ne declare profesorul Octavian Rulean, nu trebuie să ne supărăm prea mult că nu i-am găsit, întrucît eu și cu colegul meu, profesorul Vasile Vranău, vă asigurăm că ar fi fost la fel de surprinși și la fel de încîntați, adică plini de speranțe și ar fi dat glas acelorași gînduri care ne frămîntă, gînduri pe care, printr-o scrisoare comună, le-am trimis forurilor de resort din conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului".

„Să mă scuze colegul meu că-l întrerup, dar, ca să fim bine înțeleși încă de la bun început, voi da cîteva rînduri din acea scrisoare : **vă rugăm cu insistență a ne ajuta și sprijini în munca noastră și a părinților elevilor noștri de a readuce la Năsăud cele două clase, a IX și a X-a, care au fost trimise la Tîrgu Mureș, la o distanță de 170 kilometri, în vederea școlarizării lor pentru necesitățile de încadrare în învățămîntul primar și preșcolar din județul nostru, de unde au fost selecționați elevii claselor menționate. Precizăm că la Liceul pedagogic din Năsăud sînt școlarizate în continuare doar clasele a XI-a și a XII-a.** Este vorba, după cum bine înțelegeți, de încetarea activității Liceului pedagogic din orașul nostru, Acele tablouri cu promoțiile de absolvenți pe care le-ați văzut pe pereții școlii noastre se vor mai îmbogăți cu două tablouri și-atît".

„Este rîndul meu să-l întrerup pe colegul Vranău pentru a adăuga că soluționarea favorabilă a cererilor noastre ar duce la realizarea necesarului de cadre didactice calificate pentru învățămîntul primar și preșcolar din județul Bistrița Năsăud. În legătură cu acest necesar de cadre vă vom spune că în Suplimentul din 15 iunie al revistei Tribuna școlii, unde au fost publicate posturile vacante din toată țara, județul nostru declara libere, adică vacante, 80 de posturi din învățămîntul primar și preșcolar. După cîte sîntem informați, nici jumătate din aceste posturi nu au fost acoperite. La sate, în cătune și în unele cartiere ale localităților urbane, aceste posturi au fost încredințate unor suplinitori și unor cadre necalificate".

Dincolo de extraordinara și întru totul lăudabila energie pe care cei doi interlocutori au manifestat-o, cu vehemență, dar și cu pasiune, în vederea revenirii, la Năsăud, a celor două clase transferate la Liceul pedagogic din Tîrgu Mureș, ne-a impresionat chiar justețea solicitării lor. Cu atît mai mult impresionează această solicitare, cu cît rezolvarea ei nu afectează cu nimic viața de toate zilele a acestor venerabili profesori pensionari. Dar atît ei cît și numeroși alți oameni de cultură ce au fost elevii sau dascălii acestei minunate școli românești nu pot sta cu mîinile în sîn cînd văd că, printr-o măsură pripită și neaprofundată, se pune capăt activității unuia din liceele pedagogice de tradiție și prestigiu.

Desigur, despre tradiția și prestigiul școlii năsăudene de învățători precum și despre eminenții dascăli ce au condus destinele acestei școli, dar mai ales despre importanța acestui veritabil focar de cultură și mîndrie națională pot fi scrise nenumărate pagini. Și după ce-am aflat unele date privind trecutul legendar al fostei preparandii năsăudene, al fostei Școli normale din Năsăud, precum și ale Liceului pedagogic din același Năsăud, am fost tentați să întocmim o micromonografie publicistică, dar am renunțat pe loc, întrucît materialul este pur și simplu imens, iar semnificația celor 200 de ani de învățămînt românesc gimnazial din Năsăud este copleșitoare. Pentru o justă și necesară evaluare i se cuvine unei astfel de existențe un magnific și temeinic studiu istoric, cultural și sociologic. Pentru că nu numai viața din nord-estul Transilvaniei, ci chiar viața întregii noastre țări se întrețes cu o mie și una de fire de cei 200 de ani ai Liceului pedagogic aflat acum pe cale de desființare. În ceea ce ne privește, în încheierea acestor rînduri provocate de-o simplă trecere a unui prag de veche școală românească, subscriem la părerea și arzătoarea dorință a tuturor celor ce văd ca necesară continuarea tradiției școlii de dascăli de la Năsăud.

VICTOR NIȚĂ ■

Sistemul poetic eminescian

A apărut de curînd la Editura Minerva o nouă ediție critică în trei volume a **Poeziilor** lui Eminescu, întocmită de cel mai reputat eminescolog în viață, profesorul D. Murărașu. Neființd un specialist în ediții critice, las altora plăcerea de a discuta mai la obiect criteriile noii ediții ; mă încumet însă să observ în primă instanță o mai organică **funcționalitate** a lucrării profesorului Murărașu dată de înglobarea firească a **antumelor** între **postume** „ca-ntr-un buchet de flori variate" cum spune bine autorul. O altă ediție critică a operei poetice a lui Eminescu, venind după aceea monumentală a lui Perpessicius, ar putea să pună în alertă unele spirite partizane care vor solicita, de exemplu, în mod îndreptățit, mai întîi o ediție critică a poeziei lui Lucian Blaga sau a altui mare poet căruia nu i s-a acordat încă acest privilegiu.

Eminescu a instaurat pentru prima dată în literele române un **sistem articulat de semne poetice** de care vor ține cont toate încercările ulterioare de a se constitui în modele posibile. Fiind expresia integrală a sufletului și a spiritului românesc, Eminescu este ctitorul unei **patrii literare** a cărei topografie a început să fie considerată spațiul securizant al întregii literaturi române ; așa cum există „patria literară a lui Dante", „patria literară a lui Goethe", „patria literară a lui Shakespeare" etc., se poate afirma că genialul poetic național a fost deja exprimat odată cu apariția **Luceafărului**. Eminescu a **întemeiat** ideea de poezie națională printr-un salt prea brusc pentru a putea să fie asimilat normal de tradiția anterioară și posterioară a poeziei noastre ; se pare că el a sintetizat sau a descoperit aproape toate motivele și direcțiile, aproape toate formulele și structurile, astfel că poeții ce-i urmează sînt, într-un fel sau altul, **eminescieni**. Are loc un fenomen de infuzie și transfuzie permanentă a eminescianismului în **corpus**-ul actual, trecut și viitor al literaturii. După o analiză verticală, vom putea constata un eminescianism pur la Antim Ivireanul, un eminescianism filosofic la Dimitrie Cantemir, un eminescianism sociogonic și imnic la Heliade, un eminescianism preromantic la Grigore Alexandrescu și Vasile Cîrlova, un eminescianism programatic la Ion Creangă, un antieminescianism la Macedonski, un eminescianism ideologic la Maiorescu, un eminescianism epigonic la Vlahuță, un eminescianism mitic și folcloric la Lucian Blaga ; un eminescianism pamfletar la Arghezi, un eminescianism germanic și romantic la Ion Barbu, un eminescianism bacovian la Bacovia, un eminescianism vizionar la Sadoveanu, un eminescianism clin la Călinescu, un eminescianism adolescent la Nicolae Labiș, un eminescianism elegiac la Nichita Stănescu, un eminescianism viitor la un poet viitor care deși nu s-a născut este deja, de pe acum, un poet eminescian.

Există după Eminescu cîteva trasee ale **creativității românești** ce vor căpăta valoare modelizatoare și modelizantă ; conservatorismul ideologiei eminesciene va fi preluat în bună parte în gazetăria ce i-a urmat, sondajele vizionare și onirice ale poeziei lui vor marca definitiv orice tentativă poetică mai orgolioasă, polemismul și spiritul pamfletar dus pînă la virulența maximă vor fi și ele transformate rapid în tradiție. S-a ajuns chiar la situația paradoxală că tot ce nu putea fi înglobat sau integrat unei posibile tradiții eminesciene a fost respins în mod violent ca lipsit de organicitate ; tiparele modelului propus de Eminescu sînt restrictive față de manifestarea oricărei forme de avangardism, astfel că s-a format și o mentalitate conservatoristă, nu tocmai benignă, ce se opune în general achizițiilor moderniste, contestate cu argumente din poezii precum „Epigonii" sau „Criticilor mei".

Gîndirea și expresia eminesciană au dat clasicitatea necesară literelor române culte care timp de secole nu ieșiseră din repertoriul unor forme de expresie folclorice, e adevărat și acestea înscrise în clasicitatea lor, dar fără o modelare suficientă pentru a fi apte să devină **repere creative** universale.

Dezideratul universalității nu a fost însă împlinit prin Eminescu și nici prin poeții ce i-au urmat, aceasta fiind una din marile probleme ce ar trebui să dea de gîndit omului de cultură român ; degeaba ne considerăm noi protocronici dacă nimeni nu recunoaște valorile românești la timpul potrivit. Dacă s-ar putea vorbi de un protocronism eficient, acesta ar trebui să fie un „protocronism" îndreptat spre viitor iar nu spre trecut cum se întîmplă pînă în prezent.

MARIN MINCU

Iubirea de Eminescu

(poeme într-un poem, întrebări și încercări de răspunsuri)

Eminescu este cea mai frumoasă invenție a limbii române
un perpetuum mobile al iubirii
un mecanism celest declanșînd o reacție în lanț
provocînd viața din tată în fiu
infirmînd împărăția morții
noaptea atotputernică
Eminescu nu este numai unul dintre numele
prin care Poezia se arată în lume
El este Iubirea însăși
un ordin împotriva somnului rațiunii
posibilitatea lumii de-a rămîne frumoasă fără
operație estetică
o șansă de regenerare a spiritului
Fiind Iubire el nu cunoaște ura
cu iubire o neutralizează în toate ipostazele
Eminescu demult nu mai aparține doar Poeziei
sub stelele mari
într-o limbă română
el este chiar ființa noastră întraductibilă
un mod fericit de-a respira
o forță nestăvilită de a ne naște

(respirație)

În ianuarie, fie că ninge, fie că zăpada
uneori se autoexilează în cer din motive
indescifrabile, pentru Domnul nostru al
tuturor poeților români, Mihai Eminescu,
va ninge pururi cu flori.
Mari poeți din alte literaturi au cunoscut
pe rînd, și aureola și demolarea statuilor.
Mulți dintre ei au întîmpinat în timp rezis-
tența generațiilor mai tinere, uneori contes-
tația luînd forme inchizitoriale, mergînd
pînă la profanarea mormintelor.
Mormîntul Domnului nostru Eminescu s-a
transformat, peste veac, într-un loc de
pelerinaj, necunoscînd decît dulcea avalanșă
a florilor. Prezența sa în poezia românească
nu umilește, ci înalță. Cu fiecare nouă
generație ei este descoperit și redescoperit
pururi același și mereu altul.
Uneori steaua unor mari poeți și-a consumat
repede lumina între frontierele unei singure
vieți. Alteori n-a luminat decît un cer indoielnic, într-o prelungită agonie. La „polul plus",
steaua împărătească a Domnului nostru continuă
să ne binecuvinteze viețile, necunoscînd
crepusculul, devalorizarea.
Scriind în limba română, poeții acestui
neam își consumă de fapt harul în interiorul
limbii eminesciene. Pentru poezie, limba
română este egal — limba eminesciană.
O posibilă explicație ar fi spiritul emi-
nescian al limbii noastre. Eminescu există
înainte de a se naște.
Nici o generație, s-a constatat, nu poate trece fără să fie atinsă de laserul geniului eminescian. De ce atunci lipsa revoltei față de spiritul tutelar, a contestației pe care, inerent, orgoliul unui creator o are în sînge ?
Apropiindu-ne de opera sa vom descifra marea capacitate, aproape imposibilă, de autodistrugere a orgoliului creatorului unic. Prezența lui Eminescu nu exclude ci permite nașterea în continuare a unor creatori unici. Egoismul său nu există. Este încă un motiv prin care ne explicăm fascinația pe care o are asupra noastră.
Știind ce-i datorăm, iubirea sa absolută
nu o putem răspăti decît cu iubire pe măsură.
Și iată de multă vreme pentru poezia românească
anul începe la 15 ianuarie.

Deasupra noastră, pururi, constelația Mihai Eminescu.

Timp nu există și nici frontiere
spre inima noastră
lumina să-i vămuie.

Mașinăriile veacului în zadar vor încerca
să-i decodifice marea poveste.
Și vorea-i de-ar fi din eter s-o capteze
pe discuri de platină
mai mult n-ar vorbi.
În carnea noastră-i cifrul de aur.
(Tînăr pămîntean, cel visat Mihai Eminescu,
într-o iubirea și nemurirea noastră muri.
Pentru fiecare dintre noi în parte / cu-o moarte-a murit.
Și nenăscutul
atunci cînd se naște
poartă în piept un tînăr mormînt.
Oricine-ar veni, acum și pururi, disperat căutîndu-l —
profanatori de morminte sau din stele nomazi —
Fiecărui în parte ar trebui
pieptul să ni-l despice.
Doar unul scăpînd / ar fi de-ajuns
prin veac să-i viețuiască.)

Astfel trăim —
de moarte vindecîndu-ne,
cu viață răspîndu-l.
Deasupra noastră, pururi, constelația Mihai Eminescu.

Oare cînd ne-a spus ultima dată domnul profesor :
copii, îmbolnăviți-vă de Eminescu !

DAN VERONA

MESAJUL EMINESCIAN PE ALTE MERIDIANE

Gîndirea și arta poetică a lui Eminescu au reprezentat pentru mulți literați și filologi un reper suprem al spiritualității românești ; mai mult : al specificului culturii și limbii întregii romanități orientale, — o componentă specifică de mare adîncime a verbului neolatin, și de aceea, mulți cercetători străini cu mare prestigiu s-au aplecat stăruitor asupra operei poetului nostru național, publicînd apoi cărți de excepție de care se cuvine să ne amintim cînd ne oprim din nou asupra acestei opere de căpătîiul a culturii noastre.

Arghezi a rostit cîndva cîteva adevăruri despre marele său înaintaș, cu instinctul său pătrunzător, ajutat de un geniu inovator al metaforei, adevăruri pe care nimeni nu le-a formulat mai pregnant și mai luminos. Printre tezele poetului unele, paradoxale, au putut surprinde înainte de a fi verificate de istorie : „Eminescu nu este el decît în românește", spunea Arghezi, — cecă ce vrea să spună că e intraductibil, — dar adăuga un alt paradox care a stimulat cercetările operei sale pe multe meridiane : **„Fiind foarte român, Eminescu e un european"** (Cartea cu vieți ilustre : **Eminescu**, ed. „Vremea", 1943, p. 9).

Sînt tocmai două decenii de la susținerea tezei de doctorat la celebra Universitate a Sorbonei din Paris : **Geneza interioară a Poeziilor lui M. Eminescu** de către profesorul Alain Guillermou, directorul Institutului de studii românești de la Paris. Teza principală, citată mai sus, însoțită de una secundară : **Eseu asupra sintaxei propozițiilor subordonate în limba română literară contemporană** (1962), prezenta o primă analiză a vastului material de variante cuprins în ediția academică Perpessicius a **Operelor** lui Eminescu, pentru a lămuri procesul de laborator al cristalizării succesive a celebrelor poezii eminesciene. Eruditul francez pornea de la ideea că originalitatea poetului nostru este atît de profundă încît nu se cuvine a căuta mereu tot felul de influențe, de vreme ce geniul poetului a fost în stare să dea tematicii meditațiilor lui lirice adîncimea și noutatea metaforică incomparabile, care-l așază în rîndul marilor romantici ai secolului trecut, pe treapta cea mai înaltă a artei poetice personale, un bun al culturii universale, ca opera lui Leopardi, Hugo, Pușkin, Heine ori Petőfi.

Concomitent cu elaborarea studiului francez, savantul maghiar, regretatul L. Gáldi pregătea o carte amplă, apărută în 1964 în sărbătorirea a 75 de ani de la dispariția tragică a lui Eminescu: **„Stilul poetic al lui Mihai Eminescu"** (Ed. Academiei, București, 472 p.). Cercetătorul, deprins de ani de zile cu problemele limbii și literaturii române, a analizat etapele, procedeele, cristalizările limbajului eminescian, grupînd studiile consacrate unor poezii și momente reprezentative în 12 capitole. Pentru prima dată imensul poem care e „o viziune lirică a istoriei universale", adică **Memento mori** (Panorama deșertăciunilor) e studiat cu mijloace filologice de un expert în stilistică (Gáldi a tipărit cîte un volum de stilistică italiană și franceză și definitiva „Introducere în stilistica limbii române literare", apărută postum în Ed. Minerva, 1976). Spre deosebire de A. Guillermou, eruditul maghiar vede multe, poate prea multe influențe asupra operei lui Eminescu, venite din afară, chiar și în tiparele versificației, multe, dar combătute la timp, influențe și în tematica eminesciană. Dar faptul că el a consacrat mult timp și mult zel, multe eforturi relieffării specificului gîndirii și artei lui Eminescu, dau greutate investigației și fac memorabile rezultatele analizei sale, concluziile valorificării unei mari moșteniri eminesciene.

O perspectivă nouă, cu repere înalte ale universalității lui Eminescu, ne-a adus cartea Rosei Del Conte : **Eminescu sau despre absolut** (în italiană la Modena, 432 p., 1962), în care sînt evocate valorile gîndirii eminesciene în procesul trecerii de la concretul particular la „universalul capabil să reflecte esența, ideea". În partea a doua a cărții, autoarea se oprește atentă la arta și limbajul poetului, aducînd noi contribuții de valoare, mai ales că reperele sînt puse la nivel european ; sensibilitatea cromatică și muzicalitatea versului eminescian ocupă un spațiu întins în analiza mijloacelor specifice limbajului poetic (teme abordate și de alți cercetători, în primul rînd de T. Vianu încă în 1930 ; în **Poezia lui Eminescu** există un capitol despre muzicalitatea poeziei eminesciene). Dar ceea ce pare neașteptat de nou la Rosa Del Conte e cap. III despre substratul autohton al culturii lui Eminescu, raportul operei poetice cu tradiția istorică străveche, poetica mitologică din creația populară fiind o sursă mult prețuită de poet, cum se știe acum. Documentarea istorică și problematica filozofică sînt prezente într-o bună parte a cărții, chiar dacă în detalii ea a fost judecată uneori critic, cu rezerve. Studiul întins și documentat al autoarei italiene ar merita să fie tipărit, alături de cărțile altor autori străini, în colecția **Eminesciana** a Editurii Junimea.

Nu demult acolo a apărut și cartea lui I. Kojevnikov despre **Eminescu și romantismul european**, scrisă de pe poziții critice față de mediul în care a trăit și scris Eminescu, cu diatribe, uneori nedrepte, la adresa Junimii și a lui Maiorescu, optica autorului persistînd în criteriile anilor '50—'60, ceea ce constituie, cum s-a mai arătat la noi, un balast pentru valorificarea sensurilor și surselor operei eminesciene. Dar Kojevnikov este un traducător și un entuziast prețuitor al poetului nostru național, căruia îi închină pagini de elevată glorificare, la nivelul marilor romantici citați mai sus, pe același plan cu Pușkin, Lermontov, Leopardi, Petőfi, nu uităm, desigur, componenta clasică a operei care s-a decantat în laboratorul eminescian, mai ales în puținii ani ai maturității. Poetului, Homer, Horațiu, Ovidiu, dar și Goethe, Schiller, V. Hugo au fost mult prețuiți, pînă la a-i traduce fragmentar.

Numeroase alte studii și traduceri, mai ales din poezia lui Eminescu, au apărut pe multe meridiane ale lumii. Importante au fost desigur și acele simpozioane dedicate operei sale în mari centre de cultură universală, care se cer continuate la un nivel superior, în sprijinul difuzării în lume a celei mai reprezentative creații spirituale pe care i-am numit (în teza de doctorat) **Momentul Eminescu în cultura românească** (cum este tratat azi în cursurile universitare și în manuale), moment care fusese acum un deceniu constituit și prin înființarea Catedrei Eminescu a Universității București, între timp dispărută fără justificare, inexplicabil, în mod atît de păgubitor pentru convergența studiilor eminesciene și pentru difuzarea internațională, prin relațiile posibile în cadrul unui asemenea așezămînt de spiritualitate românească, pentru difuzarea în lume a valorilor autentice ale culturii și limbii naționale, admirabil sintetizate în opera lui Eminescu.

Mesajul său de mare rezonanță va continua însă să cucerească mereu alte meridiane ; sîntem datori să-i sporim puterea de înnobilare a omului.

GH. BULGAR

În recea melancolie a acestui ianuarie, un drum își reînnoadă, ca în fiecare iarnă, pașii : mormîntul lui Mihai Eminescu, din cimitirul Bellu. Oameni de litere (în imagine, Augustin Z. N. Pop), tineri și virstnici împlinesc încă o dată acest sfînt ritual al aducerii aminte. (Foto : Vasile Blendea)

Imagini de western la ferma lui

„Importantă e iubirea de pămînt, de oame

Om bogat „oameni bogați"

Pe Mihai Șagău l-am cunoscut în ziua de vineri a săptămînii trecute în sala cinematografului „Arta" din Tîrgu Mureș. Coborîse din cătunul său, Fițcău, cum îi place să spună, la oraș, fiind invitat la Plenara lărgită a Consiliului județean al agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor. După ce s-a terminat ședința, primul gînd al lui Mihai a fost să afle cum poate ajunge cît mai degrabă acasă.

— Mai avem doar douăzeci de minute pînă la tren. Am înțeles că vreți să mergeți cu mine pînă sus la Fițcău. Dacă așa stau lucrurile trebuie să ne grăbim.

N-a fost greu să ne facem loc prin lumea de pe bulevardul tîrgumureșean. M-am aflat tot timpul, în ciuda efortului, cu un pas în urma tovarășului meu de drum. Mihai Șagău este, cum se spune, un munte de om. Cînd am făcut cunoștință, mîna mea s-a pierdut în mîna lui și parcă, acolo, am simțit toată nădușeala și toată asprimea pămîntului. Este șaten, cu un păr mare și ondulat iar căciula pare că o poartă numai așa ca să fie. Seamănă mai degrabă cu un cunoscut actor de film...

— Cîți ani aveți — m-a întrebat într-un tîrziu Mihai, așa ca să se convingă că nu m-a pierdut.

— Sînt născut în '47, răspund încercînd să-l prind din urmă.

— Ei, sîntem de-un leat. Păi, atunci de ce nu țineți pasul cu mine ? Merg prea repede ? Încet nu pot a călca. Și apoi nu prindem trenul. Am înțeles bine ? Sînteți din București. Am fost și eu în Capitală la sfîrșitul anului. Am fost invitat la Plenara lărgită a Consiliului Național al Ariculturii... Fain a fost. Am auzit multe și am învățat multe. Și apoi și aici, azi dimineață, am aflat multe lucruri care ar trebui să ne dea de gîndit. Ce am aflat ? Am fost foarte atent. Eu vă spun, așa, ca țăran ce sînt: nu găsesc răspuns cum vaci aduse de peste tot dau într-un an nici mai mult și nici mai puțin de 400 litri de lapte. Păi, dacă mie, dacă nouă, de la Fițcău, ni s-ar întîmpla una ca asta, zău, am ajunge de rîsul lumii. Eu, dacă aș avea o asemenea vacă l-aș lega un urs de coadă și l-aș [illegible] vînt în pădure. Cît îmi dă mie o vacă ? Am cîteva de la care iau și 30 de litri pe zi. Și apoi, am mai auzit, la noi, în județ, că sînt locuri unde din trei animale una trebuie sacrificată. Păi, cum așa ? Iar în altă parte, la ora actuală din 280 de vaci doar 25 sînt gestante...

— Mihai Șagău, pe ce bază tot critici ? Cu ce te lauzi tu ?

Adică vreți să știți cu ce mă îndeletnicesc eu, acolo, în Fițcău ? Știe toată lumea : sînt crescător de animale. Am 21 de bovine, din care 10 vaci cu lapte, 4 vițele și un tăuraș sub un an, 3 tăurași și 3 juninci mai mari. Vă puteți nota mai departe sau țineți minte ? Mai adăugați că pe lîngă toate acestea mai am 3 cai, 3 porci, 37 de oi, 50 de familii de albine și foarte multe păsări. Fiindcă o gospodărie fără păsări este stearpă. Ce am dat statului ? Să vă spun. În primul rînd, de la cele 10 vaci, 25 000 litri lapte. Asta înseamnă, dacă împărțim, 2 500 de litri pe cap de vacă. Dar cantitatea a fost mult mai mare. Lapte s-a mai consumat și în gospodăria mea. Numai de pe lapte am obținut suma de 100 000 lei. Așa stau lucrurile. Să mai țineți minte : am mai contractat 3 juninci gestante de o mare frumusețe și foarte bune, 2 tăurași, 40 de kilograme de lînă, un porc de aproape 200 de kilograme. Astea sînt ceea ce am dat la stat. Am mai vîndut, tot anul trecut, pe piața din Reghin și din Tîrgu Mureș, o vacă cu viței, o iapă și cîteva bidoane de miere de albine. Și fiindcă am avut suficient fîn am mai vîndut de 35 000 lei la cîțiva vecini care rămăseseră fără hrană la animale...

— Sînt într-adevăr rezultate frumoase. Spune-mi, statul cu ce te-a ajutat ?

— Cu multe. În primul rînd, împozitul pe teren nu depășește 3 000 lei. Am mai obținut 5 700 kilograme tărîțe, din care 2 000 de kilograme au provenit de la I.C.I.L. ca premiu și 400 de kilograme de porumb ca recompensă pentru tăurași. Pentru nevoile casei am contractat și livrat sfeclă de zahăr de unde mi-am asigurat 61 kilograme de zahăr... Pentru '83 doresc să dau statului peste 30 000 litri de lapte. Asta înseamnă că fiecare vacă trebuie să-mi dea în medie 4 000 litri. Am mai contractat 4 tăurași pe care doresc să-i aduc la peste 400 de kilograme fiecare, o junincă gestantă, un porc și 40 kilograme de lînă...

— Spune-mi Mihai Șagău, te consideri un om bogat ?

— Nu mi-am pus niciodată această întrebare. Pe la noi toți cresc animale și au de toate. Spuneți-mi aveți copii ? Doi feciori. Asta-i o mare avere. Și eu am patru copii. Sînt bune și fetele dar nu știi pe cine o să ia. Pe fecior vreau să-l cresc așa cum gîndesc eu. El este cel care ne duce neamul nostru mai departe în timp. Lui o să-i las drept moștenire ideile mele, tot ceea ce am învățat de la tatăl meu și ce a învățat el de la al bătrîn. Cel care n-are dragoste de feciori este un păgîn. Așa se spune pe la noi. Vreau să-l învăț, așa cum m-oi pricepe, pe copiii mei cu dragoste de pămînt și țară, cu iubire pentru oameni și animale. Asta consider eu mare-mare bogăție și marea zestre pe care trebuie s-o aibă și s-o dea mai departe. Restul dacă este pace și dacă îți place munca, vine de la sine.

Cum să ai fin dacă n-ai animale ?!

Am ajuns, cum se spune, la țanc la gara mică din Tîrgu Mureș. Trenul parcă ne aștepta. Ne-am urcat într-un vagon cu etaj și, în scurt timp, Mihai Șagău și-a găsit, după cum au fost recomandați, doi pretenari. Mult mai tîrziu am aflat că se numesc : Mihai Danciu și Ștefan Cojoc și sînt vecini cu ferma, s-o numesc așa, familiei Șagău. Sînt de peste deal, de la Idicel-Pădure, la rîndul lor crescători de animale. Au fost pînă la Constanța să-și vadă feciorii plecați cu treburi ostășești. Au mers cîteva zile cu desagele pline fiindcă, spun, așa se cade. Le-au dus feciorilor ceva brînză și pită de la mama, de-acasă. Se întorc cu desagele goale dar tot se mai găsește o sticlă de vinars care le încălzește sufletul iar vorbele vin mult mai repede și scurtează distanța. Sînt invitat, fără prea multe discuții, la un păhărel de vinars. La început refuz, dar Mihai are un argument care face pe toată lumea să guste din faimoasa țuică de prune „Un pahar, două, doar pe omul slab îl răpune".

ihai Şagău din Alunişul de Mureş

i şi de animale. Restul vine de la sine..."

Discuţia se porneşte repede. Ajunge ca Ştefan să-l întrebe pe Mihai doar atît : Ce s-o discutat pe la Bucureşti, la Plenară ?"

— S-o discutat multe. Dar pe tine te interesează ce avantaje primeşti. Eu îţi mai spun : anul care a trecut nu prea ţi-ai dat interes. Spui că ai avut fin slab. Păi cum să nu-l ai slab dacă nu ai animale destule. Vezi tu...

Şi discuţia a continuat astfel cu argumentele şi contraargumentele pe care nerecunoscătorul contextului nu le-am putut pricepe totdeauna tîlcul ascuns. Prins însă de frumuseţea şi francheţea dialogului nici n-am băgat de seamă cum a trecut timpul...

...oradul ? Ceva între laborator ...i farmacie...

Am lăsat, pe undeva, în urmă, Reghinul. Am coborît în gara Alunis—Mureş. Ne aştepta o zăpadă albă şi imaculată adusă parcă din poveşti. Mihai s-a oprit puţin, m-a luat de braţ şi mi-a spus : vezi, acolo, sus, unde se îmbrăţişează cele două dealuri ? În valea aceea în care, acum, alunecă pe ea soarele ? Acolo stau eu. Sînt doar vreo 10 kilometri. Atîta tot. Poţi ţine pasul cu mine sau să dau un telefon Măricăi. Să vină cu sania. Dar pînă atunci s-o luăm pe jos, mai cîştigăm timp şi apoi cu nu pot sta locului...

Trecem pe lîngă case mari şi frumos decorate. Ne ajunge din urmă un tractor cu remorcă condus de Peter Szasz. Are de transportat, tocmai sus la Fiţcău, la cooperaţie, pîine proaspătă şi cîteva lăzi de compoturi şi dulcéţuri. Opreşte lîngă noi fără ca cineva să-i facă vreun semn. Aşa se obişnuieşte pe la noi, ţine să-mi explice în continuare Mihai. Dar tractorul nu poate parcurge decît cîţiva kilometri. Gheaţa şi zăpada îl opresc să-şi continue drumul..

Apare, de undeva, de sus, din pădure, o sanie cu doi cai pe care-i mînă Maria. La rîndul ei Maria pare coborîtă din toate legendele pe care le-am învăţat în timp. Sania este întoarsă lîngă tractor şi acesta este remorcat. Cei doi cai ajută tractorul cu remorcă să-şi continue drumul. Spus altfel cei doi cai ajută ca pîinea să ajungă sus la Fiţcău. În sanie mai au loc şi Dali Gaspar, Dali Alexandru, Mihai Danciu şi Vasile Covrig. Ultimii doi locuiesc peste deal, la Idicel-Pădure. Sania a devenit un fel de taxi montan. În scurt timp ajungem la oaza de viaţă în care locuieşte familia Şagău. Îi cunosc pe cei patru copii care au venit în întîmpinarea saniei. Zinuca este cea mai mare, are opt ani, şi aveam să aflu mai tîrziu, după ce mi-a arătat carnetul de note, aşa, ca o mîndrie a sa personală, că are numai zece. Ioana are doar şase ani. Lenuţa patru iar Mihai trei. La grajd fac cunoştinţă cu Mihai tatăl. Spune că are peste şaizeci de ani dar nu pare. Adăpostul vitelor este o construcţie modernă în care curăţenia ocupă locul cel mai important. Are şi lumină electrică. Apa este adusă în adăpători printr-o captare specială, undeva mai sus şi prin cădere liberă, adică fără să se consume nici un fel de energie, este adusă pînă la animale. Şi ca totul să pară ca într-un mare laborator adăpostul este placat cu plăci de faianţă. Fac cîteva fotografii acolo şi la saivanul de oi. Apoi, după toate obişnuinţele locului sîntem toţi invitaţi într-o cameră mare şi frumoasă unde în două mari paturi, în care te poţi pierde, doarme întreaga familie Şagău. Asta doar în timpul iernii cînd nu pot încălzi (timpul nu le permite acest lucru) casa de alături care numără cinci camere mari şi care, acum iarna, sînt transformate în depozit de mere şi pere. Acolo la o mămăligă, făcută de mama Victoria, cu urdă, şi bineînţeles la un pahar de vinars parcă avea loc o şedinţă a crescătorilor de animale. Am aflat foarte multe lucruri interesante pe care, pe unele, le transcriu aici. Astfel una din cele mai dificile probleme este aceea că nu se găsesc coteţele suficiente. Se vînd pe sub mînă şi de cele mai multe ori ajung să coste şi trei lei bucata. Apoi, în prăvălii nu se găsesc decît cizme de cauciuc de mărime medie. Cei mari îs şi 46, par a fi o minune. Nu se găsesc. Lipsesc de prin magazinele comunale cămăşi şi pantaloni graşi. Familia Şagău şi-a cumpărat cu 17 700 o motocositoare „Carpatina". Consumă 10 litri de benzină pe zi şi cosește peste trei hectare dacă este mînuită aşa cum trebuie. În timpul verii, Mihai cel tînăr mai cosește şi pe la vecini, fiindcă o zi de coasă costă foarte mult. Pînă atît toate bune, dar nu se găsesc, în nici un chip, piese de schimb. Furcile metalice, lar schimbătorul cu numărul cinci la plugul metalic, au devenit o raritate.

M-am culcat noaptea tîrziu, într-o cameră mare, în casa cea nouă, în care mirosea a fructe. Mihai spunea că după cum sînt aşezate stelele este trecut de miezul nopţii şi că a doua zi va fi vreme frumoasă...

La ora patru şi jumătate am fost trezit. Am mîncat cu Mihai nişte jumări cu varză acră şi am pornit pe jos spre gară. Trebuia să prindem trenul fiindcă Mihai participa la Reghin, la o şedinţă a crescătorilor de animale din zona n cooperativizată. Nu puteam merge cu sania fiindcă nu avea cu cine se întoarce. Maria avea multă treabă în gospodărie. Desigur, drumul, la acea oră matinală, mi s-a părut mult mai lung. Un drum care a durat o oră şi jumătate şi unde mă aflam cu opt sute şi ceva de metri mai aproape de stele.

★

Credem că este bine ca, în încheierea acestui material, să mai precizăm un lucru. Acolo, sus, la Fiţcău, vremea se schimbătoare. Un viscol puternic îmbrăţişase ferma familiei Şagău. Şi ca un component al unei mari orchestre acest asculta de un dirijor nevăzut. Se mai oprea preţ de cîteva clipe, lăsă soarele să îmbrăţişeze întreaga vale, ca apoi să aducă din nou norii şi zăpada. Promitem să mai furăm naturii şi alte imagini de poveste şi de basm ale Fiţcăului într-un viitor anotimp.

„gura lumii" despre înavuţire

● Pe **Ana Boilă**, primăriţa comunei Alunişu-Mureş, am întîlnit-o dimineaţă la tren şi a vorbit tot timpul, în drumul pînă la Reghin, foarte frumos despre hărnicia familiei Şagău. Una din reuşite constă, am aflat, în faptul că îşi îngrăşeşte aşa cum trebuie pămîntul. Îl fertilizează la timp cu îngrăşăminte naturale. Şi ca o recompensă a celor spuse, în '79, i s-a conferit Meritul Agricol clasa a IV-a, ocupînd locul doi pe ţară în creşterea animalelor. (Diploma este pusă la loc de cinste sub geam — chiar la intrarea în casă).

● Pe **Iosif Kajdo**, tehnician veterinar, l-am cunoscut la familia Şagău. Mi-a spus că are cele mai frumoase animale din toată zona. Mai aflu că în toată zona care numără trei localităţi (Alunişu, Fiţcău şi Lunca Mureşului) este o mare întrecere între C.A.P.-urile din localităţi şi sectorul individual. Lucrurile stau aşa : La C.A.P. se găsesc în momentul de faţă 2 100 de bovine, 1 700 de oi şi 87 de cai. În sectorul particular lucrurile se prezintă astfel : aproape 1 000 de bovine, 1 000 de oi şi 107 cai. Tehnicianul veterinar mărturiseşte că de foarte multe ori vine pînă la familia Şagău fiindcă de aici are foarte multe de învăţat.

● **Gheorghe Lupu** este lăptar. La rîndul lui (şi are gospodăria în vecinătatea gospodăriei lui Şagău) este crescător de animale. Are două vaci cu lapte, 20 de oi şi doi cai. Lupu strînge laptele începînd cu zona numită Boroşteica, şi trece, în fiecare dimineaţă, la oră fixă, niciodată nu întîrzie, pe la 36 crescători de animale. Anul trecut, a dus spre vale nici mai mult şi nici mai puţin de 142 000 litri lapte (25 000 au fost predaţi de familia Şagău).

● **Petre Şagău** are 38 de ani şi este fratele lui Mihai. A luat o fată de peste deal, din Idicel-Pădure (ca un făcut toată familia Şagău şi-a găsit neveste de peste deal din Idicel). A stat ce a stat pe acolo, dar a trecut muntele înapoi. Şi-a făcut o gospodărie şi la anul se va muta definitiv aici. Dar pînă atunci cu ajutorul fratelui şi părinţilor reuşeşte să crească 12 vaci şi 20 de oi. Ceea ce a făcut fratele meu, îmi spune, m-a decis să mă reîntorc şi să mă apuc serios de muncă şi să îngrijesc cele 7 hectare de păşune pe care le am de la tată.

Pagini realizate de
SORIN POSTOLACHE

POEZIE

Pătimirile întrupării în cuvînt

Critica literară — dar și cititorul consecvent de poezie — a descoperit în **Mircea Ciobanu**, încă de la primele sale cărți, un poet cu un teritoriu liric bine conturat. Un teritoriu pe care poetul însuși, în volumul antologic **Patimile**, apărut în valoroasa colecție **Hyperion**, a Editurii **Cartea Românească**, 1979, îl definește prin poemele selectate, poeme ce-și propun relatarea misterioaselor și tragicelor pătimiri ale poetului ce-și întrupează în cuvînt rostirea de sine. Se părea că, prin privirea de ansamblu oferită de volumul apărut la Hyperion, Mircea Ciobanu ar fi pus punct acestor pseudodezbateri vizînd nașterea și devenirea poemului prin chiar nașterea și devenirea poetului. Dar, prin cel mai recent volum al său **(Versuri, Editura Eminescu, 1982)** Mircea Ciobanu infirmă — din fericire pentru poezia sa — o astfel de supoziție. Drept urmare, vom constata că poetul își continuă „investigația", oferindu-ne două ample poeme, ca două pietre de hotar, **Melissos** și **Praznicul mare**, și, între ele, un ciclu, **Spinul în carne**, cuprinzînd alte 17 poezii. Un volum care lasă impresia că ar putea fi citit dintr-o singură suflare. Chiar și este citit astfel, pe nerăsuflate, dar nu din punct de vedere cantitativ, ci pentru că Melissos, de pildă, este conceput ca reportaj al unei ciudate întîmplări („**Ce crezi, Melissos ? Deunăzi / pe cînd rătăceam în pronaosul / albei bazilici Galata / văzui un mormînt de zidar. / Ceasul nu-l știu, peste lespede, însă / tocmai atunci se tîrîse lumina / ferestrei înalte ; / Însuși tiparul ferestrei, vibrînd, se-așternuse / ca o maramă deasupra dreptunghiului / rece de piatră / astfel încît m-am gîndit că mormîntul / numai o singură oară pe zi / iese din beznă și frig**").

Ceea ce va desluși poetul, de-a lungul acestei captivante relatări, este imaginea fascinantă a unei zidiri ce-a fost începută de zidari, dar care s-a continuat de una singură, în pofida faptului că zidarii, așa cum limpede a văzut poetul în semnele lucrate de daltă, adormiseră. Trimiterile acestei viziuni sînt multiple, dar ceea ce ne-a cucerit este misterul care, ca o liniște de aur, plutește în tot aerul acestui poem aparent epic. Dar dacă în **Melissos**, zidirea, începută prin harul și curățenia zidarilor, se continuă de la sine, fără de jertfe, în celălalt amplu poem, **Praznicul mare**, care închele volumul, viziunea de ansamblu este aceea a unei spectaculoase prăbușiri, a unei arderi totale, devastatoare și purificatoare, pregătind, poate, în temeiul acestei tragice și necesare prăbușiri, o nouă zidire, precum cea din Melissos. Între aceste două poeme care ar merita, credem noi, un aprofundat studiu, ciclul celor 17 poezii, **Spinul în carne**, ce par a fi o suită de „fotografii" care definesc și descriu unele din ipostazele diurne ale poetului, un fel de jurnal în care sînt notate și comentate apa, vîntul, piatra, tăcerea, singurătatea. Iată, în acest sens, cîteva versuri dintr-o excelentă poezie intitulată **Mina de lut** : „**Mina pe care-o ridici în lumină / ca ieri străvezie era. / Pînă departe priveai prin / țesutul ei roșu. // Ce vezi acum, cînd amiaza despică / arborii-n două ? / Ce vezi acum cînd ridici / mîna în dreptul privirii ?**".

VICTOR NIȚA

Note de lectură

„Cu tango înainte"

După „Te urăsc, iubita mea", carte premiată la concursul de debut — 1976 — al Editurii Eminescu, Sorin Holban a reapărut la sfîrșitul anului trecut, în librării, cu versuri („Cu tango înainte", Ed. Eminescu, 1982). Această trecere de la un registru la altul surprinde numai în aparență. Există cel puțin două motive pentru a considera firească ultima prezență la raft a publicistului Sorin Holban. Primul este că, în parte, poeziile din „Cu tango înainte", inclusiv fragmente din poemul care dă și titlul volumului, au putut fi citite ca un anunț a ceea ce ar fi putut urma, în paginile revistelor „Luceafărul" și „Flacăra". Al doilea motiv pe care îl avem în vedere este că prin aparițiile din reviste Sorin Holban ne convingea, într-un mod propriu, că are ceva de spus cu mijloacele de expresie ale poeziei, că timbrul său personal adaugă elemente particulare universului atît de divers al poeziei noastre de astăzi în general.

În ceea ce mă privește, mărturisesc fără reținere că versurile care alcătuiesc cartea amintită, mai cu seamă poemul „Cu tango înainte", m-au tulburat profund. Interesante încă mai mult decît ca simple documente, ca simple mărturii documentare ale unei sensibilități rănite, versurile lui Sorin Holban reușesc să incite cititorul spre reflecții proprii, spre întrebări și, eventual, răspunsuri subsumate unei problematici esențiale și general umane, fie că este vorba de atitudinea individului față de cataclisme ale istoriei, fie de sentimentul nepereche al apartenenței la o anumită patrie, unică și inconfundabilă, fie, în sfîrșit, de o explorare intimă și discretă în universul nostru sufletesc.

Aceste caracteristici vitale ale poeziei lui Sorin Holban ies cu osebire în evidență în poemul „Cu tango înainte", alcătuit din patru cicluri („Bocet la Auschwitz", „Revoltă împotriva uitării", „Cîntec pentru mamele cernite", „Cu tango înainte"). Ca un laitmotiv șfîșuitor și patetic, versurile din acest poem ne cer să nu uităm, să ne înfruntăm fără oprire spre teribilele avertismente ale istoriei, pentru a preîntîmpina repetarea unor erori (sau orori) capitale. Necontenit, autorul se consideră nu un declanșator detașat al unor amintiri tragice, ci un participant efectiv, deopotrivă victimă și judecător, al unor momente dementiale, care au înnegurat istoria din urmă cu patru decenii. El propune tranșant cititorilor să intre în acest joc aspru, în care nu există jumătăți de măsură : „**Încercați să vă închipuiți nu cincizeci de milioane de morți, / Ci un singur om viu adus în fața călăilor. / Treceți flacăra unui chibrit peste un deget, / Care vreți dumneavoastră, la alegere. / Țineți această flacără, pînă ce carnea începe să țipe, / Pînă ce singele începe să vomite, / Pînă ce întreaga ființă, ca un clopotar nebun, / Începe să izbească în tîmpla durerii, / Pînă ce inima se oprește de spaima durerii**" („Tipătul cărnii"). Prin asemenea surprinzătoare modalități, în care autorul și cititorul devin „obiectul" și „subiectul" poemului, trăind aproape fizic grozăviile îndurate de generații anterioare, versurile lui Sorin Holban capătă virtuțile unui emoționant manifest artistic antirăzboinic.

În comparație cu această parte a cărții, poeziile ciclului „Casa din suflet" apar, poate, mai puțin omogene, mai puțin tensionate de un verb ardent, chiar cu imagini mai stîngace. Desigur, nu ne gîndim la „Balada taurului răpus de toreador" și nici la „Cuvintele". Dar și pe celelalte le salvează subordonarea la o problematică existențială întotdeauna definitorie, sugestia discretă. Sînt cîteva titluri care ar fi putut alcătui singure un ciclu de ținută, un ciclu al temporalității devastatoare (Mă iartă, De toamnă, Cîntec de lebădă, Clipa). Sorin Holban are nu numai angoasa trecerii „ceasului biologic", ci și măiestria de a da grai senzațiilor sale contradictorii legate de această trecere. Ca în subtila poezie „De toamnă", bunăoară : „**O toamnă blîndă mă cuprinde / Mințindu-mă că-i primăvară. / Accept mîncruna, ea mă prinde / Și lanțului ce mă-nfășoară / Nu-i simt cumplita sa povară / Care mă leagă și mă vinde**"...

Nimic nu ne împiedică să credem că deși publică rar, din respectul statornic pe care îl are pentru întîlnirile cu cititorii, că deși întîrzie mult asupra cuvîntului în răgazurile îngăduite de o intensă activitate publicistică, Sorin Holban n-ar păstra surpriza neașteptate pentru cei ce îi așteaptă, cu răbdare și încredere, paginile viitoare.

NICOLAE GÂRCEAG

ESEU

De la erudiție la plăcerea lecturii

„De la erudiție la plăcerea lecturii" nu este numai o parafrază la formula găsită de Romul Munteanu pentru destinul intelectual al lui Roland Barthes („În itinerarul scrîiturii sale sînt din ce în ce mai evidente acele frontiere de tranzit care facilitează marea **excursie de la erudiție la plăcere**"), ci și formula exactă pentru al său **Jurnal de cărți**, din care Editura Eminescu publică recent cel de al treilea volum. Criticul literar consolidat pe dimensiunea istoriei literare și a istoriei ideilor și metodelor critice, aplecat cu aceeași seriozitate atît asupra peisajului cultural din secolul luminilor cît și asupra literaturii celei mai noi, pînă în chiar prelungirile ei experimentaliste, preocupat de mai bine de un deceniu de problemele actuale ale metodologiei critice și ale teoriei receptării, evoluînd cu o dezinvoltură uneori de-a dreptul inhibantă printr-o arie de referințe foarte vastă, Romul Munteanu ne propune prin **Jurnal de cărți** o formulă critică în unele privințe neortodoxă, situată undeva la intersecția dintre foileton, eseu teoretic, microeseu monografic și însemnare de lectură. Descătușat de obsesia construcției teoretice, autorul grupează aici — fără delimitări tipografice pe secțiuni — articole teoretice, eseuri despre poeți și poezie, despre romane și romancieri, despre critici și critică.

Mai aproape de ideea de **jurnal** de lectură, prin mobilitatea demonstrației și prin stilul aerat, de o anume oralitate, prin decupajul abrupt al ideii, fără introduceri de prisos, eseurile despre **intuiția estetică (La început a fost...)** și rolul ei în actul receptării și valorizării obiectului artistic, despre metamorfozele prin extensie ale conceptului de realism în literatură **(Literatură, realitate, realism)**, despre intercondiționările dintre scriitor și epoca sa **(Scriitorii și epoca)**, despre concilierea disputei dintre supremația autorului și decizia cititorului printr-o mediere axiologică, sînt meditații libere, nuclee ale unor eventuale demonstrații viitoare, izbucnite deocamdată sub această formă concentrată.

Partea cea mai interesantă a volumului ni se pare a fi grupajul de eseuri despre poeți și poezie. Opțiunile lui Romul Munteanu se îndreaptă fie spre capetele de afiș ale poeziei noastre contemporane (Nichita Stănescu, Marin Sorescu), fie către zone mai puțin explorate analitic, atît din spațiul poetic românesc (Francisc Păcurariu, Dan Deșliu, Ion Brad), cît și din poezia universală. Osip Mandelstam, Hilde Domin, Sylvia Plath sînt acreditați în fața cititorului român prin glose concentrate pe marginea traducerilor apărute la Editura Univers.

Prezentările făcute unor romancieri străini cu prilejul intrării lor în limba română vădesc în general preocuparea pentru definirea succintă, dar revelatoare, a universului lor tematic, a atmosferei romanești în care evoluează personajele. Eseul **Imitație, tradiție și experiment în roman** cuprinde în dihotomiile **proză narativă / proză analitică** și **personaje centrifuge / personaje centripete** teritoriul atît de vast și de divers al romanului românesc interbelic, realizînd și un interesant racord la proza europeană a cîtorva nume de marcă ale acestei etape a prozei noastre.

În sfîrșit, o ultimă grupare de titluri se apleacă asupra fenomenului criticii literare, fie sub forma unor **portrete** pline de expresivitate (Șerban Cioculescu, Roland Barthes), fie la dimensiunile unor veritabile studii **(Freud și freudismul, J. P. Sartre)**, fie ca eseuri teoretice, cum este cel intitulat **Critica și istoria literară** — pledoarie pentru moderația disocierilor, pentru sinteza reciproc productivă a acestor două domenii de prea multă vreme „în divorț".

Atitudinea critică a lui Romul Munteanu în recentul volum al **Jurnalului** său **de cărți** este aceeași din toate cărțile sale : atitudinea unui spirit echilibrat, pentru care literatura a devenit aproape un „viciu", compensat însă prin efortul obiectivării prin erudiție, prin vastitatea informației, atitudinea unui spirit critic în care gustul estetic și luciditatea construcțiilor își dau mîna cu fericite rezultate.

TANIA RADU

• CAP LIMPEDE

Din lumea artei

● Una dintre cele mai interesante, una dintre cele mai apreciate emisiuni ale anului trecut la televiziune a fost realizată de Andrei Bacalu și era dedicată „celulei". O emisiune care, pornind de la scenariu și terminînd cu montajul unor imagini demonstrînd ingeniozitate și fantezie, s-a dovedit a fi de un înalt profesionalism. Am mai așteptat asemenea emisiuni în spațiul și timpul dedicat **problemelor științei și educației prin știință**, dar n-am mai înregistrat nici un film lemn de cronică. De altfel Andrei Bacalu — care odinioară era realizatorul unui splendid dialog pe teme de știință cu publicul, cu telespectatorii, în cadrul emisiunii „Mai aveți o întrebare ?" (pe nedrept dispărută din sumarul programelor) — este unul dintre cei mai înzestrați comentatori ai televiziunii noastre și apariția sa pe micul ecran este o garanție pentru seriozitatea, profesionalismul și inteligența instituției pe care o reprezintă. Nu e singurul. Ne gîndim că filme de anvergura și de frumusețea convingătoare a celui dedicat „celulei" stau în puterea multor realizatori ai televiziunii noastre. Prin urmare, mai multă încredere în forțele noastre !

● La Teatrul Bulandra s-a petrecut un eveniment pe care, de obicei, cronicile de teatru, dedicate premierelor, nu-l consemnează. E vorba de intrarea în distribuția spectacolelor **Tartuffe** și **Cabala bigoților** a actriței Rodica Tapalagă, înlocuind „din mers" o altă actriță despre care cronicarii au scris elogios la premieră și care, din motive întemeiate, nu a putut susține un set de spectacole. Cu marea ei experiență de scenă, cu deosebitul ei talent, cu aplomb și farmec, cu aimțul ei teribil pentru comedie dar nu lipsită de accentele tragice impuse în mod special de drama lui Bulgakov, Rodica Tapalagă a dat o nouă dimensiune partiturilor, ceea ce face ca unii spectatori să revină în sala de spectacole de la Grădina Icoanei ca să o vadă în reprezentație, ca în regim de premieră ! Salutăm această revelație. Teatrul **Bulandra** relansează astfel o actriță care a părăsit un timp ansamblul — jucînd extraordinar cîțiva ani la Teatrul Mic — și care, de la reîntoarcere, nu-și mai găsea locul în scenă.

● Sîntem informați că, tot la Teatrul Bulandra, se pregătește **Hamlet** în regia lui Alexandru Tocilescu și în interpretarea principală a lui Ion Caramitru. În același timp, se repetă **Vilegiaturiștii** de Maxim Gorki, în regia lui Alexa Visarion, cu o distribuție care reunește doi din cei mai mari actori ai timpului nostru : e vorba de Victor Rebengiuc și George Constantin ! Se anunță astfel două spectacole eveniment !

● Teatrul Național din Craiova l-a avut cîteva luni pe Tudor Gheorghe plecat într-un lung turneu prin Franța, în calitate de trubadur al cîntecului românesc și al poeziei noastre. Succesul său a fost irezistibil. În același timp, alți doi actori din acest teatru jucau pe o altă scenă din străinătate. E vorba de Leni Pințea Homeag și Constantin Sasu care au fost invitați ai Teatrului rus din Armenia, să joace rolurile principale din piesa **Catedra** de Vrubievskaia (aflată și în repertoriul Teatrului Național din Craiova), în spectacolele de pe scena din Erevan. Surpriza este că le-au interpretat în limba română, în vreme ce restul actorilor au jucat în limba rusă !? Cu toate acestea, experimentul a reușit. Publicul, avizat asupra piesei, s-a implicat imediat în convenția teatrală și de limbaj, aplaudînd la scenă deschisă „interpretarea magistrală" a actorilor noștri. Amănunte vom da cu prilejul unui interviu acordat de actrița Leni Pințea Homeag revistei noastre și în care vom vorbi despre condiția actorului de provincie (sau din provincie).

ARON DOMIDE

Dialog despre inimă

Albumul duminical, pus la loc de cinste și de cititorii noștri în cadrul recentului concurs „Cel mai... cea mai", organizat de revista noastră, se dovedește a fi de cele mai multe ori pe drept cuvînt pus la loc de cinste, în cea mai lungă zi a săptămînii, prin emisiuni interesante, de certă originalitate a ideii, prin dialoguri inteligente și pline de nerv, prin prezentarea aproape întotdeauna izbutită, prin chiar firescul ei. Un anume sentiment de „acasă" încălzește atmosfera în chip fericit, pînă la temperatura confortului intelectual, a divertismentului agreabil și nefacil. Într-una din ultimele duminici ale anului abia încheiat, am putut urmări un dialog de o rară sinceritate și frumusețe, un dialog despre inimă : scriitorul Augustin Buzura încearcă o „radiografie" de suflet, o radiografie de conștiință în convorbirea sa cu medicul cardiolog **Radu Deac** — un nume deja de faimă în domeniul inimii. Imaginea — semnată de Constantin Moțu (redactorul emisiunii: Marilena Rotaru) — subliniază delicat și inteligent replicile dense, revelatoare ale acestui dialog despre profesiune, despre pasiune, despre oameni, despre înțelepciune, despre competență, despre viață, un dialog despre INIMĂ. Cea dintîi calitate a reportajului semnat de A. Buzura este că nu a rămas un simplu reportaj ci a devenit un schimb de idei, convingător și emoționant. (R.T.)

Profesorul Neagu: un bisturiu de aur, o inimă dăruită oamenilor

Valentin Neagu : profesor doctor docent ; șef al Catedrei de urologie din I.M.F. București, director al Spitalului clinic „Panduri", președinte al Societății române de urologie ;
autor de cărți și manuale, între care „Urologia" (sub redacția), „Cum tratăm infecțiile urinare" etc., etc. ;
membru al Societății internaționale de urologie (Paris) etc. ;
distins cu ordine și medalii, românești și străine.

Deși născut la Buhăești, județul Vaslui, într-o familie de învățători, îi place să se considere ialomițean. Menționează că numai războiul, cel dintîi mondial, i-a silit pe părinții săi, de fel din Bărăgan, să se adăpostească vremelnic în casa strimtorată a impiegatului de mișcare din gara Buhăești. Același impiegat, care îi era și unchi, l-a alintat Vivi și, peste timp, Vivi a rămas. Numai că, gîndesc, vorba asta, mai degrabă copilărească, nu se mai potrivește de mult bărbatului din fața mea, masiv și parcă tăiat în piatră. Dacă n-aș ști cu ce se ocupă, l-aș crede marinar de cursă lungă, cercetîndu-i ochii scrutători, mîinile puternice, muncite, cît niște lopeți, chipul adînc brăzdat. Seamănă cu căpitanul Baines, omul de încredere al lui Onedin, doar că părul profesorului n-a albit decît pe la tîmple. La 65 de ani, pe care i-a împlinit în 2 noiembrie, Vivi Neagu arată viguros, falnic, ca un stejar, ilustrînd o generație de profesori fără egal, Arseni, Juvara, Gavriliu, Burlui, Sîrbu, Alessandrescu, Ectlacek, Rebedea ș.a. care au înnobilat, prin pilde și devotament, chirurgia românească a acestui timp și care, în ciuda vîrstei, e departe de a fi predat bisturiele.

A avut, coleg de an cu Chiricuță fiind, o serie de dascăli reputați, dar consideră că unul dintre ei, Francisc Rainer, căruia i-a fost, din anul 4 de facultate, și preparator, și-a pus decisiv amprenta asupra formării sale. Vivi Neagu străbate cabinetul de la un capăt la celălalt („după 15 mii de operații, m-am dezobișnuit să mai stau pe scaun", iar eu notez de zor : Rainer, sub aripa căruia am lucrat alături de Palade, Premiul Nobel de mai tîrziu, de Juvara, de Vereanu ș.a. era surd și, datorită acestei infirmități, părea distant. Vorbea rar cu noi și numai strictul necesar, dar era, fără discuție, un anatomist excepțional, cu o cultură medicală fără limite. Anatomia însemna, pe atunci, abecedarul meseriei și studenții din anii 1 și 2 făceau, zilnic, cîte 5 ore. Azi, din păcate, nu mai e așa și sînt tentat să cred că se greșește. Orele de anatomie s-au împuținat și nu e bine, căci construcția unei case trebuie să înceapă, nu-i așa, de la temelie. Fără o bază solidă de anatomie, un medic nu va ajunge niciodată să-și stăpînească profesia. El va deveni, vai, un cîrpaci.

Și-ar mai fi ceva, insistă profesorul. Citesc tot mai des, rele, că studenții de azi nu sînt lăsați să gîndească, să interpreteze, fiind obligați să recurgă la memorie, să tocească. Raționamentul e corect, dar pînă la un punct, întrucît anatomia nu se poate învăța altfel decît bubuind, decît asudînd. Rîde : nu mi-e rușine să recunosc că și acum, după o viață de om („am 42 de ani în I.M.F. și n-am de gînd să mă opresc"), mai consult, înaintea unei operații importante, tratatul de anatomie. Oricît ai ști, zic eu, tot n-ajungi să știi tot, mai ales în medicină. Unii însă privesc meseria asta, cea mai grea din cîte sînt, cu superficialitate și se mulțumesc cu ce prind din zbor. E o optică falsă : în medicină, repet, trebuie să tocești.

Nu pierd ocazia și întreb : sînteți dur cu studenții ?

Dă să se așeze, dar se ridică imediat. Răspunde : am fost. Altădată, cînd vedeam un student nepregătit, aproape că simțeam nevoia să-l pocnesc. Mi se dusese vestea că-s rău. Mi-aduc aminte că însuși ministrul adjunct al sănătății, Mihai Aldea, pe care l-am avut cîndva student, ca și pe Setlacek, ca și pe Iacob, directorul de azi al Direcției sanitare, m-a oprit într-o zi și mi-a zis : vă știu, tovarășe profesor, n-ați fost departe, la un examen, să mă luați la palme ! ? Timpul însă m-a făcut mai înțelept și-apoi, zău așa, studenții din vremea asta sînt atît de tracasați încît am ajuns, de cele mai multe ori, să-i înțeleg. Ca profesor însă trebuie să fii exigent. Purtîndu-te așa, nu faci studenților și, implicit, medicinei decît bine.

Revenim. I-a mai avut ca dascăli pe Nicolae Hortolomei și Amza Jianu, iar în materie de medicină internă, pe Lupu și pe Litarczek, bătrînul. Despre primul, socotit părintele urologiei românești („neapărat alături de Burghele"), apreciază că nu era atît de talentat, cît de meticulos, de programat. De la el, în timpul internatului, a deprins cultul pentru bolnav. Jianu i s-a părut mai dotat, opera de toate, de la creier la degete, dar nu dădea greș niciodată. Cînd lua bisturiul în mînă, intra în transă, dar rămînea disponibil celor din jur : explica fiecare gest, cobora pînă la ultimul amănunt. A fost deci intern (prin concurs) la „Colțea", pe lîngă Hortolomei, la „Filantropia", unde lucra Jianu, și la „Grigore Alexandrescu", colaborînd aici, după pensionarea lui Bălăcescu, cu un secundar, profesorul Vereanu de mai tîrziu. E convins că perioada aceea, care a durat 4 ani, a jucat un rol hotărîtor în formarea sa. Îl ascult : am stat, zi și noapte, în spital, căpătînd experiență și, totodată, prestigiu. Da, da, prestigiu. Internul de gardă, de pildă, era socotit șeful spitalului și nimic nu mișca fără avizul lui. Nici mîncarea nu ajungea la bolnavi pînă n-o gusta internul ! Într-o vreme, ca intern, n-aveai voie să te căsătorești. Unii s-au supus, alții nu. Profesorul Mezincescu a pus lucrurile la punct : aveți permisiunea să vă căsătoriți, a spus el, dar numai cu internatul ! Există, în timpul internatului, o rigoare a foii de observație și, ca să poți întocmi o foaie completă și corectă, trebuia să cunoști boala în toate manifestările ei. Sigur, internii erau călăriți, dar cîștigul rămînea în afara oricărui dubiu : învățai meserie repede și temeinic. Azi, stagiatura preia o parte din sarcinile internatului, dar egalizarea pe care o presupune, același program pentru toți studenții, dăunează. Încheie : cred că trebuie găsită o soluție pentru protejarea vîrfurilor. Într-o paranteză fie spus, pe cînd număra 150 de paturi, „Pandurii" dispuneau de 29 de medici. Azi, la 250 de paturi, nu mai sînt decît 11 medici !

Ca unul care, toată viața, a dat examene („sînt aici, la „Panduri", din 1947, de la înființarea spitalului, am ajuns, în 1973, profesor tot trecînd prin concursuri"), Vivi Neagu rămîne un adept al acestora, dar e oarecum sceptic. Rezerva sa pleacă de la faptul că destul de mulți și-au pierdut încrederea în concursuri, dovadă că fiecare examen e urmat de o avalanșă de contestații. Poate că n-ar strica, îl aud, să revenim la sistemul citirii tezelor în public, cum se proceda altădată. După anunțarea notei, oricine putea cere explicații. E de acord însă, în aceeași ordine de idei, că secundariatul trebuie susținut cît mai devreme, mai ales în chirurgie, disciplină care cere, pe lîngă devotament și seriozitate, și o anume înclinație. Talent. Notez : e dificil să înveți un medic de 40 de ani să facă noduri. El trebuie să știe asta de la 30.

Îi privesc mîinile, care nu sînt deloc ale unui chirurg (Burlui : „chirurgul trebuie să aibă degete ca de pianist"), îi spun asta și-l regăsesc rizînd. Am o căsuță, se confesează, lîngă Cheia, la Homoriciu, spre care mă grăbesc în puținul timp liber care îmi rămîne. Acolo mă odihnesc muncind. Văruiesc, plivesc, sap. Am scos, în toamna asta, cartofi de un kilogram și mere ca de expoziție. Cînd, în urmă cu cîțiva ani, am înlocuit tenisul cu munca la grădină, mulți au rîs, prezicînd că după 2—3 zile mă voi lăsa. Nu m-am lăsat și mă simt excelent.

Principala muncă a profesorului Neagu (care e și director al Spitalului „Panduri") e însă cea cu bolnavii, muncă pe care o prestează, neobosit, de mai bine de 4 decenii. A deschis, în acest interval, peste 15 mii de bolnavi, asumîndu-și operații dintre cele mai riscante (cistectomii totale, intervenții plastice pielo-ureterale etc.), unele durînd și 4 ceasuri, 4 ceasuri de încordare, de luptă cu boala și cu timpul („noi, românii, formați la școala lui Amza Jianu, operăm rapid, evitînd pierderile abundente de sînge și anesteziile prelungite"), dar a deschis totodată, metaforic vorbind, și multe drumuri în urologie. Înaintea telecobaltului, Vivi Neagu a lucrat, între primii, la iradierea endovezicală a tumorilor. A fost, alături de un alt distins profesor, Eugen Proca (și el călit la „Panduri"), între pionierii operațiilor plastice pe vezica urinară. Tehnica cistectomiilor totale, inaugurată în 1913 de profesorul Herescu, a fost dezvoltată și perfecționată (prin implantarea ureterelor în sigmoid) tot la „Panduri". Aici a funcționat și cel dintîi rinichi artificial din România, care a adus imense servicii în lupta împotriva insuficienței renale acute. Mai nou, în 1982, cu ocazia Congresului vest-german de urologie de la Köln, renoscintigramele în culori realizate la „Panduri" (cu ajutorul doctorului Tiberiu Pop) au stîrnit un mare interes, fiind recunoscute drept o premieră mondială.

Clinician de excepție, chirurg de elită, e în același timp și șef de școală. A primit de la alții, dar a și dat mai departe, convins că, procedînd așa, nu-și face decît datoria. Față de bolnavi, față de studenți și, nu în ultimul rînd, față de el însuși. Zice : n-am ajuns încă la ora bilanțului, dar cred că am motive pentru a mă declara, măcar parțial, mulțumit. Dac-ar fi s-o iau de la capăt, aș alege același drum, încărcat de responsabilități, dar și de satisfacții. Îmi arată un petic de hîrtie, care se vrea scrisoare, pe care tocmai l-a primit. E acoperit cu un scris mărunt, de creion, datorat unei mîini nu tocmai stăpîne pe cuvinte. O semnătură simplă în josul lui, Lucrețiu, și cîteva vorbe pornite din inimă : „Cu mîinile de aur pe care le țineți m-ați scăpat din ghiara morții. Acum, cînd merg sănătoasă în Gorjiul meu drag, nu te voi uita niciodată și voi spune la tov. mele de muncă cum m-ai salvat, că soțul meu a venit depe front ivalid, fără ochiul drept, apărînd țara noastră dragă, scumpa Românie. Să fii sănătos, tov. profesor Neagu".

Cînd afirm, în deplină cunoștință de cauză, că profesorul a fondat și e pe cale să consolideze o școală robustă de urologie, am în vedere o mulțime de medici tineri care, în timp, s-au format, după pilda sa, la „Panduri" : Boja de la Tîrgu Mureș, Govor de la Galați, Boiboreanu de la Timișoara, Spătaru de la Sibiu, Matei de la Ploiești, Bumbu de la Oradea și așa mai departe. Unora le-a pus bisturiul în mînă („oricît ar privi, un tînăr nu reține destul, trebuie să-l lași să opereze singur, cît mai devreme") altora le-a cizelat tehnica („Maestrul meu, Rainer, zicea că omul trebuie judecat după părțile lui bune și că acelea trebuie perfecționate"), pe toți însă i-a învățat un lucru prețios în medicină și, deopotrivă, în viață. Să fie oameni, mereu sensibili în fața durerii. În această privință, după ce a scris și a publicat atît, în țară și peste hotare, profesorul e ferm : e important să lași cărți, dar e la fel de important să lași oameni.

La 65 de ani, pe care și-i ține cu semeție, părînd un marinar de cursă lungă, Vivi Neagu, nume de referință în urologia românească și mondială, continuă. Să-i mulțumim pentru tot ce-a făcut pînă acum, în beneficiul sănătății noastre, să-i urăm și să ne îngrijim să aibă, totdeauna, vînt prielnic.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Curier științific

Foarte mulți cititori ne-au solicitat adresele diverșilor specialiști despre care revista noastră a scris în 1982. Iată adresele cerute :

Ing. Valeriu Popa, București, str. Maior Coravu, bl. C-6, sect II; **fiz. Ion Dinu**, București, aleea Parva 2, bl. A-20, ap. 20, sect. IV ; **dr. Nicolae Eftimescu**, București, str. Miresmei 5, sect. II, cod. 73357, of. p. 39 ; **Constantin Băcanu**, București, str. Biserica Amzei 3—4, sect. I; **Nicolae Ilieșiu**, București, str. Polonă 21, ap. 15, sect. I; **Ion Brad**, București, str. Elena Cuza 67, sect. IV, cod. 75146; **dr. Miron Matei**, București, Policlinica Spitalului Bucur, str. Bucur 10; **dr. Iulică Voinea**, Arad, str. 9 Mai 20; **I. Scutașu-Comăneanu**, București, str. Gării de Nord 6—8; Centrul pentru combaterea sterilității, București, Calea Victoriei 178; **dr. Alexandru Parthenie**, București, Sectorul de apiterapie, str. C. A. Rosetti 31 ; **dr. Victoria Erimia**, Pitești, Laboratorul de sănătate mintală, str. Exercițiului 38; **ing. Radu Forgaci**, București, Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, str. Ion Ghica 5, sect. III; **Întreprinderea de sere Militari**, București, str. Moșaia 110.

În legătură cu vaccinul antireumatismal, realizat de doctorul **Geo Săvulescu**, vom prezenta amănunte de îndată ce clinicile avizate vor începe tratamentul.

■ „Mă numesc **Radu Gheorghe**, locuiesc în București pe Aleea Pantelimon nr. 5 bloc 13, etaj 1, apt. 30. Am vîrsta de 56 de ani și lucrez la Uzinele **23 August** ca lăcătuș la atelierul SAS, secția cazangerie. Muncesc din greu, acesta este specificul secției. În anul 1981 am suferit și de plămîni, am fost scos din producție timp de șase luni. După orele de muncă am nevoie măcar de un minim de liniște și de confort, dar în bloc nu avem apă caldă de **patru ani**, iar în iarna acestui an apa caldă a fost complet deconectată de la rețea. Comitetul de bloc invocă faptul că avem o restanță de 50 000 lei la întreținere, că unii locatari nu-și plătesc dările și au fost dați în judecată ca neplatnici ; că știe și consiliul popular și nu are nimeni ce să le facă." Chiar nimeni ?

■ **La scrisoarea adresată revistei de Simona Lungu, str. Scărișoara nr. 3, apt. 4, Cluj-Napoca**, Oficiul de asigurări sociale și pensii de stat, județul Cluj, ne comunică : „Ministerul Muncii, prin dispoziția sa din 3 decembrie 1982, a dispus să se achite compensațiile prevăzute de Decretul 46/1982 și pensionarilor care lucrează la asociațiile de locatari și primesc indemnizații. Ca urmare, cu decizia noastră nr. 40 501 din 16 decembrie 1982, am revenit asupra măsurilor de suspendare a acestei compensații, achitînd diferențele de drepturi reținute pe lunile octombrie și noiembrie 1982."

■ „Pare de necrezut, dar elevii clasei a VIII-a din aproape toate școlile orașului Tîrgoviște, avansați la engleză, nu posedă cărți de limba engleză. Se găsesc doar pînă la 3—4 manuale într-o clasă de circa 40 de elevi sau chiar numai unul, cel al profesorului. Inspectoratul școlar județean nu a rezolvat problema pînă în prezent. Rugăm ca Ministerul Educației și Învățămîntului și Editura didactică și pedagogică să rezolve această problemă. Primul trimestru s-a și încheiat. Fără cărți. **Elena Trandafirescu, str. Nicolae Bălcescu nr. 450, Tîrgoviște.**"

■ **Primim la redacție :**

„Stimați tovarăși,

Am fost plăcut surprins la citirea suitei de reportaje Satul are nevoie de oameni. Cum îi poate primi în chip concret ?, recent apărut în «Flacăra». Cu atît mai plăcut surprins cu cît problemele dezbătute ne vizau pe mulți dintre noi, specialiști și intelectuali ai satului.

Să vă prezint pe scurt situația mea. Sînt medic stomatolog în comuna Păieni, județul Cluj, din anul 1975. Sînt fiu al satului, dar plecat de acolo pentru o vreme. Am muncit, am terminat studiile (cele medii la seral), apoi am ajuns din nou la Păieni. Doresc să mă stabilesc definitiv în satul meu, dar nu am casă. Fiind șase frați, în casa părintească s-a stabilit un frate mai mic de-al meu. Familia mea locuiește în dispensar, în locuința pentru medic. Mi-am organizat și o grădină în jurul dispensarului, dar nu vom putea sta la infinit aici, avem un copil și dorim să avem casa noastră. Dar cum și mai ales cu ce s-o construim ? Nu întreb unde, pentru că organele locale ne-au ajutat în privința terenului, dar pentru materialele de construcție ni se cer achiziții de produse agricole : găini, ouă, porc, cartofi și altele. Dar de unde ?

Așadar, iată întrebarea : cum voi obține cărămidă, țiglă, ciment, fier-beton și toate celelalte materiale necesare pentru o clădire, contra cost, adică pentru valoarea muncii mele, ținînd seama că sînt medic stomatolog și nu producător agricol.

Vă mulțumesc dacă ați citit totul pînă aici și îmi cer scuze dacă nu am fost suficient de clar.

Ion Mangău, comuna Păieni, nr. 286, județul Cluj".

■ „Nu am înțeles și nici nu pot să înțeleg de ce un asemenea decalaj între comanda buteliilor și livrarea acestora la domiciliu și de ce nu primim buteliile la data planificată. Mi s-a întîmplat de multe ori să stau acasă în ziua cînd urma să-mi vină butelia și apoi să aștept alte cinci zile consecutiv, fără să știu nimic precis despre data livrării. Oare întreprinderea în cauză nu se întreabă chiar niciodată ce se întîmplă cu acești oameni care rămîn blocați în casă zile întregi așteptînd butelia ? Ca să vorbești la telefon și să reclami este imposibil, nu poți obține legătura, sună mereu ocupat. Cred că am dat peste 80 de telefoane pînă să pot prinde 65 61 45. Reclamațiile Aragazului. Mi s-a răspuns de două ori : azi sau mîine. Mai-

Răspunsuri comentate

Opt luni pentru o adeverință?

În ultima săptămînă a anului trecut și în primele zile ale lui '83, redacția a fost pur și simplu asaltată de așa-numitele scrisori oficiale, adică răspunsuri expediate de instituțiile cărora revista noastră le trimisese spre o dreaptă rezolvare sesizări ale oamenilor muncii. Am reușit să primim în trei zile cît într-o lună întreagă. Este adevărat că nu toate sesizările reclamă același timp de rezolvare. Unele presupun anchete minuțioase, altele depind de pronunțarea unor instanțe de judecată, dar majoritatea celor la care ne referim sînt cazuri simple, lesne de cercetat și soluționat.

Iată, de pildă, la sfîrșitul lunii mai 1982, redacția a expediat M.E.I. scrisoarea elevei Elena Amariei din Piatra Neamț, în care aceasta întreba dacă are dreptul să participe la examenul de admitere în treapta a II-a la Liceul pedagogic din Suceava. Direcția învățămînt liceal și tehnic profesional din ministerul amintit trimite un răspuns negativ tocmai în ultimele zile ale lunii decembrie (12358/1982), mai precis, după 7 luni. Sau. Ministerul Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții trimite răspunsul la sesizarea pensionarului Ion Nanu din Cîmpina cînd s-au împlinit exact 8 luni (964/18-XII-82). Ce se menționa acolo : „În urma recercetării documentelor din arhiva fostului ocol silvic C.A.P.S. Ploiești, s-a constatat că numele tov. Nanu Ion nu figurează și în această situație nu i se poate elibera adeverința de vechime pentru perioada solicitată." De această treabă s-a ocupat un colectiv. 8 luni. Cam același timp i-a trebuit și UJECOOP Arad să ne onoreze cu cîteva rînduri din care să deducem că în cazul problemei lui Bela Antal din com. Vîrfurile (Arad) nu e nimic de făcut. Exemplele pot continua. Nu discutăm soluțiile date în răspunsurile de mai sus. Bănuim că după atîta meditație, cercetările sînt și corecte, nu numai profunde. Afirmăm doar că instituțiile respective încalcă flagrant prevederile legii. Că în ciuda opintelii de a trimite anul acesta răspunsul, probabil pentru a se respecta un indicator, care, neîndeplinit, ar afecta unele retribuții, răspunsurile rămîn formale. Apropo, la ce-i mai folosește elevei Amariei lămurirea privind examenul de treaptă ?

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

rioara-Victoria Foișoreanu, Calea Victoriei nr. 143, București.

■ „Din luna aprilie 1981 am devenit posesorul unui autoturism Trabant-Hycomat pentru handicapați fizic. Sînt foarte mulțumit de el, îmi ușurează foarte mult viața, deplasările de la domiciliu la locul de muncă etc. Dar alimentarea cu benzină CO 90 a acestor autoturisme nu se poate face în mod normal, direct de la pompă în rezervor, ci mai întîi benzina trebuie amestecată cu ulei într-o canistră specială și apoi turnată în rezervor. De aceea nu putem sta la rînd, și pentru unii împingerea autoturismului pînă la pompa de CO 90 devine aproape imposibilă. Centrala PECO, sperăm, va da dovadă de înțelegere și omenie față de situația noastră, a handicapaților fizic. **Nicu Petrilă, str. I.C. Frimu, bloc A 9, Botoșani."**

■ **Ne scrie Marieta Oprea din satul Vintileanca, județul Buzău**, despre dorința mai multor consăteni : „Era aici un autobuz ce pleca dimineața la Buzău și se întorcea seara înapoi. Începînd din această toamnă, cursa a fost suspendată pe motiv că... șoferii nu vor să meargă în acest sat fiindcă nu este asfalt pînă acolo, doar o șosea de piatră. Ne vine foarte greu acum, sîntem obligați să parcurgem pe jos drumul de la porțiunea asfaltată și pînă în sat, chiar dacă plouă sau ninge. Alt mijloc de transport spre sat nu există. Oare tovarășii de la ITA nu se întreabă cum se pot descurca locuitorii a două sate fără nici un mijloc de transport spre oraș ?

■ **Pavel Moldovan din Rîmnicu Vîlcea, bloc C 32, scara F, apt. 20**, ne-a sesizat că IJGCL nu a luat măsuri pentru a-i izola terasa blocului, care s-a degradat din cauza apei infiltrate de la ploi și zăpezi. Organele locale ne informează că „din verificările efectuate la fața locului de către un colectiv condus de tovarășul Ion Udrescu, vicepreședinte al consiliului popular municipal, s-a constatat că faptul sesizat este real, motiv pentru care Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular municipal a stabilit ca întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă să remedieze defecțiunile semnalate în termen de 30 de zile."

■ „Sute de familii, unele cu copii mici, așteaptă de luni de zile combustibilii solizi plătiți, la datele programate. Pentru această întreprindere nu există obligația respectării legilor comerțului civilizat ? Și mă întreb dacă nu se poate reveni la vechiul sistem ca, odată cu plata, să se facă și livrarea, așa cum se procedează cu oricare altă marfă ? Am văzut la depozitul de sub pasarela de la Gara de Est (unde am plătit combustibilul și m-am dus de cîteva ori) femei în vîrstă de peste 70 de ani tremurînd de frig și reclamînd combustibilii... pentru care au plătit. **Tudor Bold, str. Prelucă 21, sector 2, București."**

■ **Administrația financiară, Vrancea**, ne informează : „În urma verificărilor efectuate de către inspectorul teritorial Petre Vizitiu, privind sesizarea tov. Stoian Scortescu din Constanța, a reieșit că cele reclamate sînt întemeiate. Agentul fiscal Radu Porojnicu, știind că debitorul nu se află în localitate și pentru a asigura încasarea impozitelor datorate de acesta, contrar prevederilor Decretului 221/1960, a înființat poprire pe drepturile de retribuție ale petiționarului înainte ca termenele de plată a impozitelor și a taxelor datorate să devină exigibile la plată. Între timp, un vecin al reclamantului i-a achitat impozitul datorat, astfel că plusul creat a fost restituit celui în cauză. A fost atenționat agentul fiscal asupra respectării cu strictețe în viitor a prevederilor legale." Doar atenționat ? ! Dar dacă omul nu ni se adresa, nu rămînea fără bani ?

■ „În mai multe rînduri a fost criticat C.T.C.-ul de la fabrica de bere din orașul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud. Aproape că nu este zi în care să nu se întîlnească în comerț bere cu miros de petrol, benzină, ulei rîncezit. Cînd se vor lua măsuri ? **Alior Aldea și Alecu Traian, str. Romană, Bistrița."**

■ Ca urmare a sesizării tovarășului **Petre Arhip din Bulevardul Constructorilor, bloc 19, București**, Administrația Domeniului Public, sector 6, ne comunică : „Zgomotul din timpul nopții nu este produs de autovehiculele șantierelor din zonă, deoarece acestea nu lucrează noaptea. Pe Bd. Constructorilor, la noile blocuri, au fost montați stîlpi de iluminat. S-a cerut IDEB-ului să verifice instalațiile respective. În ceea ce privește plantarea arborilor și arbuștilor pe zonele verzi aferente blocurilor recent construite în Bd. Constructorilor, vă informăm că acțiunea este în curs.

■ „Mă numesc **Mircea Măcină** și locuiesc împreună cu familia în orașul **Cugir**, str. Victoriei nr. 16 bloc 39, scara A, apt. 3. De cînd am primit locuința, în ianuarie 1980, din pereți ies picături de apă care se preling în jos formînd adevărate bălți. Eu și soția facem eforturi deosebite zilnic pentru a nu ajunge în situația ca să nu plutească pe apă covorul. Igrasia a ajuns pînă în tavan, periclitînd sănătatea copilului. Ne-am adresat la IGCL, care a trimis un delegat ; acesta a venit, a văzut și a plecat. Nici un rezultat. Frigul este în casă, apa de asemenea. Noi ce facem ?" N.R. Istoria mai consemnează cazul cuiva care „a venit și a văzut" dar a plecat după ce a învins. La Cugir, nici acum nu e tîrziu.

■ Mai mulți muncitori de la **IMGB și „Vulcan", București**, roagă să se studieze posibilitatea înființării unei linii de autobuze rapide care să lege cartierele Militari și Drumul Taberei cu întreprinderile de pe platforma IMEB. „Acest traseu — sugerează ei — ar fi foarte scurt, evitînd intersecțiile de la Chirigiu și Șerban Vodă, și așa supraaglomerate. Traseul ar fi : Fabrica de lapte, bd. Mogoșoaia, bd. Ghencea, str. P. Ispirescu, Mărgeanului, Piața Rahova, str. Amurgului, Prelungirea Ferentari, str. Zețarilor, str. Luică, bd. Metalurgiei, IMEB. Noul traseu de autobuze ar aduce avantaje și în ce privește economisirea de combustibil."

■ „Ca urmare la scrisoarea adresată dv. la 20 noiembrie 1982 în legătură cu nelivrarea la timp de către IDMS a unei caroserii de Trabant, vă informez că la data de 4 decembrie 1982 am primit înștiințarea pentru ridicarea caroseriei. Nu știu dacă a fost trimisă de IDMS în urma intervenției dv. sau era deja pe drum. Oricum, vă mulțumim. **Ion Bunea, str. Calea Dumbrăvii nr. 84, Sibiu."**

■ „Toate sporturile își au în București terenurile lor, minus sportul cu cai. Oare nu mai este frumos și util hipismul, care pe lîngă spectacolul întrecerii dintre cai dă posibilitatea verificării și valorificării celor mai bune rase — azi, cînd penuria de combustibil pentru mașinile din agricultură pune în actualitate refacerea atelajelor. Cred necesar ca și sportul cu cai să-și aibă terenul propriu în București, unde a existat un hipodrom timp de 60 de ani. Un argument în plus : hipodromul ar fi perfect rentabil, întrucît s-ar întreține din veniturile sale. **Aurelian R. Petrescu, căpitan de cavalerie în rezervă**, veteran al războiului antifascist".

■ „În luna octombrie 1982 — ne scrie **Elena Drăgan din Tecuci**, str. Ștefan cel Mare nr. 319 — am predat la centrul de colectare al cooperativei «Străduința» din Tecuci un palton pentru a fi curățat. Cînd am ridicat paltonul de la curățătorie am constatat că era mai murdar decît înainte. Responsabila m-a îndrumat la fabrica prestatoare de servicii. Maistrul Gheorghe Crivineanu mi-a declarat că paltonul nu a fost curățat și că îl vor curăța. Cînd, după o săptămînă, am ridicat din nou paltonul, acesta se afla într-o situație și mai proastă ca înainte. Conducerea cooperativei a convocat factorii de răspundere, care, pentru a ieși din culpă, au declarat în mod eronat că paltonul fusese pătat cu ulei sau grăsime. În prezent, paltonul este de nerecunoscut. Tovarășul Gheorghe Neagu, la care m-am prezentat pentru rezolvarea finală, mi-a spus : **Asta-i situația**, și pot reclama oriunde, că tot la dînșii vine reclamația spre rezolvare." **N. R.** Că **asta-i situația** toată lumea este, se pare, de acord. Întrebarea este cine plătește pentru această situație ?

■ „La halta Vețel, Hunedoara, de doi ani de zile a fost scos cantonierul, și tot de atunci nu se mai emit bilete de călătorie : în tren se pot urca numai posesori de abonamente, ceilalți — care merg și ei la lucru — dacă se urcă în vagon, sînt contravenienți. Rugăm ca trenurile nr. 2351 și 2182 să oprească și aici și să se reinstaleze un cantonier care să emită bilete. Aspectul haltei lasă de dorit, s-a furat ușa de cînd nu mai există cantonier, s-au spart geamurile, domnește o mizerie de nedescris. Pentru un grup de navetiști semnează Gheorghe Madrea, Ludwig Martin, Niculae Dașcovean, Ion Puiț, Ion Barbu, toți din comuna Vețel." **N. R.** Oamenii nu vor să fie contravenienți, vor să-și plătească biletul. Ajutați-i !

■ „Acum cîțiva ani funcționa în localitatea Apă Neagră, Gorj, un club muncitoresc «Tudor Vladimirescu» (un monument al lui Tudor se află doar la un kilometru depărtare). Anii au trecut, tinerii și-au creat familii, dar clubul nu mai este. Tinerii aleargă kilometri ca să vizioneze un film sau un spectacol. **Doru Predescu, localitatea Apă Neagră, comuna Padeș, Gorj."**

■ „Am primit la 16 octombrie 1982 un proces verbal de contravenție de la Consiliul popular sector 6, București, pentru o lucrare la bloc. Actul era ilegal întocmit, întrucît nu era semnat de constatator, nu specifica data săvîrșirii contravenției, conținea afirmații nereale cum că aș fi refuzat plata unei jumătăți din minimul amenzii etc. Am depus o plîngere la judecătoria sectorului 6 și mi se respinge. În hotărîre nu se spune nici măcar un cuvînt asupra celor invocate de mine, asupra actului întocmit nelegal și asupra necesității respectării Legii 32/1968. În schimb, secția financiară îmi înființează poprirea pe retribuție. Ce să înțeleg din toate acestea ?" **Nicolae Alexandru, Șos. Giulești 115 București".** N.R. Noi înțelegem doar un lucru, așa cum l-am mai arătat tot la această rubrică : legea trebuie respectată „în toto" atît de cei care plătesc, cît și de cei care aplică amenzile de contravenție.

■ „În 1979 am cumpărat, cu mari sacrificii și renunțări, un apartament la bloc, etajul IV, în cartierul Progresul din Brăila. Din primele zile după mutare am avut necazuri cu ploaia. Odată, apă ajunsese pe plafoane, pe pereți, băltea pe mochetă ! O nenorocire mare este și condensul, de nesuportat. De doi ani și jumătate se amînă recepția blocului și remedierile necesare. La reclamațiile mele am primit trei răspunsuri de la consiliul popular. Mi s-a răspuns textual : «Reclamațiile dv. sînt **juste**. Problema se va rezolva.» Au trecut trei ani și jumătate de la primele reclamații și nu s-a rezolvat nimic. Pereții de BCA sînt numai crăpături, fisurile — ca o pînză de păianjen, miroase a igrasie. **(Ion Diaconu, strada Vidin, blocul 1, Brăila".)**

■ „La ghișeul de abonamente Ziare și reviste de la poșta din Turnu Măgurele, dacă vrei să te abonezi la «Flacăra» trebuie să te abonezi și la alt ziar. Am întrebat de ce. Mi s-a răspuns de către Ion Ciotîrnec că sînt multe ziare care nu se vînd și că trebuie să-și facă planul. **Mihai Popescu, pensionar CAP, 70 de ani, Turnu Măgurele".** N.R. Măgulitor pentru noi, dar nelegal.

Pagină realizată de LIONEL NIȚESCU ■

Poșta redacției

■ **Lucia Bodnărescu** — Cluj-Napoca : Personalul muncitor din întreprinderile agricole de stat, inclusiv mediciî veterinari aflați în perioada de stagiu, este retribuit în acord global cu rețineri lunare de 20% din drepturile cuvenite. Aceste rețineri se restituie la sfîrșitul anului în funcție de rezultatele de producție și economice obținute de unitatea în care se lucrează ■ **Tudor Stan — Craiova** : Transferarea la o unitate școlară dintr-o localitate urbană se poate face numai prin concurs pe bază de probe scrise, după promovarea examenului de definitivat ■ **Dumitru Ionașcu — Bisoca (Buzău)** : Se poate rezolva numai prin partajare stabilită prin hotărîre judecătorească. În acest sens, adresați-vă judecătoriei Rm. Sărat în vederea deschiderii procedurii legale ■ **Ludovic Nagy — Timișoara** : Din cele scrise reiese că deplasările dv. intră în obligațiile de serviciu ■ **Gheorghe Mitu — Slănic-Moldova** : Gradele didactice obținute ca profesor absolvent al institutului pedagogic sînt valabile numai pentru încadrarea dv. ca profesor cu studii de institut pedagogic. Dacă la data înscrierii la gradul I ați avut licența și dacă lucrarea metodico-științifică a tratat o temă din lista subiectelor pentru profesorii licențiați, atunci gradul I obținut este valabil pentru încadrarea ca profesor licențiat ■ **Toma Borșoru — Brăila** : Vă înțelegem, dar nu avem cum. Cereți sprijinul consiliului popular ■ **Nicolae Căprara — Mănăstirea (Călărași)** : În cazul dv., timpul lucrat în C.A.P., în calitate de membru cooperator, poate fi valorificat pentru stabilirea pensiei la împlinirea vîrstei de 63 de ani ■ **Diana Olaru — Vaslui** : Soluția nu noi v-o dăm. Vă sugerăm însă să insistați în termen legal apartamentul din Bîrlad ■ **Angela Rusu — Botoșani** : Veți primi informații în legătură cu instituțiile militare de învățămînt pentru femei, interesîndu-vă la Centrul militar județean ■ **Ioana Moldoveanu — Lupeni** : În fiecare număr al revistei noastre anunțăm : nu primim acte originale. Treceți pe la redacție să luați actele pe care le-ați trimis ■ **Vasile Nechita — Brașov** : Da, dacă termenul de predare prevăzut în contract a fost după 1 ianuarie 1981 ■ **Dumitru Barbălată ș.a. (Botoșani)** : Dv., ca mecanici agricoli, lucrînd în zonă necooperativizată, nu sînteți cuprinși în forma de retribuire a muncii în acord global.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

„Cel mai...", „Cea mai..." Flacăra '82

SCRISORI FĂRĂ COD

Pentru o cît mai obiectivă evaluare a răspunsurilor primite în cadrul concursului Cel mai... Cea mai..., redacția s-a străduit să achiziționeze un computer. Un computer harnic și serios, care să prezinte numeroase garanții morale, să nu ceară recuperare și să nu discute niciodată problema normei cu administratorul revistei. N-a reușit și astfel rezultatele apărute în ultimul număr de revistă pe 1983 sînt rodul gîndirii exacte și profunde a cîtorva redactori mai pricepuți la matematică, cît și al efortului lor de a-și apropia unele virtuți de-ale calculatorului electronic : computerul nu minte, este insensibil la feluritele intervenții și nu se lasă ispitit de una sau alta. Cum în aleătuirea paginii de față — un dialog amplu cu răspunsurile mai interesante, mai pline de farmec sau de haz trimise la concurs — însușirile enumerate erau inutile, am revenit la obișnuințele noastre : mai imperfecți, mai puțini riguroși, selecția purtînd evident amprenta subiectivității.

Ce faci Cami ?

Ultimul banc care circulă prin Craiova, trimis de Marinela Petrescu, drept cea mai bună anecdotă pe '82 : „După ultimele victorii ale Universității, Cămătaru și Balaci s-au hotărît să se deghizeze pentru a mai scăpa de microbiști. Mai întîi, Cămătaru face rost de un ghiozdan, un costum de școlăriță și pleacă prin oraș. La un colț de stradă, o brunetă, care vindea semințe, îi strigă : Ce faci Cami ? Intrigat, Cămătaru se duce acasă, îmbracă un smoching impecabil, își pune ochelari fumurii, își ia o servietă diplomat și cînd ajunge din nou în dreptul fetei cu semințe aude iar : Ce faci Cami ? Nervos peste măsură, Cămătaru roagă un prieten de la „Național" craiovean să-l ajute să se machieze. Acesta îl deghizează într-un mogneag cu înfățișare ponosită și-i dă drumul în lume. În fața femeii cu semințe tresare : Ce faci Cami ? Exasperat se repede la vînzătoare : Cum de mă tot recunoști, femeie ? Păi dacă eu sînt Balaci, răspunde bruneta.

Cu drag, unui comandant de echipaj

Lupescu Silvia din Bacău ne face cunoscut un fapt realmente demn de cel mai frumos gest al anului.

„Avem un băiețel de un an și patru luni, Lucian, care la vîrsta de șase luni a fost operat la Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu" din București. În 28 octombrie 1982, am ieșit din spital cu băiețelul care se simțea bine și am luat avionul spre casă. În avion, lui Lucian i s-a făcut rău, nu mai putea respira normal. Ajunși pe aeroportul din Bacău, imediat după aterizare, l-am rugat pe tov. comandant Fănică Alexandru să ne ia înapoi la București, pentru că trebuie să duc din nou băiețelul la spital. Dumnealui mi-a înțeles durerea, și-a asumat toată răspunderea și ne-a luat. Pe parcurs, Lucian se sufoca din ce în ce mai tare. Comandantul le-a chemat pe cele două însoțitoare de bord (Liliana Codreanu și Rodica Lungu) și le-a dat butelia dumnealui de oxigen pentru a o da băiatului. De la Bacău la București am făcut doar 25 de minute. La București ne-a așteptat salvarea aeroportului Băneasa, anunțat prin radio de comandant care ne-a dus pînă la spital, unde băiețelul a fost din nou operat, astăzi Lucian fiind în afară de pericol". Alături de toți acești oameni de inimă, Silvia Lupescu îl amintește și pe medicii Didona Dornescu și Octavian Moga. Este dificil să găsești locul potrivit unui fapt de excepție. Să-l treci la eroism, la cel mai semnificativ gest, la cel mai frumos ? Dilema este accentuată și de scrisorile care se referă la actrița Eva Papp. Iată două fragmente din scrisori semnate de Victor Nabizu din București și M. Alexandru din Ploiești.**

„Pe mine, scrie primul, în 1982, cel mai mult m-a impresionat revenirea pe scenă, după groaznicul accident, a actriței Eva Papp, care a dat dovadă de înalte calități morale, de un curaj și o tărie de caracter ieșite din comun".

„Este extraordinară tăria de caracter a acestei ființe, care, spune M.A., a participat la o splendidă manifestare artistică, recitînd versuri. A ținut să se adreseze semenilor săi spre a le provoca clipe de înălțare sufletească. Ce gest superb din partea sa ! Cîtă finețe sufletească din partea aceleia ce a fost atît de crud lovită de soartă ! Este de-a dreptul incredibil, dar mă bucur că este adevărat !"

Omul cînd a apărut...

Veronica Suciu, inginer chimist din Piatra Neamț, s-a gîndit să-i ofere băiețelului său o carte de sărbători și l-a cumpărat „Lumea într-un degetar" de Lucia Olteanu. După această ispravă, copilul nu i-a mai vorbit trei zile. Motivul ? „Titlul unei povestiri este Geneză posibilă, iar din ea nu înțelege mare lucru un om mare, darmite un copil de 10 ani ! O altă este povestirea „Moda" din care vă redau începutul : Omul cînd a apărut, avea mintea lui Păcală, observînd că toate animalele purtau mantouri de blană iar el era în pielea goală, în loc să-și facă rost de o țoală, și-a acoperit capul cu o oală" (Ultima constatare ne pune pe gînduri, n.n.). Corespondenta noastră mai scrie că și-a mai îmbunătățit vocabularul cu aceste lecturi, dar de atunci nu mai reușește să recapete încrederea propriului copil. Încercați cu o carte asemănătoare, poate s-ar putea să vă reapropie.

Dar, pentru că sîntem la capitolul carte, iată părerea despre manualele a lui Sandu Ștefănescu, despre care colegul nostru Sorin Postolache a scris odată un mișcător reportaj. „Sînt de ani de zile dispecer la serviciul producție al Combinatului poligrafic „Casa Scinteii" și-mi trec prin mînă zeci de manuscrise ale manualelor ce se reeditează în fiecare an.

Am simțit nevoia să răspund la întrebarea : care este cel mai bun manual școlar ? Ei bine, nici unul nu mi se pare a fi realizat pe deplin și, implicit, a merita acest înalt titlu. Mă refer atît la manualele după care am învățat în anii 1947—1956, cît și la cele aflate în mîna fetei mele, elevă din 1975 încoace. Argumente ? În principal, faptul că multe manuale destinate ciclului I conțin fraze greoaie, abundînd în termeni care sînt mult peste puterea de înțelegere a școlarilor de aceste vîrste, în timp ce manualele pentru învățămîntul liceal cuprind adeseori lecții care fac necesară intervenția profesorilor pentru completarea cunoștințelor. Și dacă unii copii nu beneficiază de asistența unor profesori de înaltă capacitate și probitate profesională, ce se fac ? Cînd va veni vremea procurării fără dificultate a unui manual care ni s-a furat sau pe care l-am pierdut ?

Geolgău are ochii verzi

„Curios faptul că anul 1982 mi-a adus satisfacția de a mă întîlni cu persoana iubită abia după doi ani după ce o descoperisem, fiește, într-o fotografie. Deci, în 1980 am văzut fotografia și mi-a plăcut persoana, în 1981 mi-a plăcut și mai mult, iar în 1982, la începutul anului, m-am îndrăgostit de ea, pentru ca pe 22 martie 1982, să mă întîlnesc cu ea. Înainte mai vorbisem la telefon. Ce ciudat !" Semnează Olguța Mureș din București. E ciudat, într-adevăr. Era mai ciudat dacă, de pildă, n-ar fi întîlnit niciodată persoana și s-ar fi îndrăgostit de ea. Olguța, pentru care cea mai îndrăgită emisiune radiofonică este „Fotbal, minut cu minut", optează, în privința celui mai bun fotbalist, pentru Geolgău, deoarece este „șaten, cu ochii verzi, corp frumos și potrivit de înalt".

Tot cam pe aici se află și criteriile unei alte corespondente, Maria Cherățoiu din Budești (Vîlcea). Iată ce ne scrie dînsa : „Cel mai semnificativ moment din viața mea ? Cînd l-am cunoscut pe prietenul meu Viorel. Cea mai frumoasă femeie (fată) ? Chiar eu. Miss Maria și sper Miss Flacăra. Cel mai urît gest ? Cînd un băiat vorbește unei fete urît sau o la peste picior (la mine nu este cazul cu Viorel). N-am o poză de-a mea să vă conving că sînt demnă de a fi aleasă Miss Flacăra". E drept, fără poză e greu, dar mai închidem și noi ochii.

Simple răspunsuri cu tîlcul la urmă

Cea mai bună actriță : Maria Ploaie.

Cea mai frumoasă femeie : Dacă aș găsi o femeie frumoasă care să se lase fotografiată de mine, m-aș însura cu ea !

Cel mai urît, rău sau reprobabil gest : Răutatea și invidia colegială, care sînt de fapt pieduci în calea progresului.

(prof. Gh. Ploaie — Voinești — Vîlcea)

Cea mai frumoasă femeie : Chiar nevastă-mea. În primul rînd fiindcă în momentul în care scriu aceste rînduri a devenit suspect de atentă.

(Ioan Pădurariu, Tg. Mureș)

Două personalități argeșene

S-au primit numeroase propuneri purtînd mențiunea cea mai interesantă invenție, inovație. De la automobile care circulă fără nici un fel de carburant (pe astea ne întrebăm cum să le oprim nu cum să le pornim) și pînă la o sumedenie de instalații de produs biogaz, fericire personală sau de mărit producția de nasturi pe cap de locuitor. Am ales dintre ele una care ni s-a părut mai pe înțelegerea noastră a tuturora.

„Vreau să scot în evidență două personalități argeșene în domeniul cercetării : conf. dr. ing. Vasile Dumitrescu de la Institutul de învățămînt superior din Pitești și ing. Ion Nicolescu de la consiliul județean. Despre Vasile Dumitrescu este știut că a realizat primul automobil cu distribuție variabilă din lume, a conceput și realizat diferite adaptări la sistemele de alimentare și aprindere pentru motoarele cu aprindere prin scîntei, ducînd la reducerea consumului de combustibil, și una dintre cele mai interesante realizări ale anului 1982 este punerea la punct a motorului de tractor care funcționează cu biogaz. De asemenea, a conceput și realizat o instalație de comprimare a biogazului la presiunea de 150—200 atmosfere îmbuteliat, necesar ridicării parametrilor de funcționare independentă a tractorului. În anul 1982, în noiembrie, un tractor cu biogaz a funcționat la Stațiunea de cercetări agricole Albota.

Ing. Ion Nicolescu a conceput instalații de biogaz cu dispozitiv de contravinturire pentru distrugerea crustei biomasei. „Tovarășe Valeriu Constantinescu (dacă am înțeles, din satul Popești, comuna Bărăști (Olt), sînt îmbucurătoare vestile privindu-i pe cei doi specialiști pitești, cu atît mai mult cu cît revista noastră a publicat despre aceștia ample reportaje. Ceea ce ne derutează însă este dorința dumneavoastră arzătoare din final : „eu propun ca cele două personalități să urce pe ultimele trepte ale podiumului în probleme de cercetare".

Bucureștenii n-au fost niciodată mai frumoși

„Îndrăgesc nespus de mult spectacolele date de membrii Cenaclului Flacăra la care merg chiar dacă sînt pedepsită de părinți pentru că întîrzii" (Cu putin tact, puteți îmbina liniștită plăcutul cu utilul · luați-vă și părinții la cenaclu, n.n.). La nenumărate spectacole, conducătorul cenaclului a făcut multe fapte omenești. O amintesc numai pe aceea din seara zilei de 10 octombrie, cînd în sala Circului, dînsul ne-a spus la un moment dat : „Datorită faptului că unii oameni de ordine opresc în diverse forme accesul în sală al celor care au bilete, spectacolul nostru nu va începe decît atunci cînd vor fi lăsați să intre toți cei cu bilete. Ne cerem scuze, dar fiți de acord să nu desfășurăm un spectacol nedrept". Totul a revenit apoi la normal și a urmat un spectacol de excepție care l-a făcut pe poetul Adrian Păunescu să exclame : Bucureștenii n-au fost niciodată mai frumoși !" Rîndurile trimise confirmă simpatia de care se bucură Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar (ne sosesc cîteva mii de scrisori pe an în acest sens), iar opțiunea dv. — treceți întîmplarea povestită la Cea mai frumoasă faptă de omenie — este cu totul inedită.

Ștefan Odobleja și replica anului

„Cea mai reușită inițiativă a anului 1982 mi s-a părut a fi înființarea organizației internaționale „Ștefan Odobleja", eveniment ce coincide, după părerea mea, cu o reabilitare binemeritată a savantului român".

„Replica anului. La O.N.U. a avut loc un concert al filarmonicii din New York. La sfîrșit, dirijorul a revenit pe scenă, în urma ropotelor de aplauze. Doamnelor și domnilor, cum reușim noi să ne sincronizăm atît de bine și dumneavoastră nu ? — au fost cuvintele sale".

(Liviu Ivan, Severin, Constanța)

Într-o liniște beată / ușor mă adapă un cal

Ionuț Fabian, după ce ne destăinuie care este „cel mai important moment din viața mea : m-am îndrăgostit de cea mai minunată fată pe care am zărit-o vreodată, dragoste neîmpărtășită, fiind cel mai îngrozitor timid pe care l-am cunoscut vreodată (adică tot el, n.n.) și dacă aș avea o fotografie a ei aș păstra-o pentru mine, în nici un caz n-aș trimite-o la concursul Miss Flacăra", profită de ocazie și ne trimite și cîteva poezii pe care le-am înaintat secției culturâ. Noi vrem să-i facem o bucurie și-i publicăm cîteva versuri însoțite de o nedumerire. Poezie. „Călărețil mei". Într-o liniște beată / ușor mă adapă un cal / mă duce de mînă lîngă o iapă / să pasc / și să fac / ce știu eu...".

N-am pricepul a cui e mîna, a dumneavoastră, a calului, de unde avea calul mînă, și, la urmă urmei, ce căutați lîngă iapa aceea după ce v-a adăpat calul ? Mă rog, sînt mai multe nedumeriri...

Și, pentru că veni vorba de poezie, Tinca Troană din Suceava trimite omagiul dînsei poeților din Satu Mare de care se simte foarte atașată, cunoștința cu aceștia constituind cel mai semnificativ moment din viața sa, deși „m-am născut, se confesează T.T., într-o comună din sudul țării, trăiesc în cetatea lui Ștefan, dar spun cu mîna pe inimă că sufletul mi-e ardelean, adică aparțin cu toată ființa întregului popor român". **Disponibilitățile dumneavoastră sînt de invidiat, oricum gestul față de poeții sătmăreni impresionează.**

Teatru la telefon

Doi corespondenți din Capitală, Constantin Boluru și Margărit Șofletea, își exprimă cam cu aceleași argumente admirația pentru piesa Îmbrățișarea fratelui de G. Mihalache Buzău (după Philippide). Primul, revizor contabil, scrie : „Iubesc foarte mult emisiunile Teatru la telefon (poate la microfon, dacă nu, cine vă plătește adiționalele, n.n.). Piesa amintită, cea mai bună din cele transmise în 1982, a demonstrat în mod convingător că banul care stă în centrul atenției omenești, este cu adevărat ochiul dracului". **Al doilea, avocat, menționează :** „Am găsit acolo un adevăr etern uman : goana după avere, cu consecințele ei nefaste". **Să nu exagerăm, nefaste, dar depinde.**

Premiul pentru hărnicie

Stimate Mihai Petrovici din București, sînteți un om pe care se poate conta la greu. Ne-ați trimis 12 pagini cu superlative ale anului 1982. Dumneavoastră ați găsit 51 de cel mai, ceea ce pentru primul nostru concurs de acest gen, nu-i rău. Iată cîteva dintre răspunsuri.

Cel mai bun medic oncolog : Mihai Leontopol.

Cel mai bun colaborator (opinia mea) al revistei Flacăra : Leon Kalustian.

Cel mai bun driver : dr. Mihai Leontopol.

Cel mai mare necaz : că marele restaurant Capșa se numește altfel, și o propunere : „Pentru tov. Leon Kalustian gîndesc că ar fi interesant să scrie un serial intitulat „Cafenelele literare de odinioară".

Primul ecou la ancheta noastră Miss Flacăra

Primim de la Dana Rădulescu, de la Teatrul de operetă din București : „Mulțumiri pentru cel mai frumos dar primit în noul an, prin publicarea fotografiei mele în revista Flacăra". **Am primit cele șase sau șapte fotografii trimise cu ultima scrisoare. Ajung pentru cam tot pentru atîtea concursuri. Adică pînă în 1989—1990, dacă ne gospodărim bine.**

Reconfortantă

...scrisoarea Margaretei Takács, economistă principală prețuri-valută (sună bine) la Navlomar Constanța, privind calitățile neobișnuite ale lui Mircea Lucescu. Nu se referă nici la corpul, nici la culoarea ochilor antrenorului național de fotbal (cum i se întîmplă lui Geolgău), ci la cu totul altceva. La „inteligența dublată de studiu, la excelentul simț de observație și orientare, la curajul și perseverența sa, la modestia și tăria de caracter, la intransigența și capacitatea de a conduce ca un magistru echipa tactic și psihic avînd pasiunea viitorului". Fraza cheie pare a fi „Lucescu știe ce face și face ce știe", pe care oricum ai întoarce-o, tot aia e. Corespondenta din Constanța își exprimă temerea că opinia dînsei s-ar putea să fie în divorț cu a noastră. Nu e.

„Poza cumnatei mele"

„În ultimul număr al revistei Flacăra pe anul 1982 sînt publicate fotografiile concurenților la titlul Miss Flacăra. Nu cunosc condițiile de concurs, dar cred că nu sînt prea drastice. De aceea m-am gîndit să trimit și eu poza cumnatei mele. Se numește Livia N., are 22 de ani și lucrează ca ceramist într-un institut din Timișoara. Sper că serviciul

poștal va funcționa în condiții optime și vă va parveni scrisoarea împreună cu fotografia. Pe curînd sau bun rămas" La semnătură e mai greu, probabil că asta ați și vrut : Arnira Nae !? (personal nu credem în ea) Calea Șagului 43, et. III, ap. 14) Deși poșta funcționează optim, vă informăm că acest concurs nu ține tot anul. Condițiile nu sînt prea drastice și apare și cumnata dv. (atît cît ne-ați trimis), încolo „pe curînd sau..."

Pagină realizată de
RĂZVAN BÎRBULESCU ■

Dacă dai, stai, dacă nu... te prezinți la concurs!

Sfîrșit de stagiune la Teatrul liric din Craiova. În aer plutește vacanța. Oameni în toată firea se bucură, precum copiii, de răgazul cuvenit după munca unui an. Mai înainte, membrii corului sînt supuși unei verificări profesionale. Toată lumea respiră ușurată : trec și acest ultim hop. Conducerea teatrului le mulțumește tuturor, le dorește concediu plăcut, nu înainte de a-și spune părerea despre mersul corului în stagiunea care tocmai se încheia : s-a prezentat mai bine decît cu un an înainte. Era 14 iulie 1982.

În prima decadă a lui august se întorc la treabă. Încep repetițiile. Totul pare a reintra în firescul muncii unei stagiuni noi. Nimic nu dădea de bănuit, la data reîntîlnirii lor, 9 august, că peste 5 dintre coriști se va abate o adevărată furtună. Pe 12 august se dă un nou concurs la care sînt declarați, printre alții, reușiți și 6 coriști. La patru zile după acest eveniment, întreaga formație asistă la o adevărată lovitură de teatru : cinci dintre coriști sînt anunțați (abia acum !) că în urma verificărilor profesionale susținute la 14 iulie au dat dovadă de slabă pregătire profesională, lipsă de interes în însușirea repertoriului și dezinteres în menținerea unei tehnici vocale corespunzătoare, motiv pentru care urmează a li se desface contractul de muncă. De unde pînă unde această concluzie a comisiei de examinare cînd li se spusese clar că toată lumea trecuse probele, cînd însăși examinarea se rezumase la ascultarea în cvartet ? — se întrebau cu toții nedumeriți, bănuind că se va reveni asupra unei asemenea măsuri. Nu s-a revenit ! În schimb, în urma memoriilor trimise, privind ilegalitatea desfacerii contractului lor de muncă, după ce s-a dat un nou concurs, la rîndul lui ilegal, s-a întrunit pe 23 septembrie o nouă comisie care a hotărît verificarea partidelor de alto și tenori, la care au fost prezenți și trei reprezentanți ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, comisia urma să stabilească, printre altele, dacă cei cinci au fost realmente printre cei mai slabi. Numai că o parte din coriști au lipsit : unul și-a depus demisia în ziua examinării (zic oamenii că pentru a scăpa de examinare, altfel nu se explică faptul că este și în prezent tot pe postul lui) ; o coristă, în aceeași zi, s-a internat (se spune, de asemenea, că din aceeași pricină, peste trei zile întorcîndu-se la slujbă) ; unul dintre cei dați afară, Dirvoreanu, nu a fost anunțat să se prezinte ; alții au susținut dintre probe doar ce le-a convenit (a se audia secvența de bandă cu Tudor Ioana). Brădiceanu Minodora și Mănescu Ramona, două din semnatarele memoriilor, au fost însă examinate cu maximum de exigență, tonul comisiei nefiind, în ce le privește, nici pe departe înțelegător, precum la alții. Ba chiar s-a exagerat. Se întreabă cele două, precum și alții, oare dintr-o simplă coincidență a fost ales la *interpretare repertoriu*, finalul unei operete la care cele două nu participau vocal ? În sfîrșit, această examinare s-a vrut la obiect. Nu a lipsit nici proba de solfegiu, nici cea de auz, nici întrebări de teorie muzicală. Niciodată pînă la acest eveniment corul Teatrului liric nu fusese supus unui asemenea examen ! E ciudat că pentru a se intra în cor, prin concurs, se cer doar probe de aptitudini, iar pentru a se pleca, se cer fel de fel de probe, cînd de fapt, normal ar fi să fie invers. Mai ales că mai bine de jumătate din coriști nu prea au cunoștințe de teorie muzicală și nici instituția nu s-a preocupat de ei sub acest aspect. (Ba da, s-a făcut ceva : cu știința directorului se dădeau lecții particulare cu 90 lei ora, chiar în incinta teatrului, de niște oameni care ar fi trebuit să organizeze gratuit astfel de meditații ! !). Așadar, în urma acestei verificări de excepție, realizată în condiții de excepție (prima oară cînd s-a apelat la înregistrarea pe bandă), s-a constatat că măsura luată de conducerea teatrului liric a fost justă.

Să urmărim și noi cît de legală este această măsură. Pe 3 iulie 1982 teatrul liric, cu avizul Comitetului pentru cultură și educație socialistă Dolj, trimite către Consiliul Culturii și Educației Socialiste o adresă în care roagă aprobarea unui concurs în data de 12 august 1982 în vederea ocupării mai multor posturi, printre care și de coriști. Peste cîteva zile se primește și acordul Consiliului Culturii și Educației Socialiste pentru ocuparea „posturilor vacante, conform normelor legale în vigoare". Dar, *atît pe 3 iulie, cît și în ziua ținerii concursului, Teatrul liric craiovean nu avea pentru cor nici un post vacant !*

★

— Cum se face, tov. director Ungureanu, că ați solicitat concurs pentru coriști, cînd nu aveați nici un post vacant ? !

— Știam că o să-i dăm pe cei 5 afară.

— De unde puteați ști pe 3 iulie, cînd abia pe 14 iulie au avut loc examinările profesionale ?

— V-am spus că știam după cum s-au prezentat în stagiune...

— De ce nu i-ați avertizat din timp, dacă așa au stat lucrurile ? ! De ce măcar după examinarea din 14 iulie nu ați făcut-o ci, la acea dată, personal i-ați felicitat pe toți ? !

— ? !

— Socotiți că este legal și etic să dați mai întîi un concurs, pentru ocuparea unor posturi fantomă, și apoi să desfaceți contractele de muncă fără nici o avertizare prealabilă ?

— Există o hotărîre a C.O.M.-ului pentru neprelungirea contractelor de muncă a celor 5, hotărîre care a fost luată înaintea concursului !

★

Așa am crezut și noi la început. Așa ar fi trebuit să fie oricum, chiar dacă, ținînd cont de toate celelalte elemente ale cazului, nu ar fi întrunit nici așa condițiile legalității. Numai că în procesul verbal al C.O.M.-ului din 9 august tov. director Ungureanu vorbește pe larg despre concursul din 12 august, despre legalitatea lui. Și, după cum arată sus-pomenitul registru — cu numeroase pagini albe lăsate între întrunirile C.O.M.-ului, această hotărîre ar fi putut fi luată oricînd, chiar și după desfacerea propriu-zisă a contractelor de muncă a celor 5.

Cum de au scăpat aceste amănunte celor veniți să ancheteze cazul, nu am înțeles. S-a desfăcut contractul de muncă la cinci oameni, încălcîndu-se decrete și legi cu o ușurință strigătoare la cer.

Nefirescul (ca să nu zicem, ilegalitățile !) s-a întronat, pare-se, la Teatrul liric craiovean. Contractele de muncă pe durată determinată — cum au cea mai mare parte a coriștilor —, sînt completate nu se știe după care principiu : unora li se încheie pe timp de 2 ani, altora pe 5 luni, și, citeodată, nu se trece perioada contractului. Nu prididești să te uimești de această harababură din dosare (care-și trimite antenele și printre coriștii dezorientați), după cum, nu-ți vine a crede că pentru a se da un aspect cît de cît legal lucrurilor, cineva nu se sfiește să falsifice data de pe contractul de muncă al Minodorei Brediceanu (se vede clar, sub îngroșarea picsului, 1982 făcut peste 1983) ; Dirvoreanu, încadrat ca figurant este dat afară ca prost corist cu toate că are un maldăr de diplome la Cîntarea României și cu toate că, în contractul său de muncă; figura pînă în 1983.

Sigur, un cor de profesioniști trebuie să aibă coriști buni, oameni, pe cît se poate, cu pregătire de specialitate. Dar cînd formația însăși suferă neavînd dirijorul ei, nici corepetitorul ei, cînd din partea conducerii nu s-a luat nici o măsură pentru ridicarea profesională a oamenilor, e greu să crezi că vinovați ar fi doar cei 5 coriști, mai ales că pînă aci li s-a dat să înțeleagă că au aprecieri bune. Vina are rădăcini mai adînci, depistate de însăși comisia de la București, din al cărei referat citâm : „Directorul a dovedit lipsă de fermitate în organizarea și conducerea activității instituției, tolerarea unor acte de indisciplină cu repercusiuni asupra rezultatelor artistice, întreținerea unui climat de muncă nesănătos în colectiv, încurajarea practicilor neprincipiale între conducere și artiști (obținerea sub formă de cadouri a unor obiecte artizanale, băuturi alcoolice și țigări de proveniență străină...)". Altfel spus, dacă dai, stai. Dacă nu... Comentariile ar fi de prisos !

Așadar, numai de un climat de muncă artistică nu poate fi vorba ! Corul are nevoie de un dirijor cu personalitate care să repună lucrurile în matca lor firească. Pînă atunci însă se impune revenirea asupra deciziilor luate cu cei cinci, cazul lor trebuind rezolvat potrivit legii și echității.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Gîlceava „înțelepților" pe banii statului!

Dr. ing. Gheorghe Bărbatu a lucrat la Chimpex Constanța din 1956, anul absolvirii Institutului de petrol, gaze și geologie din București, pînă la 15.06.1982, cînd i s-a desfăcut contractul de muncă pe motiv că este necorespunzător profesional. În 26 de ani cît a lucrat în această întreprindere, Gheorghe Bărbatu a îndeplinit funcțiile de inginer șef de schimb, șef Serviciu export, șef Serviciu CTC, șef Secție 1 export, șef Secție 2 export, șef Serviciu organizare și control, iar de la înființarea în 1974 a Oficiului de calcul, a fost numit șeful acestuia.

Odată cu Gheorghe Bărbatu și pe același motiv, i s-a desfăcut contractul de muncă și Gabrielei Rusu, analist la același Oficiu de calcul. Și Gabriela Rusu lucra la Chimpex de la terminarea facultății, adică de 17 ani.

Cei doi au încercat să-și apere cauza la Judecătoria Constanța. Contestațiile le-au fost respinse. Între timp, Gheorghe Bărbatu și-a găsit un post de profesor la un liceu industrial din oraș. Gabriela Rusu, mamă a trei copii minori, nu a reușit încă să se încadreze. Deci, Întreprinderea Chimpex Constanța s-a debarasat de doi specialiști cu studii superioare, cu experiență în meserie, specializați într-un domeniu de vîrf.

Gheorghe Bărbatu a sesizat în ultimii ani numeroase nereguli petrecute în întreprindere. Comisii de anchetă formate din specialiști de la ministere, consilii, comitete și instituții le-au anchetat. Multe din ele, mai ales cele care țin de ilegalități în încadrarea și promovarea unor persoane, abateri de la morală, șicane, instigări „nu s-au confirmat sau n-au fost dovedite". Sesizările de ordin tehnic făcute de Gheorghe Bărbatu au fost în parte confirmate. Revista fiind sesizată la rîndul ei de Gheorghe Bărbatu, ne-am deplasat la Chimpex în urmă cu un an și jumătate. Cum directorul coordonator Gheorghe Sava a refuzat să discute cu noi pe această temă motivîndu-ne că are aprobarea verbală a unor factori de răspundere din conducerea județului (!!!) de a nu mai participa la nici o anchetă generată de reclamațiile lui Gheorghe Bărbatu, «în cele ce vom afirma ne vom sluji doar de actele pe care le avem la dispoziție, adică vom încerca să demonstrăm că desfacerea contractului de muncă a dr. ing. Gheorghe Bărbatu și a analistului principal Gabriela Rusu a fost o acțiune superficial gîndită, fără temei și fără argumente care să stea în picioare.

În continuare, nu lăm în considerație nici una din sesizările lui Gh. B. care privesc abaterile de la morală, instigările, rudenia și prietenia unor persoane prinse în acest într-adevăr încîlcit nod, nu ne interesează cine pe cui pe cui l-a botezat, cine la cine doarme și de ce o face, de ce și cum sînt menținuți în funcții filologi, filozofi, ingineri piscicoli într-o întreprindere a Ministerului Chimiei și care are ca profil exportul produselor chimice și petroliere. Nu asta urmărim deocamdată. Să vedem prin ce au păcătuit profesional cei doi, pentru că despre asta e vorba.

Dr. ing. Gheorghe Bărbatu s-a deplasat în ultimii ani în interes de serviciu în Anglia, Japonia, Columbia, Franța, Olanda, Italia etc. Are 60 de articole, lucrări științifice și tehnice în domeniul petrolului și al cercetării operaționale, publicate în țară și în străinătate. A fost și este invitat în continuare, în ciuda verdictului întreprinderii, la congrese și conferințe europene de cercetare operațională și sisteme de modelare și optimizare. Este inclus în schema experților O.N.U., în domeniul Chemical engineering.

În cadrul Oficiului de calcul al Chimpex Constanța, a elaborat singur sau împreună cu Gabriela Rusu cîteva modele, aplicate la optimizarea unor procese economice, care au dus la obținerea de importante economii evidențiate de conducerea întreprinderii și transmise în scris M.I.Ch. sau Academiei de științe economice.

A absolvit cursurile Centrului de perfecționare al lucrătorilor din industria chimică, ale Centrului de perfecționare a pregătirii cadrelor de conducere din întreprinderi, CEPECA, cursul de însușire a metodologiilor RURP, contracte pentru valorificarea către terți, cu o firmă din S.U.A., organizate de ROMCONSULT etc. La toate aceste cursuri, G. B. a participat prin scoaterea din producție la recomandarea conducerii întreprinderii, care l-a considerat la data aceea corespunzător din punct de vedere politic și profesional. Dosarul pe care îl avem la dispoziție este plin cu caracterizări din cele mai onorante privind activitatea profesională a lui G. B. Ani la rînd, modelele matematice elaborate de specialiștii Chimpex — citiți dr. ing. Gheorghe Bărbatu și analist principal Gabriela Rusu — au adus beneficii importante întreprinderii și au constituit prilej de laudă în dările de seamă ținute cu diverse prilejuri.

Iată cîteva din afirmațiile scrise și semnate de actualul director al Chimpex, inginerul Gheorghe Sava, înainte ca starea conflictuală să se declanșeze. Ele sînt semnate cu aceeași mînă cu care au fost semnate și deciziile de desfacere a contractului de muncă ale celor doi specialiști. Scrisoarea 391/1X1978, către Comitetul județean al P.C.R. : „Modelele matematice elaborate de specialiștii Chimpex pentru optimizarea programelor de import țiței și selectare a ofertelor din dispoziția conducerii M.I.Ch., în caz de aplicare sînt susceptibile de a realiza în 1979 economii de circa 50 milioane dolari". Adresa 13956/26V1982 (cu 20 de zile înainte de desfacerea contractelor) Chimpex, către M.I.Ch. : „Conducerea întreprinderii și organul de Conducere colectivă este de acord cu deplasarea tov. dr. ing. Gh. I. Bărbatu, șef oficiu calcul, la Bonn, pentru a participa la lucrările celui de al XI-lea Simpozion internațional de programare matematică". Semnează : Director, ing. Gh. Sava. Notă explicativă la Dare de seamă statistică de stat Inf. 1/trim I 1979 : „...474 000 lei prin exploatarea aplicației proiectată de oficiul de calcul pentru Depozitul II export, intitulată „Optimizarea combustibilului pentru focare industriale cu ajutorul programului Remus ;... — În Columbia dr. ing. Gh. I. Bărbatu face o lucrare de prestigiu pentru statul columbian, România și Chimpex Constanța". Director, ing. Gh. Sava.

În practica industrială a condiționării combustibililor pentru focare industriale, pentru stabilirea rețetei optime de condiționare se foloseau pînă la elaborarea acestei metode rețete manuale, ceea ce are dezavantajul că duce în majoritatea cazurilor la irosirea unor importante cantități de componenți de calitate. Modelarea matematică poate oferi rețeta optimă de preparare.

În 9 noiembrie 1981, Secția II export din Chimpex a utilizat o rețetă empirică pentru condiționarea unui lot de 3 642 tone. Costul total al rețetei a fost de 6 374 742 lei. Dacă rețeta ar fi fost elaborată pe calculator, după metoda pusă la punct de colectivul condus de inginerul Gheorghe Bărbatu costul ar fi fost doar de 5 398 862 lei. Diferența de aproape un milion lei a fost irosită. Cazul a fost sesizat ministerului de către Gh. Bărbatu. Răspunsul a sosit după 10 luni, cînd inginerul Gh. Bărbatu nu mai lucra la Chimpex. În anul 1980, cînd rețetele erau elaborate de calculator s-au obținut economii de 4 milioane și jumătate. E vorba de sume prea mari pentru a le subordona în cele din urmă unor antipatii sau unor interese personale. Și mai întrebăm, ce răspuns dă ministerul propunerii inginerului Bărbatu de a se trece prin calculator toate rețetele manuale practicate în 1981 și 1982 ? Dacă am ști cîte milioane de lei și cîte tone de motorină s-au risipit prin neaplicarea metodei colectivului care a activat la Oficiul de calcul am ști și cît de nedreaptă a fost desfacerea contractului de muncă al celor doi specialiști.

Gheorghe Bărbatu a sesizat această situație, și altele pe lîngă ea, și a devenit indezirabil. La 25 mai 1982 a publicat în ziarul Scînteia articolul : „Cum se calculează eficiența... calculatorului". La 15 iunie, conducerea Chimpex a desfăcut contractul de muncă celor doi specialiști, singurii care aveau experiență în elaborarea corectă a metodelor matematice de condiționare a produselor petroliere din întreprindere și singurii membri de partid din cadrul Oficiului de calcul !!! 1

Regretabil este că din neînțelegerile dintre Gheorghe Sava și Gheorghe Bărbatu are de pierdut întreprinderea și economia națională, adică noi toți. Din păcate, aceste interese au fost ignorate. Cei doi „protagoniști" n-au găsit o soluție intermediară, n-au avut puterea să depășească situațiile neplăcute la care s-a ajuns. Tovarășul Gheorghe Sava, directorul întreprinderii, mai tare pe poziție, a reușit să scape de doi „colaboratori". Ca în filmele western, din duelul iscat între cei doi înțelepți bărbați a căzut victimă Gabriela Rusu, a cărei vină fusese probabil că știa să alcătuiască și să aplice modelele matematice și s-a nimerit să fie pe direcția tirului.

Se pun cu acuitate cîteva întrebări. Cui servește faptul că dintr-o întreprindere de 6 000 oameni ai muncii au fost dați afară din serviciu singurul doctor în științe tehnice și singura specialistă în modelarea matematico-tehnologică a condiționării produselor petroliere din Întreprinderea de condiționare și livrare a produselor chimice și petroliere Chimpex Constanța ? Cum se introduce nou în această întreprindere ? Prin cine și cum, dacă s-a renunțat la aportul unor specialiști cu zeci de lucrări originale, care au generat economii certe de milioane lei și dolari, evidențiate de altfel în acte contabile ale întreprinderii ? Și dacă tovarășul director Gheorghe Sava a refuzat să vorbească cu noi în ziua cînd am încercat să elucidăm unele aspecte ale activității Oficiului de calcul și a introducerii noului, încălcînd flagrant legea presei vrem să-i atragem atenția că nimeni nu are dreptul să-i absolve să nu răspundă la întrebările pe care le-am pus în această modestă încercare de a arăta că munca și rezultatele de ani într-o întreprindere, lucrările științifice ale unor oameni, aportul economic al acestora nu pot fi anulate printr-o semnătură directorială.

Situația dr. ing. Gheorghe Bărbatu este cunoscută în M.I.Ch., în Direcția generală de aprovizionare și desfacere. În sesizările lui G.B. sînt și insinuări, zgură, cu care nici noi nu am putut fi de acord, generate credem de faptul că în ultima vreme munca lui a fost ignorată. Este de dorit să se analizeze cu luciditate, fără patimă și în interesul economiei noastre situația acestui specialist, situație în care a ajuns în cea mai mare măsură, credem, pasiunii pe care a pus-o în susținerea unor idei, a unor soluții noi, fără de care, acum și în viitor, nu ne putem imagina dezvoltarea și eficiența unei economii. Dacă n-ar fi făcut-o, G.B. ar fi avut și acum o situație bună, o viață călduță, cu plecări în străinătate, cu promovări etc. Să dăm, deci, dr. ing. Gheorghe Bărbatu și analistului pr. Gabriela Rusu dreptatea ce li se cuvine și, mai ales, posibilitatea să muncească la nivelul la care sînt pregătiți, să-și aducă contribuția la efortul general pe măsura capacității lor.

OPREA GEORGESCU

Un abuz în formă nouă

Declarația mea proprie cu mîna altuia

1. „Urgent, anchetă împreună cu organele în drept"

Marți, 4 ianuarie, cu o oră înainte de plecarea spre Ardeal a acceleratului 425, telefonul ne-a sfărmat liniștea apartamentelor cu mii de alice sonore. Un glas din redacție : „În Gara de Nord, în fața la **Informații** vă așteaptă cineva cu delegațiile completate pentru..." La 2 și treizeci și șapte de minute coborăm la Gheorghieni. Un sfert de oră mai tîrziu, la hotelul **Mureș**, redactorul șef ne-a luat în primire : „La mulți ani ! Imediat vă apucați de lucru. Aseară la cenaclu am primit două scrisori. Viața unor femei. Să aflați adevărul. Tact, argumente fără menajamente, fără compromisuri. Luați-le și succes. Mîine seară vă aștept cu ancheta scrisă, la Bistrița..." Am primit plicul și ne-am retras spre camera noastră. Am citit apostila : „Urgent, anchetă împreună cu organele în drept. Adrian Păunescu." Și ne gîndeam că am fi preferat un **noapte bună**... Ziariștii sînt și ei niște oameni.

2. Scrisorile

Prima : „Mă numesc Ferencz Irma și sînt angajata Întreprinderii de fier Vlăhița, de 25 de ani prestînd munca de dactilografă principală. Sînt mama unui copil ce îl iubesc și l-am educat în spiritul dreptății și al dragostei față de tot ce este frumos. Ultimii zece ani au fost pentru mine grei și chinuiți, ceea ce mi-a zdruncinat și sănătatea. Toate aceste chinuri le-am avut de pe urma unui om lipsit de scrupule, de tot ce este uman, care m-a batjocorit cum a vrut. Profitînd de funcția de director al acestei întreprinderi și abuzînd de puterea sa eram obligată să-i satisfac **toate dorințele**, altfel eram amenințată cu aruncarea din întreprindere. Am fost chemată de nenumărate ori și noaptea, la ore tîrzii, sub pretextul că are de dactilografiat, dar în schimb eram bruscată și **batjocorită** după bunul său plac. M-a bruscat demențial, ca un animal..." (Urmează două exemple absolut cutremurătoare).

Pe măsură ce citim ne copleșesc stupoarea, scîrba, revolta. Cită disperare trebuie să fie în inima acestei femei care-și strivește pudoarea și-și risca demnitatea pentru ca să facă publice puseurile erotice ale directorului ! ? ! Cît de tare trebuie să-l urască victima care pur și simplu trece cu buldozerul peste tot și peste toate numai ca să curme turpitudinea și să-și găsească o amărîtă de alinare în această confesiune pe care o vrea ...articol în **Flacăra** ! ? !

A doua scrisoare : „Mă numesc Szőcs Ecaterina de profesie doctor inginer, mamă a patru copii, cu domiciliul în Vlăhița, strada Tineretului nr. 6. Pe tărîm profesional am realizat zece invenții și mai multe inovații, care aplicate în producție au adus economii de peste 15 milioane de lei. Obiectul acestei scrisori este însă altul, anume abuzurile lui Russ Alexandru, om lipsit de scrupule, directorul întreprinderii noastre, care de cînd ocupă această funcție a călcat în picioare pur și simplu demnitatea și orgoliul a zeci de femei din această localitate. De aceea vă rugăm din inimă, stimate Adrian Păunescu, ca să se facă publică comportarea acestui om fără caracter și fără cel mai elementar bun simț. Acest director se opune spiritului novator, din cauza lui, în numai cîteva zile din luna iunie, s-au produs rebuturi foarte mari la turnătoria nr. II. Mă gîndesc cu silă și cu groază la scenele cînd mă chema la el în cabinet, mă aștepta cu muzică și duhnea a băutură. Oare este admis cuiva să folosească un om după bunul său plac, prin amenințări și intimidări ? Din cauza lui au fost nevoite să părăsească întreprinderea foarte multe persoane cu studii superioare. Reduce oamenii la tăcere prin umilințări și amenințări. Influențează negativ morala oamenilor din întreprindere și din oraș, așa încît se vorbește pe stradă despre relațiile sale amoroase cu P. I. (inițialele ne aparțin — n.n.). Multe femei i-au căzut victime ca să-și mențină postul lor în întreprindere : Ferencz Irma, I. G. și altele. Vă scriu aceste rînduri cu scopul de a le face cunoscute, publicului larg. Cu stimă, Szőcs Ecaterina..."

După o noapte de nesomn, oboseala ne-a pierit. La 5 dimineața învățasem scrisorile pe dinafară. Pe dinăuntru eram mai negri decît beciurile burdușite cu antracit. Ne părea că aerul se infectase cu fumul unor sconcși incinerați. Mocheta camerei căpătase consistență de mlaștină. Obiectele din jur parcă transpirau mizgă. Ziariștii sînt și ei niște oameni.

3. Organele în drept

La Comitetul județean Harghita al Partidului Comunist Român discutăm cu tovarășii Neag Victor, secretar cu probleme organizatorice ; Munteanu Ovidiu, secretar cu probleme economice ; Brisc Ecaterina, secretar cu probleme sociale. O singură concluzie : „Nu vream să plecați de la noi cu păreri preconcepute. Noi știm despre ce este vorba. Dumneavoastră procedați cum credeți de cuviință. Din partea comitetului județean vă va însoți tovarășul Biro Andrei, activistul nostru."

4. Început de mirare

Ferencz Dominic, primarul orașului Vlăhița : „Nu trebuie să-mi spuneți nimic. Eu știu cine v-a scris. Directorul Russ a fost anchetat din iunie și pînă acum de patru ori. Dv. faceți a cincea anchetă. Este păcat. Întreprinderea pe care o conduce este fruntașă pe ramură în 1981 și pe 11 luni în 1982, n-au sosit încă rezultatele finale. Este un conducător bun, uneori aspru, dar drept. Ca oricare alt om are și el defectele lui, în nici un caz cele pe care le aflu acum. S-ar fi aflat imediat, orașul nu are decît 7 000 de locuitori, ne știm fiecare pe nume. Dv. n-aveți decît să continuați treaba pentru care sînteți aici..."

5. Giruete și piruete

Ferencz Irma. O femeie mai mult scundă. Păr cărunt, sub Tonalul nu știu care număr. Ochi mari, dar priviri furișate. Nu pare stingherită. Astăzi a lipsit din întreprindere. A fost într-o audiență la județ, la primul secretar, împreună cu dr. ing. Szőcs Ecaterina. Motivul ? „Același din scrisoarea pe care o țineți în mînă." Este adevărat conținutul acestei scrisori ? „Bineînțeles." Afirmați că directorul v-a stricat familia ; dv. erați însă divorțată de doi ani cînd a venit dumnealui aici. „De unde știți ?" Ne-am informat. Vă mențineți afirmația ? „Nu, păi... nu !" Una dintre întîmplările pe care ni le descrieți s-ar fi petrecut în urmă cu zece ani. Așa-i ? „Da." De ce n-ați reclamat la nimeni, niciodată ? „Mi-a fost frică." Și cum se face că după un deceniu nu vă mai este frică să reclamați ce s-a întîmplat atunci ? „Nu știu". Care sînt calificativele dv. anuale din acești zece ani ? „Foarte bine." Ați fost tăiată vreodată de pe lista premierilor ? „Nu." Am auzit că directorul ar fi dat ordin să fiți ajutată atunci cînd v-ați mutat la bloc... „Nu numai pe mine m-a ajutat, ci pe toți..." Cînd l-ați reclamat prima dată pe director ? „Acum." De ce abia acum ? (Nici un răspuns) Ce rău v-a făcut directorul ? „Păi... am explicat în scrisoare." Situațiile acelea sînt imposibile. Așa cum le descrieți dv., nu vi se putea întîmpla nimic. Așa este ? (Îi explicăm de ce) „Da." S-a întîmplat altfel ? „Nu." Atunci cum s-a întîmplat ? „Păi... nu s-a întîmplat nimic." Atunci de ce ați scris grozăviile acelea ? „Cînd a venit dumnealui director, pe 1 iunie 1972 eu îi eram secretară. Fusesem și secretara directorului dinaintea tovarășului Russ. Nu m-a ținut însă decît patru luni și 17 zile, după care m-a schimbat cu alta." Tovarășa Irma, ce înseamnă **demențial** ? „Nu știu." Dar ați folosit acest cuvînt în scrisoare, de ce-l întrebuințați dacă nu-l cunoașteți ? „Păi... nu l-am folosit eu." Nu-i acesta scrisul dv. ? „Ba da." Atunci cum ? „Scrisoarea mi-a dictat-o inginerul Szőcs Ștefan, soțul dr. ing. Szőcs Ecaterina." Cînd ? „Pe 1 ianuarie, m-au vizitat și am făcut scrisoarea împreună." De ce ? „Mi-au spus că după toate anchetele astea este imposibil ca directorul Russ să nu fie schimbat, și că în loc o să fie pus dumnealui, tovarășul Szőcs, că are două facultăți și zece invenții și că altul mai bun nu există în Vlăhița. Spunea că dacă va veni director n-o să mă uite nici pe mine, o să-mi angajeze și fata, ca dactilografă, aici..."

Vă amintiți cum se rotesc în vîrfurile caselor cocoșii din tablă ? Cum bat ele, vînturile, așa se învîrtesc și cocoșii aceia. Meteorologii au o instalație ceva mai perfecționată pe care au botezat-o giruetă. De ce vor fi fiind unii oameni precum giruetele ? Nu cumva din cauza caracterelor ?

★

— Tovarășă Ecaterina Szőcs aceasta-i scrisoarea dv. ?
— Da.
— Este adevărat conținutul ei ?
— Da.
— Dovediți-ne, vă rugăm frumos.
— N-am cum. Trebuie să mă credeți pe cuvînt, sînt om de știință, am zece invenții împreună cu soțul meu...
— Nu credem pe nimeni decît după ce verificăm totul. Pentru ce ne-ați scris ?
— Am crezut că veți publica scrisoarea fără nici o cercetare...

6. Abuzul din umbră

— Cum vă numiți și de ce ne-ați căutat ?
— Matei Ana, eu am înlocuit-o ca secretară pe Ferencz Irma. Am stat doi ani, după care am plecat. Mie-mi plăcea, dar n-a mai vrut soțul. Îmi zicea că o femeie să nu facă ceai și cafele decît pentru ai ei, acasă la ea, pentru invitații familiei, nu pentru invitații altora. Eu mi-am ascultat soțul și am cerut să fiu mutată în alt loc de muncă...
— Și ce-i cu asta ?
— Este, că într-o zi a venit la mine ing. Szőcs Ștefan și mi-a spus să semnez o declarație, cum că aș fi plecat de la secretariat pentru că directorul mi-ar fi propus lucruri urîte. Spunea că Russ este terminat, că n-o să mai fie director și că în loc va fi pus dumnealui, Szőcs.
— Ați scris, ați semnat ?
— Nu. Pentru ce să mint ?
— Cînd s-a întîmplat asta ?
— Înainte de prima anchetă.

★

Nici pe inginerul Szőcs Ștefan nu l-am căutat noi. N-am fi vrut să-i știm și chipul fizic. Fața morală ne-o imaginasem și se conturase în zilele anchetei. Dar ne-a căutat dumnealui, la hotel. Este un fel de eminență cenușie. Discuția a deschis-o tot dumnealui :

— Eu n-am semnat nici o declarație împotriva lui Russ...

— Abia ați intrat pe ușă, nu v-am acuzat deloc. Știm însă că l-ați instigat pe alții să scrie... Nouă ne-am lămurit. De ce ne-ați căutat prin toate hotelurile din Miercurea Ciuc ?

— Trebuie să credeți ce v-a scris soția. Sîntem oameni de știință, inventatori, nu mai există nici un inventator în Vlăhița, în afară de noi. Am făcut invenții de milioane de lei, trebuie s-o credeți pe soție, **Flacăra** i-a ajutat pe mulți...

Patru ore am discutat cu inginerul Szőcs. Cu **inventatorul** Szőcs. Cu **omul de știință Szőcs.** I-am spus că-l admiram și că-l iubim pe inginerul, pe inventatorul și pe omul de știință Szőcs. Dar i-am mai spus și că nu putem să-i sumăm și să-i înțelegem pe **bărbatul** Szőcs Ștefan. I-am explicat că dacă dorea neapărat să-l reclame pe directorul Russ, atunci scrisoarea s-o fi semnat chiar dumnealui ; niciodecum să instige compromițător niște femei, printre care chiar și pe soția sa, mama copiilor săi... Inutil ne-am zbătut patru ore. Bărbatul Szőcs Ștefan n-a vrut să priceapă nimic. „Pe mine nu mă interesează decît persoana mea", zicea. De asta eram încredințați și noi. Era exact fraza la care ne așteptam din partea cuiva specializat să calce peste demnitatea tuturor — și chiar a femeii sale — ca să-i fie lui bine. **Binele său !** Dintre toate formele pe care le îmbracă, abuzul din umbră ne apare de-a dreptul odios.

7. Oamenii adevărului, adevărul oamenilor

Vlăhița este un oraș mic. Într-o oră s-a aflat peste tot că doi redactori de la **Flacăra** fac ancheta la Întreprinderea de fier. Așa că nu ne-am mai mirat cînd Tokoș Ladislau, secretarul comitetului de partid ne-a spus : „Cîțiva tovarăși din întreprindere au aflat despre ce este vorba și doresc să discute cu dv." Ne-am uimit numai cînd am văzut ce înseamnă pentru tovarășul Tokoș vorba **cîțiva** : 21 de oameni ! Am notat opiniile tuturor, dar din motive care țin de spațiul tipografic redăm doar pe unele. **Török Anton**, șeful atelierului de prelucrări mecanice, 34 de ani vechime la Vlăhița : „Pe directorul Russ îl cunosc de pe vremea cînd era inginer stagiar. Orașul e mic, dar a fost și mai mic. A devenit mai mare pentru că uzina a devenit mai mare. Asta s-a întîmplat sub conducerea lui Russ. El și noi am luptat pentru ca noi și copiii noștri să avem mai multe locuri de muncă. Există încă printre noi oameni care terfelesc onoarea altora, dar Russ nu este printre aceștia. Cerem hotărît ca să se termine cu anchetele, ne-am săturat de cercetări care ne împiedică să lucrăm în liniște. Deși nici cu Russ nu se trăiește ușor. Într-o ședință de producție m-am certat cu el și l-am amenințat chiar și cu Procuratura Generală. M-am oprit la timp, mi-a dovedit că el avea dreptate..." **Pál Vilma**, muncitoare, 29 de ani vechime în întreprindere, președinta comisiei de femei : „Lucrez în trei schimburi. Directorul vine des în control chiar și noaptea. Dacă ar fi fost băut măcar o singură dată ar fi fost imposibil să nu ne dăm seama. Este un om dintr-o bucată, este adevărat că vorbește cam tare și că nu-și prea alege cuvintele. Cînd a venit el director, în turnătorie nu lucrau decît șapte femei. Acum sîntem 660. Probleme avem destule, dar n-a existat să mă duc cu una la director și să nu ne-o rezolve. A depus mari eforturi și pentru extinderea școlii, pentru dezvoltarea orașului. Faptul că s-au găsit două femei în întreprindere care să-l ponegrească pe hîrtie ne umple de indignare pe toate. Vorbesc în numele tuturor femeilor din Întreprinderea de fier Este timpul să se înceteze cu anchetele, de șase luni trăim și muncim într-o atmosferă prea încărcată". Inginer **Raes Sándor**, șeful secției turnătorie veche : „Și eu m-am certat cu directorul Russ, dar pentru probleme de producție nu porți ranchiună cuiva. Ajunsesem cu cearta noastră chiar la Comitetul județean de partid. Din punctul ăsta de vedere trăim o pace vremelnică. Am auzit că ar fi fost reclamat că umblă după fuste. Nu-i adevărat. Aici se știe bine cine cu cine umblă. Ori în uzină, ori în oraș, dacă ar face ceva s-ar auzi pe canalul doi — așa numim noi aici opinia publică. Soții Szőcs umblă pe toate căile să-l compromită. Russ este un conducător foarte bun. De aici înainte ar trebui să ne gîndim cum să ni-l apărăm împotriva abuzurilor altora". Inginer **Lázár Zoltán**, mecanicul șef : „Nu-i adevărat că a plecat cineva din uzină din cauza directorului. Cu studii superioare au plecat oameni ori pentru problemele lor de familie, ori pentru că au fost promovați în funcții de răspundere, ori pentru că nu le-a plăcut Vlăhița..." **Varga Dionisie**, maistru principal la turnale : „Peste o lună ies la pensie, aș putea spune orice despre Russ, dacă n-aș fi om. Eu am trăit aici sub 6—7 directori, dar unul mai bun ca el n-a fost. Nu tremură pantalonii pe el dacă este de făcut vreo treabă. Are curaj și pot să spun că directorul s-a zbătut cel mai mult pentru fonta de înaltă puritate. Unii vor să-l doboare, nu pot s-o facă față-n față cu el, în producție, și atunci îi atacă cinstea agățîndu-l din spate. Nu depinde de mine ca să fie el director dar v-o spune un bătrîn că altul, aici, acum, mai bun n-o să găsiți".

Și tot așa ne-au vorbit despre directorul Russ și maistrul Benkő Iosif, și Mihály Arpad, șeful atelierului de proiectare, și Dreichlinger Ernest, directorul care l-a precedat pe Russ în funcție, și inginerul Schnitzer Ignațiu, șeful secției prelucrări mecanice și Boto Vilmoș, inginerul șef, și György Iozsef, șeful secției turnătorie II, și... tot așa pînă la 21 !

— Atunci cum se face că directorul dv. a fost anchetat pînă acum de cinci ori ?, am întrebat. Răspunsul la care subscriem l-am primit de la **Pakot Toma**, șeful biroului de aprovizionare :

— Pînă acum am fost niște lași, dar le promitem autorilor de scrisori că n-o să le mai meargă. Îi vom pune în discuția oamenilor muncii...

Credem că așa ar fi cel mai bine.

...Ca să ducem ancheta la capăt am fost nevoiți să discutăm cu 36 de oameni cărora le-am răpit ori timp bun de muncă, ori binemeritatul răgaz de după orele de program. Pentru asta le cerem iertare. Pe Adrian Păunescu nu l-am mai prins nici la Bistrița, nici la Dej, nici la Baia Mare, ci tocmai dincolo de Gutîi, la Sighetul Marmației. Asta este. Ziariștii sînt și ei doar niște oameni.

MIRCEA BUNEA ■
VICTOR RĂDULESCU ■

Ispită și rațiune

La copiii fără discernămînt orice tentație este scuzabilă, la indivizi cu apucături meschine, incorectitudinea este, oarecum, explicabilă — puterea obișnuinței, mentalitatea retrogradă etc.

Dar în cazul unui om în toată puterea cuvîntului, cu o conduită, pînă la 48 ani, ireproșabilă, cu posibilități intelectuale de a înțelege diferența dintre noțiunea de „bine" și „rău" — slavă Domnului ! (cel în cauză are studii superioare) cum să califici o faptă de-a dreptul incredibilă ?

La Întreprinderea de medicamente București s-a petrecut recent un astfel de eveniment ciudat. Într-o dimineață cînd șeful compartimentului contractări a deschis fișetul în care păstra economiile personale — circa 50 000 lei — a rămas cîteva clipe stupefiat. Banii dispăruseră ! Cînd și-a mai revenit din șoc, a încercat să reconstituie mental modul în care a procedat la deschiderea fișetului. Nu încăpea nici o îndoială : sigiliul fusese intact, introdusese și răsucise cheia normal ; urme de violență nu se vedeau. Cum dispăruseră totuși banii ? Și nu era o sumă derizorie, pentru care să nu-și facă prea mari probleme, ci economiile lui de ani de zile, circa 50 000 lei.

Motive întemeiate să se agite, să-și alarmeze colegii, conducerea întreprinderii. Nimeni nu putea să dea nici un fel de explicație.

A alergat atunci la Miliția sectorului 3. Căpitanul Constantin Căpățînă s-a deplasat imediat la fața locului. Cercetările încep metodic și cu calm... Cine a făcut serviciul de pază în ultimele zile ? — întreabă căpitanul. Cine ar fi putut avea acces la cheile fișetului respectiv ? Există și o dublură la cheia personală ? Cine ? .. „Să verificăm și celelalte fișete și b.-rouri..."

Și iată că în timp ce ofițerul de miliție trece la aplicarea practică a planului său de cercetare minuțioasă, cineva dă semne de neliniște. Undeva, într-un birou alăturat, economistul DUMITRU MĂZĂREANU, subaltern al păgubașului, încerca să se destăinuie unor colegi că el ar fi făcut o „glumă" cu banii șefului de birou. „Glumă" ? ! Cum, adică, glumă, cînd deschizi un fișet și iei 50 000 lei care nu-ți aparțin ?" — se întreabă cei de față indignați.

Banii au fost găsiți ascunși în biroul unei colege aflate în concediu prenatal. Căpitanul Vasile Gașpar de la cercetări penale avea să constate cu stupoare, după obținerea mai multor declarații contradictorii, de la făptuitor, că DUMITRU MĂZĂREANU săvîrșise furtul cu premeditare avînd cunoștință de existența banilor în fișet, procurîndu-și din timp o cheie potrivită, pregătindu-se deci, din acest punct de vedere, pentru ziua în care urma să execute serviciul de pază obștească pe unitate.

MIHAI GROZAVU ■

Lumea în care trăim

40000 de copii pe zi!

Știrea m-a tulburat. O știre ce nu poate lăsa liniștite conștiințele. Deși, trebuie notat, marile ziare occidentale nu s-au grăbit să-i acorde locul ce i se cuvenea. Știrea avea puține rînduri. O reamintesc : în fiecare zi a anului 1982, cîte 40 000 de copii, în special din țările în curs de dezvoltare, au murit din cauza subalimentației, foametei și absenței unei asistențe medicale corespunzătoare.

40 000 de copii pe zi ! La fiecare două secunde un copil moare, uneori în cele mai cumplite chinuri, din cauza foametei.

40 000 de copii mai frumoși sau mai puțin frumoși, cu pielea mai albă, mai neagră sau mai galbenă, cu cîrlionți de culoarea grîului copt sau a abanosului, mai înzestrați sau mai puțin înzestrați, dar copii, ființe omenești care nici n-au apucat să înțeleagă viața și să se bucure de copilărie, de frumusețile naturii, de soare și căldură, de binefacerile civilizației, sînt supuși morții prin înfometare.

40 000 de copii mor datorită inechităților sociale, decalajelor frapante ale contemporaneității, datorită realității tragice a împărțirii lumii în săraci și bogați, ceea ce diferențiază încă de la naștere șansele de viață ale copiilor.

40 000 de copii victime ale morții...

Cutremurător.

Cifra a fost comunicată în raportul anual al UNICEF dat publicității, în ultimele zile ale anului trecut, la Paris. Sigur, putem fi de acord și cu părerea directorului executiv al UNICEF, James Grant, care declara : „A permite moartea zilnică a 40 000 de copii din pricina subalimentației, într-o lume ce stăpînește mijloacele necesare pentru prevenirea acestui flagel este mai mult decît o inconștiență".

A lăsa însă ca această stare de lucruri să continue, să se perpetueze an de an, nu înseamnă numai un simplu act de inconștiență. Înseamnă mult mai mult. Înseamnă o crimă, un cumplit genocid. Înseamnă abdicarea de la principiile ce trebuie să patroneze lumea civilizată.

Căci ce altceva înseamnă să lași ca 15 milioane de copii — cifra anului 1982 — să piară de foame ? Iar tabloul acesta sumbru, cutremurător este incomplet. În regiunile rurale din aceeași „lume a treia", 4 copii din 5 nu beneficiază de apă curată și de măsuri de igienă, 2 copii din 5 — aflați pe scara virstei între 6 și 11 ani — nu merg la școală, 4 din 5 copii nu beneficiază de îngrijiri medicale adecvate. Raportul UNICEF amintește despre faptul că 60 la sută dintre mamele din statele „lumii a treia" suferă de malnutriție, ceea ce afectează, implicit, dezvoltarea normală a copiilor. Așa-numita malnutriție invizibilă — constînd în absența unor alimente corespunzătoare, în special în ceea ce privește proteinele continute — afectează o pătrime din totalul copiilor din țările în curs de dezvoltare, reducîndu-le rezistența la infecții și perturbîndu-le grav procesul de creștere.

Cum poate fi deci calificat faptul că omenirea nu întreprinde nimic eficient pentru salvarea celor 15 milioane de copii ce mor anual din cauza foametei ?

Referindu-se la un document al F.A.O., raportul UNICEF arată că, în viitor, în absența unor măsuri adecvate, în anul 2000 se va înregistra un număr mult mai mare al copiilor subnutriți : 600—650 milioane ! În această perspectivă, rata mortalității infantile, determinată de malnutriție, va fi la sfîrșitul secolului cu 30 la sută mai mare ca în prezent.

Nu este oare o crimă că, deși există posibilități să i se pună capăt acestei sumbre perspective, nu se face aproape nimic ?

1982 este nu numai anul în care au murit de foame 15 milioane de copii. Ei înseamnă, în același timp, anul în care absurda cursă a înarmărilor a înghițit 650 miliarde dolari. Cele două cifre trebuie asociate. Cheltuielile pentru înarmare înghit sume ce ar fi putut de mult soluționa problemele copiilor flămînzi. Pentru stimularea creșterii producției agricole în țările în curs de dezvoltare, astfel încît acestea să fie în măsură să învingă foametea și subnutriția, ar fi suficiente 10—12 miliarde dolari anual, sumă care ar reprezenta echivalentul cheltuielilor mondiale efectuate timp de numai 7 zile. Firește, calculul exact poate suferi corecturi. Șapte zile, sau opt zile, sau numai șase. Experții contabili trebuie să se pronunțe. Noi privim însă problema din unghiul uman. Ar fi, în medie, o săptămînă.

Deci, numai șapte zile ar trebui să renunțe planeta la cheltuielile militare, cheltuieli în scopul distrugerii, al morții, pentru a salva 15 milioane de copii.

Nu mi se pare un efort prea mare. Desigur, trebuie învinse reticențele unor generali, ale unor politicieni sau industriași, ale profitorilor de tot felul ai aberantei curse a înarmărilor.

7 zile fără înarmări ar însemna nu numai o pauză de dorit pentru Terra, ci și o modalitate de a aduce copiilor acestei lumi remediul suferințelor lor.

Ca să fim sinceri, am dori mai mult. Nu numai 7 zile fără înarmări ci 365 de zile. Am dori ca anul întreg, deceniul, secolul să nu mai cunoască această competiție tragică, absurdă. Am dori să fie salvate viețile celor mici și ale părinților lor. Am dori ca, în sfîrșit, umanitatea să facă dovada capacității sale de a fi constientă.

365 de zile fără înarmări și fără mortalitate infantilă datorată malnutriției.

365 de zile cu prelungire nelimitată.

AL. PINTEA ■

Începutul sfîrșitului

Aflăm despre declanșarea unui taifun care a măturat case și automobile, a făcut harcea-parcea rețelele electrice și a transformat în cîteva minute un oraș normal într-o hrubă oribilă. Aflăm despre umflarea unui vulcan, despre izbucnirea sa furioasă și, fapt normal, despre astuparea cu lavă a unor întinse plantații de măslini. Aflăm, vai, cadență a urii eliberate de natură, despre tragedii de tot felul care izbesc civilizația construită din greu și apărată sporadic. Rămînem pe gînduri, o tristețe rea ne macină, dar veșnica resursă de optimism șterge, pînă la urmă, apăsătul memento care ar trebui să ne însoțească în fiecare secundă. Am învins, pe alocuri, hoardele întăritate ale naturii în veșnică fierbere, dar nu le-am dresat pentru eternitate. Lupta continuă și șansele noastre cresc de la o zi la alta. Ne ambiționăm însă să ne anulăm șansa de a învinge natura oarbă fabricată de om. Ne ambiționăm să nu credem că cel mai năprasnic adversar al nostru, al fiecărula și al lumii în întregime, rămîne omul producător de război. Plouă cu alarme, cu demonstrații și avertismente. Plouă cu probe capitale, imbatabile, halucinante : Și totuși...

Omenirea își prepară catastrofa cu o tenacitate și rigoare exasperante. Aripa rece a dezastrului planează asupra lumii, o privim și o înțelegem, dar, iată, nimeni nu vinează sinistra pasăre, toți o admonestează și îi descriu oportuna cușcă, dar prinderea și gîtuirea ei întîrzie. Se amînă singurul gest logic și imperativ pe care, de cîteva decenii, omenirea l-ar fi putut întreprinde ferm și definitiv. O stranie anestezie, o savoare păcătoasă a aminării, un abulism periculos macină fiecare secundă a existenței planetare în acest ceas ultramodern care ar putea fi ultimul...

Deși piinea lipsește, cărțile lipsesc, liniștea sufletească lipsește, deși viitorul de aur s-a ruginit și prezentul s-a moleșit printre opreliști și capcane omenirea nu iese din letargia fatală care naște monstrul gata oricînd să șfîșie dreptul Terrei la istorie și dreptul nostru, al tuturor, la viață. La viață adevărată, robustă, împlinită, decentă, liberă.

Sărăcia mizerabilă care strică existența a sute de milioane de oameni nu este altceva decît efectul direct, trufaș, nemernic, al irosirii enormelor capacități ale planetei într-o direcție de o absurditate înfiorătoare. Războiul și cortegiul său de poveri anticipate este cea mai fantastică măciucă inventată vreodată. O măciucă mereu stirnită să izbească într-un edificiu de civilizație care ar putea fi colosal. Această măciucă nu este o surpriză. „Bătaia" ei se cunoaște în detalii. Jonathan Schell notează în cartea sa „Destinul pămîntului" : „În primele clipe, după o ofensivă cu 10 000 de megatone bulgări de foc orbitori înfloresc deasupra metropolelor, orașelor și suburbiilor, ca tot atît de mulți sori, mai orbitori decît astrul însuși. Simultan, cei mai mulți locuitori vor fi iradiați, striviți, arși de vii. Radiația termică va supune peste 1,5 milioane de kmp, adică a zecea parte din suprafața țării, unei călduri de 40 de calorii pe centimetru pătrat — temperatură la care carnea omenească este carbonizată.

La Hiroșima, unul din spectacolele cele mai frecvente era acela al unor resturi carbonizate, neamintind decît vag o formă umană. Zeci de milioane de persoane vor fi transformate în vapori.

În cursul atacului, în continuare, peste aproximativ trei pătrimi din țară va domni o căldură atît de intensă, încît tot ce poate arde va arde spontan. În cele zece secunde care urmează impactului fiecărei bombe, undele de șoc se vor propaga din centrul a mii de explozii, transformînd infrastructura S.U.A. în frunze în vînt. Teritoriul de 1,5 milioane kmp, deja ars de sufiul fierbinte al celor peste 40 de calorii pe cmp, va fi astfel lovit de undele de șoc ce vor exercita o presiune de cel puțin 0,35 kg/cmp, distrugînd sau pulverizînd toate locuințele, imobilele și alte instalații".

Așadar un atac nuclear nu este altceva decît un sfîrșit spectaculos. Acest sfîrșit începe însă cu mult timp înainte de impactul bombei cu pămîntul. Începe cînd producția de moarte fură de la gura copiilor hrana, cînd bibliotecile se transformă în țevi de tun, cînd energia, materiile prime, resursele Terrei sînt absorbite năvalnic și comprimate în instrumentele execuției capitale care se prepară globului fără sentință, fără tribunal, fără vină. În numele victoriei nebuniei asupra rațiunii.

RADU BUDEANU ■

Anul 3797...

Personajul despre care va fi vorba este recomandat de săptămînalul „Paris Match" drept savant, astronom, colaborator al NASA, astrolog și amator în științe psihice. Mișcîndu-se slobod și dezinvolt în atîtea domenii, dl. Maurice Chatelain era fără îndoială cel mai indicat să ia textele vechi de peste patru secole ale lui Nostradamus, faimosul prezicător al viitorului omenirii, și să le treacă prin ordinatoare, prin teoria relativității și prin multe alte teorii, pentru ca, în sfîrșit, îndărătnicele texte, care de atîta amar de vreme dau de furcă celor ce încearcă să le descifreze, să spună tot. Și dl. Chatelain ajunge la niște concluzii pe care ni le comunică fără a ne menaja cumva.

Aflăm astfel că „perioada de conjuncție planetară 1982—1988 va începe cu un război mondial și se va termina cu un cataclism cosmic." Iar după o perioadă de acalmie și de prosperitate, care va dura cam vreo zece ani, războiul va reizbucni în anul 1999". În ziua de 10 mai 2000, cînd „șapte planete și Luna se vor alinia de o parte și de alta a Soarelui în direcția Taurului", se va întîmpla un nou cataclism și anume, „deplasarea polilor către Ecuator, topirea ghețurilor polare, creșterea rapidă a nivelului oceanelor și un potop mondial". În acel moment vor intra în scenă „astronauții extratereștri aflați în așteptare de mai multă vreme pe o stațiune spațială circumterestră, pentru a ateriza și a crea o nouă rasă umană". Un nou război mondial, care va dura 27 de ani, se va încheia în anul 2026, după care va urma o nouă „perioadă de acalmie". Iar sfîrșitul lumii se va produce în anul 3797.

Toate aceste grozăvii, dl. Chatelain ni le face cunoscute în cartea sa „Sfîrșitul lumii", apărută la Editions du Rocher, Monaco. Și e bine că lucrarea a ieșit pe piață măcar acum dacă nu s-a putut mai devreme. Altfel, cum am fi aflat că, începînd din 1982 ne aflăm în plin război mondial ? Ne-o spune negru pe alb dl. Chatelain și alta e situația acum ! Așadar, o să mai luptăm cît o să mai luptăm pînă în 1988, după care ne vom bucura iar de vreo zece ani buni. Cum ne vom descurca la 10 mai 2000 sau în anul de sfîrșit ai lumii 3797, rămîne încă de văzut. Mai e ceva timp, mai ales că autorul nostru promite că are în pregătire încă o carte. Poate ne va da în ea și sfaturi practice. Oricum, pînă una-alta, locuitorii Parisului pot răsufla ușurați : orașul nu va fi distrus în următorii cîțiva ani, cum sună alte profeții. Mai rău e de cei din Köln : dl. Chatelain îi avertizează că ghiontionul cataclismului va cădea în mod sigur asupra lor în cîțiva ani.

CORNELIU VLAD ■

Alain Guillermou la 70 de ani

Profesorul francez **Alain Guillermou**, care vreme de aproape trei decenii a predat la Paris cursuri de istoria culturii, literaturii și limbii române, autor al mai multor cărți și studii asupra limbii noastre, dar mai ales al frumoasei teze de doctorat **Geneza interioară a Poeziilor lui Eminescu**, susținută la Sorbona în 1963, împlinește șapte decenii de viață, din care aproape o jumătate de secol de muncă didactică și științifică închinată cunoașterii și difuzării culturii și limbii noastre în lume.

A. Guillermou și-a cîștigat mari merite în cadrul colaborării culturale franco-române, făcîndu-se cunoscut în mediile universitare prin lucrările sale tipărite de mai bine de trei decenii la Paris : **Manual de limba română, cu texte de studiu, comentate, index gramatical și glosar**, 1953 (după ce tradusese în 1950 romanul lui Mircea Eliade **Maitreyi**); antologia: **Texte de studiu în română, alese și comentate**, 1960 ; **Eseu asupra sintaxei propozițiilor subordonate în română**, 1962, lucrare complementară la teza de doctorat (citată mai sus și tradusă de noi, cu G. Pârvan, tipărită în colecția Eminesciana de la Iași în 1977). A urmat traducerea **Răscoalei** lui Rebreanu în franceză (ediție de lux, 1966) și studiile asupra primelor poezii eminesciene și asupra neologismelor în română.

Ca vechi colaborator la catedră al lui A. Guillermou în anii 1965—1967, am organizat împreună în martie 1967 un simpozion românesc în mijlocul studenților parizieni ai secției de studii romanice, am putut publica în frumoasa lui revistă **Vie langage** pagini despre relațiile românei cu franceza, păstrînd amintiri frumoase despre zelul și atașamentul profesorului francez față de cultura, folclorul, limba și tradițiile noastre. Din inițiativa lui s-a organizat și excelentul simpozion **Eminescu după Eminescu** la Sorbona în 1973, ale cărui comunicări s-au tipărit apoi tot în colecția Eminesciana. Recent, A. Guillermou a îngrijit ediția nouă a enciclopediei **La Roumanie** din seria „Guides Bleus", contribuind la aducerea la zi a datelor despre civilizația noastră de azi, scriind o prefață de antologie despre specificul și valorile spirituale ale poporului nostru.

Lucrările și atașamentul românesc îi dau dreptul prof. A. Guillermou la stima și omagiul nostru la împlinirea frumoasei virste de 70 de ani.

GH. BULGĂR ■

Mondo umano ?

Comerț cu nostalgie

Mai întîi, în noiembrie 1981, s-a organizat o primă licitație de amploare la Cinecittà. Pentru cine nu-și amintește să precizăm repede că este vorba de cunoscutele studiouri cinematografice din capitala italiană, unde, de-a lungul anilor, au fost văzuți atîția monștri sacri italieni și străini, fie ei regizori ca Fellini, Visconti sau De Sica, actrițe precum Sophia Loren, Claudia Cardinale, Monica Vitti sau Ana Magnani, actori ca Marcello Mastroianni și Gian Maria Volontè. Timp de o lună, anticari și colecționari din toată Italia (dacă nu și din afara ei) au licitat 7 785 diferite mobile și obiecte de epocă aparținînd firmei de decorări creată de frații Armando și Alberto Cimino, creată în anii '30, odată cu debutul filmului cu sonor. A fost, scriu ziarele, cea mai fabuloasă vînzare la licitație din analele cinemaului și nu avem motive să nu le credem.

În acest sens, unul dintre vestiții anticari desemnați cu organizarea vînzării preciza sec : „Ocazii de acest fel nu se ivesc decît o dată la o sută de ani". Au figurat în catalog zeci de comode și dulapuri (cea mai prețioasă este considerată o mobilă franceză Louis XIV din lemn de trandafir), o frumoasă colecție de bronzuri japoneze, diverse vase chinezești, tapiserii marocane și persane, „secretaire"-uri folosite în ultimul film al lui Visconti, nenumăratele lustre, lampadare și oglinzi — circa 5 000 scaune diferite forme etc. Licitația a fost organizată de moștenitorii fraților Cimino care, iată-i, s-au văzut la strîmtoare în condițiile în care, de mai multă vreme, la Cinecittà „suflă" un ciudat „vînt" care seamănă la efecte cu acel faimos al sudului : usucă multe, dacă nu aproape totul în calea sa. Desigur, metaforic vorbind. Așadar, faimoasele studiouri de ieri au rămas fără cîteva din obiectele care — și ele — au contribuit la atmosfera și personalitatea filmelor din perioada lor de aur. Studiourile Cinecittà, susțin organizatorii afacerii, nu mai au viitor ! Și atunci ei au apelat la sentimentele nostalgice ale celor cu bani.

Dar licitațiile se poartă și în domeniul, mai nou, al rock-n' roll-ului. Și astfel, o lună mai tîrziu față de Cinecittà, la 22 decembrie, The Beatles, Elvis Presley, Rolling Stones „au fost cap de afiș al primei mari licitații de obiecte aparținînd virstei de aur" a cunoscutului duos — cum transmiteau atunci agențiile de presă. Au fost semnalate cu participante aproximativ 500 persoane — britanice sau nu — majoritatea evadregenare cu părul grizonat ; au mai venit „cîțiva bătrîni ai modei anilor '60" și foarte foarte puțini tineri (cu bani !). La Sotheby s-au licitat aproape 300 articole — costume de scenă, fotografii, reviste îngălbenite de vreme, scrisori adresate admiratoarelor, pierdute (!?) de acestea și alte obiecte, disparate și adesea insignifiante. Valoarea lor — 105 320 lire sterline. Un om de afaceri japonez, cu 13 000 lire a „cucerit" discul de aur al cunoscutului album semnat The Beatles „Sergent Pepper" după care, bucuros, a mai cumpărat obiecte pînă la 50 000 lire, dar a mărturisit că detestă muzica pop și n-a cumpărat lucrurile respective decît pentru a-și face reclamă supermagazinului său! Un disc-jockey de la radio Liverpool, orașul natal al celor patru Beatles, vrînd să creeze un muzeu în memoria lor, a cumpărat o baterie ce a aparținut lui Paul McCartney și consola de mixaj a discului „Imagine" de John Lennon. În fine, să mai scriem că The Beatles au eclipsat pe Elvis Presley !

De ce a organizat sobra Sotheby licitația respectivă ? Pentru că asemeni celor de la Cinecittà, și ea crede în viitorul comerțului cu nostalgia rock-ului !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Din „Panorama"

Ferestre întredeschise

Ni se pare clar că, de la un timp, în aria fotbalului se simte o adiere de aer proaspăt. Prestațiile internaționale vin să susțină, primele, această afirmație și credem că atît egalul de la Florența (în fața campionilor lumii) cît și calificarea Craiovei (în dauna unor echipe reputate) trebuie privite ca o consecință logică a muncii depuse pe plan intern, mai temeinică și mai lucidă ca altădată. Cîțiva oameni merituoși și pasionați (între care, la loc de frunte, Mircea Lucescu) și-au unit eforturile spre a scoate fotbalul românesc de sub semnul rutinei și al jumătăților de măsură, urmărind să purifice atmosfera unui sport obișnuit să-și fure căciula singur și să caute, la nesfîrșit, scuze pentru înfrîngeri. Deși abia la început (e greu să schimbi o mentalitate), intervenția lor a dat, gîndim, cele dintîi roade. Această nouă orientare și-a pus pecetea și peste consfătuirea la care au fost invitați, săptămîna trecută, toți factorii cu responsabilități în fotbal (conducători, antrenori, medici etc.). Problemele au fost dezbătute sincer, lucrativ, critica și autocritica fiind îndemnate să se exprime. Pentru prima dată, după multă vreme, s-a discutat cu cărțile pe față, de aceea ne permitem să apreciem că respectiva consfătuire a însemnat, în punctele ei esențiale, o reușită.

Dar în fotbalul românesc mai sînt multe de făcut. Ferestrele lui sînt, azi, întredeschise, mai e pînă cînd ele vor ajunge să fie date de perete. Fonduri importante, de pildă, iau drumul unor investiții nerentabile și e suficient să menționăm că, în 1982, Clubul „Luceafărul" (a cărui producție e la limita rezistenței minime) s-a bucurat de un buget de exact 2 659 000 lei ! Asta în timp ce cele 52 de centre de copii și juniori au primit alte 5 350 000 lei ! Bani, să ne fie iertată expresia, aruncați pe apa sîmbetei. Altă neconcordanță flagrantă : 27 dintre antrenorii diviziei B (socotită, nu-i așa, cea dintîi rezervă a performanței) sînt retribuiți prin plata cu ora, ei înșelînd deopotrivă fotbalul și producția ! Că toți acești tehnicieni (ca și cei din divizia A), unii din ei remarcabili, pot fi schimbați după bunul plac al cluburilor și asociațiilor (Viorel Mateianu, de exemplu, continuă să fie, și în prezent, legat de Brăila), asta e o altă poveste, asupra ei vom zăbovi cît de curînd.

Pentru îndreptarea lucrurilor, am înaintat, chiar în această pagină, o serie de propuneri. Unele mai vechi, altele mai noi, toate însă, după opinia noastră (și nu numai), actuale, menite să contribuie la bunul mers al fotbalului. Uneori ni s-a răspuns, alteori nu (se va reintroduce sistemul suspendării după două cartonașe galbene ? Se va renunța la obligația folosirii, în diviziile B și C., a juniorilor ? etc., etc.). Vom pleda astăzi, cît mai concis, pentru repunerea în drepturi a Comisiei de apel a F.R.F., pe care însăși federația a desființat-o (trecîndu-i sarcinile în competența Biroului federal), încălcînd, ea însăși, regulamentul pe care l-a elaborat și pe care toți ceilalți au, firește, obligația de a-l respecta ! ? Măsura, pe lîngă că a fost nejustificată, în condițiile în care, în turul de campionat încheiat, fotbalul nostru s-a confruntat cu serioase probleme disciplinare (s-au acordat 349 de cartonașe galbene, cu 100 mai multe decît în aceeași perioadă a anului competițional precedent), a fost, repetăm, ilegală, Regulamentul de organizare a activității fotbalistice stipulînd, la pagina 19, „Componența și atribuțiile Comisiei de apel", menționînd : „Comisia de apel are drept scop să judece toate apelurile introduse de cluburi (asociații), jucători, arbitri, antrenori etc. împotriva hotărîrilor luate de Colegiul central al antrenorilor, Colegiul central al arbitrilor, Comisia centrală de competiții și disciplină, Comisia centrală de copii, juniori, tineret și fotbal de masă etc.".

Și-atunci ? ! Să fi considerat F.R.F. și, implicit, C.N.E.F.S. că restul comisiilor sînt infailibile ? ! Posibil, dar greșit. Pentru că, de pildă, Comisia centrală de competiții și disciplină (celebra „comisie Frodea", aflată la sursa abuzivei eliminări a Craiovei din Cupa României) s-a întrunit în ședința din 5 august 1982 în mod nestatutar, cu 3 membri prezenți din 7 ! Ba mai mult. Biroul federal (a cărui agendă e, de cele mai multe ori, încărcată) a judecat și el, adesea, la limita regulamentului, unul dintre vicepreședinții F.R.F. participînd la numai 6 din cele 14 întruniri ținute în 1982. Ca să nu mai zicem că fotbaliștii membri ai Biroului n-au fost (probabil) cooptați decît pentru a „rotunji" componența organului respectiv, Dudu Georgescu luînd parte la o singură ședință (din 14), iar Iordănescu la două ! De acord, să-i pedepsim drastic pe jucători, cînd e cazul, dar să le și dăm dreptul, legal, de a se apăra ! Toate aceste argumente (ca și altele) susțin, considerăm, necesitatea reînființării Comisiei de apel, abrogată în mod neregulamentar, ilegal. Legat de asta, simțind nevoia unei precizări sînt pregătite la F.R.F., spre a fi înaintate Biroului federal, o serie de cereri de transfer de la divizia A la A, cereri care încalcă, s-o spunem răspicat, regulamentul în vigoare. Acesta stipulează că, iarna, jucătorii pot fi legitimați numai de jos în sus. Să fim bine înțeleși. N-avem nimic împotrivă ca Turcu, de pildă, să-și schimbe echipa și să treacă de la F.C. Argeș la Steaua. Treaba lui, a cluburilor respective. Dar Turcu (ca și cei în situația lui) trebuie să țină cont de regulament, care regulament interzice, în această perioadă a anului, transferuri ca acesta ! În aceste condiții, Biroului federal nu-i rămîne decît să respecte regulamentul, adică să respingă, să nu ia în considerare, asemenea cereri, ce contravin spiritului unui regulament pe care el însuși l-a legiferat, de comun acord cu conducerile cluburilor divizionare.

Cum spuneam, la ora de față, ferestrele fotbalului românesc sînt întredeschise, lăsînd să pătrundă o adiere de aer proaspăt. E un început, dar pe acest drum, al redresării, mai sînt multe de întreprins. Pentru fotbalul nostru, această iarnă trebuie să fie, obligatoriu, un sfetnic bun. Există altfel riscul ca el să se întoarcă de unde a plecat, cufundîndu-se din nou în mediocritate.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Omul care joacă

Tăcînd despre altceva

Se poate spune că în această perioadă de întrerupere a jocurilor oficiale, fotbalul a hibernat mai puțin decît în ultimii ani. Dacă nu s-a jucat propriu-zis, preocupările diriguitorilor au fost destul de fervente, încercîndu-se „împrospătarea" sau îmbunătățirea loturilor, o grijă sporită față de soarta schimbului de mîine și destul de multe discuții referitoare la ce ar trebui să joace echipele în această, se pare, nouă etapă în care pornește fotbalul nostru.

Prima problemă, aceea a atît de comentatelor transferări, este un pămînt mișcător pe care orice pas făcut este imediat măturat de vînt sau te poate scufunda. În acest domeniu se poate totul și nimic. Deși sînt reglementări cît de cît viabile, ele nu sînt conforme cu realitatea invocată și trăită de cluburi, așa încît de multe ori te poți aștepta la manevre și lovituri machiavelice din partea tuturor. Și eu cred că toate comentariile eventuale ale zvonurilor despre mișcarea de jucători dintr-o parte în alta nu au sens și nici nu pot rezolva nimic, deși pot avea... sare și piper.

Atîta timp cît jucătorul nu va fi legat de clubul său printr-un contract real și rezonabil pentru ambele părți, la fel cum un muncitor de la „23 August" este în contract cu fabrica sa, iar acesta i se poate desface sau el își poate cere transferul, nu văd vreo altă rezolvare cît de cît mai apropiată de adevăr a acestei aparent delicate probleme.

În ceea ce privește grija față de soarta jucătorilor de mîine, schimbul de opinii pe teren și în sală româno-olandez de la sfîrșitul lui decembrie, la Brașov, mi se pare binevenit. A fost un prim pas mai deosebit, destul de sugestiv, dar care este încă mic. El a dovedit încă o dată cît de înzestrat poate fi micuțul nostru fotbalist la o vîrstă în care este încă egal cu semenul său de pretutindeni.

Eram în 1975 la Rossendaal, înaintea unui joc pentru calificarea echipei noastre olimpice și am asistat în deschidere, cîteva minute bune, la o partidă de copii de 12—13 ani. M-au impresionat și prin realismul cu care jucau, dar mai ales prin atitudinea tactică ce era identică cu ceea ce se juca în lume la cel mai înalt nivel în acel moment. Știam că acești copii olandezi, care mănîncă în fiecare seară la ora șase în mijlocul familiei, fac în jur de 4 ore sport pe zi și lucrul acesta se vedea în ținuta și în potența lor fiz că. Poate că acum lucrurile s-au mai schimbat, tinzînd și ei pentru o specializare timpurie în sport, precum și pentru crearea unei personalități de exprimare în teren. Noi, fiind preocupați de cîțiva ani de aspectul fizic în selecție, iar ei grijuliu cu importanța creativității neîngrădite tehnico-tactice (am auzit de la unul din cei mai tehnici jucători pe care i-a avut fotbalul nostru, acum antrenor de copii, că erau capabili să treacă cu mingea pe picior printr-un culoar înțesat de lume), concluzia e firească. Numai împrumutînd unii de la alții prin cunoaștere, fizic sau tehnic, vom putea să dobîndim ceea ce nu ne este specific și să perfecționăm ceea ce ne aparține. E bine totuși să ne imaginăm ce s-ar fi întîmplat ca scor dacă i-am fi întîlnit pe terenuri normale și nu în sală, acolo unde putem dovedi cît de „mingicari" sîntem. Așa cum ne-a promis, ne va spune ce s-a întîmplat, la vară, tot Mircea Lucescu, din Olanda.

Istoria devine puțin mai dramatică puțin mai încolo. Ce se întîmplă că la ei, ca și la alții, copiii talentați devin jucători valoroși, de bază în echipele lor ca și în cea națională, la o vîrstă mai fragedă, iar la noi se pierd dacă nu toți, majoritatea ? Chiar dacă în ultimul timp stăm puțintel mai bine, răspunsul și la această posibilă dilemă este cunoscut de apropiații fotbalului nostru, toți tăcînd însă filozofic, parcă despre altceva, atunci cînd ar trebui să răspundă sau să încerce să facă ceva. Trebuie să recunosc, aduce a tact.

CORNEL DINU ■

Vali sau Anișoara ori poate amîndouă?!

Marți, în sala de atletism a complexului sportiv „23 August", ie-am căutat pe cele două valoroase săritoare în lungime ale noastre. Vali Ionescu s-a antrenat dimineață, plecînd apoi acasă sa-și facă bagajele. Anișoara Cușmir, care deocamdată locuiește în hotelul sportivilor (ea este de curînd transferată la Steaua), n-a venit decît după masă în sală, pentru prima săritură a anului. A doua zi, miercuri de dimineață, Vali, Anișoara și antrenorii lor, Mihai Zaharia și respectiv, Ion Moroiu, urmau să plece pentru două săptămîni în R.F.G., la Sindelfingen, locul obișnuit de pregătire al selecționatei olimpice vest-germane. Am profitat de ocazie pentru a schimba cîteva cuvinte cu cei doi antrenori. Iată ce ne-au spus ei..

— Așadar, stimate Mihai Zaharia, începe o nouă perioadă de pregătire pentru eleva dumneavoastră. Cu ce gînduri porniți la drum în '83 ?

— Pregătirea propriu-zisă am început-o mai de mult, cu antrenamente la munte. Sîntem în perioada cînd volumul de muncă este mai important decît intensitatea, concursurile și rezultatele mari le-am programat în vară. Vreau să cîștigăm tot ce se poate cîștiga în '83.

— Cum merge Vali ?

— Merge foarte bine. Nu avem în obiectiv un nou record mondial în sală (6,83 în momentul de față), dar el ar fi putut fi bătut chiar simbătă de Vali... Plecînd, amînăm acest „amănunt" pentru 5 februarie, cînd au loc Campionatele naționale de sală. Dar nu vom merge la C.E. „indoor", la Budapesta. Sacrificăm totul pentru sezonul de vară.

— Nu e nici un secret că există o mare concurență între Vali și Anișoara, o concurență care le-a făcut pe amîndouă mai bune, mai ambițioase. Credeți că anul 1983 va stabili care este mai valoroasă ?

— Nici n-ar fi bine să dăm un verdict. Vali și Anișoara, atît de diferite prin stil, se completează extraordinar, se stimulează prin rezultate, iar de cîștigat în primul rînd sportul românesc are de cîștigat. Am mai spus asta, dar afirmația e valabilă cu atît mai mult anul acesta.

★

— 1983 va fi anul revanșei pentru Anișoara Cușmir, tovarășe Ion Moroiu ?

— Îmi place să cred că da. Nici anul trecut n-a fost rău, dar se putea mai mult. Acum, pentru 1983, vrem să facem un... schimb de locuri. Anișoara are aceleași obiective ca și Vali, tot 7,25 m, Universiada și Campionatul mondial, dar sigur că nu va fi ușor. Am început pregătirea încă din noiembrie, la cabana Forban, cu accent pe dezvoltarea forței și mărirea capacității de efort a organismului. Acum, cu sprijinul federației și al C.N.E.F.S., vom face o pregătire comună, de două săptămîni, la Sindelfingen, unde condițiile de lucru sînt excepționale.

— Cînd veți intra în concursuri ?

— Chiar la sfîrșitul acestor două săptămîni de pregătire, la Sindelfingen e programat un concurs internațional, la care vom lua parte, fără însă a avea vreun obiectiv precis. Totuși, e clar că recordul de sală reprezintă o cifră modestă pentru posibilitățile celor două săritoare ale noastre. Anul trecut, în iarnă, Anișoara a sărit dealtfel 6,81, la numai 2 centimetri de record. E clar că el va cădea anul acesta, dar cine îl va bate n-aș putea să vă spun deocamdată...

— Și totuși ! Sperați să fie Anișoara, nu-i așa ?

— Anișoara a fost prima săritoare română în stare să bată recordul național al Vioricăi Viscopoleanu, prima cu o săritură de peste 7 metri, prima care a stabilit un nou record mondial (care n-a durat decît vreo 6 minute, e adevărat !). De ce n-ar fi ea cea care în 1983 să devină din nou prima, chiar cu un nou record mondial, cifrat la 7,25 m ?! Spre acest lucru se îndreaptă toate eforturile noastre.

DUMITRU GRAUR ■

Cronica șoselei

S-au întîlnit din nou, dar nu la... spital

Discuție între trei tineri internați pentru dezalcoolizare. „Eu i-am spus tatei, cînd ne-am luat rămas bun la poarta spitalului : Am o singură și mare rugăminte la mine : să-mi lași mașină. Cine știe cum, s-ar putea să am nevoie de ea. Nu mă refuza, te implor !" „Cum adică, ce nevoie să ai tu, aici, de mașină ? Ce, te-am adus la spital să te plimbi ori să te tratezi ? Mai faci și vreo prostie cu mașina, că tu doar ești specialist în d-alde astea". Pînă la urmă, babacul a cedat și eu am parcat mașina frumușel, uite, chiar pe străduța de vizavi". Și tînărul, alintat de colegi cu numele de Gin (după băutura lui preferată), le arătă Skodița care se vedea perfect de la geamul spitalului. „Tare mi-ar place mă, Ginică, să mă perfecționez și eu în conducerea mașinii. Mă arde parcă sufletul de dorul volanului". „Nu-i nevoie, Ionică mamă, să tumbli cu aluzii, te învață teica de o să-i faci pe concurenții de la Monaco să pălească de invidie cînd te-or vedea la volan". Ionică e nebun de fericire. Știe să conducă dar nu așa cum ar dori el. Zilnic, pe ulițele comunei unde se află amplasată unitatea sanitară respectivă, instructorul și elevul său se antrenează.

„Unde mergeți flăcăi ?", îi întreabă portarul la prima ieșire. „Păi... uite aici, la doi pași, să ne luăm o conservă". „Bine, dar e 9 seara, magazinu-i închis". „Am aranjat noi cu gestionarul să ne aștepte". „Bine băieți". Apoi, cînd omul de la poartă vedea pachețelul de Snagov cum i se strecoară în buzunar, nu-i mai întreba nimic.

S-a terminat și cu stagiatura celor trei la „facultatea de dezintoxicare". Pe foaia de ieșire din spital scria doar „ameliorat". Doar nu era să scrie „vindecat", cînd ei „rădeau" pe-nfundate cîte trei jumătăți a cîte „trei stele", în fiecare seară, mai ales de cînd Ionică făcuse o constatare interesantă, și anume, că abia după 500 de grame de coniac, talentul lui de pilot sportiv este pus cu adevărat în valoare.

După ce a ieșit din spital, i-a declarat maică-si că, fiind convalescent, nu poate risca încadrîndu-se din nou la șantier. „Să-mi mai aerisesc creierul, mamă, să mă plimb, să mai conduc..." „Ce naiba să conduci ? Poate trotineta, pe care o ai de cînd erai puști, ori pe Tanța, de braț, la cinema". „He, hei, ce știi mata, mamă, ce-a devenit feciorul dumitale !" „Știu bine, un bețiv mai mare ca înainte, care, în plus, nu mai mănîncă". Parcă eu nu văd cum se adună sticlele în camera ta ?" „Beau puțin, doar juma de coniac pe zi, și asta pentru formă". „Ce formă, mă ?" „Mata nu cunoști expresiile astea de specialitate, mamă. Adică beau un pic să conduc mai bine, mai cu fantezie". „Și de unde mașină ?" „Îmi mai împrumută prietenii". Mama face un semn cu mîna care poate avea multe semnificații și se îndreaptă spre bucătărie.

Ionică operează seară de seară. Ce-i drept, nu fură nimic din mașini. Face contactul direct și le plimbă prin oraș pînă se termină benzina în rezervor.

Pînă la urmă, cum era și firesc să se întîmple, a fost prins. Zbura, nu rula, cu un Fiat 850, noaptea pe la 2 și numai după o urmărire de aproape o oră încheiată cu o blocare cu trei autocamioane, a „depus armele".

„Ieri tocmai pilotam o Dacia 1300, relatează el. Nu știu ce-i făcuse proprietarul, că avea un demaraj trăznet, nu alta. Mă simțeam în largul meu. Era pe la vreo 10 seara. Unul cu căciulă îmi face semn de pe trotuar. Reduc viteza și-l întreb din mers, ce vrea ? „La gară, pierd trenu !" „O albastră și te duc". „În regulă", zice el și dă să se urce. „La mine plata înainte". Omul scoate suta de lei și mi-o pune în mînă. „Hai sus, îmi pare rău că nu ți-am luat mai mult și pentru curcanii ăștia care-mi murdărese frumusețea de tapițerie".

„Merg eu vreo 2 km și-mi vine o idee : oprim puțin neică. Ce să-i faci, nevoile fiziologice îs nevoi. Băui cam multă bere. Mata n-ai nevoie ?" „Ba da", zice săteanul. „Atunci, du-te mai încolo, după colț". Eu, între timp, o tulesc spre mașină, pornesc motorul și demarez puternic. Tot n-aveam curcani pentru sărbători. Omul își dă seama tîrziu de păcăleală. Începe să strige : „Stai, bre, unde fugi, mă, fără mine ?"

„O iau spre casă. Mă gîndesc să abandonez mașina la vreo 200—300 m și apoi să merg pe jos, să-mi mai dezmorțesc picioarele, că-n ultimul timp mai mult cu limuzina mi-am făcut veacul. Ghinion, nu reușesc să parcurg de la despărțirea de țăran nici 3 km și mi se termină benzina. Iau un taxi, îmi zic, și ajung acasă exact ca un barosan. Opresc un taximetru, cuimea, și ăsta îmi cere banii înainte. Scot suta luată de la „clientul meu" și i-o dau. „Cum adică, dom-le, eu nu prezint încredere ? Uită-te măcar la curcile astea, hrănite cu... nucă. Păi numai astea fac un miar". Mergem noi ce mergem și șoferul îmi face propunerea să. cobor. Cuiuea, și el băuse multe ceaiuri diuretice și reclama „treabă mică". Cobor, mă îndepărtez de mașină și mă opresc în vederea operației propuse de șofer. Aud un demaraj puternic. „Bine dom-le, îmi zic, chiar toți ne-am făcut hoți ? Îmi lună și suta și curcanii".

Vorba lui Anton Pan : „Ce-i luat de haram, de haram se duce". Cît despre prietenii de spital ai lui Ionică, care aderaseră și ei la modul de viață al pilotului de formula 1, s-au întîlnit în final, cu Ionică în arestul miliției.

VICTOR BEDA ■

De la setea de cultură la starea de creație

Localități : Miercurea Ciuc, 3.I.1983, orele 18, sala Casei de cultură ; Gheorghieni, 4.I., orele 18, Sala Casei de cultură ; Toplița, 5.I., orele 16 și 20 al doilea spectacol, Sala Casei de cultură ; Bistrița, 6.I., orele 18, Sala Sporturilor și în 8.I., orele 16 primul spectacol, 20 al doilea spectacol ; Năsăud, 7.I., orele 16, primul spectacol și 20.30 al doilea spectacol, Sala Casei de cultură.

Durate : **Miercurea Ciuc 5 ore, Gheorghieni 3 ore și 30 minute, Toplița 3 ore și 30 minute primul spectacol, 4 ore și 30 minute al doilea spectacol, Bistrița 6 ore și 30 minute primul spectacol, 3 ore și 45 minute al doilea spectacol, 5 ore și 30 minute al treilea spectacol ; Năsăud 3 ore și 45 minute primul spectacol, 5 ore al doilea spectacol.**

Număr de spectatori : **Miercurea Ciuc — 1 000 ; Gheorghieni — 800 ; Toplița — 1 000 în ambele spectacole ; Bistrița — 13 000 în cele trei spectacole ; Năsăud — 1 600 în cele două spectacole ;**

Calitatea spectacolelor : **Spectacolele din județele Harghita și Bistrița Năsăud, bune în totalitatea lor, și-au desemnat pe cele excepționale la Toplița, Năsăud și Bistrița.**

Atmosfera : **La Miercurea Ciuc și Gheorghieni, atmosferă de început a spectacolelor, rezervată și temperată, a fost dezlănțuită spre finalul lor. La Toplița, Năsăud și Bistrița atmosferă extraordinară, receptivă și caldă detașîndu-se poate și pentru că au fost evitate mult timp din traseele obișnuite ale cenaclului.**

Noutăți : **Au debutat elevele Simona Rusu și Banyo Reyko, care au dansat pe cîntecul „Sacra banalitate" ; Doina Dărăban, contabilă, a cîntat cu talent „Woman in love" ; Lelia Vaida clasa a IV-a, a cîntat acompaniată de inginerul Ionel Pușcaș „Ce poate avea un copil" (George Tărnea) ; eleva Licinia Stana Singeorzan a recitat „Un falnic glas" (Ion Bîrseanu) și a înlocuit vocea lui Ion Hagiu la cîntecul „Cățiula", cucerind prin prospețime și dezinvoltură ; Debutează elevele Carmen Bulgăr și Eugenia Mușat. Tot la Bistrița a debutat bine grupul „Prefix 980" cu piesa „Omul rock". Au revenit în cenaclu : Cornelia Butnaru, cu două cîntece populare, George Munteanu, Gheorghe Ani, Betoj Arpad, Anca Ranga și Loredana Romănu. Au lansat piese noi formația IRIS : „Menajerie inutilă" și „Cîntec de april", compoziții proprii. Raul Cîrstea „Vedere din Salzburg" (versuri Adrian Păunescu) ; Ionuț Văduva a susținut un recital Bach.**

Aportul organizatorilor : **Pentru modul în care s-au implicat în rezolvarea problemelor extrem de dificile și complexe impuse de organizarea manifestărilor noastre din județele Harghita și Bistrița-Năsăud, Cenaclul Flacăra mulțumește conducerilor de partid și factorilor de decizie ai acestor două județe, tovarășilor Iosif Szasz, prim-secretar al Județenei de partid Harghita, și Mihai Marina, prim-secretar al Județenei de partid Bistrița-Năsăud.**

De obicei, sarcina organizării spectacolelor Cenaclului Flacăra se află în seama activiștilor U.T.C. Ca o excepție, de la această regulă, primarul orașului Toplița, tovarășul Teodor Bendriș, a contribuit, fără să anuleze aportul organizatorilor U.T.C., prin solicitudinea și căldura cu care ne-a înconjurat în răstimpul șederii noastre, la rezolvarea problemelor pe care le-a ridicat intenția satisfacerii unei mari cereri în raport cu posibilitățile oferite de o capacitate redusă a sălii. Spectacolele de la Toplița și Năsăud, precum și cele de la Miercurea Ciuc și Gheorghieni, au reclamat nevoia ridicării unor săli noi, pe măsura setei de cultură a acestor localități, la fel de mari din acest punct de vedere ca toate marile centre ale țării. Exemplul primarului din Toplița a demonstrat că problema culturii nu e doar atributul unui factor specializat, ci a oricărui om de suflet și de omenie, indiferent de funcția pe care o ocupă. Aceleași cuvinte bune despre organizatorii din Miercurea Ciuc, Gheorghieni, Năsăud și Bistrița.

E greu să scrii despre spectacolele ieșite din comun. Cel mai greu e să scrii despre lucrurile de excepție. Despre ființele de excepție. Despre părinți, bunăoară. Pentru că ar trebui să vorbești numai în superlative, iar superlativele sînt foarte puține și sărace în expresivitate, tocmai prin absolutul lor, care depășește puterea de percepție umană. Spectacolul de la Bistrița a fost un spectacol ieșit din comun. La nivelul celor mai bune spectacole ale Cenaclului Flacăra. Numai că în ultima vreme, în toate orașele mari, Cenaclul Flacăra a susținut spectacole ieșite din comun. Se ajunge la situația paradoxală ca pînă și ieșirea din comun să devină în cele din urmă un loc comun asemenea tuturor elementelor naturii. Iarba e un loc comun, lumina e un loc comun, apa e un loc comun, dar cît de profunde sînt aceste locuri comune și cît de greu e să scrii ceva nou și esențial despre ele !

I. Ospitalitatea orașelor mici și marea lor sete de cultură

Înaintea întîmplărilor excepționale de muzică și poezie din Bistrița zilei de 8 ianuarie, Cenaclul Flacăra a mai susținut un spectacol la Miercurea Ciuc, unul în Gheorghieni, două la Toplița și două la Năsăud, legînd prin artă județele Harghita și Bistrița-Năsăud, ca pe două lentile ale unui binoclu imaginar cu care începutul acestui an ar putea scruta eternitatea. Poate că prezența patinoarelor din orașele Miercurea Ciuc și Gheorghieni în imediata apropiere a sălilor de spectacole a contaminat într-o oarecare măsură începutul spectacolelor din aceste orașe aflate la polul românesc al frigului, însă finalul lor a reușit de fiecare dată să topească gheața cu flacăra spiritului investit în artă, invitîndu-i pe hocheiștii și patinatorii din sală să pluteaască pe incandescența stărilor de spirit ale cîntecelor noastre.

Și la Toplița sala s-a dovedit neîncăpătoare pentru entuziasmul incandescent al publicului venit să aplaude întîmplările cenaclului!

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

La Gheorghieni, de exemplu, spectacolul părea că se va încheia la ora 23, însă abia în clipa cînd finalul plutea în aer, ultimele cîntece au fost recepționate cu atîta căldură, încît Adrian Păunescu a simțit că în acea clipă poate începe de fapt seria a II-a a spectacolului. „Consider că n-am stat degeaba pe scenă — a spus conducătorul cenaclului — și am făcut ceva extrem de important pentru această clipă din viața dumneavoastră, gîndindu-mă la răceala de la care am pornit și la sincera căldură umană cu care comunicăm acum". Excepționale, de altfel, au fost și momentele cînd sala a cîntat la unison cu talentata Ildiko Szabo refrenul **Baladei lui Iancu** și a înregistrat pentru filmul cenaclului cîntecul popular „Foaie verde spic de pîine" cîntat de Tatiana Filipoiu.

Spectacolele din orașele mici au un farmec al lor cu totul aparte. De obicei, sălile au o capacitate cu totul redusă de a satisface marea nevoie de cultură a acestor orașe în care sentimentul izolării și al provincialismului este trăit mult mai acut decît în alte părți. Oamenii vin în aceste orașe la Cenaclul Flacăra, ca și cum ar fi vorba de unul din cele mai importante evenimente din viața lor, asemenea unei nașteri sau căsătorii. Sălile au, de obicei, balcoane înalte, foarte aproape de tavan, încît atunci cînd oamenii se ridică în picioare, par niște copii întorși după mulți ani acasă și izbindu-se cu capul de pragul de sus al ușii. „Niciodată poate, nici în satul meu natal, n-am fost așa emoționat ca aici, la Toplița, cînd vă simt atît de aproape de noi încît parcă sîntem cu ochii închiși și vă vedem în noi înșine" (Adrian Păunescu). Starea de eveniment se face simțită încă din clipa cînd intrăm în aceste săli : scenele sînt pregătite ca pentru o mare sărbătoare. La Toplița, de exemplu, pe masă era o vază cu garoafe lîngă care îl aștepta pe Adrian Păunescu o casetă de lemn, iscusit lucrată, pe care era gravat un emoționant citat din Nicolae Iorga. Pînă și fața de masă era o tapiserie pe care scria cu litere țesute artistic „CENACLUL FLACĂRA". Șarfe mari de drapele împodobeau fundalul scenei, iar portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu era însoțit de un citat semnificativ din doctrina sa. Întregul spațiu al scenei, cu covoare persane pe jos, era gîndit ca pentru a întîmpina un mare eveniment nu numai artistic, ci și social, confirmat întru totul de valoarea cîntecelor Cenaclului Flacăra. Sigur că o asemenea ambianță solicită o anume solemnitate și atunci Adrian Păunescu mizează mai mult pe dimensiunile profunde ale actului de cultură, care este cenaclul nostru.

Însă în afara celor întîmplate propriu zis pe scenă, de-a dreptul emoționantă a fost solicitudinea cu care organizatorii i-au primit pe membrii cenaclului în culisele scenei, cu atît mai mult cu cît spectatorii, obișnuiți să vadă doar fața artistică a cenaclului, uită uneori că în spatele imaginii de față lă, membrii cenaclului sînt totuși oameni. Menținerea în formă a condiției artistice, a prezenței pe scenă, e condiționată în egală măsură și de regimul alimentar. Numai sportivii de performanță să știe toate acestea ? Arta nu e și ea o performanță? La Gheorghieni, de exemplu, imediat ce am ajuns în clădirea Casei de cultură am fost invitați într-o sală cu oglinzi, unde ne așteptau, o dovadă de civilizație și ospitalitate unică pînă acum, cel puțin, în viața cenaclului : în mijlocul unei mese încărcate ca de Revelion, printre coșuri cu mere și portocale, pe un carton încadrat cu flori de colț și mușchi verzi de stîncă (sîntem în 4.I.1983), scria cu caracterele celui mai bun simț plastic : „La mulți ani Cenaclului Flacăra !" Ceea ce ne-a prezentat directorul I.C.S.M.-ului, Gheorghe Fodor, era și acesta un bufet rece, dar după ce am văzut această performanță de bun gust și solicitudine, mi-am dat seama că nu e destul un sandvici și o cafea pentru a fi în cea mai bună formă scenică, e nevoie uneori și de un ceai fierbinte, cu lămîie, pentru vocile răgușite, e nevoie și de iaurt și de fructe în egală măsură. După Gheorghieni, un lucru ne-a devenit clar : așa cum e pregătită forma fizică a sportivului ar trebui pregătită și condiția artistului !

orașelor o vede pe scenă din față are și o parte nevăzută îndreptată spre atenția și ospitalitatea organizatorilor locali care pot garanta în bună măsură, prin inițiativele lor, succesul unui spectacol și impresia pe care ne-o lasă orașul ca totalitate în memoria noastră de oameni și artiști.

La Năsăud spiritul a fost la el acasă cu mult înainte de a fi în alte locuri. Paradoxal e însă faptul că aceste orașe mici care au nostalgia unei mari culturi sînt ocolite și neînțelese pînă și de unele foruri județene pe motiv că nu au săli adecvate de spectacole. Adică pe lîngă faptul că nu au săli, să nu aibă nici spectacole ?! Adrian Păunescu a luat decizia, îmbrățișată cald de tovarășul prim secretar al județului, tovarășul Mihai Marina, să țină nu unul, ci două spectacole la Năsăud, cu atît mai mult cu cît cu puțin timp înainte un tînăr numit Onciulescu, l-a sunat pe conducătorul cenaclului din proprie inițiativă și într-un curat grai ardelenesc, adus în istorie de romanele lui Liviu Rebreanu, l-a convins că Năsăudul poate fi o reședință a spiritului tînăr. Iar acest Onciulescu, parcă pentru a-și face datoria pînă la capăt, și-a cedat propria invitație la spectacol unui om fără bilet, el rămînînd pur și simplu afară. Locuri pe măsura oamenilor și oameni pe măsura locurilor !

Raul Cîrstea lansează la Năsăud noul său cîntec „Vedere din Salzburg". În clipa în care echipa cinematografică se pregătea să filmeze momentul în care Tatiana Filipoiu cînta „Foaie verde spic de pîine", a traversat sala un grup impresionant : un copil, mama lui și bunica : „Iată, au venit la spectacolul nostru trei generații de oameni. Acum, de cînd e în sală și ăsta mic, sîntem mai liniștiți". Imediat trei tineri din sală i-le cedează locul. Momentul a meritat să fie filmat. Impresionant, de asemenea, era faptul că în sală se aflau mulți țărani bătrîni, bărbați și femei, cu cojoacele și portul lor specific locului. Cîntă și la Năsăud vocile locului : Gheorghe Munteanu și Gheorghe Ani. Emoționantă de-a dreptul a fost prezența tulburătoare a elevei Lelia Vaida, clasa a IV-a, care a cîntat acompaniată de Ionel Pușcaș „Ce poate un copil" (versuri George Tărnea). Cam la aceeași vîrstă a debutat pe scena cenaclului și Ildiko Szabo, cîntăreață din Arad, care acum are 20 de ani și cîntă piese nu numai din repertoriul internațional (Feelings), ci și „Balada Iancului" și cîntece populare maghiare. Este cu atît mai semnificativ faptul că Ildiko Szabo cîntă în limba ei maternă într-o zonă puternică a spiritului național cum este Năsăudul, cu cît însuși poporul român a știut, din nefericire, prea mulți ani din istoria sa ce înseamnă să nu poți cînta în limbă leagănului matern. Tocmai de aceea mi s-a părut firească starea publicului din Năsăud, cînd a început să cînte cu Ildiko Szabo refrenul cîntecului : „Sus, sus, sus, la munte sus" și mai ales faptul extraordinar că acest cîntec prin care destinul lui Iancu a ieșit din istorie și a intrat în circulația vie a mitului, este cîntat în egală măsură de români ei de maghiari. De altfel, la Năsăud, prefațînd cîntecul lui Valeriu Penișoară, Adrian Păunescu a ținut o adevărată lecție de istorie vorbind despre Avram Iancu și necesitatea acută ca istoria reală a poporului român să fie cunoscută de generația tînără.

II. Starea de creație a unui muncitor instalator

Nu știam însă ce să scriu despre spectacolul extraordinar din Bistrița pentru că orice voi scrie nu va întrece, nici măcar nu va echivala în cuvinte ceea ce s-a întîmplat în fapte, în viața a trei mii de oameni care au trăit șase ore din viață și bucurie a comunicării. Acesta e Cenaclul Flacăra în primul rînd : nu un spectacol de artă, cît unul de comunicare umană, comunicare prin toate mijloacele posibile și imaginabile, comunicare totală între toți oamenii de pe scenă și din sală.

În această stare eram la sfîrșitul spectacolului, cînd băieții strîngeau sculele. Tocmai cînd mă pregăteam să ies din clădirea casei de cultură am văzut pe trepte un om mic de statură, nebărbierit, cu o șubă muncitorească pe el. Am crezut la început că e vreun paznic, pînă în clipa cînd m-a întrebat de Adrian Păunescu : „A plecat. Cred că a plecat !" În clipa aceea s-a oferit să mă conducă pînă la hotel. Simțeam că omul e într-o stare de comunicare deosebită, dar nu l-am stîrnit, l-am lăsat să se desfășoare singur, firesc. Am aflat că lucrează la instalațiile de încălzire, apă caldă și aer comprimat ale unei întreprinderi, că în acea zi a avut loc un accident mortal într-o secție a altei uzine alăturate, că tot în acea zi și-a scos nevasta din spital, că fiind pur și simplu răvășit de cele trăite în acea zi a simțit nevoia să iasă undeva să se limpezească. Și a nimerit ca prin minune la Cenaclul Flacăra. „Am făcut școala profesională la Cluj și Școala de maiștri aici, în Bistrița. Uneori îmi fac procese de conștiință, că fiii mei n-au nici cea mai vagă idee despre istorie, despre adevărata noastră istorie. Ceea ce se face în școală și la T.V. e unilateral. Aici, la Cenaclu se spun lucrurilor pe nume și e un mare curaj a spune lucrurilor pe nume, curaj pe care școala nu-l are și nici măcar noi, părinții, în fața propriilor copii. De aceea aș vrea să-mi aduc și copiii la cenaclu. Aici totul se întîmplă firesc. Mi-au plăcut și reacțiile mai vehemente ale lui Adrian Păunescu pentru că sînt omenești, neartificiale, ca viața !"

În clipa în care am ajuns în fața hotelului, am simțit pur și simplu că nu mă pot despărți de omul acesta doar așa. Era în sufletul său o tensiune frumoasă, ceva ce nu te lăsa parcă să te desparți de omul acesta simplu, ceva ce m-a făcut să simt cu putere că în clipa aceasta omul din fața mea e mai mult decît un simplu muncitor, un instalator oarecare la o întreprindere oarecare, ci un om care ar putea spune ceva foarte important. Îi simțeam pe omul acesta în starea unei puteri mai presus de puterile sale, îl simțeam în comunicare cu omenia celei mai largi comunități imaginabile de oameni. Și atunci mi-a venit ideea. Omul acesta, în clipa aceasta ar putea scrie. Are tensiunea de comunicare a unui artist. A unui mare creator chiar ! Ce-ar fi să-l invit la hotel și să-l rog să scrie tot ce simte în clipa aceea ? A acceptat invitația mea neașteptat de firesc : „Cred că aș fi vrut să-i mulțumesc per-

ION ZUBAȘCU ■

(Continuare în pagina 15)

Flacăra. Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Gola, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) — 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tonia Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nitescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30 ; Secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Bîrlădeanu, Constantin Balaccia, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, George Cușnarencu, Elena Ghera, Vasile Mănecan, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42. Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE — 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct — Nicolae ARSENIE — 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

VINERI, 14 ianuarie 1983 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Pe pămîntul vechii Dacii,
Cînd mai mare, cînd mai mic
Dacă n-ar fi Eminescu
Viaţa nu ne-ar fi nimic.

(din poemul-cîntec „Dor de Eminescu")

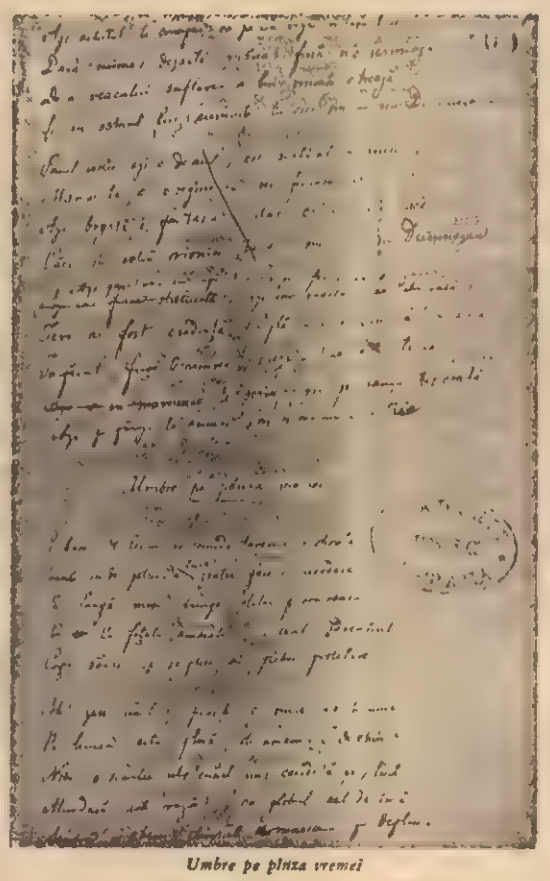

Umbre pe pînza vremei

Biblioteca Academiei R. S. România, ms., rom. 3235, f, 100

Noua frontieră a sufletului uman

Eminescu cel de toate zilele

Contactul cu poezia lui Eminescu survine la toate vîrstele, dar adevărata şi profunda lui înţelegere se produce de fapt la întîia maturitate a cititorului. Adolescent fiind, mărturisesc că nu-l înţelegeam la justa lui valoare pe Eminescu, ca mai dealtfel toţi adolescenţii noştri, preferindu-i cu mult mai mult pe Coşbuc — accesibil la acea vîrstă — sau pe Topîrceanu, cu ale lui **Parodii originale**, foarte potrivit spiritelor normale. Fenomenul de fapt se petrece şi în cazul lui Caragiale, nu numai în cazul lui Eminescu. Aceşti doi autori de geniu au straturi-straturi, care te duc pînă-n centrul mesajului lor profund. E vorba de straturile de abordare : Eminescu este departe de a fi un poet uşor de înţeles, iar hermetismul lui nu este unul de natură lexicală, cum este cel al lui Ion Barbu adeseori. Tudor Vianu fiindu-mi profesor, odată l-am auzit spunînd la curs că de fapt nu există hermetism şi că de fapt, în cazul poeziei autentice, hermetismul este numai o problemă aparentă, în fond problemă de cunoaştere.

Dacă putem vorbi de un hermetism în opera lui Eminescu, nu putem vorbi decît despre acela al profunditătii lui semantice, al revelaţiei lui în natura sentimentelor, socotite ca dimensiune a conştiinţei. Primul strat şi cel mai accesibil de cunoaştere a lui Eminescu este în fapt şi cel mai neeminescian cu putinţă, cum ar fi bunăoară cel al romantismului de suprafaţă, din poeme minore (e un fel de a zice minore), cum ar fi bunăoară **Pe lîngă plopii fără soţ**. Acest tip de vers, trecut iute nu atît în conştiinţa publicului cît în conştiinţa romanţei, a răspîndit un chip al lui Eminescu mult edulcorat şi în fapt nereal. Acelaşi lucru se petrece fragmentar şi cu poemul **Luceafărul**. Nu pot să uit, student fiind în anul întîi de facultate, prin anii '52—'53, la filologie, cum un prieten mă dusese în casa lui Sandu Tzigara-Samurcaş, unde urma să vină marele poet Ion Barbu, care urma să aibă îngăduinţa de a cerceta cîteva poezii de-ale noastre. Am să reduc la maximum această amintire, pe care urmează s-o relatez amănunţit în altă parte, subliniind numai faptul că lecţia covîrşitoare de estetică pe care ne-a dat-o Ion Barbu a depăşit cu mult unele rectificări ale maestrului, făcute cu propria sa mînă pe textele mele, cît brusca analiză pe care a făcut-o **Luceafărului**, analiză de o sclipitoare luciditate, din care reţin compararea poemului cu o pînză de epocă, amplă, în care s-a folosit mult albastru de Prusia, care s-a înnegrit odată cu vremea, iar pînza a căpătat pe ea unele fisurări, devenite pentru noi sacre, amintind mai mult de spiritul unei epoci decît de eternitate. **Luceafărul** şi **foto-** [illegible]ţia de adolescentă a lui Eminescu au devenit al doilea strat de cunoaştere, nu lipsit de fragmente geniale, din opera unitară a poetului nostru naţional. În fine, nu pot să uit fraza absolut tulburătoare, aproape imperativă, pe care Ion Barbu mi-a azvîrlit-o plecînd, întorcîndu-şi profilul lui frumos dinspre spate spre mine, cum se îndepărta, ţintuindu-mă cu coada unui ochi : „Preferă **Oda în metru antic** ! O spun în cunoştinţă de cauză !" Dreptatea lui Ion Barbu era covîrşitoare şi mărturisesc că influenţa acestei opţiuni a lui a germinat cu mult mai fecund în conştiinţa mea decît distinsele versuri ale **Jocului secund**. Ce ciudat te pot influenţa marii poeţi ! Preferînd la rîndu-mi **Oda în metru antic**, sau bunăoară sonetul **Trecut-au anii...**, am avut brusc revelaţia unui Eminescu profund, etern şi în acelaşi timp măreţ şi de toate zilele. Acesta poate este unul dintre straturile cele mai profunde eminesciene, deşi cercetarea atentă a postumelor ne indică încă cîteva posibile cărări însemnate de el şi nestrăbătute încă în contemporaneitate. Adevăratul portret al lui Eminescu astăzi ne apare cel de la 30 de ani, matur, cu fruntea înaltă, cu ochi sclipitori, de o bărbăţie a inteligenţei, sigură de sine, de o masculinitate fără echivoc, subliniată de o bogată şi frumcasă mustaţă neagră.

Oricum, Eminescu treptat-treptat s-a transformat într-o noţiune, iar biografia lui sentimentală, sau chiar reieşită din cele cîteva scrisori rămase de la el, se estompează sub forţa versurilor lui, care devin nu numai autobiografia lui, ci însăşi spiritualitatea unei culturi. Nu trece zi, cu un prilej sau altul, să nu-l amintim numele, ca pe o noţiune de uz comun. Eminescu a devenit stil naţional, enclavă în care ne ridicăm portretul spiritului nostru individual, tărîm cucerit în spiritualitate, de către efortul de gîndire al unei naţiuni. Ziua lui de naştere tinde să devină sărbătoare a poeziei, aşa cum pentru portughezi sărbătoarea poeziei este naşterea lui Camoëns. Individul, insul s-a topit profund în concepte, în viziuni şi în metafore şi iată-l astăzi renăscînd în noi, din ce în ce mai viguros, ca un pilon fundamental, ca un stîlp fundamental, ca o coloană fără de sfîrşit.

NICHITA STĂNESCU ■

— Stimate tovarăşe profesor Dumitru Murăraşu, vorbiţi-ne, vă rugăm, despre ideea de bază pe care aţi alcătuit această nouă ediţie a poeziilor lui Eminescu, împlinire de mare importanţă în cuprinderea literelor româneşti !

— Cînd am început să mă ocup de Eminescu, m-a interesat, în primul rînd, problema politică, aşa cum se prezenta ea în ziaristica lui. Era lucrul cel mai puţin cufoscut de mine pe atunci. Poeziile principale le cunoşteam din clasele primare, din liceu.

— Aceasta se întîmpla prin... ?

— În 1924, după ce m-am întors de la Paris, unde mi-am făcut o parte din studii ; am pornit deci chiar de la activitatea lui de ziarist. Eram în termeni foarte buni, în înţelegere desăvîrşită cu N. Cartojan, profesorul şi istoricul literar, şi i-am mărturisit că nu-mi place cum este pusă problema ziaristicii lui Eminescu.

— Cine se ocupase pînă atunci de problema în discuţie ?

— Citisem articolele lui Eminescu, aşa cum au fost publicate în 1914, în ediţia de la Iaşi ; am citit articolele aşa cum le publicase Păuşescu, în această primă ediţie dealtfel. Şi am văzut că prea multă atenţie se dădea polemicii politice dintre liberali şi conservatori.

— Pe dv. vă interesa altceva ?

— Mă interesa gîndirea politică a poetului. Mi-am propus atunci ca, în **Clasici comentaţi**, colecţie ce apărea sub conducerea lui N. Cartojan, să apară şi o lucrare a mea despre ideologia politică a lui Eminescu. Dar nu cu polemicile, cu hărţuielile dintre oamenii politici ai timpului, care de multe ori îşi aruncau insulte unii altora şi care nu ne mai interesează pe noi azi. I-am zis aşa lui Cartojan : Eu fac o selecţie din articolele politice ale lui Eminescu, din care să rezulte gîndirea lui conservatoare.

— De ce neapărat conservatoare ?

— Fiindcă e precis vorba de o gîndire conservatoare, de vreme ce a ajuns în **Timpul** !

— Să trecem, vă rugăm de la politică la poezie !

— Chestiunea politicii m-a făcut să gîndesc, încă din 1930, la o lucrare care să cuprindă viaţa şi opera lui Eminescu. Am cercetat celelalte laturi ale activităţii poetului, plecînd de data asta şi de la manuscrise, pe care începusem să le cunosc, să le cercetez în amănunt. Dealtfel, se face mult caz astăzi de manuscrisele de la Academie. Ba sînt unii care chiar îşi închipuie că le-au descoperit. Dar din febr. 1902, cînd au intrat în Academie manuscrisele lui Eminescu, nici o carte serioasă n-a apărut fără să ţină seama de manuscrise. Calea asta am urmat-o şi eu.

— Ştim că v-aţi ocupat (şi aţi publicat tot la Scrisul românesc) de proza literară a lui Eminescu; apoi de poezia populară, în mai multe ediţii, ultima fiind cea din 1977, apărută la Editura Minerva şi care credem şi noi, este o ediţie de referinţă în domeniu. De ce aţi lăsat la urmă problema poeziilor lui Eminescu cînd în conştiinţa poporului său şi a lumii, Eminescu este mai întîi de toate poet ?

— Era munca, se înţelege, cea mai dificilă. Aveam înaintea mea pe Perpessicius, pe Călinescu, pe alţii care s-au ocupat, prin studii şi cărţi de mare valoare, de opera poetică a lui Eminescu. Ediţia lui Călinescu, să spun drept, nu m-a satisfăcut pe deplin : e vorba de primele şase volume. Nu e vorba de ultima, ediţie care a mai fost corectată. Prima ediţie are unele greşeli : greşeli de transcriere de pe manuscrise, alte greşeli care, pînă ce au fost corectate, unele chiar de autor, au tulburat înţelesul textului lui Eminescu : iată, de pildă, versul — „Adevăr scăldat în **mite**", la Călinescu apare : „Adevăr scăldat în **minte**" Sau : versul „Voi v-aţi pus averea..., tinereţele la **stors**", la Călinescu, apare în manuscris „Voi v-aţi pus averea..., tinereţele la **stos**", adică la jocul de cărţi. Şi sînt multe altele, pe care am să le evit eu acum, dar pe care în Istoria literaturii publicată de mine în 1941, ediţia întîi, le-am spus.

— Dv. cum aţi ajuns la manuscrise ?

— Şi în vremea aceea Academia era condusă de oameni preţuiţi, care începuseră să fotografieze manuscrisele. Şi nu s-au mu'ţumit să le fotografieze numai pentru edituri, ci au anunţat că toţi cei interesaţi pot să se aboneze la fotocopii la Academie, plătind un anume preţ ; adică Academia le oferea, contra cost, fotocopii de pe manuscrisele lui Eminescu. Eu am fost printre cei vreo zece abonaţi şi, iată, am aici, acasă la mine, trei manuscrise ale lui Eminescu : manuscrisul 2 259 (poezie) şi manuscrisul 2 262 (poezie), toate în fotocopii, pe care le-am putut cerceta îndelung şi îndeamănunt.

— Cum a fost munca pe manuscris ?

— Dacă manuscrisele ar fi fost date pe mîna unor oameni care s-ar fi preţuit şi care ar fi organizat manuscrisele, aşa cum erau concepute de Eminescu, era bine. Dar Maiorescu a trimis manuscrisele la Academie într-o ladă. Şi în această ladă s-au amestecat foile, manuscrisele nu erau toate legate, nu erau toate nici în caiete compacte. S-au amestecat aşa încît dacă luaţi de aicea un volum vedeţi ce haos este. Ei, a fost o muncă extraordinară să aleg, să caut o pagină care să aibă legătură cu o altă pagină.

— Şi aţi ordonat dv. acest haos ?

— L-am ordonat în capul meu. Manuscrisele au rămas legate aşa cum au fost, dezordonat. Studiindu-le pe îndelete am avut posibilitatea să aflu acele greşeli de care vorbeam : la Călinescu, la Perpessicius citeva, la Maiorescu am găsit greşeli ; e poezioara — **Se bate miezul nopţii** care n-are decît şase versuri : „Pe căi bătute-adesea / Vrea moartea să mă poarte, / S-aseamăn întru-olaltă / Viaţă şi cu moarte". Zic, nu se poate să fie aşa ceva în Eminescu : **moarte** într-un vers, **moarte** dincoace, şi moartea să te plimbe pe **tine** pe căi bătute adesea. Am stat şi m-am gîndit şi mi-am zis : trebuie să caut ! Ei, nu e **moartea** ! Maiorescu, care a publicat poezia, a citit **moartea**. Dar în manuscris este **mintea** ! „Pe căi bătute-adesea / Vrea **mintea** să mă poarte, / S-aseamăn întru-olaltă / Viaţă şi cu moarte". Ei, asemenea greşeli care încurcă sensul integral unei compoziţii am mai găsit. Dar nu-mi fac acum o glorie din asta.

— Sînteţi deci convins (sîntem convinşi şi noi) că asupra lui Eminescu există acum mai multă lumină ?

EMINESCU, SPIRIT TUTELAR AL VERBULUI ROMÂNESC

— Da, aşa cred şi eu, că există ceva mai multă lumină.

— Ediţia de faţă este o reproducere fidelă a ediţiei din 1970 sau cuprinde şi noutăţi ?

— Ediţia nu are nou decît un poem al Carmen Silvei, care a fost primit în volum, numai fiindcă partea în proză e tradusă de Maiorescu şi partea în versuri e tradusă de Eminescu. Iată ce am scris eu aici ca să lămuresc lucrurile : ediţia de faţă a fost pentru mine un instrument de lucru, pe care mi l-am pregătit ca să pot cerceta metodic opera poetică a lui Eminescu în desfăşurarea ei, de la primele încercări versificate — citeva apărute în **Familia** — pînă la **Luceafărul**. Subiect de plăcere intelectuală vădită, care se nuanţează ca pasiune şi scrupulozitate.

— Totuşi, în această ediţie aţi ordonat cronologic poeziile, n-aţi despărţit (cum s-a obişnuit pînă acum) antumele de postume : de ce ?

— Să pot urmări evoluţia talentului lui Eminescu ; şi să-l observ.

— Cum aţi putut data fiecare poezie, ştiut fiind că Eminescu nu şi-a datat fiecare poem ?

— E adevărat, unele poeme nu sînt datate, dar eu le-am datat măcar aproximativ. Astfel ai în faţă, deodată, întreaga desfăşurare a talentului lui Eminescu, aşa cum i-a venit lui în minte. Nu despărţite poeziile exact în două ! Fiindcă se ajunsese şi la părerea —, a lui Negoiţescu de pildă —, că poeziile de bază nu sînt cele pe care le-a publicat Eminescu, ci celelalte care au rămas necunoscute în manuscris, postumele. Era răsturnată problema cu totul. Să înlăturăm astfel de erori, le-am ordonat cronologic, tipărind cu cursive poeziile antume şi cu litere drepte poeziile postume. Aşa că fiecare cititor poate observa trecerea de la o poezie antumă la una postumă şi invers. Şi are în faţă toată activitatea lui Eminescu, în desfăşurarea ei firească. Şi am mai crezut că într-o astfel de ediţie, organizarea cronologică a operei ne înlesneşte să urmărim liniile de dezvoltare a liricei lui Eminescu moment cu moment, avînd dinainte şi etapele şi ansamblul ce le cuprinde. Nu se poate ajunge altfel la idei precise în ce priveşte optimismu' şi pesimismul poetului, formarea lui spir'tuală sub influenţe din ţară ori din străinătate, alianţa de cultură asimilată şi de inspiraţie proprie, limba lui poetică, personalitatea lui în comuniune afectivă şi spirituală cu reprezentanţi strălucifi ai culturii umane. Aşadar, pentru mine această ediţie a fost gîndită şi întocmită ca o ediţie de lucru, ca să pot cerceta metodic. Scopul meu era însă altul : o monografie Eminescu ! Monografie care o să apară în librării cît de curînd, un volum cu 500 de pagini. E o lucrare de sinteză care se bazează pe toată osteneala mea din timpul unei vieţi.

— O operă de încununare ?

— Aşa cred şi eu. Am început cu articolele de la Pleiada, cu studiile din 1930, şi am ajuns la această monografie. Cînd mă gîndesc la efortul depus, aproape că sînt tentat să spun că abia de-ţi ajunge o viaţă **ca să scrii, să compui o carte.** Dar poate că în momentul acesta eu exagerez puţin. Iată, avem în faţă prima **corectură** a acestei monografii.

— Ca şi alţi înaintaşi, dv. v-aţi dedicat întreaga viaţă studiului operei lui Eminescu. De unde atîta dragoste pentru marele poet ?

— Poate şi pentru faptul că m-am născut la Botoşani, acum 86 de ani. Familia mea era de origine bucovineană, de la Pătrăuţi, lîngă Suceava, sat frumos, cu o biserică de pe vremea lui Ştefan cel Mare. Un anume Ilie Moraru, strămoş de-al meu, a plecat cu căruţa cu lucruri de la Pătrăuţi, cînd Bucovina a fost anexată imperiului habsburgic, şi a trecut la Botoşani. Tata a fost preot la Botoşani. Cînd a rămas văduv a intrat la mînăstire, a fost arhimandrit, apoi vicar al mitropoliei din Iaşi. A fost om de carte, doctor în teologie, iar eu m-am străduit să merg pe urmele lui. M-am ocupat însă şi de Alecsandri, am dat cred eu cea mai bună ediţie a poeziei lui populare, am o ediţie a teatrului lui Caragiale, m-am mai ocupat de Creangă şi Rebreanu.

— Aţi tradus, de asemenea, în întregime Poemul Naturii, **al lui Lucreţiu, opera lui Vergiliu, chiar şi poemele care îi sînt atribuite lui ; aţi tradus din Ovidiu, Tristele şi Ponticele; în curînd în librării veţi avea cartea pe care aţi dorit-o o viaţă, monografia Eminescu, îndrăznesc, deci, şi vă întreb : la ce lucraţi acum ?**

— Apoi, dragă, la 86 de ani e greu să-ţi mai faci planuri ; mai lucrez fără planuri. Mă ocup tot de chestiuni de istorie literară, o să mă ocup şi de poezia actuală. Iată, cartea pe care o am acum în faţă este despre Nichita Stănescu.

— Cum vedeţi dv. viitorul eminescologiei la noi ?

— Am avut eminescologi mari, unii încă în viaţă, a existat şi o catedră de eminescologie, catedră... care s-a desfiinţat. Sînt şi oameni mai tineri care ar putea să stea în fruntea unei catedre Eminescu, să înveţe pe alţii, să creeze o şcoală ; uite am în faţă încă o carte, ediţie critică întocmită de Aurelia Rusu, şi care conţine Proza lui Eminescu ; mă gîndesc, de asemenea, la George Munteanu, la alţii care ar putea să formeze o catedră Eminescu. Un Institut Eminescu l-aş vedea înfiinţat la Iaşi sau la Bucureşti. Pentru că, e ştiut, cercetările asupra vieţii şi operei lui Eminescu nu s-au terminat. Mai sînt multe de aflat, este încă foarte mult de lucru pentru cunoaşterea exactă a universului eminescian. Ne ocupăm atîţia de Eminescu şi încă nu sîntem siguri că din tot ce am spus noi este ceva definitiv. Are să treacă şi anul 2000 pînă vom avea o ediţie ştiinţifică Eminescu.

— Reuşita cercetărilor depinde şi de metodă ?

— O, desigur ; cercetarea va depinde de metoda celui care se va apleca din nou asupra manuscriselor. Vă spuneam că în manuscrise foile sînt amestecate. Eu m-am gîndit că eminescologii n-ar face rău să organizeze manuscrisele, să le ordoneze. De la Academie mi s-a răspuns că s-ar deteriora. Cred că au dreptate. Dar măcar fotocopiile să se ordoneze, să fie puse în ordine. De treaba asta m-am ocupat şi eu, s-a ocupat şi Perpessicius, dar un om, doi nu ajung.

— Vă gîndiţi la vreo iniţiativă ?

— Academia a avut o iniţiativă bună, aceea de a pune la dispoziţia unor specialişti (contra cost) fotocopii de pe manuscrise. Ar trebui să o continue. Să aibă toţi oamenii culţi fotocopiile. Uite, eu am notat pe acest manuscris o dată : 2 mai 1939. Atunci s-a terminat de fotocopiat primul volum al manuscrisului 2260 (poezie).

— A costat mult ?

— Cu tehnica de atunci, a costat : pe mine m-a costat 12 600 lei, în 1939. Şi banii erau scumpi şi atunci. Dar cei pasionaţi au plătit.

— Stimate tovarăşe profesor Dumitru Murăraşu, în cartea dv., Istoria literaturii române, **apărută la Cartea Românească în 1946, imaginaţi spiritualitatea în sfera literelor româneşti în mod arhitectonic : un fel de boltă susţinută de cei patru mari scriitori ai României — Sadoveanu, Rebreanu, Arghezi şi Blaga, iar în vîrful acestei piramide se află Eminescu. Îndrăznesc să vă întreb : s-a modificat ceva pînă acum în configuraţia acestei arhitectonici a spiritualităţii literelor româneşti ?**

— Nu s-a modificat. Putem crede în apariţia şi a altor poeţi care să creeze opere literare, cu fond şi forme literare ce vor arăta în continuare piscurile şi geniul neamului românesc, dar Eminescu va avea pentru noi valoare permanentă. El a înţeles că ne putem cîştiga un loc în cultura umană numai prin creaţie deosebită de-a altora şi că legea originalităţii este adîncirea gîndirii şi simţirii româneşti. E' ne-a dat conştiinţa că putem crea la înălţimea altor neamuri.

N. GRIGORE MARAŞANU

EMINESCU după EMINESCU...

Opera celui mai mare poet român, ce exprimă integral fiinţa noastră naţională, a stat şi va sta mereu în atenţia editorilor. Ea a tentat şi va tenta perpetuu spirite dintre cele mai alese ale culturii româneşti, care şi-au făcut, îşi fac şi îşi vor face întotdeauna o supremă cinste din aceasta, gestul şi strădaniile lor echivalînd în fapt cu propria lor plenară afirmare în cîmpul literelor noastre.

Într-adevăr, cum să nu te ispitească o creaţie atît de copleşitoare, cum este cea a autorului „Luceafărului" ? În care fiinţăm atît de expresiv, ca entitate distinctivă în lume ! O creaţie ce îmbogăţeşte şi înnobilează, în nuanţe româneşti, literatura de excepţie a lumii.

Numai aşa se explică avalanşa de ediţii ce s-au succedat, a nemuritoarei opere eminesciene, de la culegerea princeps, din 1884, datorată lui Titu Maiorescu, ei înşuşi spiritus rector al culturii noastre din epoca sa — pînă astăzi, cînd apare această impresionantă ediţie în trei masive volume, Poezii, semnată de eminentul eminescolog, profesorul D. Murăraşu.

Firească, nu putem să nu-i amintim, omagiindu-i, cu un asemenea prilej, pe măcar unii dintre acei cărturari luminaţi ce l-au prea iubit şi cinstit pe marele Poet, şi care ne-au dat, de-a lungul anilor, Eminescu după Eminescu — această carte de căpătîi şi de suflet a simţirii profund româneşti, pe care un modest, dar entuziast discipol al său a definit-o atît de mişcător, în versuri rămase memorabile : „Tot mai citesc măiastra-ţi carte, / Deşi ţi-o ştiu pe dinafară..." (l-am numit pe Alexandru Vlahuţă).

Mă gîndesc la A. D. Xenopol, la Ion Scurtu, Nicolae Iorga, George Murnu, Garabet Ibrăileanu, Constantin Botez, Mihail Dragomirescu, G. Călinescu, Ion Creţu, care au alcătuit şi realcătuit pentru noi, din perspectivă proprie, purtînd pecetea personalităţii lor, cartea măiastră a poemelor eminesciene. Ediţii culminînd cu monumentala întreprindere a lui Perpessicius, începută în 1939, pentru care nu se putea să ajungă o viaţă de om. Cărora, să le adăugăm altele, poate mai puţin prestigioase, dar şi ele lîngă inima noastră, prin numele celor ce le-au semnat, cum sînt, bunăoară Poesii, „carte didactică" pentru uzul şcolilor, de S. Dimitriu şi Matei Eminescu, cu o prefaţă de N. Petraşcu, din 1895, sau Poesii, cu o notiţă biografică de Căpitanul Eminescu, fratele poetului (în colecţia Biblioteca pentru toţi, nr. 195—196, din 1900).

Se înţelege, nu vom uita nici contribuţiile eminescologice ale autorului ediţiei de excepţie de astăzi, ale profesorului D. Murăraşu, pe care, Editura Minerva o face posibilă spre lauda ei. Contribuţii între care Eminescu : Scrieri politice, 1931, Scrieri literare, 1935, Literatura populară, 1936, Eminescu şi clasicismul greco-latin, 1932, Comentarii eminesciene, 1967.

D. Murăraşu, iată, îşi încununează acum statornica sa preocupare de o viaţă, dîndu-ne această altă monumentală ediţie a poeziilor lui Eminescu. Trei volume compacte, însumînd peste 1 200 pagini. O ediţie critică de o erudiţie invidiabilă, în care comentariilor le sînt rezervate aproximativ 600 de pagini. Dealtfel, spre a ne convinge de acribia comentariilor editorului pe marginea textelor eminesciene, este suficient să citîm de oriunde. Iată, de exemplu, în legătură cu poemul de tinereţe al autorului, „La moartea lui Eliade" (I, pg. 345) : „In ms. 2286, f. 31—33. În ed. Perpessicius, vol. I, p. 261 şi urm. — text şi note. Titlul dat de Perpessicius. / v. 1 Eliade a murit la 27 aprilie 1872. / v. 8 Götterdämmerung — Amurgul zeilor de Wagner a ajuns la cunoştinţa publicului, ca poem, prin ediţia din 1863 Opera muzicală este terminată în noiembrie 1874. / v. 13 şi urm. Este o amintire intenţionată. Eliade, în comentariile din Biblice, arată adesea misiunea providenţială de conducător a lui Moisi. / v. 31 Tit Liviu îşi împarte Istoria romană în decade, grupe de cîte zece cărţi. La Eminescu cuvîntul are sensul general de : epoci din istoria umanităţii. Acelaşi sens şi în versurile din ms. 2291, f. 30 : / Cerul din rădăcine năluţindu-se decade / Tirînd cu sine timpul cu miile-i decade. / v. 39 Horaţiu, în Satira IV, c. I, v. 43—44 : / Ingenium cui sit, cui mens divinior atque os / Magna sonaturum, des nominis hujus honorem. (Cel care are-n vers har şi o minte divină şi gură / Care să sune sublim, îu cinsteşte-l pe el cu-acest nume.) (Trad. C. I. Niculescu, Buc., 1959) / v. 43 La Perpessicius: „Dacă în..." Manuscrisul cuprinde şi o primă formă : „Astfel în..." care-i mult mai potrivită şi mai clară."

Fără a ne propune să insistăm aici în detalii, consemnăm pentru cititor structura celor trei volume : vol. I, după un dens „cuvînt de lămurire" cu privire la întreaga ediţie, cuprinde poeziile lui Eminescu dintre anii 1866—1874, cu sublinierea (în cursive) celor publicate de autor în timpul vieţii ; se indică, de fiecare dată, între paranteze, pagina de comentarii ; vol. II înmănunchează poeziile din anii 1875—1879, şi cel de-al treilea volum, poeziile dintre 1880—1883, precum şi „Traduceri şi prelucrări". Ediţia este prevăzută, se înţelege, şi cu necesarii indici (cel general, de nume, şi cel alfabetic, al scrierilor lui Eminescu originale, traduceri şi prelucrări menţionate în volumele I—III).

Noua ediţie Eminescu a profesorului D. Murăraşu este un autentic eveniment, un eu totul remarcabil act de cultură naţională. Ea se înscrie, alături de ediţia Perpessicius, ca o nouă etapă, a anilor noştri, în efortul de a-l oferi pe autorul „Luceafărului", integral şi exact, cititorilor săi, ca şi cercetătorilor nepieritoarei lui creaţii.

HRISTU CÂNDROVEANU

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Cîntăm în gînd și ne-auzim

Localitatea : Dej, 9 ianuarie 1983, orele 11, sala cinematografului și orele 14,45, afară, în stradă, lîngă cinematograful din localitate, pînă departe pe toate străzile care duc spre centrul Dejului.

Durata : 3 ore și jumătate prima manifestare și încă aproape o oră în aer liber.

Număr de spectatori : 1 000 într-o sală supraaglomerată, cu alți aproximativ 500 de oameni rămași afară, bucurîndu-se totuși de sunetul cenaclului asigurat pentru ei, printr-un surplus de efort, de echipa noastră tehnică și peste 2 000 la manifestarea ce i-a urmat în aer liber.

Calitatea spectacolelor : foarte bună, confirmînd astfel inspirația opțiunii noastre pentru acest popas în interiorul județului Cluj.

Atmosfera : entuziasm incandescent pe fondul unei profunde receptivități.

Noutăți : A reciat emoționant, colajul de doine „Măicuța cînd m-o făcut" eleva Lia Măgurean, din Poiana Blenchii, descoperită acum 5 ani de Adrian Păunescu.

Aportul organizatorilor : foarte bun.

Marea bucurie exprimată de aceia care au putut intra în mult prea încăpătoarea sală din Dej era, credem, determinată, pe de o parte, de prezența noastră neîndoielnică, în acest loc și la acest timp, dar, pe de altă parte, și de credința împlinirii unei promisiuni de care, iată, n-am putut uita. Începem cu zece minute mai devreme pentru a da oamenilor cît putem. Chipurile lor vorbesc mai mult decît am căuta noi a spune. Tot ceea ce facem are aderență. Aproape că ne putem înțelege doar din priviri, aceasta este senzația pe care o trăiesc. **Parcă am cînta în gînd și ne auzim.** Noi pe noi, cu publicul, avînd rolul auzului interior. Oamenii aceștia dau impresia că știu tot. Și ce nu știu simt și învață imediat cu o lejeritate uimitoare. Și asta numai pentru că vor ! Pentru că au sufletul deschis. Chiar așa ! Aproape nici nu mai simțim cît sîntem de înghesuiți pe scena care n-a fost, desigur, prevăzută nicicum să primească un astfel de spectacol. Preaplinurile sufletelor celor prezenți constituie însă locul pe care fixăm spectacolul nostru. „Așa cum fixezi bobul într-un pămînt cald și roditor", după o imagine sugerată adesea de conducătorul cenaclului. Și la Dej, ca în mai toate locurile peregrinărilor noastre, am încercat să facem tot ce ne-a stat în puteri pentru a-i mulțumi și bucura pe aceia ce credeau în noi și sperau să le-aducem mai multă lumină. De aceea, poate, nu atît prima întîmplare, a fost imaginea extraordinarului, deși nici ei nu i-a lipsit nimic pentru a putea fi nevoia istoricității exprimată prin aceia că, spre exemplu, cîțiva elevi s-au gîndit să ne trimită în loc de salut cuvintele : „Trăiască Unirea de la Alba Iulia, Trăiască România", sentimentul dragostei celei mai profunde desprins dintr-un alt bilet în formularea : „Fără cîntecele de țară nu e cenaclu", convingerea perenității artei noastre. „Într-adevăr, folkul devine folclor" — cu toate acestea deci nu atît ce a fost în incinta cinematografului ne-a impresionat cel mai mult, cît ceea ce a urmat. Hotărîrea conducătorului cenaclului la care am aderat cu toții a fost aceea de a continua afară întîmplarea începută în sală, pentru aceia care nu reușiseră să ne vadă. Notăm în primul rînd un record absolut de participare artistică : la 9 ianuarie Cenaclul Flacăra a desfășurat o manifestare a sa în aer liber. Toată echipa se mobilizează și montăm rapid. În spațiul dintre cinematograful la intrarea căruia ne-am instalat și complexul hotelier de vis-a-vis o masă de oameni avea să ne primească manifestarea cu ovații. Sîntem în miezul zilei, dar circulația este întreruptă. Oamenii ocupă terasele autoservirii și cofetăriei de peste drum, stau cocoțați pe ziduri, la ferestrele hotelului și locuințelor din împrejurimi, în remorca unui autocamion parcat. Nimeni nu simte frigul, vor cu toții și nu-i poate reține nimic să cînte împreună cu noi „Oltenii lui Tudor" sau „Jurămînt la Putna". Semnele de circulație, înțesate și ele de oameni, indică fără dubiu : „Aici Cenaclul Flacăra". Màjay Győző și Ion Hagiu, reprezentînd parcă doi poli ai artei tinere, cîntă „Totuși iubirea" și „Căciula" și una și alta înzestrate cu darul de a încălzi. Valeriu Penișoară adaugă la cele zece cîntece promise și stabilite printr-un top al preferințelor celor prezenți la manifestarea cenaclului nostru, într-un fel sau altul, înăuntru sau afară, cîntecul său scris pe versurile lui Nicolae Labiș „Viitorul". Apoi, „un cîntec istoric ne-aduce aminte / că frații în veci vor fi frați / Un cîntec de luptă bătrîn cu Unirea / Voi, compatrioți, ascultați" încît „Treceți batalioane române Carpații", „Trăiască România" și „la ceas la Țebea" (acesta din urmă, compoziția lui Adrian Păunescu, ocupînd alături de aceea a lui Vasile Șeicaru, „La adio", primul loc în topul de ale aminteam), a fost poate momentul cel mai fierbinte al acestei întîmplări cu totul excepționale. Observ pe acoperișul restaurantului din apropiere cîteva zeci de oameni dăruindu-se, cîntînd cu Ildiko Szabo refrenul ce părea a li se potrivi lor cel mai bine în acele clipe : „Sus, sus, sus, la munte sus...". „Dor de Eminescu" este prelațat de recitarea lui Adrian Păunescu, „Poetul", un omagiu frumos adus cu puțin înainte de 15 ianuarie Domitorului Limbii românești. Dar iată transpunerea imaginii acestui moment : „Ce frumoși sînteți cu toții / în ianuarie tîrziu / cînd e frig și voi în flăcări / pe poet îl faceți viu. / Astfel, Domnul Eminescu / este duh de oameni treji / cînd se naște în lumină / dintre frații lui, la Dej". „Rugă pentru părinți" și „La adio" aveau să încheie cea mai fantastică întîlnire a cenaclului cu prietenii lui dintr-un ianuarie ce va rămîne mereu fierbinte în sufletele noastre.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Ildiko Szabo (Arad) și Majay Győző (Reșhin), doi tineri cîntăreți maghiari din România, exprimîndu-se atît în limba lor maternă cît și în limba română și-au găsit în Cenaclul Flacăra cadrul adecvat împlinirii tinereții lor. Două voci profund diferite, dar care cuceresc !

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Programul Cenaclului Flacăra

La Baia Borșa un reprezentant al U.T.C. Suceava sosit de peste munți în întîmpinarea cenaclului, a rugat Cenaclul Flacăra să accepte programarea unui spectacol în ziua liberă a cenaclului pentru minerii din localitățile apropiate de Vatra Dornei. Este posibilă programarea, pentru vineri, 14 ianuarie, a acestui spectacol la Vatra Dornei, în cinstea oamenilor din acele locuri. Programul cenaclului în continuare va fi următorul :

15 ianuarie – SUCEAVA, orele 18
16 ianuarie – PUTNA, orele 11
16 ianuarie – RĂDĂUȚI, orele 16
16 ianuarie – SUCEAVA, orele 20
17 ianuarie – BOTOȘANI, orele 18
18 ianuarie – FĂLTICENI, orele 18
19 ianuarie – IAȘI, orele 18
20 ianuarie – IAȘI, orele 18
21 ianuarie – PIATRA NEAMȚ, orele 18
22 ianuarie – BACĂU, orele 18
23 ianuarie – FOCȘANI, orele 18
24 ianuarie – BUZĂU, orele 18
25 ianuarie – BUCUREȘTI, orele 18

Turneul Cenaclului Flacăra a continuat în județul Maramureș. Amănunte ale acestor manifestări veți afla în numărul viitor.

De la setea de cultură la starea de creație

(Urmare din pag. 24)

sonal lui Adrian Păunescu nu atît pentru spectacol, cît pentru ceea ce a însemnat spectacolul pentru mine. Bănuiesc că sînt foarte mulți oameni ca mine".

În holul hotelului era un grup de tineri din Salva care au venit anume să vadă Cenaclul. O fată din grup mi-a dăruit o garoafă roșie. A refuzat să spună cum o cheamă. „O garoafă din Salva pentru Cenaclul Flacăra". Cînd instalatorul a urcat scările hotelului, a făcut ochii mari : „N-am fost niciodată aici. Nu știam că în orașul nostru avem un hotel atît de frumos". I-am dat hîrtie și l-am rugat să scrie fără complexe, simplu, firesc. „N-am scris niciodată, mi-a spus, mă tem să nu fiu fals. Mă simt ca la un extemporal". Apoi s-a adîncit în scris și nu m-a mai băgat în seamă. L-a absorbit cu totul ceea ce scria cu litere mari, liniștite, ca un țăran care scrie doar în momentele esențiale ale vieții, cînd e nevoie de un act, de ceva oficial.

A scris pînă la ora 4 dimineața. Am citit imediat cele scrise de el și am rămas de-a dreptul surprins. Mă așteptam la ceva mult mai stîngaci, după felul cum vorbea. În scris avea o expresie sigură, de om obișnuit cu literatura. Poemele și cîntecele Cenaclului Flacăra lucraseră adînc asupra ființei sale. El gîndea acum la nivelul valoric al cenaclului.

...Sînt un om simplu — instalator la Întreprinderea Mecanică — fără veleități și aspirații ieșite din comun. Am o familie frumoasă, patru copii și o soție devotată. Aparent, tot ce-și poate dori un om modest.

Întîmplări pe care nu e locul să le spun aici au lăsat răni adînci în sufletul meu, întîmplări la care se adaugă grijile și necazurile de zi cu zi care, poate sînt la fel ca ale fiecăruia, dar cărora eu le dau o amploare mai deosebită. Cred că fiecare dintre noi poate să facă față greutăților vieții în funcție de cît a fost pregătit pentru a se apăra, aceasta determinînd, printre altele, sensibilitatea și un anume fel de a percepe viața.

Am avut o copilărie vitregă, care și-a pus amprenta pe tot restul vieții ajungînd, iată, să-mi pierd încrederea în viață, în mine. Nu credeam că ceva sau cineva vor reuși să schimbe cît de cît neîncrederea care îmi otrăvea sufletul. Și miracolul s-a produs ! Acest miracol se numește Cenaclul Flacăra. Am văzut oameni care se dăruiau nouă, oamenilor, frumoși, tineri, entuziaști și dezinteresați. De fapt, termenul e impropriu pentru că, zic eu, a face oameni să creadă în bine, în frumos e un interes pentru care merită să nu știi cînd începe și cînd se sfîrșește ziua.

Mulțumesc și eu acestor oameni pentru că mi-au redat condiția de om, pentru încrederea pe care mi-au redat-o.

După ce am citit cele scrise de el, a dat să plece. „Mai stați o clipă. Nu știu cum vă cheamă. Ați uitat să semnați cele scrise". „A, da", a zis și a semnat „Dan Bumbu, str. Pescarilor B 4, ap. 5, Bistrița."

Emisiunea Radiocenaclu nu va avea loc datorită nemotivatei și incalificabilei tăieturi operate în banda sonoră a emisiunii în legătură cu programul Cenaclului Flacăra, așa cum era el anunțat de Adrian Păunescu. Nefiind prima oară cînd oameni puși să asigure cursul normal al culturii către tineret, își permit ignorarea opiniei realizatorului emisiunii, cu părere de rău, Adrian Păunescu își anunță ascultătorii că în asemenea condiții, emisiunea nu va mai purta semnătura sa.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778.

PLASTICĂ

Meșteșug și sensibilitate

Elisabeta Dorobăț a făcut studii de desen și pictură la Timișoara, la facultatea de profil bănățeană și faptul este interesant, întrucît aici e la mare preț lecția de compoziție. Artista — a cărei primă expoziție bucureșteană s-a petrecut recent în sala Tudor Arghezi a Teatrului Național — e un temperament de colorist cu gustul tușei expresive și al dramaticului. Pînzele sale, cu un pregnant efect plastic, dovedind cît de vitală rămîne pentru o întreagă categorie de pictori experiența lui Petrașcu, au izbutit să fie repede luate în seamă, îndeosebi datorită calității trăirii, a sentimentului care, cum se spune, e acela care colorează.

Elisabeta Dorobăț a avut cîteva expoziții la Timișoara și Craiova — unde e și acum dascăl de frumos — ultima sa manifestare în Bănie a fost patronată de revista „Ramuri", iar selecția de la Sala Arghezi înseamnă, de fapt, șansa pe care, trebuie spus foarte apăsat, o merita. În esență, arta Elisabetei Dorobăț cheamă în discuție cîteva din deprinderile noastre vizuale, obligîndu-ne să reconsiderăm o seamă de criterii ale imaginii, părăsite ori pe jumătate ignorate de generațiile tinere. Realismul picturii sale e exultant, naturile statice — unele de dimensiuni de-a dreptul impresionante — au sunetul tumultuos al unor cadre din vechime, materialitatea obiectelor provoacă tactil și te îndeamnă la reverii generoase. Prezența în București a Elisabetei Dorobăț aduce în discuție și o altă chestiune cheie, și anume posibilitățile pe care le are absolventul Școlilor de artă de a se face cunoscut la vreme, la vremea, adică, a formării sale ca personalitate, a contactelor utile cu publicul capabil să judece artisticul, să-l măsoare și să promoveze valoarea. Facultățile de desen din provincie nu fac destul pentru a-și aduce în prim plan studenții de mare merit. E adevărat, în trei ani e nevoie de un travaliu considerabil pentru a-ți pune la punct mijloacele artistice, pentru a te pregăti teoretic în vederea luptei cu tine însuți și cu lumea. Mulți tineri au destule puteri spre a potența niște cunoștințe fundamentale, pentru a împlini un talent ce-abia începe a se lucra. Le trebuie însă expoziții și comentarii la expoziții, le trebuie un contact susținut cu obștea. Elisabeta Dorobăț (absolventă din 1977) e unul din acești juni de aleasă dotare și exemplul ei se cuvine a fi înțeles bine. Ea lucrează mult și își construiește atent metoda. Există un filon al picturii românești, în chip ciudat mai puțin frecventat : arta dintre cele două războaie mondiale. Cei ce se încumetă la pilda unui Petrașcu, a unui Sirato sau a unui St Dimitrescu au de întîmpinat mulțime de întrebări stînjenitoare, și faptul este și el ciudat, deoarece creația deceniilor III—V a fost de o înaltă originalitate chiar și în plan european. Cine „petraschizează" astăzi, precum tînăra din Dolj, are temeiuri să spere la o rotunjire a concepției, la un cîștig în ce privește meșteșugul. Petrașcu e unul din maeștrii de la care se poate învăța mult și cu profunzime, iar pictura Elisabetei Dorobăț ne arată că ea a conștientizat atent toate posibilitățile.

Rămîne de discutat încă pregătirea unor astfel de expoziții de răscruce. Artistul e dator să lupte pentru a avea un catalog și o prefațare judicioasă. Cu totul, deci, expoziția profesoarei de desen din Craiova constituie proba unei înzestrări artistice clare, plină de vitalitate.

TUDOR OCTAVIAN ■

Un muzeu in labirint

Mondrian sau utopia artei abstracte (I)

Labirintul fără centru

Mondrian. Autoportret

Intreaga aventură a artei abstracte e, la urma urmei, o asceză. In dorința de a cuceri un sens ultim, ea incepe prin a renunța. Renunță la obiect, convinsă că obiectul dăunează picturii, că, in loc să ne dezvăluie realitatea, el ne-o ascunde ; renunță la soluțiile tradiționale, verificate de timp, convinsă că, refuzind să repete, își va smulge vălul de la ochi ; renunță la comunicarea ușoară cu publicul, convinsă că, in cele din urmă, dificultatea îi va răsplăti pe cei care il vor descifra limbajul ; renunță chiar la liniște, riscind acuzații grave, ca aceea a lui Ortega y Gasset care vorbea de dezumanizarea artei, ca să nu mai amintim de rechizitoriile celor obișnuiți să condamne tot ceea ce nu înțeleg. Și ce obține, in schimbul acestor renunțări, arta abstractă ?

Să amânăm deocamdată răspunsul pentru a spune că, in secret, un artist ca Mondrian are același țel ca artiștii de totdeauna : să înțeleagă lumea in care trăiește și să-i dea o justificare. Ceea ce pare un joc este in realitate o strategie a jocului. Cu alte cuvinte, jocul nu este scop, ci mijloc. In loc să sculpteze statui care surid, cum făceau grecii, Mondrian pictează in ultima parte a vieții incrucișări de linii verticale și orizontale, pătrate „neoplastice" care seamănă sau par să semene toate intre ele. Jocul e nou, dar utopia e veche, căci aceste pătrate, forma ideală pentru Mondrian, urmăresc, in fond, același lucru ca și surisul statuilor grecești : să aboleească timpul ori măcar să-l exorcizeze. In seria *Arborilor*, trunchiurile dispăreau, lăsind crengile să se reverse spre rădăcini, pentru a se uni cu ele. Acum, asceza, schematizarea, „denaturalizarea" cum îi spune pictorul, nu mai ascultă decit de necesitatea interioară, amintindu-ne totodată că pentru Pitagora sufletul avea formă pătrată. Tirania tragicului, scrie Mondrian, se va sfirși aici.

Puzderia de pătrate, cu zone de culoare primară, pictate de Mondrian un sfert de veac, pină la moarte, in *Compozițiile* sale, se arată astfel a fi un fel de paradis artificial ; sau un labirint fără centru, adică un labirint din care Minotaurul a fost izgonit, așa cum obiectul a fost izgonit din pictură, pentru a elimina din el ceea ce il făcea teribil. Și dacă Minotaurul este cel care dă un înțeles tragic labirintului nu inseamnă, oare, că strategia aceasta dă roade ? că remediul pe care l-a visat atita vreme arta nu este ieșirea din labirint, oricum imposibilă, ci *ordonarea dezordinei* și, mai ales, suprimarea centrului, a spaimei din labirintul grec, pentru ca labirintul să nu mai fie mortal ? In aceste condiții, s-ar zice, omul nu mai riscă nimic. El își poate contempla liniștit destinul, instalindu-și in sfirșit cortul pe unul din coridoarele labirintului pentru a trăi acolo ca „parte din Tot".

E, intr-adevăr, labirintul fără centru, fără Minotaur, un labirint mai suportabil pentru spiritul nostru ? Sintem ispitiți să răspundem „da". Un asemenea labirint e fără timp, dar și fără primejdii ; fără capăt, dar și fără coșmare ; fără luptă, dar și fără amenințări ; un labirint in sine și pentru sine, in care a inainta sau a rămine pe loc e același lucru ; oriunde te afli e fără importanță și incotro pornești te indrepți spre nicăieri. Nu mai există nici pericol, nici țintă. Nu mai există nici promisiuni, nici eșec. Promisiunea și eșecul se contopesc intr-un timp fără limite și singura amenințare rămine zădărnicia.

Dar există o amenințare mai gravă decit zădărnicia ? Dacă mersul capătă aceeași valoare ca și renunțarea la mers, care e atunci recompensa pentru inlăturarea tainei infricoșătoare din labirint ? In fapt, la greci, cel puțin așa ne sugerează legenda, centrul labirintului era mai mult decit Taina ; era și cauză și pericol, și țintă și sens, chiar dacă acest sens era moartea.

Ceea ce inseamnă, poate, că zădărnicia e mai greu de acceptat decit moartea ; că absența oricărei Taine, in înțelesul de justificare este incă și mai devoratoare decit prezența ei ; că există, așadar, ceva mai inspăimintător decit Minotaurul așezat de greci in centrul labirintului : transformarea gratuității in sens. Intr-un labirint fără centru, fără capăt și fără justificare, practic și rătăcirea își pierde înțelesul. Rătăcire față de ce ? Și, in definitiv, dacă drumul nu duce nicăieri, ce rost mai are să faci pasul următor ? Ce să speri cind ceea ce „va fi" este egal cu ceea ce „a fost" ? Și ce rațiune are să-ți amintești cind ceea ce urmează este ceea ce ai cunoscut de-acum ? In asemenea imprejurări, curajul devine inutil sau aproape inutil ; nu mai ai nevoie de el decit pentru a uita ce ai vrut, de unde ai pornit și unde ai vrut să ajungi. Pe scurt, pentru a accepta nimicul ca sens.

Numai că toată istoria artei, ca drum in labirint, dovedește că nu există o acceptare mai dificilă și mai infricoșătoare decit aceasta. Chiar cind e teoretizată, trebuie să fim prudenți. Nu o dată omul a inclinat să plătească prețul cel mai grav pentru a ieși din absurd ; și s-a temut mai puțin că taina sa e mortală decit că ea e lipsită de orice finalitate.

Mondrian nu trebuie crezut, prin urmare, pe cuvint cind declară că „arta e un joc". Dealtfel, el insuși adaugă imediat că „jocurile au regulile lor". Adevărata tragedie in labirint ar incepe, după exterminarea Minotaurului, prin transformarea labirintului intr-un joc gratuit, această gratuitate fiind, fără indoială, amenințarea cea mai gravă care ne poate pindi acolo. Și pe urmă e numai vina noastră dacă nu observăm că in paradisul artificial al lui Mondrian se ascunde, de fapt, un infern ; infernul fertil al neliniștilor, al obsesiilor, utopiilor și intrebărilor spinoase din care arta s-a hrănit mereu și pe care ea l-a scrutat mereu.

Desenind pătrate și colorindu-le pe unele in culori primare, cu aerul că se joacă, Mondrian ne vorbește, in realitate, mai mult decit despre rostul artei ; ne vorbește despre fatalitatea ei.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Cintecul neintrerupt...

...sau **CARTEA UNEI VIEȚI** — sint ispitit să numesc proaspătul și somptuosul volum al Celiei Delavrancea, scos de Editura Eminescu, sub titlul consacrat al prestigioasei colecții „Scrieri", care cifrează aproape opt sute de pagini, — dar sărbătoresc ce il oferă spiritului și gingășiilor românești la cei nouăzeci și cinci de ani impliniți.

Ediția, ingrijită cu dragoste și cu rigoare de Valeriu Răpeanu, directorul editurii, care o prefațează și o insoțește de note explicative, comentarii la obiect și precizări bibliografice — ca să nu ridice intrebări inutile generațiilor tinere — include intre coperțile ei, in afara creației literare propriu-zise, impărțiata publicistică din ziare și reviste, alcătuită in genere din vii portrete și vibrante amintiri, din delectabile și avizate cronici muzicale, plastice și de coregrafie și din bogate și extrem de colorate insemnări de călătorii prin țară și peste hotare, care, — puse laolaltă și estetic vorbind — aparțin in fond celei mai elevate și substanțiale literaturi, atit prin mătăsoasele simțăminte, cit și prin frăgezimile de exprimare. Fiindcă Celia Delavrancea a fost parcă hărăzită de zei să facă muzică din cuvint și vocabular prin sunet, la fel de magistrai și de sugerant, in ambele ipostaze : și cind se hotărăște să țină stiloul in mină și cind alintă cu degete de catifea clapele de fildeș — predestinată mereu să ne tălmăcească sublimul, să ne restituie exact sensul atitor noțiuni secătuite de miezuri și pierdute și să predice, ca de pe un amvon, Frumosul și Bucuria, Recunoștința și Speranța, Gratuitatea și Prietenia, Binele și Omenia, iar pină la urmă să ne alunge tălăzuirile de contrarietăți pe care viața ni le servește cu o obstinată generozitate și să ne dea materializat stropul de albastru, capabil să ne impace cu noi inșine.

Am citit Cartea, cum se zice, din scoarță in scoarță, cu o desfătare inubliabilă și o clipă m-a vizitat ideea s-o recenzez după cerințele meșteșugului ; dar am renunțat repede, pentru bunul temei că n-am voit să privez nici un lector al ei, de plăcerea să descopere singur știința fermecătoare a Celiei Delavrancea de a făuri eternități, din secunde și ore. Am mai crezut, de asemenea, cu indreptățire că nu imi poate fi străin cuprinsul masivului volum fiindcă, in fond, urmărindu-i scrisul și strădaniile pe mai mult de jumătate de secol, eram pregătit sufletește să mă duc la o intilnire cu vechi cunoștințe, care imi vor povesti lucruri știute. N-a fost insă așa. Și mărturisesc deschis că la nici un moment, intorcind filă după filă, n-am avut sentimentul că recitesc ceva, ci dimpotrivă, că mi se infățișează ochilor și minții, o lume și o operă nouă care nu pot stirni decit admirația și respectul, extazul și meditația.

Vreau să mai adaug citeva vorbe privind structura Cărții, de o irepros̆abilă armonie și de o exemplară omogenitate care, firește, o reprezintă și o definesc pe Celia Delavrancea, in integrala ei economie organică. Dar Cartea e intocmită, cum am spus, dintr-o diversitate de materiale, care ar putea lăsa pe alocuri o senzație de distonare. Și, totuși, e perfect sudată in urzeala ei și mi-am pus problema de unde li vin armonia și omogenitatea ? De la strălucita inteligență și organizata cultură acumulată ? De la talentul și de la sensibilitatea ei nativă ? De la stelara sa luciditate și acuitate critică ? Poate numai de la una dintre ele sau de la toate impreună. Nu știu. Convingerea mea, insă, mă face — cunoscind-o așa cum o cunosc și, dincolo de buchetul acestor haruri atit de rare la un singur om — să risc afirmația că armonia și omogenitatea care i-au prezidat, in ultimă analiză, zămislirile unei intregi existențe își au matricea in acordul constant dintre rațiune și inimă care i-a călăuzit, ca un credo sacru pașii, osirdiile și fapta.

Și incheiu cu urarea să continue **Cintecul neintrerupt**, să ne dăruiască al doilea volum din Cartea unei vieți și să nu obosească niciodată, in promenadele dintre partituri și chemările călimării.

L. KALUSTIAN

Ce profesim,

ce profesăm

Zilele Ianculuí

Discutind recent cu poetul Ion Mărgineanu de la Alba Iulia, altfel activist cultural de frunte in acest județ, și fiind noi intr-un moment de elan patriotic din acelea fertile pentru ideile cu adevărat mari, trecind in revistă diferite inițiative culturale prin care s-a distins acest județ in climatul spiritual al țării noastre, intre care Festivalul complex dedicat lui Lucian Blaga, am ajuns firesc la numele și personalitatea istorică nemuritoare a lui Avram Iancu, născut tot pe aceste meleaguri. Confratele din Alba Iulia mi-a mărturisit cu acest prilej intenția de a organiza in județ, invitind și pe reprezentanții județelor de care sint legate activitatea și numele lui Avram Iancu — respectiv Hunedoara, Cluj, Mureș, Sibiu etc. — niște zile de cinstire a memoriei lui Avram Iancu. Dacă avem in vedere că Avram Iancu rămine personalitatea și figura cea mai vie a anului 1848 in Transilvania, nici nu se poate inițiativă mai salutară, mai ales in 1983, cind de la anul „inceput de calendare" se impliniesc 135 de ani.

Am inteles din pledoaria poetului care are autoritatea morală de a fi făcut ceva pentru eternizarea memoriei marelui revoluționar patriot (vezi in acest sens volumul „Muntele cu făclii") că o asemenea manifestare de nivel național, cum e și firesc, ar trebui să nu se rezume la o ședință festivă de comunicări, ci să fie o acțiune vie, care să solicite la maximum sentimentele patriotice ale participanților.

Fără indoială, cum ziceam incă de la inceput, „Zilele Ianculuí" trebuie să devină o sărbătoare a intregii națiuni, la care, printr-o ștafetă prestigioasă, trebuie să fie prezenți inainte de toate reprezentanții județelor cărora le e circumscrisă viața sa. Inteleg prin aceasta un pelerinaj emoționant pină la lacrimi prin toate locurile sfinte care marchează viața, lupta și nemurirea sa in județele respective de care e legată memoria sa. Văd aceste momente ca niște sărbători simple de genul acelora desfășurate la monumentele eroilor, la care să fie prezentă toată suflarea obștească, nu insă in ultimul rind, copiii. Cu acest prilej ar putea fi reinviate multe din cintecele Ianculuí, de la popularul mars prin care, in copilărie, chiar in satul meu, de aici, de lingă București, incheiam la școală orele de curs, pină la maiestuosul „Pe dealul Feleacului". Nu mai spun că de la cinstirea acestor momente n-ar trebui să lipsească unele din cele mai frumoase versuri care i s-au inchinat „Crăișorului munților". Evident, nu pot fi excluse nici unele sesiuni academice de evocare sau evaluare științifică a personalității și misiunii istorice a clarvăzătorului militant de la 1848, unul dintre cei mai destoinici inaintemergători ai poporului român.

După cum pot avea loc cu același prilej săptămini de teatru cu piese axate pe aceeași tematică. Din cite știu, Casa de cultură din Zlatna și-a făcut de mai mult timp o tradiție scumpă din a aduce in scenă tot ce evocă figura luminoasă a „Crăișorului".

„Zilele Ianculuí" trebuie să devină anual o sărbătoare a tuturor românilor de pretutindeni, căci el insuși avea drept „unic dor al vieții" acela de a-și vedea națiunea fericită, pentru care, după puteri, a lucrat toată viața. Este semnificativ lucru, dealtfel, că vestitul Marș al Ianculuí a fost intr-un fel o operă națională, ca versuri fiind adaptată o poezie a lui Costache Negruzzi ce se cinta in epocă pe o arie din Rossini, cel care a avut această inițiativă fiind profesorul Begnescu, venind dintr-un București clocotind de revoluție pentru ca mai tirziu această compunere ad-hoc de pe Cimpia Libertății de la Blaj să fie desăvirșită și amplificată de bănățeanul Timotei Popovici.

După cum iarăși semnificativ este că prima culegere din zguduitoarele versuri prin care poporul il cheamă și rechemă din veac pe Avram Iancu a fost alcătuită de bucovineanul Simion Florea Marian, care nu o dată pornise pe urmele sale spre a-i intilni. Fie ca asemenea exemple de cinstire patriotică a unui inaintaș ilustru, care a făcut atit de mult pentru națiunea sa, să ne insuflețească pe toți cei de azi pentru a face din „Zilele Ianculuí" o sărbătoare cu adevărat națională. Fie ca o asemenea cinstire care să fie a intregii suflări să aline durerea cintecului popular care glăsuiește :

Jele-i doamne cui și cui,
Jele-i doamne codrului
De armele Ianculuí,
Că le plouă și le ninge
Și n-are cine le-ncinge.

Dacă o asemenea jele cunoștea o deplină indreptățire pină mai ieri, azi nu mai are și n-ar trebui să aibă, deoarece noi, milioanele de fii ai acestei națiuni, am incins de mult armele Ianculuí chiar dacă ele nu mai sint flinta și sabia, ci armele făuririi cu adevărat a fericirii in această veche „vatră a suferinței", cum o numea chiar președintele României intr-o vizită care cuprinsese și Tebea, locul de veci al Ianculuí de sub Gorunul lui Horia.

Așa că, prietene Ion Mărgineanu din Alba Iulia, e timp de lucrare, vorba lui Bălcescu.

NICULAE STOIAN

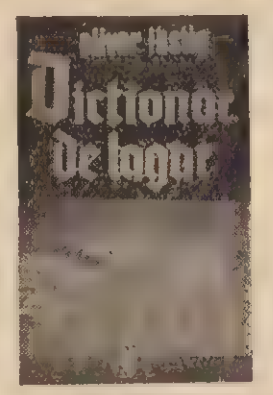

Semnalăm cu bucurie o apariție editorială, care inseamnă trecerea in „formatul de durată" a unor pagini apărute in serial in revista noastră. Este vorba de volumul **Dicționar de lagăr**, al cărui autor este publicistul **Oliver Lustig**, unul dintre supraviețuitorii uzinelor morții, sensibil și lucid in fața durerilor aduse-n amintc, condei fierbinte de reporter și de scriitor militant. **Dicționarul de lagăr** al lui Oliver Lustig este unul dintre documentele cele mai expresive și mai tulburătoare redactate vreodată pe mapamond despre crima organizată in numele unor principii scelerate. Apariția cărții in acest moment de răscruce a civilizației amenințate de o posibilă conflagrație atomică este prilej de meditație asupra destinului și atitudinii noastre in existent, avertisment și invitație la rațiune in relațiile dintre oameni, la armonie intre popoare.

Flacăra — 35

In urmă cu 35 de ani, la 4 ianuarie, apărea primul număr al revistei Flacăra, săptăminal de artă și de cultură al Uniunii sindicatelor de artiști, scriitori, ziariști. Intr-un Argument semnat de Eugen Jebeleanu se preciza : „Noi nu uităm : la inceput au fost scinteile țișnite din coșul fochistului, și luminița cit un licurici legănata de miner in galeriile subpămintene. De acolo s-a infiripat și a izbucnit flacăra. Nu e doar un simbol. Sintem conștienți că libertatea noastră de astăzi, conștiința liberă de astăzi nu ar fi putut exista, nu pot să existe fără lupiele și jertfele proletariatului. Credințele poporului muncitor, elanurile sale sunt și ale noastre. Steagul său este și al nostru."

Acest prim număr e dedicat unui important eveniment din viața poporului român : proclamarea Republicii. Abolirea monarhiei este sărbătorită in articole și poezii cu un suflu vibrant, cum este și acela al poemului lui Marcel Breslașu, 30 Decembrie : „Muncitori și țărani / cărturari și soldați, / iată urarea de la mulți ani, / răspunsul la „ne dați ori nu ne dați ?" / Treizeci Decembrie patruzeci și șapte, / sfirșit de an și inceput de veac ! / Incă un vis care-nfloreșie-n fapte./ Nevrednica mea pană de diac / te scrie-n slove mari, de sărbătoare / in călindarul țării românești, / — și pe răboiul clasei muncitoare / crestează-adinc floruacestei vești."

In paginile publicației mai intilnim semnăturile lui Geo Dumitrescu, Radu Boureanu, Nina Cassian, Petre Solomon, Maria Banuș, după cum, la alte numere se vor mai găsi și cele ale lui Victor Tulburc, Paul Georgescu, Paul Cornea, Silvian Iosifescu, Mihnea Gheorghiu, A.M. Sperber, A. Baranga, T. Mazilu. Uneori cu stingăcie, cu naivitate — inerente pentru epoca respectivă și pentru experiența lor scriitoricească de atunci — toți aceștia sint promotori ai noului in literatura noastră. Ceea ce caracterizează noua publicație — la care scriu mulți tineri — este atitudinea curajoasă, tranșantă pe care o ia in legătură cu problemele literaturii și artei din România. Chiar dacă astăzi nu mai acceptăm multe din ceea ce susținea săptăminalul care, din 1951, își lărgește profilul, devenind revista noastră de astăzi —, rolul său este distinct in confruntările de idei purtate la noi in acea vreme.

Partidul și poporul, într-o firească unitate de cuget și simțire, aduc aleasă cinstire cîrmaciului destinului național, rostind din adîncul inimilor

LA MULȚI ANI ÎN SĂNĂTATE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere

Glorie Eroului României socialiste!

Conștiința vie a națiunii române

Întregul nostru partid și popor aduc un vibrant omagiu de recunoștință și dragoste fierbinte celui mai stimat și iubit fiu al națiunii române, tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul aniversării a 50 de ani de activitate revoluționară și a zilei de naștere.

Apreciind marile calități de înflăcărat patriot, de militant și de conducător comunist, vasta experiență politică dovedită în îndelungata și eroica sa activitate revoluționară, partidul și poporul i-au încredințat tovarășului Nicolae Ceaușescu cea mai înaltă răspundere în conducerea supremă a partidului și a statului.

Astăzi, în lumina anilor care au trecut, dar și ai anilor ce vor să vie, se poate aprecia cît de fericită a fost această alegere de importanță istorică, decisivă pentru prezentul și viitorul poporului român, care a dat un impuls fără precedent întregii dezvoltări politice, economice și sociale, inaugurînd perioada cea mai fertilă în împliniri a patriei noastre.

Înfăptuirile remarcabile obținute în noua epocă inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului au asigurat creșterea în ritm rapid a producției materiale, a productivității muncii, a venitului național, a întregii avuții naționale. Țara noastră este astăzi mai bogată, în plin progres și înflorire materială și spirituală.

Este o realitate incontestabilă, un adevăr înscris pentru totdeauna în istoria României, faptul că anii de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului și statului reprezintă perioada marilor transformări înnoitoare, politice, economice și sociale ale patriei noastre socialiste.

Promovînd conducerea științifică a întregii vieți politice și economice, strîns legată de practica socială, acțiunea revoluționară, forța previzibilă și deosebita mobilitate dialectică a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au transformat întotdeauna în programe concrete de dezvoltare, de progres și civilizație a țării.

În gîndirea teoretică și acțiunea practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu progresul social-economic se află într-o tot mai strînsă conexiune cu nivelul științific la care se desfășoară opera de construcție a socialismului. Prin însăși natura ei, societatea socialistă obligă la cunoașterea

(Continuare în pagina 5)

Academician profesor
MANEA MĂNESCU

S-aveți în suflet numai lumină,
Ca în lumină toți să trăim,
Pentru lumină și libertate,
Noi, astăzi, vă mulțumim!

3
Flacara
Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste
Anul XXXII (1432)
Vineri 21 ianuarie 1983

IN PAGINILE OMAGIALE ALE REVISTEI : ● Eroii Muncii Socialiste Gheorghe Buruc și Dumitru Tudose ● dr. ing. Corneliu Răuță ● prof. dr. Gheorghe Cazan ● Andrei Neagu ● Poliana Cristescu ● Ioan Jinga ● prof. dr. Constantin Arseni ● prof. dr. Lórincz László ● acad. prof. Ștefan Pascu ● general-locotenent Victor Stănculescu ● Constantin Oancea ● Ion Brad ● Gheorghe Vitanidis ● Viorel Mărginean ● Vasile Nicolescu

„Viața demonstrează cu putere că numai dezvoltarea forțelor de producție asigură condițiile necesare pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, pentru progresul științei, învățământului, culturii, pentru un grad superior de civilizație al întregii societăți ; numai pe această bază se asigură întărirea forței materiale și spirituale a patriei, independența și suveranitatea ei".

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități industriale din Brașov

În această primă lună a anului 1983, cînd colectivele de muncă, însuflețite de îndemnurile cuprinse în Mesajul adresat de conducătorul partidului și statului nostru, cu prilejul Anului nou, tuturor cetățenilor patriei, acționează cu abnegație și dăruire pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului — documente ce constituie un program de intensă și rodnică activitate consacrată progresului și prosperității continue a României socialiste — tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în municipiul Brașov. Conducătorul partidului și statului a fost însoțit de tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, precum și de tovarășul Marin Enache, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Brașov al P.C.R.

Este cunoscut că în ultimii 18 ani, perioada cea mai fertilă, cea mai bogată în împliniri din istoria României, municipiul și județul Brașov au cunoscut, asemenea întregii țări, o puternică dezvoltare pe toate planurile, datorită politicii partidului, concepției înnoitoare, atotcuprinzătoare și de largă perspectivă promovate cu fermitate revoluționară de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Tradițiile industriale și potențialul tehnic ale Brașovului au fost puse în valoare și amplificate în cadrul vastului proces de industrializare a patriei. În acest sens, este semnificativ faptul că județul realizează astăzi 6,7 la sută din volumul total al producției industriale a României, ocupînd în această privință locul al doilea, după Capitală, și impunîndu-se ca principal furnizor de tractoare, autocamioane, coloranți, pigmenți organici, motoare cu ardere internă, rulmenți și alte produse, destinate atît pieței interne, cît și exportului.

Tocmai pornindu-se de la locul important pe care județul îl deține în ansamblul economiei naționale, noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care reprezintă a 25-a întîlnire de lucru a secretarului general al partidului cu oamenii muncii din Brașov, a prilejuit o analiză aprofundată, exigentă atît a realizărilor obținute, cît și a posibilităților și căilor prin care industria brașoveană poate să-și aducă o contribuție sporită la realizarea prevederilor actualului cincinal. În acest scop, în cadrul recentului dialog de lucru purtat de secretarul general al partidului cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, cu muncitori și specialiști, au fost examinate temeinic și stabilite măsuri concrete, eficiente, menite să asigure îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan pe anul 1983.

Și de astă dată, colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile vizitate au beneficiat de prețioasele indicații și orientări date la fața locului de conducătorul partidului și statului nostru. Astfel, la Întreprinderea de autocamioane, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut conducerii întreprinderii, întregului colectiv să acționeze cu toată energia pentru realizarea, pînă la finele trimestrului trei, a 2 000 de combine C6P, pentru fabricarea a 4 000 de motoare de 360 CP, precum și a tuturor produselor înscrise în planul pe acest an. S-a indicat, totodată, să se ia toate măsurile tehnice și organizatorice pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor la export. La Întreprinderea mecanică nr. 2, puternică unitate industrială a Brașovului și a economiei naționale, secretarul general al partidului a cerut să se realizeze ritmuri mai mari de creștere a producției, să se acorde o atenție sporită realizării de mașini și agregate de mare tehnicitate și productivitate. O mare atenție a fost acordată, pretutindeni, problemei privind reducerea importurilor. Astfel, la Întreprinderea „Hidromecanica", una din cele mai vechi unități constructoare de mașini din țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat conducerii întreprinderii și ministerului de resort să acționeze în continuare pentru grăbirea procesului de asimilare a unor repere sau subansamble care se aduc încă din import, pentru extinderea procesului de realizare a unor piese prin reconditionarea anumitor repere din componența instalațiilor scoase din funcțiune. S-a cerut, de asemenea, să se aibă în vedere reducerea continuă a consumurilor specifice de materii prime și materiale și generalizarea unor tehnologii moderne care s-au dovedit eficiente în procesul de producție. În cadrul vizitei la Întreprinderea de construcții aeronautice s-a cerut, de asemenea, să se accelereze procesul de asimilare și integrare a fabricației de noi produse în vederea reducerii efortului valutar.

În toate unitățile cuprinse în itinerarul vizitei, cei prezenți l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că vor depune eforturi susținute pentru înfăptuirea exemplară a indicațiilor date pe parcursul vizitei sale de lucru, pentru îndeplinirea la toți indicatorii a prevederilor de plan pe 1983, pentru realizarea unor produse cu performanțe tehnico-funcționale cît mai înalte și competitive pe piața externă.

Desfășurată în preajma unei scumpe sărbători pentru țară, pentru întregul popor — omagierea a 60 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu și aniversarea zilei sale de naștere —, vizita în unități brașovene a constituit pentru toți cei ce trăiesc pe aceste meleaguri un fericit prilej de a exprima, direct și cald, celui mai iubit și stimat fiu al poporului, sentimentele lor de nețărmurită dragoste, stimă și recunoștință, împreună cu urarea fierbinte de viață îndelungată, în deplină sănătate și putere de muncă, de ani mulți în fruntea partidului și statului, spre binele și fericirea poporului, spre gloria și măreția României socialiste.

ION D. GOIA ■

Forța democrației muncitorești

Presa cotidiană publică în aceste zile chemările la întrecerea socialistă pe anul 1983. De la Conferința Națională a partidului, este primul eveniment economic major ce marchează trecerea efectivă la înfăptuirea obiectivelor dezvoltării economico-sociale în perioada actuală.

Toate acțiunile înscrise în aceste chemări converg spre îndeplinirea obiectivului fundamental al etapei în care ne aflăm — realizarea a ceea ce îndeobște numim o nouă calitate a muncii și a vieții în toate domeniile. Pe primul plan este situată înfăptuirea sarcinilor prioritare prevăzute în programele adoptate de înaltul forum al comuniștilor : dezvoltarea mai rapidă a bazei energetice și de materii prime, precum și a producției agricole, reducerea continuă a consumurilor materiale, de combustibil și energie, accentuarea factorilor intensivi în întreaga activitate economică, ridicarea calității produselor și a serviciilor, creșterea exportului, sporirea substanțială a productivității muncii, creșterea eficienței economice, vizîndu-se o activitate rentabilă în toate domeniile. La numai o lună de la Conferința Națională a partidului, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea autentifică prin aceste angajamente caracterul realist al prevederilor de dezvoltare economico-socială a țării, dîndu-ne certitudinea progresului neîntrerupt al societății românești.

Nu este singura.

Încă din primele zile ale anului, în uzine, fabrici, secții sau ateliere, în brigăzile de producție sau fermele agricole, în institutele de cercetare științifică, peste tot unde pulsează activitate productivă, concomitent cu preocuparea pentru îndeplinirea ritmică a indicatorilor de plan, au loc ample dezbateri ce antrenează cvasitotalitatea producătorilor de bunuri materiale. Este trecută în revistă activitatea anului precedent, cu succesele și insuccesele ei, cu reușitele, dar și cu definirea exactă a cauzelor care au frînat desfășurarea ritmică a producției. Se definitivează programele pentru acest an, punîndu-se accent pe acoperirea cu comenzi a capacităților de producție, stabilirea surselor de aprovizionare și organizarea mai bună a producției și a muncii, pe căile de valorificare superioară a materiilor prime și a materialelor, a energiei și combustibililor care să asigure peste tot o activitate rentabilă, încheiată cu beneficii. Chiar chemările la întrecerea socialistă pe anul 1983, pe care le aminteam, își au originea în aceste dezbateri și analize, în hotărîrile adoptate de oamenii muncii care-și exercită astfel dreptul la inițiativă și conducere.

Este cunoscută atenția ce se acordă în țara noastră participării directe a maselor la conducerea societății. Cu contribuția directă, determinantă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în țara noastră a fost creat un sistem unitar, unic în felul său, de conducere a țării de către popor, format din organisme larg reprezentative la nivelul unităților economico-sociale cît și la nivel național, care asigură participarea directă și permanentă a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la conducerea unităților economice, a instituțiilor științifice, cultural-educative, a unităților administrativ-teritoriale, a întregii societăți. În toate întreprinderile și centralele industriale, în alte unități socialiste funcționează consiliile oamenilor muncii ; au fost instituționalizate adunările generale ca foruri supreme de conducere colectivă ; prin promovarea noului mecanism economico-financiar, autoconducerea muncitorească a devenit principiu de conducere a societății, în concordanță cu cerințele conducerii unitare. Ea asigură cadrul corespunzător ca toți oamenii muncii în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari ai producției să participe direct și prin reprezentanții lor la organizarea și conducerea activităților productive și sociale, să înfăptuiască în cadrul noului mecanism economico-financiar, autogestiunea, autofinanțarea și autoaprovizionarea, să manifeste inițiativă și responsabilitate în vederea fructificării cu maximă eficiență a părții din avuția națională ce le-a fost repartizată de către societate.

Unul dintre momentele de interes maxim ale acestui mecanism complex se consumă acum, cînd se desfășoară dezbaterile la nivel de subunități economice și se pregătesc adunările generale ale oamenilor muncii. Agenda de lucru, pe cît de bogată pe atît de importantă, face din aceste adunări un moment într-adevăr esențial, cu mari și profunde înrîuriri asupra întregii noastre activități economice. Căci punctele esențiale ale ordinii lor de zi vizează tocmai răspunderea colectivă față de planul de dezvoltare economico-socială în strînsă legătură cu instrumentul de autogestiune și autofinanțare care este Bugetul de venituri și cheltuieli. Analiza pe bază de bilanț a rezultatelor din anul trecut, asumarea angajamentelor proprii în întrecerea socialistă pe 1983 ca răspuns la chemările de întrecere pe ramură ; îmbunătățirea programului unitar de măsuri tehnico-organizatorice pe 1983 ; departajarea colectivă și individuală a celor ce s-au evidențiat prin contribuții deosebite la laturile pozitive ale activității și care vor primi distincțiile de fruntași ; aprobarea noului contract colectiv de muncă, în care angajamentele reciproce dimensionează concret răspunderile părților contractante privind realizarea indicatorilor cantitativi și calitativi și acțiunile de ordin social și cultural — toate acestea vor determina o profundă introspecție asupra modului în care a fost valorificat potențialul existent în anul de curînd încheiat, definind, în același timp, strategia gospodăririi patrimoniului întreprinderii pentru a obține, în 1983, maximum de valoare utilă și de beneficii din resursele cheltuite.

Incontestabil, realizarea unei noi calități a muncii și vieții în societatea noastră — obiectivul fundamental spre care tindem — depinde într-o însemnată măsură și de răspunderea pe care oamenii muncii o vor manifesta, la aceste adunări generale, pentru cheltuielile și veniturile oricărei acțiuni economice înscrise în planul de producție în anul 1983.

VASILE BARAC ■

„Pentru un revoluționar, pentru un fiu al țăranilor și muncitorilor nu există altă cale decît calea luptei împotriva asupririi, pentru răsturnarea jugului burghezo-moșieresc, pentru o lume mai dreaptă și mai bună"

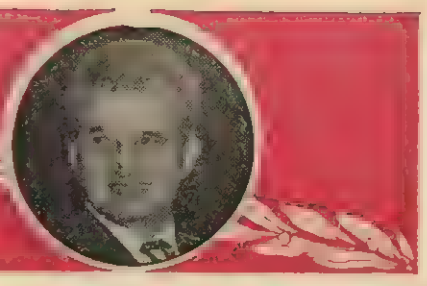

În miezul revoluției — o jumătate de veac, o viață de Om

S-a născut la 26 ianuarie 1918, la Scorniceşti, lîngă apa Oltului, riul care străbate inima geografică a României şi inima devenirii noastre. S-a născut, printr-una din acele fericite şi semnificative coincidenţe ale istoriei, în anul marii Uniri de la Alba Iulia, act cardinal al existenţei noastre, proclamînd în auzul lumii renaşterea vechii Dacii, dînd replică peste veacuri întemeierii prime, legitimîndu-ne ca naţiune.

Trei ani mai tîrziu, în tumultuosul mai 1921, se năştea Partidul.

La noi, la români, istoria nu e literă moartă, depozit rece de date, praf aşternut peste arhive, filă festivă ce se scutură din calendar, ci izvor sacru de viaţă al naţiunii, apă vie, regeneratoare a fiinţei şi a conştiinţei noastre, a fiecăruia, în acest ceas, azi ca şi ieri. Ca şi geţii, care sorbeau din Istros înainte de luptă, împărtăşindu-se, sorbim la rîndu-ne din fluviul de fapte al trecutului, ne închinăm la chipurile înaintaşilor, pentru a ne ridica mai tari, mai teferi, mai nestrămutaţi în voinţa noastră de a urma lucrarea generaţiilor, „lucrarea secolelor", pe care o moştenim. Sînt zeci şi zeci de generaţii care dau sevă acestui îndemn, iar dintre toate, în aceste zile în care-l sărbătorim pe cel mai iubit fiu al partidului şi al neamului, este mai vie ca oricînd, în mintea şi inima noastră, lucrarea generaţiei anului '21, întemeietoarea acelei forţe politice a muncitorimii care avea să schimbe din temelii destinul României şi al românilor. Trup din trupul şi inimă din inima poporului, fericită conjuncţie a unor străvechi şi năvalnice aspiraţii de libertate, dreptate şi demnitate, purtate în lungul secolelor, cu o programă de luptă precis definită, gîndită şi scrisă sub dictarea şi sub porunca timpului, partidul comuniştilor — cea mai tînără forţă politică a acestei ţări — s-a dovedit, în timp, singura forţă capabilă să-şi asume istoria pentru sine şi s-o transforme pentru popor, legitimînd speranţele celor mulţi, traducînd în eroice şi impetuoase fapte ideile şi idealurile înscrise pe steagul său. Puţini au prevăzut, în acel Mai 1921, cît de rapid va fi procesul de difuzare a acestor idei şi idealuri, cît de rapid muncitorimea, poporul vor căpăta conştiinţă de sine, cît de ofensiv şi de radical va fi marşul lor, sub conducerea comuniştilor, spre visatele zări şi ţinte. Puţini, şi totuşi nu chiar puţini, au prevăzut acest fapt, destui s-au temut de el, apariţia partidului comunist pe agitata scenă a epocii şi a ţării însemnînd, aproape simultan, ilegalizarea sa. Cei ce au decis atunci această măsură şi-au imaginat că o idee ilegalizată îşi tocește tăişul, că un ideal acoperit încetează să mai fie un ideal, că nişte oameni prigoniţi şi aruncaţi în temniţe vor fi rupţi de mase, iar masele vor fi rupte de lupta lor. Dar în toţi aceşti ani, ei, comuniştii, s-au dovedit fermenţii ideilor celor mai nobile, ale celor mai adînc implintate în fiinţa neamului, lupta lor revelînd marile idealuri naţionale şi sociale, lucrarea lor implicînd astfel, cu o nouă forţă, sensul spre care curgea istoria. Fiind ecou al glasului ţării, al muncitorilor, al ţăranilor, al tuturor truditorilor cu braţele şi cu mintea, ei n-au vorbit în pustiu, n-au fost profeţi pe alurea, ci aici, iar faptele lor, în epoca marilor bătălii de clasă ca şi mai tîrziu, în marea epopee a revoluţiei şi a edificării socialiste a României, s-au aşternut, glorioase, peste semănătura de jertfe, de sacrificiu, de efort şi sudoare, de energie şi geniu prin care veşnic, din vecie şi pînă azi, a renăscut fără oprire ţara, înflorind sub cerul acestei zile în cea mai mîndră dintre înfăţişările ei.

În galeria vajnicilor eroi ai partidului şi ai neamului istoria a înscris, cu majuscule, numele tovarăşului Nicolae Ceauşescu, numele omului care, din cei 65 de ani pe care i-i celebrăm în aceste zile, şi-a închinat mai bine de 50 partidului, neamului, ţării, ales făclier între făclierii conştiinţei naţionale, revoluţionar şi patriot ardent, fervent al libertăţii şi demnităţii poporului, ctitor de ţară nouă, fiul cel mai iubit al acestui pămînt şi cel mai necesar, dintre toţi, acestui încercat şi viteaz pămînt, într-o epocă decisivă pentru destinul lui.

Noi, cei de aici, de la Dunăre şi Carpaţi, n-am dus lipsă de oameni mari, de luptători străluciţi şi bărbaţi aleşi, a căror viaţă ne-a rămas ca înaltă pildă de slujire a ţării, a căror operă ne-a rămas, peste vremi, tulburătoare ca un memento. Viaţa şi opera omului care ne conduce astăzi, lupta lui pentru slujirea poporului şi a cauzei sale au fost, din primele clipe, de o neşovăire, de o intransigenţă, de o intensitate a pasiunii şi o luciditate a dăruirii neatinse de nici unul dintre înaintaşi, figura sa detaşîndu-se, în galeria marilor figuri ale românilor, unică şi impresionantă ca şi un pisc. O viaţă şi o operă ce umplu pînă la desăvîrşire un străvechi ideal popular al făuritorului de credinţă şi al ctitorului de neam şi ţară, al celui nestrămutat în credinţa sa, fierbinte în ideal ca şi inima ţării, tare şi inflexibil la încercări, chiar şi la cele supreme, ca şi coloana vertebrală a neamului de la Dunăre şi Carpaţi. Avea numai 13 ani cînd intra în mişcarea muncitorească, însuşindu-şi marile idei ale veacului, asumîndu-şi mesajul celei mai combative clase, ridicat la incandescenţă de comunişti, şi difuzîndu-l, îmbogăţit cu o forţă nouă, clasei sale şi tuturor celor strînşi sub stindardul ei. Avea numai 15 ani cînd, în 1933, era desemnat în conducerea Comitetului

Pictură de SABIN BĂLAŞA

naţional antifascist, avea numai 16 ani cînd, în 1934, ducea la procesul de la Craiova al luptătorilor petroliști şi ceferişti protestul muncitorimii bucureştene, avea numai 17 ani cînd, în 1935, ca militant al partidului în conducerea Uniunii Tineretului Comunist, făcea dovada unor neobişnuite calităţi moral-politice şi organizatorice, a unei largi viziuni asupra epocii, cuvîntul şi fapta sa afirmîndu-se încă de-atunci, din anii adolescenţei, în lupta împotriva nedreptei orînduiri, a fascismului şi războiului, a atentatelor la independenţa ţării, cu acea forţă care, în timp, avea să se ridice la prestigiul de veritabil generator al energiilor tinere ale naţiunii. Avea 18 ani cînd, în 1936, după succesive anchetări şi întemniţări, transforma procesul de la Braşov intentat luptătorilor comunişti în tribună justiţiară a partidului, fiind azvîrlit, pentru curajul şi dîrzenia sa, între zidurile tencuite cu sînge ale Doftanei. Acolo, în faimoasa închisoare-cetate a regimului represiv, ca şi mai tîrziu, în închisorile şi lagărele de la Jilava, Caransebeş, Văcăreşti şi Tîrgu Jiu, va avea, în calitate de cadru de bază al falangei conducătorilor comunişti întemniţaţi, o contribuţie decisivă la transformarea acestor bastioane ale prigoanei în citadele ale faptei comuniste, ale rezistenţei şi eroismului antifascist, în nuclee de largă iradiere ale victoriei revoluţiei pe pămîntul României. Participant de frunte la strategia actului de la 23 August 1944 şi la marile bătălii pentru consolidarea puterii poporului, secretar general al Uniunii Tineretului Comunist şi conducător al unor importante organizaţii regionale (Oltenia, Dobrogea) ale P.C.R., îndeplinind sarcini de înaltă răspundere în cadrul armatei, al economiei, în conducerea de partid şi de stat, punînd în toate acestea : tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Vor trece anii, România se va modifica structural, îşi va anexa noi privelişti şi noi străluciri ale fiinţei ei, spectaculoase prefaceri vor guverna viaţa oamenilor, dar nimeni nu va uita vreodată acea capacitate cosmică de transfigurare pe care anul 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, a avut-o în destinele noastre. Stăm, practic, în prelungirea acelui istoric moment, potenţat mereu şi mereu prin fapte ce au legitimat şi au întărit mandatul pe care partidul şi naţiunea română l-au încredinţat celui ales în fruntea lor.

Atunci, în acel iulie 1965, ne aflam, după două decenii de la Eliberare, într-un ceas de aprigă construcţie, pus pisc peste o istorie ale cărei file se scriseseră deseori cu cerneală roşie, cu cerneală scursă din sîngele generaţiilor, cu nişte unelte care provocaseră şi lumină, dar şi suferinţă, şi tragedie, iar bucurii abia mai tîrziu. Ne aflam într-un ceas în care poporul şi ţara, pornite pe drumul nou, dar aflate sub presiunea unor evenimente care adesea îngreunau actul nou, aşteptau ca nişte idei şi idealuri scumpe să coboare din ramele sloganelor însufleţitoare, dar inoperante practic, în viaţa vie, să capete cu pregnanţă şi adevăr întruparea faptei. Atunci şi-a deschis lucrările Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Atunci am ascultat, cu sentimentul că ascultăm însuşi partidul, însuşi socialismul, însuşi adevărul patriei şi al epocii, cuvîntul-mesaj de nouă istorie al tovarăşului Nicolae Ceauşescu.

Un cuvînt în care ne recunoaştem şi azi, pentru că el, acel cuvînt, era al nostru, rostit de noi, smuls din carnea şi din conştiinţa, din nevoile şi din aspiraţiile noastre, punînd deasupra oricăror elemente de conjunctură acele temeinici de ideal şi de faptă care, de 18 ani, ne strălumineaza viaţa, adică propăşirea economico-socială accelerată şi creatoare, libertatea reală, legalitatea reală, democraţia reală, independenţa reală a unui popor devenit o singură fiinţă cu munca şi creaţia sa. Ne recunoaştem în acel cuvînt pentru că el a declanşat acea cotitură, cu atît de strălucite consecinţe în munca şi existenţa noastră, de abordare a destinului naţional într-un spirit nou, creator şi dinamic, străin închistării şi dogmelor, un spirit de largă, de totală deschidere spre realităţile vii, un spirit ce a pătruns ca un val de lumină şi aer proaspăt în toate celulele societăţii, irigînd cu noi energii acel centru secret care este **fiinţa constructor a unui popor în timp. Ne recunoaştem în acel cuvînt-mesaj de nouă istorie pentru că spiritul afirmat de el s-a reafirmat şi amplificat în toţi aceşti ani, la congresele al X-lea, al XI-lea şi al XII-lea, la conferinţele naţionale ale partidului, deschizînd o continuă escaladare de trepte, o continuă deschidere de orizonturi ale progresului.**

N-am fost scutiţi, în această etapă, de încercări, de dificultăţi, de nedorite ocoluri în drumul spre ţintă, unele provocate de noi, de propriile noastre reticenţe sau slăbiciuni în abordarea frontală a noului, altele generate de evoluţia situaţiei economice mondiale, de criza ce macină viaţa planetei. Dar, în pofida acestor dificultăţi, am ajuns, iată, în acest al 18-lea an de nouă istorie, să trăim într-o Românie de 50 de ori mai puternică industrial decît în 1938, într-o Românie cu o agricultură în plin progres, cu o viaţă dinamică şi înfloritoare a învăţămîntului, ştiinţei, culturii şi artelor, într-o Românie în care casa şi agora, oraşul şi satul, chipul şi haina omului poartă însemnul străluciror al victoriilor cucerite prin muncă liberă, într-un timp mai prielnic ca niciodată hărniciei şi cinstei, afirmării nestînjenite a talentului şi valorii. Trăim într-o Românie în care eforturile poporului, ale muncitorilor şi ţăranilor, sînt mari, sînt adesea excepţionale, dar într-o Românie în care toţi, de la mic la mare, am înţeles că şansa noastră, unica noastră şansă, sînt tocmai aceste eforturi ale construcţiei, ale construcţiei economice, în primul rînd, oricît de scump se plăteşte ea. Nu sîntem singurii în lume prinşi în astfel de grele eforturi, într-un veac în care construcţia se plăteşte scump, dezvoltarea se plăteşte scump, dar în care, mai ales, rămînerea în urmă se plăteşte cumplit, prin scoaterea din cursă. Dar sîntem printre cei puţini, într-o lume şi într-un veac măcinate de crize, care, propunîndu-ne nişte temerare planuri, le împlinim cu statornicie, oricîte eforturi ne apasă umerii.

Toate aceste istorice cuceriri, întreg acest strălucit bilanţ ce pare nu lucrarea unei generaţii ci ampla lucrare a unor secole, se asociază de numele celui care, acum 18 ani, a preluat pe umerii săi marea povară a destinului naţional. Ce daltă îi va sculpta ? Ce daltă va surprinde încovoierea bărbătească, efortul de smulgere — vezi **Gigantul** lui Paciurea ! — cu două mîini, cu încordarea întregii fiinţe, a pămîntului românesc din nişte mai vechi inerţii, din inerţiile umbrei, ale înapoierii, şi de proiectare a lui cu faţa spre soare, în universal şi în viitor ?

Sub conducerea lui, a secretarului general al partidului, al întîiului preşedinte al Republicii noastre socialiste, am devenit ceea ce sîntem. Sub conducerea lui, a omului care ilustrează cu geniu cele mai nobile însuşiri ale neamului — dragostea fierbinte de ţară, legătura nestrămutată cu ţara, uriaşa capacitate a sintezelor, forţa demiurgică a muncii, dăruirea generoasă, clarviziunea, polivalenţa — am ajuns să privim lumea din jur nu de jos, nu umil, ci de la altitudinea frunţii noastre, aureolată de un universal prestigiu. Sub conducerea lui — şi graţie aceleiaşi viziuni revoluţionare, cuprinzătoare asupra fenomenelor, pe care a imprimat-o existenţei noastre — se petrece marele dialog pe care azi îl purtăm cu umanitatea, se petrece implicarea noastră majoră în însuşi miezul de foc al problemelor ce-o confruntă. Nu hazardul,

(Continuare în pag. 5)

ILIE PURCARU

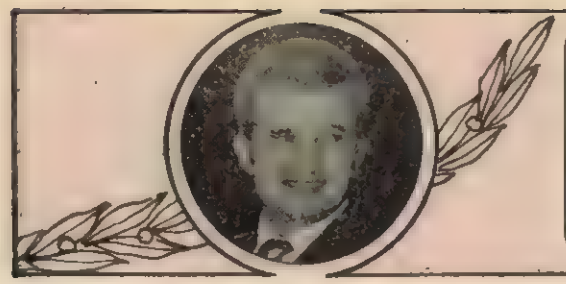

„...istoria dezvoltării societății omenești demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională."

Ctitor al României moderne, chemat de istorie

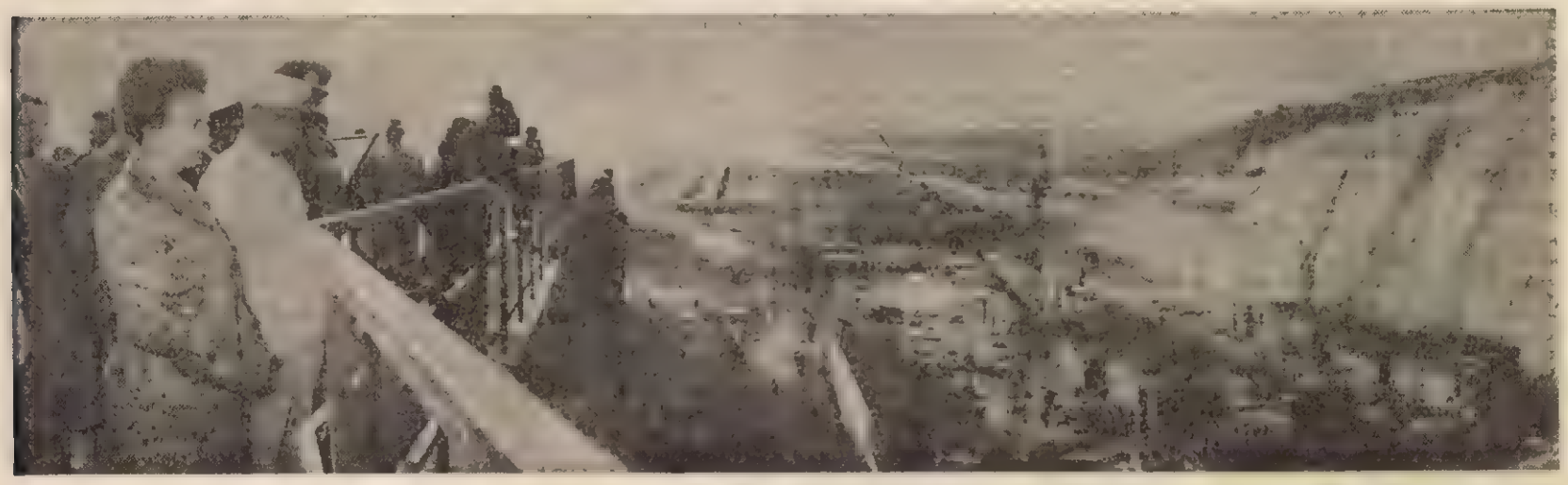

Oaspete drag și sfetnic bun în uzina cu numele Libertății

Mare cîtadelă a muncii și a creației tehnice, Întreprinderea „23 August" are cele mai profunde temeiuri să omagieze, la aniversarea a 50 de ani de activitate revoluționară, și a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe omul care a fost alături de muncitorii ei îndrumîndu-i și însuflețindu-i prin exemplul totalei sale dăruiri în toate multele momente de izbîndă industrială, în toate marile hotărîri și așezări de țeluri. La „23 August", fiecare om l-a simțit pe conducătorul partidului și statului nostru aproape, în cel mai propriu înțeles al cuvîntului, fiindcă, odată sau de mai multe ori în an, tovarășul Nicolae Ceaușescu a venit aici, în vizite de lucru, să decidă aproape de fapte, în chiar miezul faptelor, ce-i de făcut să fie mai bine. La „23 August", într-un sector al Capitalei de tradiție muncitorească și revoluționară, înțelegi, mai clar ca oriunde în țară, că munca devotată și inteligentă face puterea.

„Dispunem de tot ce este necesar — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — **putem și avem forțele pentru a depăși greutățile ivite într-un sector sau altul. Să facem ca influențele crizei mondiale să se resimtă cît mai puțin în țara noastră, să asigurăm realizarea obiectivelor de trecere la un nou stadiu de dezvoltare, la o nouă calitate a muncii și a vieții".**

Că se poate, că avem și oamenii și capacitatea industrială pentru a depăși greul, ne-o arată sfîrșitul anului 1982 la Întreprinderea „23 August" din București, „mecanicul-șef al industriei noastre", cum i se mai spune, ne-o arată începutul anului 1983. Și iată cum : întreprinderea — după mai mulți ani cu restanțe la indicatorii de plan — își îndeplinește și chiar își depășește planul, iar la exportul pe devize libere depășirile sînt de-a dreptul excepționale (257,5%).

Șeful de echipă Gheorghe Buruc construiește locomotive de 37 de ani. Și toți acești 37 de ani și i-a petrecut aici, ca ucenic la „Malaxa" mai întîi, ca muncitor la „23 August" mai apoi. A devenit membru de partid în 1945 și a lucrat, ca om de început, la toate noile tipuri de locomotive, la secția „Montaj general". Are, ca mai toți vîrstnicii cu ochi albaștri, un aer de om bun și de filozof, numai că blîndețea și negraba ce-o respiră ființa lui sînt un fel de a fi al energiei. Are o asemenea experiență, la oameni și la locomotive, încît își îngăduie să se poarte calm și sigur în orice împrejurări.

De-a lungul anilor, cu prilejul repetatelor vizite de lucru ale secretarului general al partidului în uzină, a avut posibilitatea să discute în termeni profesionali cu șeful statului despre problemele fabricației de locomotive. „N-aș putea spune exact de cîte ori ni s-a adresat tovarășul Nicolae Ceaușescu direct, în chiar hala aceasta unde montăm mașinile — zice Gheorghe Buruc — dar cel puțin o dată în an s-a întîmplat. Nu a fost vizită de lucru la „23 August" ca să nu se intereseze personal, în dialog deschis cu oamenii, de producția de locomotive. S-ar putea să nu mă cunoască după nume, însă după figură mă știe precis. Ca dealtfel pe mulți din secție. Chipul în care ni s-a adresat nouă, muncitorilor, încrederea pe care ne-a arătat-o, ne-a stimulat mult. Vedeți, despre multe lucruri puteți spune că sînt aproape gata sau că merg și așa, aproape terminate. Într-o casă puteți să locuiești, chiar dacă nu-i tencuită toată. O locomotivă însă nu cunoaște decît un singur fel de a fi : ea trebuie să fie pur și simplu gata de drum și la parametrii stabiliți prin proiect. La recepție, o locomotivă trece trei probe, dar pînă la recepție subansamblele ei sînt supuse la atîtea alte verificări încît aproape că-i exclus să scoți în final o mașină slabă. Puține produse fabricate în țară costă, pe bucată, mai mult ca o locomotivă de 2 400 C.P. Cînd devii conștient de realitatea că produci, de fapt, niște uzine pe roți, extrem de solicitate la export, te simți responsabil parcă pentru tot ce se întîmplă în întreprindere".

Inginerul Dan Mușat, adjunctul șefului de secție la „montaj general", de 13 ani și el în producția de locomotive explică momentul „ianuarie 1982" astfel :

„Sîntem la zi cu planul, iar anul îl începem sub cele mai bune auspicii pentru că am pregătit totul din vreme : și forța de muncă, și materialul și contractele cu beneficiarii, cei mai mulți externi. „Planul" intern s-a cam făcut, în sensul că nevoile țării, în ce privește parcul de locomotive, sînt practic acoperite. Momentul actual e unul al confirmării. Sîntem bine plasați pe piața externă, avem un ritm bun, de 35 de mașini montate lunar — începînd cu cele mai mici, de 450 CP și sfîrșind cu cele mai mari și mai moderne, de 2 400 CP, pe care nu se încumetă prea mulți să le fabrice — oamenii au căpătat o experiență tehnică care numai ea și înseamnă o avere. Opinia noastră, a oamenilor de la „23 August", e că modul în care o întreprindere de ponderea economică a acelcia în care muncim devine tot mai puternică în condiții de criză mondială e o confirmare strălucită a politicii partidului, a gîndirii secretarului general privind încrederea în forțele proprii. Am avut cîțiva ani mai dificili, tocmai pentru că am ținut la fabricația unor mașini de mare putere, fiabile, cu care să putem ține pasul, cu care să concurăm cele mai mari firme străine. Au fost anii în care am pus la punct tehnologiile, iar astăzi producem lansat. Am ajuns la locomotiva de 2 400 CP cu numărul 146, ceea ce e semnificativ, dacă ținem cont de prețul ei de multe-multe milioane lei. Semnificativ, în cel mai înalt grad, rămîne și faptul că, exceptînd unele subansamble — care-s asimilate — totul e gîndire tehnică românească. În momentul de față nu lucrăm nimic după licență și chiar și atunci cînd foloseam licența, o foloseam întocmai ca un muzician partitura : am creat în baza ei niște tipuri de locomotive care, practic, sînt în întregime gîndire autohtonă. Un alt fapt important este că producem în proces integrat. Numai cînd avem comenzi peste capacitate colaborăm cu Hidromecanica și Întreprinderea de autocamioane din Brașov ori cu Întreprinderea de construcții de mașini din Caransebeș. Încă un fapt ce merită a fi cunoscut : eficiența muncii e în termeni buni, pentru că pregătirea producției e făcută judicios. Sigur, multe sînt încă de pus la punct, dar baza o avem și asta e important".

Tovarășul inginer Ion Jianu este secretarul cu probleme organizatorice în Comitetul de partid al Întreprinderii. Pe Gheorghe Buruc, șeful de echipă de la „montaj general locomotive", el mi-l prezintă : „E unul din oamenii cu care ai curajul să începi orice treabă grea și de mare răspundere. Dacă fac precizarea că e secretarul Comitetului P.C.R. pe secție și Erou al Muncii Socialiste, e întrucît vreau să arăt ce muncitori minunați a crescut partidul nostru pentru funcții de conducere pe linie politică. Nu cred că există în toată secția un singur om care să-i conteste lui Gheorghe Buluc meritele profesionale și organizatorice. Avem, în uzină, 16 comitete de partid pe secții, care sînt, fiecare în parte, niște întreprinderi : turnătoriile de fontă și oțel, utilaj tehnologic, aparataj, motoare, utilaje complexe, compresoare, cazangerie, sculerie, secțiile de uzinaj, construcții sudate și montaj locomotive și așa mai departe. Muncesc la „23 August" aproape 5 500 membri de partid. Ei sînt o mare forță, în organizații mergînd pînă la 1 200 membri pe secție. Dacă întreprinderea noastră e „mecanicul șef al țării", dacă nu există uzină cu care să nu fi colaborat și nu există moment industrial de seamă unde întreprinderea noastră să nu fi venit cu mașini și utilaje vitale unor industrii — în chimie, în geologie, în metalurgie, în construcțiile de mașini, în transporturi, în atîtea alte domenii — e pentru că munca de partid a fost întotdeauna muncă atentă cu oamenii. Cu acești oameni, care — cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — prin muncă găsesc soluții la orice problemă, prin muncă învingem greutățile am izbutit mari economii la combustibili și energie electrică, astfel că n-am depășit niciodată consumurile stabilite. Cu ei, uzina a izbutit în 1982 o productivitate la producția netă de 102,9% și de 102,1% la producția globală. Exportul total a fost depășit cu 129,9%.

Toate acestea dovedesc cu prisosință că — așa cum ne învață mereu secretarul general al partidului — stă în puterea noastră să ne clădim viitorul, că stă în vrerea și în mîinile noastre să ne facem viața mai bună, mai frumoasă. De, aceea, acum, în acest ianuarie aniversar, toți oamenii muncii de la „23 August" trimit, într-un gînd, urările lor de sănătate și viață îndelungată conducătorului României, spre binele și prosperitatea țării. Muncitorii uzinei noastre i-au simțit pe tovarășul Nicolae Ceaușescu alături tot timpul, cu gîndul la tot ce-i frămîntă ; tot ce se întîmplă acum la „23 August", sub raport social și industrial, i-o datorăm. Vizitele sale de lucru sînt în tradiția muncii la noi și este firesc să-i urăm tovarășului Nicolae Ceaușescu, după tradiția poporului, „LA MULȚI ANI !"

TUDOR OCTAVIAN

În miezul revoluției — o jumătate de veac

(Urmare din pag. 3)

ci legile istoriei, legitățile ei, nu o intenție deliberată de a ne ilustra, ci ideile și idealurile ce dau sens existenței noastre — ideile păcii, ale concordiei și colaborării, ale democrației și independenței, ale deplinei egalități în drepturi între toate popoarele, strălucit propulsate de președintele României pe eșichierul politicii internaționale — ne-au implicat într-adevăr, în acești ani, ca pe o marcată prezență în viața lumii.

Sub conducerea lui, partidul a devenit, cu adevărat, forța conducătoare și centrul vital al națiunii, rolul său și capacitatea sa de înrîurire, de mobilizare a inimilor și de determinare a faptelor fiind astăzi mai mari și mai puternice ca oricînd. Profund integrat societății, căreia îi imprimă o dinamică evoluție, evoluînd el însuși, înnoindu-se și perfecționîndu-se odată cu țara, partidul a devenit, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, acea forță care-și exercită istorica misiune nu „de sus", ca un emițător de directive, nu din afara vieții, ci dinăuntrul ei, în indisolubilă legătură, în permanent și fertil dialog cu masele. Cabinetul de lucru al secretarului general este țara, deciziile sale se nasc din cunoașterea ei, a voinței oamenilor. A conduce împreună cu țara, cu poporul, pentru țară, pentru popor, a devenit astăzi, la noi, acel element de structură al edificiului social, acel factor de permanență, transformat în factor motor al dezvoltării

La 65 de ani de viață, din care peste 50 de prodigioasă activitate închinată partidului și poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele arhitect al României de azi, este, în continuare, cel mai neobosit muncitor al ei, este omul care, concepînd și fundamentînd devenirea, lansînd ideea care schimbă fața unei civilizații, e prezent, în același timp, zi și noapte pe șantierul ideii, veghindu-i și desăvîrșindu-i înfăptuirea. Fervenți ai concepțiilor pe care le promovează, ai gîndirii sale cutezătoare și novatoare, sorbind mereu proaspete energii din pilda marilor sale fapte, toți fiii acestui pămînt, indiferent de naționalitate, constituiți în marele bloc de granit al națiunii române socialiste, se unesc strîns în jurul lui, al eroicului și gloriosului nostru partid, conștienți că — așa cum cîrmaciul destinului nostru ne-a amintit-o cu claritate și forță la tribuna Conferinței Naționale — trăim un moment de vîrf, de apoteoză istorică, dar și de mari, de complexe cerințe ale istoriei, de covîrșitoare răspunderi față de soarta țării, a locului ei în lume, a vieții noastre și a copiilor noștri. Marile sarcini și comandamente ale viitorului, vizînd valorificarea tot mai deplină a posibilităților și resurselor de care dispunem, pentru înfrîngerea tuturor greutăților, pentru întrarea României în rîndul țărilor dezvoltate, al umanității mari, pe care te poți bizui, impun, mai mult ca oricînd, intensificarea demersului constructiv național, a efortului propriu, impun o mai intimă racordare a muncii noastre la exigențele noului, impun —cu acea fericită și magistral-cuprinzătoare formulă a secretarului general — trecerea, în toate domeniile, la o **nouă calitate.**

Iar răspunsul nostru va fi — ca întotdeauna cînd ne-a cerut-o partidul și omul în care ne proiectăm toată dragostea și încrederea noastră— pe măsura unui popor eroic.

„Să acționăm astfel incit nici un produs să nu fie nerentabil, ca intreaga producție să fie eficientă — aceasta constituie o cerință obligatorie pentru aplicarea noului mecanism economic, a autoconducerii și autogestiunii muncitorești."

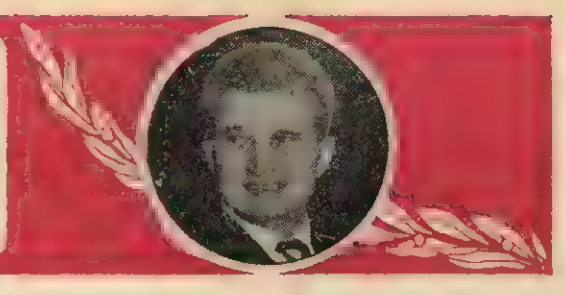

să-i împlinească destinul

Mii de moderne citadele industriale, de obiective economice de anvergură, au imbogățit harta patriei in anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului. În imaginile noastre — arhitectul României moderne și cei dintîi muncitori ai ei punînd piatra de temelie a unor edificii pe care România socialistă își sprijină prezentul și viitorul.

Conștiința vie a națiunii române

(Urmare din pag. 1)

legilor obiective de dezvoltare, la studierea adîncă a vieții sociale, interne și internaționale, a posibilităților și necesităților din fiecare etapă, astfel incit conducerea științifică să fie în concordanță cu cerințele progresului general al țării.

Pentru fundamentarea științifică, realistă a căilor dezvoltării orînduirii socialiste în România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe baza analizei profunde a fenomenelor și proceselor care au loc în societatea noastră, a tendințelor din economia mondială, prin măsurile și indicațiile concrete și de largă perspectivă, orientează intreaga activitate în direcțiile care asigură ritmuri judicioase, rationale, de dezvoltare și modernizare a forțelor de producție, imbunătățirea structurilor economice și sociale, accentuarea eficienței, a tuturor laturilor calitative, ale perfecționării continue, a autoconducerii și autogestiunii economice, a democrației socialiste, căi sigure pentru sporirea avuției naționale, pentru ridicarea nivelului de trai al populației.

Intregul proces de construcție a societății socialiste în România se desfășoară pe baza unui program de largă perspectivă, pînă în anii 1990, 2000 și peste această perioadă, care — prin prevederile sale științific fundamentate — prefigurează societatea socialistă multilateral dezvoltată și înaintarea țării spre comunism.

România dispune, de asemenea, pentru prima dată în istoria sa, de o politică de stat programatică în domeniul cercetării științifice, elaborată din inițiativa și sub directa indrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei academician Elena Ceaușescu — savant de renume mondial —, care asigură introducerea în toate domeniile de activitate a cuceririlor științifice și tehnice, pentru accelerarea progresului economic și social al țării.

Procesul intensiv și calitativ al industrializării, noua revoluție agrară se inscriu pe aceeași traiectorie novatoare a gîndirii social-politice și a acțiunilor practice inițiate de președintele țării noastre, pentru asigurarea dezvoltării armonioase a economiei și intregii noastre societăți.

Un deosebit interes științific, teoretic și practic reprezintă noul mecanism economico-financiar, elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a dat un nou impuls dezvoltării economico-sociale a țării, perfecționării structurilor economice, creșterii calitative a economiei, a productivității muncii și eficienței economice în toate sectoarele de activitate.

Corespunzător țelurilor fundamentale ale Programului partidului, hotărîrile adoptate de Congresul al XII-lea, documentele Conferinței Naționale, asigură în continuare un ritm susținut de creștere a producției materiale, a industriei și agriculturii, a tuturor ramurilor economiei naționale, accentuarea rolului factorilor intensivi ai dezvoltării, a eficienței, a aplicării ferme a autoconducerii și autogestiunii, a mecanismului economico-financiar, valorificarea superioară a materiilor prime și energetice, sporirea rapidă a venitului național, a avuției generale a țării și ridicarea pe această bază a bunăstării oamenilor muncii.

Ca oameni de știință, acordăm o înaltă apreciere preocupărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru așezarea tuturor domeniilor vieții economice și sociale pe temelia celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii moderne, ale cunoașterii umane, pentru afirmarea tot mai puternică a gîndirii științifice românești, în concordanță cu cerințele progresului societății, grijii permanente pe care o manifestă secretarul general al partidului pentru extinderea și modernizarea intregului sistem de învățămînt, atenției deosebite pe care o acordă înfloririi culturii socialiste, imbogățirii vieții spirituale a societății.

Vasta operă de creație politică, științifică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, impresionantă prin problematica ei, însumează în prezent 23 de volume, din care o mare parte au fost traduse în numeroase țări, fapt semnificativ pentru inalta apreciere politică și științifică de care se bucură în intreaga lume gîndirea social-politică a președintelui României socialiste.

Excepționala activitate pe care a desfășurat-o și o desfășoară secretarul general al partidului pe tărîmul gîndirii și acțiunii social-politice, larga audiență pe plan intern și internațional, oferă tovarășului Nicolae Ceaușescu strălucitele valențe de eminent om politic și erudit om de știință, care a imbogățit cu noi idei și concluzii tezaurul socialismului științific, patrimoniul cunoașterii și creației umane.

În opera politică și științifică a conducătorului iubit și stimat al poporului nostru, umanismul și pacea ocupă un loc central.

Pacea, în viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, se bazează pe principii și norme de drept internațional, capabile să garanteze dezvoltarea independentă și suverană a fiecărei națiuni, dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și organiza viața și destinul potrivit propriilor interese și aspirații. În această concepție, societatea contemporană trebuie să devină un ansamblu coerent și armonios de state suverane, egale în drepturi, la adăpost de orice amenințare ori agresiune, angajate plenar în făurirea unei societăți prospere și cultivînd relații de conlucrare activă, intemeiate pe echitate și justiție internațională. Viziunea președintelui Nicolae Ceaușescu asupra păcii cere excluderea cu desăvîrșire a vechii politici de forță, presiune și dictat, a recuzitei doctrinare inspirate de aroganța puterii și de ierarhizarea rolurilor internaționale pe criterii de forță militară și economică.

Intemeiată pe o riguroasă analiză științifică, pe clarviziunea politică, revoluționară, concepția președintelui României asupra păcii cheamă la transformare înnoitoare a lumii, la restructurarea pe baze noi a raporturilor dintre state, pentru devenirea omenirii la acel stadiu al dezvoltării, în care națiunile libere și suverane să poată stăpîni mersul evenimentelor, să determine rezolvarea tuturor problemelor, în conformitate cu năzuințele lor fundamentale, cu idealurile supreme ale păcii și civilizației umane.

Președintele Nicolae Ceaușescu a evidențiat de multe ori rolul științei și al slujitorilor ei în promovarea și dinamizarea eforturilor creatoare ale popoarelor în direcția propășirii lor materiale și spirituale, a făuririi unei lumi fără arme și fără războaie, în care toate națiunile să poată trăi în înțelegere și colaborare. În concepția conducătorului statului român, prin însăși natura nobilă a profesiunilor lor, prin răspunderea pe care o au față de propriile popoare și destinele umanității, oamenii de știință, indiferent de convingerile lor politice și filozofice, trebuie să se angajeze plenar și activ în lupta care se desfășoară la scară mondială pentru prevenirea unui nou război, pentru înțelegere și pace între toate popoarele, fără deosebire de orînduirea lor socială.

Odată cu poporul în sărbătoare, aducem omagiul nostru respectuos conducătorului stimat al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, căruia îi dorim din inimă multă sănătate și putere de muncă, fericire și la mulți ani, pentru gloria partidului nostru comunist, pentru binele și prosperitatea patriei noastre, România socialistă!

Puterea poporului

La noi sunt sărbătorile cinstite
poporul nostru este generos
și cu bun simț alege osebite
cuvinte de aducere prinos

poeții țării trebuie să-l cînte
și să-l slăvească o intreagă țară
așa cum el o-ntreagă țară simte
știindu-i faptele pe dinafară

pentru popor nu-i rîvna lui tîrzie
de neacoperit în litere sau șoaptă
iubirea pentru-a țării avuție
e tînără și sincera lui faptă

ei guvernează ulmitor destine
și brațul lui în viitor arată
poporul ridicîndu-se pe sine
la demnitatea lui adevărată

cum vrerea țării-i vrere de-nțeles
și dragostea de țară ni-i fierbinte
intru mulți ani de pace și progres
să ne trăiți iubite președinte

ION NICOLESCU

„Să nu existe nici un fel de teamă că unii țărani s-ar putea îmbogăți prea mult. Prin munca lui, oricine poate să cîștige — și, ca să mă exprim așa — și poate să se îmbogățească."

Înnoitorul satului românesc

Este un adevăr adînc înscris în conștiința tuturor fiilor patriei că marile transformări revoluționare pe care le-a cunoscut societatea românească în ultimii ani reflectă gîndirea cutezătoare și originală a secretarului general al partidului nostru și fără îndoială că, în cadrul acestui profund și amplu proces de evoluție istorică, temeinicia și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat ansamblul de acțiuni menite să deschidă un orizont nou de civilizație satelor noastre, o nouă calitate a muncii și vieții lor, ne îndreptățesc să afirmăm că am fost martorii unei adevărate opere de înnoire a satului românesc. Un exemplu strălucit în această direcție este, astăzi, noua revoluție agrară.

Conceptul de nouă revoluție agrară, elaborat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în spiritul materialismului dialectic și istoric și ca urmare a unei analize atente și pătrunse de spirit revoluționar a realităților românești, este un concept global, care se referă deopotrivă la forțele și la relațiile de producție, la întregul proces de perfecționare a organizării sociale și de conducere a agriculturii.

Cu clarviziunea prospectivă formată pe fondul de competență și responsabilitate patriotică ce caracterizează întreaga sa activitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a jalonat în mod strălucit, în Raportul prezentat la recenta Conferință Națională a partidului, obiectivele ce stau în fața agriculturii noastre socialiste în perioada imediat următoare, subliniind cu limpezime interdependența acestor obiective, necesitatea ca ele să fie îndeplinite, deopotrivă, la timp și în bune condițiuni. Înfăptuirea obiectivelor propuse va da conținut de viață, statut de realitate noii revoluții agrare, acestei inițiative în plan economic și social deosebit de valoroase, căreia trebuie să ne dedicăm întreaga noastră capacitate de muncă, neîntîrziat, avînd în vedere acuitatea cu care ea exprimă o necesitate istorică și formulează un imperativ hotărîtor pentru actuala etapă de dezvoltare pe care o străbate țara noastră. Fiindcă noua revoluție agrară este menită, în concepția secretarului general al partidului să desăvîrșească procesul de transformare și modernizare a agriculturii românești în concordanță cu cerințele și problemele noi ce stau în fața economiei naționale și în conformitate cu programul de creștere a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

Astfel, pentru a ne opri la un exemplu, în cadrul noii revoluții agrare de o importanță vitală, hotărîtoare este valorificarea superioară a pămîntului, care potrivit adevărului științific, incontestabil, exprimat de doctrina economică a secretarului general al partidului nostru, reprezintă avuția cea mai de preț a națiunii, avuția ei primă, inestimabilă și de neînlocuit. Pămîntul, bun al întregului popor, constituie pentru agricultură principalul mijloc de producție, astfel că de modul cum este folosit și gospodărit depinde și gradul în care el contribuie la creșterea avuției naționale și la bunăstarea poporului întreg. În condițiile creșterii populației, dezvoltării economico-sociale a țării și aspirației ridicării permanente a nivelului de trai, conservarea și sporirea potențialului productiv al pămîntului a reprezentat și reprezintă, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, un obiectiv pe care trebuie să-l avem, ca să zicem așa, în fiecare zi la ordinea de zi.

Pentru tot darul pămîntului, pentru o agricultură pur și simplu eficientă

Ca pedolog, ca specialist în acest domeniu, nu pot să nu remarc însemnătatea excepțională a atenției permanente și a modului decisiv, clarificator, cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a revenit, de fiecare dată, asupra acestei probleme și resimt, totodată, ca o datorie de onoare a spune că ansamblul lucrărilor destinate păstrării și ridicării fertilității pămînturilor noastre a constituit, de 18 ani încoace, o preocupare constantă a secretarului general al partidului, materializată în alocarea unor fonduri materiale și financiare an de an tot mai mari. Iar documentele Conferinței Naționale a partidului prevăd, după cum se știe, creșterea în continuare a suprafeței arabile pînă în anul 1985, cu 154 mii de hectare, a suprafețelor irigate cu 600—700 mii hectare, afînarea adîncă a solurilor grele pe 2 350 mii hectare, combaterea eroziunii solurilor pe 800—900 mii hectare, precum și sporirea cantității de îngrășăminte chimice la 280—300 kilograme substanță activă la hectar. Dacă la toate acestea alăturăm și înfăptuirea programului de rezolvare complexă, pînă în 1985, a problemei mecanizării, vom înțelege că noua revoluție agrară se află în plin proces de afirmare și de obținere a rezultatelor scontate.

Desigur, însă că, dincolo de condițiile materiale despre care am amintit, o altă cerință importantă a dezvoltării agriculturii socialiste ca ramură de bază a economiei naționale este continuarea procesului de modernizare a structurilor ei, punîndu-se în continuare accentul pe dezvoltarea zootehniei. În această direcție, în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, după cum se știe, responsabilitatea tuturor lucrătorilor din agricultură, în cadrul diviziunii sociale a muncii, datoria lor de a cultiva fiecare palmă de pămînt și a asigura creșterea unui număr sporit de animale. Fie în cadrul unităților agricole de stat sau cooperatiste, fie în gospodăriile populației. În această lumină, de o mare valoare teoretică și practică sînt precizările făcute de secretarul general al partidului, în cuvîntarea de încheiere rostită la Conferința Națională, cu privire la deplina compatibilitate dintre interesele generale și cele personale, astfel încît să nu fie frînate ci, dimpotrivă, să se găsească forme de stimulare a oricăror inițiative menite să ducă la creșterea producției agricole.

Realizînd într-o concepție unitară dezvoltarea tehnică a agriculturii și îmbunătățirea cadrului ei organizatoric — condiții esențiale ale înfăptuirii noii revoluții agrare — conducerea partidului și statului nostru a elaborat totodată, în vederea atingerii scopului propus, de propășire a agriculturii noastre, măsuri ferme de perfecționare a mecanismului economico-financiar, ce vor stimula unitățile agricole și producătorii individuali pentru obținerea unor rezultate tot mai bune în activitatea lor. Iar reflectarea în plan social a acestor măsuri se vădește, de bună seamă, în creșterea cointeresării materiale a lucrătorilor din agricultură, a posibilităților de obținere prin muncă a unor venituri nelimitate de către producătorii agricoli și crescătorii de animale, chemați să contribuie la ridicarea nivelului general de civilizație și la bunăstarea întregului nostru popor.

Acum, în acest ianuarie, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu și al aniversării zilei sale de naștere, reafirmăm voința noastră de a urma, prin fapte, nobilele îndemnuri ale secretarului general al partidului și adresăm cititorului de nouă istorie a satului românesc, celui ce s-a aplecat cu atîta grijă asupra destinelor agriculturii românești, tradiționala urare La mulți ani!

Dr. ing. CORNELIU RAUȚA
directorul Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie

„Cea mai bună politică noi, țăranii, o facem în cîmp"

Cînd Dumitru Tudose a zis că este un țăran care face politică iar cineva i-a spus că el face politică țărănească, Dumitru Tudose a răspuns că altă politică, boierească, nu știe să facă. Între înțelesurile acestei politici ar trebui să încapă, mai zice el, și adevărul că un sat bogat înseamnă o bogăție mai mare decît a unui țăran sau doi sau trei țărani bogați din acel sat. Primul sclipăt de lumină al acestui adevăr se va fi văzut chiar în ziua de 7 august 1949, cînd în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc adunarea de înființare a cooperativei agricole din Stoicănești. Pe atunci, tovarășul Nicolae Ceaușescu era secretar al Regionalei de partid Craiova și deputat de Olt. Dumitru Tudose n-a fost prezent la adunarea aceea, era în armată tocmai pe la Odorheiul Secuiesc. Își amintește că mai tîrziu, cînd se afla acasă, în permisie, și se hotărîse să facă și el cerere de intrare în cooperativă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a venit din nou la Stoicănești. Se pare că venise pe jos de la Drăgănești-Olt, cale de 10 kilometri, fiindcă drumul se desfundase și era noroi că nu puteau merge nici căruțele și nici mașinile. Și-a tras la o familie, la Florea Botoargă. Acela își luase îndărăt carul cu boi, se răzgîndise. Și mai ales nevasta lui, Stanca, era o femeie aprigă. Trăiau oamenii aceia într-un semibordei. Iar pămînt nu prea aveau. Erau liberi să aleagă între o sărăcie sigură și un belșug promis, desigur, pentru viitor. Dar au avut încredere și pînă la urmă s-au lămurit încotro s-o apuce, au dus înapoi și carul, și boii, și după aceea s-au arătat oameni foarte muncitori, zice Dumitru Tudose. Doi băieți ai lor, Vasile, șeful secției de activități industriale a CAP-ului, și Mihai, strungar la SMA, au astăzi case arătoase și este și aceasta o bogăție, la urma urmei, să stai într-o casă omenească și să-ți răsară soarele-n geam.

Prima investiție a cooperativei a fost o fîntînă. Oamenii săpau și parcă nu le venea să-și creadă ochilor că, pe măsură ce sapă mai mult, izvoarele le fug din mîini și se ascund mai în adînc. Și pentru că apa o fi ea bună dar trebuie să ai și după ce s-o bei, ar mai fi de adăugat că izvoarele belșugului promis s-au arătat tot atît de îndărătnice, mai mulți ani, și înainte, și după '55, cînd Dumitru Tudose a fost ales președinte al cooperativei Politica țărănească a lui Dumitru Tudose a însemnat, iată că lîngă beneficiile rezultate din activitatea agricolă propriu-zisă se alătură în fiecare an, tot mai spornice, veniturile rezultate din activitățile industriale și, împreună, acestea creează posibilități din ce în ce mai mari de retribuire a oamenilor și de investiție pentru dezvoltarea în continuare a CAP-ului.

Fiind un adevăr că la Stoicănești oamenii cîștigă cît alții care lucrează prin întreprinderile de la oraș.

O normă s-a plătit aici, anul trecut, cu 72 de lei. A devenit astfel și mai limpede că un sat bogat înseamnă o bogăție mai mare decît pot să cuprindă ogrăzile unui țăran sau doi sau trei țărani bogați din acel sat. Și de aceea, spune Dumitru Tudose, i-au mers drept la inimă cuvintele pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a rostit la Conferința Națională a partidului, că noi trebuie să construim un socialism al belșugului, nu al sărăciei, și că nu trebuie să ne temem dacă țăranii vor vrea ca prin munca lor să se îmbogățească. Ei, la Stoicănești, chiar asta au cam făcut. Numai prin munca lor, se înțelege.

Și Dumitru Tudose adaugă: „Am fost atunci prezent în sala în care se desfășura Conferința Națională și mărturisesc că emoția clipelor cînd secretarul general al partidului a rostit acele cuvinte, întîmpinate cu satisfacție și cu un ropot de aplauze de către toți cei prezenți, a readus în cugetul meu adevărul, la fel de puternic și la fel de emoționant, că tovarășul Nicolae Ceaușescu exprima atunci cea ce a fost una dintre convingerile sale ferme, de-o viață, încrederea în capacitatea tuturor fiilor acestei țări de a munci mai mult și mai bine și de a atinge pragul unei bunăstări binemeritate prin munca lor. Am avut cinstea de a mă afla de mai multe ori în preajma secretarului general al partidului nostru, de a-i asculta cuvintele și îndemnurile sale din care am desprins, de fiecare dată, și cînd ne-a vizitat aici, la noi, la Stoicănești, și cînd s-a adresat întregii țări, lecția acestei încrederi nestrămutate în noi, nevoia de a avea încredere în noi înșine, de a proba prin fapte, nu prin vorbe, că înțelegem să ne facem datoria. Fiindcă prin vorbe, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu putem produce nici grîu, nici carne, nici lapte. Acesta e adevărul curat. Sigur că agricultura nu se poate face cu lozinci, ea înseamnă muncă de dimineața pînă seara și adeseori de seara pînă dimineața, ea înseamnă muncă dreaptă și cinstită și o răsplată pe măsură, o muncă ce se poate dovedi ea însăși, într-adevăr, la fel de fertilă ca un pămînt bun. Nouă, românilor, nu ne revine nici o jumătate de hectar pentru fiecare locuitor, pămîntul este — după cum cu dreptate spunea și secretarul nostru general — cît este nu mai mult, așa încît se vede limpede că asupra fiului în care se facem datoria apasă o grea răspundere. Asupra acestei răspunderi, se știe, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat de mai multe ori. Și prin cuvintele sale l-am simțit de fiecare dată aproape de noi, de viața noastră, de munca noastră. Oricîte au fost, de-a lungul anilor, grijile sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a amintit și de acest sat al nostru și, în cadrul dialogurilor sale cu oamenii muncii din țara întreagă, s-a abătut de mai multe ori și pe la Stoicănești. N-aș fi crezut, dar văzînd fîntîna de la vechiul sediu al CAP-ului, unde avem acum un mare complex avicol, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a amintit pînă și de acea primă investiție pe care o făcuserăm după înființarea cooperativei. De atunci au trecut atîția ani, s-au edificat nici, un sat nou și o viață nouă, reprezentînd aievea promisiunile acelui viitor despre care vorbea țăranilor din Stoicănești tînărul activist de partid Nicolae Ceaușescu, în adunarea de înființare a cooperativei. Și de aceea, se înțelege, cînd spunem că noi sîntem niște țărani care facem politică, vrem să subliniem că ne respectăm datoria de a face agricultură. Și încercăm să o facem din ce în ce mai bine, urmînd astăzi, ca întotdeauna, îndemnurile secretarului general al partidului nostru, ale marelui bărbat de stat ce ne-a învățat să ne îmbărbătăm cu toată dragostea unei inimi care, zicem noi, țăranii, bate și pentru țăranii acestei țări. Și de aceea, acum, la împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu și la aniversarea zilei sale de naștere, noi îi adresăm, din inimile noastre, într-un glas cu întreaga țară, urarea de a rămîne mereu tînăr și cutezător în gîndire și acțiune, multă sănătate și La mulți ani! Și așteptăm să-l avem din nou, oaspete drag și sfătuitor de nădejde, la mijlocul nostru".

DUMITRU ELIADE

„Nu de înnoire trebuie să ne temem, ci de stagnarea în gîndire, de păstrarea formelor învechite !"

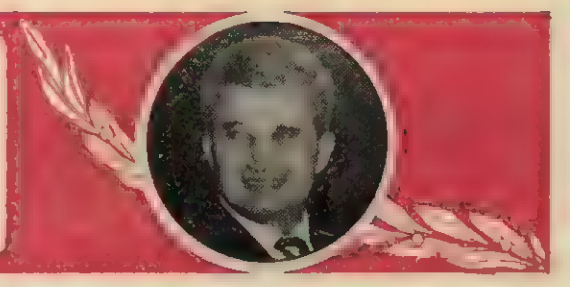

Strălucit promotor al gîndirii novatoare

Noul destin al Ideii în România de azi

Marile fapte constructive ale acestor ani, cu atît de ample și rodnice consecințe în edificarea unei civilizații de o redutabilă forță pe pămîntul patriei, sînt — fapt limpede și revelatoriu pentru orice observator al realităților noastre — fructul gîndirii creatoare și novatoare a poporului, gîndire eliberată și stimulată, transformată într-un factor motor al înaintării pe toate planurile, prin efortul constant al partidului, al secretarului său general. Îndemnul de a gîndi, în orice împrejurare, „cu capetele noastre", formulat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a determinat în conștiința națiunii, în întreaga noastră creație — politică, economică, socială — acea cotitură care, prin efectele ei de durată, echivalează, practic, cu un nou destin al ideilor — și, implicit, noua anvergură a faptelor pe care le determină — în România contemporană.

Încă din iulie 1965, în Raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins o amplă analiză a dogmatismului, a înțelegerii simpliste a marxismului, a tendințelor de a reduce spiritul filosofiei clasei muncitoare la teze rupte de viața reală. „Se întîlnesc — sublinia, în acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **tendința de a înlocui analiza științifică a fenomenelor sociale actuale cu repetarea mecanică a unor teze depășite sau infirmate de viață, aprecieri simpliste care nu sînt de natură să ajute la înțelegerea complexității problemelor, a factorilor care acționează în societatea contemporană. Manifestările de schematism, șablonul, transformarea în canoane a ideilor vii ale învățăturii noastre ca și exprimarea acestor idei într-o formă neatractivă, inaccesibilă frînează gîndirea creatoare, sărăcesc conținutul propagandei, forța ei de convingere și de influențare".** Acestor tendințe, tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a opus adevărul despre semnificația reală și autentică a marxismului, ca ansamblu teoretic care se dezvoltă numai sub condiția cunoașterii realității, pe baza practicii social-istorice a omenirii. „**Marxismul** — consemna în același loc tovarășul Nicolae Ceaușescu — **este o știință vie, care se dezvoltă necontenit, sintetizînd experiența istorică și concluziile dezvoltării sociale. ...În repetate rînduri clasicii marxism-leninismului au subliniat că teoria noastră nu este o dogmă, ci o călăuză în acțiune, că este necesară prelucrarea de sine stătătoare a teoriei, deoarece ea nu dă decît principii călăuzitoare, care se aplică în mod diferit de la țară la țară".** Revenirea la spiritul marxismului, definirea marxismului ca o „știință vie" a însemnat, odată cu relevarea sensului profund al teoriei revoluționare a clasei muncitoare, și asigurarea bazelor pentru afirmarea neîngrădite a creației teoretice, ale înțelegerii dialectice a adevărului, a experienței istorice și a relațiilor dintre general și particular, precum și revenirea, în funcție de condițiile noi, ale epocii noastre, la **om ca subiect activ al istoriei și ca scop al întregii acțiuni sociale.**

Spațiul nu ne îngăduie să analizăm, la întreaga lor dimensiune, consecințele teoretice și practice ale ideilor secretarului general al partidului cu privire la marxism ca știință vie, la creația teoretică în cadrul marxismului, la adevăr și căile lui de constituire, la experiența istorică și valoarea ei pentru elaborarea de sine stătătoare a teoriei, la raportul general-particular. Vom nota doar că aceste idei au avut și au un caracter **eliberator** pentru întreaga activitate socială din România, că au deschis o nouă perioadă, într-adevăr revoluționară, în toate sferele vieții, că au fost și sînt forțe ale înaintării țării pe drumul socialismului și comunismului. Ideile de mai sus se constituie într-o perfectă unitate cu ideea, ca însăși sursă fundamentală, a **însemnătății cunoașterii istoriei naționale, a valorificării experienței istorice a culturii proprii în edificarea noilor valori ale socialismului.** Ostil oricărui pesimism și scepticism istoric, filosofic ori moral — venind el însuși din straturile profunde ale poporului care, prin înțelepciunea și sensibilitatea sa, a creat Miorița, care în condiții grele a cultivat încrederea în triumful dreptății, sancționînd în concentrate de aur trufia, orgoliul, nocivitatea lipsei de echilibru sufletesc, falsele valori — secretarul general al partidului a dat dimensiuni noi, prin luptă, viața și opera sa, **capacității singulare și suverane a poporului de a gîndi în conformitate cu propriile sale norme de viață, cu aspirațiile sale fundamentale, cu setea sa neostoită de adevăr, de bine, de frumos.** Nimic din ceea ce privește destinul poporului și al partidului, nici unul din proiectele care privesc existența lor în timpul imediat și în cel care urmează să vie nu se constituie și nu trebuie să se constituie în program, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în afară, pe deasupra sau independent de gîndirea și voința maselor populare, de unitatea constituită între gîndirea revoluționară a partidului și gîndirea novatoare a poporului. Și aceasta întrucît gîndirea colectivă are imensa capacitate de a fi asemenea lumii, în veșnică mișcare, opunîndu-se oricărei stagnări, oricărei dogme și oricărui subiectivism, respingînd prin dialectica proprie și cea reflectată cantonarea în metafizică și uniformitatea care seacă diversitatea vieții. Obiectivările gîndirii colective, cu fapte exprimate în documentele partidului, în organele și organismele colective, în formele instituționalizate ale conducerii colective, demonstrează că realitatea acestei forțe este azi și trebuie să devină din ce în ce mai mult firescul existenței noastre sociale, nevoie realizată și nevoie mereu realizabilă, o cale fără sfîrșit, grație capacității sale de a fi interogativă, problematizatoare, iscoditoare, inventivă.

Mărea prețuire a secretarului general al partidului pentru cea mai de preț floare a omului — gîndirea —, stilul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu își aduce contribuția la dezvoltarea creatoare a gîndirii revoluționare, situarea omului ca scop al acțiunii sociale și a gîndirii sale ca forță a dezvoltării generale atestă și verifică dimensiunile reale ale unui umanism fără zăgazuri, el însuși revoluționar și forță transformatoare a societății.

Prof. univ. dr. GHEORGHE AL. CAZAN

Inteligența românească în acțiune

„Trăim în perioada celei mai ample revoluții tehnico-științifice — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **care modifică în mod radical condițiile producției materiale și posibilitățile de valorificare a bogățiilor naturale în folosul omului, care a deschis uriașe perspective de sporire a avuției naționale a lumii, de creștere a forțelor de producție ale societății, de lărgire a orizontului cunoașterii și a vieții spirituale a popoarelor. (...) A subaprecia, în aceste condiții, rolul științei, a nu depune eforturi susținute pentru stăpînirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu progresele științei secolului nostru înseamnă a te condamna cu bună știință la stagnare și înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societății pe o lungă perioadă de timp. Aceasta aduce daune intereselor poporului, dezvoltării națiunii, asigurării independenței și suveranității naționale, înfloririi patriei."**

Ca urmare a hotărîrilor Congresului al IX-lea, în 1965 a fost creat Consiliul național al cercetării științifice, iar în format ulterior în Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, organ de partid și de stat însărcinat cu aplicarea politicii partidului în domeniul științei și tehnologiei. O deosebită semnificație în organizarea C.N.Ș.T.-ului și în accentuarea dezvoltării științei și tehnicii au avut-o hotărîrile plenarei Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie din iunie 1979, potrivit cărora președinția Consiliului a fost încredințată prestigiosului om de știință, savant de renume mondial, tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Numirea tovarășei Elena Ceaușescu în această înaltă funcție a constituit pentru oamenii de știință din România o garanție sigură că toate programele de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic vor fi pe deplin realizate.

Așadar, prin opera sa de strălucit teoretician și eminent conducător al vastei activități de construire a socialismului și de edificare a României de mîine, tovarășul Nicolae Ceaușescu aduce o contribuție inestimabilă și la orientarea cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pe bazele cele mai moderne, la crearea și perfecționarea cadrului instituțional al organizării și îndrumării acestora (este vorba de C.N.Ș.T., ca și de întreaga rețea națională de cercetare științifică și inginerie tehnologică), la fundamentarea căilor de creștere a eficienței acestei activități în țara noastră. **„Programul de dezvoltare a societății socialiste (...), satisfacerea nevoilor mereu crescînde ale economiei naționale** — arăta secretarul general al partidului — **sînt indisolubil legate de progresul științei, de intensificarea cercetărilor fundamentale și aplicative."**

Urmînd aceste prețioase îndrumări, în cincinalul trecut cercetarea științifică românească a asigurat peste 90 la sută din produsele și tehnologiile noi puse în fabricație, realizări deosebite înregistrîndu-se în industria chimică și în cea constructoare de mașini. Concomitent cu introducerea în producție a rezultatelor obținute în cercetarea aplicativă, s-au dezvoltat și cercetările fundamentale, de perspectivă, în fizică, chimie, biologie, matematică, cibernetică etc. Așa cum secretarul general al partidului a cerut adesea, o atenție deosebită s-a acordat și se va acorda în continuare acțiunii de integrare a cercetării cu învățămîntul și producția, prin generalizarea sistemului platformelor integrate de cercetare-proiectare-învățămînt-producție.

Marile reușite ale activității de cercetare științifică și aplicativă din țara noastră, legate de asimilarea de mașini, utilaje, instalații și aparate noi și reproiectate certifică cu pregnanță faptul justețea acestor orientări. Astfel, în cursul anului 1981, secretarului general al partidului i-a fost raportată punerea în fabricație a 2 579 de astfel de mașini, utilaje, instalații și aparate noi, apoi 752 de tehnologii noi aplicate în producție, 422 de materiale noi asimilate și 480 noi bunuri de consum fabricate.

La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică cuprinde mai multe orientări de bază, corespunzătoare noii etape de dezvoltare economico-socială a României. Aici, în primul rînd trebuie amintit programul de lărgire a bazei proprii de materii prime și de sporire a gradului de asigurare din resurse interne a necesității economiei naționale, ca și efortul necesar creșterii bazei energetice și asigurării independenței țării din punct de vedere al aprovizionării cu energie și combustibil. Orientarea fundamentală a cercetării energetice constă în asigurarea condițiilor ca, în următorul deceniu, România să devină independentă din punct de vedere al aprovizionării cu energie și combustibil. În vederea realizării acestui obiectiv major, se are în vedere, așa cum a cerut adesea secretarul general al partidului, diversificarea surselor energetice și a tehnologiilor specifice. Este vorba atît de exploatarea aprofundată a tuturor zonelor țării, în vederea descoperirii de noi zăcăminte de tip „clasic", cît și intensificarea preocupării pentru utilizarea energiilor neconvenționale. De asemenea, creșterea aportului fizicii și energiei nucleare la rezolvarea problemelor economiei naționale. Alte domenii prioritare ale cercetării științifice sînt asigurarea sortimentelor de metal cerute de mutațiile tehnice și calitative ale producției materiale, modificarea structurii industriei chimice și implicarea crescîndă a acesteia în dezvoltarea și orientarea ramurilor economiei naționale, restructurarea industriei construcțiilor de mașini prin creșterea prioritară a ramurilor de vîrf, cu grad de prelucrare avansată, realizarea de materiale de construcții cu consumuri energetice reduse, diversificarea producției și valorificarea maximă a masei lemnoase, valorificarea superioară a materiilor prime naturale și chimice și a materialelor recuperabile și refolosibile, creșterea contribuției cercetărilor biologice la rezolvarea unor probleme majore de natură economică și socială. Tot aici este inclusă și necesitatea înfăptuirii unei profunde revoluții agrare, dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole și industriei alimentare, domeniu în care este posibilă crearea unei științe proprii producției și consumului de bunuri alimentare, la nivelul cerințelor fiziologice ale populației, ca parte integrantă a bioingineriei. Întreaga activitate de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică din România este subordonată nemijlocit ridicării neîntrerupte a nivelului de trai material și spiritual, bunăstării întregului popor, țel călăuzitor al întregii activități politice a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Dincolo de toate acestea, trebuie, de asemenea, subliniat că orientările privind importanța științei și tehnologiei în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea la comunism își găsesc expresia și în documentele adoptate de Congresul al XII-lea al partidului cu privire la cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică în România. Datorită contribuției novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la rolul pe care știința trebuie să-l îndeplinească în viața societății, România dispune — pentru prima oară în istoria sa — de o politică de stat programatică în domeniul cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic, de o concepție larg și temeinic fundamentată, care consacră contribuția tot mai amplă și mai profundă a științei și tehnologiei în edificarea noii societăți. În lumina acestei politici a fost alcătuit și adoptat „Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000", ca și „Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000", programe menite să ducă la modernizarea întregii economii, în pas cu rezultatele cele mai noi ale științei și tehnologiei contemporane. Elaborate sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, aceste programe-directivă sînt menite să aducă o contribuție de prim ordin la înfăptuirea obiectivelor fundamentale stabilite în Directivele cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în perioada 1981—1985 și pînă în anul 1990, care vor duce la încheierea, în linii generale, a procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

„Următoarele două decenii — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **se vor caracteriza printr-un puternic avînt al științei, tehnicii și tehnologiilor noi, de înaltă productivitate. Pornind de la aceasta, este necesar ca România să asigure dezvoltarea intensă a întregii activități științifice și tehnice, preocuparea pentru crearea de noi tehnologii. Pe această cale se va asigura o bază trainică, din toate punctele de vedere, pentru înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism."**

DUMITRU GRAUR

„Comuniștii nu se deosebesc de ceilalți oameni ai muncii decît prin faptul că își asumă în fața poporului obligații și răspunderi mai mari în dezvoltarea societății, în transformarea ei revoluționară. Ei nu au și nu pot avea nici un privilegiu decît acela de a servi cu toate forțele lor patria, poporul, cauza socialismului și comunismului în România."

Eroul crezului și faptei comuniste

Ne-am adresat tovarășului **Andrei Neagu, general locotenent în rezervă, președintele Comitetului foștilor luptători și veterani de război împotriva fascismului,** cel care spune : „Sînt general în armata dar soldat al partidului", cel care l-a cunoscut pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, din perioada începutului activității revoluționare și care la începutul interesantelor și emoționantelor amintiri pe care ni le-a destăinuit pentru cititorii revistei noastre ne-a spus : „Rareori am întîlnit un om care să întrunească extraordinarele calități ale acestui om între oameni. De aceea cred că singurul om în stare să conducă partidul și poporul pe cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației este tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sînt profund emoționat pentru că tot ce am visat în urmă cu mai bine de o jumătate de veac, în anii romantici de luptă revoluționară ai tinereții noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu pune acum în aplicare cu o forță de nestăvilit, cu o consecvență demnă de marile nume ale istoriei. De cînd se află la cîrma țării și a partidului înălțătoarele crezuri ale tinereții revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu au devenit fapte de necontestat. Eforturile și biruințele de prestigiu obținute de poporul român pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism nasc astăzi din puterea exemplului strălucitor al tovarășului Nicolae Ceaușescu, omul care din cea mai fragedă tinerețe și-a pus în slujba celor mai înalte interese ale poporului viața și munca. El — patriotul înflăcărat, revoluționarul dîrz, clarvăzător și neînfricat — este chezășia progresului și prosperității poporului român, a suveranității și independenței patriei noastre, a înaintării victorioase a României spre comunism".

Și acum să-l ascultăm pe generalul Andrei Neagu, a cărui înfățișare s-a schimbat față de cea care se poate vedea în fotografia făcută în lagărul de la Tîrgu Jiu, alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, dar a cărui memorie poate fi invidiată de orice U.T.C.-ist de astăzi.

Un eminent conducător care avea să se călească necontenit la înalta școală a luptei revoluționare.

L-am cunoscut pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în perioada furtunoasă a anilor '33. Era o perioadă grea, de represalii, ca urmare a mișcărilor muncitorești, a marilor greve din acea perioadă. Aveam ca sarcină constituirea și organizarea de celule U.T.C. în cartiere și uzine și de împrăștierea de manifeste. Se făceau echipe pe sectoare. Noaptea, după ora două, plasam manifestele prin curțile oamenilor sau la poarta uzinelor pentru a fi găsite dimineața de muncitorii care veneau la lucru. Semnătura era secera și ciocanul. Sau scriam cu mangal pe pereții caselor și ai fabricilor lozinci de protest împotriva arestării greviștilor din februarie 1933, a curbelor de sacrificiu, a îngrădirilor libertăților democratice sau de demascare a manevrelor Gărzii de Fier, virfurile cele mai șovine și reacționare din acea perioadă. Tot atunci Hitler veni se la putere. Tovarășul Nicolae Ceaușescu activa din partea organizației U.T.C. București, în zona Andronache, Colentina Obor. Dar nu numai acolo. Am fost împreună în aceste acțiuni în cartierele Floreasca, Tei, Giulești, Grivița C.F.R. Nicolae Ceaușescu a fost remarcat de la început de toți activiștii. Era uimitor acest tînăr muncitor care nu împlinise 15 ani. Era un om al faptei, avea în ciuda vîrstei o maturitate în gîndire care impresiona. Era energic, inteligent, vigilent și curajos. A fost de la început o revelație. Era plin de speranță și încredere în triumful ideilor noastre, era lucid și romantic. Acest mod de a gîndi și de a acționa l-a fost propriu în toate etapele vieții pînă în ziua de astăzi. Vă spuneam că tovarășul Ceaușescu a fost repede remarcat pentru calitățile sale, pentru capacitatea ieșită din comun de a organiza, de a convinge și a prevedea evenimentele. În luna iunie 1933, cînd ia ființă Comitetul Național Antifascist, tînărul democrat din capitală este reprezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu. U.T.C. a avut în persoana sa un eminent conducător, care avea să se călească necontenit la înalta școală a luptei revoluționare.

Au urmat alte sarcini. Pentru nevoile partidului de a organiza, pregăti și mobiliza noi cadre comuniste în țară, tovarășul Nicolae Ceaușescu fiind în conducerea Comitetului Național Antifascist, a fost trimis în județele Argeș, Dîmbovița și Mehedinți, iar în 1935 în Prahova ca secretar al Comitetului regional U.T.C. Se lucra în condiții grele, de ilegalitate. Nu puteai uneori să-ți asiguri hrana și odihna. Cu toate acestea au luat ființă noi organizații locale ale U.T.C., au avut loc reuniuni pentru popularizarea în masă a liniei politice antifasciste și patriotice a partidului. Într-o asemenea acțiune, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu alți U.T.C.-iști a fost arestat la 15 ianuarie 1936 în comuna Ulmi din județul Dîmbovița. A fost judecat la Brașov și condamnat la 2 ani și jumătate temniță grea la Doftana. În timpul procesului a dovedit înalte calități politico-morale, un patriotism înflăcărat, un devotament total în slujirea intereselor vitale ale țării. Atitudinea lui a impresionat pe mulți participanți la proces. Exemplul lui a fost urmat și de alți U.T.C.-iști.

La Doftana, nici regimul de izolare la care erau supuși deținuții politici, nici măsurile extrem de severe nu i-au împiedicat pe aceștia să transforme detenția într-o adevărată școală de educație revoluționară și patriotică în care s-au format cadre de conducători comuniști, exemplu de fidelitate neabătută față de interesele poporului român.

Eliberat din închisoare în ziua de 12 decembrie 1938, comunistul Nicolae Ceaușescu s-a avîntat din nou în vîltoarea luptei revoluționare, cu entuziasmul și dăruirea care-l caracterizau, participînd la acțiunile revoluționare de amploare desfășurate de partidul comunist împotriva fascismului, pentru drepturi și libertăți democratice, pentru apărarea independenței și suveranității naționale a României, grav amenințate atunci ca urmare a ofensivei fascismului.

Patriotismul înflăcărat, dragostea de țară și popor l-au călăuzit acțiunile

Una din acțiunile de amploare organizate de P.C.R. în acea perioadă a fost marea demonstrație de la 1 mai 1939. Carol al II-lea și guvernul au hotărît ca în ziua de 1 mai să aibă loc Congresul Breslelor, pentru a canaliza în direcția dorită, pentru a abate activitatea revoluționară a clasei muncitoare, mai ales ca urmare a desființării sindicatelor. Conducerea partidului a constituit din timp o comisie conspirativă pentru a transforma întrunirile și demonstrațiile oamenilor muncii, pentru a transforma lucrările congresului într-o puternică manifestare revoluționară. Din comisie făcea parte și tovarășul Nicolae Ceaușescu. M-am întîlnit în acea perioadă în care s-a pregătit demonstrația de 1 mai de multe ori cu tovarășul Nicolae Ceaușescu în casele conspirative din străzile Corabia, Vasile Lascăr, Iiului, Sebastian-Făt Frumos.

Întrunirile din ziua de 1 mai au avut loc în sălile Tomis, Eintraht și ARO. S-au înălțat pancarte cu lozinci : „Cerem mărirea salariilor", „Jos fascismul", „Să apărăm granițele împotriva agresorului hitlerist" și altele. Către orele 12, partizanții de la cele 3 săli și mii de oameni ai muncii, peste 20 000, adunați în diferite puncte din București s-au îndreptat în Piața Romană și au trecut în rînduri de cîte șase pe Calea Victoriei, prin fața Palatului regal, continuînd demonstrația pînă în Parcul Libertății. S-a scandat : **Trăiască democrația, Vrem România liberă și independentă, Trăiască integritatea teritorială a României.** La mormîntul Eroului Necunoscut s-a depus o coroană de fiori, angajament solemn de a apăra țara și poporul.

În vara aceluiași an am participat cu tovarășul Nicolae Ceaușescu în prima serie a Școlii superioare de cadre a C.C. al P.C.R. de la Ploiești, în ilegalitate. Regimul școlii nu ne permitea să luăm aer decît noaptea, în grădina casei unde se țineau cursurile. Și cu această ocazie m-au impresionat puterea de discernămînt, setea de cunoaștere, dorința de autoperfecționare, puterea cu care își apăra convingerile tovarășul Nicolae Ceaușescu. Se prefigura ca un revoluționar de frunte.

În toamna anului 1939, într-o casă conspirativă de pe Șoseaua Giurgiului a a avut loc Conferința de reconstituire a U.T.C., raportul organizatoric fiind ținut de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a fost ales în secretariatul Comitetului Central și a condus efectiv activitatea organizației. S-a trecut imediat la o muncă politică și organizatorică, la o vastă acțiune de reconstituire a celulelor, a organizațiilor teritoriale, la întărirea legăturilor cu tineretul din fabrici pe tot cuprinsul țării, acțiune care avea să poarte amprenta personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu. Am folosit, concomitent cu munca politică, munca culturală din cercurile culturale ale muncitorilor din diferitele bresle. La șezătorile culturale se insista pe necesitatea ca tinerii muncitori să-și facă o cultură solidă. Se recitau poezii, se jucau piese de teatru. La festivalurile artistice din strada Uranus 138 și strada Izvor 37, am găsit de curînd o dare de seamă, sîmbătă 4 februarie tovarășul Nicolae Ceaușescu a recitat poezia **Cerbul** de Vasile Militaru iar tovarășa Elena Petrescu poezia **Mama** de George Coșbuc. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a jucat și în piesa **Alinarea suferinților.** La 1 august 13 august a avut loc o mare șezătoare populară în parcul Veseliei din Ferentari. Pe toate ilustratele care se trimiteau comitetului de organizare pentru alegerea Reginei Muncii am scris lozinci ca : **„Vrem eliberarea deținuților politici".** Partidul folosea cu multă ingeniozitate formele legale de organizare, ca aceste șezători, transformîndu-le în forme de luptă revoluționară. Atunci a fost aleasă Regina Muncii, Elena Petrescu. Trebuia să-și aleagă un partener. L-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și au dansat împreună, în aplauzele unanime ale participanților. Tovarășa Elena Ceaușescu era în acea vreme în conducerea organizației U.T.C. București. Amîndoi erau apropiați și prietenoși cu muncitorii, le insuflau încredere în triumful cauzei, sentimente patriotice Vîbrau de iubirea de țară.

În momentele grele am simțit cu toții căldura sufletului său omenesc

În vara anului 1940 tovarășul Nicolae Ceaușescu este arestat din nou, judecat și condamnat la alți ani de temniță grea la Văcărești, Jilava și Caransebeș, apoi în lagărul de la Tîrgu Jiu. Ne-am reîntîlnit în lagărul de la Tîrgu Jiu. Deși tînăr, avea o experiență bogată și o pregătire politico-ideologică ce depășea cu mult pe toți. Promptitudinea și profunzimea cu care analiza și trăgea concluzii asupra situației militaro-politice precum și atitudinea ce trebuia luată erau de fiecare dată noi, interesante, convingătoare. Dîrzenia și setea de documentare sistematică și completă, curajul opiniilor sale prefigurau pe adevăratul conducător, care își asumă răspunderea faptelor revoluționare. De multe ori era exuberant, încrezător în spiritul de libertate și independență al poporului român, în apropiata victorie. Nu-și da părerea decît atunci cînd analiza concret problema care trebuia rezolvată. Nu-i plăcea să discute asupra directivelor superioare. Îl amăra faptul că uneori se duceau unele discuții neprincipiale și neconforme democrației și centralismului democratic. Cînd se făcea o nedreptate cuiva îi lua apărarea. Era din toate punctele de vedere model de om politic revoluționar. Cu toții am simțit în momentele grele căldura sufletului său prietenos și omenos.

I-au rămas neștirbite optimismul, dinamismul, consecvența

În perioada cît am stat la Tîrgu Jiu mereu am văzut-o pe tovarășa Elena Petrescu, venind să-și vadă fratele, pe George Petrescu și pe Nicolae Ceaușescu. Cînd în vara lui '44, la intervențiile din afară ale partidului, trei tovarăși, printre care și Nicolae Ceaușescu au fost eliberați, Elena Petrescu l-a așteptat la ieșirea din lagăr. În timpul cît am stat împreună în lagăr am avut dese discuții în care îmi spunea cum vede el viitorul, mai apropiat sau mai îndepărtat. Atunci, pentru etapa imediată preconiza detașamente muncitorești înarmate care să împiedice retragerea trupelor hitleriste și pustirea țării, îmi spunea părerea lui despre desfășurarea insurecției sau despre drumul pe care va merge România. Toate acțiunile tovarășului Nicolae Ceaușescu au avut și au la bază cel mai fierbinte și înflăcărat patriotism, libertatea și independența patriei, progresul comunist al națiunii noastre. A rămas același tînăr fidel crezului, acelui romantism revoluționar pozitiv. Neștirbite i-au rămas optimismul, dinamismul, consecvența. Ne întrebam în urmă cu zeci de ani, în serile cînd vorbeam despre libertatea omului, a poporului, a patriei noastre ce am făcut pentru revoluție ? **Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut și va face și de acum înainte ceea ce n-ar fi putut face oameni altul. Anii de cînd dînsul este la conducerea statului și partidului sînt cei mai fertili ani pe care i-a avut istoria noastră.** Mărturisesc că nici în visele mele cele mai îndrăznețe, din tinerețe nu mi-am putut imagina că într-o perioadă atît de scurtă România va face un atît de uriaș pas spre viitor.

OPREA GEORGESCU

„Tot ce am visat în urmă cu o jumătate de veac, tovarășul Nicolae Ceaușescu înfăptuiește astăzi cu o consecvență de neclintit"

„In toate evenimentele și în toate momentele esențiale ale istoriei poporului nostru (...), tineretul s-a aflat în primele rînduri ale forțelor revoluționare, progresiste, el și-a adus contribuția activă — mergînd pînă la sacrificiul suprem — pentru îndeplinirea idealurilor de libertate națională și socială ale întregii națiuni."

Părintele iubit al tinerei generații

Demni de exemplul său

O strălucită sărbătoare a întregii națiuni înnobilează, la fiecare început de an, biografia de fapte și opțiuni a României socialiste. Pentru 1983, această sărbătoare are înalte semnificații, generate de aniversarea unei jumătăți de secol de activitate revoluționară și a zilei de naștere a celui mai stimat și respectat fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. La acest măreț moment aniversar, tînăra generație a țării adresează cu profundă recunoștință secretarului general al partidului, președintele R.S. România, tovarășului Nicolae Ceaușescu, cele mai călduroase urări de sănătate și fericire, multă putere de muncă, ani mulți și rodnici în împliniri, spre gloria și propășirea poporului român !

Niciodată, ca în acești 18 ani de cînd la conducerea Partidului Comunist Român se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, tinerii patriei nu s-au bucurat de condiții mai generoase de muncă și viață, de învățătură și de creație, de înflorire multilaterală a personalității, de afirmare impetuoasă în toate domeniile de activitate, condiții care, asigurate printr-un uriaș efort al statului, dau aspirațiilor și visurilor celor mai îndrăznețe certitudinea unor maxime împliniri.

Concepția Partidului Comunist Român, a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la statutul activ conferit tineretului în viața social-politică a României socialiste își înglobează, ca pe o linie de esență, aprecierea că tînăra generație constituie o puternică forță socială, viitorul însuși al națiunii noastre socialiste. Într-adevăr, așa cum a demonstrat-o mai ales realitatea ultimilor 18 ani, tineretul patriei, strîns unit, asemenea întregului popor, în jurul partidului, al secretarului său general, acționează în primele rînduri ale luptei consacrate înfăptuirii exemplare a politicii partidului de edificare a României socialiste multilateral dezvoltate, patrie scumpă a tinereții noastre, temelia celor mai cutezătoare zboruri spre viitor.

Concepția generoasă, în același timp autentic și consecvent științifică a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la rolul tineretului se regăsește, de asemenea, în poziția activă a României socialiste în direcția promovării, la nivel internațional, a problematicii tinerei generații. Crescut și educat în spiritul înaltelor idealuri ale păcii, ale respectului față de toate popoarele lumii, față de valorile geniului uman de pretutindeni, față de necesitatea vitală a colaborării pe toate planurile, tineretul patriei se afirmă astăzi ca un factor militant, responsabil, în mișcarea internațională de tineret și studenți, acționînd în spiritul politicii externe active a partidului și statului nostru pentru realizarea și consolidarea unității tuturor forțelor revoluționare, progresiste și democratice din rîndurile tineretului în lupta pentru pace, securitate, dezarmare și, în primul rînd, dezarmare nucleară, pentru cooperare, pentru o nouă ordine economică și politică internațională, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Tineretul României socialiste — țară inițiatoare a rezoluțiilor O.N.U. cu privire la tînăra generație, ca și a Anului Internațional al Tineretului, care va fi marcat în 1985 sub deviza „Participare, dezvoltare, pace" — a demonstrat că înțelege să lupte în mod concret efectiv pentru înfăptuirea idealurilor securității, păcii și independenței naționale, pe care le promovează cu consecvență România socialistă, prin glasul ei cel mai autorizat, prin cuvîntul și fapta tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Momentul măreței aniversări ne oferă prilejul de a reafirma din toată ființa noastră hotărîrea nestrămutată a tineretului patriei, fără deosebire de naționalitate, de a acționa neabătut pentru a face dovada efectivă a unei prezențe angajante, responsabile, alături de întregul popor, în transpunerea în viață a hotărîrilor recentei Conferințe Naționale a partidului, contribuind prin faptele sale concrete de muncă la asigurarea progresului neîntrerupt al societății noastre.

Strălucitului cîrmaci al partidului și al țării — omului al cărui exemplu de dăruire și abnegație în slujba poporului și a revoluției ne înaripează munca și viața — tînăra generație a României socialiste îi adresează cu cea mai fierbinte dragoste, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și al aniversării zilei de naștere, urarea să ne trăiască ani mulți, în sănătate și în putere, ca simbol al tinereții patriei, spre slava patriei !

POLIANA CRISTESCU
secretar al C.C. al U.T.C.

La școală nouă — răspunderi noi

Ca și în celelalte domenii, realizările din învățămînt, în perioada care a urmat Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, sînt strîns legate de numele și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Consecvent concepției sale novatoare, potrivit căreia școala trebuie racordată necontenit la cerințele vieții, ale practicii social-politice, secretarul general al partidului adresa participanților la lucrările Conferinței Naționale din decembrie anul trecut îndemnul de a înfăptui perseverent „măsurile de ridicare și mai puternică a învățămîntului nostru de toate gradele, îmbunătățind pregătirea profesională, tehnico-științifică a elevilor și studenților în pas cu noile cuceriri ale cunoașterii actuale din toate domeniile, asigurînd cadre de înaltă competență în toate domeniile de activitate".

Noile tehnologii — și îndeosebi cele „de vîrf" — presupun, în prezent și în perspectivă, existența unor muncitori policalificați, capabili să mînuiască mașinile și utilajele automatizate, să descifreze limbajul computerelor, a unor specialiști preocupați necontenit de promovarea noului, de soluționarea creatoare a tuturor problemelor cu care se confruntă economia și societatea.

Înțelegînd importanța acestei sarcini, conducerile liceelor și ale întreprinderilor, cu sprijinul organelor de partid și de stat, au asigurat an de an dezvoltarea bazei materiale necesare desfășurării instruirii practice în bune condiții, pentru apropierea tehnologiilor de execuție din atelierele-școală de cele din producție. În Capitală, majoritatea întreprinderilor contribuie substanțial la dotarea atelierelor cu mașini-unelte, scule, dispozitive, aparate de măsură și control și se preocupă de acordarea unei asistențe tehnice calificate activității practice a elevilor. Unele dintre ele, între care Mecanică fină, I.M.U.A.B., „23 August", I.O.R., „Electromagnetica", I.M.G.B., „Autobuzul", „Electronica", „Semănătoarea", I.M.M.R. și I.U.C., „Grivița Roșie", au organizat atelierele-școală chiar în incinta unităților respective și le-au dotat cu mașini-unelte folosite exclusiv de elevi.

Din analizele ținute la nivelul Capitalei rezultă că aceste forme de instruire, precum și integrarea efectivă a elevilor în formațiile de lucru ale muncitorilor sînt cele mai eficiente mijloace de pregătire, obișnuindu-i pe tineri, încă din anii de școală, cu mașinile și utilajele pe care vor lucra după absolvire, deprinzîndu-i de timpuriu cu ordinea și cu disciplina, cu spiritul de răspundere și de inițiativă, cu calitățile ce se cer constructorului harnic și competent al României de mîine.

Pentru materializarea indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea actualului an de învățămînt, în prezent acționăm pentru găsirea modalităților de optimizare a instruirii practice a elevilor și preluare în mai mare măsură de către ei a unor sarcini și activități din planul de producție al întreprinderilor.

În scopul formării multilaterale a elevilor pentru muncă și viață, Consiliul municipal al educației și învățămîntului și Inspectoratul școlar din Capitală vor acționa, în continuare, pentru asigurarea unei împletiri tot mai strînse a cunoștințelor teoretice cu practica vie a muncii, pentru formarea, la elevi, a unei viziuni interdisciplinare, esențială pentru dezvoltarea creatoare a personalității tinerilor, pentru înfăptuirea cu succes a sarcinilor care-i așteaptă în viitor.

Dispunînd de toate condițiile necesare realizării unui învățămînt de calitate, strîns legat de cerințele vieții, ale producției, ale practicii social-politice, bucurîndu-se de grija atentă și de prețioasele indicații ale partidului, ale conducerii sale, școala românească — acest mare laborator de plămădire a viitorului — își așază întreaga activitate sub semnul nețărmuritei devotiuni în slujirea țării, a națiunii, a comandamentelor luminoase ale zilei de azi și de mîine.

La aniversarea a 50 de ani de activitate revoluționară și a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceausescu, profesorii și elevii din Capitală, alături de cadrele didactice și tineretul școlar al întregii țări, își exprimă nețărmurita recunoștință pentru minunatele condiții create școlii, pentru larga deschidere a învățămîntului românesc spre problemele de esență, spre marile cuceriri și cerințe ale epocii adresîndu-i iubitului conducător, din adîncul inimii, cele mai fierbinți urări de sănătate și viață îndelungată, spre propășirea și gloria națiunii noastre.

IOAN JINGA
inspector general școlar al municipiului București

Părinte și prieten

Mereu tînăr, cu o vigoare a spiritului și a acțiunii inepuizabilă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost și a rămas un mare prieten, de nădejde, al tineretului și, implicit, al sportului.

Prieten și, totodată, părinte, apropiat și cald.

Grație prețioaselor sale indicații și orientări, care au subliniat, de fiecare dată, rolul precumpănitor al mișcării și exercițiului fizic în întărirea sănătății poporului, în educarea multilaterală a tinerei generații, activitatea de educație fizică a maselor și, în paralel, sportul de performanță au înregistrat, an de an, deosebite transformări calitative. Declanșată în urmă cu 5 ani, la îndemnul și după ideile celui mai iubit fiu al națiunii, ampla competiție națională „Daciada", veritabilă Olimpiadă românească, a oferit sportului nostru orizonturi noi, largi, mai bine de o treime din populația țării bucurîndu-se, azi, de binefacerile acestei activități, altădată privilegiu al celor puțini și aleși.

Deschizînd lucrările Universiadei 1981, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat un mesaj încărcat de sensuri adînci, profund umaniste. Președintele României socialiste, ocupat cu destinul unei țări, dar interesat, pentru ca ei să-i fie tot mai bine, de destinul întregii omeniri, a ținut să atragă atenția că „nu putem să nu ne gîndim că în aceste clipe cad bombe care omoară bărbați, femei, tineri, copii".

Universiada 1981, cu toate recordurile ei, dintre care multe românești, a trecut în amintire, în statistici. A rămas însă, mereu actuală, acea chemare vibrantă, omenească, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a lansat-o cu ocazia respectivă. Chemarea unui spirit lucid și responsabil, între altele părinte și prieten al tinerei generații, pentru pace, pentru o lume a înțelegerii și colaborării.

OVIDIU IOANIȚOAIA

„Putem afirma cu îndreptățită mîndrie că, în cadrul democratic pe care îl realizăm în România, se asigură participarea directă a maselor populare la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. În această privință sîntem gata să stăm față-n față cu oricare țară burgheză, să discutăm despre democrație și să comparăm : ce este democrația capitalistă și ce este democrația muncitorească românească".

Prin popor, pentru popor

Marele dialog cu țara

În istoria noastră, clipele de dialog, de consens, de coincidență de idealuri și de idei între masele populare și cei de la cîrma destinului lor au fost, deși semnificative, extrem de rare. Ele s-au produs, peste contradicții și divergențe, doar în momentele de primejdie, cînd existența însăși a societății era pusă în joc, cînd țara devenea cuvîntul magic, unificator. Din clipa cînd primejdiile se retrăgeau, apropierea aceasta — excepțională și efemeră — se pierdea, țara își destrăma înțelesul și chiar ființa în realități și structuri polare, care cu greu se mai puteau concilia. Nici o epocă n-a fost în stare să asigure dialogul deschis întemeiat pe încredere și pe unitatea de interese, de ideal și simțire, a maselor cu conducătorii, nici o epocă n-a fost în stare să transforme un astfel de dialog într-un factor de permanență. Acest fapt a devenit o realitate, o strălucitoare și elocventă realitate abia acum, într-o epocă ce încercuie doar 18 ani din cronica țării și care poartă, în conștiința fiecăruia dintre noi, numele celui ce a inaugurat, a diriguit efectiv, a asigurat în chip programatic un astfel de dialog, decizîndu-i caracterul de ineluctabilă lege a dezvoltării noastre.

Cei ce am luat parte, în acești ani — și toți, un întreg popor, am luat parte — la marele dialog cu națiunea purtat de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna înaltelor foruri ale partidului, ale democrației noastre socialiste, sau în vizitele de lucru desfășurate în țară, în întreprinderi și instituții, pe ogoare și șantiere, știm bine ce înseamnă astfel de momente, ce uriașă forță stimulatoare, de elevare a spiritelor, de deschidere spre noi orizonturi de muncă și de creație declanșează ele. Mii, milioane de oameni își regîndesc, după asemenea momente, activitatea, își întreabă conștiințele, își reevaluează forțele, își concentrează eforturile în direcțiile luminate de omul din fruntea partidului și a țării, de analizele și recomandările, de indicațiile de înaltă valoare principială și practică oferite de el, în întîmpinarea unor stringente cerințe ale realităților vii și în acord cu opiniile, criticile, sugestiile exprimate de oamenii din mijlocul acestor realități.

Citim în aceste dialoguri, care pentru oamenii României sînt sărbători ale inimii și sărbători ale ideii, cel puțin cîteva din calitățile omului care le poartă. Citim, înainte de toate, uriașa sa putere de muncă, neobosita sa energie, ce se transmit tuturor, dinamizînd conștiințe și inimi. Citim profunda cunoaștere a realităților românești, incredibila lor cuprindere în panoramele largi ca și în detalii, nimic din ceea ce e al acestei țări nefiindu-i străin, țara întreagă fiind, cum s-a spus, marele său cabinet de lucru. Citim capacitatea sa de prospectare a noului, de discernere a durabilului din efemer, de eliberare din sînul maselor populare a tuturor forțelor vii, creatoare, de fructificare plenară a potențialului lor de gîndire și inovație. Citim francheța sa comunistă, opusă festivismului care poleiește, citim intransigența sa în depistarea greutăților, a lipsurilor sau a erorilor, premisele dialogului său cu țara, cu oamenii ei, pornind de la cea mai deplină sinceritate, de la abordarea fățișă, frontală a realității în adevărul și în esența ei. Citim marea receptivitate la sugestiile maselor, el desăvîrșindu-și, cu sprijinul lor, și concepția, și demersul practic, învățînd de la viață, învățînd de la constructorii socialismului, luînd de la ei niște însușiri, niște haruri, niște virtuți și aruncîndu-le din nou în balanța construcției, cu o vigoare unică. Citim fierbintea omenie a celui care, cu ascuțișul a tot felul de mari probleme — ale țării și ale lumii care ne înconjoară și în care ne implicăm — implîntat adînc în viața sa de fiecare zi, găsește, cum nimeni altul n-a găsit pînă azi, răgazul de a vibra la problemele zilnice ale omului, și nu ale celui abstract, ci ale celui cu nume și cu prenume, la problemele legate de condițiile lui de muncă, de viață, de cîștigul lui, de casa lui, de copiii lui, de învățătura și hrana lor, de prezentul și viitorul familiei românești.

Citim în marele dialog cu țara, dincolo de calitățile omului care-l poartă, un nou concept, un inedit model al raporturilor partid-popor, mase-conducător, generator de vie emulație teoretică și de optimale strategii ale înaintării. În lumina acestui model, partidul nu e o forță situată „deasupra" poporului, ci un partid al oamenilor, profund integrat societății, conducîndu-i destinele prin aportul nemijlocit, liber și conștient al celor mulți, printr-un transfer reciproc de efort și de dăruire, de încredere și de abnegație în slujirea țării și a cauzei socialiste. În lumina acestui model, puterea politică, la noi la români, este puterea omului apt să trăiască politic, la cea mai înaltă temperatură a conștiinței revoluționare, existența și munca patriei, prezentul și viitorul ei.

Expresia relevantă a realei noastre democrații, a conducerii prin popor, pentru popor, a nestrămutatei încrederi în mase, în forța lor demiurgică, în capacitatea lor de a făuri istoria, în conștiința lor patriotică și socialistă, dialogul cu țara inaugurat și purtat cu perseverență, cu intensitate și pasiune de conducătorul partidului și al națiunii noastre este un dialog din care partidul și națiunea sorb acel elanuri vitale, biruitoare de orice piedici, deschizătoare de noi și noi orizonturi ale progresului și civilizației.

I. OLTEANU

Respectate în lume sînt țările libere și cu adevărat democratice

— interviu cu tovarășul profesor doctor CONSTANTIN ARSENI, președintele Comitetului Central al O.D.U.S.

— Tovarășe profesor, cum putem defini conceptul de democrație muncitorească românească ? Ce este specific acestei democrații și pentru ce o numim astfel ?

— Noțiunea de democrație este foarte largă și ca aplicare practică ea variază de la țară la țară. O democrație adevărată nu poate exista decît într-o țară civilizată, cu un înalt grad de cultură. Deoarece numai prin intermediul culturii se poate înțelege mai bine ce înseamnă democrație. Civilizația presupune și bunăstare, și cultură. O democrație adevărată, largă nu poate exista în mod real în afara acestei condiții. Partidul comunist român, în vasta operă de construcție a socialismului, desfășoară o amplă și complexă activitate politico-educativă de dezvoltare a conștiinței socialiste, fapt care a făcut posibilă existența democrației noastre socialiste și este meritul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, cu o excepțională clarviziune, a intuit că numai într-o țară puternică oamenii se bucură de o libertate adevărată, muncesc și trăiesc într-un climat de reală democrație.

— Spuneați că o cultură înaltă determină starea democrației. Nu putem afirma că România nu s-a bucurat de mari oameni de cultură și implicit de o cultură mare chiar și înaintea celui de-al doilea război mondial.

— Nu numai o înaltă cultură, spuneam, ci un înaintat grad de civilizație, deci putere economică, bunăstare, care la rîndul lor determină conștiința maselor. Înainte de război, România avea mari figuri de cărturari, de savanți, minți strălucite în diverse domenii, dar și un număr foarte mare de analfabeți. Urmarea cea mai importantă a construcției unei noi societăți a fost conștientizarea maselor, ridicarea nivelului lor de cultură și de civilizație, socialismul fiind scopul comun al tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate. În concordanță cu legile de dezvoltare ale socialismului în țara noastră, Frontul Democrației și Unității Socialiste, cel mai larg organism politic patriotic, revoluționar, cu caracter reprezentativ, a dinamizat masele de oameni ai muncii în vederea participării lor active la conducerea treburilor obștești. În viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, socialismul și democrația sînt inseparabile, lărgirea continuă a democrației fiind o necesitate a construcției noastre socialiste.

— Tovarășe profesor, sînteți președintele Organizației Democrației și Unității Socialiste din România, organism care are o experiență de trei ani. În ce constă această experiență ?

— Organizațiile Democrației și Unității Socialiste numără astăzi peste trei milioane și jumătate de membri. Scopul lor este cunoscut nu numai din statutul de organizare, ci și din fapte. Luînd ființă în noiembrie 1979, pe baza propunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, O.D.U.S. dinamizează pături tot mai largi de cetățeni, răspunzînd în fapt dorinței lor de a participa mai activ la viața politică a țării. Spuneam însă că experiența celor trei ani constă în fapte. Mă refer la noua înfățișare a multor comune, cartiere și orașe, la rezolvarea unor probleme cu specific economic, cum ar fi introducerea în circuit a materialelor refolosibile și altele. Organizațiile noastre, organizații politice de masă participă la întreaga viață politică a țării, la dezbaterea proiectelor de legi, a măsurilor care privesc viața satelor și orașelor României, iau parte la desemnarea candidaților de deputați, membrii lor pot fi ei înșiși deputați. Sînt toate acestea și argumentele democrației muncitorești românești, de care vorbeam la începutul discuției noastre. Rolul excepțional pe care îl are președintele țării în crearea premizelor acestei democrații este decisiv pentru România de azi. Fără să existe o relație directă între medicină și O.D.U.S., pot spune că, în acest spațiu de libertate și democrație, și știința are condiții deosebite de progres. Ceea ce mi se pare foarte important pentru actuala etapă de dezvoltare a țării este necesitatea de a adînci democrația, de a o face să progreseze printr-o înaltă implicare a tuturor cetățenilor în treburile țării, printr-o participare responsabilă la actul de conducere, așa cum ne îndeamnă secretarul general al partidului, omul politic care, prin gîndirea și curajul său revoluționar, a adus România între statele respectate ale lumii. Acum, cînd întreg poporul omagiază împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ne îndreptăm cu recunoștință și bucurie gîndul către președintele țării și îi urăm ani mulți de viață, sănătate și putere de muncă.

RĂZVAN BÂRBULESCU

„Indiferent de limba pe care o învață în școală și acasă, pe care o vorbesc în instituții, toți trebuie să vorbească o singură limbă — limba muncii, a creației, limba socialismului și comunismului, limba independenței patriei noastre !"

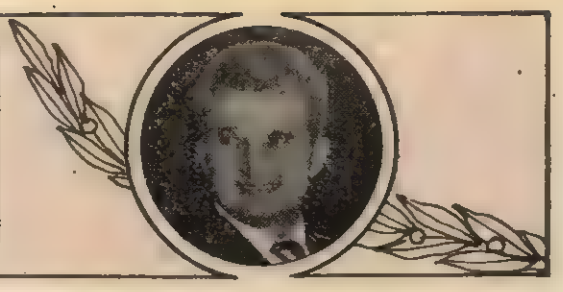

Vorbim o singură limbă: limba muncii

O gîndire inovatoare, revoluționară

— Tovarășe profesor universitar doctor **Lőrincz László**, sînteți un apreciat specialist în teoria statului, autor al unor lucrări de referință în acest domeniu, dintre care unele publicate și peste hotare. În ultimii ani, v-ați axat aproape exclusiv pe studiul problemelor naționalităților conlocuitoare din țara noastră, fiind și unul din autorii lucrării monumentale **„Naționalitatea maghiară din România"**, apărută sub auspiciile Consiliului Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară din România. Ca om de știință, ce considerați că a adus nou gîndirea președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în problema națiunii și a naționalităților conlocuitoare ?

— Datorită gîndirii și preocupării secretarului general al partidului, relațiile naționale — prin cele trei aspecte fundamentale — problemele națiunii, relațiile dintre națiune și naționalități și relațiile dintre națiuni — au primit atenția ce li se cuvenea în țara noastră într-o perioadă cînd nu numai în teoria și practica socialistă, dar și pe plan mondial această problematică părea „îngropată", estompată sau, în orice caz, trecută pe un plan secundar nu numai de către cercetători dar și de către factori politici de răspundere. Ne amintim că în anii '60 specialiștii din țările capitaliste dezvoltate tratau mai cu seamă un aspect al relațiilor naționale și anume, dispariția lor... iminentă, studiile fiind axate pe relevarea modalităților de atingere a acestui „scop" În țările socialiste, aproape în mod exclusiv atenția se îndreptă spre relațiile dintre clase, în timp ce problemele relațiilor naționale, inclusiv situația naționalităților, erau oarecum trecute cu vederea. Un singur exemplu la îndemîna tuturor : în manualele de materialism istoric sau de socialism științific din anii '60, de regulă nici nu figurau teme consacrate relațiilor naționale, această problemă fiind cel mult menționată prin prisma dispariției națiunii în comunism.

Timp îndelungat s-a considerat că este suficientă preluarea puterii și trecerea la construcția socialistă pentru rezolvarea **automată** a problemei naționale. Or, secretarului general al partidului nostru îi revine marele merit de a fi restabilit dimensiunile obiective, reale, ale relațiilor naționale în general, în lumea contemporană, inclusiv în procesul făuririi societății socialiste. Numai după această „restabilire" în drepturi au putut lua avînt și la noi în țară cercetările în domeniul relațiilor naționale.

Un alt merit deosebit al secretarului general al partidului constă în aceea că a extins consecvent concluziile sale novatoare, revoluționare — concordante cu realitatea și cu cerințele obiective ale dezvoltării sociale — privind viabilitatea perspectivelor dezvoltării națiunii în perioada construcției socialiste și comuniste și asupra naționalităților conlocuitoare din țara noastră (desigur păstrînd proporțiile adecvate). Or, într-un stat în care naționalitățile nu sînt recunoscute, respectiv existența lor este negată, aici nu s-ar putea vorbi despre perspectivele dezvoltării naționalităților. În țara noastră, rezolvarea problemei naționale a fost legată firesc, organic de procesul făuririi societății socialiste, de perfecționarea continuă a democrației muncitorești.

Ideea fundamentală — promovată cu consecvență revoluționară de tovarășul Nicolae Ceaușescu — a necesității de a se acorda atenția cuvenită relațiilor naționale în toate etapele făuririi societății socialiste este o idee profund generoasă, umanistă și democratică. Ea capătă azi o excepțională importanță practică, asigurînd unitatea oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, în jurul partidului, participarea tuturor la progresul patriei comune, România socialistă.

Iată de ce români, maghiari, germani, toți cei ce trudesc umăr la umăr pentru prosperitatea României, omagiază cu atîta însuflețire 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, își exprimă unității sentimentele lor de dragoste și recunoștință, și îi urează LA MULȚI ANI.

LIONEL NIȚESCU

Egalitatea — în primul rînd pe tărîmul condițiilor de viață și de muncă

În aceste zile cînd sărbătorim 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de nastere a secretarului general al partidului, români, maghiari, germani, întregul popor aduce un vibrant omagiu cetătorului nouii Românii, celui mai consecvent promotor al politicii de soluționarea problemei naționale în țara noastră. În adevăr, spiritul original, creator, consecvent revoluționar ce caracterizează întreaga activitate teoretică și practică a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își găsește o deplină întruchipare și în politica de soluționare, pe baza principiilor socialismului științific, a problemei naționale din țara noastră.

La baza politicii naționale a partidului și statului nostru stau teze teoretice principale — definite cu claritate în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu — referitoare la caracterul național al statului ; recunoașterea existenței istorice a naționalităților conlocuitoare pe teritoriul patriei noastre ca urmare a procesului istoric de formare a statelor naționale independente ; conviețuirea îndelungată a românilor și a naționalităților, care a dus la afirmarea unor puternice tradiții de unitate, înfrățire în munca și lupta comună împotriva asupririi și pentru crearea valorilor materiale și spirituale în zonele în care au trăit și trăiesc laolaltă ; conceperea rezolvării problemei naționale ca importantă sarcină și latură a procesului revoluției și construcției socialiste ; soluționarea problemei naționale ca rezultat și ca expresie a superiorității noii orînduiri ; asigurarea egalității depline între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, sub aspect economic-material, cultural-spiritual și politic-democratic ; soluționarea tuturor problemelor legate de existența naționalităților conlocuitoare ca atribut și sarcină exclusivă a partidului și statului român, singurii factori autorizați să hotărască și să acționeze pentru bunăstarea, securitatea și apărarea drepturilor legitime ale cetățenilor săi, indiferent de naționalitate.

Acționînd pe baza și în spiritul acestor principii, partidul și statul nostru au acordat dezvoltării economiei naționale o importanță primordială pentru crearea bazei materiale necesare soluționării problemei naționale, asigurării egalității depline între toți cei ce muncesc, fără deosebire de naționalitate. Cu nenumărate prilejuri secretarul general al partidului a subliniat că **dezvoltarea tuturor zonelor și localităților țării, lichidarea rămînerii în urmă a unor regiuni**, a stării de înapoiere a unor județe, inclusiv a celor în care trăiesc împreună români și naționalități conlocuitoare, constituie **o condiție esențială a afirmării plenare a naționalităților conlocuitoare.** Numai astfel pot fi create condițiile materiale necesare pentru ca naționalitățile să poată beneficia de drepturile și libertățile prevăzute și garantate de Constituție și de celelalte legi, se poate înfăptui **egalitatea, în primul rînd pe tărîmul condițiilor de viață și de muncă**, poate fi exercitat în fapt dreptul la muncă — realizare deosebită dacă avem în vedere că sînt astăzi în lume țări cu un nivel economico-industrial mult mai ridicat decît al țării noastre, dar confruntate cu șomajul de masă —, iar cetățenii pot beneficia de locuri de muncă în chiar județele lor de reședință. În concepția partidului nostru, a secretarului său general, dezvoltarea unitară, armonioasă și echilibrată a economiei naționale asigură condiții pentru ca românii, maghiarii, germanii, sîrbii și celelalte naționalități, toți cei ce trăiesc și muncesc în România socialistă, să aibă posibilitatea să lucreze permanent și să cîștige permanent, nefiind afectați de șomaj în masă, parțial sau total, pe termen scurt sau lung ; să-și îngrijească sănătatea și să se odihnească ; să se cultive și să se instruiască. Este convingerea profundă a Partidului Comunist Român, a secretarului său general, că dacă nu s-ar acționa pentru crearea unei puternice baze economice în toate județele, pentru dezvoltarea forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, **....dacă am menține vechea stare de înapoiere a unor zone, oricît am vorbi de egalitate în drepturi..., inegalitatea, de fapt, tot ar rămîne !"** Iată de ce **„...dezvoltarea generală a forțelor de producție în toate județele și zonele țării constituie premisa principală a egalității în drepturi pentru toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate".**

Este, de asemenea, o realizare istorică a societății noastre socialiste dezvoltarea și perfecționarea — din inițiativa și sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — a sistemului democrației socialiste, care permite ca în administrația de stat, în consiliile populare, în Marea Adunare Națională să-și desfășoare activitatea și deputați din rîndurile naționalităților conlocuitoare. În întregul sistem al organelor de partid și de stat, al organizațiilor obștești, în Frontul Democrației și Unității Socialiste și în organizațiile acestuia sînt reprezentate corespunzător și naționalitățile conlocuitoare. Activitatea consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară, germană, sîrbă și de alte naționalități este o expresie a democratismului orînduirii noastre în continuă dezvoltare și perfecționare. Întărirea democrației socialiste, prin crearea unor organisme largi de participare nemijlocită la conducere a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, conferă o bază nouă, largă unică în felul ei, a politicii de asigurare a egalității depline, egalitate ce nu poate fi concepută fără participarea tuturor cetățenilor, inclusiv a celor de diferite naționalități, la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului lor viitor.

Democrația socialistă înseamnă însă și dreptul la cultură, iar **„egalitatea în drepturi poate fi realizată în mod real numai atunci cînd se acționează în mod ferm pentru crearea condițiilor materiale și spirituale ca omul să se poată bucura din plin de toate binefacerile civilizației, ale socialismului".**

În condițiile în care, în numeroase țări dezvoltate ale lumii, învățămîntul, cultura, arta devin tot mai puțin accesibile unor largi categorii muncitoare, în ciuda „egalității șanselor", în țara noastră ea își găsește expresie concretă în dezvoltarea culturii, artei, științei, inclusiv în stimularea creației cultural-științifice a naționalităților, în noile instituții și așezăminte de cultură din toate zonele țării, inclusiv în cele cu naționalități conlocuitoare, în dezvoltarea și modernizarea învățămîntului în toate limbile vorbite pe teritoriul României, în desfășurarea unei susținute activități editoriale, naționalitățile beneficiind de teatre, presă și tipărituri în limba proprie, ca și de emisiuni la radio și televiziune în limbile lor materne.

Toate acestea sînt realități incontestabile atestînd că s-au făurit toate condițiile pentru ca aici, în România socialistă, împreună cu poporul român, oamenii muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare să-și poată îndeplini năzuințele lor de bunăstare, libertate, civilizație. Urări fierbinți de viață îndelungată celui mai iubit fiu al poporului, aceluia care a pus la temelia României socialiste interesele supreme ale celor ce muncesc, Oamenii muncii indiferent de naționalitate îl urmează neabătut fiindcă știu, după cum el însuși le-a arătat prin faptă vie și îndemn, că **„aspirațiile de progres, bunăstare și fericire se pot împlini printr-un efort unit pentru înălțarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație".**

Doctor ELENA FLOREA
Institutul de științe politice și de studiere a problemei naționale

Letopisețele

Istoria românilor vine din istoria
românilor
adevăr de aur
grăit-au letopisețele

căci Mihai Viteazul, iată, este Muntele
Cogaionon
și Eminescu, iată, este Palia de la Orăștie
și Brâncuși, iată, este Turla bisericii
din Densuș

România este-a fi pentru că va fi
fost să fie
și pentru că va fi îndeapururi :
sălaș, doină, meleag, bătălia de la Posada,
eternitate.

Istoria românilor nu ne-au fost scrisă
în porțile și curțile vînturi :
cu toată țara-n duh, aici șezum
în vegherile rotunde ale veacurilor

și-am semănat luminările-n dor
meinându-ne.

GEORGE COANDĂ

„Istoria trebuie să prezinte întregul proces al luptei revoluționare în complexitatea sa, să pornească la analiza științifică a realității sociale, să înfățișeze faptele nu după dorințele subiective ale oamenilor, nu după nevoi politice de moment, după criterii de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărului vieții."

Cel ce ne-a redat dreptul de a avea o istorie

Știm cu toții, cei care am fost martorii istoriei sau am deprins sensurile istoriei din manuale și tratate, din presă, prin cite interpretări contradictorii, tendențioase, uneori oneroase, a trecut cronica poporului nostru. Au fost timpuri în care istoria ne-a fost dictată, impusă, cînd evenimentele istoriei noastre de zi cu zi ne-au fost interpretate eronat și împotriva cursului firesc al evoluției obiective. Cauzele au fost multiple și demne de meditație pentru a nu se mai repeta. Iubind poporul, iubind istoria sa, hrănindu-se din pildele cele mai nobile ale înaintașilor, ale eroilor neamului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a repus în drepturi, prin atitudinea sa fermă, prin intransigența sa, prin gîndirea sa limpede, clarvăzătoare, revoluționară, cursul firesc al istoriei noastre, sensul evenimentelor trăite de poporul nostru de-a lungul vremurilor. Animat de un patriotism profund, care vine din izvoarele cele mai adînci ale istoriei noastre, impunînd prețuindeni în lume adevărata cronică a României, readucînd în atenția opiniei publice mondiale evoluția eroică a civilizației poporului nostru, care nu s-a impus niciodată pe sine în dauna altora și nici nu a cucerit pe nimeni, ci și-a apărat doar cu dîrzenie ființa națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a repus adevărul în drepturile sale, sfătuindu-i pe istorici să scrie o istorie amplă, desfășurată și reală a poporului român, în afara primejdiilor interpretărilor de conjunctură și în afara oricăror prejudecăți. De aceea, restituim cititorilor, cu prilejul aniversării a 50 de ani de activitate revoluționară și a zilei de naștere a celui care a creat istoria de azi a României, cîteva din ideile exprimate cu diferite prilejuri asupra istoriei, cercetării istoriei, asupra destinului nostru ca națiune și ca popor liber, independent în lume.

„Carte a neamului", istoria se cuvine repusă în rosturile sale, în concordanță deplină cu realitățile trecutului și ale prezentului, pentru întuirea veridică a viitorului. Și într-un caz și într-altul, în toate cazurile, aceasta înseamnă a sluji adevărul, a înfățișa fenomenele și procesele istorice, evenimentele și faptele în chip obiectiv, cu umbrele și luminile, cu coborîșurile și suișurile, cu înfrîngerile și izbînzile. Toate acestea sînt valabile atît pentru fenomenele și evenimentele de odinioară cît și pentru cele de azi și de mîine din istoria poporului nostru și a omenirii întregi.

Nu se împlinise încă anul de la investirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cea mai înaltă funcție în partidul nostru, de secretar general al acestuia, cînd înfățișa într-o lucrare de mare valoare științifică și politico-ideologică **„Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România"**, o concepție de superioară gîndire teoretică, definind istoria drept cea care este datoare **„să prezinte întreg procesul luptei revoluționare în complexitatea sa, să pornească de la analiza științifică a realităților sociale și să înfățișeze faptele, nu după dorințele subiective ale oamenilor, după nevoile practice de moment, după criterii de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut, corespunzător adevărului vieții"**. Asemenea concepție de inestimabilă superioritate științifică a constituit de atunci și pînă acum și va constitui și de acum înainte, pentru istoricii din țara noastră, prețios îndreptar, călăuzitor și sfătuitor de fiecare zi în îndeplinirea datorilor față de știința pe care o cultivă, față de poporul doritor să se cunoască mai bine pe sine, să-și cunoască trecutul pentru a-și înțelege prezentul și a-și pregăti viitorul.

Sinteze, tratate, studii cu caracter monografic, lucrări destinate publicului mare, scrise de cei mai valoroși diriie slujitorii științei patronate de muza Clio — avînd în fața ochilor asemenea învățăminte izvorîte din conștiința și inima unui om care nu numai iubește istoria dar în aceeași măsură o și simte și-i cunoaște tainele și mesajul, îi dezvăluie sensurile și semnificațiile, îi sintetizează înțelesurile profunde —, au fost realizate în același stil, în aceeași concepție. Fie că se referă la perioadele și epocile mai vechi, fie la cele medii sau moderne, fie la cele contemporane ; fie că înfățișează dezvoltarea forțelor de producție și a relațiilor sociale, fie problemele social-economice și social-politice generale sau speciale, fie cultural-instituționale, ori mai multe la un loc.

Istoriografia noastră de valoare, începînd din anii 1965 și pînă acum, înțelegîndu-și importanța și rolul de știință a societății care are drept domeniu de studiu omul, omul-colectivitate, omul-popor, omul-națiune, omul-gînditor, omul-truditor al tuturor valorilor materiale și spirituale, s-a străduit în chip conștient să îmbine armonios și echilibrat cele două funcții fundamentale ale istoriei : informativă și formativă. Numai astfel poate fi istoria o știință utilă, o știință călăuzitoare în interpretarea trecutului, prezentului și viitorului. Cu alte cuvinte, numai astfel poate **„să ajute omenirea contemporană să înțeleagă mai bine legile obiective care guvernează societatea"**, necesitatea de a acționa în spiritul popo-

rului și, de asemenea, să sprijine **„prin concluziile sale, perfecționarea organizării societății de azi, relațiile dintre state, și națiuni, conlucrarea pașnică dintre toate popoarele lumii"**, așa cum pretindea cu deplină îndreptățire secretarul general al partidului, președintele Republicii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Întemeiată pe asemenea adevăruri, istoria se poate împodobi cu roșturi superioare, de cunoaștere a strădaniilor de progres și pace, de libertate și dreptate socială și națională, ale poporului român și ale întregii umanități, din cele mai vechi timpuri și pînă în contemporaneitatea zilelor noastre. De asemenea, numai astfel își poate afirma nobilul rol de educare a oamenilor în iubirea sinceră și curată de patrie, de popor, a trecutului, prezentului și viitorului nostru, precum și a altor țări și popoare, într-o înțelegere și armonie deplină, spre asigurarea viitorului lor fericit.

Istoriografia României socialiste nu pretinde că toate cele 37 500 de titluri cîte însumează cele trei volume ale **„Bibliografiei istorice a României"**, și care cuprind selectiv rezultatele cercetărilor dintre anii 1944 pînă în anii 1979, sînt impodobite cu asemenea calități superioare științifice și educative, de informare și de formare, totodată. Se poate afirma însă că foarte multe studii, și mai cu seamă dintre cele apărute în cei 15 ani din urmă, sub auspiciile prețioaselor teze și concepții, îndemnuri și formulări sintetizate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la relația dintre istorie și societatea contemporană, adică modul cum istoria oglindește realitatea esențială pentru conștientizarea generațiilor de azi, contribuie substanțial la înfățișarea tradițiilor valoroase, temeiuri ale vieții de azi, la cunoașterea oamenilor în nelimitatele lor posibilități, în creațiile lor nepieritoare, în înnoirea și perfecționarea continuă a acestora.

La îndemnul și după exemplul secretarului general al partidului, istoricii sînt datori, așadar, cu năzuința și străduința conștiinței de a înfățișa cu luciditate și căldură chipul real al trecutului și prezentului, pentru a asigura trăinicie viitorului. Deoarece oamenii sînt foarte sensibili la argumente de natură emoțională, dar în același timp, ei și gîndesc rațional, istoria pretinde celor ce se încumetă a o descoperi și a o interpreta să pună în mișcare intelectul și deopotrivă resorturile inimii. Cei ce nu sînt în stare să înfățișeze istoria pe măsura frumuseții ei, pe măsura impresionantului moment care este existența omenirii, ar fi bine să-și îndrepte pașii spre alte îndeletniciri sau profesiuni, mai puțin pretențioase, dar tot atît de prețioase pentru dezvoltarea societății. Exemplul de îmbinare armonioasă între cele două aspecte este oferit cu generozitate istoriei de o judecată de valoare perenă, învesmîntată într-o haină pe potriva însemnătății sale, în istorica expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința solemnă de omagiere a Centenarului independenței României, cînd proclama de la tribuna țării că **„un popor hotărît să-și apere glia, libertatea și neatîrnarea, decis a nu precupeți nimic pentru a-și afirma drepturile inalienabile, pentru a-și făuri un loc demn sub Soare, nu poate fi înfrînt și înghenunchiat de nimeni și de nimic, niciodată"**. Un principiu de valoare generală, izvorît din experiența istorică a propriului nostru popor, înfățișată în chip magistral de cel ce înțelege și iubește ca nimeni altul istoria, ei înșuși făuritor de istorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Acad. prof. ȘTEFAN PASCU

■ „Una din disciplinele sociale de cea mai mare importanță pentru înțelegerea evoluției societății omenești în țara noastră, ca și pe plan mondial, este, după cum se știe, istoria".

■ „Cercetarea istorică, departe de a constitui o investigație cu caracter strict documentar a trecutului, este în bună măsură — așa cum arată viața — și o știință a prezentului. Istoria oferă concluzii și învățăminte despre marile procese ale dezvoltării societății, ale existenței popoarelor de-a lungul timpului, punînd în evidență atît ceea ce a fost valoros, progresist și a servit mersului înainte al societății, cît și piedicile ridicate de-a curmezișul evoluției și care au costat scump umanitatea, au întîrziat progresul unor națiuni. Rezultatele cercetărilor istorice sînt de natură să ajute omenirea contemporană să înțeleagă mai bine legile obiective care guvernează societatea, necesitatea de a acționa în spiritul cerințelor progresului. De asemenea, istoria este chemată să sprijine, prin concluziile sale, perfecționarea organizării societății de azi, relațiile dintre state și națiuni, conlucrarea pașnică dintre popoarele lumii".

■ „Întreaga istorie a țării demonstrează că poporul muncitor, forțele sale revoluționare, progresiste, patriotice, au înfăptuit toate marile transformări revoluționare, au asigurat mersul înainte al societății noastre. Toate momentele importante din viața patriei noastre sînt legate de lupta maselor, a întregului popor — motorul progresului social, adevăratul făuritor al istoriei României".

■ „Trebuie să ținem seama de faptul că istoria este făurită de oameni cu calitățile și defectele lor".

■ „La baza tuturor cercetărilor și studiilor istorice trebuie să stea în permanență concepția științifică a partidului nostru, materialismul dialectic și istoric, aprofundarea legilor obiective ale dezvoltării societății, pornindu-se de la rolul fundamental pe care îl au masele populare în făurirea istoriei. Cercetătorii noștri trebuie să dovedească în întreaga lor activitate un înalt spirit revoluționar, combativ, militînd cu toată energia și forța împotriva curentelor reacționare, a tendințelor de falsificare și denaturare a adevărului istoric, a manifestărilor de cosmopolitism, nihilism național, promovînd cu fermitate principiul științific, marxist-leninist, al respectării adevărului obiectiv al istoriei".

■ „Așa cum am mai menționat, de-a lungul vremii, prin secole și prin milenii, popoarele s-au dezvoltat, s-au așezat pe anumite teritorii, au devenit națiuni, state independente. Aceasta este o realitate istorică obiectivă ce nu poate fi schimbată de nimeni — indiferent dacă place sau nu place unor istorici. Nu se poate pune problema de a aprecia popoarele în funcție de data la care s-au stabilit pe un anumit teritoriu, de a face discriminări de drepturi între ele pe această bază, ci, pornind de la realitățile istorice, care nu mai pot fi modificate de nimeni, de a se aplica în mod consecvent o politică de deplină egalitate și respect reciproc între popoare, între națiuni și naționalități, de a se respecta entitatea națională a fiecăruia, asigurînd conlucrarea armonioasă, frăția și solidaritatea în lupta comună pentru cauza libertății și dreptății sociale și naționale, a progresului și prosperității fiecărui popor, a conviețuirii și colaborării pașnice a tuturor națiunilor".

■ „De la formarea de către Burebista, în secolul I înaintea erei noastre, a statului dacic centralizat, de la epoca înfloritoarei societăți dacice a lui Decebal, și apoi de-a lungul a două milenii de existență, pînă în ziua de azi, poporul nostru a trebuit să ducă lupte grele pentru a-și constitui și apăra ființa proprie, entitatea națională. Contactele cu marile civilizații antice, războaiele duse încă din cele mai vechi timpuri împotriva năvălitorilor — îndeosebi împotriva poporului roman — cucerirea Daciei de către romani și conviețuirea îndelungată a dacilor și romanilor pe acest teritoriu au pus o amprentă puternică pe caracterul și fizionomia morală a poporului nostru. Urmaș al „celor mai drepți și mai viteji dintre traci" — cum îi numea Herodot pe getodaci —, precum și ai mîndrilor romani, poporul român s-a distins întotdeauna prin dragostea de adevăr și dreptate, prin dîrzenie și neînfricare în luptă, prin voința de a fi stăpîn pe destinul său, de a-și făuri viitorul în deplină libertate".

■ „În măreața epopee a luptei pentru dezvoltarea și păstrarea ființei naționale a poporului nostru, pentru libertate și neatîrnare, un loc de cinste ocupă eroicele războaie purtate sub conducerea lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul — care a realizat pentru prima oară, în 1600, unirea celor trei provincii românești — precum și a altor voievozi ce n-au pregetat să-și jertfească viața pentru apărarea pămîntului strămoșesc. În toată această perioadă istorică, principala forță socială a poporului nostru a fost țărănimea, ea jucînd rolul esențial atît în luptele pentru dreptate națională și socială, pentru independență, în producerea bunurilor materiale ale societății, cît și în conservarea limbii și îmbogățirea continuă a culturii românești".

„...tineretul nostru va învăța să ducă mai departe ceea ce au făurit înaintașii, ceea ce făurește generația de astăzi, să păstreze ca lumina ochilor și să întărească independența și suveranitatea patriei noastre".

Marele strateg al independenței naționale

Un om în lumina unui tablou

Un tablou de Dimitrie Stoica reprezentînd un anume loc și o anume zi. Locul : vechiul Bălgrad, „Cetatea-Albă" a Mureșului, Alba-Iulia de azi. Ziua : 21 octombrie / 1 noiembrie 1599. In realitate a fost un cal roib, dar pictorul l-a vrut alb. **Mihai**, călare, poartă tunică și manta albe, cu șoimi brodați în fir ; El, șoimul ! ; pe cap, cușma cu surguciu din pene de cocor cetiute în copca cea de aur ; dreapta pe șold, pe garda săbiei („sabiua lui cea iute în mîna lui cea vitează" era bătută în rubine și împodobită cu aur) ; ciorapi de mătase albă și cizme de săftuan galben ; Mihai e obosit — se luptase „trei zile și trei nopți" — dar nu se vede ; „Ciobanul care nu știe să se bată", așa-i batjocorise trufașul Andrei Bathory, se purtase și la Șelimbăr așa cum îi era felul : „con grandissimo valore e temerità" ; slujitori în costume de gală, trimbițași, lăutari ; apoi boierii și căpitanii, îmbrăcați somptuos ; apoi „oștile Craiovei și ale Jiiului și ale Mehedinților . apoi haiducii, „roșiii lui cei frumoși " , de-a stînga și de-a dreapta, cu vîrfu[illegible] lăncilor mușcînd pămîntul, stau steagurile luate de la Andrei Bathory ; la porțile orașului — acolo unde azi veghează statuetele Abundenței, Înțelepciunii, Cumpătării și Forței — **Mihai** primește cheile aduse de episcopul Naprágy, înconjurat de suită ; în zare albăstresc mun[illegible]

Acesta este tabloul **Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia.** Astăzi, în lumina acestui tablou veghează la cîrma destinului național un Om : **NICOLAE CEAUȘESCU.** Tabloul se află în cabinetul său de lucru din Capitală. Este același Om care a făcut din Bucureștii zilelor noastre **CETATEA DE SCAUN A INDEPENDENȚEI ROMÂNEȘTI.**

MIRCEA BUNEA

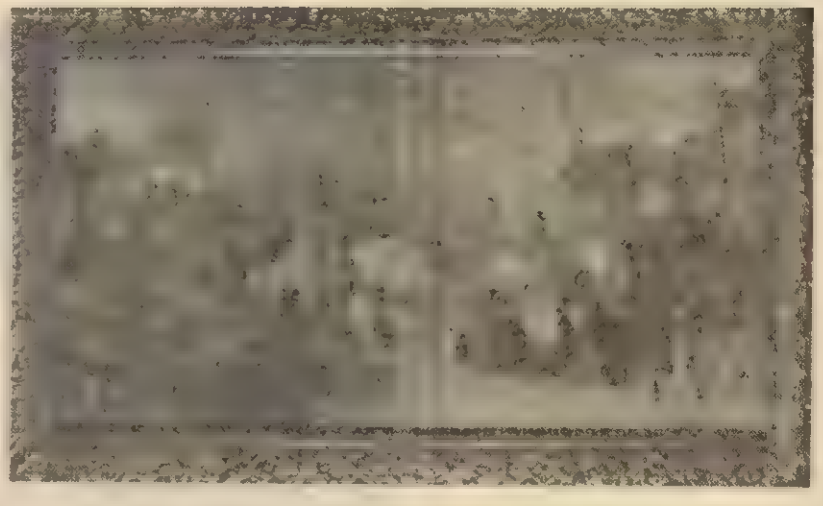

Marea lecție a comandantului nostru suprem: nimic nu e mai sfînt că libertáteă țării

Sinteză perfectă între ceea ce s-a constituit în experiența și trecutului și vocație a prezentului și viitorului poporului nostru, ideea de libertate și independență își găsește o strălucită materializare în opera secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu căruia, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și a aniversării zilei sale de naștere, militarii forțelor noastre armate îi aduc un fierbinte omagiu de stimă și recunoștință, împreună cu urarea de viață îndelungată, în deplină sănătate și putere de muncă, spre gloria și măreția României socialiste.

În gîndirea social-politică a secretarului general, independența și suveranitatea națională reprezintă un drept sacru, imprescriptibil al fiecărui popor, izvorît din însăși rațiunea de existență a acestuia, expresia elocventă a demnității și libertății umane. Independența și suveranitatea presupun, ca o condiție sine qua non, dreptul fiecărui popor de a fi liber și stăpîn asupra lui însuși, de a-și modela destinul conform propriei voințe, fără nici un amestec din afară, de a-și făuri viitorul potrivit năzuințelor și idealurilor sale, de a-și alege calea dezvoltării economice, sociale și politice în conformitate cu vrerea sa liber exprimată. Respectarea acestui drept inalienabil și indivizibil reprezintă, în concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, o cerință vitală a vieții politice contemporane, un imperativ fundamental al colaborării, coexistenței și păcii pe planeta noastră.

Teza conform căreia nu este liber acel popor care asuprește alte popoare — una dintre cele mai grăitoare și pline de învățăminte chemări adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu lumii contemporane — are, în conștiința umanității, o rezonanță deosebită, cu putere de exemplu, căci vine de la conducătorul unui popor pentru care independența, libertatea și unitatea au fost și au rămas valori morale fundamentale ; al unui popor care, pe parcursul multimilenarei sale existențe, n-a oprimat și asuprit niciodată alt popor. **Nu dorim să dăm nimănui sfaturi** — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — **dar învățămintele istoriei arată că un popor nu-și poate realiza aspirațiile naționale și sociale ridicîndu-se împotriva dreptului la existență al altui popor".** Se evidențiază astfel și mai convingător ideea, legitimată de retrospectiva istorică, potrivit căreia nu există pace, securitate și armonie internațională în condițiile îngrădirii conștiente și interesate, guvernate de ambiții imperialiste, a libertății popoarelor. Aceasta cu atît mai mult cu cît, în perioada actuală, în lume se formulează tot felul de interpretări denaturate, falsificatoare ale unor procese și realități istorice, în scopul justificării unor stări de lucruri inechitabile atît din trecut, cît și din prezent.

Privită prin prisma acestor realități ale vieții politice mondiale contemporane, opera președintelui României socialiste se înscrie în rîndul factorilor eficienței de acțiune pentru combaterea politicii imperialiste de forță și dictat, a încercărilor de instaurare a dominației străine asupra altor popoare. În acest sens este încărcat de semnificații apelul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru intensificarea eforturilor și conlucrării internaționale în vederea opririi încordării, soluționării problemelor pe calea tratativelor, stopării cursei înarmărilor și trecerii la dezarmare, în primul rînd dezarmare nucleară. **„Marea răspundere pe care o avem în fața poporului nostru** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională din decembrie 1982 — **ne cere să facem totul pentru asigurarea păcii, a dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la existență, la viață, la dezvoltarea liberă, independentă".**

În viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, independența și suveranitatea națională **au ca temelie trainică dezvoltarea forțelor de producție,** care asigură condițiile necesare atît pentru ridicarea nivelului de viață al poporului, pentru progresul științei, învățămîntului, culturii, pentru un grad superior de civilizație al întregii societăți, cît și pentru întărirea puterii materiale și spirituale a patriei, a capacității ei de apărare. Totodată, secretarul general al partidului atrage atenția că, ținînd seama de situația internațională, România socialistă are datoria sacră să ia toate măsurile pentru ridicarea forței combative a armatei, care are misiunea de a apăra cuceririle revoluționare, independența și suveranitatea țării. **„Trăgînd învățăminte din istoria noastră de secole** — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — **trebuie să nu uităm nici un moment că forțele noastre armate vor avea întotdeauna numai misiunea de a apăra independența patriei ! Niciodată nu vom duce un război de agresiune, nu vom pune în pericol libertatea altui popor ! Vom apăra însă cu orice preț independența și libertatea patriei noastre".**

Primul ostaș al țării, comandantul suprem al forțelor noastre armate, tovarășul Nicolae Ceaușescu inspectează tehnica de luptă

Expresie fidelă a conceptului de independență națională formulat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, doctrina militară a României contemporane și concretizarea ei în sistemul național de apărare încorporează învățămintele istoriei noastre milenare, ale glorioșului trecut de luptă pentru salvgardarea ființei și libertății statale, răspunde exigențelor sporite ale raportului dialectic „construcție socialistă — apărare", condițiilor interne și internaționale actuale și de perspectivă. „Apărarea patriei — cauză și operă a întregului popor" este formula-concept ce ilustrează stările, resursele, obiectivele însăși rațiunea existenței puterii armate naționale, exprimînd cu limpezime, conținut precis și fără echivoc scopul esențial al eventualului efort militar național. În conformitate cu scopul fundamental astfel definit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat și obiectivul principal al strategiei militare naționale : **„nu avem altă strategie decît să asigurăm ca pămîntul românesc să nu fie victima vreunei agresiuni imperialiste, a politicii de forță (...) strategia noastră este legată de asigurarea independenței țării, de asigurarea păcii pentru poporul nostru".**

Pe făgașele principiale croite de gîndirea clarvăzătoare, novatoare și cutezătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, România socialistă se prezintă lumii ca un stat dedicat ardent cauzei libertății și suveranității popoarelor, păcii și colaborării internaționale, triumfului socialismului și comunismului în lume. Realistă și vizionară, profundă și umanistă, concepția politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu adaugă tezaurului gîndirii revoluționare al umanității ideea legității obiective a victoriei cauzei independenței și suveranității naționale. **„Viitorul aparține unei lumi drepte și mai bune, egalității sociale și naționale, respectului dreptului fiecărui popor la dezvoltarea liberă, independentă".**

Viitorul independenței și suveranității naționale este întrevăzut, în gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în corelație dinamică cu înfăptuirea Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale din decembrie 1982, privind trecerea la dezvoltarea economică intensivă, asigurarea unei noi calități în sfera producției materiale și spirituale, valorificarea superioară a resurselor naționale în toate sectoarele de activitate, ridicarea la cote superioare a calității vieții, toate acestea fiind de natură să sporească posibilitățile de întărire neîntreruptă a capacității de apărare a țării.

Respectarea strictă a independenței și suveranității naționale este socotită de către tovarășul Nicolae Ceaușescu drept coloana vertebrală a unui sistem original unitar privind practica raporturilor politice, economice, culturale, militare și de altă natură între statele lumii, punctul de referință principal al atașamentului la cauza păcii și colaborării internaționale.

general-locotenent
VICTOR STĂNCULESCU
Adjunct al ministrului Apărării Naționale

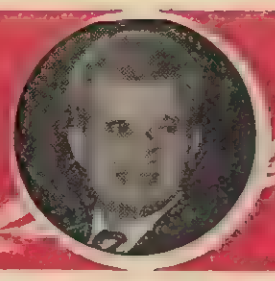

„Problema fundamentală a epocii noastre este problema prevenirii războiului şi asigurarea păcii. Mai mult ca oricînd trebuie să facem totul pentru a bara calea războiului, pentru a asigura pacea. Nu există ţel mai înalt decît dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, asigurarea securităţii fiecărei naţiuni, a păcii mondiale"

Arhitect al unei lumi mai drepte şi mai bune

Proeminentă personalitate mondială, ctitor de pace, înţelegere şi cooperare în lume

Întreaga naţiune română sărbătoreşte într-o atmosferă de fierbinte entuziasm împlinirea a 50 de ani de activitate revoluţionară şi aniversarea zilei de naştere a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, eminent conducător comunist, revoluţionar şi patriot înflăcărat, militant de frunte al mişcării comuniste şi muncitoreşti, neobosit luptător pentru triumful idealurilor nobile de independenţă şi libertate, de progres social, de colaborare între popoare şi pace.

Cei aproape 18 ani de cînd tovarăşul Nicolae Ceauşescu se află în fruntea partidului şi statului nostru constituie perioada cea mai fertilă şi mai bogată din istoria contemporană a ţării, perioada în care România a obţinut succese şi înfăptuiri remarcabile în toate domeniile de activitate, atît pe plan intern cît şi pe planul politicii externe. În areopagul naţiunilor lumii, România a dobîndit în aceşti ani locul său meritat, iar glasul ei e-a făcut ascultat cu profund respect, întrucît el a chemat şi cheamă cu înţelepciune la dialog, colaborare şi pace între popoare. Iniţiatorul şi promotorul afirmării României pe arena mondială a fost şi este preşedintele României, care a stimulat neobosit dezvoltarea relaţiilor ţării noastre cu celelalte state, a dat un curs dinamic legăturilor multiple ale României cu state de pe toate continentele.

O mărturie elocventă în această privinţă o constituie şi dezvoltarea relaţiilor diplomatice şi economice ale României cu alte ţări. Astfel, dacă în 1965 România întreţinea relaţii diplomatice cu 65 de state, numărul acestora a sporit la 138 în prezent, iar volumul comerţului exterior a crescut de 8 ori. Preşedintele Nicolae Ceauşescu a efectuat 104 vizite oficiale în ţări de pe toate continentele, iar 110 vizite oficiale la nivel înalt au avut loc în România. Cu prilejul întîlnirilor şi convorbirilor la nivel înalt au fost semnate 20 tratate de prietenie şi colaborare, 43 declaraţii solemne comune, 52 declaraţii comune. Partidul Comunist Român întreţine raporturi de colaborare şi solidaritate cu 77 partide comuniste şi muncitoreşti, 53 partide socialiste şi social-democrate, 66 alte partide şi forţe politice de guvernămînt, organizaţii şi mişcări de eliberare naţională.

Prestigiul mondial al României contemporane este indisolubil legat de opera şi activitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, promotor al celor mai nobile idealuri de înţelegere, colaborare şi pace între naţiuni, strălucit luptător pentru independenţă şi suveranitatea popoarelor. Cele 128 lucrări apărute în 34 de ţări de pe toate continentele, în 21 de limbi, reprezintă o dovadă grăitoare a interesului internaţional faţă de opera şi gîndirea preşedintelui României.

Este unanim recunoscută şi apreciată excepţionala activitate a preşedintelui ţării noastre pentru promovarea în viaţa internaţională a principiilor noi, democratice, de deplină egalitate în drepturi, respect al independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestec în treburile interne şi avantaj reciproc.

Aceste principii şi-au găsit expresie în numeroasele acţiuni concrete ale României de dezvoltare continuă a legăturilor frăţeşti de prietenie şi colaborare rodnică cu toate ţările socialiste, de întărire a relaţiilor politice şi economice cu ţările în curs de dezvoltare de pe toate continentele, cu celelalte state ale lumii, fără deosebire de orînduire socială

Problemele apărării şi consolidării păcii în lume ocupă un loc distinct, prioritar şi permanent în cadrul preocupărilor fundamentale ale politicii externe româneşti. Aceste preocupări, care izvorăsc din tradiţiile şi aspiraţiile seculare ale poporului român, sînt amplificate de necesitatea imperioasă a momentului actual, cînd războiul nuclear ameninţă pacea şi ar însemna distrugere, exterminare generală şi nimicirea planetei.

Vocaţia de pace constituie o trăsătură definitorie a conştiinţei româneşti : din cele mai vechi timpuri, minţile luminate ale poporului român au înţeles că pacea constituie atributul indispensabil al dezvoltării materiale şi spirituale a ţării, a înfloririi sale libere, a bunăstării şi progresului nestingherit.

Tradiţia luptei responsabile împotriva pericolului războiului, pentru pace şi înţelegere între popoare a fost ridicată pe o treaptă nouă în cursul ultimilor 18 ani, de cînd politica internă şi externă românească este elaborată şi înfăptuită sub conducerea directă a preşedintelui Nicolae Ceauşescu. Numele său este evocat în prezent pe toate meridianele globului, în strînsă legătură cu aspiraţiile vitale ale omenirii, pacea, înţelegerea şi colaborarea.

Mesager al păcii, militant al înţelegerii între popoare, preşedintele ţării noastre este ascultat cu interes şi aprobare pretutindeni în lume, deoarece el acţionează concret şi promovează pacea, fiind mereu gata să o apere pentru România şi pentru întreaga omenire. Iniţiativele în favoarea păcii pe care le-a întreprins România în cursul ultimilor ani constituie temeiul consensului internaţional asupra prestigiului românesc, izvorît din înţelepciunea, clarviziunea şi activitatea neobosită a celui care conduce destinele poporului nostru.

„România — Ceauşescu — Pace" este o axiomă ce defineşte afirmarea politicii externe româneşti pe plan mondial.

Prin glasul preşedintelui Nicolae Ceauşescu, glasul cel mai autorizat al naţiunii, România şi-a făcut cunoscute în repetate rînduri, pretutindeni în lume, opţiunile sale privind pacea, dezarmarea, renunţarea la forţă şi la ameninţarea cu folosirea forţei, neamestecul în treburile interne, soluţionarea politică a conflictelor, militînd activ pentru realizarea lor, ceea ce i-a permis să dobîndească un preţios tezaur de stimă, încredere, simpatie şi adeziune internaţională.

Viziunea preşedintelui Nicolae Ceauşescu privind legătura esenţială între independenţa naţională şi pacea mondială izvorăşte din tradiţia multiseculară a luptei poporului român pentru apărarea fiinţei sale naţionale şi este în deplin consens cu relaţiile contemporane, cu necesităţile şi posibilităţile determinate de avîntul impetuos al ideilor de libertate, independenţă, suveranitate, egalitate.

Coexistenţa paşnică înseamnă respectarea riguroasă a independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecul în treburile interne, renunţarea la forţă şi la ameninţarea cu folosirea forţei în relaţiile dintre toate statele lumii. Ea înseamnă, de asemenea, înţelegere şi cooperare, asistenţă reciprocă şi colaborare în condiţii de deplină egalitate, luptă concertată împotriva subdezvoltării, inechităţii, pentru înfăptuirea unei noi ordini economice şi politice internaţionale, care să permită progresul rapid al tuturor statelor, îndeosebi al celor mai puţin dezvoltate şi să faciliteze accesul larg al tuturor popoarelor la cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane.

Considerînd că pacea constituie problema prioritară a epocii noastre, România, preşedintele Nicolae Ceauşescu se pronunţă cu hotărîre pentru oprirea cursei înarmărilor, a cărei escaladare face să sporească pericolul unei confruntări militare mondiale.

Activitatea intensă pe care o desfăşoară România în toate forurile internaţionale, iniţiativele şi propunerile sale concrete şi ample vizînd înfăptuirea obiectivului vital al dezarmării, în primul rînd al dezarmării nucleare, marile manifestări populare în favoarea păcii şi dezarmării reprezintă contribuţii de preţ la lupta generală pentru menţinerea păcii.

Politica externă românească, conceptul român privind pacea, înţelegerea şi colaborarea, exprimat cu atîta fermitate de preşedintele Nicolae Ceauşescu se bucură de aprobare unanimă pe plan mondial, de largă adeziune de principiu şi de acţiune, de stima şi admiraţia tuturor celor ce cred într-o lume mai bună, mai dreaptă şi mai prosperă pentru toate popoarele, o lume a păcii, înţelegerii şi colaborării.

CONSTANTIN OANCEA
adjunct al ministrului afacerilor externe

Mărturii de înaltă preţuire şi prestigiu

Atribuirea Medaliei de aur a păcii „Frederic Joliot-Curie" preşedintelui Nicolae Ceauşescu reprezintă o nouă recunoaştere a marelui rol pe care România socialistă îl îndeplineşte în cadrul luptei pentru pace, pentru dezarmare, pentru independenţă naţională, pentru dreptate, pentru progres social. Este, în acelaşi timp, o strălucită recunoaştere pe plan internaţional a rolului personal remarcabil al preşedintelui Nicolae Ceauşescu în promovarea acestor mari cauze ale omenirii.

ROMESH CHANDRA
Preşedintele Consiliului Mondial al Păcii

Preşedintele Ceauşescu este un preşedinte al cărui prestigiu nu se limitează la dimensiunea ţării sale; este o personalitate mondială, a cărei activitate se identifică cu lupta pentru independenţă şi autodeterminare a tuturor popoarelor, pentru egalitate între ţările mari şi mici, pentru neintervenţia nici unui stat în treburile interne ale altui stat. Oriunde există luptă pentru independenţă naţională, pentru autodeterminarea unui popor, preşedintele Ceauşescu se va găsi, întotdeauna, ca sprijinitor !

ANDREAS PAPANDREU
Primul ministru al Republicii Elene

Partidul şi guvernul român, în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, depun eforturi active pentru pace şi securitate în Europa, destinderea internaţională, soluţionarea pe cale paşnică a problemelor litigioase, pentru dezarmare, pentru dezarmarea nucleară. Noi dăm o înaltă apreciere acestor eforturi şi sprijinim minunatele iniţiative de pace pe care le-aţi formulat dumneavoastră ca militant al păcii.

KIM IR SEN
Preşedintele R.P.D. Coreene

În numeroase rînduri am exprimat cuvinte de laudă la adresa poporului român pentru bravura, curajul şi perseverenţa sa. În timpul întregii noastre lupte pentru independenţă, noi am fost puternic inspiraţi şi încurajaţi de victoria obţinută de poporul român asupra forţelor imperialiste. Cu diferite ocazii am dat României drept exemplu poporului meu, pentru a demonstra că un popor dotat cu voinţa necesară şi în deplină unitate poate reuşi pe deplin în atingerea obiectivelor sale.

ROBERT MUGABE
Prim-ministru al Republicii Zimbabwe

Poziţia adoptată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de guvernul şi poporul român a fost permanent pozitivă şi, de aceea, cald apreciată de mişcările de eliberare din Africa şi de SWAPO îndeosebi. Ajutorul considerabil primit din partea României a reprezentat pentru noi un important sprijin pentru a continua lupta de eliberare naţională.

SAM NUJOMA
Preşedintele Organizaţiei Poporului din Africa de Sud-Vest — SWAPO

„România și-a cîștigat mulți prieteni, simpatia și aprecierea popoarelor lumii pentru politica sa internațională de egalitate și conlucrare cu toate statele, pentru activitatea sa consecventă consacrată soluționării tuturor conflictelor numai și numai pe calea tratativelor, înfăptuirii securității și cooperării in Europa, dezarmării, și în primul rînd dezarmării nucleare, înfăptuirii noii ordini economice internaționale"

pe planeta Pămînt

Inițiative de larg răsunet mondial care au ca autor pe președintele Nicolae Ceaușescu

1961
● La O.N.U. se adoptă „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare", precum și rezoluțiile „Dezvoltarea și utilizarea resurselor umane" și „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor regimuri social-politice diferite", documente inițiate de România.

1966
● Adunarea Generală a O.N.U. adoptă în unanimitate rezoluția privind necesitatea elaborării unui tratat internațional asupra principiilor menite să guverneze activitatea statelor în exploatarea și utilizarea spațiului extraatmosferic, la care România este coautor.

1967
● La București a avut loc Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Statele participante au adoptat în unanimitate „Declarația cu privire la întărirea păcii și securității în Europa", devenită ulterior document de referință în procesul de asigurare a securității și cooperării pe continent.

● România și R.F. Germania au stabilit relații diplomatice la rang de ambasadă.

1968
● Țara noastră a semnat Tratatul de neproliferare a armelor nucleare, precum și Pactul internațional al drepturilor economice, sociale și culturale și Pactul internațional al drepturilor civile și politice.

● Sesiunea extraordinară a M.A.N. a adoptat Declarația cu privire la principiile de bază ale politicii externe a României, trimisă ca document oficial tuturor parlamentelor și guvernelor, precum și O.N.U.

1969
● Guvernul român a răspuns favorabil memorandumului guvernului Finlandei privind convocarea unei conferințe în problema securității europene.

● Adunarea generală a O.N.U. a adoptat rezoluția inițiată de România, intitulată „Tineretul și educarea lui în respectul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, problemele și necesitățile sale, participarea sa la dezvoltarea națională".

1970
● Președintele Nicolae Ceaușescu a rostit o cuvîntare la sesiunea jubiliară a O.N.U., în care sînt expuse punctele de vedere ale României față de principalele probleme internaționale.

1971
● România a semnat Tratatul cu privire la interzicerea amplasării armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă pe fundul mărilor și oceanelor și în subsolul acestora.

● La O.N.U. a fost adoptată rezoluția, inițiată de România, intitulată „Conferința generală pentru dezarmare".

1972
● Rezoluția Conferinței Naționale a P.C.R. a cuprins o serie de propuneri menite să contribuie la edificarea unei lumi a păcii și destinderii. Rezoluția a fost difuzată ca document oficial al Adunării Generale a O.N.U.

● Țara noastră a participat la convorbirile pregătitoare în problema Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare.

● La O.N.U. este adoptată rezoluția inițiată de România, intitulată „Creșterea rolului O.N.U. în menținerea și întărirea păcii și securității internaționale, în dezvoltarea colaborării între toate națiunile, în promovarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre state".

1973
● România participă la lucrările Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

● La O.N.U. este adoptat proiectul de rezoluție inițiat de România, intitulat „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectele sale profund dăunătoare asupra păcii și securității în lume".

1974
● La București a avut loc sesiunea de primăvară a Uniunii Interparlamentare și sesiunea Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, precum și Conferința mondială a populației, în cadrul căreia s-a adoptat rezoluția „Pentru o lume mai dreaptă", inițiată de România.

1975
● Președintele Nicolae Ceaușescu a semnat Actul final de la Helsinki.

● În răspunsul la o scrisoare a secretarului general al O.N.U. privind sesiunea specială a Adunării Generale consacrată dezarmării, România subliniază necesitatea ca reuniunea să semnifice începutul dezarmării concrete, reale.

1976
● La Conferința de la Berlin a partidelor comuniste și muncitorești din Europa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat poziția P.C.R. în favoarea adoptării unor măsuri concrete pentru dezarmare și dezangajare militară pe continent.

1977
● La O.N.U. este adoptată rezoluția „Măsuri efective pentru transpunerea în viață a principiilor și obiectivelor Deceniului dezarmării", inițiată de România.

● Țara noastră prezintă la Națiunile Unite trei proiecte de documente, referitoare la unele probleme înscrise pe ordinea de zi a sesiunii speciale privind dezarmarea.

1978
● La Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării România prezintă mai multe propuneri, între care cea referitoare la reducerea cheltuielilor militare, a efectivelor armate și armamentelor cu 10-15 la sută, pînă în 1985.

1979
● România a propus înscrierea pe ordinea de zi a sesiunii O.N.U. a punctului intitulat „Rezolvarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state".

● La Congresul al-XII-lea al partidului, în cadrul amplului capitol privind politica internațională a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat un adevărat program românesc de dezarmare, pe deplin realist, care s-a bucurat de un larg interes și unanimă apreciere în întreaga lume.

● Comitetul Politic al O.N.U. a adoptat în unanimitate rezoluția propusă de România privind înghețarea și reducerea bugetelor militare.

1980
● Cheltuielile militare ale României pentru 1980 sînt reduse cu 2 miliarde de lei.

● Este proclamat al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezarmare, din inițiativa unui grup de state, între care și România.

● La reuniunea general-europeană de la Madrid, România a prezentat mai multe propuneri, între care cea privind convocarea unei conferințe pentru întărirea încrederii și pentru dezarmare în Europa.

1981
● România a găzduit Simpozionul internațional „Oamenii de știință și pacea", apelul lansat de participanți fiind difuzat ca document oficial al O.N.U.

● Poporul român a lansat popoarelor, forțelor progresiste și democratice din lume un Apel pentru dezarmare și pace, pentru securitate, independență și progres, document în care-și găsesc ecou ideile cuvîntării președintelui Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară pentru pace, desfășurată la București. Asemenea apeluri au fost lansate și de Frontul Democrației și Unității Socialiste și de Marea Adunare Națională.

1982
● Este lansat Apelul poporului român adresat celei de-a doua sesiuni speciale a Adunării Generale, consacrate dezarmării, apel care poartă semnătura a 18 milioane de cetățeni ai României.

● În Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu rezervă un amplu capitol analizei marilor transformări revoluționare petrecute pe plan mondial și caracterizării actualei situații internaționale, scoțînd în evidență că problemele vitale ale vieții internaționale sînt oprirea cursei înarmărilor, înfăptuirea dezarmării și asigurarea păcii pretutindeni și imperativul arzător al lichidării subdezvoltării și făuririi noii ordini economice internaționale, participării egale a tuturor statelor la viața politică mondială. În Raport se face propunerea adoptării de către O.N.U. a unei carte privind principiile relațiilor internaționale, precum și a creării de urgență a unui organism special al bunelor oficii care să acționeze în direcția soluționării pe calea tratativelor pașnice a conflictelor, a oricăror probleme dintre state.

O operă aparținînd întregii omeniri

Din operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, precum și din lucrările consacrate președintelui României, apărute în 1981 și 1982 peste hotare

Un dialog la nivel inalt permanent și eficient

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat 103 vizite oficiale în țări de pe toate continentele.

● 110 vizite oficiale la nivel înalt au avut loc în România.

● Cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor la nivel înalt au fost semnate 20 Tratate de prietenie și colaborare; 43 Declarații solemne comune; 52 Declarații comune.

● Partidul Comunist Român întreține raporturi de colaborare și solidaritate cu 77 partide comuniste și muncitorești, 53 partide socialiste și social-democrate, 66 alte partide și forțe politice de guvernămînt, organizații și mișcări de eliberare națională.

Pagini realizate de ION D. GOIA

„Noi avem izvoare nesecate care, dacă bei din ele, te întineresc, îți dau noi puteri de viață, îți stimulează forța creatoare. Renunțați deci, dragi tovarăși scriitori și artiști — dar și lucrători din alte domenii — să căutați sau să alergați după tot felul de ulcioare care de care mai zmălțuite, dar de cele mai multe ori cu o băutură fără gust, stătută și deci dăunătoare. Sorbiți apa limpede, răcoritoare și veșnic vie a izvoarelor patriei noastre socialiste."

Supremul țel: edificarea omului nou

Cuvînt despre omenie

De-aproape douăzeci de ani încoace
trăim stăpîni ca niciodată-n țară,
e glia sora celui ce o ară
și muncitorii fac mașini de pace.

Conducător, atunci întîia oară,
noi am ales meleagurilor dace
un comunist integru și tenace
în lupta pentru-a vieții primăvară.

Mulți ani cu sănătate viața fie-i
sfîșiarului cu-esențe comuniste —
luș, care-a spus că-n veci o să existe,
nestrămutată, legea omeniei !

Ca omenie, azi, conducătorul
ridică-n ranguri țara și poporul.

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

O operă pe care ne-o dorim cu toții

Multe lucruri îți pot apărea, din străinătate, altfel decît de-aici, de-acasă. Unele cresc în dimensiuni, altele se micșorează. În mod cert, sentimentul care se potențează mult, de la distanță, este mîndria patriotică, izvorîtă din știri mărunte, de toate zilele, sau din faptele mari ale țării. Și întotdeauna, printre aceste fapte mari se numără, de 18 ani încoace, gîndurile și pozițiile exprimate de conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de rosturile interne ale României, de legătura acestora cu lumea, cu evoluțiile mondiale.

La fel, un sentiment firesc și puternic de mîndrie îl trăiești în străinătate atunci cînd citești sau asculți cuvinte drepte și cinstite despre țara ta, despre istoria și prezentul ei, despre preocupările și bucuriile oamenilor care prelungesc în timp o existență bimilenară, o matrice de civilizație care a făcut și face cinste Europei și lumii întregi. Iar cînd aceste aprecieri vin de la personalități de mina întîia care n-au de ce mări sau micșora adevărurile fiindcă nu vor să ne impună sau să ne ceară nimic, bucuria este cu atît mai caldă și mîndria cu atît mai justificată. Trăiești, odată cu poporul, ceea ce Iorga numea, într-o conferință din 1924 dedicată propagandei în străinătate, constiința despre sine creată în sufletul poporelor".

O asemenea bucurie am încercat, de mai multe ori în ultimii 9 ani, colaborînd cu editorii greci la alcătuirea și tipărirea cîte a trei cărți ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Cea mai puternică, însă, a fost cînd am văzut tipărită antologia „România și conducătorul său", care cuprindea textele dedicate țării noastre și personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu de către figurile cele mai proeminente ale vieții publice și culturale din Grecia, în frunte cu fostul președinte al Republicii, filozoful și scriitorul Constantin Tsatsos.

Ei exprimau, foarte precis și convingător, adevărul adevărat despre istoria și prezentul României, despre meritele excepționale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu față de țara sa și față de omenirea contemporană, în această epocă în care conducătorii cu experiența vastă și înțelepciune adîncă sînt din ce în ce mai rari.

Știam, știm cu toții, că asemenea aprecieri nu veneau și nu vin numai dintr-o țară prietenă, dintr-un pămînt hărăzit cu atîta experiență istorică, ci din multe, foarte multe alte țări, de pe toate continentele, din partea unor personalități la fel de proeminente, și nu numai de orientarea noastră filozofico-politică, ce țin să pună înaintea oricărui interes personal frumusețea obiectivă a cinstei și adevărului. Cei mai mulți o fac pentru că au cunoscut personal România și pe conducătorul ei, iar temeinicia și farmecul acestei cunoașteri transpar spontan, în cuvinte și gînduri, în aprecieri și elogii. Toate cinstite, și de aceea le cinstim, în mod firesc, și noi.

Cred că este vremea ca, în acest an aniversar pentru România și conducătorul ei, să înmănunchem într-o carte sau chiar mai multe toate aceste mărturii, venite, de 18 ani încoace, să ne cinstească țara și istoria, trecutul și prezentul poporului, într-o înțelegere intimă cu personalitatea care face atîta cinste țării și umanității !

O operă pe care ne-o dorim cu toții.

ION BRAD ■

Puteri de zbor

Zboară prin lume, cîntul meu,
din infinit în infinit,
înalță-le peste orașe
și peste sate-n zbor rotit,

ridică-te, măreț, spre mîine
urmînd destinul ce ți-e dat —
să fii oglinda pură-a lumii,
cu-a lumii taină-ngemănat,

să duci mesajul de lumină
al soarelui din țara mea —
murmur de fabrici și de spice,
cîntec ce pururi nou se vrea,

zboară înalt, strălucitor,
ca bucuria-n zori de zi —
puteri de zbor îți dă partidul,
mîndrie-acestei țări să fii.

MÁRKI ZOLTÁN ■
În românește de
DIM. RACHICI ■

Săditorul

Zi de toamnă tîrzie în Carpați, cînd brumele asaltau ultimele frunze și cerul își pregătea primele trîmbe de ninsori. Zi de fluturi în Indonezia, cînd magnolia și orchideea, nuferii, bambușii, grădinile și pădurile își trimeteau poliile de taină în văzduh. Zi de miresme în Indonezia, cînd fiul Carpaților, omul între oameni, ziditorul de punți între inimi și popoare, abia parcă plecat de lîngă vatra izbînzilor sale, sădea un pom. Un simplu pom. Un pom cum sînt cei din livezile Putnei, Rucărului sau Dornei, ale Corintului, Guadalquivirului și Toscanei, ale Tipasei și Beninului.

Nu cred că i-a scăpat cuiva firescul gestului, reflexul, mișcarea vie a omului sădind un pom.

Nu cred că i-a scăpat vreunei priviri convingerea, bucuria și forța lăuntrică, limpezimea de suflet a săditorului. A însfăcat hîrletul de care se desprinsese parcă numai cu o secundă mai înainte doar pentru a respira, doar pentru a vedea cît de mult s-a înălțat scarele în dunga cerului. Acum îl implinta strașnic în țărînă și acoperea cu mișcări iuți și energice rădăcina plăpîndă și-o fărîmă din tulpina a ceea ce mîine va purta rod. Pomul crește din sudoarea și bătăile de inimă ale Săditorului.

Era un pom al păcii și prieteniei, unul singur dintre miliardele de pomi care înfloresc și freamătă deasupra pămîntului. Un pom al vieții care sfidează cenușile, zgura și moartea. Un pom din Indonezia.

VASILE NICOLESCU ■

Oda

Am înțeles, poate, o dată mai mult,
că ne putem
croi un drum prin aceste meandre
ale istoriei,
prin hățișurile incontrolabile de ierburi
care cresc de la o vreme la porțile marilor cetăți,
am înțeles, încă și încă o dată, că pacea
o plinea cea mai de preț
a popoarelor
am înțeles, o, vai, cît de schimbătoare
sînt vînturile care bat
și de la apus
și de la răsărit,
cît de greu se crește un copil-idee,
un copil-iubire, un copil-libertate,
un copil-independență,
am înțeles că tirania, nedreptatea,
demența înarmărilor pot fi infinite,
am înțeles că florile sînt atît de fragede
și atît de mulți cei care le calcă
în picioare,
am înțeles că dragostea de patrie
e bunul suprem,
am înțeles că doar prin Conducătorul Țării Noastre
putem
vorbi despre
România.

DINU PĂTULEA ■

Acum, în epoca descătușării

Sînt încă vii pentru noi, au devenit propriile noastre idealuri, îndemnurile secretarului general al partidului, prin care sîntem chemați ca în cel mai scurt timp producția noastră de fiime să depășească 60 de titluri, oferind minunatului nostru popor cel puțin un film nou pe săptămînă și un episod la televiziune, să ridicăm măiestria artistică și tehnica filmelor noastre la nivel competitiv pe plan mondial, să sporim implicarea responsabilă a autorilor de film în cadrul unei puternice Uniuni a Cineaștilor, acum, în această epocă a descătușării fără precedent a geniului creator al poporului nostru și adăpîndu-ne de la izvorul cu apă vie să dăm poporului filme de toate genurile, pentru toate virstele, în cele mai diverse stiluri.

Prin ultimele documente de partid care poartă semnătura Nicolae Ceaușescu sîntem chemați să punem în valoare adevărată memorabilele pagini de istorie ale poporului nostru făcînd să renască pe ecran calitățile morale ale românilor — dragostea lor de patrie, de independență, de pace și progres social, de bună vecinătate și de colaborare cu toate popoarele lumii, de apărare și de înălțare a tuturor cuceririlor societății noastre socialiste, de bunăstare și fericire.

În acești ani care au coincis și cu cea mai prodigioasă perioadă din creația mea artistică, m-am străduit să transmit, prin filmele mele, dimensiuni ale acestui nou suflu, să educ studentii mei în spiritul acestui umanism revolutionar, ajutîndu-i să se înscrie în această nouă treaptă a culturii românești într-o manifestare plenară a unei arte descătușate, pentru totdeauna, de dogme paralizante, ei avînd astăzi posibilitatea de a se afirma mai mult decît oricînd.

Pentru toate acestea, pentru o Românie a bunăstării și fericirii, pentru o lume a păcii, urez președintelui Nicolae Ceaușescu ani mulți și fericire, mari și multe împliniri, împlinirile dînsului confundîndu-se cu împlinirile noastre ale tuturor, ale întregului nostru popor, idealurile și propunerile dînsului fiind idealurile oricărui om înaintat și de bine din această lume.

GHEORGHE VITANIDIS ■

Îndemn mereu viu, mereu actual

Nu mi-am propus și nici nu mi-am dorit vreodată să fiu un teoretician al fenomenului plastic. Mi-au fost suficiente munca mea de zi cu zi și responsabilitățile ce-mi revin în conducerea marii familii a pictorilor din țara noastră. Dar, cu toate acestea, nu mi-au fost niciodată indiferente părerile ce s-au exprimat cu privire la tradiția școlii românești de pictură, la rolul și menirea artistului plastic în contextul general al culturii noastre. Mărturisesc că, în frămîntările mele interioare, m-am surprins de nenumărate ori oprit asupra a ceea ce înțelegem sau continuăm noi, artiștii plastici. Cu atît mai mult m-am oprit în preajma unor asfel de frămîntări, cu cît am avut prilejul să ascult generoasele și profund viziunarele îndemnuri pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le-a adresat tuturor oamenilor de artă și cultură, inclusiv artiștilor plastici, de-a păstra o permanentă legătură cu tradițiile înaintate ale artei și culturii românești, de-a sluji, cu toate puterile talentului lor, noile prefaceri din țara noastră, izbînzile socialismului și-ale celui ce le înfăptuiește, omul zilelor noastre. Ca unul care simt profund implicat în toată complexitatea fenomenului plastic românesc, pot spune că sfaturile dînsului au stat și stau, mereu actuale, în atenția noastră, a tuturor celor ce, prin eforturi mai mult sau mai puțin sesizate, ne străduim să înfățișăm chipul eroic și dinamic al Românîei socialiste. Unul din adevărurile la care poate să ajungă un artist plastic, de-a lungul muncii sale de zi cu zi, ar fi și acela că întreg demersul său artistic se înscrie, în ultimă analiză, în continua devenire a plasticii românești. Cu alte cuvinte, pe deplin conștient, sau doar intuind plusticianul român va evolua în direcție unei cît mai evidente și cît mai fericite relații între arta sa și marele filon al artei românești dintotdeauna. Firește, această continuă evolutie a artistului contemporan nu exclude, ci chiar impune, ca strict necesară, evolutia unei viziuni artistice proprii. O elocventă dovadă că toate aceste ginduri sînt derivate nu doar din dezbaterii pur teoretice, ci din chiar miezul unor frămîntări interioare, inclusiv din experienta de pînă acum a mîinilor mele de artist plastic, a fost, după părerea mea, reușita unei ample expoziții ce și-a propus și a izbutit să fie un imn de slavă adus țăranului român și lumii satului românesc, precum și noilor prefaceri ce au marcat, în anii socialismului, viața de zi cu zi a țăranului, imaginea ogoarelor și satelor noastre. Au putut fi întîlnite în acea expoziție, găzduită de sala Dalles, acest veritabil tempiu al expozițiilor de artă plastică din țara noastră, lucrări ce derivau, direct și vizibil, lucrări cu o puternică și expresivă notă contemporană, în pas cu evolutia însăși a esteticii. Și as mai putea aminti, în acest sens, numeroase alte expoziții cu caracter republican sau expoziții de grup, sau expoziții personale, care au ilustrat cît de adevărat, cît de profund, cît de necesar și cît de mereu actual este îndemnul pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, l-a adresat, în repetate rînduri, tuturor oamenilor de artă din țara noastră, acela de-a ne implica în esența însăși a realității, de-a fi prezenți în preajma izvorului, a vieții, a omului zilelor noastre. Adînc recunoscători pentru deosebita grijă pe care partidul și statul nostru o poartă artiștilor plastici din România, ne alăturăm urărilor de sănătate și rîndă putere de muncă pe care întregul nostru popor le adresează celui mai iubit fiu al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul zilei sale de naștere și împlinirii celor 50 de ani de activitate revolutionară.

VIOREL MĂRGINEAN ■

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Între Maramureș și Cetatea de scaun a Sucevei — un cîntec de laudă țării și cîrmaciului ei

„Ne oglindim în ochii dumneavoastră"

Localități : Baia Mare, 9 ianuarie 1983, orele 20, Sala sporturilor ; Sighet, 10 ianuarie, orele 18 și 11 ianuarie, orele 11, sala „Studio" ; Baia Borșa, orele 15, sala casei de cultură.

Durate : 6 ore la Baia Mare, 5 ore și un sfert, primul spectacol de la Sighet și 3 ore 20 al doilea și 5 ore la Borșa.

Număr de spectatori : Peste 7 000 în capitala Maramureșului, 2 000 în manifestările de la Sighet și 1 000 la Borșa.

Calitatea spectacolelor : La Baia Mare spectacol grandios prin participarea și compoziția scenei, răspuns direct și imediat la nevoile sălii. La Sighet și Baia Borșa, spectacolele au fost intime și emoționante.

Atmosfera : Toate spectacolele au fost virfuri : al entuziasmului, la Baia Mare ; al receptării calde și afective, la Sighet ; al emoției, la Baia Borșa.

Noutăți : Notăm participarea în spectacolul de la Baia Mare a corului de țărani din comuna Liboiu precum și pe aceea a artistului Mihai Olos, cîntînd „Viță verde lădăra". La Sighet a debutat Sanda Virsta, recitînd cu sensibilitate „Autoportret", versuri de Lucian Blaga. Debut neconvingător : Andrei Mocanu cîntînd „Adio", versuri de Mihai Eminescu.

Aportul organizatorilor : Șederea noastră în județul Maramureș s-a bucurat ca și în alte cazuri de atenția și sprijinul oamenilor. Pentru promptitudine și eficacitate în acțiunile întreprinse, Cenaclul Flacăra aduce mulțumirile sale conducerii de partid a județului, tovarășului prim-secretar George Vaida, celorlalți factori de decizie și, nu în ultimul rînd, organizatorilor U.T.C.-iști, apropiați și prietenoși, făcîndu-ne să simțim Maramureșul ca pe un veșnic „acasă" al sufletului nostru.

Maramureșul ne-a trimis colaci cu zăpada fierbinte a dragostei de adevăr și frumos. Văzîndu-i pe cei trei maramureșeni ai trupei noastre (Zubașcu, Hrușcă și Bertzi) schimbîndu-și paloarea și trăsăturile chiar la apropierea de casă și suprapunînd această imagine peste aceea, nu foarte veche, a unor oameni pătrunzînd în Sala sporturilor din Baia Mare (pînă și ea neîncăpătoare !) parcă cu ușa cu tot, am senzația că oamenii acestia poartă în ei o altă scală, redimensionîndu-i. Și de această dată primire mare, entuziasm sincer. Zubașcu, Hrușcă și Berizi păreau, între solicitările atîtor cunoscuti, prieteni și rude, mai descumpănîți ca în oricare altă parte, dar mie, prezenta lor aici mi-a dat un sentiment de reconfortantă siguranță. Cu ei nu poate ieși rău ! „Iancu la Tebea" și „Trăiască România" aveau să dea întreaga dimensiune a măreției modului în care tinerii bămăreni au înțeles să-și cinstească istoria și țara, poporul și eroii, semnele continuității neamului. La fel a fost și la Sighet și la fel în finalul șederi noastre în Maramureș, la Borșa. La Sighet, datorită extraordinarei afluențe, spectacolul programat s-a desfășurat la concurență cu tentatia de a ne arăta și celor care, rezistînd afară în frig conditiilor atmosferice, au rămas neclintiti în dorința de a asista la manifestarea noastră. S-au scos afară în lapoviță două boxe iar poetul Adrian Păunescu a pendulat între cei din incinta sălii „Studio" și cei de afară, împreună cu care avea să realizeze momente impresionante. Dar nu a fost suficient ! La Sighet dorința oamenilor de a face cultură depășind posibilitățile oferite de spațiile afectate acestela, a suplimentat programul nostru cu încă un spectacol pe care l-am dat, impotriva oricărei obișnuințe, într-o zi lucrătoare la o oră matinală. Succesul a fost deplin. Și dacă Sighet (acasă la Ducu Bertzi) a fost locul cel mai cald al șederii noastre în Maramureș, Borșa (acasă la Ion Zubașcu și Ștefan Hrușcă) a fost locul cel mai emotionant al acestui popas. Căci dacă n-am apucat să vedem pe nici unul din cei patru coconi ai lui, Ion (nici el nu și i-a putut vedea pe toți, risipiți pe la rudeniile din satele apropiate), am văzut în schimb chiburile acelor oameni mari în simplitatea lor, emotionați pînă la lacrimi în sinceritatea gesturilor desprinse din vietile lor, părinții lui Ștefan.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

La concurență cu munții

Localități : Vatra Dornei, 12 ianuarie, orele 18, Sala Casei de cultură ; 14 ianuarie, orele 16 și orele 20, sala cinematografului din localitate ; 15 ianuarie, orele 11, în fața hotelului „Pare". Cîmpulung Moldovenesc, 13 ianuarie, orele 18, Sala Casei de cultură ; 15 ianuarie, orele 12,30, în aer liber în fața Casei de cultură. Vorone, 15 ianuarie, orele 16. Suceava, 15 ianuarie, orele 18 și 16 ianuarie, orele 20, sala Casei de cultură ; 18 ianuarie, orele 12, în aer liber lîngă Cetățea de scaun, Putna, 16 ianuarie, orele 12—15, în fața mănăstirii, în interiorul ei și la bustul lui Eminescu. Rădăuți, 16 ianuarie, orele 16, sala Casei de cultură. Fălticeni, 18 ianuarie, orele 16 și orele 20, sala cinematografului din localitate ; 19 ianuarie, orele 12, în aer liber, în Piața centrală a orașului.

Durate : Vatra Dornei 5 ore, 3 ore și jumătate, 5 ore și jumătate, o jumătate de oră la pieeare ; Cîmpulung Moldovenesc 6 ore și 1 oră în aer liber la trecerea spre Suceava ; Voronet, fără spectatori, am stat preț de 6 cintece, cele mai dragi și nimerite momentului ; Suceava 6 ore, 5 ore și jumătate, 2 ore și jumătate în aer liber ; Putna 3 ore ; Rădăuți 2 ore și un sfert ; Fălticeni 3 ore și 45 de minute, 4 ore și jumătate și 40 de minute în aer liber în drum spre Iași.

Număr de spectatori : Vatra Dornei, 1000 în primul spectacol, cîte 1 200 în următoarele două ; Cîmpulung Moldovenesc 1 500 oameni în sală și 5 000 în piața din centrul orașului ; 4 000 spectatori au asistat la cele două manifestări succesive găzduite în sala Casei de cultură și 5 000 pe platoul din vecinătatea Cetății de scaun ; la Putna, la cele trei manifestări publice au participat 2 000 de oameni ; la Rădăuți au fost prezenți 1 000 de spectatori ; Fălticeni — 1 500 de oameni la cele două manifestări succesive din sală și alți 1 000 afară ; la trecerea noastră spre Iași — peste 4 000.

Calitatea spectacolelor : **Toate manifestările din Bucovina, de la cele mai puțin avantajate de program, de exemplu cei de la Rădăuți, pînă la cele mai ample, s-au bucurat de o înaltă ținută artistică determinată de dorința noastră de a oferi oamenilor întreagă imaginea acestui cenaclu atît de viu și adevărat în toate ipostazele sale, de la Voronet și Putna, pînă la Vatra Dornei, Cîmpulung și Suceava, totul a fost încunjurat în aura unicității și extraordinarului.**

Atmosfera : **consemnăm marele interes cu care am fost întîmpinați încă înainte de a ajunge în această zonă. La Borșa ne-am pomenit cu unul dintre oamenii minunați din conducerea organizației județene U.T.C. Suceava, tovarășul Ion Cornețchi, care ne-a rugat în numele tinerilor din județ să suplimentăm spectacolele programate. Aveam să constatăm ulterior că această cerere fusese mai mult decît îndreptățită, lar eforturile noastre au primit răsplata dragostei, căldurii, receptivității și entuziasmului oamenilor de care ne-am despărțit cu greu de fiecare dată.**

Noutăți : **la Suceava a debutat bine Maria Tănase, învățătoare din Fălticeni, cîntînd „Balada lui Mihu Haiducu". Sorin Danciu a recitat creația proprie „18 ianuarie 1963", Monica Stănuț a cîntat, pe versuri de Vasile Alecsandri, „Inoul lui Ștefan cel Mare". Au revenit în cenaclu membri mai vechi : Gh. Ioniță, Mihaela Popescu și frații Chirilă. A debutat excepțional, la Fălticeni, fetița de 12 ani, din comuna Rădășeni, Maria Amariei, interpretînd cîntece bucovinene. A revenit (promițător) în cenaclu grupul frăților Angelescu din Suceava.**

Aportul organizatorilor : **Remarcabile eforturi încununate de succes, concretizate în buna desfășurare a manifestărilor, pentru care adresăm mulțumirile noastre conducerii de partid a județului Suceava, tovarășului prim-secretar Traian Gîrbea, secretarei cu probleme de propagandă, tovarășa Floria Leuștean. Subliniem aportul lucrătorilor inspectoratului Ministerului de Interne din județ în sprijinul respectării angajamentelor pe care ni le-am asumat în fața oamenilor. Un exemplu : lt. col. Vasile Alupoaiei. Aplaudăm rezultatul colaborării cu reprezentanții tinerilor din județul Suceava.**

Intrebat mai pretutindeni în țară, care sint orașele lui preferate, Adrian Păunescu a zis : Sibiul și Vatra Dornei și în ultima vreme a început să adăuge și Brașovul. Iată-ne la Vatra Dornei. Ce-ți poate oferi o casă de cultură ca să poți să te desprinzi de peisajul dornean ? Aproape nimic nu poate concura peisajul. Cenaclul o face. Imbulzeală enormă. Din nou punctualitate, din nou străduania de-a zidi punți între scenă și sală, din nou reticență, din nou rigoare. La Vatra Dornei începe turneul în Moldova al cenaclului. Adrian Păunescu mărturisește că este copleșit de emoțiile greu de închipuit și de participarea caldă la actul de cultură al tuturor transilvănenilor, fie ei români, fie ei maghiari și că n-ar vrea ca turneul să continue altfel. Așa se și întîmplă. Vatra Dornei dă un sublim semnal de început turneului în Moldo-Bucovina. Din nou oameni afară, mulți. Mulți tineri și toți uităm pentru cîteva ore ceea ce Adrian Păunescu spunea că la Vatra Dornei merită să fii și copac, dar să fii. Un timp, după ce plecă de la cenaclu, oamenii nu se mai uită la munții fără seamăn și la casele de Vatra Dornei, care, datorită unei acțiuni radicale a primăriei, la ideea și cu concursul permanent al doctorului Radu Rey, au devenit, din prăzuiti, cenușii, cafenii — albe, albe într-o înzăpezire comandată, ca o întruchipare a gîndului că aici e sediul iernii. Poimîine ar trebui să fie zi liberă, dar după cum este copleșit conducătorul cenaclului de rugăminți și reproșuri, după cum acționează judecteana de tineret, printr-un secretar al său, Ion Cornețchi (exemplu de picătură chinezească), Cenaclul Flacăra nu va avea probabil zi de pauză nici acum, după cincizeci de zile de drum, dăruire și nesomn. Oamenii se întorc cîntînd spre case.

Dorna, Dorna, Fratre !

Vatra Dornei — ianuarie 1983, zi în care cenaclul datorită presiunii publicului susține două manifestări în cea mai mare sală a orașului — sala cinematografului. Orele 16. Sala arhiplină, membrii cenaclului își prezintă cele mai frumoase cintece, dar lipsește acel ceva care face dintr-un spectacol o întîmplare. Totuși, spațiul cel mai fertil al cenaclului este libertatea. Faptul că ora finalului nu poate fi aminată aplatizează, mediocrizează. Al doilea spectacol de la orele 20 nu poate incepe din cauza mulțimii. Aflăm că printre cei prezenți se află mulți țărani din împrejurimile Dornei, cursanți ai universității montane condusă de dr. Radu Rey, apoi sînt mulți elevi veniți în diverse tabere la Vatra Dornei. Aclamații, entuziasm, manifestări furtunoase de dragoste. Este o sală care nu trebuie stîrnită, incitată. Incandescență, spectatorii din Vatra Dornei îi concurează pe cei din cele mai dezlănțuite săli. Este doar începutul manifestării. Doamne, și ce multă lume ! Intre scena improvizată și sală există doar un cintec, nici o distanță. Mujay Győző cîntă „Totuși iubirea" și „Porumbelul păcii". Tînărul maghiar și-a cucerit un loc în inimile oamenilor. Am impresia privind și ascultînd oamenii cum cîntă împreună cu el „Totuși iubirea" că nu există persoană care să nu cunoască măcar refrenul cîntecului : „Și totuși există iubire / Și totuși există blestem / Dau lumii, dau lumii de știre / Iubesc oraș și mă tem." Recitalul lui Raul Cîrstea este întrerupt de rugămintea unui grup din Timișoara, rugăminte reluată apoi de întreaga sală, de a se cînta „Trăiască România". Intr-o singură tresărire, ca și cînd ar fi aparținut unui singur corp, oamenii din sală s-au ridicat în picioare în semn de omagiu adus țării, conducătorului ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu. In această atmosferă, conducătorul cenaclului a simțit nevoia prezenței lui Ștefan Hrușcă și a cîntecului „Intoarcerea țăranului". Deoarece nu se știe niciodată care este ordinea intrării în scenă, iar programul este întocmit în funcție de sală, de componența ei, de starea ei sufletească a oamenilor, Ștefan Hrușcă atipise, crezînd, poate, că va cînta la sfîrșitul spectacolului, ca mai totdeauna. Obosit, după un turneu lung, după un spectacol precedent. Ștefan Hrușcă a atipit la fel ca țăranul român după o zi de muncă, gata însă oricînd să-și continue lucrul. Cîntecul lui Ștefan Hrușcă este întrerupt din cînd în cînd de versurile poeziei „Chemare către țărani" recitată de Adrian Păunescu.

Il mai văd pe Alexandru Zărnescu aplecat asupra chitarei sale, acompaniind incisiv momentul de mare emoție realizat de Adrian Păunescu și Ștefan Hrușcă. Debutează frumos dorneanca Tatiana Țintă. Este drăguță, are prezență scenică și talent.

Momentele grave, de tensiune sufletească sînt întrerupte de recitalurile talentaților comici ai cenaclului. Lui Corjos membrii cenaclului i-au

(Continuare în pagina 18)

ELENA GRECESCU ■

ÎNTRE MARAMUREȘ ȘI CETATEA DE SCAUN A SUCEVEI – UN CÎNTEC DE LAUDĂ ȚĂRII ȘI CÎRMACIULUI EI

(Urmare din pagina 17)

pregătit o glumă. La varianta montană a cîntecului pe care-l interpretează cei care-l acompaniază au ridicat cu un ton mai sus decît posibilitățile vocii lui Corjos. Acesta e pe cale să devină mezzosoprană.

Seara întreagă stă sub semnul marii umbre a lui Mihai Eminescu. Glorie eternă celui mai mare poet al românilor — Mihai Eminescu — spune conducătorul cenaclului. Miine este ziua națională a spiritului românesc. În semn de înaltă cinstire, Adrian Păunescu scrie și recită poezia „Nașterea lui Eminescu".

Lumini, luminiști și penumbră

Cimpulung Moldovenesc. Spectacolul începe la ora fixată. Cu puțin timp înaintea ultimului semnal membrii cenaclului se string, formează un cerc apoi încep să se miște cu toții bătînd un ritm anume ce însoțește cuvinte calde, cuvinte crez și stare de emoție.

„Fie să renască numai cel ce har
Are de-a renaște, curățit prin jar".

Pregătirea sufletească a acestor oameni ce formează un tot, Cenaclul Flacăra, trupe aici, din culise, sau cine știe unde căci toți cei care sînt acum vedete sau aspiră la acest titlu au visat, au rîvnit în secret să apară măcar într-un spectacol al cenaclului, să li se pronunțe numele, să-și primească tributul de aplauze. Moldoveanul Valeriu Penișoară, învățător într-un sat de lîngă Vaslui, se adresează moldovenilor din Cimpulung. Prin el, versurile lui Labiș capătă o altă dimensiune. Ele sînt preluate de către toți cei prezenți și din zeci de piepturi se aude :

„Neîntîrziat...

Aplauzele după acest cîntec nu s-au stins bine că să izbucnească cu și mai multă tărie la auzul versurilor următorului cîntec — **Inutile ședințe :**

„Dar iară ne cheamă cu maximă grabă
Să trecem de acest obicei somnolent,
Destul cu ședințele, haideți la treabă,
La fapte, la fapte, haideți urgent".

Studentul bucureștean Raul Cîrstea are un succes nebun cu cîntecul „Vedere din Salzburg" Adrian Păunescu, prezentîndu-l, îl caracterizează astfel : „un tînăr care se afirmă greu dar durabil". Raul Cîrstea este acompaniat la orgă de Văduva. Acompaniamentul lui se integrează cîntecului, ca apoi să se desprindă de întreg, însuflețindu-se în suflet ca un lucru aparte. Concert în concert. Un îndreptățit la celebritate este și Văduva, organistul formației Flacăra Pop. Priviți cu atenție partea stîngă a scenei. Acolo, în fața orgii sale, ca în fața unui pupitru de comandă, îl veți vedea mereu pe **Văduva.** Îl veți vedea și îl veți auzi, căci aproape nu există cîntec la care să nu se facă auzită și orga minuită cu măiestrie, cu virtuozitate de către Văduva. În mod sigur **Doina Iancului,** interpretată de către tînăra maghiară Szabo Ildiko, n-ar fi emoționat atîta dacă nu s-ar fi auzit și cavalul Iancului picurat din clapele orgii.

Atunci cînd cîntă Ștefan Hrușcă, frumos, **Clopotul reîntregirii,** clopotele bat cu putere și ai sentimentul că te afli la Alba Iulia, în momentul întrării lui Mihai în oraș. Cîntecul de mare succes al lui Vasile Șeicaru **La adio** ar fi incomplet dacă ar lipsi preludiul cîntat la orgă în mod magistral. O încununare a talentului, o recompensă pentru public au fost cele cinci minute de concert pe care le-a oferit Văduva, demonstrînd că talentul său este pe măsura laudelor și drumul spre celebritate acesta este.

Un nume care apare din ce în ce mai des în scena cenaclului este al lui Costas Caraceas. Cei care lucra la lumini rămînea de fapt mereu în umbră Și într-o seară, el a apărut pe scenă și a cîntat. Cineva îl ofensase într-un bilet adresat lui Adrian Păunescu și acesta s-a supărat, și le-a zis : rideți de un om talentat. Să cînte ! Și a cîntat. Nu oarecum, ci formidabil. Așa s-a întîmplat și la Cimpulung. A cîntat două cîntece în limba stîncoasei, aridei și caldei Elade, țara din care provine. Nu trebuie uitată nici prezența lui Valentin Gerea, care în momentele de răgaz dintre desele drumuri cu cenaclul a încercat să compună. Valentin Gerea cîntă deocamdată doar un cîntec, **Fiul ingenuncheat,** cîntec bun, dar cîți dintre membrii de vază ai cenaclului nu au început astfel ? Pe ceilalți membri ai cenaclului îi cunoașteți foarte bine. Și-au desfășurat repertoriul la cotele celei mai înalte emoții, încălziți de entuziasmul celor din Cimpulung, de bucuria lor de-a participa direct la un spectacol ce-l simțeau al lor. La această stare a contribuit faptul că acea distanță ce separă scena de restul sălii era plină de oameni. Habar n-aveai unde începe și unde se sfîrșește scena. O șezătoare, ca din alte vremi, îi obliga pe cei prezenți să contribuie cu ceva la frumusețea actului artistic. Se cîntă mult. Se cîntă pentru țară, pentru eroii ei, pentru om, pentru președintele Nicolae Ceaușescu, pentru dragoste, pentru Eminescu. Trebuie s-o amintesc neapărat și pe Cristina Iordăchescu. Elevă în clasa a X-a, ea are o voce minunată și un cîntec al ei, **Domnitorul limbii.** Cîntecul este așa de frumos încît l-am auzit adesea murmurat de membri ai cenaclului în alte împrejurări decît cele ale spectacolului. Tot aici la Cimpulung cu mare emoție și-a prezentat Constantin Dragomir cîntecul său și al lui Adrian Păunescu, premieră absolută. **Iubita mea, ți-am cumpărat un munte.**

„Operația pe cord deschis de la Cimpulung" — cum a caracterizat Adrian Păunescu manifestarea de la Cîmpulung, se sfîrșește tîrziu în noapte. Oamenii se îndură cu greu să părăsească sala.

ELENA GRECESCU ■

Albastru de Voroneț și de Cenaclul Flacăra

Ceea ce am văzut în piața orașului Cimpulung mi-a dat convingerea că manifestările Cenaclului Flacăra nu mai sînt simple întîmplări literar-artistice, cum le-a numit Adrian Păunescu din nevoia de a numi mai exact o formă nouă de cultură. Mai poate fi o întîmplare faptul că piața din centrul orașului Cimpulung era țiuită de oameni la o oră total incomodă și deși autocarul cenaclului a întîrziat mai bine de o oră din cauza drumurilor grele de iarnă, mulțe de oameni n-au părăsit piața ci, dimpotrivă, au umplut toate golurile posibile dintre clădirea Casei de cultură, primă le și blocul cu patru etaje de pe laterala pieței ? Mai poate fi o întîmplare faptul că balcoanele primăriei erau atît de înghesuite încît cei de acolo nu-și puteau aduce mîinile în față să aplaude ? Trecem peste faptul că e ianuarie și a fost atît de frig încît gazdele din Cimpulung au adus lapte fierbinte ca membrii cenaclului să-și poată dezmorți vocile, trecem peste faptul că în fața acelei mulțimi s-a cîntat la început fără microfoane, ca într-o întîlnire de familie, însă nu se poate trece peste realitatea că acești oameni au venit din propriile inițiativă în număr atît de mare pentru că au avut nevoie de ceva ce numai Cenaclul Flacăra le poate oferi la ora de față.

La Cimpulung Moldovenesc mi s-a părut că statuia de bronz a lui Dragoș luptîndu-se cu zimbrul e vie, că lupta omului e mai actuală ca niciodată, că Dragoș Vodă învinge, prin noi, încă și încă o dată zimbrul. Sentimentul acesta a devenit și mai puternic în preajma Voroneților unde am poposit în aceeași zi și unde, lîngă zidurile scorojite ale mănăstirii, faptele Cenaclului Flacăra mi-au apărut, prin contrast, mai evidente, mai temeinice și mai încărcate de istoricitate.

Peretele orientat spre intrarea în incinta mănăstirii mi s-a părut cel mai încărcat de semnificații : la bază, frescele erau șterse de tot, nu rămăsese din desen decît pata albastrului invincibil. Pe la mijlocul zidului apărea conturul alb al figurilor inconjurate de albastru, iar sus, către streașină, fresca era întreagă. Am simțit ca pe-o absolută necesitate o adîncă revoluție culturală care să restaureze toate figurile istorice șterse de vremuri, că ne aflăm, iată, pe un asemenea drum al scoaterii culturii și valorilor din lăcașele prea strîmte ale bibliotecilor, muzeelor și caselor memoriale spre a fi redate circuitului viu al vieții din care s-au întrupat toate acestea.

Lîngă zidurile Voronețului am fost cel mai aproape de Țebea lui Iancu. Apusenii și Moldova, Țebea și Voroneț între care drumurile de zi și noapte ale Cenaclului Flacăra țes peste Transilvania un filament mereu incandescent, îmi dau sentimentul că întreaga cultură română, patria însăși e un uriaș reflector îndreptat spre cosmos să întoarcă, prin lumina spiritului, lumina pe care stelele ne-au dăruit-o veșnic ocrotindu-ne. Am intrat, apoi, înăuntrul Voronețului și în timp ce toți cîntam iar Adrian Păunescu scria versuri, mi-am ridicat privirile în sus și am văzut atunci interiorul de piatră al bolții de deasupra altarului. Pereții turlei se înnegriseră de fumul atîtor rugăciuni neîmplinite, ale atîtor suferințe istorice iar culorile frescelor se stinseseră pînă la opacitatea pietrei. Am avut în clipa aceea senzația că ne aflăm cu toții pe fundul unei fîntîni uriașe ale cărei izvoare erau cîntecele noastre. Mi-am amintit de Meșterul Manole care și-a preschimbat ființa în fîntînă după ce-a terminat ctitoria construcție și m-am gîndit că Adrian Păunescu este un Meșter Manole al epocii contemporane care și-a lunat propria fîntînă, cu izvoare cu tot, în brațe și colindă prin țară, după cei mulți și însetați, o fîntînă din care, cu cît vor lua mai mulți din ea, cu atît apa ei va fi mai curată, mai multă și mai aproape cu izvoarele ei de bucuria luminoasă a stelelor.

ION ZUBAȘCU ■

O duminică în Bucovina

Mînăstirea Putna, acum pudrată cu zăpadă, care își așteaptă trecătorii de veacuri, ne-a primit și de data aceasta. Ultima oară cînd Cenaclul Flacăra a fost pe aceste meleaguri s-a întîmplat în ziua de 12 aprilie 1982, cînd aici s-au omagiat cei 525 de ani care s-au scurs de cînd legendarul Ștefan s-a urcat pe tronul Moldovei. Mînăstirea s-a dovedit încă o dată neîncăpătoare. Sute de oameni, strînși ca în albia unui fluviu, au venit de prin toate colțurile Bucovinei și au ținut să fie prezenți în această zi de mijloc, de gerar, la templul istoriei noastre naționale. La ora 11, membrii Cenaclului Flacăra s-au aflat pe lespedea de piatră care reprezintă haina de veci a marelui Ștefan, lăsînd, acolo, cîte-o lacrimă și un gînd în memoria marelui domnitor. Și fiindcă nimeni nu a vrut să deranjeze ritualul, liniștea și rostul vorbelor care se rostesc aici de veacuri, la ora fixă a zilelor de sărbătoare, membrii cenaclului s-au retras cu sfială pe treptele mînăstirii. Aici, la început murmurat, apoi ca un adevărat clocot, s-au rostit cele mai îndrăgite cîntece ale cenaclului, multe dintre ele înrădăcinate definitiv în inimile și sufletele românilor de pretutindeni. S-a cîntat apoi și la lespedea de marmură de la mormîntul lui Ștefan. S-a cîntat și la statuia lui Mihai Eminescu, cel care a unit limba română în hotarele ei firești. Acolo, lîngă statuia lui Eminescu și lîngă clopotul cel vechi de bronz, coborît din istorie, s-a cîntat și s-a recitat. Cînd s-a rostit „Odă în metru antic" și cînd s-a cîntat „Dor de Eminescu", parcă se auzeau pașii *Luceafărului* poeziei românești venind spre noi. Ne e dor de Eminescu, a spus poetul Adrian Păunescu, ca de duhul vechii Dacii...

Invitat de cei care păzesc cu sfințenie templul de istorie și civilizație care este Putna, poetul Adrian Păunescu și cîțiva membri ai cenaclului au mai susținut încă un recital de muzică și poezie. După aceea, conducătorul cenaclului a fost invitat să scrie cîteva cuvinte în cartea de onoare a mînăstirii, unde poetul a mai adăugat în timp, prin trecerile sale pe aici, patru poezii. Și în mai puțin de o jumătate de oră, Adrian Păunescu a scris un poem de 17 strofe...

La Rădăuți, cînd a început spectacolul, ningea. Era parcă praful colindelor de cai, din celebra herghelie din Rădăuți, care erau lăsați liberi pe drumul norilor. Traversam încă un anotimp. Dar fulgii de zăpadă erau topiți de căldura sălii Casei de cultură. Spectacolul n-a ținut, ca de obicei, mai multe ore. A durat doar două ore și jumătate. Acest lucru n-a împiedicat ca manifestarea de la Rădăuți să fie de o extraordinară calitate.

Într-o goană contracronometru, s-a plecat la Suceava unde avea să se desfășoare cea de-a șasea ședință de lucru a cenaclului din ziua de duminică, 16 ianuarie. Casa de cultură era luată cu asalt ca la asediul unei cetăți. Sute de tineri înăuntru, sute de tineri afară... Au susținut recitaluri toți membrii cenaclului prezenți în acest turneu. S-au citit în plin spectacol cîteva aforisme pline de umor ale studentului sucevean Sorin Dancu, cel care, aflăm, conduce cenaclul „Serile studențești" al renumitului institut de învățămînt superior din localitate. Și fiindcă sîntem la acest capitol, Adrian Păunescu a primit un tabel semnat de, nici mai mult, nici mai puțin, 311 studenți, prin care se cerea ca a doua zi poetul să se întîlnească cu studenții din tînărul centru universitar din Suceava. Adrian Păunescu a răspuns cu mare plăcere invitației.

Revenind la spectacol, mai trebuie subliniat faptul că a debutat cu mare succes învățătoarea Maria Tănase (da ! — aceasta este numele) din Fălticeni, care a cîntat „Balada lui Mihu haiducu'", personaj legendar din partea locului, care a coborît de sus, în timp, de pe Valea Șomuzului. Apoi au revenit în cenaclu (au debutat în spectacolul din 12 aprilie) electricienii de la I.R.E. — studenți la seral — frații Angelescu (Doina și Cornel).

SORIN POSTOLACHE ■

Proastă organizare, dar public mare !

16 și orele 20, sala teatrului.
Durate : **3 ore și jumătate, primul spectacol : 5 ore și un sfert cel de al doilea.**

Număr de spectatori : **2 500 în cele două spectacole.**

Calitatea spectacolelor : **a fost determinată de dorința noastră de a face aici spectacole foarte bune învingîndu-ne mihnirea și oboseala. Hotărîtoare a fost însă extraordinara și tămăduitoarea participare a botoșenenilor.**

Atmosfera : **publicul a devenit treptat publicul nostru obișnuit, liber și entuziast. Un public de nota zece, publicul din Botoșani.**

Noutăți : **A debutat bine, la ora 1 fără 7 minute, Angelica Grasim, cu „Bună ziua".**

Aportul organizatorilor : În raport cu nevoile exprimate de oamenii din Botoșani, cu eforturile conducerii de partid a județului sau ale reprezentanților inspectoratului județean al Ministerului de Interne, exemplar prin promptitudinea ajutorului dat pentru a fi la timp la spectacol, ne-a mîhnit lipsa de ospitalitate, superficialitatea în primirea fenomenului cultural tînăr, cu care ne-au întîmpinat unii reprezentanți ai organizației U.T.C. din Botoșani. Păcat că eforturile unor oameni de bună-credință și cu intenții minunate pot fi astfel umbrite prin indiferență, îndolența sau incompetența unora. Trebuie spus că, pentru prima oară în existența sa, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a căutat 30 de minute prin Botoșani măcar un activist de răspundere al U T C în zadar ! Am găsit, însă, la restaurantul „Rapsodia", unde poate am fi avut dreptul elementar de a fi serviți, ca orice alți cetățeni, aroganță, murdărie și accente de-a dreptul huliganice și denigratoare la șeful unității. Și, totuși, Cenaclul Flacăra n-a dat înapoi : a susținut cele două spectacole solicitate de conducerea județului. Iar dacă ar fi ca lucrurile să se desfășoare la fel și cu alt prilej, pentru botoșeneni, pentru Botoșani — vatra în patru stele : Eminescu, Enescu, Luchian, Iorga — așa cum spunea Adrian Păunescu, cenaclul ar accepta să trăiască încă o zi fără prinz și fără cină, dar cu oameni de aur în sală.

Primirea făcută (nu ne-a așteptat nimeni și ca urmare am fost împiedicați să intrăm în sală, am fost ofensați de diverși oameni beți din personalul teatrului, nu s-au asigurat condițiile minime pentru refacere și pregătire de spectacol) nu ne-a determinat să întoarcem mîhnirea noastră împotriva publicului care, desigur, nu avea nici o vină pentru cele întîmplate. Căldura cu care am fost întîmpinați la intrarea în scenă ne-a mai atenuat supărarea pe care aveam s-o uităm curînd. Ion Zubașcu, poet și cîntăreț maramureșean, deschide seara. El leagă Maramureșul de Bucovina prin cîntece, într-o relație de profundă și tainică afectivitate, apoi Mihaela Popescu. În fine, frații Chiriac închid triunghiul provinciilor în care ne-am exprimat în această săptămînă cu dulcea Moldovă, prin cîntec și ideal. Alăturăm firesc acestor cîntece șlagăre internaționale cu Romeo Betanu, înconjurat de ceilalți membri ai cenaclului într-un moment de spontaneitate de mare expresivitate, apoi la „Submarinul galben" aveam să vislim cu toții în apele imaginare sugerate prin aportul lui Jerry Schwartz care, alături de Zărnescu și Betanu, etalează aici întregile disponibilități vocale ale grupului Flapo. Desprindem dintre secvențele primului spectacol momentul realizat prin evocarea marelui Eminescu, născut în aceste locuri. Adrian Păunescu recită împreună cu sala „Oda în metru antic" și se cîntă „Dor de Eminescu" într-o atmosferă de ploasă prețuire. La cîntecul „Trăiască România", „o sală mică a cîntat ca o sală mare", un adevăr ce se răsfrînge asupra întregului prim spectacol de la Botoșani.

Cel de-al doilea spectacol : remarcabil recitalul de la începutul manifestării acesteia dat de Ionuț Văduva, clapetist de clasă și aleasă sensibilitate. Pentru că unii oameni n-au înțeles că odată ajunși în acest spațiu al culturii tinere trebuie să facă liniște ca un semn de minim respect față de scenă, poetul Adrian Păunescu părăsește locul său de la microfonul cenaclului. Atunci cînd va reveni, cerut insistent de toți cei prezenți, toate învățămintele ieșite dintr-o astfel de lecție de moralitate artistică vor fi fost trase și atmosfera se schimbă vizibil. Rostim în deplin entuziasm cîntecele cele mai dragi nouă : „Trăiască România", „Iancu la Țebea", „Jurămînt la Putna" și „Dor de Eminescu", cîntate, în semn de respect, în picioare.

Ca o deschidere spre Univers

Plină, fără aproape nici un moment de respiro, această extraordinară ultimă zi a microstagiunii noastre în județul Suceava. La ora 3, în noapte, ajungem la hotel după spectacolele din Botoșani, iar la 11 și jumătate toată echipa se deplasa spre locul fixat chiar în vecinătatea Cetății de scuun a Sucevei, unde aveam să împlinim cea de-a 800-a întîmplare a cenaclului nostru. Aproximativ 5 000 de oameni s-au adunat în amfiteatrul natural din vecinătatea cetății. După „Jurămînt la Putna", aveam deci să cîntăm, firesc, „La mulți ani cu sănătate" — președintelui Nicolae Ceaușescu, activității și vieții căruia îi închinăm toate aceste manifestări.

★

La Fălticeni, începem la ora fixată, fără microfoane însă, dat fiind că timpul scurt între spectacole nu ne-a permis instalarea.

Ideea despre viață și artă a Cenaclului Flacăra a adus și aici, la Fălticeni, oamenii sub o aceeași stea de cîntec și lumină. Într-un anumit sens, la Fălticeni a fost un miracol : patru spectacole într-o seară ! Pe cel de-al cincilea aveam să-l consemnăm a doua zi, în drum spre Iași, cînd am poposit pentru mai bine de jumătate de oră în centrul orașului, unde o scenă improvizată pe platformele a trei camioane alăturate ne aștepta înconjurată de interesul a peste 4 000 de oameni. Despărțirea de oamenii minunați ai acestui oraș ne-a lăsat în suflet convingerea, sugerată și de chipurile ce umpleau pătratele ferestrelor spitalului din apropiere, că măcar în aceste clipe, suferința este mai puțină, bucuria mai multă și mai statornică în trăinicia ei.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

(În ultima perioadă au avut loc manifestările cenaclului cu numerele : 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805.)

VINERI, 21 ianuarie 1983 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Zoe Dumitrescu-Bușulenga:

„Adevărul e că nu m-am simțit în nici un fel stăpînă pe realizările mele"

— Stimată Zoe Dumitrescu-Bușulenga, pentru că dialogul nostru are loc aici, în biroul de la Institutul de istorie și teorie literară „G. Călinescu", aș vrea să începem cu un aspect al activității dumneavoastră de puține ori menționat în interviurile care vi s-au solicitat. Sînteți nu numai o personalitate a comparatisticii românești, profesor de anvergură, om de cultură recunoscut de toate categoriile publicului, ci și directorul acestui institut, care desfășoară de mai multe decenii o activitate de cercetare laborioasă — respectată și elogiată ca atare, dar și contestată uneori. Care este în fond rostul acestui eșantion organizat de cercetători în cultura noastră de azi ?

— În Institutul „G. Călinescu" am venit ca director acum 10 ani. Deși n-am avut niciodată vocație administrativă, am avut în minte încă de la început cîteva lucruri clare asupra a ceea ce trebuia să însemne mai departe institutul. Gîndul meu a fost să facem să coaguleze într-un chip mai rodnic munca oamenilor de aici, să începem (sau să terminăm pe cele începute) niște lucrări fundamentale în domeniul cercetării. Mă sprijineam pe ideea că nu se poate vorbi despre o cultură națională modernă fără instrumentele de lucru fundamentale: bibliografii, corpusuri de documente, ediții critice ale marilor scriitori (măcar). Am venit deci cu gîndul foarte clar de a da, prin acest institut, culturii românești instrumentele de care are nevoie. Dealtfel, aceasta este una dintre cerințele principale puse astăzi în fața cercetării științifice, în virtutea statutului ei, de domeniul prioritar al culturii naționale, lucru subliniat nu o dată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Așadar, sarcina institutului este una de mari răspunderi. O cercetare fundamentală nu se poate face decît în cadrul institutului — mă refer la o cercetare planificată, care să țină seama de toate nevoile unei culturi naționale, care să tindă să le împlinească. Dealtfel, ne gîndim permanent la ceea ce ar trebui să fie institutul în spiritul în care profesorul Călinescu l-a gîndit : o școală pentru cercetarea de istorie literară românească.

— Iată un subiect mult dezbătut în ultima vreme. S-ar părea că potențialitățile și elanul interpretativ au devansat intrucîtva la noi stadiul dezvoltării instrumentelor de lucru. V-aș ruga să formulați cîteva aspecte ale necesităților culturii, de care ați amintit.

— Într-adevăr, în ultima vreme este tot mai evidentă nevoia de instrumente bibliografice, de ediții științific întocmite, de istorii literare, corpusuri de documente. Or, în bibliografie sînt goluri enorme, care trebuie acoperite. Edițiile critice — știm cu toții de-abia unde se află, din păcate. Nu știu dacă doi sau trei scriitori beneficiază de ediții critice integrale. Dintre cei mari, nici măcar Eminescu nu a ajuns la publicarea integrală a operelor și nici Caragiale; corpusul de documente este încă deschis spre completări.

— Pe ce direcții se desfășoară așadar munca de cercetare aici ?

— Lucrăm în primul rînd pe direcția bibliografică, după un plan conceput împreună cu Academia de Științe Sociale și Politice. Am conceput o serie de studii bibliografice fundamentale : a apărut deja **o Bibliografie analitică a cărților populare, primele două volume din Bibliografia relațiilor literaturii române cu literaturile străine,** iar acum este în lucru **Bibliografia completă I. L. Caragiale.** Este un moment de salutat în istoria cercetării bibliografice de la noi, o întreprindere de utilitate deosebită pentru cercetările de mai tîrziu. Și nu în cea mai mică măsură, ne-am ocupat și ne ocupăm în continuare de tratatul de istorie literară. Desigur, ele ar fi trebuit să vină ca o sinteză, la sfîrșitul procesului de făurire a instrumentelor. Împrejurările însă ne-au constrîns să alcătuim în momentul de față **Tratatul de istorie a literaturii române,** așa încît primele volume sînt gata să intre în procesul editorial.

— Cum apreciați colaborarea Institutului cu sistemul editorial? Există de la sine o corelare între oferta pe care o prezentați la cererea edițiilor ?

— Pînă acum, e greu de spus că am izbutit întotdeauna foarte bine să echilibrăm cererea și oferta. Institutul și edițiile n-au avut posibilitatea de osmoză perfectă, pentru că dacă la edituri cererea este într-un fel aleatorie, la noi oferta e oarecum planificată. Totuși, am colaborat întotdeauna foarte mult și foarte bine cu Editura Academiei — fiind noi un institut al Academiei și al universității, în egală măsură — în excelente condiții cu Editura Minerva, cu Editura Dacia. Aș vrea să spun că în general în opera de restituire și de promovare a valorilor istoriei literare, ale culturii, Editura Eminescu este alături de noi în concepție, în viziune, prin faptul că și ei — ca și noi — se îndreaptă adesea către teritorii încă insuficient explorate pînă acum ale literaturii și culturii noastre. Vreau să profit de această împrejurare pentru a spune ce mult înseamnă pentru cultura română acele reeditări pe care le-a „îndrăznit" direcția Editurii Eminescu : Iorga, Gh. Brătianu, Victor Papacostea, C. Rădulescu-Motru, Alice Voinescu, Antoniade și mulți alții, vrednici întru totul de a sta în rîndurile prime ale unei istorii totale a culturii române. Sperăm să ne „acordăm" eforturile în viitorul cel mai apropiat, să ne punem de acord asupra unghiului de abordare a acestor teritorii.

— Este Revista de istorie și teorie literară, pe care o editați, o reflectare a acestor preocupări atît de „arzătoare" ?

— Aș prefera să vorbesc mai mult despre ceea ce va fi în viitor revista noastră, pentru că avem o seamă de noutăți în perspectivă. Dealtfel, ar trebui spus „revistele", întrucît noi patronăm și **Synthesis,** revistă de literatură comparată, foarte apreciată peste hotare. Cum spuneam, marea noutate pentru publicul iubitor de istorie, teorie și critică literară este forma nouă în care vom apărea în curînd. Avem un colectiv nou de redacție, format din Nicolae Florescu — redactor-șef, Dan C. Mihăilescu — secretar responsabil de redacție, Andrei Nestorescu și Mihai Moraru, un colectiv tînăr și foarte priceput. Cu acești tineri vom aduce, cred, începînd cu numărul 1 pe 1983 o contribuție de o mare însemnătate la viața culturală a țării. Și cum îndrăzneala tinerilor este întotdeauna binevenită, ea izbutind să torpileze inerțiile noastre, neîndrăznelile noastre, sfielile noastre, iată că tinerii fac din ce în ce în mai multă lumină în domeniul cercetării și al valorificării rezultatelor ei. Este fără îndoială un moment de salutat în istoria culturii noastre.

— Multă lume vă consideră un om împlinit în viață, aș zice chiar un om fericit Sînteți, într-adevăr ?

— Este o întrebare dintre cele mai spinoase, pentru că atinge fundamentele existenței. Sigur că la vîrsta la care mă aflu și, firește, în viziunea de retrospectivă pe care mi-o îngădui, pot să vorbesc despre condiția fericirii sau împlinirii cu mai multe șanse de credibilitate decît o persoană de 30-40 sau 50 de ani. Dar eu nu m-am gîndit niciodată în cei 60 și mai bine de ani ai vieții mele la fericire, n'ci măcar la cea posibilă. Condiția umană nu este o condiție a fericirii. Am știut asta încă din copilărie, prin educație. De fapt, parabola aceea orientală, cu **cămașa fericitului** mi se pare foarte potrivită pentru respingerea acestei idei cam comune, că un om poate atinge fericirea : cineva a pornit în lume să caute pe cel care poartă cămașa fericitului. Și fericit a fost un ins găsit fără cămașă. Desigur, aici lucrurile sînt mai adînci, lipsa cămășii e de fapt inaderența fericirii, a spiritului, la lucrurile materiale. Îndeobște însă se socotește fericit acela care atinge o anume treaptă a împlinirii materiale, a condiției sociale. Fericirea este însă, cred eu, o stare de **împlinire spirituală** — și acolo se pare că n-am putut încă acceda. Firește, sînt momente cînd am sentimentul că mă aflu foarte aproape de o anume stare de exultanță interioară, pentru că am izbutit un lucru, că sînt mai aproape de ceea ce aș fi dorit să fiu. Am trăit uneori, cu moderație însă, sentimentul unui succes, sentimentul că am comunicat cu semenii mei, dar am socotit că lucrurile astea fac parte dintr-o datorie morală, dintr-un „imperativ categoric" mai degrabă, decît dintr-o aspirație a mea personală către ceea ce numim împlinire, fericire.

— Care este în ființa dv., raportul dintre fericire și neliniște ?

(Continuare în pagina 22)

TANIA RADU ■

Noua frontieră a sufletului uman

România

Cerul este irisul tău.
Luceafărul este pupila ta scînteindă.

Eu sînt privirea ta,
privește cu mine,
țară ca un ochi de copil mirat.

NICHITA STĂNESCU ■

Filozofia lumii românești

Logica basmului

În intenția cognitivă îndreptată asupra lumii, chiar dacă, după formula kantiană, ea ar fi o lume „în sine", un rol deosebit l-a avut logica basmului, o logică proprie, specifică și inconvertibilă în obișnuit. Căci logica basmului, alta decît aceea cu care operează timpul vremelnic, trecător, intră în tărîmurile pe care mintea omenească le încearcă rareori. În această logică, are loc „afirmarea simultană a conjuncției și disjuncției existentului și nonexistentului", cum se arată în „Dimensiunea românească a existenței", spațiul și timpul dobîndesc alte atribute decît cele cunoscute, lucrurile își au urzirea lor, după legi neînregistrate în codul mecanicii terestre, căci logica basmului include magia și fascinația fanteziei care pot crea cadrul unei alte lumi, decît cea știută. Și oare nu e momentul să consemnăm faptul că avînd în vedere existența și atributele ei, spațiul și timpul, întocmai ca în logica basmului, teoria relativității le-a dat o altă distribuție și dimensiune, depășind modul obișnuit de a gîndi asupra lor? Și convertirea aceasta a gîndului la un alt sistem de referință despre existență, chiar pornind de la legile verificabile ale științei, nu își are oare înrădăcinările sale în spornica logică a basmului, care a „dezmărginit" limitele lumii cunoscute de noi?

Este un merit al lui Hasdeu, un merit încă nebănuit de noi, că prin erudiția lui exercitată asupra basmului, lăsînd la o parte filosofiile despre basm, bazate pe teoria solară a lui Max Müler, pe cea meteorologică a lui Adalbert Kuhn, pe cea de migrațiune, a lui Benfey sau pe cea animistă, a lui Taylor, considerîndu-le pe toate deopotrivă false, el caută, în mod paradoxal, „realitatea" din basm. O „realitate" la care mințile ascuțite ale filosofilor nu se gîndiră. Hașdeu avea însă, alături de puterea lui de asimilare, intuiția subiectivă, luminată de tulburătoarele pătrunderi ale gîndului, restituindu-i acestuia din urmă o nouă valoare de cunoaștere, pornind tocmai de la basmul românesc. În acest basm, fluxul evenimentelor capătă o altă măsură, subsumîndu-se unor modalități specifice de a cuprinde și înțelege devenirea lumii.

În logica basmului, totul capătă o grandoare deosebită. Lumea se preface după cerințele unui ideal care depășește granițele omenești, posibile, intervenind în acest scop elementul supranatural, dar nu de esență divină. Lumea reală se îmbogățește în basmul românesc cu o realitate pe care n-o avea anterior, întrucît e o realitate încărcată de sensuri benefice, în luptă necurmată dintre bine și rău. În **Basmele românilor,** culese de Ispirescu, timpul și spațiul ies din logica realității imediate, căci totul începe cu „a fost odată ca niciodată", iar eroul din basm călătorește în „împărăția de la marginea lumii", care se întinde pînă nu se știe unde. Veșnicia nu e departe. Ea, veșnicia din basm, devine categoria cu care operează logica noastră, adică infinitul. Basmul românesc a făcut sensibilă această transmutație a logicii omenești, tot așa cum, în același basm este desemnată veșnicia timpului, în formula „vieții fără de moarte", care poate fi și amintirea filosofiei noastre originare și străvechi, cuprinsă în „ideea nemuririi" getodace.

Ca în basmul „Harap-Alb", al lui Ion Creangă, supranaturalul crește pe realitățile de netăgăduit ale vieții, iar imaginarul și fabulosul redimensionează prin ființele vii, omenești, dar cu puteri supraumane, ordinea existenței, întrupînd verosimilul, inocența și etosul uman. Un etos care se împletește într-o biruință a binelui etern, aproape de esențele platonice, încît chiar și împărații cei mai albiți de zile, din vremurile cele mai de demult, grăiesc astfel în basm, către fii: „Scaunul meu împărătesc rămîne pe seama ta, fii dar înțelept și cugetă bine cum ai să cîrmuiești țara aceasta. Poartă-te cu oamenii ca un stăpîn bun la inimă și îndurat, ca un tată cu milă către fiii săi". Logica basmului, deci, chiar atunci cînd pune în mișcare alte mijloace de cunoaștere decît cele consacrate, nu încalcă logica realității, ci o definește, prin extindere, într-un cadru viu al cugetării filosofice, revelatorie, poate, numai în basm și în mit.

VASILE VETIȘANU ■

PROZA

Evocări

O activitate cu totul remarcabilă a depus, de ani de zile, **Al. Mitru** pentru valorificarea în spirit modern a tezaurului nostru de legende și amintiri istorice, după ce a actualizat în admirabile reconstrucții literare fondul imens de mitologie greco-latină și un mare număr din legendele lumii. Acum un deceniu, el publica **În țara legendelor** cu acea frumoasă prefață a lui Alain Guillermou, atunci profesor la Sorbona, un consecvent prețuitor al folclorului și limbii române, carte urmată îndată de **Munții de aur** (Premiul Academiei, 1974), după care a urmat seria de narațiuni cu fond folcloric și istoric : **București în legende și povestiri, Craiova în legende și povestiri, Iașii în legende și povestiri** (între 1975—1979), în care amintirile cele mai vechi, uneori fantastice, mitologice, stau alături de mărturii riguros atestate în documente istorice, miezul unora dintre aceste cărți constituindu-l cite o micromonografie : Miron Costin la Iași, Macedonski la Craiova (căci scriitorul tipărise o altă carte : **Acasă la Macedonski** în 1976), Del Chiaro, secretarul lui Brîncoveanu la București.

Calitatea specifică a cărților lui Al. Mitru stă în această sinteză originală a surselor legendare și istorice, prin valorificarea tradițiilor păstrate în narațiuni populare, dar și a documentelor de arhivă, a surselor istorice, toate grupate în jurul unui nucleu de viață și de luptă românească : scriitorul ne dă imagini, vii conturate în paginile cărților sale, despre trecutul orașelor citate mai sus, cum ne-a celebrat eroismul poporului nostru în atîtea volume de legende și povestiri. Printre cele mai reușite : **Columna recentă**, îndeosebi apreciată de juriul de premii al Uniunii scriitorilor, care i-a acordat o înaltă distincție pentru 1981, cum se știe. - **Aradul în legende și povestiri** este ultima carte din seria celor mai sus-citate.

Autorul compune, pe baza unor atestări folclorice, povestiri despre momentul ocupării Daciei de către romanii biruitori, despre eroismul lui Gelu, al lui Ahtum, nepotul și urmașul lui Glad, alt voievod român, alături de Menumorut și Gelu, care au înfruntat fără noroc pe năvălitorii unguri, narațiuni despre eroismul urmașilor acelor trei voievozi români **(Piatra păcurarului)**, al celor ce s-au opus invaziei crunte a tătarilor, ajungînd cronologic la epoca lui Iancu de Hunedoara, a lui Pavel Chinezu și Gh. Doja, cu detalii de legendă, care întăresc conturul istoric al acelor trecute vremi. Frumoase și veridice ni se par cu osebire două secvențe din cartea aceasta de inspirate evocări : **Zugravii și Gîndurile** care configurează mișcarea renascentistă în artele plastice și, respectiv, momentul de suprem dramatism al revoltei lui Horia, Cloșca și Crișan de acum aproape două secole (1784), în plină afirmare a ideilor iluministe, formulate atît de pregnant și curajos de Școala Ardeleană încă din 1780, odată cu apariția celor dintîi scrieri semnate de corifeii școlii, — Samuil Micu și Gh. Șincai **(Elementa linguae daco-romanae sive valachicae)**. O prelungire a ideilor și realizărilor Școlii Ardelene se citește în capitolul cel mai întins, piesa de rezistență a cărții, **Învățătorul**, o micromonografie **Tichindeal**.

Ultimele două capitole ale cărții refac într-un relief original și pitoresc drumuri eroice a doi scriitori legați de Arad : **Tichindeal** și **Slavici**, — acesta din urmă evocat firește în legătură cu marele său prieten Eminescu și cu mediul Tribunei de la Sibiu, prevestind prin unitatea de limbă și de cultură marea unire a românilor din anul glorios 1918.

Firește, am fi fost interesați ca autorul să aducă mai aproape de vremea noastră firul evocării sale: Aradul a fost un centru important al pregătirii Unirii Transilvaniei cu România în toamna lui 1918, punctul de pornire chiar al unor mari inițiative care puteau interesa într-un nou capitol al cărții pe toți cititorii, cum probabil i-ar fi interesat și momentul dramatic al luptei armate antifasciste din septembrie 1944 cînd noi, cei din **Detașamentul Păuliș** (monumentul există, măreț, chiar în respectiva comună, spre eternă memorie a fraților noștri rămași pe veci acolo...), am repetat fapta părinților noștri de la Mărășești anului 1917 : **Pe aici nu se trece...**

GHEORGHE BULGĂR

Fonoteca de aur

Iulius Țundrea, animator și profesionist fără odihnă al radiodifuziunii noastre de aproape trei decenii, își publică o a doua carte a sa, **Fonoteca de aur**, întreprindere de minuțioasă investigație pe tărîmul acestei arte sui-generis, care este cuvîntul trimis spre inimile ascultătorilor pe calea miraculoasă a undelor sonore. O a doua carte, după **Inscripții pe o bandă de magnetofon**, din 1979, prin care faceam cunoștință în general cu multitudinea de preocupări și mijloace de acțiune ale radioului, ca artă menită să contribuie din plin la îmbogățirea personalității celor ce îi urmăresc emisiunile. El, autorul dovedindu-se și în noua sa lucrare, același riguros cercetător al lumii undelor românești, dublat mereu de un vibrant suflet de poet, care nu doar comentează, nu doar pune în lumină pentru cititori acest adevărat imperiu sonor — radiodifuziunea, dar îi și trăiește frumusețile cuvîntului răspîndit, pătruns în case a milioane și milioane de ascultători.

În mintea multora dintre noi, poate că radioul s-ar reduce la imaginea unei cutii, cu mituri, e drept, dar nu mai mult decît atît, o mobilă domestică în ambianța locuinței noastre. O cutie conectată la rețeaua de curent electric. Răsucești un buton sau apeși o clapă, și camera îți este mondată de muzica pe care o preferi, de informații de tot felul, transportîndu-ți la tine acasă o mulțime de spectacole, teatru, operă, concerte, poezie, conferințe, voci îndrăgite etc. Sa fie însă chiar așa de simplu ? Dar pînă aici, pînă la această rotație de buton, apăsare pe clapă ? Cîți dintre noi ne dăm seama efectiv de complexitatea, dificultatea realizării nenumăratelor emisiuni ce ne încîntă, urmărindu-le ? Cărțile lui Iulius Țundrea tocmai acest lucru îl reușesc : să facă din radiodifuziunea noastră o instituție familiară, vie concretă, care există prin mii și mii de entuziaști — lucrători în studiouri și colaboratori externi, laolaltă. Radioul nefiind o instituție abstractă, ci una care înfăptuiește **tot ceea ce știm că înfăptuiește, cu ajutorul unor oameni minunați, care au vocația frumosului și a utilului.**

Editura Eminescu îi tipărește acum autorului Fonoteca de aur. Carte în care Iulius Țundrea ne întreține despre **vocile** cele mai alese ale spiritualității românești, transmise de-a lungul anilor în feluritele emisiuni radiofonice. Și o face cu acea emoție ce îi este proprie și pe care i-o simțim pagină de pagină. **Non omnis moriar** spusese Horațiu într-o odă a sa, despre sine. **Nu voi muri de tot ! Se gîndea la scrisul său, prin care se proiecta în eternitate. Să ne imaginăm însă ce ar fi însemnat să-l și auzim pe marele poet scandîndu-și versurile, pentru noi ; Non-om-nis mo-ri-ar... Să ne imaginăm cu ce evlavie l-am asculta pe Eminescu, astăzi, recitindu-și pentru noi „Luceafărul" : A fost odată ca-n povești... Știind, mai cu seamă, că în cazul lui Eminescu lucrul ar fi fost posibil, fiindcă fonograful era deja inventat încă din 1877 ! Diriguitorii din trecut ai radiodifuziunii noastre n-au știut însă, ori n-au fost interesați să se folosească de această posibilitate. Deși nu ne lipseau, nici pe atunci, atît entuziaștii, cît și mijloacele materiale pentru a salva din neant irecuperabile, acum, voci de aur** ale culturii românești...

După Eliberare însă, cum arată Iulius Țundrea în cartea sa, **fonoteca de aur** a putut deveni o realitate ! S-au făcut nenumărate înregistrări, au fost răscolite arhive sonore străine și iată, îi putem asculta pe Iorga (încă de prin 1927—1928), pe Elena Văcărescu (din 1913), pe Nicolae Titulescu, pe Sadoveanu și Arghezi, pe Goga, Bebreanu, Voiculescu, Blaga, Bacovia, G. Călinescu, Vianu, Philippide, Marin Preda, Zaharia Stancu... Marile personalități ale culturii românești, de ieri și de azi, vor putea fi ascultate oricînd și oriunde ! Vocile lor — ființă palpitînd, alevea nemuritoare, vor continua să răsune pentru noi, fără de moarte devenite ele, prin minunea științei. Vom deschide cărțile lor, le vom citi și reciti, și îi vom ruga să ne citească și ei înșiși din opera lor. Iar ei o vor face, cu inflexiunile inegalabile ale vocii și ale ființei lor.

Iulius Țundrea ne-a vorbit în cartea sa de fonoteca de aur, care există. Și la a cărei realizare a contribuit din plin, cu abnegație, alături de alții. Să-i mulțumim, să le mulțumim, pentru strădania și pentru darul lor inestimabil.

HRISTU CÂNDROVEANU

MUZICA

Benjamin Britten pentru copii

Spectacolul muzical pentru copii — iată un gen pe nedrept neglijat la noi, cam de multă vreme. Lipsesc de prea mulți ani din repertoriile instituțiilor noastre muzicale acele spectacole care să poată asigura desfășurarea unei stagiuni permanente pentru copii, fără ca pentru acesta să fie nevoie de un local anume, altul decît al Operei române, de pildă, în ceea ce privește montările de operă și balet sau decît sala Filarmonicii „G. Enescu".

Între încercările din ultima vreme, dintre care amintim spectacolele puse în scenă la Operă și la Teatrul Țăndărică la care trebuie să adăugăm cu bucurie și anunțatul **ciclu de inițiere muzicală** pe care același „Țăndărică" alît de prezent în ultima vreme în viața artistică a Capitalei, prin realizări foarte izbutite, de o certă noutate de viziune, îl anunță începînd cu luna ianuarie a acestui an, cu concursul criticului muzical Iosif Sava și al compozitorului Ștefan Zorzor, între încercările din ultima vreme, deci, semnalăm ca pe o reușită de excepție recentul spectacol organizat de Filarmonica „G. Enescu", în colaborare cu Inspectoratul școlar al municipiului București, cu opera pentru copii „Micul coșar" de Benjamin Britten.

Lucrarea lui Britten, celebră prin farmecul simplității sale, prin duioșia tramei care alcătuiește libretul poate constitui suportul unei infinități de posibile puneri în scenă, de la fastul realist de tip B B C, la viziunea de tip muzical mod, cu ample desfășurări scenice și uneori de elemente scenografice și, iată, pînă la regia asupra funcționînd, fără excese de „efecte" și supralicitări gîndită de **Ion Caramitru** în acest spectacol. Protagoniști muzicali și scenici ai **Micului coșar**, reprezentat pentru prima oară în România ( ) le amintim aici traducerea alertă și expresivă a **Anei Maria Ivan**) sînt copiii membri ai corului „Voces primavera", condus de Claudiu Negulescu. După o participare (indirectă, prin înregistrări) de o excelentă calitate în montarea coregrafică a Operei române cu **Crăiasa zăpezii**, acest ansamblu cu notorietate deja internațională reușește alci cîteva performanțe indiscutabile : **o execuție muzicală de mare acuratețe** și forță expresivă, o **dezinvoltură scenică remarcabilă**, consolidată de simplitatea liniei mișcării în scenă, ce se datorează unei coregrafii inteligente **(Roxana Bodnarciuc)**, în perfect acord cu posibilitățile acestor copii sub 16 ani, **o bună interpretare teatrală** a textului, fermecătoare în tenta sa naiv-copilărească, în cel mai bun sens al cuvîntului. De la primul moment — acela al „prologului" improvizat cu admirabilă vervă și ingeniozitate de Ion Caramitru — și pînă în finalul în happy end triumfal, spectacolul a ținut treaz și la cote cu adevărat încandescente entuziasmul unei săli arhipline de copii. Noaptea este aici o frumoasă plasticizare sonor-coregrafică, a unei atmosfere de basm andersenian, scena îmbăierii lui Sammy este un grațios joc, plin de veselie, scena ducerii cufărului la trăsură este și ea delicioasă, pigmentată cu gaguri simple și de efect. Remarcabil modul cum cei patru soliști ai filarmonicii — **Mindra Cernescu, Vladimir Deveseiu, Steliana Calos** și **Mihai Stupcanu** — s-au încadrat în această montare realizată pe măsura micilor interpreți, felul discret în care au susținut printr-o interpretare colorată, fără a cădea în registrul buf, cîteva dintre cele mai bune scene ale spectacolului. Mai puțin simțită a fost însă contribuția Corului Filarmonicii bucureștene, menită să împlinească sonor vocile copiilor, în cîteva scene de mai mare amploare participativă. Sperăm să fi fost numai o întîmplare, un viciu de „rodaj", remediabil cu ușurință în timp. Corul „Voces primăvera" a convis, în **Micul coșar**, o dată mai mult asupra multiplelor sale calități, asupra profesionalității pe care și-a dobîndit-o prin muncă și talent. Sub bagheta lui Claudiu Negulescu (dublat pe afiș de Mihai Brediceanu) și susținut de o formație instrumentală alcătuită tot din copii, **Micul coșar** a fost nu numai un răsunător succes de public ci și prima reprezentație de operă pe scena Ateneului român. Cu mijloacele sumare oferite de dotarea acestei săli, mai ales, în ceea ce privește luminile, cu tot efortul generos și nici o clipă recupeptit al lui Ion Caramitru și al conducătorului corului, Claudiu Negulescu, cu bunăvoința deci a cîtorva entuziaști, s-a născut un spectacol complex, antrenant, care a înmagazinat o uriașă cantitate de muncă. **Micul coșar** — prima operă pentru copii jucată și cîntată de copii din România — este un spectacol căruia îi dorim din toată inima o viață cît mai lungă !

TANIA RADU

• CAP LIMPEDE

Marin Moraru... la circ

Ca pasionat al genului, cu uimire am citit pe afișul anunțînd noua premieră a circului — „Muppet Show... la circ" numele lui Marin Moraru, autor al acestui divertisment comic — muzical — coregrafic. Și a fost el, neapărînd în arenă, totuși o prezență bine simțită. Pretextul : Kermit, Piggy, Fozzie, Gonzo et. comp. conduc un spectacol de circ, spiritual și șăgalnic liric (cu evocări ale bătrînului circ de odinioară), și mai ales cu acele gaguri (dacă vreți putem să le spunem și „groase") atît de specifice „mediului". Bosa comică a lui Marin Moraru a gîndit, într-o înlănțuire de spectacol, numerele (în teatru le-am fi spus scenele) — de sus, de la trapez, pînă jos la șerpii uriași care se tîrau în arenă, cu pielea confecționată din pantofi și poșete de damă. Reprezentația semnată de regizorul Costel Ionescu, a cărui contribuție a fost esențială, s-a transformat într-un adevărat spectacol.

M-am bucurat de succesul ascendent al unor numere românești, de prestigiu, care ne-au adus și în acest domeniu faima peste hotare (Bocioacă Rica și Geo Bucur și alții) ca și de ținuta colaboratorilor de peste hotare (Duo Marinof, Lysakowski, trupa Kehaiovi, Alla Tiganova), dar personalitatea cea mai proeminentă a circului românesc e poate, azi, clovnul Siminică — excelent, (fără a-l mai imita pe Chaplin), cu o multitudine de calități specifice circului, și cu un surîs și o bucurie care ni l-au reamintit pe regretatul Tatti.

Un balet tînăr, susținut bine de orchestră (și mai puțin de muzica... imprimată) a fost un „cald" decor viu, bine costumat de scenografa Gabriela Buhoiu. **(Aleca Popovici)**

Primul spectacol științifico-fantastic românesc

Prin „Despărțire la marele zbor", Teatrul **Ion Vasilescu** marchează o dublă performanță : o premieră cu un text inedit, jucat pentru întîia oară, și un prim spectacol științifico-fantastic românesc. Neobișnuita întîlnire cu universul științifico-fantastic nu găsește publicul nostru nepregătit. Din contră, există o „educație" și chiar o tradiție. Plasată în acest cadru, piesa lui Romulus Bărbulescu și George Anania considerăm a fi o continuare și o împlinire, după cum experimentarea în aria românească a unei noi modalități artistice dovedește apetitul și capacitatea de creație a Teatrului „Ion Vasilescu".

Cunoscînd și pe dinăuntru resursele reale ale Thaliei, Bărbulescu și Anania i-au solicitat la maximum pe actori cerîndu-le să susțină prin cuvînt, prin interpretare, spectacolului hipnotic. Rezultatul, o certă reușită. Dîndu-și seama că dincolo de meandrele cosmice ale destinului personajelor, cei pe care-i interpretează sînt de fapt oameni, e drept oameni ai viitorului, dar cu bucurii și tristeți ca oricare dintre noi, trupa de actori (Dinu Cezar, Julieta Szönyi, Aurelian Napu, Romulus Bărbulescu) a găsit acea notă de firesc și credibil într-o pasionantă epopee a exploratorilor spațiului.

Pierduți în imensitatea cosmosului, cei patru eroi caută o posibilă civilizație extraterestră, iar întîlnirea dintre cele două lumi — admirabil rezolvată în spectacol — va fi ca o miraculoasă oglindă în care umanitatea își poate privi chipul : cel care este sau cel care ar putea fi. Apocalips ? distrugere ? creație ? viață sau moarte atomică ? Actualitatea dilemei este prompt sesizată de publicul conștient că întrebările fundamentale ale piesei i se adresează lui, contemporanilor noștri. Spectacolul Teatrului **Ion Vasilescu** cu piesa **„Despărțire la marele zbor"** de **Romulus Bărbulescu** și **George Anania** țintește înalt, nobil și generos, pentru activarea conștiințelor. O acțiune dramatică bine condusă de autori, cu suspense și idei, nu lipsită de poezie și haz, adică avînd tot ceea ce poate asigura un durabil succes de public. Nu putem trece peste „artificiile tehnice" (scenografia : Viorica Barra, Ionel Cosmeleaga, ilustrația muzicală: Andrei Sireteanu și Milan Kojovici) a căror ingeniozitate și promptitudine servesc cu eficacitate acest prim spectacol științifico-fantastic românesc. **(Daniel Cocoru)**

Nu te apucă tristețea ? !

La încrucișarea străzii Tunari cu șoseaua Ștefan cel Mare, acolo, pe colț, a rămas — între blocurile nou construite — o clădire de cîteva etaje adăpostind la nivelul străzii cîteva magazine alimentare. Este vorba, luîndu-le în ordine, de o tutungerie, o patiserie (cu „CI-CO"), o alimentară propriu-zisă, un fel

FILM

Comoara

Straniu acest ultim film semnat de regizorul **Iulian Mihu** !

...o „comoară" alcătuită din piese din aur și bijuterii aparținînd dacilor lui Decebal este descoperită într-o peșteră din Transilvania, pe vremea cînd în Moldova domnea Petru Rareș ; descoperitorii tezaurului, români fiind, și amenințați de Habsburgi pe de o parte, de turci pe de alta, hotărăsc să transporte prețioasele obiecte în țara Moldovei. Peripețiile prin care trec purtătorii „comorii", iată, formează trama scenariului scris de către un operator de film, pe numele său **Costache Ciubotaru**.

Un film de aventuri așadar, pornit dintr-un pretext istoric.

Bun, am mai avut de-a face cu astfel de pelicule, nimic rău în toate cele de mai sus : ce se întîmplă, însă, în filmul în cauză ?!

O **zbenguială** fără seamăn a unor iubere imprecise ne poartă pe noi, spectatorii, într-un univers ambiguu în care singura întrebare logică ce ni se impune este : „cine cu cine se bate, și mai ales, de ce ?!"

Căci se bat tot timpul !

Un înalt-prelat-catolic-războinic (totuși, adorabil, în rol, acest **Jean-Lorin Florescu**), Răul filmului, se împiedică la tot pasul de un soi de haiduc-justițiar, un dur **(Valeriu Paraschiv)**, care acesta din urmă lăsînd haiducia la o parte și trecînd pe justiție de-a dreptul și mai ales devenind brațul drept al virstnicului român justițiar **(Gheorghe Cozorici)**, face ce face — acest haiduc — încît comoara în cauză, trimisă de colo-colo, ajunge undeva anume : anume, acolo unde nici n-am putea bănui ! Pentru că, pur și simplu, nu ni se precizează unde... !

Să fie vorba de o parodie ?! Gustul lui Iulian Mihu pentru risul scrîșnit nu ne este cunoscut ; de data asta, partitura nu i-l suportă. Cîteva momente din film (apariția ostașilor, în plină zi, cu făclii aprinse ; peruca lui Cozorici, ce pare a-i cădea peste frunte dintr-un moment într-altul ; replica prelatului, adresîndu-i-se unui serv — el fiind în caleașcă : „deschide-mi **portiera** !" ; pătrunsul de

săgeată care întîrzie să cadă de pe cal pentru a muri ; soțul îmbecil și surd — „a surzit după ce am născut fetița !" va spune Zamfira **(Violeta Andrei)** — care ascultă cu un cornu acustic ducîndu-și la ureche pîlnia acestuia, și nu virful lui, așa cum s-ar cuveni ; în sfîrșit ; replici care rimează, care se repetă, care sună distonant, atroce, voit-atroce ! etc.), cîteva astfel de momente așadar, par a ne îndreptăți să credem că autorii au vrut să ne ofere o parodie.

Dar dacă „inamicii" sînt caraghioși — „amicii" sînt luați în serios. Și atunci, iarăși : cine cu cine se luptă, și așa mai departe... ?!

Un film istoric — indiferent dacă este un film de aventuri sau nu — rămîne (ar trebui să rămînă, măcar pe plan estetic) un film **istoric**. Cu atît mai mult cu cît, în cazul „Comorii", istoria luată drept fundal de către scenarist este una veche, foarte veche, dragă nouă și care se confundă, se topește în baladă. Nu înțeleg în ce măsură producătoarea acestei pelicule — Casa de filme nr. 5 — a realizat responsabilitatea ce îi incumbă ; în ce măsură regizorul Iulian Mihu (autor al unor filme de referință) a fost, sau nu !, conștient de **valoarea** textului oferit spre ecranizare. Iar dacă da, ce anume a vrut să ne ofere : pentru că este clar, se simte acest lucru, filmul „Comoara" a avut o anumită concepție inițială ; ceea ce a ajuns pe ecran însumă doar niște fragmente disparate ale unui probabil tot artistic ce s-ar fi putut afirma într-o spumoasă comedie de aventuri. Ceva, sau cineva, a intervenit însă pe parcurs, schimbînd însăși structura filmului. Și a ieșit un hibrid.

Iar faptul că regizorul a refuzat să fie prezent în sala premierei de gală ni se pare semnificativ.

HORIA PATRAȘCU

TEATRU

„Nu pot să dorm"

O piesă scrisă de Ion Brad, cu intuiția poetului și cu simț național. Un spectacol gîndit cu ardoare pașoptistă de către regizorul Cristian Hadjiculea, în fața căruia nici un colț al unui spațiu dat nu este fără rost. În felul acesta, din cele două direcții, a textului și a regiei, s-a alcătuit metafora în desfășurare, într-o scenă care este toată sala, cu obiecte și spectatori laolaltă, printre incunabule și trunchiuri de coloane, printre pietre și sub steaguri etc. Sîntem cînd în biblioteca lui Timotei Ciparîu, cărturarul și revoluționarul Adunării de la Blaj, cînd în sala Adunării, unde vor fi de față Bărnuțiu și Barit, Papiu Ilarian și Buteanu, Treboniu Laurian și Andrei Mureșanu, Vasile Moldovan și Ludwig Ștefan Roth, Aron Pumnul și Avram Iancu, în interpretarea unor remarcabili actori, de la Andrei Codarcea, Jean Lorin, Dinu Ianculescu ori Vistrian Roman, la încă studentii Radu Duda sau Dumitru Lazăr-Fulga. Istoria revoluției românilor transilvaneni se petrece sub ochii noștri, sala aceasta cu patru pereți poate să fie și Cîmpia Libertății toată a lui Horea, proiectată ca într-un incendiu al răscoalei într-o umbră enormă rămîne ca un memento. Bărnuțiu își rostește Jurămîntul, Mureșanu își cîntă Răsunetul, se cîntă de la început, în surdină, aproape fără oprire **Deșteaptă-te Române**, se cîntă cîntarea Ianculuî, în culiscle presupuse uralele mulțimii amplifică spațiul și timpul, nesomnul lui Ciparîu este gîndire revoluționară, neliniște și căutare a căilor de dobîndire a libertății și dreptății, a înțelegerii și frățietății tuturor naționalităților Transilvaniei, de realizare a visului secular al poporului român, unirea cu TARA.

În această mișcare de idei și succesiune de evenimente se petrece în planul întîi viața lui Timotei Ciparîu, în excelenta interpretare a lui Nicolae Iliescu, și spunem asta din capul locului pentru faptul că este greu de imaginat un Ciparîu tînăr, — așa cum nu ne vine la îndemînă să credem că toți acei făuritori ai revoluției, cu sabia ori cu puterea cuvîntului, în cantonamentele militare ori pe drumurile împărătiei, în înfruntări fățișe ori pe căi tăinuite, erau oameni tineri, în pragul maturității, într-o experiență severă a timpului și într-o credință fără seamăn în dreptatea poporului român.

Cu acestea, încercăm să aducem laudele ce se cuvin celor trei roluri feminine, care semnifică în spectacol mai mult decît relații ori sentimente, și aduc în economia piesei sufletul, duioșia și înțelepciunea unui neam nedreptățit și minat pe drumurile munților, iubirea și puterea sacrificiului, în revoluție și în ce s-a urmat, — și aici este rolul Anei ca o soră mai bătrînă a lui Timotei, interpretată de Joana Goren, și Fata munților, pe potriva unei frumuseți reale care este actrița Maria Ploae, rolul feminin de prim plan, situat la convergența tuturor înțelesurilor piesei : — iubirea și credința în revoluție, puritatea și iscusința, neumbrite pe drumurile de la munții Ianculuî la Blajul lui Timotei, zilele din munți, povestite, și întoarcerea la casa lui Ciparîu, totul ca într-o poveste, în chip de baladă, într-un joc susținut de un text mai firesc, mai în afara textului documentului, iar această însuflețire a cuvîntului colorează spectacolul și-i dă relief. În cele două roluri feminine se explică mai mult și mai în nuanțele spectacolului, spiritul care mișcă legile acestor oameni prinși în istorie cu toate năzuințele lor. Cel de-al treilea rol feminin ilustrează în negativ perfidia politică a puterilor stăpînitoare, într-un joc aparent secundar, al Femeii enigmatice ,interpretată de Mariana Cercel, purtătoare de zvonuri și de păreri prin capitalele Europei, scoasă din cadrul evenimentelor cam brutal, înainte de a-i afla toate ascunzișurile sufletului și, poate, chiar un mobil sentimental.

Dar, întorcîndu-ne la eroul central, la Timotei Ciparîu, socotim că atît felul cum Ion Brad a înțeles să releve în mișcarea timpului momentele semnificative din biografia marelui dascăl, cît și jocul lui Nicolae Iliescu cum și ceea ce gîndirea regizorală a văzut într-un asemenea rol, însumează un elogiu emoționant adus unuia dintre învățății și revoluționarii pașoptiști ai Transilvaniei, într-o înțelegere „luministă", deasupra realităților tragice, sub semnul luptei și al idealului, pentru cauza supremă a dreptății și frăției.

Acestui spectacol i se cuvine o programare pe cît posibil mai susținută, în Capitală și în turnee, fiind, sub toate aspectele, o lecție de înalt simț patriotic.

ION HOREA

Colecții și colecționari

Se vorbește și se scrie adesea despre colecționari, disociindu-se, de obicei chestiunea de colecționarea lucrurilor de artă, se vorbește și se scrie, prin urmare, cu vădită simpatie, dar cu tonul acela ușor îngăduitor folosit îndeobște la elogiul bunei cărți. „Colecționarii sînt o lume aparte", „nobilă manie", „hobby inocent", „vrednică îndeletnicire întru frumos", „gingașă pasiune", „pasiune de duminică" — acestea și alte banalități vin să ascundă faptul esențial și lesne verificabil că, de fapt, colecționatul nu-l tocmai un hobby și că „inocenta pasiune" o avem, măcar o măsură mai mare sau mai mică toți.

Despre omul de știință se spune că este acela ce izbutește să vadă ordinea acolo unde omul de rînd vede haos. Colecționarea de obiecte ori chiar idei — fiindcă aici contează și oamenii care notează gînduri și idei în jurul unei teme ce-i însoțește o viață — este o ocupație de tip științific, un mod de a găsi elementele ordinii în viața de toate zilele, atît de amestecată, de haotică uneori. Nu e nevoie să ne referim decît la o colecție de cărți în tiraj semnificativ, ca să pricepem că numărul real al colecționarilor este mult, mult mai mare decît al celor ce ignorează „nobila manie" sau nu găsesc asupra ei și păreri pozitive. Mai toată lumea, nu-i așa ?, aleargă în librării după cărțile seriei „Biblioteca de artă" a Editurii Meridiane. Mai toată lumea cumpără din aceste serii nu un titlu anume, ci tot ce apare. Cunosc oameni de care nu se poate spune că sînt interesați de treburile teoretice ale artei, dar care luptă să nu le lipsească din raft tomurile „Bibliotecii de artă". De ce oare ? Nu sînt ei niște veritabili colecționari, care string întîi de dragul strînsului, pentru promisiunea unei satisfacții, urmînd ca satisfacția să apară și să se instaureze cu timpul ? Nu se lasă ei oare pătrunși, ca orice colecționar — de scoici și cochilii, de geme și felurite cristale, de felurite mărunțișuri — nu se lasă ei ademeniți oare de o structură a ansamblului, de o idee, de o speranță științifică ? Nu speră ei să înțeleagă astfel mai bine legile mari ale existenței ? Oare ce-i valabil în lumea cristalelor, nu-i valabil și în viață ? Cu siguranță, da. Adunînd, fără a le citi imediat cărțile — ajunse acum la numărul 340 — ale colecției „Biblioteca de artă", omul fără năzuințl artistice susținute are din simplul adunat, o mulțime de cîștiguri, ce-mi par la fel de importante ca acelea reieșite din lectura propriu-zisă. Mai întîi că omul capătă conștiința imensității de date, de preocupări, de posibilități din acest domeniu. Cînd un om intră mai apoi într-un muzeu, știind că pătrunderea adevărului unui tablou pretinde o anume calificare, cu nimic mai prejos, în numeroase cazuri, calificării necesare celor mai dificile științe moderne, înseamnă că el a fost preparat intelectualicește, pregătit pentru învățătura de strînsul maniac al cărților. Pe urmă, e înfățișarea cărții, pe urmă sînt ilustrațiile ei, care-l pun în temă repede și cordial cu „dosarul". Cînd dai niște parale pe o carte de artă modernă, pe o carte care se cheamă, de pildă, „Artă și ordinator" te simți aconitat pentru problemă. Banii munciți de tine sînt o punte spre „dificil" și „dificilul" începe să se arate mai accesibil. În fond, conteazâ atît de mult starea cu care omul primește o noutate, încît se poate spune că un om bine pregătit sufletește e ca și învingător în ce-și propune. Nu spunea Brâncuși că „lucrurile nu sînt greu de făcut, că trebuie să te pui numai în starea de a le face" ?

Un anunț dat zilele trecute la gazetă spunea că un cetățean cumpără cochilii pentru colecție și cureva din preajmă-mi, citindu-l, se întreba, cu uimirea plină de condescendență pe care o au mai ales acela ce nu știu nici măcar ce-i o cochilie, că, adică, de ce l-o fi trebuind cetățeanului melci și scoici ?, că, așa stînd lucrurile, nu era mai bine să-și fi luat el, de pildă, niște pantofi ? Colecționarii de cochilii se cheamă malacologi și ei sînt mai mulți decît se presupune. La Consignație apare, din cînd în cînd în vînzare, cîte o cochilie exotică — fapt ce înseamnă că a avut-o cineva — și imediat aceasta dispare — fapt ce înseamnă că altcineva o aștepta. Din cochilii, din aventura înfățișării lor, deduci, în stare de extaz adesea, structurile minunate ale existentului. Calcarul și siliciul au devenit, printr-o activitate oarecare (nu conține că-l o activitate a naturii ori a inteligenței omenești) ceva teribil, ceva ce-ți dă culoare, sclipire, măiestrie în detaliu și în ansamblu, lege, fundament, normă superioară. Studenții de la secțiile de design ale institutelor de creație industrială desenează cochilii întregi și secționate, ca să pătrundă adîncul unor structuri. Scoicile colecționarului nu-s orice fel de scoici. Și nici el orice fel de om, chiar dacă pare un om obișnuit, cu un hobby.

TUDOR OCTAVIAN

• CAP LIMPEDE

de aprozar și un chiosc de ziare.

Între „Alimentara" și patiserie se află o firmă albastră ; cei care trec pe aici folosind tramvaiele 4, 24, 27, 26, precum și diverse autobuze, zăresc cu ușurință această firmă: **Biblioteca populară BOGDAN PETRICEICU HASDEU** ...dedesubt, adică dinaintea gangului ce marchează „intrarea", zăcînd, indeobște, lăzi din lemn sfărîmate, ambalaje diverse, maldăre de cartofi, ceapă, dovleci și, după sezon ...pepeni.

„Biblioteca" marelui nostru cărturar are și un „girant", de vreme ce antetul firmei precizează : „Comitetul de stat pentru cultură și artă al municipiului București"

Vînzători de zarzavaturi așadar, cu ceasuri electronice la mîini, ambalează în pungi kilograme de legume sau fructe, ba chiar și ouă uneori, sub firma prăfuită — dar teribil de vizibilă — a unui mare, **urias** om al culturii române. Mutărturi și cultură ; indiferență și ardei capia ; nepăsare și fulgi de porumb. Nu te apucă tristețea... ? ! (H. P.)

Dicționarul manierelor corecte

Sub acest titlu, albastru, ni se înfățișează paginile 150—151 ale BTT/83 — almanah de altfel cu totul și cu totul simpatic, concurînd (ca întîrziere !), pe cel al nostru, al „FLACĂRII" — pagini semnate de **Venera Popescu**. Ca întotdeauna însă, „manierele elegante" dau prilej de umor gras ; iar dacă rămîne cîte ceva din sfaturile alese spre publicare, acestea, sfaturile, vor forma, fără îndoială, noi și noi generații de tineri : deocamdată, și aici, ne vom opri asupra unor anume constatări și formule. Fie-ne iertată ironia ! Prin urmare :

„...Fără a confunda, pînă la un anumit punct, buna-cuviință are o semnificație apropiată de politețe"... „Învățarea lor (a **regulilor de politețe** — n.n.) nu se face papagaliceste, ci trebuie să fie o însușire firească, devenind un reflex condiționat și astfel un bun cîștigat care își va arăta roadele în orice împrejurări."

Că „învățarea regulilor trebuie să fie o însușire firească devenind un reflex condiționat"; nu ne **putem** îndoi — Doamne ferește ! — dar că toată afacerea **asta** poate deveni un „bun condiționat", ei bine, afacerea asta ne lasă, hm !, mască ! Cu atît mai mult, cu cît :

„...dacă te oprești dintr-un motiv sau altul, păstrează-ți o poziție corectă și nu te sprijini cînd pe un picior cînd pe altul. Într-o zi de odihnă, sau după orele de program, aflîndu-se pe stradă la plimbare, tînărul trebuie să nu se comporte zgomotos (fluierînd sau fredonînd) și să nu adopte o atitudine sfidătoare. **Nimeni nu-i condamnă dacă privește în stînga ori în dreapta sau la vitrine"** (n.n. — **H.P.**)

Așadar, stimați tineri, dacă, cine știe cum, vă opriți pe drum, pe stradă, **nu folosiți picioarele** ! Că numai două aveți ! ·

„...În condiții de egalitate (virstă, sex, grad, ierarhie etc.) e civilizat ca fiecare să caute să salute primul." — mai afirmă V.P. Și adaugă, puțin mai jos : „Dacă două persoane merg în aceeași direcție, va saluta cine vine din urmă".

Alci, și în această clipă, gîndurile semnatarului acestor rînduri se împotmolesc : adică, dragă Venera Popescu, CUM ?!... Cum să „caute primul", dacă dumneavoastră ți **puneți** în concurs de egalitate'? Cu sex, cu grad, cu ierarhie, ș.a.m.d. ? ! Adică, mai bine-zis vorbind, cine să salute ? ! Și dacă salută — de ce ? ! Cu atît mai mult cu cît **vine din urmă** !... Salută, deci, cel care vine din urmă, dar **în aceeași direcție** ? !

Adică, salută — cine ? ! Cel care îndeplinește condiția de sex, grad, virstă, ș.a.m. departe, sau cel care vine dintr-o situație geometrică cu totul și cu totul opusă **urmei** ? !

Înțelegem că sfaturile vizînd diverse situații ale unor comportamente sociale sînt binevenite : din păcate mulți, foarte mulți din cei cu care ne întîlnim, ciocnindu-ne, în viața de toate zilele — habar n-au de toate astea. Dar formulînd astfel : **„Cînd dați mîna, dați-o toată, întreagă, nu 2—3 degete, sau o mînă moale flasră"** (adaugînd, firește, iată : „căutați să puneți în acest gest bunăvoință, optimism și respect"), socotesc că n-ar fi exclus ca în locul acestor stări firești de fapt, sau calități — cum vreți să le spuneți ! — să primiți un pumn în falcă. Așa, direct. Fără pic de bunăvoință și respect. Frizînd — ca să zic așa ! — optimismul. **(Horia Pătrașcu)**

Un muzeu în labirint

Mondrian sau utopia artei abstracte (II)

Edenul geometric

Autoportret din 1908

Îmi amintesc de o expoziție „Mondrian" deschisă la Hamburg într-o sală în formă de „L", unde spațiul strîmt te silea să asculți fără voie comentariile vecinilor, chiar cînd erau făcute în șoaptă. Ceea ce m-a izbit atunci a fost nu atît dificultatea artei moderne de a se face înțeleasă, cît faptul că la un veac după scandalul impresioniștilor, ajunși între timp la Luvru, se aud cam aceleași nedumeriri și cam aceleași argumente : „Ce înseamnă asta ? Ce reprezintă ?" „Așa ceva pot face și eu. Nu trebuie să fii pictor". În fața *compozițiilor* lui Mondrian, un vizitator mai expansiv ținea să ne asigure pe cei care-l auzeam că „pînă și un elev netalentat la desen ar putea, cu ajutorul unui echer, să facă aceste pătrate, aceste încrucișări de linii orizontale și verticale, nu credeți ?" Nu, nu cred. Dar același vizitator s-a oprit vizibil emoționat și descumpănit cînd a ajuns în fața cîtorva din admirabilele peisaje pictate de Mondrian în prima parte a vieții. L-am auzit murmurînd : „Prin urmare știa să picteze ca Rafael. Atunci de ce... Dumnezeu să mai înțeleagă". Și s-a îndepărtat fără să mai zică nimic.

Emoția lui dovedea că omul fusese de bună credință și înainte. Dar, probabil, problema nu e aceasta. N-a fost, oare, de bună credință și indignarea celor care, acum un secol, au vrut să sfîșie un tablou, aflat azi printre celebritățile Luvrului ? N-au fost de bună credință și risetele care au întîmpinat pînzele aduse de Gauguin din Tahiti ? N-a fost de bună credință și indiferența de care s-a izbit toată viața Van Gogh ? Firește, niciodată n-au lipsit, practic, refuzurile. Numai că altădată ele erau, parcă, de altă natură. „Insolență !", strigau adversarii lui Caravaggio în fața sfinților lui cu picioarele umflate de varice. El Greco a fost învinuit că nu se pricepea să picteze mîini ; Michelangelo, că era tot sculptor și în pictură; Rembrandt, că arunca o mare porție din tablou în noapte. Nimeni nu mergea pînă acolo încît să afirme că oricine ar fi putut face, la nevoie, ceea ce făceau ei. De un secol încoace, însă, mai exact de la scandalul impresioniștilor, s-a produs parcă o ruptură nu doar în evoluția picturii, ci și în echilibrul gusturilor. Numai astfel ne-am putea explica de ce unii se miră încă de îndrăzneala lui Picasso de a pune ochii pe aceeași parte a feței, în vreme ce nimeni nu se miră că egiptenii procedau la fel, cîteva milenii în urmă.

Ar trebui, poate, să ne reamintim ce zicea Aristotel, că istoricul ne spune ceea ce a fost sau ceea ce este, pe cînd poetul ne spune ceea ce *ar trebui să fie*, pentru a descoperi un adevăr simplu, că orice adevărată trebuie să fie, prin chiar natura ei, prin chiar rostul ei, o artă de avangardă. Și că dificultatea noutății e, într-un fel, obiectivă. Mai mult : necesară. Căci arta nu e neapărat răspuns, dar trebuie să fie neapărat întrebare.

Sună de aceea puțin paradoxal ideea lui Mondrian și a celorlalți adepți ai mișcării *De Stijl*, care a lansat neoplasticismul, că penelul pictorului trebuie să fie pur ca un instrument chirurgical ; și că atelierul artistului trebuie să fie ca un clopot de sticlă sau ca un cristal gol ; sau, și mai bine, ca atmosfera unui munte, la trei mii de metri altitudine, între pure zăpezi eterne, unde frigul omoară microbii.

Înțelegem însă că ne aflăm în plină utopie. Mondrian vorbește continuu despre „denaturalizarea artei", convins că legătura cu trecutul e o dramă, că pictura trebuie să se purifice de orice amintire a obiectelor. Pare fascinat de culoarea pură, de raporturile pure, de echilibrul pur spre care tind, în patrulaterele sale, liniile drepte. Cu puțină voință, spune el, nu va fi imposibil să creăm un fel de Eden. Și nu este utopia la fel de veche ca omenirea ?

Dacă, în schimbul ascezei sale, arta abstractă a obținut o utopie în plus, acesta nu e un motiv să fim reticenți. Nici să suspectăm declarația, aparent ostentativă, cu care debutează manifestul neoplasticismului din 1920 : „Cuvîntul e mort. Cuvîntul e neputincios". În fond, n-a început totdeauna pictura acolo unde cuvintele au tăcut ? Noutatea artei abstracte e, de fapt, alta, că pune și obiectele alături de cuvinte. Și, poate, mai potrivit era ca manifestul neoplasticismului să declare : „obiectul e mort, obiectul e neputincios", întrucît orice abstractă consideră că pictura începe acolo unde și obiectele „tac", părăsind scena. Materia cea mai exterioară, zice Mondrian, ne e vrăjmașă. Ceea ce înseamnă că trebuie să mergem dincolo de ea, dacă vrem să aflăm puritatea visată, universalul.

Ajuns aici trebuie să fac însă un pas înapoi. Căci nimic nu este mai despotic decît puritatea, spune unul dintre bunii cunoscători ai artei abstracte. Într-adevăr, citind manifestele neoplasticismului ne izbește tonul lor iacobin. Și dacă mă atrage noblețea austeră a acestei picturi, mă sperie, mă neliniștește intoleranța ei. Dogmele vechi au fost răstumate pentru a fi așezate în locul lor alte dogme care nu admit nici o dilemă, nici o ezitare. Linia oblică e socotită frivolă. Cînd Doesburg, cu care pornise la drum, își îngăduie să introducă într-unul din tablourile sale o diagonală, Mondrian rupe cu mișcarea *De Stijl* și rămîne să vizeze singur un paradis tiranic în care nu există decît linii drepte și culori pure. Acest ascet al frumuseții pure nu consimte la nici o concesie. Ani la rînd, de la o *compoziție* la alta, pînzele sale reiau parcă aceleași patrulatere, ceea ce mi se pare și minunat și teribil. Minunat, pentru că e admirabilă convingerea cu care Mondrian își urmează credințele pînă la sfîrșitul vieții. Și teribil, pentru că nu poți totuși să nu tresari în fața intoleranței. Oare frumusețea cea mai pură este și cea mai neînduplecată ?

Dacă ar fi așa, arta ar risca să devină un joc pur între două infernuri. Unul dinaintea ei. Altul de după dispariția ei.

OCTAVIAN PALER

Foc continuu

Și totuși, ori de cîte ori evoc personalitatea atît de vitală, de dinamizatoare a președintelui României, Nicolae Ceaușescu, nu pot să încep decît cu o expresie spontană, auzită în timpul unei vizite de lucru la Reșița, în cetatea de foc a oțelului care tocmai împlinise cu acel prilej 200 de ani de existență.

Urmărindu-l cu admirație pe președintele țării străbătînd cu o tînără repeziciune zeci de kilometri pe jos, urcînd și coborînd scări printre furnale și cuptoare, oprindu-se la un utilaj sau altul pentru a cerceta mișcarea muncii unui om, angajînd pretutindeni un dialog viu, în care întrebările și observațiile se succedau cu o rapiditate de calculator, un oțelar exclamă în gura mare, suficient de tare ca să-l aud și eu și tovarășii săi de muncă din preajmă :

— Un adevărat foc continuu, asemenea Reșiței noastre !

Metafora, atît de exactă și expresivă totodată, mă cucerise și multă vreme pusesem această impresie pe seama faptului că-l însoțiscm pe președintele Ceaușescu în cîteva vizite la obiective siderurgice, ba în cîteva locuri, la Galați sau Tîrgoviște, asistasem la momentul prometeic al aprinderii de către primul oțelar al țării a focului continuu. Dar iată că tocmai cam pe atunci, în urmă cu vreo 10 ani, citesc într-un ziar cuvîntul, adresat în bună măsură președintelui țării, la o consfătuire de lucru de către un țăran din Bărăgan, care se întreba cu mirare : unde e casa tovarășului Nicolae Ceaușescu, din moment ce zilnic ne e dat să-l întîlnim în alt colț de țară, cercetînd lucrurile la fața locului, sfătuindu-se cu oamenii cum să le îndrepte pe un făgaș mai bun, simțindu-se pretutindeni **acasă**, adică, în problemă cum se spune într-un limbaj curent. O publicație, — și e vorba chiar de „Flacăra" — dînd răspuns la întrebarea plină de tîlc a țăranului, avea să-și intituleze inspirat o rubrică întinsă uneori pe cîteva pagini, datorită materialului bogat pe care trebuie să-l cuprindă „Patria — cabinetul de lucru al președintelui." Un cabinet de lucru sui-generis, pentru că nu o dată situațiile în mîezul cărora l-a solicitat viața să le rezolve cu clarviziunea și operativitatea sa cunoscute au fost dintre cele mai dramatice : înundații catastrofale, un seism nimicitor.

Confruntarea cu dificultățile nu s-a produs numai pe fondul unor asemenea cataclisme, ci și al unor vitregii curente ale naturii. Îmi relata odată, cu sentimentul că tocmai atunci se întîmplaseră lucrurile, președintele cooperativei agricole de producție din Drăgănești-Vlașca, Radu Riciu :

Într-o toamnă, mult prea timpuriu pentru cursul acestui anotimp, se pusese o vreme de iad : lapoviță amestecată cu puțină ninsoare, un vînt pătrunzător de-l simțeai pînă-n oase, un noroi de înotai prin el pînă-n genunchi. Noi, tot satul, eram, în ciuda vremii, concentrați pe ultimele sute de metri ale grădinii de legume pentru a salva ultimele cantități de roșii, ardei și chiar vinete. Închipuiți-vă că pe vremea aceasta atît de ostilă omului, auzisem de undeva, de aproape, din cerul din care nu mai conteneа să cadă ploaia și lapovița, împiclat cu totul că abia mai distingeam printre vreji roșiile și ardeiul, auzisem la un moment dat un bizîit de motor care se apropia tot mai mult de locul unde lucram. Peste cîteva clipe totul ne-a apărut foarte clar : era elicopterul prezidențial din care a descins zîmbitor dar cu grija pe față tovarășul Nicolae Ceaușescu, al cărui chip pentru noi era foarte familiar, căci ne mai vizitase în cîteva rînduri.

S-a interesat, văzînd mulțumit, cum merge culesul, ce lucrări mai avem de făcut. Noi stăteam bine, ca de obicei, cu totul. Tarlaua de grădină o lăsaserăm mai la urmă, pentru că era în plină vegetație.

Oamenii, impresionați pînă la lacrimi de grija și gestul președintelui țării, nu uită de atunci această pildă și ori de cîte ori e nevoie să urgentăm o lucrare, în condiții grele, își amintesc de prezența printre ei a președintelui României în acele momente dificile.

Dar oare toate aceste cîteva întîmplări din zecile și sutele pe care reporterul le cunoaște din relatările a sute și mii de oameni nu sînt aceeași probă de foc continuu, cum l-a caracterizat pe președintele Ceaușescu oțelarul reșițean ? ! !

Tocmai de aceea într-un poem cu același titlu pe care i-l dedicam cunchideam :

Purtîndu-ne precum un steag destinu'
Cu brat bărbat și cuget unanim
Prezent în tot și-n toate foc continuu
În care toți voința ne-o călim.

NICULAE STOIAN

Adevărul e...

(Urmare din pagina 19)

— Da, neliniștea de fapt este starea care m-a însoțit și mă însoțește, aceea în care există și lucru care există. Socot că această stare de neliniște este starea creatoare, fiind de fapt tensiunea noastră lăuntrică. Sîntem cu toții — dacă merităm numele de oameni — structurați pe polarități, pe această veșnic dublă personalitate, pe care Goethe o exprima ca nimeni altul în cele două suflete zăcînd înauntrul eroului său. Aici sîntem, în această continuă pendulare. Singur momentul creației — eu nu mă socotesc printre creatori — suspendă probabil neliniștea. Atunci probabil se întîmplă acel punct fericit de **coincidentia oppositorum** în ceea ce este unitatea noastră originară.

— V-ați acordat vreodată în viață un ultimatum ?

— Nu, niciodată, deși n-am fost niciodată mulțumită de ceea ce am făcut. Dar de nimic ! Probabil se crede că este o mică demagogie, o cochetărie, ce spun. Dar adevărul e că nu m-am simțit în nici un fel stăpînă pe realizările mele. Niciodată nu mi-am propus nimic, ci am fost **dusă către**. Nu pot să spun ce m-a dus către, un instinct, o necesitate, o ananké intelectuală, spirituală, morală. Am făcut întotdeauna cu mare devotament, cu mare conștiinciozitate, tot ce a trebuit să fac. Adică viața mi-a propus niște lucruri și eu le-am acceptat ca atare. Așa mi se pare că s-a desfășurat viața mea. De cîte ori am încercat cu o mișcare de orientare puternică și decisivă a vieții mele, am eșuat. Iată, de pildă, începutul carierei mele trebuie să fie muzical, așa am dorit. M-am înscris la Conservator, am avut maeștri mari și acolo, am lucrat cu o pasiune extraordinară. Și a venit un accident biologic : la 18 ani m-am îmbolnăvit. Trebuia să fac o pauză de cîțiva ani. Și atunci mi-a fost egal ce voi face în continuare. Așa s-a întîmplat aproape întotdeauna cînd luam o hotărîre decisivă. Totdeauna intervenea ceva de dinafară, ceva ca un deget — ca în **Wilhelm Meister** al lui Goethe — care mă împingea către niște direcții în care m-am realizat numai pentru că așa cum am spus, aveam constiința asta a dăruirii către orice am de îndeplinit.

— Să înțeleg deci că nu ați dorit de fapt să fiți ceea ce sînteți ?

— Aproape că nu. Cînd eram mică, și eram întrebată „ce vrei să fii ?" spuneam : „nu știu, orice, dar nu profesor".

— Și totuși, cariera universitară nu v-a adus deloc satisfacții ? Ca fostă studentă a dv. pot spune că nu părea să fie așa. Aveați o bucurie a comunicării, o curată bucurie de magistru, care nu poate înșela.

— Am fost aproape 35 de ani profesor și trebuie să spun că bucuriile mele au fost totdeauna ulterioare momentului în care mă manifestam ca atare. Regăseam o bucurie enormă în atașamentul pe care foștii mei studenți mi-l arătau după aceea. Într-o carieră universitară este firește mîngîierea supremă. Dar în momentul în care mă aflam la catedră, aveam un îngrozitor sentiment de neliniște. Niciodată în aproape 35 de ani nu m-am găsit în fața studenților fără un trac teribil. Numeni nu credea, n-o știam decît eu. La început era pur și simplu ancilantă suferința aceasta. Abia după 20 de ani m-am mai liniștit pe dinafară, se cunostea mai puțin tulburarea lăuntrică, deși niciodată nu m-am dus la ore pentru a repeta un curs sau un seminar făcut în anul anterior. Pot spune că de-abia în ultimii 10 ani am avut cu adevărat sentimentul comunicării, probabil fiindcă dobîndisem un fel de tehnică a acordului cu auditoriul. Ceea ce nu-mi putuse da studiul febril, pasiunea, acribia cu care-mi pregăteam cursurile, a reușit să-mi dea rutina, experiența.

— Ca profesor universitar, cred că ați dat totuși mult mai mult decît ați primit. Ca autor însă, în ce măsură vă simțiți încă datoare ?

— Am avut aceeași atitudine față de cărțile mele ca și față de orice datorie de împlinit a vieții și profesiei mele. Ca orice om de cultură, în clipa în care am terminat o carte nu m-am mai putut uita la ea, am simțit că a plecat de lîngă mine, deși niciodată nu pot să spun că am fost cu adevărat mulțumită de vreuna din cele 10—12 cîte am scris pînă acum. Poate să mă fi mulțumit întrucîtva monografia despre Sofocle, cartea despre Renaștere. În parte **Eminescu — cultură și creație**. Știu însă că aș rescrie o carte pe care am iubit-o foarte mult și care e foarte puțin cunoscută — e vorba de o monografie a stilului lui Creangă. Sigur că sînt încă datoare cu niște cărți și mie însămi îmi sînt în primul rînd datoare. Am sentimentul acesta față de mine și față de unii dintre prietenii mei, care mai așteaptă o vorbă de la mine, în ciuda vîrstei pe care o am.

— Ce semnifică în evoluția dv. spirituală această revenire la muzică ? Sînteți prezentă în ultima vreme la o serie de manifestări muzicale cu largă rezonanță în rîndurile publicului...

— Întoarcerea asta chiudată a mea către muzică, în acest amurg al vieții, mi se pare și mie curioasă și în același timp — dacă o leg cu începuturile — simetrică și cumva esențializantă. De-abia din perspectiva crepusculului poți să înțelegi semnificația aurorei. E o perspectivă care mă și inspăimîntă puțin sub raport ontologic, pentru că descopăr niște legături pe care nu sîntem obișnuiți a le presupune, sau am pierdut obișnuința de a le mai presupune. Înțeleg existența unei ordini în mica mea ordine interioară. Reorientarea mea către muzică, realizată prin colaborarea fructuoasă cu admirabilul Iosif Sava, s-a făcut, cel puțin în aparență, tot întîmplător. Dar, ținînd seama de simetria de care vorbeam, poate este dat spiritului meu să-și găsească unitatea deplină prin reintervenția acestei puteri extraordinare, **pe care tinerețea mea neștiutoare și vulcanică o căuta cu o fervoare lipsită de un scop anume.**

— Credeți așadar în puterea acestei arte ? În ce constă ea ?

— Socot că puterea muzicii este liniștitoare și katharctică, mai puternic katharctică decît tragedia însăși. Muzica joacă un rol mult mai mare în făurirea personalității decît teatrul. Muzica nu e un simplu divertisment, ci o activitate care ne poartă în preajma sacrului, e o putere care se cere minuită desăvîrșit, pentru că efectele ei sînt extraordinar de puternice, deși, la o primă vedere, imperceptibile. Theodor Grigoriu spunea : „modurile degajă ethosuri", deci lucrarea cu modurile muzicale nu este o glumă. De ce Platon în **Republica** lui interzicea anumite moduri muzicale și anumite instrumente ? De ce nu le accepta decît pe acelea care dădeau bărbăție, forță, statornicie, putere de înălțare în lumea ideilor? Muzica este instrumentul înefabil, imponderabil, care intră în zonele acestea rarefiate ale spiritului, care poate aprinde incendiul magic cel mai benefic, pentru a exercita de acolo asupra ființei noastre un control de ordin superior, de modelare a ființei, de stringere laolaltă a puterilor lăuntrice, pe care le lăsăm astăzi atît de în voia lor pe planetă. Fac parte dintr-o generație pentru care muzica intra obligatoriu în educația unui tînăr. Există o muzică mare, există o muzică modelatoare, o muzică formativă, pe care tinărul trebuie să o asculte, pentru a-și supune tot ceea ce este putere dionisiacă în făptura lui.

— Traversăm o epocă a nerăbdării, a saltului uneori pripit, în idei, în creație. Mai este oare acesta un timp cu dimensiunea apolinicului ?

— Dacă se socotește că binele este depășit, că apolinicul nu mai e cu putință, atunci sîntem într-o lume care și-a întors sensurile, într-o lume în care acționează puteri luciferice, care produc o confuzie gravă și fatală a valorilor. Apolinicul este obligatoriu, el trebuie atins ca atitudine a spiritului, forțele noastre lăuntrice trebuie supuse pentru că altminteri ființa însăși se dezagregă. Eu socotesc că posibilitatea refacerii unei lumi, chiar pe ruinele apolinicului, este un comandament al supraviețuirii omului, al supraviețuirii ca atare. Demonicul este productiv în istorie numai dacă este urmat de un moment de sinteză a ceea ce a fost înaintea demonicului, care să reunească, să armonizeze contrariile. Nu facem aici manihеism, dar mă gîndesc pur și simplu la Faust, care nu întîmplător este alcătuit din Prolog, Partea I și Partea a II-a, pentru că lucrurile așa se structurează, triadic : teză, antiteză și sinteză. Cele mai mari opere de artă ale lumii poartă în ele sămînța explicațiilor acestora. Demonicul în sine nu poate închega, ci el dezagregă, este furtunos, plin de putere, exaltă fortele, dar, în cele din urmă, duce la pieire, la prăbușire. De ce Brâncuși este atît de mare ? Pentru că a probat unei arte europene, care se afla într-un moment de răscruce, de derivă chiar, modelul unei clasicități apolinice, o modernitate a clasicismului, demonstrînd în ultimă instanță tocmai forța și eficiența elementului apolinic.

— Modelul apolinic al lui Brâncuși este valabil pentru cultura noastră în genere ?

— Cred că în cultura românească această linie a modelului apolinic lucrează în fiecare din marii noștri artiști. Arghezi — ultrasimbolist la începuturile lui, Blaga — expresionist, Barbu ermetic, revin, cu toții, închiși într-o clasicitate perfectă, într-o apolinizare care atinge culmile frumuseții, binelui și adevărului. Cultura românească oferă soluții — în diferite momente ale ei — pentru o umanitate în derivă. Mă gîndesc la această viziune prin excelență apolinică a țăranului român, la acea tehnică a unui acord cu lumea, pe care țăranul român a avut-o dintotdeauna și care nu este altceva decît victoria apolinicului asupra dionisiacului.

— Haideți să găsim împreună un final pentru acest dialog, care durează de mai bine de două ore. V-aș ruga să mai adăugați încă ceva despre dumneavoastră.

— Ce aș mai putea adăuga ? Poate doar faptul că mai sînt încă multe de spus... O voi face probabil în proza mea...

— Am auzit oare bine ? Lucrați la o proză ? E vorba despre o proză cu caracter memorialistic ?

— Ei, ei, nu te aprinda așa ! Despre asta, cu altă ocazie...

UNIREA — mama noastră

Unirea din 1859 a fost primul act al unui proces istoric ireversibil, care avea să se desăvîrșească la 1 decembrie 1918 : formarea statului național unitar român.

Pentru copii cuvîntul cel mai scump și mai patetic este cuvîntul **Mamă**. El este cuvîntul ce exprimă ocrotirea, siguranța, și, mai presus de toate, dragostea. Mama reprezintă bucuria, fericirea, cerul albastru și raza de soare. Dacă există mama, există totul ; și jocul, și primăvara, și toate darurile lumii. Mama este cel dintîi cuvînt rostit — cuvîntul rostit în toate momentele de încercare, de răscruce ale vieții — cuvîntul supremei mîngîieri. Mama este totul. În afară de mamă nu se poate exista. Ea e începutul vieții, dorul dintîi și lacrima cea mai pură.

Ceea ce e mama pentru copii, pentru toți copiii, este **Unirea** pentru români, pentru toți românii. În dorul de unire, de unire a tuturor românilor, s-au născut toți înaintașii noștri, ea a fost speranța cea mai înaltă a lor, siguranța unei existențe majore, fericirea unui întreg popor, vutorul de aur al neamului. Unirea a fost dintotdeauna totul. Ea a fost fata lui Burebista, stăpînul pe amîndouă versanțele Carpaților, pe Mureș și pe Tîrnave, pe Crișuri și pe Arieș, pe Olt, pe Timiș și pe Dunăre, sceptrul său strălucind cu deosebită putere în Marea Neagră și în Țara Oașului de astăzi. Mircea cel Bătrîn o reprezenta prin titlul său : „...Io Mărcea mare Voevod și Domn cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind toată Țara Ungro-Vlahiei și părțile de peste munți, încă și spre părțile tătărești, herteg Amlașului și Făgărașului, și Banatului de Severin Domn, și pe amîndouă părțile pe toată Podunavia pînă la Marea cea mare și cetății Dîrstorului stăpînitor". Ca Mircea cel Bătrîn și ca cellalți Basarabi în sudul Transilvaniei, au stăpînit în nordul ei Musatinii Moldovei — Ștefan cel Mare, Bogdan, Ștefăniță, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu — țara lor de origine fiind Maramureșul, care au stăpînit Cîlceul, Vadul, Reteagul, Bistrița, Cetatea de Baltă unde au ctitorit lăcașuri.

Mihai Viteazul, prin vitejia lui homerică, învingînd de jur împrejur, s-a putut intitula Domn al Țării Românești, al Ardealului — „pohta ce a pohtit" — și al Moldovei, numind demnitari, prezidînd consilii și iscălind decrete în toate cele trei țări românești.

Matei Basarab — care era numit și Crai al Daciei — Vasile Lupu, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu au dăruit tuturor românilor — sub semnul unității limbii — „Pravile" și „Cazanii", românii, toți românii, după rînduiala vremii, povățuindu-se și slujindu-și crezurile în același fel.

Motivarea acestei comuniuni de gînd și simțire ne-o dădea în același secol cronicarul Miron Costin, care scria în lucrarea sa **„De neamul moldovenilor"** că „locul unde este acum Moldova și Țara Muntenească este drept Dachia, cum și tot Ardealul cu Maramureșul și cu Țara Oltului". Cronicarul muntean Constantin Cantacuzino scria și el în aceeași vreme la București : „Români nu înțeleg numai pe cestia de aici ci și din Ardeal, care încă și mai neaoși sînt, și moldovenii și toți citi și într-altă parte se află și au această limbă... că toți aceștia dintr-o fîntînă au izvorît și cură".

Tiparnițele de la Iași, de la București, de la Buzău, de la Rîmnic, de la Sibiu, Brașov, Alba-Iulia și mai apoi de la Blaj au tipărit deci întotdeauna cărți pentru toți românii, cărțile lor fiind tot atîtea voci ale Unirii care străbăteau în toate inimile românești.

Sîbiilor și cărților vechi aveau să li se adauge la începutul secolului al XIX-lea scrierile marilor învățați ai „școalei ardelene" : Samuil Micu, George Șincai, Petru Maior, care au pus cele mai largi baze istoriei și gramaticii limbii românilor.

Odată cu secolul deschis de Tudor Vladimirescu, au crescut apoi marii cruciați și luptători pentru Unire : M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Nicolae Bălcescu, D. Bolintineanu, George Barițiu, Timotei Cipariu, care, fiecare în parte și toți împreună, au întruchipat ideea Unirii în cel mai înalt grad. Ea a pulsat în toate scrierile lor și ale altor contemporani, și totodată în publicațiile pe care le-au înființat : **România** (București 1838), **Gazeta Transilvaniei** și **Foaia pentru minte, inimă și literatură** (Brașov 1838), **Dacia literară** (Iași 1840), **Magazinul istoric pentru Dacia** (București 1845), **Organul luminării** (Blaj 1847), **România literară** (Iași 1856) s.a.

La 1848 ideea unirii a izbucnit ca un fulger prin aprigele „marsilleze" ale lui V. Alecsandri (**Deșteptarea României**) și Andrei Mureșianu (**Deșteaptă-te române**) care au circulat, înflorind inimile, printre toți românii. Pe Cîmpia Libertății de la Blaj s-a strigat îndrăznet și sigur în fața lui Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Alexandru Ioan Cuza, C. Negri, Alecu Russo : **Noi vrem să ne unim cu țara.**

Ci mai întîi, așa cum a precizat N. Bălcescu, avea să se unească Moldova și Țara Românească, și numai după aceea Transilvania, luptă concomitentă împotriva a trei imperii împilatoare fiind imposibilă.

Cîntecul care a prefațat unirea a fost cîntecul lui Vasile Alecsandri, **Hora Unirii** care între anii 1856–1859 s-a cîntat și s-a jucat cu o torențială bucurie și de o parte și de alta a Milcovului, și totodată în Transilvania.

La 5 și 24 ianuarie 1859, prin îndoita alegere a lui Alexandru Ioan Cuza la Iași și București ca domn al ambelor principate, Unirea a fost înfăptuită. Mama tuturor românilor s-a arătat, și de atunci, pas cu pas, s-au realizat marile reforme din timpul lui Cuza — desființarea iobăgiei, improprietărirea țăranilor, secularizarea averilor mînăstirești, învățămîntul primar obligatoriu și gratuit —, s-a cucerit Independența de la 1877 și s-a proclamat la 1 decembrie 1918, prin Adunarea de la Alba Iulia, Unirea tuturor românilor, urmată de construirea României socialiste.

Mama — Unirea — a devenit ocrotirea fiilor săi, mîngîierea lor. În afara Unirii nu se poate trăi. Ea este astăzi, ca întotdeauna pavăza întregului popor român, ea este astăzi, mai mult ca întotdeauna realitatea din care țara își află forța și împlinirea tuturor năzuințelor sale istorice.

La 24 ianuarie 1983, la cea de-a 124-a aniversare, ne-o amintim încă o dată, dăruindu-ne nădejdi și temeiuri pentru permanența ei cimentare.

VASILE NETEA ■

VASILE PÂRVAN
GETICA
EDITURA MERIDIANE

EVENIMENT EDITORIAL
Vasile Pârvan : GETICA

În aceste zile, în librării, o operă fundamentală a istoriografiei românești, retipărită după 57 de ani, în cadrul vastei acțiuni — inițiată de partid — de readucere în memoria națională, în circuitul viu al culturii noastre, a valorilor care definesc spiritualitatea românească în coordonatele ei de esență.

Simple note

Țăranul în Divanurile ad-hoc

Istoricii noștri, vechi și noi, de autoritate și de circulație mai largă sau mai restrînsă, au avut grijă încă demult să desfășoare și să popularizeze tot filmul împrejurărilor și frămîntărilor, al disputelor și al amănuntelor, legate de mărețul act al Unirii celor două principate, ca să nu mai fie cu putință, în genere, nimic nou de spus. Se știu, de asemenea, rolul și rostul convocării Divanurilor ad-hoc din Moldova și Valahia, care și-au început lucrările în 1857, întîi la Iași în 22 septembrie, iar o săptămînă mai tîrziu la București, adică în 30 septembrie — ambele date după vechiul stil calendaristic — și care au însemnat prima manifestare plebiscitară oficială a voinței Adunării obștești, în preliminariile închegării României unite. Și dacă protagoniștii și pontifii neobosiți ai Unirii sînt îndeobște cunoscuți, fiecare în parte cu aportul respectiv, mi se pare că — evident, în afara specialiștilor — marea masă e mai puțin informată asupra țăranilor deputați din Divanurile întrunite și a deziderateloraduse în favoarea clasei lor.

Precizez că Divanurile — cum se numea în epocă Parlamentul — erau identic alcătuite și în Moldova și în Valahia, cu doi deputați eligibili dintre marii proprietari de fiece județ, cîte unul numai din cei ce erau socotiți mici proprietari, apoi un singur țăran și un singur orășean, „excepție făcînd pentru această din urmă categorie județele Iași și Ilfov — care cuprinzînd în raza lor și capitalele țărilor — alegeau la orășeni patru deputați și cîte doi la Botoșani și Galați în Moldova, iar în Valahia, la Dolj și în Prahova. Fac mențiunea, ca o simplă curiozitate, că în Moldova figurau ca aleși ai județului Iași, la capitolul „orășeni", Anastasie Panu, D. Cozadin, V. Mălinescu și Anastasie Fătu, iar în Valahia, la Ilfov, Nicolae Golescu, C. A. Rosetti, Grigore Joranu și Dimitrie Cuioglu, cum la Galați cei doi „orășeni" aleși erau Costache Negri și viitorul domnitor Alexandru Ioan Cuza. Și cu asta, îi nominalizez pe cei 15 țărani care reprezentau cele 15 județe din Divanul ad-hoc al Moldovei : Dumitru Bălan — Iași ; D. Savin — Dorohoi ; Simion al Stancei — Botoșani ; Toader sin Pavel — Suceava ; Costache sin Vasile Ostahi — Neamț ; Ion Levărdă — Roman ; Ion al Babei — Bacău ; Moș Ion Roată — Putna ; Vasile Balaiaș — Tecuci ; Răducan Sava — Galați ; Vasile Stan — Tutova ; Ioniță Olariu — Vaslui ; Pandele Croitoru — Fălciu ; Vasile Romov — Ismail ; și Ioniță Roșca — Cahul. Și continui cu țăranii aleși în Corpul legiuitor al Valahiei, 17 ca număr, în totalitatea lor : Mircea Mălăieru — Ilfov ; Gheorghiță Lupescu — R. Sărat ; Costache Moglan — Buzău ; Ene Cojocaru — Prahova ; Stancu Stănilă — Dîmbovița ; Stan Panaite — Vlașca ; Stoica R. Cojocaru — Ialomița ; Stroe Ivașcu — Brăila ; Ioan Țică — Muscel ; Preda Cernat — Teleorman ; Tănase Constantin — Olt ; Stamate Budurescu — Vîlcea ; Ioan Voicu — Gorj ; Nicolae Mazilu — Dolj ; Tudose Mugescu — Argeș ; Ioan Roateș — Mehedinți și Marin Pîrcălăbescu — Romanați.

Aceștia au fost țăranii care au participat la lucrările Divanurilor ad-hoc din Moldova și Valahia și am ținut să-i numesc aici pentru cititorii mei. Și mai vreau să evoc, așa cum rezultă din documentele oficiale ale vremii, cîte un crîmpei din două luări de poziții în cadrul dezbaterilor, a doi deputați țărani : Tănase Constantin de la Olt și Gheorghiță Lupescu de la R. Sărat.

Reproduc din declarația citită de Tănase Constantin, pe care Biroul Divanului a hotărît să fie trecută în întregime în procesul-verbal al ședinței : „...Noi țăranii, plugari români, am suferit și suferim în chip tot mai dureros din pricina nedreptății legilor și a așezămintelor care stăpînesc astăzi țara noastră. Dacă n-am deschis gura ca să spunem asuprirea de moarte ce ne apasă, asuprire care în aceiași vreme este și nenorocirea țării, pricina e că am înăbușit în fundul inimilor noastre amintirea tuturor suferințelor clasei noastre, pentru a nu lua în seamă acum decît suferințele țării întregi..."

„...Noi țăranii, plugari români, care sîntem partea cea mai numeroasă a unei țări autonome, avem dreptul netăgăduit să luăm parte la viitoarele adunări care vor alcătui Constituția țării și legiuirile ei lăuntrice. Prin urmare, noi țăranii români ne păstrăm dreptul să aducem la cunoștință în Adunarea care va alcătui legiuirile lăuntrice ale țării, toate sarcinile ce ne-au fost puse de legile în ființă și să arătăm îndreptările de lipsă, pentru ca să se întemeieze fericirea și pacea adevărată în țară. În sfîrșit, dacă locul nostru al țăranilor plugari români ni va fi răpit în Adunarea viitoare, noi protestăm mai dinainte și aducem la cunoștință prin aceasta, că toate legile ce se vor face fără de noi, vor fi privite de țară ca nedrepte și asupritoare și nu vor fi recunoscute de noi decît ca un rod al silei, așa cum a fost și Regulamentul Organic".

Gheorghiță Lupescu de la R. Sărat, propunînd un amendament formulat în scris, care suna astfel : **„Un guvern constituțional cu o singură Adunare obștească largă, alcătuită de înfățișători luați din toate stările de oameni ai țării, care să aibă dreptul să înfățișeze toate păsurile și trebuințele a tot norodului român"**, — îl motivează între altele spunînd : „Boierii, necunoscînd îndestul dorințele și păsurile noastre, precum ni le cunoaștem noi care suferim, au făcut legi împovărătoare nouă, care au adus mari și multe nenorociri țării, pentru că dijmele și angaralele de tot felul fiind grele, din vremea aceasta în mai multe rînduri sătenii au fugit din țară, iar alții au căzut în tîcăloșie și de mai multe ori s-au făcut și grele răzmeriță, în care au venit limbi străine cu alte nevoi și greutăți pe țară : și toate acestea au fost, că Domnii țării de la un rînd de vreme ajunseseră să nu mai aibă milă de țară, schimbîndu-se în scaun unul pe altul și al doilea, că legile nu mai erau făcute de toate stările, ca să mulțumească toată țara, ci numai de o seamă de boieri".

Așa vorbeau stăpînirii la 1857, doi oameni simpli ai satului românesc — mesageri ai țărănimii — în Divanul ad-hoc al Valahiei și, le-am semnalat cugetul și fapta, ca pe un omagiu pe care-l aduc pierdutei lor amintiri.

L. KALUSTIAN ■

Tudor

Pe scoarță rotunjită
de stejar
din Tisa-n Jii
Făclie-i Tudor

Domnul meu
de jar, —
mă arde subt cămașă,
subt piept, —

morții dădut
de nimeni cumpărat
decît de visul Sînt
ce l-a-nrupat.

TIBERIU UTAN ■

În comuna Botoroaga, județul Teleorman, patru redactori ai „Flacării" au văzut

CINE ȘI CUM CREȘTE

Realitatea e aceea care pune întrebări

Cea mai mare comună din județul Teleorman se cheamă Botoroaga și are în cuprinderea ei cinci sate : Botoroaga, Tirnava, Valea Cireșului, Stejaru și Tunari. În Botoroaga trălesc 10 302 suflete în 3 129 gospodării.

La țară, chestiunea economică se discută în hectare, ari, tone sau hectolitri, iar cît privește animalele și păsările, ele se socotesc la total. Totalurile acestea au calitatea că vorbesc de întreaga avere a așezării și cusurul că pun problema avutului într-un chip prea relativ.

Dacă scriem aici realitatea că la Botoroaga există, la țărani, un total de 399 bovine — din care 279 vaci cu lapte —, că la recensămîntul animalelor din 1962 au fost numărați 1 439 porci, 7 602 oi și 23 792 păsări, putem conchide că avem de-a face cu un loc bogat. Și cum nimic pe lume nu-i mai relativ ca ideea de bogăție, am avea unele pricini să rămînem la totaluri. În definitiv, comparînd „la totaluri" comunele Teleormanului, pe Botoroaga am găsi-o în treimea din față, a celor vrednici.

Vă propun să lăsăm deoparte o vreme filosofia relativului și să ne slujim, pentru povestea care urmează, de o unitate de măsură mai puțin întrebuințată și care, dacă nu ne îngăduie niște referiri în absolut, are calitatea că trimite la concret. Să măsurăm averea în animale și păsări *pe gospodărie* și abia apoi să vedem cum e ea : mare, mică ori altcumva.

În Botoroaga, oamenii cresc în curțile lor următoarele :

1 vacă la 11 gospodării
3 oi la o gospodărie
1 porc la 4 gospodării
5 păsări la o gospodărie

„O vacă la 11 gospodării — spune primarul Gheorghe Terpezan — înseamnă, oricum ai privi problema, foarte puțin. Zic «oricum ai privi problema» întrucît sătenii noștri au devenit, de la un timp, crescători de oi. Istoria creșterii oilor începe prin anii '62, cînd suprafața de pășuni a fost redusă de la 500 ha la numai 100 ha. Tata a fost medic veterinar și știu de la el că la Botoroaga numărul vacilor mergea pînă-n 2 000. Împărțindu-se problema cu pășunatul, oamenii au început să renunțe la vaci și să își pună nădejdea în oi. Oaia nu-i atît de pretențioasă ca vaca. Acum, consiliul popular al comunei dispune de 102 ha de pășune, pe care o împarte foarte atent celor care cresc vite și contractează lapte și animale cu statul. Cred că primind de la C.A.P.-uri încă 100 de hectare de pășuni, din plusul lor de teren nearabil, vom spori numărul oilor cu 1 500—2 000 de bucăți. Oi cresc și navetiștii, cîte 3—4, dar vaci și porci numai cooperatorii. Muncesc în C.A.P.-uri cam 3 000 de oameni. Alți 3 000 fac naveta la Videle, la Alexandria, la Drăgănești Vlașca și mai departe. Avem atîția navetiști, încît gării comunale i se mai zice și „Basarab 2". Fapt care nu ne schimbă rostul de țărani. Numai că navetiștii n-au lot personal și ei, chiar să vrea, n-ar putea să crească vite, afară de cîteva ori fiindcă — am mai spus-o — oile mănîncă aproape orice. În comună s-a mai petrecut o schimbare, ce poate să explice scăderea șeptelului de vite : a început să fie foarte rentabil grădinăritul. Avem gospodari care scot din lotul personal 40 000—50 000 lei pe an. Schimbările au avut loc în mod natural, în funcție de interesul direct al omului. Orientarea în momentul de față e limpede : trebuie să-i sorijinim pe crescătorii de animale, în primul rînd pe cei de porci. Treaba e cum, fiindcă în comună nu există decît 10 scroafe. Cine cumpără purcel de crescut de la particulari, dă pe purcel pînă la 2 000 de lei. Purcel care, crescut un an și îngrășat și predat statului la contract, tot vreo 2 000 de lei aduce. Ar trebui să ni se ofere posibilitatea să cumpărăm purcei din sectorul de stat. Se constată, e drept, în 1962, o sporire a numărului total de animale în comună (cu 11 vaci, 382 de porci, 621 de oi față de 1961), dar creșterea e încă incertă. Propunerile oamenilor vin în acest sens : să se mărească suprafețele de pășunat, ținîndu-se cont de numărul real de animale existente precum și de creștere. Ce să vă spun, că trălesc în comună peste 350 de cai și că acești cai nici măcar nu intră în discuție la stabilirea suprafețel de pășuni ? La cîte treburi nu ne ajutăm cu caii ; nu mai vorbesc de folosul lor într-o gospodărie cu mai multe vite. Însă caii continuă a fi neglijați în statutul C.A.P.-urilor, ca și cum nici n-ar fi".

Despre toate astea și multe altele, ce privesc creșterea animalelor, discutăm, preț de aproape o zi, cu contabilul șef al comunei, Ion Țicheru, cu economista Rada Drăgușin, cu secretarul adjunct cu propaganda, Marin Pena, cu medicul veterinar, al cărui nume dă ideea unei predestinări — Constantin Văcaru — cu atît mai mult cu cît, înainte de a munci la Botoroaga, a îngrijit animalele din Văcești !

Ei ne spun cîteva lucruri, și anume că se constată — în termeni foarte direcți — un spor de interes pentru creșterea animalelor, numai că e profund nerentabil să le cumperi — pentru a le crește — de la particulari. Apoi, dat fiind că zootehnia la C.A.P. (și nu numai la Botoroaga) nu-i la nivelul zootehniei din sectorul particular, juninciile crescute de țărani nu prea găsesc cumpărători, C.A.P.-urile nu se îndeamnă să le cumpere, deoarece le ia grase și le fac, destul de curînd, slabe. Deși anul 1962 a însemnat un an al redresării sectorului zootehnic, la C.A.P.-urile comunei nu se obțin pe cap de vacă decît cam a treia, a patra parte din laptele dat de o vacă în grajdul țăranului. O propunere e ca lucrătorii din zootehnia C.A.P.-ului să fie retribuiți întocmai ca lucrătorii de la I.A.S.-uri. În fond, munca e la fel, vacile-s la fel și zilele de lucru la animale la fel de lungi.

Normal, ar trebui făcută următoarea socoteală : cîte animale sînt cu totul în comună, cît consumă ele și de unde consumă, care-i suprafața minimală de pășune, care ar asigura furajarea unui animal, și care ar trebui să fie suprafața totală la dispoziția comunei, în baza căreia să se pretindă cantitățile la contractele cu statul.

Mi se pare semnificativ faptul că nimeni din cei cu care am stat de vorbă — oameni ce știau pe derost atît efectivele, cît și suprafețele de cultură — nu a făcut un astfel de calcul global. Numai un asemenea calcul ar lămuri de ce la Botoroaga există doar o vacă la 11 gospodării și de ce costă litrul de lapte 10 lei.

Că treburile nu-s coordonate cum trebuie la nivelul județului, o probează și situația contractărilor cu statul prin intermediul Cooperativei de producție, achiziții și desfacere de mărfuri, pendinte de UJECOOP.

Planul pentru achiziții pe 1963 este — la unele capitole — pură poezie. S-a hotărît, de exemplu, un plan de achiziții de 28 t carne de pasăre. Dacă ne amintim că la recensămîntul animalelor și al păsărilor din '62 s-au numărat la țărani 23 792 păsări, rezultă că numai sacrificîndu-le pe toate se poate spera la 28 000 kg carne de pasăre ! Oare ce minte a socotit planul acesta și ce știe despre creșterea păsărilor persoana respectivă ? Oare nu cunoaște că numai din ouă ies găini ? Probabil că nu știe, din moment ce planul de achiziții la ouă e de 900 000 buc. În ultimul moment, o adresă venind de la UJECOOP a redus planul de achiziții la carne de pasăre la 13 t, cantitate, de asemenea, nefundamentată, dacă luăm în seamă realitatea că anul trecut s-au achiziționat numai 193 kg (!!!) de carne de pasăre și 63 000 ouă. Planul mai pretinde celor 4 achizitori ai comunei următoarele : 240 kg broaște, 37 t cartofi, 10 tone fasole, pene de 39 000 lei și tot așa mai departe, deși în 1962 nu s-a achiziționat nici o broască, nici un kg de cartofi și nici o pană. Nu pentru că țăranii n-ar fi conștienți de rostul lor de producători, ci pentru că nu se știe în mod real ce se cultivă la Botoroaga pe lotul personal și ce ar putea contracta, în clipa de față, țăranul.

Opinia noastră e că tovarășii care alcătuiesc aceste emoționante planuri ar trebui să bată mai des drumurile comunei, ca să învețe ce e satul românesc din sud și ce poate el produce în chip real. Dacă satul nu a dat niciodată nici un gram de cartofi — cum ne asigură Florica Coman, președinta cooperativei — o fi având el vreun motiv. Nu cumva motivul e acela că omul pune cartofi în nordul țării, nu în sud ? E simplu să pretinzi, printr-un plan alcătuit în birou, achiziționarea a 70 t carne de porc (adică 600 700 de porci), dar cum se poate face practic asta într-o comună unde există la cetățeni doar 1 439 de porci și 10 scroafe ? N-ar fi normal ca UJECOOP-ul să se facă luntre și punte ca să livreze comunei, la preț de stat, purcei, și în temeiul acestui fapt să pretindă contracte.

Întrebările, se înțelege, nu le punem noi. Realitatea e aceea care le pune. Un porc e ceva cît se poate de real, un animal care mănîncă — științific dovedit — o cantitate de hrană, ca să atingă greutatea de livrare. Oamenii fac propunerea ca, la fiecare porc contractat cu statul, să primească un plus de cîțiva ari, pe care să cultive ei porumb, dovlecei, sfeclă. 10 ari la contractul pentru creșterea unui porc ar fi — pentru un plan de achiziții de 700 de porci — 70 de hectare de pămînt la dispoziția consiliului popular. Numai 70 de hectare, din întregul de 9 169, cît are comuna ca suprafață agricolă ! Și carnea de porc n-ar mai fi o problemă. Așa spun țăranii și propunerea lor merită a fi discutată.

TUDOR OCTAVIAN ■

„De zootehnie ne amintim mai mult iarna"

Ne aflăm aici, în acest colț al Cîmpiei Burnasului, la o răscruce de drumuri domoale și șesuri ample, în care n-ar fi deloc nelalocul ei (dar unde ar fi nelalocul ei, în aceste zile ?) niște zăpadă. Dar pămîntul e negru, congestionat, prea virtos în vrere sau neputință, ca un magiun fiert excesiv la un foc scăzut, sub un cinic cer clar, de secetă lungă. A nins, e drept, acum niște zile, dar n-a fost chiar o ninsoare, a fost numai o fulguire, iar zăpada s-a spulberat pe dată. A spulberat-o vîntul, a spulberat-o respirația grea, lutoasă a cîmpiei, ce răbufnește la această răscruce în vîrtejuri grozave. Sîntem la o răscruce aeriană de regimuri climatice diferite, într-un unghi de aspră interferență între năvala de aer dulce de Dunăre, cu dulcețî venite de mai departe, din căldura Mediteranei, și zidul dealurilor. Vîntul, oprit într-un astfel de zid, chiuie slobod.

În grajdurile C.A.P.-ului din Tirnava, cel mai mare dintre satele Botoroagăi, e cald și bine. Grajduri vechi, făcute prin '64, dar tavanele din plăci de paie, dublate cu izolație de carton, sînt încă bune, vîntul le zgîlțîie fără spor. Grajduri gospodărești, trecute prin „acțiuni de modernizare" (alimentări cu apă la nivel constant, pavarea cu bolovani de rîu a aleilor pentru furajare), singura nemulțumire a președintelui Ion Arvat, reparabilă însă în viitor, fiind ieslele așezate „nenconomic", adică nu în mijloc, ci de-a lungul pereților. E ceasul prînzului, îngrijitorii sînt plecați la masă, ne întîlnim doar cu paznicii și cu vițele. Sînt 667 de bovine, din care 309 vaci cu lapte și 91 juninci, parte metișî de Holstein, parte rasă locală. E grozavă această „rasă locală", zice președintele, mulți o disprețuiesc, vor vaci de import, dar la uitați-vă (lovește cu palma, pe crupă, o vacă roșcată, tolănită pe paie, care se ridică greoi, dar fără efort), la uitați-vă la ea, vedeți-o ce teafără e, la pipăiți-i fruntea, cerbicea, coarnele... (Întindem mîna, dar degetele noastre, amirosind a tutun, înfioară, prin narine, carnea de granit a masivului animal, care se zidește în sine, sever și circumspect. „Locala" asta nici nu costă ca celelalte (în „sectorul particular" e totuși la preț, o roscată ca preopinenta noastră ajunge la 11 000-12 000 lei), nu-i nici rea de frig, nici pretențioasă la îngrijiri, nici lingavă la hrană. Iar lapte dă ca și celelalte.

Cît lapte dau vacile C.A.P.-ului din Tirnava ? Cifra pe care ne-o avansează, cam sovăind, președintele, ne aduce aminte că ne aflăm într-un an de secetă. Și nu-i doar un an, adaugă Ion Arvat, sînt vreo trei de cînd seceta nu s-a dezlipit de cîmpiile locului, strepezindu-le toate sevele. Astă toamnă, aici, pe cernoziomul Tirnavei, nu s-au scos decît 3 557 kg de porumb la hectar, cu aproape 800 de kg sub plan. Producția de lapte a fost de numai 1 200 de litri pe cap de vacă. Roscata pe care am admirat-o e o excepție, celelalte vaci, metișî sau locale, sînt destul de debile, se vede limpede că le-ar trebui un surplus de hrană, și încă unul consistent. Dar de unde să-l ia ? Fabrica de nutrețuri din Giurgiu, ne explică însoțitorul, n-a onorat decît jumătate din tonele de borhot datorate C.A.P.-ului prin contract în regulă. Dar parcă vacilor pe care le vedem, sau cel puțin unora dintre ele, nu le-ar strica deloc nici un surplus de îngrijire. Parcă țesala nu trece chiar des pe spinările lor scorțoase, cu solzi grei de băl[illegible] noroi uscat. Nu sînt de cumpărat ? Ba sînt, ni se spune, avem forță de muncă suficientă, îngrijitori buni și vechi, unii lucrează „în sector" de prin '51, de cînd s-a întemeiat C.A.P.-ul. Sînt și bărbați, și femei, mai cu seamă femei, ca Ion Marița, Maria Bunea, Dumitra Năzgoveanu, Ioana Micu, Rada Vecluc, Rada Popescu, mai e și șeful fermei de bovine, Ștefan Bălan, simplu țăran, dar cu mari prieteni și iscusințe într-ale zootehniei. Acești văcari, sau ciobani (C.A.P.-ul are și 1 343 de oi), sau porcari (are și 1 600 de porci), cîndva disprețuiți și maculați în zeama tuturor anecdotelor, sînt astăzi „oameni de bază", bucurîndu-se de considerația obștii și de răsplată bună pentru-munca lor. Dar, mă rog, printre ei sînt și înși mai așa, mai cum să vă spun ? Știți și dv., continuă președintele, că în zootehnie nu se înghesuie nici cei mai mulți, nici cei mai buni. Într-o comună vin și pleacă spre fabricile orașelor 3 000 de oameni, la coada vacii n-au prea rămas decît cei ce nu s-au putut descurca altfel. Și-apoi munca lor, de-a lungul acestor ani, a tot crescut, pe măsură ce ei au îmbătrînit, împuținîndu-și puterile. Cîndva, norma unui îngrijitor era de 14 vaci, acum e de 25. Sigur, mecanizarea muncilor zootehnice a sporit întrucîtva, dar parcă nu într-atît încît să legitimeze dublarea normei. Totuși, sînt destui îngrijitori care se achită bine de obligațiile ei, deci nu aici trebuie căutată cu dinadinsul rădăcina unor neregulî. Dar, fiindcă vorbeam de mecanizare, să nu uităm, de pildă, că tractoarele și remorcile destinate zootehniei sînt folosite adesea în alte scopuri. În campanii, ele sînt luate pe sus și mutate în cîmp, grăjdarii rămînînd să se descurce cum or ști, cu arhaica furcă și cu bătrînul cal de povară, uzat ca și ei.

„Adevărul e că de zootehnie și de durerile ei ne aducem aminte mai mult iarna, cînd scăpăm de grijile cîmpului". Concluzia e formulată de un alt însoțitor al nostru, secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid, Marin Pena. Subscriem.

Eforturi totuși se fac, îndemnurile și sarcinile trasate în ultimul timp de conducerea de partid și de stat și-au găsit și își găsesc ecoul, întețind zelul gospodăresc al oamenilor, transformînd o preocupare sezonieră într-una de „foc continuu". Cămara zootehniei și-a asigurat pentru '63, ni se spune, cam tot ce-i trebuie, și grosiere, și porumb siloz, și fîn, cele 200 ha de bază furajeră fiind bine lucrate și făcîndu-și deci datoria, în ciuda secetei. Sarcinile sînt mari, planul pe '63 prevede 900 de bovine, din care 480 de vaci cu lapte, mai prevede și 1 700 de litri pe cap de vacă, dar credința celor ai locului, bizuită pe judicioasa folosire a cămării zootehniei și a priceperii oamenilor, este că planul se va face.

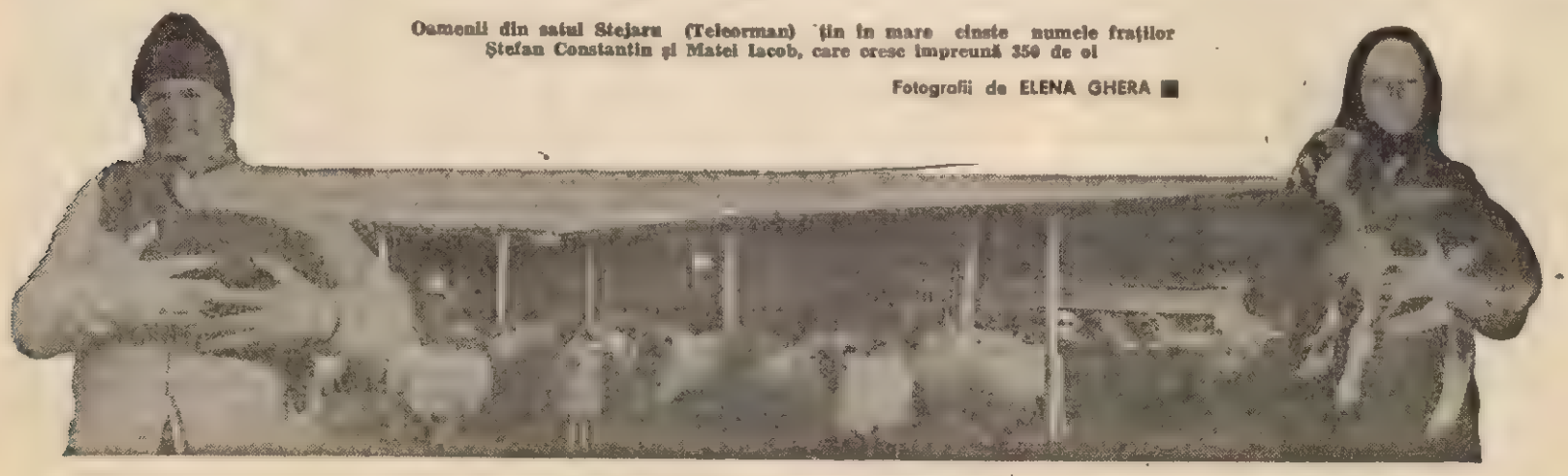

Oamenii din satul Stejaru (Teleorman) țin în mare cinste numele fraților Ștefan Constantin și Matei Iacob, care cresc împreună 350 de oi

Fotografii de ELENA GHERA ■

ANIMALELE LA ȚARĂ

Ceva mai greu va fi, poate, cu porcii, anul trecut a lăsat o moștenire cam grea, care trage în jos : o boală a ucis 110 porci și, luni de zile, din cauza operațiilor de dezinfectare, cotețele n-au mai fost populate. Purceii sînt aduși din complexe moderne, acolo s-au învățat cu căldura industrială, cu biberonul de cauciuc și îngrijirea sîrguincioasă, iar trecerea bruscă la „sistemul gospodăresc", cu adăposturi mai friguroase și cu apă la troc, nu-i prea îmbie la sănătate și robustețe. Apar boli sau se dezvoltă boli cu care deja veniseră, pitite sub o aparență trandafirie. S-au luat însă măsuri, se fac lotizări și sortări atente ale noilor veniți, boxele și culcușurile le-au fost reamenajate, modernizate, medicul veterinar îi ține sub lupa supravegherii de zi și noapte.

Președintele Ion Arvat are și el acasă un porc (unul „l-a dat la contract"), o vacă de „rasă locală", care dă zilnic pînă la două vedre de lapte, și o vițică. Soția muncește și ea, e slujbașă, drept care de vacă se ocupă „bătrînul", tatăl lui Ion Arvat, el o paște, mînînd-o din urmă prin iarba din șanțurile șoselei sau de pe marginea căii ferate. Laptele „îl predă la stat", îa pe el și bani, dar și țărîțele cu care scoate vaca din iarnă. Într-un sat cu prea puțini țărani și prea mulți slujbași, cu un covîrșitor procent de navetiști, în primul rînd, nădejdea gospodăriei rămîn bătrînii. Sînt totuși o nădejde, chiar dacă, atunci cînd mor, cei ce rămîn după ei vînd de regulă vaca. De-aia și vacile sînt puține, de-aia și litrul de lapte se vinde la „abonați" (la cei care au copii și au bani, dar nu și vaci) cu zece lei. Zece lei litrul de lapte într-un sat! De cîtava vreme, însă, lucrurile parcă au început să o ia pe un alt făgaș, parcă oamenii, sub impulsul unor îndemnuri care le-au redeschis niște ochi spre adevăruri uitate, se ocupă mai mult și mai bine de creșterea animalelor, înhămîndu-se la eforturi care dacă nu astăzi, mîine își vor aduce cu siguranță dobînda. Ceapcurile, mai zice președintele Ion Arvat, trebuie să le fie exemplu. Iar C.A.P.-ul din Tîrnava e hotărît s-o facă.

Afară, sub cinicul cer senin al iernii fără zăpadă, vîntul, oprit într-un piept de deal, chiuie slobod.

ILIE PURCARU ■

Cînd grajdul devine bucătărie de vară, iar cei care vor să crească vite n-au unde și cum

Rada Drăgușin lucrează ca „funcționar economic" la Consiliul popular din Botoroaga și în această calitate răspunde, precum ne încredințează, și de registrul agricol. Cum în registrul agricol există o rubrică în care se notează, pentru fiecare gospodărie, anul la care respectiva gospodărie și-a construit grajd și întinderea, măsurată în metri pătrați, a construcției, n-a fost greu să observăm, răsfoind tomurile registrului agricol pentru satul de centru al comunei ca și pentru satele aparținătoare Stejaru, Tîrnava sau Valea Cireșului, că de la o vreme încoace, de un număr de buni ani, localnicii nu prea și-au mai construit grajduri. Iar ca să nu existe urmă de îndoială asupra rezultatelor acestui examen, fie el și sumar, ne întemeiem observația de mai sus chiar pe cuvintele Radei Drăgușin, care în plus nuanța adevărul acesta spunîndu-ne că multe dintre construcțiile care în registrul agricol apar drept grajduri au devenit, prin reamenajările de rigoare, bucătării de vară sau magazii. În această situație se află, de exemplu, soții Marin și Maria Secere, care, potrivit celor scrise în registrul agricol, s-ar părea că au un grajd de 18 metri pătrați, construit în 1968, sau soții Marin și Angela Terpezan, care sînt trecuți în registrul agricol, începînd din 1980, cu un grajd de 28 metri pătrați. Neîndoielnic, ne asigură la rîndu-i profesorul de istorie Constantin Delcea, care este și director coordonator al școlilor din comună, categoria cea mai numeroasă a locuitorilor comunei care se află în această situație, care adică ori n-au grajduri deloc ori sînt înregistrați de formă cu grajduri care sînt de fapt bucătării, este alcătuită din cadrele didactice ale comunei. Cristea Tănăsescu, de pildă, este profesor de biologie și a venit la Botoroaga să-i învețe carte pe copiii sătenilor de aici prin 1961. Soția sa, Stela, profesoară de limba română, este de fel chiar din Botoroaga. Dar el însuși, Cristea Tănăsescu, s-a născut într-un sat, la Coșereni, lîngă Urziceni, știe ce-i lucrul pămîntului și ar munci o palmă de loc, dacă l-ar avea, cu aceeași grijă de țăran și de profesor de biologie și agricultură cu care muncește pe terenul școlii sau pe lotul în folosința al soacrei lui, Dumitra, pensionară de C.A.P. „Avem retribuția, zice el, și din banii aceștia ne cumpărăm ce ne trebuie. Cînd găsim. Dar lapte, de exemplu, găsești tot mai greu, pentru că multora li se pare mai avantajos să-l dea la I.C.I.L., de unde primesc și bani, dar și țărițe, de exemplu, cu care-și pot hrăni vitele. În '82 am izbutit să cresc un porc, pentru mine, dar ca să mai dau și la contract n-am putut, din păcate. Dacă aș avea cu ce să cresc mai mult, n-aș vrea să existe nici o îndoială că aș da și eu, ca toată lumea".

În situația aceasta se află cam 70 de cadre didactice din comună, ne spune directorul Constantin Delcea. Și el are în vedere, înțelegem, nu pe profesorii navetiști sau abia repartizați la Botoroaga de pe băncile facultății, ci exclusiv pe aceia care sînt de fel din această comună și s-au stabilit definitiv tot aici. Directorul, punînd ban peste ban împreună cu soția sa, Neaga, învățătoare, a strîns 7 000 de lei și cu banii aceștia s-a dus într-o bună zi de pe la sfîrșitul anului trecut în tîrg la Videle și-a cumpărat un porc de 160 de kilograme. Mai înainte cu un an cumpărase, tot de acolo, un porc tot de 100 de kilograme, cu 3 000 de lei. „Sincer vorbind, zice Constantin Delcea, cumpăr de toate, numai legume nu cumpăr, și tot așa, cu banii în mînă stau și învățătorii Elena și Valeriu Tofeanu, profesorii Daniela și Alexandru Mitrea, Marina și Ion Popescu, Anghelina și Marin Mocanu și încă atîția alții, ba chiar și cei care m-au învățat pe mine alfabetul aici, la Botoroaga, învățătorul Alexandru Stănescu și soția sa, Elena, tot învățătoare, oameni care au fost un exemplu pentru tot satul prin harnicia lor și care, astăzi, chiar dacă au trecut de 70 de ani, încă ar mai putea să lucreze o bucată de pămînt, cel puțin într-atîta încît să poată hrăni o vită și să nu fie nevoiți să mai cumpere de toate".

D. CONSTANTINESCU ■

Ciobani cu dublă subordonare

Stejaru a fost întotdeauna un sat de ciobani și un sat de ciobani este și astăzi. Satul e mic, mai degrabă, cuprinde cam a șaptea parte din populația comunei însă deține, cum ne încredințează primarul Gheorghe Terpezan, aproape jumătate din cele vreo 7 000 de oi cu care sînt înregistrate gospodăriile din Botoroaga. Între numele ciobanilor din Stejaru, cel al lui Marin Iacob se află la loc de frunte, Marin Iacob are 74 de ani și zice că numele său s-a aflat la loc de frunte, între timp pe locul acesta suind numele celor trei băieți ai lui Ștefan, Constantin și Marin, primul avînd 49 de ani, al doilea 46, iar al treilea 40. Marin Iacob stă împreună cu fiul său cel mic în casa bătrînească, refăcută, ce-i drept, din temelii, iar ceilalți doi băieți și-au ridicat și ei case alături, în aceeași latură a satului de unde începe sau de unde începea altădată islazul care se sfîrșea chiar în marginea pădurii Comoara. Cu vremea, islazul a fost arat și numărul oilor din Stejaru a început să mai scadă, însă nu într-atît de mult încît Stejaru să nu mai fie considerat, cum este și astăzi, drept un sat de ciobani.

Cei trei frați cresc, împreună, vreo 330 de oi, dar se va vedea că nu le cresc la Stejaru decît vreo cîteva luni pe an. Constantin are 120, partea lui, și dacă are încă atîtea, adică nici foarte multe dar nici foarte puține, zice că faptul acesta se datorează gîndului bun pe care l-a avut de a pleca să cerceteze niscaiva locuri necunoscute. Și tot cercetînd, a găsit. De vreo zece ani, cei trei frați, împreună cu alți trei tovarăși ai lor, Petre Susa, Petre Stroie și Dobre Stanciu care au și ei cîte 50 de oi, pleacă din aprilie pînă în decembrie înspre Argeș, în dreptul satului Malu Spart, în județul Giurgiu. Cum satul acesta aparține de comuna Bolintinul din Vale, ciobanii din Stejaru contribuie, bineînțeles, la îndeplinirea planului de contractări și achiziții al comunei adoptive. În '82 ei au predat la Bolintinul din Vale 16 oi, 15 miei, 300 kilograme de brînză și 450 kilograme de lînă. Toate acestea, spune Constantin, înseamnă un preț cinstit pentru bunăvoința cu care au fost primiți și pentru învoiala încheiată cu primăria acelei comune de a li se da în folosință un canal de vreo 40 metri lățime și de vreo 3 kilometri și jumătate în lungime. Canalul pleacă din malul Argesului și a fost săpat pentru a folosi la irigarea pămînturilor din jur, însă din motive pe care ciobanii din Stejaru nu le cunosc, și de fapt nici nu prea ard de nerăbdare să le cunoască, el n-a putut fi folosit decît ca pășune. Ciobanii au avut grijă să mai îngrașă pămîntul acesta povîrnit, cumpărînd de pe unde au putut chiar îngrășăminte chimice, și în fiecare an au semănat de-a lungul lui „țelină" sau iarbă neagră. Iar cînd se întorc la Stejaru, el contribuie și aici la îndeplinirea planului de contractări, după cum ne asigură primarul Gheorghe Terpezan. În 1982 ei au dat pentru comuna Botoroaga 3 porci, 32 de oi pentru carne, 300 kilograme de brînză și 360 kilograme de lînă. O învoială dreaptă au însă și cu primăria comunei Botoroaga, de care aparține satul Stejaru, fiind ajutați în fiecare an cu cîte 3 hectare de fîneață și cu vreo 10 tone de plevuri sau gozuri pe care ei le încarcă de la silozul din satul Tîrnava. Și cu aceasta încă nu am spus adevărul pînă la capăt despre felul cum își cresc oile cei trei băieți ai lui Marin Iacob. Ar mai fi ceva de adăugat, Iar Constantin, băiatul cel mijlociu, stă mai întîi și se gîndește dacă să spună sau nu. Cam e vorba, zice el, despre „o invenție" care i-a trecut prin minte acum vreo cinci ani. Întrucît de „concentrate" este nevoie totuși în vremea fătărilor, și mai ales pentru oile care-i fată cîte doi miei, iar porumb începuse încă de pe-atunci să găsească mai greu, Constantin a făcut prima experiență, cum zice, ducîndu-se în comuna vecină, Orbeasca, și cerînd voie unui inginer să-l lase să strîngă el plevurile de pe urma combinei care recolta soia. Cum acele plevuri tot se risipeau fără nici un folos pentru nimeni Constantin a primit încuviințarea de a prinde cu niște clești o cergă în spatele combinei și-a strînge puzderia de pleavă despre care știa că este foarte hrănitoare pentru oi. De-atunci tot așa procedează, spune el, iar metoda poate fi aplicată și la combinele care recoltează floarea-soarelui sau grîu din soiul Bezostaia, care nu are „mustăți". În vara trecută și-a aplicat invenția mai cu seamă în comuna Vulcani, tot din Teleorman, și a strîns provizii suficiente pentru a sta fără griji acum, cînd se așteaptă să albă fătări duble de la cel puțin jumătate dintre cele 120 de oi ale lui sau dintre celelalte 230 ale fraților lui. Iar cît privește faptul că la Stejaru n-ar avea condiții să crească atîtea oi cîte cresc și că ei trebuie să umble prin sate străine pentru a descoperi posibilități pe care alții le bagă mai puțin în seamă, Constantin, descoperitorul, pionierul, cel plecat în urmă cu zece ani pentru a găsi un loc unde-ar putea aduce și oile lui și-ale fraților lui, are o vorbă : Dacă găsești să trăiești, în nici o parte nu-l departe.

DUMITRU ELIADE ■

În loc de concluzii

...revenim la însemnările noastre din capul acestor pagini: există și aici, la Botoroaga, ca în toate satele noastre, condiții ca și C.A.P.-urile, și gospodăriile individuale, să crească mai multe animale. Există și greutăți, dar nu toate, nici cele mai multe în stare să depășească puterea oamenilor de a le birui. O mai mare atenție acordată respectării normelor de îngrijire și furajare, regulilor sanitar-veterinare, ordinii și a disciplinei se impune în sectorul cooperatist (în speță, la C.A.P. Tîrnava, dar, poate mai mult decît aici, la C.A.P.-urile din satul de reședință și din Valea Cireșului, situate în urma Tîrnavei la realizările zootehnice). E destul de ciudat ca la C.A.P. să ai furaje, dar să n-ai lapte, iar la țărani să cam lipsească furajele, dar lapte să fie! Vorbind despre țărani, nu-i mai puțin adevărat că o vacă la 11 gospodării și un porc la 4, sau numai 5 orătănii într-o ogradă, într-un sat așezat nu pe piatra aridă a muntelui ci în plină cîmpie mănoasă, este, orice s-ar spune și oricît ar fi de fanteziste unele planuri puse în fața comunei, mult prea puțin în raport cu posibilitățile existente. Aprecînd bunele intenții ale factorilor de conducere de la nivelul comunei și al C.A.P., hotărîrea lor de a îmbunătăți activitatea sectoarelor zootehnice, în vederea creșterii producției și a eficienței acesteia, așteptăm faptele. Nu dăm sugestii, fiindcă ele sînt conținute în înseși realitățile locului pe care cei în cauză le cunosc mai bine ca noi. Oricum, cele cîteva exemple bune pe care le-am semnalat, precum cel al ciobanilor din Stejaru sau cel al dascălilor care vor să crească animale, vorbesc de la sine, reafirmînd un bineștiut adevăr, și anume acela că și în zootehnie, ca pretutindeni, elementul hotărîtor al succesului rămîne omul. Vom reveni deci, cît mai curînd, printre oamenii Botoroagăi, cercetîndu-le faptele (I. P.)

■ Serviciul de organizare, normare și retribuire a muncii din cadrul D.G.P.Tc. ne aduce la cunoștință că tovarășa **Aurica Pavel**, din București, B-dul Ion Șulea nr. 73 A, nemulțumită de reîncadrarea sa în muncă, după expirarea întreruperii pentru creșterea copilului, a fost repusă în drepturile sale, cu începere de la 22 noiembrie 1982.

■ **Fănceță Frusina**, din satul Cornățel, comuna Buzoiești, jud. Argeș, muncitoare la C.P. Pitești, lucrînd în 3 schimburi, a reușit să-și termine facultatea de subingineri, în ciuda dificultăților de transport (navetă de 40 km) sau de locuit la gazdă cu 4 copii. Din 1978 a înaintat o cerere pentru un spațiu cît de modest în Pitești, spre a nu se mai chinui cu drumurile. Replica tovarășului Dinescu, care răspunde de repartizarea locuințelor, și anume aceea de a se duce la Cornățel, în agricultură, nu este de natură a o încuraja și nici de a rezolva o legitimă întrebare a unui om care a muncit pentru a-și ridica nivelul calificării : cu diploma de prelucrare a țițeiului va fi oare primită la prelucrarea laptelui sau în construcții tovarășa Fănceță Frusina ?

■ **Ministerul Muncii** ne informează că s-a aprobat cererea tov. **Peter Mihai**, din Oradea, referitoare la transferarea fiului său de la Centrul școlar nr. 15 Ineu, jud. Arad, la Școala profesională nr. 12 din Oradea.

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** a examinat memoriul adresat revistei noastre de către tovarășul Croitoru C., din București, str. Intrarea Căruței nr. 8, sect. 5, și găsindu-l întemeiat a decis promovarea recursului extraordinar.

■ O situație ciudată s-a produs în strada Crizantemei bl. M 11/3 din orașul Satu Mare : cetățeanul Illes Ștefan incendiază în două rînduri apartamentul său, periclitînd viața și avutul celorlalți locatari. În ciuda evidenței faptelor (cea dintîi oglindită și de Procesul verbal al unității de pompieri ca și de o Hotărîre judecătorească), cea de-a doua rămasă fără nici o urmare, locatarii de la adresa menționată nu-și pot relua viața normală, deoarece pagubele și deteriorările sînt importante (ni s-au trimis și fotografii) dar reparațiile nu se pot face pînă cînd instanțele nu-și vor spune definitiv opinia (mai există și recurs și alte posibilități de atacare a unei hotărîri judecătorești). E iarnă, e frig, instalațiile blocului din str. Crizantemei sînt la pămînt ca și nervii celor care semnează scrisoarea primită la redacție și care s-au săturat de drumurile la miliție, la tribunal, la I.L.L. ca și de șobolanii care au început să se simtă bine prin camerele distruse de incendii.

■ **Alexandru Sergiu Ionescu**, din Arad str. Scărișoara 18, se află într-o situație critică : pentru a se încălzi are nevoie de motorină (pentru soba respectivă). Fiind bolnav grav de inimă are nevoie de sprijin în procurarea ei. Poate că forurile locale competente vor face o excepție la capitolul „ordine" în favoarea capitolului „omenie", ajutîndu-l pe cel ce ne-a scris.

■ Încă din vară, **locatarii blocului 27 B, din str. Cuza Vodă** nr. 130, sect. 4, București, se luptă (da, da, se luptă !) pentru a obține dreptul de a avea sub ferestrele apartamentelor lor un spațiu verde, cît de modest. Sectorul de arhitectură din cadrul C.P. nu-și dă avizul favorabil. Desigur, pe criterii bine fundamentate, ca de pildă aprovizionarea magazinelor de la parterul blocului respectiv. Numai că și argumentele locatarilor, care zi de zi iau contact cu o realitate invocată chiar de cei care le resping cererea, nu sînt deloc neglijabile sau mai puțin întemeiate. Iată-le : noul complex alimentar deschis, tot în Parcul Tineretului, la circa 400 m de blocul 27 B, dispune de spații verzi, atît în fața cît și în spatele magazinului unde lățimea este de 7—8 m și nu de 3 m cum au solicitat petenții noștri, blocul 31, situat vizavi de blocul 27 B (dar în spatele acestuia) are un spațiu verde de 15 m lățime din care s-ar putea „sacrifica" cei 3 m, dorîți de locatarii care ne-au scris.

■ Prin adresa nr. 12 063, din 16 august 1982, Întreprinderea „Ascensorul" ne-a recomandat ca, pentru urgentarea lucrărilor de dare în folosință a liftului, să ne adresăm la I.F.M.A. Ne-am adresat. Ni s-a dat ca termen de punere în folosință data de 15 septembrie 1982. După alte intervenții, ni s-a propus alt termen : 15 ianuarie 1983, dar pînă la această dată întreprinderea amintită nu a mișcat nici un deget. **(Clobotaru Vasile**, președinte al Asociației de locatari, bl. 4, sc. B, B-dul Turda, nr. 123, București).

■ În urma articolului publicat în „Flacăra" din 10 decembrie privitor la perturbarea de către elemente huliganice a activității de la patinoarul „Floreasca", Ministerul Turismului ne-a informat că s-au luat măsuri energice în vederea întăririi disciplinei în incinta acestei baze sportive și de agrement, prin asigurarea unor echipe de ordine permanente, a unui mai riguros control atît din partea conducerii întreprinderii de agrement, a Ministerului Turismului cît și a organelor de miliție.

■ Un **grup de cetățeni din Mogoșoaia**, ni s-au adresat printr-o scrisoare încărcată de îngrijorare față de măsura desființării grădiniței I.A.S. Mogoșoaia, cu începere de la data de 3 ianuarie 1983. „Oare cei care au hotărît închiderea grădiniței nu s-au întrebat ce vom face cu copiii noștri, nu s-au gîndit că noi, părinții, lipsim de acasă între 10 și 12 ore pe zi, fiind la locurile noastre de muncă, timp în care nu ne putem, practic, ocupa de cei mici lăsîndu-i în voia unor primejdii, nemîncați, lipsiți de căldură, nesupravegheați." În concluzie, părinții care semnează scrisoarea ne roagă să susținem redeschiderea grădiniței de la I.A.S. Mogoșoaia.

■ Din partea C.P., sect. 3, am primit o adresă succintă, dar îmbucurătoare : lucrarea solicitată de Asociația de locatari din Intrarea Odobești nr. 2, bl. VII, a fost executată.

■ Sesizarea tovarășului **Ciofalcă Sima**, din comuna Buzescu, jud. Teleorman, s-a soldat cu o cercetare din partea organelor CENTROCOOP și cu rezolvarea (parțială) a cerințelor sale. Astfel, s-au luat măsuri de amenajare a unui chioșc în curtea școlii comunale, pînă la primirea unei barăci TEGO, care a și fost comandată. Toate notele de comandă pentru aprovizionarea chioșcului au fost onorate.

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** analizînd scrisoarea corespondentului nostru Varvari Pompiliu, din București, Șos. Pantelimon 245, și cercetînd cele susținute de el, a constatat că este cazul să promoveze recursul extraordinar solicitat, trimițînd dosarul spre judecare Tribunalului Suprem.

■ „Deoarece intervențiile noastre directe nu au dus la nici un rezultat, ne scrie **M. Constantinescu**, din București, str. Valea Lungă 7, vă rugăm s-o faceți prin „Flacăra", poate cine știe...". Despre ce este vorba ? Se impune desfundarea grătarului de canal între blocurile 139—142 din str. Lungă nr. 7, sect. 4, deoarece apa care se strînge aici înghețată periclitînd atît circulația pietonilor cît și pe cea a autovehiculelor.

■ O plăcută surpriză : din Pitești ne-a scris **ing. Ion Nicolescu**, cunoscut pentru cercetările sale în domeniul biogazului, pentru a se declara de acord cu concluziile articolului „Biogazul ca sursă energetică a satului", publicat în coloanele revistei noastre, și anume că preocuparea primarilor și primăriilor nu este la nivelul cerințelor. „Sînt zeci de gospodării, afirmă ing. Ion Nicolescu, care au instalații de biogaz în județul Argeș, dar printre ei nici un primar, deși aceștia au vizitat instalațiile în funcțiune, iar la toate primăriile s-au dat materiale documentare (broșuri și scheme). Nici materialele publicate în presa centrală sau în cea locală, în aceeași problemă, nu au reușit să-i clintească pe primari din indiferența lor", este de părere ing. Ion Nicolescu, obligîndu-ne, de data aceasta, să subscriem noi la părerile sale.

■ Numeroși locatari (17) din Curtea de Argeș, cartierul Posada, str. Episcop Nichita, membri ai asociațiilor de locatari nr. 10 și 11, ne aduc la cunoștință că deși locuințele lor sînt racordate la rețeaua de termoficare a orașului, nu au căldură și apă caldă, ceea ce totuși nu i-a scutit de unele plăți apreciate de ei drept exagerate (500 de lei pentru 2 camere, 620 pentru 3 camere, 750 pentru 4 camere) pe durata lunii noiembrie 1982, cînd instalația se afla în probe tehnologice ! „La data cînd vă scriem (5 ianuarie, n.r.) temperatura în camere, ne spun acești cetățeni, este de 4—5 grade, deoarece termoficarea nu mai funcționează în această zonă a orașului". Mai aflăm că, forțați de împrejurările arătate pe scurt, oamenii recurg la încălzirea electrică, ceea ce înseamnă și consum exagerat și bani în plus.

■ O corespondență captivantă ne-a trimis **dr. Stan Violeta Olivia** din Timișoara. Un reportaj viu, parcurs de umor și nemulțumire și pe care, sincer, regretăm că nu-l putem reproduce ! Vom nota însă esențialul : la poarta întreprinderii „Filty-Modern" din marele oraș, se desfășoară „adidași". Lume multă și pentru cizmele de piele vîndute în aceleași condiții, adică pentru fiecare pereche trebuia să cumperi și niște papuci de casă urîți și cu numere foarte mici. Practic, la o cheltuială de 132 de lei (prețul „adidașilor") sau 555 de lei (pentru cizme) mai aveai de dat încă 50 și ceva de lei.

■ **Dreptate Nicolae** din Ploiești, str. Jianu nr. 6, deține un teren la țară, pe care l-a transformat într-o grădină, dorind s-o facă mai productivă și s-o muncească mai ușor. Adică cu mijloace mecanizate. Din presa scrisă și vorbită a aflat despre existența unui minicultivator, pe care zadarnic a încercat să-l găsească în magazine. Apelează la noi spre a-i face publică întrebarea, în speranța că cineva îi va și răspunde.

■ În plină lună ianuarie cineva ne atrage atenția asupra unei stațiuni de pe litoral : **Șerban Coadă**, din Eforie Sud, jud. Constanța, ne reamintește (dar nu numai nouă ci și celor în drept să ia măsuri !) că peronul gării Eforie Nord este prea jos față de scara vagoanelor, fapt care îngreunează urcarea și coborîrea călătorilor. Poate pînă la vară se va putea face ceva, mai cu seamă că la Eforie Nord mulți dintre cei care-și petrec concediile sînt oameni bolnavi.

■ Plîngerea tovarășului **Ghiță Marin**, din București, Calea Rahovei 323, prin care acesta arăta că a fost frustrat de plata a 3 zile de muncă (considerîndu-se că absentase) a fost găsită întemeiată de activiști ai Consiliului popular, sect. 1, care au verificat faptele. În consecință tovarășul Ghiță Marin și-a încasat drepturile ce-i fuseseră oprite nejustificat.

■ **Radu Mușina**, fizician la Combinatul siderurgic Călărași, aflat în București, a servit masa cu o prietenă la Restaurantul „Columbina", aparținînd I.A.P.L.-ului „Central", pe data de 13 decembrie a anului abia încheiat. La plată, nota ce i s-a prezentat nu corespundea cu ceea ce se consumase. Observînd „amănuntul", cel care ni s-a adresat, a cerut explicații atît celei care-i servise cît și responsabilului Marin Eremia, ambii „amplificînd" exagerările din nota de plată printr-o atitudine disprețuitoare și lipsită de deferența obligatorie.

■ **Familia Popescu Ștefan Vlad cu soția și cei doi copii** ne roagă să-i ajutăm să scape de vacarmul produs de agregatele magazinului „Fortuna" aflat sub apartamentul lor, pe B-dul Ilie Pintilie nr. 64. Nu o fac din comoditate ci din oboseală. Oboseala produsă de intervențiile și drumurile zadarnice de pînă acum, care i-au purtat de la secția comercială a Consiliului popular municipal, la serviciul tehnic al aceluiași consiliu, la Ministerul Comerțului Interior, la I.C.V.L., la Întreprinderea „Ascensorul" (drum repetat) pînă cînd responsabilul magazinului „Fortuna" din Bd. Ilie Pintilie 64 le-a rîs în nas, determinîndu-l să se adreseze și revistei noastre. Poate cei puși pe drumuri să fie alții...

■ **Alfred Reiner**, din București, str. Poet Neculuță 33, sect. 2, face prin intermediul revistei noastre cîteva sugestii organelor de resort : înființarea unui centru de difuzare a presei, unde să se poată citi și presa din provincie (așa ceva a existat în vecinătatea cinematografului „Patria") ; punerea în vînzare a registrelor repertoar (vai, cît sînt de necesare !) ; păstrarea deschiderii „clasice" a plicurilor de format mijlociu, în locul celei actuale (la unul din capetele înguste) vechiul sistem fiind mult mai practic ; reeditarea cărții de telefon devenită necorespunzătoare întrucît au apărut noi centrale și, logic, numere noi (exemplu cele cu 53, aparținînd centralei din Măgura Vergului). Interesante propuneri de a căror traducere în viață am beneficia toți cetățenii orașului.

● Ni se aduce la cunoștință că, în urma semnalului apărut în „Flacăra" nr. 50/1982, I.C.R.A.L. Foișor a instalat hidroforul aflat în discuție ceea ce a rezolvat problema alimentării cu apă a etajelor aflate în suferință.

● De la Oradea ni se comunică rezolvarea favorabilă a cererii tovarășului Ovidiu Hiticaș, din str. Cuza Vodă 54, căruia i s-a atribuit o locuință compusă din 2 camere, în strada General Magheru 17, de către C.O.M. Complexul C.F.R. Oradea.

● Dr. geolog Augustin Țenu, din București, str. Dealul Țugulea 32—34, bl. 15, sect. 6 dorește (pe bună dreptate) o lămurire a confuziei generate de plata parcărilor la domiciliul deținătorilor de autoturisme, deoarece între dispozițiile potrivit cărora se percepe un leu pe zi (deci 365 pe an) și Decizia 1309/13 VII 1982 există evidente contradicții (300 lei pe an sau 25 lei pe lună) și în privința sumelor de plată cît și a datei de intrare în vigoare a dispozițiunilor amintite (vezi și Decizia C.P.M.B. nr. 1040 din 12 VI 1982).

● O invitație și veselă și originală ne face Aurelian Ichim, din Rm. Sărat, str. Lalelelor, bl. H 5, ap. 8 : de a petrece alături de dînsul o partidă de „pîndă la robinete" sau una de „fugă după apa caldă", deoarece pe hîrtie cetățenii de la adresa menționată dispun timp de 6 ore, într-o singură zi de apă caldă, însă numai pe hîrtie, în realitate durata maximă fiind de o oră și jumătate. Corespondentul nostru ar vrea ca, pe riscul său, să profite de cei 30 m.c. de apă potabilă, al căror cost îl achită, dar care în fapt nu completează nici o jumătate din cantitatea respectivă. Umorul celui care ne-a scris pare nealterat chiar și de apa cu urme de rugină, motorină și alte ingrediente cît și de faptul că Micul Dicționar Enciclopedic Român, ediția 1979, menționa că orașul Rm. Sărat dispune de o termocentrală a cărei construcție a început anul trecut !

Pagină realizată de EMANUEL VALERIU ■

Scrisoare comentată

O carte pentru Mariana Rizea

„Stimată redacție,

Mă numesc Mariana Rizea, sînt născută în comuna Buzoiești, Argeș, și am 20 de ani. În prezent lucrez la Întreprinderea de autoturisme Pitești și locuiesc în orașul Pitești, cartier Papucești, bloc 77, sc. C, ap. 9,, ocupînd împreună cu sora mea mai mică o cameră cu chirie.

Am mers la Biblioteca orășenească din centrul orașului pentru a împrumuta cărți. Îmi place nespus de mult să citesc. Dar la bibliotecă, tovarășa (nu-i știu numele) mi-a spus că pot împrumuta doar cu condiția să am buletin de oraș. Și fiindcă nu am așa ceva, nu mi s-a putut face fișă. Aș putea să citesc în sală — a spus dînsa — dar cum eu nu prea am timp, fiind ocupată cu serviciul și cu gospodăria, vă dați seama în ce încurcătură mă aflu. Sincer vă spun, deoarece plecasem spre bibliotecă sigură că voi face rost de cărți, cînd am auzit răspunsul aproape că mi-au dat lacrimile.

Am citit foarte mult, mai ales pînă să mă angajez, dar acum, neavînd posibilitatea să împrumut cărți, mă simt parcă rămasă în urmă, mai înapoiată. Există o mică bibliotecă și în satul meu, însă nu se ocupă nimeni de ea, rămîne tot timpul închisă și eu nu mă pot deplasa acolo, riscînd să găsesc tot timpul ușile încuiate. V-aș ruga foarte, foarte mult să mă ajutați într-un fel, asigurîndu-vă că totdeauna am respectat termenul de înapoiere a cărților și tot așa cum îmi place să le citesc, tot așa de bine le păstrez și le îngrijesc".

Cît de simplă, de emoționantă și de convingătoare această scrisoare a muncitoarei din Pitești! Mariana Rizea regretă buletinul de Pitești nu fiindcă ar rîvni la confortul ciadin, ci cu gîndul la cărțile jinduite și refuzate.

Desigur, există motive temeinice pentru a limita afluxul spre orașe și așa supraaglomerate, dar sîntem încrezători că se va găsi o formă legală, simplă și lesnicioasă (eventual contra unor garanții bănești) pentru ca și celor fără buletin de oraș, dar care nu vor să fie și fără carte, adică fără cărți, să beneficieze de ele la biblioteca municipală. Nu e vorba, deci, de un caz, de o anume persoană, ci de un principiu. Cît privește pe Mariana Rizea, ea ne asigură, și o credem, că volumele împrumutate le va păstra ca ochii din cap. Nici nu e de mirare din partea unui om care atît cinstește cartea.

Și fiindcă veni vorba, mai aflăm din scrisoarea corespondenței noastre că nimeni nu se ocupă de biblioteca din satul ei natal (oare numai acolo?) și că ea nici nu se încumetă să bată drumul pînă în Buzoești, întrucît riscă să găsească „tot timpul ușile încuiate". Poate că rîndurile de față își vor dovedi utilitatea „descuind" amatorilor de carte nu numai porțile bibliotecii municipale ci și pe cele ale bibliotecii sătești.

LIONEL NIȚESCU ■

Poșta redacției

■ **Mihail Lucaciu** — București : Sumele depuse de către părinți sau tutori pe numele minorilor se restituie de către C.E.C. astfel : a) pînă la împlinirea vîrstei de 14 ani părintelui sau tutorelui ; b) după împlinirea vîrstei de 14 ani, minorului însuși cu acordul părintelui sau al tutorelui. Sumele depuse de alte persoane pe numele minorului pot fi ridicate de către părintele sau tutorele acestuia, în măsura în care restituirea nu este împiedicată de o eventuală condiție stabilită de depunător la efectuarea depunerii ■ **Cornelia Ghinea** — Pitești și **P. Dumitrescu** — București : Adresa solicitată este : Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetării farmaceutice, bd. Mărăști nr. 17, sect. 1 ■ **Gheorghe Ionescu** — Dănculești (Gorj) : Nu aveți dreptul la două pensii, trebuie să optați pentru pensia care vă avantajează ■ **Francisc Nagy** — Sibiu și **Gheorghe Adam** — Cluj-Napoca : Forurile cărora ne-am adresat nu ne-au răspuns încă ■ **Norocel Constantin** — Giurgiu : Pentru promovarea în categoria a 5-a trebuie să îndepliniți și condiția de vechime. Dv. aveți o vechime de numai 5 ani efectiv lucrați în meseria de lăcătuș, dar vă trebuie 6 ani ■ **Nicolae Dumitrache** — Dîrmănești (Argeș) : Vă așteptăm la redacție, la secția scrisori, probleme cetățenești ■ **Maria Constantin** — Vlad Țepeș (Călărași) : Revedeți broșura M.E.I. privind „norme pentru stabilirea vechimii în învățămînt a personalului didactic" ■ **Grup cadre didactice** de la școala ajutătoare nr. 6 — București : În anul școlar 1982—1983, vor putea continua activitatea la clasele IV din școlile cu copii cu deficiențe intelectuale, profesorii care au funcționat în anii precedenți la aceste clase ■ **Samoilă Cesmoș** — Pui (Hunedoara) : Scrisoarea dv. este ilizibilă ■ **Gheorghe Milcomiș** — Simeria : Nu am primit scrisorile precedente ■ **Tudor Dascălu** — Mihai Bravu (Giurgiu) : În vederea reconstituirii vechimii dv. în muncă, urmează să vă adresați cu cerere la comisia de reconstituire a vechimii în muncă de pe lîngă comitetul executiv al Consiliului popular al domiciliului dv. Cererea trebuie să fie însoțită de dovada că arhivele au fost distruse, dovada că sînteți încadrat în muncă, o dovadă ca decizie de numire, delegație, carnet de sindicat etc. din care să rezulte că în perioada la care vă referiți (1.XII. 1949—1.XII.1951) ați fost în raporturi juridice de muncă cu unitatea ■ **Mariana Vișoiu** — București : Adresați-vă Inspectoratului miliției municipiului București, serviciul evidența populației, care este în măsură să vă precizeze domiciliul fostului soț.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Cine unde trebuie să stea ?...

...pare să fie întrebarea care constituie subiectul de controversă dintre două instituții între totul onorabile și în afara oricăror posibile suspiciuni : Procuratura Generală a R.S.R. și Tribunalul Municipiului București. Și, totuși, numai una dintre ele poate avea dreptate ? Dar care ?

Iată, foarte pe scurt, faptele care au condus la diferența de opinii amintită și scrierea acestui articol :

Soții Livia și Ștefan Stănescu divorțează (inițiativa aparținînd celei dintîi), iar instanța desface, după 13 ani, căsnicia din vina ambilor soți, încredințînd copilul, atunci în vîrstă de 10 ani, spre creștere și educare mamei, obligîndu-l pe tată să suporte o pensie de întreținere raportată la veniturile sale. Pînă aici, nimic de obiectat. Dar instanța decide, totodată, ca mama și copilul să obțină și locuința din Șoseaua Pantelimon, repartizată familiei Stănescu de către instituția soțului, deși acesta nu are unde să se adăpostească, în timp ce fosta nevastă deține (fără știrea lui !), o proprietate personală în București ! De aici, o adevărată dispută profesională, cu argumente și contraargumente între Procuratura Generală care promovează, de două ori, recurs extraordinar, la cererea lui Stănescu Ștefan și instanțele de judecată, care păstrează neschimbată hotărîrea de la „fond".

Ce șanse putem avea intervenind într-o controversă atît de specializată ? Numai pe aceea a detașării, care ne face să privim faptele așa cum sînt ele, pînă a se înfășura în texte și articole, cu puncte și subpuncte... Clar ca lumina zilei este că, atribuindu-i-se creșterea și educarea minorului mamei sale, pensia și locuința, judecătorii s-au gîndit, în unanimitate și... unicitate doar la avantajarea acestuia, uitînd că **Livia Stănescu a părăsit domiciliul conjugal, din Șos. Pantelimon, și s-a mutat în casa ei, din str. Petru Maior, făcîndu-și și rectificarea de adresă în buletin.** Deci : pleacă nu într-o aventură, ci tocmai în casa pe care, generos, tatăl i-o donase încă din 1975, din simplă afecțiune sau din alte cauze, printre care poate și faptul că dînsul și mama Liviei Stănescu nu aveau, deși proprietari prin succesiune, dreptul de a se stabili în București, actele lor de identitate stipulînd ca domiciliu comuna Răcari (Dîmbovița). **Instanța, care a decis ca locuința din Șos. Pantelimon să fie atribuită mamei și copilului, s-a întemeiat pe Lege, pe cea care-l protejează pe minor, dar ea nu a luat deloc în considerație faptul real că același copil și aceeași mamă au trăit sub acoperișul refuzat acum, cel din str. Petru Maior, anii cei mai dificili ai oricărei vieți noi : de la naștere și pînă la 8 ani !** Dacă Ștefan Stănescu nu ar fi obținut apartamentul din Pantelimon, spre a elibera spațiul deținut în proprietatea soției sale (de care ni se pare foarte clar că nu avea cunoștință !) și numai pentru că Gheorghe, cumnatul său, urma să se căsătorească, familia Stănescu ar fi rămas pînă la divorț în str. Petru Maior și atunci soțul ar fi fost trimis dincolo de zidurile casei, pe simplul motiv că venise la masa gata pregătită și era firesc și legal ca soția sa, proprietăreasă, să stea în ale ei și el să-și caute adăpost. Oricum, el tot în stradă ar fi ajuns, ca și acum.

Instanța a avut în vedere, că locuința din Petru Maior nu este tocmai sănătoasă pentru copilul acum în vîrstă de 14 ani și a apreciat, pe bună dreptate, că la bloc se stă mai bine. Dar de ce inama lui i-a dus acolo unde el mai stătuse, la vîrste mult mai fragede, fără a se gîndi la consecințele pe care instanța le ia în considerație cu o grijă evident superioară celei manifestată de Livia Stănescu ? **În orice caz, dacă hotărîrea, pe care o punem sub un modest semn al întrebării, va rămîne aceeași ca pînă acum, Livia Stănescu va trebui fie să-și vîndă proprietatea, fie să părăsească apartamentul din Șos. Pantelimon, pentru care acum se luptă, situație în care părinții săi vor pleca la Răcari. Va putea, oare, instanța s-o oblige pe mama minorului Virgil Gabriel să rămînă în spațiul din Șos. Pantelimon, spre a-i fi bine acestuia pînă la majorat ?** Evident, nu. Dacă procesele de intenție nu ar fi dezagreabile și chiar interzise, aș zice că, foarte curînd, Livia Stănescu va putea negocia ori apartamentul din Pantelimon ori casele (căci sînt două !) din Petru Maior, fără ca rigorile legilor s-o poată împiedica. În acest timp, Ștefan Stănescu, considerat la fel de vinovat la divorț ca și soția sa, își vede „egalitatea" pronunțată de instanță, tradusă în : încredințarea fiului soției sale, achitarea pensiei, evacuarea din casă, plata unei sulte ca și a cheltuielilor de judecată ! Curat egalitate !

Credem cu sinceritate (pîrghie a restabilirii multor adevăruri mascate) că Procuratura Generală nu trebuie să abandoneze o cauză apreciată în două rînduri drept justă și-i solicităm să revină printr-o cercetare extrajudiciară, efectuată de un procuror, în str. Petru Maior nr. 16, spre a constata, eventual împreună cu unul sau doi specialiști, dacă imobilul este degradat așa cum se afirmă, făcînd viața unor proprietari imposibilă ! (Nu și pe a chiriașilor de la aceeași adresă). Pînă atunci, sugerăm forului suprem o suspendare. A executării evacuării lui Ștefan Stănescu.

EMANUEL VALERIU ■

P.S. Simbătă, 8 ianuarie a.c., am fost în str. Petru Maior nr. 16 și am văzut (pe din afară, e drept), o gospodărie bine pusă la punct, fără urme de igrasie. Într-un singur loc, pe o bucată de circa 20 cmp, Radu Rădulescu, tatăl Liviei, fostă Stănescu, ne-a arătat tencuiala căzută dar reparată de el. În casă, soția sa nu ne-a îngăduit să intrăm. Doar fiica sa ne-a lăsa, dar nu era acasă. Au telefon, să-i cerem la „informații" (de unde ni s-a spus că este la... secret !). Numai sinceritățí care, din păcate, nu au relevanță în justiție...

E.V. ■

Alta-i problema !

Cineva susținea pe bună dreptate că pentru o revistă crimă nu înseamnă să vorbești, ci să taci. Iar noi, în **Flacăra**, am dovedit-o cu nenumărate ocazii că sîntem nu numai de bună-credință, nu numai că știm ce este fair-play-ul, ci și că le practicăm. Dovadă? Iată — și nu-i pentru prima oară — publicăm răspunsuri la articolele noastre chiar dacă ele, răspunsurile, ne critică cu o deosebită asprime. Cititi două astfel de scrisori. **Prima** (semnată de 46 de persoane!) : „Tovarășe redactor-șef, Avînd o deosebită stimă pentru revista pe care o conduceți, am rămas surprinși cum a putut ajunge la tipar **— stimați tovarăși, tiparul este singurul izvor de putere al presei, n.r. —** un articol neintemeiat. (Se referă la articolul nostru **Pentru că nu vrea P. R.**, publicat în p. 23 a revistei **Flacăra** nr. 42/22 octombrie). Acel articol nu este rezultatul unei verificări amănunțite a faptelor și actelor, adică a unor informări oficiale, lăsîndu-se în considerare atitudini subiective și zvonuri sau bîrfeli nefondate. Acel articol a fost dat publicității pentru a pune într-o lumină nefavorabilă pe tovarășa Paap Rozalia, întrucît din toate datele au fost extrase numai acelea care o favorizau pe Raicu Doina. Dar noi, colectivul de oameni de la Întreprinderea de cutite din Ocna Sibiului, o cunoaștem pe tovarășa Paap Rozalia și cunoaștem și istoricul (! — n.r.) acestui apartament și susținem cu tărie că P. R. are dreptul să aibă locuință după 18 ani de hărțuieli. Tovarășa Paap Rozalia este membră a P.C.R. din 1957, este fruntașă în muncă de la angajare pînă în prezent, lucrează în mediu toxic ca șefă de echipă fruntașă **de 13 ani, face naveta Sibiu — I.C.O.S.** fără să lipsească o singură zi, **de 27 de ani. Noi nu** analizăm punctul de vedere **al lui Raicu Doina**, pe care nu o cunoaștem și care probabil își va susține cauza **cu** argumentele ei. **Noi pledăm pentru Paap Rozalia** — sublinierea noastră ! — **pentru colega** noastră care credem că are dreptul la liniște, după 27 de ani de muncă la I.C.O.S. Dosarul nu a fost studiat filă cu filă de reporterul Mircea Bunea, de aceea îl invităm la Sibiu pentru a revedea de ce tribunalul din Sibiu i-a dat dreptate lui Paap Rozalia". **A doua** scrisoare este semnată de însăși tovarășa Paap Rozalia și — în mare — ne combate articolul cu aceleași „argumente". Singura frază de reținut din contestația tovarășei Paap este următoarea : „În alcătuirea articolului s-a ținut cont numai de actele prezentate de Raicu Doina, cu care am intrat în litigiu pentru locuință. Ori, în momentul emiterii sentințelor judecătorești ale proceselor care au avut loc **s-a ținut cont de toate actele doveditoare ale ambelor părți".** (sublinierea noastră).

Mult stimați 46 de tovarăși și cu tovarășa Paap 47 !, observați ?!?, v-am reprodus întocmai zicerile, numai că **ALTA ESTE PROBLEMA.** Scurt, s-o luăm de la capăt : Două muncitoare fruntașe — pentru P. R. garantați dv., iar pentru Raicu Doina tovarășii Aurel Cristea, secretarul B.O.B. din C.C.I.A.T.C., și Georgeta Tăvală, vicepreședinta sindicatului — se ceartă în justiție **pentru camerele aflate într-un apartament al statului.** La judecătorie cîștigă Raicu Doina, iar la tribunal Paap Rozalia. De ce s-a întîmplat așa? — aceasta viza articolul nostru și încă : **obținerea unui recurs extraordinar** pentru Raicu Doina. Nicidecum pentru „a o pune într-o lumină defavorabilă pe P R !". În documentarea noastră am ținut cont de **toate** actele, nicidecum de bîrfe și zvonuri. Nu-i nici zvon și nici bîrfă faptul că P. R. a ocupat **abuziv** întreg apartamentul. Subliniem **abuziv** din cel puțin două motive pe care le amintim și aici : **a.** Paap Rozalia, în calitate de titulară a camerei de 16,93 m.p. deținea deja o suprafață pe care **LEGEA** o definește ca excedentară ; **b.** Paap Rozalia nu avea contract. Acestea sînt și motivele pentru care judecătoria i-a dat dreptate Doinei Raicu. De ce a pierdut la tribunal și a rămas pe drumuri acum, în plină iarnă? Pentru că, așa cum scriam în articolul incriminat de dv., din motive cu totul de neînțeles pentru noi, tribunalul a legat între ele două evenimente pe care în realitate le despart patru ani! Asta nu este un zvon și nu este bîrfă. Însăși Decizia civilă 542/29 iunie 1982, p. 3 : „În urma plecării numitului Domnariu Ion din apartament — spațiul ocupat de acesta s-a repartizat pîrîtei Raicu Doina." **Nimic mai neadevărat !** Raicu Doina nu avea cum să intre în apartamentul părăsit de Domnariu, pentru simplul motiv că acolo a primit repartiție altcineva, anume ing. Mircea Geangalău. Respectivul a locuit acolo trei ani pînă cînd, căsătorindu-se, s-a mutat la soție. Or, știut este și dovedit este (nu zvon, nu bîrfă!), că prin adresa 5490/10 iunie 1982 a Comitetului executiv al consiliului popular : „rămîn la dispoziția întreprinderilor titularilor de contracte de închiriere toate locuințele din fondul locativ de stat care se eliberează prin **căsătoria unuia dintre soți"** (exact cazul inginerului Geangalău). Or, stimată P. R., tocmai **de această adresă 5490 s-a ținut cont tribunalul.** E clar că dacă acest act „n-a fost văzut", nu s-a ținut cont de **toate** actele existente în dosarul cauzei. Noi pentru asta și stăruim! Un recurs extraordinar care să permită rejudecarea cauzei, ținîndu-se cont într-adevăr de TOATE dovezile existente. **TOATE nu înseamnă minus una, ci chiar toate!** Iar asta **nu se** leagă în nici un fel cu faptul că cineva este fruntaș în producție, că nu întîrzie de la program, că face naveta, că dorește liniște și altele asemenea ; dv. doriți dreptate. Foarte bine. Noi idem. De ce vă tulbură liniștea perspectiva unei rejudecări? În fața legii sînt egali — trebuie să fie egali — chiar și fruntașii în producție. Tribunalul „n-a văzut" adresa 5490!, aceasta-i problema. Pentru acest motiv am scris cu credința că justiția trebuie să fie legată la ochi doar ca statuie, ca simbol al imparțialității. Altminteri, în viața ca viață, trebuie să vadă nu numai cu ochii-ochi, ci și cu ochii minții, și cu ochii sufletului, cu toți ochii. Ce să vadă? Evident, **probele.** Toate.

MIRCEA BUNEA ■

Bazarul unui vămuitor nocturn

La prima vedere, imaginea interioară a camerei de „corpuri delicte" a circumscripției 13 miliție provoacă stupoare : cînd și de ce au fost îngrămădite aici atîtea obiecte de tot felul, începînd cu radiocasetofoane, cămăși, costume și terminînd cu truse de scule pentru autoturisme, încît un spațiu de 3 × 5 m este supratixit ? Spicuiesc din interminabilul inventar, cîteva cifre : 131 cămăși bărbătești, 54 perechi pantaloni, 70 perechi pantofi, 34 perechi mănuși piele, 26 umbrele, 7 covoare persane, 5 radiocasetofoane, 34 cearșafuri de plapumă și 26 pentru pat etc., etc. O evaluare aproximativă, dar nu prea departe de real o face un om cu experiență în astfel de probleme — maiorul Mărciulescu Dumitru, din formațiunea cercetări penale a Miliției sectorului 3, care se ocupă de acest caz ; peste **120 000 lei.**

Poate că nu ne-am fi oprit asupra unui astfel de eveniment, specific, activității de miliție, dacă el n-ar prezenta cîteva aspecte demne de reținut de către fiecare cetățean interesat în prevenirea și combaterea faptelor antisociale, în apărarea bunurilor proprii, dar și pe cele ale semenilor lui. Din acest punct de vedere, cazul de față merită o atenție sporită. Și iată de ce : „bazarul" la care ne referim este rezultatul a peste 100 de furturi din locuințe și autoturisme, comise într-un an de zile de către un singur infractor — **Constantin Tuță,** 55 ani, recidivist, cu domiciliul în bulevardul „1 Decembrie 1918", zidar la I.C.S.I.M. El a fost prins în flagrant în dimineața zilei de 27 decembrie 1982, pe la orele 4,00, de către trei tineri care se întorceau de la o petrecere — **Petre Mircea,** acroba: la circ, **Ion Popa** și **Ion Nistor,** elevi la liceu și plutonierul **Mircea Ivan,** sectorist, care auzind un semnal de alarmă declanșat la un autoturism parcat în apropierea locuinței sale, a acționat imediat, așa cum îi cere conștiința profesională.

Grație intervenției prompte a tinerilor amintiți, plutonierul Ivan a reușit să-l rețină pe infractor, care, după aceea, avea să ofere o adevărată surpriză în privința numărului mare de furturi comise și a comportării sale sociale deosebit de derutante : era punctual la serviciu, nu consuma băuturi alcoolice, trăia izolat, neavînd familie, nici prieteni, nu făcea și nu primea vizite, era proprietarul unui autoturism „Mercedes" de la care i se trage și porecla în cartier și cu care se deplasa noaptea la comiterea furturilor.

La cercetări a precizat că fura din autoturismele în care observa obiecte de valoare, din locuințele situate la parterul blocurilor, unde găsea uși ori ferestre deschise sau din curțile unde erau lăsate noaptea rufe la uscat. Covoarele și carpetele erau furate și de la balcoanele etajelor I, unde gospodinele lăsau asemenea obiecte la aerisit.

Una din „greutățile" pe care le întîmpinau acum cadrele de la circumscripția 13 miliție este căutarea păgubașilor, pentru că, în perioada în care s-au comis furturile, n-au fost depuse decît 30 de reclamații referitoare la asemenea fapte, or, după cum recunoaște autorul și o dovedesc obiectele din camera de corpuri delicte, s-au comis peste 100 de furturi.

Cu alte cuvinte, mai revizuiți-vă, stimați cetățeni, îndeosebi de la parterul locuințelor situate în zona „Balta Albă", inventarul bunurilor personale și vedeți dacă nu cumva vă aflați în postură de păgubași, fără să fi observat pînă acum.

În plus, n-ar trebui să se neglijeze faptul că bunurile personale lăsate în condițiile care l-au favorizat pe Constantin Tuță ar putea tenta și pe alți vămuitori nocturni.

MIHAI GROZAVU ■

Servicii cu vorbe, dar plătite cu bani munciți

La 22 decembrie 1982, Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală din București, sub semnătura directorului de Exploatare Termoficare, ne trimite această adresă :

„Urmare scrisorii asociației de locatari bloc G 16 din Aleea Săndulești nr. 3, sector 3, vă comunicăm următoarele. Situația sesizată de reprezentanții asociației de locatari este cunoscută... De asemenea, vă informăm că a fost convocat la fața locului proiectantul (Institutul Proiect București) prin inginerul Vasilescu, pentru a găsi soluția remedierii acestei deficiențe. În urma acestei întîlniri, inginerul Vasilescu a dispus curățirea depunerilor de pe coloanele din camerele de baie, precum și verificarea radiatoarelor din aceste încăperi. G.I.G.C., prin secția de termoficare Drumul Taberei, a executat cele indicate fără ca situația să se îmbunătățească. De asemenea, informam că a fost trimisă la T.P.B. adresa nr. 13 979/30 XI 82 prin care se solicită analiza de urgență a situației și stabilirea soluției de remediere".

Bineînțeles, nu avem absolut nimic de obiectat față de răspunsul citat : oamenii se zbat, s-a mobilizat Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală, a fost convocat și inginerul Vasilescu, s-a trimis o adresă la T.P.B. (nu știm ce înseamnă inițialele, dar nu are importanță), toate acestea cu un unic scop : „analiza DE URGENȚĂ a situației și stabilirea soluției de remediere". Un singur lucru nu se amintește clar în răspuns (dar figura în nota de la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" care a declanșat acțiunea), și anume că situația dăinuie în blocul cu pricina de zece ani. Refuzăm să credem că în Aleea Săndulești a apărut o enigmă tehnologică de proporții cosmice, pur și simplu imposibil de elucidat, și că singura alternativă rezonabilă ar fi așteptarea mileniului 3, care, iată, bate la ușă cu energie solară pentru toți. Dar, în fine, să nu facem procesul trecutului din Aleea Săndulești, și să ne punem o întrebare mai actuală : oare nu ar trebui să-i despăgubească cineva, într-un fel sau altul, pe locatari, dacă, *prin absurd*, nici măcar acum, în ceasul, mai exact, în anul al unsprezecelea, problema nu se va rezolva ?

Întrebarea nu este defel retorică, ea revine în foarte numeroase scrisori sosite la redacție. Să exemplificăm cu aceste rînduri primite în luna noiembrie 1982 din partea comitetului asociației de locatari a blocului 59, strada Călugăreni nr. 2, Mediaș :

„În anul 1979—1980 etajele III și IV ale blocului nostru nu au beneficiat de apă caldă decît uneori între orele 24 și 3 dimineața, iar de apă rece rareori. Aprovizionarea cu apă se făcea cu ajutorul găleților de la o pompă din stradă, care ulterior a fost demontată din motive necunoscute.

În anul 1980—1981, etajele III și IV s-au aflat în aceeași situație. În cererea adresată E.G.C.L.-ului, înregistrată cu nr. 10 125 din 6 XI 1981, am solicitat instalarea unei pompe la centrala termică pentru mărirea debitului de apă caldă, iar în caz contrar, cel puțin reducerea plății la etajele III și IV. Cererea nu a primit răspuns. În schimb, ca o dovadă a faptului că problema noastră nu a rămas fără ecou, atunci cînd asociația a refuzat să achite sumele facturate pentru prestații — obligîndu-se însă să le achite parțial — am fost acționați în judecată. Potrivit expertizei, datorită «lipsei de date cunoscute, de înregistrări de date, modificarea permanentă a situației, precum și nefuncționarea încălzirii — au împiedicat (N.R. fraza întortocheată este reprodusă exact) formularea pe baza unor constatări precise a răspunsurilor la obiectivele fixate, experții limitîndu-se la propunerea unor măsuri de natură să îmbunătățească calitatea prestațiilor la furnizarea energiei termice». Am citat din decizia judecătorească. Prin urmare, din lipsă de probe... am fost supuși la achitarea facturilor cu dobînda legală de 6 la sută, plus cheltuielile de judecată.

Anul 1982 nu a venit cu nici un fel de noutăți, propunerile experților din proces rămînînd undeva în sertarele anului 1981. În prezent, mai precis la data de 31 X 1982, am fost vizitați de experții E.G.C.L.-ului, care iarăși s-au edificat că plîngerile noastre sînt mereu întemeiate. Și cu promptitudine au hotărît să ne întreruvă furnizarea energiei termice pentru încălzire centrală și apă caldă, pe motiv că încă nu ne-am achitat toate «datoriile» față de această întreprindere care ne încălzește pe vorbe plătite de noi cu bani munciți". Semnează, președintele Iosif Moldovan, administratorul Aurel Holerga și membrii Valer Itu, Octavian Aflloarei Gheorghe Silaghi și Werner Sandor.

Am citat mai pe larg, deoarece scrisoarea atinge probleme de interes mult mai general decît cele privind blocul din Mediaș. Desigur, se impune maximă exigență, chiar severitate, față de orice locatar care nu-și achită obligațiile către E.G.C.L. Dar dacă, pe de altă parte (fie și din motive perfect întemeiate) o unitate prestatoare de servicii, timp îndelungat, *nu* le poate presta, atunci pe ce temei *legal* și *etic* reclamă achitarea unor servicii inexistente ? Răspunsul este implicit. Desigur, inițiativa trebuie să aparțină nu cetățenilor, ci unităților în cauză sau forurilor tutelare. Pentru a se acționa în acest sens nu trebuie prevederi și dispoziții speciale, credem noi, ci doar bunsimț, spirit civic și o dreaptă măsură pentru toți.

LIONEL NIȚESCU ■

În zorii noului sistem tehnologic:

CRIZA DE MATERII PRIME

Putem afirma, fără teama de a greși, că etapa actuală din istoria omenirii se caracterizează, înainte de orice, prin conflictul dur ce s-a născut între nevoile, mereu crescinde, ale unei dezvoltări tot mai intense a economiilor naționale și rezerva limitată de materii prime disponibile și exploatabile prin tehnologiile convenționale. Căci fără lină, in, bumbac, cînepă, piele, mătase sau înlocuitori sintetici ai acestora, omul nu se poate îmbrăca și încălța, nu poate avea un pat cald și o casă primitoare, nu e în măsură să aspire la un nivel adecvat de confort civilizat — personal, familial și social. După cum, fără fier, aluminiu, cărbune, cupru, siliciu, germaniu, crom, nichel, titan și alte elemente chimice, pe care le scoate cu efort deosebit din măruntaiele pămîntului, sau fără lemn, plante industriale sau medicinale, nu e de conceput existența și dezvoltarea unei economii moderne.

În lipsa complecșilor de sinteză chimică la scară industrială nu ar fi fost posibile ritmurile înalte de dezvoltare economico-socială, nu s-ar fi obținut recolte agrozootehnice și silvice bogate, nu se putea face față nevoilor crescinde ale civilizației omenești (desigur, tehnologiile utilizate fiind risipitoare, s-au generat și efecte secundare, dar despre acestea s-a scris anterior, în materialele intitulate „Cosmonava Pămînt").

De asemenea, fără o seamă de elemente pure (germaniu, siliciu etc.) nu ar exista astăzi industria modernă a informaticii, iar în lipsa unor substanțe de bază, extrase din plante, ierburi, rădăcini și fructe, nu ne putem imagina imensa industrie a medicamentelor, a cosmeticelor și vopselelor.

Să ne punem totuși întrebarea, cum am făcut-o și în cazul energiei: oare miile de miliarde de tone de materii prime, scoase din subsol sau recoltate de la suprafața pămîntului, în decursul multelor milenii de existență umană, s-au volatilizat în Cosmos? Vor fi venit ceva extraterestri și le-au sustras? Nicidecum! Atunci de ce trăim totuși această criză de materii prime? De ce?! Fiindcă, inițial au cam secat depozitele naturale și bogate în care erau concentrate de natură mineralele și substanțele utile, iar în al doilea rînd, materiile prime, odată disponibile, au fost incorporate, prin prelucrări tehnologice, în produse utile societății care, după ce le-a folosit sau consumat parțial, ce a rămas — și a rămas imens! — a împrăștiat peste tot, astfel încît acum nu le mai putem recupera ca dinte-o singură sursă.

Mai mult decît atît, chiar dacă toate deșeurile, constituite din produsele și resturile de produse realizate în decursul întregii istorii omenești, ar fi adunate la un loc și ar forma un lanț de munți sub formă de depozit, reciclarea lor, prin tehnologiile actuale, ar însemne consumuri uriașe de energie și astfel ajungem din nou la situația energetică precară a lumii contemporane. Aceste două geneze, în orice caz, nedorite de om —, criza de materii prime și criza de energie din hidrocarburi —, sînt, în fapt, fructele nepermise pe care le-a născut sistemul tehnologic structurat pe o seamă de idei fanteziste (inepuizabilitatea resurselor de energie, resurse nelimitate de materii prime, curbe de dezvoltare fără bariere și altele) și pe care încă ne sprijinim existența noastră.

Iată-ne deci ajunși la punctul istoric de răscruce, de unde curbele strategiilor de dezvoltare trebuie repliate iar structura producției modificată, pentru a putea continua pe panta unei evoluții economico-sociale ascendente. De aceea, încă la Congresul al XII-lea al partidului, tovarășul secretar general al partidului Nicolae Ceaușescu formula în următorii termeni, cu deplină claritate, noul drum pe care trebuie să se îndrepte întreaga industrie prelucrătoare din țara noastră: **„În perioada 1981—1985 va trebui continuat procesul de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie".**

Fără îndoială, materii prime există din plin, în pămînt și la suprafața acestuia, dar nu acolo unde aveam acces înainte. Este nevoie de un sistem nou, modern, de prospectare geologică, fără cheltuieli prea mari (un asemenea sistem este posibil, și parțial a fost testat la scară mică, cu o tehnică originală românească, dar beneficiarii noștri nu s-au arătat prea entuziaști). Totodată, o bază solidă de materii prime nu se poate construi fără hărți satelitare, care pot furniza informații și date esențiale despre zăcămintele subterane, cît și asupra stării pădurilor și recoltelor. Este necesar, de asemenea, să se introducă tehnologii noi de exploatare a resurselor cunoscute cît și a celor noi, cu consumuri energetice mici și eficiență înaltă în extragere, separare și prelucrare. Analizînd această problemă legată de asigurarea bazei de materii prime pentru economia națională, recenta Conferință Națională a partidului a hotărît ca, în mod deosebit, **cercetarea științifică românească să asigure crearea de noi tehnologii și perfecționarea tehnologiilor existente privind extracția și prepararea substanțelor minerale, accentuarea valorificării complexe și complete a potențialului de rezerve, inclusiv a celor situate la mare adîncime sau cu conținut mai sărac de substanțe utile.**

Constatăm deci că **generatorul real al crizei de materii prime** este, în fond, același ca și în cazul crizei de energie din hidrocarburi: **sistemul tehnologic convențional,** depășit de situații și de cerințe.

O a doua concluzie se impune de la sine: nu se pot asigura, economic vorbind și strategic, o puternică bază de materii prime și energetică, nu se poate obține, în esență, o reală independență energetică și în sectorul materiilor prime, față de exterior, fără înnoirea radicală a sistemului tehnologic utilizat, fără închiderea robinetelor risipei, a consumurilor excesive, fără recuperarea uriașelor pierderi tehnologice, de orice fel. Totodată, în contextul întregii situații actuale din sectorul materiilor prime, un rol fundamental îl joacă agricultura și silvicultura care, așa cum s-a stabilit prin recentele documente de partid și de stat, reprezintă, împreună cu industria, **ramurile de bază fundamentale ale societății noastre socialiste.**

Așadar, economia noastră națională are nevoie, cu prioritate, de un sistem tehnologic nou, restructurat complet față de sistemul tehnologic actual, prin care să se poată asigura, în ritmurile cerute de dezvoltare, baza de materii prime și de energie, pe termen foarte lung, utilă prin valorificare superioară, rațională și în multe cicluri a resurselor subpămînteene, cît și a celor agrosilvice. Trecerea României în rîndul statelor socialiste, mediu-dezvoltate se va putea realiza numai în asemenea condiții, la îndeplinirea cărora este chemat întregul nostru popor și fiecare dintre noi, fără excepție.

Dar noul sistem tehnologic — trăsătură definitorie a noii etape din istoria civilizației umane — impune un puhoi de soluții științifice și tehnice noi, de invenții și descoperiri prin care să se blocheze pierderile, risipa și calitatea inferioară a produselor, a activităților economico-sociale.

În tezaurul tehnologic național al invențiilor se găsesc mii de soluții noi, care își așteaptă rîndul deocamdată tăcute, spre a fi preluate și valorificate în producție. Mai există însă frîne și inerție, mai găsești și închinători la idolii apusului sau răsăritului, care susțin, fără nici o rușine, că dacă alții, mai dezvoltați decît noi sub aspect economic, nu au rezolvat o problemă tehnologică sau alta, românii n-au nici o șansă! Am auzit asemenea păreri absurde, în diverse domenii, cum ar fi construcția de mașini, energetica, tehnica de calcul, medicina, electronica, automatica, aviația și altele, cît și în fizică, chimie, biologie sau matematică. Nu am ales întîmplător aceste domenii, deoarece tocmai în cadrul lor au existat puternice afirmări românești — e drept, prea puțin cunoscute de mulți dintre noi — ori s-au dezvoltat școli de mare ținută în cadrul cărora au fost produse multiple descoperiri științifice sau invenții tehnologice. Cine dorește confirmări și exemple poate consulta tezaurul tehnologic național al invențiilor românești, realizate pe parcursul ultimilor 75 de ani, sau istoria descoperirilor științifice făcute de români, pe care o conțin o seamă de volume din oricare mare bibliotecă din țara noastră. Neîncrederea în forțele proprii, nu numai că este profund păgubitoare sub aspectul competiției valorilor pe plan mondial, dar mai ales conduce, în mod direct, la masive și creșcătoare importuri de inteligență tehnică care — în lipsa unei monede similare de schimb, de care nu se dispune fiindcă nu s-a dezvoltat — trebuie plătită scump de tot, cu produse în care s-a încorporat puțină inteligență tehnologică și, în schimb, multă energie, mari cantități de materii prime și multă muncă puțin calificată. Programul actual de dezvoltare economico-socială a României este structurat pe principii și legi profund înnoitoare, în care principiul dezvoltării rapide și cît mai largi a întregului național de tehnologii, în toate domeniile, ca o condiție fundamentală a progresului economico-social, străbate și determină cu forță și eficiență întreaga noastră istorie viitoare.

Criza de materii prime, ca și criza de energie din hidrocarburi, nu sînt, așadar, decît fațete ale aceleiași unice realități: **criza sistemului tehnologic mondial.** Odată ce sîntem conștienți de această situație, oricît de gravă și complexă va fi ea, calea ieșirii la liman sau la drumul sigur spre țel, e imperios necesar ca, fără tărăboi și cu bărbătească cutezanță, fiecare dintre noi, fiii acestei țări, să ne mobilizăm mințile, să avem convingerea că putem, în mod sigur, să răsundem imperativului istoric adoptat de partid, de întregul popor, de a propulsa, în primul rînd prin creații proprii, economia țării în rîndul celor mai înfloritoare și mai eficiente economii de pe glob.

Acest țel suprem ne stă în putință și nici o criză din lume nu poate frîna voința unui neam hotărîte să se desăvîrșească pe sine și să conlucreze, de la egal la egal, cu toate celelalte neamuri de pămînt.

ION MÂNZATU ■

Mai mult decît un gest uman

Din satul ei de la capăt de țară, Grozești, pe malul Prutului, Elena Dănilă trimite de ani și ani de zile semenilor săi, oamenilor, și mai ales celor care socotește ea că o pot ajuta, semnale de ajutor. Ajutor să vadă cerul (și altfel decît prin ochiul ferestrei), ajutor să devină utilă, ajutor să nu mai fie povară familiei, ajutor să fie om. În copilărie, acea boală cumplită numită poliomielită o handicapează neuromotor aproape total. Îi rămîne indemnă — și aceasta doar în parte — numai mîna dreaptă și inteligența. O inteligență aparte care o ajută să-și trăiască demn condiția, să-și întărească voința și caracterul, să caute să trăiască frumos. Învață să scrie și să citească, să-și petreacă timpul în îndelungi lecturi și croșetînd, da, croșetînd cu o singură mînă! Din lecturi, precum și din spitalele de recuperare prin care a fost internată, a aflat că tehnica de azi o poate ajuta, poate să suplinească mult capacitățile pe care boala i le-a răpit. Deci, de ani de zile scrie și cere să obțină un cărucior, un mijloc de transport cu care să se poată deplasa măcar în interiorul camerei, dacă nu — un mare vis — în exterior, unde ar putea să presteze chiar o muncă socială utilă care i-ar da și un alt sens, un sens adevărat vieții sale. A scris și revistei noastre, noi i-am publicat scrisoarea anul trecut, fără să avem vreun răspuns favorabil. Un minister, adică niște lucrători dintr-un minister care ar fi trebuit, prin natura muncii lor, să fie înțelegători și umani, îi răspund mașinal, birocratic „tip", cum că nu i se poate satisface cererea deoarece un asemenea cărucior se achiziționează din import, costă foarte scump, cam 5 000 mărci vest-germane, echivalentul cărora nu l-ar putea suporta în lei! Elena Dănilă nu dezarmează, depășește cu greu starea de disperare pe care i-o pricinuiește un asemenea răspuns, dar nu renunță să creadă că totuși e posibil, că totuși va avea într-o zi cărucior dorit. Citind, scrisnd și primind tot felul de prospecte (de la diferite firme) se dumirește că asemenea minuni tehnice sînt treburi ale mecanicii fine. Mai află că în Capitală există un mare specialist în domeniu, prof. ing. dr. Traian Demian. Îi scrie. Profesorul, care primea corespondență din India, din China, din California, R.F.G., R.D.G. și din alte țări ale lumii pe unde poposise în calitate de profesor și consilier O.N.U. în probleme de mecanică fină, se trezește într-o zi pe masa sa de lucru cu mica scrisoare din Grozești, unde, știa bine, nu cunoștea pe nimeni. După ce a citit-o, minute în șir a privit cerul, s-a plimbat prin cabinet, pipăindu-și picioarele, mîinile, fiecare parte a corpului în mișcare. (Cu siguranță fiecare am fi făcut la fel.) A căutat Grozeștii pe hartă și, descoperindu-i cît e de departe de sine și totuși cît de aproape, s-a înfiorat la realitatea că acolo un om, care ar fi putut să fie inginer, profesor, doctor, muncitor, țăran destoinic, este imobilizat de boală și totuși are tăria să înfrunte cu atîta putere și înțelepciune viața. Și-a chemat colaboratorii, mai exact a mers în atelierul de producție 501 coordonat de catedra de mecanică fină pe care o coordonează și le-a citit tuturor scrisoarea. Nimeni n-a întrebat nimic, toți au înțeles. „Vom face acest cărucior!" Au început corespondența cu tînăra din Grozești, o corespondență francă prin care i se cereau datele fizice și fiziologice — greutatea, înălțimea, starea brațelor, a picioarelor, forța musculară — precum și condițiile de locuit, dimensiunile ușilor etc. Date absolut necesare concepției, proiectării și construcției locomobilului pe care și-l visa. Mai mult, șeful de lucrări, ing. Sorin Kostrakievici, face o deplasare la Iași, se duce în spitalul de recuperare unde s-a aflat la un moment dat internată, pentru a o cunoaște, pentru ca datele tehnice necesare să fie exacte, să fie cele reale. Și astfel, în atelier crește ideea și proiectul realizării unui asemenea mijloc de transport pentru un handicapat, deși aveau numeroase lucrări presante, lucrări speciale de cercetare, deși nu aveau materiale, deși nu aveau resurse financiare. Și astfel, subinginerul Alexandru Nichifor, șeful atelierului, strungarul Gabriel Ferghete, lăcătușul Vasile Cartal, tehnicianul Ion Zamfirescu, lăcătușul Romeo Niculiță, cu sprijinul tehnicianului electronist (de la un alt atelier) Mihai Voinov, ajutați și îndrumați direct de către șeful de lucrări Sorin Kostrakievici și profesorul Demian, sprijiniți de consultațiile de specialitate ale șefilor de lucrări, inginerii Constantin Udrea și Nicolae Dumitrescu, și cu fonduri proprii (la care au contribuit toți membrii catedrei de mecanică fină a Politehnicii bucureștene) și cu idelle proprii și munca efectivă în atelier, în decembrie 1982 au finalizat nu numai un cărucior oftopedic cu acționare dublă — electrică și manuală — capabil să se deplaseze independent, manevrat printr-un tablou de comandă aflat pe un brat al fotoliului, ci un proiect și un prototip tehnic original pentru o viitoare producție de asemenea locomobile atît de necesare handicapaților neuromotor.

Problemele constructive au fost multiple și nu simple. „Neavînd forță nici în mîini nici în picioare, trebuia un mijloc de transport ușor de comandat, dar nici prea complicat tehnic, fiind astfel susceptibil la o gamă prea largă de defecțiuni și astfel greu de asigurat service-ul", cum ne explică inginerul Kostrakievici. Trebuiau motoare (de anumite puteri), trebuiau roți (de un anumit fel), trebuiau cauciucuri, camere, baterie, roleo, diode, redresor, materiale de tapițerie și chiar un tapițer pe care atelierul nu le avea. S-au procurat greu, s-au procurat cu efort, dar cu multă dragoste de către membrii atelierului, cu același cald sentiment de generozitate și umanism pentru fata de 22 de ani care le lansase un strigăt de deznădejde și de speranță. Scrisorile ei dovedeau un spirit sensibil și chiar cultivat, autodidact, astfel încît în design-ul fotoliului plimbător s-a gîndit atent și partea estetică, s-au ales cu grijă culorile, alăturări rafinate de galben-solar cu albastru-cobalt. A ieșit chiar o bijuterie tehnică, un cărucior capabil să se deplaseze atît independent (manevrat de micul tablou de comandă plasat pe brațul drept al fotoliului), alimentat la priză (în interior) și de la o baterie — în exterior, cît și manual de către un însoțitor. Este prevăzut cu două motoare electrice pentru a-i asigura antrenarea roților înainte-înapoi, ca și sistemul de virare, cu un redresor cu care se asigură deplasarea în interior, ca și încărcarea bateriei, cu sistem de autoblocare în caz de avarie, cu sistem automat de cuplare și decuplare a părții de acționare electrică în cazul manevrării manuale, precum și cu multe alte mecanisme ce asigură buna funcționare, ca și securitatea persoanei care îl utilizează.

...Pe 27 decembrie 1982, într-o husă de plastic și așezat pe o Dacia-breck galbenă, fotoliul ortopedic pleacă spre Grozești. Însoțit de patru dintre realizatorii lui — Sorin Kostrakievici, Alexandru Nichifor, Vasile Cartul „la volan", Mihai Voinov. Emoționați „ca niște copii", fiecare sută de kilometri părîndu-li-se o veșnicie, aleargă pe șosea cu privirile pe bara automobilistică și pe pietrele de kilometraj. Trec de Iași, trec de Huși și, cu cîțiva zeci de kilometri de Grozești nu mai au asfalt. Se chinuiesc și, încet-încet, cu mult după ora prînzului, aproape de asfințit, sosesc. Sosesc în comună; la primărie nu află pe nimeni care să o cunoască pe Elena Dănilă. Părinții săi locuiau într-un sat aparținător, la marginea comunei, iar casa lor era la marginea satului. Întreabă în dreapta și în stînga. Pînă la urmă află, dar nu puteau duce breck-ul pînă acolo, plouase, ulițele erau desfundate, pline de noroi lipicios. Își suflecă pantalonii și o iau pe jos. Singuri. Găsesc pînă la urmă casa țăranului Iosub Dănilă. Elena, ghemuită într-un scaun, în fața unei mese pregătită pentru călcatul rufelor, la care chiar ea urma să calce, își învață sora mai mică, de 7 ani, Mariana, să compună urări pe felicitări de Anul nou. Cînd a aflat cine sînt musafirii, rămîne minute întregi fără grai și parcă fără respirație. Cînd pălește, cînd se îmbujorează. Mica Mariana dispare, fuge să dea veste tatălui aflat pe la treburi prin sat. Iosub Dănilă aleargă la C.A.P. după o căruță și doi cai buni să transporte acasă cărucioruI fiicei sale Elena. Elena, după ce iarăși pălește și roșește, găsită de emoție, cuvinte găsite greu — ca care se exprimă ușor și chiar elevat în scrisori — de mulțumire și de recunoștință. Fotoliul este în casă. Visul ei nu mai este Fata Morgana. Îl atinge întîi în tăcere. Este așezată în el și încep „probele tehnologice" și rîd toți de fericire. I se dau instrucțiunile de folosire și le notează pe hîrtie. Vin surprize care o fac pe moment să-și piardă cumpătul. N-are nîtiu forță în degete să poată apăsa butoanele încît să declanșeze comenzile. Sînt surprinși și tehnicienii, dar găsesc o soluție pentru amplificarea puterii degetelor („Dacă am fi știut de la București, îi prevedeam și cu un amplificator"). Din cauza inactivității, nu are mușchii toracelui și al plexului dezvoltați, nu se poate ține în fotoliu în timpul pornirilor și opririlor, al deplasării, dar se găsește soluții imediat și pentru acest neajuns. Îi explică tatălui cum să-i confecționeze o centură specială. Elena Dănilă e prea fericită, cu voința care de-atîtea ori i-a fost alături, în numele căreia supraviețuiește, va învinge și aceste inconveniente. Va face exerciții peste exerciții, va determina mușchii s-o asculte. Se îndreaptă întîi spre fereastră, apoi spre ușă. Deci, universul ei se lărgește și, în primul rînd, o eliberează de tortura psihică de a fi povara familiei. Explică faptul că ea și-a reglat astfel reflexele și ritmul biologic, încît o zi întreagă poate să nu ceară un pahar cu apă și să-și satisfacă nevoile fiziologice o dată pe zi. Îndrăznește să spere că poate acum, primăria ori conducerea C.A.P., ori cooperația de consum ar putea chiar să-i dea o slujbă, de care s-ar achita onorabil, nu ca pe un act de caritate.

...Cei patru pleacă și mai emoționați, copleșiți, fiecare cufundat în gîndurile proprii despre puterea umană și despre frumusețea de a trăi.

Marele lor gest uman este mai mult decît un mare gest uman, este — cum spuneam — o cucerire tehnică și o speranță pentru această categorie a oamenilor, pentru cei handicapați care, dotați cu asemenea mijloace automate de transport, ar putea renaște și trăi mai util, mai optimiști, mai fericiți.

Profesorul Demian ne asigură că acest proiect poate fi multiplicat în numeroase alte variante, în funcție de datele fizice și fiziologice ale bolnavului, de natura handicapului. Rămîne acum să se găsească un producător. Iată scopul pentru care am scris și noi acest articol. Forurile care îl pot găsi sînt, desigur, Ministerul Muncii și Ministerul Sănătății. Vom reveni în acest sens.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Lumea în care trăim

România – Ceaușescu – Pace

Mă aflam departe de țară, în redacția unui cunoscut ziar, de vorbă cu un publicist „de o viață", un om de meserie, cu părul argintat și cu o experiență măsurabilă în mii de coloane tipărite.

— Fac gazetărie de cîteva decenii și trebuie să recunosc că „Exemplul Ceaușescu" este deosebit de interesant pentru lumea în care trăim. Eu nu sînt comunist dar am o stimă deosebită și un respect profund față de conducătorul României pentru că înainte de orice este un om al păcii...

Am transcris cuvintele acestui gazetar pentru că deseori, interlocutori mai tineri sau mai virstnici, veniți dintr-o parte sau alta a lumii, adepți ai diferitelor idei politice ne-au exprimat aceeași admirație caldă față de președintele României, calificîndu-l drept mare om al păcii, o personalitate politică de dimensiuni mondiale a cărui activitate se desfășoară sub semnul strădaniei necurmate pentru apărarea păcii, pentru afirmarea celor mai umaniste idealuri — cele ale bunei înțelegeri între popoare.

Recunoașterea largă a meritelor pe care președintele României le-a dobîndit în lupta pentru o lume a păcii, pentru o lume în care oamenii să fie eliberați de povara războiului, constituie o realitate semnificativă a zilelor noastre. Numele României este asociat numelui președintelui ei, Nicolae Ceaușescu, iar aceste cuvinte — România-Ceaușescu — sînt indisociabile de ideea apărării păcii, a afirmării unor relații noi între state bazate pe independență și suveranitate, pe neamestec în treburile interne, pe deplina egalitate, pe respectul reciproc.

Este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu, înțelept om politic și încercat revoluționar, de a fi definit cu luciditate și profundă principialitate politica externă românească, orientarea ei fundamentală, direcțiile de acțiune. Conceptul de politică externă ce poartă amprenta personalității președintelui nostru este o sinteză a unei gîndiri inovatoare, a unei priviri cutezătoare către lumea de azi și către viitor. Este o sinteză a unei gîndiri ce s-a dovedit capabilă să deslușească fenomenele esențiale ale unei lumi complicate, bîntuite de seisme, uragane și furtuni politice, economice și sociale, o lume asupra căreia planează nesiguranța, o lume care cunoaște, însă, mai puternic ca oricînd, năzuința libertății, independenței, a dreptului fiecărui popor de a fi singurul stăpîn pe destinul său.

Numele președintelui Ceaușescu este rostit cu respect pe toate continentele, pentru că adevărurile pe care le rostește exprimă idealurile cele mai înalte, nu numai ale poporului român ci ale lumii întregi, ale tuturor popoarelor pentru care pacea înseamnă problema fundamentală a timpului. Și ar trebui să adăugăm aici, că acest respect acordat președintelui României este determinat de înțelegerea faptului că tovarășul Nicolae Ceaușescu îmbină în mod strălucit gîndirea cu acțiunea, că vorbele au fundament trainic în fapte.

Politica externă românească este o politică care dovedește în modul cel mai concret preocuparea pentru salvgardarea păcii. Numeroasele propuneri ce au fost formulate la București — și amintim în această ordine de idei doar cele mai recente, prezentate de la tribuna Conferinței Naționale a partidului — sînt expresia unei viziuni lucide, cuprinzătoare asupra lumii în care trăim. România înțelege dificultatea înfăptuirii dezarmării, dar consideră în același timp că tensiunea și corolarul ei, înarmările, au constituie o fatalitate a epocii. Problema principală este cea a prevenirii războiului, a stopării cursei înarmărilor iar popoarele dispun de forța necesară pentru a bara calea războiului.

Oprirea cursului periculos al încordării este realizabilă și România nu s-a mulțumit să-și proclame această convingere, ci a oferit propuneri concrete, pe deplin realizabile, capabile să asigure parcurgerea treptată, graduală a drumului către dezarmare. Măsurile de încredere pe care țara noastră le-a propus, sînt destinate să creeze tocmai acel climat indispensabil transpunerii în viață a unor măsuri efective în direcția dezarmării. Important este să se pună capăt competiției înarmărilor, să se oprească instalarea de noi arme, să se facă cu neputință apariția de noi surse de tensiune, să se dezamorseze focarele existente.

România și președintele ei consideră că pacea poate fi apărată și au încredere în conștiința popoarelor, în înaltul lor spirit de responsabilitate. Milioanele de semnături ale bărbaților și femeilor acestui pămînt pentru pace sînt expresia adeziunii depline la politica născută din gîndirea și acțiunea președintelui țării.

Sînt nenumărate dovezile prestigiului de care se bucură în lume România socialistă și președintele ei. Dovezi de respect și înaltă prețuire. Dovezi exprimate în articole de gazetă, în declarații publice, în emisiuni televizate, în cărți apărute. Dovezi exprimate în distincțiile acordate în diferite țări marelui fiu al poporului român. Dovezi care, adunate la un loc, oferă o imagine a rolului de primă dimensiune pe care România îl are în viața internațională. Iar asocierea numelui președintelui și al țării cu idealul păcii mi se pare firească, logică.

Căci România înseamnă Pace.

Căci Ceaușescu înseamnă Pace.

Căci Pacea înseamnă rațiunea fundamentală a orientărilor politicii României promovate de președintele Nicolae Ceaușescu.

AL. PINTEA ■

Pace pe pămînt!

Puși cap la cap anii de pace totală pe glob ar compune o mini-istorie, un segment de timp de o stupefiantă modestie. Cronica vieții pe pămînt este o cronică a unor neistovite confruntări. Lăncile nu s-au învechit în rafturi : s-au tocit prin utilizare repetată în numele unor cauze nobile sau derizorii pe cîmpuri de luptă care au absorbit sute și sute de milioane de vieți. Ce fantastică ruină eșalonată, tenace, pe decenii și veacuri ? Ce fantastică pierdere de viteză pe un drum care, în lipsa contului total al războaielor, ne-ar fi plasat azi pe cine știe ce cote de civilizație !

Războaiele rudimentare, locale și cu impact restrins asupra restului lumii au fost înlocuite de conflagrații teribile și contaminante.

Azi problema războiului nu mai reprezintă o temă de meditație ca oricare alta, ci una esențială, vitală care pune în relație contemporaneitatea cu istoria însăși a civilizației.

Azi problema războiului a devenit problema numărul unu a umanității. De modul în care ea va fi soluționată — prin întronarea unei păci viguroase pe pămînt — depinde soarta noastră, soarta planetei.

În asemenea circumstanțe factorilor politici, personalităților care decid angrenajele politice ale lumii le revine o responsabilitate fără precedent. Este vorba, ca nicicînd în trecut, de asigurarea solvabilității omenirii de a participa sau nu la o formidabilă licitație mondială : dreptul de a avea viitor.

Edificarea păcii, consolidarea ei, garantarea și perpetuarea ei reprezintă azi actul major, fundamental de exercitare a luciditații, încrederii în om, respectului față de drepturile inalienabile ale popoarelor de a trăi în demnitate și liniște.

Misiunea păcii este încredințată tuturor, dar nu se adjudecă, în fapt, de către toți. Misiunea păcii este evocată de toți, dar practicată, concret și temeinic, de puțini. Misiunea păcii ar trebui să constînțească o unanimitate activă și vizionară, dar marchează încă timid eșalonul evenimentelor reale.

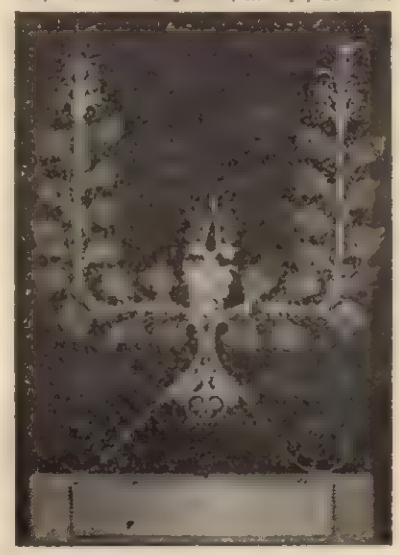

În aceste momente-cheie ale istoriei universale președintele Ceaușescu a demonstrat, prin forța ardentă a faptei, voința de pace a poporului român. O voință care implică voința de progres, voința de colaborare, voința de libertate. O politică națională pașnică și activă, principială și realistă, coroborată cu o viziune proprie unei eminente personalități a devenit program politic de fiecare clipă cu o rezonanță mondială profund semnificativă.

România — Ceaușescu — Pace, formula sintetică și reprezentativă la cota superioară a idealului devenit acțiune politică majoră, consfințește energia unui act de edificare vizînd cel mai stringent obiectiv al poporului român și, deopotrivă, al tuturor popoarelor.

Programul românesc de pace este un program pus în slujba umanității. El se află solid așezat pe convingerea că războiul a devenit azi un atentat direct și fatal la adresa continuității vieții pe pămînt.

În această dreaptă concepție că războiul nu este o alternativă, oricît de periculoasă a păcii, că războiul este un asasinat al omenirii rezidă valoarea și simbolul politicii românești angrenată plenar și laborios în slujba dreptului poporului român, al tuturor popoarelor, la viață.

RADU BUDEANU ■

Intențiile nu ajung

Bancherii, care sînt orice în afară de filantropi, au crescut substanțial „ajutorul" acordat lumii a treia. Această contribuție crescîndă a băncilor la finanțarea industriilor în plin proces de dezvoltare este o contralovitură logică după dublul șoc petrolier resimțit în 1973 și, cu un plus de duritate, în 1979. Țările din Golful Arabic au acumulat uriașe excedente financiare în urma exporturilor de petrol scump. Nedispunînd de o structură bancară la înălțimea imenselor lor bogății, ele au transferat „mana" petrodolarilor în băncile occidentale, mai ales în cele engleze și americane. Pentru a putea plăti dobînzile aferente uriașelor sume depuse de acești buni clienți, băncile au fost „nevoite" să facă banii să rodească. Și cum anume dacă nu acordînd împrumuturi? Debitorii au fost găsiți imediat : țările lumii a treia puse în dificultate de creșterea facturilor lor petroliere. Aceste „ajutoare" au un preț foarte ridicat. Bancherii își vînd scump serviciile. Și așa, debitul total al lumii a treia a crescut de la 87 miliarde dolari în 1971 la 626 miliarde în 1982, cu un spor mediu anual de peste 20 la sută la valoarea nominală. Cea mai mare parte a acestei sume se concentrează într-un număr limitat de țări din rîndul celor exportatoare de petrol și al celor aflate în plin proces de dezvoltare. Acestea reprezintă însă doar 16 la sută din populația lumii a treia și dețin 40 la sută din împrumuturi. Categoria țărilor considerate cele mai sărace, care reprezintă 55 la sută din populația lumii, „beneficiază" doar de 17 la sută din împrumuturi. Nu e greu de individualizat principalii debitori. O treime din total este acaparată de 3 țări : Brazilia, Mexic și Venezuela. Dacă acestui trio i se adaugă Algeria, Spania, Arabia Saudită, Coreea de Sud, Argentina și Indonezia, lista celor mai mari debitori este completă. Dar acestea sînt țări cu un mare potențial economic. Proverbul după care împrumuturile se dau celor care au se confirmă, mai ales în lumea a treia. Țărilor aflate în categoria celor mai săraci dintre săraci le revin doar fărîmiturile.

Experții O.E.C.D. pledează pentru un nou „plan Marshall", singurul, în opinia lor, capabil să salveze de la ruină țările în curs de dezvoltare. Această inițiativă trebuie privită cu o doză serioasă de rezervă pentru că, la ora actuală a crizei economice mondiale, condițiile dezvoltării sînt cu totul altele decît cele care au stat la baza succesului acestui plan în anii '50. Acum, cînd lumea este împărțită în Nord și Sud, nu atît geografic cît, mai ales, economic, cînd protecționismul capitalist cu toate barierele sale vizibile sau nu, pune în fața prezumtivilor producători și exportatori ai lumii a treia dificultăți insurmontabile, planul este sortit eșecului. Chiar dacă prin el s-ar iniția planuri de dezvoltare a economiilor țărilor celor mai slab dezvoltate, chiar dacă acestea ar da roadele scontate în ciuda uriașului efort pe care-l reclamă, totul n-ar fi decît un paleativ. Pentru că, indiferent cît s-ar zbate o națiune, ea nu poate trăi în afara circuitului economic mondial. Vremea economiilor autarhice a apus de mult. Dependențele internaționale sînt multiple și uriașe. Practicile economice oneroase ale țărilor industrializate n-ar face decît să readucă la „donatori" sumele cedate prin imaginarul plan Marshall și încă cu serioase suplimente.

Soluții există, și ele au fost, nu o dată, propuse de România. Eliminarea practicilor protecționiste și a discriminărilor de orice fel, reducerea dimensiunilor dobînzilor pînă la procente acceptabile, sprijinirea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare pînă la redresarea financiar-economică a acestora.

IOAN ROȘCA ■

Mersul istoriei

Este adevărat, nu apunem nimic nou, dar trebuie să începem prin a reaminti o idee de mare actualitate și anume că, în istorie, locul și rolul unui popor nu pot fi altele decît cele pe care el însuși le ocupă prin directa sa lucrare, ca să folosim un consacrat termen al revoluționarilor pașoptiști. Cu alte cuvinte, chiar dacă într-un moment sau altul acestea pot fi ignorate în mod deliberat, mersul istoriei fiind — se știe — ireversibil, le consacră, indiferent de o poziție sau o părere.

Ce a adus, deci, România socialistă, începînd de la mijlocul anilor '60, în arena internațională ? Mai întîi, o voce clară și puternică de conducător avînd o activitate revoluționară prodigioasă care a dovedit repede că face parte dintre acele personalități ce pot influența istoria grație atît înțelepciunii cît și bogăției experienței lor. Este apoi o puternică implicare în lupta dintre nou și vechi, în care primul presupune libertatea politică și independența națională a popoarelor și, deopotrivă, un ansamblu de relații internaționale, democratice, bine definite și acceptate de toți în raporturile cu toți. În același timp, țara noastră apelează constant la rațiune și luciditate, promovează acțiuni constructive, care să desfereze agravarea considerabilă a situației mondiale, să elimine tensiunea și posibilitatea revenirii la relații bazate pe inechitate și subordonare, pe ignorarea ființei naționale și aspirațiilor legitime ale popoarelor. Totodată, România socialistă, stabilindu-și un obiectiv intern de spectaculoasă schimbare la față, a înțeles că trebuie să ducă o susținută și coerentă politică externă, să-și aducă o contribuție substanțială, pe plan teoretic și practic, la edificarea securității și păcii în Europa și în lume, la făurirea unui climat nou, de adevărată prietenie și pace mondială. De la mijlocul anilor '60, pe plan internațional, România socialistă impune prin vocea sa caracterizată de originalitate și luciditate,dar mai presus de orice, de asumarea istoriei. Ideile sale au căpătat largă audiență internațională, capacitățile sale se dovedesc deosebite pentru evaluarea evenimentelor mondiale ce evoluează cu rapiditate, dăruirea sa este întreagă pentru cauza libertății politice și independenței naționale ale popoarelor, lupta sa este eroică pentru a edifica o viabilă și trainică pace mondială.

Politica externă românească impune prin triumful luciditații. Triumful luciditații este unul al noului în viața de zi cu zi, o dovadă peremptorie a felului în care unii oameni politici eminenți și cu responsabilități înalte marchează prezentul și viitorul societății. Adică mersul istoriei.

DUMITRU CONSTANTIN ■

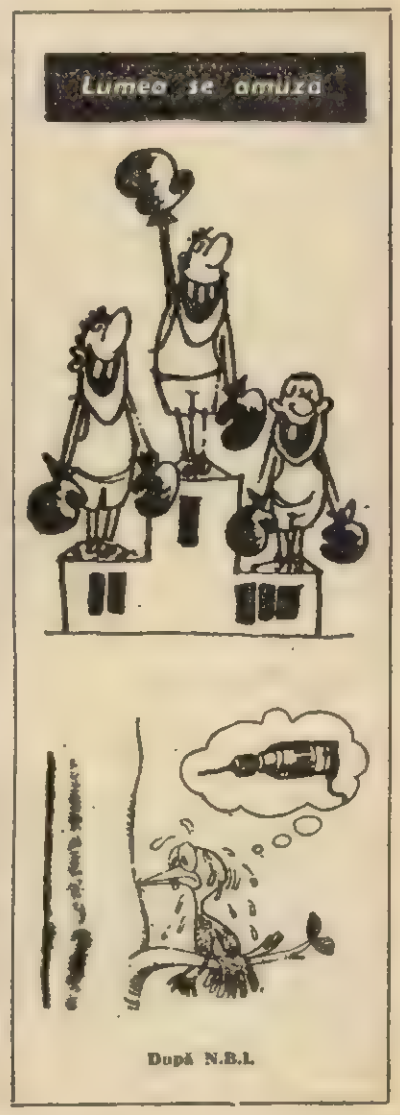

După N.B.I.

Universitatea CRAIOVA

între Babele și Kaiserslautern

Vacanța Universității Craiova a fost, iarna asta, mai scurtă decît altădată, motivele grabei cu care echipa oltenă și-a reluat (încă din 5 ianuarie) pregătirile fiind îndeobște știute și acceptate: în 20 februarie va susține (acasă) restanța cu C.S. Tîrgoviște, iar în 2 martie va întîlni (în deplasare) pe F.C. Kaiserslautern în Cupa U.E.F.A. Singura formație românească de fotbal rămasă într-o competiție europeană și-a fixat, din 10 ianuarie, sediul la Bușteni, instalîndu-se (cu 20 de jucători) pe etajele 2 și 3 ale modernului hotel „Silva", plasat la 900 de metri altitudine. Însăși această opțiune a declanșat, s-o spunem, multe discuții. Unora li s-a părut ciudat (ca să nu zicem altfel) faptul că Universitatea n-a dat curs sugestiei selecționerului Mircea Lucescu de a se pregăti la Poiana Brașov, adică în imediata apropiere a lotului național din care fac parte și craiovenii Lung, Ștefănescu, Ungureanu, Balaci și Cămătaru. Antrenorii Constantin Oțet și Nicolae Ivan au ales însă, e limpede, o soluție proprie și verificată, în sensul că fotbaliștii Universității au mai stat, și în alți ani, la „Silva" (între altele fie spus, ei au fost cei dintîi oaspeți ai hotelului, imediat după inaugurarea acestuia), simțindu-se de fiecare dată foarte bine și dînd, în sezoanele care au urmat, un înalt randament. Glumeț numai pe jumătate, Beldeanu ne-a mărturisit: „Ne-am pregătit aici, în '80, pentru campionat și l-am cîștigat. Acum, ne pregătim pentru Cupa U.E.F.A. și cine știe ? !"

Dincolo de speculații însă, e de notat că, la Bușteni, Craiova are la dispoziție condiții excelente de antrenament și, ceea ce nu-i lipsit de importanță, de refacere. Hotelul (în care atît administratorul Aurel Spurcaciu, cît și șefii restaurantului, frații Constantin și Margărit Ioachim, sînt foarte îndatoritori) e așezat în preajma stației de telecabină care duce la Babele (sus, pe platou, între Babele și Piatra Arsă, la 2 300 de metri altitudine, aleargă zilnic cîte 2—3 ceasuri), dar și lîngă o sală de sport (frumos amenajată, spre lauda Întreprinderii de hîrtie Bușteni), dotată cu cele necesare „dezvoltării forței generale, mobilității și suppleței" (Constantin Oțet). Jos, în stațiune, craiovenilor le stau la dispoziție stadionul „Caraimanul" (pe care, din 15 ianuarie, au reluat lucrul cu balonul) și, mai ales, pantele înclinate ale „Zamorei". Aici, în fiecare dimineață, jucătorii acoperă un traseu de cîțiva kilometri, foarte greu, circuit care, vorba lui Irimescu, „ne-a scos sufletul de nu ni-l mai găsim", dar pe care atît cei 10 „bătrîni" (Boldici, Negrilă, Tilihoi, Ciupitu, Irimescu, Beldeanu, Donose, Geolgău, Cîrțu, Crișan) cît și cei 10 „minji" (Cioroianu, Adrian Popescu, Bărbuceanu, Bicu, Firănescu, Vlădoi, Rădulescu, Ștefan, Oprescu, Viorel Vasile, ultimii 3 încă juniori) îl îndură cu bărbăție, conștienți cu victoriile de mîine sînt de neconceput în afara acumulărilor de azi. Am fost, timp de două zile, martorii antrenamentelor Universității, desfășurate cînd pe „acoperișul" de la Babele (chiar și pe viscol), cînd în vale, pe suișurile „Zamorei" sau pe covorul alb al stadionului, i-am văzut pe jucători și în momentele lor de respiro (calmi, degajați, civilizați), avem deci suficiente elemente pentru a judeca și, implicit, pentru a afirma că, la Bușteni, Craiova se pregătește cu multă seriozitate și tragere de inimă.

Cu toate astea, să nu ascundem adevărul (cui i-ar servi ?), Universitatea are și probleme. Mai mici (Crișan încă se luptă cu kilogramele. Beldeanu se zbate să reducă rația zilnică de țigări. Negrilă e ușor răcit etc.), dar și mai mari. Entorsa lui Donose, de pildă, cedează mai greu decît se așteptă însuși doctorul Vasile Frînculescu, o competență recunoscută în materie. Contractată în partida cu Bordeaux, entorsa l-a silit pe Donose la 9 zile de ghips, dar starea genunchiului sting nu e, nici azi, prea încurajatoare. Donose se plînge de dureri și el urmează un regim special de pregătire, urmînd (în cadrul Sanatoriului „Păltiniș" din Sinaia) un intens tratament fizioterapic (ultrasunete, ionizări, masaj etc.). — Acolo, asistenta Voichița Georgescu îi acordă toată atenția, dar Donose mai are un necaz : i s-a defectat mașina și, din această cauză (autobuzul clubului, pilotat de Ion Ciocan, însoțește grosul echipei), ajunge la Sinaia cînd și cum poate. Donose însuși e optimist (.pînă la 1 februarie mă fac bine"), dar doctorul Frînculescu pare mai reținut, prelungind data respectivă cu 10—12 zile. Necazuri (el le zice „belele") are și Tilihoi, pe care îl incomodează niște mai vechi dureri în zona lombară, cu iradieri pe nervul sciatic. A încercat să le stingă la Felix și, parțial, a izbutit, numai că ele, datorate (se crede) unei hernii intraspongioase, au reapărut la efort, silindu-l pe Tilihoi la ședințe de acupunctură (realizate grație doctorului Sportului studențesc, Florin Brătilă) și la doze de „Voltaren". Și Tilihoi e, am înțeles de la Vasile Frînculescu, pe drumul cel bun, în curs de refacere, dar o criză (vă mai amintiți, a avut una înaintea meciului cu Bordeaux, domolită cu „Boicil forte") poate apărea cînd ți-e lumea mai dragă. La ora de față, pe cei 2 (Donose și Tilihoi) se mizează în perspectiva partidei de la Kaiserslautern, dar previziunile sînt totuși reținute.

Într-o situație specială se află, desigur, Țicleanu, lăsat acasă în urma operației (despre care am mai scris) de cataractă la ochiul sting. Chiar în ziua documentării noastre (simbătă, 15 ianuarie), doctorul Frînculescu a avut, telefonic, o mai lungă discuție cu profesorul Mircea Oțeteanu, cel care, la jumătatea lunii decembrie, a efectuat intervenția chirurgicală. Eminentul oftalmolog a fost, din nou, ferm pe poziție, afirmînd că, deși convalescent, Țicleanu poate fi supus unui regim de antrenamente ușoare, el urmînd să devină, încă din prima jumătate a lui februarie (în 26 ianuarie ar trebui să i se aplice lentila de contact), apt și pentru eforturi mai substanțiale. În urma convorbirii, s-a decis ca Țicleanu (rămas la Craiova și pentru că soția sa nu mai are mult pînă să nască) să fie chemat grabnic la Bușteni, unde a și sosit luni seara. S-a apreciat însă, pentru a se evita orice risc, că Țicleanu trebuie în continuare menajat și scutit de efort pînă la data unui nou control. Marți, el a revenit la Craiova, urmînd să facă joncțiunea cu echipa înaintea plecării în turneu.

Nu putem încheia aceste rînduri referitoare la efectivul campioanei unei mari iubiri (cu cei 5 de la lotul național se ține, prin telefon, o legătură zilnică) fără a nu ne referi, fie și succint, la numele lui Doru Nicolae, jucător pe care Universitatea încearcă să-l legitimeze, depunînd în acest sens (încă de la 10 decembrie 1982) o cerere la federație. Se știe că, revenit din Grecia (unde a activat 2 ani la Panathinaikos Atena), Doru Nicolae a optat pentru divizionara B Gloria Bistrița, unde a jucat și nu prea. Dornic să reapară pe prima scenă a fotbalului românesc, el a semnat, recent, pentru Universitatea, dar transferul lui (altfel legal, fiind vorba despre o promovare de la B la A, în genul celeia a lui Ducadam) e încă în discuție, cluburile în cauză urmînd (sau nu) să se înțeleagă. N-am fost și nu sîntem partizanii vreunei grupări. Considerăm însă de datoria F.R.F. (și, implicit, a C.N.E.F.S.) să încerce să întindă o mînă de ajutor Craiovei, ultima noastră „ambasadoare" într-o „întrecere" europeană găsindu-se, înaintea confruntărilor cu Kaiserslautern, într-o situație nu tocmai fericită, existînd posibilitatea ca ea să joace în 2 martie nu doar fără Balaci (suspendat), ci și fără Țicleanu, Donose și Tilihoi. Azi, mai mult ca oricînd, un sprijin (firește, regulamentar) acordat Craiovei înseamnă, de fapt, un sprijin acordat întregului fotbal românesc.

Sîntem în măsură să-i anunțăm pe cititori, ca o noutate de ultimă oră, că Universitatea face demersuri pentru legitimarea imediată a internaționalului Dumitru, pînă în acest moment la U. M. Timișoara. Clubul craiovean posedă formele necesare.

Legat de Kaiserslautern, să notăm că, încă înaintea Anului nou, vicepreședintele Stroe și antrenorul Oțet s-au deplasat, timp de 3 zile, în R.F.G., intrînd în contact cu viitorii adversari din Cupa U.E.F.A. Antrenorul Kröner și elevii săi (între care Hans Peter Briegel a jucat de 33 de ori în națională, iar suedezul Torbjörn Nilsson, fost la I.F.K. Goteborg, a fost desemnat, recent, cel mai bun jucător din Bundesliga pe 1982 ; vom prezenta curînd, în extenso, pe F.C. Kaiserslautern) plecaseră spre sudul Franței, drept pentru care oaspeții români s-au întreținut, între alții, cu Udo Sopp, președintele clubului, ca și cu alte persoane (între care celebrul Fritz Walter) din conducerea lui F.C. Kaiserslautern. Ei au fost primiți, cu amabilitate, într-un club cu o organizare de ceasornic și au pus la punct unele detalii. De pildă, delegația craioveană va pleca spre R.F.G., într-un charter, luni, 28 februarie, urmînd să aterizeze pe aeroportul din Saarbrücken (oraș aflat la 60 de kilometri de Kaiserslautern) și, ulterior, să locuiască la hotelul „Dorint". În preziua meciului și la ora acestuia (ora 20), jucătorii români vor efectua un antrenament pe gazonul (excelent, după opinia lui Cornel Stroe) stadionului, în condiții de nocturnă.

S-a stabilit, totodată, ca profesorul Teodor Roibu, șeful Cursului de mijloace audiovizuale de la I.E.F.S., să filmeze partidele lui F.C. Kaiserslautern cu Borussia Dortmund (în deplasare, la 19 februarie) și cu Schalke 04 (acasă, la 26 februarie) , la această ultimă confruntare urmînd să asiste și antrenorul Oțet. Înaintea lui Kaiserslautern, mai bine zis pînă la partidele de acasă (20 februarie cu C.S. Tîrgoviște, 23 februarie cu A.S.A. Tîrgu Mureș în Cupă, 26 eventual din nou în Cupă), Universitatea va întreprinde, din 25 ianuarie, un turneu în Grecia și (probabil) Spania, urmînd să revină în țară la exact 3 săptămîni de la plecare, marți, 15 februarie. Un program, lesne de dedus, alcătuit pînă la ultimul detaliu, ca o dovadă (în plus) de seriozitate.

Pînă atunci însă mai e. Deocamdată, harnică, dispusă la efort, Craiova se antrenează la Bușteni, înfruntînd cu zîmbetul pe buze ceața și (uneori) viscolul de la Babele, încărcîndu-și bateriile pentru asprele bătălii ce urmează. Că lucrurile stau așa, și nu altfel, ne-o confirmă și Virgil Simionescu, tehnicianul (reputat) pe care federația l-a delegat, în această perioadă, pe lîngă Universitatea. „Lucrez de 3 decenii în fotbal, ne-a spus, dar rareori mi-a fost dat să văd o pregătire atît de minuțios concepută și urmărită, căreia jucătorii, unii mai vîrstnici, alții foarte tineri, îi răspund cu destoinicie și entuziasm."

Așa e. Deși perioada e grea (Irimescu : „Iarna îmi doresc să fiu orice, numai fotbalist nu !"), Craiova strînge din dinți și merge mai departe. Asta îi și urăm, să ajungă cît mai departe !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Imagini de la pregătirile Craiovei (de la stînga la dreapta) : Constantin Oțet, un antrenor care ține la punctul său de vedere ; Crișan promite o primăvară „ca în zilele bune" ; deși neras, Geolgău rămîne optimist : „cred că putem trece și de Kaiserslautern". Și noi credem ; Costică Donose și, în spatele său, mai puțin vesel, doctorul Frînculescu ; lui Irimescu îi stă bine și cînd înscrie goluri (ca la Dublin) și cînd poartă fes.

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Omul care joacă

Meditații de iarnă (I)

Am lăsat, săptămîna trecută, la urmă cea de a treia preocupare pe care au avut-o tehnicienii noștri în această perioadă de tranziție, și anume cam ce ar trebui să joace echipele noastre în noul timp ce i se deschide fotbalului. Astfel, consfătuirea antrenorilor care a avut loc la începutul acestei luni lasă loc destul de mult unor comentarii asupra intențiilor ce trebuie să prindă viață în jocul echipelor. Colocviul tehnicienilor noștri a cuprins cam tot ce are mai reprezentativ fotbalul la ora actuală. Nu am fost în sălile respective din motive obiective, dar sînt convins că dialogul a avut momente interesante. Am auzit și contrariul, au fost și „evadați", dar nu pot să cred că atunci cînd personalități incontestabile, fie numai prin rezultatele și experiența pe care le-au adunat de-a lungul anilor, schimbă și provoacă idei și raționamente despre ce se joacă la noi, nu pot emana gînduri deosebite, demne cel puțin de a capta atenția.

Se pare că tînăra și destul de forțata generație de antrenori, deși în sală, a participat foarte puțin sau aproape deloc la discuții. Sigur, Mircea Lucescu nu intră în comentariu și poate că era mai bine ca în locul unor luări de cuvînt fără sens, hazlii sau ținute chiar de briganzi, noua pleiadă de tehnicieni să fie întrebată ce crede despre felul în care trebuie pregătit fotbalul, împărtășind și cîte ceva din mica dar consistenta lor experiență.

Cred că în această etapă se putea discuta și chiar face mai mult pentru realizarea unui consens în privința felului în care trebuie să fie pregătit jocul nostru, pe baza calităților tradiționale de care dispunem, astfel încît să se pună mai repede bazele unei școli reale de fotbal românesc. Este o dorință și un vis mai vechi al fotbalului nostru, au fost destui „pionieri" albiți la tîmple care s-au zbătut pentru acest lucru, dar diferențele de concepție și de acțiune sînt încă mult prea prezente. Mircea Lucescu a aruncat o parte din mănușă, atunci cînd a spus că este necesară „computerizarea sugestiilor făcute de antrenori, urmată de sistematizarea ideilor, în cadrul unei metodologii care să servească tuturor și să absoarbă culorile personale ale tehnicianului".

Din păcate, atît cît se poate deduce printre rîndurile cronicii consfătuirii, nu s-au putut face progrese sesizabile în acest sens. Fie pentru că, pare firesc, atunci cînd se lansează ideea măririi sau chiar a întăririi spiritului ofensiv, un maestru al capcanelor declanșate din siguranța ordonată a apărării ca Traian Ionescu să remarce că „termenul este încert și că trebuie corectat cu spirit competitiv", fie pentru că neajungînd la o unitate de vederi în ceea ce privește mijloacele de realizare a jocului, metodele să fie la fel de diferite ca și structura antrenorilor care le impun. Dacă tactic este normal ca fiecare echipă să aibă particularitățile ei de așezare, conforme cu posibilitățile jucătorilor care o compun, fiind greu ca toată lumea să joace 4—4—2 peste noapte, fără să se simtă că la acest sistem s-a ajuns în unele țări prin apariția, din acumulările de combativitate și energie, a unor mijlocași și atacanți capabili să realizeze dinamica acestui desen, predilecțiile și imperativele de acționare pe parcursul minutelor de joc pot și trebuie să fie cam aceleași pentru toate formațiile, aruncînd mai mult la rampă darurile jucătorului român. Or, despre acest lucru am senzația că s-a discutat foarte puțin.

Acum cîțiva ani, sub vicepreședinția tehnico-administrativă a lui Ștefan Covaci, se ajunsese la creionarea în cinci caracteristici a concepției de joc a F.R.F., a unui ciclu săptămînal de antrenament și chiar a unei concepții de antrenament. Sigur că nu era rău, dar erau și prea puțini aceia care respectau și credeau în programarea și conținutul antrenamentelor săptămînale ca și în punctele concepției de joc, evoluînd cu trupele lor după sunetul propriului diapazon. S-a tăcut cînd a fost vorba de dezbaterea imperativelor asumate, criticile au început din stradă și mulți au făcut cam ce i-a tăiat capul.

CORNEL DINU ■

Ion Popa:

„Rîndurile boxerilor de elită se împuţinează"

— Maestre Ion Popa, cred că sînteţi de acord cu mine că n-are rost să vă mai prezint, lumea boxului, românesc şi internaţional, vă ştie prea bine. Dealtfel, trăiţi în jurul ringului de-o viaţă, cîţi ani aveţi, maestre Popa ?

— Am făcut 65.

— Mulţi înainte! Să le spunem cititorilor motivul pentru care, aici, la Buşteni, purtăm această discuţie : vi s-a încredinţat, după o pauză de cîţiva ani, coordonarea lotului reprezentativ de box. De cînd?

— Practic, din 30 iunie 1982, dată la care, în urma unei şedinţe de analiză, foştii antrenori, Gheorghiu şi Iliuţă, au fost demişi, ca urmare a slabei comportări a pugiliştilor noştri la mondialele de la München. Am început însă să lucrez, concret, după 1 ianuarie 1983, cînd m-am întors din Indonezia, unde am funcţionat, 6 luni, în calitate de consilier al federaţiei de box.

— Cum a fost în Indonezia?

— Am găsit acolo material uman de calitate, dar numai pentru categoriile mici, pînă la 70 de kilograme. Boxul indonezian e abia la început, n-are bază, n-are antrenori etc.

— În sfîrşit, să lăsăm boxul indonezian şi să ne ocupăm de-al nostru, da?

— Fireşte. Avem aici, la munte, 22 de băieţi, aşa-zisul lot olimpic lărgit, pe care îl pregătim, ca prim obiectiv, pentru campionatele europene, programate în mai, la Varna. Afară de mine, mai lucrează 3 antrenori, Vasile Mariuţan, Constantin Ciucă şi Emil Popa, ultimul din Ploieşti, un tehnician de toată isprava. Urmează să vină şi Calistrat Cuţov.

— Cine sînt, tovarăşe Popa, cei 22 ? Vă mărturisesc că pe mulţi nu-i ştiu.

— Nici n-aveţi de unde, cîţiva sînt tineri şi chiar foarte tineri. Contăm însă, în continuare, pe Ţiţoi, pe Cipere, pe Ioana, pe Fulger, pe Ciubotaru şi aşa mai departe.

— Nu-i văd însă nici pe Şchiopu, nici pe Donici, nici pe Cernat, nici pe Pîrjol, nici pe Robu, nici pe Cercel !

— Aşa e, rîndurile boxerilor de elită se împuţinează şi, tocmai de aceea, cred că, faţă de alţi ani, nu stăm strălucit. Tinerii nu prea se mai înghesuie spre ring, iar motivul e simplu. În box, performanţa lasă urme mai adînci decît în alte discipline. Nu atît în meciuri, cît în antrenamente, care sînt, sau ar trebui să fie, foarte dure. Apoi, ca să poţi face categoria, trebuie să te tot abţii. Mai e şi problema stimulentelor -care, după opinia mea, n-a fost încă rezolvată.

— Aveţi dreptate, dar vorbele dumneavoastră, chiar dacă frumoase, chiar dacă adevărate, nu m-au lămurit. Ce-i cu Şchiopu? Ce-i cu Donici? Ce-i cu Cernat ?

— Şchiopu e în spital, operat de apendicită. Donici are o sinuzită şi, totodată, urmează să treacă la categoria grea. Dacă am înţeles bine, Cernat a anunţat că se retrage, iar Robu, la 30 de ani, nu e nici el prea departe de momentul abandonului final. Cercel se află în declin de formă. În ceea ce-l priveşte pe Pîrjol, nu ştiu nimic.

— În condiţiile astea, pe cine contaţi? Cine vine, ca să zic aşa, din urmă ?

— Sînt cîteva speranţe, între care, ca foarte dotat, Stancu de la Rapid. L-am văzut la mănuşi, are un simţ deosebit al ringului. Ar mai fi Tircomnicu, dar e încă ţeapăn şi primeşte prea mult. Stan, alt băiat talentat, mi se pare cam lent. Mai contăm pe Senciuc, pe Pamfil, pe Talpoş, o „pană" din Salonta care promite.

— Fedea Pamfil, posibil, dar mi-aduc aminte că, la naţionale, Donici l-a făcut zob!

— Am auzit şi eu, dar cît contează un meci, o înfrîngere?! Pamfil a intrat la bătaie şi asta l-a costat. Eu zic că boxul e ca negustoria : n-ajunge să fii tare, trebuie să şi ştii să speculezi. Cu Pamfil e cazul să mai avem răbdare, dar la acest capitol, din păcate, boxul nostru e în suferinţă.

— În ce sens ?

— Toţi marii campioni ies greu, nu cît ai bate din palme. Doar Simion Cuţov a sărit imediat, dar el avea calităţi excepţionale. Cu băieţii de azi e de muncit.

— Antrenorii care v-au precedat la lot, Gheorghiu şi Iliuţă, au muncit ?

— Da, uneori poate chiar au sărit peste cal. Dar leneşi sau superficiali n-au fost, asta e sigur. Poate că au făcut prea multă teorie, iar baza rămîne, după mine, tot lucrul la mănuşi. Lupta cu adversarul. Degeaba îl arăt eu cum să acţioneze, pînă nu primeşte o lovitură, două, nu învaţă cine ştie ce. De-aia îmi pare rău că nu putem cobori de aici, de la Buşteni, pînă în 28. La Bucureşti ar fi fost altceva, am fi făcut mai multe sparringuri.

— Cine vă împiedică să coboriţi?

— Deşi socotit centru olimpic, „23 August" e ocupat, ni s-a spus, pînă în 28 ianuarie. Aşa că, vrînd-nevrînd, mai stăm aici o săptămînă. În plus, am auzit că sala de box de la Snagov, locul obişnuit de antrenament al lotului naţional, s-a transformat în bac!

— Maestre, vom alinia la europene o echipă completă?

— Sincer, încă nu ştiu. Europenele fiind la Varna, cred c-ar fi normal să mergem cu 12 băieţi, e aproape, costă puţin. Obiectivul pentru Varna e pretenţios, 4 medalii, dar sînt tentat să afirm că ar putea fi atinse. Mă gîndesc, în primul rînd, la Ţiţoi, la Ioana şi la Cipere, căruia n-o să-i mai dau drumul acasă.

— De ce ?

— Cum pleacă, cum i se întîmplă ceva! Pînă la europene însă, mai avem Turneul pe categorii şi Centura de aur, ele ne vor mai limpezi.

— În altă ordine de idei, ce se aude cu doctorul Petre Radovici?

— După 25 de ani, a fost şi el scos din box, odată cu fosta conducere a federaţiei. Actualul medic al lotului, Traian Luiceanu, e bine pregătit, dar n-are, firește, experienţa lui Radovici. Din cîte am aflat, Radovici a fost trecut la canotaj.

— Nici nu-l cunosc pe doctorul Radovici, dar mi se pare logică judecata dacă a greşit grav, trebuie scos din sport, dacă n-a greşit, trebuie menţinut la box, ce ziceţi ?

— E un punct de vedere pe care îl împărtăşesc şi eu.

— Maestre, sînteţi optimist în privinţa şanselor pugiliştilor români la Varna ?

— Da, dar cu rezerve. Altădată, cu un Cuţov, de pildă, mergeam sigur la medalii, azi nu mai avem mari valori. Cîţiva băieţi, i-am nominalizat, pot spera, dar nu mai e la fel de uşor ca în urmă cu 5—10 ani. Trebuie să mai căutăm, să mai răscolim. Apoi, la Varna, ca la oricare competiţie de anvergură, tragerea la sorţi poate hotărî multe.

— E chiar atît de importantă o tragere la sorţi ?

— Cum nu?! Mi-amintesc cu Alexe, la Olimpiada de la München. Pînă să înceapă, Cuello, un argentinian cît un dop, îl tot bătea în sparringuri, ne trecea prin cap să-l trimitem acasă pe Alexe, de teamă să nu ne facă de rîs. La sorţi însă a căzut bine, fără sovietic, fără cubanez etc., şi a ajuns, pe nesimţite, în finală. A pierdut finala, dar tot a luat o medalie, şi încă de argint !

— O ultimă întrebare : ce trebuie întreprins pentru a înviora boxul românesc ?

— Sînt multe de spus. M-aş opri la o idee, să găsim o soluţie şi pentru motivaţie. Pe vremea mea, idealul era să capeţi licenţă de profesionist. Azi, desigur, nu mai e cazul, dar nici nu mi se pare normal să laşi totul pe seama pasiunii. Dacă nu vom găsi ceva, boxul riscă să scadă valoric. Poate chiar să se stingă.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Spune-ne, Mircea Lucescu...

Odată cu reluarea pregătirilor echipei naţionale, aflată în faţa unui sezon extrem de important, lui Mircea Lucescu, director tehnic al F.R.F. şi antrenor al reprezentativei, i s-au pus următoarele întrebări (G. Visu, M. Dragomir, S. Sekeres, P. Jianu) :

— AM VĂZUT MULTE NUME NOI ÎNTRE SELECŢIONABILI — VOR FI SCHIMBĂRI ? CARE SÎNT CRITERIILE DE ALCĂTUIRE A LOTULUI ?

— Este desigur evident pentru toată lumea că echipa naţională nu trebuie să fie numai reprezentativă pentru fotbalul românesc, ci chiar superioară, cunoscută fiind valoarea generală a campionatului şi a echipelor care îl compun. Sigur, o formaţie sau chiar componenţa lotului de jucători pot constitui subiecte de discuţie, cu pro şi contra pentru oricine doreşte să o facă, evident cu spirit constructiv, nu doar pentru a contesta de dragul contestaţiei. Voi încerca deci să explic cum am ajuns la actuala componenţă a lotului naţional, căruia m-am străduit să-i formez un statut apropiat de cel al unei echipe de club, al unei familii. Cînd am preluat cîrma reprezentativei, mi-am dat seama că vechea echipă ajunsese la vîrful ei maxim, faţă de care o eventuală calificare la turneul final al C.M., de care a fost atît de aproape, ar fi însemnat performanţa cea mai înaltă. Cu o medie de vîrstă de 27 de ani, şi ştiind că periodicitatea de schimbare a ciclurilor e de circa 4 ani, era uşor de prevăzut că în scurtă vreme puteau părăsi echipa amintită, deodată, 4—5 jucători titulari. Evident, echipa trebuia schimbată. Criteriile generale de selecţie, pe care le-am mai amintit, sînt de obicei valoarea şi forma jucătorilor, experienţa lor sau perspectiva, jocul în viteză, posibilităţile de a se adapta unor consemne tactice, calităţi fizice, dorinţă de perfecţionare şi autodepăşire, spiritul de echipă, de responsabilitate, caracterul. În privinţa alcătuirii lotului, mi-am format următoarele criterii : echilibrul între jucătorii vechi, cu experienţă şi cei mai noi, echilibru între valoare şi formă, între abilitate tehnică şi viteză de joc, polivalenţa jucătorilor. Din vechiul lot l-am reţinut pe Balaci, Ticleanu şi Cămătaru (readus, de fapt), toţi tineri dar şi experimentaţi, ca şi pe Ştefănescu, căpitan şi „libero" de neînlocuit, cel mai bun din ţară pe postul respectiv. Apoi i-am adăugat pe cei mai buni jucători ai echipei de tineret, Geolgău, Turcu şi Klein, ca şi trei jucători remarcaţi la C.M. de juniori din Australia : Gabor, Rednic şi Andone, ca şi liderul echipei naţionale de juniori, Balint, la care mă gîndesc pentru perspectivă. Există însă şi un jucător cu multă experienţă, inteligent, pe care l-am readus imediat în lot, iar el a confirmat aşteptările mele : Bölöni. Apoi, cîţiva jucători care fuseseră remarcaţi mereu în campionat, dar nu fuseseră niciodată titulari în echipa naţională, cum sînt Augustin, Ungureanu şi chiar Moraru, apoi sfîrşitul sezonului Donose şi mai ales Lung, ale căror prestaţii în Cupa U.E.F.A. i-a impus net. În iarna trecută am plecat în turneul sudamerican, fără jucătorii de la Dinamo, Craiova şi Steaua, luînd alţi jucători tineri, pentru verificare. Unii dintre ei s-au comportat bine şi au rămas (Iorgulescu, Ducadam, M. Marian, Văetuş în parte), alţii s-au înlăturat sau au rămas numai pentru lotul olimpic. Sigur, nu am încheiat aici lista, porţile echipei naţionale au rămas deschise în continuare, iată-i acum în lotul lărgit pe Stancu şi Nica de la F.C. Argeş, pe craioveanul Irimescu, pe arădeanul Coraş sau dinamovistul Iordache, ca să nu mai vorbesc de Hagi, asupra căruia operează aceleaşi considerente ca şi la Balint. Desigur că procesul de formare a echipei nu s-a terminat. Dar, trebuie să se ştie că un jucător nu poate deveni titular peste noapte, ci că el trebuie să confirme, să se adapteze. Mi-aduc aminte că Menotti a declarat despre Maradona (a cărui valoare fusese clar demonstrată la C.M. de juniori) că are nevoie de minimum 20 de meciuri în echipa naţională, pînă la a fi considerat titular de drept. Aşadar, mai multă constanţă, necesară şi la Cîrţu, şi la Geolgău sau Orac, jucători care un timp n-au fost titulari nici în echipele lor de club. Nu putem chema la echipa naţională un jucător care nu e titular sigur la formaţia de club, mulţumindu-se cu banca de rezerve şi intrînd doar din cînd în cînd în teren. Lucrul acesta trebuie să-l înţeleagă primii înşişi jucătorii încriminaţi.

Dincolo de toate acestea e bine să se ştie că actuala echipă naţională încearcă să împace mai multe aspecte, atît cele legate de reprezentarea în actualul Campionat european, cît şi cele de formare a unei echipe valoroase, pentru viitorul Campionat mondial. Ne străduim, înainte de toate, să facem pe jucătorii noştri să capete încrederea necesară pentru a juca de la egal la egal cu orice echipă. Cît vom reuşi, asta numai viitorul poate decide.

Scurt, foarte scurt

Fosta (şi viitoarea ?) mare campioană Natalia Andrei Betini e pe punctul de a-şi relua pregătirile, după o mai lungă indisponibilitate. Dacă ea e (încă) la Felix, Vali Ionescu şi Anişoara Cuşmir se află în R.F.G., iar Doina Melinte, Fiţa Lovin, Maria Radu şi Maricica Puică în Turcia. ● S-a perfectat, zilele trecute, o partidă internaţională amicală de fotbal : Turcia — România. Meciul se va disputa la Istanbul, în 29 ianuarie. ● Se confirmă : Nicolae Lupescu (fost la Şoimii Sibiu) a preluat conducerea tehnică a Gloriei Buzău. Se zice că locul său a fost luat de Alexandru Constantinescu, plecat de la Gloria ! Schimb de locuri. ● Ex-rapidistul Petcu a trecut, pentru un an, la Progresul-Vulcan. El despre antrenorul Gavrilă : „pur şi simplu, scoate untul din noi !" Miza Progresului e mare : salvarea de retrogradare ● Lotul olimpic de fotbal (încredinţat lui Gheorghe Staicu şi lui Constantin Frăţilă) urmează să se reunească în 24 ianuarie. După vizita medicală, olimpicii se vor antrena acasă şi, probabil, în străinătate. Federaţia depune eforturi pentru a le asigura un turneu. Atenţie : mîine, poimîine începe campionatul ! ● F.C. Olt se găseşte la Căciulata. E prezent, fireşte, şi Şoarece. ● Noul antrenor al divizionarei B din Botoşani e Dumitru Popescu, internaţionalul de altădată. ● După ce a avut probleme (echipa campioană !) cu stabilirea unui loc de pregătire, Dinamo a optat pînă la urmă pentru Poiana Braşov. ● Patinatorii noştri de viteză, mai ales Tiberiu Kopacz, campionul absolut al ţării, au început să scoată capul în lume. Pe cînd şi colegii lor de la artistic ? ● Lotul reprezentativ de nataţie e, surprinzător, împărţit în tot felul de „partide" : Bunaciu lucrează la Bucureşti, Pătrăşcoiu şi Hauptricht sînt la Sinaia (cu Gheorghe Dimeca şi Petre Deac), iar Baka se pregăteşte acasă ! ● Rugbiştii de la Grivita Roşie au obţinut a treia victorie (din tot atîtea jocuri) în Anglia. Adversarii nu par însă de mare clasă. ● Chemat la un test la Köln, Mircea Sandu a rămas, se spune, dator. ● Antrenorul coordonator al lotului naţional de gimnastică (din care face parte, plăcută surpriză, şi „zeiţa de la Montreal", Nadia Comăneci), Adrian Goreac, n-are decît 31 de ani. Scade vîrsta gimnaştelor, scade şi cea a antrenorilor.

Cronica şoselei

Un revelion ratat

„Ce înseamnă să nu organizezi, să nu prevezi nişte lucruri ! Uite, şi în viaţa personală, asemenea chestii sînt foarte importante. Dacă ne gîndeam înainte la toate şi chiar le puneam pe hîrtie, la fel ca gospodinele cînd îşi trimit soţii după cumpărături, acum nu mai dădeam din colţ în colţ, ba după picup, ba după bere. Poftim, e cinci după-amiază, mai sînt cîteva ore pînă la sfîrşitul anului şi noi nu ne-am hotărît cum petrecem revelionul". Discuţia avea loc, în ajunul Anului nou, între Ovidiu V. şi cei cinci prieteni ai săi. Nemulţumiţi că nu reuşiseră încă să rezolve concret problema : unde şi cum vor petrece revelionul, nehotărîţi asupra soluţiei ce trebuiau să o adopte pentru a salva cît de cît situaţia, tinerii aşteptau, parcă, ca tot Vlorel să-i scoată din impas. „Bine că avem totuşi maşină şi ne putem deplasa uşor, unde va fi mai bine", zice prislea grupului, Dan, în vîrstă de doar 18 ani. „Hai, toată lumea în maşină ; cu vorbe goale nu rezolvăm nimic. Să mergem după picup. Oricum, fără muzică e imposibil de organizat ceva". Au ajuns în localitatea învecinată, unde un coleg de serviciu al lui Ovidiu i-a poftit la o gustare şi le-a împrumutat, cu multă amabilitate, aparatul solicitat. Ba chiar, pentru a-i mai înveseli, căci aveau mutre tare plouate, le-a pus şi cîteva discuri cu muzică de petrecere. La plecare spre casă, moralul tinerilor era cu totul altul. Ţuica de casă, cîntecele de petrecere, atitudinea prietenească a gazdei, toate la un loc dădeau discuţiilor dintre ei un ton mult mai optimist. „Ce părere aţi avea dacă am trece puţin şi pe la Poiana ? Căminul lor cultural organizează întotdeauna seri de dans foarte reuşite ; şi fete drăguţe sînt multe în comuna lor".

La pomul lăudat să nu te duci cu sacul : „se va dansa, le zice directorul căminului, dar toate locurile la mese îs date. Vin în general familii şi grupuri organizate, aşa că, dacă vreţi să dansaţi, e bine să veniţi, de data asta, cu fete de acasă. Cred că m-aţi înţeles, băieţi, da ?" Nu prea au rămas încîntaţi tinerii de ultima replică a directorului. „Pînă una alta, sînteţi invitaţii noştri. Doar ne-a zis tata, să venim acasă la noi, dacă nu găsim nimic mai bun. O să ne simţim, vorba aia, „ca acasă" ; muzică avem, iar mama a făcut vestitele ei sarmale". „Gelule, aduseşi la timp vorba de sarmale, că mi-e o foame de lup. O asemenea invitaţie nu poate sa nu fie onorată. După aceea mai vedem noi ce-i de făcut. Mai avem de luat însă cele două lăzi cu bere". Ovidiu schimbă direcţia Daciei spre altă comună apropiată, de unde trebuiau să ia cele două navete. Băieţii ajung la Gelu pe la zece seara. Părinţii acestuia nu mai sperau că tinerii se vor întoarce acasă. „Tot la bătrîni e mai bine, nu-i aşa, feciorilor ?" „Ai dreptate, tătică Petre, uite, de 5 ceasuri ne învîrtim de colo-colo şi nu reuşim să facem nimic. Dacă nu era invitaţia dumneavoastră, nu ştiu ce ne faceam, stăteam fiecare acasă ca nişte cuci." Invitaţii s-au simţit minunat. După ce s-au ospătat, au ascultat muzică, au trecut la discutarea proiectelor pentru anul viitor. După discuţii agitate se întîmplă ca toată lumea să tacă. Tocmai prislea, asupra căruia alcoolul şi-a făcut cel mai repede efectul, rupe tăcerea. „Ne-ai plimbat prin toate comunele, Ovidiule dragă, peste cîteva zile mergi la oaste şi n-ai băut şi tu un pahar ca lumea, cu noi, în noaptea asta mare. Doar o sticlă de bere ai sorbit de 4 ore, de cînd stăm aici. Ce, şoferii nu-s oameni ? Pentru ei nu există revelion ?" Ovidiu, liniştit şi la locul lui ca totdeauna, nu se lasă provocat. Zîmbeşte îngăduitor : „Mă, Dane, dacă tot bei în ritmul ăsta, n-o să mai poţi dansa, mă. Plecăm spre Poiana. Nu ne-am înţeles aşa ?" „Da, şoferule, dacă-i vorba de dans sîntem toţi gata" răspunde unul din băieţi. La Poiana, lucrurile decurgeau aşa cum prevăzuse directorul. Fete multe, drăguţe, dar cu familiile, cu prietenii, cu grupurile cu care veniseră. „...Şi ca un făcut, nu văd nici unul dintre cunoscuţii noştri. Nu poţi nici aşa, să te duci la masa omului şi să-i laşi nevasta ori prietena la dans". Au mai stat în sală tinerii ce-au mai stat apoi, unul cîte unul, la un semn al lui Ovidiu, s-au adunat afară, lîngă maşină. „Aici nu e de stat. V-aţi convins. Soluţia e să ne vedem de treabă. Hai la culcare".

Amăriţi şi încîudaţi, tinerii se urcă în autovehicul. Un timp nimeni nu spune nimic, nu face nici un comentariu. Apoi, cu obidă, rînd pe rînd îşi aprind cîte o ţigară. Cu o voce care trădează o stare de tensiune stăpînită cu greu, Ovidiu îşi admonestează prietenii. „Mă, măcar fumaţi pe rînd, nu toţi odată ? Mă intoxicaţi cu fumul vostru. Nici nu mai văd ce e în faţă, iar ochii mă ustură de parcă am fi tăiat sute de cepe în maşină". Nimeni nu-l bagă în seamă pe pilot, doar unul catadicseşte să-i dea un răspuns : „Na, asta-i bună, nici de fumat nu mai e voie. Fumăm şi noi de necaz, nu vezi ?" Replica lui Ovidiu e apăsarea mai puternică pe acceleraţie.

„Reuşind cu greu să ies de sub maşina răsturnată, mi-am dat seama că, în afară de cîteva zgîrieturi, nu aveam nimic. Doar genunchiul, cu care dădusem în bord, mă durea mai tare. Cînd am văzut pe cei trei băieţi — unul sub maşină şi doi lîngă ea — plini de sînge şi fără să se mişte am rămas înmărmurit" — relata ulterior Ovidiu. „M-am purtat copilăreşte. Măcar eu trebuia să rămîn lucid în seara asta, care imi va rămîne în minte toată viaţa", gîndea el.

VICTOR BEDA ■

Zeci de mii de tineri din județele Maramureș, Suceava și Botoșani au cîntat în această săptămînă „La mulți ani cu sănătate" pentru președintele țării

Rădăuți

Putna

IMPORTANT

Programul Cenaclului Flacăra se modifică

În acest nou turneu al său, Cenaclul Flacăra a atins apogeul popularității sale. Nici un spectacol nu s-a putut ține fără protecția unor mari forțe de ordine, protecție de cele mai multe ori civilizată și corectă (lucru pentru care aducem profunde mulțumiri Ministerului de Interne) : uneori, aproape total, au ieșit scântei în jurul sălilor de spectacol. Mii și mii de oameni au venit în fiecare loc de desfășurare a cenaclului probleme grele oamenilor de ordine.

O cerere de bilete cum e cea de la Iași, unde în aceste ore au loc manifestările deja programate ale cenaclului, într-o sală de sporturi ascultată de mii de iubitori ai muzicii și poeziei, ne-a obligat, însă, ieșită, să revedem întregul nostru turneu. Cererea încă nemotivată de bilete la Iași este, știm bine, de 50 000, după cum ne-a spus conducerea județeană U.T.C. În atari condiții, am luat decizia de a mai rămîne 2 (două) zile la Iași : vineri 21 ianuarie și sîmbătă 22 ianuarie.

Programul Cenaclului Flacăra
este deci următorul :
Duminică 23 ianuarie — Roman
Luni 24 ianuarie — Piatra Neamț
Marți 25 ianuarie — Piatra Neamț
Miercuri 26 ianuarie — Bacău
Joi 27 ianuarie — Bacău
Vineri 28 ianuarie — Focșani
Sîmbătă 29 ianuarie — Buzău
Duminică 30 ianuarie — București

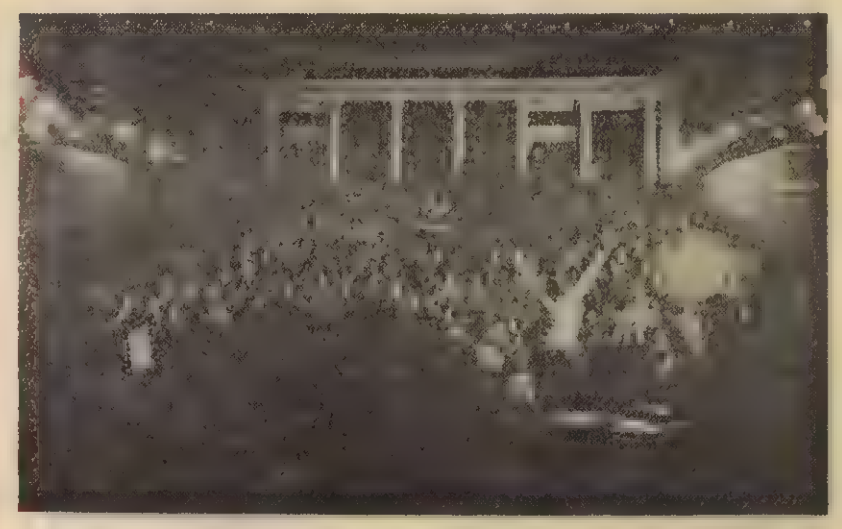

Botoșani

Vatra Dornei

Cetatea de scaun a Sucevei

Flacăra. Redacția, București; Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod. 71341 Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Tudor Octavian, Mihai Pelin, I.D. Goia, Dumitru Eliade, Dorin Sălăjan) – 14 57, 25 66 ; Secția cultură învățămînt (Nicolae Grigore Mărășanu, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu) – 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu, Marga Nedelea, Mircea Bunec Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu, Dorin Gherghinescu) – 25 58, 21 30 ; Secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Liviu Timbus, Cici Iordache, Dan Bîrlădeanu, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, George Cușnarencu, Elena Ghera, Vasile Mănecan, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42. Secretar responsabil de redacție Nicolae CRISTACHE – 17 60 10 interior 25 50 ; Redactor șef adjunct – Nicolae ARSENIE – 17 60 10 interior 21 28 ; Redactor șef – 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

Nu am avut, nu am şi nu voi avea nimic mai de preţ decît interesele poporului în rîndul căruia m-am născut, am trăit şi trăiesc!

NICOLAE CEAUŞESCU

La aniversarea a 50 de ani de activitate revoluţionară şi a zilei de naştere a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, partidul şi ţara l-au omagiat cu profundă dragoste şi sărbătorească înflăcărare pe Eroul neamului, conducătorul României socialiste, omul care şi-a dăruit întreaga fiinţă libertăţii şi prosperităţii patriei, triumfului păcii şi dreptăţii în lume, urîndu-i după datina străbună: La mulţi ani!

Şi dacă, fii ai ţării, vrea cineva să-ntrebe :
De ce v-aţi strîns aicea şi ce sărbătoriţi ?
Ce om purtaţi în suflet, pe gînduri şi pe verbe ?
De ce pe omu-acesta din suflet îl iubiţi ?

Noi am putea răspunde, cu toţi sau fiecare,
Acelor ce să-ntrebe s-ar repezi cumva,
Cinstit, nelinguşindu-l şi fără remuşcare :
Noi îl iubim în lupta şi-n omenia sa.

Noi îl iubim că ţara e liberă sub soare
Şi că poporu-n ţară e liber şi stăpîn,
Noi îl iubim că este conştiinţă muncitoare,
Că azi te simţi ferice, ca om, că eşti român.

Noi îl iubim că lumea el vrea să nu se-mpartă
In zone influente, strivite de tirani,
Să-şi aibă orice ţară cea mai cinstită hartă,
Şi ţări să nu se vîndă pe tunuri sau pe bani.

Noi îl iubim că are în inimă nesaţul
De a munci, ca ţării să-i fie traiul bun,
Toţi voievozii noştri îi ţin puternic braţul
Şi toţi străbunii şoapte de-nţelepciune-i spun.

E om ca fiecare, e om, e om, e omul
Nu-i supraom, nu-i zeul ori bronz de cabinet,
Ştie mirosul brazdei, ştie cum creşte pomul,
Gîndeşte viu şi iute şi hotărăşte drept.

Valahia întreagă îi stărue în suflet,
Toată Moldova creşte în conştiinţa sa,
Ardealul l-infioară cu-al Blajului răsuflet,
Pămîntul vechii Dacii e singura lui stea.

Şi, dacă vreţi, prieteni, să ne gîndim mai bine
Ce a făcut din clipa cînd cîrma-n mîini a luat,
El şi-a păstrat blîndeţea şi mila, omenia,
Şi-n faptele de arme e cel dintîi soldat.

Că nu au fost necazuri şi nu au fost dezastre
Pe care el, întîiul, să nu le ia în piept,
Iată de ce numindu-l Erou al ţării noastre,
Erou al ţării noastre noi îl numim pe drept.

Nu i-a scăpat problemă a oamenilor ţării,
Şi el cu îndrăzneală a spus ce-a fost şi rău,
El ne învaţă lupta-mpotriva nepăsării
Şi nu e spirit critic mai critic ca al său.

Ne-a arătat şi răul, scăderi sau vreo eroare
Şi că mai e pripeală, mai sînt şi nedreptăţi,
Că fac limbuţii trîntori albinelor dosare,
Că-s demagogi şi intrigi, şi vrajbă prin cetăţi.

Dar dincolo de toate şi mai presus de toate
Să ţinem minte pururi că-n acest timp şi loc
A-nvins ideea sfîntă de muncă şi dreptate,
Care-a trecut şi ţara sub zodii de noroc.

Chiar cei ce văd în negru şi lucrurile bune
N-au cum să nege faptul, de cel mai mare preţ,
Că însăşi libertatea de a gîndi şi-a spune
Ne-a dat-o Ceauşescu, bărbatul îndrăzneţ.

Acum, cînd sărbătoarea îi luminează faţa
Să-i oţrsăm cu toţii cuvinte ce rămîn :
Frumoasă şi fertilă să vă rămînă viaţa,
Mulţi ani cu sănătate, Eroule Român !

ADRIAN PĂUNESCU ■

(Din poemul „Omul ţării")

În dragoste şi recunoştinţă Ţara îşi îmbrăţişează Eroul

– Pag. 2–3 –

Profundă stimă şi consideraţie pentru Omul păcii

– Pag. 4 –

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste

ANUL XXXII – Nr. 4 (1 442) – Vineri, 28 ianuarie 1983

Cu mîndria de a vă avea în fruntea partidului și a țării, dorim să exprimăm – și cu această ocazie – mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, recunoștința noastră fierbinte, a întregului partid și a tuturor oamenilor muncii din patria noastră, fără deosebire de naționalitate, pentru tot ceea ce ați făcut și faceți spre gloria și fericirea acestei țări, pentru activitatea pe care o desfășurați, cu uriașă putere de muncă, înțelepciune și înaltă competență, în organizarea și conducerea întregii opere de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în promovarea fermă a nobilelor idealuri ale păcii și înțelegerii între națiuni

Vă dorim, în continuare, noi realizări în activitatea de supremă răspundere pe care o desfășurați în fruntea partidului și statului, tinerețe veșnică, zile pline de satisfacții și bucurii, multă fericire, împreună cu tovarășa dumneavoastră de viață și de luptă, mult stimata tovarășă Elena Ceaușescu, împreună cu întreaga familie, cu toți cei ce vă sînt dragi și apropiați.

La mulți ani, iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu!

Din **MESAJUL**

Comitetului Central al Partidului Comunist Român,
Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România

În dragoste și recunoștință,

Numai într-o țară a muncii adevărate și plenare, sărbătorile sînt sărbători adevărate, depline și emoționante, iar o zi pe al cărei catarg suie flamura de lumină sărbătorească vorbește despre oameni și depune mărturie despre ei ca și o zi de muncă.

Marți, 25 ianuarie, a fost o astfel de zi care a deschis inimilor și conștiințelor noastre un orizont sărbătoresc prin organizarea în Sala Palatului Republicii, a adunării solemne consacrate omagierii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversării zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Adunarea solemnă a prilejuit manifestarea sentimentelor de adîncă și aleasă stimă și prețuire pe care cetățenii României socialiste, fără deosebire de naționalitate, le poartă tovarășului Nicolae Ceaușescu, comunistul de mare omenie, patriotul înflăcărat, cu inima vibrînd de cea mai înaltă iubire față de neam și țară, luptătorul dîrz, neînfricat, care și-a făcut din slujirea devotată a partidului, patriei și poporului, a cauzei socialismului și păcii țelul suprem al pilduitoarei sale vieți și activități revoluționare, conducătorul înțelept și cutezător, urmat cu credință de întreaga noastră națiune, ctitorul celei mai glorioase epoci din istoria țării.

Dobîndind, prin întreaga sa desfășurare, dimensiunile unei manifestări cu valoare de simbol, adunarea solemnă a dat expresie gîndurilor și simțămintelor împărtășite de toți fiii pămîntului românesc, reafirmînd cu tărie dragostea și recunoștința cu care toți cei ce muncesc și trăiesc în cuprinsul acestei țări îl înconjoară pe secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, bărbatul care călăuzește cu strălucire destinele patriei pe calea luminoasă a socialismului, pentru înfăptuirea idealurilor de libertate, progres și pace ale României eterne.

Punînd pregnant în lumină unitatea de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului, al secretarului general, adunarea solemnă a reunit membri ai Comitetului Central al partidului, ai Consiliului de Stat și ai Guvernului, activiști de partid și de stat, membri de partid cu stagiu din ilegalitate, reprezentanți ai oamenilor muncii din industrie, agricultură, transporturi și construcții, militari ai forțelor armate și luptători din gărzile patriotice, oameni de știință, artă și cultură din întreaga țară. În deschiderea adunării, tovarășul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al Guvernului, a dat citire Mesajului adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România. Ascultat cu intensă emoție, cu bucurie și satisfacție, textul mesajului a exprimat, în cuvinte de aleasă cinstire, omagiul întregii națiuni pentru fiul său cel mai iubit și mai vrednic, pentru înalta competență, pentru modul clarvăzător și omenesc în care trăiește și acționează, făcîndu-și datoria – sub semnul înaltelor sale investituri – cu energie, cu devotament patriotic și patos revoluționar. În continuare, tovarășul Ștefan Voitec, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, a dat citire Hotărîrii comune a Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România privind conferirea Medaliei omagiale tovarășului Nicolae Ceaușescu, medalie instituită cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și al aniversării zilei sale de naștere. Impresionanta manifestare a continuat apoi cu prezentarea mesajelor de felicitare adresate conducătorului partidului și statului nostru de reprezentanți comuniștilor din întreaga țară, ai instituțiilor centrale de stat, ai organizațiilor de masă și obștești, ai puternicelor detașamente muncitorești din marile întreprinderi, combinate industriale și șantiere, ai țărănimii, ai oamenilor de știință, artă și cultură, ai armatei și ai tinerei generații.

În cuvîntarea rostită în încheierea acestei adunări ce s-a constituit ca o expresie puternică a indestructibilei unități a întregii națiuni în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus vii mulțumiri pentru felicitările și urările ce i-au fost adresate cu prilejul aniversării a 50 de ani de activitate revoluționară și a zilei sale de naștere. „Consider – subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu – că toate urările și aprecierile privind activitatea mea revoluționară sînt adresate, deopotrivă, partidului, al cărui militant sînt, în rîndul căruia am devenit revoluționar, am servit și servesc poporul, națiunea noastră, cauza socialismului și comunismului".

Medalia omagială — față și revers — instituită special și conferită tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversării zilei de naștere

Țara își îmbrățișează Eroul

Revelatorii rămîn, de asemenea, ca un accent de nobilă umanitate românească, aceste cuvinte ale secretarului general al partidului nostru : „La împlinirea vîrstei de 65 de ani, primele mele gînduri, pline de recunoștință și de adîncă mulțumire, se îndreaptă către părinții mei care mi-au dat viață și de la care am învățat să cresc și să trăiesc ca fiu credincios al poporului și să-l servesc neabătut, în toate împrejurările".

Evocînd, în continuare, condițiile grele ale ilegalității din anii săi, atît de tineri, cînd s-a înrolat în mișcarea comunistă, și drumul pe parcursul căruia a fost participant activ, împreună cu întregul partid, cu cadrele și militanții revoluționari — comuniști și fără de partid — la cele mai importante lupte revoluționare și momente din istoria patriei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a exprimat satisfacția de a fi participat la realizarea năzuințelor poporului pentru o viață mai bună, liberă și fericită, la remarcabilele realizări obținute în dezvoltarea economică și socială a patriei, la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. Faptul că România s-a transformat dintr-un stat cu o industrie și o agricultură înapoiate într-un stat cu o industrie modernă, avansată, cu o agricultură în plin progres, că ea se poate număra astăzi printre țările care, într-o perioadă scurtă, au străbătut mai multe etape istorice, atestă cu puterea faptelor că numai și numai pe calea socialismului popoarele pot lichida rapid asuprirea socială și națională, pot înainta pe calea progresului economic și social, își pot asigura bunăstarea, fericirea, independența.

În continuarea acestor cuvinte pătrunse de adevărurile care legitimează crezul și fapta comunistă a întregii țări, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit, în cuvîntarea sa, asupra însemnătății programului de măsuri trasat de Conferința Națională a partidului, conform căruia urmează să punem în centrul atenției și al muncii noastre, a tuturor, înfăptuirea obiectivului fundamental de trecere a țării la un nou stadiu de dezvoltare, de realizare a unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile de activitate. În același timp, după cum este știut, la Conferința Națională au fost analizate pe larg problemele vieții internaționale, acțiunile și direcțiile activității partidului și statului nostru pe plan mondial. „Consider necesar să subliniez și acum — arăta secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită în cadrul adunării solemne — că sarcina fundamentală în epoca actuală este activitatea pentru preîntîmpinarea războiului și asigurarea păcii. Nu există și nu poate exista problemă mai importantă decît aceea de a pune capăt cursei înarmărilor, de a se trece la dezarmare și,în primul rînd, la dezarmare nucleară !"

Astfel, prin bogăția de idei exprimată, prin profunzimea și puterea de convingere a rostirii adevărului legăturii indisolubile dintre politica internă și externă promovată de partidul și statul nostru, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea solemnă din ziua de marți, 25 ianuarie, a adus inimii și conștiinței noastre temeiuri noi pentru a putea spune că, slujind cu inepuizabilă energie interesele vitale ale poporului român, cauza socialismului pe pămîntul românesc, tovarășul Nicolae Ceaușescu a intrat, totodată, în conștiința întregii lumi ca promotor înflăcărat al celor mai nobile idealuri de înțelegere, colaborare și pace între națiuni, ca strălucit luptător pentru cauza independenței și suveranității popoarelor, pentru apărarea dreptului fundamental, al tuturor oamenilor, de pretutindeni, la viață, la pace, la existență liberă și demnă.

Aceleași sentimente de dragoste fierbinte și recunoștință profundă, de înaltă prețuire și stimă pentru cîrmaciul dîrz și neînfricat al destinelor României socialiste au fost exprimate și cu prilejul mesei tovărășești oferite în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România precum și prin deschiderea expoziției florale, organizate în semn de omagiu adus secretarului general al partidului, președintelui Republicii, la împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere.

Expresie a recunoștinței noastre unanime față de cel care este viteaz și iscusit cîrmaci al destinului național, expresie a mîndriei de a fi contemporani cu cel care ne-a redat istoria, care ne-a redat nouă înșine pe noi înșine, adunarea solemnă organizată în Capitală pentru a omagia împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu a prilejuit, totodată, reafirmarea voinței întregului popor de a urma îndemnurile pe care ni le adresează secretarul general al partidului, președintele României socialiste, îndemnuri care întruchipează virtuțile noastre constructive, aspirațiile de a edifica o țară prosperă și demnă între țările prospere și demne ale unei lumi de pace.

DUMITRU ELIADE ■

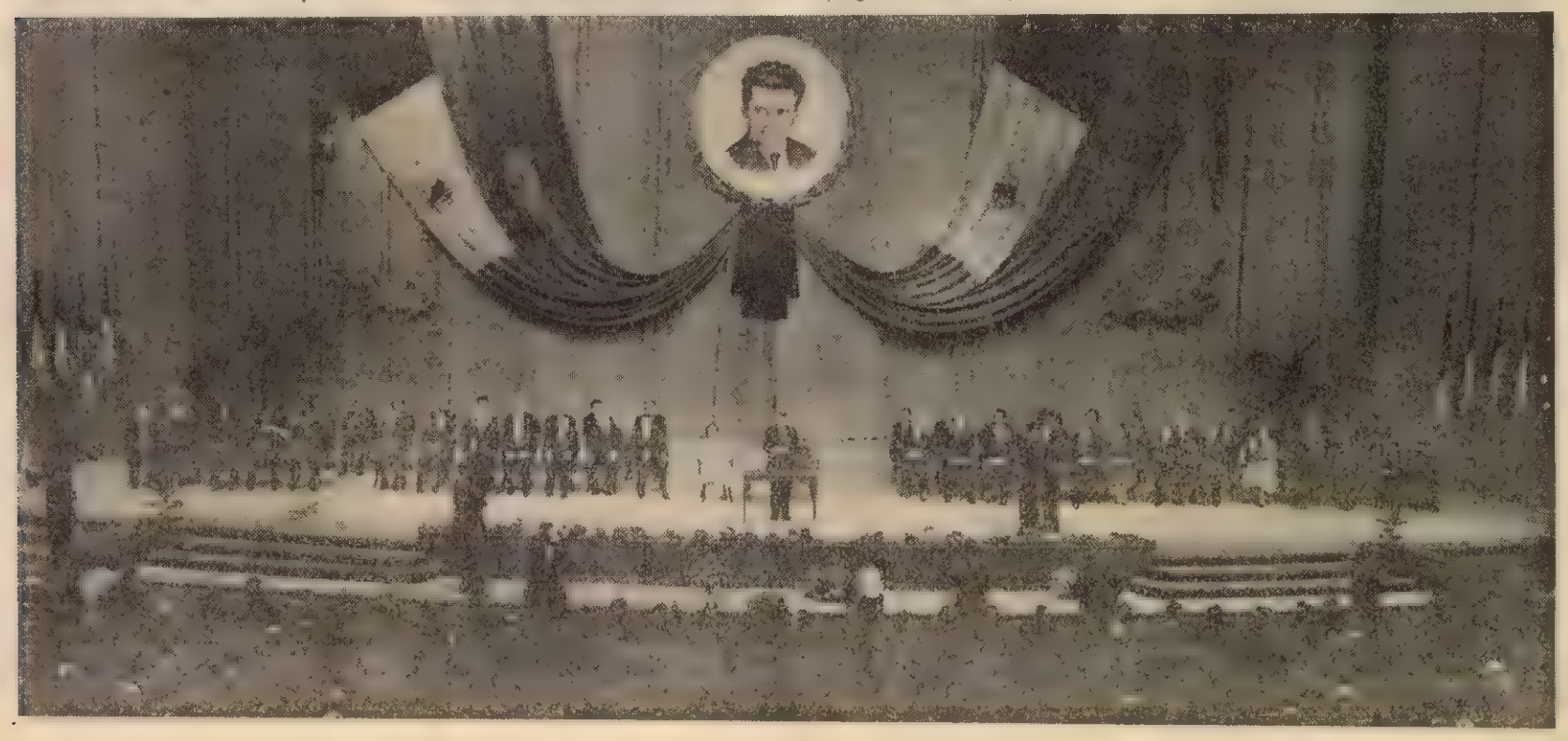

Pe tot cuprinsul planetei Pămînt

Profundă stimă şi consideraţie pentru Omul păcii

Felicitările şefilor misiunilor diplomatice

Miercuri, la Palatul Consiliului de Stat, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a primit pe șefii misiunilor diplomatice, pe reprezentanții unor organizații internaționale acreditați în țara noastră, care i-au prezentat felicitări cu prilejul împlinirii a 80 de ani de activitate politică, revoluționară și a celei de-a 65-a aniversări a zilei sale de naștere. La solemnitate au participat tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Gheorghe Oprea, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Voitec, Miu Dobrescu, Nicolae Giosan, Petru Enache, Ștefan Andrei, Manea Mănescu și Iosif Kovacs, vicepreședinți ai Consiliului de Stat.

Exprimînd sentimentele de deosebită prețuire, înaltă stimă și considerație ale corpului diplomatic, Roger Eloy Loayza, ambasadorul Republicii Peru, decanul corpului diplomatic, a arătat că relațiile dintre România și țările reprezentate „constituie o parte primordială a activității dumneavoastră de șef de stat, activitate pe care, ca autentic patriot și om de stat, știți să o situați întotdeauna deasupra oricărei motivări și interes personal". El a spus, de asemenea, că „în semn de cordial omagiu, dorim, încă o dată, să vă facem, domnule președinte, dovada hotăririi noastre ferme de a servi în continuare ideal pentru o mai bună dezvoltare a relațiilor între țările noastre și România".

După ce a mulțumit pentru felicitările și urările ce i-au fost adresate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României în principalele probleme ale vieții internaționale actuale. „Aș dori — a spus conducătorul României — să-mi exprim speranța că în acest an popoarele, guvernele noastre vor găsi căile unor conlucrări mai active, în toate domeniile de activitate, că vom acționa pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare economică, tehnico-științifică și culturală, că vom face totul pentru a contribui la soluționarea problemelor grave ale vieții internaționale, în interesul destinderii, al păcii, al independenței, al vieții oamenilor, al popoarelor. Vă asigur că poporul român, că eu personal voi face totul pentru a îndeplini politica României socialiste, pentru a realiza năzuințele națiunii noastre de colaborare, de pace, de progres economic și social. Doresc să reafirm, încă o dată, hotărîrea noastră de a dezvolta larg colaborarea cu țările dumneavoastră, cu toate statele lumii".

Mărturii de înaltă prețuire şi prestigiu

Comuniștii bulgari, poporul bulgar cunosc bine viața dumneavoastră, de fiu credincios al poporului român și al Partidului Comunist Român. Comuniștii bulgari, oamenii muncii bulgari vă cunosc ca pe un militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, unul din marii prieteni ai țării noastre.

TODOR JIVKOV

Nouă, în Indonezia, ne este bine cunoscută activitatea de conducător a Excelenței Voastre. Este o conducere înțeleaptă, care a reușit să aducă națiunea română pe calea unui progres rapid și care a situat România pe o poziție distinctă în politica internațională.

Generalul SUHARTO

Președintele Ceaușescu, prin înțelegerea atît de profundă a marilor probleme ale lumii, poate contribui și contribuie la soluționarea problemelor globale celor mai arzătoare ale omenirii.

RICHARD NIXON

Apreciez în mod deosebit poziția Republicii Socialiste România, sub înțeleapta dumneavoastră conducere, de sprijinire a mișcărilor de eliberare. Vă adresez mulțumirile poporului nostru pentru pozițiile pe care le-ați adoptat în sprijinirea luptei poporului palestinian.

YASSER ARAFAT

Multiplele relații ale României, ale șefului statului român pe toate meridianele demonstrează o poziție excepțională și o voință deosebită de fermă de a nu fi condiționat în acțiune de dificultățile existente în viața internațională, de obstacolele în fața destinderii, a cooperării. Președintele Nicolae Ceaușescu se bucură de înalt prestigiu, de considerație universală, ca urmare a bunei credințe și a voinței sale de pace, de a contribui la găsirea unor rezolvări în interesul comun.

GIULIO ANDREOTTI

Este o satisfacție pentru mine să aduc mulțumiri unei personalități ca președintele Nicolae Ceaușescu pentru contribuția atît de activă, constructivă și energică adusă în toate sferele de activitate ale O.N.U.

JAVIER PEREZ DE CUELLAR

Personalitatea președintelui Ceaușescu, care se identifică cu România, a depășit granițele țării sale. Prin eforturile sale consacrate consolidării păcii pe glob a devenit, totodată, de necontestat în contactele sale internaționale, promotor al dialogului, un factor purtător al păcii între popoare. Acolo unde pacea este șubredă, face cunoscute ideile sale cu privire la soluționarea pașnică a diferendelor, cu privire la destindere și la realizarea dezarmării. De aceea este acceptat de toți cu respect și simpatie. Președintele Nicolae Ceaușescu învinge prin sinceritatea sa.

CONSTANTIN TSATSOS

O îmbogățire a tezaurului gîndirii revoluționare mondiale

„Citind scrierile și cuvintele președintelui Nicolae Ceaușescu, devenit un nume în întreaga omenire datorită politicii sale de pace, omul care și-a consacrat întreaga viață păcii și care ocupă un loc remarcabil, atît în viața României de astăzi, cît și în planul vieții internaționale, va fi înțeleasă puternica și extraordinara sa personalitate" — scria un cunoscut om de cultură din cadrul U.N.E.S.C.O. De-a lungul anilor, în numeroase țări ale lumii, au apărut peste 120 de volume în 21 de limbi, inclusiv în toate limbile de circulație internațională, prefațate de personalități de seamă ale vieții politice și cultural-științifice. Expresie a interesului deosebit față de viața și activitatea conducătorului României, proeminentă personalitate mondială, ctitor de pace, înțelegere și cooperare în lume, față de gîndirea și ideile sale novatoare, aceste lucrări sînt pe bună dreptate apreciate ca o contribuție de mare valoare la îmbogățirea tezaurului gîndirii revoluționare mondiale.

Pagină realizată de ION D. GOIA ■

Noi dimensiuni și perspective raporturilor de colaborare și prietenie dintre România și Libia

Întîlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și colonelul Moammer El Geddafi, conducătorul Marii Revoluții de la 1 Septembrie al Jamahiriei Arabe Libiene Populare Socialiste, s-au încheiat de fiecare dată cu un bilanț fructuos în direcția extinderii și aprofundării bunelor relații deja existente între [illegible] și Libia, [illegible] binele ambelor popoare [illegible] și colaborării în lume. Acelorași țeluri le-a slujit și noua vizită oficială de prietenie, [illegible] în țara noastră, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu, de [illegible] Moammer El Geddafi. [illegible] constituit, totodată, o grăitoare dovadă a relațiilor tot mai [illegible] pe care România le întreține cu statele arabe, cu țările care au pășit pe calea independenței și consolidării libere, de sine stătătoare.

După cum era și firesc, avînd în vedere relațiile strînse de prietenie româno-libiene, în cadrul recentului dialog româno-libian la nivel înalt pe prim plan s-au situat problemele privind amplificarea și intensificarea acestor relații, a colaborării multilaterale dintre țările și popoarele noastre. Aceste probleme au fost abordate în convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și colonelul Moammar El Geddafi, ele găsindu-și oglindirea în Tratatul de prietenie și cooperare dintre Republica Socialistă România și Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă, în [illegible] de dezvoltare a cooperării economice, științifice și tehnice între cele două țări [illegible] în anul 1990, documente semnate de cei doi conducători în cursul [illegible] precum și în Comunicatul comun Româno-Libian.

După cum se consemnează în aceste documente, în timpul vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu și colonelului Moammer El Geddafi au reafirmat hotărîrea lor de a depune toate eforturile pentru intensificarea cooperării în construcții, agricultură, industrie, geologie, petrochimie, transporturi și alte domenii de interes reciproc, pentru creșterea echilibrată a schimburilor comerciale, precum și pentru realizarea unor acțiuni de cooperare pe [illegible] deosebită contribuția Comisiei [illegible] și [illegible] sesiunea ei [illegible] economice româno-libiene și [illegible] organele de resort din cele două țări să întreprindă măsuri ferme pentru finalizarea acțiunilor prevăzute în documentele Comisiei și a celor [illegible] Convenției privind [illegible] dublei impuneri, a Acordului privind regimul cetățenilor trimiși să lucreze în cadrul acțiunilor de cooperare economică și tehnică, precum și pentru [illegible] negocieri în vederea încheierii unui acord privind promovarea și garantarea reciprocă a investițiilor. S-a căutat, de asemenea, de acord să fie lărgite [illegible] în domeniile culturii, științei, învățămîntului, ocrotirii sănătății, pregătirii cadrelor, sportului, precum și al mijloacelor de informare în masă. În același timp a fost exprimată dorința de a [illegible] conlucrarea pe plan extern dintre cele două țări, în interesul reciproc, al păcii, cooperării și înțelegerii în lume.

Legat de colaborarea și conlucrarea dintre cele două țări pe tărîm economic, înaltul oaspete libian a adus calde mulțumiri sprijinului acordat de România. „Noi avem — a spus Moammer El Geddafi — cuvinte de mulțumire pentru prietenii noștri români, care ne-au ajutat și ne sprijină în continuare cu o serie de proiecte care se realizează în Libia. Participarea României la construirea de obiective în țara noastră. Libia este și ea o grăitoare dovadă a legăturilor frățești care există între popoarele noastre".

Conducătorii României și Libiei au exprimat convingerea că aprofundarea colaborării româno-libiene în toate domeniile reprezintă un sprijin important pentru efortul național vizînd progresul continuu economic și social al celor două țări. Totodată, această colaborare constituie un exemplu și o contribuție semnificativă a celor două țări la instaurarea unor raporturi noi și echitabile între state, la dezvoltarea cooperării dintre țările în curs de dezvoltare și sporirea eforturilor pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, la întărirea păcii și înțelegerii pe pămînt.

Dialogul româno-libian la nivel înalt a prilejuit și un larg schimb de păreri privind unele aspecte ale situației internaționale actuale. Exprimîndu-și îngrijorarea față de încordarea internațională existentă în prezent, cei doi conducători au subliniat necesitatea ca toate popoarele, forțele înaintate de pretutindeni să acționeze cu cea mai mare energie, strîns unite, pentru oprirea înrăutățirii situației internaționale, pentru a asigura reluarea și continuarea politicii de destindere, dezvoltarea independentă și pacea, promovarea colaborării și respectului între națiuni. Conducătorii celor două țări s-au pronunțat cu fermitate pentru soluționarea tuturor problemelor litigioase și stărilor de conflict exclusiv prin mijloace pașnice, prin negocieri.

Abordîndu-se situația din Orientul Mijlociu, s-a exprimat convingerea că o pace globală, justă și durabilă în această parte a lumii se poate realiza numai pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate și a soluționării problemei poporului palestinian pe baza recunoașterii dreptului său la autodeterminare, inclusiv la crearea unui stat propriu independent. „O pace trainică în Orientul Mijlociu — a declarat președintele Nicolae Ceaușescu — presupune existența unui stat palestinian independent, dar și recunoașterea și existența statului Israel. Este în interesul tuturor popoarelor din întreaga regiune să se ajungă la instaurarea păcii, la o colaborare bazată pe principii de egalitate și neamestec în treburile interne, pentru a-și asigura dezvoltarea economico-socială, independența, bunăstarea și pacea".

În contextul problemelor internaționale abordate, un loc important l-a ocupat situația din Europa, unde se află concentrate în prezent cele mai puternice arsenale militare, îndeosebi nucleare, care reprezintă o gravă amenințare pentru civilizație, pentru însăși existența popoarelor de pe acest continent și din întreaga lume. În legătură cu această problemă, s-a subliniat că trebuie să se facă totul pentru a nu se amplasa noi rachete cu rază medie, pentru retragerea și distrugerea celor existente — care reprezintă un mare pericol și pentru țările vecine Europei, din zona Mediteranei, din nordul Africii —, precum și începerea de negocieri directe pe linia reducerii înarmărilor, a creșterii încrederii și întăririi securității pe continent. În același timp, s-a subliniat importanța opririi cursei înarmărilor — problema fundamentală a epocii noastre —, necesitatea de a se trece la măsuri practice de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, în scopul asigurării securității și păcii pe tot globul.

Problemele legate de lichidarea subdezvoltării și reducerea decalajelor dintre țările dezvoltate și cele [illegible] de dezvoltare au stat, de asemenea, în atenția celor doi conducători. Cu [illegible] s-a relevat necesitatea întăririi [illegible] și conlucrării între țările în curs de dezvoltare, țările nealiniate, în [illegible] apărării și consolidării independenței naționale, progresului economic și social. În această direcție a fost evidențiată însemnătatea organizării unei întîlniri la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare.

Apreciind noua vizită în țara noastră a înaltului oaspete al poporului libian, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Vizita pe care o faceți în România reprezintă o înaltă expresie a relațiilor prietenești, de colaborare ce s-au statornicit între noi, între România și Libia. Dorim ca în cursul [illegible] zile, al convorbirilor pe care le avem, și prin înțelegerile la care vom ajunge, să dăm noi dimensiuni și noi perspective raporturilor de colaborare și prietenie dintre popoarele noastre". În același sens s-a pronunțat și colonelul Moammer El Geddafi: „Sînt convins că această nouă întîlnire a noastră va consolida și mai trainic relațiile existente între noi, va aprofunda și mai mult prietenia strînsă dintre țările noastre".

Desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie și înțelegere, noul dialog româno-libian la nivel înalt, care se înscrie în cadrul bunelor relații de prietenie și colaborare statornicite între România și Libia, reflectă hotărîrea celor două state de a extinde și diversifica aceste raporturi în diferite domenii de interes reciproc, precum și conlucrarea lor pe arena internațională, pentru a-și aduce contribuția la soluționarea marilor probleme care confruntă în prezent omenirea, la cauza păcii și înțelegerii internaționale.

ION D. GOIA ■

În centrul localității, dar și în centrul vieții ei: consiliul popular

Omul sfințește locul,

Ziua bună se cunoaște de dimineață iar anul după cum începe. Cum anul în curs este hotărîtor pentru îndeplinirea obiectivelor actualului cincinal iar începutul acestui an coincide cu debutul unui nou mandat pentru organele locale ale puterii și administrației de stat, este ușor de înțeles că în activitatea consiliilor populare municipale, orășenești și comunale se impun, astăzi, o serie de priorități și se reafirmă, cu o vigoare sporită, necesitatea unei mobilizări exemplare a tuturor energiilor creatoare, de la orașe și sate, în vederea înfăptuirii obiectivelor stabilite de Conferința Națională a partidului.

În cadrul acestei vaste opere de edificare socialistă, materială și spirituală, consiliilor populare le este destinat un rol din ce în ce mai important, pe măsura noilor exigențe ale vieții noastre economice și sociale, pentru lărgirea și perfecționarea continuă a autoconducerii, autofinanțării și autoaprovizionării, pentru gospodărirea cu chibzuință a energiei, combustibililor și a resurselor materiale, pentru rentabilizarea tuturor activităților.

În perspectiva, apropiată, a organizării Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare, care va defini cu și mai multă pregnanță aceste răspunderi noi, însemnările reporterilor noștri despre viața unor localități urbane și rurale, despre munca unor consilii populare, evidențiază adevărul că, pentru îndeplinirea planurilor și programelor stabilite, esențială este participarea, cu abnegație și dăruire, a tuturor, fără deosebire de naționalitate, în deplinătatea drepturilor cetățenești și cu întreaga responsabilitate civică, la înflorirea continuă a localităților patriei.

„Rostul primarului nu este să transmită mai departe hotărîrile partidului, ci să le realizeze"

— Stimate tovarășe Ion Neculai, sînteți primarul Brăilei din anul 1978. De patru ani, deci. Un proverb spune că nu aduce anul ce aduce ceasul. Vă propun să discutăm, și cu anul, dar și cu ceasul, treburile orașului și ale primăriei în timpul acestor patru ani ai administrației.

— Despre un primar se spune că îndeplinește o funcție, ceea ce e puțin cam abstract, fiindcă funcția are, mai pregnant decît altele, datele unei profesiuni. Am început să muncesc — cu contract de ucenic — de la 12 ani, am deprins temeinic, la „Progresul", meseria de rectificator, în 1957 eram inovator și fruntaș în producție pe ramură, am crescut în cultul lucrului bine făcut și al meseriașului destoinic, al dragostei pentru meserie și în toate funcțiile ce mi s-au încredințat mai apoi m-am străduit să descopăr cît din fiecare înseamnă concepție și cît meserie propriu-zisă. Principiul fundamental al oricărei profesiuni este dragostea pentru profesiune și uneltele ei. Pe vremea cînd munceam ca rectificator, duminicile veneam în uzină, nechemat de nimeni, și îmi curățam și lustruiam mașina, așa cum își lustruiesc unii duminica automobilul. În primele săptămîni ale funcție și meseriei de primar la Brăila mă întrebam : de fapt, ce conduc eu ? Un colectiv ? Un oraș ? Cu ce trebuie să încep ? Cu ce trebuie să începem ? Mi-a devenit clar — și cu asta toate s-au limpezit — că noi, colectivul primăriei municipiului, aveam sarcina să îndeplinim efectiv hotărîrile partidului, nu să le transmitem mai departe. Am început, practic, prin a cunoaște mai bine orașul. Ori, mai exact spus, prin a-l cunoaște altfel decît pînă atunci.

— Sînteți brăilean ?

— Da, sînt născut, crescut aici. Am lucrat ca activist al comitetului orășenesc de partid, ca activist al fostei regiuni de partid, din 1971 am fost numit secretar al Comitetului municipal de partid cu probleme organizatorice. Spun toate acestea ca să arăt în ce sens cunoșteam orașul și oamenii. Despre tot ce se întîmpla în oraș aveam, ca oricare, o părere. Ca primar, aveam obligația ca părerea, punctul de vedere să devină fapt. Cînd ziceam că am început prin a cunoaște orașul și altfel am procedat așa : am luat-o de la periferii către centru. La Brăila, „centrul" a fost întotdeauna o realitate unică, definită net. L-au construit niște comercianți bogați și vanitoși. În ce privește „centrul" și străzile care se întîlneau aici, toate administrațiile orașului și-au pus ambiția fie să le păstreze specificul, fie să le înfrumusețeze. Brăileanul get-beget, cînd vorbește de orașul lui, se gîndește la „Centru" și la Strada Republicii, la Grădina Mare și la „Monument" — cealaltă „grădină mare" a urbei —, el se gîndește la faleza Dunării, la cartierele Brăiliței, Viziru, Radu Negru și Hipodrom, la bulevardele Traian, Dorobanți, Karl Marx. Locurile și numele acestea au un ecou atît de profund în sufletul brăileanului încît cel plecați, cînd te întîlnesc te întreabă : cum mai arată bulevardul Karl Marx ? Sau : ce s-a mai făcut în Grădina Mare ?

Revenind la periferii, Brăila începe să nu mai aibă periferii. Cel puțin nu în felul în care le avea. „Periferia", ca și „centrul", era la Brăila tot ceva specific, numai că un specific la care ne-am simțit datori să renunțăm. Cu totul, s-au construit pînă azi în Brăila 33 300 apartamente. Prin anii '65—'70, municipiul număra cam 100 000 locuitori. 33 300 apartamente înseamnă înnoirea întregii Brăile vechi. În ultimii trei-patru ani s-au construit „cartierul chimiștilor", Radu Negru — cu 3 116 apartamente — și „cartierul metalurgiștilor", Progresul — cu 3 600 apartamente, dintr-un total final de 7 000. Îmi amintesc cum, la întîlnirile cu cetățenii din Radu Negru, fiind deputat acolo, oamenii mă întrebau, parcă neîncrezători în ceea ce ei înșiși clădeau : „Dar cînd o să fie gata ?". Aveți răbdare, le răspundeam, nu se face totul într-o zi. Aici trebuie să mai lucrăm noi cu oamenii, la capitolul răbdare. În trei ani, cartierul Radu Negru, care-i tot un fel de „centru", fiindcă are tot ce-i trebuie ca să funcționeze de sine stătător, iată, e clădit 99 la sută. Dar oamenii se arată la fel de nerăbdători, ca și cum zona nu-i de-acum a lor. Numai că oamenii sînt obligați să-și reconsidere unele obișnuințe. Viața la periferie a lăsat urme. Spre exemplu, obiceiul de a arunca gunoaiele pe orice loc viran. În marginea noii Brăiliței, imediat lîngă blocuri exista un fel de maidan pentru gunoaie. Și cetățenii continuau să ducă acolo gunoaiele, deși le infectau aerul. Și pe urmă veneau la primărie să reclame că „unii" nu respectă colectivitatea. Ne-am gîndit și am găsit următoarea soluție : am trasat un drum prin mijlocul maidanului, ca să fie clar că s-a terminat cu periferia. Și, uimitor, nimeni n-a mai aruncat gunoiul lîngă blocuri. Dealtfel, ne-am propus — și în bună parte am și reușit — să rezolvăm problema marilor „gropi de gunoi" — cum li se mai spune — din marginea municipiului. Am construit o platformă, lîngă oborul de vite, de unde tractoare cu două remorci preiau gunoaiele direct din camioanele cu containere și-i duc la o groapă adevărată, la 14 km distanță. O remorcă încarcă 4—5 conținuturi de containere. Am redat terenul agriculturii și am făcut o economie de combustibil însemnată. Și fiindcă tot vorbim de periferii, am pus la punct proiectul intrărilor și ieșirilor din oraș, așa încît curînd de tot (o bună parte s-a realizat) cine vine pe șosele în Brăila va ști că ajunge într-un oraș ce ține la ordine, curățenie, la flori și copaci.

— Vă întreb, tovarășe primar, ca unul din cei plecați din oraș în alte zări : Cum mai arată bulevardul Karl Marx ? Ce s-a mai făcut în Grădina Mare ? Ce s-a mai întîmplat la „centru" și pe Strada Republicii ? Ce se mai aude cu faleza Dunării ?

— Într-una din frecventele sale vizite de lucru la Brăila, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat sarcina ca fondul de locuințe și construcții vechi și cu o arhitectură deosebită să fie conservat și îngrijit. O sarcină care a mers drept la inima brăilenilor și pentru care întregul oraș îi poartă o fierbinte recunoștință secretarului general al partidului. Cine vrea să vadă ce înseamnă entuziasmul și dragostea pentru orașul natal să vină la Brăila, să se plimbe pe Bulevardul Republicii, redat întreg pietonilor, mobilat cu bănci și fîntîni, cu felinare cu aer „de epocă". Apoi, teatrul „Maria Filotti", bătrînul și faimosul edificiu, care are, restaurat, repictat, dotat modern, motive să redevină unul din teatrele de primă mînă ale țării. Totul sau aproape totul s-a făcut cu participarea directă a întreprinderilor și fabricilor din oraș, astfel că mii de oameni își pot pune semnătura ca autori pe aceste realizări. Primăria, întregul colectiv s-au dăruit reamenajării „centrului". Pe faleză am adus sculptori de mare talent — cărora și pe această cale le mulțumim — în prima ediție a taberei de sculptură „Donaris". Brăila era un oraș fără statui, Brăila a devenit un oraș cu statui în tot locul. Am însă amărăciunea faptului că niște oameni, niște arhitecți prea grăbiți, fără să țină seamă de planul vizînd perfecțiunea, în care a fost conceput în vechime orașul — și anume în amfiteatru — au închis cu blocuri unele străzi. De aceea, există proverbul că „a nimerit orbul Brăila", fiindcă în Brăila nu te poți rătăci. La parcul zis „Monument" avem un proiect aprobat pentru a adăuga alte dotări la edificiile înălțate aici, pentru un orășel al copiilor, astfel ca parcul să n-aibă prea mulți rivali în țară. Oamenii orașului ambiționează aceasta și sîntem convinși că vor reuși. În Grădina Mare există un turn de apă, o construcție impozantă, abandonată de zeci de ani. Am amenajat aici o cofetărie și o berărie, îl vom reamenaja în întregime ; ca și la reconstrucția teatrului, baza e munca patriotică și participarea tuturor oamenilor. În Brăilița, conform indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, vom construi un nou centru, cu cinematograf, piață și sală polivalentă, institut de cercetări și proiectări, spații comerciale. Între centrul tradițional al orașului și marginile sale nu trebuie să existe diferențe în modul de viață, în calitatea confortului, în aprovizionare. Dealtfel, și aprovizionarea tot de la periferii către mijloc o facem.

— Să revenim la „meseria" de primar. Care sînt, din practica dumneavoastră, elementele-cheie ale profesiunii ?

— În principal, două : permanenta consultare cu cetățenii orașului și membrii colectivului de muncă și mersul pe jos. Cînd mergi pe jos, capeți dimensiunile unor probleme și la scara intereselor cotidiene ale oamenilor, vezi ce-i pe pămînt dar și, fără exagerare, ce-i pe sub pămînt. Așa, de pildă, am descoperit că în puzderia de hrube ale orașului se pot amenaja ciupercării, că din metru cu metru pătrat se însumează în oraș 100 ha. de grădini cu legume, că transportul în comun cere urgent o linie de tramvai pe bulevardul Dorobanți, că în capătul marilor bulevarde e nevoie de statui, că în destule locuri mai trebuie plantate flori, că în chiar sediul consiliului popular trebuie înființat un centru de dactilografiere ca să nu-și mai piardă cetățenii timpul cu umblatul, atunci cînd le trebuie un act. Zilele acestea, la întîlnirile pe care le-am avut cu oameni din oraș, am consemnat o mulțime de propuneri și soluții de rezolvare a acestora, propuneri venind în întîmpinarea Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare și a intereselor majore ale municipiului. În definitiv, zecile de mii de oameni de bine, cîți muncesc și gîndesc spre dezvoltarea orașului, au dreptul să ceară primăriei — și eu spun că sînt datori să o facă — împlinirea marilor și micilor nevoi urbane.

TUDOR OCTAVIAN ■

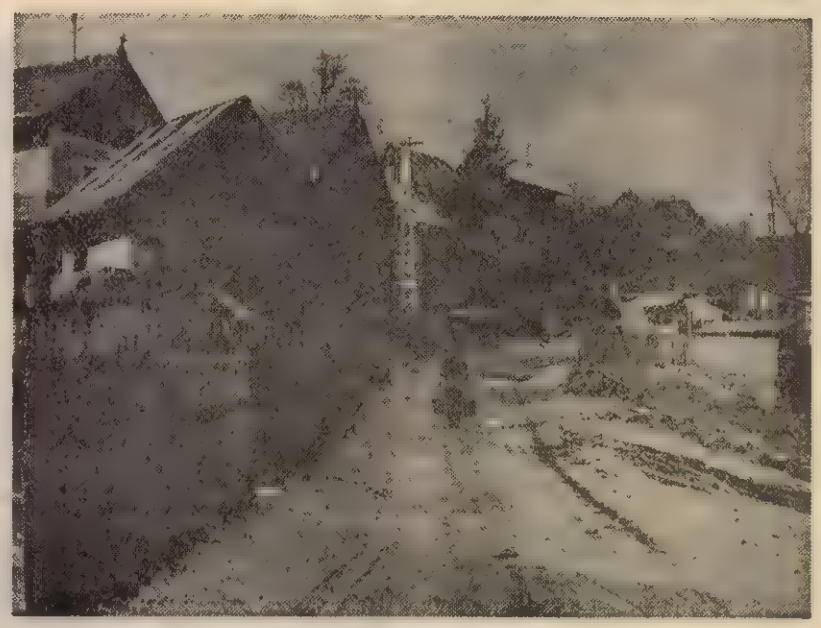

Toplița veche

Toplița: orașul din care a plecat un oraș de bărbați

Dacă prin anii '40 i-ai fi spus unui toplițean că, peste cîteva decenii, el sau copiii săi vor trăi într-un oraș-oraș, Nostradamus să fi fost și tot nu te-ar fi crezut. Nici prin anii '60 n-ai fi culeș mai multă crezare. Prea zăcută și întepenită și adormită era în mintea oamenilor imaginea tîrgului a cărui unică înviorare părea aceea a vîntului aflat în galop peste acoperișurile din șiță. Întîmplările de ținut minte frizau miracolul. Un om a fost atacat în pădure de un urs. Cum-necum, omul a biruit. Cu mîna goală a vîlguit dihania și a tîrît-o de limbă pînă la linia mare a satului. Mulți ani după aceea ulița s-a numit Urseni (actuala stradă Ștefan cel Mare). La pădure e ca la pădure, nu ? Apoi, tot la capitolul evenimente : toplițele — izvoarele cu ape fierbinți, de sorginte radioactivă. Căci Toplița de la... toplițe se trage. Cam atîta în ordine supranaturală și naturală. În rest ? Truditori care-și cîștigau pîinea din secure. Topliță săracea cu fiecare vagon de cherestea care se ducea. Și-atunci cum să te fi crezut toplițeanul că — tot despuiat fiind de lemn, adică de unica lui avere — va trăi la oraș și încă fără să plece de acasă ? Dar Topliță anului '83 este un oraș autentic ! Ce-i drept, atîta timp cît s-a bazat pe o singură industrie, pe forestieră — și aceea rudimentară — Topliță a cam bătut pasul pe loc. Cu timpul — înțelegeți prin asta ultimii 17 ani — comuniștii au hotărît însă să modernizeze fabrica de cherestea, să construiască și o fabrică de mobilă, și o fabrică de plăci aglomerate din lemn, și o cooperativă meșteșugărească, și o fabrică de încălțăminte, și o întreprindere de tricotaje... În 1982 producția globală a Toplitei a fost de 561 milioane de lei. Pentru cei cărora cifra le apare modestă adăugăm însă că în urmă cu abia șapte ani același indicator era de numai 266 de milioane. Noile ocupații i-au rupt pe oameni de pădure, i-au silit să-și schimbe felul de viață, să-și schimbe locuințele.

Zilele trecute răsfoiam împreună cu Traian Antal, vicepreședintele consiliului popular orășenesc, un album de fotografii. În una dintre ele a-s-a fixat în memoria bromurii de argint un aspect absolut banal pentru Topliță veche : pe o uliță în pantă un om cară două găleți cu apă. Așa s-a întîmplat pînă în 13 decembrie 1978. „A fost ziua cea mai fericită din viața mea de primar, ziua în care Gura Hurdugaului a fost captată și silită să intre prin țevi în apartamente și prin curțile oamenilor", îmi spusese Toader Bendriș, nr. 1 al urbei. Și adăugase : „Căci ce oraș era acela fără apă și fără canalizare ?". Apa le-a permis toplițenilor să-și ridice mai repede casele cele noi. În '75 dacă se construiau 30 de apartamente ; în '82 s-au construit 400. Topliță numără acum peste 2 500 și este unul dintre orașele în care problema locuințelor pare să fi fost rezolvată, deși populația a crescut la peste 17 000 ! Vă asigur că pentru vechiul tîrg de la poale de Căllmani cifra este cotată printre performanțe. Dar nu-i singura. Există acum la Topliță un magazin BIG cu 2 200 mp suprafață comercială (la care se adaugă alți 3 000 mp la parterele blocurilor), există un spital cuplat cu o policlinică (250 de paturi), există de cîteva zile un hotel ultraelegant (142 de locuri), centrul civic este pe cale de a fi definitivat... Și mai există ceva pare-mi-se unic în țară : pe cît a fost posibil, repartizările la bloc au fost făcute în așa fel încît „demolații" să trăiască tot pe locurile unde sălășluiseră fostele lor case...

Poate că sună cam ciudat, dar cred că dacă oficiul de specialitate al Radioteleviziunii române ar face un sondaj de opinie și la Topliță ar constata că audiența buletinului meteorologic este aici identic nulă. Iar explicația ar fi aceea că oricum s-ar zgîlți anticiloanele, la Topliță iarna începe tot prin septembrie și se istovește tot prin iunie — excepția de acum întărește regula ! — avînd grijă nu arareori să înghesuie mercurul în capilarele termometrelor pînă dincolo de minus 25° C. (Amintiți-vă că Topliță e la numai 30 de kilometri de Joseni, polul românesc al frigului.) Și atunci ce nevoie mai au toplițenii de buletinele meteo ? În schimb au nevoie de combustibil : de opt mii de tone de motorină pe an au nevoie localnicii ca să-și încălzească apartamentele. (Primarul Toader Bendriș : „Bine ar fi dacă ați strecura în reportaj ideea de a se continua forajele pentru captarea de noi ape mezotermale ; am rezolva încălzirea, am face și economii, ne-am construi și sere...". Sigur, știe toată lumea că Topliță nu-i Giant Geysir — gheizerul cu cel mai înalt jet actual de apă și vapori din lume — dar ce-ar fi dacă s-ar încerca sugestia primarului ?!). Tot frigul de aici să fie și explicația faptului că Topliță participă la orgoliul industriei ușoare naționale cu un milion de pulovere pe an ? La „Tricotop" le-am cunoscut pe muncitoarele Bucur Maria, Mezey Iuliana, Ioana

mai ales cînd e primar

Toplița nouă

și Venetia Truța, Domokos Magda, Popa Anicuța, Țifrea Lucia, Savu Silvia, Vosloban Livia. Sînt tinere — aflați că media de virstă la „Tricotop" nu trece dincolo de 22 de ani — despre care Elvira Gherman, directoarea, și Ciobotă Paraschiva, secretara comitetului de partid, îmi povesteau că sînt fruntașe pînă și în întrecerea cu timpul. (Citești acolo la tot pasul : „Timpul înseamnă avuție. Să nu-i risipim !" ori „1 minut irosit = 40 316 lei"), 87 la sută din personalul muncitor al întreprinderii de tricotaje îl formează femeile; 75 la fabrica de încălțăminte ; 32 la sută la combinatul de prelucrare a lemnului... La Toplița este invers decît știm că se întîmplă în majoritatea orașelor țării: bărbații au asigurate mai puține locuri de muncă decît femeile. Unul dintre cele două licee industriale ale Topliței repartizează anual în industrie cam 350—400 de strungari, rabotori, lăcătuși, frezori... Dar nu la Toplița pentru că acolo nu există (încă!) nici o întreprindere cu profil mecanic. Așa se face că topliteni get-beget, pregătiți de orașul lor pentru orașul lor, pot fi găsiți acum pe la Odorhei, Făgăraș, Băicoi, Focșani... (Primarul Toader Bendriș: „Ne-a plecat în ultimii ani un oraș de bărbați; sînt în situația asta vreo trei mii de oameni; dacă e să ne meargă tot așa, Toplița va bate în curînd la porțile... matriarhatului!")

„Nu-i singura problemă dificilă pe care o traversează orașul", ne spunea mai apoi Elisabeta Bogoș, directoarea casei orășenești de cultură. În 1982 am ocupat locul III pe țară la instituțiile de același profil, la ultima etapă a „Cîntării României" am participat cu 21 de formații (300 de membri), avem oameni numai suflet pentru activitatea culturală — Valeria Slavic, Mircea Emil, Ulici Gheorghe, Posea Alexandrina, Antal Carmen, Tamaș Mihai, Moldovan Voichița ș.a. dar n-avem o casă de cultură. Este nemaipomenit de greu să lucrezi acolo unde apuci un coridor liber ori un vestiar... În ultimii 35 de ani n-a existat nici un deputat căruia să nu-i fi solicitat concursul ca să obținem aprobarea necesară construirii unei case de cultură a sindicatelor. Îl rugăm și prin intermediul revistei dv. ca acest lăcaș să fie reintrodus în prevederile actualului cincinal, mai ales că amplasamentul a fost ales în centrul civic al orașului. De ce unii înțeleg atît de greu că și cultura are uneori nevoie de niște pereți ?".

MIRCEA BUNEA ■

Experiențe într-o comună de 1 miliard

Dintru început, satul a fost croit pentru un destin mare, asemeni aceluia al cărui nume îl poartă cu vrednicie. După primul război mondial, o fată a generalului erou Dragalina, căzut în luptele pentru apărarea Olteniei, cumpără aici o întindere de pămînt pe care urmează să se alcătuiască vatra unui sat nou și să se înalțe casele țăranilor împroprietăriți de curînd și veniți, de pe-aproape sau de mai departe, din satele mai vechi ale țării. Un arhitect concepe schița așezării astfel încît în acest loc deschis către toate punctele cardinale ale Bărăganului ea să configureze un viitor oraș. Rețeaua de străzi întretăiate în unghi drept este traversată în diagonală de două bulevarde paralele, cu fir dublu de circulație și măsurînd, fiecare, aproape un kilometru. Unul dintre primii născuți la Dragalina, Ștefan B. Ștefan, președintele cooperativei de producție, achiziție și desfacere din comună, își amintește că pe cînd era în clasa a doua, în '38, a plantat toți salcîmii din lungul celor două bulevarde împreună cu elevii din clasa învățătorului Constantin Iancu, cel ce astăzi, în ciuda virstei sale venerabile, se arată a fi un colaborator de nădejde al colectivului ce și-a propus scrierea monografiei comunei. Tot pe-atunci s-a ridicat și primăria din Dragalina, o construcție impunătoare, avînd la etaj o bibliotecă, încăperi pentru diverse activități culturale și o sală de 350 de locuri. A fost zidită, zice Ion Pleșa, secretarul Consiliului popular, pentru a fi primărie de plasă. Satul cel nou a ținut să fie de la început un sat de centru aici, în inima Bărăganului, la intretăierea drumurilor de la Lehliu la Feteștl și de la Slobozia la Călărași. Aici, în locul unde aceste drumuri se unesc, Dragalina fiind astăzi o comună a cărei putere economică se exprimă în aproape 1 miliard producție globală pe an !

Ion Pleșa, secretarul primăriei, nu este localnic ci tocmai din comuna Movila, de pe lîngă Tăndărei. Cînd a venit la Dragalina, în urmă cu 12 ani, abia începuse să se construiască sistemul de irigații. Cîțiva ani mai tirziu s-a văzut însă ce consecințe dramatice începe să aibă faptul că, pe lîngă canalele prin care se aducea apa din Dunăre, nu fuseseră săpate și așa-numitele canale de desecare. Cu vremea, pînza de apă freatică a crescut îngrijorător. Apa s-a ridicat în fîntini că puteai s-o atingi cu mîna. Pe sute de hectare au apărut bălți care n-au mai secat nici în mijlocul verii. Aflată la 16 kilometri de cel mai apropiat riu, de Ialomița, comuna a avut de luptat, în ultimele două primăveri, cu inundațiile provocate de ploile îndelungi, căzute pe un pămînt îmbibat cu apă. Cîteva case, mai vechi, s-au prăbușit. Încît n-a mai încăput nici o aminare, iar ceea ce trebuia făcut din capul locului s-a făcut în cursul anului '82. De jur împrejurul comunei a fost săpat un canal îndeajuns de lat și adînc, lung de aproape 20 de kilometri, căruia i-a fost deschis drum de scurgere către Ialomița. Cei din Dragalina au ajutat și ei, după puterile lor. Și apele s-au retras, în sfîrșit, luînd de pe inima oamenilor o povară și lăsîndu-i să se întoarcă, tihniți, la rosturile vieții lor, în primul rînd la lucrul celor 17 000 de hectare de pe seama cărora în anul trecut comuna a predat la fondul de stat 50 000 tone de porumb, grîu, orz și floarea-soarelui, 2 600 tone de carne, 40 000 hectolitri de lapte, 46 tone de lînă. Pe teritoriul comunei Dragalina, fruntașă de mulți ani încoace în producția de cereale, au fost crescute în ultimul an 15 000 bovine, dintre care vreo 3 500 vaci cu lapte, și aproape 45 000 de porci și 20 000 de oi. Dragalina fiind, cum se vede, un mare combinat agricol.

Dar dincolo de aceste cifre, pe pragul cărora s-ar putea tolăni multe cuvinte mari, Ion Pleșa nu ascunde și o oarecare nemulțumire. Cifrele de mai sus însumează în primul rînd activitatea celor două C.A.P.-uri și a celor două I.A.S.-uri de pe teritoriul comunei, în care lucrează vreo 2 000 de localnici. În cele 2 630 de gospodării țărănești din Dragalina n-au fost însă de numărat, în '82, decît 340 de vaci și vreo 5 600 de oi. Pricina fiind, de bună seamă, nu alta decît experimentarea posibilității ca o comună să crească vite chiar dacă nu are islaz. Dealtfel, nici nu s-ar putea susține că nu au fost obținute anumite rezultate în acest sens. În '81, cînd la Dragalina nu se găsea nici un metru pătrat de islaz, oamenii au crescut, totuși, 100 de vaci. Ceea ce reprezintă, în sine, un fapt pozitiv, dar nu o experiență care să fi putut continua. Un an mai tirziu, cînd comunei i s-a dat un islaz de 40 de hectare, rezultatul s-a văzut de îndată. În fine, în urma demersurilor consiliului popular, comuna intră în acest an cu un islaz de 140 de hectare, ceea ce va contribui, zice Ion Pleșa, la redresarea zootehniei din gospodăriile țăranilor de la Dragalina, fiindcă mintea românului cea de pe urmă se cuvine să fie cel puțin la înălțimea minții celei dintîi, care a prevăzut satului înființat aici un destin promițător, de „centru", de oraș poate, dar un destin legat pentru totdeauna de izvorul de bogăție al pămîntului.

Dezvoltarea unor activități industriale, construirea unei întreprinderi pentru mecanizarea agriculturii, de exemplu, sau a unei întreprinderi de producere a nutreturilor combinate nu numai că nu s-a întors împotriva acelui generos gînd de început ci l-a continuat, după puterile unor vremi noi, și l-a făcut mai cuprinzător decît oricînd. Tot astfel, construirea cîtorva blocuri cu apartamente destinate în primul rînd specialiștilor. Cum aflam de la Ion Bogdan, vicepreședinte al consiliului popular, comuna dispune în prezent de 54 de apartamente și ar mai avea încă 24, aproape terminate, dar nu le poate da în folosință și pe acestea din pricina faptului că mai este nevoie de un kilometru de canalizare iar un tronson de 300 de metri, la care un șantier din Călărași a lucrat anul trecut, se pare că va fi inutilizabil. Se aude că s-a modificat proiectul iar conductele instalate în '82 trebuie scoase și lucrarea refăcută. În urma acestei operațiuni, cei din Dragalina bagă de seamă că ei s-au ales, deocamdată, cu distrugerea a 500 metri de asfalt, ceea ce echivalează cu o pierdere de o jumătate de milion. Și de aici se poate înțelege că la Dragalina, comună care în urmă cu doi ani reușea să ocupe locul al 3-lea pe țară în întrecerea pentru înfrumusețarea și buna gospodărire a localităților, ar trebui știut, de către toți cei care țin să-i treacă hotarul, că între hotarele ei nu-i poligon de experimentare a unor proiecte și idei născute moarte. Posesorii unor astfel de idei ar face bine să și le pună lor înșile căpătîi, și pe banii lor, nu pe ai statului, nici pe ai comunei. Așa e drept, așa se cuvine după lege, la urma urmei, și avem motive întemeiate să credem că la Dragalina oamenii cunosc bine legile și vor să le știe încă și mai bine. Dovadă și dialogul pe care o sală de cîteva sute de localnici l-a întreținut, cîteva ore, cu brigada „Orizont civic", alcătuită din reprezentanți ai presei și ai procuraturii, judecătoriei și miliției județene în după-amiaza zilei cînd am fost la Dragalina. „Am socotit, ne spunea Ion Pleșa, inițiatorul acestei acțiuni, că e bine ca oamenii să pună întrebări și să primească răspunsuri competente chiar aici, acasă, fără să mai fie nevoie ca ei să se ducă pînă la Călărași, să-și cheltuiască banii și să piardă o zi". Într-adevăr, cei din Dragalina știu bine prețul timpului și asta spune, pe scurt, tot ce e mai important despre ei, despre istoria atît de scurtă dar atît de bogată a satului lor.

DUMITRU ELIADE ■

E trist să vezi curți pustii, neîncălzite de suflarea animalelor

Pe masa ultimei sesiuni a Consiliului popular al Puranilor au stat, ni se spune, destule probleme, această vatră teleormăneană, deși nu chiar foarte mare (4 700 de suflete, risipite în patru sate și vreo cîteva cătune, de fapt nu chiar cătune, ci niște cringuri de case, prea mici ca să fie trecute pe hărți), fiind, ca tot satul românesc, un loc „cu probleme". Sînt probleme cu navetiștii, cu cei 1 200 de navetiști care sînt ai satului numai noaptea și care nu prea mai vor („nu mai pot", zic ei, fiind osteniți de treburile industriei) să mai știe de viața obștii, de îndatoririle ei, deși drepturi în sat pretind, și încă răspicat, bătînd zdravăn cu pumnul în masa primăriei, cu proaspăt cîștigata și într-un anume fel înțeleasa „fermitate muncitorească". Cei mai mulți nu mai țin o viță în bătătură și uneori, ce-i drept, nici n-au cum, căci îi însoțesc și nevestele la fabricile din Alexandria, dar protestează cînd, la aprovizionarea cu bunătăți de aragaz, întîietatea li se dă celor rămași ai satului. Întîietate cu totul legitimă, crede primăriță Florența Vasile, fiindcă interesele primăriei și ale obștii cu ei se fac, cu cei încă nedezlipiți de brazdă, deși, pe de altă parte, zice ea, o îndoială totuși te cuprinde, adică stai și te întrebi dacă ai dreptul să-l „pedepsești" pe un ins pentru faptul că s-a făcut muncitor. Mai sînt probleme și cu acele cătune stinghere, atît de stinghere că nici harta satului nu se mai ostenește să le cuprindă, cătune care, precum cel cu numele de Cocoșu, trebuie să dispară, să fie „dezafectate", ca unele care „oricum mor singure", fiind așezate „peste mină", peste posibilitățile unor dotări economico-sociale, fiind locuite mai mult de bătrîni, deci istovite și fără temeinicie de viitor. Numai că oamenii Cocoșului nu prea se împacă cu gîndul că vatra lor va să dispară, privind o asemenea întîmplare ca pe o „răzbunare" a nu știu cărui „tovarăș de la consiliu" cărora ei, cocoșenii, nu-i sînt simpatici ori nu i-au făcut vreodată voile. Mai sînt probleme, și încă ce probleme !, cu pregătirea campaniei primăverii, a noului an agricol, ce se vestește nu tocmai plin de făgăduințe în iarna asta care numai iarnă nu se poate numi. E parcă un fel de anotimp fără granițe, în care nu știi dacă toamna s-a isprăvit ori se apropie primăvara, un anotimp ale cărui zile sînt o lungă lumină fumegătoare, udă, amestecată cu un aer ud, din care însă nu izvorăște o picătură de apă pentru setea pămîntului. Anul ăsta va fi un an de mari încercări, 1 400 de hectare vor trebui să dea, conform planurilor, cîte 20 000 kg știuleți de porumb la hectar. În octombrie, pe un teren de vreo 150 de hectare aparținînd C.A.P. Purani s-au cules niște cifre apropiate (18 000 kg./ha), dar asta din ambiția unor cooperatori, a unor femei mai cu seamă, care au trudit cumplit zile și săptămîni la apele și noroaiele irigațiilor, schimbîndu-și straiele de cinci-șase ori pe zi, dar izbindind. Cum va fi oare truda porumbului, în anul acesta care începe cu secetă ? Mai sînt . probleme și cu niște propuneri ale „masei alegătorilor", propuneri mai vechi, reînnoite cu oarecare strășnicie în glas la ultimele alegeri, propuneri care, nu din vina primăriei, sînt transferate spre rezolvare de la un an la altul. Este vorba de amenajarea unor trotuare și de renovarea unor fîntini, ce nu se pot face fiindcă (așa li se spune de la județ) nu e ciment. Mai sînt probleme și cu valorificarea resurselor naturale, vor să creeze o mică industrie cu împletituri de răchită, atît de bogată de-a lungul bălților ce albesc mari întinderi din cîmpia Puranilor, vor să facă și o ciupercărie, dar încă nu l-au găsit un „local adecvat", și mai vor ca, în primăvara asta, să transforme drumurile comunei în culoare de plante medicinale. Drumurile astea, pînă nu demult, erau culoare de trandafiri și de știnjenei, de flori care, cînd zările primăverii abia începeau să se limpezească, dar cînd căldura încă nu provoca strălucirea văzduhului, își luau pe cont propriu, ca o compensație la monocromia cosmică, răspunderea de a înveseli anotimpul, ele fiind primele bucurii fierbinți evadate din lințoliul de gheață al iernii, prima ofrandă a pămîntului negru și umed, dînd satului un aer de sărbătoare și inimilor o bătaie mai tinără. Mulți, la cererea primăriei, au scos însă florile din fața caselor, înlocuindu-le cu cartofi, dar, pare-se, au făcut-o cam împotriva inimii. Cei ce s-au obișnuit cu cartofii vor rămîne, desigur, cu ei, dar ceilalți, cei cu inimile îndoite, vor fi sfătuiți să cultive plante medicinale, gălbenele, de pildă, care tot flori sînt, chiar dacă nu tot atît de exuberante ca trandafirii. Și, în sfîrșit, de fapt în primul rînd, mai sînt probleme cu zootehnia.

Cele două C.A.P.-uri din Purani, cel din satul de reședință și cel din satul Siliștea, au vreo 2 200 bovine, din care 1 100 vaci cu lapte. La C.A.P. Purani, 35 de vaci au șt fătat în acest ianuarie, unele cîte doi viței, se anunță un „an zootehnic" bun. Sigur, mai sînt și aici „probleme", una e cea a sporirii numărului de vaci cu lapte, prin sacrificarea fatală, firească a celor sterpe, a exemplarelor rău conformate, care numai mănîncă, fără să dea nimic. Trebuie, e limpede, să se scape de o astfel de povară, dar întrebarea e „cum ?", căci legea nu-ți dă voie să micșorezi șeptelul, iar legea asta își are și ea chichița sau rostul ei. Ea îți forțează mîna, adică te obligă ca, păstrînd șeptelul, ba chiar sporindu-l, să găsești soluția înlocuirii sterpelor cu vaci productive. C.A.P.-ul Purani stă la acest capitol cel mai bine. Vacile lui au dat anul trecut cîte 2 800 litri de lapte, anul ăsta sînt „planificate" pentru 3 500. Mai prost se stă în gospodăriile populației, care-a în număr de vreo 2 000, dar care n-au la un loc nici 240 de vaci cu lapte. Anul trecut s-au predat statului doar 1 100 hectolitri, planul fiind de 1 550. Cei puțin 270 de gospodării, după cum au stabilit „în teren" primăria și primărița, ar putea crește vaci, capre sau oi, dar n-o fac. E și trist, mai zice femeia din fața noastră, să vezi atîtea ogrăzi pustii și reci, neîncălzite de suflarea animalelor și de sunete de tilingi. Ea, primărița, ca și ceilalți lucrători ai consiliului, a bătut la toate aceste porți, a stat de vorbă cu gospodarii, cu bătrînii, în primul rînd, fiindcă ei țin casele de cînd cu moda navetei, și, s-ar părea, ceva s-a clintit, niște mai vechi amintiri din vremile cînd ulițele Puranilor albeau în amurguri de revărsarea talazelor de cirezi și turme s-au întors în inimi ce se răciseră. Cinci gospodari, pe numele lor Dumitru Gogoașe, Petre Culea, Gheorghe Dinu, Ieremia Feleagă și Bran Istrati (ultimul, pensionar de stat, n-a mai dat iarbă la vite de pe vremea cînd era copil), și-au cumpărat, în acest ianuarie, bivolițe și vaci. Consiliul are 218 hectare de pășune (izlaz), cu care poate împlini cît de cît cererile crescătorilor de animale. Totul este ca oamenii, care altminteri sînt niște buni gospodari, să-și ridice în curți (frumoase curți, lucrate ca niște peluze britanice, cu alei de asfalt nu mai largi decît să treci pe ele fără să calci pe-alături, restul fiind cultivat cu legume) și niște staule, pe care să nu le lase deserte.

„Sat cu probleme", ca orice sat românesc. Și, ca orice sat românesc, cu ambiții de toată lauda, multe din ele în curs de înfăptuire. Sat care încă n-a spus tot ce are de spus, sat la a cărui biografie încă se mai lucrează, sat în care civilizația a pătruns sub complexe, adesea copleșitoare înfățișări, sat despre ale cărui împliniri pe multiple planuri (arhitectonice, edilitare, social-culturale) vom vorbi, poate, cu un alt prilej. Notăm acum în încheiere, numai un fapt. Și anume acela că ne aflăm într-un sat care se întreține, cum se zice, singur, nedatorînd nimănui nici un leu, cu acel orgoliu de gospodar care nu suferă ca vreun oarecare să-i intre în curte și să-l someze să facă bine să-și achite datoriile neplătite. C.A.P.-ul din Purani a încheiat socotelile lui '82 cu 3 milioane de lei în cont, cel din Siliștea cu 2, Consiliul popular are și el un milion al lui, cu care așteaptă, printre altele, ciment pentru trotuare și pentru fîntini.

E o iarnă ciudată, omătul nu-i „mare", cum cer colindele, ba chiar nu-i deloc, dar anul se arată cu semne bune.

ȚIE PURCARU ■

Există oameni care se zbat, mai mult decît alţii, să-i înmulţească ţării şansele de progres. Cum îi ajutăm?

E nevoie de o schimbare de mentalitate, nu de tehnologie

Scriam într-un mai vechi articol consacrat inventatorului Petre Buleci că ideile sale au trecut din coloanele revistei „Flacăra" în cele ale unor publicaţii de specialitate. Ne refeream la Sinteza raportului de cercetare pe anul 1982, întocmit la Centrul de cercetări sociale de pe lîngă Universitatea din Bucureşti, de către un colectiv de metodologie a studiilor asupra viitorului şi dezvoltării, care şi-a intitulat lucrarea : „Impactul dezvoltării ştiinţei şi tehnologiei asupra progresului ştiinţific, tehnic, social şi economic" ; e o lucrare cu o privire mai aplicată asupra consecinţelor dezvoltării tehnologice din domeniile informaticii şi a surselor regenerabile de energie, din care facem cîteva succinte extrase :

„Utilizînd materiale şi forţă de muncă locale, apropîndu-se mai mult decît primele (metode — n.n.) de spiritul tehnologiei adecvate, proiectele ing. Petre Buleci de la S.N.B. elimină o parte din dezavantajele întîlnite (şi discutate aici) la variantele anterioare : instalaţia este complet subterană, sînt eliminate parte din elementele metalice, inclusiv dispozitivul de agitare a substanţei ca şi clopotul flotant al metantancului etc." (pag. 162) ; „Un al doilea caz (primul era al ing. Ion Niculescu, de la serviciul tehnic al C.P.J. Argeş, n.n.) îl reprezintă rezultatul cercetărilor practice efectuate pe cont propriu de către ing. Petre Buleci, care deţine, la ora actuală, un «pachet» de circa 250 de soluţii posibile de mixaj între materialele fermentabile disponibile în orice context (gospodărie individuală). Au fost măsurate capacităţile energetice ale vrejurilor de cartofi, păstăilor de fasole, ale ştufului, pentru a rămîne doar în sfera vegetală. Extensia unghiului de vedere din sfera deşeurilor animale este o necesitate impusă de însăşi tehnologia ca atare, tehnologia fermentaţiei metanice a biomasei" (pag. 184) ; „Cea mai adecvată soluţie tehnică pare a fi cea promovată de ing. P. Buleci, de la S.N.B. Această variantă are drept punct de plecare ideea de realizare autonomă şi apelează la materiale de construcţie mai uşor accesibile, din resursele locale. În plus, procedurile de exploatare a instalaţiei sînt mai simple" (pag. 183) ; „Este în curs de acreditare pe plan internaţional ideea că modelul chinez (de care se apropie varianta ing. P. Buleci) se pretează cel mai bine acestui tip de utilizări (gospodării individuale în mediul rural, n.n.), însă discuţia rămîne deschisă" (pag. 184).

Aceste aprecieri, aparţinînd unor cercetători avizaţi şi destinate informării unor înalte foruri din ţara noastră, ne-au îndreptăţit să ne adresăm I.C.P.E.A.R.-ului, institut cu care M.A.I.A. a încheiat un contract privind parametrii şi funcţionarea staţiei de biogaz de la I.S.C.I.P. Brăila, construită după planurile inginerului Petre Buleci.

Aci am constatat, cu plăcere, că atît tovarăşa Elisabeta Leonte, şefa laboratorului biologic şi secretară a B.O.B., cît şi ing. Emil Dumitrescu, şef de laborator, privesc cu interes şi simpatie cercetările inginerului brăilean, ba chiar cu un fair-play (ce bine dacă şi alţii ar proceda la fel !), care-i face să afirme că, pînă acum, şi cu excepţia propriei instalaţii proiectată la I.C.P.E.A.R. şi aflată în stadiul de pilot, singura staţie de biogaz pe care dînşii au văzut-o funcţionînd în toată ţara este cea realizată de Buleci ! Concluziile la care au ajuns cercetătorii de la I.C.P.E.A.R. sînt pozitive şi nu vom reproduce decît o mică parte (esenţială) : „Din analiza datelor experimentale obţinute rezultă că dezideratele avute în vedere la construcţia instalaţiei au fost îndeplinite, după cum urmează : a) Instalaţia a funcţionat o perioadă de timp semnificativă (15 luni) fără a fi nevoie de supraveghere sau intervenţie calificată în procesul tehnologic ; b) Instalaţia a funcţionat fără agitare mecanică, amestecul realizîndu-se prin variaţia zilnică a nivelului materialului din digestor, datorată utilizării, intermitente a biogazului precum şi formei planşeului digestorului".

În continuare, se fac şi observaţii critice, se propun unele soluţii de îmbunătăţire, care pot fi utile, desigur, în măsura în care autorul şi le însuşeşte. Numai că Petre Buleci, aşa cum aveam să aflăm, nu este ţinut la curent cu ceea ce se întîmplă cu propria sa instalaţie ! Aşa, de pildă, deşi este acuzat că nu a prezentat proiect, am constatat că I.C.P.E.A.R. ar fi putut, în cadrul aceluiaşi contract încheiat cu M.A.I.A., să realizeze şi proiectul, dar diferenţa de 50 de mii de lei ce trebuia achitată de beneficiar a fost considerată exagerată ori chiar inutilă, pentru că numai refuzînd-o se poate susţine acum că instalaţia de la Brăila nu are proiect de execuţie şi deci nu poate fi omologată ! Clar ? Clar !

— Ce mai aveţi de spus, tovarăşe inginer Petre Buleci, acum, cînd aţi văzut, la noi, la „Flacăra", concluziile celor care au supravegheat funcţionarea staţiei şi parametrii săi ?

— Mulţumesc, în continuare, redacţiei pentru sprijinul pe care mi-l oferă, cu o bună credinţă pe care nu vreau s-o las descoperită... Aştept, totuşi, un răspuns oficial din partea M.A.I.A., privind staţia 5 X 3 M.P.B. 1 000, pe baza rezultatelor obţinute de I.C.P.E.A.R ; un alt răspuns din partea C.N.S.T.-ului, căruia i-am adresat o scrisoare în primăvară ; o copie după lucrarea I.C.P.E.A.R., care a costat cu mult mai mult decît întreaga instalaţie de la I.S.C.I.P. Brăila, fără a aduce, după părerea mea, nimic nou, în afară de ceea ce ştiam. Pentru mine important este faptul că aceste concluzii (din care mi-aţi arătat o parte) confirmă datele din fişa tehnică întocmită anterior şi prezentată cu prilejul simpozionului de la Slatina din 1981. Nu este cazul să angajez în coloanele revistei dumneavoastră o polemică tehnică, dar pot spune că observaţiile menţionate îmi arată că încă nu s-a înţeles exact ce aduce nou instalaţia aflată în discuţie. Mă voi mărgini să afirm că modelul M.P.B. 200, „testat" de I.C.P.E.A.R., ar merge foarte bine la brutăriile de la ţară sau la cantine şi blocuri locuite de 8 familii, aducînd mari economii de combustibili.

— Exemplul lui Ilie Răcuci, din Palazu Mare, n-a avut nici un ecou ?

— Dimpotrivă ! Unii medici veterinari şi ingineri zootehnişti, de la cîteva mari complexe, mi s-au şi adresat cu cereri diverse, ca şi cîţiva preşedinţi de C.A.P. De la Pecineaga, judeţul Constanţa, s-a deplasat la Mangalia o veritabilă delegaţie, cu intenţia de a se convinge că ceea ce a scris „Flacăra" despre Ilie Răcuci este adevărat. Acum ei aşteaptă aprobările forurilor judeţene, pentru a porni la treabă. Chiar şi colegi din şantierul naval de aici vor să-şi construiască instalaţii dacă vor primi autorizaţia de construcţie. De la Universitatea din Craiova s-au anunţat vizitatori, ca şi de la unităţi militare din judeţ. Pînă una alta, la Ilie Răcuci în seră au apărut salata verde, ridichile şi alte legume. În prezent, experimentez cultivarea ciupercilor pe un compost fermentat anaerob şi cu obţinere de biogaz. E vorba de o schimbare de mentalitate, ca să nu zic de tehnologie : în loc să recurg la un element energofag, îl înlocuiesc cu unul care. eliberează energie. Din care cauză mă aştept iarăşi să întrunt o mare rezistenţă, ceea ce nu va schimba gustul ciupercilor care se vor produce la Neptun cît de curînd. Solicitări am mai primit de la Covasna şi Slobozia, pe linia consiliilor populare ale respectivelor judeţe. I-am rugat să vină cu un specialist în agricultură şi cu un factor politic din judeţ, pentru ca împreună să poată lua decizii, chiar la faţa locului. Sînt însă foarte interesat de posibilul experiment de la Pecineaga, unde, pe lîngă partea „oficială", pregătesc un plan destinat unui număr de 100 de familii.

— Dintre cei amintiţi în trecutul articol, a fost vreunul care să fi luat legătura cu dumneavoastră ?

— Timpul nu-i încă pierdut... Cel puţin nu în totalitate, ci numai în mare parte...

EMANUEL VALERIU ■

Nu doar hărnicia albinelor produce miere

La prima vedere ar putea părea stranie şi neavenită ideea de a scrie acum, în miezul iernii, despre albine şi despre un „păstor" de albine. Proverbul românesc : „Fă-ţi iarna car, iar vara sanie" ascunde multă înţelepciune şi nu este numai el „salvatorul" reportajului de faţă. Înălţătoare este, în acest context vorbind, tradiţia noastră multiseculară de cunoscători întru cele ale albinelor şi buni şi recunoscuţi crescători de albine. Apoi, orice om, cît de cît cunoscător întru cele ale gospodăriei şi stupăritului, îşi dă limpede seama că de felul cum se asigură iernatul albinelor depinde sănătoşenia familiilor lor, dar şi „baza" viitoarei recolte de miere pentru ora marelui cules se pregăteşte tot acum. De asemenea se ştie că mierea este un produs natural indispensabil organismului uman, ea „purifică" trupul omului şi-l potenţează vitaminic. Nu în ultimă instanţă, mierea este aur curat, valută forte ; de altminteri, ea aduce frumoase venituri valutare ţării noastre. Sînt suficiente dovezile de-a ne fi oprit de astă dată în un apicultor ? Credem că da.

Mai sînt şi alte cîteva mobiluri ale întreprinderii noastre. Conferinţa Naţională a P.C.R. şi recenta plenară lărgită a Consiliului Naţional al Agriculturii au acordat, după cum se ştie, un rol de primă însemnătate zootehniei, a cărei dezvoltare face obiectul unui complex Program naţional. În acest context s-a arătat, pe bună dreptate, că trebuie să sporească numărul familiilor de albine şi să crească producţiile apicole : miere, polen, nectar, propolis etc. (Nu este de neglijat nici rolul albinelor în polenizarea plantelor agricole antomofile, iar ocrotirea albinelor în timpul stropirilor chimice este legiferată.) Acestea (şi altele) au fost îndemnurile care ne-au făcut să ne abatem paşii spre casa apicultorului Teodor Pintea, din Solduba, număr de casă 132, comuna Homoroade, judeţul Satu Mare. Teodor Pintea este însă şi un bun gospodar, un bun cetăţean şi un bun patriot. Ca tot ţăranul român, se pricepe şi la gospodărie, dar şi la politică. Nici n-am simţit cum au trecut cele şapte ore de conversaţie bogată în felurite învăţăminte. Dînsul găseşte ideile preşedintelui ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de a gîndi „cu propriul cap, în orice împrejurare", ca şi pe acelea privitoare la posibilitatea creşterii unui număr nelimitat de animale, ca de bun augur şi venite la timp. E adevărat, ne spune Teodor Pintea, într-un timp relativ scurt agricultura noastră a cunoscut o frumoasă dezvoltare, dar este la fel de adevărat că, — aşa cum arăta — tovarăşul Nicolae Ceauşescu — mai sînt încă multe de făcut în agricultura noastră şi, în special, în zootehnie. Este bine, adaugă gazda, că s-a lichidat tendinţa păgubitoare de subapreciere a agriculturii, manifestată în perioada anterioară, şi este iar bine că problemele majore ale agriculturii noastre cooperatiste, de stat şi din zonele necooperativizate se află tot mai des pe ordinea de zi a preocupărilor de la toate nivelele.

...Privesc casa şi împrejurimile casei acestui om care bate cu vîrsta la 70 de ani şi care are în spate circa 27 de ani de stupărit. Dar şi de gospodărie strașnică. De profesie este tehnician auto, dar, vechi om al pămîntului, s-a întors pînă la urmă la pămînt, la roşturile creşterii albinelor şi a „orătăniilor" de pe lîngă casă. Casa şi împrejurimile ei par desprinse dintr-o imagine de Disneyland. Acest loc este împînzit cu stupi supraetajaţi (5—7 etaje) cum în puţine locuri în ţară am văzut. Sînt stupi din familia „verticală" de origine americană, botezaţi LANGSTROTH, probabil după numele descoperitorului. Numai că „etajele" sale Teodor Pintea şi le-a făcut singur, şi încă din vremea cînd nu auzise de denumirea asta întortocheată. De altminteri, tot felul de alte instalaţii folositoare şi-a durat omul acesta pe lîngă casă. Inovaţii simple, dar strict utile. Lucra, cînd l-am vizitat, la un dispozitiv de însămînţare a ramelor pe role ; îi aparţin şi un colector polen cu manevrare glisantă, de mare capacitate, un hrănitor tavă nemetalic, un cîntar de control etc. El predă anual statului — de reţinut, numai statului, nevînzînd ca destui alţii, mierea la suprapreţ, pe piaţa neagră — circa 1 500—4 000 kg de miere. Nici anul acesta n-a fost cu nimic mai prejos. Teodor Pintea este însă un om dintr-o bucată. Vorbeşte aşa cum gîndeşte. Şi bine face, întrucît gîndeşte gospodăreşte. Cînd A.C.A. Satu Mare nu i-a preluat 1 500 kg de miere pe temeiul că este din zahăr, a predat-o tot la stat, la Baia Mare, unde i s-a recepţionat miere curată de salcîm. Cînd a fost omis de la medaliere pe temeiul că „prea multe medalii aţi primit în ultimii ani", iar nu s-a supărat. Mai corect spus, s-a supărat, dar i-a trecut repede. Sînt multe de făcut în viaţă, zice el, mai importante decît să umbli după decoraţii. Omul nostru citeşte mult şi este abonat la un teanc de reviste.

Aşa se şi explică, de fapt, că Teodor Pintea n-a abandonat lupta acerbă cu indolenţa şi suficienţa şi nici în criză de elan nu este, ca alţii.

Desigur că se mai găsesc cîte unii care zic : „Ce se bagă avocatul Codrului ? ! Mai bine şi-ar vedea el de «fetiţele» sale !" (Aşa le spune el albinelor, aşa le alintă : „fetiţele mele"). Teodor Pintea se bucură însă de dragostea şi preţuirea sătenilor săi. Cuvinte de apreciere am auzit şi din gura primarului Anton Pop, care n-a uitat, la urma urmei, să ne spună că trebuie să ştii cum să lucrezi cu Teodor Pintea. Dealtfel, toţi oamenii cu o brumă de personalitate sînt „dificili" pînă la urmă, dac-ar fi s-o luăm aşa.

...Nu se poate să nu revenim cu discuţiile noastre la treburile obştei, la trebuinţele ţării. Aveţi dreptate este bine, este foarte bine, Teodor Pintea, că acum se spune şi se ştie exact locul şi rolul agriculturii, al ţărănimii noastre, în dezvoltarea economică, socială şi politică a României noastre. La baza acestor teze şi concepte stă fondul de aur al gîndirii revoluţionare, al operei tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Vom face publică dorinţa dumneavoastră de a ura secretarului general al partidului, în acest ianuarie aniversar, multă sănătate şi putere de muncă, ani mulţi şi fericiţi la cîrma ţării ! Măsurile şi iniţiativele dezvoltate creator în perspectiva celor trei ani care au rămas din cincinal sînt de bun augur pentru soarta agriculturii noastre, a ţăranilor noştri.

...Iată de ce găsesc cu cale să spun că n-am greşit defel că m-am oprit la numărul de casă 132 din Solduba, acum, în toiul iernii...

DORIN SĂLĂJAN ■

Despre o casă în care ideile să se simtă la ele acasă

— Dumneavoastră, tovarăşe inginer Alexandru Forje, ziceţi să discutăm despre ceea ce numiţi a fi „lungul drum de la invenţie la produs industrial" iar eu zisesem să vorbim despre ce-a însemnat anul '82 pentru un inventator pe care-l cunoaşteţi bine, se numeşte Alexandru Forje. S-ar putea să ajungem la concluzia că vrem să vorbim, de fapt, despre unul şi acelaşi lucru.

— '82 a fost anul cel mai bogat din întreaga mea activitate de inginer şi inventator. În cursul lui a fost asimilată în producţie la Întreprinderea de contactoare din Buzău „Instalaţia de tratamente termice cu încălzire prin rezistori şi comandă program", urmînd ca primele 10 exemplare să fie destinate lucrărilor de montaj de la prima centrală electrică nucleară românească. Pînă în prezent au fost executate ori sînt în curs de executare, cu comandă fermă, 21 de instalaţii. Dacă ar fi fost aduse din import, una singură ar fi costat 253 000 mărci vest-germane. Altfel spus, am reuşit să aducem o economie de 2 milioane şi jumătate dolari S.U.A.

— Cîte instalaţii de acest fel sînt necesare economiei naţionale ?

— Cîteva sute, avînd în vedere că ea poate înlocui actuala modalitate de tratamente termice ale pieselor mari, sudate, care în prezent se execută în mari cuptoare electrice sau prin încălzire cu gaz. Nu este greu să ne imaginăm ce economie de energie se poate obţine executînd tratarea termică a unui vas de chimie de 300 de tone, de exemplu. În loc să fie integral încălzit într-un cuptor, operaţia se poate realiza doar pe o porţiune limitată a vasului, care poate să se rezume la a suta parte din cantitatea de metal din care e alcătuit vasul. Experimentul s-a făcut cu bune rezultate, de patru ori, la termocentralele Rovinari şi Turceni, pe expandoare de pornire, vase de 70 de tone, la care au fost remediate local suduri, reducîndu-se indisponibilitatea unor mari instalaţii energetice. Dar succesul instalaţiei despre care vorbesc se datorează şi unei conjuncturi favorabile. Pur şi simplu nu s-a mai dat valută. Astfel, se ştie, multe acte de creaţie tehnică nu ajung să fie brevetate fiindcă multe întreprinderi nu prea se îndeamnă să devină „titulari de invenţie". Ar trebui discutat despre felul cum întreprinderile industriale gîndesc generaţiile viitoare de produse şi pot anticipa că o asemenea anchetă ar releva multe aspecte negative. Exemplele sînt prin preajma noastră.

— Un exemplu, aşadar.

— Împreună cu un colectiv de la Universitatea din Braşov am realizat o instalaţie pentru determinarea comportării la fluaj a metalelor, în special a oţelurilor puternic solicitate, în condiţii de temperatură şi presiune constantă. Prototipul a fost realizat şi experimentat şi cu toate că se ştia de existenţa lui s-a continuat să se achiziţioneze instalaţii pe valută vest. Costul uneia fiind de peste 2 milioane, pe cînd costul unei instalaţii româneşti nu trece de 500 000 de lei şi ea este alcătuită numai din elemente ce se găsesc în ţară. Iată, în acest caz de 5 ani puteam renunţa la import ! În ce ne priveşte, acest răstimp n-a trecut fără folos deoarece, iată, chiar în '82 am brevetat alte trei invenţii care sînt, dacă vreţi, perfecţionări ale ideii de bază, dar cel puţin una dintre ele este ceea ce se cheamă „o invenţie de principiu", de concept.

— Există opinii care susţin, pe bună dreptate, că inventatorul este dator să lupte pentru impunerea ideilor lui. Dar tot atît de îndreptăţită ar fi şi opinia că într-o societate care ştie să-şi dozeze eforturile un inventator nu trebuie pus în situaţia de a se lupta cu alţii, ci în primul rînd cu el însuşi, pentru perfecţionarea propriilor idei.

— De acord. Dar cum ? Eu aş spune că este foarte necesar ca mult visata Asociaţie a inventatorilor să devină un fapt real. Mă gîndesc de fapt la o Casă a inventatorului, care să adăpostească şi să apere marile idei de care, în orice caz, pe acest pămînt fierbinte al Ţării Româneşti nu ducem lipsă. Mă gîndesc de asemeni la nişte ateliere în care propunerile de invenţii să fie transpuse în modele experimentale şi verificate. Implementarea lor în producţie ar putea fi făcută astfel mai uşor, fiindcă una este să prezinţi unui eventual beneficiar obiectul realizat, şi alta este să prezinţi doar nişte desene pe hîrtie. Nu mă îndoiesc că se vor găsi pasionaţi care să vrea să-şi suflece mînecile şi să pornească la lucru, neprecupeţind ore din zi şi din noapte, din timpul liber sau din concedii. Şi nu am nici o îndoială că în minţile oamenilor noştri există idei care, materializate, ar putea să aducă ţării echivalentul a zeci de miliarde de dolari.

DUMITRU ELIADE ■

VINERI, 28 ianuarie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

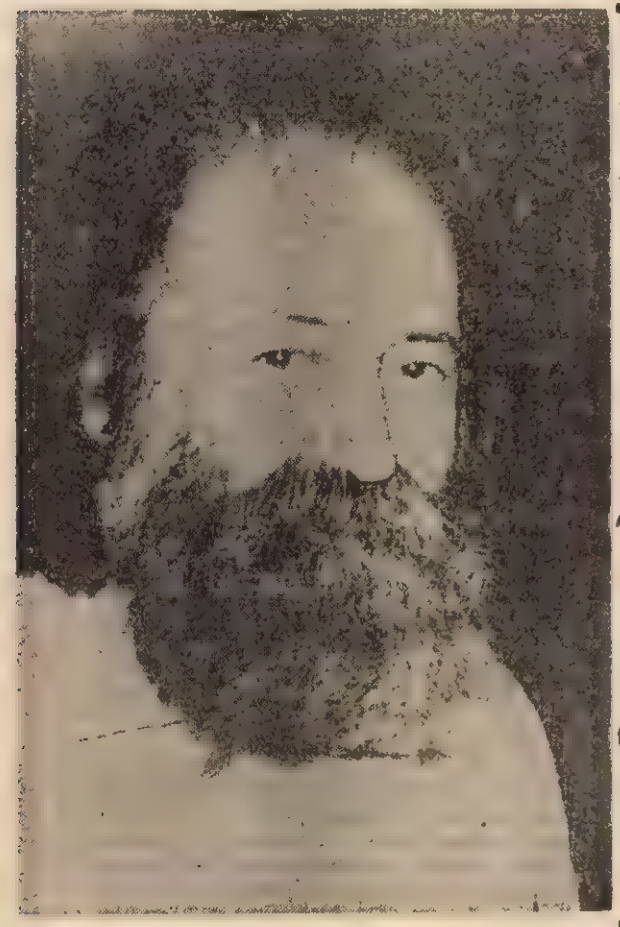

Leonid Dimov:

„Între poet și patrie relația este totală"

Fotografie de ION CUCU ■

— De ce atît de tîrziu ați debutat, Leonid Dimov ?

— Dacă e vorba de debutul în carte, într-adevăr, am debutat tîrziu ; la 39 de ani. Dar prima poezie am publicat-o în revista Liceului **Sf. Sava**. Aveam pe atunci 16—17 ani iar poezia se numea **Leturghie**. Nu știu cum, dar profesorul meu de română, Gheorghe Ghiță — s-a prăpădit, din păcate — avea încredere în mine.

— Cum erați pe vremea aceea ?

— Foarte slab : aproape giacomettian. Și aveam tot timpul un soi de mirare.

— Provocată de ce ?

— De incongruența dintre lumea din afară și cea dinăuntru.

— Ce era într-o parte și ce era în alta ?

— Înăuntru era dorința de meditație, de solitudine și poezie. În afară se afla războiul pe toate fronturile, ca să zic așa. Iar eu n-am fost un ins războinic nici în copilărie. Preferam să joc 1, 2, 3 la perete decît **hoții și vardiștii**. Fără a fi totuși un efeminat. Dovadă că 23 August 1944 m-a surprins cu convingeri comuniste.

— În școală aveați o aureolă de poet ?

— Eram cunoscut mai mult ca jucător de ping-pong. Poate asta a contribuit la sura mea de poet.

— Dar dumneavoastră credeați pe atunci că veți deveni poet ?

— Poezia a fost pentru mine un obicei rău sau frumos — din fragedă tinerețe. Dar singurul meu vis era să devin naturalist.

— Scriitor naturalist ?

— Nu. Pur și simplu naturalist. Chiar explorator. Mă fascina jungla Amazoanelor. Am stăbătut-o în închipuire de sute de ori. Aveam viziunea orașului Manaos, aflat la confluența dintre Amazon și Rio Negro, de unde aveam de gînd să-mi pornesc explorările. Cu timoul ambiția mea s-a îndreptat într-o altă direcție. Am dorit să fac o clasificare a animalelor la modul chimic sau genetic — nu taxonomic cum făcuse Linné. Așa m-am trezit la Facultatea de științe naturale. Am fost eliminat rapid din pricina antimiciurinismului meu manifestat cu toată francheța. Drept care am ispravit cu visurile de biolog.

— De scris, ați mai scris în acea perioadă ?

— Nici o clipă n-am renunțat să scriu versuri.

— Dintre ele a ajuns ceva la cunoștința publicului ?

— Numai **Litanii pentru Horia**. Restul se află într-o ladă în care mi-e și groază să umblu.

— Cam cum arătau versurile unui om îndrăgostit de științele naturale ?

— Vroiam să fac o poezie a științei. Am și compus un imens volum despre animale, obiceiuri zoologice, legi biologice. Am trimis chiar o poezie la revista **Steaua** prin anii '50. Îți citez două versuri : „Plutește trist, un trilobit / La tropice, departe". Mi s-a răspuns că pe cititori nu-i interesează ce fac trilobiții la tropice, ci ce gîndește și cum acționează omul de astăzi.

— Practic, ce făceați toată ziua avînd atîta timp la dispoziție ?

— Îmi pierdeam vremea la bibliotecă. Reușisem să fac rost de un permis la Biblioteca Academiei pe care l-am folosit 20 de ani aproape zi de zi. Acum însă nu prea mai ies din casă. Dar nu mai am nici veleitatea de cercetător.

— Totuși, din ce vă întrețineți ?

— Am tradus foarte mult. Am tradus chiar și o parte a operei lui Miciurin. Dealtfel, țin să-ți spun că la un moment dat am primit o hîrtie din partea Facultății de științe naturale prin care eram invitat să-mi continui studiile. Dar cum aș mai fi ajuns eu la Manaos după zece ani de pauză ? Toate lucrurile trebuie să fie făcute la timpul lor. Chiar și lecturile.

— Dumneavoastră ați avut acest avantaj.

— Cred că e și singurul. Altele nu-mi aduc aminte să fi avut. Malița, Vianu, Cioculescu — care s-au perindat pe la conducerea Bibliotecii Academiei — mi-au reînnoit permisul deși nu aveam dreptul. Dealtfel, cu Malița am fost coleg la facultatea de matematică.

— Acolo ce s-a mai întîmplat ?

— Mi-am dat seama că n-am nici o vocație de matematician.

— În afară de lectură, de traduceri, cu ce alteeva vă mai ocupați ?

— Cu melancolia. Care pe undeva este și generatoare de poezie. Potrivit unui filozof respectat și iubit de mine, Andrei Pleșu, melancolia este o condiție a cugetării.

— Pînă la urmă, ați debutat.

— Inițiativa îi revine lui Șerban Cioculescu. L-am avut în liceu profesor de franceză și am îndrăznit să mă duc la el ca un fost elev. Citindu-mi producțiile a făcut totul ca ele să apară în **Viața românească**. Au fost piedici chiar și pentru el deși pe atunci era redactor șef al revistei.

— Iată că profesorul Șerban Cioculescu nu e atît de nereceptiv la poezia modernistă pe cît cred unii.

— Și recent mă laudă într-un articol, deși nu prea tare.

— În poeziile dumneavoastră se conturează un tărîm fabulos, în care viețuitoare și obiecte se află în relații neașteptate, ce țin de multe ori de domeniul miraculosului. E un teritoriu în aparență asemănător celui pe care ne aflăm și totuși de fiecare dată intervine ceva care îl metamorfozează făcîndu-l de nerecunoscut și inaccesibil altfel decît prin intermediul versurilor dumneavoastră. Sînteți — ce mai încolo și înconce — stăpînul unui univers inconfundabil, enigmatic fără a deveni nici o clipă inspăimîntător, așa cum se întîmplă de pildă la Philippide. Un astfel de ținut plin de farmec nu l-ați fi putut cunoaște decît în copilărie, cînd lumea e văzută ca printr-o lunetă vrăjită, astfel încît realitatea pare

(Continuare în pag. 14)

GEORGE ARION ■

Noua frontieră a sufletului uman

O linie

Voi nu vedeți că trece un crainic
pe lîngă aceste tărîmuri ?
Sau tot vă mai gîndiți timid
că toi ce încetează din alergare și stă,
e semn de rațiune ? !
Atunci, cuvîntul de ce n-are timp
și e simultan cu orice ?
Atunci de ce timpul e singura alergare
și singura stare pe loc este verbul,
cel ce aleargă
infinit mai iute decît timpul.
Atît de iute încît devine simultan
cu orice, chiar cu starea pe loc.
Și totuși, chiar atîta de orbi să fiți voi
încît să nu vedeți
cum trece un crainic
pe lîngă tărîmuri ?

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Ospăț cu piersici negre

Totul pare — și de fapt a fost — poveste. Într-o toamnă, pe cînd casa lui Bălcescu era a scriitorilor — o poveste mai puțin izbutită azi și rotundă și învelită-n piele de cîine zburător — într-un ceas de lenuțăr, de nădejde și surghiun, tînărul (pe atunci) Paul Everac a pătruns în foișorul de lemn al dumneaei jupînicasa. Zînca, a lungit pe masa unde, altădată, clipeau dulcețuri și cafele, foi de hîrtie, pe-aceste foi a-ngrămădit bucate alese, picături de miere, stropi de cositor deocheat, vutci și piersici de aur și i-a poftit la ospăț pe toți poeții din înserarea ce și vorbea cu ploaie și închipuia o idee de măslin pe frunzele merilor. S-a băut mult și s-a închinat vorba cu taifas. Acolo unde, de atîta frumos, sufletul dă peste marginea paharului, vremea bliguie un vers din nu știu cine, dar chemat ca durerea care doare plăcut, ca un trandafir ascheș, ca un scatiu și o petală. S-a băut mult și s-au cîntat mirări. Ciad beau poeții se întîmplă un război care-și latră orgeul prin lapte, un golan înghesuie o fată la gard (cu voia ei, ca sprijin moral), ea se hlizește, patru luceferi își pun luminări în creștet, istoria se schimbă într-un capăt de funie închegat în două laturi : limba viitorului și cucuveaua de lut de sub unghia răsăritului — cînd beau poeții, cei ce face teatru cum faci viață dispare din odaie, uitat, ca o lovitură de gong semănînd simburi de rodie. Everac a fugit, a spus în piscul ospățului, un traducător al lui Baudelaire. Piersică neagră ! l-a înjurat cu prag de biserică înalța adunare. Dispăruse tiptil. Dar, parafrazîndu-l pe Blaga, unul dintre noi, poate chiar subsemnatul, a urlat : cine dracul a trîntit ușa, îngere ? ! Încă de tînăr, vrînd să dinamiteze melancolia,

(Continuare în pag. 16)

FĂNUȘ NEAGU ■

Filosofia lumii românești

Orația lumii

Dacă toate lucrurile care se întîmplă în lume îndeplinesc și rotunjesc o ordine a lumii, atunci rostul adînc al tuturor celor trecute și petrecute glăsuie în orația nunții adresată lumii, lumii celei mari. Orația este a nunții și o grăiește „grăitorul", omul anume ales care păstrează rostirile moștenite ale ritualului. Departe însă de a se circumscrie doar în devenirea unor momente ale acestei nunți, orația revitalizează un sistem al vieții morale, dîndu-i cea mai temeinică așezare în conștiințe. Ea vorbește lumii printr-o ființă căreia i se adresează, ca pentru a arăta că omul însuși e o lume. Ființa aceasta, luminată în orație, este mireasa cea frumoasă și cea mult căutată. Este cea mai frumoasă, pentru că împlinește legămîntul în cuvînt și în faptă al tuturor celor dinaintea sa, strămoși și moși — care și ei au ajuns la ceasul acesta de împlinire, de „intrare în lume". Este cea mai căutată, pentru ca să nu se piardă „singură", și să rătăcească, căci are rosturile ei supreme de a dărui viață vieții și a o prelungi astfel mai departe. Iată înțelepciunea orației. O înțelepciune de durată, care conexează expresiv două motive fundamentale ale existenței : puterea sufletească și morală a frumosului omenesc.

Singura creație poporană a tezaurizat în decursul veacurilor aceste motive, fără a le impune, ci introducîndu-le în fastul unui ritual, ca cel al nunții, ca pentru a aminti că orația înfățișează o lume și devine orația lumii, cînd spune că „fiecare pentru sine / să fie voitor de bine". Asemenea gînduri le exprimă : „un filosof învățat / mic de stat / a cuvîntat" în cuvîntările lui despre bucuria celor care zile întregi au căutat „această casă aleasă / c-o mîndră crăiasă / care să fie junelui crai mireasă". Cuvintele din orație ne apleacă gîndurile spre vrednicîile de fiecare zi ale acestei „crăiese" care, în fapt, e o fiică a pămîntului, legată de acesta, de casa celor ce au adus-o pe lume, au crescut-o, au apărat-o de rele : „mai cu șir (mai întîi n.n.) și mai cu samă / ție-ți zic, tată și mamă / care m-ați făcut / și m-ați crescut / m-ați păstrat și m-ați grijit / De pe vatră să nu pic / și de foc să nu mă frig. Și de rău să nu mă leg / Și-n apă să nu mă-nec / C-atunci cînd m-oi face mare / Să vă fiu de ajutorare". Un mers firesc al vieții, cu o logică sufletească țesută în cuvinte-axiomă ce pot intra într-o doctrină despre om și despre ceea ce el trebuie să fie. Ca și cum n-ar putea fi altfel ! Ca și cum un singur destin lucrează în toate, și vrea să ne arate cum că vine vremea „d-ajutorare" a neputințelor și a slăbiciunilor noastre omenești.

Gîndul acesta din urmă al orației ne duce departe în rosturile umaniste ale vieții. Numai cei tineri rămîn și vor rămîne în preajma noastră căci : „iată timpul a sosit / timpul de căsătorit / Și plec acum mai la vale / cu dorul / Unde a răsărit bujorul", pentru ca niciodată să nu se destrame puterea omenească de a rămîne în oameni. Orația a surprins acest din urmă adevăr trăit și pentru a-l trece în neuitare l-a asociat cu statornica viață a naturii deschisă să înflorească : „În-ți mireasă rămas bun / De la al tău tău bun / De la floarea cea-nflorită / De la scumpa ta mălcuță / De la pomii înfloriți / De la frații tăi iubiți / De la florile înflorite / De la surorile iubite / De la flori și cărăjele / De la veri și de la vere / De la florile din coaste / De la neamurile toate / De la flori de rosmarin / De la ai tăi iubiți vecini / De la grădina cu flori / De la fete și feciori / De la struți de lămîiță / De la fete feciorită / Care-a de a ta măsurită". O invocare ce implică consensuri general-umane pe un plan în care, ca-n eposul mioritic, omul găsește întregirile sale în armoniile cosmice ale firii ce devine părtaș și însoțitoare nedezmințită a drumului său, fie al vieții, fie al morții, dar al înfrățirii aceluiași om cu omul.

Această întîlnire dintre om și universul naturii o redă și Eminescu : „Iar noi locul ne ținem / Cum am fost așa rămînem... Numai omu-i schimbător / Pe pămînt rătăcitor", exprimînd, printr-o raportare posibilă, o filosofie a vieții românești.

Ar fi să mai adăugăm partea de mitosofie a orației. Undeva în filosofia lui Platon ni se vorbește despre cele două jumătăți ale existenței umane — bărbat și femeie — care se caută și vor să fie una, așa cum au fost, cîndva, la început. Grăitorul ce spune orația de nuntă n-a citit, desigur, filosofia lui Platon. Dar el spune : „Să trăiți ani fericiți / Și-amîndoi un trup să fiți". Dovadă că orația nu este numai a unui loc, ci este a lumii și grăiește lumii.

VASILE VEȚIȘANU ■

Primăvara eroului

„Piesă de teatru închinată eroului procesului tinerilor comuniști și antifasciști, de la Brașov, din primăvara anului 1936". Este subtitlul explicativ care figurează în programul de sală la premiera absolută a piesei lui Emil Poenaru, **Primăvara eroului**, conținînd însă mult mai mult decît un subtitlu — și anume ca o dedicație și, în același timp, ca o circumscriere tematică. Așadar, un text inedit, dacă nu punem la socoteală fragmentul apărut în revista brașoveană **Astra** cu numai cîteva zile înainte de premiera spectacolului ,un text original, care merită el însuși o discuție aparte. Folosind un nucleu epic extrem de concentrat, cuprins aproape în întregime în propoziția-subtitlu menționată mai sus, adică simplele date aflate în documentele juridice ale procesului de la Brașov și oglindirea evenimentului respectiv în presa vremii, Emil Poenaru construiește un text dramatic sprijinit în cea mai mare parte pe dramatizarea implicațiilor morale și de conștiință ale gestului tinerilor comuniști, între care se distinge figura conducătorului lor — un lider al curajului, al simțului dreptății, al generozității și clarviziunii. Așadar, dincolo de ușile închise („Aici se judecă cu ușile închise, după sistem fascist" — spune tînărul Nicolae Ceaușescu), dincolo de drama acestor tineri puși la cheremul unui sistem care fabrică ad-hoc legi pentru a nu le respecta în cele din urmă, se întretaie cîteva destine umane, aflate fiecare într-un punct existențial puternic tensionat : **Mama** (mama tînărului secretar UTC), **Femeia bătrînă** și **Fata** (Ana) — rudele lui Ion, și el unul dintre cei judecați, **Servitoarea**, al cărei fiu, demult înstrăinat, este și el implicat în același proces și **Bătrînul**, încercînd să influențeze pe diverse căi soarta nepotului lui, aflat pe banca acuzării. Personajele — generice dună cum lesne se poate observa, așa cum sînt și **Sora, Muncitorul, Plutonierul, Avocatul, Ziaristul** și ceilalți — încarnează în fond virtuți generice : dîrzenia, fermitatea de caracter, înșeletite cu blîndețea și omenia fără cusur (Mama, Sora), puternicul simț al dreptății și resurse nebănuite de onestitate și curaj (Femeia bătrînă și Fata), puterea de a înțelege suferința altora prin propria suferință (Servitoarea), dragostea dureroasă, pînă la egoism și lașitate degustătoare pentru nepotul său (Bătrînul), bonomia simpatică și bătăușă a slujbașului mărunt (Aprodul), patetismul vitelios, tineresc (Ziaristul), cinismul rece al puterii (Colonelul), demnitatea și sobrietatea afectelor (Avocatul Bobancu), grosolănia înfumurată, prostia fățoasă (Plutonierul), etc. În interpretarea actorilor Teatrului dramatic din Brașov, „partitura" lui Emil Poenaru a dobîndit cîteva calități în plus față de remarcabila economie de mijloace dramatice, față de simplitatea revelatoare, față de echilibrul nobil al tonului, care nu cade nici o clipă în lirisme facile, menținîndu-se admirabil la cotele exactității convingătoare, la mijloacele documentarului aproape, față de toate acestea deci, spectacolul ca atare își adaugă meritul cîtorva reușite actoricești (apreciate ca atare de public) : **Paul Lavric** în rolul Aprodului, **Nicolae C. Nicolae** — extrem de adevărat și de expresiv în rolul Bătrînului, **Ion Jugureanu**, care a construit un Colonel milităros cu moderație, în cu totul alt registru, total nesarjat, **George M. Gridănușu** — Plutonierul. O mențiune deosebită se cuvine **Virginiei Iita Marcu** pentru rolul Mamei, în care a adus ceva din expresivitatea reținută, mai degrabă statuară a modelului sadovenian al Vitoriei Lipan. În regia lui Eugen Mercus, spectacolul cu **Primăvara eroului** este o demonstrație de acurateță a gîndirii scenice și de utilizare la maximum a resurselor textului. Piesa lui Emil Poenaru este, la ora de față, un reper neîndoielnic în teatrul istoric contemporan, demonstrînd în autorul ei un dramaturg cu un remarcabil simț al proporțiilor caracterologice.

TANIA RADU

Două spectacole de duminică

Un matineu la Teatrul Național din Timișoara, un matineu cu **MARY POPPINS** e un mare succes. N-am mai văzut de mult atîția copii adunați laolaltă într-o sală de 713 locuri, împreună cu părinții lor, gravi, solemni, îmbrăcați ca la un concert de gală, dispuși pînă la urmă să aplaude, să rîdă,

Irene Flaman compune o „vrăjitoare" fermecătoare în rolul Mary Poppins din spectacolul muzical scris pentru scenă de Silvia Kerim și Marius Țeicu, regizat de Ion Lucian, pe scena Teatrului Național din Timișoara

să cînte, să scandeze împreună cu interpreții muzicalului inventat de Silvia Kerim și Marius Țeicu, peripețiile unor eroi de basm modern. Sala Teatrului Național e somptuoasă. E destinată parcă anume spectacolelor grecoase de operă, orchestrelor și cîntăreților demni de Wagner. Cu toate acestea, s-a dovedit caldă și iluminată în dimineața curată în care superba guvernantă vrăjitoare a coborît, printre decoruri și printre copii, parașutată sub o umbrelă. Povestea o știm pe de rost. Nu mai trebuie să o reproducem în cuvintele noastre. A făcut-o inventiv, cu poezie și discret didacticism Silvia Kerim, adaptînd un basm al Pamelei Travers. Spectacolul are un ritm de carnaval. Muzica vine dinăuntrul cuvintelor, vine din poezia textului, din lumina reflectoarelor și a efectelor de culoare. Îți vine să o cînți. Îți vine să o dansezi. Îți vine să redevii copil ! Spectacolul este un fel de ringspil în care plutim urmărind cum se învîrt lumile în jur și cad în urma noastră pe rînd toate meridianele. I-am reproșa regiei (Ion Lucian) doar supraetajarea decorului și sărăcia ansamblului, a participării ansamblului de figuranți și de balerini la desfășurarea ritmată a spectacolului. După cum rareori ni s-a părut inspirată, de această dată, coregrafia lui Francisk Vaikay.

TEATRU

Duminică seara am urmărit **SECRETUL LUI ARHIMEDE**, de Dumitru Solomon, pe aceeași scenă și în aceeași sală. Un public elevat : studenți și cadre didactice de la Institutul de medicină și farmacie din Timișoara. Reacții imediate, la replică. Un umor atent șlefuit și înregistrat. Textul lui Dumitru Solomon trece dincolo de replica de conjunctură. El vizează ceea ce este etern valabil într-un mit. Mitul lui Arhimede, al inventatorului care descoperă lucruri aproape miraculoase prin soluții aparent simple. Ceea ce determină drama savantului care a fost Arhimede și care rămîne Arhimede oricîte conflagrații s-ar prăbuși peste planetă, este descoperirea unei scoici care prinde direct ecoul gîndurilor, nu al cuvintelor rostite. O armă prin care armatele se pot spiona între ele, prin care oamenii se pot ghici mai devreme decît înțelegîndu-se prin cuvinte, o armă prin care tot ceea ce a gîndit și va gîndi omenirea se poate păstra chiar dacă nu s-a rostit încă, o armă care sperie prin proporțiile dezvăluirilor sale. Ei bine, în piesa lui Dumitru Solomon, care merge pe linia dramaturgiei implicate în existentul imediat și folosește un limbaj curent, fără complexele arhaismelor și ale specificului local, demitizarea se face prin coborîrea personajului Arhimede de pe socluri și din statui și prin umanizarea sa la scara unu pe unu a realității, a reprezentărilor care ne stau nouă, astăzi, la îndemînă.

Daniel Petrescu și Miron Suvagău în „Secretul lui Arhimede" de Dumitru Solomon, în regia lui Ioan Ieremia, pe scena Teatrului Național din Timișoara.

Siracuza cea mereu amenințată de romani va cădea pînă la urmă pradă invadatorilor în expansiune, nu numai pentru că aceștia sînt mai puternici ci pentru că, între altele, personajele piesei, mai ales Arhimede cunoaște destinele istoriei și privește zbuciumul meschin al unora și altora din preajma sa, cu înțelegere și cu scepticism. Invențiile sale i-au ținut în loc pe invadatori, un timp. Dar pînă la urmă ei vin, într-adevăr, obsedați, între altele, de capturarea scoicii prin care pot fi ghicite gîndurile oamenilor. Arhimede dispare în haosul produs împreună cu scoica sa miraculoasă. Revenirea sa printre oameni se va produce, ne avertizează autorul prin personajele sale „cînd omenirea va avea cu adevărat nevoie de Arhimede, nu pentru a face războaie și nu pentru a spiona gîndurile, ci pentru a-și lumina existența".

Piesa lui Dumitru Solomon e solid articulată. Respectă legile clasice ale dramaturgiei și se lasă pradă cu inteligență tuturor elementelor de conflict care impresoară geniul și-i coboară viața din zona imponderabilului în cea a terestrului acut. Demitizarea sa funcționează în buna tradiție a teatrului lui Shaw și a lui Dürrenmat. Inteligența scăpărătoare a replicii și frumusețea poetică a dialogului fac din această piesă un text universal valabil. Un text demn de orice scenă a lumii.

Spectacolul e atent și sensibil construit, trasat cu rigla de calcul și cu echerul, ca de un bun inginer care inventează o lume inedită pentru reprezentările publicului obișnuit, conferindu-i credibilitate și introducîndu-l în convenție cu grijă. Regizorul Ioan Ieremia a tradus exact sensurile piesei și le-a mobilat cu fantezie. A fost un prestidigitator inspirat, și-a conturat policrom personajele fără să mizeze pe efect și pe pitoresc. Simplitatea lor savantă sau sălbatică a fost convingător exprimată prin mîza în scenă și prin jocul actorilor. Mai puțin convingător a fost decorul. Funcțional ca arhitectură și spațiu de joc, a folosit elemente străine stilului în care s-a pronunțat regia, mai ales prin fundalul de pînză care imită marea și care se clatină imitînd valurile sale agitate în fața corăbiilor romane. Inconsecvențe mai sînt și dacă ne gîndim la cada de baie dintr-un metal cositorit brutal și în orice caz inestetic. Muzica preluată din **Carmina burana** de Carl Orff ne introduce mai greu în atmosfera pe care o premeditează regizorul, ne împinge spre concertul simfonic și spre operă, dar pînă la urmă ne prinde și ne tulbură. Inconsecvent a fost însă Ioan Ieremia cînd, în final, introduce acorduri dintr-un concert de pian de Prokofiev, care rupe unitatea stilistică a coloanei sonore și trimite la un gen de producții de filme depășit de istorie.

Admirabili în acest spectacol prin inteligență, firesc și caldă înțelegere a sensurilor personajului său demitizat fiindcă umanizat, Arhimede, admirabil prin profunzimea interpretării sensurilor textului și prin traducerea lor deloc ușoară în limbaj scenic pentru spectatori, este Daniel Petrescu. Alături de el se află în prima linie a unei interpretări înțelepte și firești Eugenia Crețoiu și Ioan Haiduc. În rest distribuția a servit spectacolul cu profesionalism. Spectacolul **Secretul lui Arhimede** este elevat și expresiv, interesează publicul și îl ridică din sfera concretului conjunctural în sfera meditației și a poeziei, a umorului înțelept, a ironiei calme, a unei filozofii profunde și în același timp limpezi pentru fiecare dintre noi.

ADRIAN DOHOTARU

• CAP LIMPEDE

Folclor de mucava ?

Un decor cu motive populare confecționate din hîrtie lucioasă avînd pe fundal un op brîncușian-emblemă confecționat la repezeală din mucava și drept recuzită urcioare și farfurii cu desene românești sînt elementele socotite a fi suficiente drept cadru pentru montarea multora dintre spectacolele folclorice.

Și cînd cortinele-marame care nu-și pot ascunde lucirile de fibră polietilenică se dau la o parte, pe scena ce sugerează o așezare țărănească încep să evolueze țărăncuțe platinate, cu coafuri de ultimă oră, cu fote lungi pînă în pămînt și cămăși de nailon, ale căror broderii stridente le-ar face să roșească pe țărăncile noastre. Căci niciodată autoarele adevărate ale unor fote din Gorj sau bundițe din Bucovina, ale unor bluze de Maramureș sau ilice din Oaș, artistele acestea ale culorilor discrete și ale croielilor armonioase n-ar putea îngădui să le lase din mîini asemenea monstruozități. Ele, țărăncile care au moștenit de la străbunele lor arta de a opri la timp dorința de podoabă, și a domolii chiotul roșului în umbre negre, ele care știu cum și cînd să lase să respire pînza care primește șiroirea firelor multicolore, n-ar putea să fie niciodată autoarele costumelor populare stil UCECOM care îi îmbracă pe mulți dintre soliștii noștri de muzică populară.

De cîte ori am asistat la asemenea „show"-uri, oferite din păcate uneori și de televiziune, mi-am spus că față de un costum popular autentic n-ar trebui să avem decît două atitudini : să-l îmbrăcăm și să-l arătăm ca atare în frumusețea și eleganța lui discretă, sau, dacă este nevoie, să-l multiplicăm, să realizăm cele mai fidele copii posibile. Costumierii unor asemenea spectacole ar trebui să aibă, după părerea mea, răbdare și pricepere de copiști și restauratori, să trăiască aceeași adîncă pietate față de straiul bătrînesc — operă de artă spre a duce mai departe, fără s-o trădeze, frumusețea originalului.

Cît le privește pe solistele noastre de muzică populară, ele ar trebui să învețe de la Sofia Vicoveanca și de la altele asemenea ei cum să poarte cu mîndrie bundița, opinca și basmaua din lada de zestre a străbunelor, fără a le strica armonia cu nici o podoabă de împrumut. **(Mariana Ceaușu)**

„150 de ani"

Recent a avut loc în orașul de la Mila 86 (Galați) o emoționantă festivitate omagială prilejuită de împlinirea a 150 de ani de la înființarea în vechea schelă a Covurluiului a primei școli publice în limba română. Este vorba de Școala generală nr. 24 (nu înțelegem totuși de ce nu Școala nr. 1 cum a fost pînă nu demult), care și-a deschis porțile la data de 5 septembrie 1832, avînd ca prim dascăl pe cărturarul patriot **Toma Giușcă**, originar din Gănești Covurluiului. Școala și-a început activitatea — evident în condiții precare — cu un număr de 44 elevi ; în 1852, datorită străduințelor depuse de pîrcălabul **Costache Negri** a fost construit primul local propriu, pentru ca în anul 1892 să fie definitivată actuala clădire de pe strada Egalității.

Aniversînd 15 decenii de existență, Școala generală nr. 24 s-a implicat, alături de alte unități școlare centenare, cum sînt Liceul „Vasile Alecsandri", Liceul pedagogic „Costache Negri", Liceul industrial nr. 11, Liceul industrial nr. 2 din Tecuci și Școala generală din comuna Suceveni, în rețeaua școlară tradițională a meleagurilor gălățene, tradiție consolidată în contextul luptei pentru afirmarea unității naționale a poporului român. Pentru că, de-a lungul celor 150 de ani, sărbătorita școală gălățeană a pregătit cu migală, pricepere și devotament generații întregi de oameni luminați și patrioți adevărați.

Astăzi școala dispune de 25 săli de clasă, laboratoare moderne, ateliere, sală și terenuri de sport, 29 cadre didactice. Cei peste 800 de elevi au asigurate condiții excelente de învățătură și educație. Să-i urăm deci acestui străvechi lăcaș de cultură, în graiul strămoșilor noștri : VIVAT, CRESCAT, FLOREAT ! **(T. Siriopol)**

PROZA

Îngerii chilugi

Cu **Îngerii chilugi** (Editura „Albatros" 1982) **Dan Verona** devine poet-prozator, categorie de traditori ai cuvîntului destul de numeroasă la noi, cu rezultate nu de puține ori valoroase. Cartea se înscrie într-un anume gen de literatură, cultivată cu precădere la sfîrșitul secolului trecut, dar ancorarea lucrării sale în bogata bibliografie a cazului nu e decît o chestiune de tipologie. Nota proprie, „inconfundabilă", cum s-a spus, provine din stil, din incidența persônajului cu viața, rezumată literar. Copilăria și adolescența, derulate în mediul unor comunități speciale (orfelinatul și internatul unui liceu din micul orășel în care se petrece acțiunea) îl aduc pe Papillon (numele eroului provine dintr-un amănunt vestimentar) la un moment al adevărului, cînd se decide să scrie romanul pe care noi îl citim laolaltă cu o amplificată digresiune confesivă. Acest lucru cititorul îl află în ultima parte a romanului, anume că istorisirea evenimentelor constituie subiectul, în timp ce confesiunea, care absoarbe materia epică, nuanțează autenticul printr-un spor de „trăire" acolo unde întîmplarea pură ar putea aluneca exagerat de mult în anecdotică. Proza lui Dan Verona este totodată una de observație, autorul deținînd secretul dozajului nuanțelor și a conturării imaginii din doar cîteva cuvinte.

Primele 150 de pagini sînt scrise cu o participare sufletească intensă, neacoperită nici de nostalgia, nici de ironia pe care autorul le arborează. Orfelinatul din a cărui eterogenă familie face parte se numește **Paradisul**. Maliționzitatea are aparența tuturor fețelor cuvîntului, atît proprii cît și figurate, căci pentru cei culeși în anii cumplitei secete de prin trenuri, gări și cine mai știe, locul unde pescuirea unui cartof din castroanele de aluminiu era un eveniment, devenise totuși un paradis. Pe de altă parte, denumirea este profund ironică (denominația se articulează pe acest principiu, paradisul fiind populat nu numai de îngeri chilugi, ci și de bătrînii Adam și Eva) și vizează un mic infern, cu legi amintind asprimea cazonă, cu atît mai dure cu cît „disciplina", instaurată aproape bestial, se împletea cu bunul plac al colegilor mai mari, indivizi fără vreo idee despre educație, morală și viață în general, croiți din cel mai inflexibil oțel uman. Existența Paradisului se întemeiază pe o evoluție ciclică. Solarienii, denumirea generică a membrilor orfelinatului, sînt mai întîi novici („bibani"), asupra lor apăsînd, dureros, orgoliul celor mai mari, trec mai apoi într-un intermediariat cu libertăți nesperat de mari („fluturi") pentru a deveni în cele din urmă „generali", satrapi, stăpîni absoluți pe viața și chiar hrana „bibanilor". Singurul element intangibil în acest teritoriu considerat a fi un paradis este capacitatea de iluzionare și visare, care păstrează nealterată zona cea mai sensibilă a sufletului omenesc : „Pentru cei din Paradis mama era un lucru sfînt, cu toate că mulți n-au avut ocazia să adreseze cuiva cuvîntul ăsta... Dar își imaginau. Aveau o imaginație formidabilă pe care nimeni nu le-o putea interzice".

Cum vîrsta biologică e firul cărții, Paradisul e înlocuit cu **Ocna veselă**, internatul în care Papillon își continuă existența ca licean. Același limbaj colorat — există o plăcere evidentă a prozatorului de a ne oferi, în limbaj frust, argoul vieții de internat — surprinde acum adolescența eroului, notei grave, profunde fiindu-i preferate cea umoristic-caricaturală. Narațiunea își mai mult întorsătura fabulei, nu fără evadări în cel sensibil (sentimentul iubirii de care personajul, ca orfan, a fost frustrat se realizează printr-o interesantă simbolică), din țesătura primelor pagini subzistînd ideea „îmbînzirii" individului prin solidaritate.

Proză de tip confesiv, scrisă la persoana I, cu irizări spre diafanul lumii de vis care înflorește atît de frumos în sufletul tuturor orfanilor de pe pămînt, dublat de o remarcabilă și fină putere de observație folosită mai ales la caracterizarea unor momente și a unor personaje, **Îngerii chilugi** este un roman demn de toată atenția.

LUCIAN CHIȘU ■

FILM

Calitatea adversarului

Vitele mor de sete. Fermierii sînt disperați. Ca să duci vitele la pîriul unui fermier norocos, te costă 200 de dolari. O avere. Regizorul Delmar Daves și-a ales și setting-ul, și tema, și eroii urmînd clișeul western-urilor. Dar din mîinile sale și ale celor doi actori, Glenn Ford și Van Heflin, a ieșit un film mare : **„Trenul de trei și zece spre Yuma"**. Ford joacă rolul ingrat al unui șef de bandă care ucide un vizitiu. Martor al crimei a fost și Van cu cei doi băieți ai săi. „Tată, a întrebat cutremurat unul, de ce nu intervii ?" Răspunsul : „Ca să mă omoare și pe mine ?" Să ținem minte acest schimb de cuvinte.

Alarma odată declanșată, printre cei chemați de șerif sub comanda sa se află și Van. Pentru bani, „200 dolari, spune șerifu, dacă participi la urmărire". Va fi o luptă grea. Miza filmului crește galopant. Deci eroul negativ este un tip de mare forță. Cine-i eroul pozitiv ? Din întîmplare, tocmai Van este însărcinat să-l păzească pînă cînd sosește trenul de-3 și 10 ca să-l ducă la închisoarea din Yuma. Acolo, în micul hotel, se va consuma aproape întreg filmul. Dar cîteva clipe trebuie să zăbovim asupra altei scene : șefui bandei, Ford, este găzduit (în drum spre gară) în casa lui Van. Ford e plăcut impresionat de familia lui Van. De sărăcia acestuia, mai ales „de cînd cu seceta asta". O undă lirică (bine strunită) stîrnește în Ford nostalgia unei familii, a copiilor, a bucuriilor conjugale. Ochiul său vede eternul feminin acolo unde soțul nu mai vedea de mult. Poezia aspră a nostalgiei acestui bandit (fals-bandit, crima fusese săvîrșită din vina vizitiului) este de cea mai bună calitate. Van simte încoltind în el gelozia. **„Asta**, pare el a gîndi, **vede în soția mea, în copiii mei ceea ce nu mai știu să văd de mult. Asta vede farmecul vieții".**

Deci, Ford e în hotel. Acolo vor aștepta trenul. Unul cîte unul, aflînd că o ceată mare de oameni vin să-l elibereze pe temutul lor șef se retrag.

Ford încearcă să-l mituiască pe păzitorul său cu 10 000 de dolari. Van îl roagă să tacă un timp, căci suma l-a năucit, numai și auzindu-o. Mai ales că a recunoscut că se află acolo pentru bani. Și aici e marea miză a filmului : din mercenar al acestei înfruntări, Van, singurul care venise pentru bani, va rămîne. Refuzînd mita. Uimindu-l. Singur, părăsit de toți, Van rămîne totuși curat, mai departe în post, în **rolc**, cum spun psihologii. Un **rolc** riscant (e singur contra a 10), profund străin firii lui circotașe, afaceriste. Ford, calm, demn, admirînd sincer pe paznicul său, îi ridică acestuia involuntar statutul ; îl face mare. Eroul negativ îi dă statură micului erou de pînă atunci, de fapt falsului erou, căci o făcea declarat pentru „un pumn de dolari", ca să plătească accesul la un jgheab cu apă. Ce-i spune Ford de se întîmplă această mutație în micul fermier ? Ce gîndește acest Ford de-l modifică pe celălalt „fundamental, încît îți spui că, de aici încolo, Van va fi alt bărbat, și nu doar „un bărbat care a dus un tip la închisoare ?" **Îi impune ca model uman.** Ford e generos, e capabil să vadă frumusețe și bucurie de viață acolo unde el nu mai vedea sau nu știuse să vadă. Șeful bandei va fi pentru cîteva ore marele, tiranicul (deși nu e tiranic de loc, dimpotrivă, ironic, calm, detașat). Profesor de existență al acestui banal fermier fricos și obosit care nu mai știe să vadă cît e de nobilă, de frumoasă soția lui, cît de candizi îi sînt băieții. „Să am doi băieți ca dumneata și să călăresc dimineața cu ei" murmură Ford și fermierul tace, cu privirea ațintită asupra lui, derutat. Sau : „să știu că în fiecare noapte stau alături de o astfel de femeie" și în vorbele lui e o imensă, imperioasă poftă de viață, de cavalerism. Nimic din toate acestea la fermierul nostru sicîit de calcule mărunte, de vite însetate. Cum să mai primească mită, chiar și 10 000, acum, cînd i s-a arătat (involuntar) inferioritatea lui umană ? (Din acest punct de vedere, Ford a fost inabil.. și ne cucerește încă o dată valoarea sa umană). Dacă ar primi mita, Van și-ar da încă o dată definiția de om mărunt. Broboane de sudoare acoperă fața sărmanului paznic, obligat pentru cîteva ore să-l asculte umilit pe acest aspru poet al vieții, ascuns în haina accidentală de terorist. O avere sau... demnitatea ? Terorizantă alegere. Și Van alege, spre lauda lui, demnitatea. Răsplătindu-i noblețea (deși e de dată cam recentă), Ford nu va profita de un incident în gară cînd ar fi putut să se salveze și respectîndu-și promisiunea urcă în tren, alături de paznicul său. Parcă mîndru că a încăput pe mîna unui astfel de bărbat, Ford e senin. Și nu putea fi altfel. Cine știe în ce constă bucuria de a trăi, știe și să piardă frumos. Face parte din regula jocului.

MIRCEA SĂNDULESCU ■

PROZA

Frica de duminică

Atunci cînd un poet, mai ales de notorietate și de vădit talent, se produce — așa, pe negîndite — și în proză, ba de-a dreptul în roman, lucrul nu poate să nu surprindă. Cum ne surprinde Liviu Călin, care tocmai a debutat în genul proteic, la Editura Eminescu, prin cartea sa din urmă, intitulată **Frica de duminică**.

Insolitul titlu al romanului său — îi previn pe cititori — nu are o semnificație deosebită. Este vorba de indispoziția, dusă pînă la fobie, a unui personaj de aici, profesorul universitar Dinu Oroveanu, în fața duminicilor pe care ar urma să le petreacă acasă, claustrat în cabinetul lui de lucru.

Nu ne putem îngădui să zăbovim îndelung asupra romanului lui Liviu Călin, dar cîteva observații ni se impun totuși : prima dintre ele fiind capacitatea de cuprindere a autorului. Care exploreavă o perioadă relativ întinsă și mai ales cardinală a societății românești dinainte și de după ultimul război, cu implicații social-politice de prim ordin, ce au condus la restructurări cruciale în viața noastră. Întreprindere dificilă, în care prozatorul este servit excepțional de larga cunoaștere a epocii, ca și de o solidă cultură, de dezinvoltura cu care se mișcă în curentele de idei, pe tărîmul disciplinelor sociale, al artelor de confluență, filozofie, istorie, arhitectură, literatură etc.

Fiindcă, dacă **Frica de duminică** nu este o narațiune rotund arhitecturată, asamblată — chiar suferă adesea de disproporții epice nu prea justificate — ea cîștigă în schimb tocmai prin asemenea „evadări", scăpări de sub control ; cîștigă în profunzimea explorării epocii, a aprofundării destinelor. Destine creionate întotdeauna esențial, cu nerv, definitoriu. Romanul lui Liviu Călin constituindu-se într-o demnă de reținut cronică de familie, ai cărei protagoniști sînt urmăriți de-a lungul mai multor generații. O virtute a prozatorului fiind aceea de a-și proiecta eroii balzacian-călinescian, dar nu o dată și la temperatura camil-petresciană, ce le sporește dramatismul avatarurilor, trăirii, făcînd din ei realități de suflet memorabile. Perspectivă din care aș aminti mai multe personaje ale acestui dens roman-fișier, adevărată colecție de „fiziologii". Printre acestea „Seniorul", dr. Theo Gulian, construit retrospectiv, în oglinzile paralele ale membrilor clanului Simian. Personaj coborît parcă din lumea „Bietului Ioanide" și a „Scrinului negru", ca și Alexandru Simian însuși, nu mai puțin călinescian proiectat. Apoi Eleonora, consoarta apatică a șefului clanului din Rîmnicu Vîlcea, a cărei platitudine îl împinge pe acesta din urmă într-o ioanidescă aventură amoroasă cu tînăra polonezâ Karolina, refugiată la noi în 1939, spectacol de inteligență, feminitate și vitalitate totodată.

L-am lăsat la urmă pe tînărul Sorin Magheru, trăsătură de unire între membrii ramificatului clan al Simienilor din Rîmnicu Vîlcea și București, ca și între cele două „epoci" ale cărții, între lumea veche și cea nouă, una seniorială dar și pestriță, crepusculară, și cealaltă născîndu-se în fireștile dureri ale facerii după instăpînirea, la noi, a noilor orizonturi sociale. Capitol de „Bildungsroman" în **Frica de duminică**, poate de sugestii autobiografice. Fiul colonelului Magheru și nepotul Simienilor conturîndu-se tocmai în confruntarea dintre cele două lumi, cîștigat, prin aspirațiile vîrstei, noii lumi ce se ivește. Cîștigat în pofida inerentelor dureri ale edificării ei. Tînărul trăind acut avatarurile unor străluciți profesori universitari, dascăli ai săi, trecuți prin dramatice și inutile încercări, precum Dinu Oroveanu, istoric și filolog, exemplară conștiință și exemplar om de cultură, ori Ovidiu Braborescu, estetician și romancier de talie europeană, electrizînd sălile de curs, zeificat de generația tînără, dar impins o vreme în umbră de ipochimeni uitați azi de toată lumea...

De o aleasă intelectualitate, fluent, cu o frazare mereu adecvată mediilor investigate, doar rareori excesiv neologistic, romanul lui Liviu Călin este un succes incontestabil al autorului, întregindu-i prin această nouă afirmare a sa, profilul de scriitor modern și total, caracteristic epocii noastre.

HRISTU CÂNDROVEANU ■

• CAP LIMPEDE

Pledoarie pentru scoaterea din agonie

Lucrările de artă pe care le apărăm aici se află pe Șos. Panduri, în perimetrul unor clădiri ce aparțin Universității : o capelă pictată de Gh. Tattarescu și statuia „Ana Davila" sculptată de Karl Storck. Frescele lui Tattarescu sînt compromise de apa ce pătrunde prin acoperiș, prin ferestrele fără geamuri, prin crăpăturile zidurilor. Statuiei Anei Davila i s-au „amputat" degetele unei mîini, terenul de sport ce-și are poarta în preajmă amenințînd-o în continuare. Apărarea se bazează pe : 1) Valoarea artistică a lucrărilor ; 2) Personalitatea celor implicați în crearea lor ; 3) Preocuparea din ultimii ani a forurilor competente de a conserva și restaura monumente și opere de artă. **Ana Davila**, fiica Zincăi Golescu, coboritoare directă din familia al cărei rol în istoria și cultura română este cunoscut, femeie, cultă, energică, afectuoasă, dovedind cumpănire și înțelepciune, a fost o soție ideală pentru veșnic agitatul doctor **Carol Davila**. Născut în Italia, doctor în medicină la Paris, acesta a venit în Țara Românească în 1833, la cererea domnitorului Barbu Știrbei, pentru organizarea serviciului sanitar și ocrotirea sănătății publice. Împreună cu Nicolae Kretzulescu înființează în 1857 Școala națională de medicină și farmacie ; apoi Societatea medicală, Societatea de Cruce Roșie, Societatea științelor naturale, revistele „Monitorul medical" și „Gazeta medicală". Carol Davila a fost adjutant al domnitorului Al. I. Cuza în 1859, general în 1860, naturalizat român în 1866. În Războiul de independență a condus serviciul sanitar al armatei. Lucrări științifice : „Profilaxia sifilisului" și „Aerul atmosferic". „Cetățean român din inimă și faptă", cum se autodenumea, a dus o aprigă luptă cu oficialitățile reacționare pentru progres și civilizație. Ana Davila a înființat împreună cu soțul ei două orfelinate, de băieți și de fete. Directoarea onorifică a „Azilului Elena Doamna" a contribuit la dezvoltarea învățămîntului. Ea își poartă copiii în costum național, dovadă fotografiile de familie și portretul lui Alexandru copil, pictat de N. Grigorescu. **Alexandru Davila**, actor, regizor, dramaturg — capodopera lui este drama istorică în versuri „Vlaicu Vodă" (1902) — director al Teatrului Național din București, poate fi așezat, împreună cu I.L. Caragiale, printre cele mai mari nume ale teatrului european al epocii. **Karl Storck**, sculptor român de origine germană, a creat în domeniul sculpturii statuare, portretistice și al celui decorativ-monumentale. Într-o viziune realistă a creat statuile „Domnița Bălașa", „Spătarul Mihail Cantacuzino", busturile lui Theodor Aman și C.A. Rosetti, remarcabile prin construcția solidă a volumelor și păstrarea detaliilor semnificative migălos modelate. Costumul popular al Anei Davila este o adevărată broderie în piatră. Împreună cu Paul Focșeneanu a executat în stil neoclasic frontonul Universității din București, prin care a introdus simbolistica mitologică și alegorică în sculptura noastră. O nelegiuită bombă a distrus acest fronton în 1944, dar statuia Anei Davila poate fi încă salvată și mutată într-un loc la vedere. **Gheorghe Tattarescu** s-a format în spiritul academismului italian. Participant la Revoluția din 1848, pictează portretele revoluționarilor Gh. Magheru, Ștefan Golescu, Nicolae Bălcescu (în 3 variante), compozițiile alegorice „Renașterea României", „Unirea Principatelor". În 1864 a înființat împreună cu Th. Aman Școala de arte frumoase din București, al cărui profesor de pictură este, precum și director în 1891—1892. Primul profesor de sculptură al acestei înalte școli este Karl Storck. Tattarescu a fost ministrul instrucțiunii publice în timpul lui Cuza.

Am adunat aceste informații din enciclopedii și din alte lucrări pentru a le constitui probe în pledoaria noastră pentru salvarea frescelor lui Gheorghe Tattarescu și a statuiei „Ana Davila" a lui Karl Storck.

REGHINA VÂRVICI ■
Fotografie de ELENA GHERA ■

Fiți bineveniți, oameni, în gospodăria bucovineanului Gigi Ursu de pe Obcina Mare!

Un exemplu scos dintre coperțile unei cărți

Se spune că cea mai frumoasă zăpadă o întîlnești la Vatra Dornei. Și cred că nu se exagerează. Cînd, aici, se pune pe nins nu se joacă. Cerul parcă plezneșteși îmbrățișează pămîntul. Și ninge zile întregi. Zăpada este de un alb imaculat, ca și sufletul dornenilor... Am regăsit acum cîteva zile Dorna acoperită cu un voal de mireasă pregătită pentru toate nunțile iernii.

De foarte multă vreme, atît în scripte cît și în realitate, cătunul Agestru, aflat la trei-patru kilometri de oraș, aparține de Vatra Dornei. Pînă acolo, pe o ninsoare copiată parcă din poveștile cunoscute și învățate prin școli, m-a dus doctorul Radu Rey, în mașina sa de culoare roșie și despre care spune că, dac-ar pune cap la cap toți kilometrii parcurși pe munți ar uni cei doi poli ai frigului.

Am bătut la poarta familiei Ursu. Mai bine zis la familia Gheorghe Ursu, fiindcă tatăl și fiul poartă același nume. Și ca să existe totuși o deosebire, tatălui i se spune Gheorghe Ursu al lui Leonte, iar celui tînăr Gheorghe Ursu al lui Gheorghe. Dar, ca să nu existe și alte confuzii lui Gheorghe Ursu al lui Gheorghe i se mai spune (este cunoscut în tot bazinul Dornelor și pînă hăt departe) mai pe scurt : Gigi Ursu.

Familia Ursu, de cînd se știe, și-a avut gospodăria sus la munte, pe Obcina Mare, la peste 10 kilometri de oraș. Acolo Gigi Ursu și-a petrecut întreaga copilărie. Bunicul lui l-a învățat să dezlege toate tainele legate de creșterea animalelor. Apoi, cînd a venit vremea școlii și fiindcă pe tatăl lui l-a lovit o boală care l-a lăsat infirm pentru toată viața, familia Ursu a coborît în gospodăria din Agestru. Dar, Gigi Ursu nu și-a dorit, ne spune cu jurămînt, decît să se întoarcă sus pe Obcina, acolo unde își are pămîntul moștenit de la ai săi, să-și facă o gospodărie cum alta nu mai este și să crească animale. Multe animale, și să muncească cît îi permit brațele. A încercat, și se spune că era foarte destoinic, să facă la oraș mai multe meserii. După ce a terminat cu bine cele opt clase elementare, s-a făcut șofer. A văzut de la înălțimea volanului aproape întreaga țară. A mai făcut o școală de ospătari pe care a terminat-o, dar s-a mai apucat și-o profeseze fiindcă Gigi Ursu și-a luat, cum se spune, inima în dinți și viața în piept și s-a mutat pentru toldeauna, sus, în Obcina Mare.

— Cu ce te ocupi, Gigi Ursu, în Obcina Mare ?

— Cresc animale. Cîte ? Destule. Avem animale și în Agestru care sînt ale părinților mei, iar restul, din munte, sînt ale mele. Jos avem 17 vițel și vițele, 13 vaci și un cal. Dar baza o reprezintă animalele din Obcină. Acolo am, cu mic cu mare, 15 bovine, 67 de capre, 130 de oi și 2 cai. Mai multe nu pot să cresc. Eu contractez produse numai cu statul. N-am timp să mă duc să vînd marfă pe piața liberă. Anul trecut am livrat către fondul de stat 9 bovine, adică aproape 5 000 de kilograme de carne, 20 de berbecuți, un porc, 120 de kilograme de lînă și 2 000 kilograme de brînză. Asta înseamnă, dacă ar fi să transformăm brînza, peste 12 000 de kilograme de lapte. Dar, acum doi ani, cînd am obținut Meritul Agricol clasa a treia și locul întîi pe țară în ceea ce privește cantitățile livrate către fondul de stat, am predat 66 berbecuți de o rară frumusețe. Anul acesta, sper să bat recordul.

— Spune, Gigi Ursu, de ce te-ai mutat sus la munte ?

— Așa facusem legămînt cu mine însumi. M-am dus pe pămîntul strămoșilor mei. Și, apoi, cine să se ducă ? ! Mai am doua surori mai mari. Una și ele gospodărește la Dorna Candreni și ecalată în Suceava. Ele au plecat și duse au fost. Mai vin vara și mă ajută la fîn, cînd este campanie. Și, apoi, să vă mai spun un lucru : rezultatele noastre se datorează numai faptului că avem animale sus, la munte. Mai mult de 70 la sută din producția pe care o obținem o facem la Obcine. La Agrestru n-aș fi putut crește altfel vite și nici capre. Mai trebuie să calculez și finul. Acolo, sus, el este de o mai bună calitate. Am reușit să transform pășunile în fînețe. Anual, obțin peste 50 de tone de fîn. Totodată am grijă ca întregul teren să producă cît mai mult. La noi se numește tîrlit. Adică șaivanul oilor îl am instalat la cîțiva metri de pămînt. Din cînd în cînd, îl mut. După doi ani pe terenul respectiv se face un fîn de cea mai bună calitate. Apoi, am cîteva zeci de tone de bălegar de la vite fără de care nu s-ar putea vorbi despre fînețe.

— Gigi Ursu, cum este cu oratul de iarnă ?

— Noi, la stînă, nu ne schimbăm ceasurile. Cred că nu este vreun cioban care schimbă orarul. Acest lucru ar însemna o mare dereglare în viața animalelor, fatală pentru producția de lapte. Pe mine personal nu mă deranjează acest lucru. Cînd cobor jos și stau cîteva zile mă adaptez repede noilor condiții orare.

— Cît stai sus și cît stai jos ?

— Acum m-ați găsit acasă la părinți, fiindcă am venit pe la mama. Mi-a spus doctorul Radu Rey că o să mă viziteze cineva de la revista „Flacăra" și de la C.C. al U.T.C. ca să mă cunoască și să stea de vorbă cu mine. Așa că mi-am permis să vin pentru cîteva zile la Agestru. Sus, în Obcine, a rămas un văr din Iacobeni care are și el cîteva animale și căruța, pentru zilele în care lipsesc, i-am dat cîteva căpițe de fîn. Sînt niște socoteli de-ale noastre. Ne mai ajutăm între noi ca altfel nu se poate. Este, dacă vreți, un fel de schimb, în natură. Ca atunci cînd, pe la noi se făcea numai ciobănit.

— Cîți ani ai ?

— 25 împliniți. Par mai bătrîn ?

— Din contră. Pari mult mai tînăr. Gigi Ursu, am auzit că pe lîngă faptul că ești unul dintre cei mai destoinici crescători de animale, acolo, la Obcine, ți-ai construit o frumoasă gospodărie montană. Așa-i ?

— Toată lumea vorbește despre ce mi-am făcut. Ce am făcut am făcut. Acum sînt curios să văd cum o să exploatez și să văd care-i randamentul. Despre ce este vorba ? Eu sînt utecist. De mic n-am avut timp să mă duc pe la biserică. L-am cunoscut pe doctorul Radu Rey. Fugeam de acasă, fugeam de la biserică, ca să-i ascult și să-i cer sfaturile. Ce scrie în cartea „Viitor în Carpați" și în ceea pe care o pregătește în legătură cu turismul montan cunosc pe dinafară. Este inutil să vă spun cîtă dreptate are. Ei, și atunci, ce mi-am spus : să traduc în viață ceea ce spune doctorul Rey. Cu alte cuvinte, să scot din coperțele cărții cîteva lucruri care îmi stăteau la îndemînă. Și am făcut o gospodărie montană cum scrie la carte. Trei ani de zile n-am coborît la vale. Am stat și am lucrat. Unii spun că este o cabană. Dar ce este, ce nu este, doresc să mă apuc să fac agroturism montan, în care turistul să vină și să stea cîteva zile la mine și să facă cură de lapte și brînză. Toți banii pe care i-am cîștigat, împreună cu ai mei, i-am investit în construcție. Pînă acum am terminat patru camere, o sală de mese și două beciuri. Și pentru ciobani vor fi condiții de igienă și de odihnă cu mult mai bune ca pînă acum. Îmi pare rău doar de faptul că atunci cînd am început construcția doctorul Rey nu terminase încă proiectul său de gospodărie montană pe care să-l fi preluat integral. Decorul este superb. Se poate practica, pe timp de iarnă, și schiul pentru începători. Am înțeles că vreți să ajungeți pînă acolo. Dacă așa stau lucrurile să ne grăbim. Avem o bucată bună de mers.

Și am plecat pînă în Obcina Mare în mașina cea roșie a doctorului Radu Rey împreună cu Gigi Ursu și cu Mihai Delcea de la secția organizatorică a C.C. al U.T.C. Degeaba proprietarul mașinii s-a lăudat că poate urca pînă sus. O mașină este o mașină chiar dacă este „crescută" mai mult la munte. Așa stînd lucrurile, pe valea Chiliei, mașina doctorului s-a înpotmolit în zăpada căzută peste noapte. A fost semnul că mai departe nu puteam urca motorizați. Am pornit-o pe jos pret de cîțiva kilometri și peste două ore de mers... Din Fundul Chiliei, pe un drum ce o colea la dreapta, am mers prin zăpadă de multe ori pînă la brîu, prin păduri de brazi ce păreau, așa împodobiți, adevărați pereți de gheață. În Poiana Braconi vîntul spulbera zăpada, care ne orbea. Pleoapele le simțeam ca de plumb, iar în barbă aveam țurțuri. De aici, ne spune Gigi Ursu, se văd satele Rusca, Orioaia, Cozănești și Higa. Dacă ai ochi buni și nu este viscol se vede pînă și cartierul Unirea din Dorna. Aflăm că pe unde mergem este drum. Un drum făcut anul trecut tot de Gigi Ursu și care măsoară peste trei kilometri. Este pietruit și vara se poate urca pe el chiar cu autocarul. Și fiindcă a trebuit, cînd a făcut drumul să treacă prin fînețele unor gospodari, Gigi Ursu a plătit. Cu bani din buzunarul lui. Ce mai aflăm ? În primul rînd că vecinii nu au știut, la început, ceea ce face el. Apoi, cînd au văzut construcția și au înțeles ce are în minte unii au început să se îndoiască : „Cum să aduci tu turiștii aici ?", s-au întrebat și continuă să se întrebe cei mai mulți. Și așa stînd lucrurile, în cel mai scurt timp, Gigi Ursu din cel mai renumit gospodar și destoinic crescător de animale a ajuns sub semnul neîncrederii. Dar, spune Gigi Ursu, acest lucru nu mă mai sperie și nici nu mă mîră. Ceea ce mă deranjează în continuare, ne zice, așa ca o destăinuire a sufletului, este faptul că la douăzeci și cinci de ani nu sînt încă însurat. Mi-ar plăcea să am familia mea și foarte mulți copii. Dar, probabil, pînă nu-mi termin gospodăria nici o fată de prin părțile locului n-o să vrea să împartă bucuriile și necazurile cu mine. Și, apoi, cine și cîte dintre fete ar dori să vină la mine în Obcina Mare ? Eu armata, spune, am făcut-o la București. Puteam să mă însor, și nu o dată, și să mă căpătuiesc pe acolo. Dacă n-am rămas atunci, să mă duc acum la oraș ? Poate, zice mai în glumă, din generația care se naște acum îmi voi găsi și eu o fată care să mă înțeleagă și să mă urmeze. Legat de gospodărie, doresc să fac, așa cum scrie la carte, turism montan. Dar, nu oricum, ci unul organizat, cu toate formele în regulă. Desigur, în momentul de față, sînt foarte multe idei. Dar trebuie căutată una din cele mai bune soluții, fiindcă Gigi Ursu nu vrea și nici nu trebuie să renunțe la meseria sa de bază, aceea de crescător de animale, și să se transforme într-un administrator al unei gospodării montane de mari dimensiuni.

Cînd am ajuns sus, tot ceea ce am văzut părea de domeniul fantasticului. Ce a reușit un tînăr de 25 de ani să facă, prin muncă și prin pricepere sa, depășind toate așteptările. Ne-a primit, Nicolae Nichituș din Iacobeni, vărul său care avea grijă de animale. Am putut admira Giumalăul și Pietrosul Călimanului. Munții parcă sărutau cerul. Gigi Ursu ne-a arătat animalele, grajdurile, întreaga gospodărie, beciurile și generatorul de curent care are darul nu numai să facă lumină, dar să pună în funcțiune și televizorul. Nu am putut sta mult fiindcă soarele sta să cadă și speram să pot prinde trenul care avea să mă ducă din nou către civilizația orașului. La întoarcere, drumul a fost mult mai ușor fiindcă lăsasem urme adînci prin zăpada proaspătă. Scoarțele copacilor plesneau de ger părînd ecourile bătăilor inimilor noastre. Ne-au așteptat la mijlocul drumului muncitorii forestieri care auziseră că doi tineri de la oraș au îndrăznit, în mijloc de iarnă, să urce până la Gigi Ursu. Țuțpinarii, fiindcă așa îi se spune prin părțile locului, ne-au invitat în cabana lor, la un ceai fierbinte și la o felie de oline prăjită.

Așa după obiceiul locului... Bineînțeles că trenul trecuse de mult. Îl pierdusem. În schimb am cîștigat o zi în care am avut multe de învățat de la un tînăr de 25 de ani care „a vrut să aducă în realitate ceva ce se află între coperțele unei cărți".

O spun sincer,i-am admirat pentru curajul său, găsit la începutul unui drum care trebuie valorificat și experimentat. Este vorba despre o formă de turism montan practicat în gospodării individuale situate la mare altitudine, acolo unde viața este mai aspră dar unde se pot obține importante cantități de lapte și carne și, împreună cu toate acestea, un inepuizabil depozit de sănătate.

SORIN POSTOLACHE

Lucrări de diplomă Carpați – 2000: de ce nu?

Ne scrie un student :

„Mă numesc Andron Traian Ioan și sînt student în anul II la Facultatea de zootehnie din Cluj-Napoca.

Încă din anul 1990 am apreciat inițiativa revistei de a se ocupa, prin serialul Carpați-2000, de fenomenul atît de complex în cauze și efecte al depopulării zonelor noastre montane. Eu m-am născut în Prundul Birgăului, și pomicultură ca în valea unde am crescut nu cred că se mai practică undeva în țară, ca pondere și nivel tehnic, în afară de județul Dîmbovița.

De ceea ce numim strategia dezvoltării montane se leagă încă multe semne de întrebare, necesitățile de cercetare a tuturor aspectelor ce țin de optimizarea socio-economică montană aflîndu-se încă departe de a fi împlinite. Or, dacă pentru studenții multor facultăți, care sînt ei înșiși originari din zona montană necooperativizată, posibilitățile de a-și aduce contribuții la dezvoltarea ei și prin subiectele tratate în lucrările lor de diplomă se pot materializa fără greutăți speciale, această posibilitate — oricît ar părea de curioasă — rămîne un fel de Fata Morgana atunci cînd pentru studenții facultăților agronomice ! De ce ? După terminarea asa-numitei etape a practicii „de grup", foarte necesară și folositoare pentru definirea profilului viitorului specialist agricol — etapă care coincide, de asemenea, pe modernizare, pe insuflarea unui ritm rapid de dezvoltare și acestor așezări montane, care nu trebuie să rămînă departe de suflul înnoitor reclamat de întreaga economie națională. Prin această prismă, credem, sugestia studentului clujean își poate găsi lesne rezolvarea. El pune punctul pe i (și serialul nostru a revenit deseori asupra acestei chestiuni) afirmînd că problematica montană — extrem de diversă, am spune, prin definiție — este încă insuficient cunoscută și studiată. Or, modernizarea presupune, în primul rînd, o cunoaștere științifică aprofundată. Cine se poate apropia de aceste probleme cu mai multă înțelegere și mai putine prejudecăți decît însiși tinerii din satele montane, specialiștii de mîine — printre ei, studenții facultăților de profil agricol — care simt aceste probleme ca nimeni altul și doresc să rămînă aproape de ele. În adevăr, în scrisoarea lui Ioan Andron transpare limpede dorința de a se întoarce, după absolvire, printre ai săi, de a activa „profesional" pe plaiuri carpatine și de a pune în slujba lor cunoștințele acumulate în facultate.

După cum se știe, în ultimii ani, secretarul general al partidului a insistat cu vigoare asupra necesității de a se dezvolta accelerat și „al patrulea sector al agriculturii", care face să obiectul scrisorii tînărului din Prundul Birgăului și despre care ei vorbește cu atîta căldură. Poate lui Ioan Traian Andron i se va da posibilitatea să-și definitiveze lucrarea de diplomă chiar în comuna natală și poate că într-un viitor nu prea îndepărtat vom mai primi o scrisoare de la el vestind că ideile din lucrarea sa de diplomă, îndrăznețe și spărgînd canoane și prejudecăți, au și devenit realitate.

LIONEL NIȚESCU

Moldova își cîntă patetic eroii

Publicul ieșean sau proiectul unui nou campion

Localitatea :
Iași, 19 ianuarie, orele 18 ; 20 ianuarie, orele 11 (întîlnire sportivă transformată în întîmplare a cenaclului), 15.30 (această ședință s-a desfășurat la hotelul Traian) și orele 18 ; 21 ianuarie, orele 18 ; 22 ianuarie, orele 13 și 18, Sala sporturilor ; 23 ianuarie, orele 10,30, la plecare, în Piața Unirii.

Durate :
6 ore 45 primul spectacol ; 2 ore întîlnirea sportivă ; 1 oră și un sfert audiția de la hotelul Traian ; cîte 7 ore spectacolele din 21 și 22 ; 4 ore și 7 ore și un sfert în ultima zi a șederii noastre ; o jumătate de oră la despărțire.

Număr de spectatori :
În cele 5 săli ale stagiunii au luat parte la spectacolele noastre 35 000 de oameni ; au asistat la întîlnirea sportivă desfășurată între membrii cenaclului peste 500 de tineri ; la plecarea noastră din Iași au venit să-și ia rămas bun aproximativ 30 000 de oameni. Toate aceste cifre vorbesc de la sine de larga audiență de care s-a bucurat cenaclul în municipiul Iași.

Calitatea spectacolelor :
Totul a fost pe măsura așteptărilor, reușind să sădească în sufletele oamenilor încrederea în forța modelatoare a artei.

Atmosfera :
Pornind de la cererea imensă exprimată aici, totalizînd pînă la urmă un număr de 80 000 prin care publicul ieșean urcă în fruntea topului de participare al cenaclului, exprimarea sa în desfășurarea manifestărilor noastre a fost oglinda acestui impresionant fenomen. Calitatea participării și intensitatea acesteia au crescut de la primul la ultimul spectacol, culminînd la despărțirea care a avut loc în Piața Unirii înainte de plecarea spre Roman.

Noutăți :
La ședința de lucru a cenaclului constituită la cererea numeroșilor solicitanți care au impus crearea unui spațiu și a unei comisii de audiere a tinerilor interpreți și creatori din localitate — ea însăși o noutate vorbind în sine despre forța ce o exercită cenaclul asupra gustului artistic — am remarcat între cei aproximativ 50 de oameni unii cu bune calități, neexploatate suficient însă (Radu Ștefan, Mariana Hogaș), alții aflați pe o cale greșită datorită unei insuficiente îndrumări și cîțiva în situația de a putea urca pe scena cenaclului ca debutanți : a recitat bine Marieta Sandu (versuri de Geo Dumitrescu) și foarte bine, dovedind mult talent, inteligență interpretativă și sensibilitate, Daniela Ceban (versuri Alexandru Vlahuță). Au cîntat bine Cristian Ionescu („Cîntec", versuri Nicolae Labiș), Liviu Alexa („Povestea codrului", versuri Mihai Eminescu), Traian Moraru („When I'm 64", din repertoriul trupei Beatles). A debutat cu un cîntec indian Mariana Atudorei. A dansat cu grația vîrstei Daniela Cupeț, în vîrstă de 5 ani. Mihaela Popescu a cîntat în premieră „Casa de lemn", Ildiko Szabo, la început alături de Raul Cârstea, apoi numai cu Flapo, lansează cîntecul scris în totalitate de Adrian Păunescu, „Marea Eminescu". La început, succes mediu. Ultimele două spectacole — mare audiență la public, Frații Chiriac cîntă în premieră „Trandafirul albastru" (versuri Teodor Lemnaru). Primire excelentă. Alte prezențe : a cîntat alături de Gil Ioniță, un alt fost component al trupei „Flacăra folk '73", Nicu Moraru, două cîntece de istorie a muzicii folk de la noi. Au recitat din versurile lor poeții Daniela Crăsnaru și Emil Brumaru.

Aportul organizatorilor :
Trebuie să mărturisim (și o facem cu multă bucurie) că nicăieri pe parcursul turneului nostru n-am fost înconjurați cu mai multă căldură și solicitudine din partea tuturor. E drept să aducem mulțumirile noastre pentru ireproșabila coordonare a acțiunilor de care depindeau buna desfășurare și succesul manifestărilor noastre conducerii de partid a județului Iași, tovarășului prim-secretar Leonard Constantin, secției de propagandă, tovarășului secretar Alecu Floarea, primarului municipiului Iași, Eugen Nichifor, reprezentanților Inspectoratului județean al Ministerului de Interne, organizatorilor uteciști care au făcut totul pentru a soluționa necesitățile culturale exprimate într-un număr atît de mare. Îl reliefăm în acest context pe tovarășul Dumitru Nagiț, prim secretar al organizației de tineret Iași, neobosita sa energie pusă în folosul oamenilor, pe aceia ce l-au secondat cu brio, secretarii Geta Török și Petre Popescu, gospodarul Constantin Călianu. La Iași a avut loc cea mai grea și frumos cîștigată luptă a tinereții noastre cu oboseala, cu inerția și cu comoditatea. Mulțumim, Iași ! Totul a fost un vis. Totul, totul ! Scrîind așa, ne facem o datorie din a mulțumi, încă o dată, tovarășului Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., care, coordonînd eficient și arătînd înțelegere bunului mers al cenaclului nostru, s-a dovedit mereu un prieten de nădejde, deschis și înțelept, al oamenilor tineri.

Încă de la Suceava, unde marea dorință a oamenilor de a participa la manifestările noastre ne determinase să acceptăm ideea unui cenaclu în aer liber, acum, în plin sezon hibernal, auzisem că la Iași cererea este și mai presantă și nu ne puteam imagina cum. Ce poate fi mai mult, ne întrebam, decît să n-ai o sală a sporturilor pe care s-o poți transforma în „catedrală revoluționară" a cîntecului și poeziei și să fii nevoit să ieși cu plăriei abia lepădate, fac mare succes cu „Moartea căprioarei", capodoperă a lui Nicolae Labiș, la fel de proaspătă după treizeci de ani. Susținem cu forțele noastre ideile președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, căruia îi dedicăm la aniversarea zilei de naștere toate aceste manifestări, cîntînd „O șansă păcii" și „Pace tuturor", cu sala în picioare, ca o transpunere vie și adevărată a solemnității însăși. La „A treia pace mondială" aprindem lumina pe sala ce-și poate vedea astfel chipul nu doar prin noi, prin reacțiile noastre și ale conducătorului cenaclului, ci în oglinda bucuriei ce-o trăiește acum. Cîțiva oameni își poartă în ritmul cîntecului copiii pe umeri ca un simbol etern al păcii în omenire. Plecînd de la ideea președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că orice poate fi negociat la masa păcii, cu excepția libertății și independenței, cîștigate cu eforturi neprețuite de fiecare în parte, idee subliniată și aplaudată în cenaclu, se cîntă într-o atmosferă incandescentă „Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul, Trăiască România, Trăiască Tricolorul". Astfel se întîmplă, după spusele unui grup de tineri de la Combinatul de utilaj greu, ca „seara aceasta să ne ducă asemeni unui calm delir spre inimile celor ce sînt cu adevărat iubitori de țară". Adrian Păunescu mărturisește marea formă în care se află datorită stării de confort intelectual pe care i-o creează dialogul cu această sală, atît de omogenă încît poate concura cu o sală mică și intimă în care parcă stau de vorbă doi oameni. Remarcabilă mi se pare interpretarea pe care avea s-o dea mai apoi poemului „Focul vînăt" al lui Serghei

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

pindele cutii de sunete în aerul tăios de afară ? Cifra pe care aveam s-o recepționăm imediat după sosirea în capitala moldoveană a Unirii avea darul de a ne convinge : 50 000 ! Cam prea mult pentru un program de două spectacole cîte ne propusesem inițial. Și cifra avea să crească în timpul șederii noastre la 80 000 de cereri reale exprimate. Sigur, cele cinci spectacole (trei suplimentare, printr-o prelungire de două zile care ne-a schimbat întreg programul) n-au avut darul de a satisface decît o parte din cereri (mai puțin de jumătate !), dar ne-au dat marea satisfacție de a întîlni oameni extraordinari împreună cu care am petrecut momente de vis. Iar dacă primul spectacol a fost ciutura cu care am scos din fîntîna suspiciunii tămăduitoarea încredere în arta cea mai adevărată, următoarele s-au înălțat în turnul înalt al arderii entuziaste. Întîlnirea sportivă dintre membrii cenaclului, simțlară altei trăită de noi cu publicul brașovean, transformată curînd într-o întîmplare de muzică și poezie, și audiția unui număr masiv de solicitanți, bătînd la porțile cenaclului ca la un șesam, din după-amiaza aceleiași zile, au premers celui de-al doilea spectacol orogramat în Sala sporturilor din Iași. Și pentru că acesta a fost unul dintre cele mai bune, simțim nevoia să dăm mai multe amănunte. Deschidem cu o trecere în revistă a posibilelor songuri ale cenaclului : „Din bătrîni", „Florile dalbe", „Drumul". Ioana Păunescu și Cristina Iordăchescu, un cuplu din ce în ce mai bun pe măsura trecerii timpului, cîntă cu succes șlăgărele grupului „Ecoul" și la fel de bine pe cele ale grupului ABBA. Fetița Maria Amariei din Rădășeni, descoperită de poetul Adrian Păunescu la Fălticeni, face dovada excepționalelor sale calități vocale și interpretative, cîntînd cuceritor. Ildiko Szabo, care în urmă cu opt ani, pe cînd o scotea pe scena cenaclului conducătorul acestuia, avea exact vîrsta de azi a Mariei Amariei, confirmă azi opțiunea de atunci a lui Adrian Păunescu. Frații Chiriac, ocupînd și ei „un loc tandru în istoria descoperirilor noastre", păstrîndu-și acum candoarea ca un parfum al copilă-

Esenin, într-o ireproșabilă traducere a lui George Lesnea, căruia îi aduce omagiul meritat, peste moarte. Nu pot să-mi ascund uimirea pentru efortul pe care-l depune chiar și numai într-un răstimp scurt cum este cel dintre două cîntece. Notez : „A.P. dialoghează cu publicul, răspunde la bilețele și scrisori, citește versurile cuiva, ce i se par bune, invită pe studenții ce vor în continuare un spectacol al lor să la inițiativa de a-și rezerva o sală, cumpărînd biletele integral, recită..." și toate cu o prezență de spirit remarcabilă. După momentele de umor ale cenaclului se poate dansa cu Flapo. Sala sporturilor din Iași este acum imaginea destinderii totale, un imens ring al tinereții. Schimbăm tonul. Raul Cârstea cîntă „De-abia plecaseși", din repertoriul lui Tudor Gheorghe, și apoi cîntecul său „Vedere din Salzburg". Și dacă la recitalul lui Ducu Bertzi, care l-a premers acestuia, publicul arătase, prin entuziasmul participării, capacități ale dăruirii care-l situează la nivelul Craiovei, Brașovului, Constanței, Oradei, Bistriței, la piesele lui Raul Cârstea, ca și la acelea ale Tatianei Filipoiu, dovedește și disponibilități spre profunzime. Recitalul lui Ionuț Văduva, de la Flapo, bine dispune. De fapt, toate aceste alternanțe au un scop bine conturat pe care, iată, îl exprimă și conducătorul cenaclului : „Tendința noastră este clară, aceea de a-l face pe om să se simtă zeu, căci el este măcar cîteva ore în viață zeu sieși". Aceasta poate fi și unul dintre suporturile unor afirmații de felul celor primite în bilețele : „Oameni minunați ai Cenaclului „Flacăra", sînteți văpaia ce răspîndește lumină în sufletele noastre tinere" sau „Flacăra este colindul nouă noastre vieți!" A fost, desigur, o seară excepțională, din care n-a lipsit nici rockul de bună calitate al grupurilor Pro Musica și Iris, nici suavitatea cîntecelor lui Mâjay Győző, nici forța de penetrație a recitalurilor lui Hrușcă și Șeicaru, nici vitalitatea cîntecelor lui Gil Ioniță, aflat prin noile sale creații într-o vizibilă urcare în gustul publicului și în topul valoric al muzicii tinere. A împlinit visul celor prezenți în acea seară momentul de mare vibrație dedicat Domnitorului limbii românești, Mihai Eminescu, în care poetul Adrian Păunescu a integrat poezia scrisă chiar atunci, „Marea Eminescu". Celelalte spectacole n-au fost cu nimic mai prejos acestuia. Un bilet primit din partea studentului străin Mohamed Salamen, în care se spune: „să știți că eu iau un bun exemplu de la dumneavoastră de a-mi iubi țara", declanșează unul dintre cele mai fierbinți momente ale serii. Cîntăm „Linda", cîntece grecești cu Costas Caracostas și „O șansă păcii" într-o atmosferă de totală și liberă participare. Se dansează, se cîntă, se aplaudă și oamenii cresc întocmai unui aluat bine frămîntat. Față de prima seară în care am întîlnit unele rețineri, această sală ni se arată spiritualizată și mult îmbogățită. Iată de ce ni se pare îndreptățită teoria exprimată atît de sugestiv de conducătorul cenaclului, după care datoria semănătorului este aceea de a se reîntoarce din cînd în cînd spre a veghea recolta. Cu acest gînd privim spre vremea nu foarte îndepărtată cînd vom reveni, la primăvară, în Iași. Așteptăm propuneri concrete ale ieșenilor, cărora dorim să le satisfacem setea extraordinară de cenaclu. Tot în această zi, grupul Pro Musica a împlinit zece ani de existență. Aplaudăm activitatea desfășurată pînă în prezent, felicitîndu-i pe toți cei care au contribuit în acești zece ani la transformarea Pro Musicii într-o firmă de calitate și profesionalism. Iată și componența actuală a acestui minunat grup : Ilie Stepan (chitară, voce, lider), Grigore Hariga (chitară), Dietrich Krauser (bas, voce), Vasile Dolga (tobe). În ultima zi a șederii noastre am susținut două spectacole consecutive. Ultimul avea să fie corolarul tuturor celorlalte desfășurate la Iași. Am înțeles asta mai ales atunci cînd s-a cîntat „Jurămînt la Putna", cîntec emblematic pentru toată Moldova și nu numai. L-am cîntat împreună fără nici o altă lumină decît aceea izvorîtă din chiar sufletele oamenilor, nestinse luminări arzînd memoriei marelui erou și prin el eroismului acestui neam. Momentele care au urmat, cele mai frumoase, au fost dedicate aniversării președintelui Ceaușescu, căruia i s-a cîntat :

„La mulți ani cu sănătate
Să vă dea viața tot ce doriți
Zile senine și fericire
La mulți ani să trăiți.

S-aveți în suflet numai lumină
Ca în lumină toți să trăim
Pentru lumină și libertate
Noi astăzi vă mulțumim.

La mulți ani veniți să-i spunem
Patriei noastre contemporani
Și omul nostru de omenie
Trăiască la mulți ani".

Semnificația cîntecului „Hora Unirii" aici, într-una din cele două capitale istorice ale sale, este extinsă asupra zilelor noastre în care prin activitatea președintelui României s-a înfăptuit unirea cea mai trainică și fertilă. „Noi sîntem noi, cu inimă și acte, / De douăzeci de secole aici / Deschide-te, istorie, tăcuto, / Și spune-ne voința ce voiești, / Cum inima noi nu ne-am prefăcut-o / Și n-așteptăm mironosițe vești. / „Unirea națiunea a făcut-o" / Pe trunchiul suferinței românești" (Adrian Păunescu).

O întîmplare de o măreție extraordinară a fost despărțirea de „dulcele tîrg al Ieșilor", de oameni săi veniți să ne vadă la plecarea noastră spre Roman, într-un număr impresionant. Piața Unirii era plină. Pînă și statuia lui A. I. Cuza pornea spre cerul Unirii dintr-un mănunchi viu. O căldură nemăsurată ne-a vorbit despre utilitatea actului nostru și despre nevoia de a reveni cît mai curînd. Cele cîteva cîntece prin care ne-am luat rămas bun erau pleoapa unui vis pe care l-am fi dorit nesfîrșit.

LEONID DIMOV

(Urmare din pag. 9)

formată doar din priveliști ce încîntă ochiul. Așa să fie ?

— Nu. Copilăria mea nu e o colecție de amintiri fastuoase. Am fost crescut de bunicii mei care erau învățători. Școala avea și internat și acolo îmi făceam veacul. Nu pot să uit bucătăria școlii unde se afla o tingire uriașă în care se prăjeau chiftele. Nu aveam nici măcar locuință și multă vreme ni s-a așternut într-o sală de cursuri, pe podiumul catedrei. Dimineața așternutul se stringea cînd veneau elevii. Odată am visat că din cutia catedrei ieșea un vierme uriaș. De atunci am rămas cu un sentiment negativ față de accesoriile școlare și chiar și pentru prerogativele veleitare ale dascălilor cu orice preț. Și fiica mea — care e profesoară de engleză la Brănești — are de întîmpinat reticențele mele față de modalitățile didactice.

— Iată că visul v-a marcat încă din copilărie. Mai tîrziu însăși poezia dumneavoastră a găsit un filon de aur în lumea visului.

— Dorința de a diseca și de a exprima visul m-a animat de cînd am început să scriu. Încet-încet am ajuns la o știință nu numai a visării ci și a conturării visului treaz. Totul a căpătat un profil literar în cadrul grupului oniric actualmente defunct nu numai datorită membrilor săi, ci și neînțelegerii manifestate chiar de către literații din opera cărora ne revendicăm a purcede : Philippide, Virgil Teodorescu, și chiar Șerban Cioculescu. Eu nu țin să povestesc vise și cu ajutorul cărților mele nu se pot dezlega înțelesurile viselor. Eu vreau să creez — treaz fiind — un vis real. Visul oniricilor nu este subordonat dicteului automat, ci e o nouă încercare de a ajunge la un nou clasicism.

— În treacăt fie zis, împărțirea asta pe poeți onirici, suprarealiști etc. nu-mi prea place. Eu cred că sînt poeți sau nu sînt. Însă oare visul înseamnă o abdicare de la realitate ?

— Visul nu e o abdicare de la realitate, ci e o parte din realitate, precum poezia onirică — iartă-mă, dar ăsta-i termenul — e o poezie realistă.

— În ce măsură visul mai joacă vreun rol în viața omului modern ?

— În măsura în care omul modern își retează aripile cu care a fost înzestrat de natură visul i se pare că nu are nici o importanță. Știința vine atunci și-l lămurește cum că dacă n-ar visa, fiziologic vorbind, ar pieri. Iar o poezie care celebrează visul în stare de veghe nu are cum să nu-l intereseze. Adrian Păunescu își poate confirma că pe vremea cînd ieșeam împreună în public — în amfiteatre, uzine, cluburi, cazărmi — am avut un succes neașteptat recitîndu-mi versurile. Socot că auditoriul era format din oameni moderni.

— Un personaj dintr-o nuvelă de Philippide nu visa niciodată. Trăia într-un orizont meschin, satisfăcut că poate să execute cu dorilitate ritualul existenței fără să-și pună mari probleme și fără a fi contrariat de ceva. Din clipa în care începe să viseze i se dezvăluie o altfel de lume.

— Dincolo de viața cotidiană omul evoluează filogenetic între doi poli situați în neant. Mrejele dulci sau amare ale existenței de zi cu zi îl pot abate spiritul cu care a fost înzestrat din naștere către activități lăturalnice sensului necunoscut al existenței sale. Nu există însă individ care să nu atingă o vîrstă la care să nu aibă senzația că dincolo de colcăiala specifică (ținînd adică de specie) natura îl silește să traverseze un deșert, care îl duce neapărat la cimitirul elefanților. Sentimentul morții poate să absenteze o viață întreagă, din bucata de spirit hărăzită fiecărui om. Este însă imposibil ca în ultimul moment acest sentiment să nu-l readucă pe elefantul respectiv la visul din care a purces. De aici și întrebarea lui Shakespeare : „Căci în somnul morții, / Cînd ai scăpat vremelnicului caier, / Ce vise-atunci ai să mai poți visa ?". Visul, cugetarea asupra lui și arta făcută sub rigoarea lui reprezintă din punctul meu de vedere un însoțitor, un reazem al așteptării la care este silit elefantul de care am amintit.

— Dar ce șanse are o poezie a visului să comunice ceva despre om ?

— Aici se ivește următoarea problemă: dacă visul propus de mine în poezie reprezintă o lume exclusiv a mea, care n-are nimic de-a face cu patrimoniul oniric al altora. Eu nu cred asta. Așa cum avem un plan de simetrie și ne supunem unor legi fizice și biologice, eu cred că și visul nostru se supune unor legi identice, valabile pentru fiecare. Deocamdată, numai poezia sau arta pusă în slujba descoperirii acestor legi are acces la ele, știința abdicînd, cel puțin pînă acum. Iată ce se spune în finalul fascinantei cărți Visul de L. Popoviciu : „Visul este o funcție psihică, cu rol încă obscur".

— Cum participați dumneavoastră la istorie ?

— Malraux citează o întîmplare din timpul lui Ludovic al XIV-lea. Regele Soare se plimba de braț cu Boileau pe una din aleile din Versailles. „— Domnule Despréaux — îl întreabă monarhul — care este cel mai mare scriitor de la curtea mea ?". „— Molière, Sire" — i-a răspuns Boileau. „— Molière ? N-aș fi crezut niciodată. Dar dacă spui dumneata așa o fi. Dumneata te pricepi mai bine". Și regele și Boileau și Molière, mai ales, făceau istorie. Numai că își delimitaseră domeniile. Tot așa se întîmplă și cu poetul : înainte de a fi poet, el este cetățean. Există pur și simplu poeți, există poeți-cetățeni și există cetățeni nepoeți.

Învingînd gerul, 40 000 de nemțeni au omagiat aniversarea președintelui Nicolae Ceaușescu

Localități :
Roman, 23 ianuarie, orele 16 și orele 20, sala Casei de cultură și, în paralel, în afara ei ; Piatra Neamț, 24 ianuarie, orele 18, Sala sporturilor ; 25 ianuarie, orele 6,30, la Statuia lui Ștefan cel Mare din centrul orașului ; 26 ianuarie, orele 12 în parcul Ștefan cel Mare ; orele 18,00, Sala Sporturilor.

Durate :
3 ore 45, primul spectacol din Roman, 5 ore 30 cel de-al doilea și tot la fel cele din exteriorul sălii ; 6 ore primul spectacol din Piatra Neamț, o jumătate de oră la statuia lui Ștefan cel Mare și 6 ore și jumătate în ultimul spectacol programat, două ore și jumătate la despărțirea de publicul nemțean.

Număr de spectatori :
Cite 1000 de spectatori în fiecare din cele două spectacole din interiorul sălii de la Roman și 3 000 afară la primul și 2 000 la al doilea spectacol în paralel : cite 3 000 în spectacolele desfășurate în Sala sporturilor din Piatra Neamț, cu cîteva mii de oameni rămași în afara sălii și ascultînd al doilea spectacol la difuzoare. Aproximativ 40 000 la plecare, în aer liber.

Calitatea spectacolelor :
Excepționale manifestările de la Roman în condiții noi chiar și pentru experimentații membri ai cenaclului nostru. Foarte bună prima întîmpinare de la Piatra Neamț, excepțională cea de a doua.

Atmosfera :
Aceeași mare nevoie de exprimare liberă în condițiile unui spectacol deschis cum sînt toate cele ale cenaclului Flacăra a ridicat sălile Neamțului la nivelul celor mai înflăcărate „catedrale revoluționare" ale cîntecului.

Noutăți :
La Roman a avut loc prima transmisie de televiziune în direct și integral a Cenaclului Flacăra. Ce n-a făcut Televiziunea română au făcut entuziaștii cineclubului Roman pentru concetățenii rămași afară. Raul Cârstea a cîntat bine, pentru prima oară în public, piesa de largă circulație a lui Nicu Alifantis, „Decembre" de Bacovia, dovadă a bunelor sale calități interpretative. Au debutat : grupul feminin „Speranța", copilul de 9 ani Lucian Darie, cîntînd cu multă dezinvoltură „Mamei" (Virgil Carianopol), a cîntat bine Florentin Blănaru, „Corul copiilor uciși" (Eugen Jebeleanu) și-au recitat poezia lui Dan Verona, „La mormîntul lui Mihai Eminescu", membrii Cercului dramatic condus de Mihai Balint, Ioana Păunescu și Andrei Păunescu au interpretat șlagărul „Da, da, da" din repertoriul grupului Trio.

Aportul organizatorilor :
Preocuparea de a răspunde nevoilor culturale exprimate de tineri a fost manifestată atît de conducerea de partid a județului, de tovarășul prim-secretar Gheorghe Mantu, de cetățeni activiști cărora le exprimăm mulțumirile noastre, cît și de prietenii noștri, organizatorii U.T.C.-iști care în dorința de a răspunde cu promptitudine cererilor exprimate în număr mare au venit după noi pînă la Vatra Dornei. Aplaudăm această echipă de la conducerea organizației U.T.C. a județului Neamț, pe tovarășa prim-secretar Maria Talpă, pe activiștii Gheorghe Găină și Ion Năstase, pentru devotamentul față de cauza artei angajate, pusă să servească nevoilor reale ale oamenilor tineri.

Manifestările din județul Neamț, unde conform programului inițial ar fi trebuit să aibă loc un singur spectacol, la Piatra Neamț, au fost suplimentate la cererea tinerilor din aceste locuri și la insistențele reprezentanților lor. Odată cu acceptarea ideii de a rămîne cu încă un spectacol la Piatra Neamț, conducătorul cenaclului a propus să poposim o zi și la Roman, unde avuseseră loc în trecut interesante manifestări ale cenaclului și de unde ne parvenise știrea unor mari solicitări. Sigur, cele două spectacole programate aici n-ar fi putut satisface pe toți cei care doreau să vină la cenaclu, ca la un eveniment mult așteptat. Pentru miile de romașcani rămași în afara sălii, municipalitatea a sprijinit punerea în practică, direct în folosul oamenilor, a ideii rezultate din căutările profesorului Barnea, conducătorul Cineclubului din Roman, care cu ajutorul a două camere de luat vederi și a unui mare monitor amplasat în exterior a extins manifestarea noastră dincolo de limitele ei obiective. Consemnăm astfel prima transmisie directă și integrală a unei manifestări a Cenaclului Flacăra și mulțumim entuziaștilor ei realizatori. Faptul acesta a declanșat seria determinărilor ce ne fac să privim spre această seară ca spre una cu totul extraordinară. Cele cîteva mii de oameni ce s-au adunat în jurul micului ecran (cei mai mulți din cîți am văzut vreodată monopolizați de forța sa) s-au transformat în scurtă vreme în participanți direcți la actul artistic al cenaclului, hotărîndu-l pe Adrian Păunescu să mute la un moment dat locul principal al acțiunii în exterior. De afară este recitată capodopera eminesciană „Odă în metru antic", împreună cu toți cei aflați în ger, iar din interior se răspunde într-un dialog artistic și cu accente de întrecere sportivă prin „Dor de Eminescu". Scandările și uralele de bucurie

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

nu mai contenesc. Pe rînd vor fi aduși în cursul serii în fața celor de afară cîțiva dintre cei mai îndrăgiți membri ai cenaclului, Nu știm ce-i poate face pe oamenii aceștia să rămînă în frigul greu de suportat de afară, să se simtă chiar bine și, mai mult, să dea expresie artistică existenței lor în acele momente, să recite, să cînte, să danseze. La un moment dat, totul devine atît de frumos afară încît oamenii aflați în sală cer să se facă demersurile necesare spre a avea imagini din exterior pe monitoarele din sală. Ba mai mult, un grup masiv scandează : „Vrem afară, vrem afară !" Cîntăm unirea, cîntăm numele țării și pe acela al președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, potențînd în oameni forța trăirii celor mai frumoase momente ale serii. Cei din sală sorb lumina bucuriei lor stînd în picioare ca la o fastuoasă petrecere. În blocul de vizavi înțesat de oameni la ferestre, un bloc cîntător de la primul pînă la ultimul său nivel, în contact direct cu Cenaclul Flacăra, Revelionul devine fapt repetabil. Oamenii deschid ferestrele și încep să danseze pe balcoane. Cîntă întregul bloc. Marea horă întinsă la trecerea spre noua zi (24 ianuarie) avea să devină aureola ce ne va lumina mereu amintirea întîlnirii noastre cu oamenii din Roman.

Despre spectacolele de la Piatra Neamț am vrea să lăsăm să vă vorbească, prin cîteva bilețele primite, chiar beneficiarii actului artistic al Cenaclului Flacăra, primit și aici cu un deosebit entuziasm, cu mare bucurie : „Sînt una din mîile de adolescente care apreciază foarte mult inițiativa dv. de a ne dărui nouă, viitorilor inovatori ai comunismului, seri de neuitat în care ești transbordat în oceanul artei, în care cînți și nu te auzi, ci simți dor fierbinte de a te îmbăta cu muzică, dar ai vrea să culegi din stele una, cea mai fierbinte, ca să ți-o pui în locul inimii." (Dalila Leonescu). Conștiința istoricității și recunoștința față de acela care a pus o întreagă istorie în lumina adevărului este exprimată astfel : „Toți cei prezenți în această sală în această seară vor să aducă un omagiu celui mai iubit fiu al poporului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, deci **La mulți ani țară și brav conducător"** (Un cadru didactic). Și tot astfel : „În numele veteranilor de război din județul Neamț, vă mulțumim din toate inimile noastre și în ajunul aniversării tovarășului Nicolae Ceaușescu, comandantul suprem al forțelor noastre armate, îi transmitem tradiționalul „La mulți ani !" (Teohari Romulus, veteran al războiului antifascist). „E copleșitor. Scrîu la lumina fragilă a unei luminări, iar pleoapele îmi sînt arse de dragoste. Simt năvălind, cu tumult violent, tinerețea, ostoită de aspirații și idealuri. Sîntem uneori cutezători, dogoriți de dorința de a ne împlini comuniști, de a ne traduce visul în realitate. Iubim cîntecul, lumina, viața. Vom construi printre năzuințele noastre tot ce dorim, vom presăra zîmbete printre lacrimi și dragoste candidă față de cea ce întruchipează ingenuitate și desăvîrșire" (L.D.). Și pentru că din întîlnirile noastre cu oamenii se nasc toate aceste sentimente înalte și luminoase, ni se pare îndatoritor ca ei să afirme : „Versurile și melodiile Cenaclului Flacăra nu vor muri niciodată, nu trebuie să moară, ci vor transmite peste ani dragostea de oameni, de frumos, de bine și de viață" (Simona Grigore). Și cînd a fost foarte bine, oamenii ne-au scris astfel : „Din tavan picură apă, transpirația noastră, iar dv., toți, picurați în sufletele noastre dragostea pentru frumos, picurați viața, o viață care, prin prezența dv. aici, e foarte frumoasă" (Lizica). Iar dacă uneori ne-am supărat puțin, unii au avut puterea de a gîndi astfel : „Revărsați-vă toată supărarea asupra mea și dați-le celorlalți aceeași tinerețe ca și pînă acum" (O inimă tînără). Și după ce toate se vor fi întîmplat întocmai tuturor întîlnirilor noastre, după chipul și asemănarea oamenilor, aburul unui sentiment de regret avea să le învăluie sufletele : „Mîine plecăm fiecare în altă direcție. Mîine vă veți aminti de o seară minunată. Mîine ne vom aminti de o seară minunată. Mîine se vor așterne între noi extemporale și teze, turnee și aplauze, dar nu vom uita niciînd acest spectacol-eveniment pe care l-am iubit, l-am dorit și l-am realizat împreună" (Elevii centenarului liceu „Petru Rareș"). Dealtfel, în dimineața de 26 ianuarie a avut loc o întîlnire de o caldă afectivitate între talentații elevi ai acestui liceu, destoinicii lor profesori și poetul Adrian Păunescu. După acele două formidabile spectacole din Sala sporturilor, cota cea mai înaltă a patetismului a fost atinsă în întîmplarea care a avut loc la despărțirea de oamenii din Piatra Neamț în miezul zilei de 26 ianuarie, în aer liber, în parcul din vecinătatea hotelului „Ceahlăul", pe un ger care interzicea parcă orice respirație. Tot aici, cu o seară înainte, la sfîrșitul primului spectacol, la cererea iubitorilor de istorie și frumos din sală, ne-am întîlnit la statuia lui Ștefan cel Mare cu cei mai ardenți dintre iubitorii cenaclului, cîntînd numele eroilor noștri presărați în istorie. Burebista, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Horea, Cloșca și Crișan, Tudor, Iancu, Cuza, numele președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De această dată, la spectacolul dedicat în întregime Eroului de azi al României, omagiindu-i aniversarea, amploarea manifestării noastre a întrecut orice record. Închipuiți-vă o mare de oameni revărsată pe suprafața marelui parc din preajma hotelului „Ceahlăul", înțesat, cu toate spațiile ocupate. Închipuiți-vă platformele superioare ale celor 6 blocuri de peste drum, pline de asemenea pînă la refuz. Oameni pe balcoanele hotelului și ale locuințelor, pe trotuarele marilor magazine de vizavi. Pe străzi circulația nu s-a mai putut desfășura. Toți aceștia au venit să cînte împreună cu noi, sărbătoarea președintelui Nicolae Ceaușescu, întemeind dragostea noastră pentru eroul de azi pe dragostea pentru istoria neamului. Am invocat figurile marilor noștri eroi cu gîndul că pe jertfa lor s-a întemeiat exemplul eroicei istorii socialiste de azi. Am invocat figura marelui Eminescu, convinși fiind că prin el cuvintele noastre s-au rostuit pentru totdeauna. Am simțit „Marea Eminescu" bătîndu-și valurile de sufletul oamenilor care-l cîntau, iar cîntecul le mișca trupurile în același ritm sugerînd eternitatea. Cea mai curajoasă întîmplare pe care a avut-o Cenaclul Flacăra cu iubitorii săi a comprins desigur și alte momente. În totalitatea lor ele au făcut din 26 ianuarie o zi de vîrf în cariera cenaclului, o zi în care cenaclul a găsit cu cale să mulțumească bărbatului politic a cărui exemplară întoarcere spre valorile țării a învățat pe toți cărturarii țării să se întoarcă spre popor, spre oamenii țării. Dar, cum spunea Adrian Păunescu, am cîntat atît numele președintelui, cît și realitatea spirituală, morală, politică, socială care a decurs din clarviziunea și curajul președintelui nostru. Am cîntat România. 40 000 de moldoveni din Piatra Neamț au subliniat prin magnifica lor prezență inteligența pe care o deține acum Moldova, în topul publicului, anul acesta. Sub cerul liber, spontan și patetic, fără urmă de lozincă stearpă, din suflete curate, spre suflet curat, pietrenii au cîntat și recitat tot ce le-a plăcut și le place mai mult, iar glasurile lor trebuie să se fi auzit pînă spre București, cînd, reunindu-se, au risipit norii și-au făcut să răsară literalmente soarele :

„Trăiască-n sănătate
Cîrmaciul țării noastre,
Conducător de țară, Conducător
de oaste,
El omului de mîine îi este temelia,
Trăiască libertatea, trăiască România,
Trăiască Ceaușescu, Partidul și Poporul,
Trăiască România, trăiască Tricolorul."

CONSTANTIN DRAGOMIR

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Vineri 28 ianuarie — Focșani
Simbătă 29 ianuarie — Buzău
Duminică 30 ianuarie — București, Sala Polivalentă, orele 18,00.

Dacă unui poet nu i se poate lua dreptul de a fi cetățean, de a participa la istorie și a fi supus la rigorile istoriei, tot așa nu i se poate lua nici dreptul de a fi poet, de a-și alege singur obiectul artei sale, în ultimă instanță nețărmurit. Nu mă refer numaidecît la realism.

— Dacă nu v-ar fi apărut volumul LITANII PENTRU HORIA poate că astăzi aș fi stat de vorbă doar cu un poet pur și simplu.

— În cadrul activității mele de student biolog am avut prilejul să cercetez timp de trei ani de zile fauna apelor stătătoare din Munții Apuseni. Poate că obiectul cel mai interesant al acestei cercetări a fost ghețarul Scărișoara și nu atît el cît trei iezere mici cu sorgintea din ghețar situate în preajma satelor Vidra, Gîrda de Sus și Gîrda de Jos. Am cercetat mai apoi apele stătătoare din zona Arieșului. Cercetările mele n-au avut nici o finalitate științifică. Dar ele mi-au adus bucuria de a învăța cu drag limba moților și de a o aprofunda. Îmi amintesc că am citit cu sîrguință studiile lui Tache Papahagi. Pe acea vreme cetățeanul din mine era lezat de lipsa de deferență față de valorile naționale așa cum le cunoșteam eu. În rîndul acestor valori răscoala lui Horia mi-a devenit cu deosebire apropiată. I-am dedicat un ciclu de poezii (moț neființd și nici dorind să ajung **eu moț**) în semn de pios omagiu pentru o faptă de o mare poezie.

— E poate surprinzător pentru un poet socotit cufundat în lumea visului să vorbească atît de pătimaș despre istoria neamului său.

— De ce surprinzător ? Nu-l decît o prejudecată pe care unii o vehiculează din neștiință, din comoditate, sau, și mai grav, din rea-voință. Al cui poate fi poetul dacă nu al neamului său? Între poet și patrie — și nu numai datorită limbii, ci și patrimoniului de imagini, obiceiuri — relația este totală. Nu cunosc și nu cred că există un poet autentic care să-și exercite harul în afara patriei sale. Aceasta la modul fizic, nu numai metafizic. Am văzut poeți, chiar laureați, care și-au părăsit țara. În ipoteza că au avut har, probabil că și l-au pierdut.

— Îmi place să vă văd înfierbîntat pentru o cauză a tuturora.

— Literatura unui popor seamănă cu Luna : are și o față ascunsă. Drept care unul din dezideratele poeților onirici a fost readucerea în circuitul actual a acelei fețe ascunse a Lunii, pornind de la Dionisie Eclesiarhul și trecînd prin Heliade și Budai Deleanu și ajungînd în zilele noastre la Mateiu Caragiale, Ion Barbu... Bineînțeles, pilonul central fiind proza lui Eminescu. Am publicat o serie de articole despre toți acești promotori ai literaturii române într-o perioadă în care citatele folosite păreau inedite.

— Odată mi-ați spus că ați avut necazuri pentru că ați cîntat DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE.

— Parcă numai eu ? Noroc că azi valorile trecutului au fost repuse în drepturile lor firești. Dar pe lîngă restituirea valorilor ținute sub obroc, este nevoie de un protocronism actual. Vreau să spun că înainte de a apuca șansa de a fi protocronic, trebuie să fii sincronic. Dacă descoperirea avionului cu reacție de către Coandă ar fi găsit o opinie tehnică și științifică românească sincronizată cu cea a țărilor avansate, fără îndoială că nici el n-ar fi fost nevoit să-și facă descoperirea la Paris și poate, cine știe, la noi s-ar fi construit primul aparat de acest fel.

— Ce înțelegeți prin libertate de creație ?

— Pentru mine e sinonimă cu libertatea de gîndire : cu libertatea de a trece prin ciurul minții tale orice opinie, cu datoria de a nu ține seama, în momentul creației, de nici o interdicție.

— N-aș zice că e cea mai fericită definiție.

— Desigur, libertatea de gîndire presupune, pe lîngă o constiință, și dreptul de a-ți face cunoscute gîndurile. Iar în ceea ce privește comanda socială, ea nu trebuie să se opună în nici un caz impulsurilor creatoare ale poetului. Fiecare trebuie să fie lăsat să-și exercite pana în domeniul predilect care poate fi pentru unul abisalul, pentru altul oniricul sau pentru altul exaltarea virtuților cetățenești.

— Tot nu m-ați lămurit pe deplin se înțelegeți prin libertatea de creație. Dar să trecem la altceva : ce roi acordați poeziei într-un secol guvernat de tehnică?

— Proust are un personaj înzestrat cu darul de a „bomba" obiectele plane. Cred că acesta este rolul poeziei în cotidian : de a „bomba" desfășurarea plană a existenței, de a așeza între individ și obiecte un tampon care contribuie la desfășurarea fără piedici a stereotipului dinamic.

— Poeziei dumneavoastră îi lipsește dramatismul. Cum de nu înregistrați orice care au bîntuit și mai bîntuie încă în acest secol ?

— Există o zicală : satul arde și baba se piaptănă. Eu cred că baba are dreptul de a se pieptăna chiar dacă satul arde. Au fost momente în istorie cînd din satul respectiv nu s-a găsit decît pieptenul babei, folosit apoi drept modul menit a reface întreaga epocă. Oare proiileele nu seamănă cu un pieptene ? Credeți că grecii au trăit vremuri mai calme ?

— Ce mai faceți acum ?

— Îmi ordonez gîndurile în vederea asaltului final asupra necunoscutului. În ciuda diminuării firești a forțelor spirituale active, am păstrat nădejdea că absolutul poate intra în comunicare cu individul la orice virstă.

— Vă mai gîndiți la Manaos ?

— Mi-am transmutat biroul de voiaj exclusiv în domeniul oniricului.

Un muzeu in labirint

Rondul de noapte

Rembrandt, în anii cînd a pictat Rondul de noapte

Într-o zi din februarie 1640, consilierul municipal Frans Banning Cocq, senior de Purmerland și lîpendam, căpitan al gărzii civice, a venit la Rembrandt să-i comande un tablou. El și cincisprezece archebuzieri din compania sa, persoane respectabile, de vază, erau dispuși să-i achite pictorului cîte o sută de florini fiecare pentru o mare pînză în care să figureze toți. În uniformele lor și cu toată solemnitatea cerută de condiția lor, bineînțeles. În ce-l privește pe el, seniorul de Purmerland, se va înveșmînta în catifea neagră și, ca semn al rangului său, ori mai degrabă al distincției sale, va mînui doar un boston de trestie. Și, firește, în calitate de căpitan al gărzii, va trebui să se afle în frunte. Consilierul a mai propus, cum se știe, ca pictorul să înfățișeze garda civică ieșind din casa seniorială a familiei Cocq, cu stindardele și muzica de rigoare. În rest... În rest, faima lui Rembrandt era o garanție suficientă că tabloul se va bucura de succes.

Apoi, onorabilii archebuzieri au început să vină pe rînd în atelierul lui Rembrandt, să-i pozeze. Evident, cu întreg echipamentul, înveșmîntați în platoșe și purtînd coifuri sau pălării. Fiecare încercînd să-și asigure cum putea mai bine partea de nemurire. Cu o pană prinsă la pălărie sau printr-o atitudine bine găsită. Și, cum celor din gardă nu li se impunea o anume uniformă, fiecare îmbrăcîndu-se după gustul și punga lui, se înțelege că bravii archebuzieri vor fi studiat cu grijă imaginea pe care voiau s-o ofere eternității despre ei înșiși. Și vor fi așteptat cu nerăbdare să vadă cum vor arăta peste veacuri. Mai ales că Rembrandt nu voia să le arate tabloul decît gata.

Această clipă a venit, în sfîrșit, după doi ani de așteptare. Și îmi imaginez perplexitatea cu care onorabilii archebuzieri vor fi privit tabloul atunci. Îmi imaginez tăcerea care s-a așternut, jena, surpriza, nedumerirea, dezolarea, care pluteau în aer. Și tot ce-a urmat. Pe scurt, scandalul. Căci acești negustori cumsecade se așteptaseră la orice, mai puțin la ceea ce văd : o învălmășeală pitorească de burghezi înarmați, care trece la asfințitul soarelui într-o solemnitate dezordonată, gălăgioasă, veselă și, poate, penibilă pentru cineva care și-a dorit o nemurire pompoasă. Și dacă ar fi fost numai atît ! Dar, cu excepția a doi-trei, nici unul nu este înfățișat în întregime. Unora nu li se vede decît capul, cu toate că și ei au plătit tot o sută de florini ca și ceilalți. În schimb, în tablou au fost adăugați figuranți, care n-au plătit. Ba, în învălmășeală se amestecă și un ciine. Ceea ce nu e un amănunt tocmai potrivit pentru a da un aer triumfal procesiunii. Nici strengărița cu o găină la cingătoare nu e cea mai bună dovadă că asistăm la o defilare serioasă. Nici copilul cu casca în cap, care fuge. Prin urmare, în zadar bravii negustori și vajnici archebuzieri și-au dat osteneala de a poza cît mai semeț. Pictorul și-a îngăduit să nu țină seama decît de viziunea lui. Cum să fie, deci, mulțumiți ? Ei simt că acesta nu e tabloul lor. Nici măcar noaptea din care ies, sau către care se îndreaptă, nu este noaptea lor. Este noaptea lui, a lui Rembrandt care și-a permis să transforme un subiect comandat în prilej de a se exprima pe sine însuși, dezvăluind viața interioară a personajelor și scăldînd-o în muzica neagră a umbrelor. La urma urmei, puțin le pasă distinșilor archebuzieri că pînza este, poate, o capodoperă. Puțin le pasă de viața interioară. Ei au plătit pentru a fi văzuți, nu pentru a se ști ce gîndesc. Și ce-i interesează umbrele lui Rembrandt ? Ei nu vor să fie împinși în umbră, ci să fie bine luminați. Să li se vadă costumele care, iată, abia se bănuiesc la cei din ultimul plan al tabloului. Sau tăcerea ? Ce-i interesează tăcerea, cînd ei vor să spună ce au de spus, pentru că numai astfel pot prospera ? Ei sînt oameni practici, nu filosofi.

În fond, archebuzierii amatori de eternitate aveau motive întemeiate să bănuiască, înțeleși, că acesta nu era tabloul lor. Ei nu însemnau decît ocazia ce i se oferise lui Rembrandt pentru a-și povesti tumultul interior unor negustori care-l crezuseră pînă atunci de-al lor, mai ales că și Rembrandt se arătase interesat de afaceri. Dintr-odată, uluit și scandalizat, Amsterdamul, oraș foarte pozitiv, care cîntărea meritele pe aceeași balanță pe care cîntărea mărfurile aduse de vapoare în port, a descoperit prăpastia ce-l separa de acest pictor care vreme de zece ani se dovedise cutezător fără să întreacă totuși măsură. Și astfel, *Rondul de noapte* încheie ceea ce biografii numesc „epoca fericită" a lui Rembrandt. Adică epoca în care Rembrandt a fost pictor la modă și s-a bucurat de succes. După *Rondul de noapte* începe singurătatea. Pînă ce Rembrandt rămîne singur ca o bufniță, ocolit de toți și ruinat.

Dar insistînd asupra faptului că *Rondul de noapte* a dat semnalul ruinei pictorului, riscăm să neglijăm un fapt și mai important. Că la mijloc nu era doar o problemă de gust și că, în definitiv, scandalul în jurul *Rondului de noapte* era inevitabil. Totul depinde de perspectiva din care privim lucrurile. Din perspectiva prosperității autorului său, tabloul a fost, fără îndoială, o eroare. Din perspectiva măreției mihnite care ne zguduie în pictura lui Rembrandt, *Rondul de noapte* a însemnat însă o eliberare și în același timp răspîntia unde Rembrandt a ales definitiv între carieră și artă. Chiar dacă această alegere însemna singurătatea, jena materială și un cortegiu întreg de situații penibile. Claudel spune undeva că portretele lui Rembrandt ne fac mereu cunoștință cu noaptea. De fapt, chiar cînd e vorba de altcineva, Rembrandt ne face mereu cunoștință cu sine însuși. *Rondul de noapte* este, în realitate, și un autoportret. Și poate nicăieri nu e mai limpede ca aici că armonia dintre Rembrandt și negustorii din Amsterdam s-a terminat : că această armonie n-a fost decît o iluzie : și a negustorilor din Amsterdam și a lui Rembrandt însuși, care a trebuit să înfrunte și convențiile și singurătatea pentru a fi pînă la capăt Rembrandt.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Biografii de anonimi

Scriind aici ultima oară despre țăranii din Divanurile ad-hoc, am amintit pe doi dintre ei, din Valahia, — și am insistat, citind din prea-puținul și curajosul lor cuvînt, rostit în plenul Adunării obștești la 1857 — și anume pe Tănase Constantin de la Olt și pe Gheorghiță Lupescu de la Rîmnicu Sărat. Și, fiindcă pe vremuri am avut norocul să cunosc descendenți de ispravă din Gheorghiță Lupescu și să-mi însemn într-o veche și îngălbenită fișă destule date, am voit, cam în același timp, să aflu ce urmași au rămas de la Tănase Constantin, cine au fost ei și ce vor fi devenit.

Dar toate demersurile și investigațiile mele nu m-au dus la nici un rezultat și pînă la urmă a trebuit să mă resemnez și să accept ideea că oamenii din mulțimea anonimă n-au, în genere, o biografie accesibilă, iar pe de altă parte, că ceea ce ține de factologie propriu spus, te pune de cele mai multe ori în dificultăți — fără soluții pozitive — chiar în cazurile cînd avem de-a face cu personaje de circulație și de notorietate publică.

Nu știu, deci, nimic în înțelesul biografic al termenului, în legătură cu Tănase Constantin — alesul de la Olt al țărănimii în Divanul ad-hoc al Munteniei — decît doar că era învățător de cam acuma 126 de ani. Atît. Și mă limitez, vrînd-nevrînd, la stirpea Lupeștilor care se obîrșeau din Grădiștea de sus a fostului județ Rîmnicu Sărat, despre care întîmplarea a făcut să pot da mai multe știri. Notez, deocamdată, că a mai existat și o Grădiște de jos ; că ambele, contopite, astăzi se cheamă Grădiștea, iar prin noua orînduire administrativă aparține de județul Buzău.

Gheorghe Lupescu — cel de-al doilea reprezentant al sătenilor, care a grăit în Divanul ad-hoc de la 1857, cu atîta ardoare și cu atîta alean despre clasa lui — se născuse, a trăit și a decedat la Grădiștea. Era plugar și întorcea singur brazda pe ogor cu plugul arhaic. Era harnic, ajutător și generos. Biserica din Grădiștea care mai dăinuie, a fost ridicată pe a lui cheltuială. A mai fost ales deputat și în 1864 sub Cuza Vodă și a avut trei fii : Petrache, Lupu și Constantin.

Nu găsesc în hîrtiile mele nici o mențiune despre Petrache. Dar Lupu Gh. Lupescu, în calitate de deputat liberal, a fost unul din cei 16 mandatari ai națiunii de origină rurală, care au votat în Parlament în iunie 1884 împotriva legii „Domeniile Coroanei". În sfîrșit, cel mai mic dintre fiii lui Gheorghiță Lupescu, Constantin, a avut nouă copii. Pe trei din ei i-am știut foarte bine. Pe Ionel C. Lupescu, pe Gheorghiță care purta prenumele bunicului și pe Mitică C. Lupescu.

Ionel C. Lupescu (1888—1954) mi-a fost cel mai apropiat pentru fiecare lui deschisă, pentru convingerile lui democratice, pentru loialitatea, înțelegerea și căldura pe care le dăruia în contact cu oamenii. După primul război mondial,

aderase la partidul țărănesc, atunci înființat și s-a ales aproape în toate legislaturile, ca deputat. L-am mai pomenit și cu alt prilej, apropo de forța lui fizică de atlet complet care, alături de dascălul de țară Ion D. Isac, reușise în Parlament să reducă la tăcere și respect pe gălăgiosul haiduc-mac cuzist Nichifor Robu. De altfel, Ionel C. Lupescu făcînd ca simplu soldat toată campania militară în regimentul 9 Infanterie din Rîmnicu Sărat, s-a acoperit de eroism în toate luptele purtate și mai cu deosebire la Mărășești. Reproduc după Monitorul Oastei nr. 111 cu data de 28 septembrie 1917, textul justificativ al înaltului decret 1 070 emis în același an la 19 septembrie, prin care se decorează ofițeri, grade inferioare și ostași : „Medalia Virtutea Militară de război cl. I-a, soldatului Lupescu Ion din Regimentul 9 Infanterie, pentru vitejia și avîntul fără seamăn cu care a luptat în bătălia de la Mărășești din august 1917. A fost primul care s-a aruncat la atac împotriva inamicului și luptînd cu furie, a doborît mai mult de 12 germani ce i-au ieșit în cale". De asemeni, i s-au decernat de către comandamentele aliate : Crucea de Război franceză cu Palme, Crucea de război engleză și Crucea Sfîntului Gheorghe rusească, — toate trei clasa întîia.

Soția sa, Olga Ionel Lupescu, în vîrstă de 85 de ani, viețuiește în Rm. Sărat.

Celălalt frate, Gheorghiță C. Lupescu, stins din viață în 1932, a fost avansat locotenent în rezervă după campania din 1913 și apoi, cu gradul de căpitan, a luat parte și el în luptele războiului de Reîntregire din 1916—1918, cu regimentul 6 Călărași.

Era prietenul lui Const. Brâncuși, care i-a făcut bustul intitulat „Fiul cimpului", prezentat la expoziția din 1906 de la Paris, iar un an mai tîrziu, adică în 1907, l-a expus din nou la „Tinerimea Artistică" din București. Și m-am bucurat să-l văd reprodus în splendida lucrare „Brâncuși în România", scoasă sub egida Academiei, în 1976, prin osîrdiile și dragostea prietenului Barbu Brezeanu, sensibilul și dotatul poet din dusa noastră tinerețe și temeinicul cercetător de artă de astăzi.

Gheorghiță C. Lupescu a fost căsătorit cu Ana Perlea (1897—1969), de la Ograda-Ialomița — sora compozitorului și dirijorului Ionel Perlea — unda, după știința mea, anul acesta urmează să se inaugureze „Casa memorială Ionel Perlea".

Cel de-al treilea dintre frații Lupescu pe care l-am cunoscut, a fost Mitică C. Lupescu (1894—1956), iar tovarășa sa de viață, Titina Lupescu, la 85 de ani, trăiește în București.

Ultima, din același filon al Lupeștilor de la Grădiștea, a fost Tinca, născută în casa bunicului ei Gheorghiță Lupescu, la 7 august 1895, care și-a mîntuit zilele la 11 martie 1932 în București și care a fost căsătorită cu eminentul profesor și statornicul luptător democrat Dumitru P. Mazilu și el de bastină țăran.

O lume de umbre, o lume devorată de anonimat și hărăzită neanturilor, o lume de vrednicii și de neprihăniri — fără biografii scrise — ieșită din miraculoasa, inepuizabila și fertila matrice a acestui neam — ca atîtea în lungul secolelor — care a fost dintotdeauna sătul românesc.

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

O trilogie

Neobositul cărturar moldovean Ioanichie Bălan, cunoscut prin cîteva monografii, a publicat de curînd doi ani la rînd două volume masive dintr-o trilogie care celebrează în oameni și locuri spiritualitatea românească în toate cele trei provincii din veacurile IV—V pînă în veacul nostru. În urma unei imense documentări în arhive și biblioteci, din cititorie în cititorie, din bătrîn în bătrîn, vreme de două decenii acest fiu de țărani moldoveni de-o extremă modestie a dăruit culturii noastre o operă de valoare inestimabilă pentru cunoașterea sufletului românesc. Deja volumul I al trilogiei, însumînd aproape opt sute de pagini, apărut cu trei ani în urmă, este tradus în franceză și greacă ; acest Patericon românesc care ne lipsea avîndu-l toate popoarele amintește ce a însemnat în veacul trecut pentru un Dostoievski apariția unor lucrări similare.

Volumul al II-lea, plecînd de la vechimea toponimiei din cele trei provincii române, stabilește unitatea de spirit și suflet a poporului român iar volumul al treilea, în curs de apariție, fiind o sinteză a celor două prin convorbiri cu oameni de seamă ai tradițiilor noastre, este așteptat cu tot interesul. Citind scrisoarea traducătorului grec al celui dintîi volum îmi îngădui să fiu bucuros eu însumi pentru îndemnul frățesc ce l-am arătat față de autor cu anii atunci cînd aceste cărți erau numai fișe și intenții, un îndemn ce-l pun cu drag pe seama cărturarului nostru.

IOAN ALEXANDRU

Ora mieilor

In staul aburindu-mi clipa
mai sărut și azi un miel pe bot
în luciu-ntunecat eu văd aripa
zvonind peste zăpadă ciutul tot

mi-s brumării urechile și fața
pal-înegrită de-a frigului huiaș,
dar n-am ucis vreodată dimineața
un miel numai să am căciulă

nu am jucat pe banii nimănui
niei oile nu le-am uitat pe drum
lîngă-un ceaun în fumul albăstrui
spurita-om stelele ce vin de-acum

din staulele albe de noroc —
pe unde cîntă Oltul la ruletă
se taie mieii în sălbatic joc
pe gîtul meu de ger și cretă

ION IUGA

A doua carte cu prieteni

(Urmare din pag. 9)

Everac a ajuns c-o mînă pe roata olarului și face istorie românească pe dunga cronicarilor de neam. Puțin afectat de împrejmuire, dar mult (și adevărat) prea plecat iubitor de oameni și de artă, el e unul din soldații ce-au tras la sorți cămașa lui Isus și a cîștigat-o. Dar numai pentru un ceas și pentru a o spăla de sînge, de cuie și de sulițâ, ca s-o predea apoi, curată, - sutașului. Din clipa aia de pe deștele lui curge apă roșie. Nu poți vopsi cu ea ouă de Paști, ci numai Firul vieții curgînd spre moarte prin ovievozi. Paul Everac scrie mult. De la un timp încoace, pentru că nu totdeauna putem fi cu jungherul lîngă spăta căprioarei, scrie foarte mult, foarte deslușit și neîngenunchează pornirilor care pun principiile înaintea vieții. Citiți Constandinești. Și citiți o mică bijuterie (ala din Luceafărul cu porumbei, nu mai reține titlul) care dezvăluie suma canaliei la pătrat, culcată pe ipotenuză și cu opt cuțite-nfipte-n coasta omenirii. Crima colectivă, mai ales azi, se sustrage justificărilor. Crima individuală e orgia ramurilor plesnind de prea mulți muguri invidnd orgolii și neguri absurde. Avocat la începuturi, Everac îi la pulsul și-i dă diagnosticul Crimei. N-o poate înlătura. O arată cu degetul. Ce poate face mai mult un scriitor !? Pentru că noi, scriitorii, sîntem mereu buni de început — buni de deschis o pîrtie, adică... Niciodată cuprinsul și sfîrșitul nu ne aparțin. Spre nespusa noastră mîndrie ne aparține dogoarea zăpezilor luminînd măceșile rămase pe ram pentru păsările ce vor veni la primăvară. Everac e un scriitor foarte bun, fiindcă știe că sînt veșnic ale noastre : deznădejdea, pierderea, răbdarea, disprețul, dragostea. Noi nu sîntem decît ochiul care soarbe întunericul atîpit în cutele sufletului. Schimbîndu-l în mireasmă, Everac unge cu el nu buzele, ci auzul. Teatrul e vorbă vrăjită. Acolo, vorba sună-n om ca un clopot de lemn. Everac știe că teatrul e o suferință din nimic, ca să ne fie cerul aplecat lîngă pleoape și să ne doară adevărat suferințele adevărate. El locuiește, jumătate din an, pe drumul dintre Bran și Cîmpulung, lîngă Rucăr. Casa lui de-acolo e Schitul dintr-o vorbă, înconjurat de himere. Iezerul. Păpușa, Piatra Craiului. Vorbe rostite de Fata Morgana din zmeură pentru urșii tineri, legate-n snop cu șuvițe de leuștean. Sub Podul Dîmboviței, Everac cosește fîn cu o coasă de curcubele. Acolo scrie și proză, podind întrările în lume, pentru copii, cu lemn ajurat. Mi-e drag, fiindcă o ține gaia-mațu pe ulița că scriitorii și mai ales dramaturgii au dreptate și dreptul la o viață mai bună. Păi da, se isprăvește ziua, bate gongul și începe adevărul sfînt, iluzia, suprema și irepetabila, ca număr, marea naștere. Teatrul e sfoara pe care-și usucă Bucureștii pielea jupuită-n abatoare și-n margini de abatoare. Acolo se poate povesti că : noi sîntem strada pe care trece călare pe cai descărnați acest veac care nu ne-a vrut, nu ne vrea și ne caută de ventn în gălețile cu struguri. Nu-i așa, Paul Everac, că noi sau cei mai mulți dintre noi, scriitorii de-acum, ne-am putea rezema de-o zicere, ca-ntr-un perete de han și să înjurăm minunat ?

Ne-am legat malul lîngă Arcul cu săgețile trase : . . . .

Mănîncă, băiete, și bate din copită.

— Ovăz de piatră, stăpîne ? !

— Și zăbală de sîrmă ghimpată !

— Parcă mă lăsasem la vatră. cu dor.

În cîmp de mohor.

Smulge-mi friul și potcoavele
Caielele de argint vinde-le
Pe trei lacrimi în blidele
Apusului. E vremea să schimbăm drumul
Alb, senin. Nori de ploaie,
Biruință înfrîntă.
Eu am ținut în șa, iar tu pe umeri
Neatingerea bolnavă.
Plătim căzînd cruciș, la trîntă.
Moartea vine și bea din pumnul nostru
Apa rubinelor coapte.
Noi rămînem să mergem spre Dragoslavele
Și mult mai departe.

Dortmund, 18 ianuarie 1983

În preajma unor mari descoperiri științifice

Structura materiei

Iată o știre deosebită, transmisă lumii de agențiile de presă, în aceste zile : „Oamenii de știință de la Centrul European de Cercetări Nucleare (C.E.R.N.) din Geneva au reușit să pună în evidență **particula w**, făcînd astfel o importantă străpungere în cunoașterea structurii intime a materiei".

Tot ceea ce există, ca entitate distinctă, în cuprinsul nesfîrșit al Universului, noi înșine — oamenii — nu reprezintă altceva decît o fărîmă de timp și spațiu, de energie și informație, organizate și densificate împreună în aluatul structural al unui ghemotoc de materie, a cărui existență limitată — temporal și spațial — depinde atît de o seamă de legi proprii, intrinseci, cît și de legile relațiilor sau interacțiunilor sale cu tot ce există în afara ființei lui.

Privind cu atenție lumea din jurul nostru, vom constata că, numai aici, la suprafața pămîntului, coexistă o mulțime imensă de ființe și lucruri, structurate diferit, de culori și forme, de comportamente, reacții, legături și modalități de existență. Iar dacă într-o noapte senină, aflîndu-ne undeva în sînul munților, avem minunata șansă să ne ridicăm privirea spre bolta cerului, ne vom pomeni ademeniți și tulburați de lumina miliardelor de stele — entități cosmice cu viață finită, ca și toate celelalte lucruri și ființe din Univers — de licărul puzderiei de lumi, atît de îndepărtate de noi, ce populează întinderile infinite ale timpului și spațiului.

În fața acestei nesfîrșite serii de lucruri și ființe, atît de diferite ca proprietăți, am putea fi tentați să credem că ele au fost structurate de natură plecînd de la cărămizi fundamentale și lianți de bază care diferă după caz, loc și timp. Ne dăm, însă, seama, că o asemenea situație s-ar identifica cu ceea ce numim haos, adică dezordine și lipsă de unitate. Dar astăzi avem toate temeiurile să afirmăm — pe bază de argumente științifice, riguroase — că cel puțin universul nostru (spunem al nostru, deoarece poate să existe o infinitate de universuri paralele, care, în mod normal, nu se văd și nu se aud unele pe altele) este structurat, în mod unitar din materie de aceeași natură. Aceasă materie o regăsim tranată într-un număr limitat de cărămizi fundamentale, asociată totdeauna cu o cantitate infinită de informație — care determină stabilitatea legilor de existență a structurilor distincte — precum și cu un volum nesfîrșit de energie aflată pe diverse nivele de organizare. **Substanța** suport — structural, **informația** ca factor de stabilitate, organizare și interacțiune prin **cîmpuri**, împreunate cu **energia** ca factor fundamental al dinamicii universale, de evoluție și transformare necontenită, ne permit, nouă oamenilor, să putem înțelege universul ca un întreg complex și unitar, nehaotic și cu infinite valențe de structurare și existență.

Sîntem moștenitorii unui efort uriaș, de multe secole, pentru dezlegarea primelor taine ale structurii materiei din care este plămădit universul nostru. De un timp, concepția unei structuri atomo-moleculare a substanței este definitiv demonstrată, teoretic și experimental. Știm acum că substanța — în sens de formă particulară de organizare a materiei — oricare ar fi ea, se compune din molecule sau atomi ; la rîndul lor, atomii se compun din nuclee și electroni, iar nucleele — din protoni și neutroni. Dar acestia ?, va întreba cineva. Să vedem. Într-adevăr, dincolo de modelul simplist pe care îl amintesc toate manualele școlare, e nevoie să facem unele precizări esențiale. Particulele, atomii și moleculele nu ar putea structura nici o entitate din univers, dacă nu s-ar lega între ele prin **cîmpurile de interacție**. Colțul nostru de univers, incluzînd Pămîntul, oricît de bogat ni se arată în structuri, forme, culori și proprietăți, este rezultatul unei organizări a materiei, plecînd de la un număr foarte limitat de elemente : doar **trei tipuri de particule (electronul, protonul și neutronul)**, înlănțuite între ele prin **patru feluri de cîmpuri de interacție (cîmpul nuclear** sau tare, **cîmpul electromagnetic, cîmpul slab** sau responsabil de unele dezintegrări, precum și **cîmpul gravitațional** sau foarte slab), structurează și generează atomii celor 92 elemente chimice, proprii naturii noastre, precum și atomii elementelor supragrele și instabile, create artificial de om. Fără îndoială, moleculele sau combinațiile chimice care rezultă din înlănțuirea atomilor specifici lumii noastre, sînt într-un număr, practic, infinit. De aici rezultă și uriașul ansamblu de structuri, forme și modalități în care materia se poate organiza și exista în chip de stele, planete, ființe, animale, plante, pietre sau ape.

Dar nici tabloul de mai sus nu ar fi complet, dacă nu am adăuga, aluatului din care se structurează entitățile în univers mai întîi, **informația**, ca element ce determină și exprimă legile după care vîn în existență, evoluează și apoi se transformă în altceva, toate entitățile infinității cosmice, apoi **energia** care asigură suportul esențial oricărei schimbări de stare, de structură sau nivel de organizare.

Ca un corolar superb al structurării și organizării nivelelor superioare de existență ale materiei, au apărut **entitățile vii**, rezultat firesc al saltului calitativ de la materia neînsuflețită, care nu se poate reproduce singură și nici nu se poate adapta diferitelor situații, la cea însuflețită, vie, capabilă să se reproducă la infinit și, odată ajunsă la nivelul cel mai înalt de organizare a ei, — **conștiința** și **zidirea** — să poată reflecta lumea, să fie în măsură a-și propune țeluri, printre care și perfecționarea necontenită a nivelului ei de organizare și de existență.

Așadar, prin prisma filozofiei noastre materialist-dialectice, sîntem edificați și bazați pe întregul edificiu al fizicii, chimiei și biologiei moderne, acum, că **nu materia este cea care evoluează, ci structura și organizarea ei.**

Știm, așadar, ce se întîmplă și cum apar structurile superior organizate particulelor elementare. Puneam însă întrebarea, mai înainte, ce este dincolo de cele trei particule menționate, în profunzimea materiei, de acolo de unde — din dimensiunile unei milionimi de miliarddime de metru, cît se întind în diametru aceste fărîme de existență — a apărut o faună extrem de bogată de structuri particulare ? Aceste particule au o existență efemeră și ni se prezintă sub forma unui tablou complex, cu mii de componenți în ei și cu nume stranii : barioni, hadroni, leptoni, particule „șarm", particule „frumusețe" și altele. Familiei de particule cunoscute, după cele comunicate de la C.E.R.N., i s-a adăugat un nou membru — **particula w** — cu consecințe esențiale pentru înțelegerea mai profundă a realității universale.

— va urma —

ION MÂNZATU ■

BATE VÎNTUL DINTR-O PARTE...

și produce energie !

La Conferința mondială a energiei, desfășurată la sfîrșitul anului 1980, se sublinia că omenirea consumă anual pentru energie circa 9 miliarde tone combustibil convențional. Din această cantitate, ponderea consumului de petrol este de 45 la sută iar cel de hidrocarburi de 65 la sută. În acest ritm, epuizarea rezervelor de hidrocarburi s-ar produce într-un timp relativ apropiat. Pentru evitarea acestei situații este necesar să se facă apel la folosirea cărbunelui și energiei nucleare și totodată la surse noi și regenerabile de energie. Strategia energetică promovată de partidul și statul nostru, concretizată în programul adoptat de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român, vizează un obiectiv deosebit — dobîndirea independenței energetice a țării pînă la sfîrșitul acestui deceniu. În acest cadru se fac eforturi pentru dezvoltarea tehnologiilor de punere în valoare a surselor noi și regenerabile de energie: soare, vînt, biomasă, ape termale, toate putînd aduce contribuții în balanța energetică a țării.

Încercăm să vă informăm asupra stadiului actual în țara noastră a folosirii energiei eoliene și despre unele din succesele românești în acest domeniu.

Energia eoliană este gratuită, pentru că nu cere o extracție primară. Este o energie disponibilă, sub formă de energie cinetică. Ea este variabilă în timp și spațiu. Este o energie slabă, fluidul pus în mișcare avînd o masă specifică mică. Practic, la o viteză a vîntului de 10 metri pe secundă, randamentele nu ne permit să sperăm mai mult de 0,2 kW pe metru pătrat. Pe baza estimărilor generale, se apreciază că pentru țara noastră potențialul energetic eolian are valoarea de 120—150 milioane MWh pe an. O evaluare a potențialului energetic eolian ar putea fi făcută considerînd o amenajare de valorificare completă, avînd amplasate turbine la o densitate maxim acceptabilă. Potrivit calculelor specialiștilor, s-ar putea obține o densitate de 10 turbine eoliene cu puterea nominală de 25 kW fiecare, ceea ce ar duce la o putere instalată de 250 kW pe kilometru pătrat. Considerînd că aceste amenajări ar fi posibile pe o suprafață de 20 000 kilometri pătrați, aproape a zecea parte din teritoriul țării, și că vîntul ar avea viteze cuprinse între 4 și 15 metri pe secundă, pe o durată de 3 000 ore pe an, ar rezulta o producție anuală de 15 milioane MWh pe an. Cu o anumită rezervă se poate aprecia că evaluarea potențialului energetic eolian la valoarea de 2—3 milioane tone combustibil convențional nu reprezintă un nivel prea optimist.

Să mai adăugăm că în comparație cu celelalte energii, energia eoliană este una din cele mai curate și mai puțin poluante.

Date fiind cifrele și aprecierile de mai sus se pune întrebarea de ce pînă la această dată aportul energiei eoliene față de celelalte este încă neînsemnat și care sînt perspectivele utilizării energiei vîntului la noi în țară.

Energia vîntului a fost folosită de om din cele mai vechi timpuri. Primele mori de vînt sînt semnalate în jurul anului 200 înaintea erei noastre în Persia. După unele izvoare, se pare că Hammurabi, întemeietorul Babilonului, ar fi conceput cu 2 000 de ani înaintea erei noastre un imens proiect de irigare a cîmpiilor Mesopotamiei. În secolul al XIV-lea, olandezii au folosit morile de vînt pentru drenarea lacurilor și a mlaștinilor. Treptat, către sfîrșitul secolului al XVI-lea domeniile de utilizare se extind de la moară și pomparea apei și se ajunge la acționarea ferăstraielor și a unor mașini simple. Descoperirea electricității, dezvoltarea generatoarelor și a bateriilor electrice a oferit o piață în plus morilor de vînt în scopul producerii acestei noi forme de energie. Obținerea energiei din hidrocarburi la prețuri mult mai mici a dus treptat la eliminarea morilor de vînt. Apoi, cum bine se știe, criza energetică a determinat omenirea să-și reîndrepte atenția spre sursele regenerabile de energie și printre acestea și spre vînt. Majoritatea statelor puternic industrializate au declanșat programe de cercetare în vederea realizării unor echipamente de conversie a energiei vîntului în alte forme de energie

cu o diversitate mare de tipuri, cu puteri și mai ales cu randamente mai ridicate.

Cum cercetările și rezultatele acestora au fost ținute în secret, iar schimbul de informații dintre diversele centre de cercetare a fost practic inexistent fiecare a trebuit să ia cercetarea de la început, pe cont propriu. Același lucru s-a întîmplat și la noi. Pe plan național, preocupările susținute vizînd utilizarea pe scară industrială a surselor noi și regenerabile de energie sînt coordonate de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie în cadrul unor programe prioritare ce se desfășoară în institute de cercetare și proiectare, în învățămîntul superior, precum și în întreprinderi. În realizarea programului sînt antrenate unități de cercetare și proiectare, mari unități economice printre care: INCREST, Universitatea din Brașov, ICRE, Institutul politehnic București, Întreprinderea de construcții aeronautice Ghimbav, ICEMENERG, IPSCAIA, Institutul de hidrometeorologie ș.a. Programul vizează dezvoltarea unor familii de turbine cu puteri de 1, 2, 6, 20, 50, 100, 300, 500 și 1 000 kW.

Laboratorul de cercetare pentru utilizarea energiei vîntului al Universității din Brașov este și coordonatorul întregului program. Realizările colectivului de la Universitatea din Brașov sînt cu atît mai demne de semnalat cu cît el a fost înființat la începutul anului 1980. Ele au fost posibile datorită entuziasmului care îi unește pe toți cei 76 de oameni ai muncii care își desfășoară activitatea aici.

S-a început cu începutul. Au fost omologate turbinele de 2 și 6 kW, cu generator de 24 sau 110 V, curent continuu și stocare în baterii, destinate locurilor izolate pentru iluminat, pentru radio și televizor portativ. Ele au fost montate la stațiunile meteo Lăcăuți, Fundata și la IFET Tîlmaciu. Turbina de 6 kW este în pregătire de fabricație la I.M.A.I.A. București și va intra în fabricație de serie în trimestrul I al anului viitor.

Turbina de 2 kW, cu pale drepte pentru ușurarea execuției, de data aceasta pentru curent alternativ de 220 V, realizată în colaborare cu Institutul politehnic din București, care a furnizat generatorul și tabloul de comandă, este destinată asigurării autonomiei stațiilor meteo, pentru aparatele de emisie și pentru nevoile celui care locuiește în stație. O asemenea turbină a fost montată la stația Lăcăuți, în locul celei de tip vechi.

O altă turbină, de putere 4—6 kW, a fost prevăzută cu echipament pentru scos apă cu pompă centrifugă și acționare hidrostatică sau cu pompă cu piston. Ea este destinată irigațiilor, gospodăriilor individuale care au nevoie de debite de apă mai mari, sau pentru fermele de mărime mică și medie. Ea este în testare pe poligonul de încercări al Laboratorului pentru utilizarea vîntului de la Brașov.

Turbinele de capacitate mică, amintite mai sus, au avut și rolul de a verifica în practică ideile teoretice ele constituind modele pentru cele de capacitate medie.

Turbina de 20 kW, cu funcțiune automată, fără stocare și avînd echipamentele sincronizate cu rețeaua națională este destinată furnizării de curent acesteia. O variantă a acestei turbine este montată la Fabrica Dobrogeana și furnizează aer comprimat la 6 atmosfere. În paralel se fac studii pentru adaptarea turbinei de 20 kW necesităților de încălzire a apei menajere și chiar încălzirii centrale.

În fază de realizare, atît în poligon cît și la ISCIP Muntenii de Jos, județul Vaslui, se găsește turbina de 50 kW destinată racordării la sistemul național energetic. De menționat că generatoarele de 20 și 50 kW, concepute de Institutul politehnic București, Facultatea de automatică, sînt deja realizate.

Am putea spune că într-un timp relativ scurt cercetătorii de la Universitatea Brașov au realizat cîteva modele, să le spunem așa, care și-au dovedit în practică viabilitatea. Ele au arătat că se poate și au deschis apetitul pentru turbine de capacitate mai mare, mai rentabile și cu un aport energetic mai substanțial.

Să mai adăugăm că pînă astăzi aportul energiei vîntului este mai mult simbolic deoarece realizările colectivului de la Brașov, cît și al celorlalte amintite mai înainte, au rămas în faza de unicat sau, cu unele excepții, s-au mărginit la executarea doar a cîtorva exemplare. Se așteaptă, deci, ca de aici înainte, prin măsuri care să transforme rezultatele obținute într-o acțiune de masă, aportul energiei vîntului să fie mai substanțial.

Care sînt perspectivele utilizării energiei vîntului și ce trebuie întreprins pentru ca aportul ei să fie pe măsura potențialului de care dispunem? Să remarcăm pentru început că energia eoliană este o energie naturală, gratuită și nu neapărat randamentul energetic este determinant, ci investițiile și exploatarea. Un aspect deloc neglijabil, este legat de faptul că timpul scurs între începutul acțiunii în domeniile noi și atingerea obiectivului urmărit este de ordinul unui deceniu, după care urmează alți cîțiva ani pînă la introducerea lui pe scară largă în producția de serie. Greutățile care stau în calea dezvoltării și aplicării largi a sistemelor de conversie a energiei vîntului privesc investițiile, deservirea, costurile de întreținere, viabilitatea economică, acceptabilitatea publică și ecologică, costul energiei produse în comparație cu cea produsă de alte surse, alegerea celor mai bune amplasamente și nu în cel din urmă apariția unei legislații care să cointereseze întreprinderile de stat și chiar particularii în investirea unor fonduri în acest domeniu. Acceptarea publică a sistemelor de conversie a energiei vîntului nu este un factor neglijabil. Cercetările de pînă acum au arătat că impactul asupra mediului este relativ mic, în comparație cu sistemele convenționale de producere a energiei electrice. Nu sînt necesare inundarea unor suprafețe mari și schimbări în sistemul ecologic, nu produc deșeuri. Dificultăți mari ce trebuie depășite în aplicarea pe scară largă a generatoarelor eoliene constau în demonstrarea unor unități fiabile de mare capacitate, cu randamente ridicate și reducerea corespunzătoare a cheltuielilor de investiție.

Pentru promovarea cu succes a generatoarelor eoliene nu trebuie să avem în vedere doar indicatorii obținuți la această oră, ci și pe cei care îi avem în perspectivă și mai ales să gîndim în viitor la utilizarea unei surse nepoluante și practic inepuizabile de energie.

OPREA GEORGESCU ■

■ **Procuratura Generală pentru Piloiu Elena** din București, str. Granitului nr. 41, sectorul 6 : vi s-a aprobat recurs extraordinar.

■ **Comitetul asociației de locatari bloc M II b 8/6 str. Tîrgu Neamț nr. 7 București :** în apartamentul 29 din blocul nostru locuiește familia soților Niculina și Ion Radu, cu patru copii. I.R. a fost arestat. Se ține permanent de beții, de scandaluri, subînchiriază camere unor persoane dubioase, datoriile lor de întreținere se ridică la 8 000 de lei și nimeni nu le face nimic.

■ **Uniunea județeană Dolj a C.A.P. pentru Popa Pantelimon din Seaca, Dolj :** Vi s-a întocmit dosarul de pensie. Persoanelor vinovate de întîrzierea pricinuită urmează să li se imputе sumele cuvenite dv.

■ **Regionala de căi ferate Cluj** pentru **Leordean Ștefan**, magaziner în stația **C.F.R. Leordina :** sesizările dv. s-au dovedit întemeiate. Covasciuc Ștefan urmează să răspundă atît pe linie administrativă, cît și penală.

■ **Stan Ion Daniel, bd. Republicii nr. 195, bloc 5 D, scara A, apartament 27, Ploiești :** deși stăm într-un bloc, cărăm apă în apartamente cu găleți, bidoane de plastic, sticle și altele asemenea pentru că apa nu ajunge și la etajele noastre.

■ **Ionescu Vasile, str. Gheorghe Dimitrov nr. 1, Ploiești :** din mai 1949 și pînă în iunie 1981 am fost colector de produse agricole în comuna Bulbucata din fostul raion Mihăilești, dar nimeni nu mă ajută ca să-mi obțin adeverința de vechime pentru acea perioadă.

■ **D.P.M.O.S. Neamț pentru Ioniță Dumitru-Dan din comuna Dragomirești :** din 3 ianuarie vă așteaptă un post de prelucrător conserve la I.L.F. din Piatra Neamț.

■ **Săvulescu Teodor, str. Oițeni nr. 18, sector 3, București,** ne roagă să precizăm „uman și legal" dacă, în timp ce baia este liberă, e normal ca unii colocatari să-și spele rufele în bucătărie ? Nu.

■ **Întreprinderea de în Măgalia pentru Păsărică Aurelia :** s-a înființat poprire pe retribuția numitului Păsărică Gheorghe pentru suma de 500 de lei lunar.

■ **Procuratura județului Caraș-Severin** pentru **Pindaru Elena** din **Anina :** s-a cerut Întreprinderii I.M.E.B.A. Anina să vă restituie banii care vi se cuvin și să sancționeze persoana vinovată de neexecutarea sentinței.

■ **Combinatul de utilaj greu Iași** pentru **Moraru Zinica**, tehnician proiectant : pentru atitudine necorespunzătoare față de oamenii muncii, Asofiei Titus de la serviciul administrativ a fost înlocuit.

■ **Ministerul Muncii pentru Cioc Marin din Buftea, str. Florilor nr. 9 :** vi s-a aprobat pensia de invaliditate gradul doi, cu începere de la 1.XI.82.

■ **Nil Arventi, str. Vatra Dornei nr. 7, bloc E 5, apartament 9, București :** între 1946—1950 am fost student al Institutului de zootehnie și medicină veterinară din București și aveam un coleg care se numea **Henciu Emil.** Am fost împreună și în brigada de reconstrucție nr. 8, de la Șantierul național Triaj C.F.R. Brașov. Din 1948 nu mai știu nimic despre el. Mă poate ajuta cineva ?

■ **Roman Gheorghe, str. Iaita nr. 10, Sibiu :** am plătit 2 925 de lei (bon nr. 67550/20.04.1982 emis de I.C.S. Mărfuri industriale Sibiu) pentru 45 de plăci din azbociment, dar am fost obligat să le primesc și pe cele cu defecte. Am acceptat că n-aveam cu ce-mi acoperi casa. Odată montate, plăcile s-au comportat ca și cartonul presat. Propun ca fabrica din Oradea, unde au fost făcute, să le ofere spre vînzare sub denumirea de carton ondulat pentru acoperiș de timp frumos !

■ **Eugen Popescu, București, str. Firidei nr. 1, bloc H 15, scara 7, apartament 133.** Oficiul P.T.T.R. nr. 19 îmi aduce poșta cu mari întîrzieri.

■ **Procuratura Generală pentru Ghica Ion,** București, str. Poenaru Bordea nr. 4, apartament 14, sector 4 : vi s-a admis recursul extraordinar.

■ **Stanciu Paul, Petroala Vale, comuna Cringuri, Dîmbovița :** veniți să vedeți în ce hal au ajuns căminul nostru cultural, și acoperișul brutăriei, și clădirea de lîngă grajdurile C.A.P., și instalația pentru clocirea ouălor. Veniți dv. și le fotografiați. **N.R. : Nu. Mai bine spucați-vă dv. împreună cu ceilalți oameni din sat și reparați-le !**

■ **Spulber Dumitru, str. Aleea Secuilor A nr. 4, bloc N 17, scara 1, apartament 10, sector 4, București :** în aprilie 1982, I.C.R.A.L. Berceni ne-a programat pentru reparații, dar acestea trebuiau începute în urmă cu 5 ani. Sîntem în ianuarie, amintiți-le iv. Asta și facem.

■ **Banu Duță Alexandru, sat Lupșanu, Județul Călărași :** în autogara din Lehliu-Gară domnește o dezordine de nedescris. Autobuze vin și pleacă la ore aiurea, impiegații nu le anunță, se suspendă curse etc.

■ **Gherghinoiu T. Radu, comuna Breasta, județul Dolj :** locuiesc la fiica mea, Dumitraș Gh. Ioana din satul Poieni, comuna Udești, Suceava, am 68 de ani, dar n-am pensie pentru că mi-a rămas cartea de muncă la Întreprinderea de termocentrale Craiova. Rugați-i să mi-o trimită, eu n-am reușit să-i conving.

■ **D.G.D.A.L.** pentru **locatarii blocului C 33 din str. Vlădeasa nr. 11, sector 6, București :** relatările dv. corespund realității. Constructorul s-a angajat să execute remedierile pînă la recepția finală din trimestrul I/1983.

■ **Consiliul popular al județului Mureș pentru Marin Mihai din Sighișoara, str. Cornești nr. 6 :** se confirmă că Lăslean Ștefan întreține necorespunzător locuința și că are comportări urîte. I s-a repartizat un alt spațiu, pe str. Mihai Viteazu nr. 78.

■ **D.P.M.O.S. Dîmbovița pentru Zamfir Lilișor din Tîrgoviște, str. Avintului, bloc 32 A, apartament 22, Micro 11 :** vi s-a aprobat transferul de la „1 Mai" Ploiești la Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște.

■ **C.P.M.B., Inspectoratul comercial de stat pentru Goos Tatiana din București, str. Barajul Dunării nr. 4 :** pentru abaterile constatate la complexul alimentar Alba, conform Legii 3/1972 și H.C.M. 2 503/1969 au fost sancționați cu amendă contravențională următorii : Steanță Gheorghe, șef de unitate, Ionescu Ion, Andreescu Georgeta și Mihali Ion, vînzători.

■ **Consiliul popular al județului Cluj pentru Bențe Elena** din **comuna Ciucea :** veți lucra ca telefonistă. Întîrzierea s-a datorat unei contestații care a necesitat verificări suplimentare.

■ **Duicu Emanoil, sat Hurducești nr. 44, Strehaia, județul Mehedinți :** prin intermediul serviciului P.I.R. din Întreprinderea de autoturisme Colibași am înaintat la M.I.C.M. un memoriu la care nu mi s-a răspuns nici astăzi. Aștept.

■ **Consiliul popular al județului Galați pentru Mihai Patrichi** din aceeași localitate : Cernat Anica, casiera care nu a respectat programul afișat la Agenția de voiaj auto, a fost sancționată cu retragerea unei gradații pe timp de o lună.

■ **Ministerul Comerțului Interior pentru grupul de lucrători de la Centrul de calcul (I.M.E.B.) al M.C.I. :** Ministerul Muncii și-a dat avizul pentru ca lucrătorii încadrați pe funcțiile de operator calculator, perforare, verificare și controlor date să fie asimilați la acordarea retribuției cu personalul de execuție tehnic și economic. S-a procedat la recalcularea drepturilor, urmînd a vă fi plătite sumele cuvenite

■ **Ministerul Muncii pentru Gucea Varvara, București, Calea Rahovei nr. 332, bloc 42, apartament 4 :** dosarul dv. de pensie a fost transferat de la Craiova la Oficiul de pensii al sectorului 5, sub nr. 24 675/4. X.1982.

■ **Procuratura Generală pentru Huțu Valerica din Vaslui, str. Ștefan cel Mare, bloc 91, scara A, apartament 11 :** vi s-a aprobat recurs extraordinar.

■ **Consiliul popular al județului Cluj pentru Cest Ioan** din Mintiul Gherlii, **str. Dejului nr. 555 :** ați construit casa în afara perimetrului aprobat și fără forme legale, motiv pentru care nu se poate aviza extinderea rețelei electrice la locuința dv.

■ **Maxim Elisabeta, str. Lupeni nr. 2, bloc E 5, apartament 17, Constanța :** din nou îmi plouă în casă, prin terasa blocului, deși astă vară, zice-se, ar fi fost reparată. Nimeni nu vrea să mă ajute, deși în același bloc stă și tovarășul vicepreședinte al consiliului municipal.

■ **Nicolaescu Amelia, Giteșești, Vîlcea :** în numele a peste o sută de elevi și a 85 de oameni ai muncii vă rugăm apelați la cei în drept ca să repună în circulație autobuzul care făcea legătura între localitățile Stoenești și Băile Govora.

■ **Iancovici Tamara, str. 7 Noiembrie nr. 23, Botoșani :** de două săptămîni nu avem, ore în șir, energie electrică, iar căldură nu primim decît noaptea. Ar fi cazul să cunoaștem și noi programele după care se ghidează cei care ne supără cu întreruperile.

■ **Paraschiv Nicolița, București, Șos. Giurgiului nr. 123, bloc 4 B, scara 3, apartament 91 :** am fetița bolnavă. Trebuie să stea sub supravegherea mea permanent. Am cerut să fiu ajutată dîndu-mi-se de lucru acasă, dar nimeni nu mă bagă în seamă. **N.R. Nu există în București o cooperativă care s-o poată ajuta ?**

■ **Bunea Ivonne, București, str. Spătarul Milescu nr. 23 :** există unități I.L.F. care refuză reînnoirea contractelor pentru produsele horticole. Alte unități condiționează contractarea unor produse de acceptarea murăturilor ! Alte unități obligă cumpărătorul la tot felul de compromisuri. De ce se întîmplă așa ?

■ **Direcția generală comercială a municipiului București** pentru **Popovici Eugenia :** vînzătorii respectivi au fost atenționați, iar aspectele semnalate au fost prelucrate în ședințele de grupă sindicală. **N.R.** Cine ? Ce ? Unde ? Cînd ? De ce atîta discreție, tovarăși din Direcția comercială ? Și de ce nu ați răspuns în termenele prevăzute de Legea presei la celelalte semnale critice apărute în pagina aflată la dispoziția cititorilor ?

■ **Întreprinderea de frigidere Găești :** cazul tovarășului Biurou Dumitru din Tr. Severin, semnalat în revista dv. din 31.XII.1982, a fost rezolvat. **N.R. Felicitări pentru promptitudine.**

■ **ITSAIA Constanța pentru Popa Tudor din Călărași :** suma reținută pe nedrept vă va fi restituită.

■ **Chirvășoiu Adrian, str. Filozofilor nr. 3—5, Sibiu :** sînt lucrător al spitalului de la adresa indicată. Este un spital de boli pulmonare pe care îl administrează în mod abuziv intendentul Voina Emilia. Împreună cu tovarășii Roșanu Florea și Matei Ioan cerem anchetă. **N.R. De ce nu sesizați Direcția sanitară ?**

■ **Constantin Lica din satul Valea lui Păiu, Dolj :** sînt în vîrstă de 79 de ani, singur, am un gard făcut acum 30 de ani, e putred, cade pe mine. Vă rog ajutați-mă să obțin aprobarea ca să cumpăr din pădurea comunală doi metri cubi de lemn pentru gard.

■ **Cooperativa de credit „Unirea" București pentru Petre I. Constantin :** adresa noastră este Calea Moșilor nr. 302, stația Fălnari, sectorul 2, București.

■ **Agheorghiesei C. din Botoșani :** revin tot cu povestea vestei pe care nu mi-a făcut-o nici azi croitorul Bălan Vasile, de la Cooperativa „Confecția". **N.R. De ce nu interveniți tovarășii de la U.J.C.M. Botoșani ?**

■ **Rabjan Paula, Alcea Valea Florilor 4, scara A, apartament 8, București :** în iunie am dat 60 de lei pentru un spray insecticid care n-a funcționat de loc. L-am trimis producătorului, adică Întreprinderii „Farmec" din Cluj-Napoca. Îl aștept și azi.

■ **Muraru Ion, str. Păltiniș, bloc 7, scara 2, apartament 5, Bicaz :** am doi copii la școala din cartierul Dodent și mi-e frică să nu li se întîmple ceva. Elevul Broască vine la școală cu cuțite pe care le aruncă în copii, dar nimeni nu-i face nimic.

■ **Aurel Dănescu, str. Dealul Tugulea nr. 24—30, blocul 16, scara 3, București :** de ce sînt neglijate parcările de pe șoselele noastre europene și naționale ? De ce nu li se acordă importanța cuvenită ? De ce sînt inestetice, murdare, neîngrijite, fără surse de apă, fără coșuri pentru resturi menajere, fără umbră ?

■ **Administrația Asigurărilor de Stat :** ca urmare a sesizării asiguratului nostru Trancu Horia, vă facem cunoscut că pentru abaterile de la actele normative în vigoare în rezolvarea cazului publicat în revista dv., inspectorul Miu Gheorghe a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu cinci la sută.

■ **Creju Constantin, satul Horia, comuna Surdila Greci, județul Brăila :** vă scriu în numele copiilor din satul Horia care fac naveta, cale de opt kilometri, în orașul Făurei, la școală : cei de la Autobaza Făurei au desființat autobuzul de care avem mare nevoie.

■ **Baciu Gheorghe, str. Ostașilor nr. 9, bloc X 13, apartament 54, Oradea :** sînt abonat și la programul **LOTO-PRONOSPORT**, pe care îl primesc în cel mai bun caz joi, de cele mai multe ori vineri. În București programul apare marți. Să aibă programul nevoie de 3 zile ca să ajungă la Oradea ?

■ **Stațiunea turistică Neptun pentru Nedelea Marian din municipiul Dej :** vă informăm că pentru lucrurile care v-au dispărut din camera 203 a hotelului Histria a fost găsit vinovat administratorul. I s-a imputat suma de 1 560 de lei care v-a fost expediată cu mandatul poștal 300/024891/30.XII.1982.

■ **Urbu I. N. P. Constantin, comuna Măluțeni, Vaslui :** s-au împlinit două luni de cînd n-avem medic în comuna noastră. Cel vechi a plecat, cel nou n-a venit. Mai vine ?

■ **Filipescu Mimi, București, Drumul Taberei nr. 163, bloc A-10, scara B, apartament 18, sectorul 6 :** șoferul Udrescu Cornel care funcționează pe ruta Tîrgoviște — Cîndești Deal nu înmînează niciodată bilete de călătorie și se poartă urît cu cei care i le cer. A fost reclamat de nenumărate ori, dar șeful autobazei nr. 2 Tîrgoviște, este nașul său. Chiar nu se găsește un naș pentru naș ?!

■ **Uniunea județeană a cooperativelor de producție-achiziții și desfacerea mărfurilor Argeș, pentru Pîrvu Vasile** din Leordeni, satul Ciulnița, Argeș: Stoica Marian și Stoica Gheorghe, gestionari la magazinul din Ciulnița, au fost sancționați conf. art. 100, lit. b din Codul Muncii, deoarece condiționau vînzarea unor produse.

■ **U.J.C.M. Timiș :** tencuirea imobilului din str. Rusu Sireanu nr. 42 A va fi executată cel mai tîrziu pînă la 1 Mai 1983.

■ **Consiliul popular Iași pentru Rusu Anișoara, str. Stejar 58 din localitate :** la întreprinderea „Țesătura" Iași veți urma un curs de calificare fără scoatere din producție.

■ **Cantor Viorica, Sălișteș, Sibiu :** Consiliul popular județean Sibiu a dispus restituirea celor 1 575 de lei care mi se cuvin de la Cooperativa de credit, dar pînă azi n-am primit nici un ban.

■ **Consiliul județean Prahova al sindicatelor pentru Matei Liliana din Ploiești, str. 23 August nr. 113 :** Matei Severin a fost încadrat ca mecanic la Centrul de reparații motoare de tractor Buda, care aparține de S.M.A. Bărcănești.

■ **Centrala industriei bumbacului, Iași, pentru Cepraga Ioan de la Textila Vaslui :** veți fi dirijat spre o muncă adecvată, conformă cu indicațiile medicului.

Pagină realizată de MIRCEA BUNEA ■

Scrisoare comentată

Din jungla Amazonului în strada Pitulicii

„Sînt administratorul blocului P 27 din str. Pitulicii nr.7, sector 6, București, bloc format din patru scări, patru nivele și 60 de apartamente. În fața lui este prevăzut un „cămin" în care ar trebui montat apometrul pentru consumul de apă al blocului. Nu a fost montat nici pînă în prezent, cu toate că au trecut doi ani de la darea în folosință a blocului, iar în contractul asociației noastre cu ICAB aceasta figurează printre obligațiile asumate de către furnizor. Mai mult : din luna august 1982 din „cămin" curge întruna apa, care se revarsă pe stradă. Am semnalat personal defecțiunea la ICAB sector 6, am fost și în audiență la direcția tehnică ICAB, dar pînă în prezent nu s-a făcut nimic. Cînd am fost în audiență mi s-a argumentat că prin montarea apometrului s-au adus servicii asociației, deoarece plătim mai puțin la paușal decît pe bază de apometru. Cît privește apa care curge și nu se mai oprește s-a motivat că ICAB nu dispune de carburant pentru a deplasa mașina de întreținere la fața locului. Eu întreb: oare costul carburantului pentru o singură deplasare nu este mai mic decît costul apei care se irosește de luni de zile fără întrerupere ?

Alt aspect. Recent, s-a prezentat la noi, cu legitimație în regulă, o tovarășă ca să verifice dacă nu există scurgeri de apă la robinetele locatarilor, avînd și dreptul să le aplice sancțiuni. Cînd a fost invitată să vadă risipa de afară, a replicat că pe ea nu o privește, **e interesează doar ce pică din robinet, nu ce curge afară în stradă.** Ca să vezi...

(Petre Ignatescu, str. Pitulicii nr. 7, scara 3, ap. 43)

Faptul relatat de corespondentul nostru pare minor. Dar nu putem în discuție defecțiunea în sine, ci o mentalitate care privește țara întreagă. Așadar, „las' să se irosească apa, plătiți mai puțin la paușal și ieșiți cîștigați...", par să fi spus unii. Și chiar dacă nu au rostit limpede aceste cuvinte, au acționat ca și cum le-ar fi spus. În ce privește carburantul, e greu de admis că timp de doi ani nu s-a găsit o modalitate oarecare de a transporta un biet apometru de pe o stradă bucureșteană pe alta : pentru asta nu era nevoie de o coloană de autocamioane sau de o garnitură CFR. Și cum poate fi înțeleasă atitudinea unui „om de la apă", cu legitimație în regulă, pe care nu-l interesează decît risipa „dinăuntru", nu și cea „din afară", de parcă acest afară s-ar afla pe undeva în Patagonia sau în jungla Amazonului, nu în strada Pitulicii.

LIONEL NIȚESCU ■

Poșta redacției

■ **Stainic Gleb — București** s.a. : Pentru îndrumarea, activitatea educativă și formarea deprinderilor de conduită ale minorilor ocrotiți, educatorii cu studii de profesor care au funcționat în anul școlar 1981/1982 la grupele de elevi din clasa a III-a, pot continua activitatea în anul școlar 1982/1983 la grupele de elevi din clasa a IV-a, dacă nu a existat posibilitatea de a fi trecuți în specialitate la clasele V—VIII din aceeași unitate sau din alte unități de învățămînt. În acest caz, retribuirea educatorilor cu studii de profesor se face cu retribuția prevăzută pentru funcția de profesor. ■ **Dumitru Bordea — Iași :** Perioada contribuită cu 2% la fondul pentru pensia suplimentară vă este de 14 ani, ceea ce vă dă dreptul la un procent de 8%. ■ **Iuliana Magul — București :** Pensia de urmaș se acordă dacă persoana decedată era pensionară sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii. ■ **Alexandrina Ștefănescu — Pitești :** Nu se acordă ajutoare lunare, ci numai ocazionale. ■ **Pavel Coșar — Verești (Suceava) :** Întrucît mama dv. nu a fost expertizată și încadrată într-un grad de invaliditate pînă la vîrsta de 55 de ani, nu mai poate fi expertizată în vederea acordării pensiei de urmaș IOVR. ■ **Ion Zaharia — București :** Puteți obține numai prin instituția la care lucrați. ■ **Constantin Cămărășan — Sărmaș (Mureș) :** Invalizii și accidentații de război, încadrați în gradul I sau II de invaliditate, pentru infirmități din război își păstrează, la încetarea activității, dreptul la pensie IOVR și dacă îl se cuvine și o altă pensie pentru munca depusă după ce au devenit invalizi. ■ **Constantin Tudosie — Craiova :** Contractul dv. de construire a locuinței încheiat cu OJCVL Dolj și actul adițional la acest contract a stabilit că termenul de predare este de 1 ian. 1981, deci prețul locuinței se recalculează. ■ **Mihai Ghiț — Sînpetru de Cîmpie (Mureș) :** expertizarea bărbaților în vederea încadrării în grad de invaliditate se face numai pînă la împlinirea vîrstei de 60 de ani. ■ **Ilie Cărman — Slatina :** S-a procedat legal. ■ **Natalia Cozma — Pitești :** Nu dăm soluții. Depinde de dv. ■ **Eugenia Ionescu — Brăila :** Nu mai aveți ce face, pentru că fiul dv. a semnat de renunțare, iar dv. ați primit prin mandat poștal valoarea depunerilor. ■ **Friedrich Lautner — Apold :** Adresa solicitată de dv., și de mulți alți cititori, este Nicolae Panait, Șoseaua Olteniței 396, București, sector 4.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Pîrloaga din livadă

Aflînd că se pune atîta preț pe creșterea cît mai multor animale pe lîngă casă, bătrînul țăran cooperator Gheorghe N.C. Damian din Căuții Bacăului, de pe Trotuș, și-a convocat consiliul de familie, pe nevastă-sa, Paraschiva, pe Gheorghiță, flăcăul cel mare, calificat conducător auto, pe Cornel, mezinul, mecanicul de utilaj greu, și pe școlarul Mihăiță, prislea, care nu împlinise încă doisprezece ani. Tuturor le-a zis :

— De-amu, a venit vremea să luăm taurul de coarne... Adicătelea, să avem oi cît de multe, vaci, viței...porci și pasări.... Ca să se găsească și la noi de toate cele.... Să dăm și la contracte, să ducem și la tîrg. Ginditu-m-am și la ... notreț, că doară de asta v-am chemat... Sus, pe priporu Mărcești, știți voi bine, colo la Moisei, în livada de pomi a ceapeului, se află un loc nemuncit. O pîrloagă plină de lăstari de bălării și mărăcini. Chiar mîine să te înfățoșezi tu, Gheorghe, băietu tatii, la președinta ceapeului, la tovarășa Pisiaru Magdalena, și la ingineru Dima, și să-i îndupleci să ne dea nouă locul acela ripos. Cu contract, cu act în regulă. Să-i curățăm frumușel și să-l muncim pentru notreț. C-aud că se poate, c-au mai dat și altora... După trei ani, așa m-am și înțeles cu ei, ne-om obliga să-l dăm îndărăt ca pămînt arabil, însămînțat cu lucernă sau cu trifoi. Iară pînă atunci, noi să luăm ce producem pe el și nimeni să nu ne ceară socoteală... Auzitu-m-ai, Gheorghiță ?

Asta a fost cam pe la începutul lui noiembrie '80...

Chiar a doua zi, așa cum îi fusese porunca lui tătîne-su, Gheorghiță Damian s-a înființat la conducerea ceapeului. Acolo, în vale, ce-a făcut el ce a dres că s-a înțeles de minune cu președinta și cu ingineru șef. Grăbiți, fără să stea prea mult pe gînduri, aceștia au acceptat pe loc toate condițiile propuse. Culanți și darnici oameni !... Solicitanților li s-a spus doar, verbal, să treacă neîntîrziat la treabă.

Întreaga familie a Damienilor a început din greu lucrul. Toamna, tîrziu, și în zilele geroase de iarnă, bătrînul baci, nevasta lui, Paraschiva, împreună cu cei trei feciori, s-au dus la Mărcești, au defrișat mărăcinii și boscheții, au scos buturugile, au nivelat terenul. Lemnele mai groase și bune le-au dus la cooperativa agricolă. Crengile le-au cărat și ei acasă. La ce nu s-a putut lua i s-a dat foc pe loc. Cenușa au folosit-o ca îngrășăminte.

Primăvara, au scormonit pămîntul cu cazmalele și cu plugul tras de vacile lor plăpînde. Iar în martie, cînd locul a fost aproape gata de însămînțat, baciul, cinstit și prevăzător, și-a trimis din nou flăcăul cu vorbă la C.A.P., să insiste și să încheie actul. Și Gheorghiță a mers, a făcut atunci cu conducerea unității un fel de proces-verbal, scris de mînă : „Astăzi 6 martie 1981, am încheiat un contract între tov. Damian N.C. Gheorghe și conducerea C.A.P.-ului Căiuți cu privire la suprafața de 2,5 ha teren agricol situat în livada Mărcești. Suprafața respectivă se atribuie tov. Damian N. C. Gheorghe pe o perioadă de trei ani deoarece a defrișat-o și peste trei ani poate fi adăugată la terenul arabil al C.A.P. Se angajează să o cultive cu plante furajere pe o suprafață de 2 ha". Întocmit și semnat de : Magdalena Pisiaru, președinte, și Ion Dima, inginer șef... Gh. D. a mai scris și el, separat, un angajament...

... Și se închega bine gospodăria Damienilor. Urmarea... Într-un singur an, Gheorghe N.C. Damian și-a dublat turma de oi. De la 73 de capete, cîte avea la început, a ajuns astăzi la 150. Are două vaci de lapte, două scroafe gestante, păsări multe. Deh, ca tot omul vrednic, gospodar ! Are acum tot nutrețul trebuitor pentru animale. Mărturie stau finul și cocenii strînși în clăile mari din preajma casei.

„Numai că — ni se plînge oierul, într-un memoriu însoțit de două fotografii — după primul an mulțumitor, am fost chemat de primarul comunei și conducerea ceapeului și, spre dezamăgirea mea, mi-au spus că nu mai am voie să lucrez pămîntul la Mărcești, deoarece acolo nu au teren de închiriat. Și mi-au confiscat contractul cu toate că aveam și aprobarea U.J.C.A.P.-ului, rămînînd cu animalele în situația de a nu le putea asigura nutreț pentru la anu, fiind nevoit să le vînd sau să le las să moară de foame. Tocmai acum, cînd secretarul general al partidului și președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune mare accent pe dezvoltarea zootehniei, spunînd dumnealui că trebuie să crească țăranul cît de multe animale și să se îmbogățească prin munca lui".

S-a cătrănit rău bădița Damian și a scris revistei despre necazul său cel mare. Fapt pentru care, chiar simbăta trecută, după amiază, împreună cu primarul comunei, cu noul președinte al C.A.P.-ului și cu instructorul de specialitate de la comitetul județean de partid, am descins în sat, la păcurar.

Am discutat cu oficialitățile locale, am urcat sus dealul, la Mărcești. Să vedem locul cu ochii. Și iată cum stau lucrurile :

Terenul cu pricina rămăsese, într-adevăr, părăginit într-un colț de livadă. Vechea conducere a C.A.P.-ului, în loc să-l fi replantat cu pomi, așa cum se cuvenea, s-a gîndit să se descotorosească de el și a ales soluția cea mai ușoară. Contrar prevederilor statuare, ea l-a înstrăinat — cum am și constatat — pe timp de trei ani, fără a primi în schimb cotă-parte din produsele obținute pe el, cu singura condiție de a fi restituit însămînțat cu lucernă sau trifoi. Costă, e drept, și sămînța de lucernă sau de trifoi. Costă mult și defrișatul, și lucratul pămîntului. Însă nicăieri nu este statuat un astfel de procedeu păgubitor pentru C.A.P. și abuzul celor care l-au adoptat este de netăgăduit.

Aflăm că nu-i singurul caz la Căiuți, că ar mai fi și altele. În această situație, vina aparține nu numai vechii conduceri a C.A.P., ci și primăriei, C.U.A.S.C.-ului și chiar U.J.C.A.P.-ului. În cazul de față, oierul și ai lui sînt singurii care n-au nici o vină. Ba, dimpotrivă, ei au făcut o treabă bună și cinstită : au lucrat cu sîrg pămîntul aspru din Mărcești și l-au scos din paragină, forțîndu-l să producă.

Am ajuns și la Gh. Damian. Bătrînul era acasă cu toți ai lui, mai puțin băciucul Cornel, plecat tocmai atunci cu turma la „mangal", adică pe izlazul comunal. Gheorghiță meșterea pe sub șopron un „Tundapp" vechi și ruginit, sperînd să-l pună grabnic pe roate. Mătușa Paraschiva trebăluia și ea ceva prin cerdac. S-au bucurat aflînd că am venit să lămurim pricina necazului lor.

— Ce mai e cu contractul meu, tovarășe primar ? întreabă bătrînul.

— E cam încurcat, bădiță !... se dezvinovățește blînd Ion Vrînceanu, primarul. Fii însă fără grijă, că dumneata n-ai nici o vină. Știi doară că s-a schimbat conducerea C.A.P.-ului. Ea n-avea voie să înstrăineze nici un petic de pămînt fără știrea consiliului. A fost un abuz din partea fostei președinte Pisiaru Magdalena. Acu, trebuie neapărat îndreptată greșeala.

— După statut și după lege — intervine președintele C.A.P. — noi vom propune să ți se dea matale, în continuare, bucata aceea de pămînt, dar numai dacă vă învoiți să-l lucrați în acord global. Adică, o parte din producția obținută s-o luați dumneavoastră, restul — pînă la 50 la sută, după cum ne-om înțelege — să-i revină unității drept cotă procentuală. Că unde-i lege nu-i tocmeală.

— Și vă vom da și izlaz pentru ei... intervine iar primarul. La fel ca anul trecut, că doar n-o să lăsăm să vă moară oile de foame ! Va trebui să mai lucrați însă și la C.A.P., barem numărul minim de zile aprobat. Să onorăm mai bine și contractele.

— Ei, ce zici, bădiță, te învoiești ? mai întreabă președintele cooperativei, ridicîndu-și arc sprînceana ochiului sting.

Chibzuit, îndelung oierul Gheorghe N.C. Damian. Abia într-un tîrziu decise scurt oftind a ușurare :

— Mă învoiesc, oameni buni ! Dar pînă acu, de ce nu mi-ați spus și mie condițiile acestea ? ! De ce ați fost atît de secretoși ?

MIHAI STANESCU ■

Poftiți la Capșa!

o invitație pe care o așteptăm, totuși, de prea multă vreme

Un fapt despre care am aflat de curînd ne face să reluăm un subiect pe care „Flacăra" l-a abordat în nenumărate rînduri : **Capșa.** În ultima noastră intervenție pledam din nou pentru revenirea la adevărata denumire a restaurantului care înseamnă foarte mult nu numai pentru rețeaua hotelieră și de restaurante, ci și pentru istoria Bucureștiului, pentru istoria vieții literare pe o perioadă de aproape un veac și, desigur, nu în ultimă instanță, pentru tradiția artei culinare românești. Dar faptul de care amintim ne mai relevă un aspect asupra căruia vom reveni. Iată faptul. Spre sfîrșitul anului trecut, la New York, s-a inaugurat un restaurant cu specific românesc pe care proprietarul l-a numit Capșa. Nici mai mult, nici mai puțin.

Repetăm ce am mai spus, nu facem un capăt de țară din acest lucru, dar istoria trebuie respectată nu doar pentru momentele sale de excepție, ci și pentru acelea care dau culoare și viață unor epoci. Aici, pe malurile Dîmboviței, numele fraților Capșa este legat de întemeierea bucătăriei și cofetăriei românești. Un ziar care apărea la sfîrșitul secolului trecut scria : „Cînd zici Capșa, îți lasă gura apă și parcă îți vine imediat să o pornești spre maestrul cofetăriei și al bucătăriei moderne. Să facem cunoscut pe Grigore Capșa, ar fi să vorbim de biserica Zlătari sau de Ateneu. El a devenit o instituție bucureșteană, un monument de zaharicale". Cronica familiei Capșa, a Casei Capșa, aflată azi la inimosul Ștefan Lăzăreseu, unul dintre ucenicii lui Grigore Capșa, om care de ani de zile se zbate să convingă că vechiul restaurant din Calea Victoriei de al cărui bun mers se îngrijește cu atîta pricepere, trebuie să revină la numele ce face onoare artei noastre culinare, cronica aceasta, zicem, este plină de lucruri capabile să uimească pe oricine își găsește răgazul să se aplece asupra ei. Astfel, află că blocul Nestor se numea așa deoarece, la parter, era cofetăria ce-i purta numele, iar Ion Nestor era un cofetar vestit care învățase meseria la frații Capșa. Mai află că Grigore Capșa a fost un român talentat în arta cofetăriei, un om harnic, care, după practica făcută la Paris (unde i se propusese să rămînă, fiind foarte apreciat), a ținut cu tot dinadinsul să revină în țară și să întemeieze o școală. Și, în sfîrșit, scrisorile către prieteni ni-l dezvăluie ca un bun patriot, care și-a slujit țara așa cum a știut el mai bine, ridicîndu-i comerțul și învățîndu-i și pe alții ce să facă pentru prosperitatea lui. Nu întîmplător există o întreagă literatură în jurul acestui nume, nu întîmplător au scris despre el mari scriitori ai României și nu întîmplător străinii aflați cu treburi pe la noi țineau morțiș să se bucure la Capșa. Și iată că, pomenind despre această ultimă chestiune — renumele Casei Capșa nu numai în Europa, ci și în lume — înțelegem mai bine ce înseamnă să apară undeva, aiurea, numele care se cuvine să fie o firmă pe Calea Victoriei. Așa stînd lucrurile, sînt numeroase și astăzi companiile de turism care se simt onorate să aibă relații cu Restaurantul Capșa. Iată de pildă, ce scrie, printre altele, oficiul de turism **Indonesian Express** în adresa către Restaurantul Capșa :

„Firma dumneavoastră a fost selectată ca fiind aptă pentru a deveni membru al Indonesian Express datorită popularității de care se bucură și pe baza informațiilor culese. În această calitate, veți fi recomandat ca partener de cooperare, înscris în publicația noastră care este înmînată turiștilor membri ai Indonesian Express".

Și asta în condițiile în care, multă vreme, pe antetul Capșei se putea citi : **Restaurantul București fost Capșa.** Azi, datorită faptului că marele complex ridicat în imediata apropiere a preluat numele **București**, a rămas un loc liber. Revenim și spunem ca măcar acum **fost Capșa** trebuie să devină **Capșa**, ca un semn de prețuire pentru acei vestiți meșteri, pentru istoria Bucureștiului și, de ce nu, din dorința de a ne păstra monumentele, fiindcă, cum bine scria acel ziarist în secolul trecut, **Capșa este un monument.**

RAZVAN BARBULESCU ■

Prometeu a murit fiindcă nu era eficient

În numărul 16 din 23 aprilie 1982 al revistei noastre apărea articolul **Tovarășul director, cu de la sine putere și încălcînd legea**, care scotea la lumină suferințele unui oficiu de calcul și ale oamenilor lui, cît și unele abuzuri săvîrșite la nivelul Trustului de construcții montaj Prahova. Articolul se încheia astfel : „Dreptatea triumfă, legalitatea a fost întronată !" — pornind de la răspunsul Consiliului popular județean Prahova privitor la măsurile luate : S-a anulat — se sublinia la acea dată — desființarea Oficiului de calcul, fiind repus în activitate ; s-a anulat decizia de defacere a contractului de muncă al șefului acestuia, fiind reintegrat în aceeași funcție ; inginera Julieta Mihai a fost retrimisă la șantierul Cîmpina unde fusese repartizată, să-și continue stagiul în producție ; s-a anulat repartiția locuinței de serviciu pe numele lui Mihai Dumitru, repartiție dată ilegal cîtă vreme acesta era ploieștean și mai avea o locuință de la stat ; s-a dat sarcină corpului unit de control financiar intern pentru stabilirea răspunderii materiale și disciplinare a celor vinovați de încălcarea legii în legătură cu folosirea autolaboratorului...

De ce este nevoie să amintim acest răspuns despre triumful dreptății și al legalității ?! Pentru că, iată, după aproape un an de zile de la publicarea lui descoperim că răspunsul atît de la obiect privind măsurile luate a rămas, în parte, doar pe hîrtie. Mihai Julieta nu a ajuns la șantierul Cîmpina, ci la București, prin transfer ; casa de serviciu repartizată ilegal lui Dumitru Mihai (i s-a anulat repartiția doar de ochii lumii), problema rămînînd aceeași ; răspunderea materială a celor vinovați de încălcarea legii în folosirea autolaboratorului a fost pusă în spatele unuia singur — desigur, nu cel mai vinovat — care, în final a scăpat de orice răspundere materială și disciplinară, contestînd la comisia de judecată a trustului care-i admite contestația aproape felicitîndu-l. Am lăsat la urmă punctul cel mai important al răspunsului — situația oficiului de calcul reînființat, aceasta fiind astăzi pe cît de clară, pe atît de greu de înțeles.

De la 1 ianuarie a.c. oficiul de calcul al T.C.M. Prahova a fost (din nou !) desființat printr-o decizie a comitetului executiv al Consiliului popular județean. Pe baza acelorași cercetări și referate alcătuite înainte de apariția anchetei în revistă (cu excepția unuia singur din 18 XII 1982, întocmit de un colectiv al consiliului popular județean care consemnează că „hotărîrea luată de C.O.M. al T.C.M. Prahova din 21 ianuarie 1982 cu privire la desființarea oficiului de calcul a fost și rămîne oportună ; greșeala a constat în faptul că desființarea trebuia făcută prin decizia Comitetului executiv al Consiliului popular județean" — fără însă a demonstra de ce această hotărîre este oportună !). Cum, necum, copilul nedorit, oficiul de calcul, a fost desființat, iar oamenii lui aruncați pe te miri unde în cadrul trustului. Toate cele 10 operatoare au fost obligate ca în termen de 24 de ore să devină... primitor-distribuitor, în cazul în care nu și-ar fi dat consimțămîntul urmînd a li se desface contractele de muncă. Nici măcar pentru două dintre ele, specializate ca analiști-programatori (dar încadrate ca operatoare !), nu s-a găsit o soluție de continuitate în informatică, aceeași situație avînd-o și șeful centrului și economistul cibernetician, deci ceilalți doi analiști-programatori ai oficiului. Activitatea oficiului a fost preluată de oficiul de calcul al Consiliului popular județean. Să nu se fi găsit posibilitatea ca măcar o parte dintre acești oameni să fie preluați odată cu activitatea, ei cunoscînd bine programele la care lucraseră de ani de zile ? Să nu se fi găsit nici la celelalte oficii de calcul al Ploieștiului cîte un loc pentru acești oameni, pentru a nu se îngropa o experiență greu de cîștigat în informatică, decît în ani de zile. Ne costă cam mult, privind în viitor, această reprofilare — din muncitor în informatică, în primitor-distribuitor !

Dar, să revenim la preluarea activității fostului oficiu al T.C.M.-ului de către Oficiul de calcul al Consiliului popular județean. **Deocamdată**, au preluat activitatea de informatică la zi a trustului. În felul acesta conducerea trustului (la numeroasele cereri ale căruia a fost desființat propriul oficiu !) continuă să creadă că a făcut o treabă bună. Dar, pentru cei care nu cunoșteau în adîncime problemele de informatică necesare unui trust de construcții, aceeași conducere a luat din vreme o măsură — de desființare a unuia din programele de bază ale oficiului său — P.L.U. — PRIMITOR-DISTRIBUITOR — pe motivul ineficienței lui. Și cu uciderea lui Prometeu — asupra căruia vom reveni, dînd cuvintul specialiștilor asupra eficienței sau ineficienței lui — cei de la oficiu nu numai că-și realizau orele minime de calculator dar le depășeau cu mult. Așadar, muncă de informatică, chiar în aceste condiții, era din plin. Numai că oficiul fiind nedorit (din cauza divergențelor dintre directorul trustului și șeful oficiului), nimeni nu a ridicat un deget pentru întregirea schemei unui oficiu de calcul mic — adică, să aibă 5 analiști programatori. A fost mai ușor să fie ras un program de pregătire-lansare și urmărire a producției, rulat în bune condițiuni la acea dată, decît să fie întregită schema oficiului. Am zice noi că moartea lui Prometeu a dus la moartea oficiului !

Poate trăi un trust de construcții fără Prometeu ? „Poate — ne declară tovarășul director Nistorică. Noi am renunțat la el pentru că nu era eficient. Prometeu trebuia să-mi spună cît cheltuiesc. P.L.U. vorbește de resurse, de exemplu, resursele camioane. Ce-mi folosește P.L.U. cînd nu am benzină ?"

Iertat să ne fie, dar punctul de vedere al tovarășului director este cam primitiv. Printre resturile acestor instrumente moderne de calcul se află și acela al găsirii căilor care să elimine risipa, care să ne facă să gospodărim cît mai bine materiile prime avute la dispoziție. Este greu de înțeles o astfel de optică cînd vreme aflăm de la specialiștii Centrului de organizare și cibernetică în construcții că urmărirea producției la cele 21 de trusturi de construcții ale M.C.Ind., se face numai prin Prometeu, că ei nu cred că există vreun alt trust de construcții-montaj din țară care să nu-l aplice pe Prometeu — cînd vreme alt sistem informatic în locul lui nu există, cunoscut fiind că sistemul manual, combinat cu experiența proprie, e scos din bursă, sută la sută. Dincolo de toate aceste considerente există un ordin al ministrului care obligă aplicarea acestui program în construcții. Cu toții sînt de acord că oricărui trust de construcții îi este necesar un oficiu de calcul propriu. Numai că, subliniau cei de la Centrul teritorial de calcul electronic Ploiești — informatica solicită ordine în unitatea unde își face loc. Fără ordine și organizare, nu-și poate găsi locul nicăieri. Și, pare-se, la Trustul de construcții-montaj Prahova problema ordinii și organizării mai are încă multe verigi desfăcute.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Un adversar pe măsura Craiovei

F. C. Kaiserslautern

Sorții l-au desemnat Universității Craiova, pentru turul 4 al Cupei U.E.F.A., un adversar redutabil, pe 1. F.C. Kaiserslautern (1 provine de la faptul că respectivul club are mai multe echipe, răspîndite în tot lanțul de campionate) din Bundesliga, o formație cu tradiție (prezentă din 1981, fără întrerupere, pe prima scenă a fotbalului vest-german) și, cercetînd după palmaresul ultimilor ani, de valoare internațională.

Întemeiat în 1929, Kaiserslautern (al cărei președinte e, în prezent, Ugo Sopp, referent public al bisericii luterane a landului !) a deținut, totdeauna, o poziție de frunte în fotbalul țării sale, reușind în două rînduri (1951 și 1953) să cîștige chiar campionatul (într-un sistem aducînd mai degrabă a cupă, Bundesliga înființîndu-se abia în 1963). Echipa și-a încercat, fireste, șansa și în Cupă, dar n-a izbutit decît să pătrundă pînă în finale, pierzînd de 4 ori : în 1961 (0—2 cu Werder Bremen), în 1972 (0—5 cu Schalke 04), în 1976 (0—2 cu S.V. Hamburg), în 1981 (1—3 cu Eintracht Franckfurt).

Din 1972, 1. F.C.K. și-a făcut apariția, cu prestanță, în Cupa U.E.F.A., trecînd (chiar la debut) 3 tururi, eliminînd pe Stoke City, C.U.F. (Portugalia) și Ararat Erevan, pentru a ceda în fața Borussiei Mönchengladbach. Ea a mai fost înscrisă în Cupa U.E.F.A. și în edițiile 1972/1977, 1979/1980, 1980/1981, remarcîndu-se mai ales în ultima cînd, după ce a scos din cursă pe Akademik Sofia (1—0 și 2—1), Spartak Moscova (1—2 și 4—0), Lokeren (0—1 și 4—1), a înregistrat, în turul 4, o victorie de senzație (5—0, acasă, cu Real Madrid, după 1—3), pierzînd în semifinalele competiției (1—1 și 1—2) la IFK Göteborg, viitoarea cîștigătoare a Cupei. Să reamintim cititorilor drumul parcurs de formația din Kaiserslautern, în actuala ediție : 3—0 și 3—0 cu Trabzonspor (Turcia), 2—1 și 2—0 cu Napoli, 0—1 și 4—0 cu Sevilla, numai și această (succintă) retrospectivă fiind lămuritoare : echipa vest-germană e deosebit de puternică pe teren propriu, anul trecut, de pildă, înscrînd acasă 9 goluri (în meciurile din Cupa U.E.F.A.) fără a primi vreunul !

Toate aceste argumente, ca și altele la încheiat campionatul pe locul 3 în 1978/1979, și 1979/1980, pe locul 4 în 1980/1981, și 1981/1982), o recomandă cu prisosință drept o grupare capabilă să exprime, la cel mai exigent nivel, calitățile recunoscute ale fotbalului vest-german, pregătirea fizică excelentă, ambiția, tenacitatea. Nici nu-i de mirare, 1. F.C.K. de azi are de apărat o „firmă".

Un fost decationist ajuns „pistonul" lui Kaiserslautern : Briegel. Foarte puternic, el rămîne deficitar la capitolul subtilităților tehnice

sub culorile ei evoluînd, de-a lungul vremii, jucători celebri, între care frații Fritz și Othmar Walter. Încă un amănunt : la mondialele din 1954 (cînd reprezentativa vest-germană a dobîndit, pentru prima oară, titlul suprem), au participat și 5 „diavoli roșii" („Rote Teufel"), emblema clubului fiind un fotbalist cu chip (și coarne) de diavol, iar tricourile ei, tradițional, roșii.

„Compresorul din Pfaltz"

După ce, între anii 1978—1982, antrenorul Feldkamp a găsit soluții pentru a face din F.C.K. un nume în fotbalul intern și internațional, el a refuzat, în toamna trecută, să-și mai reînnoiască angajamentul ! Surprins, clubul a recurs la serviciile unui tehnician mai puțin cunoscut (deși fost jucător la Hertha și Nürnberg), Rudi Kröner (41 de ani), dar recomandat de tinerețe și dorință de afirmare. El n-a mai antrenat în prima ligă decît în 1975/1976 (cînd a salvat, e adevărat, pe Kickers Stuttgart de la retrogradare), după care, pînă la venirea la Kaiserslautern, s-a plimbat pe la mai multe echioe „mici", de la Würtzburg (divizia B) fiind chiar demis în 1978. S-ar zice, judecînd după locul 7 ocupat în prezent de 1.F.C.K. în clasament, la 7 puncte de lider, că Kröner a început strălucit sezonul și presa vest-germană nu ascunde faptul că o parte din conducătorii clubului nu-s prea mulțumiți de prestația noului antrenor (care lucrează alături de Ernst Diehl, fost căpitan al echipei, retras în 1978). Cu toate aceste critici, Kröner are, desigur, credit în continuare, dar se apreciază că el va juca împotriva Craiovei: una din ultimele sale cărți !

În ciuda acestor dificultăți (care nu sînt de ordin material, clubul avînd 7 000 de abonați), Kröner rămîne optimist, susținînd că „formația mea va arăta în această primăvară ce și cît poate", ea depunîndu-și candidatura la cîștigarea Cupei U.E.F.A., „pe care sper s-o putem prezenta suporterilor". Dincolo de astfel de declarații (obligatoriu trandafirii), Kröner are la dispoziție un lot redutabil, cu mai mulți internaționali, lista lor trebuind deschisă cu Hans Peter Briegel, de 37 de ori în echipa națională, participant atît la europenele de la Roma (1980), cît și la mondialele din Spania (1982). Tînăr (27 de ani), masiv (1,87 m, 90 kg), Briegel e una din vedetele celé mai bine cotate în țara sa. un publicist de renume, Peter Heck, dedicîndu-i, recent, o carte intitulată „Diavolul roșu numărul 1". El a adunat pînă acum 37 de selecționări în națională și e poreclit, datorită forței sale deosebite, „compresorul din Pfaltz" (după numele landului). Alături de Briegel (căpitanul lui 1. F.C.K.), Kröner mai contează pe alți 2 internaționali, ambii suedezi : portarul Ronnie Hellström (78 A) și virful Torbjörn Nilsson (21 A), dar și pe clasa lui Rainer Geye (venit în 1977 de la Fortuna Düsseldorf), Hannes Bongartz (fost la Schalke 04) și Thomas Allofs, poate cea mai prețioasă achiziție a clubului, dat fiind faptul că Thomas (a nu se confunda cu fratele său geamăn, Klaus, internațional A) e cel mai tînăr component al formației (23 de ani). El a venit la Kaiserslautern (de la Fortuna Düsseldorf, vă mai amintiți partidele cu Sportul studențesc ?) odată cu Nilsson, toamna trecută, acesta a fost declarat, nu demult, cel mai bun jucător străin din Bundesliga, dar Kröner e mai mulțumit de randamentul lui Allofs decît de cel al suedezului ! Dealtfel, 1. F.C.K. joacă, de regulă, în formula Hellström (34 de ani) — Wolf (25), Meltzer (27, libero), Dusek (24) Brehme (24) — Geye (33), Ellenfeldt (27), Briegel (27), Bongartz (27) — Nilsson (28), Allofs (23), de unde o medie de vîrstă destul de ridicată (spre 28 de ani) și, în altă ordine de idei, o așezare 1-4-4-2, virfurile Nilsson (1,86 m, cunoscut spectatorilor noștri din meciurile susținute de Dinamo contra lui I.F.K. Göteborg) și Allofs fiind adesea ajutate, la finalizare, de Briegel și, mai ales, de Bongartz.

O echipă foarte puternică (la propriu) cu un dispecer (se zice) în deosebită dispoziție de joc (Geye, și el foarte înalt, 1,85 m), cu un libero (Meltzer) excelent la intercepție, cu un fundaș central de marcaj nemilos (Dusek, 1,84 m), cu o „mașină mereu turată" la mijlocul terenului (Briegel), cu două virfuri percutante și, nu în ultimul rînd, cu un portar de recunoscută valoare, chiar dacă nu tocmai tînăr. Dealtfel, „acordeonistul" (porecla lui Hellström) e, se afirmă, fotbalistul-fanion al lui Kaiserslautern, publicul de pe stadionul „Betzenberg" (33 000 de plătitori, 6 500 de locuri jos) încurajîndu-și favoriții cu „Ronnie, Ronnie", în semn de prețuire pentru cel care, din 1974, apără poarta lui 1. F.C.K.

Acestea fiind zise, e limpede că, în 2 (îndecoște) și 16 martie, Craiova nu va avea o misiune ușoară. Dar parcă la Florența sau la Bordeaux a avut ? Și acolo a fost, de fiecare dată, foarte greu, în fața unor adversari cu nimic mai prejos (am ajuns la această concluzie după o amplă documentare) decît „diavolii roșii". E părerea noastră, și o mai spunem o dată, că stă în puterea jucătorilor români, și în talentul lor, și în ambiția lor, și în devotamentul lor, să elimine și pe Kaiserslautern, netezindu-și drumul spre semifinalele Cupei U.E.F.A. Va fi, fără îndoială, mai dificil decît pînă acum, dar va fi pe deplin posibil.

Ce-i nou cu Țicleanu ?

Sosirea lui Țicleanu la Bușteni (în urma unei convorbiri telefonice între profesorul Mircea Olteanu și medicul Universității Craiova, doctorul Vasile Frînculescu) și întoarcerea lui, a doua zi, la Craiova au stîrnit multe comentarii. Din păcate, s-a ajuns pînă acolo încît, pe culoarele C.N.E.F.S., am fost acuzați (! !) că, ajunși în documentare la Bușteni, i-am determinat pe conducătorii craioveni să-l aducă pe Țicleanu în pregătiri, periclitîndu-i astfel sănătatea ! ? Fără să ne disculpăm, e cazul să precizăm că n-am făcut altceva decît să reproducem părerile eminentului oftalmolog (vezi „Flacăra" din 7 ianuarie) păreri care au fost, tot timpul aceleași, înlesnind totodată, din Bușteni, convorbirea telefonică amintită. Dar asta e, firește, altă poveste (noi ne-am deplasat la clinică, n-am recurs la telefon, cum a procedat colegul de la ziarul „Sportul", probabil mai ocupat), să vedem ce-i nou cu Țicleanu.

Simbătă, internaționalul craiovean s-a prezentat la Spitalul militar din București pentru un nou control. I s-a scos un ultim fir și, timp de un ceas, doctorul Mircea Filip i-a aplicat pe ochiul sting (cel operat de cataractă) lentila de contact (12,5 dioptrii), elastică, de fabricație canadiană, pe care clinica i-a oferit-o, „ca dar pentru multele bucurii aduse iubitorilor fotbalului". Totodată, s-a constatat că procesul de recuperare al ochiului sting s-a desfășurat normal (acesta și-a recăpătat imediat 50 la sută din capacitate), acomodarea cu lentila de contact decurgînd în cele mai bune condiții.

A doua zi, la Craiova, Țicleanu a efectuat o primă alergare, ușoară, sub supravegherea doctorului Frînculescu. Luni dimineață, la Spitalul militar, a avut loc o întîlnire (la care am asistat) între profesorul Olteanu și doctorul Frînculescu, reputatul oftalmolog făcîndu-i cîteva recomandări medicului Universității. Constatîncios, acesta și-a notat că : a) Țicleanu poate face deplasarea în Grecia (unde se și află, de marți), el putîndu-se antrena și chiar juca (la început, 15—20 de minute) ; b) după 1 februarie, el poate fi inclus într-un program obișnuit de pregătire avînd interdicția (pînă în jurul datei de 10 februarie) de a lovi balonul cu capul ; c) după 10 februarie, Țicleanu trebuie socotit jucător normal etc., etc.

În rezumat, și cu asta dăm răspuns tuturor cititorilor care ne-au solicitat relații pe această temă, Țicleanu va fi complet restabilit la data partidei cu Kaiserslautern, el putînd să-și ocupe locul în echipă.

Dumitru are drept de joc în Cupa U.E.F.A.

După cum am anunțat săptămîna trecută, internaționalul Ion Dumitru (ultima dată la U.M.T., în divizia B) va evolua în noul sezon sub culorile Universității Craiova. Interesați de acest transfer, mai mulți cititori ne-au întrebat, în scris și telefonic, dacă Dumitru (aflat la această oră în Grecia cu Universitatea) va putea fi folosit în partida de la 2 martie, contra lui Kaiserslautern. Răspunsul e da. În conformitate cu Regulamentul competițiilor intercluburi U.E.F.A., pe care l-am consultat prin amabilitatea secretarului F.R.F., Florin Dumitrescu, au drept de joc în sferturile de finală ale întrecerilor respective (pagina 12, capitolul VIII „Qualification des joueurs", articolul 12) toți fotbaliștii legitimați pînă la data de 15 decembrie a anului precedent. Cum, în Cupa U.E.F.A., turul 4 corespunde sferturilor de finală și cum cererea de legitimare a lui Dumitru a fost depusă înainte de 15 decembrie 1982 e limpede că jucătorul în cauză va putea fi utilizat imediat.

La 33 de ani (i-a împlinit pe 2 ianuarie), Dumitru se află într-un moment crucial al carierei sale. Nu be rămîne decît să sperăm că, inclus într-un colectiv de jucători valoroși, el va înțelege să muncească ambitios, punînd umărul la greu. După opinia medicului Universității, doctorul Vasile Frînculescu, Dumitru se găsește într-o stare fizică „destul de bună" (el s-a antrenat, peste iarnă, cînd la Rapid, cînd la Sportul studențesc), putînd ajunge, cît de curînd, „într-o formă asemănătoare celeia din anii lui de vîrf". Îi dorim spor la treabă și succes.

Un nou vicepreședinte la F. R. F.

Aflăm că pe postul de vicepreședinte (retribuit) al Federației Române de Fotbal, de mai multă vreme vacant (de la plecarea lui Ștefan Covaci), a fost desemnat, zilele trecute, profesorul Mircea Pascu. Cunoscîndu-l pe Mircea Pascu, profesor de educație fizică (din 1963), activist cu vechi state de serviciu pe tărîm sportiv (fost președinte al Jiului Petroșani și, în ultimul timp, al Corvinului Hunedoara), salutăm alegerea sa în conducerea F.R.F., nutrind speranța că el va aduce, prin competență și seriozitate, acea atmosferă responsabilă de care fotbalul românesc are (în continuare) nevoie. Îi urăm bun venit.

Grupaj de OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Spune-ne, Mircea Lucescu...

Antrenorul echipei naționale, director tehnic al F.R.F., a fost prezent nu demult la Seminarul U.E.F.A., organizat în orașul iugoslav Split. Legat de acest prilej, cititorul M. Dumitrescu din București îl roagă pe Mircea Lucescu să răspundă la următoarea întrebare :

CUM VĂ EXPLICAȚI CĂ SEMINARUL S-A DESFĂȘURAT ÎN ORGANIZAREA FEDERAȚIEI IUGOSLAVE, ȘI NU A UNEIA CU UN NIVEL AL FOTBALULUI MAI PUȚIN RIDICAT ?

— A fost o cinste pentru fotbalul iugoslav să organizeze Seminarul U.E.F.A., la care au luat parte 60 de specialiști din Europa, între care directori tehnici de federații, antrenori ai echipelor naționale și responsabili ai cursurilor de antrenori. Manifestarea a fost găzduită de Complexul sportiv al stadionului Hajduk, unul dintre cele mai moderne de pe continent. Despre programul efectiv al acestui seminar, despre noutățile tactice și de pregătire specifică, enunțate cu acest prilej îmi propun să revin cu o altă ocazie, dacă timpul ne va permite. Acum, într-adevăr ar trebui explicat cumva efortul federației iugoslave, care a reușit să aducă aproape toată „crema" specialiștilor fotbalului din Europa pe... terenul propriu, ca să ne exprimăm tot în termeni de specialitate. Iugoslavii au profitat de acest prilej și au strîns la un loc toți antrenorii echipelor lor din prima divizie, cu rostul astfel să aibă ocazia să se și să discute direct cu cîțiva dintre cei mai renumiți tehnicieni din lume. Discuțiile nu s-au putut limita, bineînțeles, la seria de conferințe, ci și după aceea, mult mai relaxat, de la om la om. Să nu uităm că evoluția echipei naționale iugoslave la Mundialul spaniol a fost apreciată ca nesatisfăcătoare, însă această comentă e n-a fost socotită decît un episod din viața reprezentativei, fără consecințe neplăcute asupra fotbalului iugoslav sau a „firmei" de care se bucură tehnicienii și jucătorii lui. Mai exact, s-a făcut cunoscut că la această oră în fotbalul mondial sînt răspîndiți 62 de antrenori și peste 200 de jucători iugoslavi activi. Fotbalul, sub acest aspect, a fost transformat într-o adevărată industrie de „export", care aduce însemnate beneficii țării, dar și jocului propriu-zis, jucătorilor înșiși. Nenumărați antrenori iugoslavi au lucrat la echipe faimoase, Miljanici la Real și, acum, la Valencia, Boskov la Gijon, Ivici la Anderlecht și așa mai departe, acești antrenori aduc cu ei și o serie de jucători, impunînd o școală în toată Europa, dar creînd totodată și o permanentă stare de emulație în fotbalul intern. Fiindcă nu există jucător iugoslav mare care să nu-și dorească să joace în străinătate. Ultimul exemplu în acest sînă direcție este chiar Vladimir Petrovici, fosta extremă dreaptă a Stelei roșii și a naționalei, acum transferat la Arsenal Londra. Cred că secretul acestor reușite este legarea sistemului de cercetare științifică, după exemplul sovieticilor, cu munca practică, în teren, caracteristică fotbalului profesionist, domeniu în care tehnicienii iugoslavi excelează. Un antrenor care iese dintr-o astfel de școală este întotdeauna bine pregătit, aducînd rezultate oriunde este chemat să muncească. Evident, se studiază mult în fotbalul țării vecine și prietene, se folosește orice prilej pentru îmbunătățirea cunoștințelor, aș spune că se simte o sete de cunoaștere deosebită. Noi facem mult mai puțin în această direcție. Specialiștii sovietici, pentru că am amintit de sistemul lor de cercetare științifică, au ajuns la un test fizic avînd o durată de numai 50—60 de secunde, axat pe mișcările fotbalului, completat cu analiza biochimică a sîngelui. O simplă sîngerare la un deget, înainte de probă, și o a doua, după ea, urmate de analiza modificărilor chimice, indică imediat celui care „citește" cît trebuie să mai insiste, individualizat, pentru căpătarea sau menținerea formei sportive, gradul de oboseală și alte asemenea. Brazilienii posedă teste deosebite de coordonare, de ritm și de agilitate — știința se implică tot mai mult și în fotbal, altfel nu se poate. Iată de ce iugoslavii, chiar dacă știu foarte multe, vor să învețe și mai multe, să rămînă la nivelul ridicat pe care l-au atins.

Un român la F. I. F. A.

Printr-o scrisoare recentă, semnată de J. S. Blatter, secretar general, Federația internațională de fotbal a adus la cunoștința forului nostru de specialitate alegerea lui Mircea Angelescu, vicepreședinte al F.R.F., în Comisia F.I.F.A. de amatori. Respectivul organism, din care fac parte cîteva personalități de primă mărime ale fotbalului mondial, sovieticul Koloskov, brazilianul d'Almeida, italianul Carraro etc., se ocupă, între altele, de buna organizare (îndrumare, control etc.) a turneelor olimpice.

Această alegere onorează fotbalul românesc și, felicitîndu-i pe Mircea Angelescu, îi urăm cît mai mult succes în noua și importanta sa misiune.

În 9 martie, la București

Echipa națională va întîlni o selecționată alcătuită de ziariști

Zilele trecute, luîndu-și (probabil) inima-n dinți, Mircea Lucescu ne-a făcut o propunere : să alcătuim o selecționată care, în 9 martie, să fie opusă echipei reprezentative într-un meci de verificare cu public. Convinși (ca și directorul tehnic al națională) că un astfel de test nu poate aduce decît beneficii fotbalului românesc, am acceptat propunerea, declarîndu-ne de acord cu organizarea întîlnirii. Cum pînă la data respectivă mai rămîne destul timp, ne angajăm să vă ținem la curent, stimați cititori, cu toate detaliile (echipa pe care o vom alinia, stadionul care va găzdui partida, ora de începere etc., etc.). Un lucru e însă, chiar la această oră, cert : națională și o selecționată „Flacăra" se vor întîlni, la 9 martie, la București ! Vom reveni cu amănunte.

Natația românească între culoarul 1 și 8

— Hei, puțină concentrare, ce naiba !

Băiatul clipește repede, încercînd să înțeleagă unde bate „tov. profesor". Are 8 sau 9 ani și se poate lăuda că face parte din grupa de „avansați" a profesorului Ioan Ilieș, maestru al sportului și fost antrenor al lotului național de sărituri în apă. Dar acum nu e vorba decît de copii de la 7 la 12 ani, a căror lipsă de concentrare e scuzabilă. Sportul săriturilor în apă nu-i unul prea ușor. Pînă la a învăța arabescurile savante ale plonjoanelor, copiii vor parcurge ani de zile cu cîte patru antrenamente săptămînale, plus eventualele concursuri. Nu mulți rezistă acestui ritm.

Alături, bazinul olimpic al Complexului „23 August". Ca și la sărituri, apa se află într-o continuă „fierbere", fiind plesnită, lovită, visitată, apucată, despicată, învolburată, bătută, călcată și uneori chiar înghițită de sute de copii mai mici sau mai mărișori, dar și de înotători în toată regula. După socotelile organizatorilor, sînt în jur de 1 500 de sportivi și învățăcei, care se aruncă zilnic în apele încălzite ale celor două bazine de la „23 August". Interesant, ultimul chiar, un bazin de înot cu lungimea de 50 m, „olimpic" cu alte cuvinte, poate primi pe culoarul numărul 1 copii aflați abia la primul contact cu apa unui bazin, unii cu colacul după gît, în vreme ce culoarul 8 e ocupat de lotul olimpic în frunte cu medaliata Carmen Bunaciu ! Între cele două extremități, ca pe o scară adevărată, diferite grade de învățare și perfecționare în nobilul sport numit înot. Spațiul, fără îndoială, e mult prea îngust.

Stau de vorbă cu tovarășul Lucian Dumitrescu, secretar al federației de natație. N-are decît 3 luni de cînd a fost numit în funcție. Anul trecut, îi aud că spune, a fost unul deosebit pentru natația românească : pentru prima oară un sportiv român a fost medaliat la un campionat mondial de natație. E vorba de Bunaciu, bronz în Ecuador. La asta s-au adăugat 4 medalii de argint și una de bronz cucerite la C.E. de juniori, ca și medalia de argint cîștigată de reprezentativa de juniori a țării la aceeași competiție. În august care vine, la Roma, va fi campionatul european. Obiective : 2 medalii la înot, locul 3—5 la polo, un loc între 4 și 6 la sărituri. Alte obiective la fel de mari și la europenele de juniori. Apoi, 2—3 medalii la Edmonton, la Universiadă. Anul viitor vor fi Jocurile olimpice. Obiectiv : o medalie, performanță nerealizată pînă acum de vreun înotător român. Natația românească își la avînt ? Ne-ar plăcea să credem că așa e.

Rolul unei federații este de a asigura performanța, vîrfurile. Jos, la baza piramidei, se află copiii. În București, dacă ne luăm după statisticile C.N.E.F.S., peste 13 000 de copii au trecut într-un an prin cursul de inițiere. Cifrele sînt însă umflate, fiindcă un copil care nu urmează un singur ciclu, ci două sau mai multe va fi raportat drept doi sau mai mulți. Apoi, odată învățat cît de cît să înoate, copilul pleacă, foarte puțini rămîn. La Baia Mare, aflăm, din circa 7 000 de copii numai 15 au rămas pentru perspectivă. Vîrsta la care începe performanța e tot mai scăzută. Părinții trebuie să aștepte răbdători pe culoar. Bunicile tricotează, părinții citesc ziarele încă o dată. După fiecare lecție, sandvișurile sînt devorate. Trecerea de la grupa de inițiere la... grupa a III-a valorică e totuși greoaie, părinții n-au timp, bazinul e departe, cerințele sînt foarte mari. La 14—15 ani se fac două antrenamente pe zi, se înoată între 80 și 100 km, poftă de mîncare devine uriașă. Dar rezultatele cele mari pe plan internațional, de aici trebuie să plece. Statul a făcut eforturi uriașe. Sînt bazine olimpice la Baia Mare, la Reșița, Sibiu, Ploiești, Arad, București, Brăila, Timișoara, Constanța, intră în curînd în circuit cele de la Suceava și Pitești. Vor fi nu peste multă vreme în toate centrele reședință de județ. Dar sînt mult prea puține bazine mici, de natură „socială", să le spunem așa. Dacă a trecut de 10 ani, un copil cu greu mai apucă să înoate, performanța începe tot mai devreme, profesorii n-au timp mici spațiu pentru cei care nu promit din prima clipă. Puține școli au bazin. Organele cu atribuții, pionierii, U.T.C.-ul, au o mulțime de alte sarcini mai importante, de atragerea copiilor la înot, la natație în general nu se ocupă mai nimeni. Mai sînt foarte multe de făcut pentru natația românească, dacă vrem ca Bunaciu să nu rămînă doar o excepție fericită.

DUMITRU GRAUR ■

Neînțelegeri ?

Nu, colaborare !

Se tot vorbește (ni s-au cerut, mai ales telefonic, relații în acest sens) că între directorul tehnic al națională, Mircea Lucescu, și antrenorul Universității Craiova, Constantin Oțet, ar exista unele divergențe, datorate îndeobște faptului că primul a convocat la pregătirile lotului național (și) 5 fotbaliști craioveni, nepermițîndu-le să se antreneze în cadrul echipei de club. Au existat, e adevărat, unele discuții pe această temă, dar ele au fost principiale, prietenești, menite să caute (și să găsească) cele mai bune soluții de colaborare, în interesul fotbalului românesc. Dealtfel, pentru meciul amical România — Turcia (29 ianuarie, Istanbul), Lucescu a renunțat la folosirea celor 5 internaționali olteni, lăsîndu-i să se pregătească (în Grecia) alături de coechipierii lor. El îi va solicita numai pentru partida România — Grecia (2 februarie, Larissa), după care Ștefănescu și ceilalți vor pleca, cu Universitatea, în Spania.

Asupra acestui mod de colaborare s-a căzut de acord și, repetăm, între cei 2 tehnicieni nu există nici un diferend.

Omul care joacă

Meditații de iarnă (II)

Avem obiceiul vinovat de a uita sau de a șterge pareă cu buretele într-o nouă etapă de conducere a fotbalului la care sînt chemați alți oameni să hotărască — multe sau totul din ce a fost bun în perioadele precedente. Astfel se explică faptul că ciclul săptămînal de antrenament elaborat, în perioada Covaci, de acesta și de Victor Stănculescu, un salahor în multe momente pe băncile teoretice atît de greu abordabile ale fotbalului, a fost pur și simplu măturat, neputîndu-se garanta dacă el mai există. Nu văd ce legătură s-a putut crea între rezultatele și eșecul final de atunci și unele cîștiguri și măsuri reale de concepție, legate îndeosebi de programarea și conținutul muncii de zi cu zi din fotbal care pregătesc mătasea sau brocarturile meciurilor. Orice concepție sănătoasă, fie de joc, fie de antrenament, nu se poate crea fără a respecta și a căuta acumulări succesive de măsuri verificate ca bune în timp, iar fotbalul nu poate face nici el excepție de la această regulă simplă, dar foarte importantă. Programul de antrenament săptămînal elaborat de Ștefan Covaci și Victor Stănculescu putea să nu fie perfect, dar jalona destul de bine caracterul antrenamentelor, eliminînd jocul (de multe ori „șușe") de la mijlocul săptămînii și aducînd la lumină efortul fizic fără minge, indispensabil realizării cîștigurilor de forță. Unele precepte ale acestui program au rămas, dar era și destul loc ca altele, inclusiv aceste antrenamente pur fizice, să fie perfecționate și îmbogățite în conținut. Se știe și se rostește aproape de toată lumea fotbalului că la acest capitol stăm mai rău, nefiind însă cazul să încercăm a deveni adevărate mașini saxone ca forță de joc, dar puțin tonus muscular nu ne-ar strica pentru a da mai multă consistență arabescurilor pe care sîntem capabili să le desenăm în teren mai bine decît alții.

Chiar dacă aceste antrenamente pur fizice, catalogate ca plictisitoare și neatractive pentru jucători (!) de unii tehnicieni actuali ce ar trebui să creadă în ele, nu au dispărut de peste tot, fiind însă diminuate ca durată și transformate în conținut, ele trebuie să cuprindă și creșterea mobilității articulare și a elasticității musculare prin exerciții de gimnastică, făcute mai des, cu mai multă competență și abnegație, singurele capabile să diminueze numărul accidentărilor devenite banale în fotbal.

Acum trei ani citeam că un reputat specialist al fotbalului vest-german, profesor la școala din Köln, le reproșa antrenorilor din Bundesliga că fac prea puține exerciții de gimnastică pură în cadrul antrenamentelor și, din această cauză, numărul întinderilor musculare a crescut. Vă închipuiți că dacă ei își explicau atunci astfel unele accidentări, noi trebuie să o facem cel puțin începînd de acum înainte, ținînd cont și de adevărul incontestabil că jucătorul român este, hai să spunem, mai puțin atent în a avea grijă de el. S-a mai obișnuit să fie și „dădăcit" adesea ca un copil de salon, și mai știe foarte bine că întinderile musculare, neputînd fi controlate și constatate cert din punct de vedere medical, îi oferă portițe greu atacabile de a-și mai lua pauza din pregătire. La noi, Mircea Lucescu afirmă că, folosind în perioada în care pregătea Corvinul în antrenamente numai și simplul complex de exerciții de gimnastică cunoscut sub numele de Moruzov, a reușit să evite aceste accidente obsedante numite întinderi, pe parcursul unui sezon competițional.

Inevitabil, această problemă a fotbalului nostru naște firesc obligativitatea ca echipele să aibă în staff-ul lor tehnic și un preparator fizic, capabil să programeze dar, mai ales, să execute, fiind un exemplu viu, aceste exerciții. Și această problemă este mai veche, uitată și reactualizată din cînd în cînd. Spunem despre noi că sîntem destul de talentați și că la obiectivele noastre, pe care am avut „talentul" să le ratăm parcă cu dibăcie în ultimii ani, am putea exista și fără prezența unui astfel de specialist pe care alții, adică brazilienii, italienii, spaniolii (cei puțin la fel, dacă nu puțin mai mult dotați cu inventivitate în joc decît noi) îl consideră indispensabil procesului de pregătire totală la care se supun.

Mai rămîne să ne-ntrebăm dacă I.E.F.S.-ul sau actuala școală de antrenori, care produce de cîțiva ani, sînt capabile să ofere astfel de cadre. Dacă răspunsul este negativ, ceea ce nu cred, nu ne rămîne decît să schimbăm puțin manierea și optica lor de formare, dîndu-le viață. Desigur, în primul rînd cei care conduc activitatea totală a echipelor noastre de fotbal trebuie să se arate receptivi la această problemă.

CORNEL DINU ■

Cronica șoselei

O întîmplare cu doi băieți

Coloana de autobasculante uriașe exercita o permanentă fascinație asupra tinerilor de la liceul dintr-o mare comună dobrogeană. Mai ales doi dintre ei, cum aveau un moment liber, cum fugeau la mașini. Priveau cu nesaț, în special motoarele demontate. Puneau întrebări șoferilor, mecanicilor, discutau între ei. „Așa... va să zică, astea sînt pistoanele, asta e pompa de injecție, asta-i pompa de u!". „Ce de fire, măi, Gelule". „Cum de nu se încurcă oamenii ăștia în ele ?" „Nu uita că sînt unii care își montează un motor cu ochii legați și asta contracronometru".

Băieții știm cum sînt : pînă nu pun ei mîna să se convingă cum se montează ori se demontează o piesă sau alta, nu-s adevărați băieți. Iar mecanicii ori șoferii, care își făceau singuri reparațiile, îngăduiau puștilor să-i ajute. Ba să degreseze niște buloane, ba să stringă niște piulițe. Le făcea chiar plăcere curiozitatea tinerilor. Se simțeau parcă mai mîndri că ei cunosc toate secretele unor asemenea uzine pe roți.

„Măi, băieți, voi trebuie să cunoașteți și partea mai puțin, să zic așa, atractivă a meseriei noastre, adică cum se spală o mașină, cum se gresează ea". „Da, nene, cum să nu, replică Gelu, spuneți-ne numai ce-i de făcut și noi îndeplinim. Nu-i nici o supărare. Da la volan cînd ne învățați și pe noi să umblăm un pic?"

„Băieți, aveți destule de făcut. Terminați-le, și pe urmă mai vedem noi". Copiii au lucrat parcă mai repede și mai bine ca altădată. Se gîndeau numai la conducerea auto.

Șoferul și mecanicul au făcut recepția lucrărilor realizate de cei doi puști. „Într-adevăr ați lucrat ca la carte. Felicitări ! Și ca să nu spuneți că nu ne ținem de cuvînt, uite, de azi, începem conducerea. Nu cumva să credeți însă că vom face școală în centrul comunei, sau pe drumul național. Nu, aici pe cîmp o să învățați să conduceți".

Peste cîteva zile, cei doi băieți se descurcau bine la volanul mastodonților. Schimbau corect vitezele, foloseau mulțumitor accelerația, ba chiar și tehnica virajelor care, la mașinile mari, nu e chiar atît de simplă, începuseră totuși să o stăpînească.

Băieții începuseră să o răsească, însă, cu participarea la orele de cursă. Dacă din cinci participau la una-două, era mare lucru ! Apoi se făceau nevăzuți. Acasă cine să le ceară socoteală ? Dănuț, lipsit de ambii părinți, era crescut de bunici, oameni bătrîni, trecuți de 70 de ani, iar de Gelu, și el orfan de tată și de mamă, se îngrijea un unchi, tată a cinci copii, între 3 și 9 ani. „Pe unchi-meu nu-l văd decît o dată pe săptămînă, sîmbăta. În celelalte zile vine întotdeauna tîrziu de la oraș, cînd eu dorm demult", se destăinuise Gelu prietenului său.

„Vezi tu, totuși conducerea asta pe drumurile de cîmp parcă ar fi o mîncare fără sare, n-are nici un gust. Una e să te strecori printre mașini, căruțe, biciclete, să fii atent în toate părțile, și alta să mergi pe un drum gol, unde nu ți se cere decît să ții drept. Nici tu, schimbare de viteze, nici tu, semnalizare, nimic. Uite, eu îți propun ceva să luăm noi mașina asta seară de la locul de parcare și să facem o plimbare pînă în comuna vecină. Într-o oră sîntem înapoi.

„Cred că ai înnebunit de-a binelea, mă, Gelule. Păi merită oamenii ăștia o asemenea recompensă din partea noastră, după cîte au făcut pentru noi ?" „Ei n-o să știe nimic, iar noi ne mai antrenăm puțin". „Și încă ceva : tu știi să umbli la lumini, să schimbi fazele, prin aglomerație ? Bine, știu, contactul o să-l faci prin legătură directă, unind firele. Dar mai apoi ?" „Las că mă descurc eu, n-ai tu grijă : eu plec oricum."

Dănuț stă în cumpănă. „Bine merg, dar să știi, mai mult ca să nu faci vreo prostie !"

Seara pe la 8, după ce pleacă șoferii, cei doi se urcă în cabină, își pun pernele pentru a ajunge la volan și Gelu demarează spre localitatea vecină, o comună situată cam la 20 de km. Nu observă, totuși, la extremitatea șirului de mașini un șofer întîrziat, care trebăluiește pe basculantă.

„Ce fac ăștia dom-le ? Nu cumva îi pușlii pe care-l învață conducerea fraerul ăsta de Lică, cu părul alb, dar minte de copil ? Ia mai bine să vedem". Și șoferul urcă la volan luînd-o după mașina din față. Pe măsură ce se apropie de ei, mașina urmărită mărește viteza. Ajung pe drumul național, cînd basculanta urmăritoare încearcă să-l depășească, puștiul nu-l lasă și trece pe mijlocul șoselei. „Ăsta o să-mi dea de furcă, dar nici să-l las nu pot, cine știe ce e în stare să facă". Atent la urmăritor, prin oglinda retrovizoare, neobișnuit cu șoseaua aglomerată, cu viteza, cu luminile din față, emoționat înfricoșat, Gelu nu observă o bătrînă îmbrăcată în negru, care mergea pe marginea șoselei ; întră în plin în ea. Aceasta moare în drum spre spital. Cu capetele plecate, „șoferii" coboară din mașină. Cei de la școală, cei de acasă, care cu toții știau povestea cu învățatul conducerii, nimeni, dar absolut nimeni n-a făcut nimic să împiedice această tragedie.

VICTOR BEDA ■

Lumea în care trăim

Bogăția și sărăcia unui continent

Despre Africa se spune că este cel mai bogat continent al planetei. Manualele de geografie îi consemnează marile bogății naturale, uriașele sale rezerve — dintre cele mai mari ale lumii — la numeroase materii prime : de la aur și diamante pînă la petrol și uraniu. Africa asigură nevoile de materii prime strategice pentru numeroase țări de pe vechiul și noul continent.

Și, totuși Africa, continentul cel mai bogat al lumii, este, în același timp, continentul cel mai sărac al planetei. Statisticile demonstrează cu pregnanță o tristă și dureroasă realitate. Pămîntul cel mai bogat adăpostește populația cea mai săracă a lumii. În Africa se găsesc cele mai multe țări din lume cu venitul cel mai redus, sub 200 dolari pe cap de locuitor. Cea mai mare exportatoare de cafea și banane, de cacao, de ananas și citrice din lume, Africa, are peste 300 de milioane de subalimentați. Peste 7 milioane de copii africani mor anual din cauza foametei și a bolilor provocate de subnutriție. Continentul în care s-au născut unele dintre cele mai vechi civilizații ale omenirii este continentul cu numărul cel mai mare de analfabeți din lume.

În cea mai mare parte dependentă de exporturile de materii prime — de la cele strategice la produsele agricole — Africa trece în prezent prin cea mai gravă criză economică din epoca postcolonială. Criza se datorează majorărilor succesive ale prețului la petrol din deceniul trecut și ale speculațiilor neocolonialiste, ale unor practici cu efecte negative. „Socul petrolier" a zdruncinat din temelii economiile șubrede ale unor țări africane în curs de dezvoltare. Pentru a-și asigura strictul necesar de combustibil și energie ele s-au îndatorat cu sume fabuloase care depășesc valoarea produsului lor național brut pe mulți ani. Apoi, să nu uităm că recesiunea economiilor occidentale a determinat restrîngerea cererilor de materii prime, prețurile acestora înregistrînd un puternic declin. Ca atare, veniturile din export s-au redus atît de drastic, încît numeroase țări africane, cu o economie mai precară, nu au mai putut să-și onoreze datoriile externe crescînde pentru produsele industrializate importate ale căror prețuri au cunoscut o majorare continuă.

Exemplele sînt numeroase. Iată : Ghana, care cheltuiește pe petrol 400 milioane dolari anual, adică mai mult de jumătate din veniturile obținute pentru exportul de aur și cacao, are o datorie de peste 3 miliarde dolari. Kenya, ale cărei principale produse de export sînt cafeaua și ceaiul, a fost constrînsă să-și restrîngă importul la minim — adică aproape la zero din cauza lipsei de valută. Coasta de Fildeș, ca urmare a scăderii veniturilor obținute din exportul de cacao și cafea, a lipsei de fonduri și cu o datorie externă de peste 7 miliarde dolari, a înregistrat în 1982 o dezvoltare economică la nivelul zero. Dar chiar și țări cu bogate resurse minerale ca Zairul (diamante, cupru, cobalt etc.) datorită reducerii exporturilor, are în prezent o datorie externă de peste 6 miliarde dolari.

Datele statistice atestă că, în perioada 1969—1980, în 19 țări africane în curs de dezvoltare, creșterea veniturilor pe locuitor nu a depășit un procent, iar în alte 5 state acest venit a cunoscut chiar un recul. Totodată, valoarea exporturilor țărilor africane nepetroliere, a scăzut de la 29,8 miliarde dolari în 1980, la 28 miliarde dolari în 1981.

Tabloul situației economice a țărilor africane este întunecat. Scăderea exportului și a prețurilor materiilor prime, pe de o parte, și creșterea ratei dobînzilor înrobitoare, de după 1977, pe de altă parte, au determinat sporirea poverii datoriilor, creșterea gravă a sărăciei populației africane. Un raport al Consiliului Mondial al Alimentației remarcă faptul că, în anii '70, producția alimentară s-a redus cu 15 la sută. În 1982, consumul alimentar a fost cu 10 procente inferior celui de acum un deceniu.

În același timp, ajutorul oficial pentru dezvoltare acordat Africii subsahariene ar trebui dublat — recunosc experții Băncii Mondiale — pentru a avea cît de cît eficiență. S-a calculat că numai țările la sud de Sahara au nevoie în următorii 6—8 ani de 26 miliarde dolari sub formă de ajutor pentru dezvoltarea agriculturii, încît să se ajungă la satisfacerea din producție proprie a nevoilor populației de produse alimentare la un nivel minim. Etiopia, țara cea mai săracă de pe continent, primește anual mai puțin de 5 dolari ajutor extern pe cap de locuitor.

Nu este pentru prima dată cînd specialiștii Consiliului Mondial al Alimentației atrag atenția asupra stringenței problemei alimentației populației africane. Prognozele apreciază că populația Africii va ajunge în anul 2000 la 650 milioane locuitori. În schimb, datele privind creșterea producției agroalimentare nu sînt prea optimiste. Dimpotrivă. În ultimii 20 de ani producția de alimente pe locuitor a scăzut cu cel puțin 20%, în timp ce populația a crescut cu aproape 2,5 la sută. Dacă în 1980 importurile alimentare au necesitat fonduri de circa 6 miliarde dolari, în 1981 valoarea lor a crescut la aproape 8 miliarde dolari.

Bogați și săraci.

În același timp, posesori ai unor avuții fabuloase și lipsiți de cele mai elementare mijloace pentru o viață normală.

Bogați și săraci.

Este tipica realitate a unui continent care poartă povara trecutului colonial și care încearcă cu dificultate să-și regăsească echilibrul economic.

Bogați și săraci.

O situație care acuză. Căci ea demonstrează inechitatea relațiilor din lumea în care trăim, necesitatea restructurării unei ordini economice perimate.

Bogați și săraci. Dar nefericiți...

AL. PINTEA ■

Nicolae Titulescu la New York (IV)

O lucrare de specialitate apărută la New York care permite o situare mai exactă și mai nuanțată a percepției americane asupra ansamblului activității diplomatice a lui Nicolae Titulescu la Liga Națiunilor este monografia semnată de Sally Marks, intitulată **„Iluzia păcii. Relațiile internaționale în Europa. 1918—1933"**, apărută în colecția celebră „The Making of the 20th Century" și editată simultan de editura The MacMillan Press Ltd. la New York, Londra, Tokio, Delhi, Singapore, Lagos și Melbourne.

În monografia amintită se susține că, pe timpul Ligii, statele europene, fie ele mari, mijlocii sau mici, își arogaseră misiunea de a conduce lumea (to rule the world), în conformitate cu interesele lor și să o modeleze potrivit valorilor lor, fapt care a determinat Liga Națiunilor să devină un club european, dominat de oameni de stat europeni, de prezumții europene și angajat, în majoritatea cazurilor, în treburi preponderent europene.

De-a lungul întregii istorii a Ligii, Japonia a fost singurul stat neeuropean care a avut un loc permanent în Consiliul Ligii. Din cele 63 state care alcătuiau Liga, 29 (inclusiv Turcia) erau europene. Blocul de 20 state latino-americane nu avea dreptul la nici un loc permanent și deținea un singur loc nepermanent în consiliu. Asia avea numai 6 membri în Ligă, iar Africa 3, iar cele 9 state reprezentau **toate** statele independente, sau cvasiindependente de pe cele două continente din perioada interbelică. Imperiul britanic ocupa 5 locuri în Ligă, printre care figurau India și dominioanele „albe".

Autoarea americană Sally Marks subliniază că toate figurile proeminente ale Ligii erau europene, dar devotamentul cel mai sincer față de organizația mondială îl manifestau reprezentanții țărilor mici și mijlocii. Liderii politici ai acestora din urmă erau partizanii de frunte (leading champions) ai securității colective, în timp ce marile puteri erau mai puțin entuziaste și nu se simțeau atrase de un sistem menit „să ocrotească pe cel slab împotriva celui puternic" (to protect the weak against the strong).

Pe de altă parte, istoricul american recunoaște că participarea miniștrilor afacerilor externe la sesiunile Ligii Națiunilor oferea prilejuri excelente pentru o diplomație discretă (quiet diplomacy), în afara ședințelor oficiale. Posibilitățile create pentru consultări neoficiale sînt apreciate drept una din cele mai substanțiale contribuții la eforturile, deseori lipsite de rodnicie, de a crea o pace trainică.

Un coleg al lui Nicolae Titulescu, diplomatul britanic sir Robert Vansittart, citat în lucrarea lui Sally Marks, scria pe această temă : „Dacă domnul A. îl invită pe Herr B și pe Signor C la un dineu de cîteva ori pe an, — chiar dacă dineul nu-i grozav — tonul corespondenței diplomatice între acești trei oameni de stat (fără a mai pomeni de conversațiile lor) parcurge o transformare. Înainte de război acest element duios și general nu fusese niciodată exploatat cum se cuvenea".

O analiză specială ar merita să fie întreprinsă pe marginea evenimentelor din 1931, calificat de istoricul britanic Arnold Toynbee drept **„annus terribilis"**. Întrucît Nicolae Titulescu a fost implicat în principalele evenimente internaționale ale acelei perioade, le vom reaminti.

Dacă la începutul lui 1931 numeroase state europene erau încă optimiste în ceea ce privește șansele realizării unor măsuri reale de dezarmare, evenimentele anului 1931 vor aduce mari decepții pentru majoritatea țărilor lumii. Războiul dintre Japonia și China a creat multă confuzie la Liga Națiunilor, în „lumea diplomației" (the world of diplomacy), care a fost luată prin surprindere. Poziția lui Nicolae Titulescu care s-a pronunțat de la început cu toată fermitatea pentru o soluție pașnică s-a bucurat de o largă apreciere în rîndul membrilor instituției genevieze.

Această poziție realistă și clarvăzătoare s-a impus atenției tuturor, mai ales în epoca în care liderii politici și opinia publică din numeroase țări nu reușiseră încă să-și dea seama de natura reală a marilor primejdii pe care le prevesteau acțiunile agresive ale Japoniei, precum și ascensiunea fascismului în Germania și Italia. Or, pericolul nazist trebuia recunoscut fără echivocuri și menajamente cu toată amploarea implicațiilor sale politice, diplomatice și militare atît de nocive și grave pentru pacea lumii. Pe bună dreptate, autoarea americană Sally Marks subliniază că „fără revizionismul german care a tulburat liniștea Europei, multe din celelalte probleme s-ar fi risipit (dissipated) în timp, dacă nu ar fi existat refuzul Germaniei de a accepta statusquo teritorial în Europa", pentru menținerea și consolidarea căruia Nicolae Titulescu luptase cu toată forța personalității sale.

Un alt istoric american, Ruth B. Henig, în lucrarea **„Liga Națiunilor"**, apărută la New York în editura Harper and Row Publishers Inc., ajunge la concluzia, aplicabilă nemijlocit gîndirii și acțiunii lui Nicolae Titulescu, că „numai o mînă de idealiști au crezut că interesul fundamental al fiecărui membru al Ligii era acela de a construi o comunitate mondială a statelor, puternică, altruistă, capabilă să oprească cu succes tendințele distrugătoare ale acelor state și lideri politici care considerau că diferendele și conflictele internaționale își pot găsi soluții definitive numai prin folosirea forței". Spre deosebire de Nicolae Titulescu, majoritatea politicienilor europeni nu erau însă pregătiți să-și asume riscuri, sau să consimtă sacrificii pe termen scurt în perspectiva unor avantaje pe termen lung intangibile (intangible long-term benefits). Cercetătorii americani ai acestor evenimente nu vor putea să nu reliefeze aceste particularități ale gîndirii și acțiunii titulesciene, așa cum vom vedea în continuare în însemnările noastre consacrate prezenței intelectuale a marelui diplomat român la New York.

IOAN VOICU ■

„Soldații nici unei țări și nici unui popor"

I se spunea, pe franțuzește, „dezlănțuitul" (le dechainé) sau, pe englezește, de-a dreptul „nebunul" (mad). Era cîndva una din vedetele presei occidentale amatoare de senzație. Numele lui figura de obicei în cadrul unei triplete de tristă memorie, ce reunea căpeteniile cetelor de „soldați pierduți", „gîște sălbatice", „cavaleri ai cauzelor pierdute" sau cum li s-a mai sous mercenarilor timpurilor moderne. Mike Hoare, alias Mike — le dechainé —, alias Mad Mike, era, împreună cu Bob Denard și Jean Schramme, un răsfățat al relatărilor de presă despre isprăvile (citește ororile) făptuite de mercenarii colonialismului, mai vechi sau mai nou, în diverse puncte ale globului. Cariera lui militară părea să înceapă bine. Fusese unul din cei mai tineri ofițeri de stat major al lordului Mountbatten, la Colombo, în timpul celui de-al doilea război mondial. După care a slujit în armata britanică din India și Birmania. Acolo, probabil, a fost momentul cînd o promițătoare carieră a armelor avea să decadă într-o sîngeroasă carieră de asasin plătit, care a atins paroxismul în perioada zbuciumată ce a marcat primii ani de existență ai statului independent Zair. După eșecul „aventurii congoleze", Mike Hoare avea să-și găsească refugiul, împreună cu alți ciraci ai săi, unde altundeva decît în Republica Sud-Africană. De acolo urmărea cu invidie reintrarea în afaceri a fostului său companion și rival din Congo, Bob Denard, amestecat în operațiunea de răsturnare, în 1978, a guvernului Republicii Comore și autoproclamat, e drept doar pentru scurt timp, „comandant șef al forțelor armate și de poliție" ale acestei țări. Bob Denard avea să eșueze însă lamentabil și în această ultimă întreprindere. Fapt care nu l-a descurajat însă pe Mike Hoare în încercarea sa de a forța încă o dată poarta norocului. La 11 ani după „episodul congolez", împreună cu nedespărțita sa umbră, Jeremiah Puren, fost „comandant șef al aviației lui Chombe", fost „ofițer de legătură între Hoare, Denard și Schramme", Mike Hoare pune la cale, în combinație cu serviciile secrete sud-africane, răsturnarea guvernului Republicii Seychelles. Dar norocul n-a surîs mercenarilor nici de această dată. Abia debarcați în Seychelles, Puren și alți cîțiva mercenari, deghizați în turiști, sînt arestați. Mike Hoare, participant și el la operațiune, reușește să fugă în ultimul moment cu un avion în R.S.A., împreună cu alți cîțiva membri ai comandoului său. Încurcate, autoritățile sud-africane n-au încotro și trebuie să-i aresteze sub acuzația de înaltă trădare. Puren și ai săi vor fi condamnați la moarte în Seychelles. Hoare și ai săi, judecați în R.S.A., vor fi și ei condamnați la închisoare. Hoare, la zece ani, pentru deturnare de avion. Acum, la 62 ani, cu o condamnare de zece ani, Hoare — face bilanțul săptămînalul francez „L'Express" — „își vede cariera sfîrîmată. Denard a ieșit și el din competiție, iar Schramme a dispărut. Asupra mercenarilor se lasă crepusculul", „lovitura de pocher" din Seychelles fiind una din ultimele zvîrcoliri notabile ale acestor „soldați fără statut", „dintr-o armată a nici unei țări și a nici unui popor", (L'Express), rămășițe ale anacronicei și discreditatei instituții a mercenariatului de extracție colonialistă.

CORNELIU VLAD ■

Mondo umano?

Operațiunea Ganesha

A fost concepută cu multă minuțiozitate, una dintre dovezi fiind aceea că au luat parte la ea exact 800 de militari, aleși pe sprînceană, numeroși experți locali și la fel de mulți experți străini. În timp, a durat destul : debutul este consemnat la 15 noiembrie 1982 și s-a încheiat cu succes după o lună și 12 zile, deși, în numeroase rînduri, oficialitățile își exprimaseră neliniștile iar unii experți apreciau ca foarte mari riscurile ei. A fost un exod și forțat și lung cu cîteva peripeții, în arsenalul însoțitorilor se aflau, pe lîngă normalele arme, torțe, lămpi cu petrol, lanterne, dinamită chiar și două elicoptere mari și moderne. Nu știu, la această oră, dacă a și fost filmată ori s-au făcut fotografii, dar cred că ar fi meritat. Traseul respectiv a avut ca punct de plecare Air Sagihan — sudul insulei indoneziene Sumatra — iar ca punct de sosire pădurile Lebong Hitam din aceeași țară. Este destul de lung și apoi să nu uităm terenul dar mai ales să ne gîndim că exodul respectiv trebuia să se desfășoare într-o atmosferă destinsă, să se evite orice «stress» ai participanților principali și îndeosebi să nu se ajungă la acte de forță majoră.

Elefanții — căci ei au fost în centrul operațiunii Ganesha — au fost înțelegători se pare, au simțit probabil că totul este spre binele lor și astfel în lungul lor marș — în afara celor doi, bolnavi, care s-au prăpădit și a unui minor incident de la 12 decembrie, cînd 68 dintre ei, aparent înfometați, au distrus barajul de sîrmă electrică și au răvășit plantațiile din jur, fiind, însă, readuși repede în coridorul lor — nu s-au înregistrat evenimente deosebite. Atît militarii cît și experții sînt chiar surprinși de modul de cooperare a pahidermelor. Astfel, deși ultima etapă a exodului lor dirijat a fost apreciată ca foarte dură, întrucît trebuiau traversate trei canaluri largi de șapte metri, a fost parcursă cu mult mai repede decît prevăzuseră cele mai optimiste pronosticuri. Înconjurați cu foarte multă grijă de însoțitori, care aveau în vedere prevederea să se evite stress-ul elefanților (!), aceștia au ajuns, toți, într-o duminică la prînz, la destinație. Cînd au fost numărați, spre stupoarea generală s-au găsit 300, deși, la plecare, inventariați cu mare atenție, n-au fost decît 130 !

Asadar, deși elefanții respectivi și-au părăsit domeniile ancestrale, au fost bucuroși să ajungă în pădurile de la Lebong Hitam, unde speră să aibă totuși un trai mai ferit de dificultăți. În sudul Sumatrei, la Air Sagihan ei lasă loc și liniște familiilor venite de pe insulele suprapopulate Java și Bali. Exodul lor a fost forțat de oameni. Altfel ar fi dispărut.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După N.B.I.

A. IOZEFINI :

Nu mă prinde postura de şaman

— Ştiţi cum mi-am adus aminte de dumneavoastră, maestre Iozefini ?

— ?

— Nu demult, la televizor a fost prezentat un iluzionist şi prestidigitator : David Copperfield, zecelea campion mondial al iluzionismului. M-am întrebat atunci : oare Iozefini al nostru ar putea să execute numerele lui ?

— Ce-a făcut Copperfield ? A trecut o ţigară printr-o monedă şi a făcut să dispară verigheta unui spectator, regăsind-o apoi în portchei. Dacă ai cîteva minute răbdare, o să-ţi dai seama că nu-i nimic nou sub soare şi că aceste trucuri — e drept, senzaţionale pentru public — le-am prezentat şi eu de sute de ori sub cupola circului.

(Într-adevăr, cu iscusinţa lui cunoscută, maestrul Iozefini mi-a demonstrat că posedă în arsenalul lui şi numerele lui Copperfield, aduse la cunoştinţa noastră cu atîta tam-tam.)

— M-aţi uluit ! Aţi vrea să-mi spuneţi şi mie cum faceţi ?

— Altă dată.

— Pînă atunci, m-ar interesa să aflu care e numele dumneavoastră real ?

— A. Iozef. Dar ce credit aş fi avut în faţa spectatorilor cu un astfel de nume ? Aşa că l-am schimbat.

— Aţi fi atît de bun să rememoraţi cîteva din etapele vieţii dumneavoastră ?

— Ce să spun ? Pentru cei care mi-au citit cartea de memorii e cunoscută existenţa mea. Aşa că n-ar avea rost să mă repet. Ceea ce vreau totuşi să reamintesc e că am îndurat multă mizerie, multe umilinţe şi suferinţe pînă cînd am ajuns ceea ce sînt azi. M-am născut la 12 decembrie 1919. Ţin minte data pentru că eram de faţă. Mai ţin minte că am ieşit cu capul înainte ; n-am vrut să arăt lumii spatele. De atunci sînt numai cu ochii pe ea. Cu toată viaţa şi cu tot talentul m-am dăruit oamenilor. Sună grandilocvent, dar să ştii că spun adevărul : mie mi-au fost întotdeauna dragi oamenii.

— Cei care s-au aflat în preajma dumneavoastră de-a lungul anilor vor fi mai în măsură ca mine să judece dacă mi-aţi răspuns cinstit sau nu.

— De ce-aş minţi ? Nu m-at văzut în arenă cu cît drag mă adresam celor de faţă şi cum încercam să le ofer din toată inima cîteva ore de destindere ?

— Am să vă recit cîteva versuri de M.R. Paraschivescu : „Înghite săbii / dintr-o cutie ; / scoate altă cutie / şi apoi alta / şi apoi alta / şi aşa mai departe ; // Dintr-un joben / scoate-o explozie de batiste / jedou de curcubee domestice ; // Dintr-un buzunar, un iepuraş / ciulind urechile străvezii / cu două degete de şcolar care / vrea să anunţe că ştie lecţia : ...spre-a oferi astfel lumii ta un preţ accesibil iluzia / că vîrsta minunilor / nu-i încă sfîrşită.“ Şi dumneavoastră ne-aţi întreţinut această iluzie.

— Eroare : eu n-am creat iluzia pentru întuneric, ci pentru lumină. Sînt frumoase versurile lui M.R.P., însă niciodată nu m-am înconjurat de o aureolă care să mă transforme în posesorul unor mistere de nepătruns de neiniţiaţi, în proprietarul unor puteri oculte şi atît de mari încît ar putea înfricoşa pe ceilalţi.

— Chiar n-aţi căzut niciodată în păcatul trufiei ? N-aţi privit niciodată la cei din jur cu condescendenţă, socotindu-vă mai presus decît ei datorită puterilor pe care le aveţi ?

— M-ai prins : pînă prin '49, sincer să fiu, îmi cam plăcea să apar ca un ins cu puteri supranaturale, dintr-o altă stirpe decît cei din jur. M-a vindecat de asta o fată frumoasă pe care am cunoscut-o la Baia Sprie. Cînd am încercat să mă apropii de ea, şi-a scuipat în sîn şi a luat-o la fugă zicînd că am pe dracu' în mine. De-atunci m-am lecuit s-o mai fac pe ucenicul vrăjitor, ba, mai mult, am încercat să dezvălui tainele meseriei mele prin diverse cărţi şi broşuri : asta pentru că mie îmi plăceau fetele.

— Atunci nu-mi spuneţi şi mie cum a ajuns verigheta agăţată în portchei ?

— Cu altă ocazie.

— Bine... Dar dacă nu aţi dorit să apăreţi în arena circului ca un supraom, ce altceva aţi dorit ?

— Am dorit întotdeauna să-i fac pe oameni să rîdă. Ştiu sigur că am o mare capacitate de sugestie : contează foarte mult cum vorbeşti, ce vorbeşti. Pentru mine a fost o jucărie ori de cîte ori m-am aflat în faţa publicului. Dar ca să-l faci să rîdă e teribil de greu. Eu m-am străduit să ofer oamenilor acest cadou de preţ : risul.

— Şi nu v-aţi simţit umilit cînd s-a rîs de dumneavoastră ?

— În primul rînd, nu s-a rîs de mine, ci de personajul pe care l-am creat eu : un erou care pare venit dintr-o altă lume unde miracolele sînt încă posibile dar care pînă la urmă demonstrează că totul se bazează numai pe o muncă asiduă care îi permite să atingă performanţe ce nu sînt la îndemîna oricui decît tot prin trudă şi perseverenţă.

— În al doilea rînd ?

— În al doilea rînd, ţin să-ţi mărturisesc că sînt un om foarte şmecher. Ceea ce este spre cinstea mea. Însă de mic mi-am dat seama că numai cu adevărul pătrunzi în sufletele celorlalţi. De aceea am şi ţinut să nu creez în jurul meu o legendă de individ înzestrat cu forţe miraculoase. N-am nici o putere supranaturală : numai naturală. Iar meseria mea o practic pentru binele celorlalţi.

— Pînă acum nu aţi făcut nimic altceva decît să-mi distrugeţi o imagine pe care o aveam despre dumneavoastră. Credeam că răbdarea de cucreteţea lucrurilor printre care vă mişcaţi vă place să lăsaţi frîu liber fanteziei şi umorului şi să ne determinaţi să descindem — atunci cînd venim la circ — într-un univers imaginar. Nu prea ne lăsaţi să visăm, de fapt, să ne închipuim — bineînţeles, numai în joacă, dar şi jocul îşi are frumuseţea lui — că din urechile unui spectator poate să curgă o ploaie de bani, că o fată poate fi străpunsă de şapte pumnale fără a păţi nimic şi că o masă poate să zboare prin aer.

— Ce să fac dacă eu sînt un om real şi nu cred decît în lucrurile palpabile ? Nu mă prinde postura de şaman, de vrăjitor pentru uzul cucoanelor astenizate. Eu vreau să mă amuz împreună cu spectatorii mei de năstruşnicia minţii omeneşti care printr-o seamă întreagă de trucuri schimbă chipurile ordinea firii, se amestecă în rînduielile ei. De fapt, nu se schimbă nimic. Eu sînt un mag care crede în materialismul dialectic. Şi care e convins că şi circul e un spectacol politic, din moment ce oamenii se distrează cîteva ore, se duc pe urmă acasă şi dorm liniştiţi, iar a doua zi au mai mult chef de muncă.

— Pînă unde merge încrederea dumneavoastră în real ?

— E nelărmurită : şi se pare că e cunoscută şi de alţii, din moment ce, de pildă, transcendentalii nu au încercat să mă recruteze printre ei. Chestiile cu spiritismul sau reîncarnările nu ţin la mine: le-am fumat de mult. Sînt nişte gogoriţe. Îţi repet : prestidigitaţia, iluzionismul au explicaţii cît se poate de simple.

— Nu-i nevoie să repetaţi, sînt convins de mult. Dar cum aţi făcut trucul cu inelul totuşi ?

— M-ai supărat şi nu meriţi să-ţi destăinui încă secretul.

— Vreau să vă supăr şi mai mult : vă pare rău că nu mai sînteţi directorul circului „Bucureşti“ ?

— Arlon, măi băiete, să ştii că n-o să mă faci să plîng. Am fost instalat ca director la 1 mai 1972. Atunci am spus că vreau să rămîn în această funcţie 10 ani. Nici o zi mai mult.

— V-aţi ţinut de cuvînt.

— Cît am fost director n-am stat de pomană. Am învăţat publicul să îndrăgească circul.

— Îmi permit să cred că şi înainte lumea îndrăgea circul.

— Cu siguranţă : dar nu prea venea la spectacole. Cînd am preluat conducerea circul avea un deficit de cîteva milioane. Eu sînt însă un bun comerciant. E drept, n-am avut de vînzare decît talentul meu — care, e declar deschis, nu e mic. Şi l-am vîndut numai la cunoscători. Tot ce-am realizat se datorează inteligenţei şi muncii mele. După doi ani de directorat am renunţat la subvenţia din partea statului. Unii îmi spuneau că fac o prostie. Dar eu şi acum am convingerea că am procedat bine. Aşa cum spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi arta trebuie să devină rentabilă. Aveam în subordine 400 de oameni : i-am pus la treabă şi roadele s-au văzut nu peste mult timp. Am fost, probabil, cel mai dificil director pe care l-a avut circul. Dar în zece ani am realizat cu 180 milioane de lei mai mult decît cei dinaintea mea. Nu mai vorbesc de încasările de valută. Iar artiştii mei au început să trăiască mai bine, să se respecte pe ei înşişi, dîndu-şi seama ce valoare au. Azi ştiu să se chivernisească, să preţuiască munca şi valoarea ; mulţi ardeau mai înainte gazul de pomană, aşteptînd chenzina, bîrfindu-şi colegii mai talentaţi, în loc să înţeleagă că fiecare e plătit după cît har şi sudoare depune.

— Totuşi, nu regretaţi că nu mai sînteţi la circ ?

— Să fie clar : eu nu m-am făcut cunoscut ca director, ci eram un nume cînd mi s-a încredinţat această sarcină ; n-a fost cătun, sat în care Iozefini să nu fi alergat ani la rînd cu şapte geamantane în mîini pentru a combate cu minunile lui superstiţiile şi misticismul. Şi totuşi, desigur că-mi pare rău că nu mai răspund de destinele circului. Mă simt parcă dat la o parte, deşi eu însumi m-am dat la o parte.

— De ce ?

— M-am retras la pensie pentru că aveam şi anii şi mi se pregătiseră şi florile. Mi se făceau greutăţi din partea unora care ar fi trebuit de fapt să mă sprijine. N-are rost să mai insistăm : am avut însă un moment de slăbiciune şi am cerut să fiu pensionat.

— Atunci înţeleg se afectat trebuie să fi fost în acel moment. Dar nu credeţi că sînteţi cam răsfăţat ? De vreme ce socoteaţi că mai puteaţi fi util, ce rost a mai avut acea cerere ?

— Am fost un răsfăţat mai ales al' publicului. Ba nu, să nu mînii pe nimeni, sînt foarte mulţi cei care m-au iubit.

— Aţi vrea să mai reveniţi în circ ?

— S-ar putea să nu mai fie nevoie de mine. Timpul îşi va spune cuvîntul. Dar dacă aş fi din nou chemat printre foştii mei colegi, cu siguranţă că aş depune aceeaşi stăruinţă pentru a creşte prestigiul circului.

— Mi-aţi citit un scenariu de film care pur şi simplu m-a captivat prin ordonarea sigură a personajelor şi prin inedităul situaţiilor în care ele se află.

— Scriu de mult. Am scris — să nu rîzi — chiar şi poezii. În ultimul timp am lucrat pentru Sergiu Nicolaescu două scenarii : amîndouă au fost acceptate. Le-am scris la Poiana Braşov. Peste cîteva zile plec din nou acolo. Tot pentru ca să scriu.

— V-aţi abandonat uneltele de-o viaţă pentru altele : nu e trist ?

— De ce ? E o mare bucurie scrisul. Am destule de povestit oamenilor. Visez numai lucruri concrete, pe care îmi place să le împărtăşesc marelui public.

— Împărtăşiţi-mi atunci şi mie, măcar acum, la despărţire, în ce constă seamatoria cu inelul.

— Las' că ne mai întîlnim noi. Ia-ţi mai bine înapoi ceasul care nu ştiu cum s-a rătăcit în buzunarul meu ; s-ar putea să mai ai nevoie de el.

GEORGE ARION ■

Enigmă sau escrocherie ?

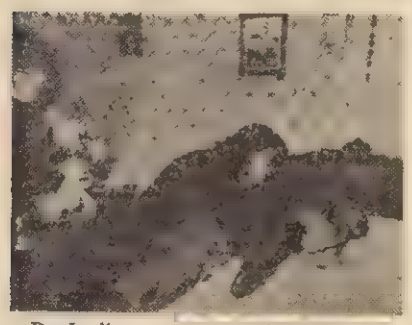

După cît se pare, nu există ţară care să n-aibă unul sau mai multe Maglaviturl. Cel mai nou Maglavit portughez se cheamă Tropeço, un sat de munte situat la vreo 50 de kilometri de oraşul Porto.

În ce constă minunea ? În faptul că o tînără, Maria Rosalina Veira, în vîrstă de 19 ani, trăieşte de opt ani fără să mănînce sau să bea. Pînă pe la 10 ani fata mergea, ca toţi copiii, la şcoală, unde învăţa foarte bine ; ea dorea să se facă învăţătoare. Într-o zi însă, un atac de paralizie a membrelor inferioare a ţintuit-o la pat. De atunci o duce într-un continuu post negru. Zeci şi sute de pelerini sosesc zilnic la Tropeço pentru a o vedea.

Explicaţia mistică a acestui fenomen n-a fost acceptată nici de biserică. Preotul din sat a scris, în 1977, superiorilor săi că fata idolatrizată de mulţime nu este decît o epileptică, de pe urma căreia mama sa trage profituri materiale scandaloase, exploatînd credulitatea pelerinilor. În cele din urmă, atît fata cît şi mama au fost excomunicate.

Ce spun însă oamenii de ştiinţă ? Mai întîi, s-au auzit destule voci vorbind de şarlatanie : postul Mariei Rosalina este un bluf, o inscenare lucrativă ; fata, nu mai încape discuţie, se hrăneşte pe ascuns, cel puţin din cînd în cînd. În acest sens, doctorul Nono Grande, directorul Institutului portughez de cercetări biologice, declara : „Refuz să accept că Maria Rosalina a putut supravieţui timp de opt ani fără să se hrănească. Potrivit datelor medicinei, omul nu poate rămîne lucid mai mult de 17 zile fără să mănînce şi să bea : organismul cade în comă, din cauza lipsei de sodiu şi de potasiu“.

Dar cei apropiaţi fetei, şi în primul rînd doctorul Albuquerque, care o îngrijeşte de la începutul bolii, susţin cu fermitate că nu-i vorba nici de simulare, nici de impostură, că, într-adevăr, ea nu mănîncă şi nu bea nimic.

Cu acest prilej, s-a arătat că oricît de singular ar fi cazul Mariei Rosalina, el nu este unic. Potrivit revistei „Paris Match“, istoria cunoaşte cincizeci de asemenea cazuri — de femei care au trăit multă vreme fără să mănînce şi să bea. Astfel, Therese Neumann, o ţărancă bavareză, moartă la 18 septembrie 1962, a ţinut post negru timp de 40 de ani. În decursul celor patru decenii ea a dormit doar două ore pe noapte şi a lucrat zi de zi în cîmp. O altă femeie, Martha Robin, decedată la 18 februarie 1981, la vîrsta de 79 de ani, nu mai minca din 1928.

Cu toate că, după cum am mai arătat, posibilitatea înşelătoriei a fost şi este des invocată, numeroşi oameni de ştiinţă îşi dau seama că, cel puţin pentru un anumit număr de cazuri, această explicaţie nu rezistă şi că, prin urmare, este nevoie de studierea atentă a fenomenului pentru a-l depista resorturile. O psihologă portugheză, Maria Luisa, care o vizitează foarte des pe bolnava de la Tropeço, crede că ar fi vorba de anumite capacităţi necunoscute încă ale psihicului. „Puterea psihismului, mai ales la femei — susţine ea — este infinită. Parapsihologii, care cunosc bine acest fenomen, îl numesc Inedia“. Iar medicul curant al bolnavei, amintit deja, declară : „Toate analizele pe care le-am efectuat asupra Mariei Rosalina dau rezultate deconcertante şi incomprehensibile. Un mister înconjoară persoana sa. Tînăra este, fără îndoială, una din enigmele pe care ştiinţa, în momentul de faţă, nu le poate dezlega“. Cei ce urmăresc fenomenul speră însă că, pînă la urmă, el va putea fi şi explicat.

ION D. GOIA ■

NICOLAE MIRODONE ■

SORIN POSTOLACHE ■

Amestec în amestec!

La Miliţia sectorului 1 din Capitală, s-a prezentat recent o gospodină de pe Calea Griviţei :

— Vreau să vorbesc neapărat cu cineva de la economic — a precizat dînsa ofiţerului de serviciu. Şi i s-a îndeplinit imediat doleanţa. Am aici, în sacoşă, a început să se destăinuie vizitatoarea, un pachet cu cafea amestec, din care se vinde în vrac, vă rog să-i faceţi dumneavoastră analiza într-un laborator de specialitate — i s-a adresat femeia ofiţerului de la economic.

În baza celor sesizate, o echipă a formaţiunii economice a făcut operativ un control la băcănia din Calea Griviţei nr. 17, gestionată de MARIA MIHĂIŢĂ. La produsul cafea în vrac rezultatul verificărilor avea să fie de-a dreptul surprinzător : un stoc de 1 883 kg faţă de 1 052 kg cît precizau actele contabile. (? ! ? !). Să fie oare cafeaua-amestec atît de hidroscopică încît să crească în greutate cu 80 la sută fără intervenţia cuiva ? ! Culmea curiozităţii era însă că procentul de umiditate nu depăşea prevederile STAS. Enigma avea să fie dezlegată uşor în timpul cercetărilor şi pe baza analizei de laborator : gestionara MARIA MIHĂIŢĂ introdusese în cele 1 052 kg cafea-amestec încă 839 kg cicoare (12.00 lei/kg) creînd astfel ilegal în interesul său un plus valoric de peste 70 000 lei.

Gestionara se şi grăbise de altfel să sustragă în numai trei zile 40 000 lei din vînzări, urmînd ca restul de 32 000 lei să şi le însuşească pe parcurs.

Vigilenţa cumpărătoarei care şi-a dat seama că în cafeaua amestec se mai află şi un alt produs, precum şi intervenţia promptă a miliţiei, a stopat această fraudă aducătoare de venituri substanţiale pentru gestionara incorectă — pe seama buzunarelor noastre, cum sublinia indignată gospodina — MARIA MIHĂIŢĂ fiind reţinută pentru cercetări.

MIHAI GROZAVU ■

CINE PUNE ACESTE IDEI ÎN MIȘCARE?

Multe din ideile susținute în aceste pagini, din propunerile înaintate, au prins viață, devenind realități concrete. Altele însă, cum noul nu pătrunde și nu se afirmă cît ai bate din palme, împiedicindu-se nu o dată de obtuzități și invidii, n-au ajuns să se împlinească, rămînind în stadiul de proiecte, de intenții. Azi, supunem atenției cîteva dintre ele, nutrind speranța că forurile în măsură să intervină în urgentarea aplicării lor vor face chiar asta. Vor interveni.

Boicilul în terapia veterinară

O vreme ignorat, o alta controversat, Boicilul (forte) și-a făcut pînă la urmă dreptate singur, prin ameliorări și vindecări. El și-a demonstrat eficacitatea și polivalența (e folosit mai ales ca antialgic în maladiile reumatismale, dar gama lui de utilizare e mult mai largă) în terapia umană, cîștigîndu-și un loc binemeritat (și recunoscut) în arsenalul medicamentelor de mare valoare. Ca o consecință logică, produsul original românesc, descoperit și realizat de medicul timișorean Vasile Boicl, s-a impus atît pe piața internă (unde cererea e foarte mare), cît și pe cea externă, fiind brevetat în multe țări (Anglia, R.F. Germania, U.R.S.S., S.U.A etc.) cu tradiție în fabricarea medicamentelor.

Despre toate acestea însă, se știe, „Flacăra" a mai scris ea susținînd, de la bun început, cauza Boicilului, ca parte integrantă a bătăliei pentru promovarea și afirmarea noului. Dacă revenim astăzi asupra temei, o facem pentru că recent, o cercetare dintre cele mai serioase, inițiată de doctorul Aurel Lepădatu (șeful Circumscripției agrozooveterinare din Ohaba Lungă, județul Timiș), a izbutit să pună în evidență o altă calitate a Boicilului, anume eficacitatea lui în terapia veterinară. De fapt, cercetarea în discuție, ale cărei date au fost publicate în numărul 7/1982 al „Revistei pentru creșterea animalelor", e mai veche, preocupările doctorului Lepădatu în această direcție datînd încă din 1974 (vezi „Flacăra" numărul 42/1974, „Ultima izbîndă a Boicilului"). Începutul a fost făcut cu un taur de mare valoare biologică (și nu numai, el costînd, în valută, 40 000-50 000 de lei) aparținînd F.A.R. Timișoara, considerat la vremea aceea drept cel mai prețios reproducător din rasa Holstein Friza aflat în țară. Taurului (care fusese botezat Detroit) i se diagnosticase, în afara oricărui dubiu, o artroză spastică metatarsofalangiană dreaptă și, cum tratamentele așa-zise clasice nu dăduseră nici un rezultat, se decisese trimiterea lui la abator. În această situație, doctorul Lepădatu i-a administrat 15 microinfiltrații cu Boicil („loco dolenti"), constatînd imediat (după 10—15 minute) redresarea funcției de locomoție. După 4 zile, citîm din comunicarea găzduită de „Revista pentru creșterea animalelor", „taurul a cabrat și a mai fost folosit aproximativ 8 ani".

Încurajat de acest prim text, Aurel Lepădatu a mers mai departe și s-a angajat într-o cercetare detaliată, extinsă de la taurine la canine (5 capete de ciini lupi, ciobănești, și pudel) și, ulterior, la cabaline (au fost urmărite în timp 7 capete). În conditiile în care, firește, efectul placebo (invocat de adversarii Boicilului în terapia umană) nu putea fi luat în discuție. Urmărind, în special, recuperarea aparatului locomotor la animale cu interes economic deosebit (un al doilea taur tratat, proprietatea Oficiului județean de reproductie și selecție Arad, era socotit cel mai valoros reproducător transmițător de caractere din rasa Bălțata austriacă, el slăbise 200 de kilograme și nu mai putea cabra; după administrarea Boicilului și-a redobîndit poziția și mersul, a cabrat și e utilizat și azi), el a constatat că Boicilul forte se însoțește de efecte salutare în tendinite, aponevrozite, periartrite, miozite, artroze etc., ca și în alte afecțiuni în care, la animale simptomul dominant este durerea. În acest temei, doctorul Aurel Lepădatu (a cărui muncă de pionierat n-a fost simplă, mai ales că, la început, chiar și aplicarea Boicilului în terapia umană s-a lovit de obstacole) a ajuns la concluzia, probată științific, că „produsul Boicil forte reprezintă o medicație de electie și în practica veterinară recuperatorie a sistemului motor afectat de diverși factori.

La prima vedere, s-ar părea că aceste concluzii sînt minore. Dar numai la prima vedere, pentru că, în realitate, rezultatele doctorului Lepădatu sînt, după opinia noastră (și nu numai, din cîte am înțeles, comunicarea sa a stîrnit un deosebit interes), de mare importanță economică, întrind în discuție recuperarea și, implicit, folosirea unor animale cu înaltă valoare biologică și, în plus, scumpe (cele mai multe din import). Cercetarea însă, deși lămuritoare, trebuie continuată, în paralel cu utilizarea imediată a Boicilului în terapia veterinară, la reproducătorii masculini taurini, de pildă, ca și la cai de curse (cai vîndecați cu Boicil fuseseră tratați, fără efect, timp de un an cu puncte și linii de foc, cu revulsive, cu corticoizi, cu antialgice uzuale etc.). Opinînd pentru lărgirea aplicabilității respectivului medicament și în practica veterinară, trebuie avute în vedere o serie de avantaje certe, între care lipsa de toxicitate a produsului, efectul prompt și de durată (afecțiunile n-au mai reapărut la nici unul din „subiecții" urmăriți), ușurința aplicării (în orice condiții, nu e nevoie de nici o amenajare specială), evitarea polipragmaziei și a politerapiei (costisitoare) etc., etc.

Doctorul Lepădatu îndrăznea chiar mai mult, sugerind înființarea unui Centru metodologic veterinar pe bază de Boicil (asemănător într-un fel celui uman, ce funcționează la Timișoara, sub directa conducere a inventatorului produsului), care să coordoneze atît cercetarea (concentrația, dozajul în scara animală etc.), cît și, fără întîrziere, aplicarea în practică. Aplicare care, repetăm, ar antrena (în herghelii mai ales, la cai de mare valoare) importante avantaje economice. Considerînd că un astfel de centru ar putea lua ființă (fără tergiversări) în cadrul Laboratorului central de diagnostic din M.A.I.A., fără ca el să presupună fonduri și personal (doar un colectiv, alcătuit din specialiștii existenți în rețea), înaintăm această propunere Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, de la care așteptăm, cît mai grabnic, un punct de vedere.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Un drum oprit la jumătate

Semnalam acum 3 ani, în cadrul unei suite de articole privind (ne) valorificarea aparaturii medicale de concepție românească, și **hemoglobinometrul** electronic, rod al gîndirii și colaborării unui medic, dr. Sergiu Mateescu, unui chimist, Victoria Cristea, soția sa, de la Policlinica Spitalului „Dr. Cantacuzino", și a unui inginer, Stan Turcu de la Institutul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru electronică din București. Ideea de la care s-a pornit a fost, firește, a necesității profesionale. În fiecare laborator de analize medicale (uman sau veterinar) se efectuează zilnic sute de probe și determinări extrem de diversificate (de pildă, în laboratorul condus de dr. Mateescu, și nu unul dintre cele mai mari din țară, se recoltează și determină în medie 1 000 probe pe durata unui program zilnic de către maximum 10 persoane — 2 medici, 2 chimiști și 6 asistente). Cea mai curentă și absolut necesară oricărui specialist pentru diagnosticul și tratamentul oricărui pacient este, precum se știe, hemograma. Socotită o analiză de rutină, uzuală, minimă, o „minimă" însă ce implică un travaliu migălos, ce ia destul timp, cu aparatură în general din import, foarte scumpă și adesea imprecisă, lăsînd loc aproximației, subiectivismului unui ochi uman care poate să fie mai mult sau mai puțin versat, odihnit, atent. Aproximațiile care, în unele maladii, poate aduce enorme deservicii. În ziua de 21 ianuarie a.c., asistenta Ioana Dana Ana a efectuat cu ajutorul hemoglobinometrului românesc 96 de hemograme doar într-o jumătate de ceas. Chiar cu aparatul „Spekol" al firmei Zeiss, socotit între cele de performanță pe plan mondial, i-ar fi trebuit cam 3—4 ceasuri. Cu cel de tip Mateescu se află procentul de hemoglobină din sîngele unui om în mai puțin de 1 minut. Asistenta ne face demonstrația. Cu o pipetă specială realizează amestecul sînge-soluția etalon, o pune într-o eprubetă pe care o introduce direct în aparat, fără alte preparative. Pe un cadran apar imediat valorile, cu obiectivitate absolută, măsurate milimicronic, prin sistem electronic. Primul exemplar — prototipul — a fost gata în aprilie 1976, de 4 luni. Curînd, se vor împlini 7 ani, dar aparatul tot n-a ajuns în producția de serie! (În 7 ani cîte nu s-au întîmplat în lume, chiar și în domeniul aparaturii medicale de laborator!) În decurs de un an se construiesc, în atelierul de microproducție al institutului amintit, alte 10 bucăți. Toate preluate pentru testări de Facultatea de medicină din Craiova. Spicuim din referatul trimis de Catedra de explorări funcționale, sub semnătura conf. dr. Valeriu Nestianu. **„În mai multe discipline din cadrul catedrei (Fiziologie, Fiziopatologie, Biofizică, Farmacologie), funcționează de aproape 1 an un total de 10 hemoglobinometre electronice. Utilizîndu-le la lucrări cu studenții, demonstrații și determinări pentru cercetări științifice rezultă că sînt aparate extrem de bune, fiabile, stabile, cu o precizie bună de măsurare, extrem de ușor de lucrat cu ele. Faptul că întrebuințează eprubete obișnuite este extraordinar de bine și important, scutind utilizarea unor cuve speciale (care prin utilizare intensă se sparg și pînă se procură altele se rămîne cu aparatul inutilizabil)** — e vorba de fotometre din import și de minuscule cuve dintr-o sticlă specială, tot din import, și care sînt foarte scumpe, costă cîteva sute de lei una — n.a. — **și pe deasupra acestea necesită și o operație (o pipetare) în plus pentru umplerea lor, umplere care se face luînd sîngele prelucrat în prealabil la cianhemoglobină... Aparatul a mai fost utilizat într-un laborator de analize biochimice cerute de spital (la Spitalul nr. 3 Craiova) și s-au obținut rezultate excelente, comparabile ca valori cu cele furnizate de aparatul „Spekol" (Zeiss). Sînt atît de încîntați medicii și biologii din acel laborator încît ar dori să procure imediat cîteva bucăți".** Nu se putea imediat. A mai ajuns la Craiova, în spitalul județean, pare-mi-se, în toți acești ani, doar încă 2 din totalul de 30 bucăți cîte se află la ora actuală în rețeaua sanitară.

Fabricația a fost transferată de la Institutul de cercetări pentru electronică la Întreprinderea pentru electronică industrială și automatizări din Cluj-Napoca. Sînt promisiuni că aceasta va demara în 1983, după 7 ani de la realizarea prototipului! Chiar dacă nu a îmbătrînit moral — căci hemograma a rămas și va rămîne una dintre analizele strict necesare oricărui medic — dat fiind și performanțele aparatului: precizie și timp de lucru — în orice caz pînă acum i s-ar fi putut aduce îmbunătățirile substanțiale, pe care le dorește dr. Mateescu. Pornind de la principiul și schema de funcționare a hemoglobinometrului se poate construi un alt aparat mult mai complex și mai complet capabil să execute nu una (sau cel mult două: mai este folosit și la determinarea transanalizelor) ci un set întreg de analize, aproape toate determinările ce se fac într-un laborator medical — uree, uremie, colesterol, glicemie, leucogramă, probe hepatice etc., etc. Ce i-ar trebui vechiului aparat pentru a deveni unul nou? Un dispozitiv cu mai multe filtre, de culori diferite, și posibilitatea de a funcționa cu un registru mai mare de lungimi de undă — între 400 și 750 milimicroni. Nouă și totuși vechea idee nu mai găsește sprijin și audiență.

De altfel, hemoglobinometrul nu este primul aparat de laborator gîndit de dr. Mateescu; cu cîțiva ani înaintea acestuia, a realizat un liofilizator, de asemenea, foarte necesar și pe care îl importăm. Cele două exemplare ce s-au construit funcționează, se pare, și astăzi. Ideea a murit, neinteresînd nici beneficiarii, nici producătorii. Se apelează în continuare la valută în loc să fi ajuns să ne aducă valută, scoțîndu-l pe piața internațională. (Să nu uităm că s-a născut acum vreo 20 de ani. S-ar putea încă relua și aduce la zi pe plan tehnic; ca și multifuncționalitatea hemoglobinometrului. Supunem deci atenției această idee importantă pentru economia națională și pentru rețeaua sanitară atît Ministerului Sănătății, Academiei de Științe Medicale cît și Ministerului pentru Mașini Unelte, Electronică și Electrotehnică.

Concentrarea oxigenului din aer, o tehnologie de vîrf

Continuăm dezbaterea în jurul utilizării tufurilor vulcanice de care, cum precizează geologii, țara noastră dispune de rezerve foarte mari. Unul între cele mai actuale și senzaționale domenii — aproape că deținem prioritatea pe plan mondial, doar în Japonia există, după cum confirmă literatura de specialitate, o instalație similară și cercetări mai avansate — este acela al energiei. Tufurile vulcanice implicate în noile surse de energie nu sînt science-fiction, ci realitate. Și încă una dintre realitățile cercetării românești. Un grup de specialiști de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere și de la Institutul de cercetări pentru tehnologia izotopilor din Cluj-Napoca au găsit și realizat o tehnologie și o instalație pentru concentrarea oxigenului din atmosferă cu performanțe, în faza pilot, pînă la 40—50 la sută. Ceea ce înseamnă enorm și asta — cum ne explică inginerul cercetător Artimon Bărbat — printr-o singură trecere a aerului prin niște coloane speciale cu filtre din granule (anumite clase de granule) obținute prin preparare fizică (prin urmare prin cel mai ieftin procedeu) a rocii vulcanice. Principiul este foarte simplu — tufurile conțin alumino-silicați ce au o structură spațială poroasă și, prin conducerea aerului atmosferic prin masa de zioliți naturali, aceștia concentrează oxigenul reținînd azotul. Prin urmare se obțin dintr-o dată două elemente vitale pentru industriile moderne — oxigen concentrat și azot concentrat. Azot concentrat pentru obținerea gerului, prin sinteze chimice și tehnologii complicate, se cheltuie astăzi mari cantități de resurse materiale și mai ales de energie. (Azotul lichid, de pildă, fiind el însuși una din marile și inepuizabilele noi surse de energie neconvențională ale viitorului spre care omenirea își îndreaptă privirile și ca atare intense cercetări). Deocamdată, ne interesează oxigenul care astfel obținut poate fi o adevărată „mană cerească", să-l spunem în limbaj popular, pentru sectoarele siderurgice și metalurgice, pentru tehnologiile de tratamente termice, în general pentru întreg domeniul sectoarelor calde din industrie. Dispunînd de un asemenea „jet" continuu de oxigen concentrat, arderile în instalații s-ar efectua complet și iată cea mai la îndemînă posibilitate de a reduce enorm consumul de energie în cele mai mari industrii consumatoare, plus avantajul îmbunătățirii calității turnării, formării, prelucrării pieselor. Cercetătorii din Cluj-Napoca, ne informează ing. Artimon Bărbat, au încheiat cercetarea în cursul anului trecut, „tehnologia este pusă la punct și se află în fază pilot cu probele tehnologice. Dar nu avem beneficiar, pentru a trece la model industrial, pentru a finaliza la scară mare, ca să spunem așa, cercetarea". Adică, pentru a ajunge în beneficiul economiei naționale o idee de avangardă și o tehnologie de vîrf, care nu este nici scumpă nici extrem de complicată în aplicare. Nu necesită investiții mari ci mai ales preocupare, interes, receptivitate la nou, spirit patriotic. „Deocamdată nu se interesează nimeni de ea, sîntem în căutarea unui beneficiar". Și cîte combinate siderurgice, metalurgice, cîte forje, cîte turnătorii, cîte sectoare de prelucrări la cald nu avem în țară?! Foarte multe; nu se arată chiar nimeni ispitit să-și reducă nivelul consumului de energie în fabricație, cînd toți producătorii au sarcini exprese în acest sens? Cînd bătălia noastră pentru energie este una vitală?

Supunem atenției însuși Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie reușita de la Cluj-Napoca, forul în măsură — și a dovedit-o de atîtea ori — să scoată din inerție și să valorifice pentru economia națională cercetări, idei și soluții ce-și dovedesc valoarea, actualitatea, viabilitatea. În aceeași măsură au competențe și obligații Ministerul Metalurgiei, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ca și toți deținătorii de secții și sectoare calde din industria noastră.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: SECȚIA REPORTAJ, SOCIAL-POLITIC ȘI ECONOMIC: (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00. Tudor Octavian, Ion D. Goia — 25 66); SECȚIA CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT: (Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); SECȚIA PROBLEME CETĂȚENEȘTI, SCRISORI: (Răzvan Bărbulescu, Viorica Nedelcea, Mircea Buliga, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; SECȚIA ȘTIINȚĂ, URGENȚE, CENACLU, SPORT, SECRETARIAT, FOTO: (Ovidiu Traian Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Radulescu — 14 53, Dan Bîrlădeanu — 21 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28); SECRETAR RESPONSABIL DE REDACȚIE — NICOLAE CRISTACHE — 25 50, REDACTOR ȘEF ADJUNCT — NICOLAE ARSENIE — 21 24; REDACTOR ȘEF — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

27 ianuarie 1983

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la Scornicești

În prispa casei părinteşti

Oricît de mare ar fi lumea,
pe care zilnic o slujești,
din cînd în cînd ceva te-ntoarce
în prispa casei părintești.

Sînt toate cum le-a pus natura,
pe uliți, pruncii strigă vești,
te-ntorci să-ți re-nnoiești puterea
în prispa casei părintești.

Tumultul luptelor te mînă,
cel mai viteaz și bun ne ești,
dar ochii lacrimi au într-înșii
în prispa casei părintești.

Pe-aici, călca odată mama,
cu pasul blînd, ca din povești,
acum doar umbra ei tresare
în prispa casei părintești.

Venea trudit pe ușă tata,
erau mușcate la ferești,
acum e totul amintire,
în prispa casei părintești.

Puține sînt aceste clipe,
în care poți să te-odihnești,
în care poți să pui piciorul
în prispa casei părintești.

Acum, copil mi te închipui,
de-un ideal te-nsuflețești,
deodată neamul tot încape
în prispa casei părintești.

Eroii îți aprind conștiința,
de marea jertfă te gătești,
simți Putna, Alba și Izlazul
în prispa casei părintești.

De către Olt miroase-a drumuri,
o vei lua spre București,
lăsînd copilăria, toată,
în prispa casei părintești.

Nici vreme n-ai avut, la vreme,
copilăria să-ți trăiești,
nici să te mîngîie părinții
în prispa casei părintești.

Ai fost ursit, de mic, furtunii,
ai fost născut să îndrăznești,
dar un fior te cotropește
în prispa casei părintești.

Căci n-are neam și n-are țară,
nici simțăminte omenești,
cel care nu se simte bine
în prispa casei părintești.

Tiparul cel dintîi al lumii
în satul tău îl deslușești
și țara pentru toți începe
în prispa casei părintești.

Te cheamă patria, cu toate,
ești chipul noii ei nădejdi,
dar, hai, întîrzie o clipă
în prispa casei părintești.

Parcă se-aude focu-n sobă
și aburește ceai în cești
parcă miroase-a pîine caldă
în prispa casei părintești.

Istoria pe-aicea trece,
din nou, copil, în ea găsești
exemplul luptei viitoare,
în prispa casei părintești.

Părinte bun, ce bine-ți șade
că nu ne uiți, că veșnic ești
copil al neamului și-al țării
în prispa casei părintești.

Acolo unde-ntîia oară
visai că poți să mîntuiești
o țară-ntreagă, cu-o lumină,
în prispa casei părintești .

Și-apoi te-ntorci la fapta mare,
împrospătat te regăsești,
ca să reintri mai puternic
din prispa casei părintești,

în prispa Țării Românești.

ADRIAN PĂUNESCU ■

ANUL XXXII — Nr. 5 (1 113) Vineri, 4 februarie 1983

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

La Scornicești, vatra Ctitorului

În cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului nostru la adunarea solemnă consacrată împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversării zilei sale de naștere, tovarășul Nicolae Ceaușescu dădea cuvintelor sale o emoție aparte și o semnificație de adîncă omenie românească, nepieritoare în temeliile ei moștenite din generație în generație atunci cînd, în prag de nouă vîrstă, arăta că gîndurile sale se îndreaptă către părinți, către cei care i-au dat viață și l-au crescut în respectul cinstei, al dreptății și adevărului din a căror slujire și-a făcut o datorie permanentă și a izvorît însuși crezul luptei sale în rîndurile partidului comunist.

În lumina acestui gînd, lumină curată ca zăpezile lunii ianuarie, satul care a dat Republicii noastre socialiste pe primul ei președinte și care a dat lumii una dintre marile personalități politice ale vremii a trăit, de curînd, ceasuri sărbătorești. Sentimentele de dragoste fierbinte, de profundă recunoștință ale fiilor săi pentru activitatea neobosită pe care conducătorul partidului și statului nostru o consacră bunăstării și fericirii poporului, ridicării prestigiului și rolului României socialiste în lume, și-au găsit o vibrantă expresie încă din clipele de început ale vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a făcut-o joi, 27 ianuarie, în comuna Scornicești.

Această comună se înfățișează astăzi ca o așezare socialistă modernă, cu zeci de blocuri construite în ultimii ani, cu un ridicat potențial economic, cu un grad sporit de civilizație. Pe lîngă unitățile componente ale consiliului unic agroindustrial, zestrea sa de valori cuprinde întreprinderea de piese și subansamble auto, întreprinderea de confecții, întreprinderea de producție și prestări de servicii, care, alături de alte două unități economice aflate în construcție — o fabrică de produse lactate și o fabrică de bere — împreună cu instituțiile sociale, culturale și de învățămînt, dau relief pregnant și deosebit de semnificativ împlinirilor de azi ale localității și evoluției ei viitoare.

Vizita a înregistrat momente de adîncă emoție atunci cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au depus o coroană de flori la mormîntele lui Andruța și Alexandrei Ceaușescu, păstrînd un moment de reculegere. Au fost depuse, de asemenea, coroane de flori din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului Republicii Socialiste România, precum și din partea Comitetului județean Olt al P.C.R. și Consiliului popular județean, în semn de recunoștință și omagiu adus celor care au crescut și educat, în spiritul devotamentului nețărmurit pentru cauza libertății și fericirii poporului, pe cel care a devenit crîmaciul destinului nostru național. S-a făcut apoi un popas la casa părintească, de unde avea să se ridice omul de omenie, drept și iubitor de libertate și dreptate, președintele de astăzi al României socialiste.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost invitați să viziteze Muzeul de istorie al comunei, așezămînt care evocă, în imagini semnificative, biografia tovarășului Nicolae Ceaușescu, grupînd prețioase mărturii despre treptele devenirii sale revoluționare. Prilejuind o întoarcere în timp, la anii cînd țăranii muncitori din Scornicești hotărau să se unească în cadrul cooperativei agricole de producție, între ai cărei membri fondatori s-au numărat Andruța și Alexandru Ceaușescu, muzeul depune o mărturie convingătoare despre realizările comunei, onorată de atîtea ori cu numeroase ordine și medalii ale Republicii.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost invitați să viziteze secții ale cooperativei agricole de producție, unitate fruntașă, cunoscută în întreaga țară prin producțiile mari obținute în fiecare an. Secretarul general al partidului a fost informat că anul trecut unitatea a realizat peste 6 000 kilograme grîu la hectar și peste 20 000 kilograme porumb. Rezultate remarcabile au avut de raportat, de asemenea, cooperatorii care lucrează în cadrul sectorului zootehnic sau la serele de legume ale unității.

Pe tot parcursul vizitei, mii de locuitori ai comunei, împreună cu cei veniți din satele apropiate, l-au înconjurat pe conducătorul iubit al partidului și statului cu căldura sufletească cu care îl întîmpină, de la o margine la alta a țării, întregul nostru popor, mulțumindu-i din adîncul inimii pentru activitatea neobosită ce o desfășoară spre binele tuturor celor ce muncesc, al întregii națiuni.

DUMITRU ELIADE ■

Gînduri de aleasă simțire din partea scriitorilor țării

Nepieritoare sînt acele pagini ale literaturii române în care scriitorii, începînd cu cronicarii istorici și limbii române, Grigore Ureche, Miron Costin și Ion Neculce, și continuînd cu Nicolae Bălcescu, Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Barbu Șt. Delavrancea, George Coșbuc, N. Iorga, Octavian Goga, Mihail Sadoveanu și mulți alții, au ținut să glorifice prin bronzul nemuritor al cuvîntului lor faptele marilor noștri domnitori, ale acelor domnitori care, cu ființa și cu întreaga lor viață, s-au zidit în temelia dintotdeauna a țării. Paginile lor, dăruite spre învățătură și luare aminte generațiilor viitoare, au ținut veșnic trează lumina din care s-au întrupat Burebista, Decebal, Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Dumitrie Cantemir, Constantin Brîncoveanu, Alexandru Ioan Cuza, Tudor Vladimirescu. Paginilor înfățișîndu-i pe acești eroi ai neamului li s-au adăugat, de-a lungul timpului, și cele dedicate lui Avram Iancu, precum și înaintașilor săi, Horia, Cloșca și Crișan. Au fost preamărite astfel cutezanța și nețărmurita dragoste de țară, setea de libertate și de dreptate ale acestor bărbați ce și-au înscris numele cu litere de foc pe frontispiciul de aur al neamului.

Continuînd această exemplară tradiție a scrisului românesc, scriitorii literaturii noastre contemporane, omagiind, alături de întregul nostru popor, împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversarea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului și președinte al Republicii Socialiste România, au tipărit la Editura Cartea Românească un volum prin care dau glas sentimentelor de adîncă prețuire, stimă, admirație și recunoștință aduse celui care... „apare drept expresia cea mai desăvîrșită a trăsăturilor nobile ale neamului nostru. Un conducător cum și-a dorit și cum merită poporul român. Un om în ființa căruia trăsăturile de omenie, bunătate, dăruire se întrunesc fericit cumpănite. Un luptător, un vizionar, un artist". Acestui portret semnat de Alexandru Rosetti și exprimînd sinceritatea și adeziunea scriitorimii noastre la întreaga politică internă și externă a României socialiste, la inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu, i se adaugă numeroase evocări, mărturii, profesiuni de credință și caracterizări prin care poeții, prozatorii, dramaturgii, criticii și istoricii literari, publiciștii aduc un vibrant omagiu Comunistului de Omenie, celui de-al cărui nume și neîntreruptă activitate se leagă marile realizări ale României socialiste din ultimii 18 ani.

Vom întîlni, așadar, în cuprinsul acestui bogat volum omagial, gînduri pline de adîncă simțire semnate de Dumitru Radu Popescu, Mihai Beniuc, Eugen Jebeleanu, Geo Bogza, Horia Lovinescu, Nichita Stănescu, Titus Popovici, Mircea Mališa, Nina Cassian, Letay Lajos, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Ion Gheorghe, Ion Lăncrănjan, Henriette-Yvonne Stahl, Marin Sorescu, Al. Piru, Constantin Ciopraga, Ion Vlad, C. Chiriță, G. Ivașcu, Paul Everac, Eugen Barbu, Ov. S. Crohmălniceanu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Miko Erwin, I.D. Bălan, Pop Simion, Pompiliu Marcea, Mihnea Gheorghiu, Ion Popescu-Puțuri, Valeriu Răpeanu, Aurel Rău, Arnold Hausser, Nikolaus Berwanger, Romul Munteanu, D. Ghișe, Constantin Toiu, Augustin Buzura, Aurel Martin, Francisc Păcurariu, Edgar Papu, George Bălăiță, Mircea Sântimbreanu, Violeta Zamfirescu, Dan Tărchilă, M. Ungheanu, D. Corbea, Jiva Petrovici, Al. Oprea, Lăzloffi Aladar, Vasile Nicolescu, Grigore Hagiu, Nicolae Țic, Radu Cosașu, Mircea Iorgulescu, Mircea Radu Iacoban, G. Macovescu, Alexandru Balaci ș.a.

Constituindu-se într-un document istoric, prin care scriitorii confirmă încă o dată înaltul lor angajament și atașament la realitatea zilnică a Patriei, volumul **Omagiu** sărbătorește, prin cei mai iubit fiu al poporului nostru, patriotismul exemplar, victoriile construcției socialiste, responsabilitatea și fermitatea revoluționară, spiritul revoluționar, unitatea dintre gînd și faptă, voința de pace, libertate și progres, puterea voinței și tăria curajului pentru independența și suveranitatea țării, adică acele definitorii trăsături de caracter întruchipate în gîndul și fapta, mereu vii, mereu pilduitoare, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

N. VICTOR ■

Biografia exemplară a unui om exemplar

Viața tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** se confundă cu țara, cu istoria — aceasta este ideea fundamentală a filmului „OMAGIU", realizat de către **Virgil Calotescu**, după un scenariu scris și comentat de către scriitorii **Nicolae Dragoș** și **Dinu Săraru**; acesta este filonul dramaturgic și imagistic al acestei pelicule-eveniment în care folosindu-se atît imagini de arhivă cît și secvențe din filmele documentare ale epocii, se cinstește personalitatea prestigioasă a secretarului general al partidului nostru, revoluționarul, patriotul înflăcărat, omul politic lucid, cunoscut astăzi și respectat în întreaga lume.

Deschizîndu-se, amplu, cu imagini de largă respirație, reprezentînd peisaje ale patriei — munți falnici, cîmpii bogate, păduri seculare sau rîuri nesfîrșite ascunzînd comori de energie — filmul ne introduce treptat din spațiul epopeic în cel contemporan, biografia de excepție a tovarășului Nicolae Ceaușescu — începînd cu înscrierea numelui său în registrul de stare civilă al primăriei din Scornicești și ajungînd în chiar zilele noastre — confundîndu-se cu însăși istoria României din ultimele decenii.

Pe bună dreptate s-a afirmat că nu există moment important în istoria modernă de luptă a partidului și țării pentru progres, dreptate socială, bunăstare și independență națională, pentru libertate, care să nu fie legat de numele celui născut în Scornicești, astăzi fiu iubit al tuturor meleagurilor patriei, conducător strălucit și tovarăș de muncă atît la bine, cît și la greu.

Sînt evocate marile încleștări de clasă, replica dîrză, hotărîtă pe care clasa muncitoare a dat-o fascismului, procesele comuniștilor implicați în ampleie acțiuni revoluționare de la Craiova, unde glasul puternic al tînărului Nicolae Ceaușescu s-a făcut cunoscut acuzînd pe cei ce se pretindeau a fi acuzatorii; anii de închisoare petrecuți la Doftana, Jilava, Caransebeș, Văcărești, în lagărul de la Tg. Jiu. Secvențe emoționante ni-i înfățișează pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, militant activ încă din primii ani ai revoluției socialiste. Memoria peliculei a păstrat — lar autorii filmului au reținut, cu talent și farmec, privirea caldă și hotărîtă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în aceste prime acțiuni publice de amploare.

Anii așezați în cronica timpului sub semnul celui de al IX-lea Congres al partidului — de cînd în fruntea partidului și a țării se află cel mai iubit fiu al poporului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — ocupă cel mai însemnat spațiu din film. Modernizarea economiei naționale, vasta operă teoretică și practică, promovarea consecventă a principiilor eticii și echității socialiste, adîncirea și lărgirea democrației socialiste, consolidarea acesteia în spiritul cerințelor națiunii noastre contemporane, sînt, iată, numai cîteva dintre acțiunile secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România — acțiuni ce au făcut ca prestigiul țării noastre să atingă cote încă nemaiîntîlnite pe arena internațională. Amplul capitol consacrat relațiilor internaționale, permanentei activități a tovarășului Nicolae Ceaușescu în scopul destinderii, respectului, ajutorului reciproc, neamestecului în treburile interne ale altor state, respectării suveranității, dorinței sale fierbinți de pace într-o lume în care focarele de război încă mai întunecă orizontul, este edificator.

„OMAGIU" este mai mult decît o biografie cinematografică. Este biografia exemplară a unui om exemplar. A cărui viață s-a confundat și se confundă cu cea a poporului său.

Al cărui chip luminos se confundă cu cel al țării.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități ale industriei alimentare din Capitală

La sfîrșitul săptămînii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în unități ale industriei alimentare din Capitală. În această vizită secretarul general al partidului a fost însoțit de tovarășii Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Alexandrina Găinușe, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Gheorghe Stoica, secretar al C.C. al P.C.R.

Dialogul de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu specialiști din ministere, cu cei ce lucrează în acest domeniu de mare importanță al economiei naționale a avut ca obiect analiza programelor de aprovizionare cu carne, preparate de carne, precum și cu produse de panificație a Capitalei, îmbunătățirea calității și diversificarea gamei acestora, asimilarea utilajelor menite să asigure mecanizarea operațiilor din procesele de producție și creșterea, pe această bază, a productivității muncii, a eficienței întregii activități din aceste subramuri.

Aceste probleme și-au găsit din plin locul în programul vizitei la **Întreprinderea de preparate și conserve de carne — București**, unitate cu o mare pondere în ansamblul industriei noastre alimentare. Examinînd sarcinile pe care și le-a propus întreprinderea pentru dezvoltarea și diversificarea producției de preparate din carne și conserve, precum și programele de asimilare a tehnologiilor și utilajelor necesare creșterii producției, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că se impune o sporire a prevederilor respective, avînd în vedere că există posibilități de creștere a producției pe baza noilor dotări. În acest sens s-a indicat ca pînă în 1985 să se sporească producția de preparate culinare la 50 000 tone anual, față de numai 20 000 tone cît se prevăzuse. S-a indicat de asemenea, să se acționeze pentru asimilarea unor tehnologii proprii, atît în ceea ce privește subprodusele, cît și pentru fabricarea unor produse noi, cu calități superioare.

Analiza efectuată în cadrul vizitei la o altă unitate bucureșteană, **Întreprinderea de pîine și biscuiți Berceni**, a ilustrat eficiența orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului în timpul întîlnirilor de lucru cu oamenii muncii. Astfel, transpunîndu-se în practică indicațiile privind perfecționarea sistemelor de încărcare și golire a cuptoarelor, modernizarea unor operații primite din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei făcute în întreprindere în octombrie anul trecut, au fost obținute evidente avantaje. Avînd aceasta în vedere, secretarul general al partidului a cerut să se treacă în cel mai scurt timp la extinderea în toate fabricile a sistemului îmbunătățit de organizare și mecanizare a liniilor și cuptoarelor de coacere a pîinii. S-a cerut, de asemenea, specialiștilor din acest sector să se preocupe în continuare de îmbunătățirea calității produselor.

Ca de fiecare dată, noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități ale industriei alimentare din Capitală a prilejuit analiza exigentă a realizărilor obținute în industria alimentară, a posibilităților de creștere și diversificare a producției, astfel încît să se poată înfăptui programele de îmbunătățire a aprovizionării populației. Înscriindu-se în cadrul preocupărilor constante ale secretarului general al partidului pentru creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii, noul dialog cu făuritorii bunurilor materiale este menit să determine ridicarea industriei alimentare la nivelul actualelor cerințe de consum ale populației, dezvoltarea și diversificarea continuă, potrivit acestora, a producției de bunuri alimentare.

Participanții la acest dialog fructuos s-au angajat să îndeplinească în mod exemplar indicațiile primite, să-și intensifice eforturile pentru a satisface în condiții cît mai bune necesitățile de consum ale populației, să facă totul pentru transpunerea în viață a sarcinilor de mare răspundere ce le revin din documentele Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

P. NICOARĂ ■

Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.

Trebuie să rezolvăm cît mai rapid problema energiei și a materiilor prime

Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la C.C. al P.C.R. a avut loc o consfătuire de lucru cu cadre de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie. Împreună cu conducătorul partidului și statului nostru, în prezidiu au luat loc tovarășii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Alexandrina Găinușe, Ion Pățan, Ilie Verdeț, Gheorghe Petrescu, viceprim-ministru al guvernului. La consfătuire au luat parte miniștri, activiști de partid și de stat, directori de centrale, combinate și întreprinderi miniere, secretari de partid din aceste unități, brigadieri, maiștri și mineri din toate bazinele miniere ale țării.

Pornind de la cerințele dezvoltării economiei noastre în această perioadă, consfătuirea a analizat și stabilit măsurile pentru înfăptuirea programelor speciale adoptate de Conferința Națională a partidului cu privire la dezvoltarea bazei energetice, valorificarea superioară și creșterea producției de materii prime minerale și energetice primare, pentru îndeplinirea importantei prevederi a Congresului al XII-lea — realizarea independenței energetice a României. Participanții la dezbateri au arătat că înfăptuirea acestor programe speciale prezintă o importanță deosebită pentru progresul în ritm susținut al economiei noastre, creînd posibilitatea — în condițiile actualei crize energetice mondiale — utilizării mai bune a rezervelor de cărbune de care dispune țara noastră, reducerii importului de combustibil, materii prime și materiale, fapt ce conduce la o diminuare considerabilă a eforturilor valutare ale țării.

Cu profundă satisfacție și deplină aprobare a fost urmărită de cei prezenți cuvîntarea rostită la consfătuire de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin bogăția de idei, prin indicațiile și sarcinile concrete pe care le trasează, cuvîntarea se constituie într-un mobilizator program de acțiune pentru toți lucrătorii din industria minieră și geologie.

Una din problemele de bază abordate de secretarul general al partidului a fost necesitatea sporirii producției atît la cărbune — unde urmează să se realizeze o producție de 160—170 mii de tone pe zi, cu circa 40 de mii tone zilnic mai mult decît se extrage în prezent —, cît și la șisturi bituminoase, la fier, cupru, zinc, plumb și alte metale neferoase. În acest scop, sînt necesare măsuri privind mai buna organizare a activității în domeniul minier. Astfel, se impun folosirea cît mai judicioasă a puternicei baze tehnico-materiale de care dispune în prezent industria minieră, punerea în funcțiune la timp a noilor capacități și dezvoltarea celor existente, executarea în bune condiții a lucrărilor miniere de deschidere și pregătire în subteran și în cariere, reducerea perioadei de executare a lucrărilor de deschidere a noilor mine. O mare atenție a fost acordată problemelor privind dotarea și mecanizarea minelor și carierelor cu noi utilaje moderne de mare capacitate, concomitent cu înfăptuirea programului de mică mecanizare, în scopul creșterii producției și productivității muncii, a gradului de securitate, ușurării efortului fizic atît în subteran, cît și la suprafață.

De la un capăt la altul al cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu străbate ideea că în momentul de față un minerit eficient nu se mai poate practica folosind metodele vechi, clasice; este nevoie să se folosească mijloacele moderne, tehnica de vîrf, mașinile cele mai perfecționate. Pînă în 1985, în industria minieră este prevăzut ca lucrările miniere să fie dotate cu utilaje moderne în proporție de 80 la sută și chiar mai mult. Legat de introducerea tehnicii perfecționate, s-a trasat sarcina asigurării de cadre calificate, de lucrători capabili să mînuiască și să folosească utilajele și mașinile de înaltă tehnicitate, să stăpînească la perfecție tehnica și întreaga tehnologie de lucru în domeniul minier.

Pentru cointeresarea într-o mai largă măsură a întregului personal muncitor din industria minieră în îndeplinirea și depășirea planului la producția fizică, la consfătuire s-a subliniat necesitatea introducerii și generalizării acordului global la nivelul sectoarelor și unităților miniere, precum și a reducerii raportului dintre numărul celor ce lucrează direct în mină sau carieră pentru obținerea de cărbune sau de minereu și cei ocupați în activitățile auxiliare.

Exprimîndu-și convingerea că oamenii muncii din sectoarele miniere, ca și toți oamenii muncii, vor acționa cu toată hotărîrea și răspunderea și că aplicarea măsurilor dezbătute la plenară va asigura înfăptuirea programelor aprobate de Conferința Națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Vrem să rezolvăm rapid problemele energeticii, problema materiilor prime, să asigurăm dezvoltarea generală a patriei noastre, ridicarea bunăstării generale a poporului. Aceasta necesită eforturi în toate domeniile. Acum, mă refer la domeniul minier, unde trebuie să trecem cu hotărîre la realizarea prevederilor stabilite, ținînd seama că materiile prime și energia sînt hotărîtoare pentru înfăptuirea programului general de dezvoltare a țării".

Cei prezenți la consfătuire s-au angajat, în numele tuturor lucrătorilor din industria minieră, să transpună exemplar în viață indicațiile și sarcinile date de conducătorul partidului și statului nostru, să îndeplinească planul pe acest an și pe întregul cincinal, aducîndu-și astfel o contribuție sporită, pe măsura cerințelor, la dezvoltarea bazei energetice și de materii prime a țării, la înflorirea continuă a patriei.

ION D. GOIA ■

Zicerea „Stilul e omul" e adevărată și pentru primar

Anchetă asupra unui cetățean care-și face datoria

Cetățeanul care-și face datoria e primar, și anume primarul orașului Titu. Despre Titu merită să cunoașteți că e o așezare agroindustrială cu 11 000 locuitori din județul Dîmbovița. Cînd vorbim de orașe ne gîndim la București și Craiova, la Iași și Timișoara, la Roma, Paris, New York. E probabil să gîndească așa și orășenii din Titu, deși ceea ce interesează la o urbe sînt funcțiunile urbane, nu mărimea ei. Astfel stînd lucrurile, între un oraș foarte mare și unul foarte mic diferențele nu interesează esența sau, mai bine zis, n-o ating. Poate să se cheme și să fie efectiv oraș și o localitate cu numai o mie de locuitori, dacă indeletnicirile acestora sînt tipic urbane, dacă localitatea se administrează și produce întocmai unui oraș. Precizările sînt necesare întrucît într-un oraș cum e Titu primarul ar părea să aibă încă de ales : să se lase copleșit de treburile agriculturii și ale existenței sătești ori să-și ia foarte în serios rosturile de primar de oraș. Se pare că astfel s-au și petrecut lucrurile pînă acum un an, pînă ce a devenit primar „tovarășul Nicolae" : administrația a privit nostalgic spre trecut, considerînd cu moderație chestiunea orășenească.

Să-i zicem primarului „tovarășul Nicolae", precum îi zic și concetățenii. Nu-l cunoaștem personal. Faptul n-are nici o importanță, întrucît ne-am propus să vedem cum îl știu și-l povestesc oamenii.

Nu-i chiar așa de simplu să-i găsești pe oamenii care te-ar putea interesa la Titu deoarece există un Titu-Gară și un Titu-Tîrg și un sat Sălcuța, există cîteva industrii, risipite în teritoriu și între ele teren agricol. Cu excepția celor ce locuiesc în blocuri, muncitorii industriilor din Titu au case țărănești cu loturi personale, au norme la C.A.P., cresc animale și n-ar lăsa munca ogorului pentru nimic în lume. Muncesc, de fapt, în agricultură și cetățenii din blocuri. Orășeanul din Titu e „cu dublă subordonare" și o să rămînă astfel fiindcă îi folosește. Unul din cele mai mici orașe de la noi, Titu, are răspîndirea în teritoriu a celor mai mari comune. Cum se poate lesne pricepe, primarul din Titu are în seamă numai probleme speciale.

Cristescu Gheorghe, primul primar din Titu, este economist la Întreprinderea de aparataj electric și industrial (I.A.E.I.), unde muncesc acum aproape 4 000 de oameni, din oraș și de prin împrejurimi". „În 1968, cînd a devenit comuna oraș și am devenit și eu primar aici, muncitori nu erau decît vreo 200 cu toții. Muncitori în industria locală, vreau să zic, fiindcă mai toată lumea avea slujbă la C.F.R., la București, Pitești și Tîrgoviște. De unde și zicala : lampa și chibritu și cursa de Titu. În 1970 se găsea la Titu un singur bloc cu 70 de apartamente. Acum avem cîteva sute de apartamente și o zonă a urbei e oraș ca toate orașele. Odată cu înființarea unor industrii — I.A.E.I., Întreprinderea de prelucrare a nutreturilor combinate, Întreprinderea avicolă de stat, Schela de extracție și, recent, șantierul Întreprinderii de electrozi siderurgici — s-a petrecut o schimbare importantă : două treimi din forța de muncă locală făcea naveta spre alte localități. Astăzi vin spre Titu vreo 7 000 de oameni din satele învecinate, așa încît ziua orașul numără în cuprinsul lui 18 000—19 000 de oameni. Relație directă cu agricultura o au 85% din muncitorii de la I.A.E.I. Sub formă de participare la muncă agricolă însă procentul merge la 100%. Tovarășul Nicolae, primarul, e tînăr, și-a alcătuit o echipă de tineri și, după părerea mea, și-a făcut un program. Mai întîi că-l vede omul la față de dimineața pînă seara. El și oamenii primăriei își încep ziua de muncă la grajdurile C.A.P.-ului și o continuă prin întreprinderi. Un primar bun e acela care se pricepe să-i pună pe oameni în starea de a face cu bani puțini ceea ce alții fac cu mare cheltuială. Într-un an, primarul Nicolae a făcut ce nu s-a făcut în zece. Acesta-i adevărul și nu trebuie să se supere nimeni".

Mănăilă Mariana și Neacșu Anidora sînt muncitoare în secția montaj condusă de inginerul Iosif Pulpea. Titi Stoian e vicepreședintele sindicatului la I.A.E.I. și proiectant tot aici. Opinia lor, în ce privește vitalitatea primarului Nicolae, e clară : a schimbat fața orașului schimbînd concepția oamenilor despre oraș. S-ar putea spune că merge cu principiul : cum ne facem orașul, așa îl avem, nu prea există orășean la Titu care să nu fi ieșit o zi-două pe săptămînă la muncă patriotică. Se construiseră, e drept, blocurile, dar era o adevărată aventură să ajungi la ele și să te miști printre ele. Oamenii au amenajat zona și finisarea construcțiilor tot ei au făcut-o.Șoseaua, stadionul, tot prin lucrul tuturor s-a realizat. Orașul e curat și a scăpat de gropi. Repartizînd întreprinderilor din oraș cîteva zeci de hectare cu porumb, din cota parte primită s-au pus la punct crescătoriile de porci ale cantinelor. Cît despre C.A.P., e primul an cînd și-a făcut și depășit planul la toți indicatorii și primul an cînd la redresarea lui a lucrat tot orașul.

Grigoraș Custrin, inginerul-șef al întreprinderii, observă că primăria cere uzinei aproape zilnic cîte ceva. „În campania agricolă ni s-au dat în seamă 30 de hectare, dar am cules porumbul de pe 50 ha. Am amenajat un grajd și avem grijă cu altul. Am construit un atelier de bavurarea pieselor de bachelită la C.A.P., am amenajat un popas turistic, am muncit mult și cu folos la stadion și la repararea drumurilor și trotuarelor. Acum ne solicită pentru locuri de joacă în zona blocurilor. E un om energic. E adevărat că nu-i tocmai simplu să ai de-a face cu un om energic, și asta cam zilnic, dar oare a ieșit vreodată ceva din lene ?"

Președintele C.A.P.-ului, Petre Soare, a preluat funcția în ziua în care împlinea 30 de ani. Aceasta se petrecea la începutul lui '82. „Aici, la C.A.P., spune el, nu vedeai decît cerul curat. În ziua venirii mele 100 de vaci au dat 34 litri de lapte, adică 340 g lapte de vacă. Eu fusesem zece ani administrator la liceul industrial, unde se aprecia că am dat rezultate. Primarul Nicolae a venit la mine și mi-a spus : Petre Soare, te iau dintr-un loc unde îți merge bine și te pun într-altul unde nimic nu e cum trebuie. O să-ți fie al dracului de greu, dar trebuie să faci față. Noi ne chemăm oraș, însă C.A.P.-ul rămîne baza. Vițele erau terminate biologic iar viței mureau cițiva pe zi. Eu nu insist asupra ce am realizat într-un an, dar vă invit să veniți aici la anul. Clar este că într-un an am făcut planul la toate — porumb, grîu, orz, sfeclă-de-zahăr, tutun — că vacile în luna ianuarie au dat o medie de 460 l lapte zilnic și, ce-i mai important, că i-am plătit pe membri cooperatori astfel încît nu mai am nici o problemă cu forța de muncă. Să ai nevoie de 300 de oameni, să zicem, și să-ți vină cu toții urgent în curtea C.A.P.-ului, asta-i ceva ce nu s-a mai văzut la Titu. Iată cum au muncit țăranii și ce au primit : Vintilă Maria, văduvă cu trei copii, a lucrat la grădina de zarzavat și în zootehnie. Dar a muncit, nu glumă, 365 zile din an. A primit 20 000 lei și, peste ce a fost dreptul ei la normele prestate, un plus de 1 725 kg porumb, fiindcă a avut zile muncă și fiindcă C.A.P.-ul a depășit planul. Am zeci de alți țărani care au primit un plus de 1 000—1 500 kg porumb : Felicia Oprea, Constanța Bădescu, Elena Soare, Constanța Marin, Adriana Ștefan. Trebuie să spun că noi am făcut puțin separatism, pentru care sînt gata să dau socoteală, dacă mi se cere, în sensul că într-un fel i-am tratat pe cei care vin la muncă zi de zi și în altul pe puturoși. Avem condiții pentru o recoltă și mai mare în 1983, răsadnița e gata, cîmpul e fertilizat, am curățat și am săpat noi șanțuri de scurgere a apei, avem furaje pentru încă doi ani și, ce-i mai important, am avut și avem sprijinul întreprinderilor din oraș. Nu în vorbe, ci în fapte : grajduri, ateliere, materiale și oameni calificați ca să ne facem garduri, să ne reparăm sediul și altele".

Directorul tehnic al Întreprinderii Avicola, dr. George Cîrlugea, confirmă toate cele zise pînă aici : „Primarul Nicolae știe ceva ce alții nu știu ori nu vor să afle, și anume că orașul nu-l face un singur om, ci toți locuitorii lui. Cu condiția să-i pui în situația favorabilă de a-și manifesta voința de bine. Oamenii se mai gîndesc la un parc orășenesc, la un club muncitoresc, la o nouă casă de cultură, la mărirea complexului sportiv. Un om e un om și singur nu izbutește mare lucru. Din cîte îl cunoaștem pe primar, avem toate semnele că-și va onora mandatul. Nu-i deloc simplu să fii primar într-un oraș locuit de țărani cu două cărți de muncă, una la cîmp și alta în industrie, dar dacă ar fi simplu și meritul lui ar fi altul".

TUDOR OCTAVIAN ■

„La Tîrgu-Lăpuș totul decurge firesc"

Mărturisesc de la bun început că, alegînd Tîrgu-Lăpuș drept loc al investigației mele, fusesem atras de rezonanța oarecum patriarhală a toponimului și ispitit a ilustra încă o dată ideea (atît de frecvent uzitată de gazetari încît a devenit clișeu verbal) că și acest tîrg de odinioară în care nu se întîmpla nimic — timpul trecînd furișat pe „ulița mare" și nelăsînd urme decît pe chipurile oamenilor — s-a transformat peste noapte, iată, într-un puternic centru industrial. Sau agroindustrial. Astfel privite lucrurile, adică destul de simplist, e posibil ca reporterul să-și fi imaginat sosirea într-un soi de metropolă, cu bulevarde largi și asfaltate, cu hotel și taxiuri, cu o impresionantă platformă industrială și cu un râu poluat la margine de oraș. Dar Lăpușul se încăpățînează, anacronic, să-și poarte apele tot curate într-un est sfîrșit de secol 20 și orașul te primește modest și cuviincios, ca și oamenii lui care înțeleg să vorbească așa cum li-e graiul și să se poarte așa cum le este portul. Tîrgu-Lăpuș nu vrea să se arate altceva decît este : adică o veche și cinstită așezare ce și-a dobîndit statut de oraș agroindustrial în urmă cu un deceniu și jumătate, de la care dată pornește noua și rodnica sa istorie. S-au făcut multe ? S-au făcut puține ? S-au făcut destule — spun lăpușenii domol, dîndu-ți a pricepe că încă destule au mai rămas de făptuit și că cele destule bine rînduite pînă acum nu singure s-au ivit, nici peste noapte, ci cu trudă și chibzuință și timp. Așa că oamenilor de aici nu li se par spectaculoase transformările urbei lor, pentru simplul motiv că n-au fost spectatori, ci chiar autori ai acelor schimbări. Consideră a fi spectaculoase doar recordurile de tot felul transmise din Las Vegas, prin satelit, și prezentate de Tudor Vornicu la „Incredibil dar adevărat" ! Aici însă, la Tîrgu-Lăpuș, totul decurge firesc. Cu ani în urmă, bărbații își arătau destoinicia și-și cîștigau existența ca tăietori de lemne, femeile pe-acasă, cu o „mieluță" și-un „bărbăcuț" prin curte. Au deprins între timp meserii noi (minerit, silvicultură, construcții, ramuri prelucrătoare), s-au creat numeroase locuri de muncă, astfel încît, astăzi, aproape jumătate din cei peste 13 mii de locuitori ai orașului lucrează la ei acasă — la Filatura de bumbac, mina Răzoare, UFET, S.E.A., Autobază, Cooperativa meșteșugărească, Cooperativa de consum, S.G.C.L., I.P.E.G., Fabrica de pîine, în cele opt cooperative agricole de producție. Plus instituțiile — și nu puține — existente ca în orice așezare urbană.

Vasile Bud, secretar adjunct al Comitetului orășenesc de partid, îmi spune o cifră : 350 de milioane — reprezentînd producția globală a unităților mai susamintite, fără C.A.P.-uri — și înțeleg din asta că Tîrgu-Lăpuș, dincolo de înfățișarea sa modest-cuviincioasă, este un oraș clădit pe temelii puternice. Un oraș ce te duce cu gîndul la o casă gospodărească, cu toate cele de trebuință și cu grădină în spate. Aceasta din urmă are, în mărime naturală, 23 000 ha teren agricol. Se cultivă grîu, porumb, cartofi, la cereale nu sînt recolte ca cele din Bărăgan, desigur, dar pot fi socotite foarte bune în condițiile acestea de climă. Așa că cele opt CAP-uri s-au orientat, firesc, spre zootehnie, existînd unități ce pot fi oricînd amintite și date ca exemplu : îngrășătoria de „bărbăcuți" (cum rostesc lăpușenii), ferma de vaci cu lapte (cu un efectiv de aproape 700 de capete), ferma de juninci de la Dumbrava sau fermele de ovine de la Boereni și Rohia. Autoaprovizionarea fiind o problemă la ordinea zilei acum și dîndu-i-se și aici importanța ce i se cuvine, ar mai lipsi — dintr-o listă a produselor de bază — legumele, în cantități suficiente la Tîrgu-Lăpuș prin specializarea în astfel de culturi a CAP-ului Dămăcușeni și prin cele 5 ha de solarii ale ILF-ului. La acestea adăugîndu-se solariile aflate aproape în fiecare curte, ridicate din inițiativa oamenilor și cu ajutorul prompt (livrarea de folie) al consiliului popular. Spre lămurirea cititorului ce se va fi nedumerit citind mai sus-pomenitele nume de localități, trebuie spus că orașul Tîrgu-Lăpuș adună în hotarele sale 12 sate aparținătoare, frumos rînduite de-a lungul văii, ca lunile unui an îmbelșugat.

Și dacă totuși lăpușenilor li se pare ceva spectaculos în devenirea lor (spunem că bunăstarea materială este privită ca rezultat firesc al muncii) este orizontul nou și înalt al vieții lor spirituale, o deschidere generoasă spre calitatea existenței care l-a transformat pe ei înșiși și care a făcut din fiii lor o generație emblematică a timpului de azi. În Tîrgu-Lăpuș sînt acum 3 278 elevi în clasele I—X și învățămînt liceal, peste 250 de cadre didactice calificate, există aici o creșă cu 100 de locuri, 11 din cele 12 sate aparținătoare dispun de cămine culturale în localuri proprii, funcționează o bibliotecă orășenească dotată cu peste 30 000 de volume, în afara bibliotecilor școlare și a celor sătești, sosesc zilnic 4 250 de ziare în limbile română și maghiară, la care sînt abonați. Anual are loc, la Stoicveni, Festivalul cîntecului, jocului și portului popular — o pledoarie pentru necesitatea continuării tradițiilor, a folclorului local, o demonstrație convingătoare că valorile trecutului pot străluci alături de cele ale prezentului. Așa cum firesc și fără stridențe coexistă aici, într-aceeași tulpină, satul și orașul.

Afară vremuiește, e zloată, pe șoseaua din fața consiliului popular orășenesc se oprește cîtva timp o „Dacie" albastră, atît cît să traverseze un lăpușean cu treipatru oi în față. Vasile Bud mai bagă un lemn în foc, se sprijină cu spatele de soba caldă. „De aici — îl aud vorbind — iradiază în toate satele din jur bunăstare materială și spirituală". O spune ca pe o certitudine, nu ca pe un gînd iscat pe neașteptate, la atingerea caldă a sobei.

Ce face primăria din Tg. Lăpuș pentru a se achita de marile sarcini ale prezentului și viitorului urbei ?

Pentru Ion Pop, vicepreședintele consiliului popular, ideea generală desprinsă din documentele Conferinței Naționale poate fi formulată chiar și într-un singur cuvînt : chibzuință. E timpul — zice — cînd ni se cere ca tot ceea ce întreprindem să stea sub semnul chibzuinței. Chibzuința ca opus al risipei. Chibzuința ca poziție realistă. Chibzuința ca eficiență. O nouă calitate a vieții presupune o nouă calitate a muncii. Iar calitatea muncii depinde de nivelul înțelegerii exacte a lucrurilor. Sigur că documentele Conferinței, Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în înalta ei tribună au fost temeinic studiate de toți comuniștii, de toți oamenii muncii din Tîrgu-Lăpuș, constituind adevărate instrumente de lucru pentru întreaga perioadă ce va urma. Cîteva lucruri sînt clare încă de-acum : „E necesar — ni se spune — să ne sporim eforturile și noi, lăpușenii, în direcția scăderii consumurilor energetice, a valorificării tuturor resurselor locale ; se mai pot face progrese în ceea ce privește autoaprovizionarea ; mai multă chibzuință în investiții ; mai multă responsabilitate în fața sarcinilor ce revin agriculturii noastre ; o preocupare mai susținută spre dinamizarea activității din sectorul industrial. Concret — pînă în 1985 se va dubla producția globală industrială prin dezvoltarea capacităților de producție existente (filatura de bumbac, fabrica de seaune) și înființarea de noi unități economice (fabrica de tricotaje, darea în folosință, în 1983, a exploatării miniere — mangan de fier — de la Răzoare, fabrica de cărămidă, o stație de măcinare a marnei, folosită ca îngrășămînt pentru terenurile agricole, o hală de reparații și întreținere a tractoarelor, un atelier A.C.R.). Se va pune accent pe mica industrie a orașului (la Rogoz a luat ființă, de curînd, un atelier de confecționat coșuri, obiecte din răchită), pe valorificarea resurselor naturale (marmura de la Cufoaia, amendamentele calcaroase de la Borcut, mica de la Răzoare, marna de la Rogoz, apa minerală de la Stoicveni). În 1984 va fi dată în folosință o centrală telefonică automată cu 1 000 de linii. Vor fi construite pînă la sfîrșitul acestui cincinal încă 300 de apartamente, pe lîngă cele 700 existente. Am început amenajarea unor heleșteie cu pește, în 1985 ajungînd la 15 ha luciu de apă. Există preocuparea de a se amplasa microhidroagregate pe numeroasele cursuri de apă existente în satele aparținătoare. Modernizarea drumurilor, extinderea canalizării, înfrumusețarea orașului — și cîte și mai cîte...

Pentru ceilalți, în afara noastră, a lăpușenilor, lista poate să pară seacă și plictisitoare. Pentru noi însă, ea constituie macheta viitorului oraș. Visăm la acest Tîrgu-Lăpuș. Un vis pe care-l vom realiza bifînd punct cu punct lista «plicticoasă» de mai sus".

CORNELIU MIERLĂU ■

La Lupeni, mina ține sus steagul pe Valea Jiului

Presărată de o constelație de mine — Lonea, Petrila, Dirja, Livezeni, Aninoasa, Vulcan, Paroșeni, Lupeni, Bărbăteni, Uricani, cariera Cimpu lui Neag — Valea Jiului dă siderurgiei (și industriei noastre) peste 14 milioane tone de cărbune anual. Fiecare dintre aceste mine aduce marii constelații strălucirea ei. Lupeni, bunăoară, nu este doar un nume evocator și istoric. Aici avem cea mai bună, dar și cea mai dificilă mină de cărbune cocsificabil din țară. Ea dă circa 7 000 tone de cărbune zilnic și circa 2,3 milioane tone de cărbune anual.

Am ajuns dis-de-dimineață la Petroșani. Cu un autobuz local am făcut drumul pînă la Lupeni. Țineam cu tot dinadinsul să particip la Raportul de dimineață de la mină. Ce este, de fapt, un astfel de raport ? Parcă asiști la un consiliu de război. Replici ca de front, sigure și severe. Desigur, nu în aceste rapoarte se rezolvă soarta producției, ci tot acolo, jos, în firidele și tainițele pămîntului, însă, fără ele nu se poate. Acest gigantic complex care e mina trebuie organizat și condus cu o precizie de ceasornic. Directorul minei, Costache Titus Roman, se scuză că nu putem sta de vorbă azi : are zi de audiențe. Zeița cerului senin a fost darnică azi cu mine. Tocmai vroiam să particip la o zi de audiențe !

Azi, 31 ianuarie a.c., 35 de oameni au fost înscriși în caietul mare de audiențe. Au venit însă și destui neînscriși în acest caiet registru. A participat la audiențe conducerea operativă a minei, juristul și chiar un reprezentant al birourilor personal și aprovizionare. Majoritatea problemelor s-au rezolvat pe loc. Erau treceri de la o adrare de la o categorie la alta. Unele cereri de locuințe. Alții cereau explicații cu privire la acordul global pe întreprindere sau pe sector, ori despre acordul global progresiv, care urmează să se introducă în practică. Aceste noi măsuri stabilite de conducerea partidului, din inițiativa secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost primite cu o vie însuflețire, cu deplină aprobare, stîrnind, mi se spune, în rîndurile minerilor, o și mai pasionată angajare în bătălia pentru cărbune.

Cu directorul minei, inginerul Costache, cobor în mină. Ne echipăm cu toate cele trebuitoare. De la obiele în cizme la cojoc, de la lampa de iluminat la masca de gaze. Mergem în sectorul VI, la cota 4 40 000. Coborîm cu liftul în măruntaiele pămîntului. La un moment dat, pe traseu ne întîmpină Ion Budiriceanu, șef de brigadă. Din aproape în aproape, aflăm că sînt 4 frați Budiriceanu care lucrează în mină. Ioachim este șef de schimb. Emil s-a eliberat recent din armată și este miner. Fratele cel tînăr, Simion, e și el un bun miner, cîștigă circa 5 000 lei pe lună. Îl întreb pe Ioachim Budiriceanu care este cel mai bun prieten al său. Îmi răspunde fără ocolișuri că maistrul Pavel Bujor. Îi întreb cînd au fost ultima dată la un pahar de vorbă și-mi răspunde că asta o fac de cîte ori au poftă. Norocul face să-l întîlnesc și pe Pavel Bujor, maistru electro-mecanic. Azi, îmi spune, au înaintat 1,5 m. Au făcut treabă bună. Instalațiile sînt bune. Într-un loc, emanările de gaz metan sînt însă peste cota admisă. Un ventilator uriaș se fixează aici, în aceste momente ; se încearcă, apoi, captarea gazului. Pe traseu îi mai întîlnim și pe soldatul Vasile Micu. Este orfan de ambii părinți. După terminarea „stagiului" dorește să se întoarcă în mină. „Dacă vei fi băiat bun, zice directorul, în 6 luni primești garsonieră. Bate palma, ortace !". Ostașul ia poziția de drepți și... bate palma ! Pe intervalul de care răspunde maistrul C-tin Munteanu nu-i prea curat. Minereu aruncat alandala. Dar și mulți vagoneți stricați în abataj. Risipiți ici-colo. Cornel Bozga, adjunctul șefului de sector, nu expediază în mod ritmic vagonetele goale. Se iau pe loc măsurile pentru redresarea situației.

Trecem prin puțul 12, apoi prin Puțul lui Ștefan și Puțul Central. „Trecem cu escavația de la orizontul 400 la Puțul lui Ștefan — îmi spune directorul. Nu ne putem lăuda că sîntem strîngulați de extracția pe verticală, dar asta e situația". Știu bine că lesne m-ar fi putut conduce la sectorul IV, unde lucrurile merg ca pe roate, sector ce ține steagul sus pe mina Lupeni. Așa cum Lupenii țin sus steagul pe întreaga Vale a Jiului. Da, putea să facă treaba asta și să-mi „ia ochii", cum se zice. Dar a preferat să mergem într-un sector unde sînt probleme. Și n-a gîndit rău.

Observ minerii la ieșirea din schimb. Acești minunați bărbați ai adîncurilor, în fața cărora și stînca se înclină, sînt acum căniți de cărbune și obosiți. Tona de cărbune nu face doar 380-400 lei, ci și sudoarea, negru în „transpirație-forte", ca să zic așa. (Aviz celora care mai risipesc cărbuni !). Iar aici, în această vestită încintă a cărbunelui românesc, efortul are și un preț, dar și o recunoaștere cu totul deosebite. Cine a lucrat la Lupeni are un „certificat de bună purtare", valabil oriunde în minele țării. Este cotat bine peste tot. Cine săvîrșește vreo greșeală gravă și este dat afară de la Lupeni nu este primit decît rareori la o altă mină. (Pentru că cel ce păteză prestigiul Lupenilor afectează, practic, prestigiul întregii văi !). Efortul își primește și răsplata pe măsură. Aflu că lîngă cabana „Straja" din fruntea muntelui, fiecare sector miner își va construi o cabană a sa. Cele două zile pe săptămînă pe care le vor avea libere de acum încolo, în urma recentelor măsuri inițiate de partid, minerii Lupenilor le vor putea petrece în propriile lor cabane. N-ar fi însă normal să nu redau și un alt aspect al vieții locului, nu prea îmbucurător : la Lupeni lipsesc cadrele medicale necesare minei și orașului. Sînt specialități descoperite, pur și simplu. Un S.O.S. Direcției sanitare județene se impune !

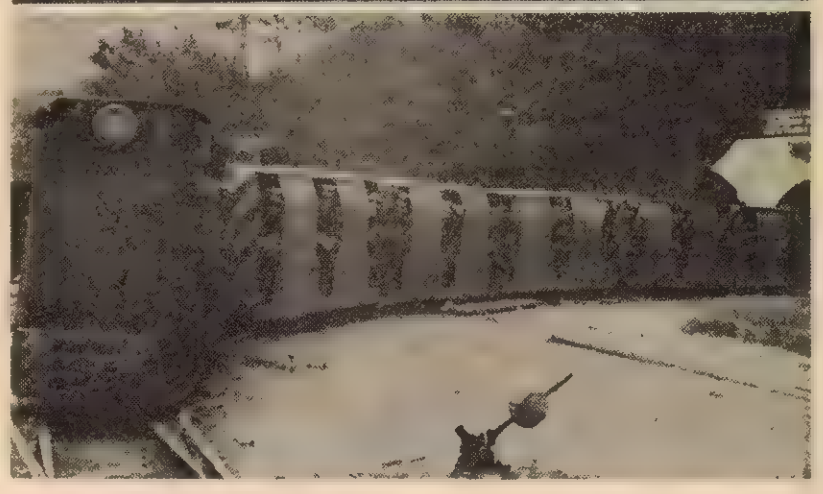

În notesul meu sînt reținute numele cîtorva dintre oamenii care trebăluiesc cu folos în măruntaiele muntelui. Să-i reținem pe cîțiva : Vărzaru, Blaga, Cărăbuș, C-tin Popa, Victor Constantin, Ion Gif Deac, Victor Bolosiu, Tiberiu Suciu, Anton Duban și destui alții. În drumul nostru prin galerii și abataje, directorul Costache Titus se întreține cu ei, ca și cu alții, pe tema rodnicelor măsuri puse-n discuție la recenta Consfătuire cu specialiștii și oamenii muncii din industria mineritului și geologie, desfășurată din inițiativa și sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ni s-a comunicat, că urmează să aibă loc pe această temă, discuții organizate, în fiecare sector al minei. Dezideriu Mancz are 28 de ani de minerit. Ne spune că este întru totul de acord cu faptul că vor lucra în acord global progresiv pe formațiuni de lucru sau pe sector. În fond, minerii au lucrat pînă acum tot în acord global. Cît despre faptul că vor munci 40 de ore pe săptămînă și vor avea două zile pe săptămînă libere, asta nu poate decît să-i mulțumească. În același context mi-a spus că simbătă își celebrează, dimpreună cu colegii săi, 50 de ani de viață. Ne înmînează și nouă o invitație la „masa tovărășească". Înclin să cred că voi participa doar cu tradiționala urare : La mulți ani, Dezideriu Mancz !

...Era seară de-a binelea cînd am ajuns în casa directorului Costache Titus Roman. O casă frumoasă, deși modestă, mobilată cu gust. Soția sa, Maria, e tehnician proiectant. Au patru copii : Sorina, Adriana, Titus și Nicoleta. Nicoleta, cea mai mică, este un drac de fată. Și-a rupt piciorul la schi. Titus este, în schimb, un tînăr cuminte, blajin. Vrea să se facă aviator. Telefonul zbîrnîie întruna. Nu ne învrednicim să îmbucăm de cîteva ori, că directorul este chemat la o ședință operativă la Petroșani, la care participă și tovarăși din conducerea Ministerului Minelor. Mă uit la acest om de 46 de ani, al cărui regim de lucru este mai sever ca în armată. De dimineață m-am ținut scai de el ; n-a răsuflat o clipă și, după toate probabilitățile, azi va mînca în o oră mică din noapte. Ca toți oamenii Lupenilor, își face totuși timp pentru studierea și promovarea noului. O invenție a sa la o combină de desfercat muntele a adus economii de 47 milioane lei. A înaintat și o carte la Editura tehnică, despre aplicarea sistemelor informatice în industria minieră. O carte de maximă actualitate, la care, însă, n-a primit încă nici un răspuns.

Într-un tîrziu, în noapte, ne-am strîns bărbătește mîna și ne-am urat : „Noroc bun !" Peste crestele Obrocăi ningea aspru și îndesat de parcă toți îngerii lumii ar fi fost jupuiți de pene în același timp. Timp care — pentru acești oameni ai adîncurilor, eroi ai bătăliei pentru cărbune, decisivă pentru forța economică a țării, pentru independența ei energetică — zboară, iată, pe nebăgate de seamă, în iureșul marii întreceri a muncii.

DORIN SĂLĂJAN ■

Se poate face turism în Carpați ca în Tirol? Da. Dacă nu vor mai întîrzia normativele

„Flacăra" a pledat, ani de-a rîndul, în coloanele sale pentru valorificarea complexă a zonelor noastre montane, plecînd de la ideile doctorului Radu Rey din Vatra Dornei și amplificîndu-le în cadrul unei mese rotunde sui-generis, continuate în timp. La ea au participat specialiști, țărani producători din zona de munte, intelectuali ai satului care, deși (normal) au emis uneori și idei divergente sau complementare cu acelea ale doctorului Rey, au căzut de acord în unanimitate, că trebuie făcut ceva, că trebuie acționat urgent, în deplin consens cu indicațiile conducerii superioare de partid privind „cel de-al patrulea sector" al agriculturii. În acest context, ne-am gîndit că a sosit momentul să ne adresăm unor instituții centrale pentru a informa cititorii cum au acționat ele în spiritul ideilor serialului „Carpați-2000".

Intenționam să începem cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, sub egida căruia funcționează și Comisia centrală a producătorilor individuali din zona necooperativizată, dar, dezamăgire !, aflăm că **singura** persoană care se ocupă direct și deci cunoaște mai bine problema este un inginer actualmente în concediu. Interesîndu-ne dacă nu-i ține cineva locul, ni se spune : „Nu. Dealtminteri, nu este un sector cu probleme de care să ne ocupăm chiar așa..." Răspunsul nu era autorizat, doar o voce în telefon ; l-am reprodus totuși. Oglindește oare pe undeva, o anumită subapreciere a unui sector de mare importanță pentru economia țării și de care trebuie să ne ocupăm „chiar așa" ? Să sperăm că nu și că atunci cînd vom reveni la direcția respectivă vom afla multe lucruri bune.

Ne adresăm în continuare Ministerului Turismului, întrucît, după cum bine știu cei ce au urmărit serialul Carpați-2 000, turismul reprezintă una din componentele ecuației de bază a doctorului Rey : Z+T+M=D, altfel spus : zooagricultura plus turism plus meșteșuguri egal dezvoltare montană. Ne interesăm, deci, la Ministerul Turismului dacă există acolo studii, preocupări, orientări de viitor cu privire la atragerea și a satelor de munte (nu numai a localităților consacrate, a complexelor de lux etc.) în circuitul turistic național și internațional, cu alte cuvinte, dorcam să aflăm dacă s-a înaintat cu un pas și pe linia preconizată de doctorul Rey în lucrările sale, în coloanele „Flacării", la televiziune, și anume îndreptarea organizată a turiștilor și spre gospodării montane anume alese, beneficiind de un minim de confort și de condiții de hrană și de relaxare în sînul naturii pe care nu le pot oferi marile hoteluri. Răspunsul, cinstit și autorizat, pe care l-am primit de la directorul direcției Turism intern, **Gheorghe Moraru**, este cuprins doar în două litere : NU. Nu s-a acționat în nici un fel. Iată, în rezumat, argumentarea :

Doctorul Radu Rey are perfectă dreptate în ceea ce susține privind potențialul turistic al satelor noastre de munte, dar el vrea un lucru ideal, perfecțiunea, vrea Elveția și Tirol. La noi nu sînt condiții pentru acest fel de turism — în care fiecare gospodar mai chibzuit și mai isteț este și un primitor de turiști fiindcă nimeni nu iese din cadrul preexistent, din normative, iar turismul montan — doar la el ne referim — îl pot organiza doar Ministerul Turismului, cooperația, U.G.S.R. etc., dar nu și țăranii. (Repetăm, nu ne referim aici la localitățile balneare consacrate unde se pot închiria camere la particulari prin oficiile de turism, aici e vorba de satele de munte susceptibile de a deveni, în anumite condiții și după o anumită pregătire a terenului pe plan uman și material, sate turistice.) Nu putem face nimic — ni se spune — fiindcă nu există normative ... Deși nu ar fi complicat să se creeze la început doar cîteva nuclee experimentale în două, trei, zone montane. Apoi viața însăși ne va învăța cum să procedăm mai departe...

„Dar acest **mai departe** trebuie să înceapă cu un **mai aproape** — am replicat. Măcar studii preliminare s-au întreprins ?"

Nu, nici un fel de studii încheiate, fiindcă, în absența unui act normativ, Banca și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie nu „plătesc" decît pentru studii **imediat** valorificabile. Or, acesta este un teren de investigație cu multe necunoscute. Și apoi, este și așa atît de mult de făcut pentru a valorifica baza deja existentă, construită...

În concluzie : nici o preocupare la Ministerul Turismului pe linia Carpați-2 000. Întîi să vină actul ! Dar, gîndim noi, cineva trebuie să inițieze actul normativ și acest **cineva** nu este oare chiar Ministerul Turismului ? Presupunînd, firește, că doctorul Rey are dreptate în ceea ce susține în fond. Or, se pare că toată lumea îi dă dreptate. Firește, înțelegem atenția care se îndreaptă spre a se asigura utilizarea — mai ales în lunile în afara sezonului — a bazei existente ; înțelegem că problemele turismului nostru sînt destule, inclusiv atragerea turiștilor străini, dar înțelegem și că, iată, avem niște munți, Carpații, cu zeci de sate, ca Elveția și Tirol, că ele **sînt** perfecțiunea, cel puțin ca așezare — iar cu efort, și ca posibilă materializare turistică — și că această „deschidere" trebuie pregătită din timp. Ea nu implică, practic, nici investiții substanțiale, nici construcții costisitoare, doar o nouă viziune, care să discearnă că această activitate s-ar integra într-un complex mai larg de măsuri menite să stabilizeze o parte din populația montană, mai ales tinerii, să creeze condiții de dezvoltare în pas cu vremea și o producție de alimente sporită în sate de munte **modernizate**.

Ne vom continua peregrinările la instituțiile interesate în **Carpați-2000**. Înainte de a încheia, am dori să relatăm o întîmplare foarte recentă care pentru noi îmbracă pe undeva și valoare de simbol.

L-am revăzut acum cîteva zile pe doctorul Florin Birnețiu din Chisindia, acest minunat fiu al Zarandului care de ani de zile nu cruță nici timp, nici energie pentru a contribui la transpunerea ideilor serialului Carpați-2000 pe plaiurile natale. Se străduia omul să obțină pentru culmile „sale" o mică stație eoliană, pe care o considera esențială pentru modernizarea unui sat de lîngă Chisindia, inclusiv pentru dezvoltarea turismului. La început, celui căruia i s-a adresat doctorul Birnețiu, un mai-mare al eolienelor, bine intenționat, dar neinformat și poate și neîncrezător în potențialul satelor de munte, i-a refuzat stația, argumentînd, mai în glumă, mai în serios : „Nici nu ar funcționa cum trebuie, nu e destul vînt acolo. Ar trebui să suflu și eu ca să meargă." Pînă la urmă Birnețiu a obținut microstația.

— Și ce a urmat, tovarășe doctor ?

— Vîntul a suflat atît de tare, încît a luat-o cu totul, a suflat-o ca o păpădie. Acum ne trebuie alta.

LIONEL NIȚESCU ■

În două comune din Bărăgan, reporterii noștri au discutat cu oamenii locului despre

Gospodăria țărănească

Niște ari încolțiți din toate părțile

Comuna Chiselet (4 300 de locuitori), județul Călărași, zori de ianuarie secetos, arzînd ca un fum de iască veche peste zările Bărăganului ars de sete. S-au deschis ferestrele, a început, febril, scuturatul scoarțelor, lăicerelor, mochetelor, covoarelor. Cu respectul tradițional, prin erașe de mult pierdut, al țărăncii față de răsăritul soarelui, gospodinele, suprapuse pe toate înălțimile satului (căci Chiseletul, așezare în putere, are și case cu etaj), evită asfaltul străzii principale, aruncînd gunoiul în curțile interioare. Urmează stropitul florilor din ghivece și hrana gâinilor, a vacilor și a porcilor. Acasă la Nicolae Fotin, președintele C.A.P.-ului, nevasta, Floarea, țeapănă pe picioare și rumenă în obraji la cei 53 de ani, aruncă porumb orătăniilor, certîndu-se între timp cu porumbelii vecinului Constantin Tudor, care s-au năpustit, ca niște boți ai văzduhului, spre grăunțele destinate altora, într-un amestec de pene, pulberi și zburături de fulgi ce înzăpezesc deodată ograda, amestecîndu-și țipetele subțiri cu cotcodăcitul furios al găinilor și gîjîitul plat al gîștelor și al rațelor. Învadatorii părăsesc terenul mulțumindu-se cu cîteva boabe, copios blestemați de femeie și de păsările de curte al căror tain s-a subțiat. Nu mult (cît pot fura niște porumbei, într-o fulgerare de clipe ?), dar destul ca să lase în urmă o supărare. Nu atît pentru că lelea Floarea ar fi o hapsînă, dar socotelile ei cu porumbul i-au făcut mîna strînsă, trebuie să măsoare cu scumpătate fiecare bob. Porumbul, și pentru ea, ca pentru toți cei ai satului, e o avere. Foc de scumpă, fiindcă-i puțină.

Un ceas mai tîrziu, în biroul primarului, președintele Nicolae Fotin ne-o confirmă : da, în '82 s-a făcut porumb puțin, doar 3 868 kg la hectar pe cele 600 ale C.A.P.-ului, față de planul care stabilise 7 500 kg. N-a fost bun soiul, zice el, „Pioner"-ul luat de la „Agrosem" s-a dovedit fără spor. Se pare însă (asta ne-au spus-o cei de la S.M.A.) că nici cooperatorii n-au prea pus umărul la greul cîmpului, la întreținere, la prășit, ba de pus au pus, fi apără (și se apără) președintele, dar C.A.P.-ul n-are oameni, nu-s decît 493 cu toții, din care la cultura mare vreo 200, cum să răzbească ei o moșie de 3 668 de hectare ? Chiseletul lăsta e o comună de navetiști, vreo 570 se duc la Șantierul naval din Oltenița, vreo 400 sînt muncitori în construcții, vreo 200 sînt șoferi la I.R.T.A. și la I.T.S.A.I.A., vreo 100 sînt doar lucrători din comerț și dascălii școlilor, iar aproape 1 500 sînt pensionarii. Prea mulți se hrănesc din banul luat de la stat și prea puțini din munca pămîntului.

Revenim la porumb. Între timp, în biroul primarului (care-i plecat la Călărași) s-au adunat mai mulți, a apărut și inginerul șef al C.A.P.-ului, Mircea Șindelaru, și niște funcționari ai primăriei, și, odată cu ei, cîțiva țărani, aflați cu treburi ori cu fiecărcălă matinală prin primărie sau prin preajma ei. Înainte de a intra în birou au strivit, cuviincioși, mucurile țigărilor sub bocanci, aprinzînd apoi alte țigări, sub fumul cărora și-au ascuns obrajii, asistînd la discuție aparent blazați, cu scrul unora care n-au ce face altceva mai bun, dar suspectîndu-ne înțerceptibil cu coada ochiului și ricanînd ori tușind semnificativ, a aprobare ori ba, la cîte o replică a „mărimilor" satului. Deci porumb s-a făcut puțin (oftat general, aprobator), deci omului îi e greu (același oftat) să crească pe lîngă casă animalele de cuviință. Și-atunci, cum se descurcă ? Foarte simplu (dar vom vedea cît de simplu a acest „foarte simplu" !), porumbul pe care nu l-a primit de la C.A.P. l-a scos de pe lotul în folosință. Deci în loc să ocupe lotul cu legumele necesare casei, care legume i-ar spori înzecit valoarea, omul pune, mai de voie, mai de nevoie, porumb pentru animale și păsări, și nu doar pe un ar sau doi. Căci (după o socoteală pe care o facem cu unul din cei prezenți, cooperatorul Dumitru Gh. Vasile, zis Bobea) nu poți crește doi porci, unul pentru contract și unul pentru Ignatul propriu, fără cel puțin 800 kg de porumb, ceea ce înseamnă, numărați la bob, 10 ari (o treime din lot !) de pe care să scoți nu o recoltă ca la C.A.P., ci una de peste 8 000 kg la hectar. Dar unde, totuși, să mai pui și rosiile ori salata pentru ciorba cotidiană, unde să mai socotești și butucii de vie, pentru vinul măcar duminical, unde să te mai descurci și cu pomii, că și de ei e nevoie, unde să mai cultivi și lucernă, ca să ții o vacă cu lapte pentru copii ? Socotelile sînt cam încurcate, lotul se vede încolțit cam din multe părți, peste toate mai venind și obligațiile cultivării de floarea-soarelui și de sfeclă, în schimbul cărora se obține uleiul și zahărul. Care-i soluția ?

Nea Florea Meșterehu, om de 70 de ani, pensionar al C.A.P.-ului și deținător, împreună cu baba lui, a două loturi, tușește, vrînd parcă a spune ceva, dregt care toți tac (respectul vîrstei, ca și cel al răsăritului soarelui, e încă în cinste la Chiselet !), întrebîndu-l cu ochii. Omul, văzîndu-se așteptat, intră, fireste, în protocolul tradițional al discuțiilor țărănești, adică întîi tace, se eschivează diplomatic, zice că el nu, n-are nimic de spus, e numai curios să vadă ce spun cellalți, după care, socotind că a prelungit destul misterul, decide, brusc, că socotelile noastre nu-s tocmai bune. Adică unuia ca el, cît de cît, i s-ar potrivi, dar altora nu. Fiindcă el și baba lui s-au nimerit cu loturile nu pe lîngă casă, ca alții, ci în cîmp, unde porumbul și sfecla „se fac". Pe lîngă casă ele nu „se fac", căci sfecla se usucă sub pomi, iar porumbul are nevoie de aer și de mișcările lui, care-s numai în cîmp, altminteri moare, ucis de soare. Asta, conchide bătrînul, „pe de o parte", după care tace și se zidește în sine, privindu-l pe sub sprîncene pe inginerul șef. Pe de altă parte, continuă repede inginerul, regulile agriculturii moderne, prin astfel de întîmplări, sînt buimăcate, aruncate din rosturi, cu efecte păgubitoare pentru economia comunei. Porumbul, sfecla și floarea-soarelui sînt plante ce se cultivă, se întrețin și se recoltează mecanizat, nu-i păcat ca ele să consume truda omului ? De ce să le pui pe lotul în folosință și să le trudești, ca în vechime, cu mîinile, iar în cîmp să pui roșiile care, într-adevăr, au nevoie de mîna și de migala omului ?

Discuția s-a aprins, vocile se amestecă, răbdat și glasuri mai pătimașe, emanînd de la „focuri" („da, acum așa ziceți, dar la prășit nu veniați !"), se încalecă argumente, toate convergînd spre adevărul, de demult știut, de demult îngropat în inimi, uneori prea îngropat, dar mereu readus la lumină de întîmplările vieții, că izvorul cel mare și sigur al bunăstării este munca în C.A.P.

E cenaul prînzului, părăsim primăria, un soare ca de toi de primăvară arde un cinic cer străveziu ca sticla, iar undeva, pe strada principală, o mulțime de inși se înghesuie, îmbrîncindu-se și vorbind țipă deci că obiecturile orașului au ajuns și în Chiselet !), în fața unei chioșc unde se distribuie pîine. Nu pentru țărani, țăranii au grîu de la C.A.P. (3 570 kg la hectar în '82), ei fabricîndu-și pîinea la domiciliu, desigur cînd au cuptoare, (și unii au, au niște strașnice și masive cuptoare legate de sobe-ursoaice, veritabile monumente etnografice, zidite din bătrîni dar încă „în funcție"), cînd nu așteptînd camionul cu butelii de aragaz, care n-a mai venit de anul trecut. Pîinea e pentru navetiști și funcționari, în număr de vreo 1 300, după un calcul încă deschis. Sînt aduse zilnic, de la Oltenița, 313 pîini a cîte 600 de grame, cît să satureze un număr dublu de oameni, numai că „nețăranii" știți mai mult decît cei numărați mai sus. Sînt femei ca Vasilica Dan, Tudora Iordache, Elena Mitea, Elena Lichiardopol, care, ca neveste de șoferi, sînt „cocoane", nu mai muncesc la C.A.P., nu mai fac pîine, așteaptă să le-o aducă bărbații. Mai sînt și niște „privilegiați ai vieții", cum s-ar zice, adică niște navetiști norocoși de pămînți care-i așteaptă cu pîinea caldă, învelită în șterg curat și cu mireasmă de busuioc. Soții Nicolae și Zorica Moise, el maistru la Oltenița, ea funcționară la C.E.C., n-au de ce să înghesuie la pîine, fiindcă părinții lor, Maria și Dumitru și Maria și Constantin, pensionari ai C.A.P., cu loturi în folosință adunînd 60 de ari, îi cruță de o asemenea servitute. Aparent, dezechilibrul de care vorbeam nu mai atinge, în astfel de cazuri, gospodăria omului, dar cea a obștii, evident, se resimte. Aparent numai, pentru că o atare situație se răzbună, dezechilibrul întregului neputînd să nu afecteze, fatal, și partea. Ar fi bine, îi s-a dat de înțeles unor zdraveni flăcăi, muncitori la oraș, să faceți și voi, acolo, cîte ceva pentru sat, pentru pămîntul și bucatele lui, dar cei înterpelați au ridicat din umeri, în lăsați-ne, bre, au zis ei, asta-i treaba voastră, a „țăranilor", noi sîntem muncitori, noi sîntem cu „noul". Uneori însă, e de părere Nicolae Fotin, „noul" se dovedește cam de pripeală, mașină grăunțe sterpe la moara vorbelor mari și umflate. Tot în numele „noului", a unui așa-zis „nou", a fost secat cîndva acel lac din hotarul comunei ce se numea „al Marotinului", lac mare, de 226 hectare, bogat în pește, transformat în incintă de porumb care nu dă porumb.

Dar ce-a fost a fost, încheie președintele Nicolae Fotin, acum să vedem ce-o să fie anul acesta, cum o s-o dovedim cu recoltele C.A.P.-ului, căci aici „e baza". Nu putem face altceva decît să-i dăm, cu sinceritate, dreptate.

ILIE PURCARU ■

Nimeni nu crește animale puține numai pentru că vrea să crească mai multe

În lumina scăzută a zilei, un bătrîn s-a apropiat și m-a întrebat : „Cine ești și ce faci pe-alci ?". Cineva, de-alături, mi-a dat de înțeles că el nu vede prea bine. În ceea ce ar trebui să numesc că era demnitatea aparției lui, prezența bătrînului parcă s-a accentuat atunci cînd, spunîndu-mi că are 87 de ani și zicîndu-i „mulți înainte", el a răspuns, iritat sau plictisit sau aiclit, ca și cum toată ziua mi-ar fi vorbit despre un lucru important și eu nu l-aș fi înțeles : „Nu. Pe aceștia vi-i aiev dumnevoastră".

Se numește Nicolae M. Teodoru. „Chiar în satul Mărășești, cînd intri în sat, în fața cimitirului, unde e o fîntînă", zice, acolo s-a întîmplat să i se întunece dintr-o dată cerul deasupra capului și nu este sigur dacă reușind să lasă atunci dintr-un morman de pămînt azvîrlit peste el de un obuz nemțesc n-a nimerit, crezînd că iese totuși la lumină, într-altul și mai mare. Împreună cu nevastă-sa, Maria, a crescut șase fete. Acum, ca pensionari de C.A.P. ar trebui să primească 180 lei pe lună dar li se fac rețineri, 20 la sută, întrucît C.A.P.-ul nu și-a făcut planul. „De la 86 de ani în sus, mai zice ei, am rămas 12. Ce facem noi ?".

Nu-i vorbă că țăranul adevărat n-a pus niciodată un preț prea mare pe o bogăție măsurată „în numerar", avînd el motivele lui să știe că, într-o lume schimbătoare, a fi înstărit baremi cît să poți zice că stai drept pe picioarele tale înseamnă, mai degrabă decît un teanc de bani, a avea un grajd plin de vite și o curte de păsări. De această convingere a lor mai veche și îndeajuns de verificată nu trebuie să ne grăbim a crede că s-au înstrăinat la Chiselet nici chiar aceia care, cu vremea, s-au hotărît să-și găsească o slujbă și-o plată lunară, și cu atît mai puțin consătenii lor rămași la mușchii pămîntului. Noi, în aceste rînduri, ținem să vorbim mai cu seamă despre aceștia din urmă, întrucîtva și despre descoperirea pe care au făcut-o încoace că una este o convingere a lor, mai veche, și alteeva posibilitatea de a trece la fapte pe măsura adevărului ei verificat.

Dintre țăranii rămași țărani, la Chiselet, patru dintre ei, oameni de frunte, sînt părinții și bunicii lui Tudorel Staicu, tînăr „funcționar economic" la Consiliul popular și, de curînd, locatar al unui apartament de 3 camere într-un bloc mic și frumos, ridicat chiar peste drum de primărie. Acestui tînăr în casa căruia legumele, fructele și strugurii, laptele și ouăle, carnea și vinul izvorăsc, cam toate, din mîinile muncite ale „ălor bătrîni", îi face plăcere să arate că părinții săi, Radu și Maria, laolaltă cu bunicii, Gheorghe și Sica, au patru loturi în folosință de la C.A.P. și că, locuind împreună, alcătuiesc o gospodărie destul de înstărită. Dar dacă răsfoiește în continuare filele registrului agricol, de care răspunde, n-o face pentru că s-ar aștepta ca în sumedenia de rubrici albe, necompletate, să fi fost înregistrate peste noapte turme și cirezi scoase dintr-o pălărie de iluzionist ci pentru că, probabil, chiar lui îi vine greu să creadă că în cele 1 220 de gospodării ale comunei abia se pot număra 60 de vaci și 1 000 de oi.

Gheorghe Ghiță, mecanizator de profesie, vicepreședinte al Consiliului popular, își amintește că în 1961 a participat cu o brigadă de 20 de tractoare la „spargerea" islazului comunal, la desțelenirea lui. A arat, atunci, 566 de hectare, dintr-o greșeală al cărei autor încă nu s-a prezentat în fața celor din Chiselet pentru a le cere scuze, chiar dacă asta le-ar folosi lor cît ajută o frecție la un picior de lemn. Sub ochii lui Ahil Sîrbu, care a început să lucreze ca secretar al primăriei cu zece ani înainte de a se fi desființat islazul, cele vreo 10 000 de oi și 4 000 de bovine dintre care jumătate erau vaci cu lapte s-au împuținat pe măsură ce oamenii, văzînd că vremea oilor și vacilor trecuse, s-au hotărît să treacă faima comunei pe seama creșterii porcilor. Și nici nu s-ar putea zice că nu au reușit, cel puțin pînă la un timp. Pînă mai anul trecut, ne spune la rîndu-i Nicolae Zlate, contabil-șef al C.A.P.-ului, începînd de prin octombrie țăranii din Chiselet veneau să ceară mașini de la cooperativă și puneau cîte 20 de porci într-un camion și-i vindeau în tîrg la Oltenița, la Călărași sau chiar la București. Primeau, ce-i drept, muncind în acord global, cîte 700-800 tone de porumb pe an. În '82, cînd comuna a avut plan să contracteze 165 de porci, a izbutit să predea 90. Pentru acest an planul e de 420. Cu cele 235 tone de porumb primite, de curînd, ca retribuție de la C.A.P., se pot crește desigur atîția porci cîți trebuie să contracteze comuna, dar limpede este că nu prea mulți în plus, or la Chiselet obiceiul a rămas obicei, fiecare țăran taie iarna un porc pentru el și-al lui. Nicolae M. Teodoru, soldatul de la Mărășești, a primit 105 kilograme de porumb și dacă vrea să taie un porc și în iarna viitoare, pentru a avea o masă îmbelșugată atunci cînd va împlini 88 de ani, desigur că el trebuie să constate încă de pe acum că nu poate hrăni cu porumbul primit decît, nu-i așa ?, un sfert de porc. A crește un sfert de porc este însă o imposibilitate fizică. Fiind nevoit să crească unul întreg, e limpede că n-o să aibă încotro și o să semene porumb pe o parte din lotul în folosință.

Iar planurile comunei au crescut, or fi avut ei la Chiselet pînă acum, de exemplu, 1 600 de oi, dar pentru acest an s-a planificat ca în gospodăriile țărănești să fie crescute 2 590. E drept că, începînd din acest an, comunei i s-a promis un islaz de 61 de hectare, dar se înțelege că pe el nu pot paște atîtea vite cîte ar putea să pască dacă ar fi de două ori mai întins. Și oricîte nădejdi ne-am pune, pe de altă parte, în destoinicia țăranilor din Chiselet de a obține pe loturile lor producții de cel puțin 10 000 kilograme porumb la hectar — mai mult decît dublul producțiilor de la C.A.P. — se impune observația că ei, prin condițiile de care dispun acum, se află încă departe de a avea o „proprietate personală" pe măsura celei la care le dă dreptul „Statutul cooperativei agricole de producție" adoptat în 1977. Statutul spune : „Cooperatorii pot avea în proprietate personală pe o familie (soțul și soția, împreună cu copiii lor necăsătoriți), pînă la 3 bovine de producție, 15 oi sau capre și un număr nelimitat de porci, păsări, iepuri de casă, stupi de albine". Cum bine se știe, nu demult s-a propus să se renunțe la unele prevederi restrictive, astfel încît oamenii să aibă dreptul de a crește mai multe animale. Dar ce vrea să însemne realitatea că la Chiselet, de exemplu, oamenii n-au izbutit să crească animale nici cît le dădea voie actualul statut numai pentru simplul motiv că ar fi avut de gînd să crească, în viitor, mai multe decît prevedea statutul acesta. Motivele s-ar putea să fie altele, și nici chiar atît de simple.

DUMITRU ELIADE ■

La Mînăstirea, oamenii stau la rînd ca să încheie contracte

Vin țăranii singuri la primărie pentru a contracta porci și păsări, oi și miei, tăurași neapărat de 400 de kilograme, lapte, ouă fructe, legume, struguri și miere, vin ei singuri sau se duce primăria la ei, trimițîndu-și funcționarii prin sat ?

Trebuie să spunem că am fost la Mînăstirea în timp ce se afla în cura de desfășurare ceea ce, cu toții, localnicii credeau că este un eveniment și o întîmplare oarecum senzațională în viața satului. Oamenii veneau singuri la primărie pentru a încheia contracte !

Explicația, căci trebuia să fie una, este destul de simplă și ne-a lămurit-o primărița Dumitra Dragomir. De vreo douăzeci de ani, Mînăstirea, ca și atîtea alte comune, a rămas fără islaz. Avusese 750 de hectare. Pe întinderea lui s-a semănat ba grîu, ba porumb. Vaci și oi nu puteau fi semănate, asta e limpede, cum ar fi trebuit să fie și faptul că oamenii nu pot crește vite păscîndu-le pe prispă. Dar începînd de anul trecut au fost despărțse 100 de hectare din pămînturile C.A.P.-ului și încredințate primăriei pentru a fi folosite ca pășune artificială. Totuși anul trecut oamenii nu s-au îndemnat ca de astă dată să încheie contracte, fiindcă primăria a însămînțat ea, cu ce-a vrut, mai ales cu borceag, cele 100 de hectare și oamenilor le-a dat „din ochi", cum zice Dumitra Dragomir, fîn și iarbă. Schimbarea petrecută în acest an este că ei vor fi lăsați să semene ce vor. Fiecăruia i se dă cîte o bucată de pămînt, mai mare sau mai mică, în funcție de ceea ce a contractat. „Ce le-am oferit oamenilor acestora ? Celor ce s-au obligat să dea un tăuraș și 250 litri de lapte le-am dat cîte 25 de ari. Celor ce vor să predea cîte 3 000 litri lapte de oaie, le-am dat cîte 2 hectare. De exemplu lui Radu Z. Dulea și Ilie Mușat, care au cîte 150 de oi. Celor ce lucrează în diverse unități socialiste și-au vrut să dea un porc la contract, le-am dat cîte 8 ari. Și mărturisesc că i-am sfătuit să nu-i cultive cu porumb, ca să nu se întîmple cumva ca, peste voința noastră, să ne trezim la toamnă cu niște obligații neașteptate. Le-am arătat că e mai bine, să pună sfeclă furajeră sau cartofi. Și încă de pe acum putem vedea ce rezultate a avut această acțiune. La poștă lucrează 16 oameni și 11 dintre ei au semnat contracte. În cooperație lucrează 60 și au venit să contracteze 55. Din cele 64 cadre didactice, 15 s-au înscris pînă acum cu contracte. Iar dintre cei 18, din rețeaua sanitară, au încheiat contracte 10. Se adună oamenii în fiecare seară la primărie și am ajuns s-o văd și pe asta că stau la rînd ca să-și pună semnătura pe un contract".

Desigur, Dumitra Dragomir nu uită că pășunea e doar de 100 de hectare și că numai numărul gospodăriilor celor ce lucrează, în comună sau în afara comunei, în diverse unități socialiste, trece de 1 100. Dar aceasta nu ne împiedică să spunem încă de pe acum că graba cu care locuitorii comunei s-au îndreptat către primărie pentru a încheia contracte are o semnificație care ne ajută, cel puțin, să nu ne mai grăbim a crede că locuitorii satelor noastre, fie ei țărani de meserie sau muncitori în oraș și navetiști ori medici și profesori, au început să confunde capra cu oaia și taurul cu vaca, fiind pe cale de a-și lepăda cojocul sau haina de lucru și de a îmbrăca vestă de catifea și a-și pune butoni de aur la mînecile cămășii.

D. CONSTANTINESCU ■

OARE DEZORDINEA TREBUIE SĂ FIE O FATALITATE A ȘANTIERELOR?

Noroiul care ajunge pînă la Universitate

Un anunț apărut acum cîteva zile în presă ne aducea la cunoștință că a fost reluată circulația pe întreaga arteră a Căii Moșilor. Tramvaiul 21, al cărui traseu a fost întrerupt în urmă cu aproape șase ani, și-a reluat drumul legînd Lipscaniul de Colentina. Așa stînd lucrurile, marți, 1 februarie, ne-am plimbat și noi, pe jos, cu aparatul de fotografiat pe Calea Moșilor. De la Bucur-Obor pînă la intersecția cu Mihai Eminescu traficul și-a reluat bunul mers ceva mai demult. Rămîne în discuție porțiunea de la Mihai Eminescu pînă la Bulevardul Republicii.

Lucrurile se prezintă, la prima vedere, destul de bine. Dar asta numai la prima vedere. Au fost, ce-i drept, plantați și pomi. Au fost puși acolo unde constructorul a prevăzut goluri în asfalt. Privită atent, această plantare însă s-a făcut după ureche. Fără nici un fel de aliniament. Și la rădăcina lor, unde toată lumea știe că pomul reprezintă un suport, pe bieții arbori au fost depozitate, de la caz la caz, bucăți de asfalt și borduri. Dar sînt și copaci mai norocoși. Multora li s-a pus pămînt din belșug. Așa ca să fie. Cu mult peste nivelul asfaltului. Deci, este limpede de socotit că în urma ploilor pămîntul a îmbrăcat asfaltul transformînd totul într-un patinoar de noroi. Pe lîngă toate acestea se mai adaugă asfaltul drumului care este de cele mai multe ori peticit lăsînd impresia unei haine care a intrat la apă.

În spatele blocului 17—18, Calea Moșilor 211, un munte de pămînt amestecat cu borduri și cu resturi de materiale de construcții creează un decor bun pentru filmele de groază. Un trecător ne-a spus că cei de la drumuri au hotărît să arunce aici tot ceea ce s-a degajat de pe artera principală. Și acest munte să mărească pe zi ce trece. Ne întrebăm și noi, pe bună dreptate ,de ce s-au depozitat toate acestea aici? Mai devreme sau mai tîrziu se vor cheltui alți bani și altă forță de muncă pentru ca acest munte să fie mutat în altă parte, acolo unde-i este locul. Dar, poate cei în drept îi găsesc o altă întrebuințare. Vizavi, în spatele blocului de pe Calea Moșilor numărul 274 situația e puțin schimbată. O imensă groapă, probabil o nouă fundație, își așteptă muncitorii. Pămîntul proaspăt, înmuiat de ploaie, era amestecat cu tot felul de cabluri. Prima noastră cunoștință, din această zonă, este Mircea Popescu, șef de echipă — canalizări, aparținînd Întreprinderii **Electromontaj**. Ne spune că aici, respectiva echipă se află doar de o lună de zile în zonă. Se găsesc în așa-numita organizare de șantier. Materialele care stau pe pămînt urmează, ne spune, să fie transportate la diferite puncte de lucru. Noroiul nu este al nostru — ține să ne precizeze de cîteva ori Mircea Popescu. El e „în dotarea" altor șantiere. Care-s celelalte ? ! Cele care mai lucrează pe aici. Noi facem șanțuri, cu sapa și lopata și în urma noastră se toarnă betonul. Ceea ce îl nemulțumește cel mai mult pe șeful de echipă de la **Electromontaj** nu este noroiul, ci faptul că majoritatea locatarilor din blocul respectiv nu folosesc ghena de gunoi. Toate resturile menajere sînt aruncate lîngă panourile șantierului. Așa că s-a format un nou munte de gunoaie. Observația este foarte adevărată. Dacă avem pretenția ca muncitorii constructori să lucreze îngrijit, să se evite pe cît posibil noroiul, e firesc ca și locatarii blocurilor să respecte curățenia din spatele blocurilor de pe Calea Moșilor și să nu mărească mormanul aruncînd la întîmplare resturile menajere. Am mers mai departe. Cîndva, la stînga, se afla o străduță cochetă : Zece Mese. Lega Calea Moșilor de Foișorul de Foc. Desigur strada mai există și acum dar ea este blocată de noroiul lăsat de constructori. Numeni nu te-ar sfătui să încerci să treci pe acolo decît încălțat ca de munte. Orice argument este de prisos, fiindcă cele două blocuri de la începutul străzii sînt în stadiul de finisare. Cîțiva constructori, pe care i-am întîlnit la intersecția cu bulevardul Republicii, recomandau din tot sufletul chiar să se meargă pe strada Zece Mese. Probabil, cu telescaunul. Ca să mergi în continuare pînă la bulevardul Republicii ai nevoie de mai multe lucruri. În primul rînd, cizme. Apoi, trebuie să mergi cu foarte multă atenție, deoarece pe lîngă tramvaie, circulă și autoturisme, în ciuda faptului că partea carosabilă nu este nici pe departe terminată. Și se circulă în ambele sensuri. Maistrul Ion Spafiu, șeful obiectivului, și șeful de lot inginerul Mihai Marinescu de la Grupul 2, șantierul 1 structuri, ne spun că din cauza acestui trafic apar foarte multe probleme. Care-s acelea ? În primul rînd noroiul. Mașinile șantierului, ne arată și încearcă să ne convingă cei doi specialiști, descarcă materialele chiar acolo unde începe noroiul. Dar unde începe el ? La această întrebare n-am primit nici un fel de răspuns. Adevărul este altul și-l aflăm tot de la cei doi specialiști. Pentru mașinile șantierului s-ar putea instala, la ieșirea în bulevardul Republicii, o platformă unde, în cîteva clipe, mașinile ar putea, sub un jet de apă, să fie spălate. Dar, s-a neglijat și acest lucru. La toate se mai adaugă și faptul că de cîteva zile Calea Moșilor a fost redată circulației fără ca artera să fie terminată. Se pare că lucrurile au fost înțelese greșit. Acum cîteva zile, cînd dealtfel s-a început acest material, s-a scris în presă despre circulația tramvaiului pe aici. E foarte bine. Dar, pe lîngă tramvai s-a admis să meargă și autoturismele. Aflăm că există o hîrtie pe care respectivul șantier a înaintat-o celor care ar putea să oprească, pentru un timp, circulația dar nu s-a primit nici un răspuns. Așa stînd lucrurile, pe respectiva porțiune se lucrează foarte greu. Mașinile devenind un real pericol pentru muncitori, fapt care nu este prevăzut în normativele de protecția muncii fiindcă autoturismele circulă fără nici un fel de restricție chiar printr-un șantier de construcții. Așa că noroiul din Moșilor ajunge, aflăm, pînă la Universitate, Calea Victoriei și chiar la restaurantul Berlin. Așa că așteptăm ca, în cel mai scurt timp, cei în drept să ia măsuri pentru ca noroiul din Calea Moșilor să rămînă pe Calea Moșilor. Soluții sînt. Să le vedem...

SORIN POSTOLACHE

Doi încarcă, doi descarcă... Merge treaba? Merge!!!

În cele 12 blocuri pe înălțimea a opt etaje fiecare, numite PM 70, PM 71, PM 72, și tot așa pînă la PM 82, locuiesc mai multe mii de oameni de toate vîrstele, profesiunile și ocupațiile. Arhitecții au gîndit bine ansamblul, ca pe un mic cartier în spatele platformei uzinelor „23 August", „Republica" și „Mașini-unelte", un cartier căruia Bulevardul „1 Decembrie 1918" îi asigură o relație generoasă cu orașul. În mare și privind, să zicem, ansamblul din avion, totul e în regulă. În mic, însă, și privind lucrurile din punctul de vedere al cetățeanului, totul sau aproape totul e în neregulă. Dacă e adevărat că rostul unui constructor e să construiască, aici, în zona blocurilor PM se vede și ce-i în stare un constructor cînd lucrează de mîntuială ori de-a dreptul rău. Cehov notează într-unul din caietele sale de însemnări : „Miop, ca grefierul care șterge cu vîrful nasului ceea ce scrie cu peniță". Aici, la capătul Bulevardului „1 Decembrie 1918" vedem efectele unei astfel de miopii. Cartierul a fost, practic, construit. Asta din punctul de vedere al constructorului (ICPB, șantierele 4,5 și 6, specializate unul în instalații, altul în terase și altul în remedieri). Drumurile sînt, firește, în sarcina ICED-ului. De echipamentele electrice se ocupă IDEB-ul. De canalizare, Întreprinderea de salubritate. Fiindcă nici unul din termenele de predare ale constructorului nu a fost respectat, oamenii s-au mutat — cum se mai obișnuiește — înainte ca ansamblul să fi fost efectiv gata. Un ansamblu de locuințe este gata cînd are asigurate cîteva funcțiuni cheie : apă-canalizare, drumuri de acces, alimentare cu energie electrică. Întreprinderile care au colaborat au lucrat fiecare după cum a vrut și cum a putut, iar rezultatul e de natură să facă din viața celui ce locuiește în PM-uri un calvar. Cuvîntul nu trebuie să neliniștească. Arhitecții sau constructorii — e greu de spus cine anume — n-au studiat cum ar fi trebuit terenul, din care pricină panta conductei principale de canalizare (și ea cu o capacitate sub cea necesară) e greșită. Subsolurile cîtorva blocuri sînt inundate. Revenind să repare subsolurile, lucrătorii ICPB-ului au stricat tot ce se străduiseră cetățenii să facă între timp : locuri de joacă pentru copii, parcuri, spații verzi. Stricarea e desăvîrșită de lucrătorii de la IDEB și, parcă la concurență, de aceia de la ICED.

E foarte greu să povestești cum arată cartierul celor 12 blocuri PM, în ce stare sînt subsolurile și ce prăpăd fac aici muncitorii cu remedierile. E greu să califici, în termenii politeții, incalificabilul. Cetățenii au plătit bani buni ca să li se construiască apartamentul și să poată ajunge acasă în chip civilizat. Ei nu pretind nimic peste puterile constructorilor. De fapt, ce pretind ei e un minim de solicititudine. Părerea noastră este că li se refuză chiar minimul. Am intrat într-un subsol, unde cîțiva muncitori de la remedieri încercau să repare ceva ce nu se mai poate repara. Oricum, nu cu materialele aduse de aceștia și nici cu cheful lor de muncă. Blocul în chestiune se numește PM 77 (administrator, Vasile Brănescu). Terasa blocului a necesitat și ea remedieri și un reprezentant al ICPB, șantierul 5, pe nume Vasile Malaca, umblă să obțină semnătura de accept a proprietarilor. În subsol atmosfera e pestilențială. Aici ar fi treaba SANEPID-ului, pentru că subsolurile de la PM-uri, nepardosite, cu instalații incropite, cu betoanele putrede din cauza apei, pline de șobolani, au devenit un pericol pentru întreg cartierul. Și, peste toate, un fapt : drumurile de acces sînt răvășite de mașinile de tot felul ale ICED-ului. A plouat și zona își arată toate neajunsurile. Sînt trei ani și mai bine de cînd au fost predate proprietarilor primele apartamente și oamenii înnoată, în zilele ploioase, prin noroaie și se uită cu tristețe la tot ce au încercat să gospodărească fără spor. Ca să construiască un drum în vecinătatea blocului PM 77, constructorii de drumuri de la ICED au stricat alte cîteva, au ridicat un munte de pămînt și plăci de beton pe o gură principală de canalizare, și, după ce s-au sfătuit de stricat, au abandonat treaba la jumătate.

Ce se petrece aici nu cred că e tipic pentru șantierele de locuințe ale Capitalei. Am văzut și alte șantiere, unde se lucrează îngrijit, cu destul respect pentru tot ce-i clădit și trebuie să aibă o viață normală împrejur. Ce se întîmplă acum cu cele 12 blocuri PM este rezultatul unei mentalități: cartierul e situat în marginea Bucureștiului. De la el mai departe e cîmpul și gropile de gunoaie ale industriei. Peste un maidan, înălțat din moluzul scos la fundarea blocurilor, se găsește o bază de mașini și utilaje a Metroului. Fiindcă zona e la periferia orașului, e considerată de constructori cu jumătate ori cu mai puțin de jumătate din considerația acordată șantierelor centrale.

Nu ne-am propus un inventar al greșelilor și neglijențelor petrecute la construcția acestui oraș în oraș din cartierul mai mare numit Balta Albă-Macaralei. Ar fi nu greu, ci imposibil. La cîțiva ani de la darea lui în funcțiune, orașul blocurilor PM 70-82 ar trebui început, dar începutul după un consiliu sever al tuturor celor ce au încercat să se pună de acord asupra unui mod de lucru și n-au prea reușit. De aceea ne găsim în situația nițel cam stranie că ICPB, ICED, IDEB și alte întreprinderi raportează lucrările încheiate, iar cetățenii reclamă că ele să fie măcar începute.

TUDOR OCTAVIAN

Umbre pe chipul unui bulevard

Bulevardul Magheru, între Piața Română și Universitate. Început de februarie sosit cu adieri de primăvară. Pînă mai ieri gri și rece, acum, luată prin surprindere, sub căldura soarelui, strada capătă culoare și viață. Nici un regret pentru neajunsurile cu care s-ar fi retras o iarnă așa cum scrie la carte.

Un fotoreporter nu-și poate permite să rateze un asemenea subiect, motiv pentru care am selectat pentru dumneavoastră cîteva imagini. Adevărate radiografii, primele schimbări înregistrate în fizionomia străzii. În fața magazinului de încălțăminte „Diana" o fată zveltă lîngă o găleată din care leșeau aburi. Spăla marmura din jurul vitrinei pînă la trotuar. De necrezut ? Totuși operațiunea se repetă zilnic iar magazinul își primește cumpărătorii eclipînd de curățenia. Vecinul imediat următor — Electrotehnica — este și deținătorul unui premiu la concursul organizat între vitrine luna trecută. Este de departe cea mai frumoasă vitrină de pe această arteră. Aici, mărfurile sînt prezentate cu o vădită iscusință. Și mai ales cu gust. Printre frigidere și televizoare apar, din cînd în cînd, și ornamente florale elegant prezentate. Sporesc atractivitatea vitrinei. Totuși ne întrebăm cu uimire : ce caută un motociclist de plastic, jucărie stridentă colorată, în vitrina Florăriei „Codlea" ? Concursurile organizate între vitrine nu au ca singur scop desemnarea unor cîștigători ; din ele trebuie să învețe, mai ales, necîștigătorii. Este cel mai bun prilej de a împărtăși din experiența premianților.

Altă categorie de vitrine (cam multe) : cele care etalează metri întregi de catifea, pluș sau serj roșu. Gofrat sau în falduri ei, plușul nu mai păcălește pe nimeni. Iată Cofetăria „Scala". Ne invită să-i privim vitrina. Ce ? Cîteva ghivece cu flori aliniate pe trei trepte acoperite, din abundență, cu pluș roșu. Această vitrină este poate cea mai fără haz din cîte putem întîlni pe tot bulevardul.

Spuneam că magazinele sînt suficient de îngrijite și curate. În general se simte grija pentru această arteră a Capitalei noastre. Dar, iei, colo — cu atît mai mult izbește neplăcut ochiul trecătorului niște uși mici care nu se deschid decît foarte rar. De obicei sînt blindate cu praf și murdărie. Nu sînt mai late de un metru. Nici vecinul din stînga și nici cel din dreapta nu se simte obligat — de ce nu ? ! ? — să treacă cu mătura și cu cîrpa udă peste cei cincizeci de centimetri vitregiți. În dreptul lor albul vizibil al marmurei se întrerupe brusc. De fapt se ascunde sub stratul gros de jeg. Cine păstrează cheile acestor numeroase pete ale bulevardului ? Cinematograful „Studio" a găsit o soluție bună pentru aceste uși enigmă ; au lipit pe ea afișul unui afiș în premieră.

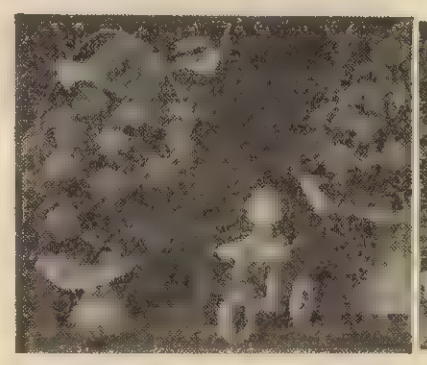

Fotoreportaj de ELENA GHERA

Industria alimentară: programe prioritare, concrete, imediate

Problemele agriculturii și ale industriei alimentare se află în permanență în atenția conducerii de partid și de stat. Industria alimentară se bucură de programe prioritare, ritmurile de dezvoltare înregistrate în acest domeniu de activitate fiind din cele mai mari. Cantitatea, calitatea și diversitatea produselor alimentare fiind probleme care interesează marea majoritate a cititorilor noștri, vă redăm mai jos discuția avută cu inginerul Ilie Carabulea, directorul Direcției tehnice și de investiții a Departamentului industriei alimentare din Ministerul Agriculturii și Industriei Alimenatre pe această temă.

— Pentru a ilustra atenția de care se bucură această ramură a economiei noastre, să arătăm că valoarea fondurilor fixe din industria alimentară, din anul 1965 și pînă astăzi, a crescut de la 8,5 la 61 miliarde lei. O creștere substanțială, care se reflectă în cantitatea de produse oferite de industria alimentară populației. Trebuie să recunoaștem că deși fondurile fixe au crescut de 7 ori, la anumite sortimente, planul pe anul trecut nu a fost realizat. Procentele de realizare nu sînt de natură să mulțumească pe nimeni. Planul la carne a fost realizat în proporție de 69, zahăr 67, lapte 37, unt 47 la sută. Aceste nerealizări se datorează nelivrării către fondul de stat a materiilor prime agricole. Aceasta este cauza principală.

— Ați amintit de programele prioritare de care a beneficiat industria alimentară. În ce constau ele ?

— Sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au făcut programe mari privind dezvoltarea produselor alimentare de bază : zahăr, margarină, ulei, glucoză, carne. În actualul cincinal, chiar în mai puțin de cinci ani, se va dubla capacitatea de producție în industria zahărului, aceasta ajungînd la 100 000 tone sfeclă prelucrată într-o singură zi. Din cele 5 fabrici de zahăr de 4 000 tone pe zi, 4 din ele, cele de la Ianca, Zimnicea, Calafat și Arad au și intrat în funcțiune, urmînd ca a cincea, cea de la Babadag, să intre în funcțiune anul acesta. Tot la indicația secretarului general, industria producătoare de zahăr a fost astfel planificată încît să fie capabilă să prelucreze întreaga cantitate de sfeclă, în 100 de zile, timpul optim de prelucrare. Unitățile mai mici, de 2 000 și 1 000 de tone, care vor completa unitățile mari, sînt și vor fi amplasate în toate zonele producătoare de sfeclă, în ideea reducerii distanțelor de transport de la 100—120 la 20 kilometri și chiar mai puțin. Aceste investiții se vor face în paralel cu îmbunătățirea soiurilor de sfeclă, cu creșterea producției la hectar. Să mai remarcăm asigurarea bazei tehnice deosebit de bune, eliminarea aproape în totalitate a importurilor de utilaje și tehnologie. De asemenea, producția de margarină se va dubla, acest lucru realizîndu-se încă de anul acesta. Unitățile existente au fost realizate cu import integral. Noile unități vor avea în proporție de 80 la sută utilaje românești, restul fiind completări din țările socialiste. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, producția de ulei va fi dezvoltată în ideea asigurării prelucrării semințelor oleaginoase de orice fel. S-au creat module de fabricație de 180 tone pe zi, intrate deja în funcțiune la Constanța, Lieși-Ivești, Cluj-Napoca. În execuție, sînt fabricile de la Timișoara și Bragadiru. Pînă la sfîrșitul cincinalului, producția va crește cu 1 200 tone semințe prelucrate pe zi. Programul de asimilare cu M.I.C.M. ne va permite ca în anul ce vine să eliminăm integral importul. Dealtfel, în programele prioritare de care vă vorbesc, în actualul cincinal se va renunța integral la import. Programe de anvergură sînt în curs de realizare și pentru glucoză și amidon, substanțe folosite în industria farmaceutică și în industria produselor zaharoase. În panificație își vor face apariția în acest cincinal 62 de linii tehnologice noi pentru fabricarea pastelor făinoase, biscuiților, arpacașului, fulgilor de ovăz.

— În industria cărnii ce obiective se au în vedere ?

— Se aplică soluții pentru valorificarea superioară a deșeurilor și subproduselor, a deșeurilor de abator, prin realizarea pe lîngă fabrici și abatoare a unor instalații de fabricare a făinii furajere, a gelatinei fotografice etc. Tot la indicația conducerii superioare de partid, în principalele orașe vor lua ființă fabrici sau instalații de preparate culinare și tocături, care vor fi livrate gata preparate și proporționate populației și care vor putea fi consumate cu un minimum de preparare sau doar încălzite.

— Pentru realizarea acestui program, trebuie să recunoaștem, ambițios, este necesară asigurarea industriei alimentare cu utilaje moderne, de mare productivitate, livrate în termenele planificate. Ce s-a realizat în acest sens ?

— Indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu privind asimilarea utilajelor din import necesare industriei alimentare a început să se deruleze încă din anul 1979 într-un ritm susținut. Pentru actualul cincinal sînt necesare utilaje în valoare de 16 miliarde lei. Programul de asimilare prevede ca pînă la sfîrșitul anului 1985 să se elimine complet importul, adică 8 miliarde lei, valoarea utilajelor care se importau acum trei ani. Programul cu M.I.C.M. prevede asimilarea a peste 550 linii tehnologice, instalații, utilaje, mașini de ambalat. Să amintim doar cîteva : instalația de fabricare continuă a untului, pasteurizarea laptelui, mașini de spălat și îmbuteliat, instalația de concentrare a laptelui sub vid, linii pentru preparate culinare, pentru ambalat în caserole și multe altele. Centrala de utilaj chimic din cadrul M.I.C.M., cu care am colaborat foarte bine, a profilat cîteva uzine de mare tehnicitate : Uzina de utilaj chimic Grivița roșie, Întreprinderea de utilaj alimentar Slatina, Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău, Independența Sibiu care să lucreze în cea mai mare parte pentru noi.

— Se pare că lucrurile merg foarte bine. Nu există fisuri în aceste colaborări ? Ce propuneri aveți pentru ca realizarea programelor să se desfășoare conform termenelor prevăzute ?

— Programele prioritare de care am vorbit sînt în corelație cu noua revoluție agrară. Realizarea lor este condiționată de respectarea livrării de materii prime agricole către fondul de stat, atît cantitativ cît și calitativ. Se pot semnala cîteva rămîneri în urmă în execuția obiectivelor. Nerespectarea unui termen de punere în funcțiune are consecințe negative în utilizarea forței de muncă, asupra cheltuielilor materiale. La morile de grîu de la Slobozia și Tîrgoviște care trebuiau puse în funcțiune în 1980 s-au vehiculat inutil 215 mii tone grîu și 160 mii tone făină cu implicații corespunzătoare asupra cheltuielilor și cu consumuri suplimentare de combustibil. Nepunerea în funcțiune a capacității de producție de făinuri alimentare și texturate din soia la 30 septembrie 1980 a dus la pierderea a 20 mii tone făină de soia și 3 mii tone texturate. Abatorul din Slobozia, început în anul 1977, este încă neterminat. Eforturi mai susținute trebuie depuse atît de șantiere cît și de consiliile populare, de toți factorii, inclusiv noi, care conlucrează la realizarea unei investiții. În privința utilajelor, deși mai sînt unele cazuri izolate de nerespectarea unor termene de contract, sînt obligat de realitate să subliniez buna colaborare cu M.I.C.M.

— Ce așteptăm de la industria alimentară în acest an ?

— Față de anul trecut, un plus de producție netă de 4 miliarde lei. Fondurile de investiții vor fi de 10 miliarde lei. Se vor valorifica 37 de noi tehnologii, 100 din temele de cercetare propuse sînt în faza introducerii în producție a rezultatelor. Prin valorificarea superioară a materiilor prime, prin reducerea consumurilor specifice, prin creșterea productivității se va înregistra un spor de 31 mii tone carne, 9 mii tone zahăr, 1,3 mii tone ulei. Vom pune la dispoziția populației game sporite și diverse de produse. Produsele noastre sînt cel puțin la fel de bune ca cele similare din alte țări. Problema ambalajelor nu trebuie să fie deloc neglijată. Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Comerțului Interior trebuie să depună eforturi susținute, în colaborare cu ministerul nostru, pentru crearea unor ambalaje care să asigure dirijarea operativă a fondului de marfă în rețeaua de desfacere. Produsele culinare, semipreparatele vor intra din ce în ce mai mult în obișnuința noastră. Avem creată o bază tehnică foarte bună, cadre cu pregătire și experiență. Problema principală rămîne livrarea la timp și în bune condiții, cantitativ și calitativ, a materiilor prime agricole.

OPREA GEORGESCU ■

CARPAȚI 2000

La Vatra Dornei se fabrică sucuri naturale foarte bune. De ce nu le fac și alții ?

— Deci, Ioan Gălbează, v-ați văzut visul cu ochii...

— Da și nu. Depinde cum o luăm.

— Cum vreți dumneavoastră...

— De cîțiva ani s-a reușit ca, la Vatra Dornei, prin înțelegerea organelor locale de partid, să ia ființă și să-și desfășoare activitatea Centrul de prelucrare și valorificare a produselor accesorii ale pădurii. Munca de cercetare, de studiu și de producție se desfășoară sub directa coordonare a Facultății de silvicultură din Brașov. În cei trei ani de activitate, centrul nostru a ajuns la obținerea unor optime și eficiente rețete în ceea ce privește exploatarea și valorificarea fructelor de pădure.

— Despre ce este vorba ?

— În primul rînd, trebuie spus că pădurea oferă, lucru cunoscut de toată lumea, o sursă inepuizabilă de materii prime. Spre regretul nostru însă, ea continuă să fie ignorată de foarte multă lume. Dar, cu eforturi minime, putem aduce pădurea — cu darurile ei — în casa fiecărui om. În mica noastră făbricuță, amplasată lîngă cocheta gară din Vatra Dornei, muncesc 25 de oameni. Desigur, în sezon, cînd se fac achiziții prin ocoalele silvice, numărul muncitorilor este mult mai mare. De aici, pleacă zilnic 12 000 de sticle de băuturi răcoritoare. Unde ? În bazinul Dornelor și pe la Iași. Vara, băuturile noastre mai sînt solicitate și pe litoral. Dar asta doar cînd își mai aduce aminte cîte cineva că mai existăm.

— Stați puțin. Să nu încurcăm lucrurile. Ce se produce în „făbricuța" dv., cum vă place s-o numiți, și pe care o conduceți ? Care-i procesul tehnologic ?

— Producem băuturi răcoritoare și concentrate. Totul este natural, nu se introduce nici un fel de chimicale. În momentul de față, producem suc din muguri de molid sau brad, numit **Bradola**, suc **Cireșelul**, din cireșe amare, și **Smeurate**, care, se înțelege, este un suc provenit din smeură. Producem sucuri și din coarne, mure și cătină. Se pot obține și alte sucuri, printr-un amestec al celor de bază. Astfel, ne gîndim să scoatem pe piață un nou produs, numit **Silva**, care este o combinație între sucul de brad și cel de cireșe amare. Tehnologia este foarte simplă și la îndemîna oricui. Să mă refer la obținerea sucului din muguri de brad. După recoltare, mugurii se toacă într-o mașină, de concepție românească, numită Matoca. Este ca un fel de mașină de tocat carne, dar de dimensiuni mult mai mari. Urmează un proces de macerare, care nu trebuie să depășească 24 de ore. Se obține o pastă, care este introdusă într-o presă. Sucul rezultat este tratat enzimatic prin introducerea unor tărîțe și a unei cantități de gelatină, cu rolul de a aduna toate reziduurile. Urmează centrifugarea și introducerea unei cantități infime de benzuat de sodiu care „taie" fermentația și conservă concentratul. Sub această formă, el se poate livra beneficiarilor, care, introducînd după gust zahăr, apoi apă minerală, sifon sau chiar cu apă de izvor, obțin sucul **Bradola**. Pentru 250 de grame de suc este necesară o cantitate de 36 de grame de concentrat. Acesta-i întregul sistem de fabricație. Nu-i nici o filozofie.

— Chiar nu-i nici o filozofie ?

— Sîntem singura unitate de acest gen din țară. După cîte știu, sucurile obținute din fructele de pădure nu sînt cunoscute prin Europa, deci noi oferim, cum s-ar zice, o „premieră". Să fiu bine înțeles : este vorba despre sucurile naturale, nu de compuși chimici prin care se imită gustul bradului, smeurei, cătinei, cireșilor amare... Nu demult au venit, la noi în județ cîțiva experți din diferite țări vestice. Au gustat din produsele fabricate de noi. Ei, bine, au rămas, cum se spune, ca la dentist. Țări cu tradiție în ceea ce privește fabricarea sucurilor nu cunoșteau posibilitatea obținerii acestor băuturi pe cale naturală. Spuneau că realizările noastre reprezintă o mare noutate pe piața mondială. Așa o fi. Dar, la noi, este vorba despre o tradiție populară, căreia încercăm să-i dăm dimensiuni industriale. La Dorna, acasă la mama, copil fiind, consumam sucuri naturale făcute din muguri de brad și din zmeură. Și prin toate casele se „fabricau" astfel de sucuri. Și atunci, dați-mi voie să mă întreb de ce oare, chiar aici, la noi, la Dorna, întîmpinăm greutăți în desfacerea acestor băuturi ? Toți vor Pepsi, Fru-cola... Să fiu bine înțeles : nu vreau să concurez, necum să știrbesc faima acestor băuturi, dar, pe lîngă faptul că substanța din care sînt făcute este adusă, pe bani grei, din străinătate, ele pot fi consumate în orice colț din țară sau din lume, fără să spună nimic de „specificul" locului. Băuturile noastre, făcute cu minunata apă de Dorna, sînt delicioase. Și mulți (nu știu dacă renunțînd sau nu la Pepsi...) au început să-și dea seama de asta. Chiar vorbeam acum cîteva zile cu șeful de unitate, Liviu Stescu, de la restaurantul „Valea Dornelor", care îmi spunea că oaspeții stațiunii, după ce au băut o dată din sucurile făcute la noi, nu numai că vin, în mod special, să mai bea o dată din ele, dar se și interesează cum pot să-și procure concentrate pentru a și le fabrica acasă.

— Și cum și le pot cumpăra ?

— În nici un fel. Pot cumpăra sucuri, dar concentrate nu. Nu putem să le desfacem pe piață.

— Și dacă ați putea, ați avea ce ? Adică ați avea destule ?

— Desigur. În momentul de față avem cantități suficiente, prin care putem satisface nevoile întregii țări. Alci am vrut să ajung. Putem oricînd scoate pe piață sucuri naturale pasteurizate, care oricînd le pot concura — și chiar întrece, zic eu ! — pe cele cunoscute de noi, cele de tipul **Hellas**. Numai că ale noastre, repet, sînt naturale ! Concentratul nostru, fără nici un fel de zahăr, se sterilizează în autoclave speciale, un sfert de oră, la temperaturi de pînă la 90 de grade. În acest fel se mărește stabilitatea sucurilor. Ele pot fi păstrate peste un an de zile și consumate după dorință. Sucurile naturale sînt utilizate și în tratamentele medicale. Cei de muguri de brad se recomandă celor cu afecțiuni ale căilor respiratorii sau suferinzilor de bronșite. Celelalte asigură întreaga cantitate de vitamina C necesară organismului într-un interval de 24 de ore.

— Ce oferte ați făcut pînă la ora actuală ?

— Am fost de cîteva ori la București. Dar pe cei de acolo nu prea i-a interesat ceea ce facem noi și, apoi, nici noi nu prea avem timp de pierdut, ca să batem pe la diferite uși. Am fost la Întreprinderea de sucuri și băuturi răcoritoare București. Tovarășii de acolo au fost foarte amabili și ne-au trimis la Direcția generală economică și horticolă, care se ocupă cu omologarea și cu lansarea pe piață a produselor. Cei drept, pe la ei nu ne-am mai dus. Am fost, în schimb, la Întreprinderea „Fulgerul", parcă așa-i spune, de la Bragadirul, care se ocupă cu băuturile alcoolice. Le-am arătat că aceste sucuri naturale fabricate la Vatra Dornei pot sta la baza preparării diferitelor băuturi. Nu le-au plăcut și ne-au trimis acasă. Dacă am văzut că așa stau lucrurile, chiar ne-am întors acasă. Știți, noi sîntem bucovinenii... Vorbim puțin și nu știm pe la ce uși să batem...

— Care sînt oamenii care, alături de dv., coordonează activitatea fabricii ?

— Mai tinerii tehnicieni silvici Mihai Cristea și Zaharia Strugaru.

SORIN POSTOLACHE ■

P.S. Am bătut și noi pe la diferite uși din Capitală. În primul rînd am fost la directorul Gheorghe Marinescu al Întreprinderii de sucuri și băuturi răcoritoare București. Și-a adus aminte de „sucurile de Dorna" și chiar a deschis un caiet în care au fost notate cîteva date, cînd, exact cu un an în urmă, Ioan Gălbează a trecut pe aici. Desigur, în mod legal cei de la I.S.B.R.B. nu pot lua o hotărîre în ceea ce privește aducerea respectivelor băuturi de la Vatra Dornei în Capitală. Acest lucru îl pot face cei de la Direcția economică a horticulturii. Am fost și aici. Directorul Ștefan Opriș nu aflase cu ce se ocupă cei din Dorna. La spusele noastre s-a arătat însă interesat. Urmează, ni s-a spus, ca cei de acolo să se prezinte cu ceea ce fac la respectiva direcție, unde în urma analizei efectuate de o comisie se va da rezultatul. Așa că nu există decît o singură soluție : cei din Vatra Dornei să păsească în fața pretențioasei comisii de omologare și avizare. Așa că, prezentările fiind făcute, nu ne rămîne decît să așteptăm. Și cum spunea Ioan Gălbează : dacă nu avem noi timp să ne ducem spre pădure, să putem aduce pădurea la noi acasă. În orice caz, noi, bucureștenii, nu dorim decît un singur lucru : sucurile naturale din Vatra Dornei să ajungă cît mai repede în paharele noastre.

VINERI, 4 februarie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Alexandru Tatos

„Dispersarea fenomenului cinematografic ne ține pe loc“

— Alexandru Tatos, din cîte vă cunosc, am impresia că sînteți un om interiorizat, dificil chiar ; niște „tăceri“ de la Costinești mi-au întărit această impresie ; poate că m-am exprimat eu greșit, poate că un om nu dificil, cît mai ales rătăcit — deși filmele dumneavoastră comunică direct, aducînd, dimpotrivă, o căldură și o sinceritate debordante, deși neevitînd tristețea, umorul fin-caustic, duritatea chiar. Mă înșel ?

— Cred că nu. S-ar putea să fiu un om dificil, depinde însă de oamenii cu care intru în contact... Probabil că pentru unii sînt dificil : pentru cei care se pun de-a curmezișul muncii mele și a unora dintre colegii mei de a face tot ce putem pentru ca filmul românesc să progreseze, să fie cît mai bun. Colaboratorii mei apropiați însă nu cred că au avut a se plînge.

— Colaboratorii dv. sînt cei din „SECVENȚE“, nu ?

— Da... constanții!

— Chiar și directorul de producție, „cheluț“ acela ?

— Nu. „Cheluț“ era actor. Colaboratorii mei sînt cei cu care lucrez de obicei : Florin Mihăilescu, Svetlana Mihăilescu, Andrei Both, Horia Murgu, Lucian Mețianu.

— Nu sînt aceiași oameni ca și la Mircea Daneliuc ?

— Ba da. Cei mai mulți dintre ei au lucrat și cu Mircea Daneliuc.

— Și cu Dan Pița ?

— Da.

— N-am întrebat întîmplător lucrul ăsta : sînteți trei nume de rezonanță la altimit ani. Se conturează cumva un grup de profesioniști în jurul acestor trei ?

— Într-un fel, da. Să nu se înțeleagă un grup veleitar. Din fericire — „grupul“, ca să-i zicem așa, s-a mai extins, au apărut și alții, operatori, regizori. Și este în permanentă deschidere, cum, cred, este și firesc. Am convingerea că cinematografia dispune de mulți oameni de valoare. Dacă vreți, este vorba de un grup care vrea să facă bine cinematografie, iubind cu adevărat această profesie.

— Cum e profesia asta : un chin, o satisfacție ?

— Și una și alta. Din cînd în cînd avem și cîte o satisfacție...

— Mi-am notat aici, în carnet : „Alexandru Tatos, născut în București în 1937, absolvent al IATC „I. L. Caragiale, în 1970, secția de regie teatru ; pînă la intrarea în institut a ocupat diverse meserii : zazangiu, muncitor la (pe atunci) „Radio popular“ — unde juca mai mult baschet ! — figurant la teatre ; membru al Fondului literar din 1964...“ Cum ați ajuns la filmul artistic de lung metraj ?

— Mi s-a mai pus în decursul anilor această întrebare, la care nu răspund greu, dar nici prea ușor...e o poveste mai lungă. În ultimul sau penultimul an de institut, Iulian Mihu — pe atunci profesor — și Dan Pița, coleg cu mine de an, dar el fiind la regie de film, m-au atras, ca să zic așa, spre film. În mod concret Mihu ne-a luat, pe mine și pe Pița, ca regizori secunzi la un serial pe care îl făcea pe atunci pentru televiziune, „NEÎNFRICAȚII“, serial care n-a ieșit însă niciodată pe posturile noastre. Era o poveste cu haiduci, dar făcută atunci cu o tinerețe, cu o bucurie, cu o plăcere a jocului extraordinare. E tare păcat că nu s-a dat acest serial. În orice caz, pentru mine a fost suficient să-mi inoculeze „microbul“. Apoi Dan Pița a fost cel care a „desăvîrșit“ opera, cooptîndu-mă coregizor la un alt serial, tot pentru televiziune, „AUGUST ÎN FLĂCĂRI“, unde am realizat, împreună, 6 episoade. Iar după asta am început să păsesc pe propriile-mi picioare : „MERE ROȘII“ a fost primul meu film îți datorez o bună parte din reușită lui Ion Bucheru, pe atunci directorul Casei de filme 1, și lui Ion Băieșu, care m-a dorit ca regizor...Îl cunoscusem cu un an înainte, punînd în scenă „CHIȚIMIA“ la Teatrul Bulandra... dar, ce-i asta ? !**

— Chiar — ce-i ? !

— Un cutremur!

— Exact : un cutremur... este deci marți, 25 ianuarie, orele 9 și ceva, da? Reveniți, vă rog, Sandu Tatos. Deci au fost „MERE ROȘII“...

— Apoi „RĂTĂCIRE“, „CASA DINTRE CÎMPURI“, „DUIOS ANASTASIA TRECEA“, „SECVENȚE“ și va fi, în curînd, „FRUCTE DE PĂDURE“, după un scenariu al lui D.R. Popescu, un scenariu care a stat de vreo trei ani de zile și nu știu — niciodată nu voi ști ? ! — de ce acum am putut să-l fac, iar acum trei ani nu ? Este un film de actualitate, se petrece în zilele noastre, povestea unei fete care trăiește într-o zonă de munte. De fapt este filmul unor visuri spulberate și al compromisurilor pe care le facem uneori cu viața!

— Aveți „furii“ cu aceste compromisuri ?

— Nu, n-am, ci de cele mai multe ori constat că ele sînt inevitabile. Fiecare dintre noi, mai mult sau mai puțin, facem aceste compromisuri.

— Și, iertați-mă, rezultatul este... ?

— Nu este vesel ! În orice caz, asta e : tinereții îi e dat să viseze. Uneori una visezi cînd ești tînăr, iar alta realizezi. Mi-e foarte greu totuși să caracterizez acest film, și nici nu e bine deocamdată. Am terminat în orice caz filmarea, mă aflu în montaj — sonorizare, spre sfîrșitul perioadei.

(Continuare în pag. 10)

HORIA PATRAȘCU ■

Filosofia lumii românești

Sonurile bocetelor

Există în creația noastră populară o modalitate specifică de a înțelege stingerea vieții omenești, ca **trecere**, ca „marea trecere“, cum o numește poetul. În ordinea firii, moartea în viziunea poporană nu-i o fatalitate, nu-i o obsesie existențială, ci **calea din urmă**, de trecere dintr-o lume. E ca și cum starea aceea de neființă ar putea fi înfrîntă și întoarcerea celui dus ar fi posibilă. E ca și cum neîndurătorul absolut ar lăsa căi deschise spre lumea lui de nepătruns. Acest fenomen se săvîrșește, într-adevăr, într-un mod aparte prin sonurile bocetelor, care încearcă să prelungească viața celui dispărut sau să o întrețină în cuprinsul terestru al unor moșteniri sufletești.

În perspectiva lumii de aici bocetul, arată G. Breazul, e „o punte între ființă și neființă, elogiul vieții pămînțești a mortului, încredințîndu-i-se misiuni pentru cei morți mai de demult“. În toate aceste modalități de privire lăuntrică asupra morții, aceasta din urmă nu mai apare cu ruptură definitivă între diferitele nivele ale existenței. Sonurile bocetelor, atît de adînci și dureros de prelungi în sensibilitatea noastră, ne spun acest lucru. Omul e o **trecere** în zările acestei vieți. „S-ai cu viața legămînt / de la leagăn la mormînt“, spune bocetul. Nota nu e terifiantă. Nu dizolvă omul în neant, ci-i descoperă suprema lege care decantează întregul mers al lumii ce viețuiește. Bocetul a surprins această metafizică adîncă a existenței, fără complicații semantice ori programatice ca în filosofiile individuale ale unui Jaspers sau Heidegger, bîntuite de neliniștile stărilor limită și de acel „sollen“, purtător de grijă. În clasica viziune, „chiar și moartea e o lege / pentru cine o înțelege“, ca urzită într-o dialectică a lucrurilor ce sînt și numai sînt, în aceeași stare. În rosturile noastre spirituale, care vin din lumea traco-geto-dacă, moartea era privită la față, nu exista frică de moarte, dimpotrivă, era preferată, unei vieți șterse, căci numai cei buni și demni de viața trăită pot și știu să moară așa cum au trăit. Ei iubesc deplinul acestei vieți, și de aceea nu-i înspăimîntă moartea, căci i-au dăruit celei dintîi, atît cît au trăit, omenească măreție a ființei lor. Iată o filosofie pe care n-o găsim ușor pe aiurea. Sonurile bocetelor noastre au moștenit această filosofie stenică și i-au dat putere de viețuire în teritoriile străvechi ale culturii poporane.

Nicăieri, poate, ca-n bocetul românesc, omul nu stă atît de firesc într-un dialog cu moartea, ca și cum ar putea-o convinge pe aceasta să prelungească „mutarea“ de aici. O prelungire în numele dragostei pentru toți cei din jur și pentru faptele lor: „Du-te, moarte, și mă lasă / Să mai stau o iarnă acasă / C-oi mere la primăvară / Să-mi mai cînte cucu iară; / Și de mi-a cînta de rău / Nu ieși din ocolul meu“. Planurile vieții și ale morții se interferează într-un joc al gîndului omenesc, dornic să înlăture fatalul. Logica vieții devine mai puternică, cu cît se verifică în șirul faptelor și propulsează ideea benefică a creației. E tocmai opusul morții, de unde, cu măsură omenească proprie, omul îi replică: „Mănînce-te focu moarte / Mult nu lucri cu dreptate / De-ai fi lucrat moarte bine / Te-ai fi dus în jos pe sate / Că-i mare lumea și-s mulți / Ce se roagă să ți duci / Du-te moarte și mă lasă / Că am prunci și am nevastă / N-ai putut, tu, moarte, mere / Unde-s orbi fără vedere / Și schilavi, fără putere / Ce te așteaptă cu plăcere“!

Un gînd de luare aminte la toate cîte le rivnește omul aici se strecoară în sonurile bocetelor. O înțelepciune colectivă trăită să destăinuie celorlalți care rămîn pentru ca ei să poată prețui cum se cuvine ceea ce e trecător. Oricît de multe ne-ar hărăzi un destin, acesta din urmă e acoperit de puterile de nepătruns ale destinului tuturor cîte sînt. Sonurile bocetelor lămuresc: „Și mult bine ai avut / Cu puține meri în lut / Cu două scînduri de brad / Și cu-n giulgiu pe obraz / Ce căs' mîndre ai avut / Și-n ele nu ți-o plăcut / Ți-ai făcut alta de lut: / Fără uși, fără ferești / Și cu noi să nu grăiești / Verde-a plînge grădina / Cînd îi ieși din dînsa / Pustiu a fi ocolu / Cînd îi ieși din dînsu / Urma ți s-a astupa / Numele ți s-a uita“.

În urma tuturor motivelor ce pot fi înregistrate în ritualul de moarte, sonurile bocetelor includ vădite intenții cognitive asupra fenomenului morții și restaurează, totodată, un mod de referință asupra valorilor vieții ce definesc condiția umană în genere. Pe de altă parte, sonurile bocetelor vor să ne spună că ele nu sînt „graiul ultim“, ci sînt abia începutul întrării în cunoașterea celui care „nu e mort, e numai dus“.

VASILE VETIȘANU ■

A doua carte cu prieteni

Moulins-à-Vent

Mi-a fost dat — mărturisesc cu uimire neînțeleasă — să scriu despre Teodor Mazilu stînd într-o landă între Oostende și Bruges. De unde pînă unde !? Cît a trăit, m-am jenat să-i povestesc. Și-am lucrat împreună, ani de zile, la **Scînteia tineretului**, apoi am fost vecini de masă, la Mogoșoaia, o veșnicie mică. În landă, nisipul soarbe vînt, vînătorii umblă cu puștca după turturele, exact ca-n Mauriac, bătrîne încruntate în credința în Dumnezeu și însoțite de cîini se plimbă pe plaja înghețată de lună și pardosită cu scoici scăpate refluxului, trece un băiat (de prinț ?) călare pe un murg smuls din cărnuri murgi și sculpturale, soarele plutește culcat pe o burtă de rechin, aici a pictat Churchill trădarea, un vapor uriaș visează sefi de stat să-i ducă-n cețuri, un fel de verișoară a lui Mopete, blondă, cu părul desprins dintr-o copie de tablou flamand, se plimbă pe zidul Atlanticului, căutînd pantofii care i-au dus în strcang pe mareșalul Rommel, țiuie pustiul friguros pe o faleză de 20 de km, populată acum și amar doar de închipuirea mea, Moulins-à-Vent spre stînga și Moulin Rouge în gîndurile mele, din care tapiserie a coborît Mazilu, tocmai cînd mă-nfriguram de o cîtime de păreri de rău că n-am fost ursit să mărinc, vreme lungă, urgia furtunii pe tărmul cel mai zborșit la lume al Europei ? Ar fi trebuit să-l iubesc, n-am putut, ar fi meritat să-l prețuiesc, m-am mărginit doar să-i fiu aproape cînd nutrea convingerea că prostia poate fi scoasă la mezat pe toate tarabele, lucru care nu se întîmplă nicăieri. Mazilu, dintr-un blestem necunoscut, a fost un învingător cu capul în jos. Am convingerea că Timpul îi va așterne între patru țăruși de argint și-l va pune o brătară de aur la gleznă pe care i-a frînt-o cu prefăcută, blajină ferocitate, schimbîndu-l din-

(Continuare în pag. 16)

FĂNUȘ NEAGU ■

Noua frontieră a sufletului uman

Un calendar deosebit

De cîțiva ani de zile încoace, diferite unități ale industriei noastre publică la sfîrșitul fiecărui an, pentru anul următor, un calendar deosebit de elegant, de atractiv, care are și rolul de a face reclamă, dar și acela de a bucura ochiul. Tot de cîțiva ani de zile încoace, Centrala industrială de mecanică fină (director — Valeriu Matache) publică o serie de calendare, în primul rînd adresate muncitorilor din această centrală, dar și cu o viză mult mai largă de cultură. Anul acesta, calendarul arată cu totul și cu totul ieșit din comun. Ar putea să-i facă invidioși pe toți redactorii noștri artistici de la edituri și ziare. Ideea lui este strălucită : dacă anul trecut publica monede dacice însoțite de poezii pentru copii, anul acesta avem de-a face cu o mică antologie de grafică românească, însoțită de o antologie de poezie română contemporană. Nume din cele mai cunoscute, cum ar fi acela al lui Vasile Kazar se însoțesc cu un poem de Mihai Beniuc, Done Stan — cu poemul **Vitraliu** al Constanței Buzea, Klara Tămaș-Blaier — cu Leonid Dimov, Tiberiu Nicorescu însoțește poezia **Zodia Taurului** de Ștefan Aug. Doinaș, Sorin Dumitrescu — poemul **Oglinzi** de Ana Blandiana, Victor Ciobanu — poemul **Părinți uituci** de Adrian Păunescu, Horia Bernea — **Veche baladă despre prinți**, a lui Florin Mugur, Vasile Socoliuc, poezia **Laus de Gheorghe Tomozei**, Constantin Baciu — poezia **Mieul prinț** a Ninei Cassian, Dan Erceanu — **Dialogul Planetar** al lui Mircea Dinescu etc., etc., într-o fericită ambianță tipografică, de o acuratețe perfectă.

Ideea ni se pare nouă și foarte bună. În orice caz, ea este net superioară ideii de a prezenta peisaje montane, însoțite de calendare lunare, colecții de capete de cîini, colecții de flori etc., etc.

(Continuare în pag. 16)

NICHITA STANESCU ■

STAREA SONETULUI

Baletul cuvintelor

Prima impresie ce se degajă din lectura sonetelor lui Tudor George se aseamănă cu plăcerea relaxantă a participării la un fascinant spectacol de cuvinte amplificat de un superb foc de artificii. Este evident faptul că autorul **Baladelor singaporene** (1970) aduce în poezia sa în primul rînd o ostentație de factură verbală, menită să şocheze.

Călătorul prin **Țara migrenelor** (1970) nu este doar un versificator extrem de prolific, o harnică mașină de amestecat cuvinte, deși fascinația sonorității verbale rămîne dușmanul său cel mai periculos și tenace. Tudor George este un călător sensibil prin universul poeziei. Colecționate din epoci istorice diferite, cuvintele capătă în creația sa lirică o valoare exponențială, muzeală. Itinerarul creației poetului este astfel grefat pe o adevărată istorie a limbajului. Aceasta intră însă masiv în contemporaneitate prin diferite tipuri de enunțuri literare care unesc arhaismele, cuvintele rare sau de-a dreptul uitate și neologismele. Arta literară a poetului care a scris **Parfumul timpului** (1975) este prin excelență combinatorie. Pe alt plan, ea face să fuzioneze duioșia facilă și ușor stridentă de sorginte minulesciană cu tonul grav și solemn, susținut de un limbaj rafinat cu care ne-a obișnuit un sonetist din ce în ce mai rar amintit, cum a fost Mihai Codreanu.

Dar trebuie să mărturisim că știința literară a lui Tudor George a fost învățată cu precădere de la poeții de altădată. Dacă unele afinități elective l-au îndrumat spre tălmăcirea lui Philip Sidney și Cecco Angiolieri, discretele reminiscențe sau referințe livrești arată mari simpatii pentru sonetul renascentist, pentru limbajul crud, golănesc prezent la Fr. Villon și la libertini, ca și pentru spiritul de frondă întîlnit în poezia lui Rimbaud și Baudelaire.

Tudor George se configurează ca un trubadur modern care a optat în mod programatic pentru un limbaj ușor vetust. Dar aceasta este doar una din modalitățile manierismelor sale creatoare. Intertextualitatea funcționează în opera sa cu o amintire ce trimite spre toate timpurile.

Prea degerată epocă-mi fu dată, / Villonian destin îmi dete cerul / — Ci unde-ar fi zăpezile de-alt' dată ?... / Istoria, cum văd, și-ascute gerul ! / (Inima din sticlă)

Tudor George este un trubadur în a cărui conștiință se pare că s-au sedimentat mai multe euri adunate din vremuri diferite. Cuprins de silă într-o epocă rece, poetul clamează trist ca Baudelaire și se revoltă în versuri așezate în scară, ca Maiakovski și alții.

Cînd spunem că autorul **Imaculatului panegiric** (1977) s-a străduit să-și grefeze imaginația pe mai multe euri poetice nu ne gîndim la nici un fel de act pur de mimetism. Livrescul, cititul indirect, poza etc. intră în universul său literar în mod programatic. Tudor George cîntă vinul și plăcerile lui prelungite ca Omar Khayyam și Fr. Villon, face o nouă poezie a florilor, situată între Baudelaire și D. Anghel, știe să ofteze nostalgic pe alte simțiri decît boierul de final de lume grecească C. Conachi, strecoară sudalma în vers ca Arghezi etc. Citatul adaptat, spiritul parodic, poanta, textul emblematic construit cu mare finețe de spirit intră în arsenalul artistic al acestui poet manierist, capabil să-și construiască într-un timp îndelungat propria manieră prin această **poezie muzeală**, apță să facă auzite printr-o singură voce bine timbrată mai multe voci ale unei poezii posibile. Întotdeauna cînd în poezia lui Tudor George redundanța nu este atît de mare încît cititorul să fie amețit de unele zgomote asemănătoare cu ale unui turboreactor în curs de aterizare, sensul nu se reduce la zero. El își păstrează capacitatea de-a ordona enunțarea într-un anumit mesaj, chiar dacă acesta este strigat voit de poet cu brutalități.

Dar nu se poate ca un poet prolific, înzestrat cu audiție fină cum este Tudor George, să nu simtă după o anumită vreme amenințarea repetiției (atmosferă, idei, motive) sau a stereotipiilor verbale. **Ierbarul amorului** (1981) reprezintă după mai mulți ani de „baladare" printr-un univers eteroclit o anumită nevoie de fixare a imaginației într-un spațiu poetic bine delimitat. Itinerarul prin regnul vegetal se fixează asupra florilor. S-ar putea ca unii să spună că de fapt ne găsim în fața unei reiterări de teme și motive, explorate cu multă asiduitate cu secole în urmă. Obiecția ar avea semnificație doar în cazul cînd poetul ar fi rămas prizonierul unor formule uzitate pînă la sațietate. În **Ierbarul amorului** figurează lalele, agave, ghiocei, liliac, busuioc, morcovi, zambile etc. Puterea de fantazare a scriitorului capătă noi dimensiuni, ca și spiritul său imens de improvizare. Vizualitate prin descriere, supuse unei profunde investiții afective, ridicate uneori la rangul de simbol sau semn al aducerii aminte, florile devin în creația lirică a lui Tudor George un nou pretext de dezvăluire a unui alt registru sentimental, grefat pe un alt spațiu din existență. În lumea aspră, silnică și rece de care poetul se simțea agresat, florile reprezintă un act de tandrețe umană, o repliere avertizatoare într-un univers delicat.

Heraldicele plante: Mandragora, / Tulipa, Crinul princiar, Măcieșul / Ciorotice — și morcovii — în Herburi ara. / Decorative-și instemară leșul ! / Tot Evul Mediu e-un Ierbar, e Flora / Acelui Soare ce-și dădu peșchesul / Distinșilor Seniori — Florali cărora, / Pe tija spadei le-nflorea cireșul. (Heraldicele plante).

Din păcate și în această ipostază, spiritul ludic al scriitorului fascinat de poante sau cuvinte este mai puternic decît sensul global al unui poem, adeseori explodat dintr-o evidentă dragoste pentru detaliu. Dealtfel, pe măsură ce ne apropiem de cele mai recente experimente literare realizate de Tudor George în **Inventar celest** (1982), ne putem confirma tot mai profund convingerea că poetul florilor, al vinului, al erosului deșuchiat, al oamenilor adormiți în marele cavou al amintirii sale, poate scrie despre orice. Turnura galantă, tragică, grotescă și picarescă a liricii sale se răsucește uimitor de repede dintr-o ipostază în alta. Ceea ce altădată părea un truc izolat acum devine un sistem. Poetul florilor începe să scrie despre unghii, păduchi, bacterii, ciorbă, borcane, fărașe, dopuri, ploscă, furculițe, odaie, lamă, săpun, covor, pernă, batistă, stilou, brichetă, galoși, călcător, scufă, buric, limbă, ceapă, proș, molie etc. Motive de descurajare nu există. Oare alți poeți celebri de odinioară n-au făcut la fel ? Charles Cros are poezii ce se cheamă **Colț de tablou, Scrumbia afumată, Mobila, Hieroglifă.** Francis Ponge aduce în spațiul poetic **Murele, Stridia, Moluștea, Țigara, Luminarea, Plăcerile ușii, Crevetele** etc.

După cum vedem, spiritul imaginar al poetului român se fixează pe regnurile, obiectele, instrumentele și detaliile de viață cele mai neașteptate. Poezia se găsește astfel într-o plină expansiune în ceea ce crede a fi spațiul **nonpoeziei.** O singură mostră pentru jocul riscant cu **nonpoezia** este suficientă:

Ian dă-te-ncoace, să te văd la mutră, / Pidoznicule — stampă paceaură — / Stai în penumbra mea, cobindu-mi, cutră, / Mi-ești **ploșniță,** ce singele mi-l fură. (Păduche).

În poezia lui Tudor George se poate întîmpla orice cu toate cuvintele (stampă — paceaură), (păduche-ploșniță). Imprecația sau improvizația lasă liber orice mod de asociere, fie el chiar absurd. Dar uneori cuvintele au o rezistență semantică, ba chiar fonetică, fără să mai vorbim de sintagmele mai complexe, care ar trebui să moderezе un avînt prea „sugubăț" de libertate. Pînă și unele rime de genul **alții — ți-i, dedici — ortopedici, Primii — Hystrionii** (Anamorfoză) arată cum un excelent versificator poate abuza cu prea mari riscuri estetice de propriu-i talent.

Dar este neîndoielnic faptul că Tudor George nu are prea mari motive de îngrijorare. Din imensa cantitate de versuri publicate rămîne suficientă **poezie, o poezie-reiro,** este adevărat, pe care vom citi-o mereu cu plăcere așa cum ascultăm și muzica de acest fel. Și dacă legenda omului se va estompa, va rămîne aceea a poetului vagant, a trubadurului sentimental, eternizat în **Balada bardului de crișmă.**

ROMUL MUNTEANU

Sonetul involburat

Așa se prezintă sonetul lui Tudor George. Paradoxal, complex sau absurd ? Vorbesc nu de Tudor George, ci de titlul pe care l-ați citit mai sus. Un „Sonet involburat" nu echivalează, oare, ca sens, cu un cerc patrat, cu o gheață fierbinte, cu o apă uscată ? Totuși, asemenea sintagme s-au spus ori s-ar fi putut spune în cadrul petrarchismului renascentist. Ba mai mult, există și cartea care l-a făcut celebru pe un mare filosof al acelei vremi, Nicolaus Cusanus, carte intitulată, tot printr-un „concetto" : **„Despre docta ignoranță".**

Să revenim, însă, la **sonet,** adică la cea mai specifică formă poetică a timpului, inițiată încă din veacul al XIII-lea. Ne-au rămas, desigur, unele exemplare de excepțională finisare artistică de la elisabetani sau din Pleiadă. Totuși, ideea că sonetul ar fi, prin excelență, o expresie netedă, clară, marmoreană și perfect închegată se pare că ar fi o moștenire abia a veacului XIX. Această moștenire se vede trecută prin neoclasicismul italian, prerafaelitismul englez, **Sonetele veneției** ale lui Ploten, pe linia cărora se fixează și **Veneția** lui Eminescu, în sfîrșit, parnasienele **Trofee** ale lui Hérédia.

La noi a întîrziat emanciparea sonetului de sub tutela, în parte academizantă, a veacului trecut. Abia în anii noștri se înregistrează o mai amplă revenire a sa la formele originare, dominate, bineînțeles, de un suplu spirit modern. Or, Tudor George se numără, în primul rînd, printre aceia care se luptă să redea la noi sonetului adevărata sa viață, atît de multiplu exuberantă. El îl implîntă în aria sa inițială, înlăuntrul căreia se pot descoperi inflexiuni surprinzător de libere și originale, atît de adecvate acestui poet.

De aceea, traducerea atît de personală a **Cancionierului** lui Cecco Angiolieri nu înseamnă decît o întîlnire a lui Tudor George cu el însuși. Care alt poet știe să prefacă în poezie absolut orice, să însufletească totul cu o avalanșă de revărsări plurivitale, radiant erudite, bufone, crude, melancolice, departe răsunătoare ? Drept mărturie ne stă, din 1981, uriașul său **Inventar celest** (Cartea Românească) — într-o lume de plachete firave ale atîtor poeți de astăzi, Tudor George vine aci cu o aglomerare de sonete desfășurate pe aproape 550 de pagini — precum și la fel de recentul **Ierbar al amorului** (Junimea, 1981).

Tudor George este o vijelioare cataractă de sonete. Ele se revarsă, de sub pana sa, nesfîrșite, umflate ca spicele cu bob mașcat, violente, colorate, grotești, sumbre, descătușate din modelul consacrat în trecut al acestei forme de artă, care în sine rămîne perfectă.

Tudor George are darul de-a zgudui, de-a zgudui puternic zidurile sonetului, făcînd, totuși, ca aceste ziduri să rămînă intacte. Asistăm continuu la încercarea unei rezistențe și la reușita acestei încercări. Ce putem recunoaște în această plinătate și continuă dăruire ? Că Tudor George este, în fond, un ingenuu dotat, o inimă de aur, care se ia la trîntă cu propria lui viață.

EDGAR PAPU

TUDOR GEORGE

Părintele sonetului

Slăvit să fii, Iacopo da Lentini
Ce-nobilași Siciliana Școală,
Aflindu-ți piatra ta filosofală :
Sonetul de cleștar — prizma luminii !

Celestu-azur și-al mării-azur îi spală
Sublimei insuli ville, măslinii ;
Cu fruntea-n slavă, ougetă-Apeninii
Saturnul nimb pe Etna crește-n fală !

Nu se putea în nici-o altă parte
A se ivi cristalul de uraniu !

Slăvindu-te și dincolo de moarte
Vulcanul sfînt nimbează sfîntul craniu !

O inimă de foc, profunde zbateri
Sălășlui-vor în sublimii crateri !

Nașterea sonetului

În van franțuzii dascăli crunt se cert
Cu cei italici — hart fără de remediu ! —
Pentru Sonetul Prim din Evul-Mediu,
Revendicîndu-și „paterul incert" !

Sicilia-i fu leagăn, curte, sediu,
Poeții ei l-au scos din duh inert
Și s-a născut din tandrul lor concert :
Fecior obștesc — universal heredin !

Iacopo or Pier ? Manfréd or Guido ?
Ce țață-avuse, Muzo, întreprid ?

Oricare-ai fi și-oricui i-ai fi odrasiă —
Soiz de sirenă, mladă de Walkirii —
Copil bastard, crescut de-o-ntreagă bresiă,
Născut ai fost din patima Iubirii !

Încoronarea lui Petrarca

Te văd Petrarca-n toga-ți purpurină
Flambînd lejer cu-al terței simulacru,
Pe frunte porți un nimb de laur sacru —
Slăvindu-ți geniul, patria latină !

Nici fals triumf, nici singeros masacru
Nu te-au nimbat drept Cezar, dar se-nclină
Poporul pașnic, sancta lui colină —
Imn apolinic Muzele-ți consacru !

Dezpovărat de sarbădul orgoliu
Al celor care lumea-n spîngi o sfarmă,
Pășești către Senat, pe Capitoliu :
Papirusul ți-l scut, condeiul-armă !

Amurgul antic singeră-n vitralii...
Ești răsăritul tinerei Italii !

La primul sonetist român — Asachi

Motto :

„Nici aiurea mai duloase
nu văzui, nici mai senine
Două stele-ncintătoare,
între grații mai frumoase,
Decît care lucesc astăzi
peste țările latine"
Gh. Asachi: „Către Tibru"
— 1810 —

Omagiu sonetistului Asachi —
Al limbei noastre precursor fellbru —
Ce Dunărea o prosternă-n spre Tibru,
Spre Apenini — Carpații mîndrei Dachii !

Și eu, la petrachistul clinchet, vibru
Și mă prostern italicei didachii,
Ca fiu latin al tracicei Valachii,
Sedus de-al Romei atic echilibru !

Lucesc pe fruntea noastră-aceleași stele
Ce fruntea lui Petrarca-ncununară
Și-s fericit sub cerul Țării mele
Precum Petrarca-n propria lui Țară !

Perenii cîntăreți prin timp se schimbă ;
Dar Poezia-i unica lor limbă !

ALEXANDRU TATOS

(Urmare din pagina 9)

— În prezumptivul „box-office" al cinematografiei noastre, ultimul dv. film, „SECVENȚE", a făcut, ca să zic așa, rupere. Cum s-a născut ideea acestui film ?

— Ideea o aveam încă de mult, una dintre povestiri — „Patru palme" — era scrisă ca scenariu cu ani de zile în urmă, plecasem de la o întîmplare reală, văzută pe platou : doi oameni s-au recunoscut după foarte mult timp. Făceam pe atunci — era înainte să fac institutul — un soi de asistență la Andrei Blaier. La acest **admirabil** om care e Andrei Blaier : băteam clacheta, făceam de toate. „MINGEA" se numea filmul. Deci am scris. „Patru palme" acum șase sau șapte ani...

— Șapte ani ? !

— Dacă mă gîndesc bine sînt chiar zece !

— Fiecare dintre cele trei părți ale filmului „SECVENȚE" puteau forma trei posibile povestiri de valoare. Sînteți cumva și un posibil scriitor ?

— Nu, nu am veleități, deși am publicat cîte ceva, prin studenție. Nu, nu sînt scriitor : nici măcar nu țin să-mi scriu eu scenariile.

— V-ați gîndit, atunci cînd ați scris totuși scenariul „SECVENȚELOR", la niște actori anume ?

— Pentru episodul „PROSPECȚIE" m-am gîndit de la bun început la Mircea Diaconu.

— Filmul ăsta are o construcție, dacă mă gîndesc acum bine, muzicală : o uvertură (secvența telefonului), apoi „miezul componistic" (Mircea Diaconu), în sfîrșit finalul, cumplit : „Patru palme" !

— Mă bucur dacă s-a remarcat acest lucru, pentru că a existat într-adevăr în intenția mea un crescendo pe care filmul să-l aibă încă din scriitură. Dar nu am terminat cu „nașterea" acestui film : aveam deci scenariul la „Patru palme". Posibilitatea realizării lui s-a ivit atunci cînd caselor de filme li s-a cerut să facă și scurt metraje. Vasilica Istrate, noua directoare a Casei de filme nr. 4 m-a susținut cu căldură, la fel tovarășul Ladislau Hegheduș, din conducerea CCES. Ei bine, acest film a bulversat întreaga liotă — fie-mi scuzată expresia, dar nu am altă — de funcționari ai centralei !

— Anul, Alexandru Tatos ?

— 1981, atunci se petreceau toate astea. Pentru că filmul „nu intra în niște tipare !"

— Stați puțin, nu înțeleg : filmul fusese aprobat, aprobat de niște oameni cu funcții de decizie !

— Și cu toate astea, marii „specialiști" ai Centralei România-Film, — foarte marii specialiști de aici care au impresia că știu totul datorită faptului că fac scheme și regulamente — s-au trezit într-un soi de derută : nu puteau încadra filmul în tiparul schemelor și paragrafelor lor. Ba chiar casa de filme a primit și o notă scrisă, cum că „Tatos își face ciubucurile, cum de e lăsat să facă un astfel de film ?"

— Încă o dată vă întrerup : acest filmuleț fusese aprobat totuși de niște factori de decizie.

— Exact.

— Atunci, cine a sărit în sus ? ! Nu mai înțeleg nimic !

— De exemplu, tovarășul Răchită, directorul difuzării. „Cum difuzez eu acest film ? !" — s-a întrebat. Nu intra în parametrii de ore ai domniei sale, dura cam 83 de minute în forma integrală. Mi-am permis și eu atunci să pun o întrebare lipsită de modestie : ce s-ar fi întîmplat dacă Fellini ar fi vrut să facă aici „PROBA DE ORCHESTRĂ" ? Probabil că nici el n-ar fi intrat în baremurile tovarășului Răchită, și ale altor tovarăși. În sfîrșit casa de filme n-a ținut seama de toate astea și filmul s-a făcut.

— Cum apare acest episod în „SECVENȚE" ?

— Exact așa cum a fost conceput în forma integrală. După vizionare s-a născut ideea realizării unui film unitar, conducerea CCES a fost de acord, mi s-a aprobat să aduc filmul la o,oră și jumătate, am scris scenariul respectiv, adică celelalte două povestiri. Și... a ieșit „SECVENȚE"...

— Acum, după succesul „SECVENȚELOR", ce scenarii vi s-au oferit ?

— Nici unul. Cred că dacă un an de zile nu pun mîna pe un telefon sau nu încerc să bat la anumite uși, și nu numai eu (am să-l întreb și pe Daneliuc, sau pe Pița, nu cred că îi întreabă cineva ceva, dacă stau sau nu). Eu am stat trei ani de zile și nu-mi amintesc să se fi interesat cineva, poate doar așa, pe culoare, să mă fi întrebat cîte unul : „tu de ce stai ?". Și am ajuns astfel la una dintre cele mai dureroase probleme ale cinematografiei noastre : dacă faci bine, sau prost un film, puțin importă. Nu interesează pe nimeni...nu se întîmplă nimic !

— Indicațiile conducerii de partid și de stat sînt, permanent, acelea de a face filme de actualitate cît mai bune, mai veridice, mai reprezentative. Este evidentă preocuparea tovarășului Nicolae Ceaușescu în acest sens, recomandările sale la creșterea calității și numărului filmelor noastre. Cum se reflectă aceste preocupări în procesul practic de producție ? Cum se face un film, Alexandru Tatos, la noi și la ora actuală ?

— Din păcate, multe dintre indicațiile secretarului nostru general se diluează în complicatul eșafodaj funcționăresc — la propriu și la figurat — de pe toate etajele compartimentelor de producție. Sîntem

Un număr de 84 de tineri lucrînd la trei mari întreprinderi situate pe platforma industrială Obor (10 de la **Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice**; 13 de la **Întreprinderea de pompe „AVERSA"**; 28 de la **Întreprinderea de mecanică fină**), precum și 33 de elevi din clasele a XI-a și a XII-a ale **Liceului de filologie-istorie**, au fost subiecții acestei anchete, fiind invitați să răspundă următoarelor întrebări:

1) Care sînt emisiunile pe care le îndrăgiți cel mai mult la radio? Dar la TV?

2) În ce măsură tineretul se regăsește în aceste emisiuni, în ce măsură problemele, satisfacțiile, năzuințele sale, sînt oglindite de către acestea?

3) Fiind tineri — și, evident, iubind muzica — ce fel de emisiuni muzicale agreați?

4) Ce ați dori să mai cuprindă emisiunile difuzate la radio și TV?

Întrebările nu numai că au propus, dar **au și cerut** răspunsuri critice, sincere, la obiect; au fost denunțate încă din capul locului, spre excludere, persiflarea, luarea în derâdere, exclusivismul (au existat și **6 replici — singurele din totalul celor 91 de opinii — ce s-au** încadrat, totuși, în ultima categorie).

Au răspuns solicitărilor noastre tineri cuprinși între vîrstele de 17 și 35 de ani; media răspunsurilor date aparține celor între 19 și 24 de ani.

Ferindu-ne de a trage concluzii pripite, reproducem, pe scurt, din dialogul purtat cu toți acești tineri, mulțumindu-le pentru participare și cerîndu-le scuze pentru faptul că nu toți dintre ei — din motive de spațiu — își vor regăsi numele în revistă. Sperăm, totuși, că am reușit să păstrăm **esențialul** celor comunicate de către dînșii.

Deci:

Vasile Catrina (electrician, I.P.M.P.): Urmărește — considerîndu-le extrem de educative — emisiunile „Orizont tehnico-științific", „Teleenciclopedia", „La sfîrșit de săptămînă", „Cadran mondial", „Album duminical" (la TV); „Valori ale muzicii tinere", „Student-club", „De toate pentru toți" (la radio). Îi plac poeziile recitate pe fond muzical, cît și muzica folk. Ar dori mai multe filme TV dedicate unor personalități de seamă ale anilor trecuți. Și mai dorește să se respecte rubrica sport la telejurnal.

Liliana Marin (elevă): „Emisiunea **Radiocenaclu**, consider că valorile descoperite de Adrian Păunescu reușesc să ne convingă că în România se poate face muzică bună (fie și o dată pe săptămînă — nu s-ar putea mai des?). La TV nu urmăresc decît serialul științific de joi, selecțiunile din Cenaclul Flacăra și puținele filme bune. E loc și de mai bine, în orice caz. (Era să uit: „Teleenciclopedia" — emisiune pe cît de veche, pe atît de, mereu, admirabilă!).

Silvia Drăghici (operatoare, centru calcul, I.P.B.): „Problemele tineretului sînt mult mai diverse și mai complexe decît așa cum ni se prezintă, dorim emisiuni educative mai serioase, din care să învățăm ceva, exemple reale, nu numai reușite sau festinuri. Referitor la muzică: repertoriul internațional este prea cenzurat, nu se dau lucruri noi. Urmăresc la radio și TV Cenaclul Flacăra, e prea puțin, de la o vreme e mai mult în turneu — în vacanța tinerilor nu a vrut să vină în Capitală! Aș dori să se transmită emisiuni dedicate tinerilor căsătoriți, familiilor lor, confruntărilor acestora cu cele mai neașteptate probleme ale vieții — sfaturi pentru tinerii căsătoriți, pentru gospodinele începătoare".

Gheorghe Cojocariu (montator, I.M.F.): preferă emisiunile complete (știri, noutăți, muzică, umor etc.), gen „Radioprogramul dimineții" sau „Vornicu-emision"; consideră **enormă** munca depusă de membrii Cenaclului Flacăra, ea ar trebui mai mult apreciată și transmisă pe posturi ca atare; îi place foarte mult dorința conducătorului acestuia de a aduce „în fața dv." pe „cîntăreții" cei mai buni „ai momentului"; mai dorește anchete cu tineri care au păsit greșit în viață, în care „ar trebui mai puțin să se intervină din studio, evidențiindu-se mai mult reacțiile celor care au asistat la evenimentul în cauză"; se declară pentru „popularizarea unor idei noi, așa cum se practică în revista Flacăra, idei venite în sprijinul economiei naționale, sănătății omului etc.".

Ovidiu Halunga (elev): îi plac, mai ales: emisiunile muzicale, cele științifice, și filmele „realmente bune". Este de părere că „problemele tineretului nu sînt oglindite în suficientă măsură, deoarece în emisiunile dedicate tinerilor se pune nefiresc de mult accentul pe latura profesională a educării lor, fiind destul de puțin luate în considerare preocupările mai mărunte, părțile negative, frămîntările uneori **dureroase** ale vîrstei noastre"; se declară a fi un „fanatic al Cenaclului Flacăra", și „nu numai eu, dar și majoritatea prietenilor mei care — ca și mine — ascultă emisiunea, după părerea mea **de excepție**", „Valori ale muzicii tinere". Toți cei care iubim cenaclul, dincolo de modă, dincolo de spectacolul propriu-zis, iubim acest dialog de suflet care există între cei de pe scenă și cei din sală, iubim idealurile pe care le căpătăm, sau le împrospătăm, după fiecare spectacol, pe viu sau audiat la radio. În numele tuturor prietenilor acestei manifestări de reală cultură care este cenaclul, cer un număr sporit de emisiuni la radio și mai ales TV!"

Adriana Anton (operator chimist I.P.M.P.): „Nu prea am timp pentru emisiunile radio, doar dimineața 35—45' pînă plec la întreprindere și atunci cînd prezintă Ghițulescu; seara, cînd vin de la școală, prefer TV-ul, însă de multe ori îl țin fără sonor. Îmi plac emisiunile... sportive. Din păcate sînt programate cînd sînt la școală, iar uneori nu se respectă nici măcar această programare: citești programul Radio-TV și crainica anunță altceva... Urmăresc totuși, atunci cînd pot, „Teleenciclopedia", „Telecinemateca" și „Meridianele cîntecului" deși, de la o vreme, acestea din urmă au devenit... „Meridianele cîntăreților noștri!?". O problemă veche, și în același timp dragă pentru mine, este Cenaclul Flacăra: de 4—5 ani nu reușesc să mi-l închipui decît citind revista Flacăra, sau să-l ascult la radio, sau, și mai rar, să-l văd, fragmentat, în emisiuni TV: mi se par ca un bilet de favoare, atunci cînd sînt programate. Pe viu un cenaclu n-am mai văzut, repet, de 4—5 ani, pentru că a vedea și a trăi un Cenaclu Flacăra nu este același lucru. Sper ca în '83 să existe o colaborare mai strînsă între factorii ce pot, sau determină, transmiterea unor astfel de emisiuni. Și o propunere: să zicem ca JOI să fie ziua din săptămînă programată doar și numai pentru tineri; în afara emisiunilor „Telejurnal", programul zilei respective să includă și „Club T", și varietăți sau documentare despre tineret, muzică folk, simfonică, teatru sau film — adecvate — dar numai cu tineri, și despre ei. Ar fi chiar așa de greu?!"

Cristina Hnatcu (economist, I.P.B.): Emisiuni preferate: „Radio-cenaclu" și „La sugestia dumneavoastră" pentru că „aduc elemente noi, care salvează de la monotonie". Agreează Cenaclul Flacăra „numai sub formă radiofonică, nu-mi plac manifestările forțate și copiate, stil chiote și tropăituri". Dorește, în emisiuni, tineri adevărați, interviuri spontane, cu răspunsuri **nerezizate.**

Gabriel Epure (lăcătuș, I.M.F.): Întrucît pe ecranele cinematografelor noastre se constată o penurie a filmelor bune, este rolul (și rostul) televiziunii) de a programa pe micul ecran pelicule de valoare, care au rulat cu ani în urmă, și care, desigur, se găsesc în Arhiva națională de filme. Urmărește cu plăcere emisiunile „La sfîrșit de săptămînă" și „Album duminical", „Valori ale muzicii tinere" (remarcînd că sînt anumite cîntece ce se repetă prea mult!), dorește o mai largă programare la TV a filmelor de desene animate. În general îi place muzica ușoară — cea disco, nu.

Mariana Toma (elevă): La radio: „Valori ale muzicii tinere" în zilele de joi, iar în celelalte, emisiunile prezentate de Iosif Sava; concertele de muzică simfonică; emisiunile de versuri. La TV: serile de teatru, filmele științifice, emisiunea lui Vornicu de simbătă după amiază. Apropo de Cenaclul Flacăra — pe care l-ar dori mai des transmis pe programele noastre: „De cele mai multe ori **(acolo — n.a.)** te întîmpină o atmosferă caldă, propice poeziei, cîntecului, o atmosferă în care plutește pace, o atmosferă plină de încredere în noi, o atmosferă așa, peste timp, peste vîrste și gusturi, în care ne putem strînge liberi și nestingheriți mîinile — mîini pline cu flori (eu așa simt, dacă **nu vă place, tăiați... nu-i bai!**).

Cornelia Ivan (operator chimist, I.P.M.P.): Teatru radiofonic sau T.V.; serialul științific de joi seara; „Club T"; Cenaclul Flacăra „îmi place enorm de mult, am avut ocazia să-i urmăresc pe viu, dar de cîte ori l-am putut asculta la radio sau T.V.? Aș avea o propunere: să fie difuzat în mai mare măsură la T.V., deoarece nu toată lumea are posibilitatea să ajungă la casele de bilete". Mai dorește ca „videoteca pentru tineret să fie într-adevăr o videotecă, și nu un simplu program cu două melodii".

Maria Budu (lăcătuș-ajustor, I.M.F.): „Valori ale muzicii tinere", „Telecinemateca", varietățile, comedia cinematografică românească; consideră totuși că tineretul este oglindit în mică măsură în aceste emisiuni; propune ca Cenaclul Flacăra să poată fi urmărit la radio mai multe minute decît se face acum, iar măcar o dată, la o anumită perioadă, acest cenaclu să „fie televizat în direct".

Mihaela Tudorin (metrolog, I.M.F.): „Radiocenaclu" este una dintre emisiunile favorite, apoi „Actualități și muzică", emisiunea lui Ghițulescu, „La sfîrșit de săptămînă", „Teleenciclopedia" și „Telecinemateca" și menționez aici concertul Filarmonicii din Viena dat cu ocazia Anului nou. Găsesc formidabil Cenaclul Flacăra, cei ce-l iubesc își găsesc totdeauna timp și pentru el. Îmi place să cînt alături de șase-zece mii de oameni **Trăiască România**, dar nu-mi place că se mai țipă uneori la cîntecele rock".

Mihaela Ivan (inginer, I.P.B.): Agreează îndeosebi teatrul radiofonic — divers, instructiv, de multe ori remarcabil — „La sfîrșit de săptămînă", antologiile umoristice, „Teleenciclopedia", deși aceasta durează foarte puțin. Este de părere că cenaclul impresionează tineretul, că aduce în atenție multe valori tinere — în special în muzica folk — apreciază melodiile compuse pe versurile unor poeți consacrați; are cîteva rezerve asupra prezentării.

Ioan Cristescu (elev): „Îndrăgesc mult emisiunile „Valori ale muzicii tinere" și „Teatrul radiofonic", filmele bune, emisiunile de dezbatere culturală. Nu știu în ce măsură ne regăsim în programele radio-T.V., luate în întregime; cred totuși că mai multă obiectivitate nu ar strica; tineretul nu numai a făcut și a desfăcut, ci poate că uneori n-a făcut!... Iubesc mult Cenaclul Flacăra pentru că are un spirit solidar cu tineretul, dar nu cred că asta ar fi totul, așa cum nu numai cărbunele este misterul focului".

Florica Mororeanu (desenator tehnic, I.M.F.): La radio: „De la 1 la 3", „Clubul curioșilor", „Univers 20", „Student club", „De toate pentru toți", „Radiocenaclu"; la T.V.: „Studioul tineretului", „Cîntarea României", „Teatru T.V.", „Teleenciclopedia", emisiunile de sport. „Cenaclul Flacăra este unul dintre spectacolele mele preferate, personal pot spune că nu scap nici un prilej oferit de radio sau T.V. spre a-l urmări. Aș propune ca acest cenaclu să fie mai des prezentat pe micul ecran! Dorește filme despre tineri mai profunde, mai angajate.

Ruxandra Timaru (elevă): „Îmi place foarte mult Cenaclul Flacăra pentru că este într-adevăr un cenaclu al tineretului, la reușita spectacolelor sale participînd toți spectatorii. Cred că ar trebui să se transmită la T.V. mai multe aspecte din aceste spectacole și aș dori ca emisiunea „Radiocenaclu" să fie în continuare prezentată de poetul A. Păunescu".

Petre Robu (inginer, I.M.F.): „Este adevărat că unele reușite ale tinerilor sînt popularizate prin emisiunile radio și T.V., dar multitudinea problemelor acestor tineri nu este nici pe departe, cel puțin la ora actuală, o preocupare majoră a acestor emisiuni, și mă refer aici mai ales la cele de la T.V. E de dorit să se transmită mai multe emisiuni de divertisment de calitate, emisiuni sportive în direct. Deși transmis cu zgîrcenie, agreez Cenaclul Flacăra, dar cu propunerea de a se face o selecție mai bună a tinerilor în acest cenaclu".

Magda Poptop (strungar, I.M.F.): „În primul rînd, emisiunile dintre orele 6—16 nu le pot asculta deoarece sînt la serviciu, ce ascult cu plăcere sînt „Orele serii" și „Radiocenaclu". Nu toate emisiunile T.V., spre deosebire de cele radio, sînt la înălțimea cerințelor tinerilor noștri, practic nu știu dacă în afară de „Club T." mai există o altă emisiune specială pentru tineri. Propun ca și la T.V. să se realizeze emisiuni cu Cenaclul Flacăra, dacă nu săptămînal, așa cum au făcut cei de la radio, măcar lunar și tot ar fi bine, firește, seara".

Irina Andriciuc (electronist, I.P.M.P.): urmărește curent emisiunile „Radiocenaclu", concertele simfonice, emisiunile de știință și tehnică — „permanente surse de informare și bucurii" — desenele animate, „Club T.", anchetele sociale etc. Propune găsirea unei modalități pentru ca și la T.V. să se transmită emisiuni cu Cenaclul Flacăra, „un număr sporit de tineri ar avea acces în acest fel, participînd activ la schimbul de idei și mesaje artistice ale cenaclului".

Cornelia Badea (strungar, I.M.F.): „Emisiunile care-mi plac cel mai mult sînt cele de muzică ușoară și teatru, pentru că, după orele de lucru, am nevoie de puțină relaxare și ascultînd muzică sau o piesă bună, oboseala se face mai puțin simțită... În emisiunile pentru tineret, problemele, reușitele acestuia, nu sînt oglindite în suficientă măsură: îi invit pe realizatori să facă de pildă o emisiune în întreprinderea noastră, unde sîntem mulți tineri. Ascult cu emoție emisiunile — destul de rare — cu Cenaclul Flacăra. Aș dori ca noile apariții ale muzicii ușoare internaționale să nu mai ajungă atît de greu la noi".

Gabriela Vasilățeanu (inginer, I.P.B.): preferă emisiunile la radio pe programul III, mai puțin cele de la T.V., care sînt de multe ori „făcute din cîrpeală, din reluări — prea rar ceva deosebit; emisiunile pentru tineret sînt regizate, făcute și contrafăcute, artificiale, nu sînt pornite din inimă. Cele ale Cenaclului Flacăra mi-au plăcut mai mult la început, cei care participau făceau un lucru cu suflet, cu simțire, la ora actuală s-a pierdut parcă din inedit, există pericolul producției de serie".

Ion Martin (ajustor, I.M.F.): „O zi într-o oră", pentru că reușește să cuprindă, practic, într-un spațiu redus tot ceea ce poate fi mai interesant în lume și diversitatea cu care sînt abordate rubricile sale; „Radiocenaclu" pentru că reușește să fie o permanență alături de faptul că este dorită tot mai mult și de părinții noștri. Remarcă un decalaj calitativ între emisiunile T.V. și cele radio, în favoarea celor din urmă. Totuși: „La sfîrșit de săptămînă" și „Teleenciclopedia" (care ar trebui să redevină ceea ce a fost odată!). Evidențiază puținătatea clipelor (emisiunilor) pentru copii, care „sînt realizate prin prisma unor oameni care n-au nimic comun cu tactul și dragostea necesare unor astfel de emisiuni".

HORIA PATRAȘCU ■

Tinerii și emisiunile radio

Am întreprins ancheta de mai sus pentru a constata în ce măsură emisiunile pentru tineret (radio și tv) corespund necesităților tinerilor, nevoilor lor de formare culturală, gusturilor lor estetice, cerințelor educaționale. Și am putut afla că unele emisiuni ating aceste scopuri. Un număr însemnat de alte emisiuni nu corespund nici exigențelor tinerilor ascultători, nici scopului lor educațional estetic, fiind searbăde, superficiale, incropite, făcute fără patos și, uneori, chiar fără profesionalism. În ancheta de față, opiniile citorva tineri, cite am putut reține în acest spațiu tipografic, resping șabloanele, rutina, jumătățile de idee și inspirație. Și cer realizatorilor, redactorilor acestor emisiuni, orientarea spre nevoile reale ale tinerei generații — îndemn repetat al secretarului general al partidului —, concretizate, în cazul de față, printr-o paletă diversă de emisiuni radio și tv, prin abordarea acelor probleme care să reflecte viața tinerilor noștri, complexitatea, răspunderile și exigențele ei. Din acest punct de vedere, concluziile prezentului sondaj sînt limpezi: mai sînt multe, foarte multe, de făcut.

Neconsiderînd discuția încheiată, așteptăm în continuare opinii din partea tinerilor, ca și a celorlalți ascultători. Așteptăm, totodată, și punctul de vedere al celor responsabili.

TOPUL preferințelor

Stimați cititori,

Larga participare de care s-a bucurat concursul nostru **Cel mai..., Cea mai...**, inițiat la sfîrșitul anului trecut, ne-a determinat să-l continuăm. Vă invităm, așadar, să trimiteți în continuare opiniile dumneavoastră privind cele mai de seamă realizări din 1982 și 1983 din diferitele domenii ale culturii, științei și tehnicii și sportului românesc. Alegeți deci, cele mai semnificative fapte, precum și pe cei mai buni dintre cei mai buni, întocmai cum rezultatele întrecerilor socialiste, în vastul cîmp al creatorilor de bunuri materiale, îl desemnează pe fruntași, cu încrederea că mai multe păreri convergente dau șanse mai mari obiectivității. Este vorba deci de a alege faptele și personalitățile care **s-au** afirmat ca atare și s-au autodepășit, constituindu-se, în același timp, într-un combustibil al mersului înainte al obștii.

Revista **Flacăra** vă stă la dispoziție, publicînd părerile dumneavoastră referitor la **cel mai bun, interesant, atrăgător, îndrăgit, nereușit, supărător, mare, mic..., cea mai bună, interesantă, atrăgătoare, îndrăgită, nereușită, supărătoare, mare, mică...**

- **Inițiativă socială**
- **Invenție**
- **Descoperiri (științifice, arheologice)**
- **Inventator**
- **Cercetător**
- **Faptă de omenie**
- **Carte de proză, științifică**
- **Carte de poezie**
- **Carte de critică literară**
- **Actor (actriță) de film, de teatru**
- **Piesă de teatru**
- **Film**
- **Cel mai îndrăgit gen de spectacol**
- **Emisiune radio, TV**
- **Autor**
- **Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)**
- **Echipă sportivă**
- **Manual școlar**
- **Muzică tînără**
- **Compozitor**
- **Lucrare muzicală**
- **Interpret**
- **Anecdotă, caricatură**
- **Arhitectură sau monument**
- **Fapt de eroism**
- **Cel mai semnificativ moment din viața dv.**
- **Cea mai frumoasă femeie (ștearsă fotografia pentru concursul „Miss Flacăra")**
- **Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit.**

Scrisorile cu opțiunile dumneavoastră și motivarea lor vor avea pe plic mențiunea **PENTRU CONCURS.**

CONSTANTIN CIOSU ■

MIRON DINULESCU ■

Începînd cu numărul viitor, veți putea citi în paginile revistei noastre ATELIER LITERAR de Geo Dumitrescu.

Un muzeu în labirint

Autoportretul ca destin

Unul din autoportretele lui Van Gogh

Un navigator florentin care l-a însoțit pe Magellan în prima călătorie în jurul lumii povestește cum întîiului băștinaș întîlnit în Patagonia i s-a pus în față o oglindă și, atunci, acel uriaș, îngrozit de propria sa imagine, și-a pierdut mințile. Întîia oară cînd am aflat acest amănunt (pomenit și de Márquez, recent, în discursul rostit la primirea Premiului Nobel), m-am comportat ca orice bun european dispus să-și închipuie că tot ce contrariază viziunea sa despre civilizație este neapărat primitiv, bizar și absurd. Cu alte cuvinte, n-am reținut episodul decît ca pe o curiozitate exotică, avînd aceeași valoare ca spaima aztecilor la vederea primului cal adus de spanioli sau a primei puști. Abia mai tîrziu m-am gîndit că uriașul patagonez care o fugit de imaginea sa din oglindă exprima, poate, instinctiv, o atitudine filosofică ; una profund deosebită de cea care caracterizează, din leagănul ei, civilizația noastră europeană.

Căci la izvoarele conștiinței de sine a europeanului există, și nu întîmplător, un tînăr frumos, pe numele său Narcis, care a găsit singur oglinda, în apa unei fîntîni. Și s-a aplecat spre ea. Și nu numai că nu s-a speriat de propriul său chip, dar s-a îndrăgostit de el. Încît restul lumii n-a mai contat. În loc să fugă, Narcis a simțit dorința irezistibilă de a se confunda cu imaginea din oglindă. De fapt, și el și-a pierdut rațiunea, ca și uriașul patagonez, dar din altă cauză. Nu pentru că s-a înfricoșat de sine, ci pentru că s-a iubit prea mult ; n-a fugit de ceea ce îi arăta oglinda, ci a încercat să coboare în abisul ei.

Am putea deslușì, probabil, în aceste două exemple nu numai două atitudini, ci și două culturi diferite. Într-una, omul a întors spatele efemerității sale și limitelor sale, pentru a se uni cu universul, pentru a se lăsa absorbit în adevărul universal. În alta, dimpotrivă, și-a examinat cu atenție chipul în speranța că va ajunge astfel să înțeleagă lumea în care trăiește ; că în taina lui va descoperi în cele din urmă taina lumii. Într-una, omul a fost înclinat să-și stingă adevărul personal, limitat și precar, pentru a se pierde într-un adevăr mai vast decît al lui și etern. În alta, și-a spus că nimic nu e mai potrivit, pentru a afla ceva despre eternitate, decît să-și contemple efemeritatea și că nimic nu e mai indicat, pentru a ști ceva despre infinit, decît să-și studieze limitele.

Ar fi ridicol, evident, să pretindem că una din aceste două atitudini e superioară celeilalte, mai ales că, în ambele cazuri, țința e, la urma urmei, aceeași, obținerea unui punct de sprijin în fața vieții și a morții. Ajunge să recunoaștem ce le deosebește. Noi europenii n-am înțeles niciodată prea bine, de pildă, sacrificiile umane pe care populațiile precolumbiene le făceau pentru menținerea ordinei universului ; dar asta s-a întîmplat nu pentru că în Europa n-a curs sînge și n-a existat cruzime, ci fiindcă pentru noi e mult mai logic, totuși, tînărul frumos care s-a uitat în fîntînă și s-a îndrăgostit de sine decît uriașul care a înnebunit observîndu-și imaginea în oglindă.

Dealtfel, întîlnim aici nu numai două tipuri de cultură, ci și două moduri de singurătate. Într-un caz, omul se însingurează de sine, încercînd să se dăruie universului. În celălalt caz, se însingurează în oglindă, fascinat de identitatea sa și de taina sa, în care vede prima treaptă spre identitatea și taina lumii. Uriașul din Patagonia a fugit de adevărul precar al oglinzii, în vreme ce pe marginea fîntînilor din Europa Narcis se apleca de multă vreme spre chipul său. Și uneori a făcut-o pentru a se sinucide. Oare fiindcă a te cunoaște prea bine înseamnă a te ucide ?

E momentul să ne amintim că Socrate a limpezit gestul lui Narcis, separîndu-l de eroarea care îl împingea în egolatrie și în moarte. Prin îndemnul său, „Cunoaște-te pe tine însuți", el nu sfărîma oglinda ; dimpotrivă, o așeza mai temeinic în fața noastră. Numai că Socrate ne vorbește nu de o identitate care omoară, cum face Narcis, ci de una care răsplătește. Omul care se cunoaște pe sine, ne sugerează el, va găsi înlăuntrul său lumea. Și abia atunci o va înțelege mai puțin superficial, cînd se va fi înțeles înainte pe sine însuși.

În fond, nu numai legenda lui Narcis, ci, practic, toată mitologia greacă l-a pus europeanului o oglindă în față și l-a îndemnat să se privească în ea. Zeii greci nu sînt altceva decît oameni exilați în Olimp. Constrînși să-și suporte divinitatea, ei trăgeau tot timpul cu ochiul la ce se întîmpla jos, avînd nu numai calitățile, ci și defectele muritorilor. Nu o dată erau egoiști, mincinoși, sperjuri și chiar ticăloși. Din fericire pentru ei, pe Olimp se aflau la o altitudine rezonabilă, așa încît puteau coborî printre muritori ori de cîte ori se săturau de singurătate. Și nu încape îndoială că, dacă ar fi avut talent, zeii greci și-ar fi făcut autoportretul.

Întrucît aceasta a fost mereu ispita artei europene, să facă din aproape orice lucru o oglindă. Sculptorul care cioplea, în Elada, marmura încerca să-și cucerească liniștea oferind-o zeilor din statuile lui. Și nu este, oare, surîsul *Giocondei* un autoportret al lui Leonardo ? Nu este mîndria lui *Moise* un autoportret al lui Michelangelo ? Chiar înainte ca pictorii să se așeze în oglindă, arta europeană a fost, adesea, un autoportret nedeclarat. Căci, se pare, artistul european n-a putut privi universul uitînd de sine. Lupta lui a urmărit nu să-și stingă individualitatea, ci să înlăture eroarea lui Narcis ; să nu se lase omorît, devorat de oglindă, ci să rupă în ea pecețile tainei noastre. Astfel, oglinda nu mai e nici scop, nici sfîrșit. E mijloc și început de aventură ; dacă dincolo de chipul reflectat în vechea fîntînă a lui Narcis se văd stelele, înseamnă că fruntea aplecată s-a înălțat, de fapt.

Să ne mai mire că pictorii care și-au făcut cele mai multe autoportrete, Rembrandt și Van Gogh, sînt aceiași care ne-au vorbit cel mai tulburător despre umanitatea din noi ? Că tăcerea lor pare să murmure uneori propria noastră poveste ?

OCTAVIAN PALER

România nemuritoare

Plai de baladă

Cu patru secole în urmă, sub timpla întunecoasă a Zboinei Negre, Soveja era o așezare cunoscută pînă în Muntenia. Populația așezată aici, poate din timpul episcopiei Milcovia, din vremea descălecatului lui Dragoș și chiar mai dinainte, alesese, fără doar și poate, acest loc ca vatră de sat, pentru condițiile naturale care ofereau o anume siguranță în acele timpuri tulburi și nestatornice. Ceva mai deslușit ne vorbește o mărturie prin care aflăm că prima așezare monahală o datorăm lui „Negre ot Vrancea", cu mult înainte de domnițele lui Vasile Lupu și Matei Basarab. S-ar putea ca acest ctitor consemnat de documente să fie chiar Negriță (sau poate unul din stîrpea lui Ilie) fecior al Tudorei Vrîncioaia și soț de nădejde, alături de cei șase frați ai săi, al marelui domnitor Ștefan al Moldovei, pe la 1476.

Soveja cea mărginită de pădurea de brad și molid a cunoscut o puternică răscolire, care a smuls-o din firescul vieții ei de pînă atunci, prin emigrarea munteană de la începutul secolelor al 17-lea și al 18-lea. Trecerea populației din Muntenia în Moldova a fost consemnată și de Aloisio Radibard, într-o relatare din 1603, și de Petru Armeanul, în 1604. Astfel aflăm, din unele documente ale vremii, că pe timpul primei domnii a lui Radu Mihnea în Muntenia, Vintilă Vornicul „s-a pus cu sîla și în puterea lui cu niște hîrtsoave și cărți rele și fără nici o treabă împotriva dragoslovenilor..." Ei au căutat să-și afle adăpost peste „hotare" ... Lor li s-au alăturat și rucărenii, alt sat muscelean, care nici ei nu mai puteau suporta birurile grele ale doamnei Florica, fiica lui Mihai Viteazul, plecînd astfel o bună parte din populație în Ardeal, de unde, după o scurtă ședere, urmînd probabil același drum al transhumanței, s-au așezat în Munții Vrancei, în Moldova, la Soveja, întemeind satele Dragosloveni și Rucăreni.

Datele unui recensămînt asupra populației din Moldova îi află pe „mocanii" din Soveja stăpînind 282 de case, iar așezămîntul lui Grigore Ghica, în 1740, reglementează obligațiile lor de vamă, atunci cînd ar duce la Galați și la alte tîrguri miei, brînzeturi, lînă, cergi, alte bucate. Ei, sovejenii, s-au bucurat de regim preferențial din partea stăpînirii. H.H. Stahl arată în acest sens despre Soveja : „o insulă de libertate țărănească supraviețuitoare, care l-a atras pe muscleni prin răzășia tradițională".

Istoria acestei străvechi așezări avea să fie străfulgerată însă de acea nestemată a geniului poporului român, care vorbește de formarea sa, balada Mioriței, și pe care la mijlocul secolului trecut, scriitorul Alecu Russo o culegea la Soveja, în exilul său datorat activității patriotice unioniste.

Perlă montană a Vrancei — Soveja se bucură de binecuvîntarea pe care natura a dat-o acestui popor ; cadrul natural, hărnicia oamenilor conferindu-i frumusețe, personalitate inconfundabilă. O contopire a spiritului muntenesc cu cel moldovenesc și cu cel ardelenesc au alcătuit firea românului de la Soveja. Cu ce se ocupă sovejenii azi ? Înfrățiți pe ogoarele C.A.P., silvicultori și forestieri, cadre didactice sau lucrători în Stațiunea de odihnă și tratament, plecați în întreprinderi noi și moderne ale Vrancei sau în alte locuri din țară, cu rostul lor, sovejenii sînt respectați așa cum nu li s-a mai întîmplat niciînd.

Fiu al Sovejei, marele nostru geograf Simion Mehedinți își descrie cu farmec și nostalgie, cu multă simțire satul său natal : „... Cînd ajungi la culmea Răchitașului îl vezi tot, dintr-odată, ca un cuib, în mijlocul codrului de brazi. Mai departe pînă la hotare nu se află țipenie de om, doar cerbi prin poieni, urși prin tîrcuri și vulturi pe seninul cerului. Sălbatic loc valea aceasta... Pentru noi însă care privim soarele răsărind de-a pururi la Colțul Șoimului și apunînd spre Zboina Verde, pentru noi care rămînem vara la „odăi", în Chiua sau Dumicuș, măsurînd scurgerea nopții după mersul stelelor, Soveja e chiar mijlocul pămîntului".

Soveja — plai de baladă, istorie și viață nouă românească !

AL. CRIHANA

Et in Arcadia nos

La peteticul odobescian „Et in Arcadia ego" rapsozii de azi ai Bărăganului ar putea replica în mod justificat prin „Et in Arcadia nos", în accepțiunea de „și noi am fost, ne-am născut în Bărăgan". Mă gîndesc că o asemenea replică ar putea-o da în egală măsură călărașenii Marin Lupșanu sau Mircea Birsilă, ca și ialomițenii Șerban Codrin sau Costel Bunoaica.

Reflecțiile noastre sînt prilejuite mai ales de două evenimente editoriale recente : apariția nu demult a suplimentului literar-artistic și cultural-științific intitulat cam didactic „Sinteze", scos de ambițiosul ziar „Tribuna Ialomiței", ca și a plachetei de versuri „Imnuri către soare" de Șerban Codrin, volum pe care autorul l-a încredințat tiparului, după ce anterior alcătuise o culegere de texte dramatice „Întemeietorii" ce beneficiase de prefața profesorului I. D. Bălan.

Asemenea apariții nu sînt o noutate, dacă avem în vedere că suplimentul respectiv, cu titlul în orice caz mai fericit „Arcadia", a mai fost editat, precum și niște caiete ale sale dedicate unor autori, la care se adaugă și culegeri precum „Imnurile cîmpiei", aceasta din urmă bucurîndu-se și de sprijinul nemijlocit al revistei „Luceafărul". Culegerea de versuri cu tonalități multiple, de la invocările villoneștl la confesiunea patetic whitmaniană, sau la poezia aspră, ușor terifiantă a Bărăganului, dezvăluie în Șerban Codrin un poet care încearcă în viziunile sale cosmico-telurice, pe urmele lui Album mai ales și, pe undeva, ale „Cîntecelor de cîmpie" ale lui Ștefan Bănulescu, să aducă în rapsodia de azi a Bărăganului o notă de străvechime ancestrală, parcă și magică în același timp : „O ce albastru tragic a amorțit, pe cer / Așteptînd idolii cu mască de mărgele / De lîngă miazănoapte s-a bătucit zăpada / Și le rinjește frigul pe măsele // S-au spînzurat în cuie morile de vînt / Încremenite ceasurile tac / Visează împăratul sub creștetul de laur / Pe brazda vinătă / S-a prăbușit un taur / Cu coarnele înfipte în pămînt".

Trebuie să recunoaștem tînărului poet curajul viziunilor fantaste, frusteța verbului colorînd cu o notă autentic-personală rapsodia contemporană a Bărăganului. O anumită incoerență a construcției poetice și o indecizie a tentațiilor de care se lasă furat sînt carențe sau mai curînd însușiri ale naturii sale lirice, care se vor limpezi cu timpul.

Oricît de mult ne-ar fascina această recentă apariție lirică din spațiul Bărăganului nu-l putem ocoli, de fapt, pe primul său rapsod din ultimii ani, Marin Lupșanu, poet de bulgăre reavăn de pămînt și sămînță sănătoasă, gata să încolțească oriunde ar fi aruncată și cu atît mai mult în acest pat germinativ atît de fertil. Marin Lupșanu, care a împrumutat ca pseudonim literar numele localității unde s-a născut și unde trăiește, are în tot ce scrie pe tema țărănească, unică deocamdată și predilectă, ceva din țărănii tineri pe care îi invocă la tot pasul. Faptul că Marin Lupșanu privește viața satului cu ochii acestor țărani tineri, chiar dacă, în același timp, și cu mîndria ușor încrîncenată a lui Ion Gheorghe, poetul căruia îi datorează și un sprijin frățesc în această tinerețea sa, îl eliberează de o crispare pe care nu o puteau escamota poeții de ex exact o generație înaintea lui. Marin Lupșanu a știut să preia de la înaintași săi mai apropiați sau mai depărtați, de la rapsozii Bărăganului, dragostea focoasă pentru stirpea țărănească a legendarei cîmpii. Secțiunea pe care o dizlocă el în structura sentimentală a acestela e una realizată din perspectiva contemporană, ceea ce încercase la timpul lor Florența Albu și ceilalți fii mai din mîezul sau de la marginile acestui unic leagăn de viață românească. Năduflile care de-a dreptul explodează în versurile lui Marin Lupșanu vin de demult și de departe.

Dacă ar trebui să fac o demonstrație de cită poezie proaspătă mustește în versurile lui Marin Lupșanu ar fi de ajuns să transcriu, în ordine absolut cronologică, frazele poetice cu care debutează fiecare piesă lirică din această plachetă.

Trebuie să conchidem că dacă în această plachetă de debut (oare de ce Editura Cartea Românească o fi găsit cu cale ca sub aspect grafic să prezinte pe acest poet atît de viguros, într-o manieră atît de insignifiantă, debilă ?) intitulată „Basoreliefuri" am fi întîlnit fie și numai asemenea versuri, nu puține dintre ele memorabile, ar fi de ajuns să salutăm descinderea în poezia română de azi a acestui talent plin de vigoare sănătoasă, venind din cel mai generos leagăn de cîntec, Cîmpia Română.

Am insistat asupra acestor două debuturi în carte, al lui Șerban Codrin și Marin Lupșanu, pentru că în curînd aceeași revelație o vom avea și la Costel Bunoaica și Mihai Vișoiu din Ialomița, sau Mircea Birsilă din Călărași. Poezia Bărăganului nu mai e o metaforă, ci un fapt literar, pe cît de insolit, pe atît de real, care trebuie cercetat ca atare.

NICULAE STOIAN

Moulins-à-Vent

(Urmare din pag. 9)

tr-o mască băituită de singurătăți înfirme într-o efigie de copil posedat de sinistrul dar al ironiei intolerante și mai ales imprudente. Amintirile, ca obiect de groapă comună, mi-l aduc în fața ochilor în vestimentație ponosită. Așa era ținuta lui de hamal al scrisului, s-o știți, pentru că Mazilu a fost un artist chinuit, un cardinal al supliciului, el nu ordona și nu le poruncea muzelor intrarea în pagină, nu ! — e singurul dintre scriitorii de talent care cicălea muzele ca pe niște femei ce-au greșit în dragoste sau numai în preferințe și caută cărarea îndreptării și nu vor s-o calce, fiindcă instinctul le spune că acolo sarea n-are gust, cimbrul face confuzii între lut și carne, iar drumul se sfîrșește bleg. Îmbecilii care l-au stîrnit apetitul pentru proză l-au dărîmat. Acel „nea Vițu" din „Bariera" e cea mai stupidă fanfoșă creată de generația noastră ! Mazilu e un foarte bun dramaturg. Țineți-vă de pereți, e și un bun poet. Triplat de un pamfletar ce se iubește prea mult pre sine.

Smintitul regizor care e Lucian Pintilie l-a citit cu buricele degetelor și coarnele unei inteligențe diabolice. Luntrașul printre galaxiile sincerității care e Octavian Cotescu l-a iubit. Ăștia din teatru joacă șotron pe coridoare strînse între vitralii pictate de renascentiști. Știu ce fac și nu vor să dea socoteală nimănui. Sau își închipuie că așa e bine, și atunci chiar că nu mai e nimic de făcut, chiar că nu mai pot fi întorși pe dos. Pe Mazilu l-am văzut purtînd mănuși galbene, papion și borsalină. Era ținuta pentru femei. S-a întîmplat lucrul ăsta, în treizeci de ani, cel mult de zece ori. Copilul sărac din bariera Rahovei cucerea (vegnicul Gemi Zamfirescu) scăfîrlia Bucureștilor. Zău că, îmbrăcat astfel, mirosea sau trezea în mine mirosul unui pogon de orz pîrguit și tăvălit de ploaie. Un pogon de orz tăvălit de vînt și mirosind a trăsnet e mirosul lui Dumnezeu cînd îl trimite pe oameni să îndruge prostii filozofice (pentru Mazilu, uneori, Platon era egal cu Plotin), să aștepte cu sufletul la gură (eram la Madrid, la corrida) să vadă cui va fi azvîrlită urechea taurului răpus și să se plimbe cu trăsura pe Via del Corso, la Roma, noaptea, să-l plătească împărățește pe birjar (cu banii ăia trebuia să ajungem în Brazilia, pe care n-am mai văzut-o) și să întrebe statuia lui Marc Aureliu : bătrîne, înfrîngerile ne fac mai blînzi ? În clipele bune, Mazilu și cu mine am trăit cu picioarele sub masă, ca și cum le-am fi ținut sub boltă de teșghea. Fără să ne sinchisim de ipocrizia lumii, am avut curajul vinului bun și al coniacului franțuzesc. Pentru reușite vremi, neînmugurite remuscări. Două suflete devorind fluturi extatici. Mazilu a fost fericit numai cînd juca fotbal (juca pătimaș și prost) și cînd povestea despre femei. O corrida și o femeie de azur. Bîiguieli nesătioase sau povești orientale. Ninsori în pahare de cristal. Și Mogoșoaia. La nesfîrșit Mogoșoaia. Cînd era cu capsa pusă, cînd era mizantrop, înjura scurt, cu cămașa smulsă din pantaloni, stropită de vin roșu sau de sosuri și pleca în livadă. Se întorcea repede. Ca vîntul în landă. Care nu pleacă niciodată prea departe. Venea, se așeza la masă și aștepta să ningă în pahare de cristal. Și fiindcă fusese o clipă rău, mințea de îngheța vinul în pahare. Despre femei. Și despre proză. Dar prozatorul Mazilu poate spune oricînd despre dramaturgul Mazilu : hoțul de păgubaș. Pentru că proza lui, spre deosebire de teatru, e o îngrămădire de știnci artificiale. Citită cu ochi critic e neadevărată. Și totuși, aglomerarea de artificii iscă și înfiripează iluzia că în curînd se va produce nu știu ce, e scăpărare, un suspin, ceva, un prag de trecut — iluzia ; și ce e arta dacă nu mai înainte de toate :

Moulins-à-Vent

Moulin Rouge... ?

Între Ostende și Bruges, 7 ianuarie 1983

Un calendar deosebit

(Urmare din pag. 9)

Este un bun prilej de educație vizuală, un obiect incitător, care împodobește peretele și care în fiecare lună își aduce bun-augurul său. În același timp, este un mod neașteptat de a lărgi audiența graficii și poeziei moderne românești în toate zonele de preocupare și, în cazul de față, în zonele muncitorești.

Este un exemplu care ar putea fi urmat și chiar dacă în cele 12 file ale calendarului n-au putut fi cuprinse decît 12 nume de poeți și 12 nume de graficieni, antologia evident nu poate să fie perfectă, dar oricum este meritorie. Impactul artei cu mediile cele mai largi de varii preocupări este un fenomen salutar, iar în ceea ce ne privește ne gîndim să-l semnalăm cititorilor revistei „Flacăra".

■ Supunem atenției forurilor în drept o interesantă propunere avansată de inginerul **Alexandru Dumitru** de la Uzinele „1 Mai" din Ploiești : Organizarea efectivă, pentru inginerii din domeniul proiectării, fabricării, exploatării și întreținerii mașinilor și utilajelor, a unui curs postuniversitar de tribologie — o nouă disciplină care se impune cu deosebită acuitate în ultima vreme și care are ca obiect studiul fiabilității și al consumului optim de energie. Foarte oportună ar fi — susține inginerul — și înființarea unor laboratoare de profil în marile uzine, așa cum se petrec lucrurile într-o serie de țări puternic industrializate.

■ **Consiliul popular al sectorului 3 :** Avîndu-se în vedere greutățile de moment pe care le întîmpină petenta Nina Crăciun din București, str. Codrii Neamțului nr. 13, au fost întocmite formalitățile necesare pentru internarea minorului Radu Aurel Cristian la Casa de copii nr. 7, iar N.C. a fost încadrată ca muncitoare la I.O.R.

■ **Primim de la învățătorul pensionar Nicolae Capitopol** din Rîmnicu Sărat : În 1936, împreună cu alți cetățeni din comuna Dumitrești, județul Vrancea, și cu deosebire din satul Poenița, am contribuit la ridicarea unui monument în memoria celor aproape 200 de eroi din această localitate căzuți la datorie în primul război mondial. De la o vreme, acest monument zace într-o cruntă paragină. În ciuda faptului că de mai multe ori am sesizat despre aceasta consiliului popular comunal, nu s-a luat nici o măsură ; nici măcar nu mi s-a răspuns la scrisori.

■ Mulțumim din toată inima Flacării, precum și tov. Stan Gheorghe, șeful S.G.L. 5 din cadrul ICRAL Pașcani, și colaboratorilor săi Elena Burtea și Nicolae Rotaru, pentru executarea în termen și de calitate a lucrărilor solicitate de noi cu atîta insistență. **(Dumitru Claude**, București, str. Sf. Constantin nr. 29, etaj 2, ap. 6)

■ **Întreprinderea de transporturi auto Vîlcea** ne aduce la cunoștință că sesizarea cetățeanului Gheorghe Cheran din Dingești este întemeiată. Într-adevăr, în executarea curselor pe traseul Călimănești — Dingești, s-au produs unele dereglări. S-au luat măsurile necesare și situația a fost remediată, cursele auto efectuîndu-se în prezent în bune condițiuni.

■ În numele colocatarilor blocului Almo 3 din București, șos. Mihai Bravu nr. 3, ne-au scris **Paul Orza** și **Stelian Petrescu**. Ei ni se plîng că ICAB și Punctul de termoficare Colentina nu respectă programul aprobat de furnizare a apei calde și reci, fapt care provoacă multe neplăceri. Repetatele lor intervenții au rămas fără rezultat, astfel încît cele 300 de familii, cîte locuiesc în respectivul bloc, suportă în continuare consecințele lipsei de apă.

■ **Ministerul Turismului, Direcția de organizare, control personal-învățămînt :** O parte din aspectele sesizate de tov. Spinu Dumitru din Brăila s-au confirmat. A fost atenționată conducerea Întreprinderii de hoteluri și restaurante Mangalia, iar cei în culpă au fost admonestați.

■ Ca unul ce am avut ocazia să străbat mîndra noastră Capitală, am fost neplăcut surprins de numele cu totul neinspirat al unor străzi precum : Cămilei, Elefantului, Busolei, Scaune etc. De asemenea, am întîlnit și cîte două străzi purtînd aceeași denumire, de exemplu str. Alecu Constantinescu ! Una se află în centru, pe lîngă Palatul telefoanelor, iar alta la Șosea. **(Prof. Ioan Petre Prunescu**, București, str. Theodor Aman nr. 9 A).

■ **Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție Olt :** Din cercetările efectuate s-a constatat că imputația făcută lui David Ion din Slătioara era eronat calculată. I s-a făcut corect recalcularea și în prezent petentul se declară mulțumit de modul cum i-a fost rezolvată plîngerea.

■ Vă scriu în numele meu și al altor cinci lucrători ai Stației C.F.R. Epureni, domiciliați cu familiile în comuna Murgeni, că întîmpinăm serioase dificultăți în aprovizionarea cu pîine. De la Murgeni sîntem trimiși s-o cumpărăm de la centrul de desfacere din Epureni, că acolo lucrăm. Așa o fi, nimic de zis, dar pentru asta ar trebui să parcurgem zilnic un drum de aproape 24 de km, ceea ce practic este o imposibilitate. Nu ar fi mai bine să se transfere făina de la cooperativa din Epureni la Murgeni ? **(Traian Țicori, com. Murgeni, jud. Vaslui)** N.R. : Ar fi o soluție !...

■ **Consiliul județean al sindicatelor Bacău :** Consiliul oamenilor muncii de la I.T.A. Bacău, analizînd cererea șoferului Luca Vasile, a hotărît să-i acorde transferul în interesul serviciului la B.A.T. Moinești.

■ **Profesorul pensionar Ștefan Valcea** din comuna Giubega, județul Dolj, vrea să-și construiască o instalație pentru produs biogaz, însă nu dispune de proiectele necesare. Toate străduințele lui de a intra în posesia unor astfel de proiecte au fost zadarnice. Binevoiește cineva să-l ajute ?

■ **Oficiul județean de turism Suceava :** Cele sesizate de Valdeș Mihai Constantin din Cîmpulung-Moldovenesc sînt reale, fapt pentru care Gavril Timpău, șef de unitate la restaurantul „Zimbrul", a fost sancționat disciplinar cu reducerea retribuției cu 10 la sută pe o perioadă de 3 luni și atenționat că la prima abatere de acest fel i se va desface contractul de muncă.

■ Actualul spațiu în care se află grădinița de copii din satul Guia — Bohotin, comuna Gorban, jud. Iași — ne scrie **educatoarea Isabela Pascu** din aceeași localitate — este total necorespunzător, fapt ce a determinat organele sanitare să decidă închiderea lui. Pentru că eu am îndrăznit să mă plîng de aceasta, consiliul popular local mă amenință cu desfacerea contractului de muncă. **N. R. :** Dacă acesta-i motivul sperăm ca tovarășii din conducerea consiliului popular să nu comită un abuz și să observe că adevărata problemă este starea grădiniței.

■ **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Tulcea** ne face cunoscut că cele sesizate de Mircea Ștefan din Isaccea sînt reale, motiv pentru care Exploatarea de gospodărie comunală și locativă Măcin a trecut imediat la executarea lucrărilor de refacere a hidroizolației apartamentului reclamat.

■ Locuitor al Bucureștiului fiind, de luni de zile caut o cremă Lanolină după ras precum și o cremă de ras „Șah", dar zadarnic **(A. Dumbravă, str. C. A. Rosetti nr. 20, ap. 1)**

■ **Procuratura municipiului București :** La sesizarea lui Untaru Ion din București, str. Magnoliei nr. 97 A, sectorul 2, vă comunicăm că Procuratura locală a sectorului 2 a dispus efectuarea cercetărilor care fac obiectul dosarului nr. 7201/B/1982 cu privire la comportarea abuzivă a președintelui comisiei de judecată împricinat.

■ Uzina de autoturisme Pitești luase, acum cîțiva ani, utila inițiativă de a echipa direct din fabrică autoturismele pe care le producea cu centuri de siguranță. Trecînd acțiunea pe seama comerțului, cumpărarea unor astfel de articole a stagnat brusc. N-ar fi, de **aceea**, mai nimerit ca uzina să preia din nou această inițiativă ? Nu de alta, dar s-ar lichida marile stocuri de astfel de produse imobilizate la ora actuală, iar posesorii de autoturisme ar fi și ei mulțumiți. **(Toma Ion, gestionar la magazinul „Auto — moto — velo — sport" din Rîmnicu Vîlcea).**

■ **U.J.C.A.P. Dolj :** Întrucît mama petiționarului Virvoreanu F.Ilie din Ostroveni îndeplinește condițiile legale privind volumul de muncă i s-a întocmit dosarul de pensionare, care s-a depus la Oficiul de pensii pentru țărănime Dolj și i se acordă pensia. La acest dosar s-a depus și adeverința de la C.A.P. Lișteava, din care rezultă că această unitate face parte din Asociația viticolă Bechet, act ce nu fusese depus la dosarul care se respinsese.

■ Eu, **Niculae Lixandroiu**, născut în comuna Bogați din fostul județ Dîmbovița, am doi frați gemeni născuți în anul 1929 și dați la un leagăn deoarece mama noastră a murit cînd i-a născut, și de atunci nu mai știu nimic de ei. Pe unul îl cheamă Ion Lixăndroiu, iar pe celălalt Stelian și vă rog din suflet să mă ajutați să dau de urma acestor frați buni ai mei. Acum locuiesc în comuna Ciulnița—Leordeni, județul Argeș, și m-ar bucura nespus dacă aș izbuti să am un semn de viață de la ei.

■ **Consiliul popular al municipiului Turda** ne face cunoscut că petenta Eugenia Mărginean este tutorele a 4 copii orfani de ambii părinți. Pentru a veni în ajutorul lor, inspectoratul școlar județean le-a aprobat tuturor burse, întrucît ei sînt deja elevi. Banii cuveniți, cîte 17,50 lei pe zi pentru fiecare copil, au fost încasați de semnatara sesizării pe ziua de 16 decembrie 1982.

■ Cei puțin ciudată situația semnalată de **pensionarul de invaliditate Petrache Mitronchi din Piatra Neamț**, str. Dărmănești nr. 2. În 1957, omul a cumpărat, cu acte oficiale, un teren în Piatra Neamț pe care a construit o locuință, conform schiței de sistematizare și în baza tuturor formelor legale, alcătuită din 4 camere și dependințe. Mare i-a fost uimirea cînd o echipă de la I.R.E. a venit și i-a tăiat racordul de la rețeaua electrică, pe motiv că respectiva casă urmează să... fie demolată. A văzut cetățeanul schița de sistematizare, dar pe locul său nu era prevăzută nici o altă construcție. Care să fie misterul ?

■ **Consiliul popular județean Gorj :** Se confirmă că petenta, Buteică Adriana este suferindă și posedă recomandarea medicului pentru schimbarea locului de muncă. Pentru rezolvarea situației, s-a luat legătura cu conducerea U.J.C.M. Gorj și a fost încadrată la Cooperativa „Drum nou" **din** Tîrgu Jiu.

■ **Mai mulți locatari ai blocului P 10 din București, str. Oborul Nou nr. 13,** în numele cărora semnează 6 dintre ei, se plîng că președintele comitetului de bloc a procedat abuziv dispunînd scoaterea din funcțiune a tuturor întrerupătoarelor automate din casa scărilor și înlocuirea, cu ajutorul unui personal necalificat, a majorității becurilor cu tuburi de neon de 40—75 wați. Pe cheltuiala locatarilor, evident. În plus, în biroul administratorului a aprobat instalarea unui televizor și a unui reșou electric, ambele pe seama consumului colectiv.

■ **Consiliul popular al sectorului 3 :** Urmare a scrisorii adresată dv. de tovarășa Iancu Elena din București, str. Careiului nr. 7, bl. 21, ap. 4, prin care solicită sprijin pentru a lucra cu munca la domiciliu, vă comunicăm că s-a luat legătura cu Oficiul forțelor de muncă și petenta a primit repartiție spre a se încadra în cooperația meșteșugărească, așa cum a cerut.

■ Mă numesc **Marian Vocurek**, sînt inginer și locuiesc în București, pe Calea Moșilor nr. 306, bl. 56, sc. B, etaj 4. De trei ani de cînd locuiesc împreună cu familia în acest bloc, vecinii de la apartamentul superior, în ciuda repetatelor noastre rugăminți și abuzînd de răbdarea noastră, organizează, la perioade scurte, indiferent de ziua din cursul săptămînii, petreceri zgomotoase, care țin pînă dimineața la orele 2—3.

Tovarășe Vocurek, anunțați miliția pentru că există o lege care îi sancționează pe cei ce tulbură liniștea publică.

■ **Tribunalul județean Prahova :** Prin decizia civilă nr. 1 706/20 septembrie 1982, s-a admis recursul și s-a modificat sentința, în sensul că s-a dispus reintegrarea contestatoarei Trifan Tatiana din Ploiești într-un post similar, corespunzător remunerării avute și pregătirii profesionale, și nu în postul de legător arhivă.

■ **Stan Gh. Petre** din comuna Călărași, județul Dolj, ni se plînge că, prin 1971, deci cu aproape 12 ani în urmă, a cumpărat de la un cetățean o motocicletă și că tot de atunci se căznește s-o radieze de pe vechiul nume și s-o înscrie în circulație pe numele său, dar, nereușind, a vîndut-o și ei, la rîndu-i, altuia. Necazu-i că, scăpînd în sfîrșit de motovehicul, bietul om n-a reușit să scape de hangarale, întrucît și astăzi plătește la fisc cîte 230 lei anual. Deși a probat cu acte că altcineva este proprietarul... bunului pe roate, inspectorul Roambă de la secția financiară a județului l-a încărcat acum cu două motociclete și S.P. nu știe încotro s-o mai apuce spre a ieși din păienjenișul birocrației.

■ **Consiliul popular al județului Timiș** ne informează că unele din aspectele semnalate de tov. Pup Mihail din Moravița au fost verificate și consemnate în nota de constatare înregistrată la unitatea verificată. Ca urmare s-a cerut U.J.C.O.O.P. Timiș sancționarea președintei C.P.A.D.M. Moravița, Leininger Georgeta, pentru abaterile descoperite în cooperativă în urma controlului efectuat de organele inspecției teritoriale de stat.

■ Am mers, în luna septembrie anul trecut în audiență la dirigintele Oficiului P.T.T.R. Motru și i-am explicat că, de mai multă vreme, nu primesc revista Flacăra la care sînt abonat sau o primesc uneori cu multă întîrziere. Dînsul l-a atenționat pe factorul poștal și mi-a promis că, în viitor, așa ceva nu se va mai întîmpla. Situația însă nu s-a schimbat : continui să primesc cu aceeași întîrziere revista sau să n-o primesc deloc. **(Andrei P.N. Mircea** din orașul Motru, satul Ripa, jud. Gorj)

■ **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor :** Urmare a scrisorii înregistrată la dv. cu nr. 11648/1982, prin care Ana Ciobotă, factor poștal la Oficiul PTTR București 12, vă solicită sprijin în rezolvarea situației sale locative, vă facem cunoscut că cererea i-a fost soluționată favorabil, în sensul că, la 11 decembrie 1982, i s-a repartizat un apartament cu 3 camere, în bl. 70 din bd. Constructorilor.

Viorica Marinescu, București, str. Traian nr. 202, contestă răspunsul dat de I.C.R.A.L.-Foișor („Flacăra" nr. 3/1983) la sesizarea apărută în nr. 50/1982. Ea ne scrie : „Problema alimentării cu apă nu s-a rezolvat prin instalarea unui hidrofor, după cum susține I.C.R.A.L. Nota din nr. 50 punea în discuție instalația făcută de locatarul Ion Lupescu de la etajul III a cărei existență a fost constatată și de ICAB și care lua apa etajului II. Hidroforul despre care ați scris ICRAL-Foișor cît și D.G.D.A.L. susțin că funcționează se află în beciul imobilului încă din 1973, fără a fi fost pus în funcțiune. Așadar, situația alimentării cu apă a etajului II a rămas aceeași ! Rog ca I.C.R.A.L. și D.G.D.A.L. să ia măsurile ce cred de cuviință pentru ca să fie desființată instalația ilegală de la etajul III".

■ **Consiliul popular orășenesc Fieni pentru Stoica Ion** din aceeași localitate : Cauza întreruperilor în aprovizionarea cu apă potabilă a locuinței dv. a fost starea tehnică a instalației în exploatare.

■ **Consiliul popular orășenesc Cîmpulung Muscel pentru Constantin Ion, str. Negru Vodă nr. 170, bloc A 12, scara C, etaj 4, apartament 15 :** OCLPP a confirmat că instalațiile de apă și încălzire prezentau unele defecțiuni a căror vină o purta constructorul. Șantierul nr. 6 al T.C.A. a remediat defecțiunile semnalate. **N.R.** Dar de ce după intervenția revistei ?

■ **Medveghi Elena, 85 de ani, comuna Ștefan cel Mare, județul Ialomița, pentru Elisabeta, Simion, Maxim, Ana, Vasile, Maria și Grigore — copiii ei aflători în viață și în bună stare.** Vouă v-am dat tot ce am avut. Nu mai am nimic. Dacă unul dintre voi nu se îndură de mine, voi fi nevoită să mă internez într-un cămin de bătrîni.

■ **Toboșaru Ștefan, Iași, str. Tutora nr. 13, scara B, apartament 1 :** Am cumpărat o pereche de pantofi făcuți la **Timpuri noi** din Brașov. Acasă, privindu-i mai atent, am constatat că forma feței de la **stîngul** era mult mai mică ca la **dreptul**. I-am expediat compartimentului C.T.C. al fabricii pe 30 septembrie. Și de atunci aștept.

Pagină realizată de
MIHAI MERIȘANU ■

Scrisoare comentată

Misterul izvorului 9

„...Începînd cu anul 1968 — ne informează cetățeanul Toader Ștefan din Ploiești — de fiecare dată îmi petrec concediul, împreună cu familia, în Stațiunea balneoclimaterică Borsec. În această perioadă, a fost scos din funcțiune izvorul nr. 9, ale cărui ape, recunoscute pentru calitățile lor, au ameliorat și chiar au vindecat o serie de afecțiuni. De fapt, erau două izvoare de apă minerală care au fost părăsite. Cum nu găsesc o explicație cît de cît plauzibilă, v-aș ruga pe dv., cei de la Flacăra, să elucidați pînă la capăt cauza misterioasei dispariții".

Am trimis scrisoarea spre cercetare Ministerului Sănătății. Mai precis, Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală, de la care, recent, am primit un răspuns în care se arată că cercetările efectuate în timp de către I.M.F.B.R.M. asupra zăcămîntului hidromineral Borsec au pus în evidență, în ultimii ani, o îngrijorătoare scădere a presiunii zăcămîntului. Această evoluție defavorabilă — precizează răspunsul — a fost cauzată de efectuarea în perimetrul zăcămîntului cu pricina a circa 8—10 foraje, din care o parte deversează liber, fără a fi folosită, o importantă cantitate de apă minerală și bioxid de carbon (forajele nr. 4924 I.S.E.M., 3 și 4 I.S.P.I.F.).

Ca urmare a acestei scăderi de presiune, unele izvoare tradiționale (mai ales cele situate la cote de nivel superioare) și-au încetat funcționarea (izvorul nr. 9 Bălcescu, la care se referă și tov. Toader Ștefan, izvorul nr. 4 Crișan, care funcționează numai în perioadele cu precipitații abundente), în timp ce pe ansamblul zăcămîntului se constată o scădere accentuată a debitelor.

Deci, forările neraționale care se practică uneori nestingherite nu numai la Borsec, ci și în alte stațiuni balneare (vezi Băile Felix, Olănești, chiar și Herculane) aduc serioase prejudicii nu numai sub raport economico-financiar, dar mai ales sub raport terapeutic, mii de oameni bolnavi fiind puși în situația de a nu se bucura de binefacerile acestor miraculoase izvoare.

Cum s-a ajuns aici, am văzut. Ce trebuie făcut însă de aici încolo ? Tocmai la aceasta nu am găsit încă răspuns din partea autorităților vizate. Pînă atunci, pentru a preveni în viitor repetarea unor astfel de anomalii păgubitoare și pentru a feri această mare bogăție naturală a țării de pericolul epuizării, propunem să se interzică în mod categoric și cu desăvîrșire forajele neraționale în asemenea zone.

MIHAI STANESCU ■

Poșta redacției

■ **Anișoara Rusu** — Stolniceni Prejescu (Iași) : Absolvenții liceelor agroindustriale, care după absolvire, potrivit legii, devin muncitori calificați vor lucra nemijlocit în producție ca muncitori calificați. Locul de muncă oferit este corespunzător pregătirii dv. ■ **Eufrosina Buzulencia** — Cîrțișoara (Sibiu) : Se poate, dar numai pe cale judecătorească ■ **Gheorghe Sălaru** — Botoșani : Înscrierea la cursurile de maiștri într-o specialitate diferită de cea în care v-ați calificat constituie abatere de la prevederile legii ■ **Nicolae Donciu** — Toplița (Harghita) : Gradul II obținut în situația de profesor avînd ca studii institutul pedagogic nu este valabil pentru profesor cu diplomă de licență ■ **Maria Ieasecu** — București : Pensia de urmaș a fost legal calculată. ■ **Maria Tretiag** — Deleni (Iași) : Singura cale de verificare a temeiniciei învinuirii este recursul. Urmează ca dv. să vă adresați Tribunalului județean Iași cu cerere în acest sens. ■ **Ioan Rotar** — Timișoara : În caz că figurați în borderourile fostelor case de asigurări sociale, solicitați o adeverință de vechime în muncă pentru perioada respectivă la Oficiul pentru evidența documentelor de asigurare, Intrarea Progresului nr. 17/c, București ■ **Elena Lazăr** — Variaș (Timiș) : Nu se poate ■ **N. Nițulescu** — Izvoarele (Olt) : Nu la noi, ci la rubrica „Mica publicitate" a ziarului România liberă ■ **Maria Stoian** — Băneasa (Constanța) : Adresați-vă consiliului popular județean ■ **Petru Csizi** — Cluj-Napoca : O altă cale nu există, decît să începeți o altă acțiune. ■ **Constantin Georgescu** — București : Scrieți direct la televiziune.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

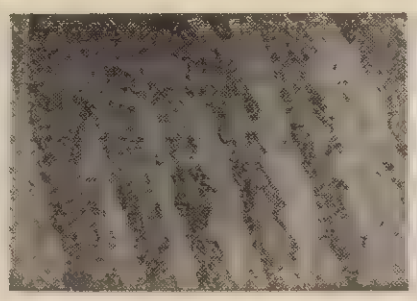

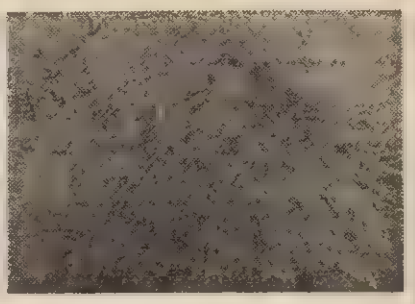

O premieră științifică absolută

Pentru prima dată în lume, 2 români au reușit să fotografieze (la microscop) efectele produse de structura apei A (acidă sau antagonică) și a apei B (alcalină sau biologică), despre care am mai scris (vezi revista Flacăra nr. 40, din 1982). Autorii în cauză sînt prof. dr. Ion Mânzatu și colegul său, tehn. chimist principal Gheorghe Lucaci, iar brevetul invenției ce le aparține (de fapt, unul din brevetele implicate) poartă numărul R.S.R. – 77382

Publicăm astăzi, în premieră mondială, 3 fotografii care demonstrează, fără echivoc, complexitatea neașteptată a apei pe care o bem, precum și imensele implicații ale acestor descoperiri și invenții românești. În fotografia din stînga este reprodusă „microneburoasa" unui cristal de cupru, crescut în soluții de apă A. Datorită structurii de elice rotită de la dreapta la stînga pe care o are apa A, microcristalele sulfatului de cupru s-au ordonat după cîmpul acestui pretipar, pe care ele îl conțin, sub formă de pelimolecule, în structura lor intimă. Fotografia din mijloc reproduce perlele microcristalelor de sulfat de cupru, crescute în soluție de apă naturală, bidistilată. Se pot recunoaște cristalele prismatice, triclinice, înșirate liniar, fără nici un fel de asimetrie a structurii lor. Pe acestea le știe toată lumea

A treia fotografie ne înfățișează, pentru prima oară, „microneburoasa" cristalelor de sulfat de cupru, crescută în soluție de apă B. Brațele microneburoasei se rotesc, de astă dată, de la stînga spre dreapta, așa cum fac și brațele structurii elicoidale a aminoacizilor, proteinelor și acizilor nucleici (ADN,ARN), elementele fundamentale care stau la baza vieții. De multă vreme, se caută pretiparul de la care pleacă viața. Fotografiile de față dau un prim răspuns concludent și ne bucură că el este românesc, ca încă o dovadă a inteligenței și inspirației de care dispune, azi și din totdeauna, poporul nostru. Dar implicațiile și aplicațiile științifice, tehnologice, medicale și chiar filozofice ale acestei descoperiri, sînt mai greu de estimat la această oră, cînd studiile sînt încă în curs. De aceea, promitem să revenim asupra lor la vremea cuvenită.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Delta Dunării ca sursă de biomasă

Maliuc înseamnă pentru cei mai mulți dintre noi un paradis al vacanțelor estivale. Cu fața spre brațul Sulina, cu un hotel elegant, cu o faleză bordisită de un parc dendrologic de o rară frumusețe, despre care puțini știm că este opera unui mare și pasionat naturalist care a aclimatizat aici, în ani de muncă tenace, de la arbori exotici tropicali la cei de pe crestele munților, îi căutăm pentru plajă, sporturi nautice, pescuit și peisaj deltaic. Și chiar pentru mierea de albine și covoarele de mentă sălbatică renumite locului. Dincolo de lama lui de nisip, în imensitatea ghioluriior, pe o altă lamă de nisip, un mic grind ca o solitară insulă într-un ocean, se află o stupărie, centrul de producere al mătcilor de albine pentru întreaga țară și un centru de învățămînt pentru specializarea și perfecționarea cadrelor din acest sector. Maliuc este așadar, mai puțin știut de noi, un tradițional centru de cercetare. Maliuc este la ora actuală un centru de cercetare implicat într-una din cele mai noi chestiuni mondiale — noile surse de energie. Este un spațiu al cercetărilor în domeniul biomasei, program național coordonat de către Institutul central de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, din care zona deltei revine chiar Institutului de cercetări pentru Delta Dunării cu sediul în orașul Tulcea. Cercetătorii strămutîndu-și în realitate sediile pe grinduri, în localități mici, abia trecute pe hartă țării, așa cum este Maliucul, pe plaur, pe ape. La Maliuc își strămută astfel casa și masa și locul de muncă, de primăvara timpuriu pînă la porțile iernii 5 oameni — 3 muncitori agricoli permanenți, tehniciana agronom Paraschiva Szabo și cercetătorul inginer, doctor în științe agricole Victor Săvulescu. Care, într-o grădină de cîteva zeci de hectare, se ocupă de culturile viitorului, de o Deltă a Dunării ca sursă de biomasă. Rezultatele anului 1982 îi îndreptățesc să creadă și să afirme că va fi chiar o sursă inepuizabilă de biomasă pentru alcool și combustibil, dar și pentru agricultură și industria alimentară. Au experimentat (și experimentează) culturi alimentare și nealimentare, culturi forestiere și din flora spontană deltaică (stuful comun, firisul de baltă, aliorul...), adaptîndu-le și ameliorîndu-le condiția și producția pînă la limite inimaginabile. Și totuși posibile. În cîțiva ani au testat 28 de hibrizi noi obținuți de Stațiunea de cercetări de la Valea lui Traian, între care HS-94-D, este rege pentru deltă. Semănat după orz (după păioase), la 22 iunie 1982, în plină vară și arșiță, irigat și cu o agrotehnică corespunzător gîndită, a ajuns în condiții optime la coacere dînd un porumb cu știuleți uriași (în medie 350 grame unul), cu bob bine uscat, sticlos, bun chiar pentru mălai. „Este posibil tehnic, răspunde doctorul Săvulescu, să obții în deltă a doua cultură de porumb, chiar pentru consum alimentar și nu doar pentru biomasă ori furaj". Pentru biomasă a testat în cîmpul experimental de la Maliuc și de la Uzlina alți 8 hibrizi românești și străini în culturi comparate, obținînd 8 tone și respectiv 16 tone boabe la hectar și o cantitate impresionantă de tulpini, de coceni utilizabili perfect (precum și ciocălăii) ca materie primă pentru alcool ori ca furaje și apoi, în trepte pentru biogaz, deci iarăși energie. Dar, „cultura forte" cum o definește cercetătorul „care cred că va fi aleasă pentru deltă", dacă ar depinde de sine pentru aceasta ar opta, este, fără dubiu, **topinamburu-ul**. Adică, popularul nap porcesc. O pădure luxuriantă, de nepătruns, ca la tropice. Masă verde : 130 tone la hectar (în faza de recoltare) care însilozată cu coceni de porumb devine un furaj de mare valoare pentru animale — iată o altă resursă și șansă a Deltei Dunării, socotnicia. Tuberculii — cea mai valoroasă materie primă pentru alcoolurile ce pot deveni combustibil (circa 15 tone la hectar). „O bogăție de biomasă cum nu se poate alta", apreciază inginerul Săvulescu. De asemenea, rezultate spectaculoase și promițătoare pentru viitor le oferă experimentul culturii de **arundo donax**, arahidele, mult căutatele alune de pămînt. Cultivate în al treilea an, s-au adaptat perfect la condițiile de climă și sol ale deltei și au dat 2 tone la hectar. În programul național de valorificare a potențialului Deltei Dunării se prevede extinderea culturii arahidelor pe nisipurile de la Sf. Gheorghe. Deci, vom mînca alune de pămînt din pămîntul nostru și nu vor mai fi aduse de peste mări și țări. Iar potențialul lor pentru alcool este cunoscut și renumit. S-a probat și experimentat sorgul zaharat (care s-a dovedit a înmagazina o cantitate de zahăr mai mare decît sfecla), sfecla de zahăr ca și numeroase specii și clone de plop, salcie, răchită. La plantații cu o densitate nemaiîntîlnită, mai mare decît a culturii de porumb, de plădi, clone de plop plantate în primăvară din butași, au ajuns pînă în septembrie la 2—4 metri înălțime.

Ei, acești 5 oameni, izolați de lume în propriu și la figurat, dar permanent în stare de veghe dau un răspuns pentru viitor.

CICI IORDACHE ADAM ■

Dialog cu o condamnată la moarte, dialog cu un om viu !

(Urmare din pag. 20)

integrare totală, 4 sau 5 într-un timp limitat, de cîteva luni.

A.P. În ce afecțiuni, în ce boli ?

A. Ț. Afecțiuni pulmonare și pancreatice, cancere de pulmon și de cap de pancreas.

Mihai Leontopol: Dînsa lucrează acum și a venit în concediu în România.

A. Ț. Bine, dar eu lucrez de anul trecut ! Lucrez din luna septembrie 1982.

A. P. Deci interesul în Italia nu este numai al bolnavilor, ci și al doctorilor. Ce zic doctorii ?

A. Ț. Doctorii au urmărit evoluția bolnavilor de care v-am vorbit înainte și au vrut să-l cunoască neapărat pe domnul doctor Mihai Leontopol și s-au deplasat într-o bună zi din Italia și s-a trezit domnul doctor cu ei. Și sînt foarte, foarte interesați. Cu orice risc. Vor că cunoască îndeaproape activitatea doctorului Mihai Leontopol cu orice risc.

A. P. Chiar cu riscul de a se face sănătoși.

A. Ț. Dar pacienții lor s-au făcut sănătoși, căci altfel nu s-ar fi deplasat în România.

A. P. Aș vrea să vă mai întreb un lucru. În locurile pe unde ați fost, în clinica profesorului Palatrezzi, oameni cu afecțiuni asemănătoare ce evoluție au avut ?

A. Ț. Din păcate, acești oameni **AU FOST**, din păcate, acum nu mai sînt. Au fost 2—3 cazuri și cînd m-am întors nu i-am mai găsit, nu mai erau de mult timp în viață... Păcat, ar fi putut fi salvați...

A. P. Acesta e pe scurt cazul Adrianei Țuțuianu, omul care ne-a vizitat la redacție în ziua de 1 februarie 1983, într-o vizită **DE VIAȚĂ**, cum ziceam. Aș vrea să-l rog pe doctorul Mihai Leontopol să ne spună care este stadiul real al tratamentului său, al adoptării tratamentului său în terapia românească.

M. L. Există centrul experimental unde lucrăm. Există un colectiv unde ne facem datoria, unde căutăm să ajutăm bolnavii pe cît putem și sperăm să fie mai bine.

A. P. Ca de obicei, doctorul Mihai Leontopol este extrem de zgîrcit în a spune situația reală. Situația reală este următoarea : un ritm lent, obositor de lent și nedrept. În vreme ce oficialități și persoane din domeniul medicinei din străinătate fac toate eforturile să-l cunoască pe doctorul Mihai Leontopol, în ciuda voinței de mai bine a conducerii Ministerului Sănătății, a ministrului sănătății, profesorul doctor Eugen Proca, de a se pune în aplicare tratamentul doctorului Leontopol la valoarea lui, la valoarea lui reală, practic tot sărăcuță este atmosfera din jurul tratamentului, tot lipsită de ritm, tot dă o impresie de sordid. Dr. Leontopol spune că încearcă : „sîntem un mic colectiv"... De ce să fie un mic colectiv ? În numele căror principii acolo unde e aur, acolo unde e sănătate, acolo unde e viață, acolo unde e șansă pentru oameni, trebuie un mic colectiv, trebuie doar speranțe și aminări ? Cum o să fie asta suficient ? ! Trebuie, cred, luate urgent măsuri pentru ca, în fine, tratamentul doctorului Leontopol să fie aplicat la adevărata lui valoare în terapia medicală românească.

M. L. Să știți că în primul rînd trebuie să fie omologat, pentru că nici pînă la ora actuală nu este omologat. Adică se vorbește, se spune, există acest mic colectiv, dar nu există undeva o omologare. A fost o comisie care a durat doi ani, de-atunci au mai trecut doi ani, dar nici pînă astăzi nu se spune cert că există acest tratament. Asta este mai grav și mai dureros, zic eu.

A.P. Încă o dată mulțumesc coincidenței care face ca, exact în ziua de 1 februarie, la 10 ani de la momentul în care **Flacăra** se aprindea, să ne viziteze la redacție o condamnată la moarte, o femeie vie, frumoasă și sănătoasă, care confirmă că lupta pe care ne-a pus pe-edintele Nicolae Ceaușescu s-o declanșăm în favoarea omului, a noului, a sănătății, este o luptă justă. Vă mulțumesc, Adriana Țuțuianu, și vă rog să-mi permiteți să vă spun și eu „La mulți ani !". Dumneavoastră chiar vă trebuie.

A. Ț. Vă mulțumesc eu.

Detaliu

În acest număr reproducem după Ion Andreescu

Un pionier al oftalmologiei homeopatice

Homeopatia, terapie naturistă în plină expansiune, este pe cale de a îmbogăți prin mijloacele sale specifice și delicatul arsenal al tratamentelor oftalmologice. Meritul apariției doctorului Aurel Rosin, medic primar la Policlinica universitară Titan, primul care, bucurîndu-se de girul forurilor medicale, a hotărît să asocieze homeopatia metodelor oftalmologice curente și tot primul, după știința noastră, care a făcut comunicări oficiale bazate pe studii și observații științifice.

Metoda de lucru este în linii generale cea propusă și experimentată de toxicologul german Samuel Hahnemann și care se bazează, după cum se știe, pe două principii: principiul similitudinii, potrivit cărula o substanță ce determină un ansamblu de simptome la un subiect sănătos, poate face, în anumite condiții, să dispară simptome asemănătoare la un bolnav, și principiul infinitezimal, care constă în administrarea unor substanțe infinitezimale ca o condiție particulară a similitudinii terapeutice. Cu alte cuvinte, orice substanță care, la doze ponderale sau toxice, poate provoca unui organism sănătos un tablou morbid, poate în același timp vindeca un subiect bolnav de o morbiditate analogă dacă este prescrisă în doze homeopatice.

Tratamentele doctorului Aurel Rosin sînt de dată relativ recentă, ele nu ne pot conduce spre concluzii definitive, dar rezultatele de pînă acum ne îndeamnă să rămînem optimiști. Le vom prezenta de îndată. Pentru început socotim totuși că cititorii noștri vor fi interesați să afle cum și de ce un medic alopat — iar în cazul de față un oftalmolog cu vechi state de salarii — a hotărît să recurgă la armele terapiei naturiste.

— Cu ani în urmă, ne spune interlocutorul nostru, homeopatia era practicată ici colo, de către medici și nemedici, de farmaciști și vindecători autodidacți. Ea a fost privită tocmai de aceea cu multe rezerve. Dar chiar și în această situație, homeopatia a înfățișat nu de puține ori rezultate surprinzătoare. Personal am fost martorul unei întîmplări cu adevărat miraculoase, aroul ei fiind chiar un bun prieten, medic și el. Acesta suferea de o boală gravă, arterită obliterantă, pe care pînă atunci o tratase în fel și chip, supunîndu-se chiar și unei intervenții chirurgicale. Dar boala evolua, piciorul amenința să se necrozeze și omul, ajuns în pragul disperării, a apelat în ultimă instanță la un „avocat-homeopat". Ei bine, în urma tratamentelor, boala a dispărut în numai două săptămîni! Această veritabilă minune medicală m-a hotărît să citesc tot ce pot găsi în legătură cu homeopatia. M-am documentat sistematic, dar abia în urmă cu un an m-am încumetat să adopt oftalmologia homeopatică. Am folosit în acest scop comunicările datorate unor specialiști în materie și în primul rînd pe cele ale medicilor D. Parenteau și Odette Boujard Duflo, renumiți oftalmologi francezi. Am început tratamentele și deocamdată pot desprinde o primă concluzie: terapia homeopatică se dovedește necesară în situația în care cea clasică nu demonstrează eficacitatea. Nici un tratament nu se poate substitui celuilalt, asocierea homeopatiei cu alopatia fiind cea mai înțeleaptă cale în oftalmologie. Evident, situația se judecă de la caz la caz și pe baza unui chestionar amănunțit.

Ca metodă de lucru, doctorul Aurel Rosin a folosit șase loturi de bolnavi de cataractă. În primul a fost aplicat tratamentul alopat, în cel de al doilea, tratament homeopatic exclusiv, în cel de al treilea, tratament organic în diluții mari și dinamizat, în cel de al patrulea, tratament alopatic asociat celui homeopatic, în cel de al cincilea, tratament mixt, alopatic și organoterapic. Ultimul lot a fost alcătuit din subiecți martori care din diferite motive nu urmează nici un tratament. Urmărirea bolnavilor s-a făcut atît oftalmologic descriptiv (desen și fotografii) cît și prin anamneză, axată pe individualizare psihosomatică. S-a ținut seama, de asemenea, și de terenul, constituția, temperamentul, diateza, antecedentele bolnavului, examenele de laborator și tratamentele urmate.

Cele mai evidente vindecări și ameliorări au fost obținute prin tratament asociat.

Metoda a fost extinsă însă și în alte afecțiuni oculare. Au fost dobîndite următoarele rezultate :

În cazul degenerescenței retiniene s-au observat rezultate îmbucurătoare, prin creșterea acuității vizuale. În retinopatiile diabetice, afecțiuni ireversibile și progresive, unde tratamentul alopat contribuie doar la menținerea stării funcționale a ochiului, metoda homeopatică a mărit în 12 cazuri acuitatea vizuală. În cele 50 de cazuri de cataractă, metoda homeopatică (singură sau asociată celei alopate) a avut drept efect nu numai menținerea acuității vizuale, ci chiar o oarecare involuție a opacității cristalinului. Au fost dobîndite, de asemenea, ameliorări notabile în miopiile-forte progresive cu leziuni de coroidoză, în blefaroconjunctivitele cronice și în alte afecțiuni.

De remarcat că, în toate cazurile tratamentele homeopatice cu sau fără rezultate pozitive, nu au prejudiciat niciodată starea de sănătate a pacientului. De remarcat, de asemenea, că în toate situațiile, medicația hahnemaniană a dus la ameliorarea sau involuția maladiei. Sînt date care îndreptățesc continuarea și extinderea terapiei și ne obligă să privim cu interes și gratitudine această activitate de pionierat.

LIVIU TIMBUS ■

În preajma unor mari descoperiri științifice:

STRUCTURA MATERIEI

Un dar minunat, primit de omenire din partea fizicii moderne îl constituie descoperirea celor patru tipuri de cîmpuri interactive — menționate în articolul anterior — de care depinde stabilitatea structurii materiei în universul nostru, pe toate nivelele ei de organizare, cunoscute în prezent. **Cîmpul forțelor tari** ține înlănțuiți, într-un edificiu dinamic, nucleonii din nucleele atomice, asigurînd stabilitatea acestora împotriva altor cîmpuri — cum ar fi cel electromagnetic — care le-ar putea provoca destrămarea. Atomii elementelor chimice, potrivit legii lor de existență, sînt stabili și nu se desfac în componentele lor, atîta vreme cît **forțele cîmpului electromagnetic** mențin în echilibru dinamic nucleele și electronii. La rîndul lor, sistemele planetare și galaxiile își datorează stabilitatea lor dinamică (adică în necontenită evoluție), în primul rînd **forțelor generate de cîmpul gravitațional,** care la scara omului se constată a fi cel mai slab.

Pe măsură ce materia se organizează mai complex — ca urmare a legităților sale intrinseci, de evoluție, de modificare continuă a structurilor din univers — cele patru tipuri de cîmpuri (la cele de mai sus e nevoie să adăugăm și **forțele specifice cîmpului slab** responsabil de unele dezintegrări) se prind între ele într-un sinergism specific fiecărei entități structurate și nu mai putem vorbi de dominanța simplă a unuia singur dintre ele. Bunăoară, o plantă, după cum știm, este o structură materială organizată superior și relativ stabilă. Dar nu putem atribui stabilitatea ei numai unui singur gen de forțe de interacție, de exemplu forțele electromagnetice — cum se mai susține uneori de către cei care confundă complexitatea și bogăția imensă a realului cu simplitatea și sărăcia din gîndirea lor. Organizarea plantei impune o stabilitate dinamică pe toate nivelele ei de structură, de la componenții moleculari, de la celule și țesuturi pînă la subsistemele ei macroscopice — scoarță, tulpină, rădăcini, frunze. Iar acest lucru rezultă din conlucrarea tuturor formelor de cîmpuri descoperite de om și din implicarea lor legică în profunzimea structurală și funcțională a oricărei entități din universul nostru — lucru sau ființă.

Din păcate, însă, oricît de mari au fost pașii făcuți de om pentru înțelegerea structurii materiei, rămîne încă un domeniu extrem de vast — poate nemărginit — unde accesul omului este, **deocamdată,** foarte limitat sau chiar interzis. Cel cărula îi datorăm astăzi formularea finală a teoriei relativității, o serie de alte descoperiri importante, cît și idei fecunde pentru știința actuală și viitoare, unul din marii făuritori ai fizicii moderne — Albert Einstein — a consumat aproape cincizeci de ani din ultima parte a vieții sale în căutarea unei soluții pentru o problemă fundamentală a înțelegerii legilor de bază ale structurii și proprietăților materiei organizate : **e vorba de găsirea rădăcinii comune care să explice, în mod firesc, legăturile intime dintre cele patru tipuri de cîmpuri de interacție.** Marele relativist căuta, în ultimă instanță, **un cîmp unic, o teorie unitară,** din care să se poată deduce toate felurile de cîmpuri specifice structurii materiei. Prin prisma cunoașterii actuale, **nu sîntem încă în măsură să legăm, într-o teorie unică, forțele nucleare cu cele electromagnetice, cu cele slabe și cu cele gravitaționale.** Fiecare tip de cîmp își are teoria sa distinctă, mai mult sau mai puțin aproximativă, și numai forțat se pot face asocieri între ele, **din exterior și mai puțin din interior.** Albert Einstein nu și-a văzut visul încununat de vreun succes deosebit — cîmpul unic sau fundamental rămînînd, pe mai departe, păzit cu strășnicie, dincolo de porțile farecate ale necunoscutului infinit.

Iată, însă, că în anul 1979, premiul Nobel pentru fizică se acordă profesorilor Abdus Salam, Stevan Weinberg și Sheldon Glashow, ca o recunoaștere definitivă a succesului lor în edificarea unei teorii a structurii materiei, prin care, explicîndu-se riguros geneza cîmpului de interacții slabe, se face și primul pas serios în direcția unificării cîmpurilor responsabile de stabilitatea structurilor în univers. Iar punerea în evidență, pe cale experimentală, la CERN (Elveția), a existenței **particulei W** constituie tocmai o confirmare esențială a teoriei elaborate de cei trei laureați ai premiului Nobel, care prevăzuseră, în mod matematic, că forțele slabe se datoresc unui purtător de cîmp cuantic, cu două stări posibile, pe care l-au denumit **„boson vectorial intermediar".** Așadar, am spune noi, bosonul există, căci s-a verificat experimental cel puțin una din stările sale posibile — cea responsabilă cu interacțiile slabe.

Implicațiile celor prezentate anterior sînt enorme, atît pentru cunoașterea generală a structurii materiei, din ce în ce mai în profunzime, cît și pentru confirmarea ideii **că ipotezele fizicii moderne nu s-au clădit pe simple iluzii.** Mai mult decît atît, pentru unii dintre noi, românii, confirmarea existenței particulei W — de fapt, entitate efemeră în familia cuantelor sau particulelor de interacție — ne aduce satisfacția de a ști că ne aflăm și noi pe un drum foarte bun în definirea teoretică și punerea în evidență, pe cale experimentală, a cîmpului unic sau, după denumirea noastră, **a cîmpului fundamental energetic — informațional.** Experiențe riguroase ne-au înfățișat proprietățile sale — de organizator al structurii materiei — plecînd însă de la alte date și fapte decît modelele fizicii actuale.

Poate rigoarea științifică și prevederea de a nu greși în chip flagrant ne-ar fi împiedicat să afirmăm că, aici la noi, în România, în cadrul programului național de creație științifică și tehnologică, de investigare a celor mai îndrăznețe ipoteze cu privire la univers, om și societate — așa cum ne-o cere, cu literă de lege, Rezoluția recentei Conferințe Naționale a partidului — după ani de eforturi, s-au pus baze solide pentru o concepție și o teorie originală, românească, în concordanță cu tot ce e mai nou pe plan mondial și cu multe experiențe riguroase, referitoare la structura materiei. Avantajul teoriei noastre unitare despre care vom vorbi la vremea potrivită, constă în aceea că ea a dat primele roade aplicative, nu numai explicînd familia particulelor nucleare, stabilitatea structurilor atomo-moleculare și interacțiile acestora, dar ne-a permis, printre altele, să înțelegem și să explicăm unele fenomene tulburătoare, care generează viața și structurile reprezentative ale acesteia.

(Va urma)

ION MANZATU ■

PENTRU O MEDICINĂ INTEGRALĂ

— Stimate tovarășe doctor Dan Vlad Filimon, vă rog să-mi permiteți să vă prezint cititorilor, care încă nu vă cunosc, dumneavoastră fiind, nu-i așa, foarte tînăr. Lucrați ca balneofizioterapeut în cadrul Stațiunii Băițătești, județul Neamț, ați publicat o sumedenie de lucrări științifice în țară și, deopotrivă, în străinătate. E exact ?

— Da . În 1980, la Congresul de acupunctură de la Palma de Mallorca, am susținut comunicarea intitulată „Țesutul conjunctiv, baza morfofuncțională în acupunctură". La Sorrento, în Italia, 2 ani mai tîrziu, am prezentat lucrarea „Model fizic în acupunctură".

— Sînteți, dacă înțeleg bine, preocupat de acupunctură.

— Sînt foarte interesat de interferența între experiența medicală modernă și cea extrem orientală, chineză, coreeană, vietnameză, filipineză etc. Eu pledez, de fapt, pentru o medicină integrală, capabilă să pună în slujba sănătății și una și cealaltă dintre experiențele amintite.

— Mai concret, se poate ?

— Medicina modernă, să fiu bine înțeles, nu trebuie neglijată, căci ea deține un tezaur de date, extrem de important, care suferă însă, datele respective, că nu pot fi decît rareori sistematizate în așa fel încît să permită un tratament adecvat. Ea se înscrie în studii care privesc unilateral sistemul viu, numai din punct de vedere corpuscular.

— De ce ar trebui să-l privească altfel ?

— Ca entitate materială, organismul e rezultatul unei manifestări dialectice, duale, atît corpusculară, cît și ondulatorie. Fotonul, de pildă, e și corpuscul, și undă. La fel, electronul etc. Fizica e cea care aduce dovezi indubitabile cu privire la manifestarea duală a materiei, iar dispunerea punctelor de acupunctură susține, și ea, caracterul de exprimare ondulatorie. Ne găsim deci în situația în care, deținînd astfel de probe, trebuie să acceptăm că medicina tradițională chineză completează înțelegerea sistemelor vii și în lumina manifestărilor lor ondulatorii.

— Ne apropiem, dacă nu greșesc, de teoria energetică a doctorului Teodor Caba din Călan, despre care „Flacăra" a scris, în urmă cu 2—3 ani.

— Cunosc teoria doctorului Caba și-o apreciez. Consider însă că ei îi lipsește partea de fizică. Pot continua ?

— Vă rog.

— Medicina modernă, e un punct de vedere pe care îl împărtășesc, dar nu-mi aparține, se adresează în exclusivitate simptomului, din cauza lipsei elementului sintetic. Ea a rămas, ca să zic așa, analitică, dar a intuit asta. Chiar în cadrul ei, nevoia de sistematizare și-a găsit reflectarea în concepția lansată de Bertalanfy sub numele de „sistem viu" aplicat organismelor. Această noțiune generală trebuie însă completată cu datele furnizate de medicina tradițională chineză sub aspectele ei energetice, implicînd și noțiunea de cîmp energetic. Asupra ei voi reveni. Țin să adnaug că medicina tradițională, deși ea nominalizează, se folosește în studiul organismelor vii și de noțiunea de feed-back, introdusă mai nou, datorală părintelui cibernetici, savantului român Ștefan Odobleja. Modalitatea ei de a raționa și intervenii ține cont tocmai de acest mecanism.

— Altfel zis, medicina tradițională nu vizează doar un organ sau altul, doar un sistem sau altul, ci ea se adresează întregului organism, da ?

— Exact.

— Și mai cunoscut : face un pas înainte ?

— Aș opta pentru formula completează. Mi se pare mai corectă, mai exactă.

— Să mergem și mai departe, stimate tovarășe doctor Filimon. Ce-ar reprezenta, în acest cadru, acupunctura ?

— După mine, nu o secțiune a unei terapii, ci o medicină completă. Indicația de a o utiliza pe specialități, strict, contrazice de fapt însăși înțelegerea acupuncturii. Ca o consecință logică, ea poate trata orice afecțiune. Cu avantajele de rigoare : e ușor de aplicat, e ieftină, are efecte rapide și, aspect deosebit de important, exclude toxicitatea medicamentoasă într-o lume în care, se știe, bolile inrogene fac tot mai multe ravagii. Deși, repet, medicină completă, acupunctura nu e exclusivistă. Ea acceptă și, firește, folosește toate datele furnizate de medicina modernă, una și cealaltă mergînd foarte bine împreună.

— Acupunctura se adresează numai durerii ?

— Nu. Se adresează patologiei în întregime, cît și menținerii optimale a vieții.

— Să discutăm, cu voia dumneavoastră, și mai deschis : ce boli se pot vindeca prin intermediul acelor ?

— Cel mai ușor de abordat sînt maladiile abia instalate, care n-au produs încă modificări anatomice ireversibile. Pe acest teritoriu se obțin și rezultatele cele mai spectaculoase. În bolile din sfera neurovegetativă, de exemplu, în nevroze, în discinezii biliare, în spasme ale tubului digestiv, în colici etc.

— Ne-ați rămas dator cu o explicație. Poftiți, vă ascultăm.

— Homeostatic, organismul este dotat cu o sumedenie de mijloace-tampon ale produșilor metabolici excesivi sau, dimpotrivă, insuficienți. Din punct de vedere energetic, intervine și un sistem de tamponaj electric, al cărui rol e să mențină sarcinile electrice rezultate în urma metabolismului între limitele fiziologice. Cînd aceste limite se încalcă, fie într-un sens, fie într-altul, se declanșează forțe de interacțiune coulombiene, în stare să jeneze, prin atragere-respingere, sistemele vii între ele.

— Ca bobițele de sec în electrostatică ?

— Ați înțeles. Ce fac punctele de acupunctură ? Între altele, ele pot realiza electroneutralitatea globală a sistemului viu, iar țesutul conjunctiv este unitatea morfo-funcțională care alcătuiește sistemul tampon electric. Așa stînd lucrurile, conjunctivul se comportă ca o rășină schimbătoare de ioni.

— Adică poate capta sau elibera sarcini electrice ?

— Da, după necesitățile funcționale, existente la un moment dat, ale organelor energetice. Acest țesut e, practic, răspîndit în tot organismul, între pereții tuturor celulelor, de unde, ca o consecință logică, are calitatea de a putea, în orice clipă, să joace rolul respectiv, foarte important, poate decisiv, la nivelul întregului organism.

— Veți fi de acord cu mine că trebuie să încheiem. Negîndu-ați final, nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc pentru cele ce mi-ați spus, lucruri nu doar interesante, ci și noi, urîndu-vă totodată stimate tovarășe doctor Filimon, multă spor în treabă, fi-aș-zice de bine.

OVIDIU IOANȚOAIA ■

Experimentul Voinea continuă!

Am văzut de curînd Raportul final asupra lucrării „Cercetarea preclinică a produselor anticanceroase dr. I. Voinea", semnat de dr. Ion Popp, șeful Laboratorului de biologie și imunologie a cancerului din cadrul Institutului oncologic București, și dr. Rodica Dumitrescu, cercetătoare principală, coordonatoare a lucrării. Este un raport întocmit foarte serios, cu grafice, tabele, fotografii, statistică etc., rezultat din aproape trei luni de muncă de cercetare științifică minuțioasă. Concluziile la care s-a ajuns sînt următoarele : „Pe nici una din tumorile experimentate nu s-a obținut o supraviețuire medie a animalelor tratate (...), care să fie egală, sau să depășească media de supraviețuire a animalelor tumorale martori tratate cu excipienții acestor variante de tratament, sau a animalelor martori tumorali netratați. Atît pe șoareci, cît și pe șobolani, cu sau fără tumori, aplicarea celor trei variante de tratament are un efect atrepsic, manifestat printr-un deficit ponderal mai marcat al carcasei și interesînd secundar și tumoarea. (...) Ca o concluzie finală, pe animale mici (șoareci și șobolani) cu tumori grefate, experimentale (...), cele trei variante de tratament testate în condițiile determinate prin protocolul contractului încheiat nu sînt eficiente".

Care este în fapt situația ? Știind de curînd de vorbă cu dr. ing. Traian Ștefănescu, șeful Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată (I.E.B.A.), din cadrul C.I.M.C.C.I. (Centrala medicamentelor etc.), aveam să ajungem la concluzii oarecum diferite de cele menționate mai sus și care, în orice caz, atestă necesitatea continuării experimentului. În primul rînd, așa cum am mai menționat într-un articol anterior, condițiile de experimentare practicate de laboratorul Institutului oncologic s-au desfășurat în sistemul de maximă imbolnăvire a animalelor testate, aduse la un stadiu în care cu greu se mai putea aștepta choeva la minuni. Animalele mici, avînd o redusă capacitate imunologică și o viață mai scurtă (ca să nu vorbim despre dificultățile legate de aplicarea propriu-zisă a tratamentului), n-au supraviețuit în condițiile amintite, dar nici alte organisme mari, aflate în situația unui cancer generalizat, nu mai pot fi în nici un fel salvate. Și nu numai cancerul, dacă vreți, ci și infecțiile generalizate, septicemia, nu pot fi combătute prin metodele cunoscute de medicina clasică. Mai trebuie să avem în vedere faptul că boala neoplazică are o altă evoluție la om decît la animal, fiind grefat pe un organism cu totul deosebit. „Ceea ce trebuie spus mai întîi, precizează dr. Ștefănescu, este că nu e cazul să tragem concluzii definitive ! În general, rezultatele obținute de toate medicamentele anticanceroase originale nu sînt foarte spectaculoase. Nimic nu poate lua boala cu mîna, cum se spune... Însă, de multe ori, aceste medicamente elimină durerea în mare măsură, dau apetit și mai multă poftă de viață, aduc prelungirea vieții cu luni sau ani de zile. Foarte important este stadiul în care bolnavul începe tratamentul. Dacă boala ar fi combătută cît mai aproape de stadiul incipient, eu zic că rezultatele ar fi mult mai însemnate. Oricum, după mine, nimeni nu poate, și nici nu are dreptul, să bage mîna în foc și să susțină că una sau alta dintre metodele de tratament nu e cu nimic bună. În general, consider că ar fi nevoie de mai multă receptivitate la fața tratamentelor originale, față de ideile noi și mă gîndesc chiar la posibilitatea creării unei filiere speciale de avizare a medicamentelor anticanceroase, cu o concepție mai receptivă și o posibilitate de aplicare clinică a metodelor mai rapidă".

Fără nici o îndoială, Traian Ștefănescu este un optimist.

Sîntem datori apoi să reproducem aici și părerea tovarășei ing. Elena Dumitrescu, director general al Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri (unitate care, ca titularură de brevet a metodei originale de tratament a lui I. Voinea, a subvenționat experimentul de la I.O.B.) : „Cînd am aflat despre rezultatele medicului din Arad ne-am hotărît să luăm imediat inițiativa, deși desigur nu ne obliga nimeni în această direcție. Se știe că o mulțime de brevete se plimbă multă vreme de la o instituție la alta, nimeni nu acceptă susținerea materială a experimentului, trec ani de zile și nu se face practic nimic. Eu sînt de părere că în privința cancerului ar trebui exploatată oricare idee, indiferent de unde vine și cine e legat de ea. Nu se știe niciodată din ce poate să lasă ceva. Au existat și alte idei care păreau absurde la început, după care ele au revoluționat lumea. Spre deosebire de unele institute de cercetări, care nu pot ieși din sfera planului de experimente aprobate, noi, industria, putem finanța și cercetări de o factură mai deosebită. Fiind unicii producători de medicamente din țară, ne-am gîndit că dacă din „experimentul Voinea" va lua naștere o nouă metodă de tratament și un produs original, noi vom fi fabricanții medicamentului. Rezultatele însă, pînă acum cel puțin, nu sînt încurajatoare. Dar nu abandonăm ideea. Chiar astăzi am făcut o scrisoare de revenire către profesorul Trestioreanu, la Institutul oncologic, prin care ne angajăm să finanțăm o nouă cercetare, un experiment de această dată pe animale mai mari, probabil pe cîini".

Un lucru este evident, deasupra tuturor amănuntelor menționate pînă aici. Anume că în cazul medicului arădean I. Voinea și a metodelor sale originale de tratament anticanceros pașii de la propunere (susținută în primul rînd de revista noastră) la acceptarea experimentului și la finanțarea lui s-au produs mult mai rapid ca de obicei, stîrnind o deschidere nouă, mai multă receptivitate în fața noului, pentru problema cancerului. Unde de obicei era nevoie de ani de zile, acum, prin decizia tovarășului profesor Eugen Proca, ministrul sănătății, dar și a tovarășei Elena Dumitrescu, director general al Centralei medicamentelor, în numai cîteva luni oameni de știință au început să cerceteze amănunțit ce propune Iuliu Voinea, iar acest lucru, în ciuda rezultatelor pînă acum neconcludente, trebuie să ne bucure. Nu ne rămîne decît să credem că experimentul despre care e vorba va fi condus și mai departe în aceeași atitudine serioasă, competentă, care să excludă ideile preconcepute și că rezultatele vor deveni cu adevărat încurajatoare. Ne referim desigur la cele teoretice în primul rînd, legate de experimentele preclinice. Cît despre rezultatele practice ale lui I. Voinea, obținute pe bolnavii considerați irecuperabili, noi am mai vorbit în cîteva rînduri, ele fiind de neîndoielnic.

DUMITRU GRAUR ■

Salată trufanda

De foarte mulți ani nu mai fac gazetărie — care cere alergătură : o boală grea, numită roman, mă ținuiește în pat : masa de lucru. Deci nu ies decît rar, iar atunci cînd ies mă chinuiesc să observ numai și numai aspectele care țin, ca să zic așa, de o permanență istorică. Eu scriu un roman care se petrece acum o sută de ani, și, aproape în fiecare clipă, îmi pun problema : ce-ar zice un om de acum o sută de ani, dacă ar învia, văzînd ceea ce se întîmplă pe la noi ? Ar descoperi, oare, permanența, faptul că sîntem unul și același popor ?

Am pornit de la o locuțiune populară foarte frecventă acum o sută de ani : **se ceartă ca la piață.** Și mi-am zis : hai să văd cum se ceartă azi lumea la piață ! În urmă cu o sută de ani, aceasta însemna a te certa — vorba vine — pe preț. Ceri mai mult, primești mai puțin, mai dai, mai lași, te duci, te întorci, te superi, te împaci, pînă la urmă prețul se rupe. Ce nu găsești la unul găsești la altul, și, la urma urmei, **tîrgul supărare n-are.** Nu cumperi dacă n-ai chef sau n-ai bani. Așa e tîrgul sau piața.

Am ieșit deci în piață, Anno Domini 1983, duminică 9 ianuarie, la orele 10,30. În piața Amzei. Mi-a impus disciplina perfectă la o coadă. O disciplină liber consimțită și conștientă, cum nu se putea concepe acum o sută de ani, cînd ordinea la un șir de oameni aliniați în rînd se dobîndea cu joarda. Și persoanele, absolut toate, arătau civilizat, îmbrăcate ca de duminică, deci nici o ingerință. Și marfa era de duminică : salată trufanda, de cea mai bună calitate. Prețul ? Accesibil Și totuși, nu prea multă lume, deci nici un pretext de nervi, aproape nimeni nu se strivea la salată, doar cîteva zeci de extravaganți. Extravaganți, într-adevăr, fiindcă unei persoane în vîrstă, unei foarte venerabile pensionare, vînzătoarea i-a rupt în nas, sub ochii mei, punga de plastic în care se găseau cîteva salate : „Ai ales salata ! Ce, crezi că ești la tine în bloc, să faci ce-ți trece prin cap ? !" „Dar n-am ales-o !" a protestat clienta. „Ce, crezi că-s chioară sau nebună de cap ? Acuș te iau de cap !"

A sărit lumea de la coadă, a protestat Vînzătoarea a țipat și mai tare, făcînd caz de civilizație — nu i se vorbise civilizat ! „Să-și ceară scuze ea, că ea m-a insultat, a zis că-s nebună la cap !" „Doamnă, n-a zis că sînteți nebună la cap, expresia vă aparține !" „Ba da, a zis, am auzit-o eu ; hoața, a pus mîna pe frunze !" „N-a pus mîna pe frunze, am fost martori noi toți !" „Ba a pus !"

Între timp, un client a cerut restul. Vînzătoarea n-a avut rest. Nu dădea rest. Își însușea la fiecare șmoc de frunze un anume număr de bănuți. Sub un leu, desigur. Dar cu scandal. Socotindu-se maldărul de salate la vînzare, sustragerea nu putea urca decît la cîteva zeci de lei, poate o sută. Pentru o oră-două de vînzare, nu era exagerat... A fost poftit responsabilul Aprozarului de care ține vînzătoarea. A apărut prompt, e drept, și a stins scandalul. A înlocuit-o pe vînzătoare un vînzător, un băiat serviabil și docil, care n-a dat nici el rest dar cu un pic de zîmbet.

M-am adresat responsabilului, ca martor, invocînd și mărturia oamenilor de la coadă, protestîndu-i delictele de huliganism și sustragerea de mărunțiș. Responsabilul m-a asigurat că infractoarea va fi mutată jos, la depozit. Nu va mai irita publicul — va manevra depozitul.

Am plecat cu satisfacția că această persoană va intra sub pămînt, acolo unde trăiesc confortabil rozătoarele. Salatele, între timp, se și isprăviseră. Salată trufanda !

Și eu m-am decis să mă întorc sub pămînt, în secolul meu.

PAUL ANGHEL ■

P.S. Fiindcă multă lume de la coadă mă îndemnat să scriu ce-am văzut, fac următoarea precizare : în pămînt trăiesc nu numai manipulatoarele de depozite, ci și minerii. În aer, foarte sus, la bariera sunetului, trăiesc aviatorii și pasagerii lor. În ape, trăiesc scafandrii și chesonerii. Pe pămînt, trăiesc cei mai mulți dintre oameni. Chiar și cei de la extreme revin din cînd în cînd pe pămînt, ca să mănînce și să doarmă. Cei care, pe pămînt fiind, au răspunderea unor mici nimicuri de pe pămînt, de pe pămîntul care-i îngăduie, să-și facă totuși datoria. Măcar cît de cît.

Încă o precizare : n-am vrut să cumpăr salată, iar pe responsabil îl cheamă Ștefan Sumeș.

Legea ca aprigă tocmeală?

Aproape că nu există om de la noi care să nu fi învățat că **unde-i lege nu-i tocmeală.** Iată însă două situații care demonstrează contrariul. Ele atestă că unii profesioniști ai dreptului se tocmesc — și încă aprig — tocmai atunci cînd de fapt ar trebui să aplice legile, hotărîrile judecătorești etc., etc. dovedind prin asta că chiar nu le respectă. Ca mai jos : „Tovarășe redactor șef, Subsemnatul Helmis Marius în vîrstă de 58 de ani, cu o vechime în muncă de 36 de ani, pensionar de gradul II de invaliditate, domiciliat în București, str. Bach nr. 7, scara C, apartament 21, vă rog respectuos a mă ajuta în rezolvarea următoarei situații. Povestea a început în ianuarie 1982 și iată că s-a împlinit anul fără să fi fost rezolvată. Pensia mea de 1 280 de lei lunar îmi este grevată de o poprire în valoare de 4 606 lei (rată lunară de 500 lei), poprire care, deși este desființată printr-o hotărîre judecătorească definitivă și cu titlu executor, continuă ca la atitea luni după pronunțare să nu fie pusă în aplicare nici măcar în sensul sistării sale, ca să nu mai vorbesc de restituirea sumei reținute. Toate greutățile întîmpinate se datoresc șefului oficiului de pensii al sectorului 2, tovarășul Tureanu, care încă de la începutul litigiului și pînă în prezent, cu toată falsa bunăvoință pe care o afișează a dovedit permanent rea voință, minciună etc. Concret, solicit ajutor în aplicarea sentinței nr. 2 737 din 27 iulie 1982 a judecătoriei sectorului 2, lucru care-mi este refuzat sub diferite pretexte pe care însă nu a venit nimeni să le susțină în timpul procesului, la nici una dintre cele șapte înfățișări. În prezent afirmă în mod mincinos că nu a știut de proces, deși la dosar există dovada citațiilor precum și o adresă a D.P.M.O.S. București, trimisă instanței la ultima înfățișare. În plus, nu a folosit nici calea recursului. Văzînd că tovarășul Tureanu refuză aplicarea hotărîrii judecătorești, pînă a ajunge cu această plîngere la **Flacăra,** m-am adresat : 1. Ziarului **Informația Bucureștiului** (vă anexez articolul apărut care-mi dă dreptate) 2. Ministerului Muncii (de unde n-am primit nici un răspuns) 3. Procuraturii sectorului 2 (care mă sfătuiește să mă adresez executorului judecătoresc)..."

Recunoașteți și dv. că o asemenea situație nu ne putea lăsa indiferenți. Iată-ne deci față în față cu Mihail Tureanu, șeful oficiului de pensii al sectorului 2. Taie quale :

— Sînteți jurist, cum se face că tocmai dv. nu respectați o hotărîre judecătorească ?

— Care anume ?

— Sentința civilă nr. 2 737 pronunțată la judecătoria sectorului 2 în procesul lui Helmis Marius.

— Habar n-am avut de procesul acela. Oficiul n-a primit nici o citație, nimic. N-am știut. Este adevărat că omul a venit la mine cu sentința de care vorbiți, dar oficial n-am primit nimic. E ceva în neregulă cu procesul acela...

—Ce ?

— Instanța trebuia să-i respingă contestația. Nici măcar n-ar fi avut dreptul s-o judece...

— De ce n-ați declarat recurs ?

— Nu v-am spus că n-am știut de proces ?

— Să zicem că e posibil. Mai tîrziu ați aflat, totuși. Normal trebuia să cereți recurs și să puneți în executare hotărîrea rămasă definitivă. Așa ar fi fost și legal. Dv. cum ați procedat ?

— Am trimis dosarul la Ministerul Muncii. Acolo este și acum...

Nu, dosarul nu era acolo. L-am găsit în str. Sapienței nr. 4, la poarta Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a municipiului București. De două săptămîni aștepta că cineva să-și aducă aminte de el și să-l urce într-un birou, pe cele cîteva trepte ale numitei instituții. Am răsfoit acel dosar pe îndelete și recunoaștem c-am fost răsplătiți cu autentice surprize. Iată, printr-o sumedenie de acte am găsit și... anularea deciziei de debit (nr. 81168/14 octombrie 1982) : „Urmare a examinării actelor din dosarul de pensionare privind pe Helmis Marius... se anulează decizia de debit întrucît a fost încadrat conform decretului 101/1980, așa cum stabilește hotărîrea judecătorească nr. 2737/27 iulie 1982". Decizia era semnată — de cine credeți ?!? — de însuși Mihail Tureanu. Atunci cum de-a mai fost posibil ca unui bătrîn bolnav să i se amputeze în continuare, lunar, aproape jumătate din pensia lui de invalid de gradul II ? Am rugat-o să ne răspundă pe tovarășa Neti Topală, șefa oficiului de pensii a municipiului București. A răspuns :

— Judecătoria sectorului 2 trebuia să respingă contestația lui Helmis Marius. Singura în drept să soluționeze astfel de litigii este Comisia centrală de pensii din Ministerul Muncii. Dealtfel noi nici nu am știut de proces, n-am primit nici o citație...

— Inexact. Iată o adresă care vă contestă afirmațiile. Judecătoria sectorului 2, încă de la 7 iulie 1982, vă informează că „pe rolul acestei instanțe se află dosarul 2269/1982 privind contestația de poprire, formulată de Helmis Marius, împotriva deciziei nr. 61.168 din 15 aprilie 1982 a oficiului de pensii sector 2. Vă rugăm să ne comunicați titlul executor în baza căruia s-a dispus înființarea popririi" etc., etc. Adresa este aceasta, în dosarul dv. Cum afirmați că n-ați știut de proces ?

— Repet. N-am primit nici o citație, iar înștiințarea aceasta ne-a parvenit tocmai pe **28 iulie** 1982, iar noi le-am răspuns pe 9 august...

— Imposibil. Sentința a fost datată **27 iulie.** Cum putea completul să hotărască pe baza unei adrese care avea să fie formulată cu... 13 zile mai tîrziu ? Ce procedură e asta ?

— Nu știu. Întrebați la judecătorie...

Am întrebat, dar nu mi s-a răspuns. Președinta judecătoriei sectorului 2 ne-a declarat răspicat că personal nu are nimic împotrivă ca noi să putem consulta dosarul cu pricina, dar de cînd cu scandalul din 3 decembrie — care scandal ?!? — președinta tribunalului municipal le-a interzis celor din subordine ca să mai ofere ziariștilor orice relație, dacă nu se obține în prealabil avizul favorabil al domniei sale...

Am părăsit indignat judecătoria sectorului 2. Indignat pentru că, iată, mai există juriști care **privesc legea ca pe o aprigă tocmeală.** Mihail Tureanu și Neti Topală sînt lucrători ai oficiului de pensii, dar și juriști. Atunci de ce se tocmesc cînd e vorba să execute o sentință judecătorească ? Și dacă au socotit-o nedreaptă, de ce n-au apelat la căile legale de atac ? De ce n-au solicitat recurs ? (Abia cu prilejul documentării noastre s-au dat dispoziții în acest sens... pentru un recurs extraordinar). Au preferat să pună pe drumuri un om în vîrstă și bolnav. Să presupunem însă că cei care cunosc legea cu adevărat sînt tocmai Mihail Tureanu și Neti Topală. Că, adică, singura în măsură să rezolve litigiile de această speță ar fi Comisia centrală de pensii. Atunci de ce instanța — adică judecătorul Mihai Tugearu și grefierul Maria Hulea — a admis acțiunea contestatorului Helmis Marius judecîndu-l (singur, zice-se) cale de... șapte termene ? (Apropo : Pe baza căror acte s-a pronunțat sentința pe 27 iulie, dacă adresa oficiului de pensii a luat drumul judecătoriei abia pe... 9 august ?) De ce ?, dacă respectivul litigiu intra în competența altora ? Cine dacă nu juriștii trebuie să cunoască legile ? Și dacă le cunosc, atunci cum de-și permit să se tocmească atunci cînd vine vorba de aplicarea lor ? Președinta judecătoriei sectorului 2 nu ne-a permis consultarea dosarului, **decît dacă** obțineam aprobarea etc. etc. Altă tocmeală ! Dar, stimată tovarășă președintă, dacă legislația privind munca, sănătatea și ocrotirile sociale este destul de... cuprinzătoare, s-o recunoaștem, LEGEA PRESEI ESTE DOAR UNA. Citiți din ea măcar articolele 41 și 44. Veți afla care sînt drepturile ziariștilor. Dv. în numele cărei legi ne-ați stopat documentarea în acest caz ? Și cine și cînd și cum trebuia să rezolve contestația lui Helmis Marius ? Răspunsurile le așteptăm de la Ministerul Justiției. Pentru că — e limpede, nu ? — **unde-i lege nu-i tocmeală.**

MIRCEA BUNEA ■

Cronica șoselei

„Să nu vă faceți, cumva, altă impresie"

Cînd a sosit echipajul, lîngă mașina, a cărei parte din față e complet zdrobită, șoferița, o tînără înaltă, brunetă, face doar un gest care ar putea să însemne „Eu n-am vrut, s-a întîmplat. Ce să fac ?" Alături de pomul în care s-a izbit autoturismul, zace pasagerul din dreapta. Ciudat, o mină cu palma deschisă spre interior i-a rămas sub cap. Dacă ar fi vară, ai zice că-l un drumeț, care s-a oprit să tragă un pui de somn, la umbra pomului.

„Cum s-au întîmplat lucrurile ?" „Fumam amîndoi. Preocupată mai mult de conducere, am lăsat un timp țigara în scrumieră. Știu... cu n-am prea multă experiență. Conduc doar din toamna anului trecut, de cîteva luni. Apoi prietenul meu mi-a spus : Tu nu mai fumezi Melania ? „Ba da am răspuns și m-am aplecat în dreapta, să-mi iau țigara. Nu știu ce s-a mai întîmplat după aceea. Am auzit doar o izbitură puternică. Cînd am vrut să-mi ridic capul, să ies din mașină, mi-am dat seama că sînt prinsă într-o capcană. Motorul se deplasase spre fotoliu. Ajunsese la cîțiva centimetri, de scaunul pe care stătusem. M-am tîrît de-a buș ilea, pe podeaua mașinii și am ieșit prin ușa dinspre locul șoferului, care se deschisese, probabil, după izbirea pomului. Prietenul meu nu mai era la locul lui. Am început să-l strig. Apoi l-am zărît în locul unde-l vedeți acum". Aplecîndu-se spre dreapta, Melania a tras de volan în aceeași direcție, determinînd ieșirea mașinii de pe asfalt și intrarea ei în decor. Greșeală tipică de începător. Curios, ocupantul locului din dreapta, instructor de profesie, nu sesizează greșeala femeii și nu intervine cu nimic pentru a împiedica ieșirea de pe carosabil a mașinii. Poate a fost surprins de virajul brusc, spre dreapta, al mașinii, poate n-a fost destul de atent la gestul șoferiței... Oricum, a plătit cu viața. Melania, în vîrstă de doar 23 de ani, e mare amatoare de călătorii cu mașina. Are la activ doar 2 000—3 000 de km la volan și vrea să acumuleze, cum e și firesc, cît mai multă experiență în conducere. Nu e aproape zi, în care să nu facă cîte o cursă cu mașina. Neavînd autoturism, împrumută mașini de la colegi, de la prieteni. Îi place să fie însoțită cu predilecție de șoferi bărbați. „Mă simt parcă mai în siguranță, mai ocrotită și, în plus, bărbații fiind mai pricepuți, mă și învață". Foarte tînără, frumușică, divorțată, constituie o parteneră căutată de bărbați, care și-o recomandă chiar unul altuia. „N-ai ce face în după-amiaza asta? Dă-i repede un telefon Melaniei. Ea îi amatoare de călătorii cu mașina, mai ales cînd aceasta se termină cu o masă, fie ea și mai modestă, la un camping". „Păi cum să-i dau telefon, așa netam-nesam, fără nici măcar s-o cunosc?". „Asta-i fată înțelegătoare, de viață, nu-i place protocolul. Îi spui doar atît: vă invit la o plimbare cu mașina ; conduceți dv. cît doriți. Nu cunosc vreun caz în care să fi refuzat pe cineva, doar cînd era gripată". „Era ceasul 12 și ceva. Mergeam pe jos, spre blocul în care locuiesc — ne povestește Melania —. Aud un zgomot de frînă și observ o mașină care oprește în dreptul meu. La început m-am speriat, dar apoi revederea cu fostul meu instructor, însoțit de un coleg al său, mi-a făcut plăcere M-au invitat în mașină. „Unde mergem?", l-am întrebat pe Gabriel, cu care devenisem prietenă încă de pe vremea cînd mă învăța să conduc. „Uite ce-ți propun Melania: facem o plimbare pînă în orașul vecin. Servim masa toți trei, apoi tu o să conduci la înapoiere. Știi cum îs bărbații. Noi o să mai bem ceva. „Am mîncat la „Pajura", toți trei, apoi, prietenul lui Gabriel a plecat. Spunea că are niște probleme de rezolvat. Noi doi am luat-o puțin pe jos, să ne plimbăm. Nu era mai mult de unu jumătate. Gabriel mi-a propus să ne întoarcem acasă și să-mi facă o vizită. I-am amintit că stau cu mama, care îmi îngrijește copilul. Am căzut de acord să mergem la campingul din apropiere. Gabriel a cumpărat două sticle cu vin de la o alimentară și am pornit-o pe drumul național care duce la București. Mai departe știți cum s-a întîmplat. Dacă mai fac din cînd în cînd cîte un antrenament, nu înseamnă că sînt o stricată. Sper că nu v-ați făcut o asemenea părere greșită, despre mine, tovarășe căpitan?".

VICTOR BEDA ■

Clipa fatală a fost evitată

Vorbise, ce-i drept, așa de unul singur, după ce golise cine mai știe al cîtelea pahar, fără să-i pese de cei care se aflau în jurul său, sau, poate, fără să-și mai dea seama că mai erau și alții în bufet. Era foarte posibil să nu-i dea nimeni nici o atenție, cîte nu vorbește omul cherchelit, chiar și atunci cînd nu se adresează nimănui...

Dar cîțiva dintre cetățenii comunei Poroschia, județul Teleorman, care s-au aflat atunci în bufet, cînd Nae Marin a rostit, scrîșnind măselele și ultindu-se încruntat într-un punct imaginar : „Am s-o omor ! O omor și gata... !", n-au rămas nepăsători auzind vorbele acelea. L-au privit mai atent, cu discreție, au chibzuit un timp și în sinea lor au ajuns la concluzia că Marin are ceva pe suflet, îl frămîntă un gînd periculos. Unul dintre aceștia și-a făcut drum pe la Miliția municipiului Alexandria și a ținut să-și împărtășească părerea în legătură cu Nae Marin căpitanului Florian Mone, șeful biroului judiciar.

Mulțumind călduros cetățeanului din Poroschia pentru cele relatate, căpitanul Mone l-a asigurat, în același timp, că va acționa operativ pentru a preîntîmpina o eventuală faptă nesăbuită comisă de Nae Marin.

Căpitanul Florian Mone n-a ezitat să acorde prioritate verificării urgente a sesizării sătenilor din Poroschia. Din relatările altor localnici, reieșea, îndubitabil, că Nae Marin își teroriza nevasta învinuind-o, în momentele în care se afla sub influența accentuată a băuturilor alcoolice, că îi este infidelă. De la o asemenea acuzație, pînă la amenințarea extremă nu mai rămăsese, în mintea înfierbîntată a celui în cauză, nici o soluție.

Analizînd cu răbdare și discernămînt toate cîte se spuneau în sat pe seama familiei Nae, ofițerul de miliție avea să ajungă la concluzia că pretextul invocat de autorul amenințărilor era, pur și simplu, inventat, în realitate el fiind acela care avea impresia că își găsise „fericirea" în altă parte. Discutînd cu cei doi soți situația creată, căpitanul Mone a reușit să-l trezească pe Marin Nae la realitate.

„Îți dai seama ce-ai fi putut săvîrși dacă oamenii aceia n-ar fi luat în serios vorbele tale, atunci la bufet ?" — l-a întrebat căpitanul.

În loc să încerce o falsă dezvinovățire, Marin Nae a pironit privirile în pămînt cutremurat, ca după un coșmar.

MIHAI GROZAVU ■

Mondo cmano ?

Epilog sau prolog

În fața tribunalului din Stuttgart-Stammheim, marți 25 ianuarie, a debutat procesul unui terorist vest-german, Peter Juergen Boock, acuzat de a fi participat, în 1977, la răpirea și asasinarea „patronului" patronilor" vest-germani, Hans Martin Schleyer, dar și de complicitate la asasinarea, tot acum cinci ani, a directorului de la „Dresdner Bank" și la un atentat asupra birourilor procurorului general din Karlsruhe. Doar cu o zi mai înainte, în sudul european, la Roma, după 165 ore de deliberări, nouă luni de proces și o sută ședințe, juriul — ai cărui membri nu au avut voie, în această perioadă, să citească presa și nici să urmărească radioul și televiziunea, dormind în camere speciale, aflate în incinta tribunalului — hotărîse sentința în faimosul proces Moro. Faimos, avînd în vedere atît personalitatea celui asasinat, cît și numărul mare de teroriști implicați în eveniment și proces, personalitățile politice audiate, lungimea procesului ale cărui ședințe au fost stenografiate pe 20 000 de pagini, duritatea pedepselor și, în fine, lucrurile rămase, se pare, neclarificate. După cea de-a 99-a ședință, Nicolo Amato, principalul acuzator, cerea pedeapsa cu închisoare pe viață pentru 34 dintre cei 63 de teroriști din „Brigăzile roșii" aflați după gratii, în cuști speciale în „liceul bunker" din Roma, transformat în tribunal. Figura lor marcantă este Prospero Gallinari, acuzat de asasinarea lui Moro, care, de altfel, a și explicat motivele odiosului act : „s-a urmărit curmarea unei eventuale alianțe între P.C.I. și P.D.C.". Mai sînt apoi și cei care, în toamna lui 1981, l-au sechestrat pe generalul american James Lee Dozier (eliberat de poliție în urma operațiunii celor 30 de secunde în ianuarie 1982). Teroriștii din „Procesul Moro" participaseră la 17 răpiri și executaseră alte acțiuni teroriste sau de altă natură. În ce le privește, sentințele sună astfel : Prospero Gallinari și alți 31 colegi au fost condamnați la închisoare pe viață, cea mai mare pedeapsă stipulată de legile italiene. Ceilalți au primit condamnări mai mici, fie pentru că au colaborat cu autoritățile în timpul cercetărilor, fie pentru că participarea lor la acte teroriste nu a fost de natura celei a lui Gallinari. În schimb, nu se știe dacă au apărut clarificările așteptate despre tentativele inițiate de socialiști (și aprobate de soția cunoscutului om politic italian) privind negocierea eliberării lui Aldo Moro în schimbul unuia sau a unor teroriști. Apoi se vor fi elucidat niște mari semne de întrebare privind „elementul Gradioli" ? Moro fusese răpit la 16 martie (1978). Două zile mai tîrziu, într-un control **foarte minuțios** o patrulă de poliție a sunat și la ușa lui Mario Moretti (șeful „B.r.", reținut ulterior, a cărui locuință ar fi fost un loc de detenție pentru Moro). Cum n-a răspuns nimeni, polițiștii au plecat mai departe, iar în septembrie 1982 o vecină a lui Moretti va declara în proces că le-a semnalat unele elemente suspecte (semnale morse ?) însă acestia le-au ignorat. Nu sînt singurele scăpări: doamna Moro, care, la scurt timp după dispariția soțului era informată că el poate fi găsit în Gradioli, a anunțat poliția care l-a căutat în satul Gradioli, nu și în strada din Roma cu același nume întrucît „nu exista o asemenea via Gradioli, la Roma". Tot pe via Gradioli, chiar în acele încordate 55 de zile, s-a semnalat o furgonetă aparținînd unei tinere din „B.r." dar nu s-a mers mai departe...

Epilog deci, în cel mai mare proces al Italiei postbelice, prolog în elucidarea unor întrebări și în curmarea unor teroriști atît la Roma cît și în nordul vest-european ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

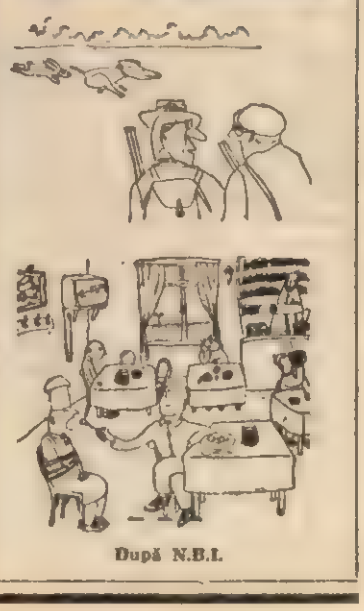

După N.B.I.

Lumea în care trăim

Refuzul întoarcerii la... cratiță

Femeile pe care le-am văzut în fotografii erau altfel decît cele din revistele ilustrate de mare tiraj. Nu erau „frumoasele" lumii „bune", vedete ale ecranului sau „star"-uri care... urcă. Nu erau obișnuitele localurilor de lux și ale somptuoaselor recepții mondene. Nu erau personaje cunoscute, frumuseți „clasice".

Femeile din fotografiile pe care le-am văzut erau obosite, nervoase, triste. Erau unele frumoase, altele mai puțin frumoase, însă ceea ce le distingea nu erau trăsăturile fizice. Femeile acestea demonstrau.

Londra. Trafalgar Square. Zeci mii de femei și bătrîni demonstrează împreună pentru unul și același lucru : locuri de muncă. Fotografia pe care o am în față înfățișează o femeie ce poartă o pancartă pe care se poate citi : „Loc de muncă — nu ! Bani — nu ! Locuință — nu !" „Cum să trăim ?"

O altă imagine, din Roma, ilustrează marea demonstrație organizată de Uniunea Femeilor Italiene împotriva discriminării antifeminine. Pe o pancartă stă scris : „Emanciparea femeii schimbă calitatea vieții". Pe alta : „Vrem locuri de muncă".

Belgia. Bruxelles. Mii de demonstrante scandează într-un singur glas : „Locuri de muncă pentru femei". Se aude : „Muncă egală — salariu egal".

În numeroase capitale și orașe occidentale valul femeilor ce tes în stradă pentru a demonstra împotriva injustiției și discriminării condiției femeii crește continuu. Ele demonstrează în primul rînd pentru locuri de muncă.

Un recent raport pe această temă, publicat în Germania occidentală, cu valabilitate asupra întregului perimetru occidental, semnala : „Tendința de integrare în circuitul economic se află, în mod clar, în regres. Mai întîi au fost trimiși acasă muncitorii imigranți, acum e rîndul femeilor să se întoarcă la cratiță".

De fapt, „întoarcerea la cratiță" — mai exact concedierea femeilor — nu a început acum. Dintotdeauna, printre categoriile cele mai afectate de șomaj, alături de bătrîni și tineri, au fost femeile. Statisticile oficiale ale „Pieței comune" au arătat că în 1982 numărul șomerilor în rîndul populației feminine a fost cu 6,4 la sută mai mare decît cel înregistrat în rîndul populației masculine.

Mi s-a părut deosebit de semnificativă o scrisoare publicată nu de mult de cotidianul francez „Le Monde". Cîteva fraze semnalau drama diurnă pe care o trăiesc milioanele de femei șomeri, condiția materială precară, angoasele. Este scrisoarea unei femei fără lucru vreme de 15 luni. O femeie ajunsă la 31 de ani, dactilografă. Iată ce scrie ea : „A nu avea de lucru înseamnă să dai în fiecare dimineață năvală asupra micilor anunțuri din ziare, să pîndești cu nerăbdare poștașul care îți va aduce, poate, un răspuns, să trimiți — pentru a douăzecea oară — biografia cu o fotografie, să te deplasezi în cele patru colțuri ale Parisului — uneori în suburbii — cu „tichetul galben" în mînă pentru a îngroșa coada șomerilor care așteaptă. Înseamnă să aștepți, între una și trei ore, surîzătoare, fără să te enervezi, pe cît posibil (!), să ai o „ținută corectă". Să știi, oricum, că pentru un post de „începător" vei fi refuzată dacă ai 31 de ani (cum este cazul meu) și să auzi, de cele mai multe ori, spunîndu-ți-se: „Reveniți în curînd". Sau : „Am găsit persoana de care aveam nevoie", sau „Vă comunicăm în scris..."

Într-un caz fericit, înseamnă să fii admisă să dai o probă. Aici însă viteza de dactilografiere cerută va fi cu atît mai ridicată cu cît se prezintă mai multe persoane ; ca să fii angajată, trebuie să ai asupra-ți toate certificatele dorite de patron și, în plus, un fizic agreabil... Dacă nu...".

Recent, o comisie specială de anchetă a Bundestagului constata că inegalitatea în drepturi a femeii cu bărbatul constituie o practică socială și în R.F. Germania. Studiul dat publicității concluzionează în mod clar : emanciparea și promovarea femeii în R.F. Germania se află la începuturile sale. Și se demonstrează : 70 la sută dintre muncitorii necalificați sînt femei. Astfel, femeile au din start un handicap irecuperabil : ele primesc slujbe mai slab retribuite și ajung extrem de greu în funcții de conducere. Femeile reprezintă numai 5,5 la sută din numărul total al personalului juridic și 20 la sută din cel al personalului sanitar superior. Și aceasta deoarece abia 15—20 la sută din numărul celor ce se prezintă la examenul de stat sau doctorat sînt femei, iar la disciplinele tehnico-inginerești se ajunge chiar sub 1 la sută. Spre exemplu, din 9 945 de studenți înscriși anul trecut la facultățile de electrotehnică din întreaga Germanie occidentală, numai 80 erau femei.

Cînd diverși domni din Occident țin lecții despre „drepturile omului", printr-o ciudată amnezie uită să se refere și la condiția precară a femeii. Ele nu au aceleași „drepturi" ca bărbatul, deși bărbatul muncitor nu se poate lăuda nici el cu prea multe „drepturi".

Ce oferă societatea capitalistă maselor de femei ? Iată, citeam într-o revistă :

— **Șomajul.** Printre victime se află, mai ales, tinere și virstnice, de cele mai diferite calificări, suferind de pe urma abuzurilor unei societăți în care profitul este determinant.

— **Calificare periferică.** Femeile lucrează cu precădere în profesiuni cu caracter manufacturier.

— **Locurile de muncă cele mai prost plătite.** Discriminarea la salariu ajunge pînă la 50 la sută.

— **Viața traumatizantă de rasism.** Fie sub chipul regimului discriminatoriu din Africa de Sud sau sub cel al suferinței milioanelor de imigrante devenite „dezmoștenite ale soartei".

— **Nesiguranța zilei de mîine.** O nesiguranță datorită crizelor de structură ale societății capitaliste, a unor acte normative discriminatorii față de femei.

Unii ar dori să retrimită femeia... la cratiță. Cred ei că aceasta ar fi soluția pentru problemele grave pe care le cunoaște economia occidentală. Nu-s inovatori în materie. Conservatorismul ce neagă dreptul femeii are antecedente. Numai că, în epoca noastră, marcată de evenimente vertiginoase, femeile nu mai pot fi împiedicate să-și afirme prezența în viața societății. Chiar dacă obstacolele nu lipsesc. Femela reprezintă o forță socială ale cărei energii sînt indispensabile progresului uman. „Cratița" a încetat de mult să mai reprezinte cartea ei de vizită. Reîntoarcerea la trecut este de neconceput...

AL. PINTEA ■

Nicolae Titulescu la New York (V)

La Adunarea anuală a Societății de Studii Românești, care a avut loc în S.U.A., la Boston College, în perioada 30 aprilie—1 mai 1982, profesorul american dr. Anthony R. Deluca a prezentat o comunicare intitulată *„Titulescu și urmărirea securității colective. Un studiu de speță"*. Comunicarea tratează în principal despre Conferința de la Montreux din 1936. Profesorul american reamintește că, în concepția lui Nicolae Titulescu, apropierea României de U.R.S.S. care era aliată cu aliații României — Franța, Cehoslovacia și Turcia — reprezenta cea mai bună modalitate pentru a permite tratatelor de alianță ale României să-și dovedească deplina lor eficacitate. Diplomatul român este prezentat, totodată, ca unul din partizanii cei mai aprigi ai încheierii unor pacte regionale de asistență mutuală în valoarea cărora el credea cu toată sinceritatea.

Problematica securității colective, în general, și a celei regionale cu deosebire formează obiectul unei ample lucrări semnate de profesorii americani Robert Joseph Kerner (University of California) și Harry Nicholas Howard (Miami University), apărută sub titlul *„Conferințele Balcanice și Înțelegerea Balcanică 1930—1935"* și publicată de editura Greenwood Press Publishers. În lucrare este subliniată ferma opoziție a lui N. Titulescu față de orice încercare de revizuire a tratatelor care statorniceau status-quo-ul teritorial.

Înțelegerea Balcanică este înfățișată cu toată convingerea ca unul dintre cele mai puternice instrumente de pace, reamintindu-se preocuparea și eforturile neobosite ale lui Nicolae Titulescu de realizare a unei unități balcanice, astfel încît intrigile și rivalitățile marilor puteri să nu mai izbutească să atîțe țările balcanice una împotriva celeilalte. În lucrarea citată este reprodus integral textul englez al Pactului Balcanic, semnat la 9 februarie 1934 la Atena de Grecia, Iugoslavia, România și Turcia. Articolul 1 al Pactului Balcanic stipula că țările enumerate mai sus „își garantează reciproc securitatea tuturor frontierelor lor balcanice". La 18 februarie 1934, textul complet al instrumentului juridic menționat a fost publicat și de ziarul *„The New York Times"*.

O lucrare de sinteză cuprinzînd o analiză, temeinică și de ansamblu, a activității Ligii Națiunilor și în care meritele lui Nicolae Titulescu sînt evidențiate la locul cuvenit este cea semnată de George Scott sub titlul *„Ascensiunea și căderea Ligii Națiunilor"*, apărută în editura Hutchinson și difuzată simultan în S.U.A., Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă și Africa de Sud. În această lucrare Nicolae Titulescu este supranumit *„românul ingenios"*, iar polemica publică a acestuia cu delegatul maghiar, contele Albert Apponyi, în problema optanților, este definită drept unul dintre cele mai remarcabile episoade ale activității Ligii Națiunilor.

Pe temeiul unei bogate recolte de mărturii, George Scott narează celebrul incident de la Liga Națiunilor din 30 iunie 1936, cînd ziariști italieni fascisti au încercat să-l împiedice pe Haile Selassie, împăratul Etiopiei, să ia cuvîntul în fața Adunării Ligii. Autorul ne informează că, atunci cînd împăratul a început să vorbească, s-a auzit o explozie de fluierături, șuierături și strigăte de „asasin", „sclavagist" și „bandit". Ziarele britanice și americane au descris această întîmplare drept o „gălăgioasă clacă plătită a ziariștilor italieni". Atunci, diplomatul român, Nicolae Titulescu, l-a cerut președintelui belgian „să cheme la liniște agitatorii". Președintele belgian Van Zeeland a bătut puternic cu ciocanul în masă, dar numai poliția a putut să restabilească ordinea prin evacuarea ziariștilor italieni, care se zbăteau și continuau să țipe.

În timpul acestui incident, fără precedent în istoria Ligii Națiunilor, Haile Selassie, primul șef de stat din lume care a luat cuvîntul în Adunarea Ligii Națiunilor, a rămas calm și senin. Menținerea acestei stări de spirit i s-a datorat în primul rînd lui Nicolae Titulescu, singurul delegat care a reacționat cu demnitate, dar căruia i s-au atribuit de către presa fascistă italiană o replică pe care el nu a pronunțat-o și anume aceea de a fi cerut președintelui belgian „să dea afară sălbaticii", cînd, de fapt, el ceruse „să înceteze tapajul".

În plin război mondial, în 1941, la Chicago, New York, Londra, Tokyo, Osaka și Shanghai se difuza teza de doctorat a unei juriste americane, Margaret E. Burton, intitulată *„Adunarea Ligii Națiunilor"*. Pe baza studierii practicii organizației mondiale, autoarea americană ajunge la concluzia că alegerea președintelui Adunării Ligii Națiunilor trebuie să se întemeieze deopotrivă pe considerente de ordin personal și politic. Ea înclină să creadă că însușirile personale trebuie să prevaleze. În acest sens, ea evocă faptul că, în 1931, abandonînd principiul nereeligibilității, Adunarea Ligii Națiunilor „nu a ezitat să-l realeagă pe dl. Titulescu al României ca președinte care își îndeplinise în modul cel mai eficient îndatoririle prezidențiale în anul precedent și a renunțat să urmeze procedura obișnuită de a transmite onorarea de președinte vreunui alt stat membru".

Analizînd conflictul chino-japonez din 1931, Margaret E. Burton reliefează eforturile și contribuția lui Nicolae Titulescu în găsirea unei soluții pașnice, reamintind, între altele, că acesta atribuia o deosebită însemnătate opiniei publice și modalităților prin care mecanismele instituției geneveze puteau să canalizeze spre scopuri nobile această opinie. În același timp, diplomatul român a pus în lumină, cu multă vigoare, misiunea pacificatoare pe care erau chemate să o îndeplinească, cu eficiență și înaltă responsabilitate, Consiliul și Adunarea Ligii Națiunilor, în competența cărora intra examinarea conflictului dintre Japonia și China în vederea aplanării lui prin folosirea instrumentarului dreptului internațional.

Referindu-se la rolul opiniei publice, K. Zilliakus, în lucrarea *„Oglinda trecutului. O istorie a diplomației secrete"*, apărută la New York în editura Current Books, Inc., relua și detalia teza lui Nicolae Titulescu, arătînd că, în problemele păcii, opinia publică era pacifistă pe plan sentimental, dar era insuficient orientată în problematica crizelor diplomatice și nu credea cu seriozitate că, într-o bună zi, guvernele vor declanșa ororile unui război mondial. De aceea, autorul amintit pledează pentru înarmarea intelectuală a maselor populare cu noțiuni fundamentale despre război și pace, pentru ca, așa cum o dorea și Nicolae Titulescu, popoarele să poată înțelege profund și cu adevărat cursul vieții politice internaționale și să asigure triumful durabil al păcii în lume.

IOAN VOICU ■

DINAMO la ora analizei și a proiectelor

Aflat în preajma celei de-a 35-a aniversări (a fost înființat în 1948, ca unitate a Ministerului de Interne), Clubul sportiv Dinamo a procedat, zilele trecute, la o amplă și exigentă analiză a activității pe 1982, plenara Consiliului de conducere trecînd în revistă atît succesele anului trecut, cît și, în spirit autocritic, neîmplinirile lui. Sinteza primelor a fost exprimată, într-o singură frază, de președintele clubului, fostul arbitru internațional Nicolae Petriceanu : „Prin numărul de medalii și de puncte cucerite în competițiile mondiale la probele olimpice, sportivii dinamoviști au deținut, în 1982, întîietatea pe plan național, asigurînd totodată premisele îndeplinirii obiectivelor stabilite pentru Jocurile Olimpice din 1984". Într-adevăr, în anul care s-a încheiat, purtătorii culorilor dinamoviste au realizat, în cadrul diverselor campionate mondiale, 9 medalii, Ivan Patzaichin (din cuvîntul său : „vor fi, în februarie, 17 ani de cînd fac parte din clubul Dinamo, am cucerit 3 titluri olimpice și îl promit pe al patrulea") și Ștefan Rusu urcînd pe cele mai înalte trepte ale podiumului de premiere, dînd noi dimensiuni unor cariere sportive de excepție, care continuă cu strălucire. La același capitol, al satisfacțiilor, se cade să includem, alegînd dintr-o listă mai lungă, medalia de bronz obținută de Carmen Bunaciu, cea dintîi trecută în contul unui sportiv român la un campionat mondial de natație, ca și pe aceea a pugilistului Constantin Tițoi, devenit astfel, la München, al doilea boxer din istoria clubului (după inegalabilul Simion Cuțov) laureat al unui campionat mondial. Acest frumos bilanț e rotunjit și de 10 medalii „europene" (la lupte greco-romane, înot, tir, polo și judo juniori), ca o dovadă, de necontrazis, că sportivii clubului din Ștefan cel Mare au marcat în comportarea lor o creștere valorică luptînd cu ambiție și devotament, răsplătind astfel, prin prestații de înaltă ținută, eforturile materiale făcute pentru ei (bugetul clubului pe 1983 depășește 21 milioane de lei) și încrederea ce li s-a acordat. Adăugînd izbînzilor de mai sus pe cele obținute la campionatele balcanice (28 de titluri în 1982), naționale (171) etc., etc., avem imaginea unui club puternic, cel mai puternic din țară, ale cărui cadre (sportivi, antrenori, medici, metodiști etc.) s-au preocupat, permanent, pentru promovarea unei noi calități, superioare, în întreaga activitate, muncind serios și responsabil. Iar rezultatele, firește, cele enumerate -și altele, n-au întîrziat să apară. Drept urmare, 6 din cei mai buni 10 performeri ai anului 1982 au fost dinamoviști, luptătorul Ștefan Rusu, caiacistul Ivan Patzaichin, rugbystul Mircea Paraschiv, poloistul Vlad Hagiu și înotătoarea Carmen Bunaciu, desemnarea lor fiind încă o ilustrare a rolului deosebit jucat de clubul în discuție în ansamblul sportului românesc de azi (cu observația că sportivul numărul 1 al anului 1982, Ștefan Rusu, a fost de curînd transferat la Dinamo, el formîndu-se și devenind cunoscut la Rădăuți). Menționînd că toate aceste realizări „sînt legate nemijlocit și de îmbunătățirea muncii politico-educative" (Nicolae Petriceanu),. e obligatoriu însă să notăm că, în unele discipline, potențialul clubului Dinamo nu s-a ridicat la nivelul pretențiilor.

Un campion mereu tînăr : Ivan Patzaichin

În ciuda faptului că s-au dobîndit atîtea medalii și onoruri (ar mai fi de adăugat că echipa de volei băieți a cîștigat Dinamoviada, că handbaliștii s-au calificat în semifinalele Cupei cupelor, că fotbaliștii au devenit, după o pauză de 5 ani, campioni ai țării etc.), dincolo de numărul mare (30—40) de sportivi dinamoviști nominalizați olimpic (unii din ei, Tițoi, Geantă, Titu, Toma, Voiculescu, Iosub, Lefter, Onofrei, Bondar ș.a., foarte tineri, aflați la începutul consacrării internaționale), o serie de discipline au rămas datoare, atît pe plan intern cît, mai ales, internațional. E cazul atletismului, care a dat cîndva o medaliată (Argentina Menis), și care nu prea are azi cu ce se lăuda (doar cu săritorul de triplu salt Bedros Bedrosian), în ciuda unei baze materiale de invidiat. E și cazul gimnasticii, și al înotului masculin, și al scrimei, și chiar al boxului, aureolat altădată de serviciile unor mari campioni ca Nicolae Linca (campion olimpic la Melbourne), Vasile Mariuțan (acum antrenor), Simion Cuțov ș.a. Baschetul (poveste veche, valabilă la nivel național), călăria, ciclismul (deși cu o echipă redutabilă, animată de Mircea Romașcanu), voleiul fete, hocheiul etc. n-au reușit să devină competitive la cel mai înalt nivel, iar tirul (Ion Dumitrescu și Ion Tripșa sînt foști medaliați olimpici) e, și el, în regres. Să citățm din nou din darea de seamă: „Biroul Consiliului de conducere a clubului a apreciat ca nesatisfăcătoare și evoluția sportivilor dinamoviști la campionatele mondiale de caiac-canoe și box, dar mai ales la cele de volei și tir, rezultatele înregistrate nefiind în concordanță cu posibilitățile și valoarea secțiilor respective, cu obiective preconizate de club și de federații". Ce vrea să spună acest fragment din expunerea președintelui clubului ? Că, în pofida succeselor și a loculuI fruntaș, Dinamo n-a abdicat de la autocritică, explicînd că, în unele ramuri, superficialitatea și jumătățile de măsură au contribuit, decisiv, la ratarea multor izbînzi, o serie de tehnicieni (Mihai Marinescu, Dumitru Ion, Eduard Pană, Petru Sandor, Ștefan Petrescu, Ghiță Licu, Ion Dospinescu ș.a.) nefiind (cel puțin pînă acum) capabili să facă integral dovada capacităților lor profesionale, într-o conjunctură în care, e drept, clubul a promovat cu curaj o serie de antrenori tineri (Licu, Pană, Novac, Dinu ș.a.), rezultatele inegale ale acestora putînd fi puse, într-o măsură, și pe seama lipsei lor de experiență. O atenție aparte merită, desigur, fotbalul. Campioană anul trecut, echipa Dinamo a încheiat turul campionatului în curs fără să fi cunoscut înfrîngerea, ea rămînînd, prin această prismă (a clasamentului adevărului, mai bine zis), cea mai autorizată pretendentă la titlu. Peste iarnă, ea s-a și pregătit în acest sens, cu dăruire, cu dîrzenie. Dar pentru un club cu tradiția și pretențiile lui Dinamo, dobîndirea unui titlu intern nu e (și nu trebuie să fie) sfîrșitul unui drum. Judecînd așa, adică realist, plenara a apreciat că și secția de fotbal (condusă cu competență și pasiune de fostul internațional Vasile Anghel, dirijată de Ovidiu Diaconescu) s-a mulțumit, uneori, cu puțin. S-a specificat, negru pe alb, că formația de tineret-speranțe nu constituie încă o pepinieră de nădejde a lotului divizionar, fiind necesare măsuri atît pentru întărirea efectivului, cît și pentru reconsiderarea procesului de instruire.

E limpede, Dinamo a făcut și face mult pentru sportul românesc, în aria căruia clubul din Ștefan cel Mare deține, pe merit și prin sudoare, o poziție fruntașă. El e însă, au subliniat-o și vorbitorii (Vlad Hagiu, Ivan Patzaichin, Ghiță Licu, Sandu Vinereanu, Alice Dănilă, Mircea Paraschiv, Bedros Bedrosian ș.a., sportivi, antrenori, medici, activiști obștești etc.), capabili de mai mult. În condițiile în care, în temeiul unei analize lucide, clubul și-a propus un obiectiv dintre cele mai pretențioase, 9—11 medalii (între care 2—3 de aur) la Jocurile Olimpice de la Los Angeles, e necesar ca sportivii (și antrenorii) dinamoviști să muncească mai serios, mai responsabil, munca fiind, se știe, cea dintîi garanție a performanței.

Îi credem capabili pe purtătorii culorilor dinamoviste (despre a căror rivnă și al căror talent am scris în repetate rînduri) de depășire și autodepășire și, gîndind așa, le dorim mult succes în asprele bătălii ce-i așteaptă, spre gloria sportului românesc și a tricolorului.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Cît de aproape e ziua lui 2,30 m ?

Zilele trecute, la concursul de sală dotat cu „Cupa Steaua", Constantin Militaru a sărit 2,26 m. Performanța lui e a doua în Europa în acest sezon și, ce-i mai important, anunță o zodie bună pentru săritorii români în înălțime. De fapt, era și timpul, fiindcă talente am avut mereu, și la juniori, și la seniori. Ce n-am avut la proba despre care scriem, au fost marile performanțe.

Am urmărit, mai multe zile la rînd, antrenamentele grupei de săritori în înălțime. Grupa s-a constituit încă din 1980 și, în momentul de față, ea contează — sub conducerea a două celebrități ale sportului nostru, Iolanda Balaș și Ion Söter — pe Constantin Militaru (2,26 m), Eugen Cristian Popescu (2,20 m), Daniel Albu (2,15 m), Adrian Proteasa (2,15 m), Silviu Stafiuc, Gabriel Mărginean și Gabriel Iordache. Rezultatele din paranteze reprezintă săriturile cu care au încheiat concursul „Cupa Steaua" din sala de atletism a Complexului sportiv „23 August" și, pentru Militaru și Popescu, cele mai bune performanțe din carieră. Stafiuc, Mărginean și Iordache au deocamdată rezultate modeste, dar care se explică, pe de o parte, prin vîrsta lor, pe de altă parte, prin unele accidentări recente. Stafiuc (a cărui cea mai bună săritură de pînă azi e 2,17 m) are unele griji cu piciorul de bătaie. Mărginean (cu 2,10 m la 18 ani) și Iordache (cu 2,06 m, încă junior) sînt, cum s-ar spune, în graficul speranței ce se pune în ei. Ce ne mirăm, firește, sînt săriturile de tot mediocre ale lui Adrian Proteasa (recordmanul țării cu 2,29 m) și ale lui Sorin Matei (2,15 m), ultimul nefăcînd parte din grupa de săritori a clubului Steaua.

Un concurs ca acesta însă, cu sărituri între 2,10 m și 2,26 m acum, în ianuarie, atrage atenția asupra probei. I-am solicitat antrenorului Ion Söter opinia și iată ce am aflat : grupa de săritori în înălțime are o biografie și biografia aceasta este lucrul cel mai interesant, cu excepția, firește, a rezultatelor lui Militaru și Popescu. „Prin '76, spune Ion Söter, proba era, cum se spune, „la pămînt". Am studiat-o sub toate aspectele și am ajuns la o concluzie, care unora poate să le pară oarecum ciudată. La săritorii noștri, altfel foarte dotați, s-a manifestat întotdeauna o slăbiciune de natură psihică,- mai ales la concursuri. Se știe că la săritura în înălțime, în concurs, efortul fizic e neglijabil, în comparație cu cel psihic. Mi-am spus că numai creînd un climat de mare camaraderie și de poftă de muncă vom putea obține, în 1983, un săritor român căruia să-i fie accesibilă înălțimea de 2,30 m. Cu 2,30 m poți să cîștigi azi orice mare concurs inclusiv „Cupa Mondială." Peste 2,30 m se sare mai rar. Cînd am constituit grupa, m-am prezentat și le-am spus : sînt primul atlet român care a sărit 2,05 m după ce fusesem primul și la 1,90. Am avut un elev pe Cornel Porumb, cu 2,10. Apoi pe Proteasa, primul cu 2,20 m și cu 2,29 m. Dacă vom munci așa cum vă propun eu, ziua lui 2,30 m este foarte aproape. Dovadă și săriturile din ianuarie ale lui Constantin Militaru, care după 2,24 m și 2,26 m, are posibilitatea ca, la campionatele naționale de sală, din 5—6 februarie, să facă record. Trebuie să menționez că și Eugen Cristian Popescu a reușit să treacă granița lui 2,20 m".

Observ că a treia încercare a lui Popescu la 2,20 m a fost cu o palmă și mai bine peste stachetă. „E adevărat, confirmă Ion Söter. Încă o dovadă că e vorba de o barieră psihică. Cu Proteasa am avut unele probleme. L-am exclus un timp din grupă, tocmai pentru că, ducînd o viață cam dezordonată, incompatibilă cu existența unui tînăr ce vizează marea performanță, avea o influență rea asupra celorlalți. Repet, elevii mei formează o echipă bine legată sufletește și această legătură e principala lor forță. Lui Proteasa i-am mai acordat o șansă. Fizic, și-a revenit. Nu are însă psihic de concurs și, dacă nu înțelege că trebuie să ducă viața celorlalți, pleacă din echipă. Un om la calitățile lui, și care sare numai 2,15 m în '82, se cheamă că a ratat anul. La antrenamente, vedeți, e superb. În concurs capotează. Mai avem mult de lucru, dar e important că lucrăm zilnic, în cîte două reprize. După concursul „Cupa Steaua", vineri am avut două ore și jumătate de antrenament dimineața și apropape trei după-amiaza. Dimineața, Militaru a ridicat haltere. Cu totul, 13,5 t. La fel și ceilalți. Că se lucrează intens și cu rezultate, o probează simpatia ce-o arată publicul săriturii în înălțime. A fost proba cheie în „Cupa Steaua", de la începutul anului, a dat cele mai bune rezultate în plan național și, pentru campionatele de sală din februarie, promitem un concurs de valoare europeană".

TUDOR OCTAVIAN ■

EUN NUMAI PENTRU ALȚII ?

Recent, dr. Petre Radovici, fostul medic al lotului reprezentativ de box (pe lîngă care a funcționat aproape 3 decenii), a fost ales membru al Comisiei medicale a A.I.B.A., cu ocazia reuniunii ținute la Colorado Springs. Cînd i-a sosit vestea, printr-o scrisoare semnată de secretarul organismului respectiv, dr. F. Jako („Stimate coleg, consider o mare cinste să vă anunț că..."). Petre Radovici nu mai activa în box, fiind dirijat către federația de natație (vezi interviul nostru cu Ion Popa) !!

Salutînd această desemnare, onorantă pentru boxul și, încă mai mult, pentru sportul românesc, ni se pare logic să întrebăm : nu-i păcat de experiența și priceperea doctorului Radovici, acumulate în atîta vreme ? Să nu mai fie nevoie de ele, mai ales acum, cînd europenele de la Varna bat la ușă ? Să fie Petre Radovici bun numai pentru alții ? Ce părere are Federația Română de Box ? Dar C.N.E.F.S. ?

Spune-ne, Mircea Lucescu...

Am selectat, dintre scrisorile primite de cînd Mircea Lucescu răspunde cititorilor revistei „Flacăra", cîteva care se referă la promovările mai puțin scontate în echipa națională, inclusiv la „revenirile" unor jucători în prima reprezentativă. Grupînd răspunsurile așteptate de V. Iordan, M. Nedelciu, T. Barbu și alții, am formulat pentru directorul tehnic al F.R.F. următoarea întrebare :

— CARE AU FOST CRITERIILE DUPĂ CARE V-AȚI CONDUS CÎND AȚI SELECȚIONAT ÎN NAȚIONALĂ JUCĂTORI CA BÖLÖNI, IORGULESCU, MORARU ORI CĂMĂTARU ?

— Este greu să răspund global. Despre criteriile de selecție am mai vorbit, iar jucătorii pe care i-ați numit reprezintă, fiecare în parte, o altă situație caracteristică. Pe Moraru l-a impus forma arătată în campionat, Iorgulescu nu mai fusese niciodată convocat la prima echipă reprezentativă, iar cu Bölöni e o poveste mai lungă, care începe încă de cînd jucam amîndoi în națională, el la început, eu spre sfîrșitul carierei. Despre Cămătaru ar fi, într-adevăr, lucruri interesante de spus. Mi-a plăcut întotdeauna, lăsîndu-mi impresia unui jucător cu un potențial deosebit pe plan european și chiar mondial, dar ale cărui calități nu fuseseră îndeajuns exploatate. Chiar și după meciul cu echipa Ungariei, de la București, cînd Cămătaru a fost „luat la primire" atît de public, cît și de cea mai mare parte a presei sportive, eu am continuat să cred în el. Mi-am dat în primul rînd seama că, în acel meci, Cămătaru a fost obligat să stea mai mult cu spatele la poarta adversă, fiindcă i se adresau centrări lungi mai mult în diagonală, venind dinspre centrul terenului, nu de la linia de poartă. Fusese silit să joace rolul unui pivot de baschet, care trebuia să devieze mingea spre jucătorii din linia a doua, jucători care însă n-au ajuns decît prea rar în preajma lui. Cămătaru, știam, este un jucător de spații mari, putînd juca în deplasare, dar și pe teren propriu, cu condiția ca echipa să fie pregătită să-l ajute tocmai prin crearea acestor spații. „Virful" craiovean e într-un fel un jucător de tip „buldozer", dar cu o abilitate tehnică peste media unor astfel de jucători, putînd fi folosit și în condițiile unor atacuri în valuri, contra unui sistem defensiv aglomerat. Cînd am preluat echipa noastră națională, am avut de luptat nu numai cu opinia publică, cu subiectivismul exacerbat al unor „judecători", ci chiar cu Cămătaru însuși, care ajunsese să creadă despre el mai tot ce auzea în jur. Mai întîi, a refuzat categoric să vină la lot, pentru pregătirea meciului cu Elveția, ultimul în cadrul preliminariilor C. M. M-a rugat să-l las cel puțin după Anul nou, să se mai gîndească. A trecut vremea, l-am chemat din nou, am stat de vorbă ore în șir, cînd cu binișorul, cînd cu răul, în fine, am folosit toate mijloacele pentru a-l determina să revină, să-i conving în fapt că are valoare pentru echipa națională. A acceptat tîrziu, venind la meciul cu Bulgaria, mai ales pentru că se disputa la Ruse, nu pe teren propriu. Cu Cipru, la Hunedoara, am mers pînă acolo încît am construit tot jocul pentru el, însă avea o adevărată oroare să joace în București. În vară ne-am pregătit la Cimpulung, dar cum a aflat că meciul cu Suedia e la București a făcut un sindrom nervos extrem de accentuat. L-au consultat o mulțime de medici și, după ce a fost înlăturată posibilitatea existenței unui traumatism cranian, a urmat un tratament psihiatric. În paranteză fie spus, mi-e teamă că și Gabor ar putea suferi o cădere psihică, fiindcă nu avem destulă răbdare cu el. Cămătaru a revenit la lot și l-am determinat să intre în meciul cu Danemarca, promițîndu-i să-l scot din teren la prima fluierătură din tribune. Publicul însă ne-a ajutat atunci, l-a încurajat și a început bine. După 19 minute a ieșit, dar sînt convins că tot meciul cu Suedia îl obseda. Din fericire, atunci l-am avut pe Dudu ! După ce am învins Suedia mi-a transmis prin Balaci că are încredere în echipă și că vrea neapărat să joace și în meciurile care urmează. „Cami", căci așa i-a rămas numele, era cîștigat definitiv, dar mi-a trebuit un an de zile pentru asta ! Acum, cînd a ajuns pe podiumul celor mai buni jucători ai anului trecut și e solicitat peste hotare, este evident că pentru revenirea lui Cămătaru merita să facem orice sacrificiu, orice efort, nu numai din partea mea ci și din partea tuturor acelora care au contribuit la acest cîștig pentru fotbalul românesc. Dar aș mai vrea să spun ceva, un lucru pe care trebuie să-l știe toți antrenorii și conducătorii de cluburi. Anume, că prezența la echipa națională înseamnă, pentru orice jucător, posibilitatea de a cîștiga în valoare cu aproape 50 la sută. Ne gîndim, vreau să subliniez, mult prea puțin la aspectul afectiv al activității unui jucător de fotbal.

Să vă mai spun un lucru. Mă bucur enorm că Dumitru a ajuns la Universitatea Craiova. Era mare păcat ca un jucător ca el să nu se mai poată exprima, de cîțiva ani încoace, decît în echipe de valoare submediocră. Acum îl aștept, și eu, să joace bine, să dea tot ce poate în meciurile cu Kaiserslautern. Și pentru ei, porțile echipei naționale rămîn deschise. În fotbal există multe criterii de selecție, dar unul dintre cele mai importante rămîne lipsa ideilor preconcepute.

Prin telefon de la Nicolae Arsenie

Un turneu fructuos: 1-1 cu Turcia, 3-1 cu Grecia

Larissa (Prin telefon de la trimisul nostru). După un promițător 1—1 cu Turcia, la Istanbul, partidă asupra căreia voi reveni, pe larg, după întoarcerea acasă (să spun acum, din fugă, că au marcat Gabor și Selkuc, din formația noastră lipsind craiovenii), reprezentativa de fotbal a României a întîlnit, miercuri, echipa națională a Greciei, aici, la Larissa, oraș aflat la peste 300 de kilometri de Atena. În fața unui adversar redutabil (selecționerul grec Arhondidis a remaniat recent lotul, acordînd credit unor jucători tineri, dar foarte ambițioși, tricolorii (cu cei 5 craioveni, Lung, Ștefănescu, Ungureanu, Balaci și Cămătaru) au jucat bine și, ca o consecință a superiorității lor la toate capitolele, au obținut o victorie meritată, îndelung aplaudată și de cei 20 000 de spectatori care au umplut, pînă la refuz, tribunele stadionului „National Alkazar".

Fotbaliștii noștri au început meciul în forță și, după 10 minute, au deschis scorul : la o lovitură liberă (fault asupra lui Balint), Balaci a pasat scurt lui Böloni, care a șutat cu stîngul, violent, la vinclul porții lui Sarganis : 1—0. După ce, la o ezitare a lui Lung, Kousoulakis a adus egalarea (min. 16), elevii antrenorilor Lucescu și Rădulescu au pus stăpînire pe joc, pasînd mai mult și cu dezinvoltură, atacînd derutant și periculos. Drept urmare, ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat : românii au mai înscris de două ori, de fiecare dată prin Cămătaru (min. 25 și 47), care, deși marcat „la sînge" de Karulias, a izbutit să plaseze două superbe lovituri de cap, stabilind scorul la 3—1.

În partea finală a întîlnirii, pe fondul schimbărilor petrecute în ambele garnituri (la noi, Moraru l-a înlocuit pe Lung, Gabor a cedat locul lui Iordache, Andone a intrat în locul lui Ștefănescu, ușor contuzionat, iar Augustin și Coraș l-au schimbat pe Balint și, respectiv, Cămătaru), gazdele au atacat mai mult, dar au întîlnit o apărare fermă, din rîndul căreia s-a distins, prin cîteva intervenții salutare, portarul Moraru.

Cam atît pentru azi. Voi reveni, stimați cititori, cu amănunte săptămîna viitoare, nu înainte însă de a nota că turneul reprezentativei noastre în Turcia și Grecia (la care am fost martor) mi s-a părut o reușită, atît sub aspectul pregătirii (s-au făcut o sumedenie de antrenamente), cît și, firește, sub cel al rezultatelor imediate.

Flacăra scrisă de cititori

Începînd cu numărul viitor al revistei vom inaugura o nouă rubrică : Flacăra scrisă de cititori. Vă invităm deci să fiți oaspeții noștri cu subiecte din toate domeniile de activitate, urmînd să vadă lumina tiparului cele mai interesante opinii, idei și propuneri din viața socială, cultură, știință, tehnică, sport...

Vă rugăm ca plicurile să poarte mențiunea Flacăra scrisă de cititori.

Pe lîngă consacrata rubrică Flacăra la dispoziția dumneavoastră, o nouă pagină vă stă la dispoziție : FLACĂRA SCRISĂ DE CITITORI.

Scurt, foarte scurt

● La europenele de patinaj viteză de la Haga, Tibor Kopacz (21 de ani, muncitor din Miercurea Ciuc) a spart gheața, ocupînd un remarcabil loc 5 în proba de 5 000 m. Să vedem ce va mai urma ● Aflăm, cu stupoare, că lotul olimpic de fotbal (antrenat de Gheorghe Staicu) joacă în prezent în Bulgaria, la un patrulater cu echipe de mîna a șaptea ! ! Ce-a păzit federația de n-a reușit să le asigure olimpicilor un turneu ca lumea (e doar vorba de o echipă reprezentativă), lăsîndu-i să se confrunte cu Belașița Strumița din divizia C a campionatului iugoslav ? ! ● Au căzut turneele pe care Dinamo (formația campioană !) și Sportul studențesc le proiectaseră în Italia ! Cele două grupări au rămas să se pregătească la București, jucînd chiar între ele (4-0 pentru Dinamo) ● Ni se aduce la cunoștință că arbitrul de box Nicolae Niță, recent promovat pe lista A.E.B.A. (de cine ! ?), urmează să fie scos din activitate pentru unele neregului financiare (ceva cu baremurile de arbitraj) ● Doctorul Dan Claudiu Tănăsescu (una și aceeași persoană cu cel care n-a înțeles articolul nostru despre Italia ; a zis cineva că italienii sînt niște diletanți ? !) îi face cu ou și cu oțet pe conducătorii Universității Craiova că l-au legitimat pe Dumitru. Aceștia își recunosc vina și promit că, la fiecare mișcare, îi vor cere părerea lui D.C.T. Dinsul e rugat să treacă pe la club și să lase adresa la care poate fi găsit ● Anișoara Cusmir promite : 6,77 m la Sindelfingen ● Nu s-a revenit asupra evidenței cartonașelor galbene și nici asupra folosirii juniorului în echipele de B și C. Biroul federal a mai cerut o aminare. Cel mai tare ne-a emoționat motivul întîrzierii : „fotbalul nostru are un moment favorabil și s-a considerat că nu este oportună o altă măsură la jumătatea întrecerii".

A murit Garrincha...

Manuel dos Santos, cunoscut drept „Garrincha", a fost unul dintre cei mai mari jucători ai lumii, intrat definitiv în cartea de legende a fotbalului.

S-a născut într-o mahala a orașului Rio de Janeiro, într-o familie nevoiașă, cu mulți copii. Tînărul Garrincha nu a avut în viață altă șansă decît fotbalul. În Brazilia, se spune uneori, cu mîndrie, că fotbalul ține loc de cultură. Pe Garrincha fotbalul l-a urcat pînă în vîrfurile gloriei, de unde nu l-a mai rămas decît să cadă. A căzut coborînd în patimi și sărăcie, pînă a ajuns să trăiască din mila publică. În octombrie care vine ar fi împlinit 50 de ani, dar nu l-a mai apucat. Într-una din zilele lunii ianuarie a acestui an, lumea a aflat că a murit Garrincha ! Numele său a fost iarăși scris cu majuscule pe prima pagină a ziarelor, dar de-acum era prea tîrziu. Fotbaliștii, se zice, mor de două ori — prima oară cînd părăsesc terenul. După noi, Garrincha n-a murit decît o dată, atunci cînd în 1966, după înfrîngerea în fața Ungariei, Feola l-a scos din echipa națională. Ce a mai apucat să trăiască pînă în zilele noastre n-a fost decît o amintire. Pentru toți, Garrincha rămîne „diavolul șchiop" care a contribuit decisiv la cucerirea de către selecționata țării sale a primelor două titluri mondiale, în 1958 și 1962. Avea un dribling uluitor, care l-a adus porecla de „diavolul șchiop" (se zice că piciorul său stîng era mai scurt cu cîțiva centimetri), dar asta era tot ce învățase să facă. Nu s-a temut de nici o apărare, dar nici n-a știut să se apere el însuși de încercările vieții. Aici, înfrîngerea a fost decisivă.

DUMITRU GRAUR ■

Omul care joacă

Ultimul Cooper

Ianuarie, luna pregătirilor de bază pentru întregul an în fotbalul nostru, a ținut cu tot dinadinsul să ne pună la încercare amăgindu-ne că poate fi chiar un început de primăvară. Nu putem fi naivi și așteptăm februarie cu dorul zăpezilor ce trebuie să acopere cîmpiile, dar și pentru a ne mai aduce aminte de zbenguiala albă și înghețată a copilăriei.

Acum este timpul în care echipele noastre au coborît de la munte sau de prin depresiuni, parcă de la iernat, începînd cea de-a doua perioadă a chinuitoarelor antrenamente de iarnă, ce presupun în proporție foarte mare lucru specific. Sigur, atît cît se poate prin calitatea terenurilor, a sălilor de forță (încă foarte puțin existente și chiar folosite în arsenalul obligatoriu al echipelor noastre fruntașe) sau a sălilor în care se poate juca. Ca jucător ești firesc tentat să afirmi că este mai frumos, după zile ce au fost grele și prin piedicile organizatorice create de logici dubioase ce anturează cu măsuri de neconceput viața fotbalului nostru.

Am văzut totuși în acest timp și scene destul de sugestive. Undeva, într-o clădire prin geamurile căreia fulguia a liniște, un important și binevoitor diriguitor al sportului nostru trasa niște sarcini normale unor subalterni smeriți și încovoiați, ce notau totul de zor. Conducătorul aducea cu Napoleon pictat de David la Arcole, iar cadrele locale cu munci de răspundere pe ramură de sport, prin frica și supunerea care o afișau, te făceau să revezi figurile dar nu și vocile cărăușilor de barcazuri de pe Volga. Bineînțeles că multe, dacă nu cumva toate cele trasate, nu au prins viață a doua zi.

Încercînd să uit „frigul" din sportul nostru, care s-ar putea să se accentueze în timpurile care vin, astăzi vreau să propun măcar ca meditație tehnicienilor noștri, un procedeu de testare a capacității fizice aerobe dezvăluit și comentat la începutul anului trecut în „l'Equipe Magazine". Cade și foarte bine în această perioadă în care toți vor să știe unde au ajuns fizic. El aparține reputatului doctor Kenneth Cooper și a apărut în ultimul său volum „Oxigène a la carte", tradus acum doi ani în Franța.

S-ar putea ca și acest test să aibă gradul său de relativitate — așa după cum lasă să se înțeleagă autorul articolului prin unele exemple și chiar speculații, testele intelectuale nu pot măsura deocamdată decît gradul de cultură și de cunoștințe prin întrebările care le pun, neputînd să cearnă inteligența pură. Testele fizice se apropie mai mult de adevăr, iar „mașina" care susține pledoaria doctorului Cooper este un simplu covor mergător. Nu vă speriați, cei care lucrează și acum pentru N.A.S.A. nu apelează la furtunașe, jachete cu nisip, robinete sau cine știe ce măști, ci pur și simplu la măsurarea și apoi interpretarea facută li de a alerga într-un anumit ritm atît cît poate organismul.

Pentru a avea statistica necesară concluziilor, au fost testate mii de persoane și, în funcție de sex, vîrstă și de timpul petrecut în alergare pe covor au fost clasate șase categorii de condiție fizică. Și doctorul Cooper scrie, atenție, nu spune : „spre exemplu, dacă n-aveți 30 de ani, forma dumneavoastră este foarte proastă cînd nu puteți să „țineți 12' pe covor ; este proastă cînd abandonați între 12'50" și 15'29", satisfăcătoare dacă rezistați între 15'30" și 18'59", bună de la 19' la 21'59", foarte bună de la 22' la 24'59" și excelentă de la 25'. Uf, scriind cifrele parcă-mi aud zgomotul inimii și-mi simt transpirația... Kenneth Cooper precizează în continuare : „persoana examinată aleargă mai întîi pentru a se încălzi, în alura de 90 de metri pe minut, obișnuindu-se cu acest ritm. După primul minut aparatul se ridică cu 20% și în continuare înclinația se accentuează cu 1% la fiecare 60 de secunde, ritmul rămînînd același. După 25' (trebuie să ajungi pînă aici), lucrurile se inversează : panta se coboară cu 25% și ritmul crește cu 0,322 km/oră, cam 5 metri în plus la fiecare minut. În final, reputatul specialist crede că acest test este mai perfect decît acela al bicicletei și al scării, care „sînt dificile de controlat, mai dînd și rezultate bizare". Fără să ceară credibilitate totală în testul său trebuie să recunoaștem că acest covor propus de doctorul Cooper este puțin... fermecat, cerînd o oarecare grijă (spun doar atît) în confecționarea lui.

Am văzut nu de mult, într-o fotografie din „Sportul", că la Centrul de medicină sportivă din București există cam așa ceva. Ar fi păcat ca testul și covorul rulant al reputatului specialist american, care, nu este exclus să fie depășite la această oră, să rămînă la noi simple închipuiri de basm.

CORNEL DINU ■

Ciudatele baremuri

După cum se știe, în atletismul românesc nu este suficient să termini primul, în campionatele naționale, într-o probă sau alta pentru a îmbrăca, automat, și tricoul de campion. E absolut obligatoriu să îndeplinești, ca să ți se confere titlul, și un anumit barem, stabilit de federație pentru fiecare probă în parte. Metoda nu e, se cunoaște, o invenție a F.R.A., ci ea se practică și în alte țări, de unde, dealtfel, a și fost împrumutată.

Recent, federația noastră a comunicat specialiștilor baremurile ce se cer, fără excepție, îndeplinite pentru acordarea titlurilor de campioni pe 1983. Spre surprinderea lor (ca și a noastră, acesta fiind motivul pentru care așternem rîndurile de față), tehnicienii au constatat că, spre deosebire de alți ani, baremurile în discuție au fost stabilite într-un mod (hai să-i zicem) ciudat, adesea în discordanță flagrantă cu posibilitățile competitorilor români. Cînd exigență fără acoperire, cînd generoasă în afară oricărei argumentații temeinice, F.R.A. (la conducerea căreia, trebuie să subliniem, se află oameni competenți și pasionați, în frunte cu secretarul federal Victor Firea) n-a făcut altceva decît să stîrnească nedumerire și, pe alocuri, zîmbete purtătoare de subînțelesuri.

Să ne fie permis să argumentăm, începînd cu probele rezervate băieților. Pentru a intra în posesia titlului național la 5 000 m, un alergător ar trebui să acopere distanța respectivă în 15 : 25,0, timp mai mult decît pretențios, de vreme ce, în 1982, la Atena, vest-germanul Wessinghage a urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere oprind cronometrele la 13 : 26,90 ! ! Nu altfel se prezintă situația în proba de disc, la care baremul pentru decernarea tricoului tricolor pe 1983 a fost împins pînă la 67 m. Vi se pare puțin ? Dacă da, trebuie să vă reamintim că, la Atena, Bugar (Cehoslovacia) și-a adjudecat titlul european cu numai 66,64 m, în timp ce cei doi concurenți români intrați în finală au aruncat 61,66 m (Zamfirache) și, respectiv, 60,56 m (Naghi) ! ! Să mergem mai departe, lăsînd deoparte, în mod deliberat, standardurile pretinse de F.R.A. la 100 m (10,35, recordul național 10.42) sau suliță (85 m față de 84,62 m cît reprezintă recordul țării), pentru a zăbovi asupra baremului stabilit la 3 000 m obstacole. I se cere campionului României pe 1983 să încheie cursa cu obstacole a celor 3 km în nici mai mult, nici mai puțin în 8 : 15,0, nu numai sub performanța cu care Ilg a obținut titlul continental la Atena (8 : 18,52), dar chiar înaintea celui mai bun rezultat mondial înregistrat în 1982, 8 : 16,17, datorat americanului Marsh ! !

În conformitate cu aceste baremuri (firește, dacă ele ar fi fost îndeplinite), atleții români ar fi izbutit la Atena 3 medalii de aur (la 5 000 m, disc și 3 000 m obstacole) un loc 5 (la înălțime) și un loc 6 (la triplusalt), adică ar fi acumulat (după punctajul practicat la C.E.) 24 de puncte, cu 23 mai multe decît au realizat ei la Atena, unde doar Bedrosian a reușit să se claseze, la triplusalt, pe locul 6 ! ! E limpede că, cel puțin în ceea ce privește atletismul masculin, standardurile impuse de federație sînt lipsite de un fundament real, neavînd nici o legătură cu posibilitățile (fie ele și teoretice) ale prezumtivilor campioni naționali pe 1983.

Extrem de exigentă cu băieții, F.R.A. s-a dovedit, în schimb, foarte generoasă cu fetele, pretinzînd de la acestea (care au adunat la Atena 22 din cele 23 de puncte ale delegației noastre) baremuri dintre cele mai scăzute, adesea necompetitive pe plan internațional. Dacă Puică, de pildă, a intrat în posesia unei medalii de argint la Atena acoperind 3 000 m în 8 : 33,33, ea va putea deveni campioană a țării pe anul în curs alergînd aceeași distanță au ralenti, căci standardul a fost fixat la 9 : 15,0, timp cu care suedeza Ernstroem a terminat, la Atena, abia pe locul 18 ! ! La fel de necompetitive sînt și standardurile stabilite la 400 m garduri (59 50. în timp ce Skoglund a cîștigat europenele în 54, 58), la înălțime (1,85 m, rezultat care nu intra în primele 60 înregistrate anul trecut în lume), la lungime (6,40 m, într-un moment în care Vali Ionescu și Anișoara Cusmir sar, de regulă, în jur de 7 m) etc., etc.

După socoteala de mai sus, aplicată acum atletismului feminin, Ionescu, Puică, Melinte și compania n-ar fi depășit la C.E. 1982 sărăcăcioasa „zestre" de 8 puncte, cu 14 mai puține decît au obținut ele pe pistele stadionului atenian de la Kalogreza ! ! Optica după care s-au stabilit baremurile în discuție ni se arată cu atît mai stranie (ca să nu folosim alt termen) cu cît e indeobște cunoscut faptul că, la noi, atletismul feminin are mult mai multe resurse și rezultate de valoare pe plan internațional decît cel masculin, față de care, paradoxal, federația de specialitate a manifestat, hotărînd standardurile incriminate, o exigență cu nimic justificată.

Am mai spus-o și o repetăm : după ani și ani de ezitări și poticneli, atletismul românesc și-a recîștigat la Atena o parte din pozițiile internaționale compromise, medalia de aur dobîndită de Vali Ionescu fiind prima trecută în contul respectivei discipline după 20 de ani (Iolanda Balaș, Belgrad, 1962). Prestația din 1982 n-a fost întîmplătoare, ci ea a exprimat deopotrivă grija deosebită manifestată față de atletism de conducerea C.N.E.F.S. (prin seriozitatea secretarului C.N.E.F.S., Septimiu Todea) cît și, firește, volumul superior de muncă depus de performerii de elită și de antrenorii lor. În acest context, gîndim, că standardurile impuse recent de F.R.A. nu fac altceva decît să aducă prejudicii atletismului nostru, generînd confuzie și nedumerire. În lumina argumentelor de mai sus, solicităm F.R.A. (și, implicit, C.N.E.F.S.) să revină asupra lor, fixînd norme capabile să impulsioneze, nu să deruteze.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Dialog cu o condamnată la moarte, dialog cu un om viu!

● În 1981, în luna mai, am început să am senzația că nu mai pot să respir ● Nu mai eram în stare nici să gîndesc, nici să vorbesc, eram ca un automat ● Voiam neapărat să ajung acasă ca să mă urc în pat ● Probabil că nici doctorul Leontopol nu mai considera că este cazul să încep tratamentul ● Ei nu puteau să creadă că sînt eu, că mă reîntorsesem acasă.

Adriana Țuțuianu și salvatorul ei, dr. Mihai Leontopol

Adrian Păunescu : Întîmplarea face ca exact în ziua de 1 februarie, la 10 ani de cînd am fost numit redactor-șef al revistei Flacăra și mi-am propus să facem aici o revistă de probleme ale omului, ale noului, ale luptei pentru om și pentru nou, în biroul meu să se afle, pentru scurtă vreme, într-o vizită **DE VIAȚĂ** — o să vă explic îndată de ce zic cuvîntul **viață** dumneavoastră, cititorilor — un personaj care confirmă în modul cel mai strălucit, mai dramatic și mai îndatoritor ideea pentru care am trăit acești zece ani, ideea că presa adevărată trebuie să se pună în slujba omului, a noului, a binelui, a adevărului și, sigur, a frumosului. Sînt deci zece ani de cînd tot ceea ce vom dezbate acum, în jurul unui birou la care stau foarte rar, era doar idee, doar opțiune, doar vis. Oricîte s-ar fi rezolvat în acești 10 ani, aș prefera să fiu la biroul meu în ziua de 1 februarie 1973.

Ziceam deci că vizita personajului care întruchipează parcă în mod simbolic lupta supraviețuirii omului și noului se află într-o vizită de viață. Aș vrea să rog persoana care se află lîngă mine să se prezinte și să facem un dialog despre motivele pentru care a venit, despre viața dumneaei — pentru că e vorba de o femeie — și despre frămîntările pe care le are în clipa de față. Cine sînteți, așadar ?

Adriana Țuțuianu : Mă numesc Adriana Țuțuianu, dar în primul rînd aș vrea să vă mulțumesc pentru onoarea pe care am avut-o și pentru cinstea pe care mi-ați acordat-o de a sta aici, în biroul dumneavoastră, la o revistă foarte importantă, revista Flacăra. Am 32 de ani, sînt plecată din țară de 10 ani de zile prin că știe. După aceea știți ce a urmat...

A.P. Nu, nu știu, și oricum cititorii pot să nu știe.

A.Ț. Deci, o viață foarte normală. Am urmat un curs de 3 ani pentru asistente medicale în orașul meu de adopție care este Siena, în Italia. Mi-am luat diploma de asistentă și m-am specializat ca instrumentistă în sala de operație neurochirurgie și chirurgie toracică. Și am lucrat pînă acum cîțiva ani, pînă în momentul în care m-am îmbolnăvit. Este un mare păcat, pentru că meseria mă pasionează foarte mult. Am lucrat cu drag însă asta este situația, a trebuit să renunț, în urma celor ce s-au întîmplat.

A.P. Ce s-a întîmplat ?

A.Ț. În 1977 am fost operată la sînul drept, mi s-a scos un mic chist care, după ce a fost analizat cu diferite metode, s-a dovedit a fi un carcinom solid parcă, nu mai reține bine cuvîntul medical. După aceasta, șansele mele de a supraviețui, așa cum mi s-a spus, erau foarte mici.

A.P. Cine v-a spus ?

A.Ț. Medicii. Și histologul, care mi-a făcut acest examen după intervenție.

A.P. A fost vreun medic care v-a spus că veți supraviețui ?

A.Ț. Nu... Poate un timp limitat... nu se știe cît... nu se știe cum... Nu au fost alte cazuri de supraviețuire decît 6 luni, un an, cîteva săptămîni, depinde de gravitatea cazului.

A.P. Și dumneavoastră erați într-o stare gravă ?

A.Ț. Da, așa au spus. Eram într-o stare foarte gravă.

A.P. Și ce s-a întîmplat ?

A.Ț. Pe parcurs am crezut că mi-am revenit, mi-am reluat serviciul și cîtva timp a fost bine, a reintrat totul în normal. Am fost bine, dar toți își puneau aceeași întrebare : pînă cînd ? Este foarte crud, dar este adevărat : pînă cînd ? A fost pînă în iarna anului 1980... sfîrșitul anului 1980, cînd am avut, am început să am, foarte, foarte mari dureri la oase, în regiunea bazinului. Însă nu am dat importanță, crezînd că e vorba de artroze, reumatisme... Însă durerile creșteau, după aceea mi-a apărut o tuse curioasă, dubioasă... În sala de operație am lucrat cu medicamente care pot da anumite alergii și am pus totul pe seama acestora. Dar situația se înrăutățea din ce în ce mai mult. În 1981, în luna mai, am început să am senzația că nu mai pot să respir, că masca pe care o purtam la gură mă deranjează la respirație, simțeam nevoia s-o scot tot timpul. Am rugat să-mi facă o radiografie pe un coleg de la radiologie și de la radiografie au reieșit niște lucruri cutremurătoare. Nu mai aveam nici o șansă de supraviețuire. În urma acestor examene...

A.P. Ce examene au fost ?

A.Ț. În urma examenelor simple, radiologice, am făcut o tomografie axială computerizată (T.A.C.), care pune în evidență orice fel de mică leziune din organism, leziune tumorală. Este un aparat specific care controlează funcționarea organelor.

A.P. Și deci care au fost rezultatele ?

A.Ț. Surprinzătoare. Adică directorul de la radiologie a ajuns la concluzia că nu mai avea ce face. N-ar fi putut în cazul meu să pună la punct o terapie. Nu se mai putea face absolut nimic.

A.P. De ce ? Era avansat ?

A.Ț. Era foarte avansat, erau metastaze pulmonare, metastaze pe coloana vertebrală, metastaze pe bazin. Și pe ficat. Nu se știe de ce natură, dar avînd cadrul descris pînă acum și ficatul probabil că într-o oarecare măsură a fost prins. Și singurul lucru, ca să mă facă să mă simt ceva mai bine, să respir mai bine, pentru că nu mai respiram, nu mai mergeam din cauza durerilor, de la 60 kilograme, greutatea mea normală, ajunsesem la circa 50, un cadavru viu, la sfîrșitul lui mai m-au internat timp de 15 zile la Clinica de boli de respirație din orașul Siena, care are ca director pe profesorul Palatrezzi. Am stat cu oxigen la nas în fiecare moment.

Am stat 15—20 de zile, nu-mi mai amintesc exact, pentru că nu mai eram în stare nici să gîndesc, nici să vorbesc, eram ca un automat. Am consumat foarte mult oxigen... Am produs o daună spitalului...

A.P. Și universului !

A.Ț. Pînă într-o zi cînd m-am trezit la ușa spitalului cu mama mea...

A.P. Unde locuiește ?

A.Ț. În Constanța, familia mea locuiește în Constanța...

A.P. Deci a venit din România ?

A.Ț. Da, a venit din România. A cerut un permis special care i s-a acordat bineînțeles imediat și a venit, în două zile a fost la Siena, la noi acasă, zicînd că îi era dor de mine, căci nu mai fusesem de doi ani în România. La început nu mi-am dat seama de această realitate. Cînd ajungi la o anumită situație, ca aceea în care mă aflam, nu poți să judeci, să gîndești, nu poți să-ți dai seama că ai ajuns unde te afli. Și atunci n-am avut nimic împotrivă, singura mea bucurie ar fi fost să ies imediat din spitalul acela, chiar dacă sînt cadru medical și lucrez de 7 ani în spital, mă rog, ca pacient este o socoteală, ca lucrător este altceva. Și am plecat acasă.

A.P. Unde acasă ?

A.Ț. Am plecat la Constanța, în România.

A.P. De ce ?

A.Ț. Păi de ce ? Să-mi văd familia și... să mor acasă...

A.P. Dar știați ?

A.Ț. Simțeam... Unele lucruri se simt. Chiar dacă vrei sau dacă ai puterea sau nu ai puterea să le accepți sau nu.

A.P. Ce gîndeați pe drum ?

A.Ț. Gîndul meu a fost să ajung acasă cît mai repede. Să-i văd pe ai mei. Singurul gînd în acele momente. Și bineînțeles că la Otopeni am ajuns cu bine, pentru că înainte de a pleca din Italia făcusem o doză apreciabilă de cortizon, ca să mă pot ține pe picioare, plus un ciclu de 15 zile cu citostatice, cu chimioterapie, foarte grea, niște asocieri de medicamente care n-au ajutat la nimic. Și am ajuns cu bine, țin minte că vorbeam cu mama mea în avion, mi-era foarte dor de acasă, de ai mei. Am ajuns la București, am așteptat 6 ore avionul de Constanța. Nu mă simțeam prea rău, cel puțin așa credeam eu.

A.P. Și la Constanța ?

A.Ț. La Constanța am ajuns acasă, i-am văzut pe ai mei, dar eram foarte obosită. Voiam neapărat să ajung acasă ca să mă urc în pat fiindcă în acele momente senzația, pe care o ai, e să te urci în pat, să stai să te odihnești. Eu mă simțeam mai bine numai în momentul în care eram în pat, liniștită, cu capul pe pernă. Deci vă puteți imagina o persoană care nu mai are chef de nimic. Nici măcar să facă doi pași.

A.P. Și ? A urmat ceva totuși !

A.Ț. Sigur că a urmat. Aici e-aici ! A urmat că sora mea auzise de un anume Leontopol Mihai, un oncolog din București. El citește în fiecare săptămînă, căci sînt abonați, revista Flacăra și în Flacăra au citit niște articole despre doctorul Mihai Leontopol și despre rezultatele pe care doctorul Leontopol le-a avut în România în ceea ce privește boala canceroasă. Și sora mea, cum am ajuns acasă, a doua zi — deci eu am ajuns acasă pe 29 iulie — a luat trenul spre București, a ajuns la ora 5 dimineața în fața casei doctorului Leontopol și l-a așteptat pînă la ora 6,30, a stat acolo în poartă cu radiografiile sub braț și cu frică mare că nu va reuși să pătrundă, că doctorul Leontopol n-o va primi. Așa cum am spus în articolul precedent, a fost primită, însă fără prea mari șanse de a obține medicamentul.

A.P. De ce ?

A.Ț. Probabil că nici doctorul Leontopol nu mai considera că este cazul să încep tratamentul, că eram într-un stadiu foarte avansat, era tîrziu... Totuși sora mea a insistat, a insistat, și a obținut cașetele pe care le-a adus acasă și pe care eu nu le-am luat pînă în 7 august... Am zis că nu-i posibil, nu se poate cu o cașetă pe zi să rezolv ceva. La insistențele familiei, ale surorii, ale nepoților, am început în sfîrșit tratamentul pe 7 august 1981.

A.P. Cîte kilograme aveați atunci ?

A.Ț. Aveam 52—53, nu-mi mai aduc bine aminte... Însă greutatea mea normală este în jur de 60. Vă interesează și greutatea de acum ? Mai bine să lăsăm — zice surizînd — argumentul greutate... Să știți că nu mă mai sculam din pat. Este foarte dramatic, este tulburător ceea ce vă spun dar acesta-i adevărul : nu mă mai sculam din pat. Și după 15 zile după ce am început tratamentul, eu respiram ! Simțeam așa, că-mi revin. Încet, încet, încet, și mai ales simțeam faptul că mama făcea ceva la bucătărie, dacă pînă în momentul acela nu sesizam treaba asta, adică mîncarea nu mă mai interesa, începusem să îmi apreciez unele mirosuri.

A.P. Este senzațional ce spuneți !

A.Ț. Da, un gătar bun, mirosul de murătură... Cînd am împlinit 31 de ani, pe 25 august, tata, mama, familia... „Mulți ani trăiască", „Mulți ani trăiască", le-luceau ochii .

A.P. Cum le luceau ochii ?

A.Ț. Le luceau ochii, adică... nu puteam să înțeleg starea lor sufletească în acele momente. Eu credeam că de bucurie că-mi sărbătoresc ziua de naștere în mijlocul lor. Dar eu cred acum că nu de bucurie le străluceau lor ochii. Ci de cu totul altceva. Iar eu m-am dus pe balcon și am plîns... Sînt momente pe care mi le amintesc așa, vag, pentru că atunci cînd ajungi într-o anumită situație, unde am ajuns eu astăzi, nu poți să-ți dai seama și să-ți reamintești unele lucruri. Pentru mine este ceva foarte vag. Eu mă întreb dacă am fost eu vreodată bolnavă sau dacă eram eu în situația de atunci. Nu-mi vine să cred.. Nu, cred că este vorba de o altă persoană. Mi-e imposibil să cred așa ceva.

A.P. Totuși dumneavoastră ați fost.

A.Ț. Eu am fost... Probabil...

A.P. Cum vă simțiți acum ?

A.Ț. Minunat !

A.P. Minunat ? Mai aveți din punct de vedere obiectiv vreo problemă ? Examenele pe care le-ați făcut atunci le-ați repetat ?

A. Ț. Da, le-am repetat în Italia acum o lună, le-am repetat acum 15 zile și le-am repetat astăzi, 1 februarie 1983, la București.

A. P. Și ce rezultă ?

A. Ț. Rezultă că totul este foarte bine. Este o ameliorare graduală, încet, încet, încet se văd diferențele. Dar cred că asta nu este de competența mea să apreciez rezultatele, este de competența doctorului Mihai Leontopol să vă răspundă la aceste întrebări.

A. P. Bun, hai să zicem că dumneavoastră nu sînteți proprietara obiectivității, dar proprietara stării dv. subiective sînteți.

A. Ț. Da, sigur.

A. P. Și cum vă simțiți ?

A. Ț. Minunat, minunat... Mai există un alt superlativ decît minunat ? Ajutați-mă, vă rog !

A. P. Pe aici auzisem tot felul de clocli zicînd că uite, unul din cazurile despre care s-a scris în Flacăra e în pericol. Adriana Țuțuianu, despre care s-a scris în Flacăra, e în pericol.

A. Ț. Uitați-vă la mine! Eu sînt o fată foarte modestă de felul meu. Știți și dumneavoastră, cu o floare nu se face primăvară. Dar dacă vreți să aflați și alte rezultate, căci nu este vorba numai de mine...

A. P. De unde ? Din țară știu.

A. Ț. ...vă mai pot povesti cîte ceva și despre rezultatele pe care domnul doctor Leontopol le-a avut la Siena, în Italia. Cred că ar trebui s-o iau de la început. Pe mine mă dăduseră drept dispărută.

A.P. Condamnată la moarte.

A. Ț. Da, deci 25 august 1981... numai puțin vă rog să fac socoteala, vă rog să aveți răbdare așa cum ați avut pînă acum, pe 1 septembrie 1981 mă simțeam bine, la sfîrșitul lui octombrie mă simțeam foarte bine, la începutul lui noiembrie 1981 eram deja în Italia, după un voiaj de 2 zile cu trenul, cu 8 ore de ședere la Belgrad, pentru legătură între trenuri. După părerea mea e foarte important. Deci vă imaginați că eram totuși pe picioare dacă am suportat un voiaj de 2 zile în tren, sigur cu vagon de dormit, toate condițiile, dar totuși... Am ajuns în Italia... Știți, îmi aduc aminte cu foarte multă plăcere momentele în care am intrat pe poarta spitalului unde lucrez. Lumea care pînă atunci mă saluta, mă întreba de sănătate, se uita la mine și trecea mai departe. Mi s-a părut straniu, ciudat... Ei nu puteau să creadă că eram eu, că mă reîntorsesem acasă. Imediat după întoarcerea mea la Siena mi-au cerut să mă supun altor examene, pe care de fapt le făcusem aici, la București. Le-am făcut pe toate și au rămas plăcut impresionați, hai să zicem așa, în fața acestei realități, dezarmante pentru ei. Nu au mai avut de-a face cu un asemenea caz. „Caz de enciclopedie", așa mi-au spus. Vă dați seama ce personaj, nu ? Ce importantă am devenit ! Ei, și după aceea a urmat o serie întreagă de întîmplări. Vorba circulă de la unul la altul, unde te-ai tratat ? Cine te-a tratat ?

A. P. A început cazuistica lui Leontopol în Italia.

A. Ț. Da, a început.

A. P. Cu rezultate bune ?

A. Ț. Miraculoase !

A. P. Cam cîte cazuri ?

A. Ț. Miraculoase, într-adevăr, cu re-

(Continuare în pag. 18)

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra. Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : **SECȚIA REPORTAJ, SOCIAL-POLITIC ȘI ECONOMIC : (Ilie Purcaru,** Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00. Tudor Octavian, Ion D. Goia — 25 66) ; **SECȚIA CULTURĂ-ÎNVĂȚĂMÎNT : (Grigore Mărășanu,** Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; **SECȚIA PROBLEME CETĂȚENEȘTI, SCRISORI : (Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Mircea Bunea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stanescu, Lionel Nițescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30 ; Audiențe — 25 58 ; **SECȚIA ȘTIINȚĂ, URGENȚE, CENACLU, SPORT, SECRETARIAT, FOTO : (Ovidiu Traian Ioanițoaia,** Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Bîrlădeanu — 21 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28) ; **SECRETAR RESPONSABIL DE REDACȚIE** — NICOLAE CRISTACHE — 25 50, **REDACTOR ȘEF ADJUNCT** — NICOLAE ARSENIE — 21 24 ; **REDACTOR ȘEF** — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

Întîlnirea de lucru a tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu specialişti din industria chimică şi metalurgică

flacăra

Anul XXXII — Nr. 6 (1 443) Vineri, 11 februarie 1983

Nu vom avea niciodată deajunsă inimă ca să le dăm minerilor pentru cîtă inimă pun în faptele lor

[illegible] pentru cărbune, această prețioasă [illegible] independenței noastre [illegible] din teatrele ei fierbinți. Peste 30 000 de mineri, cei mai mulți oameni tineri, se străduiesc, după puteri, să-i dea acestei bătălii acea forță care, prin pasiunile ei, înnobilează cărbunele transformîndu-l în diamant.

Cărbunele, aici, este și el, ca și oamenii, foarte tînăr. Nu numai ca descoperire, ca așezare a sa în planul fructificării averilor naționale, dar și ca vîrstă geologică. Un specialist străin, peregrin prin aceste locuri acum niște ani, chiar se mira de (zicea domnia-sa) „precipitarea" cu care [illegible] stat să aștepte milioane [illegible] să recolteze un cărbune mai [illegible]ur", mai „așezat", deci mai ales în [illegible]ți. Cînd s-a rostit această mirare, criza energetică mondială încă nu răbufnise la intensitatea de acum. Probabil că, la ceasul de față, acel specialist de departe ne aplaudă. Criza cărbunelui și a ener-

(Continuare în pagina 5)

ILIE PURCARU

Să fie România eternă primăvară

Au stat de veghe țării la cumpănă de zare
bărbați pe care timpul i-a rezidit în piatră
s-avem aici, de-a pururi de la Carpați la mare
o lege și o limbă, un nume și o vatră!

Au stat aici de veghe și dacii și pandurii
și cei rămași în carte cu nume de statui
ei ne-au lăsat în sînge întreagă forța urii
dar și iubirea sfîntă în care ură nu-i!

Ei ne-au lăsat mîndria acestui rai de țară
și ne-au lăsat bărbatul din toți cei mai viteaz
să fie România eterna primăvară
și bucuria vieții mai fericită azi!

ANTON STANCIU

O idee la Șimleu Silvaniei

„La început am avut necazuri, am pățit ca Zorba grecul cu funicularul"

Au ei, oamenii de la Șimleu Silvaniei, motivele lor să-și lucreze viile de pe Măgura Șimleului, la poalele căreia se întinde orașul, dar să nu prea se îndemne să vorbească mult despre asta. Și dacă e știut că de munca la vie omul leneș fuge ca dracul de tămîie, e ușor de înțeles de ce le-ar veni greu să înceapă a povesti cum s-a întîmplat cu viile de pe măgură, care din timpuri vechi pînă în timpuri mai noi fuseseră o faimă a orașului, au ajuns să se sălbăticească, să cadă acoperite de mărăcinișuri, în vreme ce puterea, știința, destoinicia lor de a le ține în loc pe rod, însemnau poate numai cît un ban fals în mîna unui zarat. Dar cînd a început să fie limpede că viile intrate în ruină înseamnă o primejdie pentru oraș, fiindcă de pe pantele măgurii pămîntul era adus de șuvoaiele ploilor pînă în strada principală,

(Continuare în pagina 7)

DUMITRU ELIADE

CE ȘI CÎT REZOLVĂ AUDIENȚELE?

Iată întrebarea la care și-au propus să răspundă patru dintre reporterii noștri — pag. 8.

Studențimea noastră — un viitor conștient al României

SAU 10 SECVENTE DIN LUMEA DE GÎNDURI ȘI VISE A STUDENȚILOR BUCUREȘTENI (pag. 12—13)

„Masa la cantină ca la mama acasă"

5 reporteri ai revistei noastre scriu în pagina 6 cronica la zi a gospodăriei-anexe uzinale

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități industriale din județul Prahova

În scopul analizării programului de dezvoltare și modernizare a producți de creștere a capacităților de fabricație, a căilor concrete pentru realizarea de produse de înaltă calitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în județul Prahova, fiind oaspetele colectivelor de muncă ale Întreprinderii de mecanică fină din Sinaia și Fabricii de elemente de precizie Breaza, două unități industriale de primă mărime ale județului, care realizează, pe plan național, întreaga producție de aparatură de injecție pentru toată gama de motoare diesel ce se produc în țara noastră. Împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, la vizită au luat parte tovarășii Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, și Virgil Cazacu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Prahova al P.C.R.

Noua vizită de lucru în județul Prahova a scos în evidență preocuparea statornică a tovarășului Nicolae Ceaușescu de a imprima un ritm susținut de dezvoltare tuturor ramurilor economiei noastre naționale, și în primul rînd sectoarelor de vîrf. Dialogul secretarului general al partidului cu făuritorii de bunuri materiale a cuprins, de astă dată, ramura mecanicii fine, una din purtătoarele progresului tehnic, indicațiile date cu acest prilej urmînd să asigure avîntul ei continuu, pe măsura posibilităților și necesităților economiei noastre naționale, a cerințelor de reducere a importurilor pe seama creativității proprii, a marelui potențial tehnico-științific de care dispune țara noastră. În cadrul dialogului de lucru, conducătorul partidului și statului nostru a analizat programul de dezvoltare și diversificare a producției de pompe de injecție, trasînd ca sarcină dublarea producției fizice. În acest sens, s-a indicat să se reorganizeze și să se modernizeze unele fluxuri tehnologice, să fie folosite mai bine spațiile existente și să se dezvolte actualele capacități, astfel încît, pe această bază, cît și prin intrarea în funcțiune a unor noi capacități, să se asigure în actualul cincinal creșterea producției atît pentru necesitățile programului complex de dieselizare, cît și pentru export. Legat de aceste necesități, la uzina din Sinaia tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că sarcinile unității pe acest cincinal impun să se acționeze în continuare pentru realizarea unor mașini-agregat care să fie amplasate atît pe suprafețele existente, cît și în noua secție ce va fi creată.

Reîntîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii muncii din județul Prahova, zonă cu vechi și puternice tradiții în mișcarea muncitorească, a prilejuit manifestarea sentimentelor de caldă și sinceră prețuire pe care toți cei ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri le nutresc față de conducătorul partidului și statului nostru, față de omul care și-a închinat întreaga viață progresului și prosperității patriei, fericirii și bunăstării întregului nostru popor. Cei prezenți la întîlnirea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu au urat din adîncul inimii secretarului general al partidului, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversării zilei sale de naștere, ani mulți și fericiți, multă sănătate și putere de muncă în fruntea partidului și statului. Oamenii muncii prahoveni și-au exprimat, totodată, hotărîrea fermă de a acționa, strînși uniți în jurul partidului, al secretarului său general, pentru transpunerea exemplară în viață a sarcinilor istorice reieșite din documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

ION DUMBRAVĂ

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

La începutul săptămînii, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Au luat parte membrii Biroului Permanent al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și Guvernului Republicii Socialiste România. În cadrul ședinței au fost dezbătute și aprobate Raportul și Comunicatul cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România. Comitetul Politic Executiv a apreciat că activitatea desfășurată pentru îndeplinirea prevederilor planului pe 1982 a dus la obținerea de bune rezultate în consolidarea realizărilor obținute în dezvoltarea economică a țării, în creșterea cu prioritate a unor sectoare de activitate, în creșterea producției și productivității muncii, introducerea progresului tehnic, în creșterea nivelului de trai al oamenilor muncii. Deși în 1982 nu s-a realizat ritmul de creștere planificat, s-a apreciat că, pe ansamblu, s-a obținut o creștere importantă a economiei naționale, existînd toate condițiile ca în anul acesta și în perioada următoare să se asigure un ritm mai intens de dezvoltare economico-socială și, pe această bază, înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat, de asemenea, Raportul privind asigurarea și controlul calității produselor și activitatea de metrologie în 1982, apreciind că, prin mobilizarea susținută a forțelor de cercetare, proiectare și producție, anul trecut au fost obținute succese importante în direcția îmbunătățirii calității produselor : în același timp, s-a criticat faptul că unele întreprinderi au realizat produse cu abateri de la normele de calitate, pentru a căror remediere s-au făcut cheltuieli suplimentare, cu influențe negative asupra eficienței economice a activității acestor unități. Pornind de la hotărîrile adoptate de Conferința Națională a partidului, Comitetul Politic Executiv a hotărît elaborarea, pentru toate ramurile economice, a unor programe speciale, care să conducă la îmbunătățirea continuă a calității produselor. S-a indicat ca aceste programe să conțină măsuri tehnice și organizatorice care să cuprindă întregul proces de producție, de la materiile prime pînă la realizarea produselor finite.

În continuare, la ședință au fost examinate și aprobate propunerile privind valorificarea unor materii prime și materiale recuperabile cu conținut de elemente utile. În spiritul indicațiilor date de secretarul general al partidului, au fost analizate căile și modalitățile prin care pot fi îndeplinite îmtportantele obiective prevăzute în acest domeniu. S-a stabilit intensificarea lucrărilor de cercetare, proiectare și pregătire a investițiilor pentru punerea în valoare a unor materii prime și materiale recuperabile cu conținut de elemente utile, pentru acoperirea necesarului intern și crearea unor disponibilități pentru export.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o informare cu privire la vizita oficială de prietenie pe care a întreprins-o recent în țara noastră colonelul Moammer El Geddafi, conducătorul Marii Revoluții de la 1 Septembrie a Jamahiriei Arabe Libiene Populare Socialiste. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere rezultatelor fructuoase ale noului dialog la nivel înalt româno-libian, rezultate consemnate în Tratatul de prietenie și cooperare dintre România și Libia, precum și în celelalte documente semnate în timpul vizitei, manifestîndu-și convingerea că acestea asigură o perspectivă nouă, de importanță istorică, în dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, în folosul progresului economic al ambelor state, al prosperității popoarelor român și libian. Aprobînd în unanimitate documentele și înțelegerile convenite cu prilejul vizitei, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru realizarea în bune condiții a obiectivelor de colaborare și cooperare prevăzute, pentru lărgirea continuă a raporturilor româno-libiene, potrivit dorinței și aspirațiilor celor două țări și popoare.

ION CODRU

Tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-a fost înmînată distincţia omagială a Academiei „Simba"

In semn de înaltă stimă şi prețuire față de prodigioasa activitate internațională a președintelui României socialiste, înflăcărat militant pentru pace, prietenie şi colaborare între popoare, tovarăşului Nicolae Ceauşescu i-a fost înmînată distincţia omagială a Academiei „Simba", cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară şi al aniversării zilei sale de naştere. După cum este cunoscut, prestigioasa instituție de la Roma a decernat premiul „Simba" pentru pace pe anul 1978 tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ca o unanimă recunoaştere a contribuției deosebite a şefului statului român la cauza destinderii, înțelegerii şi cooperării internaționale. După patru ani de la acest memorabil eveniment, Academia „Simba" a omagiat din nou pe președintele Nicolae Ceauşescu, adresîndu-i, prin intermediul reprezentanților ei, călduroase felicitări şi urări de noi succese, de prosperitate şi bunăstare pentru poporul român. La solemnitate au luat parte tovarăşa Elena Ceauşescu, tovarăşii Gheorghe Oprea, Ilie Verdeț, Ştefan Andrei, Miu Dobrescu, Ion Ursu, Ioan Totu, vicepreşedinți ai guvernului. Au fost prezenți reprezentanții Academiei „Simba" din Roma – Antonio Acone, președintele institutiei, director al revistei „Corriere Africano", Guido Magrini, vicepreşedinte al institutiei, profesor la Universitatea din Roma Flavien Ranaivo, membru al Consiliului de Prezidență al Academiei „Simba", profesor la Sorbona, Alberto Rea, vicepreşedinte al institutiei, Goffredo Broglio, directorul editurii „Edimez", Natalia Acone, vicepreşedinte al Academiei „Simba".

După caldele cuvinte omagiale rostite de Antonio Acone, Flavien Ranaivo şi Goffredo Broglio, președintele Academiei „Simba" a înmînat tovarăşului Nicolae Ceauşescu placheta omagială a acestei prestigioase instituții. Pe placheta, pe care se află o medalie aurită reprezentînd simbolul Romei, este gravată inscripția : „Președintelui Nicolae Ceauşescu cu prilejul aniversării zilei de naştere, Academia «Simba» exprimă urarea de lungă şi rodnică operă pentru pace, destindere şi cooperare între popoare. 26 ianuarie 1983". La rîndul său, directorul editurii „Edimez" a oferit președintelui României volumul „Ceauşescu şi rolul internațional al statelor mici şi mijlocii", iar tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu un exemplar din recenta versiune italiană a lucrării sale „Noi cercetări în domeniul compuşilor macromoleculari".

În cuvîntul rostit de președintele Academiei „Simba" se dă o înaltă apreciere personalității remarcabile a președintelui României. Printre altele, se spune : „Academia „Simba", care întruneşte personalități ale vieții politice, culturale, ştiințifice, economice din Italia şi numeroase țări ale lumii, este profund onorată de a fi purtătoarea mesajului de înaltă stimă şi prețuire față de dumneavoastră, eminent om de stat al vieții contemporane, de a vă transmite omagiul şi urările sale cu prilejul aniversării zilei de naştere şi a 50 de ani de neîntreruptă activitate politică. Cînd, în urmă cu patru ani, vi s-a decernat premiul „Simba", pentru pace, aici, în frumoasa capitală a României pe Tibru, alegerea a fost nu numai o unanimă recunoaştere a rolului dumneavoastră de deosebit luptător pentru triumful cauzei păcii şi destinderii, pentru dezarmare, dar şi un act politic, de certitudine că, prin acțiunile şi chemările dumneavoastră la rațiune, la o politică inspirată de cele mai nobile idealuri, veți face să renască razele speranței pe cerul întunecat al vieții internaționale". La rîndul său, directorul editurii „Edimez" a spus : „Sînt deosebit de onorat de a participa la această manifestare solemnă şi de a lua cuvîntul în calitate de editor a două cărți care s-au bucurat de un larg ecou în rîndul opiniei publice italiene. Lucrarea «Ceauşescu şi rolul internațional al statelor mici şi mijlocii», strălucită sinteză a unui concept politic clarvăzător, a reconfirmat, stimate domnule președinte, alte dumneavoastră calități de om de stat, atașamentul profund față de destinele omenirii, de cauza păcii, democrației, libertății şi independenței popoarelor... A doua lucrare pe care am avut cinstea să o editez este cea a doamnei acad. dr. ing. Elena Ceauşescu, om de știință de faimă internațională şi, în același timp, eminent om politic al României. Volumul recent apărut, primit cu cel mai viu interes şi caldă apreciere de lumea ştiințifică italiană, aduce o prețioasă contribuție la progresul chimiei pe plan teoretic şi practic, constituind, totodată, o vibrantă pledoarie pentru ca ştiința să fie pusă în slujba vieții, a bunăstării oamenilor. Prin publicarea volumului ilustrului savant Elena Ceauşescu, consider că editura pe care am onoarea să o reprezint a făcut şi un act de cultură, contribuind la întărirea tradiționalelor raporturi dintre țările şi popoarele noastre".

Mulțumind pentru placheta primită, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că această distincție omagială reprezintă, totodată, un simbol al relațiilor dintre România şi Italia, un simbol al întăririi colaborării cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. După ce a reafirmat poziția țării noastre în principalele probleme ale vieții internaționale, conducătorul partidului şi statului nostru a spus : „Doresc să vă asigur că țara noastră va face totul şi în viitor pentru a-şi aduce contribuția la politica de pace, de dezarmare, pentru noua ordine economică internațională, pentru soluționarea tuturor problemelor numai prin tratative. În acest spirit, în îndeplinirea acestei politici, în cît mă voi mai veşte, voi acționa, ca şi pînă acum, pentru a servi poporul meu, interesele sale de dezvoltare economico-socială şi bunăstare, dar şi colaborarea cu alte popoare, cu poporul italian, cauza înțelegerii şi păcii, a independenței tuturor națiunilor lumii".

Hotărîrea Academiei „Simba" de a marca împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară şi aniversarea zilei de naştere ale președintelui României, remarcabil eveniment din viața politică a țării noastre, sărbătorit de întregul popor român, reprezintă încă o emoționantă mărturie a prestigiului, prețuirii şi stimei de care se bucură președintele Nicolae Ceauşescu în întreaga lume, activitatea sa neobosită închinată înfăptuirii idealurilor de pace şi bunăstare ale poporului român, înfăptuirii marilor aspirații de progres şi bunăstare ale tuturor națiunilor.

ION CODRU ■

„ROMÂNIA, CEAUŞESCU, PACE"

În condițiile internaționale actuale deosebit de complexe, de extremă încordare, problemele apărării şi întăririi păcii capătă o importanță crucială, față de ce în aria politicii şi activității multilaterale a României socialiste în sfera relațiilor internaționale, un loc central îl ocupă în permanență apărarea păcii şi întărirea securității mondiale, oprirea cursei înarmărilor şi trecerea la dezarmare, prevenirea unui nou război mondial. Sarcină primordială a epocii contemporane, înfăptuirea dezarmării şi salvgardarea păcii constituie obiective de importanță excepțională în activitatea externă a României socialiste. Îmbinînd idei, propuneri şi inițiative proprii cu cele prezentate şi de alte state, România a elaborat un atotcuprinzător şi coerent program de pace şi dezarmare, în deplină concordanță cu aspirațiile şi interesele vitale ale poporului român, cu concepția de bază a societății noi pe care o construieşte, socialismul şi pacea formînd o unitate indestructibilă. Acest program dinamic şi realist, care porneşte de la analiza situației internaționale şi a principalelor procese politice, naționale, sociale şi economice care au loc pe plan mondial, încorporează cele mai înalte comandamente ale omenirii, ale progresului istoric, răspunde năzuințelor arzătoare ale tuturor popoarelor.

Atît programul de pace şi dezarmare al României, cît şi angajarea fermă şi statornică a țării noastre în lupta pentru înfăptuirea acestor obiective de maximă importanță sînt nemijlocit legate de numele secretarului general al partidului, președintele țării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, poartă amprenta gîndirii sale, a acțiunii social-politice şi activității sale internaționale, a trăsăturilor politico-morale ale comunistului, militantului revoluționar şi patriotului înflăcărat, animat de cele mai nobile sentimente pentru poporul său, ca şi pentru soarta păcii şi securității în lume.

Pornind de la aceste elemente, Editura politică a scos de sub tipar, în contextul sărbătoririi de către întregul nostru popor, precum şi de către opinia publică de peste hotare, a împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară şi a zilei de naştere ale conducătorului partidului şi statului nostru, volumul „România, Ceauşescu, pace". În deschiderea cărții este publicată cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la grandioasa adunare populară consacrată dezarmării şi păcii, care a avut loc în luna decembrie 1981. În continuare, volumul cuprinde o suită de articole dedicate activității internaționale a președintelui Ceauşescu, evidențiind rolul său determinant în elaborarea şi promovarea politicii de pace, înțelegere şi colaborare a României socialiste cu toate țările lumii — articole semnate de personalități ale vieții politice şi sociale din țara noastră. În culegere sînt înserate, de asemenea, gînduri ale unor oameni ai muncii, scriitori, artişti, sînt publicate versuri, cîntece, lucrări de artă ce dau expresie omagiului profund adus de întregul popor secretarului general al partidului, președintele țării. Revista cuprinde şi declarații ale unor şefi de state, conducători de partide, personalități ale vieții politice internaționale, ilustrînd înalta apreciere şi prețuire de care se bucură în lume președintele României socialiste.

Materialele din volum evidențiază faptul că programul de pace şi dezarmare preconizat de țara noastră porneşte de la coordonatele de bază ale concepției președintelui Nicolae Ceauşescu asupra salvgardării păcii şi înfăptuirii dezarmării, şi în primul rînd a dezarmării nucleare : garantarea securității şi asigurarea echilibrului militar nu pe calea creşterii cheltuielilor militare, a armamentelor şi efectivelor forțelor armate, ci prin reducerea nivelului acestora, prin dezarmare : înscrierea dezarmării într-o largă viziune politică de eliminare a forței şi a amenințării cu forța din viața internațională şi de soluționare a problemelor ce pot apărea între state exclusiv pe cale pașnică, de așezare a raporturilor dintre state pe principiile solide ale deplinei egalități, ale respectului independenței şi suveranității naționale şi recunoaşterii dreptului fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta, viitorul, fără nici un amestec din afară : împiedicarea dezarmării cu eforturile pentru rezolvarea necesităților economice şi sociale ale lumii contemporane, în primul rînd ale țărilor în curs de dezvoltare ; fundamentarea negocierii şi acțiunii în domeniul dezarmării pe participarea tuturor statelor ; mobilizarea în sprijinul dezarmării a popoarelor, a maselor populare, unirea eforturilor tuturor forțelor sociale înaintate.

Vibrant omagiu adus tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu prilejul sărbătoririi a 50 de ani de activitate revoluționară şi a zilei de naştere, volumul „România, Ceauşescu, pace" ilustrează una din laturile de o extremă importanță ale activității președintelui României, ale cărui cutezătoare inițiative pentru soluționarea problemelor contemporaneității, a cărui bogată activitate internațională, ale cărui ample contacte la cel mai înalt nivel, pe toate meridianele, a cărui vastă operă teoretică de interes mondial întrunesc înalte aprecieri în întreaga lume.

ION D. GOIA ■

Întîlnirea de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu specialiști din industria chimică și metalurgică

Sînt binecunoscute analizele inițiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în vederea identificării de noi posibilități pentru sporirea și modernizarea producției în toate domeniile economiei naționale. Înscriindu-se în această arie de preocupări, zilele trecute, la complexul expozițional din Piața Scînteii, a avut loc o întîlnire de lucru a conducătorului partidului și statului nostru cu cadre de conducere ale ministerelor industriei chimice și industriei metalurgice, cu specialiști din cercetare și proiectare, din sectoarele productive ale acestor ramuri. Au participat tovarășii Gheorghe Oprea, Ion Pățan, Ion Ursu, Richard Winter, Ion M. Nicolae, viceprim-miniștri ai guvernului, miniștri, conducători de instituții centrale. Întîlnirea a prilejuit examinarea soluțiilor propuse, menite să asigure creșterea continuă a eficienței economice în ramurile respective, în lumina obiectivelor stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului.

În cadrul analizei referitoare la programele de măsuri stabilite pentru industria chimică, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind o serie de rezultate obținute pînă în prezent, a atras atenția asupra faptului că la o serie de sortimente nivelele propuse de reducere a consumurilor sînt încă destul de mici. Avînd aceasta în vedere, s-a indicat să se ia măsuri hotărîte pentru înlocuirea tehnologiilor învechite, pentru perfecționarea instalațiilor și agregatelor, pentru introducerea unor procedee tehnologice cît mai economicoase din punct de vedere energetic, astfel încît să se asigure diminuarea în continuare a consumurilor. După cum a arătat secretarul general al partidului, se impune ca toate tehnologiile, îndeosebi la produsele chimice de bază, să fie examinate cu cea mai mare atenție de colective de cercetare și executie, stabilindu-se responsabilități, termene exacte de finalizare, de aplicare în producție a noilor procedee, a măsurilor care vizează reducerea substanțială a consumurilor materiale și energetice.

Ținîndu-se seama de importanța deosebită a recuperării produselor refolosibile, analiza a cuprins și această problemă, căreia i-a acordat o atenție specială, menționîndu-se că, în momentul de față, la nivelul întregii industrii chimice sînt identificate resurse energetice însumînd peste 5 milioane tone combustibil convențional pe an, dintre care pentru cea mai mare parte s-au găsit procedee eficiente de recuperare. Legat de aceasta, secretarul general al partidului a indicat factorilor de răspundere să termine într-un timp cît mai scurt lucrările de investiții privind instalațiile de regenerare a uleiurilor minerale, valorificării produselor uzate din polietilenă și mase plastice, să asigure recuperarea ambalajelor, foliilor, articolelor de cauciuc și mase plastice și reintroducerea lor în circuitul economic.

Întîlnirea de lucru a pus încă o dată în evidență rolul important al unităților de cercetare din cadrul Institutului Central de Chimie în dezvoltarea și modernizarea chimiei românești. Apreciind valoarea tematicii, preocupările cercetătorilor pe linia promovării progresului tehnic în industria noastră chimică, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acorde o atenție deosebită soluționării cu prioritate a problemelor legate de reducerea în continuare a consumurilor, de sporirea productivității muncii și diminuarea importurilor, de îmbunătățirea calității și competitivității produselor chimice românești.

În continuare, în cadrul aceleiași întîlniri de lucru, au fost analizate acțiunile stabilite pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, reducerea consumurilor, creșterea continuă a eficienței economice în industria metalurgică. Fiindu-i prezentate acțiunile întreprinse de colectivele centralelor siderurgice, institutelor de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică, pentru creșterea volumului și calității produselor, diminuarea cheltuielilor materiale, ridicarea eficienței economice, secretarul general al partidului a subliniat că, la marile combinate siderurgice există încă mari rezerve de îmbunătățire a indicelui de scoatere a metalului, de reducere a consumurilor de cocs de energie. Totodată, conducătorul partidului și statului nostru a cerut să se ia măsuri în vederea organizării cît mai raționale a producției și a muncii în toate unitățile industriei metalurgice, pentru modernizarea instalațiilor și perfecționarea tehnologiilor, pentru reducerea mai accentuată a consumurilor materiale și energetice, să se asigure într-un termen scurt capacități specializate pentru fabricarea anumitor produse solicitate de economia națională și la export, cum sînt tabla pentru transformatoare, diferite mărci de oțeluri speciale.

Mulțumind tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru orientările stabilite, pentru indicațiile date, miniștrii, specialiștii, toți cei prezenți la întîlnirea de lucru de la complexul expozițional din Piața Scînteii s-au angajat, în numele colectivelor de muncă din industria chimică și metalurgică, să depună toate eforturile în vederea înfăptuirii în cel mai scurt timp a orientărilor și indicațiilor primite, să acționeze cu abnegație și dăruire alături de lucrătorii din întreaga economie, pentru realizarea exemplară a prevederilor planului pe acest an și pe întregul cincinal, a programelor speciale adoptate de Conferința Națională a partidului.

ION D. GOIA ■

50 de ani de la glorioasele lupte ale muncitorimii române din ianuarie-februarie 1933

Evocăm cu dragoste și mîndrie, în acest miez de februarie, evenimente care, acum o jumătate de veac, au conferit poporului român, muncitorilor săi și partidului comunist însemnele unei forțe, ale unei grandori a spiritului și faptei ce s-au impus în conștiința întregii lumi.

„Eroica luptă dusă în acei ani — scria tovarășul Nicolae Ceaușescu, caracterizînd viața politică a României interbelice și cu deosebire epoca la care ne referim — **de partidul comunist în fruntea clasei muncitoare și a unor largi forțe progresiste sub steagul democrației și independenței țării, atitudinea lucidă a unor grupări politice ale claselor conducătoare au stăvilit pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării Germaniei naziste".**

Evocăm cu dragoste și mîndrie, în acest miez de februarie, 50 de ani de la glorioasele lupte ale muncitorimii române din ianuarie — februarie 1933, lupte în al căror iradiant nucleu au stat acțiunile petroliștilor, ale ceferiștilor, ale metalurgiștilor, ale textiliștilor, ale altor categorii de truditori, ridicați să apere munca și viața, libertatea și neamul.

Memoria epocii înregistrează imagini care ne tulbură și astăzi ca un memento. Criza economică a anilor '29—'33 ascuțise și-aici la noi, ca pretutindeni în lume, contrastele tabloului social, făcînd să irumpă forțe ce nu mai puteau fi oprite. Așezarea burghezo-moșierească se clatină, un întreg eșafodaj politic și economic se apără din răsputeri, încercînd să iasă din criză pe spinarea maselor muncitoare, a căror mizerie crește. Crește șomajul, cresc suferințele truditorilor din orașe, extenuați de muncă, frustrați de pîine. Satele se scufundă și ele, tot mai adînc, în mizerie. Istoria trece prin ele flămîndă și zdrențuită, pîinea nu-i pentru omul care o plămădește cu amar și sudoare, ci pentru alții. Tot mai adînc se face simțită, în viața țării, influența cercurilor monopoliste, a capitalului din afară, care, acaparîndu-ne bogățiile, lucrează, pe față, pentru deplina subordonare economică și politică a statului de la Dunăre și Carpați. Asuprirea socială și națională atinge, în epocă, apogeul. Și nu numai la noi. Fascismul, instalat la cîrma Germaniei, a Italiei și a altor țări ale continentului, își începe, din plin, ofensiva brutală de înjosire a demnității umane, ofensiva războiului și a crimei, a naționalismului asasin, a înrobirii popoarelor, ofensivă care avea să înece lumea în baia mondială de foc și sînge. În România, Garda de Fier instaurează teroarea asasinatului politic, a dictatului șovinismului, încearcă să transforme în pulbere și cenușă valori pe care se sprijină ființa neamului, mîndria și demnitatea lui.

Dar comuniștii români spun „nu !"

În plină criză economică, în condiții dramatice de muncă și existență, de întețire a exploatării și a prigoanei, comuniștii români spun „nu !" asupririi sociale și naționale, „nu !" acaparatorilor de bogății, „nu !" ameninței războiului, denunțînd fascismul militarist german, denunțînd excesele acoliților lui din țară, chemînd la luptă pentru drepturile sacre ale omului, pentru patrie și independența ei.

Atunci, în ianuarie — februarie 1933, an de răscruce în destinul țării, petroliștii și ceferiștii, metalurgiștii și textiliștii români, laolaltă cu alți truditori, au dat semnalul primei mari ridicări de pe continent a muncitorimii după instalarea lui Hitler la cîrma Germaniei, făcînd din mii de piepturi, din mii de inimi, un zid compact și eroic, un zid viu și fierbinte împotriva împilării și crimei, a ofenselor aduse omului și dreptului său la libertate și ființă. Atunci, în ianuarie-februarie 1933, s-a scris aici, la noi, în România, una dintre cele mai patetice pagini ale istoriei proletariatului mondial. O pagină scrisă sub porunca timpului, acut înțeles, de avangarda muncitorimii și a poporului, partidul comunist. O pagină ale cărei litere au fost de plumb incandescent, a cărei cerneală a fost sîngele, șcurs din arterele unei generații ce ne-a rămas pînă azi pildă vie a abnegației și sacrificiului pentru o mare cauză.

Nu era prima ridicare la luptă a muncitorimii române. Cronica existenței acestei eroice clase este, la noi, prin fiecare din filele ei, un titlu de mîndrie națională. Cu cîțiva ani mai înainte în '29 la începutul crizei economice, se declanșaseră exploziile revoluționare din Valea Jiului, marile bătălii de clasă ale minerilor din Lupeni. În ianuarie 1931, la București, proletariatul ieșise în stradă, demonstrînd cu forță pentru drepturile sale. Un an mai tîrziu se ridicau țăranii, protestînd împotriva creșterii impozitelor ; proteste tot mai puternice la adresa nedreptei orînduiri se ridicau din rîndurile studenților, ale profesorilor, ale funcționarilor publici, ale șomerilor, văduvelor etc. Marile lupte din ianuarie — februarie 1933 au constituit corolarul firesc, culminația legică a unui proces ireversibil, crescînd ca un val gigantic de la un capăt la altul al țării.

Atunci, în ianuarie — februarie 1933, valul marilor bătălii de clasă a cuprins numeroase orașe, între care București, Iași, Cluj, Brașov, Oradea, Timișoara, Galați, Pașcani, Buhuși, Tulcea Se ridică din nou la luptă viteaza Vale a Jiului. O amploare și o intensitate deosebite au luptele revoluționare din Valea Prahovei, unde, între 29 ianuarie și 2 februarie, orașul Ploiești a fost, practic, stăpînit de muncitorimea dezlănțuită. La rîndul lor, ceferiștii din numeroase centre ale țării, într-o puternică solidaritate de corp luptător, au izbutit, printr-o aprigă luptă, să smulgă recunoașterea revendicărilor lor, nesovăind — precum cei de la „Griviță" — să-și ofere piepturile gloanțelor trase de burghezie, nesovăind să cadă pentru clasa lor, pentru popor, pentru pămîntul acestei țări, pentru libertatea lui. Au fost, atunci, zile de doliu pentru muncitorimea română, dar zile cînd, după legea acestui pămînt, cei ce cad pentru el cad pe solul legendei, pe solul fierbinte și ferm al istoriei, roditor de noi lupte, de noi nădejdi.

Evocăm cu mîndrie și dragoste aceste fapte, care capătă în conștiința noastră, a tuturor, în acest miez de februarie '83, o lumină aparte. Pentru că, printr-una din acele rare, dar fericite și semnificative coincidențe ale istoriei, am celebrat, în aceste zile, un alt moment de sărbătoare a inimilor, împlinirea a 50 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, intrat în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist, ale partidului, în acel an de văpaie și sînge 1933. El va fi, încă din acel an, implicat adînc în viitoarea luptelor revoluționare, cuvîntul și fapta sa limpezind conștiințe, unificîndu-le, structurîndu-le într-o forță organizată și ofensivă. La procesul de la Craiova, din iunie 1934, intentat conducătorilor luptelor din ianuarie — februarie 1933, își va purta pașii, ca mesager al muncitorimii, și tînărul militant Nicolae Ceaușescu care, în vîrstă de numai 16 ani, era de-acum un revoluționar netemător, decis să înfrunte orice risc, cu acel neclintit curaj născut din conștiința dreptății cauzei, acel curaj care nu se dezminte nici în fața încercărilor supreme. El, foarte tînărul militant, membru în conducerea Comitetului național antifascist, era acolo, nu putea să nu fie acolo, în locul în care bătea, în acele clipe, inima clasei, inima vie a națiunii și a istoriei. Își luase asupra sa misiunea de a aduce la Craiova, în incinta în care se judeca o clasă și o istorie, protestul muncitorimii bucureștene, cerînd stingerea samavolnicilor antimuncitorești, a procesului înscenat conducătorilor luptelor revoluționare și eliberarea acestora. Arestat și interogat de organele represive, nu se va lăsa intimidat, transformîndu-și răspunsurile într-un virulent rechizitoriu la adresa temeliilor represiunii, denunțînd politica antipopulară a claselor suprapuse.

Răsfrînt în oglinda vie a acelor ani, chipul tînărului comunist Nicolae Ceaușescu este chipul dîrzeniei, al neclintirii și al speranței. El scrutează, din adîncimile lor, o epocă și o lume în care se implicase cu nobilă dăruire, decis să le schimbe drumurile și rosturile, să înlăture gratiile împilării, să elibereze lumina, să elibereze speranța.

În țara de azi, țara „epocii Ceaușescu" — cea mai glorioasă din epocile care-i compun istoria — ne închinăm la chipurile înaintașilor, ale eroilor muncitorimii, cu venerație și cu bucuria de a le putea raporta, cu o fierbinte și respectuoasă șoaptă a sufletului : idealurile pentru care ați luptat s-au împlinit !

I. OLTEANU ■

Un oraș tînăr, cu oameni tineri și conducători tineri, merită un sprijin mai generos

Orașul Beclean, fost tîrgușor și vechi centru de cultură transilvănean, situat în partea de vest a județului Bistrița-Năsăud, în valea largă a Someșului Mare, cînd l-am vizitat — în aceste zile premergătoare Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare — era acoperit cu horbotă de omăt. Nu ne-am oprit întîmplător la Beclean. Așezarea este atestată scriptic la 1235, dar orașul, ca oraș, are o vechime de abia 15 ani. E drept că acum circulă 70—80 de trenuri pe zi prin Beclean, și iar e drept că orașul a „sălțat" mult economic în anii din urmă. Dar n-ar trebui să uităm, defel, că „germenele" de industrie îl constituia moara mare din comună, care în vremurile bune măcina 2 vagoane de făină în 24 de ore. Și tot atît de adevărat este că bastoanele-cîrje purtau și mai poartă însemnele Becleanului (văzute de noi și în magazinele din București). Dacă ar fi să mergem mai departe pe firul tradiției, am mai spune că herghelia din Beclean are un bun renume, dar despre ea vom scrie, nădăjduim, cu un alt prilej.

Vor fi mulți care vor spune că 15 ani nu înseamnă mult pentru o așezare. Dar în acești ultimi 15 ani, forța activă a Becleanului, cîndva însignifiantă, a ajuns la 6 500 de muncitori, proveniți din Beclean și din localitățile învecinate : Nușeni, Chiuza, Branițte, Ciresoaia, Uriu etc. În acești ani s-a durat aici, pe locul unei porumbiști ce nu dădea mai mare producție decît cantitatea de sămînță ce se introducea sub brazdă, o platformă industrială corespunzătoare. Am fost aici și în timpul cînd puteai înota în mocirlă. Dar am fost aici și în mijlocul acestei ierni, cînd lucrurile par a fi puse la punct din multe privințe. Să luăm un indicator sintetic și de referință : valoarea producției industriale se cifra, în anul 1968, la 16 milioane lei. Aceeași valoare a producției industriale s-a ridicat la 353 milioane lei, în anul 1980 și, respectiv, la 900 milioane lei în anul 1982. (Anul acesta l s-a planificat orașului o producție industrială, în echivalent valoric, de 1,4 milioane lei). Ca urmare a unor astfel de realizări, în anul 1980 i s-a conferit distincția „Ordinul Muncii clasa a II-a", iar în anul 1982 Becleanul totalizează 2 850 de puncte în întrecerea dintre consiliile populare orășenești cu sub 10 000 de locuitori.

O întreprindere metalurgică, o întreprindere de covoare, o fabrică de brînzeturi, un liceu agroindustrial și unul metalurgic, o topitorie de in-cînepă, o fabrică de nutreturi ș.a. nu. s-au făcut peste noapte și nici n-au picat din cer. Nici introducerea apei potabile și industriale în oraș, nici construirea celor 1.600 de apartamente, a centralei telefonice automate și a stației de epurare a apei nu s-au făcut fără sacrificii și neodihnă. Tinerii reprezintă, în aceste locuri de muncă, între 70 și 90 la sută. 21 de ani este media de vîrstă în întreprinderea de covoare, iar la primul laminor românesc media de vîrstă este de 23-24 de ani. Am insistat asupra acestui din urmă aspect, întrucît am întîlnit, la Beclean, oameni tineri și conducători tineri.

Primarul orașului Beclean, Ștefan Puțura, secretar al Comitetului orășenesc de partid cu propaganda, Vasile Ardelean, precum și Dumitru Retegan, vicepreședintele consiliului popular orășenesc, au vîrstele cuprinse între 35—40 de ani. Au fost muncitori, dar au învățat și au făcut și studii superioare. Este frumos și este îmbucurător să constați că un orășel ca Becleanul este condus de un doctor în drept (primarul), de un profesor de limba română (secretarul cu propaganda) și de un inginer („vicele"). Tînără este și conducerea fabricii de covoare (Ana Litinschi, director, iar Aurel Vatamanu, inginer-șef). Tînăr este și directorul comercial al întreprinderii metalurgice, Gavril Birtașu (37 de ani), pe care l-am găsit tocmai la adunarea generală anuală a laminoriștilor, a celor ce dirijează primul laminor de provenientă și construcție românească. Să nu credeți că aici, ca și în alte părți, de altminteri, n-au fost și nu sînt necazuri, doamne ferește. În acest sens, „Neptun" Cîmpina ar trebui să le expedieze cajele pentru laminor. Iar „Flaro" Sibiu n-ar strica să încerce să producă acele pentru războiul de țesut, de provenientă japoneză, atît de necesare la fabrica de covoare Beclean.

Deficiențele sînt de ordin organizatoric. Magazinul central de carne era închis, chipurile, „preluăm marfa", (responsabilă, Irina Balasz). Coadă era și la magazinul de pîine, în timp ce mercurul termometrelor coborîse la —18, —20 de grade Celsius. Iar la magazinul cu autoservire, condus de Ștefan Orban, era destulă mizerie. Poate că luna ianuarie nu este reprezentativă din punctul de vedere al aprovizionării, așa cum ni s-a spus. Am fost asigurați că Becleanul este bine aprovizionat în tot cursul anului. De n-o fi așa cititorii noștri din acest oraș sînt rugați (și invitați) să nu ne-o reproșeze nouă, ci primăriei. Orașul, mi se spune, se autoaprovizionează. Acum, în toiul iernii, se predau 7 hl lapte zilnic către stat (2 700 hl lapte într-un an). Adevărat este că și complexul avicol (130 000 capete) și cel de bovine (700 capete) se gospodăresc, în genere, mulțumitor. Temeiuri sînt, așadar, pentru spusele de mai sus.

Dar să ne oprim și la un alt fel de hrană, la aceea sufletească. Poate că se știe că la Beclean s-a născut mama prozatorului Liviu Rebreanu, Ludovica Diugan. Din Beclean provine Grigore Silași, primul dascăl de limba și literatura română de la Universitatea din Cluj. N-avem spațiu să urmărim ascensiunea mișcării teatrale din zonă. Iar ca semn că tradiția bună nu se comută pe un plan secund, este de relevat aspectul că Becleanul găzduiește cenaclul tinerilor scriitori ardeleni, „Seculum". Au venit la Beclean membri ai Uniunii Scriitorilor și s-au afiliat cu scriitorii locali : Teohar Mihadaș (președintele cenaclului), Radu Săplăcan, Olimpiu Nușfeleanu, Cornel Cotuțiu, Vasile Dragomir, Zoica Diaconescu, Vasile Dragomir, Radu Țuculescu, Aurel Podaru, Andrei Moldovan. Lampa spiritualității românilor ardeleni trebuie să lumineze toate aceste cărări de nord transilvane.

Nu e mai puțin adevărat (și reprezentanții primăriei, cu care discutasem, sînt de acord cu noi) că spațiile culturale cam lipsesc. Actorul Jean Constantin, într-un spectacol care s-a ținut aici, și-a făcut palmele căuș și, prin tavanul sălii de cinema, aduna ploaia, în toată legea. Nu e nimic de rîs în treaba asta. Cenaclul Flacăra trece spre Bistrița ori spre Dej prin Beclean, și nu are spațiu pentru un spectacol. Rugămintea becleneniior de-a da un spectacol chiar și în atari condițiuni noi o redăm fidel. Dar, ce e drept, e drept, o casă de cultură se impune cu necesitate la Beclean ! Cum se impune, de asemenea, un spital ! Spațiile medicale sînt, în multe privințe, necorespunzătoare.

Acest oraș tînăr, și acești oameni tineri, și acești conducători tineri trebuie, realmente, să capete un sprijin mai generos, corespunzător. Drumul personalității unui om este lung și anevoios, se știe asta. Așa este și cu devenirea social-istorică a unui oraș. Ritmul înalt în care a progresat acest oraș este unul nemaiîncunoscut pe aceste meleaguri. Comuna de mai ieri și-a schimbat fundamental fața, devenind oraș. În acest sens pot afirma că tinerii muncitori, tinerii socialiști, precum și tinerii conducători au intuit ritmul debordant în care merge țara înainte și, deopotrivă, orașul lor. Tinerii au intuit și au intrat în „hora" acestui ritm. Aș putea spune, fără teamă de a greși, că înșiși tinerii formează și exprimă acest ritm.

DORIN SĂLĂJAN ■

Nu vom avea niciodată deajunsă inimă ca să le dăm minerilor pentru cîtă inimă pun în faptele lor

(Urmare din pagina 1)

giei nu ne-a surprins nepregătiți, o politică economică realistă și responsabilă l-a mai diminuat din efecte, chiar dacă nu putem fi (n-avem cum fi, ca trăitori pe această planetă) cruțați de gravele-i consecințe. Recenta consfătuire de lucru cu cadrele de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie, desfășurată la C.C. al P.C.R., din inițiativa și sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a relansat, cu argumente ce se impun de la sine, ideea că — așa cum spunea secretarul general al partidului — „materiile prime și energia sînt hotărîtoare pentru înfăptuirea programului general de dezvoltare a țării".

Stăm de vorbă, despre toate aceste lucruri, cu inginerul șef al carierei gorjene Girla, Dumitru Albulescu, om tînăr și vechi prieten al nostru. După studii inginerești strălucite și după o scurtă (prea scurtă, după opinia sa) perioadă de muncă în mină, D. Albulescu a fost, cîțiva ani, ziarist la Tg. Jiu, la „Gazeta Gorjului", apoi activist al Comitetului județean de partid. În tot acest timp el a rămas, în inima lui, miner, insistînd mereu, în fața forurilor locale, să fie „dezlegat" spre a reveni la munca în mină. A cîștigat și iată-l acum conducînd una dintre cele mai mari „mine la zi" ale Gorjului.

În mina aceasta întinsă pe o gigantică vatră neagră, cu orizonturi pe care ochiul nu le poate cuprinde, munca, în aceste zile, bate din plin, reglîndu-și cursul în lumina recentelor indicații ale secretarului general al partidului privind reorganizarea activității miniere prin trecerea ei la „foc continuu" și introducerea acordului global pe întreprindere. Între zările necuprinse de ochi fac punți benzile transportoare ale cărbunelui, kilometri și kilometri de covoare aeriene în perpetuă ondulare vie, purtînd pe ele fierbinții riuri negre pe care le-așteaptă termocentralele Gorjului. La una din aceste benzi este cuplat și excavatorul-gigant pilotat de Grigore Ionașcu, unul din cei mai reputați mineri ai locului, om încă tînăr, dar „vechi" aici, venit în acea vreme a adolescenței lui și a minerității gorjănesc în care strigătul „există cărbune" (ca altădată : „există aur !") a străbătut ca un fulger ținutul, declanșînd o adevărată explozie a energiilor creatoare ale localnicilor. Ne spune, în timp ce conectează „pilotul automat" al excavatorului, astfel încît mașina „să se conducă singură" și să putem discuta în voie, că o singură oră de stagnare a utilajului ar însemna 1 000 de tone de cărbune pierdute. Deci grija lui, obsedantă lui grijă, care-l urmărește și-n somn, este ca utilajul să funcționeze perfect, la fel și benzile transportoare ; grijă care se materializează prin întreținerea atentă a acestora, prin înlocuirea promptă a elementelor uzate, prin adoptarea „din mers" a acelor soluții tehnice care să imprime și benzilor, și excavatorului, putere, continuitate și ritm. Ne mai spune că acordul global constituie și pentru ei, ca pentru toți minerii acestei țări, un stimulent de care se simțea de mult nevoie, ca să scurteze distanța dintre efortul muncii și răsplata lui.

Și totuși, ce răsplată ar putea acoperi munca minerului, una din cele mai grele, dacă nu cea mai grea dintre muncile care se fac în această țară ? Nu vom avea niciodată, zice D. Albulescu, nici destui bani și deajunsă inimă ca să le dăm minerilor pentru cît efort, pentru cîtă inimă au pus, pun și vor pune în aspra lor bătălie pentru cărbune.

Asistă la discuția noastră și Aurel Săvulescu, tînăr subinginer, fost muncitor. Și-a început drumul muncii ca electrician de mină, petrecîndu-și timpul liber nu petrecînd, ci învățînd, frecventînd liceul minier din Rovinari, urmînd apoi cursurile Secției serale de subingineri din Tg. Jiu. Viața, ne spune, l-a „obligat" să învețe, el avînd, pe vremea cînd era simplu șef de echipă, și niște „răspunderi politice pe linie de U.T.C.". Așadar viața, adică niște nevoi, niște somații ale producției l-au pretins, ca oricărui om „cu răspunderi", cunoștințe superioare de economie, de organizare și conducere a muncii. Așa cum minerului de azi al Gorjului, adaugă Aurel Săvulescu (și Grigore Ionașcu confirmă), i se cere să fie stăpîn pe cunoștințe de tehnică, de mecanică, de electronică, de fizică, de geologie, de hidraulică etc. Cei 17 kilometri de benzi transportoare ai Girlei n-ar putea funcționa fără astfel de cunoștințe. (Se întrerupe : aparatul portativ de radio pe care-l ține legat după gît semnalează, printr-o voce precipitată, o avarie la sistemul electric al unui excavator. Cere amănunte, după care se uită la D. Albulescu, care-i ghicește „din ochi" soluția și i-o aprobă cu o înclinare a capului. După care Aurel Săvulescu o ia, cu pas întins, spre locul avariei. Va reveni peste vreo două ore, raportînd că „problema s-a rezolvat". S-a rezolvat, de fapt, foarte repede, dar a mai stat de vorbă cu omul de pe excavator, la cererea acestuia, despre recentele măsuri inițiate de conducerea de partid privitoare la „focul continuu" și la acordul global în minerit. Omul, ne spune, avea niște nedumeriri, nu prea înțelesese cum o să fie cu zilele libere și cu cîștigul, și, lămurindu-se, zisese că „da, tovarășul Ceaușescu s-a gîndit foarte bine, nici că se putea altfel, că dînsul totdeauna gîndește foarte bine pentru omul care muncește ; acum nu ne rămîne decît să îndeplinim și noi, tot foarte bine gîndul dînsului"

Cariera Girla nu e încă „în ritm normal de producție", dar, ni se spune, zilele acestea îl va cîștiga. Există toate condițiile pentru atingerea cifrelor înscrise în plan. Există o tehnică ultramodernă și există, mai ales, ei, acești mineri, cu iscusințele lor și cu dragostea lor de muncă.

Încleștați în marea, dramatica luptă cu pămîntul, pe care-l scufundă mereu sub tălpile lor și sub tălpile giganticelor excavatoare, ei, acești oameni ai adîncurilor, sînt de fapt niște oameni ai altitudinilor. Ei desființează pe zi ce trece opoziția dintre pămînt și cer, ridicînd pămîntul mereu mai sus, ridicîndu-l cu etaje de faote, ridicîndu-l la înălțimea cotelor viitorului. Fără să aibă timp să vadă că de acolo, de sus, de la înălțimea cerului (pe care ei nu-l privesc, fiind mult prea ocupați cu adîncurile), pămîntul pe care-l transformă arată atît de frumos.

A fi miner, în Gorj, ca pretutindeni în patrie, înseamnă a fi făurarul de [illegible] frumuseții de azi și de mîine a ț.

Gospodărie-anexă sau GOSPODĂRIE pur și simplu?

Masa la cantină ca la mama acasă

Ne-am adus aminte că pînă nu de mult am fost țărani

Palatul sporturilor și culturii din București, „Polivalenta", cum i se mai spune este binecunoscut tuturor. Puțini știu însă că activitatea oamenilor muncii care deservesc moderna sală de spectacole începe de dimineața pînă spre miezul nopții. În fiecare zi, pe lîngă spectacolele obișnuite au loc aici manifestări sportive și culturale din cele mai diverse. Un colectiv format din 41 de oameni, care au în grijă și exploatare și Arenele Romane, a găsit timpul necesar ca, pe lîngă activitățile obișnuite, să facă ceva în plus. O mină de oameni harnici și inventivi, pentru care munca înseamnă în primul rînd bucurie. Din această muncă, fără investiții și subvenții, a luat naștere o gospodărie-anexă eficientă. Sufletul acestei inițiative este tovarășul Ion Breazu, directorul Palatului sporturilor și culturii. Să-i dăm cuvîntul.

— Gospodăria noastră anexă a pornit dintr-o necesitate. Casa mașinilor frigorifice, necesare instalației de climatizare a aerului, era amplasată pe un versant și era înconjurată de un teren năpădit de lăstăriș, buruieni și corcoduși sălbatici. Apele de ploaie se scurgeau pe versant chiar în peretele casei, ceea ce, cu timpul, ar fi dus la deteriorarea ei. Nu era împrejmuită și deci accesul oricui era posibil. Din dorința de a proteja clădirea, ne-am apucat să terasăm și să taluzăm versantul. Am îndepărtat astfel apele de clădire și am constatat că avem și un teren care ar putea fi cultivat. Trebuia, pentru securitatea clădirii, să-i facem un gard. L-am făcut cu materiale de la demolări. Ceva sîrmă se mai găsește. După ce am nivelat terenul și am îndepărtat scaieții și celelalte buruieni, ne-am dat seama că de fapt noi amenajaserăm aproape 3 hectare de pămînt tocmai bun să cultivăm ceva pe el. Atunci ne-am adus aminte că pînă nu de mult am fost țărani. Asta a coincis cu indicația dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a se înființa pe lîngă unitățile socialiste gospodării-anexă. Am folosit toate materialele care altădată se aruncau : rame rămase de la pomul de iarnă, materiale de la demolări, nisip rămas de la lucrările efectuate pentru întreținerea sălii. Sîntem afiliați la o cantină care ne aduce mîncarea gătită la bufetul din incinta sălii. O parte din produse le-am valorificat la cantină. O parte le-am vîndut la prețul pieței personalului nostru. Ideea e simplă : cel care cumpără de aici nu se mai duce în piață. Gospodăria-anexă este un mijloc de a produce în plus. Acesta este scopul ei. Cu această ocazie răsnund și celor care au vrut să ne descurajeze la început : că noi vom munci și cînd totul va fi gata alții ne vor fura roadele muncii. Întîi să producem, ne-am zis. Nu ne-a furat nimeni nici un fir de salată. După aproape 3 ani de cînd am început, ne putem lăuda cu rezultate destul de frumoase. Am avut pentru cantina noastră salată, ceapă, usturoi și alte legume.

— Bănuim că nu v-ați oprit aici.

— Un lucru bun decurge din alt lucru bun. Tot din materiale din demolări am construit niște cuști pentru iepuri. Am plecat în vara anului trecut de la 21 de iepuri, 17 i-am cumpărat. Trei iepuroaice le-am primit de la un pensionar care le creștea într-un balcon și care ni le-a dăruit. Am mai primit tot de la un pensionar un iepure de rasă. Am mai făcut un rînd de cuști pe care le-am amplasat în clădirea utilajelor frigorifice de la care a pornit totul. Știți cîți iepuri aveam doar după o jumătate de an ?

— Cîți ?

— 350. O să mă întrebați cum îi valorificăm. Ei bine, nu-i putem valorifica. Grija pe care o avem acum este să nu-i mai lăsăm să se înmulțească. N-avem cui să-i vindem. Gospodăriile-anexă s-au înmulțit, mai toate întreprinderile au înțeles îndemnul de a se folosi orice teren, orice inițiativă și posibilitate, însă s-a omis să se înființeze o întreprindere care să valorifice rezultatele, să preia, de exemplu, iepurii și să-i valorifice industrial. După știința mea, numai în sectorul nostru trebuie să fie 5—6 mii de iepuri care așteaptă să fie valorificați. Nu mai punem la socoteală pe cei crescuți în școli. Același lucru se întîmplă și cu întreprinderile care cresc rațe sau curcani. Această problemă trebuie să fie reglementată cît mai repede. Iepurii cresc cu pîine rămasă de la cantină sau adusă de acasă de personal, cu fîn sau iarbă și cu ceva concentrate. Cred că iepurii crescuți în gospodării-anexă sînt mai rentabili decît cei crescuți în complexe industriale, unde sînt hrăniți în cea mai mare parte cu concentrate.

Bineînțeles, am avut curiozitatea să vedem iepurii despre care am scris pînă acum. Sînt frumoși și bine îngrijiți. Vă asigurăm că ei sînt crescuți chiar prin muncă voluntară. Pe lîngă personalul unității, controlorii de bilete, în cea mai mare parte pensionari, vin duminecile și cîteva ore pe zi muncesc în gospodăria anexă, mai încet, dar temeinic. Sănătate pentru ei și bunuri materiale pentru societate. Mulți dintre ei stau la bloc și e o plăcere să muncească în aerul curat care înconjoară „Polivalenta" cîteva ore. Și dacă ridici ochii de la clădirea care adăpostește utilajele frigorifice, de la care a pornit totul, pe versantul acum taluzat și terasat se văd cei 384 de puieți de prun, cireș și caiș care au fost sădiți chiar în zilele acestea. Iar tovarășul Ion Breazu ne spune simplu : „În trei ani sînt pe rod". Din mijlocul lor ne arată, ceva mai în vale cîteva grămezi de pămînt care așteaptă să fie nivelate. Era tot un lot de pămînt mocirlos care nu folosea nimănui. La anul va folosi. Încă nu s-au hotărît ce vor semăna acolo. Probabil, lucernă pentru iepuri, dacă problema valorificării lor se va rezolva pînă atunci.

OPREA GEORGESCU ■

Pînă una alta, trăind de la o zi la alta

La Băicoi, ideea gospodăriilor anexă nu este nici mai nouă și nici mai veche decît pe alte meleaguri și orice numărătoare a rezultatelor, pe acest tărîm al chivernisirii locale, începe cu ce e viu. Și cînd începe, inevitabil, începe de la motelul **Paralela 45**, poarta spre lume a băicolenilor, cartea lor de vizită în ordinea turistică a lucrurilor. Și am notat : trei porci. Puțini, dar nu mai puțini decît trebuie motelului în acest sezon, cînd rostul lui nu este să inunde șoseaua națională cu porci. Cu cei crescuți la schela de extracție, spitalul orășenesc, spitalul de boli cronice și pe lîngă unitățile de alimentație publică, Gheorghe Jipa, vicepreședintele consiliului popular al orașului, adună vreo 57. Într-adevăr, nu se știe de unde sare iepurele, dar la Băicoi nu prea sare : în gospodăriile anexă ale localității abia pot fi găsiți 11. Însă, versat în relațiile cu ziariștii, tînărul vicepreședinte ține asul în mînecă. Așa aflăm că numai cantina restaurant I.U.P.C. crește în gospodăria ei anexă nu mai puțin decît 53 porci. Dacă punem la socoteală și faptul că patru purcei s-au născut chiar în dimineața zilei cînd am ajuns noi acolo fac 57. La I.U.P.C., deci, se cresc tot atîtea vietăți care grohăie cîte în toate celelalte unități din Băicoi. Să vedem cum și cu ce preț.

Întîmplător, am căzut la I.U.P.C. într-un moment cînd era poate mai bine să ne plimbăm pe alte coclauri. Anume, chiar în ziua cînd fostul cantinier Florea Dragomir preda întreaga gestiune succesorului său Justinian Bunghez. Florea Dragomir a pus pe roate această cantină modernă, unde mănîncă zilnic peste 700 de oameni, la 1 noiembrie 1980. Înflorirea ei gospodărie anexă tot pe spinarea sa a stat. Și l-am întrebat : aveți necazuri ? Și interlocutorul ne-a răspuns, apăsat : dimpotrivă, **am avut necazuri**... Vrînd să spună că munca și tot ce a fost greu au rămas de acum în urmă. Asumîndu-și prea multe sarcini, Florea Dragomir a neglijat evidența gestiunii sale și ponoasele lui de astăzi se trag de la încurcătura hîrtiilor. Totuși, mulți din Băicoi, printre care și oameni cu importante răspunderi obștești, ni l-au recomandat ca pe un cantinier harnic.

Cele mai multe necazuri dintre cele date de Florea Dragomir la spate sînt cele legate de gospodăria anexă, de creșterea celor 57 de porci. De regulă, hrana lor se alcătuiește din resturile rămase de la masă, din alimentele și legumele care cad la sortare, din sfecla și porumbul cultivate pe lotul de 4 000 mp primit în sprijin de la primărie. Însă toate astea, spun îngrijitorii Ion Irimia și Zaharia Balici, nu prea ajung. Mai trebuie ceva. Iar Margareta Jilăveanu, directoarea f.C.S.M.-ului local, care împarte cu I.U.P.C. grijile acestei gospodării anexă, ne asigură că una dintre principalele piedici din calea dezvoltării ei o reprezintă imposibilitatea procurării tărîțelor și a uroaielor pe cale legală și la preț de stat. Ieșind din biroul dînsei, ne-am continuat investigația pe cont propriu și am aflat niște lucruri revelatoare, de povestit pe îndelete. I.U.P.C., într-o vorbire mai omenească, înseamnă Întreprinderea de utilaj pentru prelucrarea cauciucului și produce exact ce scrie pe firma ei. Dacă ar produce chiar cauciuc și obiecte din cauciuc, treburile de toată ziua ale gospodăriei sale anexă ar sta cu totul și cu totul altfel. În imediata vecinătate, la Uzina de anvelope din Florești, nici un client din sectorul agricol nu îndrăznește să-și pretindă cota de pneuri fără a aduce și ceva furaje în traistă. Asta nu e o lege scrisă, însă, de la o vreme, convențiile nescrise parcă se respectă mai abitir decît legile scrise. Iar cine nu fabrică produse cu căutare în mediul rural stă cu mîna întinsă la mila unuia și a altuia. Cum se stă și la I.U.P.C.

Dacă stărui și socotim bine, grijile mari ale gospodăriilor anexe, și la Băicoi, și aiurea, nu stau departe de grijile producătorilor individuali. Ciudat este faptul că, pînă la urmă, într-un fel sau în altul, furaje tot se procură. Se face cuiva cu ochiul, se stă pe la diverse uși cu pălăria în mînă și cu lacrimile în ochi, se practică trocul, se telefonează la verișori și la alte neamuri, cineva își aduce aminte că are un coleg de liceu într-un loc unde s-ar putea obține nu un autocamion, dar măcar un sac de tărîțe și în ultimă instanță se apelează la organele locale. Și organele locale, cum ne-a încredințat destoinicul Gheorghe Jipa, fac și ele ce pot.

MIHAI PELIN ■

Un nene cu autoritate la iepurii de casă

Lui Ștefan Felești i se spune „nea Fane" și nea Fane arată ca afară : voinic, amabil, cu mișcări tihnite. Ștefan Felești e vulcanizator la unul din atelierele Întreprinderii de articole din sticlă, aflată în Bulevardul Ion Șulea 299—301, iar prestigiul de nene îl are atît din felul lui de a fi cît și din prioritatea sa, de dată mai recentă, în creșterea iepurilor de casă. Ce legătură există între o fabrică de sticlărie și o fermă de iepuri, iată ceva ce merită a fi povestit.

Întreprinderea de articole din sticlă e nouă, bine dotată și bine exploatată, eficientă în tot ce are în plan și în tot ce-și propune și, ca atîtea unități industriale mari ce-și fac, pur și simplu, treaba fără să dea bătaie de cap nimănui, mai puțin cunoscută. La I.A.S.B. se produc pahare, sticle, eprubete și, în general, cam tot ce se cheamă recipiente în cantități de-a dreptul uriașe. În plus, I.A.S.B. are una din cele mai frumoase gospodării anexe din Capitală și, probabil, din țară. Cînd spun „frumoasă", nu înțeleg neapărat mare. Gospodării anexe mai mari vor fi existînd încă destule, dar niște grădini și creșcătorii de animale atît de îngrijite, de productive pe suprafețe minime și necesitînd o cheltuială atît de redusă, e puțin probabil să mai fie. Toate aceste gospodării anexe sînt, pînă la urmă, o chestiune de bunăvoință ori, mai corect zis, de talent gospodăresc. Nimeni nu-ți face o vină dacă nu obții, în grădinile de zarzavat anexe, producții de veritabil grădinar. Totul e să scoți ceva legumă după un pămînt care altfel n-ar fi dat nimic. Principiul orcărui început pare acesta : decît nimic, mai bine ceva, nu contează cît. La I.A.S.B. s-a pornit cu un alt principiu : decît nimic, mai bine tot. Al doilea principiu al organizării muncii la gospodăriile anexe e tot atît de paradoxal : munca de grădinar șef ori de îngrijitor de animale e dată în seama cîte unui „nene", adică a unui om căruia îi place să grădinărească și are drag de animale. Ștefan Felești locuiește în Giurgiului. Se trezește zilnic la 4,30, străbate Bucureștiul de la un cap la altul, ca să ajungă devreme la iepurii lui, îi hrănește și-i mîngîie, poartă halatul alb cu un aplomb de dascăl universitar veterinar, iepurimea folește și arată semne de simpatie la sosirea în crescătorie a lui „nea Fane", e o curățenie aici pe care ar trebui s-o invețe chiar unele instituții sanitare și, în general vorbind, toate dovedesc lucru de profesionist. Atît construcția fermei și a cuștilor, atît sistemul de alimentare, de adăpare și de eliminare a dejecțiilor, cît și ventilația, accesul la fermă, reproducția. Întreprinderile din Capitală care vor să la amin'e la o crescătorie de iepuri model, nu trebuie să meargă neapărat pînă la Piatra Neamț, unde există, e drept, crescătorii model de iepuri. E de ajuns să le legătura cu inginerul Grigore Togan, directorul Întreprinderii de articole din sticlă, și să vadă ce a ieșit din ambiția lui și a oamenilor pe care-i conduce.

„Cînd am pornit la realizarea gospodăriei anexă — spune Grigore Togan — am făcut o documentare la fel de serioasă ca atunci cînd ne propunem să construim o secție nouă în fabrică. Pentru crescătoria de porci de 150 de capete am luat știință de la Bragadiru (cu tot cu elementele de proiect), pentru ferma de iepuri, am mers la „Avicola" din Piatra Neamț, unde directorul Dobrin e mare specialist și un om cu idei. Noi aveam de rezolvat o problemă specifică : cum să obținem zarzavaturi și carne pentru cantină cu o forță de muncă minimă. La porci nu-i nevoie decît de două ceasuri de lucru zilnic, la iepuri și mai puțin, la grădină munca e destindere și un spor de aer curat și sănătate. Maistrul Ștefan Iofciu, de la secția întreținere, care a fost diriginte pe șantierul întreprinderii, pe vremea cînd o construiam, a fost omul cheie și la organizarea gospodăriei anexă. Acum, asigurăm cam 40% din necesarul de legume al cantinei din grădina proprie, iar carnea, 80% din necesar îl avem din ferma de porci. Oamenii au primăvara ridichi, ceapă, usturoi, salată de la bufetul de incintă. Mai ajutăm cu carne și legume și cantinele Întreprinderii chimice Dudești și a Întreprinderii de textile „7 Noiembrie". Nu avem o grădină prea mare — 4 000 mp. în curtea întreprinderii și 6 000 mp. în grădina mare a Sectorului 3 de pe Bulevardul „1 Decembrie 1918" — dar scoatem de pe ea cam tot ce poate da. Trebuie spus că Sectorul 3 — primăria, conducerea de partid — manifestă o adevărată pasiune pentru crearea de gospodării-anexe, ceea ce e stimulativ. Chiar lîngă noi există una de toată frumusețea, ca să nu mai vorbim de gospodăriile anexe de pe lîngă unele întreprinderi din zonă".

Ștefan Iofciu — care-i vicepreședinte al sindicatului și președinte al comitetului de cantină — observă că masa la cantină e mai ieftină astfel cu cîțiva lei și că din cîștigul gospodăriei anexă pomul de iarnă a dat copiilor daruri de aproape 70 de lei pentru fiecare. „Principalul cîștig, spune el, e însă altul și el nu prea poate fi măsurat : cîștigînd o plăcere și o pasiune, muncitorii noștri își iubesc mai mult meseria și locul de muncă. De aceea e și atîta ordine în întreprindere".

TUDOR OCTAVIAN ■

Unii iau masa în oraș, alții o dau

Cînd inginerul Pompiliu Tămaș a venit în '69 de la Satu Mare pe șantierul Întreprinderii de armături industriale din fontă și oțel de la Zalău, al cărei director a devenit între timp, pîriul Zalăului trecea chiar prin locul unde se află acum biroul lui. Șantierul, organizat la început pentru construirea unei întreprinderi mici, cu 1 700 de oameni, s-a extins de-a lungul anilor, pe măsură ce s-a conturat cu mai multă limpezime ideea de a se renunța la importul de armături, și așa se face că întreprinderea, în cadrul căreia lucrează 6 000 de oameni, a devenit între timp un colos, cum zice inginerul Pompiliu Tămaș, fiind cea mai mare întreprindere industrială din județul Sălaj și cea mai mare, pe profilul ei, din țară, ca volum și gamă de armături. Ea a început să producă în '71 și încă urmează a fi pusă în funcțiune noi capacități de producție. Și poate tocmai din cauza aceasta, pentru că întreprinderea nu s-a desprins încă de șantierul care a construit-o, cantina ei a fost deschisă abia în '82, o clădire foarte arătoasă și pe dinăuntru și pe dinafară, ridicată peste drum de întreprindere, al cărei administrator, Szilagyi Vasile, e mîndru să poată spune că în anul trecut aproximativ 30 la sută din alimentele preparate au provenit din resurse proprii, din gospodăria-anexă. Alături de cantină, întreprinderii i-a fost dat în folosință pămînt, 3 hectare, pentru a-și face grădină de legume. Tot anul trecut întreprinderea a luat să muncească în acord 20 de hectare cu porumb de la C.A.P. Zalău, înțelegerea fiind să-i revină 20 la sută din producție, ceea ce a însumat, la încheierea socotelilor, în toamnă, vreo 10 tone de porumb. Ceea ce-l face pe Szilagyi Vasile să fie de-a dreptul optimist cînd vorbește despre gospodăria anexă, căci dacă anul trecut au reușit să crească, într-o clădire de împrumut, 151 de porci, se înțelege că de-acum încolo, cînd întreprinderea este pe cale să-și construiască o adevărată fermă, vor avea condiții pentru a crește mai multe animale. Un grajd pentru 500 de porci a și fost ridicat la ieșirea din oraș, lîngă satul Panic, de către lotul de constructori ai întreprinderii, 120 de oameni cu felurite meserii, în frunte cu subinginerul Vasile Ortelecan și maistrul Nicolae Ielciu. Mai rămîn de construit acolo, în acest an, o clădire în care să poată fi crescute 1 000 de păsări și un saivan pentru oi, izlazul fiind pe-aproape iar promisiunea că i se va da și întreprinderii o parte, în folosință, din acest izlaz, fiind certă. Tot astfel, aflăm, este și promisiunea lui Teodor Pașca, președintele C.A.P.-ului Zalău, că va da întreprinderii să muncească în acest an, în acord, cît pămînt se va încumeta să muncească. Iar din cîte ne spune Szilagyi Vasile, de această dată muncitorii întreprinderii ar vrea să ia de lucru mai mult de 20 de hectare. Căci mai înainte de toate, efortul vizibil al celei mai mari întreprinderi industriale din județul Sălaj de a-și dezvolta gospodăria anexă își vădește însemnătatea în cîteva cifre nu planificate, cum se spune, ci realizate încă de pe-acum. Cantina întreprinderii oferă zilnic două meniuri de cîte 3 feluri de mîncare, la alegere, fiecare meniu avînd același preț, 10 lei. La cantina întreprinderii se mănîncă bine și ieftin, precum se vede, și explicația constă nu numai în îndeminarea bucătarilor Alexandru Ardelean, Ion Szentkiralyi, Maria Crișan sau Cornelia Vescan ci în primul rînd faptul, demn de toată lauda, că la cantina acestei întreprinderi un kilogram de carne de porc nu costă decît 10 lei. Sigur că pentru a costa atît de puțin este nevoie, de fapt, de munca mai multor oameni, nu doar a celor doi îngrijitori, Traian Ardelean și Antal Francisc, și despre felul cum este înțeles acest adevăr simplu depune mărturie, așa cum arătam, chiar hotărîrea muncitorilor întreprinderii de a se angaja să muncească în acord, la C.A.P., o suprafață mai mare decît anul trecut. Desigur, nu poate fi vorba despre o suprafață atît de mare încît cei de la întreprinderea de armături industriale să se îndepărteze de resturile și datoriile propriu-zise ale muncii lor, dar nici atît de mică încît la cantină să se mănînce prost și scump.

DUMITRU ELIADE ■

„Fiecare se descurcă cum poate. Noi putem, că avem tractoare!“

La Consiliul popular municipal Braşov ni se pune la dispoziţie o situaţie a efectivelor de animale din gospodăriile anexe ale întreprinderilor, reţinută la data de 31 decembrie .82. O situaţie care la zi, desigur, nu mai este aceeaşi, dar, în mare, proporţia s-a păstrat. „Tractorul“ a rămas în continuare pe primul loc, după cum „Hidromecanica“ pe ultimul. Un fel de a spune „ultimul loc“, întrucît nici la această oră „Hidromecanica“ nu a ridicat un degeţel pentru înfiinţarea unei gospodării anexă, rămînînd, pe amintita listă, unicat : nu şi-a procurat nici un animal — fie el porc, iepure, tăuraş — nici o pasăre cu care, măcar de ochii lumii, să o pornească la drum. „Nu vrea directorul — ni se explică. Cu toate că nevoia unei gospodării anexă nu se mai pune în discuţie ! Au aproape 15 mii de oameni ai muncii, o cantină mare. Dar dacă nu vrea, nu vrea...“

Am încercat, pe parcursul unei zile, să aflăm răspuns la întrebarea de ce unor directori nu le plac gospodăriile anexă. Gheorghe Rusu, director administrativ la „Tractorul“, intră fără menajamente în subiect : D.G.A.I.A. Braşov ar trebui, conform indicaţiilor, să-i ajute şi în procurarea purceilor, şi în repartiţiile de concentrate. Nu au primit în decursul unui an — de cînd „Tractorul“ a preluat gospodăria anexă de la cantină — nici un gram de concentrat. „Nu s-au învrednicit nici măcar să ne răspundă la adresele pe care le-am trimis, dar să ne mai şi dea ceva ! Am cerut la F.N.C. Codlea furaje măcar pentru purceii mici — deci pînă la 1 000 kg/lună. Nici atîta nu s-a putut ! Cui îi pasă de porcii noştri ? ! Lozinca după care trebuie să-i creşti este «Fiecare să se descurce cum poate !» Noi putem !“

Cum, necum, cei de la „Tractorul“ au ajuns să aibă aproape 900 de porci. Mai cu ajutorul tractoarelor, prin relaţiile de... înţelegere, mai cu gura mare să li se dea teren pe care să cultive furaje — sfeclă furajeră, a cărei sămînţă şi-au procurat-o de la C.A.P. Diniaş. S-au gospodărit oamenii, s-au dat peste cap pentru treaba asta şi, iată, ferma merge nu bine, ci foarte bine. Au vreo 7 hectare ale lor, au mai procurat şi altele — teren mlăştinos, mai cu seamă, pe care au amenajat heleşteu — 3 la Stupini, unde au fermă, pentru peşcuitul cu undiţa, şi alte două heleştee în Vulcan, care au un luciu de apă de 3,5 hectare şi unde peşcuitul se face industrial. Scăzînd ce s-a cheltuit cu cumpărarea puietului şi repopularea lacurilor, pe lîngă îmbunătăţirea mîncării la cantină, s-au ales şi cu un venit, numai după peşte, de 54 mii lei. Le dă mînă acestor oameni să vorbească despre necazurile lor cită vreme interesul pentru gospodăria anexă este mereu în creştere. Cînd au preluat-o de la cantină erau vreo 75 de porci, grajdurile nişte dărăpănături, terenul din preajmă — fineaţă înundabilă. Au pus mîna cu toţii, au ridicat două grajduri noi, moderne, şi-au făcut şi încălzire la fermă — transmutînd aici o centrală de cartier desfiinţată, întreţinută cu deşeuri petroliere, şi-au fixat cîţiva oameni — doar cîţiva — cărora le-au amenajat acolo, în cîmp, case cu încălzire centrală, şi-au adus şi un tehnician veterinar, sub dirijarea căruia s-a înfiinţat şi o crescătorie de iepuri. E drept că toţi aceşti 6 oameni sînt „mascaţi“. Adică, fochiştii nu sînt pe post de fochişti, ci de muncitori, tehnicianul veterinar este un muncitor cu înaltă specializare, dar aceste mici, să le zicem, ilegalităţi nu supără pe nimeni cîtă vreme ferma lor merge foarte bine. Problema problemelor este însă cantina. Nu este a lor, a celor de la „Tractorul“, ci a ICSAAP-ului : cantină restaurant. Cu ce-i ajută pe cei de la cantină ICSAAP-ul ? Cu sfaturi ! Atît ! Întreprinderea le plăteşte curentul, tot ea vesela şi toate cele necesare ce se livesc pe drum. „Dacă ar fi a noastră, le-am da celor din secţiile calde cîte o masă gratuită, am reuşi astfel să fixăm oamenii în uzină, creîndu-le acest avantaj. Pentru că, ţinînd cont de realizările întreprinderii noastre, ne-am permite să dăm cantinei carnea la preţul nostru de cost — sub 20 de lei — şi nu la aproape 30 lei cu cît se dă în prezent. Măcar doi ani, experimental, să ni se dea nouă cantina şi vom dovedi tuturor cum ştim să ne gospodărim!“ — pune punctul pe „i“ directorul Rusu.

Cu toate că şi la întreprinderea „Rulmentul“ se merge pe aceeaşi schemă a relaţiilor forţate („aveţi nevoie de cuzineţi sau de rulmenţi ? Şi noi avem nevoie de hrană pentru porci !), rulmentiştii, la această oră, sînt, ca să ne exprimăm ca ei, decepţionaţi. Au şi ei, începînd cu acest an, o hală modernă, cu o capacitate de 400 capete, în cîmpul comunei Sînpetru. Au însă doar 17 porci — din peste o sută cîţi au avut anul trecut, crescuţi la un particular. Şi asta pentru că, deşi şi-au procurat, „pe relaţii“, concentrate pentru porcii care vor veni, nu au căldură. A uitat proiectantul să prevadă în moderna hală încălzirea ! Şi de aci necazurile ! „Cum să creşti purcei în această gheţărie ?“ Au totuşi speranţa unei primăveri cu reuşite.

GEORGETA ŞTEFĂNESCU ■

Ce se ascunde în spatele... scuzelor?

Început de săptămînă. La primele ore ale dimineţii. Pe şoseaua Mihai Bravu colţ cu Dristor a apărut un nou bloc care îmbracă intersecţia. Lucrările la prima vedere arată frumos, iar blocul îşi aşteaptă locatarii. În prezent se munceşte la viitoarele spaţii comerciale de la subsolul clădirii. Cei care au lucrat sînt constructorii de la Grupul 4, Şantierul 2. Dar, nu aceleaşi cuvinte de laudă se pot spune şi după ce priveşti în spatele blocului. Constructorii au depozitat, aici, tot ceea ce aveau de aruncat : moloz, fiare, cutii, cîteva roabe şi urmele unei varniţe. Şi fiindcă există un loc de parcare pentru autoturisme, cei care îl folosesc trebuie să facă un întreg slalom printre butoaiele şi mormanele lăsate aici. Prima noastră cunoştinţă este Diana Ana, muncitoare la respectivul şantier. Ne arată baraca maistrului Dănănău. Pe maistru nu-l găsim. Diana Ana ne spune că probabil a plecat cu treburi la sediul şantierului. Mai aflăm de la interlocutoarea noastră că, în urmă cu cîtva timp, lucrurile se prezentau mult mai rău. Mormanele de moloz erau mari cît un munte. Ele au mai dispărut. Dar, avem toate promisiunile că atunci cînd se va termina şantierul totul va arăta ca-n palmă. Desigur asta am mai auzit-o noi. Pînă atunci, dorim locatarilor succese în escaladatul mormanelor... Lîngă centrul de difuzare a presei lucrurile se prezentau altfel. Cîţiva muncitori, cu lopeţi şi tîrnăcoape, au primit sarcină să facă bordura care a fost, spun, ei, distrusă de către constructori. Dar, pămîntul fiind îngheţat este tare ca piatra. Cînd se dă cu tîrnăcopul les scîntei. În această situaţie muncitorii de la A.D.P. nu pot lucra. Unii s-au dus să procure un picamer, iar alţii au plecat să cumpere cîte ceva de mîncare. A rămas ca să păzească uneltele Gheorghe Zamfir. Acesta ne spune că ei au sarcină doar să repare bordura. Cît despre stîlpul care stă într-o parte şi pe care a fost cîndva instalat un semafor, nu s-a primit nici un fel de indicaţie. Probabil după ce se va repara bordura se va repara şi stîlpul. Era ora 10 şi lucrătorii A.D.P.-ului aşteptau în continuare utilajul care avea să-i ajute să spargă pămîntul. Şi dacă nu va fi trimis întrebăm ? „Atunci îi vom aştepta şi mîine. Dacă nu vine nici mîine, încearcă Gheorghe Zamfir să ne explice, aşa, ca un mare specialist, bordura va fi reparată săptămîna viitoare.

Ca din pămînt apare Constantin Răducanu care, aflăm, este maistru la A.D.P. şi, bineînţeles, responsabil cu respectiva lucrare. Primim toate garanţiile că în cel mai scurt timp picamerul va fi aici. „Constructorul, ne spune, şi-a cam bătut joc de tot ceea ce există în acest colţ. A dărîmat cei doi stîlpi ai semafoarelor şi a stricat şi căminele electrice“. Iar cei de la A.D.P. n-au nici o posibilitate să le repare. Nu se pricep, n-au specialişti şi apoi nu le intră în atribuţii. Asa că problema numărul unu, pentru ei, este să vadă bordura reparată chiar dacă lucrările sînt făcute de la coadă. Dar, gîndim noi, probabil după ce bordura va fi gata constructorul îşi va aminti de ceea ce a stricat şi lucrurile vor fi luate de la început. Desigur cu spartul bordurii...

Iată două străzi : Vulcan judeţul şi Carolian judeţul. Ele, în timp, au devenit un fel de depozite ale constructorilor. Aici îşi desfăşoară activitatea şi un depozit de sare amestecat cu nisip al I.T.B.-ului. Cîţiva muncitori stăteau într-o baracă şi ne spuneau că n-au altă sarcină decît să aştepte. Ce ?„Vremea rea, fiindcă ei sînt la intervenţii“. Dar, lîngă munţele de sare, constructorii au mai făcut o imensă „ladă“ în care au aruncat tot ceea ce nu mai aveau nevoie sau chiar materialele de care mai aveau trebuinţă. Sediul şantierului numărul 3 aparţinînd de grupul 4 este pustiu. Toţi sînt plecaţi cu treburi pe la diferite puncte de lucru. Doar la întreţinere reuşim să-l găsim pe mecanicul Constantin Sofronie şi pe mecanicul şef Nicolae Vintilă. Împreună cu şeful mecanicilor încercăm să descoperim misterul mormanului de materiale şi gunoaie aruncate. Dar din capul locului, aflăm, că-în nici un caz nu aparţine şantierului cu numărul 3. Cei de aici au stricat doar drumul care intră în bulevardul Mihai Bravul. Adică asfaltul care a devenit un fel de bazin în care se depozitează apa de ploaie rămasă încă de astă toamnă. Mai aflăm de la Ion Nicolae, maistru la lotul remedieri, şantierul numărul 1, că „depozitul“ nu aparţine nici respectivului şantier. Aşa stînd lucrurile mai avem de pus respectivului grup de şantiere doar o singură întrebare : pînă la urmă cui îi aparţine imensul munte de pămînt, de fiare, borduri, tablă... etc ? şi o întrebare pentru Administraţia Domeniului Public : Cînd se va termina de construit aleile din spatele blocurilor din zona respectivă ?

SORIN POSTOLACHE ■

„La început am avut necazuri, am pătit ca Zorba grecul cu funicularul“

(Urmare din pag. 1)

atunci, zice primarul Ioan Pop, şi mai ales după viiturile din primăvara anului 1970, a strîns cîţiva „prunci de ţărani“ în aî căror ochi a citit ceea ce tocmai voia el să le spună. Printre primii care au urcat pe măgură cu uneltele de lucru au fost Nicolae Dunca, profesor, Florian Mocanu, funcţionar, Traian Pop, magaziner, Ştefan Socaciu, mecanic, Victor Lupău, şofer, Traian Nan, militian, Valeriu Ciortea, pădurar. Şi aşa cum soarele încălzeşte şisturile cristaline de sub pojghiţa de pămînt de pe măgură iar căldura verii urcă prin corzile viţei-de-vie şi ajută să se coacă strugurii de la Şimleu Silvaniei, tot astfel au prins curaj să se înfierbînte la lucru far vederea viilor noi, care s-au întins de-atunci încoace deasupra oraşului, a făcut să încolţească pînă şi în piatra unor năravuri de gîndire mai vechi adevărul că oamenilor nu le lipsise niciodată, de fapt, vrednicia. „Cînd am văzut că ni se îngăduie să ne creăm un teren ambiant, eu, Găvrilă Gal, fecior de ţăran şi director la I.G.O., m-am bucurat.Am tras brazde de cîte 60 de centimetri cu fraţii mei Dumitru şi Vasile şi am pus 36 rînduri de vie pe spaliere, 400 de butuci. Se sălbăticise dealul şi nu se putea să mai stăm şi să aşteptăm să vină lupii, dinţr-acolo, în oraş“. Gavrilă Gal îşi munceşte via, bineînţeles, în orele libere, mai puţine spre seara zilelor de lucru şi mai multe duminica, şi se lasă ajutat cu plăcere de soţia sa, Ileana, şi de cele două fete ale lor, Marinela şi Sanda. Via lui se află chiar lîngă fundaţiile cetăţii Dacidava, pe coama măgurii, în locul numit Dealul Varului. Într-acolo, zice, ar fi de construit un drum pentru ca turiştii să poată urca mai lesne, ca şi arheologii pe care el îi judecă aspru că n-au venit să cerceteze mai pe îndelete locul acesta ale cărui taine nu vor fi atît de la îndemînă odată cu descoperirea lor, cît ce stă, de cînd a fost descoperit, în vitrina unui muzeu de la Viena. Acel colier dublu de aur, datat din veacul al 4-lea şi avînd înşirate pe el o seamă de reproduceri, în miniatură, ale unor unelte printre care şi un cosor şi o foarfecă de tăiat via, este impodobit cu cinci foi de viţă stilizate şi aduce dovada unei îndeletniciri străvechi, de dincolo de pragurile de jos, zbuciumate, ale istoriei. Nu-i vorbă că nici pragul de sus, atins mai încoace, odată cu declararea măgurii ca loc „neproductiv“, n-a fost mai puţin zbuciumat. Cînd Lucian Tegzeş, maistru la fabrica de mobilă, a plecat dintr-un sat de pe-aproape, în '56, şi s-a hotărît să se stabilească la Şimleu, viile începuseră să încline către paragină şi să se piardă. Acum are şi el 5 ari acolo, sus, unde numai în iarna aceasta a urcat 36 de saci cu bălegar pe care i-a dus în spate, căci altfel n-avea cum, şi i-a deşertat acolo nu dintr-odată, ca să se ducă mai repede de-o grijă, ci a stat şi a răzlegat cu pumnul, la rădăcina fiecărula dintre cele 300 fire de viţă, preţiosul îngrăşămînt. Asta fiind o nimica toată pe lîngă migala cu care a muncit mai înainte pentru a curăţi locul şi a planta via. „Ce-a fost aici, zice la rîndu-i Ioan D. Marcovschi, a fost muncă de ocnaşi la care oamenii au intrat singuri şi la care altfel nu s-ar fi învoit nici pentru o căciulă de bani pe lună“. În urma acestei munci, ale cărei temelii sînt cu totul altele, bineînţeles, decît acelea ce-ar fi ţinut ca oamenii să-şi bătătorească palmele muncind la vie şi apoi, dacă ar fi vrut să bea un pahar de vin, să fie nevoie să şi-l cumpere, Ioan D. Marcovschi îşi simte parcă mai uşor pînă şi brîul de fier cu care s-a prinoşit la sfîrşitul lui august '44. Mort ar fi fost, zice, dacă n-ar fi avut norocul să nu fi mîncat două zile la rînd înainte de clipa aceea care s-a înverşunat brusc pe ei, lăsîndu-l să fie secerat în mijlocul Bucureştiului de o rafală în timpul unui asalt asupra inamicului întărit, dintr-un culb de mitraliere, chiar lîngă clădirea postului naţional de radio. Doi ani s-a zbătut prin spitale şi-a simţit pe obraz răsuflarea morţii dar a învins şi în acea luptă plină de suferinţă şi a putut ucra după aceea, o viaţă, ca tehnician agronom. Acum are 61 de ani şi de cînd s-a pensionat îşi petrece zilele, de primăvara pînă toamna, mai mult pe coasta măgurii, unde are 5 ari de vie şi o mică plantaţie de căpşuni şi coacăz negru. Vara îl mai ajută şi fiul lui, Claudiu, profesor de matematică la Beiuş, cînd se întoarce la casa părinţilor cu soţia sa, Aurica, tot profesoară, şi cu fetiţa lor, Claudia, de 6 ani, pentru care a merge „la bunicu, la vie“ înseamnă nu o poveste mincinoasă ci o realitate plină de promisiuni. Cu astfel de amintiri, dar despre viile cele vechi, a crescut şi Vasile Socaciu, maistru instalator, născut chiar în anul cînd Ioan D. Marcovschi a început să poarte brîul acela de fier. Împreună cu tatăl său, Ioan, şi cu fraţii săi, Dumitru şi Florin, Vasile Socaciu a avut de lucru un an încheiat pentru a alunga pădurea ce se instăpînise în locul viilor. A găsit acolo şi sălaşuri de mistreţi. Şi s-a speriat că rămîne şi văduv, după ce un şarpe s-a aruncat din desişurile pe care le defrişau şi-a muşcat-o de mînă pe nevastă-sa, Florica. Prin piela vegetală ce se revărsase pe Măgura Şimleului, oamenii şi-au tăiat drum din greu, cu toporul, cu tîrnăcopul şi chiar cu ranga de fier atunci cînd a fost nevoie să spargă stînca pentru a face terase noi, dar pînă la urmă a izbutit şi au adus pămîntul să fie mîngîiat, din nou, de lumină.

„N-aveau ce face înainte, mulţi băteau circiumile, ăsta e adevărul, zice primarul Ioan Pop. Şi-acum e o plăcere să-i vezi cum urcă, împreună cu familiile şi cu prietenii, şi muncesc de zor. El îşi pun acolo şi legume, nu mai aşteaptă să ia totul de la aprozar. Şi în fiecare an, la 14 septembrie, facem o expoziţie la Casa de cultură, unde aduce fiecare tot ce i se pare mai arătos, struguri, legume, fructe de pe măgură. Celor ce-am văzut că sînt mai harnici le înmînăm atunci o scrisoare de mulţumire din partea primăriei, căci tot ce fac ei nu este numai o distracţie de duminică sau un fel de sport ci şi o contribuţie foarte importantă la autoaprovizionarea oraşului“. Unuia singur nu-i poate adresa primarul scrisoare de mulţumire, şi acela este chiar el, primarul Ioan Pop, a cărui vie e un fel de colecţie, cuprinzînd pînă acum 37 soiuri de viţă nobilă. Aşa cum spune, mulţumirea lui este că a fost înţeles şi ajutat de către organele judeţene de partid şi de stat şi că astăzi cam la o mie ajunge numărul celor ce-au urcat pe măgură pentru a-şi încorda ambiţia şi priceperea într-o muncă dură, dar nu fără folos. Unul dintre ei, Alexa Acsadi, timplar, maistru-instructor la Liceul de filologie-istorie, se bucură de o anume celebritate prin partea locului ca inventator al unei sape rotative, acţionată de un motor de mobră, tocmai bună pentru prăşit via. A făcut uneaita asta acum trei ani. „Am ştiri, zice el acum, că se va face şi la fabrică“. Alexa Acsadi a avut ideea ca pînă la via lui şi ale cîtorva fraţi şi surori să construiască un teleferic. „Un cumnat, Mircea Dobrescu, avea întîmplător acasă niste şine de metal. Am mai făcut rost de un cablu uzat, de la fier vechi, şi împreună cu frate-meu, Iuliu, care e strungar, am făcut un sistem de macarale. Am lucrat din '74 pînă în '77. Cimentu pentru stîlpi i-am dus pe coasta măgurii cu targa. Telefericul urcă pînă la 300 de metri. La început am avut necazuri, am pătit ca Zorba grecul, aşa s-a zis, nu ştiuserăm să facem un sistem de frînare corespunzător. Dar acum n-avem probleme nici în sus, nici în jos. Ne-a costat vreo 20 000 de lei, nu mai mult“.

Cînd soarele trece peste Măgura Şimleului, lumina lui nu se mai pierde prin hăţişurile unei întunecimi jilave. Cît despre oameni, e ştiut : dacă ei vor, totul se poate.

Audiența audiențelor

I.T.B., o întreprindere care numără aproape 30 de mii de oameni

Audiență, zilele trecute. Solicitanți : 50 de inși. Cei mai mulți bărbați. O comisie îi așteptă pentru a le asculta păsul și a încerca să-i satisfacă, **dacă era posibil.** Mai înainte de a înfățișa cîteva cazuri, trebuie spus că, mai mult decît probabil, în puține instituții pot fi întîlnite cauze atît de diferite ca cele de la I.T.B. și, în același timp, că fiecare caz echivala cu o radiografie fidelă a caracterului, mediului, sinceității celui venit să-și caute dreptatea iar pe ansamblu se contura foarte clar un fenomen sociologic desigur specific I.T.B.-ului, care-și recrutează personalul din medii surprinzător de diferite, pentru mulți dintre cei care poartă ecusonul acestei instituții, prezența lor în cadrul întreprinderii de transport reprezentînd, pur și simplu, o ultimă (și uneori disperată) soluție de viață. Nu toți înțeleg acest adevăr la timpul potrivit.

Tînărul **Iancu Gheorghe** este transferat tot în cadrul I.T.B.-ului pe un alt post. I se oferă cinci variante, adică tot atîtea locuri de muncă și este asigurat că aceea care l-a recomandat a fost chiar întreprinderea și că oriunde ar munci, în cadrul acesteia, va putea răspunde solicitărilor amintite. De asemeni, o situație care-și putea găsi soluția la audiența anterioară. Conducerii I.T.B.-ului i-au fost necesare doar cîteva minute spre a-l liniști pe Iancu Gheorghe, care a acceptat una dintre variantele, propuse, plecînd liniștit acasă.

Vin la rînd unii care vor să se reîntoarcă la I.T.B. Poiană Victor fost șofer, ajuns pe la Brașov, motivează despărțirea de I.T.B. prin comportarea schimbului său de pe mașină, care n-o îngrijea ca ei. Din discuții reiese că omul are și alte griji : va fi demolat, copilul mic are nevoie de îngrijiri (cămăși), etc. De ce nu i-a aprobat revenirea tovarășul Moise, de la „exploatare" ? Fișa (oglindă fidelă a întregii activități a tuturor celor care muncesc la I.T.B.) mai limpezește nelămuririle comisiei : Poiană Victor a refuzat să iasă în traseu și a fost penalizat cu o reținere de 5 la sută din retribuție, a mai lipsit și nemotivat două zile, fiind din nou penalizat. Se pare că tovarășul Moise avea motive să nu-i aprobe revenirea. Oricum, întrucît șoferul protestează și are explicații pentru abaterile din fișă, este rechemat peste 10 zile, timp în care se vor face cercetări amănunțite, pentru a se putea decide aprobarea cererii sale sau respingerea ei.

Florea Iulian, om tînăr, vrea și el să revină, tot ca șofer la I.T.B. În 1981 i s-a desfăcut contractul de muncă cu un articol sever : 130 litera „f". El afirmă că era bolnav. Căsătoria i s-a distrus, în aceeași perioadă... Din fișă (argument cu duritate de cristal) reiese că a absentat nemotivat de la serviciu 9 zile ! Corect, Florea Iulian consimte. (Nu la fel făceau alții). Află că I.T.B.-ul nu reîncadrează oameni care au părăsit instituția pe motive disciplinare, cum era cazul său. Petentul insistă : dacă nu mă încadrez îmi fa lucrurile din casă, îmi strică și a doua căsnicie, mă îmbolnăvesc din nou. Argumente reale. Ca și hotărîrea conducerii I.T.B.-ului de a nu face concesii, în atare situații. I se indică totuși cîteva întreprinderi din Capitală, unde există disponibilități în schemă. Omul și le notează. Concluzia : dacă va prezenta adeverința de reîncadrare, I.T.B.-ul îi va scuti de plata școlarizării. Florea Iulian acceptă.

Gheorghe Petre, mic, tuciuriu și dispus să negocieze („mi-e și rușine c-am venit", „am făcut o mare greșeală, dar am cinci copii, unul paralizat, am lucrat 17 ani la I.T.B."), a intrat în conflict cu legile ca să nu zic că a escrocat, știe că nu mai poate fi șofer de taxi (presupune gestiune), dar solicită post pentru soție și băiatul cel mare (16 ani) care altfel „se golănește". I se oferă și lui de lucru, dar i se pare greu. E bolnav. Se gîndește la copii. E drept, cîștiga „două mii, două mii jum'ate, der ca să fiu sincer de tot, simbăta și duminica rămîneam cu o sută jum'ate ori două. Ehei ! Ce prost am fost !"). Cineva întreabă : „Dar atunci, atunci nu te-ai gîndit la copii?" Gheorghe Petre lasă privirile în podea. Acceptă un post mai modest și o șansă pentru fiul său.

EMANUEL VALERIU ■

Demni de toată încrederea

Oamenii vin la primărie cînd au nevoie. Și, cînd au nevoie, găsesc pe cineva care să-i ajute, ori măcar să-i îndrume la cine să se ducă, dacă grijile lor trebuie să-i poarte pe la județ. O decizie a biroului executiv al Consiliului popular al comunei Poplaca, județul Sibiu, a împărțit frățește zilele săptămînii pentru acordarea audiențelor și le-a împărțit la șase persoane în frunte cu primarul Virgil Popa. Vineri, 4 februarie a.c., ca în fiecare vineri, ar fi trebuit să acorde audiențe Petru Popescu, secretarul consiliului popular. Ar fi trebuit, dacă avea cui. Dar n-a venit nimeni. Deși, la sfîrșitul acestui mileniu, aproape orice a ajuns să se poată programa, nimeni nu s-a apucat, încă, să facă plan de audiențe și să-l trimită pe oameni la primărie chiar dacă n-au de ce merge. Tovarășul Petru Popescu ne spune că audiențele se țin în orele de program al celui care le acordă, dar „de cele mai multe ori rămînem aici pînă mai spre seară, fiindcă puțini vin la primărie dimineața". În acest an, pînă la 4 februarie sînt consemnate în registru două audiențe. La 5 ianuarie, Maria Ureche Motronea a venit să se intereseze ce, exact, trebuie să facă pentru a putea vinde casa din Poplaca, fiindcă s-a căsătorit la Sibiu. La 14 ianuarie, Elisabeta Vlădoi cerea reducerea contribuției bănești pe 1983, deoarece, susține dînsa, soțul ei nu mai poate plăti, fiindcă a lăsat-o văduvă din vara trecută.

Primarul Virgil Popa recunoaște că acest registru conține doar o mică parte a dialogului dumnealor cu cetățenii. Mulți mi se adresează chiar mie, pe loc, acolo unde mă întîlnesc, iar rezolvare se produce de multe ori tot pe loc, fiindcă dacă e o problemă de atribuire de lot de la C.A.P., să zicem, discutăm cu cei de acolo și o lămurim, dacă e de văzut ceva vedem și hotărîm imediat ce trebuie făcut". Și, evident, nici toate solicitările celor veniți la primărie nu pot fi trecute în registrul de audiențe, de către Petru Popescu. De pildă, chiar în prezența noastră Marina Oprișiu vine să anunțe că a murit o oaie a ginerelui său Nicolae Popa. Cum trista întîmplare a fost verificată încă de ieri de Ioan Stoica, vicepreședinte al consiliului popular, tovarășa Ioana Popa — referent agricol — poate completa liniștită formularul **procesului-verbal de constatare a pieirii animalelor,** dar registrul de audiențe e lăsat în pace.

Împreună cu tovarășul Ioan Stoica încercăm să ne dăm seama ce nevoi i-au adus la primărie anul trecut pe cetățeni — 36 de audiențe consemnate în 365 de zile, pardon în 306 zile de audiențe. Nu mai punem la socoteală că pentru a se aduna chiar acele 36 de cazuri consemnate, au fost incluse și simple solicitări de autorizații de instrăinare a unor bunuri. La 31 martie anul trecut, Ioan Motronea a fost în audiență la primar. Cerea să se aducă la cooperativă caiele. La **mod de rezolvare,** Petru Popescu a consemnat cu scrisul său îngrijit : „Cooperativa de consum a fost îndrumată să intervină la U.J.C.C. pentru a primi repartiția de caiele." La 21 aprilie 1982, Ioan Marcu era primit în audiență de vicepreședintele Ioan Stoica. Petru Popescu a scris în registru : „Solicită ca cooperația de consum să facă o aprovizionare mai bună cu diferite unelte agricole ca fiare pentru pluguri, grape etc. care lipsesc din magazine." Mod de rezolvare : „Cooperația de consum a fost îndrumată să aducă diferite unelte agricole ce sînt solicitate de către cetățeni." Am vrut să știm ce s-a întîmplat de fapt dincolo de îndrumarea cooperativei sau a cooperației. Nicolae Dragomir, gestionar : „Grapă nu mi-a cerut nimeni. Dar fiare de plug nu am de doi ani și foarte mulți mă întreabă mereu de ce nu aduc. Cizme de cauciuc n-am avut de loc anul trecut. Caiele iar n-avem de mult. Și se cer. Și facem comenzi, dar degeaba. Șau țeavă neagră, țeavă zincată, fier-beton, degeaba cer. În tot anul trecut n-am primit damigene de 50 de litri. Zilele trecute am primit trei. Oamenii mai cer, dacă sînteți bun să scrieți, cositori mecanice. Poate că o să primim. Dar țineți minte : la noi problema cea mai mare o dau fiarele de plug și caielele".

Ioan Albotă, la 1 septembrie, solicita „a se construi trotuare și în circumscripția electorală nr. 17". Aflăm și vedem că s-au executat circa 1 400 de metri liniari de trotuar. Bătrînul Ioan Albotă ne spune că e bine că s-a făcut trotuarul, dar podețul peste drum, pe care ni-l arată nu departe, tot trebuie terminat. Tovarășul Ioan Stoica îl asigură că așa se va întîmpla, se va face podul, dar la primăvară.

La 20 octombrie 1982, Maria Chirilă a fost primită în audiență chiar de Ioan Stoica. Citim în registru : „Solicită a se monta un burlan la fîntîna de la nr. 389." Mod de rezolvare : „S-a comunicat că se va monta după procurarea burlanului." Care pînă azi n-a fost procurat și n-a fost montat. Nu mai verificăm, întrucît informația o primim chiar de la Petru Popescu și de la Ioan Stoica. Și sînt amîndoi demni de toată încrederea.

DORIN GHERGHINESCU ■

Brașov: „Ni se pare corect să-i informăm pe cetățeni și la audiențe despre posibilitățile primăriei"

Anul trecut, au fost ținute la Consiliul popular al municipiului Brașov un număr de 6 394 audiențe. Dintre acestea, potrivit afirmațiilor instructorului cu „probleme de scrisori și audiențe", Vasile Macovei, au fost rezolvate favorabil, adică în spiritul celor cerute și sesizate de cetățean, 3 862 probleme. În ceea ce privește diferența, 2 532, fie că propunerile audiaților nu erau în deplin acord cu prevederile legale, fie că cererile ridicau probleme de spațiu și nu se puteau rezolva imediat, (vom mai reveni asupra acestei chestiuni). Desigur, o statistică nu este decît o statistică (nu insistăm, un coleg de-al nostru „brodează" mai mult pe marginea noțiunii ca atare, tot în această pagină), dar ea reflectă, pînă una alta, nu numai modul cum s-a lucrat la primărie în această privință, ci și încrederea pe care cetățeanul o are în această instituție. Ba, unii exagerează puțin cu încrederea și confundă primăria cu un fel de moașă comunală, găsind-o bună la toate, și asta nu numai pentru că ei simt cu toată convingerea că așa este, ci și datorită faptului că alte instituții dovedesc ceva mai puțină solicitudine vizavi de cererile lor, așa cum sublinia Dumitru Mosora, secretarul comitetului executiv al consiliului popular. Avem la îndemînă o sumedenie de exemple. Iată, doi cetățeni în toată firea se ceartă de doi ani buni din cauza unui cocoș de vînt. Mai exact, Palfalvi Carol din str. Mărășești nr. 3 solicită primăriei o hîrtie care să ateste că vecinul său, Ardeleanu, și-a instalat pe casă un cocoș de tablă-giruetă fără autorizație. Oamenii s-au judecat și Palfalvi Carol a pierdut, cocoșul putindu-se astfel învîrti în voie, mai ales că dispune și de o hotărîre judecătorească. Dincolo de latura comică a istoriei, cei de la primărie au înțeles însă că nu este vorba de o hachiță a bietului om și că această bucată de tablă, scîrțiind cînd bate vîntul, poate lua somnul și unui cosmonaut. Așadar încearcă pe toate căile o soluție de compromis. Sau, un alt exemplu. De mai multă vreme, Nicolae Cotofan din bd. Lenin nr. 1 încerca să convingă ICRAL-ul să-i pună la dispoziție un spațiu pe care întreprinderea respectivă îl ținea de vreo trei ani nefolosit și în paragină. Era vorba de o extindere. În primăvara anului 1982, primăria este de acord cu extinderea, rămînînd în seama ICRAL-ului amenajarea spațiului. În toamnă, cetățeanul Cotofan se înscrie din nou în audiență la primărie, reclamînd că nu s-a rezolvat mai nimic. Intervine din nou primul secretar al municipiului. Se formează iar o comisie, se întocmește un alt grafic de lucrări și... Propunem șefului oficiului gospodărie locativă, Traian Demian, și instructorului Vasile Macovei să vedem ce s-a întîmplat la aproape un an de la sesizare, în casa cetățeanului. S-au întîmplat multe. Spre lauda sa, ICRAL-ul, după numai două intervenții, s-a ținut de cuvînt : camera era reparată, soba instalată și lumea mulțumită. Mai rămăseseră niște cărămizi uitate, e drept, stivuite, dar să nu exagerăm.

Cazurile deosebite se bucură de o atenție pe măsură. Astfel, pensionarul Gheorghe Birzic, din str. 13 Decembrie 117, explică primarului că e greu să trăiască 3 familii în patru camere. S-a analizat și bătrînul a primit o garsonieră. Victor Popescu locuia în str. Memorandului 21 cu soția și 3 copii în două camere decomandate cu acces la dependințe cu o altă familie. Nici una dintre familii nu vor la bloc, lucrurile ar fi mers mai ușor, și problema e încă în suspensie...

Bineînțeles, la Brașov, ca și oricare alt oraș din țară, locuințele se primesc în același mod. Și aici, la poalele Tîmpei, există tabele de priorități la întreprinderi, sistem care funcționează mulțumitor. Spunem mulțumitor deoarece sînt și cetățeni care, nu sînt de acord cu locul pe care îl tot ocupă pe aceste liste și ajung la primărie. Primarul municipiului Ioan Drăghici ne spunea în acest sens : „Au fost cazuri cînd la întreprinderi ca aceea de Asistență și service pentru autocamioane, la Secția de proiectări și prototipuri Brașov, la Trustul S.M.A. sau Textila „Octombrie Roșu Ghimbav" nu s-au respectat criteriile privind repartizarea locuințelor. Am intervenit pentru refacerea lucrărilor. Avînd în vedere dezvoltarea industrială a județului și municipiului Brașov, mai ales în ultimii 15—20 de ani, cînd populația aproape că s-a triplat, problema locuințelor rămîne în continuare pe primul loc, fiind atît în atenția conducerii județului, cît și a noastră. Vrem să angrenăm și alți constructori pentru a ridica locuințele de care avem nevoie. Ni se pare corect să-i informăm pe cetățeni și la audiențe despre aceste posibilități, despre ceea ce putem face azi și ceea ce putem realiza în perspectivă".

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Flacăra scrisă de cititori

În curînd vom inaugura o nouă rubrică : Flacăra scrisă de cititori. Vă invităm deci să fiți oaspeții noștri cu subiecte din toate domeniile de activitate, urmînd să vadă lumina tiparului cele mai interesante opinii, idei și propuneri din viața socială, culturală, științifică, tehnică, sportivă...

Vă rugăm ca plicurile să poarte mențiunea Flacăra scrisă de cititori.

Pe lîngă consacrata rubrică Flacăra la dispoziția dumneavoastră, o nouă pagină vă stă la dispoziție : FLACĂRA SCRISĂ DE CITITORI

Magistrul din registru

În județul Cluj există 145 de cooperative agricole de producție în care muncesc 141 250 de persoane. Dintre acestea, anul trecut, 270 au fost primite în audiență la U.J.C.A.P. Am pomenit niște cifre. Vom folosi și altele. De ce ? Pentru că un autentic cineva în lumea statisticii susținea că dacă ceea ce afirmi se poate măsura și exprima în numere, atunci poți spune că, într-adevăr, cunoști ceva despre acel lucru ; cînd însă nu-l poți măsura și exprima în numere cunoașterea dobîndită este slabă și nesatisfăcătoare. Iată pentru care motiv prezentăm — într-un limbaj cvasitelegrafic — următoarea microstatistică. Cele 270 de persoane au fost primite astfel : 136 de către președintele instituției și 134 de către vicepreședinte și de către nimeni altcineva. Așa susține registrul de audiențe pe anul 1982. Din același registru mai aflăm că problemele ridicate pot fi grupate în felul următor : organizarea producției, folosirea fondului funciar, a forței de muncă, a mașinilor, a mijloacelor de transport și desfășurarea lucrărilor — 23 ; măsuri arbitrare, săvîrșirea unor abuzuri, încălcarea unor legi și acte normative în activitatea profesională, în relațiile cu oamenii în societate, sustrageri de materiale, furturi și delapidări, imoralitate, atitudine neprincipială, ignorarea principiilor muncii colective, încălcarea eticii și echității, incompetență profesională — 9 ; probleme de retribuire și alte drepturi, cereri de transfer — 47 ; desfacerea contractelor de muncă — 5 ; contestații împotriva unor sancțiuni disciplinare, imputații, penalizări — 14 ; cereri pentru încadrarea în muncă — 10 ; ajutoare materiale și bănești, bilete de tratament, internări în spitale — 7 ; pensii și ajutoare C.A.P., probleme de pensii ale țăranilor cu gospodării individuale — 5 ; atribuire de loturi în folosință și terenuri pentru construcții de case — 150. Am putea crede că oamenii au fost nu numai ascultați, ci chiar și auziți. O dovadă în plus : din cele 270 de probleme, 127 au fost rezolvate favorabil.

Cifre. Iar ele arată că s-a întîmplat ceva și cît s-a întîmplat. Bineînțeles, și ele suferă de defectul dintotdeauna al cifrelor. Adică nu răspund la întrebarea **de ce** s-a întîmplat așa și nu alt fel. Cifre. Cine se ascunde în spatele lor ? Răspunsul este simplu — oamenii. Și dacă oamenii sînt în fapte, iată cîteva dintre cele semnalate la audiențele U.J.C.A.P. Cluj. Le transcriem așa cum sînt ele consemnate în registru. Deci, **ad litteram :** 31 octombrie 1982, „Grozav Ana din satul Nima nr. 277, comuna Bunești : reclamă că nu sa dat grîul la cooperatori." „Girda Mariea din Popești nr. 155, comuna Baciu : Pentru lotul în porumb care la folosit nu sa încheiat angajament, cere în acord global." „Gal Ana din Bocu nr. 126 : Nu șa primit drepture grîu și porumb din 1981, circa 60 Kg grîu + 2 Kg. la zi porumb." 23 decembrie 1982. „Varga Ștefan din satul Luna nr. 406, comuna Florești : pensionat de stat de bătrînețe și are 62 de an, spue că nu poate nuci în C.A.P., bolnav și perde grădina de 0,15 H. 1983." 18 ianuarie 1983. „Bóóloș Rudolfi din Someșeni : În luna Mai și pînă 16 Iulie a muncit îngrijitor la cînp cu Rostaș Mariea și el nu a fost retribuit cu nimica." „Nap Silviu, satul Pădureni nr. 49, comuna Șuțu solicită sprijin la înființarea unui atelier de rotărie, au tot ce trebe, conducerea nu sînt de acord." „Farcaș Andrei, sat Cetan 144, comuna Vadu : este pază grajuri de noapte, are 6 copi, nu leau dat gru și porumbu pentru copii." Oprim aici șirul exemplelor. De ce le-am ales pe acestea ? 1. Pentru că toate au fost rezolvate favorabil numai **după** intervenția instituției județene. Asta înseamnă că puteau fi foarte bine soluționate și la fața locului, de către conducerile cooperativelor agricole de producție. Dar n-au fost și atunci oamenii au luat calea capitalei de județ. 2. Cine primește oamenii în audiență ? Pe ușa secretariatului U.J.C.A.P. Cluj se poate citi un program : „Audiențe. Tov. președinte Suciu Emil vinerea orele 9—11. Tov. vicepreședinte Ghișa Georgeta miercurea între orele 14—17." Vineri 4 februarie, între orele amintite, am stat la sediul uniunii județene. Chemat de treburi care nu sufereau aminare, tovarășul președinte Suciu a plecat pe teren. Deci nu și-a ținut audiențele. A rămas să-i țină locul altcineva : tovarășul Beraru, harnicul instructor ale cărui consemnări le-am citat mai sus. Cu două trei excepții întreg registrul de audiențe este scris — am văzut cum ! — de mîna acestui instructor responsabil cu scrisorile și audiențele. (Înseamnă cumva că dumnealui i-a primit **totdeauna** pe oamenii veniți în audiență la uniune ? !). Același om are și sarcina să verifice legalitatea unor acte, validitatea unor fapte, competența profesională a altora, încălcarea eticii și echității etc. etc. Nu punem la îndoială buna credință a acestui tovarăș instructor însă ne este teribil de greu să credem că un om, care român fiind, are el însuși probleme deosebite cu scrisul în românește, acest om, zicem, poate rezolva cu competență problemele oamenilor care-i trec prin față la audiențe. Deși — ați remarcat ? — în microstatistica prezentată mai sus nu se recunoaște deloc că audiențele la U.J.C.A.P. Cluj le-ar ține și altcineva în afara președintelui și vicepreședintelui.

MIRCEA BUNEA ■

VINERI, 11 februarie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Cu

Iosif Constantin Drăgan

despre

Mileniul imperial al dacilor

— Așadar, stimate domnule prof. dr. Iosif Constantin Drăgan, ați vorbit în ziua de 31 ianuarie a.c. sub cupola Academiei Române, și considerați că, undeva, în temeiurile ei cele mai adînci istoria noastră a românilor poate recupera ideea unui Mileniu imperial al dacilor, după formula ce vă aparține ? Nu credeți că intrați cu acest subiect într-o zonă a incertitudinilor și a dezarmantelor opinii care au fost întreținute — cu sau fără știință — de către unii ?

— Ideea unui Mileniu imperial al dacilor nu este o simplă formulă și nici de ultimă oră. Da ! Noi am făcut parte din marele Imperiu roman și, în această perspectivă, istoria noastră aparține și acestui imperiu, respectiv la ceea ce numim sinteza daco-romană, din care a rezultat poporul român. Nu mă sfiesc să spun acest lucru, nu doar aici în țara mea de baștină, dar și dincolo de granițele ei, pe meridianele pe care le străbat. E adevărat, noi trebuie să recuperăm această idee a Mileniului imperial, s-o arătăm lumii și s-o facem explicită din două motive. Mai întîi, asupra acestei idei, deși scriptele istorice o recunosc, s-a abătut cea mai funestă uitare. Ca și cum n-am fi fost, ca și cum n-ar fi și azi una din temeliile vieții noastre istorice. Spun asta gîndindu-mă la ceea ce văd, aud și întîlnesc în diferite colțuri ale globului, unde ajung, și unde popoare cu mult mai tinere decît al nostru, și care nici nu existau în epoca Imperiului roman, își caută azi, chiar cu înverșunare, statute și nobleți imperiale, fără să aibă ce recupera ab origine. În al doilea rînd, ideea popoarelor milenare a suportat deformări neașteptate în istorie, inventîndu-se „milenii istorice" care în realitate erau vreo 51 de ani de dominație și cruntă subjugare națională. Am în vedere istoria sacră a Transilvaniei, a Ardealului întreg, nevoită, pe la anul 1896, să asiste la tragicul spectacol al unui mileniu regizat, făcut, iar nu născut, motiv pentru care nici n-a putut rezista, deoarece stăpînirea dualismului, instaurată în 1867, s-a prăbușit, cum era și firesc, în 1918, odată cu întregirea neamului românesc.

— Vă cer scuze că intervin, dar vreau să știu ce semnifică pentru dumneavoastră acest „firesc" ?

— O necesitate istorică ! O necesitate istorică ce vine, dacă vreți, tot dintr-o istorie imperială. Cum puteau românii și România, care poartă etimonul imperial al Romei, să rămînă sub tutela unui popor care abia din secolul al X-lea (prin încreștinarea sa) a aflat de Roma, cu care la acea vreme noi eram legați în urmă cu o mie de ani prin Traian și Decebal ? Dar să vedem, sîntem chiar într-o zonă a incertitudinii, așa cum o numiți dumneavoastră ?

— Eu nu o numesc așa, o dezaprob ca formulare, dar știu că ea a făcut și din păcate face o carieră în conștiințele unor istorici și oameni de cultură ce se înfățișează ca hiperprofesionalizați, tocmai acum cînd istoria e fapt de viață care covîrșește și impune luciditate. O luciditate pentru mileniile noastre de tăcere și de cruntă supunere față de forța puterii obscure care a sfîrtecat ființe românești, botare etnice și trăiri umane.

— Tocmai de aceea relansez ideea mileniului imperial al dacilor care au moștenit pămîntul lor și legile lui lîngă cele ale Romei și ale Europei întregi, pînă în Britania, unde avem moșteniri pînă și în cuvinte. Eu pornesc de la ideea că **statul religia, populația** existau la noi din vremea Romei imperiale și au constituit fundamentele de neclintit ale permanențelor noastre istorice. Nu le-am inventat eu, nici alții de dinaintea mea. Ele se verifică, și prin ele istoria României este neîntreruptă pînă în zilele noastre — economic, politic, cultural, militar etc. Dezarmantele opinii vin din partea celora care-și fac lot personal în istoria unui popor și în cultura lui, pentru ca să adune de pe acest lot cît mai mult pentru ei și pentru ziii lor.

— Dacă v-ar auzi Mihai Roller și cei din școala lui v-ar eticheta drept „reacționar", să nu zic altfel, căci ei într-adevăr aveau un „lot personal" în istoria și în cultura noastră, un lot chiar mai mărunt decît cel al lui Nicolae Iorga, Dimitrie Gusti sau Lucian Blaga, care și ei erau atunci cotați „reacționari", cu concepții mic-burgheze și filistine, în timp ce Gheorghe Brătianu se stingea din viață între zidurile reci. Noi am învățat în liceu istoria Rominiei (cu i din i) după lingviștii academicieni de acum trei decenii, și nu istoria ROMÂNILOR, cum o numea același Iorga, iar această istorie pe care o învățam noi, generațiile mai tinere, începea cu „influența pozitivă" a popoarelor migratoare, care ar fi umplut aici teritorii goale, după retragerea romanilor. Deci...

— Deci se cuvine, fără a căuta victime, să căutăm înțelesul adînc al noțiunii de istoria Românilor, care se află pretutindeni unde trăiesc români. Așa spun, pentru istoria lor, și spaniolii, și albanezii, și maghiarii, și evreii, și senegalezii, și arabii, și nu sînt cotați de către nimeni „reacționari", cită vreme identifică o entitate a lor etnică și națională, care nu exclude dreptul tuturor celorlalte naționalități la o viață națională proprie. Noi căutăm această entitate etnică în substratul de viață traco-geto dac, pe care s-a așezat stratul vieții romane, latinitatea, și care prin această suprapunere s-a făcut și mai limpede și mai statornică pentru noi. O căutăm cu atît mai mult această entitate etnică cu cît, dumneavoastră știți, ca istoric al filosofiei și etnolog, că au apărut atlase etnografice în țările vecine cu noi, care, în mod cu totul arbitrar și nepermis cercetării științifice, nu includ existența poporului dac în teritoriile Transilvaniei. Înțelegem deci că nu accentuăm unilateral și într-o singură direcție în preocupările noastre fie ele dacice sau romane, ci căutăm convergențele, interferențele din care se poate desprinde sinteza. Acest lucru l-a făcut și Nicolae Iorga, în 1911, aici, sub cupola Academiei Române, punînd, aș zice, fundamentele tracologiei.

— Mie mi se pare că dumneavoastră vă luptați enorm și cheltuiți o mare energie sufletească pentru a învinge anume mentalități care dirijează încă exegezele unora. De pildă, cred că vreți să înfierați chiar mentalitatea de SUPUȘI a unora, detestînd tocmai pe cei care vor să ne admită ca popor și ca națiune numai în funcție de cronometrul lor istoric.

— Mai exact, înverșunarea mea, dacă se poate numi așa, este într-adevăr îndreptată împotriva mentalității de **dominator și dominați**, mentalitate, din păcate, cultivată uneori chiar de noi. Mă întreb de unde această lipsă de convingere a unora în ceea ce am fost și în ceea ce putem fi ? Repet că noi nu am fost niciodată dominați de nimeni ; supuși imprejurărilor, da, am fost, dar am trăit în ale noastre, în tradiția noastră orală, în limba vorbită, în care se rugau lui Dumnezeu cei mulți, atunci cînd se căuta calvinizarea românilor și abaterea lor de la limbă pînă și în graiul rugăciunii. Am trăit în oralitatea folclorului așa cum au trăit alții în legea vechiului testament, și atunci cînd a apărut o altă lege mai nouă. Nu-i nimic discriminatoriu spiritual în toate aceste manifestări, ci faptul că tocmai ele au impus unele națiuni în conștiința altora, ca națiuni nedominate de nimeni. Cine vrem ca să le discute aceste lucruri ? Cei de la Zürich sau din Statele Unite ale Americii ?

— Tocmai zestrea noastră dintîi a fost pusă la îndoială, nu din necunoaștere cred, ci dintr-un blestemat complex psihologic care apasă încă conștiințele unora, ca să nu zic lipsa unui spirit de solidaritate întru ale spiritului național. Aici trebuie căutate acele conștiințe provinciale și infirme în cultură, nepotrivite în fața a ceea ce au și mult prea plecate, fără discernămîntul necesar, în tot ceea ce vine de aiurea.

— Da ! Timp de aproape o mie de ani, de prin secolele II și III ale erei noastre, noi aveam conștiința imperială. Ea s-a menținut și s-a păstrat prin „apostolii daco-romani", cum îi numea Pârvan. Pe la anul 70 l-am avut pe Andrei, apoi Ulfila, care vorbea aici goților în limba latină, l-am avut pe Niceta Remesianul, pe Cassian, filosoful, și pe Dionisie, de la Constanța, dominînd în spiritualitatea noastră, peste valul slav din secolul al VII-lea și peste cel al ultimului popor migrator ajuns în Ardeal, ungurii. Pecetea noastră e deci imperială și în imperiul cel mai înalt, acela al spiritualității creatoare.

— Vreți să spuneți deci că se impune o redimensionare a vieții istorice care se cere și ea corectată chiar în enciclopediile apărute în Occident, în care unii au introdus date și informații ce distonează cu realitățile de fapt. Să nu uit, eu am găsit la bătrînul Chivari, din Moftin, de lîngă Carei, deci în cel mai al nostru și mai drag nord de țară, o carte în care el păstra fotografia lui Niceta Remesianul, „apostolul daco-roman". N-am putut afla de unde o avea.

— De zeci de ani de zile susțin ideea că redimensionarea istoriei noastre este impusă de realitățile noi ale lumii contemporane, în care popoarele își caută înfrigurate originile. Noi vrem să cucerim viitorul, ceea ce nu e rău, dar pentru aceasta trebuie să cunoaștem și mai bine de unde venim din trecut, din ce stigmă spirituală ne desprindem, din ce obîrșie imperială, din ce substraturi originare care au dat întotdeauna lumii noastre un impuls, o încredere în noi și o credință în zilele de încercare. Să nu uităm că, din cei 90 de împărați ai imperiului, 40 au fost de origine tracă! Alte popoare, printr-un rege, pe care l-au numit „cel sfînt", au făcut o întreagă enciclopedie în jurul coroanei sale, fără nici un complex și fără nici o sfială. Noi avem însă o „coroană imperială" mai veche și ea este țesută în zestrea sufletească și colectivă a românilor, ca popor. Noi am avut această zestre și o avem din plin. Nu trebuie să inventăm nimic și nici să aducem coroane imperiale de pe alte meridiane. O nuntă românească, dacă vreți, e un epos spiritual în expansiune, ca și o înmormîntare, dovedind existența unei civilizații străvechi și a unui etnos trecut în ritualuri și obiceiuri care nu se pot pierde ușor. Noi însă sîntem, ca întotdeauna, dintre cei biruitori, iar „Columna lui Traian", din Roma (dar și a lui Decebal), ne spune că acesta din urmă a fost învins, dar nu biruit. Iată

(Continuare în pagina 15)

Convorbire consemnată de
VASILE VETIȘANU ■

A doua carte cu prieteni

Întîlnire cu starea de veghe

Colonelul Oliver Lustig s-a născut să fie matematician și a ajuns scriitor. Aproape toată viața mea am fost convins că iadul se află sub pămînt, mai la sud de miazăzi și mai la nord de miazănoapte. Lustig m-a convins că iadul a urcat pe pămînt, acum vreo cincizeci de ani, sub formă de bubă leproasă și nelepădată, sub formă de fîntînă cu ghizduri de oase, sub forma șarpelui corcit în venin de zvastică și în totală bortură a urii.

Colonelul Lustig, care exaltă virtuțile matematicii, este fostul hăftling nr. 112398 și încă zîmbește. Părinții și o soră l-au murit la Auschwitz, la un cot depărtare de ființa lui și nu l-a văzut. Neînchipuirea durerii, cînd depășește limita omenească, se numește suferință și este în afara oricărui cuvînt. Din atîtea cheaguri ale morții, Lustig dă naștere onoarei din cuvînt. El nu e un scriitor desăvîrșit. Și nici nu tinde. Pentru omul de rînd, nimic plauzibil în scrierile lui, și asta, pentru că absurdul nu se poate justifica niciodată.

Eu încerc aici un portret liric cu zăbală de argint. Nu știu ce va ieși. Mie-mi place să scriu despre tulpine de diamant, despre deochiuri de sidef și despre gînganii de opal. Ce pot să spun eu despre un om care a stat față în față cu moartea timp de trei ani ?! Eu am crezut că un hăftling e semnul înfrîngerii. Privindu-l pe Lustig, cu care mă întîlnesc aproape în fiecare zi, depun mărturie că un hăftling e cîmpul de în și cinépă dinspre Gradiștea mea natală, e aparatul de filmat, fixat înapoia unui strugure, e timpul care nu acordă revanșă, ci numai biruință, e odihna poeziei și trupul mirării. Cartea lui, **Dicționar de lagăr**, nu trebuie citită noaptea. Lustig nu a uitat nimic și neuitarea lui dă șocuri nervoase și mai dă imbold pentru marile suferințe. Eu nu vreau nimic din suferință. Lustig nu cunoaște odihna durerii. El e soldat. Un soldat al păcii. În manșeta mantalei, Napoleon purta un pumnal. Toți soldații români poartă în manșeta mantalelor o scrisoare de iubire. Lustig poartă în manșeta mantalei lui un fir de liliac alb. După tot ce a îndurat, el ne invită la o întîlnire cu starea de veghe. Să nu uităm. Pentru că dacă somnul rațiunii naște monștri, somnul uitării naște catastrofe !

FĂNUȘ NEAGU ■

Noua frontieră a sufletului uman

Sadoveanu și efectul PLACEBO

Doina Florea-Ciornei, în teza ei de doctorat intitulată „Vizualitate și audiție în opera lui Mihail Sadoveanu", detaliază pînă la obsesie pricina lexicală de așezare pe hîrtie a cuvîntului sadovenian.

Adaosul de argumente, decompoziția frazei pînă la ligamentele ei primordiale, citatul din Maestrul ales cu gustul de odinioară al lui G. Călinescu, cu precădere după părerea noastră autor al „Istoriei literaturii române de la începuturi pînă în prezent", aduce argument hotărîtor pentru împingerea mai departe a decompoziției naturii în compoziția frazei sadoveniene.

Dar ce e, de fapt, efectul PLACEBO ?

Efectul PLACEBO este medicamentul aplicat asupra psihologiei unei boli.

Cînd te doare un genunchi de începi să zbieri cu tălpile și ceri opiu sau cocaină, ori măduvă de îngeraș-canar, ori tupeu de Arghezi uns cu smoală și tăvălit în pene de Eminescu, tocmai atunci cînd ți-e durerea mai dragă și mai plină de uriet, îți se face o injecție în fesul de arnăut al lui Caragiale, o injecție binecuvîntează cu apă, de te doare pînă la uriet replica, dar îți trece durerea din genunchi și din talpa piciorului.

Acesta este efectul PLACEBO, mutatis mutandis în literatură.

Doina Florea-Ciornei, demonstrînd cu zel vizualitatea și audiția sadoveniană ,făcîndu-le, cum s-ar zice, dosarul, — ne pune la îndemînă apa nesusurîndă a riurilor sadoveniene și ochiul lui cu albeață ce s-a răstit spre natură.

Natura lui Sadoveanu, îmi este cît se poate de clar, apare ca efectul PLACEBO apărînd în opera genialului poet travestit după moartea lui Eminescu în prozator fără epică.

Între cei doi poeți, Eminescu și Sadoveanu, diferența nu este nici de stamină, nici de pistil și nici măcar de loc al întîmplării limbii lor, moldovenească la amîndoi. Și nici măcar de măreție nu poate fi vorba într-o diferențiere suspectă.

Atîta doar că Eminescu scria în stilul genial, și Sadoveanu în stilul prozastic.

Îi mulțumim Doinei Florea-Ciornei că, citindu-i teza de doctorat, ne-a oferit o clipă de sfînt hartag.

NICHITA STĂNESCU ■

„DESIGN"-UL
sau educația estetică

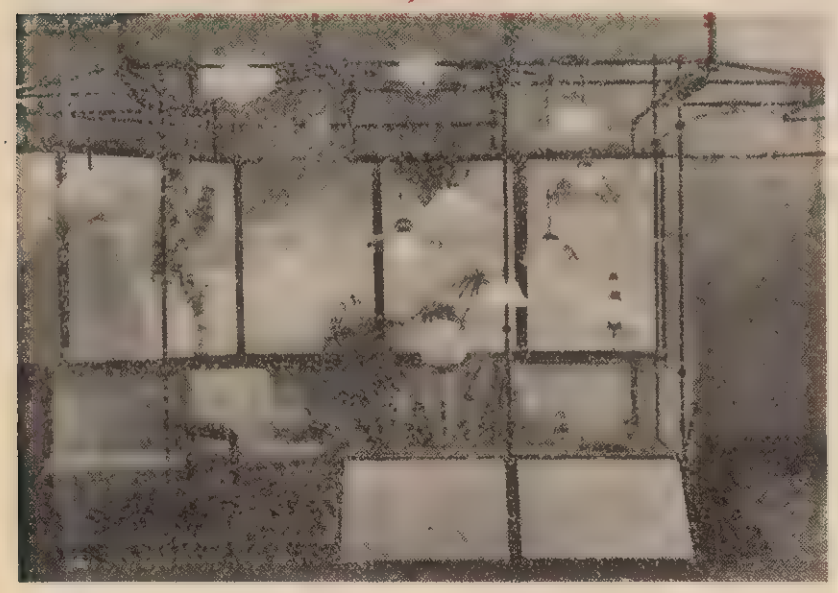

Fără îndoială, expoziția **„Design"-ul românesc**, deschisă la sala DALLES, în ultimele zile ale anului care a trecut și funcționînd pînă astăzi, reprezintă un succes de prestigiu al principalilor săi organizatori : C.C.E.S., Uniunea artiștilor plastici, C.N.S.T. și Uniunea arhitecților din Republica Socialistă România. Avînd drept principal scop **promovarea autorilor**, (indiferent dacă sînt sau nu membrii ai U.A.P. !), actuala expoziție a cunoscut un număr de circa 3 000 vizitatori zilnic, ceea ce — socotind prețul biletului de intrare (5 lei) și prestigiul sălii în care a fost instalată — reprezintă un record deloc neglijabil. S-a evidențiat astfel nu numai interesul stîrnit în rîndul publicului larg de acest încă disputat domeniu al „artei industriale", sau „industriei artistice", cum vreți să spuneți, dar și, mai ales, talentul creatorilor noștri, competitivitatea cu care ei au propus — spre realizare pe plan industrial — a unor obiecte sau aparate din cele mai diverse domenii posibile, știut fiind faptul astăzi că în ceea ce privește finalizarea, design-ul nu-și are nici o limită.

Este de-a dreptul imposibil să remarc în aceste rînduri toate exponatele ce ar merita o analiză în cadrul unei cronici ; cu toate acestea — și deși aceasta nu-și propune a fi o cronică ! — voi enumera numai cîteva, nu numai pentru frumoasa, inedita lor prezentare estetică, dar mai ales pentru a sublinia **diversitatea** lor : „Fier de călcat" (autor **Bucur Mana**) ; „Veioză" **(Alex. Ghiduș)**, „Telefoane" **(Gh. Popescu și Sorin Turculeț)**, „Conținătoare pentru bucătărie din lemn" **(Mugur Nazarie)**, „Corpuri de iluminat" **(colectiv de design din cadrul Trustului de construcții Carpați)**, „Mobilier pentru odihnă și conversație" **(Ion Popa și Vlad Calboreanu)**, „Hotă pentru bucătărie" **(Cristian Gusteșcu)**, „Ceasuri" **(Marian Villa și Alex. Ghiduș)**, „Fotometru" **(Radu Duma)**, „Micro-calculator" **(Mircea Pandurii)**, „Picup, amplificatoare" **(Sorin Papa)**, „Mobilier pentru copii" **(Aurel Mitu)**, „Mixer bucătărie" **(Dan Martinovici)**, „Caroserii auto și camionete" **(grup studenți „N. Grigorescu")**, radiouri, televizoare, vehicule pe pernă cu aer sau magnetică, îmbrăcăminte, jucării, instalații sanitare — și lista poate continua încă.

Secretarul comisiei de organizare și autorul proiectului de amenajare a expoziției — arhitectul **Ion Popa** — îmi spune că s-a stabilit un sistem de aflarea preferințelor publicului, în vederea stabilirii unui „palmares" final de expoziție : premiul pentru cel mai frumos obiect, pentru cel mai funcțional, economicos, folositor etc. Pînă la definitivarea acestuia, îmi permit să fac un sondaj pe cont propriu printre vizitatori, aleși absolut la întîmplare. Iată-i :

Mihai Gheorghe (43, economist, Centrala de morărit și panificație) : remarcă în mod deosebit televizorul în culori și mobilierul pentru copii ; este de părere că aceste obiecte ar trebui să se afle cît mai curînd în magazine, altfel expoziția „nu-și are sensul" ; dacă ar găsi în vitrine „măcar 10 la sută dintre cele văzute, ar fi fericit !"

A. G. (30, inginer electronist, C.C.S.—I.T.S. Băneasa) : exponate splendide, remarcă îndeosebi corpurile de iluminat ; e de părere că și în cadrul instituției unde lucrează ar fi necesar să funcționeze un serviciu de design ; „sînt atîția tineri care își fac casă nouă, își întemeiază un cămin : ar trebui să găsească și în magazine astfel de obiecte, să-și aranjeze un interior frumos ! Încă mai avem în magazine prea multe kitsch-uri !"

Daniel Badoi (18, student transporturi) : i-au plăcut macheta mașinii de teren ARO, autobuzul, televizoarele, îmbrăcămintea pentru copii ; le dorește în magazine cît mai grabnic.

Eugen Bălașa (52, geolog) : telefoanele, corpurile de iluminat — mai ales cele mari ! — televizoarele ; impresionante lucrările studenților de la institutul de arte plastice ; excepțională deschiderea unei astfel de expoziții : acum trei ani, cînd copilul său, Călin — astăzi student la arhitectură — era elev la liceul de arte plastice „N. Tonitza", nici n-ar fi visat că poate expune, așa cum fac astăzi, iată, alți elevi ; „este absolut necesar ca aceste lucruri să apară pe piață !"

Andreea Oncuță (17, elevă la Liceul nr. 3) : remarcă mobilierul pentru copii, mobilierul pentru odihnă și conversație, vasele pentru decorațiuni interioare, îmbrăcămintea ; „cînd le vom putea cumpăra din magazine ?"

...Ca să poată fi cumpărate, frumusețile pe care le vedem aici trebuie să intre așadar în magazine. Ca să intre, trebuiesc fabricate de către cineva. Ca să le fabrice, acel cineva trebuie să contracteze deci obiectul în cauză cu autorul său — în cazul nostru, „designerul" (indiferent că este vorba de o persoană fizică, un grup sau un colectiv anume funcționînd în cadrul unei instituții). „S-a interesat cineva, vreo întreprindere, vreun delegat, de contractarea, spre fabricare, a vreunuia dintre obiectele expuse aici ?" — îi întreb pe organizatori.

„De la noi, puțini ! — mi se răspunde. S-au interesat mai mult străinii, din Irak, R.F.G., Pakistan, Japonia etc., deși, ca și în cazul celor dintîi — dacă cineva ar fi intenționat să contracteze ceva — nu s-a putut face nimic : **încă nu există formele necesare contractării** ! Există autori care ar putea face în clipa asta (firește, figurat vorbind !), zeci de seturi din cele expuse, dar nu există formele legale necesare pentru a fi plătiți". Să sperăm că la viitoarea expoziție de acest gen se vor găsi și formele adecvate de contractare.

Că la noi mai există încă, din păcate, un punct de vedere destul de ambiguu asupra acestei profesiuni, o dovedește și faptul că deși în cadrul U.A.P. funcționează secția, denumită clar : „DESIGN", secția corespunzătoare a Institutului de arte plastice **N. Grigorescu** poartă, încă, denumirea cel puțin bizară de „secția de **forme industriale**" (? !). Lector la această secție este același Ion Popa, entuziastul organizator al expoziției, de care am pomenit mai sus, prin bunăvoința căruia — la care se adaugă și cea a asistentului **Vlad Calboreanu** — reușesc să schițez, sper, în rîndurile care urmează, un tablou, o imagine a ceea ce am putea denumi „starea design"-ului, la noi și la ora actuală. Iată-l :

Absolvenții secției de „forme industriale" din cadrul Institutului **N. Grigorescu** sînt repartizați în producție după cum urmează : 1) — **„proiectanți de modele"** (în industria ușoară) și 2) — **„desenatori artistici cu studii superioare"** (în cadrul M.I.C.M. și M.I.M.U.E.E.), beneficiind de retribuții dintre cele mai modeste. Se ajunge astfel nu arareori la situații dintre cele mai paradoxale, și este suficient să dăm un singur exemplu : la Uzinele „Semănătoarea" lucrează astăzi doi designeri, absolvenți ai Institutului N. Grigorescu : în timpul studenției, și prin afinitate de pregătire, aceștia făcuseră practică, o bună perioadă, la chiar această mare uzină. Sînt, aici, extrem de bine cotați și muncesc cu dăruire și pasiune — în cadrul compartimentului de cercetare-proiectare — fiind apreciați, pe drept cuvînt, așa cum se cuvine. Ei bine, acești doi tineri fuseseră repartizați inițial... **în marochinărie**, în două întreprinderi ale industriei ușoare, și probabil că numai ei doi știu prin cîte au trecut pentru a ajunge să lucreze în domeniul care le convenea și căruia îi fuseseră într-adevăr predestinați... Se pune deci întrebarea firească : de ce nu fuseseră repartizați **inițial** acolo unde era într-adevăr nevoie de ei ? ! Iar acesta este un singur caz.

În momentul de față, Institutul de arte plastice — în afara M.E.I. — este subordonat și Ministerului Industriei Ușoare. Se impune evident concluzia că ar fi normal să fie subordonat unui organ național care să aibă o privire de ansamblu asupra tuturor industriilor naționale (și asupra viitorului acestor ramuri, știut fiind că design-ul înseamnă în primul rînd **proiectare**, iar proiectarea trebuie să meargă înainte cu doi și chiar trei ani față de producția curentă pentru ca această producție să nu lasă din competitivitate !).

Ei bine, sîntem bucuroși să aflăm că **la ora actuală există tendințe în acest sens** ; că anumite porți au început să se deschidă. Că, se pare, cele mai numerite organe naționale s-au dovedit a fi Consiliul Culturii și Educației Fizice (C.C.E.S.) și Consiliul pentru Știință și Tehnologie (C.N.S.T.). Se vor evita astfel, sîntem convinși, anumite situații penibile, înșeși repartizările făcute de către M.E.I. își vor găsi deplina justificare trimițînd **omul potrivit la locul potrivit** (și nu — cum a fost un alt caz — repartizînd un student care se dovedise „pasionat de picupuri, de electronică... în textile !). Și e bine de știut că Institutul de arte plastice, secția în cauză, beneficiază de toate condițiile, de toate mijloacele materiale pentru realizarea unor prototipuri de certă valoare estetică și funcțională, destinate **oricărei ramuri industriale**, începînd cu botoșelul pentru copii și sfîrșind cu macheta unui avion supersonic !

O a doua problemă este cea a exageratei subordonări a secțiilor de design din întreprinderile în care acestea funcționează (și sînt cîteva, deși puține încă) ; de multe ori un simplu cizmar — un modest și veritabil totuși „as" în meserie, care introduce un nou croi al pielii, mai economicos — este considerat „designer", în timp ce creatorul veritabil **de modele** (ceea ce e cu totul altceva !), este folosit la pavoazarea sălii în vederea unei ședințe. Se impune o mai directă conlucrare între secția de design și conducerea întreprinderii cu alte cuvinte.

În sfîrșit, o a treia chestiune — și poate cea mai de actualitate — o reprezintă necesitatea înființării unor **cabinete consultative de design**, cu statut legal (cum ființează în multe alte țări), funcționînd pe principiul cerere-ofertă. Acestea ar rezolva spinoasa problemă a contractărilor, oferind proprilor noastre întreprinderi, cît și firmelor interesate din lume, ultimele produse ale design-ului românesc (subliniez că la actuala expoziție de la DALLES au fost cazuri în care reprezentanți ai unor firme străine s-au oferit să cumpere pe loc, „cash" diverse exponate, în valută ! Nu au avut cu cine trata !).

Toate cele de mai sus înfățișează aspecte ce vor forma, sîntem siguri, obiectul unor studii competente ale organelor în drept. NOUL, FRUMOSUL ȘI FUNCȚIONALUL — cele trei elemente atît de proprii acestei munci de creație numită design — cît și inestimabilele beneficii pe care promovarea acestuia le poate aduce comerțului intern și internațional a României socialiste, obligă. Expoziția de la Dalles, unanimele și entuziaste aprecieri aduse creatorilor care au expus atît din partea publicului larg cît și a oamenilor de specialitate autohtoni și străini, reprezintă, indiscutabil, încă un pas cîștigat în afirmarea capacităților creatoare ale poporului nostru. La urmă urmei, nu rămîne de făcut decît un singur pas : acela ca exponatele prezentate — cele mai valoroase dintre acestea cît și cele ce vor urma, să-și găsească în cel mai scurt timp posibil — cărora au fost destinate : producție de serie mare sau mică — dar **producția de serie** !

HORIA PĂTRAȘCU
Foto : DOINA RĂDULEȚ

Vă propun un nume :

Agnes Toma

În timpul unui spectacol al Cenaclului Flacăra, de la Piatra Neamț, am primit un caiet cu desene și gînduri ale unei fete despre care aveam să aflu că se numește Agnes Toma și e elevă. Înainte de orice, am înțeles însă că are talent, mult talent.

Iată cîteva argumente !

ADRIAN PĂUNESCU

„Urzica" în haine noi

Una dintre surprizele plăcute, să le numim așa, ale acestui început de an este fără nici un fel de discuție, apariția numărului 1 al revistei **„Urzica"** sub conducerea poetului și publicistului **Niculae Stoian.** Revista își propune și în mare parte reușește, cum dealtfel este dealtfel de clar subliniat în editorialul său reflecte în mod curajos și dialectic adevărurile vieții de a le reda în toată plenitudinea lor. Și trebuie să o spunem clar și răspicat, că acest prim număr al revistei „Urzica" este ceea ce își propune. Întîlnim în cele 16 pagini : **Urzica, Top epigrama 1983** (juriu condus de **acad. prof. Șerban Cioculescu), Breviar de literatură contemporană** de **Valentin Silvestru**, Ancheta revistei, **„Escrocu"**, realizată de **Ion Tipsic**, două sonete de **Tudor George**, o proză umoristică semnată de **Tudor Octavian** ● **Alex. Ștefănescu** este autorul articolului **Starea nu prea veselă a umorului, Giuseppe Navara** notează impresii de la ultima expoziție a umoristului timișorean Ștefan Popa, iar **Marius Tupan** este prezent cu un excelent comentariu : **Unu, doi, trei frații Dulănești, aleleI** ! Mai întîlnim o cronică la expoziția lui **Nicolae Morodone**, Poșta redactrei, umor de pe mapamond și cîteva date legate de activitatea caricaturistului **Sempé.** În ultima pagină întîlnim un interesant colț fotbalistic sub semnătura lui **Gh. D. Constantinescu și Emil Cojocaru.** Pentru un singur număr de revistă credem că e suficient. În afară de faptul că, poate, caricatura, a fost puțin cam neglijată, ultima revistă Urzica se citește, cum se spune, din scoarță în scoarță. Urînd noului colectiv un colegial drum bun așteptăm și celelalte numere. **(Sorin Postolache).**

Un ferment al culturii române — Teatrul Tineretului din Piatra Neamț

Ne încumetăm, iată, după un lung dialog cu **Gheorghe Bunghez**, directorul **Teatrului Tineretului din Piatra Neamț**, și după o istovitoare, dar plăcută, lectură a unei ample bibliografii ce ne-a fost pusă la dispoziție, cu amabilitate, de către cei doi secretari literari ai teatrului, **Paul Findrihan** și **Mircea Zaharia**, să ilustrăm ideea conținută în chiar titlul acestei pagini. Dificultatea întreprinderii noastre este mult întărită cel puțin de trei factori de care trebuie neapărat să ținem cont. Ar fi vorba, în primul rînd, de numeroasele succese pe care, de-a lungul timpului, în cei peste 20 de ani de activitate teatrul nemțean le-a repurtat în țară și peste hotare. O primă selecție din cele aproape 150 de premiere jucate pe scena nemțeană ne-a pus în fața a 45 de spectacole considerate a fi reprezentative. Înșiruirea lor, a dramaturgilor, a regizorilor, a scenografilor și, firește, a actorilor, ar transforma rîndurile de față într-un fel de listă greu de citit. Dar citeva cifre totuși se impun : au fost puse în scenă, în acest răstimp, peste 80 de piese din dramaturgia românească, din care 60 de piese contemporane ; dramaturgia universală a fost prezentă cu aproape 60 de piese, din care peste jumătate aparțin dramaturgiei contemporane; numărul spectacolelor a ajuns la aproape 5 500, iar cel al spectatorilor atinge cifra de 2 milioane. Ar mai fi vorba în al doilea rînd de faptul că teatrul nemțean a fost, de la înființarea sa, dar cu precădere din anul 1967, cînd a devenit **Teatrul Tineretului**, o gazdă bună și generoasă pentru o adevărată pleiadă de actori, regizori și scenografi. O simplă trecere în revistă a celor ce s-au afirmat pe scena **Teatrului Tineretului** ar depăși, ușor, cifra de **100**. Dar nu cifra, în sine, contează, cît faptul că la Piatra Neamț și-au făcut ucenicia și au gustat din dulcea cupă a izbîndei actori și regizori și scenografi care astăzi, în majoritatea teatrelor din țară, inclusiv în cele din București, pot fi întîlniți în rîndul celor mai buni dintre cei mai buni. Și, în fine, ar mai fi vorba, în al treilea rînd, privind dificultatea întreprinderii noastre reportericești, de faptul că trupei **Teatrului Tineretului** din Piatra Neamț, această extraordinară mașină de teatru, i s-au dedicat, de-a lungul timpului, numeroase studii, eseuri, cronici, comentarii, dezbateri prin care s-a încercat definirea acelui ceva care a propulsat, în constelația teatrelor din România, acest colectiv care — prin talent, fantezie, inteligență și tinerețe — arde și strălucește constant, ca o stea de primă mărime. Cît de dificilă este o o astfel de definire, care a îngreunat demersul nostru, reiese, iată, din mărturisirile dramaturgului, eseistului și ale fostului director al **Teatrului Tineretului**, Eduard Covali, unul din oamenii care au ars și ard în mistuitoarea flacără a teatrului nemțean: „Se poate face un portret colectiv? Încercarea mi se pare hazardată, mai ales cînd e vorba de găsirea unui numitor comun pentru o sumă de individualități artistice distincte. În fiecare an, la Piatra Neamț au venit și au plecat actori de valoare certă. În fiecare an au venit și au plecat actori dificili. Extrapolînd, sînt tentat să cred că talentul este unificator. Și totuși, cum se face că stagiune de stagiune, succesele repurtate de **Teatrul Tineretului** și-au păstrat timbrul caracteristic? Născut dintr-o ambiție și alimentat cu ambiție, **Teatrul Tineretului** și-a propus de la început — printre cei care l-au creat și l-au însuflețit — un mod de existență care — de la repertoriu și pînă la realizarea artistică — să evite rutina, suficiența meșteșugului, prejudecata izvorîtă chipurile din tradiție, din rețeta succesului, din calea dintotdeauna bătută. **Știu că știu foarte puțin**, parafrazînd această cugetare celebră, a fost și continuă să fie deviza acestui colectiv. De aici, o mare receptivitate la modalități diferite de a gîndi teatrul în diversitatea și unicitatea sa stilistică. Între **Bălatul din bancă a doua, Nu sînt Turnul Eiffel, Arden din Kent, Afară-i vopsit gardu', înăuntru-i leopardu', Tristan și Isolda, Omul cel bun din Sinciuan, Noaptea încrucătiurilor, Britannicus, Woyzeck, sau între Harap Alb, Peer Gynt, Zigger-Zagger, Mațea, Slugă la doi stăpîni, Tinerețe fără bătrînețe, Munteie, Nevestele vesele din Windsor** și **Somnoroasa aventură** nu există un mod unic de a aborda, de a concepe și de a realiza spectacolul. Lucru dealtfel și firesc, într-un teatru cu un colectiv mereu în schimbare, pus în valoare de regizori și pictori scenografi atît de diferiți ca experiență artistică, atît de diferiți ca mod de a concepe teatrul. Afirmații de genul **un astfel de spectacol nu se putea realiza decît la Piatra Neamț** mă fac să cred că de la început a existat un tipar în care au fost turnate aspirații, căutări pline de neliniște, succese și eșecuri dinamizatoare. Acest tipar a fost echipa. Afirmația s-a făcut de foarte multe ori, dar nu știu dacă a fost limpede vreodată ce înseamnă echipa de la Piatra Neamț. Folosim termenul nu pentru a desemna un colectiv artistic al teatrului, ci echipa în lucru, în activitatea sa de creație. Un regizor colaborator care începe montarea unei piese în deplină libertate de acțiune își alege colaboratorii fără ingerințe de ordin administrativ, fără prejudecăți de ordin ierarhic. Nu privirea de pe statul de funcțiuni este aceea care decide distribuirea într-un rol, ci necesitatea efectivă de a acoperi cît mai bine rolul respectiv. Fiecare spectacol pune problema recuceririi sufragiilor publicului, ca și cum totul trebuie luat mereu și mereu de la început. Experiența și vechimea nu confera autoritate dacă nu sînt acoperite artistic, acestea nu sînt dublate de argumente logice de bun-simț. N-au existat voci domi[illegible], iar autoritatea solistică n-a fost recunoscută un drept cîștigat. Numai așa s-a stabilit un climat de încredere care a dat pomenitelor piese **atmosferă de lucru ca la Piatra Neamț**, în care gîndul inspirat nu se poticnește de **așa ceva nu s-a mai făcut pînă acum, sau așa ceva nu se poate, sau așa ceva nu.** Situînd obiectul creației la o înălțime care presupune în permanență un efort pentru a-l ajunge, echipa-în lucru își subordonează firoșitul porniri individualiste scopului colectiv. Continuu spirit de emulație a adăugat succeselor durată. Cu toate că, din cînd în cînd, se fac și pronosticuri pesimiste, convingerea noastră este că **Teatrul Tineretului** va găsi întotdeauna forța necesară pentru a-și menține tinerețea fără bătrînețe a aspirațiilor sale". Am reprodus în întregime aceste mărturisiri intitulate **Crochiul unui portret**, pentru că ele dezvăluie acea splendidă stare de spirit ce a guvernat întreaga activitate de pînă acum a **Teatrului Tineretului.** Dar să adăugăm acestor observații făcute de un om aflat în chiar mîezul fierbinte al muncii ce se desfășoară pe scena nemțeană și alte păreri formulate de alți critici de specialitate :

„De la începuturile existenței sale, Teatrul din Piatra Neamț s-a bucurat de o situație specială: nucleul de bază al trupei era format, în prealabil, în **Institutul de artă teatrală și cinematografică.** Bagajul de cunoștințe comune, atenta pregătire artistică, normele de etică scenică asimilate împreună au dat o notă de omogenitate și entuziasm tineresc trupei din teatrul nou înființat. Mulți dintre interpreții acestei prime echipe au plecat din Piatra Neamț și sînt astăzi actori de valoare ai unor ansambluri bucureștene, iar cei care i-au urmat au trebuit să facă față unor exigențe gata create. Preocuparea pentru evoluția fiecărui actor talentat, grija de a armoniza interesele instituției cu cele ale fiecărui membru din echipa teatrală au făcut posibile continuitatea în muncă și stabilitatea colectivului. Consolidarea și dezvoltarea multilaterală a acestui colectiv este, cred, punctul de interes central din activitatea noastră" **(Ion Coman, revista Teatrul nr. 3 din 1964).** Un deșăvîrșit teatru de tineret, atît pentru cei mici cît și pentru cei virstnici, care merită să fie lăudat cu superlative dintre cele mai alese. Acestui teatru de tineret i se cuvin laurii pentru cel mai bun spectacol din Nürnberg" **(Dietmar M. Schmidt, Abendzeitung, martie 1967).** „Demn de apreciat în activitatea **Teatrului Tineretului**, atît în alegerea repertoriului, cît și în valorificarea sa scenică, este faptul că nu se recurge la rețete și metode facile, că nu se prezintă publicului o hrană gata mestecată, concluzii didactice moralizatoare de învățat pe dinafară, ci se urmărește stimularea gîndirii spectatorilor, participarea acestora la rezolvarea problemelor propuse spre dezbatere" **(Margareta Bărbuță, Scînteia, iulie 1967).** „Ne reîntîlnim cu Teatrul din Piatra Neamț ca întotdeauna, cu emoție, cu interes, cu satisfacția de a consemna succesul, calitatea profesională a muncii care se face aici. O realitate, de fapt cea a tinereții permanente, se oficiază în acest laborator de creație, școală a artei, școală a spectatorului și a spectacolului" **(Mira Iosif, revista Teatrul nr. 8, 1967).** „Spiritul acestei echipe dinamice și consecvente datorează mult citorva regizori ale căror nume apar în chip frecvent pe afișele din Piatra Neamț. **Teatrul Tineretului** a avut ambiția de a-și cîștiga prieteni și amabilitatea de a-i păstra și cultiva. Cîștigul a fost de ambele părți: pentru regizori, care au realizat aici unele din cele mai bune montări ale lor, pentru actori, care s-au dezvoltat' veghcați de ochi exigenți" **(Ion Cazaban, Scînteia, mai 1968).** „La Piatra Neamț se află cea mai bună echipă de teatru de tineret din țară al cărei spirit de echipă e fermentul principal al înfăptuirilor ei" **(Valentin Silvestru, România literară, noiembrie 1975).** „Lumea vine la spectacolele de la Piatra Neamț pentru a lua contact cu un repertoriu interesant, în mare măsură inedit... La Piatra Neamț s-au realizat memorabile montări ale lui Brecht, Büchner, Ibsen, Racine, apoi lucrări ale Ecaterinei Oproiu, Marin Sorescu, ori spectacole inspirate din folclorul românesc, s-au afirmat dramaturgi. Se merge la spectacolele de la Piatra Neamț pentru a se asista la afirmarea, nu o dată, puternică, surprinzătoare a unor noi talente regizorale și scenografice. Lumea vine la Teatrul Tineretului îndeosebi pentru a reîntîlni o trupă tînără și un climat ideal de creație. Și este rareori dezamăgită — ceea, păstrînd o foarte bună echipă, de bază, stabilă, trupa din Piatra Neamț reîntinerește mereu, asumîndu-și riscul de a forma și a lansa — în întreaga țară și îndeosebi în teatrele din Capitală — noi și noi valori actoricești" **(Natalia Stancu, Scînteia, decembrie 1976).** „Ca de obicei, **Teatrul Tineretului** din Piatra Neamț a dovedit că-și onorează numele prin valorificarea — într-un stil care începe să devină al său — resurselor creatoare ale unor mari actori cu largi disponibilități, ca și prin cadrul oferit testării și afirmării unor talente tinere, la început de drum. E de lăudă consecvența și durata spiritului bătăios-artistic de la **Teatrul Tineretului**, e de lăudă și de exemplu faptul că la acest teatru mai toți actorii se bucură, pe rînd, de roluri principale, de șansa concretă de a se afirma" **(Nelu Ioncescu, Flacăra, ianuarie 1977).**

Și lista unor astfel de aprecieri care plasează **Teatrul Tineretului** și în contextul larg al mișcării de teatru din toată țara noastră ar putea continua, întrucît, pentru un cronicar de teatru a fost și este o cinste — dar și o probă de foc, o probă de profesionalism — încumetarea de a scrie despre miracolul scenei din Piatra Neamț.

În ceea ce ne privește, din motive de spațiu tipografic, nu am transcris nici un nume de actor, nici un nume de regizor sau scenograf. Am fi fost obligați, dacă am fi transcris un singur nume, să adăugam zeci și zeci de alte nume. Am fi fost obligați, dacă aminteam un singur spectacol, să aducem în discuție alte zeci și zeci de spectacole. În aceste condiții, recitind însemnările documentării noastre, dar recitind și ceea ce am apucat să așezăm în această pagină, constatăm că titlul ei, al paginii, este, dacă vreți, un fel de axiomă, un adevăr unanim recunoscut și acceptat.

Datorăm deci **Teatrului Tineretului** din Piatra Neamț o excelentă generație de actori, regizori și scenografi, o nouă viziune asupra artei spectacolului, adică, mai altfel spus, acel înnoitor suflu ce bate de-o bună bucată de vreme pe scena mare a teatrului românesc. Să-i recunoaștem deci **Teatrului Tineretului** din Piatra Neamț, cu riscul de-a răni unele orgolii din Capitală sau din țară, meritul de-a fi fost și de-a mai fi încă unul din fermenții culturii române contemporane.

VICTOR NIȚA

„Fratele meu, Charles"

Stagiunea teatrală bucureșteană este la ora actuală în plină desfășurare și ar fi hazardat pentru oricine să încerce un bilanț sau o analiză a repertoriului Dar din ceea ce s-a montat pînă în prezent este lesne de constatat că lipsește aproape cu desăvîrșire comedia în forma ei clasică, muzicală sau music-hall. Regretul nostru este cu atît mai mare cu cît un cunoscut om de teatru, conducător de colectiv, ne-a promis, nu demult, pe lîngă lucrări dramatice de rezistență și unele piese jucate cîndva cu succes pe scenele țării, piese cu început, mijloc și sfîrșit, cum îi place să se exprime plastic unei împătimate în ale teatrului, care într-un fel saturată de „piesele grele" refuză să mai meargă la teatru preferind opereta. Din aceste considerente am acceptat cu bucurie invitația la un muzical pus în scenă de secția de estradă a teatrului din Pitești, venit în Capitală numai pentru o singură reprezentație **Fratele meu, Charles,** tradus și prelucrat de **Aleeu Popoviei** după cunoscuta comedie **Școala birfelilor** de R. B. Sheridan, pe muzica lui **Edmond Deda.** Acest muzical a mai văzut lumina rampei în urmă cu ani la Teatrul „Ion Vasilescu" din Capitală și dacă memoria nu ne înșală s-a bucurat de succes. La ora cînd scriem aceste rînduri muzicalul a fost montat și la Brașov iar **teatrul la microfon** a difuzat prelucrarea cu o distribuție de zile mari. Deci se poate juca Sheridan cu succes.

Revenind la spectacolul teatrului piteștean apreciem că secția de estradă s-a întrecut pe sine reușind să prezinte un spectacol curat, cursiv și bine jucat. Meritul acestui ansamblu este cu atît mai mare cu cît pînă acum de-a lungul a 25 de ani de existență s-a rezumat la spectacole în limitele genului revuistic. Se știe că muzicalul are legile lui precise. El impune contopirea textului și a muzicii într-un tot unitar. Sigur că autorii libretului și-au permis unele modificări față de textul originar, modificări impuse de exigențele genului. Cea mai curajoasă ni se pare interpretarea rolului celor doi frați atît de deosebiți ca tipologie și comportament, **Joseph** și **Charles,** de un singur actor. Aceasta este partitura cea mai grea și ea nu poate fi atacată fără talent și dăruire. Ni se pare deci realizarea lui **Dorin Oancea** mai mult decît revelatoare. Spre surprinderea noastră, am aflat că simpaticul interpret este maistru de balet și nu dorește cîntăreț sau actor, cum îl bănuiam în timpul spectacolului. **Dorin Oancea** este cînd agreabil și plin de viață, atunci cînd îmbracă haina lui Charles, cînd șiret, lazar și lipsit de scrupule atunci cînd îl interpretează pe Joseph cel cu ce, trebuie să recunoaștem, nu e un lucru prea ușor.

Distribuția numeroasă face imposibilă menționarea exhaustivă a tuturor actorilor, motiv pentru care vom stărui asupra numelor ce ne-au atras atenția în mod deosebit : **Lidia Crețu-Dobrin, Dragoș Mirzan** și **Marin Radu-Ene.** Vom zăbovi ceva mai mult asupra lui **Dumitru Lupu,** cel care a ținut bagheta dirijorală, nu pentru a sublinia felul cum sună orchestra, ci pentru a saluta apariția sa ca dirijor **en titre** amintindu-ne că în urmă cu ani l-am admirat la Cenaclul Flacăra interpretînd cu mult har, împreună cu talentatul poet **Cezar Ivănescu,** cîntece folk. Anii au trecut, copilul de ieri și-a văzut de treabă mai departe, studiind muzica și perfecționîndu-se la Conservator. Realmente l-am urmărit cu plăcere și dacă, pe ici pe colo, orchestra nu sună chiar cum trebuie, dăm aceste imperfecțiuni pe seama lipsei sale de experiență. Muzica lui **Edmond Deda,** plină de inspirație, scrisă în ritm de jazz, ne-a reamintit numele unui inspirat compozitor. Regia lui **Alexandru Darian** a fost gîndită cu discernămînt, talent și inspirație, reușind să ne prezinte un spectacol alert și colorat. Meritul regiei trebuie subliniat în mod special, dacă ținem seama că la secția de estradă colectivul nu este prea numeros, lipsa tineretului resimțindu-se pregnant.

DAN BĂRLADEANU

Un salut eroismului

Meritul existenței unui om nu constă în faptul că a trăit șaptezeci, optzeci sau o sută de ani. Ceea ce distinge un om de alt om se consideră după faptele fiecăruia.

Iată, azi, 2 februarie 1983, cînd notez aceste rînduri, scriitorul și colonelul **Pană Gh. Ion** a împlinit virsta de 70 de ani.

Cînd îl văd înconjurat numai de poeți, gîndul mă duce la odele care celebrau faptele de eroism ale antichității. Și cum ar putea fi altfel cînd căpitanul Pană Ion, cel din anii 1944 — 1945, a participat în războiul antihitlerist la 153 de atacuri date în stil mare, pe viață și pe moarte, și la alte 30 de mai mică amploare. Deși a luptat mereu în prima linie, deși a făcut nenumărate incursiuni dincolo de linia frontului, în spatele inamicului, aducînd lor săi prizonieri nenumărați și arme de toate calibrele — pînă la tunuri grele, căpitanul Pană Ion n-a fost rănit o singură dată în tot acest timp. Acțiunile sale de mare curaj împingeau frontul mereu înainte, astfel încît hitleriștii, recunoscîndu-i meritele, s-au văzut obligați să pună un mare preț pentru capul lui. Ofițerii din Armata sovietică, ale căror unități luptau în colaborare cu Regimentul 34 Infanterie, îl numeau pe căpitanul Pană (datorită staturii sale) „nucul Jukov al românilor". Un comandant român din acea vreme, care cunostea bine faptele de arme ale septuagenarului de azi, spunea la sfîrșitul războiului: „Pe toate stîncile din Cehoslovacia scrie Pană !"

Începînd cu participarea la insurecția armată, în timp ce unitatea lui se afla pe coastele Mării Negre, de la Constanța și pînă în inima Europei, căpitanul Pană Ion a dovedit un curaj ieșit din comun și un eroism adevărat.

De la cea mai modestă pînă la cea mai înaltă decorație militară din acea vreme, căpitanul Pană le-a luat pe toate pe cale naturală, potrivit curajului și dăruirii sale față de cauza patriei — România.

După război, colonelul Pană Gh. Ion s-a dedicat gazetăriei militare și scrierii cărților sale, gustate de un mare public cititor.

Pentru faptele sale de un eroism cuceritor, cel ce scrie aceste rînduri de laudă l-a și avansat pe colonelul Pană Gh. Ion la **gradul de general,** urindu-i „la mulți ani!".

GHEORGHE PITUȚ

Studenţimea noastră — un viitor conştient al României

„Ştiţi că foarte mulţi arhitecţi sînt căsătoriţi cu arhitecte?"

„Cred că cea mai bună caracterizare a activităţii studenţilor din Institutul de arhitectură este, paradoxal, lipsa unei activităţi „extraşcolare". În ce sens : tot ce se întîmplă între noi este foarte legat de şcoală, de meserie, după cum şi clădirea studenţiei noastre nu poate fi despărţită de pulsul vieţii studenţeşti, de viaţa Capitalei. Spun acestea pentru că dacă e să privim manifestările noastre sau ale colegilor noştri, vedem că indiferent dacă e vorba de un festival rock (...festivalul formaţiilor vocal-instrumentale CLUB A", de pildă), un bal al bobocilor sau al absolvenţilor, orice altă activitate, totul conţine o trimitere la meserie, la viaţa de zi cu zi din facultate. Există o mare dorinţă — colegi de-ai noştri din alte facultăţi ne-o impută ! — de a ieşi în evidenţă prin ceea ce facem. Este adevărat că dorim asta, cred însă că nu ar trebui să ni se reproşeze asa ceva : vrem să fim deosebiţi, făcînd însă lucruri obişnuite sau care ar trebui să devină obişnuite. Adică să ne facem meseria **bine** — din toate punctele de vedere — atît pentru noi, cît şi pentru cei care „consumă" meseria asta. Să avem o studenţie bogată sufleteşte, împreună cu toţi prietenii noştri".

Mă aflu în sediul asociaţiei studenţilor comunişti a Institutului de arhitectură : pe pereţi se mai află încă panouri cu inscripţii în diverse limbi, amintind seminarul internaţional **Arhitectura, mod de exprimare a tineretului în spiritul păcii**, seminar care s-a desfăşurat în cursul lunii decembrie.

Interlocutorul meu este chiar preşedintele asociaţiei, studentul **Sergiu Nistor**, din anul III.

— Care este secretul reuşitelor de care aţi pomenit mai sus, şi pentru care sînteţi invidiaţi în bună măsură ?

— Cred că în primul rînd faptul că sîntem un colectiv, cum să spun eu... sînt m 700 de tineri, adică un colectiv relativ mi , dar nu atît de mic încît să nu aibă forţă, dar nici mare, în acest din urmă caz existînd pericolul pierderii de sine. Apoi tradiţia acestui institut, sentimentul de grup unitar, **colegialitatea**, aş zice, care ne caracterizează ; nu ştiu dacă aţi remarcat, ştiu însă că foarte mulţi arhitecţi sînt căsătoriţi cu arhitecte ? Există apoi Clubul arhitecţilor, din strada Lemnari — încă un mijloc de apropiere, de cunoaştere reciprocă ; de pus în cale a unor noi proiecte, gînduri, visuri...

— Un exemplu în acest sens ?

— Cu plăcere, şi vă mărturisesc chiar că ne bucură că va apărea şi în presă, fiind vorba de o iniţiativă a noastră, a celor de la arhitectură, dar fiind mai ales vorba de o idee care a prins teribil, în marea masă a studenţilor : pe scurt, se intenţionează **a se înfiinţa — la nivelul comitetului executiv al U.A.S.C.R. — o comisie avînd drept scop păstrarea patrimoniului cultural al ţării.** Este vorba de păstrarea clădirilor de valoare, a monumentelor culturale, operelor de artă etc. Primele efecte au şi început să apară, mă refer la studenţii de la arte plastice care încă din vara trecută au luat în îngrijire şi reconditionare frescele mănăstirilor Moldovei. Artiunea va căpăta acum amploare naţională, şi cred că putem fi mîndri de faptul că nouă, tinerilor, ni se va încredinţa o astfel de sarcină. Este vorba de datorie şi responsabilitate în acelaşi timp.

Aritmetica medicinei şi mărţişoarele

...lese din sală, sărind într-un picior. În clipa următoare este înconjurată, strînsă, de un roi de studente în halate albe : **„Cum a fost ?" ; „Aşa, şi..." ; „Dar spuse, dragă, oare..."**

Iar fata asta subţire şi nu prea înaltă abia îşi trage răsuflarea, este bucureancă, evident : dar nu a scos nici un cuvînt ! A fost prima care a ieşit de la examenul de anatomie, susţinut cu prof. dr. **Viorel Ranga**. E sugrumată încă de emoţie, apoi :

„Fantastic ! m-au întrebat de ce am lipsit la un curs anume. le-am spus că am fost la şcoli, lertaţi-mă..." (un tînăr în bluzon din plastic albastru aşteaptă — ca şi mine, dealtfel ! — potolirea entuziasmului). „Ei, bine, ştiţi ce m-au întrebat ? Aaaa... faceţi şchi, deci !"

Fata îi îmbrăţişează pe tînăr, aruncîndu-şi braţele peste umerii lui ; acesta din urmă pare vizibil stînjenit. Este momentul în care intervin : „...ştiţi. FLACĂRA... avem două pagini de revistă, putem sta nitel de vorbă ?"

Şi stăm :

— **Claudia Circoană**, medicină generală. anul II. Am 20 de ani. Am ieşit de la examenul de anatomie — ultimul examen cu profesor, de acum înainte ne aşteaptă clinicile. Scrieţi chiar totul ? Atunci notaţi şi asta, că profesorul Viorel Ranga este un om nemaipomenit, fine cursuri excelente — face, adică, niste cursuri formidabile !, pot spune aşa ? În lipsa unor manuale şi atlasuri anatomice ca lumea — dacă doriţi să fiţi sincer, aşa cum mi-aţi afirmat, **subliniaţi acest lucru !** — dînsul ne oferă proiecţii, diapozitive, „cazuri" de excepţie. Şi ar mai fi ceva...

— De unde sînteţi ?

— Din Cîmpina... şi iată că ar mai fi : foarte recent, sovieticii au descoperit că se pot face transfuzii cu lichid cefalorahidian. Este o chestiune de histologie. Dar de ce mă priviţi aşa ?

— Iertaţi-mă, cred că îmi veţi spune ceva important, pînă atunci : ce subiecte v-au „picat" la examenul ăsta ?

— Arată-mi artera iliacă internă... plexul hipogastric, apoi...

— Mulţumesc, ajunge ! Reveniţi.

— Încă o noutate : fiecare grupă sanguină corespunde unei grupe de lichid cefalorahidian. Toate cele pomenite mai sus sînt, repet, recente : bombardamentul informaţional, la ora actuală, este fantastic. Înţelegeţi voi, în cele ce vă spun ? ,

— Încerc !

— Iar toate astea, ţinînd, evident, de histologie, nici măcar n-au fost incluse în cursurile noastre, pricepeţi ? Profesorul meu, Viorel Ranga, **exact asta face** : anticipă NOUL ! Ni-l predă, prin cele mai diverse mijloace posibile : proiecţii video, reproduceri xerox... a făcut chiar un fel de muzeu din fragmente umane (creier, plămîni, organe genitale, rinichi) conservate în spirt... am spus ceva rău ?

— Nu, dimpotrivă.

— Vă rog mult, nu-mi faceţi vreun rău ! La anul voi da examen la histologie, ceea ce v-am spus — apropo de acele noutăţi ! — nu vor să acuze catedra, Doamne fereşte ! de, doar că...

— Înţeleg : şi aţi spus exact dealtfel, de vorba de acest cumplit — şi firesc, de altfel — bombardament informaţional".

— Exact ! Şi invers, dacă pot spune astfel, în cadrul domenii — cum este cel al embriologiei corpului uman — care s-a predat destul de superficial (eu însămi, în anul I, nu iubeam această disciplină). Abia acum mi-am convins că ea este **aritmetica** medicinei !

— Vă întrerup : de ce v-ati ales această meserie, de medic ?

— Mi-am dorit-o. Cum să vă spun ? **Cu plăcere**. Şi cred că după absolvire, să ajung într-un sat din deltă (nu într-un mare oraş !), pentru a învăţa să mă descurc singură, pentru a-mi încerca puterile. Cred că mi-am ales o meserie în care nu pot interveni jumătăţi de măsură.

— Fără medicinei — ce vă mai place?

— Repet : schiul. În cele opt zile libere — mica noastră vacanţă de după această sesiune — voi merge să schiez la Braşov sau Sinaia, sînt aproape, eu fiind din Cîmpina. Mai am însă ceva : **desenul !** Mărţişoarele !

— Poftim ?

— Facem mărţişoare : eu fac mai mult felicitări, pentru această splendidă ocazie : felicitări pictate în ulei, pe cartoane. Sora mea, **Olivia** (studentă în anul III aici, în facultatea în care vă aflaţi), precum şi fratele meu mai mic, **Laurenţiu** (încă licean, dar cel mai talentat dintre noi la pictură — ne-am impodobit camerele locuinţei din Cîmpina cu tablourile lui !), am făcut un fel de comporaţie a mărţişoarelor ; ca studenţi, **avem voie să facem şi să vindem.**

— Splendid ! Asta-l ceva impotriva „kitch"-ului, scoot !?

— Fireşte. E numele **nostru în joc !** Şi cîştigăm, chiar.

— Cît ?

— Cît pentru o înghiţită...

Bazaltele de la Dobrogea — o capitolare geologică

Facultatea de geografie-geologie, examenul de biochimie al grupei 338, anul IV. Primele lui cuvinte la ieşirea din examen : biletul numărul 8, nota 8 ; dacă stiam că-l aşa, trăgeam biletul numărul 10. Şi tot el, zimbind : dar dacă trăgeam biletul 25 ?!

Fireste, 1-am abordat **urgent şi am** aflat pentru început următoarele : se numeşte **Iulian Niţă** (nici o legătură de rudenie cu subsemnatul), a vrut să facă politehnica, la Braşov, la autovehicule rutiere, dar a căzut la admitere din cauza a numai 2 zecimi. Un bun prieten, **Mircea Savu,** tîrgoviştean de-al lui, l-a convins că geologia este cea mai frumoasă facultate. S-a pregătit şi a intrat printre primii, în sesiunea a doua, cea din toamnă

UNIVERSITATEA COMUNISTĂ

Revista Consiliului Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din Universitatea Bucureşti, continuatoare a **Vieţii universitare** (1925) şi a revistei **Universitas** (1963), marchează cu nr. 1/1933 împlinirea a 15 ani de apariţie. Florin Antonescu, redactorul şef, îi incredinţează pe cititori că revista se adresează sufletelor lor, fiind nu numai rezultatul muncii, ci şi al simţirii şi pasiunii actualului colectiv de redacţie. Ceea ce se şi observă uşor din paginile ei, care oglindesc evenimentele importante trăite în ultima vreme de întreaga ţară, de studenţi în general şi în mod deosebit de cei ce se specializează în facultăţile Universităţii bucureştene. Aflăm din interviul cu prof. dr. Ioan Iovit Popescu, rectorul Universităţii, şi că a început lucrul, cu un larg colectiv, la o istorie a Universului ; sînt împărţăsite grîjile şi rezultatele sesiunii de examene, izbînzile Clubului sportiv Universitatea Bucureşti (mai ales ale şahiştilor) ; putem citi o pagină cu poezii, ştiri din alte centre universitare şi despre activitatea cercurilor studenţeşti, note şi recenzii. Ne bucurăm deci că revista este acordată la timpul prezent al Universităţii bucureştene. (Reghina Vîrvici)

de-acum patru ani. În clipa de faţă se bucură că nu a urmat şi politehnica Brasov. **De ce, Iulian Niţă ?** Pentru că geologia este foarte, foarte frumoasă, mai ales cînd faci specializarea la hidrogeologie. Dar, din păcate... **Există şi un „din păcate ?"** Da, la repartiţie nu se ţine cont de vocaţie. Dar, oricum, datorită pregătirii complexe, orunde am fi repartizaţi, vom face faţă, fie în hidrogeologie, fie în prospecţiuni, fie în exploatări, fie în cercetare. Dar parcă tot mai bine ar fi să continuăm în specializare ! **Ce ţi-a plăcut tie, mai mult şi mai mult, în acesti patru ani de studenţie la geologie ?** Totul. Cursurile, colegii, viaţa de student, profesorii şi asistenţii, chiar şi sesiunile. Dar, cel mai mult şi mai mult, practica de vară. Ştiţi, eu eram un tip mai comod, deşi făceam sport, adică handbal, atletism, lupte... **Care este echipa de fotbal preferată ?** Nici una. Nu-mi place fotbalul. Dar să revin, eram, deci, un tip comod, nu-mi prea plăceau excursiile, drumeţiile. Şi iată-mă în o facultate în care trebuie să baţi munţii cu piciorul, la pas. Au fost zile, în timpul practicii, în care am mers, în urcuş, şi 50 de kilometri. Şi-n timpul urcuşului, lucram, notam, urmăream rocile. Cum adică urmăreai rocile ? Simplu. O luam pe firul unei ape. Spre deosebire de turişti, care merg în grup şi pe poteci marcate, noi o luăm de unul singur pe firul unei ape. Pornim de jos, din zona colinară, şi urcăm, urcăm... Studiem cu atenţie albia riului, în care citim ca într-o carte, dar, totodată, urmărim şi ceea ce ne arată malurile, adică deschiderile. Riul, cum să vă spun, e un fel de povestitor, el ne spune pe unde a trecut, ce a întîlnit în cale. Zărim uneori cîte un fragment de rocă mai cuodată şi ştim că undeva, mai sus, trebuie să găsim stratul din care riul a smuls acel fragment şi l-a tăvălit cu apa cîţiva zeci de kilometri. Şi-n tăvălit cu apa cîţiva zeci de kilometri. **Şi tot ceI, absolut absolut orice, absolut orice, absolut orice,

Ce citesc copiii, cît citesc copiii ?

Iată întrebări al căror rost nu este deloc numai unul didactic, întrebări de răspuns...l cărora depinde, în ultimă instanță, foarte mult din profilul viitorului adult, gradul său de deschidere în viitor față de actul de cunoaștere, față de actul de cultură. În domeniul literaturii pentru copii, mai mult poate decît în alte zone ale producției editoriale, linia de demarcație dintre literatura autentică și manufactură este adesea dificil de sesizat și, cu toate astea, obligatoriu de trasat. Accesibilitatea confundată cu facilitatea, sarcina educativă indispensabilă înțeleasă ca didacticism grosolan, iată numai două din pericolele grave care pîndesc producțiile acestui gen de literatură și de care ne izbim la tot pasul fie ca părinți, fie ca dascăli, fie ca specialiști. Solicitînd părerile cîtorva scriitori în bibliografia cărora cărțile pentru copii și tineret ocupă un loc însemnat, deschidem un dialog pe care îl dorim mai amplu și de mai lungă durată, atît cu cei ce scriu literatură pentru copii, cît și cu cei care o receptează în calitate de critici sau pur și simplu de cititori, precum și cu factori de răspundere din sistemul editorial. Așadar, încercăm să menținem în atenția iubitorilor de literatură problemele acestui sector de creație cu implicații atît de profunde în formarea celor tineri, în educarea gustului lor pentru literatura autentică, pentru valoarea autentică în genere.

Interlocutorii noștri de astăzi, scriitorii Vladimir Colin, Ion Hobana și Mircea Sântimbreanu, au răspuns „în bloc" sau separat cîtorva întrebări cu care am încercat să delimităm teritoriul acestei prime faze a discuției :

1. Este literatura pentru copii recunoscută ca literatură ?

2. Este literatura pentru copii întotdeauna literatură ?

3. Care sînt principalele exigențe ale acestui domeniu ?

4. Cum și cît sprijină la ora actuală sistemul editorial literatura pentru copii și tineret ?

5. Există un „fond de aur" al literaturii pentru copii în momentul de față ? Ce se face pentru punerea lui în circulație?

6. Este „tentația remunerativă" o realitate în cazul literaturii pentru copii ? Dacă da, în ce sens ?

TANIA RADU ■

Cartea pentru copii nu poate fi sarcina unei singure edituri

E curios cît de repede uităm (sau ne prefacem a uita), ceea ce obligă la reluarea unor opinii periodic exprimate, analizate și confruntate pînă la sintetizarea unor puncte de vedere comune îngăduind convingerea că, în sfîrșit, problemele fiind lămurite, nu urmează decît să trecem la fapte. De fiecare dată s-a realizat un consens, dar, din păcate, aproape numai atît. Și iată-ne, în ianuarie 1983, discutînd din nou.

Constatînd așadar că, nu, literatura pentru copii nu e recunoscută ca parte integrantă a Literaturii (cu literă mare), să precizăm totuși că asta înseamnă nerecunoașterea ei de către critica literară, care nu s-a obosit măcar s-o cunoască. Evident, și pentru că adevărata literatură pentru copii se cam pierde în mulțimea cărțuliților cuprinzînd așa-zise „istorioare educative" care n-au cu literatura nici în clin nici în mineă. În fața unei asemenea producții un critic serios preferă să ignore întreg sectorul cărții destinate micilor cititori. (Pentru că vă interesați și de problema remunerației, să amintim într-o paranteză că remunerația în acest domeniu e necorespunzătoare, ceea ce nu stimulează afluxul scriitorilor, dar satisface pretențiile manufacturierilor, gata oricînd să confecționeze la comandă un număr de pagini în care nu investesc nimic.) Din fericire, adevărata literatură e recunoscută de cei cărora le este adresată și nu rareori am auzit cîte un adult spunînd : „Scriitorul X ? Îl știu, cum să nu. Mi-a încîntat copilăria..." Poate că o asemenea declarație face mai mult decît o cronică literară E drept, ea nu e publică...

Nu știu cui ar trebui să-i placă „în primul rînd" literatura pentru copii (parcă toți sîntem copiilor), dar știu că respectiva literatură (nu mai adaug pleonasticul „atunci cînd e de calitate") place și adulților. Nu tuturor, însă. Adesea nu le place tocmai celor care ar trebui să îndrume lecturile copiilor și o consideră drept simplă anexă a manualului sau ilustrare a unor activități extrașcolare. În viziunea lor literatura devine în primul rînd „utilă", ea trebuind să îndemne la realizarea unor „sarcini". Asemenea adulți nu vor să înțeleagă că literatura nu poate și nu trebuie să dubleze sau să suplinească rolurile importante care revin familiei, școlii, organizației de pionieri în lungul și complicatul proces al educației, că literatura e menită să facă educația inteligenței, imaginației, caracterului, sensibilității și simțului estetic într-un fel unic, imposibil de realizat cu alte mijloace. Literatura vehiculează idei și, ca atare, nu se poate înstrăina de universul copilului, nu vrea și nu poate evita atacarea unor probleme majore cum sînt educația cetățenească și patriotică, educația simțului moral, a curajului, a demnității, a simțului de răspundere ș.a.m.d. Dar o face în perspectiva umanistă configurată de marele flux al creației literare și nu din perspectiva mioapă a unui trecător punct care trebuie bifat într-un plan de lucru, a unei sarcini de moment înscrisă în graficul unei campanii. Căci literatura nu e produsul unei campanii, literatura e menită să dureze, în timp ce povestioarele searbede se înscriu la capitolul artizanatului, al făcăturii perisabile.

Copiii au nevoie de enorm de multe cărți, diferențiate pe măsura deosebirilor de vîrstă și înțelegere. Inițiativa înființării unei edituri specializate a fost de aceea binevenită și meritele Editurii **Ion Creangă** nu pot fi subestimate. Din păcate, celelalte edituri au considerat însă că se pot dispensa deci de publicarea literaturii pentru copii, altfel decît sporadic, în funcție de criterii obscure și, mai recent, cu scopul rentabilizării. Dar o singură editură nu poate răspunde marilor cerințe, fie și numai datorită faptului că la fiecare cîțiva ani apar noi serii de cititori. Pentru ei o carte tipărită cu cinci ani în urmă n-a existat. Pe de altă parte, în mîinile copiilor cărțile, adesea neîngrijit broșate sau chiar legate, se degradează repede. Chiar în bibliotecile publice cărțile pentru copii, ajunse în stare jalnică, sînt periodic retrase din circulație, deși anumite lucrări ar trebui să se afle permanent la îndemînă, cele pe care toate generațiile **trebuie** să le cunoască.

Dacă din acest „fond de aur" operele clasicilor sînt retipărite cu regularitate datorită faptului că figurează în programele analitice, ceea ce e normal și îmbucurător, nu e mai puțin adevărat că în ultimii treizeci de ani s-au scris destule cărți vrednice să figureze alături de ele în „fondul de aur" și nemaiputînd fi găsite nici măcar în bibliotecI. S-a propus de aceea inventarierea lucrărilor publicate în acești treizeci de ani și selectarea titlurilor meritînd să constituie **fondul de aur al literaturii noastre contemporane.** Apoi, conform unui plan întocmit de biroul secției de literatură pentru copii și tineret în colaborare cu factorii de răspundere din sistemul editorial, toate edIturile și-ar împărți sarcina nobilă a retipăririi eșalonate și continue a cărților de valoare apărute în domeniul literaturii pentru copii, astfel recuperate și integrate la locul cuvenit în patrimoniul literaturii române.

Aparent, totul e clar și destul de simplu. Iată, am discutat din nou. Sîntem la începutul lui 1983.

VLADIMIR COLIN ■

„Problema reeditărilor este aici vitală..."

Nu mai scriu pentru copii decît întîmplător, dar nu-mi reneg cărțile de început și rămîn interesat de tot ceea ce se petrece pe acest tărîm. Mai ales că, așa cum arată și întrebările anchetei dumneavoastră, problemele pe care le discutam cu două decenii în urmă nu și-au pierdut cu totul actualitatea. Mărturie stă și recenta dezbatere din cadrul consiliului Uniunii scriitorilor.

1. Dacă e vorba despre atitudinea criticii literare, aș spune că sînt recunoscute mai curînd unele **cărți pentru copii,** aparținînd mai cu seamă scriitorilor afirmați în alte domenii. Faptul se explică întrucîtva prin dorința de a promova literatura de bună calitate — dar reflectă necunoașterea ansamblului producției editoriale și refuzul, mărturisit sau nu, de a accepta existența unor elemente specifice, determinate de vîrsta, mai bine-zis de vîrstele adresanților. Ca un corolar al acestei atitudini, se contestă uneori însăși valabilitatea noțiunii de scriitor pentru copii, nesocotindu-se activitatea îndelungată și rodnică a acelor meșteri ai condeiului înzestrați cu darul de a recrea lumea potrivit înțelegerii și sensibilității micilor cititori.

2. Evident, există și lucrări, nu puține la număr, care justifică întrebarea dumneavoastră. Apariția lor se datorează eclipsei de simț ideologic și artistic al celor care le dau girul — dar și unei foarte comode stări de impunitate, devreme ce nu sînt supuse tratamentului critic meritat. Să sperăm că înființarea în presa literară a unor rubrici consacrate literaturii pentru copii, înființare prevăzută în planul de măsuri adoptat de consiliul Uniunii scriitorilor, va avea efecte salutare.

3. Mă refeream mai înainte la existența unor elemente specifice și aș vrea să fiu bine înțeles. Nu e vorba de a solicita un rabat de calitate în numele accesibilității sau al îndatoririlor instructiv-educative. Dar și a pretinde ca un catren despre virtuțile spălatului pe dinți, adresat preșcolarilor, să fie mai mult decît nestricător de limbă și amuzant, înseamnă a nu avea simțul proporțiilor.

4. După cum se știe, în afara Editurii **Ion Creangă,** cărți pentru copii mai publică, sporadic, unele edituri din provincie. Oferta este însă departe de a răspunde cererii. S-ar impune deci o revaluare a ponderii acestei categorii în ansamblul producției editoriale. E adevărat că relativ puținii scriitori pentru copii, activi, nu pot asigura, an de an, numărul necesar de cărți valoroase, iar colegii lor nu li se prea alătură, datorită lipsei de interes a criticii și altor motive, la care mă voi referi mai tîrziu. Dar copiii cresc și fiecare generație ar trebui să aibă la îndemînă romanele, culegerile de povestiri, volumele de poezii care au încîntat generațiile anterioare. Cu alte cuvinte, problema reeditărilor este aici vitală. Ajungem astfel la următoarea întrebare.

5. Fără îndoială. Și nu se poate spune că acest „fond de aur", constituit din lucrări clasice și contemporane, aparținînd autorilor români și străini, nu ajunge măcar parțial la proprietarul lui de drept. Mă gîndesc de pildă la **„Biblioteca pentru toți copiii"** și la seria de **„Călătorii extraordinare"** ale lui Jules Verne. Efortul se cere însă a fi extins, pentru a răspunde necesităților reale ale educației complexe a micilor cititori. Iată de ce, printre amintitele măsuri adoptate de consiliul Uniunii scriitorilor figurează și elaborarea, împreună cu Consiliul Educației și Culturii Socialiste și Ministerul Educației și Învățămîntului, a **planului de perspectivă privind reeditarea „fondului de aur" al literaturii pentru copii și tineret.**

6. Baremurile în vigoare au drept rezultat mai degrabă îndepărtarea scriitorilor de această zonă, prevăzînd tarife net inferioare celor care se aplică literaturii pentru adulți și alte dezavantaje. Dincolo de aspectul material, se creează astfel impresia că a scrie pentru copii este o activitate de mîna a doua sau a treia. Bariera psihologică este întărită de indiferența criticii. Să ne mai mirăm atunci că tinerii caută vînturi mai prielnice, iar consacrații zăbovesc îndelung pe acest tărîm doar cît vreme proprii lor copii nu trec de vîrsta pionieratului ?

Așadar, „tentația remunerativă" este valabilă numai în cazul făcătorilor de texte, care nu au nimic comun cu adevărata literatură pentru copii. Disponibilizările lor din planurile editoriale ar trebui să constituie unul dintre primele semne ale înnoirii necesare.

ION HOBANA ■

La bară, micul prinț

Curios procesul care se face literaturii pentru copii ! Întîi că ei încep și cel mai adesea se încheie în plină generalitate a aserțiunilor : există, nu există, este sau nu este „adevărată", are sau nu un specific etc. Iată, nu demult, într-un veritabil areopag dedicat dezbaterii acestei literaturi au fost emise, și încă de unele dintre cele mai respectabile voci, opinii de felul următor : literatura e una singură, nu există literatura pentru copii **(Eugen Simion)** ; există literatură dar nu scriitori pentru copii **(Nicolae Manolescu)** ; literatura nu poate fi nici adresată nici receptată ca atare, cel puțin la nivelul primei vîrste infantile **(Ștefan Aug. Doinaș)** ; cartea model pentru copii ar fi glosolalia dadaistă „Simpleroze", semnată de... Șerban Foarță **(Mircea Iorgulescu)**... În această împrejurare, ca și în atîtea altele similare, nu-ți rămîne decît să te întrebi dacă — lucru esențial în orice proces — cel pus în cauză, întinatul (ca să nu zic piritul), a fost măcar identificat. Înclin să cred că nu, mai mult, mă tem că viciul de procedură va dainui atîta vreme cît literatura pentru copii va fi în continuare confundată cu o simplă jucărie literar-artizenală. Confuzie nu pe de-a întregul imputabilă judecătorilor căci, într-adevăr, la strigare, în instanță, se înfățișează foarte adesea, cu toată seninătatea, simulacrul acestei literaturi. Și poate că mai mult decît orice alt gen, literatura pentru copii este nu numai însoțită de umbra ei — confecțiile de tot felul — ci chiar, la o examinare pripită, drastic dislocuită. Ca și cum ar fi vorba de fatalitatea ce leagă doi frați siamezi : într-unul pulsînd sînge, în altul simplă vopsea. Ei merg însă lipiți, predestinați confuziei și pocinoagelor, rareori legitimați aparte de gustul artistic, iar prostul gust, se știe, nu contrazice succesul. Este posibilă operația de separare a acestui trist **alter ego** ? Cu siguranță, dar exclusiv după criteriile artei : **cît talent, atîta literatură.** Altminteri vom continua să aducem la bară mixtura, nu vom ști pe cine să mustrăm, pe cine să încurajăm, pe cine să expulzăm, nedreptățind nu doar un gen literar, ci pe cel mai mare consumator de literatură de pe fața pămîntului, copilul. Antidotul ? Punerea în circulație intensivă a „fondului de aur", în cele mai diverse și fascinante ediții. Sau este și acest „fond de aur" un miraj ? Să nu existe capodopere ale literaturii pentru copii ? Să experimentăm atunci lansarea unui set de lucrări semnate de Andersen, Hauff, Swift, M. Twain, S. Lagerloff, R. Kipling, E. Kaestner, A. Gaidar, Gianni Rodari, Saint-Exupéry, K. May, Ion Creangă, Ispirescu, M. Sadoveanu, Octav Pancu-Iași, C-tin Chiriță, Fodor Sándor, Radu Tudoran, Gellu Naum, Marin Sorescu, Al. Mitru, Vl. Colin ș.a.m.d. Aceasta este comoara ! Și nu e alta parola de a intra în posesia ei decît reeditarea. Din păcate, acestei dureri i se răspunde inerțial, cu acel teribil imobilism al factorilor conjugați (conjurați parcă...). Cine să-l sfărîme ? Desigur editorul, sistemul editorial. A căuta alte soluții este a ignora singurul instrument adecvat și specializat. Nu încape îndoială că aceasta n-ar însemna totul, că ar fi vorba totuși de un **bloc** de măsuri : de înființarea unei reviste literare pentru copii, de activizarea comenzii sociale, dar nu în sensul șmotrului tematist, căci înainte de a cere cuiva să zboare trebuie să-i făurești aripile, de decantare critică, de mai multă informație etc., etc. Mulți vor spune : trebuie început cu puțin. Iar dacă tot e vorba de un început, acesta nu poate fi decît reetalonarea literaturii pentru copii prin retipărirea capodoperelor sale. În flux continuu. Cu energie și generozitate. Aceasta ar duce, sînt sigur, la numeroase alte consecințe. Inclusiv la discutarea mai la obiect, ceva mai..., cartografic a acestei literaturi care nu se sfîrșește să ocupe, ca și apa oceanelor, o suprafață mai mare decît continentele beletristicii pentru adulți. Altminteri, ceea ce rămîne mai jenant decît însăși starea literaturii pentru copii este ciudata stare a procesului său.

MIRCEA SÂNTIMBREANU ■

Spectacole extraordinare și debuturi la Opera Română

Duminică 13 februarie 1983, ora 18, spectacolul **Madame Butterfly** se va bucura de prezența unui oaspete de excepție — soprana MARIA BIESU, artistă a poporului a U.R.S.S. — care va cînta alături de Veronica Gârbu, Ludovic Spiess, Eduard Tumageanian, sub conducerea muzicală a dirijorului Cornel Trăilescu.

Tot Cornel Trăilescu dirijează spectacolul extraordinar cu opera **Aida,** de vineri 18 februarie, ora 18, care va avea loc la Sala Palatului R.S.R., cu concursul tenorului OCTAVIAN NAGHIU și al baritonului DAVID OHANESIAN, artist emerit, laureat al Premiului de Stat, într-o distribuție din care mai fac parte Iulia Buciuceanu, Elena Dima, Valentin Loghin, Ștefan Teodorescu.

Marți 15 februarie, la ora 18, în opera **Carmen** veți putea urmări trei debuturi : Mihaela Agachi în rolul titular, Elvira Cîrje în Micaela și Nicolae Urziceanu în Escamillo. La pupitru, un invitat, dirijorul Ion Iancu de la Opera Română din Cluj-Napoca. Rolul Don José este interpretat de Constantin Ene.

Joi 17 februarie, la ora 18, spectacolul **Tannhäuser** se înscrie în cadrul manifestărilor care comemorează centenarul morții lui Richard Wagner. Vom consemna prezența în distribuție a sopranei Mariana Stoica, interpretă a ambelor roluri principale feminine — Venus și Elisabeth — alături de Nicolae Florel, George Lambrache, Eduard Tumageanian. Dirijor, Cornel Trăilescu.

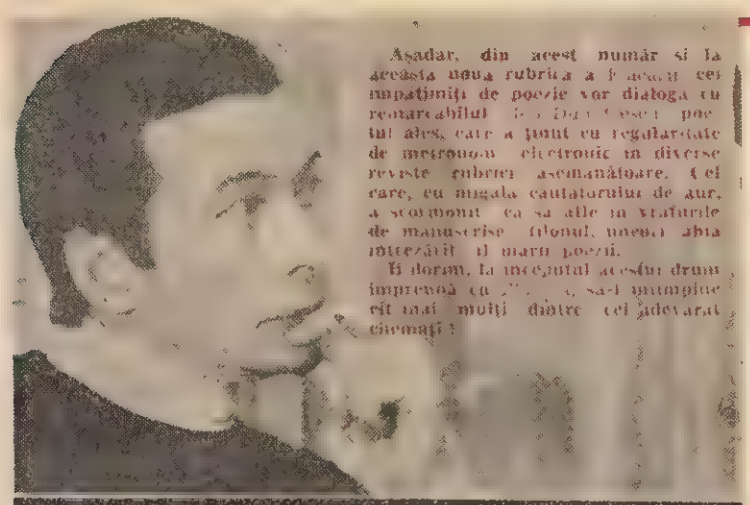

Așadar, din acest număr și la această nouă rubrică a noastră cei împătimiți de poezie vor dialoga cu remarcabilul [illegible] poet, care a ținut cu regularitate de metronom electronic în diverse reviste rubrici asemănătoare, cel care, cu mugala cantalorului de aur, a scormonit ca să afle în tezaurele de manuscrise (unele) abia întrezărit ei mari poeți.

Îi dorim, la începutul acestui drum împreună cu [illegible], să-i umplnie cît mai mulți dintre cei adevărat cinstiți!

atelier literar

de G. Dumitrescu

Monica Tăut : Nu sînt progrese ; dimpotrivă, stăruie o tendință de joacă facilă, superficială, pe [illegible] teme oarecum infantile (cu „chibritul mort", cu „moartea casetofonului într-un accident de aspirator"... ? !, cu „reclama la dantură", etc.) și cu mijloace încă prea sumare, șovăitoare, naive. E cazul să citiți mai mult (...decît scrieți), să vă puneți la curent cu „virfurile" poeziei, de azi și de ieri, de-aici și de-alurea. Altfel, nu veți putea găsi drumul și vă veți învirti în loc la infinit.

Gh. Mocuța : Un fel de „barduf de cîine), expresia e, în general, ingrată, asupritoare (față de ideo și intenție), adesea eliptică, ermetizantă, cu prezumțioase elaborări savante afectate, rebarbative, greu practicabile. În paginile ceva mai degajate, mai firești, se ivesc, însă, reale semne de poezie („Beția treziei", „Despre o pasăre" „Cinci simțuri", „Peisaj cu hippies" — dar tema e un clișeu cam simplist și convențional din propaganda de larg consum l... — poate și „Omagiu voluntarului" — dar finalul cam deplasează sensurile!. Ne putem aștepta, se pare, la lucruri și mai bune.

Nicușor Mărganu : Pagini de început, încă șovăitoare și lipsite de experiență, încă tributare unei inerții prozodice convenționale (versificația de multe ori stîngace, zgrunțuroasă, poticnită) încă timide, reținute (în ce privește, mai ales inventivitatea, fantezia). Există, însă, și destul de numeroase elemente de poezie adevărată (în pagini ca „Făt-Frumos", „Drumuri prin Moldova", „Noi doi", „Iarnă lungă", „Srisoare de dragoste" și, în primul rînd, în „Rugă"), care ne îngăduie să așteptăm bune rezultate viitoare.

Ileana Bija : Versurile sînt uscate, prozaice, fără ecou (ceva, în „Inadecvare"). În schimb, proza e un lucru bine făcut, cu mijloace simple firești, cumva discrete, dar foarte sigure și convingătoare. Ceea ce înseamnă că e cazul să continuați cu tot dinadinsul.

Olga Damian : Multe pagini apatice, inerte, care nu „decolează". Cîteva, însă, poartă și semnele, mai mult sau mai puțin concludente, ale poeziei („Criză" II, III, „Ars amandi", „Dragoste juvenilă", poate și „Insomnie", „Poemul"). Să vedem ce mai urmează.

Ioan Nistor : Printre pagini șterse, indiferente, cîteva mai răsărite : „Peisaj citadin", „Prag", „Genezele tăcerii".

A. Lăscău : Din ce în ce mai bine, în lumina rezultatelor și mai cu seamă a aspirațiilor : „Atît eroism", „După ani și ani", „Extaziată", „Sublimul real", „Poem", „Tîrziul răspuns".

Petre Spătăceanu : N-am putut descifra decît parțial manuscrisele dv., așa încît nu ne-am putut face o părere. Reveniți cu texte dactilografiate (sau, măcar, scrise citeț !).

P. Cantacuzin : Cînd rămîne un cît de mic spațiu de respirație lirică, în lungul șir aglomerat și enumerativ de vorbe, se ivește și cîte un început de reverberație și sugestie („Abajurul", „Macazul"). Lucruri interesante și în „Descătușare, dar poemul se prăbușește literalmente sub povara grămezii de vorbe înghesuite mai cu seamă în jumătatea finală.

Maria Adam : Versificări preliminare, încă nesigure, inegale, din care nu lipsesc, însă, unele semne de perspectivă („Așteptare", „Zidul tăcerii").

A. Doiciu : Indicii prea vagi, neconcludente, deocamdată, ca să putem trage o concluzie. Reveniți.

Tudor E. Tudor : Cîteva lucruri promițătoare (chiar dacă nesiguranțele nu lipsesc, chiar dacă mai e încă destulă zgură de înlăturat) : „Ocoliți-mă", „Numai gheață", „Atavică".

M. Martin : Unele fulgurații, semne încă incerte, printre revărsări prolixe de vorbe fără „emisie". Nu ne-am lămurit pe deplin ; reveniți.

E. Chelaru : Nu sînt noutăți, din păcate, lucrurile merg într-o inerție păguboasă, plafonarea cîștigă teren din ce în ce mai mult. (Cîte ceva, prin „Condițională", „Extindere", „Lăuntrică", „Predestinare", „Limpezire").

Petre : „Execuție" e scrisă relativ curat, pînă spre final, unde „criza" e rezolvată cam facil și simplist. Lucrurile rămîn, însă, (pesituate în timp și spațiu) neclare, fără explicație.

Maria Văduva, Vergel Poantă, Mariana Plumbaș, Radu Băleșu, Adriana Tudor, Eugen Curta, Nicu Magda-Onești, Lja, M.I. Ambiescu, Chris Tiana, E.C.C.L. Homo, Vior Obadă, (ceva, în „Autoportret"), **Lorelei, M.V. Filon, Dania M. Pruteanu, C. Bogos** (mai bine, în „Tangență"), **Cristian Stinis, Costel Toman, V. Stoicescu-Bucur, Ion Pătraș-Moroșanu, Nicolae Rață, Ionuț Mușat :** Pagini de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Ninsoare poetică

Rugă
Mai taie doamne pletele ninsorii
Că prea s-au alungit peste păduri
Și nu mai pot să umble căprioarii
Și oamenii-s mai negri și mai duri.
La o fereastră-nchisă cresc albe flori de ger

Iar au plecat țăranii la oraș
Doar hornul a rămas pe acoperiș stingher
Și păsările iernii găsesc în el sălaș.

Mai taie doamne coamele ninsorii
Ca prea s-au îngustat cărările în doi
Și nu mai pot să umble căprioarii
Și va-ngheța norocul pe cîmpul cu trifoi.

Simona Condur

Ruga

Nici parafa timidității,
nici măcar vitraliul căptușit
cu anecdote
al refulării nu pot
împiedica dansul
fără-de-seamăn al degetelor
noastre siameze
străpunse pios de
fulgerele inocenței
esențializate,
în acordurile majore ale
liricii festive,
cînd fiecare celulă onirică
se desface la infinit
în cristale somnoroase
devenind ninsoare
poetică...

Nicolae Preda

Odată cu dinsul

Cine doarme cu fruntea pe spini,
ca pe crini?
Cine privește-n oglindă
fără ca argintul să-l mintă?
Cine pe apă calcă
și nu se înecă ?
Cine ?
Cine intră în piept
odată cu aerul,
odată cu vaierul,
odată cu dinsul?
Măria Sa, Plînsul !

Niculae Alexandru-Vest

Despre o pasăre moartă

Îmi arată unul un fazan ciuruit de alice
scrie o poveste despre asta îmi spune
(declanșez prepeleacul referențial)

la stînga-împrejur poemul delicat
burdușit de secioristul ăla cu vidma
în pojghița subțire a propriei stîngăcii
pașol na turbinca ivan ivanovici
și bate cuiele astea pe dinlăuntru

Gh. Mocuța

Reportaj din fotoliu

Prima duminică a lunii februarie. Probă forte de reportaj. „Filtru total" : programul serii la televiziune. Situație dilematică : programul I sau programul II ? Steaua Popescu sau Arthur Rubinstein ? „Cîntarea României" sau „Concert pop[illegible] duminical ?"...

Optăm în cele din urmă pentru emisiunile programului I, dorind să vedem și noi ce vede toată lumea, ce **poate** vedea toată lumea adică.

● Ultimele pagini ale **Albumului duminical** încearcă să dinamizeze întrucîtva starea de spirit, duminical-crepusculară, a telespectatorului conștiincios, prin ritmurile focoase ale **Caleidoscopului muzical internațional**, unde o revedem (pentru a cîta oară ?) cu aceeași plăcere (totuși) pe Alla Pugaciova, cîteva grupuri vocale, de balet și străine (admirabili **Gibson Brothers**), dar nu revedem, așa cum am fi visat pentru această molatică oră a zilei, nici pe Jo Dassin, nici pe Jacques Brel, nici pe Aznavour, nici pe Bécaud. Dar asta se numește a căuta nod în papură, așa că, în cele din urmă, trebuie spus despre **Caleidoscopul** cu pricina că a fost viu, alcătuit cu gust și, chiar în economia sa de „capete de afiș", a selectat muzică de bună calitate.

● **Steaua și Muppets** — spectacol muzical-umoristic cu Steaua Popescu. O nouă demonstrație de virtuozitate a acestei [illegible]trițe de excepție, în interpretarea [illegible] cupletul satiric, scheciul umoristic, parodia, improvizația capătă strălucirea inconfundabilă a talentului. **Steaua și Muppets** e o parodie spumoasă la „păpușile de simbătă", realizată cu concursul păpușarilor gălățeni și printr-un abil mixaj cu filmul original. Pe alocuri, unele stridente conotații satiric-moralizatoare, nepotrivite cu tonul general **umoristic** al spectacolului. Savuroase parodiile la Benone Sinulescu, Irina Loghin, Ion Dolănescu, Sofia Vicoveanca, admirabilă anvergura disponibilităților interpretative ale Stelei Popescu.

● **Faptul divers.** Petre Mihai Băcanu, ne trimite expres pe urmele unui bust al lui Eminescu, expus cîndva în orașul Dumbrăveni, despre care și revista „Flacăra" a lansat cîndva un semn de întrebare ; glosează apoi pe tema vieții hibernale a rîndunicilor, ratînd însă tocmai clou-ul însemnării — imaginea protagonistei aripate —, face istoria (palpitantă, dealtfel) a unei pînze de Andreescu **(Cumpăna satului)**, pentru a încheia cu un reportaj despre salvamontiștii Carpaților. Cînd depășește tonul sec al știrii propriu-zise Petre Mihai Băcanu aduce un farmec deosebit, amintindu-l pe Valentin Silvestru cel de la „Unda Veselă"), e așteptat cu simpatie, pentru stilul firesc, de un umor subtil al însemnărilor sale.

● **Sanremo la a XXXIII-a ediție.** Un Sanremo substanțial „modernizat", ieșit din academismul august al estradelor sale tivite cu ghivece de flori ; cu apariții feminine nonșalante cu gesticulație furtunoasă, în ostentative treninguri „cosmonaut".

Cristiana Bota ne surîde a rămas bun (de ce oare a renunțat **Albumul duminical** la oaspeții săi din studio ? Un plus de atenție în selectarea lor ar fi perfectat acea formulă elastică, incitantă, „pe viu", care a dat cîteva reușite incontestabile în prezența : Ilenei Stana Ionescu, a lui Florin Piersic, a lui Ion Besoiu etc.

● **Micul ecran pentru cei mici,** alături cu un „element-martor" în vîrstă de cinci ani și jumătate, coroborînd reacțiile sale cu ale noastre, în vederea unui verdict just[illegible] [illegible] [illegible] [

Un muzeu în labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (I)

Actor și martor

Toulouse-Lautrec. Autoportret

Înainte de a fi, ca pictor, un martor al boemei pariziene de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, Toulouse-Lautrec e un actor al ei. Și încă un actor pitoresc, curios, purtînd o dublă aureolă, a numelui și a bolii care l-a lăsat infirm ; un actor care nu poate trece neobservat pe stradă. Arată ca o paiață cu picioarele lui mult prea scurte, vîrîte totdeauna în pantaloni strîmți și cadrilați, sprijinindu-se într-un baston din lemn de cireș și avînd un mers ciudat, caraghios, frînt din șolduri. Un mers „ca de rață", s-a zis. O boală misterioasă a oaselor și două accidente în copilărie, care i-au frînt femurele ambelor picioare, au pecetluit definitiv și înfățișarea și destinul lui Toulouse-Lautrec. Torsul e normal, dar din pricina picioarelor seamănă cu un pitic. Spre disperbrea bunei sale mame care l-a supus tuturor tratamentelor posibile, n-a depășit un metru și cincizeci și doi centimetri. Disproporționat, capul este, sau pare, uriaș. Buzele sînt prea cărnoase, umflate, bărbia teșită, nasul gros, încălecat de un *pince-nez* cu rame de metal. Numai ochii, negri, străjuitori și inteligenți, sînt frumoși. În rest, un personaj caricatural sau aproape caricatural care, pe deasupra, mai e și peltic, vorbind cu poticneli. E privit cu compătimire prostească de cei care nu-l cunosc și întorc capul după el întrebîndu-se dacă nu cumva e un clovn nou, apărut în cartier. Și ce noroc pe cei cu picioarele normale să întîlnească acest bondoc dizgrațios care le oferă șansa de a fi mîndri de normalitatea lor. Îi intrigă numai faptul că „bondocul" trece nepăsător sau fredonînd cu o voce falsă ultimul cîntec la modă în cabaretele din Montmartre. Ei n-au de unde să știe cît se înșeală. Caracterul sau inteligența, ori poate amîndouă împreună, l-au ajutat pe Toulouse-Lautrec să descopere că reacția cea mai bună împotriva curiozității amuzate a celorlalți nu e mîndria jignită, ci jovialitatea. Dealtfel, de aceea s-a grăbit totdeauna să rîdă primul de infirmitatea lui. A preferat s-o facă el în locul altora. Se imită, își exagerează defectele, atrage atenția celorlalți asupra mersului său caraghios, ca un veritabil clovn, explicînd doar atît : „Natura m-a trădat". Pe obrazul lui, ca și pe obrazul înălbit cu făină al clovnilor, e greu să deosebești risul de plîns. Dar mila, nu. Mila n-o suportă. Cînd se simte privit cu milă, în singele său reînvie, brusc, orgoliul străbunilor săi aprigi.

Căci acest pitic dizgrațios este un aristocrat autentic, vlăstarul unui arbore genealogic ilustru care urcă din vremea cruciadelor. Contii de Toulouse și viconții de Lautrec au privit uneori cu îngăduință chiar și spre ocupantul tronului Franței. În mod normal, ca descendent al lor, Henri de Toulouse-Lautrec era hărăzit deci să trăiască într-un castel senioral, printre câini de vînătoare și cai strălucitori, aduși la scară de grăjdari respectuoși, petrecîndu-și o bună parte din zi călare, cu o haită de ogari alergînd după el. În loc de asta, vîntură cartierul Montmartre, sprijinindu-se într-un baston, și se înghesuie, printre puștlamale, vedete efemere și visători mai mult sau mai puțin ratați, în jurul ringurilor de dans din cabaretele boemei pariziene. Era născut să asculte sunetele cornului anunțînd începutul sau sfîrșitul partidelor sale de vînătoare. În loc de asta, ascultă orchestra de la *Moulin Rouge*. Era născut să poruncească altora. În loc de asta, trebuie să-și poruncească numai sieși, încercînd să existe și să se bucure. Trebuia să se priceapă la șoimi. În loc de asta, se pricepe doar la vopsele. E adevărat că în familia sa desenul a fost, se pare, un har. Toți sau aproape toți l-au avut. Tatăl, unchii, bunicul. Dar, se înțelege, acest har n-a valorat niciodată mai mult decît plăcerea de a stăpîni un armăsar pur sînge. Era util numai în timpul plictisitor dintre două partide de vînătoare, pentru o desenă un sitar, înainte de a fi savurat, un mistreț pe care l-au hăituit, sau pentru a realiza un portret în acvaforte care să fie lăsat urmașilor. În vreme ce Henri, cu melonul pe cap, cutreiera străzile și cabaretele avînd permanent în buzunar un carnet și un creion. Actorul boemei e și martor. Boala care l-a smuls din destinul de castelan, azvîrlindu-l în lumea pestriță a cartierului Montmartre, l-a silit să se refugieze în pictură. „Dacă aș fi avut picioarele puțin mai lungi, rîde el, n-aș fi pictat niciodată". Și încă o dată nu știm dacă trebuie să-l credem cînd rîde. Cei din preajma lui se amuză. L-au îndrăgit și nu-i mai iau în seamă infirmitatea. Unii zic că Henri e de-a dreptul încîntător. Și s-au găsit, cine ar fi crezut ? chiar cîteva femei care să-l iubească, în ciuda înfățișării sale. În definitiv, de ce nu ? E urmașul unui șir lung de conți, are o educație aleasă și e un bărbat inteligent. Familiarii localurilor de noapte s-au obișnuit atît de mult cu figura sa negricioasă, spintecată de buzele enorme, „formidabile" spune cineva, aproape obscene, încît n-ar concepe că ar putea intra la *Moulin Rouge* ori la *Mirliton*, unde lumea se înghesuie ca să fie jignită de un cîntăreț *en vogue*, fără să-l vadă pe Toulouse-Lautrec la o masă, urmărind entuziasmat virtejul nerușinat al unui dans, bînd, amuzîndu-se cu prietenii sau scoțîndu-și înfrigurat carnetul pentru a schița ceva. O siluetă. O bărbie. O figură de dans. Printre demimondene, dansatoare, vagabonzi și filfizoni se amestecă uneori în aceste localuri și nobili decăzuți. Prințul infirm al boemei nu e singurul convertit la noblețea echivocă a deocheatului Montmartre. Dar Henri de Toulouse-Lautrec se distinge de ei prin două calități. E talentat și modest. În ciuda infirmității sale, e sociabil și vesel. N-are psihologia unuia care poartă pică oamenilor sănătoși. Dimpotrivă, e mereu binevoitor și chiar cu vorba sa peltică reușește să fie un interlocutor plăcut, plin de vervă. Luxul săracilor, zicea el odată, e mai jalnic decît mizeria lor. Poate s-a gîndit că, în cazul său, o tăcere distantă ar fi fost mai penibilă decît un rîs zgomotos. Cocoțat pe un taburet, el rîde și desenează. Și mai există o enigmă, în afară de aceea dacă rîde sau plînge. Fuge, astfel, de sine însuși ? Ori se caută ?

OCTAVIAN PALER

Simple note

Menelas Chircu de la Rîmnicu Sărat

Dau, cu totul întîmplător, între răvășitele mele cărți peste una intitulată „O viață aleasă", frumos imprimată în 1942, la Editura „Bucovina" a lui I.E. Torouțiu și bogat ilustrată de fotografii, facsimile și documente grăitoare. Autorul : Teodor G. Baciu. N-am auzit de el și n-am idee dacă a mai scris și altceva, cum nu mi-am aruncat privirea peste paginile ei niciodată, ca să constat, după patruzeci de ani, că e vorba de-o biografie închinată omului de țară și de ogor, Menelas Chircu, de la Rîmnicu Sărat, de a cărui existență și despre ale cărui fapte știam vag cîte ceva, din povestirile acelora care-l apropiaseră. Și am descoperit-o, cu oportunitate, după ce mai înainte mă ocupasem de Lupeștii din Grădiștea a aceluiași județ.

Nici el nu e cunoscut decît doar de cîțiva inițiați și numai tangențial, prin legăturile ce le-a avut cu personalități de mîna întîia din lumea spiritului și zămislirilor românești, iar cartea în sine — în tirajul extrem de zgîrcit ce se practica în epocă pentru asemenea tipărituri — n-a fost, desigur, în stare să-l popularizeze în sensibilitățile și vredniciile lui, în omenia și pasiunile care-i mistuiau ca să-l înghită țărîna, sorocit aceluiași nedrepte uitări.

Redau din scrisoarea regretatului profesor și jurist Dumitru P. Mazilu, care i-a fost lui Menelas Chircu statornic prieten vreme de treizeci de ani și pe care o adresează autorului acestei biografii : „Despre Chircu pot spune că... îl știam pe cînd nu-l cunoscusem încă. Printre răzeșii mei de pe Valea Milcovului, numele lui se auzea foarte des în copilăria mea...

...Îți poți, deci, lesne închipui graba și plăcerea cu care am căutat să-l cunosc pe Chircu, odată sosit la Rîmnic, în 1909. De atunci, familia Chircu a fost a doua familie a mea. Și nimic nu-mi încălzește azi mai mult sufletul decît amintirea anilor cînd rosturile vieții îmi îngăduiau frecventarea aproape zilnică a acestei familii de adevărată aristocrație rurală românească.

...Spirit cumpănit, dar larg cuprinzător, ceea ce impresiona la Chircu era o admirabilă armonizare naturală a tuturor însușirilor de căpetenie ale unui adevărat om de ispravă, în cea mai nobilă accepțiune a cuvîntului. Bun și îndatoritor cu toată lumea, neprețuit ca prieten, dotat cu o surprinzătoare receptivitate instinctivă pentru toate nuanțele frumosului — sub orice formă — sufletul lui delicat de adevărat artist al vieții, punea atîta discrețiune în toate manifestările lui, încît cu greu putea fi prețuit la reala lui valoare de către cei ce nu-l cunoșteau de aproape".

Menelas Chircu s-a născut la 8 septembrie 1864 și a încetat din viață la 21 decembrie 1940. Purta prenumele Menelas după nașul său Menelas Gherman — cum era obiceiul — fost ministru de finanțe în diverse cabinete conservatoare între 1888 și 1891. Era singurul descendent rezultat din căsnicia întemeiată de părinții săi, Maria Iarca și Toma Chircu. Educat într-o sănătoasă dragoste de neam și credincios devizei **„cinste și muncă"**, Menelas Chircu a realizat o bunăstare materială, din cultivarea înțeleaptă și metodică a pămîntului, din podgorie, din oierit și din creșcătoria de cai de prăsilă. Și Teodor G. Baciu, autorul biografiei, care-l cerceta cu asiduitate, spune : „În persoana lui se poate studia omul de înaltă cinste, omul muncitor, omul modest, omul chibzuit, omul prevăzător, omul cu suflet nobil, artistul, intelectualul, prietenul cel mai bun și bunul român".

Nu știu cîtă învățătură oficială va fi avut Menelas Chircu și nici prin ce școli va fi umblat. Cred că pot afirma, fără să greșesc, că a fost mai curînd un foarte dotat autodidact. Dar a fost o remarcabilă inteligență nativă și cu deosebitele lui daruri, de autentică omenie pe care le risipea în toate sectoarele vieții, s-a putut bucura de prețuirea, prietenia și iubirea lui Nicolae Grigorescu, a lui Vlahuță, a lui Delavrancea, a lui D.D. Pătrășcanu, a lui Mihail Sadoveanu, a lui Topîrceanu, a lui George Ranetti, iar multe epistole de-ale acestora, cuprinse în cartea „O viață aleasă", zac acolo pierdute, neîntîlnindu-le pînă acum, reproduse sau citate — valorificate în orice caz — în studiile ce le-au fost consacrate sau în înmănuncherile care adună corespondența purtată a unora dintre ei, — fiindcă nu sînt lipsite, după a mea părere, de un interes de cunoaștere.

Iată, spre exemplu, ce îi scrie de la Cîmpina marele nostru Grigorescu, la 27 noiembrie 1906 : „Iubite și bun prieten, Socotesc că pînzele alese de mine și de fratele Alecu (se înțelege — nu ? — că e vorba de Vlahuță, n.n.) ți-au fost pe plac. Ți-am cunoscut gustul și de aceea ne-am oprit asupra lor. În curînd voi avea ceva tot pe placul dtale. Te anunț din vreme, ca să poți vizita și expoziția. Îți multumesc din suflet pentru văcuța și vitelușul care au sosit în bună stare. Al dtale cu toată dragostea, N. Grigorescu".

Transcriu și a doua scrisoare, expediată tot de la Cîmpina, la 25 octombrie 1907 : „Distins Prieten, Știu cît de mult iubești costumul național. Știu — și din cît te cunosc eu — dar mai ales din felul cum mi-a înfățișat aceasta fratele Alecu, cu care adesea ai străbătut plaiurile Rîmnicului. Pentru acest motiv ți-am reținut **„Bisoceanca"**. Este o inspirație a dtale. Este tot așa de frumoasă și naturală cum am cunoscut-o eu și mai mult dta. Am imortalizat prin asta costumul județului dtale și un tip de munteancă. Cred că îți va fi pe plac. Al dtale cu tot dragul, N. Grigorescu".

Menelas Chircu îi răspunde de la R. Sărat, la 6 decembrie 1907 : „Iubite și drag prieten, Dacă mi-ai fi făcut cel mai scump și frumos dar, nu-mi umplea mai mult sufletul de bucurie ca „Bisoceanca" dtale. Dacă acum pentru unii n-ar reprezenta ceva, pentru viitor va fi opera cea mare cu care contribui la ridicarea noastră. Asta-i munteanca noastră, văzută, cunoscută și apreciată de mine. Și pe pînză este tot așa plină de viață, tot așa de mîndră pentru costumul ce-i poartă, cum ai văzut-o dta alături de fratele Alecu și de mine. O pun la locul de cinste și te asigur că va rămîne moștenire din tată în fiu. Cînd și unde te văd ? Dacă poți, vino la mine să mai facem cîteva plimbări prin locuri necunoscute dtale, dar pline de frumusețî. Cred că ai mai găsi ceva subiecte pentru pensula dtale. Îmbrățișări și toată dragostea, Menelas".

Dau, de asemeni, și șirurile ce provin de la Vlahuță, unele datate, celelalte nu și încep cu acelea din 23 februarie 1900, cînd pot situa ivirea acestei prietenii : „Iubite Domnule Chircu, Ieri, dl. Grigorescu a dejunat la mine, — după dejun ne-am dus împreună la expoziție, și-acolo uitîndu-se la tabloul dtale, mi-a spus că nu e mulțumit de ce ți-am ales.

— Dă-mi voie să aleg eu ceva drăguț pentru prietenul dtale și al meu, căci «les amis de nos amis sont nos amis». Și după jumătate de ceas de căutare, a poruncit să puie **vindut** pe un „Car cu boi în luminiș" și pe un cap drăgălaș de fetiță „Profil pierdut". Așa că al acum două tablouri alese de însuși maestrul. Să le stăpînești sănătos și fericit. La revedere. Al. Vlahuță".

Și rîndurile nedatate :

„Frate Chircule, E pomană ! Ți-am luat trei bucăți superbe. Să n-ai nici o grijă de bani, am eu destui. Să nu-mi trimiți, că mă supăr. Dar vino de vezi expoziția, că n-o să mai vedem cît om trăi, așa frumusețî. Veniți. Sărut mîna Doamnei. Dor și frăție. A. Vlahuță. Mii de mulțumiri pentru uriașii curcani. A.V.".

„Frate Chircule, Venim duminică (10 februarie) la dejun. Cînd am primit scrisoarea dtale, expoziția era închisă. Aducem „Corturile". De ce nu renunți la ele? Dumneata n-ai țigani ? La revedere, Vlahuță".

Fac mențiunea că pe lîngă numeroșii Grigorești ce-i poseda, Menelas Chircu avea în colecția lui pînze semnate de Luchian, de Petrașcu, de Ștefan Popescu, de Baltazar, de Stoica și Băesu și, oprindu-mă pentru astăzi aici, rămîn în continuare în „Flacăra" următoare.

L. KALUSTIAN

Contemporanii mei

Caligraful Imnelor

Are ceva din sfiala monahilor îndrăgostiți de litera ștearsă a psaltirilor îngălbenite și arse de vreme. Singuratic și melancolic precum un mesteacăn, vorba lui e sfătoasă și dulce ca a țăranilor bătrîni. Surîsul lui — garda unei timidități meditative.

L-am văzut într-o dimineață traversînd parcul din fața Casei Scînteii, abătîndu-se de la aleea pietruită, călcînd încet și gînditor, cu mîinile la spate peste iarba umezită de rouă, ca un țăran ieșit în livadă. Și-a păstrat chipul de copil uimit, din vremea cînd debuta spectaculos și sigur cu placheta intitulată concludent „Cum să vă spun", frapînd prin tonul nostalgic al spovedaniei juvenile.

Țăran la origine, din moși-strămoși, și-a păstrat snaga acestei dinastii a bunului simț și umblă lunecînd printre noi, stînjenit de hainele „domnești".

Onorariul volumului de debut l-a investit cumpărînd o bivoliță tînără pe care a făcut-o cadou părinților.

Poezia lui ca un strigăt pur și nealterat e, în același timp, profundă și directă ; o metaforă hrănindu-se din istoria zbuciumată a neamului înălțîndu-se și arzînd pe dogoarea ei nestinsă. Poetizează istoria și-o ridică la rangul de imn grav, făcînd din ea o religie a ființei noastre naționale.

Ne întîlnim destul de des și, de fiecare dată, mă salută primul, cu bucurie și francheță copilărească ridicîndu-și pălăria cu boruri largi, oprindu-se o clipă, așa cum fac sătenii cînd se întîlnesc pe uliță. Cărturar distins, vorbitor de limbi de mult uitate, acest mare poet cu alură de adolescent mă intrigă și mă uimește deopotrivă.

Niciodată n-am văzut un cărturar care să-și poarte cu atîta dezinvoltură în gesturi, în sfieli, în rostirea nealterată, stema lui de țăran. Poetul acesta suav și hieratic ca un mesteacăn se numește : **Ioan Alexandru !**

MIRCEA MICU

Iubirea de frumos

Flaviu Dragomir

La Muzeul național de artă s-a deschis de curînd o expoziție comemorativă de ceramică, pictură și grafică din moștenirea acestui mare artist și muncitor plecat dintre noi înainte de a fi împlinit șaizeci de ani.

Este o sărbătoare să pătrunzi în lumea de forme ce tînjesc după imperiul desăvîrșirii ce i-au mistuit zilele creatoare acestui transilvan de stirpe ce amintește de corifeii Școlii ardelene.

La ce porți ale transfigurării prin flăcările focului poate ajunge lutul acestui pămînt românesc unde sufletul este cel ce picură har din degetele lucrătorului ca puțini, poate unicul în acest fel o spune prin rîvna și știința lui de mare meșter Flaviu Dragomir.

Opera lui te răscoală și răscolește la viață înaltă cînd i-am văzut moștenirea în cămărușa păstrată întocmai de distinsa lui soție mă gîndeam la geniul ceramistului căin care în alt ceas și fel împlinea o perfecțiune din pulberea pămîntului.

Moștenirea lui Flaviu Dragomir este a unui om de geniu și e de datoria noastră să o adăugăm patrimoniului național, să o ocrotim în primejdia risipirii : Muzeul național se cuvine să rețină la lumina vederii ce este mai valoros de aici.

IOAN ALEXANDRU

Ce profețim,

ce profesăm

Sinteze

Suplimentul politic și social-cultural **„Sinteza"** editat de **„Tribuna Ialomiței"**, prin structura sa și ținuta grafică elevată, are într-adevăr alura unei veritabile reviste, justificîndu-și într-un fel titlul nu prea inspirat, datorită didacticismului său, de „Sinteze", fiindcă altfel el reușește să fie o sinteză inspirată a realităților prodigioase din acest colț de țară, reportaje și articole de o reală prospețime a observației și de un patos intrinsec, oferind cititorului o lectură bogată în impresii și reflecții pătrunzătoare.

Cum consemnarea noastră are în vedere îndeosebi calitatea de document literar-artistic a acestui supliment, să remarcăm elocventa demonstrație pe care o face și ca publicație literară, reunind talentele, multe dintre ele de pe acum afirmate, din inima Bărăganului, tot mai generoasă cu literele și artele. Nume de poeți, ca Aurel Sefiuc, Ion Teodorescu, Șerban Codrin, Ion Ianole, Gabriel Georgescu, Constantin Cernica, Costel Bunoaica, Florin Grigoriu, Constantin Lămureanu, Iuliana Sibiceanu, Liliana Oanea, Anca Onel, Cristina Bordei, Magdalena Marin, Nineta Stanciu, Doina Steicu, Emil Druncea, Gheorghe Dobre, Ianculeț Bălan, Libia Butnaru, Florian Minea, Marin Lupșanu, ca să-i citățm numai pe localnici în ordinea dispunerii lor în pagini, constituie un florilegiu de poezie patriotică, încărcată de viață, simțire, crescînd de-a dreptul din pămînt, cum ar spune un poet. Și proza și publicistica prezintă o seamă de promisiuni care fac din literații Ialomiței o grupare literară distinctă, cu personalitatea și mesajul ei demne de luat în seamă. Cu un titlu mai fericit, eventual chiar cel anterior, „Arcadia". Slobozia poate pretinde investitura ei drept Capitala literară a Bărăganului.

NICULAE STOIAN

Profesor doctor CONSTANTIN BANU :

Un tezaur — proteina de origine vegetală

— Cititorii noştri vor fi interesaţi stimate tovarăşe profesor doctor Constantin Banu, să afle în primul rînd care sînt, în cadrul producţiei de alimente, principalele obiective ale investigaţiei de specialitate şi prin ce rezultate teoretice şi aplicative se recomandă la ora actuală acest compartiment al cercetării ştiinţifice?

— Producţia de alimente are loc în cadrul sistemului agroalimentar şi care, la rîndu-i, se constituie ca subsistem al vastului angrenaj economico-social al ţării. În acest larg context, cercetării de profil îi revine rolul de a propune unităţilor productive realizarea unor produse alimentare cu valoare nutritivă ridicată, alimente salubre cu însuşiri senzoriale şi estetice şi care să corespundă totodată principiilor de nutriţie raţională. Îi mai revine apoi îndatorirea de a crea tehnologii noi, iar acestea cît mai puţin energofage, precum şi de a gîndi şi proiecta utilaje moderne de înaltă productivitate, capabile de a oferi consumatorului, la preţuri acceptabile, o variată gamă sortimentală de preparate din carne, lapte, ouă, legume, fructe, produse cerealiere.

— Pe ce direcţii este angajată în lume cercetarea din acest domeniu?

— La noi ca dealtfel în numeroase alte ţări, industria alimentară este nevoită astăzi să ţină seama atît de recomandările medicilor nutriţionişti, cît şi de disponibilul de materii prime, deci de producţia vegetală şi animală existentă la un moment dat. Or, pretutindeni pe glob, de la un an la altul, nevoile alimentare, şi în primul rînd necesarul de proteine de origine animală, sînt din ce în ce mai mari. E o situaţie care pune la grea încercare echilibrul dintre cerere şi ofertă şi o problemă cu care se confruntă chiar şi ţările cele mai dezvoltate din punct de vedere economic. Explicaţia este foarte simplă: transformarea proteinei vegetale în proteină animală reprezintă un proces extrem de costisitor, deoarece factorul de conversie este foarte ridicat. Pentru a produce un kilogram de carne, un animal consumă 8—10 kilograme de proteine vegetale, extrase, evident, dintr-o cantitate mult mai mare de furaje. Iată în această privinţă alte cîteva exemple. Pentru a se produce 59 kg ouă, se consumă 672 kg proteine vegetale, iar pentru obţinerea a 51 kg carne de vită, natura are nevoie de 786 kg proteine vegetale. Sau ceea ce demonstrează cît de neeconomic, de costisitoare este producţia de proteină animală. Tocmai de aceea, omul este dator să nu folosească în exclusivitate doar acest patent al naturii. Americanii au calculat că de pe un acru de pămînt (4 000 m²), cultivat cu soia, se poate obţine, prin conversie, o cantitate de proteine animale suficiente în hrana unei persoane timp de 280 de zile. Dacă însă acelaşi consumator ar recurge în mod direct la proteinele vegetale, extrase din recolta de soia, ar avea la dispoziţie alimente proteice pentru 2 800 de zile. De zece ori mai mult! Este un exemplu ce atestă şi justifică preocuparea specialistului pentru introducerea proteinei vegetale în hrana curentă a marelui public. Nici nu se poate altfel. Cînd Terra va găzdui 8 miliarde de suflete, iar aceasta nu peste multă vreme, zootehnia va fi practic în imposibilitate de a produce proteine animale pentru atîtea guri. Se va recurge fatalmente la proteinele extrase din vegetale, din plancton, din alge sau din alte resurse comestibile ale naturii.

— La ora actuală, în multe ţări ale lumii, proteina vegetală este întrebuinţată pentru simularea cărnii de vită, de pasăre, de peşte, de oaie. Prin ce calităţi organoleptice se recomandă asemenea alimente?

— Nici o deosebire faţă de carnea de vită, de pasăre, de peşte sau de oaie. Are nu numai acelaşi gust, dar chiar şi aceeaşi textură care se obţine prin procedee de extrudere termoplastică sau de extrudere prin filare. Evident, se adaugă diferite ingrediente, grăsimi, coloranţi. Materia primă o formează, de la caz la caz, bumbacul, arahidele, susanul, floarea-soarelui, rapiţa şi mai ales soia. Am avut prilejul să mă aflu timp de un an în Statele Unite. În tot acest răstimp am constatat cît de multă importanţă se acordă acestei probleme. Există chiar programe guvernamentale pentru utilizarea proteinei vegetale. Iar aceasta nu numai cu scopul de a se înlocui deficitul de proteină animală, ci pur şi simplu din considerente stricte de alimentaţie raţională. La mare căutare se află acolo laptele din soia, foarte necesar în alimentaţia sugarilor. Sînt fabricate apoi o largă gamă de alimente hipocalorice, solicitate în combaterea obezităţii şi a bolilor cardiovasculare. Proteina vegetală este folosită apoi pe scară largă la îmbunătăţirea valorii nutritive a produselor de panificaţie deficitare în aminoacizi esenţiali.

— Prin ce se recomandă în această privinţă cercetările din cadrul Facultăţii de tehnologia şi chimia produselor alimentare din Galaţi?

— Printre temele de cercetare abordate de colectivele de studenţi şi cadre didactice figurează şi valorificarea superioară a proteinei vegetale. A fost creată chiar o microstaţie care produce derivate proteice cu introducere directă. Dar sîntem abia la început. Personal am lucrat la realizarea primului lapte de vacă simulat, produs obţinut din soia. El are, după părerea noastră, toate calităţile laptelui natural. Pentru început va fi utilizat în alimentaţia viţeilor şi pentru îmbunătăţirea unor sortimente ale industriei de panificaţie.

Notez apoi realizarea unui lapte praf tip „Materna" şi a unui lapte tip „Energofort", produse omologate şi datorate colegului meu, prof. dr. Gheorghe Costin. Tot colegul meu conduce experimentele pentru obţinerea unui lapte cu adaos de malţ de tipul produsului „Maltowa".

O noutate o constituie şi metoda elaborată de conf. dr. Giurcă Voicu pentru reactivarea drojdiei de panificaţie, produs deficitar şi prin care se poate reduce la jumătate consumul de drojdie în unităţile de panificaţie. Acelaşi autor îi aparţine şi o metodă de panificare a făinurilor cu ajutorul acidului lactic, subprodus obţinut din tărîţe.

Deosebit de interesantă şi utilă se dovedeşte apoi a fi procedeul de conservare a mezelurilor prin fum lichid. Au fost chiar realizate două instalaţii, una pilot şi alta de nivel industrial, unde, pentru întîia oară, după atîtea mii de ani, cărnurile şi mezelurile se conservă împrumutînd gust şi culoare de afumături prin simplă îmbăiere. Spre deosebire de tradiţionalul fum gazos, noua substanţă lichidă, realizată şi ea tot prin ardere de rumeguş, este lipsită de elemente nocive (hidrocarburi policiclice condensate). În acelaş timp noul procedeu este de zece ori mai ieftin, consumînd pentru o capacitate de 20 tone preparate pe zi aproximativ 3 kW în loc de 30 kW cît au nevoie instalaţiile clasice prevăzute cu generatoare şi celule de afumare.

LIVIU TIMBUS ■

Politerapeutica sau refuzul şabloanelor

— Tovarăşe doctor Pavel Chirilă, e o iniţiativă a revistei noastre de a invita la cuvînt, pe lîngă somităţi ale medicinei, şi cadre mai tinere, remarcate într-un domeniu sau altul al profesiei. Considerăm că dumneavoastră, medic, specialist, asistent universitar, homeopat de elită, faceţi parte din această categorie, de aceea vă propunem o scurtă convorbire. Să nu uităm : predaţi cursuri de homeopatie la Centrul de perfecţionare a personalului sanitar superior şi funcţionaţi, de cîteva luni, la unul din cabinetele de profil, la Policlinica „Batiştei". Ar mai fi ceva de adăugat ?

— Poate că n-ar fi lipsit de interes să menţionaţi că, împreună cu doctorul Gheorghe Bungeţianu, am pregătit cel dintîi manual de homeopatie din literatura noastră. El se găseşte sub tipar.

— Tovarăşe doctor, să precizăm un lucru, în jurul căruia se tot discută : homeopatia e o metodă terapeutică sau o medicină de sine stătătoare ? În numărul trecut al revistei, de pildă, doctorul Filimon din Bălăţeşti, Neamţ, afirma că acupunctura reprezintă o medicină completă. O astfel de ipoteză e valabilă şi pentru homeopatie ?

— Experienţa, şi nu una oricare, ci una îndelungată, demonstrează că homeopatia poate sta pe picior de egalitate cu toate celelalte metode terapeutice, cu alopatia, cu acupunctura, cu fitoterapia, cu balneofizioterapia etc.

— Prin alopatie înţelegînd, nu-i aşa, medicina aşa-zisă clasică, da ?

— Termenii sînt, desigur, convenţionali. De fapt, alopatia e o chimioterapie ponderală, în sensul în care ea utilizează substanţe în concentraţie mare. Homeopatia foloseşte, şi ea, o parte din aceste substanţe, dar în doze mult mai mici, infinitezimale.

— Mai clar : ce e homeopatia ?

— O concepţie integralistă despre omul bolnav. Indiferent unde e localizată afecţiunea, ea ţine cont, spre a stabili cel mai indicat remediu, de toate trăsăturile constituţionale ale organismului respectiv, fizice, psihice, fiziologice.

— Ea se adresează, dacă am înţeles bine, mai întîi bolnavului şi apoi bolii.

— Recomandarea e valabilă şi pentru alopatie : studenţilor li se spune mereu că medicina trebuie să aibă în vedere în primul rînd bolnavul. Numai că acest deziderat e mult mai bine înfăptuit de homeopatie, care a ridicat şi ridică individualizarea pe o treaptă superioară. În medicina aşa-zisă clasică, remediile vizează boala. În homeopatie, ele vizează bolnavul. Să nu se înţeleagă că, individualizînd, homeopatia îşi poate permite luxul de a se dezice de celelalte metode terapeutice. Nu, între ea şi restul metodelor există o relaţie de complementaritate, care a fost multă vreme, din păcate, ignorată. Drept urmare, s-a încetăţenit falsa idee că ele ar fi în opoziţie, iar bolnavii, primele victime ale acestei mentalităţi greşite, au avut cel mai mult de suferit.

— Cum ?

— Din pricina exclusivismului. În timp, alopaţii au fost cei care au dat tonul, dar nici homeopaţii n-au rămas datori. Dorind să se apere, au sărit şi ei calul, zicînd „dacă te tratezi alopat, n-ai ce căuta la noi !" Ideal ar fi, şi noi în această direcţie ar trebui să tindem, ca un medic să fie politerapeut. Să facă medicină integrală, adică să cunoască toate metodele terapeutice şi să aplice, în funcţie de bolnav sau de forma bolii, metoda cea mai potrivită. Asta presupune însă un efort suplimentar.

— Cu alte cuvinte, medicul ar trebui să ştie de toate şi, pus în faţa bolnavului, să aleagă, da ?

— Exact. Să-mi fie permis să dau un exemplu, luat din ginecologie. O tumoră ovariană se operează, de acord ? Dar o tuberculoză a aparatului genital se tratează alopat, cu tuberculostatice. În schimb, o tulburare de climax se prezintă, există dovezi certe, unui tratament homeopatic. În sfîrşit, o dismenoree poate fi rezolvată prin acupunctură. Exemple pot fi alese din toată patologia.

— Pare clar : un medic care stăpîneşte mai multe metode terapeutice e capabil să vindece un număr mai mare de bolnavi. Greşim ?

— Nu greşiţi, dar politerapeutiea presupune, e lesne de dedus, refuzul şabloanelor, al comodităţii. Acest adevăr nu e, din păcate, înţeles de către toată lumea. „Flacăra", de pildă, l-a intuit şi a dat, alături de Centrul de perfecţionare a personalului sanitar superior, mult ajutor afirmării homeopatiei. Dar institutele de învăţămînt, facultăţile de medicină, încă nu par convinse, deşi studenţii, în lipsa lor de prejudecăţi specifică tinereţii, se arată foarte interesaţi de homeopatie. Am avut mulţi cursanţi din rîndul studenţilor. Normal ar fi ca homeopatia-să-şi găsească loc, fie şi timid, sub forma unor prelegeri, în facultăţi, aşa cum se întîmplă în alte părţi, în Anglia, în Franţa, în R.F.G. etc., unde funcţionează chiar cursuri postuniversitare. În Anglia bunăoară ele durează 3 ani.

— Nu ne spuneţi lucruri chiar noi, unele din ele le ştim. Altceva ne-ar interesa. Căror boli poate fi aplicată homeopatia ?

— Să nu mi-o luaţi în nume de rău, dar e greu de răspuns. De ce ? Pentru că, fiind vorba despre o metodă bazată pe reactivitatea individuală a organismului, în homeopatie contează mai mult bolnavul decît boala. De aceea şi anamneza e mai complicată şi, în stabilirea unui diagnostic, orice lucru mărunt poate juca un rol important. Preferinţele sau aversiunile alimentare. Bioritmologia simptomului. Ba chiar şi coşmarele. Oricum, homeopatia poate fi aplicată într-un evantai foarte larg de afecţiuni şi practica a infirmat ideea că ea se pretează doar tulburărilor aşa-zise funcţionale. Nu demult, doctorul Tiberiu Turculeţ a prezentat, în cadrul Cercului de homeopatie, 3 rezolvări de boli autoimune, o ciroză biliară primitivă, o purpură şi un sindrom Sjögren, tratate cu doze infinitezimale. Altfel zis, homeopatia a ajutat acolo unde alopatia s-a dovedit neputincioasă.

— Din cîte cunoaştem, homeopatia se află, la noi, pe un drum ascendent. Ea a fost, nu demult, oficializată, s-au deschis primele cabinete specializate, Farmacia 80 s-a consolidat, numărul cursanţilor a crescut etc., etc. Ce-ar mai fi de făcut ?

— Rămîne, ca să zic aşa, destul loc pentru mai bine. Farmacia, singura din ţară, s-a consolidat, e adevărat, dar ea ţine tot mai greu piept solicitărilor, cam 20 de mii de reţete de onorat într-un an. Veţi fi de acord cu mine că e foarte mult pentru un colectiv restrîns, 3 cadre, mai degrabă tolerat în localul Farmaciei 5. În plus, se simte nevoia unui laborator de preparare a tincturilor. Există omul competent, farmacistul Horia Bucur din Sebeş, dar el n-are unde lucra ! După socotelile noastre, 5 camere ar fi suficiente pentru realizarea remediilor necesare, într-un an, tuturor pacienţilor.

— Aşadar, o farmacie de sine stătătoare şi un laborator de preparare a remediilor. Altceva ?

— Încă n-avem o bază clinică, cît de mică, 10 paturi, 15, pentru aplicarea metodei şi pentru cercetare. Cercetarea ar putea dovedi concret, în timp, cu rigoare, atît izbînzile cît şi, firesc, limitele homeopatiei.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

În preajma unor mari descoperiri ştiinţifice:

STRUCTURA MATERIEI

Nivelul cel mai complex de organizare a structurii materiei din universul nostru îl reprezintă **lumea viului**, în care se cuprind atît amoebele şi viruşii, cît şi plantele, insectele, animalele şi oamenii. Chiar dacă îi place sau nu-i place omului să se alăture, în chip firesc, confraţilor săi de structură vie, argumente zdrobitoare îl determină, pînă la urmă, să accepte că şi el este o parte, o verigă în lanţul de evoluţie infinită a organizării materiei. E drept, omul este cap de coardă în nesfîrşita escaladare a uriaşului abrupt care duce viul spre necontenitele-i autoperfecţionări cît şi, uneori, la prăbuşiri şi pierderi definitive.

După cum se cunoaşte, **structurile nevii** se regăsesc pe două nivele distincte de organizare şi specificitate, reprezentate prin **elementele şi compuşii anorganici**, respectiv prin **compuşii organici** — aceştia făcînd legătura de trecere de la inert la viu. În ceea ce priveşte **structurile vii**, ele integrează în organismul lor fie trei nivele organizatorice — e cazul imensei majorităţi a vieţuitoarelor de pe Terra, care se structurează atît cu **compuşi biologici** şi organici, cît şi cu elemente şi compuşi anorganici, fie patru nivele de organizare — e cazul omului în fiinţa căruia se cuprinde un al patrulea nivel organizatoric al materiei — **planul gîndirii şi al conştiinţei** (ne ferim, ca de foc, să confundăm capacitatea de a învăţa şi cunoaşte — specifică întregii lumi de vieţuitoare, pe diverse trepte de limitare, cu planul complex al conştiinţei, creaţiei şi gîndirii, proprii numai omului).

Un investigator fără experienţă, care ar analiza, **din punct de vedere strict elementar**, structura unui organism uman a cărui greutate să spunem este de 70 kg, ar putea trage următoarea concluzie, profund eronată : anume, că atunci cînd se plămădesc împreună circa 41 kg oxigen, 11,5 kg carbon, 6,4 kg hidrogen uşor, 2,4 kg azot, 1,3 kg calciu, cu un adaos de cîte 1,2 kg fosfor, potasiu, sodiu, sulf, clor, fier şi magneziu, plus cîteva zeci de grame de zinc, cobalt şi mangan, poate să rezulte organismul omului în cauză. O asemenea interpretare, pur atomistă sau molecularistă, desigur, produce astăzi zîmbete de compătimire. Nici pe departe **un organism viu nu este o simplă aglomerare structurală de elemente chimice sau de molecule, oricît de complexe ar fi acestea.** Nicăieri nu se potriveşte mai bine, ca şi aici, principiul sistemelor sinergice, potrivit căruia **întregul este cu mult mai mult şi cu totul altceva decît simpla sumă a părţilor sale.** Surplusul funcţional şi de proprietăţi complexe ce rezultă în cazul structurilor vii, faţă de cele nevii, ca urmare a saltului evident de la un nivel inferior de organizare a materiei, pe unul superior, nu poate fi explicat simplist, afirmînd doar că, din înlănţuirea proprietăţilor proprii părţilor se formează un ansamblu nou de însuşiri. Această concluzie nu este adevărată, nici măcar în domeniul structurării compuşilor chimici dintre cei mai simpli. Cel mai cunoscut exemplu este apa, despre care am mai vorbit : molecula de apă, rezultată din unirea a doi atomi de hidrogen cu unul de oxigen, are cu totul alte proprietăţi fizico-chimice decît cele ale constituienţilor săi aflaţi în stare liberă. Nu este mai puţin adevărat că teoria sistemelor dinamice — domeniu de frunte al ştiinţelor de graniţă — a demonstrat următoarea afirmaţie esenţială : **orice sistem (organism) dinamic concret îşi constituie însuşirile existenţei sale atît dintr-o combinare a însuşirilor părţilor, pe care le manifestă, în stare de independenţă, cît şi din unele proprietăţi latente ale acestora, pe care le trezeşte la viaţă prin legăturile organice ce se stabilesc, temporar, în procesul de integrare a părţilor în cadrul sistemului respectiv.** În treacăt, vom remarca faptul că în teza de mai sus este inclus cuvîntul „temporar". Într-adevăr, un alt principiu demonstrat în teoria sistemelor dinamice (adică sisteme sau organisme cu evoluţie şi dezvoltare) ne arată că, **orice sistem (organism) dinamic din univers, cu excepţia universului însuşi, are o existenţă limitată atît în spaţiu cît şi în timp.**

Lege firească a tuturor lucrurilor şi fiinţelor, incluzîndu-ne, fără excepţie, şi pe noi oamenii, venirea în fiinţă este, în mod legic, urmată, după o durată finită existentă, de transformare, după caz, în alte entităţi sau în părţi mai simple — acestea, la rîndu-le, fiind apoi preluate de noi cicluri ale nesfîrşitelor şi necontenitelor prefaceri ale organizării materiei pe întinderile infinite ale spaţiului şi timpului.

Pentru ca un organism structurat din elementele chimice amintite anterior, să poată avea însuşirile vieţii, e nevoie ca, în acest scop să concure un număr însemnat de etaje sau nivele de organizare-integratoare sau unificatoare, pornind de la complecşti care, prin conlucrare şi înlănţuire, generează primul nivel fundamental al viului — **celula**, şi după parcurgerea şi asamblarea nivelurilor superioare acesteia — ţesuturi, organe, subsisteme de organe — constituie, în final, **organismul viu** — un sistem dinamic, cu proprietăţi şi comportamente, de ansamblu, neîntîlnite pe treptele inferioare lui.

Materia vie s-a putut organiza şi dezvolta, în chip spectaculos, datorită posibilităţilor, practic infinite, pe care le-a deschis structurarea primelor celule vii, în „supa caldă primitivă", cum denumea cineva mediul prielnic, existent acum 3—4 miliarde ani, pentru sinteza primilor compuşi organici şi apoi a primelor structuri celulare cu caractere biologice. Aşadar, ştim acum că **viaţa nu poate exista pe pămînt în afara unor structuri celulare specifice.**

Ne propunem ca, în continuare, să ilustrăm, desigur în rezumat, elementele şi procesele prin care se structurează viul şi mai cu seamă principiul biologic, deocamdată imuabil, potrivit căruia „**orice organism viu nu este altceva decît o etapă de trecere de la ceea ce a fost la ceea ce va fi**".

— Va urma —

ION MÂNZATU ■

■ **Procuratura Generală :** „Referitor la scrisoarea petiționarului Vizitiu N. Marin din București vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare."

■ „Mă numesc **Stuparu I. Lucia**, sînt **vînzătoare presă în incinta spitalului județean Rîmnicu Vîlcea.** Țin să vă mulțumesc, atît eu cît și familia mea, pentru ajutorul acordat privind transferul la I.C.S.M.I."

■ **Ion Abrudan din Baia Mare, strada V. Babeș nr. 29/82** trimite pe adresa redacției un colet mic cu un aparat de ras nou-nouț — calitatea I, cumpărat dintr-un magazin din Baia Mare. Necunoscînd adresa întreprinderii „INOX" București — unitatea producătoare — ne propune nouă un arbitraj pe linie de calitate, privind amintitul produs. E suficient să vezi aparatul în cauză : cu o lamă în el nimeni nu ar îndrăzni să-l folosească !

■ **Consiliul popular al municipiului București :** „Referitor la articolul apărut în nr. 46 al revistei „Flacăra" în care Asociația locatarilor blocului 64 din Parcul Tineretului reclama cîteva neajunsuri, vă informăm : au fost executate pînă în prezent sistematizarea, aleile și racordul de gaze. În ce privește racordul telefonic se va executa de Teleconstrucția pînă la data de 15. 03 1983."

■ „**De multă vreme am aflat** de motocositoarea „Carpatina", dar de văzut nu am reușit să o văd decît pozată în paginile revistei „Flacăra". Sînt crescător de vite, cornute mari, am 71 de ani și vin să vă rog să mă ajutați să pot intra și eu în posesia acesteia, deoarece demersurile pe care le-am făcut pînă acum au rămas fără nici un rezultat." **(Negreanu Paraschiv, satul Negreni, comuna Licurici, județul Gorj.).**

■ Ne scriu un **grup de locuitori ai cartierului Floreasca — București.** Plata lor, care poartă numele cartierului, funcționează mai mult cu numele, motiv pentru care cu toții își fac cumpărăturile din Piața Dorobanți. Pînă în urmă cu vreo două săptămîni era simplu pentru ei, aveau suficiente mașini de legătură cu Dorobanții. La intoarcere aveau stație chiar în fața magazinului Bitolia. A apărut însă o plăcuță fără nici o explicație : „Stație temporar desființată". Temporar, temporar, dar pînă cînd ?

■ **Consiliul popular municipal Mediaș** confirmă faptul că cele sesizate de Ignat Florin și Gîscă Vasile, muncitori la Fabrica de panificație Mediaș, sînt reale. Șeful compartimentului, Popîcanu Dorel, a confecționat în fabrică un circular acționat cu motor electric pentru tăiatul lemnelor, care a fost scos din unitate ; a mai confecționat și un cuier de hol folosind unele materiale din fabrică. Avînd în vedere cele constatate, organul de miliție continuă cercetările pentru întocmirea dosarului penal.

■ **I.C.S.M.I. Galați** ne comunică rezolvarea cazului lui Ivan Gh. Rarinca din Galați care a primit cantitățile de lemne și cărbuni la prețurile aprobate prin Decretul nr. 240/1982.

■ **Constantin Dincuță din București** ne anunță cu bucurie că în urma intervenției revistei „Flacăra" strada Tîrnăveni din cartierul Dămăroaia a început să fie pavată.

■ **Sînt pescar sportiv și mă numesc Grigorescu Constantin, din Craiova, strada Micșunelei nr. 31. Pe 2 ianuarie a.c.** mergînd la pescuit pe rîul Olt în punctul Mamura (în aval de microhidrocentrală), am fost martorul unei scene cu totul șocante din comun : în loc să văd pescari sportivi pescuind răpitori, am văzut cantități industriale de pește mort. M-am interesat îndeaproape de acest caz și am constatat că distrugerea acestei faune piscicole s-a datorat deversării de către Combinatul de sodă Rîureni — Vîlcea a unor mari cantități de lindon".

■ **ICRAL Cotroceni — București** ne comunică, privitor la articolul apărut în urma sesizării Zamfirei Șulea din București, că instalațiile interioare, verificate în prezența petentei, sînt în stare bună de funcționare, defecțiunea fiind la racordul de canalizare care este înfundat. Drept pentru care, printr-o adresă, au anunțat ICAB-ul pentru a lua măsurile ce se impun. Să sperăm că ICAB-ul va fi pe recepție !

■ „Întrucît vreau să-mi construiesc o microhidrocentrală pe pîriul din apropierea casei, v-aș ruga să-mi spuneți de unde aș putea cumpăra un generator de 1 kw care cred că mi-ar produce curent suficient pentru nevoile casei". **(Berchișan Vasile, Călan-Vamă, strada Drumul Bării nr. 96, județul Cluj-Napoca).**

■ **Stan Gheorghe Stelian din comuna Brăduleț, sat Goleș, județul Argeș,** a primit, încă din 1982, aprobare de la DJPTTc Argeș pentru un post telefonic, pe care l-a și achitat încă de pe atunci. Cu toate că a plătit toate taxele solicitate, liniorul Maria Gr. Nicolae nu vrea să-i instaleze telefonul pe motiv că nu acceptă derivație cu o altă persoană.

■ **Consiliul popular județean Vrancea** ne comunică, privitor la solicitarea Mioarei Popovici din localitatea Gugești, județul Vrancea, că a fost îndrumată la Filatura de bumbac cardat Focșani, unde de fapt s-a și încadrat, urmînd ca pe parcurs să frecventeze și cursurile de calificare în meseria de filatoare.

■ „În municipiul Turda, cartierul Oprișani, toate magazinele alimentare și gostaturile care distribuie lapte și-au schimbat programul, deschizîndu-se la ora 7,00 nu la 6,00 ca pînă acum. Acest lucru ne creează mari greutăți, întrucît cei mai mulți dintre noi ne începem activitatea la orele 7,00" **(Aștilean Cornel, Turda, Calea Victoriei nr. 17).**

■ „**Sîntem un colectiv de oameni ai muncii de la Spitalul orășenesc Huși și anume, de la laboratorul de analize medicale.** Vă rugăm să ne lămuriți în următoarea problemă : în fiecare an conducerea unității obliga pe toți oamenii muncii să se aboneze la „Muncitorul sanitar" și „Viața medicală", pe motivul că sîntem retribuiți de Ministerul Sănătății. În anul trecut nu am primit decît 3 numere din „Viața medicală". Credeți că este normal să se procedeze așa ? !" Nu credem.

■ **Consiliul popular al județului Harghita** ne comunică, privitor la scrisoarea Nataliei Corogeanu din orașul Bălan, următoarele : lucrătoarele de la magazinul C.L.F. — Feher Ana, Vrencian Letitia și Burjan Melinda au fost sancționate de către organul local de miliție pentru cumpărarea a peste 4 000 kg cartofi cu cîte o amendă de 500 de lei fiecare. Pentru alte abateri de la normele comerciale s-au dat 12 sancțiuni contravenționale, din care 4 avertismente și 8 amenzi. În ce privește pe petentă i s-a asigurat imediat loc de muncă la secția de covoare, indicîndu-i-se, dacă dorește, să se adreseze conducerii I.C.S.I. și I.C.S.A.A.P. Miercurea Ciuc, cu cerere pentru a fi încadrată în comerț, în limita posibilităților.

■ „**Sîntem un grup de cursanți al Grupului școlar C.O.O.P. Brăila** din strada A.I. Cuza 133, în cadrul căruia ne pregătim pentru meseria de depanatori radio-Tv, fiind scoși din producție pentru a urma aceste cursuri. Parte din noi sîntem oameni căsătoriți, cu familii așezate. La grupul nostru școlar nu se dau vacanțe — cei din Constanța au și în iarnă și în primăvară. Cînd și cum să ne mai vedem familiile în aceste condiții, cînd sîntem veniți la aceste cursuri din toată țara ? Credeți că este normal ca școli identice ca structură și formă să procedeze altfel în privința vacanțelor ?"

■ „Subsemnatul **Leonte Gheorghe, domiciliat în București strada Minis nr. 4, bloc X6, scara 1, etaj 6, apartament 82, sector 3,** administrator pensionar, respectuos vă rog, în numele celor 180 de locatari ai blocului, să ne sprijiniți în următoarea problemă : unii locatari, în frunte cu președintele blocului, nu vor să plătească întreținerea. De ce apelăm la dv. ? Pentru că ne-am adresat Judecătoriei sectorului 3 care ne-a comunicat că trebuie să facă președintele asociației o reclamație din partea comitetului și să o depună la judecătorie, ori chiar el este cel care nu vrea să plătească."

■ **U.C.E.C.O.M. :** „Urmare sesizării colectivului de cooperatori de la unitatea nr. 55 gravură din orașul Cavnic, aparținînd de cooperativa „Gutinul" Baia Mare, vă facem cunoscut că, din analiza efectuată la fața locului, au rezultat unele deficiențe care au fost discutate cu întregul colectiv. S-au stabilit măsuri concrete, dintre care amintim : numirea unui șef de brigadă care să se ocupe în exclusivitate de coordonarea procesului de producție ; retribuirea în regie a mecanicului de întreținere pentru perioada lucrată în iulie '82 cînd a asigurat funcționarea utilajelor ; livrarea de urgență a produselor finite aflate în stoc în magazie s.a."

■ „**Noi, cetățenii de pe strada Ștefan S. Nicolau din sectorul 3 al Capitalei,** vă aducem la cunoștință că pe strada noastră s-au ars toate becurile, șerile fiind total cufundată în beznă. Considerăm că un minim de lumină trebuie asigurat pe străzi pentru a se putea circula." **(Emil Florea, București).**

■ „**Colectivul de cadre didactice și sanitare de pe raza comunei Ulmi, județul Giurgiu,** vi se adresează cu rugămintea de a interveni la autogara Militari — București în vederea reintroducerii autobuzului de la orele 12,00 care a fost suspendat de o lună de zile. Menționăm că este cel mai important mijloc cu care ajungem la programul nostru zilnic".

■ **Întreprinderea de contactoare Buzău** ne comunică, referitor la sesizarea unui grup de oameni ai muncii care locuiesc în căminele de nefamiliști ale unității și reclamă lipsa de confort a acestora, următoarele : numai în cursul anilor 1981 — 1982 s-au făcut remedieri și reparații în cămine de 450 000 lei. Aspectul obiectivelor în care s-a investit această sumă nu indică, într-adevăr, cheltuielile efectuate pentru că la scurt timp din nou au apărut defecțiuni : instalații înfundate, descompletate, chiuvete sparte, calorifere căzute, pereți degradați, toate acestea din cauza unor locatari care nu au înțeles efortul făcut pentru a li se asigura condiții bune de locuit. Situația a fost discutată în C.O.M. luîndu-se măsuri de remediere a tuturor deficiențelor.

■ „Pe 2 decembrie 1982 mi-a fost expediat din străinătate un colet ; pe 24 decembrie 1982 a ajuns la Curtici ; pe 13 ianuarie 1983 a ajuns la Bacău. Gara Bacău l-a trimis la gara Suceava-Burdujeni de unde, pe 19 ianuarie am fost avizată acasă să-l ridic. De aici încolo intervine absurdul : coletul de 20 kg nefiind trecut prin vamă mi s-a cerut să aduc eu vameșii la Domnești la Suceava pe cheltuiala mea proprie, „la mica înțelegere cu ei". Mi s-a comunicat că începînd cu 19 ianuarie dacă nu rezolv cu vameșii, voi plăti înmagazinaj, iar după 40 de zile coletul va fi comercializat prin comerțul socialist. Nu s-ar fi putut rezolva simplu prin trimiterea coletului la gara Domnești ?" **(Irimescu Cecilia, Suceava, strada Mărășești nr. 19, bloc G2, scara B, apartament 15).**

■ Ne scriu **6 tineri din satul Jichișul de Sus, municipiul Dej** despre starea căminului lor cultural care, nu se mai știe de cînd nu a mai suferit o reparație, în schimb stricăciunile se înmulțesc cu fiecare zi. Și doar, comentează ei, se percep taxe de 200 lei pentru serile de dans, taxe pentru închirierea lui la nunți. Unde sînt banii ? — se întreabă. Unde este masa de pinpong, cumpărată de cîțiva fii ai satului, unde este televizorul pe care l-au cîștigat printr-un premiu al formației de teatru ? Iată doar cîteva întrebări — tinerii noștri promit să revină cu altele — la care așteptăm răspuns !

■ **I.T.A. Călărași :** „Urmare sesizării apărute în „Flacăra la dispoziția dumneavoastră" cu privire la redeschiderea traseului Sohatu-Gălbinași vă comunicăm : Consiliul popular al comunei Sohatu s-a adresat Direcției județene de drumuri și poduri Călărași pentru refacerea urgentă a drumului. Cînd lucrările vor fi încheiate autobuzele noastre vor asigura transportul de abonați la trenurile cu plecare din stația Gălbinași, conform înțelegerii scrise".

■ „Mă numesc **Drăgan Dumitru și sînt din Pitești.** Citind în „Flacăra" despre ceea ce face dr. Corneliu Birsan de la sanatoriul de recuperare neuromotorie infantilă Bezna Arad, m-am prezentat și eu cu fetița care are doi ani și jumătate. Contrar așteptărilor mele m-a primit din primul moment, interesîndu-se atît fetița cît și pe mama acesteia. În alte părți așteptam luni în șir după o programare, de multe ori, degeaba. De aceea, vă mulțumesc dv., pentru că prin dv. am ajuns la acest minunat doctor care, sînt convins, nu va precupeți nimic pentru bolnavii săi".

■ **Consiliul popular al sectorului 4,** privind scrisoarea Constanței Anghel care solicită să fie ajutată să se angajeze : prin biroul forțelor de muncă a fost repartizată la Direcția de telecomunicații a municipiului București, ca telefonistă, conform calificării.

■ Ne scrie **Doose R. Marian, brăilean de origine,** despre situația mamei sale și a fiului său de 11 luni, crescut de bunică, soția fiind încă studentă : nici în luna ianuarie nu primiseră combustibilul achitat așa încît, cei doi, bunică și nepot, stau fără foc. Cu toate că a achitat și transportul cînd a plătit combustibilul, li s-a răspuns că dacă fac rost singuri de o mașină să vină să-și la lemnele. Adresa mamei semnatarului este str. Valter Mărăcineanu nr. 39, Brăila.

■ **Procuratura județeană Teleorman** ne anunță că aspectele semnalate de petiționara Ciinaru Rada din Blejești au fost rezolvate favorabil, în sensul că a primit de la I.A.S. Blejești carnetul de muncă solicitat.

■ „Mă numesc **Moisc Elena din orașul Curtea de Argeș** și sînt încadrată ca muncitor necalificat la **Întreprinderea de porțelan menaj** Curtea de Argeș — cu toate că sînt absolventă a școlii profesionale M.I.U. în meseria de șlefuitor artistic și cu toate că îmi realizez norma ca un muncitor calificat încadrat în categoriile 2 — 4. Toate demersurile făcute la întreprindere au fost zadarnice. Acest lucru dăinuie de doi ani".

■ „Subsemnata **Marcofu Cătărina, pensionară, domiciliată în București strada Popa Savu 74, sectorul 1,** vă fac cunoscut că de vreo cîțiva ani tot sesizez pe cei în drept despre situația apartamentului în care locuiesc, rămas nereparat încă înainte de cutremur. La ultima mea plîngere ICRAL Herăstrău îmi răspunde că S.G.C.L. îmi va monta tîmplăria exterioară a apartamentului pînă la 10 XI 1982. A venit un tîmplar, a văzut despre ce este vorba, după care, dus a fost. Pînă cînd să mai aștept ? !"

Mai multe scrisori primite la redacție ne întreabă care este situația pieselor lui Tudor Popescu, în raport cu includerea și menținerea lor în repertoriile teatrelor din țară, mai exact spus, dacă este adevărat că lucrările dramaturgului bucureștean ar fi fost scoase de pe afiș ! Informîndu-ne la Consiliul Culturii și Educației Socialiste — Direcția Teatrelor, sîntem în măsură să răspundem că piesele lui Tudor Popescu se joacă la ora de față în mai toate teatrele din țară precum și în cîteva teatre bucureștene. Iată numai cîteva exemple : **Concurs de frumusețe** (București — Teatrul de comedie, Cluj-Napoca, Baia-Mare, Oradea), **Nu ne născtem toți la aceeași vîrstă** (București — Teatrul Giulești, Ploiești, Timișoara, Bacău, Constanța), **Dulcea ipocrizie a bărbatului matur** (Craiova, Giurgiu — Teatrul „I. Vasilescu"), **Jolly-jocker** (Craiova, Sf. Gheorghe, Brașov, Tg. Mureș, Arad) etc.

Evident, ni s-a spus, ritmul programării spectacolelor diferă de la un teatru la altul, în funcție de cererea publicului și de spațiul disponibil în planurile repertoriale.

Pagină realizată de
GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Scrisoare comentată

Nedumeriri pe marginea unei vii

Ne scrie Ioan Horje din Baia Mare, „de meserie șofer, dar în străfundul ființei mele am rămas tot țăran". O scrisoare de bun-simț : „bine, bine, zice el, am pierdut procesul cu CAP-ul Remetea Chioarului pentru cei 90 de ari pe care eu i-am folosit de o viață, pe care CAP-ul i-a revendicat în urma reclamației cumnatului meu, cu toate că pămîntul fusese cumpărat de mine mai înainte de a se face colectivă în sat, și mai înainte de a pleca eu la oraș să mă fac șofer. Dar pămîntul, pe care îl îngrijeam ca pe o floare rară, ce vină are de a rămas în paragină, mîndrețea aceea de vie, înălțată pe araci și susținută pe sîrmă ce vină a avut de a căsăpit-o cumnata, din răzbunare pe mine, de ți se rupea sufletul văzînd-o ? ! Și apoi, nedumerirea mea este următoarea : cum să face că pentru devastarea viei, pe vremea cînd eu eram socotit proprietar, o întreagă comisie alcătuită și din specialiști ai pămîntului, a evaluat paguba la 41 000 lei, iar pentru aceeași vie, aceeași devastare, dar cînd CAP-ul este proprietar, un singur expert al judecătoriei evaluează paguba la 4 000 lei ? Prea e mare diferența ca lucrurile care au urmat să nu rădice semne de întrebare".

Am văzut și noi cele două expertize făcute în satul Posta al amintitei comune. Ne-a fost trimisă și hotărîrea judecătorească, rămasă definitivă, cu sentința penală 1381/1932, pronunțată împotriva Iuliănei Dragoș, condamnată la 8 luni închisoare cu suspendarea pedepsei în care s-a reținut, drept pagubă a CAP-ului Remetea-Chioarului pentru distrugerea viei, doar 4 020 lei. „Dar dacă s-ar fi luat în considerație paguba de 41 000 lei care ar fi fost pedeapsa ?" — se întreabă Ioan Horje nepricepînd și pace cum un om învățat să muncească pămîntul, e vorba de cumnata lui, a făcut prăpăd într-o frumusețe de vie, și cum CAP-ul a fost de acord cu ultima evaluare a pagubei.

Nedumerirea lui este și a noastră.

GEORGETA BĂILEȘTEANU ■

Poșta redacției

■ **Elena Boboc — București:** Bunurile dobîndite în timpul căsătoriei aparțin ambilor soți, iar împozitele aferente bunurilor în cauză sînt datorate de soții respectivi în solidar ■ **Vera Grosu — Urziceni :** Nu este posibil. Nu ați avut niciodată calitatea de încadrat și nici nu v-ați îmbolnăvit în timpul serviciului ■ **Ion Cilibiu — București :** Întrucît unitatea nu a operat în carnetul de muncă încadrarea în grupa superioară de muncă a perioadelor pe care le reclamați, cereți comisiei pentru probleme sociale din unitate să analizeze situația dv, unitatea fiind singura în măsură să aprecieze asupra condițiilor de la locul de muncă ■ **Gheorghe Smochină — Piatra Neamț :** Dacă situația este așa cum ne-ați scris, reținerea este ilegală. Vă sfătuim să vă adresați în acest sens forurilor locale ■ **Olivia Șerban — București :** Deocamdată nu ■ **Vasile Bonces — Sibiu** și **Ioan Mogoșea — Săcel (Maramureș) :** Așteptam scrisorile dv. ■ **Evghenia Caloian Buzău :** Cereți recurs extraordinar ■ **Vasile Vermeșan — Alba-Iulia :** Nu se poate. Nu îndepliniți condițiile de vîrstă și ani de muncă ■ **Ananie Bica — Sebeș (Alba) :** La împlinirea vîrstei de 62 de ani, în cazul în care veți dovedi cu acte oficiale cel puțin 10 ani vechime în muncă ■ **Ilie Drăgoi — Corbeni (Argeș)** și **Ionel Iobagiu — Bistrița :** Așteptați hotărîrile instanțelor de judecată ■ **Maria Urcan — Luna (Cluj) : Proba de educație fizică este obligatorie.** Încercați la un liceu cu alt profil ■ **Alexandru Stanca — Blejești (Teleorman) :** Primind pensie de urmaș cu drepturi alimentare din cota de autoaprovizionare nu mai puteți fi trecută la drepturi de cereale de la C.A.P. ■ **Gheorghe Filip — Alba Iulia :** Aveți posibilitatea să probați în instanță ■ **Gheorghe Ciniccan — Cornereva (Caraș-Severin) :** Aflați din broșura admiterea în învățămîntul superior ■ **Gheorghe Baban — Traian (Bacău) :** Cele două acte nu vă pot fi de folos, treceți pe la redacție să vi le luați ■ **Elena Gheban — Bilteni (Gorj) :** La Ministerul Muncii.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu la în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Un act de justiție trebuie să convingă

Ne-a prezentat, mai intîi, o hotărîre a instanței de fond de la Cîmpulung de Argeș care îl achită pe inculpatul Achimoaie Toma, trimis în judecată pentru infracțiunea de luare de mită. Ne-a arătat-o apoi, pe cea a Tribunalului județean Argeș, care-l condamnă pe inculpatul Achimoaie Toma, pentru aceeași infracțiune, la 4 ani închisoare. În sfîrșit, ne-a intins încă o jumătate de pagină pe care era xeroxat răspunsul de la Procuratura Generală. O subliniere cu albastru sărea în ochi : „hotărîrile instanțelor sînt temeinice și legale, nefiind motive pentru recurs extraordinar". „Care din cele două rămîne, în final, temeinică și legală ?" — se întreba Toma Achimoaie, fostul director al Asociației economice intercooperatiste cu profil industrial Stîlpeni—Argeș (A.E.I.P.I.). Amîndouă, nu pot rămîne temeinice și legale ! Una mă achită, cealaltă mă condamnă !" A încredințat redactorului de serviciu din acea zi la audiențe toate dovezile pe care le deținea, furnizîndu-i datele necesare. Altfel spus, a lăsat în mîinile acestuia neliniștile și ukimirile sale, obligîndu-l, prin cele relatate, să descurce el firele țesute în jurul vieții și muncii lui.

La această oră omul despre care scriem s-ar putea să fie deja privat de libertate!

Pe firul acuzațiilor

Trei sînt acuzațiile care pornesc toate odată împotriva lui Achimoaie. Prima, cea a maistrului Octavian Gasparian care afirmă că, pentru a i se aproba transferul de la Turceni la Stîlpeni, Achimoaie i-ar fi pretins suma de 1 500 lei și că, neavînd această sumă i-a cerut-o mamei sale Tudorie Constanța, care i-a dat-o în două rate. A doua aparține unuia din șefii de echipă din formația aceluiași Gașparian, Tibai Ion care reclamă că a cerut să i se acorde o gradație — trecerea de la categoria a V-a la a VI-a — pentru aprobarea căreia Achimoaie i-a pretins două anvelope cu camere pentru autoturismul său — faptă petrecută în august-septembrie 1980. Cea de a treia aparține lui Stoica Elena — pentru angajarea ca magazioner la A.E.I.P.I. Stîlpeni, directorul făcîndu-o să înțeleagă că trebuie să-i dea o sumă de bani, ceea ce sus-numita a făcut, împrumutîndu-i suma de 600 lei, după care a încadrat-o ca magazioneră.

Să reținem că rechizitorul Procuraturii județene Argeș pentru cele 3 cazuri de luare de mită a fost făcut pe 15 iulie 1981. Că Gașparian reclama la mai bine de un an și jumătate că directorul, la angajare — petrecută în 1979 — i-a pretins și a primit cei 1 500 lei ; că trecuse mai bine de un an și în cazul celorlalți doi reclamanți ai cauzei — Tibai și Stoica. Cam mult, după părerea noastră, le-a trebuit celor trei pentru a-și lua inima în dinți să reclame asemenea fapte care ar fi trebuit imediat scoase la lumină!

Un dosar limpede și niște declarații nebuloase

Limpezimea acestui dosar constă în lipsa de probe împotriva inculpatului Achimoaie Toma. Toate acuzațiile se susțin, în cea mai mare parte, pe denunțurile triunghiului Gașparian — Tibai — Stoica — toți trei din același punct de lucru (magazia de materiale își avea sediul în curtea secției lui Gașparian). Pentru a avea cît de cît un postament al veridicității, Gașparian își aduce ca martor pe mama sa, Tudorie Constanța ; Tibai — pe Gașparian, iar Stoica Elena pe același Gașparian. Dar, să urmărim și noi, de-a lungul întregului dosar, cum se exclud aceste mărturii tocmai prin inconsecvența lor.

Gașparian declară că mama lui știa pentru ce îi trebuie banii dar că nu a văzut cînd i-a dat. Același lucru îl face și Tudoria Constanța, cu excepția ultimei mărturii cînd își amintește subit că a văzut cînd i-a dat 500 lei. Cum și în ce împrejurări nimeni nu se silește să dovedească, luîndu-se de bune doar spusele femeii care, avea toate motivele să-și susțină fiul, acesta vînzîndu-i țuca printre subalterni.

În legătură cu Tibai descoperim o falsă poveste a unor cauciucuri. În prima parte a declarațiilor, la confruntările care au loc, atît Tibai cît și Gașparian susțin că mai întîi au cumpărat și au dat cauciucurile, după care a primit categoria solicitată. Mai tîrziu, în alte declarații, se răzgîndesc : mai întîi i s-a dat lui Tibai categoria, apoi au dat roțile. Este mai mult decît curios faptul că la Tribunalul județean instanța nu a luat în considerație chitanța prin care Gașparian recunoaște că i-a dat împrumut lui Achimoaie două cauciucuri pentru Dacia 1300 cu condiția de a i le restitui cînd va primi gratificația pentru anul 1979. Tibai, prin această chitanță, este scos definitiv din cauză. După cum, iarăși este scos, chiar prin bonurile celor două cauciucuri și camere cu care face dovada că le-ar fi cumpărat el pe 3 septembrie 1980, (el neavînd mașină) în acea zi, în fișa de pontaj el apărînd prezent (spre deosebire de alte zile ale aceleiași luni cînd are mai multe învoiri). Șigur, te întrebi cum se face că un director de întreprindere împrumută două cauciucuri și două camere de la un maistru al său. Printre rînduri se putea găsi răspunsul chiar din declarațiile aflate în dosar. L-am găsit noi, limpede precum o apă curgătoare, la AEIPI Stîlpeni, la aproape un an de zile de cînd Achimoaie nu mai este director acolo : directorul Achimoaie nu și-a preocupetit, pentru bunul mers al unității, nici propria-i mașină ! Patru din foștii lui șoferi povestesc, fiecare în parte, cum în fiecare dimineață ei se adunau la barieră, în unitatea lui Gașparian ; că într-o astfel de zi a apărut directorul „cu roțile pe geantă", care i-a întrebat pe toți cei de față dacă nu știu de unde își poate procura două cauciucuri, deoarece el a căutat peste tot și nu a găsit. Atunci, în prezența tuturor, Gașparian a zis directorului că are el două roți, că și le-a procurat din precautie pentru mașina care trebuia să-i sosească și că i le dă el împrumut directorului. Și în dosar sînt suficiente declarații care susțin această stare de fapt iar chitanța de împrumut dintre cei doi rămîne, la rîndul ei, un document care nu trebuie interpretat după cum vrea fiecare.

În ce o privește pe Stoica Elena, cînd îi pui alături toate declarațiile de la dosar, ai impresia că le-a dat sărind de la o trambulină. Ele sună cam așa : „Precizez că Achimoaie nu mi-a cerut nici o sumă de bani, însă mi-a dat de înțeles că trebuie să dau și aflasem și de la Gasnarian că acesta-i sistemul ; „După ce i-am dat banii m-am întîlnit cu Gașparian căruia i-am spus. A zis că și el a dat..." ; „Precizez că mi-a cerut suma de 600 lei sub formă de împrumut". În sfîrșit, la ultima declarație, lovitura de măciucă : „Cînd [redacted] făcut cererea de angajare inculpatul a conditionat angajarea mea cu 600 lei pe care i-am dat din pensia alimentară a copilului". (n.n. — printre altele, nu primește de nicăieri vreo pensie alimentară pentru copil !).

Ce să mai înțelegi din aceste declarații decît că ele au fost date după cum bătea vîntul ?! Dincolo de ele însă există numeroase alte declarații care dovedesc înscenarea acestei luări de mită, după cum la rîndul nostru deținem alte cîteva în plus față de dosar.

Declarație de martor ● „Gașparian mi-a cerut să dau o declarație în care să menționez că directorul mi-a cerut 1000 lei sau două pachete de țigări pentru angajare. Mi-a cerut o asemenea declarație și Stoica Elena". **(Grancea Elena)** ● „...a venit la mine Gașparian și mi-a cerut să-i dau o declarație în care să relatez că la angajare inculpatul mi-a cerut să am relații intime cu el, ca o condiție a angajării. Nu am dat așa ceva pentru că nu era real. În schimb, am făcut o informare către director. La vreo 10 zile după ce Gașparian îmi ceruse declarația am stat de vorbă cu Stoica Elena. Am întrebat-o să-mi spună sincer dacă inculpatul i-a pretins vreo sumă de bani s-o angajeze. Mi-a răspuns că nu i-a pretins, a dat însă o declarație și trebuie să o mențină" **(Georgescu Vasilica)** ● „...Mălureanu cerîndu-mi mie să dau o declarație că am dat la angajare 3 000 lei" **(Panait Stelian)**.

Alte posibile mărturii ● „Tov. Stamate Marcian a mers din om în om să-i atragă pe oameni de partea lui, pentru a-l dărîma pe tov. Achimoaie", (din cuvîntul comandantului postului de miliție Stîlpeni în ședința de birou a comitetului comunal P.C.R. Stîlpeni din 17 ianuarie '81) ● „L-am întrebat pe Gașparian de ce îmi oferă bani și ajutor în situația în care mă aflu (n.n. — avea un necaz cu pensia alimentară reținută pe state dar neajunsă la destinație, necaz despre care Gașparian, Stamate și Mălureanu încercaseră să-i convingă că-i este făcut de director, în realitate, banii fiind reținuți de Mălureanu — cum s-a constatat mai apoi). Mi-a zis că pentru a da și eu o declarație contra directorului, precum că mi-a cerut bani la angajare, că au mai dat și alții, că nu-i nici o problemă dacă nu-i adevărat. Cum puteam să fac așa ceva, să le fac jocul dușmăniei lor ?" **(Trașcă Petre, fost om al mîncii la AEIPI Stîlpeni, în prezent la AEI Potcoava Olt)** ● „În perioada cînd am lucrat împreună cu Gașparian acesta îmi zicea că să mă dau de partea celorlalți și să dau și eu o declarație că atunci cînd m-am angajat am dat niște bani, lucru care nu mi s-a cerut și nici nu am auzit pe careva de așa ceva" **(Bică Florea)**.

Apar deci două nume noi în această „înscenare" : Stamate, fost ing. șef pentru o perioadă de probă, și Mălureanu, fost contabil șef. Pare-se că pe amîndoi îi apucase patima conducerii, ambii ținteau să ajungă în locul directorului Achimoaie. Ajutați de Gașparian — și vom vedea de ce — s-au pus să găsească slabi de înger care să declare că Achimoaie le-ar fi cerut la angajare bani sau bunuri.

Este clar că în ce-i privește pe cei trei care au reclamat luarea de mită, nu prea stăteau bine cu disciplina în muncă. Gașparian are 5 sancțiuni primite pe vremea lui Achimoaie, existînd la unitate destule referate despre dezinteresul său în muncă și despre slaba sa activitate. Însăși caracterizarea semnată de noul director al AEIPI Stîlpeni evidențiază astfel de aspecte. Stoica Elena, la rîndul ei, nu se prea omora cu munca, numeroasele concedii medicale pentru boli de tot felul stînd mărturie. În '81 a lucrat cam așa : 6 zile în ianuarie, nici una în februarie, 11 zile în aprilie, 20 în mai, 8 în iunie... Desfacerea contractului său de muncă cu litera „I" nu a făcut-o Achimoaie ci noul director pentru „neprezentare la locul de muncă". Tibai are și el o sancțiune pentru refuzarea unor sarcini de serviciu, după care și-a luat transferul.

Niciodată, aflăm dintr-o caracterizare dată pentru Achimoaie de către DGAIA Argeș, nu s-au semnalat conflicte de muncă sau deficiențe în conducerea procesului de producție sau alte abuzuri, pînă la data depistării de către conducere a unor abuzuri la secția confecții metalice, condusă de maistrul Gașparian, cînd s-a cerut organelor MAI să cerceteze lipsa a 22 solarii simple. Oamenii se întreabă și acum de ce s-o fi îngropat dosarul penal al solariilor (în urma deschiderii căruia Gașparian et. comp. au sesizat luarea de mită), cînd cel puțin 14 dintre acestea, făcute pe sub mînă, există și acum în curțile oamenilor ? Cum de e posibil ca la atîtea revizii, de fiecare dată lipsa să fie alta : 14, 41, 42, ca în final, el, Gașparian să fie scos de către un revizor CFI de la județ cu un singur solar lipsă? Cum să fie lipsă unul singur, cînd 14 descoperite de cei din unitate, stau mărturie că sînt 14 deocamdată, solarii ce pot fi pipăite oricînd ! Și iarăși se întreabă azi oamenii cum s-o fi soluționat problema lipsei în gestiune a lui Stoica Elena, lipsă de 13.000 lei, decizia lor de imputație rămînînd suspendată undeva între ei și judecătorie.

„În numele dreptății și adevărului"

Către DGAIA, Către Tribunalul Cîmpulung,

„Noi, oameni ai muncii în Asociația economică cu profil industrial Stîlpeni, auzind de procesul calomnios intentat tov. Achimoaie, vă rugăm să fim audiați în numele dreptății și adevărului pentru a opri o acțiune nedreaptă și murdară, pentru a pedepsi pe adevărații vinovați. Noi cunoaștem că tov. Stamate fără să-i intereseze producția a căutat să atragă de partea dînsului oameni lipsiți de scrupule și conștiință pentru a compromite activitatea lui Achimoaie. De asemenea Gașparian, orientat spre cîștigul material, fără materiale cu care execută lucrări particulare iar împreună cu fosta magazioneră sabotau interesele altor secții..." (Semnează 25 de muncitori acest memoriu, și ca acesta mai sînt și altele, trimise celor în drept, spre știință.)

Să zicem că directorul a pus la cale această acțiune colectivă. Să zicem că toți, ca unul, și-au pus semnăturile lor tremurate pe acele memorii pentru a se avea bine cu directorul. De ce, în folosul adevărului, nu au fost audiați și reaudiați acești martori după ce influența conducătorului lor căzuse ? Așa ar fi fost drept să se procedeze. Mai ales că, iată, la aproape un an de zile de la plecarea lui din unitate, aceeași oameni au dat buzna — acesta este cuvîntul — cînd au auzit că este venit cineva de la „Flacăra" pentru cazul Achimoaie. Sînt revoltați și acum, ca și atunci cînd își trimiteau memoriile către lume, de mașinațiunea pusă la cale de niște inși certați cu munca și cu disciplina, pentru care este condamnat un om. „De ce nu mi-a cerut mie bani — se întreabă actualul secretar de partid Ancuța — cînd m-a promovat din muncitor simplu, în șef de personal ?! Cum să-i fi cerut lui Tibai pentru o categorie la care avea dreptul ? Și, dealtfel, cum ar fi putut să ceară cuiva care bătea la poarta întreprinderii noastre abia pornită la drum, cînd aici, oricine venea, era binevenit, deoarece nu aveam oameni ? Cum să fi cerut bani maistrului Gașparian cînd noi nu aveam maiștri și nu s-au prezentat niciodată doi, simultan, pentru același post ? În ce o privește pe Stoica Elena ar fi fost bine să se fi și relatat de la cei care o cunosc ce fel de om este..."

Există și o înregistrare a unor convorbiri telefonice între Achimoaie și Gașparian — făcută după ce s-a dat condamnarea — care poate oferi o imagine în plus asupra sincerității lui Gașparian și chiar detalii vizînd drumul cum s-a ajuns la sesizarea organelor locale. Gașparian neagă faptul că a vorbit la telefon cu Achimoaie și soția acestuia. Există însă și o persoană. Gh. Bămuță, jurisconsult la DPMOS Argeș, căruia Gașparian s-a confiat, relatînd în amănunt toată problema cu înregistrarea, cum nu a recunoscut că el ar fi vorbit „că doar nu era prost". Acest om, poate oricînd deoune mărturie, dacă se va dovedi necesar, despre nesinceritatea lui Gașparian.

În loc de concluzii

Pe logica pe care s-a dat această sentință ne-am putea trezi, după ani, fiecare dintre noi, că am luat bani sau alte bunuri „pentru a îndeplini, a nu îndeplini ori a întîrzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle de serviciu sau a face un act contrar acestora" — în condițiile în care se contestă de la început, pînă la sfîrșit, realitatea denunțului. Achimoaie este condamnat la 4 ani închisoare de către Tribunalul județean Argeș. Prima instanță — cea de la Cîmpulung, l-a achitat. Avînd în vedere că infracțiunea de luare de mită este pedepsită de lege cu închisoare de la 3—10 ani, nu cumva neluarea măsurii arestării preventive demonstrează că de la început organele de urmărire penală nu au avut certitudinea vinovăției lui ? Ce răspunsuri directe sau indirecte s-au dat acelor persoane care prin memorii, declarații, luări de poziție, au dorit și doresc să dezvăluie adevărul ? Ce cred acești oameni cînd ei, trăind în colectivul unde se pretinde că s-au săvîrșit faptele cunosc o altă situație, o altă stare de fapt decît aceea reținută de rechizitoriul procuraturii și de decizia instanței de recurs? Dacă s-a zis că directorul a influențat martorii în fața instanței de fond, de ce nu au fost reaudiați ? Erau probele din dosar atît de limpezi în ceea ce privește stabilirea adevărului ?

Să nu uităm că un act de justiție, printre altele, trebuie să convingă. Sînt acești oameni convinși de vinovăția lui Achimoaie ?

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

TOPUL preferințelor

Stimați cititori,

Larga participare de care s-a bucurat concursul nostru **Cel mai..., Cea mai...**, inițiat la sfîrșitul anului trecut, ne-a determinat să-l continuăm. Vă invităm, așadar, să trimiteți în continuare opiniile dumneavoastră privind cele mai de seamă realizări care vă rămîn în memorie din diferitele domenii ale culturii, științei și tehnicii și sportului românesc. Alegeți deci, cele mai semnificative fapte, precum și pe cei mai buni dintre cei mai buni, întocmai cum rezultatele întrecerilor socialiste, în vastul cîmp al creatorilor de bunuri materiale, îi desemnează pe fruntași, cu încrederea că mai multe păreri convergente dau șanse mai mari obiectivității. Este vorba deci de a alege faptele și personalitățile care s-au afirmat ca atare și s-au autodepășit, constituindu-se, în același timp, într-un combustibil al mersului înainte al obștii.

Revista **Flacăra** vă stă la dispoziție, publicînd părerile dumneavoastră referitor la **cel mai bun, interesant, atrăgător, îndrăgit, nereușit, supărător, mare, mic..., cea mai bună, interesantă, atrăgătoare, îndrăgită, nereușită, supărătoare, mare, mică...**

- **Inițiativă socială**
- **Invenție**
- **Descoperiri (științifice, arheologice)**
- **Inventator**
- **Cercetător**
- **Faptă de omenie**
- **Carte de proză, științifică**
- **Carte de poezie**
- **Carte de critică literară**
- **Actor (actriță) de film, de teatru**
- **Piesă de teatru**
- **Film**
- **Cel mai îndrăgit gen de spectacol**
- **Emisiune radio, TV**
- **Autor**
- **Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)**
- **Echipă sportivă**
- **Manual școlar**
- **Muzică tînără**
- **Compozitor**
- **Lucrare muzicală**
- **Interpret**
- **Anecdotă, caricatură**
- **Arhitectură sau monument**
- **Fapt de eroism**
- **Cel mai semnificativ moment din viața dv.**
- **Cea mai frumoasă femeie (atașați fotografia pentru concursul „Miss Flacăra")**
- **Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit.**

Scrisorile cu opțiunile dumneavoastră și motivarea lor vor avea pe plic mențiunea **PENTRU CONCURS.**

Cauze pentru care Flacăra a militat

S-au deschis primele ceainării

În sfîrșit, în peisajul bucureștean au reapărut ceainăriile. Consemnăm acest prim pas cu sentimentul unei mîndrii bine justificate : de aproape opt ani revista noastră cere acest lucru. Din punctul nostru de vedere ceainăriile trebuie să aibă un rol de primă importanță în păstrarea sănătății, pentru că, la ora actuală, în toată lumea cînd vorbești de ceaiuri, vorbești de cele medicinale. De aceea l-am urmărit cu interes pe întreprinzătorul Viorel Păunescu care a ținut să deschidă în cadrul complexului „Doina" pendinte de I.A.P.L. Amzei „Ceainăria Bulevard" amplasată în plin centrul Capitalei, lîngă magazinul „Unic". Aranjată cu mult bun gust, prima ceainărie (cu 40 de locuri la mese) dispune de un sortiment de circa 80 de ceaiuri medicinale care vor fi servite, la cerere, consumatorilor. Șigur că în acest cochet local, unde de la ușă ești avertizat că fumatul este interzis, se vor mai servi și sucuri din fructe, morcovi sau roșii.

Sîntem convinși că acela care-i vor păși pragul vor fi satisfăcuți de rapiditatea cu care vor fi serviți, iar acela care vor dori mai mult decît o ceașcă de ceai vor găsi o variată gamă de preparate ca : sufleuri de urzici, sufleuri cu spanac, cașcaval sau batog. Dar cum ceaiurile reclamă, de multe ori, produse de patiserie responsabilul complexului „Doina" s-a orientat, firește, și spre acestea. Nici cafegiii nu au fost uitați : ei vor putea servi alături de ceașca aburindă de cafea și o prăjitură cu frișcă.

Ceea ce ne bucură în mod deosebit este faptul că se vor găsi în permanență ziare și reviste la zi, iar pentru acei suferinzi care nu știu ce fel de ceai se recomandă afecțiunii lor, s-au pus la dispoziție cîteva broșuri de specialitate. Cum cu o floare nu se face primăvară, informăm ciutorii că, în aceste zile, s-au mai deschis și alte ceainării : „Aroma" (pe bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej — 18), „Cărăbuș" (de pe strada Blănari), secția ceainărie (din pasajul subteran de la Universitate), precum și o alta pe strada Doamnei nr. 3.

Este posibil ca aceste prime unități să nu fie rentabile chiar de la început. Comerțul are legile lui, iar crearea unui vad nou nu este un lucru foarte simplu. De aceea cerem factorilor responsabili să nu abandoneze cu una cu două ideea ceainăriilor, ci dimpotrivă să deschidă cît mai multe asemenea unități pentru că, pînă la urmă, ceaiul își dă aroma pe față. (D. B.).

Cele mai bune săritoare în lungime din lume sînt românce

Simbătă seară, sportul românesc a mai cucerit un pisc : atleta Anișoara Cușmir a stabilit un nou record al lumii indoor, sărind în lungime 6,92 m, cu 4 cm peste performanța lui Heike Daute (R.D.G.) realizată cu numai 3 zile mai devreme ! Reamintind că tot o compatrioată de-a noastră, Vali Ionescu, deține recordul mondial în aer liber (7,20 m), e limpede că cele mai bune săritoare în lungime din lume sînt românce, ele dominînd cu autoritate proba și, implicit, dîndu-ne speranțe în perspectiva ediției inaugurale a campionatelor mondiale (Helsinki, 1983). Înainte de a relata ce s-a întîmplat simbătă seară, iată „fișele" celor două recordmane :

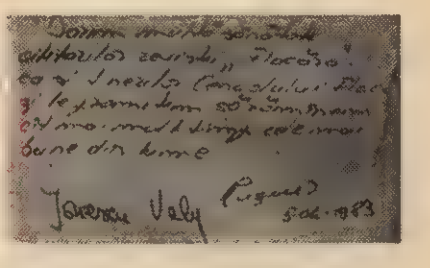

1 august 1982 : Vali Ionescu devine recordmană mondială în aer liber

S-a născut la 31 august 1960, la Turnu Măgurele. A început atletismul la C.S.S. București cu Rodica Girleanu. În prezent, ca membră a clubului Rapid București, e antrenată de Mihai Zanaria. Dublă campioană națională în aer liber (1980, 1981), medaliată cu bronz la Universiadă (București, 1981) și la C.E. de sală (Milano, 1982), campioană a Europei (Atena, 1982), recordmană mondială în aer liber (București, 1982).

Posesoara unei tehnici desăvîrșite, Vali Ionescu amintește, prin eleganță și „răutate" competițională, de fosta campioană olimpică Viorica Viscopoleanu.

1,72 m înălțime, 58 kg. Medic : dr. Anca Gurău.

5 februarie 1983 : 6,92 m pentru Anișoara Cușmir, record al lumii indoor

Data nașterii : 20 iunie 1962. Locul nașterii : Brăila. Primul antrenor: Ioan Leu (C.S.S. Brăila). Aparține clubului C.S.M. Craiova, fiind pregătită de Ion Moroiu. Se discută, tot mai insistent, transferarea la Steaua, dar o hotărîre a Biroului C.N.E.F.S. interzice, pînă în 1984, orice mutare a unui sportiv nominalizat olimpic. Prima săritoare română dincolo de 7 m (1982). Medalie de argint la J.M.U. (București, 1981) și la C.E. de la Atena, 1982 (6,73 m). Recordmană mondială pe teren acoperit (1983).

Foarte rapidă (campioană națională 1983 la 60 m), dotată cu o forță de impingere deosebită.

1,73 m înălțime, 65 kg. Medic : dr. Eva Bancea.

Încercarea a treia

— Vali Ionescu, pari destul de tristă !

— Chiar sînt. Mă bucur pentru Anișoara, dar îmi pare rău pentru mine. Cred că săritura a treia a fost corectă, eu măsurînd, din cîte mi-am dat seama, peste 7 metri ! Arbitrul Nichi Popescu, pe care l-am văzut prima oară în viață, a fost însă de altă părere !

— Ce te-a supărat atît de tare ?

— Zău așa, pe pistă a fost ca pe bulevard !

— Ce va urma ?

— N-am avut obiectiv în sală, dar țin neapărat să bat și recordul indoor. Dacă nu săptămîna viitoare, în Olanda, atunci sigur, în 19 februarie, la „Cupa de cristal", chiar aici.

— Anișoara ce impresie ți-a lăsat ?

— E o mare atletă și-o felicit. Mă bucur că și acest record aparține unei românce

— Ce zice Mihai Zaharia ?

— Nu mi-a spus-o, dar cred că e cătrănit. Știe și dînsul că se poate mai mult.

Ce a fost sîmbătă ?

La startul probei de săritură în lungime fete s-au înscris, în cadrul campionatelor naționale de sală pe 1983, 8 concurente, dar întreaga asistență (cîteva mii de spectatori) știa că lupta pentru titlu se va da între Ionescu și Cușmir. Așa a și fost, din celelalte 6 fete doar Chioreanu a contat, sărind 6,51 m. Conform ordinii de concurs, Vali Ionescu a sărit prima, dar cea dintîi încercare a fost depășită. A depășit și Anișoara Cușmir. A doua săritură : 6,79 m pentru Vali (record personal : cel vechi 6,75 m), 6,86 pentru Anișoara (nou record național de sală). Era clar că cele două atlete sînt pregătite pentru doborîrea recordului lumii, dar întrebarea era care din ele va izbuti ? Și a izbutit, din a treia încercare, Anișoara, obligîndu-i pe arbitri să măsoare 6,92 m (după ce Vali ratase) ! Au urmat, și pentru una, și pentru cealaltă, două sărituri depășite, după care, Vali a făcut o ultimă tentativă : 6,78 m. Încă sub impresia recordului, Anișoara a ratat încercarea cu numărul 5. Deci, Vali Ionescu : 0, 6,79, 0, 0, 0, 6,78 ; Anișoara Cușmir : 0, 6,86, 6,92 (R.M. pe teren acoperit), 0, 0, 0.

Așadar, din 5 februarie 1983, România deține, grație a două excepționale atlete, rivale pe pista de concurs, prietene în viața de toate zilele, ambele recorduri mondiale la săritura în lungime, 7,20 m în aer liber (Vali Ionescu), 6,92 m pe teren acoperit (Anișoara Cușmir). Adresîndu-le cele mai fierbinți felicitări, alît lor cît și antrenorilor și medicilor care le pregătesc, le așteptăm cu noi și noi recorduri. Bravo, fetelor !

Spre un 7,30 m ?

— Felicitări, Anișoara Cușmir.

— Mulțumesc din suflet. Știam că pot bate recordul și, iată, l-am bătut. Să nu mă puneți să scriu nimic acum, îmi tremură mîinile !

— L-am văzut pe antrenorul Moroiu tot citind ceva pe un calculator ! Am văzut bine ?

— Da. Are un „Casio" pe care calculează ritmul alergării. Dînsul și doctorița Bancea m-au ajutat foarte mult să stabilesc acest record. Vă asigur însă că n-am să mă opresc aici : promit cît de curînd un 7,30 !

— Alt record ?

— De ce nu ? Cred că-mi stă în putință.

— Proiecte de viitor ?

— Nemergînd, ca și Vali, la europenele de sală de la Budapesta, mi-am propus să cîștig la Universiadă și la prima ediție a mondialelor, la Helsinki.

— Exact așa și-a propus și Vali !

— Nu mă mir : din rivalitatea noastră vor mai ieși multe recorduri ! Asta nu ne împiedică să fim prietene.

Scurt, foarte scurt

La nici 15 ani (îi va împlini în 9 iunie), Olga Nemeș a spulberat elita tenisului de masă european, cîștigînd „Europa Top 12", un fel de finală de campionat continental. Felicitînd-o pe Olga, ca și pe actualul ei antrenor, Ioan Lohr (de la Înfrățirea Tîrgu Mureș), să nu-l uităm nici pe Alexandru Verzar, cel care i-a pus, primul, paleta în mînă. ● Sub culorile lui F.C. Constanța va juca, din primăvară, Lică ultima dată la Sportul studențesc. ● După hepatită și după un scurt stagiu la Slatina, fundașul central Petrache (care făcea cîndva pereche cu Nicolae) s-a întors la Gloria Buzău. ● S-a perfectat legitimarea lui Viorel Turcu (fost la F.C. Argeș) la Steaua. În schimb, Ralea și Dorel Zamfir au luat drumul Pitештului. ● De la S. C. Bacău, mijlocașul Movilă (pe care îl mai cheamă și Stavarache) a trecut la Dinamo. Legitimarea lui a fost validată de Biroul federal. ● Mare luptă mare (în apă, dar și în tribune) în derbiul de polo de simbătă. Pînă la urmă, Dinamo a întrecut pe Rapid (9—8), sprintînd (se pare) decisiv spre titlu. Antrenorul Iuliu Capșa spune ce face și face ce spune. ● Întăriri și la Chimia Rîmnicu Vîlcea : Verigeanu (de la S.C. Bacău), Lasconi (de la Jiul), Ancuța (de la F.C. Argeș), transferuri aprobate. ● Sînt discuții ca restanța dintre Universitatea Craiova și C.S. Tîrgoviște să se dispute în 16 februarie (în loc de 20). Dat fiind timpul favorabil fotbalului, sînt propuneri ca etapa de Cupă să fie devansată pentru 20 februarie. F.R.F. urmează să se pronunțe. ● Echipei naționale de fotbal i s-au făcut două oferte din străinătate : 5—10 august la Utrecht (la un patrulater), între 21 august-10 septembrie în Olanda. Rămîne de văzut. ● Partida internațională amicală România-Grecia (juniori) va fi arbitrată, în 16 februarie, de Cristian Teodorescu. Ea se va disputa la Sibiu. ● Sportul studențesc se află, de cîteva zile, în Iugoslavia. ● N-am fost, dar am auzit : partida de baschet dintre Steaua și Rapid, adjudecată de formația militară (90—79), a fost presărată cu o grămadă de greșeli de arbitraj. Firește, spiritele s-au încins. ● O nouă achiziție la F.C. Olt : Chivescu de la F.C. Argeș. ● Fost la Sportul studențesc și Rapid, Georgescu a optat pentru „Poli" Timișoara. ● Cornel Adolf (despre care se afirmă că e foarte dotat) a trecut de la Dinamo Victoria la S.C. Bacău ● Cramer (de la Gloria Buzău) e fostul jucător al Dunării Galați. El a stat pe tușe 2 ani din cauza unui accident de mașină ● La naționalele de atletism (indoor) au fost doborîte 18 recorduri de seniori și juniori.

Craiova s-a întors din Grecia

Simbătă seara a revenit în țară echipa de fotbal Universitatea Craiova care, după cum se știe, a efectuat un scurt stagiu de pregătire în Grecia. Conform programului inițial, formația oltenă ar fi trebuit să plece în Spania pentru cîteva meciuri amicale, dar tratativele cu privire la respectivul turneu au eșuat.

În Grecia, Universitatea a susținut 4 întîlniri: 3—1 (2—0) cu Atromitos Atena (divizia B, locul 6), goluri înscrise de Cămătaru (min. 25), Cîrțu (min 50), Dumitru (min. 89) ; 3—0 (1—0) cu Panathinaikos echipa de amatori întărită cu cîțiva internaționali, Galakos, Mitropoulos etc), goluri realizate de Irimescu (min. 2), Cîrțu (min. 58), Geolgău (min. 80) ; 6—0 (2—0) cu Halkida (divizia B, locul 4), Crișan (min. 15 și 80), Irimescu (min. 42), Nica (min. 48), Negrilă (min. 72), Cioroianu (min. 78) ; 2—3 (1—2) cu Apollon (divizia A), Geolgău (min. 15 și 74), după o partidă viciată de arbitru care, între alte nedreptăți făcute oaspeților, l-a eliminat de pe teren pe Crișan în minutul 43. Antrenorul federal zonal Cornel Simionescu, care a însoțit delegația craioveană în Grecia, ne-a declarat despre întîlnirea cu Apollon că „arbitrajul a fost scandalos".

În ciuda seriozității cu care a fost tratat turneul („excelent ca pregătire", după opinia lui Cornel Simionescu), Craiova s-a întors acasă cu destule griji. Țicleanu n-a putut fi folosit (el a jucat tenis cu piciorul și baschet) și se pare că previziunile profesorului Mircea Oltеanu vor fi infirmate. La această oră, după cum ne-a mărturisit vicepreședintele Universității, Corneliu Știoe, e aproape sigur că Țicleanu nu va face deplasarea la Kaiserslautern. Dacă recuperarea lui Donose a decurs bine (după accidentul la genunchi din meciul retur cu Bordeaux), cea a lui Tilihoi (suferind de hernie angiospongioasă) l-a produs, și-i mai produce multe bătăi de cap doctorului Vasile Frînculescu. Tilihoi a acuzat și (acuză) dureri de coloană vertebrală, avînd chiar momente de anchilozare. Deși se depun eforturi serioase, e puțin probabil că Tilihoi va fi apt de joc pentru întîlnirea din Cupa U.E.F.A.

În sfîrșit, o ultimă veste îmbucurătoare : Dumitru (recent transferat de la U.M.T.) s-a acomodat cu noii săi coechipieri (cu Balaci mai ales), randamentul său în Grecia fiind dintre cele mai bune.

Urmează să vă ținem la curent, stimați cititori, cu noutăți din tabăra Universității, echipă care, vă reamintim, în 2 martie va înfrunta (în deplasare) pe Kaiserslautern în Cupa U.E.F.A.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Veți fi de acord, sperăm, cu observația că există sporturi în care, spre deosebire de altele, de cele cu mingea bunăoară, avantajele de orice fel (popularitate, îndemnizații, deplasări etc.) sînt mai mici, adesea neglijabile. Am plasa pe lista acestora și turismul (corect, federația se numește de turism-alpinism), disciplină rezervată îndeobște celor temerari și pasionați, gata oricînd să dea de la ei (chiar și bani) înainte de a cere. Așa stînd lucrurile, normal ar fi ca în aria (destul de restrînsă) a acestui sport să domnească armonia și așa s-a și întîmplat pînă cînd, recent, federația de specialitate a luat o serie de decizii care au stîrnit derută și, mai mult chiar, indignare.

Ce-a fost ? În timpul desfășurării campionatelor (ținute în septembrie), în etapa individuală, mai mulți competitori s-au declarat nemulțumiți de organizare (treaba federației), depunînd un memoriu în acest sens. Neregulile (hartă necorespunzătoare, posturi de control nepăzite, altele amplasate greșit etc.) s-au repetat și la faza pe echipe (ștafetă), drept pentru care, sesizată de erori, federația însăși a hotărît să nu mai acorde titlurile de campioni, reprogramînd întrecerea. Numai că la reprogramare, dintr-un motiv sau altul (obligații de serviciu, lipsă de fonduri, în calendar neflind inclusă decît o competiție etc.), o serie de sportivi au forfaitat. Această absență a atras mînia forului federal, a secretarului responsabil al F.R.T.A., Mircea Mihăilescu (despre care se afirmă, poate malițios, că a ajuns pe Pamir purtat pe brațe), care, înainte de a vedea bîrna din proprii ochi (repetăm, prima vinovată a fost federația), a văzut paiul din ochii sportivilor, dictînd o sumedenie de suspendări, pe cît de drastice (excludere din activitate pe timp de 1 an), pe atît de nefondate.

Paiul din ochiul altuia

În timp ce principalii vinovați au fost scoși basma curată (Comisia centrală de orientare a fost „pedepsită" cu atenționare verbală ! !, iar președintele tehnic al concursului a primit observație ! !), o serie de sportivi de elită, foști și actuali campioni, au fost suspendați în urma unei judecăți după ureche ! Între aceștia, Aurel Bulea (campion 1980), Gabriel Maiorescu (campion 1979), Constantin Bulbuc (campion 1981), Gligor Pavel (numărul 1 în țară, multiplu campion, cîștigător al Cupei Hungaria), Ecaterina Angheluță (campioană 1979), Clara Fey (dublă campioană a țării), Paula Chiurlea (5 titluri) etc., etc., numărul sancționaților ridicîndu-se la 40, între care 38 pe 1 an și 2 (Ion Dumitrel, Maria Junilă) pe 6 luni !

Am mai spus-o și o repetăm : nu sîntem pentru jumătăți de măsură atunci cînd un sportiv sau altul, indiferent de numele lui, greșește, dar de aici și pînă la a suspenda, nejustificat și în bloc, toată elita unei discipline (fie ea și neolimpică !) ni se pare un drum lung, al abuzului și arbitrariului. Luate într-o ședință de Birou federal, sancțiunile incriminate (care au vizat, în treacăt fie spus, și 2 antrenori, Marian Crăciunescu de la Voința București și Carol Racz de la Maratex Baia Mare, care nici măcar n-au avut sportivi în concursul cu pricina ! !), altfel ultimative („Antrenorii și sportivii menționați vor trimite la F.R.T.A. carnetele de antrenori și legitimare sportivă"), urmează să fie ratificate de C.N.E.F.S. Avem convingerea că forul diriguitor al sportului românesc nu va cădea în capcana întinsă de federație, ci va analiza situația cu realism și discernămînt, revenind asupra unor decizii nedrepte și pedepsindu-i pe cei cu adevărat vinovați ! Altfel, vorba cuiva, la startul viitoarelor campionate se vor alinia profesorul Mihăilescu și subordonații săi din Biroul federal !

Așteptăm intervenția lămuritoare a C.N.E.F.S.

Cînd redactorul șef, aflat în clipa aceea cu devoratoarea sa pasiune care este cenaclul, undeva, prin inima Bucovinei, mi-a zis : „Niculae, fă-ți formele, vineri pleci cu Naționala", prima mea reacție a fost să zic nu. Am și zis „nu, șefu' !" și am făcut-o, cred, dintr-un sincer sentiment de jenă de-a mă trezi, iată, pe neașteptate beneficiarul unei ocazii pe care, o știa prea bine toată redacția, un coleg sau poate niște colegi o pindeau de multă vreme. Pînă la urmă însă tocmai aspectul acesta delicat, care mă azvîrlea în situația ingrată de a reconfirma cinica concluzie a proverbului despre cei doi care se ceartă, m-a convins. M-am gîndit la nemaipomenita capacitate a redactorului nostru șef de a citi caractere, la plăcerea sa, mai cu seamă, de a scormoni unghere ascunse ale sufletului și de a-și verifica intuițiile în citirea oamenilor prin adevărate lovituri de teatru, mi-am zis cine știe, dacă nu tot o astfel de punere în scenă este și această ofertă și atunci n-am mai ezitat : mi-am făcut bagajele. Rezultatul a început să se simtă imediat : colegul despre care bănuiam că-și rezervase deja bilete la Tarom mi-a întors spatele, iar un altul, ce merita, recunosc, mai mult decît mine o asemenea șansă, scoțind paginile de sport ale revistei, a devenit, parcă spre a-mi atrage atenția asupra faptului, extrem de generos în a-mi oferi sprijinul și îndrumările de care aveam nevoie. Involuntar mi-am amintit maxima unui profesor din liceu : fiecare om e un alt om.

...Vineri 28 ianuarie, la orele 20,45, am decolat. „Antonovul", care într-o oră și jumătate avea să ne poarte spre limanul Bosforului, s-a încălzit repede. Fotbaliștii tricolori, cam jumătate din totalul pasagerilor acestei curse, sînt departe de imaginea pe care colegi de-ai lor din alte generații mi-o creaseră despre exuberanța delegațiilor sportive. Niște taciturni, pur și simplu. Dacă n-ar fi Rică (despre rolul inspirat încredințat fostului portar rapidist și al Naționalei în acest turneu vom mai vorbi) să mai spună cîte-o vorbă de duh și dacă stewardesele care, în preajma unor sportivi, devin de-o hărnicie aproape suspectă, n-ar arunca în dreapta și-n stînga, odată cu zîmbetele și profesionalele întrebări „ce doriți ?", „cu ce vă servim ?", ai crede că sîntem un avion de adormiți. Exact, o jumătate de avion de adormiți flindcă nu putem face totuși abstracție de celelalte douăzeci și ceva de locuri ocupate de pasagerii pentru care, din cîte nu le înțelegem limba, Istanbulul ar putea să însemne acasă. Dialogurile acestora, aprinse și încrucișate și stimulate evident de gustoasa bere „Dalb" la cutie, compensează îndeajuns inclinația spre meditație a celorlalți și dacă aș fi avut puțin fier sau dacă aș ține să par mai inspirat decît sînt, aș putea zice că în această simetrie din structura pasagerilor, jumătate turci, jumătate români, am întrevăzut remiza ce aveam s-o consemnăm a doua zi pe ovalul de beton numit „Ali Sami Yen". Cum aș fi putut s-o fac cînd, la ora aceea, nu doar noi, cei trei gazetari atașați, nu prea știam nimic despre viitorii adversari de a doua zi ai fotbaliștilor noștri, ci chiar conducătorii lotului, antrenorii noștri, din cauza lipsei de contacte din ultimii ani, nu dispuneau de date cît de cît edificatoare privind evoluțiile ultime ale fotbalului pe care aveau să-l înfrunte. Prudența e în cazurile bătăliilor pe teren necercetat regula numărul unu.

Formalitățile la aeroport sînt simple, urările de bun venit pe care ni le adresează federația turcă prin translatorul afectat lotului român sînt cît se poate de concise și operative și, totuși, la hotelul în care vom locui ajungem mult după miezul nopții. Frumos și liniștit acest „Grand Hotel de Tarabya", cum nu se poate mai nimerit pentru odihna unor sportivi, dar cam departe de oraș și lucrul acesta l-au resimțit și l-au regretat mai ales cei care, asemenea mie, se aflau pentru prima dată prin părțile locului și care, nedispunînd decît de tichete I.T.B., s-au văzut nevoiți să constate că după cele 32 de ore petrecute aici cunosc Istanbulului și frumusețile sale tot atît cît le cunoșteau înainte de plecarea din București. Cineva, nu-mi amintesc cine anume, spunea că un om deștept doarme într-o oră cît ceilalți într-o noapte întreagă. Sigur, mă gîndesc, fotbaliștilor noștri le era cunoscută învățătura aceasta și astfel au reușit să doarmă concentrat și simbătă dimineața care a venit așa de repede, cu un soare țîșnit ca-ntr-o erupție din chiar apele golfului, să arate proaspeți, bine dispuși și, spre bucuria antrenorului Lucescu, cu poftă de bătaie. Pînă a ne-o demonstra în teren mai sînt două-trei ore.

...Întîlnirea amicală dintre reprezentativele României și Turciei a reușit să stîrnească suficient interes, deși spațiul pe care l-au acordat acestui eveniment ziarele de-aici precum „Hürriyet" sau „Günaydin" nu e nici măcar cît fotografia unui terorist condamnat la spînzurătoare cu numai o zi înainte. La două fără un sfert cînd am intrat în stadion, aproape trei sferturi din locurile acestuia erau ocupate. Cred că au fost, după socotelile mele, în jur de 20 000 de spectatori, deși în unele ziare s-a scris doar de 12 000. Bilete s-au vîndut vreo 8 000, diferența reprezentînd-o probabil miile de liceeni care au beneficiat de gratuitate și care dirijați de un Tudorică al clubului Besiktas, pe nume Orhan, au scandat tot timpul „Turkiya ! Turkiya !", încurajîndu-și ambițioasa echipă ce n-a fost deloc, așa cum eram îndemnați să credem la prima vedere, un adversar de neluat în seamă. Dan Voicilă, în reportajul său radiodifuzat, și Stelică Trandafirescu, în corespondențele de fiecare zi ale „Sportului" v-au spus cred totul despre partida aceasta. Nedorind să vă plictisesc deci cu lucruri deja știute, îngăduiți-mi totuși, ca un decont moral pentru drumul făcut, să depun și eu mărturie în cîteva lucruri ce mi se par a fi interesul nostru major.

O săptămînă cu naționala de fotbal

Cu gîndul în aprilie

Echipa română, alcătuită din Moraru, Rednic, Iorgulescu, Andone, Munteanu, Augustin, Bölöni, Klein, Coraș, Gabor, Iordache și avînd pe banca rezervelor pe Ducadam, Stancu, Bogdan, Balint și Nica, ultimii doi schimbîndu-i în repriza a doua pe Iordache și Coraș. Așadar, o echipă tînără, o echipă structurată nu neapărat după absențele impuse de programul unui club cu selecționabili de marcă, ci după o idee ce se cheamă perspectivă și care pretinde, și de la care putem pretinde de fapt, o națională capabilă să facă față oricăror imprejurări și oricăror adversari. Marcați ușor de răspundere, mă refer atît la debutanți, cît și la cei cu ceva experiență în națională, dar care simțeau pe umeri povara unor misiuni cu arie și semnificații modificate, băieții s-au achitat onorabil de sarcini. Jocul a fost, cu excepția unor minute din repriza a doua și a unor contraatacuri scăpate ușor de sub observație din repriza primă, dominat de echipa română, superioară la toate capitolele. N-am înscris decît un gol, Gabor, minutul 8, din lovitură liberă executată de Bölöni, de la circa 20 metri la un fault asupra lui Klein, deși pe parcursul jocului au mai fost cîteva situații bune în care rezultatul putea fi decis în favoarea echipei. De cîteva ori s-a ratat țința, de cele mai multe ori însă atacurile nu s-au soldat, lacună mai veche și extrem de persistentă se pare, cu șuturi la poartă. Asta în ceea ce privește atacul, fiindcă apărarea n-a avut probleme decît atunci cînd și le-a creat ea singură, una din acestea fiind și faza soldată cu penaltiul egalizator (Selcuk, minutul 31) în care Coraș și-a dezechilibrat ușor adversarul în interiorul suprafeței de pedeapsă.

Reliefînd o comportare generală satisfăcătoare, atît în raport de stadiul de pregătire în care se află cît și de replica adversarului, echipa a evidențiat pentru cei care se ocupă de consolidarea ei, o temă de lucru, în domeniul moral : cultivarea curajului, a îndrăznelii, a capacității, colective și individuale, de a-și asuma riscul. În acest plan s-au aflat cu siguranță motivele care ne-au limitat doar la satisfacția unui egal. În locul unei victorii nete, pe care jocul de ansamblu ne-a lăsat a o înțelege ca posibilă.

Turcii, după cum îmi mărturisea ziaristul Hayati Telgheren, de la „Günaydin", au avut toate motivele să fie satisfăcuți de rezultat. Eu bănuiesc că au sperat în mai mult la acest meci care inaugura transmisiile fotbalistice în culori ale televiziunii turce și dacă am în vedere că a doua zi dimineața delegația noastră n-a mai fost condusă la aeroport nici măcar de ghidul translator, pot să cred că rezultatul de egalitate a afectat profund pe unele din gazdele noastre. Povestesc toate acestea ca să nu se creadă că echipa noastră a fost într-o vizită la niște prieteni care abia așteptau să li se dea o bătaie.

A doua etapă a acestui turneu balcanic pregătitor : Atena. Un fel de-a zice, pentru că găzduită la „Regina Maris", în Glifada, stațiunea celor mai avuți oaspeți ai litoralului grec, Atena a însemnat pentru noi o aspirație de care ne despărțeau nu doar vreo 20 de kilometri de autostradă, ci mai cu seamă cei 4—5 dolari pe care ți-i pretinde parcurgerea acestei distanțe cu taxiul. Vilva în jurul meciului cu România este aici, în Grecia, cu totul alta. Explicabil înainte de toate prin faptul că meciul acesta e privit ca un test serios pentru pregătirea națională elenă și pentru capacitatea noului ei antrenor, Hristos Arhondidis, care pînă acum n-a oferit, se pare, vreo satisfacție deosebită, dar și prin aceea că deși de la ultima confruntare la nivel de echipe naționale dintre cele două țări s-au scurs ceva ani, contactele dintre fotbalul românesc și fotbalul grec s-au păstrat totuși în diferite alte modalități. Formații de club din cele două țări se întîlnesc frecvent, și exemplul Craiovei care se afla și ea în pregătiri cam în aceeași perioadă pe litoral la „Costi Hotel", ne era cel mai la îndemînă, mai mulți antrenori din România au activat sau activează la prestigioase cluburi elene, precum Ștefan Covaci și Viorel Kraus, ca să nu mai spun că Iordănescu, care chiar în duminica sosirii noastre la Atena contribuise cu un gol la victoria de 4—2 a echipei sale O.F.I. din Creta, e socotit, alături de argentinianul Rocas, ca cel mai bun fotbalist străin din campionatul Greciei.

Pînă marți, cînd vom porni spre Larissa, un drum de 350 de kilometri între stîncă și stîncă sau între stîncă și mare, prilejuind o panoramare a peisajului specific acestei țări, singura plăcere extrafotbalistică pe care ne-o permitem — aici m-am numărat printre cei 24 de fotbaliști, cei 18 plecați din București plus Balaci, Ștefănescu, Cămătaru, Ungureanu, Lung și Țicleanu, care li s-au alăturat la Atena — a fost o plimbare de o oră cu autocarul prin Pireu. Fiind deja seară, n-am văzut decît risipa de lumini multicolore specifică porturilor și zonelor comerciale și distractive aferente. În rest, odihnă și hrană rațională — după rețetele aduse de acasă de doctorul Andreescu — și antrenament : teoretic și practic. Se lucrează serios, dar nici un moment crispat. E între altele meritul celor doi antrenori care lucrează cot la cot cu băieții. Dar și al lui Rică Răducanu, care în afară de faptul că e gornistul delegației, el dă deșteptarea, el sună stingerea, știe să producă plăcerea jocului și să antreneze la efort nu numai portarii ce-i sînt dați în grijă, ci chiar și pe cei care obișnuit stau pe margine. La Istanbul, în pauza meciului, încălzind rezervele, Rică s-a dat în spectacol, cum numai el știe, stîrnind aplauzele întregului stadion și făcîndu-ne să ne gîndim că, deși anii se adună, un portar mare tot mare rămîne.

Despre meciul de la Larissa n-am să vorbesc nici măcar cît am făcut-o despre cel de la Istanbul. Atmosferă de zile mari, stadionul „Alcazar", arhiplin. Galeria organizată pe trei sectoare mari supranumite, probabil după îndirjirea cu care-și susțin cauza, „a cîinilor", „a monștrilor" și „a sfinților". M-a impresionat la aceasta din urmă, cele două mari portrete, îmbrăcate în frunze de laur, care dominau orizontul tribunei a doua. Erau portretele lui Kukulitzos și Mousiaris, doi jucători locali care, în 1978 sau 1979, au decedat într-un accident în timp ce se îndreptau spre Atena, unde fuseseră convocați la echipa națională. Frumoasă și emoționantă cinstire.

Victoria cu 3—1, prin golurile lui Bölöni și Cămătaru, de două ori, a echipei noastre a apărut incontestabilă și firească după întreg cursul partidei. Bună comportarea tuturor jucătorilor, deși potențialul celor mai mulți dintre ei nu s-a exprimat decît parțial. Cu tehnica superioară pe care o posedă, Balaci, Ștefănescu, Rednic, Ungureanu, Bölöni, Gabor, Klein și Balint n-au trebuit să depună eforturi deosebite pentru a tăia orice tentativă mai periculoasă a gazdelor și a-și deschide culoare spre poarta adversă. De aici și o oarecare lipsă de concentrare în anumite momente și la anumiți jucători dintre cei de bază, lipsă de concentrare care a favorizat cîteva periculoase contraatacuri stăvilite pe liniile defensive ultime, dacă nu chiar pe ultima, acolo unde Moraru, portarul din repriza a doua, a ținut să-i atragă atenția lui Lung că mărirea și căderea portarilor țin adesea de o singură mingе.

Trei evidențieri sînt totuși dator să le fac : 1. Cei noi, Balint, Augustin, Andone și Coraș, ultimii intrați spre finalul partidei în locul lui Ștefănescu și Cămătaru, au trecut bine peste șocul inerent integrării, reușind satisfăcător menținerea ritmului de joc în condițiile intensificării presiunii adversarilor. 2. Condiția fizică a tuturor jucătorilor și ușurința în organizare, aspecte relevate unanim și în presa greacă de a doua zi. Cea mai importantă concluzie mi se pare tocmai păstrarea și consolidarea acestor calități. 3. Antrenorul național nostru posedă, din cîte am observat, și tehnica războiului psihologic. Am urmărit, captivat pur și simplu, și disputa de dincolo de gazon a celor doi antrenori. Lucescu al nostru, sobru, tăcut, retras strategic totdeauna în planul al doilea — singurul moment cînd l-am văzut în față a fost la antrenament, unde pe toată durata turelor de stadion s-a situat în capul coloanei, așezat la masă între jucători, jenîndu-se parcă să servească mai mult de o feliuță, două de pîine cu unt. De partea cealaltă, Hristos Arhondidis, figură de dirijor exuberant, totdeauna împărțind zîmbete largi și emfatice, căutînd să umple tot spațiul pe care-l străbate, fie acesta hol de hotel, sală de restaurant sau petec de gazon.

Declarațiile făcute presei înainte de meci sînt edificatoare : **Arhondidis :** În acest joc noi vrem să obținem o primă victorie în 1983. Avem posibilități, iar prin aceasta vom ridica moralul echipei. **Lucescu :** Nu mă interesează rezultatul meciului. Scopul acestei întîlniri este pentru noi pregătirea meciului cu Italia din luna aprilie. După meci, Arhondidis reproșa jucătorilor săi că n-ar fi privit jocul destul de serios. Pentru Lucescu victoria însemna nu un motiv de laudă, ci un test util în pregătirea viitoarelor întîlniri oficiale. Modestia se însoțește bine cu consecvența. Adăugat la victoria de pe teren, punctul marcat de antrenorul nostru mi-a mers la inimă. Mărturisesc că așteptam să-l vedem și pe Bearzot. Presa greacă dădea posibilă sosirea lui la Larissa, dar nu s-a confirmat. Păcat. Jocul în trei ar fi fost și mai interesant.

Calea spre casă mi s-a părut, și nu doar mie, mai scurtă. Nici n-am băgat de seamă cum a trecut timpul, deși nici de astă dată jucătorii nu s-au arătat din cei în stare să macine vremea cu vorbe. La insistențele stewardeselor, care încercau să le stîrnească orgoliul, întrebîndu-i cum a fost răspundeau sec, cum să fie ?, și întrerupeau dialogul spre starea vremii de-acasă. Gabor continua lectura romanului în tovărășia căruia l-am văzut tot timpul, Klein, Iorgulescu și alții căutau cu discreție în „Sportul" ecourile întîlnirii din Grecia, iar Moraru și ceilalți dinamoviști se întreceau în a-și lăuda un coleg de echipă, cărula îi zic procurorul, a cărui longevitate fotbalistică ar dori s-o întrecă.

Nimic, domnule, nici o pricină de laudă, observ eu ca un filozof de ocazie și conchid în sinea mea : e un început de schimbare în psihologia fotbalistului nostru. Jocul de fotbal e o muncă, precum oricare alta și care muncitor stă să se laude după fiecare șurub pe care îl face ? E bine așa. La Otopeni, era cald. Mult mai cald decît la plecare.

NICOLAE ARSENIE

Omul care joacă

De la Pharsalos spre Munda (via Belașița)

Deși încă nu se dispută partide oficiale la noi, fotbalul descoperă și acum destule subiecte ce merită măcar dezbătute dacă nu cumva și rezolvate favorabil spre binele său. Iată, așadar, că națională s-a întors, după două jocuri disputate în răsfățatii noștri Balcani, cu niște rezultate promițătoare și, așa cum s-a trapsmis și sîntem deocamdată înclinați să credem, obținute în urma unor prestații mulțumitoare.

Totuși, mai ales după un an considerat bun al primei noastre echipe, acum, cînd trăim senzația că avem șanse pentru a reintra în elita sau măcar anticamera fotbalului valoros european, trebuie să fim și mai realiști, evitînd posibilele excese de amețeală cu busuioc drès de amatori în interpretarea fotbalului, de care nu numai că nu ducem lipsă dar chiar prisosim. S-a spus că Grecia nu ne-a învins decît o singură dată în 53 de ani, nici Turcia nu-i prea departe de această „performanță", chiar dacă ne-a mai „tras-o" cînd nu ne așteptam (lecția acelui 2—1 de la Ankara pe scheletul Rapidului, se uită greu), dar ar fi mult mai bine să nu se treacă „prea ușor", fără vorbe scrise — poate și din necunoaștere — peste ceea ce reprezintă aceste echipe în contextul fotbalistic al continentului nostru. Astfel, prestigiosul clasament anual al „France Football"-ului (care ne așază, iarăși, pe locul 15—17, alături de Ungaria și Iugoslavia, pe greci în poziția 27, iar pe turci și mai la coadă, cu Malta și Luxemburg) specifică malițios despre învinșii noștri de la Larissa : „Grecia, care a fost printre cele opt finaliste ale „Europeo '80", n-a fost practic capabilă să bată pe nimeni, în afară de Luxemburg și Cipru"... Adaug, din 10 jocuri disputate în anul care a trecut, au mai obținut un singur egal.

Turcia este și mai exotică în palmaresul anului 1982, evoluînd numai în 3 meciuri — nici în anii trecuți nu s-a zbătut mai mult — și depășind greu, discutabil, cu 1—0, și... cu scandal, doar Albania, pe stadionul Mithat Paşa.

De aceea, dacă sîntem pe cale de a deveni Cezari în fotbal, haideți să ne comportăm ca atare, începînd să privim chiar mai de sus prin imprejurimi, acceptînd în liniște decentă victoria de la Larissa (vechiul Pharsalos al primei izbînzi a lui Caesar asupra lui Pompei) și pregătind astfel cu mai multă siguranță reușitele de care avem nevoie în această primăvară în fața Italiei și Cehoslovaciei, posibile concretizări pentru fotbalul nostru, ca Thapsus și Munda în timpurile de care aminteam.

Din păcate, confirmăm nedorit încă o dată că mîna care încearcă să-și urce lauri este lovită de cealaltă. Numai așa se poate explica prezența lotului olimpic în dispute de neînțelea, cu două „belașițe" — și ele prea apropiate geografic — cînd se știe ce obiective dificile i se cer și lui de realizat și că îi trebuiau cu totul și cu totul alte confruntări. Ca o răsfrîngere directă a acestei situații de „rezolvare" cît de cît (sau de ochii lumii) a urgenței a doua de reprezentare, în speță lotul olimpic, celelalte priorități la fel de importante în orice concepție sănătoasă, cluburile „s-au bucurat în această iarnă de o „grijă" mai periculos decît păgubitoare pentru viitor. Nu cred că au jucat și ele prin locuri unde aveau ceva de învățat.

CORNEL DINU

Primim de la F. R. A.

Din partea federației de atletism, sub semnătura profesorului Victor Firea, secretar responsabil, primim nota de mai jos :

„Federația Română de Atletism este de acord cu observațiile critice conținute în articolul „Cîndaiele baremuri" din ultimul număr al revistei Flacăra privind caracterul nejudicios al baremurilor propuse pentru acordarea titlurilor de campioni naționali. Precizăm că baremurile respective au reprezentat punctul de vedere personal al antrenorului federal Vasile Dumitrescu, nefiind discutate în Colegiul de antrenori și neaprobate de Biroul federal (n.n. dar difuzate antrenorilor, C.J.E.F.S.-urilor etc.).

Colegiul de antrenori a stabilit alte baremuri pentru campionatele naționale. Acestea vor fi discutate în prima ședință de Birou Federal".

Salutăm promptitudinea de care a dat dovadă F.R.A. Acest mod de a acționa, autocritic cînd e cazul, ar putea fi însușit și de alte organisme ale C.N.E.F.S. și chiar de conducerea însăși a C.N.E.F.S.

Lumea în care trăim

Un om sau un automobil?

Un om sau un automobil ? În balanță ce poate cîntări mai greu ?

Asocierea ființei umane și a zeului de metal poate surprinde. Dar...

În urmă cu nu prea multă vreme, cunoscutul ziar parizian „Le Monde" constata că un automobil aflat în pană și care necesită reparații se bucură de mai mult respect și grijă decît un om care a avut nefericirea de a-și pierde slujba. Ziarul scria textual : „Societatea noastră dezumanizata (adică societatea capitalistă, pentru că despre ea este vorba) are mai mult respect pentru un automobil strîcat decît pentru un om victimă a unei concedieri abuzive. O mașină stricată poate fi rapid depanată. Cel care-și pierde însă locul de muncă, fără preaviz și fără indemnizație, va trebui să aștepte doi ani pînă cînd patronul îi va plăti ceea ce i se cuvine. În timpul acestor doi ani, el nu are dreptul de a trăi".

Să repetăm aceste ultime cuvinte din ziarul „Le Monde" : „...el nu are dreptul de a trăi". Atunci, se pune întrebarea : care sînt drepturile sale, la ce folosesc ele dacă-i lipsește tocmai dreptul elementar — acela de a trăi ? Pentru cel ce nu face parte din tagma bogătașilor, pentru cel ce nu are conturi supraîncărcate la bănci, pentru cel ce n-are averi care să-l ferească de grijile zilei de mîine, munca rămîne singura sursă de asigurare a existenței. Iar cînd posibilitatea de a munci este răpită, dispare implicit și dreptul de a trăi.

Într-o epocă în care în țările occidentale se vorbește foarte mult despre drepturile omului, se omite însă deliberat faptul că fără posibilitatea de a munci, omul este lipsit de primul și cel mai important dintre drepturile sale sociale. Or, lumea capitalistă, prin însăși structura ei, prin mecanismul profitului care-i domină existența, neagă unui număr din ce în ce mai mare de oameni al muncii posibilitatea exercitării acestui drept. Șomajul este organic legat de însăși natura societății capitaliste. Umbra șomajului se proiectează asupra economiei țărilor capitaliste în toate împrejurările, chiar și în cele de relativă prosperitate, dar dobîndește o gravitate deosebită în momentele de criză. Despre această realitate își dau seama în mod direct cel puțin 31 de milioane de oameni, 31 de milioane de șomeri din țările O.C.E.D. (Organizația pentru cooperare economică și dezvoltare) cuprinzînd 24 de state industrializate. Iar numărul lor va crește. Prognozele pe 1983, întocmite de experții acestei organizații, plasează pe primul plan al perspectivelor creșterea șomajului.

La Haga ca și la Washington, la Roma ca și la Londra, se vorbește despre austeritate, despre nevoia de a strînge cureaua, iar cei ce sînt invitați să-și strîngă cureaua sînt, evident, doar muncitorii. În același timp, bugetele sociale sînt amputate, scad alocațiile pentru nevoile păturilor defavorizate pentru ca să poată fi păstrate intacte veniturile monopolurilor, ale marilor companii naționale și transnaționale. Revista franceză „Le Nouvel Observateur" scria că, în decurs de doi ani, în Statele Unite au fost suprimate 48% din creditele pentru șomaj, au fost desființate ajutorul pentru săraci, asistența medicală pentru cei nevoiași, locuințele cu chirii reduse, adică tot ceea ce făcea posibil ca multe milioane de oameni — după evaluarea revistei ar fi vorba de 32 de milioane de americani — să trăiască cît de cît decent.

Este un fenomen care privește nu numai Statele Unite. Agenția France Presse semnala că mai multe organizații filantropice din Paris au decis să reînființeze acum, în iarnă, „supa săracilor", o posibilitate de a hrăni pe cei mai săraci dintre cei ce trăiesc în lumea bogată. „Supa săracilor" amintește de anii marii depresiuni, atunci cînd milioane de oameni se aflau pradă disperării. Experții O.C.E.D. consideră că numărul persoanelor care trăiesc în lumea capitalistă, în condiții de pauperitate, depășește 60 de milioane.

În fond, ce se poate spune despre drepturile cetățeanului, despre dreptul la muncă, la existență cînd un stat cheltuie zeci de miliarde de dolari pentru înarmare, iar în același timp, categorii ample de cetățeni nu au asigurate cele mai elementare posibilități de existență ? Înarmările devorează resursele. Căci, în fond, doar o mică parte din sumele cheltuite pentru înarmări (numai proiectul rachetelor „MX" ar urma să coste bugetul S.U.A. peste 30 miliarde dolari) ar putea să soluționeze problemele acute din propriul stat fără să fie nevoie să se recurgă la amputarea bugetelor sociale, fără ca oamenii nevoiași să fie privați de resursele lor de precară existență. Se vede însă că democrația și drepturile omului nu prea funcționează într-o țară în care interesele majorității populației pot fi sacrificate în numele profitului monopolurilor producătoare de armament. Avocații profitului monopolist sînt însă gata să dea altora lecții despre drepturile omului.

Despre realitățile lumii capitaliste, despre drepturile omului și, în primul rînd, despre dreptul la muncă, la existență glăsuiesc în mod convingător marile mișcări sociale, acțiunile greviste, demonstrațiile de protest care dobîndesc o amploare fără precedent. Mișcările revendicative exprimă nemulțumirea maselor muncitoare în fața nedreptății sociale, a lipsei locurilor de muncă, refuzul celor ce muncesc de a accepta perpetuarea inechităților, nesiguranța zilei de mîine, conștiința lor crescîndă că prin luptă poate fi obținut dreptul la o existență demnă.

Lumea capitalului trebuie văzută în adevărata ei înfățișare, cu petele ei negre atît de numeroase. Pentru că ea nu poate fi înțeleasă decît examinînd condiția socială a celor mulți, a celor ce i-au făurit bogăția, dar care sînt condamnați să trăiască fără a avea asigurat dreptul la muncă, la existență, să trăiască în sărăcie, adică a acelora a căror existență este privită, așa cum remarca ziarul „Le Monde", cu mai puțină grijă decît soarta unui automobil strîcat.

AL. PINTEA ■

Nicolae Titulescu la New York (VI)

Aprecieri și elemente faptice inedite, sau mai puțin cunoscute în România, cu privire la activitatea diplomatică a lui Nicolae Titulescu pot fi întîlnite și într-o lucrare memorialistică semnată de Alice-Leone Moats, apărută la New York în editura Henry Holt and Company.

Lucrarea se intercalează pe o documentație excepțională. Autoarea a consultat toate lucrările disponibile privind politica internă și externă a României, a luat interviu unui număr de aproape două sute de persoane, printre care mulți diplomați străini aflați la post în România în perioada 1923—1940. Au fost intervievați numeroși ziariști români și străini, care au cunoscut bine România interbelică. Pe baza informațiilor recoltate, autoarea americană este în măsură să afirme că de-a lungul guvernării lui Tătărăscu problemele create în România de ascensiunea lui Hitler au pus în umbră problemele interne. Autoarea susține textual : „În manevrarea politicii externe, Carol, Duduia (Elena Lupescu, **n.n.**) și Urdăreanu au făcut dovada unei surprinzătoare virtuozități în jocul care presupunea folosirea extremelor împotriva liniei de mijloc. El l-au folosit pe Titulescu ca om de front în Occident, lăsîndu-l să atace Germania nazistă și Italia fascistă la Liga Națiunilor, în timp ce acasă, pe plan intern, ei se pregăteau de afaceri cu Hitler și Mussolini". Aceeași autoare ne asigură, pe baza mărturiilor culese din variate izvoare, că Nicolae Titulescu a făcut din distrugerea Gărzii de Fier una din condițiile puse de el pentru acceptarea portofoliului de ministru al afacerilor externe în diverse cabinete. Diplomatul român este calificat drept un partizan al securității colective care a votat întotdeauna în favoarea democrației la Liga Națiunilor, conduită caracterizată drept „o atitudine admirabilă". Sînt evocate diverse exemple pentru ilustrarea și dovedirea acestei aserțiuni, printre care împrejurarea că, deși în 1934, la București, România negocia un acord comercial cu Germania, la Geneva Titulescu a cîștigat aprobarea și simpatia Occidentului prin criticile sale puternice la adresa lui Hitler pentru violarea Tratatului de la Versailles. În opinia lui Alice-Leone Moats prestigiul lui Titulescu a suferit foarte mult atunci cînd Liga Națiunilor s-a dovedit neputincioasă în fața renașterii forței germane, a victoriei lui Mussolini în Etiopia, a ocupării Rhenaniei, a alianței economice a Italiei cu Austria și Ungaria.

După relatarea acestor elemente politice, autoarea americană adaugă un amănunt de culise privind demiterea marelui diplomat român, arătînd : „vărul său, Urdăreanu, care-l datora lui Titulescu slujba pe care o deținea la palatul regal, a fost primul care a sugerat că ministrul de externe și-a trăit traiul, și-a mîncat mălaiul și ar fi fost mai bine să fie dat afară". În continuare, autoarea reamintește faptul arhicunoscut că la 29 august 1936 Nicolae Titulescu se găsea în Franța, la Cap Martin, atunci cînd a primit vestea demiterii sale din funcția de ministru al afacerilor externe.

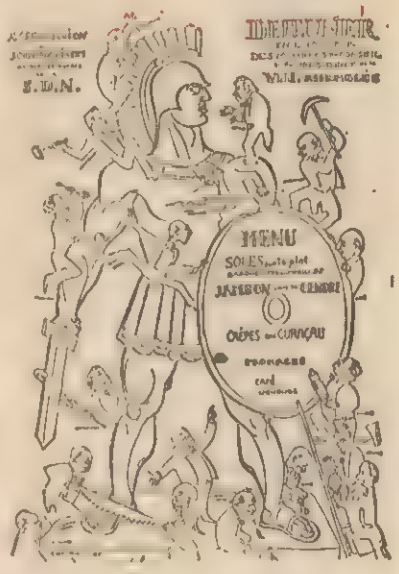

În mai multe relatări din presa anglo-americană, dar mai ales în cea italiană, s-a insinuat că printre „reproșurile" politico-diplomatice aduse lui N. Titulescu și care ar fi cîntărit greu la demiterea acestuia s-ar fi numărat atitudinea curajoasă adoptată de omu de stat român față de agresiunea italiană în Etiopia. Ca o exemplificare a modului în care „se scrie" istoria diplomatică, se cuvine a aminti, în legătură cu incidentul din iunie 1936, relatat în secțiunea V a acestor însemnări, că un fost secretar general adjunct al Ligii Națiunilor și autorul celei mai ample monografii asupra organizației mondiale, F.P. Walters, în lucrarea în două volume **„Istoria Ligii Națiunilor"**, difuzată simultan la New York și Londra, relatează că „Titulescu, un om cu un impuls generos, s-a ridicat de pe locul lui și a cerut Președintelui să facă să tacă această canalie". Prin „canalie" era calificată gloata de ziariști italieni, care, la instigarea consulului italian, îl întîmpinaseră cu un cor de fluierături și huiduieli pe împăratul etiopian Haile Selassie, la apariția acestuia la tribuna Adunării Ligii Națiunilor. După evacuarea „huliganilor", Adunarea Ligii Națiunilor a ascultat „într-o tăcere curtenitoare lunga sa cuvîntare în limba amhară, urmată de traducerile în franceză și engleză", ne informează F.P. Walters.

Nicolae Titulescu reamintea, într-un text nepublicat încă la noi în țară, că nu există metodă diplomatică superioară aceea care constă în a spune adevărul pe față. Iar practicarea francheței nu trebuie să fie subordonată unor motive utilitare care determinau cîndva pe un faimos diplomat, citat de Nicolae Titulescu, să afirme : „Eu spun mereu adevărul pentru că sînt sigur că nimeni nu mă crede". O asemenea procedură îl dispensa pe diplomatul citat de obositoarea contabilitate a minciunii. „Metoda adevărului trebuie practicată din instinct, pe baza unei porniri superioare". Nicolae Titulescu susținea el însuși că a practicat această metodă din considerente analoge, ceea ce i-a permis să se înțeleagă bine și repede cu interlocutorii săi.

Nicolae Titulescu adaugă însă la teza francheței în diplomație o nuanțare dintre cele mai însemnate : „Puterea adevărului este cu atît mai mare, cu cît expresiunea lui este mai dezbrăcată de formele pompoase și solemne. A fi cum ești și a te lăsa văzut direct așa cum ești, constituie pentru mine secretul realei seducțiuni". Avea, desigur, în vedere seducțiunea în **interesul patriei.**

Exprimînd o concepție elaborată și larg difuzată de Nicolae Titulescu, juristul și diplomatul român V.V. Pella sublinia în 1939 că **interesul major** al oricărui stat este acela de a-și asigura independența și integritatea teritoriului său. Infracțiunile cele mai grave sînt cele care au sau pot avea drept consecință fie dispariția statului, fie micșorarea teritoriului său. Același autor invedera că orice operă de înțelegere și de armonie între popoare este sortită eșecului dacă nu se depun eforturi de a le consolida prin măsuri de drept internațional și de drept intern, menite să prevină cauzele care ar putea declanșa noi războaie. V.V. Pella sintetiza astfel o concepție titulesciană care este pusă statornic sub semnul consolidator al măreției dreptului la pace, ca drept fundamental individual și colectiv al oamenilor și al națiunilor pe care Nicolae Titulescu l-ar fi dorit universalizat și apărat ca valoare supremă a patriei sale și a comunității internaționale.

IOAN VOICU ■

Din „Panorama"

Mondo umano ?

Licitația și cătaul

Știrea respectivă a făcut ocolul lumii cu rapiditate, beneficiind de prioritate pe telexuri. Lucrul mi se pare firesc pentru că extrădarea acestui Klaus Barbie sau Klaus Altmann, ori cum l-o mai fi chemînd, nu e un fapt des întîlnit după conflagrația mondială încoace, mai ales cînd e vorba de criminali de război naziști, ajunși prin cine știe ce coclauri sud-americane. Firește că, în noul său proces, inculpatul va invoca probabil tot soiul de argumente, inclusiv acela al trecerii timpului, ca și cînd ar fi obligatoriu ca, o dată vremea scursă, să se îngroape ideile, lucrurile sau evenimentele ce au adus atîta rău, cu totul incomensurabil, omenirii întregi. Deoltfel, la primul său interogatoriu a și negat că e criminal. M-am gîndit la acestea toate întrucît, aproape concomitent cu știrea de mai sus am aflat că, de curînd, în capitala engleză s-a vîndut la licitație și Declarația de război a Italiei mussoliniene la adresa Marii Britanii și Franței. De ce a apărut acest manuscris pe masa, bine păzită, a licitației ? Pentru conținutul său ? Mă îndoiesc, pentru că, slavă Domnului, de-a lungul vremii s-au mai consemnat, din păcate, destul de multe momente în care s-au alcătuit declarații de război iar respectivele nu constituiau eventuale valori nici pentru vechimea în timp, nici a formulelor de adresare, limba, hîrtia și pecețile. Mai curînd ea a fost dusă la licitație pentru că însuși Benito Mussolini a scris-o cu mîna lui care, desigur, nu i-a tremurat și tot sinistrul „Il Duce" a avut grijă s-o citească fără ezitări la 10 iunie 1940. Că a fost licitată nu miră dar că a fost și adjudecată surprinde cu toate că există atîtea mii de feluri de colecționari. Aici ajunși mi-amintesc cum, cu cîtăva vreme în urmă, s-a vîndut, tot la licitație, limuzina blindată și de construcție specială a celui care în urmă cu cinci decenii depunea înfierbîntat jurămîntul de cancelar al Germaniei, fostul caporal Adolf Hitler. Să fie vorba de o investiție ? Oricum, din moment ce participă la o atare licitație, cumpărătorul are suficiente fonduri pentru a se opri asupra unor astfel de obiecte și nu a altora, poate și mai valoroase, cu trecerea vremii. De altfel, în mai, acum nouă ani, un săptămînal parizian anunța că niște editori vroiau să redicteze „Mein Kampf" deși statul Bavaria interzice orice reeditări sau citare a sinistrei cărțulii, ea însă imprimîndu-se : 8 000 exemplare în Olanda, 16 000 în Danemarca, un număr necunoscut în Italia și chiar în Anglia licitației declarației compuse de „Il Duce". Există însă noul calendar pe care și l-au adoptat neonaziștii, de care s-a aflat în decembrie 1980 cînd asupra unui tînăr terorist, figură proeminentă a acelor „neo", s-a găsit o scrisoare cu data 7.12.91. Ziua era exactă, luna la fel, deruta anul. Misterul s-a lămurit repede : era cel al nașterii „führerului" care, la ora respectivă, ar fi avut acea vîrstă.

Poate, între licitațiile amintite și celelalte evenimente nu există o legătură directă, deși e greu de admis. Cred însă că ele pot fi privite și simbolic : vînzarea documentului mussolinian de acum cîtva timp a fost urmată de încarcerarea, zilele trecute, a unui criminal nazist, exact în locul unde el a torturat și omorît atîtea persoane. Călăul în locul victimei — iată un fapt mai rar !

În fine, un ultim amănunt : declarația respectivă a fost adjudecată cu 10 000 dolari (posesorul se poate socoti fericit ?) iar încarceratul a ucis mii de persoane.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Spectacolul informației

Între multele detalii ce ne deosebesc pe noi, cetățenii planetei, printre atît de multele lucruri ce fac să nu semănăm noi între noi, iată apare în față, de la o vreme dominată de explozia informației. Paradoxal — nu-i așa ? — într-o vreme dominată de explozia informației, părți ale globului suferă exact de această, s-o numim maladie, căci asta este, de subnutriție informațională. Mijloacele de comunicare în masă au fost botezate cu un nume ce spune totul : medias — instrumente de legătură, de apropiere între oameni. Este o latură a problemei, alături de care să punem constatarea că informația și comunicarea au devenit forțe economice viguroase ale timpului nostru, atît pe plan național cît și la scara planetei.Să exemplificăm, începînd prin a spune că într-o singură țară industrializată, în 1982, ansamblul sistemului comunicațional reprezenta deja 21,3 miliarde dolari și că piața informației promite să ajungă în 1990 la 103,1 miliarde dolari ; în opt ani o creștere de 490 la sută. Semn că, iată, comunicarea devine activitatea esențială în țările cele mai dezvoltate, unde deja peste jumătate din populația activă muncește direct sau indirect în sfera producției, prelucrării și distribuției informațiilor. Comunicarea și informația s-au constituit în sectorul de greutate al economiei viitorului. Care este situația dincolo ? O știm. Sau o bănuim. Cu 70 la sută din populația globului, țările în curs de dezvoltare aveau în proprietate o mică și nesemnificativă parte din zestrea planetei : 22 la sută din cărțile publicate, 17 la sută din tirajul total al ziarelor, 9 la sută din consumul de hîrtie de ziar, 27 la sută din emițătorii de radio, 18 la sută din receptoarele radio, 6 la sută din emițătoarele de televiziune și 12 la sută din televizoare. Și pentru că totdeauna comparațiile ne-au permis să înțelegem mai bine, iată cum stau treburile. Număr de ziare la mia de locuitori : țări în curs de dezvoltare — 36, țări dezvoltate — 321 ; număr de cărți : țări în curs de dezvoltare — 37 ; țări dezvoltate — 450; aparate de radio : țări în curs de dezvoltare — 89 ; țări dezvoltate — 762 ; televizoare : țări în curs de dezvoltare — 24 ; țări dezvoltate — 322. Statisticile sînt din 1978. Veți spune că timpul le-a corectat. Așa este. Dar dezechilibrele nu s-au atenuat, dimpotrivă, au crescut, și ele apar cu claritate și la congruența zonei rurale cu localitățile urbane.

Nu ne deosebește deci doar meridianul pe care stăm, statura, culoarea pielii, numărul de cămăși din garderobă, dacă avem sau nu automobil personal. Ne diferențiază esențial, de la un punct încolo, catastrofal, distanța față de informație. Sîntem, prin aceasta, mai aproape sau mai departe unii de alții. Sîntem sau nu capabili să mărșăluim spre viitor cu creierul gata să anticipeze. Pentru că, orice am face, informația a devenit o resursă-cheie. Cîndva, societatea industrială a fost caracterizată prin puterea omului asupra lucrurilor și asupra naturii. Să-i credem pe cei care ne spun că societatea pare a traversa drumul ce o separă de stadiul informațional. Societatea informației prezintă caracteristica unei enorme creșteri a puterii omului de a dezvolta cunoștințele, de a le stoca, ordona, de a produce informații, de a le difuza instantaneu, de a cuprinde cu mijloacele ce cuprind toate laturile vieții societății.

NEAGU UDROIU ■

Agnes Toma — Studiu

A mai înghețat un hohot de rîs

Louis de Funès a fost actorul cu o popularitate ieșită din comun. Dacă în cazul lui Georges Brassens, un alt monstru sacru dat lumii de orașul de pe malurile Senei, adulat de iubitorii genului, nu puțini au fost cei care au auzit de el doar cu prilejul morții, Louis de Funès era cunoscut de un deceniu și jumătate pe toate meridianele. Ducîndu-se odată împreună cu mai mulți cineaști să filmeze în Sahara, nu mică le-a fost mirarea cînd, într-un cătun pierdut printre nisipuri, copii s-au luat după ei strigînd : „Funès, Funès !"

Dar gloria a venit pentru el foarte tîrziu, la 54 de ani. În anii de după război și-a cîștigat multă vreme existența ca pianist prin baruri. În 1953 a fost angajat de Robert Dhéry în celebra, pe atunci, trupă de revistă Branquignols, unde a obținut mari succese, mai ales în „Frumoasele bacante", în care a jucat de 888 ori. Paralel, în cinematografie, juca rol după rol, dar fără ca vreunul să-l scoată din anonimat. Avea la activul său mai bine de 60 de filme cînd, în sfîrșit, după „Nevăzut, necunoscut" și „Micul scăldător", lumea s-a trezit deodată cu un mare actor, mulți întrebîndu-se de unde a răsărit și cu ce s-a ocupat pînă atunci.

Cînd, pe urmă, au fost revăzute apariții de-ale lui mai vechi, spectatorii și-au dat seama că totuși actorul de înaltă clasă era prezent : antreprenorul de pompe funebre din „Oaia cu cinci picioare" și, mai ales, Calomel, „spectalistul în mutări" din „Mama, tata, bona și eu" prevesteau, fără îndoială, explozia de mai tîrziu.

Louis de Funès a jucat în 140 de filme, multe din ele bucurîndu-se pretutindeni de un imens succes : „Marea hoinăreală", „Imbecilul", „Mania grandorii", „Aventurile lui Rabbi Jacob", seria „Jandarmilor din Saint Tropez", seria „Fantomas", „Oscar", „Hibernatus", „Omul-orchestră" și multe altele. De unde provenea uriașa sa priză la public ? Oricît s-a afirmat, de către unii, că era „un jandarm al risului", care, adică, îți ordona, te constringea să rîzi, oricît s-a spus, apropo de grimasele sale, că actorul nu făcea decît „să se strîmbe", este limpede că popularitatea lui Louis de Funès venea din marele său talent. Și cu toate că și-a recunoscut ca înaintași pe Keaton, Langdon, Chaplin și pe... Donald rățoiul, eroul lui Walt Disney, personajul creat de Louis de Funès era de fapt al său, unic, inimitabil, inconfundabil. Pe acest personaj, pe omulețul cu reflexe, gesturi și mod de a acționa surprinzătoare — putem de-acum să le numim funesiene — creatorul lui a [illegible] și popular printr-un

[illegible] ice artistice, acest ac- a fețel, fiecare mi- rului posibilitatea să de senzații, de reac- a pus în evidență și două stări limită ale exasperarea și impo- constringe, deforme- cestor termeni, omul. capătă valoare etică. intîmplător că mo- lin. Mai mulți critici [illegible] în linie dreaptă din tradiția mollerească. Criticii de film au fost mai reticenți și comparația lui Charlot a fost mult mai rară. Această rezervă a unei părți a criticii cinematografice l-a împiedicat, fără îndoială, pe Louis de Funès să se lanseze în opere mai ambițioase decît multe din cele pe care le-a realizat. Putem să regretăm acest lucru, dar el nu trebuie să ne împiedice să apreciem contribuția lui de Funès în cinematografie la justa ei valoare —o valoare excepțională.

Între calitățile lui ca om de teatru și film, un loc de frunte îl ocupă conștiinciozitatea profesională, care ajunsese de domeniul proverbului. Dacă o replică nu-i plăcea, o repeta de zeci de ori, lucra fără osteneală asupra ei, pînă cînd, în sfîrșit, era mulțumit. Atunci, alungindu-și oboseala, spunea zîmbind : „Merge, putem filma". Pe scenă sau pe platoul de filmare, după ce se pronunța cuvîntul magic „Motor !", nu admitea nici o notă falsă, nici o secundă de relaxare, de neseriozitate, pînă la punctul în care tuturor le era teamă să nu greșească, precum elevilor în fața profesorului. „Le insuflu o asemenea teamă, spunea el, încît toți joacă de-adevăratelea, fără să se amuze. Într-o bucată comică, publicul trebuie să rîdă, nu noi ! Cum mie însumi îmi place și-mi vine să rîd, singurul truc pe care l-am găsit este să institui teroarea, pentru ca toată lumea să fie serioasă". La turnarea ultimului său film, în care juca după ce avusese un infarct și toți cei din jur voiau să-l menajeze, era o scenă în care pe ecran trebuia să apară doar mîna lui de Funès, ținînd un pahar de vin. Amabil, regizorul i-a propus să se odihnească.în timp ce un figurant urma să țină paharul în locul lui. Marele comic a refuzat însă cu vehemență :

„Vreau ca propria mea mînă să joace. Nu doresc ca spectatorii să poată crede că am fie o labă păroasă de urangutan, fie degete de schelet. Chiar dacă ar fi vorba de un singur deget de la picior, n-aș accepta să fiu înlocuit !"

Cum era Louis de Funès în viața de toate zilele ? S-a spus, într-o vreme, că ar fi fost ursuz, nesociabil, mizantrop. Mărturiile celor care l-au cunoscut îndeaproape contrazic însă o astfel de imagine. Cu colegii de teatru și film, în antracte sau între două filmări, era foarte comunicativ, vesel, glumeț. Cu toate că, după cum am arătat, era de o rigoare profesională extraordinară, nu înceta să facă glume, să povestească anecdote, să dea veritabile spectacole de mim, care întîrziau adesea începerea filmărilor. Mima scene din viața cotidiană, imitînd oameni și animale, cu deosebire propria-i pisică. De tot hazul este și povestea lăsării lui de fumat, în vremea cînd lucra la revistă. La fiecare 15 zile deschidea o fereastră care dădea spre un mic acoperiș, arunca țigările și bricheta și spunea : „Gata, de azi încolo nu mai fumez !". Într-o zi, a cerut portăresei să facă puțină curățenie pe acoperiș,unde poposeau obiectele pe care le arunca el. Portăreasa a adunat peste 50 de brichete...

Sensul profund al comicului lui de Funès a făcut să se vorbească de confluența cu tragicul, de tragedianul care ar fi putut deveni. Regizorul Maurice Béjart spunea că l-ar fi încredințat fără să ezite rolul titular din „Regele Lear". Dar dacă pe scenă sau pe ecran n-a apucat să interpreteze un rol tragic, poate fi considerat așa rolul propriei vieți, încheiate prematur (avea doar 68 de ani) în urma unei crize cardiace. Și cu toate că își exprimase dorința să nu fie văzut de nimeni, în afară de familie, pe patul de moarte, cineva l-a văzut, după ce trecuse în cele veșnice, și l-a descris astfel : „În linoliul lui alb, cu fața trasă, palidă, dar în sfîrșit destinsă, în repaus, el era foarte frumos, și așa de simplu, de natural, încît aveai impresia că o să deschidă brusc ochii și o să ne facă o farsă, una din grimasele sale familiare".

Cel ce-a fost timp de aproape două decenii, în pofida tuturor furtunilor și mareelor, a modelor și snobismului, a crizei și inflației pe plan mondial, cel mai strălucit comic francez, cu o popularitate imensă în întreaga lume, cel despre care specialiști de prestigiu n-au ezitat să afirme că avea geniu, lasă în urma sa creații care vor intra, fără îndoială, în fondul de aur al cinematografiei.

ION D. GOIA ■

Cronica șoselei

Mă uitam la profilul Lilianei

Liliana e socotită de multă lume drept una dintre cele mai frumoase fete din cartier. Părul de culoarea abanosului, ochii mari, verzi, gropițele din obraji care-i dau un farmec aparte, silueta care răspunde chiar și celor mai exigente cerințe ale juriilor concursurilor de frumusețe, fac să se întoarcă multe capete după ea cînd mersul ei, plin de grație, onorează străzile orașului. Cu școala, ce-i drept, a fost mai dificil. Dar cînd era greu de tot, o salva zîmbetul ei irezistibil care „fopea" ca prin farmec exigența multor dascăli. Cu profesoarele era ceva mai complicat. „Babornițele astea mă țin pe loc. Că altfel..." În sfîrșit, a dat bacalaureatul și cum nu avea veleități de facultate, s-a încadrat la o fabrică de produse optice, unde totul strălucea de curățenie și se lucra în halat alb. În primele zile, Liliana a ajuns feblețea tuturor. Chiar și celelalte fete o admirau și mai ales îi cereau sfaturi. „Dacă nu ne-a făcut natura frumoase, spune-ne măcar cum poate să ne ajute cosmetica să părem mai drăguțe ?", o chestionau fetele. Cît despre bărbați, afluxul lor la atelierul unde lucra Liliana a crescut brusc o dată cu încadrarea tinerei. Își făceau treabă cu toții, ba să discute cu șeful secției, ba să vadă niște dispozitive, ba să împrumute unele aparate etc. Un inginer staguar, tot ultindu-se la poziția grațioasă, studiată a Lilianei, cu genunchii ei frumoși puși în valoare, s-a împiedicat de soclul unui utilaj și a căzut la pămînt cît era de lung. A rîs toată fabrica. Lilianei, în ciuda celor 21 de ani, îi plăceau bărbații mai copți. „Puștii ăștia nu-mi inspiră nici o încredere — spunea ea. În primul rînd sînt lipsiți de experiența vieții, unii sînt, în plus, foarte zgîrciți și meschini. Nu pot să-i sufăr. Mie îmi plac ăștia, cu argint în păr. Știu ce vor. Sînt discreți și, de ce să nu recunosc, au și buzunarele mai plinuțe". Predilecția Lilianei pentru bărbații însurați a dus rapid la o performanță mai puțin intuită. A reușit să despartă doar în 6 luni 4 bărbați de soțiile lor. Cînd scandalul a luat proporții, Liliana s-a retras, cum se spune în comunicatele de război, pe noi poziții, mai favorabile reluării ofensivei. A plecat de la fabrică. Preocupată de lucruri serioase și convinsă de ce „poate" Liliana, lumea a uitat-o repede. A cincea victimă a Lilianei, un maistru, în vîrstă de 35 de ani, și-a abandonat familia — soția și doi copii — pentru a-și uni destinul, cum zicea el, cu cel al frumoasei cartierului. Cum tînăra pretindea să fie distrată, nu numai după-amiaza, după orele de serviciu ale amorezului, maistrul lipsea adesea de la fabrică pentru a face lungi plimbări în frumosul parc al orașului, ori pentru a sorbi cîte un pahar de coniac în compania fetei. „Tata are mașină și nu prea se duce cu ea la serviciu, că lucrează aproape. Ce-ar fi să facem dimineața cîte o plimbărică, pe la atît de frumoasele noastre cabane din județ ? Mai ales că tu ai carnet, Georgică. Mă mai înveți și pe mine să conduc și, uite așa, îmbinăm utilul cu plăcutul". George s-a declarat imediat de acord. Încă de cu seara, frumoasa a subtilizat cheile din locul unde știa că le păstrează tatăl.

A doua zi, a alergat într-un suflet la întîlnirea cu George. „Iubirea mea, să alegem un traseu mai „discret". S-ar putea să ne întîlnim cu nebuna de nevastă-mea și să-ți strice coafura". La numai 10 minute de la această convorbire, Dacia de culoare bleumarin a intrat în altă mașină atît de puternic, încît pilotul acesteia a fost proiectat din autovehicul și izbit cu capul de un stîlp de beton. A murit pe loc. „Eu am condus, tovarășe locotenent. Da, eu ! Nu ! Nu am permis. Logodnicul meu tocmai mă învăța despre indicatoarele de pierderea prioritații. Cred că am confundat pe cel octogonal cu cel rombic". Au continuat cercetările. Fata și-a schimbat depoziția. A recunoscut că a condus logodnicul. Peste o oră însă revenea din nou la prima versiune. Apoi iar susținea că a condus George. Pînă la urmă a declarat că la început a mințit, pentru că maistrul i-a promis că, fiind tînără și fără antecedente, va fi condamnată mai ușor, iar el o va ajuta mai bine din „exterior". Recunoaște și George. „Nu intram în ei. Doar conduc de atîția ani. Am avut și eu mașină. Adevărul e că mă uitam fascinat la profilul superb al Lilianei și cînd m-am trezit în intersecție, era prea tîrziu".

O fată care consideră că viața e constituită numai din plăceri, un bărbat care-și pierde capul la prima ocheadă a unei fetișcane, niște părinți care cred că frumusețea fiicei lor ține locul tuturor virtuților de pe lume și o victimă care n-ar fi ajuns în postură de victimă dacă își cupla banala și pe nedrept nesimpatizata centură de siguranță.

VICTOR BEDA ■

Din cintecele Cenaclului Flacăra

Dor de Eminescu

Muzica ALEXANDRU ZĂRNESCU — Versuri ADRIAN PĂUNESCU

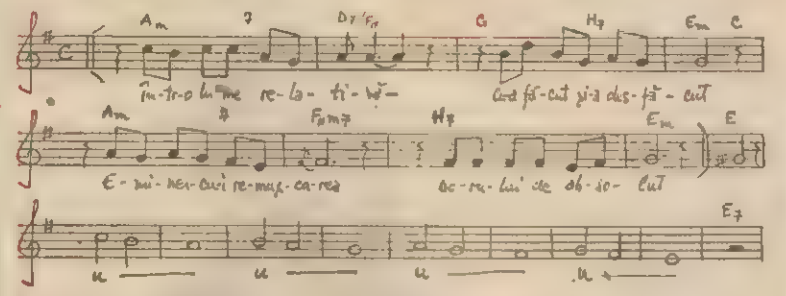

Într-o lume relativă,
Ce-a făcut și-a desfăcut,
Eminescu-i remuscarea
Dorului de absolut.

Dacă unu și cu unu
Nu mai vor să facă doi
Eminescu este chipul
Infinitului din noi.

Eminescuuuuuu...

Fără el oricare lucru
Și-ar urma căutarea sa,
Fără el chiar steaua noastră
Dintre stele ar cădea.

Pe pământul vechii Dacii,
Cînd mai mare, cînd mai mic,
Dacă n-ar fi Eminescu
Viața nu ne-ar fi nimic.

Eminescuuuuuu...

El Moldovei îi e fiul
Și Munteniei nepot,
I-a uitat întreg Ardealul,
Eminescu-i peste tot.

Într-o lume relativă
Mai avem un nume sfînt,
Eminescu-i Romînia
Tăinuită în cuvînt.

Eminescuuuuuu...

Trei prezențe de marcă: Dan Iordăchescu, Nicu Alifantis, Doru Ghiaja

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

La bustul lui Eminescu de la Putna, cîntînd istoria la ea acasă.

Oameni vechi și noi în cenaclu

Constantin Dragomir — Raul Cărstea — Costas Caracostas — Ion Hanțiu

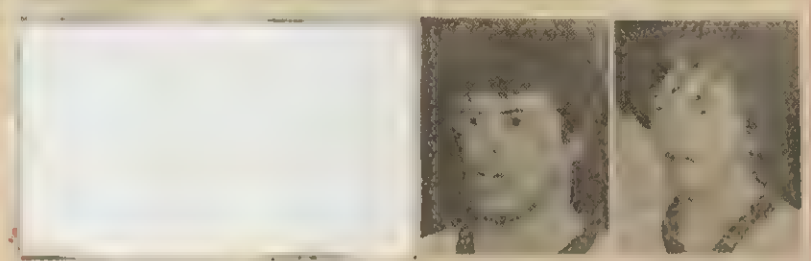

Poesis (Eugen Baboi și Marius Bațu) — Fratii Ion și Nicolae Chircu

Fratii Ioana și Andrei Păunescu — Cristina Iordachescu — Marian Cutoș

Mulțumirile noastre

Cenaclul Flacăra consideră oportun să mulțumească pe această cale tuturor acelora care au înțeles situațiile create prin absența membrilor cenaclului nostru de la locurile unde-și desfășoară activitatea cotidiană, pe perioada turneului, apreciindu-i astfel importanța.

Mulțumim, de asemenea, Ministerului Sănătății pentru facilitarea prezenței doctorilor Vlad Moraru de la Sanatoriul balnear Techirghiol și Vlad Dan Filimon din județul Neamț, care s-au preocupat în permanență de sănătatea celor 60 de membri ai cenaclului, veghind zi și noapte ca ei să-și poată desfășura activitatea în condițiile cele mai bune.

S-au făcut auzite voci, de aici și de aiurea, care ridiculizau prezența celor doi medici alături de membrii cenaclului. Îi rugăm pe acela care minimalizează rolul acestora să țină cont cît se muncește în cenaclu. E bine ca aceștia să știe că Adrian Păunescu a dormit în acest ultim turneu în medie 3 ore pe noapte stînd, spre deosebire de ceilalți membri ai cenaclului, tot timpul în scenă, în condițiile unei solicitări permanente. Acela care se întreabă rizînd de ce are Adrian Păunescu nevoie de doctor trebuie să știe că oricui i se poate face rău după 180 de ore de program după parcurgerea a 5 000 de kilometri, după întîlnirea cu 370.000 de oameni pe care nu ai vole să-i insulți. Mulțumind Ministerului Sănătății salutăm în continuare efortul pe care ni l-a acordat. Dacă o echipă de fotbal, care nu joacă mai o zi decît o oră și jumătate și nu se antrenează între-altele decît echivalentul a mai puțin de jumătate din durata unor spectacole ale cenaclului, are dreptul la un medic pentru un efectiv de 20 de jucători, nu ni se pare un exces ca la 60 de oameni, aflați în permanență solicitare timp de 46 de zile, să se găsească un medic a cărui prezență o considerăm totuși necesară. Cine e curios să știe cît de rău poate să se simtă un om într-un moment al vieții lui, să-l întrebe la stația de salvare din Piatra Neamț pe medicul de gardă din noaptea de 24 spre 25 ianuarie dacă un om care vine de la un spectacol înaintea căruia avusese tensiunea 11/6 face un salt brusc ajungînd la 22/12 și totuși după un sumar tratament la hotelul Ceahlău să țină un scurt spectacol făgăduit și apoi se întoarce spre a-și trăi insomnia, netemperată nici de calciu bromat administrat intravenos, nici de tranchilizantele puternice, dacă acest om, care se numește întîmplător Adrian Păunescu, are dreptul din partea inamicilor săi dacă nu la o moarte măcar la o sclerioză sau acoza temporară. Adrian Păunescu își cere scuze pe această cale că a trebuit din cînd în cînd să accepte oboseala și boala. Se va strădui pentru viitor pe cît posibil să nu se mai întîmple.

Proiectul de program al Cenaclului Flacăra

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, intenționează să organizeze următorul turneu

Vineri, 18 februarie – TÎRGOVIȘTE
Sîmbătă, 19 februarie – BUCUREȘTI
Duminică, 20 februarie – PITEȘTI
Luni, 21 februarie – CÎMPULUNG
Marți, 22 februarie – CURTEA DE ARGEȘ
Miercuri, 23 februarie – PITEȘTI
Joi, 24 februarie – RÎMNICU VILCEA
Vineri, 25 februarie – TÎRGU JIU
Sîmbătă, 26 februarie – MOTRU
Luni, 28 februarie – PETROȘANI
Miercuri, 2 martie – HUNEDOARA
Joi, 3 martie – DEVA
Vineri, 4 martie – ARAD
Sîmbătă, 5 martie – ARAD
Duminică, 6 martie – TIMIȘOARA
Marți, 8 martie – LUGOJ
Miercuri, 9 martie – CARANSEBEȘ
Joi, 10 martie – REȘIȚA
Vineri, 11 martie – MOLDOVA NOUĂ
Sîmbătă, 12 martie – HERCULANE
Duminică, 13 martie – ORȘOVA
Luni, 14 martie – DROBETA-TURNU SEVERIN
Marți, 15 martie – CRAIOVA
Joi, 17 martie – CRAIOVA
Vineri, 18 martie – SLATINA
Sîmbătă, 19 martie – PITEȘTI
Duminică, 20 martie – BUCUREȘTI
Luni, 21 martie – SLOBOZIA
Marți, 22 martie – BRAILA
Miercuri, 23 martie – TULCEA
Joi, 24 martie – CONSTANȚA
Vineri, 25 martie – MEDGIDIA
Duminică, 26 martie – BUCUREȘTI

Dacă în localitățile anunțate organizarea Cenaclului Flacăra nu este posibilă din punctul de vedere al autorităților locale rugăm să fim anunțați pînă miercuri la orele prînzului spre a putea intra în contact cu alte localități unde oamenii ne așteaptă. Confirmarea sau infirmarea acestor date sînt așteptate la telefonul 17.60.10 int. 2002. Pînă miercuri, 16 februarie, orele 14,00 mai aveți încă timp să hotăriți prezența Cenaclului Flacăra la dumneavoastră acasă !

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția reportaj, social-politic și economic (**Ilie Purcaru,** Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan – 26 00, Tudor Octavian – 25 59, Ion D. Goia – 25 66); secția cultură-învățămînt (**N. Grigore Mărășanu,** Elena Chera – 25 65, Adina Dohotaru, Victor Nițu, Ileana Pătrașcu, Tania Radu – 14 57), secția probleme ce ating tineretul, sport (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Emanuel Valeriu – 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu – 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu – 21 30; Audiențe – 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto – **Ovidiu Ioanitoaia,** Liviu Timbus – 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Constantin Dragomir – 21 28, Cici Adam, Dumitru Grour, Sorin Postolache, Victor Rădulescu – 14 53, Dan Bîlădeanu – 24 23, George Cușnarencu, Mircea Popp – 25 69, 20 72 – Vasile Mănecan – 25 28); secretar responsabil de redacție – Nicolae Cristache – 25 50, redactor șef adjunct – Nicolae Arsenie – 21 24; redactor-șef – 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul XXXII (1444)
nr. 7 vineri
18 FEBRUARIE
1983

● saptaminal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la adunarea festivă prilejuită de împlinirea a cincizeci de ani de la eroicele lupte revoluționare din România anului 1933

Omagiu revoluționar eroismului muncitoresc

pagina 3

Amintire din anii eroici
de MANEA MĂNESCU ■

Inimă tînără în piept viteaz
de VASILE POGACEANU ■

pagina 2

Grijile unui primar, la țară

paginile 12–13

Din nou

SĂ NE MERITĂM NUMELE!

Acum zece ani apărea în Flacăra primul meu editorial cu privire la felul cum credeam că trebuie făcută Flacăra. Era 17 februarie 1973, nu aveam încă 30 de ani și constat că multe din iluziile pe care mi le făceam atunci au căpătat realitate. Se poate face o presă tranzitivă, se poate face o presă a omului, se poate face o presă revoluționară, cu condiția să-ți iubești țara, să-ți iubești semenii, să crezi în idealul cărula l te-ai făcut căuzaș, să ai talent și să nu ai prejudecăți. Vrînd-nevrînd, și inamicii, și amicii revistei Flacăra vor recunoaște că o revistă care a ajuns de la 20 000 — 25 000 de exemplare, cît îi era tirajul la începutul anului 1973, la peste 300 000 de exemplare, cît este tirajul acum, tiraj dealtfel mereu forțat de voința cititorilor, nu este o apariție banală în peisajul presei noastre. Vreau doar să spun că în credința noastră față de Partidul Comunist Român și în dragostea noastră față de cel ce conduce destinele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să știm să punem nu atît adeziune formală, cît substanță concretă. Cînd marea povară a construcției naționale va fi purtată, după puteri, de toți cei ce compun această țară,

(Continuare în pag. 8)

ADRIAN PĂUNESCU ■

ZĂPEZI ȘI PÎINE

A nins cu o lumină tutelară,
Zăpezile făgăduiesc ceva,
Din alb fără sfîrșit se-ntruchipa,
Halucinantă și elementară,
Priveliștea de aluat de stea,
Priveliștea de spice și de ceară
A grîului ce-l vom avea la vară,
A nins acum, deci pîine vom avea.
Și două fete către casă cară,
În echilibru blînd, povara grea
A pîinilor ce vor întemeia
Mirosul lor peste întreaga țară.
Zăpezi și grîu, copilăria mea,
Și crivățul în țest la noi coboară.

Fotografie de ELENA GHERA ■

Cenaclul Flacăra în turneu

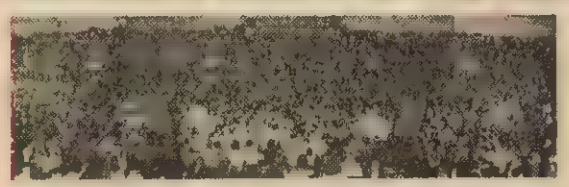

Simbătă 19 februarie Cenaclul Flacăra la Sala Polivalentă din București, începînd cu orele 18.

Am putea face oficiul formal să spunem că biletele se găsesc la casa Sălii Polivalente și la redacția revistei Flacăra, dacă n-am ști că pînă la închiderea ediției acest demers ar deveni profund neadevărat, întrucît, numai în primele ceasuri au fost vîndute peste 4 000 de bilete.

Cinci decenii de la marile bătălii de clasă din ianuarie-februarie 1933

Am trăit o parte din viața mea, anii copilăriei și ai adolescenței, în regiunea petrolieră Prahova. De la oamenii sondelor am învățat ce înseamnă exploatarea și asuprirea, dar și mesajul luminos al luptei proletare, revoluționare.

Regiunea petrolieră a avut mult de suferit în timpul primului război mondial. Sondele de țiței au fost inundate sau incendiate pentru a nu cădea în mîinile trupelor străine care invadaseră țara. După război, cu deosebire între anii 1920—1929, regiunea petrolieră cunoștea un nou reviriment economic începînd investiții masive pentru extracția țițeiului și modernizarea rafinăriilor. S-au reîntors firmele străine Royal Dutch Sheel, Standard Oil și multe alte societăți petroliere cu capitaluri proaspete și programe rapace de îmbogățire. Vătafii din petrol — aceste figuri odioase ale exploatării — recrutau cu înfrigurare mîna de lucru, de pe tot cuprinsul țării, formată în cea mai mare parte din țărani, care cu o ușurință uimitoare își însușeau în aproape șase luni de activitate meseria de sondor la gura puțului. Se recrutau în primul rînd țărani din satele prahovene, dar se aduceau și oameni ai satelor din nordul Transilvaniei, din Oltenia și Moldova. Îmi aduc aminte, copil fiind, cum vătafii aduceau oameni încolonați la Moreni pentru a-i „vinde" societăților petroliere. Începea trierea în funcție de cunoștințe elementare și puterea fizică. Vătafui, sult pe căruță, striga numele și prenumele la care respectivul răspundea „zent". După ce îl mai întreba de unde este și cu ce ocupație se îndeletnicea, vătafui cu ochi de pasăre răpitoare se uita fulgerător la om și striga :

— Treci la stînga, mă ! Tu te duci la schela Pîscov să lucrezi la Creditul Minier ! Și vătafui ducea creionul la gură după care bifa pe listă pe cel strigat. Venea alt muncitor la rînd :

— Ce dracu, mă, te-a făcut mă-ta la șapte luni de ești așa de pirpiriu ! Ce să fac cu tine ?

— Primiți-mă și pe mine, domnule, că sînt tocmai din Maramureș — se ruga omul, văitîndu-se. Am șapte copii și mor de foame !

— Bă, gunoi, îți plătesc drumul și te duci înapoi acasă ! zbiera ca apucat vătafui.

Urma un alt „zent" și așa pînă ce vătafui categorisea toți oamenii și-i împărțea pe schele și societăți. Se înțelege că pentru recrutarea miinii de lucru mișunau zeci și zeci de astfel de vătafi în regiunea petrolieră, unii dintre ei își ziceau „antreprenori", fiindcă făceau o serie de lucrări, mai ales săpatul șanțurilor pentru conducte sau gropi pentru rezervoare pe care le executau cu muncitori aduși de pe tot cuprinsul țării și pe care îi exploatau sălbatec. „Instituția vătafilor" era feroce. Acești recrutori aveau o înfățișare de brute și se băteau între ei pînă la omor, din motive de concurență, pentru prețul de vînzare a oamenilor. De multe ori am asistat cînd vătafui striga :

— Treci mă la grupa 1 000 !

— Treci mă la grupa 1 500 !

Am întrebat pe tata ce înseamnau aceste grupe :

— Ei dragul meu copil, îmi zise tata, ce să fie, atît costă un om ca să-l predea la societate. Am aflat de la tata că în preț se cuprindea costul transportului din localitatea de domiciliu de unde fusese adus muncitorul și, bineînțeles, cîștigul vătafului pentru recrutarea fiecărui om.

Regimul de muncă al acestor oameni era de 12 ore pe zi la gura sondei, unde se lucra în condiții foarte grele, în două schimburi, pe salariu de mizerie. Noi, copiii, mergeam la „barăci" care erau un fel de cocioabe, insalubre, pline de insecte, dar care ne atrăgeau, fiindcă sondorii ne spuneau povești frumoase, declamau poezii și cîntau cîntece din folclorul de prin locurile lor de baștină. Într-o baracă în care locuiau mineri veniți de prin părțile Hunedoarei, am auzit cîntîndu-se Internaționala.

Aceasta era o față a monedei. Firește că fața cealaltă arăta altfel. Eram copil, dar din instinct simțeam nedreptatea, cînd vedeam aventurieri veniți din cele patru puncte cardinale ale globului, etalînd aroganța, sfidarea, desfrîul și luxul pentru a exploata oamenii și principala bogăție a țării — țițeiul. Și astăzi se pot vedea la Moreni vilele construite de trusturile americane, engleze, olandeze, franceze, belgiene, italiene, pentru ca în ele să locuiască „specialiștii" aduși din țările lor, care organizau exploatarea sălbatică a terenurilor petroliere. În „colonii", casele se construiau după arhitectura fiecărei țări. Așa cum spuneam, se pot vedea și astăzi casele tip englezesc, olandez sau „western". În fiecare colonie, în afară de vile, se construiau piscine, terenuri de golf și de tenis, restaurante, tot felul de locuri de agrement. Localnicii le spuneau „bordehauz" acestor colonii. De aceea, noi, copiii, spuneam acasă că ne ducem la „bordehauz", care intrase curent în vocabularul nostru. De fapt ne duceam la gardurile foarte înalte care înconjurau coloniile și cu briceagul scoteam cîte un dop de la șipcă pentru a ne uita ce se vede în colonie. Ni se părea un vis cînd priveam vilele frumoase, piscina cu apă albastră, fete jucînd tenis, bărbați jucînd golf și tot felul de sporturi și distracții pe care le vedeam pentru prima oară. Gardienii care păzeau coloniile erau români, oameni nevoiași, care ne lăsau să stăm pe lîngă colonii, chiar uneori ne lăsau să intrăm înăuntru, dar numai pentru cîteva clipe, cînd rămîneam extaziați de „frumusețea" acestor locuri unde își petreceau zilele „specialiștii străini", mai bine zis „oamenii" magnaților petrolului, fiindcă în aceste colonii locuiau tot felul de aventurieri prin care trusturile străine exploatau țițeiul țării. În aceste colonii

AMINTIRE DIN ANII EROICI

cu drept de extrateritorialitate, nedeclarată oficial, se organizau chermeze, baluri, chefuri, care deseori degenerau în scandaluri, bătăi și omoruri. Noi, copiii, auzeam după muzică că este vorba de petrecere și fuga ne duceam la colonii să ascultăm la ulucă și să adunăm lucruri pe care uneori bețivanii de acolo le aruncau peste gard. Dacă se întîmplau lucruri grave, pînă la crimă, autoritățile române nu se amestecau, lucrurile se rezolvau de trustul străin respectiv. Specialiștii străini se comportau ca stăpîni, servindu-se de cozi de topor, ca vătafii, informatorii, provocatorii de meserie și bineînțeles de poliție.

Societățile străine, cu ajutorul avocaților străini și autohtoni, luau perimetrele petroliere de la stat sau de la particulari pe redevențe infime, jefuind ca în codru țițeiul. Escrocheriile cu perimetrele petroliere constituiau adevărate scandaluri politice la ordinea zilei, magnații petrolului lucrînd mînă în mînă cu politicienii autohtoni, care pentru tantiemele grase pe care le primeau, puneau țara la mezat trusturilor străine. Începînd cu casa regală, camarila ei și partidele burgheze își aveau reprezentanții lor în consiliile de administrație ale societăților petroliere. Petrolul era cea mai mare sursă de îmbogățire în România burghezo-moșierească.

După o perioadă de „boom" petrolier, în anul 1929, începuse marea criză economică mondială ale cărei tentacule prinseseră și țara noastră. Activitatea industrială stagna, investițiile erau blocate, șomajul se făcea tot mai simțit, în primul rînd, printre muncitori. Și în regiunea petrolieră efectele crizei făceau ravagii. Producția de țiței a fost mult redusă, săparea sondelor noi a fost limitată. Pe Valea Prahovei numărul șomerilor creștea în fiecare zi, astfel că în 2—3 ani existau mii de muncitori fără lucru și fără mijloace de existență. În toate centrele petroliere și cu deosebire la Ploiești, Cîmpina și Moreni, muncitorimea se organiza pentru bătăliile de clasă, împotriva asupririi și împilării. În anii grei de criză, muncitorii organizau întruniri, urmate de manifestări de stradă, pentru revendicări profesionale, politice și sociale. Era impresionantă coeziunea și solidaritatea lor în fața patronatului și a autorităților respective ale regimului burghezo-moșieresc.

În 1933 eram la Ploiești elev în cursul superior de liceu. Țin minte că primele manifestări muncitorești, prevestitoare ale evenimentelor din 1933, au început încă din toamna anului 1932. Începuseră greve parțiale în schele și rafinării, se duceau tratative cu patronatul și organele ministerului muncii. Revendicările juste ale muncitorilor erau mereu respinse. În a doua jumătate a lunii ianuarie 1933 s-a realizat o înțelegere de front unic muncitoresc sub conducerea Partidului Comunist Român în vederea mai bunei organizări a luptei de revendicări sociale. La începutul lui februarie 1933, la Ploiești, muncitorii au încetat lucrul, îndreptîndu-se încolonați spre centrul orașului, în jurul Statuii Libertății. Erau îndeosebi muncitori petroliști de la rafinării și din schelele petroliere. În clasa noastră eram 3 copii de muncitori și care știam că părinții noștri se află printre manifestanți. Cum am auzit că muncitorii sînt la Statuia Libertății, ne-am înțeles să plecăm de la liceu să vedem ce este în centrul orașului. Era o mare de capete, cred că multe mii de muncitori manifestau pentru drepturile lor la viață și la pace. Oratorii se suiau pe Statuia Libertății și vorbeau muncitorilor cu înflăcărare, îndemnîndu-i la luptă pînă ce patronatul va cădea de acord cu cererile muncitorilor. Era o disciplină impresionantă. În cîteva ore, jandarmii călări și soldații din regimentele ploieștene înconjuraseră piața unde se aflau muncitorii. După cîte cunosc, deși o parte din conducătorii muncitorimii au fost arestați, ei au fost eliberați ca urmare a manifestării muncitorilor în fața prefecturii județului și a somării prefectului să dea ordin de eliberare a tovarășilor arestați. Dar nu a trecut mult timp și în contextul represiunii generale declanșate în toată țara, cea mai mare parte din conducătorii muncitorilor petroliști, comuniști, socialiști, social-democrați și fără de partid au fost din nou arestați și întemnițați pentru o perioadă de cîteva luni la Doftana.

Organizat și îndrumat de către partid, detașamentul revoluționar al muncitorilor petroliști, împreună cu întreaga muncitorime română, a înscris acum 50 de ani o pagină glorioasă de luptă și izbîndă în istoria eroică a patriei. Manifestări de masă ale oamenilor muncii, ale poporului erau în același timp o chemare la lupta cea mare împotriva fascismului și a războiului, care după venirea lui la putere în Germania nazistă, prevestea pericolul unei noi conflagrații mondiale, în care apoi au fost aruncate pe rînd popoarele Europei și aproape toate popoarele lumii.

Desigur numai fragmentar și cu totul incomplet am redat cîteva aspecte din viața mea trăită printre sonde, țiței și muncitori, evenimentele de acum cinci decenii din regiunea petrolieră, pentru a evoca atmosfera timpului, a societății de atunci care și-au găsit expresia în marea epopee a eroicelor lupte revoluționare din 1933 ale muncitorimii române. În aceste lupte aprige s-au călit puternic masele populare, care în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea clarvăzătoare a Partidului Comunist Român, au realizat eliberarea națională și socială a țării, au construit pe pămîntul patriei noastre societatea socialistă.

1933 — anul de referință istorică al avîntării în mișcarea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, patriot și comunist înflăcărat, care prevestea pe marele și gloriosul conducător al partidului și statului nostru, cîrmuitorul și eroul' României contemporane.

1933 — anul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu făcea parte din Comitetul Național Antifascist, organizînd masele populare la marea luptă împotriva fascismului și războiului.

1934 — anul în care tovarășul Nicolae Ceaușescu, înfruntînd cu neînfricare și dîrzenie cea mai sălbatică teroare, era prezent la Craiova pentru a demasca procesul provocator, întentat de regimul burghezo-moșieresc muncitorilor care participaseră la luptele din ianuarie-februarie 1933.

1933—1983, cinci decenii de eroică activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu în slujba intereselor vitale de progres și bunăstare ale poporului român.

MANEA MĂNESCU ■

INIMĂ TÎNĂRĂ ÎN PIEPT VITEAZ

Privind din perspectiva celor 50 de ani care ne despart de luptele revoluționare ale clasei muncitoare din ianuarie-februarie 1933, vom întîlni în contextul lor personalitatea politică a foarte tînărului pe atunci muncitor revoluționar, conducătorul de azi al Partidului Comunist Român și al României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Explicația acestui fapt o vom afla în realitățile social-economice și politice ale acelor vremi, în avîntul mișcării muncitorești revoluționare din anii 1929—1933, în marile acțiuni greviste, demonstrații și conflicte de muncă ale maselor muncitoare, al căror apogeu l-au constituit luptele de clasă din ianuarie-februarie 1933.

Depășind cadrul unor acțiuni pentru propriile revendicări și interese, luptele petroliștilor, ceferiștilor, metalurgiștilor, textiliștilor din acei ani au reprezentat expresia voinței și aspirațiilor de libertate, dreptate socială și pace ale întregii clase muncitoare și ale largilor mase populare. Astfel se explică mișcarea deosebit de amplă de solidaritate cu luptele din ianuarie-februarie 1933 și cu conducătorii lor desfășurate în întreaga țară.

Procesele conducătorilor muncitorilor petroliști și ceferiști au fost continuarea nemijlocită a luptelor din ianuarie-februarie 1933. Pe ordinea de zi se aflau aceleași probleme care au ridicat la luptă clasa muncitoare. Procesele din 1933 și 1934 își aveau izvorul în marea încleștare social-politică dintre masele populare și burghezie ; ele au devenit, datorită combativității maselor și creșterii prestigiului partidului comunist, un mare eveniment politic, prilejuind o sdevărată verificare a căilor tactice și a raportului forțelor de clasă.

Procesul de rejudecare de la Craiova în zilele 4 iunie — 1 iulie 1934 a prilejuit o nouă mărturie a radicalizării muncitorimii din România și o strălucită forță a capacității partidului comunist de mobilizare a maselor în jurul cauzei comune a întregului popor muncitor.

În aceste împrejurări Partidul Comunist Român și-a concentrat toate eforturile pentru a organiza acțiuni de solidarizare cu cei arestați. În acest cadru Comitetul Național Antifascist, în rîndurile căruia se afla și tînărul comunist Nicolae Ceaușescu, s-a afirmat cu multă vigoare. Simțul organizatoric, dinamismul și clarviziunea care îl caracterizau de atunci pe tovarășul Nicolae Ceaușescu s-au răsfrînt pozitiv în activitatea de ansamblu a acestei organizații.

Urmînd indicațiile date de partidul comunist, Comitetul Național Antifascist și-a concentrat eforturile, împreună cu „Ajutorul Roșu", sindicatele muncitorești și alte organizații democratice, în direcția dezvoltării în rîndurile maselor populare a unei largi opinii în sprijinul celor implicați în proces, pentru organizarea unor acțiuni de solidaritate, cerînd stingerea înscenării judiciare și punerea în libertate a celor arestați. În acest sens, comitetul s-a îngrijit de publicarea în organele de presă ale mișcării antifasciste, precum și în cîteva cotidiane burghezo-democratice de mare tiraj, a unor proteste ce condamnau procesul, apreciindu-l drept un act de sfidare a drepturilor și libertăților cetățenești.

În luna iunie s-a luat inițiativa de a fi trimise la Craiova, la Tribunalul Militar, delegații de muncitori, intelectuali și țărani pentru a protesta contra acelei înscenări judiciare. Comunistul Nicolae Ceaușescu a primit din partea partidului sarcina de a duce și prezenta la Craiova protestul muncitorilor din București. Tot atunci, am primit și eu sarcina să particip cu o delegație de muncitori din Cluj, unde eram student.

În drum spre Craiova, la București, ne-am întîlnit cu delegația condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu și, împreună, am plecat spre locul procesului, ducînd cu noi memorii ce purtau mii și mii de semnături de solidarizare cu acuzații.

Ajunși la Craiova, am cerut președintelui Consiliului de Război al Corpului I Armată să ne programeze ca să depunem mărturie în proces. Intenționam să exprimăm un protest ferm împotriva samavolniciilor antimuncitorești, să predăm acuzaților fondurile adunate de către muncitori și să cerem stingerea procesului și punerea în libertate a acuzaților. Drept răspuns am fost de îndată arestați și înaintați Inspectoratului regional de jandarmi. Aici am fost percheziționați, confiscîndu-ni-se toate documentele pe care le aveam asupra noastră : 15 liste de subscripții, 7 proteste ale muncitorilor și șomerilor din București, precum și un memoriu al Comitetului regional antifascist din Cluj, semnat de 200 de persoane, toate exprimînd un energic protest împotriva judecării conducătorilor petroliștilor și ceferiștilor.

În fața anchetatorilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat netemeinicia și ilegalitatea procesului de la Craiova, a ridicat un vehement protest împotriva arestării delegaților noastre și a altor delegații trimise de masele muncitoare să se solidarizeze cu acuzații. Cu fermitatea care i-a caracterizat de la început activitatea în mișcarea revoluționară, a declarat fără reținere că venise la Craiova din proprie inițiativă, ca unul care participase activ la stringerea de semnături pe memoriile de protest și de solidaritate pe care le aducea cu sine. S-a impus atunci personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rolul său ca militant de seamă al Partidului Comunist Român în apărarea cauzei drepte a luptei muncitorilor împotriva exploatării și asupririi, pentru independența și suveranitatea României.

În fața acestei situații, anchetatorii din Craiova ne-au trimis la Siguranța generală din București ; aici s-au întreprins împotriva noastră cercetări mai „calificate", cu metode de teroare și intimidare mult mai dure, pentru a recunoaște că vasta acțiune de protest întreprinsă împotriva procesului de la Craiova, care a cuprins întreaga țară, era opera comuniștilor ; că numeroasele delegații care se prezintă la proces și cer anularea lui erau acțiuni organizate de către Partidul Comunist Român, ceea ce era pe deplin adevărat. Dar noi n-am recunoscut aceasta.

Neajungînd la nici un rezultat, Siguranța generală ne-a trimis înapoi la Craiova pentru a ni se întocmi acte de trimitere în judecată. Față de dîrzenia noastră, exprimată și mai hotărît de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Parchetul Tribunalului Dolj — care nu ne-a putut dovedi culpabili — s-a văzut nevoit să ne pună în libertate cu trimiterea „la urmă" și obligația de a ne prezenta fiecare la secțiile de poliție din orașele de reședință. Cu această ocazie a ieșit încă o dată în evidență spiritul de vigilență revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a sesizat că îndată ce vom ieși de la procurorul șef, unde fuseserăm anchetați, vom fi arestați din nou de către agenții Siguranței, care ne așteptau pe coridor. Protestînd energic în fața procurorului șef, acesta a invitat în biroul său pe agenții de pe coridor și astfel am putut să ne desprindem din mîinile Siguranței din Craiova.

Înfruntînd, în continuare, cu aceeași tenacitate, măsurile represive ale autorităților, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a urmat cu nedezmințită credință destinul revoluționar. Izvorul tăriei, dîrzeniei sale de neînduplecat, al spiritului de sacrificiu erau și sînt devotamentul față de partid, patriotismul înflăcărat care îi animă cugetul și fapta, credința fermă în nobilul ideal căruia i-a dedicat viața, în viitorului luminos al patriei, al poporului al cărui destoinic fiu este.

VASILE POGACEANU ■

50 de ani de la eroicele lupte revoluționare ale muncitorimii române

Adunarea festivă din Capitală

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, miercuri, 16 februarie, a avut loc o adunare festivă consacrată împlinirii a 50 de ani de la eroicele lupte revoluționare din 1933 ale muncitorimii române, care au marcat o nouă etapă în istoria mișcării muncitorești revoluționare din țara noastră, demonstrînd maturitatea politică a clasei muncitoare, afirmarea ei ca forță socială cea mai avansată, în stare să conducă masele populare, întregul popor, în lupta contra asupririi burghezo-moșierești, pentru o viață mai bună, pentru apărarea libertăților democratice, a păcii și independenței naționale.

În mod semnificativ, evocarea eroicelor lupte muncitorești revoluționare din ianuarie-februarie 1933 coincide cu împlinirea a 50 de ani de strălucita activitate politică și revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care s-a afirmat din fragedă tinerețe ca un remarcabil luptător revoluționar, ca un strălucit militant pentru întărirea capacității de acțiune a clasei muncitoare, a unității și coeziunii rîndurilor sale. Întregul popor român aduce, în aceste momente istorice solemne, prinosul său de dragoste și recunoștință secretarului general al partidului, președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, simbolul unității noastre de astăzi, care și-a consacrat și își consacră întreaga viață fericirii și bunăstării poporului român, ridicării României socialiste pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație, într-o lume a păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, aflați în prezidiul adunării festive, au fost salutați de tovarășul Gheorghe Pană, membru al Comitetului Politic Executiv, prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R. În cadrul adunării, au luat cuvîntul tovarășii Dumitru Dragomirescu, Traian Hulubescu, Rada Tănase, Ion Popescu-Puțuri, care au evocat luptele din 1933 ale muncitorimii române și au adus un profund omagiu celor care s-au jertfit pentru cauza și interesele clasei noastre muncitoare și ale poporului român. Totodată, vorbitorii au pus cu putere în evidență rolul pe care l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu în organizarea și conducerea marilor bătălii de clasă, precum și activitatea sa neobosită pe care o desfășoară în fruntea partidului și statului pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. „Este o mare mîndrie pentru noi, care am trăit evenimentele din 1933, a spus unul dintre vorbitori, să știm că tînărul care își afirmase încă din acei ani o gîndire cutezătoare, revoluționară, privind dezvoltarea viitoare a patriei, a fost printre noi, cu noi, în fruntea noastră, iar astăzi conduce de aproape două decenii, cu abnegație și clarviziune politică, destinele istorice ale poporului român, drumul patriei spre progres și civilizație".

Întîmpinat cu puternice aplauze și ovații, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cuvîntare, urmărită cu deosebit interes, cu deplină satisfacție și aprobare de cei prezenți, se arată că luptele revoluționare din 1933 au constituit momentul culminant al marilor greve și demonstrații din anii 1930—1933 ale muncitorilor și altor categorii sociale împotriva măsurilor adoptate de clasele exploatatoare burghezo-moșierești, care duceau la intensificarea exploatării și asupririi, urmărind să iasă din marea criză economică mondială pe seama maselor largi populare. În același timp, cercurile reacționare intensificau politica de fascizare a țării și pregătirile de război. Pe plan mondial, îndeosebi în Germania, se manifesta cu putere activitatea grupărilor fasciste, se intensificau acțiunile agresive, războinice.

În aceste împrejurări interne și internaționale, Partidul Comunist Român, împreună cu alte forțe muncitorești și democratice, a acționat cu toată hotărîrea împotriva politicii de fascizare și de pregătire de război, pentru apărarea drepturilor oamenilor muncii, a libertăților democratice, a independenței și integrității țării. „Acum, la 50 de ani de la marile lupte revoluționare — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — aducem un omagiu revoluționar muncitorilor și luptătorilor revoluționari care și-au jertfit viața pentru interesele generale ale clasei muncitoare. Jertfele lor nu au fost zadarnice. Generații după generații vor cinsti totdeauna pe eroii de la Grivița, pe toți luptătorii revoluționari, patrioți și democrați, care nu au precupețit nimic, și-au dat viața pentru eliberarea socială și națională, pentru dezvoltarea patriei, pentru independența și suveranitatea sa".

S-a subliniat, de asemenea, că îndeplinind rolul de organizator al marilor acțiuni revoluționare din 1933, Partidul Comunist Român și sindicatele revoluționare muncitorești au reușit să realizeze o largă colaborare cu socialiștii și social-democrații, cu alte sindicate muncitorești, fapt care a asigurat succesul marilor bătălii de clasă. Un rol de seamă în organizarea acestor acțiuni, din însărcinarea partidului, au avut Gheorghe Gheorghiu-Dej, Gheorghe Vasilichi, Ilie Pintilie, Dumitru Petrescu, Constantin Doncea, Stoica Chivu, Emil Popa, Vasile Bîgu, Panait Bogățoiu și alte zeci și zeci de activiști revoluționari. În aceste bătălii de clasă s-a dezvoltat unitatea clasei muncitoare, frontul unic între comuniști, socialiști și social-democrați, unitate care avea să devină factorul hotărîtor pentru înfăptuirea revoluției de eliberare națională și socială de la 23 August, pentru întreaga dezvoltare a României pe calea progresului și civilizației.

După ce a trecut în revistă cele mai importante aspecte ale politicii interne și externe a partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Cinstind luptele revoluționare din 1933, jertfele clasei muncitoare, ale forțelor antifasciste și democratice, pe toți luptătorii care s-au jertfit pentru bunăstarea poporului, pentru dezvoltarea liberă și independentă a țării, să ne luăm angajamentul solemn de a acționa cu întreaga răspundere pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale. Să asigurăm dezvoltarea continuă a forțelor de producție, creșterea bogăției naționale, crearea condițiilor pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație".

ION D. GOIA ■

Studenții în forum

Conferința a XIII-a a Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, ale cărei lucrări s-au desfășurat în zilele de vineri, 11 și sîmbătă, 12 februarie, la Palatul Marii Adunări Naționale din București, s-a impus ca un eveniment de importanță deosebită, apt să atragă nu numai interesul celor peste 125 000 membri ai organizației comuniste revoluționare a studenților ci, în mod real, al întregii opinii publice românești, al atenției generale.

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a tovarășei Elena Ceaușescu, a altor tovarăși din conducerea partidului și statului, forumul studenților comuniști a exprimat o puternică și entuziastă manifestare a adeziunii studențimii la politica partidului și statului nostru, a încrederii și înaltei recunoștințe față de partid, de secretarul său general.

Programată la puțin timp după Conferința Națională a partidului și desfășurîndu-și lucrările în atmosfera de puternică efervescență creatoare, de înaltă responsabilitate și vibrantă manifestare patriotică prilejuită de omagierea, de către întregul popor, a peste 50 de ani de activitate revoluționară și a zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conferința și-a propus să dezbată, în spiritul hotărîrilor conducerii partidului, căile și mijloacele de creștere a contribuției asociațiilor studenților comuniști la realizarea unei calități superioare în procesul de pregătire profesională și politico-ideologică a viitorilor specialiști, potrivit exigențelor actuale și de perspectivă ale dezvoltării social-economice a țării.

În cuvîntarea rostită în deschiderea lucrărilor forumului studenților comuniști, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat din nou, cu limpezime, aceste exigențe, formulînd un cuprinzător document programatic cu privire la perfecționarea învățămîntului superior și educarea comunistă, în spirit revoluționar și patriotic a tinerei generații de specialiști. Relevînd, într-un tablou succint dar cu elemente de o semnificativă pregnanță, marile succese obținute de poporul nostru în anii construcției socialiste și oprindu-se, de asemenea, asupra faptului că, în ciuda condițiilor grele ale crizei economice mondiale, a imprejurărilor care au determinat un ritm mai încet în primii doi ani ai acestui cincinal, am continuat să înaintăm ferm și să înfăptuim obiectivele privind trecerea țării noastre la un nou stadiu de dezvoltare, secretarul general al partidului a arătat că, pentru realizarea programelor și hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, apare necesară o redimensionare a responsabilităților învățămîntului nostru superior, căruia îi revine un rol deosebit de important în opera de edificare socialistă a țării. În această perspectivă clară și cuprinzătoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat sarcinile sporite ce revin studenților și profesorilor lor de a-și aduce o contribuție mai însemnată la progresul general al societății, pe măsura condițiilor materiale foarte bune care au fost asigurate procesului instructiv-educativ. Ca o expresie elocventă a preocupării conducerii de partid și de stat pentru dezvoltarea învățămîntului, pentru formarea cadrelor necesare economiei naționale, se impune, de exemplu, faptul că în epoca istorică deschisă de Congresul al IX-lea al partidului școala românească a beneficiat de investiții de peste 25 miliarde lei și de alte circa 8 miliarde pentru dotări în afara bugetului prevăzut pentru funcționarea sistemului școlar și universitar. În strînsă legătură cu amploarea acestor investiții sociale, este un adevăr că în același răstimp a sporit calitatea pregătirii profesionale și practice a studenților, fapt ce se poate remarca atît prin notele bune obținute de cei mai mulți dintre aceștia cît și prin creșterea numărului de studenți cuprinși în activitatea științifică, de cercetare și proiectare. Pe drumul trasat de conducerea partidului, activitatea de cercetare din învățămîntul superior a adus o contribuție însemnată la modernizarea și perfecționarea economiei naționale, la rezolvarea unor probleme concrete ale producției, la realizarea de noi materiale, tehnologii și utilaje cu performanțe superioare, la abordarea unor teme de mare perspectivă.

Răspunzînd cu entuziasm chemării partidului, studențimea României socialiste s-a angajat, în același timp, cu întreaga sa energie și dorință de afirmare în munca eroică pentru realizarea unor mari obiective economice, în cadrul șantierelor naționale ale tineretului de la Canalul Dunăre — Marea Neagră, Combinatul minier Oltenia, pe șantierele de îmbunătățiri funciare, pretutindeni unde tineretul studențesc a fost chemat să dea proba de foc a conștiinței sale patriotice, revoluționare. Pentru aceste eforturi, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat cuvinte calde, de apreciere, primite, cum este ușor de înțeles, cu o deosebită satisfacție de studenții participanți la lucrările conferinței.

Subliniind că o cerință esențială a educației comuniste a tineretului universitar este dezvoltarea sentimentului de solidaritate și prietenie între toți tinerii patriei, fără deosebire de naționalitate în cadrul unui învățămînt unitar, bazat pe concepția materialist-dialectică și istorică, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat studenților îndemnul de a se pregăti temeinic și de a deveni, ca specialiști, adevărate personalități ale muncii, trăind în cultul valorii, al noului și al dorinței de progres, dovedindu-se oameni cu un larg orizont de cunoaștere și de acțiune, autentici patrioți și revoluționari, dedicați operei de propășire a poporului român și implicîndu-se, totodată, cu toată fermitatea, în făurirea unui destin de pace al lumii. **„Aveți, dragi tovarăși și prieteni — sublinia secretarul general al partidului — minunate condiții de viață, de învățătură, de muncă. Trăiți într-o epocă de mari transformări revoluționare. Sînteți moștenitorii unor glorioase tradiții de luptă ale poporului, ale comuniștilor. Faceți totul pentru a vă ridica la nivelul acestor minunate tradiții și condiții de viață și învățătură. Ridicați-vă necontenit spiritul revoluționar, nivelul de cunoștințe din toate domeniile! Pregătiți-vă pentru a fi întotdeauna revoluționari, pentru a acționa împotriva a tot ceea ce este vechi, perimat și nu mai corespunde noilor cerințe de dezvoltare, pentru promovarea cu întregul curaj a noului în toate domeniile de activitate! Vouă vă revine înalta misiune de a duce mai departe făclia progresului și civilizației, de a urca și de a ajunge la înălțimile luminoase ale societății comuniste! Pregătiți-vă pentru a fi participanți demni, activi pentru a asigura ridicarea patriei noastre pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație, pentru a-i asigura libertatea, independența, pentru a asigura viața tot mai liberă și mai îmbelșugată a poporului nostru în societatea comunistă!"**

Stăruitoarea forță a acestor cuvinte de a reprezenta îndemnuri apropiate, părintești, și-a adăugat un înțeles aparte atunci cînd secretarul general al partidului a arătat, în cuvîntarea sa, că nu dorește să se refere și la anumite lipsuri și neajunsuri ce se manifestă încă în activitatea organizației revoluționare a tineretului studențesc, apreciind că participanții la conferință vor înțelege aceasta ca pe un semn al încrederii ce li se acordă și că se vor opri ei înșiși asupra problemelor ce se impun a fi discutate, hotărînd asupra măsurilor necesare pentru ridicarea pe o treaptă calitativ nouă a activității tuturor asociațiilor studenților comuniști.

În numele Biroului și Secretariatului Comitetului Central al U.T.C., tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., care a condus ultima parte a lucrărilor conferinței, a adresat Consiliului U.A.S.C.R. nou ales, comitetului executiv și biroului acestuia sincere felicitări și le-a urat succese în îndeplinirea sarcinilor pe care conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal le pun în fața tinerei generații.

Ca un ecou al dezbaterii desfășurate într-o atmosferă de vibrant entuziasm tineresc și, în același timp, în spirit realist, critic și autocritic, scrisoarea adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, în încheierea lucrărilor conferinței, de delegații ce au reprezentat studenții din cele 19 centre universitare ale țării a relevat angajamentul lor solemn de a desfășura o activitate mai susținută, sub conducerea organizațiilor de partid, pentru îndeplinirea întocmai a mobilizatoarelor indicații și îndemnuri formulate de conducătorul partidului și al României, părintele iubit al tinerei generații, față de care studențimea română își exprimă, laolaltă cu întregul popor, dragostea și recunoștința cu prilejul omagierii a 50 de ani de activitate revoluționară și al aniversării zilei sale de naștere, pentru activitatea neobosită ce o consacră prefacerilor revoluționare în societatea românească, pentru dezvoltarea ascendentă a patriei și pentru afirmarea tot mai puternică a României în rîndul națiunilor lumii.

DUMITRU ELIADE ■

„Să dăm posibilitatea acelora care muncesc mai bine să cîştige mai mult. Nu trebuie să avem nici o teamă, chiar dacă unii vor cîştiga de două ori mai mult, dacă acesta este rezultatul muncii lor“

Cuvintele secretarului general al partidului, concluzie a unei etape în economie şi, totodată, îndemn spre reconsiderarea unor obişnuinţe în ce priveşte măsura calităţii şi a cantităţii, devin în actuala conjunctură economică, de maximă angajare, nu numai idei de căpătîi, dar şi prilej de a face din idee fapt. Calitatea muncii, iată ce trebuie să avem mai bine în vedere ! Fiindcă orice lucru, se ştie, poate fi făcut în două feluri : la pragul de jos al calităţii — situaţie care-l face util, dar într-un sens foarte restrîns, şi la pragul cel mai înalt al calităţii, acolo unde lucrul acesta poate să intre în competiţia mondială a valorilor. Sînt situaţii cînd, prea atenţi cu cantităţile, pierdem din vedere că mai binele se produce prin angajare sufletească dar şi prin efortul concentrat al unor inteligenţe, prin realizarea deplină a unor competenţe. Despre cum se măsoară şi despre cum ar putea fi mai bine măsurate calitatea şi competenţa — şi, ca o consecinţă firească, despre modalităţile stimulărilor materiale şi morale — scriem în cele ce urmează, convinşi fiind că avem şi motivele şi puterile să contribuim, prin aşezarea mai firească a treburilor în fiecare sector de activitate, la prosperitatea generală.

Un inginer între doi cai

Inginerul Nicolae Gonţea pare a fi ceea ce se cheamă un om deştept, chiar dacă el spune că nu e greu să fii aşa cîtă vreme alţii nu sînt. Îşi plimbă mîna pe o hîrtie de ozalid şi zice : „Numai dunga asta pe care o vedeţi aici înseamnă 32 de milioane. Putem să-i cîştigăm. De ce să-i pierdem ?“ Dungi dintr-astea a mai tras el, de multe ori, în viaţă, şi cine l-a ascultat chiar a reuşit să cîştige. Cu cîţiva ani în urmă, cînd trebuia să se construiască racordul feroviar la Combinatul de fire şi fibre poliesterice din Cîmpulung Muscel, Institutul de proiectări căi ferate a propus două variante, fiecare dintre ele implicînd un volum mare de terasamente şi lucrări de artă. În prima variantă ar fi fost necesară construirea unui tunel de 230 şi a unui viaduct de 100 metri. În varianta a doua ar fi fost nevoie să fie săpate nişte tranşee de 19 metri adîncime şi să se înalţe un pod de 335 de metri. Şi tocmai cînd prima dintre ele fusese avizată, tocmai atunci a apărut şi inginerul Nicolae Gonţea, propunînd o documentaţie nouă, conform căreia se reduceau lungimea liniei şi volumul lucrărilor de terasamente şi era eliminată construirea tunelului şi a viaductului. Accesul feroviar al combinatului se construieşte, bineînţeles, după ideea inginerului Nicolae Gonţea, dar mai departe lucrurile se complică, în ciuda faptului că Institutul de inginerie tehnologică şi proiectare pentru industria chimică I.I.T.P.I.C. se comportă exemplar. Văzînd că, în baza referatului întocmit de Institutul de proiectări căi ferate, Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor infirmă calitatea de inovaţie documentaţiei inginerului Gonţea, I.I.T.P.I.C. se adresează Ministerului Industriei Chimice : „Indiferent dacă documentaţia prezentată de inginerul Nicolae Gonţea este sau nu o inovaţie, este o realitate că intervenţia făcută cu scopul de a modifica o investiţie oneroasă a adus Ministerului Industriei Chimice economii reale care însumează circa 38 milioane lei. Apreciind ca o obligaţie morală să găsirea unei soluţii pentru retribuirea inginerului Nicolae Gonţea cel puţin cu restituirea cheltuielilor efectuate de acesta pentru deplasările pe teren şi redactarea lucrării, propunem ca Ministerul Industriei Chimice sau Combinatul de fire şi fibre Cîmpulung Muscel, ca beneficiari direcţi ai reducerii investiţiei cu 38 milioane de lei, să iniţieze o premiere corespunzătoare legislaţiei în vigoare, din fondurile alocate pentru asemenea activităţi“. Apreciind utilitatea documentaţiei elaborate de inginerul Gonţea în afara obligaţiilor sale de serviciu şi pe cheltuială proprie, Ministerul Industriei Chimice se adresează la rîndu-i Ministerului Construcţiilor de Maşini : „În scopul recompensării eforturilor depuse, vă rugăm să aprobaţi premierea tovarăşului Nicolae Gonţea din fondurile Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini, avînd în vedere că în conformitate cu reglementările în vigoare recompensarea nu se poate face decît în cadrul sectorului unde este retribuit“. Dar Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini nu are comun cu aceasta poveste decît că inginerul se află încadrat într-una din unităţile sale, la Institutul de proiectări pentru maşini şi unelte electrice.

Astfel, inginerul Gonţea se vede aruncat, cum s-ar zice, între doi cai. Cineva ar trebui totuşi să se înduplece şi să-l ridice în şa, zicem noi, pe măsura unei socoteli cinstite şi chiar dacă socoteala aceasta nu este de aşteptat că s-ar putea limpezi şi prin concursul specialiştilor în căi ferate, fiindcă acestora din urmă, înţelegem, inginerul Gonţea le apare ca un fel de piază rea. După '46, cînd a absolvit facultatea şi-a devenit inginer de căi ferate, el a lucrat, cum spune, mai mult în domeniul construcţiilor de maşini, dar în cadrul acestui domeniu tot meseria învăţată şi-a exercitat-o, ocupîndu-se cu întocmirea planurilor generale pentru amplasamente de fabrici şi cu construirea de drumuri şi căi ferate pentru aceste fabrici. Că, uneori, ideile sale s-au dovedit de folos şi altor domenii decît acela al construcţiilor de maşini, aceasta nu este vina lui, spune inginerul Gonţea. În '52, pentru calea ferată forestieră de la Piatra Neamţ la Cuejdiu, a luat 180 000 de lei. Bani, nu glumă, zice el, şi pentru că abia se însurase i-a cumpărat nevestei, medic hematolog, o superbă blană de astrahan, nişte covoare persane şi alte scumpeturi care i-au pierit toate de sub ochi, odată cu nevasta de care a divorţat prin '60. Casa în care el stă acum, un apartament de două camere, se află trecută în acte tot sub numele nevestei. Casa aceasta, zice, a cumpărat-o după ce prin '55 a studiat terenul de la Inotesti-Ceptura şi în locul funicularului pe care unii specialişti îl considerau absolut necesar el a zis că se poate face, fără cheltuieli deosebite, o cale ferată normală. A luat şi atunci, zice, 42 000 de lei. Iar ceva mai tîrziu, pentru trecerea peste barajul de la Paltinu a fost răsplătit cu alţi 36 000. În urma unei soluţii îndrăzneţe de construire a drumului de acces la mina Herja, a cîştigat 15 000 lei pentru munca de proiectare şi alţi 18 000 pentru inovaţie, pentru ideea propriu-zisă. Din cîţi bani a avut, s-a ales în primul rînd cu o maşină Dacia 1300, cu care a străbătut, fără „bonuri de benzină“, de la un capăt la altul ai ţării, tot din buzunarul lui scoţînd şi bani pentru ridicările topometrice sau pentru plata desenatorilor ce l-au ajutat să prezinte „planurile de amplasare“, totdeauna altfel şi întotdeauna mai ieftine decît ale unor colective autorizate să lucreze pe banii statului. În legătură cu felul cum l-au fost răsplătite ideea, munca şi cheltuielile privitoare la calea ferată de la Cîmpulung Muscel, trăieşte, după cum zice, o mare nedumerire, dar este încrezător că se va găsi, cît de repede, o rezolvare cinstită. Ne exprimăm la rîndu-ne încrederea că toţi factorii implicaţi îşi vor face o datorie de onoare din reluarea acestui caz şi rezolvarea lui, într-adevăr, cinstită. În aşteptarea acestei veşti ne mai rămîne să spunem că inginerul Gonţea n-a stat degeaba. Cînd arată o linie care, zice, ea singură valorează 32 milioane de lei, el îşi plimbă mîna pe un plan de amplasare a unei căi ferate pentru o fabrică de la Vălenii de Munte iar planul acesta, ne încredinţează, asigură o economie totală de 34,5 milioane faţă de proiectele existente. Un alt proiect, pentru o fabrică de la Băbeni, ar aduce şi el o economie de 14,5 milioane.

Ideile inginerului Gonţea sînt, în cel mai înalt grad, o muncă patriotică, dar drept ar fi ca măcar cheltuielile făcute de el pentru a elabora documentaţiile după tot tipicul muncii de proiectare să-i fie restituite urgent.

DUMITRU ELIADE ■

Roţile, beţele şi progresul tehnic

La Piteşti, ca să-l cunoaştem pe Vasile Dumitrescu, am trecut printr-o poartă asemănătoare cu intrarea într-o fermă agricolă, am ocolit un tractor şi am pătruns într-un atelier cu spaţii nu prea generoase, dar ticsite cu instalaţii indispensabile unui învăţămînt tehnic modern. La un ceas al serii cînd lumea, firesc, se distrează sau îşi trage sufletul, odihnindu-se. Omul căutat s-a dovedit a fi un bărbat între două vîrste, cu trăsături delicate, cu o mare fineţe în gesturi şi în glas, dar cu toată fiinţa aburită de un soi de oboseală în interstiţiile căreia s-a insinuat şi un dram de zădărnicie. Şi atunci am ştiut că ne vom referi mai puţin la invenţia conf. dr. ing. Vasile Dumitrescu a ajuns la un ceas al vieţii cînd a aflat ceea ce nu şi-ar fi dorit să afle vreodată : curios, mărturisea interlocutorul nostru, oamenii de suflet sînt foarte rari... Practic, prototipul motorului cu distribuţie variabilă este gata demult, întrarea lui în producţia de serie este astăzi o chestiune de zile, poate de săptămîni, poate de luni. Ceea ce nici nu mai contează după 12 ani de încercări şi eforturi, uneori asemănătoare într-un totul curselor cu obstacole. Au fost trup şi suflet alături de această invenţie, de-a lungul anilor, prim-secretari ai judeţului Argeş, sau oameni cu influenţă şi putere de decizie în domeniul industriei constructoare de automobile, asemeni inginerilor Simion Săpunaru şi Ion Giuvelcă. Şi cu toate acestea, am înţeles, în ciuda faptului că într-o promovarea unei idei fertile au împins umeri mari şi puternici, nu este de neglijat eficienţa nefastă a beţelor mici strecurate între roţile progresului tehnic. Băţul mic poate fi uneori o ironie a unui coleg ; sau obstinaţia unui funcţionar de a uita o hîrtie într-un sertar de sub jurisdicţia sa atotputernică şi de a întîrzia lansarea ei în circuitul căreia i-a fost destinată ; sau scepticismul unor cadre tehnice investite administrativ şi nu prin vocaţie cu misiunea de cercetători, dar văzînd mai mult ataşament pentru bătuta pe loc decît pentru privirea aţintită spre viitor. Şi aşa mai departe.

Dacă despre motoare de automobil este vorba, trebuie spus că omul nu este un simplu piston şi, ajuns la capătul cursei, rămîne marcat de obstacolul întîlnit în cale. Şi sînt obstacole şi obstacole : din interiorul profesiei, care ţin de natura inerentă a dificultăţilor perfectării unei invenţii, şi din exteriorul profesiei, adică subiective. Cele mai multe obstacole înfruntate de Vasile Dumitrescu, din păcate, au fost pur şi simplu subiective. În timp ce Vasile Dumitrescu ne încredinţa cîteva dintre dezamăgirile sale, sub picioarele noastre a pornit un motor. A mers ce a mers şi a stat. Apoi a bătut la uşă un tehnician şi i-a comunicat interlocutorului nostru : a pornit la o mie !... Atît de jos ? — a întrebat, cu un zîmbet reţinut, inginerul. Din prag, tehnicianul a răspuns la zîmbet cu zîmbet. Uneori, datoria unui reporter este şi aceea de a relata cît se poate de limpede şi exact semnificaţia unor întîmplări din care ei personal nu pricepe absolut nimic. Şi adevărul schimbului de zîmbete întîmplat la Piteşti, în seara zilei de 9 februarie a.c., a fost unul singur : sub picioarele noastre se repurtase o nouă victorie tehnică, privind un dispozitiv inerţial pentru pornirea tractoarelor, verificat de acelaşi inginer Vasile Dumitrescu. Poate nu deosebit de importantă, dar dintre cele care netezesc drumul altei invenţii. Recompensei morale nu i-au trebuit decît zece trepte pentru a ajunge la om.

Nu ştim ce recompensă materială îi pîndeşte pe inginerul Vasile Dumitrescu, pentru ingenioasa idee a motorului cu distribuţie variabilă, acum pe cale de a intra în producţia de serie. Dar ştim că încurajarea ce i se cuvenea, ca recompensă morală, a urcat într-o duzină de ani, nu numai odată, mii şi mii de trepte, năruindu-se de prea multe ori în brînci, sub un scepticism fără nici o justificare. Şi n-a mai ajuns la om. Deşi omul a triumfat.

MIHAI PELIN ■

P.S. Vasile Dumitrescu nu ne-a autorizat să aşternem pe hîrtie aceste opinii şi ne-am încălcat cuvîntul numai şi numai pentru că promovarea progresului tehnic, oricum am răsuci lucrurile, a fost şi rămîne o chestiune de interes obştesc. Totuşi, conform dorinţei sale, nu i-am nominalizat pe cei ce i-au stat în cale. Poate şi din teama de a nu provoca o resurecţie a împotrivirii. Adică din teama ca însăşi mărturia noastră să nu devină cumva băţ în roată.

Despre specialistul care creează

Inginerul Mircea Turcu, şef de atelier în Institutul de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică pentru maşini-unelte şi agregate „Titan“, s-a născut în anul 1942. El este ceea ce se cheamă un om bine realizat profesional, întrucît a voit să ajungă inginer cercetător şi proiectant în domeniul maşinilor-unelte şi a ajuns. Şi nu oriunde, ci la „Titan“, în cel mai prestigios institut de profil al unei industrii şi ea prestigioasă. O statistică americană de dată recentă plasează, din punctul de vedere al valorii realizate, **industria de maşini-unelte din România pe locul 10 în lume !**

Inginerul Mircea Turcu a făcut o şcoală profesională în meseria de strungar şi, pînă în anul 1963, a muncit ca strungar la Uzinele „Progresul“ din Brăila. Muncitor fiind, a urmat liceul la „seral“, iar rezultatele din liceu i-au dat nădejdi pentru admiterea la Politehnica bucureşteană. Unul din tovarăşii de strungărie din Brăila ai lui Mircea Turcu se numeşte Ion Florian. Strungarul Ion Florian a rămas la maşină şi, cîştigîndu-şi prin muncă şi vechime în producţie gradaţiile unei calificări de bun meseriaş, este, de asemenea, un om realizat. În profesia sa, firesc.

Se poate spune că acum Ion Florian execută la strung ceea ce gîndeşte, ca inginer şi proiectant, fostul său coleg Mircea Turcu.

Întîlnindu-se într-o zi ei doi, şi-au povestit pe unde şi cu ce se mai îndeletnicesc. Ocazie cu care inginerul Mircea Turcu a descoperit că, deşi în timpul ce trecuse se schimbaseră multe în ce privea calificarea sa în domeniul maşinilor-unelte, retribuţia îi era cu aproape 1 000 de lei mai mică decît a fostului coleg. Acum, în 1982, cîştigul lunar de şef de atelier al inginerului Mircea Turcu este de 3 350 lei cîştig din care 20 la sută rămîne în casă pînă la realizarea propriu-zisă a maşinilor-unelte gîndite şi proiectate de el. În întreprinderea de maşini-unelte Bucureşti există strungari în vîrstă de 40 de ani care execută maşini după cercetările şi proiectele lui Mircea Turcu. Nici unul din strungarii din întreprindere de vîrsta lui Mircea Turcu nu cîştigă mai puţin decît el. Fapt pentru care, într-o vreme, inginerul a decis să revină la meserie.

Dacă nu s-a mai putut e pentru că nu i-a dat voie legea să practice e muncă sub nivelul calificării sale şi, îndeosebi, pentru că nu i-a dat voie nici conştiinţa. Dealtfel, nici direcţia Institutului „Titan“ nu i-ar fi îngăduit : Mircea Turcu este un cercetător şi un proiectant foarte solicitat. Un om de bază. De la „Titan“ s-a mai plecat prin transfer, dar din oamenii de bază nu a plecat nimeni sau aproape nimeni.

În momentul de faţă, institutul are nevoie de personal cu mare calificare sau pe care să-l pregătească în consecinţă. Lipsind cam 10—15 la sută din cadrele cu studii superioare, planul trebuie făcut — şi e făcut — cu oameni ai institutului, deveniţi toţi sau aproape toţi „de bază“. Se munceşte adesea, ca în agricultură, „zi-lumină“, de unde şi un spor de retribuţie de 10—15 la sută lunar în perioadele de efort maxim.

Acestea sînt faptele. Să vedem, mai departe, la ce duc ele.

În anul 1980, Institutul „Titan“ a luat legătura cu Institutul politehnic din Bucureşti pentru a afla întreprinderile unde au fost repartizaţi în producţie cei mai buni absolvenţi din ultimele promoţii ale secţiei T.C.M. (Tehnologia construcţiilor de maşini). Apoi, au fost trimişi delegaţi pentru a contacta personal 80 de ingineri tineri, cu 3—4 ani de uzină, în vederea unei eventuale încadrări în proiectare. 40 de ingineri au acceptat invitaţia de a vizita Institutul „Titan“ şi a cunoaşte, la faţa locului, lucrul în proiectare şi cercetare. La sfîrşitul zilelor de vizită, toţi cei 40 de tineri au declinat oferta institutului de a se încadra în proiectare, deşi avuseseră foarte convingător proba nivelului de profesionalism atins aici. Cauza mărturisită de toţi era una singură : după 3—4 ani de producţie, tînărul absolvent cîştiga sensibil mai mult decît un proiectant cu vechime de 10—15 ani în specialitate.

Directorul tehnic al Institutului „Titan“, inginerul Mihail Zugrav, ne spune că

pentru a discuta chestiunea stimulării materiale și morale a ingînerului din cercetare și proiectare, persoanele cele mai indicate pentru o opinie sînt : șeful de atelier Mircea Turcu, șeful de proiect ing. Ion Dumitrescu, cercetător științific gr. III, dar cu un concurs pentru gradul II cîștigat, ing. Barbu Mihăescu, cercetător științific gr. III, și dr. ing. Leontin Cigan, cercetător științific gr. II, autorul a 20 de invenții, aplicate toate. Trebuie spus că Ion Dumitrescu — 8 invenții aplicate — și Barbu Mihăescu — 2 invenții aplicate — fac parte, de asemenea, din corpul de inventatori ai institutului (cu 53 de brevete în anul 1982). Dintre toți, cea mai mare retribuție o are Leontin Cigan : 4 530 lei lunar, la care se adaugă sumele obținute, ca urmare a aplicării în producție a invențiilor sale. Dintre acestea, numai brevetul pentru „șuruburi cu bile", odată aplicat din anul 1978 a adus beneficii cifrate la peste 50 milioane lei. Din anul 1973, cînd a devenit fapt prima dintre invențiile sale, Leontin Cigan a socotit că gîndirea lui de inventator a produs, în plus față de sarcinile de serviciu, beneficii mergînd spre o sută de milioane de lei. În cei 15 ani ai carierei de inventator, Leontin Cigan a primit ca drepturi de autor un total de 17 000 lei. În ultimii 3 ani, cînd a cîștigat cea mai mare parte din această sumă totală, a avut luni cînd i-au revenit 700—800 lei peste retribuție, dar în ultimul timp suma diminuează rapid întrucît costul „șuruburilor cu bile", odată intrate în producție de serie, crește și le face, ca preț, necompetitive. Prototipul, lucrat în laborator în condiții de mare productivitate, pe strunguri frontoare și cu meseriași plătiți la aproape 5 000 lei lunar, conform calității și cantității muncii, nu costa decît 6 700 lei (mai puțin de jumătate din suma cu care s-ar fi importat). Acum, produse pe strunguri normale, de către oameni cu o calificare și o productivitate mică, „șuruburile cu bile" depășesc, ca preț de cost, cifra cu care ar fi fost importate, iar inventatorul pare a nu-și mai fi avut rostul.

Rezultă, pînă la urmă, că rolul unui inventator e mare sau neînsemnat, funcție de circumstanțele aplicării gîndirii sale. Ce-i cam ciudat e că muncitorul ce produce acum „șuruburile cu bile", în condiții de eficiență economică modestă, poate să cîștige lunar cît omul care i-a dat un proiect bun, proiect ce punea în termeni drepți contribuția fiecăruia, a proiectantului și a executantului.

„Programul meu de lucru — spune dr. ing. Leontin Cigan — este următorul : vin la slujbă primul, la orele 7, și plec cel mai adesea la 20. În ultimele 3 luni am petrecut în institut 11 nopți. Pentru mine, profesiunea e pasiune. Acum sînt în situația de a munci la maximum de dăruire, indiferent de cîștig. Mulți din colegii mei sînt în acest stadiu al profesiei, în care primează satisfacțiile morale. Dovadă că rămîn în cercetare și proiectare și îi judecă aspru pe tinerii ingineri care, după ce-și întocmesc proiectul de diplomă în institut, preferă să conducă o secție oarecare la «Automecanica» și să se deprofesionalizeze, pentru un ban mai mult".

Inginerii Barbu Mihăescu și Ion Dumitrescu sînt din spița aceasta, a oamenilor de moral. Ei nu produc invenții aplicabile oriunde și izvorînd din orice. Ei trăiesc permanent starea de inventator, fiindcă mașinile pe care le proiectează includ, prin însăși tema de proiectare, nou. În momentul de față, tot ce se întreprinde la „Titan" e destinat înlocuirii importurilor și reînnoirii mașinilor din folosință și care s-au uzat moral. (Există, prin urmare, și o chestiune morală a mașinii, nu numai a celui ce o concepe !) Pe Barbu Mihăescu și Ion Dumitrescu îi preocupă problema gradelor științifice și criteriile cîștigării lor. Pentru ei, ca pentru mulți cercetători, ce are mare importanță e desăvîrșirea profesională. Sînt — ca și Mircea Turcu — ingineri ce-și consideră profesia cu gravitate. Mircea Turcu declară că tatăl său, maistru mecanic, l-ar fi învățat să nu lase niciodată la jumătate o treabă odată începută, îndemn care i-a devenit principiu de viață.

Am pus în pagină cîteva fapte care pot constitui elementele unei discuții mai aprofundate despre condiția celui care concepe, a omului de creație tehnică. Conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal și cu nenumărate prilejuri, elogiind munca și creația, au subliniat ideea că fiecare lucru trebuie înțeles și recompensat, moral și material, cu justețe, funcție de importanța ideii noi și a procesului de perfecționare profesională în procesul perfecționării întregii noastre economii. Cercetate cu atenție, cîntărite, faptele devin cea mai bună cale pentru o mai bună prețuire a muncii cercetătorului, a celui care proiectează nou.

TUDOR OCTAVIAN

Unii, cam toți, vor folie de plastic

Lumina hrănită cu zăpezile cîmpiei s-a îndepărtat și-a rămas, parcă, împletrită în hotarele unui timp trecut. Dincolo de poarta Bucureștiului, către miazăzi, pe șoseaua ce coboară spre Giurgiu, s-ar zice că mai este iarnă și frig, dar pe lîngă casele din Adunații Copăceni primăvara a și venit, sub bolțile din folii de polietilenă e cald și pămîntul ocrotit astfel lucrează în plin. Sînt numai vreo 15, se spune, în orice caz nu mai mult de 20 de ani de cînd comuna și-a găsit această îndeletnicire ce i-a adus chiar o anumită faimă, de a scoate legume timpurii pentru piața orașului aflat aproape, doar la 13 kilometri. Acum se lucrează la răsaduri și s-ar putea crede că Marin Țicu, delegat al întreprinderii județene de legume și fructe, a venit la timp pentru a încheia contracte pe acest an, chiar dacă el simte că a venit la Adunații Copăceni ori prea tîrziu ori prea devreme. Prea tîrziu ar fi pentru că țăranii au semănat încă de pe la sfîrșitul anului trecut și atunci ar fi avut nevoie de semințe, nu acum, și prea devreme pentru că el nu poate promite nimănui că-i va da folie de polietilenă pentru solariile cele mari pe care țăranii le întind cu începere de la mijlocul lunii martie. Ar fi una dintre obligațiile întreprinderii contractante să asigure folia, dar nu are nici întreprinderea de unde, asta e situația. Și în loc s-o cumpere cu 33 lei kilogramul, țăranii o cumpără de pe te miri unde, plătind un preț mai mare, bineînțeles. Cei mai mulți au plătit 50 lei kilogramul. „Și unii, cam toți, spun că vor folie", recunoaște Marin Țicu cu un glas necăjit, ce nu se înviorează decît atunci cînd își amintește că după luna aceasta, cînd își va încheia misiunea de a încheia contractele la Adunații Copăceni, o să poată ieși la pensie fiindcă începînd cu 1 martie împlinește 62 de ani.

Unul dintre cei care s-au îndurat să contracteze mai mult se numește Marin Culău. El s-a obligat să dea cîte 100 kilograme de căpșuni și cireșe și 1 000 kilograme de roșii. Omul a semnat și-a plecat spunînd că dacă i s-ar fi dat folie ar fi contractat 2—3 tone de roșii. „Putea să dea comuna mult mai mult", oftează Marin Țicu. Foarte mulți au cerut, de exemplu, un sol de roșii și tocmai pe acela, din întîmplare, Întreprinderea de legume și fructe nu îi-l poate pune la dispoziție. Degeaba îi îmbie cu altele, oamenii îl vor pe acela pe care îl vor ei, un sol din care se plătea anul trecut 20 de grame cu 300 de lei, iar anul acesta cu 600. De aceea, cînd semnează contractele, oamenii se uită în ochii lui Marin Țicu și-l întreabă : „Dumneavoastră cu ce ne ajutați, cu un oftat ?"

Peste cele de mai sus, se redeschid acum și discuții nelămurite în vara anului trecut. Întrebat cîte roșii contractează pentru acest an, Nicolae T. Paraschiv a întrebat la rîndu-i : „Dar pe cele de astă-vară mi le-ați plătit ?" Nu era vorba decît de 167 de lei și, de fapt, cum spune Nicolae T. Paraschiv, „nici nu e vorba de bani", chiar dacă ei ar cam însemna plinea pe-o lună, ci despre faptul că pe timpul verii gestionarii centrelor de achiziții își îngăduie citeodată să-i trimită pe oameni acasă, îndărăt, cu coșurile încărcate cu legume și fructe, pe motiv că nu există mașini suficiente iar ei, gestionarii, nu pot elibera adeverințe de primire-recepție, pentru a nu se încărca și mai mult cu o marfă care și așa, uneori, ajunge să se strice. Uneori, țăranilor li se dau bonuri de mînă de pe urma cărora e cam greu ca ei să încaseze banii ori, în loc de două adeverințe de recepție, numai una. Elena Tudor a primit numai un bon, pe care-l are și astăzi, pentru 6 coșuri a cîte vreo 15 kilograme de struguri, iar Constantina Dogaru numai un exemplar al adeverinței, pe care ea l-a și rupt, de necaz, văzînd că i se cer totuși două și știind prea bine că primise numai unul iar pe acela îl păstrase cu grijă în buletinul de identitate. Femeia dăduse 30 kilograme de căpșuni. Acum, zice, i-a mai trecut supărarea, o să contracteze și anul acesta, tot ceea ce nu înțelege ea este de ce s-a renunțat la obiceiul bun, păstrat pînă în vara anului '81, cînd oamenii primeau banii pe loc pentru fructele predate. Și de ce, mai întreabă ea, n-ar primi ei banii pe loc și pentru legume ? De ce atîția oameni străini învîrtindu-se prin sat, unii cu gențile pline de hîrtii iar alții cu gențile pline de bani ? Aceștia din urmă, funcționari ai cooperativelor de credit din Vidra sau Grădiștea, vin să facă plățile numai marțea și joia.

La Adunații Copăceni, unde planul de contractări va fi îndeplinit, nu încape îndoială, și în acest an, oamenii înțeleg perfect de ce nu prea pot fi ajutați cu folie de polietilenă, tot așa cum înțeleg că motorina lipsește uneori, că mașinile închiriate de I.L.F. Giurgiu nu vin la timp, de fiecare dată, și că e nevoie ca ei să bată de mai multe ori drumul pînă la centrul de achiziții pentru a preda legumele și fructele contractate. Ce nu înțeleg ei deloc este de ce nu se gîndește nimeni la ei pentru a nu mai fi obligați să bată drumurile tot la fel de mult pentru a-și încasa banii care, după atîtea eforturi, li se cuvin. Mai bună organizare a activității de preluare a legumelor și fructelor contractate de ei ar fi numai o dovadă de bunăvoință, n-ar costa nimic și ea nu are nici o legătură cu criza petrolului. Altfel, contractele prin care ei se angajează să predea și legume și fructe par a fi încheiate în dublu exemplar, însă cu indigoul pus anapoda, în așa fel încît copia să rămînă albă iar pe spatele originalului să se imprime ceea ce ar fi trebuit să apară, scris citeț, pe copie. Măcar timp să fie ajutați să cîștige, spun ei, căci timpul înseamnă și pentru ei bani. Cine credo altfel, nu-i cunoaște.

DUMITRU ELIADE

O strîngere de mînă și o poză la panoul de onoare

Se știe faptul că, pe mapamond, în lumea construcțiilor, materialele grele și costisitoare sînt înlocuite treptat cu materiale ușoare și funcționale. Ce-i drept, nici constructorii noștri n-au stat cu mîna în sîn, iar printre primele șantiere care, încă din 1965—1967, au adoptat soluții noi și soluții industrializate, la loc de frunte se află Grupul de șantiere 2 București, cu sediul în Făinari, dar cu aria de lucru circumscrisă — și delimitînd — o bună parte din București.

Cum sînt stimulați material și moral autorii soluțiilor de care vorbeam ?

Dar mai întîi, ceva despre aceste soluții. Mergem la baza de producție industrială Fundeni a mai sus-numitului șantier. Aici există un adevărat poligon al produselor industrializate atît de necesare în construcții. Tot ce se făcea odinioară pe șantiere în mod manual și cu mijloace rudimentare, acum se execută mecanic și pe bancuri de lucru. Înainte vreme, spre pildă, lucrau 4 dulgheri numai la partea lemnoasă a unui lift. La aceeași parte lemnoasă lucrează acum un om preț de o jumătate de oră la liftul prefabricat. Alt exemplu. Cititorii noștri nu știu, poate, ce este o baie spațială, dar baia de bloc știu ce înseamnă. Într-un spațiu de 4,06—4,20 m se perindau 9 11 meseriași : zidarul, faianțarul, mozaicarul, tîmplarul, ca și zugrav-vopsitorul, geamgiul, continuînd cu instalatorii (3—4 la număr.) Să nu uităm, apoi, că obiectele necesare băii erau cărate pe brațe în bloc. Acum, meseriașii au postul lor fix în noul pavilion al produselor industrializate, iar baia trece — să vezi și să nu crezi ! — prin fața lor. Fiecare își aduce „obolul" la ea. Cînd este gata, baia spațială se ridică frumușel cu macaraua și se fixează la locul ei în bloc, urmînd a se face doar racordurile pe aceeași scară.

Așadar, de numele Grupului de șantiere 2 și de un mănunchi de oameni inimoși, printre care Popa Constantin, directorul Grupului de șantiere 2 București, Ieronim Olaru, Victor Boc, Nuțu Anghel, Ion Lungu (din păcate plecat la „Proiect" București), Silviu Negulescu, Tudor Brătescu, se leagă o seamă de soluții noi și industrializate. Ele sînt mai multe, dar nu le reținem din lipsă de spațiu. Vom menționa însă două cifre semnificative : dintr-un plan anual de lucrări, exprimat valoric, de 450 milioane lei, mai bine de 80 milioane lei reprezintă valoarea noilor soluții industrializate. Concludent, nu ?

Și acum, despre modul în care sînt stimulați acești oameni care gîndesc și, după cum am văzut, gîndesc bine. Directorul Popa Constantin ne relata că există un fond de premiere (1 la sută) de circa 60 000 lei anual, atribuiți diferitelor persoane. Fondul acesta se folosește, în general, pentru cei care ies la pensie și pentru cei cu activități deosebite. Premiile nu se dau anual, ci trimestrial sau ori de cîte ori hotărăște C.O.M.-ul. Mai există fondul de 5 la sută al centralei, din care, în anul 1982, au fost propuși spre premiere 15 lucrători ai Grupului de șantiere 2 (printre care și Nuțu Anghel citat mai sus). Printre cei premiați ar trebui căutați (și găsiți) și alții dintre autorii soluțiilor de mai sus. Sînt oare de găsit ? Sînt și nu sînt. Dar să fim drepți: după îndelungi căutări pe listele de premii i-am găsit în sfîrșit pe Ieronim Olaru și Victor Boc. Alții însă, dintre cei citați ori necitați, lipsesc. „Mulțumul" care li se aduce, cel mai adesea, este o strîngere de mînă și o poză la panoul de onoare. Nu e totuși prea puțin ?

Premii primesc, desigur, mulți, din toate compartimentele de activitate, de la dactilografe și pînă la revizorul principal. N-avem nimic cu dactilografele Zenovia Petcu, Ana Veiner, Ana Crudu, Victoria Pușcașu, premiate fiindcă, nu o dată, au fost chemate să lucreze peste program. Premiați au fost și gospodarul principal Marioara Andrei, contabilii și contabilii principali Magdalena Ioniță, Florin Stircea Elena Illescu, Maria Ciopei, Stela Căsaru. De premii în valoare de 700—1 000 lei s-au bucurat și Titu Nicolescu, șef serviciu financiar, Victor Stanciu, șef serviciu plan retribuție, Neculai Onțanu, tehnician principal la retribuție, C-tin Mîndruță, revizor contabil principal. Să fim — din nou — bine înțeleși. Nu contestăm meritele în muncă ale celor numiți. Am fi dorit totuși să-i găsim la loc de frunte printre premiați și pe oamenii care gîndesc, pe autorii soluțiilor care duc înainte producția.

DORIN SALAJAN

Cînd unul muncește încet, toți suferă

Într-o bună zi, contabilul-șef al Întreprinderii de aparataj electric și de măsură (I.A.E.M.) Timișoara, Florian Coste, i-a sugerat directorului Gheorghe Tirpe, mai mult în glumă fără îndoială, ca și conducerea unității să fie remunerată în acord global, cîștigînd în măsura îndeplinirii planului de producție și al depășirii lui. Lucrul acesta se petrece cu multă regularitate la I.A.E.M., întreprindere adesea fruntașă pe ramură, iar oamenii cîștigă cu adevărat foarte bine, ceea ce desigur nu-i deloc rău. Există chiar maiștri și muncitori specialiști care duc în fiecare lună acasă remunerații mai mari decît cele ale directorului sau a ingînerului-șef, însă nici măcar acest lucru nu supără, de cînd cu indicația atît de fermă : cine muncește, să cîștige !

I.A.E.M.-ul, cu alte cuvinte, fiindcă aici am vrut să ajungem, e o întreprindere foarte căutată, o unitate pentru care s-ar face lungi cozi la intrare în cazul în care ar mai exista locuri disponibile. A devenit așadar o cinste și un cert avantaj pecuniar să muncești la I.A.E.M., iar de alte elemente stimulative nici nu mai e nevoie. Oamenii se străduiesc să se adapteze rapid, să rămînă, nu să tragă chiulul în fel și chip, fiindcă acest lucru practic nu-i cu putință. Cei slabi pregătiți, cei leneși sau indolenți sînt repede eliminați de chiar colectivul din care fac, pentru un timp, parte. Se lucrează în flux, pe bandă, dacă unuia îi merg mîinile prea încet, toți ceilalți au de suferit, așa încît selecția oamenilor cei mai bine calificați se face aproape de la sine. Nivelul de calificare este unul extrem de ridicat. Aproape 60 la sută din forța de muncă o formează fetele absolvente de liceu, cu cursuri de calificare post-liceală. În 11 ani de cînd există întreprinderea timișoreană, multe dintre ele au ajuns de acum la categoria a V-a sau a VI-a, dacă nu chiar maiștri, au trecut la polispecializare. Media remunerațiilor pe anul 1982 a fost de exact 2 846 lei, există o mulțime de locuințe proprietate personală și de autoturisme „legate" de I.A.E.M., fiindcă treaba merge cu adevărat foarte bine. Vasile Filip, inginerul-șef al unității, ne dă cu plăcere mai multe exemple. Formația M.T.M., spre exemplu. După ce într-o lună aceasta nu și-a îndeplinit sarcinile de serviciu (drept urmare cîștigurile au fost diminuate corespunzător, iar șeful formației a fost sancționat), în chiar luna următoare planul a fost depășit, acordul global a funcționat iarăși, iar subinginerul Sorincău, șeful formației, a primit un premiu de 1 000 de lei. Sau la „contoare trifazate", unde toată producția este destinată exportului, unde formațiile de lucru ajung să lucreze și 20 000 de bucăți într-o lună, care trec în proporție de 98 la sută prin filtrul exigent al controlului de calitate, efectuat deaifel de metrologi străini. Adunînd remunerațiile din ultimele două luni plătite — decembrie și ianuarie — la cîțiva dintre membrii acestor formații, ajungem la următoarele cifre : 12 284 lei pentru Angela Niculina, 11 439 lei pentru Oprița Iancovici, 11 438 lei pentru Viorica Clemenciuc, 11 159 lei pentru Ion Daminescu și 8 985 lei pentru Antonina Daminescu. Da, ați ghicit : Ion și Antonina Daminescu sînt soț și soție ! Împreună au cîștigat în ultimele două luni 20 144 lei, dar, aflăm cu stupoare, 7 zile din luna ianuarie au fost în concediu ! ! Dar, să nu exagerăm. Carmen Mihalcea, din același loc de muncă, a „cîștigat" în decembrie 150 lei și în ianuarie 293 lei, iar Emilia Bolba cu puțin mai mult (213+685), atenție : fără ca nimeni să le împiedice să lucreze și să cîștige mai mult !

Iată deci că se pot scoate în evidență asemenea locuri de muncă, unde numai cine nu lucrează cum trebuie nu cîștigă, iar despre alte „stimulente" nici nu mai e cazul să vorbim aici.

DUMITRU GRAUR

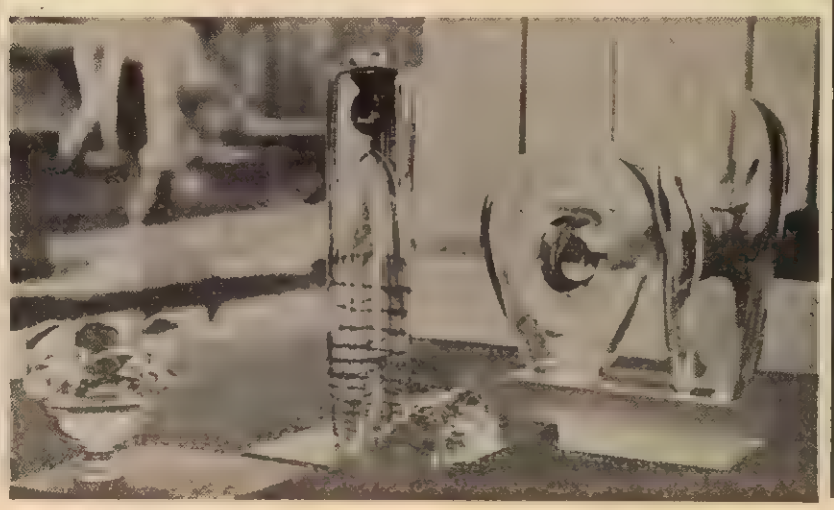

Omule, fii primul tău medic!

Sub acest generic, inaugurăm azi o nouă „campanie", încercînd să vă venim în ajutor cu diverse sfaturi utile sănătății dv. Sănătate care, am mai spus-o în aceste pagini, n-ar trebui să depindă decît în cazuri deosebite (grave, limită) de serviciile specializate (medici, policlinici, spitale etc), ci care s-ar cuveni să țină, în mare măsură, de fiecare dintre noi. De modul în care ne îngrijim, căutînd să păstrăm o măsură în toate (mai ales în ceea ce privește regimul alimentar) și evitînd, pe cît posibil, factorii de risc (fumat, stress, alcool, oboseală etc). Multă vreme ignorat sau tratat cu superficialitate, un adevăr tiștigă azi, pretutindeni, tot mai mult teren : omul e, înaintea doctorilor, răspunzător de propria-i sănătate. Altfel zis, el trebuie să fie primul său medic! Dacă nu va ține cont de asta, iată un avertisment, organismul său va înainta, mai devreme sau mai tîrziu, o usturătoare notă de plată, pe care cel în cauză va fi silit s-o achite.

În intenția noastră de a vă pune la dispoziție un îndreptar de medicină practică, politerapeutică, cît mai abordabilă, ne-am oprit astăzi asupra răcelii, cea mai simplă (și mai ușor de combătut) stare de imbolnăvire, invitînd la cuvînt medici (și nu numai) din diverse compartimente. E, cum ziceam, un început de drum, pe care vom stărui. În măsura în care tema vă interesează, așteptăm propunerile și sugestiile dv.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Ce trebuie făcut în cazul unei răceli?

Unele remedii sînt cunoscute de cînd lumea, dar ele rămîn, și în prezent, actuale : băi fierbinți, cataplasme (la copii se practică mai ales așa-zisa învelire cu mușțar), ventuze (produc depurație), soluții revulsive („Diana", „Carmol") etc. etc.

Medicina clasică (alopatia) mai recomandă : aspirină, piramidon, paracetamol (pentru scăderea febrei), rinofug (pentru guturai), vitamina C, ceaiuri sudorifice, dezinfectante, expectorante (soc, mușețel) etc. Doctorul **Gheorghe Dumitru Grigorescu** (unul din „părinții" utilizării chelatorilor, vom reveni asupra activității sale), care ne-a furnizat aceste date, insistă asupra obligației ca omul răcit să stea la pat măcar 2—3 zile.

Ce spune **acupunctura?** Să-l ascultăm pe doctorul **Miron Matei** : „Rinita alergică poate fi ameliorată sau chiar vindecată activînd energia punctelor de acupunctură : punctul intestin gros 20 și 4, punctul extrameridian 1 și punctul vezică biliară 20. Cînd răceala e însoțită de dureri de cap, se mai fac aplicații asupra punctelor extrameridian 2 și vezică urinară 2".

Ca metodă nouă, aplicabilă (deocamdată) doar la domiciliul autorului, **Teodor Teodorciuc** din București, Calea Plevnei 5, vă mai sugerăm așa-numita **acupunctură solară**, despre care „Flacăra" a mai scris. Constînd în focalizarea luminii cu ajutorul unor panouri solare și în dirijarea acestui spot de lumină și căldură asupra unor puncte dermale, procedeul s-a dovedit extrem de eficient în tratamentul răcelii și al guturaiului.

Homeopatia acționează, și ea, în combaterea răcelii, a virozelor incipiente, dar remediile ei (opinează doctorul **Pavel Chirilă**, cunoscut cititorilor din numărul trecut al revistei) nu exclud nici o altă terapie. Simple sau, în funcție de tipul bolii sau al bolnavului, asociate, diluțiile cele mai folosite sînt, în acest caz, Influenzinum, Aconit, Eupatorium, Paragrip, Phitelaca, Mercurius, Oscilococcinum, toate tincturi de plante. Ele se prepară la Farmacia 80 (homeopată) din Capitală, o doză costînd 3,10 lei. Se prezintă sub formă de granule.

Vindecare (sau măcar ameliorare) prin **presopunctură?** Da, afirmă doctorul **Miron Matei**, reamintindu-ne că presopunctura (cunoscută și sub denumirea de digitopresură sau digitopunctură) e o metodă datorată, ca și acupunctura, cu care are unele laturi comune. Orientului îndepărtat. Ea a fost însă redescoperită și reevaluată în ultimele decenii și se află azi la mare preț, nu doar în China, Coreea etc, ci și în țări din Europa. În ce constă? Se acționează asupra punctelor de acupunctură cunoscute, folosindu-se însă nu ace, ci degetele mîinii sau diverse instrumente simple, ușor de manevrat. Nu dă efecte secundare, e bine tolerată și prezintă avantajul că poate fi practicată de oricine și în orice condiții.

În răceala moderată (secreții nazale, migrene, dureri musculare etc), se recomandă aplicații asupra unor puncte situate la baza craniului, Punctul 1 se află la un lat de deget sub osul occipital. Punctele 2 și 3 sînt situate de-o parte și de alta a vertebrei cervicale, aproximativ la jumătatea unei linii ce trece pe sub baza urechilor. Dacă răceala e mai severă (tuse, febră etc), punctele ce trebuie acționate se găsesc pe părțile laterale ale sternului, la 6 laturi de acesta, între coasta 1 și 2. Facem precizarea că, în modul de acționare, se disting 3 proceduri de bază : prin armonizație (se folosește degetul mijlociu sau arătător, efectuîndu-se mișcări de rotație pe traiectoria unui cerc ce nu trebuie să depășească diametrul degetului), prin tonifiere (percutarea rapidă și suplă a punctului timp de un minut cu o frecvență de două bătăi pe secundă) și prin dispersie (apăsarea degetului gros timp de 20 de secunde ; se acționează de 3 ori, cu pauze de 15 secunde). Metoda e, evident, la îndemîna oricui și vă sfătuim s-o aplicați!

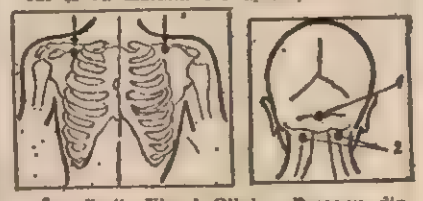

În sfîrșit, **Viorel Olivian Pașcanu** din Rădăuți, autorul unui tratat de medicină naturistă (a cărui tipărire a fost susținută în paginile revistei noastre), propune (pentru principalele maladii) **tratamente asociate**, alcătuite din dietă alimentară, ceaiuri din ierburi, tincturi, vinuri tonice, hidroterapie, ventuze, clisme, exerciții de respirație etc.

Împotriva răcelii el indică două rețete : sirop de ceapă (din 200 grame ceapă tocată) în combinație cu 100 grame miere dizolvată în două pahare de apă caldă ; compoziția se fierbe pînă se reduce la o jumătate de litru ; se iau 3—5 linguri pe zi. Al doilea remediu : suc de ridiche neagră (jumătate de pahar) în amestec cu miere (jumătate de pahar) ; se beau 1—2 linguri pe zi. Viorel Olivian Pașcanu propune și următorul exercițiu de respirație : se inspiră și se expiră pe nas, rapid, de 10 ori, după care respirația se reține 7—14 secunde și se expiră lent și profund.

Nu uitați : cît sînteți răciți (și nu numai), nu fumați și nici nu beți alcool! Căutați să stați în pat! Procedînd așa, vă refaceți mai repede și nici nu-i contaminați pe ceilalți!

LIVIU TIMBUS ■

Dialectica și acupunctura

Ceea ce au constatat medicii europeni atunci cînd au luat contact cu medicina tradițională chineză a fost prezența unor termeni a căror semnificație le scăpa, uneori fiind de-a dreptul bizară. Clasificările diferitelor structuri ale corpului nu găseau nici o corespondență histo-anatomo-fiziologică. Mai mult, întreaga concepție medicală extrem-orientală se baza pe descrierea unor trasee interne și externe față de tegument, a căror punere în evidență, cu toate încercările de pînă acum, n-a fost satisfăcătoare.

Importanța acestor trasee (care în limbile europene au fost numite meridiane) este fundamentală în modul de funcționare a modelului chinez de organism viu, cît și a patologiei și tratamentului. De-a lungul meridianelor circulă o formă de energie, numită „energie vitală", după un orar și un sens precis, circulație care asigură menținerea corpurilor vii în limitele unei funcționalități compatibile cu viața.

Energia vitală are două componente inseparabile, complementare — creșterea uneia determină scăderea celeilalte, sînt antitetice, nasc una din cealaltă. Viața reprezintă menținerea celor două laturi ale energiei vitale într-un echilibru permanent. Aceste aspecte devin din ce în ce mai accesibile înțelegerii medicinei moderne pe măsură ce fizica experimentează și descrie structura intimă a materiei. Einstein descrie fotonul ca pe o entitate duală — undă și corpuscul ; modelele atomice creează noțiunea de nucleu și înveliș electronic care se automențin într-un echilibru stabil dacă sarcinile pozitive ale nucleelor sînt la paritate cu cele negative ale păturilor de electroni. Electronul este descris de asemeni, ca un microobiect cu comportare duală — undă și corpuscul etc. Matematica permite descrierea abstractizată a acestor manifestări prin relații de egalitate de tipul a= —a, iar fizica evoluiază spre o înțelegere mai profundă a materiei care a putut fi exprimată ca E=mc².

„Energia vitală" este descrisă de învățații Chinei antice ca fiind formată din două laturi de tip antagonic Yin și Yang, ce sînt într-un raport de interdependență care semnifică că ele nu pot exista una fără cealaltă, realizînd în acest mod un tot unitar, un întreg, un sistem în sensul cel mai general al cuvîntului. Organismele vii sînt descrise unități ce ființează ca o consecință a interacțiunii celor două laturi Yin-Yang — antagonice.

Acest concept îl regăsim în așa zisele logici trivalente, care au apărut în urma analizei manifestărilor din domeniul atomic și subatomic cu mijloacele fizicii moderne cuantice, a relativismului.

Fenomenul pe care îl descrie Heisenberg, cu ajutorul relațiilor sale de nedeterminare, se poate afirma prin prisma acestor „logici" (în cadrul cărora pe un loc privilegiat se situiază Stephan Lupasco) că DETERMINĂ manifestarea unei a treia categorii de posibilități ce sînt adevărate, lucru ce decurge tocmai din interacțiunea altora două, care sînt antagonice și inseparabile.

„Dinamica contradictorilului" ilustrează în etapa actuală a cunoașterii despre materie și energie, un aspect interesant nu numai pentru științele zise exacte ci și pentru științele biologice.

Putem considera că această fenomenologie a „terțiumului inclus", care este atît de greu sesizabilă în sistemele formate din materie moartă, este antroposcopic abordabilă la nivelul sistemelor vii.

Un argument hotărîtor în acceptarea de către europeni a acupuncturii, a decurs din evidențierea punctelor cu ajutorul unor aparate de măsură electronice, care descriu aceste puncte ca pe niște mici zone tegumentare, unde rezistența la trecerea curentului electric este semnificativ mai mică decît în porțiunile din jur și, consecutiv, diferența de potențial și conductibilitatea electrică sînt mai mari, ca și cum aceste zone ar fi niște căi de comunicare între interiorul și exteriorul organismului. Dealtfel pînă în prezent, punctele de acupunctură nu au putut fi decelate decît prin metode electrice, fapt care probează cu prisosință că funcționalitatea lor se poate analiza cu ajutorul legilor cunoscute și valabile fenomenului electric.

O altă metodă modernă care ilustrează activitatea electrică de suprafață a sistemelor vii este electronografia. În stadiul actual se impune perfecționarea substanțială atît a metodei sub aspect practic, cît mai cu seamă a regulilor după care trebuie să se facă interpretarea inscrierilor electronografice. În acest domeniu știința românească se află într-o poziție avantajoasă, de avangardă.

În ultimul timp, folosind izotopi marcați, s-au evidențiat și apoi s-au fotografiat mici zone pe care apar segmente de meridian. Această metodă a fost pusă la punct și folosită de oameni de știință români și francezi.

Medicul japonez Fujita, prin iritarea specifică a unor puncte de acupunctură, a determinat apariția unor trasee cu aspect de inflamație, „fenomenul de meridian", care în multe situații coincide cu traseul meridianelor de acupunctură. Deoarece fenomenul obținut de el este asemănător limfangitei, este necesară elaborarea unei metodologii mult mai precise.

Ipotezele din domeniul histochimiei ale unor autori, care pretind că au pus în evidență la nivelul punctelor de acupunctură o serie de vezicule cu conținut bogat în ADN și ARN, iar că meridianele ar fi formate din canalicule prin care circulă „energie vitală", par să fie nerealiste, constituind artefacte.

De bun augur este faptul că oamenii de știință din întreaga lume sînt extrem de preocupați în lămurirea acestor aspecte și dovedirea lor cu mijloace raționale, științifice.

Pînă atunci, tradiția medicală extrem-orientală rămîne un mijloc de verificare eficientă a raționamentelor noastre, prin ușurința cu care se poate experimenta și verifica practic, urmărindu-i îndeaproape logica sa proprie a cărei valoare reală a fost verificată de cîteva milenii.

În paginile viitoare ne propunem să studiem o serie de alte noțiuni provenite din știința medicală antică, cum ar fi organul energetic, semnificația punctelor de acupunctură în economia energetică a organismului, valoarea funcțională a țesutului conjunctiv în acupunctură și altele.

DR. DAN-VLAD FILIMON

Pentru întîia oară în România

Laserul în combaterea afecțiunilor reumatismale

Sîntem astăzi în măsură să revenim cu amănunte în legătură cu utilizarea laserului cu heliu-neon în tratamentul plăgilor tegumentare și a unor afecțiuni reumatismale, metodă propusă și experimentată la noi în țară de un grup de fizicieni și medici. Revista noastră a publicat o primă relatare în acest sens în numărul 37/1982, cînd interlocutorul nostru, fizicianul Abraham Schahner, a prezentat rezultatele dobîndite pe cale experimentală cu ajutorul animalelor de laborator.

— Începînd cu 1 octombrie 1982 — ne declară în continuare tot inginerul A. Schähner — la Spitalul militar Central, în cadrul clinicii de ortopedie-traumatologie, condusă de g-ral prof. dr. doc. Gh. Niculescu, a fost înființa un laborator de terapie cu laser. Tratamentele sînt efectuate aici de către lt. dr. Silviu Diaconescu și lt. dr. Adrian Barbilian. Pentru început au fost tratați 28 de bolnavi prezentînd diferite plăgi supurate și osteomielite fistulizate și care au fost urmăriți prin procedee clinice, radiologice, bacteriologice și prin analize de laborator. Rezultatele au fost de asemenea comparate cu cele obținute pe loturi de bolnavi ce nu au fost tratați prin aceste procedee. S-a constatat astfel că tratamentele cu laser conduc la diminuarea clinică a supurației după numai 4-5 ședințe. S-a remarcat de asemenea tendința de normalizare a examenului de laborator (VSH, fibrinogen, leucocitoză, electroforeză), diminuarea numărului de colonii de germeni (de la 20 000-30 000 la 2 000-3 000 după numai 8-10 ședințe), precum și reducerea timpului de vindecare a plăgilor cu aproape 40% în comparație cu lotul martor.

Cu același laser și în același cabinet au fost dobîndite rezultate notabile și în tratamentele reumatologice și ortopedice, și în mod special în artroze, poliartroze, discartroze, spondiloze, artroze temporomandibulare, precum și în acțiunea de consolidare a fracturilor prin stimularea calusului.

Se mai poate nota apoi că laserului cu heliu-neon permite deopotrivă utilizarea lui în acupunctură, unde la o putere de 2 miliwați, se folosește o fibră optică. Probele practice au demonstrat că în acupunctură, laserul prezintă numeroase avantaje în comparație cu metodele clasice deoarece determină biostimularea mai puternică a punctelor de acupunctură, prezintă mai multă coerență, densitate și directivitate. Important se dovedește și faptul că fascicolul de raze laser este, practic vorbind, steril și că, totodată, prin atributul de țintă pe care îl capătă moleculele din organism, punctele de acupunctură pot fi delimitate extrem de precis.

Îmi permit, în sfîrșit, să reamintesc cititorilor „Flacării", că laserul cu heleineon tip LG 10 s-a născut în cadrul Institutului de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații, unde a fost conceput de către un colectiv condus de fizicianul dr. Vasile Drăgănescu, colectiv din care am avut cinstea să fac și eu parte.

LIVIU MAIOR ■

Din nou cazul și cazurile lui Nicolae Panait

Am mai scris, în „Flacăra" din 10 decembrie, despre Nicolae Panait și despre metodele sale naturiste (dietă, ceaiuri, soluții pe bază de plante), folosite cu rezultate remarcabile (uneori miraculoase) în tratamentul unor boli de piele, cu precădere în psoriazis, afecțiune (reamintim) cu etiologie necunoscută, socotită incurabilă.

Am prezentat, data trecută, 7 cazuri, ne vom opri, astăzi, la alte 6 (alese din mai multe și luate aproape la întîmplare), dar înainte de a vi le înfățișa, vă rog să-mi permiteți, stimați cititori, să deschid relatarea cu o scrisoare trimisă lui Panait (care s-a vindecat cu Pavel Kozak și care recunoaște cît a învățat de la acesta, precizînd că n-are nimic de ascuns) de reputatul actor Victor Rebengiuc.

I.

„Copilul meu, Tudor, suferea, încă de la vîrsta de un an, de o afecțiune a pielii care-i producea mîncărimi, deseori insuportabile. Afecțiunea se prezenta ca o scoarță aspră pe picioare, brațe, spate și față, și se cojea din cînd în cînd. Am venit cu copilul meu la tovarășul Nelu Panait în urma articolului din „Flacăra", la data de 13 dec. 1982. A consultat copilul, i-a dat un tratament : ceai, ungere cu o soluție și regim alimentar. După aplicarea acestui tratament, afecțiunile pielii au dispărut, copilul nu se mai scarpină. Tratamentul a fost simplu, suportabil și, în primul rînd, eficace. Îi sînt recunoscător tovarășului Panait pentru vindecarea copilului meu, vindecare pe care n-am putut s-o obțin folosind alte medicamente și tratamente prescrise. Încă o dată, vii și din inimă mulțumiri".

Semnat, Victor Rebengiuc,
str. Șipotul Fîntînilor 7

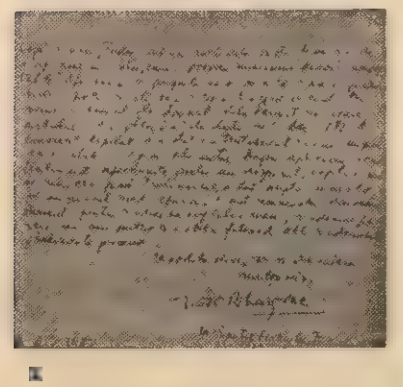

I.

— Cum vă numiți, unde locuiți, ce meserie aveți ?

— Mă numesc Mariana Paraschiv. Stau în București, pe strada Valea lui Mihai 9, bloc TD 11. Lucrez la I.C.L. Alimentara, sector 4.

— Ce căutați aici, acasă la Nicolae Panait ?

— Din 19 ianuarie, urmez tratamentul indicat de tovarășul Panait. De 4 ani sufăr de psoriazis.

— De unde știți că aveți această boală ?

— Nu mai am, am avut. De unde știu ?! Eczema mi-a apărut la coate, după care s-a extins pe cap, pe picioare, peste tot. Se întindea văzînd cu ochii. Firește, m-am alarmat și m-am adresat doctorilor. Mai întîi unuia, apoi altuia și așa mai departe. Am primit tot felul de medicamente, de alifii, dar n-am constatat nici o ameliorare. Iată aceste rețete (n.n. — una din ele e reprodusă alăturat) : pe toate scrie psoriazis.

— Ce-a urmat ?

— M-am adresat, în 10 ianuarie, lui Nicolae Panait, la care am ajuns foarte greu. În fața casei sale era lume ca la gară. Prima dată, n-am reușit, dar am insistat. Eram disperată, nu știam ce să mă mai fac. M-a primit și mi-a dat tratament : regim alimentar, ceaiuri și o soluție. După cîteva zile, eczemele s-au uscat și au început să cadă. Puteți constata și dumneavoastră : cotul sting, care era prins într-o crustă, s-a curățat complet. Dreptul e, și el, ca și gata. 90 la sută vindecat.

— Ați urmat, în acest timp, și alt tratament ?

— Nu. N-am mai dat cu nici o altă alifie.

— Tovarășă Paraschiv, apreciați că sînteți vindecată ?

— Ca și vindecată. Tratamentul tovarășului Panait a avut efecte incredibile.

— Vă atrag atenția că această boală, psoriazisul, are perioade de remisiune.

— Așa o fi, dar un lucru e cert : în acești 4 ani, în care m-am tot tratat, n-am arătat niciodată așa bine. Niciodată, pînă acum, boala mea n-a dat înapoi. Ba dimpotrivă.

3.

— Sînteți Otilia Roșca, aveți 37 de ani, locuiți în Galați, micro 18, bloc D 2, apartament 67. Ce v-a determinat să veniți la Nicolae Panait ?

— Ca pe toți ceilalți, un psoriazis.

— Cînd s-a declanșat ? Cum și unde ați încercat să-l tratați ?

— A apărut în 1968. Prima oară, pe cap. Apoi s-a întins, a cuprins urechea și, treptat, tot corpul. Se instalase pînă și pe pleoape, abia mai puteam să închid ochii. Aveam cruste groase, sîngerau. O nenorocire. Am fost, aproape în fiecare an, internată la Galați, iată ultima foaie de ieșire din spital (n.n. — o reproducem), cînd am stat o lună, din 22 aprilie în 20 mai 1982. M-am mai tratat la Pașcani, unde am ajuns printr-o rudă, și la București. În Capitală, profesorul Dimitrescu mi-a propus să mă internez, dar mi-a atras atenția că nu mă poate face bine. Mi-a zis să mă aștept la o ameliorare, așa că n-am mai rămas. Doar fusesem de atîtea ori în spital !

— Cînd ieșeați, vă simțeați mai bine ?

— Nu. Singeram la fel. Îmi venea să înnebunesc.

— Nicolae Panait ce v-a dat ?

— Am început în 20 ianuarie. Mi-a dat niște ceaiuri și o soluție, dar mi-a atras atenția ce n-am voie să mănînc.

— V-a spus să țineți neapărat ?

— Nu, regimul pe care mi l-a prescris nu e de înfometare. Trebuie să mănînci, dar nu orice.

— De pildă ce n-aveți voie ?

— În primul rînd, carne de porc și cartofi. Nici roșii.

— Și ?

— Am ținut tratamentul întocmai. După vreo 10 zile, am început să mă cojesc. Parcă năpîrleam. Mi-au dispărut mîncărimile și usturimile. Apoi, de pe o zi pe alta, pielea a redevenit normală. S-a curățat, azi, cam 80 la sută, dar mai am soluție. Aș vrea să rețineți un lucru : niciodată, în acești 15 ani de cînd sufăr, din greu, nu m-am simțit așa bine. Parcă trăiesc un vis frumos.

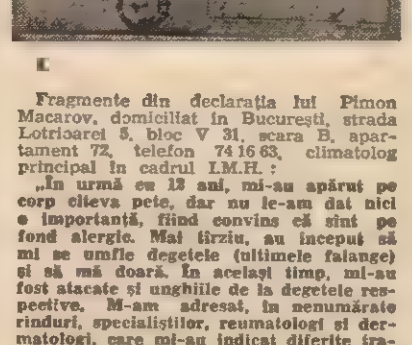

I.

Fragmente din declarația lui Pimon Macarov, domiciliat în București, strada Lotrioarei 5, bloc V 31, scara B, apartament 72, telefon 74 16 63, climatolog principal în cadrul I.M.H. :

„În urmă cu 12 ani, mi-au apărut pe corp cîteva pete, dar nu le-am dat nici o importanță, fiind convins că sînt pe fond alergic. Mai tîrziu, au început să mi se umfle degetele (ultimele falange) și să mă doară. În același timp, mi-au fost atacate și unghiile de la degetele respective. M-am adresat, în nenumărate rînduri, specialiștilor, reumatologi și dermatologi, care mi-au indicat diferite tratamente, însă fără rezultat. Reumatologii mă tratau pentru artroză scandinavă, iar dermatologii pentru artropatie psoriazică. În ciuda tuturor remediilor primite, durerile au crescut, devenind insuportabile, iar degetele au continuat să se umfle. Între timp, mi-a apărut și o mătreață abundentă care, ulterior, s-a transformat în cruste, cu tendința de extindere în suprafață și grăsime. Am fost internat, pentru psoriazis, la Spitalul „Colentina", dar afecțiunea n-a cedat.

Pe data de 1 noiembrie 1982, am început tratamentul prescris de Nicolae Panait. După numai o săptămînă, mătreața a dispărut, iar petele de pe corp s-au micșorat. După alte 3—4 săptămîni, au dispărut complet. Degetele s-au dezumflat, și-au recăpătat mobilitatea, unghiile au pornit să crească sănătoase. Țin să mulțumesc tovarășului Panait care, manifestînd răbdare și interes față de boala mea, a reușit să-mi redea sănătatea fizică și psihică, într-un răstimp foarte scurt".

I.

— Sînteți elevă, nu ?

— În clasa a X-a a Liceului industrial numărul 1 din Cîmpina. Locuiesc în orașul amintit, pe strada Ana Ipătescu 13. Mă cheamă Nicoleta Lambrea.

— E mult de cînd sînteți bolnavă ?

— Am avut, 4 ani, psoriazis.

— Pe hîrtia pe care mi-o arătați, eliberată de doctorul Vasile Grădină de la Spitalul clinic „Berceni", stă scris „psoriazis pielea capului" E exact ?

— Asta a fost la început. Apoi s-a extins, la urechi, pe palme și, la sfîrșit, pe spate. Palmele mă dureau cel mai tare : abia mai puteam să scriu. Pielea mi-era roșie, mă ustura, mă mînca, mustea sîngele.

— Ce v-au zis doctorii ?

— Că e psoriazis o boală incurabilă.

— V-au văzut mulți medici ?

— Mulți. Mama e asistentă medicală și, lucrînd în acest domeniu, m-a dus la tot felul de medici, la Cîmpina, la Ploiești, la București.

— Cine v-a consultat în București ?

— Profesorul Longhin. A zis că n-are ce-mi face. Ceilalți dermatologi au spus la fel. Mi-au dat o sumedenie de tratamente, alifii românești și străine, n-am observat nici o ameliorare. Mi-au recomandat să merg la mare. Am înot și mi-a făcut și mai rău : pielea se crăpa, îesea sînge și mă mînca îngrozitor. Cel mai rău era noaptea : îmi ungeam părul și năclăiam perna. Ajunsesem să folosesc, peste pernă, un prosop.

— Cînd ați început tratamentul lui Panait ?

— În 19 decembrie.

— Cum a mers ?

— De unde, înainte, eczemele se înmulțeau, n-au mai apărut, iar cele existente s-au micșorat și, după 2—3 săptămîni, au dispărut. Azi, palmele mele sînt curate. Priviți-le, așa-i că nu mint ? S-au luat, de pe ele, cîteva rînduri de coji, tot mai subțiri. Pînă la urmă, pielea și-a recăpătat aspectul normal.

— Ați urmat, în tot acest timp, și alt tratament ?

— Nu. Numai cel prescris de tovarășul Panait. N-am mîncat decît ce mi-a indicat și cred că, acum, sînt pe deplin vindecată. Credeți că exagerez ?

— Nu. Pielea dumneavoastră, domnișoară, e ca și a mea.

— Așa e, nu se mai vede nimic.

I.

— Sînteți pensionar ?

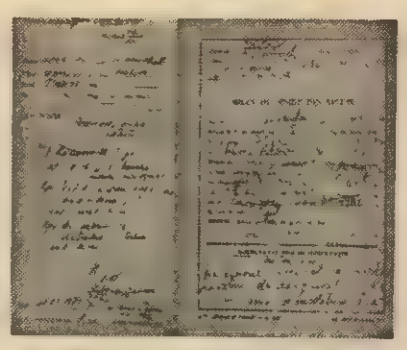

— Da, pe caz de boală. Am fost un caz disperat, scos la pensie ca ne-revizuibil.

— Pe ce motiv ?

— Psoriazis generalizat cu artropatie.

— Ce înseamnă asta ?

— Că, din cauza psoriazisului, a crustelor tari ca scoarța de copac, nu mă puteam mișca. Mă întorceau copiii cu cearceaful. Fata mea, Ileana, pe care o vedeți (n.n. — programator analist la I.U.G.T.C.), îmi dădea să mănînc cu linguriță. Era vai de capul meu : roșu ca un rac și anchilozat la pat. Ca să ajung la tovarășul Panait, ajutat de copii, am făcut de la poartă pînă în casă, 50 de metri, un ceas !

— În spital ați fost ?

— O dată ? ! De 20 de ori, cred. Nu, tată ? (n.n. — fata încuviințează). La „Colentina", mai ales. Medicii mă cercetau atent și dădeau din cap : așa ceva, ziceau, nu se poate vindeca. Parcă eram, cum să mă exprim ?, zidit. Boala nu-mi dădea voie să fac nici o mișcare.

— Cînd v-a văzut, Nicolae Panait ce-a spus ?

— Să am răbdare, că mă face bine.

— Și-ați crezut ?

— Să fiu sincer, nu. Dar aveam ce pierde ?

— N-aveați, așa-i. Ce-a urmat ?

— Trei săptămîni, mi-a prescris un tratament de pregătire, regim alimentar și ceaiuri.

— Ce ceaiuri ?

— Un amestec de-ai dumnealui, parcă eu știu ? După care, de-o săptămînă, m-a trecut pe soluția. Îmi dau cu ea de două ori pe zi.

— Și cum vă simțiți ?

— Păi dacă stau de vorbă cu dumneavoastră ? ! Eu, tovarășe dragă, nu mă puteam mișca. Numai sufletul era de mine, restul eram mort. Acum, nu că mă îmbrac și mă spăl singur, dar pot să fac și genuflexiuni. Priviți. (n.n. — Ileana privește uimită. Nu-mi vine să cred, zice).

— Dar eczemele ?

— Au pălit și, multe, s-au retras. Cam 70 la sută din ele au dispărut.

— Vă rog să vă prezentați.

— Sînt Simion Constantinescu, domiciliat în Șoseaua Mihai Bravu 164—170. Am fost, pe cînd lucram, șef de depozit. Cu mine tovarășul Panait a realizat o minune. Cine nu crede, să-mi dea telefon : 42 31 19.

— De cînd ați început cu acest tratament, ați mai luat și alte medicamente ?

— Nimic, dar nici n-am ieșit din ce mi s-a recomandat.

Profesorul Sîrbu

Ne-a părăsit în aceste zile profesorul dr. Panait Sîrbu, personalitate distinctă a școlii naționale de medicină, președinte al Societății de ginecologie și obstetrică din România, vicepreședinte al F.I.G.O., eminent chirurg și autor al unor lucrări de profundă rezonanță în lumea științifică mondială, între care al unui foarte prețuit „Tratat de chirurgie ginecologică" (E.M., 1981).

Diagnostician de elită și creator al unor tehnici operatorii ce-i poartă numele, doctorul Panait Sîrbu stărue în memorialul afectiv și profesional al sutelor de medici, de discipoli și colegi, ca unul dintre cei mai străluciți dascăli și șefi de școală pe care i-a avut vreodată ginecologia și obstetrica din țara noastră.

Lăsînd un loc gol, de neînlocuit, în Maternitatea „Giulești", în amfiteatrele și laboratoarele Facultății de medicină, profesorul dr. Panait Sîrbu trece în neființă, dar nu și în uitarea noastră, rămînînd un model viu pentru toți cei care, azi și mîine, se străduiesc și se vor strădui să facă din medicină creație, și din profesiune, o înaltă datorie morală.

Întru cinstirea lui, steagul medicinei românești e, azi, coborît în bernă.

Trebuie găsită o soluție

Am mai spus-o (în 10 decembrie) și o repet. Azi, cînd consideră că poate vindeca, după rețete numai de el știute, boli de piele dintre cele mai grave, între care psoriazisul, Nicolae Panait nu dorește nimic. N-are nici o pretenție. Numai că, în condițiile în care la poarta casei sale, din Șoseaua Olteniței 396, așteaptă (la orice oră din zi și chiar din noapte) oameni aflați în suferință, dorinței să intre în posesia tratamentului, problema a încetat să mai fie numai a lui. Într-un fel, neputînd răspunde tuturor solicitărilor (are în tratament 120 de bolnavi din cei, mulți mai mulți care l-au vizitate după apariția articolului din „Flacăra"), Nicolae Panait are, pînă la un punct, justificări : e om al muncii (șef de autoservice), nu poate procura atîtea plante cît să prepare remedii pentru toți cei care, suferinzi fiind, ar dori să-i urmeze tratamentul, n-are spațiul necesar etc., etc.

Dar o soluție, veți fi de acord cu mine, trebuie găsită, căci Nicolae Panait poate. Iată, să înfrunte maladii în fața cărcia medicina așa-zisă clasică se declară, adesea, neputincioasă. Numai că, pînă la această oră, forurile medicale (la care făcusem apel în finalul relatării din 10 decembrie) n-au dat nici un semn de viață. Ba nu, greșesc. Un doctor din Suceava, medicul primar Ioan Leo Miza, șef de secție în cadrul Spitalului județean Suceava, s-a grăbit să-i scrie lui Nicolae Panait, zicînd (între altele) : „Spre deosebire de alți colegi, eu cred că cineva o să descopere și antidotul psoriazisului. De ce n-ați fi dumneavoastră acela ? Toate marile descoperiri au fost făcute numai de către specialiști ? Vă fac următoarea propunere : vă pun la dispoziție cîteva paturi în secția pe care o conduc, cu bolnavii respectivi. Menționez că toate meritele o să vă aparțină : mie o să-mi revină sarcina de a pune diagnosticul și de a asigura condițiile impuse de tratamentul dv.". Firește, răspunsul lui Panait, decent, n-a întîrziat. Numai că replica doctorului Miza a pierdut din entuziasm : „Aveți perfectă dreptate. Este nevoie de o bază legală (aprobare) din partea conducerii Ministerului. Eu însă sînt mult prea mic pentru un război atît de mare !".

Cîndat e că, în timp ce alte foruri se agită (directorul I.A.P.L. „Central", Ion Bursuc, ne-a declarat că e gata să reprofileze spațiul unei pensiuni spre a-l adapta nevoilor impuse de „dieta Panait"), lumea medicală n-a manifestat nici măcar curiozitate de a sta de vorbă (printr-un delegat, printr-un dermatolog) cu Nicolae Panait. Acesta așteaptă, dar mai important e faptul că, odată cu el, așteaptă mulți bolnavi. O soluție (poate un Centru experimental, poate altceva) trebuie găsită, dar asta e, nu-i așa, întîi și întîi, treaba Ministerului Sănătății, de la care așteptăm, o intervenție în sensul lămuririi situației. Ca de atîtea ori, în ultima vreme, conducerea Ministerului Sănătății s-a arătat receptivă la semnele apărute în revista noastră (presă în general), avem convingerea că ea va acționa și de data asta, punîndu-se în slujba intereselor oamenilor. Promitem să revenim.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

În Valea Jiului se muncește mai bine, se cîștigă mai bine

Interviu cu tovarășul Radu Bălan, prim-secretar al Comitetului județean Hunedoara al P.C.R.

— Stimate tovarășe prim-secretar, ne-ați primit în biroul dumneavoastră cu aceeași amabilitate pe care ne-ați arătat-o întotdeauna, chiar fără să fi stabiliți o zi și o oră anume pentru întîlnire. Vă rugăm să fiți de acord să folosim prilejul pentru a discuta despre punctul cel mai de actualitate al agendei dumneavoastră de lucru : cărbunele !

— Într-adevăr, în urma sarcinilor ce ne revin de la recenta Consfătuire de lucru condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, prioritatea absolută a acestui început de an este aceea legată de asigurarea țării cu mai mult cărbune și minereuri, atît de necesare economiei naționale, imperativul fiind anume stabilit printr-un program special adoptat de Conferința Națională a partidului, pentru ușurarea balanței comerciale a patriei noastre și ulterior, încă în acest cincinal, dobîndirea independenței energetice, în consens cu obiectivul strategic stabilit de Congresul al XII-lea. În ceea ce ne privește, ne-am străduit mai întîi de toate să facem înțeles de către fiecare muncitor din subteran, de fiecare miner, necesitatea introducerii noului program de lucru, a noii organizări a muncii. Apelul făcut de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ianuarie, pentru o mai bună organizare, a fost primit cu un adevărat entuziasm și în Valea Jiului, minerii din cel mai important bazin carbonifer al țării înțelegînd că măsurile adoptate au un dublu sens : atît cel al sporirii producției de cărbune, cît și cel al ușurării muncii lor, prin creșterea eficienței lucrărilor miniere și reducerea săptămînii de lucru.

— Concret, tovarășe prim-secretar, care sînt schimbările produse ?

— Se știe că în subteran ciclurile de muncă impun un anumit timp de lucru, legat de pușcare, evacuare, armare — iar în 6 ore ele nu aveau timp să fie duse pînă la capăt. Cînd ziua de muncă se termina, aceste cicluri erau întrerupte, era nevoie de timp pentru a fi reluate de schimburile care urmau. Cam o jumătate de oră din fiecare schimb se pierdea pentru întreținerea utilajelor, apoi se mai iveau unele defecțiuni și, pînă ca ele să fie remediate, mai rămînea foarte puțin timp efectiv de muncă. Practic, erau locuri de muncă unde într-un schimb nu se scoteau nici măcar o lopată de cărbune. Trecînd la noua organizare a muncii, cu trei schimburi de cîte 8 ore, timpul efectiv de lucru a crescut considerabil, fluxul producției a devenit mai ușor, oamenii muncesc mai bine și, în consecință, cîștigă mai mult. Iar cel mai important lucru e că, în noua organizare, ciclurile de muncă se continuă de la un schimb la altul, prin preluare directă în subteran. Apoi, prin reducerea săptămînii de lucru la 5 zile se creează numeroase posibilități de folosire a timpului liber, atît pentru refacerea forței de muncă, ori pentru educarea copiilor și participarea la viața spirituală, cît și pentru organizarea mai temeinică a acțiunilor de ridicare a nivelului cunoștințelor profesionale.

— Ați fost în zilele din urmă prezent mereu în Valea Jiului, din cîte am aflat.

— Am participat la o seamă de întîlniri cu tot activul de partid, am stat de vorbă cu comuniștii, am intrat în mină și i-am urmărit pe oameni chiar la locul lor de muncă. Despre noul program de lucru, despre necesitatea sporirii producției de cărbune și posibilitățile concrete de realizare a acestui imperativ s-a discutat cu foarte mult folos în toate adunările generale ale celor 186 de organizații de bază P.C.R., precum și în adunările generale ale oamenilor muncii din fiecare întreprindere minieră din Valea Jiului. S-a discutat cu mult simț de responsabilitate, lucrurile s-au făcut înțelese pînă în cele mai mici amănunte, iar rezultatele acestor eforturi au început deja să se vadă...

— O clipă, tovarășe prim-secretar. Ne-ați spus că ați intrat în mină. Puteți să ne spuneți și cît anume ați rămas acolo ?

— Credeți că asta e important ?

— Este, după părerea noastră !

— Am fost în mai multe mine, în sectoarele 4 și 6 la Lupeni, în sectorul I la Uricani, nu-i nimic deosebit în asta! Am revenit la suprafață după 8 ore, cît durează efectiv un schimb de lucru, dar numai după ce am văzut cu ochii mei cum se desfășoară munca în noile condiții, după ce am stat de vorbă cu oamenii și i-am și ajutat puțin.

— I-ați ajutat ? !

— Da, puțin. S-a întîmplat că se blocase un transportor și era nevoie de o mînă de ajutor, la lopată. Mi-a făcut chiar plăcere să pun mîna pe lopată, deși n-o mai făcusem de mult. În tinerețe am fost și eu miner.

— Și de ați aflat acolo, în subteran, tovarășe Bălan ?

— O mulțime de lucruri. În primul rînd mi-am dat seama că și oamenii așteptau unele schimbări în organizarea muncii și că, astfel, indicațiile tovarășului secretar general au venit direct în întîmpinarea acestor dorințe. Dealtfel, rapiditatea cu care ele au fost însușite atestă stima de care se bucură în Valea Jiului secretarul general al partidului, dar și clarviziunea sa, intuiția față de problemele specifice oricărui loc de muncă. Vreau să subliniez că încă de luni, 7 februarie, brigăzile de lucru cele mai renumite de la Lupeni, cea a lui Grasu, a lui Copandi sau a lui Budiriceanu, au reușit să scoată producții cu mult mai mari decît în zilele precedente. Era prima zi de aplicare a noului program de lucru, dar Budiriceanu, spre exemplu, a făcut aproape o normă și jumătate, 250 de vagoneți cu cărbune mai exact, față de 180, cît reprezintă planul zilnic. Acest lucru, cel al sporirii producției efective, creează însă și o serie de obligații pentru conducerile întreprinderilor, pentru toți factorii care contribuie la bunul mers al producției, în eficiența sa. Mă refer în primul rînd la necesitatea aprovizionării temeinice a frontului de lucru. Vom extrage, este evident, cantități mult mai mari de cărbune. Tocmai de aceea este nevoie de o funcționare fără reproș a instalațiilor de transport, de asigurarea promptă cu materialele și piesele de schimb necesare și așa mai departe, alte probleme de organizare. Ca o măsură nouă, noi am luat hotărîrea înființării în subteran a unor magazii de piese, subansamble și chiar motoare de rezervă, pentru ca reparațiile curente să decurgă mai rapid, fără să fie așteptate piesele de la atelierele de suprafață. Ne gîndim, de asemenea, la crearea unor formații-service din care să facă parte specialiști în reparații rapide ale combinelor sau locomotivelor de transport, ca și a cîtorva formații de lucru care să se ocupe numai de demontarea și montarea complexelor miniere. În felul acesta, minerii nu vor mai fi ocupați cu acest lucru, ei vor putea trece repede la un alt abataj, pregătit din vreme, asigurat cu complexul minier de care am vorbit, de către formațiile specializate în această muncă.

— Măsurile de-acum adoptate, ca și cele pe care le preconizați, vor fi fără îndoială în stare să ducă la o creștere deosebită a eficienței muncii în Valea Jiului, la sporirea considerabilă a producției de cărbune. Ele sînt cu atît mai necesare, așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu cît se cunoaște că, în 1982, planul la cărbune n-a fost îndeplinit în Valea Jiului cu aproape 900 000 de tone, între care 400 000 tone il reprezintă cărbunele coxificabil. Care credeți că vor fi, în noile condiții, realizările din acest an ?

— E bine să spunem deschis că în 1982 s-a obținut cea mai slabă producție din ultimii 5 ani, adică de la trecerea la programul de 4 schimburi a cîte 6 ore. După acel sistem de lucru, dealtfel, planul nu a fost îndeplinit decît într-un singur an, chiar primul în care a fost adoptat. Mai mult decît atît, s-a observat că în ciuda investirii a aproape 13 miliarde de lei pentru procesele de mecanizare a muncii în subteran, atît cele de tăiere, cît și de transport, productivitatea muncii a scăzut ! Și a scăzut cu aproape 200 kg de cărbune pe post și zi. Anul acesta, pînă la adoptarea noului program de lucru, nu obțineam într-o zi lucrătoare decît cel mult 33 000 de tone de cărbune în condițiile în care se muncea și duminicile, iar producția astfel obținută se repartiza pe cele 6 zile lucrătoare! Acum, în fiecare zi de cînd am trecut la noul program, facem în mod real între 34 500 și 35 000 de tone, recordul în Valea Jiului fiind înregistrat, cum spuneam, în chiar prima zi, luni 7 februarie, cînd am scos din subteran exact 35 069 tone de cărbune. Există condiții ca, în scurt timp, Valea Jiului să dea zilnic peste 36 000 de tone de cărbune brut. Eu spun că avem garanția obținerii pe puțin a 100 000 de tone de cărbune peste plan numai în prima jumătate a anului curent !

— Văd pe caietul din care selectați aceste cifre o însemnare cu creion roșu : „cea mai slabă producție !" E scrisul dumneavoastră, la ce se referă ?

— La înregistrările făcute în ziua de 29 decembrie a anului trecut : numai 18 500 tone de cărbune brut, din care, după preparare, am obținut 14 000 tone la producția netă. Planul nostru zilnic la producția netă este de 24 163 tone. Media zilelor care au trecut de la adoptarea noului program este însă de 24 664 tone. Este motivul pentru care mă declar foarte optimist în privința îndeplinirii planului de producție și chiar a depășirii lui considerabile.

— Tovarășe prim-secretar, spuneați mai devreme că oamenii au acum posibilitatea unor cîștiguri mai mari. Puteți exemplifica ?

— Un calcul foarte simplu, chiar fără să luăm în considerație toate elementele care intervin din noua organizare, ne-a dat posibilitatea să apreciem că sporul de retribuție ar fi între 100 și 380 lei. Rezultatele obținute însă după primele 7 zile ne-au făcut să reconsiderăm calculul, sporul cîștigurilor lunare putînd fi între 250 și 1 000 lei. Poate chiar mai mult ! În noile condiții, fiind vorba de acord global progresiv și retribuțiile obținîndu-se strict în funcție de realizările de producție. Trebuie, de asemenea, să amintim de oamenii din sectoarele auxiliare, care pînă nu demult nu reușeau mai niciodată să la retribuția întreagă, fiindcă planul nu se îndeplinea. Așa cum a precizat tovarășul secretar general, personalul auxiliar — redus la strictul necesar — poate fi acum premiat, în condițiile realizării și depășirii planului de producție. Cum în prezent majoritatea sectoarelor miniere depășesc planul, există condiții ca și aceștl oameni, indirect productivi, să primească premii lunare pînă la 20 la sută din retribuție, în funcție de procentul de depășire a planului. Oamenii înțeleg acum pe deplin că pentru a cîștiga mai bine, trebuie să muncească mai bine !

— Așa cum spuneați, se pune acut problema reducerii personalului auxiliar...

— Da, dar nu în mod îngust. Mai exact, prin desființarea schimbului 4 (acum sînt doar 3 schimburi, a cîte 8 ore), numărul personnlului auxiliar este normal să scadă. Oamenii însă vor trece la formațiile de lucru, devenind direct productivi. Dealtfel, avem nevoie de mai mulți astfel de oameni. De la 1 iulie, în Valea Jiului se va trece la sistemul de lucru pe „foc continuu". În mină se va lucra, așadar, 7 zile din 7 — evident, nu cu aceiași oameni ; se va păstra săptămîna de lucru de 5 zile, însă fiind mai mulți oameni în formații ei vor putea acoperi toate zilele săptămînii, inclusiv duminica. Pentru acest lucru în Valea Jiului este nevoie de 1 050 de mineri noi, pe care îi vom califica în termenul amintit.

— Tovarășe Radu Bălan, ne puteți spune care este acum programul unui miner ?

— La ora 5 fără un sfert el sosește la mină, sau mai exact la cantina minei, unde are asigurată masă gratuită. La ora 6 se schimbă în haine de lucru, își ia lampa și masca de gaze, iar la 5,10 ajunge la „apel", unde i se comunică sarcinile de producție, de organizare a muncii. La 5,20 intră pe mină, coboară prin puț sau cu trenul, iar la 5,45—5,50 a sjuns la frontul de lucru. Aici discută cu ortacul său din schimbul precedent, află ce s-a mai întîmplat, cum se prezintă abatajul și ce probleme are de întîmpinat. De la 6 la 14 lucrează efectiv 8 ore. Ciclurile se repetă, desigur, pentru toate cele 3 schimburi. Vreau însă să subliniez că, acum, organele de partid și de stat sînt preocupate de reducerea la minimum a timpului consumat de mineri pentru drumul de acasă la mină și înapoi acasă. Vrem ca oamenii să se bucure de cît mai mult timp de odihnă, iar pentru asta s-au luat măsuri speciale pentru îmbunătățirea mijloacelor de transport atît pe orizontală, cît și pe verticală, ca și alte măsuri de care nu mai amintesc. Săptămîna de lucru a devenit de 40 de ore (5×8) față de 36 (6×6), dar să nu uităm că pînă nu demult, cele 4 ore diferență erau consumate numai prin timpul pe care minerul îl folosea pentru deplasarea la mină și acasă. În cea de-a șasea zi lucrătoare. Acum, cu două zile libere pe săptămînă, toți minerii sînt mulțumiți, fiind mai mult timp de stat, cum se spune, pe lîngă casă.

— Ne bucură foarte mult optimismul dumneavoastră, tovarășe prim-secretar ! Dacă producția de cărbune merge bine, Hunedoara poate sta cu fruntea sus, nu-i așa ?

— Eu spun că dacă merge bine cărbunele și oțelul, stăm cu fruntea sus în fața oricui și oricînd ! Și merg, trebuie să meargă. Oțel facem, minereuri facem, cărbune vom face, la energie electrică am depășit producția, cimentul l-am depășit ; cocsul nu l-am făcut, dar vom recupera în acest trimestru. Cel mai greu era cu cărbunele, desigur, Tovarășului Nicolae Ceaușescu, care ne-a făcut înalta cinste de a primi, aici, în Valea Jiului, titlul de „Miner de onoare", îi datorăm — încă, și de astă dată — orientarea clară a drumului pe care îl urmăm. Sîntem mîndri de a ne situa în prima linie a bătăliei pentru independența energetică a patriei. Spun așa pentru că, aici, în Valea Jiului, cărbunele înseamnă totul !

DUMITRU GRAUR ■

Omagiu patriei

Din veci și veci ne-nsoțită blînd iubirea,
Iar vremea anii i-a cernut cu sita !
Și-am mers pe-același drum, cum ne e firea,
Nedescătușîndu-ne ursita.

Și dacă ploaia ne-a bătut în geamuri,
Scoțînd, furtuna, poarta din țîțîni,
Am fost mereu, mereu, ca două ramuri
Răsfrînte-n apa-aceleiași fîntîni...

Și totdeauna ne-am adus aminte,
Cînd se-auzeau cocori de miazăzi,
Că-n toată primăvara ce nu minte
E rodnicia toamnelor tîrzii.

DUMITRU SAVU ■

SĂ NE MERITĂM NUMELE !

(Urmare din pag. 1)

atunci se va chema că idealul este plin de realitate și că a fi de acord înseamnă pentru toți a avea sufletul depus în marea acțiune a colectivității.

Am intenționat, și aceasta a fost prima mea vizare în legătură cu **Flacăra**, să ne merităm numele. Nu știm dacă am răspuns exigențelor cititorilor noștri. Am dori-o mai mult decît orice ! Am dori, tocmai în acest sens, ca minunatele cuvinte ale celui ce ne-a încredințat rolul de **a** întîri, păzi și spori **Flacăra**, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Flacăra să fie o adevărată flacără", să ne călăuzească în continuare pînă în clipa în care, cum e și firesc, cum este legea naturii umane, alții vor veni aici la **Flacăra**, cu focul mai proaspăt, mai inspirat și mai necesar, pe această vatră de hîrtie și cerneală tipografică.

S-au succedat la **Flacăra** oameni mulți. Dar au și rămas oameni mulți. Ne animă pe toți, sub o mai mare sau mai mică presiune lăuntrică a vocației, același ideal de a realiza o presă tranzitivă, cu subiect, predicat, atribut și complement direct. Lupta pentru o presă tranzitivă înseamnă în mod automat și lupta împotriva unei prese constatatoare, rutiniere, de cinic proces verbal așa-zis obiectiv. Vrem o presă a luptei noului împotriva vechiului, a luptei binelui împotriva răului, o presă a luptei omului împotriva a tot ce-l înstrăinează, îl ofensează și-l nefericește. Am preferat uneori larmei din jurul unei idei sau persoane lupta tăcută, pentru ca binele acelei cauze să învingă. Sigur că este un alt fel de gazetărie față de ceea ce se face în marea presă a lumii. De exemplu, un gazetar burghez de valoare va căuta mereu situații neobișnuite fără să se intereseze totdeauna ce iese, pentru o parte sau alta a baricadei din transcrierea în presă a acelui fapt. În condițiile noastre, o asemenea presă nu este mai puțin periculoasă decît presa mincinoasă sau decît presa ternă. Dorim o **Flacăra** în slujba oamenilor, cu toate rigorile pe care le presupune ideea de aservire conștientă și demnă față de o baricadă. Noi sîntem de partea țării, noi sîntem de partea partidului nostru, a idealurilor noastre, a oamenilor noștri și mai cu seamă a celor mulți pentru care **Flacăra** a deschis de zece ani, fără nici o schimbare, nici măcar de titlu, o pagină permanentă a sa — „Flacăra la dispoziția dumneavoastră". Știm că marii înfăptuitori ai politicii partidului nu sînt oameni trăiți în condiții de laborator, de seră ci, dimpotrivă, oameni cutreierați de tumultul luptei și uneori răniți de tumultul luptei. Oameni cu necazuri, oameni cu probleme, oameni cărora nu le trebuie minciuni fardate, lozinci sterpe și false producții globale. Adevărul este că în toate domeniile oamenii resimt nevoia, exprimată răspicat și revoluționar, de președintele Nicolae Ceaușescu, a unei producții reale, nete, a unei valori adăugite. Ce fel de presă a noii valori, a valorii adăugite, ar fi aceea care s-ar pune în coada realității ca un proces verbal de ședință, fără să se înfierbînte de culoarea pasională a luptei ? Am dorit și dorim o presă tranzitivă și o astfel de presă vom face pînă în clipa cînd se va considera necesar să rămînem la **Flacăra**.

Am dorit, de asemenea, și dorim o presă semnată, o presă cu autori, o presă cu meritată și clară responsabilitate a fiecăruia dintre cei ce o scriu și a fiecăruia dintre cei care ni se adresează.

Am refuzat anonimele (și le vom refuza în continuare) pentru că ni se pare că într-o societate al cărei mecanism democratic este în curs de perfecționare ca una dintre temeliile dezvoltării (economice chiar), a accepta anonimele înseamnă a accepta ideea greșită că în societatea noastră nu se poate spune adevărul și că oamenii trebuie să se teamă să-l spună, și înseamnă și a încuraja, pe de altă parte, lașitatea din fiecare.

Flacăra se înclină cu tot focul inimilor noastre în fața măreției Tale, Popor Român de la sfîrșitul mileniului II ! Nu vom înceta nici o clipă să te iubim și să te slujim cu istoria ta de ieri, de azi și de mîine și nu vom crede niciodată că mîna care ține unealta în poziție de lucru, indiferent de domeniul în care trudește, este mai puțin importantă decît ideea care călăuzește această mînă. Nici o idee nu este mare dacă o refuză inima și mîna omului. Acelora în fața cărora ne declarăm și acum servitori, OAMENII României eterne, trebuie să știe că tinerețea nu a pierit din noi și că măcar din zece în zece ani se cuvine să reamintim mărețul și generosul îndemn — „Flacăra să fie o adevărată flacără".

Nu e o simplă ambiție, nu e treaba noastră particulară, este — cu puterile noastre și în limita atribuțiunilor noastre — obligația noastră patriotică și revoluționară, față de poporul nostru, față de partidul nostru, față de cel care a avut generozitatea și încrederea să spună : „Flacăra să fie o adevărată flacără". Dacă vom reuși, dacă inspirația noastră se va îmbina cu îndrăzneala noastră, dacă talentul nu va fi secătuit de caracter, dacă înălțimea moral-cetățenească pe care pretindem a o cultiva în cititori nu ne va părăsi nici pe noi, dacă vom arde cu „flacăra" răul, uritul, neadevărul și vom încălzi cu „flacăra" binele, frumosul, adevărul, atunci ne vom merita, pînă la ultima pilpîire a tăciunilor de pe vatra noastră, numele. Să ne meritățm numele ! Flacăra !

VINERI, 18 februarie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

GRIGORE HAGIU:

„Scriitorul e un izvor nesecat de liniște“

Fotografie de ION CUCU ■

— Deoarece interviul nostru este așteptat urgent în tipografie, vă propun, Grigore Hagiu, ca în timp ce vorbim să și bat întrebările și răspunsurile la mașină. Poate că discuția noastră o să pară pe alocuri mai stîngaci purtată, dar în schimb își va păstra spontaneitatea inițială.

— N-am nimic împotrivă.

— Pe coperta volumului CONTINENTELE ASCUNSE apărut în 1965 sînteți fotografiat „în mijlocul naturii“, ca să zic așa, pe niște dealuri. Dar poezia dumneavoastră nu prea mărturisește legătura cu astfel de locuri.

— Am plecat din Tîrgu Bujor, locul unde m-am născut, încă din 1945 și nu am revenit pe-acolo decît în vacanțe. Mă socotesc de multă vreme bucureștean. Iar în fotografia aceea mă aflu chiar pe dealul unde se înălța casa părinților mei. Un peisaj cu dealuri, sărac, care, dacă ești mai atent, apare totuși în poezia pe care o scriu.

— Din cîte știu, tinerețea dumneavoastră a cunoscut o traiectorie destul de sinuoasă.

— La început a fost Institutul de cinematografie unde l-am cunoscut pe Constantin Chiriță. Era profesor de limba română. I-am răspuns odată la un curs despre Dosoftei în așa fel încît m-a întrebat dacă nu cumva scriu poezii și dacă da, să i le arăt. N-am mai apucat fiindcă am fost dat afară.

— Ce-a mai urmat ?

— Adevăratul meu contact cu literatura l-am avut cu ajutorul profesorului Edgar Papu, de la cursurile căruia nu am lipsit niciodată atîta vreme cît am fost student la Facultatea de filologie. Însă și de aici am fost dat afară, de data asta chiar fără nici un motiv. Dar cum începusem să public, am fost chemat, împreună cu alți vreo 15, și întrebat dacă nu vreau să plec în provincie și să cunosc viața. Așa am plecat la Brașov unde am făcut reportaj la ziarul **Drum Nou.**

— Și ați cunoscut viața ?

— Chiar dacă formularea asta e-a cam tocit de atîta întrebuințare, să știi totuși că perioada aceea mi-a servit mult. M-am încadrat apoi la **Lucafărul**, unde colaborasem și rapid am fost dat afară. De data asta, din fericire, n-a fost decît o neînțelegere între mine și Eugen Barbu. Totul a fost mai mult de domeniul glumei.

— Un vers de-al dumneavoastră de prin anii aceia sună așa : „Nu-s trist ci doar încrîncenat“. Sînteți un om dificil ?

— Sînt mai curînd un tip blînd.

— Făceți parte dintr-o generație de poeți care a arătat în anii '60 iubitorilor de poezie o altă față a literaturii. Ținînd cu ce bucurie erau întîmpinate cărțile dumneavoastră, ale lui Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Cezar Baltag, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu...

— Apariția unei astfel de poezii a fost un șoc în acea vreme. Înnodarea legăturii cu marea noastră poezie de dinainte de război nu s-a făcut deloc lin. Redescoperirea de către public a lui Arghezi, Blaga, Bacovia, Ion Barbu ne-a fost de un mare ajutor. Dacă pînă atunci niște puternice forțe creatoare fuseseră ținute în frîu, ele s-au dezlănțuit și s-au afirmat în toată plenitudinea lor. Iar versurile din acea perioadă mai purtau și pecetea unei prietenii foarte strînse. Chiar dacă nu pare la prima vedere, acest fior al prieteniei este prezent în ele. Sînt trimiteri, sînt corespunderi de natură să pună în valoare poezia însăși.

— În ce măsură a favorizat climatul politic apariția unei astfel de poezii ?

— Dacă înainte de 1965 era o mîndrie să scrii pentru sertar, după acest an nu s-a mai întîmplat să nu se tipărească volumele pe care le predam edîturilor.

— Ce ideal n-ați părăsit din acei ani ?

— N-am părăsit idealul de a deveni un mare poet. Cred că fiecare năzuiește să devină asta. Cît de mare ajunge să fie, este altă treabă.

— O generație literară poate schimba fața unei literaturi ?

— Nu cred că o poate schimba. Dar o poate restitui adevăratelor ei resurse. Iar noțiunea de generație devine azi tot mai largă. Poeți care par a nu se completi după un timp se vădește că au multe lucruri în comun. Pentru că literatura nu se face numai din trăire, materia ei primă, ci și din atingerea cu ceilalți. Și dacă aceștia sînt niște individualități puternice, nu ai decît de cîștigat.

— Cu cine vă plăcea să vă întîlniți în acea vreme ?

— Îmi amintesc cu plăcere de perioada în care eu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Nicolae Velea, mai tînărul Adrian Păunescu ne întîlneam cu o anumită regularitate la Nicolae Breban, pentru a vedea ce am mai scris, ce am mai făcut. Ne distram cu cîteva sandviciuri ; era mare lucru dacă pe masă se iveau și cîteva sticle de bere. De obicei, citea unul dintre noi care scrisese ceva proaspăt. Discutam apoi despre orice, adică despre literatură.

— O altă companie vă mai atrăgea ?

— Cea a plasticienilor. Și astăzi cred că cea mai frumoasă casă e un atelier. Oricît de bun ar fi un cenaclu, el presupune prea multe personalități care au prea puține lucruri comune. Cu oameni mai puțini, dar mai apropiați sufletește, în mod paradoxal, descoperi lucruri noi. Tocmai prin ceea ce s-ar chema fuziune.

— În poezia dumneavoastră există o împletire cladată între concret și abstract. Care domeniu vă atrage totuși mai mult ?

— Există o anumită poezie speculativă — abstractă — și una senzorială. Dar ca în orice împărțire tăioasă riscă să se piardă esențialul. Iar esențialul este personalitatea poetică. Ea se manifestă indiferent asupra cărui domeniu se exercită. Întrucît poezia nu mai este un obiect perfect rotund, și din rotunjimea lui poate țîșni oricînd un vîrf amețitor, e bine să o înțelegem nu prin ceea ce ar părea a spune sau a fi, ci prin ceea ce se leagă de un gînd mai mare care este acela al poziției poetului față de lume.

— Și care ar fi această poziție în cazul dumneavoastră ?

— Poetul este tentat deopotrivă să vadă lumea în toată concreteța, gustînd-o, pipăind-o și în același timp s-o reducă la cîteva dimensiuni care ar putea fi, de ce nu, cele ale eternității.

— Dar cum e văzut de lume poetul ? Cum trebuie ea să-l vadă ? Numai din depărtare, aureolat de un nimb strălucitor ?

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION ■

Vorbiți și scrieți românește

Cal I și cai supi...!

Trăim, indiscutabil, într-un secol al vitezei. Și, chiar dacă uneori întreprinderile de transport vor să ne mai atenueze această impresie, trăsătura este evidentă în toate domeniile vieții noastre zilnice. Și în vorbire. Și în scris.

Treceam zilele trecute pe lîngă un magazin alimentar. Pe ușă — un anunț : „Bere pt ac numai cu st“. Dincolo de zîmbetul pe care decodificarea „ac = acasă“ mi l-a provocat, mărturisesc că în primul moment nu mi-am dat seama ce poate însemna „st“. „Ster“ (cu prescurtarea uzuală „st“) nu putea fi, pentru că aceasta este o măsură de un metru cub, folosită pentru calcularea volumului lemnelor, or, de ce ar trebui să dai sau să iei un metru cub de lemne pentru niște bere ? Să însemne oare „stampilă“ (forma corectă pentru ceea ce numim în mod curent „ștampilă“) ? Te pomenești că e nevoie de o aprobare cu ștampilă pentru a lua cîteva sticle de bere „ac“ !... Sticle“ ! Asta era ! Desigur !

Lăsînd însă gluma la o parte, iată că o prescurtare grăbită, neuzuală, poate provoca nu numai rîsul, ci și unele confuzii. Să zicem că nu în acest caz. Dar în altele ?..

Grăbit (are atîtea pe cap !), responsabilul unui magazin pune un afiș scris de mînă : „Mag ÎNCHIS ptr. îg. Desc ora 14“. Fără îndoială, informația principală pe care el dorește să o comunice este că magazinul se va deschide („desc“ !) la orele 14. Nu pot totuși să nu mă întreb de ce este închis magazinul („mag“-ul !)...

Nu m-am referit în primul rînd la estetica unor astfel de exprimări pentru că am declarat de la început că factorul viteză este adesea determinant. E vorba, firește, de o estetică a uzului lingvistic, de un respect, dacă vreți, față de ce spui, cum spui și chiar față de cel căruia te adresezi.

E vorba și de un factor psihologic care poate fi activat uneori involuntar, în dauna scopului propus. Mărturisesc, oricît ar părea de ciudat, că am cumpărat totdeauna cu o stringere de inimă obiecte (mai ales de îmbrăcăminte) care erau de „cal I“ și chiar de „cal sup“, cu toate că îmi plac foarte mult cai, mai ales atunci cînd Cristian Topescu ne vorbește despre ei cu atîta pasiune...

CEZAR TABARCEA ■

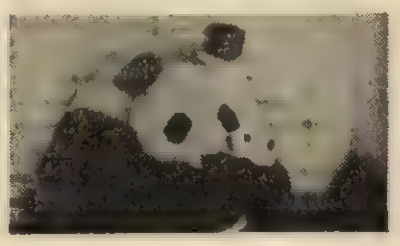

Noua frontieră

a sufletului uman

De rerum naturae

Morții cei mai morți de sub pămînt,
strămorții și strămorții de sub
pămînt
nu sunt tăcere.

Vulturul zburînd,
strigînd oul ce-l va fi născînd
în vînturare de viuă,
nu e zbor.

Omul vorbind și gîndind
în cuvinte ce vor fi fiind
mai tăcînd, mai șoptind,
e mut.

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Trece Pistruiatul, fluierînd

L-am cunoscut pe Francisc Munteanu cînd era arțăgos și subțire cît firîtul de dinamită. Era, ca și acum și cum va fi fost toată viața, un împrăștiat. În iarmarocul vieții. Franț a suit și a coborît ameților toate treptele scării, tîrînd după el un lac cu lebede și un lanț de cocori răstigniți. După împrejurări. Zilele i-au fost gorgane din care scoteau capul cai al regilor sciți, ca să-i sune la ureche gîmpii de aramă din cuicușul clopoțeilor, spre a-i aduce aminte că pe masa lui de duminică va găsi mereu un ciine care-ți linge mîinile, al aventurii și al dorului de aventură. Născut în Europa, pe cînd Europa umbla în costum albastru, dansa tango și-i adora, de Paști, pe Isus Christos, iar în restul anului pe Rudolf Valentino, Franț a îndurat foamea de-a lungul Dunării, auzind precis cum în dedesubtul parăzilor bătute cu fiori se urzește cea mai mare tragedie a omenirii. Intuiția lui de vagabond nu l-a înșelat : sub pragurile negustorilor de vin sau de bere lucrau negustorii verzi ai fierului negru. Cu toată înțelegerea, el n-a fost niciodată un luptător, ci, copil legitim al hoinărelii și bastard al drumurilor, s-a mulțumit să observe, să disprețuiască, să rîdă de o lume pierind, să fie sceptic sau cinic, să trăiască intens, sfîșiind mătăsuri scumpe, adică împingînd jocul vieții pînă în pragul morții, scăpîndu-i de sub coasă în ultima clipă, ca apoi iar s-o ia de la capăt, fericit că ruleta se-nvîrte și că ei mizează ouă de struț pe numerele deprimante și cucuvele îndopindu-se cu muguri de salcie pe numerele vesele. Ca viață, cred, Franț a reeditat, amplificîndu-le tulburător, drumurile lui Darie din Jocul cu moartea a lui Stancu. Ca scriitor, ei face parte din aceeași familie ; e un povestitor al vieții sale, iritant de insolită în prima parte, sprijinită, rustic, cu coatele pe gard după 50 de ani. Îmbrățișînd meseria de artist, aventurierul de profesie își formează o imagine agresivă despre literatură și una tihnită sau chiar ușor conformistă despre film. Din pricina asta, eu îl iubesc mai mult ca scriitor decît ca regizor. Cîteva din povestirile lui, și voi cita la nesfîrșit „O felie de pîine“ sînt, nu mă feresc de cuvînt, nemuritoare. Romanele, inclusiv „În orașul de pe Mureș“ și „Statuile nu rîd niciodată“, în care fierb multe idei, fie unele din ele chiar pestrițe, țin tot de vraja Lunii în al patrulea pătrar, adică de povestea lirică. Logaritmii poeziei, care sînt colții îndrăgostiților largi ca adîncul de toamnă senină, nu stau niciodată în suflete sărace. Locuiesc mereu doar în zborul cel mai de sus al inimii. Franț rămîne ceea ce mi-e drag mie cel mai mult în lume : unul din chipurile povestirii. Prietenul de sub lampa strînsă cu tot polenul lîngă tîmplă, pentru ca lumea să înceapă să trăiască numai pentru tine. Dar să nu se creadă că evadatul dintre zăbrelele de aur ale aventurii bate monedă falsă pe malul lacului Buftea. Anii, liniștindu-i viața, ei a ales filmul cu întreaga ființă, așa cum Fata Morgana alege depărtarea de neatins vreodată cu mîna. Sigur că da, filmul e patima nebunilor născuți să ne ululască și să-i iubim. Marele aventurier a intrat fără să se poticnească în viscolul de celuloid. Altminteri mărea. Altminteri își vira gîtul într-o coardă de viță de vie și se arunca într-un lac cu lebede care nu mai știu poteca dintre nuferi. Și amintindu-mi acum de Pistruiatul, care trece fluierînd pe străzile Aradului sau de Mihai și Ana, cei doi eroi pe care-i poartă din subteranele ilegalității pînă-n fereastra de la etajul trei unde începe steaua speranței, zic că da, Francisc Munteanu ne va face într-o zi să auzim cîntecul Dunării întors dinspre Mare către izvoarele unui lac cu lebede visînd.

FĂNUȘ NEAGU ■

POEZIE

Viața în limba română

Cu **„Viața în limba română"** (Editura militară, 1982) lirica lui Nicolae Dan Fruntelată, imagistă în chipul solar al „sudicilor" olteni pînă de curînd, și-a dezvoltat cum nu se poate mai bine ideologia accentuînd, ca atare, și stilul. Ceea ce se putea întrevedea în „Inventarul speranței" (1981), o culegere pe deplin matură aceea, ca și, dealtfel, aceasta cea mai recentă, este acum fapt împlinit : poetul a găsit un de tot remarcabil sunet al interogației dramatice, amintind acum mai degrabă de Ioan Alexandru, din șirul lui de „Imne", și de Adrian Păunescu, din „Repetabila povară". Este pretutindeni un istoricism de formulă etică și justițiară, reductibil sub raport stilistic la două formule care nu se pot elimina reciproc, întîia — imagistă, pe care poetul a mai cultivat-o, și a doua — directă, în gustul manifestelor energice. Dealtfel, aceste aparente două voci lirice sînt acelea obligatorii ale istoriei : desfășurată brutal pe mari pînze unde necesitatea biruie adeseori împotriva adevărului și interpretată, apoi, printr-un spirit afectiv care dă faptelor culoarea dramei. Stilisticește, cam tot ceea ce comunică lirica lui Nicolae Dan Fruntelată se poate înțelege în registrul „fotografic" și în acela „alegoric" căci, în optica lui, evenimentul are întotdeauna două chei, consumîndu-se în aparențe și în esențe. „Ființe" și „părăitre" sînt condițiile literaturii baroce : poetul cugetă baroc. O lecție școlară de istorie capătă solemnitatea unei lecturi din sinaxar, un somn colectiv, de cazarmă, creează halucinant un șir de năluci ale gîndului ireproductibil, nimic nu este numai ceea ce pare că e. Cu toate acestea poetul s-a ridicat mai sus, nu s-a oprit la simpla catagrafie, chiar dacă ingenioasă în stil, a clipei. El viețuiește spiritualicește laolaltă cu mulțimile, făcîndu-se interpretul istoriei lor convulsive. De aci derivă, în definitiv, ideologia creației prin sacrificiul continuu ; lirica aceasta e tutelată de Meșterul Manole și de „sfîntul militar din dunga Voronețului" : „n-a fost odată ca niciodată să nu / privească nimeni în munții noștri de aur și sare / ning liniști albe în universuri de fum / la noi carii poftelor rod în porți / de la-nceputuri auzirăm și șezum / în cămașa de luptă și de neodihnire / o parte ne zideam, se năruia altă parte / cu neamuri, cu iubiri și cu grine / balada meșterului ne intra-n destin / și rînd pe rînd șezum în cămașa de moarte". Poetul nu s-a oprit, ca atare, la imediat, ci la etern, el invocă și slăvește durabilitatea chiar și sub forma naturistă a vegetației : „spun, văd, simt / iarba miroase a depărtare / e apa ce mișcă-n memorie / navele gîndului meu / sub dealuri am înserat și-nserăm / peste dealuri ca o victorie a limbii române / crește iarba", familia aproape mitizată, colectivitățile care foiesc de martiri, un pantheon liric plin de domnitorii morți la Înalta Poartă, de Ion Vodă, de Mircea cel Bătrîn, „domn al Mării Negre", de Mihai Viteazul, „cuvînt decapitat", de Tudor, „generalul țăranilor", de Bălcescu, în fine de Eminescu.

Interesant, și pe deplin lăudabil, e că acest simț al valorilor imperisabile se întruchipează într-o lirică acut modernă, izvorîtă mai întîi dintr-o imaginație tăioasă, cultivînd tropii imprevizibili și cu efect fulgurant. Apoi, acuitatea percepției care ar fi putut face din Nicolae Dan Fruntelată un poet „ironic" și „hiperrealist" dar n-a făcut, din fericire. În fine, lirica despletită, vitală, cu o precipitare a dicției parcă hăituite, dintr-un prelung complex istoric, de lipsa de timp. Atunci cînd nu e dramatic, febril ori folcloric Nicolae Dan Fruntelată închipuie cîte un mic paradis delicat, o utopie trecătoare a păcii istorice, pe unde „ning liniștit albe în universuri de fum" și „liniștea e ca o pîine aburind în vise". Cu al cincilea volum, venit după „Noaptea grîului nou", după imagistul „Inventar al speranței", Nicolae Dan Fruntelată, poet în deplinătatea mijloacelor lui de exprimare, demonstrează, prin ceea ce are aci memorabil, că a gîndi național și a crea „modern" este o condiție esențială a valorii.

ARTUR SILVESTRI ■

● Critică ●

Etica lecturii

„Nu atît **cînd** începe literatura română este important, ci **cum** începe : ca un act de voință". Această primă frază cu care se deschide ultima carte a lui Mircea Iorgulescu **(Ceara și sigiliul**, Editura Cartea românească, 1982) stabilește de la bun început un accent semnificativ pentru viziunea criticului : faptul cultural mărturisește, în orice epocă, o **atitudine culturală**, neîntîmplătoare ci, determinantă în același timp ! Acest **cum**, această etică a culturii pare să fie ceea ce îl preocupă cu deosebire pe Mircea Iorgulescu în scurtele eseuri din secțiunea titulară a cărții. Considerațiile asupra curajului literar și a sensurilor lui (reale sau extrapolate), asupra dinamicii fenomenului critic în funcție de actul evaluativ în diverse epoci, asupra relației gazetărie-literatură, asupra unui anume ethos al lecturii, prezent în relația scriitor-lector, s.a.m.d., contribuie, fără o intenționalitate ostentativă, la conturarea unui profil critic raportabil la descendența lovinesciană (în linia modelului de „critic al prezentului", de care se vorbește și în acest volum), pe care se grefează o anume componentă de civism al actului critic. Dealtfel, chiar articolele cuprinse în secțiunea **Vocile istoriei literare** rămîn, într-un anumit fel, tot în spațiul prezentului, conținînd, cele mai multe dintre ele, subtile trimiteri în contemporaneitate **(O revistă glorioasă** — Propășirea ; **Momentul Călinescu** etc.).

Consecvent formulei critice din cărțile anterioare, pe care am numi-o, prin extrapolare, „genul scurt" în critică, Mircea Iorgulescu încearcă de fapt să acrediteze un tip de demers critic multifuncțional, cînd preponderent informativ (articolul despre **Propășirea, „Lupta în contra răului"** — **Contemporanul** etc.), cînd eminamente analitic **(Compoziție și stil** — **Săptămîna nebunilor, Alegorie și stil** — **Ioan Alexandru, Aventurile romanului și ale romancierului** — **Platon Pardău** etc.), cînd implicit (sau explicit) polemic **(Un poet pentru viitor** — **G. Bacovia,** Addenda — Textul și subtextul), cînd sintetic, în ton de profil literar (paginile despre Eugen Jebeleanu, Nina Cassian, Marin Sorescu, Adrian Păunescu, Adrian Popescu, etc.), sau omagial-evocator (Octavian Goga, Marin Preda, Radu Petrescu etc.).

Nici în **Ceara și sigiliul** Mircea Iorgulescu nu folosește o schemă unică de abordare a autorilor. Dacă Dinu Săraru face obiectul unui amplu articol de dicționar, cu observații pornind de la decriptarea aluviunilor gazetărești în romanele sale și pînă la stabilirea „genului proxim" al acestei proze (Marin Preda), dar și a diferenței specifice (p. 241), dacă lui Augustin Buzura i se face un **Portret al scriitorului ca publicist**, iar proza și eseistica lui Norman Manea sînt privite prin prisma relației scriitorului cu „dublul" său — cititorul, dacă lui Adrian Păunescu i se consacră un „medalion" critic conținînd unele propoziții foarte pertinente, iar Mircea Dinescu este definit ca poet prin punerea lui față în față cu autorul **Manifestului pentru sănătatea pămîntului**, în schimb D. R. Popescu este tratat în trei „ipostaze" — ca publicist (în **Virgule**), prozator (în Formula sa ultimă din **Viața și opera lui Tiron B.**) și ca dramaturg, plusînd, pe drept, am zice noi, pe cea din urmă, iar portretul de autor al lui Platon Pardău se compune din însumarea cronicilor (consistente dealtfel) la cărțile lui. E greu de spus dacă la mijloc sînt inerentele riscuri ale exercițiului critic „foiletonistic" sau dacă mai just ar fi să vorbim despre o binevenită suplețe a scriiturii. Fapt este că istoria literar contemporană, așa cum ne-o propune Mircea Iorgulescu în cărțile sale, nu are nimic din aerul rigid, schematic și doctoral al întreprinderilor cu finalitate expresă de „sinteză" sau „panoramă", rotunjind totuși, în timp, aproape monografic anumite zone și demonstrînd că **foiletonul** trebuie să fie — și, în cazul său, este — altceva decît cronica literară sau recenzia de serviciu, că este, în ultimă instanță, reflexul imediat al fenomenului literar în conștiința criticului și, în același timp, reflecția asupra sa, ceea ce nu e deloc puțin lucru.

TANIA RADU ■

PLASTICĂ

Republicana profesorilor de desen

Cu o generozitate ce am dori-o să fie dovedită și cu alte ocazii, **Muzeul colecțiilor de artă** găzduiește o manifestare de larg interes, **Expoziția republicană de artă plastică a Societății profesorilor de desen din R.S.R.**

Precizînd că ultima republicană a profesorilor de desen a avut loc acum trei ani (distanța în timp ni se pare a fi, totuși, prea mare !), precum și faptul că panourile sînt mult prea aglomerate, de unde și o lectură dificilă a expoziției, să subliniem, încă de la bun început, nu atît evidentele și inerentele diferențieri valorice, cît ardoarea actului artistic, fervoarea și nestrămutata credință în capacitățile figurativului, ale realului exprimat cît mai fidel, chiar dacă pe-alocuri profesorii-pictori îndrăznesc să mai abstractizeze, să mai fabuleze, să mai apeleze la metafora strict plastică. Așadar, unele pînze, prin stîngăcia paginației, ori a desenului, ori a culorilor nu îndeajuns lucrate, vor ilustra, fără doar și poate, **limitele unui act artistic de duminică**, inconsecvent și lipsit de o viziune cît de cît proprie, condiție în care sînt plasați mai toți profesorii de desen, întrucît una e să-i deprinzi pe copii cu alfabetul desenului și-al culorii, și alta e să muncești ani la rînd, cu încăpățînare, cu îndărătnicie, cu încredere și cu sacrificii la consolidarea și-apoi impunerea unui demers plastic strict personal.

Ceea ce contează, în ultimă instanță, în această amplă expoziție a profesorilor de desen din toată țara este faptul că ei există și se exprimă ca atare, unii dintre ei, înfruntînd și depășind vicisitudinile condiției, reușind să se afle foarte aproape de clipa unei depline confirmări. Ne referim, în acest sens, în mod special la Liviu Suhar, Dimitrie Gavrilean, Elisabeta Dorobăț, Monica Gorovei Vișinescu, Ion Zbirciu, Rodica Oltean, Dan Bîmbea, Adrian Podolean, Nicolae Ciochină, Florica Tatulescu-Hotnog, Alexandru Drăgoi, Nina Stuparu, Constantin Bichescu, Mircea Saulea, Catrina Rusu, Marghita Naumescu, Ștefan Bucătaru, Nicolae Filoteanu, Ema Gherghel, Jean Duță și mulți alții, lucrările acestora etalînd calități demne de toată atenția unor expoziții personale ce-ar putea fi găzduite, într-un viitor apropiat, într-una din sălile Bucureștiului ori ale provinciei.

Dar, dincolo de aceste reușite, expoziția republicană a profesorilor de desen mai aduce în discuție încă alte două aspecte asupra cărora ne simțim obligați să ne oprim. Primul aspect ar fi cel al numărului restrins de orașe în care își desfășoară activitatea profesorii respectivi. Doar București, Iași, Cluj-Napoca, Tulcea, Craiova, Timișoara, Alexandria ? Să nu existe, în atîtea și atîtea alte orașe ale țării, și alți profesori de desen care să picteze, sau lucrările lor nu au întrunit sufragiile unui juriu care, după părerea noastră, n-a fost, totuși, mult prea exigent ? Înclinăm să credem că nu juriul s-a opus unei cît mai largi reprezentări, astfel încît să fie cuprinsă aproape toată țara, ci absența lucrărilor a determinat această restrîngere geografică. O viitoare **republicană** a profesorilor de desen ar trebui să aibă în vedere, credem noi, rezolvarea acestui neajuns. Un al doilea aspect, strîns legat de primul, ar fi acela că nu în toate județele țării i se acordă profesorului de desen atenția cuvenită. N-am fi ajuns la această concluzie, mai exact spus supoziție, dacă pe panourile expoziției am fi întîlnit și lucrări aparținînd profesorilor de desen din toată țara. Considerînd că la viitoarea expoziție republicană va fi eliminată, cu sprijinul și înțelegerea **inspectoratelor școlare județene**, și această situație, punem punct însemnărilor de față, subliniind încă o dată nu atît inegalitatea valorică a lucrărilor, cît pasiunea tuturor celor ce-au ținut să exprime, prin pînzele lor, bune sau mai puțin bune, punctul lor de vedere, mai mult sau mai puțin susținut estetic, privind, în ultimă instanță, menirea însăși a profesiei lor, aceea de a-l deprinde pe om, încă de pe băncile școlii, cu tainele dintotdeauna ale frumosului.

VICTOR NIȚA ■

● CAP LIMPEDE

Trei dramaturgi

Pînă acum, după știrile mele, importanții noștri dramaturgi interbelici **Ion Luca, Tudor Mușatescu sau Mircea Ștefănescu,** dramaturgi care și-au prelungit activitatea pînă în zilele noastre, ultimul părăsindu-ne de foarte curînd, nu s-au bucurat încă de analize și evocări

În seria „Arlechin" a Editurii „Junimea", sub semnătura lui **Carol Isac**, sînt grupate sub titlul „Permanențe în dramaturgie", micromonografii ale celor trei autori. Despre Ion Luca, dramaturg legat strîns de orașul Bacău, Carol Isac prezintă importante date inedite, Carol Isac fiind dealtfel secretarul literar al Teatrului Bacovia din Bacău și avînd astfel posibilitatea să cunoască și să cerceteze îndelung activitatea și viața acestui autor, care a îndrăznit să scrie piese chiar inspirate din istoria egipteană („Ra" și „Amon-Ra"), să trateze polemic și original subiecte din istoria românească („Alb și Negru", „Răchierița" etc.), să se remarce în satira socială și în alte genuri toate aparținînd însă numai dramaturgiei, căreia Ion Luca i-a dedicat toată creația sa. Tudor Mușatescu, atît de iubit de public, neuitatul autor al unor piese ca „Titanic Vals", „Escu", „Visul unei nopți de iarnă", „Sosesc diseară" se dovedește din această carte, un autor mult mai complex, mai divers, cu o viață plină de neprevăzut, trăită cu frenezie și cu ceea ce s-ar putea numi : talent de a trăi. O viață care explică verva sclipitoare a pieselor, furia de a trăi a personajelor sale, cuprinse parcă toate de un optimism superb și nobil. Lîngă acești autori este evocat Mircea Ștefănescu, în ultima vreme autor mai mult de evocări dramatizate, dar care este o voce distinctă, mai ales în perioada 1936—1950, prin dramele sale lirice („Comedia zorilor", „Acolo, departe...") sau comediile satirice („Daniela sau rețeta fericirii", „Nepotul domnului prefect" etc.). Autor totodată al unei evocări dramatice de excepție : „Căruța cu paiațe", despre Matei Millo, Mircea Ștefănescu se înscrie cu dezinvoltură într-un plan important, chiar dacă nu este decît planul al doilea. Soartă împărtășită oarecum și de ceilalți autori tratați în această carte. Pentru că în perioada în care ei au scris și au fost jucați și chiar adorați de public (cum e cazul, de fapt, doar cu Tudor Mușatescu) personalitățile de prim-plan au fost și au rămas Camil Petrescu, Mihail Sebastian, și probabil Mihail Sorbul, apropierea de aceștia a lui Tudor Mușatescu putînd fi, totuși, cel puțin cu unele piese, dusă pînă la înscrierea pe aceeași orbită valorică.

Volumul despre care este vorba nu se ocupă încă de această chestiune, deocamdată se atrage atenția la acest plan, mai modest oarecum, dar plin de substanță și de suflet a dramaturgiei românești interbelice și de imediat după al doilea război mondial. **(D. Dinulescu)**

O exemplară monografie comunală *)

Bazat pe izvoare istorice de arhivă și pe informații din periodice, pe documente comunale locale și pe scrisori și însemnări particulare, Nicolae Zahacinschi, descendent, pe linie maternă, dintr-o veche familie românească de olari de prin părțile locului, recompune metodic împrejurările care au dus la înființarea și apoi evoluția social-economică și cultural-artistică a localității sale de naștere, comuna Mihăileni din județul Botoșani, numită la început (1792) Tîrgul Nou. Mai multe fotografii **(Vama veche din Mihăileni în 1915, Casa în care a copilărit George Enescu,** cîteva piese de ceramică locală și altele) ilustrează adecvat textul, sobru prin stil și totodată pitoresc prin varietatea neașteptată a detaliilor. Cititorul află, de pildă, că între cele două războaie la Mihăileni își desfășurau activitatea 91 de negustori, 16 olari, 4 dogari, 2 zugravi, 20 de fierari, 12 croitori, 21 de căruțași-harabagii, 20 de cizmari, 21 de rotari și 5 frizeri. O anumită precumpănire au în lucrare informațiile și aprecierile asupra ceramicii locale, domeniu în care autorul este un adevărat erudit. Schimbările din ultimele 4—5 decenii, realizările actuale și perspectivele Mihăilenilor sînt înfățișate cu clarviziune și adeziune. În spiritul timpului pe care îl trăim : „...un trecut bogat se împlinește, iată, într-un prezent care-l merită, ducînd tot mai sus cuceririle rînduite de veac" (p. 71). Citeva documente-anexă completează fericit monografia. (Între acestea, **Tabelul nominal de evidență și ocupațiile capilor de familie înainte de al doilea război mondial, pe străzi și case** — interesant izvor pentru istorici, demografi, etnografi și lingviști, sau **Membrii corpului didactic care au funcționat la școala din Mihăileni între anii 1847 și 1944 inclusiv** — o listă de 96 de persoane, cu menționarea funcției și perioadei).

În ansamblu, un model posibil pentru alte monografii rurale și urbane

*) Nicolae Zahacinschi, **Mihăilenii de altădată**, „Litera", București, 1982, 140 p., cu o prefață de Ilie Purcaru.

Teatrul Mic

Firul de mătase

Întreaga literatură semnată de Dumitru Radu Popescu poartă amprenta — am mai spus-o și cu alt prilej — a unei frapante unități stilistice și de idei. Obsesia culpabilității, prezentă, distinctă sau difuză, a vinei în toate registrele existenței umane, ancheta, transferul mitic (dislocarea mitului, ar zice Northrop Frye), dimensiunea politică a istoriei — iată o constelație de semnificații pe care o putem întîlni aproape în fiecare roman sau piesă de teatru a acestui scriitor și pe care o regăsim, firește, și în piesa pusă în scenă nu demult, la **Teatrul Mic**, de Cătălina Buzoianu (în viziunea scenografică a lui Mihai Mădescu), **Ca frunza dudului...** Text amplu, constituit pe schema tradițională a tragediei antice, în cinci acte și preluînd motivul antic al Medeei, piesa lui D. R. Popescu se etajează la nivelul sensurilor pe trei planuri, atent întrețesute în structura dramatică și potențîndu-se reciproc : ca parabolă politică, dimensionată de problematica specifică literaturii obsedantului deceniu, ca parabolă mitică, traductibilă deci în semnificații general-umane și, în sfîrșit, ca un teatru a cărui figură emblematică rămîne labirintul, iar a cărui scriitură include între modalitățile sale curente dislocarea discursului, elementele funambulești, grotescul ș.a.m.d.

Pe scurt, în apropierea unui mare combinat de creșterea porcinelor se încheagă și se consumă un nucleu dramatic de esență tragică, în care se poate lesne recunoaște scheletul faptic al Medeei antice. Ionel (Iason), veterinar și director al combinatului, se află în plină euforie erotică alături de noua sa iubită, Dida (Glauke), fiica primarului Sorianu (Creon), stîrnind mînia soției sale Marghioala (Medeea), cu care împărțea de ani de zile (moralmente) vina morții colonelului Paraschivescu, fostul soț al Marghioalei. Îndepărtată prin internarea într-o casă de sănătate, Marghioala moare, dar dorința de răzbunare pare să-i supraviețuiască, pentru că ea revine, ca umbră pedepsitoare, chiar la masa de nuntă a celor doi, omorînd mireasa și chiar pe propria-i fiică, Romanița. O schemă așadar destul de simplă, pe care însă D.R. Popescu clădește stratificat sensuri, trimiteri complexe. Sentimentul vinovăției se ipostaziază nu numai în obsesiile Marghioalei (în interpretarea cărela Leopoldina Bălănuță realizează un veritabil recital actoricesc, grădind rafinat evoluția personajului de la nebunia blîndă, ofeliană aproape, din început, pînă la luciditatea tulburătoare, vizionară, cu accentele unei tragice Nemesis, din finalul piesei), ci și în remușcările lui Lucian, fiul acesteia, sau chiar în isteria semicinică a Romaniței, care repetă întruna : „dar noi nu avem nici o vină". Ticlete, fost pictor în vogă în perioada stalinistă și ulterior adept al traiului „fără busolă", este și el un chip (întors) al culpabilității, depășite însă prin abdicarea de la orice scrupul moral. Mitică Popescu aduce în interpretarea lui obișnuita sa dezinvoltură, simpatic-acră, sfichiuitoare și incomodă. Personajele — oglindă, „de decor", au în **Ca frunza dudului...** rolul Corului antic, într-un fel, ele atrăgînd atenția prin comentariile lor asupra sferei conotative : Cristofor, Mitru, Gelu, Viana și Liana, cele două glasuri rostind laitmotivul simbolic al piesei — „Ca frunza dudului din rai..." etc. Regia Cătălinei Buzoianu, păstrînd în mare stilul său obișnuit, subliniază inteligent cele trei planuri semnificative de care pomeneam și accelerează treptat ritmul desfășurării dramatice, care culminează într-o dezlănțuire spectaculoasă — punctată de excelente realizări interpretative în scena nunții din final. În rolul lui Ionel, Papii Panduru distonează uneori prin obtuzitatea uscată pe care o conferă — prea apăsat — personajului. Ioana Pavelescu își pune foarte bine în valoare temperamentul artistic, poate îngroșînd pe alocuri. O notă deosebită se cuvine Rodicăi Negrea, distribuită curajos în rolul Didei, dar care reușește un efect deosebit tocmai prin forțarea datelor scenice personale. Aurelian, raisonneur-ul piesei și conducătorul din umbră al pseudo-psiho-anchetei despre moartea soților Chivescu, capătă în interpretarea lui Dan Condurache o sobrietate ușor insinuantă și ușor insolentă, adecvată. Un ultim cuvînt despre scenografia spectacolului, ingenioasă, frapantă, cam încărcată însă, stînjenind pe alocuri perceperea sensurilor textului și, în sfîrșit, despre splendid-optimista metaforă a titlului-laitmotiv, ce trimite, discret dar insistent, la sensul sacrificial al nașterii firului de mătase...

TANIA RADU

Leopoldina Bălănuță într-un mare recital

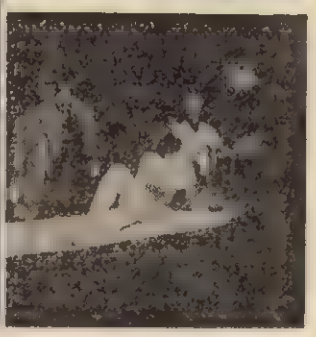

• CAP LIMPEDE

Floarea din grădină

De la un timp, **Floarea din grădină**, emisiune componentă a **Magazinului duminical**, lansează cu o rivnă demnă de invidiat talent după talent. Și, judecînd-o după ceea ce este, adică o competiție pentru depistarea de noi talente în muzica populară, nu am avea nimic a reproșa, dacă nu am constata, de la un timp, o coborîre a cotei pretențiilor, a rigorii, a calităților interpretative ale unora dintre participanți. Se aleg spre interpretare cîntece simple, uneori prea simple, se cîntă modest : se recită uneori penibil, fără intonația propusă de semnele de punctuație ; se aleg, pentru proba de recitare, poezii desuete, deseori, alteori foarte scurte, din care nu poți desprinde calitățile de recitator sau măcar cele cerute de dicție. Și cu toate aceste scăderi (nu ne-am propus să le enumerăm chiar pe toate), nici un concurent nu mai obține o notă de 7 (șapte), nu mai are nevoie de o recomandare sau alta din partea juriului. Șirul de **zece** pe care juriile îl acordă cu o generozitate copleșitoare ne-ar putea face să credem că totul e perfect, că mare parte dintre concurenți ar putea fi declarați **stele sau flori** încă de la prima etapă a concursului. Departajarea, în aceste condiții, este aproape insesizabilă, dar, se înțelege, lipsa ei devine păgubitoare. Să se lase oare furate juriile de recomandările prezentatorului care (uneori, firesc, alteori mai puțin firesc) prezintă cam totul **extraordinar, unic, deosebit, rar întîlnit ?** Nu punem la îndoială autenticitatea melodiilor, a textelor, a portului popular aduse în scenă de participanți, „nepoluate, fără nici un sclipici, fără urmă de kitch", cum ne asigură talentatul și popularul nostru poet-trubadur Tudor Gheorghe, dar tocmai această deplină autenticitate am dori să fie mai bine reliefată, interpretată, pusă în valoare. Astfel vom fi și noi bucuroși dacă în **grădina** muzicii populare vor răsări și crește **flori** cu parfumuri cît mai diverse și mai persistente. **(Nicolae Grigore)**

Inițiativă argeșeană

Comisia județeană pentru răspîndirea cunoștințelor cultural-științifice și tehnice a Comitetului județean de cultură și educație socialistă Argeș a editat **Calendarul bunului gospodar 1983**. Tipărit în 5 000 de exemplare, acesta a ajuns în căminele culturale, în unitățile de bază din agricultura județului — ferme agricole și zootehnice — și în casele sătenilor, fiind în fapt o folositoare agendă de lucru. Pentru fiecare lună a anului sînt indicate media temperaturii, a precipitațiilor, necesarul de umiditate și evaporația, lucrările ce se recomandă a se executa în toate sectoarele, lucrările speciale, tot ce trebuie făcut corect și la timp pentru ca la sfîrșitul anului ogorul să se mute în cămară, în depozite și magazii, în silozuri și bilanțul să fie mai bogat. Autorii se numesc Irina Popescu, Constantin Nicolae, Gheorghe Diaconu, Grigore Isac, Emil Tălpălaru, Constantin Eremia. Grafica : arhitecți Aurel Calotă și Ion Andrei. **(Reghina Vârvici)**

Premiile pentru activitatea Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe anul 1982

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist a acordat premiile și distincțiile pentru activitatea desfășurată în anul 1982 de Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu.

MARELE PREMIU

– Ștefan Hrușcă – Ieud, Maramureș
– Vasile Șeicaru – Galați

PREMIUL DE POPULARITATE

– Grupul folk „Ecoul" – Reghin
– Grupul „Pro Musica" – Timișoara

PREMIUL PENTRU ÎNTREAGA ACTIVITATE

– Gil Ioniță – Bacău
– Ion Zubașcu – Borșa, Maramureș

PREMIUL PENTRU SLUJIREA SCENICĂ A POEZIEI

– Adam Erzsebet – Tg. Mureș
– Mihail Stan – București

PREMIUL DE CONSACRARE

– „Iris" – București
– Mihaela Popescu – Suceava

PREMIUL PENTRU CREAȚIE

– Constantin Dragomir – București
– Grupul „Poesis" – Constanța
– Valeriu Penișoară – Duda, Vaslui

PREMIUL DE INTERPRETARE

– Ducu Bertzi – Sighet, Maramureș
– Frații Chiriac – Ghermănești, Vaslui
– Flacăra Pop – București
– Ildiko Szabo – Arad

MARELE PREMIU PENTRU DEBUT

– Tatiana Filipciu – Făgăraș
– Májay Győző – Reghin

PREMIUL PENTRU DEBUT

– Raul Cârstea – Bușteni, Prahova
– Costas Caracostas – București
– Sanda Lăcătușu – Brașov

PREMIUL PENTRU CEA MAI SEMNIFICATIVĂ VOCE ROCK

– Cristian Minculescu – București

PREMIUL PENTRU UMOR

– Nicolae Cenan – Cluj-Napoca
– Grupul „Mesaj" – Craiova

DISTINCȚIE PENTRU COMPOZIȚIE

– Al. Zărnescu – București – pentru „Dor de Eminescu"

DISTINCȚII PENTRU MERITE ÎN ACTIVITATEA CENACLULUI

– Nicu Alifanăs – București, Arpad Domokoș – Miercurea Ciuc, George Nicolescu – Buzău, Mircea Vintilă – București

MAREA CUNUNĂ A SENECTUȚII

– Ion Hagiu – Zăbala, Covasna : „Căciula"

MAREA CUNUNĂ A COPILĂRIEI

– Maria Amariei – Rădășeni, Suceava

PREMIUL SPECIAL

pentru contribuția la conceperea și desfășurarea activităților în cadrul cenaclului a fost acordat poetului **Adrian Păunescu.**

Programul Cenaclului Flacăra

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, organizează un nou turneu, după următorul program probabil :

Vineri, 18 februarie – TÎRGOVIȘTE
Simbătă, 19 februarie – BUCUREȘTI
Duminică, 20 februarie – PITEȘTI
Luni, 21 februarie – CÎMPULUNG
Marți, 22 februarie – CURTEA DE ARGEȘ
Miercuri, 23 februarie – RÎMNICU VÎLCEA
Joi, 24 februarie – TÎRGU JIU
Vineri, 25 februarie – TÎRGU JIU
Simbătă, 26 februarie – MOTRU
Duminică, 27 februarie – PETROȘANI
Luni, 28 februarie – PETROȘANI
Marți, 1 martie – PETROȘANI
Miercuri, 2 martie – HUNEDOARA
Joi, 3 martie – DEVA
Vineri, 4 martie – ARAD
Simbătă, 5 martie – ARAD
Duminică, 6 martie – TIMIȘOARA, orele 20
Luni, 7 martie – TIMIȘOARA
Marți, 8 martie – LUGOJ
Miercuri, 9 martie – CARANSEBEȘ
Joi, 10 martie – REȘIȚA
Vineri, 11 martie – MOLDOVA NOUĂ
Simbătă, 12 martie – HERCULANE
Duminică, 13 martie – ORȘOVA
Luni, 14 martie – DROBETA-TURNU SEVERIN
Marți, 15 martie – CRAIOVA
Joi, 17 martie – CRAIOVA
Vineri, 18 martie – SLATINA
Simbătă, 19 martie – PITEȘTI
Duminică, 20 martie – BUCUREȘTI
Luni, 21 martie – SLOBOZIA
Marți, 22 martie – BRĂILA
Miercuri, 23 martie – TULCEA
Joi, 24 martie – CONSTANȚA
Vineri, 25 martie – MEDGIDIA
Duminică, 27 martie – BUCUREȘTI

Orice eventuale modificări vor fi comunicate pe plan local și prin revista noastră.

flacăra

De fapt, la țară, două sînt grijile mari ale unui primar

La ora cînd revista noastră se pregătește să intre sub tipar, la București s-au deschis lucrările Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare municipale, orășenești și comunale.

Acest larg și reprezentativ forum național, instituționalizat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, constituie o mărturie elocventă a măsurii creator în care partidul și statul nostru asigură adîncirea și perfecționarea continuă a democrației socialiste, participarea efectivă, nemijlocită a maselor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea activității economico-sociale, la dezbaterea și adoptarea hotărîrilor privind prezentul socialist și viitorul comunist al patriei.

În spiritul hotărîrilor de partid și al legilor statului, al indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, conferința este chemată să dezbată și să hotărască în legătură cu perfecționarea stilului și metodelor de muncă ale consiliilor populare, astfel încît ele să-și împlinească în condiții cît mai bune sarcinile multiple ce le revin pentru realizarea unei calități noi a vieții și a muncii în toate sferele activității economice și sociale, în mobilizarea și antrenarea într-o mai largă măsură a tuturor cetățenilor în amplul proces al construcției socialiste. Se vor stabili, astfel, măsurile ce se impun pentru sporirea contribuției organelor locale ale puterii și administrației de stat la înfăptuirea integrală a sarcinilor de plan pe anul în curs și pe întregul cincinal, și în același timp se va examina stadiul înfăptuirii Programului-directivă privind realizarea în fiecare județ, la nivelul anului 1985, a unui volum total de activitate economică de cel puțin 70 mii lei pe locuitor. Analizînd stadiul și rezultatele aplicării principiilor noului mecanism economico-financiar, bazat pe autoconducere și autogestiune, în întreprinderi, pe gantiere, în unitățile agricole și instituțiile social-culturale. O atenție deosebită în cadrul lucrărilor conferinței se acordă sarcinilor ce revin consiliilor populare în acțiunea de urbanizare și sistematizare a localităților și pentru buna gospodărire, întreținere și înfrumusețare, pentru păstrarea ordinii și disciplinei publice. Totodată, în lumina orientărilor stabilite de Conferința Națională a partidului, vor fi reliefate modalitățile de lărgire și îmbunătățire a activității cultural-educative, de ridicare permanentă a conștiinței socialiste a maselor, de formare a omului nou.

Important eveniment în viața politică a țării, Conferința președinților consiliilor populare este chemată să dea o expresie nouă, în plan practic, a dorinței noastre generale de progres multilateral, hotărînd asupra mijloacelor de acțiune ce se impun, în spiritul voinței întregului popor, pentru ca țara să devină tot mai înfloritoare iar viața oamenilor să fie cît mai frumoasă și mai prosperă.

E BINE SĂ ASCULȚI CE SPUNE OMUL DE LA GRAJD

Există destule locuri pe unde, ca să nu ajungi printre ultimii, trebuie să muncești cît frunzași altora. Nu vreau să spun că numai norocul le lipsește unor oameni ca să fie ceea ce ar vrea ei cu adevărat să fie, dar de puțin noroc are nevoie fiecare. Există, prin urmare, locuri unde discuțiile despre noroc se poartă în termeni foarte exacți. „Dacă am avea noroc de ploaie la vreme, spune primarul din Vlădeni, am rezolva mai multe lucruri". La Vlădeni, problema apei se pune într-un chip aparte. Cînd vor funcționa sistemele de irigații destinate să schimbe fața agriculturii pe aici, discuțiile despre noroc vor avea altă culoare. Pînă una, alta, comuna își ține încă rosturile în „triunghiul de foc al Bărăganului", într-o vale a Ialomiței în care, în ultimii zece ani, precipitațiile au fost mereu sub necesar. Că sistemele acestea de irigații sînt dovada felului în care își face omul norocul cu mîna lui, nu mai e nici o îndoială. Deocamdată, singura apă ce prisosește vara prin partea Vlădenilor e transpirația țăranului de la cimp.

Ce-i ciudat și cam nedrept din partea mamei naturâ e că necazul cel mai mare l-au adus țăranului din zonă tocmai primoasele de apă al Ialomiței. Din pricina revărsărilor riului, prin anii '70—'71, trei sate aparținînd comunei Ialomițene au început a fi demolate : Chioara, Bobu și Brăilița. Cînd e dezafectat un sat, locuitorii lui se mai gîndesc dacă să rămînă sau nu pe mai departe săteni. Din satele Chioara, Bobu și Brăilița au rămas să trăiască viața țăranului în vatra Vlădenilor abia 400 de familii. Niște familii care au avut de ridicat o casă și care au avut trebuință de un timp spre a se așeza. Astfel s-a ajuns în situația interesantă ca o mogoșe nu mare, ci foarte mare — comparativ cu alte sate — decît o mogoșe, a C.A.P.-ului și a I.A.S.-ului laolaltă, de peste 12 000 ha, să conteze pe munca unei comune cu numai 2 400 suflete. O comună — comparativ firește, tot cu alte — foarte mică. Din 2 400 de suflete, 500 sînt copii, 500 bătrîni.

Pe primarul din Vlădeni îl cheamă Pătrașcu.

„Pătrașcu și mai cum ?". „Ca pe țăranul și soldatul român, fmi spune : Pătrașcu Gheorghe". Cît despre numele de familie, primarul știe o întreagă poveste genealogică pornind de la Pătrașcu cel Bun și Mihai Viteazul pînă la Iancu Jianu.

E pe aici din 1957 și primar din 1970 și tot ce știe și ce face privește pămîntul. Slab, negricios, cu vorba spruncină și păcată, mai degrabă nedormit decît odihnit, mai mult uitînd de masă decît sătul, primarul e tipul omului născut să umble, să fie în tot locul, să vadă el cu ochii lui ce se întîmplă, pe acolo pe unde se întîmplă ceva. Nesomnul și grijile și hrana din ce se nimerește și, mai cu seamă, gîndul la iarna aceasta care nu mai începe ori la primăvara care nu mai vine și la fierbințelile verii îi dau un soi de febră în privire. „Pămîntul, zice primarul, e un cerneziom de luncă plin de ahuviuri, foarte alcalin. Cea mai mare parte a lui are un PH de peste 8,3, fapt care strică mult recoltelor. Există o legendă frumoasă a pămîntului de Bărăgan, numai că în multe locuri pămîntul nu mai are calitate și noi îl muncim mai mult ca alții, ca să obținem, totuși, mai puțin ca alții. O soluție, care începe să-și arate temeiul, este orezăria. Avem la I.A.S. 2 700 ha și 300 ha la C.A.P. La porumb, cu toată truda și cu tot faptul că am scos cea mai mare recoltă din ultimii 12 ani, recolta a fost mică".

La Congresul primarilor, Gheorghe Pătrașcu din județul Ialomița vine cu nădejdea cetățenilor din comună că numai munca e soluția la toate, munca devotată și organizarea. În zootehnie, de cînd se ia în considerație nu vaca din numărătorile globale ci „vaca reală", după expresia plină de filozofie a doctorului veterinar Constantin Stanciu, producția de lapte are o creștere reală. Discutîndu-se cu fiecare om din zootehnie în parte s-a redescoperit elementar că nu se poate vorbi de o cauză anume și, mai ales, mare a rezultatelor nu tocmai strălucite din grajd, cît despre suma ori, mai bine zis, conlucrarea la pagubă a sumedenie de cauze mici, în aparență neimportante. Acum, sectorul zootehnic are asigurată hrana vitelor astfel că „poate să mai dea și la alții". S-a redescoperit adică faptul că „e bine să asculți ce spune omul de la grajd, că el stă cu vaca toată ziua".

TUDOR OCTAVIAN ■

DIOȘTENII NU-ȘI CUMPĂRĂ BĂTRÎNI. ÎI AU

Dioștii sînt ceea ce se poate numi, nu numai la figurat, un „sat așezat". E un sat cu privelișțile perfect puse în pagină. Problema sistematizării și a dotărilor civice, ne spune primarul, „nu se pune". satul fiind de mult desenat cu rigla, de multă saturat ca un fagure de intemeieri și de etiteri făcute cu rost și cu frumusețe arhitectonică. Pentru cei ce-i calcă prima oară dreptul e de mirare ce și cum s-a putut zămisli aici, într-o cîmpie fără ocrotire și fără pavăză, deschisă tuturor vînturilor, deci într-un loc în care, de cînd se știe, nu s-au putut zidi așezări durabile, țărina moale refuzîndu-le temelia iar istoria spulberînd tot ceea ce încerca să înfrunte efemerul. Dar întemeierile ce se văd, singulare și stranii (cei puțin pentru epoca nașterii lor) în această cîmpie supusă de regulă catastrofelor, le-a decis chiar catastrofa. La 1 aprilie 1838, acest vechi sat de moșneni din vechea cîmpie a Romanaților a fost mistuit de un incendiu grozav, ce n-a lăsat în urmă-i decît un pumn de tăciuni. Satul s-ar fi șters de pe hartă, ca atîtea altele, părăsit de oameni, dacă la București un grup de cărturari, în frunte de Dimitrie Gusti, n-ar fi tras un semnal de alarmă, arătînd că Dioștii, în marea de risipire a Cîmpiei Române, nu era un sat oarecare, ci un promontoriu de viață ce trebuia salvat. Dioștii însemnau cea mai sudică insulă de moșneni din țară, post înaintat de viață romînească liberă și puternică, nucleu și „vîrf de săgeată" (cum scria un istoric al timpului) ale vechimii și dăinuirii neamului. S-a dat deci alarma, s-au strîns fonduri, s-a purces la reconstrucția satului, lucrîndu-se un an și mai bine. S-au ridicat peste laiștea dată de stingi (cei și zeci de gospodării, alcătuind temelile unui „sat model" : un sat cu case-vile, case-conace, într-o splendidă arhitectură tradițională, avînd în centru grupul, edificiile de folos obștesc, primăria, jandarmeria, școala, ateneul popular, chiar și o baie publică, numai faianță, chiar și un parc. Demn de notat este că vremurile mai noi, prin grija unor edili cu iubire de loc, n-au stricat, ci au dus mai departe o operă care, în vechea cîmpie romînească, în care pînă și-n veacul nostru încă se mai vedeau bordeie, părea coborîtă cu hirzobul din cer, neaderentă cu locul ca și o navă astrală. Deci, una peste alta, problema dotărilor e rezolvată, deși, de bună seamă, nevoi se vor mai ivi, în pas cu dezvoltarea economică a așezării.

Discutăm cu Ion Grigorescu despre economia Dioștilor. Și aici, zice el, în ciuda unor probleme presante, lucrurile sînt limpezi, socotelile cu pămîntul fiind totuși — tot țăranul o știe — simple : nu-i dai, nu-ți dă. Ei, cei ai locului, îi dau de toate, după puteri, și îngrășăminte, și erbicide, și soiuri selecționate, nu se scumpesc la tărîțe, vechiul moșnean al Dioștilor fiind un om luminat, fără acea superstiție sau sfială față de știință ce-au dăinuit pînă ieri în sate mai izolate sau mai habotnice, cu receptia față de noi inhibată duminicul. Solul nu-i faimos, e brun roșcat de pădure în mare parte, dar C.A.P.-urile din satul de reședință și din cel aparținător, Ciocănești, au cules de pe el astă-toamnă cu mult peste 4 000 kg de porumb la hectar. Mai prost s-a stat la ferma de vaci (doar 1 300 litri de lapte pe cap de vacă), lipsind furajele și mai lipsind și oamenii de trebuință. Dar despre oameni vom mai vorbi. Despre lipsa furajelor nu e de spus, din cele 1 001 de pricini, decît una singură, care, ca în povestea aceea cu clopotele, o face de prisos pe cea de-a doua : în Dioști nu există nici un hectar de pășune. Drept care nici în gospodăriile populației nu se dărîmă staulele de-atîtea vite, deși vaci mai sînt (cam una la opt-nouă case), ceea ce face ca litrul de lapte să coste pe-aici doar 6—7 lei, nu 10—12, ca în destule sate din preajmă. Consiliul popular a analizat toate posibilitățile, șesurile și dealurile Dioștilor au fost pursecte de metru cu metru și cută cu cută, găsindu-se, printre altele, solutia ca ogorul obștesc să se dispenseze de vreo 14 hectare slab productive, transformate în cultură de masă verde pentru vitele populației, și ca printre duzii unei „livezi intensive" de 36 hectare să se cultive, pentru aceleași nevoi, o sfeclă furajeră de mare producție la dimensiuni de dovleac, dar care totuși e mai mult decît nimic. Porumbul de pe loturile în folosință e mai mult pentru porci, ceea ce nu e rău, contractele de porci făcute cu statul fiind astăzi în număr de 185. S-a făcut deci, concludem primarul, tot ce s-a putut, deși loc pentru mai bine este. Nu de dragul de a se juca cu vorbele, că nu-i stă-n fire, dar, zice Ion Grigorescu, acolo unde-i loc pentru mai bine e uneori și loc pentru mai rău. Altfel spus, dacă socotelile cu pămîntul, cel puțin în principiu, par simple, și de cele mai multe ori chiar pot fi simple, alte socoteli se văd desc mai complicate, ca să nu zicem fără ieșire. Iar aceste socoteli se întorcun ca o bariere firea între dorințele de mai bine și putința îndeplinirii lor.

Este vorba de oameni. Dioștii, aflat la nici 20 km de Caracal, e un sat de navetiști, părăsit diminețile de tot ce-i bărbat în putere, uneori și de femei, rămînînd doar în seama bătrînilor. Sînt în comună foarte mulți bătrîni, cîteva sute, și puse laolaltă, sutele lor de brațe nu fac, pentru muncile cimpului, cît brațele unei duzini de flăcăi.

Străbatem, în dimineața albă de iarnă, Dioștii. Satul robust de moșneni, mareș și fremătînda de viață „insulă" a vasculilor care s-au dus, pare azi o așezare moartă, un fel de Pompei al satului romînesc. Ne mișcăm pe ulițe goale, străjuite de tei ce primăverile vor fi fiinfalnici și grei de mireasmă, ciocănim la porți dincolo de care nu latră cîini, admirăm casele mute ale „așezării-model", case într-adevăr superbe, cu prispe largi și stîlpi de stejar crestați artistic, cu becuri boltite, mari cît să încapă în fiecare un deal cu vie. E soare, e cald, și lată, ici-colo, prin fața porților, niște bătrîni, primindu-ne cu ochi albi defilarea. Păsări întîrziate în această lagună a liniștii amirosind nostalgic a flori uscate de tei și a viață veche, păsări prea ostenite și prea greoase ca să mai ia, precum pulii lor, calea migrației. Totuși, zice înșoitorul nostru, agricultura Dioștilor cu ei, cu acești bătrîni, o facem, ei mai păstrînd în inimile lor de bătrîni, chiar dacă nu și în brațe, destulă tărie, tinerețe sau dragoste ca să nu părăsească pămîntul și truda lui. Sigur, unii din ei nu mai pot munci. Au muncit destul, bineuvintată fie-le mîna ce-a scos din pămînt atîta rod, dar acum nu mai pot, e drept și e legiuit să se odihnească. Mai rău e însă cînd n-au copii, deci nici un ajutor pentru putina lor viață. Ei trăiesc atunci doar din pensia de la C.A.P., care e cîtă e, mai puțin din darul lotului în folosință, pe care, neputîndu-l munci, îl dau la alții, rămînînd ca acești alții să le dea și lor din fructul lui. Ciorba și vinul care să le încălzească burta și sufletul și le mai scot, mai greu e cu pîinea, trebuie ajutați să și-o procure (căci brutăria n-are cum să le-o dea, ei fiind țărani cu loturi în folosință"), mai trebuie ajutați și cu destule altele. Pe vremuri, astfel de vîforîți ai vieții se lăsau în grija vreunui neam sau a vreunui vecin, cărora le plăteau făcîndu-i moștenitori pe pămîntul lor. Acum însă acest pămînt al obștii, cea care e datoare să-i ajute, firesc, fiind obștea. Cînd obștea mai ultă (au fost cazuri !), primarul i-a adus-o aminte. Cînd a mai uitat și primarul (au fost cazuri !), i-a amintit-o obștea. Căci nu-i poți lăsa pe un Gheorghe Ionescu din Ciocănești, care două decenii a fost cel mai bun șef de echipă la cimp, dar pe care o boală grea l-a doborît, răpindu-i capacitatea de muncă de la virsta de 57 de ani, să taie o fîlie de mămăligă chiar mai puțin de în trei, ca s-o mănînce dimineață, la prînz și seara. Drept care n-o să se întîmple niciodată, concludem Ion Grigorescu, să vezi pe vreo ulită de sat românesc (cum prorocea cîndva un neisprăvit) ceea ce altădată se vedea doar prin orașe, adică bătrînul gîrbov, cu traista pe umăr, ciocănind cu toiagul în porți și cerînd pomană.

Dioști, sat cu case frumoase, desprinse parcă dintr-o reclamă turistică. Dioști, sat cu pămînt nu prea grozav, dar muncit cu atenție, cercetat cu eficiență în tot ce încă ascunde ca sursă de viață. Sat cu bătrîni ce încă mai dau cu sapa, cellalți, cei nevolnici, fiind ajutați, după puteri, de cei în stare s-o facă. Rezumînd astfel lucrurile împreună cu primarul Grigorescu (om de-al locului, pînă mai acum doitrei ani președinte al C.A.P. Ciocănești), as zice că interlocutorul meu are toate motivele să fie mulțumit. Dar parcă nu-i, între șprincene i s-a săpat o cută, în ochi, deodată plecați peste zări, par a căuta spre ceva ce încă nu găsesc. Știu, caută locul acela pentru mai bine.

ILIE PURCARU ■

„ÎNGRIJIM PAJIȘTILE CA PE O HAINĂ DE SĂRBĂTOARE"

— Săru-mîna, maică !

— Bună ziua, mulțămesc !

Pe drumul de la Bran la Muscel, o mică Elveție. În stînga, Bucegii, în dreapta, Piatra Craiului, Moieciu. La Moieciu, acel „mulțămesc" e frumos și te mîngîie ca o răsplată. Casele brănenilor amintesc de filmul „Șapte mirese pentru șapte frați" și în decorul de vis pricepi mai bine ce vrea dr. Rey cu agroturismul montan. Oamenii din partea locului, vrednici și inteligenți, au o singură mare dragoste : animalele. Vara, le duc la păscut pe aceeași urmă, în șir indian, să nu rătăcească toată iarba cu copitele, fac tarcuri, le lasă acolo pînă nu mai au ce paște și apoi mută tarcul, aproape măsurat, să nu se piardă nimic, iarba-i scumpă și animalele sînt totul. Cositori pedanți, brănenii string iarba cu mîna, să nu rămînă un fir, o bagă într-un fel și o aduc acasă, neîasînd-o nici măcar o noapte afară.

Primarul, Gheorghe Voinescu, născut la Moieciu de Sus, care a moștenit de la ai săi această bucurie de a crește animale, crede că pe adevăratul crescător îl simți după cum face grajdul. Aici, la Moieciu, ca și în Bucovina, grajdul este linit de casă, „ca să audă omul toată noaptea răsuflarea animalului aproape, să-l știe cînd e normal sau suferă".

Comuna Moieciu din județul Brașov numără 6 sate și aproape 6 000 de locuitori. Media lor de virstă n-are darul să incinte, ci doar să pună pe gînduri : 65 de ani. Din întreaga forță de muncă a comunei (2 400 de locuitori), 1 000 fac naveta la Zărnești, Rișnov sau Brașov. Așa stînd lucrurile, străvechea ocupație a brănenilor, creșterea animalelor, a rămas prea mult în seama navetiștilor, cetățeni care se ocolă dimineața la 3—4 și se reîntorc seara, la 5—6. „Chiar și în aceste condiții, ne spune primarul, reușim să ținem comuna fruntașă pe județ. Îndeplinim constant planul de autoaprovizionare. În jur de treizeci de milioane, și livrăm la fondul de stat 800 taurine, 3 000 ovine, 7 500 hectolitri lapte, 5 tone carne de pasăre, 160 000 ouă și 10 000 kg lînă. Pe 9 februarie am încheiat contractările la fondul de stat pe 1983".

Azi, există la Moieciu 13 000 oi și 2 600 bovine, dar oamenii se gîndesc că odată, pe aceste meleaguri, numărul animalelor era cu mult mai mare.

— *Se pot crește mai multe animale la Moieciu, tovarășe primar ?*

— Se pot. Brănenii își dau toată silința, dar lucrurile nu depind numai de ei. Forța de muncă tînără a luat calea industriei. Oamenii se scoală cu noaptea în cap ca să prindă autobuzul sau trenul și se întorc seara. Ei cresc animale împreună cu familiile și copiii, dar și aceștia merg la școală sau, mai tîrziu, vor părăsi comuna. Înainte vreme, crescătorii nostri se împărțeau în două categorii : cotețarii și crescătorii care mergeau în transhumanță în Balta Brăilei și, vara, în Bucegi. În baltă, hrăneau animalele cu iarbe de baltă și salcie. În momentul de față, nu se mai poate nici în Bucegi, nici în baltă. Posibilitățile noastre de pășunat sînt cele care sînt.

— *Care ?*

— Suprafața totală e de 3 800 ha. Dintre aceștea, 1 100 ha le reprezintă pășunile alpine, 2 500 ha, fînețele și pășunile cetățenilor, iar 200 ha, teren arabil. Noi îngrijim pășunile ca pe o haină de sărbătoare. Lucrul acesta l-am moștenit din strămoși și primăria este atentă să nu se piardă obicelul. Fertilizăm pășunile cu îngrășăminte naturale, adăugăm și îngrășăminte chimice și ele produc cît este posibil. De exemplu, satul Măgura deține o suprafață de 75 ha pășuni alpine. Aici vin la pășunat 800 de oi cu lapte, 140 de vaci și 200 de oi sterpe, în total 1 140 de animale. Raportînd-o la suprafața amintită, revin cam 15 animale la un hectar de pășune, în loc de 1,2—1,5 cît ar fi normal.

— *Să ne întoarcem la naveți. Cum se împacă ei cu creșterea animalelor ?*

— Nu se împacă. În plus, mai este o nedreptate și primăria a intervenit aici : cînd trebuie cosit undeva, la Zărnești, uzina tot pe navetiști îi scoate și nu pe cei de la bloc, care se pricep la fel de bine la coasă. Vă spuncam că am intervenit la întreprindere, dar nu ne-am înțeles întotdeauna.

— *Cum îi ajutați pe oameni să crească animale ?*

— Cu excepția intelectualilor navetiști, toți cresțem animale. Cui poate munci mai mult, îi asigurăm mai mult teren din cele vîrane și, cu sprijinul organelor județene, dăm și suprafețe pentru pășunat celor care vin și ne spun că vor să facă treabă.

RĂZVAN BARBULESCU ■

PREA MULTE CIFRE SFÎRȘESC ÎN ZĂDĂRNICIE

Comuna Dascălu din sectorul agricol Ilfov stă în umbra Bucureștilor și, dacă oamenii ei încă nu s-au răzlețit spre industrille ademenitoare din periferiile Capitalei, s-a întîmplat astfel și datorită faptului că pămîntul locurilor e bun. Bun pentru muncă, dar și darnic la răsplată. Anul nu demult încheiat a dovedit cu prisosință acest adevăr ; porumbul, față de planul de 3 900 kg la hectar, a rodit nu mai puțin de 7 600 kg. S-ar putea oferi, din acest punct de vedere, și alte exemple, deopotrivă de grăitoare, dar primarul comunei Dascălu, Ștefan Pavel, pînă una alta, crede că e destul și atît. Prea multe cifre sfîrșesc în zădărnicie și el știe mai bine decît alții cîtă vreme se pierde, nu numai o dată și într-un anume an, cu numărătoarea unor avuții care ar trebui să fie, și, la sorocul lor, ca un făcut, nu mai sînt. Poate și de asta, grija lui de căpătenie, chiar dacă hectarul și arul încap atîtea cifre și socoteli, rămîne aceea de a-l întări pe locuitorii comunei în dragostea lor veche pentru pămîntul din jur, atît cît este el : 2 686 ha arabile în stăpînirea cooperativei agricole de producție și 210 ha în loturile personale ale fiecărei gospodării. Lucru rar față de alte localități rurale de cîmpie, dar aici totul e proprietate obșteacă. Nici un petic de pămînt dintre hectarele satelor Dascălu, Creața, Gagu și Runcu nu aparține vreunei întreprinderi agricole de stat. Dacă așa s-a întîmplat și nu altfel, să tragem din întîmplare o învățătură firească ; nădejdea în dresul din creion al izbinzilor asupra colosirea eșecurilor, aici, nu le vine sătenilor de nicăieri. Totul depinde de ei și totul ține de chibzuința lor încercată.

Pămîntul nu se întinde ca un gumilastic, dar la Dascălu, fie prin more, fie prin petrecerea spre un anume liman al întîmplărilor vieții de zi cu zi, pămîntul crește mereu în întindere. Norocul a venit de la Aeroportul internațional Otopeni, care a mîncat cu pistele lui, nu se știe de la cine, niște hectare de loc și cînd a trebuit, conform legii, să restituie o suprafață echivalentă agriculturii, bucuria s-a răsfrînt peste cei din Dascălu. Așa a cîștigat comuna, în numai trei ani, 29 hectare. Apoi, mîine sau poimîine, Gagu și Runcu se vor șterge de pe suprafața pămîntului, oamenii le părăsesc pentru a se trage fie în Dascălu, fie în Voluntari, și, în fiecare an un hectar, două, trei, în vetrele lor în curs de dezafectare reintră sub plug. Nu e nimic rău în asta,deși pămînt mai mult înseamnă și răspundere mai multă. Adevărul fiind că președintele cooperativei agricole de producție din Dascălu, Dumitru Iacob, știe să poarte poveri mari pe umeri. Și cînd treburile îl dovedesc, se înțelege că sprijinul cel mai de preț tot de la primarul comunei îl vine. Pentru că Ștefan Pavel a descins spre treburile de astăzi tot dinspre rosturile pămîntului : pînă ieri sau alaltăieri a fost șeful sectiei de mecanizare din sat. Peste ce știa de la taică-său, a învățat să călărească pămîntul și cu uneltele uruitoare și spornice ale vremurilor mai noi. Și primar fiind, această știință se arată a-i fi de folos.

Iarna ajunsă aproape de capătul ei dinspre primăvară a fost bîndă cu oamenii și cu sămînța din brazdă, dar nu a însemnat pentru ei și prea multă odihnă. De fapt, mărturisește Ștefan Pavel, în iarna aceasta am lămurit toate grijile pămîntului nelămurite pînă în ajunul iernii care se duce.Pe fața asta a lucrurilor, truda oamenilor are deja o istorie. Uite, se petrec jur-împrejurul nostru întîmplări care pentru alții ar putea să n-aibă însemnătate prea mare. O asemenea întîmplare ar fi și faptul că primul care a înstalat un solar în Dascălu a fost Gheorghe Dencicu din Cagu. L-au urmat Ion Rădulcanu, Ion și Dumitru Nache, Niculae I. Lungu, Ion și Constantin Savu, Constantin Mazilu și Gheorghe Bucur.

MIHAI PELIN ■

Opinia unui alegător

Condiția primarului

Nu e ușor să fii azi Primar în România. Complexitatea procesului constructiei socialiste, maturizarea politică și democratică a cetățeanului care, devenind conștient, așa cum ne-am dorit, începe să-și facă răspîcată opinia, efectele practice ale crizei economice și reverberația lor în psihologia și reacția populației, în sfîrșit, condiția impusă de această dematerializate care cere întîiului cetățean al unei localități să fie, în aceeași vreme, exponentul unui program politic și social general și unanim acceptat la scara națiunii și al dezideratelor concrete ale respectivei comunități, fac din exercitarea slujbei de primar o adevărată magistratură politică, pedagogică și morală.

Statul — și în socialism — se exprimă și prin personalitatea primarului ale cărui prerogative sînt de natură să consolideze prestigiul și autoritatea partidului de guvernămînt. Nu întîmplător primarul este, la noi, începînd de la comună și pînă la județ, în același timp șeful organizației politice, iar decizia lui se exprimă și ea politic și administrativ în același timp. Lărgirea democrației electorale a contribuit apoi și ea, enorm, la încărcarea de răspundere și de morală a condiției primarului care, în cele mai dese împrejurări, este astfel și reprezentantul opțiunii exercitate direct de o anume comunitate. Toate la un loc, repet, îmi apar drept argumentele conditionate ale deciziei urmate de semnătura : Primar.

Pe mine mă interesează acum, însă, un cod al comportamentului activistului de partid aflat în ipostaza de primar. Nu mai pun în discuție, sigur, faptul că exercitarea acestei slujbe implică o vocație organizatorică indiscutabilă, o chemare anume, și un statut al competiției politice care se manifestă prin competența deciziei vizînd complexitatea întregului proces al construcției materiale și spirituale a comunității ce i s-a încredințat, competență în afara căreia nu se mai poate discuta azi în România. Simplul devotament a încetat să mai substituie competența sau nu o mai poate substitui decît cu efecte păgubitoare ; adeziunea, oricît de optimistă ar fi ea, nu se mai poate nici ea justifica în afara constituției lucide care presupune, sau ar trebui să presupună, numai de stăpînirea profesionistă a domeniului asupra căruia se exercită decizia primarului.

Într-un sat, un primar care nu e el însuși intîiul gospodar își pune de la început autoritatea în serios pericol întrebării. Cum se va putea el dovedi înțelept în luarea unor decizii gospodărești dacă propria lui gospodărie nu se constituie în argumentul hotărîtor al acțiunii lui ? Multă vreme s-a crezut că sărăcia primarului și neglijarea de către acesta a propriei gospodării și familii sînt dovezile puritătii lui politice ! Încă mai stăruie prejudecata după care un activist cu acces la decizie cu cît e mai sărac și mai chinuit pentru lipsa vieții personale cu atît e mai nobilă condiția lui politică. Multă vreme s-a crezut, apoi, că un primar e mai ales reprezentantul statului într-o comunitate umană și mai puțin al lumii care l-a ales, ca și cînd statul în socialism ar avea alte interese decît ale cetățeanului. A mai existat prejudecata după care un primar are mai ales datoria să facă cunoscute deciziile venite de sus, ce un purtător de cuvînt în exclusivitate al acestor decizii, pe cînd el are datoria ca făcînd cu limpezime cunoscute realitățile lumii pe care a fost pus să o reprezinte, să contribuie ca deciziile și legile venite de sus să fie favorabile adevărului și progresului și operei constructive asupra căreia, teoretic, s-a căzut de acord prin opțiunea politică generală pentru socialism.

Morala politică a magistraturii presupuse de slujba de primar nu se pare, de asemenea, hotărîtoare pentru consolidarea unui climat social favorabil. Am asistat nu o dată la situații cînd desprinși de realitatea localității lor, primii-n față în legătură cu desființarea legilor și instrucțiunilor și circularelor la rînd și în rînd cu cei pe care îi conduce constituie astfel argumentul principal al autorității morale. Am cunoscut, în urmă cu ctiva ani, un primar care se mîndrea cu faptul că e atît de cunoscut într-un oraș cu multe zeci de mii de locuitori și că așa stînd lucrurile se simte mai puternic. Fiind apoi chiar din acea localitate se considera în toate actele întreprinse din perspectiva zilei cînd nu va mai fi primar și cînd lumea se cuvenea să-l salute la fel de respectuos. Să nu ne facem, atunci, că nu știm că mai sînt primari care se simt răspunzători numai față de forul superior și uită că vremelnicia primariatului lor ar trebui să-i facă foarte grijulii cu ziua cînd nu vor mai fi primari. Un primar mi se lăuda, naiv, odată, că e mereu felicitat de șefii lui, dar cînd l-am întrebat dacă e cetățenii îl vor lăuda cînd nu va mai fi primar, mi-a răspuns stupefiat că îi e groază de ziua aceea.

Așadar, dincolo de vocatie și de competență slujba de primar mai presupune și o grea morală și o greu de cucerit demnitate pe care nici o cifră statistică nu le poate cuprinde.

În procesul atît de complex și de complicat al democratizării vieții noastre sociale și politice rolul Primarilor devine hotărîtor. Așa se și explică stăruitoarea preocupare a partidului nostru comunist pentru definirea și consacrarea morală a condiției primarului în România de azi.

DINU SARARU ■

Noi, cei de azi, în roman

Cu „Marșul cariatidelor", cel de-al treilea volum și cel mai bun, credem noi, al romanului **Pumnul și palma**, Dumitru Popescu își încheie trilogia sa, remarcabilă dealtfel în întregul ei. Celelalte două componente ale ciclului, apărute la aceeași Editură Eminescu fiind : „O dimineață înșelătoare", 1980, și, respectiv, „Ochiul ciclopului", 1981. O impresionantă frescă a societății românești din anii noștri, publicată, cum se vede, într-un ritm susținut. Impresionantă prin cuprindere, prin profunda explorare a unei epoci de radicale transformări sociale, radiografiată obiectiv, deși și cu evidentă participare, fără false menajamente, ca și fără accente de pamflet, fără nimic edulcorat cumva, stinjenitor.

„Marșul cariatidelor" este — ca și trilogia în ansamblul ei, căreia i-ar fi putut împrumuta titlul — un roman politic, un roman al puterii, dar nu numai atît. De un dramatism adesea copleșitor, scrisă fluent, expresiv, cu vizibilă profesionalitate, nuanțat, saturată de considerații, incursiuni în filozofia istoriei, în sociopsihologie, literatură, artă, tărîmuri vădit familiare autorului, cartea se citește pe nerăsuflate, ceea ce se întîmplă numai în cazul ampleor creații de excepție.

Cariatidele volumului de față sînt și cele ale trilogiei, una dintre ele fiind ieșită din comun cu deosebire, prin relieful ei de Atlas «osîndit» — de cine ? — să sprijine pe umeri o altă boltă cerească. L-am numit, prin această imagine, pe Manole Suru, protagonistul romanului.

Așadar, Dumitru Popescu își propune să proiecteze în cartea sa — adevărată piatră de încercare pentru prozatorii noștri de după război — chipul activistului de partid, care exprimă puterea în noua orînduire de stat, socialistă. Întreprindere temerară și riscantă, alunecoasă, în care reușesc puțini. Printre aceștia însă se va număra, de acum, și poetul, eseistul Dumitru Popescu, a cărui dominantă scriitoricească va fi pentru mai departe, neîndoielnic — proza (romanul), chiar dacă n-ar mai cultiva genul. Pentru că activistul, activiștii lui de partid există cotropitor, trăiesc halucinant de real. De pildă acest Manole Suru.

Prim-secretarul județenei de partid nu este visător decît în subtext. El fiind, în substanță, un ins de un realism uluitor. Știe ce are la îndemînă ca tehnică, oameni, resurse materiale. Dar, alternativa este — a rămîne pe loc, a ne eterniza în condiția de colectivitate vasală, periferică, hinterland al altora. El, care reprezintă aici, în județ, conducerea superioară de partid, nu are de ales : construim o industrie proprie, sau pierim. Cu ce să suplinim însă carența de posibilități materiale ? Suru descoperă această miraculoasă rezervă în entuziasmul oamenilor, care trebuie provocat, în sacrificiile ce trebuiau la nevoie impuse constructorilor înșiși.

Suru este omul faptei, un posedat al faptei, un inflexibil, din acest unghi. O forță a naturii, un infatigabil, pentru care nu există **nu se poate**. Figură festivistă, de gazetă de perete ? Cîtuși de puțin. El e un înfăptuitor neînduplecat. Dar, cu ce preț ? Că nu se cruță deloc nici pe el — era dreptul lui. Poți însă, ai dreptul să le impui și celorlalți aceeași dăruire, un cortegiu întreg de sacrificii ? Protagonistul crede că da — în perspectivă. Dar pe termen scurt ? Răspunsul lui însă, obsesiv, rămîne : nu e posibil altfel, trebuie ! Și devine, firește, tiranic, nu o dată nedrept chiar cu cei mai apropiați colaboratori, între care prietenul lui de-o viață, Vladimir Cernea — oglinda (și frîna, fără efect din păcate, a primului-secretar) — acest Pierre Bezuhov, filozof, personificare a tandreței, a bunului simț, a prieteniei devotate, a cinstei desăvîrșite. Sacrificată fiind chiar familia eroului : o fiică eșuează în concubinaj, trăind cu un bărbat însurat, alta se îndrăgostește încă din liceu, amenințînd să-și marcheze și ea viitorul, fiul face o căsătorie aparent repudiabilă. Manole Suru nu are timp pentru ce nu intră în răspunderile lui oficiale, cu termene precise, devansîndu-le și pe acestea, indiferent cu ce preț. Reacția lui fiind violentă în fața oricărei defecțiuni ținînd de sarcinile sale de plan, sau privindu-i pe prieteni, privind familia sa. Cum își permite Vladimir Cernea să aibă altă opinie „filozofardă" ? ! Cum își permit oamenii muncii să ezite, să murmure, să reclame condiții materiale mai bune, la care nu avem acces ? ! De unde să le luăm ? Și, culmea, cum își îngăduie ai lui, de-acasă, să aibă viața

Carte eveniment

ÎNTRE ROBESPIERRE ȘI DANTON

lor, personală, fără asentimentul lui ? Manole Suru e sanctificat, tulburc-autosanctificat, e marele Buddha ! Cuvîntul lui trebuie să fie lege, replica e de neimaginat. Și de aici : criză de autoritate, criză paternalistă, criză antinaturală chiar, pentru că însăși natura, alcătuirea lui fizică nu se mai supune.

Bilanțul acestui om-stihie este anticipat de prietenul său, Vladimir Cernea — ceea ce și duce la ruptura dintre ei. Dar îl realizează și protagonistul însuși, în preajma sfîrșitului, în destăinuiri zgîrcite către fostul lui colaborator, acest model de prieten, ce nu l-a putut dezavua niciodată, deși avea motive s-o facă.

Nu, așa nu e bine, oricît de justificate istoric ar fi procedeele eroului trilogiei. O recunoaște chiar el, Manole Suru, intransigentul, inepuizabilul, omul devenit instituție, care arde și piere în propriile lui flăcări. Cu satisfacția, e drept, a perenității trecerii lui, pe care nimeni nu i-o poate nega. Dar — cum e bine ? N-o știe nici el, Manole Suru, nici Cernea, nici cellalți... Socialismul este o realitate și un ideal, o perspectivă fără de care nu se poate.

Pumnul și palma este, în întregul lui, unul dintre marile romane ale literaturii noastre postbelice, care, fără îndoială, merită a fi amplu discutat.

HRISTU CANDROVEANU

Acțiune și contemplație

Recent sfîrșit, printr-un volum solid de 400 de pagini („Marșul cariatidelor"), romanul ciclu „Pumnul și palma" de Dumitru Popescu, ajuns, în final, la peste o mie de pagini, nu este singura întreprindere contemporană de asemenea anvergură și nici cea mai impunătoare sub raport cantitativ. Construcții grandioase, aflate în curs, precum „Zăpezile de-acum un veac" de Paul Anghel, „Geneza" de Francisc Păcurariu, „Viața și opera lui Tiron B." de D. R. Popescu, „Cartea Milionarului" de Ștefan Bănulescu, proiectate în trei-patru sau, în cazul lui Paul Anghel, chiar în nouă volume, probează că în acest moment proza românească a redescoperit romanul masiv, fresca și ciclul, tinzînd către un **monumentalism cantitativ** care e propriu epocilor de clasicism. Interesant e că nici unul dintre aceste romane nu seamănă unul cu altul.

Mai mult decît product romanesc „Pumnul și palma" e un șir considerabil de eseuri pe temele cele mai felurite, concentrate în jurul „puterii" și al „raportului între leader și mulțimi". Însă pe lîngă aceste condensări tematice, prozatorul a adăugat și altele, care colorează pînzele întinse ale impozantului roman. El teoretizează despre istorie, despre acțiune și contemplație, specific național, libertate, femei, comerț exterior, în scurte eseuri colocviale care nu sînt simple raționamente aride ci au carnație epică, mișcă individualități, voind să dea sentimentul că umanitatea pune în lucrare ideile și nu altfel. Însă pretutindeni croiala teoretică se observă cu ușurință și este în afara îndoielii că prozatorul așa a și vrut să construiască, un roman, adică, fixat cu preponderență într-un singur mediu și tutelat de două psihologii ireductibile.

Examinat, „Pumnul și palma" e un roman politic mai cu seamă prin mediul sociologic în care s-a așezat, avînd în vedere un șir de evenimente din istoria recentă românească percepute de doi bărbați cu poziție înaltă în ierarhia administrativă. Totuși, Dumitru Popescu nu a dat fotografia unui mediu deși cite ceva din aceasta a pătruns în roman însă numai atît cît era esteticește inevitabil.

Întrucît eseul sublimează în „Pumnul și palma" tot ceea ce ar fi putut fi pitoresc, senzațional ori fotografic ? Invenția lui Dumitru Popescu constă în a reduce materia literară vie la două principii, în esență pozitive și ireductibile, pe care le-a diferențiat sub raport metodologic. Manole Suru și Vladimir Cernea sînt doi oameni politici, comuniști, în general bine documentați în doctrină nu însă și confundabili în optica lor practică unde psihologia individuală a lucrat hotărîtor. Om vital, riguros, cu o vigoare ieșită din comun, spirit speculativ mai placid, Manole Suru întruchipează principiul energic și finalist încredințat că în istorie țelul este totul și că săvîrșirea de o clipă, fie și în chipul deliberației în absolut pozitivă, e o piedică în calea înfăptuirii ideii în concret. Dealtfel, prozatorul descrisese cu acuitate, în finalul volumului al doilea („Ochiul ciclonului"), rigidizarea unei astfel de gîndiri, amenințată, la un individ fără multe complicații analitice, de o relativă automatizare. „Marșul cariatidelor" este, în definitiv, romanul lui Manole Suru, însingurat pe culmile puterii obsedat de eficacitate cu orice preț, adept al căilor dure de control, rupt de familie, depășit de evenimente, închis în capcanele propriei gîndiri inflexibile. Moartea lui Manole Suru, într-un chip dramatic și totuși ingenios esteticește, face din acest mic „satrap" de provincie un erou al necesității istorice care nu ține cont de om ci de rezultat.

Nu astfel e Vladimir Cernea, prototipul energiei interogative și adeseori lucide, echilibrat prin elasticitate față de conjunctura istorică uneori apăsătoare, analitic și introspectiv, ajutat și de o biografie zbuciumată unde pasiunile puternice și omenești nu lipsesc. În „Ochiul ciclonului", de pildă, Vladimir Cernea e părăsit de nevastă, o sculptoriță fără talent amorezată de un plastician robust și primitiv ; acum, în „Marșul cariatidelor", face o pasiune pentru o directoare de liceu, femeie matură, elegantă, misterioasă, cu probleme care către sfîrșit se rezolvă, însă și aceasta voluntară și mondenă, nu însă în gustul boem al sculpturii. Prin raport la biografia de „triumfător" a lui Manole Suru, a cărui moarte nu tulbură impresia de succes definitiv, aproape de canonizare, Vladimir Cernea este „eroul", cu viață intelectuală tulburată, mișcat în ierarhie în sus și în jos, prea uman pentru un moment în care conduita legiferată de istorie nu este aceea a lui. Față de Manole Suru care întruchipează în mic pe Robespierre, Vladimir Cernea este Danton.

Cu aceștia, prozatorul a creat prototipurile și a dat principiilor teoretice înfățișarea unor individualități cu biografie. Mulțimea întîlnirilor dintre ei, colorate cu nesfîrșite dialoguri în mers și în birou, preponderente în „Ochiul ciclonului", mai puține în „Marșul cariatidelor" care e romanul singurătății morale și al verificării separate pe viu a fiecăruia dintre cele două principii politice, generează aspectul de eseu, hotărîtor pentru „Pumnul și palma" ; un roman, în fond, care încearcă, prin expertiză, valabilitatea unor idei teoretice. Din moment ce esența acestui ciclu este de ordin eseistic, s-ar înțelege că avem a face cu un singur ton stilistic și anume acela specific colocviului de idei. Cu toate acestea, prozatorul a compus cu alertețe, introducînd ici și colo un flash-back, un monolog interior modernizînd cu moderație și, în ciuda unei caracterologii monotone, a dat un roman neliniștit, imprevizibil, „viu". Monotonie fatală : umanitatea izolată de Dumitru Popescu exemplifică în chip convingător un singur tip uman, acela al omului politic, stabilindu-se, pentru diversitate, asupra unor varietăți de conduită. Încheiat prinir-o reîntoarcere la eseism, cu acest „Marș al cariatidelor", care e, dacă nu cel mai interesant în tot cazul cel mai profund din întreg ciclul, „Pumnul și palma" rămîne cel mai izbutit document literar asupra istoriei contemporane românești.

ARTUR SILVESTRI

Ce profețim,

ce profesăm

Generozitate confraternă

Cine și-l amintește pe poetul Ion Gheorghe de acum de mai bine de 30 de ani, pe adolescentul mai mult copil, veșnic însingurat și încruntat, cu fruntea făcînd o cută pronunțată între sprîncene asemeni lui Zaharia Stancu, pe învățăcelul nedespărțit ziua și noaptea de cărțile lui de căpătîi, operele voluminoase ale marilor folcloriști O. Dem Theodorescu și Grigore Tocilescu, pe bătătul pus pe hartă — și nu numai verbală — aproape că nu-i vine să creadă că e unul și același cu intelectualul așezat de astăzi, gata să poarte discuții interminabile pe teme nu numai ale poeziei, ci și ale istoriei, filozofiei, arheologiei.

Pe mine unul mă impresionează vocația sa de redactor pe care nu l-aș fi bănuit-o într-o asemenea măsură de generoasă. Este poate, dealtfel, unul dintre cei mai demni de încredere oameni din presa literară românească actuală căruia poți să i te adresezi cu certitudinea nu numai că nu-ți va rătăci manuscrisele, cum, din păcate, se întîmplă pe la alți confrați, dar că în scurt timp vei purta o discuție plină de învățăminte pe marginea lor și în mod sigur lucrările care ți le va selecționa vor apărea. Un entuziasm organic, necontrafăcut, îl îndeamnă la gesturi uneori incandescente. Mi-amintesc că într-o noapte, la o oră destul de tîrzie, soția mea, dăscălită de română la un important liceu din Capitală, demn urmaș al școlii centrale de fete de altădată, s-a trezit cu un telefon de la Ion Gheorghe care ținea să o anunțe cu un ceas mai devreme că fostul ei elev și discipol al revistei școlare „Spații", Gabriel Cherolu, urmează să apară peste o zi, două în revista „Luceafărul" la a cărei secție de poezie oficiază împreună cu un alt generos confrate — Grigore Hagiu.

S-ar putea crede din exemplul amintit că Ion Gheorghe e generos mai ales cu cei care îi tocesc zilnic pragurile, cu bucureștenii. Nici vorbă de așa ceva. Dacă trec în revistă, fie și pe scurt, cu titlul de exemplu, pe cîțiva din poeții care s-au bucurat de solicitudinea lui, aceștia s-ar numi Mircea Dinescu, Maria Lupșanu, Mircea Bîrsilă din Bărăgan, Ion Burnar și Ion Zubașcu din Maramureș, Ion Trif Pleșa din Brestii Moldovei, Adrian Alui-Gheorghe din Piatra Neamț, Valeriu Bîrgău și Mariana Pindaru din Hunedoara. Și de asemenea Aurelian Titu Dumitrescu, Elena Ștefoi și cîți alții, chiar din această scurtă înșiruire, se poate deduce că Ion Gheorghe ca redactor nu e deloc mai prejos întrucît poeții promovați de el sînt de un talent viguros, prezintă garanții pentru viitorul lor literar, garanții pe care unii le-au și confirmat.

Ca unul care cu nu prea mulți ani în urmă am practicat și eu această nobilă îndeletnicire de „căutător de comori", cum o numea Mihu Dragomir, poetul care alături de Miron Radu Paraschivescu, Geo Dumitrescu, Ioanichie Olteanu a făcut o întreagă operă nemuritoare din promovarea pleiadei de poeți care fac în prezent onoarea literaturii române, nu pot să-l salut decît cu o dulce și colegială invidie pe Ion Gheorghe.

Și cînd mă refer la opera de selectare și lansare a unor talente, focuri prometeice nu tăcluni să sufli în ei, cum ar zice Arghezi, nu limitez lucrurile la simpla operație de a realiza cîteva selecții și a le încredința publicării căci Ion Gheorghe face o întreagă ucenicie cu emulii săi (sper ca aceștia să nu se supere pe acest termen căci din cîte am observat ucenicia lui Ion Gheorghe nu presupune imitarea sau adularea maestrului), preocupîndu-se de viața lor de fiecare zi, de cultura lor și, îndeosebi de familiarizarea lor cu viața socială a țării, cu ducerea lor la izvor, unde știe să îmbine confruntarea literară cu cititorii, cu cunoașterea muncii acestora. Mi s-a întîmplat odată să merg pe urmele unei astfel de deplasări colective a lui Ion Gheorghe și să culeg impresiile pe care le lăsase în urmă grupul de poeți. Nu mică mi-a fost bucuria să-l ascult pe veteranul președinte de C.A.P. Anghel Mircea Dan, om altfel reținut la vorbă, relatîndu-mi cu mult entuziasm popasul tinerilor poeți la Grindu, în miezul Bărăganului. Interesant e de remarcat că prin străduința și generozitatea sa Ion Gheorghe știe în același timp să genereze afinități între poeți atît de diferiți, să le insufle un sentiment solidar al generației căreia îi aparțin.

Și iată că însăilînd aceste cîteva considerații despre acest redactor exemplar de poezie care este în același timp și unul din cei mai valoroși și mai inventivi poeți contemporani, mă gîndesc că o consfătuire — schimb de experiență organizată de Uniunea scriitorilor cu participarea reprezentanților redacțiilor de sub egida sa — nu ar fi deloc inoportună. Exemplul lui Ion Gheorghe îmi întărește această convingere.

Generozitatea confraternă a lui Ion Gheorghe, de proporții și atît de originală cum sînt însolitele sale poeme, capătă semnificația unei opere cu nimic mai prejos decît unele din cele mai bune scrieri ale sale.

NICULAE STOIAN

atelier literar

• G. Dumitrescu

V. Ianculescu : Versurile nu prea ne dau speranțe — cuminți, convenționale, modeste. Proză începe bine, cu un fel de precizie și sobrietate, cu o bună stăpînire a mijloacelor, etc. Din păcate, nu peste multe pagini, aceste calități dispar cu totul, înlocuite de lungi și dese comentarii uneori în marginea banalității, alteori înzorzonate metaforic într-un registru dulceag și roz. Lucrurile ating culmea în pag. 8—15 (dar, pe alocuri, și în următoarele) în dialogul siropos și ieftin, uneori pueril, dintre cei doi îndrăgostiți, dialog nefiresc, artificial, de gust îndoielnic. Sperăm să puteți regăsi condeiul din primele pagini ale acestei proze și să-l păstrați cu toată ambiția și autoexigența.

Cristina Drăgan : Încă șovăitoare, dar nu lipsite de unele semne bune („Gări monumente", „Planeta cuvintelor", „O parte dintr-un vultur"). Să vedem, în continuare.

Gavril Jir : Nu e rău, pentru început ; cel puțin așa reiese, deocamdată, din prea puținele pagini pe care ni le-ați trimis. Reveniți.

V. Ramidis : Și totuși paginile trimise erau destul de bune ! Asta nu vă dă de gîndit și de sperat ? Și anume, că ora redresării s-ar putea să fie pe undeva, poate chiar pe-aproape (ceea ce vă dorim din toată inima !). Nu trebuie să renunțați la acest gînd și să vă dați bătut. Din cînd în cînd mai dați-ne cîte-o veste, cîte-o pagină de manuscris.

I. Iosif : Nu sînt nici acum lucruri pe măsura (dovedită !) a puterilor dv. (ceva, în „Simple constatări", „Nepăsare"). E de neînțeles ce se întîmplă.

Iola : „Rîd, fac glume nesărate pentru a fi / băgată în seamă" — e mult adevăr în aceste versuri i... Se pare, însă, că lucrurile nu se pot limita la această constatare. Cazul e mai complicat ; ne vom lămuri mai bine (poate) la viitoarele manuscrise

O. Nim : Tonusul liric e în scădere; s-a instalat, în schimb, o manieră greoaie, deliberativă, filozofardă, cu aer didactic, lipsită de spontaneitate, grație, fireamăt. Cîteva pagini mai amintesc, parțial, de bunele promisiuni încă neîmplinite („Căutătorul de comori", „Alte însemnări", „Lovitura sub centură", „Cîntec despre livezile", „Machierea", „Homo sum", „Te-ascunzi", „Bunul simț diurn" — adică **zilnic, cotidian,** probabil, căci **diurn** e altceva, opusul lui **nocturn**=„de zi", „de noapte"...). Sperăm să ieșiți la liman, cît de curînd, din această pasă neagră pe care o traversați.

C. Tîrlea : Sînt, în ansamblu, îmbucurătoare semne de progres, de creștere și diversificare a mijloacelor, de rafinare a expresiei, a nuanței etc. („Gînd bătrînești", „Trup", „Convorbire", „Mă iartă, clipă", „Miroase", „Se-ntoamnă"). Ceea ce ne îndreptățește convingerea că veți trece cu bine încercările și pragurile (inerente) și ne veți trimite în continuare vești și manuscrise din ce în ce mai bune.

O. Duțu : Ceva mai bine, în „Ecou" Dar progresele vor întîrzia nedefinit dacă nu veți pune mai multă inimă în ceea ce scrieți, mai mult curaj, „dacă — vorba dv. — vom plînge mereu după chipul pierdut" !...

Cristi Oprescu : Încă n-ați adus la îndeplinire promisiunile de care se pomenește în scrisoarea dv. O cauză importantă a fost, desigur, și programul încărcat (și plin de succese, pentru care vă felicităm !) al răstimpului recent. Din puținele pagini de-acum, „Peisaj" și „Cristinel" (încă nu deplin realizate) ne dau de înțeles, totuși, că nu e cazul să renunțăm la speranțe.

Valeriu Dormona : Nu sînt noutăți convingătoare ; totuși, în cîteva pagini („În jurul zăgazului", „Noaptea, păsări") pare să se ivească un fel de „rumoare" lirică. Să mai vedem.

Petre Soporan, E.D. Nacu, Petre Pîrvulescu, Maria Bălan, M. Cotuțiu, M. Ciucur, Sorin Ungureanu, Ionel Pleșa, Dom Bade, Florin Bănică, G. Dragotă-Dudaș, Iv. Eleuhide, Ov. Sihleanu (ceva, în „Și azi", „Ave !"), **Radu Florescu, Drum lung, Optimus, Tamara Asaftei** (ceva, în „Tot toamna"), **Ioan Barb** („Rugăciune", „Destin"), **Stejărel Ionescu, E. Vinski** (mai bine, în „Moment" 2, „Existență"), **Cristache Aliu :** Nimic nou !

V. Ioniță-Turcu, Domnica Dimofte, Maria Munteanu, Ion Burloiu, Eugenia Dincă, Victor Păcesică, Alina-Florentina Vîntu, Doina Păun (Tudose), Sorin Bata, Corina Pop, Mihai Țapu, Daniela-Elena Bugea, Brăileanu Putineiu, Mihai Grancea, D. Enăcache, Vanea Gilescu : Pagini de nivel modest.

ERATA. În coloana de poezii a „Atelierului" din numărul trecut s-au strecurat unele greșeli. Cerem scuze și prezentăm cuvenita îndreptare : prima poezie se intitulează „Rugă" și aparține lui **Nicușor Mărganu.** A doua poezie, „Ninsoare poetică" e scrisă de **Simona Condor.**

GEO DUMITRESCU ■

Spartană

Spartană
femei trec cu siguranță și robustețe
animalică

la brațul amanților lor
strivind firele de iarbă în hîrjoneala lor
drăgăstoasă

și visele mele despre sublim și inefabil
apăsată de grele dureroase abstracții ca
„bine" și „adevăr"

mintea mea a crescut șuie, pipernicită
printre pietrele templului...

gîndurile sumbre îmi fug la viitorul
ce mi-e amenințat

de selecția naturală...

mă trec mereu florii, stau în umbră
ca nu cumva să descopere cineva
că sufăr de conștiință
și să-mi facă vînt de pe stîncă...

Bogdan Ștefănescu

Miere nocturnă

Ventilatorul îl răsfoia pe bătrînul plinius
soba era plină cu salamandre
era noapte apoi s-a făcut noapte
apoi a venit din nou noaptea
hetairele tulburau încă luciul metaliceelor
oglinzi

și al venit tu cu părul mov cu pălărie
de azbest cu ochelari fumurii dragostea
mea din altă lume și eu am devenit gînă
am început să ciugulesc din varul
trupului tău

apoi am mirosit amîndoi cuișoare

eu sînt tu ești cellalți (trească de la mine)
sînt

dar un vierme de gînd îmi spune
că atunci cînd ne vom aștepta mai puțin
ca o judecată strîmbă de apoi
va sosi corosiva dimineață

Dan Emilian Roșco

Nu e ușor

Nu e ușor, e cel mai greu să scrii despre
țară

fără s-o știi fir cu fir pe dinafară;
fără să-i descifrezi toate semnele de pe
pietre,

E cea mai grea, dar cea mai dreaptă
povară

să plîngi cu toate viorile sufletului pentru
țară

să mori de cîte ori o acoperă un fulg de
nea,

și să te naști de cîte ori o străbate o stea.

Nu-i o socoteală simplă, e o datorie din
tată-n fiu,

e poemul pe care și mîinile și pașii
îl scriu,

e cel mai greu și mai prețuit jurămînt,
e primul cuvînt din toate cîte sînt.

Titu Șerban

Primăvara

Primăvara
mi-a bătut în geană
cu fluturi
și m-a dojenit
că nu am terminat
înfrunzitul copacilor.
„Nu-i treabă de-o zi
ci una de vis"
am încercat a-i spune
dar ea mi-a arătat
calendarul florilor
și m-a lăsat singur
pentru încă un an.

Traian Metaxa

Dragoste juvenilă

Acum o să bată vîntul spuneai
și vîntul bătea
acum o să vină ploaia spuneai
și ploaia venea
acum o să trecem o punte spuneai
și puntea treceam
acum o să fim un munte spuneai
și munte eram
Acum o să fii femeie ai spus
și eu rămîneam copilă
și așa a apus
dragostea mea juvenilă

Olga Damian

Gînd bătrînești

Cumpăr odaie mică și scrin din lemn
de nuc,
Miros de mere coapte, singurătății de cuc.
Zvîcniri de-aripi bătrîne de-atît uitat
argint
Și stropi de amintire cu care să mă mint.

Cumpăr priviri de boare, ochi obosiți și
grei,
Mai mici e-o bătrînețe, împovărați de ei,

Mai numărînd la zile, mai însemnînd amar
Vreo clipă de durere pe-un ultim calendar,

De-atîta așteptare, de-atît de mult urît,
De cîte cunoscut-au, de-atît necunoscut,

Se sting bătrînii noștri și n-apucăm să-i
știm,
Și ne cuprinde dorul să mai copilărim

Cînd timp nu-i pentru viață, iluzii nu
mai sînt
Uscat, pămîntul trage de-a pururi la
pămînt.

Și pilpîie cu teamă, uitat, stingherul cuc...
Mai sînt cîți sînt bătrînii și-ntr-un tîrziu
se duc.

E semnul implacabil că nu mai sîntem
mici
Și alergăm cu groază să cumpărăm bunici.

Ne trebuie-amintire căci fără ea uităm.
De ne lipsesc bătrînii, atunci să-i
cumpărăm.

Cătălin Țîrlea

FĂNUȘ NEAGU:

Dacă vreți să rîdeți un pic

Pentru că n-am de gînd să îmbătrînesc bombănind sau înjurînd lumea, îmi place să mă înconjor de oameni și de cărți vesele. Oameni veseli găsesc mai greu, fiindcă, oricît de hazlii, pînă la urmă tot își dau în petec, adică trec să-și povestească necazurile vieții și te amețesc cu o mie de bucluciuri care li s-au întîmplat lor sau familiei, că, să vezi dandanaua dracului, cele mai mari belele, nu știu prin ce miracol bălțat, tocmai pe capul lor cad ca grindina, umplîndu-i de sute de cucuie. Ascultîndu-i, te cuprinde, în cele din urmă, plînsul. Din pricina asta am început să-i evit pe humoriști și să le caut cărțile. Cum lesne vă închipuiți, nu se găsesc în librării, iar din biblioteci sînt mereu împrumutate sau șterpelite. M-am adresat editurilor și am primit acasă un exemplar din volumul de schițe „Centrul de combatere a tristeții" de Liviu Vulcu. Despre autor nu știu decît că e medic și că lucrează undeva prin provincie. Încolo,- nimic. Sau, dacă vreți, aproape totul. Cartea mi l-a dezvăluit ca pe un om plin de farmec, visător și bun condeier. Iar mai presus de toate ca pe o fire înclinată să rîdă înțelept despre prostia sau cusururile omenești. E frumos să vezi lumea așa cum este și s-o dorești mereu tot în tiparele ei, dar mai plină de rouă, vară, și cuprinsă, iarna, cum zice doctorul, de un ger care îngheață vîile. O glumă nu trebuie să doară pînă-n marginea răbdării. Liviu Vulcu, de aceea, nu rotește adînc bisturiul. El știe bine că o rană, atinsă cu-n fir de trandafir sau c-o urzică, ustură la fel. Doctorul Liviu Vulcu, pentru că nu dorește decît să ne înseninеze fața și să ne smulgă un zîmbet, descîntă și cu firul de urzică, dar crede că poate lecui rău, mult mai bine, cu un fir de trandafir. E un merit sau o decădere ? Virtuoșii pot strîmba din nas, eu zic că e un merit. Și felicit Editura Albatros că se străduiește să facă lumea mai veselă. Această carte merită să fie publicată măcar numai pentru schița ABCD de la pagina 132, demnă să figureze în antologiile genului. Cine vrea să rîdă un pic și să cadă pe gînduri vreme îndelungată, s-o citească.

GRIGORE HAGIU:

(Urmare din pagina 9)

tor („lebăda are pe cap / coroană subțire de aur / și-și poartă pe ape / dumnezeiește săgeata / și e zveltă din cale-afară / numai privită-n amurg / de la mare distanță") ? Sau are dreptul să-l știe exact așa cum este el ?

— Cred că relațiile poetului cu oamenii nu se pot stabili pe bazele poeziei, ci pe acelea ale umanității. Iar dacă umanitatea din noi și din ceilalți e înaltă, însăși această relație atinge sfera poeziei.

— Cum vă despărțiți de-o poezie pe care ați scris-o ?

— Este ceva ce ne scapă și ține de misterul creației. Odată scrisă, o poezie se îndepărtează din ce în ce mai mult de autorul ei. Dar în schimb se apropie de spiritul altora. Se produce un fel de ciudată entropie pe care poezia ar putea s-o demonstreze și pentru alte domenii. Pentru că un univers în expansiune este greu să revină în datele lui esențiale. Poezia pleacă de la autor și se întoarce la cel ce o citește într-un drum al dialecticii moderne care mă face să cred că poezia rămîne totuși cea mai vie activitate umană.

— Cum de aveți curajul să susțineți așa ceva într-un secol guvernat de tehnică ?

— Tocmai forța poeziei de a uni aceste două domenii — senzorialul și abstractul — îl echilibrează pe om dîndu-i senzația acută că trăiește mai deplin datele lui fundamentale. De a fi om și de a putea totuși să se depășească. O ființă a viitorului trebuie să aibă o încărcătură emoțională capabilă să reziste la cele mai mari uscăciuni ale gîndului : „putem gîndi cu mult mai mult / Decît ne poate carnea suporta." În acest sens, cred că poezia are mari șanse de binevenită intervenție.

— Vă interesează să prospectați viitorul ?

— Cărțile poetului trebuie citite nu numai strict literar : s-ar putea ca uneori să găsim în ele cîteva din datele omului de mîine. Și nu numai în ceea ce are el drept spiritualitate, dar chiar și în ceea ce are el fizic. Cred că și sentimentele evoluează, ca și omul în genere : i se ascut anumite simțuri devenind mai agere, mai apte să surprindă transformările calitative ale lumii înconjurătoare.

— Ați putea da un exemplu ? Mai ales că de data asta veniți în contradicție cu un mare poet de-al nostru, Al. Philippide, care susținea că nu este nici o diferență între sufletul omului antic și cel al omului modern.

— Două din cărțile mele, **Mizănoaptea miresmelor** și **Descîntece de gravitație** fac apel la un fel de nouă calitate a mirosului și a echilibrului. Le-am scris înainte de cutremur și ceea ce spuneam acolo era un fel de premoniție, încă amorfă, e drept, totuși foarte reală, pentru mine, a cutremurului.

— V-aș ruga să rămînem totuși pe tărîmul faptelor controlabile. De aceea vă întreb dacă aveți în viață un principiu călăuzitor.

— Îmi echilibrez viața în așa fel încît pot să-mi ofer zilnic fie și doar cîteva clipe, pentru a scrie sau măcar pentru a gîndi la ceea ce vreau să scriu. Dar nu dezordonat, chiar dacă poetul stă tot timpul în centrul poeziei sale, ci într-un mod deliberat. Un exercițiu pe care mi l-am impus prin anii '78 este acela de a-mi memora visele și de a le scrie. E un exercițiu deosebit de util. Ca să pot fi capabil apoi să-mi transcriu fiecare imagine, care apare ca și visul în somn.

— V-ați simțit vreodată manevrat ?

— Ca orice om, ca oricare ființă. Totul e să îți dai seama la timp și să știi să te retragi.

— Ați scris multe poezii „de dragoste de țară". Sînteți unul dintre cei care ilustrează cu dăruire acest gen.

— Idealul de poet desăvîrșit rămîne și va fi pentru poeții români Eminescu. Tendința titanică a lui de a acoperi toate genurile poetice, este aspirația fundamentală a poetului român. Alături de poezia filozofică, de poezia de dragoste, cea patriotică ocupă un loc aparte în lirica oricărui poet. Vei observa că nu există poet român care să spună că nu a scris de-a lungul operei lui, mai mici sau mai mari, poezie patriotică, deși sensul pe care îl dă acelei poezii poate diferi de la unul la altul. În cazurile particulare poezia dragostei de țară capătă forme foarte directe. Nu este vorba de o referire la aspectele imediate ale realității ci de implicarea în procesul formării lor. Acea parte a poeziei care ambiționează să fie cît mai aproape de om explodează în versul care se implică în viață, în destinele el.

— O umanitate care nu se întreabă asupra destinelor ei este condamnată la letargie, la moarte spirituală. Ce întrebări ale omenirii de azi credeți că sînt prezente în lirica noastră contemporană ?

— Există sentimentul cel mai puternic pe care îl detectez în poezia noastră : cel al unei neliniști apăsătoare, al unei pasiuni care vrea să se exprime, să se explicitеze căutîndu-și formele adecvate. Există un patos, începînd chiar de la spunere, care s-ar putea să pară de sine stătător. De fapt, sînt neliniștile și febrele acestui veac în care pentru prima oară omul este ridicat la treapta propriei sale putințe : de a-și duce mai departe existența sau de a o întrerupe spectaculos. Desigur, preferăm totuși existența în toată umila ei măreție.

— Dar cît de mult poate interveni poetul în destinul de azi al planetei ?

— Eu cred că scriitorul e un izvor nesecat de liniște. Dar pentru a putea alimenta cu liniște sufletele, sufletului său trebuie să i se ofere șansa liniștii. Sîntem răspunzători în aceeași măsură de ceea ce ni se întîmplă tuturor și fiecăruia în parte. Poetul trebuie să știe să surprindă cît mai exact acest dialog purtat între toate conștiințele.

— Pentru asta e necesară și o anumită ambianță.

— Există un climat al cărților și există un climat al oamenilor. Un bun climat al cărților nu înseamnă și un bun climat al oamenilor. Dar un bun climat al oamenilor poate și trebuie să ducă și la un bun climat al cărților. Trebuie să ne înconjurăm de oameni cum ne-am înconjura de cărți, citindu-le adînc în suflet pentru a putea înțelege ce trebuie scris mai departe. Trebuie să ne bucurăm gîndindu-ne că în fiecare moment ceea ce este mai bun în oameni regăsim în cărți și ceea ce este mai bun în cărți tinde să devină realitate. Societatea în care omul și cartea sînt considerate bunuri supreme nu poate fi decît o societate a înaltelor împliniri.

— Ce descoperire importantă credeți că ați făcut în anii pe care i-ați trăit ?

— Că oamenii sînt muritori. Nu e o descoperire grozavă, ai putea zice. Dar faptul de a ști din vreme asta ar putea fi un lucru hotărîtor pentru destinul unui om.

— Veți împlini anul acesta o sumă rotundă de ani. E o vîrstă la care, vrînd-nevrînd, trebuie să tragi linie și să aduni ce-ai agonisit prin ani. În ceea ce vă privește, mi se pare incredibil, fiindcă păreți în continuare tînăr.

— De la o vreme simți drumul îngustîndu-se din ce în ce mai hotărît. Atîtea proiecte care altădată îți înfrumusețeau imaginația par să treacă în viteză de-a dreapta și de-a stînga ta, absorbite de ceea ce părea să fie un perete de stîncă. Îngustîndu-se, drumul îți ordonează privirea asupra numai cîtorva puncte. Ele îți spun totul despre ceea ce ai fost, ești și vei vrea să fii întotdeauna. Aici nu mai ești la hotarele energiei, ci în centrul energiei însăși, nu mai ești pur și simplu o existență, ci răspunderea unei existențe. Este momentul în care te poți defini prin numai cîteva cuvinte care chiar din clipa transmisiunii încep să nu-ți mai aparțină. Tu însuți într-un fel nu-ți mai aparții pe deplin, ești strigătul tuturor cuvintelor laolaltă pe care le-ai strigat vreodată. Un strigăt care poate ține încă o viață.

Un muzeu în labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (II)

Cap și pajură

Toulouse-Lautrec. Autoportret

La prima vedere, totul pare foarte simplu : Toulouse-Lautrec trebuie clasificat printre pictorii „blestemați". Blestemații să găsească o compensație pentru ceea ce viața le-a refuzat. Dar, pînă la un punct, această etichetă lipită de numele lui Lautrec mai mult ne încurcă.

Pentru că Lautrec nu e deloc un ascet, un sfînt laic, în genul lui Van Gogh. Dimpotrivă. El nu-și refuză nimic din ce poate primi. Se dă în vînt după o mîncare bună, are un apetit excelent, se pricepe la rețete culinare rafinate, așa cum se pricepe să amestece băuturile pentru a dobori și un taur. E gata oricînd să dea o raită prin localurile de noapte, să se afle în preajma vedetelor zilei ori să hălăduiască printre dansatoare, clovni și pensionare ale caselor de toleranță, încît mulți se întreabă cînd mai are timp să picteze. Acest pitic plin de viață îi uimește pe toți prin neastîmpărul cu care vinează, ca un braconier grăbit, orice șansă de a-și dezola familia care i-a cerut să nu-și semneze tablourile cu numele său adevărat. O vreme, el s-a conformat, folosind pseudonimul „Tréclau", rezultat din anagramarea lui „Lautrec". Apoi, a refuzat să mai dea ascultare dorinței familiei. În definitiv, de ce și-ar ascunde identitatea ? Ca să nu amestece numele conților de Lautrec în lumea pe care o frecventează și o pictează el ? Dar o pictează pentru că e singura pe care o cunoaște bine și în care nu se simte infirm. N-are și el dreptul să trăiască ? Mai ales că „blestematul" nu ține cituși de puțin să pară un erou în confruntarea pe care i-a impus-o destinul prin boală.

Dealtfel, un erou nu se îmbracă cu pantaloni cadrilați, nu-și așază un melon pe cap și nu se autoironizează. Dacă poate, își ia un aer auster și tăios, ceea ce nu se potrivește deloc cu donnețele lui Lautrec. Lui îi place să guste un spectacol de circ, să se amuze, să colinde prin cabarete, să combine un meniu care să-i umple de admirație pe prietenii săi și să aprecieze calitățile unui vin bun. Rareori e posac. Rareori e obosit. Și e un excesiv în toate.

Nu se plînge decît în trecere împotriva bolii care l-a lovit și datorită căreia are picioarele prea scurte. A îngropat în el tristețea de a se vedea redus la rolul de paiață și încearcă să-și joace cît mai bine, cît mai înflăcărat, noul rol. Nu le impune celorlalți capul cu titlurile lui, cu ascendența sa și cu blazoanele sale. Se poartă ca și cum leagănul său ar fi fost atîmat de o grindă la *Moulin Rouge*, ca și cum în loc de lapte ar fi supt din suzetă șampanie și ca și cum ar fi adormit de mic în sunetele cadrilului. Are o inepuizabilă dorință de a petrece, de a se distra și, poate, de a uita. Nu disprețuiește nici succesul. Din contră îl caută, prin toate mijloacele. Nu se închide în singurătatea arțăgoasă a lui Degas, pe care îl admiră totuși. Își caută prieteni, participă la toate expozițiile unde e invitat, semnează afișe care colorează din cînd în cînd zidurile Parisului, folosind toate ocaziile pentru a se face cunoscut și apreciat. Adoră litografiile și bîrfelile, adoarme beat prin birje, cu buzunarele pline de crochiuri și ilustrează tot ce i se oferă : cîntece, programe de café-concert, foiletoane, spectacole la ordinea zilei. După o noapte de chef se duce direct la tipografie să retușeze un desen care urmează să fie imprimat, urmărește probele, ride cu tipografii, hotărît mereu să smulgă vieții tot ce ea îi poate ofen. E, așadar, un hedonist ? „Un măscărici", zic unii. „Un om fermecător", zic alții.

Fizic, da, arată, poate, ca un măscărici. Și nici obiceiurile lui nu sînt foarte ortodoxe. Ce artist mai locuiește într-un bordel ? Avînd chiar insolența de a povesti că se lasă jucat la zaruri de prostituate și de a da, celor care vor să-l caute, adresa lupanarului, ca și cum ar fi vorba de unul din castelele conților de Lautrec. Dar această beție a vieții e prea exaltată pentru a nu fi suspectă, iar acest chefliu curios și infirm ride prea zgomotos pentru a nu trezi în noi bănuieli. Ce adevăr ascunde, oare, verva lui ? „Trebuie să te suporți pe tine însuți", zice el. Și rîde. Apoi cade pe gînduri. Să te suporți, desigur, dar cu ce preț ? ne întrebăm noi în locul lui, tentați, și pe bună dreptate, să vedem în excesele lui Lautrec un fel de exil din destinul său de infirm. Oare nu s-a considerat el însuși un „sinucigaș moral" ? De ce am greși atunci gîndindu-ne că viața lui seamănă cu o sinucidere prelungită ?

Răspunsul nu e nici simplu, nici sigur. Ceea ce e sigur e că Toulouse-Lautrec, în loc să întoarcă spre lume o privire sumbră, jignită, întunecată de reproșuri, îi face pe alții să rîdă, îi tîrăște după el, îi învață să bea diverse combinații de gin și vermut, de coniac și absint, trăind frenetic și periculos. Nu-și refuză nici o plăcere din cele posibile. Destul l-a frustrat destinul. Nu mai vrea s-o facă și el. Jefuiește viața de toate șansele pe care i le oferă și moare la treizeci și șapte de ani.

S-a grăbit, s-ar zice, să moară. Abuzul de alcool, nopțile nedormite, l-au epuizat și i-au scurtat viața. În privința aceasta nu încape îndoială. A vrut, parcă, într-adevăr, să ia, din ceea ce i-a rămas, cît mai mult pentru a termina cît mai repede. Dar cît de nefericit trebuie să se simtă un om, sau cît de mult se teme de nefericire și fuge de ea, pentru a se azvîrli cu atîta desnădejde în toate excesele posibile ? Și cît de înfricoșătoare poate fi o tristețe care se ascunde într-o veselie prea ostentativă ? Lautrec are un „ris infernal și dureros", spune o cîntăreață la modă căreia pictorul i-a făcut portretul în mai multe litografii. Ris infernal ? Da, probabil aceasta e formula cea mai potrivită pentru Lautrec. Rîsul lui prompt și sacadat sună foarte aproape de moarte. Bucuria lui e prea excesivă ca să nu fie ieșită și din desnădejde. Iar plăcerea îl omoară puțin cîte puțin. Totul e la el, ca și în pictura lui, triumf și eșec în același timp. Admirația se învecinează cu compasiunea. Nu e un simplu paradox ce s-a spus despre Lautrec, că „pictează desnădejdea rîsului și iadul bucuriei". Pentru că el însuși a trăit, se pare, desnădejdea rîsului și iadul bucuriei.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Menelas Chircu de la Rîmnicu Sărat (II)

Reproduc, așa cum am promis, alte cîteva epistole de la scriitori consacrați — clasici ai literaturii noastre — și numai pe acelea care au o semnificație mai generală, care aduc o clarificare ce poate fi utilă, care vor arăta uneori culorile timpului, sau altădată psihologia autorilor și realitățile care-i confruntau.

Să-l citim bunăoară pe D.D. Pătrășcanu, în scrisoarea expediată din București la 2 octombrie 1924 : «Stimate Domnule Chircu, în cursul acestei luni apare cartea mea **„În fața națiunii"**, în care între altele mă ocup de evenimentele petrecute în anul 1918, de guvernul Marghiloman, Parlamentul de la Iași, — analizînd toate acestea pe bază de documente, dar mai ales punînd totul în legătură cu situația actuală a țării, pe care desigur că și d-ta o găsești intolerabilă. E o lucrare de convingere, dar și de curaj, deoarece adevărul, oricît de crud, e spus pe nume. Scrierile mele literare și le împarte publicul singur, pentru lucrări însă ca cea pomenită mai sus, cititori se găsesc mai puțini — oricît de bună ar fi — și eu cu toată modestia mea, pot afirma că **„În fața națiunii"** e o lucrare bună. Pentru asta am făcut la ea abonamente. Dacă lucrul nu v-ar plictisi prea mult, ați fi așa de bun să-mi faceți cîțiva abonați, care să primească volumul îndată după apariția lui ? Mi-ați face cu asta un serviciu. Cartea va costa 60 lei, — dar ca s-o pot da cu prețul acesta a trebuit să renunț la o parte din drepturile mele de autor. Editorul a băgat peste 100 de mii de lei în ea ; o adevărată nenorocire să tipărești ! De un lucru puteți fi sigur : cartea se citește cu interes, chiar dacă lectorul ei nu ar împărtăși toate ideile mele. Acesta e esențialul însă.

Cu societatea „Viața Românească" cred că sînteți pus în curent. „Creditul Industrial" i-a acordat acum vreo lună trei milioane de lei, cu care s-a pus pe cale bună. În fruntea ei, la Iași, este Iancu Botez, directorul Băncii Ieșilor, — deci instituția se va afilia la celelalte așezăminte ale liberalilor. Datorii nu mai are societatea — căci s-au plătit cu restul de la vînzarea sucursalei din București — așa încît capitalul nostru este intact, ba încă și cu o plus valoare. Eu m-am retras din această afacere, odată cu vînzarea sucursalei din București. Cu banii luați de aici, s-a salvat centrala, care merge rău. Revenind însă la subiectul acestei scrisori, v-aș rămîne prea obligat dacă rezultatul, bun sau rău, l-aș cunoaște în maximum 12—15 zile. În orice caz vă mulțumesc de sentimentele dv. pe care le cunosc. Odată cu aceasta, vă rog să primiți pe lîngă expresiunea sentimentelor mele de recunoștință și cele mai cordiale salutări. D.D. Pătrășcanu, Bulevardul Maria 57 București.»

Adaug și liniile pe care D.D. Pătrășcanu i le adresează patru ani mai tîrziu, adică la 15 decembrie 1928 : «Iubite Domnule Chircu, Nu știu faci politică ? În cazul acesta trebuie să fii trist căci nu te-am văzut trecut pe nici o listă. Dacă nu faci (atunci firește ești om cuminte) desigur vremile noastre păcătoase trebuie să te întristeze și pe d-ta. Și într-un caz și-n altul îți trebuie un mic remediu : acela e **„Un prinz de gală"** ! Dacă-l vei găsi pe chef, poate îl recomanzi și unora dintre prieteni, — firește acelora care nu te-au înjurat pentru **„În fața națiunii"**. Sărbătorile cu bine și cu sănătate multă ! D.D. Pătrășcanu, Bulevardul Maria 57 București.»

Lămuresc, ca să nu subziste îndoieli, că Menelas Chircu, înainte de primul război mondial, s-a ales în două legislaturi deputat pe listele partidului conservator, iar după scindarea acestuia pe tema conflictului de opinii din perioada neutralității, el urmează pe Nicolae Filipescu, pe Take Ionescu și pe Delavrancea, promotori ai politicii **„instinctului național"**, vestitori și militanți statornici ai României întregite. Dealtfel, în volumul **„O viață aleasă"** se publică mai multe epistole emanînd de la P.P. Carp și Al. Marghiloman, toate de la începutul acestui secol, și notez că în anii următori războiului, cînd se puneau acutele probleme ale refacerii și cînd practic conservatorismul era lichidat ca ideologie, Menelas Chircu, pentru spiritul său gospodăresc, pentru cinstea, moralitatea și capacitatea lui organizatorică, a fost desemnat cu unanimele sufragii ale alegătorilor, ca primar al orașului R. Sărat unde a lăsat destule urme meritorii.

Și trec mai departe ca să transcriu două scrisori ale lui G. Topîrceanu — foarte, ca să spun așa, „topîrcenești" — pe care Menelas Chircu îl prețuia din lectură, pe care nu-l cunoștea și pe care-l poftește la culesul viei de la Zăplazi, unde își avea podgoria și unde se păstra vechea datină sărbătorească a culesului. Topîrceanu răspunde de la Iași la 20 septembrie 1924 : «Iubite Domnule Chircu, Vă mulțumesc din toată inima pentru amabila invitație. În mijlocul necazurilor fantastice în care mă zbat de ani de zile și al răutății omenești, invitația dv. e un gest aproape neverosimil, care m-ar fi împăcat, poate pe cîteva zile, cu lumea și cu viața. Dar în loc să viu am regretul să vă răspund că mi-i cu neputință să părăsesc Iașul acuma, pentru cît de scurtă vreme. Cauzele sînt prea multe, prea banale și de natură prea intimă ca să vi le mai înșir aici. Iar dacă nu vin, să nu credeți c-ați prăpădit mare lucru. Pe cît îs de „vesel" și de „spiritual" în versuri, pe atîta-s de ursuz, de nesociabil și de ne-amuzant în persoană. Dar fiindcă vă place cum scriu și fiindcă intenția dv. a fost atît de binevoitoare, aș vrea la rîndul meu să vă mulțumesc în vreun fel mai expresiv : să vă trimit un volum de **„Balade"** cu dedicație sau vreo poezie inedită în manuscris (chiar ieri am terminat una pentru... „Arhiva C.F.R." cu subiect ceferist, că de-asta-mi arde mie !). Pentru a le trimete însă mi-ar trebui o adresă mai precisă (numele și orașul numai, e prea vag), — ca să nu se piardă. Sper că adresa dv., e mai stabilă decît a mea, care se ține mereu numai într-un fir de ață. Afectuoase salutări, G.Topîrceanu.»

Menelas Chircu, interpretînd că Topîrceanu e în dificultăți financiare, îi scrie din nou de la Zăplazi, la 23 septembrie 1924, insistînd : „Iubite Domnule Topîrceanu, Plăcerea de a te avea musafirul meu a așa de mare, încît te rog să lași orice la o parte și să vii. Transportul d-tale cu trenul — venit și dus — îl suport eu, rugindu-te să nu te simți deloc jignit. Lasă pentru o clipă necazurile. Viața e prea scurtă ca să nu profităm și de frumusețile ce ni le oferă. Te aștept. Toată dragostea, Menelas Chircu."

Replica lui Topîrceanu vine tot de la Iași la 28 septembrie 1924 : «Stimate Domnule Chircu, Mi-a spus fratele meu (Mateescu, sculptorul, fost profesor în urbea d-voastră) că domnul Chircu este primarul orașului R. Sărat. Vă cer iertare pentru stăruința mea în privința adresei. Credeam că sînteți vreun avocat sau profesor, străin de oraș și aveam mare grijă ca volumul meu (juvaerul !) să nu se piardă. Grozav mă ispitește o odihnă de cîteva zile la podgoria d-voastră, pe care o presimt minunată în atmosfera de toamnă. Dar necazurile mele nu sînt de natură băneaască. Am proces cu proprietarul, sînt certat cu „Viața Românească", mi-a murit mama, am o soră bolnavă, starea civilă mi-l foarte încurcată, amica mea îmi face scene de gelozie, eu ei la fel, etc. etc. Scuzați că vă fac aceste mărturisiri, fără să ne cunoaștem, dar le fac ca să înlătur un echivoc și fiindcă eram plin pînă-n gît și fiindcă vă plac versurile mele, deci sufletește sîntem rudă. Vă mulțumesc pentru intenția filantropică de a-mi trimite bani de drum. Dacă cu toți musafirii d-voastră procedați atît de larg, apoi...' se duce podgoria pe gîrlă ! Dar eu voi avea **frai** cînd mi-a fi de venit. Volumul de balade vi-l trimit în curînd. Citiți acolo **„Rapsodii de toamnă"**, unde e vorba de vie și sînt sigur că o să vă facă mare plăcere. Dacă prin împrejurimi aveți păduri cu vînat și dacă la iarnă organizați vreo goană (vînătoare) aș veni și eu împreună cu Sadoveanu, că amîndoi avem patima vulpilor și lupilor. Vă rog să mă iertați de atîta pologhie. Cu cele mai distinse salutări, G. Topîrceanu.»

Încheierea — în „Flacăra" viitoare.

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Amintirile lui Enescu

A apărut la Editura Muzicală cartea lui Bernard Gavoty care cuprinde în paginile ei mărturisirile lui Enescu asupra artei și vieții din ultimii săi ani, testamentul său așadar, în traducerea credincioșului prieten de o viață al lui Enescu, Romeo Drăghici și a lui Nicolae Bilciurescu. Așteptam de mult în limba noastră această carte de o mare valoare pentru cultura românească în general pentru că Enescu precum Brâncuși, Anghel sau Eminescu vorbesc din adîncurile spirituale ale unui popor, fiecare dintre ei fiind și o sinteză sufletească a neamului ce i-a zămislit.

Ce este și cum arată chipul eusebiei după care se întrebau vechii greci, al evlaviei românești vom afla din cuvintele acestea ce vor intra sînt sigur în conștiința noastră fiind de acolo aduse la lumină de truda jertfitoare a lui George Enescu.

Poate că e bine să ne amintim acum iarăși cu Enescu de munca uriașă ce stă în dosul fiecărei pagini devenită clasică din cultura noastră.

„Dar ce muncă de ocnaș ! Rad și șterg mai mult decît scriu și mai cu seamă aștept,... ascult... S-ar părea că o făptură străină de mine și totuși destul de aproviată îmi propune, una după alta, mai multe soluții".

Îmi vine în minte citind aceste rînduri celebrul tablou de la Luvru al lui Rembrandt întruchipînd mîinile grele de lucrător ale evanghelistului Matei care ascultă vocea interioară ca să poată îngropa în stînca Logosului sămînța cuvîntului care rămîne.

Mărturia demnă de Bach asupra căreia se cuvine să mediteze și poeți și compozitori este aceasta rostită de Enescu la pag. 97 : „Un muzician compune asemeni poetului ; ca și el caută — dibuind cuvîntul șlefuindu-le pe cele mai bune, printr-un fel de încantație să iasă din ascunzișul lor".

Este vorba de Cuvînt, de forța Logosului întrupat în istorie care pune în lucrare atît sunetele muzicale cît și culorile picturale asemeni cuvintelor poetului, la originea operei de artă este aceleași cuvînt de sine jertfitor care prin iubirea sa mișcă sori și stele.

Ar mai fi de citat aici în întregime ultima pagină a cărții (114—115) în care Enescu depășește sublimul artei devenind un apologet al spiritualității românești și universale ancorate în „iubirea și frumusețea desăvîrșite" ale Logosului întrupat în istorie.

Iată o carte care trebuie să ajungă în mîna tuturor celor ce țin un arcuș sau condei sau pensulă în mînă înainte de toate.

IOAN ALEXANDRU

Contemporanii mei

Lupul singuratic

Volubilitatea lui briantă și scaparatoare, fantezia combinativă, șarmul pronunției, pur ardelenească, contrazic din capul locului titlul acestui început de portret.

Și-a povestit, dezinvolt, zeci de romane, zeci de subiecte de film, cu o strălucire a verbului rar întîlnită, cu un surîs mucalit de „hai, să vă mai spun una formidabilă", exersîndu-și de fapt, oral, ceea ce, poate că scrisese deja sau, cu siguranță va scrie.

E vioi și lejer, se comportă „americănește", fără morgă, deși, inteligența sa ascuțită îl împinge, uneori, în plasa unei regii aprioric gîndite.

Prieteni îi sînt munții și caprele negre și urșii morocănoși și cerbii boncăluind sub lună și armele sale de vînătoare pe care mi le-a arătat odată cu mîndrie copilărească, îndreptîndu-le spre mine să le văd perfecțiunea siluetelor, în vreme ce eu leșinam de-a-npicioarelea de frică să nu fie un glonț uitat pe țeavă.

E nașul meu literar, scrîind, fără să mă fi văzut vreodată, un cald salut de prieten, cînd debutam ca prozator, onorîndu-mă cu apelativul de colega.

Apoi, ne-am apropiat, am devenit servus potrivit obiceiului zonei în care amîndoi ne-am născut și copilărit.

Un an de zile (aproape), l-am simțit prezența în casă, în simbetele singurătății mele, cînd, prin excelentul serial de televiziune scris și gîndit de el, spiritul său mă revigora, confirmîndu-mi încă odată, că este cel mai inteligent și talentat scenarist român.

Nu suportă „boema literară" de un anume tip și-mi reproșează cu severitate de frate mai vîrstnic obiceiul de-a mă expune și pierde vremea inutil la... **madam Candrea.**

Mulți m-au iscodit ce e cu el, ce face, de ce nu mai **scoate** un nou roman, dacă nu cumva cinematografia a barat ascensiunea unui romancier de talia lui.

N-am răspuns niciodată ! Întrebările copilărești — stupide mă iritau și mă întristau deopotrivă.

Pot declara acum, că am avut favoarea de-a citi o parte dintr-un roman al cărui titlu nu vreau să-i deconspir, scris (vorba lui Nichita), cu **labă de Zeu**, un roman de suflet și maturitate, la care, precum Praxiteles cioplește în izolarea refugiului său montan, în timp ce lopătarii încrustați cu stele, îi aburesc geamul cu boturile lor umede și calde.

Dragă Titus și Viorel și Popovici, dragă lupule singuratic, te-am prins în cătarea inimii mele într-o noapte de februarie cu zăpezi zdrențuite și te-am împușcat cu un glonț de dor și prietenie.

MIRCEA MICU

■ **Gheorghe Hojda, impiegat de mișcare de la Vișeul de Sus, Maramureș,** ne scrie în numele colectivului de muncitori de la sectorul de căi ferate forestiere Vișeul de Sus : „Întreprinderea noastră a încheiat contract cu Centrala minelor din Valea Jiului pentru a ne livra 700 t cărbuni, dar de la Petrila ne-au trimis mai mult pământ decît cărbune (numai 40 la sută cărbune !). Bieții fochiști de locomotivă trebuie să curețe focarul de foarte multe ori din cauza aceasta, și nu numai ei pătimesc, ci tot personalul de mișcare și tracțiune, care astfel muncește zilnic 14—16 ore. Nici nu ne putem realiza sarcina de transport pe sector și unitate, nu putem onora convențiile pe care le-am încheiat !

■ „La blocul L-14 din bulevardul 1 Decembrie 1918 nr. 35, București, sectorul 3, de circa un an, în orele de vîrf, atît vara cît și iarna, din momentul cînd începe să curgă apa caldă nu mai curge apa rece. E vorba de blocul cel mai mare din cartierul Titan, are 11 scări, iar noi, cei de la etajele VII, VIII, IX și X, circa 200 apartamente, nu mai avem atunci strop de apă rece. Apa rece începe să curgă doar cînd s-a terminat cea caldă. Un amănunt : apa caldă este atît de fierbinte încît nu se poate folosi decît după răcire. **Maria Angelescu, Bd. 1 Decembrie 1918 nr. 35, bloc L-14, sc. 7, ap. 244, București.**"

■ „Eu, **Dănilă Dobre, din satul Corbu Nou, comuna Măxineni, Brăila,** sînt un vechi cititor al revistei, dar am mari necazuri cu primirea ei, datorită neglijenței Oficiului P.T.T. 3 Brăila, care nu trimite revista la timp și de foarte multe ori deloc. Reclamînd, mi s-a expediat o sumă de bani, contravaloarea exemplarelor neprimite. Dar eu nu am nevoie de bani, ci de «Flacăra»".

■ „**Subsemnații Nicolae Spătaru și Ion Mitrofan, str. Aleea Săndulești nr. 3, bl. E-16, sector 6, Drumul Taberei, București.** Apelul făcut prin revista dv. a avut ecou parțial la G.I.G.G. și ca urmare s-au făcut verificările cuvenite, însă situația a rămas la fel ca în cei zece ani care au trecut. După 30 noiembrie 1982, nu s-a mai întreprins nimic. Camerele de baie din 55 apartamente nu sînt încălzite ! Lunar, timp de zece ani, din contul nostru de virament de la C.E.C. se încasează de către G.I.G.G. sume mari pentru unele suprafețe neîncălzite : cele din camerele de baie. Mai mult, de-a lungul anilor neîncălzirea acestor încăperi a condus și conduce, în continuare, la deteriorarea pereților, proces care va determina, în cele din urmă, degradarea prematură a pereților".

■ **Constantin Lupan, str. Mehedinți nr. 32, Oradea,** roagă să intervenim la I.T.A. „ca să ni se asigure duminica și în celelalte zile de sărbătoare legală un autobuz dinspre comuna Roșia, la 20 km de Beiuș. Cerem aceasta deoarece în restul săptămînii circulă autobuze, dar noi și alți consăteni care lucrăm la oraș nu putem lipsi de la muncă în cursul săptămînii, doar duminica. Cum să ajungem în sat și să-i vedem pe toți ai noștri ?"

■ „Sînt **Grigore Ion din București, sector 2, str. Cornișor nr. 3,** muncitor la Revizia de vagoane București-Basarab, elev la seral, Liceul nr. 1 de filologie-istorie. Locuiesc într-o cameră insalubră din palantă, fără nici un fel de căldură și lumină de aproape șase ani. Mă întrețin singur, nu am pe nimeni apropiat care să mă ajute. Am cerut la I.C.R.A.L.-Colentina să efectueze măcar reparațiile strict necesare. După multe drumuri și rugăminți, în decembrie anul trecut meseriași de la I.C.R.A.L. au adus un sul de carton și mi-au lăsat vorbă (eu eram la lucru) să mă descurc cum știu, că nu au curajul să se urce pe «magherniță». Lumină ulei vorbă să-mi instaleze. Nu se întreabă nimeni cum pot să dorm și să învăț la minus 10 grade și să bîjbîi în întuneric ?"

■ „Sînt posesorul unui autoturism „Dacia-1 100". În 1982 l-am dus la reparat la Autoservice din Păcurari, Iași, și stă acolo de la 9 august 1982. Nu-l pot lua înapoi din cauză că este defectă pompa centrală de frînă. Am căutat pompa la Iași, București, Bacău, Suceava, Botoșani, dar n-am găsit nimic. Nu pot ieși din impas, nu am cui să mă adresez pentru ajutor. **Vasile Mieruță, maistru, str. Republicii nr. 45, scara C, Iași.**

■ „Ați văzut pui cu două capete și patru picioare ? Eu am văzut. Am cumpărat de la magazinul «Unic» din București trei pui pentru gătit. Erau ambalați în pungi de plastic purtînd eticheta «Avicola-Titu, abatorul de păsări», la prețul de 20 lei kilogramul. În fiecare pungă se găsea cîte un pui... cu două capete și patru picioare, iar de la un pui mai lipsea o pulpă. Aș dori să știu dacă sînt pui speciali. **Elena Valea, str. Dumitru Petrescu nr. 65, bl. C-1 B, sc. IV, București.**"

■ „Mă numesc **Ioan Ciocian din Jibou, Sălaj, str. Libertății nr. 27, bloc L 119, ap. 16.** V-am mai scris despre necazul meu în legătură cu o canapea tip «Lipova» pe care am cumpărat-o de la magazinul din orașul nostru. Între timp, tovarășii de la I.F.E.T. — Arad mi-au rezolvat cererea și nu mai vreau să-i criticați, ci dimpotrivă să le mulțumiți, în numele meu."

■ „În cursul anului trecut — ne scrie **Ion Boșcan din Focșani, str. Cezar Boiliac, bl. 2** — am constatat o foarte slabă calitate a țigaretelor superioare **Snagov.** Dintr-un pachet de 20 țigarete am observat, nu o dată, că peste 75 la sută sînt tari și au încorporate în ele numai deșeuri. Același lucru îl pot afirma și despre chibriturile fabricate la București. Ca să aprinzi aragazul sau o țigară trebuie să ai multă răbdare și tutun."

N.R. — Dar la **răbdare** și tutun trebuie să ai un chibrit bun cu care să aprinzi tutunul. Iată-ne într-un cerc vicios, căruia doar fabricile în cauză îi pot veni de hac.

■ „Urmare sesizării tovarășului **Ion Lopușanski, strada Dreptății nr. 6, bloc O-4, sc. A, apt. 176, București,** care reclamă unele deficiențe la locuința sa, vă comunicăm că remedierile au fost executate de către I.C.P.B., întreprinderea constructoare."

■ **Marius Gabriel Jercan** din Ploiești ne-a solicitat sprijinul pentru a fi încadrat într-o unitate pe un post corespunzător stării sale precare de sănătate. **Consiliul municipal Ploiești al sindicatelor** ne informează : „Din discuțiile purtate cu cadrele de conducere de la I.U.C. Ploiești, cele relatate de petiționar se confirmă. Conducerea întreprinderii a analizat cazul și a hotărît încadrarea tovarășului Jercan pe un loc de muncă numai în schimbul I, fără eforturi fizice, la I.U.C. sector nord, tîmplărie."

■ Viorica Diaconescu, absolventă a școlii pedagogice, fără examen de stat dar cu 26 de ani vechime în învățămînt s-a prezentat la Inspectoratul județean Vaslui cu o adresă de la M.E.I. prin care era informată că poate fi încadrată ca învățător suplinitor. Inspectoratul școlar județean nu i-a dat însă aviz favorabil. **Ministerul Educației și Învățămîntului** ne scrie, drept răspuns la sesizare, că „începînd cu trimestrul al II-lea al anului școlar 1982—1983 petiționara va fi încadrată ca suplinitoare pe un post de învățător conform prevederilor art. 23 din Statutul personalului didactic".

■ **Doru Vorgonici, Aleea Ulise, bloc Y 13, sc. B, apt. 6, Arad,** deține patru piei de iepure și, spre a le tăbăci, a apelat la mai mulți tăbăcari arădeni, dar toți au refuzat, „poate și din cauză că au prea mult de lucru. M-am hotărît să le tăbăcesc eu. Vă rog să mă ajutați explicîndu-mi ce soluții sau substanțe să folosesc și care este procedeul de prelucrare". (N.R. Corespondentul nostru ne supraapreciază : nu avem nici cea mai mică idee.)

■ **Consiliul popular sector 2, București,** ca răspuns la scrisoarea Melaniei Ioniță prin care solicita încadrarea în muncă a minorului Ovidiu Eugen Surdu, ne informează că acesta „a fost repartizat la Întreprinderea de confecții și tricotaje București și că, începînd cu data de 20 decembrie 1982, lucrează la secția 12 din I.C.T.B., pe Șoseaua Vergului".

■ Sînt ofițer fluvial pe o navă pe Dunăre. Cînt la chitară de la vîrsta de zece ani. Acum am 22 de ani și aș dori foarte mult să vă adresați la NAVROM rugînd să organizeze un mic cenaclu cu marinarii sau să pună bazele unei formații, la fel ca în alte întreprinderi din țară. **Octavian Voinescu, str. Brîncoveanu nr. 259, Drobeta-Turnu Severin.**

■ Rica Ionașcu din Fetești, Ialomița, ne-a sesizat că în timp ce se afla în concediu legal de odihnă a fost sancționată cu diminuarea retribuției cu 10% pe o lună pentru o așa-zisă neîndeplinire a atribuțiilor de serviciu. În urma cercetărilor efectuate — ne răspunde **Consiliul județean al sindicatelor Ialomița** — s-a constatat că sesizarea corespunde realității ; drept urmare conducerea Combinatului de creștere și îngrășare a porcilor Ialomița a dispus anularea deciziei eronate și restituirea sumei reținute".

■ „Mă numesc **Margareta Ștefănescu, din șoseaua Mihai Bravu nr. 227, bloc A 6, apt. 2, sector 2, București.** Am solicitat la ICRAL sector 3, centrul 5 din Calea Călărași, cu peste un an în urmă, să-mi repare acoperișul casei. Acum un an au venit niște muncitori, au adus țiglă și nisip și de atunci, cum i-a văzut revista «Flacăra» tot așa i-am mai văzut și eu".

■ „Mă numesc **Ion Neagu** și locuiesc în **Iași, str. Decebal nr. 16, bloc D 2, sc. B, apt. 19.** Am achitat la zi toate cheltuielile de întreținere, în care este inclusă, firește, și apa caldă și încălzirea. Din păcate, programul nu este respectat în proporție de 80% iar temperatura în camere nu se ridică niciodată la mai mult de 10 grade. Cît privește apa caldă, nici nu se poate discuta despre așa ceva. Am anunțat, în repetate rînduri, asociația de locatari și mi s-a spus că nu au de unde să ne dea apă caldă și că nu avem ce face decît să reclamăm. Dar atunci pentru ce ni se încasează banii pentru apă caldă și căldură ?"

■ Costache Achim din comuna Pantelimon, fost om al muncii la Întreprinderea de încălțăminte „Progresul", ne-a sesizat unele aspecte negative din această unitate. **Consiliul popular sector 3** răspunde : „Au fost unele probleme legate de mașinile de injectat întăriturî din polipropilenă, datorite lipsei comenzilor de execuție a pantofilor de damă, strictei specializări a acestor mașini pentru această operație, precum și lipsei de materii prime, care se importă. Este în curs de proiectare, împreună cu I.C.P.U., execuția de șabloane și matrițe care vor face posibilă utilizarea mașinilor respective pentru alte tipuri de produse. Celelalte aspecte sesizate în scrisoare nu se confirmă".

■ „Vă scriem în numele mai multor tineri din **comuna Rebrișoara, Bistrița-Năsăud.** De acum vreo patru ani s-a vorbit de o bază sportivă, în comună, s-a anunțat la radio, în presă, dar nimeni nu a luat măsuri pentru amenajarea ei. Aceste rînduri sînt scrise de un mare număr de tineri ce iubesc sportul din comuna noastră. În numele lor, **Ioan Singeorzan str. Cooperativei nr. 141 și Pop Ghinuț, str. Cooperativei nr. 212".**

■ „Aceasta este a doua iarnă de cînd caut în magazinele de încălțăminte cizme de damă nr. 25,5. În Ploiești caut săptămînal, am fost de cîteva ori și în București, fără rezultat. Oare fabricile de încălțăminte nu produc în cantități suficiente tocmai numerele care se caută mai mult ? **Ioana Coman, str. Diana nr. 16, bloc 2, apart. 5, Ploiești".**

■ Un grup de cetățeni au solicitat, prin intermediul „Flacării", redeschiderea unității de legume-fructe din str. Vatra Luminoasă nr. 106, București. **Comitetul executiv, Consiliul popular al municipiului București** ne informează : „Conducerea I.L.F. Berceni a luat recent măsuri organizatorice prin numirea la unitatea I.L.F. nr. 161, care are și o anexă la nr. 106 din strada Vatra Luminoasă, a unui nou gestionar, dînd curs celor solicitate de către cetățeni. Unitatea va fi aprovizionată cu legume și fructe, achiziționînd, în paralel, și ambalaje din sticlă".

■ **Cei nouă frați Zamfirescu, str. Ion Scorțan nr. 165, sector 2, București,** din clasele primare I—VIII, ne solicită ajutor în numele lor și al altor zeci de copii de pe străzile vecine „pentru amenajarea unui teren actualmente acoperit cu moloz și resturi de ruine ale unor case incendiate în mai 1982. „Cartierul Andronache, cartierul nostru, fiind lipsit de astfel de terenuri amenajate, insistăm ca prin intermediul revistei să se ia o măsură".

■ Referitor la scrisoarea adresată de **Ileana Stan, Oficiul de asigurări sociale și pensii al sectorului 4, București** răspunde : „La data decesului, soțul nu era încadrat în muncă și Comisia de pensii a sectorului 1 a respins cererea de pensionare pentru cei doi copii. Față de situația grea în care se află petiționara, dosarul a fost înaintat Comisiei Centrale de Pensii din cadrul Ministerului Muncii pentru o rezolvare de excepție. Comisia a aprobat pensionarea și prin decizia 63 837 din decembrie 1982 s-a acordat pentru cei doi copii o pensie lunară de 521 lei și o pensie suplimentară de 45 de lei".

■ „Satul Vintileanca — ne scrie **Victor Perșinaru, str. Stadionului, bloc C, Buzău** — aparține de comuna Săhăteni, Buzău. Din sat pînă la cea mai apropiată stație C.F.R. sînt 11 km, distanță greu de parcurs pe jos în condiții atmosferice nefavorabile. Din 15.XI.1982, cursa Vintileanca—Buzău s-a desființat pe motiv că șoferii nu au cameră încălzită în Vintileanca. Consiliul comunal și conducerea autogării Buzău nu au rezolvat încă problema. Ne puteți ajuta dv. ?"

■ **Ion Florian din Ploiești** ne-a scris că fondul de carte de la biblioteca documentară a Muzeului județean de istorie nu este pus la dispoziția cititorilor. **Consiliul popular municipal Ploiești** răspunde : „Seismul din 4 martie 1977 a afectat și o parte din Muzeul de istorie și arheologie, și în prezent numai o parte din fondul de carte se află la dispoziția cititorilor. S-a stabilit, împreună cu Comitetul județean de cultură și educație socialistă și conducerea muzeului, ca prin redistribuirea unor spații să se acorde bibliotecii documentare încăperile necesare pentru o activitate corespunzătoare."

■ „Subsemnatul **Anton Lăcescu, Intrarea Negru Vodă nr. 14, sector 3, București,** pensionar militar, locuiesc într-un imobil deteriorat de cei 130 de ani care au trecut de la construirea lui cît și de cutremur, care l-a făcut impropriu pentru locuit, după cum atestă D.G.D.A.L. prin adresa nr. 1 711/S/1961 : «La starea fizică actuală acest corp de clădire nu mai poate fi locuit». Am fost, din 1980, de trei ori în audiență la direcția I.C.R.A.L. Vitan, de patru ori la serviciul Fond locativ I.C.R.A.L. Vitan și de cinci ori la serviciul Fond locativ sector 3. Toată lumea îmi dă dreptate, am primit și adrese în acest sens de la I.C.R.A.L. Vitan (S/672/1982), anunțîndu-mă că mi se va repartiza «o altă locuință corespunzătoare familiei dv.», dar au trecut aproape patru ani de zile și sînt purtat pe drumuri de la I.C.R.A.L. la Spațiul locativ și viceversa".

Pagină realizată de
N. LIONEL ■

Scrisoare comentată

Un Pegas fără viteză cosmică

Un pensionar din București, **Victor Șelaru,** strada Mitropolit Dosoftei nr. 51, ne relatează povestea unei biciclete Pegas Universal-Zărnești, cumpărată de la magazinul „Unirea". Un basm adevărat pentru copii pînă la 80 de ani doritori de mișcare, economie de combustibil și viață rațională, cum pe drept recomandă ziarele, revistele și radioteleviziunea română.

Victor Șelaru a luat bicicleta ambalată de la magazin și, cînd timpul s-a încălzit, a despachetat-o și a străbătut-o pe rampa de lansare din curte, pentru a se plasa pe orbită cu prima, a doua sau oricare altă viteză cosmică sau terestră. Dar a constatat că : ● furca susținătoare a roții din spate era deformată ; ● încercînd să umfle cauciucurile, pompa din plastic a cedat și a trebuit s-o arunce la gunoi ; ● ghidonul și șaua nu se mențineau la locul fixat, deși fuseseră strînse la maximum ; ● cauciucul din spate răsufla prin pori.

S-a dus omul la cooperativă pentru reparații în garanție, „la 15 km de locuința mea, pe ploaie și noroi", unde, cu chiu cu vai, l-a fost pusă la punct, dar pe drumul de întoarcere spre casă „șaua tot a cedat ; am pierdut două piulițe de la o pedală, filetul fiind mîncat, iar ceva mai tîrziu s-a rupt o valvă și a trebuit s-o înlocuiesc cu una de la automobil ; ridicînd partea susținătoare de la portbagaj, am rămas cu ea în mînă, deoarece s-a desprins din sudură". Pensionarul concluzionează : „Ce-or fi zicînd cei ce au fabricat o asemenea bicicletă ? Ce fac serviciul tehnic și C.T.C. de la Întreprinderea 6 Martie Zărnești ? Această bicicletă **mă costă pensia mea pe o lună".**

Am primit și alte scrisori la redacție cu același subiect. Mulți cititori se plîng că de luni de zile nu găsesc camere pentru aceste biciclete românești. Iar autorul acestor rînduri a avut exact aceleași experiențe (parcă trase la indigo) ca Victor Șelaru, și una în plus : pentru a sili șaua de la Pegas-Universal să stea la locul ei, a introdus în cadrul de susținere o coadă de mătură tip 1983, cu excelente rezultate. Strict autentic.

Nu afirmăm că toate bicicletele Pegas-Universal ar fi de această calitate, dar credem că nici semnalele primite de la cititorii noștri nu trebuie neglijate, cu atît mai mult cu cît pentru un număr crescînd de oameni ai muncii bicicleta nu reprezintă un simplu amuzament (dar nu există nici un motiv pentru ca „jucăriile" să fie de proastă calitate), ci o necesitate, economie de combustibil, de timp, viața rațională și toate celelalte.

LIONEL NIȚESCU ■

Poșta redacției

■ **Grigore Jelache — Tecuci :** Meșteșugarii cu ateliere proprii sînt asigurați obligatoriu în asigurările sociale ale cooperativei meșteșugărești și plătesc o cotizație calculată la venitul profesional impozabil ■ **Emanoil Tăușan — Blaj :** Nu ne-ați scris dacă îndepliniți sau nu condiția de vechime ■ **Ion Butoi — Tîrgoviște :** Soluții, nu. Depinde de dv. și nu uitați de obligațiile pe care le aveți față de întreprinderea unde sînteți încadrat ■ **Filofteia Voinescu — Buzău :** Sfătuiți-vă cu un avocat ■ **Ion Crăciun — Brăila :** Pe timpul cît pensionarul execută o profesie sau meserie pe cont propriu plata pensiei și a celorlalte drepturi aferente se suspendă ■ **Mircea Mihalache — Răcari (Dîmbovița) :** Nu, dacă beneficiază de bursă ■ **Octavian Boian — Mediaș :** Mai aveți o șansă — recursul ■ **Ion Iliescu — București :** Chiar și pentru conducerea cooperativei la care lucrați, termenul legal este de 30 de zile ■ **Ion Bud — Cîmpia Turzii :** Da, este obligatoriu ■ **Alina Butnariu — Botești (Neamț) :** Adresați-vă instanțelor judecătorești, ca în condițiile legii, să stabilească paternitatea copilului cu toate consecințele ce decurg din aceasta ■ **Marioara Mureșan — Iași :** Precizați adresa și numărul de telefon la Direcția județeană de poștă și telecomunicații ■ **Aurelian Carp — Bisericani (Neamț) :** Scrieți-ne lizibil ce doriți ■ **Ionel Lupașcu — București :** Adresați-vă direct ■ **A. Vasiliu — București și Grigore Pandele — Moinești :** Cînd puteți treceți pe la redacție sau scrieți-ne ■ **Maria Minculescu — Ileana (Călărași) :** Alocația de stat pentru copii la persoanele nou încadrate în muncă se acordă după 3 luni de la încadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Între lașitatea unor expeditori și abuzul unor subiecți: ANONIMA!

Favoritism la coarnele plugului

Nimeni nu contestă existența în agricultura noastră și a unor probleme deschise și neîmpliniri, care pot fi însă abordate și rezolvate printr-o curajoasă scoatere la lumină, prin confruntare de idei și critici constructive. Toate acestea nu au însă nimic comun cu anonime ca acelea exemplificate mai jos și care potrivit legii, după cum reiese din maldărul de documente ce ni s-au pus la dispoziție, au fost și ele cercetate cu atenție de către forurile în drept. Din motive lesne de înțeles, nu-i vom nominaliza pe cei pe nedrept acuzați.

„Noi, un grup de oameni ai muncii din ICSIP... vă informăm despre gravele abateri săvîrșite de către directorul nostru." Un început solemn invitînd la acțiune. Care sînt gravele abateri și problemele în suferință ale importantei unități de creștere și îngrășare a porcilor? „Directorul nostru", cum îl numește straniu afectuos autorul nesemnat al scrisorii, „merge la vînătoare în timpul serviciului. A împușcat un țap și o capră. A braconat și un mistreț în pădure, unde a fost descoperit de vînătorul din comună" ș.a.m.d.

S-a pornit controlul, s-a discutat și cu mai marii agriculturii din județ (cum merge, în realitate, întreprinderea respectivă?) dar și cu primari comunali și milițieni, cu vînători și țărani, reieșind că nu arareori inginerul respectiv stă în unitate din zori și pînă în noapte, și că, deși îi place să vîneze, nimeni nu l-a văzut vreodată cu pușca în mînă în orele în care ar fi trebuit să minuiască tocul. Cît privește țapul căzut victimă nevinovată, directorul a participat la vînătoare, dar nu singur ci în grup, iar milițiia stabilise chiar cu acel prilej, la o verificare pe teren, „că există o autorizație pentru împușcare țap" — limbaj cam birocratic care însă punea pecetea legalității asupra încetării din viață a bietului dobitoc.

Directorul unui I.A.S. din Bărăgan a fost acuzat, tot de o anonimă, de transferarea unor cadre după bunul plac și de alte acte samavolnice, de lux nejustificat etc. Din nou s-a pus în mișcare mecanismul de verificare, care a constatat că unul din inginerii transferați fusese în prealabil de **cinci ori** sancționat pentru chiul, că altul plecase la propria-i cerere pentru a se apropia de casă, iar alți doi conveniseră să schimbe între ei locul de muncă. O altă acuzație: directorul și-a făcut rost de o locuință luxuoasă, dar că nu-i pasă în ce condiții este cazat personalul tehnic în subordine. Palatul direc- din două camere modeste, amenajate dintr-o fostă magazie, în care locuiau directorul, soția și doi copii. Cellalți specialiști, de care directorul cică se dezinteresa, locuiau cu familiile după cum urmează: unul într-un apartament de patru camere la 500 m de I.A.S., medicul epizootolog și econo mistul principal în cîte un apartament la vreo 400 m de I.A.S., iar șefii de fermă la sediile fermelor respective.

Cam două săptămîni a pierdut o comisie a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție (patru instructori, plus revizori contabili etc.) pentru a cerceta afirmațiile unei anonime potrivit cărora președintele unui vestit C.A.P. ar fi comis o lungă serie de ilegalități și de acte inechitabile. Cea mai fantastică acuzație viza nepotismul. S-a constatat, în final, că soția sa nu lucra în C.A.P. fiind pensionată de boală gradul II (glaucom și diabet), ceea ce n-o împiedica să îngrijească doi bătrîni, de 81 și respectiv 85 de ani, și să crească animale, porci și scroafe cu purcei; că sora lui, văduvă cu trei copii, era vînzătoare la chioșcul C.A.P. („trebuia s-o ajut să se întrețină, ea și copiii") și că: „E adevărat că frate-le meu e brigadier, dar are cele mai bune rezultate în brigadă și a luat locul I pe țară în cultura sfeclei de zahăr, realizînd 63 000 kg la hectar. Dealtfel, noi sîntem nouă frați, **toți sînt în sat** și trebuie să-și cîștige pîinea undeva". Iată, așadar, nepotismul în floare: nouă frați propulsați machiavelic, ca să ne exprimăm astfel, la coarnele plugului.

LIONEL NIȚESCU ■

Pătimașii din umbră

„...Vă aducem la cunoștință că numitul Vasile H. din București, str... de mai mulți ani face prezența la serviciu, apoi pleacă, ocupîndu-se de lucrări particulare la domiciliu, cu materiale furate. **Știm** că este trecut fictiv pe statele de salarii.

...Așa se explică proveniența sumelor mari de bani de care dispune, cumpărîndu-și o casă și făcînd cheltuieli exagerate...".

Să reținem că familia H a cumpărat apartamentul compus din dou camere, în 1974 cu 3 ani înainte ca pretinsul demascator al ilegalităților să scrie anonima cu pricina. A rezultat din verificări, că C. H. lucrînd ca instalator la o unitate comercială cu multe subunități, face deseori deplasări la sediul acestora pentru a remedia defecțiuni, deplasări ce sînt programate și supravegheate de șeful serviciului administrativ. Nu se confirmă nici faptul că C. H. ar fi fost pontat fictiv sau că ar efectua lucrări particulare la domiciliu, în subsolul clădirii în care locuiește, neexistînd vreun atelier de tîmplărie și confecții metalice — cum se arată în anonimă — boxa familiei H fiind chiar deschisă. De asemeni, familia H nu posedă bunuri care ar depăși posibilitățile legale de cîștig și duce o viață obișnuită, neexistînd motive de suspiciune în privința veniturilor bănești.

Firește că, din acest punct de vedere, cei care au efectuat verificările au avut o mare satisfacție, cum este firesc să aibă cînd pot să dovedească nevinovăția celor despre care primesc reclamații. Ne întrebăm, însă, nu-i păcat de timpul irosit pentru verificarea unor scorneli veninoase? Cei care primesc asemenea anonime își fac datoria, așa cum îi obligă profesia și le cere conștiința, dar eforturile lor și amărăciunea celor ce află că sînt bănuiți pe nedrept, la ce le-ar folosi, oare, autorilor de anonime mincinoase?

Din Rm. Sărat se primește o scrisoare, purtînd semnătura lui Gheorghe Haraniță, în care se tună și se fulgeră în legătură cu fraudele comise de Costică P. și Mihai G. din același oraș, dar care lucrează ca constructori la I.A.S. Cernica din Sectorul Agricol Ilfov... sus-numiții — sînt în legătură cu directorul, inginerul și tehnicianul, acesta din urmă fiind verișor cu Mihai G. — se precizează în scrisoare — iar banii pe care îi iau pe state fictive îi împart între ei. Drept dovadă, Costică P., deși lucrează acolo de numai 8 luni de zile, și-a cumpărat o casă cu suma de 150 000 lei, are bunuri în casă de 100 000 lei și mai are 150 000 lei cu care vrea să-și cumpere un „Renault", deși posedă autoturism Dacia 1300.

Aspectele semnalate au fost verificate, cum era firesc, atît în comuna Cernica — unde Costică P. n-a lucrat niciodată — cît și la Rm. Sărat, unde acesta nu deține vreun autoturism proprietate personală sau alte bunuri de valoare care să depășească veniturile legale. Culmea ironiei este, însă, că întrebat fiind Gheorghe Haramiță despre cele cuprinse în scrisoare, acesta declară cu stupefacție că habar nu are, nu numai de ceea ce s-a scris pe seama lui Costică P., dar nici de scrisoarea propriu-zisă, el nefiind autorul acesteia.

Semnificativ este, în ceea ce privește caracterul josnic al unor astfel de indivizi și cazul în care, drept țintă a ponegririi a fost șeful unei coloane auto de la Autobaza 2 Transcom despre care, în afară de anonima primită la Inspectoratul General al Miliției, s-a mai primit anterior o anonimă cu conținut identic, pe adresa ziarului „Scînteia".

În ambele se relatau, cu lux de amănunte, abuzuri grave comise de șeful de coloană M.F., aspecte care fiind verificate atît de cadre de miliție cît și de factorii de răspundere din Centrala transportului auto prin discuții cu un mare număr de șoferi, indicați în anonimă ca fiind în posesia unor date certe și dispuși a demasca abuzurile șefului de coloană, toate aceste „precizări" s-au dovedit a fi irealități.

MIHAI GROZAVU ■

Drum în întuneric...

Anul care s-a scurs a totalizat, în arhiva Comitetului județean Constanța al P.C.R., 7 284 de scrisori primite fie direct de la cetățenii care s-au adresat acestui for (3 701), fie prin intermediul altor organizații politice și administrative centrale.

Din totalul corespondențelor anului trecut, 457 nu au fost semnate. Judecînd doar matematic, această cifră poate fi ignorată (ceva peste 6 la sută). În realitate, o realitate care obligă pe activiști de tot felul și din mai multe instituții să bîjbîie în necunoscut, o realitate care se dovedește a fi, de cele mai multe ori, alta decît cea înfățișată de anonimi și îi prejudiciază pe cei pe nedrept incriminați. Ei bine această realitate are mai multe implicații decît ar părea la prima vedere. Și nu numai de ordin moral, deși ea mi se pare cea mai importantă. Legea nr. 1/1978 este foarte clară în ceea ce privește securitatea celor care informează autoritățile despre anumite anomalii ale oricăror activități publice și private. Cu toate acestea, desigur ca urmare a unei insuficiente preocupări față de crearea unui climat propice dezbaterilor deschise, în diferitele adunări ale oamenilor muncii, cît și ca urmare a unei slabe atenții care se acordă dezvoltării simțului de răspundere al cetățenilor, unii dintre aceștia nu au curajul civic de a-și declina identitatea, chiar și atunci cînd relatează întîmplări reale, nereguli concrete, comportări necinstite. Dar multe anonime nu au nici un alt fundament decît meschine interese și adversități. Iată, o pildă, una singură: un lucrător din portul Constanța, P. Gh., este învinuit de un anonim că fură. Dar cetățeanul este respectat de tovarășii săi de muncă, nu dovedește prin nimic ostilitatea anunțată (mai bine zis denunțată) și oamenii se întreabă: cine i-a putut-o face? Răspunsul e simplu: chiar socrul său, nemulțumit de faptul că ginerele nu vrea să-l aducă în oraș (să-i facă adică bulctin). Nu-l interesează că legea nu o permite. Și atunci intră în joc răzbunarea. O răzbunare prosteacă, pentru că dacă lui P. Gh. îi va merge rău, aceasta va influența și căsătoria sa, deci și viața fiicei reclamantului!

Un alt anonim este „tulburat" de faptul că un căpitan de cursă lungă, aflat la drum cînd scrisoarea și-a luat zborul, și-a construit o ambarcațiune de agrement folosind curentul electric de la clubul pionierilor (care nici nu este racordat la rețea!). Cineva de la Exploatarea minieră Basarabi este învinuit că a trimis la casat o moară cu ciocănele pentru a-și însuși o sumă de bani în mod fraudulos. Dar starea de fapt a morii și cea înscrisă în acte infirmă anonima. Timp de zece zile a durat sondajul întreprins la Sanatoriul balnear Mangalia pentru a se constata dacă, așa cum afirma o scrisoare anonimă, porțiile de mîncare destinate bolnavilor sînt zeciuite. Au lucrat contabili, tovarăși din sectorul alimentar, s-au cîntărit și socotit produsele, s-a făcut gramajul per total și pe porții, în fine tot ce a fost necesar pentru a se descoperi adevărul: totul fusese conform legilor în vigoare, nimeni nu fusese frustat.

Discutînd cu tovarășii care se ocupă de rezolvarea scrisorilor, am aflat că delatorii anonimi nu se prezintă chiar ca o masă amorfă. Sînt și printre ei exemplare aparte, cum este al celui care de ani de zile bombardează, pur și simplu, multe instituții românești cu scrisori expediate din comuna Basarabi, fie nesemnate sau semnate cu nume mereu schimbate, însă toate cu același conținut. Tovarășul Gheorghe Zamfir, care a răspuns o perioadă de acest sector al scrisorilor, ne spunea că o anonimă echivalează cu un drum în întuneric, deoarece niciodată nu știi de unde trebuie să începi investigațiile și unde poți ajunge cu ele. Unii au putut fi identificați și au mărturisit că-și culegeau „informațiile" de prin circiumi ori de prin piață. Ce auzeau azi, mîine treceau pe hîrtie.

EMANUEL VALERIU ■

Un nemaipomenit subiect de anchetă

„Vă scrie Roșu Andrei din Pischia nr. 271 și vă roagă disperat să interveniți — începea străniu epistola cu un scris de caligraf versat — că la noi secretarul biroului executiv al consiliului popular comunal și viceprimarul taie și spînzură spre a le fi numai lor bine. Dispensarul se află într-o clădire veche, neîncăpătoare, ce n-are nici măcar apă, farmacia e într-o **casă proprietate particulară**, improprie, și demult s-a tot propus să fie mutate amîndouă într-o clădire corespunzătoare. Cînd s-a ivit momentul prielnic, ce credeți că au făcut ăi de la consiliul popular? Au închiriat cea mai arătoasă casă din sat unui anume Smaranda Petru de meserie pădurar, nepot al paznicului de vînătoare Voiculescu, a cărui nevastă e îngrijitoare de vaci la ferma I.A.S. I s-a dat pentru că secretarul Nicolae Schafer ține oile în pădure la Voiculescu, tot acolo are și stupii și a avut și 80 de porci pe care i-a crescut cu furaje sustrase de la stat, iar veniturile și le-au împărțit frățește între ei..." încheia scrisoarea.

Ce a dovedit cercetarea? Într-adevăr, există în apropierea consiliului popular, chiar în centrul localității, o casă mare și frumoasă. Are șase încăperi largi, unele chiar parchetate cu lemn de stejar și proaspăt zugrăvite, în care, la acea dată de 9 februarie, nu se afla nimeni, în afară de un biet cîine bolnav de lingoare dar credincios pînă la moarte stăpînului ce-l părăsise. Primarul Aurel Căprariu, un bărbat gospodar și de inițiativă, ne-a vorbit despre demersul făcut pentru a o închiria, așa cum prevăd instrucțiunile în vigoare, unor familii de mecanizatori ori lucrători din zootehnia comunei, sau pentru a aduna la un loc, sub același acoperiș, dispensarul uman și farmacia, și așteaptă în acest sens decizia consiliului popular județean.

Nu este vorba deci de nici un abuz. În privința oilor, stupilor dar mai ales a celor 80 de porci, lucrurile nu se prezintă cum au fost înfățișate în scrisoare. Cooperația de consum a preluat de la un complex din preajmă 80 de purcei cu scopul de a-i da cetățenilor amatori spre creștere și contractare cu statul. Fiind prea slabi, subdezvoltați, circa 40 de purcei nu s-au putut plasa, fapt ce a făcut să fie dați spre îngrijire pădurarului comunal, cu acte în regulă, pentru a-i pune pe picioare, folosind drept hrană iarba și fructele de pădure, puținul porumb cules de pe terenurile aparținînd consiliului popular.

Dealtfel, nimic sau aproape nimic din cele sesizate nu s-au adeverit. Ne-am gîndit să discutăm neapărat cu petentul, așa cum ne e în obicei, să aflăm, eventual, noi amănunte, mai edificatoare. Credeți că a fost cu putință?! Am bătut îndelung la poarta casei cu nr. 271 și — spre surprinderea noastră — ni s-a spus că aici locuiește altcineva, Frank Iosif cu familia lui. Că nici aici și nici în împrejurimi Andrei Roșu nu există. Nici măcar nu s-a auzit de un astfel de nume!

După atîta tevatură, după ore în șir de investigații, mi-am dat seama că purtasem zadarnic cu mine, de la București la Timișoara și de aici la Pischia, nimic altceva decît o perfidă și denigratoare anonimă. Cînd i-am povestit de neplăcuta noastră întîmplare, conferențiarului universitar dr. Lucia Anghelescu, directorul Direcției sanitare, acesta ne-a zis oftînd ca după o mare supărare:

— Ehei, dumneavoastră vi s-a făcut Iehamite de una! Ce să mai zicem atunci noi, cei care ne confruntăm aproape săptămînal cu astfel de neplăcute anonime: 23 am avut de rezolvat numai în anul trecut. În loc să ne consacrăm timpul apărării sănătății oamenilor, și eu și directorul adjunct, și cei 4 inspectori de teren nu arareori ni-l irosim cu clarificarea unor astfel de anonime.

MIHAI STANESCU ■

Un anonim pierdut în ninsoare sau cum a ratat reporterul o masă mare

Marți, 15 februarie, iarna s-a instalat definitiv cu buletin de Capitală. Tocmai am sosit în redacție după o deplasare în Banat unde se recoltau din plin ghioceii, cînd redactorul de servici m-a chemat și mi-a spus: „Lași toate baltă și te duci la Întreprinderea de sucuri și răcoritoare. La secția de pe Colentina. Pe strada: Fabrica de gheață. Ne-a dat telefon un anonim. Cică se petrec cîteva lucruri ciudate. Astăzi între orele 10 și 12 va fi un chef pe cinste. În magazia lui Arghirescu".

Așa stînd lucrurile, în jurul prînzului m-am aflat la respectiva unitate. Reușesc să mă strecor fără să fiu observat de portar. (Mai tîrziu aveam să aflu că portarul este de genul feminin și se numește Steluța. Steluța Cristian și pentru această neatenție va fi aspru pedepsită. Personal, cred că n-are nici un fel de vină fiindcă am văzut-o numărînd la o mașină navetele ce plecau și, în timp, am păcălit, fără să mă laud, portari mult mai exigenți decît biata Steluța.) Îl găsesc, la post, și pe Aurel Arghirescu gestionar la magazia de materiale și materii prime. Ne-a spus că șeful secției se află pe la electrică. Într-adevăr acolo l-am găsit. Mă recomand că aș fi de prin Vatra Dornei și că am întîlnire cu directorul, aici, la secția pe care o conduce. Nu, primesc răspuns. N-a fost și nici măcar nu cred că o să vină astăzi, caută să mă lămurească inginerul Ioan Farcașiu șeful secției, un tînăr cu mustăcioară și îmbrăcat în salopetă. Tot de la el aflu că la birourile de ambalaje, aflat lîngă poartă, are loc o ședință la care participă inginerul șef și mecanicul întreprinderii. Nu pot fi deranjați, mi se precizează. Se discută probleme de o maximă importanță. Îmi iau rămas bun și plec. Afară ninge în continuare și parcă pe riul Colentina este mult mai frig. Fac cîțiva metrii și mă reîntorc. Ocolesc cu pași siguri poarta. Steluța care m-a văzut stînd de vorbă cu șeful secției nu îndrăznește să mă întrebe nimic. Mă reped la respectiva sală. Intru înăuntru. Un fum gros de-l tăiai cu cuțitul. Cîțiva bărbați de diferite vîrste erau aplecați deasupra unor planuri. Discuția era în toi. Cred că nici măcar n-au observat cînd am intrat. Cînd am ieșit nici atît. Singurul care m-a văzut a fost șeful secției care a venit, glonț, la mine și mi-a spus: „V-am rugat să nu deranjați. Dacă nu sînteți cuminte vă pun sub escortă". De data aceasta am plecat. De acasă formez numărul întreprinderii de sucuri. Sediul central. Cer să vorbesc cu directorul Gheorghe Marinescu. Îl găsesc. Spun că sînt din Vatra Dornei: „A, tovarășul Gălbează (n.r. în numărul 5, din 4 februarie a apărut un articol: „La Vatra Dornei se fabrică sucuri naturale foarte bune. De ce nu le fac și alții?") Ce-ați făcut?! L-ați pus pe ăla de la „Flacăra" să ne înjure?! Ce să fac, eu, domnule?! Notați: faceți o adresă către forurile noastre tutelare... Vă așteptăm. (n.a. — Îmi cer scuze că am procedat așa, dar am văzut că la respectiva unitate se poartă anonimele.)

Mă reîntorc din nou la întreprinderea din strada Fabrica de gheață. Ședința se terminase. Doar fumul de țigară mai rămăsese prin sală. O singură ceașcă de cafea. M-am legitimat. În magazia lui Aurel Arghirescu nu se întîmpla nimic. M-au impresionat ordinea și curățenia. În laborator Mariana Trifon preda ștafeta celuilalt schimb. Șeful secției, inginerul Farcașiu, spune că în ședință s-au discutat probleme legate de construcții. Au participat pe lîngă cei de la întreprindere și reprezentanții I.C.R.A.L.-ului și ai băncii. Așa stînd lucrurile am plecat către redacție. Nici n-am ajuns bine că a sunat telefonul. Era directorul întreprinderii Gheorghe Marinescu: „Vă salut! Știți că am vorbit cu Gălbează de la Vatra Dornei. I-am spus ce să facă. Am auzit că m-ați căutat. Este adevărat..." N-am apucat să închid telefonul că o altă voce mă solicita: „Știți, eu sînt anonimul. Vă mulțumesc că ați fost pe la noi. Cineva a trădat. Nu pot să spun cum mă cheamă. Am să vă caut din nou. Noi sîntem mai mulți tineri care sînt nemulțumiți de ceea ce se petrece la noi în secție. Numai șeful este de-al nostru. Restul fac chefuri în magazie. Chiar și la restaurant. O să vă dăm de veste cînd o să se mai programeze așa ceva...". Și telefonul s-a închis brusc.

SORIN POSTOLACHE ■

Școala de altădată ?

Stimată redacție,

Subsemnatul Gheorghe Gheorghișcan, învățător pensionar, domiciliat în orașul Tulcea, str. Aleea Ecoului nr. 4, bl. U5, sc. D, ap. 8, vă rog să luați în considerație problema pe care o ridic și, dacă va fi cazul, rîndurile mele să fie publicate în revista Flacăra. Am citit în ziarul **Delta** din Tulcea, numărul din 26 ianuarie, părerile profesorului pensionar Olimpiu Bonjug despre școala de odinioară. Ce zice dînsul ? Reiau din articol : „...atmosfera din școală era neprimitoare, rece, localurile erau improprii, iar în ceea ce privește baza materială era ca și inexistentă, singurul «material didactic» care nu lipsea cu adevărat din școală fiind temuta nuielușă. Totul se reducea la a memora mecanic ce se preda la ore și cu asta gata, acasă nu mai învățam că nu prea aveam după ce. În școală nu se făcea nici un fel de educație, nimeni nu se ostenea să ne îndrume. Școala ne inspira teamă, o consideram o corvoadă și preferam să ne ocolim profesorii atît în școală cît și pe stradă..."

Lucrurile sînt în unele privințe eronate și impun cîteva comentarii. În multe sate, ce-i drept, școala se făcea în case închiriate ce nu corespundeau din punct de vedere al igienei și suprafeței. Focul se făcea cu pale, coceni și rar cu lemne aduse de săteni cu căruțele și tăiate de elevii mai mari, căci om de serviciu nu era. Personalul didactic, format din absolvenții fostelor școli normale, era insuficient pentru numărul elevilor înscriși, din care cauză aceștia erau împărțiți pe divizii (clase simultane). Laboratoare nu existau decît la licee, dar și acolo numărul lor era destul de redus. Majoritatea lecțiilor la biologie, fizică și chimie erau predate schematic, întrebuințîndu-se și tabelele trimise de **Casa Școalelor**, precum și cu material didactic confecționat după prioceperea și posibilitățile cadrelor didactice. Totuși, învățătorii de atunci, luptînd cu greutățile, au dat țării serii de absolvenți foarte bine pregătiți. Mulți dintre foștii elevi ai școlii de altădată, acum virstnici, își aduc aminte cu emoție de iluștrii lor dascăli ca Nichita Bonjug, N. Matecscu, I. Ianculescu, C. Bunescu și mulți alții. Tov. Olimpiu Bonjug, fiul învățătorului amintit, arată că singurul material didactic era temuta nuielușă. Socot că prin această afirmație dînsul face și o mare greșeală de logică. Tatăl său, Nichita Bonjug, a fost un învățător cu mare reputație, care a format în satul său generații cu dragoste de muncă, bine pregătite, precum și un muzeu foarte apreciat de cei care-l vizitează. Prin această afirmație, tov. O. Bonjug nu se gîndește că afectează personalitatea părintelui său ? În toată școala de altădată numai aceasta a văzut domnia sa ? Numai învățători ca „domnul Vucea", nu și ca „domnul Trandafir" ? Chiar n-a avut nimic bun învățămîntul românesc de la sate ?

O stațiune balneoclimaterică uitată

Acesta este cel de-al doilea plic pe care vi-l trimit referitor la stațiunea balneoclimaterică NEGULEȘTI-PIATRA ȘOIMULUI, jud. NEAMȚ.

Voi continua să vă scriu despre această problemă pînă ce va fi publicată în paginile revistei dv.

STAȚIUNEA BALNEOCLIMATERICĂ DIN SATUL NEGULEȘTI a luat ființă în anul 1935, deci cu 45 de ani în urmă, și a funcționat efectiv timp de 27 de ani, pînă în anul 1962, cînd, cu mare ușurință, pe motiv de lipsă de dotări corespunzătoare, a fost desființată.

Această stațiune este situată la 400 m altitudine. Într-un climat de deal și coline, fiind adăpostită de vînturi și înregistrează o temperatură medie de 16 grade — vara.

— Există un număr de 10 izvoare cu ape minerale clorosodice, calcice, feruginoase, iodurate, bromurate, hiretone, atermale.

— Stațiunea este indicată îndeosebi pentru : afecțiunile reumatismale — chiar mai vechi — însoțite de redori articulare, afecțiuni ale aparatului locomotor și ale sistemului nervos periferic, afecțiuni ginecologice — în special inflamațiile vechi periuterine și aderențe utero-anexiale.

Indicațiile arătate mai sus au făcut ca, și după 1962 numele STAȚIUNII CALU-IAPA, actualmente PIATRA ȘOIMULUI-NEGULEȘTI, deși nu mai există instalațiile de cură, ca urmare a desființării din motivele arătate mai sus, să fie înscris în majoritatea îndreptarelor pentru trimitere la cură balneoclimaterică elaborat de Direcția balneoclimaterică din cadrul Ministerului Sănătății, în rîndul stațiunilor de interes local balneoclimaterice din țara noastră.

Menționăm că, localitatea se află într-o poziție geografică pitorească. Astfel, în valea fostei stațiuni, la circa 2 km se află un mic lac de baraj natural, ce a luat ființă datorită puternicelor alunecări de teren, ce au avut loc în anul 1940 — numit lacul VESELARU — din culmea Jlabău, pe dreapta pîrîului IAPA — cu o suprafață de aproximativ 3 500 mp, fiind asemănător cu LACUL ROȘU de la Bicaz.

În apa lacului de un colorit deosebit, verde-albăstrui, se văd virfurile copacilor. În sezonul de iarnă, este acoperit cu un strat de gheață. Prin amenajare, acest frumos lac, poate deveni un punct turistic atît pentru localnici cît și pentru comunele învecinate, mai ales dacă ținem seama că acest frumos lac este vizitat anual de peste 2 000 de tineri și virstnici din afara localității.

În amonte de fosta stațiune, se află două izvoare, care după afirmațiile localnicilor „tămăduiesc durerile ochilor", la circa 2—3 km, tot în amonte, la circa 3—4 km pe cursul superior al pîrîului Iapa, se află o mică cascadă — „DURAȘ" — în apropierea punctului FRASIN, care prin pitorescul ce-l reprezintă, nu este cu nimic mai prejos față de „Duruitoarea" de pe Muntele Ceahlău.

Față de cele arătate, propunem Institutului de balneologie și fizioterapie București, să facă sondajele necesare în vederea redeschiderii stațiunii.

GHEORGHE VOLOȘENIUC
tehnician agronom în com. Piatra Șoimului, jud. Neamț

Amatori sau profesioniști ?

Scriu aceste rînduri în calitate de fost membru, pînă mai ieri, al colectivului teatrului muncitoresc „Marcel Anghelescu" al Combinatului poligrafic „Casa Scînteii".

Ca vechi interpret amator de teatru, debutant în 1961 la formația Casei de cultură „Mihai Eminescu", mi-amintesc cu plăcere și nostalgie de repetițiile și spectacolele pe care le-am susținut în acea vreme sub bagheta regizorală a actorului Constantin Dinescu, de la Teatrul Mic din Capitală. Cam 25—30 de actori amatori recrutați din toate colțurile orașului repetau și jucau de cîte trei-patru ori pe săptămînă, începînd de la orele 16—17 și terminînd uneori după orele 23. Satisfacțiile încercate atunci cu roluri din piese scrise de autori români, cehoslovaci, sovietici, francezi — clasici sau contemporani — îmi vor rămîne mereu proaspete în amintire. Seria marilor bucurii pe care ți le oferă această muncă nobilă a continuat în cadrul echipei de teatru de amatori a Combinatului poligrafic „Casa Scînteii", în anii 1962—1965 — prima perioadă a activității mele în această întreprindere. Cu alte cuvinte, vreau să spun că am trăit în acei ani sentimentul actorului amator în adevăratul înțeles al cuvîntului.

Dar, din păcate, e mult de atunci. Odată cu trecerea timpului, activitatea teatrelor de amatori a început să sufere schimbări sub toate aspectele. Repertoriul pus la dispoziția acestora este sărac și, de cele mai multe ori, cuprinde piese cu tematică depășită. Apoi, ar fi vorba de faptul că efectivele trupelor de amatori scad de la an la an. Bunăoară, colectivul teatrului la care m-am întors după o absență de 15 ani numără șapte-opt interpreți față de douăzeci-douăzeci și cinci cîți avea în anii '62—'65. E trist să constați că tot mai puțini sînt aceia care, talentați fiind, sînt dispuși să înlocuiască pe cei din vechea gardă. Dar, vizavi de condițiile normale, zic eu, în care se repeta cu 15—20 de ani în urmă, cel mai supărător dintre aspectele actuale este felul în care se înțelege abordarea și stabilirea repertoriului. Deci a venit vremea să ne întrebăm : sîntem amatori sau profesioniști ? După valoare, cinstind vorbind, rămînem amatori. Sînt convins că, atît în regulamentele sale scrise cît și în cele nescrise. Festivalul național „Cîntarea României", prevede promovarea unor piese diversificate și a unor noi elemente de talent în activitatea permanentă de dezvoltare a mișcării artistice de amatori. Deci, și activitatea teatrelor de amatori trebuie să se împletească armonios cu activitatea profesională a membrilor acestora, s-o completeze în mod merituos.

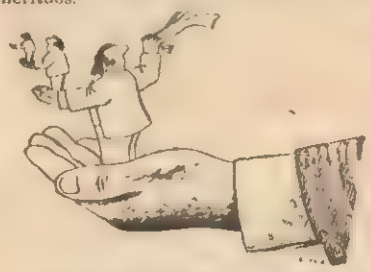

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU ■

Acesta este principalul motiv pentru care am hotărît să mă retrag din activitatea teatrului nostru muncitoresc.

Cînd absolut toate aspectele muncii în cadrul teatrului nostru muncitoresc vor fi conforme cu principiile după care înțeleg să mă călăuzesc, voi reveni în mijlocul colectivului cu aceeași dragoste și dăruire ce le-am nutrit dintotdeauna față de acesta. Cu aceeași dragoste care m-a determinat să nu amîn jucarea unui spectacol de concurs în ziua de 17 ianuarie, cînd nu trecuseră decît patru zile de cînd îmi pierdusem mama și doar 24 de ore de la înmormîntarea acesteia !

SANDU ȘTEFANESCU

Profesorul dr. Ion Goia

Despre o figură luminoasă a medicinei românești, prof. Ion Goia, care a încetat nu demult din viață, un fost elev de-al său, dr. Petre Octavian Neagoș din Cluj-Napoca, ne trimite cîteva amănunte mai puțin cunoscute privind viața savantului.

A venit pe lume în frămîntata regiune a Ardealului — Țara moților — unde istoria a înregistrat fără moarte și stingere, fapte ce dăinuiesc în cronica neamului.

La Sohodol-Peleș, mic cătun aproape de Cîmpeni, Riul Mare, Bucium, Abrud, unde a izbucnit clocotul acum două secole, Ion Goia a văzut lumina zilei, acum 90 de ani. În acest ținut, în care s-au plămădit figurile legendare, martirii, a venit pe lume acela care în profesiunea de medic și comportamentul său față de viață și semenii săi, a întruchipat pe omul vertical.

În anul 1930 Goia a fost numit profesor, fiind primul din țară care a predat această importantă disciplină studenților. Începînd cu anul 1932, semiologia a fost introdusă ca materie de bază clinică și la Facultățile de medicină din București și Iași. După înființarea Clinicii medicale II în anul 1939, Goia este numit director, funcționînd fără întrerupere pînă la pensionare, în anul 1962, în fruntea acestui serviciu de medicină internă. Timp de 43 de ani a fost în slujba celor suferinzi. În lunga sa carieră universitară, 9 000 de studenți au ascultat lecțiile sale, materie de bază pentru viitorul medic. Cursurile, vizitele în saloanele bolnavilor, demonstrațiile clinice, au constituit pentru noi, pilde de înaltă ținută profesională prin claritatea expunerii și modalitatea prin care Goia ajungea la diagnostic.

A fost creatorul disciplinei și al manualului de semiologie în țara noastră, lucrare care după atîția ani de la apariție, constituie și acum, pentru medici și studenți, izvor de ample informații.

Monografia „Infecția de focar" a avut însemnătate deosebită pentru profilaxia și vindecarea afecțiunilor reumatice. Lucrarea „Un nou test de diagnostic diferențial între ulcerul și cancerul gastric", apărută la Bruxelles în 1962, a atras atenția lumii medicale, nu numai prin rezultatele optime în terapeutica ulcerului gastric, prin spălături cu glucoză, dar și prin posibilitatea de a elucida diagnosticul diferențial dintre ulcerul și cancerul gastric. După pensionare, și-a continuat activitatea pînă în 1978, în calitate de profesor consultant și conducător științific al doctoranzilor în medicină internă.

Pînă la 86 de ani Goia nu s-a detașat de clinică, care de fapt era casa lui. Pînă la 70 de ani, cînd a fost pensionat, a activat renunțînd de multe ori la concediile legale, pe care le-a petrecut în preajma bolnavilor. După pensionare, era găsit mereu în cabinet unde studia și citea multe ore pe zi. În anul 1978, înainte cu 4 ani de a împlini virsta de 90 de ani, Goia și-a luat rămas bun de la colegi, personalul și bolnavii din clinică, care au fost sprijinul, sensul și îndemnul pentru lunga sa viață, în care n-a cunoscut repaosul.

Dr. PETRE OCTAVIAN NEAGOȘ

Energie, legume și un pic de curaj

Cu 12 ani în urmă, o hotărîre face ca barajul de la Ruși de pe riul Strei să fie dinamitat, pentru a salva satul Bătălar de viiturile care s-au anunțat. Tot de atunci a încetat să producă energie electrică hidrocentrala de la Streisingiorgiu, care fusese construită din 1934 și producea energia pentru uzina din Călan.

Se cuvine o scurtă descriere. Barajul construit la Ruși devia o parte din debitul de apă al Streiului pe un canal lung de circa 3 km, care trecea pe lîngă satul Bătălar și la capătul cărula, în Streisingiorgiu, era hidrocentrala, de unde apa revenea în Strei. Terenul agricol situat lîngă canal, era în mare parte cultivat cu legume, avînd posibilitatea de irigare prin curgere liberă a apei din canal. Pe malurile canalului s-au plantat salcîmi, pentru consolidare, formîndu-se o perdea naturală de copaci, din care se puteau hrăni albinele și pe de altă parte, se asigura necesarul de araci diverselor culturi.

Cu ani în urmă am mai propus repunerea în funcțiune a hidrocentralei, dar mi s-a răspuns că nu este rentabilă construirea barajului de la Ruși. În privința irigațiilor celor vreo 80 ha de pămînt invocate de mine, mi s-a spus că nu erau „irigații organizate". Nu am fost convins nici atunci de optica Ministerului Energiei Electrice și cu atît mai mult nu cred că acum mai rămîn valabile argumentele mai sus-amintite.

Din cîte cunosc, pe riul Strei se vor mai construi hidrocentrale. Dar, asta nu înseamnă că energia produsă de hidrocentrala de la Streisingiorgiu și producțiile agricole ale C.A.P.-ului Strei în condiții de irigare ar trebui neglijate. Dimpotrivă, este posibilă instalarea unei hidrocentrale de capacitate mărită, care ar asigura parte din energie pentru Combinatul siderurgic Victoria Călan, cît și iluminatul public din oraș și satele aparținătoare. Producțiile de legume ar asigura mai mult decît nevoile locuitorilor orașului. Ar mai fi de adăugat că în apa canalului crapul și mreana s-ar simți excelent, realizîndu-se fără nici o investiție în plus una din cele mai mari creșcătorii de pește din județ, avînd un „bazin" lung de peste 3 km, lat 8—10 m și adînc de 1—2 m, cu apă primenită în fiecare minut. Și ca perspectivele să fie și mai îmbietoare, conducta de apă caldă cu care s-a termoficat orașul nou Călan, cred că ar putea fi suplimentată cu prelungirea ei cu 1,5 km prin localitatea componentă Streisingiorgiu, asigurînd căldură și locuitorilor, muncitori în Combinatul siderurgic Victoria Călan, precum și pînă în zona pămîntului irigat între Bătălar și Streisingiorgiu, unde un complex de sere ar fi mai rentabil decît multe altele unde apa, căldura și energia costă scump.

Cred că furiile și trăsnetele Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Metalurgiei, nu se vor focaliza asupra profesorului de economie politică, semnatar al acestor rînduri, care cu sentimentul atașamentului față de aceste locuri unde s-a născut, trăiește și muncește, face și puțină politică economică. Nu vreau să dau lecții, nici nu aștept felicitări, ci doresc să gîndesc în spiritul vremii, chiar dacă unii se vor încrunta la mine. Merită pentru ca bilanțul, imaginar deocamdată, să aibă în contul producțiilor fizice de energie, de produse agroalimentare și de frumos venituri cît mai mari.

ERNEST USKAR
Călan — Streisingiorgiu

Parkinson ameliorat

Prin intermediul revistei dumneavoastră am aflat de cercetarea farmacistului dr. Ovidiu Bojor, deși aș fi putut-o face din cărțile sale. Dar, în fapt, așa s-a întîmplat. Eu sînt un om foarte amărît, deoarece bărbatul meu suferă de o boală grea — Parkinson — datorită căreia se mișcă și vorbește greu. A fost întotdeauna un om bun și vesel și a găsit resurse să mai fie așa și acum, cînd este atît de bolnav. Cam de 5 ani se tratează de această boală cu Nacom — un medicament străin. Se tratează e un fel de a spune, pentru că, de fapt, așa cum am aflat cu tristețe între timp, boala evoluează. Nacom-ul, atît timp cît îi iei, face posibil mersul. Dacă citești nota de prezentare a medicamentului, reacțiile adverse ce pot apărea te înfricoșează. Cu toate acestea, a urmat cîțiva ani — 5 la număr — acest tratament fără a avea necazuri mai mari, dar în ultima vreme, reacțiile adverse ale medicamentului s-au înmulțit. Medicul neurolog recomandă, totuși, mărirea dozei de Nacom. Nu mai știam ce să fac, cînd am citit în Flacăra despre faptul că farmacistul dr. Ovidiu Bojor a cartografiat toate plantele medicinale din România. Am crezut întotdeauna în plantele medicinale și atunci i-am scris dînsului, întrebîndu-l dacă există vreuna și pentru boala soțului meu, care să ne ajute să reducem doza de Nacom. Dînsul ne-a răspuns oferindu-ne un preparat din mai multe plante, un ceai, după o rețetă proprie, care ne-a făcut să reducem doza zilnică de Nacom la jumătate. **C.G.**

Topul preferințelor

Stimați cititori,

Larga participare de care s-a bucurat concursul nostru **Cel mai..., Cea mai...**, inițiat la sfîrșitul anului trecut, ne-a determinat să-l continuăm. Vă invităm, așadar, să trimiteți în continuare opiniile dumneavoastră privind cele mai de seamă realizări care vă rămîn în memorie din diferitele domenii ale culturii, științei și tehnicii și sportului românesc. Alegeți deci cele mai semnificative fapte, precum și pe cei mai buni dintre cei mai buni, întocmai cum rezultatele întrecerilor socialiste, în vastul cîmp al creatorilor de bunuri materiale, îi desemnează pe fruntași, cu încredrea că mai multe păreri convergente dau șanse mai mari obiectivității. Este vorba deci de a alege faptele și personalitățile care s-au afirmat ca atare și s-au autodepășit, constituindu-se, în același timp, într-un combustibil al mersului înainte al obștii.

Revista **Flacăra** vă stă la dispoziție, publicînd părerile dumneavoastră referitor la **cel mai bun, interesant, sirăgător, îndrăgit, nereușit, supărător, mare, mic..., cea mai bună, interesantă, sirăgătoare, îndrăgită, nereușită, supărătoare, mare, mică...**

- **Inițiativă socială**
- **Invenție**
- **Descoperiri (științifice, arheologice)**
- **Inventator**
- **Cercetător**
- **Faptă de omenie**
- **Carte de proză, științifică**
- **Carte de poezie**
- **Carte de critică literară**
- **Actor (actriță) de film, de teatru**
- **Piesă de teatru**
- **Film**
- **Cel mai îndrăgit gen de spectacol**
- **Emisiune radio, TV**
- **Autor**
- **Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)**
- **Echipă sportivă**
- **Manual școlar**
- **Muzică tinără**
- **Compozitor**
- **Lucrare muzicală**
- **Interpret**
- **Anecdotă, caricatură**
- **Arhitectură sau monument**
- **Fapt de eroism**
- **Cel mai semnificativ moment din viața dv.**
- **Cea mai frumoasă femeie (atașați fotografia pentru concursul „Miss Flacăra")**
- **Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit.**

Scrisorile cu opțiunile dumneavoastră și motivarea lor vor avea pe plic mențiunea **PENTRU CONCURS.**

Anchetă Flacăra

CALITATEA DIVERTISMENTULUI NOCTURN

Plus şi minus la Athénée-Palace

Marţi, 15 februarie, ora 22,00, la **Night-Club Athénée-Palace**, adică la barul de noapte al unuia dintre cele mai vestite restaurante din Bucureşti. Intrarea, 150 de lei, din care 110 reprezintă consumaţia minimă obligatorie. Numai că, în ceea ce ne priveşte, nu consumaţia în sine ne-a interesat, cît mai ales ce anume ni s-a oferit, pentru suma de 40 de lei, prin programul de varietăţi, program care a început la ora 23,00 şi s-a încheiat la ora 0,30.

Aşadar, precizînd că serviciul personalului de sală a fost realmente ireproşabil, inclusiv faptul că majoritatea meselor au fost ocupate, am vizionat un spectacol de o oră şi jumătate, în care elementele de decor, adică luminile, culorile şi costumele specifice unui program de varietăţi conceput anume pentru un bar de noapte, au creat ambianţa necesară unei depline destinderi, a unui susţinut antren. Altfel spus, scenografia şi regia tehnică, mai puţin sonorizarea, bune, foarte bune. Mai puţin sonorizarea, întrucît, pe fondul asigurat de o formaţie care a cîntat în forţă, de parcă s-ar fi aflat într-o sală a sporturilor şi nu într-un spaţiu destul de restrîns, n-am prea înţeles nimic din ceea ce voia să ne spună prezentatoarea numită **Aurora**. Între alte lucruri pe care nu le-am înţeles din cu totul alte motive decît sonorizarea, ar fi în primul rînd „gluma muzicală" a cuplului **Anton şi Romica**. Respectivul cuplu, pornind de la hazul pe care-l pot stîrni păpuşile, au mimat, sperînd să anime sala, un dialog cîntat de Irina Loghin şi Benone Sinulescu. N-au reuşit. Nici celălalt cuplu, **Mache şi Costel**, n-a reuşit să ne-amuze prin glumele al căror principal condiment a fost limbajul trivial şi vorbele în doi peri, cum se zice, adică, vezi Doamne, cu subînţelesuri. În ceea ce-l priveşte pe **Eugen Ionescu**, cum se numeşte solistul de muzică uşoară al ansamblului, l-am aplaudat pentru calităţile sale vocale, dar nu şi în clipa, mai exact spus clipele, în care, în văzul tuturor, prefăcîndu-se că dă mîna cu unii dintre meseni, încasa pur şi simplu cîte o bancnotă (sau mai multe !) pe care, cu nonşalanţă, le introducea în chiar buzunarul său. Dar punctul forte al acestui „număr" l-am considerat a fi momentul în care, tot pentru o astfel de „strîngere de mînă", Eugen Ionescu i-a oferit unui client şansa extraordinară de a cînta, la microfon, trei sau patru cuvinte. În ceea ce o priveşte pe **Marica sau Monica Arbore** (ne cerem scuze că n-am înţeles exact numele pronunţat de Aurora), care a cîntat cu aplomb cîteva refrene orientale, am constatat o inovaţie în preluarea bancnotelor. Adică dînsa n-a mai coborît pînă-ntr-acolo încît să mai dea mîna cu clienţii pentru a masca respectivele bancnote, ci le lua direct, fără jenă. Şi, la urma urmelor, de ce s-ar fi jenat ? Ponte că respectivele „numere" sînt cuprinse chiar în scenariul spectacolului, altfel n-am fi avut posibilitatea să le vedem şi să le consemnăm ca atare. Acestor mici-mari dezamăgiri li se adaugă încă una, cea privind prestaţia slabă şi ştearsă a solistei de muzică populară, **Despina Apostol**. La polul opus, adică în dreptul reuşitelor, ţinuta artistică a corpului de balet şi cîntecele **Emiliei Constantinescu**. În concluzie, un spectacol în care rămîne mult loc pentru mai bine.

VICTOR NIŢA

Stilul şi mîna

Seara mea la Melody Bar a început cu o întrebare încîntătoare. Sper că veţi recunoaşte stilul ? Chiar dacă nu era o întrebare de baraj, merită să divulg faptul că mi-o adresa o veche prietenă, cu două-trei minute înainte de declanşarea programului în absenţa căruia barul de noapte, nu mai e bar de noapte. Altfel spus, trebuia să pricep că programul artistic de la Melody Bar avea şi un stil. Că stilul e omul, ştiam. Nu ştiam însă cine-i omul. Şi totul a început cu patru-cinci capete de peliculă, înnodate fără nici o noimă şi proiectate ca un soi de generic pe cortina trasă între hărnicia cam prea zgomotoasă a orchestrei Wilmany şi sala vag incitată de promisiuni. Apoi, în prezentarea onestă a Wandei Moga, s-a dansat, s-a cîntat, uneori cu har, alteori fără har. Dar pentru atîta lucru nu îi stă nimănui conjacul în gît şi aşa s-a întîmplat şi în noaptea dinspre 15 spre 16 februarie a.c., care n-a fost chiar o noapte de pomină. Totuşi, Doru Tufiş s-a străduit să facă din ea o noapte de neuitat. Că nu a izbutit, e o altă poveste. Nu e vina lui că nopţile de bar se uită destul de repede. Poate aş fi vrut să aud şi o piesă de muzică uşoară românească de calitate, însă mi-am luat seama prompt, pe baza unui proverb strict autohton : de unde nu este, nici Dumnezeu nu cere. Marina Marin a dansat corect şi atît. Ritmurile orientale ale Ancăi Dumitriu ne-au dezvăluit o femeie foarte frumoasă şi, în plus, distinsă, talentată, decentă. Poate mai devreme sau mai tîrziu va izbuti să cînte şi la lumina zilei. Trupa de balet **Zodiac** s-a produs cu ce ştie. Cu ce nu ştie nu s-a produs. O impresie cu totul şi cu totul specială ne-a provocat numărul aruncărilor de cuţite prezentat de **Duo Mefisto** : era ca şi cum Raquel Welch l-ar fi ademenit pe un octogenar s-o muşte de umăr. În sfîrşit, noaptea de la Melody Bar n-ar fi avut nici un sens fără Gil Dobrică, chiar şi numai pentru intuiţia lui că într-o noapte de distracţie omul mai poate fi uneori şi trist, nostalgic, nu numai vesel pînă la neghiobie şi plesnind de voioşie din toate încheieturile. Şi gaşca programul scenografiat de Gabriela Buhoiu s-a încheiat, iar eu tot nu l-am recunoscut stilul. Însă prietena mea s-a încăpăţînat să insiste : cum, n-aţi recunoscut mîna lui Aristide Buhoiu ? De data aceasta am avut replică : păi, parcă fusese vorba de stil, nu de mînă...

MIHAI PELIN

Discreţie şi bun gust

Îndreptîndu-mă marţi seara pe la ora 10,00 pe un drum acoperit cu poleiu spre barul Doina din Bucureşti, trebuie să recunosc că, bazat pe mai tinerele mele experienţe, mă aşteptam la un program incropit sub semnul provizoratului, la o orchestră mai mult decît zgomotoasă, la un corp de balet, dacă nu bluzat măcar plictisit. Ei bine, plăcută mi-a fost surpriza să întîlnesc exact contrariul.

Consumatorii erau întîmpinaţi la intrarea în local cu discreţie şi promptitudine, îndrumaţi la masă de către un personal care-şi cunoaşte bine meseria. Gesturi şi cuvinte puţine, dar eficiente.

Programul artistic, care poartă semnătura cunoscutului Cornel Patrichi, durează non-stop două ore şi un sfert, este divers, bine gradat, antrenant, reuşind să placă prin calitatea şi scriozitatea interpretării. Soliştii de muzică uşoară Carmen Anton, Ligia Oancea, Eva Kiss, Zoe Cîmpeanu şi Păunica Ionescu cîntă cu dezinvoltură piese de rezistenţă din repertoriul universal, asigurîndu-şi cu uşurinţă participarea publicului. Ele se mişcă cu firescul necesar interpretării, nu cîntă prea tare, ştiu să umple scena şi să asigure atmosfera necesară unui spectacol de divertisment. Dealtfel este ştiut că cei care cîntă de asurzesc ascultătorii o fac şi pentru a-şi masca defectele de interpretare. Nu este cazul aici, soliştele avînd deja aume consacrate, calităţi vocale şi interpretative recunoscute. Regretăm că din programul serii a lipsit, din motive obiective, apreciata Jeanina Matei.

Corpul de balet este format din nouă dansatoare fără excepţie tinere, frumoase, elegante fără ostentaţie, o echipă perfect sincronizată, care cu siguranţă a muncit mult pentru a se ridica la acest nivel calitativ. Dansurile sînt diverse şi antrenante. Costumele sînt de bun gust, în nota caracteristică acestui gen de spectacole. Un cuvînt în plus pentru soliştele Cornelia Patrichi, Tatiana Botez şi Luiza Laszlo. Excelenţi şi dansatorii Emil Marinescu şi Tudose Martinică. Bine plasat în contextul spectacolului şi numărul de divertisment, jonglerie cu farfurii, susţinut de Luigi Casin.

În concluzie, un show tineresc, relaxant, care reuşeşte pe parcursul celor mai bine de două ore să bine dispună, un spectacol fluent, armonizat, bine făcut. Jocul de lumini a funcţionat perfect şi a fost în aceeaşi notă de eleganţă şi discreţie.

Personalul de deservire, dirijat din umbră de şefii de unitate Gheorghe Ştefan şi Nicolae Bădoi, a fost preventor, fără să fie insistent şi inoportun. Cele despre care v-am relatat s-au desfăşurat în faţa unei săli pline, din păcate prea mică. Aranjarea meselor, posibilitatea de repliere a lor funcţie de grupurile venite la spectacol arată că organizatorii s-au gîndit la toate aspectele. Cred că sînt exact în aprecieri spunînd că am întîlnit în această seară o echipă, sau mai multe, de profesionişti, care-şi cunosc şi-şi respectă meseria.

OPREA GEORGESCU

Evenimente mari, EVENIMENTE MICI

Ce poate creşte o primărie

■ O mică fermă zootehnică adăpostind o vacă cu lapte şi viţel, o scroafă gestantă şi ditiva grăsuni, iepuri de casă şi, pe curînd, nutrii. Apoi, doi cai, păsări şi chiar cîteva oi şi capre. Alături, microsera-solar pentru produs legume timpurii şi flori, plină la această oră cu plantele mici de răsad de tomate, iar la subsolul imobilului se află în plină producţie o ciupercărie de circa 40 mp, din care s-au recoltat şi valorificat primele zece kilograme. În faza de proiect, o instalaţie de produs biogazul necesar treburilor casei. Toate acestea — ne spune Virgil Munteanu, primarul comunei — sînt proprietatea primăriei din Leţcani, judeţul Iaşi, constituind gospodăria anexă a consiliului popular local. **(Mihai Merişanu)**

Asta-i portul ? ! Asta-i folclorul ? !

■ Deunăzi, formaţia de muzică populară din Zalău, Sălaj, a dat un spectacol la Deva. Sala plină — foarte mulţi sălăjeni. Totul a mers bine (cîntece frumoase, interpreţi buni, în frumoase straie sălăjene), pînă cînd a apărut Ileana Domuţa Mastan, îmbrăcată într-o ie de borangic, cu două cătrinţe (zadii) lungi, negre, cusute-n fir lamé auriu. Oare în ce zonă a Sălajului se poate vedea aşa ceva ? ! Acesta e portul sălăjean ?!

...Pentru ca, nu după mult, cîntăreţul Alexandru Costea să „ne dea gata". A început aşa : „Cine-şi crede muierea, / Rău îi mai duce mintea // Mie mi-a mîncat viaţa, / Că muierea-i coastă de drac."

Merită trecut în fonoteca de aur ! **(Emilia Silaghi, Deva)**

Cofetărie, vărzărie, păstăioase

■ O iniţiativă à la Cluj-Napoca : în apropierea vechiului centru civic al oraşului funcţionează trei unităţi ale I.C.S A.P. Firmele lor. „Cartofărie", „Vărzărie" şi „Păstăioase". Aţi ghicit, este vorba de trei unităţi care servesc 3—4 feluri de mîncare din cartofi, varză, fasole şi mazăre. Trei unităţi modeste ca spaţiu şi ca dotare, dar bine aprovizionate. Curăţenie, mîncăruri bune şi gustoase, preţuri convenabile, inclusiv pentru buzunarul elevului şi al studentului **(Dorin Sălăjan)**.

Mari piese la Teatrul Mic

■ La Teatrul Mic se pregătesc două viitoare premiere cu **Ivonna, principesa Burgundiei** (regia Cătălina Buzoianu) şi **Richard al III-lea** (regia Silviu Purcărete, care, la 30 de ani are şansa de a pune în scenă încă un text important, după ce mai înainte a montat **Diavolul şi Bunul Dumnezeu, Politica, Nebuna din Chaillot**). **(G.A.)**.

Amestecate

● Un farmacist din Drobeta Turnu Severin, Alexandru Torjescu este inventatorul unui „gel antiulceros" care, aflăm, chiar este bun. În toate cele peste 130 de cazuri tratate s-a obţinut remisiunea simptomelor dispetice. ● 99 de gospodari din Ipoteşti Sucevei nu cresc picior de păsăre ori animal, deşi ar putea s-o facă. Noroc că al 100-lea, pensionarul Iulian Dumencu, creşte şi animale, are şi solar, înlocuind el, la vîrsta lui avansată, ce nu fac ceilalţi 99. Dar rămîne totuşi adevărat că un om nu poate munci cît 100. ● În centrul satului Pades, din judeţul Gorj, malul sting şi albia pîrîului Aninoasa au fost transformate în loc de depozitare a resturilor menajere şi a altor reziduuri din gospodăriile populaţiei. Cît Aninoasa nu se hotărăşte să curgă la deal, mai este timp să se rezolve şi această problemă ● Iarna, anotimpul cărţii, al lecturii, prilejuieşte Bibliotecii judeţene Dolj (director: prof. Tudor Nedelcea) o bogată expoziţie naţională ex-libris, cu participarea maeştrilor genului din România ● Se zice că blocul 17 din Baia Sprie a ajuns un „bloc de tristă faimă devenind, şi pentru ceilalţi cetăţeni, un pericol de îmbolnăviri iar pentru generaţia tînără un prost exemplu" (din ziarul „Pentru Socialism"). ● O echipă specializată din cadrul Ocolului silvic Sadova, din Dolj, condusă de tehnicianul Alexandru Ghelu, a vînat 106 căpriori, 20 cerbi lopătari şi 10 porci mistreţi, în greutate totală de 3,6 tone. De cînd poveştile vînătoreşti se cîntăresc în tone ? Oricum, felicitări! ● Întrebat de un reporter : „Ce aţi face dacă aţi fi numit şef într-o unitate în care treburile nu merg bine ?", inginerul zootehnist Ionel Enache din Paşcani răspunde : „M-aş uita în dreapta şi-n stînga, să văd ce am şi cu cine să lucrez". ● Vasile Alexa munceşte ca sudor la Combinatul de utilaj greu din Iaşi unde, firesc, cîştigă foarte bine, iar în timpul liber vinde cu suprapreţ bilete de cinematograf. După cum ne informează ziarul judeţean, amenda plătită „l-a adus (bănească, n.n.) la nivelul normal".

■ Din ziarul **Flacăra Iaşului** aflăm că în unele restaurante ieşene de categoria I servirea este de categoria a III-a. Factori de răspundere din I.C.S.A.P. au declarat : „Sîntem conştienţi că mai avem multe de făcut". Să sperăm ! Altfel, numărătoarea ar putea continua ■ Al 700-lea copil născut în acest an la Craiova se numeşte Cristina-Mihaela. Se înmulţesc oltenii ! ■ După ce a muncit 40 de ani, la exploatarea forestieră Băluţ, a venit vremea ca Gheorghe Bendrea să iasă la pensie. Fost-a omul pădurii şi nu l-or mînca' lupii ! ■ Bindea Ilie din Mediaş, strada Gheorghe Gheorghiu-Dej, bloc 14, ap. 4 locuieşte de opt ani cu familia sa compusă din 6 persoane numai într-una din cele două camere ale apartamentului său pentru că sistemul de încălzire nu funcţionează. Jules Verne a scris — ca despre o performanţă ! — doar despre doi ani pe un bloc de gheaţă ! ■ La împlinirea a 200 de ani de la tipărirea unor manuale alcătuite de Gheorghe Şincai, la Liceul pedagogic din Timişoara s-a organizat o expoziţie de manuale din colecţia profesorului universitar dr. Ion Iliescu, cuprinzînd abecedare, gramatici, lucrări de istorie, cărţi alcătuite de Şincai, Eliade, Cipariu, Slavici, Maiorescu, Aron Pumnul, Coşbuc, St. O. Iosif, Porpessicius, Roşetti, Nedioglu etc. Un muzeu al şcolii româneşti într-o casă de om !

Enciclopediştii în culpă

■ Am cumpărat cu bucurie **Micul dicţionar enciclopedic**, ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, însă, răsfoindu-l, am constatat şi-o regretabilă eroare. Despre **Probota**, „comună în judeţul Iaşi" (pag. 1600), se mai spune : „Staţie de cale ferată. Aici se află mănăstirea PROBOTA, ctitorie a lui Petru Rareş (1530), pictată în interior şi la exterior în 1532". Confuzie ! Cele de mai sus se potrivesc pentru **satul Probota** (comuna Dolhasca) din judeţul Suceava ! **(Petru Cenuşă, Suceava)**.

O agenţie-model !

■ La Bucureşti s-a deschis o nouă agenţie de turism. Ceea ce a hotărît, deocamdată, Lucian Preda, şeful acestei agenţii, împreună cu personalul din subordinea sa, exprimă o ambiţie despre care tot bucureşteanul urmează să-şi facă o opinie personală după ce va apela la serviciile lor. „Vrem, spunea Lucian Preda, să fim o agenţie model. De exemplu, vom face prezentări ale unor staţiuni şi judeţe, începînd cît de curînd. Timp de trei zile, reprezentanţi ai staţiunii sau judeţului vor da lămuriri celor ce vin la sediul agenţiei noastre, între orele 10 şi 13, iar pe parcursul acestor discuţii şi prezentări pot fi perfectate, pe loc, programele cerute de cei interesaţi. Între 21 şi 24 februarie vom prezenta Sinaia, apoi judeţele Neamţ, Caraş-Severin, staţiunea Predeal, Braşovul, Sibiul, Vîlcea, Covasna etc. Ne propunem, de asemeni, să ţinem o legătură permanentă cu cei ce urmează să facă, la anumite intervale, cure balneare, pentru a le acorda tot sprijinul atunci cînd au nevoie de noi. Sînt multe de făcut, vrem să le facem şi avem ambiţia de a le face bine însă de-acum încolo e şi mai bine să lăsăm să vorbească faptele despre noi".

Rămîne să adăugăm că noua agenţie de turism se află la nr. 4 pe strada Luterană, în cadrul Complexului de turism, hoteluri şi restaurante **Bucureşti** şi are telefonul 15 46 40, interior 2958. În curînd, ni se spune, agenţia va avea şi un telefon direct. Pentru o agenţie care-şi propune să fie model, un telefon este, oricum, o necesitate. **(D. Eliade)**.

„Mobra hoinar" se recomandă

■ De la Întreprinderea „6 Martie" din Zărneşti, judeţul Braşov aflăm că în acest an se speră în apariţia unei motorete perfecţionate ce se va numi MOBRA HOINAR. Noua motoretă ţine seama de unele sugestii primite de la posesorii de motorete. Astfel frînarea pe roata din spate se va face printr-o tijă, înlocuind actualul sistem cu cablu, avînd şi o semnalizare a frînării mai eficientă, prin folosirea unui întrerupător tipizat în construcţia de automobile. Venind în întîmpinarea dorinţei posesorilor moto s-a prevăzut redimensionarea spiţelor. Pentru ca această din urmă promisiune să poată fi onorată mai este necesar un amănunt : Combinatul „Industria sîrmei" Cîmpia Turzii să respecte prevederile STAS-ului 8 039—80 „sîrmă trefilată din oţel pentru spiţe de biciclete şi motorete" şi să execute şi sîrmă de diametre 3 ; 3,5 şi 4,5 milimetri. (O. G.)

În sfîrşit a fost spartă crusta la Curtea de Argeş !

■ Anul trecut, la Districtul de Drumuri Curtea de Argeş, cu sprijinul inginerului Ion Nicolescu de la Consiliul popular judeţean Argeş s-a realizat o instalaţie de biogaz cu dispozitiv de spargere a crustei de nămol. Instalaţia a funcţionat bine. În anul acesta se vor mai construi încă 3 asemenea instalaţii. După informaţiile noastre, se pare că judeţul Argeş se află de o bună bucată de vreme în fruntea acţiunilor de folosire a acestei surse de energie neconvenţională. Cine nu este de acord cu această afirmaţie este rugat să ne contrazică. (O. G.)

Omul care joacă

Apa vie s-a numit... carnitina

Presat și de apropiatul gong al sezonului fotbalistic care va suna săptămina viitoare pentru noi, vreau să pun în dezbatere, mai mult cu tentă de meditație, două subiecte. Primul este strict autentic, iar cel de al doilea, deși depășit ca eveniment, a rămas și poate va mai rămîne un timp obsedant în cugetele iubitorilor de fotbal.

Acum zece zile, mai precis duminică 6 februarie, ziarul „Scînteia" a publicat la rubrica de sport un articol interesant și mai ales sugestiv intitulat „Fotbaliștii noștri și pregătirile de iarnă" sub semnătura mai mult decît competentă a lui Gheorghe Mitroi, un cunoscător incontestabil și al dedesubturilor sau, să spunem mai liniștit, al anticamerelor fotbalului nostru. Era tratată, indeosebi, problema jocurilor amicale și a turneelor de pregătire ce le include, sub spectrul logicii care ar trebui să le călăuzească și a utilității lor eventuale.

Articolul se încheia pilduitor, lăsînd loc firesc comentariilor — după ce specifică — „F.R.F. trebuie ajutată, mai bine zis îndemnată și ajutată, să cultive legături trainice de conlucrare cu alte federații, cu personalități din fotbalul european, la care să se poată apela în asemenea situații" — astfel : „Problema e mai dificilă și mai complexă decît pare la prima vedere. Ceea ce impune să fie tratată ca atare. Cu eforturi, cu insistență". Desigur, printre rînduri în spatele acestor constatări verdict se ascunde adevărul că în problema organizării unor turnee eficace din toate punctele de vedere pentru echipele noastre stăm încă foarte rău, dacă nu cumva, constat eu, mult mai rău decît în anii precedenți... Pe unde sau cu cine s-au întîlnit în această perioadă echipele noastre nu mai amintesc pentru a-mi întări pledoaria. Se știe, și pentru că se știe, doar simpla pomenire a locurilor respective smulge zîmbete compătimitoare. Este drept să aduc o ușoară circumstanță atenuantă vinovăției incontestabile a celor care trebuie să rezolve această problemă, și anume, că în iarnă, jucîndu-se oficial cam peste tot pe unde am vrea să ne confruntăm, se găsesc mai greu „portițe" decît pe timpul pauzei din vară. Dar și acest lucru fiind cunoscut de mult, prin adaptarea calendarului intern putea fi evitat. Oamenii din fotbalul european sînt preocupați de cît mai mult timp în a găsi formula ideală de stabilire și respectare a întreruperilor din iarnă și din vară, punîndu-se de acord tocmai pentru a avea un program cît mai comun, în care perfectarea jocurilor de pregătire să fie mai ușoară, iar rațiunile financiare să nu aibă de suferit. Cert este că pentru noi este din ce în ce mai greu să ne organizăm cu judecată și prioritate astfel de jocuri și pentru că nu știm ce vrem, dar și pentru că am avut un „talent" deosebit de a ne strica relațiile cîștigate în timp. S-a spus că am avut unii impresari care ne furau. Sigur, este un aspect al legii comerțului, își mai opreau și ei. Profitul pentru noi însă există. În afară că aduceam ceva valută în țară, jucam și cu lumea adevărată a fotbalului, putîndu-ne călî. Acum nu-i mai avem nici pe ei, cei care au stricat regulile firești de conlucrare reciproc avantajoasă din mijlocul nostru au cam plecat, iar cei care au rămas hibernează momentan așteptînd crearea unui teren propice pentru noi loviturî. Sînt capabili, fiind o speță aparte... Dacă mai punem în talger și aspectul dificultăților financiare de guvernare impuse fotbalului nostru, precum și alt „talent" pe care-l avem de a nu ști încă să ne facem iarna căruță și vara sanie, balanța se înclină greu în defavoarea stabilirii unui program de jocuri binefăcătoare pentru echipele noastre, pe timpul pauzelor, în viitor.

Și al doilea subiect promis, obsedant precum știm, nu ne desparte de realitățile noastre. Deci Italia, campioana mondială și adversara noastră de marcă în noua ediție a Cupei Europei, „a reușit să remizeze" în Cipru. Dar ce-a fost Italia mondială a anului trecut ? O glumă sau o soartă ? Sau o glumă a sorții ? Pentru că din 14 partide disputate a reușit doar 4 victorii, și acestea, între 29 iunie și 11 iulie, adică : contra Argentinei (2—1, Rainea ? !), Braziliei (3—2 hat-trick Rossi), Poloniei (2—0, din nou semnătură dublă Paulo, nu Pablito cum e șlefuit din necunoașterea) și, finala, 3—1 cu R.F.G., de data asta cu o singură pecete Rossi.

Trăgînd concluziile — și neuitîndu-l pe Conti, șarmul mondialelor alături de brazilieni, gîndind acum... — „azzuri" au cucerit „totul" (așa cum înțelegem noi și acest termen), în numai 12 zile...

Poate că această discutată **carnitină**, descoperită în coloanele presei italiene ca **apă vie**, devastatoare acum, din depozițiile libere ale jucătorilor italieni, de prietenul meu Dumitru Constantin, a fost unul din marile **secrete competitive ale succesului etern** pentru ei. De fapt, probată în '77—'78, în Franța, asupra cicliștilor, această substanță catalizatoare a reacțiilor grăsimilor în metabolismul organic a dat rezultate uluitoare. Sub acțiunea ei „băieții pe pedale" rezistau de două ori mai mult peste limita lor de efort cunoscută. Atunci, de ce să ne surprindă sprinturile pe contraatac declanșate și finalizate în Spania de „mundialii" Cabrini și Scirea, apărători decisivi în logica obsedantă a calapoadelor aproape mistice ale lui Herrera — eternul lor teoretician și de acum.

Așa că, tricolori, aveți la primul meci oficial al anului actual în față o „marfă" ce poate fi și trebuie bătută. Tratați-i ca atare.

CORNEL DINU ■

Unde se va disputa meciul cu Turcia?

După cum se știe, echipa națională de fotbal va întîlni, la 9 martie, pe teren propriu, reprezentativa Turciei, partida (amicală) conținînd ca revanșă a acelui 1—1 recent consemnat la Istanbul și făcînd parte din programul pregătirii întîlnirii (oficiale) cu Italia. Nu s-a stabilit încă, din cîte cunoaștem, locul unde se va desfășura partida, dar se pare că F.R.F. intenționează s-o programeze la Tîrgu Mureș, spre a oferi astfel o satisfacție iubitorilor fotbalului din orașul lui Bölöni. În principiu, n-avem nimic împotriva desemnării orașului respectiv, ba chiar salutăm (am mai spus-o) inițiativa selecționerului Mircea Lucescu ca echipa națională să joace, pe rînd, în fața spectatorilor din marile centre fotbalistice ale țării. Încă mai mult : sîntem convinși că municipiul Tîrgu Mureș ar asigura meciului respectiv un cadru organizatoric ideal.

Problema care se pune însă, concret, e alta. Programarea partidei la Tîrgu Mureș, în 9 martie, ar crea prejudicii Universității Craiova care, reamintim, oferă un mare număr de jucători (5, 6, dacă nu mai mulți) lotului reprezentativ. Anume ? După confruntarea de la Kaiserslautern (2 martie), care angajează, nu-i așa, întregul fotbal românesc, Craiova ar urma să revină în țară (în 3 sau 4 martie) pentru a disputa, în 6 martie, meciul de campionat de la Constanța. A doua zi, tricolorii din formația Universității ar trebui să se deplaseze (ai citeșa drum, în cîte zile ? !) la Tîrgu Mureș, de unde, firește, să se grăbească spre Craiova pentru partida de etapă cu S.C. Bacău și pentru returul cu echipa lui Briegel ?! Veți fi de acord cu noi că tracasarea ar fi exagerată și că, tot urcînd și coborînd în trenuri, fotbaliștii alteni nu vor fi în plenitudinea forțelor la ora partidei decisive cu Kaiserslautern.

Ce propunem ? Ca întîlnirea din 9 martie să se dispute fie fără internaționalii Universității (și atunci se poate juca la Tîrgu Mureș), fie, dacă Lucescu dorește o verificare serioasă, chiar la Craiova (unde se află, între altele fie spus, cei mai fierbinți pubile din România) sau într-un oraș (Pitești, Tîrgoviște, București ?) din apropierea Craiovei, scutindu-i astfel pe internaționalii alteni de o oboseală inutilă.

Cronica șoselei

N-au mai putut fi salvate

Doi băieți cam de 10—12 ani se îndreaptă de la școala din comună spre casă. Sînt vecini și gospodăriile familiilor lor situate tocmai la marginea satului de munte unde, în limbajul locuitorilor, „colea" înseamnă cel puțin 2 kilometri.

Sînt veseli, pentru că primul ger din anul acesta a acoperit, cu o sticlă alunecoasă, apa bălților de pe drumul de cîmp pe care îl folosesc pentru a mai micșora distanța de la școală pînă în locul denumit „Prund", unde se află casele lor.

„Venim și după masă aici, Mihăiță". îi propune Ilie, colegul său de bancă. „Ia uite ce ghețuș bun s-a făcut. Și cît îi de lung, mă !" „Ia taci, Ilie, parcă se aud niște țipete. Cineva cere ajutor. Auzi ?" Și băieții o iau la fugă către podul unde șoseaua județeană traversează pîriul „Gălbiorul" (botezat așa după culoarea argilei care o capătă cînd îi umflat, mai ales primăvara).

Spectacolul pe care îl văd copiii este neobișnuit. Un ARO 10 căzut în pîriu și două femei zbătîndu-se să iasă din apa ca gheața. Nu mai au putere să strige după ajutor. După ce cu greu au reușit să iasă din mașina scufundată în apă pînă la nivelul bazei parbrizului, se tîrăsc acum, prin nămolul de pe fundul apei, spre a ieși la mal. Pînă la nivelul șoselei mai au însă de urcat o pantă destul de dură. Băieții fug după ajutor. Dar pînă la prima casă mai sînt 150-200 de metri. Ajung la poarta gospodăriei, strigă, dar nimeni nu se arată la ușă. „Trebuie să ne dea prin cap că alde Juncan sînt la serviciu, la fabrică, iar cei doi copii sînt la bunici", zice Ilie. O iau la fugă spre următoarea casă, aflată și ea destul de departe față de prima.

Între timp femeile au început abordarea pantei. În sfîrșit, au ajuns la șosea. Îs vinete la față, iar dinții le clănțănesc în gură. Una dintre ele e cuprinsă de un plînș nervos, iar a doua și-a scos o batistă din buzunarul paltonului ud leoarcă și își șterge cu ea fața. Nu realizează probabil că batista e și ea la fel de udă. Cu mișcări ritmice, de sus în jos, își freacă obrazul.

Între timp, băieții au găsit o „Dacie" al cărei conducător se îndreaptă în viteză spre locul unde cele două femei, cu deznădejdea în privire, așteptau, dîrdîind, ajutorul. Șoferul, un tînăr inimos, lute în mișcări, le ia de braț, una cîte una, și le așază pe bancheta din spate a autoturismului. „Du-le la spital, nene", strigă unul din băieți. Pilotul demarează puternic spre spitalul din centrul comunei de munte, pînă la care mai sînt 15 km.

În mașină e cald, bine, dar insuficient pentru a face să dispară tremuratul, parcă acum mai puternic, al celor două femei. Reîncep să plîngă cu sughițuri. „Cum s-a întîmplat, doamnă, cum ați căzut în apă ?" „Mi s-a oprit motorul pe pod — începe femeia să povestească, continuînd plînsul. Știți, eu sînt începătoare. Am dat examen abia luna trecută. Plecam cu colega mea la Brașov. Dă azi frate-miu examen de conducere. Am vrut să-i mai încurajăm. Ea — arată spre cealaltă femeie — e viitoarea lui nevastă. Aveam două zile recuperare de la serviciu și ne-am gîndit să le folosim. Cînd am pornit motorul, din nou, am observat că mașina nu o ia din loc, că patinează. Probabil că pe scîndurile podului s-a format ceva mîzgă înghețată. Am apăsat mai tare pe accelerație. Deodată, s-a auzit o trosnitură puternică și ne-am trezit în pîriu. Noroc că apa nu era prea mare și am reușit să ieșim din mașină. Contactul cu apa rece mi-a tăiat răsuflarea. Tovarășe, vă rog, salvați-ne, mergeți mai repede, simt că mă părăsesc puterile". Apoi, amîndouă încetează să plîngă, încetează să tremure, iar capul le cade pe piept. „Or fi adormit, bietele de ele", își zice șoferul, mărind viteza și aprinzînd luminile. Cînd se apropie de spital, începe să claxoneze puternic. Doi bărbați, medici, și o tînără asistentă, alarmați de semnalul sonor, se precipită spre intrarea în spital. Bănuiesc că e un caz deosebit.

Tînărul oprește și se repede spre ușile din spate ale Daciei. Încearcă s-o scoată întîi pe șoferiță. O apucă de mîna complet rece. „O fi din cauza apei înghețate", își zice el. Sar în ajutor medicii. Sînt transportate în interior și dezbrăcate de hainele complet ude.

Cei doi medici, ajutați de asistentă, fac totul pentru a salva viețile celor două tinere femei, una de 37 de ani (șoferița) și a doua de 24. Eforturile rămîn fără rezultat. „Stop cardiac", rostește unul din medici. „Apa foarte rece în care au stat destul de mult, sperietura, întîrzierea cu care au fost aduse la spital, așa-i ! Ne pare nespus de rău că n-am putut să le salvăm !"

Se constată că după oprirea motorului, șoferița a bracat roțile spre dreapta, fără să-și dea seama, iar la plecare n-a mai verificat poziția volanului, astfel că accelerînd puternic, mașina a virat spre dreapta, a rupt fragilul parapet și s-a prăbușit în apă.

Se cunoaște ce s-a întîmplat în continuare.

Nerealismul unor începători care cred că examenul de șofer poate înlocui experiența la volan atît de necesară, dorința lor de a pleca pe orice timp, în orice condiții, cît mai departe, este cauza principală a unor tragedii de acest gen.

VICTOR BEDA ■

Melodii '82

Un fapt pe care iubitorii muzicii l-au constatat, de-a lungul timpului, ar fi și acela că, în acest atît de disputat domeniu, n-am dus niciodată lipsă de promisiuni. Acestea fiind zise, ne aflăm în preajma unui eveniment care se va strădui să transforme mereu proaspetele promisiuni în realitate. Acest eveniment ale cărui întîmplări bat puternic la ușa așteptărilor noastre se numește „MELODII '82", ediția a IV-a. Precizînd că vom fi, seară de seară, martorii și auditorii acestui eveniment pregătit de organizatori cu o maximă minuție, și pe care-l vom comenta mai apoi după toate putințele noastre, vă prezentăm în continuare cîteva din cele mai importante momente ce se vor produce pe parcursul a aproximativ două săptămîni de muzică ușoară românească, mai exact spus între 20 februarie și 2 martie. Două săptămîni la capătul cărora am dori să avem nu doar o singură floare, din care să fim obligați să facem o primăvară, ci un veritabil buchet de melodii ce se vor adăuga, prin frumusețea lor, la buchetul pe care, să recunoaștem, muzica ușoară românească a început să-l aibă, spre bucuria noastră, a tuturor iubitorilor de muzică ușoară.

Așadar, inaugurarea se va produce duminică, 20 februarie, orele 19,30, prin spectacolul **Se cantă un cîntăreț**, aparținînd secției de estradă a **Teatrului „Ion Vasilescu"**. Spre deosebire de alte patru spectacole de estradă și revistă, ce vor avea loc la sala **Savoy**, acesta, primul, va avea loc la sediul **Teatrului „Ion Vasilescu"**. Dar iată și celelalte spectacole care vor alcătui faza finală, pe țară, a Concursului „MELODII '82" : **Vorba lui Tănase, Ilustrate din Maramureș, Revista la ora... exactă și Șlagăre în... devenire.** Respectivele spectacole, susținute de **Teatrul satiric-muzical „Constantin Tănase"**, **secția de estradă a Teatrului dramatic din Baia Mare, Teatrul de estradă din Deva și Teatrul Fantasio din Constanța**, sînt programate în zilele de **21, 22, 23 și 24 februarie, orele 19,30.**

După această ușoară încălzire, ca să-i zicem așa, urmează concursul propriu-zis, care va fi găzduit în zilele de **25, 26, 27 și 28 februarie, la Sala Palatului R.S.R., orele 18.** Precizînd că în aceste zile ne vom bucura de prezența și participarea extraordinare ale citorva reputați soliști din străinătate, printre care **Jacques Hustin** (Belgia), **Gayga** (Polonia), **Elni** (Finlanda), **Bisser Kirov** (R.P. Bulgaria), **Anamaria Sasvari** (R.P. Ungară) și **Jacques Renay** (Anglia), precum și faptul că vom beneficia de amabila prezentare susținută de actorii **Draga Olteanu-Matei, Rodica Popescu, Cristina Stamate, Stela Popescu, Mitică Popescu, Mișu Fotino, Nicu Constantin, Alexandru Arșinel, Silviu Stănculescu, Amza Pellea** și **Jean Constantin**, să transcriem numele compozitorilor și interpreților ce-și vor disputa laurii concursului. **Compozitori** — Dan Beizadea, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu, Viorel Covaci, Mihai Constantinescu, Gheorghe David, Florentin Delmar, Sile Dinicu, Dan Dimitriu, Alexandru Dobondi, Valeria Dogaru, Edmond Deda, Marcel Dragomir, Camelia Dăscălescu, Mihai Elekes, Cornel Fugaru, Mișu Iancu, Nicolae Kirculescu, Jolt Kerestely, Dumitru Lupu, Aurel Mihalache, Alexandru Mandi, Petre Mihăescu, Horia Moculescu, Temistocle Popa, Laurențiu Profeta, Dan Stoian, Gelu Solomonescu, Radu Șerban, Marius Țeicu, Vasile V. Vasilache, Vasile Veselovschi. **Interpreți** — Dorin Anastasiu, Marieta Bratu, Mircea Baniciu, Corina Chiriac, Mihai Constantinescu, Cornel Constantiniu, Elena Cîrstea, Grupul vocal „Choralis", Mirabela Dauer, Valeria Dogaru, Mihai Elekes, Liana Elekes, Stela Enache, Puiu Faur, Grupul „Expres", Eva Kiss, Viorel Filip, Luigi Ionescu, Nicolae Nițescu, Jeanina Matei, Laura Nicorovici, George Mihăescu, Mira Moreno, Horia Moculescu, Ligia Oancea, Mihaela Oancea, Gică Petrescu, Nicu Pop, Jean Păunescu, Angela Similea, Dan Spătaru, Grupul „Stereo", Grupul „Studio B", George Sava, Dorin Teodorescu, Grupul 3 T, Irina Șoroiu, Marina Voica, Mirela Voiculescu.

Deci, după patru zile de recitaluri și concurs, vom avea prilejul ca miercuri, **2 martie, orele 18, să-i audiem pe cei cărora juriul le-a oferit laurii supremi : Concertul laureaților. Acompaniază Orchestra de estradă a Radioteleviziunii Române**, sub conducerea veșnicului tînăr Sile Dinicu, artist emerit.

Dar pînă la seara concertului laureaților, cînd va cădea cortina peste această a IV-a ediție a concursului „MELODII '82", vom avea prilejul ca, **la Palatul sporturilor și culturii, să** audiem concertele a 6 formații calificate în faza finală : **Semnal M**, din Cluj-Napoca, **Cristal**, din Galați, **Crepusculi**, din Timișoara, **Roșu și Negru**, din București, **Compact**, din Cluj-Napoca, și **Dixieland**, din Reșița. Va marca, oare, acest spectacol, programat pentru ziua de **1 martie, orele 18**, și-n general tot acest amplu concurs, o mult așteptată primăvară a muzicii ușoare românești ? ! O dorim din toată inima și, dacă va fi să fie, o vom semnala cu toată plăcerea. Dar, pînă atunci, succes deplin tuturor participanților !

VICTOR NIȚA ■

Lumea în care trăim

Cu diplome, dar... şomeri

Cunoscuta revistă vest-germană „Der Spiegel" a publicat, spre sfîrşitul anului trecut, o copertă cu cîteva chipuri de tineri. Chipuri îngîndurate. Chipuri lipsite de veselie. Chipuri maturizate înainte de vreme. Explicaţia : „De pe băncile şcolii direct pe listele de şomeri".

Nu sînt tineri de undeva din „lumea a treia". Nu sînt tineri din zonele subdezvoltate ale planetei. Nu sînt fiii unui popor sărac. Nu sînt...

Tinerii aceştia aparţin R.F.G. Situaţia lor este, însă, preocupantă. Pentru că este o situaţie tristă. O situaţie dureroasă ce afectează zeci şi zeci de mii de tineri abia porniţi în viaţă.

O situaţie specifică nu numai Republicii Federale Germania ci şi celorlalte state occidentale vest-europene. Printre săracii lumii bogate creşte mereu numărul tinerilor. Ceea ce nu este întîmplător, căci tinerii se lovesc de cele mai mari dificultăţi în a obţine un loc de muncă sau de a-l păstra.

S-ar părea că tinereţea este considerată drept lipsă de experienţă şi, ca atare, patronii, nu se înghesuie să-i angajeze pe cei ce bat la porţile uzinelor dacă au ani puţini. După cum consideră că această generaţie a protestului social este incomodă, mai greu de manevrat. Fapt pentru care tinerii îngroaşă rîndurile şomerilor.

Să nu uităm însă că pînă a ajunge să caute un loc de muncă, pînă a ajunge să obţină o diplomă tinerii se lovesc de numeroase bariere. Există certe discriminări în ceea ce priveşte posibilitatea tinerilor din mediile defavorizate ale societăţii de a putea studia. Există bariera taxelor, există o selecţie care operează serios şi care nu îngăduie celor cu venituri modeste să pătrundă în orice amfiteatru universitar. Ziarul britanic „Guardian" scria : „În Anglia există universităţi unde studenţii provin în proporţie de 90 la sută, din rîndul categoriilor înstărite". Taxa anuală la colegiile americane a crescut în 1982, faţă de 1981, cu circa 1 100 de dolari. În medie de la 8 200 la 9 300 dolari. Cum ar putea un simplu muncitor american să-şi întreţină copilul la studii universitare cînd această taxă reprezintă circa 70—75 la sută din salariul său anual ?

Toamna trecută, după începerea cursurilor şcolare, la Washington au avut loc demonstraţii de protest ale tinerilor împotriva reducerii de către autorităţi a creditelor destinate învăţămîntului. „New York Times" scria : „Diminuarea fondurilor pentru programe şcolare şi, concomitent, sporirea cheltuielilor militare vor priva şcolile americane în anul 1983 de aproximativ 300 milioane dolari". Federaţia americană a învăţătorilor anunţa că şcolile din Statele Unite au început anul de învăţămînt cu 55 000 de profesori şi învăţători sub necesarul de cadre pentru buna desfăşurare a procesului educaţional.

Lipsesc fonduri. Lipsesc profesori. Dar nu lipsesc... analfabeţii.

Aşa se face că, în mod paradoxal, chiar în Statele Unite, în cea mai bogată ţară a lumii capitaliste, există 25 de milioane de analfabeţi. 25 de milioane de oameni care nu se bucură de dreptul elementar de a desluşi literele şi a putea să-şi aştearnă numele pe o bucată de hîrtie. Cifra aceasta — 25 de milioane — a fost furnizată de Fundaţia „Ford", o instituţie a cărei autoritate nu poate fi pusă în dubiu. În Italia sînt 2,5 milioane de analfabeţi, în Marea Britanie 2 milioane.

Aceasta este o faţă a monedei. Cealaltă o constituie faptul că, chiar şi atunci, cînd cu grele sacrificii o serie de tineri răzbat spre colegii sau diferite instituţii de învăţămînt superior, la sfîrşitul anilor de studii, ani care au echivalat cu nenumărate sacrificii pentru familii, tînărul constată că diploma nu-i oferă o garanţie în viaţă, că învăţătura nu-l scuteşte de şomaj. 40 la sută dintre tinerii ţărilor Pieţei comune au sub 25 de ani. În Franţa 30—35 la sută dintre absolvenţii anului 1982 ai institutelor de învăţămînt superior nu au găsit de lucru. În Austria la sfîrşitul anului 1982 unul din cinci tineri sub 24 de ani era şomer, ceea ce reprezintă 18,3 la sută din numărul total al şomerilor. 11 la sută dintre şomerii din Marea Britanie sînt tineri care de luni de zile, de la terminarea şcolilor, nu au lucrat încă nici cel puţin o singură zi. Diplomele s-au dovedit bune pentru... şomaj.

Pe bună dreptate, un săptămînal britanic, „Labour Weekly", scria : „Cea mai gravă condamnare pentru o societate este să nu poată folosi energia şi aspiraţiile tinerilor ei". În fapt, remarca săptămînalul publicat la Londra vizează înseşi drepturile omului într-un domeniu vital şi relevă discriminarea socială care acţionează direct sau voalat.

Sistemul discriminărilor sociale acţionează pe toate planurile. În fond, însuşi sistemul mult lăudatei democraţii burgheze este construit pe puterea banului. Ziarul vest-german „Die Welt", care, în nici un caz nu poate fi bănuit de simpatii de stînga, ci, dimpotrivă, scria destul de recent : „Adevărul trist este că dreptul şi şansele în viaţă ale unei persoane din ţările cele mai dezvoltate, şi care se consideră şi cele mai democratice, depind în ultimă instanţă de avere, de bani".

Iar cînd nu ai bani, nu ai nici drepturi. Relaţia este simplă, precisă. De bani depinde totul. Cei care îi posedă, dispune de toate „drepturile". Cei care are buzunarele goale, trebuie să se mulţumească a fi spectator la „show"-ul bogaţilor. Atîta tot. Nimic mai mult.

O constatare pe care o fac milioane şi milioane de tineri. Cei care trec de pe băncile şcolii direct pe listele de şomeri.

Tineri îngîndurati. Tineri lipsiţi de veselie. Tineri maturizaţi înainte de vreme...

AL. PINTEA

Nicolae Titulescu la New York (VII)

„Diplomaţia este prima linie de apărare a unor naţiuni", se afirmă în cea mai recentă monografie americană colectivă consacrată specificului acestei profesiuni. Recunoscînd această teză, detractorii lui Nicolae Titulescu au făcut mare caz în legătură cu repetatele încercări ale diplomatului român de a demisiona. Pentru a spulbera interpretările eronate şi aprecierile răuvoitoare pe această temă, Nicolae Titulescu, într-un articol, inedit în România, consacrat diplomaţiei contemporane, publicat într-un periodic din S.U.A. în 1932, susţinea : „Dacă în timpul vieţii mele politice de 20 de ani, am demisionat uneori, sau m-am retras provizoriu din viaţa politică, nu am făcut-o niciodată că pentru a inaugura o viaţă părăsind politica, ci numai pentru că voiam să încerc puterile mele în alte tărîmuri ale activităţii omeneşti. Totuşi, ori de cîte ori am demisionat, a survenit un fapt care mă obliga, după puţin timp, să-mi reiau din nou locul. Şi astfel, diplomaţia a înăbuşit în mine, încetul cu încetul, atracţia pe care o aveam pentru alte lucruri care mă ademeniseră altă dată. Astăzi, chiar dacă aş vrea, n-aş putea să scap de ea. Orice succes, chiar cel mai neînsemnat, mă încurajează".

Tot în articolul menţionat Nicolae Titulescu declara : „În lunga mea carieră diplomatică m-am străduit întotdeauna să păstrez două principii care, de altfel, sînt singurele principii pe care le am în diplomaţie. Primul principiu este acela de a mă comporta, cînd mă găsesc între două personalităţi, ca şi cum mi-ar fi ambele dragi. Al doilea principiu este că mă pun vesnic în situaţia persoanei cu care vorbesc, indiferent dacă-mi este prieten sau duşman. Experienţa m-a învăţat că numai sinceritatea şi cunoaşterea celorlalţi permite în diplomaţie culesul unor succese nu efemere, ci permanente".

Cum era firesc, prezenţa lui Nicolae Titulescu la New York şi în S.U.A., în general, a format obiectul unor ample şi numeroase comentarii şi articole publicate în presa comunităţilor române din America. Astfel, după ce în numărul din 15 octombrie 1925 se referise la ansamblul relaţiilor dintre România şi S.U.A., publicaţia „America" din 2 ianuarie 1926 relata în prima sa pagină despre vizita lui Nicolae Titulescu la Chicago şi despre conferinţa rostită cu acel prilej. O interesantă relatare inserează acelaşi ziar şi în numărul din 4—8 ianuarie 1926 în legătură cu vizita efectuată de Titulescu la Cleveland. Călătoria lui N. Titulescu la Detroit formează, de asemenea, temă de comentarii pozitive, preluate şi de ziarul „Argus" de la Bucureşti, care informa în numărul 3/812, din 1926, că omul de stat român şi-a petrecut Anul nou în comunitatea românească din America şi a vorbit la o reuşită serbare organizată la Detroit. Presa americană de limbă română va trata pe larg, de-a lungul anilor, numeroase aspecte ale activităţii diplomatice a lui Nicolae Titulescu, dezvoltînd teme cum sînt cele din articolele : „Succesul României la Geneva" ; „România şi Pactul Kellogg" ; „Dreptatea României în chestiunea optanţilor" ; „Mica Înţelegere şi presa americană" ; „Planul Young şi România"; „Activitatea Micii Antante de la înfiinţarea ei pînă în prezent" ; „România la Conferinţa dezarmării" ; „Solidaritatea statelor din Mica Înţelegere" ; „Pactul Balcanic şi interesele României". Un articol care atrage atenţia cu deosebire este cel intitulat sugestiv în limba română **„Romania în fruntea lumii"**, apărut în ziarul **„America"** din 18 septembrie 1930, în care se face o elogioasă prezentare a calităţilor ministrului de externe al României, cu prilejul realegerii sale ca preşedinte al Adunării Ligii Naţiunilor, fapt unic în analele organizaţiei mondiale în care se încetăţenise ferm practica nereeligibilităţii preşedinţilor forului plenar al instituţiei geneveze. În articolul citat se arăta că „Nu e lucru uşor ca cineva să ajungă preşedintele acestui for internaţional în care figurează cei mai luminaţi oameni ai timpului şi nu mică este onoarea făcută unei ţări atunci cînd alesul ei devine alesul înţelepţilor din areopagul de la Geneva". Pentru informarea cititorilor americani, ziarul punea în relief faptul că „ridicat din păturile de mijloc ale poporului român, **domnul Titulescu s-a înălţat ca un luceafăr luminos pe firmamentul intelectual şi politic al Ţării"**.

Una dintre cele mai izbutite şi convingătoare portretizări ale lui Nicolae Titulescu este cea făcută în necrologul publicat de ziarul **„The New York Times"** la 17 martie 1941. Necrologul, nepublicat, după ştirea noastră, în România, are următoarele titluri şi subtitluri : „A murit Titulescu — duşmanul Axei ; A condus politica externă a României 17 ani ; Părăsit în exil la Cannes ; Garda de Fier a fost inamicul său ; Ex-ministrul a fost un partizan al securităţii colective şi un prieten al democraţiei".

În necrologul amintit se subliniază că diplomatul român a fost „arcul motor" al politicii externe româneşti de-a lungul unei perioade de 17 ani, un partizan viguros al securităţii colective şi un adversar înverşunat al planurilor germane şi italiene în Balcani. El a fost un prieten de nădejde, cu toate că uneori oarecum critic, al democraţiilor occidentale. Influenţa sa depăşea considerabil pe cea a unui ministru al afacerilor externe al unei ţări mijlocii. Mussolini obişnuia să exclame : **„Cît timp va mai continua Titulescu să conducă Ministerul Afacerilor Externe francez ?"**

După evocarea principalelor momente biografice ale lui Nicolae Titulescu, precum şi a celor mai de seamă aspecte diplomatice din cariera sa, în necrolog este formulată aprecierea că „Titulescu a considerat Uniunea Sovietică un puternic instrument pentru frînarea a ceea ce el credea a fi primejdia cea mai mare şi anume expansiunea Germaniei în Balcani". Dincolo de această primejdie de ordin regional, diplomatul român a semnalat ascensiunea pericolului nazist pe toate fronturile, ceea ce l-a determinat să se angajeze neşovăielnic de partea statelor opuse expansiunii germane. În opinia autorului necrologului această atitudine i-a şubrezit poziţia pe plan intern, iar turneele lui de-a lungul şi de-a latul Europei l-au lăsat descoperit în ţară într-o perioadă în care „reintinerirea războinică" a Germaniei făcuse pe mulţi compatrioţi ai omului de stat român să creadă că în treburile balcanice Nicolae Titulescu „a făcut o socoteală greşită".

Am relatat pe larg conţinutul necrologului, deoarece în patria sa, în 1941, trecerea în lumea umbrelor a marelui diplomat român nu a fost marcată cum se cuvenea. Conducerea politică a ţării a interzis Ministerului Afacerilor Externe al României să arboreze în bernă drapelul ţării. Istoria avea să restabilească însă dreptatea în favoarea marelui **„pelerin al păcii"** care a fost Nicolae Titulescu.

Făcînd elogiul măreţei dreptului, N. Titulescu visa la ziua cînd spiritul politic nu se va mai opune spiritului juridic. Într-o luminoasă şi vizionară pagină, el prevestea că „numai în ziua în care dreptul va străluci ca un răsărit de soare în sufletul tuturor oamenilor, ca o directivă care călăuzeşte, ca un imperativ categoric care se impune, ca o autosupunere care se confundă cu libertatea organizată, omenirea va fi salvată, pentru că în pacea creată de ordinea juridică omul îşi va împlini destinul său, potrivit idealului creator".

În zilele noastre, cînd lupta pentru universalizarea dreptului la pace numără România printre statele cele mai active şi mai angajate în apărarea păcii, cuvintele lui Nicolae Titulescu readuc în memoria noastră imaginea tonifiantă a unei înalte conştiinţe. Crezul său nestrămutat în virtuţile dreptului internaţional, eforturile sale neobosite în opera de construire, apărare şi consolidare a păcii ni-l recomandă ca pe un mare contemporan, care a trăit cu intensitate şi ardent patriotism epoca sa, situîndu-se prin actualitatea idealurilor pe care le-a promovat deasupra limitelor timpului său istoric, aşa cum s-a putut constata şi din sumarele însemnări privind prezenţa intelectuală a ilustrului diplomat român la New York. El şi-a înscris definitiv şi ireversibil numele în galeria nepieritoare şi de neuitat a marilor personalităţi ale diplomaţiei acestui veac, ca bărbat de stat care şi-a închinat cu devoţiune viaţa măreţei cauze a păcii, înţelegerii şi cooperării, întemeiate inderogabil pe normele dreptului, justiţiei şi echităţii, pe noblesa unui crez politic pus statornic în slujba intereselor permanente ale poporului român.

IOAN VOICU

Spectacolul informaţiei

Gura lumii

Iniţiativa demnă de cuvinte frumoase a Editurii ştiinţifice şi enciclopedice aduce pe masa cititorului român lucrarea intitulată „Mai multe voci o singură lume". Este binecunoscutul şi des cititul studiu iniţiat de U.N.E.S.C.O. şi încredinţat unui colectiv de meseriaşi răsfiraţi într-un larg evantai de preocupări dar aduse aproape de incidenţa informaţiei, a comunicării. Două mi se par meritele acestui interesant şi metodic tom editat în urmă cu trei ani la Paris. Este surprinsă în acolada studiului tematica de specială rezonanţă în timpanul actualităţii privind parametrii comunicării, nevoia de comunicare, anotimpurile informaţiei, gîndurile ce-i străbat prezentul şi viitorul. Meritul s-a născut prin chiar existenţa acestei voluminoase şi muncite lucrări ; demersul este inedit iar rezultatul se cuvine aplaudat. La capătul unei migăloase operaţii documentare, printr-o laborioasă întreprindere-filtru, s-a compus acest conglomerat de capitole şi subcapitole ce alcătuiesc spectrul grijilor de acum ale existenţei informaţiei şi rostuirii sale în straturile de interes ale societăţii. Ca să înţelegem ca lumea dimensiunea contemporană a societăţii sintem trimişi să-i percepem dimensiunea istorică pentru a accede ulterior către dimensiunea internaţională. Comunicarea la timpul prezent obligă cunoaşterea mijloacelor, infrastructurii, interacţiunilor, a disparităţilor moştenite şi purtate prin vreme. Nu sîntem obligaţi să acceptăm în bloc punctele de vedere exprimate între coperţile acestei cărţi cum dealtfel nu face nici patronul ei, U.N.E.S.C.O. ; opiniile nu reflectă cu necesitate şi părerea organizaţiei şi deci nu trebuie luate ca o luare de poziţie a Secretariatului său. Cîtă vreme mijloacele de cunoaştere în masă nu sînt altceva decît vocea originală a fiecărui popor sau grup uman, cum spune atît de plastic în prefaţa la volum secretarul comisiei noastre naţionale pentru U.N.E.S.C.O., prof univ. dr. Ion Drăgan, trebuie să acceptăm normalitatea diferenţierii de ton de intensitate şi timbru în spectacolul informaţional la scara planetei. Diferenţele de păreri privind fenomenul în sine, de asemeni. Cu condiţia ca ele să nu genereze ireconciliabile divergenţe. Şi nu s-ar spune că lipseşc în acest atît de insinuat în existenţa noastră teritoriu, al comunicării. Nefiresc nu mi se pare că meditînd la acelaşi subiect unii avem tentaţia de a ne strînge fularul iar alţii să deschelem nasturii de la cămaşă. Mă deranjează pofta cu care combatanţii pe acest front ţin cu orice preţ să te convingă de dreptatea lor şi să facă uz de „dreptul" de a ne impune această „dreptate". Cititorul va sesiza imediat dincolo de o obiectivă prezentare a situaţiilor la zi tentativa încorporării chiar şi într-o lucrare de această factură, desprovărată de alte ambiţii decît cea a înfăţişării caleidoscopului comunicării aşa cum este, chiar şi aici se simte încercarea de a acredita ca general valabile teoretizări aprioric circumstanţializate şi predestinate să trăiască doar aşa. Dar despre asemenea lucrări, sper, vom mai putea vorbi.

Să ne mulţumim deocamdată a releva cealaltă trăsătură ce mi se pare de excepţie : alcătuirea de excepţie a comisiei puse la treabă să lumineze şi defrişeze vastele cîmpuri de interferenţă ale comunicării în lumea de azi, complicată şi complexă, despărţită în compartimente de tot felul după criterii şi ele greu de clasificat.

Să salutăm cu onor justificat pe toţi care ne-au adus în mînă această carte în care citim, încă din primul paragraf :

„Comunicarea susţine şi animează viaţa hotar şi expresie a activităţii sociale şi a civilizaţiei, ea a călăuzit omul şi popoarele de la instinct către inspiraţie, de-a lungul unui ansamblu de procese şi sisteme de informare, de stimulare şi control... Înglobînd gîndirea, organizarea şi puterea, comunicarea face legătura între amintirea originilor şi aspiraţiile cele mai nobile către o viaţă mai bună. Odată cu progresul, sarcina comunicării a devenit tot mai complexă şi mai nuanţată".

Motive să pornim la drum convinşi că avem în faţă un tom interesant de străbătut. Şi nu doar de noi, cei ce trebăluim pe ogorul, nu totdeauna cu arăturile adînci de toamnă la timp făcute, ale comunicării.

NEAGU UDROIU

După N.B.I.

De vorbă cu Jacques Lassaigne

Un telefon de la Paris ne vestește moartea prietenului nostru Jacques Lassaigne. Lupta de mult cu o boală grea... În noaptea de 9 februarie l-a răpus.

Cu ani în urmă, să fi fost prin vara anului 1969 sau poate '70, pe cînd mai locuiam în strada Sihleanu, luase masa la noi. Stînd de vorbă la cafea, am deschis magnetofonul. Cu adîncă părere de rău, transcriu astăzi aceste frînturi din acea lungă și molcomă convorbire.

H. B. — Îți mai aduci aminte ? Ne-am cunoscut în satul Șanț din județul Năsăud. Ai petrecut atunci multe zile printre noi, monografiștii profesorului Gusti.

J. L. — Chiar zilele trecute am dat peste scrisorile trimise din Șanț. Am regăsit în ele peisajul, țăranii la care locuisem, munca noastră în cadrul monografiei. Îmi propusesem atunci să scriu niște nuvele despre viața țăranilor din regiune și îmi pare rău că nu le-am terminat. Erau lucruri interesante, neobișnuite pe care încercam să le descriu. Da, mai păstrez încă manuscrisele și un caiet cu poezii populare pline de farmec culese acolo.

H. B. — Ce-ai studiat la Șanț ?

J. L. — Am făcut cercetări în legătură cu viața pastorală. Am cutreierat pădurile, înaltele poieni și mi-a făcut o profundă impresie faptul că am dat acolo peste o viață medievală, în afara timpului. Mai tîrziu, cînd s-a făcut Muzeul satului am găsit și acolo multe lucruri extrem de interesante.

H. B. — Oare tot atunci ai început și studiul despre Luchian ?

J. L. — Nu, mai tîrziu. Prin 1937—'38 și neavînd tot materialul adunat, am revenit, în 1939. Dar tocmai atunci a izbucnit războiul. Toți francezii aflători în țară au fost blocați, mobilizați pe loc. Se credea că vom lupta în Polonia... Neavînd altceva de făcut, am terminat cartea. Plecînd apoi spre Franța liberă, am lăsat manuscrisul lui Mihail Sebastian. Urma să-l traducă pentru că nu se știa încă în ce limbă va fi publicat. Dar odată cu Mihail Sebastian a dispărut și manuscrisul meu. Din nenorocire conținea multe documente prețioase. Erau fotografii adunate de la familiile și mai cu seamă de la Steriade care mă ajutase.

H. B. — Totuși volumul a apărut...

J. L. — Mai exista un al doilea text la profesorul Rosetti care a izbutit să-l publice în 1947. L-am primit la Paris cu mare bucurie. Fusese foarte bine realizat de Rosetti. Mai am trei exemplare la Paris. Volumul este complet epuizat dar poate va fi odată retipărit. Dar tot prin Rosetti am aflat și cele două vești îngrozitoare : moartea lui Mihail Sebastian și apoi moartea lui Camil Petrescu. Fusesem foarte legat de Camil. La București, pe cînd era directorul Teatrului Național, îl vizitam foarte des. Discuțiile noastre se prelungeau pînă noaptea tîrziu. Am învățat multe de la el. Tot ce știu în materie de filozofie germană i-o datorez lui. El mi-a făcut cunoștință cu Husserl, cu fenomenologia germană, mult înainte ca acestea să fie cunoscute în Franța. Dealtfel, înaintea războiului, i-am publicat multe articole foarte interesante în Franța.

H. B. — În ce reviste ?

J. L. — În Revue Hebdomadaire, cred... Da, pe Camil l-am iubit foarte mult. Păstrez multe scrisori de-ale lui. Foarte multe dinainte de război și mi se pare una singură după. Da, pe Camil l-am iubit... Era o ființă curioasă. Un om pasionat. Interiorizat. Izolat. La aceasta a contribuit faptul că nu auzea bine. Moartea lui m-a îndurerat profund. Îmi era un mare prieten.

H. B. — Ai scrisori și de la Sebastian ?

J. L. — Deși eram prieteni buni, poate doar una sau două. Scrisori nu ne prea scriam, în schimb cînd eram împreună purtam discuții interminabile și ne găseam multe, foarte multe puncte de contact.

H. B. — Pe atunci ne întîlneam uneori și la maestrul George Enescu. Îți mai amintești acele concerte ?

J. L. — Desigur. Dealtminteri înainte de a deveni critic de artă plastică mă gîndisem să mă ocup de muzică. A trebuit să aleg. Mi-am dat seama că am mai multă ușurință de exprimare pe plan visual. Este și motivul pentru care la București am vizitat mai ales pictori. Pictori și scriitori. Cîndva am fost și eu un scriitor nerealizat. Mi-l amintesc bine pe Steriade. Era un om excelent, foarte inteligent. Foarte fin. Avea și o extraordinară memorie, cunoscuse lume multă, păstra totul în amintire. Mi-a dat, de pildă, despre Luchian multe informații, aprecieri personale dar și documente. Era un foarte bun camarad și în ciuda diferenței de vîrstă mă trata ca pe un prieten — și m-a învățat și el multe. Era și un om talentat și a făcut opere frumoase dar din păcate era cam nepăsător, cam petrecăreț. Chiar leneș nu, căci în fond era un om activ dar lucra într-un fel prea fantezist și întreaga parte spontană a operei sale — printre care mai ales desenele — este excelentă. Pentru mine a fost cel care mi-a făcut legătura cu trecutul. Mulțumită lui am putut oarecum înțelege atmosfera în care a lucrat Luchian.

H. B. — Știu că l-ai cunoscut bine și pe Pallady.

J. L. — Da, l-am cunoscut bine. La Paris apoi în România. Cînd s-a reîntors în țară în 1940 eram încă la București și am fost foarte mișcat văzînd că în primele pagini ale jurnalului său pomenea de mine.

H. B. — Povestește-mi despre Brâncuși.

J. L. — Profesorul Gusti, organizatorul pavilionului românesc de la Expoziția universală din 1937, de la Paris, m-a rugat să-l ajut la lucrările de secretariat. Am pregătit cu acel prilej o lucrare documentară. Partea mea a fost modestă. Nu am creat nimic, dar am avut mîndria de a fi găsit și publicat un mare număr de texte privind amintirile francezilor care au poposit prin România începînd din secolul al XV-lea. Am făcut această paranteză despre activitatea mea pentru a descrie cadrul în care l-am întîlnit pentru prima oară pe Brâncuși. Venea des la pavilion. Dealtminteri un pavilion foarte reușit. Profesorul Gusti îl rugase să-l ajute cu sfaturile sale. Ne-am întîlnit apoi de multe ori. Luam adesea masa la el. Era adînc legat de țara sa. O iubea nespus și a trăit întotdeauna ca un român. Ca un țăran român. Cu bucătărie românească. A fost un om extraordinar, iubit și apreciat de cea mai rafinată intelectualitate. Aveam și un prieten comun, Rochet, de care Brâncuși era foarte legat. Îl iubea pe acest bătrîn scriitor care primul îi convinsese pe americani de valoarea operelor lui Brâncuși și apoi, în India, pe maharadjah. Am o parte din corespondența lui cu Rochet care încă nu e cunoscută și în care sînt cîteva scrisori curioase pe care doamna Rochet mi le-a încredințat. Cred că și Brezeanu a descoperit multe și ar trebui strînse grabnic și mărturiile prietenilor săi care mai sînt în viață.

H. B. — Îmi amintesc și de prietenia ta cu Ilarie Voronca...

J. L. — Da, am pornit să traducem împreună poemele, adică „bocetele" culese de C. Brăiloiu, Fuseseră publicate prin '36—'37. Le-am tradus îndată și le-am publicat în 1938 în revista „Commerce" de sub direcția lui Paulhan. Textele sînt foarte frumoase, concentrate, poate cele mai tipice din ritualul de înmormîntare. Chiar eu luasem inițiativa acestor traduceri. Neștiind însă limba română, l-am rugat pe Voronca să facă el o primă traducere pentru a nu mă înșela eu la adaptarea în limba franceză. Mi-a făcut traducerea pe care cred că o mai am încă. Din păcate, slabă. O traducere cum le făceau pe vremuri francezii, cu versuri regulate, cu rimă, cu metrică clasică franceză, plicticoasă și care adaptată acestor „bocete" era de-a dreptul ridicolă. Desigur, Voronca, poet atît de înaintat, cunoscînd bine metrica franceză, a procedat astfel crezînd că îmi va fi pe plac. Am transformat complet traducerea, pornind din românește, pentru a reda versul popular autentic. Am păstrat un număr al revistei purtînd o frumoasă dedicație de Voronca și alta purtînd iscălitura ilustratorului... Chagall !

În acea liniștită după-amiază, Jacques Lassaigne mi-a mai vorbit și de fratele meu Victor Brauner...

J. L. — Îl cunoscusem înaintea războiului, într-o epocă evident dificilă pentru el. După război ne vedeam foarte des. I-am cerut de mai multe ori participarea la diferite expoziții pe care le organizam în străinătate. Din opera lui îmi plăceau mai ales lucrările din 1947—'48, din ceară, foarte elaborate, foarte complexe. A fost de fapt primul care a redescoperit acest material. Doream de mult să expună la Veneția. Un an înaintea morții lui, m-am dus la el : „Gata, s-a făcut ! Facem o sală cu tine la „Bienală" în Pavilionul francez. A fost foarte mulțumit, căci aștepta de mult acest lucru și e drept că ar fi trebuit să-l obțină cu mult înainte. Au început pregătirile. Din nenorocire chiar atunci a căzut bolnav. A reușit totuși să facă alegerea lucrărilor dar nu a mai apucat deschiderea expoziției care s-a transformat astfel într-o expoziție omagială. Era un foarte frumos ansamblu, cu aproximativ 30 de opere, îți dădea posibilitatea să înțelegi originile operei sale, operă vastă, amplă și dezvoltată în sens monumental. Tot ceea ce apăruse poate la început sub forma unor cercetări dificile își găsea locul, se organiza perfect.

HARRY BRAUNER ■

Jacques Lassaigne — critic și istoric de artă de reputație mondială, director al Muzeului de artă al orașului Paris — a fost un mare îndrăgostit de arta românească pe care a slujit-o prin lucrări de referință. Monografia „Luchian", despre care se vorbește în interviu, a fost reeditată. Interviul este, evident, anterior reeditării.

Mereu, mereu ?...

Nostradamus și urmașii

Cu permisiunea cititorului ne întoarcem la sfîrșitul anului 1974, cînd, ca de obicei, astrologii se întrec între ei în a comunica prezicerile lor. Între ei un libanez pretinde că, nici mai mult, nici mai puțin decît 95 la sută se adevărește din ce profețește. Cu o atare asigurare să vedem ce a prezis el lumii pentru 1975. Numai patru evenimente dar unul mai șocant decît celălalt : asasinarea unui bătrîn lider politic ; dispariția Australiei într-un gigantic cutremur de pămînt ; un raid israelian asupra orașului Mecca, ce ar fi provocat un al treilea război mondial ; moartea președintelui american Gerald Ford care-i succedase lui Richard Nixon în urma demisiei acestuia. Acum să le luăm pe rînd : omul politic a murit mai tîrziu neasasinat și de bătrînețe ; Australia n-a pățit nimic ; nici vorbă de un asemenea raid precum cel prevăzut de profet și mai ales de asemenea sumbre consecințe ; în fine, Gerald Ford a fost înfrînt în alegerile prezidențiale din noiembrie 1976 și trăiește și azi. Un alt coleg de-al acestui prezicător, egiptean de astă dată, „vedea" președintele unei țări din zonă înlăturat de la putere în noiembrie acum trei ani, dar nici acest eveniment n-a avut loc ; Ilan Pecker, numit astrolog celebru (?), se ocupă, și el, de demisii sau decese de lideri, intervenții de comandouri armate cu implicații mari, etc.

Întotdeauna, la sfîrșitul anului ei sînt copleșiți de muncă (!?). Ziarele respective le preiau (degeaba ?) profețiile, care apoi sînt reproduse cu rapiditate în pagini importante și cu sublinieri de rigoare. Este chiar o adevărată întrecere în a avea exclusivități, mai ales dacă una dintre prezicerile — previzibile dealtfel, din rațiuni biologice, geografice sau politice — se confirmă cumva. Căci, de pildă, nu e mare scofală în a avansa ideea unei secete și mai catastrofale în Sahel, cum făcea unul, și situația concretă a zonei respective ; sau, în anii '70, în acea tensiune puternică, un nou conflict armat în Orientul Apropiat !

Dezmințiți de evenimente și de însăși scurgerea implacabilă a vremii, ei se refugiază, acum, în spațele mare și protegiitor al străvechii formule : errare humanum est. Firește, nu regretă și nu înapoiază nimic din recompensele primite pentru dreoturile de a li se publica prezicerile. În schimb, ziarele, care au creat un cult în jurul acestui gen de „vizionarism", dezamăgite de profeții mai tineri sau mai bătrîni, ce pot face ? Recurg la cei morți deja pentru ca, prin intermediari, să le afle gîndurile. Astfel, a și fost citat Jean Charles de Fontbrune, interpretul lui Nostradamus, devenit multimilionar prin cărțile publicate, care anunță că profetul său nu vede decît două conflicte mondiale de acum pînă în 1999, primul durînd fix 3 ani și șapte luni iar următorul 27 de ani, după care se va instaura pacea pentru mai multe secole... Să fie decedații mai sigur ? Nu cred, mai curînd, interpreții lor gen Fontbrune sînt mai ingenioși, ceea ce propun ca profeții se bazează fie pe calarea unui text pe un eveniment petrecut deja fie pe apropierea unui text de un fapt posibil, pentru că, din păcate, viața oferă și asemenea posibilități : conflagrații, vechi sau noi, decese de mari oameni politici, savanți sau scriitori cunoscuți lumii întregi, etc. Atunci cînd și ei greșesc de vină nu sînt profeții, nici ei ca interpreți fideli, ci noi, care nu i-am înțeles bine. Errare humanum est !

DUMITRU CONSTANTIN ■

„Copilul se află îngropat pe malul mării, la un metru și jumătate sub pămînt"

Mihniți din cale-afară, părinții unei tinere femei, dispărute de mai multe zile de-acasă, au ciocănit la ușa lui Jean-Louis Crozier, din localitatea franceză Aubenas :

— Poliția ne-a trimis la dumneavoastră, pentru că oamenii ei n-au putut să ne găsească fata. Cu lacrimi în ochi vă rugăm să faceți ceva ca să dăm de urma ei.

— Aveți o fotografie a dispărutei ?

— Da, poftim.

Atunci bătrînii au văzut cu mirare cum gazda lor a apucat cu mîna stîngă fotografia și, făcînd cu dreapta cîteva mișcări ce aduceau a pase, s-a uitat îndelung la imaginea femeii. A luat apoi o hartă a regiunii și, continuînd să privească fotografia, și-a plimbat degetele pe hartă, pînă cînd arătătorul s-a oprit într-un punct. În cele din urmă a plimbat deasupra hărții un beneficiu, care s-a oprit tot în locul în care se oprise și degetul.

— Fiica dumneavoastră a murit, le-a spus el. Ea se află în apa rîului Ardèche, în amonte de baraj, aproape de colina Temple.

Au fost chemați scafandri care au căutat sub apă timp de două ore, dar n-au găsit nimic. Totuși, în timp ce ei plonjau, au fost găsite pe o stîncă, puțin mai sus de locul cu pricina, hainele femeii, aranjate cu grijă. Acest fapt a confirmat justețea localizării și a reconfortat pe toți cei ce participau la căutare. La un moment dat, o rază de soare a căzut pe un obiect strălucitor. Scafandrii s-au dus acolo. Obiectul era medalionul pe care tînăra îl purta la gît. Grație acelei străluciri, care ținuse doar o fracțiune de secundă, corpul înecatei a putut fi reperat.

Într-o altă țară, un copil fusese răpit. Cum nici după achitarea sumei pretinse de răpitori băiatul n-a apărut, a fost chemat Crozier. Acesta, folosind metodele descrise mai sus, a indicat un punct pe harta țării respective și a spus : „Copilul dumneavoastră este mort și-l îngropat aici, pe malul mării, la un metru și jumătate sub pămînt". Și a fost exact cum a spus el.

Ce-a mai făcut omul nostru ? Multe isprăvi, peste 150, în Franța, R.F. Germania, Spania, Italia, Tunisia, Zair, India, Israel, Canada și în alte părți ale lumii. A localizat atît decedați, cît și oameni în viață dispăruți. A regăsit animale rătăcite, în special cîini și pisici, precum și obiecte de valoare pierdute. Mai mult decît atîta, prin sugestie la distanță a izbutit să salveze persoane aflate în pericol. Iată unul din cazuri, povestit chiar de Crozier : „Într-o noapte, pe la unu și jumătate, am fost chemat la telefon și mi s-a spus că un cetățean, care luase masa cu cîțiva prieteni într-un restaurant din Toulon, a fugit din local și nimeni nu știa unde se află. Eram rugat să-l găsesc. Prietenii se temeau că omul încearcă să se sinucidă. Atunci mi s-a întîmplat ceva extraordinar : aveam impresia că văd în minte, ca și cum ar fi fost o transmisie de televiziune în direct, pe cineva cum moare. Era la periferia Toulonului. Omul avansa în apă. Am încercat mental să-l opresc, aveam impresia că se sinucide sub ochii mei. Toate aceste lucruri pe care le vedeam cu ochii minții le spuneam la telefon oamenilor care mă chemaseră. Era îngrozitor, voiam să-l ajut și deodată am simțit că, în sfîrșit, omul care intrase în apă pînă la brîu, ezită. Am continuat să-l strig mental : «Întoarce-te pe mal». Brusc, am simțit că partida era cîștigată. Le-am spus oamenilor : «Gata, e salvat. Mă duc să mă culc». Puțin timp după aceea familia l-a regăsit în locul pe care îl indicasem eu. Avusese o depresiune și voise într-adevăr să-și pună capăt zilelor".

Firește, toată lumea s-a întrebat în ce constă secretul. O propunere de explicație a făcut-o chiar cel în cauză, atît în cartea „Omul ultimei șanse", cît și într-un interviu publicat în „Paris Match". După el, aptitudinile sale deosebite s-ar datora magnetismului, care este propriu tuturor oamenilor, tuturor ființelor. „Magnetismul, afirmă specialistul nostru, este ca prietenia sau ca dragostea. Există o simbioză, un curent de la donator la primitor. Ce face o mamă cînd pune mîna pe fruntea copilului bolnav ? Ea vrea să-l însănătoșească. Fără s-o știe, ea face magnetism". Unii oameni sînt însă înzestrați cu o forță magnetică mult mai mare decît cea obișnuită (să ne amintim că de aceeași forță s-a vorbit și în cazul Djunei, despre care „Flacăra" a scris în nr. 37 din 1981). Această înzestrare deosebită a fost numită radiestezie. După cît se pare, nu toți cei ce au acest „dar" izbutesc să-l utilizeze cu bune rezultate în acțiunile de depistare a persoanelor și obiectelor dispărute. Radiestezistul ar fi un fel de post emițător-receptor. El trimite unde purtătoare de mesaje către obiectul pe care îl caută, și de acolo vine îndărăt o undă de răspuns, o undă-ecou, care face ca degetele operatorului să vibreze iar pendula să intre în acțiune. Operațiunea ar semăna deci cu cea efectuată de un radar.

Cît privește „darul" de radiestezist al lui Crozier, el a fost descoperit de pe cînd era copil. Debutul și l-a făcut ca descoperitor de izvoare pentru fîntîni. Auzind că vecinul voia să aducă un fîntînar pentru a depista un izvor, s-a dus imediat pe teren și a stabilit el locul, marcîndu-l cu pietre. După ce-a venit fîntînarul, a cercetat terenul și s-a oprit exact la pietrele puse de băiat. Iar pe la 17 ani a regăsit pentru prima oară o persoană dispărută. Citind în ziarul local că la Tournon a dispărut un copil, viitorul radiestezist a decupat fotografia dispărutului și a început să-l caute pe harta Franței. Degetele l-au condus la Marsilia. Cum întîmplător în casă se afla o hartă detaliată a Marsiliei, stabilirea locului exact a fost ușor de făcut. După care părinții au fost înștiințați printr-o scrisoare unde să-și caute băiatul. Patru zile mai tîrziu, eroul nostru a primit o scrisoare de mulțumire în care se confirma că localizarea fusese exactă. Coincidență fericită : băiatul găsit era fiul unui jandarm. De atunci s-a stabilit o colaborare neîntreruptă a lui Crozier cu autoritățile, cu poliția și jandarmeria. Dar, cu toate că și-a abandonat profesia de desenator tehnic în favoarea radiesteziei, nu trăiește din activitatea de depistare, pe care o exercită mai ales benevol. Existența și-o cîștigă din tratarea oamenilor prin magnetism. Practică, adică, meseria Djunei...

De prisos să mai spunem că foarte mulți au fost — și mai sînt destui și în prezent — înclinați să-l ia pe radiestezistul detector și vindecător drept șarlatan. Îi împiedică însă evidența, cele mai bine de 150 de cazuri rezolvate, cazuri dintre cele mai grele, în care o armată întreagă de oameni de meserie nu s-au putut descurca. Iar faptele sînt fapte. Cît privește explicarea lor, cele spuse de Crozier însuși oferă un punct de plecare, o pistă. Dar nu trebuie uitat că el este practician, nu cercetător. Prin urmare, și în acest caz misiunea de-a cerceta și explica fenomenul revine oamenilor de știință.

ION D. GOIA ■

Aurelia Gheorghe, o viitoare mare campioană?

A trecut pe la redacție, în fugă, renumitul antrenor de tenis Ștefan Georgescu, fost (timp de un deceniu, cu intermitențe) căpitan nejucător al echipei noastre de Cupa Davis, prezent în memorabilele finale de la Charlotte (1970) și București (1971). Înainte de a ne expune motivul vizitei, dar în legătură cu asta, Ștefan Georgescu ne-a reamintit că se împlinesc 10 ani de cînd, în „Flacăra" din 10 martie 1973, a atras public atenția, primul, asupra posibilităților unei junioare. Articolul de atunci, semnat de însuși vizitatorul nostru, se intitula „Virginia Ruzici, cîștigătoare la Forest Hills ?", iar Ștefan Georgescu, să recunoaștem, n-a greșit prea mult : dacă n-a cîștigat (încă) la Forest Hills, ea a ieșit învingătoare (între altele) la Roland Garros și este, indiscutabil, una dintre cele mai redutabile „rachete" ale tenisului feminin de azi, a pătra în Masters etc., etc. Ea a fost, un timp, antrenată chiar de Ștefan Georgescu, care a infirmat, iată, proverbul că nimeni nu e profet în tenisul lui !

Ce susține acum, cunoscutul tehnician ? Că o fetiță de numai 15 ani (i-a împlinit la 26 ianuarie), Aurelia Gheorghe, poate ajunge, cît de repede, o mare campioană ! Să-i dăm cuvîntul : „În urmă cu un an, un an și ceva, eram foarte ocupat, lucram cu surorile Romanov. Cineva mi-a cerut s-o văd pe Aurelia, o jucătoare, mi s-a spus, de mina a treia, dar capabilă să progreseze. Am văzut-o și, cum se zice, mi-a luat ochii ! Talent sută la sută, ambiție, îndemînare și, în plus, dorință de a face tenis. Insist asupra acestui aspect pentru că nu puține sînt cazurile cînd lipsa unei motivații puternice poate compromite o dotare naturală deosebită. M-am ocupat de ea și a început să progreseze văzînd cu ochii. Și-a cizelat tehnica, iar rezultatele n-au întîrziat să apară. Recent, Aurelia a pătruns pînă în finala Cupei „16 Februarie", demonstrîndu-mi că se află pe un drum drept. Firește, mai are destule de învățat, dar talentul și perseverența ei îmi dau, cred, dreptul să sper că va ajunge, mîine, o jucătoare de elită".

Să-i dăm crezare celui care, în urmă cu 10 ani, a anticipat cariera unei junioare, la acea dată fără mari veleități. Publicînd acest text și imaginea alăturată (ce-o prezintă pe Aurelia Gheorghe pe fundalul articolului din 10 martie 1973), trebuie să încheiem însă prin a ne exprima o nedumerire : are tenisul românesc atîția tehnicieni de elită încît să și poată permite să nu folosească serviciile lui Ștefan Georgescu, sub a cărui îndrumare (reamintim între altele) au debutat în Cupa Davis și Năstase, și Dîrzu, și Segărceanu ? ! Profesor de educație fizică la Liceul „C. A. Rosetti" din Capitală, fostul căpitan nejucător al echipei naționale este pe cale să părăsească definitiv tenisul, fiind tot mai puțin băgat în seamă. Situația ni se pare nefirească, păgubitoare (cine își permite să neglijeze o competență verificată ?), drept pentru care ne facem o datorie din a atrage atenția asupra a două nume : Aurelia Gheorghe și Ștefan Georgescu. Credem că vom mai auzi de ele.

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Primul fotbalist român cu lentilă de contact e gata de joc!

La început optimiști în ceea ce privește recuperarea internaționalului craiovean Aurel Țicleanu (reamintim, operat de cataractă la ochiul stîng), în temeiul asigurărilor date de profesorul Mircea Olteanu, șeful Catedrei de oftalmologie din I.M.F. București, am devenit noi înșine, cu timpul, circumspecți, mai ales că vestile sosite din Grecia (unde Universitatea se afla într-un turneu de pregătire) nu erau îmbucurătoare : că Țicleanu nu se poate antrena, că are dificultăți de acomodare etc., etc.

Cum, săptămîna trecută, am fost asaltați de telefoane, zeci de iubitori ai fotbalului (nu numai olteni) întrebîndu-ne dacă Țicleanu va putea reintra pînă la 2 martie (data partidei de la Kaiserslautern), am hotărît, vineri, să-l căutăm pe cel în cauză, spre a ne lămuri. De la Craiova ni s-a spus că Țicleanu e la București, unde urmează să i se aplice lentila de contact. Am dat fuga la Spitalul militar central și l-am găsit pe Țicleanu alături de soția sa (care așteaptă să nască) și, firește, de profesorul Olteanu. Cum jucătorul ne-a fost „răpit" de doctorul Mircea Filip (specialistul clinizînd în lentile de contact) pentru un ultim control, ne-am întreținut cu profesorul Olteanu, care ne-a declarat :

„Din punctul nostru de vedere, e complet restabilit"

„Ieri, i s-a aplicat o lentilă de contact cu un diametru mai mare, 15 milimetri, așa ca să n-o piardă la vreun șoc mai puternic, o lovitură cu capul, să zicem. Cu toate astea, e ușor de manevrat, se pune și se scoate din pleoapă. E ca o picătură. Ochiul lui Țicleanu e complet vindecat, jucătorul poate intra imediat în teren, nu mai are nici un fel de interdicție. Îi sînt permise orice exerciții. Dacă va juca la Kaiserslautern ? De-acum răspunsul la această întrebare nu mai ține de medici, ci de antrenori. Din punctul nostru de vedere Țicleanu e complet restabilit".

Înțelegem însă că lentila pe care o poartă internaționalul craiovean (și care nu se distinge, oricît de atent ai privi) nu e chiar cea optimă : ea are puterea +12, iar Țicleanu ar avea nevoie de +14,5 dioptrii. Oricum, ne explică doctorul Filip, și cu +12 Țicleanu poate juca, avînd vedere binoculară, dar ne străduim să găsim o alta, cu 2,5 dioptrii mai puternică și cu diametrul mai mare. (Luni dimineață, doctorul Filip ne-a telefonat la redacție și, satisfăcut, ne-a informat că a reușit. Ba mai mult, lentila, o „Medicorneea" franțuzească, nu va mai trebui scoasă de pe ochi, putînd fi purtată timp de 5 ani. Ea i se va aplica lui Țicleanu cît de curînd.)

În sfîrșit, apare și Țicleanu. Din fugă, pentru că riscăm să deranjăm (profesorul însuși are un program extrem de încărcat, urmînd să plece într-o călătorie științifică mai lungă, Tokio, New York, Montreal etc.), notăm vorbele lui Țicleanu :

„Sper să nu lipsesc din meciul de la Kaiserslautern"

„Mă simt excelent deși, cînd am pus prima dată lentila, am cerut să stau jos. Era parcă prea multă lumină în jur ! Cert e că am cîștigat cîmpul din stînga nasului și că, azi, văd incomparabil mai bine decît înainte de operație. Mă folosesc de acest prilej spre a-i mulțumi profesorului Mircea Olteanu, care m-a îngrijit cu multă atenție. Aș zice chiar cu dragoste. Cum pînă la 2 martie mai rămîn 20 de zile și cum nu plec de la zero, am făcut multe alergări, am jucat chiar și un meci, în sală, sper să-mi revin cît mai repede locul în echipă și, firește, să nu lipsesc de la Kaiserslautern. Vorba aceea, pe care am auzit-o și eu, că aș avea dificultăți de adaptare, e un neadevăr. N-am nimic, abia aștept să joc !"

Desigur, pentru a reintra în echipă, Țicleanu va trebui să recupereze cele (aproape) două luni cît a stat în convalescență interval în care, la Bușteni și în Grecia, colegii săi s-au pregătit cu rîvnă. Dar tinerețea (pe 20 ianuarie a împlinit 24 de ani) și ambiția sa pot fi precumpănitoare și, de unde cu 10 zile în urmă eram pesimiști, azi putem, iată, scrie cu nădejde : e posibil ca Țicleanu să joace la Kaiserslautern ! (dealtfel, el a și jucat duminică, un sfert de oră, împotriva lui F. C. Olt. Dacă va fi așa, și noi sperăm, toată lumea (inclusiv fotbalul românesc) va avea de cîștigat. Să-i ținem pumnii strînși !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Spune-ne, Mircea Lucescu...

„Am citit în revista „Flacăra", ne scrie Ionel Budișteanu din Rîmnicu Vîlcea, că echipa națională sub cîrma lui Mircea Lucescu a susținut pînă acum 5 meciuri pe teren propriu și 10 în deplasare. S-a comentat în fel și chip acest aspect. Aș dori ca însuși selecționerul echipei reprezentative să ne explice motivele acestei opțiuni." Așadar :

— DE CE A JUCAT ECHIPA NAȚIONALĂ MAI MULT ÎN DEPLASARE ?

— Sînt aici mai multe aspecte. N-am să mă feresc să spun că, fiind vorba despre un an de reconstrucție a echipei naționale, am acceptat cu plăcere jocurile în deplasare, pentru a avea mai multă liniște și a asigura omogenizarea sufletească a lotului de jucători selecționați. Mă așteptam, sincer vorbind, la mai multe meciuri pierdute, dar eram un risc pe care trebuia să mi-l asum, tocmai pentru a-i pune la cît mai grea încercare pe viitorii titulari ai noii echipe naționale și a scurta timpul de omogenizare a formației de bază. Turneul efectuat în iarna trecută prin cîteva țări din America centrală a fost un bun exemplu în această privință. Dar, cel puțin la fel de important, este și calendarul internațional. Cu părere de rău trebuie să spun că [illegible] federația a neglijat [illegible] calendarului de jocuri pentru o [illegible] reprezentativă. Este adevărat că și pe plan intern noi avem un calendar fluctuant, fiind dificil de stabilit o dată certă. Liberă pentru fixarea unei partide la nivelul echipelor naționale. Practic, în tot cursul anului care a trecut, n-am avut prevăzut decît un singur meci amical întîrtări pe teren propriu, cel cu Danemarca, fixat cu 2 ani înainte. În rest, a trebuit să ne descurcăm, jucînd mai mult unde le-a convenit adversarilor, decît unde doream noi. Aș mai vrea să spun că noi n-am mai avut la București un meci amical foarte serios, de bună pregătire, din 1973, de la acel 3—3 cu Italia !

Apoi, în general, lumea fotbalului te acceptă foarte greu ca adversar, dacă nu ai o anumită „firmă". Antrenorii se feresc de rezultate neplăcute în compania echipelor socotite mai slabe, ca să nu mai vorbim de aspectul financiar, cel al încasărilor prin vînzarea biletelor. Aș spune că, la fel ca în politica mondială, lumea a treia a fotbalului pătrunde foarte greu, trebuind să forțeze uși care nu se deschid de la sine. Iar noi, să nu uităm, am fost socotiți „lumea a IV-a" în Europa, dacă ne luăm după procedura de stabilire a grupei de calificare de la actuala ediție a Campionatului european : Italia, Cehoslovacia, Suedia, România. Practic, ne-a trebuit un an de zile pentru a începe să fim acceptați în jocuri cu reciprocitate, adică unul în deplasare și revanșa la noi în țară. Pînă acum, multă vreme n-am fost primiți să jucăm cu echipe tari decît în situația de sparring-partneri, atunci cînd echipele respective pregăteau alte jocuri importante — cum s-a întîmplat anul trecut în preajma Mundialului, cînd am evoluat în Argentina, Peru și Chile. În 23 februarie, anul acesta urmă cu [illegible] selecționata Irlandei de Nord să vină să joace la București, cel puțin așa mă înțelesesem cu Billy Bingham. Federația nord-irlandeză a cerut însă 15 000 de lire sterline pentru acest joc, iar propunerea a căzut imediat. Trebuie deci, să obținem reciprocitate, este singura cale, și în această direcție am avut prilejul să discut la Seminarul de la Split cu mai mulți antrenori ai echipelor reprezentative din Europa. Cu francezul Hidalgo am stabilit un meci pentru 1984, cu vest-germanul Derwall pentru 1984 sau 1985, cu englezul Robson pentru 1986. Am mai discutat cu olandezul Rijvers și cu austriacul Hof, preocupările mele mergînd acum spre anii care urmează, fiindcă pentru anul în curs calendarul e stabilit : vom juca 12—13 meciuri de pregătire și oficiale. Evident, ne-au ajutat foarte mult rezultatele obținute în cursul anului trecut. Vă vorbeam despre o „politică a rezultatelor", nimeni neflind dispus să te primească să joci, și mai cu seamă să accepte să vină la tine acasă, prin reciprocitate, dacă nu prezinți garanția unei „firme" de prestigiu. Ceea ce, evident, nu se cîștigă peste noapte, fiind vorba despre un lung proces de formare, de creștere a nivelului fotbalului nostru, din care echipa națională nu reprezintă totuși decît o simplă verigă.

Scurt, foarte scurt

. Plenara Comitetului federației de fotbal a dezbătut marți, pentru prima oară, probleme legate de activitatea centrelor de copii și juniori. S-a spart gheața, dar așteptăm măsuri concrete. ● Urma, în aceeași ședință, să se ia o decizie cu privire la folosirea juniorilor de către divizionarele B și C. Nu s-a luat, deși actualul sistem a fost criticat de toată lumea. De ce ? ● Vali Ionescu a sărit, la Rotterdam, 6,68 m, cîștigînd proba. Ea a primit și o cupă decernată celei mai bune performanțe a reuniunii. Are cuvîntul Anișoara Cușmir. ● Constatăm lipsa multor boxeri de elită la „Turneul Primăverii", despre care s-a spus că va fi un test obligatoriu pentru selecționarea în echipa reprezentativă. Ce părere are F.R.B. ? ● Hocheiștii noștri au ratat și această ocazie de a dobîndi pentru prima dată „Cupa Federației", ajunsă la ediția cu numărul 25 ! ! Ei au dezamăgit : 5—6 cu Cehoslovacia (tineret) și 2—10 cu Usti Kamenogorsk ! ! Antrenorii Pană și Bașa mai au mult de lucru. ● O întrebare pusă, în Plenara Comitetului federal, de Vladimir Luca : pînă cînd antrenorii de la copii și juniori vor fi „ordonanțele" celor de la echipele divizionare ? Cine știe să răspundă ? ● În vîrstă de 14 ani, Galina Astafei a trecut, recent, peste ștacheta ridicată la 1,74 m. Ea este fiica fostului recordman al țării la prăjină, Petre Astafei ● Un act de dreptate : antrenorului de atletism Nicolae Mărășescu, „profesorul" Nataliei Bctini, al Doinei Melinte etc., i s-a atribuit titlul de antrenor emerit. Era și timpul. ● Deși turneul pentru locurile 5—8 nici n-a început, echipa feminină de volei Dinamo și-a asigurat titlul de campioană. Unde e Penicilina de altădată ? ● Italienii n-au izbutit decît 1—1 la Limassol, în fața Ciprului. Serios ca totdeauna, Mircea Lucescu (care a urmărit meciul la fața locului, ajungînd acolo cu un cargou ? !) a trasa, credem, învățămintele de rigoare. ● Știți cîte fonduri a alocat F.R.F. Clubului (specializat) „Luceafărul" în perioada 1979—1982 ? Exact 14 714 700 de lei. În același interval, unitatea respectivă a promovat 61 de jucători. Folosindu-ne de împărțire, ies 241 224 de lei de jucător. Cam mult, nu ?

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghero — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori : (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Mircea Bunea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stanescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30. Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoaia, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Bălăcciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Grour, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Bîrlădeanu — 24 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mănecan — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 25 50, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII (1446)
8 vineri
25 FEBRUARIE 1983

● săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la Întreprinderea „23 August":

ÎN RAPORT DE MUNCA DEPUSĂ, NU VOM LIMITA NIMĂNUI VENITURILE!

Șase reporteri ai revistei noastre, dialogînd cu mai mulți învățători de la sate, ajung la concluzia: SĂ-I DĂM DASCĂLULUI DE ȚARĂ NU NUMAI „BUNĂ ZIUA", CI TOT CE ÎI ESTE DE TREBUINȚĂ

(paginile 12–13)

SONDAJ ÎN CULISE:
o zi la... Marele Teatru Mic

(pagina 11)

O întrebare care poate părea bizară:
există județe cu geometrie variabilă?

(pagina 19)

Culoarea este în creația lui Benone Șuvăilă problema cheie
(Cronică în pag. 10)

In cursul anului 1976, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare adresează Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie propunerea de achiziționare din import a unei licențe pentru construirea unui aparat de difuzie a zahărului. C.N.S.T.-ul consideră propunerea inacceptabilă, apreciind pe bună dreptate că specialiștii din învățămîntul superior sau cei din institutele de profil sînt în măsură să conceapă și să proiecteze în condiții optime și la un preț rezonabil o asemenea instalație, scutind astfel statul de un important efort valutar.

Întîmplarea relatată într-unul din numerele revistei Flacăra a avut scontatul deznodămînt fericit. Despre el vă vorbim în acest număr

Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

Urmînd acest drum, în 4 minute se poate ajunge de la Operă la Institutul politehnic

(Imagine din stația noului tronson al metroului bucureștean)

Un nou moment important în întărirea conlucrării româno-iordaniene

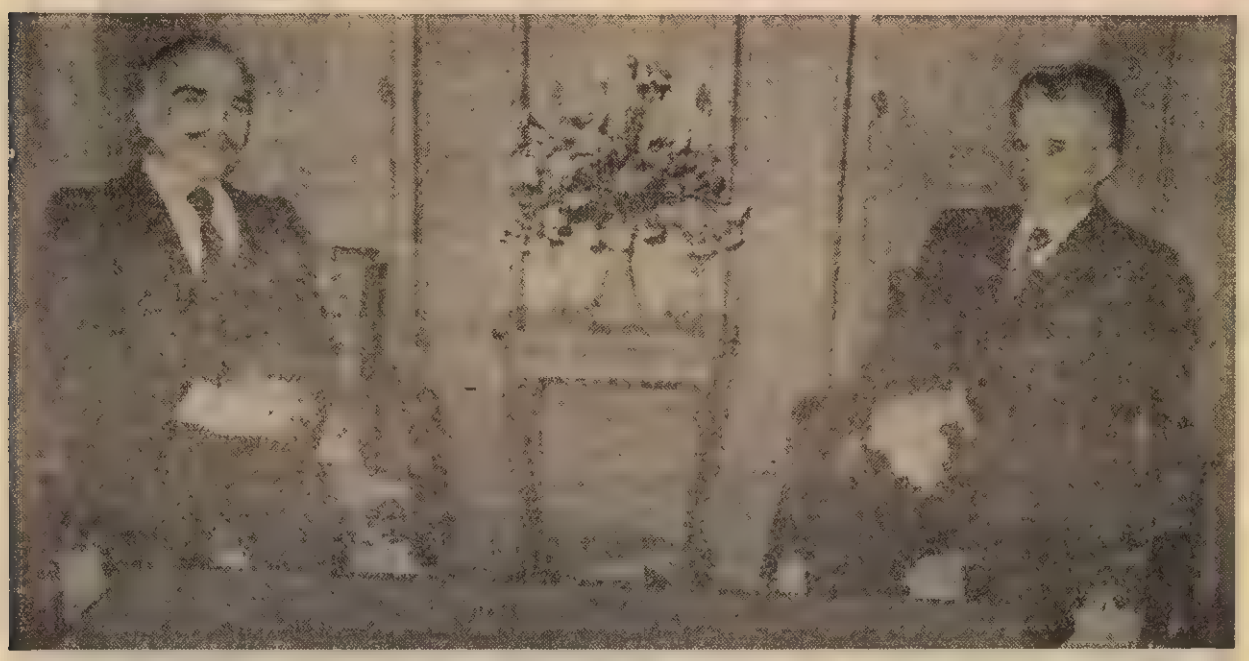

Expresie a evoluției pozitive a relațiilor de prietenie, respect reciproc și colaborare fructuoasă dintre România și Iordania, a dorinței ambelor țări și popoare de a extinde și mai mult raporturile bilaterale, precum și conlucrarea pe arena internațională, la invitația președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sfîrșitul săptămînii trecute a avut loc o nouă vizită de prietenie în țara noastră a Majestății Sale regele Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei. Noul dialog la nivel înalt se înscrie, totodată, în cadrul bunelor relații pe care România le întreține cu țările arabe, cu toate statele care au pășit pe calea independenței și dezvoltării libere, de sine stătătoare.

După cum era și firesc, în cadrul convorbirilor oficiale dintre cei doi șefi de stat au fost abordate probleme privind dezvoltarea relațiilor româno-iordaniene. Președintele Nicolae Ceaușescu și regele Hussein Ibn Talal au relevat satisfacția lor față de intensificarea și diversificarea raporturilor de prietenie și cooperare reciproc avantajoase dintre România și Iordania, pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific și în alte domenii de interes reciproc și au considerat necesar să se acționeze și în viitor, cu toată fermitatea, pentru a se ajunge la dezvoltarea accentuată a acestor raporturi, îndeosebi pe planul schimburilor comerciale și al cooperării economice. S-a indicat ca pe viitor atenția să se concentreze în special în domeniile petrolului, chimiei, energiei, mineritului, transporturilor și agriculturii, atît prin lărgirea participării la proiectele și programele realizate în comun pînă acum, cît și prin abordarea unor proiecte noi, prioritare.

Dialogul la nivel înalt româno-iordanian a prilejuit și un amplu schimb de păreri cu privire la problemele majore actuale ale vieții internaționale, îndeosebi în legătură cu cele referitoare la pacea și securitatea mondială, la reglementarea diferendelor dintre state pe cale pașnică. În acest cadru, o atenție deosebită a fost acordată situației din Orientul Mijlociu. De ambele părți s-a relevat însemnătatea realizării în această zonă a unei păci globale, juste și durabile, care să ducă la retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în 1967, la recunoașterea dreptului la autodeterminare al poporului palestinian, inclusiv la constituirea unui stat palestinian independent, pentru ca astfel să se ajungă la garantarea dreptului la existență liberă, independentă a tuturor statelor din zonă. În acest scop, cei doi șefi de stat au apreciat că ar fi deosebit de utilă convocarea unei Conferințe internaționale cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, precum și a altor state, care își pot aduce o contribuție pozitivă, activă, la reglementarea problemelor complicate din această zonă a lumii. După cum a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu, în Orientul Mijlociu este loc și pentru un stat palestinian independent, și pentru statul israelian, și trebuie să se pornească de la recunoașterea acestei realități, de la necesitatea conviețuirii pașnice a tuturor țărilor din această zonă. Au fost abordate, totodată, probleme cum sînt edificarea securității și cooperării în Europa, lichidarea decalajelor dintre statele sărace și cele bogate și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, necesitatea trecerii la măsuri urgente de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, necesitatea ca țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare, statele nealiniate să joace un rol tot mai mare și mai eficace în reglementarea problemelor internaționale.

Remarcînd faptul că întîlnirile româno-iordaniene la nivel înalt au dat de fiecare dată noi impulsuri dezvoltării cu succes a relațiilor dintre cele două țări, cei doi conducători de stat și-au exprimat aprecierea deosebită față de noul dialog la nivel înalt de la București. „Apreciem această nouă vizită — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca o expresie a bunelor relații care s-au statornicit între România și Iordania, a voinței țărilor noastre de a lărgi și mai mult cadrul colaborării și conlucrării lor prietenești... Sînt încredințat că și în cursul actualei vizite vom ajunge la noi înțelegeri atît în ceea ce privește dezvoltarea relațiilor bilaterale, cît și în privința conlucrării pe plan internațional". Iar regele Hussein Ibn Talal a declarat : „Cu această ocazie fericită, aș dori să vă asigur că dezvoltarea prieteniei și cooperării dintre țările noastre — tendință pe care ne-am străduit să o imprimăm încă de la începutul raporturilor bilaterale — reflectă voința noastră fermă de a sluji interesele ambelor țări, precum și respectul nostru față de tot ceea ce asigură progresul și prosperitatea popoarelor român și iordanian și ale întregii omeniri".

Desfășurată într-o atmosferă prietenească, de stimă și înțelegere reciprocă, noua vizită a șefului statului iordanian în țara noastră se înscrie ca un moment important în întărirea conlucrării româno-iordaniene, fiind menită să dea un nou și puternic impuls extinderii și intensificării colaborării dintre cele două țări, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, în folosul reciproc, al cauzei păcii, independenței și progresului în întreaga lume.

ION D. GOIA ■

Mobilizator program de acțiune

Într-o atmosferă de puternică angajare politică pentru îndeplinirea exemplară a hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, au avut loc, la sfîrșitul săptămînii trecute, lucrările celei de-a III-a Conferințe pe țară a președinților consiliilor populare.

În cuvîntul de deschidere, rostit de tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, se spune printre altele : „Salutăm cu deosebită căldură, cu nemărginită dragoste și adîncă bucurie, cu stimă și profund respect participarea la lucrările conferinței a celui din a cărui inițiativă a fost instituționalizat acest reprezentativ forum democratic al țării, iubitul nostru conducător, secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Salutăm, de asemenea, cu deosebită stimă și considerație, participarea la lucrările conferinței a tovarășei Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului".

Chemat să dezbată probleme de deosebită importanță pentru perfecționarea în continuare a activității organelor locale ale puterii și administrației de stat în organizarea și conducerea treburilor obștești, astfel încît ele să-și îndeplinească la un nivel tot mai înalt rolul conferit de societatea noastră, să se afirme ca factori dinamizatori în toate domeniile de activitate, forumul național al președinților consiliilor populare a examinat, timp de trei zile, sarcinile importante ce revin organelor și organizațiilor de partid, consiliilor populare din hotărîrile Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, privind continua îmbunătățire a activității economico-sociale și politico-administrative în profil teritorial.

Momentul cel mai important al conferinței l-a constituit magistrala cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, adevărat program de activitate pentru toți oamenii muncii, urmărită cu deosebit interes, cu deplină satisfacție și aprobare de participanții la conferință. Trecînd în revistă succesele obținute, arătînd și lipsurile care s-au manifestat, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat sarcinile deosebite ce revin consiliilor populare în munca pentru traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale, pentru înfăptuirea programelor stabilite privind dezvoltarea într-un ritm mai intens a întregii activități, pentru îndeplinirea neabătută a prevederilor planului pe 1983, a obiectivelor celui de-al șaptelea plan cincinal. Astfel, se arată în cuvîntare, în toate localitățile, consiliile populare trebuie să se preocupe de dezvoltarea bazei materiale, valorificînd toate substanțele utile care se găsesc pe teritoriul patriei noastre ; un rol important au consiliile populare în recuperarea și refolosirea materialelor, a diferitelor piese și subansamble ; în domeniul energetic, este necesar ca fiecare consiliu popular să-și întocmească un program propriu de activitate cu privire la dezvoltarea surselor locale de energie, microhidrocentrale, ape termale, biogaz, biomasă, energia solară, precum și cu privire la reducerea consumurilor și recuperarea unor surse de energie ; o atenție deosebită trebuie acordată de consiliile populare dezvoltării mai puternice a micii industrii, a artizanatului, precum și a serviciilor, pe baza valorificării superioare a materiilor prime locale, în vederea satisfacerii din plin a cerințelor tuturor cetățenilor.

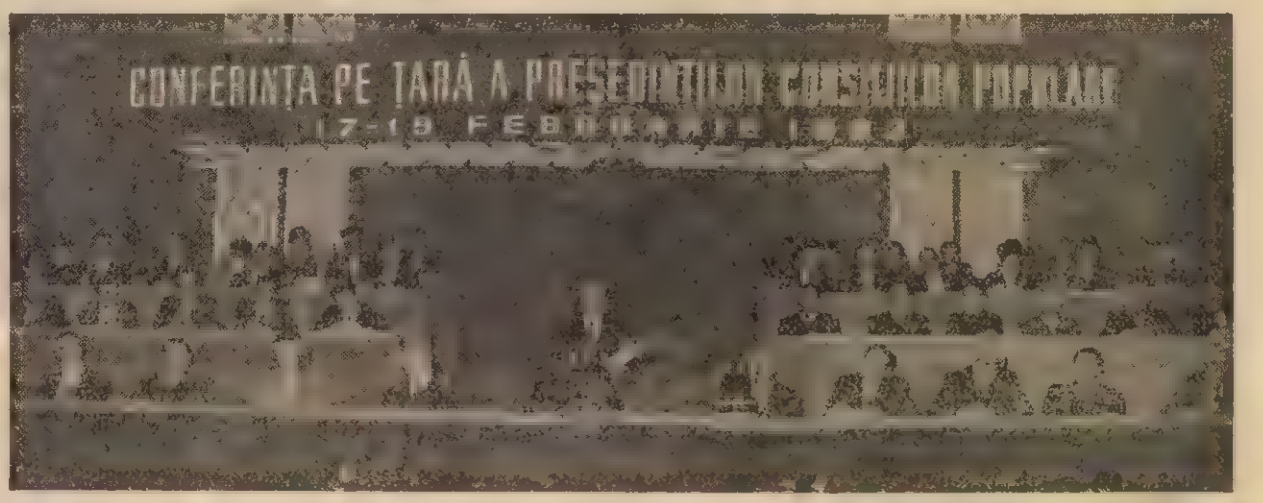

Un accent deosebit este pus în cuvîntarea asupra problemelor privind realizarea unei puternice dezvoltări a agriculturii, a înfăptuirii noii revoluții agrare. „Este necesar — a spus secretarul general al partidului — să acționăm cu toată hotărîrea în vederea realizării programelor privind dezvoltarea tuturor ramurilor agriculturii, acordînd o atenție deosebită activității întreprinderilor agricole de stat și cooperativelor agricole de producție, care au rolul hotărîtor în înfăptuirea prevederilor cincinalului privind creșterea puternică a producției agricole vegetale și animale. În același timp, se impun măsuri hotărîte și acordarea unei atenții corespunzătoare activității gospodăriilor agricole personale și particulare, care au o pondere importantă în realizarea multor produse agricole, mai cu seamă în zootehnie, pomicultură și legumicultură". Avînd acestea în vedere, consiliile populare trebuie să aibă un rol activ în buna organizare și desfășurare a întregii activități de creștere a producției agricole. Pornind de la faptul că programul de autoaprovizionare are la bază creșterea puternică a producției în fiecare unitate agricolă, în fiecare gospodărie țărănească, cuvîntarea precizează că trebuie făcut totul ca în 1983 să se obțină rezultate cel puțin la nivelul prevederilor de plan.

Asigurarea unei creșteri mai puternice a producției agricole vegetale și animale, atît în unitățile socialiste de stat și cooperatiste, cît și în gospodăriile personale sau particulare, realizarea unui belșug de produse agroalimentare constituie sarcini vitale pentru economia națională și reprezintă, totodată, căile de creștere a veniturilor țărănimii, ale oamenilor muncii din agricultură. Legat de aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Așa cum am menționat și la Conferința Națională, nu trebuie să ne temem că unii țărani se vor îmbogăți. Noi dorim să realizăm un socialism al belșugului și bunăstării generale a fiecărui cetățean al patriei ! Prin munca sa și a familiei sale, orice cetățean, de la sat sau oraș, poate avea venituri nelimitate. Noi am lichidat asuprirea și exploatarea omului de către om. În societatea noastră socialistă nu este posibil ca cineva să trăiască și să aibă venituri pe seama altuia, dar poate să-și asigure creșterea puternică a veniturilor prin munca depusă pentru sine, pentru societate... Să aplicăm cu toată hotărîrea principiul socialist în legătură cu veniturile, după care fiecare trebuie să depună o muncă utilă, iar veniturile să fie nemijlocit determinate de munca depusă și de rezultatele muncii".

Prin rezultatele sale rodnice, forumul național al președinților consiliilor populare, instituționalizat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, se înscrie ca un nou și semnificativ moment în amplul proces de adîncire a democrației socialiste în România, relevînd rolul important ce revine consiliilor populare — puternică forță politică și organizatorică în structura statului nostru — în asigurarea participării efective a tuturor cetățenilor la conducerea întregii activități economice și sociale din județe, orașe și comune, în mobilizarea maselor la înfăptuirea măreților obiective stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, al luminosului program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

ION CODRU ■

Expresie a adîncirii continue a democrației noastre socialiste

Continuînd dialogul permanent cu oamenii muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a efectuat marți o vizită de lucru la Întreprinderea „23 August" din Capitală. Vizita a prilejuit o analiză temeinică, exigentă a realizărilor obținute, a posibilităților și căilor pe baza cărora acest puternic colectiv poate să-și sporească contribuția la înfăptuirea prevederilor planului cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului. Noul dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu factorii de răspundere din ministerul de resort și centrala industrială de profil, cu muncitorii și specialiștii întreprinderii a cuprins o arie largă de preocupări vizînd problematica specifică industriei construcțiilor de mașini. Pornindu-se de la poziția pe care această mare întreprindere o deține în ansamblul economiei Capitalei, al industriei naționale constructoare de mașini, în cadrul vizitei au fost examinate cu profunzime și stabilite măsuri eficiente pentru a se asigura ridicarea continuă a calității și competitivității produselor, asimilarea de noi utilaje și instalații menite să înlocuiască importul, promovarea pe scară largă a progresului tehnic, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, ridicarea continuă a eficienței întregii activități.

În după-amiaza aceleiași zile, tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea vizitată. În cadrul adunării, pornindu-se de la analiza exigentă, responsabilă a principalelor probleme de care depind realizarea integrală, ritmică a tuturor indicatorilor de plan, sporirea productivității muncii, reducerea în continuare a consumurilor materiale și energetice, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, punerea în funcțiune la termen a obiectivelor de investiții, creșterea beneficiilor și a rentabilității întregii activități a întreprinderii, s-au dezbătut și adoptat hotărîri de însemnătate deosebită cu privire la perfecționarea întregului proces de producție, a activității economico-financiare, la buna gospodărire a materiilor prime și energiei, la creșterea veniturilor și bunăstării oamenilor muncii.

Cu deosebită satisfacție și mîndrie a fost primită de cei prezenți anunțarea hotărîrii secretarului general al partidului de a participa cu părți sociale la constituirea fondului de dezvoltare economică a Întreprinderii „23 August".

Primit cu multă căldură și entuziasm, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cuvîntare, urmărită cu deosebită atenție, cu deplină aprobare și în legitimă mîndrie de participanții la adunare, fiind subliniată cu vii și repetate aplauze, urale și ovații, se face o remarcabilă analiză a rezultatelor obținute, a sarcinilor care stau în fața oamenilor muncii de la această mare întreprindere bucureșteană, astfel încît ea să devină o întreprindere model în România. Referindu-se la participarea cu părți sociale pentru constituirea fondului de dezvoltare economică a întreprinderilor, secretarul general al partidului a arătat că această participare are drept scop să întărească și mai mult sentimentul și răspunderea oamenilor muncii de proprietari — și colectivi, dar și personali. „Fiecare om al muncii — se spune în cuvîntare — este astfel atît proprietarul colectiv al unei părți din avuția întreprinderii, din avuția țării, cît și proprietar direct, prin participarea cu părți sociale. De felul cum se va munci depinde ca întreprinderea să lucreze cu maximum de beneficii și rentabilitate, asigurîndu-și astfel condițiile necesare pentru a realiza veniturile stabilite pentru părțile sociale sau chiar obținerea de venituri suplimentare".

Participarea secretarului general al partidului la lucrările adunării generale de la Întreprinderea „23 August" din București a pus în lumină preocuparea constantă a conducătorului partidului și statului nostru de a examina concret, la fața locului, realizările colectivelor unităților economice, de a discuta și hotărî împreună cu oamenii muncii, pe baza experienței acumulate, măsurile cele mai potrivite pentru impulsionarea activității productive, pentru ridicarea acesteia pe o treaptă superioară. În același timp, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul oamenilor muncii de la marea unitate industrială bucureșteană s-a înscris ca un eveniment cu profunde semnificații pentru întreprinderile din întreaga țară, unde se desfășoară în prezent adunările generale ale oamenilor muncii, ilustrînd însemnătatea pe care pentru secretarul său general o acordă adîncirii democrației noastre socialiste, asigurării celui mai adecvat cadru de participare efectivă și directă a clasei muncitoare, a oamenilor muncii la conducerea activității economico-sociale, a întregii societăți. Atît vizita efectuată la Întreprinderea „23 August", cît și participarea la adunarea generală a oamenilor muncii, au evidențiat în mod pregnant rolul esențial determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în perfecționarea continuă a întregii activități economice, în ridicarea pe noi trepte superioare a planificării, organizării și conducerii producției de bunuri materiale, în aplicarea principiilor autoconducerii muncitorești, în transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea, a programelor adoptate de Conferința Națională a partidului, în antrenarea tuturor forțelor națiunii pentru înfăptuirea cu succes a operei de edificare a socialismului și comunismului în România.

P. NICOARĂ

Înalt omagiu adus activității și contribuției tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu la cauza înțelegerii, prieteniei, păcii și colaborării între popoare

Miercuri dimineață tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, au primit delegația Uniunii Medicale Balcanice, condusă de Hikmet Altug, președintele în exercițiu al Uniunii, însărcinată să le înmîneze Medalia Jubiliară a Uniunii Medicale Balcanice, care le-a fost decernată cu prilejul aniversării a 50 de ani de la crearea acestei societăți științifice de prestigiu.

În aplauzele asistenței, prof. dr. Hikmet Altug a înmînat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu înalta distincție, pe care se află înscrise datele jubiliare înconjurate de frunze de laur și de măslin, precum și țările care fac parte din Uniune. Pe plachetele omagiale sînt gravate inscripțiile : „Excelenței sale domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România. În semn de omagiu și recunoștință pentru sprijinul acordat la realizarea scopurilor Uniunii Medicale Balcanice — Sănătate — Prietenie — Pace" ; „Excelenței sale doamnei Elena Ceaușescu, academician doctor inginer, prim viceprim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. În semn de omagiu și recunoștință pentru sprijinul acordat la realizarea scopurilor Uniunii Medicale Balcanice — Sănătate — Prietenie — Pace".

Înmînarea Medaliei Jubiliare a Uniunii Medicale Balcanice tovarășului Nicolae Ceaușescu corespunde în mod fericit cu aniversarea a 50 de ani de activitate revoluționară a conducătorului partidului și statului nostru, adăugîndu-se impresionantelor manifestări din țară și de peste hotare prin care au fost omagiate personalitatea șefului statului român, activitatea sa neobosită închinată înfăptuirii idealurilor de progres și bunăstare ale poporului român, cauzei păcii, înțelegerii și colaborării în întreaga lume. De asemenea, acordarea acestei distincții tovarășei Elena Ceaușescu reprezintă o înaltă apreciere a contribuției pe care o aduce la progresul științelor în România și pe plan mondial, a sprijinului pe care îl acordă activității Uniunii Medicale Balcanice, o prețuire față de munca desfășurată pe plan politic, social și științific destinată promovării colaborării, păcii și bunei înțelegeri între popoare.

Elogiind personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, președintele în exercițiu al Uniunii Medicale Balcanice a spus, printre altele : „Ținînd seama, domnule președinte, de acțiunea dumneavoastră fermă în favoarea întăririi prieteniei și colaborării dintre popoare, vă exprimăm recunoștința profundă și respectul nostru și vă rugăm, Excelență, să acceptați Medalia Jubiliară a Uniunii Medicale Balcanice, ca expresie a omagiului nostru față de personalitatea dumneavoastră proeminentă, de contribuția de seamă adusă de Excelența Voastră la cauza înțelegerii, păcii și colaborării în Balcani, în Europa și în întreaga lume. Totodată, ca o mărturie a stimei și prețuirii noastre față de personalitatea doamnei Elena Ceaușescu, de contribuția remarcabilă la cooperarea științifică atît pe plan regional, cît și pe plan mondial, o rugăm să accepte Medalia Jubiliară care i-a fost conferită de Uniunea Medicală Balcanică".

Mulțumind pentru medalia primită, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că apreciază această înaltă distincție ca un simbol al dorinței oamenilor din domeniul medicinei, a celorlalți oameni de știință și cultură din țările balcanice de a întări colaborarea bilaterală și multilaterală, de a se angaja cu mai multă hotărîre în eforturile mondiale ale oamenilor de știință și cultură, ale popoarelor, pentru dezarmare, pentru pace și independență. „Noi avem ferma convingere — a spus președintele României — că stă în puterea popoarelor de pretutindeni, a popoarelor noastre din Balcani, din Europa, să oprească drumul spre catastrofă, să asigure dreptul fundamental al oamenilor la existență, la libertate, la independență și pace".

ION DUMBRAVĂ

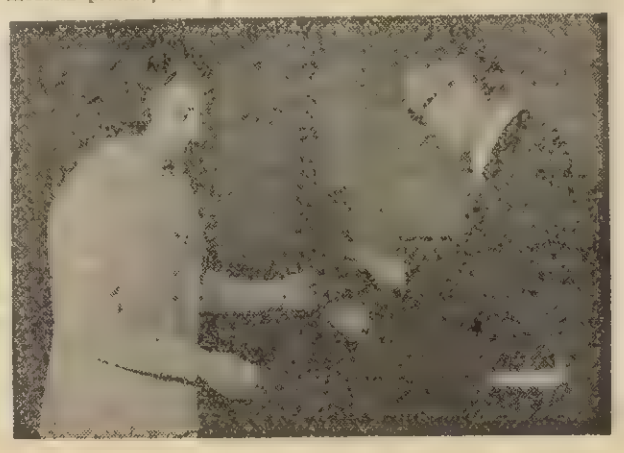

Iarna la S.M.A.

Primăvara vine oricum, ea n-are nevoie de piese de schimb. Dar tractoarele au!

Uneori, nădejdea tot în ninsoare rămîne

Despre Anfile Damian ar fi de spus multe, dar în nici un caz că agricultura, cu toate surprizele ei, l-ar mai putea provoca surprize. E „în branșă" din 1949, de cînd, în vîrstă de doar 14 ani, învăța să conducă tractorul, un prim „I.A.R." de fabricație românească, urcînd apoi toate treptele, perforînd toate ierarhiile (destul de draconice în acest domeniu, mai ales pentru un om care n-are studii de inginer, ci doar de tehnician), ca să se oprească, deocamdată, la răspunderea de director al S.M.A. Chiselet, unul din cele mai redutabile ale Bărăganului. Un S.M.A. care păstorește patru C.A.P.-uri, un I.A.S., o asociație legumicolă și o mogîldeț cît un județ :. 22 000 de hectare. Anfile Damian a făcut pînă astăzi 33 de campanii agricole, primind de-a dreptul pe piele, pe suflet, pe nervi, pe meninge contemporaneitatea cea mai fierbinte a ceea ce numim „bătălia pîinii", cu toate marile, acutele, spinoasele ei probleme, secătuit de fiecare în parte dar renăscînd la orice nouă somație a recoltei, punînd iar la bătaie piele și suflet, meninge și nervi, ca să lasă lucrurile așa cum trebuie. Nimic, așadar, din ce-i al pămîntului nu-l mai poate surprinde, izbi sau neliniști, dar acum, cînd se gîndește la campania lui '83, îl cam ia cu frig. Un frig al lutului gol și al cetii puhave a Bărăganului, un frig general, pe care știe că-l simt și ceilalți oameni din S.M.A., un frig ca un fel de perpetuu fior, fiorul necunoscutului care vine spre luptător dinspre cîmpul de luptă, adică din imensa cîmpie fără zăpadă. Nu-i zăpadă, nu-i strop de apă în sol, seceta asta s-ar cuveni suplinită prin masive fertilizări, dar e fertilizare masivă, aruncînd în luptă zeci de tractoare, ar însemna o cheltuială de motorină pe care A. Damian nu și-o poate îngădui.

Pînă una-alta, adică pînă cînd calendarul astral o să-și vie în fire, măcar ei, oamenii, să facă ce-i de făcut în ce-i privește. Și fac. În atelierele de la „centru" și în secțiile S.M.A. se muncește răzbit la reparații și la revizii. Tractoarele (320 la număr) și combinele (86) sînt desfăcute în bucăți, cercetate piesă cu piesă pînă la tainele ultime, ca nu cumva să scape vreun defect, vreo buturugă mică în stare să răstoarne planurile campaniei. O atenție deosebită se dă combinelor, armele suverane în bătălia pîinii, solicitate atît de intens (ele recoltează și orzul, și grîul, apoi, schimbîndu-și echipamentele, și mazărea, și fasolea, și inul, și orezul, și soia, și floarea soarelui, și porumbul) încît, atunci cînd sînt aduse iarna în ateliere, arată de parcă n-ar fi trecut prin campania unui an, ci a unui război de o sută. Să pledăm pentru combine specializate pe culturi ? Înainte de asta, zice directorul Damian, să pledăm pentru curele mai bune, curelele astea ale combinelor au fost și rămîn o nenorocire, din șapte mașini care încremenesc vara în lan cinci o fac din cauza curelelor ce se rup. În rest, aici, la S.M.A. Chiselet, reparațiile și reviziile merg din plin, sînt „în grafic", chiar dacă o seamă de piese de schimb lipsesc. Arborii cotiți, de pildă, sînt și în iarna asta, ca totdeauna, o marfă la fel de rară ca și apa din solul acum de iască al Bărăganului, mai sînt și alte piese lipsă la apel, drept care se bate mult pe recondiționări, se „recondiționează" citendată pînă la saturație, pînă la imposibil, pînă cînd zici că din respectiva piesă, supusă unor succesive și tot mai profunde operații de corijare, n-o să mai rămînă decît praful. Dar piesa se salvează, prin efortul unor meșteri stăpîni pe niște prieperi pe care le-a relevat și le-a ascuțit nevoia. Dacă îi vom numi dintre ei pe mecanicul Marin Baculea, pe șeful de formație Petre Vasian, pe mecanizatorii Ion Vasile sau Vasile Nicolae, îi vom numi doar pe cîțiva dintre cei care, după concediile luate de sărbătorile iernii (căci ei, tractoriștii, numai iarna își iau concediile, de-aia umblă și vorba că iepure înhămat la plug și tractorist pe plaja de la Mamaia n-o să vezi prea ușor), au dat fuga la S.M.A., ca să-și prepare sculele pentru campania primăverii. Noroc că arăturile s-au isprăvit, și nu doar în scripte, ci chiar pe cîmp, încă din luna decembrie, deci toată suflarea stațiunii se poate ocupa intens de revizii și reparații.

Petre Vasian, bărbat încă tînăr, voinic, dar cu fața bărboasă ușor lividă, parcă golită de sînge, și cu cearcăne grele sub ochi, acunzînd nu nesomnul (ne asigură că a dormit bine azi-noapte) ci acel frig sau fior al necunoscutului care vine dinspre cîmpiile moarte de sete, e șeful unei formații de tractoare A-1 800. 27 din cele 30 de tractoare A-1 800 ale formației lui Vasian au lucrat, în trecuta campanie, încontinuu, și nu doar pe mușia Chiseletului, ci în tot județul Călărași, aducîndu-i stațiunii un beneficiu de 4 milioane de lei. Explicația e o perfectă întreținere a mașinilor, ne spune inginerul șef al S.M.A.-ului, Valeriu Lazăr. Totul, zice Petre Vasian, e să nu-ți dai scula pe mîna altuia, că scula asta e pîinea ta, și de pîinea ta n-o să-l doară prea mult pe altul, chiar frate să-ți fie. Sigur, nu-i simplu să-ți păstrezi acest drept, căci tractoarele din remize sau de pe cîmp sînt mai multe decît tractoriștii de pe statele de retribuții, ceea ce face ca, în campanii, să se mai urce în șeaua mașinilor și alți călăreți, unii mai învățați, alții mai nedibaci. E vorba de țăranii cooperatori și de muncitorii din fabrici veniți să sprijine bătălia pîinii. Ei însă, mecanizatorii din Chiselet, au făcut în așa fel încît să împace cea mai înfometată capră cu cea mai ispititoare varză, adică i-au poftit pe cei din industrie să nu se omoare cu firea călărind zi-lumină mașini nărăvașe prin colbul și arșițele cîmpiei, ci, ca inși deprinși cu regim de opt ore și cu hale aerisite și răcoroase, să ia locul mecanicilor din atelierele stațiunii. Iar mecanicii, ei înșiși foști tractoriști, s-au urcat pe tractoare, purtîndu-le firesc o grijă aproape la fel de mare ca și aceea a legiuitilor lor stăpîni. Vasian surîde, fața-i lividă a căpătat culoare, eh, zice, noi ăștia, cei din Chiselet, sîntem băieți deștepți ! Și mai ales harnici, sîntem tentați să-i spunem, admirînd tractorul pe care, împreună cu mecanicul Baculea, tocmai l-a isprăvit de reparat. Mașina strălucește ca o oglindă, ca o argintărie, ai zice nu numai că-i nouă, dar că un pedant al curățeniei a trudit, zile-n șir, să-i dea lustru cu piele de căprioară.

Nu sînt arbori cotiți, nici alte piese de schimb, ba se mai întrerupe din cînd în cînd și curentul electric, scoțînd din funcție strungurile și frezele ocupate cu reconditionările, dar tractoarele și combinele sînt gata pentru asaltul primăverii.

Și iată, ninge ! Ninge ușor, cu fulgi rari și incontinenți, dar ninge ! În curtea stațiunii, directorul Damian și-a scos căciula, ca să simtă zăpada alinătoare pe fruntea-i înfierbîntată de griji. Sau, poate, ca să salute cerul, mulțumindu-i că s-a îndurat să-i ajute pe cei ce nu stau prea grozav cu motorina.

ILIE PURCARU ■

Nedoritele mașini manechine

Ajungem la S.M.A. Valu lui Traian pe un viscol năprasnic, „dobrogean sadea", cum îl caracterizează directorul stațiunii, Ion Toma. E bucuros de zăpada asta prea de mult așteptată încît, zice, e în stare să facă o bătută pe covorul alb, pufos, ca la o petrecere de suflet. Oricum, iarna se poate așeza temeinic, în ce-i privește se află în faza finală a fertilizării chimice a culturilor de toamnă, după cum se află în faza avansată a pregătirii terenului pentru însămînțarea culturilor din urgența I. Livezile de pomi, la rîndul lor, intră în iarnă bine puse la punct, stropitul lor fiind în plină desfășurare. Acțiunea nr. 1 va rămîne însă și de aici încolo — firesc — finalizarea reparațiilor la tractoare și mașinile agricole pentru campania de primăvară. Dacă ar depinde doar de ei, de mecanizatori, poate că acest capitol, al reparațiilor, ar fi de acum încheiat. Și-au luat o serie de măsuri de recondiționare a pieselor de schimb, s-a creat, în acest sens, și o secție anume, dar, cu toate eforturile depuse, nu pot fi recondiționate toate reperele, motiv pentru care încă mai au tractoare care așteaptă o piesă sau alta ; iar cîteva din mașinile agricole necesare campaniei de primăvară sînt „trase pe dreapta" din aceeași pricină. Dealtfel, la nivelul întregului județ Constanța, situația aprovizionării cu astfel de repere este destul de critică. De la începutul campaniei de reparații, pentru tractoarele U-800 nu s-a primit nici o piesă, înregistrîndu-se, la nivel de județ, aproape 140 de astfel de tractoare nereparate. Stau rînduite frumos prin curțile S.M.A.-urilor, fără nici o perspectivă. Au și ei, cei de la Valu lui Traian, 15 asemenea „manechine" de tractoare, după cum mai au și cîteva grape cu discuri care așteaptă de la Piatra Neamț talerele, fără de care nu vor putea ieși în primăvară la treabă.

Mecanizatorii secției nr. 6 — „Lumina" — a aceluiași S.M.A. Valu lui Traian săriseră în ajutorul altor unități rămase în urmă cu reparațiile. Șeful secției, Simion Alexandru, cum îl vede pe directorul S.M.A.-ului, îi împărtășește vestea de ultimă oră : dăduse, în sfîrșit, de urma unor tuburi necesare semănătorii pneumatice SUP 48. Aveau cei de la I.M.A.I.A. Năvodari. Vorbise cu ei și-i promiseseră că-l vor da cîteva bucăți. Își face apariția și Ion Bibicioiu „specialistul nr. 1 în cartof", cum îl prezintă șeful secției. Vine direct din cîmp, a dat gata fertilizarea cartofului. Pică din cîmp și șeful brigăzii de la ferma vegetală, Ilie Anghel, însoțit de Alexiu Mavru. În sfîrșit, „specialistul" în sfecla de zahăr Petre Nedelea, despre care aflăm că în fiecare dimineață, de cum intră în curtea secției, se duce direct la cabina lui de recoltat sfeclă, conservată la această oră, și o șterge, o mîngîie și o dichisește... Uneori și seara repetă gestul, de parcă n-ar putea dormi combina de n-ar trece el, Petre Nedelea, pe la ea, s-o vadă.

Înserarea îi prinde laolaltă. Șeful secției, după ce-și trimisese a cincea oară nevasta să vadă dacă e vreun semn că va făta scroafa (au la secție o gospodărie anexă), face socoteala, cu glas tare, care dintre mecanizatori urmează să beneficieze de purcel. „E mîndru de treaba asta de parcă i-ar făta tractorul, nu scroafa" — zice femeia, sătulă de cîte drumuri făcuse pînă la grajd. Și-au procurat și două vaci cu lapte. Cei care au copii mici sau bolnavi pe-acasă iau zilnic lapte ; ceilalți — după grafic, la cîteva zile. Parcă merge mai bine și treaba de cînd s-au pus a se gospodări la secție. De muncă nu se plîng, acordul global îi susține pe poziție forte, reușind, iată, nu numai să rezolve problemele secției, dar să mai și ajute pe alții, rămași, cum s-ar spune, de căruță.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

O nedumerire la Stoicănești

La Stoicănești, unde se află o cooperativă agricolă cum multe comune ar vrea să aibă, de mai mulți ani s-a instăpînit obiceiul frumos ca după seceriș oamenii să se bucure de munca lor și altfel decît prin cuvinte. În ziua numită „Sărbătorea griului", în pădurea Călugăreasca, aproape de sat, se aduc lăzi cu sticle de bere și încep să sfîrîie pe grătare mititeii. După cum ne spune Dumitru Tudose, președintele cooperativei agricole, invitaților, celor ce s-au dovedit mai harnici, li se dau cîte 50 lei de cheltuială. Cine vrea să se întindă mai mult, e liber s-o facă pe banii lui ; nu asta interesează acum. Ceea ce interesează este că mulți dintre cei invitați sînt, e lesne de înțeles, mecanizatori. Și dacă în ziua aceea de sărbătoare toți mecanizatorii stau pe aceeași treaptă, după spargerea petrecerii se întîmplă că unii mai fac un pas în sus iar alții mai fac un pas în jos. Faptul acesta, mărturisește inginerul Marin Zorzoliu, directorul S.M.A.-ului Stoicănești, îi aduce în suflet o nedumerire pe care nu poate să și-o limpezească nici sieși, dar altora. Mecanizatorii care lucrează în secția aparținătoare de C.A.P. primesc, în rînd cu cellalți cooperatori, grîu și porumb după lege. Și primesc, nu e nici o îndoială, cît să le ajungă. Alții însă, în număr de 37, care muncesc la centrul de reparații al S.M.A.-ului, ar trebui să primească, tot după reglementările legale în vigoare, cîte 9 kilograme de făină și cîte 3 de mălai pe lună dar nu primesc decît 6 de făină și 1 de mălai. Mecanizatorii vin la directorul Marin Zorzoliu și la primarul comunei, Gheorghe Prună, și le spun ceea ce și ei știu la fel de bine, pentru că și ei primesc aceleași cantități de făină și mălai. De aceea, mecanizatorii de la centrul de reparații ar cam vrea să fie trecuți să lucreze în secția de mecanizare de pe lîngă C.A.P. Ei sînt, la urma urmei, cei mai buni mecanizatori din S.M.A.-ul Stoicănești. Sînt foarte buni mecanici, altfel n-ar fi fost opriți la centrul de reparații, iar în campaniile agricole lucrează în schimbul doi pe tractoarele colegilor lor mai norocoși. Și dacă tractorul rămîne același în schimbul 1 și 2, de ce mecanizatorul din schimbul 2 să aibă în traistă o bucată de pîine mai mică decît a celui din primul schimb ?

D. CONSTANTINESCU ■

Tractorul fără ulei nu duce totuși nicăieri

Cu o zi în urmă a fost cald, oamenii au muncit descheiați la gulerul cămășii, maistrul Dumitru Matei a crezut că lucrările de primăvară se află la un pas și dintr-o dată zăpada a început să se așternă peste tractoarele aliniate pe aleile din curtea S.M.A.-ului și s-a adunat încet, într-un strat subțire, deznodămînt derizoriu la capătul unei prea lungi așteptări, destăinuind parcă o anumită oboseală, ca o poveste spusă de o babă stîrbă și cu gîndul aiurea. A nins ca să nu se spună că a trecut iarna și nu a nins și la Dragalina, însă a nins, cum spun oamenii, fără convingere, primăvara se află tot peaproape și dacă mai rămîne ceva de reparat la vreunul din cele 310 tractoare și la vreuna dintre cele 164 de combine trebuie reparat acum, repede, nu pentru că grîul ar fi de cules într-o săptămînă ci pentru că, de-ar fi să mai ningă chiar de zece ori pe atît, soarele ese așazá la începutul fiecărei zile într-un unghi mai deschis față de cîmpia Bărăganului, asta e sigur, nu e deloc probabil ca timpul întrevăzut de buletinele meteorologice. Iar mecanizatorii din Dragalina, 385 la număr, au de lucrat au mai puțin de 20 000 de hectare. Tot aici și tot acum se hotărăște și felul cum vor fi lucrate alte pămînturi din județul Călărași, zice directorul S.M.A.-ului, Dumitru Matei, fiindcă Dragalina este un fel de capitală de județ a tractoarelor. În această iarnă, de exemplu, ne spune la rîndu-i maistrul Mircea Lazăr, șeful Centrului specializat de reparații, la Dragalina au fost aduse de la alte unități agricole din județul Călărași, 130 de tractoare și 422 motoare, cărora a fost nevoie să li se facă reparații capitale. Acum, în aceste zile, această muncă se apropie de sfîrșit și rezultatele sînt bune, nu încape îndoială, dar ele ar fi putut să fie și mai bune, spun unii dintre cei 60 de muncitori ai Centrului de reparații. Acest fel de a vorbi, mărturisim, nu ne apare deloc de neînțeles chiar dacă ar trebui să fie limpede, pînă una-alta, că un rezultat bun nu poate să însemne doar un tractor reparat în parte. Dar iarna aceasta, chiar blîndă, așa cum a fost, a călcat pe urma altor ierni în ce privește aprovizionarea cu piese de schimb, iar la Dragalina, unde se recondiționează cam 60 la sută dintre piesele trebuitoare ale județului, nu s-a putut trece, evident, și la recondiționarea pieselor care au lipsit cu totul, în ciuda destoiniciei pe care o arată în meseriile lor oameni ca Vasile Poenaru și Ștefan Șerbu sau Ion Gheorghe și Ion Matei, unii strungari, alții mecanici. Au lipsit, spune maistrul Mircea Lazăr, arbori-motor, plăci suport, sateliți-reductori, anvelope și chiar și volane. Un tractor fără volan fiind, de bună seamă, o masă de metal moartă și inutilizabilă ; ea nu poate să pornească din loc oricîte discuții la telefon s-ar face pe urma ei ; sau dacă pornește, încotro vede cu farurile, fiind mai bine să nu-i stea nimeni prin preajmă. O parte dintre muncitori, de exemplu sudorii Dumitru Chiran, Florea Țicu și Alexandru Dumizrache, nu prea și-au putut face nici ei meseria de la o vreme, neavînd carbidul absolut necesar aparatelor de sudură autogenă. Maistrul Mircea Lazăr i-a trecut la alte munci, lăsînd recondiționarea cabinelor climatizate și a capotelor de tractor pentru mai tîrziu. „Oamenii lucrează în acord global, ne spune maistrul, din decembrie și pînă acum ne-am tot străduit să ajungem să încheiem reparațiile la timp, în bună măsură am și reușit, dar într-altă măsură, neavînd chiar deloc anumite piese, n-am izbutit decît ca unii dintre oamenii noștri să fie penalizați, să la o retribuție mai mică, deși n-ar trebui să-și facă nimeni nici o grijă în legătură cu priceperea sau cu hărnicia lor". Nici nu-și face vreo grijă cineva în această privință, desigur, și s-ar părea că nici în legătură cu tractoarele reparate pînă acum. În ziua în care am fost la Dragalina, cîteva zeci de tractoare reparate sută la sută ședeau aliniate pe aleile din curtea S.M.A.-ului și își așteptau cam de multă vreme stăpînii. Stăpînii fiind, se înțelege, alte S.M.A.-uri din județul Călărași. Din decembrie încoace, S.M.A. Dragalina ar fi trebuit să primească pentru aceste tractoare 3 tone de ulei și nu primise decît 600 de litri. Totuși, realitatea că unele dintre tractoarele reparate au rămas încremenite, la Dragalina, ca și unele dintre cele nereparate, nu a fost și nici nu va fi, ni se spune, un motiv ca mecanicii de la acest S.M.A. să nu se străduiască să repare, în cele din urmă, chiar toate tractoarele aduse la reparat.

DUMITRU ELIADE ■

Starea la zi a valorilor de vîrf

Variatoarele elastohidrodinamice de turație

Recent, la Suceava a avut loc cea de a doua conferință națională de variatoare elastohidrodinamice de turație. Organizatori au fost cadrele didactice și studenții de la tînărul institut de învățămînt superior de aici. La sfîrșitul celor trei zile ale dezbaterii am realizat un dialog la care au participat prof. dr. ing. **Emanuel Diaconescu**, decanul Facultății de învățămînt tehnic și pedagogic din Suceava, și prof. dr. docent **Niculae Popinceanu** de la Institutul politehnic din Iași.

— Cea ce am înțeles la sfîrșitul acestor zile, ale conferinței este marea importanță economică pe care o prezintă variatoarele. Este, spunea cineva, unul din cele mai importante realizări în actuala revoluție tehnico-științifică. V-aș ruga să dezvoltăm mai mult această idee...

— Altfel spus, este vorba despre un moment al adevărului în știință și tehnică. Este, dacă vreți, una din problemele de vîrf, să le numim așa, în preocupările specialiștilor de pe întregul glob. Ce este un variator ? Pe înțelesul tuturor, o cutie de viteză cu un număr infinit de trepte. După o astfel de realizare aleargă o întreagă omenire. Este marele salt al tehnicii în ceea ce privește transmisiile mecanice. Problema variatoarelor este, după părerea specialiștilor, cea mai mare cucerire a tehnicii la acest sfîrșit de veac. Dacă ar fi să dezvoltăm mai mult această idee ; ce putem spune ? Pînă și elevii din clasele primare cunosc ce fenomen se petrece cînd două elemente vin în contact direct, și cînd are loc mișcarea corpurilor respective. Se produce frecarea. Pentru reducerea frecării pe suprafețele de contact se pune ulei. Oricît de bun ar fi uleiul, omenirea încă n-a descoperit cum se poate ajunge cu această frecare la cifra zero. Deci, nu mai trebuie să vorbim, fapt cunoscut de toți, care sînt efectele negative pe care le are frecarea. Atunci, oamenii de știință, din întreaga lume, și-au pus următoarea întrebare : oare se poate folosi frecarea, pe care nu putem s-o anulăm, în diferite scopuri utile ? La început, cel care își puneau o asemenea întrebare era considerat nebun de legat. Mai mult decît atît : specialiștii, și de data aceasta au fost chiar foarte mulți români, s-au gîndit chiar să mărească frecarea. Și aici este problema cea mai interesantă. Mărind frecarea foarte mult între cele două corpuri se poate transmite elementelor în contact forță — care se transformă în putere. Deci, pelicula de ulei, în acest fel, devine cale de vehiculare pentru putere și în acest fel poate fi folosită ca transmisie. Aceasta-i pe scurt toată problema. Privite lucrurile și sub un alt aspect se pot spune și alte lucruri care demonstrează încă o dată ceea ce s-a spus mai sus. În momentul de față, pe plan mondial, se vinde un kilogram de variatoare de peste trei sute de ori mai mult decît aceeași cantitate de oțel. Dacă acum rulmenții românești au ajuns, într-un timp relativ scurt, să cucerească piața mondială — toată lumea este convinsă, așa cum decurg lucrurile, că și variatoarele românești vor avea același succes. Studiile și cercetările românești, în acest domeniu, și-au cucerit un bun loc pe piața mondială. Acum, credem noi, este cel mai bun moment ca toți factorii de răspundere și de decizie să sprijine pe scară industrială fabricarea variatoarelor

— Tovarășe profesor Emanuel Diaconescu, cunosc faptul că v-ați susținut lucrarea de doctorat la Colegiul imperial din Londra. Tot pe problema variatoarelor ?

— Da. În cei cîțiva ani petrecuți la Londra mi-am dat seama că cercetarea românească, în acest domeniu, este între cele mai bune din lume. Se poate spune că, în problema variatoarelor, fondatoarea pe plan mondial este școala românească. La Iași, unde am învățat sub directa îndrumare a eminentului profesor Niculae Popinceanu, s-au pus, în urmă cu un sfert de veac, bazele primului laborator din țară legat de cercetările contactului cu rostogolire cu aplicații în special la rulmenți. Așa a început munca în ceea ce privește nașterea variatoarelor.

— În momentul de față cum se prezintă lucrurile ?

— Suceava, prin înființarea noului învățămînt superior, a devenit capitala variatoarelor românești. Ce să vă mai spun?! Doar să mai amintim că la actuala conferință cu aproape 100 de participanți s-au comunicat 42 de lucrări științifice, aproape jumătate din numărul acestora au fost susținute de proaspeți absolvenți și studenți. În prima promoție de ingineri de la Suceava, 27 la sută au terminat facultatea avînd și certificatul de inventator. Credem că aceste lucruri vorbesc de la sine în ceea ce privește grija și răspunderile tinerei generații în cucerirea ultimelor noutăți ale științei și tehnicii.

— Cine ar trebui să sprijine preocupările institutului sucevean ?

— Multe din lucrările prezentate la cele două conferințe vizează realizarea unor variatoare speciale pentru mașini unelte în cadrul unor contracte de cercetare științifică încheiate între Institutul de învățămînt superior din Suceava și unele întreprinderi constructoare de mașini. La Suceava există toate condițiile necesare proiectării variatoarelor elastohidrodinamice pentru cele mai diverse aplicații, ceea ce creează condițiile trecerii imediate la proiectarea și execuția acestor transmisii moderne pe scară industrială. Deci, cum se spune, zarurile au fost aruncate. Ne propunem în continuare realizarea unor colaborări de cercetare cu producătorii de lubrifianți din țară în vederea producerii unor uleiuri adecvate pentru variatoare. În acest scop solicităm Ministerului Educației și Învățămîntului favorizarea unor colaborări prin intermediul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Organizarea unor cursuri postuniversitare pe probleme de tracțiune elastohidrodinamică și variatoare la Institutul sucevean. M.I.C.M.-ul să aprobe profilarea unei secții sau chiar întreprinderi constructoare de mașini din Suceava care sub îndrumarea institutului nostru să treacă la execuția în serie a variatoarelor, avînd în structură o formație de proiectare constructivă și tehnologică specializată. Cam astea-s gîndurile noastre, pe care dorim să le vedem împlinite.

SORIN POSTOLACHE ■

Motorul cu ardere externă

Spre sfîrșitul anului trecut, vă anunțam, stimați cititori, despre descoperirea unui nou tip de motor, cu ardere externă și recuperare de căldură, de către doi români : Teofil Pascovici și Constantin Ungureanu. De la primele cuvinte ale autorilor, am fost cuceriți de noutatea și eleganța ideii, de argumentația științifică și eficiența practică, de perspectivele uimitoare pe care le deschide în rezolvarea actualei crize de carburanți. Intrînd în amănunte, cunoscînd mai în esență soluția propusă, interesul nostru s-a transformat în entuziasm.

Să reamintim în ce constă noutatea invenției propuse de Teofil Pascovici și Constantin Ungureanu. Noul motor reprezintă un progres tehnic față de motoarele existente Otto și Diesel prin diagrama de lucru și ciclul de funcționare, originale, superioare. Avantajele motorului cu ardere externă și recuperare de căldură sînt : presiunea de lucru superioară, funcționarea cu combustibili grei (motorină, petrol, țiței), cărbune pulverizat sau energie atomică ; randamentul de utilizare a combustibilului mărit de la 25—34 la 60—70 la sută ; reducerea consumului de combustibil la jumătate ; ardere externă, controlată la temperaturi ridicate : 800 grade ; bilanț termic foarte bun ; recuperarea căldurii din apa de răcire și gazele arse ; greutate mai mică pe cal putere, deoarece nu impune presiuni mari de lucru ; eliminarea poluării chimice prin ardere completă a amestecului carburant. Cei doi inventatori au acționat, deci, asupra pierderilor de căldură prin gazele de ardere și prin apa de răcire, reducîndu-le cu 60—80 la sută și au realizat printr-o cameră specială externa o ardere completă a amestecului. De aici randamentul foarte bun, dublu decît al motoarelor clasice, existente la ora asta în lume. Să mai spunem că un prototip de un cal putere este construit și a funcționat la locuința lui Teofil Pascovici, primind aprecierile unanime ale specialiștilor. Există, bineînțeles, un brevet de invenție pentru acest motor, emis de O.S.I.M. la 26 februarie 1982, al cărui titular este T.C.H. București, prin Grupul de șantiere Olt-Inferior.

Înainte de a intra în miezul problemei, să mai facem un scurt istoric.

La acest motor, inventatorii lucrează de aproape 20 de ani, deși ideea este și mai veche. Brevetat în urmă cu un an, motorul are de 2—3 ani toate detaliile puse la punct. Prototipul de un cal putere funcționează de asemenea de tot atîta vreme. Și totuși motorul, care urmează să fie adaptat la o mașină Dacia 1300, încă nu este gata. După părerea noastră, ar fi trebuit să fie, de acolo vom și începe să inaintea și cîteva propuneri.

Cine sînt cei doi ? Au trei invenții împreună. Teofil Pascovici, care deține singur alte 30 de invenții brevetate, este posesorul certificatului de specialist în piloți automați și aparate de navigație giroscopice, obținut în anul 1939 la firma „Sperry" din Anglia, unde făceau specializările tehnicieni din toată lumea. A fost șeful serviciului echipamente de bord. Ultimii 10 ani a lucrat la Institutul de meteorologie, unde, printre altele, a făcut vreo 20 de invenții. Amîndoi sînt împătimiți de motoare. Numai motorul despre care discutăm are înglobate în el cîteva invenții, care ar fi putut constitui, la rîndul lor, brevete. Am spus toate acestea vrînd să arătăm seriozitatea pregătirii celor doi. Teofil Pascovici este și unul din acei tehnicieni, pe cale de dispariție, capabili să-și execute singuri și piesele de care au nevoie : prototipul a fost realizat cu propriile lui mîini. Un motor de mașină însă nu poate fi făcut pe genunchi și, chiar dacă s-ar putea face, n-ar avea nici un rost.

Și acum iată în cîteva cuvinte părerea celor doi inventatori despre motorul pe care l-au creat : „Ia un motor de tip nou lucrează foarte mulți specialiști. Pînă la noi nimeni n-a reușit, deși acest motor este așteptat ca o rezolvare a actualei crize de carburanți. Motoarele existente au fost perfecționate prin diferite metode, care au dus la îmbunătățirea bilanțului termic. S-au cîștigat la randament cîteva procente, însă saltul așteptat nu s-a înregistrat. S-au perfecționat supapele, bujiile, s-au încercat pistoane și cilindri din ceramică sau diferite aliaje, îmbunătățirea camerei de ardere, însă ciclul de funcționare limitează randamentul la o valoare care nu poate fi depășită fără apariția unui nou tip de motor. Am acționat, cum era firesc, asupra pierderilor mari înregistrate de motoarele existente. Ne-am dat seama că trebuie să sărim mai multe trepte dintr-o dată și am îndrăznit s-o facem Avem toate reperele în stadiu de proiect gata și sîntem dispuși să oferim echipei care va lucra la realizarea practică toată experiența de care dispunem Sîntem convinși că numai prin licență s-ar putea cîștiga timp s-a hotărît la primul motor Din toate rațiunile trebuie să ne grăbim".

Teofil Pascovici este pensionar. Are 70 de ani și o sănătate șubredă. Cînd ai făcut un infarct și vrei sau vezi încununată munca de o viață nu mai ai timp de pierdut cu discuții și hîrțoage, nu îți mai poți permite să apelezi la bunăvoința și entuziasmul unor oameni oricît de bine intenționați ar fi ei. Tocmai pentru a se cîștiga timp s-a hotărît ca primul motor cu ardere externă să fie o adaptare pe motorul existent al autoturismului Dacia 1300, prin schimbarea chiulasei. Sînt necesare cîteva piese : camera de ardere, chiulasa compresor și motor distribuitor, pompă de presiune, supape. Unele din aceste piese necesită o uzinare de cîteva ore. Motorul, cum vă informam și în articolul precedent, a început să se fabrice la „Mecanică fină" din București. Este gata o jumătate de chiulasă. Ea ar mai trebui ajustată. Nu s-a găsit încă un ajustor care să fie degrevat de sarcinile de producție și care să se ocupe 2—3 luni numai de aceste piese. Echipa formată este incompletă și lucrează în timpul liber. Cît ar putea să coste un asemenea motor, sau mai corect o adaptare pentru Dacia 1300 ? 40—50 mii lei. Numai eleganța ideii merită o asemenea sumă, un asemenea efort mai ales dacă ne gîndim la uriașele perspective pe care le deschide.

Ce doresc cei doi inventatori pentru ca în 2—3 luni motorul să poată funcționa? O echipă de sînc stătătoare, care să aibă pe această perioadă ca sarcină realizarea în practică a motorului, formată dintr-un inginer proiectant, un maistru, un strungar, un frezor și un ajustor. Echipa ar lucra sub îndrumarea celor doi inventatori. Mai avem un mic pas de făcut : să-l facem repede și bine !

De mai mult timp revista noastră militează pentru o mică unitate, formată din meseriași de înaltă calificare, pusă sub îndrumarea C.N.S.T. și care ar avea ca sarcină de producție crearea de unicate necesare prototipurilor. Rezultatul cert ar fi scurtarea drumului de la invenție la prototip, eliminarea programărilor și comenzilor condiționate de un număr anume de piese, condiția rentabilității uzinării. O comandă ar fi urmată imediat de trecerea la execuție. Efortul financiar generat de apariția unei astfel de întreprinderi sîntem convinși că s-ar justifica cu vîrf și îndesat. Într-o asemenea întreprindere motorul cu ardere externă ar fi fost pînă acum gata. Crearea de prototipuri, de piese unicat pentru realizarea unor invenții nu trebuie să constituie atributii suplimentare ale unor colective cu sarcini precise de plan. Obligațiile ce decurg din această „suplimentare" vor fi lăsate întotdeauna la urmă. Așa se întîmplă acum cu motorul cu ardere externă. După aproape un an de la brevetarea lui, are gata o jumătate de chiulasă și nici aceea ajustată.

Perspectivele pe care le deschide o asemenea invenție credem că merită pentru cîteva luni afectarea unei echipe de specialiști.

OPREA GEORGESCU ■

Opinia unui alegător

De la Ana la Caiafa [din nou]

Nu știu cum dracu s-a încetățenit la noi și funcționează drăcește un tip de birocrație la nivel central — aici e chestiunea — birocrație foarte bine blindată cu studii și referate, cu apostile, cu adrese parafate impresionant, cu ștampile peste semnăturile unor ranguri de prim rang, în sfîrșit, cu nenumărate trimiteri dus-întors între diferite instituții încît beneficiarul se alege, sigur, cu o nevroză zdravănă căpătată, asta e culmea, în bătălia pentru mai bine.

Și mai stupefiant e faptul că majoritatea, ce spun eu, imensa majoritate a celor care participă la hora birocrației superioare mai sus pomenite vin, ca să zic așa, de jos, adică de la județe, unde și ei au suferit, e imposibil să nu fi suferit, la rîndul lor, de pe urma acestei birocrații dar, odată ajunși la centru, ca și cînd ar fi uitat tot ce pătimiseră ei înainte, intră hotărîți în jocul apostililor date cu întîrziere și al adreselor de la unul la altul pînă se hotărăsc să zică un DA pentru că la formularea lui NU să respire mai liniștit. Particip și eu, de ani de zile, la ambițiile firești, absolut lăudabile, ale unei administrații județene de a transforma chipul orașelor acelui județ, de a moderniza acest chip, de a pune de acord categorica dezvoltare a județului cu obligațiile civilizației socialiste.

Aproape tot ce s-a întreprins în acest sens a fost apreciat de locuitori și am văzut o sărbătoare de 23 August salutată de cetățenii municipiului acelui județ cu o emoționantă mîndrie pentru imaginea europeană a urbei lor. Presa a salutat și ea cu satisfacție reușitele edilitare ale județului, fotografii ale noilor străzi și bulevarde au apărut în marile ziare centrale ca inspirate argumente pentru capacitatea socialismului de a schimba fața țării întregi și, pentru toată lumea, continuarea lucrărilor nu părea decît un lucru firesc.

Ei bine, pentru ca acest firesc să se desfășoare firesc, în continuare, e nevoie să se găsească urgent soluții pentru ca povestea cu Ana și Caiafa să nu se mai repete.

Se deschid fronturi de lucru, se sapă temelii, se aliniază străzi, se pune la cale canalizarea și brusc totul se oprește în loc. O lege foarte bună menită să apere patrimoniul edilitar și să evite excesele, lipsa de rigoare, demolarea cu orice preț sau chiar construcția cu orice preț, impune în spațiul construcției urbanistice anume exigențe care presupun, la rîndul lor, numeroase și binevenite avize de specialitate pe care trebuie să le dea ministere, bănci de profil, organe administrative centrale, evident toate instrumentele calificate ale administrației de stat. Pînă aici totul e în ordine. Birocrația începe din clipa în care aceste avize încep să intre în hora dus-întors care poartă azi numele celebru **De la Ana la Caiafa.**

Numai cine n-a umblat după astfel de avize, cu lucrările stagnate, cu timpul irosit, cu, nu o dată, banii pierduți la sfîrșitul anului, nu știe ce înseamnă tipul de birocrație adus de mine în discuție. Se stă și se așteaptă și se dau telefoane și se fac promisiuni și trec zilele și săptămînile și lunile, și șantierele zac în letargie și plouă peste lucrări și nu mai spun cum arată un centru de oraș ca o floare, cariat brutal de o clădire fără absolut nici o valoare, în legătură cu care toată lumea e de acord că trebuie demolată ca să se meargă, firesc, mai departe, dar nu vine avizul. Culmea e că și cei care trebuie să semneze avizele avizului final adus la față locului sînt de acord că e o anomalie întîrzierea dar nu semnează. Și așa se face că lucrări care se puteau termina, omenește, trenează de ani de zile fără nici o motivație decît a birocrației și a lipsei de decizie a cîte unui departament care tot amînă să spună DA sau spune mai lesne NU pentru ca localnicii, arși de nevoie, să o ia de la început și iarăși de la Ana la Caiafa !

Să o ia de la început, cu adresele, cu cererile, cu motivările, cu justificările și, tar culmea, pînă la urmă se aprobă, pentru că firesc era să se aprobe.

Nu înțeleg de ce trebuie să facem dintr-o lege apărătoare a procesului edilitar o frînă gravă prin lipsa de decizie și de răspundere și de ambiție a unor tovarăși ai noștri care, cînd erau la județ, la fel se văitau și ei de cei dinaintea lor.

Nu pot să nu spun ce știe toată lumea și anume că multe acțiuni edilitare întîrzie la noi în așteptarea atîtor avize pentru care tovarăși ai noștri de construcție socialistă aleargă nădușind de la Ana la Caiafa?

DINU SARARU ■

P.S. — Și ca să dau și un exemplu concret am să pomenesc numele orașului Rîmnicu Vîlcea care așteaptă și el binefăcătoarele avize ca să termine o adevărată operă edilitară căreia presa i-a făcut, pe bună dreptate, atîta reclamă. Însă nu vreau să povestesc și avatarurile așteptării. Le păstrez pentru finalul acțiunii. În orice caz, subiectul ar merita un reportaj cu fotografii care ar aduce mari servicii și altor județe.

Omule, fii primul tău medic!

Colitele în tratamentul medicinei naturiste

Pentru combaterea colitei (caracterizată prin inflamația colonului, diaree, constipație, balonări, dureri abdominale), medicina naturistă propune citeva rețete și proceduri simple. Vom apela și de data aceasta la farmacia naturii și la recomandările unor specialiști în presopunctură, homeopatie și acupunctură.

Pentru a se preîntîmpina instalarea acestei afecțiuni, e de părere colaboratorul nostru, **Valeriu Popa**, este nevoie să se consume în mod constant alimente „vii", adică legume și fructe în stare proaspătă. Acestea conțin acid oxalic ce are, între altele, rolul de a stimula mișcările peristaltice (contractarea și relaxarea mușchilor intestinali). Prin fierbere și prelucrare, alimentele își reduc considerabil valoarea lor nutritivă. De pildă, fierul din sucul de spanac este asimilat în proporție de aproape șută la sută, în timp ce prin fierberea spanacului, organismul beneficiază doar de o cincime din conținutul de fier existent. Extrem de utile se dovedesc sucurile din frunze de sfeclă, ridichi de iarnă, varză crudă, morcovi. O precizare însă : în situația unei colite cronice, sau în crizele de colită, consumarea fructelor și legumelor crude nu este indicată. În aceste situații se vor folosi sucuri combinate obținute prin centrifugare din morcovi (283 g) și spanac (170 g). O altă rețetă recomandă un suc alcătuit din morcovi (283 g), sfeclă roșie (85 g) și castraveți proaspeți (85 g). În tratamentul colitei, ne informează în continuare inginerul Valeriu Popa, sînt foarte bine venite clismele, contrar părerii celor care susțin că ar crea obișnuință. Curățirea intestinelor nu poate fi decît binevenită.

În continuare, vă prezentăm citeva aplicații prin presopunctură. Punctele marcate în desen vor fi masate circular (în sensul celor ceasornicului) cîte 5 minute fiecare.

Un alt tratament combinat este cel propus de **Viorel Olivian Pașcanu**, autorul unui „Mic îndreptar de medicină naturistă". Se indică : 1. Infuzii de busuioc, mur, roiniță, lămîi și sunătoare. 2. Decoct (ceai obținut prin fierberea plantelor) din 10 boabe de măcriș la 200 gr. apă. Se iau 3—4 linguri pe zi. 3. Infuzie din coji de portocală curățate de partea albă. 4. Suc de morcovi, varză, salată verde.

Același autor recomandă de asemenea zilnic băi de șezut și la crize comprese cu apă de brad. Pentru reglarea activității intestinelor, pentru o bună digestie și destinderea inimii, se mai propune un exercițiu de respirație : se inspiră încet, bombindu-se abdomenul, apoi se expiră încet.

Pentru aplicarea unui tratament acupunctic corect, doctorul **Miron Matei** (Policlinica Spitalului „Bucur") reclamă de la bun început stabilirea unui diagnostic corect. Medicina clasică împarte colopatiile în trei categorii : funcționale, stenice (spastice), și astenice (atone). Pentru colopatiile stenice se propun aplicații pe următoarele puncte de acupunctură : intestin gros 3, intestin gros 2, vezică urinară 2, splină-pancreas 13, vas-concepție 12 și 15, ficat 1, 2, 3, vezică biliară 34. În cazul colopatiilor astenice se vor folosi punctele : intestin gros 4, intestin gros 11, vezică urinară 22, 23, 24, 25 și splină-pancreas 5. Pentru colopatiile funcționale : ficat 13, stomac 30, 36, 39, 25, vase-sex 6, splină-pancreas 4, 5.

Medicina homeopatică — ne-au declarat mai mulți medici pe care i-am consultat — propune un tratament integral care să aibă în vedere organismul sub raport funcțional, psihic și organic. De aici necesitatea ca bolnavul să apeleze la serviciile specialistului. Colonul este doar un fragment al tubului digestiv și are conexiuni reflexe, condiționate, cu ficatul, pancreasul, duodenul, intestinul subțire. În tratamentul pur local se recomandă, în cazurile de colopatie cu diaree, colocynthis, mercur corosivus și nitric acid. În aspectul colitic cu constipație sînt indicate plumbul, hydrastis, sulf. Toate aceste medicamente se procură în Capitală de la farmacia homeopatică nr. 80.

Evident, bolnavul de colită trebuie să respecte o anumită dietă alimentară ce exclude alimentele conservate, condimentate, mîncărurile prăjite, legumele și fructele crude, laptele, smîntîna și frișca, băuturile alcoolice și tutunul.

LIVIU MAIOR ■

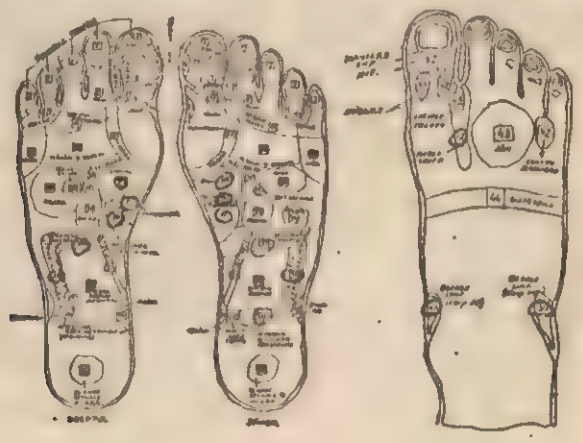

COVALITIN: Prea multe semne de întrebare

Revenim azi asupra situației Covalitinului din mai multe motive. Primul, ordinea va fi, recunoaștem, mai degrabă întîmplătoare, se leagă de faptul că, în decembrie, doctorul chimist Tina Covaliu a ținut un ciclu de conferințe în Italia, expunerile sale stîrnind un deosebit interes. Drept urmare, renumitul profesor Mario Casaccia, șeful Catedrei de chirurgie de urgență de la Universitatea din Genova, i-a trimis cercetătoarei românce (reamintim, inventatoarea unui medicament folosit în tratamentul litiazei renale) o scrisoare de mulțumire („siamo rimasti tutti entusiasti..."), rugînd-o totodată să revină, cît mai grabnic, la Genova spre a conduce un curs destinat medicilor care sînt „molto interessati al Suo prodotto, il Covalitin". Acest semn de stimă și, implicit, de recunoaștere a valorii medicamentului original românesc nu e singurul sosit, în ultima vreme, pe adresa colectivului de Lizâ cationică dirijat de Tina Covaliu. Ar mai fi de adăugat două invitații, prima pentru cel de-al XX-lea Congres al Asociației europene de dializă și litiază renală (iunie 1983, Londra), cealaltă pentru al 8-lea Simpozion internațional de litiază renală (septembrie 1983, Jena), la această din urmă manifestare Tina Covaliu urmînd să participe în calitate de referent principal, cu toate cheltuielile suportate de organizatori.

Al doilea argument: recent, cercetătoarea a primit încă un brevet de invenție (al cincilea), intitulat „Procedeu de obținere a cationiților puternic acizi pentru uz nuclear, farmaceutic și analitic" (împreună cu inginer Dorin Virgil Pascu), datele lui făcînd obiectul unei comunicări („Studiu mineralogic al secțiunilor fine de calculi sub tratament cu rășini schimbătoare de ioni de tip Covalitin") tipărită în numărul 11/1982 al „Revistei de chimie".

Să ne întoarcem, al treilea argument, la ecoul produs de Covalitin pe plan internațional, ecou amplu, sprijinit pe dovezi concrete, palpabile. Cîte ceva am mai spus (de pildă, despre vizita făcută de dr. Manzoor Ahmed Quereshi, directorul Spitalului de urologie din Karachi, în urma căreia oaspetele pakistanez a solicitat organizarea unui simpozion despre Covalitin în țara sa etc.), dar considerăm că a sosit momentul să intrăm în detalii, spre a demonstra, cu probe, că medicamentul respectiv reprezintă o marfă foarte căutată pe piața internațională, pe care însă, din păcate, nu știm s-o oferim și s-o vindem cum s-ar cuveni, riscînd (datorită imobilismului și tergiversărilor) să pierdem nu doar prioritățl, ci și mari sume de bani (în valută). Astfel, ne-a fost dat să citim, într-o notă adresată de Chimimportexport Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri, că „firma Unipharma (n.r. din Elveția) este deosebit de interesată pentru comercializarea produsului nostru (n.n. e vorba despre Covalitin), dar datorită prezentării de 3 ori a unei documentații care nu a fost în conformitate cu legislația elvețiană există riscul ca interesul firmei să scadă și să renunțe la această acțiune"!! Vreme îndelungată, C.I.M.C.C.L. (mai bine zis, fosta ei conducere, actualul director, Elena Dumitrescu, arătîndu-se dispus să îndrepte situația) a tratat cu superficialitate cererile privind întocmirea dosarelor de omologare sau înregistrare a Covalitinului în străinătate, creînd astfel prejudicii morale inventatoarei și, încă mai important, pagube materiale țării. Bunăoară, Chimimportexport s-a adresat C.I.M.C.C.L. încă din 1980 (adresa poartă numărul 18 902/7 07 1980) în vederea omologării Covalitinului în Olanda, la solicitarea firmei „U. Kott" din Amsterdam, dar n-a primit, nici pînă la această oră, un răspuns, deși a insistat prin adresele 15 439/30 06 1982 și 22 416/12 10 1982!! Negăsind parteneri prompți, o serie de eventuali beneficiari externi au renunțat, cazul firmelor pakistaneze „Haq Trading Corp." și „Rasheedsons", alții însă persistă, dar fără folos!! Tot din Pakistan, de exemplu, insistă „Hilton Pharma" din Karachi (care ar mai dori să preia Aslavital, Gerovital și Ossidenta), dar întocmirea dosarelor de omologare e-a prelungit (și se prelungește) nepermis de mult, cu toate că, interesat și el, Chimimportexport n-a dezarmat: el a trimis o primă adresă (1 625) la 22 01 1980, revenind în 4 rînduri, ultima dată la 23 11 1982 (25 531)!! Sigur, în temeiul ameliorărilor și al vindecărilor, Covalitinul (e vorba azi despre acest produs, dar în situația lui se găsesc și alte medicamente originale românești, Boicil, Ulcosilvanil, Ox minerale etc., etc.), și-a cîștigat poziții în unele țări (Spania, U.R.S.S., Italia, Bulgaria etc.), dar pătrunderea lui pe piețele lumii continuă să întîlnească o serie de obstacole, ridicate (culmea) nu de partenerii străini, ci de o instituție românească, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri!! Produsul respectiv reprezintă o marfă foarte căutată, dar desfacerea lui întîrzie. A sosit momentul ca cei vinovați să fie trași la răspundere, iar situația să fie cît mai grabnic rezolvată, ea fiind, în prezent, nefirească și implicînd, cu fiecare zi, pagube morale și, mai ales, materiale.

Al patrulea motiv, ultimul: secția de Lizâ cationică (ținînd de Centrul de hematologie, dar găzduită de Spitalul clinic P.T.T. din Capitală) i se fac, în vremea din urmă, tot mai multe greutăți. I s-au luat spații (încălcindu-se astfel Convenția pe 3 ani aprobată de Ministerul Sănătății), i s-a diminuat personalul (în pofida înțelegerii arătate de conducerea ministerului, 5 asistente au fost dirijate către altă unitate, asistente specializate în administrarea Covalitinului, cu stagii în clinică de 10—12 ani, deși normal ar fi fost ca necesarul de cadre disponibile să fie asigurat, armonios, de toate secțiile spitalului etc.). Asta într-un moment în care, subliniem, secția și-a îndeplinit și depășit (cu 50 la sută) planul valutar pe 1982, ea avînd totodată de urmărit și finalizat cercetări de frunte, unele din ele prioritare pe plan mondial. E cazul, socotim, ca Tina Covaliu, să fie lăsată să lucreze în liniște. În materie de Covalitin, nu secția (mereu restrînsă) de la Spitalul P.T.T. reprezintă o problemă, ci problemele sînt cele enumerate mai sus. Spre rezolvarea lor neîntîrziată trebuie să-și îndrepte atenția (și vigilența) forurile de resort. Cauza Covalitinului e, repetăm, o cauză comună a inteligenței românești.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Se redescoperă valoarea unui proiect românesc

Refuzul declanșează o întreagă suită de parlamentări și petractări infructuoase în cursul cărora reprezentanții beneficiarului, Centrala industriei zahărului (COPISZ) și I.C.I.C.A., dar și unii delegați ai Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, au ținut să-și exprime nu puține rezerve în legătură cu reușita unei asemenea întreprinderi. Se convine, totuși, în cele din urmă ca lucrarea să fie realizată în țară, iar munca de concepție și proiectare să fie încredințată unor colective de cadre didactice și studenți ai Institutului Politehnic din București. Hotărîrea comună este consemnată într-o minută încheiată la 1 decembrie 1976, document ce specifică în egală măsură obligațiile Ministerului Educației și Învățămîntului, ca și pe cele ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

Zis și făcut. Universitarii bucureșteni încep munca de documentare și apoi de proiectare și o fac cu minuția și spiritul de răspundere pe care îl reclamă o asemenea lucrare de proporții. Își dau concursul colective de studenți și cadre didactice ale facultăților de mecanică, inginerie chimică și automatică. După opt luni de travaliu intens și exact la data fixată, proiectul de execuție al „Aparatului pentru difuzia zahărului" este predat beneficiarului. Acesta, verificînd datele tehnice ale lucrării, se exprimă în termeni elogioși, subliniind în procesul verbal de predare-recepție că „proiectul aparatului pentru difuzia zahărului, ce face obiectul contractului 198/8 04 1977, este de bună calitate și a fost predat la termen" (în precedentul nostru articol am reprodus integral acest document).

Ei bine, la doi ani de la consumarea acestor clipe solemne — înscrise la loc de cinste în memorialul profesional și afectiv al universitarilor bucureșteni — autorii proiectului află cu stupoare că execuția lucrării a fost amînată pînă în 1985, iar beneficiarul a făcut demersurile necesare pentru achiziționarea unei licențe din import, că deci proiectul existent, întrupat din osîrdia și entuziasmul unui număr de aproape o sută de cadre didactice și studenți ai Institutului Politehnic, a fost lăsat să zacă undeva într-un fund de sertar.

Articolul nostru intitulat „Să folosim inteligența noastră înainte de a apela la alții", a apărut la 20 martie 1980, deci după un an de la enigmaticul abandon al proiectului comandat, plătit și aprobat. În elaborarea articolului am folosit declarațiile proiectanților și în primul rînd pe cele ale conf. dr. Valeriu Jinescu, principalul coordonator al lucrării și, deopotrivă, pe cele ale prorectorului prof. dr. Constantin Bălă. Am reprodus de asemenea și opiniile reprezentantului C.N.S.T., ca și pe cele ale beneficiarului. Acesta din urmă, prin persoana directorului tehnic al Centralei Industriei Zahărului, ne-a asigurat că tranzacția a fost necesară deoarece, prin cumpărarea de licență, fabricile de zahăr vor fi dotate cu agregate capabile de a prelucra în 24 de ore 4 000 tone de sfeclă și nu 2 000 cît prevede proiectul autohton.

Am considerat motivația nefondată, solicitîndu-le celor vizați să-și susțină punctul de vedere în scris și pe baza unor argumente mult mai solide. Dar n-am primit niciodată nici un fel de răspuns, cei în cauză apreciind probabil că în asemenea situații este mult mai înțeleaptă politica tăcerii decît calea spinoasă a unor declarații scrise și făcute publice prin mijlocirea slovei tipărite. Asta așa, de ochii lumii, fiindcă în realitate, așa cum am aflat ulterior, intervenția noastră a avut darul de a tulbura nespus cursul evenimentelor, obligînd beneficiarul să reconsidere și să revizuiască întreaga investiție. Cert este că în răstimpul anului trecut, I.C.I.C.A. și-a reamintit brusc de lucrarea universitarilor bucureșteni, solicitînd de urgență copii după proiectul de execuție. Acesta a fost apoi predat Întreprinderii de utilaj tehnologic din Buzău, care a înscris în plan realizarea aparatelor de difuzie de concepție românească. La ora actuală, primul agregat urmează să fie montat la Fabrica de zahăr din Năvodari, alte patru fiind în curs de execuție. Ele vor urma să producă în cursul anilor 1983 și 1984, deci cu 4—5 ani mai tîrziu decît se prevăzuse inițial.

Aparatele pentru difuzia zahărului, concepute și proiectate de colectivele coordonate de conf. dr. Valeriu Jinescu, înseamnă, numai în această etapă, o reducere a efortului valutar cu 3 840 000 de dolari. În anii următori ele urmează să fie amplasate la fabricile de zahăr din Călărași, Drăgănești și Oltenița.

Mai complicată apare însă situația licenței aduse din import, deoarece, pînă una alta, milioanele de dolari cheltuiți se dovedesc o investiție moartă. Sperăm totuși că cei în cauză vor găsi soluții eficiente pentru a corecta din mers această gravă eroare de orientare profesională.

LIVIU TIMBUS ■

Topul preferințelor

Stimați cititori,

Larga participare de care s-a bucurat concursul nostru **Cei mai..., Cea mai...**, inițiat la sfîrșitul anului trecut, ne-a determinat să-l continuăm. Vă invităm, așadar, să trimiteți în continuare opiniile dumneavoastră privind cele mai de seamă realizări care vă rămîn în memorie din diferitele domenii ale culturii, științei și tehnicii și sportului românesc. Alegeți deci cele mai semnificative fapte, precum și pe cei mai buni dintre cei mai buni, întocmai cum rezultatele întrecerilor socialiste în vastul cîmp al creatorilor de bunuri materiale, îi desemnează pe fruntași, cu încrederea că mai multe păreri convergente dau șanse mai mari obiectivității. Este vorba deci de a alege faptele și personalitățile care s-au afirmat ca atare și s-au autodepășit, constituindu-se, în același timp, într-un combustibil al mersului înainte al obștii.

Revista **Flacăra** vă stă la dispoziție, publicînd părerile dumneavoastră referitor la cel mai bun, interesant, atrăgător, îndrăgit, nereușit, supărător, mare, mic..., cea mai bună, interesantă, atrăgătoare, îndrăgită, nereușită, supărătoare, mare, mică...

- **Inițiativă socială**
- **Invenție**
- **Descoperiri (științifice, arheologice)**
- **Inventator**
- **Cercetător**
- **Fapte de oameni**
- **Carte de proză, științifică**
- **Carte de poezie**
- **Carte de critică literară**
- **Actor (actriță) de film, de teatru**
- **Piesă de teatru**
- **Film**
- **Cel mai îndrăgit gen de spectacol**
- **Emisiune radio, TV**
- **Autor**
- **Sportiv (fotbalist, rugbist, handbalist, atlet)**
- **Echipă sportivă**
- **Manual școlar**
- **Muzică tînără**
- **Compozitor**
- **Lucrare muzicală**
- **Interpret**
- **Anecdotă, caricatură**
- **Arhitectură sau monument**
- **Fapt de eroism**
- **Cel mai semnificativ moment din viața dv.**
- **Cea mai frumoasă femeie (atașați fotografia pentru concursul „Miss Flacăra")**
- **Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit.**

Scrisorile cu opțiunile dumneavoastră și motivarea lor vor avea pe plic mențiunea **PENTRU CONCURS.**

În preajma unor mari descoperiri științifice:

STRUCTURA MATERIEI

Cineva îmi spunea, acum cîteva zile, că unii confrați de breaslă și preocupări au obiecții și observații la cele afirmate în articolele precedente. M-aș fi mirat să nu fie așa. Căci structura materiei și tot ceea ce ține de existența noastră în univers preocupă din ce în ce mai multă lume, poate pe toată lumea și chiar pe dogmatici, și e firesc să fie așa, deoarece nici o știință omenească, dornică să se depășească pe sine, nu mai admite rutina și nici plafonarea dictată de principii confecționate în cabinete filozofice. Nimeni în lume nu deține încă — și nici nu va deține prea curînd — cheia definitivă și magică a ușilor ferecate, dincolo de care se așternd, cuminți și evidente, marile taine ale firii, supremele adevăruri și legi din care am țîșnit la viață și prin care durăm în timp, clipe din eternitate, ca să ne pară apoi rău — foarte rău — că totul ține atît de scurt și se sfîrșește, adesea, atunci cînd ne așteptăm cel mai puțin.

Mai există încă cercetători și filozofi care se amăgesc cu iluzia că știu mult, cunosc destul și pot emite concluzii definitive. Eroare, stimați colegi ! Din infinit — fiți convinși — nu am dezvăluit decît începutul, restul este încă la fel de nesfîrșit. Iar dacă sîntem cumva tentați să credem că, după nu știu cîte decenii de căutări, formîndu-ne un anume sistem de judecăți — uneori rigide și periculoase pentru promovarea noului — ne-am cîștigat dreptul de a contesta tot ceea ce este în afara propriilor noastre gînduri și concluzii, în mod cert, am ajuns să reprezentăm o frînă în calea cunoașterii și a progresului, am devenit piedică sigură pentru dezvoltarea gîndirii libere a altora.

Sub imboldul unor asemenea idei, să rămînem convinși că marile adevăruri ale naturii nu se dezvăluie de la sine, ele trebuie descoperite, cu trudă și cu ani mulți sacrificați pe altarul căutărilor disperate. Cine gustă însă o dată din mărul unor asemenea căutări răvășitoare, nu mai poate renunța nicicînd la cea mai spectaculoasă aventură din viața omenirii — **aventura cunoașterii și a putinței !**

Pînă astăzi — ziua în care apare acest articol — nimeni, nicăieri și niciodată nu a putut defini, cu exactitate, **ce este viața.** Complexitatea uriașă a acestui fenomen, specific celei mai înalte organizări și structurări a materiei în universul nostru, nu a putut fi prinsă, deocamdată, în ecuații de evoluție sau în legi cuantice de existență. Și totuși se încearcă, cu germeni de succes. Și totuși...

Cînd vorbim de viață, distingem o **structură suport și funcțiunile structurii.** Știm, de asemenea, cu argumente matematice și fizice riguroase, că viața nu există decît ca o manifestare, deosebit de complicată și greu de descris, a unor structuri materiale organizate în mod corespunzător. Nu există viață fără suport material. Iar nivelul cel mai înalt de structurare a materiei — **structura biologică** — nu poate fi conceput decît ca **un sistem cibernetic deschis,** adică un ansamblu de părți care se leagă între ele pentru a clădi un întreg funcțional — organismul viu — și care, la rîndul său, interacționează cu mediul înconjurător, potrivit cu o seamă de legi specifice.

Materia vie — suport al vieții cu multiple funcțiuni specifice — ni se prezintă astăzi organizată sub două forme de bază : **organizarea virală** (proprie lumii virușilor) și **organizarea celulară** (proprie celei mai mari părți din lumea vie). Unii vorbesc — poate pe bună dreptate — și despre o formă intermediară de structuri vii — **organizarea mezocariotă.**

Structurile vii sînt sisteme dinamice complexe, caracterizate prin **reactivitate** la stimulii interni și externi, precum și prin capacitate de **autoreproducere,** de **autoconservare** și de dezvoltare. Dacă, bunăoară, virusurile nu pot să se dezvolte și să se înmulțească decît atunci cînd beneficiază de condițiile unui material biologic-gazdă, structurile vii cu organizare celulară — nevirală — se pot autoreproduce, relativ independent, prin procesul de multiplicare celulară. După o multiplicare celulară normală, rezultă, totdeauna, două **celule fiice** — identice, cu excepția virușilor care — găzduiți de un mediu prielnic — se reproduc nu prin diviziune proprie, ci pe seama componentelor din celulele gazdă.

Principalele substanțe care structurează materia vie sînt **apa,** unele **săruri anorganice** și anumiți **compuși organici.** Constituenții de bază ai moleculelor organice sînt **carbonul, hidrogenul, oxigenul** și **azotul** — puțini, extrem de puțini la număr, dar cît de imensă este varietatea de structuri pe care o generează ! Dintre compușii organici complecși care stau la fundamentele materiei vii, pe primul loc se situează **glucidele** (glicos — dulce), **lipidele** (conținînd, în marea lor majoritate, acizi grași), **proteinele, heteroproteinele, vitaminele** și **enzimele.** În structura organismului uman se presupune că există cel puțin cinci milioane de proteine diferite, care se reînnoiesc necontenit — pentru a asigura procesele vieții — cu viteza de peste două mii reacții biochimice, diferite, în fiecare secundă, catalizate de cel puțin tot atîtea enzime specifice. La acest cortegiu imens și complicat de elemente și procese din structura materiei vii, trebuie adăugat și faptul că fenomenele vieții — referindu-ne, bunăoară, la om — implică, pentru asigurarea ciclurilor metabolice, un număr de peste o sută de mii de substanțe diferite !

Substratul morfologic al tuturor procese-lor vieții, care asigură, în primul rînd, menținerea și evoluția organismelor și apoi autoreproducerea lor, este celula. Privită la microscopul electronic, celula vie ne dezvăluie o structură extrem de complicată în care distingem **nucleul, citoplasma** și **membrana.** Mergînd în adîncime, vom constata că în citoplasmă se produc cele mai multe din procesele care susțin viața, ca urmare a colaborării permanente dintre formațiunile subcelulare — numite **organite** — prezente în acest mediu — dintre care amintim **aparatul Golgi, reticulul endoplasmatic, mitocondriile, lizozomii, ribozomii** și altele. Viața organismului nostru — ca și a oricărei viețuitoare — nu se poate menține și perpetua, fără ignorirea celulare și autoreproducere. Fenomenul autoreproducerii — tulburător, complicat și încă incomplet elucidat — este indus din nucleul celulei, unde își au sediul **acizii dezoxiribonucleici (ADN)** — purtătorii **zestrei ereditare** sau **genetice.** Iar membrana celulară este structurată astfel, încît în stare normală de funcțiune — avînd o structură destul de complicată — asigură viața normală a celulei cît și schimbul continuu de substanțe cu mediul extracelular.

Nu vom continua investigația spre străfundurile structurale și funcționale ale materiei vii — nivelul cel mai înalt de organizare a materiei, cunoscut de om. Vom sublinia însă, în încheiere, cîteva aspecte de fond. Mai întîi, organismul viu — uman — la maturitate conține peste 65 la sută apă. **Există deveni acum că apa aceasta din organism, și mai ales din celule — unde își au sediul procesele fundamentale ale vieții — nu este o apă obișnuită și nici cu un singur fel de structură.** În al doilea rînd, cele aproape o mie de miliarde de celule care structurează — funcțional și integrat — un organism uman, se sincronizează între ele, în funcționalitatea și existența lor, pentru a asigura viața întregului. Deocamdată, răspunsul la întrebarea „Cum se realizează acest sincronism atît de complex ?", nu poate fi dat decît foarte incomplet. În al treilea rînd, **un organism viu nu este o structură statică,** ci extrem de dinamică — uimitor de dinamică. Necontenit se schimbă totul și totuși organismul rămîne egal cu sine în principalele sale funcțiuni. În al patrulea rînd, apariția gîndirii și a conștiinței, la om, pune probleme de fond întregii științe omenești, căci rămîn încă multe taine de elucidat, desigur, nu prin ceea ce ar dori unii sau alții, legați de dogme și mistică ci, prin legile firești ale realității universale.

În sfîrșit, se mai ridică acum și problema evoluției viitoare a omului, în primul rînd ca structură biologică, apoi ca nivel de conștiință și de gîndire. Ingineria genetică, îngemănată cu sinergetica proceselor vitale, a deschis drumul spre o lume pe care n-o bănuia nimeni acum 30—40 de ani. Cum va arăta omul viitorului, situat pe un nou nivel de structură biologică și spirituală ? Iată o întrebare zguduitoare, la care răspunsurile sînt încă doar murmurate sau abia șoptite. Este sigur că evoluția viului, la întîmplare, a scăpat din frînele naturii și acum intră treptat în puterea diriguitoare a omului-demiurg. Îi va trebui însă omului o uriașă stăpînire de sine, un echilibru egal cu infinitatea pentru a nu ceda în fața unei nesfîrșite forțe capabile, deopotrivă, să dezvolte viața în eternitatea existenței sau să-i curme firul pentru eternitate.

În prezent, omenirea are de soluționat problemele complicate ale unor relații neașteptate dintre om și creațiile sale neînsuflețite. Aceeași omenire trebuie să se reeduce pentru etapa unor relații viitoare dintre om și creațiile sale vii. Motive riguroase mă determină — alături de mulți alții — să-mi păstrez calmul și încrederea în triumful deplin al rațiunii umane, al forței inegalabile pe care inteligența umană creatoare o poate opune factorilor distructivi, generați de ondulațiile instinctelor și ale chemărilor ancestrale.

ION MÂNZATU

Să facem Soarele să lucreze și mai mult pentru noi!

„Ca pe un album de familie", dr. ing. Coleta De Sabata, prorectorul Institutului Politehnic din Timișoara, păstrează în biroul său un veritabil album cu „istoria cercetărilor timișorene începută în 1976 în domeniul utilizării energiei solare", cercetări pe care le-a inițiat, captivînd un numeros colectiv pluridisciplinar. Filă cu filă, urmărim „harta colaborărilor și realizărilor noastre", certitudini incontestabile ale unei surse sigure de energie ce poate să intre în producție nu de mîine, ci chiar de azi. Urmărim hala solară a Întreprinderii de produse ceramice din Jimbolia, prima de acest fel din România, ce utilizează căldura astrului pentru uscarea produselor sale (hală intrată în producție la 13 mai 1977). Prima soluție tehnologică validată, verificînd și o soluție de arhitectură solară pentru construcții industriale, se află în funcțiune și azi, cu o rentabilitate marcantă prin economia de combustibili clasici. Urmărim Stația de la Săcălaz pentru încălzirea bitumului într-un rezervor de mare capacitate — o altă soluție și un alt domeniu de utilizare. Economii de combustibil : 30 tone pe an. Un pas mai departe — concentratorul cilindroparabolic ce reușește să capteze energie calorică pînă la 150 grade Celsius. Pe baza lui s-a construit o altă stație pentru bitum, la Nădalb, în jud. Arad.

Concomitent, în numeroase alte centre și institute din țară se cercetează și se realizează soluții tehnice și tehnologice pentru cîștigarea astrului în favoarea (mai ales) energiei termice. Se comunică rezultate, eficiențe, idei care n-au însă un numitor comun, un indicator colectiv de comparare pentru a ști care, în fapt este mai avantajoasă, mai rentabilă. Pe scurt, din sistemele de captare puse la punct pînă la ora actuală care reușește să imagazineze, să capteze o cantitate mai mare de energie din cîtă dăruiește Soarele locului respectiv și cu ce cheltuieli ? Colectivul catedrei de fizică a Politehnicii timișorene, condus de dr. ing. Coleta De Sabata, și-a asumat astfel cercetarea, concepția și realizarea unui aparat capabil să măsoare intensitatea radiațiilor solare în orice anotimp la orice oră a zilei, în orice loc pe pămînt. Conf. dr. fizician Cristian Marcu, unul dintre realizatori, ne prezintă performanțele. Măsoară intensitatea radiațiilor în registrul de la 30 la 1 200 wați pe metru pătrat. (Se cunoaște că intensitatea acestora variază în funcție de activitatea astrului, de anotimp, de poziția pe cer, de condițiile meteorologice dintr-o zonă sau alta). De ce de la 30 wați și nu chiar de la zero ? De fapt, sub 50 de wați pe metru pătrat energia solară nu mai prezintă interes pentru captare și utilizare. Limita superioară este iarăși o performanță a „Solaris"-ului timișorean, poate fi folosit și în Sahara și la Ecuator ; peste 1.360 de wați pe metru pătrat nu apar decît în spațiul extraterestru. Cu un gabarit redus, propriu aparaturii electronice moderne, este alcătuit dintr-un captator propriu zis și partea electronică de măsură și compensare automată a diferențel de temperatură. Captatorul a necesitat numeroase calcule teoretice și probe experimentale privind coeficienții de absorbție a energiei și de transmisie pentru a-l face apt, capabil să preia întreaga intensitate a radiațiilor ce cad pe suprafața oglinzii lui active și s-o transmită aparaturii de măsură, la rîndul ei foarte precisă, de clasa 0,2. Nu vom intra în toate detaliile tehnice, important este că ei rezolvă una dintre problemele cheie în alegerea celor mai bune sisteme constructive de captatori solari și tehnologii de conversie, cîștigînd cele care reușesc să preia cît mai mult din intensitatea radiațiilor solare, important este că nu importăm asemenea aparate, în plus „Solaris" este realizat cu componente integral românești. Cei interesați se pot adresa Catedrei de fizică a Politehnicii timișorene.

Dacă problemele captării radiațiilor solare sub formă de căldură sînt cunoscute și rezolvate, terenul pe care se dă încă o aprigă bătălie în cucerirea acestei surse de energie este — iarăși se cunoaște — stocajul, păstrarea căldurii înmagazinate în vederea utilizării în funcție de nevoi și pe întreg parcursul anului, mai ales în sezoanele reci, în perioadele cu cer acoperit.

Colectivul condus de dr. ing. Coleta De Sabata a abordat și acest teren, întrucît a capta nu înseamnă decît un drum la jumătate și relativ ușor de parcurs pe baza unor legi ale fizicii demult cunoscute. O viitoare căsuță solară-laborator se află în construcție în curtea Politehnicii. O casă în care se va trăi, se va munci, și se vor experimenta trei soluții de stocare a căldurii solare : în pămînt, în apă, în piatră. Sub mica ei grădină cu peluze, arbori și flori există un alt laborator — un uriaș bazin împărțit în alte trei bazine, fiecare testînd una din formulele de stocaj. Laboratorul subteran comunică direct cu acoperișul unde se vor afla captatorii și, desigur, cu utilizatorii din încăperile casei — calorifere, robinete cu apă caldă menajeră. Captatorii vor încălzi printr-un sistem de conducte apă, ce va fi stocată în subteran, prin alte țevi metalice menite să-i păstreze temperatura cu ajutorul izolației — pămînt, pietriș, apă. De acolo, în circuit, va reporni spre folosințele locuinței. Fiecare bazin are aparatură de măsură, urmărindu-se pierderile de căldură, deci randamentul fiecărei soluții ; în laborator se va înregistra și nota zilnic intensitatea radiațiilor, cu ce temperatură pleacă agentul spre „magazia" de stocaj, cu ce temperatură se întoarce, pe zile, pe sezoane, pe ore... Cea mai eficientă va fi o tehnologie a viitorului pentru cartierele de locuințe, pentru adevărate orașe solare. Ele sînt foarte aproape de generația noastră, grație și cercetătorilor din orașul bănățean.

CICI IORDACHE

Către revista Flacăra

Stimate tovarășe redactor șef,

În urma notiței apărute recent în revista „Orizont" din Timișoara, cu privire la publicarea în revista „Flacăra" a celor trei fotografii legate de o serie de efecte privind componentele separate din apa naturală, țin să precizez următoarele :

1. Notița din „Orizont" prinde că, în luna octombrie 1982, într-un număr al său, au fost publicate toate trei fotografii privind efectele apelor A, B și N, asupra cristalizării sulfatului de cupru. Doresc să arăt că aceasta este o eroare regretabilă, întrucît la vremea respectivă nici nu exista fotografiat efectul apei A.

2. În ceea ce privește intenția ce se desprinde din notița revistei „Orizont" legată de paternitatea descoperirilor și aplicațiilor, inclusiv efectele apelor A, B și N asupra sulfatului de cupru — publicate în adevărată premieră mondială și complet de revista „Flacăra" — doresc să vă precizez că există un document oficial — Brevetul R.S.R. Nr. 77382 pe care îl reproducem în fotocopie anexată, în care unicii autori, stipulați în scris și reali, sînt prof. univ. doctor Ion Mânzatu și subsemnatul. Orice comentariu în legătură cu aceste aspecte le consider de rea intenție și cu gîndul de a pescui în ape tulburi.

— Asocierea altor nume în presa locală sau de orice fel nu dă dreptul nimănui să se autoconsidere autori la ceea ce nu cunosc și nici nu au participat în realitate.

— Cît privește pe colaboratorul ing. V. Abrudan, precizez că sînt coautor cu el la multe alte brevete și descoperiri, dar nu și în cazul programului bazat pe brevetul menționat mai sus.

3. În ceea ce privește problema particulară, publicată în premieră integrală și internațională de revista „Flacăra", doresc să subliniez în mod special că efectele legate de spiralitatea cristalizării diferite a sulfatului de cupru în soluții de apă A, B și N, au fost prevăzute teoretic, încă din 1979, de prof. Ion Mânzatu și realizate experimental în exclusivitate de către subsemnatul în decurs de trei ani de eforturi deosebite și permanent dialog cu cel menționat mai sus.

4. Vă rog, de asemenea, să rețineți că nu dorim nici un fel de publicitate ieftină, cu atît mai puțin discutarea neprincipială și dăunătoare, în coloanele presei noastre, a unor obiective științifice, tehnologice și economice de o importanță deosebită pentru interesele țării noastre.

Pentru a fi și mai clar, vă rog să rețineți că tot ceea ce a publicat pînă acum prof. Ion Mânzatu a fost în deplin acord cu subsemnatul, îndeosebi fiind și eu de aceeași părere cu dînsul că singurul proprietar adevărat asupra descoperirilor și aplicațiilor noastre, ale amîndurora, este poporul român, căruia i le dăruim spre binele și bunăstarea lui.

Există încă multe lucruri care nu se cunosc și ale căror aplicații se vor face cunoscute la vremea potrivită.

Cu stimă deosebită,

Gheorghe Lucaci

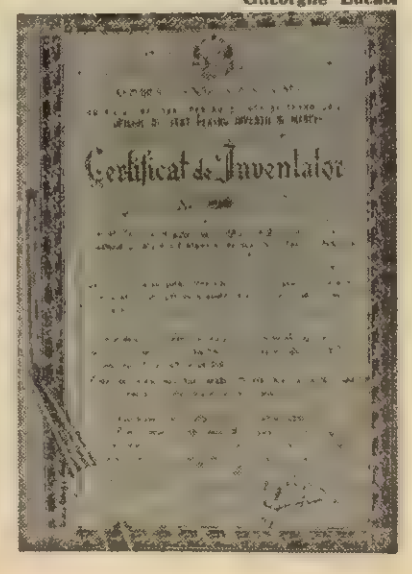

■ **Paul Orza** și **Valerian Petrescu** din București ne scriu: „Acum sîntem mulțumiți de alimentarea cu apă caldă și rece a blocului „Almo"-3 din complexul „Bucur Obor", cu mici excepții determinate de defecțiuni neprevăzute".

■ **La scrisoarea Valeriei Mărgărit** din Constanța, răspunde **Procuratura Generală**: „Rezoluția prin care s-a confirmat propunerea de neîncepere a urmăririi penale este netemeinică și nelegală. Ca atare, prin ordonanța noastră din 3 februarie 1983 s-a dispus infirmarea acesteia, redeschiderea și reluarea cercetărilor".

■ **Gheorghe Tepeș și alți 8 cetățeni din comuna Tulgheș, județul Harghita,** sesizează că de ani de zile microreleul de televiziune din centrul comunei se tot defectează și, deși o echipă de intervenție de la Toplița are în grijă acest releu, trec săptămîni fără ca televizoarele din Tulgheș să poată recepționa. Și sînt, ni se spune, peste 250 de abonați.

■ **Direcția circulație din Inspectoratul General al Miliției** răspunde la scrisoarea lui Ioan Ilica din Tîrgoviște: „Petiționarul a depus contestație la Judecătoria Slobozia, care, admițînd plîngerea a procedat la anularea procesului-verbal și a amenzii stabilite prin acesta pentru motivul că organul constatator nu a menționat concret în ce a constat atitudinea jignitoare a contravenientului". Dar petentul arăta clar în scrisoare că, pentru el, pe primul plan nu e amenda ci abuzurile comise în serviciu de „organul constatator". Răspunsul nu conține nici un cuvînt despre acestea.

■ **Mioara Iosipescu din Galați, blocul I I, ap. 39, Tiglina II,** ne scrie că „în acest bloc instalația de apă este deteriorată, țevile sînt sparte, apa curge în camere prin pereți, prin tavan".

■ La scrisoarea lui Andrei Dumitrescu din București ne răspunde **Consiliul popular al sectorului 2** precizînd că s-a făcut un control și, într-adevăr, la centrul de carnet din strada Vatra Luminoasă nr. 106 s-a găsit carne neexpusă la vînzare iar gestionarul n-avea caiet pentru evidența banilor personali. A fost sancționat.

■ **Direcția sanitară a județului Galați:** „În urma scrisorii Marieî Ovidenie din Galați s-a dispus Dispensarului medical Corni luarea de măsuri pentru asigurarea permanentă a asistenței medicale în satul Urlești prin rotația cadrelor medii din dispensar, neputîndu-se înființa un punct sanitar fix, întrucît numărul populației din localitate este sub 950, așa cum prevede Decretul nr. 296/1983".

■ **Procuratura Generală** ne răspunde că s-a declarat recursul extraordinar cerut de Bianca Sveasrenco din Brașov, strada Castanelor nr. 10.

■ **Asociația de locatari din strada Miron Costin nr. 11 din Dej** sesizează că blocul, dat în folosință de zece ani, are mare nevoie de reparații, lucru ignorat cu — la fel de mare — consecvență de E.G.C.L. Dej.

■ **Victor Sarpe, din Tîrgu Neamț, strada 6 Martie, nr. 3, bloc A 2, sc. A, ap. 8,** ne scrie că frigiderului său i s-au schimbat, în timpul garanției, de trei ori agregatul și termostatul. A cerut fabricii producătoare să-i schimbe pacostea frigorifică. Nici un răspuns. A primit doar confirmarea de primire la Întreprinderea de frigidere Găești a recomandatei nr. 81082, din 16 octombrie 1982.

■ **Ninel Marinescu din Lunca Mare, județul Prahova,** sesizează că navetiștii de pe traseul Paltinu-Cimpina, circa 175 de oameni, au la dispoziție un autobuz de capacitate mică la ora 5,45 „următoarea mașină fiind la 7,30". Prima mașină se umple în primele 2—3 stații și, adesea șoferii îi lasă pe navetiști în drum. Șansa celei de a doua mașini nu înseamnă numai așteptarea ei în frig, ci și întîrzierea la lucru.

■ **Sergiu Suhăreanu din Huși, strada Mihail Kogălniceanu nr. 3, bl. 11 scara A, ap. 8** ne asigură că în „orașul dintre vii" activitățile cultural-artistice sînt prea rare. În ianuarie, s-a anunțat un spectacol care a cucerit urbea. Dar „în prima zi, după ce s-a pus afișul, s-a pus și un alt afiș: «Nu mai avem bilete la spectacolul cu FlorinPiersic»". Cei care totuși au intrat în sală nu l-au văzut pe cunoscutul actor pentru bunul motiv că acesta n-a venit (n.n. — Poate că F.P. nici nu știa că se află pe afiș).

■ Aflăm de la **Procuratura Generală** că, în urma scrisorii trimise de Dumitra Istrate din Bătinești, comuna Țifești, județul Vrancea, s-a declarat recursul extraordinar cerut.

Audiență comentată

Crivăț și oameni

A venit în audiență luni, 14 februarie a.c. Îl cheamă Traian Balc. Are 36 de ani. Este tractorist într-un județ din cele mai îndepărtate de București. Are 4 copii. Cu cîțiva ani în urmă niște huligani l-au bătut crunt. Desigur, a urmat procesul. Dar el a rămas suferind. Cele aproape 20 de tăieturi la cap l-au lăsat aproape incapabil să scrie o scrisoare. Deși — spune — pe vremea cînd a fost „la școală a învățat bine și scria frumos. A rămas de asemenea cu o piept bolnav. Țeava metalică nu i-a fost scoasă încă. Poartă tratament de ani de zile și îi produce dureri cumplite. Medicii din județ nu pot sau n-au timp să-l ajute și l-au sfătuit să meargă în altă parte. În București, pe la cine fusese, nu găsise înțelegere. Și n-are nici măcar o scrisoare oficială. Nu mai poate să scrie. Dealtfel, tot ce a înșirat el nu începe în pliuri și în registre.

Telefonez în un mare spital. Aflu că directorul e în concediu. Șeful clinicii de ortopedie? E plecat și dumnealui. Cine îi ține locul? Un doctor care la ora asta, nu mai e în spital. Mă conosc cu vreunul? Îmi dau prin minte doar doctorul de gardă de la ortopedie. Îi aflu numele și numărul de telefon. Un om necunoscut: nu l-am văzut niciodată. Răspunde. Amabil. Înțelege din puține cuvinte ce vreau. Îi voi trimite pacientul. Întîi și-ntîi să-l vadă. Dar vreau să înțeleagă? Convenim să-mi spună mîine dacă l-a internat. La ora 8 dimineața. La 8 fix. Explic omului cu ce autobuz să meargă. Dar în minte aud deja un telefon sunînd ocupat cum sună aproape orice centrală cînd te grăbești și, mai ales, cînd vrei să fii la o oră anume.

Nu mai e nimeni în audiențe. Oare-l va interna?

Post-scriptum, marți seara. Sună telefonul. De la redacție. Mi se spune că a telefonat un doctor — cum, nu mă cunoaște? — și a rugat să mi se transmită să nu-l mai caut dimineața la 8 fix: l-a internat pe pacientul acela pe care l-a ținut pe florul bolnavi exact pînă la poarta spitalului. „Popescu, Mircea Popescu, parcă așa a zis că-l cheamă".

Întotdeauna sperăm că asemenea oameni există. Marea lor oameniei contrapunem decisiv motivele dramatice de disperare ale unui alt om. Și îi redau încrederea. Sau starea de sănătate. Uneori îi readuc la viață.

Omenii de aleasă și decisivă omenie există. După o asemenea mărunță întîmplare, speranța devine certitudine, adică un fel de haină superbă care ține de cald în orice ger și împotriva oricărui crivăț. Nu se dau recompense pentru bunătate și pentru însușirea elementară de a-ți fi milă, de a nu putea fi indiferent față de suferința unui om, după cum nu există nici o prevedere în nici o lege sau regulament care să oblige la așa ceva. Pentru clipa, pentru clipele lui de bunătate și de omenie ce depășesc chenarul oricăror obligații, îngăduiți-mi aceste cuvinte către un om pe care nu l-am văzut niciodată: mulțumesc, doctore Mircea Popescu, de la Spitalul Brâncovenesc!

DORIN GHERGHINESCU ■

■ **Din Timișoara, Intrarea Sucutului nr. 1, blocul 221, sc. 1, ap. 10 ne scrie Anton Olteanu** care, la 10 ianuarie 1983 a cumpărat o bibliotecă „Ana" livrată de C.P.L. Gherla. Abia după ce a urcat-o în mașină, vînzătorul i-a spus că nu-i poate da și cele 24 de butoane fiindcă n-au sosit de la fabrică. Să vină peste cîteva zile. Dar butoanele n-au mai sosit.

■ **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Bihor,** în răspunsul la scrisoarea Doinei Albescu din Oradea, scrie: „În sarcina personalului nostru se reține doar vina de a fi grăbit încasarea debitului, supunînd la desființare postul telefonic în cauză cu 15 zile mai devreme, din eroare, motiv pentru care a fost sancționat disciplinar. La 7 ianuarie s-a restabilit legătura telefonică a petentei fără taxe". Dar situația nefirească a fost creată de o încărcare a notei de plată a petentei cu 769,50 lei pe o perioadă în care a fost plecată din județ iar casa a fost închisă. Așta nu-i interesează pe semnatarii răspunsului, care mai uită să precizeze și numele vinovaților.

■ **Teodor Iftode, Iași, strada Drobeta, nr. 3, bloc Q4, scara B, ap. 20:** „În anul 1947 mama mea a plecat din Moldova cu doi copii, un băiat de 9 luni și o fată de doi ani și jumătate. Au ajuns la București unde au primit ajutor. Fetița a fost înfiată de un cetățean pe nume Nemeș Neculai, strada Tabacului nr. 4, aproape de Podul Grant. Noi, 4 frați și trei surori, împreună cu mama noastră vrem să știm ce s-a întîmplat cu sora noastră".

■ **Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă din cadrul Consiliului popular al municipiului București** ne trimite următorul răspuns cu data de 8 februarie 1983: „Referitor la articolul apărut în nr. 45 al revistei FLACĂRA în care asociația locatarilor, bloc II/5 din Șoseaua Neagoe Vodă nr. 13—15, reclamă faptul că blocul nu are instalația de gaze în funcțiune, vă informăm că în prezent blocul are instalația de gaze în funcțiune".

■ **Din Roman ne scrie Dinu Ungureanu:** „La stația PECO din orașul nostru publicul nu este servit corect. Cei de la stație dau benzină peste rînd la cunoștințe și cui oferă ceva. Într-o seară, la ora 19,30, m-am așezat la rînd după alte 17 mașini, ca să iau dimineața benzină de 100 de lei. Vînzătorul de serviciu, după ora 22, a dat benzină la rude, prieteni, cunoștințe, dar nouă, celor de la rînd, nu. Așa se întîmplă de luni de zile: cine stă corect la rînd așteaptă ore bune și asistă la diverse serviri de genul acesta.

■ **Procuratura Generală:** La scrisoarea Marieî Miculescu din Pucioasa-Miculești nr. 51, județul Dîmbovița, vă comunicăm că, examinînd cauza, s-a constatat că hotărîrile judecătorești criticate sînt netemeinice și nelegale, astfel că s-a declarat recurs extraordinar.

■ **Relu Vilcan din Giurgiu, intrarea Luncii nr. 5** ne scrie că în respectivul municipiu nu se găsesc sifoane la magazine și că unele publicații se vînd cu supraprețuri. „Rar găsești un chioșc unde să se vîndă. „Flacăra" sau „Magazin" la preț oficial".

■ **Consiliul popular al municipiului Ploiești,** răspunzînd scrisorii locatarilor din blocul 15 B. 2, bulevardul Republicii nr. 18, arată că s-au luat unele măsuri — s-au dat chiar amenzi pentru ca unitatea nr. 109 Fortuna să nu se consacre murdăriei și poluării. Răspunsul dat în februarie la scrisoarea trimisă de noi la Ploiești în noiembrie precizează chiar că la nevoie, adică dacă mizeria și poluarea se vor menține, atunci — și numai atunci — „se va studia posibilitatea mutării magazinului". Carevasăzică, la voia Fortunei.

■ **Adrian Stănescu din Ploiești, strad Baraolt nr. 5, bloc 40 B ap. 52,** sesizează că a cam dispărut din librării colecția „Biblioteca pentru toți" și că, de la o vreme, în loc să fie pentru toți, respectivele cărți scoase de Editura Minerva au ajuns să fie mai greu de procurat, cînd apar, la fel ca acele volume care fac senzație nu numai în public, în general, dar mai ales printre librari și prietenii lor.

■ În FLACĂRA nr. 51 din 1982 această pagină cuprindea și scrisoarea lui **Gheorghe Moise din Bărbătești, Vîlcea,** în care cerea sprijin pentru procurarea unei cărți. A și primit-o, chiar de la autor. Titlul exact: „Bătălia din zona Sibiu-Cîineni". Numele autorului exact: colonel (r) dr. Victor Anastasiu.

■ **Procuratura Generală** ne înștiințează că s-a declarat recursul extraordinar cerut de Paraschiva Burchiu din Cîmpina.

■ **Ianeu Teodora, Urziceni, strada Pionierilor nr. 8, bloc B 4, ap. 1:** „În orașul nostru ni se furnizează căldură 3 ore pe zi din 24, în două reprize egale, dimineața și seara. Apă caldă avem numai 2—3 ore săptămînal și curge numai la parter și la etajele unu și doi. În oraș, la cei ce stau în blocuri cu încălzire centrală, funcționează peste 400 de sobe cu petrol și motorină și cel puțin tot pe atîtea radiatoare electrice cu care abia ridicăm temperatura la 16—18 grade dimineața și seara cînd funcționează și centralele termice, că, în rest, abia reușim să avem 12—15 grade.

■ **Ion Panait, București, strada Săcele nr. 6, sectorul I:** Deoarece boala mea a survenit în timpul și din cauza îndeplinirii atribuțiunilor de serviciu, am fost pensionat. Dosarul a ajuns la casa de pensii a sectorului 1 Mi s-a acordat gradul II de invaliditate pe 6 luni fără drept de muncă. Dar, de la data pensionării — 28 august 1982 — nu am primit nici un ban iar copilul meu n-a primit alocația de stat.

■ **Consiliul popular Moinești** ne răspunde că, în urma solicitării din scrisoarea lui Pavel Pușcașu din Moinești, strada George Enescu, bloc A 4, ap. 38, biroul executiv al consiliului popular din localitate, în ședința din 4 februarie a repartizat Uzinei „Tehnoton" din Iași o cameră corespunzătoare, necesară atelierului de reparat aparate electrice în garanție, la Moinești.

■ **Vasilica Simion,** asistentă medicală pediatră a fost transferată la 25 octombrie 1982 de la Spitalul Ștefănești la Spitalul Racovița, ambele din județul Argeș. Dar planificatoarea Maria Soare a tot amînat-o cu nota de lichidare, spunîndu-i mereu că nu e gata. Tergiversarea a continuat luni de zile, iar Vasilica Simion a rămas restantă cu plata ratelor la O.C.L. „Poate face cineva lumină în această încurcătură!

■ Ne scriu din Arad **douăzeci de muncitoare de la Întreprinderea „Tricoul roșu",** cerînd o mînă de ajutor pentru colega lor Eudochia Hanga, muncitoare foarte bună, mamă a doi copii. Degradarea prin alcoolism a soțului acesteia, Florian Hanga, a culminat la 14 februarie 1982 cînd și-a alungat din casă nevasta și copiii, fără a le da măcar lucruri necesare pentru a se muta iarna. Nu i-a mai primit. Instanța a hotărît reintegrarea în spațiu a mamei și evacuarea lui Florin Hanga. Executorul a refuzat să se ducă să-și facă datoria. Culmea, dosarul s-a pierdut. S-a deschis o nouă acțiune. Aceeași hotărîre. Care iar nu se execută. Așa că mama cu copii peregrinează pe la rude.

■ **Ion Epureanu, strada Aviator Ilieșcu, nr. 5 București:** Vă mulțumesc foarte mult. Datorită intervenției dumneavoastră la I.C.A.B. am rezolvat problema.

■ **Ion Albu, strada Zorile nr 2, bloc I.P.E.G., scara A, ap. 15 Caransebeș** a cumpărat „un cauciuc tipul D 111 155/13" produs de fabrica de anvelope „Victoria" din Florești, județul Prahova. La un rulaj de 2 865 de kilometri, obiectul a făcut explozie. „Experții consultați la mai multe centre de vulcanizare mi-au spus că e defect de fabricație și nu poate fi remediat". Hîrbul a fost expediat la producător de la 15 iunie 1982. Care producător, de atunci meditează.

■ Din Brașov, ne scrie **Radu Frunteș:** A fost splendidă ediția a XV-a de anul acesta a tradiționalei sărbători „Iarna la Șirnea". Iată și o fotografie de la Șirnea.

■ **George Marinescu, București, aleea Măgura vulturului nr. 9, bloc 435, scara B, ap. 44:** „Conform recomandărilor publicate, am solicitat și eu acel vin tonic pe care îl prepară Centrul din strada Horațiu nr. 10. Am primit o înștiințare despre închiderea activității pînă în primăvară, întrucît nici pînă acum nu s-au introdus gaze pentru încălzirea clădirii și pentru tratamente".

■ „Acum patru ani, un teren nefolosit din satul Letca Veche, comuna Letca Nouă, județul Giurgiu, a fost amenajat și transformat în teren de fotbal. De curînd a fost arat. Tinerilor din acest sat le rămîne doar terenul din centrul de comună, la 7 kilometri. Probabil, ca să fie stimulați". Semnează **Miu Marian** din Letca Veche.

■ **Rodica Ardeleanu și un grup de lucrătoare din cadrul I.C.S. mărfuri alimentare din Satu Mare** semnează o scrisoare în care sesizează că magazinul cu autoservire nr. 1 UNIC din strada Ștefan cel Mare nr. 1 n-a avut niciodată încălzire. Și n-are nici acum. Și nu e bine. E frig. Multe lucrătoare de acolo s-au îmbolnăvit, iar compoturile înghețată în borcane, iarna.

■ **Ioan Gavrilă din Sighișoara** ne scrie că, de doi ani nu găsește o anvelopă și o cameră pentru MOBRA lui personală, deși a căutat și în Mediaș, Agnita, Dumbrăveni, Sibiu, Tîrgu Mureș, București, ba chiar și la Uzina „6 Martie" Zărnești.

■ **Gheorghe Voloșeniuc din comuna Piatra Șoimului, județul Neamț** ne asigură că stațiunea balneoclimaterică Neguleștî se află într-o nefericită stare de părăsire, deși mai de mult era foarte bine gospodărită iar apele sînt excelente penfru suferinzi de reumatism, gnemici, boli de piele, rahitism, afecțiuni pulmonare.

■ **Elena Mirea din București, bulevardul Apicultorilor, nr. 16 sectorul I** a cumpărat la 6 mai 1981 un televizor „Diamant 256" de la magazinul UNIREA. Aparatul, defectat în timpul garanției a stat mai mult la reparat de șase ori — la Laboratorul 13 Decembrie.

■ Din Iași ne scrie profesoara **Elena Popa, strada Ștefan cel Mare nr. 7** că prin unele școli din municipiu și-au făcut apariția doi organizatori de spectacole din partea Casei de ajutor reciproc a pensionarilor, pe nume Ullecan și Alfons Radvanschi, care difuzează copiilor bilete, la prețuri deșuf de piperate, cu promisiunea că vor da niște spectacole extraordinare. În realitate, în aceste pseudo-spectacolele joacă și cîntă niște diletanți ce nu au nimic comun cu arta românească, ba chiar pun în pericol gustul copiilor pentru frumos.

DORIN GHERGHINESCU ■

Poșta redacției

■ **Alexandrina și Constantin Uță:** București: Desfacerea înfierii poate fi cerută de către înfiat, părinții firești ai acestuia, institutiile de ocrotire, unitatea tutelară, organe ale administrației de stat, precum și procurorul, dacă acesta este în interesul înfiatului. Dv. nu vă încadrați în reglementarea susmențiunată ■ **Aurel Voloșciuc** — Gorki (U.R.S.S.): Îl puteți scrie la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională ORL, str. Mihail Cioranu nr. 21, sect. 5, București ■ **Victor Cănănoiu** — Tg. Jiu: Nu ne-ați precizat gradul de invaliditate. Reveniți. ■ **Elisabeta Vulpescu** — Negrești (Argeș): Chiar dacă ați născut opt copii, toți fiind în viață, nu vi se poate reduce vîrsta de pensionare, deoarece nu aveți vechime în muncă de cel puțin 25 de ani ■ **Doina Plăcintă** — Moldova Veche (Caraș-Severin): Da, se ia în considerare ■ **Riciu Manta** — Fălticeni: Nu se poate să nu existe în Fălticeni un medic care să nu vă scape de necazul pe care îl aveți ■ **Ioan Petru** — Belinț (Timiș): În situația dv. nu se cumulează, sînteți invalid de război gradul III ■ **Iuliu Lazăr** — Oradea: „Metodologia" o puteți afla interesîndu-vă pe plan local ■ **Victoria Popescu** — Năvodari (Constanța): Mai aveți. Nu îndepliniți nici una din condiții (vîrstă și vechime în muncă) ■ **Ioja Andar** — Gh. Gheorghiu-Dej (Bacău): Încadrarea este corectă ■ **Petrișor Hurmuz** — Cluj-Napoca: În cazul celor care nu au drepturi locative în imobil, dar care au fost primiți în locuință de titularii suprafețelor respective pe perioade ce depășesc 15 zile în cadrul aceleiași luni calendaristice, există obligația de a se contribui pentru întreaga lună la plata cheltuielilor comune ■ **Sebastian Moraru** — București: Întrucît pe timpul cît ați urmat școala de maiștri nu mai erați încadrat în muncă, perioada respectivă nu constituie vechime în muncă ■ **Victor Gorgan** — Unțeni (Botoșani): Fiul dv. poate beneficia de cărucior numai contra cost ■ **Nicolae Tănase** — Borlești (Neamț): Dv. și soția sînteți pensionari de stat, nu ați muncit în C.A.P., deci nu puteți beneficia de lot în folosință ■ **Titus Furdui** — Cluj-Napoca: Ne scrieți: „e necesar și e timpul să intrați în tainele dosarului penal...". Nu e nici timpul și nici necesar atîta vreme cît nu știm despre ce este vorba.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

VINERI, 25 februarie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

MIHAELA MARTIN:

Competiția naște totdeauna valori

— Cîți ani aveți, Mihaela Martin ?

— Împlinesc anul acesta 25.

— Și de la ce vîrstă cîntați la vioară ?

— De la 5 ani. Primul meu profesor a fost chiar tata.

— Rana aceea de sub bărbie e de la vioară ?

— Da.

— V-a plăcut de la început muzica ?

— La început mă amuza, era ceva nou pentru mine. Am intrat la o grădiniță de pe lîngă Liceul de muzică nr. 1 unde deja am pornit să studiez sistematic.

— Dumneavoastră ați trecut cu bine acest test. Ce-a mai urmat ?

— Au urmat cei mai grei ani. E plăcut să cînți la vioară, dar pînă ajungi să-i stăpînești toate tainele astfel încît să poți descifra orice partitură, e îngrozitor de plictisos. Îți trebuie multă voință ca să nu renunți. Norocul meu a fost că am avut o profesoară excepțională : Elena Schmitzer, care nu m-a lăsat să abandonez.

— Norocul a fost totuși în mîinile dumneavoastră. Numai așa se explică faptul că la 12 ani cîntați concertul de Mendelssohn-Bartholdy.

— Poate. Ce-a urmat mi s-a părut mult mai ușor. Nu mai puteam să-mi concep viața în afara muzicii.

— Cred că e destulă monotonie în viața dumneavoastră. Îmi închipui că ați făcut destule sacrificii, încă din copilărie, pentru a vă construi un destin de excepție.

— E ceva adevăr în ceea ce spuneți, dar să știți că nu am fost o frustrată și nu regret absolut nimic din ce-am făcut. Cel puțin pînă acum.

— Cînd ați intrat la Conservator — unde ați avut ca profesor pe renumitul nostru violonist Ștefan Gheorghiu — erați deja laureată a unor concursuri internaționale de mare prestigiu precum cele de la Glasgow, Praga, Londra, Bordeaux...

— Niciodată succesele pe care le-am obținut nu m-au mulțumit. Atunci cînd publicul mă aplaudă bineînțeles că mă bucur, dar în același timp mă gîndesc și la lucrurile care nu mi-au ieșit ca lumea și care, deși n-au fost sesizate de toți, bineînțeles că mă nemulțumesc.

— Nu v-ați pierdut niciodată capul din pricina succesului ?

— Sînt sinceră cu dumneavoastră : îmi face plăcere să am succes, și l-am avut de mică. O vreme dorința aceasta — pe care mi-o veți ierta, sper ! — a fost singurul imbold în activitatea mea. Vorbesc de perioada cînd eram încă o fetiță. Dar niciodată n-am devenit înfumurată și nu am privit cu condescendență la ceilalți. S-a întîmplat însă o dată să fiu deosebit de fericită : în 1978, cînd am luat premiul II la concursul de vioară „P.I. Ceaikovski" de la Moscova. Dintre români, la acest concurs doar Ștefan Ruha, în 1958, mai luase premiul III. O scurtă perioadă după aceea parcă pluteam, parcă nu mai eram eu... Și chiar că nu mă mai recunoșteam din moment ce — pentru prima oară în viața mea n-am mai studiat cît trebuia. Rezultatul ? La Montreal, într-un concurs unde credeam că voi lua premiul I, nu l-am luat decît pe al doilea. De-atunci m-am lecuit să mi se mai urce la cap.

— Nu cu multe luni în urmă ați cîștigat un important premiu la Indianapolis. Ce valoare are premiul ?

— 10 000 de dolari.

— Spuneți-mi cîteva amănunte în legătură cu desfășurarea concursului.

— E un concurs de un nivel destul de ridicat, care se ține din patru în patru ani. Au fost 45 de concurenți din 20 de țări. Presa americană a remarcat, printre altele, că patru din cei șase finaliști erau elevi ai celor din juriu și că eu am cîntat pe o vioară de un nivel modest.

— Ce vioară ?

— Nu am o vioară proprie. Cînt de obicei pe o vioară **Salamon**, pe care mi-a dat-o Filarmonica. La Indianapolis, un american care m-a ascultat mi-a împrumutat pentru un an o foarte bună vioară Gagliano.

— Ați dat și cîteva concerte.

— Da. În localități nu foarte importante, fixate dinainte pentru cîștigător. Esențial este că am perfectat cu această ocazie o serie de concerte de care depinde mult afirmarea mea în continuare, printre care unul în mai la New York. Ca să te impui acolo e foarte greu. E o concurență îngrozitoare.

— Ați fost în turneu în Bulgaria, Iugoslavia, Uniunea Sovietică, Italia, Olanda, Finlanda, Mexic, Polonia, S.U.A., R. D. Germană... Sînteți un nume cunoscut în lumea muzicală mondială ?

— O, nu ! Cel puțin nu în așa măsură încît oricine îmi sude numele să știe și cine sînt.

— Cît studiați zilnic ?

— 4—5 ore. Apoi citesc, ascult multă muzică, vizitez expoziții de pictură...

— Satisfacțiile sînt însă la fel de mari ca și eforturile. Dar cum ați fost întîmpinată prin locurile pe unde ați trecut ?

— Aproape peste tot pe unde am fost se știe că, deși avem o țară mică, avem totuși un mare număr de valori. Este o formidabilă concentrare de talente care oriunde se duc nu stîrnesc decît admirație. Ar trebui însă ca în jurul lor să se facă mai multă publicitate. Să nu trebu-

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION ■

Vorbiți și scrieți românește

Argument

Cînd eram în școala primară aveam un învățător care ne făcea să asudăm cel puțin săptămînal cu dictări care cuprindeau fraze de felul: „Pusu-l-ai unde ți-am spus?", „Făcut-ai cum mi-ai promis?", „Cînd m-ai mai văzut așa?"... Păstrez și acum caietul.

În treacăt fie zis, n-am fost de acord și nu sînt nici acum cu asemenea metode de teroare lingvistică, dar nu pot să nu accept necesitatea lor. Firește, cu exemple mai... omenești!

Limba română se prezintă vorbitorului în realizarea ei concretă ca un „continuum". Cel ce percepe (sonor sau transformînd semnele grafice în imagini sonore) limba română aude cam așa ceva: „Aipusdetergentlarufe?Nu,amsăpuni" (am marcat aici, cu semnele de punctuație, intonația posibilă a discuției dintre două gospodine posibile). Depinde acum numai de competența lingvistică a vorbitorului să-și dea seama dacă răspunsul trebuie decodificat ca „Nu, am să pun" sau „Nu, am săpun". Uneori, nici această competență nu este suficientă și decodificarea depinde numai de situație.

Ceea ce vreau însă să subliniez este că, vrem, nu vrem, atunci cînd vorbim (fie că transmitem, fie că primim un mesaj) facem o **analiză** a materialului lingvistic pe care-l folosim. Iar o analiză înseamnă o **gramatică**. Desigur, putem vorbi (sau cel puțin așa ni se pare) și fără să ne explicităm această gramatică, dar cu cît o conștientizăm mai mult — deci cu cît îi stăpînim mai bine regulile — cu atît vorbim mai corect. Mai corect înseamnă mai eficient; mai eficient înseamnă mai economic. Pe scurt, înseamnă că și gramatica are un loc în viața noastră contemporană cu toate cerințele ei.

Există și păreri conform cărora n-ar avea importanță dacă undeva lipsește o linioară sau o virgulă este pusă între subiect și predicat. Nu vom putea subscrie niciodată la astfel de cedări — linioara și virgula înseamnă mai mult decît faptul că ai trecut printr-o școală, înseamnă că ai și învățat ceva din ea — de exemplu, să observi și să analizezi o situație; analizînd-o, o vei încadra într-un sistem și o vei aprecia nu empiric, ci în mod științific.

V-ați gîndit vreodată că gramatica înseamnă și așa ceva?

CEZAR TABARCEA ■

P.S. Toate aceste gînduri mi-au venit în minte cu ocazia ratării morale a cîtorva zile libere (legal!) pentru că m-am dus într-o stațiune de odihnă (o respect prea mult ca să-i dau numele) la intrarea căreia se găsea nefericitul anunț „Bine a-ți venit!"

Noua frontieră

a sufletului uman

Auzit, fără voie

— De bună seamă, sunt un om influențabil și voluntar totodată, datorită capacității mele de a bate cîmpii, cît și a talentului deosebit de a mă lăsa fascinat de cauzele pierdute, pe care, deși le intuiesc exact, le apăr pînă în pînzele albe.

— Păcat !

— Dar ce, tu nu ești cu picioarele pe pămînt ?

— Nu, eu sunt cu picioarele pe [redacted]

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Grig

Se pune întrebarea nedelicată dacă un reporter literar (există și din ăștia !) e tăcănit la bilă de vifore ? Îndrăgostiți generos de drumuri, precum părintele lor Egon Erwin Kisch, ei văd lumea cu ochii dracului, clădiți din cețuri, indoieli, bucurii morganitice și mihniri vinete. Scormonesc, sapă, dau cu tîrnăcopul și nu leapădă nimic. Ei sînt vinul amar și ruina ideii de confort. Fioroși ca înfățișare sau ponosiți, toți își simt pulpele strînse în moletiere de război-nici. Tuturora le ninge pe horn cucuveaua cînd stau acasă și le înfloresc ciulini în paharele băute prin gări sau aeroporturi. Ei nu caută decît oameni și evenimente și niciodată iarba, nici măcar iarba care se lasă scărpinată pe burtă de vîntul cu os de secătură.

Printre ei, scos parcă dintr-un album de englezoaică înecată în Tamisa, Ion Grigorescu. Noi îi spunem simplu : Grig. Tălmăciți în piatră de Ploiești (bălat de gazari, după cum se vede), numele ăsta de alint e fotografia gri-pal a unui om ce-și arată-n literă nu colții, ci fantoma lor, pentru că dinții cu care rupem pîinea și dumicăm măreția morții sînt mai prejos decît sticlirea lor mistificînd timpurile. Fantome sînt și mestecenii înzăpeziți. Visul lor dă ocol poienii, dar scapără amețitor în polei uri. Visul dus, visul străin de prezent e al poeziei. Acest minunat spulber de neatenție, această scuturare de a fi și a nu fi aievea, pe care Grig o dăruiește cuvintelor e otrava fierbinte ce-l distanțează de reporterii de parastas dansant. El nu caută niciodată eroarea, ci numai aureola, fie ea și năpîrlită sau jupuită de piele. Viața la apogeu și catastrofa născînd răsturnări fundamentale. Grig știe mai bine ca oricine că reportajul înseamnă exacerbarea sensurilor sub nalte bolți de fermitate austeră. În albul lemnului său, Grig va rămîne toată viața elevul marelui Konstantin Paustovski, în clasa căruia a studiat, la Moscova. În credința alor mei din Bărăgan, veche de cînd cîmpia, un șoarece care gustă dintr-o bucățică de anafură se schimbă-n liliac pe grinzile a două veri lungi. Nu m-ar mira să dăinuie aceleași închipuiri și-n bisericile cu ceapă de aur din larga Ucrainei. Esențial rămîne faptul că din Coșul cu conuri de brad al Profesorului, Ion Grigorescu a culeș umbra fluidă a tristeții din prea multă dragoste, mirosul de mere coapte și furate cu sinul, undele de sunet alergînd pe ape. Și cu osile pline de păcura Ploieștilor, neagră, vîscoasă și stîrnind toate îăcomiile, s-a azvîrlit în Spectacolul lumii, în volbura lui grotescă și deconcertantă. Ca să înțeleagă și să întoarcă înțelesul spre noi. Văr cu Nichita Stănescu (ca să vezi în cîte colțuri bate prăștia la Ploiești), Grig își împarte viața și la vulturi și la corbi — celor înnebuniți de necunoscut le ninge buzele cu mierea dorului de-a vedea cîntecul prin frunză oarbă, celor secați de-o stingere prematură și de care poate nu sînt vinovați le desenează vatra de unde, cu o clipă mai înainte, au pornit-o în galop arcașii. Și asta pentru că în mîinile lui, documentul, adică temelia reportajului, se împodobește cu visul în care plutește, vegnic neadormită, ideea de zbor. Grig adaugă emoției volutele misterului. El știe că în rai nu mai sînt de mult locuri și că iadul e mult prea plin de sine, de aceea împletește geamătul cu momeala virtejului, vehemența cu seducția și ispita teritoriilor virgine cu plumbul iluziilor. Iar atunci cînd hidromelul face spumă, cînd suie copii în culburi de barză, iar culburile le urcă pe o masă cu flori, se schimbă în poet autentic, persecutat de melancolii senine.

Proprietar peste meridiane exotice, trenuri pîndite de întîmplări misterioase și mai ales taine ce nu vor să se lase dezlegate decît în vraja clipelor de la miezul nopții, el mai stăpînește, în colțul cu nuferi de la izvoarele Snagovului, o casă mică, două camere cu prispă, un nuc bătrîn, un brad (mereu ! se fură, în ajunuri de Crăciun viscolite și el mereu aduce alt pui din munte) și un rînd de pruni. Mi-ar fi plăcut să-i denunț că sub pruni are și-un cazan de storc lacrima cu pricina. Nu are. Fără acea mică instalație, prețuind mai mult decît o comoară, îl asigur (și cred că sînt și-n gîndurile vărului Nichita Stănescu) că Spectacolul lumii se desfășoară cu o suferință în plus. De ce, Grig, de ce nu vrei să fim aproape de tine, colea, cînd își dă septembrie arama pe față ? !

FĂNUȘ NEAGU ■

POEZIE

„Fîntîni în mare"

Considerabil diferită față de poemele „oltenești" și metafizice din „La Lilieci", lirica mai recentă a lui Marin Sorescu, adunată într-un volum, „Fîntîni în mare" (Ed. Eminescu, 1982) adîncește sub un anumit aspect elemente izbitoare în „Moartea ceasului", în „Tinerețea lui Don Quijote", în „Tușiți", adică dinainte de 1973 cînd părea că se produsese cu poetul o modificare iremediabilă. Dealtfel, nici nu este sigur că avem în „Fîntîni în mare" o „lirică mai recentă" ci, mai degrabă, o antologie de producții mai vechi și mai noi, rămase, atunci cînd s-au scris, în afara volumelor cunoscute : adunarea lor la un loc, explicabilă cine știe cum, prezintă însă indiscutabil materia unui rezumat asupra căruia criticul se poate aplica senin.

Poetul și-a împărțit materia lirică heterogenă în trei cicluri, „Prizonierul din cafea" (cel mai interesant dintre toate), „Tangente la cerc" și „Fîntîni în mare" (acestea conținînd poezii neobișnuite, se va vedea, față de ceea ce știam că produce autorul). Însă, cu toate acestea, omogenitatea creației nu se poate pune la îndoială căci, prin ceea ce are memorabil acest volum, el nu iese din „sorescianism". Sînt, mai întîi, producții de ebosă, pe care le recunoaștem, ici și colo, în ceea ce publicase Marin Sorescu mai înainte. „Ocol" rela, interogativ, teza din „Drumul" (din 1965), care era, e adevărat, mai dramatică. „Noe", fixat aci în aceste neconvenționale proporțiuni lirice : Zdranc ! Zdranc ! Zdranc ! / Gîndurile mai vechi se dau la fund / Iată-mă și uituc fără pereche / Pe acest potop / Gata de noi absorbții", era și în materia unui mai vechi, excepțional poem, „O să plouă" din „Astfel" (1973). Umorul negru, de aci : „Eu cînd vreau să mă odihnesc / Sînt bolnav. / Cad la pat. / Închipuiți-vă ce bolnav / O să fiu / Mort" e manifestase și pînă azi. „Lirica străzii", înzestrată cu simbol, după un procedeu fabulistic (din „Sincronizare, cuvinte și viață" și din alte remarcabile poeme) nu aduce sub raportul stilului mai nimic față de ce se știa. Nouă și admirabilă e această fulgurantă poezie „țărănească", de diafanitatea japonezului „haiku" : „Trec pe cer, în formă fixă / Cocorii / Sonetele țăranilor" („Unghi"), Dacă în aceste jocuri, ingenioase nici vorbă, complicația conținutistică nu se poate lua în discuție în schimb în alte cîteva poezii, excelente, poetul vădește un **ermetism ludic** pe care îl poate dezvolta, mîine, cu deplin succes. În „Invizibilii", unde e vorba de niște enigmatici „barbari" sau aci în această scurtă lirică : „Lacrimile se preling pe obraji / Într-un fel de evaziune / Subțire / Realitatea asta / Din ochi / Ochii fac vocalize", inventivitatea se bizuie pe o filosofie și nu se exercită în gol. Sînt, e adevărat, și alte elemente de reținut aci, printre care o „Roadere" unde vorbirea în doi peri, tipică pentru Marin Sorescu, atinge probabil un nivel cu greu de întrecut : „Bat un cui în liniște / Liniștea e atît de densă / Încît poți să bați în ea un cui / Și s-agață de el un șireang / Și să-mi bag capul în liniște / Și să mă biți / Făcînd jocul funiei". Absolut insolite pentru cine cunoaște bine opera lui Marin Sorescu sînt însă cîteva sonete din ciclul „Tangente la cerc", senzaționale la un poet care nu dădea semne că ar pune mare preț pe rigoare. Însă esteticește sonetele lui Marin Sorescu nu sînt deloc neglijabile chiar dacă ici și colo asemănările cu alții sînt învederate, ca aici unde poetul pămînteanizează probabil involuntar : „Cînd roata roșie pe cer s-arată / Avînd drept osie întreaga listă / A celor care încă mai există / Dar care-s condamnați la tras pe roată" / etc. etc. Adăugînd la acesta un absolut labișian poem, „Duhul locului", avem a observa, în fine, că în lirica lui Marin Sorescu materia comună generației lui e mult mai activă decît pare. Chiar și pentru o asemenea relevație și tot ar merita să salutăm „Fîntîni în mare", volum de tot meritoriu.

ARTUR SILVESTRI ■

PLASTICĂ

Pictor de pasteluri și naturi tăcute

Născut în 1940, Benone Șuvăială are, în conștiința tuturor celor ce-i cunosc atelierul și opera, statutul artistului tînăr și vreme îndelungată ideea aceasta, a tinereții necontenite, îi va da puteri fiindcă, o știm, la artiști toate au alt nume, iar bătrînețea se cheamă maturitate.

Amintindu-ne că a debutat în 1966 — după ce-și va fi încheiat studiile la Institutul „Nicolae Grigorescu" — putem socoti în seamă-i optsprezece ani de meșteșug. Ori, optsprezece ani fac aproape două decenii, un timp bun pentru o operă, un timp, oricum am cîntări lucrurile, lămuritor în ce privește vigoarea și calitatea unei picturi. Foarte simpatizat de scriitori, care i-au comentat îndeobște elementul afectiv, priceperea de a alege din peisaj unele fine melancolii, darul asociativ, Benone Șuvăială n-a avut, totuși, pînă azi și definirea completă a creației sale. Cercetîndu-i expoziția de la „Simeza", cu greu am bănui că el a debutat ca suprarealist, cu o generație pentru care suprarealismul se arăta a fi calea cea mai scurtă la succese. Un suprarealism, e drept, atît de tălmăcit și răstălmăcit încît varianta practicată de tinerimea anilor '65—'70 abia de mai amintea sursa : mai mult decor decît substanță, divagație lirică, mister agreabil, „bine temperat".

Cînd și din ce pricini s-a petrecut convertirea lui Benone Șuvăială la o pictură de plein-air e greu de spus. E interesant de observat că mai toți fantaștii generației lui sînt astăzi apostoli ai realului interpretat și că la unii dintre ei culoarea a devenit rațiunea dintîi a picturii.

Culoarea e și-n creația lui Benone Șuvăială problema choie. Frapanta plasticitate a tabloului este, pînă la urmă, tot o chestiune de culoare. Prima impresie e că pictorul vede totul prin niște filtre care exaltă tonurile, din care cauză o seamă de detalii ale motivului se topesc în planurile mari de culoare. Peisajul cel mai frecventat este cel de luncă și de cîmpie, cu lumină parcă de dinăuntru. Există la noi un mare număr de peisagiști preocupați de clipele de tihnă, de împlinire a firii. Poetul care scrie pasteluri află în pictura acestora și în pictura lui Benone Șuvăială, o confirmare cu valoare de program a unor aspirații etern umane, la armonie, la o pace aproape voluptoasă în perfecțiunea ei.

Dificultatea constă numai în a considera darul de poet pastelist (ori de pictor pastelist, adică de pictor autor de descrieri încîntate ale naturii și de ipostantanee în splendoare) ca dat specific românesc. Străinii observă mai bine unele specificități. Un critic de artă român va căuta să dovedească subordonările metodei picturii lui Benone Șuvăială la una sau alta din direcțiile postimpresioniste. Un critic din afara țării va elogia, cu siguranță, felul în care artistul a izbutit să nu semene nimănui, slujindu-se de mijloace ce-au mai slujit și altora. Benone Șuvăială nu este creator de viziune în peisaj, dar, întocmai unui interpret, a unui actor sau a unui muzician de talent, el ne pune în starea de a trăi cunoscutul cu emoția necunoscutului.

Naturile statice (cărora li se potrivește mai mult ca oricînd numele de origine — naturi tăcute —) dezvăluie la Benone Șuvăială un har încă prea puțin cultivat : obiecte umile există atît de intens încît te întrebi cu înfiorare asupra ordinii și importanței lucrurilor înconjurătoare. Naturile tăcute induc în privitor un sentiment persistent de ordine și seninătate, ca și cum ceva trebuia să fie numai așa și pictorul, cu o frumoasă înțelegere a menirii lui, s-a supus necesității. Devotamentul, cînd e întreg, are în totul gustul unei cuceriri.

Probabil că învățătura cea mai însemnată ce-o căpătăm în expoziția lui Benone Șuvăială e aceasta : cînd mergem în marile saloane de pictură, unde pînzele și cartoanele țin, de ani și ani, un protocol ce poate, prin stăruință, să pară și unul al valorii sîntem datori să privim mai atent la panourile unde apare, de regulă, opera tradițională. Mulți inovatori veritabili din cultul tradiției se nasc.

TUDOR OCTAVIAN ■

CRITICĂ

Demnitatea ideii

La puțini scriitori români am avut senzația acută, pregnantă, ca la Tudor Vianu, a întîlnirii cu ideea. Nu mă refer, desigur, la sensul patetic-absolut, de esență pură și indestructibilă, ce îl atribuia conceptului, oarecum în tradiția platoniciană, Camil Petrescu, ci la o anumită **calitate intelectuală** a scrisului și la o naturală, funciară rigurozitate și finețe a spiritului. În cele mai reușite pagini ale sale, și nu sînt puține, ideile par a se chema și a se înlănțui de la sine, după o logică și o arhitectură armonioase, interior-echilibrate, suple și, în același timp, temeinic susținute de o argumentație sobră, erudită. Orbiți adesea de scăpărătoarele paradoxuri călinesciene sau seduși de eleganța și subtilitatea formulărilor lovinesciene am trecut uneori, prea repede, cu vederea „amprenta" Vianu, — necesara ei claritate și eficiență —, dintre stilurile criticii române. Am avut plăcerea să întîlnesc această austeră și precisă dăltuire a ideii, această perfectă **lizibilitate** a ei — într-un moment în care gîndirea unor pseudocritici, agresivă și confuză, face ravagii — citind sau recitind articolele și eseurile de literatură comparată și universală, cuprinse în volumul al zecelea din seria de **„Opere"**. Ce-i drept, nu toate textele se situează la același nivel, deoarece o parte dintre ele, acuză perioada cînd au fost scrise, anii '50. Nu este vorba totuși de cine știe ce grave compromisuri ideologice și estetice, de o alterare a scării valorilor autentice, la care au recurs atîtea condeie în epocă, ci de o ușoară rigiditate a opiniilor și de tendința, pe alocuri, de sociologizare a comentariilor, menținută însă în limite-tolerabile, precum în „Ciaslele sociale în «Aucassin și Nicolette»". Dar majoritatea articolelor ni-l reamintesc pe Vianu din lucrările sale fundamentale, „Poezia lui Eminescu", „Arta prozatorilor români", „Junimea" și celelalte sinteze despre scriitorii români, atît din punct de vedere al metodei cît și al ținutei intelectuale. Să luăm, spre exemplu, un studiu ca „Note asupra obscurității poetice", unde criticul își etalează cu secretă voluptate, strategia interpretativă și vasta informație. Preocuparea criticului este de a stabili **relații contextuale** și a descoperi și încadra motivul sau tema în cuprinzătoare **serii istorice**, chiar și acolo, unde ai impresia noutății absolute. Astfel, poezia hermetică, de o frapantă originalitate a expresiei, este racordată unei veritabile tradiții, ce își are sorgintea în lirica trubadurească medievală, mai exact în categoria autorilor „trobar clus", opusă tipului „trobar clar". Mai mult de atît, este adus în discuție și un text în franceza veche, care cuprinde ,probabil, și prima dispută teoretică asupra diadei clar-abscons, în poezie. În continuare este trasat graficul genului în perioadele barocă și manierism, avînd cel mai reprezentativ poet în Góngora, în simbolism cu Mallarmé, și în contemporaneitate cu Paul Valéry. Nimic strident, nimic fals sau inexact în această schiță istorică a temei, în care filiațiile și etapele se conjugă în modul cel mai firesc cu putință, încît informația abundentă nu obscurizează ci limpezește liniile demonstrației. Într-o manieră asemănătoare este conceput și eseul, „Din istoria unei teme poetice : lumea ca teatru", un foarte util și interesant excurs în arheologia motivului, din antichitate, trecînd prin ev, mediu, renaștere și iluminism, pînă în literatura modernă. Din curiozitate am revăzut și capitolul dedicat aceluiași subiect, „lumea ca teatru", din celebra carte a lui E.R. Curtius, „Literatura europeană și Evul mediu latin", și nici din unghiul conținutului (ba dimpotrivă) și nici al analizei, glosele lui Vianu nu sînt mai prejos. De asemenea, contribuții de genul „Din psihologia și esfetica literaturii subiective", despre tipurile de literatură confesivă, sau „Manierism și asianism" (scris într-un moment cînd manierismul nu era o achiziție teoretică certă) conțin distincții și clasificări necesare, avansează opinii judicioase. În totalitate volumul, deși marcat de unele inegalități, constituie un remarcabil ghid de lectură prin teritoriul literaturii universale, autorul mișcîndu-se cu egală siguranță și dezinvoltură în antichitate și ev mediu, în renaștere și iluminism etc., și o lecție de probitate intelectuală și competență profesională.

PAUL DUGNEANU ■

CAP LIMPEDE

„Caiete botoșănene"

A început să apară lunar, din ianuarie, **Caiete botoșănene**, patru pagini de cultură care se detașează din miezul revistei **Ateneu**, constituind un fel de revistă în revistă. Editori sînt Comitetul județean de cultură și educație socialistă Botoșani și revista Ateneu. E un motiv de reală bucurie și pentru noi, mai ales că în ținutul acesta ales al Bucovinei s-au născut, spre a lumina în universalitate, Eminescu, George Enescu, Iorga, Luchian, alți artiști și cărturari de seamă, printre care poetul Artur Enășescu, pictorul Octav Băncilă, istoricul literar Dumitru Murărașu. În plus, evenimentul vine să reînnoade o mai veche tradiție literară : în 1933 apărea la Botoșani, **Clopotul**, care aduna în jurul său, la vremea aceea, un grup de intelectuali sub conducerea lui Scarlat Callimachi, și la care au mai colaborat personalități de frunte ale literaturii române : Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, Demostene Botez, Gala Galaction, George Călinescu, N. D. Cocea. Tot aici, ne informează Gheorghe Jauca, președintele Comitetului de cultură și educație socialistă Botoșani, în 1935, se ridica în apărarea valorilor culturii revista **Slova**, condusă de C. Prisnea. Din 1968 încoace a fost editat **Clopotul literar-artistic**, ca supliment de sine stătător al gazetei județene, iar în ultimii ani, foaia literar-artistică **Amfitrion.**

Reținem din acest prim număr interviul acordat revistei de eminentul istoric literar Dumitru Murărașu (de D. Ignat)', două poezii de Eminescu traduse în franceză (de Emanoil Marcu). „Sergiu Celibidache, dirijor și profesor" — de Teodor Romașcanu, cronica de carte semnată de Lucian Valea ; Gellu Dorian, Ozolin Dușa, Val. Guraliuc, Lucia Olaru Nenati și D. Necșanu, semnează poezii, iar Doru Baciu semnează proză. Mai semnalăm rubricile **Calendar, Teatru, Eveniment editorial, Muzeum, Istorie, Cîntarea României**, rubrici sub care întîlnim semnăturile lui Ion Maximiuc, D. Lavric, Dorin Glavan, Valentin Ciucă, Paul Ladurschi. Acest prim număr este ilustrat de pictorul Ion Murariu.

Urăm și noi la acest început de drum, acestor pagini de „minte, inimă și literatură", viață lungă, bogată, forța necesară de a promova noul în gîndire, de a urni din loc inerții, de a fi, astfel cu adevărat un ferment al vieții spirituale botoșănene.

Și poate n-ar strica dacă o astfel de inițiativă ar fi preluată și de alte centre culturale ale țării, unde nu există, deocamdată, reviste literar-artistice : ne gîndim, de pildă, la viața cultural-artistică a Galațiului, Brăilei, Vrancei, sau a mai tinerelor orașe și capitale de județe din Bărăgan : Slobozia, Giurgiu, Alexandria și altele. **(N. Gr. Mărășanu)**

Despre revalorificarea unor cuvinte

În primul rînd aș vrea să mă refer la un articol publicat în ziarul „Muncitorul Sanitar" nr. 46 din 13 XI.1982, intitulat : „Cuvinte fără plural", articol semnat de tov. Acad. A. Graur și în care, referindu-se la cuvintele **plasmă** și **sînge**, scrie : „vine o vreme cînd vorbitorul are nevoie de plural și atunci și-l formează"... Dar pentru cuvîntul **sînge**, îmi permit să menționez că în trecut, în toate provinciile locuite de români, a existat pluralul **singiuri**. De exemplu, îl găsim în Psalmul 50 din cărțile de cult (ortodoxe), tipărite pînă în prima jumătate a secolului al XIX-lea la Neamț, Iași, București, Brașov etc. Dealtfel acest plural îl găsim menționat și în **Dicționarul explicativ al limbii române** editat de Academia R.S.R. în anul 1975.

Un alt exemplu pe care l-aș da ar fi faptul că dacă în prezent în limba curentă avem termenul de **mituitor**, pentru cel care dă mită, însă pentru cel care ia mită nu mai avem un termen, deși și acesta ar fi necesar. De aceea aș reaminti că în aceleași cărți găsim expresia : „nemîrnicul judecător", care se referă la cel care ia mită. Deci e vorba de adjectivul **mîrnic** — care la mită, adjectiv derivat din substantivul mită și avînd același terminație ca și atîtea alte adjective rămase în uz : harnic, fățarnic, slugarnic etc. Menționez că adjectivul **mîrnic** este încă trecut în micul Dicționar universal al limbii române al lui L. Șăineanu din anul 1914, însă de-acum el lipsește în sucitatul mare Dicționar al Academiei R.S.R. din anul 1975.

În sfîrșit, pentru a fi mai concis, mă rezum numai la aceste două exemple, considerînd că înainte ca vorbitorii să ajungă să-și formeze noi forme de cuvinte, poate ar fi mai nimerit ca, mai întîi, să se revalorifice formele de cuvinte care odinioară se aflau în vorbirea română. **(Ionescl P. Gheorghe, Bîrlad)**

O zi la... Marele Teatru Mic

Reportajul de față, dedicat **Teatrului Mic**, această veritabilă stație pilot a fenomenului teatral din țara noastră, cum avea să-l definească însuși directorul teatrului, scriitorul și publicistul **Dinu Săraru**, a început simbătă, 19 februarie, ora 10 fix, chiar la intrarea în teatru, mai exact spus la casa de bilete, acolo unde, în pofida unui ger de aproximativ minus zece grade, un grup de peste 30 de oameni, tineri și virstnici, sperau să intre în posesia mult rîvnitului bilet de spectacol. Bineînțeles că i-am abordat de urgență. Interlocutorii noștri, între care, ca să dăm doar cîteva nume, au fost **Grigore Cîrstea**, student la electronică, anul al III-lea, **Corneliu Graur**, profesor, pensionar, **Mugur Pîrvu**, student la medicină anul al VI-lea și mulți alții. Mai toți au ținut neapărat să consemnăm că dinșii nu sînt doar mari iubitori de teatru, ci mai ales statornici și impătimiți spectatori ai **Teatrului Mic** și ai copilului acestuia, **Teatrul Foarte Mic**, ale căror spectacole au adus în peisajul de teatru al Bucureștiului un aer proaspăt, tineresc, curajos, modern, un anume ceva care nu poate fi întîlnit decît aici, la **Teatrul Mic**. Și pentru că ne aflam, cum se spune, la o coadă de bilete și pentru că plutea în aer teama sau incertitudinea privind procurarea mult așteptatelor bilete (se juca în acea seară **Un pahar cu sifon**) a fost exprimată, desigur, și nemulțumirea că problema asta, a biletelor, a rămas, totuși nerezolvată, deși unele spectacole, cum ar fi **Maestrul și Margareta**, au avut loc, la cererea insistentă a publicului, în săli de mare capacitate, precum cea a Operei Române. A fost exprimată, totodată, sugestia ca unele spectacole, **Niște țărani, Să îmbrăcăm pe cei goi, Politica, Nebuna din Chaillot, Emigranții, Ca frunza dudului, Nu sînt turnul Eiffel, Diavolul și bunul Dumnezeu, Evul Mediu întîmplător, Înaintea pensionării, Minetti, Pluralul englezese, Copiii lui Kennedy, Mirilala** și multe altele să fie găzduite, în continuare, și în săli mai mari, capabile să satisfacă uriașele cereri de bilete.

În legătură cu aceste doar cîteva sugestii ale publicului, ele vor face, desigur, obiectul unor intense preocupări ale conducerii **Teatrului Mic**, dar, în ceea ce ne privește, am reținut pentru reportajul nostru mai ales această extraordinară audiență la public a tuturor spectacolelor ce-au fost apreciate, la timpul potrivit, ba chiar și la timpul prezent, ca adevărate evenimente culturale.

Este această audiență la public un motiv de satisfacție, fără doar și poate, pentru întreg colectivul acestui teatru care a renăscut din propria-i cenușă, întrucît să ne aducem aminte, după un început furtunos și după o glorie care a ținut aproximativ zece ani, între 1964—1974, **Teatrul Mic**, din motive mult prea complexe, inclusiv complicate, a cam bătut pasul pe loc, mulțumindu-se cu domoalele virtejuri ale unei ape călduțe, insignifiante. **Teatrul Mic a renăscut din propria-i cenușă**, o spunem cu convingerea că absolut toată lumea este de acord cu noi, în clipa în care, la conducerea acestui colectiv a fost numit scriitorul și criticul de teatru **Dinu Săraru**. Am intenționat să-l întrebăm care a fost secretul acestei renașteri, dar, prinși de viitoarea reportajului, n-am mai apucat să-l abordăm în acea zi în care, la rîndul său, **Dinu Săraru** a fost prins de viitoarea problemelor sale. Vom transcrie, deci, în consecință, cîteva din spusele unui Program prin care **Dinu Săraru**, în calitate de proaspăt director al **Teatrului Mic**, își exprima intențiile : „Începînd cu această stagiune (1977—1978, n.n.) **Teatrul Mic** își propune un **Program**. Avem un public cultivat, avizat, exigent, capabil să discearnă cu siguranță ideologică și estetică, să selecteze valorile cu spirit critic și autoritate, să respingă sau să aplaude cu competență. Dorim să venim în întîmpinarea lui, și să-l solidarizăm în realizarea actului de cultură majoră pe care năzuim să-l constituie activitatea noastră. Vrem să fim un Teatru al implicației politice și sociale, al dezbaterilor incandescente, al dialogului activ, deschis, direct, curajos cu spectatorii... Așadar, pe această scenă se va juca și veți putea vedea într-o selecție pe care o sperăm inspirată, în mod deosebit dramaturgia secolului 20 și cu precădere a celei de-a doua jumătăți a secolului 20. În contextul astfel definit, rolul principal îl va juca dramaturgia scrisă azi la noi și inspirată de spiritualitatea românească socialistă. Ea va constitui cheia de boltă a edificiului nostru teatral..." Și iată, în continuarea acestui **Program**, gîndurile ce l-au animat pe **Dinu Săraru** și colectivul său cu prilejul inaugurării **Teatrului Foarte Mic** : „**Teatrul Foarte Mic** își propune, în mod deliberat, să fie o expresie contagios convingătoare a adevărului după care **vocația fundamentală a lumii contemporane este politica și politicul**... Vrem să ne adresăm în primul rînd tinerei generații, transformînd această scenă într-o tribună a marilor idei și sentimente care tulbură purificator sfîrșitul veacului 20, promovînd și provocînd schimbul de opinii prin intermediul unei literaturi și al unor spectacole viu implicate în viața social-politică a României socialiste, activ receptive față de mesajele venind din alte spații geografice și spirituale, mereu consonante cu voința nobilă de a participa, cu argumentele convingerilor noastre comuniste, la dialogul cultural contemporan."

Înfăptuirea acestui Program, a tuturor intențiilor cuprinse în el, a fost privită, la început, cu o oarecare suspiciune, mai corect spus cu o oarecare neîncredere, dar stînd drept și judecînd în același fel, iată **Teatrul Mic** a devenit, încetul cu încetul, un teatru mare, un teatru adevărat, un teatru ale cărui spectacole sînt întotdeauna așteptate de un public, tînăr sau virstnic, care consonează cu dezbaterile deschise și curajoase ce au loc pe scenele celor două sedii, ori pe cea de la Clubul muncitoresc „23 August", cea de-a treia sală a teatrului, precum și-n provincie, unde actorii **Teatrului Mic** sînt așteptați cu un deosebit interes. Precizînd că, de exemplu, în săptămîna ce a premers acestui reportaj, trupa **Teatrului Mic** a susținut 22 de spectacole, între care unele și în provincie, nu facem nimic altceva decît să sugerăm prin graiul concis al cifrelor cantitatea muncii și dăruirii celor ce alcătuiesc **Marele Teatru Mic**, așa cum l-a definit, cu o superbă mîndrie, un tînăr actor cooptat de curînd, prin concurs în rîndurile trupei, **Eugen Cristian Motriuc**, venit de la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț și distribuit în Richard al III-lea la ale cărui repetiții din acea zi am asistat.

Dar pînă să dăm curs însemnărilor noastre din timpul repetiției, să transcriem, ca argument la cele spuse pînă acum, să transcriem doar două fragmente din aprecierile pe care oameni de teatru din străinătate le-au făcut la adresa **Teatrului Mic** și a actorilor săi, aprecieri publicate în ziarul sau revista **Spectator**, publicație scoasă prin strădania și osîrdia celor trei secretari literari ai teatrului, adică **Adriana Popescu, Sara Stark** și **Dana Dima** (publicație care apare de șase ori pe an și care, în paginile ei, adună semnăturile celor mai de seamă comentatori de teatru din țara noastră) : „Sînt convinsă că **Teatrul Mic** reprezintă unul din fenomenele interesante ale teatrului românesc. Am văzut spectacole pe care eu le socotesc **spectacole-eveniment**. Nu o spun din complezență, nu aș avea nici un motiv, o spun din toată inima ! M-am gîndit mult la tot ceea ce am văzut și am înțeles de ce la fiecare spectacol lumea se bate ca să intre, de ce casa de bilete este luată cu asalt... Am făcut pentru mine o constatare. Cred că Teatrul Mic are spectacole valoroase de ansamblu în care se manifestă mari individualități artistice. Am impresia că unul din factorii arderii artistice permanente pentru o idee este **Cătălina Buzoianu**... Invidiez actrițele care lucrează pentru ea pentru că a-i posibilitatea, în cadrul unei repetiții unitare, să-și manifeste talentul, personalitatea, propriile idei... Plecăciune adîncă **Olgăi Tudorache** pentru farmecul ei scenic, pentru inteligența ei, pentru modul în care, dintr-o fostă studentă a ei **Rodica Negrea** și-a făcut o parteneră de excepție. Ce să mai spun de **Leopoldina Bălănuță** ? ! **Ea singură e un teatru întreg !** Aș ține foarte mult să scot în prim plan feminitatea înduioșătoare, dramatismul scenic ai **Valeriei Seciu**. Aș mai releva prezențele pregnante ale **Tatianei Ickel, Carmen Galin** și **Mariei Ploae**. Vă repet, serile în care am văzut „**Efectele razelor gamma...**", „**Niște țărani**" și „**Să îmbrăcăm pe cei goi**" au fost pentru mine seri de sărbătoare, seri de bucurii artistice, seri înălțătoare. Cred că a face parte din colectivul **Teatrului Mic** înseamnă **a exista artistic la un înalt nivel de trăire**" (**Elena Maiorova, Artistă a poporului de la Teatrul MHAT din Moscova**) și „**Teatrul Mic** cu spectacolul său a realizat **Maestrul și Margareta**, la Festivalul internațional de teatru de la Belgrad, BITEF, din vara anului trecut — n.n) cel mai greu lucru în teatrul contemporan. Echilibrul între clasic și modern. Vreau să mă explic : făcînd să apară toate sensurile importante ale romanului lui Bulgakov la suprafață, le-a tratat cu mijloacele teatrului modern. În general în teatrul european și american spectacolele sînt ori clasice, ori moderne. Cele clasice sînt învechite și plicticoase, cele moderne cultivă numai mijloacele de expresie, făcînd din aceasta un exercițiu în sine. **Teatrul Mic**, prin spectacolul pe care l-am văzut, prin intermediul unor actori, după părerea mea de valoare internațională, a reușit acel mare echilibru de care vorbeam". (**Marko Marin, istoric de teatru la Academia de teatru, film și televiziune din Ljubliana**).

Acestea fiind zise, dînd curs însemnărilor noastre reportericești (dacă nu cumva am depășit noțiunea destul de strictă a reportajului ce mi l-am propus, **o zi de muncă la Teatrul Mic**), iată-ne în sala rece, pustie și întunecată a teatrului, la repetițiile unui extrem de ambițios **Richard al III-lea**. În scenă, zgribuliți, dar și concentrați întorcînd pe toate fețele replicile unei scene, actorii **Ștefan Iordache, Ion Visu** și **Nicolae Dinică**. În sală, atent, încordat, frămîntîndu-și mîinile, regizorul **Silviu Purcărete**. Aceeași scenă și aceleași replici, timp de-aproape o oră. În timpul primei pauze, profitînd de descătușarea atmosferei, îndrăznim o întrebare : **Ce-a însemnat și ce înseamnă pentru Silviu Purcărete Teatrul Mic ?** Răspunsul a venit greu, dar cu amabilitate și-l redăm într-o formă succintă : **muncă, foarte multă muncă și satisfacții pe potriva acestei munci disciplinate, riguroase. Mai concis, a însemnat Nebuna din Chaillot, Diavolul și bunul Dumnezeu, O șansă pentru fiecare, cu care s-a inaugurat Teatrul Foarte Mic, Politica și înseamnă în clipa de față, acest Richard al III-lea, spectacol care, aflat în faza desenului scenic, mă mulțumește prin participarea și frămîntarea interioară a tuturor actorilor.** Îndrăznim o a doua întrebare : **ce anume considerați că este cu totul și cu totul specific atmosferei de lucru de la Teatrul Mic ?** Răspunsul e foarte scurt și clar : **Sîntem o echipă. O echipă în adevăratul sens al cuvîntului, un colectiv în care se pot manifesta personalitatea și talentul fiecăruia. Asta e prima condiție a unei adevărate echipe. O a doua ar fi aceea de a nu pune piedici, de a nu exista mîncătorii, chiar dacă spiritul competiției este permanent. Ar mai fi multe de spus, Teatrul Mic fiind, după părerea mea, un fenomen în plină desfășurare, dar, din păcate, pauza s-a terminat.**

Am înțeles aluzia și iată-ne în cealaltă repetiție din acea zi, **Ivona, principesa Burgundiei**, de **Witold Gombrowicz**, scriitor polonez stabilit în America Latină. Repetițiile, aflate într-o fază destul de avansată, chiar dacă se desfășurau într-o cabină, definitivau nu doar replicile în sine ale acestei piese, cît lumea interioară de gînduri, supoziții, temeri și intenții ale personajelor interpretate în acea zi de **Dan Condurache, Mitică Popescu, Ducu Manolache, Rodica Negrea** și **Ioana Pavelescu-Sion**. În comparație cu **Silviu Purcărete**, ale cărui intervenții se rezumau în a încerca și varianta propusă de **Ștefan Iordache**, sau **Ion Visu**, pentru a-i aduce, în final, la varianta de dinainte hotărîtă, dar pe care trebuia să o descoperi chiar el, actorii, **Cătălina Buzoianu** finisa, deja, culoarea și timbrul unei anume replici, astfel încît actorii descopereau de la bun început intențiile regizoarei privind complicata lume a personajelor. Nu intrăm, după cîte se vede, în alte amănunte, adică nu divulgăm fascinanta muncă de a alcătui, ca într-un joc de cuburi, cele două viitoare spectacole, dar subliniem, încă o dată, uriașa muncă din acea zi în care, între orele 10—14, s-au lucrat, la **Richard al III-lea**, doar două scene, iar la **Ivona, principesa Burgundiei** au fost lecturate și adjudecate indicațiile de regie a doar două acte, actul 3 și actul 4. În ceea ce o privește pe **Cătălina Buzoianu**, pe care am abordat-o la capătul celor 4 ore de muncă istovitoare, adresîndu-i aceleași întrebări ca și lui **Silviu Purcărete**, dînsa ne-a oferit un amplu interviu pe care, la momentul potrivit, îl vom încredința tiparului. Deocamdată, constrînși de spațiul tipografic, punem punct acestor însemnări, dar nu înainte de a anunța două din intențiile trupei Marelui Teatru Mic : o dramatizare, semnată de **Cătălina Buzoianu**, a celebrului roman **Dama cu camelii**, și un music-hall „**Mitică Popescu**", de **Camil Petrescu**, avîndu-l ca protagonist pe actorul... **Mitică Popescu**.

VICTOR NIȚĂ

• CAP LIMPEDE

O aniversare

Acum cîteva săptămîni, directorul teatrului din Pitești ne invita la o aniversare : împlinirea a 25 de ani de cînd pentru prima oară a sunat gongul la secția de estradă. Un sfert de veac în viața unui colectiv poate însemna mult și puțin. Pentru teatrul din Pitești a însemnat foarte mult. În seara respectivă am luat loc cu plăcere în sala de spectacol, nu înainte de a nota că la simpozionul care avusese loc în aceeași zi s-au spus și rememorat multe lucruri și momente tulburătoare. În acest sfert de veac au avut loc 25 de premiere, care au însumat 7 000 de spectacole, cu 2,5 milioane de spectatori, cam de două ori populația municipiului Pitești. Spectacolul inaugural a avut loc la 19 ianuarie 1958, cu revista „Prima seară, primul cîntec". Înaintea manifestării festive s-au rostit multe alocuțiuni de către unii reprezentanți ai unor instituții de cultură și de către invitați. În cadrul lor, colectivului sărbătorit i-au fost oferite diplome de onoare și plachete.

Constantin Zărnescu, actualul director al teatrului, a rămas apoi pe scenă, reamintind spectatorilor primul gong care a răsunat acum 25 de ani, cînd el, tînăr actor de proză, dar pionier al estradei, a rostit cu glasul strangulat de emoție, întîiul cuplet. Am văzut în sală oameni care-și ștergeau o lacrimă, probabil și ei emoționați de trecerea timpului. Lăsînd în urmă acest moment de întoarcere în timp, cortina se ridică și sîntem martorii unui spectacol, selectat, bineînțeles, din tot ce a fost mai bun în acești ani. Prilej de bucurie dar și de frumoase aduceri aminte, seara jubiliară de la Pitești ne-a făcut martori oculari la multe momente tulburătoare. Au fost invitați pe scenă, pentru a li se oferi cîte o floare, foști actori ai teatrului, azi plecați în alte munci sau pensionari : **Gioni Gheorghiu**, fost chitarist, azi jurisconsult, **Victor Chiriac**, fost baterist, azi șef de birou la Fabrica de bere Azuga, **Marcel Ionescu**, fost dirijor, azi compozitor, **Ileana Varga**, fostă balerină, azi profesoară de gimnastică și mulți alții. Dintre aceștia au rămas pe scenă cuplul comic de altădată : **Gigi Niculescu** și **Traian Ionescu**, care cu mult talent și aplomb și-au reamintit și ne-au prezentat multe din cupletele lor de succes. Pentru că a venit vorba de cupletiști trebuie menționat că astăzi există un cuplu foarte bun, **Dragoș Mîrzan** și **Mihai Radu-Ene**, despre a căror interpretare avem numai cuvinte de laudă. Este un cuplu mai vechi pe care noi îl vedem pentru prima oară, dar ni se pare demn de toată admirația. Textele spuse cu acest prilej ni s-au părut de calitate, ridicîndu-se, după părerea noastră, peste multe texte spuse pe scenă bucureștene.

Sigur că s-ar putea vorbi de sine cîntăreți, balet, orchestră dar în seara aceea cel mai important mi s-a părut dăruirea fiecărula în parte și a tuturor deopotrivă, ceea ce ne-a demonstrat că se pot realiza lucruri frumoase atunci cînd inimile bat la unison.

Epilogul, pentru că a existat un epilog, s-a întîmplat în holul teatrului, tîrziu după căderea cortinei, cînd în jurul unui păhărel de țuică de Pitești amintirile au coborît de pe scenă, s-au așezat cu noi la masă și au început să depene. (**Dan Bîrlădeanu**)

Minuni ?

● **Minunea din copac.** Împreună cu nepotul meu în vîrstă de cinci anișori am vizionat simbătă 22 ianuarie 1983 la televizor ultima parte a filmului „Iancu Jianu Haiducul". Fugărit nărpasnic de poteră, viteazul și elasticul haiduc sare de pe cal spre ulucile noastră, tocmai în vîrful unui copac. Nepotelul, fericit, aplaudă frenetic : Io-te, că l-a păcălit ! Mă-ntorc spre el și-l întreb cu o falsă mirare : Și calul ? Păi — zice el, surprins — tot în copac !...

● **Iluzionism.** În timpul unei transmisii DIRECTE efectuată de un car al „Actualității economice" (cum adică, actualitate economică ? !) de joi 3 februarie 1983 am făcut fulminanta descoperire că în vreme ce la ora 20,30 la București era noapte, la Motru (locul de unde se transmite) era... zi plină ! Grea încercare pentru iluzioniști !

● **Un „debut" de pomină.** După ce a publicat în 1971 și 1975 cîte un volum de poezie iar în 1974 un volum de proză de-acum consacratul scriitor Mihaiło Mihailiuc revine în 1981 cu un nou volum de proză („Nu credeți în strigătul păsării de noapte") apărut la Editura Kriterion, volum pentru care Uniunea Scriitorilor îi acordă nici mai mult nici mai puțin decît premiul pentru ... debut ! Sperînd că în 1991 Mihaiło Mihailiuc va lua din nou premiul acordat debutanților, pentru anul viitor noi îl pronunem drept victimă pe... Fănuș Neagu ! (hai, că-i tare !)

(**Adrian Dafir**)

Îi vezi pe uliţa satului, la orele mici ale dimineţii, aceleaşi ore în toate zilele, fie că ninge, fie că plouă, fie să viscolească. Poţi să-ţi potriveşti ceasornicul după clipa cînd ei se ivesc pe uliţă. Noroaiele ori troienele de zăpadă care pun bariere între căţune şi case, claustrindu-i pe ceilalţi oameni ai satului lîngă vetre, pe ei nu-i opresc, nu pot să-i oprească din drumul lor. Drumul lor este şcoala. Ei sînt învăţătorul, învăţătoarea, profesorul, profesoara, ei sînt oamenii care aduc şi impun în sat ordinea spirituluí, legile lui, cenzorniciăra precisă, fină, indeturnabilă sub vremi a devenirii vieţii prin faptă culturii. Cei cu care se încrucişează pe drum se dau la o parte, ca să le facă loc, cu căciula în mînă. Uneori — da, sînt cazuri ! — chiar primarul satului îi salută primul, dacă nu pe învăţător, măcar pe bătrîna învăţătoare care, cîndva, i-a pus un abecedar în mînă, din care, desigur, fostul elev s-a ales cu ceva. Apoi ei dispar pentru nişte ceasuri din văzul obştii, dispar între zidurile acelei bineştiute, dar atît de misterioase clădiri a şcolii în care se petrece, de generaţii, miracolul cărţii, al începuturilor culturii, al începuturilor cunoaşterii şi al începutului omului din copil. După care îi vom regăsi în sat prinşi în multiple, complexe, adesea copleşitoare treburi, de la „Cîntarea României" la fel de fel de munci patriotice, la strîns fier vechi, la plantat pomi, de la participarea la nenumărate comitete şi comiţii la recensămîntul porcilor şi al găinilor populaţiei ori la ajutorarea celor de la primărie sau C.A.P. în ţinerea cu rîndulală a socotelilor şi a scripcelor.

N-o să mai repetăm, în paginile de faţă, adevăruri de mult ştiute despre ce a însemnat, dintotdeauna, la noi, la români, dumnealui dascălul. N-o să mai amintim (o întreagă literatură şi o întreagă istorie vie ne-o aminteşte !) ce a însemnat mai cu seamă aici, în sat, în matca destinului naţional şi a gloriilor ce-i învredniceşte urcuşul, figura dascălului, ca figură centrală a vieţii spirituale şi sociale, ca erou de prim rang al bătăilei pentru lumină, pentru lumina învăţăturii şi pentru lumina conştiinţei civice, lumini pe care ei, acest om, le-a semănat cu modestie şi cu osîrdie, adesea cu jertfe şi sacrificii. Nu sînt chiar foarte departe vremurile cînd, în satele cu despăţăţîneau descuţită, sîrguinţa cotidiană a propagării învăţăturii trebuia să se ehema apostolul, să reprezentînd, într-adevăr, un eroism, o abnegaţie de un fel deosebit. Era pe vremea cînd localurile de şcoală se construiau cu pantahuza şi cînd lefurile treceau prin curbe de sacrificiu. Dar şi cînd, ca o consecinţă, omul de la catedră, în poliţa sau tocmai din pricina altor greutăţi ce-l incovoiau, se bucura de un uriaş prestigiu. Un prestigiu pe care, într-un anume timp, l-am cam abolit, în chip brutal şi cu triste urmări. Anii din urmă, mai ales noastre, şi-au propus să restaureze, nu mult, să sporească acest prestigiu, transformîndu-l din excepţie în bun curent. Sînt anii în care societatea românească socialistă a preluat pe umerii ei poverile cele mai grele ale instituţiei şcolare, poverile materiale, astfel ca gestul celui de la catedră să poată fi degajat, să se poată concentra asupra naturii lui stricte, să poată căpăta eficienţa şi noblefea actului pur pe care-l reprezintă învăţătura.

Dar care chiar le asigurăm, praclic, în toate locurile, învăţătorilor şi profesorilor — celor de la ţară, în cazul de faţă — condiţiile necesare, materiale în primul rînd, dar şi morale, ca să-şi poată îndeplini marea lor misiune ?

Nu cumva, uneori, ne bizuim cam prea mult pe eroismul lor ? Nu cumva, alteori, îi împovărăm cu tot felul de obligaţii excentrice actului de instrucţiune, cerîndu-le să facă, pe lîngă lucruri utile, şi multe altele inutile ? Să fim bine înţeleşi, nu sîntem pentru dezangajarea dascălului din îndatoririle obştii, dimpotrivă. El, dascălul de ţară, a fost, cum spuneam, dintotdeauna, o figură centrală nu numai a vieţii spirituale, dar şi a vieţii sociale, un fermenl şi un catalizator al energiilor şi al acţiunilor colective închinate mai binelui, un îndrumător cu cuvîntul, dar şi o pildă cu fapta. Dăm aici, în aceste rînduri de introducere la ancheta noastră printre dascălii de ţară, doar un exemplu. Iată, unul dintre interlocutorii noştri din aceste zile, învăţătorul Alexandru Răducanu din Albeştii Ialomiţei, născut în 1926, fiu de învăţător, cu o soţie, Maria, tot dăscăliţă, se mîndreşte nu numai cu o clasă de copii foarte buni, dar şi cu o seamă de alte activităţi, culturale şi social-economice asumate nu din „sarcină de la primărie", ci dintr-o chemare lăuntrică, din conştiinţa rostului şi rolului său în viaţa satului. Autor şi organizator fervent de manifestări culturale şi de folos obştesc (i se datorează, printre altele, grădina şcolii, parcul din faţa Poştei, frumoşii plopi argintaţi plantaţi pe uliţele comunei), gospodar de frunte, luînd pămînt în acord global şi muncindu-l bine, ţinînd acasă oi, porci şi stupi, îngrijind şi o viţă de vie cu soiuri nobile, ei e, nu numai pentru copii, ci pentru toţi albeştenii, „învăţătorul nostru", luminătorul, exemplul. De unde se vede că prestigiul, înaltele de toate, şi-l face omul, cu mîna lui. În condiţiile însă — mai e nevoie s-o repetăm ? — ca un cadru material şi moral să nu-i împiedice, ci să-i sprijine, chiar să-i lesnicească avînturile.

E datoria celor în drept să creeze acele facilităţi, acele aşezări ale lucrurilor în rostul lor, pentru ca dascălii să nu vină la ţară cu gîndul de a pleca, ci de a rămîne. Şi de a face treabă bună, într-un cadru prielnic.

Despre acest cadru, mai exact despre unele cerinţe care încă îi stau în faţă — poate că nu totdeauna simple, totuşi soluţionabile — vom încerca să spunem nişte cuvinte în paginile de faţă, expunîndu-le atenţiei celor în drept.

ILIE PURCARU ■

La mijloc, Dilga, de jur-împrejur, Dilga

La Dilga am ajuns cu 100 de ani prea tîrziu, fiindcă de tot atîta vreme satul se numeşte, din motive care nu interesează acum, Marsilieni. Numele lui mai e păstrat încă de satul geamăn care se află peste cîmp, la vreo 15 kilometri, Dilga-gară, în alt judeţ şi într-o variantă, cum se vede, mai gîlgîită, Dilga veche aparţine astăzi de comuna Albeşti, din judeţul Ialomiţa. Albeştii sună desigur mai promiţător, chiar dacă profesorii veniţi alci iau aci, cu stoicism, că Dilga se tîrîie „cu banii jos" pe intelectualii stabiliţi în comună ?). În comună, chiar şi celelalte alimente — zahăr, ulei, făină, mălai — revin mai puţin pe cap de om ca la oraş, ca şi cum profesorul din Gropeni, spre deosebire de acela din Brăila, are o presă de ulei acasă. Tăranii, da, eu un lot personal pe care pot pune sfeclă, ca să obţină, pentru sfeclă, zahăr. Dar dascălul copiilor ţăranilor din comună, unde să cultive el sfecla şi floarea-soarelui ?

Acestea toate sînt probleme reale şi de ele trebuie să ţinem cont. Ca să mai înţelegem odată cît sînt de reale, să ne întoarcem din nou la cei 35 de naveţişti — dintr-un total de 42 profesori, învăţători şi educatori...

TUDOR OCTAVIAN ■

Ocolind ţara, ca să ajungi de unde ai plecat

E o dimineaţă de februarie, cum parcă numai prin poezii se mai întîmpla. Uliţele satului sînt pline de nea, dinspre Dunăre vine un lighioi uscat, lipsit de duşmănie, o femeie merge cu găleţile pe cobiliţă să ia apă de la fîntînă, în centrul aşezării, curate, înaliate sau văruite de curînd şi dovedind cuget şi mînă de gospodar, se-arată căminul cultural, primăria, un dispensar medical şi un bloc cu trei nivele, frumos desenat, iar mai încolo, pe acoperişul şcolii, se văd nişte coşuri scoţînd un fum alb şi cuminte, semn că şcolarii sînt la treburile lor şi că dăscălimea e la datorie.

Cînd vorbim despre bine, cam aşa nă închipuim binele.

Învăţătoarea Victoriţa Lambrinoc îi învaţă pe copii să socotească, în felul mai nou şi mîini cam ocolit, cu multimi disjuncte, conjuncte sau ori adjuncte, după cum ştim cu toţii că sînt mulţimile, copiii sînt îmbrăcaţi curat, feţiţele au pe creştet pampoane, şi pentru că afară-i ger, dar în clasă poţi sta fără haină groasă, putem spune iarăşi că e bine.

Soţul Victoriţei, Ion Lambrinoc, e şi el învăţător şi secretar U.T.C. pe comună. De aceea unii, şi cît de rar, ore, cu felurite „mobilizări". Ion şi Victoriţa au făcut liceul pedagogic la Brăila, repartizarea l-a risipit ciţiva ani, pe unul la Ciocîlei, pe altul la Bordusani, sentimentul a fost mai tare decît repartiţia guvernamentală, şi l-a adunat la Gropeni, în casa părintească a Victoriţei, unde s-au căsătorit şi au rămas. Cînd se vede, uneori trebuie să scoleşti fără ca să ajungi de unde ai plecat. În fine, azi e bine. Sînt acasă şi casa bătrînească, avînd o palmă de grădină şi o efoară de vie şi rosturile şi toate aşezate, îi leagă şi mai mult de comună. Soţii Lambrinoc au motive şi sanse reale să capete un apartament în blocul pe care comuna l-a construit pentru intelectualii ei : profesori, medici, agronomi, contabili.

La Şcoala generală din Gropeni, judeţul Brăila, nu predau însă numai Ion şi Victoriţa Lambrinoc. Profesori, învăţători şi educatori sînt în comună 42. Din aceştia, locuiesc aici numai 7. Ceilalţi, o mulţime conjunctă de 35 de persoane, fac naveta la oraş, cale de 27 km. Un ceas la dus, un ceas la întors, cu ochii pe ceas.

Şoseaua care pleacă din Brăila spre Gropeni şi, mai departe, spre Stăncuţa e ocotită şoseaua bună, iar naveta una dintre cele mai lesnicioase din judeţ, cu toate că 27 de km sînt totuşi 27 de km. Adăugînd şi timpul de ajuns la autogară, vedem cum se prăpădesc zilnic trei ore din viaţă fără nici un folos. Or, timpul pentru un învăţător e totul. La Stăncuţa, comună îndepărtată, numărul naveţiştilor e minim. Doi sau trei. Acolo, profesorimea e toată a locului, născută sau stabilită, prin înţelegerea mişlunii ei sau neavînd încotro. Cum, necum, aceasta e realitatea : există comune cu intelectualii stabilizaţi şi cu sentinţa de a-i stabiliza şi pe cei nou veniţi, dar şi comune-locuri de muncă.

Gropeni au o poveste mai aparte. La Gropeni lipseşte apa. Fîntînile dau o apă sărată ; doar cîteva, la sorţi, au apă bună de băut. Pentru spălat, trebuie să cari apă din Dunăre, distanţă de 1—2 km. La Gropeni mai sînt încă acasgii şi butoiul cu apă cosită. Directoarea şcolii, Georgeta Zaharia, care a rezistat în comună mai mulţi ani, pînă a se muta la Brăila, plătea şi 50 de lei butoiul cu apă. Pare puţin cam straniu povestea asta cu apa. Cum, adică, să construieşti cămin cultural, şcoală, dispensar, bloc de locuinţe, grajduri de vite, cum să trăieşti fără apă ? Dispensarul are o secţiune — casă de naşteri — care nu funcţionează de 8 ani, de la... darea în funcţiune. Blocul cel nou, cu 8 apartamente, nu are apă, nu are canalizare şi, fapt iarăşi anapoda, nu are nici măcar un spaţiu unde s-ar putea construi un WC.

S-au adunat, prin contribuţie obştească, mai multe sute de mii de lei, pentru „problema apei", dar banii erau scoţoiţi pentru un timp cu alte preţuri. Timpul acela a trecut, s-au schimbat preţurile, s-a schimbat primarul, s-a schimbat şi secretarul adjunct şi numai „problema apei "a rămas. Copiii vin cu găleata cu apă la şcoală, profesorii vin cu sticla de apă în geantă, grădinile de legume sînt sărace şi cam toată viaţa oamenilor de pe aici e dată peste cap, deşi Dunărea e la doi paşi, iar o conductă cu apă pentru industria de la Ianca, şi mai aproape.

Soţii Ion şi Victoriţa Lambrinoc au rămas în comună flindcă au unde locui şi cu cine se ajuta. Lolui personal nu-i e al lor, ci al părinţilor Victoriţei. Cum se ştie, profesorimea n-are drept la lot personal. Fiind încadrat la stat, profesorul trebuie să cumpere totul cu bani jos, cum se spune. În comună însă nu prea ai ce cumpăra. Soţii Lămbrinoc merg, o dată pe săptămînă, la Brăila pentru cumpărături. În urmă cu ciţiva ani, se găsea chiar lîngă şcoală un chioşc cu lactate. În urmă cu ciţiva ani se găseau în comună şi mai multe vaci, pentru că Gropeni aveau izlaz : bărbaţii din Gropeni fac, aproape toţi, naveta la industriile Brăilei. Din cei 4 370 de locuitori, nuncesc în C.A.P., la I.A.S. şi la A.E.I.C.I.P. 475 oameni, marea majoritate femei. La 8 473 ha, cît e toată suprafaţa agricolă a comunei, nu s-au repartizat decît 50 ha de păşuni. (În treacăt fie zis, oamenii se întreabă pe unde s-or fi aflînd şi acestea ?). Deşi trigat, pămîntul nu produce recoltele aşteptate, astfel că anul trecut C.A.P.-ul a ieşit cu o pagubă însemnată. Cauzele sînt mai multe, dar cauza principală e aceea că, deşi locuiesc în comună 4 370 de suflete, interesele cele mai mari nu le au aici, ci la oraş. Cît despre profesori, ei îşi fac datoria, cum am văzut, dar ca nişte slujbaşi, nu ca nişte apostoli. Practic, să vrea profesorii să se mute în comună şi n-are cum. Comuna n-ar avea să le dea lot de casă şi materiale de construcţie. Cît despre mîncare, tot de la oraş ar trebui să şi-o cumpere. Ion Lambrinoc ne spune că, dacă ar avea casă la Brăila, i-ar conveni mai mult să fie navetist. În comună, cumpără lapteie cu 10 lei litrul. (Oare i-ar fi chiar atît de greu C.A.P.-ului să se găsească nişte căi legale spre a-i cointeresa cu produse plăafiă pe-aproape. Dar nu e nevoie să treacă mult timp pentru ca ei să înţelcagă că satului acestuia, al cărui nume a ajuns de pomină printre absolvenţii afiaţi în pragul repartizării, i s-a pus în spinare o faimă nemeritată şi că, în schimb, renumele nedrept pentru Dilga, unde nu e decît o şcoală primară şi nici un post de profesor, se cuvenl să stea cu mai mult temeel pe umerii Albeştilor.

Luana Sîntejudeanu, profesoară de engleză, este de fel din Drobeta-Turnu Severin şi se află la Albeşti din toamna trecută. După ce a căutat, fără să găsească, o cameră cu chirie, s-a mulţumit că a descoperit una la Slobozia şi o vreme a făcut naveta. Întrucît acesta nu era deloc dreptul, pentru 400 lei pe lună, decît la o treime dintr-un pat pe care-l împărţea cu gazda, o femeie voinică, şi cu fiica acesteia, a continuat să caute un adăpost la Albeşti pînă l-a şi găsit, împreună cu o colegă, Liliana Ionescu. Aceasta din urmă este din judeţul Arad, din comuna Ghioroc. La Albeşti a venit ca profesoară de limba română, în urmă cu trei ani. Prima dată a stat la o bătrînă, într-o odaie fără sobă, încălzindu-se cu un radiator. În al doilea an găsise o cameră bună, cu sobă, la părinţii unei eleve, Ene Dafina. Era mulţumită, dar din păcate eleva s-a dovedit leneşă la învăţătură iar părinţii nu se sfiau să insiste ca profesoara să mai închidă ochii şi să dea odraslei lor note ceva mai mari. Cînd au închiriat, în urmă cu citeva luni, o cameră în casa Stanel şi lui Ion Belu, Liliana Ionescu şi Luana Sîntr-un pat iar ea într-altul, numai că de la o vreme s-a mai oploşit pe-acolo o tînără, Doina, care lucrează „la C.A.P., la birouri". Profesoarele au reuşit să-o expulzeze din camera lor, plătită cu 600 de lei pe lună, sub motivul că au de citit, seara, şi nu pot stinge lumina cînd vor celelalte două. Un motiv întemeiat, spune Liliana Ionescu ; ea se pregăteşte pentru examenul de definitivat. Din casă n-au reuşit s-o îndepărteze însă.

În ziua cînd am fost la Albeşti, de trei ori a nins lacom, cu fulgi mari, şi de trei ori a răsărit soarele. Prin ferestrele cancelariei, profesorii priveau temători cum iarna încearcă să-şi aducă aminte de ea însăşi. Luana Sîntejudeanu şi Liliana Ionescu au căutat altă gazdă, însă nu au găsit şi sînt nevoite să înceapă să facă naveta la Slobozia, ca şi colegii lor Angela Vlădescu, Mariana şi Emilian Moldoveanu, Ştefan Lungu, Rodica Oprea, Ana Pietrăreanu. Ciţiva profesori pe an, ne spune Georgeta Radu, profesoară de geografie-istorie, directoare a şcolii şi localnică, plecaţi nu se mai hotărăsc să se întoarcă. Iar faptul acesta apare cu atît mai greu de înţeles cu cît Albeştii este o comună din care prea puţini s-au grăbit să fugă înainte de a fi vrut să rămînă. Comuna este electrificată, are toate drumurile principale asfaltate şi chiar dacă se află mai într-o latură, la 5 kilometri de şoseaua naţională care leagă Slobozia de Bucureşti, nu se poate zice că e o aşezare izolată, pierdută peste margini de lume. O face să fie însă aşa o anumită indiferenţă în viziunea căreia învăţămîntul a este chiar atît de important dar momeni ce s-ar putea zice că, iată, chiar şi fără prea multe haine lustruite pe băncile şcolii, tot poţi să ajungi să ai o funcţie ce îngăduie să priveşti de sus în jos şi să nu zăreşti nimic. Vicepreşedintele consiliului popular, Eugen Rascu, susţine că a mers chiar el cu profesorii prin sat şi le-a găsit gazde, deşi e limpede că realitatea o fi că a mers dar nu şi că a găsit. Cît despre faptul că, pe timpul iernii, ei nu au lemne, ni se spune pur şi simplu că nu au cerut.

Înţelegem că din decembrie încoace comuna nu are primar, nici secretar adjunct, şi rămîne să credem că, atunci cînd oameni destoinici vor prelua aceste răspunderi la Albeşti, problemele de viaţă, cum se spune, ale oamenilor şcolii vor interesa şi chiar vor fi rezolvate. Din motive lesne de înţeles, în calea unui medic sau a unui inginer agronom parcă se umbiă cu zimbete mai largi şi cu mai multă înţelegere. Şi nu e mai puţin adevărat că, pe de altă parte, înţelegerea faţă de profesorii calificaţi ar putea veni, în măsură mai mare, chiar din partea colegilor lor, localnici, dintre care unii sînt absolvenţi de liceu. Nu vor părinţii acestora — ar fi suficient şi numai ai cîtorva dintre ei — să-şi deschidă uşa casei pentru a găzdui pe aceşti profesori calificaţi pentru că le e teamă, cumva, că pînă la urmă copiii lor nu vor mai putea să fie „suplinitori" ? Poate. Dacă e aşa, e sigur însă că ei pierd din vedere că elevii din Albeşti sînt tot copiii lor, iar această pierdere din vedere devine şi mai de neiertat dacă vom adăuga că la Albeşti, ca şi-n satul aparţinător Dilga, şcolile sînt atestate şi funcţionează neîntrerupt de aproape 150 de ani.

Dacă ţinem seama de renumele, oricît de nedrept, făurit de studenţi pe seama satului Dilga, e limpede că Albeşti este un sat aparţinător iar Dilga centru de comună. Astfel, am zice că n-am ajuns la Dilga prea tîrziu cu 100 de ani ci tocmai la timp.

DUMITRU ELIADE ■

Nu destoinicia i-a lipsit învăţătorului Alexandru Drosu, ci norocul

În anul viitor, 1984, Satu-Nou va împlini şase decenii de existenţă, deci o viaţă de om. Nu e prea mult pentru o aşezare de oameni, dar existenţa aceasta încape vieţi fără număr şi cine măsoară cu pasul şoseaua petrecută prin inima ei înţelege că la Satu Nou se trăieşte deschis şi fără secrete, uneori luminos de-a dreptul. Casele seamănă una cu alta ca două picături de rouă şi orice sătean, la orice vecin, se simte la el acasă. Uşile se deschid la fel, ferestrele ţin în ele strălucirea aceluiaşi orizonti al Bărăganului. Şi întocmirile gospodăriilor se aseamănă pînă la indistinctie. Punctul cel mai înalt al cimpiei înconjurătoare măsoară numai 75 m deasupra lucului de apă al unei mări depărtate. Punctul ei cel mai jos rămîne la 68 m. Cu ochiul liber, diferenţa nici nu se poate cuprinde. Astfel apus, viaţa de toate zilele şi-a adunat aici pildele îndrăznelnolor nu din relieful meleagurilor, ci din nădejdile strînse ghem, ca un arc viguros, în sufletele mari şi încăpătoare ale sătenilor.

Despre aceste sufiete şi despre nădejdile strînse în ele, învăţătorul Alexandru Drosu, om al locurilor, ştie destule şi asta nu numai pentru că s-a încăpăţînat să ducă la un bun sfîrşit monografia Satului Nou, aşezare pe zidurile căreia tenculaia începuturilor încă e reavănă. Ci şi din alte pricini, între care cunoaşterea amănunţită a copilăriei locurilor azi în putere se rindueşte la loc de cinste. În 1955, cînd a terminat liceul pedagogic din Buzău, Alexandru Drosu a fost repartizat întîi ca învăţător în satul apropiat Cetarca. Apoi, în 1962, cînd s-au aşezat temeliile şcolii primare din Satu Nou, tîrită pînă atunci dintr-o casă de gospodar în altă casă de gospodar, a revenit între ai lui, împreună cu soţia sa, Cornelia Drosu, învăţătoare şi ea. Cărămidă peste cărămidă, şcoala nouă s-a ridicat sub privirile şi sub grija lor şi tot aşa s-a înveliit în acoperiş şi văruită, şi tot sub privirile lor s-a umplut cu copii, cu colecţii mineralogice, cu cioburi de oale şi vîrfuri de săgeţi din istoria apusă a Bărăganului, în consistenţa cărela nu credea nimeni, cu multe alte întocmiri în a căror fiinţă conştiinţele tinere caută un reazem pentru a îndrăzni mult mai mult. În sfîrşit, şi terenurile de sport, şi parcul de jur-împrejur, cu mii de bujori, crini, gladiole şi trandafiri, s-au împlinit numai şi numai prin munca îndărătnică a lui Alexandru Drosu, a soţiei sale şi a copiilor satului.

În anul ei cel mai bun, şcoala din Satu Nou a fost frecventată de 62 copii. Încît, cînd s-a înfiripat în ei şi sentimentul duratei, învăţătorul Alexandru Drosu a cutezat să-şi ridice şi propria sa casă în vecinătatea imediată a şcolii. Însă abia cînd a isprăvit-o, numărul copiilor de vîrstă şcolară din Satu Nou a început să scadă, la 55, la 45, pînă astăzi, cînd au mai rămas doar 30. Nu e numai vina slăbirii obişnuinţei oamenilor de a mai aduce copii mulţi pe lume, ci este, înainte de toate, vina exodului care împinge părinţii spre Urziceni, spre Slobozia, spre Buzău şi alte oraşe. Şi speranţele mari ale începuturilor şcolii din Satu Nou s-au năruit grămadă în urmă cu numai un an, cînd, prin forţa împrejurărilor, unul din posturile de învăţători de aici s-a restructurat. Fireşte, cu grija celor 30 şcolari a rămas acum Cornelia Drosu, iar soţul ei, Alexandru Drosu, a redevenit ceea ce n-ar fi vrut niciodată să fie : navetist. Naveta lui, e adevărat, nu este întovăraşită din cale-afară, dar nu este nici ce visa ei. Şi poate nu este nici ceea ce au visat odinioară întemeietorii Satului Nou, ademeniţi în îmensitatea Bărăganului tocmai de promisiunea pămîntului. Mai trăiesc doi sau trei dintre bătrînii care au durat aici, în tinereţea lor neuitată, primele temelii de case. Şi iată că, încă înainte de petrecerea lor din viaţă, urmaşii îşi întorc privirile de la pămînt. În ultimul deceniu, nici măcar cinci dintre foştii şcolari ai învăţătorului Alexandru Drosu nu au rămas şi nu s-au căsătorit în sat. Imploacabil, Satu Nou se risipeşte. Şcoala stăruie în mijlocul ei, curată ca o farmacie, asemeni unei flori exotice, atrăgătoare, dar despuiată de la o zi la alta de rost.

Şi dacă tragem linie şi adunăm, înseamnă că nu destoinicia i-a lipsit învăţătorului Alexandru Drosu, ci norocul.

MIHAI PELIN ■

Să-i dăm dascălului de ţară nu numai „bună ziua", ci şi tot ce îi este de trebuinţă

Dascălii vin şi pleacă, primarul nici măcar nu plînge în pumni

Comuna Călineşti-Oaş — cu satele Coca, Lechinţa şi Păşunea Mare — este situată într-un timut maiestuos, ca de baladă, la poalele Jelejniculul, unul dintre munţii vulcanici stinşi ai Tării Oaşului. Satele comunei cuprind 5 000 de suflete. Am dat aceastâ cifră pentru a reţine imediat şi o alta : în clasele I-X în reşedinţa de comună ca şi în şcolile din satele aparţinătoare, sînt peste 900 de elevi şi peste 70 de dascăli.

Ne-am dus în centrul de comună, dar ne-am dus şi în satul Coca. La Coca sînt 208 elevi şi vreo 12 dascăli. Liviu Laurenţiu (directorul şcolii generale din comună), Ana Văsuţ, Aurelia şi Olimpiu Gavra, Lucia şi Vasile Botoş, Maria Toader au deja bună vechime la şcolile în care profesează. Maria Podină, Iulia Duş, Ileana şi Ioan Farcaş sînt „mai noi".Îi întrebăm cum învaţă copiii. Din păcate, predomină notele de 5 şi de 6. O stare de „mediocritate silitoare", dacă mă pot exprima aşa. Dascălii dau vina pe părinţi. Părinţii dau vina pe dascăli. Pe raza comunei sînt mai bine de 90 de copii neşcolarizaţi (78 pentru clasele VIII-X). Fetele se mărită mai devreme şi lasă şcoala baltă. Iar dascălii... Dascălii, mi se spune, vin şi pleacă. Este o fluctuaţie de cadre mare pe parcursul unui an de învăţămînt.

Ce fac forurile locale pentru bunul mers al şcolii ? Pădurea se răstoarnă peste localitatea Călineşti-Oaş, dar în şcoală nu sînt lemne. E un frig ca afară. Mulţi elevi şi dascăli sînt răciţi. La clasele mari, la Călineşti s-au montat sobele, dar nu se găsesc coturi pentru burlane ! Primăria, precum se vede, nu se implică prea mult în viaţa şcolii.

Cadrele vin şi pleacă, iar primarul Vasile Sasu nici măcar nu plînge în pumni, să zic aşa. Şi dacă profesorii, cadrele didactice cu studii superioare, nu prea fac mulţi purlci pe la Călineşti-Oaş, e fatal că există elevi din clasele IX-X care abia de ştiu să-şi buchisească numele, cît despre tabla înmulţirii cu 7 ce să mai vorbim ?!

Situaţia şcolilor de la Călineşti-Oaş şi din satele limitrofe cam asta e. Şi e păcat.

DORIN SĂLĂJAN ■

Dascălul şi... lupii

Intîiul meu învăţător e trecut de acum în lumea umbrelor. Dar în mintea mea, imaginea lui se păstrează înaltă şi limpede, şi proaspătă, şi caldă. Pentru că prin faptele învăţătorului nostru, noi, elevii lui de atunci, începeam să cunoaştem lumea, să o descifrăm, să ne-o însuşim, să devenim şi noi ai lumii. Îi simţeam mîna aspră, pentru că învăţătorul nostru ne învăţa nu numai carte, ci ne învăţa şi cum să săpăm grădina şcolii, cum să împletim ştergătoare din papură sau foi de porumb, coşuri din nuiele, cum să altoim pomii sădiţi de noi de-a lungul gardului şcolii şi cite altele. Şi cred, ba nu, sînt sigur că erau momente cînd el, modestul nostru de viaţă, înfăptuia şi unele fapte de eroism anonim : de pildă cînd salva cîte un copil de la înec.

O scrisoare, pe care am primit-o zilele acestea de la un prieten mai vechi, profesor la o şcoală generală din judeţul Vîlcea, mi-a amintit de acest eroism anonim al unor dascăli de ţară. Iată ce-mi scrie profesorul : «Dragă Grigore, nu-mi prea place să fac corespondenţă. Dar, uneori, fac ; deoarece mi se pare că în scurtul răstimp de la redacţie cînd ne vedem şi vorbim mai mult din ochi (prietenul meu mai vine uneori prin Bucureşti, n.n.), pentru că eşti, observ şi constat, foarte ocupat, pur şi simplu, mă întorc acasă cu o stare contradictorie : pe care, vai, o port cu mine pînă aici în mijlocul munţilor. Azi m-am gîndit mult la tine şi la ceea ce căutăm noi să legăm atît de mult, poezia, la casa aceea din Galaţi care părea a fi de sorginte poiească, dacă nu mă înşel, o «casă Usher», şi la discuţiile noastre îndelungi despre orice. Eu, un ţugui. Am plecat la Boişoara pentru că pur şi simplu nu mai puteam suporta Bucureştiul (profesorul se mutase între timp în Bucureşti, n.n.), simţeam că mă asfixiez acolo. Adevărat, contactul cu viaţa, te reînvaţă să fii tu însuţi, ca în copilărie. Dar am ajuns, încetul cu încetul, să mă reintegrez în ceea ce uitasem că poţi fi : comunicativ, aproape religioasă, cu timpul. Există aici o vorbă : «dacă nu ştii cît ţi-e ceasul, nu ştii unde ţi-e nasul». Or, ştiţi munteni poartă ceas. E vorba de ceasul naturii, mult mai aproape de ceea ce sîntem noi, atît cît sîntem. Acum fulguie încet. Aseară veninp pe la şapte, pe întuneric, de la Boişoara înspre Bumbuieşti (5 kilometri), m-am întîlnit cu trei lupi. Erau cam la vreo 50 de metri. N-am simţit nici frică, nici groază, nimic. M-am oprit cam vreo cinci-şase minute şi-apoi am plecat din nou. Aveam o linişte extraordinară în mine, pe care ştiam că nu mi-o poate nimic zdruncina. Apoi am venit acasă şi-am citit Les grammaires generatives-transformationnelles a Marianei Tuţescu. (Soţia mea, Veronica, un mare patholog, spunea că am fost surescitat prin inconştient. Mă rog, treaba ei) Vreau să te invităm o dată pe-aici, poate la o vînătoare ; e ceva colosal Sînt eă m-am mai descărcat. O să-ţi mai scriu ! Cu dragoste, Dinu Pătulea».

Aici se încheie scrisoarea prietenului meu. Îi cer scuze că i-am făcut gîndurile publice, dar am fost îndemnat de sinceritatea lor, de semnificaţia lor lăuntrică. Pentru că eu cred că drumul prietenului meu, profesor, de la şcoală acasă şi invers, printre lupi, aduce în lumină imaginea unui fapt de eroism.

N. GR. MARAŞANU ■

SATUL

În fiecare noapte cu sat românesc urcă muntele, cărîndu-ne somnul în spinare ca pe o nepreţuită povară. Satul acesta nu e mai mare decît pînteceie maicilor noastre în care o vreme ne-am odihnit, cum se odihneşte numai oşapcei înfiorîţi pe dînauntru ; satul acesta nu e mai mare decît alte cuvinte de dragoste, cerul său îa amiază atinge coamele cailor.

Dimineaţa devreme ei coboară înapoi munteie, coboară în sine, înainiea primului cîntat ruginit al cocoşilor. Al celor din tabîa care veşnicesc pe acoperişuri şi pe care un vînt, alungat parcă din răsărit de iarna lui luminii, îi ajută să geamă.

Dimineaţa devreme mai trece pe şoseaua naţională Singurătatea măturînd asfaltul de toate amintirile.

Sînt două riuri care spală păcatul de a mai fi al satului rămînese : cei izvorîi de aproape, din curgerea albastră a cerului sprijinit de umerii oamenilor, şi şoseaua naţională, ceea ce poartă veşnic duruiturile, ca pe un mers trumos, pe apele sale.

Dimineaţa devreme seminteie se trezesc sub pămînt, îşi fac rugăciunea şi murmurul rugăciunii lor ridică soarele pe cer. Începe forfota prin ogrăzi, seminteie se ridică din pămînt pînă la frunzîle brăzdate de roua aie ţăranilor, ca un fum de păsări rodicoare.

De la o vreme anotimpurile coboară încet, ca nişte păsări vinate, deasupra şoselei naţionale în care se înecă mult înaintea a intra în sat ; acolo ajunge, tîrîndu-se, numai sufletul lor, ca la o dreaptă judecată. O singură şi — gonită cu biciul de la periile celor patru anotimpuri — se repeţă mereu. Aburul ei demult nu se mai rupe în firele ascuţite de iarbă ori în tăişul soarelui la asfinţit. Cu îndărătnicie, ţăranii îşi mai construiesc aripi uşoare din tulpinile verzi ale grîului, cu care vor trece pragul înalt al zilei acesteia, ridicîndu-se în văzduh (ireal cînd de liziera pădurii, unde un indicator proaspăt vesteşte anunţă : ATENŢIE ! CĂDE SINGURĂTATEA), cum se ridică marile drapele, de sărbători.

LELIA MUNTEANU ■

Harry Brauner la 75 de ani

O viață închinată cîntecului popular

Colaborarea și mai pe urmă prietenia mea cu Harry Brauner a început într-o zi însorită de toamnă, la 10 septembrie 1935, cînd împreună cu Ilarion Cocișiu, vrednic și destoinic cercetător al cîntecului popular (din nefericire prea devreme plecat dintre noi), am poposit în comuna Șant, minunată așezare năsăudeană de sub Munții Rodnei. Se desfășura aci o mare și complexă campanie monografică, sub conducerea lui Dimitrie Gusti. Culegerea și studierea muzicii populare a locului revenea „Arhivei de folklore a Societății compozitorilor români", întemeiată de dascălul nostru Constantin Brăiloiu în 1928. Peste cîteva zile a venit și dînsul și vreme de aproape o lună de zile am lucrat împreună. Pentru mine era debutul : cea dintîi culegere de teren la care luam parte. Colegii mei mai vîrstnici, Ilarion și Harry, aveau însă în urma lor o bogată experiență. Harry Brauner începuse să lucreze alături de C. Brăiloiu din clipa în care a luat ființă arhiva, iar Ilarion Cocișiu îi s-a alăturat în scurtă vreme, aducînd cu sine o bogată zestre de cîntece, pe care le-a adunat din comuna sa natală de pe Tîrnave, Retiș (actualmente în județul Sibiu). H. Brauner luase parte activă la campaniile monografice din Drăguș-Făgăraș (1929) și Runcu-Gorj (1930), alături și sub îndrumarea lui C. Brăiloiu, campanii în care s-a desăvîrșit metoda de cercetare a folclorului muzical, elaborată de marele nostru învățat, vestită și dăruită mentor în cercurile de specialitate din lume, în urma publicării ei în 1931 la București și la Paris, sub modestul titlu : *Schiță a unei metode de folclor muzical*. În Șant am făcut echipă cu I. Cocișiu, cu care locuiam la aceeași gazdă, în aceeași odaie. Ne întîlneam însă regulat cu H. Brauner în rodnice schimburi de experiență și de coordonare a cercetărilor.

De la bun început l-am admirat și l-am îndrăgit fără rezerve pe H. Brauner, atît pentru cunoștințele pe care le-a acumulat, cît și pentru înaltele sale calități sufletești. Nici o clipă nu m-a făcut să mă simt în inferioritate — cum era de altminteri firesc, prin lipsa mea de experiență —, m-a făcut să-l urmez împărtășindu-i interesul și pasiunea pentru cît mai deplina cunoaștere a creațiilor artistice ale poporului. În nenumărate rînduri l-am asistat în munca de culegere făcută în cadrul arhivei, cu feluriți cîntăreți și instrumentiști de la țară, pe care viața i-a purtat în Capitală. Am învățat mult și multe din tainele meseriei alături de el. În 1936 am fost zi de zi martorul unui extraordinar studiu de organologie, făcut cu un vestit cobzar din Teiș-Tîrgoviște. Descrierea instrumentului cu terminologia aferentă, tehnica de cîntare a cobzarului și mai ales codificarea gîndirii armonice tradiționale a rapsodului. Pentru studierea, ca sub microscop, a „tîlțurilor", formulele ritmico-armonice cu care cobzarul „țînea", adică acompania, Harry Brauner a imaginat o transcriere sinoptică cu o pereche de portative pentru fiecare grup de coarde din cele patru ale instrumentului, cu însemnarea exactă nu numai a tuturor sunetelor obținute dar și a chipului și direcției în care strunele erau „bătute" de pana de gîscă a muzicantului. *Cobza lui Vasile Bursuc*, ms. cu nr. 5, păstrat în colecțiile Institutului de cercetări etnologice și dialectologice, rămîne o lucrare de specialitate fără pereche. (Chiar neterminată, ea ar merita cu prisosință să fie publicată, spre folosul nostru al tuturora). Capitolul despre cobză al lucrării mele *Instrumentele muzicale ale poporului român* (București 1956), îi este bună parte tributar. Spre marea mea părere de rău, numele lui Harry Brauner nu a putut să fie citat : organele răspunzătoare din acea vreme l-au scos ! A fost acea conjunctură tragică pentru Harry Brauner, apropiat al lui Lucrețiu Pătrășcanu, care i-a răpit foarte mulți din cei mai frumoși ani ai vieții, împiedicîndu-l să se împlinească și să se desăvîrșească, văduvind totodată folcloristica noastră de lucrările pe care ar fi putut, neîndoios, să i le dăruiască. Osîndit, fără vină, la doisprezece ani de grea temniță și încă doi ani de domiciliu obligator într-o localitate nu departe de București, cînd singurul dintre mulții săi colaboratori de altădată care a cutezat și a izbutit să-l găsească, să-l cerceteze și să-i aducă alinare și îmbărbătare în acele ceasuri de cumplită cumpănă a fost Gheorghe Abălașei, tehnicianul autodidact al arhivei, „Edison" cum îi spuneam cu admirație pentru multiplele lui însușiri. (Marin Preda, în romanul său *Cei mai iubiți dintre pămînteni*, București 1980, vol. II, p. 178—180, îi descrie pe H. Brauner în detenție. Nu-l numește, dar oricine l-a cunoscut îl recunoaște. El este acel „evreu pasionat de folclorul românesc", care știa pe dinafară nenumărate cîntece din toate ținuturile țării și care-l îngrijea cu abnegație pe un legionar care trăgea să moară, samaritean milostiv „răsplătit" cu o grosolană injurătură cînd muribundul și-a revenit pentru cîteva clipe în simțiri).

Entuziasmul lui Harry Brauner era contagios. Cîte castele în Spania nu ne-am clădit, cînd, în urma unei întîmplări, — era tot prin 1936 — a fost numit directorul artistic al unei noi fabrici de discuri : „Lifa". În sfîrșit, vom avea la îndemînă o fabrică adevărată, care să înregistreze cele mai alese creații de muzică populară. de la cei mai de seamă interpreți pe care i-am descoperit și îi vom descoperi în viitor ! În fine, se vor pune în circulație comercială discuri cu muzică populară autentică, de înaltă valoare artistică, contracarînd muzica adesea mediocră și nu o dată vulgară, difuzată de celelalte case editoare, călăuzite doar de goana după cîștiguri cît de mari ! Discurile cu emblemele „Lifa" și „Pan" s-au dovedit însă de proș slabă calitate tehnică, iar fabrica și-a închis repede-repede porțile. Nouă folcloriștilor — inclusiv profesorului nostru C. Brăiloiu —, ni s-a spulberat un vis !

În biroul proaspătului „director artistic" al casei de discuri am cunoscut-o pe Maria Tănase, pe atunci actriță de revistă. O lume întreagă o știe și o prețuiește drept una din cele mai interesante întruchipări ale cîntecului nostru popular. Cîți însă știu că cel care a îndemnat-o și a îndrumat-o înspre folclor a fost Harry Brauner ? Multe din cîntecele Mariei Tănase, totodată mari succese ale artistei, au fost învățate de pe cilindrii de fonograf și discurile de gramofon ale Arhivei de folklore a Soc. compozitorilor români, sub supravegherea lui Brauner. Ascultînd o înregistrare a Mariei Tănase, Const. Brăiloiu mi-a mărturisit : „uite, cîntă aidoma ca Harry, cînd e bine dispus !". (După cum am arătat într-o broșură explicativă, care însoțește o casetă cu cele cinci discuri ale Mariei, editate de „Electrecord", o seamă din cîntecele culese de cercetătorii arhivei ar fi rămas uitate, fără intervenția ei creatoare, prin care au fost chemate la o nouă viață (astfel : *Cine iubește și lasă...*, *Frică mi-e că mor ca mîine...*, *Nu vine mîndru, nu vine...*, *Hai, maică, la tîrmaroc...*, *Rău mă doare inima...* ș.a.). Într-o vie acțiune de punere în valoare a cîntecului nostru popular, H. Brauner a continuat să se ocupe și în continuare de îndrumarea altor soliști, ca să nu pomenesc decît de Ionela Prodan, Alexandru Mica și Maria Dragomiroiu, pe care nu o dată i-am întîlnit în locuința sa din Drumul Taberei.

În aceeași acțiune de multilaterală popularizare a celor mai alese comori ale folclorului se înscrie și programarea unor echipe de dansuri populare în spectacole de înalt prestigiu peste hotare, sub privegherea lui C. Brăiloiu : faimoasa echipă de călușari din Pădureți-Argeș și o interesantă echipă de țărani bucovineni la Londra (1936 și 1937). În urma eforturilor H. Brauner devine membru de onoare al Societății engleze de dans și cîntec popular (The English Folk Dance and Song Society), precum și o echipă de țărani de pe meleagurile Gorjului la Istanbul (1936), cu un succes mai mult decît semnificativ : prins de entuziasmul stîrnit de dansul nostru popular, Mustafa Kemal Atatürk, primul președinte al Republicii Turcia, s-a amuzat din fotoliul în care era așezat și s-a prins în horă alături de jucătorii noștri ! Se mai cuvin amintite aici și numeroasele emisiuni radiofonice ale lui H. Brauner din anii 1944—1949, extrem de pomenite, pentru care a găsit un original și sugestiv titlu : „Geografia muzicală a României", ca și filmele de televiziune de mai tîrziu, bunăoară cel închinat lui Gheorghe Zamfir. Nu se pot trece cu vederea inspiratele sale articole, scrise cu pasiune și competență, în apărarea autenticului și combaterea tuturor formelor de „poluare a folclorului" (termenul îi aparține), publicate mai ales în paginile acestei reviste, o parte din ele republicate în volumul său : *Să auzi iarba cum crește* (București, 1979).

În 1944 Harry Brauner a preluat conducerea „Ahivei de folklore", aflată pe atunci sub obîrșuirea Fundațiilor Regale, al căror consilier era. Încercările lui Const. Brăiloiu de a preface arhiva într-un modern institut de cercetare a folclorului, deși au ajuns la cele mai înalte aprobări ale puterilor publice, au fost zădărnicite de război. Harry Brauner este cel care, în 1949, în anii puterii populare, a izbutit să întemeieze „Institutul de folclor", devenit mai tîrziu, în 1964, „Institutul de etnografie și folclor," iar din 1974 „Institutul de cercetări etnologice și dialectologice". Împreună cu H. Brauner am adunat bogatele colecții ale arhivei, dispersate în mai multe localități din țară, spre a le feri de riscurile războiului, și le-am orînduit într-un sediu corespunzător din str. Dionisie Lupu, atribuit institutului. Urmînd un vechi deziderat al lui Brăiloiu, H. Brauner a strîns sub-același acoperiș și în jurul aceluiași gînd pe toți slujitorii muzicii populare disponibili în acea vreme, sporindu-le numărul prin recrutarea unor cadre noi, dintre care unii au devenit cercetători de nădejde ai folclorului muzical românesc. A sporit zestrea institutului prin înglobarea „Arhivei fonogramice", întemeiate de G. Breazul în 1927 și prin includerea unor importante secții destinate cercetării literaturii populare și dansului popular. Totodată, culegerea și studierea folclorului românesc a fost lărgită prin cercetarea folclorului naționalităților conlocuitoare. O secție specială a institutului, cu sediul la Cluj, a primit sarcina să studieze o dată cu folclorul românesc al ținutului, folclorul maghiar și cel german. S-au făcut culegeri de folclor sîrbesc în Banat, de folclor turco-tătar în Dobrogea, de folclor hutul în Maramureș. A început cu deosebit elan o susținută activitate de îndrumare a mișcării artistice de amatori, în ceea ce privește valorificarea cîntecului și dansului popular autentic. A fost organizată, pe lîngă institut, o orchestră experimentală de muzică populară — Orchestra „Barbu Lăutaru" de mai tîrziu — și o miniscoală, menită învățării, în cel mai autentic spirit tradițional, a unor instrumente muzicale amenințate cu pieirea : naiul, cobza și țambalul (cursuri de nai și țambal au fost preluate mai tîrziu de Liceul de muzică nr. 1) Salvgardarea și larga popularizare a naiului, bunăoară, este unul din roadele semnificative ale acestei acțiuni. Sub conducerea lui Harry Brauner, Institutul de folclor, prin excepționala lui organizare, ca și prin bogatele colecții pe care le cuprindea, a devenit o instituție model, una din cele mai mari și mai importante din lume, viz tată și elogios apreciată de numeroși specialiști și oameni de cultură din țară și de peste hotare.

Am lucrat alături de Harry Brauner și în învățămîntul universitar, în cadrul catedrei de folclor a Institutului de artă, a cărei conducere l-a încredințat, în anii școlari 1948/49—1949/50. Dorința noastră a fost să sădim în inimile studenților noștri, muzicienți de mîine, interesul și mai ales dragostea pentru cîntecul plămădit de popor în decursul veacurilor. Cursurile trebuiau să fie bine documentate și bogat ilustrate cu exemple vii, documente înregistrate pe discuri de gramofon (magnetofonul încă lipsea !) și ori de cîte ori era cu putință, prin prezentarea unor cîntăreți și instrumentiști populari, aduși din toate colțurile țării, ba chiar a unor ansambluri folclorice.

La 24 februarie Harry Brauner a împlinit 75 de ani. Nu pot încheia aceste rînduri (care se referă doar la o parte din preocupările și realizările sale), fără a-i dori, din adîncul inimii, încă mulți ani senini și fericiți și încă multă putere de muncă.

TIBERIU ALEXANDRU

Contemporanii mei

Ahoc!

Hîrsut și zgribulit în ziua de februarie geroasă, ca un viking scăpat de la Închisoarea datornicilor, cu o căciulă de iepure sălbatic pe cap, Ahoe, Tudor George adică, mă salută cu smerenia luciditățil matinale. (Am făcut-o amîndoi lată la madam Candrea și, acum, ne facem că nici usturoi n-am mîncat, nici vinul nu miroase...).

— Salve, un' te duci ?

Se revigorează și statura sa de fost rugbist trepidează gata să mă placheze.

— Mă duc, dom'le, să mă rog să mă bage și pe mine-n Bepete că azi mîine fac trei poli și-am scris un poștalion de versuri și-am publicat doar roțile. Păi, ce-i asta ? Hai ? Nu merit ? (Se răsteste la mine ca și cum eu puteam hotărî acolo, pe loc, îndeplinirea îndreptățitei sale dorințl).

Îl sfătuiesc să se ducă și să nu se lase, și să fie tare și să nu se enerveze.

L-am cunoscut încă de la venirea mea în București, (mai bine nu veneam), era șeful boemei Singaporene, legenda îl depășea opera publicată și mă temeam de el cum s-ar teme Băieșu de Cassius Clay.

M-a cărat la cenacluri unde, octogenare fardate și inamorate de muze, ne serveau pe gratis dulceață și cîte-un pahar cu apă, în timp ce, pe o scenă cu pînză roșie, la un pupitru cu pînză roșie, suratele lor mai zburdalnice și mai în putere, oftau spre noi iambi de romanțe mirosind a lavandă și naftalină. După fiecare poezea, Ahoe, căci el era maestrul, dădea din cap afirmativ și mai comanda o porție de dulceață.

Mi-a dat bilete de tramvai sfătuindu-mă să urc în douăzeci și șase, hărăbaia aia care făcea roata Bucureștiului toată noaptea, fiind, de fapt, un mic hotel în care puteai trage două-trei ore de somn contra douășcinci de bani.

M-a invitat în garsoniera lui de pe strada Paris (cartier cu nume de capitale și vile îngropate în răsuciri de iederă și giulgiu de liniște), dar, n-am izbutit să intru în încăperea mansardată, deoarece mai avea doi oaspeți și, potrivit dictonului : „tertius non datur" am rămas pe jumătate virit spre odaie ascultînd cu inocența provincialului superbele-i balade.

Am făcut și-un revelion împreună cu el și cu prietenul meu Rusalin Mureșanu, cel vinovat de implantarea mea în pepiniera literaților, și-am mîncat un jambon, și-am golit două damigene de „molan ruj", și Tudorică în secunda cînd se despart anii și se stinge lumina lunii a ieșit în curte și-a răcnit de trei ori : Ahoe ! Ahoe ! Ahoe !, încît vecinii colaterali s-au baricadat în casă și-au dat telefoane la pompieri.

Cîte „programe nu mi-a făcut" ! În versuri și proză, așa, de hazul lumii și eu tăceam să dovedesc că am umor și el răcnea să dovedească invers.

A doua zi, mă privea cu mutră de Crist venit să binecuvinteze ologii nopților cu metabisulfit și mă lua în brațe sărutîndu-mă ca pe un frate venit din Colonile britanice.

L-am întîlnit odată, pe la prinz, plimbîndu-se cu mîinile la spate prin dreptul parcului de la Șosea, meditativ și blînd și melancolic și, ca să vadă cum e, făcînd pe parfumatul de cu zori, am început să răcnesc spre cruceala trecătorilor, oprindu-mă în fața lui : Ahoeee ! Ahoeee ! Ahoeee !

S-a jenat ca o mireasă în fața ofițerului stării civile sfătuindu-mă să tac, că ne aude lumea...

Tudor George e un copil mare supărat pe viață (și viața a fost multă vreme supărată pe el), un vulcan care irupe și aruncă în loc de lavă sonete aeriene de-o perfecțiune năucitoare, cu rime siderante, un baladist fără egal, un poet în adevăratul sens al cuvîntului, născut iar nu făcut.

De ani de zile, mai bine zis, anual, te miri ce juriu alcătuit din colegi de breaslă și nu din călugărițe franciscane, uită că Tudor George a scos o carte bună de versuri și-i scurtează viața dintr-un cinism pe care nu mi-l explic.

Ahoe rabdă cîteva zile, scrie în nopțile singurătății sale o sută de sonete muzicale și perfecte, mai rabdă cît rabdă și vine între confrați și-și strigă jignirea, defulîndu-se.

Și dacă în sală sînt prezenți membrii viitorului juriu, plini de umor și sentimente neexprimate ? Aud ?...

Îl privesc cum se îndepărtează călcînd hotărît spre clădirea cu turnulețe și portari vigilenți, unde se intră cu bon și certificat de naștere în original (minus la revista Flacăra), și mă gîndesc și mă rog celor de sus, să-i facă nu hatîrul ci să-i acorde **dreptul** de-a fi tipărit în prestigioasa colecție.

Ar ieși un tom al călătoriei sale prin viață din **poștalionul** de versuri pe care l-a scris și l-a plimbat ca un Pegas înhămat, de bună voie, la calcașca de bronz aurit a Poeziei.

Fiindcă, vorba lui : „Dacă este și Deșliu / eu, de ce, bă, să nu fiu ?!"

Aferim !

MIRCEA MICU

P.S. Aceste rînduri au fost scrise în ziua de trei februarie, dată la care Ahoe împlinea 57 de ani. La mulți ani, Ahoe !

În acest număr reproduceri după lucrări ale pictorului Benone Șuvăială

La Opera Română începe seria spectacolelor cu Traviata

Cu 130 de ani în urmă, la 6 martie 1853, avea loc premiera absolută a unuia dintre cele mai îndrăgite titluri din creația verdiană — Traviata ! Opera Română aniversează această dată importantă pentru istoria teatrului liric, printr-o serie de spectacole cu Traviata, de-a lungul lunii martie.

Miercuri 2, la ora 18, în primul spectacol al suitei, vor cînta Eugenia Moldoveanu, artistul emerit Valentin Teodorian și Lucian Marinescu, sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici.

Dirijorul Constantin Petrovici va asigura și conducerea muzicală a spectacolului din 4 martie, ora 18, în care, alături de Eugenia Moldoveanu vor apărea Ion Stoian și Vasile Martinoiu.

Marți 8, la ora 18, cea de a treia Traviata se va cînta cu Marina Mirea, Cornelia Fănățeanu și artistul poporului Nicolae Herlea, în rolurile principale. Dirijor, Lucian Anca.

atelier literar

de Q. Dumitrescu

M. P. Ulmu : Prima parte a lucrării se citește cu interes, deși succesiunea epocilor se prelungește poate prea mult, fără nici un cîștig pentru narațiune, ba chiar se cam și repetă, parcă. Rămîne îndoielnică folosirea, uneori cu abuz, a regionalismelor și arhaismelor și mai ales a formulelor, zicerilor, etc. din tipicul basmului, inaderente în context, neintegrate firesc, convingător. (Lucru care degenerează, în partea a doua mai ales, într-un fel de jargon de basm, vorbit otova de toate personajele, ca și de autor, și lăsînd impresia unei inabile pastise-parodii după Creangă, Ispirescu, etc. Rămîne, de asemeni, o stăruitoare îndoială în legătură cu apropierea (ba chiar imperecherea !...) dintre zmei și oameni, după ce ați subliniat, repetat și cu lux de amănunte, „gabaritul" monstruos-gigantesc al **Vezorilor** dv. (scena dansului din final, bunăoară, devine astfel de un grotesc ucigător !...). Partea a doua e mai slabă și prin construcția ei. După ce ne-ați deplasat interesul, curiozitatea, asupra celor doi eroi umani și ați schițat perspectiva izbînzii lor, devine inutilă și plictisitoare insistența de a ne prezenta, amănunțit, portretele (altminteri, forțate, artificiale și oarecum asemănătoare între ele) ale celor șapte zmei, a căror prezență e deja marginală, disparentă, nemaifăgăduind nimic (după ce și-au consumat, fără prea multă varietate și fantezie din partea autorului, „performanțele" reciproc-agresive). Așadar, partea a doua se cere restructurată. Prima parte poate fi baza unei narațiuni interesante. Contactul operativ cu redacția unei edituri v-ar putea fi de folos în desăvîrșirea acestei lucrări. Vă dorim succes.

Mara Geo : Cîteva pagini care par să indice un oarecare progres : „Stare", „Credință", „Adevăr", „Dacă". (Comunicați-ne și semnătura dv. definitivă).

M. Ursei : Prozele sînt slabe, scrise stîngaci și poticnit. Versurile, mai mult „în dodii" (singura, ceva mai firească, „Aleatoriu cîntec").

Felicia : Nu știm ce să vă mai spunem, am epuizat toate argumentele, explicațiile, speranțele, și ne-a cam obosit zigzagul nesfîrșit al inconsecvențelor dv. nonșalante... Vă vom spune doar, fără a mai intra în amănunte și fără a repeta pledoariile anterioare, că textele din ultima vreme, continuînd obstinata joacă infantilă, superficială și fără haz, au ajuns să nu mai aibă aproape nimic comun cu poezia. E foarte trist.

M. Năstase : Ce părere ați avea dv., să zicem, în locul nostru, despre următorul caz neobișnuit ? : un cetățean își alege, de bunăvoie și nesilit de nimeni (...dar cam la întîmplare, după o asemănare parțială de nume — după cum singur mărturisește !...) un răspuns din „poșta redacției" (care în mod vădit nu i se adresează, întrucît dumnealui scrie versuri, iar răspunsul se referă, clar, la proză !...), după care, rănit pînă în fundul sufletului de conținutul nefavorabil (culmea !) al răspunsului „ales", se dezlănțuie (în scrisoarea trimisă „poștașului"), într-un potop de vociferări, suspine, reproșuri, etc. Ce ziceți, nu cumva situația seamănă (prea mult) cu aceea din povestea drobului de sare?... Vă lăsăm să reflectați. (Versurile trimise sînt la fel de slabe ca și data trecută).

Ana Stroia : Pagini de acuratețe și relativă îndemînare prozodică, dar nu lipsite de oarecare convenționalism și uscăciune livrescă. Să vedem, în continuare.

M. S. : În general, lucruri greoaie, tulburi, care nu prea ajung la vibrație. Cîteva „sunete", ici-colo („Eternul blestem", „Profesiune de ființă", „Manifest") lasă deschisă poarta speranțelor. Încă nu e clar, reveniți. (Dar semnătura cu inițiale e întotdeauna riscantă : o simplă greșeală de tipar, o singură literă schimbată, și răspunsul pe care-l așteptați nu va mai sosi niciodată ! Alegeți-vă, mai bine, un pseudonim).

I. Grunz : „Teatru TV." și mai ales „Dacă tot e să vină o stea".

D. Barbu : Lucruri îngrijite, dar mijlocii, mai mult „făcute" meșteșugărește, decît inspirate. Ceva, în „Uragan de zăpadă".

Ilie Lipoveanu : Cam bateți pasul pe loc (așa se întîmplă întotdeauna cu un talent „nehrănit" cum trebuie, necultivat la timp, neacomodat condiției intelectuale, etc., și nu putem cita decît cîteva texte, puține, care mai amintesc (încă !) de promisiunile inițiale : „Le știi", „Rugă", „Din teamă", „Un rival". (Continuăm să avem probleme cu descifrarea textelor dv. Pînă cînd, oare ?...).

Aurelian Tărîe, Ion Niță (ceva, în „Dragoste cu stațul"), **T. Preda** („Insensibil să n-ai teamă"), **Paul Moldovan, A. Georgel, Stoica Găgeanu, Virgil Iovița, Zaharia I. Ciaușu** (ceva, în „Iubire neîmplinită" II), **Ali Afunescu :** Pagini de nivel modest.

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Chip

Trăim pe o planetă
cu buza arsă de războaie,
cu obrazul pistruiat de bombe,
cu ochii scăldați
în lacrima durerii
și totuși plină
de culorile florilor
și viul primăverii.

Moro Geo

Peisaj

Soare migdalat de adolescent
cerul proptit într-o privire
și lumea apucată ca o furie
de arma albă
a isteriei.
Soare migdalat printre rachete
și coliziuni
de sentimente sol-sol
mă rog ție...
Dar ochii nu mi se închid...

Cristi Oprescu

La șosea

Te plimbi la Șosea
iar ziua,
caniș adulmecind
gardurile vii,
te trage de curelușă...

Și te lași pradă
unui tic la modă
rînd pe rînd
încordînd spinarea,
cît cocoașa unui dromader

ca pentru-nîmpinarea
unor lovituri
căzute parcă din cer.

Emil Petrescu

Fapt divers

a murit și ultimul
cioplitor de lemne
(era de așteptat)
laconic evenimentul
era anunțat
seara pe la porți

un copac a căzut
undeva în golul
lăsat de ei
ascultă
e ora cînd aschiile
se întorc
în trunchiurile ancestrale

copacul fără cioplitor
desăvîrșirea
unei opere

Gavril Jr

Trec

Trec neatinsă
prin mulțime
inutil de solitară
tălpile scriu noi poeme
pe pielea străzii
care se inconvoaie
într-o neputincioasă îmbrățișare
din pomi cad claxoane
care îmi strigă numele
mutilat
și semafoare
Colind daltonist cu
am curajul
de-a nu alerga
și mă mir orice
semn
de mirare din
ochii celor care nu
se împiedică de mine...

Victoria Milescu

Unde e binefăcătorul Soare?

Fir firav de grîu,
te-au acoperit ninsori de poeme,
fulgi mari din cuvinte
și sunete spulberate
de vîntul vremii.
Fir firav de grîu,
șoptești
că poeții nu sînt combinezi,
că ei nu lucrează
în conducta subțire
prin care sorbi din fîntînile pămîntului
apa miraculoasă.
Fir firav de grîu,
materia poetică
te înveșmîntă,
stratul gros de versuri presate
apasă pe tine.
Unde e binefăcătorul soare ?

Constantin Boiciuc

Nu mă mai priviți

Am obosit
să caut zăpezi,
m-am săturat
să spăl gîndurile altora
și să nu descopăr niciodată
firul de aur,
Am obosit
să vă dau jos grima ;
alerg după mine însămi,
vreau ceva care
să nu poată fi
pipăit, mirosit
ori înghițit.
Nu mă mai priviți,
spargeți sufletul meu,
pahar de cristal :
oricum, cioburile aduc noroc.

Diana Barbu

Competiția naște totdeauna valori

(Urmare din pagina 9)

lască să vină alții să le descopere, ci noi înșine să le impunem în primul plan.

— Cum vă înțelegeți cu generația dumneavoastră ?

— În general, sînt cam izolată, atît prin forța împrejurărilor cît și prin firea mea. Dar n-am ridicat între mine și ceilalți colegi de generație nici o barieră. Aspirațiile noastre coincid ; cu toții dorim să ne împlinim pe o planetă ferită de primejdii.

— Ce vreți să comunicați oamenilor prin intermediul muzicii ?

— Vreau să le spun că salvarea e în noi. De aceea sînt foarte supărată pe mine ori de cîte ori — mi se mai întîmplă, din oboseală — să cînt din rutină. Simt că nu se mai stabilește legătura dintre mine și sală.

— Dar cu muzica generației dumneavoastră cum vă împăcați ?

— Care muzică ?

— Folk, pop...

— De ce ar fi numai aceasta muzica generației mele ? De ce n-ar fi și cea a lui Brahms, Beethoven ? Revenind la muzica folk, regret că n-am participat la nici un Cenaclu Flacăra, dar am urmărit la televizor în mai multe rînduri emisiunea poetului Adrian Păunescu „Antena vă aparține" și cîtiva cîntăreți mi s-au părut deosebit de valoroși.

— Cea ce cîntați nu vi se pare desuet pentru secolul XX ?

— Nu am nimic împotriva nici unui gen muzical. Nu știu ce artă îi trebuie secolului XX. Dar consider că o muzică nu e desuetă cîtă vreme conține un mesaj, ajunge la înțelegerea oamenilor și continuă să emoționeze. Marii compozitori din veacurile trecute ne-au lăsat un tezaur pe care nu trebuie să-l prețuim doar în virtutea respectului ce trebuie acordat înaintașilor. Ei nu ne-au lăsat un muzeu prin care să ne plimbăm smeriți și atenți să nu tulburăm praful care s-a așternut pe lucrări. Piesele lor au rămas de o mare actualitate. Ele ne liniștesc sufletele atunci cînd sîntem în derută sau ne scot din amorțeală dacă am început cumva să plutim pe apele tihnite ale mediocrității.

— Acest gen de muzică poate fi socotit un refugiu în fața întîmplărilor grave ale vieții din acest veac ?

— Poate fi și un refugiu. Și nu e nimic rău în asta. Uneori avem nevoie și de un loc sigur unde să ne vindecăm rănile. Dar nu poate fi nicicum un îndemn la abdicare de la luptă. Mi-ar fi greu să enumăr în cîte pagini muzicale din alte timpuri există mai mult dramatism decît în lucrări create azi.

— N-ați fi de acord nici că vioara, care e un instrument cu un sunet „cald", ar părea vetustă în această vreme ?

— Bineînțeles că nu, deși, e drept, mulți compozitori moderni preferă instrumentele de suflat, de percuție sau pianul. Dar vioara nu poate fi uitată, deși cu ea nu se pot face atîtea „zgomote". Unii pun la mare preț efectele auditive mai ciudate, din nevoia de altceva, nevoie nu întotdeauna justificată sau nu întotdeauna realizată la cele mai înalte exigențe. Dar după vocea umană — care este cel mai expresiv instrument — și violoncel, vioara continuă să rămînă un instrument la care nu se poate renunța așa de ușor.

— Din lucrările cărora compozitori vă place să cîntați ?

— Îmi plac Brahms și Beethoven. Dintre cei din secolul nostru Stravinski și Bartok. Schonberg nu prea mă atrage.

— Te poate muzica izola de ceilalți ?

— Dimpotrivă ea trebuie să te apropie. Deși nu-i obligatoriu să știi pe nume mii de oameni ca să fii socotit un om sociabil și deschis timpului tău. Situația asta ar fi la fel de absurdă ca și cea a unui artist care ar cînta numai pentru sine. Mare ajungi numai în contact cu ceilalți și nu în singurătate. Și cu cît există mai multe valori, cu atît mai bine : competiția naște totdeauna valori.

— Apropo de competiție : violonista Liliana Ciulei are aceeași vîrstă ca dumneavoastră. Vă socotiți cumva rivale ?

— Între noi n-a existat niciodată rivalitate. Fiecare își are stilul ei. Deși de cînd am terminat conservatorul nu ne-am mai întîlnit decît de 2—3 ori, aflu cu bucurie de succesele ei și nu mă îndoiesc că la rîndul ei se bucură de izbînzile mele.

— Credeți că lumea se va mai întoarce la melodie ?

— Știu eu ce să spun ? Pînă acum nu prea sînt semne. Omenirea se străduiește în clipa de față să se adapteze unui nou alfabet muzical, mai complicat, mai potrivit poate sensibilității contorsionate a omului modern. Dar va mai trece mult timp pînă cînd acest limbaj nou să fie accesibil tuturora.

— Într-un fel, dumneavoastră, interpreții vă asemănați cu actorii. Ceea ce faceți nu dăinuie decît o seară.

— Da. Tocmai de aceea ar fi bine să se facă înregistrări cu cele mai bune interpretări. Cînd mă gîndesc cît de puține discuri avem cu Enescu...

— Cînd o să vă dispară rana de sub bărbie ?

— Cînd n-o să mai cînt. Dar mai e pînă atunci.

Vorbesc strămoșii

Cei ce restaurăm monumentele lăsate nouă cu pietate de strămoși, le împlinim cu respect și cucernicie, ne facem datoria cu elan, uneori cu patimă. Dar le facem oare la justa lor măsură ? Nu bănuim că poate nu ne-am înălțat la cerințele strămoșilor ? Așa e cazul Monumentului de la Sf. Gheorghe din București, așezat în inima Capitalei.., cel de la care toate drumurile Țării pleacă, îndreptîndu-și tentaculele, ca razele soarelui, către toată suflarea românească, din tot întinsul spațiu ce ne-a mai rămas. Măsură la măsură, că după cum Șerban Cantacuzino Voevod, cu cîțiva ani mai înainte definitivase măsura „Sînjenului" la înălțimea însăși a colonadelor Ctitoriei sale de la Cotroceni, tot așa și Brâncoveanu Voevod definitivează acel punct de pornire „Zero" ale tuturor drumurilor în fața coloanelor Pridvorului Ctitoriei sale, legînd-o pentru totdeauna, ca și celălalt, de viața însăși a Țării noastre.

Monumentul lui a fost ce-a fost și era mîndru și măreț și el îi zicea „cel mai înalt", așa și l-a definitivat inscris, după cum o spun hrisoavele, cînd Brancoveanu Constantin se mîndrea de opera lui, realizată în momentul culminant al gloriei și puterei lui de cuceritor al văzduhului. Ca și aevea eu l-am privit, văzîndu-l așa cum a fost în trecut, impunător. Era viu și se ridica pe locul sfințit de splendoarea lui, învăluind monumentalele ruine masive ce l-au mai rămas azi. Cu teoria lui de înalte arcaturi înșiruite, înconjurînd, deasupra Brîulul, toată Biserica dominată de marile turle și cele două frontale așezate pe înaltul Pridvor, viziunea e unică ; derivă din marea „Matcă" a tuturor edificiilor ecleziastice de ținută prestigioasă ale „Epocei de Aur" de la noi. Dar aici, la Sf.-Gheorghe-Nou, depășind încă pe celelalte prin îndrăzneala cu care a plasat cele două laterale, a reușit să se aridice la văloarea maselor de la Curtea-de-Argeș imitat apoi servil de cei ce a construit Văcărești...

Azi nu mai e secetul Pridvor, nu mai sunt nici cele două turle laterale de fațadă. Le-a dat la pămînt puterea năprasnică a seismului din 1802 ! Dupe care cu greu s-a refăcut, fără nici una din cele patru turle, iar pridvorul numai pînă la brâu ; însă mai tărziu iau refăcut o turlă mare, și cele laterale de fațadă, pentru a 2-a oară. Pentru că așa a vrut poporul să reînvieze splendoarea de odinioară, memoria trecutului încă vie cerînd continuitate. Dar tată că în 1847 un foc crunt și neînfricat mistuie tot ce era de lemn și boltile și turlele, și macină și cele 14 coloanele de piatră ale Pridvorului, din care una din cele două înzidite ne-a rămas nouă mărturie de ce a fost odată. Simțul de reîntregire totală și de respect și iubire a trecutului strămoșesc, îndrumat și de memorie, și-a spus iarăși cuvîntul și iată în 1855 turlele laterale de fațadă iarăși înălțate, pentru a 3-a oară ! Prin noi, strămoșii iarăși s-au impus, atît cît și prin ce a celui ce din zorile orientului îndepărtat veghea asupra noastră. Refacerea unui străin, din occident, într-o epocă de înstrăinare a arhitecturei noastre tradiționale, nu a călcat pe linia cea dreaptă, și în dorința de mai bine, am îndepărtat adaosul său și reluăm cu respect și cucernicie ceea ce a construit odată Brâncoveanu-Constructorul. Dar ciudat, în fața celor două turle de fațadă, cu mîndrețea lor cu tot, se vede că ne simțim prea mici, falnicul lor dinamism ne copleșește. Suntem lipsiți de vitejie, și nu mai îndrăznim ceea ce a îndrăznit creatorul marelui Monument, și chiar autorul replicei lui de la Văcărești !! Obosiți ? Puterea de viață ne va fi fost dat să se fi zdruncinat ? Nu se poate ! Trebue îndemnat la tărie în realizarea efectului de fațadă încununată de înălțarea celor două turle laterale pe care le-a dorit de mult și le-a realizat Constantin Basarab Brâncoveanu. Să-i respectăm voința și opera! Că mai sunt încă unii dintre noi care să audă vocea strămoșilor, să se aplece, să asculte și să înțeleagă că fără cele două turle de fațadă edificiul ar fi lipsit de monumentalitatea despre care ne vorbesc în hrisoavele vechi cei din „Epoca de Aur" cînd desprind și așează în primul rînd Biserica Sf. Gheorghe-Nou din București.

Continuitatea cere, deci, a 4-a ridicare a turlelor de fațadă cu aceiași îndrăzneală cu care am văzut că s-au realizat a 2-a oară între 1838 și 1847, pe care o arată litografia lui Büchner, în timpul focului din 1847, și a 3-a oară în 1855, de la care azi avem fotografii, reproduse și în tipar, unde se vede de ce au trebuit refăcute toate lucrările ; fiind construite în stilul neoclasic și cu accente goticoclasic care pătrunseseră în arhitectura noastră în jumătatea a doua a secolului al XIX-lea.

Numai așa, împreună cu turlele mari, în curs de execuție, îngemănînd și cele mici de fațadă, ce va putea recrea masivul impunător al celor 4 turle ale gloriosului Monument, readucînd printre noi dreapta lui splendoare de odinioară, și ne va da o neînfricată mîndrie a trecutului nostru, cît și puterea de a ne înfrunta cu încredere cu greutățile vieței, oricare ar fi să fie ele. Nu ne va fi îngăduit să pierim ca neam dupe multimilenara noastră existență ! ! !

Arhitect H. DELAVRANCEA-GIBORY
27 decembrie 1982

Un muzeu in labirint

Toulouse-Lautrec, intre frustrare şirevanşă (III)

Ideal şi adevăr

Oscar Wilde

In 18 5, Lautrec îl întîlneşte la Londra pe Oscar Wilde. E chiar anul răsunătorului scandal, cînd, învinuit de moravuri infamante, Oscar Wilde e chemat în faţa tribunalului. E hulit, e umilit, e ameninţat, după ce trăise pînă atunci numai în partea însorită a grădinii, ca un senior al artelor şi ca un privilegiat al gloriei. Pahzi de furie, puritanii se desăvîrşuie. Cer o pedeapsă exemplară. Puţini îi iau apărarea. Cineva îl duce într-o seară pe Lautrec la scriitor. Pictorul îi propune să-l facă portretul. Oscar Wilde refuză.

Dar nu-l nimic. Lautrec nu renunţă. Îi va face portretul din memorie.

Sub acest portret, ar putea fi înscris un paradox vanitos care-l caracterizează destul de bine pe Oscar Wilde : „Sînt trist pentru că jumătate din oameni nu cred în Dumnezeu, iar cealaltă jumătate nu crede în mine". Admiratorii care au roit mereu în jurul lui l-au stimulat să judece astfel şi, apoi, el se află încă pe culme, nu s-a prăbuşit încă în infernul temniţei din Reading, ba chiar e încredinţat, probabil, că lui nu i s-ar putea întîmpla niciodată una ca asta. Lautrec e indignat, se pare, de tratamentul la care e supus scriitorul dar nu cumva, în ciuda acestei indignări, face parte şi el din jumătatea de lume care nu crede în Oscar Wilde ? Ar fi ciudat, pentru că îi apropie multe lucruri. Între altele, Lautrec i-a indignat el însuşi de atîtea ori pe puritani, care l-au acuzat de cinism şi de obscenitate. Pe urmă, cineva care îşi are templul la *Moulin Rouge* şi care strigă „Ah, ce galben extraordinar", văzînd un bolnav foarte palid pe un pat de spital, n-ar putea fi, în mod logic, decît alături de Oscar Wilde, împotriva puritanilor. Şi totuşi, în portretul pe care i-l face, Lautrec nu pare deloc îngăduitor cu autorul lui *Dorian Gray*. Ne arată un dandy obosit, de o eleganţă studiată, căutată, un senior afectat şi distant, masiv, dar efeminat, cu o gură de bătrînă curtezană, cu obrajii căzuţi şi cu pungi de piele sub ochi. Un personaj în egală măsură rafinat şi decrepit. Un Oscar Wilde ce ne aminteşte că a fost descris ca un Bachus asiatic sau, mai degrabă, ca un împărat roman ; fireşte, cu condiţia să nu ne gîndim la Marc Aureliu, deoarece nu descoperim nimic melancolic în ochii mici şi dispreţuitori şi nimic stoic în atitudine. E un Oscar Wilde obişnuit să domine soloanele şi care, pînă la patruzeci şi unu de ani, n-a aflat încă nimic despre închisori, crezînd, în schimb, că ştie totul despre artă şi despre glorie. Cum am putea să ni-l închipuim schimbînd hainele sale scumpe cu hainele de ocnaş ? Cum să ne imaginăm, privind portretul lui Lautrec, clipa în care, cutremurat de dezgust, Oscar Wilde a coborît în baia murdară, comună, a închisorii din Reading? sau clipa în care a trebuit să se oplece şi să frece duşumeaua celulei cu mîinile sale fine şi parfumate probabil, mîini de senior ?

Micul monstru care poartă numele conţilor de Toulouse şi al viconţilor de Lautrec e, într-adevăr, un pictor necruţător. Într-o vreme, mergea să asiste la operaţiile unui chirurg celebru. Îi plăcea să vadă „cum se măcelăreşte", făcînd zeci de desene şi simţindu-se la fel de bine într-o sală de operaţii, printre tifoane însîngerate, ca la *Moulin Rouge*. El nu se înduioşează. Nu e un sentimental. Şi nu vrea sau nu poate, să mîngîie niciodată. Nu e nici ceea ce se cheamă un moralist. Pictînd, nu învinuieşte, nu scuză, nu condamnă, nu absolvă şi nici măcar nu explică. Observă. Atît. E un martor care surprinde şi dezvăluie. Şi nu e indulgent nici cu sine. Cum ar putea fi indulgent cu alţii ? Nu face parte dintre cei care zic că trebuie să înfăţişezi viaţa plăcută şi voioasă tocmai pentru că ea e adeseori tristă. Dealtfel, a mărturisit că nu-l interesează idealul, ci adevărul.

Şi totuşi, chiar acest portret ne ajută să înţelegem ce îl apropie pe pictorul răsfăţat de lumea deocheată a Parisului şi pe seniorul azvîrlit printre răufăcători. Într-un fel, boala care l-a lăsat infirm pe Lautrec echivalează cu baia infectă a ocnaşilor din Reading în care s-a cufundat şi s-a purificat Oscar Wilde. Lautrec a fost trădat de natură, aşa cum Oscar Wilde a fost trădat de lumea în care a trăit pînă cînd a ajuns în faţa Curţii cu juri. Amîndoi au fost nevoiţi să înfrunte o experienţă dură şi amîndoi au unit în această experienţă adevărul şi arta. În saloanele aristocratice, Oscar Wilde a fost un artist elegant, sclipitor şi superficial. A trebuit să ajungă printre deţinuţii închisorii din Reading ca să scrie *De Profundis*. Abia atunci a înţeles că „supremul viciu este să fii superficial", descoperind, odată cu nefericirea sunetul tulburător, adînc, dureros, al artei adevărate şi al solidarităţii adevărate. El va spune mai tîrziu, cum aflăm de la Gide, că numai mila l-a împiedicat să se sinucidă în cei doi ani de temniţă. Mila pe care seniorul învăţat să cinezе la Savoy n-o cunoscuse niciodată şi pe care nici n-am bănui-o în tabloul lui Lautrec. Căci autorul lui *Dorian Gray* nu ştia ceea ce avea să înţeleagă autorul lui *De Profundis*. Autorul lui *Dorian Gray* era convins că putea transforma chiar viaţa în artă, fără să bănuiască vreun moment că abia nenorocirea îi va învăţa ce e arta.

În ce-l priveşte pe Toulouse-Lautrec, el a învăţat, parcă, de la un destin necruţător să nu se înduioşeze niciodată în faţa modelelor sale. Nu poate flata, nu poate idealiza niciodată, nu poate minţi, nu poate ascunde adevărul care ţîşneşte din toate trăsăturile cu brutalitate. Aşa cum ţîşneşte pe faţa puhavă a lui Oscar Wilde, din portretul făcut de Lautrec, adevărul unui senior care credea că închisorile există numai pentru alţii şi că arta n-are nimic comun cu ele, pentru a descoperi mai tîrziu, în celula sa ticăloasă, tonul zguduitor din *De Profundis*.

Dar trebuie oare să fii nefericit pentru a atinge coarda cea mai adevărată a sufletului nostru ? Iată întrebarea spinoasă pe care ne-o repetă destinul lui Toulouse-Lautrec, ca şi acela al lui Oscar Wilde.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Menelas Chircu de la Rîmnicu Sărat (III)

Şi vreau să spun aici că Menelas Chircu, sorocit parcă de destin faptei dezinteresate şi gîndurilor curate, n-a înţeles să trăiască preocupat exclusiv de propria sa existenţă şi-a alor lui, ci a văzut viaţa — dincolo de orice egoism — în toată cuprinderea ei, ca o sacră obligaţie de a te dărui constant şi de a fi util societăţii şi semenilor tăi. Din punctul acesta de vedere pot scrie liniştit, negru pe alb, că socialmente vorbind, comportamentul lui Menelas Chircu a fost exemplar ca omenie şi comprehensiune, iar de la mocanii din Jitia, Necule, Bisoca şi Andreţaş, care-l considerau apărătorul şi binefăcătorul lor, şi pînă la meseriaşii şi orăşenii neajutoraţi din Rîmnicu Sărat, confruntaţi de vreo nevoie, ori loviţi de-o nedreptate, — cîţi vor mai fi, sau urmaşi de-ai lor — îi vor păstra cu recunoştinţă şi fidelitate în memorie.

În primăvara lui 1921, Menelas Chircu, la mai puţin de doi ani de la decesul lui Al. Vlahuţă, se hotărăşte să-i ridice prietenului dispărut o statuie la Rîmnicu Sărat şi, în acest scop, îşi asociază alţi doi rîmniceni, admiratori ai poetului, — Gh. Niculescu şi Al. Zamfirescu — şi pornesc cîteşitrei la treabă şi la stringerea fondurilor. Tot atunci i se adresează amicului său George Ranetti — care a fondat şi a făcut să apară un pătrar de veac, împreună cu Nae Ţăranu, revista de şarjă politică şi de satiră socială „**Furnica**" — de la care capătă la 7 iunie 1921 următorul răspuns : «Scumpe Domnule Chircu, Te felicit pentru frumoasa iniţiativă ce aţi luat şi-ţi făgăduiesc din toată inima modestul meu concurs prin scris şi, cum voi putea, cînd va fi nevoie. O listă de subscripţie în vesela „Furnica", o socotesc însă de natură a micşora solemnitatea omagiului suprem, ce cu toţii datorăm marelui talent care a fost iubitul Maestru Vlahuţă. Adresează-te ziarelor cotidiene populare, ce, sînt convins, te vor sprijini. Cordiale salutări. George Ranetti».

În 1923, la 28 noiembrie, George Ranetti îi scrie din nou : „Dragă Domnule Chircu, Uitasem că mă însărcinaseşi cu un comision : să cercetez cam cît ar costa statuia marelui Vlahuţă, cu care ai luat frumoasa iniţiativă să împodobeşti oraşelul Rîmnicu Sărat, în preajma căruia minunatul poet a petrecut atîtea clipe de recreaţie sufletească şi intelectuală, graţie prietenilor devotate ce le găsea acolo, prietenii printre care a d-tale a rămas cea mai credincioasă. Am întrebat deunăzi pe Spaethe şi mi-a spus că nu poate face un calcul precis deoarece nu cunoaşte intenţia d-tale : este vorba de un simplu bust pe un soclu sau doreşti să fie ornamentat şi cu oarecare figuri alegorice, motive sculpturale inspirate din versurile Maestrului? Spaethe stă la dispoziţia d-tale pentru orice informaţie : el are locuinţa şi atelierul în Parcul Filipescu, la Şosea, Aleea Modrogan, fie că-i vei scrie, fie că te vei duce să-l vizitezi, cînd vii la Bucureşti. Te sfătuiesc la acesta, fiindcă — pe cît mă pricep eu — este unul dintre cei mai talentaţi sculptori-portretişti, avînd în plus avantajul că a cunoscut de aproape pe scumpul nostru Maestru, aşa că va

izbuti să reînvieze mai fidel icoana aceluia pe care l-a cunoscut în intimitate, decît ar putea-o face un alt artist, oricît s-ar trudi să reproducă umbra rece şi moartă a unei fotografii"...

Statuia a fost executată în adevăr de Oscar Spaethe, a fost dezvelită în 1937 şi dăinuie şi astăzi la Rîmnicu Sărat în piaţeta din faţa liceului, care poartă numele poetului. Şi, pentru că e vorba de Vlahuţă şi de Menelas Chircu, adaug şi rîndurile, fără dată, ale lui Mihail Sadoveanu — dar după opinia mea le situez în anii 1923—1924 — care nu comportă nici o explicaţie, ca să se înţeleagă rostul lor : «Scumpe Domnule Chircu, scrisoarea d-tale mi-a parvenit tîrziu, din pricină că un timp nu m-am dus în oraş fiind bolnav şi numai după ce am găsit-o la redacţia „Vieţii Româneşti", am aflat despre serbarea proiectată la Rîmnicu Sărat, în amintirea şi cinstirea lui Vlahuţă. Îmi pare rău că nu pot răspunde amabilei d-tale invitaţiuni. Aş fi dorit în special să-ţi fiu plăcut d-tale, pentru că ştiu cîtă inimă şi rîvnă pui în coltul acela de ţară pe teren naţional şi cultural. Duminica de la 7 februarie însă, îmi este de mai multă vreme ocupată, la o adunare pe care o avem aici în Iaşi şi unde prezidez, deci nu pot lipsi. Rămîne să am plăcerea a găzdui la d-ta altă dată, cu alt prilej. Al d-tale cu cele mai distinse sentimente Mihail Sadoveanu.»

Menelas Chircu a fost stăpînit de tînăr şi pînă cînd a închis ochii de două mari pasiuni : drumeţia pe de o parte şi cîntecul, jocul şi portul popular pe de alta. El este omul care a pus bazele societăţii „Chindia", de care n-a fost străină Bucura Dumbravă, şi care în epocă a cunoscut un răsunător succes în ţară şi străinătate şi tot el a salvat de la dispariţie atîtea zăcăminte de folclor ameninţate să se piardă pentru totdeauna. Casa lui — un reprezentativ şi autentic muzeu — era împodobită, în afara tablourilor despre care am vorbit, de scoarţe româneşti din cele mai frumoase, de costume naţionale strînse din toate teritoriile locuite de români, de încrustări ţărăneşti în lemn, de ceramică şi de cusele ţinţite, anticipînd o geografie armonioasă a neamului, înainte încă de războiul întregirii.

Acesta a fost, pe scurt, omul de ţară şi de ogor Menelas Chircu, total necunoscut generaţiilor de azi.

L. KALUSTIAN

P.S. Un cititor de-al meu care semnează C. Mărculescu din Rîmnicu Sărat, fost avocat şi apoi consilier juridic la unele întreprinderi locale, actualmente pensionar, are amabilitatea să-mi comunice că Teodor G. Baciu, autorul volumului „O viaţă aleasă", n-a mai scris în adevăr nimic altceva, că a funcţionat ca secretar al Liceului „Al. Vlahuţă" din Rîmnicu Sărat pînă la pensionare, că a decedat în 1979 în comuna sa natală Topliceni şi că, printr-un complex de împrejurări, şi-a consumat majoritatea timpului în casa lui Menelas Chircu. Îi mulţumesc călduros. Şi mă bucur dîndu-mi şi vestea că cei doi fii — despre care ştiam că i-a avut Menelas Chircu, unul din ei fost jurist, numindu-se tot Menelas, iar altul Radu, inginer, amîndoi producîndu-se în formaţia „Chindiei" alături de merituosul lor tată, care le-a transmis dragostea pentru jocul şi cîntecul popular — trăieşc, primul la Rîmnicu Sărat şi cel de-al doilea la Piteşti, ambii pensionari.

L. K.

Medic de gardă

La Spitalul de copii „Grigore Alexandrescu" un părinte cu durerile unui copil în braţe într-o noapte de februarie a bătut la uşa doctorului de gardă care şi-a dat seama că e nevoie de o intervenţie chirurgicală rapidă fără putinţă de aminare.

S-a poruncit pregătirea mesei de operaţie, medicul şi-a pus veşmîntul de lucru şi dreapta care urma să săvîrşească însănătoşirea copilului, acel părinte a văzut-o cum era înfăşată în alb, cum apoi este dezvelită şi acea mînă dreaptă era aşa ca trecută prin foc, scăpată din văpaie, neagră, cu pielea zgîrciuri, viguroasă în oseminte dar pătimind şi iată era mîna care de peste treizeci de ani a intrat în focul razelor care izbăvesc dar şi vatămă cu vremea, de mii de ori după mii şi mii de copii zdrobiţi de maşini, primejduiţi în fel şi chip şi acea mînă a intrat după lacrima copilului şi iată că după atîţia ani suferă şi ea, s-a atins durerea, a pătruns în ţesătura răbdătoare aura suferinţei.

Şi acel părinte şi-a plecat buzele şi a sărutat mînă de mucenic, dreapta omului pediatru Pompiliu Parotă, medic de gardă de treizeci şi unu de ani la Spitalul „Grigore Alexandrescu...".

IOAN ALEXANDRU

Meseriaşi, adică oameni de meseric

Fără acest complex de cunoştinţe şi deprinderi profesionale numit meserie nu e de conceput nimic realizabil în nici o ramură direct sau indirect productivă. Ba cu cît respectiva ramură e mai importantă cu atît mai mult se resimte insuficienta stăpînire a meseriei de către cei ce o practică.

Să luăm una din industriile de bază, metalurgia. Chiar dacă unui meseriaş nu i se mai poate întîmpla ca în cuptorul „în care elaborează oţelul să se facă „urs", adică să se întărească, materia lichidă în fierbere din pricina nepriceperii de a dirija procesul tehnologic respectiv, calificarea precară se poate solda cu un produs metalurgic care nu întruneşte calităţile pentru care este destinat. Fie ad-hoc, fie, dacă se închid ochii, cum din păcate se întîmplă, eroarea de elaborare se răzbună. Şi se poate răzbuna grav cînd din metalul respectiv se realizează un utilaj fundamental, a cărui deteriorare, ca urmare a lipsei însuşirilor tehnico-materiale, se poate solda cu grave avarii şi accidente. Un pod poate ceda sub povară, o maşină poate exploda, o uriaşă investiţie nu poate fi pusă în funcţiune din pricina reperului ce trebuie executat din acel metal care nu întruneşte condiţiile necesare.

Dacă asemenea deznodăminte tehnice grave sînt consecinţele de proporţii ale unei calificări profesionale precare nici cele mai mici, în domenii aparent de mai puţină importanţă, să zicem cum ar fi reparaţiile maşinilor agricole, nu rămîn fără prejudicii economice uneori incalculabile. Închipuiţi-vă — sau mai exact rechemaţi în memorie — priveliştea unui cîmp pe ale cărui ogoare zeci de tractoare, cu toate utilajele pe care le tractează, zăbovesc ore şi uneori zile întregi în nelucrare, ca urmare a unor reparaţii făcute de mîntuială. Mecanizatorul, care în mod nemijlocit s-a ocupat în atelier de cuvenitele ameliorări tehnice, vede abia acum, prea tîrziu însă, greşeala săvîrşită din necunoaştere sau neatenţie, operaţia neexecutată la meserie, cum se spune.

Am insistat asupra acestor cîteva exemple luate din ramuri productive esenţiale ale economiei, cu toate că ideea pe care vrem s-o reliefăm poate fi pusă în lumină referindu-ne şi la nepriceperea unui lucrător din comerţ de a împacheta sau a depozita în condiţii optime o marfă. Indiferent de locul unde apar aceste grave carenţe profesionale sau simple neîndemînări în meseria pe care este chemat să o exercite un om al muncii, ele devin cu atît mai costisitoare pentru economie cu cît gradul de civilizaţie, calităţile produselor acesteia au crescut considerabil în deceniile din urmă. Meseriaşii făcuţi „pe puncte" acum peste un sfert de veac pot frîna în mod simţitor progresul tehnic, procesele de producţie modernizate la maximum. Acum cînd am ajuns să producem laseri şi izotopi radioactivi, ba în curînd chiar şi să exportăm, nu mai putem rămîne la nivelul pregătirii micilor meşteşugari. Meseria a fost brăţară de aur dintotdeauna pentru poporul nostru şi cu atît mai mult se impune ca în actuala etapă calitativă a industriei şi a economiei noastre în genere, cînd se pune cu stringenţă pe deasupra problema economisirii de energie, materii prime şi materiale, preciperea oamenilor în a produce lucruri cît mai bune să fie la înălţimea cerinţelor.

Un meseriaş de azi nu poate fi meşterul dintr-o povestire orală a lui Creangă, care dintr-o bucată de fier, în schimbul ospătării din belşug la casa unui gospodar, nu reuşeşte decît înroşind-o în foc s-o facă să sfîrîie în apa în care a aruncat-o. Şi totuşi oameni, plătiţi bine chiar, cu preţul consumului fără rost a tone de materiale, şi nu a unor simple bucăţi de fier ruginit, ajung prin rezultatele infime ale producţiei lor să ne amintească povestea plină de luare-aminte cu sfîrîiacul.

Stăpînirea cît mai exactă a meseriei de către fiecare om al muncii, indiferent de locul unde lucrează şi de funcţia pe care o exercită, însuşirea unei înalte culturi profesionale condiţionează în prezent însăşi onorarea obligaţiilor de serviciu, ca să nu mai vorbim de veritabila carte de vizită a oricărui bun meseriaş. Preşedintele Nicolae Ceauşescu în dialogul sistematic pe care-l poartă în întreprinderi şi instituţii, ca în expunerile rostite de la tribuna unor importante evenimente politice, abordînd aceste aspecte sine qua non nu uită să repete de fiecare dată acest îndemn pe care-l transcriem în încheierea consideraţiilor noastre :

„Să devenim buni meseriaşi în toate domeniile, buni revoluţionari, buni comunişti, buni patrioţi !"

NICULAE STOIAN

LA ÎNCEPUTUL UNUI NOU TURNEU

Inspirată înțelegere a nevoilor tineretului român, răsplată a devotamentului artistic și patriotic

Zilele trecute, la sediul C.C. al U.T.C. a avut loc festivitatea decernării premiilor pentru activitatea Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar pe anul 1982. Festivitatea a fost deschisă de tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C. Au participat activiști din conducerea organizației de tineret.

Au fost acordate : **Marea cunună a copilăriei** Mariei Amariei din Rădășeni, Suceava ; **Distincție pentru merite în activitatea cenaclului** lui Arpad Domokos din Miercurea Ciuc ; **Distincție pentru compoziție** lui Alexandru Zărnescu din București pentru „Dor de Eminescu" ; **Premiul pentru umor** grupului craiovean Mesaj și lui Nicolae Cenan din Cluj-Napoca ; **Premiul pentru debut** Sandei Lăcătușu din Cluj-Napoca, lui Costas Caracostas din București și lui Raul Cârstea din Bușteni, Prahova ; **Marele premiu pentru debut** lui Majai Gyözö din Reghin și Tatianei Filipolu din Făgăraș ; **Premiul de interpretare** pentru Ildiko Szabo din Arad, grupul Flacăra pop și Ducu Bertzi din București ; **Premiul pentru creație** lui Valeriu Penișoară din Duda, Vaslui, grupului constănțean Poesis și lui Constantin Dragomir din București ; **Premiul de consacrare** grupului bucureștean Iris și Mihaelei Popescu din Suceava ; **Premiul pentru slujirea scenică a poeziei** lui Adam Erzsebet din Tg. Mureș și lui Mihail Stan din București ; **Premiul de popularitate** grupurilor Pro Musica din Timișoara și Ecoul din Reghin ; **Marele Premiu** lui Ștefan Hrușcă din Ieud, Maramureș, și Vasile Șeicaru din Galați. Pentru contribuția la concepcrea și desfășurarea activităților cenaclului a fost acordat **Premiul Special** poetului Adrian Păunescu. După cum a fost deja anunțat, s-au mai acordat și alte premii și distincții.

Subliniind importanța actului artistic și de cultură pe care-l constituie cenaclul, integrat preocupărilor de largă cuprindere inițiate de organizația revoluționară de tineret la indicațiile președintelui Nicolae Ceaușescu, secretarul C.C. al U.T.C., tovarășul Nicu Ceaușescu, căruia ce a înmînat diplomele pentru anul 1982, a adresat calde felicitări tuturor celor prezenți pentru activitatea desfășurată, remarcînd totodată aportul Cenaclului Flacăra în educarea tinerei generații în spiritul concepției revoluționare, larg umaniste a partidului nostru. Arătînd că premiile acordate sînt semnul prețuirii activității educativ-patriotice desfășurate de cenaclu, care a sporit cerințelor obiectivelor create prin evoluția tuturor sectoarelor de activitate social-umană, secretarul C.C. al U.T.C., tovarășul Nicu Ceaușescu, a urat membrilor Cenaclului Flacăra succes în evoluțiile lor viitoare.

Pentru minunatul cadru creat, conducătorul cenaclului a adresat cuvinte de sinceră mulțumire tovarășului Nicolae Ceaușescu, inițiatorul acestor largi acțiuni, promotorul politicii culturale instaurate azi pe temeiuri noi, a cărei cerință fundamentală impune ca accesul la cultură al maselor largi să se facă în deplină libertate și cu permanentă preocupare pentru valoare. Mulțumind atît pentru cuvintele adresate, cît și pentru modul în care a știut să coordoneze activitatea cultural-artistică și educativ-patriotică a Cenaclului Flacăra, răspunzînd prin aceasta nevoii tinerilor de a avea valori, poetul Adrian Păunescu a arătat în numele tuturor celor prezenți recunoștința sa conducerii organizației revoluționare de tineret, tovarășului secretar Nicu Ceaușescu, în atribuțiile căruia s-au aflat în acești ani și grijile cenaclului. Remarcabilă este, s-a spus în continuare, deschiderea cu care a fost privită această manifestare încă de pe vremea în care multe dintre realizările sale, cu care ne mîndrim azi, erau abia intenții.

Dovadă modul în care au fost înțelese imperativele artei noi au stat în numeroasele noastre manifestări cîntecele cenaclului dintre care au fost alese, la sfîrșitul acestei ședințe festive, spre a fi cîntate, cîteva dintre cele mai semnificative.

...Și un spectacol de nota 20

Localități : Pitești, 28 februarie ora 18, Sala sporturilor ; Cîmpulung Muscel — 21 februarie, ora 18 și 22,10, Casa de cultură ; Curtea de Argeș — 22 februarie, ora 18, Casa de cultură.

Durate : 7 ore și 30 minute la Pitești, 3 ore și 45 minute primul spectacol la Cîmpulung Muscel, 4 ore și 25 minute cel de-al doilea spectacol. 6 ore la Curtea de Argeș.

Număr de spectatori : 4 500 la Pitești ; 1 000 la fiecare spectacol de la Cîmpulung Muscel ; 1 000 la Curtea de Argeș.

Calitatea spectacolelor : Bun la Pitești și Cîmpulung, extraordinar cel de-al doilea la Cîmpulung, bun la Curtea de Argeș.

Atmosfera : Nemaipomenită în tot județul, cei 3 000 de oameni care înconjuraseră Casa de cultură din Cîmpulung determinîndu-l pe conducătorul cenaclului să accepte organizarea celui de-al doilea spectacol, spectacol „la cea mai înaltă cotă a vibrației".

Noutăți : „Doar ochii" versuri Mircea Micu — „Poesis".

Aportul organizatorilor : Foarte bun, și ne folosim de acest prilej pentru a aduce mulțumirile noastre conducerii de partid Argeș, personal tovarășului prim-secretar Ion Sîrbu și prietenilor noștri de la U.T.C. care ne-au fost pe tot parcursul de un real sprijin și folos.

Noutăți : La Curtea de Argeș s-a ascultat în sală o casetă primită de Adrian Păunescu din China, pe care era înregistrată o emisiune în limba română de la Radio Beijing, emisiune în care o tînără cîntă exceptional, în românește, „Ordinea de zi".

Debut : debut excepțional, Anca Heroiu, elevă în clasa a IX-a. De fapt, revine după 4 ani.

După cum a început spectacolul la Pitești nimic nu anunța triumful din Argeș. Un scaun șubred niciodată nu prevestește lucruri bune. Dar semnele au fost înșelătoare. Sala, publicul din Pitești, minus negăsiții șoferi de la Salvare, au fost orchestra unui concert în crescendo cu momentul maxim de forță în cel de-al doilea spectacol de la Cîmpulung Muscel.

Poate am grăbit (cum zicea într-un bilet cineva) venirea primăverii aflîndu-ne în aceste zile la Argeș. Spectacolele din județul Argeș s-au desfășurat în nota obișnuită, dacă nota obișnuită înseamnă foarte bine, notă depășită în cel de-al doilea spectacol de la Cîmpulung, unde începutul a fost de nota 20 și așa a și rămas pînă la final ; un spectacol de nota 20, într-o sală care recepta din plin la ora 2 și 25 minute regalul de poezie susținut de conducătorul cenaclului, la cererea, imposibil de rezolvat altfel, a publicului, iar finalul a fost de fapt un moment de grea despărțire de un public care ne cerea în bilete : „Dacă am putea, v-am pune în piept ca mărțișoare".

În toată această microstagiune, publicul argeșean a făcut încă o dată dovada rafinamentului. La Pitești, Adrian Păunescu a propus să se întocmească un top al cenaclului, opțiunile fiind un exemplu de bun gust. Ca o curiozitate, topul serii a fost cîștigat de Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru la egalitate, ei pendulînd pe primul loc în folk, la această oră, precum Anișoara Cușmir și Vali Ionescu în atletism, locul doi fiind ocupat de grupurile „Ecoul" și „Poesis".

AL. BERTZI

Ca o urare de drum bun

Localitatea : Tîrgoviște, 18 februarie 1983, orele 18, Sala sporturilor.
Durata : 6 ore și jumătate.
Număr de spectatori : 4 000.
Calitatea spectacolului : Foarte bună.
Atmosfera : caldă și primitoare, ca un cuvînt de drum bun la începutul acestui nou turneu.
Noutăți : A debutat excelent grupul bucureștean „Monolit". A revenit grupul feminin „Ecoul", din Reghin. Semnalăm, de asemenea, prezența actriței Adam Erzsebet din Tg. Mureș, prezentînd și o noutate: „Cine iubește și lasă", cîntec din repertoriul Mariei Tănase. Ildiko Szabo lansează cu succes noua variantă a cîntecului „Dona, Dona".
Aportul organizatorilor : Foarte bun. Mulțumim de aceea pe această cale conducerii de partid a județului Dîmbovița, primului său secretar, tovarășul Florea Ristache, pentru preocuparea manifestată față de nevoile tinerilor. Mulțumim de asemenea colaboratorilor noștri, reprezentanții organizației de tineret a județului.

După trei săptămîni de pauză binemeritată în activitatea cenaclului, înfiripa-rea de la București, de la sediul revistei Flacăra, marchează începutul unui nou drum la capătul căruia vor fi satisfăcute alte și alte cerințe exprimate de mii de tineri din 16 județe, cîte sînt prevăzute de traseul acestui nou turneu. Conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, urează tuturor bun venit, exprimîndu-și totodată speranța unei colaborări fructuoase, lipsită de false probleme. Apelul adresat celor mai vechi membri pentru a ajuta la rapida integrare a celor mai noi este recepționat în deplină înțelegere. Cîntăm cu toții „Fie să renască numai cei ce har / Are de-a renaște curățit prin jar / Din cenușa-i propriu și din propriu-i scrum / Astăzi ca și mîine, pururi și acum" și parcă începem să ne regăsim. Primim cu bucurie, prin intermediul profesorului Ilie Danilov, vestea că la Beijing acolo unde dumnealui este profesor de limba și literatura română, elevii săi cîntă și recită din creațiile membrilor cenaclului, a cărui faimă — iată, se dovedește, a depășit hotarele țării.

În culisele sălii din Tîrgoviște, arhipline întocmai acelora lăsate în urmă de turneul trecut, încercăm să ne acordăm glasurile care ne sună parcă un pic străine. Vrem și sperăm să ne acordăm cu noi înșine cît mai repede cu putință. Pentru public, oricare dintre spectacolele noastre trebuie să fie la fel de înalt, pe cît e a fi nerăbdarea lor de a ne vedea. Noutățile și revenirile ne bucură toate, dîndu-ne totodată și febra unui sentiment de îndreptățită curiozitate, „Ecoul" din Reghin deschide după ce cunoaștem prima noutate : semnalul nostru de începere, aici la Tîrgoviște, este „Vulcanul" lui Nicolae Labiș, poezie programatică pentru care Valeriu Penișoară a scris muzica.

Actrița Adam Erzsebet, revenită printre membrii cenaclului, aduce în bogăția recitalului său de mare valoare o noutate mult aplaudată atît în intenție cît și ca realizare, cîntecul Mariei Tănase „Cine iubește și lasă". Ildiko Szabo, tînăra și talentata cîntăreață din Arad, a cărei voce se poate desfășura în toate registrele, vine și ea cu o noutate : o altă variantă a cunoscutului cîntec „Dona, Dona". Varianta acestei noi tentative, ca și precedenta dealtfel, aparține poetului Adrian Păunescu.

În spate, în culise unul dintre membrii vechi ai cenaclului, Nicu Alifantis, venit (de ce oare ?) cu un tren de seară refuză să intre în scenă argumentîndu-și poziția prin aceea că s-a plictisit de cîntecele, că dat fiind că a fost trimis acasă de superiorii săi de la teatrul la care lucrează, a venit dar nu are nici o dorință și de-a nici plăcerea de a fi aici. Și toate acestea acum cînd este deja un nume, cînd și-a rezolvat multe dintre problemele sale de viață mai ales prin oameni și conjuncturi aproape cenaclului. Să fie oare o formă de existență conjuncturală ? Noi sîntem de altă părere ! Păcat pentru un slujitor al muzicii tinere născută din arderea pentru Idee. Imaginii acesteia îi-o preferăm pe aceea a impresionantului moment din final, realizat dirijoral de Adrian Păunescu la cîntecul „La adio", spațiat și panoramat într-un ingenios joc realizat cu participarea tuturor părților sălii. Spectacolul de la Tîrgoviște a fost în întregul său ca o urare de drum bun la un nou început.

„Publicul amiral vrea să cînte"

Localitatea : București, 19 februarie 1983, orele 18, Sala Polivalentă.
Durata : 7 ore și 30 de minute.
Număr de spectatori : aproape 10 000.
Calitatea spectacolului : foarte bună, descoperindu-și în această seară cu pregnanță valoarea sa educativă.
Atmosfera : entuziastă, antrenantă și competitivă.
Noutăți : Au debutat : în mod ghinionist — Sorina Moldval și Dan Dumitriu ; neconvingător — grupul „Negativ" ; neutru — Arina Băjenaru.
Aportul organizatorilor : remarcabil în condițiile în care Sala Polivalentă foarte solicitată a fost pusă în timp util la dispoziția cenaclului. Mulțumim pentru sprijin și înțelegere conducerii de partid a municipiului București, tovarășului prim-secretar Gheorghe Pană și tovarășului Radu Nicolae, prim-vicepreședinte. Salutăm ajutorul prietenilor noștri de la organizația de tineret a Capitalei, pe toți cei care s-au implicat în buna mers al acestui spectacol. Mulțumim cu deosebire personalului Sălii Polivalente de la lumini și sunet, care au făcut din acest spectacol un adevărat regal.

Pornind de la întrebarea ce avea să revină sub diferite forme și în biletelele primite în cursul serii vizînd comportarea publicului la spectacolele muzicii tinere manifestarea aceasta a fost un exemplu educativ cît se poate de convingător.

Revenim în scenă după 10 minute de răgaz lăsate publicului spre a se așeza și de aici manifestarea noastră avea să curgă fără reproș. Și dacă debuturile propuse la început n-au avut darul să convingă, toți cetățeni membri ai cenaclului au urcat treptele succesului în acest adevărat templu al muzicii tinere. Micuța Maria Amariei, care venise doar să-și ridice premiul acordat de conducerea C.C. al U.T.C. și-și lăsase acasă costumul popular în care obișnuia să cînte, are sentimentul că aduce artei și tradiției o împletate apărînd în rochița sa de stradă.

Poezia avea să-și afle și ea rostul în încercarea noastră de a da tinerilor o imagine cît mai exactă despre dimensiunile sufletului lor. Apariția actorilor Mihail Stan, recitînd excepțional poezie de substanță, cum este și aceea a lui Ion Gheorghe spre exemplu, și Adam Erzsebet dînd aici cea mai bună interpretare pe care am auzit-o poeziei „Insomnie" a lui Adrian Păunescu, este primită cu extraordinară bucurie.

Momente impresionante de mare emoție au fost acelea în care s-au cîntat la îndemnul sălii cîntecele de țară ale cenaclului : „Publicul amiral vrea să cînte ! Publicul amiral vrea să fie alături de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de toți cei care cinstesc și sărbătoresc azi eroii ce s-au jertfit pentru viitorul nostru ! Să cîntăm împreună „Trăiască România", să cîntăm pentru eroii din '29—'33, pentru viață, pentru noi ! Trăiască libertatea !" (Marinel Tutunaru, Uzinele Timpuri noi). Cîntecul acesta nu avea să se termine cu totul cînd vocile reunite ale tuturor scandînd : „Stima noastră și mîndria — Ceaușescu, România !" aveau să ne determine să-l reluăm. Și tot publicul, fantasticul public regăsit aici, prin reacția sa, avea să determine evoluția programului nostru în continuare. Se scandează din nou : „Ceaușescu pentru pace ! Ne mîndrim cu tot ce face !". Cîntăm deci „Să fie pace-n lume" și „A treia pace mondială".

CONSTANTIN DRAGOMIR

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Vineri, 25 februarie — TÎRGU JIU
Simbătă, 26 februarie — MOTRU
Duminică, 27 februarie — PETROȘANI
Luni, 28 februarie — PETROȘANI
Marți, 1 martie — PETROȘANI
Miercuri, 2 martie — HUNEDOARA
Joi, 3 martie — DEVA
Vineri, 4 martie — ARAD
Simbătă, 5 martie — ARAD
Duminică, 6 martie — TIMIȘOARA
Luni, 7 martie — TIMIȘOARA
Marți, 8 martie — LUGOJ
Miercuri, 9 martie — CARANSEBEȘ
Joi, 10 martie — REȘIȚA
Vineri, 11 martie — MOLDOVA NOUĂ
Simbătă, 12 martie — HERCULANE
Duminică, 13 martie — ORȘOVA
Luni, 14 martie — DROBETA-TR. SEVERIN
Marți, 15 martie — CRAIOVA
Joi, 17 martie — CRAIOVA
Vineri, 18 martie — SLATINA
Simbătă, 19 martie — PITEȘTI
Duminică, 20 martie — BUCUREȘTI
Luni, 21 martie — SLOBOZIA
Marți, 22 martie — BRĂILA
Miercuri, 23 martie — TULCEA
Joi, 24 martie — CONSTANȚA
Vineri, 25 martie — MEDGIDIA
Duminică, 27 martie — BUCUREȘTI
La Timișoara, cererea este atît de mare, încît probabil vom dubla numărul de spectacole.

Flacăra revine

Tufurile vulcanice

Ne-am adresat unor cadre din conducerea ministerelor vizate în articolul publicat în nr. 2 (14 ianuarie a.c.) privind valorificarea la scară națională a unei materii prime de care țara noastră dispune în cantități uriașe și într-o bogăție de substanțe minerale de invidiat, un mineral care pe plan mondial este tot mai intens cercetat, exploatat, utilizat.

Răspunsul Ministerului Petrolului

Avem nevoie, sintem interesați, dar...

Ministerul Petrolului a fost prompt. Inginerul **Nicolae Ionescu**, director adjunct al Direcției pentru coordonarea producției de țiței și gaze, precizează dintru început că „avem nevoie, sintem interesați să înlocuim sitele moleculare și silicagelul — produse scumpe — cu tehnologia pe bază de granule de tuf la uscarea gazelor naturale. Cercetătorii noștri — respectiv inginerul de petrol Valer Pop și chimistul Marius Cuciuat — de la Institutul de cercetări și proiectări pentru petrol și gaze din Cîmpina au realizat practic cercetarea. Granulele au dat rezultate. Autorul ideii este chiar Marius Cuciuat".

Luăm legătura cu cercetătorul. Este de părere că, deși nu au atins încă performanțele sitelor moleculare, le poate înlocui, deocamdată, într-o primă fază, la gazele asociate nu și la cele pure. Pentru acestea din urmă se experimentează încă la instalațiile de uscare a gazelor de la Deleni și Tăuni, în Transilvania. Omologarea produsului și a tehnologiei a avut loc, încă din faza pilot, în 1981, iar în octombrie 1982 s-a definitivat. Reținem mai departe de la tovarășul director Nicolae Ionescu faptul că „sînt o problemă interesantă din punct de vedere economic, al eficienței, în plus, granulele de tuf au și o rezistență mecanică mult mai mare față de celelalte produse". Institutul de la Cîmpina a efectuat și studiul de eficiență în baza căruia a formulat chiar și dinamica necesarului la producția de gaze a țării și apreciază că aceasta ar avea nevoie cam de 500 tone anual. „Pe această bază cei de la Cluj și-au realizat pilotul industrial (o instalație de microproducție n.a.) care trebuia să intre în funcțiune — așa ne-au promis — în trimestrul IV 1982. N-a intrat. Este realizată capacitiv avînd în vedere cererea noastră. Le-a solicitat și Trustul petrolului Tg. Jiu și Trustul Arad și Centrala gazului metan. Menționați că noi îi rugăm să urgenteze punerea lui în funcțiune. Așteptăm produsul și să ne dea cît avem nevoie".

Răspunsul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

„Important este ca această idee să nu moară"

Am bătut mult la porțile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare pînă ce am aflat audiență. Insistențele noastre s-au finalizat în discuții interesante și în concluzii și mai interesante, menite să rupă unele inerții, să sporească interesul față de cercetările existente și — sperăm — să se urgenteze utilizarea în agricultură a celor mai valoroși zeoliți naturali, cu conținuturi atît de bogate în minerale utile.

În jurul tehnologiei **„suport pentru condiționarea pesticidelor"** (care ar duce la un pas important, de calitate, în domeniul industriei românești de pesticide, al modernizării și înnoirii totale a producției în folosul pămîntului și al hranei noastre a tuturor) purtăm un îndelung și complicat dialog cu dr. ing. **Florea Paulian**, directorul Institutului de cercetări pentru protecția plantelor, și cu dr. ing. **Ioan Popescu**, specialist în domeniu, din Direcția pentru cereale, plante tehnice, fond funciar a ministerului. Dr. ing. Paulian este nu numai cunoscător al problemei, este chiar inițiatorul în România, acum un deceniu și mai bine, al cercetărilor în vederea realizării în țară a pesticidelor granulate. Cele mai moderne, mai lipsite de nocivitate pentru sol și plantă, pentru mediul înconjurător și pe care le importăm. Este un pasionat cercetător în această privință, a elaborat și publicat de curînd chiar și un tratat. Un prim suport propus de mineralogi și obținut în țară a fost (este) diatomita din județul Constanța. Dar costă enorm, fiind vorba de o tehnologie mare consumatoare de energie. Și totuși, pentru a reduce importul de pesticide granulate s-au făcut insistente intervenții de către trei ministere — al agriculturii, al chimiei și al minelor — pentru suplimentarea cotei de combustibili lichizi pentru producătoarea granulelor de diatomită, Întreprinderea minieră Dobrogea. Suportul din granule de tuf, în schimb, se obține — cum spuneam data trecută — prin preparare fizică, printr-o tehnologie mult mai ieftină, reducîndu-le foarte mult prețul de livrare, aproape la 2—3 lei kilogramul. Dr. Paulian ne spune că „am fost omul care a participat la toată această frămîntare", dar că M.A.I.A. nu poate să-și impună punctul de vedere în fața Ministerului Industriei Chimice pentru a renunța la producția de insecticide pulberi — îmbătrînite moral și biologic, se utilizează demult iar dăunătorii au devenit rezistenți la ele — în favoarea unor substanțe active noi condiționate în granule de tuf. Cu avantajele pe care le pomeneam mai sus. Nu e interesat, deoarece producția de insecticide, de pesticide în general este ruda săracă a combinatelor chimice, care au ca producție de bază alte substanțe. Ponderea lor este neînsemnată față de produsele de bază și astfel nu cointeresează. (Cifra lor mare de afaceri, o cifră incomensurabilă, este în altă parte, e adevărat, în starea pămîntului, sănătatea mediului, sănătatea populației, dar tot în această țară unde trăiesc, muncesc, unde își au urmașii, copii, și fabricanții de pesticide !). Duelul e vechi, agricultura n-are încotro la invazia dăunătorilor ia, ce să facă, și insecticide pulberi, e strînsă cu ușa. Să sperăm că, în conformitate cu noua Lege a pesticidelor nu va mai fi. (Vom mai discuta această problemă.) Revenind la suportul din tufuri, ni se precizează că M.A.I.A. ajunge deci, indirect beneficiara lor, prin produsul finit, principalul beneficiar fiind Ministerul Industriei Chimice. Prin procesul verbal al Comisiei interministeriale de omologare nr. 52981/1981 și cu autorizația nr. 703/1981, granulele au primit „certificatul de garanție" ca suport pentru pesticidul **Sinotratex 5 G** pe care ar fi trebuit să-l producă „Sinteza" — Oradea. Adică a fost, este omologat. M.A.I.A. transmite M.I.Ch., anual și pe cincinal, necesarul, dinamica cererii de pesticide, dar M.I.Ch. omite să trimită Ministerului Minelor necesarul de granule de tuf ca suport. Conținînd pe promisiunile chimiei în „Programul pentru asigurarea pesticidelor granulate pe perioada 1976—1980", de pildă, nu se prevăd decît substanțe granulate și într-o cantitate considerabilă din producție internă. Sîntem rugați chiar să transmitem conducerii Ministerului Minelor rugămintea agriculturii de a depune toate eforturile și a face toate demersurile necesare la Comitetul de Stat al Planificării pentru ca investiția pentru obținerea producției de granule de tuf necesare să poată intra în producție mult mai devreme decît este planificată (trimestrul IV 1985). Fiind vorba de o investiție prioritară, pentru materii prime.

În context, Ministerul Industriei Chimice rămîne dator. Deocamdată, măcar cu un răspuns la acest articol.

„Important este — cum pe drept afirma inginerul **Emilian Mihăilescu**, adjunct al Ministerului Agriculturii — ca această idee să nu moară. Tufurile sînt un mare cîștig pentru pămîntul țării".

Cu privire la **tehnologia pentru adaosul în hrana animalelor** primim informațiile de la inginer **Emil Petrache**, adjunct al ministrului, coordonator al Direcției zooveterinare. Este de părere că experimentările efectuate pînă acum nu sînt suficiente. „Am trimis din nou pe cineva la Cluj-Napoca (după solicitările noastre de a ni se da un răspuns — n.a.), chiar pe directorul Institutului de cercetări pentru nutriție animală pentru a vedea mai exact despre ce e vorba, căci experiențe pe 10 pui ori 10 miei, pe loturi mici nu pot avea relevanță. Are sarcină să organizeze experimentări pe loturi mari de animale".

(Reamintim că profesorul Hațieganu de la Institutul agronomic de la Cluj-Napoca, a instituit asemenea experimentări, urmărite în timp, cu loturi martori ca în orice investigație științifică și că a publicat rezultatele în Analele institutului. Și că sînt în curs de prelucrare datele obținute în urma experimentării în hrana unor loturi numeroase de la unul dintre cele mai mari complexe de îngrășare și creștere a porcilor, de la Berecsău, în jud. Timiș).

Desigur că, cu cît vor fi mai extinse și mai profunde cercetările cu atît se vor afla și cele mai bune rețete, actiunea substanțelor minerale conținute de acești zeoliți naturali asupra metabolismului animalelor, dar nici prelungirea lor sine die; ceea ce poate însemna o escamotare a problemei de fond — aplicarea la scară națională. „Tovarășul Moldovan are sarcina să omologheze experiențele făcute în diverse locuri din țară și să vedem și în ce măsură este avantajos economic. Precizăm, nu înlocuiește hrana. Este o rocă, într-adevăr, cu conținuturi de anumite substanțe minerale, magneziu, titan, cobalt... care pot ajuta, ca schimbători de ioni, metabolismul animalelor, și astfel tufui poate constitui un stimulent".

Noi afirmasem, prin intermediul specialiștilor de la Cluj-Napoca, toate acestea.

Despre **cuburile nutritive cu tuf vulcanic** n-am putut afla nimic în plus față de ceea ce ne-au relatat cercetătorii de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru substanțe nemetalifere. Dr. ing. Ioan Popescu știe că — neflind direct problema sa, nu are amănunte — au fost omologate și acestea de către o comisie interministerială, la 18.08.1982 și că s-au transmis fișele respective Direcției generale economice a horticulturii din M.A.I.A. „Urmează ca furnizorul să se adreseze acestei direcții pentru a clarifica necesarul, prețul, modul de livrare, de ambalare etc.". Să reținem nu doar că li se recunoaște valoarea tufurilor vulcanice pentru agricultură, ci sînt chiar foarte necesare agriculturii. Lucru pe care îl susțineam și noi data trecută. Prin urmare, de ce furnizorul să-l întrebe pe beneficiar și nu invers ?

CICI IORDACHE-ADAM ■

Ecouri Nume noi pe lista retrogrizilor

În calitatea mea de biolog, specializat în hidrobiologie, am așteptat de mult o punere în discuție a problemei utilității tufurilor vulcanice, iar articolul dv. „Starea la zi a tufurilor vulcanice" mă îndeamnă să vă scriu.

Ca cercetător la Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca am condus și coordonat, începînd cu anul 1977, mai multe teme care se refereau la posibilitatea utilizării tufurilor vulcanice în domeniul acvatic, mai concret, în epurarea apelor, în hrana peștilor, îmbunătățirea condițiilor de transport a peștilor, combaterea fenomenelor de „înflorire" a apelor etc. Munca pasionată a numeroși specialiști (au mai colaborat chimiști de la Institutul de învățămînt superior-Oradea, chimiști și fizicieni de la Institutul de igienă din Cluj-Napoca, hidrobiologi de la Stațiunea de cercetări „Stejarul"-Pîngărați și, desigur, specialiștii în tufuri de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru produse nemetalifere din Cluj-Napoca) s-a concretizat prin aproximativ 10 lucrări susținute la diverse simpozioane, cîteva propuneri de invenții trimise la OSIM, solicitări de a trimite lucrări la congrese și conferințe internaționale etc.

Din păcate nu am reușit să finalizez toate temele începute, unele ajungînd la nivel de pilot, căci în toamna anului 1980 am părăsit Centrul de cercetări biologice din Cluj-Napoca pentru a mă muta împreună cu familia în județul Timiș, ele fiind însă continuate de colectivele de cercetare amintite mai sus.

Fără a aduce noutăți senzaționale față de ceea ce se știa pe plan internațional, cercetările noastre au evidențiat că tufurile clinoptilolitice din țara noastră au calități similare cu cele utilizate de mulți ani în țări ca Japonia, S.U.A., Bulgaria, Ungaria etc. în scopuri de epurare a apelor reziduale, în hrana animalelor, transportul peștilor etc. În acest sens s-a dovedit în condiții de laborator o reținere în tuf de pînă la 70—90% a cesiului și stronțiului radioactiv, de asemenea, a amoniacului din apele piscicole cît și din containerele de transportat pești. La nivel de pilot s-au obținut sporuri de producție de 15—20% la crap și păstrăv. Fără a avea practic o valoare nutritivă, tufui vulcanic administrat în bălțile puternic eutrofe poate reduce nivelul azotului amoniacal, îmbunătățește oxigenarea apei, modifică favorabil calitatea algoflorei, determină dezvoltarea mai abundentă a zooplanctonului și prin aceasta contribuie la creșterea producției de pește.

Experimentările efectuate în laborator ne-au condus la concluzia că tufurile vulcanice pot limita „înfloririle" cauzate de algele albastre toxice, frecvente în bălțile noastre piscicole, fără a avea efectele negative ale algicidelor în prezent utilizate. Este o idee originală, nemenționată în literatura de specialitate, care ar merita, cred, să fie abordată, dovedită în practica piscicolă, de instituțiile de cercetare de profil.

Valoarea practică a rezultatelor și concluziilor pe care le-am tras din cercetările noastre a fost subliniată și de ecourile stîrnite prin trimiterea unei lucrări la Conferința internațională privind utilizarea tufurilor vulcanice în agricultură și zootehnie „Zeo-Agriculture '82", ce a avut loc în S.U.A., în vara anului trecut. Deși lucrarea nu a fost publicată, am primit cereri din partea unor firme străine (Anaconda Minerals Company, Greenband International Inc. S.U.A., Al Horsting Enterprises, Brazilia) pentru a le da amănunte. Cu atît mai mult ni se par nejustificate reținerile, neîncrederea și conservatorismul manifestat în țară de diverse instituții care ar trebui să beneficieze de rodul cercetărilor efectuate cît și de resursele imense de material zeolitic existente în țară, la un preț de cost mult mai scăzut decît multe materiale utilizate în prezent, adesea importate. Deși am inițiat aceste cercetări acum 5 ani, încă nici acum tufurile vulcanice nu se folosesc în practica piscicolă curentă, nici în epurarea apelor reziduale radioactive. Deși rezultatele înscrise în contractele de cercetare cît și un material informativ întocmit de mine în 1980, au fost cunoscute de către Centrala peștelui s-a manifestat neîncredere tocmai pentru sporurile mari obținute la crap și păstrăvi și abia acum s-a dispus reluarea cercetărilor de către institutele subordonate. Adică este nevoie de încă 2—3 ani de cercetări pentru a dovedi ceea ce este de mult dovedit în Japonia, S.U.A., etc. că : tufurile vulcanice nu sînt toxice pentru animale, au un rol de schimbători de ioni, stimulează digestia, rețin gazele intestinale, determină o mai bună asimilare a proteinelor, a azotului neproteic, diminuează frecvența bolilor intestinale etc. ! Aceste calități au fost dovedite și în țara noastră de colectivul prof. Hațieganu, la porci și păsări de cei menționați mai sus, la pești.

Schimbarea locului de muncă nu m-a determinat să abandonez cercetările în acest domeniu, dimpotrivă, am pledat pentru tufuri vulcanice cu orice ocazie, ajutat fiind de neobositul coordonator pe țară al tematicilor, inginerul chimist Artimon Bărbat de la Institutul de cercetări și proiectări miniere pentru produse nemetalifere din Cluj-Napoca, cît și de conducerea acestei instituții care ne-a trimis gratuit materiale pentru experimentări.

În prezent lucrez la elaborarea unei tehnologii în vederea utilizării tufurilor vulcanice la îmbunătățirea epurării apelor reziduale de la complexele de creștere a animalelor. Rezultatele obținute mă îndreptățesc să propun acest material pentru recuperarea din apele reziduale a unei fracțiuni din proteinele, glucidele, lipidele și sărurile minerale, care în mod curent se pierd. Printr-un procedeu simplu și economicos, tufurile vulcanice astfel „îmbogățite" pot fi uscate la soare și măcinate, iar făina obținută introdusă în proporție de 10% în hrana animalelor. Se profilează, astfel, perspectiva transformării tufului vulcanic dintr-un aditiv într-un furaj comlex, cu un nivel proteic de pînă la 10%. Dacă în prezent putem să înlocuim, fără a diminua producția, 3—5% din concentrate cu făină de tuf vulcanic, fapt dovedit și de către noi, cu făina „îmbogățită" se va putea economici, credem, pînă la 10% din furaje. Din constatările noastre la nivel de laborator rezultă că granulele de tuf vulcanic pot îmbunătăți procesul de măcinare a porumbului cu umiditate ridicată, asigură, datorită reținerii apei, o mai bună conservare a furajelor, fapt pentru care nu ar trebui să lipsească din rețetele de furaje granulate, în care ar putea să se constituie și suport pentru diferiți biostimulatori.

Am scris aceste rînduri în dorința de a contribui la popularizarea acestor resurse pe care pămîntul țării ni le pune cu generozitate la dispoziție, pe care învățăm să le folosim, dar le utilizăm însă într-o prea mică măsură.

Biolog pr. dr Alexandru Marton
Combinatul pentru creșterea și industrializarea cărnii de porc — Timiș
Laboratorul de nutriție și zoogienă Pădureni

Oglindire

trăiesc numai în visele tale
cum riul curge la vale

aș vrea să urc spre izvor
dar gîndurile rău mă dor

și-ard de-atîta singurătate
de-aud zăpada-n cer cum bate

un munte acoperit de brazi
se stinge-n singele meu azi

doamne de sus și doamne de aici
nu priviți lumea printr-un arici.

Doamne de sus și doamne din vers
Nu mai priviți lumea invers.

Remember

într-o noapte albă de iulie
mi-am amintit cu-nfrigurare
despre nașterea acestei perfecțiuni
acum în stare gravă de comă

iată cum încărunțește copilul
nenăscut din dragoste interzisă
mărturiseai, iubito, în timp
ce palmele mele vedeau
cum roniaie cărtița inocenței
sub drumuri pierdute-n uitare

tortura spiritului într-un pat de spital
cînd sufletul visează veșnicia
într-un cîmp de floarea soarelui

vai acolo rațiunea vorbește
într-o limbă universală
despre arta de-a nega iubirea...

AUREL M. BRUICEA ■

Județe cu geometrie variabilă?

1. „Au minţit în sus că-i pămînce prost..."

Stana lui Gogîltan din Topleţ este o femeie mai mult scundă, vînjoasă şi aprigă. Are 52 de ani, minte limpede şi gură slobodă, dar iubeşte numai vorbele sleite de minciună şi neamăgitoare. Zice bănăţeneşte. „Topleţu e o comună fără dor de măl.ai. Anu' trecut pe luncă — lunca Cernei, n.r. — s-o fo' cucuruz de se crapă plafoanele sub el. Ne trebe pentru coleşă, pentru animale şi pentru păsăret. Cu vacile noastre dăm şi lapce, dăm şi viţel, cu ele şi arăm lanţele de pămince, cu de la ele punem şi în spais (cămară, n.r.) şi la contracte. Acum zece ani aveam mai mulce pămince şi creşteam şapte vaci, porci, oi mulce, stupi. Ne-au luat pămincele cele mai bune şi-au făcut platformă industrială pentru Orşova. Trebuie să trăiască şi orşovenii, am înţeles s-am cedat. Au pus acolo d-ale lor, ce ştiu eu, da' de la ce scot pe coşuri morile de feldspaţi ale întreprinderii miniere s-au îmbolnăvit de silicoză şi vacile şi oile, pier şi stupii. Praful ăla îi împinge vîntul peste tot: pe cucuruz şi pe cartofi, pe fasole şi pe dovlecl şi pe viţă. Noi punem de cînd ne ştim culturi întercalate. Praful care vine pe fîn toceşte urgent gura coasei. După trei ani pe un cal sănătos tun trebuie să-l dai la şmelţ, capătă „suspin", nu mai e bun de nimic. Lu' Băiteanu Ion i-au murit 28 de stupi, mie 15, le-au murit şi lu' Stanciu şi lu' Lozici Pătru, olle lu' Lozici Ilie au prins silicoză... Eu acuma nu mai cresc decît trei vaci, da' pînă acu' cinci ani ţineam şapte, v-am spus. Aşa a fost să fie. Noi ne ţinem aici din pămince şi din banii de contract. Aşa sîntem toţi, şi bătrînii Tudose Pătru de 80 de ani, şi Hrelea Ion de 76, şi Goanţă Nicolae, şi eu — toţi. Mehedinţenii vor să pună acum pe ce-a mai rămas din lunca noastră fabrica de reşapat anvelope de tractor şi o centrală termică şi vor să ne taie iar din arabil. E cel mai bun pămince, l-am şi gunoit, da' ei au minţit în sus că-i pămince prost, ca să le aprobe fabrici pe el. Numai mergeţi şi vedeţi cum e adevărat. Că să ştiţi că pămincele ăsta din lunca Zapât şi Tudoran e zilele noastre".

2. 254 de semnături

Atîtea au fost strînse pe memoriul adus la revistă. Sînt trei pagini dactilografiate la un rînd şi altele trei înţesate cu semnături. Cîteva pasaje: „În urma realizării sistemului hidroenergetic şi de navigaţie de la Porţile de Fier I, în anul 1966 s-a întocmit schiţa de sistematizare a noului oraş Orşova. Această schiţă prevedea crearea unei zone industriale la nord de localitate, în vecinătatea staţiei C.F.R. Valea Cernei. Pentru aceasta au fost afectate terenurile locuitorilor comunei Topleţ, judeţul Caraş-Severin, în majoritate terenuri arabile. La timpul respectiv am înţeles necesitatea realizării obiectivelor propuse spre strămutare şi credeam că în viitor nu vor mai fi afectate şi alte terenuri, că se va urmări amplasarea altor obiective pe teritoriul oraşului Orşova, ori în judeţul Mehedinţi, pe terenuri improprii pentru agricultură. Atunci am fost expropriaţi de 10 hectare, în majoritate arabile. Contrar aşteptărilor noastre, în 1972 am fost din nou expropriaţi cu peste 3 hectare teren arabil, prin extinderea zonei industriale a Orşovei. Formele de expropriere au fost întocmite de Consiliul popular al judeţului Mehedinţi, deşi terenurile se găsesc în hotarul cadastral al comunei Topleţ, judeţul Caraş-Severin. Am făcut nenumărate plîngeri, dar nu s-a luat în seamă cele reclamate de noi. În final am fost puşi în faţa faptului împlinit şi obligaţi să respectăm prevederile Decretului de expropriere nr. 293/1972. În prezent sîntem în situaţia de a fi din nou afectaţi de extinderea zonei industriale a Orşovei, cu circa o sută de hectare de teren arabil, fapt care ne-a adus în situaţia de a ne adresa dv., ca să intervenţi pînă nu-i prea tîrziu. Consiliul popular al judeţului Mehedinţi a dat din nou acordul pentru amplasarea unor obiective de investiţii pe teritoriul comunei Topleţ, judeţul Caraş-Severin, respectiv pentru amplasarea fabricii de reşapat anvelope şi pentru o centrală termică de zonă. Toţi deţinătorii acestor terenuri sînt locuitori ai comunei Topleţ şi nu am fost consultaţi cu privire la aceste amplasamente. Culmea este că nu au fost anunţate nici organele de conducere ale judeţului Caraş-Severin, cum ar fi fost firesc (! — n.n.). Fiind terenurile noastre, deci ale judeţului CS şi nefigurînd — bineînţeles! — în evidenţele agricole ale judeţului MH se explică de ce vecinii noştri dau cu atîta uşurinţă acorduri şi avize pentru scoaterea suprafeţelor din producţie. Majoritatea locuitorilor comunei Topleţ sîntem muncitori la Întreprinderea mecanică din comună, iar în timpul liber ne ocupăm de agricultură, cultivăm terenurile, creştem animale. Dacă din cele 387 ha. de teren arabil ni se iau încă 100 de ha. din lunca Cernei — cel mai fertil teren al comunei — vom fi puşi în situaţia de a nu mai realiza sarcinile de plan atît în domeniul autoaprovizionării, cît şi în domeniul menţinerii şi creşterii efectivelor de animale. Din producători de hrană ne vom transforma şi noi în consumatori, iar din zona turistică Cerna-Herculane nu vor rămîne decît regrete tîrzii. Venim cu rugămintea de a se analiza la nivel central situaţia creată şi de a se lua măsuri corespunzătoare pentru găsirea altor amplasamente pentru investiţiile mehedinţenilor".

2. Ziua se plantau, noaptea se mutau

Lupşescu Zaharia, secretarul Consiliului popular al oraşului Orşova: „Zona industrială a oraşului nostru s-a născut pe raza Topleţ. Funcţionează acolo: staţia PECO, depozitele ILF, depozitele ICRA, Întreprinderea minieră, sectorul de exploatare forestieră, ICF şantier Valea Cernei şi staţia TRAFO de 110 KV. Pentru amplasarea lor am obţinut decret de expropriere a terenurilor aflate în proprietatea celor din Topleţ. În acest fel am luat în folosinţă un „întrind" pe lunca dreaptă a rîului Cerna. Este motivul pentru care am plantat acolo borna de hotar dintre judeţele Mehedinţi şi Caraş-Severin. A fost o întreagă tevatură. Ziua noi plantam borna, noaptea o mutau cei din Caraş la vechiul loc, acolo unde-i acum viaductul Valea Cernei. Dreptate aveam şi noi şi ei. Noi — pentru că acolo se sfîrşeşte platforma noastră industrială; ei — pentru că într-adevăr hotarul real nu era acesta. Platforma noastră este ca un culoar, ca un deget înfipt în trupul hărţii judeţului Caraş. Ceea ce nu înseamnă că şi teritoriul din jurul acestui culoar ar fi fost al nostru. Ca să terminăm o dată cu această permanentă trambalare de borne (iată o invenţie pe care o semnalăm OSIM pentru o eventuală neomologare: **judeţe cu geometrie variabilă!** n.n.) în toamna lui '79 o comisie a mers la faţa locului: vicepreşedintele Penteş de la C.P.J. Mehedinţi şi eu, de la Orşova, vicepreşedintele Geană şi Stănescu, şeful secţiei de sistematizare, amîndi de la C.P.J. Caraş-Severin. Atunci am convenit să lăsăm borna acolo unde este acum, adică la capătul culoarului pentru care obţinuserăm exproprierea. Repet. Respectiva bornă nu reprezintă adevăratul hotar, ci doar marginea platformei noastre industriale. Pe trei laturi suprafeţele aparţin judeţului Caraş...".

— Atunci de ce doriţi să construiţi în continuare pe teritoriul lor? Am văzut locurile pe care doriţi să amplasaţi centrala termică şi fabrica de reşapare. Ne-am convins: sînt cele mai bune suprafeţe arabile ale comunei Topleţ!

Nicolae Stoiojescu, primarul oraşului Orşova: „Am şi obţinut avizul favorabil al Comitetului de Stat pentru Problemele Consiliilor Populare (C.P.C.P.)! Noi sîntem săraci în pămînt, nu avem cum să ne dezvoltăm decît apelînd la teritoriile altora (? ! ?, n.n.). Ar fi bine dacă în raza noastră ar intra şi Topleţul. Chiar am propus ca Orşova să fie extinsă pînă

la Sviniţa, pe Dunăre, şi pînă la Herculane inclusiv, pe Cerna. Cooperarea dintre noi şi ei ar fi în interesul ţării. Orşova are acum aproape 18 000 de oameni. La 1 500 dintre aceştia nu le putem oferi locuri de muncă. Şi pleacă de la noi. Nici absolvenţii diferitelor şcoli nu se mai întorc. Ne pusesem mari speranţe în turism, dar ministerul de resort nu ne-a ajutat în nici un fel. Trebuie să sporim zestrea oraşului. 700 de milioane de lei producţie marfă cît este acum reprezintă foarte puţin. Fabrica de reşapare şi centrala termică ne oferă cam 500 de noi locuri de muncă. Ar fi un pas înainte...".

4. S-a răcit pipa păcii...

Ciocu Marin, secretarul Consiliului popular al comunei Topleţ: „Maniera în care mehedinţenii ne tot iau terenul agricol nu numai că nu este cinstită, dar contravine chiar şi legilor ţării. Noi n-am fost niciodată întrebaţi dacă sîntem de acord cu proiectele lor. Dacă pe noi ne consideră prea „mici", atunci de ce n-au întrebat conducerea judeţului nostru? Şi ştiţi care-i urmarea? Deşi în fapt noi nu mai putem folosi terenurile care ne-au fost expropriate, am rămas încărcaţi cu ele în registrele agricole. Oamenii din Topleţ continuă să plătească impozitele pentru suprafeţele expropriate. Uite că e posibil! Aşa se întîmplă cînd la C.P.C.P. stînga nu ştie ce face dreapta, şi una-i pe cîmpie iar alta-i pe hîrtie. Mai mult : mehedinţenii au început să-şi ridice case pe terenurile noastre. Fără aprobare, fără nimic. Exemple ? Dina Ion, Matei Gheorghe, Mitileancă Grigore, Radu Doru... Au construit fără autorizaţie şi vom proceda cum spune legea, dar ei consideră asta ca pe o declaraţie de război. Au şi trecut la represalii: de la staţia PECO aparţinătoare de Orşova este aproape imposibil ca să mai obţinem un litru de benzină pentru maşinile noastre...."

Tîrfăloagă Nicolae, primarul comunei Topleţ: „În 1982 am livrat la fondul centralizat al statului 21 000 litri lapte de vacă, 36 000 litri lapte de oaie şi 30 tone de carne, iar în acest an ne-am propus să contribuim cu 40 000 litri lapte de vacă, 39 000 litri lapte de oaie, 39 tone de carne şi alte produse agricole. Toate acestea în condiţiile în care majoritatea cetăţenilor apţi de muncă lucrează în unităţile industriale de pe raza comunei, agricultura fiind practic a doua îndeletnicire a locuitorilor. O dovadă în plus: în 1981 la noi existau 434 bovine ; în 1982 — 481 ; acum avem 553, dar la sfîrşitul anului vor fi 700 de bovine şi 2 000 de ovine. Numărul familiilor din Topleţ este 739. Anul viitor nu va exista la noi nici o familie care să nu crească cel puţin o vacă...".

5. Terra incognita?

Cum se vede pe harta Topleţului pămîntul celor din... Topleţ ? În nici un fel. De ce? Pentru fantasticul motiv că primăria nu deţine nici o hartă pe care să fie trasate cu certitudine hotarele comunei ! ! ! (Dealtfel nici primăria Orşovei nu arte harta Orşovei; şi nu o are nici secţia de sistematizare a judeţului Mehedinţi; şi pare-se că o asemenea hartă nu există nici pe la Arhivele Statului! Inutil să ne mai mirăm că, iată, există judeţe cu geometrie variabilă). Vorba poetului: „Aici sînt lei". Ce-i drept, trei dintre locuitorii Topleţului — Suharu Ion, Tudorescu Dumitru şi Hrelea Moise — ne-au arătat o hartă foarte bine întocmită, dar aceea era tocmai din 1908! Care-i situaţia la zi?, l-am întrebat pe **Iosip Doria**, tehnicianul care răspunde de zonă în cadrul secţiei de sistematizare a C.P.J. Caraş-Severin. Iată-i cuvintele: „Oficiul cadastru şi organizarea teritoriului cu sediul la Reşiţa a trimis scrisori la toate judeţele vecine pentru reglementarea şi trasarea hotarelor. Au răspuns toţi, mai puţin cei de la Mehedinţi. Însă situaţia este clară: teritoriul cadastral al comunei Topleţ a fost stabilit încă în 1874 şi este valabil şi în prezent. De ce? Pentru că prin Legea 2/1968 de organizare administrativă a teritoriului R.S.R. s-a stabilit clar că fiecare localitate trece la judeţul căruia i-a fost repartizată împreună cu toate terenurile pe care le administrează. Ori tocmai această lege n-o respectă mehedinţenii..."

6. Memoriu (ne)justificativ

Nu există proiect de investiţii care să nu fie însoţit, printre altele, şi de un studiu de amplasament. Asta în cadrul memoriului justificativ. Orice aprobare superioară nu se obţine decît dacă poziţia obiectivului este foarte bine precizată. Or, iată cum este „localizată" poziţia viitoarei fabrici de reşapat anvelope : „...amplasată pe D.N. 6, între localităţile Orşova, judeţul Mehedinţi, şi Topleţ, judeţul Caraş-Severin"... Observaţi ? Nu se explicitează în nici un fel pe teritoriul cărui judeţ va fi amplasată investiţia. Se vorbeşte despre între şi între. Ad-litteram, s-ar zice că mehedinţenii îşi vor aşeza fabrica în mijlocul asfaltului, pe D.N. 6... Ambiguitatea formulării nu pare a fi întîmplătoare. După cum la fel de neîntîmplător în memoriu nu se suflă o vorbuliţă despre faptul că trebuie scoase din circuit suprafeţe de teren dintre cele mai fertile... Nu-i singura eludăţenie care poate fi observată în acest caz. Există şi alta : proiectul a fost avizat favorabil de către C.P.C.P. sub nr. 4910/5929 din 23.06.1982, iar decizia Comitetului executiv al C.P.J. Mehedinţi este datată 28.06.1982, deci cu cinci zile mai tîrziu. Altfel zis : Mehedinţiul nici nu ceruse pe vremea cînd C.P.C.P. îl şi aprobase... Ca să nu mai vorbim că nici de astă dată C.P.J. Caraş-Severin — pe teritoriul căruia a fost gîndită amplasarea — n-a fost întrebat cam ce părere are despre această nouă amputare. Ca de obicei, dealtfel. De ce pe teritoriul altui judeţ ? Iată ce ne-a răspuns inginerul **Băzoi Sebastian**, şeful sistematizării de la C.P.J. Mehedinţi : „N-am ştiut că terenul acela nu este al nostru. Nici nu-i de mirare atîta timp cît nu există o hartă, dar asta nu-i treaba noastră, ci a Oficiului de cadastru. La noi nu s-a găsit scrisoarea despre care spuneţi dv. că ar fi fost trimisă de cei de la Reşiţa, ca să stabilească hotarul. Personal cred că amplasarea la Topleţ a fabricii de reşapare este nu tocmai fericită. Noi, în Mehedinţi, avem unele localităţi care au mai multă nevoie de o astfel de investiţie. De ce nu s-ar amplasa la Strehaia, ori la Vînju Mare, de pildă ?". N-am răspuns la întrebarea inginerului Băzoi pentru că nu noi sîntem şefii secţiei de sistematizare a judeţului, ci domnia sa...

Are ţara nevoie de fabrici de reşapare ? Are ! Dar, acum, de pe urma terenurilor — repetăm, **dintre cele mai fertile** — care ar urma să fie expropriate trăiesc mii de oameni : 2 200 din Topleţ — care fiind producători nu cumpără nici grîu, nici porumb, nici lapte, nici carne, nici unt... — plus alte mii de oameni care pot trăi tot pe baza a ceea ce oferă spre contractare aceeaşi 2 200 de producători din Topleţ. Şi dacă este nevoie de fabrica de reşapare (şi este) atunci de ce nu se iau măsuri pentru ca ea să fie amplasată pe terenuri improprii agriculturii ? De ce la Mehedinţi nu se aplică această indicaţie expresă a secretarului general al partidului nostru ?

MIRCEA BUNEA
SORIN POSTOLACHE

Adevărul nu se prescrie

Poate exista o mai mare forţă morală decît aceea care determină recunoaşterea unei erori, atunci cînd ea a fost comisă indiferent de cine, persoană particulară ori instituţie ? Credem că nu şi tocmai din acest considerent, desigur avut în vedere şi de legiuitori, cetăţeanului îi stau la îndemînă mai multe posibilităţi de dobîndire a unui drept lezat ori neluat în seamă, mergînd pînă la cele mai inalte foruri ale justiţiei.

La rîndul ei, justiţia se poate înşela dar niciodată nu este prea tîrziu ca adevărul să iasă la lumină şi, uneori, ea însăşi este cea care îşi recunoaşte greşeala luînd măsuri de vindecare a celor mai groaznice răni, care nu sînt altele decît cele ale pedepsirii unui nevinovat.

Avem în faţă un om care fusese condamnat la moarte. Şi nu pentru cine ştie ce principii, ci pentru ceva într-adevăr urît : delapidare. Din avutul public. Ceva sub un milion de lei. Şi asta se întîmpla în anul 1958 ! Bineînţeles, instanţa a decis şi confiscarea averii celui nedemn. În timp, pedeapsa capitală, decisă pe baza unor mărturii mincinoase, a fost comutată în detenţie grea pe 22 de ani, apoi la 12 ani (prejudiciul scăzînd la 13 600 de lei) şi, după executarea a 5 ani şi trei luni, adică în toamna lui 1963, fostul condamnat la moarte a fost pus în libertate şi achitat întrucît produsese toate probele nevinovăţiei sale, învingînd aparenţele şi convingînd justiţia de dreptatea cauzei sale.

Acest om nu revendică nimic din ceea ce ar fi de aşteptat : anii de puşcărie s-au dus şi nu mai pot fi recuperaţi, printr-o libertate suplimentară, să zicem, prejudiciile morale aparţinînd aceluiaşi trecut ireversibil, iar sănătatea şubrezită, cîndva, se cere acum păzită cu grijă.

Ce solicită, totuşi, Ochescu Petre, fostul condamnat la moarte ? Un singur lucru : dreptul de a locui, ca proprietar, în propria sa casă, în care trăieşte acum ca chiriaş al statului.

Este justificată pretenţia sa ?

Să vedem. În urma condamnării din 1958, soţia solicită divorţul şi-l obţine. O dată cu aceasta, şi jumătate din casă din strada Bruxelles nr. 17, sect.1, pe care Ochescu Petre o deţinea mai înainte de a se fi căsătorit. Prima nedreptate. Înainte de eliberare, fostului soţ, cea care-l părăsise la greu, simte că trebuie să facă un gest... generos şi cedează statului partea sa din locuinţa de la adresa arătată. Urmează un proces şi cel reabilitat cîştigă. Dar, I.C.R.A.L.-ul face recurs, care i se aprobă, iar instanţa respectivă infirmă hotărîrea de la fond şi-l răpeşte acest bun lui Ochescu Petre. A doua nedreptate. Iar cea de a treia este, după părerea noastră, refuzul promovării unui recurs extraordinar.

De ce ? Pentru depăşirea unui termen, motiv care nu prea stă în picioare, deoarece memoriul fusese introdus conform prevederilor legale, întîrzierea aparţinînd forurilor care urmau să decidă aprobarea sau respingerea lui.

Desigur, situaţia aşa cum este prezentată aici, schiţează doar cadrul unei discuţii nu numai posibile ci şi foarte necesare, absolut necesare !

De ce ? Pentru că, **în primul rînd**, condamnarea la moarte a lui Ochescu Petre s-a făcut în urma unor mărturii mincinoase ale fostelor sale rude, în al doilea rînd atribuirea unei jumătăţi din casă celei care-i purtase numele s-a decis tot pe baza unor mărturii mincinoase (fapt stabilit cu exactitate de justiţie) ; **în al treilea rînd**, actul de „generozitate" al Stelianei Boti, fostă Ochescu, faţă de stat, a avut un substrat la fel de nedemn ca şi cele care-l precedaseră, adevăratul scop fiind acela de a-l frustra pe omul scăpat de la nedreapta pedeapsă capitală de un bun care-i aparţinuse şi pe care-l pierduse numai prin camuflarea legilor şi ca urmare a unor adevărate manevre, comandate de necinstea unei femei animată de o inexplicabilă ură ; **în al patrulea rînd**, trebuie înţeles că statul nu poate fi asociat cu nici o idee de nelegalitate, chiar dacă prin aceasta el ar pierde un bun material, oricare ar fi acela ; **în al cincilea rînd**, cu care încheiem, acordîndu-i semnificaţii de concluzie, **susţinem că tot ceea ce i s-a întîmplat lui Ochescu Petre în anii cumpliţi ai de puşcărie, se impune a fi revăzut şi rectificat, în cazul în care el a fost frustrat în vreun fel oarecare, dincolo de termene şi reguli obişnuite, pentru că o condamnare la moarte nu ţine seama de convenţii chiar şi atunci cînd este, nedreaptă şi revocată, întocmai ca în cazul pe care-l supunem atenţiei Procuraturii Generale a R.S.R., tuturor forurilor justiţiei noastre.** Cel pedepsit fără vinovăţie are dreptul de necombătut la reintegrarea totală în bunurile ce i-au aparţinut, ca şi în societate. **La acest capitol se cere a fi inclusă şi calcularea acelor cinci ani şi trei luni în anii de muncă îndeplinită** (în treacă fie spus, în detenţie Ochescu Petre a executat lucrări tehnice în valoare de peste 370 de mii de lei !), **astfel ca pensia sa să nu fie ştirbită de un act injust, recunoscut ca atare.**

EMANUEL VALERIU

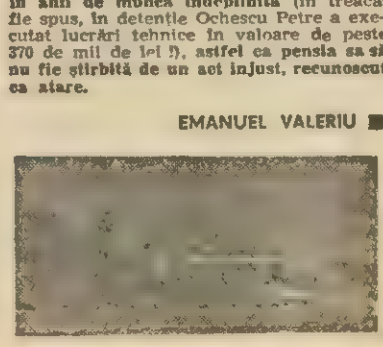

Calitatea unor manuale și etica unor cadre didactice

Inițiativa revistei Flacăra de a supune dezbaterii publice manualele școlare este excepțională.

Prima ediție a manualului de **Genetică și evoluționism** a văzut lumina tiparului în 1978 și de atunci colectivul nostru format din conf. dr. B. Stugren, lector dr. D. Duma, prof. gradul I Florica Mărăscu și prof. dr. doc. P. Raicu, din București și Cluj-Napoca, la care recent s-a adăugat și lectorul dr. N. Coman, specialist în Genetică, de la Universitatea din Cluj-Napoca, s-a străduit permanent să amelioreze conținutul, să-l facă mai accesibil și să introducă cîte ceva nou din marile achiziții ale cercetătorilor.

Discuția pe care revista Flacăra a organizat-o în vara anului trecut (august 1982) a fost utilă, mai ales, prin observațiile critice. Evident însă că noi, ca autori, cu pregătirea și cu răspunderea noastră, am analizat critic observațiile respective și, în unele cazuri, nu am putut realiza dezideratele unor colegi.

În ansamblu însă aprecierile pe care cadrele didactice le-au făcut cu ocazia diverselor ședințe de analiză și constătuiri din întreaga țară, după relatările direcției de specialitate din Ministerul Educației și Învățămîntului și ale Editurii Didactice și Pedagogice, au fost pozitive, Biologia de clasa a XII-a fiind considerată unul dintre cele mai bune manuale.

Mai recent revista Flacăra a reluat problema manualelor școlare de biologie printr-un articol intitulat „Pledoarie pentru probitate științifică și curaj" (14 ian. 1983), care s-a referit, în mod special, la manualul de clasa a XII-a. Autorul articolului, lucrînd în domeniul morfologiei plantelor, a avut însă dificultăți în manipularea cunoștințelor de genetică și citologie, fapt dealtfel pe deplin explicabil. Astfel, autorul articolului face unele observații privind ciclul de viață al unor organisme, care în manual a fost tratat foarte succint. Aceasta deoarece autorii manualului au urmărit nu prezentarea detaliată a acestor cicluri, care se face în manualele de biologie vegetală (clasa a IX-a) și de biologie animală (clasa a X-a), ci numai să arate importanța alternanței haplofazei și diplofazei din punct de vedere genetic. Observațiile privind schema 1.6 de la pagina 19 nu pot fi însă luate în considerare, deoarece n-au nici o bază științifică. Alternanța fazelor a și în este similară în linii mari la plante și animale, prezentarea ei bazîndu-se pe cunoștințele din clasele a IX-a și a X-a. Din schema 1 6 (p. 19) nu rezultă că zigotul este produs prin „contopirea unui spor cu un gamet (de la o plantă și de la un animal)..." Aceasta este o interpretare strict personală a autorului articolului, care nu corespunde nici schemei și nici explicației acesteia (vezi și pag. 18). Dealtfel, schema respectivă este prezentată ca atare în numeroase manuale de genetică, bine cunoscute pe plan internațional (de exemplu, Ph. L. Héritier — „Génétique", Ed. P.U.F., 1976, pag. 48, menționăm printre altele că Ph. L. Héritier este unul dintre cei mai mari geneticieni francezi).

La realizarea unei astfel de analize, mai ales atunci cînd se pledează pentru probitate științifică, evident că trebuia folosită ultima ediție a manualului și anume cea din 1982—1983. În acest fel, autorul ar fi putut evita observațiile la o greșeală tipografică din ediția 1981, în care două desene, de la paginile 19 și 20, au aceeași explicație (fig. 1.7 și fig. 1.8 : Ciclul cromozomial la metazoare). Autorii manualului au eliminat prompt această greșeală tipografică, mai ales că din textul de la pag. 20 se putea vedea perfect că este vorba de ciclul cromozomial al spermatofitelor. Pornind de la această greșeală tipografică, care dealtfel a și fost eliminată, semnatarul articolului scrie textual că după părerea autorilor manualului „metazoarele (animalele pluricelulare) au stamine, pistil, grăuncioare de polen (schema 1.8)". Cred că nu există astăzi școlari de 7—8 ani care să nu știe că numai plantele au astfel de organe. Iată însă că în opinia autorului, 5 cadre didactice de înaltă calificare (dintre care 4 lucrează la universitățile din București și Cluj-Napoca), au cunoștințe sub nivelul copiilor. Este și aceasta o „mostră" de obiectivitate în analiza manualului. Și observația privind fig. 1.21 se referă, de fapt, la o croare a desenatorului, corectată deja în ediția 1982—1983.

O altă observație critică se referă la faptul că în manual se consideră că formarea bivalenților și fenomenul crossing-over ar avea loc în metafaza I, deși în realitate fenomenul are loc în profaza I. Este bine cunoscut faptul că formarea bivalenților și a complexului sinaptinemal caracteristic are loc în profaza I a meiozei, în metafaza I bivalenții fiind perfect individualizați și putînd fi studiați mai ușor la microscop. „Mecanismul împerecherii cromozomilor și complexul sinaptinemal" este prezentat în manualul universitar de genetică (ed. 1980) pe 3 pagini (p. 84—86). Autorul articolului n-a observat acest lucru și de aceea face observația tendențioasă că așa îi învață pe „studenții facultății de biologie **Genetica** de același autor". În manualul de liceu ne-am referit numai la metafaza I (p. 29), în care cromozomii se găsesc sub formă de bivalenți, pentru că nu era vorba de fenomenul de crossing-over cum pretinde autorul articolului, ci de disjuncția independentă a perechilor de cromozomi, care se produce după metafaza I. Este evident că autorul articolului n-a citit cu atenție sau n-a înțeles nici manualul de liceu și nici pe cel universitar, astfel că observațiile sale n-au nici un temei faptic și induc în eroare pe cititorii revistei.

O altă observație din articol la manualul nostru este următoarea : „Ne întrebăm pentru care motive încadrează virușurile la un loc cu organismele celulare procariote (p. 60.63), împotriva normelor elementare ale sistemelor biologice, știut fiind că virușurile sînt acelulare". Clasificarea organismelor în procariote și eucariote s-a făcut încă din 1925, prin **procariote** înțelegîndu-se : „virușurile, bacteriile și algele albastre-verzi care sînt lipsite de acele trăsături ale organizării eucariote a materialului genetic, adică nu au nuclei prevăzuți cu membrană nucleară, nu se divid prin mitoză și meioză, nu au fus nuclear și nu au ciclu de condensare a cromozomilor" (citat din tratatul **Glossary of Genetics and Cytogenetics** de R. Rieger, A. Michaelis, M.M. Green, publicată în Editura VEB Gustav Fischer Verlag Iena, 1976, pag. 446). Pledoaria autorului împotriva celor ce nu cunosc „normele elementare" de clasificare trebuie deci considerată o... „autocritică".

În continuare, există și alte observații care fiind formulate confuz nu am putut înțelege ce dorește autorul. Desigur că noi le vom analiza și în măsura în care sînt chiar numai parțial justificate vom ține seama de ele. Ceea ce este mai dificil de înțeles este de ce pledoaria pentru responsabilitate profesională și cetățenească a semnatarului articolului nu se manifestă și în ce privește propriul său manual de **Biologie vegetală** pentru clasa a IX-a, la care este coordonator. De pildă, lecția despre **originea vieții** (pag. 2—5) este tratată ca acum 40—50 de ani, înainte de apariția biologiei moleculare, fără a se aminti de existența acizilor nucleici, de gene și programe genetice, de codul genetic și de informația genetică. Poate oare exista viață fără gene și informație genetică ? În capitolul „**Elemente de filogenie**" care se referă evident la plante, sînt incluse lecții despre virusuri, despre bacterii și alge albastre-verzi, organisme de tip procariot care nu sînt... plante. Aceeași eroare științifică se repetă la fig. 114 „Schema filogenetică a regnului vegetal", în care sînt incluse organismele procariote (Cyanophyta și Bacteriophyta), exact așa cum se întîmplau lucrurile la începutul secolului actual. De asemenea, în manual există și alte afirmații care nu mai corespund nivelului actual al științei, cum este afirmația că virușurile ar fi nevii și că ele „nu se multiplică singure, ci sînt multiplicate" (pag. 103).

Într-un tratat intitulat „**General Virology**" (autori S.E. Luria, J.E. Darnell, D. Baltimore și A. Campbell), apărut încă în 1978, în care doi dintre autori sînt laureați ai premiului Nobel, se precizează că virușurile sînt sisteme genetice independente și pe această bază ele pot fi considerate organisme. La pagina 5, din capitolul intitulat sugestiv „Viruses as organisms", din același lucrare se scrie „Acidul nucleic al unor virusuri, extras atît din virusuri cît și din celule infectate, poate pătrunde în alte celule, **se replică în interiorul lor** (sublinierea noastră, P.R.) și produce virioni". Deci, nici vorbă că virușurile sînt replicate de celula gazdă, cum se pretinde în manualul de Biologie vegetală (clasa a IX-a).

Revenind la articolul discutat aici, trebuie să remarcăm că observațiile autorului se referă exclusiv la probleme secundare sau de corectură, multe făcute la ediții vechi ale manualului și nu la ediția 1982—1983, așa cum ar fi fost normal, mai ales, într-o pledoarie pentru probitate științifică. Poate că cititorii revistei Flacăra își pun și o altă întrebare : dacă autorul articolului avea cunoștință de lipsurile manualului publicat în 1978, de ce n-a intervenit la timp ? De ce în cei 6 ani nu s-a adresat cu observațiile respective, dacă nu autorilor, cel puțin Editurii Didactice și Pedagogice sau direcției de specialitate din M.E.I., care patronează elaborarea manualelor ?

În cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului funcționează **Comisia de Biologie**, din care fac parte specialiști cunoscuți din învățămîntul superior, din cel mediu, de la Editura Didactică și Pedagogică și, bineînțeles, din direcția de specialitate a ministerului. De ce oare în cei 6 ani de la apariția manualului, autorul articolului despre probitate științifică n-a ridicat problema analizei manualului în care pretinde că a descoperit greșeli, mai ales că a fost pînă recent membru al comisiei respective. Era doar cadrul cel mai potrivit în care se putea organiza o discuție detaliată, critică, la nivel înalt, așa cum s-a procedat și în cazul altor manuale.

Împreună cu ceilalți autori ai manualului ne pronunțăm pentru o analiză a manualelor școlare realizată cu competență, cu decență și mai ales cu profesionalism, în primul rînd de persoane care lucrează în acest domeniu. Genetica este un domeniu extrem de dificil al biologiei contemporane, care necesită cunoștințe aprofundate, astfel că amatorismul nu are ce căuta în analiza unor manuale care se ocupă cu probleme din acest domeniu.

Prof. dr. docent PETRE RAICU ■

Nota redacției

DISCUȚIA RĂMÎNE DESCHISĂ

Publicînd, în replică, răspunsul unuia din autorii cărții de Genetică și evoluționism pentru clasa a XII-a la criticile formulate în paginile revistei noastre cu privire la acest manual, am reținut, ca și din alte sesizări dealtfel, că aceste critici s-au referit, totuși, mai mult la probleme secundare, oarecum nesemnificative și mai puțin la problemele de fond, la calitatea acestui manual menit să asigure pregătirea absolvenților de liceu într-una din cele mai moderne discipline. Prin urmare, discuția rămîne deschisă, redacția invitînd pe cei competenți, pe specialiștii școlii medii și pe cei ai școlii superioare, să-și rostească opinia cu privire la manualul de Genetică și evoluționism, întrucît calitatea acestuia are consecințe deosebite nu doar pentru absolvenții ale căror viitoare profesii se întemeiază și pe această disciplină cî, în formarea concepției științifice, materialist-revoluționare a tuturor absolvenților.

Și mai așteptăm, firește, opinia factorilor care decid asupra unui manual, editura și ministerul de resort.

Din prea plinul ideii de elită

După cum cititorii noștri o știu foarte bine, revista „Flacăra" a dezbătut în repetate rînduri și va continua să dezbată sub diverse forme o serie de probleme fundamentale ale artei românești contemporane, militînd, prin spiritul responsabil și competent al intervențiilor semnate în timp de artiști de renume, de critici literari și de artă, de factori de răspundere din domeniile respective, pentru o artă angrenată în prezent și în universul său de valori, pentru o orientare justă și conformă cu politica partidului și statului nostru în domeniul artistic. Între aceste forme de dezbatere se înscrie și recentul interviu acordat de regizorul Alexandru Tatos redactorului nostru Horia Pătrașcu, în care sînt discutate unele aspecte legate de producția cinematografică. Parte din opiniile — tranșante, dealtfel — exprimate acolo primesc, iată, un răspuns din partea Biroului executiv al Centralei Româniafilm, răspuns pe care îl dăm publicității.

Precizăm la rîndul nostru că tocmai în virtutea dreptului legal al fiecărui cetățean al României de a-și exprima liber aprecierile critice la adresa unui organism de stat, afirmațiile lui Alexandru Tatos au văzut și ele lumina tiparului. Socotim de asemenea că, prin acest răspuns, se validează, în ultimă instanță, tocmai eficiența acestor dezbateri pentru probleme ale artei cinematografice, domenii în care, totuși, mai sînt încă multe de făcut.

Vă rugăm să aveți amabilitatea să publicați următoarele precizări pe marginea interviului acordat de regizorul Alexandru Tatos redactorului dv. Horia Pătrașcu și apărut în FLACĂRA nr. 5.

1. În interviul amintit, regizorul Alexandru Tatos își exprimă nemulțumirea față de unele aspecte negative ale creației, producției și difuzării filmelor... Din păcate, unele din intervențiile sale exprimă o stare de profundă și totală nemulțumire, o viziune sumbră asupra organismelor cinematografiei, care îngroapă, în vălurile ei întunecate, cerințele elementare ale respectului față de adevăr și este de natură să creeze în mod artificial o atmosferă denigratoare în jurul unor instituții culturale. Erijîndu-se în judecător al fenomenului cinematografic și detașîndu-se de ceilalți colegi de profesie printr-o clasificare elitistă „sui generis", Alexandru Tatos se referă la un „grup" restrîns, din care bineînțeles face parte și el, și care „...vrea să facă bine cinematografiei..." Alexandru Tatos lasă să se înțeleagă, mai direct mai printre rînduri, că unii dintre colegii săi de profesie ar fi indiferenți față de calitatea filmelor pe care le produc și a modului cum le realizează. Sînt de-a dreptul stupefiante aprecierile și etichetările făcute de Alexandru Tatos asupra viziunii organelor de decizie care aprobă scenariile și pe care le acuză, complet nefundamentat, ca fiind tributare unor mentalități conservatoare, unor concepții proletcultiste care circulau cu decenii în urmă. Cum altfel ar putea fi interpretate afirmații ca : „filmul este judecat ca acum 20—30 de ani", sau „Se face abstracție de un lucru elementar : că filmul este nici manual de bună purtare, nici articol de fond". În afara caracterului supărător, ca să nu spunem jignitor al acestor afirmații și insinuări la adresa filmelor produse de cinematografia noastră, ele sînt contrazise de nivelul și orientarea cinematografiei românești. Aceasta manifestă constantă sensibilitate față de marile transformări din societatea noastră, pe care încearcă să le reflecte, perfecționîndu-și și dezvoltîndu-și mijloacele de expresie artistică și, ca rezultat, se bucură în fața adevăratului judecător, publicul, de apreciere crescîndă. Numărul spectatorilor la filmul românesc a crescut, de exemplu, în ultimii 10 ani, de la 39 la 80 milioane pe an, în urma creșterii cantitative și calitative a producției naționale. La creșterea numărului de spectatori au contribuit în primul rînd filmele care au folosit un limbaj accesibil marelui public. Filmele lui Alexandru Tatos, cărora critica de specialitate le atestă calități artistice, nu fac parte din categoria filmelor cu audiență în rîndurile spectatorilor. Cele 4 filme realizate de autorul interviului nu au izbutit să-și recupereze fondurile puse la dispoziție pentru producția și difuzarea lor, înregistrînd pînă în prezent un deficit deosebit de mare, de 11 milioane lei. Această sumă a putut fi recuperată prin succesul filmelor celorlalți colegi ai tovarășului Alexandru Tatos și altor filme prezentate pe ecrane.

În contextul acestei realități, afirmația din interviu că filmul SECVENȚE ar fi făcut „rupere" în box office, este total contrazisă de realitate. În primele 12 săli în care a fost prezentat în Capitală, filmul a trezit un interes restrîns. Astfel, la cinematograful SCALA cu o capacitate de 1012 locuri, filmul „Secvențe" a fost vizionat, în medie la un spectacol, de 140 spectatori. La celelalte cinematografe situația se prezintă astfel : EXCELSIOR — 801 locuri — 73 de spectatori în medie la un spectacol ; MELODIA — 852 locuri — 104 spectatori în medie ; MIORIȚA — 536 locuri — 29 spectatori în medie ; AURORA — 558 locuri — 46 spectatori în medie ; FLAMURA — 900 locuri — 98 spectatori în medie ; CULTURAL — 525 locuri — 185 spectatori ; VICTORIA — 456 locuri — 66 spectatori ; STUDIO — 416 locuri — 205 spectatori ; VIITORUL — 258 locuri — 34 spectatori ; BUZEȘTI — 358 locuri — 28 spectatori și DOINA — 256 locuri — 54 spectatori în medie la un spectacol.

Comentariile sînt de prisos.

2. Alexandru Tatos este nemulțumit de existența și activitatea unor lucrători din cinematografie care „fac regulamente și hîrtii" etc. Or, este cunoscut că producția unui film costă milioane de lei, care trebuie gospodăriți cu aceeași grijă ca în orice altă activitate economică, știut fiind că cinematografia este artă dar și industrie. Regulamentele incriminate de Alexandru Tatos urmăresc să imprime rigoare în producția de filme și în gospodărirea fondurilor — și au fost elaborate împreună cu cadrele artistice, inclusiv regizorii. Absența acestor reglementări care se regăsesc într-o formă sau alta în toate cinematografiile avansate din lume, ar crea haos.

De aceea considerăm că incriminările globale, fără discernămînt și fără respectarea adevărului, de natura celor proferate de Alexandru Tatos la adresa organelor chemate să asigure disciplina în producție nu pot decît să creeze o confuzie profund dăunătoare. Este penibil că un regizor profesionist care-și desfășoară o parte importantă a activității în studiourile din Buftea se preface că nu știe ce înseamnă R.M.G. și recurge la ironii de o calitate discutabilă. Îi informăm că R.M.G. este o secție importantă a Centrului de producție cinematografică, și anume Recuzita, Mobilier, Garderobă și ea există în toate cinematografiile avansate. La Centrul de producție cinematografică de la Buftea această secție a acumulat în decenii de existență bunuri în valoare de peste 100 milioane lei, folosite în producția tuturor filmelor românești.

3. Aprecierile „necruțătoare" ale lui Alexandru Tatos vizează șabloanele în care ar fi încorsetați lucrătorii din sectorul difuzării filmelor. Aceștia ar fi fost dezorientați cînd s-a pus problema difuzării filmului „Patru palme" produs de el în anul 1981 care ieșea din standardul obișnuit avînd o durată de 43 de minute. Or, în calitate de cineast profesionist, Alexandru Tatos ar fi trebuit să cunoască și faptul că în spectacolul cinematografic, conform legilor noastre, durata minimă a filmului artistic trebuie să fie de cel puțin 66 de minute. În acest context Alexandru Tatos îl invocă pe Fellini (!) pentru a demonstra „incompetența" organelor de difuzare. El arată că le-a pus acestora întrebarea „ce s-ar fi întîmplat dacă Fellini ar fi vrut să facă alci PROBA DE ORCHESTRĂ ?" și adaugă că nici filmul regizorului italian „n-ar fi încăput în baremurile tovarășului Răchită". Lăsînd la o parte asocierea Tatos-Fellini (!) îi informăm pe autorul interviului că versiunea cinematografică a PROBEI DE ORCHESTRĂ are o durată de 70 minute și n-ar fi creat deloc dificultăți în alcătuirea unui program cinematografic normal. În legătură cu comparația cu Fellini : acest prestigios cineast a realizat în 32 de ani de activitate 21 de filme, majoritatea în ultima parte a carierei sale. În schimb, lui Alexandru Tatos care, așa cum afirmă, se trezește dimineața cu „un gust amar", „simte că îi trec anii și odată cu ei visurile de a se realiza" i s-au creat condiții ca în cei 6 ani de cînd profesează regia de film să producă 6 filme. Și totuși, regizorul Alexandru Tatos continuă să fie mîcnat de profunde nemulțumiri. Parcă am fi tentați să fim de acord cu d-sa atunci cînd afirmă în finalul interviului : „...sînt un tip incurabil" etc.

Revenind la „Patru palme", ținem să-i reamintim tovarășului Alexandru Tatos că acest film face parte din categoria limitată numeric a celor rezervate tinerilor absolvenți ai I.A.T.C., constituind un test în vederea promovării la realizarea filmelor artistice de lung metraj. Alexandru Tatos a exercitat presiuni și pînă la urmă a obținut aprobarea să realizeze el „Patru palme", fără să țină seama că prin această a răpit unui debutant posibilitățile de afirmare.

4. În ceea ce privește limbajul folosit de Alexandru Tatos, invectivele pe care le adresează colectivului instituției noastre — acesta consideră că e nedemn să-i răspundă și a decis să se adreseze justiției.

Biroul executiv al Centralei Româniafilm

Nu-mi mai este groază de ființa mea

Am luat cunoștință de articolul „Mai mult decît un gest uman" publicat în nr. 3 din 21 ianuarie a.c. Doresc să mulțumesc profesorului Demian, inginerului Kostrachievici și tuturor celor care lucrează în atelierul 501 coordonat de catedra de mecanică fină din cadrul Institutului politehnic din București, unde am găsit înțelegerea și sprijinul de care aveam atîta nevoie. Dacă astăzi este pentru prima dată cînd în țara noastră s-a fabricat un cărucior cu dispozitiv electronic de comandă și cu acționare electrică și dacă eu sînt aceea care mă pot bucura de această realizare tehnică recunoștința mea este cu atît mai profundă. La început nu puteam să apăs pe butoane, să declanșez comenzile, dar astăzi pot să-mi conduc singură căruciorul. Vreau să mai știți că am aruncat centura de siguranță care-mi era obligatorie, că pot să-mi deschid singură televizorul, să merg prin curte, să-mi duc scrisorile la poștă și să mă plimb chiar, fără să mai depind tot timpul de ajutorul cuiva. Am muncit mult cu fiecare deget în parte, pentru fiecare mișcare, fiecare exercițiu îl repetam de zeci și zeci de ori, pentru ca, în sfîrșit, să pot obține trecerea aceasta de la nemișcare la mișcare, care mă face să fiu fericită cum n-am mai fost niciodată. Acum nu-mi mai este groază de ființa mea. Vă rog încă o dată, ajutați-mă să mulțumesc public oamenilor-oameni care m-au ajutat. (**Elena Dănilă**, com. Grozești, jud. Iași)

Muzeul hidrotehnicii ?

„Nu sînt foarte mulți cei care au trecut pragul **Muzeului breslelor** din Tg. Secuiesc ori al **Muzeului vinului** din Teremia Mare, al **Muzeului primei școli românești** din Scheii Brașovului sau al **Muzeului florilor de mină** din Baia Mare, al **Muzeului farmaciei** din Cluj-Napoca sau al **Muzeului lemnului** din Cîmpulung Moldovenesc, al **Muzeului instrumentelor mecanice-muzicale** din Iași sau **Muzeul ceasurilor** din Ploiești. Ce ați spune însă dacă ați auzi și de un alt muzeu, acela al hidrotehnicii, de fapt un muzeu al barajelor construite în România ? Muzeul hidrotehnicii s-ar afla la Brașov, pe drumul șerpuit ce urcă pe Dealul melcilor, la cota 625 metri. Aici găsești machetele tuturor construcțiilor hidrotehnice și hidroenergetice edificate la noi în țară în anii socialismului, rămînînd loc și pentru cele ce urmează a se edifica, întrucît „acum, în 1985", sîntem doar la jumătatea deceniului în care România și-a propus să devină independentă din punct de vedere energetic". (**Aurel A. Mateescu**, tehnician exploatare locomotive — Regionala C.F.R. Brașov). **N.R.** : Aveți dreptate, nu sînt foarte mulți cei care au vizitat muzeele amintite și asta datorită sistemului nostru defectuos de a face reclamă lucrurilor interesante. În ceea ce privește Muzeul hidrotehnicii, trebuie menționat că el nu există. Rîndurile dv. sînt puțin confuze în acest sens. Propunerea ni se pare demnă de luat în seamă și numai lipsa de spațiu ne împiedică să vă publicăm toate cele 6 pagini de manuscris, care cuprind numeroase sugestii referitoare la amenajarea muzeului.

Comăneci, Lucescu, Cenaclul Flacăra și examenul de treaptă

Mă pasionează sportul iar exemplele mele în viață sînt Nadia Comăneci și Mircea Lucescu. Acești doi oameni îmi dau mai multă încredere în mine, în propriile forțe, mă învață să fiu mai bună cu cei din jur, să iubesc dreptatea, să cîștig și să pierd cinstit. Cînd necazurile mă copleșeau, mă gîndeam la acești oameni minunați și mă întrebam : „Oare ce ar zice ei despre mine dacă m-ar vedea renunțînd așa repede ? Sigur că n-aș fi demnă de ei !" Înainte de examenul de treaptă (a II-a), numai cu 2—3 zile, cînd toți învățau, am citit cartea lui Lucescu „Mirajul gazonului" și știu că asta m-a ajutat la reușita mea... De asemenea, o altă pasiune a mea e muzica tînără. **Cenaclul Flacăra** este tot ceea ce înseamnă tinerețe. **Cenaclul Flacăra** este un mic univers. Țin la membrii cenaclului pentru că prin tot ce fac îți insuflă dragostea de viață, de frumos (**Adriana Morărașu**, Liceul de chimie industrială nr. 4 Bacău). **N.N.** : Frumoase gîndurile dv., dar la treaptă tot ați avut ceva noroc, altfel e greu de priceput cum ați luat examenul citindu-l pe antrenorul național în vreme ce toți copiii învățau pe rupte.

Din librării, direct în depozitele de materiale vechi

„Dacă țările dezvoltate economisesc atît de mult, noi, care aspirăm spre același lucru și avem nevoie de materie primă, nu putem face la fel ? De ce oare întreprinderile noastre de specialitate nu iau inițiativa unui început măcar. Sau de ce nu sînt stimulați lucrătorii respectivi pentru a selecționa și colecta ei aceste materii prime ce se pierd distrugîndu-se.

Mai mult, lucrătorii I.C.A.B. spun, probabil în urma instrucțiunilor primite, că nu ridică decît ceea ce se află în cutia de gunoi — tot ce este alături nu-i interesează, chiar dacă deșeurile sînt curate și așezate pe categorii în cutii de carton sau pungi de plastic.

Există, desigur, inițiativă în școli pentru recuperarea hîrtiei, sticlelor, borcanelor, plasticului etc., dar această problemă aproape că a devenit pentru elevi și părinți un fetiș, întrucît s-a ajuns să se cumpere hîrtie sau caiete din librării pentru a fi predate la școală în contul cantităților ce s-au fixat pentru fiecare categorie colectată.

Se constată aici o anomalie : pe de o parte, întreprinderile de specialitate lasă ca aceste materiale vechi ce se aruncă la gunoi să se piardă pentru economia noastră, ignorîndu-se țelul suprem și instrucțiunile în vigoare, iar pe de alta, elevii, care au luat inițiativa la îndemnurile mai marilor școlii, au transformat aceste instituții de educație în depozite de materiale vechi, degradîndu-le". (**Ion Vasile, București, str. Radu Bolanglu nr. 1**).

Cititorii și emisiunile radio

În urma anchetei noastre „Tinerii și emisiunile radio", am primit numeroase scrisori. În acest număr, vă înfățișăm trei opinii.

Alina Mișca, Piața Vasile Roaită 14, Arad, elevă : „Dintre emisiunile TV urmăresc indeosebi **La sfîrșit de săptămînă**, emisiunea lui Tudor Vornicu, **Teleenciclopedia**, care nu știu din ce motive durează atît de puțin, și **Meridianele cîntecului**. Uneori și **Albumul duminical**. Ar trebui însă ca rubrica sportivă a acestei emisiuni să fie mai variată și mai bogată. De exemplu, nu demult, s-a încheiat Campionatul mondial de patinaj artistic și nu am văzut nici o secvență. Dintre emisiunile radio urmăresc emisiunile **De la 1 la 3** și **Radio-cenaclu**. În cadrul acestei ultime emisiuni ar trebui să fie mai puțin prezent grupul folk **Cetatea** care de cînd a apărut cîntă un singur cîntec, iar prezentarea ar trebui făcută în continuare de poetul Adrian Păunescu. Mă reîntorc la emisiunile TV și cred, de asemenea, că Cenaclul Flacăra ar trebui să fie mai des prezent pe micul ecran, chiar și cu înregistrări integrale.Nu știu de ce, dar, în 10 ani, de cînd activează, nu a fost dat pe post decît foarte rar".

Gh. Paring, str. Progresului 10 A, Alba Iulia : „Floarea din grădină s-a ofilit. S-a perimat. Trebuie udată, săpată, plivită și scoasă la soare, cu exigență la selecția concurenților și acordarea notelor. Șablonizarea cu note de 9 și 10, pe care spectatorii le știu dinainte, nu e folositoare și scade din calitatea emisiunii".

Dan Vicol, lăcătuș la Întreprinderea „6 Martie" Timișoara : „Îndrăgesc mult emisiunile **Cadran mondial**, **Teleenciclopedia**, **Telecinemateca** (cu filme netăiate) și doresc, dacă se poate, să se transmită în direct spectacole ale Cenaclului Flacăra".

Hai Craiova !

„Dragă redacție, sînt un mare pasionat al fotbalului și în același timp un înfocat suporter al echipei Universitatea Craiova. Din această dragoste pentru cea mai bună echipă de fotbal pe care a avut-o vreodată fotbalul românesc s-au născut următoarele versuri încurajatoare !" (**Gigi Ionică**, Benești, Bacău). Or fi „versurile încurajatoare, dar singurul lucru publicabil este titlul : Hai Craiova ! Restul încercați-l prin viu grai, la întoarcerea oltenilor.

O propunere din orașul lui Caragiale

„Pentru a cinsti memoria marelui actor care a fost Toma Caragiu, Teatrul Municipal din Ploiești să-i poarte numele. Toma Caragiu a fost actor și director aici, iar pe vremea aceea teatrul gemea de spectatori. De curînd, sala a fost renovată și noul nume l s-ar potrivi de minune. Așadar, vă propunem : Teatrul **Toma Caragiu** din Ploiești".

Constatin Buciumeanu, str. Sld. Erou Arhip Nicolae, nr. 2, Ploiești Vest.

Cum tunde molia 12 oi

„Sfredelușul înghite într-o zi o cantitate de insecte care reprezintă 70 la sută din greutatea sa", ne scrie Ștefan Popescu din comuna Valea Mare — Vîlcea, care, cu argumente puțin cunoscute de lume, demonstrează că animalele, cu cît sînt mai mici, cu atît mănîncă mai mult. „Elefantul, care cîntărește circa 6 000 kg, mănîncă, în 24 de ore, în jur de 450 kg furaje, ceea ce reprezintă 13—14 la sută din greutatea sa. Pasărea Colibri consumă, în comparație cu greutatea sa corporală, de 50 de ori mai mult decît elefantul. Cucuvaia consumă într-un an 1 000 de rozătoare, salvînd cam tot atîtea kilograme de cereale, știut fiind că un șoarece mănîncă 1 kg de boabe pe vară. S-a calculat că insectele dăunătoare distrug anual în întreaga lume 35 000 000 tone sau 6 la sută din producția de cereale a globului și încă 50 000 000 de tone sau 10 la sută din boabele păstrate în magazii și depozite. Iată de ce, păstrînd proporțiile, într-un singur an, o molie și progeniturile ei pot mînca o cantitate de lînă produsă de 12 oi".

Primul bust al lui Eminescu

La numai cîteva luni de la întrarea în nemurire a celui mai de seamă poet al neamului nostru, un grup entuziast de tineri admiratori ai lui Eminescu, membrii unei societăți literare studențești, au dezvelit în „sala de jos" a Ateneului Român din București, bustul marelui nostru gînditor romantic. „**Acest bust, cel dintîi care s-a ridicat poetului Eminescu** — mărturisea după două decenii Corneliu V. Botez în volumul **Omagiu lui M. Eminescu**, alcătuit de Comitetul comemorării din Galați — **a fost executat în 1889 de sculptorul Filip Marinescu** (cel care realizase și masca funerară a poetului), **din inițiativa subsemnatului, pe cînd eram student în drept și al altor admiratori ai poetului, grupați în jurul dispărutei reviste „România literară"**. La această publicație, unde încă din anii studenției a fost „directorul părții literare" în ultima perioadă de apariție (mai-septembrie 1889), Corneliu V. Botez a publicat în numărul din iulie-august al „României literare" poezia omagială **Lui Eminescu** și un studiu asupra vieții și operei acestui „**martir al condeiului și al nemăsuratei lui eugetări**", care „**răsare după moarte mai luminos ca niciodată**".

În admirabilul volum omagial dedicat de gălățeni Luceafărului culturii românești, Corneliu V. Botez mai menționa că „**pentru stringerea fondului trebuitor** ridicării bustului, „**a avut loc un festival la Teatrul „Dacia", în seara zilei de 10 noiembrie 1889**".

În **Omagiu lui Eminescu** (1909), Corneliu V. Botez precizînd că „**pentru acoperirea cheltuielilor bustului**" a mai editat și „**o broșură ocazională**" — a cărei apariție fusese anunțată și-n gazeta gălățeană „Poșta" din 4 iulie 1889 — mărturisea cu adîncă satisfacție în finalul prețioasei informații : „**Am predat acest bust, primos modest al celor mai calde simțăminte desvăluite în sufletele curate ale unor tineri, Ateneului Român, în persoana prepedintelui său C. Exarcu**". Bustul din gips n-a rezistat însă timpului poate și datorită faptului că sculptorul nu reușise să transpună plastic trăsăturile specifice personalității genialului poet.

Cinstea de a fi deschis drumul eternizării lui Eminescu în piatră și bronz (astăzi existînd în țară peste 50 de busturi și statui) îi revine, așadar, magistratului împătumit de frumos, Corneliu V. Botez (1870—1928), el însuși poet, care în tinerețe a simpatizat cu mișcarea socialistă, încununîndu-și vrednica inițiativă cu înălțarea monumentului poetului (realizat din marmură de Frederic Storck), la Galați, la 15 octombrie 1911. **Prof. Gh. S. Ștefănescu**. Liceul de matematică-fizică „Vasile Alecsandri", Galați).

Rubrică realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU

Triumful vieții asupra morții

Se împlinesc 30 de ani de cînd Hitler declarîndu-se **Führer**-ul tuturor și pe fiecare nazist **Führer** peste toate celelalte popoare — a declanșat acel lung șir de crime care avea să îndolioze un întreg continent. Noaptea cuțitelor lungi (30 iunie 1934) dezlănțuită pentru a-și consolida puterea prin lichidarea adversarilor reali, presupuși și suspectați, noapte ce a cutremurat întreaga Germanie și a îngrozit bătrîna Europă avea să se dovedească o simplă răfuială în comparație cu acel genocid de proporții incredibile, pe care **Führer**-ul, împreună cu uriașa lui șleahtă de **Führer**-i mai mici, îl va pregăti, organiza și desfășura cu o meticulozitate, perseverență și ferocitate tipic nazistă și căruia au trebuit să-i plătească un greu tribut de sînge toate popoarele Europei.

Am citit nu de mult, cutremurîndu-mă, că — reproduc din memorie — pentru noile generații, Hitler este o fantomă tot atît de inconsistentă, de neputincioasă ca Gingis-Han. M-am cutremurat pentru că dacă e așa sau în măsura în care undeva, oriunde în Europa, lucrurile stau așa, înseamnă că noi, martorii oculari ai crimelor naziste, nu ne-am făcut datoria, nu ne-am îndeplinit angajamentul luat față de camarazii torturați, spînzurați, împușcați, împinși în camerele de gazare în fața noastră, că nu-i vom uita, că vom striga în gura mare, să audă întreaga lume fărădelegile naziste, că vom inocula noilor generații, odată cu dragostea de viață, ura față de fascism.

Nu se poate, nu avem dreptul să lăsăm ca pentru noile generații crimele hitleriste să se încețoșeze într-atît încît, în închipuirea lor, să se îndepărteze în adîncurile istoriei. Nu se poate, nu avem dreptul pentru că trăiesc încă văduve care-și plîng soții căzuți în războiul dezlănțuit de Hitler, mame care-și mai plîng copiii rămași în tranșee.

De pe retina ochilor noștri încă nu s-a șters imaginea orașelor distruse, a cîmpiilor pîrjolite, a satelor devastate de-a lungul și de-a latul Europei de tăvălugul nazist. În ochii noștri mai stăruie cizma **Wehrmacht**-ului cotropitor, localitățile pustiite în urma acțiunilor de „curățire" și „pacificare" a detașamentelor SS. Sînt încă oameni care mai speră să-și găsească frații, surorile, copiii deportați în lagărele de concentrare naziste sau cel puțin să afle cînd și cum au murit. Nu se poate, nu avem dreptul pentru că rănile nu s-au cicatrizat, mai sîngerează încă. Mă gîndesc că ar trebui, dar îmi dau seama că e imposibil, să se arboreze, pentru aducere aminte, cîte o flamură îndoliată în fiecare loc unde s-a săvîrșit o crimă nazistă. Este imposibil pentru că aceste locuri, în totalitatea lor, nu vor fi cunoscute niciodată și pentru că ar însemna să fie îndoliată întreaga Europă !

Primele flamuri îndoliate ar trebui să fie arborate pe locurile unde au fost construite lagărele de exterminare și anexele lor — au existat peste 12 000 — lagărele de muncă forțată, disciplinare și de tranzit. Pe porțile lor au intrat peste 18 milioane de oameni nevinovați. 12 milioane n-au mai ieșit niciodată din "dosul gardurilor de sîrmă ghimpată.

Apoi ar fi nevoie să fie identificate toate orașele și satele Europei, toate pietele și străzile, toate pădurile în care au avut loc execuții în masă din ordin, pe bază de decizii și în care, pentru intimidare, populația a fost silită să asiste. Ar urma să se descopere locurile — ripele, maidanele, tufișurile, văile, bălțile, riurile — unde crimele s-au săvîrșit individual și în taină, fără nici o judecată. Și s-ar mai cere să fie descoperite toate gropile comune în care au fost aruncate de-a valma cadavrele celor executați ca și trupurile ce se mai zbăteau încă, victimele neavînd „norocul" să fie împușcate mortal.

Deși greu, ar trebui totuși depistate toate sanatoriile de psihiatrie, azilurile și spitalele în care bătrîni neputincioși, oameni bolnavi declarați incurabili, considerați **Unnütze Esser**, „guri de prisos" și, printre ei mulți, foarte mulți oameni sănătoși, dar suspectați de lipsă de loialitate au fost lichidați fără milă, în virtutea decretului dat de Hitler la 1 septembrie 1939, exact în ziua declanșării celui de-al doilea război mondial. Faimosului program de eutanasie i-au căzut victimă 275 000 de oameni.

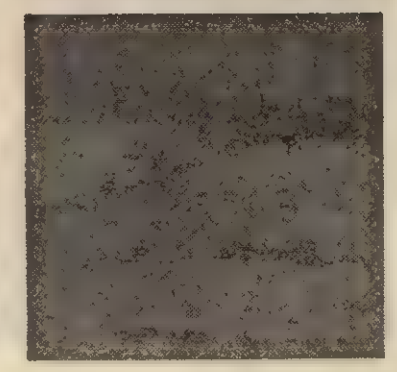

Fără îndoială, s-ar cere înglobate în perimetrul acestor sinistre locuri ale crimei toate închisorile și **Bunker**-ele, toate podurile și pivnițele caselor în care au avut loc interogări, schingiuiri, torturi, asasinate.

Nu știu cum, dar ar trebui marcate cu un semn de aducere aminte toate drumurile pe care convoaie nesfîrșite de oameni, încadrate de **SS**-iști din **Totenkopfeinheiten**, unități cap-de-mort, au mărșăluit — istoviți, bătuți, împușcați — spre locurile de execuție ori transferați dintr-un lagăr în altul. Și toate căile ferate pe care au alergat faimoasele trenuri ale morții, cu vagoane lăcătuite, trenuri care nu s-au oprit pînă cînd toți **Häftling**-ii din vagoane nu au murit : de foame, de sete, asfixiați.

În sfîrșit, ar trebui să se aibă în vedere toate clădirile în care locuiește o familie din care lipsește tata, mama, un frate, o soră, unul din cei 60—70 de milioane de victime ale marii conflagrații mondiale dezlănțuite de Hitler și clica sa.

Este nevoie de toate aceste semne ale aducerii aminte nu numai pentru a păstra vie memoria zecilor de milioane de martori ai agresiunii și terorii naziste. Nu numai pentru că rănile pricinuite atunci încă dor. Nu numai pentru că recrudescența neonazismului îngrijorează. E nevoie pentru că noile generații trebuie să cunoască lecțiile istoriei. Și să învețe din ele.

Acum, după 50 de ani, pericolul unui război nuclear întunecă cerul planetei noastre. Ei amenință nu cu ștergerea unor orașe și țări de pe pămînt, nu cu exterminarea unor rase și popoare cum a făcut Hitler, ci cu lichidarea întregii specii umane. Dar și acum, ca și atunci, popoarele lumii pot și trebuie să se unească, pot și trebuie să zădărnicească pericolul războiului nuclear, să determine dezarmarea generală, să asigure triumful vieții asupra morții.

OLIVER LUSTIG
Fostul Häftling nr. 112 398

Lumea în care trăim

Crima de la televiziune

1980. În Japonia au fost arestați pentru diferite delicte aproximativ 51 000 de copii sub 14 ani. În 1981 numărul lor a crescut la 69 000. În timpul anchetei, pentru a se detalia sursa infracțiunii, marea majoritate a acestora a făcut aceeași, declarație : „Am văzut la televizor..."

1981. Franța. 17,8 la sută din numărul total al actelor de violență au fost săvîrșite de tineri sub 16 ani. Declarații ale inculpaților : „Am învățat din filme, de la televizor..."

1982. Miami. În orașul devenit principalul centru al crimei, al violenței și al drogurilor, din Statele Unite, se constată că 18,4 la sută din asasinate, 56 la sută din violuri, peste 47 la sută din celelalte acte de vandalism au fost săvîrșite de tineri pînă la 18 ani. În același timp, ca urmare a depozițiilor inculpaților, organele judecătorești, anchetele și studiile unor organizații și instituții publice constată că televiziunea a contribuit nemijlocit la răspîndirea violenței.

Acestea sînt faptele.

Cîteva. S-ar putea menționa și multe altele. Ziarele occidentale abundă în relatări despre crime, răpiri de persoane sau alte acte criminale în care autorii sînt tineri asociați în bande, tineri care nu au depășit 18 ani. Mulți dintre ei aproape niște copii. În timpul proceselor, majoritatea recunosc că s-au „inspirat" în acțiunile lor din diverse secvențe văzute la televizor.

Numeroase organizații sociale și educaționale din Statele Unite au dat publicității, în ultimii ani, rapoarte deosebit de alarmante privind influența emisiunilor de televiziune asupra tineretului. Ele acuză direct posturile de televiziune de incitare, de instigare la violență, la vandalism, la crimă. Firește, televiziunea — ea singură — nu poate fi acuzată de toate relele din societate. Educația este produsul multor factori și ai mediului social. Dar prin audiența de care se bucură, prin limbajul larg accesibil pe care îl utilizează, televiziunea are un rol de prim ordin în formarea individului, mai ales a celui tînăr lipsit de experiența vieții, uneori dezarmat în fața marilor încercări.

Ce învață tînărul de la televiziune ? — se întrebă un asemenea studiu. Drept răspuns se dezvăluie rezultatul unei anchete, în legătură cu emisiunile de televiziune, realizată de către specialiștii Confederației primarilor de orașe din S.U.A. S-a constatat că în 73 de ore de emisie, telespectatorii au vizionat pe cele mai importante canale de televiziune din țară : 36 asasinate și 40 tentative de asasinat ; 648 secvențe în care erau folosite arme de foc ; peste 1 400 acte de vandalism și violență — atacuri la persoană și spargeri, furturi, violuri și altele.

La fel de semnificativ este și rezultatul unei alte anchete — referitoare, de data aceasta, numai la ABC, CBS și NBC, cele trei principale rețele de televiziune americane. Ancheta a constatat o situație asemănătoare celei amintite mai sus. Într-o singură săptămînă respectivele rețele TV au prezentat pe micul ecran :

— 168 bătăi („ca-n filme") ;
— 92 schimburi de focuri finalizate cu 56 de morți ;
— 113 agresiuni cu arme albe și mai multe asasinate prin strangulare ;
— circa 7 179 alte scene de violență și vandalism.

Iată, așadar, ce pot vedea zilnic, pe micul ecran, copiii și tinerii : violență în doze excesive.

Și, atunci, întrebarea : cum să nu influențeze televiziunea asupra comportării copiilor, a tinerilor, cînd statisticile oficiale relevă că circa 50 la sută din copiii nord-americani, între 3-12 ani, stau în fața televizoarelor, în medie 6 ore pe zi ! La 13 ani, ei au „asistat" deja la aproximativ 14 000 cazuri de moarte violentă. La 18 ani un tînăr nord-american a petrecut în medie 15 000 de ore în fața micului ecran, timp în care a vizionat — de fapt se poate spune că a participat mental — la 27 000 de crime, violuri, furturi și alte acte de violență, se arată într-un studiu întocmit de Asociația americană de medicină.

Așa stînd lucrurile nu este oare explicabil de ce violența și criminalitatea se extind în Statele Unite ? De ce delincvența juvenilă face ravagii în marile orașe americane ? Categoric, criminalitatea juvenilă crescîndă este rezultatul și altor multor factori care influențează asupra copiilor și tinerilor americani — de la condițiile sociale ale familiei, șomaj, discriminare rasială și pînă la consumul de droguri și literatură pornografică.

Richard Gelles, sociolog la Universitatea din Rhode Island, atrăgea, însă, atenția asupra efectului de alienare pe care îl are televiziunea americană asupra populației, asupra familiilor americane și chiar a copiilor. Potrivit revistei „Business Week", 5 000 de copii în vîrstă de 5 pînă la 14 ani, s-au sinucis în Statele Unite într-un singur an.

În 1926, cînd John Baird a realizat primele experimente de transmitere și receptare la distanță a imaginilor animate, nu și-a închipuit, desigur, că televiziunea — prin programul său — s-ar putea transforma într-un focar de creștere a ratei violenței în S.U.A. El nu-și putea imagina cît de mult poate să stimuleze televiziunea instinctele negative ale celor din această țară care, an de an, stau în fața micilor ecrane. Micul ecran a adus în casele americanilor o lume întreagă, a micșorat distanțele dintre om și evenimente, a creat individului o nouă perspectivă a planetei. Ceea ce, firește, este pozitiv. Dar micul ecran poate fi și o școală a răului, atunci cînd spiritul comercial și interesele nefaste se unesc în apologia violenței.

Micul ecran este extrem de sensibil. Minuirea lui trebuie să se producă atent, cu grijă de a evita tot ceea ce este dăunător omului. Înmulțirea micilor criminali, a infractorilor adolescenți, reprezintă un semnal de alarmă.

„Crima de la televiziune" este o veritabilă crimă. O crimă împotriva celor tineri...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației cu noi sau împotrivă...

Poate nici n-aș fi băgat de seamă acest interviu, și vă rog să mă credeți că nu pierdeam mare lucru, de nu era ceva care să bată la ochi, acel ceva ce te oprește din drum, te trage de mînă, ținîndu-te pe loc. Un ambasador la Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură își face cunoscute opiniile, într-o revistă de circulație, cu privire la ce face și cam ce ar trebui să facă organizația în cauză. Punctul de plecare — conferința extraordinară a U.N.E.S.C.O., ținută nu chiar cu foarte mult timp în urmă, eveniment la care, spre părerea mea de rău, nu am reușit să ajung, deși la un moment dat eram, ca să zic așa, cu valiza în mînă. Ceea ce remarc la intervievatul în cauză, de fapt intervievata, trebuie să recunosc, este francheța. Nu cunosc discursul ținut de doamna ambasador la tribuna organizației în palatul din Place de Fontenoy. Dar nu-mi este deloc peste mînă să-l intuiesc, parcurgînd răspunsurile inserate în săptămînalul de curînd așezat pe masa mea de lucru.

De cînd există informație, ea circulă. Poșta de informare n-a început de azi, de ieri, doar canalele și-au înnoit mereu înfățișarea și viteza de reacție. Azi, mai mult ca oricînd. Cu schimbările de ordin politic intervenite pe harta lumii au germinat și aspirațiile către o altă așezare a lucrurilor în mozaicul de factori ce guvernează cursul vieții națiunilor lumii. Termenul de nouă ordine este pronunțat des și tot mai mult în același timp. Orice schimbare se face, cu excepția întoarcerilor în loc, sub semnul noului. Starea de dezechilibru tinde spre condiția de echilibru ; și cît de multe sînt domeniile în care omenirea are a-și reproșa întîrzierea în a pune pe picior de egalitate cotidianul planetei. Ne-am referit la disparitățile în domeniul comunicării. Cît de simplu de suportat în prima vedere pare acest handicap creat unora, pe atît de apăsător și destabilizator se manifestă în procesul global al dezvoltării. Gîndiți-vă la relațiile poliaxiale la scara societății : informație — educație, informație — tehnologie, informație — creștere economică.

Cum și aici își arată colții o moștenire a deceniilor și secolelor de dinainte, ostilele carului schimbării scîrțîie, lăsîndu-ne a înțelege că în climatul politic actual avem a aștepta zile mai bune pentru ca noutățile să-și anunțe sosirea.

Ne-o spune franc în declarația de presă amintită un om aflat la masa pe care stau desfășurate planuri de luptă ambițioase, ancorate în solul realității. Doar că mapele au început să se îngălbenească pe la colțuri, fără a se întrezări schimbares. Dacă țările industrializate plătesc 75-80 la sută din bugetul anual al organizației, ni se atrage atenția, opiniile lor nu pot fi total ignorate. Într-o asemenea ambianță, cînd contează mărimea cotizației și cîți sînt cei care vor să fie auziți, fronia cu total ignorate nici nu mai contează. Făcînd trimitere la recenta conferință extraordinară a U.N.E.S.C.O., întrebă dacă S.U.A. și țările occidentale au reușit să-și impună punctul de vedere, interlocutoarea nu ascunde că s-a izbutit instituirea a numeroase schimbări, amendamentele cele mai multe fiind în domeniul comunicării. Ajungem astfel la ceea ce unește de regulă intervențiile occidentale pe această temă, și nu numai. Se vorbește, aici, despre faptul că directorului general al U.N.E.S.C.O. i s-a remis copia unei legi dintr-o țară, a celei ce relatează, ce statuează funcționarea și atribuțiile presei. Dacă aceste reglementări nu vor fi respectate de organizație, respectiva țară își retrage fondurile cu care cotizează în prezent. Scurt și fără echivoc : faci ca mine, te accept, nu ești cu mine, ești împotriva mea !

Nu aud prima dată asemenea amenințări. Nu citesc abia acum îndemnuri sau sfaturi în exact aceeași manieră, într-o chestiune care interesează pe toți cei din jurul mesei și nu doar pe ocupanții locurilor cu farfuria plină. Repetiția și mai ales tonul tranșant al strigărilor de acest fel ne obligă să înțelegem, cum spuneam, cît mai este încă de insistat și de transpirat pe fronțiul informației, al comunicării.

Nu-mi miroase a bine această uitătură de sus a celor cu bani. Dar, cine știe ?

NEAGU UDROIU ■

Asasinarea pădurilor...

Cîteva plutoane de sateliți păsnici soloncează, din fiudul cerului, în modul cel mai constructiv, norii și mișcările de aer, gradul de vaporizare al apelor balansul temperaturilor etc., etc. și toate acestea pentru a ajuta meteorologii să estimeze, cu o maximă chibzuință, timpul probabil.

În fiecare zi sute de posturi de televiziune, mii de posturi de radio și un Everest de cotidiane anunță opiniei publice șansa de a fi înscrită sau ploată, ninsă sau lovită de vînturi. Timpul cert este un instrument de lucru. Timpul probabil un virtual instrument de lucru. Pentru a se ști adevărul se cheltuiesc sume colosale. Rezultatele sînt, în parte, satisfăcătoare.

Timpul, sau mai exact, ritmul meteorologică a zilelor și nopților planetei reprezintă pentru cîteva sute de milioane de oameni o ruletă din care ieșe sau nu ieșe pîinea cea de toate zilele. Chiar dacă tehnica modernă promite enorm, clima rămîne încă masiv o majoră imponderabilă. Ea nu este însă năstrușnică în mod obiectiv. Omul o poate, pe alocuri, dresa sau, dimpotrivă, stimula în năpraznicele ei manifestări. Un exemplu : secetă devastatoare din Indonezia, scăderea nivelului apelor în Canalul Panama, inundațiile apocaliptice din India, tot acest du-te-vino de dezastre nu sînt rezultatul unui mecanism implacabil, ci efectul direct al debandadei care domină... exploatarea pădurilor.

Experți demni de toată încrederea au demonstrat cu probe stupefiante că tăierea în neștire a pădurilor tropicale are implicații profunde și ireversibile asupra climei. Și se taie, într-o cadență feroce, zi de zi, clipă de clipă, într-un ritm de 21,5 hectare pe minut ! În fiecare an se decapitează păduri care reprezintă o suprafață mai întinsă decît 3 Elveții. Evident, holocaustul silvic nu vizează bătrînele și civilizatele păduri europene.

Se taie în sud, în „centura" săracă a lumii unde aurul verde este devalorizat prin jocul nemilos al actualelor relații economice mondiale. S-a constatat că rata anuală a despăduririlor, adică rata anuală a stricării climei, este de 11,3 milioane de hectare. Cosmele devenite piesuve și junglele devenite deșerturi iradiază ca un cancer scoarța pămîntului și, mai sus, jocul nemilos al taifunurilor și rafalelor secetei.

„A salva pădurea tropicală nu este un lux, ci o necesitate pentru întreaga lume — explica Charles de Haes, director general al Fondurilor mondiale pentru natură. Din nefericire această problemă — argumenta el — este un fel de bombă cu efect întîrziat, cunoscut doar de elita științifică".

Merită ca o asemenea bombă să explodeze, să zbucium gazonul perfect din țările industrializate, să spargă sensul anotimpurilor și să înfometeze mai grav lumea înfometată de azi pentru ca anul verde să fie privit, în sfîrșit, în lumina imensei sale valori ?!...

RADU BUDEANU ■

Directorul modest

Ce știe lumea despre o secretară de director ? În afară de faptul că trebuie să fie tînără și frumoasă, mai știe că are drept ustensile de lucru un telefon, o mașină de scris, un fișier, un stilou și un blocnotes. În ultimii ani se mai adăugase și dictafonul. Dar imaginea secretarei care notează cu sîrg spusele șefului, care dactilografiază și expediază corespondența, devine din ce în ce mai desuetă, iar uneltele de lucru mai sus enumerate tind să se transforme în piese de muzeu.

Cei puțin așa rezultă din studierea aparaturii și a tehnicii de birou în cadrul unui salon internațional organizat recent în R.F.G. Astfel, comunicarea tradițională cu ajutorul telefonului sau a scrisorii va fi înlocuită prin transmiterea de informații cu ajutorul aparaturii video (vizuală). Mesajele și scrisorile vor ajunge pe această cale la destinatar în cîteva secunde. Printr-o simplă apăsare de buton; „mașina de scris" modernă va putea să expedieze scrisori, să emită comenzi și oferte. Mașinile de scris clasice, fără vizual, vor deveni tot mai rare. Cu ajutorul noilor aparate de birou, se pot nu numai scrie și corecta la perfecție scrisorile, ci se pot, de asemenea, stoca date și calcule statistice, care pot fi pe urmă readuse pe ecran, corectate, completate, restructurate.

În felul acesta, biroul de secretară al viitorului va semăna cu o stație spațială : secretara își va petrece timpul în fața ecranelor aparatelor cu care va lucra. Noile tehnici de birou, ne asigură organizatorii salonului, vor putea fi introduse în curînd chiar și în birourile mici și mijlocii. Într-un astfel de birou modern, doar o pană de curent ar putea constitui un obstacol serios. Dar și în legătură cu aceasta au fost luate măsuri : noile aparate vor avea asigurată funcționarea chiar și în cazul unei pene, prin utilizarea bateriilor.

Construcția sofisticată a noilor dotări a făcut chiar să se afirme că persoana cea mai importantă din birou nu este secretara, ci tehnicianul.

Dar în ciuda acestui dicton, secretara rămîne, orice s-ar spune, personajul numărul unu. Și aceasta fiindcă doar ei i se face marea cinste de-a avea un birou asemănător cu interiorul unei nave cosmice. În ceea ce-l privește pe director, sau pe orice șef de birou care are o secretară în dotare, el se arată deosebit de modest, ba chiar demodat de modest. Nu, el nu vrea mobilier modern, nichelat sau cromat ; directorul „se mulțumește" cu un birou clasic, din lemn de mahon sau de santal, și cu un fotoliu legat în piele. Aparate moderne ? Vizuale ? Nu, lui nu-trebuie așa ceva. De aceea, pentru directori, un fabricant italian a prezentat lucrările, la salonul amintit, în felul următor : un birou din lemn de palisandru pe care figurau doar un stilou și un telefon.

ION D. GOIA ■

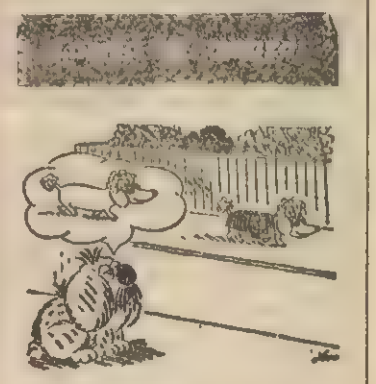

După PANORAMA — Polonia

Cronica şoselei

În spatele cauzelor „clasice" ale accidentelor

Cînd s-au luat, el avea 32 de ani şi ea 18. Victoria abia terminase liceul. La data căsătoriei, Emil era de mult intrat în categoria muncitorilor cu mîini de aur, cum erau supranumiţi cei care formau crema specialiştilor fabricii. Era folosit numai la prototipuri şi încă la cele unde se cerea muncitorului de înaltă calificare, nu numai o execuţie ireproşabilă, dar şi fantezie, creaţie. Victoria, cu trăsături de fată încă neîmplinite, era de o timiditate rar întîlnită. Roşea şi pleca din casă pînă şi la glumele de care nu se ruşinează nici copiii din clasa a IV-a.

Treptat, treptat, după ce devenise funcţionară la o instituţie unde majoritatea o formau bărbaţii, se făcea tot mai frumoasă, iar atitudinea ei faţă de Emil se schimba în defavoarea tînărului. Chiar dacă eşti specialist de primă mînă, cînd lucrezi la strung, la freză, pasiunea făcîndu-te să uiţi de tine, nu se poate să nu mai vii acasă cu cîte o pată pe haine ori pe cămaşă şi, indiferent cît te-ai spăla de bine, izul de ulei tot se simte uneori.

În schimb, între timp, pentru Victoriţa, Max-Factor şi Chanel reprezentau o cosmetică vădit desuetă. De la Secretarei directorului general nu i se poate oferi orice. Doar de ea depinde dacă şeful te poate primi în ziua aceea. Dar cadourile nu i se ofereau, în principal, pentru că era secretară, ci pentru că era frumoasă şi la urma urmei nici pentru asta, ci pentru concepţia ei „îndrăzneaţă" despre relaţiile dintre bărbaţi şi femeile tinere, nu importa dacă sînt sau nu căsătoriţi. „Mai spală-te şi tu, măi Emile. Zău, nu te supăra, dar ieri mi-au stras atenţia la birou că nu m-am dat cu „Diorella", ci cu ulei minerai. Mirosul din casă se simte de la o poştă pe rochiile mele". „Victoria mea dragă, mă doare cînd văd cît te îndepărtezi de mine. Tot ce-ţi povestesc eu despre realizările mele, despre munca mea, care mă pasionează şi mă face să nu dorm nopţile, nu te mai interesează deloc". Lucrurile încep să se complice din ce în ce mai mult. Emil, care înainte nici nu se atingea de băutură, încît fusese botezat de colegi „Cine-i mic şi bea lăptic ?", devine un obişnuit al localurilor unde, deseori, bea la tăriî pînă cînd adormea cu capul pe masă. Emil, unul din cei mai conştiincioşi şi disciplinaţi muncitori ai secţiei de prototipuri, devine, treptat, un sleampăt, un neglijent şi şeful respectiv este nevoit să ceară transferarea lui la o secţie cu probleme mai puţin complicate. Concomitent, apar şi prietenii de pahar. Nu se poate despărţi de Victoria, deşi ea pleacă tot mai des în delegaţii cu şeful aprovizionării. „Nu există, dom-le, problemă să nu o rezolve fata asta. E la fel ca Mackensen, feldmareşalul, un fel de „spărgător de fronturi". Ce-i drept, ăla a fost păruit rău la Mărăşeşti, pe cînd ea are succes peste tot. E de-ajuns ca parfumul şi decolteul ei să pătrundă în birourile furnizorilor şi aprobările apar ca prin farmec". Asta era opinia directorului general despre irezistibila lui secretară.

Emil devenise acasă un fel de paria. Fusese învăţat de nevastă să bată la uşă înainte de a intra în salonaşul lor micuţ. Ea, în „neglije", îşi primea cîte un invitat care nu uita niciodată cafeaua naturală, ţigările şi băuturile străine. „Sînt distrus, mă băieţi, dar o iubesc, nu pot să mă despart de ea". Certurile, acuzaţiile reciproce, au devenit frecvente în casa lui Emil. Pînă într-o zi, cînd soţul a găsit uşa încuiată şi un bilet : „De azi înainte nu mai ai ce căuta la mine. Victoria".

Venise acasă cu prietenii lui. Îi pregătise să pună o vorbă bună pe lîngă Victoria, să-i explice că el nu merită un asemenea tratament din partea ei. „Nu-i nimic, Emile, hai cu noi. Lucrurile se aranjează pînă la urmă. Au vizitat cîteva localuri pînă la ora închiderii. Apoi au luat la rînd rudele. Pe la fiecare au „gustat" cîte ceva. Ora 2.00 i-a apucat în drum spre locuinţa naşului unuia dintre prietenî care, după spusele acestuia, avea cea mai straşnică palincă din judeţ. La volan, Emil. „Má, e cumva ceaţă afară, is farurile murdare, că eu nu ma. văd nimic". Adevărată era ultima variantă. Nu mai vedea din cauza alcoolului. Şoferul ratează o curbă, maşina, zboară peste un pîriu şi se „înfige" într-un zid de sprijin. Lovitura de berbec aruncă afară din maşină şoferul şi cei doi pasageri. Autoturismul, ca dinamitat, se frînge în două. Apa repede a pîriului prinde în virtejul ei cadavrele celor trei tineri care sînt găsiţi la 5 km distanţă, într-un loc unde apa, puţin adîncă, trece lin peste o suprafaţă destul de întinsă de nisip amestecat cu pietriş. „Un mitocan mai puţin", a fost replica Victoriei la vestea morţii lui Emil.

În spatele unor cauze clasice de accidente, ca excesul de viteză, alcoolul la volan, refuzul de prioritate, agresivitatea în conducere, găsim în destule cazuri tarele unor oameni, stress-ul, stările conflictuale din familii, deprinderile care relevă o educaţie precară. Nu e deloc simplu să acţionăm asupra acestor factori, dar conştiinţa noastră nu ne îngăduie să stăm cu braţele încrucişate.

VICTOR BEDA

Omul care joacă

Cîteva auspicii ale sezonului

Cînd aceste rînduri vor apărea, sezonul oficial fotbalistic are deja ridicată cortina. Scena noastră este mai îngheţată decît ne aşteptam, şi la propriu dar şi la figurat, după două luni calde de iarnă, dătătoare de noi speranţe prin unele acţiuni întreprinse că se va juca şi mai ales vor exista la noi premisele implantate pentru un fotbal mai bun.

S-a discutat şi s-a scris mult, au avut loc şi cîteva evenimente importante : consfătuirile de lucru ale antrenorilor şi conducătorilor echipelor celor trei divizii de la noi, precum şi o plenară a Comitetului federal care a dezbătut, de curînd, problema esalonului de copii şi juniori. De aceea, speranţele că va fi mai bine par întemeiate. Totuşi, oricît de optimişti am fi, năzuinţele îngheaţă atunci cînd mintea celor două etape de cupă care preced gongul campionatului, cluburile sînt înştiinţate că atît de comentata problemă a indemnizaţiei de hrană zilnică pentru fotbaliştii de mare performanţă, cărora este firesc să li se ceară eforturi din ce în ce mai mari, a fost „rezolvată" prin reducerea sa la... 44 de lei pe zi, în ziua competiţională de la acei „indestuliţi" 54 care amăgeau, parcă, minorităţile bucătăriilor fotbalului. Astfel, cînd şi la cursul UEFA ţinut la începutul lui ianuarie la Split — la care a fost prezent şi directorul tehnic al F.R.F. —, s-a menţionat că „se cere o condiţie fizică şi mai crescută", chiar dacă, în viitor, „accentul va trebui pus în competiţiile de mare performanţă pe predominarea tehnică", noi nu numai că nu avem preocupări pentru a produce, ceva în sensul carnitinei de care aminteam în articolul trecut, dar o limităm şi pe cea naturală, dată de propriul pămînt !!?? Dacă ceva e de înţeles, să înţeleagă cine poate... Sigur că soluţii abracadabrante se vor găsi, căci în acest sens nu cred că ne întrece cineva.

Oare nu este mai uşor ca să rezolvăm lucrurile, pentru că se poate, şi nu-i greu, pe cale naturală şi firească, reglementînd corect şi în funcţie de necesităţile ei obiective, orice problemă şi să nu-i obligăm pe oamenii care conduc echipele să găsească soluţii de rezolvat trecînd prin portiţele ce şi le deschid alături de normele stabilite ? Din păcate, în glasul scris al celor care ar trebui să apere şi fotbalul se aud rar accente de critică adevărată, ce trebuie ascultată ca folositoare. Prea repede se fac unii apărători ai intereselor de moment, servind temporar un club sau o reprezentativă şi uită că fotbalul este al tuturor şi nu poate fi apărat dacă-i dădăcim doar secţiunile care-i compun.

Uitînd necazurile, din care l-am arătat din nou pe unul din cele mai reprezentative, să sperăm că terenurile Cupei ca şi cel ai restanţei craiovenilor şi tîrgoviştenilor vor aduce la rampă un fotbal bun, dar mai ales curat, aşa cum pretutindeni lumea doreşte să se joace.

Pentru că la acest subiect este normal să revin, să privim puţin şi sub ce auspicii internaţionale debutează noul sezon. Reţetele fotbalului sînt în creştere pretutindeni (Anglia este cea mai fericită în acest sens) putindu-se spune că lumea s-a reîntors cu ochii, în acest nou an, şi mai mult la fotbal. E adevărat că terenurile britanice devin prea des scena unor lupte chiar sîngeroase între suporteri, dar să ai în cele 92 de meciuri ale ligilor profesioniste o medie de peste 17 000 de spectatori este ceva... Totuşi, recordul de spectatori a fost bătut în Spania, pe Nou Camp, dar la o partidă între... reprezentativa delincvenţilor mai bruneţi şi aceea a forţelor de poliţie, bineînţeles sub asistenţa ministrului de interne, care a declarat că „ar prefera ca un poliţist să aibă imaginaţia unui călcător de lege"... Frumos, mai ales că scorul a fost 2—2... În Germania — şi pentru că Kaiserslautern bate la uşă — media spectatorilor este constantă, dar forurile conducătoare se gîndesc de pe acum că în noul campionat să pregătească formula cu doar 16 echipe în prima ligă, se pare mult mai rentabilă.

Închei aici, pentru moment, scurta privire aruncată prin lumea de primprejur a fotbalului nostru, amintind că nu de gînduri ducem noi lipsă, ci de forţa şi abnegaţia necesară în a le da viaţă celor bune.

CORNEL DINU

Copii în sprijinul justiţiei

În seara zilei de 24 ianuarie 1983, în jurul orei 21,00, Constantin Croicu şi Constantin Ţencu, lăcătuşi mecanici la Întreprinderea de avioane Bucureşti, se îndreptau spre locuinţele lor. După program, împreună cu mai mulţi colegi din uzină, organizaseră, conform unui mai vechi obicei statornicit pentru ziua de acordare a retribuţiei, un meci amical de fotbal : „bătrînii" cu „tineri". Partida s-a încheiat cu victoria „bătrînilor" şi, potrivit tradiţiei, cei învinşi s-au oferit să dea ceva de băut. Astfel, au mai zăbovit la „un pahar" pînă către cină. După ce au băut care cîte-o votcă, care cîte-o bere, s-au îndreptat, cu toţii spre casă, cîte doi, cîte trei, după cum aveau drum.

Pe şoseaua Bucureşti — Ploieşti, în dreptul unei mercerii din cartierul Aeroroport Băneasa, Croicu şi Ţencu trec pe lîngă un grup de trei tineri, care veneau din sens contrar, şi pe care nu-i cunoşteau. Unul dintre aceştia, turmentat de băutură, îi atenţionează pe Croicu că l-ar fi lovit cu plasa. Muncitorul de la Întreprinderea de avioane, care, e drept, ţinea într-o mînă o plasă cu obiecte de îmbrăcăminte, se întoarse spre tînărul ofensat, sfătuindu-l să fie om serios şi să-şi vadă de treabă. Iritat însă de sfat, cel „jignit", împreună cu unul dintre amicii săi se întoarse din drum, puşi pe hartă, îndreptîndu-se spre Croicu şi Tensu. Cel de-al treilea, un tînăr de vre-o 16 ani, dîndu-şi seama de situaţie îşi vede de treabă şi pleacă mai departe.

Fără nici o altă explicaţie, unul dintre cei doi artăgoşi îl loveşte brusc cu putere, atît pe Croicu, cît şi pe Ţencu, în plină faţă, cu pumnii. Ca seceraţi, cei doi se prăbuşesc pe trotuar, cu sîngele şiroind din nas şi din gură. Revenindu-şi pentru moment, Croicu dă să se ridice, dar cel de al doilea agresor, care iniţial asistase doar la isprava colegului său, îl izbeşte de cîteva ori, sălbatic, cu piciorul. Croicu se rostogoleşte iar la pămînt, în balta de sînge, care se face tot mai mare.

Martor al scenei de barbarie, inginerul Gheorghe Vişan — care-şi parcase maşina în apropiere şi tocmai se pregătea să pună prelata pe ea — începe să strige la huligani, îndreptîndu-se spre locul altercaţiei. Atacatorii o iau însă la fugă. Împreună cu un alt cetăţean şi cu un copil, care treceau pe stradă, inginerul încearcă să le dea o mînă de ajutor victimelor. Ţencu îşi revine uşor. Dar Croicu, care pierdea sînge fără contenire intrase în comă. Luat pe braţe şi dus în holul unui bloc, unde, în scurt timp, cu toate îngrijirile acordate de inginerul Vişan şi de celălalt cetăţean, se stinge din viaţă...

Sesizate, organele de procuratură şi miliţie se deplasează operativ la faţa locului. Pentru început nu se reuşeşte să se consemneze decît decesul lui Croicu şi cîteva date absolut insuficiente. Puternic traumatizat, Ţencu nu poate da nici un fel de relaţii despre atacatori. Nici inginerul Vişan şi nici celălalt cetăţean nu cunosc mai multe. În privinţa puştiului care participase la transportarea victimei în holul blocului, şi care, după spusele inginerului Vişan, ar fi avut vreo cincisprezece ani; acesta dispăruse fără urmă.

A doua zi, o echipă complexă, din cadrul Miliţiei Capitalei, împreună cu un procuror, continuă lupta cu necunoscutul, pentru descoperirea criminalilor. Lucrătorii de miliţie stau de vorbă cu muncitorii din întreprindere, reconstituind în amănunt drumul parcurs de victime cu o zi înainte, adunînd numeroase alte date necesare elucidării cauzei.

Indignaţi peste măsură, colegii lui Croicu şi Ţencu cer să fie depistaţi cît mai repede criminalii care curmaseră viaţa tovarăşului lor de muncă, ce abia împlinise 21 de ani, unul dintre cei mai harnici, pricepuţi şi corecţi muncitori din uzină. Ei se oferă, în acelaşi timp, să sprijine fără rezerve activitatea lucrătorilor de miliţie.

Concomitent cu acţiunea declanşată în întreprindere, se acţionează cu înfrigurare şi în zona unde se comisese crima. Timpul este fructificat la maximum, pentru ca nici un indiciu să nu se piardă. Zeci şi zeci de persoane din cartier — tineri şi virstnici — sînt întrebate, în speranţa că se va mai afla ceva. Dar răspunsul este, invariabil : „Nu ştiu. Nu am văzut..." Toţi cei cu care se stă de vorbă dau dovadă de multă bunăvoinţă, dar nici unul nu fusese martor, astfel încît nu se poate contura nimic relevant cu privire la criminali.

Paralel cu activitatea depusă în vederea identificării făptaşilor, lucrătorii de miliţie sînt preocupaţi, deopotrivă şi de găsirea puştiului care dăduse o mînă de ajutor inginerului Vişan la transportarea victimei în holul blocului. Copilul este, însă de negăsit. Printre altele, aşa cum urma să se stabilească ulterior, şi datorită faptului că acesta avea zece ani şi nu cincisprezece i, cum i se păruse inginerului, situaţie care a împiedicat şi ea asupra cercetărilor în ansamblul lor.

Se acţionează fără răgaz pe tot cursul zilei de 25 ianuarie, pînă noaptea tîrziu. Printre zecile de copii de la care se încearcă să se afle ceva, se găseşte şi o fetiţă care relatează lucrătorilor de miliţie că, fiind pe stradă cu o zi înainte, întîlnise trei inşi. În timp ce trecea pe lîngă ei, auzise cum unul dintre aceştia le-ar fi spus celorlaţi că „are o poftă nebună să bată pe cineva".

Fetiţa le mai spune miliţienilor că... „unul dintre cei trei era blond, cu părul tuns scurt, îmbrăcat în bluzon, iar altul purta o geacă"... Sînt informaţii mai mult decît preţioase. Pornind de la aceste cîteva elemente, e drept destul de generale, a doua zi dimineaţa se ajunge la un alt tînăr care îi întîlnise pe cei trei în seara cu pricina, „la semaforul de lîngă podul Băneasa". Acesta dezvăluie organelor de cercetare ceea ce era mai important — numele indivizilor.

Între timp este identificat şi puştiul care-l ajutase pe inginer la transportarea victimei. Efortul miliţienilor se dovedeşte, şi în acest caz, salutar : băiatul furnizează şi el o serie de elemente concrete cu privire la fizionomia criminalilor.

Coroborînd toate datele obţinute cu sprijinul a zeci şi zeci de cetăţeni, după mai bine de 35 de ore de cercetări asidue, minuţioase, oamenii legii reuşesc să descopere pe autorii crimei, în persoana lui Nicolae Barbu, zis Titel, din strada Girlei nr. 11, şi Vasile Burghelea, zis Gigi Moldovan, cu domiciliul în strada Vasile Lupu 5.

Se trece de urgenţă la reţinerea criminalilor. Cînd li se comunică motivele arestării, aceştia rămîn de-a dreptul uimiţi. Pur şi simplu nu cunoşteau consecinţele fatale ale faptei lor nesăbuite, care curmase viaţa unui om în floarea vîrstei. De fapt, aşa cum a rezultat din cercetări, după crima pe care o comiseseră şi o ignorau, Barbu şi Burghelea şi-au continuat beţia pînă după miezul nopţii.

Cînd mama lui Croicu, a venit tocmai de pe meleagurile Gorjului să ridice corpul neînsufleţit al singurului său copil, copleşită de durere istorisea :

— Toată viaţa am economisit ca să-i fac lui Constantin casă, să aibă şi el rostul lui, familia lui. Acum nu mai are cine să locuiască în ea. Îmi vine să-i dau foc nu alta ! Visul meu de-o viaţă l-au năruit în cîteva clipe nişte oameni din cale afară de răi, luîndu-i, fără nici un motiv, viaţa bietului meu băiat, lăsîndu-mă fără sprijin la bătrîneţe, nemîngîiată pînă la sfîrşitul vieţii.

Sînt cuvinte pline de amărăciune, de durere, acuzînd nesăbuinţa şi irresponsabilitatea.

Cazul la care ne-am referit invită la serioase reflecţii, cu atît mai mult cu cît, nu o dată, sîntem martori ai violenţei cu care elemente huliganice caută să-şi rezolve neînţelegerile. Evident, aceşti indivizi înrăiţi nu-şi propun să comită o crimă, dar, aşa cum rezultă şi din cele relatate în aceste rînduri, măsura poate fi oricînd depăşită, în special cînd şi alcoolul înfierbîntă mintile.

Col. OCTAVIAN GOGA

Perseverent în fapte abjecte

A mai fost condamnat pentru tentativă de viol, lipsire ilegală de libertate a unei persoane, abuz în serviciu. A beneficiat însă de clemenţă, fiind graţiat prin Decretul nr. 189/1981.

Prin generozitatea sa, societatea noastră i-a oferit prilejul să reflecteze în libertate la gravitatea faptelor sale şi să desprindă concluziile cuvenite. A fost şi reîncadrat imediat ca şofer la I.T.A. Cluj-Napoca. Se înţelege de la sine cum ar fi fost normal să onoreze cei în cauză o asemenea şansă.

Care a fost însă recunoştinţa lui Vasile Şalanţa, în vîrstă de 25 ani, din comuna Gilău, judeţul Cluj, faţă de clemenţa legii ca expresie a bunăvoinţei colectivităţii care îl înconjoară ?

La 24 ianuarie 1983, în timp ce se afla într-o cursă ilegală pe ruta Cluj-Napoca — Gilău, a zărit-o pe tînăra M.M. aşteptînd într-o staţie. A oprit lîngă ea şi i s-a adresat politicos, dar cu gînduri ascunse :

— Poftiţi, domnişoară, urcaţi. Pînă o să vină autobuzul... vă duc eu la destinaţie.

Fata, mulţumită de „ocazie", nu stă pe gînduri. O bucată de drum totul a decurs normal, tînăra nesesizînd nici o intenţie dubioasă din partea celui de la volan. În loc să ajungă însă la destinaţie, cum i se promisese, M.M. se trezeşte deodată că autocamionul virează într-o altă direcţie. Privindu-l pe şofer, a înţeles, din transfigurarea acestuia, pericolul ce-o aştepta. Încearcă să-l implore, ţipă cu disperare, dar totul este zadarnic. Vehiculul aleargă în viteză tot mai mare. Se opreşte într-un loc de unde nu se văd case şi nici oameni prin apropiere. Şoferul scoate brusc un cuţit şi ameninţînd-o cu bestialitate îi cere să se dezbrace.

Îngrozită, însă fără să se piardă cu firea, fata simulează că se supune, dar caută cu febrilitate un prilej de salvare. Profită de o anumită împrejurare, deschide portiera, sare din cabină şi fuge cît o ţin puterile.

Peste cîteva ore, Vasile Şalanţa avea să fie arestat de miliţie.

Nepunînd speranţe prea mari în revenirea spectaculoasă a unor astfel de perseverenţi în fapte abjecte pe linia deplutire a vieţii normale, socotim mai degrabă să reţinem atenţia asupra necesităţii unui plus de prudenţă din partea victimelor potenţiale, dar şi a unei atitudini ferme din partea opiniei publice faţă de autorii unor astfel de monstruozităţi.

MIHAI GROZAVU

Cușmir: un nou record mondial

Simbătă seara, în sala de atletism de la „23 August", în cadrul Cupei de cristal, săritoarele noastre în lungime Anișoara Cușmir și Vali Ionescu ne-au oferit, din nou, un regal. După ce Vali Ionescu (antrenor Mihai Zaharia) a reușit (în ciuda unor dureri lombare) să egaleze recordul mondial al Anișoarei (6,92 m, stabilit tot aici, în urmă cu două săptămîni), Anișoara Cușmir (antrenor Ion Moroiu) și-a dovedit, iarăși, clasa, obligîndu-i pe arbitri să măsoare 6,94 m, nou record al lumii ! Pe cît de mare a fost bucuria ei, a fost și a noastră, fericiți să putem consemna, unul după altul, recorduri mondiale în proba respectivă (reamintim că Vali Ionescu e recordmană a lumii în aer liber, cu 7,20 m), clar dominată la această oră de cele două sportive românce, rivale și, totodată, prietene.

Bravo, fetelor, vă așteptăm cu noi și noi recorduri !

Gheorghe Staicu:

„Nu mi-au plăcut mizele mici"

— Tovarășe Gheorghe Staicu, iată-vă antrenor al lotului olimpic de fotbal !

— Aflu auzit cam tîrziu : mă ocup de acest lot din februarie 1982. Tot eu am condus echipa și la acel 3—3 de la Rostock.

— Totuși la federație vă aflați de la 1 ianuarie 1983, dar asta are, e drept, mai puțină importanță. Altceva : între lotul din februarie 1982 și cel din februarie 1983 sînt mari diferențe ?

— N-aș zice, structura s-a păstrat. Din cei 25 de la Rostock, 8 au trecut la lotul A, Ducadam, Bogdan, Balint, Donose, Irimescu, Nica, Turcu și Coraș, restul au fost, cu olimpicii, în Bulgaria și Grecia.

— Ce credeți, a fost o reușită turneul din Bulgaria și Grecia ?

— Fără îndoială.

— Ca să fim sinceri, știam răspunsul ! „Sportul" s-a zbătut să acrediteze ideea că patrulaterul de la Petrici, cu o echipă de A, una de B și una de C, a fost foarte tare ! Ne îndoim.

— A fost, n-a fost, greu de spus. Cert e că, la Petrici, n-am izbutit să cîștigăm nici o partidă, făcînd 3 meciuri egale. Totuși turneul a fost binevenit : mi-a deschis ochii asupra tuturor jucătorilor. Ca să zic așa, știu pe ce stau.

— Pe ce stați, tovarășe Staicu ? Pe moale ?

— Sînt mulțumit de linia de fund și, într-o bună măsură, și de cea de mijloc. Deși, la mijloc, aș fi avut și am mare nevoie de Balint. Atacul însă a mers prost. Vîrfurile n-au dat randament, nici Radu II, nici Nemțeanu. Slab s-au mai comportat Mihai Zamfir, Orac, Speriatu și chiar Mihai Marian.

— De ce și chiar Mihai Marian ?!

— Pentru că el părea, la un moment dat, apt pentru lotul A. Pe mine nu m-a satisfăcut.

— Să amintim cititorilor că pînă la meciul, oficial, cu Iugoslavia, de la Osijek, n-a mai rămas decît o lună, da ?

— Ceva mai mult : vom juca la Osijek în 30 martie. Apoi, în 27 aprilie, cu Olanda care, mai mult ca sigur, se va califica în dauna Liechtensteinului, cu care are meci de baraj. Cum Austria s-a retras, a mai rămas în grupă și Italia.

— De care vă temeți ?

— E o întrebare timpurie : încă nu știu nimic despre ei. Din cîte cunosc, italienii și olandezii abia acum își alcătuiesc loturile, dar asta nu spune, cred, mare lucru. Și unii și alții vor juca, s-a anunțat, cu profesioniști. La olandezi, lotul olimpic reprezintă, prin tradiție, punctul de plecare pentru națională. Italia, mai ales dacă vom cîștiga la 16 aprilie, va dori să-și la revanșa și, în consecință, va alinia o formație puternică. E limpede deci că nu va fi ușor.

— Cînd e ușor, tovarășe Staicu ? Niciodată nu e ușor, de acord ? Cu toate astea, grupa stă să înceapă, ce faceți, mergeți, cum zice românul, ciine surd la vînătoare ?

— Cîte ceva mai știu. Iată, Olanda, de exemplu, a întreprins un turneu în Spania, a jucat 3 partide și le-a cîștigat. M-am gîndit să merg să-i văd pe 14 martie, cu Liechtenstein, dar Mircea Lucescu m-a sfătuit, și cred c-a avut dreptate, să mai aștept.

— De ce ? Pînă cînd ?

— S-ar putea ca meciul din 14 să fie, pentru olandezi, o simplă formalitate. După aceea însă vor juca un amical cu Alkmaar, echipă redutabilă, mă voi duce atunci.

— Ne-am lămurit cu adversarii, haideți să discutăm despre olimpicii noștri. Ce prevede programul lor ?

— Mai avem două acțiuni, una cu Bulgaria, 6—9 martie, alta în Ungaria, 13—16. Am încercat, pentru 13—16, cu Danemarca, dar a căzut. Danezii ne-au răspuns că nu pot, problemă de calendar. Vom mai roda lotul și vom ieși, nu-i așa, mai edificați. Mai ales atacul ne dă bătăi de cap.

— Cînd vorbiți la persoana întîi singular, cînd la a întîia plural, de ce ?

— Nu exprim numai punctele mele de vedere, ci și pe acelea ale colegului Constantin Frățilă, antrenorul secund al lotului.

— Vă gîndiți, dumneavoastră și Frățilă, la ceva jucători noi ?

— Vom juca, am decis, 1-4-4-2, dar nu stăm prea bine, repet, în atac. La Petrici, de pildă, am avut 9 situații de singur cu portarul și n-am marcat. Credeam că mor de inimă ! Pe lîngă Radu II, intenționăm să mai apelăm la Nica, la Iordache și, poate, la Antohi. De undeva o sări iepurele ! Exact, rămîne în discuție și Șoiman.

— Custov ? Grosu ? La Oradea, dumneata l-ai redescoperit pe Grosu, l-ai și uitat ?

— Nu l-am uitat, îl vom convoca. Ca și pe Szabo, fundașul de la A.S.A. Tîrgu Mureș. Custov ? Poate, doar că e cam greoi. Sper să mă ajute și Mircea Lucescu, lăsîndu-mi cîțiva băieți din lotul A, pe cei pe care, firește, nu-i va folosi pentru meciul cu Italia.

— Confesă : ce obiectiv și-a propus lotul olimpic ?

— Să meargă la Olimpiadă.

— Și ?

— S-ar părea, dată fiind forța fotbalului iugoslav, că partida de la Osijek va fi cea mai grea, ce ziceți ?

— Nu zicem noi, se știe : meciul cel mai greu e cel care urmează !

— Va fi greu, dar eu așa sînt : nu mi-au plăcut niciodată mizele mici. Mă agăț deci de meciul cu Iugoslavia. Sper să luăm un punct de acolo și, după aceea, vom mai vorbi.

— Există voci care susțin că lotul olimpic e un amestec de jucători, care stau cînd la echipa națională, cînd la cea de club. Împărtășiți un astfel de punct de vedere ?

— Nu. Federația tratează preliminariile olimpice cu toată seriozitatea, dovadă că noi am și început înaintea altora. Avem un plan ferm și-l vom respecta. Nu-i mai puțin adevărat însă că lotul acesta e, și trebuie să fie, o antecameră a lotului reprezentativ. Colaborez bine cu Mircea Lucescu, mai dă el, mai las eu. E greu de așezat o barieră între cele două loturi.

— Noi am început primii, e drept, problema e însă, stimate tovarășe Staicu, dacă vom și termina primii ! Ce ziceți, vom termina ?

— N-am nici un motiv să mă tem. Altfel nu veneam la federație.

Întrebări

Patru antrenori români, Traian Ionescu, Mircea Dridea, Nicolae Oaidă și Ion Motroc, au plecat în Maroc, urmînd să contribuie, cu prieceperea și experiența lor, la dezvoltarea fotbalului din țara respectivă. Nimic de zis pînă aici, decît de semnalat că fotbalul românesc, aflat la ora acelui 0—0 cu Italia, se vede tot mai prețuit (și solicitat) în lume. Nedumerirea noastră e însă alta. Prin plecarea lui Ion Motroc (un tehnician cu merite recunoscute), Disciplina fotbal de la I.E.F.S. (din cadrul Catedrei de jocuri sportive) a rămas descoperită, ea funcționînd azi cu un singur cadru (Viorel Cojocaru, asistent universitar) !!! Disciplina, altădată de elită, cu cadre dintre cele mai autorizate (Nicolae Roșculeț, Angelo Niculescu, Mircea Rădulescu ș.a.) se vede, iată, în suferință, ba încă într-un moment în care C.N.E.F.S. a restrîns aria de activitate a resortului respectiv din F.R.F. (examene de clasificare pentru antrenori, cursuri de reciclare etc.), trecînd multe obligații în sarcina I.E.F.S.!!

Se impune, credem, o întrebare: cine îi va lua locul lui Ion Motroc? S-a gîndit cineva la asta? Și o alta: ce se va întîmpla cu așa-zisa „școală" de fotbal de la I.E.F.S. dacă postul lui Motroc va rămîne (ca și cel al actualului secund al națională, ca și cel al lui Ion Voica, antrenorul Sportului studențesc) vacant la nesfîrșit? Cine ne răspunde?

Un cartonaș galben pentru federație?

Sesizat de semnalele apărute în presă, Biroul federației de fotbal a luat în discuție, mai deunăzi, problema cartonașelor galbene. Față de sugestiile noastre (pledasem pentru revenirea la sistemul suspendării automate, pe o etapă, după primirea a două avertismente), Biroul federal a mai cerut, surprinzător, o păsuire, motivînd că fotbalul românesc are un moment favorabil și că „nu este oportună o altă măsură la jumătatea întrecerii" (vezi „Sportul" din 28 ianuarie).

Nesocotind discuția închisă și ținînd cont că, în urma plenarei Comitetului F.R.F., Biroul federal funcționează, de cîteva zile, într-o nouă alcătuire, revenim asupra temei, plecînd chiar de la argumentația invocată. E adevărat, repetăm, că fotbalul românesc e în creștere, dovadă rezultatele sale pe plan internațional (poziția naționalei în grupa C.E., pătrunderea Craiovei în turul 4 al Cupei U.E.F.A. etc.), dar la fel de adevărat e că, în ultimul sezon, actele de indisciplină s-au înmulțit. Nu vom mai apela (am mai făcut-o) la numărul, mai mare, de cartonașe galbene și roșii acordate în toamnă, ci vom spune că indisciplina a proliferat pînă și în campionatul juniorilor, o serie de echipe acumulînd, într-un an competițional, nepermis de multe sancțiuni disciplinare : C.S.S. Brașovia, Dinamo Victoria și Integrata Pașcani, de pildă, cîte 22 de etape de suspendare, Abatorul București și Jiul Petroșani, cîte 20 etc. etc.

E limpede, credem, că renunțarea la sistemul suspendării automate a condus (și, din păcate, conduce) la formarea unor deprinderi greșite, de pe urma cărora fotbalul nostru are de suferit. Să nu căutăm exemple prea departe : Craiova se va prezenta la Kaiserslautern cu 7 cartonașe galbene ! Pe plan intern, cartonașele se împart cu larghețe, dar ele nu mai au, prin abolirea suspendării automate, nici un rol, căci știm cu toții (chiar dacă ne prefacem că nu) ce înseamnă „măsurile administrative" menite să-i pedepsească pe jucătorii năbădăioși ?! Pe terenuri străine (sau în fața unor arbitri străini), lucrurile se prezintă cu totul altfel : sancțiunile împotriva vinovaților s-au înăsprit și se înăspresc cu fiecare zi (vezi amenda de 5 000 de franci elvețieni dictată în urma eliminării lui Țiclcanu din meciul Italia — România), în condițiile în care, mai realistă decît F.R.F., U.E.F.A. a păstrat regula suspendării, cărcia i-a căzut victimă, între alții, și Ilie Balaci. Absent de la Bordeaux, cel mai bun fotbalist român al anului 1982 va lipsi, săptămîna viitoare, și de la Kaiserslautern, măsurile dictate de U.E.F.A. fiind (a aflat-o și F.R.F., dar după spartul tîrgului) și mai drastice : al treilea cartonaș galben (după etapa de „odihnă") atrage de la sine și interdicția de a juca în meciul imediat următor !

Ce vrem să spunem ? Că una se întîmplă din acest punct de vedere, în campionatul intern și alta în întrecerile internaționale. Consecința e logică : jucătorilor noștri, obișnuiți cu clemența, le e greu să se adapteze, din mers, rigorilor practicate pe plan european, ei plătind cu eliminări și suspendări (să nu uităm abaterile comise, la Sarajevo, de Gabor și Dumitrache), comportări față de care, în țară, se închid ochii ! E, firește, și vina arbitrilor (cine mai elimină, la noi, un jucător pentru proteste ?! Dar pentru simulări ?! Dar pentru gesturi nesportive ?!, dar să ne fie permis să apreciem că principala culpă aparține, în această direcție, federației.

Așa stînd lucrurile, solicităm noului Birou federal să reia în discuție, cît mai grabnic, problema cartonașelor.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Margo Nedelea, Mircea Bunea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30; Audiențe — 25 58; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoaia, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Bîlădeanu — 24 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mănecan — 25 28); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 25 50, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacara

anul XXXII
nr. 9 (1447)
vineri
4 MARTIE
1983

● săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

ROMÂNIA - BULGARIA: UN NOU ȘI RODNIC DIALOG LA NIVEL ÎNALT

Comentariu în pagina 3

Roma? Nu, o zi însorită în centrul municipiului Pitești.

O invitație la munte:

Serbările zăpezii

(în pag. 12—13)

De Ziua Ei

8 Martie, ziua femeilor lumii, ziua în care (deși anotimpurile, de la un timp, își cam fac de cap !) ghioceii, ca la un semn, inundă cîmpiile și pădurile, sufletele și casele, ridicînd totul la celeste'ea imaculatei concepțiuni. 8 Martie, fericită secundă astrală, spune poetul, în care soarele sărută mîna femeii. Mîna în care vom depune omagiul buchetului tandru de ghiocei.

Dar ce rămîne după ce vom rupe foaia de calendar, lăsînd petalele ei să zboare în vînturi ? Rămîn — trebuie să rămînă ! — acele elemente nevolatile, cele ce ies și se întorc în sămînță, în rădăcinile care le-au născut. Aici, la noi, la români, ziua femeii nu-i doar o zi, sînt zilele, lunile, anii, epoca unei țări care o înconjoară cu prețuire, cu ocrotire, cu dragoste și cu drepturi, cu mari drepturi, desigur și cu datorii, cu mari datorii. Ea este o redutabilă forță a societății noastre, ea muncește alături de noi, uneori mai mult decît noi (munca, tot poetul remarcă, fiind de genul feminin...), dînd producție în uzine, efort bărbătesc pe cîmpiile cu bărbați puțini, inteligență în institutele științei, gingășie în așezămintele sănătății, îndrăzneală vizionară, dar și cumpănire gospodărească în înaltele foruri ale răspunderii civice, și, pe deasupra, rîndînd în jurul-ne o casă cu liniște, cu flori (deseori, tot de ea cumpărate) și cu copii. Formula ei de viață e mai complicată decît ne-am putea închipui, decît ar fi cu putință în granițele a ceea ce cade sub controlul comun. Formula ei de viață este una eroică. Îi este deci proprie o calitate umană, o plămadă anume, care nu-i pe toate drumurile, care, poate, nu-i de dorit, dar care-i de admirat atunci cînd se naște. Iar la noi s-a născut.

De Ziua Ei, de 8 Martie, îi oferim floarea dragostei și recunoștinței noastre, fără să-i spunem multe cuvinte, căci cuvinte i-am spus destule. Ci numai unul : mulțumim. Mulțumim pentru tot.

ILIE PURCARU

Microhidrocentralele — o idee cîștigată

(în pag. 5)

Un interviu cu Dinu C. Giurescu

(în pag. 9)

Cărți fundamentale ale culturii românești

GETICA

(în pag. 11)

După 2-3 la Kaiserslautern

Urmează Craiova

(Corespondență din Kaiserslautern, în pag. 12—13)

„Satul cu o mare în braţe"

Nu ezitez şi nici nu încerc să mă prefac a fi romantic. Satul Călineşti-Oaş privit de la înălţimea de 1 000 de metri şi situat la poalele Jelejniculuí — unul din munţii vulcanici (stinşi) ai Ţării Oaşului — asemeni satelor oşeneşti Racşa, Cămărzana, Moişeni, Gherţa Mare, Bicsad, Certeze şi altele, are ceva distinct, particular, în măsura în care are şi puncte convergente cu satele enunţate de noi.

Gazda noastră, poetul Vasile Mic, ne vorbeşte acum ca şi în alte dăţi despre satul său şi despre cele 5 000 de suflete care îl populează, cu suflarea lor, ca şi cu truda lor. Ce argumente are? Să vedeţi numai. De la modestele căsuţe acoperite cu paie sau şindrilă situate pe un drumeag ce duce invariabil spre coama uneia dintre aceste coline, la impunătoarele case de-acum, cu una şi două niveluri, n-a fost un drum prea simplu. Să fim serioşi, să fim foarte serioşi, nu numai valoarea ţuicii şi nu numai valoarea muncilor grele prestate de oşeni prin ţară i-a „săltat" într-atît. Că sînt harnici şi truditori, asta toată lumea o ştie. Că se eliberează circa 50 de autorizaţii de construcţie de la consiliul popular comunal, anual, asta o ştiu mai puţini. Iată şi drumurile frumos pavate, unele cu ziduri de sprijin. Sînt paşi „decontaţi" în contul prezentului. Sătenii, cărora le-am fost oaspeţi pe parcursul a trei zile, au şi o realizare de excepţie. Un lac de acumulare cu mai bine de 400 m luciu de apă. În apropiere este o splendidă cabană turistică. Ce credeţi că trebăluiesc acum călineştenii? Finalizează construcţia unei microhidrocentrale cu două turbine a 0,45 MW capacitate fiecare. Mă rog, nu este un obiectiv de proporţii. Dar este unul de proporţii ca necesitate şi valoare reală. Chiar asta e: ca valoare reală ! Mai ales în aceste condiţiuni cînd se pune atît de serios punctul pe „i" în problema energiei şi a combustibililor.

Iată că în aval de baraj se află satul Coca. Pe deal este Lechinţa, cea cu biserica din lemn, veche ca lumea. Să auzi numai clopotele din Lechinţa şi ţi se va face impresia că eşti în nordul Moldovei unde mă tot pregătesc să ajung curînd. La fel de frumos şi bine rînduit este şi satul Păşunea Mare, deşi li se spune că sînt mai la „periferie". Dar aceşti oameni care cinstesc locul şi „natul" şi se cinstesc şi pe ei înşişi ca buni şi destoinici gospodari? Să reţinem numele cîtorva : Vasile Sima, Dumitru Mic, Vasile Paţi, Dumitru Jiboc, Dumitru Paşca (Vasile şi Dumitru sînt la „putere"), Gheorghe Ardelean, Ioan Cîmpian, Vasile Ciora, Liviu Laurenţiu ş.a. M-am abătut adesea la cîte un „gioc" al lor, la cîteva şezători. Fantastic ce falşi sînt cei care apar la televiziune şi pe alte scene în postură de oşeni şi fac pe ţipuriţorii şi pe dănţăuţii, faţă de înşişi oşenii de-aici ?!

DORIN SĂLĂJAN

Opinia unui alegător

Cine ne citeşte

— Stimabile, îmi spune cineva, te urmăresc cu atenţie, mai zici cîte ceva, e bine, poţi zice chiar mai multe, însă îmi dau seama că sînt şi aici nişte reguli ; îl urmăresc şi pe Păunescu, îmi place, spune lucrurilor pe nume, plătitorilor le place şi lor, mă gîndesc la un articol al lui cu Competenţa, are dreptate, şi bine face că spune tare ce are de spus, în fond presa aşa trebuie să fie şi în socialism, bătăioasă, cinstită, curajoasă, însă am o întrebare : Vă citeşte cineva ? !

Rămîn perplex.

— Cum adică, întreb şi eu acum, nu ziceai dumneata că e bine, că îţi place, că le place şi plătitorilor ? ! Nu te înţeleg. Toată această lume care îi trimite lui Păunescu scrisori şi îmi trimite şi mie, de la o vreme, şi chiar dumneata, care îmi spui ce îmi spui înseamnă că mă citiţi, nu ? !

Domnule, pe mine, pe mă, ne bucură cînd vă luaţi meseria în serios şi e limpede că noi toţi, cititorii, ne simţim onoraţi cînd vă citim pentru că şi noi înţelegem să ne luaţi în serios pe noi şi chestiunile noastre; ale vieţii noastre cea de toate zilele, cum zicea o rugăciune, pe timpuri, însă îmi amintesc că bolnav fiind, odată, cînd eram mic şi ai mei mă tot îndemnau să mă rog ca să mă fac bine, deşi m-am rugat, frumos şi cu toată credinţa, pînă n-a venit doctorul şi-n-a luat, urgent, anume măsuri ca să înlăture boala, tot nu m-am făcut bine şi ceva din ateismul meu de azi, de la maturitate, se trage şi de la această întîmplare.

Vă citeşte cineva ? — întreabă el, adică vă citesc cei de care depinde îndreptarea lucrurilor într-un domeniu sau altul ? Asta e chestiunea. Citeodată vehemenţa cu care scrii mă face să citesc printre rînduri că ştii exact de cine depinde o îndreptare sau alta dar nu spui, şi am impresia că aşa se petrec lucrurile şi eu unii, să zicem din acestu cineva, de care depinde îndreptarea respectivă : nespunîndu-le pe nume nici ei nu sînt opriţi de nimic să se facă pur şi simplu că nu înţeleg că de ei e vorba sau să se facă anume că nu v-au citit.

— Cam complicat, zic eu, ca să mai cîştig timp.

— Nu e complicat deloc, vine replica cititorului meu de rînd, e foarte simplu. Şi mai simplu ar fi dacă nu v-ar citi, într-adevăr deloc, dar eu cred că vă citesc.

— Şi atunci ?

Tace acum, omul meu care a spus şi el, în rîndul lui, cît l-au ţinut pe el baierele şi înţelegerea.

Şi atunci, continui eu.

Adevărul e că de multe ori noi facem atîta caz cînd ni se răspunde la un articol apărut în presă de către mai ştiu eu ce întreprindere, şi e tăvălit zdravăn directorul ei sau şeful de serviciu sau impiegatul şi aşa mai departe, dar în fond...

Foarte rar, nici nu-mi amintesc bine, apare cîte un vag dialog de perspectivă al vreunui şef de departament, adjunct de ministru sau ministru ca şi cînd, brusc, cei care pînă mai ieri, în judeţ, simplu director, putea răspunde de tot şi de toate, ajuns la centru, ministeriabil, devine intangibil, nu mai intră în dialog cu presa. Normalitatea e încălcată flagrant.

L-am văzut odată pe un tovarăş al nostru foarte bun, într-un prezidiu tăcînd sever la argumentele unor cadre din subordinea lui care aveau dreptate în timiditatea intervenţiei lor şi l-am revăzut, după o vreme, la fel de firesc în sală, ridicat în picioare de nouă notabil şi el vorbind la fel cu colegii lui pomeniţi mai înainte, şi chiar mai înfipt decît ei fiindcă el cunoştea chestiunea şi de jos şi de sus.

Cineva trebuie să ne citească, zic şi eu, şi chiar sînt convins că ne citeşte, dar încep să fiu convins şi de faptul că acel cineva odată ajunşi cineva, nu mai catadicsesc să ne răspundă, pentru că la acel nivel, cred ei, dialogul nu mai e obligatoriu.

Dialogul trebuie să fie o constantă a democraţiei noastre şi el se cuvine apărat în toate împrejurările vieţii noastre social-politice, apărat şi dezvoltat şi pus în situaţia să progreseze responsabil pe toate treptele ierarhiei sociale.

A nu vorbi, a nu discuta despre un fapt anume, social sau administrativ, nu înseamnă că acel fapt nu mai există sau că de acel fapt nu se ia act de către opinia publică. Se vorbeşte sau nu în presă sau la televiziune despre, să zicem, cauza întîrzierii peste măsură a unui tren, cum s-au petrecut lucrurile în urmă cu cîteva zile, nu înseamnă că pînă la urmă nu se află cauza şi că nu se comentează, ca să nu mai spun cîte zvonuri iau naştere astfel şi cum prejudiciază ele, acele zvonuri, atmosfera ALTFEL mult mai curată şi mai sănătoasă.

Dar cineva trebuie să intre în dialog. Dacă un articol din presă aduce în discuţie o chestiune spinoasă sau mai spinoasă cunoscută altfel de toată lumea iar acum, odată cu apariţia articolului, comentată şi mai acut şi, firească, din perspectiva acelui articol, a nu răspunde public competent şi cinstit nu înseamnă a închide, tacit, o discuţie, ci a amplifica nedorita ei reverberaţie în conştiinţa opiniei publice. Cine nu priveşte lucrurile astfel în faţă, greşeşte serios.

Şi atunci, ca să reiau întrebarea interlocutorului meu, un gazetar cu conştiinţă nu poate face nici el abstracţie de cine îl citeşte. Cînd am scris despre **birocraţia la nivel central**, săptămîna trecută, mă gîndeam că nu e destul să dau satisfacţie, scriind, cititorilor mei care, citindu-mă, sigur participă, după puterile lor, la formarea unei opinii publice favorabile democraţiei şi dialogului. Mă gîndeam că bine ar fi fost să am şi satisfacţia de a fi primit măcar telefonic, adică personal, dacă nu public, prin presă, semnul că cel în cauză m-au citit şi că povestea în discuţie a şi început să fie rezolvată. În fond, de ce să nu scrieţi, în presă, cu toată răspunderea, că la ministerul cutare, unde e **ministru cutare**, zace uitată sau aminată (din lipsă de decizie, de răspundere, de competenţă, chiar, deşi aceasta, cînd e, scuză tot, mai grav e cînd competenţa e lipsită de decizie sau fricoasă), zace uitată o cerere a unei colectivităţi şi că prin aminarea răspunsului se pierd atîţia bani sau se pierde atîta timp în procesul înaintării noastre spre mai bine.

O asemenea intervenţie ar avea darul să dea satisfacţia opiniei publice că acei reprezentanţi ai ei, aflaţi într-un post sau altul, nu au devenit intangibili iar ler reprezentanţilor, le-ar da sentimentul că sînt controlaţi de cei în mijlocul cărora, pînă la urmă, vor trebui să se întoarcă. Cînd zici **ministerul cutare** ar trebui să vegheze la în chestiunea cutare — nu prea se înţelege bine cine are răspunderea ; o instituţie singură nu poate răspunde, **există cineva, fizic, pus să răspundă, să aibă un punct de vedere şi să-l justifice sau dacă şi ei, acel responsabil, consideră că nu e bine ce se face sau cum s-a făcut ceva anume, în domeniul în care a fost pus să răspundă, să facă în aşa fel încît să nu patroneze tăcînd şi tacit o situaţie în care nu crede.**

Pentru că există şi situaţia, la fel de nefericită, cînd cîte un astfel de înalt responsabil îţi explică, în particular, că şi el e de acord cu tine, că nu e bine, cum se procedează în anume caz dar a mobilizat situaţia şi deşi ştie cum ar trebui să se desfăşoare lucrurile ca să meargă bine, nu întreprinde nimic. Mecanismul e mai complicat, ţi se spune, e o chestiune de orientare, cînd se va ajunge la discutarea orientării în acel domeniu îmi voi spune, sigur, părerea dar pînă atunci trebuie să fiu disciplinat.

— Bine dar pînă atunci se păgubeşte ! În ce constă disciplina ? În consolidarea pagubei ?

Nu mi s-a răspuns.

Revin, iarăşi, la povestea cu cine ne citeşte.

E limpede că despre dialog nu se poate vorbi într-un singur articol. Cred însă că şi articolul poate fi în ceea ce priveşte adresa, mai concret, altfel el îşi pierde multora libertatea să creadă că nu e neapărat necesar să te iei în gură cu gazeta, sau că „presa e a noastră, şi fiind a noastră, nu e obligatoriu să-i răspundem, mai lăsăm şi noi băieţii ăia să mai zică şi ei cîte ceva, ştim noi însă cînd e cazul sau nu, să le răspundem". Ca să nu mai spun că l-am auzit pe cineva, odată, direct indignat zicînd:

— Cine îi permite, domnule, lui, să spună aşa ceva ? E pur şi simplu un instigator.

— Dar, tovarăşe, am intervenit eu, omul are dreptate, aşa stau lucrurile. El nu face decît să reflecte opinia publică. Acum nu el a creat opinia publică, greşeala făcută de noi în acest domeniu a creat opinia publică pe care el o reflectă doar, şi ne face un serviciu spunînd şi spunîndu-ne adevărul.

DINU SĂRARU

Vizita de prietenie a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în R. P. Bulgaria

O nouă contribuție la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor româno-bulgare

De fiecare dată, întîlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, au constituit evenimente de cea mai mare importanță pentru îm[illegible]ilor pe cele mai di[illegible]

tre popoarele român și bulgar, [illegible] țel comune de amplificare a conluc[illegible] multilaterale, în folosul celor două popoare, al cauzei păcii și soc[illegible]ismului, s-a desfășurat și recenta vizită de prietenie în R.P. Bulgaria a to[illegible]ășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Todor Jivkov.

Noul dialog româno-bulgar la nivel înalt — a 30-a întîlnire dintre cei doi conducători de partid și de stat — a prilejuit abordarea fructuoasă a problemelor privind relațiile bilaterale, precum și a celor mai importante aspecte ale vieții internaționale.

Apreciindu-se stadiul relațiilor de colaborare multilaterală româno-bulgare, s-a subliniat cu deosebită satisfacție faptul că ele cunosc o dezvoltare continuă, pe baza înțelegerilor stabilite la nivel înalt, înregistrîndu-se noi progrese în colaborarea dintre cele două țări și popoare pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate. Totodată, s-a apreciat că economiile socialiste în plină dezvoltare ale României și Bulgariei, cerințele dezvoltării lor, [illegible] cum și experiența acumulată oferă mari posibilități pentru intensificarea, prin eforturi comune, a colaborării bilaterale, pentru continuarea și lărgirea cooperării și specializării în producție, ceea ce corespunde intereselor fundamentale ale celor două popoare, cauzei socialismului păcii și progresului în lume. În acest context, a fost reafirmată hotărîrea reciprocă de a se acționa pentru amplificarea colaborării și cooperării într-o serie de ramuri importante, pentru extinderea activităților comune legate de cooperarea în producție. Referindu-se la aceste probleme, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Întregul nostru partid și poporul român dau o înaltă apreciere colaborării multilaterale româno-bulgare și sînt hotărîte să acționeze cu toată fermitatea pentru ridicarea acesteia la un nivel tot mai înalt. Realizarea unei cooperări în producție, a întreprinderii mixte Giurgiu-Ruse, noile perspective de dezvoltare în domeniul hidroenergetic, al metalurgiei, al chimiei, al construcțiilor de mașini demonstrează cu putere marile progrese obținute în dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre, faptul că aceste relații constituie un exemplu de colaborare între două țări socialiste vecine și prietene, care conlucrează activ între ele, cu alte țări socialiste, în asigurarea victoriei so[illegible]ului, în ridicarea bunăstării și fericirii popoarelor lor, pentru afirmarea cu tot mai multă putere a socialismului în lume".

Abordîndu-se probleme actuale ale situației internaționale, s-a subliniat că în prezent nu există sarcină mai importantă decît prevenirea războiului nuclear și luarea de măsuri eficiente de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Cei doi conducători de partid și de stat au arătat că România și Bulgaria sînt ferm hotărîte să-și aducă și în viitor, în strînsă conlucrare cu celelalte țări socialiste, cu toate forțele progresiste, democratice, iubitoare de pace, contribuția lor activă la întărirea păcii în lume. În acest context, s-a exprimat convingerea [illegible] realizarea inițiativelor și propunerilor privind încheierea unui tratat de nefolosire reciprocă a forței militare și de menținere a unor relații pașnice între țările participante la tratatul de la Varșovia și N.A.T.O., oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, încheierea într-un timp cît mai scurt, cu succes, a reuniunii de la Madrid, întărirea păcii, securității, colaborării și destinderii pe continent ar aduce o contribuție de seamă la îmbunătățirea climatului internațional, în interesul tuturor popoarelor europene, al păcii pe întreg globul. Legat de aceasta, după cum se remarcă și în Comunicatul cu privire la vizită, a fost subliniată necesitatea de a se face totul pentru oprirea amplasării rachetelor americane cu rază medie de acțiune în Europa și pentru reducerea celor existente, cu respectarea strictă a principiului egalității [illegible] securității egale, pentru eliberarea totală a continentului de armele nucleare, atît cu rază medie de acțiune, cît și tactice. A fost reafirmată, totodată, hotărîrea României și a Bulgariei de a conlucra activ pentru dezvoltarea largă a colaborării între țările balcanice, pentru întărirea păcii, încrederii și bunei vecinătăți între ele, pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a colaborării și păcii, lipsită de arme nucleare.

În semn de profundă prețuire a personalității politice, a contribuției aduse la dezvoltarea și întărirea colaborării frățești dintre partidele, țările și popoarele român și bulgar, cu prilejul celei de-a 65-a aniversări a zilei sale de naștere, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînat, în cadrul unei solemnități care a avut loc la Burgas, înaltul ordin bulgar „Stara Planina" cu eșarfă. Înmînînd înalta distincție, tovarășul Todor Jivkov a spus, printre altele: „Comuniștii bulgari, toți oamenii muncii din țara noastră vă cunosc ca un fiu remarcabil al poporului român, al Partidului Comunist Român, al României socialiste vecine, ca un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, ca un prieten sincer al poporului bulgar... Îmi este deosebit de plăcut să subliniez că noi, partidul nostru și poporul nostru dăm o înaltă apreciere activității dumneavoastră consacrate adîncirii necontenite a prieteniei și colaborării bulgaro-române". Mulțumind pentru ordinul primit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat: „Consider această distincție atît ca o apreciere a [illegible]tății pe care am desfășurat-o și o desfășor în mișcarea revoluționară, ca militant al Partidului Comunist Român, pentru eliberarea socială și națională, pentru făurirea socialismului în patria mea, pentru cauza socialismului și păcii, cît și ca o apreciere a contribuției la activitatea de dezvoltare continuă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre popoarele și țările noastre".

[illegible]sfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, de deplină înțelegere și stimă [illegible], noul dialog la nivel înalt româno-bulgar constituie o nouă contribuție la dezvoltarea și aprofundarea relațiilor frățești de strînsă prietenie și colaborare rodnică dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, păcii și progresului în lume.

ION D. GOIA ■

Carpați 2000

Lupta cu inerția în turismul montan

Revenim la „ecuația montană" a doctorului Radu Rey, **Z+T+M=D**, formulă defel magică, întrucît se poate relativ lesne materializa prin măsuri concrete, apte de a contribui la rapida potențare și valorificare a resurselor sugelor noastre carpatine. Deci, **Z+ T+M=D**, adică zootehnie, agricultură, meșteșuguri, turism egal dezvoltare — prin turism fiind vizate nu costisitoare hoteluri alpine, ci gospodăriile țăranilor din sate de munte anume alese.

Într-un articol trecut arătam că Direcția turismului intern din ministerul de resort nu acționează în prezent pe această linie, întrucît — ni s-a spus — „lipsesc actele normative". Dar normativele, adăugam noi, nu vor pica din cer, ci ar trebui inițiate chiar de acest minister, cel mai direct interesat. Noi argumente în acest sens ne sînt furnizate de către un cercetător din Institutul de economia comerțului interior și a turismului, secția turism : inginerul Alexandru Borza, autor și coautor, de-a lungul a peste două decenii, a numeroase studii. El ne informează că la respectivul institut s-au și efectuat ample cercetări, în care se regăsesc ideile de bază ale doctorului Rey. Desigur, nimeni nu a „copiat", evasidentitatea de păreri și soluții nefăcînd altceva decît să oglindească unica realitate care a făcut și obiectul serialului „Carpați-2000". De reținut că ideile lui Radu Rey se regăsesc amplificate și concretizate în aceste lucrări, care din păcate nu au depășit stadiul inoperant al mapei, deși, ne spune inginerul Borza, „primele studii elaborate în cadrul Ministerului Turismului datează din... 1972. S-a cheltuit și valută pentru o deplasare de documentare în străinătate. S-a elaborat în 1973 un ordin al ministrului, cu instrucțiuni detaliate, s-au nominalizat cîteva sate, dar problema, pînă azi, nu s-a urnit din loc".

Adevărat, în ceea ce-i privește pe cetățenii străini, crearea satelor turistice preconizate de aceste studii (formula a fost încercată și aplicată la noi, dar sporad.c) s-ar lovi de unele dificultăți legate de actualele reglementări legale. Dar nici aceste greutăți nu sînt de netrecut...

— ...Și, oricum — subliniază Alexandru Borza — ele nu îi afectează sub nici o formă pe turiștii **români**. Or, apare perfect logic ca tocmai ei să fie deschizătorii de drum, așa că în realitate nu există nici un fel de piedici, în afara acelora create de inerție, de lipsa de interes.

Problema capătă și un important aspect economic, arată interlocutorului nostru. Din motive evidente, dictate de condițiile naturale, solicitarea maximă a hotelurilor, cabanelor etc. în perioada concediilor se înregistrează în lunile călduroase, ceea ce duce la fatale supraaglomerări. Or, firește, statul nu-și poate permite să construiască unități de cazare care nu ar fi folosite în tot cursul anului la o capacitate cît mai apropiată de cea maximă. Dar iată, gospodăriile montane sînt gata construite și, selecționate judicios și cu minime amenajări (la care ar contribui însăși proprietarii), pot de pe acum să primească turiști, cu condiția ca această activitate să fie bine organizată și nu lăsată, ca acum, cam la voia întîmplării, cel puțin în ceea ce privește satele de munte. Ministerul Turismului ar trebui să exercite, potrivit atribuțiilor sale firești, funcția de îndrumător general, iar oficiile județene și consiliile populare locale să stabilească diferențiat condițiile de cazare, tarife etc. (repetăm, deocamdată avem în vedere doar pe turiștii români), să editeze și să difuzeze prospecte cu informații precise și să facă puțină reclamă, care rămîne, orice s-ar zice, o componentă esențială a oricărui comerț civilizat. În final, statul ar culege însemnate beneficii materiale, deschizîndu-se și perspectiva introducerii în circuitul internațional — într-o etapă ulterioară — a satelor turistice. Cît despre beneficiarii imediați... Dar mai bine să citățm dintr-un recent studiu pe această temă elaborat de un colectiv de specialiști în turism. Așadar, valoarea argumentelor provine deci, de astă dată, nu din caracterul de noutate (cititorii serialului „Carpați-2000" vor regăsi multe idei familiare), ci din faptul că sînt avansate de o cercetare de specialitate.

Dincolo de propunerile cu caracter foarte concret merită să zăbovim asupra motivațiilor adînci care, în opinia autorilor și a noastră, pledează pentru această formă de turism rar practicat la noi, în ciuda „ieftinității" sale.

Pornind de la caracteristicile mediului citadin alăturate obligațiilor și convențiilor sociale specifice — se arată în studiu — putem să depistăm o serie de trebuințe pe care orășeanul, cetățeanul angrenat în mașinăria urbană, le emite din ce în ce mai constant și tinde să le transforme în acțiune. Iată motivațiile :

● Reintoarcerea la natura nemodificată, motivație valabilă pentru toate categorile de virstă, sex, socio-profesionale, statut social. Omul modern nu se poate lipsi de cadrul originar de viață, iar contactul cu mediul rustic trezește ecouri largi în echilibrul său funcțional.

● Cunoașterea și adeziunea temporară la grupurile de apartenență specifice zonelor rurale. Turistul care vine în contact cu aceste grupuri „primare" își satisface trebuințe sociale fundamentale, a căror realizare este adesea obstrucționată în mediul citadin. Anonimatul caracteristic grupurilor mari ca și stările tensionale ce se manifestă deseori în ambianța urbană se atenuează considerabil în climatul rustic (articolul nostru se referă la specificul montan), în care turistul își recapătă condiția de membru plin al comunității. Se adaugă prestigiul, considerația celorlalți, precum și posibilitatea de a participa direct și nemijlocit la acțiuni comune creatoare.

● Cunoașterea, înțelegerea, „inventarea" prilejuită de un sejur (în satele montane) se pot de asemenea realiza cu succes. Contactul nemijlocit cu piese ale tezaurului istoriei naționale, ale folclorului, cu ocupațiile și obiceiurile populare transforma vacanțele rustice într-un veritabil proces de asimilare a noi și numeroase cunoștințe și de dobîndire a unor deprinderi ce dau turiștilor satisfacții personale și sentimentul utilității. În același timp, ei își pot manifesta din plin aptitudinile creatoare personale, ieșind din monotonia cotidianului.

● S-ar putea aminti și motivațiile estetice ce decurg din nevoia de frumos, ordine, puritate, armonie, naturalețe, care lipsesc în atmosfera sofisticată a marilor hoteluri. Totodată, ca motivație apare și curiozitatea ce decurge din noi informații asupra ospitalității populare, obiceiurilor gastronomice, artizanatului și „ritualurilor" sătești.

● Odihna, cura de aer și de fructe, consumul de alimente proaspete și așanumita terapie ocupațională pot concura favorabil în aceste condiții cu acelea oferite de stațiunile balneare tradiționale. Fără a mai vorbi de sport, vînătoare, pescuit sportiv, ascensiuni și drumeții care, în satele turistice, capătă autenticitate și noi dimensiuni.

Concluzia : „Întrucît satul turistic românesc nu se prezintă ca un produs turistic de serie, ci poartă amprenta originalului, ineditului și surprizei, el constituie, în momentul de față, una din cele mai bogate surse de satisfacere a trebuințelor, deci și a motivației turistice. Principala caracteristică cu care se impune este cadrul de compensare fizică și spirituală a deficiențelor ce-l oferă, în majoritatea situațiilor, viața din colectivitățile urbane."

Să rezumăm : studii și propuneri concrete (pe localități etc.; pe care nu le-am mai enumerat) există berechet, și încă foarte judicioase. **„Singurul lucru care stă în calea transpunerii lor în realitate** — afirmă Alexandru Borza — **este inerția !"**, și noi îi dăm dreptate. Remediul, poate nu comod dar dezarmant de simplu, este lupta cu inerția.

LIONEL NIȚESCU

„CA CIUPERCILE DUPĂ PLOAIE..."

Am verificat mai intîi, cu ajutorul unor culegeri de proverbe și ziceri populare, dacă expresia „ca ciupercile după ploaie" (apar, răsar) e de uz curent la toate popoarele. Și m-am convins că, în 80 la sută din cazuri, această zicere populară rezistă: pretutindeni unde cad ploi răsar sau apar ciupercile „ca ciupercile după ploaie". Minus în cîteva zone ale lumii : 1) acolo unde nu cad ploi, deci în deșerturile fierbinți ; 2) acolo unde ploile cad sub forma zăpezilor continue, deci în zona frigului etern, la cei doi poli ai planetei. Am dedus, ușor, că populațiile care locuiesc în aceste zone, deșerturile fierbinți și deșerturile de gheață, sînt silite să cumpere ciuperci din celelalte zone, cele care produc ciuperci. De unde ? De pretutindeni ! Unde nu cresc ciuperci ?! Am aflat, cu prilejul aceleiași cercetări, că cel mai mare producător de ciuperci din lume este Taiwanul, insula Taiwan din Marea Chinei de Sud.

Apoi m-am întrebat ce sînt, în fond, ciupercile. Am aflat, deschizînd tratate de botanică și fitologie, că ciupercile nu sînt nici plante, nici animale. Aparțin, după unele opinii mai vechi, unui al treilea regn. Sînt oricum foarte vechi pe planetă, mai vechi poate decît cele mai vechi plante și decît cele mai vechi animale, menținînd pînă azi un sistem sui-generis de existență : nu cunosc asimilația clorofiliană — ca plantele, nu trăiesc pe seama distrugerii materiei vii — ca animalele. Dar cîte ciudățenii legate de aceste ființe (mono și pluricelulare, vizibile și invizibile), vinovate de adevărate dezastre pe mari spații ecologice sau răspunzătoare de existența a numeroase specii vegetale și animale, care, fără prezența unor anume specii de ciuperci, nu cresc și nu se dezvoltă ! Orhideea și stejarul își datorează una splendoarea, cealaltă măreția unor concubinaje la rădăcină cu niște invizibile ciuperci. Englezul Alexander Fleming a devenit sir Fleming datorită unui soi din ciuperca numită **Penicillium**, devenită peste noapte apărătoare a sănătății omenirii. Fără ciuperca **Sacharomices ellipsoidens** nu fierbe mustul și nu se face vinul, și mulți dintre noi ar fi în suferință. Dar ciuperca, mai știam eu încă din copilărie, vindecă și formea ; ciupercile — cele comestibile, desigur — sînt un aliment ideal în zonele fără plante și fără animale.

Este motivul pentru care, acum un an, în cadrul unei sesiuni cu deputații Capitalei, am lansat ideea cultivării ciupercilor pe toate spațiile disponibile din municipiul București. Raționamentul meu a fost simplu : în materie de carne nu stăm pe roze.. nici în materie de pește, brînzeturi, ouă ; ba uneori nici în materie de legume elementare — cartofi [illegible]. Comunicînd inițiativa for[illegible] asemenea constatări, vindeam [illegible] grădinari, — toată lumea știa despre ce-i vorba, că doar venea de pe stradă !, ba chiar și explicațiile oferite pentru a înțelege situația erau exprosute : Sectorul agricol Ilfov e prea mic pentru un oraș atît de mare. Cum că ne aprovizionăm Capitala, bine și ritmic, cu de toate ? Cum ?! Prin autoaprovizionare, prin producerea celor necesare la fața locului, chiar aici, în București, pe toate suprafețele disponibile. Deci carne, brînză, ouă, legume, pește etc. direct din București, unde se poate, printre blocuri, prin curți de școli și uzine, pe terenurile virane, în scuarurile sau grădinile abandonate, pe terase și în ghivece; da, și ghiveciul e o suprafață productivă cînd se îndoapă cu pămînt și cu semințe udate la timp. Am aflat, în aceeași sesiune, și despre un plan de introducere a pomilor fructiferi în București — cireși, peri, meri, nuci, piersici — și a plantelor medicinale și industriale. În fond, cei mai mulți dintre bucureșteni au venit de la țară. De ce-ar uita țara la barieră și n-ar aduce-o în oraș, ca să-i mîngîie și hrănească ? De la cine să aștepți carne, brînză, lapte, ouă ? Numai de la țărani ? Țăranu vin să-și facă adesea cumpărăturile la București, iar cine se duce la rude la țară, citeodată nu trebuie să uite să ia și pîine în buzunar. Atunci ?

— Un raționament spontan...

Atunci eu, cel ce subscriu, am avansat, cu toată timiditatea, o propunere suplimentară : ce-ar fi să cultivăm ciuperci ? Recunosc, anvergura planului agricol al Capitalei noastre m-a speriat. M-am temut ca nu cumva, peste noapte, ciurdele de porci și stolurile de orătănii crescute prin curți de școli și uzine să nu înunde piețele publice, provocînd stricăciuni, dînd polanca la pămînt lanurile de varză și ceapă de pe străzile laterale, dintre blocuri. M-am gîndit și la paguba în plante medicinale, care sînt totuși scumpe. Și cînar la plantele industriale, inul, cînepa, care trebuie cruțate. Lăsînd gluma la o parte, am fost sceptic cu privire la zootehnia și agricultura bucureșteană, deși știu bine că, acum o sută de ani (am și scris-o în romanul meu „Zăpezile de-acum un veac"), Bucureștii erau un oraș cu grădini de legume, cu livezi și cu vii, că turmele de oi intrau slobod pînă la bariera Tîrgului din afară, că boii și caii trăgeau curent atelajele municipale, că și tramvaiele erau cu cai. Ce să mai vorbim de pește și pescării ! Ce să mai vorbim de fructe !... Toate aceste bunuri năvăleau în piețele orașului în chip anapoda, năvăleau pur și simplu, la stilul invaziei. De orice se putea plînge bucureșteanul, începînd cu lipsa de parale și isprăvind cu urbanizarea, aproape nulă, numai de abundență nu. Orașul modern a devorat aspectul rural al orașului vechi, scufundînd o lume. Pe aceasta n-o mai putem învia — și nici nu trebuie.

Dar putem face altceva, putem folosi mai bine și mai practic posibilitățile de care dispunem, ca să compensăm niște carențe bătătoare la ochi, niște lipsuri pe care [illegible] le vindecă [illegible] cu [illegible] microparcelarea în sectorul urban [illegible] agricultura [illegible] mă rezerv pentru altădată !) Putem, în schimb, folosi microparcelele, în locuri și cu amenajări adecvate, ca să producem ciuperci. O suprafață de numai cîteva zeci de hectare, organizată științific, ar putea furniza o producție de ciuperci care să asigure bucureștenilor cîteva meniuri pe săptămînă. E puțin ? Ar fi mulțumitor, bine, chiar foarte bine.

Despre ce reprezintă ciupercile ca aliment complet, înlocuitor al cărnii, nu insist. Despre cum se prepară ciupercile, nici atît. Dar am insistat și insist asupra faptului că, pentru a produce această carne albă, n-avem nevoie nici de fîn, nici de orz, nici de porumb, deci n-avem nevoie de o anexa agricolă care să livreze furaje. N-avem nevoie nici de grajduri, cotețe și numeroși îngrijitori. Ciupercile, odată semănate, apar în valuri, răsar continuu... ca ciupercile după ploaie. Culesul nu pretinde un mare efort, mîncatul nici atît. Atunci ? Atunci, la sesiune, cînd am lansat ideea, tov. Ion Popa, care era prim-secretar la sectorul 2, m-a invitat să văd „o experiență" cu ciuperci la Pantelimon. Am ezitat, știind bine că nici chiar ciupercile nu cresc peste noapte.

— O promisiune : Ciupercăria din Pantelimon

La sesiunea din urmă cu două săptămîni a Consiliului popular municipal, am ridicat din nou chestiunea ciupercilor, cu riscul de a fi taxat drept un maniac ciupercofil. Ceva s-a făcut, dar cît de puțin s-a făcut se vede : pe piață lipsesc ciupercile, mai exact, cantitățile în care apar sînt farmaceutice. S-a făcut puțin, cei vizați de propunere nu s-au pus în mișcare, dar, cu acest prilej, un vechi tovarăș de călătorie prin țară, tovarășul Ion Furir, prim-vicepresedinte al Consiliului popular al sectorului 2, mi-a spus : „Vino să vezi ce-am realizat noi în sectorul 2 !" Zis și făcut, am pornit la drum.

Am cunoscut mai întîi un om inimos, directorul Administrației domeniului public a sectorului 2, tovarășul Ion Popescu. Încă din 1980, el a luat inițiativa organizării unei ciupercării pe un tronson experimental de 100 mp. Rezultatul ? Senzațional : într-un an, pe 100 mp, o producție de 13 500 kg ciuperci ! A hotărît să treacă imediat la extinderea suprafeței cultivate, dar nu în mod empiric, ci cu mijloace științifice. Pentru aceasta, a trimis spre calificare, la Mogoșoaia, o echipă de trei oameni, care să învețe la bob experiența miraculoasă a celebrului dr. Mateescu specialistul nostru nr. 1 în cultivarea ciupercilor. Dr. Mateescu are ușa permanent deschisă. Vizitîndu-l la Mogoșoaia, nimeni nu se poate plînge că n-a primit o bună îndrumare sau o pungă cu miceliu. Mai mult, dr. Mateescu desfășoară de mai mulți ani o asiduă campanie pentru extinderea cultivării ciupercilor la noi. Novicii din sectorul 2 s-au bucurat deci de toată atenția.

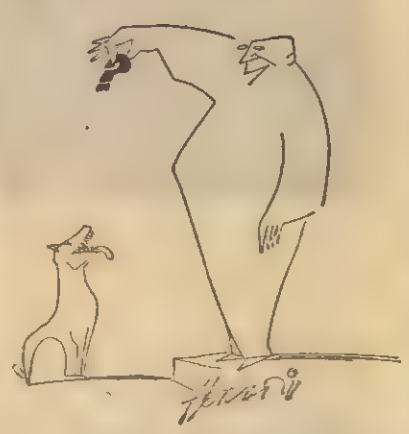

Fotografia din pagina întîi de ELENA GHERA

Între timp, în birourile A.D.P.-ului s-a trecut la elaborarea unui proiect pentru construcția unei ferme de 1 000 mp. Nu un adăpost improvizat, ci o adevărată construcție, cu încăperi și instalații dispuse într-o linie tehnologică adevărată, ce urmărește întregul proces al producerii ciupercilor : a) hală de pregătire a compostului ; b) cameră de sterilizare ; c) camere de incubare și formare ; d) camere de cultură. Construcția, pe două nivele, e dotată cu toate instalațiile de apă, lumină, aerisire, încălzire, reglare a temperaturii, inclusiv cu lift pentru transportul cutiilor cu ciuperci. Ciupercile sînt însămînțate și cresc în cutii de plastic, de mică dimensiune, ușor de manipulat, care sînt așezate în rastele, pe verticală, pe opt sau zece etaje. Zece etaje de ciuperci în fiecare cameră de producție, în total 2 500 mp suprafață cultivată. Cînd apar — și am văzut-o cu ochii mei — ciupercile apar prin explozie sau în valuri. Un val ține o săptămînă, apoi o pauză de trei zile, apoi alt val, iar un ciclu de recoltare are nu mai puțin de cinci valuri. Apar, într-adevăr, ca ciupercile după ploaie ! Dar tovarășul Furir mă corectează : „Apar nu după ploaie, ci după carte !"

Intervenție oportună, menită să potolească avîntul meu romantic. Fiindcă organizarea unei producții moderne de ciuperci, în serie mare, pretinde — iată ! — investiții, calificare, știință, deci o mare bătaie de cap. E lesne de înțeles de ce alți gospodari ai orașului n-au vrut să se lege și cu ciuperci la cap. N-aveau și n-au atîtea pe cap ? De ciuperci le arde ! Ciupercile sînt bune cînd le produce altcineva, cînd vin — eventual — din import. Dar eu precizez : nu sînt bune ciupercile din import, fie și din Taiwan ! Sînt mai bune ciupercile proaspete. Este ceea ce au înțeles gospodarii din sectorul 2, deși experiența lor e abia la primii pași.

Și acum, cîteva întrebări adresate celorlalți gospodari din Capitală și, în general, tuturor gospodarilor :

1. Cît timp trebuie, dispunînd de mijloace, ca să generalizăm o asemenea experiență ? Avem, iată, o fermă în producție și un proiect bine pus la punct, care se poate generaliza. (Costă bani, e drept, dar investiția se poate amortiza în cîteva luni, cel mult într-un an !)

2. De la cine să cerem aviz ca să dăm pe piață un bun de mare valoare nutritivă la a cărui producere nu participă decît gunoiul de grajd și sămînța (miceliul), plus un dram de grijă față de aprovizionarea pieței și chiar un dram de spirit comercial ?

3. Ce vor răspunde gospodarii sectoarelor, în întîlnirile cu cetățenii, la întrebarea aceasta elementară : de ce nu ne dați ciuperci ? Nu de pomană — le cumpărăm !

În încheiere, vreau să spun că amenajarea [illegible] model care se cere tipizat și generalizat — nu exclude producția artizanală pe suprafețe mici, în condiții și cu mijloace rudimentare. Orice suprafață bine cultivată e rentabilă, orice contribuție e binevenită. Nu e binevenită penuria. Nu e binevenită cealaltă zicere, tot populară, care sună așa : „Pagubă-n ciuperci !" Vă închipuiți cît de multe erau ciupercile cîndva, la începutul folclorului, cînd creștinii singure și de capul lor, încît cineva a putut zice „Pagubă-n ciuperci !" Acum ar fi o mare pagubă să mai zicem așa.

PAUL ANGHEL

Microhidrocentralele — o idee cîştigată

„Flacăra" a mai scris despre imensul potenţial energetic al piraielor noastre de munte, al riurilor mici. În programul naţional de valorificare a acestor resurse, multe judeţe şi mulţi entuziaşti au încercat şi încearcă multe variante de microhidrocentrale. Dar toţi se loveau de şi ridicau o unică problemă : agregate la dimensiunea micro, adică turbine şi generatoare de puteri mici, diversificate, capabile să capteze şi să convertească în energie electrică puterea acestor ape cu debite mai reduse decît a marilor riuri şi cu căderi nu prea înalte, ori amenajabile prin lucrări modeste, fără baraje şi construcţii costisitoare. Totul trebuie să fie rentabil ! De această problemă a început să se ocupe, cu vreo doi ani în urmă, secţia cercetare-proiectare a întreprinderii timişorene, secţie condusă de dr. ing. Mihai Opaschi.

Printr-un interfon, inginerul Opaschi îşi cheamă colaboratorii, aflaţi prin diversele ateliere ale secţiei, pe cei care au şi rezolvat problema tehnică ridicată. Pe cei care au realizat un grup de asemenea hidroagregate (turbine, generatoare sincrone şi asincrone, mecanisme de reglaj tensiune şi frecvenţă) capabile să lucreze oriunde şi capabile să lucreze autonom, graţie sistemelor electronice, automatizate, de reglaj. Deci, pot fi amplasate în locuri total izolate fără a fi necesar un dispecer, un muncitor permanent care să le supravegheze ori să efectueze manevre de reglaj în funcţie de debitul apei. „Prima gamă realizată, pe care întreprinderea o poate fabrica în serie şi o poate livra solicitanţilor, este trifazată şi de puteri 5,10 şi 15 kilowaţi-amperi şi pentru căderi diferite de apă, ne informează ing. Opaschi. Este în curs de pregătire şi microagregatul monofazat semiautomat pentru uz casnic. În continuare este în proiectare gama de la 15 la 50 kilowaţi amperi, iar în curs de studiu de la 60 la 100".

Apar o fată şi doi băieţi cu alură de adolescenţi. Inginerul Opaschi nu simte descumpănirea şi explică : „sînt tineri dar sînt talentaţi, valoroşi, serioşi. Pe scurt, sînt ingineri ; e firesc ca ei să rezolve teme de cercetare ale timpului lor". Se numesc : Mariana Crişan, inginer mecanic, 34 de ani. S-a ocupat mai ales de proiectarea turbinei. Viorel Ciulea, 33 de ani, inginer electrotehnician. A lucrat mai ales la partea de generator şi cuplajele cu turbina şi aparatura electronică de reglaj automat gîndită de Tudoran. Constantin Tudoran, 27 de ani, deţinătorul a două brevete de invenţie (şi un alt dosar depus la O.S.I.M.) ce privesc tocmai metodele şi aparatele de reglare automată a tensiunii şi frecvenţei, ce pot fi utilizate nu numai la hidroagregate, ci şi la alte tipuri de microgeneratoare (pe bază de combustibili lichizi clasici) capabile să lucreze autonom şi astfel sînt foarte solicitate la export, putînd fi instalate în deşert ca şi pe Himalaia, în cele mai îndepărtate şi izolate locuri de pe pămînt, putînd duce oriunde curentul electric, de la o mică fermă la un tînut întreg, de la o instalaţie petrolieră în deşertul saharian, la îndepărtatele cătune din Indochina, pe unde nu pot ajunge sistemele şi magistralele energetice.

„Totul este absolut original, precizează Mariana Crişan. Doar modelele de calcul sînt pornite de la literatura de specialitate cunoscută. Problema microturbinelor nu prea e tratată în literatură pe plan mondial, a rămas doar la nivel de teorie, deoarece ele n-au interesat pînă azi, pînă la răscrucea crizei energetice. În Europa, doar în Franţa sînt larg răspîndite şi au o oarecare tradiţie, funcţionînd cîteva tipuri clasice de turbine, însă neautomatizate. Aici e partea noastră forte, de noutate. Calculul şi metodologia de calcul (vorbesc de turbine) aparţine tovarăşului dr. ing. Opaschi. În rest, ne-a lăsat pe noi să lucrăm, să experimentăm, să proiectăm, să facem probe tehnologice. Sîntem un grup mai mare de ingineri decît cei pe care ne vedeţi acum. Şi a ieşit ce puteţi constata prin aceste trei variante".

(Sîntem într-o expoziţie tehnică a întreprinderii, aflată la parterul blocului administrativ. De fapt, sînt 3 dintre cele aproape 10 tipuri realizate pînă acum. Un hidroagregat mai mare — care însă nu depăşeşte gabaritul unui dulap de bucătărie, — de tipul montat la Tomeşti, asigurînd iluminatul public, încălzitul şi iluminatul cîtorva unităţi social-economice, consiliul popular, întreprinderea de sticlă, prepararea apei calde menajere, prin boilere, energia necesară unor aparate electrocasnice, de la frigidere la răsnită de cafea. După căderea şi debitul apei pe care se amplasează se poate construi în orice variantă pînă la 100 kilowaţi-amperi. Necesitînd lucrări hidrotehnice minime, baraje simple din pămînt şi piatră, ori cu deviaţii de curs. Posedă un regulator automat de tensiune, cuplat, în aceeaşi casetă, cu unul de frecvenţă, nu mai mare decît o geantă diplomat. Ştie să se încadreze, de exemplu, la turaţii între 300 şi 750 pe minut. Celelalte două sînt mult mai mici şi pot fi achiziţionate şi de consumatori particulari, ori de unităţi forestiere pentru pichete îndepărtate, de tabere montane pentru creşterea animalelor, de cabane şi amenajări turistice ori economice în zone foarte izolate unde există însă un fir de apă).

„Un prim prototip s-a născut prin 1979, preia dialogul Viorel Ciulea, şi a mers la Reghin pentru forestieri. Era complet neautomatizat. Atunci ne-am dat seama că agregatele trebuie să ştie să lucreze singure. De regulă asemenea instalaţii se montează în locuri depărtate, unde trebuie să ţintuieşti locului un muncitor care să ştie ce să facă în caz de avarii la una din părţile microcentralei, să ştie s-o exploateze, să execute manevre pentru stabilizarea tensiunii şi frecvenţei în funcţie de debitul apei ce nu poate fi, în mod natural constant. Trebuie efectuate manual modificări atît la turbină cît şi la partea electrică pentru a nu produce necazuri consumatorilor, pentru a nu le distruge aparatele. Ceva se impunea făcut iar automatizarea era singura soluţie. Dar să vorbească Tudoran, e partea lui".

Şi vorbeşte.

„De fapt, ideea a pornit de la nişte comenzi externe. Întreprinderea avea comenzi de la nişte parteneri din ţările arabe pentru microgeneratoare care să poată funcţiona autonom, independent, în zone izolate. Sigur că trebuiau să fie echipate cu sisteme de reglaj de tensiune. Vechile aparaturi pe bază de transformatoare de curent şi amplificatoare magnetice sînt greoaie, mari ca volum, consumatoare de multe materiale şi nu sînt total automatizate. Electronica ne-a venit în ajutor, ne-a dat soluţia".

Desigur, prin mintea fostului student de excepţie Constantin Tudoran, care a lucrat la o asemenea idee încă de pe băncile facultăţii în cadrul cercurilor ştiinţifice. El a prezentat un regulator automat de tensiune cuplat apoi cu unul de frecvenţă, ca o altă performanţă, nu invenţii. De originalitatea soluţiei îşi dă seama dr. ing. Opaschi care de ani de zile cercetează, studiază şi proiectează maşini electrice. Îşi susţine un doctorat, ştie care este nivelul în materie de plan mondial. Omul matur care totodată ştie să-i încurajeze pe tineri, să le stimuleze ideile, creativitatea, dar să le recunoască meritele. Îl determină să depună documentaţiile la O.S.I.M. Se confirmă originalitatea metodei şi construcţia aparatelor Tudoran. Deci, la mai puţin de 27 de ani inventator. Şi are şansa rară — ce ar trebui să fie regulă generală — că întreprinderea îi aplică imediat invenţiile. Acum la „Electromotor" Timişoara se realizează curent asemenea aparate, avînd în plus meritul de a fi construite cu componente integral româneşti şi gîndite modulat, uşurînd service-ul ; se înlocuieşte placa integrală cu circuite. „Electromotor" exportă aşadar azi, microgeneratoare electrice cu reglaje automatizate. Solicitate de Algeria, India, Indonezia, Nepal, Ceylon, ţări arabe şi, mai recent de Austria în vederea unor testări.

Pînă una alta, sînt minunate acasă, în România, pentru microhidrocentrale. Funcţionează, în diverse formule constructive, la Oficiul de gospodărire a apelor Braşov, la I.F.E.T. Reghin, la Complexul turistic Piatra Foii (O.J.T. Predeal), Inspectoratul silvic Negreşti (Oaş) şi Tomeşti (Timiş). Un alt prototip este pus în funcţiune în jud. Caraş-Severin, la tabăra pentru prescolari de la Jervani (cu o cădere de apă de la 10 metri).

În fabrică, în secţia amintită, se continuă cercetările pentru o soluţie a regiării la putere constantă şi a unei idei de perfecţionare, în sensul simplificării, hidroagregatului sub raportul automatizării. Inginerul Tudoran a pus la punct şi o metodă şi un aparat de reglare automată a transferului de putere, deci cu posibilitatea de a conecta şi deconecta o microhidrocentrală la reţeaua naţională. Atunci cînd are condiţii să producă mai mult faţă de necesităţile consumatorilor proprii să o poată furniza sistemului energetic.

Gîndesc aceşti tineri, gîndesc problemele epocii lor şi ale ţării. Au pregătirea necesară s-o facă, au capacitatea, au posibilităţi acolo unde lucrează şi au, au mai ales, devotamentul şi perseverenţa necesare, puse în slujba asigurării independenţei energetice a României, atît de vitală pentru progresul ei, pentru noi toţi. Microhidrocentralele, iată, sînt o soluţie cîştigată. „Electromotor" Timişoara aşteaptă beneficiari.

CICI ADAM ■

La „Aversa" anul a început bine. Dar ce se întîmplă la ITACIUTMR ?

Noul an reprezintă pentru Întreprinderea de pompe „Aversa" nu numai un început calendaristic ci şi o nouă filă în istoria acestei mari fabrici bucureştene: „Aversa" ediţie 1983 seamănă prea puţin cu cea din anii precedenţi, prin faptul că, la indicaţiile secretarului general al partidului, creşte simţitor producţia de pompe speciale, unicate şi de serii mici prin continuarea transferării la alte întreprinderi a producţiei de pompe de tehnicitate redusă. „Au crescut puii noştri !", remarcă un muncitor cu privire la acele întreprinderi din ţară (de la Botoşani, Medgidia, Strehaia etc.) care preiau din „moştenirea" fabricii bucureştene. Aşadar, 1983 trebuie să marcheze un salt calitativ, un înalt nivel de tehnicitate, o înnoire fundamentală : ca urmare a eforturilor depuse la „Aversa" ţara noastră va fi eliberată de povara importurilor de pompe. În prezent, se produc aici pompe sofisticate pentru industria petrochimică vehiculînd produse petroliere şi gaze lichefiate la presiuni pînă la 50 atmosfere şi într-o gamă de temperaturi de la minus 50 grade la plus 450, fără a mai vorbi de pompele speciale rezistente la lichide corozive, ceea ce a făcut necesară asimilarea la „Aversa" de noi materiale, de oţeluri înalt aliate. Iată doar cîteva coordonate ale preconizatei înnoiri a acestui avanpost al pompelor româneşti. Doar în acest an se va realiza o producţie fizică de 30 000 pompe, vor începe livrările pentru noul combinat chimic Drobeta-Turnu Severin, obiectiv de primă importanţă, se vor face paşi pe drumul înzestrării cu pompe a energeticii noastre nucleare, după cum s-a mai anunţat în presă.

Discutînd cu inginerul-şef Mihai Vasiliu şi cu secretarul adjunct al comitetului de partid, inginerul Alexandru Moşuleţ, şef atelier proiectare, aflăm că planul se îndeplineşte, „dar avem şi probleme, tovarăşi".

Pompele „Aversa" nu funcţionează fără motor. Ne cerem scuze pentru această enormă banalitate, care însă nu este chiar atît de banală cît pare, deoarece principalii furnizori, Întreprinderea de motoare din Filiaşi şi „Electroputere"-Craiova nu le livrează la timp şi în cantităţile necesare. Au poate şi ei dificultăţile lor?

— Desigur — replică inginerul Moşuleţ — de pildă cuprul provine din import. Totuşi socot că este prea uşor să dai vina pe una sau pe alta, şi cu asta basta ! Nimeni nu contestă dificultăţile obiective existente, dar tocmai aceasta este sarcina ministerului de resort (M.I.C.M.) : să coreleze din timp şi necesităţile de pompe pentru economia naţională (repetăm, este vorba de pompe complexe, unicat etc.), cu posibilităţile de execuţie a motoarelor. Ori avem nevoie în 1983 de x pompe, şi atunci trebuie să prevedem şi motoarele necesare, ori ne putem descurca şi cu un număr mai mic, şi atunci nu prevedem pompe pentru care nu există motoare. Anul 1983 a început şi noi nici măcar repartiţiile (deci simple hîrtii, nu motoare fizice) nu am primit pentru un mare număr de motoare electrice.

— Şi totuşi planul pe ianuarie (circa 2 400 pompe) l-aţi îndeplinit.

— Ne-am folosit de restanţe de anul trecut, de motoare ce le mai aveam în depozit; altfel spus, am fabricat cu precădere acele pompe pentru care aveam motoare, chiar dacă nu trebuiau livrate tocmai în acea lună. Important este totuşi că am realizat planul fizic. În lunile ce vor urma ne vom strădui să revenim la normal.

Aşadar, o primă constatare : necesitatea unei mai bune corelări. Dar dacă această problemă, sîntem conştienţi, este extrem de complexă şi în mare măsură depinde de neprevăzute ale conjuncturii economice internaţionale, mărturisim că o a doua mare dificultate de care s-a lovit „Aversa" ne-a nedumerit.

Dispunem deci de capacitatea tehnică de a înzestra ramuri de vîrf, inclusiv energetica nucleară ; în ce-i priveşte pe inginerii şi tehnicienii de la „Aversa", ei se zbat, găsesc soluţii, unele în premieră, luptă pentru înnoirea producţiei — şi o şi realizează. Sîntem convinşi că şi motoarele electrice necesare îşi vor face, în cele din urmă, apariţia... dar nu sîntem în stare să transportăm eficient în Bucureşti, de pe şoseaua Cătelu la Obor, unde se află „Aversa" — cam 20 de minute de mers lejer cu maşina — un butoi de 200 kg ! Efect : posibila dezorganizare a producţiei în ziua respectivă.

— Avem permanent nevoie de uleiuri, de anhidridă cromică etc., în cantităţi foarte mici — arată inginerul-şef. Un butoi cîntăreşte nu mai mult de 200 kg. Firesc, pentru a-l aduce de la gara Cătelu, bunăoară, nu ne trebuie o basculantă de 15 t ci un IMS. Noi însă am descoperit că este mai uşor să facem rost de un camion de 15 t. Cineva ar putea argumenta : „Dacă pentru o zi vi se dă o basculantă, aprovizionaţi-vă cu 15 t, nu cu 200 kg !" Dar cine te creditează pentru un stoc care să zacă în magazie un an sau un an jumătate ? Nu e raţional.

În adevăr, nu e raţional. Dificultatea ne-a fost confirmată şi de inginerul Moşuleţ şi de alţi tehnicieni de la „Aversa". Iată deci experienţa în materie de transport a cel puţin unei mari fabrici bucureştene şi pe care alte experienţe o pot confirma sau infirma. Oricum, meritã lămurită problema.

După cum se ştie, în scopul realizării de economii transportul tehnic a fost centralizat, astfel încît „Aversa" (pentru a nu lua decît acest exemplu) nu mai dispune de mijloace de transport propriu, totul trecînd la ITACIUTMR, ceea ce după cum oricine poate ghici, înseamnă Întreprinderea de transport auto Centrala Industrială de Utilaj Transport maşini de ridicat. Dacă eficienţa economică a serviciilor sale ar fi direct proporţională cu lungimea „firmei" totul ar fi în regulă, dar nu e. Această ITACIUTMR serveşte „Aversa", „Timpuri noi", Întreprinderea de accesorii pentru industria uşoară şi alte unităţi, cu specific în general diferit. Or, ITACIUTMR nu cunoaşte şi nu poate cunoaşte în fiecare moment şi în amănunt specificul şi cerinţele schimbătoare de aprovizionare, urgenţele imprevizibile ale fiecărei întreprinderi, şi acesta este unul din motivele principale pentru care le asigură zilnic maşini de tonaj adesea necorelat cu necesităţile reale, centralizarea excesivă ducînd la risipă.

Un exemplu : cînd trebuiau aduse la „Aversa" materiale de izolaţie uşoare de la doi paşi, de pe bulevardul Ion Şulea (Întreprinderea de cabluri şi materiale izolante), s-au trezit la poartă cu un mastodont. Cazul nu este defel izolat.. În diverse variante se repetă, de pildă, cînd se transportă motoare electrice de la I.M.E.B. pentru Întreprinderea de pompe.

Soluţia sugerată de interlocutorii noştri este simplă : marile uzine să-şi gospodărească singure transportul. În prezent, şoferii sînt, cumva, ai nimănui : plătiţi de ITACIUTMR, ei nu depind şi nu sînt controlaţi de beneficiarul direct şi adesea fac transporturi preferenţiale la întreprinderile care le pontează mai multe ore, nu acolo unde este nevoia mai presantă. Rezultat: la „Aversa" s-a lucrat, şi din acest motiv, „în asalt", suferă calitatea, fără a mai vorbi de faptul deloc neglijabil că uneori oamenii muncesc şi duminicile doar ca urmare a capriciilor transporturilor.

Interlocutorii noştri au subliniat că în soluţia sugerată de ei consumul de carburant nu ar creşte nici cu o picătură per total, dimpotrivă, ar putea chiar scădea, renunţîndu-se de pildă la transportul butoaielor cu autocamioane gigant. Carburantul ar fi repartizat, proporţional, fabricilor în cauză (repetăm că se au în vedere doar unităţile industriale mari, de pildă cu peste o mie de muncitori), care îşi ştiu mai bine nevoile şi, în limita strictă a cotei alocate, se pot gospodări mai bine. De ce nu s-ar putea **experimenta** sistemul, eventual îmbunătăţit faţă de cel existent acum cîţiva ani, cu un control mai sever ? Oricum, experienţa „Aversei" pledează în favoarea sa. Am pus accentul pe experimentare, fiindcă aceasta este practic unica modalitate de a aprecia corect eficienţa reală, economică, a unei măsuri sau alteia. Experimentul în cauză este extrem de lesne de înfăptuit, nu necesită reorganizări etc., nici un fel de investiţii, nici un leu cheltuit în plus.

Altfel, toate bune la bătrîna „Aversa" la acest început de an.

LIONEL NIŢESCU ■

Letraset românesc — realizare a Întreprinderii de mase plastice „Viitorul" din Oradea (foto A. Rosenthal)

Omule, fii primul tău medic!

REUMATISMUL

În accepția lui actuală, termenul de reumatism desemnează o întreagă suită de afecțiuni dureroase ale articulațiilor, mușchilor și oaselor. Maladia atacă îndeobște sistemul locomotor al organismului și, în lume, reprezintă astăzi cauza celor mai numeroase stări de invaliditate parțială sau temporară. Etiologia lui este extrem de controversată, tratamentele avînd de cele mai multe ori menirea de a atenua durerile și în mult mai mică măsură de a stinge focarul cauzal. De aici, proliferarea drogurilor farmaceutice, această sabie cu două tăișuri care lecuiește dar și strică în mare măsură, aducînd în special prejudicii aparatului digestiv și urinar.

Medicina naturistă vă propune și de data aceasta cîteva rețete și metode bazate pe folosirea plantelor medicinale și pe terapie prin presopunctură. Recomandările aparțin unor colaboratori ai revistei noastre, sînt lipsite de nocivitate și, sperăm, vor avea cel puțin eficiența medicamentelor de sinteză.

Viorel Olivian Pașcanu din Rădăuți recomandă infuzii de arin, cătină albă, mesteacăn, pir, plămînărică, salvie, urzică moartă, porumb, păpădie, ienupăr, salcie și soc. Se indică deopotrivă decoct din coada calului, osul iepurelui, salcie. Pentru băi se vor folosi : cimbru, 100 gr, fierți 30 de minute în 3 litri de apă ; mentă, 200 gr frunze, fiartă 20 minute în 3 litri de apă ; flori de fîn, 1—1,5 kg, fierte 20 minute în 5 litri de apă ; coajă de stejar, 1 kg, fiartă 30 minute în 5 litri de apă ; flori de lavandă, mușețel, pir, păstăi fasole, coajă salcie, cimbru, sovîrf, toate în cantități egale și fierte 30 minute în 5 litri apă ; tărițe de grîu, 1 400 gr, fierte 30 minute în 5 litri apă ; făină de castane, 1 kg, fiartă 30 minute în 3 litri de apă. Sînt indicate de asemenea cataplasmele cu muștar negru (în 100 gr apă), precum și frecțiile cu ulei de izmă (obținut din 100 gr fructe uscate la 100 gr alcool). Ca metodă adjuvantă, autorul propune și exerciții de respirație : se inspiră rapid și puternic pe nara dreaptă, se reține aerul cît mai mult și se expiră pe aceeași nară (exercițiul folosește deopotrivă în rinite, nevralgii, sinusite).

Doctorul **Mihai Zavergiu-Theodoru** propune în același scop automasajul general, menit să producă o vascularizare abundentă și, pe această cale, descărcarea celulei de depozitele de toxine. Procedeul a dat rezultate surprinzătoare așa cum am avut ocazia să o spunem și cu alt prilej. Evident, metoda reclamă un mare efort de voință, deoarece pacientul trebuie să practice automasajul în fiecare zi și chiar de două ori pe zi. Procedeul este cel cunoscut : se automasează întregul înveliș epitelial, bucată cu bucată, insistîndu-se asupra zonelor dureroase. Cititorii pot solicita amănunte, adresîndu-se direct autorului, București, str. Caragea Vodă 21, sect. I, sau la telefon 11 85 40.

În continuare vă prezentăm — potrivit indicațiilor doctorului **Miron Matei** (Policlinica Spitalului „Bucur") — punctele asupra cărora se pot face, în același scop, aplicații de presopunctură.

În linii generale, medicina Extremului Orient recomandă masarea fiecărui punct dureros prin metoda de armonizație (masaj circular pe punctul respectiv). Cînd zona dureroasă este mai întinsă, masajul se va face prin dispersie (în patru direcții) pînă cînd pielea devine roșie.

În **lumbago cronic** se aplică metoda tratamentului tonifiant (degetul se apasă pe piele la fel ca pe o sonerie). Aplicațiile vor afecta „reuniunea celor trei Y", puncte situate pe fața internă a gambei la trei laturi de deget deasupra maleolei interne, în apatele tibiei. În lumbago acut, presopunctura se va aplica pe apatele gambei acolo unde există o depresiune în formă de „V" întors. În același caz, se mai recomandă punctele aflate de o parte și de alta a vertebrelor lombare, la nivelul pereților lor laterali.

În **durerile de umeri** se aplică metoda de tonifiere la nivelul omoplatului în partea exterioară a osului acromion. Se poate face de asemenea un masaj în formă circulară la nivelul omoplatului, începînd de la coloană spre exterior.

Dureri la genunchi (gonartroză). Se aplică metoda de tonifiere la fel ca în afecțiunile de lumbago acut (în depresiunea „V" întors). Se pot face de asemenea aplicații pe suprafața rotulei în patru puncte : două sus și două jos.

În **durerile la gît** denumite torticolis (gît strîmb) se recomandă metoda prin armonizație. Aplicațiile vizează așa-zisa mare vertebră, situată între vertebra a 7-a cervicală și prima vertebră dorsală. Un alt punct se află la jumătatea distanței ce unește cea de-a 7-a vertebră cervicală cu extremitățile externe ale claviculei. Alte două puncte sînt situate în zona cefei, sub baza craniului, pe o linie imaginară ce unește virfurile celor două urechi.

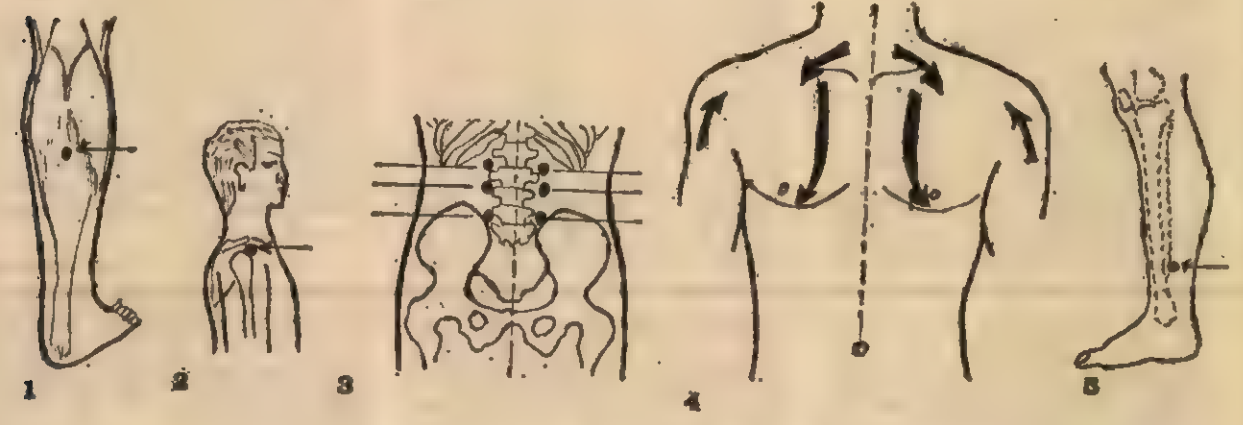

1. Punct în lumbago acut. 2. Punct în durerile de umăr. 3. Punctele din regiunea coloanei vertebrale și a bazinului în toate cazurile de lumbago. 4. Direcțiile masajului în durerile de umăr și gît. 5. „Reuniunea celor 3 yin". Se face în lumbago

Autovaccinul celulo-microbian după 20 de ani de practică medicală

Pentru doctorul Constantin Băcanu, autorul ideii și practicii autovaccinului total celulo-microbian — sfîrșitul acestei luni marchează, sub raport profesional, un fericit moment aniversar. Se împlinesc 20 de ani de cînd interlocutorul nostru a folosit pentru întîia oară un preparat imunologic, realizat din produse totale organice recoltate chiar de la pacientul bolnav. Evenimentul a avut loc la Institutul de seruri și vaccinuri „Dr. I. Cantacuzino", iar autovaccinul obținut prin ultrasonare a fost injectat unor pacienți cu uretrită negonococică. Ulterior, începînd cu 1963, doctorul Băcanu a adoptat un procedeu mai simplu, constînd din inactivarea produsului organic prin fierbere și de administrare a lui pe cale bucală. Prin această metodă, tratamentul „Băcanu" a devenit cunoscut în întreaga țară, terapia autovaccinului fiind în 1979 omologată și recomandată de Ministerul Sănătății.

Despre rezultatele terapiei prin autovaccin, cititorii noștri au fost pe larg informați prin mijlocirea revistei „Flacăra". De data aceasta ne vom mărgini să desprindem din bogata casuistică a doctorului Băcanu cîteva exemple de ultimă oră, care demonstrează o dată mai mult că metoda poate aduce rezolvări neașteptate chiar acolo unde medicina clasică se dovedește neputincioasă.

— Teoretic vorbind, ne mărturisește doctorul Băcanu, autovaccinul trebuie să acționeze în toate maladiile existente, deoarece, tot sub raport teoretic, sistemul imunoprotector are menirea de a respinge și neutraliza toate atacurile agenților patogeni. În realitate, situația nu este chiar atît de fericită. În general, autovaccinul își demonstrează eficiența în cazul organismelor mai puțin obosite și epuizate, sau acolo unde pacientul urmează cu strictețe regimul alimentar prescris și duce o viață ponderată, fără excese.

— Să revenim la cazurile fericite.

— În ultimii ani, autovaccinul s-a dovedit util în tratamentul lupusului eritematos, unde vindecarea clinică apare cam după un an și jumătate de la începerea tratamentului, celulele lupice dispărînd după aproximativ doi ani de zile. În infecțiile cu trihomonasvaginalis, am putut constata că, la pacienții tineri, tribomona dispare după 21 de zile iar flora microbiană după 2 luni. La persoanele trecute de 50 de ani procesul durează 3—4 luni. De notat că cei vindecați nu s-au mai reinfectat la noi contacte, spre deosebire de cei tratați cu metronidazol.

În infecțiile cu giardia intestinalis, însoțite de obicei de o colită severă și rebelă, parazitul a dispărut după 2—3 luni de zile, iar colita în circa 6—8 luni. Rezultate încurajatoare au fost dobîndite și în tratamentul streptococilor hemolitici, durata de dispariție a streptococului fiind de 30—40 zile. Important apare în aceste situații faptul că reacția ASLO scade în curs de 3—4 luni de la 1 250 de unități la 250 de unități, deci revine la limite normale. În același timp, bolnavii sînt scutiți timp de 2—3 ani de folosirea antibioticelor retard.

Am fost extrem de fericit să observ că autovaccinul și-a dovedit eficiența și în tratamentul insuficienței renale, boală extrem de gravă, unde, după 30—40 de zile de la începerea tratamentului, bolnavul a putut constata dispariția amețelilor, optimizarea acuității vizuale, refacerea forței fizice. S-a putut remarca de asemenea creșterea hemoglobinei (aceasta chiar după 15—20 zile). În decurs de 5—6 luni, în cazurile fericite, pacientul își recapătă vederea normală și puterea fizică, iar analizele de laborator indică dispariția cilindrilor granuloși din urină, ureea și creatinina ajung la limite aproape normale.

Extrem de eficient s-a dovedit același autovaccin în combaterea virozelor faringo-bronșice, iar aceasta mai ales la copii și persoane tinere, imunitatea cîpătată dîndu-le acestora posibilitatea să întîmpine fără dificultate perioadele marcate de epidemii și să aibă o dezvoltare psihică și fizică deosebită.

— Care sînt rezultatele în timp ale tratamentului prin autovaccin total complex celulo-microbian ?

— După 10—15 ani de la administrarea autovaccinului, am putut constata, revăzîndu-mi vechii pacienți, că infecțiile urinare, parodontopatiile și colicistitele acute nu au mai recidivat decît în cazuri izolate. Vindecări de durată (10—15 ani) au cunoscut și foarte multe persoane tratate pentru bronșită, astm bronșic și colită. În leuconevraxite, rezultatele s-au dovedit în schimb modeste, înregistrîndu-se doar stopări temporare sau ameliorări. Există și cîteva cazuri de cancer vindecate clinic și unde nu s-au mai semnalat recidive în ultimii 10 ani. Sper că administrarea în același timp a autovaccinului per os și per-cutan (ultrasonat) ne va aduce în situația de a rezolva majoritatea cazurilor atît în boala autoimună cît și în unele cazuri de cancer avansat.

— Se poate aproxima procentual numărul de vindecați, avîndu-se în vedere numărul total al celor tratați ?

— Autovaccinul preparat pentru a fi administrat strict pe gură a demonstrat o eficiență foarte mare 80—90%. Dacă el ar fi preparat prin ultrasonare și ar fi injectat, și-ar spori considerabil eficiența, deoarece pielea posedă mecanisme imunizante mult mai complexe. Sper că voi beneficia de mijloacele necesare pentru a practica și această metodă. Oricum, orice bolnav, chiar cel cu un fizic epuizat într-o oarecare măsură poate beneficia de tratament, prin folosirea autovaccinului „per os". Șansele cele mai mari sînt, așa cum spuneam, de partea celor care evită abuzurile alimentare, băuturile alcoolice, dulciurile și oboseala. Autovaccinul execută reparații capitale la o mașinărie care nu trebuie să concureze în „raliu". Sau dacă vreți o altă comparație, produsul lucrează eficient într-un organism cu o viață rațională, în fel cum o mașină merge perfect cînd este alimentată cu benzină de cifră octanică potrivită.

În sfîrșit, fiindcă „Flacăra" a avut amabilitatea de a marca scurgerea celor două decenii de cînd practic în scopuri terapeutice autovaccinul total celulo-microbian, trebuie să mărturisesc, și o fac cu mare bucurie, că metoda nu-mi mai aparține azi în exclusivitate, că foarte mulți dintre pacienții mei pe care i-am învățat chiar eu personal izbutesc să-și prepare singuri autovaccinul necesar, că tocmai de aceea în aceste case doctorul nu a mai intrat de multă vreme.

LIVIU TIMBUS ■

N.R. Celor ce ne scriu, solicitîndu-ne amănunte în legătură cu modul de obținere a autovaccinului, îi invităm să se adreseze Spitalului clinic de urgență, Calea Floreasca nr. 8, Laboratorul de bacteriologie, dr. Gh. Miloș, sau direct medicului C. Băcanu la telefon 50 66 23.

„Flacăra" revine și propune :

Boicilul în farmaciile veterinare

Am scris, nu demult, despre necesitatea extinderii terapiei cu Boicil forte la animale, expunînd (chiar dacă succint) avantajele unei astfel de acțiuni. Am comis atunci, recunoaștem, o nedreptate, trecînd sub tăcere importantele studii efectuate în această direcție la Timișoara de colectivul Facultății de zootehnie și medicină veterinară, cu care (între altele fie spus) doctorul Aurel Lepădatu a colaborat în mai multe rînduri, ultima dată în 1981, cînd a prezentat o lucrare legată de utilizarea Boicilului veterinar în cadrul Simpozionului național cu tema „Medicamente românești noi în terapia bolilor la animale și aditivi furajeri în hrana animalelor".

Revenind asupra subiectului, se cade să amintim că, încă în 1975, la solicitarea C.N.Ș.T. (prin prof. dr. Ioan Mînzatu și dr. Ioan Chișu), s-a constituit, la Timișoara, un puternic colectiv interdisciplinar, avînd ca responsabil de temă pe șeful Disciplinei de farmacologie din Facultatea de zootehnie și medicină veterinară, dr. Aurel Gherdan. Respectivu specialist, dintre cei mai distinși (ca prof. dr. Maria Leancu, conf. dr. Marin Moldovan, conf. dr. Silviu Botărel ș.a.), au realizat o nobilă muncă de pionierat într-o perioadă în care preparatul descoperit de dr. Vasile Boicu era negat de unele cercuri medicale, neavînd documentația necesară și găsindu-se, ca o consecință logică, în situația de a nu putea fi omologat. Studiile întreprinse aici au fost, ulterior, verificate și acceptate, ele reprezentînd nucleul cercetării farmacologice fundamentale ce a înlesnit pătrunderea Boicilului „pe poarta principală a omologării", acest citat aparținînd însuși dr. Gherdan.

Mai aflăm că, în paralel cu cercetările farmacologice întreprinse pe animale (dosarul a inclus o casuistică pe 179 de capete), adesea comunicate sau publicate (de pildă, în vol. XIV din „Lucrări științifice, seria Medicină veterinară", Timișoara, 1979), au fost întreprinse acțiuni de testare a preparatului pe animale de interes economic deosebit (ce-a făcut, concret, și doctorul Lepădatu). Astfel, conf. dr. Marin Moldovan s-a deplasat la hipodromul din Ploiești, aplicînd, în cadrul cercetărilor contractuale, tratamente cu Boicil mai multor cai de curse. În temeiul acestei munci (Aurel Gherdan : „reiese că în facultatea noastră există de mult un centru de experimentare a Boicilului"), încă în 1977, colectivul timișorean a cerut avizarea medicamentului pentru terapia veterinară, expediind C.N.Ș.T. o sinteză de 4 pagini spre a fi înaintată, în conformitate cu uzanțele, Comisiei medicamentului de uz veterinar din M.A.I.A. De atunci s-au scurs cîțiva ani buni, dar profesorul Gherdan recunoaște că nu știe cu exactitate ce s-a mai întîmplat, întrebînd „s-a dat sau nu aviz?".

Altfel zis, încă o opinie (dintre cele mai competente) în favoarea extinderii Boicilului în terapia veterinară, extindere pentru care am pledat și pledăm, invocînd o serie de avantaje nete : lipsa de toxicitate a produsului, efectul imediat și de durată, ușurința aplicării, evitarea politerapiei etc., etc. Lăudînd activitatea de deschizători de drumuri (mai ales în ce privește partea teoretică a problemei) a cercetătorilor din orașul de baștină al doctorului Vasile Boicu, activitate care a luminat multe aspecte, îndepărtînd nu mai puține semne de întrebare, se cuvine totuși să insistăm asupra necesității înființării, în perimetrul M.A.I.A., a unui Centru metodologic veterinar pe bază de Boicil, capabil să treacă, neîntîrziat, la aplicarea tratamentului la animale. Aplicare care, o mai spunem o dată, ar antrena avantaje economice importante. Am mai făcut o asemenea propunere, susținînd că un astfel de centru ar putea lua ființă fără investiții în cadrul Laboratorului central de diagnostic din M.A.I.A. N-am primit însă nici un răspuns. Azi, cînd sîntem în măsură să invocăm (în sprijinul cererii noastre) alte argumente, furnizate de o echipă de cercetători de elită (care au ajuns la concluzia că Boicilul poate fi folosit, eficace, și la animale), repetăm propunerea, așteptînd un punct de vedere din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

„Să păzim echilibrul naturii, sanctuarul acestui pământ!"

„Să avem mai multă grijă față de acest pământ care ne hrănește!"

● **Interviu cu dr. ing. Corneliu Răuță, director al Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie, președintele Comisiei naționale pentru protecția solului și a subsolului.**

— Stimate tovarășe Corneliu Răuță, continuînd seria articolelor noastre pe tema protecției mediului înconjurător, o „campanie" pe care am inceput-o, cum probabil știți, de mai multă vreme, vă invităm în fața dumneavoastră, pentru o convorbire despre pămînt, această avuție națională pe care adesea o neglijăm, socotind-o drept un bun dat pentru totdeauna. Facem bine procedînd astfel ?

— Vedeți dumneavoastră, în privința pămîntului se vorbește foarte mult la nivel de suprafață. Știm cîte hectare sînt, să spunem, în cutare loc și-i cerem inginerului agronom, șefului de fermă, să scoată atîta producție, stabilită în cifre cît mai stimulative. Puțin ne mai interesează cum anume este acest pămînt, care este structura sa, capacitatea sa de a da roade. Inginerii agronomi s-au transformat în simpli executanți. Desigur că unora dintre ei le și convine acest sistem, fiindcă nici n-au pregătirea suficientă. Din păcate, avem prea puține cadre în domeniul cunoașterii temeinice a pămîntului, pedologi după denumirea oficială, în sistemul universitar neexistînd un asemenea profil, iar orele afectate acestui domeniu fiind foarte puține. Institutele agricole scot numai „tehnologi" ai pămîntului, însărcinați să facă producția și de accea ei cunosc prea puțin „materia primă" cu care lucrează. Practic, în 4 ani de pregătire nu știu dacă văd măcar un profil de sol, iar dacă nu învață în facultate, cînd ajung la C.A.P., nici atît ! Le lipsesc așadar noțiunile de bază, iar fără ele nu se poate, așa cum nu poți fi constructor fără să cunoști geotehnie. Aș vrea să subliniez ce a spus în această direcție tovarășul Nicolae Ceaușescu la a II-a Consfătuire a țărănimii, anume că de multe ori, deși avem impresia că știm pămîntul, nu-l știm suficient ! Toț atunci secretarul general al partidului, susținînd că pămîntul este cea mai mare bogăție a țării, a indicat să se facă mult mai mult în această direcție, a cunoașterii efective a solului patriei.

— Vorbind despre cercetarea pămîntului, văd că am ajuns foarte repede la exploatarea sa. Credeți că se fac pași greșiți în această direcție ?

— Cifra de 0,43 ha de teren arabil pe locuitor, cît revine statistic la noi în țară, este de acum cunoscută. Mai mult, fără îndoială, nu avem de unde ! Trebuie deci să avem mai multă grijă pentru protecția, ameliorarea și valorificarea superioară a acestui potențial funciar. Se vorbește adesea despre creșterea randamentului, ca element de bază în sporirea producțiilor agricole. Dar, după calculele noastre, aceste producții sînt bazate într-un procent de 53 la sută pe potențialul solului, pe fertilitatea sa. Avem însă de-a face cu o resursă care, cel puțin teoretic, se poate epuiza ! Sigur, capacitatea de regenerare există, dar ea e destul de slabă, pămîntul trebuie protejat dacă vrem să nu-l epuizăm resursele în timp. Evident, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu pot să consum mai mult decît produc și nu pot consuma tot ce produc... O dreptate, zic eu, trebuie făcută și pămîntului !

— „N-am moștenit pămîntul de la înaintași, ci l-am împrumutat de la copii !", am mai scris despre asta. Este vorba despre noua strategie mondială a conservării naturii.

— Exact, frumos spus ! Dar trebuie să se înțeleagă un lucru : nu vorbim aici despre scăderea producțiilor agricole, ci despre analiza mai conștientă a structurii pămîntului, despre cercetarea științifică necesară. În asemenea condiții, fără îndoială că și producția poate crește, ocrotind totodată resursele funciare ale țării. Cum spuneam, facem prea puțin în această direcție. În strategia noastră agricolă, sistemul de planificare ar trebui să se facă pe bază de bilanț energetic, așa cum se întîmplă în industrie. Nu se decide niciodată fabricarea unei mașini, dacă nu se stabilește cît costă fabricarea, ce consumuri de energie implică, randamentul și eficiența muncii efective. Cînd însă facem planul la producțiile agricole ne plecăm de la nevoile economiei naționale, de la comanda socială cu alte cuvinte. Apoi se repartizează sarcini ! După părerea mea ar trebui să tindem spre înlocuirea sistemului de planificare „dinamică", crescută de la an la an, cu un sistem de programare a recoltelor, pe bază de bilanț energetic. S-ar putea alcătui un adevărat proiect tehnic, cu toate datele cunoscute, „inginerește" dacă vreți — și nu la întîmplare, lăsă dom'ne că ai scos și acum 2 ani producție, te descurci dumneata ! Cercetarea științifică, în acest caz, ar trebui să fundamenteze o decizie, nu, eventual, să o motiveze.

— Noua revoluție agrară, tovarășe Răuță, nu-i așa ? Dar vă rog să ne spuneți ce face institutul pe care îl conduceți, un institut „al pămîntului", cum vă place să-i spuneți, în această direcție ?

— Cu ajutorul celor 33 de oficii județene de pedologie și agrochimie, noi alcătuim periodic analize complete, adevărate radioscopii ale pămîntului. Apoi punem și „diagnosticul". Un astfel de diagnostic arată că pămîntul țării noastre acuză, din punct de vedere energetic, un deficit de circa 1 milion de tone NPK (azot, fosfor, potasiu), plus alte microelemente. Dacă tot extragem din sol și nu completăm la loc, e ca și cum am scoate permanent din contul de la o bancă ; într-o zi se termină ! Ar trebui, vreau să insist, mai mult luați în vedere factorii biologici (clima, plantele, solul), cei legați de baza materială (mecanizare, chimizare, irigații, îmbunătățiri funciare), ca și cei organizatorici (mecanismul financiar, prețurile etc.). Să luăm un exemplu, cel al condițiilor de climă : evident, o anume plantă trebuie cultivată în locul în care merge mai ușor, altfel va fi nevoie de eforturi mai mari, de cheltuială suplimentară. Nu aplicăm decît prea rar asolamente raționale, pe structură de culturi, în care ponderea plantelor leguminoase și a ierburilor perene (care au proprietatea de a fixa azot), ținîndu-se seama de „radioscopiile" care se fac solului. Îmi place să cred că noi sîntem niște medici ai pămîntului.

— Și ce spun acești „radioscopii", tovarășe Răuță ?

— Că avem în țară 1 500 000 de hectare de soluri acide, care necesită amendare cu calcar, 122 000 ha de pămînturi sărăturate, pentru care „medicamentul" ar fi folosirea ghipsului ; 3 500 000 ha care ar necesita o fertilizare intensivă cu fosfor, iar pe 2 300 000 ha trebuie luate măsuri speciale privind creșterea conținutului de humus, adică materia organică obligatorie recoltelor mari. Mai nou, s-au format și cam 100 000 de hectare ce suferă din cauza poluării chimice. În privința eroziunii, ea cuprinde 36 la sută din suprafața arabilă, sau 40 la sută din cea agricolă. Ați văzut desigur că la noi apele curg primăvara tulburi, datorită eroziunii desigur. Anual circa 150 de milioane de tone de pămînt duc apele noastre la vale, colmatînd lacurile. Astfel, mii de hectare ies definitiv din circuitul agricol, devenind pămînturi erodate.

— Un tablou cam sumbru ?

— N-aș spune nu ! Însă semnalele de alarmă au început să se audă. Din inițiativa secretariului general al partidului, în 33 de județe s-au înființat unități pentru combaterea eroziunii, după exemplul etalon al Stațiunii de la Perieni. Tot prin Decret prezidențial a luat de curînd ființă Consiliul național pentru gospodărirea unitară a fondului funciar — așadar, problema e pornită, totul e ca ea să fie continuată cum trebuie. În ceea ce ne privește, am vrea să începem o campanie națională pentru folosirea gunoiului de grajd. Abia la urmă, dacă mai e nevoie, să venim cu compensarea prin îngrășăminte sintetice ! Dar aș mai spune că, totodată, factorul om nu poate fi compensat în nici un fel.

— O ultimă întrebare, tovarășe Răuță : spre ce mergem ?

— Deocamdată, aș zice, noi sîntem încă mulțumiți cu ce obținem ! Dar va deveni tot mai evident că trebuie să avem mai multă grijă față de acest pămînt care ne hrănește. Dealtfel, am făcut și niște calcule. Pînă în anul 2000, dacă am da pămîntului tot ce-i trebuie și l-am lecui de „bolile" de care suferă, am putea obține 40 de milioane de tone de cereale. Anul trecut, așa cum se arată în Comunicatul oficial recent apărut, s-au obținut 22 335 000 tone. Iar 1982 a fost socotit drept un an dintre cei mai bogați în recolte.

DUMITRU GRAUR

O descoperire importantă:

Virtuțile antialergice ale porumbului

Pe o stradă liniștită din București se află casa în care a trăit, pînă nu demult, regretatul indianist și medic Sergiu Al. George, om de profundă spiritualitate și spiritualizare, pentru care bucuria culturii, nevoia de cultură au suplinit adesea elementarul instinct de conservare, consumînd prematur un destin exemplar. Cu puține zile în urmă o căutam acolo pe dr. Dorina Al. George, soția celui dispărut, cu intenția de a încerca un dialog despre autorul volumului **Arhaic și universal**. De la primele vorbe însă am înțeles că nu era încă momentul. În schimb, undeva pe biroul din lemn masiv am zărit un extras din revista **Igiena**, conținînd rezumatul unei lucrări medicale, semnate Sergiu Al. George și Dorina Al. George. Pe acest teren, discuția s-a înfiripat cu ușurință și curînd am realizat că ne aflăm în fața unei descoperiri de mare însemnătate în domeniul atît de fierbinte al **principiilor active din plante**, avînd ca punct de plecare cercetarea modului de acțiune a principiului activ conținut în semințele de porumb (în special în germeni). Dealtfel, pentru cititorii consecvenți ai revistei „Flacăra", acest subiect nu este cu totul nou. Sub titlul „Un antialergic semnat Sergiu Al. George", revista noastră a **publicat în numărul său din 3 noiembrie 1982 o notă cuprinzînd cîteva date asupra** problemei. Cum însă a înfățișa publicului mai pe larg această chestiune este — socotim noi — o elementară datorie gazetărească, am consemnat într-un interviu cele aflate de la medicul Dorina Al. George.

— Stimată Dorina Al. George, vă rugăm să ne faceți pe scurt istoria acestei descoperiri.

— Pe scurt, lucrurile s-ar putea povesti astfel : unul din autori (Sergiu Al. George), suferind de o alergie respiratorie (polinoză severă), a observat dispariția totală a oricărui simptom pe o perioadă de 5 ani, timp în care s-au produs modificări ale regimului său alimentar, constînd dintr-o pondere mare de făină de porumb. Ipoteza că protecția antialergică s-ar fi datorat alimentației bogate în porumb a fost confirmată ulterior, prin revenirea la același regim, în aceleași doze, în momentul în care simptomele au reapărut. Așa s-a născut ideea **acțiunii antialergice a unor extracte din semințe din porumb**, pe care am și semnalat-o la timpul potrivit Uniunii Societăților de științe medicale, secția imunologie, printr-o comunicare susținută în anul 1974.

— După cîte știm, descoperirea a fost protejată în 1977 printr-un brevet.

— Da, în anul 1977 ni s-a acordat brevetul de obținere a unui medicament pentru tratamentul stărilor alergice, al cărui titular (beneficiar) este Institutul de cercetări chimico-farmaceutice (ICCF), unde această problemă se află în studiu încă de atunci.

— Ce proprietăți va avea noul antialergic ?

— El se bazează pe existența în porumb a unui principiu activ maidinic, care are proprietatea de a inhiba reacțiile alergice anafilactice și este eficient atît în alergiile respiratorii, cît și în cele cutanate. Ceea ce este însă cu mult mai important este faptul că, printr-un efect retard — de cele mai multe ori spectaculos (2 pînă la 8 luni) —, prin lipsa oricăror efecte secundare și mai ales prin modul său de acțiune, în care întrevedem participarea mecanismelor imunitare, s-ar putea să fie superior tuturor antialergicelor cunoscute.

— Cum ați testat calitățile extractelor din germeni de porumb ?

— Într-un articol apărut în revista **Igiena**, trim. 4/1981, se consemnează pe aproape patru pagini toate experimentele pilot, ca și rezultatele obținute. În prezent, în urma testărilor făcute, ICCF confirmă categoric efectul antialergic al produsului, dar, evident, obținerea medicamentului ca atare poate dura încă foarte mult. Există însă un aspect la care nu reflectează din păcate nimeni : acela că orice alergie, dintre milioanele care există în lume, își poate prepara singur un steep (concentrat) din făină de porumb, care, luat pe cale orală, conform indicațiilor noastre din articolul pomenit, poate convinge singur de eficacitatea sa. Este adevărat că această metodă „artizanală" este oarecum greoaie, dar autorii articolului (dr. Sergiu Al. George și subsemnata) au preparat singuri echivalentul a circa 600 kg de malai în 10 ani, utilizate în experimentul clinic pe voluntari, pînă să ajungă la niște concluzii. Am considerat că procedeul acesta nu contravine nici unei legislații, fiind vorba de un concentrat alimentar, obținut dintr-o cereală de uz curent.

— Iată deci că porumbul, această plantă cu pondere majoră în alimentația întregii lumi, are un „dosar" încă deschis, după mai bine de un secol de cercetări științifice asupra virtuților sale. Ce anume adaugă descoperirea dumneavoastră, stimată Dorina Al. George, acestui dosar ?

— Folosind ca material monografia despre pelagră a lui Victor Babeș, din 1923, și abordînd-o cu un mod de gîndire divergent, creator, Sergiu Al. George — pentru că el este autorul principal al acestei ipoteze — a ajuns la o deplasare a problemei cu 180 de grade : prin confruntarea datelor anatomo-patologice ale materialului „de arhivă" al lui Babeș și echivalarea lor în concepte de imunologie s-a ajuns la ipoteza absolut nouă și uluitoare că aceasta substanță, prin supradozare, se depune în organe care reprezintă zone-cheie pentru activitatea imună și determină o activare a sistemului timico-limfatic, a imunității mediat celulare. Ar fi deci vorba de o **substanță imunostimulatoare, care ar putea întări imunitatea antivirală și, păstrînd proprietățile, ar putea eventual oferi și o protecție antitumorală.**

— Așadar, vedeți în extractele de porumb un posibil remediu al cancerului ?

— Ar fi o afirmație hazardată, pe care nu o fac. Descoperirea unui antialergic din porumb este, evident, un lucru foarte util și important, dar partea cea mai interesantă a lucrurilor de-abia urmează a fi cercetată. Or, problema implicațiilor imunologice ale acestui factor activ nu poate fi încă evaluată ca întindere și necesită investigații în domenii pluridisciplinare, care, evident, depășesc posibilitățile mele în ora actuală. Trăiesc cu sentimentul că ne aflăm foarte aproape de o serie de revelații extrem de interesante pentru domeniul imunologiei. Și nu e numai un sentiment, ci este vorba și de un întreg material documentar.

— De ce anume ar avea nevoie, deci, extractele din semințe de ZEA MAYS pentru a li se evalua întreaga arie de efecte imunologice ?

— În primul rînd, de cîștigarea interesului specialiștilor în domeniu. În fond, aceasta și este speranța secretă cu care am dat curs invitației dumneavoastră : aceea că prin audiența largă de care se bucură presa, această problemă va suscita poate interesul unor tineri cercetători din domeniile interesate, care eventual m-ar putea ajuta atît printr-o apreciere critică a materialului, pe care îl pot pune la dispoziție în extenso, cît și prin efectuarea testărilor-pilot privind efectul terapeutic al extractelor asupra răspunsului imun. Vreau să precizez că nu este vorba nici de solicitări materiale către feluri administrative, nici de incriminarea unor întîrzieri față de o problemă semnalată încă acum 9 ani (și care are toate șansele să-și piardă prioritatea), nici de a intervenî în perfectarea medicamentului, care este exclusiv treaba beneficiarului (I.C.C.F.), ci numai de dorința de a semnala opiniei publice și cercetătorilor această idee neobișnuită, tulburătoare și, în final, gravă, aparținînd lui Sergiu Al. George, aceea că niciodată nu s-a oferit cercetării un principiu activ de origine vegetală care să aibă implicații atît de neobișnuite privind o arie foarte largă a patologiei actuale.

TANIA RADU

Priorități românești:

O metodă de perspectivă pentru cercetarea electrofiziologică

Electronograful și reactometrul sînt două invenții românești, omologate de Academia de științe medicale, în cura de fabricație. Ele sînt rodul cercetării specialiștilor de la Laboratorul de electronografie și bioinginerie aplicată al Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri București a M.I.Ch. Electronograful furnizează imagini ce caracterizează din punct de vedere bioelectric organismul explorat. Reactometrul studiază reflexul electrodermal. Cu alte cuvinte, explorează și măsoară activitatea electrică a pielii asociată cu sistemul nervos, scoțînd în evidență un răspuns electric al organismului în urma unui stimul auditiv, vizual sau electric. Reactometrul pune în evidență o oscilogramă și măsoară un timp de latență. Din cele spuse se deduce că cele două aparate, pe lîngă informațiile pe care le furnizează cercetării fundamentale, oferă și date suplimentare necesare unei diagnosticări rapide și exacte în anumite afecțiuni.

Doi specialiști din cadrul laboratorului amintit, inginerul electronist Simion Prună și fiziciamul Ioan Mamulaș au pus la punct un sistem de comandă electronică automată de cuplare a celor două aparate. Reactometrul comandă automat electronograful în momentul cînd subiectul produce un răspuns ca urmare a stimulului la care este supus. Specialiștilor le revine meritul de a fi determinat punctul optim de stimulare electronografică, ceea ce în alte condiții s-ar fi putut face ca urmare a unei întîmplări sau în urma a sute de fotografii succesive. S-a evidențiat pentru prima oară

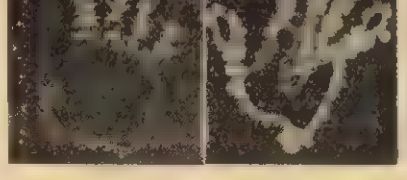

legătura dintre efectul electrodermal și fenomenele bioelectrice luminiscente, legătură necunoscută încă cercetătorilor. Imaginea obținută în punctul optim de stimulare electronografică mai scoate în evidență încă un aspect ce deschide interesante perspective cercetării fundamentale. Sub acțiunea stimulilor se activează anumite puncte electrodermale, foarte asemănătoare cu punctele din acupunctură, ce pot fi localizate precis. Pînă acum metoda a fost verificată pe cîteva zeci de cazuri selectionate de oameni sănătoși. Concluziile aplicării ei în cadrul unor afecțiuni revin cercetării electrofiziologice. Sistemul de cuplare oferă valențe noi celor două aparate. Cu atît mai mult metoda trebuie aplicată cît mai grabnic, introdusă în cercetarea curentă. Cuplarea automată a celor două aparate este ieftină. Metodologia de explorare este simplă, rapidă, netoxică, neînvazivă, fără efecte secundare și se pretează la explorări în masă. Ca un argument în plus al celor ce susținem, vă prezentăm alăturat imaginile electronografice ale mîinii drepte a unui subiect. Una obținută într-un punct oarecare iar a doua în punctul optim de stimulare electronografică. În cea de a doua se poate observa punctul electrodermal activizat de stimulul aplicat organismului.

OPREA GEORGESCU

Genetică și evoluționism, sau cum poate fi rezolvată o controversă

Într-una din mai vechile noastre convorbiri cu cadre didactice din învățămîntul liceal, cineva a rostit un adevăr indiscutabil și anume acela că **dacă orice manual este o carte, nu și orice carte poate fi socotită manual.** Credem că aici se află — ascuns privirilor superficiale, dar evident pentru omul de bună-credință — însuși nodul gordian al acestui atît de controversat domeniu al manualelor școlare. Nu ne propunem neapărat să „tăiem" nodul buclucaș. Nu ne-ar sta în putință și, dealtfel, nici n-am fi poate cei mai îndreptățiți să o facem. Manualele școlare sînt rezultatul inițiativelor și competențelor unei multitudini de factori de decizie, care le girează apariția : de la colectivul de autori, la comisiile de specialitate din cadrul Ministerului Educației și Învățămîntului, de la comisiile „consultative" alcătuite din profesori de prestigiu și cu multă experiență didactică și pînă la redacția de resort a Editurii didactice și pedagogice. Așadar, numeroase grile care „cern" de tot atîtea ori întreg materialul și care — cel puțin teoretic — **discern** atît calitățile cît și neajunsurile viitorului manual. Cum însă, de cele mai multe ori, manualele se întocmesc în grabă mare (nu e o acuză, ci o tristă constatare), pentru a acoperi inovirile survenite în programa sau în planul de învățămînt și cum toate acestea conduc la necesitatea **revizuirii** aproape anuale a unor manuale abia intrate în uz, mai rămîn încă multe de spus **despre manualele școlare,** chiar și după intrarea lor în clasele de elevi.

Faptul că, după intrarea sa în circulație, manualul de **Genetică și evoluționism** pentru clasa a XII-a a suscitat o serie întreagă de comentarii — în cadrul anchetei din august trecut, apărută sub genericul **Dosarul manualelor școlare — Biologia,** precum și în două recente intervenții semnate de conf. dr. Marin Andrei și prof. dr. Petre Raicu, pentru a ne referi numai la opinii consemnate în paginile revistei noastre — ne obligă la o revenire. Nu este vorba nicidecum de a arbitra deosebirile de păreri dintre cei doi reputați universitari. Nu este vorba nici de a face proces de intenție cuiva anume pentru eventualele inexactități strecurate în **Genetica** de clasa a XII-a, după cum nu este vorba nici de a scuza vreunul din neajunsurile aduse în discuție în toate aceste circumstanțe. Este vorba de un singur lucru : de redeschiderea unui dialog, pe care l-am dori cît mai obiectiv, referitor la capacitatea acestui manual, atît de controversat, de a răspunde exigențelor didactice, pe de o parte, de a respecta adică particularitățile de vîrstă ale destinatarilor (17—18 ani), de a se constitui, deci în material **eficient suficient** și **indiscutabil** pentru pregătirea unui examen de admitere în învățămîntul superior.

Noul și rigorile lui

Din discuțiile avute cu redactori ai Editurii didactice și pedagogice, cu cercetători-biologi de la Institutul de științe biologice din București, cu reprezentanți ai Ministerului Educației și Învățămîntului, am înțeles că **Genetică și evoluționism** (autori : Petre Raicu, Doina Duma, Bogdan Stugren și Florica Mărăscu) este un manual cu o bună ținută științifică, gîndit în concordanță cu cerințele programei analitice în vigoare, ilustrînd adică prin materialul pe care îl propune toate temele prevăzute în aceasta. Calitatea principală a acestei cărți este includerea unor cunoștințe de certă noutate în domeniu, racordarea deci la ultimele descoperiri pe acest tărîm al științei. Genetica însăși — figurînd în acest manual cu un număr de peste 100 de pagini (practic jumătate din volumul întregului) — este una dintre cele mai tinere ramuri ale cercetării biologice și includerea ei între obiectele de învățămînt trebuie privită ca un binevenit pas înainte pe calea modernizării procesului de învățămînt. Nu este însă mai puțin adevărat că în domeniul geneticii (pentru a nu mai vorbi de ingineria genetică, de pildă) multe lucruri se află încă în stadiul de **ipoteză,** cercetarea pe plan mondial aflîndu-se la ora de față mobilizată pentru a soluționa aceste necunoscute. Față deci un prim impediment pe care autorii unui manual școlar trebuie să știe să-l depășească, aducînd în paginile cărții numai acele cunoștințe deja validate, certe, în jurul cărora nu mai există dubii majore și informînd, pe de altă parte, și asupra celorlalte probleme, mai puțin clarificate, la adăpostul cîtării mai multor păreri, fără opțiuni forțate, de ordin personal.

Așadar, chiar dacă anticipăm unele din concluziile demersului nostru, vom spune de la bun început că avem în manualul de **Genetică și evoluționism** clasa a XII-a, ediția 1981, o carte cu un bogat și interesant conținut științific, prezentat însă la un nivel cu mult deasupra capacităților medii de înțelegere și de asimilare ale celor mai mulți elevi. Și cum această afirmație nu este o concluzie personală, consemnăm în cele ce urmează opiniile unui grup de cadre didactice care predau biologia în licee ale Capitalei.

Terminologie și claritate

„Începînd din anul școlar 1977—1978, programa de învățămînt la obiectul nostru a căpătat un nou aspect. Ea a fost astfel concepută, încît să cuprindă o problematică adecvată etapei de cercetare în care ne aflăm. În consecință, a fost nevoie, la scurt timp, și de manuale noi. Manualul, pentru clasa a XII-a, de **Genetică și evoluționism** face și el parte din această serie nouă, ca să-i spunem așa, îndeplinind, fără îndoială, una din condițiile de bază cerute unui manual : aceea de a fi cît mai aproape de realizările din domeniul respectiv — ne spune prof. **Andrei-Ionescu Anuța,** director adjunct la Liceul sanitar. După ultima revizuire, el a căpătat un plus de organizare a materialului, ajungîndu-se la o mai bună echilibrare a noțiunilor de specialitate. Terminologia de asemenea este și ea destul de bine adusă „la zi", cu toate că sub acest aspect ar mai fi încă multe de făcut. Aș spune, de pildă, că această terminologie de strictă specialitate este cam prea bogată. Parte din termeni sînt cunoscuți elevilor din clasele anterioare, parte sînt noi. Pentru explicarea celor necunoscuți este nevoie de sprijinul direct al profesorului și, dacă în unele cazuri însușirea termenului respectiv este absolut necesară, indispensabilă, mai sînt și situații cînd s-ar putea renunța". „Această situație ar putea fi ușor depășită și prin inserarea la sfîrșitul cărții a unui **glosar** explicativ, pe deplin operant în cazul unor elevi mari și care ar reduce simțitor timpul afectat acestui tip de explicații" (prof. **Jocu Iulia,** Liceul de filologie-istorie nr. 1). Intervenim pentru a prezenta cititorilor noștri o mostră de terminologie specializată, aleasă la întîmplare din paginile cărții : „Absența izoleucinei derepresează întregul operon (promotorul + gena operatoare + cele 5 gene structurale), astfel că ARN-polimeraza se cuplează cu promotorul și începe astfel sinteza ARN-m, adică transcripția informației genetice. Izoleucina etc." (p. 51).

„O altă deficiență lesne rezolvabilă este și prezența terminologiei paralele : folosirea mai multor termeni pentru același fenomen, chiar și atunci cînd stabilirea diferențelor nu este absolut necesară. Iată de pildă seria **ou zigot-gamet-celulă reproducătoare.** Firește că fiecare denumește, într-un anumit context, altceva, dar nu întotdeauna e nevoie de o departajare atît de scrupuloasă. Nu mai intru în amănunte. Poate nici nu e cel mai nimerit exemplu, dar, în orice caz, nu e singurul". **(prof. Andrei-Ionescu Anuța)**

Cu bară și fără bară

„Dificultățile în explicarea unor noțiuni mai au și altă cauză. Autorii au gîndit un sistem ingenios — dar, cum se va vedea, nu întotdeauna eficient — de marcare a acelor cunoștințe minimum necesare, pe care trebuie să și le însușească elevul unui liceu cu profil industrial sau de altă specialitate decît biologia și căruia i se predă acest obiect **într-o oră (!) pe săptămînă :** textul barat. Tot ce nu este barat, nu este obligatoriu. Iată însă că nu o dată ni se întîmplă să găsim în textele barate noțiuni ce n-au fost explicate decît în textul dezvoltat. Așa încît, în fapt, noi nu ne putem limita cu explicațiile numai la textul barat, obligatoriu, dacă vrem ca elevii noștri să înțeleagă ce le vorbim. Ruțiunea acestei „noutăți" este evidentă : evitarea manualelor paralele, pe profil, prin instituirea unui manual unic, mai elastic. Și firește că ideea este bună. Dar ar fi nevoie de o urgentă revizuire a acestor împărțiri, făcîndu-le cu mai multă grijă." Această poveste a textelor cu bară și fără bară a mai făcut și altă dată obiectul unor nemulțumiri ale oamenilor de la catedră și, credem noi, pe bună dreptate. Pentru-elev, sistemul nu este deloc stimulator, cîtă vreme el știe care este minimul necesar. Unii vor spune poate că un profesor conștiincios nu se va limita numai la ceea ce este barat, iar un elev silitor, așijderi. Dar cît putem cere oare unui astfel de elev și de profesor în condițiile în care **biologia se predă în ultima clasă de liceu în 24 de ore pe an ?** Și atunci, care ar fi soluția ? „Manualul ar trebui puțin „aerisit", cum spunem noi, astfel încît profesorul să-l poată preda la nivel maximal în 2 ore și la nivel minimal într-o oră." (prof. **Stănescu Lidia,** Liceul agro-industrial Brănești, Sectorul agricol Ilfov) Cine să facă acest lucru ? „Cert este că n-o va putea face un profesor universitar. Singurul în măsură, cred eu, să știe cît poate asimila un elev într-o oră, cîte cunoștințe noi se pot preda în acest interval, este totuși profesorul care predă efectiv la clasă, profesorul de liceu. Acest lucru este de regulă pierdut din vedere și ne dă multă bătaie de cap". (prof. **Andrei-Ionescu Anuța)** „Tot de necesitatea unei reordonări a materialului, a conținutului, este vorba și în cazul unor teme tratate de două ori în același an. Astfel, **recombinarea genetică** este prezentată o dată la eucariote și o dată la procariote. Cred că era suficientă o prezentare globală, evitîndu-se astfel suprapunerile." (prof. **Dumitriu Elena,** Liceul industrial nr. 35) „Și capitolul **Originea materialului genetic** este o reluare, față de manualul de clasa a IX-a însă. Această temă ar putea fi tratată în condiții excelente numai la clasa a IX-a." (prof. **Jocu Iulia)**

„Maximalismul minimal"

Ne-am exprimat îndoiala față de posibilitățile reale de transmitere a unui volum atît de mare de cunoștințe (200 de pagini) într-un număr atît de mic de ore : „Foarte cinstiți stînd de vorbă, acest manual ar putea fi predat în condiții acceptabile abia în trei ore pe săptămînă. În această privință nu o să dau nici o soluție. Nu am căderea să o fac". (prof. **Jocu Iulia)** Ar trebui să ne decidem, zicem noi, ori pentru cantitate (pagini), ori pentru calitate (cunoștințe). E o dilemă de care ne-am mai lovit și cu alte prilejuri, vorbind despre alte manuale. **Maximalismul** în alcătuirea manualelor școlare nu poate avea, orice am spune, alt efect decît **minimalismul** în cunoștințele **reale** ale elevilor.

Cîte ceva despre acest „maximalism" : sumarul manualului de **Genetică și evoluționism** include și un capitol de 8—9 pagini relativ la **Ingineria genetică** — după cum știm cu toții, un domeniu de ultimă oră și de maxim interes. „Dacă mi s-ar fi încredințat alcătuirea unui manual, nu cred că m-aș fi hazardat la tratarea în acest fel a unui subiect ca **ingineria genetică.** Nu mă gîndesc să contest oportunitatea prezenței lui în manual. Nicidecum. Este firesc ca un elev de 18 ani să audă unele lucruri despre acest domeniu. Dar este oare oportună inserarea unor informații datate astfel ? : «Începutul a fost făcut în anul 1970, cînd o echipă de cercetători...» sau «În 1978 o echipă de cercetători de la Universitatea din California a comunicat...» Cred că este totuși prematur să includem într-un manual de uz școlar descoperiri de dată așa de recentă, dintr-un domeniu încă în mișcare, cum este ingineria genetică. (prof. **Dimitriu Elena)** „În manual figurează o serie de noțiuni și categorisiri care nu reprezintă încă adevăruri ferme, validate, incontestabile. Așa este, de exemplu, cazul apartenenței virusurilor, o problemă încă disputată, după cum se poate vedea și din cele scrise de profesorii Andrei și Raicu în revista Flacăra. Disputele de acest ordin, fără îndoială interesante și chiar necesare, sînt însă mai puțin indicate între coperțile unui manual de școală. Locul lor este, poate, în revistele de specialitate". (prof. **Andrei-Ionescu Anuța)** Dacă principala calitate a manualului de **Genetică și evoluționism** de care ne ocupăm este tocmai noutatea conținutului, selectat în lumina ultimelor cuceriri în domeniu, putem spune însă că principalul său defect constă tocmai în insuficienta **selecție** a acestei categorii de cunoștințe. Nu e un paradox cu orice preț, ci e o parafrază la fraza citată la începutul acestui articol : dacă orice manual este o carte, nu este însă la fel de adevărat și reciproca. Manualul nostru este, poate — nu sîntem noi cei care să dăm un verdict — o bună carte de genetică și evoluționism, nu însă și un la fel de bun manual.

A învăța „ca în carte" sau „cum este corect"

Ce se întîmplă cînd o afirmație figurînd între coperțile unui manual comportă mai multe interpretări ? Vă putem spune noi, v-o pot spune și unii dintre mai tinerii noștri cititori, care au trecut deja prin vămile examenului de admitere la facultate, v-o pot spune profesorii puși în situația de a justifica nepotrivirile : există două soluții : a învăța „ca în carte" sau „cum este corect". Dar cum este corect ? Cum spune profesorul ? Care profesor ? Cel de la școală sau cel de acasă ? (nu mai e demult un secret pentru nimeni că psihoza meditațiilor a luat proporții de la o vreme...) Cel mai indicat e, se pare, să memorezi ambele variante, urmînd să te orientezi la fața locului (la examen), după inspirație, după ce auzi în jur sau... Nu. Fără îndoială că nu este firesc. „Manualul trebuie să conțină adevărul științific în forma sa cea mai larg acceptată". (prof. **Andrei-Ionescu Anuța)** Elevul de 17 ani, deși în pragul bacalaureatului, nu are discernămîntul necesar pentru a selecta singur adevărul din multitudinea ipotezelor. Tot ceea ce este încă încert trebuie să facă obiectul unei informări asupra ipotezelor în circulație sau trebuie inclus ca bibliografie (pentru uzul profesorului dar și al elevului de vîrf).

„Ceea ce s-a spus aici despre manualul de genetică este în parte valabil și pentru alte manuale. Una dintre carențele majore ale manualelor noastre este totuși insuficienta conlucrare a autorilor — în imensa majoritate a cazurilor cadre universitare — cu profesorii de liceu. Ceea ce solicităm noi de ani de zile : **concursuri de manuale,** nu este rezultatul unei crize de orgoliu, ci al nenumăratelor dificultăți — mai mari sau mai mici, nu trebuie să facem o tragedie din asta — pe care le întîmpinăm la clasă, în condițiile unei teribile fluctuații de manuale, ale sporirii în progresie geometrică parcă a volumului de cunoștințe și în condițiile unui număr de ore foarte mic. Nu dorim comodități pentru meseria noastră. Cel puțin în ce mă privește nu gîndesc așa, ci dorim o valorificare a experienței noastre didactice, care să fie cu adevărat pusă în slujba competențelor de ordin științific ale specialiștilor biologi". (prof. **Dimitriu Elena)** „Aș face aici următoarea propunere : în locul multelor comisii, în care sîntem chemați să ne spunem părerea asupra manualelor și ale căror concluzii nu sînt de fapt luate în seamă de autori, ar fi poate mai de dorit o prelucrare a materialului științific împreună cu cadre de liceu. Nu de consultări este nevoie, ci de conlucrare efectivă, or, aceasta nu se poate întîmpla decît lăsînd la o parte orgoliile personale, părerile personale, în beneficiul învățămîntului, al elevului." (prof. **Ionescu Anuța)**

Cartea de **Genetică și evoluționism** pentru clasa a XII-a (iertată ne fie această „retrogradare" în plan didactic, care nu contestă însă nimic din ceea ce are ea valoros sub raport științific) poate deveni, cu **puțin** efort și cu mai multă înțelegere, un foarte bun manual. Ne-o garantează, iată, chiar ministerul de resort, printr-o notă oficială, pe care o reproducem în încheierea acestei (reluate) piedoarii. Să nădăjduim cu toții că, de astă dată, nu va fi vorba despre clasicul : „Să se revizuiască, primesc. Dar să nu se schimbe nimic".

TANIA RADU ■

NOTĂ.

La indicația conducerii superioare de partid și de stat, în perioada martie-aprilie 1982, au fost analizate toate manualele de liceu de către colective de cadre didactice numite de Secția de propagandă a C.C. al P.C.R.

Din colectivul care a analizat manualele de biologie au făcut parte : prof. Ionescu-Andrei Anuța — Liceul sanitar București ; prof. Cursaru Constanța — Liceul „I. Creangă" București ; prof. Pop Todoran Ariana — Lic. ind. nr. 22 București ; prof. Picoș Maria — Lic. de filologie-istorie nr. 1 București ; prof. Pătrașcu Elena — Lic. industrial nr. 26 București.

Concluziile stabilite pe baza unei analize temeinice efectuate de către colectivul respectiv au fost însușite de către Ministerul Educației și Învățămîntului, iar pe baza lor a fost elaborat, în colaborare cu C.C. al U.T.C. și cu Secția de propagandă a C.C. al P.C.R., un raport privind conținutul planurilor de învățămînt, programelor și manualelor școlare pentru învățămîntul liceal, care a fost înaintat conducerii superioare. Din acesta a rezultat structura planului editorial pentru anii viitori, precum și îmbunătățirile care trebuie aduse programelor și manualelor școlare.

Totodată, a reieșit că manualul de Genetică și evoluționism, pentru clasa a XII-a are un conținut corespunzător cerințelor actuale ale învățămîntului din țara noastră și de pe plan mondial.

Acest manual însă poate fi îmbunătățit în sensul creșterii gradului de accesibilitate, al sistematizării mai judicioase a cunoștințelor, al accentuării caracterului său formativ, motiv pentru care va fi revizuit.

În acest sens, prof. univ. dr. doc. Petre Raicu s-a angajat ca, împreună cu colectivul de autori, să ducă la îndeplinire sarcinile care le revin în cadrul reviziei.

VIRGINIA TODOR ■

PRECIZARE

În legătură cu numeroasele solicitări care ne sînt adresate de persoane suferinde de diferite afecțiuni dermatologice, facem precizarea că, înfățișînd opiniei publice cazurile unor oameni cu realizări pe frontul sănătății, redacția noastră nu-și asumă nici o altă responsabilitate decît cele decurgînd din misiunea presei revoluționare, adică de a le pune în atenția forurilor competente și de a milita pentru promovarea noului, a tot ceea ce este valoros. Prin urmare, noi am supus atenției cazul și cazurile lui Nicolae Panait, așteptînd cercetarea obiectivă și decizia promptă, în interesul oamenilor, din partea instituțiilor de resort. Pînă atunci relațiile dintre respectivul deținător de secrete în materie de boli de piele și persoanele interesate sînt în voia celor două părți și pentru a se prezenta la Nicolae Panait nici un bolnav nu trebuie deci să obțină vreo aprobare prealabilă de la redacția Flacăra.

Fără titlu

Întoarce-te în vinerea ce cade ca o ninsoare, ca un brav guvern. În țirgu-acesta foarte cumsecade întoarce-te, iubirea mea, eternă.

Eu te aștept, te caut prin vitrine, pe străzi pavate de lumina lunii ; (se aude în jurnale despre tine și mai aud de tine de la unii).

Numai că ninge iarăși, ninge surpînd pereții, ninge ca-n rugăciune — zguduitor și laș. Cu sfînta lor sfială intră-n oraș mistreții și amintirea noastră coboară pe oraș.

De-a pururea e vineri, de-a pururea e bine, începe vînătoarea pe străzi, începe zic. Și caută mistreții, te caută pe tine. Mistreții-s morți, de tine nu recunosc nimic.

Dacă te-ntorci în vinerea ce cade, te sfătuiesc să-ți cumperi o armă cu zăpadă, să fii — o, doamne — foarte cumsecade. Și lasă-n pace vinerea să cadă !

LELIA MUNTEANU ■

VINERI, 4 martie 1983 — 8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Dinu C. Giurescu

„Cu ajutorul înțelepciunii am aflat întotdeauna calea de a dăinui ca români"

— Tovarășe profesor DINU C. GIURESCU, sintem la dumneavoastră pentru a discuta despre istorie. Ca medievist, continuator al școlii istoriografiei medievale românești, socotiți că această „epocă de aur" este binecunoscută la ora actuală ?

— În primul rînd ar trebui ca istoricii să se pună de acord asupra conceptului de ev mediu care cunoaște, și la noi ca și în alte țări, interpretări diferite. Există, n-aș zice un consens — există multe păreri care așază sfîrșitul evului mediu către 1490—1500, în decada cînd încep marile descoperiri geografice, cînd europenii ies din hotarele lor și se îndreaptă spre alte continente, cînd au loc în Europa o sumă de acumulări ce vor duce treptat spre epoca modernă. Așadar, evul mediu ar fi pînă la 1490—1500 iar secolele XVI, XVII și XVIII reprezintă o altă epocă ce duce, după 1750, spre cea modernă. Sigur, unii o numesc Europa tradițională nobiliară în care realitățile sociale și economice fundamentale cunosc o sumă de prefaceri față de evul mediu, dar fără să ducă la aparițiа unor clase și categorii sociale fundamentale noi, a unor raporturi diferite între ele, toate ca rezultat al unor transformări radicale în știință și tehnologie. În context, evul mediu românesc este considerat fie pînă la începutul secolului XVI, fie — după alte opinii — pînă către mijlocul secolului XVIII, fie — două altele, tot mai puțin susținute, afirmate azi — pînă în primele decenii ale secolului XIX.

— Opinia dumneavoastră care este ?

— În ce mă privește, optez pentru prima diviziune, socotind evul mediu românesc încheiat spre sfîrșitul domniei lui Ștefan cel Mare. Dar, evident, discuția va continua încă multă vreme și, indiferent de cronologia adoptată, rămîn o sumă de direcții care așteaptă noi cercetări.

— Să ne trecem la altă idee fără a ne prezenta și argumentele pe care le aduceți în sprijinul acestui punct de vedere?

— Argumentele constau în așezarea istoriei românilor în cadrul celei europene, așa cum s-a petrecut în fapt, în epocă. Unele transformări sau evoluții mai bine-zis care se constată în unele părți ale Europei se produc, firește în forme proprii, și la noi. De exemplu „revoluția prețurilor" atît de caracteristică secolului XVI, însoțită de devaluarea monedelor. Pe urmă, conflictele între partidele nobiliare și autoritatea centrală, unele mentalități noi din clasa politică... Ideea mea este că, de pildă, Petru Rareș ca și Mihai Viteazul sînt personalități de prim rang dar caracteristice secolului XVI european și nu cavalerismului medieval. Oameni care realizează artele, diplomația ca și arta militară a epocii, care își îndeplinesc într-un mod foarte personal menirea lor și datorează aceasta în primul rînd propriilor lor calități. Ei exemplifică un concept atît de caracteristic Renașterii și umanismului european. Legitimitatea pe care o conferă apartenența la familia domnitoare, dinastică, operează desigur în continuare, dar ea rămîne nu o dată o simplă convenție și determinantă apare în exclusivitate personalitatea cîrmuitorului. (Vezi, pentru a folosi exemple arhicunoscute, Neagoe Basarab, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu, Ion Vodă, Mihai Viteazul). Să nu intrăm în amănunte asupra descendenței ori nu din familii domnitoare ; valoarea personalității este elementul hotărîtor iar toți acești conducători ilustrează pe deplin și conceptul renascentist despre omul care își făurește propriul său destin. Sigur, pot fi invocate și argumente contrare acestui punct de vedere, dar, consider că și în domeniul vieții materiale, al producției și circulației bunurilor și în acela al raporturilor sociale se produc lente evoluții care ne racordează la realități similare europene și care nu mai sînt socotite în alte părți medievale.

— Înțelegem că mai sînt încă multe de cercetat, că epoca nu e încă în totul bine și modern cunoscută ?

— Da, mai este un drum destul de lung în cunoașterea epocii, mai ales dacă o prelungim în secolul VIII. Îngrădirile vin și din lipsa documentelor dar și din faptul că nu toate au fost publicate. Practic, de la Matei Basarab înainte nu avem aproape nimic tipărit, actele stau în arhive și acum. Sînt direcții noi ce ar trebui investigate. Ca, de exemplu, studiile demografice. S-au marcat începuturi în ultimul deceniu cu unele bune rezultate, dar încă nu răspundem deplin la cîteva aspecte principale cum ar fi evoluția numerică a satelor și orașelor de pe teritoriul nostru din secolul XIV pînă după 1800, pînă la 1821 chiar. Doar din secolul al XVIII-lea începem să avem statistici mai mult sau mai puțin amănunțite ; înainte de aceasta însă, se poate investiga — cum s-a și făcut parțial — prin cartarea, deci situarea pe hartă a tuturor așezărilor atestate în scris dar și arheologic, prin stabilirea vechimii lor, a continuității etc. Apoi, o altă direcție este aceea a studiului tehnicii, a utilajelor de producție, cum am spune noi azi, a tehnologiilor folosite. Sigur, s-au făcut

(Continuare în pagina 15)

CICI IORDACHE-ADAM ■

Filosofia lumii românești

Aproape de izvoare

Cea mai veche dintre filosofii este filosofia credințelor. E o filosofie însă care ne strămută cu gîndul în gîndul nesovăitor al veacurilor de viață poporană, căci, fără nici un paradox, credințele au fost întîi cele mai puternice și au rămas, pînă la urmă, neclătinate de vîntul gîndurilor venite de aiurea. Să le dăm deci înțelesul ce li se cuvine.

În credințe stăruie și vechimea spiritului unui neam și al unui pămînt, căci ele definesc trăirile vieții colective, se amalgamează cu dorințe și aspirații, cu năvala bucuriilor și cu frînturile de dureri, pînă cuceresc respirația sufletească a indivizilor ce dau credințelor putere de lege nescrisă. Nu-i puțin lucru. Nu se întîmplă așa în alte spiritualități europene. Nu toți de pe un același continent au o filosofie atît de vie și atît de colectivă, cum este filosofia credințelor la români. De aceea nu-i de mirare că tocmai neputința de a pătrunde în totul metafizic al credințelor spirituale ale unui popor l-a determinat pe unii să le deteste și să arunce asupra lor cea mai neîndurătoare sentință : rătălmăcirea. Astfel că ceea ce prin credințe era mai autentic și păstra **vechimea de gînd** a unei culturi devenea, printr-o inversare automată de sensuri, o neputință de afirmare a gîndirii abstracte și o vegetare a ei pe aceleași coordonate. Efortul incalculabil al generațiilor de a păstra credințele și-a le preface în fenomene de viață spirituală continuă era înscris în paginile unui misticism anacronic și retrograd. Fenomenul de mai sus a creat prozeliți, încît filosofia românească de acum trei decenii sfidă, în subtext, orice apropiere de spiritualitatea credințelor izvorîte din fapte de viață, deschizînd capitolul acestei filosofii doar cu platformele răscoalelor. Și totuși credințele n-au pierit.

Într-adevăr, **ce este și de unde vine** filosofia credințelor noastre ? Care este aria lor de dăinuire și de pătrundere în cugetarea omenească ? Nu cumva o particularitate le poate localiza, fără putință de aspirație în sfera gîndirii filosofice ?

Întreaga cosmogonie și mitologie românească se fundamentează pe credințele despre „facerea Lumii", despre „Lume înainte de zidire", despre „zidirea Pămîntului", despre „viața Pămîntului", despre „inima Pămîntului", despre „foc și apă", despre toate cîte sînt și viețuiesc de nu se știe cînd. În **Cosmogonia poporului român**, Aurel Cosma nota că în credințele românești Pămîntul își „are viața sa proprie ca orice altă ființă, mărturisind un cult al Pămîntului". Să ne gîndim că în credințele altor popoare, la greci de pildă, e recunoscută doar imixtiunea zeilor în creația lumii. Credințele noastre au în vedere începuturile, originile, înfățișîndu-se ca niște deschideri posibile spre lume. Prin această notă specifică a lor, ele covîrșesc în sfera vieții omenești. Se poate spune chiar că nu există teritoriu al spiritualității filosofice care să nu fie cucerit de credințe. O anume ambianță de suflet ce caută mereu un suport în altă simțire sufletească conferă credinței putere de a stăpîni realul, salvînd omul de la prăpastia gîndului răpus de însingurare. Credința în mai **bine**, în mai cu **folos**, credința în **fapta bună**, în **puterile omului** de a face binele creează o disponibilitate continuă a ființei de a se regăsi în ceilalți, iar cinstea și omenia care cuprind casa omului s-au păstrat numai prin credințele mari în om. De aceea, „filosofia deznădejdii", cu sentimentul apăsător al negației, nu e a noastră, lipsește din credințele românești sau, după remarca lui Mircea Vulcănescu, „românul se opune totdeauna la un fel de a fi, nu la faptul de a fi". Atît de adevărat și atît de sigur încît ideea devine o credință.

Și mai generoasă, istoria noastră ne petrece în lumea fără sfîrșit a credințelor, devenite axiome ale vieții în anume vremuri. Cea mai veche credință, adevărat principiu de viață, o consemnează Herodot, la traci, care, scrie el, se „cred nemuritori", desigur, prin fapta lor bună, care singură e nepieritoare. Mai tîrziu, credința că numai moartea pe pămîntul în care te-ai născut îți dă dreptul recunoștinței alor tăi îl duce pe erou dac la ideea supremă a jertfei. După cum filosofia istoriei noastre s-a zăvorît în credințele neclintite ale oamenilor pămîntului care, peste toate năpăstuirile ce-i încercau, își disimulau reacțiile și înfrîngeau astfel nevolnicile porniri, apărîndu-se și apărîndu-și credințele.

Va trebui, deci, să vedem în lumea credințelor puterea lor dintîi care restaurează o filosofie dinlăuntru a omului, subiectivă, dar nu subiectivistă, a tuturor, dar venind din lumea noastră.

VASILE VETIȘANU ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Peisaj cu pietre

Eram înșirat pe o întindere
de spinări de vulturi,
de spinări de ierburi.
Gemeam de spaimă și urlam,
știam că dacă ele vor avea înțelesul
întinsului meu pe întinderi,
vor deveni cu toatele cuvinte.
Și brusc am simțit cum viața
se mișcă în mine.

NICHITA STĂNESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

Abecedarul străzii (I)

Copilul meu nu merge încă la școală, dar știe să citească. Nu e un geniu... Mulți copii citesc înainte de a ajunge pe băncile școlii.

Zilele trecute mă întreabă : „Tată, ce înseamnă **bărbați** ?" (cu accentul exact așa cum l-am indicat). „De unde ai auzit cuvîntul ăsta ?" zic. „L-am citit" zice. „Unde l-ai citit ?" zic. „Pe stradă".

Iată, așadar, că există un abecedar al străzii. El este format din firme, anunțuri, reclame, indicații de circulație etc. El este citit mai ales de către copiii care învață să citească. Ce ne învață ei ?

Astăzi ne vom ocupa de capitolul „firme".

Abecedarul străzii ne învață în primul rînd că în limba română există o serie de cuvinte neînregistrate de dicționare ; ca de exemplu : **încaltaminte, confectii, barbați, palarii** și altele.

Tot abecedarul străzii ne mai învață că prin țara noastră curge fluviul **Dunarea**, iar Capitala este **Bucuresti**.

Într-o vreme, tot abecedarul străzii ne făcea să ne întrebăm ce se vinde în magazinul deasupra căruia scria **peste**. Acum ne-a mai lămurit : știm sigur că este vorba de o pescarie.

„Ei bine, veți zice, chiar crezi dumneata că e atît de importantă o virgulită acolo sub **a** sau sub **i**, ori o căciuliță deasupra lui **i** și o căciuliță întoarsă peste **a** ?" Că sînt importante toate acestea și-au dat seama și cei care, în ultima vreme, au renunțat la cîudatul cuvînt **pline**, scriindu-l în sfîrșit românește **pilne**. Că sînt importante ne-o spune însăși limba română care face deosebire dintre **ces** și **coș**, dintre **tir** și **țîr**...

Există însă și un aspect practic, foarte concret, la care trebuie să ne gîndim. L-am înfățișat ca pretext al acestei intervenții și vă asigur că nu l-am inventat : copiii citesc firmele, studenții străini veniți să învețe în țara noastră citesc firmele, turiștii citesc firmele. Or, toți aceștia sînt exact în situația de **învățare** a unei limbi. Formîndu-le de la început deprinderi greșite, riscăm să nu le mai putem îndrepta niciodată. (Vă asigur din experiență — și mulți colegi de-ai mei pot atesta acest fapt — că majoritatea studenților străini pronunță **Bucuresti** sau **Dunarea**. Unul mi-a și spus că așa a văzut scris în oraș.)

Dar, pe lîngă toate acestea, un lucru este clar : literele redau convențional grafic anumite sunete ale limbii. Modificîndu-le, modificăm structura limbii, o structură rezultată din secole întregi de uz social în condiții istorice și culturale bine determinate. Or, aceasta nu are voie s-o facă nimeni în mod arbitrar.

CEZAR TABARCEA ■

PROZA

Dunărea legendelor

Apariția unei cărți dedicate cîtorva dintre legendele Dunării, fluviul care străbate istoria noastră de la începuturile ei, impune ca un act de mare temeritate, solicitînd autorului capacitate de selecție în privința caracterului reprezentativ al „mostrelor" culese din numărul impresionant de mare de legende ce formează subiectul. O carte care să cuprindă legendele Dunării (ne referim, desigur, la un studiu exhaustiv) n-ar fi posibil de realizat prin puterile unei singure persoane, numai stringerea și clasificarea lor reclamînd efortul unei echipe de cercetători. Dintr-un astfel de motiv Eugen Teodoru a ales soluția fragmentarismului propunîndu-ne ca marcă de unitate permanența ideii de legendă în zona dunăreană, continuitatea ei de subiect prin intermediul marelui fluviu.

Cartea este concepută în două capitole distincte: primul își conturează forma din conținutul spațiului folcloric al vadului Dunării, celălalt poartă amprenta întîmplărilor și evenimentelor relativ recente din mediul portuar, poate nu sedimentate încă în aerul ancestral, tipic legendei, dar conținînd personaje și locuri apte de a deveni legendare.

Dunărea legendelor, primul mare capitol al volumului, este constituit din povești aparținînd folclorului dunărean, preluate de scriitor și redate într-o formă literară. Ele devin, din perspectiva interveniei culte, legende (chiar și etimologia cuvîntului „spune" ceva în acest sens) și au, denumindu-le cu un termen folosit curent în folcloristică, calitatea de variante cărturărești. Tipologic, ele se înscriu în motivele structurate de eminentul folclorist Dumitru Caracostea (grupul relațiilor familiale, profesiunile, conflictele de clasă, vitejii ș.a.), dar au specific spațiul uman al desfășurării acțiunii lor, geografia motivului. Din grupul relațiilor familiale se pare că zona dunăreană a cultivat cu vigoare motivul fratelui / surorii (copilului) strigoi ilustrat în **Evdochia, Voica lui Nadolie, Povestea lui Antofiță a lui Vioară, Averea tăinuită**, dar la fel de reprezentative sînt și legendele cu eroi și viteji **(Povestea Șalgăi, Peripețiile lui Vălcan, Badiul circiumarul, Constantin Brâncoveanu)**, luptători pentru dreptate sau împotriva asupririi străine. De o frumusețe aparte, **Ibraim, Povestea Radei**, amintesc, ca variante, de celebra baladă Chira-Chiralina, în timp ce în **Frumoasa apelor** și **Dunăre voinicul** prilejuiesc cititorului întîlnirea cu fabulosul acvatic.

În celălalt important capitol al volumului situația este aproape total schimbată. Ancorat într-o realitate nemijlocită (istoria avînd contribuția ei, de „cadru") legendarul devine o problemă de construcție epică și e abordat în mai multe maniere. Viața porturilor mari dunărene, cu numeroase întîmplări și evenimente ieșite din albia faptului comun, în care se nasc și spulberă speranțe, iar visele se scurg, ca și Dunărea, în imensitatea mării captivează prin coloritul ei policrom. Din aventurile lui Terente, Eugen Teodoru refăcut un portret al vestitului bărbat cu scopul de a pune în lumină „cauza" luptei acestuia și într-o anume măsură extraordinara lui inventivitate de acțiune. În schimb în **Aureola pirealabului** portretul personajului — Al. I. Cuza — este sugerat de amintirea unui loc ce respiră aerul legendei. Ca și în **Teiul**, în precedenta proză maniera de lucru este eseistică. Alături de oameni și locuri Eugen Teodoru introduce în teritoriul legendelor sale și atmosfera **(Iernatic și apoi ghiocei, Chitarele)** inconfundabilă a toposului dunărean, care face farmecul unei epoci.

Fără a mai face referiri și la alte titluri din carte, care string acțiunea întîmplărilor semnificate la jurul fluviului, unele filozofînd asupra sorții omului și trecerii lui pe sub aripa sorții, concludem că prin acest volum Eugen Teodoru reușește în întregime ceea ce-și propune.

LUCIAN CHIȘU

CRITICA

Plăcerea lecturii

Mai puțin studiată decît ar merita, însă înconjurată de un respect care nu e durabil dacă nu se bizuie pe examinări succesive și serioase, critica paradoxală a lui Lucian Raicu poate fi clasificată acum, cu „Calea de acces" (Editura Cartea Românească, 1932) într-un chip mai apropiat de adevăr. „Calea de acces" e o, să-i zicem așa, culegere de cinci „studii" de o formulă foarte personală, dintre care patru de dimensiuni mari, aproape „monografice".

Cinci contribuții de o formulă complet libe ă, aplicate însă, toate, asupra unor autori a căror însemnătate nu se discută : Bacovia, Sadoveanu, F. Lovinescu, Th. Mann și Tolstoi. Nu e vorbă, prin urmare, a afirma valori ori a rectifica judecăți de ordin axiologic, criticul se exercită, în spiritul „noii critici", în exclusivitate pe teren solidificat prin consens. Lungi, atinse de o mare incetineală a pronunțării, sprijinite aproape la tot pasul de accentuări care par capitale, aceste studii sînt departe de ceea ce se înțelege în mod curent prin aceasta. Arareori ideea este urmărită pînă la consumarea finală, de regulă criticul vede inedit și denumește, abandonînd demonstrația, fascinat mereu de alte perspective pe care nu le întrezărise încă. Coerente prin însumare nu prin organizare, studiile lui Lucian Raicu sînt hotărît niște eseuri care cultivă intenționat lipsa de metodă ori, mai bine zis, metodele diverse, pornind din intuiții dezvoltate epic, cu o elocvență imprevizibilă, amplă, apodictică, barocă. Mai degrabă creație, eseistica lui e o literatură despre literatură, eseurile par niște note de lectură, comunicate fără fason, notate febril așa cum îi vin, închizînd în texte obiectul, imaginea lui și subiectul critic. Tehnica ultimă a unei astfel de critici este dicționarul, condiția ei e culegerea de fișe, cartea e însăși pregătirea infinită a cărții și prin aceasta Lucian Raicu are un remarcabil pandant în proza „ficționalistilor" noștri de felul lui Radu Petrescu, M.H. Simionescu și mai cu seamă Costache Olăreanu. A nota, odată cu ceea ce, în limbajul clasic, s-ar numi „analiza operei", și stările subiective independente de operă nu înseamnă altceva. O lectură din Bacovia se produce astfel : „E o zi frumoasă, senină, pașnică de august, o dimineață răcoritoare, o natură sărbătorească. Cum îți apare acum și aici Bacovia înfundat în ploile nesfîrșite și în tavernele-i sordide, la ce-ți trebuie, la ce folosește ? Și încă să și scrii despre el ! Încerc să văd". (pg. 11). Asemenea preliminarii, numeroase, nu sînt întîmplătoare; ele indică un scenariu și definesc într-o eseistică luxuriantă prin expresie cum este aceea a lui L. Raicu, funcțiunea unei pauze de resoirație într-o „lectură activă" a cărei ultimă formă de manifestare e un radicalism al ipotezelor (teoretizat, dealtfel, foarte direct — pg. 31). Ar rămîne de văzut cîte din aceste ipoteze se pot verifica în operă și, în definitiv, rezultatele sînt pozitive. Deși criticul e de părere că adecvarea la obiect ar survenii „printr-o stare psiho-fiziologică asemănătoare", totuși pare că nu aceasta este calea lui cea intuitia. Cele mai interesante sugestii de aici sînt, indubitabil, acelea intuitive și o lectură din „Zodia cancerului" dă prilejul unui adevărat „dicționar" stilistic sadovenian. criticul vorbește despre tehnica „sfredelirii", despre „deconspirările succesive", despre „călăuz", despre „timpul suspendat", „codul oamenilor" și multe altele, parțial noi, însă combinate acum original și adunate treptat în legătură directă cu opera. Nici despre Bacovia concluziile nu sînt fără semnificație : poetul ar nimeri arta involuntar, cu mentalitatea lui de mic funcționar necăjit. Pe Bacovia Lucian Raicu îl gogolianizează și nu întîmplător căci despre Gogol criticul a scris mult și bine. Dealtfel, Lucian Raicu are o vizibilă pasiune pentru proza rusă (eseul despre Tolstoi nu se explică altfel) ca și alți critici de azi, care au scris cărți sau articole pe această temă (Valeriu Cristea și I. Ianoși despre Dostoievski, S. Titel despre Cehov, N. Manolescu despre mai noua proză sovietică și despre „clasici" etc.). Critică de formulă hedonistă, fascinată de ipoteze, luînd literatura drept pretext pentru crearea de stări „lirice" și adînc personale, eseistica lui Lucian Raicu exemplifică un impresionism congenital peste care au trecut metodele noi.

ARTUR SILVESTRI

ESEU

Replici la aforisme

În **Cuvînt înainte, Marin Voiculescu**, autorului volumului **Replici** (Editura **Cartea Românească**, 1983) ne atrage atenția : „cartea de față își propune să **dea relief** (s.n.) aforismului, cugetării, maximelor „cumbărite" în opera unor prozatori ori poeți, eseiști ori dramaturgi, critici literari de ale căror nume sînt prin excelență legate în epoca românească actuală domeniile amintite... Cititorul va găsi, cel puțin așa ne-am străduit, nu un simplu comentariu asupra celor scrise și extrase în ghilimele de la un autor sau altul, ci **o încercare de dezvoltare a gîndului, prin formularea altor aforisme, cugetări, întrebări — s.n.)**. În ce măsură am reușit vor constata autorii avuți în vedere și, desigur, cititorii".

Autorii avuți în vedere au fost : **Ioan Alexandru, Alexandru Balaci, Aurel Baranga, Eugen Barbu, Mihai Beniuc, Ana Blandiana, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Augustin Buzura, Ștefan Augustin Doinaș, Geo Dumitrescu, Paul Everac, Ion Gheorghe, Nicolae Labiș, Ion Lăncrănjan, Teodor Mazilu, Tudor Mușatescu, Fănuș Neagu, Miron Radu Paraschivescu, Adrian Păunescu, Dumitru Popescu, Dumitru Radu Popescu, Marin Preda, Marin Sorescu, Zaharia Stancu, Nichita Stănescu.**

A te încumeta să dezvolți spusele, aforismele, maximele, cugetările și gîndurile acestor scriitori care nu dat și dau măsura și valoarea literaturii române contemporane, iată un gest care pe mulți i-ar fi înfricoșat. Nu știm ce vor zice dînșii, scriitorii.

Iată-l, deci, pe Marin Voiculescu în dialog cu sclipitoarele-genialele aforisme ale lui **Tudor Mușatescu : Farmecul lui Tudor Mușatescu e dat de simplitatea expresiei, de tîlcul gîndului. Întrebarea la el e ruptă din vrejul gîndului, parcă îl vezi mustul și seva. O mărturie : „Dacă aș putea lua un interviu lui Dumnezeu, nu i-aș pune decît o singură întrebare : dumneavoastră credeți în dumneavoastră ?" Ipoteticul răspuns nu îți-l spune. Îți lasă întrebarea la îndemîna.** Sau iată un comentariu (a se citi dezvoltare) a unui alt aforism aparținînd aceluiași inegalabil Tudor Mușatescu : **Dacă : „cea mai scumpă viață e a celor care o trăiesc de pomană", înseamnă că și pomana se plătește.** Punem punct plăcerii de-a transcrie acest original dialog, pentru a-l surprinde cu un comentariu la o destăinuire a lui Fănuș Neagu : **„Mie mi se pare că uneori — dar numai uneori — scriu așa cum trăiesc : simplu și deschis", se dezvăluie prozatorul. Să fie acesta un repros, o recomandare sau pur și simplu un vis al lui ?** Sau iată-l pe Marin Voiculescu adnotînd : **Nu numai că poetul Adrian Păunescu are înclinație spre întrebare, dar el socotește că : „Nu e artist adevărat cel ce [illegible]are, măcar într-o perioadă a vieții sale, plăcerea socratică de a se întreba". A întreba. Da ! Fiindcă, e cu mult mai mult a te întreba, decît a-ți răspunde. De răspuns, răspund mulți mai mulți. De întrebat se întreabă mai puțini.** Nu lipsită de farmec este, iată, referirea la **Marin Sorescu : În „La Lilieci", poetul-oltenilor își mărturisește intenția cu franchețe : „Am vrut să spulber și o prejudecată, că graiul oltenesc n-ar fi literar". El a dovedit astfel nu numai artisticitatea graiului oltenesc, dar și puternice trăsături caracterologice, psihologice specifice oltenilor.** Despre Nichita Stănescu : **Întreaga poezie mare s-a sprijinit pe verbele esențiale. Nichita Stănescu din generația sa a înțeles mai temeinic acest lucru. El leagă verbul de viitor și invers. Verbul păstrează memoria : „O memorie ciudată, aș zice uneori o memorie a viitorului, dar vorbele însele nu au memorie, pentru că ele sînt însăși memoria". Alții de puternică i se pare lui coincidența verb-mișcare, încît apreciază că : „A opri un verb e poate mai greu decît oprirea unei raze de lumină Lumina e însăși mișcare".**

Recitim și, cu o sinceră consternare, constatăm că n-am ales cele mai reușite dialoguri pe care **Marin Voiculescu** le-a avut cu maximele și aforismele scriitorilor amintiți. Ne-am fi putut opri asupra a zeci și zeci de alte comentarii. Dar o astfel de plăcere, cu adevărat plăcere, o lăsăm pe seama cititorului.

VICTOR NIȚĂ

BIBLIOTECA IN AER LIBER

Un cuvînt la modă

Atitudini și controverse se numește o culegere de texte publicistice semnate de Petre Pandrea, tipărită de curînd, sub îngrijirea lui Gheorghe Epure, de Editura „Minerva". Într-o notă asupra ediției, îngrijitorul începe astfel : „Eseurile din volumul de față...". Citesc volumul, util și bine alcătuit, admir forța de combatant antifascist și antipoliticianist a lui Pandrea, și caut eseurile. Nicăieri. Sau, mă rog, încă vrem, articolele despre final pot fi considerate, la nevoie, și eseuri. Dar de ce să vrem și de unde a apărut această nevoie ? Pentru că nu e o carte de eseuri, ci una de articole, de admirabile articole de gazetă. Nu sînt eseuri sau „controverse" nici articolele lui Mille, nici cele ale lui Cocea, nici cele ale lui Zaharia Stancu, nu, sînt pur și simplu articole, nimic altceva, iar această denumire nu are nimic peiorativ.

Din 1829, cînd Ioan Heliade Rădulescu și Gheorghe Asachi au tipărit primele numere din **Curierul românesc** și respectiv **Albina românească**, au trecut peste o sută cincizeci de ani. Au fost întoarse repede foile lung fosnitoare a mii și mii de ziare și reviste, unele cu o tradiție glorioasă, altele sovăitoare, unele insuflețite de condeie extraordinare, altele modeste și cenușii. Tot acest ansamblu de publicații (anevoie de cercetat, firește, deoarece cantitatea e imensă și calitatea mult variabilă) poate sta la temeiul unei noi istorii a publicisticii românești. O istorie nu numai a publicisticii literare și în acest domeniu există realizări parțiale demne de laudă — ci a întregii publicistici. Pentru că e adevărat că mulți dintre marii noștri gazetari, de la Eliade și pînă la Arghezi, Păunescu sau Fănuș Neagu, sînt și scriitori, dar nu toți se află în această situație. Există mari figuri de ziariști progresiști care toată viața lor nu romane, nu nuvele și nu poezii au scris ci, chiar așa, articole. Articole de gazetă. În pudoarea cu care ocolim acest cuvînt, „articol", se ascunde o anumită desconsiderare o ceea ce constituie specificul gazetăriei. Bogza — eseist ? Sahia — eseist ? Panait Istrati — eseist ? Caragiale și Eminescu — „eseiști" la **Timpul** ? Să fim serioși ! Ar trebui să facem efortul de a reabilita cuvîntul „articol" și de a renunța să-i punem proptele, lăsînd să se înțeleagă că numai ziaristica literară are valoare, iar ocaziile nu. Sigur că un articol trebuie scris corect, că e cheltuit să înfățișeze faptele cu limpezime și judecățile în spiritul logicii dar nu e deloc obligatoriu ca un bun articol să fie literar, să fie literatură. Nici eseu nici poem în proză, ci pur și simplu articol, atît e necesar să fie. Se păstrează ascunse prin pagini prăfuite numeroase articole care au marcat o dată în istoria luptelor de idei și care au o mare valoare publicistică, fără a avea neapărat și o deosebită valoare artistică. Gazetăria au făcut-o și o fac dintotdeauna ziariștii. Unii dintre ei pot avea și talent de scriitor, foarte bine, dar esențial este să aibă talent de ziarist. Sferele celor două activități nu se suprapun decît parțial, iar ignorarea marilor noștri gazetari din trecut — poate și de azi — care nu sînt scriitori e bine să fie evitată.

Eseiștii scriu eseuri.

Ziariștii — articole.

Chiar dacă e la modă cuvîntul „eseu".

Chiar dacă, desigur, un nou Ruxa Venturian, oricînd posibil, și-ar tipări pe cartea de vizită pretenzioasa „studioase în drept și eseist".

FLORIN MUGUR

CAP LIMPEDE

O rectificare

Se cunoaște bine că, în marșul spre București, Tudor a oprit și la Otetelișanu (3/15 III), unde a salvat boierii fețiți la Benești de către arnăuții căpeteniilor eteriste (C.D. Iscru, Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, Ed. Albatros. Buc., 1982, p. 175). Despre întîmplările de la Benești, vorbește și cea mai bună monografie dedicată marelui cărturar Petrache Poenaru de către G. Potra : „Petrache Poenaru — ctitor al învățămîntului în țara noastră". Ed. științifică. Buc. 1963. care se bazează, în nararea evenimentelor, în principal, pe „Amintirile lui Iordache Otetelișeanu despre atacul pandurilor asupra boierilor, la Benești, în 1821" (D.I.R., 1821, vol. V, 1962, p. 579). Din păcate, în această cea mai completă monografie dedicată lui Petrache Poenaru, s-a strecurat o confuzie, ce ar putea fi preluată și de alte viitoare lucrări. Și anume, autorul aduce în prim-planul evenimentelor de la Benești pe Petrache Poenaru, fostul grămătic al lui Tudor, insistînd chiar pe descrierea lui vestimentară (pp. 65—66). Dar cît de confuz a citit „Însemnările..." autorul monografiei ! Răsfoind „Însemnările...", la pagina 578 scrie negru pe alb : „Iar Petrache Poenaru, carele acum se află încetat din viață (imposibil, mai ales că „Amintirile..." poartă o notiță" scrise de eu Petrache Poenaru" !) și carele se afla, cu noi împreună, cu maică-sa Anica Poenăreasa, cu Safta, soția sa, și cu fiul lor Nae..". Din monografia lui G.P. aflăm că mama lui Petrache Poenaru este Smaranda, născută Otetelișeanu (p. 12) și că, din 1916

FILM

Competiția

Atît „Love story", cartea, cît și filmul cu același nume au lansat, cu niște ani în urmă, o anumită modă : cea a **îndrăgostiților moderni** ! Adică a îndrăgostiților **practic** îndrăgostiți de viață — și nu la modul romantic —, a cuplului de tineri realiști, inteligenți, simpatici, născuți în, iată, această a noastră societate de consum, ironizînd-o bineînțeles, dar nereușind să se rupă de ea. Împlinindu-se, cu alte cuvinte, în chiar această societate. Chiar și prin moarte !

Lucrurile au evoluat, arta făcută cu rigla, cu echerul trebuie să țină pas cu moda — așadar : joc cu lacrimile, joc cu melodrama, **să fim realiști!** Cînd ne vine pofta a plînge, plîngem prin apartamentele noastre, ascunși, să nu ne vadă nimeni, bun ! Dar **dacă nu ne vine chef a plînge ?** Dacă, dimpotrivă, îndrăgostiții lumii de azi — atîți cîți mai sînt ! — vor să-și exprime, public, minunata, unica, superba lor stare de suflet ?

Iată cum, folosind aceleași mijloace, adică **rigla** (pentru măsurarea „poftelor", năzuințelor spectatorului modern) și **echerul** (pentru transpunerea pe verticală, deci în spațiu, a virtualelor „împliniri" posibile — ale aceluiași spectator !), un regizor american, **Joel Oliansky**, ne aruncă în ochi — prin filmul **COMPETIȚIA** — o veritabilă bijuterie a genului : cel al filmului **de dragoste**. Gen, pe vremuri, atingînd cote de succes magnifice, căzînd apoi în desuetudine, renăscînd la intervale deloc spectaculoase — astăzi, gen rarisim, pe care îl poți căuta cu lupa în teribilul insectar al violențelor lumii în care trăim.

Se poate povesti acest film ? Da, și iată cum : printre cei 6 (șase) finaliști ai unui important concurs internațional de interpretare pianistică — al cărui prim premiant va primi o importantă sumă de bani și un contract pentru a concerta, timp de doi ani, în principalele centre muzicale ale S.U.A. — se află și doi (un tînăr și o tînără, firește) **care se iubesc**. Asta e tot !

Banal așadar, crincen de banal subiectul ăsta... Și totuși, impactul pe care filmul îl produce sălii este nu numai surprinzător, ci absolut fantastic ! Și din acest moment părăsim terenul comod și binecuvîntat al unei simple cronici cinematografice, pentru a încerca să înțelegem — așa, cu puterile noastre — efectul **sociologic** al peliculei.

Doi interpreți de excepție — **Richard Dreyfuss** și **Amy Irving** — duc în spate întreaga poveste ; sînt secondați, în orgolioasa, superba lor partitură, **de Sam Wanamaker** — savuros, acesta e cuvîntul, în rolul dirijorului. Respectiva poveste nu se referă însă numai la „el și ea", ci, mai ales, la „noi și ceilalți" : cinstea desăvîrșită, munca dusă pînă la epuizare, curajul conștient al riscului, ambiția firească de a fi primul, dar și capacitatea, chiar și dureroasă, de a-ți recunoaște înfrîngerea — iată cîteva premise morale asupra cărora se apasă cu degetul gros. **Competiția** devine astfel un simplu decor (perfect elaborat, reamintesc rigla și echerul !), în care cele șase personaje își pot scoate în evidență principalele lor caracteristici : ambiția, dezinvoltura, tracasarea, fronda, seriozitatea, emoția. Că, dintre acești șase, numai trei vor reuși (aurul, argintul, bronzul), iar că dintre cei trei, primii doi sînt îndrăgostiții noștri — lucrul e firesc, și nici un bun film care se respectă n-ar fi procedat altfel, în final. Ceea ce mi s-a părut însă deosebit de valoros a fost faptul că această **COMPETIȚIE** — care se urmărește cu sufletul la gură, mai ceva decît un „western" sau „policer" — ambalează publicul sălii într-o astfel de măsură, încît palmaresul propriu-zis (și propus) al filmului devine cu mult mai puțin important decît finalizarea, **împlinirea** eroilor, față de ei înșiși. Față de ce și-au propus, față de felul în care au înțeles să rămînă **oameni**, chiar trecînd prin **infernul** competiției.

Ambianță muzicală de zile mari : interpreți de renume își dau aportul lor „nevizual" întru desăvîrșirea cadrului acustic, cadru care, trebuie să o spunem, contează afurisit de mult aici, în cazul acestui film. O secvență erotică, una dintre acele secvențe care le dă atîta bătaie de cap puritanilor, are atîta poezie în ea însăși, încît înnemenește pînă și mirifelile ancestral-animalice ale celor cîtiva nechemați rătăciți în sală. În sfîrșit : **sensibilizarea** spectatorilor, emoția autentică la care îi supune — au „ceva" în priviri aceștia, la ieșirea din sală — mă îndreptățesc să afirm că din această **competiție** nimeni nu a avut nimic de pierdut. Dimpotrivă !

HORIA PĂTRAȘCU

PLASTICĂ

Obiecte ceramice

Pentru a fi complex și profund, un lucru de artă nu trebuie să fie neapărat mare, cu un volum impunător adică sau ocupînd o suprafață considerabilă. Iată un adevăr pentru toate anotimpurile, cum se zice, dar care, din pricini felurite, e prea adesea ignorat. Un caz aproape imoral în această privință îl fac, în expozițiile cu caracter republican, portretele uriețești prezentate sistematic de cîțiva sculptori deși, e dovedit în cadrul unor astfel de manifestări, capetele cu tendință megalitică nu spun mai mult din firea celui portretizat și nici din arta sculptorului. Să ne amintim, de asemenea, mulțimea pînzelor rău pictate și cu o compoziție pripită, a căror lăcomie de spațiu îi îmorează chiar și pe unii cronicari, obligîndu-i să laude — și cu lauda la compromiterea unor criterii la care, de fapt, țin.

Expozițiile de sculptură mică, cu merite excepționale în restabilirea unor măsuri de frumos, selecțiile tematice și cu program — cum este, de pildă, și cea despre arta metalului de la „Simeza" — unele personale de mare interes (Leonard Răchită, Bela Crișan, Dinu Cîmpeanu), stăruințele cîtorva ceramiști în sensul acreditării obiectului de dimensiuni mici, toate ne dau motive să tratăm cu seriozitate și simpatie năzuința de a produce lucrări pentru care mărimea să fie o problemă de adecvare la idee.

La parterul Galeriei CĂMINUL ARTEI, o absolventă a secției de ceramică a Institutului „Nicolae Grigorescu", **Cornelia Moldoveanu** (promoția 1976), ne înfățișează, în a doua sa expoziție de autor, o suită de grupuri de figuri în porțelan ce par să fie, la o primă impresie, omagiul manufacturilor de porțelan de odinioară și al atîtor lucruri delicate păstrate, tezaurizate generații de-a rîndul, pe rafturi și-n vitrine. Spre deosebire însă de artizanii domeniului, indirjindu-se îndelobște să obțină reducții ale realului și să dea plăcere din miniatural, Cornelia Moldoveanu ține la fantastic și la parabolă. Obișnuințe ale lucrului în porțelan, vechi de veacuri (modelaj, glazuri, inserții), îi dau publicului sentimentul a ceva familiar și-i mediază astfel, într-un chip agreabil, noutatea. Forma e un amestec atent controlat de realism și utopie. Povestirile — pentru că fiecare grup înseamnă și o povestire clovnească a unor fapte din mitologii — sînt susținute cu o fină știință a efectelor. Cornelia Moldoveanu știe la profunzimi meșteșugul nobil al porțelanului și ce semnează e vădit din lucrul pasiunii.

La Timișoara, un sculptor foarte bun, **Liviu Russu** (absolvent din 1975, cîștigător al bursei „Dimitrie Paciurea"), prezintă ceeace în ceramică din ciclul : Poarta, Amprenta, Zidirea. Piesele sale, de o monumentalitate plină de severitate, evocînd murii, contrafortii, boltile, ușile și ferestrele unor clădiri românești de nemăsurată vechime au un ceva uman în geometria lor. Arta constructiviștilor reușește să fie deseori plictisitoare prin excesul matematic. Liviu Russu, beneficiind ca mai toți colegii de promoție, ca mai toate generațiile mergînd acum spre maturitate de deschiderile operate la începutul deceniului trecut de școala ceramicii sculpturale inițiate de Costel Badea, e un constructivist cu aplecare spre taină, un artist preocupat să înalțe, să zidească idee în termenii sensibilului. Pentru un sculptor de suprafețe largi, chemînd prin toți porii lumina, ceramica e un material ideal. Sculpturile lui Liviu Russu, colorate cu ocruri pale și alb, speculînd rugozitățile lutului, punînd cu afecțiune în dialog umbra și lumina, ca în arhitectura culelor oltenești, bunăoară, ca în pereții de cetăți bătrîne aduc în arta momentului un suflu nou. Liviu Russu a avut expoziții personale la Iași, Cluj-Napoca și Lugoj, selecția de la Timișoara ni-l arată în continuare într-un pelerinaj de studiu, Liviu Russu e animatorul unor tabere de sculptură în aer liber, a participat la mai toate „republicanele" și „municipalele" bucureștene, lucrările lui sînt luate în seamă cu destule elogii și cînd se va decide să expună tot ce a lucrat — și a lucrat harnic și cu bogăție de gîndire — într-o sală importantă din Capitală vom avea, încă o dată, demonstrația faptului că sculptura de dimensiuni mici și medii contează, între tineri, pe cîteva mari talente.

TUDOR OCTAVIAN

TEATRU

Valsul de la miezul nopții

Dacă „lumea — așa cum mărturisește Viorel Cacoveanu într-un interviu — este, în fond, un teatru și noi niște actori cuminți care ne jucăm în liniște rolurile", iar „scena e o incoruptibilă instanță", existența socială se prezintă în înțelesul ei profund ca o permanentă și severă „judecată" : „Eu fac parte din societate, am crescut în ea, sînt produsul ei și dacă mă judec pe mine, implicit o judec și pe ea. Iar cu cît o iubesc mai mult, cu atît am dreptul s-o judec mai aspru", spune unul dintre personajele din *Valsul de la miezul nopții*. O asemenea semnificație este dezvăluită și în piesa mai sus amintită, a cărei lume, imaginată în mod sugestiv sub forma unei partide de șah („Lumea, societatea are nevoie de tine și te mută după interesele ei ca și pe o piesă de șah") se constituie într-un simbolic spațiu de joc, unde, asemenea lui Grațian Șerban, cel care simte că, fără a trăi, există doar, personajele par a fi simple păpuși, niște pasive jucării mecanice (de reținut în acest sens și unul dintre cuvintele-cheie ale piesei, acel acuzator „jucăriilooor !" din replicile bătrînului Spătaru). Totodată însă, prin contrastul alb-negru pe care îl sugerează tabla de șah, ea reprezintă și scena unei confruntări, a unei dezbateri etice în care adevărul și minciuna, curajul și lașitatea, suficiența și setea orizonturilor deschise, oboseala și patima de a lua totul, cu răbdare, de la capăt, bumbăceala cuvintelor și luciditatea lor se înfruntă deschis, din ce în ce mai violent, înlăturînd măștile, sfîrîmînd paravanele și precipitîndu-se spre „miezul nopții", ceas de cumpănă ce va deveni astfel o metaforică balanță justițiară.

În inteligenta regie a lui Radu Dinulescu și scenografia ingenioasă a lui Florin Harasim (decorul se compune și se recompune continuu din aceleași practicabile mobile reprezentînd rînd pe rînd o cameră, o sală de judecată, un balcon etc., sugerînd totodată, simbolic, grila ce separă lumea lui Dabija de cea a lui Grațian Șerban), spectacolul de la Baia Mare crește treptat, coerent și subtil tensionat, discursul scenic parcurgînd o gamă variată, de la sporovăiala frivolă, de „salon", din primele scene, pînă la accentele acelui tulburător și deschis proces al constiințelor din final, în care cuvintele alături de funcția referențială, de a re-prezenta fapte și gînduri o au și pe aceea de a propune, de a crea un întreg sistem de semne, sensuri și valori, o lume a demnității și adevărului.

Se cuvine, de asemenea, remarcată interpretarea de mare finețe a lui Mircea Graur (în rolul fostului condamnat Constantin Dabija), a cărui suferință reținută, distinsă, sobră portretizează un personaj de o amară eleganță, precum și cea a lui Ion Săsăran (în rolul lui Grațian Șerban) redînd convingător și fidel psihologia oportunistului, a lui Ștefan Mareș (în rolul lui Mihai Dabija), Gheorghe Lazarovici (reprezentîndu-l cu degajare, naturalețe și umor pe Jean Popa) sau Virgil Fătu, întregul colectiv caracterizîndu-se dealtfel printr-un joc de o bună calitate, rafinat și profund.

DIANA ADAMEK

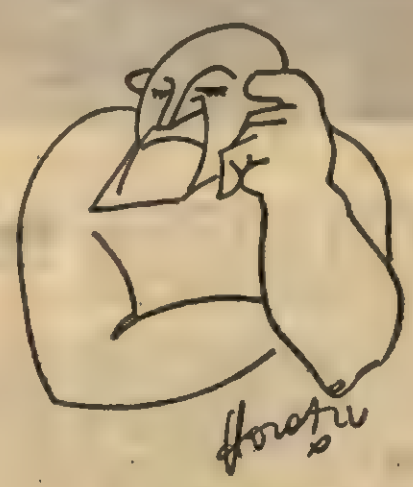

În acest număr desene de HORAȚIU MĂLĂELE

• CAP LIMPEDE

(p. 20) Petrache se afla la Școala domnească de la Sf. Sava". Inadvertențele le completăm cu încă un fragment din „Amintiri...": „...s-a oprit iataganul Ienicului în umărul drept al lui Petrache, pătrunzîndu-i cureaua șișanelei și toate hainele pînă la os (p. 561—582)". Or, G.P. spune în monografie, la pagina 66: „Această întîlnire de la 2 martie 1821 avu ca rezultat numirea lui Petrache Poenaru ca grămătic în cancelaria lui Tudor...".

Exemplele ni se par îndeajuns a concluziona că autorul evenimentelor de la Bencești este o altă persoană decît grămăticul lui Tudor. Este vorba de Petrache Nicolae Poenaru (vezi Arh. Olt., nr. XIII, 1934, pp. 383—384), proprietar la moșia Poiana de Sus, sat component al comunei Turburea, județul Gorj. (T.G. Bulat. Diviziunea proprietății rurale în Oltenia la 1837, p. 301). Fiul acestuia, Nae Poenaru, stăpînind, mai apoi, moșia și vînzînd-o, în 1879, lui Alexandru Aman, fratele pictorului (Arh. Olt., an. VIII, 1924, pp. 161—166).

Așadar, autorul evenimentelor de la Bencești este o altă persoană, nu grămăticul lui Tudor, care, nu ne îndoim, format la flacăra patriotismului lui Lazăr, a alergat în întîmpinarea lui Tudor și, deci, ar fi fost la Bencești. Dar vestimentația a aparținut lui Petrache Nicolae Poenaru, grămăticul fiind cel ce a consemnat „Amintirile...". **(Liviu Poenaru)**

„Poeme de suflet și dor"

Versurile lui Ilie Dan **(Cumpăna gîndului**, Editura „Eminescu", Buc. 1982) nu au nostalgia „modernității" ostentative, a unui ermetism de împrumut. El creează o poezie trăind din melancolii dezvăluite cu simplitate, din nevoia de a comunica, de a-și descărca sufletul („Sufletul meu preaplin e de lucruri..."), de a se repovesti lric sub tirania acceptată a timpului, ce, nemilos, mereu îi pune în față o oglindă care să-i răsfrîngă chipul. Poemele au totuși un aer de „vetust", de stampă veche scoasă la lumina dimineții, vorbindu-ne clar de toate ravaliile lui Cronos, de metamorfozele pe care le-a produs. Ilie Dan își redescoperă copilăria care trece iar „în care cu fîn" ; rămîne fascinat de „Privirea luminii", de visarea lunii, totul devenind o frumoasă interogație : „Dragoste-nserare, ești sau te prefaci ? / Nopțile-mi bolnave cum să le împart ? / Dorul răstignit fi-va roșii maci ? / Stelele pling în mine sau în stele ard ?...". Influența lui Esenin și Labiș este prezentă. Ilie Dan nu renunță la aceste ecouri, fertile, la modalitatea celor doi poeți de a-și asuma realul într-un registru naturist, înalt melancolic : „Fumul văii, dumbrava-l rumegă molcom, / Fetele-stele se scaldă în ape... / Sminttte de dor, florile ard în cîmpii / Și sub rouă tremură-albastru în zori, / Într-un dans de rază solară... / / La umbre ciudate-nhămați, / Crainicii nopții s-aruncă-n talaz / Și blajin mușcă din lună / Spînzurată, în ovese, pe cer...". Ilie Dan „regizează" sentimentele, le pune să vorbească în acord cu viața naturii, cu misterioasa ei existență desăvîrșită sub toate anotimpurile. Poezia este mereu deschisă elementelor naturii, vegetalului, care condiționează noi imagini, noi relații. Mereu se aude în poemele sale plînsul unui izvor, trecerea unei sălbăticiuni, bătaia unei inimi, un suspin de tristețe, de neliniște, căderea unei frunze, prăbușirea unui brad, susurul unei fîntîni, bocetul timpului uitat de lume. Dar poetul nu se abandonează complet acestui cîntec de jale, cu toate „că-n albă catedrală de suflet mă rog...", el îl judecă, îl explică. Poezia cade însă în retorică, de cele mai multe ori o invadează monotonia. Se așterne pe ea un nor de inutile prozaisme, de cuvinte sterile, moarte.

Poetul rămîne peste tot un sentimental, cu sufletul bolnav de puritate, de un echilibru între viața lumii și conștiința sa. Privirea lui nu interzice dialogul, ci îl întreține, ca pe o șansă de a descoperi ideea de sărbătoare din lucruri. Realul logodit cu gîndul este obsesia lui Ilie Dan : „Gîndul împarte mirarea răzvrătit, / Zăvorîndu-o-n taină unei nopți-cetăți ; / Tăria unui dor, gemînd, în asfințit. / Îmbolnăvește luna ce plînge peste porți...". Gîndul revelație, gîndul transformat într-un aforism liric, așezat de întrebări, formează un teritoriu ce îți dă certitudinea că poezia lui Ilie Dan nu-și trădează esența : comunicarea directă cu cititorul, dar nici apartenența, originile, izvorul cîntecelor sale : „Sînt un ultim urmaș, / Din neamul vitejilor traci, / Răsfrînt cumplit pe-o buză de deal dunărean, / Cu mormînte-poeme descîntate de ape / Și cu fluiere-săgeți vîntuite-n dușmani, / Să încingă vatra și calea cu anotimpuri și pace... / Inima-mi năvalnic s-arunce spre soare / Și sufletu-mi, brad de lumină-nverzit, / Chemă cu fluierul vremii prea limpezi ape de vis...". **(Zaharia Sângeorzan)**

O invitație la munte:

Serbările zăpezii

Localnicii spun că ziua de duminică, ultima a lunii februarie, a fost una din cele mai frumoase zile de iarnă a'e anului. Și nu se grăiește deloc. La Poiana Brașov a venit un soare imens coborît din toate boltile cerului și îmbrățișat încă de dimineață întreaga vale. Aici și-au dat întâlnire mii de tineri, de diferite profesii, din toate colțurile țării, având aceeași pasiune : dragostea pentru zăpadă și munte. Sîmbătă, la Pîrîul Rece, și duminică, la Poiana Brașov, toți cei prezenți au fost invitați să participe la a cincea ediție a „Serbărilor zăpezii", manifestare devenită tradițională, acțiune cultural-educativ sportivă și turistică, organizată de C.C. al U.T.C., Biroul de Turism pentru Tineret în colaborare cu Ministerul Turismului și Radioteleviziunea Română. Organizatorii au decupat din poveștile tot felul de personaje pe care le-au transpus pe zăpadă și pe schiuri. Tineri din județele Brașov, Cluj, Mureș, Sibiu și Suceava (oare de ce numai ai tea județe au participat ?) au adus în fața celor prezenți tot felul de obiceiuri populare, dansuri și jocuri care ne-au făcut preț de cîteva ore să ne simțim mult mai tineri, să ne reîntoarcem în copilărie. Au fost modelați din gheață imens oamenii de zăpadă, au fost confecționate păpuși enorme de diferite culori. Pe variante moderne de muzică și dans, din pădure, din povești, din timp, au coborît pe rînd și Albă ca Zăpada (de data aceasta cu opt pitici), și Scufița roșie, și lupul cel mîsel, și vînătorii isteți, și... multe Cenușărese cu mulți pantofi și cu mulți prinți, și urși uriași, și farfurii zburătoare. Alături de toate acestea, monitorii de schi și membrii echipajelor de salvamonți au făcut cu măiestrie și grație ăși felul de demonstrații. Au avut loc diferite întreceri și concursuri. Au cîștigat cei mai buni, cei care au prezentat programele cele mai frumoase și autentice. S-au dat ca premii, torturi, mere, nuci și ciltite. Un spectator, venit tocmai de la Sibiu, a adus pentru „cosînzenele" prezente, amintind astfel că primăvara este pe undeva pe aproape, pitită parcă prin pădure, 600 de garoafe de toate culorile fiindu-le dăruite ca mărțișoare. Dar cel mai mare premiu care s-a dat tuturor celor prezenți a fost frumoasa zi pe care niment mult timp n-o va putea uita. Acum, probabil superbii oameni de zăpadă s-au topit. Frumoasele personaje s-au întors din nou în povești. Costumele au fost puse din nou în lăzile de zestre. Peste acea zi minunată s-a așternut liniștea. Zăpada în cel mai scurt timp va fi îmbrățișată de vîntul primăverii.

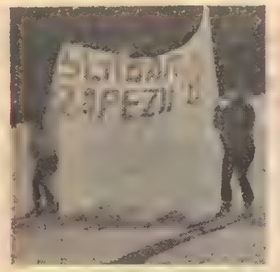

Fotoreportaj de SORIN POSTOLACHE ■

Kaiserslautern, 2 martie 1983, prin telefon. N-o să vă povestim meciul, stimați cititori, sîntem siguri că l-ați văzut pe micul ecran. E tîrziu, publicul a părăsit deja stadionul, o să ne rezumăm la cîteva considerații, urmînd să revenim pe larg săptămîna viitoare.

Complexată de eternele eliminări ale echipelor noastre de către formații vest-germane, Craiova a început mai mult decît timid, fiind nevoie de două intervenții salvatoare ale lui Lung (mai... și și 19) pentru ca echipa din Kaiserslautern să nu înscrie din chiar primul șfert de oră. Neputînd parcă să uite că în urmă cu o săptămînă avea o jumătate din efectiv indisponibil sau în stare de tratament, acuzînd și oțiările, poate firești, ale debutului de sezon, reașimțind lipsa lui Bolaci, Universitatea s-a complăcut intr-un joc de așteptare și n-a găsit antidotul fotbalului rapid și percutant al gazdelor. Prima repriză a apartinut în întregime vest-germanilor și doar ratarea lui Donose (min. 20) ne-a făcut să sperăm că Universitatea ar putea să creadă în mai multe. Imediat după reluare, cînd Kaiserslautern a ridicat scorul la 3—0; am avut senzația că pe undeva, pe aproape, se află catastrofa. Din fericire, frica noastră n-a durat decît 60 de secunde, după care Geolgău a reușit să înscrie și acest prim gol a schimbat complet fața partidei. Tot ceea ce a urmat a arătat o Universitate energică și ambițioasă, mai tehnică decît adversara ei, cauabilă să joace și de la egal la egal cu aceasta chiar pe propriul teren și cauabilă încă de mai mult, s-o domine cu dezinvoltură și să-i impună legea. Organizatoarea echipei a fărut mai mult decît ne-a dovedit adversarii noștri. O mențiune ! se cuvine fără îndoială lui Cămătaru, cel mai bun de pe teren după părerea noastră, virf de clasă europeană. Și ne-am întrebăm : cine a avut dreptate cel care l-au umilit multă vreme și nu revin nici acum, care l-a oferit reazemul la nevoie ? Dar și în privința lui Ticleanu, care iată a reușit într-un timp record în formația Craiovei, revista noastră are datoria de a-și ocupa mult în ultima vreme, crezînd în „minunea" săvîrșită de doctorul oftalmolog Mircea Oîteanu. În fapt, s-a confirmat simpla idee că a fi un bun specialist înseamnă a fi folositor patriei.

Pînă la urmă, cum bine știți, Kaiserslautern a cîștigat, dar această victorie s-ar putea să nu-i fie suficientă în obținerea calificării. Maniera în care Craiova și-a apărat cu umbilic, cu devotament, cu ubnegație șansa în repriza a doua ne face să credem că în persoectiva returului prima șansă aparține fotbaliștilor oltenii. Nu ne rămîne decît să-i felicităm pentru prestația din finalul partidei și să fim alături de ei peste două săptămîni, cînd sperăm să consemnăm un eveniment în premieră pentru fotbalul românesc : pătrunderea primei noastre formații în semifinalele unei competiții europene.

Poate nu veți fi de acord cu noi, dar un rol de seamă în stabilirea rezultatului l-a jucat și arbitrul belgian Schoeters, care parcă s-a născut la aceeași maternitate cu portughezul Garrido, autorul acelui 11 metri invertat de la Bordeaux. Schoeters a început prin a-i facilita lui Alloțs un șut în bară (min. 7), nesancționînd faultul acestuia, flagrant, asupra lui Iovnescu. El a închis ochii și la faza care a premers deschiderea scorului, făcîndu-se că nu bagă de seamă ofsaidul lui Nilsson ! Și în minutul 36, la scorul de 1—0 pentru gazde, arbitrul belgian a tăiat din rou parte pentru Kaiserslautern, nepenalizînd cu 11 metri, cum s-ar fi cuvenit, îmbrînceala lui Cămătaru de către Briegel la numai 4 metri de poarta lui Reichel. Ba mai mult, ca tacimul să fie complet, arbitrul i-a arătat lui Donose un cartonaș galben, cu nimic justificat, inventînd o intenție acolo unde nu fusese decît un obișnuit fault de joc.

Acum, înțrăm în „repriza" a III și a IV-a a meciului cu Kaiserslautern, pe care trebuie să le pregătim la fel de intens, dar diferit tactic. Să fie lăsată echipa în pace, să nu fie crispată cu sfaturi de neaveniți...

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

După 2-3 la Kaiserslautern

Urmează Craiova

Căpitanul Ștefănescu, un „libero" cum și-ar dori multe echipe europene

Mulțumim Cămătaru !

Bravo Ticleanu, bravo profesore Oîteanu !

Geolgău și Crișan, oamenii care au răsturnat toate calculele și ne-au readus în inimi speranța

Un gînd lîngă televizor

...La 3—0 pentru gazde, pe terenul atît de îndepărtat și bine întreținut din celălalt german se înfiripa o imagine incredibilă : 11 români, umiliți de superioritatea evidentă a adversarului, în vacarmul unui public mai dorind poate doar îngemănarea noastră gen corida, renasc din propria lor cenușă, din gena aparținătoare doar marilor sportivi, bravilor și creatorilor, cuturieră terenul în lung și-n lat, cu un-spe-zece inșiștea partenerilor de joc, pasează, driblează, leagă și dezleagă totul, învingînd dușmanul cel mai de temut al omului — resemnarea —, nimicîndu-și adversarul care, bruse, ca oricine încearcă să înțeleagă forța de cevigorare a conștiinței învinse și neașteptînd să se dumirească sfîrșește prins a obosi și, trepiați, a se resemna și închide în sine. Ca unul care am imoții Craiova în toate marile confraterări internaționale ale acestui an fotbalistic (o boală îndelungată m-a împiedicat să fiu la Kaiserslautern) nu mă minunam atît de renașterea Universității, ci de cît de labil poate fi uneori psihicul omului, fiindcă nu era normal, nu era firesc, nu era logic ei așa mai departe ca băieții aceia înalți și mîndnați, germani, suedezi sau de alte naționalități, după ce au avut totul (și îl s-a oferit totul) în cioste victoria în diferința necesară calificării, să joace de parcă ar fi pierdut totul. Donose, mai german decît un german (pasind din viteză, depeșeadnd, fiind pe tot terenul în fuce clipă a meciului) mi-a amintit, tocmai acum, la cîteva zile de la irepasibila pierdere, de marele Tiberiu Bone. Și iată putem spune că Universitatea acum nu e o întîmplare, ei însăși exponențialitatea celor mai frumoase tradiții ale fotbalului nostru. De-acolo, din trecut din fondul de aur al demnităților profesiunii bine însușite își extrăgeau Ștefănescu, Cămătaru, Donose, forța de a fi ei înșiși cînd noi toți ceilalți, noi privitorii, ne așteptam la o catastrofă, cei de aici, cu durere, cei de acolo — cu bucurie.

NICOLAE CRISTACHE ■

GEO BOGZA – 75

Eternă tinerețe

Nici nu ne vine să credem că eternul și nărăvașul adolescent Geo Bogza rocăcios în... cu tot de dinainte de primul război mondial. Primul lucru pe care-l facem, îi urăm „La mulți ani", îi urăm să nu-și piardă niciodată oferna lui tinerețe, niței felul răsfățat, plin de blînd de a fi. Pare-că ieri au trecut mai bine de douăzeci de ani, cînd Geo Bogza mi-a luat cu domnia sa, împreună cu Toți, cu Cojovei și cu Velea la tăbăcării, după ce vreo două-trei săptămîni ne-a frecat pe fiecare-n parte și pe fiecare la felul lui, învățîndu-ne taina reportajului literar și, mai presus de orice, ajutîndu-ne pe fiecare-n parte ca reporteri, scriitori, să fim noi înșine și neasemănători unul cu celălalt. De atunci pînă acum, lecția mi-a prins bine, s-a îmbogățit cu experiența altora și, mai presus de orice, cu propria mea experiență. La începuturile mele literare, Geo Bogza m-a ajutat deopotrivă de mult din punct de vedere moral. Îl priveam ca pe un Ulise al Oltului. Și astăzi, Cartea Oltului, recitind-o, mi se pare la fel de măreață ca și prima ei ediție.

Geo Bogza în contemporaneitatea noastră ne apare a fi una dintre figurile literare cele mai importante. Dacă am ști să desenăm un plop, i-am desena un plop în semn de omagiu. I-i desenăm acum în gînd și i-l trimitem telepatic, în semn de „La mulți ani" !

NICHITA STĂNESCU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

De la inimă la inimă

Știu că lui Gogza nu-i plac aniversările. Nici chiar cele ale lui Caragiale, le socotește anume create pentru a lumina — în exclusivitate — Eminescu lui Anghel din fața Ateneului bucurestean.

Lui Geo Bogza nu-i plac firitisellie. Surîde atunci cînd cineva, luînd o poză solemnă încearcă să-i inventariez multele haruri.

Nu e nici atît de cochet încît să nu-și recunoască vîrsta. Dar ce e vîrsta unui mare scriitor față de vîrstele geologice ale munților cu care autorul a legat de demult indestructibile alianțe, ori față de Oltul a cărui viață romantată ne-a oovestit-o. Chiar Dunărea ar putea fi geloasă pe Oltul cărțănit cu un hrisov („Cartea Oltului") ce-și năluceșie umbrele de cerneală cu prospetimea zilelor în care a fost compus. Geo Bogza e un om care lasă urme. Nu doar în ciudatul cîn scriitoricesc, ci, mai ales, în viață, pur și simplu. I-a fost dat, ei, incomodul și adesea hirsutul, să tulbure pacea unor ierarhii, să inventeze demoni colorați de pofte devoratoare și, generos și tandru în intimitate, să izbutească să-și atragă și ei dușmani (toți ce ține de Bogza e grandios) „antipatii".

Zidit într-o anume solitudine, devotat unor prieteni deveniți, cei mai mulți, umbre, se mai rosteste în tablete săptămînale în frază ce au o tăietură unică : sarcastice, solemn-edictuale și adesea gracilități ce ascund sub fragila lor textură, poezia. Poetul.

Om mai degrabă iubitor decît iubit, Geo Bogza e încă uimitor de tînăr. A reprezentat șansa de clasicizare a literaturii noastre avangardiste, a înălțat — din zăpadă și castă uimire — monumentul cuvenit, al lui Urmuz. A oferit jurnalismului posibilitatea împăcatului cu literatura.

Om mîndru, purtîndu-și iluziile și secretele amărăciuni, nopțtea, pe străzile unui oraș „răsăritean și moale", Geo Bogza își merită firida de istorie literară în care s-a zidit.

La mulți ani ! ți spunem, confratern. Ca de la inimă la inimă. De la trufie la trufie. Ca de la vie la vie...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Mai aproape...

E mai înalt cu un cap decît oamenii înalți și l-am văzut de două ori fără să mă vadă. Odată, în posomoreala geroasă a lunii lui ianuar, în fața statuii lui Eminescu, stînd cu o garoafă în mînă, ca un plop nemișcat, făcînd pavăză celui încremenit în eternitatea pietrei.

A doua oară, într-o librărie de pe bulevard, cu borsalina unică așezată pe creștet ,cerînd cu vocea-i inimitabilă un caiet de matematică de două-sute de file ! Vînzătoarea i l-a întins emoționată uitîndu-se de jos cu mirare și început de zîmbet.

Maestrul a plătit și s-a pierdut în vălmășagul străzii cu borsalina legănîndu-se ca purtată de valuri și l-am putut urmări pînă departe și, atunci am înțeles de ce a văzut ca nimeni altul năucitoarea sclipire a constelației Orion.

E mult mai aproape de stele decît ceilalți pieritori...

MIRCEA MICU ■

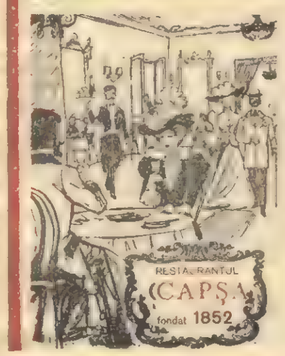

A patra generație de pensionari

Un salon splendid, costume impecabile, șpaturi și o anume morgă de serial englezesc. Casa Capșa și-a sărbătorit a patra generație de pensionari. Ștefan Iovnescu, responsabilul celebrului restaurant și „paznic de vaci sfinte", nu uită nimic din ceea ce înseamnă istoria mai veche și mai nouă a firmei o urestene și, din respect pentru această [illegible] atribuită lucrător al Casei la sporirea prestigiului acest culinar românesc, pune tot sufletul la r[illegible] „momente de omo[illegible] bucurie", cum se exprimă G[illegible] R[illegible], unul dintre cei șapte [illegible] pe [illegible] în fotografia noastră [illegible], maestru în arta culinară, Gheorghe Arnăutu, șef de sală, Gheorghe Vasea, bucătar specialist, Gheorghe Ruzea, Nicolae Andreescu, Ion Bojneag, lucrători cheieri (ca să păstrăm terminologia organizatorilor) și Alexandru Șerban, muncitor. La 130 de ani de la deschiderea de către frații Capșa a localului care avea să însemne atît de mult pentru arta culinară din România, pensionarii de azi nu și-au uitat nici predecesorii și nici ce a reprezentat renumita firmă pentru viața lor. Gheorghe Arnăutu mărturisea că în nouă ani de Capșa a învățat mai multă meserie decît în ceilalți peste douăzeci și cinci de alimentație publică petrecuți în diferite alte unități, „Capșa fiind un restaurant care de zeci mai multe ori a lucrat cu casa închisă". Și ce ar povesti el nepoților în primul rînd ? „Că l-am cunoscut pe marele poet și matemat[illegible] Ion Barbu, spune Ion Bojneag, că Grigore Moisil avea un farmec ingalabil [illegible] că în urmă cu zece ani l-am cunoscut pe ilustrul savant Henri Coandă".

Lucrurile pot continua și astfel. Căci „făcînd parte nu numai din patrimoniul nostru culinar, dar și din cel cultural", pensionarii sărbătoriți azi numărînd-se printre puținii care îi mai știu din „vechizute și nu doar din auzite" pe Livia Rebreanu, Tudor Arghezi sau Păstorel Teodoreanu... La mulți ani !

B. RĂZVAN ■

Cărți fundamentale ale culturii românești:

GETICA

O protoistorie a Daciei

Cu puțin timp în urmă s-a împlinit un secol de la nașterea lui Vasile Pârvan, savant de renume mondial, întemeietorul arheologiei moderne românești. Vasile Pârvan s-a impus în cultura și știința românească din primele decenii ale veacului nostru prin viziunea și gîndirea sa istorică, prin aplicarea unei metode noi, științifice, în cercetarea arheologică din țara noastră, și printr-o vastă activitate istorică și patriotică. Creația sa științifică, din domeniul arheologiei, istoriei, epigrafiei și al gîndirii filozofice se sprijină pe o muncă necruțătoare, împinsă pînă la sacrificiu.

Din marele volum de publicații realizat de renumitul învățat se evidențiază în mod deosebit, ca operă a sa capitală, lucrarea **Getica — o protoistorie a Daciei** —, apărută în 1926, în seria III a Memoriilor Secțiunii istorice a Academiei Române. Reeditarea acestei opere de o deosebită valoare istorico-arheologică de către Editura Meridiane, București 1982, la 56 ani de la apariție și la o sută de ani de la nașterea autorului ei, sub îngrijirea lui R. Florescu, cărula i se datorează un capitol de note și comentarii și o postfață, reprezintă o inițiativă demnă de toată lauda. Printr-o astfel de reeditare se aduce un binemeritat omagiu lui Vasile Pârvan și o recunoaștere a valorii creației sale științifice. Cu toate că această monumentală sinteză a Daciei preromane se prezintă astăzi depășită în multe din compartimentele ei, mai ales ca urmare a progreselor considerabile înregistrate de cercetările arheologice din ultimele trei decenii, Getica păstrează totuși și astăzi o sumă însemnată din calitățile inițiale, printre care se evidențiază gîndirea și viziunea istorică, bogăția de idei și chiar informația bibliografică principală ce stă la temelia acestei prime sinteze a istoriei și civilizației geto-dacilor.

Getica, nume inspirat din tradiția istorică antică, este rezultatul unei munci febrile și necruțătoare, căreia Vasile Pârvan i se va dedica, cu toată ființa sa, timp de patru ani. Ea cuprinde esența epocii în materie de cunoaștere istorico-arheologică, constituindu-se și astăzi ca punct de plecare pentru orice lucrare referitoare la istoria și civilizația Daciei preromane. Odată cu apariția Geticii, într-o perioadă în care cercetarea istorică era dominată de curentele scitismului și celtismului, se conturează pentru prima dată, în mod limpede și pe deplin documentat, identitatea etno-culturală și lingvistică a geto-dacilor, ca și rolul important pe care aceștia l-au jucat în istoria de sud-est a Europei. Îmbinînd datele oferite de izvoarele scrise, comentate și interpretate în mod critic și valorificate științific alei pentru prima dată, neîntrecutul autor al Geticii reușea să scoată la lumină istoria unui mileniu, istoria originii și a civilizației geto-dacilor.

În concepția lui Vasile Pârvan, inserată în paginile Geticii, originea civilizației geto-dacilor trebuie căutată în culturile anterioare ale primei epoci a fierului și chiar în cele ale bronzului. Acest adevăr și intuiție istorică cu totul remarcabile, confirmate întru totul de cercetările și descoperirile arheologice ulterioare, se desprind cu claritate din spusele marelui vizionar, care considera de pe atunci că „este necesar ca atunci cînd ne ocupăm cu protoistoria getică în vîrsta fierului, să începem examinarea materialului arheologic dintre Tisa, Nistru și Dunăre nu avia de la anul 100 î.e.n., ci încă de la anul 1000 î.e.n.", deoarece, se sublimează în continuare, „primele trei veacuri de civilizație getică în mileniul I î.e.n. constituie un adevărat simbol pentru întreaga istorie culturală a acestui pămînt, totdeauna adăpost de curente contrarii de civilizație, venind din est și din vest spre se contopi sici și a crea o cultură particulară în masivul carpatic" (p. 297). La fel de pregnant apar în această vastă operă istorică și problemele referitoare la originea tracă a geto-dacilor, ramura nordică a lumii trace, la unitatea lor etno-culturală, lingvistică și teritorială, precum și la rolul pe care geto-dacii l-au jucat în viața culturala și politică a Europei

Desigur, multe din interpretările și considerațiile arheologico-istorice ale Geticii, în special cele referitoare la epoca bronzului și la prima vîrstă a fierului, sînt astăzi depășite. Însuși autorul, ca orice mare savant, recunoștea că aceasta sinteza de înaltă ținută științifică și de o deosebită valoare documentară la data scrierii ei, nu reprezintă decît o etapă deschizătoare de drumuri noi în munca de reconstituire a istoriei și civilizației Daciei preromane. „Încercarea noastră prezentă, spune Vasile Pârvan, de-a scrie protoistoria Daciei în vîrsta fierului e un început care desigur va provoca o întreagă literatură, noi însine, îndată ce săpăturile continue pe care le punem la cale pretutindeni în țară cu egală atenție pentru toate vîrstele pre- și protoistorice vor aduce material nou suficient, vom reface din temelii cartea de acum".

Recenta ediție a Geticii reproduce aproape întocmai textul inițial, într-o formă redacțională diferită, însoțită de note și comentarii aparținînd lui R. Florescu. Aceste note critice și bibliografice, împreună cu postfața, au menirea să ofere cititorului un minimum de informație asupra stadiului actual al cunoașterii diferitelor probleme și perioade istorice, tratate în paginile Geticii Un astfel de „îndrumar" ar fi avut de cîștigat dacă nu s-ar fi făcut abuz de o bibliografie selectată după criterii subiective, ce se dovedește adesea a nu fi și cea mai reprezentativă pentru tema analizată. Introducerea unor ipoteze personale, în dauna celor general acceptate și folosirea de hărți incomplete și depășite, nu și fără unele greșeli deloc de neglijat, ca și desele reveniri asupra aceluiași subiect, nu se dovedesc a veni în sprijinul unei cît mai corecte și mai complete călăuze pentru cititor. Toate acestea însă nu diminuează cu nimic oportunitatea recentei reeditări a operei capitale a lui Vasile Pârvan, ce vine să încununeze seria manifestărilor omagiale dedicate marelui cărturar, ca act de recunoaștere a locului de frunte pe care acesta și l-a cîștigat în galeria înaintașilor de seamă ai științei și culturii românești de la începutul veacului nostru.

Dr CONSTANTIN PREDA

O primă sinteză a istoriei dacilor

Tradiția istorică și un anume cult al trecutului au pentru toate popoarele rostul adînc de a hrăni sentimentul unei continuități spirituale între cei care au fost și cei care sîntem. „Strămoșii noștri — scria Vasile Pârvan în 1910 — sînt însă tocmai anticii, a căror viață e pentru întreaga lume contemporană un izvor de bogăție sufletească și de avînturi înălțătoare". Și, continua marele istoric, „grija pioasă și stăruitoare a națiunii noastre pentru urmele antice, lăsate în pămîntul țării de strămoșii daco-romani, ar da vieții sufletești a întregului popor un orizont mai larg, reînviind o tradiție nobilă și idealistă și alungînd măcar în parte spaima zilei de mîine, prin trezirea unui anume sentiment de siguranță, ba chiar de nemurire a rasei, și prin întărirea credinței într-un viitor binecuvîntat al neamului romanic de la Dunărea de Jos". Și Pârvan a fost cel mai mare înaintaș al nostru în efortul de dezvăluire a acelor „urme antice". Încununarea acestui efort s-a numit „Getica", publicată la „Cultura națională" în 1926, după ce, la 27 iunie 1924, fusese prezentată la Academie ca memoriu de activitate. O carte mare din toate punctele de vedere, o operă monumentală prin dimensiuni, încărcătură de idei și gîndire istorică, o carte clasică pe care Editura Meridiane, sub îngrijirea lui Radu Florescu, a republicat-o la sfîrșitul anului trecut. Un act de cultură de înaltă valoare. Dar de ce a publicat-o Editura Meridiane și nu Editura Academiei? N-ar fi fost oare mai firesc, ba chiar un gest cerut de păstrarea unei continuități culturale, ca reeditarea să se fi făcut de această din urmă editură? Desigur însă, ceea ce contează pînă la urmă e că gestul s-a făcut, beneficiem de el și nu trebuie să ne întrebăm neapărat și cine l-a făcut. Cu atît mai mult cu cît condiția grafică a cărții nu ne îndeamnă decît la cele mai călduroase laude pe care ne și grăbim să le aducem Editurii Meridiane. Concepția care a stat la baza reeditării e exemplară. Istoricul Radu Florescu, îngrijitorul ediției, în substanțialele sale Note și în Postfață, nu-și propune să amendeze cu orice preț punctele de vedere pârvaniene. „Reeditarea se dorește un act de pietate — ne spune el, în primul rînd față de cultura română, în al doilea rînd față de personalitatea științifică excepțională a lui Vasile Pârvan și nu o întreprindere de Zoil nerăbdător și încîntat să descopere greșeli și lacune în monument". Ceea ce face Radu Florescu și ceea ce într-adevăr trebuia făcut este să completeze — și firește să și infirme acolo unde a fost cazul — punctele de vedere ale lui Pârvan cu contribuția scrierilor ulterioare, pentru a-i da posibilitatea cititorului să aprofundeze ceea ce îl interesează sau să compare afirmații pârvaniene cu altele cu care între timp arheologia s-a îmbogățit. Aceasta este adevărata înțelegere a oricărei reeditări. Faptul e realizat și formal, notele nefiind așezate în fața sau încălecînd textul maestrului, ci la urmă, ca o prelungire istoriografică firească, ca o continuare de efort istoriografic într-un același gînd de reînălțare către noi a trecutului strămoșilor.

Emoția și sfiala cu care deschideam marea operă a lui Pârvan în vremea studenției, mi-am dat seama, cu oarecare surprindere, că au rămas vii peste ani și retrăiesc în bucuria lecturii mature. Mi-au venit în minte cuvintele lui G. Călinescu la adresa istoricului : „generația înrîurită de el e tocmai aceea de după moartea lui". Atît de puternică este impresia pe care o lasă cititorului opera scrisă a lui Vasile Pârvan. Scrisul lui, cum a dovedit-o peremptoriu și volumul de „Scrieri" editat de Alex. Zub în 1961, are acea forță care izvorăște din conștiința unui „posedat" al culturii, atît de identificat cu ceea ce își propune încît e cu neputință să nu te prindă în sinceritatea lui.

„Getica" e prima sinteză istorică asupra geto-dacilor. Deocamdată — ceea ce poate surprinde — este și unica. E cu putință că în condițiile spectaculoasei creșteri a cunoștințelor noastre asupra geto-dacilor, mai cu seamă din ultimele decenii, greutatea de a le stăpîni și sintetiza să fi devenit de-a dreptul foarte dificilă. Dar tot așa e cu putință să nu fi apărut încă omul de mare talent care s-o realizeze. „Getica" a cuprins la vremea ei tot ce se știa despre geto-daci într-o concepție arheologică clară, sistemele de referință constituite în cadrul arheologiei europene de atunci fiind aplicate unor condiții concrete. Firește nu prin informația ei această mare operă rezistă vremii. Informația este azi total depășită statistic, cantitativ sau din punctul de vedere al varietății, detalierii și preciziei. Inevitabilă consecință a scurgerii timpului și multiplicării preocupărilor istoricilor. Valoarea „Geticii" stă însă în gîndirea istorică pe care o susține, în ideile sale necontenit perene, căci ele sînt liniile directoare ale istoriei noastre antice rămase și azi aceleași. Valoarea ei mai stă, de asemenea, în principiile metodologice folosite, în actualitatea multor concluzii și a unui mesaj peste generații. Cu această operă, mai cu seamă, Vasile Pârvan s-a arătat a fi promotor al unei noi școli istorice, la baza căreia au fost așezate exigența, pregătirea înaltă și etica profesională ; o școală potrivnică empirismului factologic, scrierilor pur „registratoare a unor fapte în sine", diletantismului și frivolității. În concepția pârvaniană istoricul apare ca un constructor spiritual, cel care stabilea caracterul specific al faptelor istorice, le dădea un sens, le încadra și le raporta într-un sistem de valori. Și, într-adevăr, în „Getica" Vasile Pârvan este constructorul spiritual al faptelor de istorie știute atunci asupra lumii geto-dacilor. El a stabilit cu această carte un punct de referință în gîndirea arheologică și istorică românească. Alte reconstituiri și exegeze n-au avut și nu vor avea alt punct de plecare. „Getica" ne aduce aminte că puterea de a fi a unei culturi stă în ea însăși, cu condiția să-și recunoască și să-și asume valorile reale, fără de care n-are nici o șansă să se individualizeze. În cultură n-o poți lua de la capăt, ci trebuie să continui a merge pe calea deja marcată de valorile adevărate de mai înainte.

ION BULEI

Constantă rămîne plăcerea artei

La pagina 1037 a „MICULUI DICȚIONAR ENCICLOPEDIC" (ed. 1972) putem citi în josul primei coloane : „ANDERSEN Hans Christian, 1805—1875, scriitor danez. Poveștile sale, capodopere ale literaturii pentru copii, sînt dominate de idei generoase și de fantezie, asociate unei discrete melancolii... (etc.)".

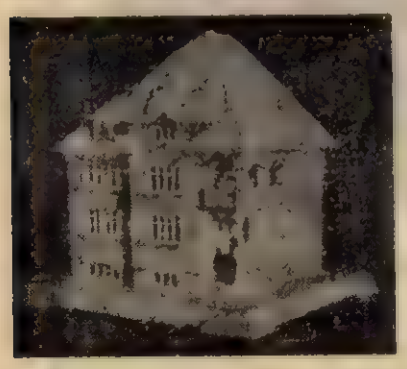

Prima povestire de acest gen, menționată între paranteze, este „FETIȚA CU CHIBRITURI" — și cine oare dintre noi, cei care scriem încă, nu-și amintește povestea asta ? !...

...Într-o zi de februarie 1983 la redacția noastră s-a prezentat un om — cum să zic eu ? ! — „dominat de idei generoase, de fantezie și mai ales de o discretă melancolie" — purtînd o valiză în mînă. Se numește **ZEGREA AUREL**, are 71 de ani, în anul 1972 a ieșit la pensie. Din acest moment începe să facă — la scară ! — „obiecte" din bețe de chibrit. Locuiește, ca să fim cît mai exacți, la demisolul clădirii pe care o vedeți în prima fotografie, în stînga. Adresa clădirii : strada Dorobanți nr. 200 (în apropierea televiziunii, către Bitolia). Macheta (dacă acesta poate fi folosit drept termen de referință ? !) a fost realizată în 42 de zile.

În valiza cu care omul ăsta a sosit la redacție se aflau circa douăzeci de „piese". Colegei mele, fotoreportera Elena Ghera, i-au trebuit niște bune zeci de minute pentru a imprima pe peliculă ceea ce Aurel Zegrea adusese drept mostră : case, tăvi, fintini, o ploscă (rețineți, ploasca în cauză reține lichidul !), sticle, un pian, o vioară, o poartă maramureșeană etc... I-au trebuit niște bune zeci de minute Elenei Ghera pentru a fotografia toate astea, întrucît obiectele erau sensibile la prins, între degete — unele cîntăresc cîteva zeci de grame ! — cît și pentru că, albe fiind, solicitau un fundal special. Văzînd-o cum se chinuiește, Aurel Zegrea i-a spus că, mai bine, să vină acasă la el unde circa 200 de lucrări își așteaptă vizitatorii.

Pînă a ajunge acolo, firesc, l-am întrebat pe omul ăsta cine e, dacă a mai apărut — cu lucrările sale — în public (aflu : „da, am făcut, printre altele, prima corabie românească, a fost expusă la singura expoziție deschisă pe Dudești, la Clubul I.T.B.... mi-au furat corabia asta !") ; cum își procură materialul („chibriturile mi le dau vecinii... aracetul îl cumpăr eu... !), dacă are vreo pasiune („Am ! Posed întreaga colecție REBUS de la înființare... !").

...Și apoi abia mi-am dat seama că toate astea nu aveau sens. Contează, adică, că Florin, fiul său (45), este tehnician la industria sticlei, că fiica, Maria, este asistentă medicală (43), că Virginia, soția sa, este „singura care mă ajută" ? !...

Altceva contează, zic — și iată ce : **un milion două sute de mii de bețe de chibrit** și furnirul **a douăzeci și trei de mii de cutii** adăpostind bețele respective i-au permis lui Aurel Zegrea să facă artă din nimic.

Pentru că — orișice s-ar spune —, „bijuteriile" lui Aurel Zegrea, pensionar locuind pe strada Dorobanți nr. 200, sînt nu numai îndeminare, migală, răbdare dusă — probabil ! — pînă la paroxism, dar și creație. Prezentată, succint, în aceste rînduri. Sperăm.

HORIA PĂTRAȘCU

Vasile Nicolescu

Fără odihnă

Osana spun neliniștitelor valuri
și vîntului neț care-aleargă,
osana fantomei fără odihnă,
celui purtat de nori ca pe-o targă.

Osana disperatelor ierburi
neînceputului tremur al florii,
osana ritmului mării și cerului
cadavrului de lumină-al nimănui.

Osana căluților ce se-nvîrt în neștire
și sufletului, cîine de pripas,
osana înzăpezitilor, înecaților,
maganului rămas fără glas.

Osana frînghiei albind de rufe
pustiul nopții-n margini de oraș
cînd cîini de ceață latră între ceruri
și pleoapa lumii-i svîrcolit necuvînt de toporaș!

Osana inimii pe care-o suge vidul
și cărnii ce se rupe să fie doar cuvînt
și sîngelui ce fuge peste abis întruna
prin ruguri de vocale, extaz și jurămînt.

Osana celor bîntuiți de sine,
celor munciți și-n vis de remușcare,
Muzicii și tronului neprihănirii
și hergheliei cailor de mare.

Osana giruetei și pîrzei de corăbii,
nepotolitei aripi a morilor de vînt,
pribegei forme care-ne-ncheagă-n lucruri
țărînii ce refuză să doarmă pe mormînt.

Atelier literar

Ion Sofiu : „Medi... ... în limitele observațiilor ... (stilul vorbitorului ... greu de identificat în alternanța, uneori confuză, a paranteze... etc.). „Drumul" e un lucru oarecare, curat scris dealtfel. Dar „Bilanțul" e o pagină care se apropie bine de proza în toată firea (chiar dacă finalul sugerează cumva niște modele preexistente) și deschise perspectiva unei abordări serioase, consecvente, a „mesenie".

Gr. Roșca : E cazul să cereți lămuriri revistei „Magazin istoric".

Afro : Au ajuns la noi cîteva versuri, prea puține și nu îndeajuns de concludente, care izbutesc totuși să ridice un semn de întrebare asupra posibilităților reale ale semnatarului. Reveniți.

Irina Nicolau : „O mie de sisteme / O mie de probleme / Ce-așteaptă rezolvare / În luna următoare"... Limpede, simplu, lapidar ! Un fel de emblemă a zilelor noastre, ai zice, citind această promițătoare strofă de început. Mai departe, însă... — dezamăgire generală ! : **„Iubirea nu mai vine / Sistemul tot decade / În noaptea următoare / El nu se mai ivește"...** E ceva neclar, totuși, cu „sistemele" astea !... Mai trimiteți (ca să ne lămurim).

Daniela Cismaru : Nu putem considera un „test" concludent, decisiv (așa cum îl doriți și dv., după cît am înțeles) niște pagini, oricît de numeroase ar fi (și sînt, slavă Domnului !...) scrise în galop, „peste tot", „dintr-o răsuflare", cum ziceți. Nici chiar un poet în toată firea, cu multă experiență, nu va obține rezultate de valoare în asemenea condiții. Paginile dv. ne destăinuie, deocamdată, o fierbere juvenilă caracteristică, nu lipsită de vioiciune de spirit, sensibilitate, inteligență, poate chiar și ceva semne de talent (?). Ca să ne lămurim mai bine, ar trebui să citim și alte pagini (10—15, nu mai mult !) care să fie rodul, nu al divertismentului diletant și frugal, din orele „ucigătoare" de „mate", ci al unei adevărate atitudini de **creație** (implicînd atenția, concentrarea, efortul scrupulele artistice etc., indispensabile unui asemenea act). Le așteptăm (nu fără curiozitate).

A. Buzilă — E. Crihană : Întrebați la Uniunea scriitorilor.

Catia Azamfirei : Bune semne de început, deși încă risipite și nu deolin edificatoare. Așteptăm urmarea. Dar răspunsurile se dau **numai în cadrul acestei rubrici**, fără nici o excepție.

T. Metaxa : Unele înclinări metaforizante se văd, deocamdată (uneori, desfășurate în exces și cu alunecări spre „prea dulce"... — ca în „A treia parte", mai ales). Cîteodată, însă, metafora se desfășoară și se „înrămează" cu măsură și gust și emite ceva care nu vedem cum s-ar putea numi altfel decît poezie. („Noaptea", „Primăvara", „Camera noastră", „Ușa șufletului"). E un punct de plecare.

Gela Enea : „Unde" și jocuri de sensibilitate, care nu ajung, deocamdată, la cristalizări poetice concludente. Nu sîntem siguri că am înțeles corect sensul formulei dv. „triere din privire", dar vom preciza, încă o dată, pentru toată lumea, că „poșta" noastră rămîne credincioasă obișnuinței — principiu de a răspunde (într-un fel sau în altul) **absolut tuturor scrisorilor ce i se adresează.** (Lipsa unui răspuns, într-un interval de timp rezonabil, nu poate avea, deci, decît una din următoarele explicații : 1. scrisoarea n-a ajuns pînă la noi, 2. scrisoarea n-a fost iscălită (citeț !) — cazuri numeroase, din păcate, în care, firește, răspunsul nu mai poate veni ! (mulți corespondenți se mulțumesc să-și indice numele pe clapa plicului, dar plicul se murdărește deseori sau se rătăcește de conținutul său etc., etc., încît numele trimițătorului rămîne necunoscut. Prudent este deci — și cuvincios, între altele ! — ca fiecare scrisoare, fiecare manuscris să fie semnate clar pagină cu pagină). Ținînd seama de uriașa cantitate de scrisori pe care le primește „Flacăra", precum și de numeroasele ei rubrici, pagini, sectoare de preocupări etc., menționarea pe plic „pentru „Atelierul literar" nu poate fi decît foarte necesară.

Mihai C. Constantin : Nu e concludent ceea ce ne-ați trimis.

Ion Hnat, Ghiță B. din Arad, George Baciu, D. A. Negruțiu (ceva, în „Minerii"), **Petronela Andronic, Matei Gheorghe, Paula Bărbăcior, Doina Scripcă, V. Ionescu — Prahova, Bianca Marcovici, Ilie Drăghici, Constantin Gheorghe, Ștefan Fuld, Aurel Pretorian, Mona Costea, Consi. Viase, Cornelia Drăghici, C. Turlucanu, Viorel Ciuban, Valentina Dincă, Stela Paucă, Cr. Cezar Baciu, Mariana Girlea, Dacikuss, Victor Fl. Popescu, Ov. Scridon, Dumitru Pavelescu, Mariana Ștefănescu, Dumitru Florin, Tr. Simpetru, Alexandru Ionescu, Zoița Mocăniță, George Dudă, Mariana Scurtu, Marius Hazi, Luiza-Iul. Sandu, Letiția Jora, Teodor Oltean, Nora H., Ionuț Mușat, M. Cătălina, D. Tritean, Nenea Cătoiu, Doru Pantelimon, Galax, Laura Vega, Ana Gliga, Nic. Mieiță, V. Ilofbauer, Dan Vasilescu, Const. Dănilă, Iuliana Moldovan, Emil Perșa, Th. V. Moraru, Anca Bănățeanu, Ștefan Arzenoiu :** Pagini de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Epistola scribului Teop

CĂTRE REGII INEMAO
CA PREFAȚĂ
LA ÎNCHIPUITA LOR ISTORIE

Mut, Scipio, cu fața la perete,
Întuneca mărețul cîrcubeu
Pierzînd pe valuri risipite pete
Pe cînd, trimisă de la Dumnezeu,
Furtuna îndemnase spre Pireu
Ușoarele Cartaginei vedete.

Singur, cu ochii pironiți în sus
Sta regele Cartaginei învinse
Îmbrățișat de-acest înalt apus,
Parcă privind prin neguri necuprinse
Cum se rugau, cu brațele întinse,
Femeile, la crucea lui Isus.

Cînd văd acești bărbați, ca niște zei,
Pe voi vă plîng, maurice regine,
Și pe frumoasa sclavă din Pompei
Stăpîna unor țărmuri cartagine
Ce poartă-n calde unduiri feline
Atîția morți, pe șoldurile ei...

Destramă-se al nopții tainic cîntec
În fulgerul zăpezii de aprilie
Ingemănînd, ca-ntr-un barbar descîntec,
Femeile sălbaticului Nil
Căci Marele Arhanghel Mihail
Le-a-nfiorat cu sabia sub pîntec.

Cum ai putea Tu, Rege, să mă crezi
Că veacul Tău e numai o secundă
Cînd n-am de unde să-Ți aduc dovezi ?...
O, dați-mi, voi, dintr-un adînc de undă,
Un nimb de nemurire muribundă,
Sărmani corăbieri cartaginezi !

Traian Velea

Nu cer prea mult

Să locuiesc într-o portocală
un anotimp
să vă privesc prin
miezul ei de lumină
simburii ei de fildeș amărui
să-mi fie grădină
E cald într-o portocală
să-mi lunec întîmplările
printre fibrele ei
străluciitoare-prefungi-transparente
să locuiesc un anotimp
într-o portocală
să mă rostogolesc printre voi
să vă privesc prin
miile ei de feresițe
prin miile ei de urechi
să vă ascult
să vă respir
prin miile ei de pori
să locuiesc un anotimp
într-o portocală
și să vă pot
aștepta.

Monica Rohan

Ninsoare

Pornise cerul încet către noi,
fulgămițat
întunecîndu-ne pe asfalt,
ningea frumos și am îngenunchiat
în zăpadă,
și am început cu ea
să mă spăl pe trup,
pînă cînd, sub privirea ta tristă
a rămas cu aripi nedumerite
numai un fluture alb.

Cristalia Stoia

Îmbogățit

Crengile sclipesc de parcă aerul
dureros ar zimbi.
Cîmpul sub sceptru de ger sideral
se întinde.
Dar în inima mea e atît de cald
și fierbinte.
O lume întreagă cu mantia ei
aș putea învelî.

Îmbogățit și cinstit de cuvinte
N-am timp nici măcar de-a muri.

Iordan Grecu

Tangențe

La marginea mării...
Aștern cu frică aceste cuvinte :
nu mă aflu chiar la marginea mării.
Puțin mai departe.
Dar dacă mă gîndesc bine
destul de departe.
Ba aș putea spune
foarte departe,
extrem de departe.
Și totuși de-aici îi aud răsuflarea.

Const. Bogoș

Erele

Vor veni ere de crom
peste marea eră de piatră
intrați în istorie vom
lăsa easele-n vatră.

Cerul va fi albastru deschis
iar marea, multicoloră,
casele vor intra în vis
la fiecare eră.

Nimeni crezîndu-te, voi
auzi sirene de-aramă
nu va mai fi ceai de tei
și nici lapte de mamă.

Dan Ladino

„Cu ajutorul înțelepciunii am aflat întotdeauna calea de a dăinui ca români"

(Urmare din pagina 9)

studii parțiale dar nu complete pentru a determina, de pildă, compoziția precisă a tuturor mortarelor, soluțiile de rezistență în boltirea ctitoriilor, procedee de fabricație a materialelor de construcție, aceea a culorilor, îndeosebi pentru fresce... Încă o dată spun, sînt rezultate notabile în ultimii ani, dar a recompune acest univers tehnic și tehnologic și a-l așeza pe corespondentele sale din alte țări aceasta reprezintă încă o sarcină a viitorului.

Și pe urmă mai sînt domenii foarte mari de cercetat cum ar fi viața cotidiană (acum a apărut o lucrare despre viața cotidiană la secui dar nu și la români), incursiuni în idei și mentalități... Sînt teme care își așteaptă cercetătorii. Sigur, nu trebuie gîndit că nu s-a făcut nimic, rezultatele sînt însă modeste în comparație cu studiile de istorie politică, diplomatică și socială care nu pot da însă o cunoaștere mai proprie a epocii. Se simte nevoia unei cercetări din ce în ce mai mult în adîncime, întemeiată pe o cît mai exigentă profesionalitate; cu aplicarea strictă a regulilor științifice de investigație, așa încît recompunerea trecutului să cunoască o cît mai mare nuanțare și să arate — ceea ce intuim dealtfel cu toții — cît de mare a fost complexitatea unor epoci și cît de nepotrivită, pentru a nu folosi alt termen, este uneori prezentarea lor.

Istoria a avut întotdeauna o încărcătură politică și de foarte multe ori a fost chemată să dea o „justificare" unor anumite evoluții, realități sau tendințe. În ceea ce ne privește sînt cunoscute teoriile (demult contracarate chiar în istoriografia internațională de lucrări și oameni de știință de autoritate) despre formarea poporului român în sudul Dunării și infiltrarea sa lentă la nord de Dunăre, sau despre pluritelnii în spațiul dintre Dunăre și Carpați, ca și cele despre negarea sau ignorarea continuității politice a statelor românești îndeosebi în secolele XVII și XVIII. Și chiar XIX, pînă la 1859. Aceste state fiind considerate părți componente ale Imperiului otoman.

— Ceea ce este o ignorare a tuturor izvoarelor și documentelor atît străine cît și românești din epocă, izvoare și documente binecunoscute.

— O exemplificare este aceea a raporturilor speciale stabilite de Țările Române cu Imperiul otoman din anii lui Mircea cel Bătrîn și în continuare pînă către 1490 (Pacea dintre Ștefan cel Mare și cîrmuirea otomană). În această primă sută de ani atari raporturi s-au stabilit treptat, și au dus la recunoașterea individualității statelor românești — Muntenia și Moldova — ca realități politice, teritoriale, de viață economică și socială, de cultură net diferite de cele existente în teritoriile cucerite de otomani.

— Care este poziția istoricilor români în raport cu astfel de teorii ?

— Amintesc studiile temeinice publicate în ultimele două decenii — de la evenimentele politice și pînă la analiza raporturilor româno-otomane pe plan juridic în dreptul internațional. Din păcate, rezultatele cercetării românești nu sînt publicate în limbi de circulație mondială. Viața științifică are anume reguli ale ei și circulația ideilor și a lucrărilor cere timp, stăruință, contacte numeroase, repetate, continue între instituții dar mai ales între persoane, între cărturari. Difuzarea rezultatelor unei istoriografii naționale nu poate fi efectuată printr-o campanie sau efort ocazional ci se cuvine efectuată în fiecare an, aidoma unui flux continuu de producție. Într-o paranteză aș vrea să vă spun că istoria noastră prezintă un interes deosebit pentru specialiștii și cărturarii europeni. Iată, în aprilie 1962 mă aflam la Londra, împreună cu Cristian Popișteanu, la un simpozion ocazional de **Centenarul Titu Iliescu.** Într-o zi am fost anunțați de o invitație la Politehnica din Londra, să ținem o conferință urmată de întrebări. La un moment dat cineva îmi adresează această întrebare : „Dumneavoastră, românii, ați inventat o formulă magică — să supraviețuiți în decursul istoriei ?" Nu am inventat o formulă magică — i-am răspuns — dar o națiune mică are întotdeauna obligația să găsească în fiecare etapă istorică drumul, căile pentru a merge înainte, pentru a supraviețui. Poporul român asta a făcut de-a lungul istoriei sale, a căutat și a găsit calea posibilă — uneori marginea de manevră fiind foarte mică — pentru a continua, ținînd seama de raporturile de forțe existente. Și de multe ori cu ajutorul minții, al înțelepciunii, al rațiunii, mai mult decît cu sabia am aflat calea de a dăinui ca români.

— Să continuăm dialogul atunci, despre mijloacele incontestabile ale dovezilor permanenței noastre în spațiul românesc, despre izvoare, documente scrise și arheologice (desigur, despre arheologia medievală), monumente, despre tot ce poate să vorbească limpede despre istoria românilor în context european !

— Spuneam că publicarea documentelor înseamnă începutul, precum cercetarea arheologică înseamnă izvorul oricărei cunoașteri în istorie. Fără ele rămînem ca un pălanjen care își tot deapănă aceleași fir. Avem rezultate notabile, însă în ritmul în care mergem pînă în anul 2000 nici măcar documentele interne ale cîrmuirii lui Brîncoveanu nu vor fi tipărite. Desigur, editarea presupune cheltuieli și toți știm că lumea în general traversează un moment de restringere, dar se pot găsi modalități tehnice de multiplicare pentru tiraje mai reduse și cu costuri mai scăzute. Oricum am privi lucrurile, fără publicarea documentelor batem pasul pe loc. Tot atît de important este și sectorul arheologiei de la care ne vine principala documentare pentru secolele III și IV pînă în secolul XIII inclusiv. Pentru acel mileniu, arheologia ne este indispensabilă. Or, asistăm în ultimii ani la o restringere a săpăturilor pentru perioada feudală, tocmai pentru o epocă — precum se știe — pentru care sîntem mai puternic și direct contestați în spațiul carpato-dunărean. Istoria se învață și din cărți, firește, dar primul contact, prima înțelegere are loc în fața documentului construit, a monumentului unicat care atestă o întreagă epocă sau o personalitate și nu mai puțin — chiar în mai mare măsură — din întîlnirea cu arhitectura caracteristică urbană și rurală, definitorie pentru fiecare popor. Desigur, în ultimele decenii, prin efectul industrializării, populația urbană a crescut foarte mult, între 1948 și 1961 cu peste 7 milioane iar procentul reprezintă astăzi în jur de 43 la sută din populația totală. Ca atare, a fost necesar să construim locuințe cu toate dotările aferente pentru aceste 7 milioane de noi orășeni. Amploarea unor asemenea construcții ne-a confruntat cu întrebarea fundamentală : „Cum construim ? Ce păstrăm din orașul și satul tradițional românesc ?" Felul cum s-a răspuns la această întrebare nu e prea greu de aflat. Astăzi sîntem obligați să vorbim la timpul trecut despre arhitectura orășenească tradițională din multe centre ale țării care au o existență atestată în acris de peste o jumătate de mileniu. Astfel vorbim la trecut despre arhitectura Sucevei — fosta capitală a Moldovei —, a Iașilor, despre construcțiile urbane din Bacău, Vaslui, Roman, Focșani, Buzău, Tîrgoviște — fostă capitală a Țării Românești —, Pitești, Rm. Vîlcea, Craiova — pentru a nu da decît exemplele cele mai evidente. Or, nu interesează numai monumentele unicat, în toate orașele amintite au existat străzi, zone întregi cu o interesantă arhitectură înălțată în ultimele decenii ale secolului XIX și începutul secolului nostru, dar și cu o sumă de clădiri mult mai vechi, cum dovedesc teoretele monografii despre Botoșani și Pitești publicate de Muzeul Național de Istorie. Monumentele unicat, și îndeosebi cele din veacul XVII și XVIII sînt supuse unui proces firesc de degradare sau utilizare nepotrivită. Investim mulți bani în moteluri — fără îndoială utile, dar transformăm în magazii sau lăsăm să se ruineze zeci de conace din sec. XVII sau mai noi și care ar putea să găzduiască foarte bine pe turiști, pe oaspeții din țară și străinătate cărora să le poți oferi un ambient caracteristic românesc, odată cu toate comoditățile tehnicii moderne. Mă gîndesc și la ctitoriile de lemn — cîte au mai rămas — și care reprezintă o sinteză unică în arhitectura de lemn europeană. Față de cea ucraineană, carelliană, suedeză, poloneză etc. sînt cu totul altceva, nu mai frumoase, dar la fel de frumoase, în schimb au specificul lor, au alte proporții, alte caracteristici. Și mai mă gîndesc la ceva : e vorba de locuința țărănească. O recentă cercetare a Jiului superior — ca și alte studii anterioare — publicată tot de Muzeul de istorie al R.S.R., cuprinde numeroase case cu două nivele ce sînt remarcabile prin linia lor, prin eleganță, prin ansamblul volumelor și al suprafețelor, ce pot sta alături de orice locuință rurală din alte zone ale Europei. Acesta este modelul ce s-ar cuveni urmat în reconstrucția parțială a satelor noastre. Revenind la monumentele unicat pentru a dăinui și pentru a-și păstra semnificația e nevoie de o restaurare a lor la anume intervale, apoi de întreținere și păstrare a unui ambient arhitectural corespunzător. Se dărîmă sub ochii noștri monumente care în mod evident ar trebui păstrate. Iată, Hanul galben de la intretăierea Bd. 1 Mai cu Banu Manta construcție reprezentativă pentru orașul românesc și care dăinuie de peste 150 de ani dispare prin voința nu știu cărui proiectant. Pe Calea Moșilor erau în ființă o sumă de construcții interesante, iar unele zone fuseseră chiar avizate de fosta Direcție a monumentelor — am participat personal la avizare — ca să fie menținute și integrate construcțiilor noi. A demola clădiri ale patrimoniului arhitectural urban înseamnă a șterge pagini întregi de istorie din mintea și inima oamenilor. În ritmul care se demolează fondul vechi, tinerii care vor avea între 20 și 30 de ani în anul 2000 vor trăi în orașe unde nu vor mai vedea aproape defel civilizația și creația românească din trecut.

— Cu atît mai surprinzător cu cît există indicații ferme ale conducerii de partid, ale șefului statului pentru păstrarea în cît mai mare măsură a fondului valoros de construcții vechi ! Dar, mai îngăduiți-ne o întrebare — ultima — cu care poate ar fi trebuit să începem : la ce lucrează acum istoricul Dinu C. Giurescu ?

— După Istoria ilustrată care a fost editată de Editura Sport-Turism, am adunat material pentru idei și mentalități din secolele XV—XVIII, iar ca temă mai directă ar fi o monografie despre Alexandru Lăpușneanu.

Un muzeu in labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (IV)

Asceza viciului

Voi, năpăstuiților, vă zic vouă, vine ceasul cînd se pot atinge și înălțimile. Încercați-vă norocul.
(Toulouse-Lautrec)

Toulouse-Lautrec. Autoportret

Prietenii la care Lautrec se află, odată, în vacanță, aud într-o dimineață împușcături din camera lui. Aleargă îngroziți și-l găsesc pe pictor trăgînd cu pistolul într-un păianjen care își țese pînza într-un ungher al camerei. Răsuflă ușurați. „Ah, ce ne-ai speriat. Bine că a fost o glumă".

Glumă? Lautrec însuși seamănă acestui păianjen. Își țese o pînză din care nu se mai poate desprinde. Nu-i rămîne decît s-o sporească. Iar această pînză de păianjen este chiar viața pe care o duce cu nopțile nedormite vînturate prin localuri, cu toanele de cheflîu hotărît, parcă, să nisipească mai repede ceea ce mai are de trăit și să-și încerce norocul în această risipă. „Pentru cine macini, Moară Roșie? Pentru moarte sau pentru dragoste?" întreabă cîntecul la *Moulin Rouge*. Tot astfel, e greu de spus pentru ce se macină viața lui Lautrec, pentru moarte sau pentru dragos.e. Sau, poate, pentru amîndouă. Uneori, se oprește și rămîne pe gînduri, cu paharul de absint în față. Nu mai face nimic ore întregi și zile întregi. Are abia peste treizeci de ani și pictează din ce în ce mai puțin. La urma urmei, de ce? E pictura o revanșă? „Tot n-o să-mi dea înapoi picioarele", bombăne el.

Dar, firește, de oprit nu se poate opri. A nu mai picta deloc înseamnă moarte. Păianjenul e condamnat să-și sporească pînza. Chiar dacă astfel nu face decît să devină și mai mult captivul ei.

Își sporește pînza, cu riscul de a fi rău înțeles și rău judecat, inclusiv de familia sa. Întrebată ce pictor preferă, doamna contesă Adèle răspunde: „În nici un caz pe fiul meu". Ceea ce demonstrează că nici dragostea nu izbutește, adesea, să învingă prejudecățile. Ce să ne mai mirăm de ceilalți, oameni cumsecade, dar consternați, vai, să vadă bunele moravuri nesocotite? Mai ales cu nimeni nu e dator să-l fi citit pe Pascal și să judece divertismentul și în sens pascalian, de mijloc frivol prin care se poate eluda uneori problema gravă a existenței. Ei trag concluzii din ceea ce văd și aud. Și, din păcate, aud destule despre acest pictor, cu aspect de clovn, care și-ar fi instalat atelierul într-un loc rău famat. Sigur — consimt ei — nu e simplu să te trezești infirm într-o lume care se dovedește adesea necruțătoare și cu cei normali; dar arta cere respect, trebuie să pătrunzi în ea ca într-un templu, nu să...

La drept vorbind, ce-i reproșează oamenii onorabili lui Lautrec? Oh, multe. În primul rînd viața pe care o duce, din care nu lipsesc gesturile nesăbuite. Uneori e chiar prost crescut, bea pînă la degradare, se înfurie, devine violent și ridicol, căci cine se teme de bastonașul unui pitic? Apoi chiar pictura sa. Ce idee, exclamă unii, să pictezi pensionarele caselor de toleranță și dansatoarele din localurile de noapte. Păcat de talentul lui. Și de inteligența lui... Zicînd astea cei contrariați uită, totuși, se pare, un amănunt, că nici un infern nu e mai înfricoșător ca infernul în care te aruncă inteligența. Oare nu cumva de aceea Lautrec nu se privește niciodată în oglindă cînd își face autoportretul? Se desenează caricatural, accentuîndu-și defectele, iar cînd face aluzie la infernul său interior adoptă un ton de zeflemea. „Năpăstuiților, încercați-vă norocul", strigă el în bătaie de joc cu vocea lui peltică. Și se înțelege că îndemnul și-l adresează în primul rînd lui însuși. Întrucît trebuie să se suporte. Și, uneori, e periculos să fii prea lucid. Nu, mai bine nu. Pe urmă, nu există oare o singurătate încă și mai rea, poate, decît aceea de a sta într-o cameră singur? Singurătatea din mijlocul veseliei. Singurătatea din vîrtejul cadrilului. Singurătatea între prieteni. Singurătatea care te mușcă în timp ce rizi. Singurătatea care te strînge de gît în timp ce te distrezi. Singurătatea populată. Singurătatea în care trebuie să înșeli pe toată lumea, nu numai pe tine însuți. Singurătatea impură, mirosind a alcool și a parfum grosolan de lupanar, pe care toți o iau drept viciu, uitînd ce zicea Baudelaire, că „noroiul e făcut din lacrimile noastre". Există și solitari care se tem să rămînă cu ei înșiși. Ei vor să pară nepăsători, preferă să ascundă sub zeflemea rana care îi omoară. În definitiv, Lautrec putea să iasă altul din încercarea la care l-a supus destinul dîndu-i și infirmitate și inteligență. Putea să devină un ursuz. Un tăciturn. Un izolat. Un mizantrop. Se putea închide într-o mîndrie jignită, urînd de-acolo oameni normali. Ar fi fost, poate, calea cea mai la îndemînă. În locul ei, însă, Lautrec o ales, sau a înfruntat, altă. S-a cufundat în viciu pentru a se suporta mai ușor și pentru a se purifica. S-a declasat pentru a-și cuceri o altă noblețe. A părăsit lumea conților pentru a fi adoptat de lumea demimondenelor. Alții și-au ales o chilie pentru asceza lor? Mă rog, ei au fost oameni normali, cu un fizic normal. Lui nu i-a rămas decît asceza cuibărită în viciu. Deoarece singura lui speranță, uneori, pare a fi aceea de a termina mai repede ceea ce are de risipit. Ei, voi, năpăstuiților, încercați-vă norocul, bombăne Lautrec și pufnește în rîs încă o dată. Măcinat de alcool și de boala contractată în casele de toleranță, el se distrează și, brusc, devine ertător. Arta nu i-a dat ceea ce natura i-a refuzat. Trebuie, deci, să-și încerce norocul într-o bucurie care ucide. Existența lui e, acum, ceva între calvar și risipă. Între poftă de viață și deznădejde.

Dar nu e și pictura lui la fel? Lautrec, s-a spus, pictează în locurile plăcerii cu „culori de mormînt". Într-adevăr, prostituatele pictate de el n-au nimic vulgar, indecent. Și chiar nimic romantic. Sînt mai degrabă tragice. Își ascund oboseala sub fard și visează, totuși, în ciuda amărăciunilor, înfrîngerilor și deziluziilor. Privindu-le, ne gîndim la eterna chestiune umană. Sau la piticul care trăgea cu pistolul într-un păianjen... Căci problema nu e de a ierta ceva în această pictură, ci de a o înțelege.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Nicolae Pandelea

Așa se numea eminentul dascăl de geografie de la Liceul „Matei Basarab" din Capitală, valorosul om de cultură și excepționalul latinist și așa și-a semnat numeroasele lucrări ce ni le-a lăsat, deși unele din ele, mai din urmă, sînt iscălite Nicolae Pandele, fiindcă cei ce-l cunoșteau îi spuneau Pandele. **Pandelea** însă, ori **Pandele**, e vorba de una și aceeași persoană.

Se născuse la Bîrlad în 1879, unde a absolvit școala primară și liceul, iar facultatea la București, fiind licențiat în geografie, ca obiect principal, și în literatura și limbile latină și franceză în secundar. Muncitor, ordonat, cumpănit, dar cu o neliniște lăuntrică specifică, necontenit ridicîndu-și interogări care să-i astîmpere foamea de a ști, Nicolae Pandelea a făcut studii strălucite, mereu între primii în seria lui. Era frate cu chimistul Gheorghe Pandelea, care a descoperit fulmicotonul — exploziv pentru armele de foc ale infanteriei și ale artileriei — din vata extrasă din celuloza de lemn și care a format tema tezei lui de doctorat susținută la Universitatea din București, în 1925.

Nicolae Pandelea decedează în anul 1947 sau 1948. Și foștii lui elevi — cîți vor mai fi — îl conservă în amintire ca pe un profesor de excepție, pentru că lecțiile lui — dincolo de ariditatea pură a științei — erau dezvoltate, de regulă, pe o inițiere temeinică în tot ceea ce reprezenta țara și poporul respectiv cu evoluție socială și politică, istorie, literatură, artă, astfel încît învățăcelii săi îl urmăreau cu încordare și cu o crescîndă pasiune, de la o lecție la alta, ca la capătul fiecăreia dintre ele să aibă constiința că aflaseră ceva ce nu cuprindeau cărțile de școală și care le îmbogățea cunoștințele, îi obliga să mediteze și le dezvăluia delicile lecturii și ale cunoașterii.

Pedagog în înțelesul cel mai larg al noțiunii, Nicolae Pandelea nu se mulțumea să se rezume la strictele îndatoriri ale programului și la orele catedrei — care nu era pentru el o simplă profesiune, ci, o împătimită chemare — și se interesa de școlarii lui ce devin, ce îi framîntă și ce comportamente au, în afara zidurilor școlii; cum pe aceeași linie de preocupări a alcătuit în epocă admirabile manuale de geografie, care au fost premiate de Academia Română. Dar peste această activitate de dascăl, voi semnala mai cu seamă laborioasa lui muncă de traducător cu care a înzestrat procesul nostru de cultură. Stăpînind perfect limbile franceză, germană, engleză și latină, ne-a dat tălmăciri din Jules Payot (Educația voinței), din Georg Förster (Cartea vieții și îndrumarea vieții), din Alphonse Daudet (Scrisori din moara mea), din Ernest Renan (Pagini alese), din Silvio Pellico (Ani de temniță), din Edmond About (Grecia de azi), din Titus Livius (Războaiele romanilor cu Hanibal), din Vergiliu (Eneida), care la raportul lui Iacob Negruzzi a fost încununată cu premiul Academiei, din Lucian (Cocoșul și Dialogul morților), din Miriam Harry (Nuvele arabe), din Veresceaghin (Amintiri din războiul din 1877) și încă multe altele, pe care nu le mai înșirui, toate de mare audiență la cititori și reeditîndu-se, începînd de la prima din 1907 și pînă la cea din urmă din 1925, în repetate ediții.

Menționez, de asemeni, că Nicolae Pandelea a scris și o piesă de teatru originală, intitulată **Ultimul vlăstar**, care s-a jucat în 1908, cu succes, și despre care au scris Mihail Dragomirescu în „Convorbiri critice", D. Caracostea în „Viața nouă", G. Bogdan Duică în „Luceafărul" și care se află tipărită în Biblioteca Teatrului Național cu nr. 7.

Am lăsat înadins, înainte de a încheia, două lucrări esențiale pe care le avem de la el: traducerea **Revoluției franceze** a lui Thomas Carlyle, în trei volume, care a fost ultima lui trudă de traducător și care a apărut la începutul anului 1944, ca și cele două opuri îngrijite de el, însumînd laolaltă aproape nouă sute de pagini și care încheie între coperțile lor discursurile politice ale neclintitului și combativului patriot Nicolae Filipescu, pronunțate între 1883 și 1907. Ambele volume sînt scoase la prestigioasa Editură „Minerva" de pe vremuri, cel dintîi în 1912, cel de al doilea în 1915 și constituie una dintre sursele de documentare cele mai complete pentru cercetătorul istoric care ar fi interesat să cunoască perioada, în manifestările și practica politică și în convulsiunile ei sociale. Nicolae Pandelea situează, cu cîte o notă explicativă foarte sugestiv făcută, fiecare discurs în ce și de ce împrejurări a fost determinat și, astfel, lucrarea devine o cronică vie a timpului.

Citez din „Cuvîntul înainte" al lui Nicolae Pandelea: „E, prin urmare, o nevoie absolută a face o mai bună educație politică generației actuale. Și aceasta, nu numai pentru desfășurarea politicii înșiși. Sîntem dintre aceia care au credința neclintită, că activitatea politică a unei societăți este în nedespărțită legătură cu moralitatea și patriotismul. A da, deci, o îndrumare sănătoasă în politică înseamnă a da, în același timp, o îndrumare spre o mai adîncă moralitate și spre un patriotism mai fierbinte. Iată de ce am socotit trebuitor, în aceste vremi tulburi, să ne îndreptăm privirile spre acei puțini fruntași ai țării — ce fericire că mai există și de aceștia! — care ne oferă priveliștea armonioasă și încurajatoare a unei vieți curate și drepte, a unui cuget neîntinat de nici o prefăcătorie, a unei activități pururi cinstite și dezinteresate, pusă în serviciul țării. Printre acești magi ai țării noastre și ai vieții ei politice, stă la loc de deosebită cinste Nicolae Filipescu", — despre care, ca să sfîrșim aici, vom adăuga noi, definiția pe care i-a dat-o Barbu Delavrancea: **„Dacă ans pieri toți și ar rămîne singur, rasa noastră ar fi admirabil reprezentată".**

Regret numai că Nicolae Pandelea nu și-a putut ține făgăduiala ce ne-o făcuse în prefață, să ne dea și cel de-al treilea volum, care să completeze **Discursurile politice**, întregind lupta purtată de Nicolae Filipescu de la 1907 pînă la încetarea sa din viață în 1916, fără să mai aibă norocul să-și vadă împlinite idealurile pentru care militase, cu atîta fervoare și luminat patriotism.

Am considerat un act de dreptate și de îndatorire etică să-l pomenesc aici pe profesorul și cărturarul Nicolae Pandelea, de care generațiile actuale n-au avut cum să mai audă, necum să-i știe străduințile care vor cinsti întotdeauna munca intelectuală onestă și spiritul românesc.

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

O expoziție

Față de o carte tipărită ce o poți avea mereu la îndemînă opera de artă a unui pictor în întregul ei este legată de un muzeu, de locul unde la un moment dat se string laolaltă din diferite colecții lucrările pentru a putea fi aprofundate, asimilate, citite în profunzime de către cei care duc greul unei culturi pe mai departe.

Cu prilejul centenarului Andreescu, Muzeul național, prin grija exegetului Radu Bogdan, a organizat această expoziție ce își propunea să stringă laolaltă pentru prima oară operele plăsmuite în țară de către marele pictor.

Ne-am bucurat și am scris în această revistă despre expoziție: vedeam pentru prima oară unele lucrări din colecții particulare dar mai presus admiram laolaltă Duhul unui geniu național care s-a oprit acasă aici în țară numai asupra unor realități ale naturii și vieții oamenilor.

Ce era grăitor în vesc aici acasă pentru Andreescu este foarte important.

Dar această expoziție așa cum a fost concepută de Radu Bogdan ajutat de pictorul Paul Gherasim pentru a fi asimilată de cît mai mulți trebuie să rămînă deschisă cel puțin o jumătate de an dacă nu mai mult.

Am avut bucuria să mi se telefoneze sau să fiu vizitat acasă de intelectuali din Moldova sau Transilvania care au venit mai ales să-l vadă pe Andreescu la muzeu în urma numărului ilustrat din Flacăra cu imagini din expoziție. Și vor mai veni mulți dar se poate ca expoziția să fie deja strînsă după abia două luni de la deschidere.

Dacă lui Andreescu nu-i putem oferi cel puțin un an prilej de a ne vorbi sufletului, atunci căruia dintre clasicii noștri?

IOAN ALEXANDRU

Ce profesăm, ce profesăm

Terțetul liric al Bărăganului

N-a apucat să se usuce bine cerneala pe pagina în care am scris despre afirmarea în domeniul literar a lui Marin Lupșanu sau Șerban Codrin, proaspeți autori din Bărăgan și al unor cărți despre Bărăgan, la care adăugam manifestările de același gen înmănunchеate în suplimentul cultural „Sinteze" al ziarului „Tribuna Ialomiței", că iată s-a mai produs un debut editorial pe care îl întrevedeam în acele considerații: MIRCEA BÎRSILĂ cu „Obrazul celălalt al lumii". Venit pe meleagurile Bărăganului ca profesor din ținutul Gorjului, Bîrsilă nu are nici ancestralitatea cosmică din versurile lui Șerban Codrin, nici natura atît de fabuloasă din cele ale lui Marin Lupșanu. Poetul a îngodit în chip original austeritatea agrestă natală cu Bărăganul încă în bună măsură insolit, pentru mulți autori, situat parcă pe altă planetă. Poet al trăirilor cotidiene, al rememorării aventurilor vieții în tot ce au ele mai intim, Mircea Bîrsilă se lasă cu totul invadat de universul viguros al cîmpiei, care conferă o dualitate originală sensibilității sale.

„Altfel aș arunca și eu un zare
din cînd în cînd / în vîlvătăile singurătății ca să pecnească / în acest sat din mijlocul Bărăganului / cu arbori și îndrăgostiți puțini, / unde și țiuitul rezistențelor cînd bagi radiatorul în priză, / după miezul nopții, și găleata cu apă de sub masă, / întunericul vîntului și cel din camera prin care trebuie / să treci în vîrful picioarelor ca să nu mă simtă gazdele cînd plec, / și, desigur, ferestrea ieșindu-mi înainte discolo de amurg, / cînd poate nu te aștepți, ca o fiară în amiaza mare / la marginea pădurii, izgonită de neoptica puterilor / pe care le simte în trup, din hățișuri, / cîmpia, fierul crucii de pe biserică, emisiunile de muzică de Gorj și fumurile înălțîndu-se odată cu primăvara din grămezile de gunoi, / toate se încadrează în atmosfera deopotrivă sacră și senzuală, / de dragoste cu două părți distincte, dincolo de stîlpicele cumsecădeni: / cea din copilărie, fără nici o intenție parodică, / și cea de-a doua evocînd între altele copacii, / încă neînmuguriți, goi, în care primăvara, / după un obicei vechi, fetele au atîrnat panglici multicolore".

Am transcris în extenso această pagină încărcată de culoare din poezia „Ceremonie" pentru că sîcâieri ca aici n-am simțit sintetizate viziunea și personalitatea lui Mircea Bîrsilă, sosit în Bărăgan cu toată sensibilitatea deschisă vieții din jur ca Gaugain stătătoare în Tahiti. Numai că el vine aici din Gorjul care, chiar dacă e colinar ca relief, e impregnat de aceleași miracole și pitoresc ale vieții pe aceste meleaguri, încît nu sînt sigur că un pretext liric sau altul nu are sorgintea în Bărăgan sau în Gorj. Oricum poezia lui e îmbibată de cîmpie ca ogoarele de apă fertilă după o iarnă darnică în țăpezi. Important este că Bîrsilă nu zburdă trecînd pe această cîmpie, ci pătrunde în ea ca plugul desferecîndu-i istoriile străvechi, sevele proaspete, evenimentele de fiecare zi. Indiferent de evoluția sa lirică ulterioară, cartea aceasta îi impune, cu pregnanță, ca poet al Bărăganului, extrem de original, căci el abordează acest teren liric, fără reminiscențe livrești sau evlavii sentimentale, ci în toată plenitudinea și asprimea lui nedesăvîrșită, ca să-i citățm un epitet bine ales.

Interesant este că și în poeziile cu unele rezonanțe eseniniste („Cățelii", „Nu știu dacă ți-am mai scris") poetul își afirmă originalitatea și dacă ar trebui să-l asemeni cu cineva acesta ar fi mai curînd Nicolae Crevedia, rapsodul Cîmpiei Române.

Poet prin excelență, creator de atmosferă lirică, Mircea Bîrsilă construiește nu o dată și versuri care, luate de sine stătătoare, sînt de-a dreptul memorabile ca finalul acestei „Fiecare sat".

Fiecare sat e un clopot.
Iar fetele — bătăile lui de sărbătoare.

NICULAE STOIAN

Voi

Voi, mame dragi de astăzi și de ieri,
voi, scoarței noastre blînde ursitoare,
voi sînteți dominanta sărbătoare
din zorii renvitei primăveri.

Voi, mame, voi, soții și voi, făcioare
voi risipiți necazuri și dureri,
voi faceți bune relele păreri
purtînd spre noi iubirea voastră mare.

Plătind, pe rînd, aceiași talmic bir
ca noi să fim, s-ajungem mai departe,
voi navigați între a fi și moarte,
voi sînteți repetatele jertfiri —

Voi, singur, sînteți imnul cel mai sfînt
din clic s-or fi scris pe-acest pămînt.

SANDU ȘTEFANESCU

(Urmare din pagina 24)

mereu în mijlocul oamenilor pe care îi cucerește așa cum ne-a cucerit și pe noi în această seară" (Ileana Lungu).

Toate momentele acestei seri minunate au fost parcă potențate de bucuria pe care a produs-o oamenilor venirea noastră aici. Două dintre ele s-au ridicat însă peste toate. Primul a fost dedicat memoriei aceluia care a fost „un cîntec neîzbăvit istoriei neamului", Avram Iancu, iar cel de-al doilea dedicat patriei reprezentată ca un „șir neîntrerupt de copii și părinți", în care Adrian Păunescu a recitat „Repetabila povară", iar Ștefan Hrușcă a cîntat „Rugă pentru părinți". La Motru, întîlnirea cu oamenii de aici a fost o seară limpede și liniștită

Spectacolul ultim de la Tg. Jiu, mai patetic decît primul, mai fierbinte și mai profund, a început cu o jumătate de oră mai devreme. Sala era deja plină ochi și conducătorul cenaclului a găsit de cuviință că nu trebuie să lase oamenii să aștepte pînă la ora programată, doar spre a îndeplini o formalitate. La ora 18, „Oda bucuriei", semnalul cenaclului în această seară, consemna deja încheierea microconcertului nostru rock. Am cîntat în acest spectacol, care a încununat stagiunea noastră din județul Gorj, istoria neamului în faptele sale cele mai semnificative dar și pe aceea scrisă despre care Bălcescu spunea că este „cartea de căpătîi a oricărei națiuni". Din această perspectivă pledează cîntecul lui Valeriu Penișoară și Adrian Păunescu „Poporul român, opere complete". Octavia Pănescu și Ion Patica ne urează succes în numele oamenilor muncii din cariera Tismana II și adaugă : „Am vrea să aduceți la cunoștință prin revista „Flacăra" conducerii partidului că noi, minerii de aici, vom da țării cît mai mult cărbune". Am cîntat pentru pacea lumii și pentru binele țării. Am cîntat „La mulți ani cu sănătate", la propunerea Rodicăi V. Un omagiu adus personalității celui mai iubit dintre fiii României contemporane și totodată adevărului că în suita marilor epoci ei devenirii poporului nostru, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a intrat cu o semnătură din aurul cel mai pur.

spectacol de la Petroșani ; 5 ore și jumătate spectacolul ce i-a urmat în aceeași seară ; 3 ore al doilea spectacol suplimentar programat la Petroșani în 1 martie ; cel de la Lupeni, în aceeași zi, 4 ore și 15 minute.

Număr de spectatori : 800 la Petrila ; 3 000 în cele trei spectacole de la Petroșani, cifră aflată cu mult sub cererea exprimată ; 800 în sala din Lupeni și alte cîteva sute afară, pînă la urmă, 1 000 în sală.

Calitatea spectacolelor : foarte bună la Petrila ; cu totul extraordinară în cele două succesive de la Petroșani din seara de 28 februarie ; foarte bună la cele două din ziua de 1 martie, la Petroșani (unde am avut un spectacol condensat) și Lupeni.

Atmosfera : caldă, sinceră la Petrila ; de-a dreptul incendiară, în sensul purificator pe care îl atribuim artei, în primele două spectacole de la Petroșani ; deschisă și entuziastă în acela care a urmat tot aici în ziua următoare ; bună receptivitate la Lupeni.

Noutăți : Au debutat remarcabil grupul compus din Steluța Szilagyi și Florentin Budea (aceasta reține pe scena cenaclului), care au cîntat „Alean și amintire" (versuri Lucian Blaga) și Virgil Stratulat cu „Ninge peatru voi" (versuri Gheorghe Azap). Alte prezențe : actorul Mihail Stan de la Teatrul Giulești și tînărul cîntăreț Traian Păcuraru.

Aportul organizatorilor : Se cuvine întîi de toate să mulțumim autorităților de partid din Valea Jiului, Comitetului municipal de partid Petroșani, primului secretar, tovarășul Viorel Faur, pentru sprijinul și înțelegerea acordate, salutînd totodată aportul prețios al tinerilor noștri colaboratori, organizatorii uteciști, la buna desfășurare a manifestărilor noastre. Menționînd că fără sprijinul inspectoratelor județene, al Ministerului de Interne ne-ar fi greu, dacă nu imposibil să ne descurcăm în fața marii cereri exprimate peste tot, nu putem să nu spunem că am întîlnit și locuri unde se comit încă abuzuri împotriva tinerilor și manifestărilor lor, cu care Cenaclul Flacăra, purtător al convingerilor puse sub cele trei idei „Lumină, luptă, libertate", nu poate fi de acord. La Petroșani acum, precum altă dată la Borșa, în turneul trecut, unii oameni puși să ne ajute ajutîndu-i pe oameni tineri să participe liber și responsabil la un act de cultură vie, nu numai că nu și-au făcut datoria, dar au încălcat flagrant limitele pînă la care sarcinile lor le-ar fi permis să acționeze. Am întîlnit, din păcate, cîțiva oameni ai ordinii în stare de ebrietate, jignind prin prezența lor nu doar cadrul în care se aflau, dar și instituția pe care o reprezintă. Aceste triste excepții nu ne pot împiedica însă să mulțumim tuturor oamenilor buni, inspirați, lucrători la Interne, care au acționat, în condiții de mare dificultate, pentru binele culturii și al tinerilor.

Un cîntec

Cîntecul pe care vi-l prezentăm într-o nouă versiune semnată, ca și prima dealtfel, de Adrian Păunescu este cunoscut de cei mai mulți dintre noi în varianta cîntărețului Donovan sub titlul „Dona, Dona". În varianta sa originală cîntecul, datînd din anul 1942, se numește „Dos kelbl" (Vițelul) și traduce printr-o parabolă tristă experiență a autorului său. El este Itschak Katsenelson (1886—1944), cunoscut ca autor de versuri, schițe și piese scurte, aflat împreună cu familia sa într-unul dintre cele mai cunoscute lagăre naziste de concentrare și exterminare, Auschwitz. Cîntecul său, strigăt disperat al unui suflet sfîșiat, a luat naștere după ce și-a văzut purtați pe ultimul lor drum din viață către moarte, soția și pe cei doi copii. Astăzi parcă nici nu mai poartă în sine mirosul sîngelui ce l-a plămădit. Seninătatea sa ascunde însă drama unei generații al cărei destin nu trebuie uitat niciodată.

Dona, Dona

În vagonul pentru moarte
E vițelul cu sînge cald
Sus, deasupra-i rîndunica
Pregătită de zbor înalt

Refren
Cum rid acele aripi
Ce peste cușcă bat
Să umilească, parcă
Vițelul condamnat
Dona, Dona, Dona, Dona...

Stop cu plînsul, zise omul
Ce te duce la abator
Nu oricine-i rîndunică
Într-un liber și mîndru zbor

Unii mor în abatoare
Alții zboară oriunde vor
Rîndunica-i rîndunică
Tu n-ai dreptul la nici un zbor

Traducere de Adrian Păunescu după cîntecul „Vițelul" de Itschak Katsenelson

Căldură și lumină pentru căldură și lumină!

Localități : Petrila, 27 februarie 1983, orele 18, Sala casei de cultură ; Petroșani, 28 februarie, orele 18 și orele 22, 1 martie orele 14, Sala casei de cultură ; Lupeni — 1 martie, orele 18, sala Casei de cultură.

Durate : 6 ore spectacolul de la Petrila ; 3 ore și 45 de minute primul

Primul spectacol de pe Valea Jiului (unde știam că avem programate un total de trei) avea să aibă loc la Petrila. Marea cerere exprimată aici venea în contradicție cu realitatea pe care o insinua prin aspectul ei sala în care ne aflam. Am hotărît ca spațiile neocupate să fie imediat puse la dispoziția celor rămași afară. Părăsim scena pînă la punerea în practică a acestei idei, lăsînd organizatorilor libertatea de a acționa în folosul oamenilor. Reintrăm după 10 minute și, deși ne propusesem altceva, la cererea inginerului T. Jurcă, începem cu piesa „Minerii" a lui Vasile Șeicaru și Adrian Păunescu, „Intrucît mina Petrila este la ora aceasta fruntașa Văii Jiului la producția de cărbune". Avem încă de pe acum confirmarea extraordinarei dorințe a acestor oameni de a fi la suprafață ceea ce sînt și în adîncuri, de a face în cultură ceea ce fac și în economie. Dragostea cu care aveau să primească totul, entuziasmul cu care aveau să ne transmită bucuria pe care le-o produceam au fost liantul manifestării noastre de la Petrila. Tatiana Filipoiu obține un binemeritat succes, interpretînd cu sensibilitate și inteligență cîntecul „Riul de lacrimi", ale cărui superlative țin și de harul componistic al aceluia care îl semnează, liderul grupului Pro Musica, Ilie Stepan.

Ni s-a părut remarcabilă aici preocuparea oamenilor de a scoate valorile în față, fapt care a marcat, într-un anumit fel, întreaga structură a acestei seri. La cererea unui spectator din sală, care asistase la o manifestare a cenaclului la Oradea, am instituit și aici un top al serii, cu participarea celor mai inspirate piese a 17 dintre membrii cenaclului. Iată și ordinea primelor 10, după exprimarea voturilor în acest concurs de interpretare : 1. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă — 315 puncte) ; 2. „La adio" (Vasile Șeicaru — 228 puncte) ; 3. „Totuși iubirea" (Ildiko Szabo — 227 puncte) ; 4. „La o cană cu vin" (Ecoul — 226 puncte) ; 5. „Te salut, generație-n blugi" (Pro Musica — 121 puncte) ; 6. „Despărțire (Iris — 117 puncte) ; 7. „Dor de Eminescu" (Alexandru Zărnescu — 114 puncte) ; 8. „Mărturie" (Ducu Bertzi — 100 puncte) ; 9. „Cei ce vor fi" (Monolit — 74 puncte) ; 10. „Zurgălăul (Mihaela Popescu — 70 puncte). Și dacă prezența în virful preferințelor a șlagărului 1982 este motivată de larga sa difuzare și audiență, poziția cîntecului „La adio" atestă o opțiune importantă pentru anul în curs.

NOTĂ

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar simte nevoia (la solicitările repetate ale tinerilor spectatori) de a avea în componența sa, ca și pînă acum, pe actorii ADAM ERZSEBET și MIHAIL STAN. Facem apelul cuvenit către forurile competente care le pot facilita revenirea în cenaclu.

A doua zi, la Petroșani, am realizat cele mai bune momente ale acestui turneu, în două spectacole de excepție. Marea afluență a celor care doreau să vină la cenaclu ne-a făcut să ne gîndim chiar de la începutul manifestării programate aici la un al doilea spectacol suplimentar. Și chiar așa ayea să fie ! Fără nici o pic de regret, fără nici o reținere, căci pentru un public a cărui dorință de participare nu numai că n-a fost lăsată la intrarea în sală, dar s-a amplificat și mai mult, merită să faci orice. Așa cum s-a cîntat, spre exemplu, „Foaie verde spic de piine", n-am mai auzit cîntîndu-se nicăieri. Aducem în continuare pe scena cenaclului cîntece populare din cîteva provincii ale țării, în semn de prețuire pentru geniul poporului nostru : Maramureș, Muntenia, Oltenia, Transilvania își leagănă numele în glasurile noastre. Aducem și un cîntec maghiar în semn de fraternitate cu acela care, în timp ce cînta Ildiko Szabo, cer „Iancu la Țebea", semnînd : Harsanyi Laszlo, Avram Cristian și Nagy Karoly. Semnăturile acestea, peste dorința de a cînta pe Avram Iancu, sînt „semn de liniște și solidaritate în istoria națională". Formidabilă a fost, imediat după aceea, participarea la cîntecele de țară încheiate cu „Trăiască România", cu toți acei oameni cîntînd cu atîta convingere, cu atîta dăruire încît te puteai rușina că ar fi putut rămîne afară, lipsiți de orice speranță. La ora două fără un sfert, în noapte, sala aceasta avea și forța și bucuria de a cînta : „Să învățăm ce-nseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim". Legăm de această relație instituirea celui de al doilea concurs al acestei perioade pentru topul preferințelor. Iată verdictul său integral : 1. „Totuși iubirea" (Ildiko Szabo — 542 puncte) ; 2. „Aruncarea în valuri" (Vasile Șeicaru — 489 puncte) ; 3. „La o cană cu vin" (Ecoul — 378 puncte) ; 4. „Sacra banalitate" (Ștefan Hrușcă — 334 puncte) ; 5. „Dor de Eminescu" (Alexandru Zărnescu — 209 puncte) ; 6 „Cîntec șoptit" (Poesis — 199 puncte) ; 7. „Iancu la Țebea" (Adrian Păunescu — 198 puncte) ; 8. „Jurămînt la Putna" (Gil Ioniță — 183 puncte) ; 9. „Trenul fără naș" (Iris — 113 puncte) ; 10. „Ordinea de zi" (Flapo — 99 puncte) ; 11. „Te salut, generație-n blugi" (Pro Musica — 79 puncte) ; 12. „Cuvîntul lui Roată către Divan" (Valeriu Penișoară — 75 puncte) ; 13. „Cei ce vor fi" (Monolit — 69 puncte) ; 14, 15, 16. „Mărturie" (Ducu Bertzi)' ; „Muntele" (Constantin Dragomir), „Casa de lemn" (Mihaela Popescu) — toate 37 puncte ; 17. „Olteniii lui Tudor" (Arpad Domokos — 28 puncte). O surprinzătoare dar meritată victorie deci a tinerei cîntărețe din Arad, a cărei forță interpretativă este dublată de permanenta preocupare spre diversificarea repertoriului său. Iat-o interpretînd spre finalul spectacolului nostru cutremurătorul cîntec „Dona, Dona", exprimînd și numai prin el parcă întreg caracterul antifascist, profund umanist al manifestării noastre.

Ultima zi a cuprins un spectacol suplimentar (al doilea) pentru studenții din Petroșani și un altul pentru minerii din Lupeni.

La Lupeni, deși ajungem la timp, montarea instalației ne mai cere un răgaz. Începem cu Mesaj, fără microfoane, dar cu umor și savoare și curînd, prin efortul echipei tehnice, intrăm în normal. Ba mai mult, ajutați de personalul Casei de cultură și de reprezentanții U.T.C. oferim sunet și pentru aceia care nemaiîncăpînd în sală au rămas afară în așteptarea unui semn din partea noastră. Nu după mult timp, această problemă era și mai bine rezolvată prin crearea unui spațiu pe scenă în spatele nostru. A fost un spectacol patetic, în care momentul primirii din sală a două pîini aburinde aduse de cineva care probabil s-a deplasat în timpul spectacolului special pentru asta, semn al ospitalității cu care ne-au întîmpinat minerii din Lupeni și la care poetul Adrian Păunescu a răspuns printr-o poezie creată atunci.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Ați citit în acest număr cronicile manifestărilor ,838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850.

Programul Cenaclului Flacăra

Vineri, 4 martie — ARAD
Simbătă, 5 martie — ARAD
Duminică, 6 martie — TIMIȘOARA
Luni, 7 martie — TIMIȘOARA ora 16 și ora 20
Marți, 8 martie — LUGOJ ora 16 și ora 20
Miercuri, 9 martie — CARANSEBEȘ
Joi, 10 martie — REȘIȚA
Vineri, 11 martie — MOLDOVA NOUĂ
Simbătă, 12 martie — HERCULANE
Duminică, 13 martie — ORȘOVA
Luni, 14 martie — DROBETA-TR. SEVERIN
Marți, 15 martie — CRAIOVA
Joi, 17 martie — CRAIOVA
Vineri, 18 martie — SLATINA
Simbătă, 19 martie — PITEȘTI
Duminică, 20 martie — BUCUREȘTI
Luni, 21 martie — SLOBOZIA
Marți, 22 martie — BRĂILA
Miercuri, 23 martie — TULCEA
Joi, 24 martie — CONSTANȚA
Vineri, 25 martie — MEDGIDIA
Duminică, 27 martie — BUCUREȘTI

Spectacolul Cenaclului Flacăra programat duminică 6 martie în Sala Olimpia din Timișoara va începe la jumătate de oră după încheierea ultimei partide din „Cupa Davis". Sperăm ca spectatorii să înțeleagă situația creată și să coopereze cu organizatorii în rezolvarea ei.

Topul Cenaclului Flacăra

Publicăm începînd cu acest număr topul Cenaclului Flacăra realizat prin opțiuni cumulative ale participanților la spectacolele noastre, obținut în această săptămînă cu ajutorul publicului din Petrila și Petroșani. Oferim totodată pentru viitor posibilitatea participării și a altor iubitori ai cenaclului din țară, cărora le propunem să trimită opțiunile lor însoțite de talonul de participare pe care îl alăturăm.

Propunem de asemenea Radioteleviziunii Române difuzarea acestui top într-una din emisiunile sale.

	PIESA	INTERPRET	AUTOR	PUNCTAJ
1.	Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Majay Győző	769
2.	Aruncarea în valuri	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	717
3.	Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	649
4.	La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	604
5.	Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	323
6.	Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	267
7.	Jurămînt la Putna	Gil Ioniță	Gil Ioniță	239
8.	Trenul fără naș	Iris	Iris	230
9.	Te salut generație-n blugi	Pro Musica	Pro Musica	200
10.	Iancu la Țebea	Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru	Adrian Păunescu	198

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar
TOPUL MUZICII TINERE
Talon de participare
nr. 1
martie 1983

■ Pe 21 februarie, **Florian Dogeanu**, din București, str. Valea Călugărească nr. 4, a cumpărat 10 pahare cerate cu un produs care-și face reclamă prin însăși denumirea sa „Crema Excelent", plătind 5,50 lei pentru fiecare. Vrînd s-o consume cu mămăliguță caldă, crema, în loc să se topească s-a... solidificat. La fel cînd a introdus-o în ciorbă sau budincă (pe aceasta a stat în cuptor 30 minute fără să se topească). Fiind suferind de ulcer, cel care ne-o scrie a mai avut de suportat și arsuri la stomac. „Crema Excelent" este produsă de Întreprinderea „Mioriță" din București.

■ Ajuns în stațiunea Tușnad, **Lucia Humeniuc** s-a văzut nevoită să plece, deși fusese și bine primită și bine cazată. Cauza ? Loturi de sportivi gălăgioși, care făceau imposibilă odihna pînă la ore tîrzii. Administratorul hotelului, Eugen Zölde, și recepționera Ioly Tibad, știind că L.H. plătise întregul sejur, au mutat-o într-o aripă mai izolată și mai liniștită a hotelului, astfel ca să-și poată urma tratamentul și să se odihnească după voie. Un gest cu adevărat... turistic.

■ Televizorul marca „Diamant" cumpărat de **Neculai Elena**, din Bușteni, de la magazinul „Coștila", din aceeași localitate, avînd certificatul de garanție nr. 150 999, s-a defectat foarte des, necesitînd schimbarea tubului (printre altele), dar fără a da satisfacție proprietarilor lui, care ne cer să-i sprijinim pentru a obține unul nou, întrucît „banii dați la prăvălie au fost munciți din greu".

■ Strada Slovei, care trebuie parcursă de cei care vin la lucru, la Întreprinderea de utilaj greu, cu sediul în str. 7 Noiembrie, este impracticabilă. Oamenii trebuie să facă, așa cum ne scrie **Stoian Otilia**, „slalom special printre bolovani, noroaie și gropi".

■ **Ciobanu Floarea**, din Comani Olt, a închiriat un spațiu, pe bază de contract, unei cooperative din Drăgănești-Olt, unde are o casă, în care a revenit după o vreme și după expirarea termenului de închiriere. Dar cooperativa nu vrea să se mai mute, cu toate că autoritățile locale au admis îndreptățita cerere a corespondentei noastre. Curtea casei sale continuă să fie loc de depozitare de mărfuri iar camera în discuție este și ea, încă, în posesia foștilor chiriași.

■ De multe ori am publicat apeluri ale cetățenilor nemulțumiți pentru că nu li se furnizează apă caldă. De data aceasta, tovarășul **Mihai Dumitrescu** din Craiova, bl. D 29, sc. 2, ap. 20 „Bovine" ne aduce, în numele mai multor locatari, o știre de-a dreptul alarmantă : nu dispun de apă... rece ! Nici chiar în orele programate, adică între 6 și 14 și 17 și 23. Din această pricină ei nu pot folosi nici apa caldă, cînd vine pe conducte ca să nu se frigă ! Soluția ? Se umplu căzile cu apă fierbinte și se așteaptă răcirea ei. Apa rece este strînsă în damigene, sticle etc.

■ **Tőkes Gh. Andrei**, din Cluj-Napoca, str. Fabricii nr. 1, întrigat de faptul că nu și-a putut procura (ca și alții, de altfel) Almanahul „Flacăra" lansează o propunere, pe care o facem publică : în costul abonamentelor la ziarele și revistele care editează almanahuri, să fie inclus și costul acestora, astfel ca la sfîrșitul fiecărui an, cititorii fideli să poată fi siguri că vor avea publicația dorită.

■ **Doina Stoian**, din Întrarea Fringhiei nr. 2, ne relatează că a cumpărat un aspirator marca „Vifor 1" produs de „Electroargeș". La 3 minute după punerea în funcțiune s-a defectat. Fiind reparat la „Metalocasnica" nr. 72, din bd. Armata Poporului nr. 14, năstrușnicul aspirator a lust, pur și simplu, foc cînd a ajuns acasă, la proprietar.

Din nou la „Metalocasnica", din nou 8 zile. Pentru reparații. La ridicare nu i s-a permis tovarășei Doina Stoian să facă o probă tehnică pe un dublu argument : în contract nu se prevede așa ceva iar personalul cooperativei nu este obligat să suporte zgomotele motorului!!! Deși a zăcut 3 luni de zile prin ateliere, aparatul arată ca și cum ar fi fost salvat de la cutremur, așa încît pretenția de a funcționa poate părea absurdă, chiar și la un preț de 900 de lei...

■ **Giuglea Alexandru**, șofer la Întreprinderea de Transporturi Internaționale, a fost, împreună cu întreaga familie, victima unui incendiu care i-a distrus complet locuința și l-a imobilizat pe un pat de spital o perioadă îndelungată și în stare gravă. Copiii îi rămăseseră în stradă, desculți, în iarnă și cu ursuri. La externare avea să afle că tovarășii săi de muncă se ocupaseră de copii, cazîndu-i, hrănindu-i, îmbrăcîndu-i și că, pentru recuperarea sa, donaseră 10 litri de sînge.

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** a promovat, în urma studierii și verificării sesizării tovarășei Geta Ovidiu, din Eforie Sud recursul extraordinar solicitat, trimițînd dosarul Tribunalului Suprem spre judecare.

■ I.C.A.B. răspunde sesizării tovarășului **Petre Ignătescu** : s-a înlocuit apometrul, s-a pus la cotă capacul căminului, s-a remediat defecțiunea ce producea pierderi de apă, la imobilul din str. Pitulicii nr. 6, sect. 6.

■ **Lebedar Nadia**, din Tulcea, strada 11 Iunie nr. 13, bloc 6, sc. B, ap., 6 nu se poate deplasa din cauza unei vechi poliartrite. O soluție ar fi un scaun cărucior ușor de acționat, dar pe care bolnava nu știe de unde și l-ar putea procura. Îi spunem noi : de la Întreprinderea de materiale pentru protejare, din București.

■ **Dodița Ancuța**, din Timișoara, str. Liniștei nr. 4, ap. 4, bl. 79 a fost operată la un ptămîn, fiind suferindă de bronșită supurată. Între timp și celălalt plămîn a fost afectat de aceeași boală. Ne roagă să facem un apel la medicii care i-ar putea veni în ajutor, fiind un om tînăr (33 de ani) și mamă a doi copii.

■ **Simescu Victor**, din București, str. Vălsănești nr. 1, bl. B.C.A. 2, camera 4, plătește peste nouă sute de lei lunar pentru energie electrică. De ce așa de mult pentru o singură cameră ? Pentru că blocul este conectat la rețeaua unei întreprinderi : I.C.S.I.M. care cere locatarilor cît crede de cuviință. Proiectul de racordare la rețeaua I.D.E.B. există de doi ani dar nimeni nu-l aplică. Adică tocmai I.C.S.I.M. ! Cea care ar fi trebuit s-o facă !

■ O floare este un lucru minunat și gingaș. Atitudinea celor care comercializează flori nu corespunde uneori cu calitățile acestora, după cum ne scrie **Ana Georgescu**, exemplificînd cu comportamentul celor trei vînzătoare de la floăria de pe Bulevardul 1 Mai, vizavi de Spitalul „Grivița", care au jignit-o în loc s-o servească (expresiile folosite nu pot fi reproduse). Condica de sugestii a fost refuzată corespondentei noastre, iar ecusoanele de pe halate au fost scoase și adăpostite în buzunare.

■ **Ioan Mocanu**, din București, str. Someșul Rece nr. 18, sect. 1, atrage atenția că sucursala C.E.C. din nou și elegantul cartier din vecinătatea Autoturismului Bănească se află amplasată într-un loc dosnic (str. Neagoe Vodă) ; magazinul de piese auto este instalat în spațiile destinate inițial Difuzării presei(spații prevăzute cu ghișee). Corespondentul nostru propune trecerea agenției C.E.C. mai la față și anume în locul magazinului de piese auto.

■ **Stoian Toma**, din Într. Licurici nr. 6, ap. 5, sect. 3, a sesizat că apometrul este defect I.C.A.B. i-a răspuns la 14 X 1982 că aparatul a fost schimbat. Peste două zile un alt anunț : apometrul s-a înlocuit la 11 X 1982. Care-i adevărul ? Nici unul, nici celălalt, precizează Stoian Toma : aparatul în chestiune n-a fost schimbat deloc, deși același om, ing. I. Marinescu, de la I.C.A.B., semnează ambele adrese.

■ În satul Cheia, județul Vîlcea, 6 copii rămași fără mamă, trăiesc în condiții cu totul precare, alături de bătrînul lor bunic **Antonie N. Gheorghe**, care ne-a scris disperat neștiind cum să se descurce. Supunem atenției forurilor județene această situație puțin obișnuită și care se cere rezolvată urgent.

■ **Plocon Mircea** din comuna Otopeni, str. Traian nr. 2, sector agricol Ilfov a plătit 1 000 kg cărbuni și 300 kg lemne de foc, la depozitul 101 Otopeni, dar la 15 februarie a.c., cei patru oameni care i-au adus materialele i-au aruncat peste gard cît au vrut ei, deoarece gazda nu i-a cinstit cu țuică ori alte băuturi solicitate. Ce a mai apucat să vadă Plocon Mircea : că mașina nu avea compartimente pentru lemne și cărbuni și deci arbitrariul devenea... normal.

■ Din Aleșd ni se comunică : sesizarea tovarășului **Ilie Aurel**, a fost corectă. S-au luat măsuri ca unitatea respectivă să aibă permanent lăzi goale pentru a primi sticlele aduse de cetățeni.

■ Tovarășul **Dumitru Vasile** de la I.U.P. Tîrgoviște, care a solicitat o altă muncă, a fost îndrumat și sprijinit să se recalifice ca electrician, ceea ce s-a și întîmplat și acum omul este mulțumit.

■ Grupul 7 șantiere a fost sesizat de I.C.R.A.L. Giulești în vederea executării remedierilor necesare la blocul M 11 din strada Partizanilor nr. 1, ap. 36. În prezent lucrările sînt în curs.

■ „Gazeta Gorjului" a atras atenția forurilor în drept că în comuna Stănești, satul Pîrvulești Mihai Niculceanu, om cam fără căpătîi, vinde la magazinul din Vălari, în calitate de soț (?!), deci în locul nevestei care este salariată. Colegii din Tîrgu Jiu au scris, ei au citit. Situația nu s-a schimbat. Poate de acum încolo ..

■ Urmare cererii tovarășei **Blăniță Ancuța**, din comuna Tulnici, jud. Vrancea, adresată prin intermediul „Flacării" Procuraturii Generale, a fost admis recursul extraordinar trimițîndu-se dosarul Tribunalului Suprem spre judecare.

■ Cantitatea de lemne cumpărată de **Dose R. Marian**, din Brăila, str. V. Mărăcineanu nr. 39, a fost livrată la 22 ianuarie a.c. în urma sesizării publicate în „Flacăra". Cărbunii însă, întîrziind în continuare, „beneficiarul" a acceptat să-i ridice cu mijloace proprii.

■ Plopii lui **Blaga** au fost asasinați ! ne informează **Ordean Niculai** din Lancrăm, vechiul clopotar al comunei. E vorba despre copacii plantați de Lucian Blaga la mormîntul tatălui său. Clopotarul a pus alți patru, care n-au rezistat nici ei. Lemnul lor a fost vîndut unor oameni din comună.

■ Solicitînd în termen de garanție, asistență tehnică unității specializate a județului Dolj, „Electronica", tovarășul **Cică Tinel** din Craiova, str. Putnei nr. 9, a aflat că ceea ce scrie în Instrucțiunile 800 A de aplicare a H.C.M. 753/1965, la articolul 9 nu este adevărat (anume că aparatele se repară și la domiciliul cumpărătorilor). Informația i-a fost furnizată de responsabilul atelierului amintit, care l-a sfătuit, în caz că nu-i convine să aducă aparatul la reparat, „să-i dea în judecată". Cică Tinel a preferat să ni se adreseze.

■ Tovarășa **Stanciu Eugenia**, posesoarea unui autoturism marca „Moskvici 1500" caută, de multă vreme, un parbriz spate spre a-l înlocui pe cel spart de răufăcători într-o noapte. Nu găsește.

■ **Mancaș Mihaela** din Iași, str. Republicii nr. 5 C, sc.C, et. III, ap. 14, absolventă a secției sociologie-psihologie a Facultății de istorie-filozofie a Universității ieșene, a trebuit să-și întrerupă munca timp de un an de zile, pentru a-și îngriji cel de al doilea copil a cărui viață era primejduită, după care nu și-a mai putut recupera postul de la Întreprinderea „Tehnoton". Un post și un laborator excelent utilat, ne scrie tovarășa Mihaela Mancaș, dar din păcate dinsa nu-l poate obține deoarece este femeie și nu bărbat. Chiar așa să stea lucrurile ?

■ **Inspectoratul general al miliției** verificînd o sesizare trimisă de cîțiva cetățeni ai orașului Breaza, care privea unele nereguli la cîteva unități comerciale, a conchis că aspectele semnalate se confirmă în cea mai mare parte, sitele ieșind la iveală cu prilejul cercetărilor. S-au stabilit, împreună cu forurile locale, măsuri de remediere a situației.

■ **Burgă Maricica** din Orașul Gh. Gheorghiu-Dej, str. Jupiter bl. 1, sc. III, ap. 54 a absolvit Liceul industrial nr. 7 din Galați și a fost repartizată la Întreprinderea de morărit și panificație din orașul în care trăiește, dar nu a fost primită deoarece avea specialitatea piscicultură și nu panificație. Dar numai băieții de la piscicultură au fost trimiși în specialitate, fetele fiind îndrumate spre panificație și carne ! S-a propus un post de muncitoare necalificată, pe care corespondenta noastră l-a acceptat nevrînd să fie un parazit al societății, cum ne scrie. Dar pînă acum nu a fost încadrată, în alte orașe, absolvenții liceelor cu profil alimentar au fost încadrați ca muncitori calificați. Oare de ce la Gh. Gheorghiu-Dej nu se poate ?

■ Asociația locatarilor blocului O.D. 3, din str. Nera nr. 2, s-a adresat prin peste 30 de cereri I.C.R.A.L. Giulești solicitînd schimbarea robinetelor (sau repararea lor) aflate în subsolul blocului. Pe de altă parte, dintr-o eroare, tot a I.C.R.A.L.-ului, s-au încasat sume mai mari de la proprietarii de apartamente (6,62 la sută în loc de 4,64) pentru ascensor, dar banii nu au fost restituiți ori contabilizați în contul altor cheltuieli obișnuite. Cît mai trebuie să aștepte acești oameni ?

■ Cetățenii care locuiesc în microraioanele IX și XI, ale orașului Tîrgoviște, ne scriu că prin „reașezarea' traseelor autobuzelor, ei au rămas fără nici un mijloc de transport, deși lucrează la întreprinderi situate la 5—7 km de locuințe. Printr-o mai rațională stabilire a traseului autobuzului nr. 1, ni se explică, cea care leagă comuna Răzvad cu orașul, și care ar putea să treacă pe la Halta Teiș și apoi Răzvad, ar putea fi servite și microraioanele acum aflate în suferință.

■ **Popa C. Aurel**, din satul Rimești, jud. Vîlcea, ne roagă să întrebăm M.T Tc., Centrala de construcții căi ferate, Ministerul Muncii, Procuratura locală Drăgășani de ce nu dau nici un răspuns recomandatelor expediate de dînsul cu nr. 732, 733 și 729 din ziua de 20 decembrie 1982, pe adresele respectivelor instituții. Cel care ni s-a adresat nu pretinde altceva decît un răspuns legal, fie că este favorabil ori nefavorabil.

■ Urmare memorialului tovarășului **Bita Valeriu**, din 3 mai 1982 (? !), conducerea Consiliului popular al sectorului 6 București a dispus verificarea financiar contabilă a gestiunii asociației blocului Z 38 Aleea Compozitorilor nr. 2, de către tov. Enoiu Aurica. Dar verificarea nu s-a făcut nici pînă azi, deși este încă necesară și actuală, întrucît fostul administrator Bencea Ștefan, zis Fănică, nu vrea să predea arhiva.

■ **Banciu Sorica**, din București, str. Neamului nr. 15, sect. 1, solicită de mai multă vreme un certificat de naștere în care numele său să fie cel real, adică Sorica și nu Szora, cum din greșeală a completat un funcționar al primăriei din Săliște, jud. Sibiu. Corespondenta noastră a expediat la Săliște nu numai cereri repetate dar și copie de pe sentința civilă nr. 2 214 din 5 mai 1981 care confirmă faptul că se numește Sorica.

Pagină realizată de MANOLE CARȚAN

Scrisoare comentată

O invocare comodă a legii

Unde-i lege nu-i tocmeală ! Așa se spune și așa trebuie să și fie. Numai că înțelepta zicală nu interzice buna judecată și logica, chiar și atunci cînd este vorba de lege. Ea nu poate deveni o pavăză inexpugnabilă decît numai pentru cei care sînt comozi și nu vor, cu nici un chip, să aibă dureri de cap punîndu-și mintea la contribuție spre a rezolva un caz mai deosebit.

Scrisoarea trimisă de M. C., redacției noastre, ne-a făcut să meditățm asupra imobilismului manifestat de către unii funcționari atunci cînd tocmai sarcinile lor de serviciu ar trebui să-i oblige la inițiativă, la asumarea unor decizii chiar dacă, aparent, ele par a contrazice legea. Cea care ne solicită sprijinul a suferit o dură intervenție chirurgicală : histerectomie totală cu anexetomie bilaterală, așa cum rezultă din actele ce ne-au fost prezentate și care poartă și parafa serviciului de oncologie și semnătura medicului care le-a eliberat (inclusiv numărul de fișă al fostei paciente). În urma acestei operații, respectiva tovarășă nu mai poate da naștere unui copil. În mod clar și absolut indubitabil. Drept pentru care a cerut să nu i se mai rețină, atît ei cît și soțului, acea contribuție fixă pentru celibatari și oameni care nu au copii, potrivit Legii nr. 1/1977. Ministerul Finanțelor, solicitat de instituția unde lucrează corespondenta noastră, răspunde arătînd ce prevede legea și anume că, indiferent de motiv (boală, sterilitate, vîrstă înaintată etc.) contribuția fixă se plătește, cu excepția invalizilor de gradul I sau II și soții acestora, pe timpul cît durează invaliditatea respectivă (și care se referă la capacitatea de muncă și nu la posibilitățile de a avea copii). Dar Ministerul Muncii face unele precizări (nr. 84 206/1979) arătînd că pentru persoanele care nu sînt pensionate de invaliditate, însă datorită bolilor de care suferă sînt încadrabile în gradul I sau II de invaliditate de muncă, oficiile de expertiză medicală vor certifica sub semnătură, ștampilă și parafă pe actele medicale eliberate de către medicii de specialitate că „Potrivit criteriilor de expertiză medicală se încadrează în gr. I sau II de invaliditate". Este exact ceea ce tovarășa M. C. a prezentat, fără ca cei de la oficiul de expertiză să se lase impresionați, refuzîndu-i scutirea solicitată. „Atît eu cît și soțul meu, ne scrie M. C., sîntem retribuiți modest, așa încît acești 200 de lei reprezintă pentru noi un efort financiar lunar".

Dincolo de acest punct de vedere, însă, ceea ce ni se pare mult mai important și se impune a fi menționat (deoarece sîntem siguri, nu ne aflăm în fața unui caz izolat) este bîjbîiala unor funcționari, încălcarea legii tocmai prin invocarea ei incorectă dar comodă.

EMANUEL VALERIU

Poșta redacției

■ **Tănase Valda** — Tecuci : Maiștrii promovați din rîndul muncitorilor și tehnicienilor au obligația să absolve școala de maiștri — învățămînt seral — în următorii 5 ani de la numirea lor în această funcție ■ **Silvana Goți** — București : Adresați-vă Comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul popular al sect. 1, iar pentru un eventual schimb de locuință, întreprinderii de construcții, reparații și administrație locativă din raza de domiciliu ■ **Iacob Aeberbach** — Recaș, Timiș : Constituie vechime în muncă perioada cît s-a desfășurat activitate pe baza unui contract de muncă pentru care s-a depus la fondul de asigurări sociale contribuția prevăzută de lege ■ **Margareta Török** — Timișoara : Scrisoarea este ilizibilă. Reveniți ■ **Vasile Dumitru** — Voluntari (Sectorul agricol Ilfov) : În cazul în care nu există un testament autentificat, aveți dreptul toți frații ■ **Anișoara Virgolici** — Galați : Se vor susține. Vedeți broșura admiterea în învățămîntul superior ■ **Dorel Zöldi** — Cluj-Napoca : Consultîndu-vă un cardiolog din localitate, vă poate spune dacă aveți sau nu voie să continuați activitatea sportivă și eventual un tratament e necesar ■ **Alexandru Vlad** — Tîrgoviște și **Alexandra Arghiropoi** — Timișoara: Indiferent de natura contractului în baza căruia prestați muncă pentru care sînteți retribuiți (cumulînd pensia cu retribuția), la pensii nu primiți compensația ■ **Sebastian Georgescu** — București : Singura cale, instanța de judecată ■ **Vasile Romulus** — Ploiești : Detașarea poate fi dispusă numai de conducerea unității la care lucrați ■ **Dumitru Turtoi** — Brăila : Dacă nu aveți copii, plătiți de la vîrsta de 25 de ani, indiferent dacă sînteți sau nu căsătorit ■ **Grup muncitori** — C.A.P. Agapia (Neamț) : Formele de retribuire în C.A.P. sînt : acord global, acord direct, în regie și pe bază de cote procentuale ■ **Ion Duțu** — București : La Oficiul de evidență documentelor de asigurare ■ **Maria Ciubue** — Morteni (Dîmbovița) : Da, în situația că aveți și cel puțin zece ani de căsătorie.

MARGA NEDELEA

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Zenovea Butnaru și bărbatul ei Toader din Leţcani fuseseră încadraţi în 1979 la Asociaţia economica intercooperatistă de gaini ouătoare Uricani, judeţul Iaşi, ea ca operatoare la crescătorie, iar el pe post de conducator auto. Şi-ar fi dus-o dumnealor acolo mult şi bine, dacă, într-o zi urită de iarnă, nu le-ar fi ieşit pocinogu-n cale.

„Pe 28 februarie '82 — ne scrie Zenovea B. — ducîndu-se Toader al meu să-şi ceară concediul pe '81, directorul a ţipat la el şi i-a spus că nu-i dă, şi atunci barbatu-meu, negăsind înţelegere şi luîndu-şi cu de la sine putere o zi liberă, directorul Nicuţă i-a desfăcut disciplinar contractul de muncă. După citeva zile de la isprava asta, pe 4 martie '82, m-am dus la servici unde am avut o mică discuţie cu Calotilă Paraschiva care, nu ştiu ce i-o fi spus directorului, că acesta, furios, m-a întîmpinat în curte, m-a injurat şi m-a lovit cu picioarele pe unde a nimerit, apoi a chemat pe portar şi i-a zis să mă scoată pe poartă afară, să nu mă mai prindă niciodată pe la asociaţie. Aşa că am rămas pe drumuri şi de şapte luni n-am unde lucra...".

— A văzut cineva cînd aţi fost bătută ?

— Da, erau de faţă Babă Colentina, Condurache Elena, Drimbă Mihai, domnişoara doctor Tihovici.

— A mai bătut tovarăşul director şi pe alţii ?

— Am auzit că şi pe Purice Marcel, pe Zaharia Traian, Babă Colentina, Drimbă Mihai. Soţu spunea şi de Cocoş Costel.

— De-acord să discutăm împreună cu ei ?

— Să discutăm. Dar vă rog să mă credeţi pe cuvînt, că ei... mă tem, n-au curaju şi tot pe mine mă vor învinui...

Mecanicul Costel Cocoş, un tînăr foarte conştiincios, membru de partid : „Eu să fi fost bătut de tov. director ? ! Nu-i adevărat ; n-am fost şi n-am spus asta nimănui ! Femeia asta vorbeşte prostii, să n-o ascultaţi. Că nu ştiţi dumneavoastră cine este dumnealui. Că, uneori, ne mai mustruluieşte dumnealui, tov. director, cînd mai facem cite-o nesărată, asta aşa-i, dar de bătut, nu, ferit-a sfîntul ! Omul acesta nu ştiu să fi ridicat măcar degetul asupra cuiva, dar-mi-te să lovească.

Traian Zaharia, dulgher, om în vîrstă de 49 de ani : Pe mine mă surprinde vorba aiasta, cu bătutu. Tovarăşul director nici pe mine şi nici pe altcineva n-am auzit să-l fi lovit. Dinsu e ca pîinea lui dumnezeu cu oamenii corecţi, care-şi văd cinstit, de treabă. În schimb, o ştim bine cu toţii, e foarte exigent cu indisciplinaţii, cu leneşii şi, mai ales, cu boţii. Cu soiul ăsta de inşi directorul nostru a neînduplecat; dacă nu-şi bagă mînţile în cap, la a doua greşeală, gata, rămîn pe dinafară. Îl se destace contractul. Aaaa, dacă-i vorba de tovarăşa Zenovea... m-am lămurit ! E recunoscută pentru gura ei mare. Ce să mai discutăm ! E o femeie care nu se ţine de treabă, mai mult învrăjbeşte lumea cu limba ei ascuţită.

— Mă aşteptam eu ca ei să nu recunoască, pentru că le e frică de director că-i lasă fără pîine ! sări cu gura Leliţa Zenovea. Întrebaţi-o pe Colentina Babă, că şi pe ea a bătut-o şi a dat-o afară. Să vedem ce spune ea. Acu lucrează la I.A.S. „Avicola", la unitatea vecină.

...L-am sunat la telefon şi l-am rugat pe directorul întreprinderii să ne-o trimită pe **Colentina Babă** la o scurtă confruntare. Iată ce ne-a declarat ea, textual : Pe mine să mă bată, Leliţă Zenove, directorul ? ! Doamne fereşte ! Hai că mata eşti nu ştiu cum, Leliţă. Dumneata calci în strîchini şi mă pui acu pe mine să le adun gata sparte. Urît îţi şade să minţi, femeie în toată firea !

— Zice că eraţi de faţă cînd a lovit-o directorul... Cu ce a dat : cu cizma sau cu pantoful ? o incit la vorbă.

— N-a dat omul cu nimic. Nici măcar n-a atins-o ! A venit strigînd ca apucata către tov. Nicuţă. Îmi amintesc perfect cum l-a chemat atunci tovarăşul director pe portar şi i-a spus, într-adevăr, s-o scoată pe poartă afară. Asta a fost totul. Ştiu că s-a dus pe urmă şi a reclamat în toate părţile. Chiar şi la procuratură.

Dr. Aurelia Coman, şefa staţiei de sortat ouă : Nu-i prima oară cînd această femeie se denigrează, minţind ca în codru. Din cauza ei, pentru că venea adesea băută la lucru şi era neatentă, s-a spart odată un container întreg cu 4 000 de ouă. Ades o bătea bărbatu-său, pentru că bea.

Dr. Eugenia Tihovici, medic epizootolog. Da, am fost şi eu de faţă la acel incident. Directorul nostru nu i-a zis nimic ; a luat-o frumuşel şi a dat-o pe poartă afară. Calcă-n strîchini leliţa, dar joacă şi un teatru cum arar se poate vedea ! Întîrzia sau nu venea deloc la serviciu, iar atunci cînd totuşi venea, se ţinea numai de certuri şi bîrfeli.

Paraschiva Calotilă, secretara organizaţiei de partid : În ziua aceea de 3 sau 4 martie, nu-mi aduc prea bine aminte, tovarăşa Zenovea Butnaru a venit iar la lucru băută şi bătută de bărbatu-său. A refuzat să se ducă la încărcatul plaselor trebuitoare malviolelor şi a început să facă scandal, să mă ocărască.

— Adică... ce v-a zis ?

— Tot felul de vorbe urîte. Îmi e ruşine să vă spun.

— De ce ? Care a fost cauza ?

— Pentru simplul motiv că-i cerusem să-şi facă datoria, adică să se ducă acolo unde fusese trimisă de maistru. Nu era prima oară cînd proceda astfel şi de aceea m-am dus şi am reclamat cazul tovarăşului director.

— Care a luat-o la bătaie, lovind-o cu cizmele peste picioare...

— Vai, dar cum puteţi crede aşa ceva ? ! Nu-i adevărat. Minte cu neruşinare ! Povestea asta cu bătutul este pur şi simplu o inscenare. Directorul nostru nu s-a pretat şi nici nu se pretează la aşa ceva.

Spre o mai deplină convingere, am studiat îndelung şi dosarul procuraturii locale. Toate depoziţiile martorilor oculari — **Eugenia Tihovici, Paraschiva Calotilă, Colentina Babă şi Natalia Mihai** — au răspuns negativ la întrebarea esenţială : a bătut-o sau n-a bătut-o directorul pe Zenovea Butnaru ? Motiv pentru care, în cazul dosarului 544/B/1982, s-a dat soluţia de neîncepere a urmăririi penale.

La prima întîlnire cu medicul veterinar Ion Nicuţă, nici nu-ţi vine să crezi că ai de-a face chiar cu directorul asociaţiei în persoană. Cu alura-i atletică, îmbrăcat într-o şubă groasă, impregnată pe alocuri cu fel de fel de uleiuri, poate trece uşor drept un muncitor oarecare de la serviciul mecanizare. Nu-i dai mai mult de 42—43 de ani. Ceea ce se ştie absolut sigur este că omul acesta vinjos şi negricios la faţă e director de 12 ani, adică exact de la înfiinţarea asociaţiei. Cu un personal alcătuit numai din 85 de oameni, majoritatea femei, a înregistrat anul trecut, o producţie mult mai mare decît prevedea planul.

Producutivitatea muncii se ridică aici la 850 000 lei pe cap de lucrător ,ceea ce înseamnă una dintre cele mai ridicate pe ramură, permiţînd realizarea unui beneficiu peste plan de 18 milioane lei.

Datorită acestui colectiv harnic şi inventiv, de mai multe ori, unitatea a fost distinsă cu Ordinul Meritat Agricol Clasa I, iar în 1979, pentru realizarea unei producţii record de 282 ouă pe cap de găină ouătoare, Asociaţia economică intercooperatistă din Uricani a primit titlul de Erou al Muncii Socialiste.

— Cum aţi izbutit să obţineţi aceste mari succese ?

— Prin munca asiduă a întregului nostru colectiv. Prin disciplină liber consimţită, prin aplicarea neabătută în viaţă a indicaţiilor date personal de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, care ne-a vizitat în mai multe rînduri. Pentru prima oară în ţară aplicăm un procedeu tehnic nou năpîrlirea totală a găinilor ! E un procedeu propriu de regenerare fiziologică forţată, care constă, în esenţă, în prelungirea perioadei de ouat în trei cicluri la acelaşi efectiv de păsări. Pentru păstrarea unui efectiv sănătos şi cu potenţial productiv maxim, folosim metoda de decontaminare cu aerosoli de bromacet şi iod, care se efectuează lunar, fără a evacua păsările din hale. Chiar acum, pentru că m-aţi şi găsit aşa îmbrăcat, lucrăm, după o concepţie proprie, la execuţia unui sistem experimental de ventilaţie bazat pe efectul Coandă, care să conducă la înlocuirea energiei electrice şi la o economie de curent de peste 70 la sută.

— Toate bune şi frumoase. Spuneţi-mi însă : cum a fost cazul cu Zenovea Butnaru ? De ce aţi bătut-o ?

— Eu n-am bătut-o. Pur şi simplu, lui bărbatu-său i-am desfăcut contractul de muncă pentru indisciplină, pentru repetate absenţe nemotivate şi refuz de sarcini. Iar pe ea am scos-o afară şi am trimis-o să lucreze la C.A.P., unde este membră cooperatoare, pentru că nu se ţinea de treabă, îmi învrăjbea colectivul, se certa cu toată lumea, bea pînă se îmbăta şi se lua la bătaie cu bărbatu-său. Unde o trimiteai, nu se ducea. Spune dumneata, tovarăşa Zenovea, dacă nu-i aşa ?

— Şi, totuşi, n-aţi greşit într-un moment de enervare ?

— De felul meu sînt calm, dar foarte intransigent cu indisciplinaţii. Încă o dată vă repet : n-am lovit-o ! Un director, oricare ar fi el, dacă loveşte o muncitoare, acela nu trebuie să mai fie nici o clipă director.

Şi omul cel negricios, cu alură atletică de mecanic de locomotivă, oftă îndelung. Îşi mută privirea într-un ungher al biroului său neobişnuit de simplu şi rămase tăcut, pe gînduri.

MIHAI STĂNESCU

Leliţa Zenovea calcă-n strîchini, dar joacă şi teatru în... particular

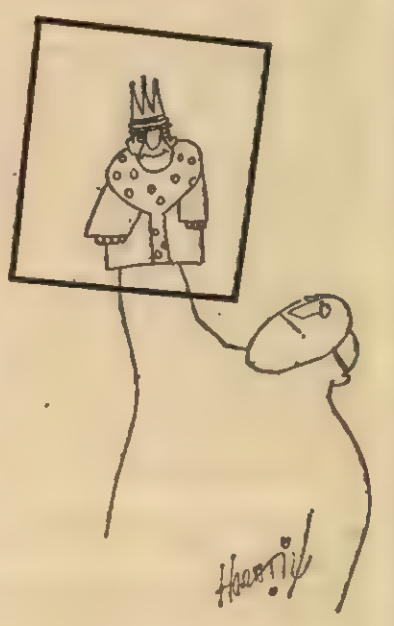

„Cu toate că pică pădurea pe ei, şi-au cumpărat aracii de la 100 km"

Meseria lui Sergiu Pesoţchi este de inginer agronom, meserie practicată ani de zile cu pasiune şi dăruire, pămîntul şi oamenii lui rămînînd pentru el şi acum, la azi deplinei maturităţi, întîoariţi în însuşi rostul lui pe lume. De-o bună bucata de vreme, însă, răsunde, în cadrul DGAIA Prahova, de compartimentul activităţii industriale şi prestări servicii. S-ar putea spune deci, urmărind iscusul noii funcţii, că e-a dezrădăcinat dintre ai lui, oamenii pămîntului. Aşa ar fi stat lucrurile probabil dacă această, să-i zicem, dezrădăcinare, nu i-ar fi prins chiar pe ei, ţăranii, care şi-au făcut la ei acasă mică industrie. Ce înseamnă, de fapt, această mică industrie a C.A.P.-urilor ? Cît de mult şi-a cîştigat ea teren în viaţa şi munca de zi cu zi a ţăranilor ? Cît de deschise se dovedesc C.A.P.-urile în preluarea acestor activităţi care nu înseamnă nici arat, nici semănat, nici prăşit, nici recoltat şi nici dramaticele întrebări dacă plouă cînd trebuie, dacă ninge cînd trebuie ?

Din punctul de vedere al cifrelor de plan — ne răspunde agronomul responsabil cu mersul micii industrii — acestea dovedesc oricui că ideea micii industrii este excelentă. Oamenii se arată foarte receptivi şi născocitori în privinţa valorificării resurselor locale de materii prime şi forţă de muncă disponibilă. La nivel de judeţ, producţia globală realizată în urmă cu un an de pe urma unor astfel de activităţi depăşeşte cifra de plan propusă cu aproape o sută de milioane lei — milioane care se revarsă în averea obştească a celor care au îmbrăţişat ideea. C.A.P.-ul Gherghiţa, de exemplu, şi-a asigurat o linie pentru fabricarea conservelor de legume cu ajutorul căreia deja au produs, în anul care a trecut, 32 tone de pastă de bulion. Aflaserăm că un I.A.S. care avea o fabrică de profil casase nişte utilaje de acest fel. Au făcut demersuri pentru preluarea lor, le-au pus pe picioare cu meşteri lor, făcîndu-se astfel şi cu o linie de fabricat conserve. Urmarea ? Au redus la zero pierderile de legume din perioada de vîrf a campaniei, nemaipunînd la socoteală cîştigurile realizate de pe urma conservelor. Un bun renume şi-a cîştigat şi secţia de împletituri răchită, femeile locului întrecîndu-se pe ele însele în meşteritul meselor, scaunelor, coşurile din răchită. Trăgînd o linie pe sub realizările obţinute de cei de la Gherghiţa numai de pe urma micii industrii, se adună vreo 18 milioane lei intrate în averea obştii. Exemple de acest fel sînt multe în Prahova. După cum destule sînt şi din celelalte. Cei de la C.A.P. Jugureni, „cu toate că pică pădurea pe ei", şi-au cumpărat anul care a trecut araci de la o sută km distanţă, adică tocmai de la C.A.P. Bătrîni. („Bătrînii" — ne explica interlocutorul nostru — au pornit de la zero. Nu ştiau pe unde să-şi mai scoată cămaşa de cîte datorii faţă de stat aveau. De cînd cu mica industrie, au scăpat de ele. Planul la export, în anul care a trecut, l-au realizat în proorcent de 220 la sută. Acu pentru că însuşi presedintele C.A.P.-ului a luat în mînă problema ţ. C.A.P.-urile Albeşti. Colceagu şi multe altele stau însă în expectativă. Ce aşteaptă, nici ele nu ştiu. Poate doar să le pice din cer ceva mică industrie, precum povestea cu para mălăiaţă...

Desigur, materia primă de bază o constituie resursele locale, cum şi valorificarea deşeurilor din industrie (cooperarea cu aceasta cîştigînd în Prahova tot mai mult teren). E nevoie însă şi de ceva materiale auxiliare — chiar dacă procentul folosirii acestora este derizoriu. Pentru astfel de materiale nu se primeşte repartiţie ! Sau dacă se primeşte, se primeşte foarte greu, de multe ori acest lucru însemnînd abdicarea de la principiile eticii şi echităţii noastre socialiste. Mai la concret vorbind, trebuie să dai fel de fel de ploconane pentru obţinerea unor repartiţii care ar trebui reglementate legal. Pentru căruţele prinse în plan să le facă C.A.P. Gorgota în acest an nu s-a primit, de pildă, nici un gram de fier. Cu ce să facă osiile, bucsele şi toate cele necesare scheletului căruţei, dacă nu au fier ? Cu ce să coloreze articolele de ceramică şi de teracotă, dacă nu au coloranţi ? Şi întrebările de acest fel ar putea continua.

La această oră judeţul Prahova are doar 33 hectare de răchită. Ar putea să beneficieze de o suprafaţă mai mare — de peste o sută de hectare — conform constatărilor din teren — dar se lovesc de nişte dosare ale birocraţiei : mare parte din terenurile din jurul riurilor sînt prinse în hărţile existente ca teren arabil — motiv pentru care nu pot fi date pentru răchitării, cu toate că de pe urma lor nu se alege nimic. D.G.A.I.A. şi-a creat şi o fermă pentru producerea butaşilor de răchită în aşteptarea rezolvării acestei anomalii. Numai că anomalia persistă, multe terenuri din jurul apelor rămînînd nefolosite în nici un fel, figurînd doar ca productive. Pe cine încălzeşte oare această stare de fapt ? !

GEORGETA ŞTEFĂNESCU

Laşitatea ucigaşă

De patru ani şi ceva pe **Ioana Pascu** din Băileşti judeţul Dolj o chinuia un gînd : „Dacă o să se afle ?! Ce-o să spună lumea ? Vai, ce ruşine !".

Da, o mentalitate stupidă cu privire la relaţiile dintre oameni, dublată de laşitatea de a nu-ţi asuma răspunderea pentru propriile fapte, poate degenera în monstruozităţi. Pe Ioana Pascu o chinuia într-adevăr gîndul că într-o zi o să se afle că ea mai are un copil din afara căsătoriei. Îl născuse în taină şi-l încredinţase leagănului din Craiova. Mai avea o fiică, mai mare, aflată de mult cu rostul ei în altă localitate. Ea, Ioana, trăia de cîţiva ani singură, era proprietara unui apartament de trei camere, lucra la I.A.S. Băileşti. Avea 43 de ani, deci în putere de muncă şi dispunînd de condiţii normale de viaţă. De ce să-i fi fost ruşine, acum, după patru ani şi ceva, că şi-a permis atunci o aventură amoroasă din care a rezultat un copil ? Cu timpul se iartă şi se uită fapte mult mai grave. Şi, mă rog, dacă o mai mustra, totuşi, conştiinţa pentru „pasul greşit" (?!) — cîtă meschinărie dacă ne gîndim că aventura fusese acceptată de bunăvoie ! — ce vină putea să aibă copilul care venise pe lume ? Ce altceva înseamnă un copil într-o casă — în situaţia la care ne referim propriul fiu — decît o rază permanentă de soare, un zîmbet sincer cum numai copiii ştiu să ofere, un izvor nesecat de bucurii şi speranţe ? Închisă în propriul egoliu, necerînd şi neprimind un sfat util în această privinţă, Ioana Pascu şi-a făcut din teama absurdă că ar putea deveni cîndva subiect de birfă, un plan diabolic de a se descotorosi de copil. Cu un asemenea gînd oribil s-a prezentat la Leagănul de copii din Craiova atunci cînd a fost invitată să hotărască asupra soartei fiului său : fie să-l primească acasă, aşa cum era firesc, date fiind şi posibilităţile materiale corespunzătoare de care dispunea pentru creşterea şi educarea copilului, fie să accepte înfierea lui de către una din numeroasele familii care solicitaseră să-l adopte pe Marian. Ioana optase, formal, desigur, pentru prima variantă şi oamenii de suflet de la leagăn, au crezut, firesc, că Marian va fi fericit lîngă cea care îl adusese pe lume. Ah ! de i-ar fi trecut atunci, cuiva prin minte s-o întrebe răspicat pe Ioana Pascu : „Spune, femeie, sincer ce ai de gînd cu copilul ?" Poate, asemenea cuvinte ar fi cutremurat-o. Poate, ar fi declanşat în ea fărîma de omenie, sealterată încă de obsedantul gînd bestial. Nu le-a rostit însă nimeni şi Ioana Pascu a pornit cu micuţul Marian spre Băileşti. A făcut în aşa fel, să ajungă în localitate seara mai tîrziu, cînd străzile erau aproape pustii. La un moment dat, Marian a simţit palma mamei cum îi astupă gura şi nasul. O fi crezut poate că-i o joacă. Oricum, la vîrsta lui nu putea înţelege ce se întîmplă, ce sfîrşit tragic îl aşteaptă... A doua zi de dimineaţă trecătorii de pe malul canalului Balasan aveau să descopere, îngroziţi, cadavrul unui copil aruncat în apă. Au anunţat imediat miliţia şi au scos la mal corpul neînsufleţit. Spre marea lor durere, în mîna încleştată a micuţului au găsit cîteva fire de plante existente la marginea apei canalului. În spasmele morţii, copilul de patru ani şi ceva încercase, totuşi, să se salveze... A fost identificat după îmbrăcămintea pe care o rudă apropiată a Ioanei Pascu o oferise acesteia cînd a plecat să la copilul de la leagăn. „Iată ce a fost în stare să facă ticăloasa !" — a exclamat ruda aceea cutremurată de oribila faptă. Unde era, în acel timp, ucigaşa propriului fiu ? Undeva, în judeţul vecin Vîlcea, cîţiva săteni din comuna Riureni salvaseră o femeie care încercase să se sinucidă, aruncîndu-se într-o fîntînă. Miliţia locală o identifică — Ioana Pascu din Băileşti. Aşadar, abia acolo şi atunci, fărîma de omenie care mai rămăsese într-insa izbucnise ca o săgeată. „Vai ce-am făcut?! E îngrozitor !" — ar fi izbucnit Ioana Pascu în disperarea care o cuprinsese. Laşitatea o determină şi de data aceasta la o faptă extremă — sinuciderea — pentru a nu suporta consecinţele juridice şi morale. A fost condamnată de Tribunalul judeţean Dolj la 13 ani închisoare.

MIHAI GROZAVU

Din nou despre

Problema inimii în inima Transilvaniei

Anul trecut, în vară, sub titlul Problema inimii în inima Transilvaniei **am publicat două ample interviuri prin care am adus la cunoştinţa cititorilor cîteva din cele mai importante realizări în acest domeniu de larg interes : combaterea maladiilor cardiovasculare. Am insistat îndeosebi asupra activităţii unei noi unităţi medicale,** Secţia clinică de cardiologie **din cadrul** Spitalului judeţean **din** Cluj-Napoca, **secţie care în viziunea** Programului naţional pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare, **urma să ofere cardiologiei clujene o poziţie pe măsura renumelui acestei veritabile cetăţi a medicinei româneşti. Dar, după apariţia celor două interviuri, am primit la redacţie numeroase scrisori prin care bolnavii reclamau unele „ciudăţenii" privind activitatea** Secţiei clinice de cardiologie. **Dind curs acelor scrisori, am realizat un reportaj care a apărut în primul număr al revistei noastre din acest an.** Drumul întortocheat de la intenţii la realitate. **Atît prima cît mai ales cea de-a doua intervenţie a noastră au stîrnit un deosebit ecou polemic la care participă nu numai bolnavii cardiaci, cît şi medicii de specialitate, sau de nespecialitate. Publicăm în acest număr cîteva din scrisorile ce ne-au sosit pe această temă.**

Marginalii la un articol

Scriu acest articol cu un sentiment de tristeţe după ce am citit reportajul intitulat : „Drumul întortocheat de la intenţii la realitate" publicat în Flacăra din 7 ianuarie 1983 dar şi cu sentimentul că îmi fac datoria de profesor, medic şi cetăţean

Publicul neavizat care va citi articolul la care mă refer va rămîne cu imaginea falsă că organizarea sanitară a asistenţei cardiacilor este în derivă în Centrul universitar Cluj-Napoca, că există o dezorientare în ce priveşte aplicarea programului elaborat de Ministerul Sănătăţii pentru combaterea bolilor cardiovasculare şi că se fac greşeli chiar care pun în pericol viaţa fragilă a acestor bolnavi.

În rîndurile ce urmează vreau să arăt că situaţia este departe de imaginea pe care o pot oferi faptele prezentate de Flacăra şi că în realitate se lucrează mult în acest centru universitar de prestigiu pentru îmbunătăţirea asistenţei cardiacilor.

Pe bună dreptate se vor întreba cititorii de ce un profesor de oncologie şi de chirurgie cere cuvîntul în această problemă supusă de Flacăra discuţiei publice. Răspunsul este simplu. În primul rînd vorbesc ca un fost cardiac pe punctul de a muri şi care datoresc viaţa excelentelor îngrijiri ale Clinicii I Medicale din Cluj-Napoca, personal ale profesorului Roman Vlaicu şi excepţionalilor domniei sale colaboratori.

Pentru aceeaşi suferinţă am fost internat şi într-un sanatoriu din Elveţia, dar rămîn la ideea că la Cluj am fost excelent îngrijit, ca probă că am fost recuperat şi integrat total în munca mea.

În al doilea rînd cer cuvîntul în această problemă ca unul care ani în şir am făcut parte din Consiliul profesoral al I.M.F.-ului Cluj-Napoca sub conducerea unuia din cei mai mari rectori pe care i-am cunoscut în cei 40 ani de cînd sînt medic : profesorul academician Octavian Fodor, care ridicase nivelul Consiliului profesoral la înălţimea unui areopag în care s-au discutat la un nivel foarte înalt gravele probleme ale sănătăţii publice ; asistenţa cardiacilor, a cancerosilor, a bolnavilor digestivi, precum şi discutarea tuturor problemelor majore ale sănătăţii publice din Transilvania.

De la început trebuie să precizez că Facultatea de medicină din Cluj are o tradiţie foarte puternică în problema cardiologiei.

Imediat după înfiinţarea acestei facultăţi în 1919, neuitatul rector al Universităţii clujene — profesorul academician Iuliu Haţieganu — şi-a dat seama că problema cardiovasculară trebuie organizată pe baze moderne şi a trimis la renumitul cardiolog Vaquez, profesor de înalt prestigiu la Paris, pe profesorul Aurel Moga. Acesta a pus bazele la Cluj ale unei foarte puternice şcoli de cardiologie ce a avut sediul permanent în Clinica I medicală. Şcoala profesorului academician Moga, care a fost continuată de elevii săi, profesorii Şt. Hărăguş, Roman Vlaicu şi Zăgreanu, Iuliu Boeriu ş.a., a fost şi este una din puternicele şcoli de cardiologie din România. Chiar şi conf. dr. Stăncioiu a fost format tot în această şcoală. La Bucureşti au existat şcolile profesorilor : Tantinel Iliescu şi Basile Teodorescu, iar la Iaşi şcoala profesorului I. Enescu, şcoli continuate prin elevii lor.

Şcoala de cardiologie din Cluj s-a distins şi a devenit cunoscută şi în străinătate, prin remarcabilele studii epidemiologice şi fiziopatologice întreprinse în toată Transilvania asupra ateromatozei, hipertensiunei arteriale, infarctului cardiac, insuficienţei cardiace precum şi prin studiile fiziopatologice atît de originale şi remarcabile asupra acestor probleme. La aceste studii a luat parte activă şi profesorul Roman Vlaicu, conducătorul actual al Clinicii I medicale, clinica care de aproape 50 de ani a avut şi are un pregnant accent pentru asistenţa cardiacilor din Transilvania. Nu trebuie uitat faptul că profesorul Roman Vlaicu este şi preşedintele Comisiei Naţionale de Cardiologie şi a contribuit la întocmirea planului de combaterea bolilor cardiace aprobat ulterior de Ministerul Sănătăţii.

Se poate spune că îngrijirea „inimii Transilvaniei" ca să folosesc expresia revistei Flacăra a avut în permanenţă apărător Clinica I medicală Cluj în sutele de elevi ce i-a format în această şcoală de-a lungul anilor şi care au ajuns ulterior medici cardiologi ai Transilvaniei. La această activitate se adaugă tratatele, monografiile şi numeroasele articole elaborate de această clinică, parte din ele fiind redactate chiar de profesorul Roman Vlaicu.

Dar ştiinţa, în permanentă dezvoltare, nu poate rămîne în tiparele ei vechi.

Pentru acest motiv Clinica I medicală, în frunte cu profesorul Roman Vlaicu, a considerat necesar că trebuie să-şi îmbogăţească posibilităţile de explorare modernă a cordului prin noi metode de laborator, ramură a cardiologiei ce a făcut progrese uimitoare în ultimele două decenii.

De aceea profesorul Roman Vlaicu a militat pentru înfiinţarea unei secţii de explorări moderne funcţionale în cadrul clinicii şi a susţinut numirea prin concurs la Cluj a tovarăşului conferenţiar Stăncioiu, care este un foarte bun cunoscător al acestor explorări funcţionale. Tot profesorul Roman Vlaicu a militat şi militează pentru crearea unui nucleu de chirurgie cardiacă afiliat Clinicii I medicale, care să poată finaliza şi optimiza activitatea unei adevărate clinici de cardiologie.

Părerea mea, ca un vechi cunoscător al organizării sănătăţii publice, este că asistenţa medicală în ce priveşte asigurarea îngrijirii bolnavilor cardiovasculari nu va putea fi magistral asigurată decît numai atunci cînd Clinica I medicală, ce de aproape 50 de ani s-a dedicat bolilor cardiovasculare, va avea corect integrată în clinica ce trebuie să supravegheze atent, minut de minut, bolnavul cardiac, va avea integrată o secţie de explorări cardiace şi o secţie de chirurgie cardiacă conduse de specialiştii competenţi ce vor putea fi medici primari, conferenţiari sau profesori.

Numai aşa poate exista o clinică modernă de cardiologie care să aibă ca unic scop apărarea sănătăţii „inimii în inima Transilvaniei".

O adevărată şcoală medicală trebuie să se bazeze pe o tradiţie sănătoasă şi printr-o atitudine de curaj şi răspundere trasă într-un spirit revoluţionar de a introduce noul verificat ca fiind de real progres.

O şcoală modernă de medicină, fie ea de cardiologie, oncologie sau de alt profil, nu mai poate fi monodisciplinară ; prin dezvoltarea problematicii, ea devine un organism complex prevăzut cu multiple sectoare şi discipline ajutătoare, care trebuie să coopereze şi să se integreze în spiritul şcolii căreia îi datorează existenţa şi din cadrul căreia trebuie să facă parte în mod organic.

În încheiere vreau să subliniez ce minunat funcţionează organismul uman normal unde fiecare organ se integrează corect în fiziologia întregului corp.

Ce dezastru ar fi dacă ficatul sau pancreasul, organe foarte importante pentru desfăşurarea vieţii, s-ar ambiţiona să preia funcţiile altor organe sau ale sistemului nervos central, acela care de fapt răspunde de armonica funcţionare a corpului ca un întreg util societăţii.

Profesor dr. doc. Ioan Chiricuţă

Opinia unui colectiv de medici cardiologi

Dorim să subliniem în mod deosebit valoarea cursurilor conduse de conf. dr. Stăncioiu Niculae, atît pentru valoarea lor teoretică, cît şi practică aplicativă, care au fost de un real folos nu numai pentru cardiologi, ci şi pentru colegii noştri internişti şi pediatri.

În cadrul cursului s-au executat manevre electrice moderne (defibrilări, conversii şi cardiostimulări artificiale). De 2 ani putem spune că în judeţ avem organizate servicii şi puncte de prim ajutor medical în urgenţe de cardiologie, care au fost înfiinţate cu sprijinul şi îndrumarea dată de către tov. conf. dr. Stăncioiu Niculae.

Noi sperăm că în urma acestui articol nu numai secţia clinică de cardiologie Cluj va beneficia de staţie de monitorizare, ci şi noi vom putea obţine una din cele multe care mai stau nefolosite în diferitele clinici .

Cu respect şi plini de speranţe semnează **medicii cardiologi de la Spitalul judeţean Harghita.**

Secţia clinică de cardiologie să fie dotată cu aparatura care i-a fost destinată

În legătură cu cele două articole din revista Flacăra privind secţia de cardiologie de la Cluj-Napoca, dorim să întărim unele relatări privind activitatea neobosită a conferenţiarului dr. Niculae Stăncioiu în organizarea şi dotarea acestei unităţi noi şi mai ales în activitatea de asistenţă de înaltă specialitate şi învăţămînt postuniversitar de care am beneficiat noi.

Ne exprimăm speranţa că Secţia clinică de cardiologie va fi dotată cu aparatura care i-a fost destinată în scopul nobil al salvării inimilor oamenilor pe care-i îndrumăm cu multă încredere la această nouă unitate de specialitate în care ne-am pregătit.

Dr. Ioan Popescu, medic specialist interne — cardiologie, Spitalul judeţean Alba

Dr. Eugen Tivăruş, medic specialist interne — cardiologie, Spitalul municipal Hunedoara

Dr. Nicolae Străuţ, medic specialist interne — cardiologie, Spitalul judeţean Deva

Pentru a fi util bolnavilor şi medicinei

Fiind, subsemnatul, un „înrăit" cititor al revistei dumneavoastră (o veritabilă flacără !), mă simt obligat, în primul rînd de dragul adevărului, să vă scriu cîteva rînduri. Intervenţia mea se referă la unele fapte pe care nu le pot considera normale şi care împiedică funcţionarea în bune condiţii a noii Secţii clinice de cardiologie din Cluj-Napoca aflată sub conducerea conf. dr. Stăncioiu Niculae.

Doresc să precizez de la bun început că nu este în intenţia mea să angajez vreun fel de polemică sau să desconsider vreo instituţie, persoană, sau activitate medicală. În această ordine de idei înfiinţarea noii Secţii clinice de cardiologie s-a înscris ca un serios pas înainte, contribuind — pe lîngă activitatea strict curativă — la formarea de noi cardiologi, ducînd în perspectivă la rezolvarea asistenţei cardiologice în Ardeal în spiritul prevederilor documentelor de partid.

Faţă de cele arătate mai sus am aflat cu stupefacţie, din articolele scrise de Victor Niţă în revista „Flacăra", că se preferă trimiterea la Clinica de cardiologie Fundeni a bolnavilor care ar putea în mod normal să beneficieze de competenţa profesională a doctorului Stăncioiu şi că acesta din urmă a fost lipsit de o serie de aparate provenite din import pentru care a alergat inimaginabil. Nu mi-aş putea imagina că cineva ar dori să-i conteste pregătirea doctorului Stăncioiu, abnegaţia sa, spiritul său de iniţiativă, modul în care se pune la dispoziţia bolnavilor. Nu contest, omul de care vorbesc este destul de incomod (în sensul bun al cuvîntului) pentru că ştie ce vrea, pentru că se bate pentru mersul înainte, pentru că „vrea să facă ieri ceea ce e programat azi".

Acesta e doctorul Stăncioiu în apărarea căruia doresc să mă ridic (de fapt el nici nu are nevoie să fie apărat de alţii!) cerînd să înceteze orice fel de şicane, creîndu-i condiţiile materiale şi spirituale necesare lui pentru a fi util bolnavilor; lui şi medicinei din Cluj-Napoca !

Dr. Cornel Stoica, medic internist-cardiolog, doctor în medicină, Spitalul MTTc Simeria jud. Hunedoara

Am beneficiat, ca şi colegii mei...

Urmărind articolele pe tema „Inima în inima Transilvaniei" aş dori să subliniez unele puncte de vedere legate de înfiinţarea secţiei clinice de cardiologie din Cluj-Napoca. Aceasta are ca şef de secţie pe tov. conf. dr. Niculae Stăncioiu, medic primar cardiolog, care a contribuit făcînd parte din prestigiosul corp profesional medical din Spitalul Fundeni la formarea majorităţii specialiştilor cardiologi de vîrstă medie existenţi la ora actuală în România. Am beneficiat ca şi colegii mei cardiologi din Sibiu de îndrumarea şi ajutorul domniei sale sub diferite forme : cursuri teoretice şi practice de o deosebită importanţă legate de posibilităţile tehnice medicale ale secţiei de cardiologie din Sibiu, ca şi introducerea metodelor de conversie electrică, cardiostimulare temporară, metodologie de dispensarizare a cardiostimulaţilor (1979—1981—1983). La ora aceasta s-a stabilit o bună colaborare între Sibiu şi Cluj-Napoca între secţiile de cardiologie aceasta din urmă reuşind rezolvarea unor „urgenţe cardiologice", tulburări majore de conducere atrio-ventriculară prin implantare de pacemaker sau a unor bolnavi cu maladii congenitale şi arteriopatii obstructive.

Din acest punct de vedere consider că alături de Spitalul Clinic Fundeni cu care Sibiul medical întreţine foarte bune relaţii de colaborare, înfiinţarea unei secţii clinice de cardiologie cu aceeaşi metodologie de lucru, cu aceleaşi posibilităţi tehnice ca cea de sus nu face altceva decît împlinirea unei dorinţe mai vechi ale Clujului universitar medical şi a zonelor medicale din Transilvania.

Cu această secţie clinică cu profil net cardiologic prestigioasele clinici medicale din Cluj-Napoca îşi adaugă noi valenţe în performanţa lor terapeutică şi îşi pot îndeplini în bune condiţii rolul de for metodologic pentru multe centre medicale judeţene din Transilvania.

Dr. Ioan Maniţiu, medic dr. de specialitate cardiologie, Spitalul judeţean Sibiu

Acestea sînt scrisorile, doar cîteva din cele sosite la redacţie, şi ne vom opri mai întîi şi-n-tîi asupra celei semnate de prof. dr. doc. Ioan Chiricuţă, **cărula, dacă ne permite, îi precizăm că ar fi înţeles pe deplin întreg demersul nostru dacă ar fi citit şi cele două interviuri ce au premers reportajul** Drumul întortocheat de la intenţii la realitate. **Dar sîntem cu totul şi cu totul de acord cu distinsul profesor atunci cînd spune :** „Dar ştiinţa, în permanentă dezvoltare, nu poate rămîne în tiparele ei vechi." **În acest sens, cum se poate vedea şi din scrisorile unor medici de specialitate,** Secţia clinică de cardiologie a Spitalului judeţean **(şi nu subordonată** Clinicii medicale I, **cum greşit i-am informat pe cititorii neştri, drept pentru care facem această cuvenită rectificare) s-a străduit şi a reuşit ca într-un timp relativ scurt, în pofida unor inerente momente pe care le presupune lupta dintre noile şi vechile tipare, să asigure o temeinică şi rapidă specializare pentru numeroşi medici cardiologi din cuprinsul întregii Transilvanii. Această temeinică specializare s-a datorat** Disciplinei de cardiologie, **iar disciplina de cardiologie, inexistentă pînă acum în cadrul I.M.F. din Cluj-Napoca, a apărut ca urmare a înfiinţării** Secţiei clinice de cardiologie. **Acesta este „noul tipar" pentru care milităm, întrucît el a dat roadele scontate, între care şi îmbunătăţirea asistenţei medicale cardiace. Tiparul, adică soluţia propusă de** prof. dr. doc. Ioan Chiricuţă **înseamnă anularea, ba chiar desfiinţarea** Secţiei clinice de cardiologie, **sau afilierea (a se citi subordonarea) ei la** Clinica medicală I, **adică o revenire la mai vechile tipare. Această revenire a început, aşa cum am subliniat în reportajul** Drumul întortocheat de la intenţii la realitate, **prin trimiterea bolnavilor** la Bucureşti **sau** la Tg Mureş, **şi nu** la Secţia clinică de cardiologie **din chiar Cluj-Napoca, printr-o dispoziţie care arondează bolnavii de urgenţă cardiacă astfel încît ei să nu poată beneficia de serviciile** Secţiei clinice de cardiologie, **şi prin repartizarea unei aparaturi medicale,** adusă pentru dotarea Secţiei clinice de cardiologie, **la alte unităţi medicale, cu precădere la Clinica medicală I.**

În ceea ce priveşte celelalte scrisori, ele scot în evidenţă modul în care, consecventă Programului naţional pe termen lung de combatere a maladiilor cardiovasculare. **Secţia clinică de cardiologie îşi aduce contribuţia cuvenită la formarea unor noi cadre de specialişti într-un tipar cu totul şi cu totul nou, într-un deplin acord cu dezvoltarea permanentă a ştiinţei, inclusiv cea medicală.**

Departe de noi gîndul că problemele inimii în inima Transilvaniei au fost elucidate chiar şi prin prezentarea acestor cîtorva scrisori, ce le supunem atenţiei publice, drept pentru care ne propunem să revenim cu noi amănunte din această confruntare dintre mai noile şi mai vechile tipare în care se desfăşoară asistenţa medicală cardiacă din inima Transilvaniei.

VICTOR NIŢĂ

Circulația civilizată trebuie să devină o componentă a vieții

● De vorbă cu tovarășul lt. col. Alexandru Ruși, șeful serviciului circulație al Miliției municipiului București ●

Un om foarte prins, mereu pe cap cu cîte ceva, acesta e lt. colonel Al. Ruși ! L-am căutat aproape o săptămînă, pînă a izbutit să fixeze o întîlnire. A trecut de ora prînzului, simbătă spre după masă, cînd și-a găsit o „fereastră". Dar stă ca pe ghimpi. E un om tînăr, dinamic, a-a trecut de 45 de ani, fumează mult, are răbdare puțină și, în general, nu prea are nevoie de întrebări pentru a spune ce are pe inimă. Despre circulația rutieră, desigur. Probabil, mă gîndesc, și noaptea visează același lucru. Cum e fi somnul unui om care răspunde de tot ce se întîmplă pe miile de străzi ale Bucureștiului ? Mi-o ia înainte, zicînd :

— Îmi pare rău că pu v-am invitat mai devreme, să asistați la întîlnirea cu noii posesori de permise de circulație. Au fost vreo 400 în sală, iar ce am discutat putea fi interesant și pentru dumneavoastră. Acest moment, departe de a fi pur festiv, este folosit de noi într-un scop mult mai practic, cu lungă bătaie. Insistăm asupra răspunderii sociale a celui care intră în posesia permisului de conducere, încercînd să trezim în conștiința lui ideea că, din această clipă, responsabilitatea față de ceilalți parteneri de trafic ca și față de persoana pietonului este una foarte mare. Pe noul conducător auto îl așteaptă întîlnirile cu bicicliștii, cu tractorul, cu atelajul hipo, dar trebuie punctate și elementele care, într-un fel, caracterizează traficul auto bucureștean. Este o pledoarie pentru viață, desorinsă însă din viața însăși, care nu e deloc roză pe partea carosabilă a străzii ! Operăm în acest scop cu exemple concrete, dure, accentuînd voit pe partea mai puțin plăcută a indeletnicirii de conducător auto, arătăm adevărul gol-golut, fiindcă este vorba, nu-i așa ?, de „materialul didactic" cel mai dificil, dar și cel mai prețios totodată, omul. Trebuie să se știe bine ce consecințe teribile poate avea în viața unui om și a familiei sale un pahar de țuică sau de vin, ce se poate întîmpla din nepăsare, neatenție, necunoaștere sau ignorare a legilor.

— Bine, tovarășe Ruși, dar este vorba despre conducători auto, ei în general cunosc bine toate aceste aspecte !?

— E adevărat, dar le cunosc teoretic ! Altceva, din păcate cu totul altceva, este aplicarea în practică, zi cu zi, conștient, a acestor norme. Și să vă spun de ce : foarte mulți nu vor să accepte ideea că ei înșiși ar putea deveni victimele unui accident de circulație. Mereu auzim despre astfel de evenimente tragice, dar ele se întîmplă întotdeauna **altora,** nimeni nu vrea să creadă că același lucru i se poate întîmpla și lui... Sau se caută o explicație facilă — ghinionul, neșansa, vina celuilalt participant la trafic ! Este vorba atît de conducătorii auto, cît și de pietoni. Trebuie mai bine înțeleasă obișnuința respectării rigorilor care guvernează strada. O asemenea obișnuință trebuie să intre în singe, să nu fie impusă numai de prezența omului în uniformă ori a echipajului de miliție. Un coleg îmi povestea că a fost de curînd la Satu Mare. Era trecut de ora 22, [illegible] vizibilitate sufic[illegible] [illegible] dintre o mulțime aflată [illegible] culoarea roșie a [illegible] lui. Simplu și simplu și [illegible], colegul meu era cît p-aci să tre[illegible] cu el, dar a fost rușine. S-a făcut verde și au trecut cu toții.

— La București sînt încă mulți pietoni care sfidează pericolul amenințării propriei sănătăți și integrități, ba chiar a vieții...

— În Capitală există o mulțime de **elemente de risc pe care oricare șofer** trebuie să le ia în calcul. Gîndiți-vă numai cum se traversează pe arterele de circulație din Pantelimon, Colentina, Militari ori chiar prin fața Universității, peste șase benzi de circulație uneori extrem de intensă ! Noi facem tot ce ne stă în putință, am alcătuit echipe de voluntari, explicăm, avertizăm, am dat amenzi, însă aceste lucruri nu sînt decît paleative. În ultimă instanță trebuie să recunoaștem că disciplina rutieră este, evident, o componentă a civilizației. Eu aș spune că, odată cîștigată obișnuința de încălcare a acestei discipline, urmează accidentul. Cea mai tînără, mai inocentă victimă a anului 1982 a fost un copil de numai 1 an și 4 luni, iar cea mai virstnică avea 94 de ani. Între acestea, alte peste 200 și-au pierdut viața în cursul aceluiași an, iar circa 800 au suferit vătămări corporale grave, care au dus la consecințe extrem de neplăcute.

Își aprinde o nouă țigară. Caută printre hîrtii. Un bătrîn de 88 de ani „a fost surprins pe cînd traversa strada prin loc nepermis și neasigurîndu-se". Explicația conducătorului auto e ilară : „Mi-a apărut brusc în față !" Evenimentul s-a petrecut în plină zi.

— Înțeleg că vă referiți la mult citata „conduită preventivă" ?

— Evident. Conduita preventivă, acest adevărat bun-simț automobilistic, ne poate scăpa de la multe necazuri. Oamenii însă ignoră pericolul. Văd ce se întîmplă și mă cutremur : există o uriașă doză de dispreț față de securitatea propriei persoane, uneori o atitudine de frondă în trafic. Conducătorul auto vede un grup de copii jucîndu-se pe trotuar. Neînsușindu-și noțiunile de conduită preventivă, trece cu viteză prin dreptul lor și... nu se întîmplă nimic. Dar în felul acesta el se obișnuiește cu acest sistem de conduită agresivă, fiindcă de ea este vorba, și într-o bună zi, ori într-o **rea** zi mai exact, accidentul urmează ! Același lucru se petrece cu pietonii care traversează la întîmplare ori la culoarea roșie a semaforului, obișnuința devine a doua natură, nu-i așa ? Accident ? E posibil, dar nu lui, ci altora... Ei bine, acestea sînt cîteva elemente pe care oricare conducător auto trebuie să le aibă în calcul, ca șofer bucureștean ori din oricare altă parte a țării. Ca să nu mai pomenim de normele obligatorii, legate de viteză, de consumul de alcool, de reglementările clare ale legii circulației pe drumurile publice, a căror încălcare nu mai e cazul să o aducem în discuție acum. Accidentele de circulație sînt al treilea flagel al lumii moderne, după bolile cardiovasculare și cancer, asta nu o spun eu, o spun statisticile Organizației Mondiale a Sănătății, avertizînd totodată că problema trebuie luată mai în serios. Dar aude cineva ?

— Sînteți un pesimist, tovarășe Ruși ?

Nu răspunde imediat. Caută între dosare și scoate o fișă. Față de anul precedent, în 1982 accidentele de circulație s-au redus în București cu 13,5 la sută. Au fost cu 10,5 la sută mai puține persoane decedate și cu 14 la sută mai puțini oameni vătămați de pe urma acestor accidente. Apoi îl aud :

— Sînt rezultate pozitive, legate de activitățile de prevenire ale agenților de circulație, în strînsă colaborare cu presa scrisă și vorbită, pe fondul unei mai bune conlucrări cu factorii de conducere din unitățile deținătoare de parc auto. Dar nu ne putem declara mulțumiți.

Sună telefonul. La Tîrgoviște a fost găsit autoturismul Lada 1500 de culoare verde, furat din București, cu două nopți înainte. S-au prelevat cîteva urme, s-ar putea ca ele să conducă pînă la făptaș. Alexandru Ruși îi cunoaște bine pe cîțiva dintre „profesioniști" : Gică Fieraru, Gigel „gură de aur", Trandahir... N-are însă timp, îmi promite să vorbim cu altă ocazie despre acest aspect al străzii. Vrea însă să nu lăsăm la o parte necesitatea adecvării vitezei de deplasare la condițiile de drum.

— Nu demult a nins puțin și s-a așezat o poloiță subțire pe stradă. Știți cîte tamponări s-au înregistrat la Rahova în numai cîteva ore ? 168. Gîndiți-vă la pericolul pe care-l întîmpină pietonii, care de obicei așteaptă totul de la șofer ! Mulți nu înțeleg că automobilul, cît ar fi el de impresionant ca structură fizică, nu calcă șoseaua decît pe suprafața egală cu patru farfurioare de cafea ! Iar cînd aderența scade, din cauza intemperiilor, a înghețului, automobilul seamănă mai curînd cu... o sanie. Spuneți-mi dumneavoastră, cum se pot preveni asemenea accidente ?

— Eventual sancționînd vinovații !

— Glumiți, nu-i așa ? Sigur, una dintre formele de prevenire a accidentelor de circulație este și sancționarea. Dar aici aș vrea să accentuez un lucru. Trebuie să se știe că miliția nu are nici un plan de amenzi, cum se mai spune cîteodată ! Singurul plan recunoscut de noi e acela al reducerii numărului și consecințelor evenimentelor rutiere, iar pentru asta facem tot ce ne stă în putință. Cele mai eficiente forme de prevenire sînt pînă la urmă tot întîlnirile directe cu oamenii, pe care le organizăm periodic. Apoi editățm o mică revistă, scoatem fluturași cu unele recomandări sau broșuri mai ample, afișe și panouri cu fotografii, emisiuni de radio și televiziune. As vrea să cred că obligația, sub[illegible] rez cuvîntul, ca fiecare [illegible] din Capitală să urmărească emisiu[illegible] intitulată „Carnet rutier bucureștean", chiar dacă ea se difuzează, zic eu, la o oră [illegible] nepotrivită. Cel mai bine învățăm, [illegible] așa ?, din greșelile lor și din durerile altora...

Constat că mi-am umplut carnetul de însemnări, chiar dacă mai sînt alte aspecte ale disciplinei rutiere care ar mai putea fi discutate. N-am stat o clipă [illegible] me ordine în discuție, obținînd în schimb gîndurile sincere, curate ale unui om care, cum mărturisea, visează la ziua în care problemele întregului trafic bucureștean se vor apropia de zero. Lucrul acesta, din păcate, față de cele petrecute, nu se va întîmpla prea curînd.

DUMITRU GRAUR

Săgeata timpului

Halucinerice mariscolumbre
Giresperanțe transcend adumbre...

Învolburare-a oceanul și mare,
Naște și renaște în mereu ce devine.

Spre infinit-ri și eternitate
Ritmic mă poartă speranța spre toate.

Spre consonanța sublimă, oricare,
A regăsirii de sine.
Spre Tine.

prof. dr. IOAN IOVIȚ POPESCU

Cronica șoselei

În același stîlp

**E o greșeală să declari întotdeauna șoferul profesionist un om de la care trebuie să învețe toți cei care pilotează autovehicule ușoare. În primul rînd orofesionistul care trece la conducerea unui autoturism e handicapat de gabarit și viteză. Obișnuit să șofeze pe mașini mari și lente, e vădit stingherit la volanul micuțelor și rapidelor autovehicule. Apoi mai e o problemă : aceea a amplitudinii cu care se manipulează comenzile. Pentru a face să vireze un auto-gigant trebuie să învîrtești, nu glumă, roata cît de fină care se cheamă volan. Pentru a demara, la fel. Trebuie să ai o zdravănă pe accelerație. Dacă aceeași presiune o produci pedalei unei Dacii 1310, zvîcnirea ei la plecare va fi asemănătoare unui delfin care țîșnește din apă. Am făcut această introducere nu pentru a demonstra că șoferii profesioniști nu pot deveni așa ai pilotajului unor sprintene autoturisme, ci pentru a sublinia necesitatea unei perioade suficiente de adaptare a deținătorilor de „C, D și E" înainte de a se considera buni piloți de „B". Ștefan C., în vîrstă de 23 de ani, șofer profesionist la I.T.A. București, apreciat de șefi și de colegi ca un om corect, cuminte și priceput în meserie, locuia în același apartament cu fratele său, soția acestuia, de 22 de ani, și fiica lor de numai 4 luni. Nu demult, într-o seară de duminică, micuței Daniela i se face rău. Medicul de la salvare asigură familia că nu-i nimic grav, însă peste doar un ceas fetița are 40 de grade. Ștefan bate la ușa apartamentului vecin, unde locuiește Constantin A., om de suflet, întotdeauna săritor la nevoie. De nenumărate ori, la volanul Daciei sale, ajutase pe tinerii din locuința alăturată să-și rezolve problemele de transport care comportau urgență. „Vecine, nu te supăra, însă am musafiri. Mi-e jenă să le spun, așa, deodată, că trebuie să plec. Poftim cheile. Mergi cu mașina unde crezi de cuviință. Numai să se facă bine cea mică. Mă bizui pe tine. Doar nu e prima dată cînd îți încredințez mașina". Poate dacă conducea A. Constantin nu se întîmpla nimic. Observa peticul de gheață, ca sutele de șoferi ce au trecut prin locul cu pricina în seara aceea. Ștefan se precipită spre Dacia 1310. Cumnata, cu fetița dogorînd de febră, îl așteaptă la locul de parcare. Ștefan e surescitat. Emoția, generată de îmbolnăvirea neașteptată a nepoțelei, de plecarea subită spre spital, de lipsa de siguranță pe care o simte în pilotarea improvizatei ambulanțe, își spune cuvîntul. Privirea sa se îndreaptă îndelung spre tînăra mamă. „Arde tot așa de tare ?" În clipa cînd cumnata sa a răspuns : „Tot așa", mașina începe să valseze pe un luciu de gheață provocat de scurgerea apei dintr-o conductă spartă. Întocmai ca pilotul din „Zbor periculos", care în scurte cuvinte avertizează echipajul că totul e pierdut, la fel și Ștefan, folosind exact aceleași vorbe, își previne (fără eficiență) cumnata : „S-a zis cu noi !". Scena se petrece, după calculele specialiștilor, în nu mai mult de 3 secunde. Autoturismul se izbește cu forța celor 70 de kilometri pe oră într-un stîlp de metal. Mîinile mamei, care, într-un suprem efort de apărare, își strînge la piept copilul, pot fi cu greu descleștate la spital de pe trupul firav al Danielei. „Nu mai condusesem de mult, îmi dădeam seama că nu pot controla pe deplin mașina la viteza pe care i-o imprimasem. Doream însă să ajung mai repede la spital. Mă dureau suferințele micuței. Toți o adorăm, cînd zîmbea la noi și ne făcea, gîngurind, semne cu mînuța. Mai bine mă sfîrșeam eu". Cu puțin timp înainte, exact în același stîlp, pe porțiunea de la „Leu" Cotroceni, un autoturism aparținînd unei unități economice, pilotat de S.V., tot șofer profesionist, intră în plin și se transformă în patru ghemuri de metal torsionat : după transportarea directorului la gară, șoferul, care de mult timp confunda mașina statului cu propriul său autoturism, a început exploatarea cu „maximum de randament" a mașinii. Cum avea programate pentru ziua aceea vreo 7—8 curse, nu i-a fost deloc ușor. „Nu pot, măi băieți, mă (spunea el în zilele dinaintea plecării șefului), să mă mișc. Voi nu vedeți cum îmi stă cerberul în coaste ? Dar pleacă el o dată..." A lucrat cu „eficiență". Pe la ora 15, cele șapte curse clandestine planificate grav terminate. Urma a opta, cea mai plăcută. Colegul său de serviciu, care îl știa cel mai bine pe „Casanova", și discutase cu el despre planurile din ziua aceea, le-a desfășurat : „În timp ce o aștepta în curte pe bufetiera, pentru a o duce acasă (respectiva avea [illegible]). Sănătică nu-și ascundea [illegible] „stea" aterizăm, că sînt dispuse [illegible]. Cu puțin înainte de accident, un șofer de autobuz I.T.B. văzuse de la postul său de pilotaj o discuție vie [illegible] șofer și pasagerul din dreapta. „Parcă se certau, făceau gesturi de amenințare unul către altul. Apoi am avut impresia că cel din dreapta se repede la volan. Mașina, care zbura, nu mergea, a început să facă slalom. Mi-a fulgerat prin minte că i-a lăsat direcția. N-am mai făcut decît 100 de metri și am văzut mașina fărîme. Trupurile celor doi, fuseseră aruncate la vreo 10—15 metri, pe trotuar. Zăceau inerte. Dacă nu se opreau în stîlp, nenorocirea era și mai mare. Intrau pe trotuar, în mulțime".

VICTOR BEDA

Lumea în care trăim

Cît costă o bombă?

Prețul diferă. Depinde de dimensiuni, de puterea de distrugere, de conținutul exploziv ului, de mijlocul de transportare, de complicatele mașinării care-i asigură precizia funcționării, adică a atingerii țintei etc.

Prețul diferă, de asemenea, în funcție de prestigiul firmei producătoare, în funcție de numărul persoanelor pe care le poate ucide sau de mărimea suprafeței pe care ar distruge-o. Un anumit preț are, să zicem, o nevinovată bombită care poate ucide 8-10 oameni și un alt preț o bombă nucleară care poate spulbera de pe fața pămîntului un milion de ființe umane. Diferență de... eficacitate și, ca atare, o creștere substanțială de cost.

Să ne referim, de exemplu, la racheta americană „MX". În fond, s-ar putea spune că este tot o bombă. Doar că nu este aruncată din avion, în stil clasic. Este o bombă mai mare care dispune de mijloace proprii de... „deplasare" la țintă. Diferența față de alte tipuri asemănătoare de rachete purtătoare de focoase nucleare ar fi aceea că este concepută ca „o armă de primă lovitură", după cum scria publicația „Philadelphly Inguirer". De fapt, iată pe scurt, principalele ei caracteristici, adică „fișa tehnică" :

● „MX" este o rachetă cu patru trepte, avînd o lungime de 21,6 metri (cît un bloc cu 7 etaje), un diametru de 2,36 m, o greutate de lansare de 90 de tone și o capacitate de transport de 3,5 tone.

● „MX" este purtătoare a 10 încărcături nucleare, fiecare avînd o putere de distrugere echivalînd cu circa 300-500 kilotone de exploziv clasic. Cele 10 încărcături nucleare ale unei rachete „MX" echivalează cu 100 bombe de tipul celor ce au distrus orașele Hiroshima și Nagasaki (La Hiroshima au murit circa 100 000 de oameni. De 100 de ori mai mult ar fi deci 10 milioane de ființe umane).

● „MX" are o rază de acțiune de 11 000 pînă la 13 000 km cu o precizie de atingere a țintei de ordinul a 90-100 metri.

Evident, cu asemenea caracteristici nici prețul de cost al unei asemenea „bombe" nu poate fi modest. Multă vreme el a fost trecut sub tăcere. Atunci însă cînd a fost nevoie să se aprobe fondurile necesare de la buget, a început să se facă cunoscut mai exact și prețul de cost. Astfel, președintele Ronald Reagan a declarat că amplasarea a 100 rachete „MX" va costa 26 miliarde de dolari. Dar Pentagonul va trebui să mai cheltuiască încă 12 miliarde dolari pentru crearea unui sistem de apărare a bazelor și silozurilor de lansare pentru rachetele respective. Se prevedea, astfel, inițial, construirea de silozuri pentru 100 de rachete precum și 400 silozuri false — pentru protejarea și apărarea rachetelor — la o distanță de 550-600 metri unele de altele pe o suprafață de circa 39 kmp.

Discuțiile tehnice continuă. Sînt examinate diferite variante. Ele vor putea, desigur, să amplifice costul proiectului. Însă, pe baza datelor de care dispunem, ne putem întreba : cît va costa totuși o rachetă „MX" ?

După toate calculele cam 380 milioane de dolari !

380 milioane de dolari o singură rachetă ! O singură armă producătoare de moarte.

Sîntem tentați să facem comparații. 380 milioane de dolari nu reprezintă o bagatelă, mai ales în vremuri de criză. Ce se poate face cu acești bani ? Să nu uităm că Statele Unite numără peste zece milioane de șomeri și că această cifră nu promite să se reducă. Există o legătură între „MX" și șomaj ? Aparent nu. Dar, în realitate, arată observatorii, legătura este directă, nemijlocită. S-a calculat că fiecare miliard de dolari cheltuit în scopuri militare — adică tot atît cît prețul a trei rachete „MX" — provoacă pierderea a 18 000 locuri de muncă. Costul total al sistemului „MX" va determina, așadar, ca aproape 700 000 de oameni să rămînă fără lucru.

Trebuie să mergem mai departe decît aceste calcule. Pentru că nu este vorba doar de locuri de muncă. Înarmările cer sume imense. De unde pot fi ele obținute ? Relativ simplu : prin amputarea capitolelor sociale ale bugetului. În S.U.A. s-a recurs la radierea a 45% din creditele pentru șomaj, la desființarea ajutorului pentru săraci, a asistenței pentru copii subalimentați, adică a tot ce ingăduia unui număr de 32 milioane de americani să ducă o viață la limita sărăciei.

Și încă ceva. Cu suma cheltuită pentru producerea a numai 30-32 asemenea „bombe" „MX" s-ar putea lichida analfabetismul în lume. Se gîndește oare cineva de la Pentagon la problema analfabetismului, sau a apei potabile, sau a foametei ? Pentagonul este „flămînd" doar de bombe...

După anunțarea cheltuielilor pe care le propune proiectul acestui sistem, în Statele Unite s-au făcut auzite vii proteste. „Programul „MX" este o eroare militară socială și economică" — au afirmat numeroase ziare americane. Părerea aceasta o au tot mai mulți americani. Președintele Camerei Reprezentanților, Thomas O'Neill, a declarat : „Personal, cred că acest proiect constituie o trosire a fondurilor", iar senatorul Ernest Hollings a ținut să sublinieze : „Sîntem destui de mulți pentru a opri producerea lui „MX".

Opoziția împotriva acestor programe s-a dezvoltat concomitent cu acțiunea pentru înghețarea cursei înarmărilor nucleare. Adepții înghețării înarmărilor nucleare argumentează că noile rachete „MX" nu constituie un mijloc de descurajare, așa cum susține președintele Reagan el, dimpotrivă, o armă pentru prima lovitură nucleară, care sporește riscul unui război nuclear.

Miliarde de dolari pentru noi rachete.

Miliarde de dolari pentru moarte.

Costul rachetelor, al bombelor este prea mare pentru omenire. Iar prețul exact nu se poate calcula doar în dolari. O rachetă costă zeci și sute de milioane. Dar o viață de om ? Dar milioane de vieți omenești ?

Este un preț imposibil de tradus în cifre. Un preț pe care omenirea refuză să-l plătească...

AL. PINTEA

Laserul olimpic

Sîntem informați că reportajele Olimpiadei de la Los Angeles vor urma un traseu inedit : trecînd prin sisteme de fibre optice, vor fi apoi transferate unui satelit parcat pe o orbită geosincronă. Și de aici, drumul știut...

Un matematician ar reprezenta cele două fenomene — explozia informațională și criza de informație — sub forma unor funcții, două curbe alunecînd în sistemul de coordonate cartezian. Tehnicianul este mai pragmatic : în planul numeroaselor dileme ivite, caută soluții sigure. Una a fost găsită : laserul. Expresie de dată recentă a tehnicii. Ne-o prezisese H. G. Wells, introducîndu-l în nanopila de luptă a marțienilor invadatori. L-a descris principial Einstein. Un inginer de 33 de ani l-a așezat pe masă ca pe o realitate palpabilă acum două decenii. S-a tras și se trage de el în toate părțile. Medicina, mai ales. Dar și alții. Edward Teller, părintele H., cerea de curînd președintelui S.U.A. să autorizeze construcția unei baze spațiale de arme cu laser pentru a ataca rachetele în zbor. Ne întoarcem la marțieni...

Cineva apreciază că cele două invenții care au revoluționat veacul de dinaintea celui al nostru au fost motorul lui Watt și bateria lui Volta. Descoperirea oscilatiilor laser, continuă același specialist, le echivalează pe amîndouă.

Informația s-a trezit astfel într-o perspectivă pe care n-o speraseș. Aplicat în sfera comunicațiilor, laserul transmite informație, mesaje telefonice ori fotografii cu viteza luminii. Este ceea ce putem considera nucleul noii generații de mașini de mare viteză pentru reprodus și imprimat, așa-numitele sisteme digital audio-disc. Aplicații care abia au început.

Cum cu o sută de ani în urmă, venerabilul Alexander Graham Bell inventa și patenta un sistem de lentile și oglinzi numit de el photophon, pentru a transmite vocea folosindu-se de raza soarelui. Așa se și lăuda : „Am auzit o rază de soare rizînd și strănutînd și cîntînd". S-a rîs de el și în particular și în public. Dar timpul i-a dat dreptate. Doar raza solară a dispărut, cedînd locul unui fascicul laser trecut prin fibra de sticlă. Undele luminoase astfel generate ating o frecvență uimitoare : trilioane de cicli pe secundă. Avantaj enorm în ecuația comunicării : devine posibilă creșterea considerabilă a volumului de informație transmis. Nivelul, prin comparație, permis de tranzistor : de ordinul milioanelor de perioade pe secundă. În plus, fibra de sticlă este mai ieftină decît sîrma de cupru și exclude interferența magnetică.

Într-un singur an, compania americană AT LT își propune să instaleze 15 000 mile de fibre de sticlă în sistemul comercial de comunicații de-a lungul și de-a latul țării. Se vorbește deja de cablul optic ce urmează să unească Boston de Washington, trecînd prin New York și Philadelphia pe coasta de est, respectiv Sacramento și Oakland de Los Angeles pe coasta Pacificului. Obiectivul cel mai ambițios pare a fi reluarea, pe alt plan, a marelui succes de altădată : legătura transatlantică, pînă în 1988, prin cablu de fibră optică.

Un capitol, să recunoaștem, de senzație în derularea spectacolului informațional.

NEAGU UDROIU

Război invizibil — foame vizibilă

Rapoarte sever argumentate, documente oficiale, statistici demne de toată încrederea nu conțenesc să releve un adevăr pe care opinia publică mondială și l-a însușit : nebunia înarmărilor a spart plafonul critic, pragul de sofisticare a depășit orice închipuire, bugetele afectate acestei dilatări galopante nu își mai găsesc un echivalent logic.

Toată lumea știe că supraarmele au un supercost. Aceste arme, în absoluta lor majoritate, nu se văd însă, nu se află la îndemîna eventualilor curioși, nu li se face reclamă precum automobilelor, frigiderelor sau televizoa rele. Se produc în secret, se depozitează în secret, se păzesc în secret.

Un război invizibil, purtat clipă cu clipă cu mijloace din ce în ce mai perfecționate, face ravagii înainte de a deveni vizibil și supărător.

„Generațiile" de ultimă oră se gîndesc cîte un deceniu. Citez din agenția D.P.A. :

„Superrachetele americane pentru anii '80 și '90 poartă pe bună dreptate numele de „MX" adică „Missile Experimental" (Rachete experimentale). De mai mulți ani se tot discută și se fac proiecte în legătură cu această „armă miraculoasă" și cu cel mai bun mod de staționare, de amplasare a ei.

Sînt în construcție cinci rachete, care vor trebui să poarte fiecare cîte zece focoase atomice și să acopere o distanță de 11 000 kilometri. Primul tir-test este planificat pentru anul viitor. Staționarea trebuie să înceapă în 1986 și să se încheie în 1989.

Președintele Jimmy Carter, care în iunie 1979 hotărîse ca „MX" să înlocuiască racheta „Minuteman", intenționa să pună în dispoziția forțelor armate americane 200 de asemenea suprarme, în permanentă mișcare.

Dar președintele Reagan a renunțat la acest plan din cauza costurilor gigantice și a redus numărul rachetelor „MX" la 100. Planificatorii de la Pentagon au elaborat ideea amplasării „compacte". Această variantă prevede ca toate cele 100 rachete „MX" să fi staționate [illegible] fel de triunghi, la distanță de numai 600 metri una de alta.

Însă oricum ar fi amplasate, rachetele costă la fel de mult. Evident cineva trebuie să înghită pastila amară a echivalentului în bani al așezării în start a viitorului război. Și cine ar putea fi alții decît tocmai sărmanii lumii acesteia care să achite, cu propriul lor sînge și cu propria lor sudoare, o asemenea demență futurologică ? Tragedia vizibilă, ca efect al războiului invizibil, se bifează trimestrial și anual. Iată cel mai recent raport care face lumină, dacă mai era nevoie, în acest domeniu devenit cea mai funestă tradiție a contemporaneității :

În raportul anual al UNICEF, dat publicității la Paris, se menționează că, în 1982, au murit, în medie, în fiecare zi peste 40 000 de copii, în special în țările în curs de dezvoltare, din cauza subalimentației, foametei și absenței unei asistențe medicale corespunzătoare. A nu permite moartea zilnică a 40 000 de copii din pricina subalimentației, într-o lume ce stăpînește mijloacele necesare pentru prevenirea acestui flagel este mai mult decît o inconștiență, a declarat directorul executiv al UNICEF, James Grant. Iar statisticile sînt elocvente în ceea ce privește cauzele reale ale unei atari situații. Dacă 1982 este astfel anul în care au murit de foame circa 15 milioane de copii, el înseamnă, în același timp, perioada în care absurda cursă a înarmărilor a înghițit 650 miliarde dolari. Or, pentru stimularea creșterii producției agricole în țările în curs de dezvoltare, astfel încît acestea să fie în măsură să învingă foametea și subnutriția, ar fi suficiente 10—12 miliarde dolari, sumă care ar reprezenta echivalentul cheltuielilor militare mondiale efectuate timp de numai opt zile.

Așadar, aproape o săptămînă de pauză în coșmarul compact al înarmărilor ar extrage din raportul asupra stării copilăriei în lume nenorocirea morții prin foame. Realitatea somnului rațiunii se impune cu forța evidenței. Pînă cînd, pînă unde ? !...

RADU BUDEANU

Lumea se amuză

Mondo umano ?

Pacientul și dr. Morell

Să nu ne surprindă că încă azi, la atîția ani de la decesul führerului și de la prăbușirea nazismului, istoricii sau alte categorii au răbdare să cerceteze cu scrupulozitate arhivele pentru a descoperi noi fapte sau amănunte legate atît de ascensiunea fascismului cît și de marii protagoniști ai acestui proces. Dealtfel, cînd în plină actualitate se află procesul Barbie, cînd, iată, din Chile parvin știri că acolo ar trăi bine mersi niște criminali naziști, cînd ziarul venezuelean scrie că Josef Mengele (mai măcelar decît Barbie, dacă o astfel de comparație rezistă) se află viu și nevătămat în Paraguay, mai mult, ar fi chiar medic personal și, firește, consilier al unui înalt personaj din acea țară — lucrurile vin de se leagă.

Și fiindcă tot veni vorba de medici, iată — de curînd — a apărut o cuprinzătoare carte — 400 pagini ! — care-l are în prim plan pe „Profesorul Theo Morell, medicul personal al lui Hitler". Ea este rodul unor cercetări îndelungi ale istoricului vest-german Ottmar Katz care a încercat să ridice vălul de pe toate episoadele sau faptele referitoare la micuțul caporal din anii '20, metamorfozat subit într-un geniu galaxian și führer al unui imperiu ce trebuia să se măsoare în durată doar cu mileniul pentru că orice altă unitate de timp fusese spulberată dintru început. Acest balon de săpun care concura cu toți zeii antichității cei mai buni, mai înțelepți și mai viteji la un loc, acest model care a constrîns fizic și psihic milioane de oameni să-și dea viață pentru grandomania lui nebunească, era un perfect cabotin în viața sa de toate zilele, cu apucături de-o patologie dincolo de închipuire. Nu accepta de bunăvoie să fie consultat. Nu se dezbrăca niciodată în fața unui medic. Pe Theo Morell care s-a aflat nouă ani (1936—1945) în serviciul său nu l-a lăsat niciodată să-i radiografieze stomacul ca și cînd acolo ar fi avut creierul și se putea afla cumva cît e de mic ! Lăsînd gluma la o parte, caporalul-führer sau führerul-caporal repeta pînă la enervare „nu sînt bolnav" sau chiar „n-am fost niciodată bolnav" și, firește, cei din imediata apropiere trebuiau să arate că îl cred sau în fanatismul lor poate ajunseseră s-o și facă. Or, bravul caporal führer sau führerul-caporal, zdravănul idol și model milenar era un disperat apărător al sănătății lui, în fiecare zi și chiar în fiecare noapte își chema medicul, se plîngea de una sau alta. Îndeosebi după atentatul ratat din 20 iulie 1944, el reclama dureri la urechi, timpanul sting îi fusese chiar perforat, vocea i se îngroșase, pielea i se îngălbenea, brațele și picioarele îi tremurau chiar și în somnul tot mai rar pe care-l avea.

Informațiile publicate de istoricul vest-german arată că „celebrul vegetarian" (nimic nu-i scăpa în celebritate !) înghițea și douăsprezece pastile pe zi, a folosit el personal seringa lar spre sfîrșitul vieții nu mai știa unde să găsească o venă. În nouă ani, susține dr. Theo Morell, i-a prescris pacientului său personal mii de picături de la cele mai banale — vitamine, zahăr de struguri — la eukodal, un calmant foarte apropiat de morfină — cît și medicamente împotriva constipației și a crampelor la stomac. Medicul primea pentru asta 60 000 mărci pe an, era acoperit de onoruri și-și ridicase un imens imobiliu (concentul fiind la modă) farmaceutic și industrial și avea deci toate motivele să fie constiincios și niciodecum să-l otrăvească deliberat pe caporal, cum susținea Albert Speer că ar fi făcut Morell. Dealtfel, în toamna lui '44, în plină decădere, führerul încerca un nou drog — cocaina — și declara imediat „capul și mintea devin atît de limpezi". Noroc că luminarea venea prea tîrziu pentru că el primea fie barbiturice, fie excitante ca stphantina (pentru susținerea ritmului cardiac) sau chiar hormoni. Și cînd după război, procurorul american l-a întrebat de ce nu i-a administrat cancelarului celui de-al 3-lea Reich o picătură otrăvitoare, dr. Morell a fost surprins : „De ce era clientul meu". Se știe ce a realizat pe seama lui iar bolile acestui pacient la ce au condus.

DUMITRU CONSTANTIN

„Dacă antrenorul e, față de sportiv, ca un părinte, medicul trebue să-i fie ca un frate!"

Interviu cu dr. IOAN DRĂGAN, director al Centrului de medicină sportivă

— Stimate tovarășe Drăgan, să plecăm de la un fapt evident : sportul de performanță se bazează, astăzi, tot mai mult pe cercetarea științifică, desfășurată pe diverse planuri. Care este rolul medicinei în această direcție ?

— Medicina este știința care se ocupă de sănătatea omului. Fiind vorba despre activitatea sportivă de performanță, veți fi de acord că oamenii pe care îi avem în vedere posedă calități deosebite, fiind selecționați ca atare. Medicina sportivă are, fără îndoială, caracteristici aparte, tocmai pentru că se ocupă de astfel de oameni, pe care îi ajută în diverse feluri în activitatea lor : prin susținerea efortului fizic, prin recuperare după efectuarea lui, prin refacere posttraumatică, prin alcătuirea dietei specifice și așa mai departe. Pe medicul sportiv, în primul rînd, îl interesează bunăstarea fizică și mentală a sportivului, asigurarea fondului necesar pentru munca în antrenament și concurs și, apoi, stimularea performanței. Aici, punctele de vedere sînt ușor diferite față de cele ale antrenorilor, aceștia avînd ca obiectiv mai cu seamă performanța propriu-zisă. Însă meseria de medic sportiv nu-i deloc una ușoară. El trebuie să fie, în același timp, clinician, cunoscător bun al omului sănătos și al efortului sportiv, dietetician, să aibă cunoștințe de farmacologie (și încă într-o ramură foarte nouă, farmacologia efortului fizic), traumatolog, pentru intervenții și tratamente de urgență. Pe scurt, un plurispecialist, cu un nivel cît mai ridicat de pregătire.

— Se înțelege, în sportul nostru, acest lucru ?

— În general, da. Sigur, modul de apreciere și de înțelegere a medicinei sportive e, la noi, uneori diferit. Sînt federații care sînt încîntate dacă le asigurăm doar susținătoarele de efort pe care și le doresc, iar acest lucru e cel mai ușor dintre toate. Altele apreciază munca medicilor numai dacă în loturi sînt foarte puțini sportivi accidentați, iar recuperarea lor se face foarte rapid. Aceste aspecte sînt însă numai cîteva fațete ale activității noastre.

— Vorbiți-ne, tovarășe director, mai mult despre munca de cercetare desfășurată în cadrul centrului pe care îl conduceți.

— Avem, în această direcție, cîteva realizări palpabile, cu care ne putem mîndri. În primul rînd medicația susținătoare de efort și cea de refacere a organismului. Sînt de acum 12 produse brevetate : Polimineralizant și Polivitaminizat 8 (complexe de minerale și vitamine), Efort Ex (pentru susținerea efortului de durată), Aglutol (susținător pentru eforturi scurte), Vitasport și Elutal (pentru refacere), comprimate energizante. Privin și Piravitan (pentru eforturi cu mare consum nervos), plus patru creme pentru masaje stimulante sau de refacere. În domeniul alimentației sportive, un colectiv condus de profesorul Iulian Mincu a elaborat un îndrumar de alimentație, diferențiat pe ramuri de sport și pe perioade de antrenament, care funcționează ca rețetar în toate cantinele sportive. Am pus la punct cîteva tehnologii de apreciere a capacității de efort și a formei sportive, ca și a unor indicatori funcționali, pe baze fiziologice, pentru selecția în diferite sporturi. Totuși, recunosc, aria cuprinsă e încă mică. Rămîn numeroase probleme nici măcar abordate, cum ar fi problema controlului stării de start, optimizarea refacerii intracompetiționale (între etapele unei competiții desfășurate în timp scurt ; astăzi, în 30—40 de minute poți face foarte mult !), unde nu dispunem încă de un sistem validat, încercările fiind prea timide. Avem 12 medici în colectivul de cercetare, care reușesc să abordeze o parte din tematică, dar și ei au o mulțime de sarcini pe linie de asistență, atît în cabinetele centrului, cît și la diferite loturi naționale. Mai îi folosesc și în învățămînt, poate nu le rămîne decît 25 la sută din timpul de muncă pentru cercetare ! Vrem, de asemenea, să ajungem la cîțiva indicatori optimi, care să caracterizeze starea de formă sportivă pentru fiecare ramură de sport în parte, problemă care nu-i deloc ușoară, dar care va trebui rezolvată cît mai curînd.

— Iată și fotbalul între aceste discipline ?

— Bineînțeles. La fotbal, de cînd a venit Mircea Lucescu la cîrma echipei reprezentative, avem o mult mai bună colaborare. Totuși, trebuie să se înțeleagă că nu există o relație matematică între medicină și performanță. Acolo, în arenă, tot sportivul decide ! Medicina sportivă îl poate doar ajuta, în unele cazuri, să învingă, dar și ea are limitele ei.

— Tovarășe Drăgan, sînteți director al Centrului de medicină sportivă de la 1 ianuarie 1966 ; sînteți membru în Comisia științifică (de experți) a Federației internaționale de medicină sportivă și membru fondator al Federației internaționale de natație, care în 1981 v-a și distins cu Medalia de argint, pentru merite în activitate. Vă rugăm să ne spuneți, avînd în vedere experiența dumneavoastră, sînteți mulțumit de colaborarea cu antrenorii și sportivii, de eficiența sprijinului pe care medicii sportivi îl acordă mișcării noastre sportive ?

— În sportul de performanță există astăzi un triunghi inseparabil : antrenor-sportiv-medic. În ceea ce ne privește, noi ne străduim să fim cu adevărat la nivel mondial, însă nu toate celelalte verigi merg la fel. Spuneam mai înainte că medicul și antrenorul pleacă uneori de la premise diferite, pe poziții diferite. Cu cît cele două tendințe se apropie, colaborarea e mai bună. Aici trebuie să fie măiestria medicului, dar și a antrenorului. Aș face cu această ocazie și un apel la antrenorii noștri, în dorința de a-l înțelege mai bine pe medic, să-l ajute, nu să-i certe. Amîndoi au, în fapt, același scop : pregătirea sportivului ! Dar aș zice că dacă antrenorul este față de sportiv ca un părinte, atunci medicul trebuie să-i fie ca un frate ! Să-l înțeleagă cît mai bine, să-i „priceapă" starea în care se află la un moment dat, să-l sfătuiască în consecință. Acest triunghi poate fi mai bine sudat, în folosul performanței fără îndoială. Noi nu putem face minuni, asta e sigur, dar ajutorul pe care îl dăm este cu adevărat unul important.

DUMITRU GRAUR

Scurt, foarte scurt

Plenara Comitetului federal a despărțit (și bine a făcut) Comisia de competiții și disciplină a F.R.F. în două, făcînd o comisie pentru competiții și una pentru disciplină. Președintele primeia este Petre Mihăescu. ● Viorel Ioana și coechipierii săi de la Muscelul Cîmpulung s-au retras de la Trofeul Primăverii, acuzînd calitatea arbitrajelor. Așteptăm punctul de vedere al F.R.B. ● Apelul nostru a fost auzit : s-a înființat Comisia de apel a federației de fotbal. În ciuda insistențelor sale, Gheorghe Prodea a rămas în afara ei ! ● Aflăm că Televiziunea este datoare F.R.F. cu 5 milioane de lei, cuveniți forului fotbalistic pentru preluarea meciurilor pe micul ecran. E vorba de banii destinați centrelor de copii și juniori. ● Apropo de aceste centre: după statistici, cel mai productiv din țară este cel de la F.C.M. Brașov, al cărui „purtător de cuvînt" se numește Lăcătuș.

Omul care joacă

Gustul victoriei

Cele două etape de Cupă care au pregătit — dacă se poate spune și astfel, întrucît raționamentele programării lor — reluarea campionatului nu au consemnat loviturile de senzație cu care ne obișnuisem în ceilalți ani. În afara eliminării divizionarei „A" Jiul de merituoasa Auto Timișoara, din campionatul județean, despre care se spune că „și-a permis" încă înainte de a întîlni formația minieră să discute locul de dispută cu răsfățata Craiovă, poate surprinzătoare ar trebui privită numai prezența formațiilor din primul eșalon în faza următoare a sferturilor acestei competiții. De foarte mulți ani nu a mai fost consemnat acest lucru, putîndu-se astfel aprecia că există acum un decalaj de valoare și forță de joc mai mare și mai palpabil, prin prizma posibilelor rezultate, între prima divizie și eșaloanele inferioare. Ar fi interesant de stabilit dacă această diferențiere sesizabilă mai mult decît pînă acum (și rezultatul întîlnirilor amicale din perioada pregătitoare pledează în acest sens), a apărut prin ridicarea nivelului prestațiilor primelor noastre formații și nu cumva prin scăderea valorii ripostei pe care puteau să o dea pînă de curînd echipele inferioare.

Pînă cînd vom vedea și vom simți mai bine capacitățile și pulsul ce vor apare în clocnirile din primul campionat, să credem, chiar dacă nu ne face plăcere, că a doua variantă este mai apropiată de adevăr. Iată deci o nouă temă de meditație pentru viitorul apropiat, deloc neglijabilă.

Lăsînd campionatul ce de simțăță își reintră în drepturile firești de a capta atenții greu acceptabile pentru unii să demareze, pentru a-i putea schița posibila perspectivă a returului, am să vă prezint un amănunt conceptional foarte important, trasat de curînd în cadrul consfătuirii cu cei ce lucrează cu copii și juniorii și care mi se pare că poate fi extrem de periculos dacă este lăsat astfel.

Li s-a spus antrenorilor de copii și juniori că rezultatele propriu-zise nu trebuie să-i preocupe și să-i frămînte în campionatele la care participă. Singura lor obligație — grijă ar fi aceea de a forma jucători buni, cît mai comuleți și mai utili pentru eșaloanele superioare. Păcat, nu ne dăm încă seama că printr-o simplă optică greșită exprimată în cîteva propoziții, putem încărca tinerii noștri fotbaliști cu un lest mental ce poate deveni atitudine fatală greu de anulat tocmai în momentele în care este firesc să trăiască numai din apropierea victoriei. Există, din nefericire, și o explicație cel puțin bizară. În vestiarele noastre se aud prea des, și nu de acum, glasuri de conducători capabile să se adreseze jucătorilor astfel : „Băieți, astăzi trebuie să cîștigăm" !... Ca și cum în alte partide îți poți permite să accepți înfrîngerea !? Micuțul fotbalist, și mai ales al nostru, nu poate fi educat decît în spiritul luptei totale pentru victorie, folosind toate mijloacele oneste cunoscute și ce apar în timp, încă de la primul său meci. Lăsîndu-i în minte să înfiripe gîndul că mai poate pierde din cînd în cînd, este ca și terminat.

Am să vă povestesc o întîmplare care tocmai pentru că s-a petrecut în tenis este prin pilda ei și mai utilă fotbalului. Acum cîțiva ani, un prieten de-al meu juca o partidă de tenis, la Dinamo, vara pe zgură, cu... Bjorn Borg. Pentru echilibrul disputei, suedezul juca cu stînga. Văzînd că nu poate cîștiga, prietenul meu, care se descurca binișor și în tenis, exasperat, îl întreabă într-o pauză pe marele campion: „Bine Bjorn, și cu stînga vrei să cîștigi"? Replica elimină orice comentariu. „Normal, dacă pierd, chiar și cu stînga, mă obișnuiesc cu gustul înfrîngerii și atunci am s-o accept cînd imi va fi mai greu"... O să-mi spuneți că, sigur, numai Borg era capabil de o astfel de reflecție. Nu, el este numai un superprodus. E drept, al unui sistem educațional unde pasiunea sau dragostea pentru victorie este călăuzită pentru a nu cunoaște limite. Se mai poate invoca că tenisul este un sport individual în care voințele singulare se înfruntă mult mai direct decît în fotbal, aflîndu-se tot timpul față în față.

Oare fotbalul nu este un joc colectiv tocmai prin asamblarea reacțiilor și acțiunilor individuale care-i comoun ? Inerții acestor caractere și tiparele psihice diferite ce comun o echină li se cere ajungerea la o unitate de vederi și de acțiune prin care să privească lupta pentru izbîndă în fiecare moment. Și de aceea, mentorii ce formează jucătorii, ca și aceia care le desăvîrșesc vocatia, trebuie să fie convinși că pe lîngă individualizarea fizico-tehnică se cere și una psihologică, de la individ la individ și să lucreze în acest sens mereu pornind tocmai de la imperativul de a-și obliga micuții elevi să facă totul — apelînd la toate mijloacele permise de regulament — în scopul obținerii victoriei chiar de la început. Numai astfel pot fi evitate cedările în momentele dificile ale partidelor decisive, căderile inexplicabile, ce pornesc tocmai de aici, dar și tracul excesiv ce devine piedică în picioarele fotbaliștilor noștri atunci cînd întîlnesc semeni ca ei, prezenți însă în formații frumos aureolate și întreținute. Și statistica fotbalului nostru este prea bogată în astfel de exemple pentru a mai fi invocată.

CORNEL DINU

Rugby

Victorie la Casablanca

Ediția 1982—1983 a Cupei F.I.R.A. se află în plină desfășurare și putem spune că, după dubla înfrîngere a Franței de către echipa noastră și cea a U.R.S.S., suspensul emoțional e în plină evoluție și crescendo, marcînd un viu interes internațional pentru rugbyul european.

Aflați în deplasare la Casablanca, tricolorii noștri au învins detașat echipa Marocului, înscrînd nu mai puțin de cinci eseuri prin cele două aripi Fuicu (2) și Aldea, prin linia a doua Dumitru și mijlocașul la deschidere Paraschiv, patru dintre ele fiind transformate de uvertura Podărescu.

Este un lucru îmbucurător faptul că s-a marcat pe aripi, ceea ce înseamnă că s-a practicat un joc deschis, cu aportul treisferturilor noastre.

Totuși, dacă ținem seama că, în 1980, echipa României, care era atunci o selecționată locală formată din jucătorii Farului, învingea Marocul cu 41—11, evoluția de acum a naționalei de rugby apare mai temperată.

Sintem informați că, în repriza a doua, după acel 12—0 la pauză, gazdele au căutat prin toate mijloacele să fragmenteze jocul, pentru a împiedica amplificarea scorului, tactică pe care, dealtfel, o practicam noi înșine cîndva.

Victoria este, în orice caz, concludentă, dar scorul, totuși restrîns, dovedește faptul că echipa noastră nu a păstrat destul baloanele cîștigate pînă la a le fructifica și că jocul la mînă nu a funcționat în cele mai bune condiții.

Ne permitem să facem aceste afirmații critice dintr-o luciditate logică, întrucît n-am fost la fața locului, dar considerăm că bănuiala noastră ridică un nou semn de întrebare antrenorilor Valeriu Irimescu și Teodor Rădulescu.

Arbitrajul lui G. Chevrier (Franța) nu credem că poate fi invocat într-o asemenea discuție.

Ne bucură revenirea accidentatului Borș precum și afirmarea tînărului Gurămare pe linia trei-a, dar în viitoarele întîlniri și în special în cea decisivă de la Kiev cu U.R.S.S. aportul lui Gică Dărăban nu poate fi ocolit.

IUDOR GEORGE

Spune-ne, Mircea Lucescu...

Odată cu deschiderea noului sezon fotbalistic, Mircea Lucescu, directorul tehnic al F.R.F. și antrenor al echipei naționale, este rugat să răspundă la cîteva întrebări (adresate de V. Ionescu, O. Marinescu, T. Barbu și alții) care doresc să știe ce gîndiri are federația cu privire la mai buna organizare a competițiilor interne. Rezumînd :

— CE NE PUTEȚI SPUNE DESPRE CALENDARUL COMPETIȚIONAL INTERN ?

— Trebuie să recunoaștem că în fotbalul nostru numărul de jocuri oficiale este încă prea mic, chiar dacă primele două divizii cuprind un număr de 34 de etape. Cupa, din păcate, multă vreme n-a fost privită decît ca un obiectiv secundar, dacă nu chiar complet neinteresant. Un fotbal cu adevărat competitiv pe plan internațional nu poate exista fără un minim de 70 de meciuri pe an, între care cel puțin 55 de jocuri oficiale. În paranteză fie spus, echipele de frunte ale fotbalului englez (Liverpool, Manchester United, Leeds sau Derby County cu cîțiva ani în urmă) ajung și la peste 80 de meciuri într-un an, jucînd chiar cîte 3—4 jocuri oficiale într-o săptămînă ! Sigur, există tot felul de argumente împotrivă — și ele au fost primite cu mare ușurință ani de-a rîndul : că ar obosi jucătorii, că s-ar plictisi spectatorii, că ar scade interesul competițiilor și alte asemenea, ascunzînd în fapt un singur adevăr : fuga de muncă, comoditatea. Pot depune mărturie în acest sens, anume că, atunci cînd eram jucător activ, forma cea mai bună o căpătam tocmai în perioada cu meciurile cele mai multe, în săptămînile încărcate în care jocurile se succedau unul după altul la distanțe scurte. Dealtfel, „sistemul" duminică-miercuri-duminică (ori simbătă) este cel mai frecvent întîlnit în toată Europa. Sigur, pe lîngă campionat, avem Cupa. Aș spune că anul acesta se întrevede un element pozitiv, echipele noastre din prima divizie angajîndu-se cu mai multă vigoare, încă de la primele jocuri. Dovadă în acest sens sînt scorurile strînse, meciurile echilibrate, unele încheiate abia după prelungiri — în ciuda terenurilor grele și a... tuturor calculelor din campionat. Așa cum ați constatat, sînt calificate în „sferturi" cele mai bune echipe ale noastre (cu excepția echipei Steaua, eliminată însă într-un meci direct de Corvinul), și cred că ele vor juca în continuare numai cu gîndul la cîștigarea trofeului. Pînă nu demult, Cupa și-o „planificau" doar două-trei echipe, iar celelalte evoluau numai pentru a face act de prezență. Totuși, aici se poate mai mult. Mă gîndesc că ar trebui să facem din Cupa României o mare sărbătoare a fotbalului românesc, iar pe învingători să-i prețuim la fel ca pe cîștigătorii campionatului intern !

În aceeași ordine de idei, este posibilă crearea unei noi competiții interne, disputată tot în sistem eliminatoriu, e vorba de Cupa ligii (după sistemul englezesc), sau Cupa F.R.F., așa cum s-a numit anul trecut, la prima încercare de acest fel. Pot participa echipele din divizia A, chiar dacă unii dintre jucătorii lor sînt selecționați, la vremea respectivă, în loturile naționale. Va fi o șansă pentru afirmarea jucătorilor tineri. În numai 4 meciuri de fiecare echipă se poate desemna un cîștigător, care eventual poate primi dreptul de a reprezenta fotbalul românesc în Cupa balcanică intercluburi.

Ne gîndim fără îndoială la creșterea numărului de partide pe care le dispută echipa națională. Vor fi 15 anul acesta, număr identic cu cel al jocurilor internaționale susținute de reprezentativa Angliei, spre exemplu (iar soccerul britanic are în mod sigur calendarul intern cel mai încărcat de pe tot continentul). Sigur, este vorba în primul rînd de omogenizarea formației, dar totodată avem astfel posibilitatea să rulăm un număr important de jucători, lucru care cred că va influența și nivelul meciurilor de campionat, întrucît o emulație între jucătorii selecționabili are în mod logic o urmare și în competiția internă. Dacă vă gîndiți unde vor putea... încăpea atîtea meciuri, vă pot sezonului de toamnă mai spre „iarnă", aproximativ la 20 decembrie, fiindcă timpul, așa cum s-a arătat în ultimii ani, pare să ne permită acest lucru. Oricum, e limpede că mărirea numărului de jocuri trebuie să devină o preocupare constantă, realizată cît mai repede.

Pe Valea Jiului, din patria lui Brâncuși spre inima fierbinte a minerilor

Fotografii de ELENA GHERA

Florică Tudor, prezent alături de întreg secretariatul comitetului orășenesc de partid la manifestarea noastră din 25 februarie, înțelegînd să fie printre oamenii pe care-i reprezintă și într-o asemenea împrejurare. Adresăm salutul nostru colaboratorilor uteciști care s-au achitat bine de sarcinile deloc ușoare care le-au stat în față. Se cuvine, de asemenea, să adresăm un cuvînt de recunoștință ospitalierelor noastre gazde de la confortabilul hotel Gorjul din Tîrgu Jiu, harnicului său administrator Corneliu Niculescu care ne-a făcut să ne simțim pe perioada șederii noastre aici ca acasă, determinîndu-ne să prelungim rămînerea noastră și în zilele următoare, în care am concertat pe Valea Jiului. Nu că nu au fost probleme și la Gorj, nu că nu ne-au necăjit cîteodată reprezentanții organizatori din partea organizației U.T.C. Gorj, dar pînă la urmă ei au vrut explicit binele și totalul le e favorabil.

Prima apariție în public la Tîrgu Jiu, în șirul celor ce aveau să aibă loc, ne reamintește că la ultima noastră întîlnire fusesem copleșiți parcă de extraordinara sete de cultură cu care, iată, ne întîmpinau din nou oamenii din această sală, tradusă într-o nerăbdare peste care cu greu s-ar putea construi ceva. Lăsăm deci un răgaz de cîteva minute pentru redispunerea celor aflați pe terenul din jurul scenei, prea joasă pentru a-i satisface pe toți aceia ce voiau să ne vadă. Hotărîm chiar, pentru spectacolul următor, înălțarea și dispunerea ei în așa fel încît să putem mulțumi pe cît mai mulți dintre spectatorii noștri. De la succesul Mihaelei Popescu, dăltuind în suflete cu extraordinara-i voce imagini parcă la fel de durabile ca piatra nemuritoarelor opere ale marelui Brâncuși, trecînd în forța sunetului convingerea prezentă în acțiunile unei întregi generații, ilustrată de prestația grupurilor „Iris", „Monolit" și „Pro Musica", răspunzînd afirmativ la întrebările ce privesc posibilitatea rezolvării problemelor noastre de viață, exprimate de cîntecele lui Valeriu Penișoară (mare succes cu „Inutile sedințe"), Arpad Domokoș, Ștefan Hrușcă pînă la momentele de sublim sau de umor, manifestarea noastră a răspuns pe de-a-ntregul nevoilor oamenilor, făcîndu-i să se oglindească în cîntecele noastre ca în propriile lor suflete.

A doua zi, un program încărcat din care n-a lipsit nici tradiționala confruntare fotbalistică a cenaclului, a cuprins, puțin după prînz, trei manifestări la cele trei mari opere ale lui Constantin Brâncuși, manifestări închinate geniului a cărui dezvoltare simbolizează în mod fericit pacea ca stare de creație. Am pornit de la „Coloana infinită", trecînd apoi pe sub „Poarta sărutului" și oprindu-ne, în fine, la „Masa tăcerii", marcînd în cîntecele noastre cele trei mari prefaceri ale existenței umane pe care le traduc aceste opere: ideea, dragostea și moartea. Ne-am despărțit de minunații noștri prieteni care ne-au însoțit la aceste trei „locuri istorice" ale culturii române și ne-am îndreptat spre Motru, unde aveam programat spectacolul nostru de seară. Cu sinceritate spunem aici că porniserm la drum cu teama unei nereușite dat fiindcă ne așteptam ca într-o zi de retribuție cum era aceasta să întîmpinăm, în parte măcar, o predispoziție dăunătoare actului artistic care se vrea și trebuie să fie și profund și eficient. Aveam să ne convingem însă de netemeinicia supoziției noastre și spre marea noastră bucurie să realizăm aici cel mai rotund spectacol din cîte am desfășurat în județul Gorj. Oamenii de aici au dat dovadă nu doar de bună receptivitate dar și de bună-cuviință, dragoste și apetit pentru cultură, înțelegînd menirea artei și apreciind importanța muncii artistice. „Dragi mesageri ai cîntecului tînăr, v-am așteptat cu emoție în orașul nostru și ne bucurăm nespus pentru prezența dumneavoastră. Personal, alături de familia mea, vă iubim și vă prețuim munca dumneavoastră, care nu este cu nimic mai prejos decît cea de miner. Minerii scot cărbune pentru lumina țării iar dumneavoastră faceți educație și luminați sufletele și inimile oamenilor. Mulțumim conducătorului cenaclului, poetului Adrian Păunescu, care împreună cu formația sa este mereu la muncă în foc continuu, mereu pe drum,

(Continuare în pagina 17)

CONSTANTIN DRAGOMIR

Vîlcenii prin ei înșiși

Localitatea : Rîmnicu Vîlcea, 23 februarie 1983, orele 18, Sala sporturilor.
Durata : 6 ore și jumătate.
Număr de spectatori : 5 000
Calitatea spectacolului : bună.

Atmosfera : la început neîegată dar transformată pe parcurs de vîlceni, odată cu înțelegerea unicității participării lor, într-o extraordinară întîmplare de muzică și poezie.

Noutăți : au debutat grupul folk „Armonia" al Casei de cultură a sindicate ör și un grup de copii de la Casa copilului din Rîmnicu Vîlcea, cu montajul „Mama soldatului ucis".

Aportul organizatorilor : mulțumim organizației de partid județene, conducerii sale, tovarășului prim-secretar Teodor Coman, pentru șansa oferită de a ne întîlni cu tinerii vîlceni. În ceea ce privește colaborarea noastră cu aceia care ar fi trebuit să ne fie cei mai aproape, menționăm slaba implicare în problemele de organizare a reprezentanților organizației de tineret, inexistenți parcă pe întreaga desfășurare a manifestării noastre.

Sosim în timp util la sală, asaltată și aici de mii de oameni, neîncăpătoare față de dorința participării lor, dar aveam să începem fără conducătorul cenaclului aflat, surprinzător, în imposibilitatea de a pătrunde înăuntru. Organizatorii parcă intraseră în pămînt, lăsînd în urma lor ușile sălii închise. Reacția celor prezenți la auzul incredibilei întîmplări este vehementă. Vestea aceasta, așezată peste o la fel de nesănătoasă aglomerație, creează o atmosferă grea de stăpînit. Pentru a o domoli începem cu cîteva numere de forță. Mai întîi, un microconcert rock cu „Iris", „Monolit" și „Pro Musica", aflate într-o competiție din care, sîntem siguri, va avea de cîștigat rockul românesc. Alături de grupurile enumerate, „Flacăra pop" întregește imaginea pe care o oferă Cenaclul Flacăra despre un gen mult îndrăgit de publicul tînăr. Intervenția salutară a activiștilor de partid, din secția de propagandă, a determinat deschiderea ușilor și pentru Adrian Păunescu. După apariția conducătorului cenaclului însă, seara aceasta, în care spectacolul părea compromis de pasivitatea organizatorilor și de prea mare dorință a oamenilor de-a avea cu toții ceea ce într-o unitate de timp și spațiu doar unii pot avea, se va transforma încet-încet într-o întîmplare extraordinară. Și de unde pînă atunci oamenii erau parcă mai preocupați de poziția în care se află (de ce ăla stă în spinarea ălulalt, de ce cutare se ridică și nu stă locului etc.), dintr-o dată, uitînd de toate necazuri e de pînă atunci ne-am trăit foarte aproape unii de alții, transformînd orice ostilitate în cîntec. Momente de trăire afectivă adevărată au însemnat și acelea în care s-a cîntat alesul, eternul sentiment al iubirii, liant natural al omenirii, dar și acelea în care s-au cîntat țara și pacea lumii. Prestații remarcabile au avut maramureșenii Ștefan Hrușcă (lider absolut al gustului public) și Ducu Bertzi (constant în evoluțiile sale), Ildiko Szabo (într-o creștere apreciabilă de la o apariție la alta), Gil Ioniță și Alexandru Zărnescu (autori ai unor șlagăre dublate și de atributele profunzimii), grupurile folk „Ecoul" și „Poesis" (două afirmări definitive ale creației de grup în folkul românesc) și, desigur, specialiștii noștri în umor, Nicolae Cenan și membrii grupului „Mesaj" (curînd, acum cînd împlinesc un an de la debutul în cenaclu, a ceasti vervă în exprimarea aceleași ascuțimi în... mesaj). În fine, vîlcenii au realizat prin ei înșiși manifestînd de prezența noastră în rîndul lor o seară de spirit tînăr, de cetățenie activă și responsabilă care, sîntem siguri, n-au s-o uite curînd.

Vibrînd pentru adevărul vieții

Localități : Tîrgu Jiu, 24 și 26 februarie 1982, orele 18, Sala sporturilor; 25 februarie, orele 14,30—15,30, la cele trei opere sculpturale ale marelui Brâncuși ; Motru, 25 februarie, orele 18, sala casei de cultură.

Durate : primul spectacol de la Tg. Jiu — 4 ore și 45 de minute ; cel de-al doilea — 6 ore și jumătate ; spectacolul de la Motru s-a desfășurat timp de 5 ore.

Număr de spectatori : 8 000 în cele două săli de la Tîrgu Jiu ; 300 în întîmpinările de la Coloana infinită, Poarta sărutului și Masa tăcerii ; 800 în sala de la Motru.

Calitatea spectacolelor : bună la primul spectacol din Tîrgu Jiu și foarte bună la cel de-al doilea. Excepțională, pentru manifestarea de la Motru.

Noutăți : Ildiko Szabo a interpretat pentru prima oară „Iancu la Tebea", cîntec de Adrian Păunescu, „Florile unde-au plecat", a lui Joan Baez, în traducerea lui Adrian Păunescu și „Totuși iubirea", cîntecul lui Mújat Győző (care s-a reîntors la Reghin spre a-și relua activitatea școlară). Noutăți componistice : „Iris", cîntecul „Trenul fără nas" (versuri Adrian Păunescu), Gil Ioniță, „Masa" și Constantin Dragomir, „Poarta sărutului". Au debutat grupul „Litua", cîntînd „Luna țese dintre codri" (versuri Mihai Eminescu) și Eugen Danci, cu „Leoaica tînără-i iubirea" (versuri Nichita Stănescu).

Aportul organizatorilor : pentru modul în care au înțeles să satisfacă nevoile spirituale ale tinerilor, pentru ajutorul nemijlocit oferit, mulțumim conducerii organizației județene de partid Gorj, tovarășului prim-secretar Ilie Cîșu. Un exemplu similar au dat reprezentanții organizației de partid a orașului Motru, tovarășul prim-secretar

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcan, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66), secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 65, Adrian Dohotaru, Victor Nițu, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57), secția probleme, cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57, Dorin Gherghinescu, George Ștefănescu — 21 30, Audiențe — 25 58 ; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanitoaia, Liviu Timbuș — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Grour, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Bîrlădeanu — 21 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mănecan — 25 28) secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 25 50, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul XXXII
nr. 10 (1448)
VINERI
11 MARTIE
1983

● săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Ordinul comandantului suprem – ordinul sfînt al României eterne

Comentariu în pagina 2

În pag. 13

Minerii din Cîmpulung

19 FLACĂRA SCRISĂ DE CITITORI

MICA INDUSTRIE – și marile ei probleme

pag. 4–5

Performanțe românești în flebologie

pag. 6

Neuitatul „Rex Daciae"

pag. 8

TÎRG LA RĂDĂUȚI

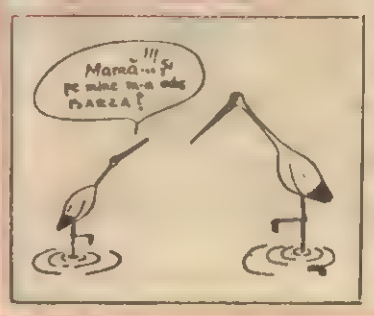

Frunză verde stuf de baltă
Lasă vîntul să mă bată
Și soarele să mă ardă,
Că nu-i puiul să mă vadă.
Să mă vadă și să-mi creadă;
Cu ce foc petrec în lume
Numai eu știu și un nume
Care și el pătimește
Ca mine se pedepsește;
Acela cu dor mă vede,
Acela numai îmi crede.

Prelucrare din lirica populară de Mihai Eminescu

După ce l-a învins pe Gildmeister, Ilie Năstase și-a adus aminte că e membru de onoare al Cenaclului Flacăra și a urcat pe scena acestuia, la Timișoara. Ca și pe terenul de tenis, el a fost fermecător.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la convocarea-bilanț a activului cadrelor de bază ale armatei

Un eveniment memorabil în viața armatei române

La sfîrșitul săptămînii trecute tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandantul suprem al forțelor noastre armate, a participat la convocarea-bilanț a activului cadrelor de bază ale armatei, care a analizat pregătirea strategică, operativă, de luptă și politică a armatei. Au luat parte tovarășii Constantin Dăscălescu, Emil Bobu, Ion Coman, precum și George Homoștean, ministrul de interne, și Tudor Postelnicu, ministru secretar de stat la Ministerul de Interne, șeful Departamentului Securității Statului.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la convocarea-bilanț a cadrelor militare de bază a constituit, ca de fiecare dată cînd secretarul general al partidului s-a aflat în mijlocul militarilor, un eveniment memorabil în viața armatei române, care datorează conducătorului partidului și statului nostru profilul ei revoluționar, socialist de astăzi, exercitarea deplin suverană a comenzii supreme, înfățișarea modernă ce i s-a imprimat intens în ultimii 18 ani. Cei prezenți au dat expresie profundei stime și gratitudini pe care le nutresc față de ctitorul înspirat al societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României, personalitate proeminentă a contemporaneității, al cărui nume este înscris în conștiința umanității ca simbol al progresului, libertății și păcii.

Evidențiind faptul că Directiva comandantului suprem al forțelor armate a determinat o puternică efervescență în gîndirea și acțiunea cadrelor militare la toate nivelurile, a dinamizat întreaga activitate din armată, cei care au luat cuvîntul la convocarea-bilanț s-au referit pe larg la rezultatele obținute și la experiența pozitivă acumulată în instruirea trupelor, reliefînd progresele înregistrate în ridicarea capacității de luptă a unităților și marilor unități. Analizînd cu răspundere comunistă, la spirit critic și autocritic, activitatea din domeniile de care răspund, participanții la dezbateri au făcut numeroase recomandări și s-au angajat să îmbunătățească stilul și metodele de muncă, să acționeze cu toate forțele pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, a tuturor misiunilor și sarcinilor încredințate de comandantul suprem.

Mesajul central al convocării-bilanț l-a constituit cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu. După ce a evidențiat succesele obținute de armata noastră în pregătirea de luptă și politică, în construcția socialistă, conducătorul partidului și statului nostru a arătat că, pornind de la obiectivele generale stabilite de Conferința Națională pentru anul 1983 și pentru următorii ani ai cincinalului, întreaga armată trebuie să se angajeze cu toate forțele în îndeplinirea îndatoririlor de mare răspundere pe care le are. „În actualele condiții internaționale — se spune în cuvîntare — trebuie să întărim continuu capacitatea de apărare și de luptă. Politica externă a României este o politică de colaborare și de pace cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Dar atîta timp cît se menține pericolul de agresiune și război, avem obligația să fim gata să respingem orice încercare de agresiune și să apărăm integritatea și suveranitatea patriei!" Însă, preocupîndu-ne de întărirea capacității de luptă, de apărare, de dotarea armatei noastre cu tot ce este necesar, nu trebuie să uităm nici un moment că rezultate bune în întărirea capacității de luptă și de apărare a patriei vom obține numai pe măsura dezvoltării puternice a forțelor de producție, a industriei, a întregii economii, numai pe măsura succeselor dobîndite în construcția socialistă. De aceea „nu tendința de a mări cheltuielile militare este aceea care corespunde necesităților poporului nostru, și nici ale altor popoare, ci, dimpotrivă, reducerea cheltuielilor militare, a armamentului corespunde cerințelor construcției socialiste în România, și în toate țările socialiste, corespunde cerințelor dezvoltării economico-sociale a tuturor popoarelor, cerințelor făuririi unei vieți mai bune pentru întreaga omenire!"

Pe baza tocmai a acestor principii fundamentale ale politicii României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu formulează, în cuvîntarea-bilanț a activului cadrelor de bază ale armatei, sarcinile care revin forțelor armate ale patriei noastre: asigurarea mijloacelor necesare pentru dotarea în continuare a armatei cu tot ce are nevoie pentru a-și putea îndeplini în caz de necesitate misiunea de apărare a țării; folosirea de către militari în cele mai bune condiții a mijloacelor pe care le au la dispoziție, precum și a celor care vor intra în anii următori în dotarea unităților militare; perfecționarea mijloacelor de luptă, ridicarea gradului lor și a puterii lor de lovire; ridicarea continuă a nivelului de cunoștințe tactice, operative de către cadre, de către toți militarii forțelor noastre armate; creșterea răspunderii comandamentelor, ofițerilor, tuturor militarilor în îndeplinirea sarcinilor ce le-au fost încredințate privind pregătirea lor de luptă și politică; întărirea și mai puternică a ordinii și disciplinei militare, bazate pe conștiința revoluționară, pe înțelegerea răspunderii ce revine fiecărui militar, fiecărui comandament în îndeplinirea sarcinilor de apărare a cuceririlor revoluționare; întărirea și mai mult în continuare a conlucrării cu unitățile militare ale Ministerului de Interne; creșterea capacității de luptă a întregului popor, astfel ca fiecare localitate, fiecare întreprindere, fiecare unitate economico-socială să constituie o puternică fortăreață, o puternică cetate, care să asigure în orice împrejurări atît desfășurarea activității de producție, cît și apărarea cuceririlor revoluționare, a independenței țării; întărirea colaborării cu armatele țărilor participante la Tratatul de la Varșovia; dezvoltarea în continuare a relațiilor de prietenie cu armatele tuturor țărilor socialiste, ale altor țări prietene; acordarea unei atenții mai mari activității politico-educative a tuturor militarilor; participarea în continuare a armatei, cu întreaga ei forță, la înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare pe noi culmi de progres și civilizație a patriei, de creștere continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Exprimîndu-și convingerea că toți militarii armatei noastre vor trage concluziile necesare din analiza făcută la convocarea bilanț și vor lua toate măsurile pentru îmbunătățirea și perfecționarea activității de pregătire militară, de pregătire de luptă și politică, de îmbunătățire a muncii în toate sectoarele, conducătorul partidului și statului nostru a spus: „Avem un corp puternic de ofițeri, avem comandamente puternice, avem o armată puternică și dotată în așa fel încît poate să-și îndeplinească îndatoririle ce-i revin în apărarea patriei! Sînt convins că acționînd atît în acest domeniu, cît și în domeniul economic, în strînsă legătură cu întregul popor, sub conducerea partidului nostru comunist, armata noastră va fi întotdeauna gata să apere patria și își va face datoria zi de zi în activitatea practică, în toate domeniile".

Document de o inestimabilă valoare teoretică și practică pentru cadrele de bază ale armatei, pentru toți militarii, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost urmărită cu legitimă mîndrie patriotică de toți cei prezenți, fiind subliniată în repetate rînduri cu puternice aplauze și ovații. Ministrul apărării naționale a arătat că, însuflețiți de tezele, orientările și indicațiile programatice cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului, toți militarii, profund devotați patriei, poporului, partidului, comandantului lor suprem, îl încredințează pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că își vor dărui întreaga ființă îndeplinirii exemplare a misiunilor, vor fi gata în orice moment să execute ordinele și directivele primite, să apere, împreună cu celelalte forțe ale sistemului apărării naționale, cu întregul popor, cuceririle în opera de făurire a socialismului și comunismului în țara noastră, munca pașnică a națiunii, independența, suveranitatea și integritatea României socialiste.

ION D. GOIA

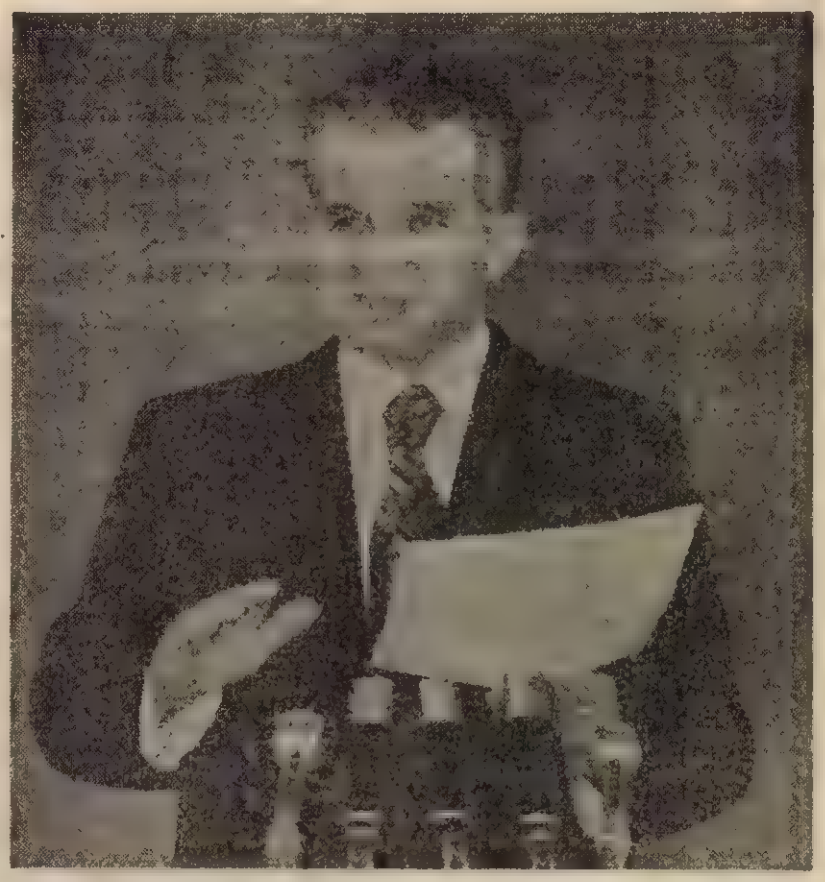

Pledoarie pentru identitate

Opera construcției noastre socialiste cunoaște ipostaze edilitare și nu numai care, sigur, vor rămîne, unele, mărturii peste multe decenii iar nu puține vor înfrunta veacul sau veacurile.

Identitatea lor este, evident, determinată de epoca noastră, istoria va consemna timpul care le-a produs, socialismul în România fiind o etapă istorică instalată definitiv iar viitorul va folosi noțiunea generic.

Însă și pentru ziua de azi și pentru viitorime rămîne încă o față a identității ce se cere și respectată și pusă în lumina și adevărată fiindcă acum, în multe împrejurări, ea se află în situația acelei fețe a lunii **neluminate.**

Cine a construit, să zicem, Barajul de pe Argeș?! Cum se numește inginerul sau arhitectul care a conceput această operă în stare să înfrunte timpul cu atîta semeție?! Sau care e numele inginerilor sau arhitecților care au conceput această operă?! **Ea** nu este o operă anonimă, nici un produs al unei colectivități atît de numeroase încît a identifica pe membrii ei presupune un pantheon întreg!

Sînt în România, azi, cîteva case de cultură a căror soluție arhitecturală onorează inteligența și talentul poporului nostru, ele sînt, sigur, rezultanta acestor virtuți ale poporului și ale condițiilor politico-sociale consacrate de socialism dar sînt și **opere concrete ale cuiva anume** prin care și talentul, și inteligența poporului, și climatul politic s-au afirmat și materializat. E limpede că pe zidul Casei de cultură de la Baia Mare sau pe zidul primăriei de aici se cuvine să fie citit numele arhitectului. E o mîndrie a culturii române socialiste să se identifice în semnătura valorilor ce o alcătuiesc sau o creează!

Cum am ști noi, azi, care sînt clădirile lui **Mincu,** să zicem, dacă n-ar scrie limpede pe ele, sau cum am ști care sînt clădirile imaginate de **arhitectul Antonescu** sau construite de inginerul **Prager.** De ce altădată nu se ignorau aceste identități?!

Și de ce să le ignorăm noi? Dacă poetul **Ioan Alexandru** semnează **Imnele Transilvaniei** și cartea nu se publică anonim, de ce să nu semneze, la intrarea în metrou, și inginerii și arhitecții care l-au conceput și construit sau după planurile cărora s-a construit?!

Ajuns aici vreau să spun că metroul este, după opinia mea, una din cele mai frumoase opere ale ingineriei românești socialiste și e firesc să știm numele celor care au materializat îndemnul de ctitor al președintelui țării.

Pînă și **Pirvu Mutul** a semnat pictura bisericilor Brîncovenești. De ce să nu semneze, azi, arhitecții care au imaginat stația de metrou de la Semănătoarea?!

Nu mai insist asupra ideii, vreau doar să subliniez rolul educativ al acestei idei. E limpede că asupra tinerelor generații va avea un fericit ecou distingerea personalităților, care dau măsura geniului nostru. Toate argumentele pedagogice se întemeiază, pînă la urmă, pe forța exemplului concret. Apoi acceptarea identității valorilor se constituie într-o firească operă de recunoaștere a meritelor cu atît mai importantă într-o societate care și-a propus descătușarea tuturor energiilor și promovarea tuturor talentelor.

Cum putem să ne demonstrăm mai bine teza aceasta decît dînd drept de identitate valorii?!

Sigur, nu mai adaug aici faptul că **singură** recunoașterea identității valorilor reprezintă un fericit argument al emulației.

E bine știut faptul că noi nu putem plăti sau răsplăti **încă,** așa cum am dori, meritele unor inventatori, sau descoperitori, sau creatori în domeniul ingineriei, sau al arhitecturii, sau al medicinei, însă răsplata recunoașterii publice a operei lor ne aparține și nu costă decît ambiția de a ne onora moral marile valori, respectîndu-le identitatea.

Pentru generațiile de azi **Saligny** e un nume; trebuie să aibă, pentru viitor, nume și inginerii care au imaginat **Podul de la Vadul Oii** sau, așa cum **sînt,** clădirea Radioteleviziunii sau cea a Operei Române. Nu mai vorbesc de un edificiu ca Pavilionul expozițiilor realizărilor economiei naționale din Piața Scînteii!

Ce bucurie mai mare decît să citești pe zidul marii Săli a sporturilor numele arhitecților și al constructorilor?! Bucuria recunoașterii meritelor dă unei epoci autoritatea morală cea mai înaltă. O epocă de renaștere națională, cum este epoca socialistă în România, se cuvine, așadar, justificată și prin explozia extraordinară a valorilor **cu identitate.**

DINU SĂRARU

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități ale industriei de petrol din județul Prahova

Înscriindu-se în cadrul preocupărilor constante ale secretarului general al partidului, președintele Republicii, de a ridica nivelul întregii activități din sectoarele de primă importanță ale economiei naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut miercuri o vizită de lucru în unități petroliere din județul Prahova. Au fost vizitate Institutul de cercetări și proiectări pentru petrol și gaze din Cîmpina și Schela de extracție Boldești.

Cel dialog al secretarului general al partidului cu factori de răspundere din ministerul de resort, cu specialiști și muncitori a avut în centrul său problemele privind modul în care se aplică programul de organizare superioară a activității, de creștere a producției de țiței și gaze, program elaborat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu în scopul creșterii mai puternice a producției de hidrocarburi, astfel încît să se realizeze în cel de-al doilea deceniu obiectivul stabilit de Congresul al XII-lea al Partidului Comunist Român privind asigurarea independenței energetice a patriei. În acest scop au fost analizate la fața locului rezultatele obținute prin aplicarea acestor măsuri, menite să asigure creșterea răspunderii tuturor oamenilor muncii din această ramură pentru îndeplinirea sarcinilor de plan și legarea retribuției personalului muncitor direct de rezultatele activității fiecăruia în sporirea producției de țiței și gaze, influența acestui sistem de retribuire asupra realizării producției, acțiunile ce urmează a fi întreprinse în continuare în scopul ridicării eficienței economice a întregii activități.

În unitățile vizitate, conducătorului partidului și statului nostru i-au fost prezentate sortimente variate de aparate folosite la forajul sondelor, extracția țițeiului și gazelor, aparate care pun în evidență capacitatea specialiștilor din acest domeniu de a realiza produse cu performanțe înalte. Au fost remarcate utilajele și tehnologiile destinate creșterii factorului final de recuperare a țițeiului, operațiunilor de stimulare a sondelor și de sporire a gradului de extragere a țițeiurilor viscoase. Înaltul oaspete a fost, de asemenea, informat despre măsurile luate cu privire la îmbunătățirea organizării activității având drept scop sporirea producției de țiței și gaze.

Și cu acest prilej secretarul general al partidului a subliniat importanța găsirii unor soluții și mijloace adecvate pentru legarea mai strînsă a cercetării cu producția, pentru scurtarea duratei de punere în practică a rezultatelor obținute în laborator, pentru mărirea vitezei de foraj a sondelor și reducerea consumurilor de materiale și energie.

Dînd expresie unității strînse, indestructibile a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, a întregii noastre națiuni în jurul partidului, al secretarului său general, sentimentelor de profundă recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru preocuparea și grija statornică consacrate dezvoltării multilaterale a patriei, creșterii continue a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, cei prezenți au exprimat convingerea fermă că aplicarea programului inițiat de conducătorul partidului și statului nostru va determina o puternică mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii în vederea înfăptuirii obiectivelor prevăzute cu privire la creșterea producției de țiței și gaze și s-au angajat să realizeze în mod exemplar sarcinile stabilite de Conferința Națională a partidului pentru acest important sector al economiei țării, aducînd astfel deplin contribuția la asigurarea independenței energetice a României socialiste.

IOAN CODRU

MICA INDUSTRIE

Centrul de la periferie sau departele de-aproape

Comuna Cetate e cap de linie, oricare ar fi mijlocul de transport folosit. Mai departele nu există.

Mai departe, dar nu chiar foarte, se găseşte Dunărea.

Astfel că se poate spune că ţara şi de aici începe, de la Cetate, din sudul Doljului, dintr-un loc aflat la optzeci de kilometri de Craiova şi, totuşi, în centrul de greutate al tuturor intereselor sale. Neavind datorii prea mari faţă de industriile urbane, comuna aceasta e preocupată să-şi plătească toate datoriile către sine. Deşi numele vine din vechime, aşezarea s-a organizat şi astăzi ca o cetate, asigurîndu-şi tot ce-i e de trebuinţă. Iată un loc din România care se autogospodăreşte dintotdeauna, fără ca să-şi facă din asta un merit. Pur şi simplu îşi clădeşte traiul ţărăneşte şi meşteşugăreşte, iar oamenii merg la oraş, la Craiova, sau la Calafat, doar cînd sînt chemaţi, cu treburi politice şi administrative, pentru unele cumpărături, dar numai pentru unele. În ziua de 23 februarie, spre exemplu, fiind la un instructaj, preşedintele unuia din cele două C.A.P.-uri, şi-anume din cel care tot Cetate se cheamă, inginerul agronom Constantin Combei lupta, — acesta e termenul cel mai bun — laolaltă cu şoferul unei maşini de-a gospodăriei, să facă rost de nişte balamale. Deducem, prin urmare, că la Cetate nu se fabrică balamale, fiindcă altfel nu ar fi răscolit ei depozitele băniei. Ba'amale nu se fabrică nici la Craiova. Pe unde se produc ele, e greu de spus. Cert este că în magazine nu se găsesc decît din cînd în cînd, iar în Cetate e mare nevoie de balamale pentru că ţăranii îşi construiesc o fabrică de conserve. Fabrica de conserve se construieşte pe zidurile unor grajduri dezafectate şi e obligatoriu să fie gata odată cu recoltele grădinii de legume. Din cauză că întreprinderea de profil din Calafat, precum şi comercianţii I.L.F.-ului nu pot prelua la vreme cantităţile produse pe cele 200 de hectare de grădini ale C.A.P.-ului, se întîmplă ca varza timpurie să ajungă în unii ani la animale, în loc să meargă pe piaţă, roşiile să se prăpădească în lăzi, fasolea verde să se ofilească pe arac şi altele asemenea. La Cetate se petrece citeodată un fel de criză ori mai bine zis de pagubă de supraproducţie. Cum, de-a lungul anilor, astfel de pagube, de supra ori de subproducţie datorate distanţelor, planificării greşite a treburilor în zonă şi lipsei de respect faţă de munca ţăranului, se petrec cu o regularitate ce poate fi perfect planificată, ţăranii din Cetate au început să se ocupe ei de toate. Pentru conservarea legumelor îşi construiesc fabrica proprie cu 600 locuri de muncă. Ca să nu li coste drumul de la oraş în sat mai mult decît o seamă de lucruri strict trebuitoare într-o gospodărie, şi-au născut o puzderie de fabricuţe. La Cetate, mica industrie dă anual zeci şi zeci de milioane lei beneficii. În 1982, valoarea producţiei globale industriale a fost de 105 milioane lei. Asta, bineînţeles, în plus faţă de obligaţiile agricole. Fabricuţele din Cetate sînt exact ce se cuvine să fie : ateliere cu cîţiva muncitori. Cooperativa meşteşugărească are 64 de secţii. Primarul Dan Lupu, fost pînă de curînd, preşedinte al C.A.P.-ului, teoretizează chestiunea, gînd la gînd cu bucurie, cum s-ar spune, cu Constantin Combei şi secretarul adjunct Gheorghe Tănase. Ideea lor e că industria mică nu e doar o industrie mare, dar ceva mai mică. Problemele comunei sînt următoarele : trăiesc în Cetate, şi în satul aparţinător Moreni, 8 200 de suflete. 500 de oameni fac naveta la Calafat. Ei pleacă la 5.00 şi se întorc la 21.00 după cum e voia curselor locale. Cînd ajung acasă, se culcă doar ca să se trezească. În curînd, or să vină şi aceştia acasă, fiindcă în curînd, pe lîngă cele peste 900 de locuri de muncă în mica industrie comunală se vor mai crea cîteva sute. Cetate va fi, într-un an, doi o localitate perfect integrată, în felul în care sînt integrate unele industrii. Va ajunge să nu mai depindă cu nimic de nimeni. Cum arată mica industrie ? Exact cum trebuie să arate : 60 de oameni muncesc, în două schimburi, în confecţii. Atelierul, de cizmărie, cu 18 muncitori, produce 13 000 perechi de încălţăminte pe an. Există ateliere de mobilă, de dormeze, secţii de construcţii şi de împletituri din răchită. Apoi, secţii de confecţii metalice, meşteşugari la forat puţuri, o asociaţie economică pentru reparaţii auto, Meşteşugăresc la Cetate 70 de morari, 17 fierari, 7 rotari, ferma piscicolă are 300 de hectare, au fost captate două izvoare cu apă bună la creşcătoria de păstrăvi, s-au săpat bălţi pentru ferma de raţe şi de gîşte. La Cetate se fabrică butoaie şi buţi, cojoace, genţi şi şepci. La Cetate există 5 staţii pentru producerea biogazului — ieşind din rivna şi priceperea a doi cetăţeni, Constantin Stanciu şi Vasile Chilom, precum şi din priceperea asociaţiei economice locale — şi, dat fiind cele 40 de cereri pentru instalaţii de biogaz de uz gospodăresc, sînt în plan şi atelierele de profil.

Ce nu producem la Cetate, ne spun oamenii, păi asta nu producem, balamale. Ne lipsesc şi meseriaşii de monumente funerare, ceea ce-i o lipsă, fiindcă oamenii se nasc, dar mai şi mor şi trebuie să fim cuviincioşi faţă de memoria celor duşi. Probabil că grija pentru cei în viaţă ne-a făcut să nu ne ocupăm mai mult şi de pietrari. Dealtfel, nici piatră nu prea se găseşte pe aici. Din ce producem, însă, mai dăm şi la alţii.

Alţii sînt cei din comunele vecine: Salcia, Maglavit, Plenita, Unirea, Moţăţei. Comuna Cetate exportă la vecini nu numai mărfuri, dar şi magazine şi meseriaşi. Muncesc în aşezările apropiate 98 de oameni, în unităţi aparţinînd micii industrii din Cetate ori în ateliere ale locului : constructori, sobari, lucrători în comerţ. Dacă ne-am fi propus să scriem despre mersul industriei mici în comunele al căror nume l-am citat mai sus, nu prea am fi avut ce scrie şi, cum se vede, tot la Cetate am fi ajuns.

Drept care le mulţumim că sînt aici ţărani aşa cum se cuvine să fie ţăranul, în stare să lase la ţîrgul satului cu mărfuri de tot rostul şi de tradiţie.

TUDOR OCTAVIAN ■

În defileul Mureşului, vechile gotere acţionate de căderile mici de apă au fost puse din nou în funcţiune.

Fotografie de V. MOLDOVAN ■

La Buftea — multe şi mărunte, dar rentabile

Buftea este singurul oraş aparţinător de Capitală, mai bine zis, de sectorul agricol Ilfov. Este adevărat că la Buftea nu se fac numai filme, ci se face şi mare şi mică industrie, după cum vom vedea. Nivelul producţiei marfă realizată la nivelul anului trecut se poate exprima valoric la 1,4 miliarde de lei pe oraş. Dacă Centrala de filme aduce anual venituri de 250 milioane lei, să nu uităm nici că întreprinderea de ambalaje metalice pentru agricultură (IAPSAIA) realizează o producţie marfă echivalentă cu 583 milioane lei anual. Timp în care, iată, şi industria mică îşi aduce şi ea partea la „zestrea" oraşului, cu 58 milioane lei anual. Cînd spun industria mică mă gîndesc, deopotrivă, şi la serviciile către populaţie, care au adus un cuantum valoric de 12,6 milioane lei în contul industriei mici, în anul trecut. Pe raza oraşului există destule secţii tradiţionale în industria mică, dar există şi altele noi, în continuă diversificare.

Patru sînt unităţile care fac industrie mică pe raza oraşului Buftea: cooperativa „Meşteşugarul", cooperativa de producţie, achiziţii şi desfacerea mărfurilor, C.A.P.-ul şi, respectiv, centrala de filme. Micile secţii anexe ale consiliului popular ori ale altor întreprinderi, fiind chiar la început, nu le punem încă la socoteală. Cu Marin Stoica, vicepreşedinte al Consiliului orăşenesc Buftea, am văzut cîteva secţii ale industriei mici din oraş. Primul popas — la două unităţi de sticlărie ale cooperativei „Meşteşugarul" şi ale C.A.P. Din maldăre de deşeuri de sticlă spartă, cumpărată la un preţ de 0,15—0,20 lei, aici se produc candelabre cu 3 şi 4 braţe, la un preţ de 1 500—1 900 lei. Foarte aspectuoase. Circa 114 000 cercei şi 6 000 coliere din mărgele iau anual drumul pieţei bucureştene. Totul parafat. Totul legiferat. Muncitorii cîştigă bine, în funcţie şi de categoria lor de meseriaşi, de bună seamă. De la o altă secţie a fost trimisă spre „omologare" o rîşniţă manuală de cafea. Din deşeurile de la croitorie se fac papuci de casă. Din resturi metalice se durează produse de artizanat. Au rămas însă destule rezerve nevalorificate.

Îmbucurător este că aceste unităţi nu uită că se află pe un bun pămînt agricol, şi care trebuie ajutat — inclusiv de mica industrie. Deci la Buftea se fac şi unelte agricole, se fac aspiratoare pentru stropit grădinile etc. Să reţinem şi un alt exemplu, întîlnit la Centrala de filme Buftea. Pentru a acoperi timpul mort al meseriaşilor — timp mort cum este şi acesta, din iarnă — conducerea s-a gîndit să le dea de lucru celor de la serviciul de reparaţii auto şi celor care confecţionează decoruri. Lucrările de reparaţii executate de aceşti meseriaşi-maeştri — ne confirmă inginerul Stelian Simion — se bucură de o bună reputaţie în rîndul clientelei.

Şi cu aceasta încă n-am epuizat subiectul industriei mici din Buftea. Secţii ca acelea de bobinaj, cartoane, creşcătoria de iepuri etc. aflate încă la început, promit deja rezultate. Mai sînt şi destule resurse locale care-şi aşteaptă valorificarea : trestia, stuful, păpurişul de pe marginile lacului „Colentina", lăsat încă, din păcate, în voia ...vînturilor, valurilor.

În timp ce preţul unui bilet de autobuz din Capitală la Buftea este de doar 2,50 lei, iată că o casă bună depăşeşte suma de 250 000 lei. Spune şi asta ceva. Populaţia Buftei creşte în continuare. (16 300 locuitori are acum.) Posibilităţi pentru a depista noi locuri de muncă există mai cu seamă în industria mică.

DORIN SĂLĂJAN ■

Fuga de înmulţirea cu zero

De la învăţătoarea lui, Ecaterina Marineanu, Tudor Dănacu a învăţat că înmulţirea cu zero a unui număr cu oricîte cifre tot zero dă. Apoi a descoperit singur că atunci cînd acest adevăr trece dincolo de aritmetică pentru a intra în viaţa oamenilor, el nu mai este doar interesant ci ajunge să fie dureros. În '68, cînd s-a întors ca inginer agronom în satul părinţilor lui, la Cezieni, cooperativa agricolă plătea fiecărui ţăran 9 lei pe zi.

Cît încă părea că n-o să aibă vreme vîntul să măture din vatră chiar şi ultimul bob de jeratic din care s-ar mai fi putut înălţa o flacără, Tudor Dănacu a ştiut că spre deosebire de consătenii lui care băteau un singur drum, spre Caracal, unde intrau ca muncitori în fabricile oraşului, el va trebui să pornească pe mai multe drumuri deodată. Că toate aveau să-şi dea întîlnire undeva, s-a văzut mai tîrziu. La început, a zis noul preşedinte al cooperativei, trebuie asigurată „o bază de materii prime". Pe 40 hectare, dintre cele ce oricum nu erau de folos agriculturii, s-a plantat răchită. Pe alte 30, de data aceasta pămînturi bune, au fost puse căpşuni, pe 133 piersici, pruni, caişi, vişini şi cireşi iar pe încă 151 vită-de-vie. Şi pînă ce plantaţiile acestea au început să intre pe rod, s-au întors acasă şi cei vreo 70 de oameni pe care Tudor Dănacu îi trimisese la Caracal să se califice în tot felul de meserii : şudori, strungari, lăcătuşi, constructori. „Oricum plecau singuri, zice, şi m-am gîndit că e mai bine să-i trimit eu. Dacă plecau singuri, nu se mai întorceau. Pe cînd aşa, i-am putut chema înapoi. Şi nu numai pentru că ţineam în mînă un contract pe care-l semnaseră. Chiar aveam nevoie de ei. Tot ce-am făcut aici e construit de oamenii noştri, cu proiecte gîndite de noi. Şi nici materialele nu sînt cumpărate, le-am ales de la demolările din comună". Astfel, n-a durat decît cîţiva ani construirea unei platforme agroindustriale cu tot felul de fabricuţe, secţii şi ateliere de care oamenilor nu numai că nu prea le-a mai venit să se desprindă dar le-a amintit de satul lor pînă şi unora dintre cei ce apucaseră să plece şi să spună că nu se mai întorc. Acesta vrusese Tudor Dănacu să fie locul de întîlnire al acelor drumuri, mai multe, pe care el pornise deodată.

Ştiuse că astfel de „activităţi" sînt bănoase şi-a mai avut ambiţia, zice, de a rămîne agronom şi de a întemeia bogăţia cooperativei, împreună cu ţăranii din satul său, pornind exclusiv de la munca pămîntului, nu devenind negustori şi nici dedicîndu-se, de exemplu, fabricării pungilor de plastic sau altor marafeturi dintr-astea desigur utile, dar care trebuie lăsate pe seama celor ce chiar n-au altceva de lucru. Pentru isprava de-a fi obţinut pe un pămînt nu prea darnic şi nici irigat recolte cît ale altora de pe cernoziomuri irigate, cooperativa din Cezieni a fost răsplătită cu mai multe ordine şi medalii de vreo zece ani încoace, de cînd producţia globală agricolă la un hectar a crescut de la 2 400 lei la aproape 15 000. În această creştere, în această înmulţire care s-a îndepărtat tot mai mult de amintirea cifrei zero, platforma agroindustrială din curtea C.A.P.-ului şi-a arătat însemnătatea prin faptul că ea a creat un spaţiu de mişcare în cuprinsul căruia pînă şi întîmplările nefericite au luat o întorsătură favorabilă : „Într-una din primăverile trecute au fost temperaturi sub 30 de grade, zice Tudor Dănacu. A îngheţat via. Cum struguri ştiam că n-o să culegem, nici compoturi nu puteam face — că noi facem aici tot felul de compoturi, gemuri, dulceţuri şi siropuri — nici beneficii n-aveau de unde să apară. Iar via, chiar dacă nu aducea bani, cerea bani, fiindcă trebuia totuşi lucrată, altfel e greu s-o mai scoţi din paragină. Atunci am conservat foi de viţă pe care am încasat un milion. Cam atît ne costă pe an lucrările de întreţinere a viei. Ne-am scos măcar aceste cheltuieli pe care altfel eram nevoiţi să le facem cu banii rezultaţi din alte sectoare. Dar dacă n-aveam fabricuţa de conserve ?" Sau cum ar fi scos-o la capăt cei din Cezieni dacă ar fi avut numai împletitorie din nuiele de răchită, chit că ei se laudă că măsuţe şi fotolii dintr-astea ajung în toată Europa ? Avînd în vedere că ei fac şi tot felul de coşuri din nuiele, desigur că în anul acela coşul le-ar fi rămas mai gol. Dar au ei grijă să nu se întîmple aşa, tocmai pentru că munca se întemeiază aici pe o gîndire din care unii economişti de profesie nu reţin, din păcate, decît graţia de-a face patinaj artistic pe luciul definiţiilor — altfel, poate bine ştiute — ale unor noţiuni economice. „Odată ni s-a propus să colaborăm cu Întreprinderea de osii şi boghiuri din Bals, spune Tudor Dănacu. Noi cumpăram nişte bucşe de la întreprindere cu 800 de lei şi după prelucrare i le vindeam cu 830. La 50 000 de bucşe, cîte plănuisem, cooperativa realiza o producţie globală de 41,5 milioane. Producţia netă era însă de un milion şi jumătate. Lucrarea apărea frumoasă, dar la 41,5 milioane lei trebuia să plătim contribuţie la casa de pensii 8 la sută, adică 3 milioane şi 320 de mii. Nu numai că nu cîştigam un milion şi jumătate, că nu cîştigam, de fapt, nimic, dar mai rămîneam şi datori cu 1 milion şi 820 de mii. Asta nu înseamnă să nu preluăm repere din industria mare, dar s-o facem în aşa fel încît să cîştige şi unitatea ceva. O colaborare cu fabrica de mobilă din Caracal, de pe urma căreia rezultă o producţie netă mai mare, dovedeşte că se poate lucra şi astfel. Însă, bineînţeles, aşa cum s-a subliniat recent şi la Conferinţa pe ţară a preşedinţilor consiliilor populare, noi trebuie să avem în vedere în primul rînd posibilităţile locale, valorificarea producţiei proprii, în cazul nostru a producţiei agricole. Nu e nici o noutate, de exemplu, că pînă şi simburii de struguri pot fi folosiţi la ceva, conţin grăsimi între 10 şi 24 la sută şi din ei putem extrage uleiuri".

E o vorbă, printre cei din Cezieni, că Tudor Dănacu face ce face şi trece pe la contabilitate. Altfel n-ar fi ajuns să fie plătiţi cu 65 de lei pentru o zi şi nici nu s-ar fi întîmplat ca, de mai mulţi ani, grupuri de ţărani din alte sate să vină aici pentru „schimburi de experienţă".

DUMITRU ELIADE ■

Nimeni nu pretinde că mica industrie n-ar da bătăi de cap

Medgidia poartă din plin — precum se ştie — pecetea marii industrii. Cum stăm însă cu cea mică ?

În ultimii doi ani a intervenit, dacă nu un reviriment, cel puţin o îmbunătăţire treptată. Gospodarii oraşului, ca urmare a directivelor de partid, au impulsionat

ŞI CÎTEVA DIN MARILE EI PROBLEME

cooperativa meşteşugărească locală, care a început să producă pe scară mai largă mărfuri căutate de localnici, bunăoară sobe de gătit, cazane de rufe, tăvi de cozonac — s-ar zice, nişte fleacuri, dar cît de utile ! ; precum şi aparate (citiţi : sirme) de scos ardei din sticle. Dar vai, şi în acest sector s-a făcut simţită birocraţia. Aflăm, astfel, cu cîte dificultăţi şi tărăgănări a fost obţinut un preţ pentru biete tăviţe din tablă care, pasămite, nu fuseseră „catalogate".

Apoi producţia micii industrii din Medgidia s-a extins şi în alte sectoare : de la fulare, căciuliţe, costumaşe de copii şi jucării, cornize sculptate, măsuţe de telefon şi televizor, mic mobilier suspendat de bucătărie şi mascatoare de chiuvetă la plăpumi, saltele, perne-fantezi, şorţuri, mănuşi de protecţie etc. De subliniat că această diversificare a avut un efect pozitiv şi în sensul folosirii forţei de muncă feminină, prin intermediul muncii la domiciliu. În cadrul sectorului de gospodărie comunală (atît cît a mai rămas după ce fosta secţie de bunuri de larg consum a trecut, cu mai mult timp în urmă, la industria republicană) se realizează produse fabricate din beton pentru gospodării (dale, borduri ornamentale) şi, mai nou, macramé-uri. Toate aceste activităţi cumulate îşi fac simţită prezenţa.

— În ultimii doi ani, valoarea produselor obţinute în cadrul micii industrii — ne spune vicepreşedintele Comitetului executiv al consiliului popular, Nicolae Oneţ — a crescut cu peste 30 milioane de lei. Aşadar, numai sporul atinge această cifră, deci o creştere destul de importantă pentru un oraş ca Medgidia, deşi mai rămîn multe, foarte multe de făcut şi în acest domeniu.

În adevăr, discernem o anumită timiditate în dezvoltarea micii industrii, care, după cum s-a văzut, continuă la Medgidia să meargă pe căi bătute şi nu a reuşit să depăşească încă sfera destul de îngustă a producţiei meşteşugăreşti. Oare să nu existe şi pe malul acestei dinamice aşezări dunărene resurse locale care să poată fi rapid valorificate ?

Este drept, pluteşte o idee, deocamdată vag conturată : „lansarea" ceramicii de Medgidia pe baza argilei care se extrage nu departe de oraş. În prezent, această argilă se transportă pentru prelucrare la fabrici depărtate, la Cluj-Napoca şi în alte părţi. „Măcar o secţie dacă am avea aici — oftează Nicolae Oneţ — ca să dăm în plus de lucru femeilor !"

Se pare însă că pentru moment nimeni nu s-a pus serios pe treabă ca să exploreze şi această posibilitate şi s-o fundamenteze economic. Este atît de greu cu procurarea de combustibil ! — ni se argumentează. De acord. Nimeni nu a pretins că mica industrie nu ar da mari bătăi de cap pentru a o pune pe picioare. Dar merită.

LIONEL NIŢESCU ■

La Mizil, din această muncă încă n-a ieşit nimeni la pensie

Înainte de a accepta o discuţie despre industria mică, Dumitru Divoiu a făcut o precizare : „Dacă avem". Dă un telefon, zemn că-mi pune răbdarea la încercare. Şi eu care credeam că există industrie mică în fiecare localitate... Apoi, mă linişteşte : „La noi, la Mizil, industria mică a ajuns înaintea industriei mari, ba aş putea spune, dacă ţinem seama de tradiţia locurilor, că a venit chiar înaintea legii din 1971". Şi ce altceva decît industrie mică ar fi putea fi micile meşteşuguri, prestările de servicii, secţia de împletituri din răchită şi mai ales secţia locală a Cooperativei „Textila" Ploieşti ! Despre ultima aveam să aflu că a depăşit, în anul trecut, o producţie de şase milioane lei. Materia primă este pînza topită ce-i duce-n ispită, golindu-le buzunarele, pe mulţi cumpărători din ţară şi de peste hotare. Din ea se execută faimoasele bluze brodate sau croşetate „de Mizil", ce se vînd, în Italia, Franţa, Grecia, Japonia, Statele Unite.

E greu şi migălos lucrul de mînă ; să faci milioane de lei cu foarfeca, acul şi maşina de cusut e o treabă care, înainte de a se numi industrie mică, era făcută cu drag pentru nevoile fiecărei familii Acum a apărut planul ; forţa de muncă şi condiţiile de lucru fiind noţiuni învăţate ulterior. Actuala şefă a secţiei, Adriana Podeanu, în funcţie numai de patru luni, este de meserie „brodează de mînă" (nu e o glumă !). Ne spune că stau foarte bine cu planul. Pe luna februarie, de pildă, aveau 525 de mii plan şi au realizat 570. Comenzile pentru Italia s-au expediat şi, odată cu ele, exportul trimestrului unu a fost încheiat pînă la 1 martie. Industria aceasta mică, artizanală, are în Mizil şi în comunele învecinate (Baba Ana, Fulga, Gura Vadului, Cireşanu şi în multe alte locuri) o forţă de muncă încă insuficient folosită ; despre talentul localnicelor nu credem că e cazul să mai vorbim aici. Condiţiile de lucru sînt însă în mare suferinţă. 110 femei muncesc înghesuite din pricina frigului şi stau ciorchine precum albinele ce se încălzesc una pe alta. Iarna, spaţiul e restrîns la doar patru încăperi ale unei case vechi, ce se înţelege că nu puteau fi patru sufrageril. Combustibilul, aşa drămuit cum este el, se află la Ploieşti şi ajunge greu la Mizil ; sau, cel mai adesea, nu ajunge deloc.

Dacă m-ar fi întrebat cineva cel-acela „repansatul stofelor", mărturisesc că n-aş fi ştiut ce să răspund, dezarmat în faţa acestei operaţiuni inventate de industria mică. Din '72, graţie Postăvăriei Române din Bucureşti, mizilencelor li s-a oferit şansa de a se familiariza cu meseria de „repansatoare". Bucăţile de stofă „crudă", cum li se zice pe aici, au tot felul de defecţiuni ce se cer înlăturate. De exemplu flamelurile se scot cu penseta, firele lipsă sînt introduse cu nişte ace lungi de parcă ar fi cîrlige. Încărnădirile de fire dau mai multă bătaie de cap, chiar şi unei lucrătoare experimentate cum e considerată Ana Corduneanu, la cei 52 de ani ai săi. Lucrează ca repansatoare de 10 ani, iar de cinci ani şi-a pus ochelari de vedere, ale căror lentile au fost schimbate de trei ori pînă acum, dioptriile fiind în creştere precum cotele apelor Dunării primăvara la Drencova. Dealtfel, ochelarii sînt din ce în ce mai răspîndiţi.

Necazul porneşte de la bucata de stofă, sau mai exact de la marcatorii Postăvăriei Române, nişte oameni ce însemnează cu cretă defectele existente, scriindu-le pe o fişă ce însoţeşte stofa. Dacă la marcat se mai trece cu vederea şi se înţelege că motive sînt, ba neatenţia, ba intenţia de a plăti mai puţin repansatul sau mai ştiu eu ce. Cert este că la repansat trebuie reparat sau, cum să-i mai spunem, retuşat orice defect, oricît de mic ar fi el. Aşa înţeleg femeile de aici să-şi facă datoria şi normal este ca ele să completeze fisa cu defectele „nevăzute" la Bucureşti, iar ulterior acestea să fie plătite cu tarifele legale. Dar, Postăvăria Română a recrutat două C.T.C.-iste, dintre femeile de aici, pe Niculina Neagu şi Elena Voiculescu, foste repansatoare, care astăzi au un cîştig sigur de 1 940 de lei pe lună. Ce vor ele ? Mărcătorii de la Bucureşti să fie mai corecţi şi poate vine şefa Serviciului marcaj, tovarăşa Sabina (nu mai ştie nimeni cum o cheamă) să stea de vorbă cu cele 54 de lucrătoare conduse de şefa Violeta Vasile, femeie tînără şi care plînge ori de cîte ori i se reproşează că n-a chemat Bucureştiul la Mizil. De chemat, a făcut-o, dar nici adresele n-au folosit la nimic.

ION PREDOŞANU ■

O îndeletnicire înaintea căreia ţăranul nu se mai scarpină în cap

La Andrăşeşti, în inima Bărăganului, 3 400 ha se împart la 2 500 de oameni, fiind vorba despre locuitori, număraţi de la mic la mare. Altfel spus, grija acestor hectare multe stă doar pe truda a cîteva sute de ţărani, şi, cînd l-am întrebat pe vicepreşedintele Vasile Aloman cum se laudă primăria din Andrăşeşti cu industria mică, interlocutorul nostru mai, mai că a dat să se scarpine în creştetul capului cu acul neajunsului ajuns să ofteze : asta ne mai trebuia !?... Industria !... Cuvîntul nici nu i se mai sperie, dar nici nu le cade prea uşor în auz. Vrem, nu vrem, industria a vlăguit şi satele Bărăganului de floarea braţelor lor de muncă şi grijii tot mai mari au ajuns şi aici să cadă pe umeri din ce în ce mai firavi. Totuşi, după şocul dintîi, vorba se mai dezleagă şi la urma urmelor chiar se leagă. Nici pe cifre menite să sperie, dar nici pe nimic.

Din punctul acesta de vedere, al industriei mici, toate stau aici sub mina lui Ion Trifu, preşedintele cooperativei de producţie, achiziţii şi desfacere a mărfurilor din Andrăşeşti. Omul nu este prea nou în branşă dar la Andrăşeşti a descins abia cu doi ani în urmă, cîte ceva a izbutit să pună pe roate şi mai are şi bunul obicei să poarte în buzunar, la orice oră din zi sau din noapte, o hîrtie cu cele mai proaspete date ale înjghebărilor din subordinea lui. Din clipa cînd a scos hîrtia, am ştiut pe ce stăm : plan anual, în 1982, 764 000 lei ; realizat, tot în 1982, 1 258 000 lei. Nu este prea mult, dar nu este nici prea puţin şi chiar merită să vedem ce este de fapt. La capitolul munci productive cu ţinută industrială se practică în primul rînd croitoria de damă şi bărbătească, îndeletnicire în care Ecaterina Buzea a ajuns pînă la serii mici de produse cu mare căutare şi dincolo de hotarele Andrăşeştilor. Se mai practică tricotajul prin casele nevestelor de ţărani. Apoi, tîmplăria, meserie în care Constantin Zaharia îl va schimba curînd pe Dumitru Bratu. În sfîrşit, între muncitorii industriali ai Andrăşeştilor contează şi Gheorghe Matei. Taică-său a avut vreo nouă copii şi, din toţi, numai Gheorghe Matei l-a urmat în profesia de tot rară pe aceste meleaguri. Astfel, Gheorghe Matei a fost şi a rămas, ca şi taică-său, fîntînar. Cu străduinţa lui a adus şi el cîteva zeci de mii de lei în visteria cooperativei din Andrăşeşti.

Dar şi aici, ca şi aiurea, planurile sînt mult mai ambiţioase decît realizările. Şi nu este vorba numai despre clasicul conflict dintre realitate şi vis, îndeobşte tranşat prin armistiţii incerte. La Andrăşeşti chiar este în curs de înfiinţare o secţie de tinichigerie şi confecţii metalice. De asemenea, în primăvara aceasta se porneşte şi o cărămidărie a cărei producţie va umple un gol resimţit în viaţa de zi cu zi a comunei. O creşcătorie de ciuperci se cheamă a fi tot agricultură, dar la Andrăşeşti se nutreşte speranţa cultivării ciupercilor în cicluri industriale şi cu metode industriale, locul s-a ales chiar în ziua cînd am descins noi acolo şi tot în ziua aceea s-au găsit şi oamenii dispuşi să parieze că vor izbuti : Ioniţă Matei şi Dan Popa. Şi cînd zbaterea de doi ani a preşedintelui Ion Trifu e aşezată sub lupă, constatăm un adevăr menit să ne bucure : de fapt, acest Ion Trifu, dincolo de grija lui întoarsă la o hîrtie din buzunar, nu a făcut decît să se zbată pentru a reînvia cîteva dintre meseriile practicate odinioară la Andrăşeşti. Mai cu seamă meseriile în absenţa cărora viaţa se poticneşte. Şi asta este ceva. În îndeletnicirea lui Ion Trifu, ca să spunem lucrurilor pe nume, asta e totul. În joc nu răzbeşti fără un meşter priceput în fîntîni. În sus nu e chip să ajungi decît aşezînd cărămizi peste alte cărămizi. Şi aşa mai departe.

Şi de acum înainte singurul lucru care ne mai sicîie gîndurile era tot hîrtia aceea din buzunarul lui Ion Trifu. Şi întrucît ne-o încredinţase, am răsucit-o cu răbdare pe toate feţele e% refăcîndu-i meticulos socotelile. Nu pentru că nu am fi avut mare încredere în loialitatea adunărilor, dar aşa vorba lui Parizianu, ca să ştim pe ce ne bazăm. Deci, din croitorie atît, din tîmplărie atît, din teracote atît... Uite, teracotele le uitasem... Şi parcă, totuşi, parcă pînă la milion şi un sfert mai era mult. Şi abia la ultimul rînd am izbutit să venim de acasă : principala industrie mică a Andrăşeştilor a fost şi rămîne făcutul pîinii. Brutăriile din Andrăşeşti şi munca brutarilor Decebal şi Ştefan Atanasiu sînt cunoscute la mare distanţă în jur. Unde 3 400 ha se împart pe braţe atît de puţine, îndeletnicirea aceasta a făcutului pîinii parcă se potriveşte mai mult ca oriunde. E o industrie înaintea căreia ţăranul nu se mai scarpină în cap....

MIHAI PELIN ■

IN LOC DE CONCLUZII

Despre mica industrie şi importanţa ei se ştiu, desigur, destule lucruri. Nu totuşi — după cum ne-au relevat investigaţiile ale căror roade le publicăm în aceste pagini — tot ceea ce se cuvine ştiut. În tabelele de valori ale economiei noastre, ea, această „industrie mică", îşi are, altfel spus, pătratul său, distinct conturat, dar cu parametrii încă în studiu, deşi o Lege i-a fixat limpede cadrul desfăşurării, prerogativele, drepturile şi obligaţiile.

Cuvîntarea rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la recenta Conferinţă pe ţară a preşedinţilor consiliilor populare — cuvîntare invederînd, ca pe un apel de acută însemnătate, faptul că „în toate localităţile consiliile populare trebuie să se preocupe de dezvoltarea bazei materiale, valorificînd toate substanţele utile care se găsesc pe teritoriul patriei noastre" — readuce cu o nouă forţă, în actualitatea cea mai fierbinte a demersului economic, problema fructificării resurselor naţionale, ca problemă-cheie a înaintării noastre. Este vorba, în acest context, nu numai de marile avuţii ale solului şi subsolului, ci de toate substanţele utile, de tot ceea ce reprezintă sau poate reprezenta o valoare, o sursă de bogăţie, un potenţial dinamic, o promisiune de dezvoltare. Nu sîntem, se ştie, o ţară săracă, dar viaţa ne obligă, de la un timp, să revizuim acele capitole de geografie scrisă, tributare legendelor romantice despre un pămînt pe care curg laptele şi mierea, să le punem de acord cu geografia reală, cu adevărurile şi somatiile ei. Nu sîntem o ţară săracă, dar resursele noastre, materiile noastre prime, ca pretutindeni pe Terra, sînt limitate, drept care tot ceea ce înseamnă un bun material cu posibilităţi de fructificare se cuvine atent prospectat şi evaluat, cîntărit şi aşezat grijuliu în zestrea ţării, ca într-o mare cămară gospodărească. Rolul micii industrii, în aceste circumstanţe, nu mai are nevoie de sublinieri speciale.

Şi totuşi, după cum faptele ne-o arată, încă se simte nevoia unor clarificări pe acest plan. În unele părţi, de pildă, micii industrii nu i se dă importanţa pe care o merită. Se pare că, prin aceste părţi, ochiul celor în drept s-a cam blazat, s-a obişnuit prea mult cu prefacerile de anvergură, marcate prin uzine şi combinate, prin uriaşii industriali ai locurilor, ca să le mai înregistreze şi pe cele de nuanţă, acele nuanţe care, într-un registru savant, dau tonus şi vibraţie aparte unui tablou, inclusiv unuia economic, întregindu-i culoarea şi forţa. În alte părţi, în special în cele în care marea industrie n-a covîrşit peisajul, lucrurile se întîmplă invers. Adică factorii locali investesc mica industrie cu ambiţii mari, chiar foarte mari, cu pretenţii ce-i depăşesc şi puterile, şi resturile stabilite prin lege, supradimensionînd-o, umflînd-o, dilatînd-o în chip artificial, ridicînd-o pe un fel de pirghie de aer pînă acolo unde, fără nici un reazim pe sol, întregul edificiu apare, brusc, nelegitim, dacă nu chiar absurd. Asistăm, în astfel de locuri, la „industrii mici" care se trezesc că şi-au înscris în planurile de producţie mărfuri (de regulă, complexe !) pentru care n-au, în respectivele locuri, materia primă trebuincioasă. (Şi dacă mai adăugăm că materia primă, în astfel de cazuri, înseamnă fier, oţel sau alte resurse care sînt hrana de bază a marii industrii, absurdul situaţiei e cu atît mai limpede !)

Or, legea e clară : mica industrie trebuie să valorifice cu precădere acele resurse locale ce nu pot fi, prin puţinătatea sau prin natura lor economică, obiect de exploatare al marii industrii. Nu putem crea un combinat pentru, să zicem, captarea surselor de var din Nerejul Vrancei, nici o uzină pentru laminarea papurei din Puranii Teleormanului. Asta, pe de o parte. Pe de alta, industria mică nu trebuie să-şi propună să concureze marea industrie, asumîndu-şi produse ce-i depăşesc înzestrarea şi forţele, ci, dimpotrivă, rostul ei este să degajeze economia naţională de povara acelor mărfuri de serie mică, lesne de fabricat, ce, valorificînd materii prime şi vrednicii muncitoare locale, să vină în întîmpinarea unor nevoi ale populaţiei. Nu demult, ciobanii din Runcul Gorjului ni s-au plîns că lipsesc din comerţ acele atît de trebuitoare lor furci de lemn pentru clădітul fînului în căpiţe. Dacă se va aştepta ca respectivele furci să le fabrice Uzinele „Republica" din Capitală, ne temem că fînul din Runcu va zbura mereu în cele patru vînturi.

Desigur, nu trebuie absolutizat, mica industrie nu trebuie să fie, obligatoriu, o insulă în economia noastră, dimpotrivă. Legăturile ei cu marile fabrici pot fi fertile şi profitabile, în condiţia în care tehnica şi capacitatea tehnică a celor ce o slujesc îngăduie acest lucru.

Încheind aici aceste succinte consideraţii (cîteva din multele ce se pot face pe marea temă a micii industrii !), adresăm cititorilor invitaţia de a continua şi lărgi investigaţia reporterilor noştri, semnalîndu-ne şi alte aspecte convergente temei. De pildă : ce resurse, valori, substanţe utile, putînd sta la baza creării de mici industrii în locurile în care trăiţi, ne-aţi putea indica ? Care sînt, în aceste locuri, resursele încă necunoscute, scăpate din raza prospecţiei ? Şi care sînt cele ce, în loc să fie valorificate la faţa locului, cu oamenii locului, sînt cărate la mari distanţe, operaţia prelucrării lor încărcîndu-se astfel cu costisitoare cheltuieli de transport ? Ce vechi tradiţii de meşteşug, de har şi de hărnicie ale locurilor dv., astăzi pierdute, ar putea fi reînviate, ce condiţii s-ar cere pentru ca memoria unor produse artizanale cîndva de faimă să fie redeşteptată şi stimulată, ajutată să redevină activă ?

„O atenţie deosebită — spune secretarul general al partidului în cuvîntarea citată — trebuie acordată de consiliile populare dezvoltării mai puternice a micii industrii, a artizanatului, precum şi a serviciilor, pe baza valorificării superioare a materiilor prime locale, în vederea satisfacerii din plin a cerinţelor tuturor cetăţenilor".

Este şi datoria noastră, a cetăţenilor, acordarea acestei necesare atenţii !

ILIE PURCARU ■

„Metoda dr. Angelescu"

O investiție de pasiune și umanism militant

Acum 42 de ani păşea pentru prima oară pe porţile spitalului un copilandru timid, care renunţase la mingea de pe maidan pentru a-şi însoţi, zi de zi, mama la spital în munca ei de soră medicală. Acum, spitalul în ochii copilului căpăta proporţii mult mai mari, pentru că ne aflam în plin război, iar acesta gemea sub povara durerilor pe care le adăpostea. Micul voluntar a început să fie o prezenţă mai mult decît utilă, alergînd, cît era ziua de mare, de la un pat la altul. Încet-încet a pătruns în sala de operaţii, dovedindu-şi foarte curînd şi acolo utilitatea, lucru perfect de înţeles dacă acceptăm ideea că, pe vremea aceea, mulţi chirurgi adormeau cu bisturiul în mînă. În acele zile, Horaţiu Angelescu şi-a zis în sinea sa: mă fac medic. Şi medic s-a făcut!

Anii au trecut, copilul de altădată şi-a respectat hotărîrea, iar astăzi, doctorul Horaţiu Angelescu este un nume care face cinste nu numai instituţiei care l-a adăpostit, ci şi medicinei româneşti, deoarece este iniţiatorul unui sistem de operaţii în bolile venelor varicoase, sistem care, dealtfel, îi poartă numele.

Acestea au fost şi motivele care ne-au determinat să-l căutăm pe doctorul Angelescu la Spitalul Witting, căruia i-a rămas credincios în ciuda unor necazuri. Cu un uşor rictus, doctorul Angelescu ne spune că a făcut medicina în 14 ani din motive pe care renunţă să le mai amintească şi că perioada de întrerupere a studiilor şi-a petrecut-o tot la căpătîiul bolnavilor şi tot la Spitalul Witting, cînd asistent, cînd student.

— Tovarăşe doctor, la ora actuală sînteţi cunoscut în întreaga ţară dat fiind reuşitele operaţii pe care le faceţi celor suferinzi de varice. Sînteţi deci flebolog. Cum în manuale de specialitate termenul nu este prea vehiculat, urmează clasica întrebare...

— Practic o specialitate relativ tînără, cu toate că operaţii prin smulgerea venelor (stripping) se practicau încă de pe vremea romanilor. Flebologii sînt acei specialişti care — cel puţin teoretic — ar trebui să ştie totul despre vene. Mai corect, aproape totul, căci în ciuda faptului că marii flebologi sînt înainte de toate buni anatomişti, o hartă exactă a venelor nu există pentru că, trebuie să ştiţi, venele diferă de la om la om şi chiar de la picior la picior.

— Îi spuneţi dumneavoastră nouă specialitate, dar, iată, noi am aflat că flebologii ţin periodic congrese şi conferinţe internaţionale şi, dacă sîntem bine informaţi, sînteţi membru al Societăţii franceze de flebologie şi al Societăţii internaţionale de flebologie.

— Trebuie să menţionez că am participat la toate manifestările internaţionale şi datorită lor am putut să ne afirmăm peste hotare. Mai mult, era să-mi fie frustrată paternitatea unor invenţii şi proceduri chirurgicale importante, cu toate că acestea au fost comunicate tuturor forurilor implicate, la timpul potrivit. Noroc că am fost prezent.

— Interesant, dar înainte de a le povesti, de unde interesul pentru flebologie?

— Interesul pentru flebologie mi-a fost insuflat de regretatul doctor Ion Florian, un mare pasionat, care, din păcate, nu a putut finaliza spectaculoasele acumulări de o viaţă, lipsindu-i bisturiul. Intuia perfect ce trebuie făcut, dar nu putea merge mai departe lipsindu-i experienţa chirurgicală. Descoperind în mine un vizitor flebolog, a insistat să-mi îndrept paşii pe calea spinoasă, dar plină de satisfacţii, a chirurgului.

În perioada mea de studenţie sau de felcerat (pe care am practicat-o — de nevoie — o bună bucată de vreme) făceam pansamente bolnavilor cu ulceraţii varicoase, ceea ce — fără discuţie — a dus la multe observaţii, la multe acumulări.

— Şi ce a urmat?

— Făceam chirurgie generală, dar eram din ce în ce mai obsedat de boala varicoasă. Simţeam că se poate face mai mult, clasicele tratamente mi se păreau depăşite. Încercam vindecarea pe cale terapeutică. Tot făcînd pansamente, am observat că, dacă în locul bandajelor elastice folosesc o simplă faşă, dar uniform şi egal aplicată, circulaţia sîngelui se accelerează, sîngele se oxigenează normal, iar drumul spre vindecare este deschis. A fost primul meu succes, care m-a „îngenuncheat" definitiv la picioarele bolnavilor.

— Dacă sînt bine informat, această descoperire v-a adus titlul de inovator încă din anul 1953.

— Aşa este. Bine am făcut că am înregistrat inovaţia pe care am şi comunicat-o colegilor de peste hotare, cu care am început să port corespondenţă. Devenind cunoscut am fost invitat la toate manifestările flebologice internaţionale. Cu aceste prilejuri am constatat, fără falsă modestie, că în materie de flebologie noi, românii, sîntem mai avansaţi. Făceam de mulţi ani operaţii după metoda mea, dar nu am comunicat-o nici unui for internaţional.

— În ce constă metoda doctorului Horaţiu Angelescu?

— După cum se ştie, venele de la picioare duc sîngele spre inimă, deci de jos în sus. Din multiple motive, venele se îmbolnăvesc, îşi schimbă traiectoria, fac meandre, se umflă, se formează minicheaguri care opresc buna circulaţie a sîngelui. În ultimă instanţă, aceste vene sînt depozitare de sînge neoxigenat, deci bolnav. Pe timpul romanilor, ca şi azi, venele bolnave se operau prin smulgere, adică se făcea o incizie sus, la baza coapsei, apoi alta jos,lîngă laba piciorului. Pe canalul venei se introducea o sîrmă, da, o simplă sîrmă, cu un cap bont. Cînd sîrma, străbătînd canalul venei, ajungea la capul opus, se înnoda vena şi se smulgea pur şi simplu. Operaţie simplă dar chinuitoare, căci vinişoarele care purtau sîngele spre marele canal colector nu mai aveau unde să verse sîngele, iar pînă la coagulare acesta curgea în şuvoaie. Să nu mai amintesc că durerile erau aproape insuportabile.

— Ce şi-a zis doctorul Angelescu?

— De ce să supun bolnavul la chinuri mari, de ce să smulg vena şi să nu caut să opresc canalele mici adiacente, care o alimentează. Am început, prin palpare, să caut punctul de întîlnire al micilor vase aducătoare de sînge. Lucru uşor de făcut dacă bolnavul se află în poziţie ortostatică, cînd palparea venei bolnave se face cu multă precizie şi uşurinţă. Am constatat că, dacă întrerup circuitul acestor mici vene, pur şi simplu tăindu-le şi legîndu-le, sîngele în loc să mai alimenteze vena bolnavă, varicoasă, este redat circulaţiei prin sistemul venos profund. Doresc să precizez că un bun flebolog nu poate fi decît acel doctor care are profunde şi temeinice cunoştinţe de anatomie.

— Dacă am înţeles bine, vena bolnavă nu mai primeşte sînge, deci într-un fel este scoasă din circulaţie, dar rămîne la locul ei. Iertaţi-mi întrebarea de profan, au riscă să se cangreneze?

— Nu rîd, pentru că întrebarea asta mi-a mai fost pusă chiar şi de unii colegi. Reţineţi un lucru: corpul omenesc este cel mai bun conservant al propriilor sale organe. De exemplu, dacă cineva suferă un grav accident la mînă şi nu i se poate face pe loc plastia necesară, osul sau oasele împricinate se păstrează făcîndu-se un „buzunar" pe mîna sau pe piciorul omului bolnav. Se păstrează acolo, perfect.

— Aţi asistat la cîteva operaţii pe care le-aţi efectuat şi am rămas puţin mirat: modestia sălii de operaţii îţi lasă impresia că te afli într-o simplă sală de pansamente. Nici un fel de aparatură tehnică, nici un fel de manometre şi ace, nici o maşină, nimic-nimic care să te facă pe tine, profan în ale materiei, să îngheţi cînd intri într-o sală de operaţii chiar cu carnetul şi creionul în mînă. Bolnavii dumneavoastră nu sînt supuşi nici unui fel de tratament prealabil. Atunci cînd operaţi nu aveţi alături decît un singur ajutor.

— Observaţia este justă. Procedeul meu este simplu. Şi fără nici un fel de ostentaţie. În afara analizelor (care sînt absolut necesare), pregătesc bolnavul numai din punct de vedere psihic. Sînt împotriva excesului de medicamente, cu atît mai mult cu cît m-am convins că operaţiile după „metoda doctor Angelescu" nu sînt dureroase.

— Adică, cum? Faci omului cel puţin zece incizii profunde la un picior, tai, coşi, legi frumuşel cu nailon, îi aplici apoi o capsă metalică şi nu-l doare? E greu să mă convingeţi.

Doctorul Angelescu continuă să opereze, dar mă priveşte întrebător şi ironic pe deasupra ochelarilor. Apoi începe să fredoneze o romanţă. Operează în continuare. Tac şi îl urmăresc. De ce o fi cîntînd doctorul? Operează, taie, coase, cîntă.

Înainte de a ne despărţi, m-a invitat după-amiază la contravizită. Fără această participare, avea să mă ameninţe doctorul, interviul nu poate fi publicat. De ce m-o fi chemat?

La orele 17 sînt alături de dînsul. Facem împreună contravizita. Facem împreună e un fel de a mă exprima, pentru că eu nu fac altceva decît să notez că bolnavii nu sînt supuşi nici unui fel de tratament medicamentos; operaţia nu doare; iar externarea se face exact la două zile după intervenţia chirurgicală.

— Stimate tovarăşe doctor, personal, sînt convins de extraordinarele rezultate pe care le obţineţi. Dar iertaţi-mi întrebarea: oare faptul că sînteţi chirurg, nu vă tentează să recomandaţi operaţia înainte de-a încerca alte metode terapeutice?

— Vă spuneam la început că dascălul meu, căruia îi port respect şi recunoştinţă, m-a îndemnat spre bisturiu, după ce o viaţă întreagă a căutat să trateze venele bolnave pe „căi paşnice", dar a ajuns la concluzia că singurul remediu este bisturiul. Vă rog să notaţi şi să subliniaţi că nici un unguent nu poate vindeca venele bolnave, varicoase, şi că toate aceste tratamente nu duc decît la agravarea bolilor. Spun „bolilor" pentru că flebologia a ajuns la concluzia că un ulcer varicos duce la îmbolnăvirea inimii, ficatului sau a pancreasului. Şi iată de ce: venele bolnave opresc sîngele să se oxigeneze normal atîta vreme cît omul este în poziţie ortostatică. Seara, cînd bolnavul se odihneşte, firesc este ca şi inima să fie supusă unui respiro. Ei bine, tocmai acum sîngele din membrele inferioare, care a stat depozitat în marele canal colector, caută să migreze spre inimă într-un proces biologic perfect justificat, supunînd-o unui regim anormal, care, în ultimă instanţă, nu face decît s-o îmbolnăvească. Acelaşi lucru este valabil şi pentru ficat sau pancreas.

— Mulţi bolnavi de varice sau arteriţe găsesc un panaceu în alcool. Urmaş să....

— Nu mai continuaţi, cunosc teoria. Consumarea de alcool are un rol nefast, fiind pur şi simplu un distrugător al venelor.

— Ca să fiu sincer cu dumneavoastră, vă spun că, după părerea mea umilă, nu sînteţi cunoscut pe măsura rezultatelor pe care le aveţi. Dacă sînteţi modest cu dumneavoastră, şi asta vă priveşte personal, cu ceea ce faceţi nu trebuie şi nu aveţi dreptul să treceţi sub o aşa-zisă tăcere.

— Nu am nici o vină, nu pot ieşi cu toba în piaţa mare şi să-mi strig numele, prenumele şi profesia. Prefer modestia, prefer să-mi exprim ataşamentul pentru socialism cu bisturiul în mînă. Foarte mulţi colegi, şi nu o spun cu răutate, mă ocolesc, adică nu-mi trimit pacienţii pentru că un varicos îl porţi după tine o viaţă de om. Din acest punct de vedere îi înţeleg. Dar ceea ce mi se pare mai grav este că revista „Flacăra"...

— De ce v-aţi întrerupt, tovarăşe doctor?

— Mi-e teamă să nu vă supăr.

— Vă rog, îndrăzniţi.

— În urmă cu ani aţi publicat despre metoda de tratament a unui doctor care pretindea că vindecă ulcerele varicoase prin sclerozare, adică injectînd în vena bolnavă o substanţă chimică distrugătoare. Nu vreau să intru în polemică, dar prin intermediul dumneavoastră îl invit pe colegul meu la Spitalul Witting pentru a-i arăta de ce socot că sclerozarea venoasă nu este un remediu.

— Reveniţi, vă rog, la prezenţa dv. peste hotare.

— Congresele la care am luat parte au fost determinante în procesul meu de formare, dar mi-au dat posibilitatea să arăt cît de bine stăm noi la acest capitol. Am fost prompt şi categoric atunci cînd am văzut că inteligenţa românească este pe punctul de a fi frustrată.

— Cum adică?

— Vă explic. Deci, în 1953 brevetez bandajul neelastic, iar în 1969, după îndelungi cercetări, comunic forului internaţional, care publică în buletinul de flebologie rezultatele obţinute cu acest bandaj. Cu toate acestea, în 1977, la Buenos Aires, doctorul Vander Mollen a susţinut că bandajul cu feşi neelastice, superior celui cu feşi elastice, îi aparţine. În anul 1980, la Copenhaga, profesorul I. Fontany a comunicat drept noutate metoda mea, de examen preoperator.

— De necrezut! Cum aţi procedat?

— Cu tact şi diplomaţie. În ambele cazuri am cerut cuvîntul, am arătat adevărul, acreditînd ideea că este vorba de o lipsă de informare şi nu de altceva. A urmat puţină rumoare, scuzele de rigoare şi viaţa şi-a derulat mersul.

— Iată, trebuie să pun punct final discuţiei noastre, care mi s-a părut mai mult decît interesantă, şi pe care o ţinem deschisă tuturor celor care vor să afle mai multe lucruri. Plec de la dumneavoastră cu ideea că sînteţi un flebolog impătimit, dar şi cu impresia certă că în materie de chirurgie mai aveţi un cuvînt de spus. Deci, care este pasul următor al inovatorului doctor Horaţiu Angelescu?

— V-am mai spus la început că orice premieră chirurgicală cere timp. Dacă ne vom reîntîlni peste 2—3 ani, poate voi avea lucruri noi să vă spun. Pînă atunci un sfat: lăsaţi-vă de tutun. V-o spun asta din punctul de vedere al flebologiei!

DAN BARLADEANU ■

Din nou despre promovarea Covalitinului

Din partea Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri primim următorul răspuns :

Oamenii muncii din cadrul Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri urmăresc cu interes şi apreciază strădania permanentă a revistei „Flacăra" pentru promovarea şi valorificarea inteligenţei româneşti, îndeosebi în domeniul medicamentelor originale.

Cunoscînd obiectivitatea de care a dat dovadă revista Flacăra, dorim să publicaţi răspunsul nostru referitor la articolul intitulat „COVALITIN : Prea multe semne de întrebare", publicat în numărul 1 446/25.II.a.c., fapt pentru care vă mulţumim anticipat.

Oamenii muncii din Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri, prin activitatea profesională pe care o desfăşoară, urmăresc introducerea în arsenalul terapeutic a unor medicamente originale româneşti, care contribuie la menţinerea stării de sănătate a poporului nostru.

Avînd în vedere acest obiectiv major, au fost industrializate şi distribuite în reţeaua farmaceutică o serie de medicamente originale cum ar fi : Covalitin, Ulcosilvanil, Boicil, Trofopar, Apilarnil şi altele, valorificînd superior inteligenţa românească, baza de materii prime indigene, reducînd totodată importurile unor specialităţi similare.

Introducerea acestor medicamente originale în terapeutică presupune o vastă activitate ştiinţifică specifică pentru parcurgerea unor etape obligatorii. În acest sens, pe lîngă studiile necesare punerii în evidenţă a activităţii farmacoterapeutice (farmacodinamie, farmacocinetică, farmacotoxicologie şi altele) sînt necesare studii specifice pentru stabilirea efectelor secundare, incompatibilităţilor şi interacţiunilor, teratogenităţii şi mutagenităţii ca şi studii de cancerogeneză care să asigure că la o aplicare terapeutică largă, pacientul să beneficieze de medicament fără a suferi consecinţele neprevăzute, atît el cît şi generaţiile următoare. Precizăm că neparcurgerea integrală a acestor etape a creat în lume cazuri ca cel binecunoscut al Thalidomidei, care a dat naştere la multiple malformaţii.

În ţara noastră şi în străinătate, pentru a se evita apariţia unor accidente ca cel menţionat anterior, au fost create legislaţii severe pentru acceptarea ca medicament a unei noi substanţe cu acţiune farmacologică dovedită.

Mai mult, legislaţiile sanitare diferă de la ţară la ţară, fapt ce obligă la elaborarea unor studii specifice care necesită nu numai un mare volum de muncă ştiinţifică, ci şi un timp îndelungat.

Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri, împreună cu autorul medicamentului Covalitin, dr. chim. Tina Covaliu, a parcurs toate etapele necesare acceptării ca medicament a Covalitinului în ţara noastră. Totodată, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri a transpus în condiţii industriale medicamentul şi a creat condiţiile necesare pentru a se putea livra oricînd cantităţile solicitate.

În scopul valorificării peste hotare a medicamentului, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri, prin Întreprinderea de Comerţ Exterior Chimimportexport, a iniţiat acţiuni de prezentare, în vederea omologării şi înregistrării Covalitinului în mai multe ţări. Pînă în prezent acesta a fost omologat în U.R.S.S., după 5 ani de testări preclinice şi clinice unde, în mod excepţional, am beneficiat de contribuţia unui colectiv de oameni de ştiinţă condus de renumitul acad. prof. dr. N.A. Lopatkin. Dorim să precizăm, că medicamentul este în curs de omologare într-un număr de 10 ţări, printre care şi Italia, Spania, Bulgaria etc.

În această activitate, s-au întîmpinat unele greutăţi datorită faptului că documentaţia ştiinţifică de care dispunem nu răspunde integral la condiţiile impuse de legislaţia sanitară din diferite ţări, iar completarea sa cu studiile solicitate implică, aşa cum s-a arătat mai sus, un timp îndelungat. Un exemplu în acest sens îl constituie introducerea medicamentului în Elveţia, unde documentaţia întocmită şi prezentată de autor cu sprijinul tehnoredacţional al Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri nu a fost acceptată ca atare.

Deoarece completările documentaţiei în conformitate cu cerinţele legislaţiei elveţiene, sarcină pe care autorul şi-a asumat-o în mod expres, nu au fost încă finalizate, am fost obligaţi să ne adresăm şi altor institute specializate în scopul obţinerii datelor necesare în dorinţa de a urgenta definitivarea dosarului de omologare. Documentaţia existentă nu corespunde nici legislaţiei sanitare din Olanda şi Pakistan.

În mod deosebit medicamentul Covalitin prin concepţia sa constituie o noutate în terapia litiazelor reno-ureterale, aplicarea lui necesitînd o instruire prealabilă a medicilor specialişti. Atît pentru Covalitin cît şi pentru celelalte medicamente originale româneşti, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri, împreună cu I.C.E. Chimimportexport, a întocmit pentru anul în curs un vast program de prezentare ştiinţifică în vederea valorificării economice.

Cunoscînd misiunea social-politică pe care revista Flacăra o are în slujirea intereselor poporului, de promovare neabătută a înaltelor principii ale eticii şi echităţii socialiste, a progresului şi a ideilor înaintate în toate domeniile vieţii şi activităţii sociale, apreciem că ar fi fost mai bine ca autorul articolului „COVALITIN : Prea multe semne de întrebare" să se fi adresat C.I.M.C.C.L. — proprietara de drept a brevetului, care ar fi fost în măsură să pună la dispoziţia cititorilor date complete referitoare la acţiunile de promovare a medicamentului Covalitin.

De asemenea, în viitor, pentru publicarea oricăror date, aprecieri şi calificative referitoare la activitatea industriei de medicamente, vă rugăm ca în interesul medicamentului, al prestigiului revistei, al unei informări corecte a cititorilor şi în scopul evitării erorilor să fie folosite numai informaţii obţinute în mod direct de la Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranţi şi lacuri.

Director general,
ing. ELENA DUMITRESCU

Un nume de referință într-o restrînsă constelație

Am spus și cu alt prilej că geografia medicală a țării s-a diversificat, că orașele, altădată „anonime" din acest punct de vedere, au început să devină generatoare de autentice speranțe, să însemne mult în lupta pentru sănătate și viață. Localități ca Șimleu Silvaniei, Baia Mare, Călan, Constanța atrag astăzi atenția, sînt căutate, respectate și pentru medicii lor. Această nouă geografie sanitară dovedește un adevăr ce merită reținut, și anume că în orice parte a țării te-ai afla, dacă vrei într-adevăr să faci medicină de performanță, să-ți respecți vocația — poți, iar dificultățile înfrînte nu sînt insurmontabile. Au dovedit-o Ion Pușcaș în Șimleu Silvaniei, neurochirurgii din Baia Mare și, la Constanța, doctorul Fane Boeraș, unul din marii chirurgi pe ochi ai acestui moment. Cînd a plecat la Spitalul Militar din Constanța, secția de oftalmologie era cu ceva mai mult decît un punct sanitar, o secție oarecare, unde se făceau tratamentele obișnuite. Astăzi intervențiile înalt tehnicitate ce se practică acolo umbresc performanțele unor clinici cu veche și prestigioasă tradiție. Dar iată două din numeroasele cazuri rezolvate cu succes de către doctorul Fane Boeraș. Brumă Ostace, un miner din Ilva Mică, este unul din cei cărora nu li se dăduse nici o șansă... Un ochi complet distrus în urma unei explozii de mină, iar celălalt prezenta sechele masive, leucom cornean (opacefierea corneii), cataractă corneană, corpi străini intraoculari). După un lung colind, fără speranțe, a ajuns la Constanța unde i s-a aplicat o kerato-proteză (cornee și cristalin artificiale) deoarece transplantul de cornee efectuat anterior a fost respins. Astfel, după patru, cinci intervenții extrem de complicate, Brumă Ostace vede, muncește, trăiește normal. Într-o situație relativ asemănătoare a fost și Derzsi Ilonka din Hunedoara. În urma unei arsuri foarte grave cu sodă caustică, un ochi îi era perforat și scurs, iar celălalt prezenta grave sechele : opacifierea corneii și cristalinului, organizarea fibroasă a vitrosului. După ce două transplante de cornee sînt respinse i se aplică și ei keratoproteza, cornee și cristalin artificiale, se extrage cristalinul opacefiat și vitrosul organizat iar astăzi, după ce a reușit să depășească dificultățile de acomodare cu „noii" ochi, Derzsi Ilonka vede, chiar citește, se bucură de acest simț — vederea — atît de greu redobîndit. Un miner din Dobrogea în urma unei explozii în mină a colindat, ca atîția alții, spitale, clinici pentru a-și vindeca o foarte gravă arsură la ochi, ca pînă la urmă să descopere că drumul său ar fi putut fi mult mai scurt... Iată, așadar, trei din numeroasele cazuri disperate, circulate prin spitale și clinici și rezolvate cu succes de către doctorul Fane Boeraș. Astăzi, la Constanța, capitole extrem de complicate ale chirurgiei pe ochi au acoperire în aurul faptelor : transplantul de cornee, implantul de cristalin artificial în cataractă, implantul de cornee și cristalin artificial în arsurile grave oculare ; și tot aici, de la „obișnuita" recomandare de ochelari, scoaterea diverșilor corpi străini și tratarea afecțiunilor „curente" ale ochiului, s-a ajuns să se practice, de asemenea în mod curent, chirurgia deslipirii de retină, a vitrosului, a cataractei congenitale și a glaucomului congenital la copii, chirurgia curativă și preventivă a miopiei și a strabismului. Astăzi Secția de oftalmologie a Spitalului Militar din Constanța dispune de aparatură modernă (inclusiv aparat cu laser pentru tratarea tumorilor de iris, a retinopatiilor diabetice etc.), semn al interesului deosebit al ministerului de resort. Sigur că o sală de operații pe măsura performanțelor și a importanței deosebite a obiectului chirurgiei este foarte necesară ; vecinătatea cu O.R.L.-ul nu pare dintre cele mai fericite, dar grija cu care a fost dotată secția ne face să credem că și această cerință se va rezolva.

Vorbisem însă de noua geografie medicală, de noile centre ale speranței. Ea se datorește în primul rînd unor oameni care nu acceptă spațiul cald, neutru al celor ce nu vor să se complice ; ei luptă, se confruntă cu greutățile și rutina, cu invidia și reaua credință a mediocrilor, vor să fie în pas cu cerințele vremii ; or, pentru asta, pe lîngă informație diversă, la zi — treabă deloc simplă — și voință de a face, mai este nevoie și de talent, de o dotare deosebită. Aparatele au rolul lor extrem de important, la fel și manualele etc., însă chirurgia se învață mai ales din practică, din contactul direct cu bolnavul și, în mod deosebit, de la cei ce pot și știu să-și comunice experiența. Într-un moment cînd unele clinici universitare cu tradiții nu dispun de asemenea specialiști, oare n-ar trebui ca un cerc mult mai larg de viitori chirurgi pe ochi să poată beneficia de o experiență atît de bogată ca aceea a doctorului Fane Boeraș ? Dar doctorul Boeraș nu este numai un chirurg și un pedagog de excepție, un om de aleasă cultură, ci și un cercetător consecvent, mereu obsedat să-și perfecționeze metodele, să le aducă modificări originale, cum dovedesc comunicările făcute la diversele simpozioane și consfătuiri sau lucrările tipărite în diferite reviste de specialitate din țară și străinătate. Sigur, există specialiști care fac mult, dar vorbesc și mai mult despre performanțele lor. Doctorul Fane Boeraș se situează exact la polul opus. Satisfacțiile lui : munca intensă, continuă și bucuria renăscută în privirile bolnavilor i se par mai mult decît suficiente. Întîmplarea m-a ajutat să-l cunosc la timpul potrivit însă interesul meu pentru ceea ce a înfăptuit l-a făcut susceptibil. „Să nu cumva... că și așa de-abia fac față numărului bolnavilor. Plus că ar aduce a reclamă, iar mie..." Într-o lume suprasaturată de adjective mulți preferă liniștea generată de conștiința datoriei împlinite. Un mare profesor, Octavian Fodor, spunea că „a fi medic nu-i un privilegiu, ci o dureroasă de plăcută datorie". Înainte de toate însă m-am gîndit la drumul lung, chinuitor al minerului din județul Bistrița-Năsăud, la speranțele diminuate cu fiecare spital străbătut. I-am înțeles apoi bucuria de a vedea, de a putea citi, de a se simți om întreg. Și m-am gîndit că în restrînsa constelație a celor ce redau vederea, ce practică intervenții de înaltă tehnicitate, doctorul Fane Boeraș este unul dintre numele de referință. Or, e bine ca oamenii să știe că întotdeauna mai există o speranță, o speranță spre care să găsească drumul cel mai scurt.

AUGUSTIN BUZURA ■

ACUPUNCTURA — concepție medicală integralistă

Fizica modernă are o influență profundă asupra cunoașterii în general și științelor biologice în particular. O serie de observații atente au scos în evidență un raport strîns între perioadele specifice de dezvoltare a fizicii și modul de a gîndi al celor aplicați asupra studiului despre viu. Mai concret — fizica newtoniană, un discurs despre mase, corpuri separate, are corespondentul său în medicină și biologie.. Organismul uman a fost disecat organ cu organ, țesut cu țesut, celulă cu celulă, pînă în domeniul molecular și submolecular.

Pătrunderea în domeniul submicroscopic a permis constatarea unui fapt surprinzător și anume că, pentru categoria numită materie nu este valabil un singur adevăr, ci două : adevărul undei și corpusculului. Este propusă noțiunea de cîmp, care poate satisface mulțumitor înțelegerea despre acest „paradox". Cuvîntul materie începe să fie aplicat unei manifestări care definește în special masa, iar energia poate fi intuită ca și manifestare ondulatorie. Se constată un aspect fundamental : interrelațiile complexe dintre fenomene.

În lumea viului, adevărurile stabilite de fizica cuantică au permis să se înțeleagă cum că „harta nu este una și aceeași cu teritoriul, adică este falsificatoare tendința noastră de a împărți, clasifica, cataloga... Realitatea despre un fenomen, despre un sistem, este aceea că „părțile" lui sînt aparente, și numai întregul este real. Această interacțiune permanentă nu poate fi explicată decît prin noțiunea de cîmp. Corespondentul cîmpului din filosofia și medicina tradițională chineză este Qi. Ca și în teoria cîmpului cuantic, Qi este nu numai esența fundamentală a tuturor corpurilor zise materiale, ci reprezintă în același timp și interacțiunile lor reciproce sub formă de unde. În corpul uman, drumurile Qi-ului sînt baza medicinei tradiționale chineze. Scopul acupuncturii este de a stimula circulația Qi-ului, adică de a permite manifestarea cîmpului energetic propriu- organismului uman, în conformitate cu alternanța forțelor fundamentale Yin-Yang.

Forțele Yin-Yang decurg, pentru fiecare entitate spațio-temporală din INTERFERENȚA cîmpului propriu unui fenomen oarecare cu cîmpul energetic fundamental, conținător. În acest sens acceptăm ideea că „manifestarea corpusculară reprezintă o perturbare a cîmpului energetic fundamental" și înțelegem sistemul ca fiind rezultatul produs de interacțiunea dintre acest cîmp fundamental, cu toate perturbările sale (care la rîndul lor sînt posesoare ale unor cîmpuri proprii) în urma cărela apare o fenomenologie cu o mișcare spațio-temporală.

Fie un model de sistem acela marcat de perimetrul circular „O", perimetru care reprezintă locul geometric al punctelor de-a lungul cărora, în mod unidirecțional, se deplasează forța cîmpului sistemului cu o viteză oarecare, specifică sieși. Toate mărimile din model sînt vectoriale. Din interacțiunea forțelor celor două cîmpuri (fundamental și sistemic) în urma compunerii vectoriale apar două zone mari de interrelație. Una notată AmB, zona în care Qi al cîmpului fundamental (Qi f) suferă relația de intilnire cu cîmpul sistemului (Qi s), iar cealaltă AnB, în care se manifestă relația de despărțire. Această situație duală explicitează modul în care aceeași forță unică a sistemului „O" poate și devine alternativ cînd de esență negativă — Yin —, cînd de esență pozitivă — Yang.

Faptul este posibil tocmai datorită fenomenului de interrelație care caracterizează întreaga realitate a lumii.

Dar un sistem, oricît de simplu ar fi, etalează în cadrul acestor două manifestări fundamentale încă cinci aspecte care la rîndul lor decurg din poziția relativă a sistemului față de cîmpul fundamental. Așadar în punctul A, liniile de forță ale cîmpului Qi f au același sens de deplasare cu cele proprii sistemului „O". După această situație liniile de forță ale sistemului deviază progresiv pînă în punctul B unde se constată o opoziție maximă. La nivelul ecuatorului figurii punctele m și n ilustrează o relație de perpendicularitate, de egalitate, dar de semn contrar.

Simbolistica orientală afirmă că în cadrul jocului forțelor fundamentale Yin-Yang, orice sistem parcurge cinci etape care decurg una din cealaltă, aidoma ci-

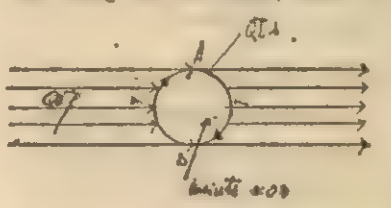

clului anotimpurilor : primăvara, vara, sfîrșitul verii, toamna și iarna. De asemeni, ei mai afirmă că la baza tuturor lucrurilor din lume, în corespondență cu ciclurile de evoluție, există cinci elemente fundamentale, lemnul, focul, pămîntul, metalul și apa. Viul, spun ei, funcționează după aceleași criterii, iar organele interne au o corespondență asemănătoare. Ele își transmit energia Qi, unul altuia după un ritm (ciclu) bine determinat, permițînd astfel menținerea vieții. În modelul propus de noi, am văzut că se mai pot distinge încă patru categorii de relații care decurg din cele două fundamentale Yin-Yang. Din acestea rezultă și cea de a cincea, după concepția antică. Astfel, circulația energiei Qi de-a lungul perimetrului indicat delimitează, față de cîmpul energetic fundamental, o incintă, care desigur are proprietăți diferite față de exterior. Prin similitudine cu datele cunoscute despre manifestările unui corp introdus într-un cîmp electromagnetic corp al cărui dipoli interni se orientează împotriva liniilor de forță a cîmpului exterior, și tinzînd să îl anuleze, în incinta descrisă de noi se poate petrece același lucru. În modelul chinez, în contru, este plasat elementul pămînt, ca și derivat al celorlalte patru (foc, metal, lemn, apă). Acest al cincilea element, pămîntul, contribuie la rîndul său la existența sistemului, constituind veriga ce închide orice ciclu de manifestare.

(va urma)

Dr. DAN VLAD FILIMON ■

Omule, fii primul tău medic!

INSOMNIILE

Insomnia este o stare de suferință a organismului, caracterizată prin lipsa cronică sau periodică a somnului. Ea poate avea numeroase cauze, dar de cele mai multe ori ea este consecința epuizării sistemului nervos central (a centrului somnului) sau a unei hiperexcitabilități a scoarței cerebrale. Pentru combaterea insomniei, medicina naturistă vă propune cîteva rețete și proceduri extrem de simple.

Pentru instalarea somnului, medicina populară recomandă folosirea următoarelor licori soporifice și calmante :

Infuzie din hamei, odolean, tei, urzică moartă, flori de mac. O altă rețetă : decoct din salcie, 10 g, fiartă 30 minute în 200 g apă. Se iau 3-4 linguri pe zi. Se mai pot încerca și următoarele rețete de infuzie : se fierb în 400 g de apă, două linguri dintr-un amestec de plante medicinale, alcătuit din 2 linguriță flori de lavandă, 2 linguriță frunze de păducel și 2 linguriță flori de odolean. Amestecul se fierbe 30 minute și se iau 3-4 linguri pe zi. Alte recomandări : tinctură de odolean (obținută în timp de 8 zile din 20 g odolean în 100 g alcool). Se dau 15—20 picături zilnic.

Autorul acestor rețete, **Viorel Pașcanu**, mai recomandă ca în timpul stărilor de insomnie să se adopte următoarea poziție : culcat dar cu capul ușor aplecat într-o parte și cu ochii închiși „privind" însă în sus.

În scop preventiv, prin folosirea procedurilor de presopunctură, doctorul **Miron Viatel** recomandă masarea părții dorsale a mîinii stîngi, plecînd de la comisură și pînă la baza degetelor. În cazul insomniei instalate, se maseză prin dispersie (se apasă succesiv locul respectiv la fel ca un buton de soneric) un punct aflat în podul palmei, care se identifică în felul următor : se string degetele în palmă (toate în afara celui gros, punctul respectiv fiind în spațiul dintre inelar și mediu). Același masaj se poate aplica pe partea dorsală a labei piciorului, la două laturi de deget de la comisura aflată între primul și al doilea deget al piciorului.

Exerciții de respirație : se inspiră și se expiră adînc pe nas, apoi se reține respirația 5-10 secunde. Exercițiul se repetă de mai multe ori.

Direcțiile masajului numai a mîinii stîngi. Punctul din mijlocul podului palmei bilateral

Colaboratorul nostru, inginerul **Valeriu Popa**, ne indică aceste rețete de sucuri de legume, destinate și ele combaterii insomniei : 1. Morcovi 283 g, sfeclă 85 g, castraveți proaspeți 85 g, 2. Morcovi 235 g, țelină 158 g. 3. Morcovi 283 g, spanac 170 g (sucurile indicate se obțin prin centrifugare din cantități duble de legume).

În timpul crizelor de insomnie, colaboratorul nostru recomandă deopotrivă băile de șezut. Apa va avea temperatura camerei, pacientul va intra în ea pînă la ombilic, dar nu mai mult de 1-2 minute. În locul băilor se poate folosi în același scop masarea zonei respective cu un prosop ud. Se poate încerca și masarea întregului corp cu un prosop muiat în apă, după care pacientul va intra imediat într-un așternut încălzit în prealabil.

Se mai propune totodată experimentarea unei metode de presopunctură : masarea unui punct aflat în vîrful degetului mare al piciorului.

Cauzele insomniei, remarcă inginerul Valeriu Popa, sînt multe și diverse : anxietatea, abuzul de alcool și tutun, psihostimulatoarele, gazele în intestine și stomac, toxicomaniile medicamentoase, anemiile, bolile cardiovasculare etc. În această situație se impune rezolvarea cu precădere a acestor dereglări și stări patologice ale organismului. Un alt dușman este sedentarismul, împotriva căruia există însă o armă sigură : plimbările în aer liber și exercițiile fizice.

LIVIU MAIOR ■

MANUSCRIPTUM — 50

În 14 ani, revista **Manuscriptum**, editată de Muzeul literaturii române, a scos 50 de numere. Misiunea publicației — creată în 1970 — de a descoperi și tipări opere rămase necunoscute care întregesc patrimoniul culturii noastre naționale, este cu pastune și cu folos îndeplinită de colectivul editorial condus de directorul Al. Oprea. Iată care sînt faptele celor 50 de numere: 10 000 pagini de literatură inedită; 500 ipostaze fotografice ale scriitorilor ; 300 autografe și facsimile; 200 imagini din atelierele de lucru ale scriitorilor; 1 000 desene color și alb-negru; 200 microalbume din viața literară. Cum pe bună dreptate se mîndrește să spună colectivul redacțional, „un tezaur documentar restituit literaturii române". Și o informație pentru cititorii: se primesc înscrieri la redacție pentru **Sumarul sumarelor revistei Manuscriptum**, o bibliografie generală a celor 50 de numere ale revistei, prețios instrument de lucru pentru cercetători, editori, profesori, studenți și elevi. **(Regina Vârviței).**

În acest număr ilustrații de Horațiu Mălăele

Februarie, luna lui Horea

Neuitatul „Rex Daciae"

1 Codul civilizației Horea

„Cereți virtos să se șteargă iobăgia, pentru că lucrînd pe nimica de vreo zece sute de ani în brazdele domnilor, ați plătit de o sută de ori pămîntul care vă dădea hrana vieții de pe o zi pe alta, cu atît mai mult pentru că l-ați plătit degeaba, pentru că acela a fost al vostru".

(S. Bărnuțiu)

Dacă cineva se va îndoi de faptul că civilizația omenească nu începe cu legea scrisă pentru cei care n-au rîvnit s-o scrie, ci s-o trăiască mai întîi, acela să se întoarcă cu gîndul său dinafară spre hotarele de jale și de biruință a Ardealului. Spre hotarele celor mulți. Îl va găsi acolo pe Horea. Și va înțelege că civilizația se naște din suferință. Iar din suferința celor mulți s-a născut **Codul civilizației Horea.**

Cum s-a zămislit acest **cod**? Ce a însemnat el în lumea de jale și de biruință a Ardealului?

CODUL CIVILIZAȚIEI HOREA întărește încă o dată drepturile de început ale strămoșilor noștri și ale urmașilor lor asupra a tot ce s-a înălțat acolo pe pămîntul lui Horea. Și castelele grofilor, și cetățile de apărare, și bastioanele, și zidurile întăritoare, și turnurile de pază, și împrejmuirile de piatră, și porțile ferecate în lemn, și morile pe ape, și drumurile drepte, și podurile arcuite, și pridvoarele caselor — iobagii Ardealului le-au făcut. Așa spune **Codul civilizației Horea.**

Și jurămîntul pe cel de dinaintea lor, și hotărîrea ca pămîntul nobililor să fie al poporului plebeu, și dreptul omului de a dispune de viața sa, și obligația ca fiecare om, indiferent de rangul său, să trăiască din munca sa, și abolirea oricăror privilegii, de orice fel, iobagii le-au spus răspicat lumii întregi. Le-au spus cu cinci ani înaintea acelei mari revoluții franceze, care le va repeta încă o dată lumii. Așa spune **Codul civilizației Horea.** Am reflectat adînc asupra acestuia din urmă. Și poate nu aș fi scris așa aceste rînduri dacă, într-un oraș mic, de provincie, la Șimleu, un om cu părul alb n-ar fi stăruit încă în prejudecata că civilizația Ardealului s-a datorat aici altora, adusă de alții, poate pe cai sau în furgoane, ci ea a crescut aici din pămînt și din suferințele omenești ale locuitorilor statornici ai acestor meleaguri. Așa va spune mereu **CODUL CIVILIZAȚIEI HOREA.**

2 N-a fost împlinirea, ci sadismul legii.

„Iar cînd va veni dușmanul
Să vă ia pămînt și drept,
Români: scuturați stejarul!
Ca din somn să mă deștept".
(Un țăran din Bobota)

În sus, acolo sus, pe dealul Cetății de la Alba-Iulia, acolo unde urcă amintirile bătrîne ale neamului, ca pentru a răsări mereu deasupra anilor ce trec, acolo au fost duși Horea și Cloșca, în lanțurile zornăitoare ale martiriului. Un martiriu care nu era împlinirea legii, cum spune golgota chinurilor, ci sadismul ei. Sadismul pe care nu-l putură egala nici fioroasele scene antice, care nu afișau, încet, carnea omului, ci-l lăsau pe acesta să lupte cu fiarele sau cu alți dați pierzării. Îl lăsau pe om să-și mai încoarde o dată puterile, căzute pradă destinului. Așa era atunci. Acum, acolo, la Alba-Iulia, civilizația grofilor maghiari se arăta lumii așa cum a fost de la început, sadică și neîndurătoare. Sadică și neîndurătoare și cu maghiarii simpatizanți ai lui Horea, prefăcuți și ei în „iobagi maghiari", supuși persecuției și suferinței ultime.

Dar în numele cui se instaura atîta suferință? Desigur, în numele slăbiciunii și al neputinței care se poate menține numai cu instaurarea fricii, a spaimei, a torturii văzute și regizate în spectacol.

Din peste cinci sute de sate, la 28 februarie 1785, au fost aduși șase mii de țărani iobagi, ca să asiste la urgia legii, adică toți cei care țineau pe umerii trupului lor și pe brațele sufletului nevoile și suferințele Ardealului. Întîi Cloșca — frînt pe roată, pentru ca Horea să poată privi clipa osîndei care se apropia. Și Horea a privit moțește, mocănește, drept și neclintit cu sufletul, care era al lui. Trupul era al grofilor și al legii lor sadice. Fringerea pe roată începea lin, de la fluierele picioarelor către cap, cu despicarea pielii în fîșii. Apoi cu zdrobirea încetă a oaselor, pocnind, în ruperea lor, ca lemnele vechi în care se ascund spiritele celor duși. A urmat Horea, țăranul nestăpîn pe țarinile lui. Fringerea lui pe roată a fost și mai înceată. Așa a sunat comanda către ofițer, comanda nobililor, ce așteptau ca Horea să vorbească acum despre cele „vorbite" de el cu împăratul. De aceea, spintecarea de jos în sus s-a oprit la piept, pentru ca Horea să vorbească. Și Horea a vorbit. Ultimele lui cuvinte pămîntene au fost: **Mor pentru popor!** Ca să nu vorbească aceleași nobili trufași, Crișan și-a luat viața singur, sub zăplazurile închisorii. Iată adevăruri intrate în legendă.

De atunci, Horea a intrat în lemnele pădurilor românești și sub tîmplele dealurilor ce poartă flința lui nevăzută în cîntece și doine, în horele de jale și de biruință ale Ardealului și ale neamului întreg.

„Pînă-a fost Horea împărat / Domnii nu s-au desculțat / Nici în pat nu s-au culcat. / Prinz la masă n-au mîncat". Așa spunea doina de jale și de biruință a lui Horea. Căci împărat al casei lui a fost el, și nu peste casele altora. L-au numit oamenii „Rege al Daciei" (Rex Daciae), căci le amintea de acel „Decebal eroul", care murise tot în preajma pădurilor sale, ducînd cu el toate cîte le vroise pentru neamul lui învins, dar nu biruit. Poate de aceea țăranul acela din Bobota Sălajului, care mi-a spus odată versurile scrise în subtitlul acestui capitol, a simțit că Horea e stejarul dreptății românești și că toți stejarii pădurilor noastre ascund la rădăcinile lor puterile omenești ale lui Horea. În acei ani, vicecomitele din Sătmar, Ladislau Szuhányi, îi scria vicecomitelui din Beregu, o scrisoare dată în „Caroiul-mare" (Carei n. ns.), la 16 ianuarie 1785, că „Horea a bătut bani și medalie". Acum, lîngă Carei, pază de graniță, se află satul numit Horea. Cînd nobilii i-au tăiat trupul și l-au trimis în patru părți de țară, spre înfricoșarea satelor în batjocură au adăugat: „Iată Împăratul vostru". Dar acesta era un adevăr — și el ducea de la sadismul legii la împlinirea legii noastre, care s-a rostit întru Horea.

3 Unde să-l căutăm pe Horea?

„Oamenii mari se nasc în case mici"
(N. Iorga)

Să fi fost oare Horea eroul fără noroc al neamului său, așa cum s-a spus, ori, mai degrabă, purtătorul lui de noroc? Răzvrătirea sa, unică, poate, în analele lumii, înclină spre adevărul din urmă al frazei de mai sus. Dacă românii au moștenit de la strămoșii lor daci și romani spiritul dreptății, atunci Horea a fost încă o dată întruparea vie a acestui spirit. Cerințele lui erau ale unei lumi ce sta în așteptare. Marea revoluție franceză, care urmează lui Horea, n-a putut trece peste prezența lui în istorie. Cercetările au arătat din plin acest lucru.

Și totuși! Unde să-l căutăm pe Horea? În rafturile Bibliotecii Academiei există o carte, uitată prea ușor, ca și autorul ei. Ea se numește: **Oameni din țărănime** și este scrisă de uitatul Ilarie Dobridor. Aici deci, în țărănime se cere căutat Horea, în acele case mici, de lut sau de scîndură scrijelată frumos, căci în acele case mici, cum numai Iorga putea să spună, se nasc oamenii mari la suflet. Nu pentru că cineva anume se îngrijește de asta, ci pentru că acolo îi pregătește pe acești oameni, cea dintîi pîlpîire de viață, țesută în iubirea de om și de tot ce acesta poartă în destoinicia lui. Îl învață nevoia de mai bine, sau, mai corect spus, îl învață tot ceea ce respiră și tace în jurul lui: semenul, natura, cerul. N-a fost Horea meșter în lemn? Nu a înălțat el ctitoria de lemn din Cizer, urmărind tăcerile lemnului și cerul sub care ea se înălța? Și locul unde a învățat el destoinicia și curajul și răbdarea nemaiîntîlnită n-a fost „templul Munții Apuseni", cum spune poetul inspirat, în poezia cîntată de-acum ca un imn al Ardealului? Căci Horea n-a cerut, ca și capii altor revoluții, să se schimbe calendarul după numele său și al partizanilor săi. N-a cerut să i se facă pantheon din timpul vieții, căci oamenii mari care se nasc în case mici mor cu măreția faptelor lor. Mor așa cum au trăit, știind că e „fericit cel ce rădică / suflet mare-n casă mică! / Și vai celui care are / suflet mic în casă mare".

Unde să-l căutăm deci, într-o lume modernă, atît de grăbită, pe Horea? Să-l căutăm pe tăblițele străzilor și în satele ce-i poartă numele? Da! Se cuvine însă ca să fie rostit numele lui ca rugăciunea pentru sănătatea sufletului, ca pîinea pentru hrana trupului. Și numele lui să fie consacrat cu fiecare răsărit de soare. Nu oricum. De aceea, poate, în numărul din 8 august 1982 al acestei reviste, Teodor Varga din Zalău, blocul **Horia**, apartamentul 16, este „revoltat că nu se hotărăște o dată care este forma corectă: Horia sau Horea". Nu vom hotări nici noi acum, dar știut este că Horea a intrat pentru totdeauna în „horea" de jale și de biruință a Ardealului și a întregului neam românesc.

Unde să-l căutăm deci pe Horea? Unde dacă nu în întreita trecere a veacurilor peste acea ultimă zi a lunii februarie care, o dată, poate se va numi **Luna lui Horea,** căci ne aduce tot viscolul durerilor lui.

Străinii au văzut acest binecuvîntat popor al satelor. Și unul dintre ei, prieten al românilor, francezul Edgar Quinet, scria, pe la 1850: „Aveți un popor sănătos la minte. Corupția celor mari a trecut peste capul lui fără a-l stîrbi; simțul său e drept. Apărați-l, cu un triplu zid în contra subtilităților noastre". Din mijlocul acestui popor s-a ridicat moțul, moțanul-mocanul Horea, prin amintirea căruia s-a spus: „Să poată grăi cîmpurile Ardealului, șesul plinilor, cîmpul mierlelor, și șesul de la Sîntimbru de lîngă Bălgrad și alte locuri, de înșotirea frățească, a tuturor celor ce viețuiesc în acest Ardeal, pentru ca cumplitul vrăjmaș, care ar putea oricînd veni, să nu ne găsească despărțiți, pentru ca apoi pe rînd, și pe unii și pe alții să ne prăpădească".

Unde să-l căutăm, deci, pe Horea? Unde dacă nu în graiul atît de omenesc pe care l-a rostit el, prin urmașii lui, pînă în ziua de azi? Unde, dacă nu pe toate culmile și pe toate drumurile ce poartă în colbuirea lor de vremi ființa „crăișorului Horea"? Unde, dacă nu în horea de jale și de biruință a Ardealului, dăinuind prin Horea! Ca și cum ar fi viu!

VASILE VETIȘANU ■

O nouă descoperire despre vechimea limbii române scrise

Celebra scrisoare a lui Neacșu din Cîmpulung către Hans (Hanăș) Begner din Brașov, prin care îl informa despre mișcările de trupe otomane la Dunăre și trecerea lui Mehmed beg prin Țara Românească a fost, pînă nu demult, unanim recunoscut ca cel mai vechi text păstrat în limba română. Datarea scrisorii — întemeiată pe o analiză atentă a conținutului ei — este din 29—30 iunie 1521. Cel mai vechi păstrat, căci din izvoarele timpului ajunse pînă la noi avem mărturii despre utilizarea limbii române, sub forma ei scrisă, cu mult înainte de scrisoarea lui Neacșu, Astfel, se știe că în 1485 în cancelaria lui Ștefan cel Mare a fost redactat în limba română un text destinat regelui Poloniei, care a fost tradus ulterior în limba latină. Limba română a fost vorbită neîntrerupt de înaintașii noștri, chiar dacă în cancelarii sau biserică s-au folosit, așa cum s-a întîmplat pretutindeni în Europa evului mediu, limbile zise sacre — latina, greaca, slavona. Atașamentul românilor pentru limba lor strămoșească a impresionat pe străini, care l-au consemnat plini de admirație. Umanistul italian Antonio Bonfino (1434—1503) nota că românii „luptă nu atît pentru păstrarea neatinsă a vieții cît a limbii". Iată că arhivele genoveze, care închid un material documentar de cea mai mare importanță pentru începuturile evului mediu românesc, au dat mai recent la iveală cea mai veche mențiune despre folosirea în scris a limbii noastre. Descoperirea aparține istoricului francez Michel Balard care a aflat în aceste arhive **un contract din 25 august 1360,** prin care un locuitor al Chiliei, Costa Aga, se împrumuta cu o sumă de bani de la un locuitor din Pera (cartierul genovez al Constantinopolului). În document se precizează că s-a tradus contractul „de lingua latina in romecha et de romecha in latina". Analiza întreprinsă de Balard arată că sub termenul de „romecha" este de înțeles limba română. Este dealtminteri semnificativ pentru mediul românesc de la gurile Dunării, unde au fost redactate actele descoperite de istoricul francez, că limba greceaască este menționată sub termenul de „gregescha", ceea ce arată în chip limpede influența formei românești în greceaască.

Pe lîngă faptul că avem acum drept cea mai veche atestare a utilizării în scris a limbii române cu 125 ani mai devreme față de scrisoarea lui Neacșu, semnificația descoperirii istoricului francez este, fără îndoială, mult mai cuprinzătoare, este și o atestare a caracterului românesc al populației de la Dunărea de jos și din Dobrogea. Să mai amintim că istoriografia noastră a stabilit că în a doua jumătate a secolului al XIV-lea exista în sudul Moldovei o formație politică românească condusă de un voievod Costea, iar printre sfetnicii conducătorului dobrogean Ivanco se număra de asemeni un C[illegible]

„NU CA ÎNVINȘI, CI CA ÎNVINGĂTORI"

Un alt text pus în lumină recent de către unul dintre medieviștii noștri de prestigiu, de către istoricul Șerban Papacostea, luminează un alt aspect și o altă epocă a istoriei românilor. Acest izvor desluțește „miracolul" uluitoarei performanțe realizate de români în fața expansiunii otomane. În timp ce în întreaga Peninsulă Balcanică și în partea centrală a Ungariei, Poarta otomană a lichidat instituțiile politice autohtone și a introdus regimul administrației directe (pașalicul) românii au fost singurii care și-au păstrat structura de stat proprie, chiar în condițiile dominației turcești. Autonomia recunoscută de Poartă prin acte scrise, numite capitulații, le-a permis Țărilor Române să-și păstreze identitatea politică și să dezvolte o cultură și o civilizație proprii ilustrate de creații de valoare europeană. În același timp, grație statutului de autonomie de care se bucurau au slujit de refugiu grecilor, bulgarilor, sîrbilor, albanezilor care luptau pentru eliberarea patriilor lor.

Textul semnalat de Șerban Papacostea aparține umanistului italian Filippo Buonaccorsi Callimachus care, aflat în slujba coroanei polone, a vizitat Suceava și a avut convorbiri cu Ștefan cel Mare. Într-o scriere redactată probabil în 1490 și destinată papei Inocențiu al VIII-lea el evocă rezistența înverșunată opusă de popoarele din sud-estul Europei cuceririi turcești. Callimachus notează că Țara Românească sub conducerea lui Vlad Țepeș, considerat ca un mare comandant, a „rezistat timp foarte îndelungat cu forțe atît de mici împotriva întregii puteri a turcilor". După dispariția eroicului domn, copleșiți de forța otomanilor, locuitorii Țării Românești „au ajuns totuși la supunere, astfel încît să-și păstreze toate legile lor, împreună cu avuțiile și pînă aproape și libertatea". Aceeași situație e constată umanistul italian și în Moldova, unde Ștefan a acceptat doar „condiționat" suzeranitatea otomană. Conchizînd, Callimachus scrie că românii „după ce au respins armele și încercările ei (ale Porții, n. ns.) s-au învoit prin tratate nu ca învinși, ci ca învingători".

ANDREI BUSUIOCEANU ■

Ce se întîmplă cu Hanul Galben?

La intretăierea bulevardelor 1 Mai și Banu Manta cu strada Dr. Felix, se află o clădire mai deosebită: un parter, peste care se rînduiește un pod înalt, mărginit de un acoperiș în două pante repezi și care, la fațadă (str. Dr. Felix) are un etaj mansardat. Parterul, la rîndu-i, este închis de un ceardac cu geamlîcuri.

Eruditul și pasionatul cunoscător al Bucureștilor, profesorul George Potra, ne-a adunat și deslușit — acum aproape două decenii — cele aflate de d-sa în legătură cu „Hanul Galben"*).

Fiindcă de acesta este vorba. Avea pereții zugrăviți în galben de unde și numele. A fost construit în prima jumătate a secolului trecut de ciocerul Preda Săulescu. În 1850 „Vestitorul Românesc" anunța că „Hanul cel Galben de la capul Podului Mogoșoae, afară din barieră, ce se învecinește cu Spitalul Filantropii", este de vînzare. La parter are cinci încăperi și o circiumă cu pivniță boltită, unde încap 18 butii de vin; etajul — alte patru camere plus două cămări și o cuhnie (bucătărie).

Îndărătul hanului se afla o curte întinsă, parte mai există și astăzi. La 1850 avea și un grajd pentru 20 de cai, două șoproane pentru 4 trăsuri. În spatele curții — o grădină, o vărzărie, fînețe, o cărbunărie și mai ales o vie de 13 pogoane cu cramă și dependințe.

Și după o atare descriere „Vestitorul Românesc" conchidea: „Doritorii ce vor pofti ca să cumpere acest acaret, se vor înțelege cu pomeniții moștenitori" (ai Ciocerului Preda Săulescu).

Pe la 1870 „Hanul Galben" aparținea unui Cristea. Mai tîrziu, a fost al ctitoriei Sf. Vineri-Nouă aflată pe locul unde astăzi sînt mesageriile Gării de Nord.

În 1904, un reporter de la „Adevărul de dimineață" scria:

„La răspîntia unde se întîlnește Șoseaua Filantropiei cu strada Grozăvești, este un han mare cu pereții galbeni. Lumea s-a deprins să-l numească Hanul Galben. E o clădire joasă cu un acoperămînt de tablă roșie închisă, prelungit cu o strășină largă ce întunecă fațada și-i dă astfel o înfățișare misterioasă."

„În mijlocul acoperișului se ridică o mansardă luminoasă, înaltă și curată care face ca partea de jos a clădirii să apară mult mai lugubră de cît e în realitate. Astfel Hanul Galben atrage privirile, oprește pe trecător, fascinează, asemeni ochilor enigmatici și întunecați ai păsărilor de pradă."

Hanul a reprezentat o construcție caracteristică arhitecturii noastre tradiționale. Astăzi, au mai rămas cîteva, între ele și „Hanul Galben". Nu ne mai putem îngădui pierderea lor.

Distrugerea unor atari mărturii înseamnă încă o pagină de istorie ruptă pentru totdeauna din mintea și sufletul tuturor generațiilor ce vor veni, cît va fi neam românesc. Păstrarea lor înseamnă respectul cuvenit acestui neam, creației arhitectonice românești, înseamnă păstrarea identității noastre.

De aceea, restaurarea și amenajarea Hanului Galben nu poate fi decît o datorie pentru protectanții și edilii Bucureștilor.

DINU C. GIURESCU ■

*) Știri despre „Hanul Galben" din Mahalaua Filantropiei, în „Materiale de istorie și muzeografie", București 1964, pag. 385—399.

VINERI, 11 martie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

NICOLAE VELEA:

„În tabla de valori a neamului nostru, prezența țăranului a fost exemplară“

Mă îngrijorează mai mult faptul că n-o să lasă nimic din discuția noastră ● Între cititori și scriitori trebuie să existe o adversitate afectuoasă ● Nu mă las stăpînit de personaje și de situații decît rareori ● Am vreo două geamantane de manuscrise la care nici nu mă uit ● Umorul vindecă ● Aveam sute de porecle : ciutură, buturugă ● Părinții au dat declarații că renunță la mine pentru a salva mama ● Am vrut să mă răzbun pe cei care m-au batjocorit și am dorit să ajung cineva ● Lectura este ca un balsam ● N-aveam locuință și dormeam cu Nichita Stănescu în redacție pe două mese ● Satul românesc asigură o stabilitate a valorilor etice ● Îmi plăcea foarte mult să fac reportaj ● Am rămas probabil cu un soi de „blocaj“ în fața urbanismului ● Ca să nu mai fac greșeli multe, m-am gîndit să nu mai fiu aspru cu mine ● Îmi pare rău că satele sînt cam lipsite de tineri ● Spaima mea e să mă recitesc ● O frază frumoasă mă face fericit multă vreme ● N-am vrut să studiez scoarța copacilor.

— Haideți să-nchidem fereastra, Nicolae Velea, Vine prea mult zgomot de afară.

— De ce să o-nchidem ? Doar nu bagi zgomotele în interviu. Pe mine nu mă deranjează. Mă îngrijorează mai mult faptul că n-o să lasă nimic din discuția noastră.

— Încă n-ați rostit decît cîteva cuvinte și deja vă e teamă că ele n-or să vă reprezinte. E dealtfel legendară spaima dumneavoastră în fața hîrtiei albe. Se spune chiar că Nicolae Velea începe o frază într-o zi și o termină peste o lună. Chiar așa e ?

— Legenda asta mi se trage de la nuvela **Transferul**. Începusem prima frază : „Pe învățătorul Dandu Pănțurescu îl împlini o mulțumire mijlocie...“ și nu mai știam ce să scriu mai departe. De-abia după mult timp am găsit continuarea. Mai tîrziu totul a mers ușor. După mine, frazele trebuie dăltuite, expresia trebuie să acopere exact gîndul, emoția, sensul... Ceea ce e foarte greu. Îmi este totdeauna frică să nu-mi dezamăgesc cititorul. Am mai spus asta : între cititori și scriitori trebuie să existe o adversitate afectuoasă. Cititorii trebuie să se și regăsească în cele citite și totodată să nu se regăsească. Ei trebuie biciuiți cu trăiri noi, cu emoții noi, care să fie și ale lor, dar și ale altora.

— Opera dumneavoastră însumează puține pagini. Dar, așa cum afirmă criticul Eugen Simion, „Atîta cît este, proza lui Nicolae Velea este, prin subtilitatea limbajului și a observației, excepțională.“

— De obicei transcriu fiecare pagină de două-trei ori. Nu m-apuc să scriu decît atunci cînd sînt „condamnat“ la un subiect care s-acopere o arie mai largă de întelesuri. Cînd o întîmplare s-a rotunjit în mine, cînd s-a rostogolit prin sensibilitatea mea, o retrălesc prin fibrele mele — cîte sînt — mă așez la masa de lucru. De multe ori, dacă n-am sfîrșitul bine conturat, abandonez sau zăbovesc mult.

— Nu vă place să vă lăsați în voia cuvintelor, să vedeți unde vă poartă, ce personaje și în ce situații vă pot dezvălui ? Trebuie să știți dinainte totul, nu vă oferiți niciodată bucuria unei surprize ?

— Vreau să cred că eu construiesc geometric și rotund și migălos. Nu mă las stăpînit de personaje și de situații decît rareori. De aceea am și scris atît de puțin. Sau, mai bine zis, am publicat atît de puțin. Fiindcă am vreo două geamantane cu manuscrise la care nici nu mă uit. Într-o vreme, spuneam împreună cu prietenul meu Cezar Baltag, că noi vrem să scriem direct în istoria literaturii, adică să săpăm definitiv în carte și în timp. Evident, eram foarte tineri cînd susțineam cu orgoliu astfel de lucruri. Însă țin să-ți atrag atenția că nu-mi place pînă acum nimic din ceea ce ți-am spus. Nu m-ai prins într-o formă bună. N-a căzut pînă acum nici un trăsnet.

— Mai e vreme. Mai bine spuneți-mi de ce credeți că umorul poate fi o formă de rezistență la vicisitudini ? În opera dumneavoastră lumea satului este prezentată într-un fel particular. Mari evenimente — război, foamete etc. — se abat asupra unei mici comunități care reacționează în așa fel încît să poată supraviețuiască tuturor încercărilor. Una din aceste forme este umorul.

— Umorul vindecă. Personajele trăiesc cu acuitate momentele dramatice sau sociale dureroase însă găsesc și resurse intime de refugiu în replici răsucite, care sînt forme de apărare, de protejare a unor zone sufletești de candoare.

— Vă place foarte mult să scrieți despre candoarea oamenilor. O candoare care, paradoxal, îi face puternici și îi ajută pînă la urmă să învingă. Bineînțeles că descoperiți această puritate în special la copii. S-ar putea spune că vă obsedează tema copilăriei.

— Cred că orice scriitor are în atenție teritoriul acesta mirific al copilăriei. Eu, din păcate, am avut o copilărie destul de bîntuită de coșmare — secetă, foamete, umilințe de tot felul. De pildă, încă de atunci aveam capul mare. Ținînd cont de faptul că eram ingrozitor de slab, îți închipui cam cum arătam... Aveam sute de porecle : ciutură, buturugă... Copiii au retina curată, dar uneori pot fi și nemiloși, de o cruzime sălbatică. Apoi, la 11 ani, am fost dat la Colegiul militar din Cîmpulung de Argeș. Să faci militărie la vîrsta aceea e cumplit. Eram treziți la ora patru dimineața, să scuturăm cazarmamentul, făceam de nu știu cîte ori de planton pe săptămînă, înduram tot soiul de-ofense, eram pus la munci înjositoare. Dealtfel, puțini din generația mea au dus-o mai bine în perioada aceea. Am avut o copilărie călcată de diverse cizme.

— Poate că de aceea unii dintre copiii care apar în povestirile dumneavoastră încearcă să se mintă, punîndu-și, de pildă, ochelari cu lentile colorate, pentru a vedea realitatea într-un mod feeric.

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Noua frontieră a sufletului uman

Nicolae Prelipceanu

Întotdeauna m-a tulburat lectura versurilor lui Nicolae Prelipceanu. Niciodată n-am putut să le plasez într-o categorie posibilă sau într-unul din nenumăratele genuri pe care le are poezia. Ceea ce m-a frapat atît la el cît și la colegii și prietenii lui apropiați și de serie a fost ironia predominantă a versului, ascuțimea inteligenței, schimbînd noțiunea în metaforă. În cazul poeziei lui Prelipceanu, ideea se schimbă în viziune și ciocnirea neașteptată a cuvintelor, în revelație. Și totuși, ceva mi-a scăpat tot timpul din poezia lui. Un „nu știu ce“ inefabil, care-l diferențiază nu numai de seria strictă pe care am putea-o numi „școala ironicilor“, care pleacă de la Drăgănoiu și Prelipceanu, a făcut și prozeliți literari din cea mai tînără generație, deduși poate undeva teoretic dintr-un studiu filozofic serios asupra ironiei, al lui Jankelevitch, dar și dintr-o mutare a psihologiei poeziei, în replică poate cu serille anterioare. Acest fenomen, profund pozitiv, denotă răsunetul poeziei noastre, care nu a avut clasici pe măsura poeziei de tip constructiv, ca s-o numim așa. Dacă poezia de tip metafizic (în sens poetic, iar nu filozofic) a avut o serie de stîlpi înaintea ei, la noi, tipul ironist și-a găsit cu foarte mare greutate vadul său propriu. Descins din îndepărtatul Urmuz, frînt prematur, sau din Tonegaru, de asemeni frînt prematur, ironismul la noi abia acum își găsește o albie proprie.

Și totuși, ceva mi-a scăpat foarte multă vreme din poezia lui Prelipceanu. Acum știu ce mi-a scăpat, ce nu sesizasem, deși aflînd, sînt departe de a elucida fenomenul lui poetic. Poezia adevărată nu se supune elucidării.

Anul trecut, fiind în Macedonia, la o mînăstire medievală — Prilep — cățărată-n munți și devenită loc de găzduire a artiștilor plastici, de sus, dintr-un turn, am contemplat peisajul cu totul și cu totul unic. Avea în el o nostalgie aparte. Acolo, la Prilep, am sesizat brusc că poetul nostru Prelipceanu își are un fir de rădăcină întinsă pînă-n Macedonia, prin care i s-a comunicat acea nostalgie indicibilă. Într-adevăr, poezia lui Nicolae Prelipceanu, deși ironică, are un timbru nostalgic. În acest sens, el este primul ironist nostalgic, cel puțin al literaturii noastre. Poezia lui nu este crudă, aspră, dură. Ea este ascuțită, inteligentă, plină de fantezie neprevăzută și totodată nostalgică. Stau la îndoială ce să fac : să mă mai duc încă o dată la Prilep sau să fac bine să recitesc cărțile prietenului meu Prelipceanu?

Încheiu cu drag.

NICHITA STĂNESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

Abecedarul străzii (II)

M-am referit, într-o intervenție anterioară, la ceea ce numeam capitolul „firme“ din abecedarul străzii — o noțiune în care am înglobat toate inscripțiile ce ne înconjoară (atenție ! varianta **înconjoară** este admisă, alături de **înconjură**, în noul **Dicționar ortoepic, ortografic și morfologic**), pe stradă, în magazine, în instituții, pe scurt în viața publică.

Să vedem astăzi ce ne învață capitolul „anunțuri“.

Acesta pare profilat mai ales pe gramatică și este, de asemenea, foarte surprinzător.

De exemplu, anunțurile ne învață că în limba română ar fi dispărut acordul în gen al adjectivului cu substantivul determinat. Astfel, dacă „Fumatul (este) interzis“, „Scuturatul covoarelor (este) interzis între orele X—Y“, aflăm și că „Staționarea în hol este interzis“ sau „Parcarea este interzis“. Ca să fiu sincer, de fapt, scrie : „Interzis staționarea“ și „Interzis parcarea“ și poate că tocmai aici s-ar putea găsi explicația acestei regului **sui generis**. (Oh, de cîte ori s-a scris despre acest dezacord în lucrările de cultivarea limbii adresate publicului larg !...)

Se pare că vorbitorul contemporan „simte“ din ce în ce mai precis transformarea acestui adjectiv, provenit dintr-un participiu verbal, într-o interjecție sau, poate, adverb, ceea ce n-ar mai pune problema acordului. Cred că este așa deoarece dacă pînă nu demult vedeam scris corect : „După începerea spectacolului intrarea publicului spectator este **permisă** numai în pauză“, în ultima vreme am văzut undeva „**Permis** intrarea numai în pauză“. Graba ? Atracția creată de acordul greșit al lui „interzis“ ? Cine știe ?

Un lucru trebuie să fie clar : **atît permis cît și interzis sînt**, deocamdată, adjective (desigur, dumneavoastră v-ați dat seama că nu e vorba de substantivul (un) **permis** — (două) **permise**), formate din participiile verbelor frecvent utilizate în limbajul administrativ : **a permite** și **a interzice**. Ca adjective, **ele trebuie** să fie acordate în gen, număr și caz cu substantivele determinate. Este deci, dacă-mi dați voie, **interzisă** omiterea desinenței specifice atunci cînd acordul se face cu un substantiv de genul feminin !

Dacă m-am oprit prea pe larg asupra acestei greșeli, am făcut-o și pentru că de curînd i-am constatat extinderea primejdioasă : un anunț (scris de mînă, ce-i drept) ne înștiința : „Casieria deschis (!) după ora 12“.

CEZAR TABARCEA ■

POEZIE

Sub sabia timpului

Elegiile de curînd apărute, ale lui Radu Cârneci, din *Timpul judecător*, 1982, m-au făcut să mă întreb dacă poetul este același, pe care îl știu și îl știm : fugos, dar cu versul șlefuit ca diamantele, un romantic înfrigurat de tumultul sentimentelor, dar neobosit proiectindu-și-le în poeme de o disciplinată rigoare ; dacă nu este cîntărețul păgîn al iubirii, acea descărcare de energie inepuizabilă, străbătută totuși în sonuri ce ne încîntă estetic și ne copleșesc nostalgic.

Cum să spun ? Radu Cârneci rămîne în substanță poetul pe care îl cunoaștem, dar în cartea de față îl receptăm în alte nuanțe cromatice și reflexive, mai ales reflexive. Dacă aș face o transpoziție de planuri, aș zice bunăoară că Napoleon de după Waterloo, și mai cu seamă cel de pe insula Sfînta Elena este tot Napoleon, în esență, dar în altă nuanță dominantă, și anume — la ceasul bilanțului profund uman, cînd *gloria mundi* a trecut, și ne îngăduim, de fapt ni se impune, o clipă a reflecției dezeroizante. Gîndul m-a dus, citind culegerea poetului, și la o peliculă cu Henry Fonda, vizionată în vremea din urmă pe micul ecran, acel sfîșietor poem al senectuții, pus în cumpănă cu altă vîrstă a eroilor, a expansivei tinerețe...

Reflecții sub sabia timpului, așadar, aș defini poemele autorului de aici, din cartea sa din urmă. În care ne întîmpină un Radu Cârneci nu al superbei lirice și existențiale deci, ci unul al perspectivelor fatal și incredibil închizîndu-se, estompîndu-se ca elanuri vitaliste, sub puterea gîndului că crugul vieții nu e un arc fără sfîrșit, ci o „istorie" care, ineluctabil, își are și epilogul ei amar :

„În urmă-au rămas : iarba de foc, / tîrîtoarele ascunzîndu-se-n smircuri, / miasmele iadului otrăvindu-și carnea, / pașii singerînd / în dușmănoasele pietre de timp, iar acum, / la marginea întunericului destrămat, / sufletul tău hohotind".

Am citat din poemul „Chipul poetului", închinat, semnificativ, memoriei lui Alexandru Philippide, acest mag al însațietății cosmice, călător în timp și în gînd și în esența lucrurilor deshotărnicite, dar desinse totuși în hotarele prin destin limitate ale umanității...

„Vînător singur" — așa se simte poetul după ce a explorat *grădinile în formă de vis* ale lumii, universul sentimentelor pline, pe cont propriu ; după ce s-a aflat în miezul, aparent inepuizabil, al cîntecului vieții, al aspirațiilor neobosite spre întîlnirea — de atîtea ori copleșitoare — cu frumosul, plenitudinea, cu iubirea mai întîi de toate, cu ametitoarele victorii, vai ! trecătoare, efemere din perspectiva eternității ce ne subsumează : -

„Eu plec la Muntele de ceață, / la muntele cu chipul sfînt : / acolo sufletu' nu-ngheață, / acolo-s talnele-n orînd... / Eu plec la Muntele de ceață : / un drum pe care-l știu din dor, / s-aude-un corn de peste viață / chemîndu-mă-ademenitor...

Poetul, poetul devenit filozof, față în față cu sinele său, nuniai cu sinele său, sub sabia timpului, în puterea *timpului judecător*, într-un decor de-acum existențial alterat în toate culorile și sonurile lui, ce nu au fost himerice, dar par a fi ajuns, totuși, de nu au și ajuns, cumva, o himeră...

De la zenit la nadir, de la efloreșcența primelor vîrste, de la cotropitoare explozii vitale — la împuținarea orizonturilor și a gamelor de culori, iată semnificația înfioratelor elegii din această carte de poeme, de azi, a lui Radu Cârneci. Drum fără întoarcere, pe care autorul îl melancolizează îndurerat, ecleziastic copleșit, oricît ar înțelege rosturile firii, refuzînd să-și ascundă tristețile, ceea ce face din discursul lui liric o dramatică mărturie umană.

Radu Cârneci melancolizează, melancolizează, răscolitor elegiac...

„Ah, această vară care se sfîrșește, / aceste păsări care pleacă, acești / copaci melancolici ! Tu ești asemenea focului, / mîngîietoareo ! și singele învins / îngenunchează..." („Locul de taină").

Talmăcirile din fondul de aur al poeziei negre, ce închide culegerea autorului, deconspiră afinități elective care îi completează, lui Radu Cârneci, profilul liric : acela de îndrăgostit de viață, dar nu mai puțin dezolat pentru ștergerea contururilor ei vii, inimitabile, oricît ar fi de în firea lucrurilor această dramatică realitate.

HRISTU CÂNDROVEANU

PROZA

Parabola și utopie

Împlinind previziuni mai vechi ale lui Laurențiu Ulici (**Prima verba**, vol. II, 1977), el s-a pregătit îndelung pentru construcția epică ampilă, romanescă încă de la apariția prozelor scurte cu care a debutat (**Mezareea**, 1974), Marius Tupan se afla, cu **Coroana Izabelei** (Editura Cartea Românească, 1982), la al doilea roman al său (după **Crisalide**, 1977, și alături de alte două volume de nuvele) construind și aici, ca și în **Mezareea** sau în **Noaptea muzicanților**, o geografie convulsionată și bizară, în egală măsură fabuloasă, mustind de viața obscură a bălților și stufărișurilor din preajma Dunării, dar și reală, de un naturism marcat.

Ca și Metopolis-ul lui Bănulescu, Vladia (Eugen Uricaru) sau Doruna (Platon Pardau, cu proza căruia Marius Tupan are deatfel multe afinități). Ursa Mică — utopos-ul din **Coroana Izabelei** — este un spațiu-rezervație, o lume ce se închide obstinat în sine, închizînd totodată, la nivelul lecturii, o multitudine de semnificații, de la implicațiile motivului puterii la parabola vîrstei de aur, de la mirajul construcției utopice și pînă la proiecția unui univers real. În cele trei părți ale sale (**Secera, Bilciul cel mare, Clopotul**) romanul urmărește destinul Ursei Mici, aflată în plin moment de criză prin dispariția bătrînei căpetenii a satului (Petronel Cremene). Deruta, capitulările treptate ale ursenilor în fața presiunilor din afară (Ioanid, Țițirigi, subteranele, Ochiroș) și, în sfîrșit, degringolada finală, marcată de căutarea bezmetică, haotică a clopotului (altfel spus, a credinței, a axului justițiar) reprezintă trei trepte ale destrămării unui echilibru colectiv. Între teama de semnele rele (o femeie găsește un copil lepădat, un băiețandru se însoțește cu o cățea, un prunc investit cu puteri mintuitoare este uitat pradă sălbăticiunilor din Balta Neagră etc.) și credința în puterile benefice ale magiei (farmecele țiute de Izabela, sădirea puiului de salcie echivalînd cu o întreagă soteriologie, o procesiune de măști închipuind un balaur care trebuia să alunge secetа ș.a.), ursenii consumă rînd pe rînd experiența solidarității (pactul cu Țițirigi), a mîntuirii de blestem prin dragoste (Mihai și Fiodora), a cruzimii (scena teribilă, excelent realizată dealtfel, a nunții clinilor, zidirea lui Nicolina și a nevestei lui în propria lor casă), a purității aproape ofeliene (Virginia) sau statuare (Izabela), a erotismului primar, animalic (Fiodora) ș.a.m.d. Personajele nu sînt altceva decît **nume** — stranii, rezonînd brutal : Broștica, Bleaju, Pilea Rozar, dar și Virginia, Arghir, Fănuș —, **stări** (Arghir, copii, are coșmaruri, Virginia trăiește într-o semitrezie vizionară) și **porniri** neînfrînate (Licarie Cremene, Fiodora). În romanul lui Marius Tupan nu se poate vorbi de **caractere**, ci mai degrabă de **portrete**. Personajele sale nu susțin o înlănțuire epică, ci o aglutinare de gesturi, impulsuri, viziuni, o pendulare permanentă între planul real și cel fabulos.

Coroana Izabelei are în general atît calitățile cît și defectele celorlalte cărți ale autorului : pe de o parte, avantajul unei scrieturi percutante, de remarcabilă forță a viziunii, avantajul puterii de a construi o atmosferă tensionată, dar, pe de altă parte, dezavantajul unei încă insuficiente stăpîniri a materiei epice. Dacă **Secera** este de departe și sub toate aspectele cea mai realizată parte a cărții — și, poate, tot ce a scris mai bun Marius Tupan pînă la ora de față —, **Bilciul cel mare** nu mai reușește aceeași elegantă volută tensională, fărîmițîndu-se în fragmente inegale ca valoare (așa de pildă efectul unei scene cum este cea cu caravana cinematografică este ratat, prin supralicitarea în tentă grotescă). Ultima parte (**Clopotul**) pare de-a dreptul „lipită" : intervenția bruscă a unor elemente determinabile sub raport temporal (polițaiul Vidrighin obsedat de culoarea verde, starea de ocupație, navetiștii...) risipește aproape în întregime atmosfera construită cu atîta migală în prima parte și lasă impresia de decriptare forțată și artificială a sensurilor parabolice ale cărții. Cu toate aceste scăderi, ultima carte a lui Marius Tupan pune în valoare cu pregnanță calitățile unui prozator care se înscrie cu fermitate în generoasa formulă a epicii de tip parabolic.

TANIA RADU

ESEU

Cultivarea limbii

Printre ultimele aforisme memorabile tipărite de Blaga, stă parcă drept îndemn perpetuu în cultivarea limbii acesta : **„Limba cea de toate zilele e o uneltă și o formă a spiritului"**, stabilind legătura strînsă dintre capacitatea personală de a ști și de a acționa și expresia directă a ființei noastre. Idei și expresie formează de fapt imaginea personalității, cum tezaurul național al limbii e imaginea culturii și „măsurariul civilizațiunii unui popor", cum spunea Eminescu.

Deoarece **cultura implică și cultivarea limbii**, există o acțiune susținută în vremea noastră față de această acțiune, limbajul fiind mijlocul cel mai larg și mai eficace de comunicare ; stăpînirea cunoștințelor reclamă mijloace adecvate de sinteză și de expresie. Claritatea, precizia și bogăția expresiei vin din studiul și sensibilitatea fiecărui om față de cuvînt, dornic să mînuiască cît mai eficace tezaurul limbii. Cunoașterii și sensibilizării vorbitorilor îi se adresează numeroasele cărți apărute în ultimul timp despre structura, bogăția și expresivitatea limbii române.

Acad. Ion Coteanu a publicat o **Gramatică de bază a limbii române**, cu preocuparea de a da un ghid practic pentru însușirea normelor, evidențiind structura specifică a limbii, specificul sistemului ; îndeosebi trei capitole se impun atenției cititorului : articolul, pronumele, cu o sistematizare nouă a funcției formelor neaccentuate atît de complexe în limba noastră, și verbul (ocupînd cel mai mare spațiu : 100 pag.). Dacă bogăția structurilor frazei se prezintă condensat, enunțiativ aproape, autorul inovează prin atenția acordată **stilului**, chiar dacă titlul cărții este „Gramatica de bază". Un instrument practic de studiu și cultivare a limbii căruia i se poate adăuga **Gramatica explicată — sintaxa —**, al doilea volum semnat de cercetătorul ieșean C. Dumitriu, cu sinteza celor mai noi rezultate și aplicații în sfera largă a construcțiilor propoziției și frazei românești, completînd precedentul volum consacrat morfologiei.

Dar cum sînt încă unele probleme controversate în studiul limbii noastre, prof. Gh. Trandafir, erudit cercetător al gramaticii acestei limbi, a publicat recent un volum de studii la Editura Scrisul românesc în care mai bine jumătatea celor 12 capitole e consacrată tot sintaxei (cap. IV—XII), privită în relația complexă dintre „conținut și formă" (p. 78). E o problemă în care se reflectă infinitele nuanțe ale gîndirii și expresiei, de unde și prezența frecventă a aspectelor afective, deci stilistice ale sintaxei, cum am încercat să arătăm în volumul **Sintaxă și stilistică** (1968). Viitoarea ediție a Gramaticii Academiei va ține desigur seama și de analizele competente ale lui Gh. Trandafir.

O activitate dinamică în domeniul cultivării limbii literare desfășoară de mulți ani M. Mihăescu, filolog și literat, cercetător și publicist, prezent mereu în presă, la radio și TV, autor de cărți consacrate cunoașterii și cultivării limbii noastre. Ultima (col. Lyceum, Ed. Albatros) adună într-o sistematizare logică și instructivă comentariile sale asupra unor „norme, abateri și inovații în limba română contemporană". Un ochi atent urmărește procesul înnoirii lexicului prin progresul civilizației și prin inspirația autorilor, uneori creatori de termeni, cînd izbutiți, cînd bizari sau echivoci ca a sunariza ; a anonimiza ; a adjectiva ; propensitate ; popularesconfiativ etc. Chiar și gramatica este supusă tendințelor inovatoare, deși normele, structura, tiparele ei nu sînt contestabile, ci obligatorii. Ibrăileanu la începutul acestui secol și Lombard (Suedia) în anii noștri au scris despre limba română literară „mai puțin fixată ca celelalte limbi romanice de veche tradiție literară". Cărți ca cea a lui N. Mihăescu pot contribui realmente la elucidarea multor nedumeriri normative, continuînd și îmbogățind preocupări ca cele ilustrate acum aproape două decenii în antologia **Cultivarea limbii** îngrijită de noi în 1964.

În sprijinul cunoașterii și difuzării în lume a limbii noastre stau și recentele studii ale lui Gh Doca asupra domeniului particularităților acestei limbi cînd este predată străinilor (teza lui de doctorat a apărut în franceză, concomitent la noi și la Paris, iar „o abordare psiholingvistică" a acestei probleme se află într-un volum apărut la Tipografia Universității București, 1982), precum și seria instructivă de dicționare recente: cel de **sinonime** publicat de Luiza și Mircea Seche, cel **morfologic**, în franceză, de Alf Lombard (Suedia) și C. Gădei, cel de **cuvinte recente** de Florica Dumitrescu. Toate sînt menite să sporească sensibilitatea noastră față de cuvînt, față de limbajul-imagine concretă a-gîndirii, a ființei noastre.

GH. BULGĂR

BIBLIOTECA ÎN AER LIBER

DEFINIȚIE

În ultimele săptămîni mi-a venit adesea în minte o replică vestită. Pavlov, autorul studiilor fundamentale asupra reflexelor condiționate care i-au adus Premiul Nobel, se afla, la 87 ani, pe patul de moarte. Înconjurat de asistenți, le dicta observații asupra propriului său organism ale cărui funcții slăbeau și încetau pe rînd. La un moment dat a sunat telefonul și cineva a vrut să îl lege la legătura cu marele fiziolog. Acesta a refuzat : „Spuneți-i că Pavlov nu are timp. Moare".

Și iată moartea, propria moarte, devenind obiect de studiu, o ultimă înfăptuire, o ultimă muncă în folosul umanității — pentru că există și muncile morții, așa cum există și muncile facerii...

Nu o dată ne plîngem de nepăsare, de neglijența ori chiar de nepricepere unor membri ai corpului sanitar — și avem tot dreptul să ne plîngem, pentru că și medicii sînt oameni ca toți oamenii, au nu numai calitățile ci și defectele pe care le au reprezentanții celorlalte profesiuni. Dar cum să nu te gîndești că prestigiul extraordinar al școlii de medicină românești, sporit cu străluciri în ultimii douăzeci de ani, se bizuie pe prestigiul real pe care izbutește să și-l dobîndească fiecare medic, oricît de modest ! Cum să nu-l admiri pe internistul pensionar care, deși nu mai lucrează ca încadrat al spitalului său de peste zece ani, vine în fiecare zi — și dimineața, și după-amiaza, inclusiv duminicile — fără nici o plată, din dragoste de meserie, și le dă o mînă de ajutor colegilor mai tineri, uneori copleșiți de numărul bolnavilor pe care-i tratează, alteori dornici de o sugestie într-un caz peste măsură de complicat ! Cum să nu-ți scoți pălăria în fața tînărului medic, înalt și frumos ca un viking, care, încercînd să salveze un bolnav de hepatită, aflat în comă, îi face respirație „gură la gură" ! Și nu reușește să-l salveze, și se îmbolnăvește el însuși, și primește (poate pe drept cuvînt) mustrările colegilor pentru riscul ce și l-a asumat... Ei da, dar medicul acesta e cineva ! Și acum, privind tabelul de marmură aflat la intrarea unui spital din București, tabel pe care sînt scrise numele medicilor importanți ce au lucrat acolo, cu data nașterii și a morții, să nu faci o socoteală simplă și să nu observi că, din șapte sau opt medici, numai unul a apucat să împlinească șaizeci de ani...

Ce sînt, la urma urmei, medicii ? Niște țărani, vorba romancierului. Spre deosebire de muncitor — sau de poet — nici țăranul și nici medicul nu fac cu mîinile lor obiecte noi. Ei nu „creează", ci îi ajută pe ceilalți s-o facă. Medicii asistă la nașteri și au grijă de sănătatea celor care li se încredințează, țăranii ocrotesc nașterea și creșterea grîului, a porumbului, a animalelor. Examinînd prin palpări și cu ajutorul analizelor chimice trupul celor ce trebuie să rămînă valizi, medicul lucrează țărănește : tot cu ajutorul pipăitului și tot cu sprijinul analizelor chimice e pregătită și viitoarea recoltă. Stînd pe gînduri lîngă patul unei femei gravide, medicul are pe față o lumină calmă de țăran bătrîn care a trecut prin multe și care știe că pentru toate problemele sau pentru aproape toate, există soluții fericite.

FLORIN MUGUR

Din nou Rigoletto

Luni, 21 martie 1983, la ora 19, la Sala Palatului Republicii Socialiste România, publicul meloman va avea prilejul să asiste la un spectacol extraordinar cu opera **Rigoletto** de Giuseppe Verdi, cu o distribuție prestigioasă. În rolul Gildei va acărea soprana RHEA JACKSON din R.F. Germania. Rigoletto va fi artistul poporului NICOLAE HERLEA, iar Ducele de Mantua va fi interpretat de tenorul OCTAVIAN NAGHIU. La pupitrul dirijoral, o veche cunoștință din Grecia, maestrul BYRON COLLASIS. În alte roluri, Rodica Mitrică-Bădircea, Pompei Hărășteanu și Dan Zaocu.

Stelele Operei și Operetei

Opera Română vă invită duminică, 13 martie, ora 11, la un concert cu un program extrem de atractiv, cuprinzînd lucrări semnate de compozitori de renume : Wolfgang Amadeus Mozart, Gioacchino Rossini, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Georges Bizet, Jacques Offenbach, Emerich Kalman, George Gershwin, Francis Lopez, Eduard Caudella, Tiberiu Brediceanu, Sabin Dragoi, Paul Constantinescu, Gherase Dendrino, Gheorghe Dumitrescu, Cornel Trăilescu.

Își dau concursul : **Magda Ianculescu**, artistă emerită, **Nicolae Herlea**, artist al poporului, laureat al Premiului de Stat, **David Ohanesian**, artist emerit, laureat al Premiului de Stat, și **Daniela Diaconescu, Veronica Gîrbu, Rodica Mitrică-Bădircea, Sanda Șandru, Lucia Țibuleac, Silvia Voinea, Florin Farcaș, Eugen Fănățeanu, Constantin Gabor, Pompei Hărășteanu, Vasile Martinoiu, Eduard Tumageanian, Nicolae Urziceanu, Ionel Voineag, Dan Zaocu**. La pupitrul orchestrei vor apărea dirijorii **Lucian Anca** și **Constantin Petrovici**.

PLASTICĂ

Peisajul, ca stare de suflet

Sarcina de a edita un album selectiv din opera pictorului Viorel Mărginean și-a asumat-o, iată, Editura Sport-Turism, dispusă a valorifica din ce în ce mai mult aspectele „publicitar-turistice" identificate în creația unor pictori contemporani. În astfel de condiții, editorii optează, în selecția întreprinsă, pentru peisaj, cel românesc îndeosebi. Și lucrurile sfîrșesc bine atunci cînd autorul este, la rîndu-i, atras de problemele peisajului. Cu alte cuvinte, în operă este prevalent aspectul de natură interpretat mai mult sau mai puțin într-o manieră subiectiv personală.

Așa s-a întîmplat cu Ion Grigore, monografiul Țării de Sus, cu Dragoș Morărescu și Constantin Călafăteanu, cu Mimi Podeanu ș.a., deși numele par alese cu o motivație obscură iar nu prin aplicarea unor riguroase criterii estetice, diferențierile tipologice și valorice dintre aceștia fiind uneori extrem de pronunțate.

Prin Viorel Mărginean editura înscrie în circuit nu numai un nume de notorietate în plastica românească de azi, ci și o operă constituită în datele ei de esență printr-o plurală și benefică abordare a peisajului. Se impun însă cîteva distincții liminare. Conceptul însuși de peisaj, interpretat printr-un comod rapel la echivalentul stării de suflet, e restrîns de obicei la o relație inechitabilă. În cazul lui Mărginean însă, peisajul este în primul rînd o problemă de plastică a formelor și a acordului cromatic și abia apoi o caligramă a unor stări emotive. Explicația este aparent simplă și verosimilă.

Artistul, structură funciarmente rurală, percepe peisajul fără exaltările descoperi mimate ale citadinului, natura este înainte de toate cadru existențial și în plan secund obiect de contemplație ori de transfigurare artistică. Modul de a proceda depinde de regia spectacolului numit peisaj. Semnele (case, oameni, păsări, copaci) se ordonează funcție de o idee prestabilită și logică la nivelul sintaxei plastice iar nu a naturii propriu-zise. Privite astfel, peisajele sînt ceea ce par decupaje ale realului contingent reasamblate conform unei logici particulare, specifice discursului pictural. Valoarea emoțională a imaginii derivă din acuratețea ideii despre peisaj și a conotațiilor ei.

Iarna la Cenade, Iarnă maramureșeană, Case roșii, Primăvară, Copaci, Verticală, Văile satului, Coline ș.a. constituie expresia unui mod distinct de a reflecta realul din perspectiva unei sinteze a formelor plastice. Viorel Mărginean, riguros în esafodajul grafic, nu-și reprimă totuși o tentă subtilă de fantastic îndeosebi în peisajele hibernale și în compozițiile ireal-simbolice dominate de zborul tutelar al păsărilor edenice. Fantezia pictorului se sprijină pe o paletă generoasă, amintind chiar registreie unui Generalić, acrul „naiv" al unor compoziții reiterînd, de fapt, o dihotomie mult controversată între arta cultă și cea naivă.

Eseul critic propus de Vasile Drăguț — edificat pe alte observații decît cele înserate de noi — analizează peisajul lui Mărginean din unghiul sugestiilor lui emotive și relevă aderența pictorului la o formulă imagistică situată în tradiția coloritului românesc. Astfel, artistul ar echivala cu un veritabil rapsod al peisajului autohton, concluzie totodată comprehensivă și incitantă.

Selecția lucrărilor și calitatea reproducerii lor argumentează adecvat în sensul judecăților textului critic, lăsînd deschisă, în același timp, calea unor virtuale interpretări situate — de ce nu ? — în raport antinomic cu cele acum enunțate. Iar această situație se explică prin polisemantismul creației lui Viorel Mărginean și-i relevă marca ei calitativă.

VALENTIN CIUCA

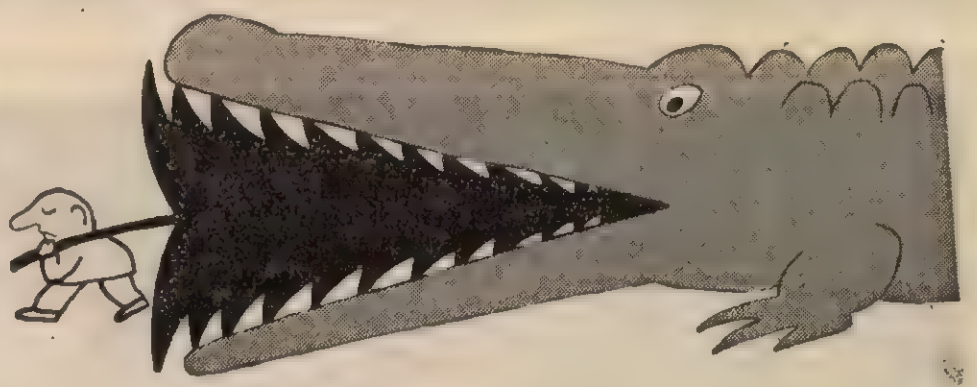

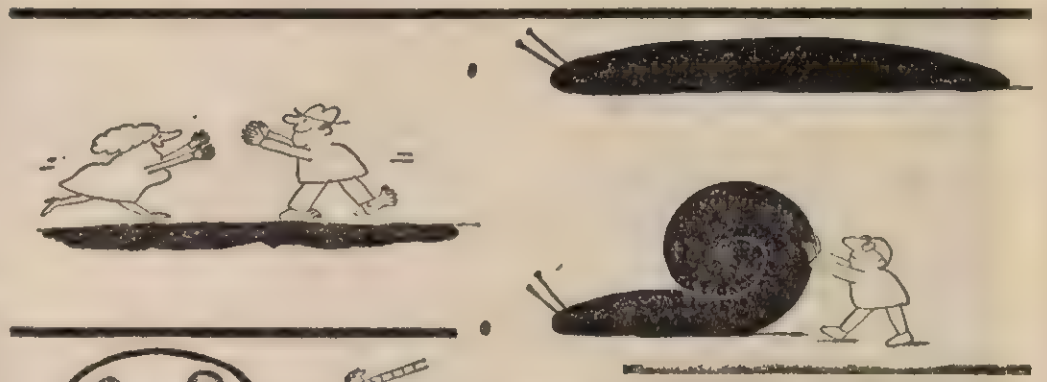

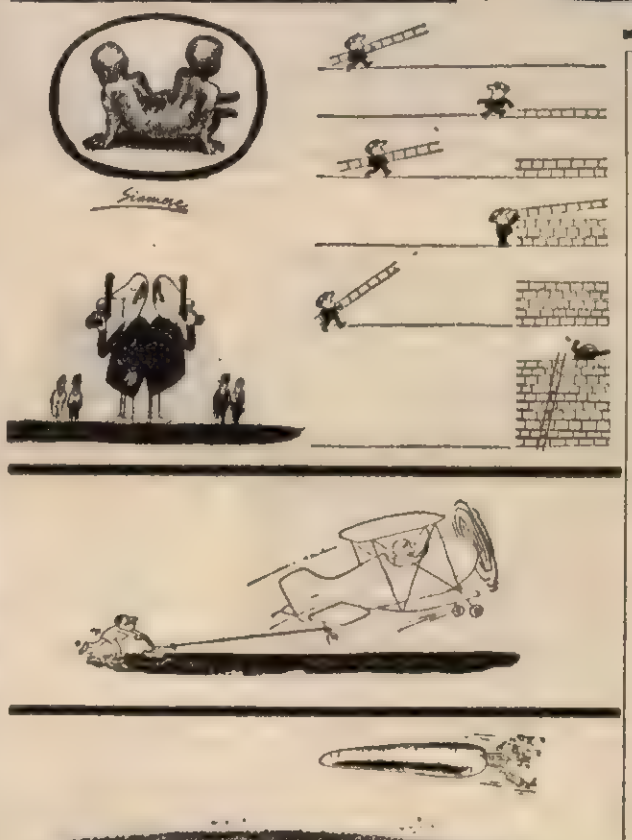

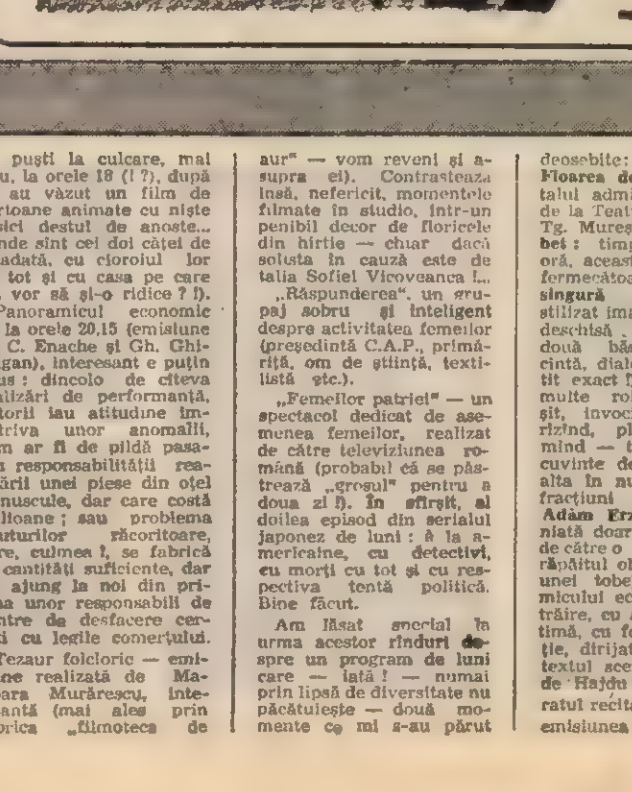

„NIȘTE ȚĂRANI" LA OPERĂ

„Niște țărani", cunoscutul spectacol al Teatrului Mic, realizat de Cătălina Buzoianu după romanul cu același nume scris de Dinu Săraru — distins cu premiul A.T.M. pentru cel mai bun spectacol, regie, scenografie și pentru realizarea rolului principal de către actorul Mitică Popescu (alături de care evoluează Valeria Secu, Carmen Galin, Ștefan Iordache, în frunte întregi echipe a teatrului), a fost prezentat duminică 6 martie a.c. pe scena Operei Române. Circa o mie de spectatori bucureșteni, prezenți în somptuoasa sală a Operei, au aplaudat și aici creația cu totul deosebită a artiștilor de la Teatrul Mic.

Mihai Stănescu

Un desenator pe baricadele democrației

Satira lui Mihai Stănescu e un eveniment fericit pentru climatul nostru social-politic, o demonstrație pentru angajarea nu lipsită de riscuri a artistului pe baricadele democrației, care, se știe, nu se impune doar prin simpla ei declarare chiar dacă, așa cum se întîmplă la noi, consensul e absolut iar constituția o garantează juridic.

Nu toată lumea înțelege **dintr-o dată că democrația presupune și opinia celorlalți** care se constituie în opinia publică iar noi facem serioase eforturi să ne eliberăm de șechelele teoriei dictaturii proletariatului, teorie înțeleasă și ea, în timp, nefericit drept o alternativă a democrației **chiar și pentru proletariat.** Mai simplu spus, multă vreme am reținut din această teorie — la timpul ei justificată — mai ales ideea că dialogul ar presupune slăbirea deciziei sau îndoiala și renunțînd la dialog am renunțat și la opinia celorlalți, apoi am crezut că dacă ignorăm această opinie ea, opinia, își încetează existența.

Mihai Stănescu ne readuce în conștiință prezența opiniei publice și ne atrage atenția asupra rolului ei hotărîtor. El face, astfel, o foarte inspirată politică patriotică și comunistă. Sper să nu greșesc dacă spun că prin el, prin **Mihai Stănescu**, renaște marea tradiție românească a caricaturii și a satirei politice. Expoziția lui de la Eforie este, am mai spus, o sărbătoare a spiritului liber și a democrației, iar marele ei succes argumentează o nobilă solidaritate în numele inteligenței, al libertății de gîndire și al voinței de mai bine într-o țară liberă.

DINU SĂRARU

• CAP LIMPEDE

CRONICA TV

Însemnări despre o zi de luni

Nu este, cred, nici un secret pentru nimeni că, în ceea ce privește emisiunile TV, zilele de sîmbătă și duminică reprezintă zilele de vîrf în care realizatorii se întrec în a ne da tot ce pot și ce au ei mai bun, în cele mai multe dintre cazuri reușind chiar să ne facă să simțim trăirea sfîrșitului de săptămînă la cote dintre cele mai înalte din punct de vedere artistic sau de interes.

Tot atît de adevărat este și faptul că, în urma acestor două zile, pe nimeni nu poate mira o anumită scădere : o petrecere, un festin (cum este cel de la sfîrșitul săptămînii) nu se poate să nu se resimtă în cele din urmă — iată de unde părerea, care nu este chiar întru totul o simplă prejudecată, ci are explicații logice, că „luneа" emisiunilor noastre de televiziune (și nu numai ale noastre !), invariabil și obligatoriu trebuie să fie mai uscată, mai searbădă, mai „expediată". Am ales, pentru a verifica autenticitatea acestui punct de vedere, pentru cronica noastră TV de astăzi, emisiunea transmisă pe programul 1 în ziua de **luni 7 martie** a.c. Așadar :

Emisiunea în limba maghiară (asupra căreia vom reveni) impresionează în mod plăcut prin spontaneitatea, dezinvoltura cu care se poartă dialogurile dintre invitați și realizatori. Un moment de muzică ușoară și bun-gust este semnat de către Eva Kis. Secvențele cu copii nu depășesc un anumit tiparconsacrat pare-se din păcate pentru totalitatea acestor transmisiuni.

„1001 de seri" îi trimite pe puști la culcare, mai nou, la orele 18 (!?), după ce au văzut un film de cartoane animate cu niște pisici destul de anoste... (unde sînt cei doi cățel de altadată, cu cioroiul lor cu tot și cu casa pe care tot vor să și-o ridice ? !).

Panoramicul economic de la orele 20,15 (emisiune de C. Enache și Gh. Ghidrigan), interesant e puțin spus : dincolo de cîteva realizări de performanță, autorii iau atitudine împotriva unor anomalii, cum ar fi de pildă pasarea responsabilității realizării unei piese din oțel minuscule, dar care costă milioane ; sau problema băuturilor răcoritoare, care, culmea !, se fabrică în cantități suficiente, dar au ajung la noi din pricina unor responsabili de centre de desfacere certați cu legile comerțului.

Tezaur folcloric — emisiune realizată de Marioara Murărescu, interesantă (mai ales prin rubrica „filmoteca de aur" — vom reveni și asupra ei). Contrastează însă, nefericit, momentele filmate în studio, într-un penibil decor de floricele din hîrtie — chiar dacă solista în cauză este de talia Sofiei Vicoveanca !...

„Răspunderea", un grupaj sobru și inteligent despre activitatea femeilor (președintă C.A.P., primăriță, om de știință, textilistă etc.).

„Femeilor patriei" — un spectacol dedicat de asemenea femeilor, realizat de către televiziunea română (probabil că se păstrează „grosul" pentru a doua zi !). În sfîrșit, al doilea episod din serialul japonez de luni : à la americaine, cu detectivi, cu morți cu tot și cu respectiva tentă politică. Bine făcut.

Am lăsat special în urma acestor rînduri despre un program de luni care — iată ! — numai prin lipsă de diversitate nu păcătuiește — două momente ce mi s-au părut deosebite : în primul rînd, **Floarea de măceș**, recitalul admirabilei actrițe de la Teatrul Național din Tg. Mureș, **Adám Erzsebet** : timp de aproape o oră, această complexă și fermecătoare interpretă — **singură** într-un decor stilizat imaginînd o poartă deschisă, încadrată de două bănci — recită, cîntă, dialoghează (și cîtit exact !), „joacă" mai multe roluri : în sfîrșit, invocînd, implorînd, rizînd, plîngînd, blestemînd — trecînd cu alte cuvinte de la o stare la alta în nu secunde, ci fracțiuni de secundă — **Adám Erzsebet** (acompaniată doar rareori, din off, de către o vioară sau de răpăitul obsedant, surd al unei tobe) umple cadrul micului ecran cu viață și trăire, cu suflet și cu patimă, cu forță sau discreție, dirijată fiind, fin, de textul scenariului semnat de Hajdu Győző. Adevăratul recital al actriței din emisiunea de luni ne-a făcut să înțelegem încă o dată misterul succeselor monospectacolelor sale ce au cucerit spectatorii din Canada, S.U.A., Iugoslavia, Australia etc. Pentru o mare artistă, limba în care se exprimă depășește orice graniță ! (și revenim, pentru că tot am ajuns aici, la necesitatea ca realizatorii emisiunilor noastre în limba maghiară să titreze în românește toate aceste realizări de interes major și nu numai scenice !).

În sfîrșit, microrecitalul **Ion Crețu, din cadrul „Filmotecii de aur"** : impresionant, nostalgic, amintindu-ne de una dintre cele mai fermecătoare, calde și reținute voci ale folclorului nostru. Care, împreună cu veritabilul spectacol pe care l-am pomenit mai sus, au făcut să putem spune că, totuși, la televiziune, luna este o zi la fel de interesantă ca și celelalte.

HORIA PĂTRAȘCU

Deși tot mai modern și mai frumos, orașul Rădăuți continuă să păstreze candoarea târgurilor de altădată și de mereu, a căror vechime se pierde în negura timpului.

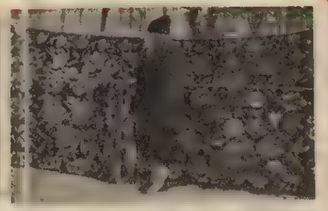

Târg la Rădăuți

De mulți ani — de secole poate — în inima orașului se stringe, în prag de dimineață, bărbați și femei hotărîți să-și afle mușterii în stare să le prețuiască cum se cuvine cămorile. Și ele apar înfiorîng gardurile mincate de ploaie cu chipul scoarțelor de lînă în care urlă trandafiri galbeni și roșii își lichre petalele. Peste ierburile atinse de brumă se improvizează un fabulos bazar oriental.

NICOLAE IORGA

Cînd a primit actul oficial de naștere, Târgul de vineri de la Rădăuți era deja matur și rivalul puternic al celor de la Suceava și Siret, rămînînd, pînă azi, în fruntea fraților săi din Țara de Sus. Numai hărnicia gospodarilor acestor meleaguri, obișnuiți să-și vîndă aici prisosul, a făcut ca acest târg să dăinuie.

Fie că sînt din Volovăț, Marginea, Horodnic, Frătăuți, Vicov, Satu Mare sau din Brodina, Straja, Milișăuți, Bădeuți, din preajma Rădăuțiului, fie că sînt ardeleni sau munteni se adună aici — cu trenul, cu căruțele, cu mașinile sau cu...ce le mai lese în cale — într-o „zi bună" de târg chiar și 13 000 de oameni. Aduc cu ei și duc înspre casele lor, pe lîngă parfumul acestei Țări de Sus, de la semințe de tot soiul pînă la animale de toate rasele și... „chiar dacă se scumpesc în târg, acasă uită de preț pentru că și-au luat un lucru frumos." „Singcapul" de 125 mi, la patru oameni, nu mai există, dar, la spartul tîrgului, gustoșii și zemoșii mititei tot se mai mănîncă și se bea aldămașul la „Nordic". Și tot hărnicia oamenilor a făcut ca primarul Mihai Frunză, primul gospodar dintre gospodarii Rădăuțiului — declarați cei dintîi pe țară în întrecerea patriotică ! — să se îngrijească și de noi tonete în „piața de femei" și de un loc mai întins pentru „oborul de animale". Alături de multe și importante griji edilitare (printre care grija celor nu mai puțin de 4 200 de apartamente ce au apărut între timp aici !), iată o grijă afectată unei tradiții care-și aduce un bun spor în viața contemporană.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU ■

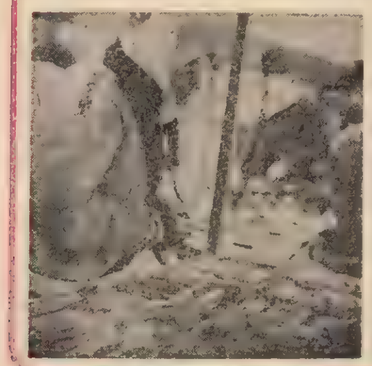

Ca-n orice meserie în care oamenii poartă o uniformă, un miner știe că el nu poate fi mai miner decît altul doar pentru că unul lucrează într-o mină mai mare iar celălalt într-o mină mai mică. Dacă ne vom încredința că așa se văd lucrurile la Cîmpulung și mai la vale, pe Rîul Tîrgului, din albia rîului Slănic, la apus, către Curtea de Argeș, pînă în albia Argeșelului, la răsărit, unde în mîinile Boteni, Jugur, Poienari, Cotești, Pescăreasa, Godeni, Berevoiești, Slănic și Aninoasa lucrează niște mineri care sînt nici mai mult dar nici mai puțin mineri decît alții, înseamnă că ne-am achitat de o datorie față de minerii din ținutul subcarpatic al Argeșului și de întreprinderea de la Cîmpulung despre care directorul ei, inginerul Florea Stoienescu, spunea că între centrele carbonifere ale țării se află cele mai sus de cele mijlocii. Și fiind spuse acestea, nu ne rămîne decît să intrăm în subiect, așa cum la mina Berevoiești colivia a alunecat prin puțul nr. 1 pînă la 100 de metri. De acolo am început să ne uit că după ce mă întrebase dacă am mai fost în mină și cu un glas voinic îi răspunsesem că am mai fost, maistrul Petre Florotu îmi aruncase o privire grijulie, ca de mamă care o să trebuiască să-și ducă de mînă copilul în prima zi de școală. El a pornit înainte, prin galeria 440. În urmă venea secretarul comitetului de partid al întreprinderii, Ion Ghizdavăț. După ce am coborît în planul 523, am intrat în galeria 477. Acolo l-am întîlnit pe artificerul Cornel Bulac. Așeza într-o firidă două cutii de lemn, înculate cu lacăte. Avea în ele, ne-a spus, 200 de capse și 56 kilograme de exploziv. Ușa firidei a fost și ea încuiată cu lacăt. Dintre cei 65 de mineri care lucrează la Berevoiești în schimbul 1, doar maistrul Petre Florotu și artificerul au voie să umble singuri. Artificerul chiar este obligat, nu numai că are voie. Atunci urma să se ducă pînă în galeria 627, unde brigada lui Nicolae Stana pregătea frontul pentru pușcare. Avea să vadă cît exploziv și cîte capse îi trebuie și să se întoarcă la micul depozit din galeria 477 ca să le ia. Cornel Bulac este din comuna Vlădești, de la 20 kilometri de Berevoiești. Ca să prindă autobuzul care-l aduce la mină, se scoală în fiecare noapte la ora 3. La Berevoiești ajunge la 5. Mănîncă, împreună cu ceilalți, și merge tot împreună cu ei la vestiar, unde își la salopeta, cizmele și casca. Apoi urcă un etaj și primește de la magazie lampa de mină și masca de gaze. În sala de apel, cu încă un etaj mai sus, se string toți. După aceea, toți pleacă și ei rămîne. Coboară ultimul și neînsoțit de nimeni, după ce mai întîi a trecut să-și ridice povara zilnică de la șeful depozitului de exploziv, Stelian Șerban.

După cum aveam să vedem, recentele măsuri inițiate de conducerea partidului pentru reorganizarea muncii minerilor, pentru așezarea ei în rosturi care să fructifice inițiativele luptei pentru cărbune și să dea noi înlesniri vieții oamenilor, au fost primite și aici, ca pretutindeni, cu însuflețire și nădejde, vădindu-și eficacitatea încă din primele zile ale aplicării lor.

Mina Berevoiești este o mină grea, de gradul 4. Criteriul principal avut în vedere în stabilirea gradului ei de dificultate este debitul de gaz metan pe tona de cărbune. Străbătem în două ore și un sfert abia 1 600 de metri, pe un itinerar pe care abia mai tîrziu mi l-am putut cît de cît lămuri, cu ajutorul unei hărți desfășurate de topograful șef al întreprinderii, Ovidiu Gîdiuță : din 477, unde lucra formația lui Andrei Nastasia, am trecut prin planul 523, am coborît în galeria 479 și în planul 523 bis, unde Petre Bănică și oamenii lui executau o zidire de boltari, apoi din galeria 490 am ieșit în planul 524 și în galeria 485 A, unde lucra formația lui Ion Lupeanu ; am ajuns din nou în planul 523 și prin galeria 450 ne-am întors acolo de unde plecasem, la puțul nr. 1. Maistrul Petre Florotu își făcuse primul rond de control, cu o singură abatere de la itinerarul lui obișnuit. Prin galeria 477 n-am mai fost fiindcă pe-acolo își făcea de lucru artificierul. Maistrul urma să se abată pe-acolo în al doilea rond, el fiind obligat după cum ne spunea, să treacă de cel puțin două ori pe la toate formațiile de lucru din subordinea sa. Pe cei din schimbul 1 de la Berevoiești aveam să-i reîntîlnesc peste vreo șase ore, pe la ora 3 în după-amiaza aceleiași zile, după ce străbătusem și ei distanța atît de scurtă, doar de 180 de metri, dintre vara de dedesubt, unde temperatura era de 30 de grade, și iarna nespulberată încă din streașina Carpaților. Casierul Alexandru Sandru tocmai plătea avansul și oamenii își numărau banii, fără grabă, lîngă ghișeul deasupra căruia ședea scris : „Avem bani potriviți". Ca să nu fie nici un fel de discuții și să nu se întîmple ca „mărunțișul" să rămînă neplătit. În ziua aceea planul fusese de 89 de tone și oamenii chiar atît reușiseră să scoată, 89 de tone. Sînt însă și zile mai bune. În lunile ianuarie și februarie, întreprinderea a dat peste plan 41 000 tone de cărbune. Iar acest succes a fost obținut în condițiile în care cea mai mare dificultate a rămas, în primul rînd, aceea cu care minerii de prin partea locului s-au luptat întotdeauna : presiunea mare a straturilor de nisip îmbibate cu apă. Datorită acestei presiuni, minerii spun despre aceste nisipuri că ele „curg". Dacă-l înțelegem bine, îi putem da dreptate directorului Florea Stoienescu atunci cînd zice că minele acestea sînt „alunecoase". Prin tehnici speciale presiunea este însă micșorată și ținută permanent

Mineri din Cîmpulung, niște eroi care țin la însemnele de pe uniforma lor

sub control, altfel nu numai că nu s-ar mai putea scoate un bulgăre de cărbune dar galeriile ar fi invadate de erupția „borchișurilor", a nisipurilor mustind de apă.

Și dacă acestea sînt împrejurările în care muncesc cei din subteran, mai la vale de Berevoiești, pe malul sting al rîului Bratia, la Aninoasa, unde cărbunele se extrage din carieră, altfel de împrejurări, deloc naturale, îi determină pe oameni să spună că ei sînt departe de a nu avea nici un necaz. După absolvirea facultății, șeful acestei cariere, inginerul Mihai Enache, a lucrat 11 ani la Rovinari și a venit aici în urmă cu șase ani, pentru simplul motiv că este pe-aproape, din comuna alăturată Godeni. În '77, cariera Aninoasa nu era, zice, decît o groapă din care se extrăgeau 100 tone de cărbune pe zi. Acum se extrag 3000. În fiecare zi, 110 basculante mari, de cîte 16 tone, transportă lignitul la funicularul care pleacă din Berevoiești ori de-a dreptul la stația de sortare de la Schitu Goleștî. Iar șoferi dintre cei mai buni, printre care frații Gheorghe și Nicolae Moldoveanu, Dumitru Florian, Petre Samilă, Gheorghe Mateoiu, Aurică Manu, trebuie crezuți pe cuvînt atunci cînd spun că anvelopele primite nu rezistă nici măcar la jumătate din orele la care ar trebui, teoretic, să reziste. Norma de rulare este de 50 mii de ore și ele nu rezistă decît cel mult pînă la 20 de mii. Iar aceasta înseamnă că, de fapt, nu chiar în fiecare zi 110 basculante mari transportă cărbune de la Aninoasa. Ion Neagu, șeful autobazei, înțelegînd că asta e o problemă. O alta ar fi, mai aflăm, lipsa pieselor de schimb pentru utilajele grele. Excavatoarele hidraulice 3 602 sînt, cum zice inginerul Mihai Enache, „utilaje conducătoare în carieră și întreaga activitate, în bine sau în rău, pleacă de la ele". Iar realitatea este că de-o săptămînă un astfel de utilaj — unul din cele șase cîte sînt toate — stă neclintit în carieră, fiindcă-i lipsește un distribuitor. Cei mai supărați sînt, bineînțeles, excavatoriștii Ion Stroie și Gheorghe Crăciun, căci situația aceasta o să le micșoreze considerabil cîștigul. Iar cărbunele care putea fi extras, zece în neclintirea lui de 3 milioane de ani. Utilajele sînt bune, zice inginerul Mihai Enache, ele trebuie să intre în reparații capitale după 16 000 de ore iar pînă acum excavatoriștii au reușit să lucreze cu ele peste 20 000, ceea ce nu înseamnă că de reparații mai mici nu a fost nevoie niciodată ori că nu s-a înlocuit nici o piesă. Tocmai pentru ca piesele acestea să se afle la îndemînă iar producția să se desfășoare într-adevăr în „foc continuu", inginerul Mihai Enache propune : „Să se facă o consfătuire între noi, minerii, și furnizorii de utilaje și să hotărîm acolo. Și mai e o problemă. Pentru a avea o activitate permanentă, l-am repartizat pe oameni în două schimburi de cîte 12 ore. Ei au înțeles că altfel nu se poate și au fost de acord. Sînt oameni foarte buni și merită toate laudele.

Alăturăm acestei sugestii și rediscutarea situației grupului școlar al Întreprinderii miniere din Cîmpulung, al cărui elevi de școală profesională, de liceu ori de la cursurile de maiștri învață acum în niște săli de clasă cu tavanele căzute și în care tot ar fi bine dacă cel puțin n-ar ploua, dar uneori plouă. Clădirea datează de pe vremea societății Concordia și-a fost ridicată din chirpici, ca pentru o ștăpînire scurtă. Iar despre clădirea nouă se tot discută de 10—15 ani. Dacă vrem cărbune, atunci trebuie să vrem, mai înainte, să avem mineri calificați, pentru care întreprinderea din Cîmpulung trebuie să se îngrijească. Ea are îndatorirea de a scoate în acest an peste 1 milion și 800 de mii tone de cărbune. Peste cîțiva ani, potrivit indicațiilor conducerii superioare de partid și de stat, va trebui să ajungă la o producție anuală de 3 milioane tone de lignit. La nivelul producției de acum, oamenii pot să asigure funcționarea neîntreruptă a minelor lucrînd în unele zile libere și fiind plătiți, bineînțeles, pentru acest efort al lor. În lumina acestei hotărîri, a acestui act pur de conștiință, desigur că vor putea fi găsite căile de a nu prelungi acest efort mai mult decît este absolut necesar. În această privință, directorul Florea Stoienescu știe că întreprinderea trebuie să se grăbească încet. Să nu se pripească să îmbrace pe nimeni în uniformă de miner, mai înainte de a se convinge că merită s-o poarte. Dacă ar fi făcut altfel pînă acum, întreprinderea n-ar fi avut pe cine să se bizuie pentru a întra, chiar și cu un număr mai mic de oameni, în programul de lucru continuu. Cînd un miner rămas, se vede, prea mic în uniforma lui de miner, a intrat în biroul directorului cu un petic de hîrtie în care cerea să i se aprobe concediu, retroactiv, pentru vreo cinci zile în care lipsise nemotivat, directorul l-a spus răspicat : nu. Mai demult, același miner lipsise tot nemotivat. Dar dacă atunci greșeala lui fusese trecută cu vederea, acum era limpede că i se va desface contractul de muncă. L-a privit lung în ochi pe director și rupînd cererea încet, în fîșii lungi de hîrtie, l-a întrebat : și cu omenia ce facem ? Inginerul Florea Stoienescu a ridicat din umeri. Sigur că are nevoie de oameni, dar nu de orice fel de oameni. Iar cine e nemulțumit, să reclame. A mai fost dat afară o dată, zice, prin '70, fiindcă întreprinderea nu reușise să-și facă planul. Era adevărat. Dar acum și-l face. Iar cît privește omenia, e limpede că dacă s-ar fi purtat cu cineva în așa fel încît să nu-l mai poată privi drept în ochi, n-ar fi refuzat să fie inginer șef la alte întreprinderi și n-ar fi ținut cu tot dinadinsul să rămînă la Cîmpulung.

DUMITRU ELIADE ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

(Urmare din pag. 24)

Entuziasmul cu care am fost întîmpinați și de această dată la Arad putea fi explicat astfel : „Stringeți în săli de sport mii de oameni prin poezie și muzică. Îi învățați ce-i istoria, dragostea, politica, patriotismul. Auzim cîntece vechi de cînd lumea, cîntece noi inspirate din viața de toate zilele. Faceți spectacole faine pentru noi și de aceea noi vă iubim". (Alexandru). Și pentru ca dragostea aceasta să aibă o expresie concret individuală am instituit și aici chiar de la începutul manifestărilor noastre topuri ale preferințelor serii, secvențe din topul general pe care-l publică revista noastră. Cîștigător în ambele seri, Ștefan Hrușcă : „Rugă pentru părinți". Saltul cel mai important însă îl probează cîntecul lui Adrian Păunescu „Iancu la Țebea", a cărui ascensiune pune în pericol situația aparent stabilă a podiumului. Se remarcă de asemenea cu ușurință imposibilitatea în care cantonează reprezentantele muzicii rock (și considerăm că acestea din cenaclu sînt cele mai bune la această oră în țară) de a sări spre vîrful preferințelor exprimate de tinerii participanți ai manifestărilor noastre.

La sugestia cuiva din sală, „Treceți batalioane române Carpații" inaugurează șirul cîntecelor prin care nu ne sfiim să omagiem, de cîte ori simțim nevoia, măreția unui popor înscrisă în jertfele sale, în idealuri, în tot ce ține de existența sa. Faldurile steagurilor tricolore, purtate spontan de tineri, aveau să ne mingîie în unduire chipurile, ca o binecuvîntare. Cîntăm într-o atmosferă cu totul excepțională „Nu uita că ești român" (cîntecul lui Ghorase Dendrino), redescoperit de poetul Adrian Păunescu cu cîtăva vreme în urmă, la Bocșig, în județul Arad, și închinăm un „La mulți ani cu sănătate" bravilor țărani din aceste locuri, păstrători de inestimabile valori parcă dintr-o pornire, cu atît mai lăudabilă, cu cît pare a fi inspirată de chiar legile pămîntului pe care-l sfințesc cu munca lor. Aceeași recunoștință o datorăm corului din Buteni de la care cenaclul a învățat și preluat într-o interpretare proprie cîntecul „În țara moților". Cele mai bune, pilduitoare și frumoase creații ale cenaclului au fost ridicate, în numele celor mai dragi idealuri : libertății și unității naționale, potrivnică acelora care luptă pentru subminarea ei prin dividere și învrăjbire. În general am dat tinerilor arădeni în cele două manifestări tot ceea ce le place și credem că nu-i puțin lucru: „Ne place poezia aceasta care este a noastră. Ne place cum se cîntă poezia noastră. Ne place cum o cîntăm noi și cum este cîntată de voi. Ne place cum doar cîteva versuri și acorduri de chitară reușesc să ne mobilizeze și să ne antreneze în această manifestare, spectacol în care sîntem și spectatori și interpreți. Ne place să știm că sîntem tineri și buni. Ne place să vă știm alături de noi. Să vedem cum dezlănțuiți în noi firească, tinerețe". Și dacă la aceasta adăugăm opinia unui părinte prezent la unul din spectacolele noastre putem obține întreaga imagine a prezenței cenaclului la Arad : „La rugămintea fetiței mele Codruța, vineri seara am participat și eu la Cenaclul Flacăra. Am rămas uluit de spectacolul prezentat și nu mi-aș fi putut închipui că la cei 40 de ani ai mei pot să mă simt atît de mulțumit și de cucerit alături de tînăra generație".

În urma cenaclurilor prezentate la Arad ați reușit să formați din tînăra generație arădeană un spectator nou, civilizat, respectuos față de aceia care muncesc și se străduiesc de a ne face să ne simțim bine".

Invitat de onoare: Ilie Năstase

Localități : Timișoara, 6 martie, orele 20,45 ; 7 martie, orele 16 și orele 20,15, Sala Olimpia ; Lugoj, 8 martie, orele 16 și orele 20,45, Casa de cultură.

Durate : 6 ore și 30 de minute spectacolul din 6 martie ; 3 ore și 45 minute spectacolul de la ora 16 din 7 martie ; 7 ore și 30 minute spectacolul de la orele 20,15 din aceeași seară ; 3 ore și 45 minute primul spectacol de la Lugoj, 5 ore cel de-al doilea.

Număr de spectatori : 28 000 în toate cele trei spectacole din Timișoara, din care 7 500 au fost la ultimul spectacol din cea de-a doua seară ; 3 000 de spectatori în spectacolele din Lugoj.

Calitatea spectacolelor : foarte bun cel din seara zilei de 6 martie ; bun, concentrat, spectacolul de la ora 16, în cea de-a doua zi, spectacolul de la ora 20,15 fiind cel mai bun spectacol prezentat vreodată de Cenaclul Flacăra la Timișoara. Timișoara vine lîngă Brașov, Iași, Oradea. Spectacolele de la Lugoj — de înaltă clasă.

Atmosfera : de sărbătoare în prima seară, plină de vervă în a doua zi de la ora 16. Atmosfera celui de-al treilea spectacol de la Timișoara fiind mult peste celelalte, publicul dovedindu-se în aceeași măsură exigent și bun cunoscător, plin de entuziasm și în același timp atent asupra marilor teme ale omenirii, o sărbătoare a spiritului. La Lugoj o atmosferă caldă, incendiară în cel de-al doilea spectacol.

Noutăți : Marius Bațu a cîntat „La mușata armână" ; semnalăm apariția pentru prima oară într-un centru universitar a unui program de sală dedicat nouă, excelent, editat de revista Forum studențesc.

Aportul organizatorilor : Adresăm adînca noastră recunoștință conducerii de partid a județului Timiș, tovarășului prim secretar Cornel Pacoste, profund cunoscător și vechi prieten al Cenaclului Flacăra, om care a găsit, pe lîngă marile probleme puse de economia unui atît de important județ în industrie și agricultură, timp să coordoneze eforturile tuturor pentru o stare de spirit exemplară într-un oraș de frunte al țării, pe parcursul celor două zile cît a durat microstagiunea cenaclului, precum și atenția acordată în cea de-a treia zi petrecută la Lugoj. Mulțumim, de asemenea, prietenilor noștri din organizația de tineret, tovarășului prim secretar Ion Rotărăscu, pentru permanenta grijă și sprijinul acordat, nemijlocit, pe tot timpul șederii noastre în județul Timiș.

Deși prima noastră manifestare din Timișoara avea să înceapă mai tîrziu decît de obicei, ne-am bucurat să urmăm, întrînd ca într-un schimb, unei victorii românești, cîștigată atît de strălucit de tenismanii noștri. Folosim prilejul pentru a-l invita în scenă pe marele campion Ilie Năstase, component și al acestei echipe cum a fost în atîtea altele, determinînd prin prezența-i scrierea celei mai importante și glorioase părți din istoria tenisului și chiar a sportului românesc. Conducătorul cenaclului îl mulțumește pentru gestul făcut cîndva, pe cînd cenaclul era foarte mic, iar Năstase se afla în culmea gloriei, pentru gestul de-a acorda premiile sale în cenaclu, făcînd dovada înțelegerii înaltului ideal ce leagă sportul și arta. Simțim că putem sărbători prin Ilie Năstase victoria valorii asupra nonvalorii, victoria geniului asupra banalului și-i cîntăm „La mulți ani cu sănătate" și, tot lîngă acela ce a ridicat de multe ori steagul României împotriva furtunilor iscate în timp, cîntăm „Trăiască România". Conducătorul cenaclului aduce un cald salut vicepreședintelui C.N.E.F.S., fost președinte al federației de tenis, general-locotenent Nicolae Stan, pentru că a vegheat să facă din sportul alb una dintre faptele noastre de glorie. Și pentru că nimic nu ar fi fost posibil fără liniștea necesară și fără adecvarea unui cadru pentru care a militat o întreagă țară în frunte cu președintele Nicolae Ceaușescu, am cîntat șansa păcii ca pe unica șansă a existenței unor asemenea manifestări. Și pentru că ținem ca invitatul nostru să-și poată exprima o părere despre cenaclu în cunoștință de cauză, prezentăm înainte de toate cîntecele noastre de top. Mai întîi Ecoul cu „La o cană cu vin", apoi Iris, făcînd dovada faptului că și în România este rock de bună calitate, opinie ce avea să fie întărită mai tîrziu de evoluția grupurilor Pro Musica (în componența căreia subliniem acum aportul extraordinarului basist Dietrich Krauser) și Monolit (din care se detașează prin profesionalismul execuțiilor sale instrumentale ca și prin calitatea compozițiilor chitaristul Florin Ochescu). Printr-o succesiune ce ne este caracteristică aducem în scenă creația valahă „Foaie verde spic de pîine" și apoi imensa tandrețe a cîntecului „Dor de Eminescu", slăvind gloria poetului care a lucrat pentru ca limba română să aibă forță de universalizare.

Ilie Năstase trebuind să plece chiar în acea seară la Belgrad, este nevoit să se retragă. Dar nu înainte de a adresa tuturor cîteva cuvinte. Adrian Păunescu îl prezintă astfel: „Aveți în fața dumneavoastră poate pe cel mai bun sportiv român al tuturor timpurilor". Ilie Năstase (pe care îl puteți vedea în fotografia din pag. 1, realizată de colaboratorul nostru Constantin Duma) mulțumește organizatorilor meciului cu Chile și adaugă : „La Cenaclul Flacăra am mai participat acum 9 ani și-mi place. Totul e ca oamenii să se simtă bine, relaxați, liberi, cu ajutorul lui Adrian Păunescu m-am simțit și eu tînăr printre voi". Preferințele sale: „La adio" (Vasile Șeicaru), „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă) și „Totuși iubirea" (remarcînd mai ales interpretarea lui Ildiko Szabo). Întrebat dacă a mai văzut o asemenea mulțime participînd la vreo altă manifestare similară pe unde a umblat, Năstase a spus: „O asemenea masă de oameni nu cred că mai poate fi cuprinsă de vreo altă manifestare în lume. Adrian Păunescu, nu știu cum faci dumneata!"

O seară în care s-au mai făcut remarcate umorul mereu inventivului Nicolae Cenan și capacitatea interpretativă a sălii, înlocuind chiar la un moment dat lipsa de promptitudine a interpreților cîntecului „Iancu la Țebea" și urcînd în celelalte cazuri spre înaltul trăirii artistice aproape toate creațiile cenaclului.

CONSTANTIN DRAGOMIR

★

Sosind la sală în cea de-a doua zi timișoreană, o surpriză este prezența carelor de luat vederi ale televiziunii. În rest, lucruri normale, mai ales pentru sala Olimpia din Timișoara. Organizare perfectă, atentă, primul secretar al organizației de tineret, Ion Rotărescu, fiind omniprezent. Spectacolul a început și s-a desfășurat sub semnul echilibrului în varietate, concentrat, cu tot ce avea mai bun cenaclul la ora aceea, un spectacol al tinerilor pentru ei, făcut de ei. Reflectoare albe, aprinse, semn că televiziunea este chiar pusă pe fapte în această seară. Așa s-a și întîmplat, Adrian Păunescu găsește prilejul de a-i mulțumi tovarășului Ilie Rădulescu, director general al Radioteleviziunii române, pentru sprijinul acordat și înțelegerea manifestată de a înregistra integral spectacolul. La o oră foarte tîrzie din noapte, cu oameni mulți, oameni tineri, studenți, era seara lor, cu banderole, cu steaguri tricolore, contabilii care apărau cu stoicism stațiile, mormane de obiecte pierdute, o atmosferă care anunța un spectacol greu, dar și nemaipomenit. Și așa a și fost. Început furtunos, se cîntă cîntece de țară cu toată sala, în tribune fluturau drapele tricolore, semn al participării directe a tinerilor la istoria națională contemporană.

Momentele cele mai înalte au fost, după opinia noastră, cele dedicate părinților, poetul Adrian Păunescu recitînd „Repetabila povară", Ștefan Hrușcă împlinind cu cîntecul său „Rugă către părinți" și momentul care s-a cîntat „Trăiască România, trăiască libertatea, trăiască Nicolae Ceaușescu", precum și momentele realizate de Adrian Păunescu recitînd versuri din creația sa, versuri de Serghei Esenin, Vasile Șeicaru întregind cu „Imposibila nuntă" semnul dragostei, al iubirii în pace, fiindcă „doar pacea naște iubire". Peste toate clipele de emoție realizate de cei din scenă s-au adunat și aceles cînd pe masa cenaclului, masă plină cu buletine, legitimații, poșete pierdute, flori, au venit bilete din partea studenților străini din Cioru, Grecia, Libia, Guineea-Bissau, Yemen, Sudan, din țări latino-americane, de la studenți palestinieni care, mulțumindu-ne pentru spectacol, mulțumeau mai presus de orice României și tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru grija manifestată pentru ca tineretul lumii să învețe alături de studenții români în cele mai bune condiții. „Trăiască pacea mondială și pacea României sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu". Un student african ne scria : „Mă simt ca într-o moschee în care am intrat încălțat, aici, unde curățenia inimilor tinere mă răpește. Cînd voi pleca din România, voi purta în suflet cuvîntul pe care l-am învățat aici : iubirea de țară"

Gîndurile trimise din sală de tinerii străini ne-au relevat încă o dată faptul că arta adevărată, angajantă, nu poate rămîne între granițe, că prin universalitatea problemelor pe care le ridică, stabilește legături de prietenie și frăție între toate popoarele lumii, întărește sentimentul păcii, clădit pe relațiile directe de dragoste și respect între oameni, pace de care avem atîta nevoie la sfîrșitul acestui veac.

Marți la prînz, înainte de a ne lua rămas bun de la prietenii noștri din Timișoara, poetul Adrian Păunescu a fost invitat, împreună cu cîțiva colegi din cenaclu, în cîteva locuri reprezentative pentru munca depusă și spiritul tînăr timișorean.

Pe parcursul a două ore am fost prezenți în Liceul industrial nr. 1, unde ne-am întîlnit cu cei peste 1 600 de elevi și cadre didactice, în frunte cu directorul Niculae Moroșanu, la întreprinderea de frunte în domeniul mecanicii fine, I.A.E.M., unde am întîlnit printre sute de admiratori, prieteni apropiați, pe directorul Gheorghe Tîrpe, și secretarul comitetului de partid Meszaroș Anghel Tamara, alei petrecîndu-se un faut care ne-a emoționat pînă la lacrimi : în toate secțiile pe unde am trecut, se cînta la difuzoare și de către tinerii muncitori cîntecul foarte iubit și cerut în cenaclu, „Iancu la Țebea". Am fost apoi la liceul sanitar, unde într-un spațiu restrîns am simțit respirația fierbinte a unui tineret crescut cu o dragoste imensă pentru cultură. S-au cîntat și aici, ca pretutindeni, s-au recitat cele mai îndrăgite și solicitate creații ale cenaclului.

După amiază, Lugojul ne-a întîmpinat așa cum l-am cunoscut deja, cu aceiași bicicliști liniștiți trecînd podul peste Timiș, cu aceiași oameni dornici de cultură care au asaltat sala de spectacol neîncăpătoare pentru dorința tuturor, sală plină în două rînduri pînă la refuz, de oameni care au ținut prin participarea lor să nu plecăm din județul Timiș cu o altă impresie decît cea pe care am avut-o în primele zile în Timișoara, aceea că în Banat cultura, dragostea pentru istorie, pentru oameni sînt la loc de frunte.

Înainte de a pleca din Lugoj, răspunzînd invitației lor, o parte din membrii cenaclului au fost prezenți în mijlocul elevilor și cadrelor didactice de la Liceul „Coriolan Brediceanu" unde s-a desfășurat o scurtă întîmplare de muzică și poezie. Nu ne puteam despărți de prietenii din Lugoj fără a-i mulțumi conducerii municipiului Lugoj, primului secretar al Comitetului municipal de partid, tovarășul Gheorghe Leucuță, și prietenilor din organizația de tineret municipală, pentru modul cum au sprijinit manifestările Cenaclului Flacăra la Lugoj. Ca în întregul — exemplar și îndatoritor județ Timiș — la Lugoj totul a fost excepțional.

Busturile lui Ion Vidu și Coriolan Brediceanu veghează în ziua însorită de primăvară acuratețea muzicală a faptelor noastre desfășurate pe Cîmpia Libertății de la 1848 din Lugoj.

Vom mai veni !

AL. BERTZI

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869.

Programul Cenaclului Flacăra

11 martie — Moldova Nouă, ora 18
12 martie — Herculane, ora 18
13 martie — Orșova, ora 16 și ora 20
14 martie — Drobeta Turnu Severin, ora 16 și ora 20
15 martie — Craiova
17 martie — Craiova
18 martie — Slatina
19 martie — Pitești
20 martie — București
21 martie — Slobozia
22 martie — Brăila
23 martie — Tulcea
24 martie — Constanța
25 martie — Medgidia
27 martie — București

COMAN ȘOVA

Un loc

Mă îndepărtez în fiecare zi
În fiecare noapte
De propria mea locuință
De locul din fața casei mele
De strada mea
De cartier, de oraș, de munți, de mare
Și tot alergînd
Și tot ajungînd
Și tot întorcîndu-mă
Am aflat o taină.
Un loc.
Un loc binecuvîntat de întîmplare
Singurul cu adevărat binecuvîntat loc
Unde timpul doarme
Poți tăia lemne pe el
Acolo oamenii trăiesc o mie de ani
Cum trăim noi pînă aproape de moarte aici

De acolo era acela care
N-a murit foarte bătrîn
Deși se spune că a fost
Cel mai bătrîn om din lume
Acolo este locul
Unde calul lui Făt-Frumos
Are statuie
Sub care scrie :
Întemeietorul.

Nopțile bunului octombrie

Oare aflu ceva despre mine
Dacă mă cutreier în lung
Și-n lat
Și în adînc ?

Cine sunt aș nedesluși
Cum sunt
Ce vreau așa cum
Nu vreau
Cine mă cheamă
Cînd nu mă cheamă nimeni
Nici o ființă ?

Să vină octombrie
Cu nopțile lui bune
Să mă ascund în copii
Și de acolo
Să răspund
Scuipînd limba.

Să nu întîrzii

Sînt aici
Într-un por de pe pielea planetei
Aproape de respirația de arbori
Și bioxid de carbon
A Bucureștiului
Printr-un telescop fantastic
Mă văd
Pe alte străzi aberante
Urcînd-mă într-o limuzină de lux
Invitat de cineva care
Pe pulpele ei extaziate
Mă umblă pînă dincolo de iad
Las cuvinte materne în urmă
Ca să nu mă pierd
Plutesc pe ocean
De la un mal la altul
Un pește uriaș mă înghite
Ce bine
Fuge cu mine într-o insulă apropiată
O insulință o frunză pluitoare
Spinarea unei balene adormite
Peștele e compatriota mea Paula
Care se grăbește să-mi dea vești de-acasă
Apoi adorm fericit
Jumătate de somn
Visez casa din Labirint
Copiii, celelalte inimi
Și mă întorc
Să nu întîrzii
Că trece mileniul.

Mirare

Mereu ne mirăm
În amfiteatrele știrbe ale antichității
De minunile făcute de strămoși

Cum de-au cărat ei pietrele piramidelor
Iar cei ce cărau pietrele piramidelor
Se mirau de cum
Au putut ei, strămoșii
Să despice marea în două
Iar cei ce despicau marea în două
Se mirau de un continent
Pe care strămoșii lor îl ridicaseră
Pe un picior de cristal
Deasupra destinului.

Și tot așa
Din mirare în mirare
S-au făcut mai multe mirări ale lumii

Acum se lucrează cu rîvnă în ultimo
În spiritul lui Nero
Dacă scapă vreun urmaș
N-o să se mai pomenească
De strămoșii lui
Din era atomică
Niciodată.

Poezie nescrisă

Se făcea că eram într-un teatru
Pe scena unui teatru
Orbit de lumini
Cu o prințesă de teatru
Orbită de lumini
Rece căldurănechemător era trupul fetei
Dar spectatorii amuțiseră complice
Cu răsuflarea întretăiată
La nevinovata noastră intimitate
Și totul părea
Pornise de la o frumoasă poezie
Nescrisă.

atelier literar

A. Jacotă : Mult prea încărcate greoaie, tulburi, aglomerarea verbală producînd deseori zone confuze, de echivoc și obscuritate (de p. : Icarii nimbii / cotoșara în spumo imaginație / ca o roată de mireasă a reflexelor / ce mă iubește / chip de jărmă".. ?!? etc., etc.)

I. Sandu : Prea multă conseceventă, parcă, pentru formula litaniei și bocetului (în care se ascund riscurile monotoniei și ale plafonării !). În general, desenul tinde să devie mai încărcat, mai stufos, mai obscur (nebulos), în loc să caute simplitatea, limpezimea, esențializarea. Cîteva pagini mai degajate, mai transparente : „Cînd caprifoiul", „Nimănuia", „Frunză de vinț", „Ciudata poveste", „Și primăvara". „Durere", „Iarna ta". Ne puteți trimite și proză, firește.

I. Grecu : Tonus liric în scădere, respirația abreviată (prin accentuarea tendințelor calofile ?). Ceva mai bine, în „Timp prezent", ceva (încă palid, inconsistent) și în „Tîrziu în suflet", „Ceea ce nu poate fi înlăturat".

V. Floroiu : Lucrurile sînt în regres izbitor, pe toate planurile. Concepția e extrem de echivocă, ambiguă, cu sensuri încîlcite, nebuloase, ori derizorii. Expresia, mai nesigură, adesea stîngace, confuză, denunțînd sovăielile și sărăcia pregătirii intelectuale. Versificația e mai neglijentă, concesivă, plină de poticniri și hîrtoape... Cîteva pagini ceva mai curate, tinzînd spre cristalizarea unui sens („Ogni speranza" și, oarecum, „Sat al meu").

E. Blaj : Cîteva lucruri bune, în cele două plicuri: „Un cîntec de leagăn", „Rouă și tărbă" I, II, „Stop-cadru", „Revenirea la somn", „Teama de somn". „Loc de basm" (cu finalul coborînd spre zone convenționale și locuri comune).

G. B. Piopu : Lucruri foarte slabe, în cele două plicuri. (unul găsit la „Cenaclu"). De nerecunoscut !

C. Ionescu : Cîteva pagini puțin mai înfiripate („Poem interior", „Scurt poem" „Mesaj") printre zeci de încercări și obosceala. Din ordalalt plic, „Comunicare".

L.C.M. : Pauza n-a prea fost prielnică, se pare, subiectivismele de inspirație și procedeele se lasă încă așteptate. Cîteva pagini confirmă vechile prejudecăți (minus articolele periferice, prefețe, gen „lacrimi pe semințe". „birturi de fum și implicații" ? !, „Întîmplări oranj", etc.): „Crailic", „Îmi aprind viața", „Mănînc", poate și „Asbestum", „Adolescență", nefinisate.

M. Cosmetto : Mai puțin spontane și însuflețitoare, mai mult „făcute", instruite cu exces, pînă la dispariția vibrației și pînă la izbînda convenționalismului discursiv și lucios. Mai bine, în „Păsări în oglinzi", „Geneza marii nemulțumiri" (mai ales finalul).

I. S. Mosiya : E încă multă uscăciune, rigiditate, abstractizare și cerebralizare în dauna fluxului liric firesc și a plasticității a puterii de sugestie, a capacității tranzitive. Ceva mai comunicative, „Sensuri rotative". „Sinus". „Alergie". „Cifrul".

I. Safiris : E foarte bine că așteptați, toată lumea așteaptă ceva de la viață care e, într-un fel, o lungă așteptare. Trebuie să vă găsiți însă o preocupare, o muncă, un mijloc de a fi folositor celor din jur (și dv. înșivă, de fapt !), acesta e singurul leac împotriva lîncezelii — „așteptare" cu mîinile-n sîn, „așteptarea" lui „pică pară", care usucă iremediabil sufletul și destramă mințile (și căreia, dealtfel, în popor i se mai spune, simplu, lene...). Cu versurile, așa cum le faceți acum, slabă speranță !...

Tache Niculae : În general, lucruri de nivel modest, deși scrise oarecum îngrijit. Poate cele pentru copii să aibă mai mult succes ; încercați la publicațiile și editurile respective.

Const. Drăcea, Șt. T. Buzan, Victoria Stoicescu-Bucur, Viorica Auraș, Viviana Pop, Const. Danalache, Bucur Popescu, Cristinel Cristea, Paul-Geta-Minodora Iftimie, Jim Francesco, I.I. Razachie, Mihai Florica, Const. N. Bădicu, Adrian Misirga, Adriana Ploscaru (ceva, în „Dacă aș fi"), **Anca Fedor, Alina Pașcan, Aramina Frunza-Frasin, Dona Est, Marius Mirescu, Ioniță Silvestru, Mihai Cristescu, Doru Jivan, Ovidiu'a Iulia, Florina Costache, Ion Floraru, Mihaela V. Aneta, Tudor Ilie, C. A. Ciorian** (ceva, în „Omul de rînd"), **Nicolae Călugăru, Florian Velicu, Nicolae Nistu (Nistor ?), Dan Năruja, Ștefan I. Ștefan, Lari Acvileanu, M. Caloian, Visa Ioan-Irinel, Gabi-Gabriela, Nicu Georgescu, Nicolae Alexandru** (ceva, în „Nemulțumiri"), **Aurel Cristescu, Romeo Heracleras, Mihaela Enescu, Octavian, Ana-Maria Vicente, Andra-Teona Andrei Gh. Mațincu** (ceva în „Examen", „Nevroză"), **Oprea Eugen, Hristea Vasile, Florian Ioan, Mircea Timișan, Cornel Viișeanu, Tița-Călin Ion** (ceva mai bună, „Lămîia"), **Dan Iordache, Liviu Tănase :** Pagini de nivel modest.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Vina ce-o port de copil

Onorată instanță, domnule judecător,
sînt vinovat
pentru toate cîte în lume s-au
întîmplat !
Recunosc plenar întreaga vină ce-o
port de copil —
că umblu cu gîtul dezgolit, subțire
și umil.
Vinovat de declanșarea ultimului
război mondial
și pentru crimii sustrași din canalul
municipal.
Vinovat de cantitatea de șuruburi
pe hectarul de lucernă
și pentru privighetoarea pe care-o țin
pitită în pernă.
Vinovat că toată lumea se-nchină
zeului Burik,
visînd dulceață de orhidee și lebede-n
aspic.
Vinovat, desigur, că nu sînt îndeajuns
de vinovat,
să intru în lume ca într-un mare păcat,
și condamnat să trec prin această
sfîntă gomoră,
cu o sută douăzeci de lacrimi pe eră.

Niculae Alexandru Vest

Însemn heraldic

E vîrsta la care ocup
doar mansarda viitoarei clădiri
ce va purta însemnul heraldic
al tinereții,
număr : șapte pași în lungime,
trei pași în lățime, — aflt am dreptul
la viață acum,
singura fereastră se deschide la mine
în piept,
prin ea se poate zări un înger
de marmură
c-un buchet de trandafiri în locul
capului și-o
lungă săgeată înfiptă-n umăru-i
drept, —
nimic nu înțeleg din toate acestea,
așa cum nu
înțeleg ravagiile trecerii
unei fete frumoase prin sufletul meu.

Singura evadare e-n mine, dar
n-o mai încerc, trec zilele și-i tot mai
greu
Zborul gîndului prin cerul anilor
încărcați cu
fulgere rotunde,
profeții ocup mansarda viitoarei
clădiri,
departe de întrebările la
care nimeni nu-mi poate răspunde...

Theodor Purice

Timp prezent

Veacul acesta desigur e foarte mare !
Totuși va rezista oare
Dacă-l compar numai
Cu clipa cînd
Voievodul Ștefan
Zîmbi fericit făcînd
Semn cu mîna ultimii

Adunate la Putna ?

Iordan Grecu

Descoperirea hoțului

Cine a furat
Barca albă
De lîngă țărm ?
Cine ?
Facem anchetă, chiar aici, pe loc :
— Tu ai furat barca ?
— Să trăiți, nici n-am văzut-o, deloc.
— O să vedem noi. Stai aici !
Ce ții la spate ?
Arată mîinile !
Tu ai furat-o, hoțule !...

Ștefănica Lavrențiu

Ziua de azi

Această iarnă
care ne studiase de mult
atacă acum
blînd
din scoicile
unei femeinice filosofii
O închisoare
seamănă probabil tot mai mult
cu un creier.

A. Voloni

Ruga pentru zăpadă

Uneori îmi pare rău
că am ochi care văd
atîtea-ntîmplări și fapte urîte,
îmi pare rău
că am urechi care aud
atîtea minciuni,
îmi pare rău
că am o gură care rostește
atîtea cuvinte furioase,
atît de aproape-i de mine
părerea de rău că nu sînt
un simplu troian de zăpadă.
Uneori mă cuprinde teama
față de tot ce mi-ar putea murdări
viața
și-atunci îngenunchez și strig lumii :
zăpada mea cea de toate zilele
dați-mi-o mic azi,
fie și sub forma unui gînd,
fie și sub forma unui palid surîs,
fie și...

Diana Barbu

NICOLAE VELEA

(Urmare din pagina 9)

— Mizeria de atunci crea prin recul nevoia de evadare în alte lumi și în alte stări. De fapt nu doar copilăria — ci chiar și nașterea. „Facerea" mi-a fost chinuită. Am fost extras cu forcepsul și tehnica medicală, de pe atunci, din 1936, mde... Părinții au dat declarații că renunță la mine pentru a salva mama. Au încercat cu acel monstruos aparat — îți dai seama că eu nu l-am văzut — de vreo trei-patru ori ca să mă ucidă. Am și acum semnele pe cap. Pe urmă, crezînd că au isprăvit cu mine, m-au aruncat într-un coș. Și s-au ocupat în continuare de mama. După o vreme, din acel coș s-au auzit niște scîncete slabe precum și țipătul unei moașe, sau surori medicale, ce-o fi fost : copilul trăiește ! Am avut din pricina asta multe bube în cap care mi-au mai revenit cu timpul la propriu și la figurat. Și iată-l pe acel copil aruncat într-un coș dintr-un spital din Pitești vorbind acum cu dumneata, aspectuosul George Arion.

— A avut repercusiuni asupra firii dumneavoastră felul în care ați copilărit?

— Mi-a creat o receptivitate largă și o sensibilitate ascuțită, dureroasă. În același timp mi-a dezvoltat și o mare ambiție. Am vrut să mă răzbun pe cei care m-au batjocorit și am dorit să ajung cineva. Bineînțeles, eram visuri de copil amărît.

— Ce visați să ajungeți ?

— La început visam să ajung aviator. Puneam o piatră pe drum și, de la vreo zece pași depărtare, porneam cu brațele desfăcute în lături, ca aripile unui avion, să ajung la ea cu ochii închiși. Pentru că nu-mi puteam închipui ca un aviator să nu-și nimerească ținta cu ochii închiși.

— V-ați născut și ați trăit în primii ani la Tîgvemi-Arges, într-o zonă deosebit de pitorească. Dar proza dumneavoastră nu dovedește că ați vibra la frumusețile naturii.

— Așa e. De ce să mint ? Pentru mine, un peisaj sau un acoperiș de tablă ruginită tot așa e. E drept că sînt și ușor daltonist. Rar simt eventaiul culorilor. Într-adevăr, se spune că locul în care m-am născut e deosebit de frumos. Mă și mir cum am ieșit eu atît de urît din peisajul acela de vilcele de o splendoare fără seamăn.

— Tot nu vreți să-nchidem fereastra ?

— Nu. Mai bine am face o pauză. Mă simt ca la un examen de corijență. Deși vorbesc mai mult decît de obicei. Uneori am niște tăceri granitice. Nu scot o vorbă ore în șir.

— Facem pauza mai tîrziu. Dar cum de-ați ajuns la silvicultură ?

— Împins de nevoie. Însă de la început nu mi-a plăcut dendrologia. Adică n-am vrut să studiez scoarța copacilor. Așa că am fugit la filologie la București.

— Aici ați început să scrieți.

— Scrisul rezolvă niște stări, te eliberează de niște complexe, de umilințe și situații precare. Neavînd bursă, la cămin studențesc trebuia să stau în sala de lectură pînă spre dimineața. Acolo nu venea administratorul să mă întrebe de legitimație. Stînd acolo noapte de noapte m-am apucat de scris. Culmea e că de la început m-am trezit stăpîn pe mijloacele mele de expresie. Scrisul meu, cu cîteva scăderi, a-a avut sinuozități. Bine, am fost și exigent, nu m-am dat „în stambă" cu fleacuri de care să-mi fie rușine. Somnoros, veneam tîrziu la cursuri. Lipseam adeseori. Nu-i cunoșteam pe profesori. Nici nu știam unde e catedra de literatură. Dar i-am arătat criticului Paul Georgescu — în treacăt fie zis, nu știu de ce e atît de pornită lumea împotriva lui — nuvela **Poarta** care i-a plăcut. Tot în acea vreme și-a oprit atenția asupra mea și Zaharia Stancu. M-a chemat în biroul lui — care avea o ușă dublă ; cu indemînarea mea caracteristică am rămas înțepenit între cele două uși. Stancu a rîs și m-a întrebat o grămadă de lucruri, pornind de la locurile natale pînă la ceea ce aveam de gînd să fac. M-a sfătuit să nu intru „în combinații literare suspecte fiindcă mă trimite" pe Arges în sus să pasc gîștele. Așa am ajuns la **Gazeta literară**, la zincografie. Eram ceva între un secretar de redacție și un băiat bun la toate, inclusiv la adus țigări. N-aveam locuință și dormeam cu Nichita Stănescu în redacție pe două mese.

— În 1960 v-a apărut primul volum.

— Din seria mea — care îi cuprinde pe Grigore Hagiu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag — eu am ținut primul cu cartea. Am avut un mare succes, care m-a buimăcit. E drept că au fost și cîrteli, mai ales la **Tribuna** din Cluj. Nu pubheam nici un rînd ca el să nu fie imediat contestat de această revistă. Dar și eu le-am făcut o figură. Le-am trimis un reportaj în care afirmam că un porc Landrace are o lungime de 2,5 m. Reportajul a apărut cu această enormitate. L-am republicat în altă parte, făcînd corectura necesară și schimbîndu-i titlul. Imediat **Tribuna** m-a înjurat. Pot să istorisesc astăzi această farsă fiindcă după atîția ani faptele s-au prescris.

— Sînteți de acord că personajele dumneavoastră sînt sucite, bizare ?

— Așa par la prima vedere. Firea țăranului român este destul de întortocheată. Dacă ești atent și ai răbdare s-o răsfoiești un timp, s-o surprinzi în cele mai ascunse taine ale ei, vezi că de fapt e cît se poate de firească. În opțiunea mea — viziune nu spun pentru că sună prea pretențios — cred că țăranul român, cît a fost și cît a mai rămas din el, nemaiavînd pădurile imense unde să-și protejeze dimensiunile, de demnitate, de neîncovoiere, s-a ascuns în zone perdeluite de limbaj, în vorbe ciudate și atitudini aparent bizare, de neexplicat. Eu însumi am asistat în copilărie la scene teribile pe care n-o să le uit niciodată și- prin care țăranul n-ar fi putut trece dacă n-ar fi avut o înzestrare specială. Am văzut cai împușcați la capul satului și dați apoi la păsări. Dealtfel, am și scris despre această monstruoasă absurditate. Iar apoi am văzut cum un tractor a călcat păsările. Mașina învingea natura ! Ce lucru fără sens ! Ca abia mai tîrziu să se afle că, de pildă, mai ales în satele de munte, un cal e mai rentabil decît un tractor. E adevărat, poate că nu știu să surprind în scrierile mele foiala viețuitoarelor, freamătul vegetației, dar asta nu înseamnă că nu mă simt solidar, ca toți strămoșii mei, cu întreaga natură. Vroiai să închizi fereastra : n-ai fi avut însă prilejul să faci cunoștință cu acest guguștiuc pe care îl hrănesc zilnic cu firimituri de pîine. Îl iubesc pentru privirea lui smerită și curată. Îmi aduce aminte de locurile de unde am plecat și de felul cum eram odinioară.

— De ce vă obsedează atît de mult țăranul român ?

— Pentru că în tabla de valori a neamului nostru prezența lui a fost exemplară. Nu i se poate reproșa nimic. A îndurat multe, dar sute și sute de ani ne-a păstrat ființa națională. Datorită lui avem o cultură orală dintre cele mai bogate și mai puternice din lume. Cu toate viscolele istoriei, oricîte furtuni s-ar fi abătut asupra satelor românești, locuitorii lor au știut să-și păstreze ținuta dreaptă, recurgînd la cele mai neașteptate strategeme nu numai pentru a-și salva biata lor ființă efemeră, ci și dăinuirea unui neam. Riscăm să cădem în filozofie, așa că nu-i mai amintesc decît faptul că nici turcii și nici alții n-au reușit să ne schimbe datinile.

— Una din aceste strategeme e prezentată în cartea dumneavoastră în război, un pogon de flori. E vorba de retragerea din fața istoriei. Dar poate fi aceasta o soluție ?

— Iată o carte la care țin enorm. Am muncit vreo patru ani la ea. A fost ciumpăvită și „mustrată" după apariție. E adevărat, Olina, personajul principal al cărții, se retrage din fața istoriei care o amenință. Însă această retragere e activă. Nu e nicidecum o îngenunchere. Acest refuz al eroinei de a accepta să se supună rigorilor unui mecanism istoric năucitor și brutal are cred o măreție ce poate fi ușor observată.

— Cum credeți că se vede planeta dintr-un sat românesc ?

— Păi, planeta Pămînt e chiar acolo, în ceea ce are ea mai durabil. Satul românesc asigură o stabilitate a valorilor etice. Permanențele umane și devenirile sînt comprimate într-un perimetru restrîns, ele însemnînd prezentul, prefacerea și obștescul sfîrșit.

— Vă place să mai treceți prin sat ?

— Îmi plăcea foarte mult să fac reportaj. Numai în mediul țărănesc ; pe care niciodată nu l-am văzut idilic. Fiindcă niciodată n-a fost idilic. Din păcate, acum mi-au cam ruginit încheieturile. Mă deplasez mai greu. Deși are și acum farmecul lui. Unele din ticurile eroilor lui Caragiale, de pildă, s-au mutat la sat. Uneori, acolo, trăirile, expresiile, lipsite de acoperire a sensului, sînt savuros de urmărit.

— Cred că dacă v-ați ambiționa ați atinge perfecțiunea și în creionarea unor personaje ale căror destin e legat de oraș.

— Nu-i adevărat. Mai ales că perfecțiunea nu există. Doar nostalgia ei.

— Dumneavoastră însă ați atins această perfecțiune în cîteva povestiri.

— Mîncînosule !

— Credeți că a fi scriitor e o șansă ?

— Scriitorul adevărat trebuie să-și asume durerile și împlinirile celorlalți. Să aibă un piept larg în care zbuciumul comun să freamăte, să vuiască. Față de cellalți — el are posibilitatea exprimării. Mulți sensibilizează sau participă la trăirile colective. Dar talentul nu e decît puterea de a le exprima. Chiar anevoios, împiedicat ca mine. Fiindcă pentru mine scrisul e un blestem. De asta invidiez pe cei care scriu lesnicios, și chiar bine. Și sînt destui care fac asta. Mă gîndesc acum la Adrian Păunescu care are o grămadă de izbînzi. Ca prozator mă umilește Ștefan Bănulescu. E cel mai mare dintre noi. Deși și el scrie chinuit.

— Vreau să vă-ntreb...

— Dar sincer !

— ...dacă sînteți de părere că se remarcă o revigorare a genului scurt în proza românească.

— Mă uit cu destulă nedumerire cum scriitori mai tineri, fără să fi traversat mari experiențe, se năpustesc direct în roman. În care unii însă sînt chiar buni. Eu sînt un tip fără imaginație, dar spațiul pe care îl afirm îl controlez pînă la fibra lui cea mai intimă. Proza scurtă cere o rigoare, o geometrie severă pe care numai un exercițiu migălos și îndelungat o poate da. Se știe paradoxul vechi : n-am scris scurt pentru că n-am avut timp. Ca să scrii puțin și dens îți trebuie mult timp și o concentrare a emoției și cuvîntului stăpînit, „păstorit" cum trebuie.

— Literatura pe care o scrieți atestă multă rigoare. Dar mi se pare că nu aceleași principii vă călăuzește și viața.

— Ca să nu mai fac greșeli multe, m-am gîndit să nu mai fiu aspru cu mine. Mi-am zis într-o bună zi : ia să fiu eu mai îngăduitor cu mine, din moment ce rigoarea mă duce la explozii de eliberare ! De fapt, nu cunosc decît două lucruri rele : remușcările și bolile. De ultimele scapi mai ușor. Dar să știi că sub aparența mea bonomie și în ciuda unor suceli de exprimare, am examene severe de conștiință care mă istovesc mai mult decît dacă aș fi certat de alții.

— Mă lăsați totuși să-nchid fereastra ? S-a făcut destul de frig afară.

— Acum poți s-o închizi ; vreau înșiși. Și îți promit că voi cobori într-o muțenie din care n-or să mă scoată decît două lucruri, cele mai dragi mie pe lume : să rîd prin somn sau să mă trezească băiatul meu dimineața rizînd.

Un muzeu în labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (V)

O absență neliniștitoare

La mai puțin de treizeci și cinci de ani, Lautrec devine „cazul Lautrec". În urma unei crize de delirium tremens, e internat într-un azil de alienați. Azilul e instalat într-un castel vechi, din secolul al XVIII-lea, Saint-James, în mijlocul unui parc cu arbori seculari, statui și fîntîni ; dar într-un cadru somptuos nebunia apare și mai tristă. Nebunie ? Adversarii lui Lautrec nu ezită să vorbească pe șleau despre ea. O fac chiar cu o anume satisfacție. În sfîrșit, jubilează ei, nimeni nu mai poate avea nici un dubiu. Nici măcar cei care admirau pictura acestui biet instrument al tenebrelor sale interioare. Acum trebuie achitată nota de plată pentru toate excesele. Și chiar pentru ereditatea care l-a fost impusă domnului Henri de Toulouse-Lautrec de ușurințele ascendenților săi. Circulă zvonuri, răutăți. Se publică articole jignitoare. Voci ostile sînt de părere că, de fapt din totdeauna... Căci niciodată n-au lipsit, se pare, cei dispuși să considere arta o problemă mai ales clinică, o consecință a unei fiziologii anormale. Poate pentru că mediocritatea sterilă și sigură de sine nu vrea să creadă că un om normal ar trebui să se deosebească de ea, ceea ce nu e, în fond, o noutate în „cazul Lautrec". Cel mult unele amănunte, ținînd de biografia pictorului, constituie ceva nou. Se vorbește în presă despre un Don Juan cocoșat și dizgrațios ale cărui „o mie trei" femei figurează în registrele poliției de moravuri, despre paradisul degenerării și despre ultima fericire la care mai poate năzui Lautrec : aceea de a fi nenorocit pînă la capăt, de a depăși limitele decăderii, ajungînd acolo unde infernul devine voluptuos, iar rătăcirea o formă de cucernicie.

Prietenii pictorului sînt consternați citind aceste articole și auzind bîrfelile. Cînd își revine din criză, Lautrec e disperat. Se simte captiv. Cum să demonstreze doctorilor și, indeosebi, lumii că mintea lui nu e întunecată ? Că el există încă ? Declarațiile ar fi, desigur, inutile. Lumea e obișnuită cu nebuni care se pretind lucizi. Un om trecut printr-o criză și care a fost internat într-un azil devine, de regulă, suspect. Cu atît mai mult dacă e vorba de un artist. Suspiciunea de nebunie explică, pentru unii, talentul și, mai ales, îl exorcizează. Căci nimeni nu mai e obligat să admire ceea ce se cere mai degrabă compătimit. Așa că Lautrec e îngrozit de două ori. O dată pentru hăurile din care s-a ridicat. Apoi, pentru ceea ce îl așteaptă.

Și nu cunoaște alt mijloc pentru a-și obține libertatea : cere pensule, o cutie de acuarele, creioane pentru litografii, hîrtie și tuș. E grăbit, înfrigurat, neliniștător. În camera sa de la Saint-James, începe o activitate febrilă despre care e greu de spus ce exprimă în primul rînd : nevoia de a fugi de adevăr sau o încercare disperată de a-l dovedi și impune. Pictează, desenează ca în vremurile sale bune, cînd alcoolul și sifilisul nu-și desăvîrșiseră încă opera de distrugere. Uneori rîde și acum. Mai ales cînd sînt martori, deoarece vrea să fie văzut rizînd. Rîsul ar putea dovedi că e un om liber chiar în captivitate. Numai că rîsul lui e și mai dureros ca altădată. Din pricina bolii sau pentru că orice ris în aceste condiții n-ar putea fi altfel. Există în el ceva prea mult sau prea puțin. Destul ca să sune forțat.

În lunile claustrării sale în azil, din februarie pînă în mai, Lautrec execută cincizeci de lucrări. Dintre ele, treizeci și nouă sînt scene pe care și le amintește de la circ. Imagini cu clovni, dresori, dansatoare pe sîrmă, călăreți, acrobați. Și, ciudat, cu o singură excepție, în toate aceste desene băncile sînt goale. Spectatorii lipsesc. Clovnii, dresorii, acrobații se mișcă într-o tăcere de moarte. Nimeni nu-i vede. Nimeni nu-i aplaudă. Își fac exercițiile pentru ei înșiși fără să vadă că băncile sînt goale. Sau, poate, tocmai pentru a evita să le vadă. Altminteri, cine știe ?, ar trebui să-și șteargă fardul, să părăsească arena ori să se sinucidă.

Pentru a explica aceste bănci goale a fost avansată ipoteza că lui Lautrec i s-ar fi permis să se ducă, însoțit de un paznic, la repetițiile unui circ din apropiere. Mai recent, biografii au stabilit însă că nici o reprezentație nu a fost dată la Paris de acest circ, în perioada în care Lautrec se afla la azilul Saint-James. Prin urmare trebuie să căutăm o altă explicație. Și nici una nu e mai ispititoare ca aceea de a vedea și în Lautrec un acrobat silit de destin să-și joace rolul, în arenă, dinaintea băncilor goale.

Care nu pot fi întîmplătoare, chiar dacă pictorul n-a urmărit deliberat să le găsească un loc în desenele sale. Într-adevăr, e greu de crezut că în treizeci și opt de desene din treizeci și nouă apare întîmplător aceeași neliniștitoare absență. Și că, tot întîmplător, aceste scene de circ au valoarea unui autoportret patetic. Asemenea acrobaților pe care-i desenează, Lautrec nu știe nici el în ce alt mod s-ar putea opune golului din jurul său decît jucîndu-și rolul pînă la capăt în orice condiții. Vrea să se convingă pe sine și să-i convingă pe ceilalți că nu și-a pierdut măiestria, că există încă, dar nu poate înlătura presentimentul că, la nici treizeci și cinci de ani, e aproape un om sfîrșit. Mai are doar puterea să se mintă, să-și dea o clipă iluzia că totul e ca înainte. Prietenii au dispărut sau șovăie. Amintirea nopților petrecute în larma cabaretelor s-a estompat și ea. Au rămas băncile goale, care revin obsedant în desene, băncile goale în fața cărora și Lautrec își execută, ca un acrobat, saltările riscante. În singurătatea de la Saint-James, el nu poate conta decît pe artă. „Mi-am cumpărat libertatea cu desene", va spune mai tîrziu.

O libertate de care se va bucura, însă, puțină vreme.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Profesorul Francisc I. Rainer

Am citit recent două cărți, deopotrivă de tulburătoare, **Jurnale** de Francisc I. Rainer (1874—1944) reputatul nostru savant și marele anatomist și antropolog și **File de jurnal**, ale Martei Trancu-Rainer (1875—1950), cea dintîi femeie chirurg din România, admirabil și exemplar cuplu de viață — soț și soție — care s-au dăruit cu o constantă și inegalabilă pasiune științei și binelui obștesc.

Cărțile — sper că s-a înțeles —, amîndouă postume și completîndu-se armonios una cu cealaltă, au apărut la vrednica Editură Eminescu, prima în 1979 — îngrijită în colaborare cu Gheorghe Brătescu și Mihai Neagu Basarab — a doua în 1982 — alcătuită de Mihai Neagu Basarab singur —, și-i felicit călduros și cu tot entuziasmul; și pentru migăloșul travaliu depus, dar mai cu seamă fiindcă au înlesnit tineretului de astăzi să ia la cunoștință de mărturiile și zbuciumul, de gîndurile și ostenelile — în notațiile lor intime — ale acestor doi oameni de excepție, plăditori ca sensibilitate și abnegație, conștiință umană și idealuri.

I-am cunoscut bine și cred că sînt știuți și de alții îndeajuns ca să mai fie necesar să-i prezint ; iar cei care ar vrea să-i afle în întreaga lor mișcare sufletească și mintală, în rodnica lor activitate profesională, în gingășiile și zămislirile lor pe toată întinderea existenței, să-și procure neîntîrziat volumele menționate și curiozitatea le va fi cu îndestulare satisfăcută : se vor întîlni cert cu cea mai înaltă moralitate, cu cea mai elevată formă de omenie și cu o noblețe a simțămintelor în care — lîngă muncă și datorie, lîngă modestie și sfieli, lîngă cinste, puritate și adevăr — nu-și puteau face nicicum cuibuș lingușirea și intriga, mîrlănia și înfățuarea, vanitatea și impostura, invidia, ambițiile și egoismul.

Soții Rainer, făuriți parcă din aceeași plămadă, erau imuni la aceste uzuale practici de viață — așa de frecvente mediocrității cu voluptăți de parvenire — le repudiau organic și, a te apropia de ei utilizîndu-le, erai sortit de la început eșecului și, în genere, compătimirii. Și erau atît de identic structurați, atît de asemănători în claviatura lor lăuntrică, în reacții și judecăți, în gusturi și în gesturi, în intuiții și în năzuințe, de parcă acționa o singură individualitate, — încît, iată că pornind să amintesc o circumstanță privindu-l exclusiv pe profesorul Francisc I. Rainer, nici penița — pe care o simt că și-a luat libertatea să mă comande și să mă domine — nu-i disociază și, plecînd de la cele două cărți ale lor, m-am trezit vorbind de amîndoi, fără să-mi fi fost acesta scopul inițial. Fiindcă tema propusă însă a evoluat astfel, să-mi fie permisă o mărturisire : am văzut în viață destule căsnicii unite, solidare, de reciprocă înțelegere și de iubire ; am văzut, din păcate, cu prisosință și destule pur și simplu dezastruoase. Dar asta a soților Rainer a unica pe care o păstrez în memorie ca idealitate, ireproșabilă ca potrivire și pereche, și am convingerea că, în mai mult de patru decenii cît au conviețuit, nici unul dintre ei niciodată nu și-a dezamăgit partenerul, nici unul n-a fost pus în situația să înregistreze măcar umbrele unei cît de vagi contrarietăți determinată de celălalt. Este, neîndoios, o performanță ! Și, cu aceasta, mă desprind din poruncile peniței, o părăsesc pe Marta Trancu-Rainer și mă opresc numai la profesor cînd îți sfîrșea cariera.

Era în mai 1941. Francisc I. Rainer, pensionat din învățămîntul universitar, este sărbătorit solemn de colegi și de studenți. Cu acest prilej, Ion Simionescu — profesorul și geologul — publică în ziarul „Timpul" cu data de 25 mai 1941 un frumos articol intitulat **Caractere** din care transcriu fragmentar : „... În adevăr, sărbătoritul, d. dr. Rainer și-a îndeplinit cu strictețe clasică îndatorirea sa de profesor și de savant totodată, de adevărat profesor și savant, o împerechere care nu întotdeauna se prinde și aiurea. Dar muncind el, cerea muncă aspră și studenților. Pînă ce nu dovedeau prinderea celor văzute, nu numai îmagazinarea lor temporară, nu treceau examenul, oricîte influențe s-ar fi încercat asupra examinatorului, om dintr-o bucată, expresie care în popor înseamnă caracter. Din ceea ce constiința datoriei îi impunea, nu-l mlădia nimeni și nimic. Profesorul model a fost dublat și de savantul care prin muncă și prețuirea timpului — pe lîngă prindere — a înfăptuit minuni. Savantul s-a arătat de cînd funcționa ca asistent la o clinică. Ce și-a pus atunci în minte, cu o răbdare și o voință care stau la baza marilor înfăptuiri, a dus la bun sfîrșit. Și astfel Institutul de anatomie al Facultății de medicină din București este înzestrat cu dispozitive ingenioase pentru păstrarea cadavrelor în tot timpul anului de studii pentru un număr cît de mare de studenți. Meritul de veșnică recunoaștere a savantului Rainer nu sînt numai lucrările sale antropologice asupra poporului român, cu o meticulozitate de preciziune ce le fac nealterabile, ci mai ales întocmirea Muzeului de antropologie, atît de bogat și cu atîta metodă orînduit, încît nici în marile centre apusene nu se întîlnesc multe la fel".

Și Ion Simionescu, după ce arată că Francisc Rainer — urmînd exemplul lui Edison — ca să cîștige timp, pentru ceea ce avea de îndeplinit, își lua dejunul la institut cu ce putea aduce de acasă, ca să nu piardă vremea cu dus și întors, făcînd distanțe lungi pînă la locuință pe jos, încheie astfel : „Numai așa a putut săvîrși ce a săvîrșit — de prea puțini cunoscut — căci n-a căutat decît să-și îndeplinească datoria de profesor și savant. Iar sărbătorirea l-a fost adevărata Răsplată a Muncii".

În aceeași zi, adică simbătă 24 mai 1941, Francisc Rainer îi mulțumește, printr-o epistolă olografă ce o posed, în termenii următori : „Scumpe Domnule Simionescu, Cum să vă exprim simțămintele de care sînt cuprins acum după ce am citit articolul d-voastră despre mine ! D-voastră, la care în primul rînd m-am gîndit atunci cînd mi-am început cuvîntarea. Nici în vis nu mi-ar fi putut trece prin minte ca cineva de rangul d-voastră intelectual și moral, de meritul d-voastră cultural pe care nimeni nu l-a putut prețui în mai mare măsură decît mine, să condescindă a scrie despre mine în asemenea terment. Acum după articolul d-voastră, în censul acesta, parcă îmi vine a crede că într-adevăr am făcut ceva de-a cătării. Eu, deși mă bucuram cînd izbuteam ceva, dar în conștiința mea socoteam că n-am îndeplinit nici pe departe poruncile stăpînului de dinăuntru, — și așa rămîne adevărat. Acum, după citirea articolului d-voastră mă simt învăluit ca de un val de căldură sufletească. El mi-a topit rămășițele de tristețe care atîta timp m-au cuprins cînd mi-am văzut gîndul neînțeles — nu pentru mine — dar fiindcă mi se reducea putința de a fi de folos acestui tineret, față de ale cărui **potențialități** de mult încă am fost cuprins de un sentiment de datorie de-o natură, o pot spune, religioasă. Încă o dată, vă mulțumesc din tot sufletul, pentru mine și pentru soția mea pe care am găsit-o fericită cînd m-am întors acasă astă seară. Al d-voastră din toată inima, Fr. I. Rainer. Respectuoase sărutări de mîini doamnei Simionescu".

L. KALUSTIAN

Iubirea de frumos

Scrisoare

Am primit o scrisoare de întîi martie de la un tînăr geolog maghiar din Budapesta Papp Petér cu trei copii care mi-a citit cartea de versuri apărută la editura Europa anul trecut în fericita traducere a poetului Kanyadi Sandor, carte purtînd titlul Iubirea imaculată și care îmi spune un cuvînt din inimă anume că prin „acest volum minunat vă iubesc pe Dumneavoastră și poporul Dumneavoastră".

Acesta și este rostul artei al cuvîntului poetic cu precădere de-a ne întîlni sufletele, de-a ne deschide inima unii altora, de-a deveni frați cu toții cum și sîntem. Simfonia Bucuriei a lui Beethoven pe versurile înfrățirii din Oda lui Schiller asta o propovăduiesc și ele pe toate meridianele.

A ne iubi unii pe alții prin ceea ce este mai curat și pilduitor în viața noastră, în aspirațiile popoarelor noastre. Îți mulțumesc iubit frate Papp Petár pentru scrisoarea pe care mi-ai trimis-o. Celor trei copii ai tăi și soției tale le trimit un mărțișor de cuvinte înrourate de bucuria lacrimii. Iubirea care mișcă sorț și stele în Paradisul lui Dante să fie puterea sfîntă și eternă care să ne apropie unii pe alții ca într-un spirit de pace dătător să ne împlinim lucrarea fiecare dintre noi în poporul din care facem parte în aceste vremi ale Europei ai cărei copii sîntem și noi cei din răsăritul ei.

IOAN ALEXANDRU

Desene pe asfalt

Un mare scriitor — Dominic Stanca

Editura Eminescu a avut inspirata idee de a ne oferi nu o expoziție ocazională ci retrospectiva unui scriitor : Dominic Stanca. Titlul ei are o copleșitoare greutate metaforică („Timp scufundat") gîndindu-ne la faptul absurd că el a devenit pecetea unei cărți postume pe care autorul, trecut în neființă la nici 50 de ani, nu mai are posibilitatea s-o așeze în panoplia rarelor sale bucurii.

Poet, poet adevărat, eseist remarcabil și prozator de surprinzătoare resurse, Dominic Stanca a fost în viața civilă actor. Și un bun actor. Bărbat trumos, marcat de enigmă, de o grație virilă și totuși defensivă, Dominic Stanca părea a merge anevoios, ca pe puntea unei corăbii. O anumită lentoare a gesturilor, un aer de „vechi" fastuos, un surîs de dulce scepticism... Surîdea copilăros și își marca intervențiile în conversații, familiar și neostentativ, cu un mic ceremonial care aducea parcă a scuză. Fiindcă Dominic Stanca nu făcea caz de multele lui daruri. Citindu-i azi însemnările de jurnal (ultimele scrise pe patul spitalului ca înaintea unei tragerі pe roată) îmi dau seama că nici atunci, ce grozăvie !, nici atunci el nu se socotea îndreptățit să se obiectivizeze acordîndu-și măcar șansa postumității. Cei care tot timpul s-a arătat încîntat de colegii lui, adesea exagerîndu-le virtuțile, și-a gîndit necruțător răsunetul posibil al cuvintelor sale tensionate. E bine așa ? E bine să te lași devorat de șarpele îndoielii nimicindu-ți elanurile dintr-o mare, primejdioasă de mare modestie tradusă printr-un umor, și el excesiv, aplicat mai ales propriilor demersuri ? După ce am mai trăit exemplul lui Miron Radu Paraschivescu, cel ce a lansat, apăsat, ideea „că nu are un puternic talent personal" drept care se mulțumea doar să dea echivalențe românești unor sonuri străine, îmi vine să spun că nu, că nu le trebuie oferite criticilor comozi asemenea capcane. Jocul superior care e frămîntarea artistului ce se vede, dintr-un prea mare exces de scrupule „învins" în lupte (de atelier) dorința de a se desăvîrși printr-o cinică etalare (și evident exagerare) a unor imperfecțiuni, ei bine, toate acestea sfîrșesc prin a căpăta credibilitate.

Dar Dominic Stanca nu era un învins.

Era, în ciuda exercițiilor îndelungate și în pofida precocității, un scriitor care abia începea să articuleze semnele unei mari opere. Citindu-l, mai corect spus recitindu-l, îmi dau seama că Dominic Stanca începuse să vadă în sine tiparul de sînge și nervi al unui scriitor chemat să se rostească. A scris suficient pentru a exista.

A venit însă abruptul deznodămînt.

Intenționasem inițial ca în locul articolului să încerc într-un scurt eseu să demonstrez vigoarea talentului lui Dominic Stanca printr-un convingător colaj de citate dar patima mea pentru jurnalistică mă învinge (și convinge) că nu e — cel puțin pentru penița mea — vremea cea mai potrivită pentru a analiza „la rece" o viață și o operă devenite, prin devălmășie, o rană.

Vreau numai să-mi exprim amărăciunea și nedumerirea că „Timp scufundat" nu-și găsește comentatorii potriviți. Cititorii și i-a aflat, cartea nu mai e demult în librării. Cititorii au modul lor arhaic de a face dreptate celor zidiți pe nedrept și nemilos în penumbră, celor dintr-un timp scufundat.

Dar critica ?

La marele număr de critici „pe cap de... cititor" nu e cel puțin bizar că s-au găsit atît de puține voci capabile să înnobileze memoria, citindu-i pe Dominic Stanca ? Nu scriem excesiv despre personagii devenite cumva la modă și nu mai avem timp pentru cei ce, nezgomotoși în viață, nu pot, evident, să ceară un alt destin măcar pentru scrisa lor, cerșindu-i posteritățli ?

Și cît trebuie să „aștepte" scriitorul trecut între umbre ? Ani ? Decenii ? Poate un veac de nedreptate și de uitare ?

Îmi amin pentru altcîndva delicțiul de a culege cu drag din apa timpului scufundat fosforescențele scoicii care, duse la ureche, închipuie pentru mine șuneteie unei mari poezii.

M-am mulțumit doar să semnalez flagranta nedreptate cu care e — încă — privit Dominic Stanca. Ediția tipărită prin grija Soranei Coroamă-Stanca, a lui Ion Vartic și Mariana Vartic și, nu în ultimul rînd, a lui Valeriu Răpeanu, adaugă literaturii noastre pagini peste care nu se poate trece. Nu sîntem atît de bogați în mari scriitori, precum se crede, pentru a ne îngădui absurdul „lux" de a nu prinzi ceea ce truda solitară a lui Dominic Stanca ne-a oferit.

„Timp scufundat" e poate cea mai mare „surpriză" literară a ultimului deceniu de literatură românească.

GHEORGHE TOMOZEI

■ „Mă numesc **Neamțu Ioan sînt din Făgăraș** și vă rog să mă ajutați în următoarea problemă. Am trimis Întreprinderii de utilaj greu și transport pentru construcții Brașov (IUGTC) o hotărîre judecătorească definitivă care-l privea pe Terbea Ambrozie, om al muncii la această unitate, care-mi datora peste 7 000 lei. Am primit jumătate din sumă, dar, începînd cu luna octombrie '82 nu mi s-a mai trimis nici un ban, fără nici o explicație, deși m-am adresat întreprinderii de trei ori pînă acum.

■ Ne scrie **C.A. Protopopescu din Strehaia, județul Mehedinți.** În orașul lor au o singură librărie, amplasată într-un local necorespunzător. Dar nu aceasta este necazul cel mare — ține să sublinieze semnatarul scrisorii — ci faptul că de mai bine de 3 ani de zile librăria nu a mai fost aprovizionată cu nici un fel de carte. Cum pe plan local sesizarea lor, a cetățenilor, a rămas fără ecou, apelează la această cale, pentru transmiterea ei UJCC Mehedinți.

■ **Ministerul Muncii :** „Vă facem cunoscut că s-a aprobat transferul fiului tovarășului Sarca Petru din Aleșd, județul Bihor, la școala profesională nr. 12 din Oradea, începînd cu data de 17 februarie a.c."

■ **Consiliul sindicatelor sectorului 6** ne anunță că Serghi Pavel, om al muncii la I.M.E.B. a fost reintegrat în drepturile sale prin anularea deciziei date.

■ „Subsemnații mai jos semnați **(26 la număr) din comuna Rucăr, județul Argeș,** respectuos vă rugăm să ne comunicați de unde putem procura medicamentul „Adenomstop", invenție a unui colectiv de medici din Cluj-Napoca".

■ „Blocul nostru a fost prevăzut la bucătării cu plite electrice. Anul trecut, la cererea asociației, s-a aprobat instalarea gazelor. După ce s-au strîns banii de la proprietari — blocul în cauză fiind mixt, și cu proprietari, și cu chiriași — rămînînd a se face doar legătura cu sursa de alimentare de la un bloc vecin — a apărut un anunț (recent) al ICRAL-ului în care ne anunță că trebuie să plătim și noi, chiriașii, contravaloarea. Cum adică, devenim proprietari doar ai instalației de gaze ?!" **(Badiu Iulian, B-dul Metalurgiei 31, bloc 15, scara 2, etaj 8, apartament 66)**

■ **Procuratura Generală :** „Referitor la scrisoarea petiționarilor Vintu S. și Alexandrina din Sinaia, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare."

■ **Consiliul popular al municipiului Pitești** ne anunță că în urma cercetării efectuate la fața locului s-a constatat că scrisoarea lui Breoiu Florin este întemeiată, motiv pentru care Biroul permanent al Comitetului executiv a aprobat repartizarea apartamentului 15, scara A din blocul J 16 Războieni, pentru rezolvarea acestui caz.

■ „La intersecția străzii Tudor Vladimirescu cu Calea Cîmpulung, cu cîțiva ani în urmă se afla amplasată Troița lui

Tudor Vladimirescu. A fost însă mutată în curtea unei biserici de pe Calea Cîmpulung din Tîrgoviște și uitată acolo." **(Paul Soria, Tîrgoviște)**

Scrisoare necomentată

„Încadrată, dar fără serviciu"

„Se apropie anul de cînd în revista «Flacăra» (mai — nr. 21/1982) a apărut o anchetă despre cazul meu. Țin să vă comunic că nu s-a rezolvat nimic nici pînă în prezent. Mă aflu în aceeași situație de „încadrată, dar fără serviciu" — cum știți de bine sistematizase problema mea titlul anchetei amintite. Au fost ceva încercări de descurcare a încurcatei situații în care mă aflam imediat după apariția anchetei. Am fost chemată și la forțele de muncă unde mi s-a dat dreptate (mai bine-zis, am fost compătimită), și pe la cele două unități — I.C.S.M.I. și I.C.L. Alimentara, de la care a pornit încurcătura vieții mele. — Procuratura județeană a primit, la rîndul ei, o adresă de la Procuratura Generală — adresă pe care mi-au permis să o citesc — în care se specifica extrem de limpede să fiu ajutată pentru a fi încadrată la una din cele două unități — mai exact spus, să fiu integrată la una din cele două unități și să mi se rezolve situația cu cartea de muncă. Am tot așteptat transpunerea în viață a acestei adrese cu indicații atît de clare, dar, cum vă spuneam, pînă la această oră nimeni nu a mișcat un deget în cazul meu. Și, mai este ceva. Înscrisul din cartea de muncă, făcut de I.C.S.T.I., prin hotărîrea instanței din 24 III 1981, de a mi se plăti concediile medicale de către I.C.S.T.I., nu a respectat hotărîrea în sensul că s-a făcut no conform art. 8 din Decretul 92/1976 — cum prevedea instanța, ci pe baza unui alt decret care le-a convenit lor. Dacă s-ar fi aplicat măcar această ultimă hotărîre, de la sine Decizia 94, cu dublu sens, s-ar fi anulat iar eu aș fi intrat în rîndurile oamenilor muncii de la I.C.S.T.I. Pitești. Nu uitați vă rog că am 3 copii de întreținut și de atîția ani fără retribuție nu știu cum să mă mai descurc".

IOANA DĂNESCU, Pitești

■ „Prin ce act a fost anulată aprobarea MPT-DGP nr. 10/8581/1960 privind imprimatele destinate șahului prin corespondență ? Poșta nu le mai primește de la 1 IV '82 decît la tariful de carte poștală (1 leu), pe cînd noul regulament de tarife nu face nici o aluzie la anularea respectivei aprobări. **(Achim Nicolae, Răgman, Poiana Cîmpina, județul Prahova)**

■ „Sînt membru C.A.R. de cîțiva ani. M-am hotărît să ies din C.A.R., însă mi s-a răspuns de tovarășul președinte că nu pot să fac acest lucru decît atunci cînd voi ieși la pensie. Mi se pare anormal acest lucru mai ales că am explicat situația grea familială în care mă aflu : atît mama cît și soția trebuie operate !" **(Neagoe Viorel, Ticleni, județul Gorj om al muncii la Schela de extracție Ticleni)**

■ **Consiliul popular municipal Rîmnicu Vîlcea :** „Ținînd cont de situația familială a Auricăi Preotesa, conducerea UJCOOP a stabilit ca, începînd cu 1 februarie 1983, petenta să fie repartizată în cadrul cooperativei de consum Băbeni ca ospătară, declarîndu-se mulțumită de această rezolvare."

■ „Unitățile CENTROCOOP nu desfac cuielele (cuie de potcovit cai) pînă ce cumpărătorul nu aduce ouă. Nu se poate renunța la acest procedeu ? Mai întîi, calul nu produce ouă : în al doilea rînd, se dă astfel mînă liberă speculanților care vînd aceste cuie cu de 15-20 de ori prețul lor". **(Ionescu Petru, Oțelul Roșu, județul Caraș-Severin)**

■ „Subsemnatul **Ștefan Vasile, domiciliat în București, strada Hagiului nr. 12, etaj I, apartament 5, sectorul 3,** vă aduc la cunoștință următoarele : Locuiesc la amintita adresă din 1979, împreună cu familia compusă din 4 persoane. În fiecare lună administratorul mă obligă să plătesc apa pentru 8 persoane motivînd că am cadă în plus față de ceilalți locatari. Există undeva stipulat că o cadă face cît 4 persoane fizice ?!"

■ **Procuratura Generală :** „Referitor la scrisoarea lui Nicolae Rădulescu din București, vă facem cunoscut că cele sesizate s-au dovedit întemeiate, declarîndu-se recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare".

■ **Tucan Paul din București, b-dul 1 Mai nr. 70-84, bloc 45, scara B** se adresează redacției cu o problemă care de multă vreme i-a furat somnul. Este vorba de zgomotul pe care îl produce un compresor de la instalația frigorifică a magazinului „Premial" ce ocupă spațiul de la parterul blocului. Cum la subsolul blocului există fundații speciale pentru astfel de motoare și cum cei în cauză nu l-au instalat acolo ci în magazin, semnatarul scrisorii solicită celor în drept luarea unor măsuri care să-i scape de coșmar.

■ **Locuitorii străzii Decebal din Sibiu** solicită edililor locali pavarea cu asfalt a străzii care poartă un nume istoric de mare importanță în trecutul poporului român. Măcar acest considerent istoric ar trebui să mobilizeze pe cei în drept !

■ **Consiliul popular județean Botoșani** ne comunică rezolvarea favorabilă a cererii Ruxandrei Haisan din comuna Flămînzi, Sus-numita a urmat un curs de calificare pentru filatura de bumbac Flămînzi și în prezent este încadrată în muncă la această unitate.

■ Ne scrie **T. Berar în numele Asociației locatarilor din strada Teodor Aman nr. 42, sector 1 București.** Li s-a defectat boilerul de la instalația de apă caldă în plină iarnă. S-au adresat ICRAL Herăstrău pentru repararea lui. Li s-a cerut — iar ei s-au conformat — ca mai întîi să achite costul lucrării și după aceea va urma intervenția. A trecut mai bine de o lună de cînd se aleg doar cu promisiuni de la amintitul ICRAL, timp în care etajul III al imobilului a rămas neîncălzit și fără apă caldă.

■ „De foarte mult timp (fiind vorba de cîțiva ani buni !) la căminul cultural din localitatea noastră nu a mai avut loc nici o manifestare artistică. Mai mult, din vara lui '82 acest local de propagare a culturii s-a transformat într-un depozit de grîu al C.A.P.-ului din localitate." **(Semnează 21 de tineri din satul Burduca, comuna Dragodana, județul Dîmbovița)**

■ **Inspectoratul școlar al județului Vîlcea** confirmă faptul că Bunescu Georgeta — care s-a adresat revistei, solicitînd sprijin — a fost deranjată la grădiniță de cetățeanul Roman Ion din comuna Ionești, în prezent internat la un spital de psihiatrie. Dat fiind faptul că grădinița în cauză era izolată, s-a hotărît transferarea acesteia în sediul școlii cu clasele I-IV din Fotești-Ionești.

■ **Consiliul popular al sectorului 3** adeverește faptul că sesizarea Ecaterinei Cengher s-a dovedit întemeiată. Pentru închiriere de spațiu locativ fără contract de închiriere, vecina sa, Stoicu Filofteia, a fost amendată cu 3 000 lei — iar pentru nedeclararea venitului cu o altă de 300 lei.

■ **Voloșeniuc Gheorghe din Piatra Neamț** aduce în discuție o problemă veche și anume problema miraculoaselor izvoare, cunoscute din bătrîni, de la Negulești — Piatra Șoimului, Neamț. Cîndva a fost aici chiar o stațiune pentru tratament boli reumatismale. Și în prezent tămăduitoarele izvoare sînt folosite — prin mici amenajări — de particulari. Nu s-ar putea amplasa aici o bază de tratament pentru membrii cooperatori — se întreabă omul.

■ „La noi, la Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică vagoane Arad (numai la etajul 8 !) de cînd s-a dat în folosință pavilionul administrativ, atît iarna, cît și vara avem probleme grave. Iarna nu ajunge căldura la etajul 8, probabil și din cauza proastei izolări a planșeului, lucrînd, deseori, la minus grade. Vara este infernal de cald. Și, rețineți, 50 la sută din proiectanții atelierului sînt femei. Deocamdată, așteptăm un răspuns „cald" din partea celor în drept !" **(Colectivul de proiectare din Atelierul vagoane călători al CCSITV Arad)**

■ **Consiliul popular municipal Rîmnicu Vîlcea,** privind scrisoarea lui Ilie Boja : „Din verificările efectuate s-a constatat că programul de distribuire a apei reci este continuu, iar apa caldă este furnizată zilnic, între orele 5,30-8,00 ; 17,30-23,00 — la apartamentul petentului (nr. 9) ajungînd, într-adevăr, cu intermitență în orele de vîrf. Acest inconvenient se va rezolva în cursul trimestrului I-1983, odată cu terminarea lucrărilor de extindere la uzina de apă „Cetățuia".

■ „Sînt de meserie conducător auto la Întreprinderea de transport auto, autobaza Militari. Am propus de nenumărate ori în scopul reducerii consumului de combustibil, ca toate liniile ce trec sau sînt vecine cu autobaza Militari să ne fie nouă cedate, cum dealtfel au mai fost pînă nu de mult. De pildă, liniile 121, 152, 321 sînt foarte aproape de noi dar sînt servite de autobaza Alexandria — din celălalt capăt al Bucureștiului. Se consumă astfel mult combustibil în gol pentru a se deplasa la capetele de linie, pe cînd noi am fi mult mai repede la aceste capete de linie și fără consum prea mare de combustibil." **(Preda Marin, București)**

■ **Direcția generală comercială București,** privitor la scrisoarea pensionarului Bărbulceanu Gheorghe ne anunță că întrucît în ultimul timp s-au primit și alte sesizări privind activitatea și comportarea gestionarului Marinache V. s-a dispus conducerii ICL Alimentara 4 ca în termen de 30 de zile să ia măsuri pentru mutarea acestuia. Totodată, să fie atenționat că la prima abatere va fi scos din comerț. (La ce-i folosește mutarea ?!)

■ **Victor Sălăjan din comuna Curtișoara, satul Proaspeți, județul Olt** propune deschiderea în municipiul Slatina a unui atelier pentru reparat instrumente muzicale.

■ **Cighi Aurel din Timișoara, strada Teiului nr. 11, apartament 19,** și-a cumpărat în vara anului 1982 un acumulator pentru mașină care, în termenul de garanție fiind, s-a defectat. Însoțit de chitanța de cumpărare, l-a trimis la Întreprinderea „Acumulatorul" din București. După un timp a primit în loc un altul, neînsoțit însă de nici un act — și pe colet fiind precizat acest lucru. Și acesta era defect și nu se putea încărca. „Ce fac cu acest acumulator ? Ce fac cu banii aruncați degeaba : 82 lei pentru trimiterea celui vechi la întreprinderea „Acumulatorul" și 793 pentru procurarea unuia nou."

■ „Mă numesc **Radu Mariana și sînt elevă la Școala generală nr. 1 din Osica de Sus, județul Olt.** Pentru a frecventa cursurile sînt nevoită, împreună cu alte 4 colege, să fac naveta pe o distanță de 5 km. Dimineața putem merge la școală cu trenul. După amiaza însă nu avem tren decît la o oră foarte tîrzie. Există însă un autobuz care pleacă la orele 13,50 care duce muncitorii pentru fabrica IOB Balș. Rămîn și locuri în el. Dar șoferul Dragnea Radu care conduce acest autobuz nu vrea niciodată să ne ia." Ce rău v-au făcut fetele, tovarășe Dragnea ?

■ **Uniunea Generală a Sindicatelor din România** ne comunică, referitor la scrisoarea lui Marcel Spătaru, că un larg colectiv s-a deplasat în luna decembrie la IUCF Rîmnicu Vîlcea, unde a constatat că sesizarea este justă. S-au stabilit, cu această ocazie, numeroase măsuri atît în privința cuptorului Carusel cu diametrul de 10 m cît și pentru alte utilaje.

■ **Vlad Dumitru din București, strada Știrbei Vodă 113, sectorul 6,** reclamă faptul că din cauza poștașului Rogojinaru, de 4 luni de zile nu mai primește pensia acasă, ci trebuie să meargă personal la poștă să o ridice.

■ **A. Cristea din București, șoseaua Giurgiului nr. 77,** pornind de la aruncarea bateriilor de la diverse aparate electronice, după consumarea lor, solicită lui Electro-Banat Timișoara un fapt demn de reținut : asimilarea și producerea de baterii tip acumulator care după întrebuințare să se poată încărca de mai multe ori.

■ **Stoica N. Constantin din satul Butișoaia, comuna Turburea, județul Gorj** aduce aminte edililor comunei că și satul lor a rămas în final pe propriile lui picioare — potrivit noii schițe de sistematizare — așa încît nu ar mai fi nici un impediment pentru pietruirea drumului care leagă satul de restul comunei, cînd plouă nu se poate urca în sat nici măcar cu o căruță !

■ **Arhitectul bucureștean Mihai Rădulescu,** mare admirator al comunei Lerești de Argeș, declarată „sat turistic" pune în discuție următoarea problemă : începînd din acest an frumusețea acestor locuri a început să fie umbrită prin apariția unui șantier pentru prepararea betonului necesar unor lucrări de drumuri, amplasat la nici 500 m de intrarea în comună, în fața unei școli generale în care vară de vară se organizează tabere pentru copii. Spațiul lor de joacă și pentru organizarea întrecerilor sportive este ocupat în prezent de acest „șantier". Nu s-ar putea, ținînd cont de toate aceste considerente, muta în altă parte ?!

■ **Consiliul Național al Femeilor** ne comunică, privitor la sesizarea Mariei Moise din Bacău că, începînd din februarie 1983 a fost încadrată la cooperativa „Constructorul" din Bacău, sectorul prestări (cusut saci), în cadrul Combinatului de îngrășăminte chimice.

■ **Cristescu Iosef din București, strada Lizeanu nr. 37, sector 2, întreabă,** în numele tuturor locatarilor străzii, cînd va fi demolată ?

Pagină realizată de
GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Poșta redacției

■ **Domnica Onaș Frunză** — Dornești (Suceava) : Elevii de la învățămîntul profesional de zi încheie contracte de școlarizare cu organizațiile socialiste, prin care se stabilesc drepturile și obligațiile părților, inclusiv obligația absolvenților de a lucra la aceste unități o perioadă de minimum 3 ani după absolvirea școlii și obținerea calificării ■ **Tănăsache Soare** — Galați : Nu aveți ce face. Neglijența costă. Orice modificare (nr. de persoane sau venit) trebuia anunțată ■ **Ion Ibrea** — Tg. Cărbunești : Urmăriți broșura admiterea în învățămîntul superior ■ **Constantin Ion** — Brașov : Și însoțitorii pensionarilor invalizi și accidentați de război încadrați în gr. I de invaliditate sau mari mutilați au dreptul, în cursul unui an calendaristic, în mod gratuit, la două călătorii pe calea ferată, dus și întors, cînd călătoresc împreună cu pensionarii pe care îi însoțesc ■ **Ion Stan** — Homocea (Vrancea) : Cereți sprijinul autorităților locale ■ **Viorel Grigoriță** — Vulcan : La 3 ani, de la încadrare ■ **Gheorghe Dedu** — Brăilești (Buzău) și **Anișoara Iftimie** — Dumbrava Roșie (Neamț) : Reveniți cu scrisori clare ■ **Ion Grigorescu** — Tîrgoviște : Se primește conform Statutului personalului didactic ■ **Gabriela Dumitru** — Slatina : La Ministerul Apărării Naționale ■ **Vasile Doboș** — Mircești (Iași) : Absolvenții liceelor agroindustriale vor lucra nemijlocit în producție ca muncitori calificați, în vederea asigurării de cadre calificate în C.A.P.-uri și asociațiile economice intercooperatiste, iar retribuirea se va face în acord global în raport cu producția obținută ■ **Mihai Gilițe** — Potlogi (Dîmbovița) : Are. Amintiți-vă, poate a-ți fost sancționat ■ **Ion Brînzan** — București : a) dv. știți mai bine, dacă soția este sau nu membră C.A.P. ; b) Adresați-vă D.G.A.I.A. — Gorj ■ **Alexandru Becheresc** — Craiova : Cum titularul contractului de închiriere este tatăl dv., în mod legal nu s-a aprobat înscrierea în contractul de închiriere a soției și fiicei dv. ■ **Dumitru Sîrbu** — Timișoara și **Mitu Samoilă** — Galați : Scrieți-ne despre necazurile dv. sau dacă doriți veniți la redacție la secția probleme cetățenești ■ **Filaret Furtună** — Bolosani : Da, cu condiția ca perioadele de muncă la care vă referiți să fie consemnate în carnetul de muncă.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Ca în povestea cu ciobanul

„Am efectuat curățirea și degazarea tancurilor de marfă de pe petrolierul „Crișana" pentru pregătirea navei în vederea intrării în șantierul naval Constanța. Lucrarea era foarte urgentă. O zi de staționare în plus a navei ar fi costat statul român 9 000 dolari și diminuarea ritmului de aprovizionare a industriei petrochimice cu țiței. În ce ne privește pe noi, echipa E.G.C.L. Negrești-Oaș, am făcut 4 tancuri în termen foarte scurt, dintre care unul fiind șlopul, tancul de reziduuri, lucrare extrem de grea, dificilă și refuzată de toate celelalte echipe tocmai din această pricină. Ni s-a promis de către comandant, drept compensație, pentru că luasem șlopul, lucrarea la tancul de balast nr. 3 (centru) — cu mult mai bine plătită... În final, promisiunile au rămas promisiuni și echipa noastră s-a ales cu mai nimic. Dacă îi rămîne fiecăruia din cei 20 de muncitori cam o mie de lei pe lună, pentru o muncă a cărei răsplată nu ar fi fost acoperită nici cu 4 000 lei pe lună. Ne simțim frustrați și, de ce să nu o spunem, decepționați că oameni de toată încrederea ne-au promis marea cu sarea, că nu s-au ținut de promisiune. (Dealtfel, nu este prima oară. Mai rău chiar decît pe „Crișana" am pățit-o pe „Frăsinet" — unde am muncit și nu am primit nici un ban!).

Subliniem faptul că și echipele locale, chiar dacă nu au pățit-o ca noi, sînt total nemulțumite de cum s-a plătit munca pentru curățirea și vopsirea tancurilor pe petrolierul „Crișana" — în notele de recepție neflind trecute toate operațiunile efectuate". **(Șeful echipei E.G.C.L. Negrești-Oaș, Văsălie Sas).**

FRAGMENT DINTR-UN DIALOG MAI VECHI CU COMANDANTUL NAVEI „CRIȘANA"

— Munca în tancurile de marfă este titanică, dură și, după opinia mea, întrece greutatea muncii minerilor. Imaginați-vă că se lucrează într-un mediu de gaze de țiței, se lucrează în reziduuri petroliere care topesc pînă și combinezoanele cauciucate cu care sînt îmbrăcați băieții. Intră în aceste reziduuri pînă la genunchi, uneori mai sus. Îmi vine în minte echipa oșenilor din Negrești-Oaș, echipa lui Sas, care pur și simplu m-a impresionat.

— Prin ce?

— Prin ce au făcut! Prin faptul că au făcut în timp foarte scurt, și v-am spus, la noi timpul de staționare costă bani foarte mulți, și prin lucrările de foarte bună calitate! În timp ce o echipă locală a curățat un singur tanc, ei, oșenii, au curățat 3, din care unul a fost șlopul, tancul special pentru colectarea reziduurilor, tanc pe care toate celelalte echipe l-au refuzat, pentru că aici e muncă infernală, slab plătită. (Ne-am permite să-l întrebăm acum pe comandantul navei „Crișana", Traian Băsescu, — aflat în lumea largă la data documentării acestei anchete — ce l-a determinat să nu-și respecte promisiunea făcută față de „formidabilii" oșeni, de a nu le da tancul 3 (centru) de balast?! Știm din dialogul purtat cu ocazia interviului — apărut în ultimul număr al revistei din anul trecut — că era supărat pe echipele locale ale I.J.P.I.P.S.-ului, mai bine spus, pe două dintre ele, ochiul său vigilent descoperind că acestea trăgeau chiulul, una juca pocher, alta trăgea zadarnic de timp. Dar nu înțelegem de ce l-a sancționat pe toți ceilalți, inclusiv pe oșeni, netrecîndu-le pe notele de recepție unele operațiuni efectuate, pentru care el însuși recunoștea că li s-ar fi cuvenit cu mult mai mult!).

DISPUTE PE MARGINEA UNUI CERC VICIOS

„Este pentru prima oară — se explică maistrul echipelor locale ale I.J.P.I.P.S. Constanța, Ioan Bonea — cînd pentru activitatea de curățat tancuri reziduuri petroliere s-au aplicat normele de la tancurile obișnuite de apă și de balast. Or condițiile fiind foarte dificile, noi am cerut — și ni s-a promis — să se aplice cel puțin normele de la tancurile cu dublu fund. Nu s-a respectat, în final, promisiunea. Mai mult, nu s-au acordat nici unele operațiuni efectuate, cum ar fi: transportul șlamului pînă la gura de evacuare ● transportul pînă la depozitarea sacilor cu reziduuri petroliere ● neacordarea sporului de toxicitate — în final, oamenii, după o muncă uriașă, neales cu mai nimic".

Că există un cerc vicios în ce privește desfășurarea activității de curățit-vopsit nave petroliere, nu mai este nici o îndoială. De unde se trage această stare de fapt? De la lipsa unor tarife adecvate activităților în cauză pentru tancurile petroliere. De aici și nemulțumirea prezentă. Pentru că, spre deosebire de Traian Băsescu, comandant care a aplicat foarte exact tarifele existente (sărind chiar peste unele operațiuni!), toți ceilalți comandanți de pe navele petroliere surori s-au dovedit mult mai indulgenți. Fără această activitate navele lor nu puteau intra în șantier. O indulgență impusă de o stare de fapt — munca depusă pe petroliere era mult mai grea decît pe navele obișnuite care era, uneori, chiar mai bine plătită.

Așadar, se resimte lipsa unor tarife adecvate pentru tancurile petroliere. Maiagonitul, spun specialiștii, este foarte bine plătit (chiar prea bine!). Curățirile de baleaje — foarte puțin, după cum, și scosul reziduurilor ar trebui plătite și în metri cubi, nu numai în metri pătrați. „În concluzie — recunoaște comandantul navei „Muntenia" — navă-soră cu petrolierul „Crișana" — băieții au ieșit păgubiți de pe „Crișana". Dar au greșit că au semnat pentru ce li s-a impus de comandant ca muncă efectivă, dacă au efectuat, cu adevărat, mai mult decît se specifică în notele de recepție!" Greșeala șefilor de echipă sau a maiștrilor care au semnat aceste note de recepții, are o scuză: dacă nu ar fi semnat, pentru cît li s-a impus, oamenii lor nu ar fi primit la timp retribuțiile! Sigur că se mai poate reveni asupra unor lucrări efectuate și netrecute în notele de recepție, din prea mare exigență a comandantului „Crișanei". În același timp însă gestul său vine și subliniază că starea de fapt existentă nu mai poate continua. Tarifele petrolierelor trebuie schimbate pentru ca oamenii, pentru munca depusă, să primească ce li se cuvine! Altfel se va ajunge precum în povestea cu ciobanul, oile și lupul. Săriți — o dată, de două ori, după care, lupul îi va mînca turma în voie! Pentru o mie de lei cîștig în urma unei munci foarte grele nu se va mai găsi nimeni să sară, cînd Navromul va avea nevoie de astfel de echipe.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

I-au zis mami pînă le-a dat casa

Ar fi dus-o altfel destul de bine în anii de pensie, dacă o boală nemiloasă nu i-ar fi răpit omul dintre cei vii, mătușa Elisabeta Zima din Tinca Bihorului rămînînd singură la o vîrstă înaintată. Doar o soră i-a mai rămas, dar și aceasta-i bătrînă și departe, încît rareori se încumetă să mai treacă pe la ea. Singurătatea începuse amar s-o chinuie și s-o facă temătoare. Din cînd în cînd, îi mai ținea de urît cîte o vecină. Dacă ar fi avut un fecior sau, mă-car, o fată!... Așa, cine să-i mai deschidă acum ușa și s-o întrebe de sănătate?!...

...Iată, totuși, că cineva s-a găsit. Un anume Lapteș Pricop și nevasta lui, Tudora, au bătut deunăzi discret în poartă și i-au spus că-s oameni buni și vin de departe. I-a găzduit și i-a omenit măicuța cît a putut mai bine, bucuroasă că face o faptă bună. La plecare, înainte de a-i mulțumi pentru ospitalitate, străinul, tam-nisam, i-a zis:

— N-ai vrea, dragă măicuță, să ne vinzi nouă casa? Că noi de cînd tot căutăm una aici, la Tinca, și ne-ar plăcea tare mult asta, a dumitale. Cam cît ne-ai cere pe dînsa?...

— Stați că m-ați luat prin surprindere! Eu n-am casă de vînzare, așa... Cine v-a spus? Dacă-mi vînd casa, eu unde stau?

— Vei sta cu noi, mami, fii fără grijă!... interveni, ocrotitoare Tudora lui Lapteș. Vei fi ca și mama noastră, fără nici o deosebire.

— Uite, intervine iar Pricop, să zicem că ar costa casa asta vreo sută de mii de lei. Cu toate că nu face atît. Buuun... Noi ți-am da șaptezeci de mii bani gheață. Prin notariat, cu acte în regulă. Matale, mami, îți păstrezi absolut dreptul de folosință toată viața asupra unei camere, pe care o vrei. Cu acces permanent la toate dependințele. Dar ce tot spun eu? Totul va fi ca și pînă acum. Te vom privi ca pe maica noastră care ne-a făcut, ca pe o mamă adevărată...

Mică, bolnavă și slabă, cu ochelarii căzuți pe vîrful nasului ca două semne mari de întrebare, bătrîna clipi des și căzu pe gînduri. „Am să mai văd", le-a spus ea.

Ei, și au început Lapteșii să insiste. Mami în sus, mami în jos. Aproape că nu era zi în care Pricop și Tudora să nu treacă pe la bătrîna pensionară, devenită subit mami Elizbet, și să n-o întrebe măcar de sănătate. Și înainte de a-i oferi micile lor atenții, cîte un măr-două sau cîte o portocală, o întrebau, așa doar ca... din întîmplare, dacă s-a mai hotărît cumva cu casa.

„Să vremea a trecut.

Ce au făcut, ce au dres că, pînă la urmă, soții Lapteș au izbutit s-o convingă. Au mers împreună la notariatul de stat, au întocmit actul de vînzare-cumpărare. În loc de șaptezeci de mii, cît li promiseseră la început, i-au dat numai șaizeci de mii de lei, și ăștia nu toți o dată, ci în trei rate... Bînta femeie, lufnd drept cinstite și adevărate promisiunile lor lingușitoare, a acceptat totul. Inclusiv să declare că a vîndut casa doar cu 30 000, ca să plătească ei mai puțin la fisc, avînd în schimb grijă să se consemneze în act dreptul său de „folosință exclusivă, pînă la moarte, asupra camerei de la stradă și cămării de alimente, accesul la bucătăria de vară, la antreu și la celelalte dependințe: magazin de lemne, cotețele de animale, instalația de apă etc".

În fine, au semnat și parafat actul. N-a trecut bine o săptămînă că proaspeții proprietari au și schimbat macazul. Vecinii au început să audă tot mai des certuri, țipete și vacte pe ulița lor. Toată liniștea li se dusese de parcă le fusese luată de vînt.

Iată ce ne spune, printre lacrimi și suspine, mătușa Elisabeta Zima: „...Proprietarii mei au încălcat în picioare toate prevederile actului încheiat între noi: m-au izolat de restul lumii, mi-au interzis să trec prin antreu, mi-au scos lemnele afară din magazie și le-au aruncat în ploaie, sub cerul liber. Alaltăieri, punîndu-mi și eu rufele în curte, la uscat, mi le-au tăiat cu cuțitul sau cu lama. Dacă le-am zis, au sărit asupra mea, mi-au smuls părul de pe cap, m-au lovit peste mîini și peste față, m-au bruscat și m-au batjocorit".

Cu chiu cu vai, după repetate bătăi în ușă, Pricop și Tudora Lapteș au binevoit să ne deschidă. Ne-au primit cu un aer glacial, chiar de reproș, că îndrăznisem să-l deranjăm în după-amiaza aceea. Cu jumătate de gură, morocănos, un bărbat gras și scund ne-a îndemnat să spunem ce poftim. Erau cu mine viceprimărița, un inspector din administrația județului și secretarul adjunct al comitetului comunal de partid. Gazdele au părăit rău cînd ne-a auzit pentru ce am venit și cît pe-aci să ne închidă ușa în nas. Am intrat direct în subiect:

— De ce-i faceți Elisabetei Zima viața imposibilă? îl întreb pe bărbat.

— Păi!... îngăimă el, păăi... ea ne face nouă! Ne-a amenințat că... ne dă afară și... ne bate!...

— Asta-i culmea!!

— Dna! sare cu gura Tudora Lapteș, un zdrahon de femeie descinsă parcă din arenele luptelor cu tauri. Chiar așa ne-a zis, nu vă mirați: că ne bate!... Nu vă uitați că-i așa de slabă cotoroanța asta de babă!

— ...Parcă-i ziceați mami cîndva?

— Acu, nu-i mai zicem! Că s-a făcut a dracului, de n-are ochi să ne mai vadă. Cînd i-am dat banii eram buni, nu?

— Ni se plînge că ați bătut-o...

— Am împins-o numai așa, puțin...

Ce spun vecinii?

Elisabeta și Gheorghe Țeț: Dumneaei, Elisabeta Zima, o fost dintotdeauna o femeie tare de treabă și săritoare la nevoie. Acu, după ce și-a dat casa, a ajuns ca vai de capul ei. Nici apă, auziți dumneavoastră?, n-are voie să ia de la robinetul din propria-i curte.

Maria Finățeanu, o altă vecină, tot de peste drum: Mare greșeală a făcut țaica Zima că s-a dat pe mîna unor inși străini și răi! Într-o zi, Tudora și bărbatul ei, Pricop, au bătut-o și au făcut mare tărăboi, pentru că îndrăznise să-și ceară linoleumul din antreu. Pentru ce le-a dat ar trebui s-o și spele, pentru că o casă ca a ei, cu trei camere, cu parchet pe jos, costă nu șaizeci, ci o sută șaizeci de mii de lei! Lapteșii ăștia sînt niște zbiri. Vor să se descotorosească neapărat și cît mai grabnic de bătrînă.

Teodor Condoraș: Se mai pot numi ei oameni, cînd au șechestrat-o de-a dreptul și-o țin pe bătrîna ca la pușcărie?! S-au cuibărît în averea ei fără nici o rușine și nici măcar apă n-o lasă să ia! Nu merită vecina Zima o astfel de soartă! Trebuie să vină cineva și să facă dreptate să vadă cum se respectă actul. Ne e tare frică să nu moară acolo, închisă în casă și fără luminare!

Cei doi reprezentanți ai autorității tutelare s-au privit nedumerit. Ei au reținut și avertismentul prea blînd dat de miliția locală lui Lapteș Pricop pentru comportamentul său josnic, incalificabil, față de bătrînă. Dar asta e prea puțin. Este vremea să se intervină cu toată hotărîrea pentru a o pune pe bătrînă la adăpost de tratamentul inuman al celor doi indivizi, doamna Tudora și domnul Lapteș.

MIHAI STANESCU ■

O fată singură se plimbă prin București...

...și nu de azi, de ieri, ci de mai multă vreme. Este tînără, nu a împlinit nici 25 de ani, bine îmbrăcată, ba chiar cochetă și dispune de timp liber. Desigur, toate acestea aveam să le aflăm mai tîrziu, după ce numele ei, încărcat de mistere și sugestii vag orientale, ne mîngîiase auzul ca atîtor altor bărbați: Loredana! Din cînd în cînd, Loredana întîlnește pe cîte cineva, care întocmai ei, dispune de timp liber.

Ei bine, Fisteică Alexandru din București, unul dintre bărbații cuceriți de Loredana parcurgea, în seara zilei de 17 iulie 1982, o porțiune a Șoselei Colentina, cînd în stația Doamna Ghica privirile îi fură atrase de „o tînără îmbrăcată într-o bluză roș și fustă la fel, în mînă purtînd o geantă diplomat de culoare maron, care aștepta (tînăra, nu geanta, n.n.) sosirea tramvaiului". Joncțiunea devenise inevitabilă! Un zîmbet, o vorbă, o invitație. Acceptată. La Crama Domnească. Consumația? În limitele bunului simț și ale rigorilor igienei: cîte o friptură și două sticle de vin. Atît! Atît! Restul (200 de votcă și 3/4 vin) la domiciliul bătăiatului, într-un bloc, la poalele căruia stătea frumoasa Dacie 1300 alb 40, cu nr. 13 B 7554 proprietatea noului prieten al Loredanei. După miezul nopții, o cafea și încă ceva de mîncare. Apoi, un somn hotărît, liniștitor sub aceeași pătură, a celor doi prieteni. Trezirea însă avea să se facă individual, adică Fisteică Alexandru deschizînd ochii la orele 7.00 iar Loredana cu mult înaintea lui, deoarece avusese de pus ceva ordine prin casă, strîngînd din lucrurile răvășite ale gazdei: ceasul de mînă, buletinul de identitate, dovada eliberată de organele de miliție (care-i suspendaseră carnetul) șase suite de lei, o brichetă, trei casete de radiocasetofon, cheile de la mașină, cea de la locuință și... autoturismul din fața casei!

Biletul Don Juan a alergat, după prea scurta sa fericire și prea adîncul său somn, la circa de miliție așternîndu-și, cuminte și speriat, declarația pe cîteva pagini, implorînd ajutorul organelor specializate (și lucide) în speranța regăsirii nu atît a ființei pe care o adorase o seară, cît mai ales a bunurilor sale muncite.

Ca mai toate cazurile de furturi auto și acesta a fost încredințat brigăzii specializate de sub comanda maiorului Traian Tandin, energic și inspirat, îndrăgostit de profesie și, drept urmare, neobosit. Identificarea Loredanei a ridicat probleme dificile, deoarece — în ciuda multiplelor sale relații — frumoasa își schimba destul de des domiciliul, atît în București, cît și în unele din comunele învecinate. Dormind azi cu „un client", mîine cu altul, din cînd în cînd cu propriul său concubin ori cu un „colaborator" al acestuia, Loredana reușea să se ascundă fără să vrea. Pînă cînd... s-a putut preciza o anume adresă, o zi și o oră la care frumoasa-cu-mult-timp-disponibil se afla dincolo de zidurile acelui apartament. După apelurile și somațiile de rigoare, oamenii brigăzii au intrat în casă. Dar, păsărica nu era în cuib. Se caută peste tot, se deschid uși, ferestre, se cercetează balconul, dulapurile. Nimic! Un singur loc rămăsese neinvestigat: lada studioului. Firește, concurînd-o pe Cleopatra, Loredana se aciuise chiar acolo, în lipsă de covoare și de împărați...

Cine-mi ești, cine-mi ești? (După un cîntec binecunoscut).

Deci, Loredana este, așa cum singură declară în scris, Nistor Floarea din comuna Budești, județul Călărași, domiciliată în comuna Vasilați, același județ. S-a născut în martie 1958, a fost căsătorită scurt timp, și este mama unei fetițe, crescută de bunici la țară. Un an de zile a muncit la o fabrică de pîine în București, apoi ca zilieră la un complex avicol în satul natal. Din ianuarie 1981, s-a decis să revină în București și să-nceapă o viață nouă. Fără muncă. Cu cîștiguri ușoare de la „frați" (bărbați naivi n.n.). Prima consecință: o condamnare de 6 luni. Executată. După care, în vară, începe seria marilor contacte. Mai întîi cu Cristea Mihai Marin din str. Agricultori 30, de profesie... spărgător, dar care ajunge repede în penitenciar. O mai veche cunoștință, de prin 1977, își amintește Loredana, „un tînăr în etate de 27 de ani cu numele de Viorel, poreclit Amar" îi ia locul celui închis. Amar locuiește în cartierul Rahova, într-o vilă. Nu exclusiv! Doar la etaj, parterul fiind ocupat de mama sa. „Cînd concubinul meu (Cristea Mihai Marin n.n.) mergea la serviciu, în lipsa lui mă întîlneam cu Amar și gașca lui, cu care dădeam tunuri (spargeri n.n.), căpătînd încredere-a mine, mai exact în luna iulie 1981, după ce m-am eliberat din penitenciar, am început să lucrez cu Amar și gașca lui. După asta am început să lucrăm calificat, în sensul că eu mergeam ca momeală în diverse restaurante și acostam fraieri cu care să întrețin relații. Cei pe care-i acostam nu știau că eu de fapt nu eram singură și îi aveam în umbră pe Amar și gașca lui care stăteau la alte mese și mă urmăreau".

Ceea ce urma se poate presupune, mai ales cunoscînd pățania junelui-prim Fisteică Alexandru. Cînd Loredana nu reușea să fure chiar ea, dădea „ponturi" celorlalți, care veneau în absența celui pe care-l însoțise și-l goleau casa. Alteori, întrau peste ei și Loredana, Amar jucînd scena bărbatului încornorat și setos de răzbunare. Finalul tot cu jaf se lăsa. Pornindu-se de la furtul unui autoturism, s-a ajuns la descoperirea unei rețele periculoase și extrem de active de bandiți cu înaltă calificare. Loredana a reprezentat un asemenea caz, iar firul atît de șubred al existenței ei cenușii a dus spre multe cuiburi de hoți din București ori de prin alte locuri, de pe unde anumite bunuri au mai putut fi recuperate și înapoiate proprietarilor lor de drept. Așa s-a întîmplat și cu Fisteică Alexandru căruia i s-au înmînat, odată cu un proces-verbal încheiat de plutonierul Veselu Ion: trei casete de radiocasetofon marca B.A.S.F., un pacheței cu marca „Protex", cheile autoturismului și ale casei, precum și o Dacie 1300, culoarea alb 40, cu nr. de înmatriculare 13 B 7554, accidentată drept pentru care omul a dădea seama de primire, pecetluind astfel și sfîrșitul amuzantei sale povești de dragoste cu cea trimisă dincolo de gratii, prea libera (pînă nu de mult) și frumoasa Loredana...

EMANUEL VALERIU ■

Răspunde Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală

„Referitor la scrisoarea tov. Gh. Voloșeniuc, publicată în nr. 7 al revistei Flacăra, privind fostele amenajări balneare din satul Negulești, jud. Neamț, vă informăm următoarele : La solicitarea OJT Neamț, încă din anul 1981, Întreprinderea de foraj București și institutul nostru au inceput o serie de lucrări de cercetare privind factorii naturali de cură din zona Negulești. Astfel, institutul a executat un amănunțit studiu bioclimatic, lucrări de recaptare a două dintre sursele minerale care alimentau fostele băi (celelalte surse existente neprezentînd interes din punct de vedere al debitelor), analize chimice complete ale apelor minerale recaptate cu indicații de folosire terapeutică. Alături de aceste lucrări, Întreprinderea de foraj București execută în zonă o serie de foraje, actualmente un foraj fiind în curs de execuție chiar în zona fostelor amenajări balneare. Rezultatele finale obținute vor fi predate, sub forma unui studiu, întocmit de Întreprinderea de foraj București, antreprenorul general al lucrării, OJT Neamț, care va hotărî oportunitatea viitoarelor investiții balneare în zonă. Față de cele arătate, ne surprinde faptul că tov. Voloșeniuc, localnic, nu a observat lucrările în curs, rod al preocupărilor pe care le manifestă organele județene de partid și de stat privind punerea în valoare a factorilor naturali de cură din zona satului Negulești".

director dr. **CORNELIA DEGERATU**
șef sector tehnic,
ing. **EUGEN MUSTAȚĂ**

N.R. : Demnă de toată lauda promptitudinea cu care a fost trimis acest răspuns, prea sever cu cititorul nostru, mai ales că el se referea la valorificare. Uneori întîlnim „șantiere" al căror scop nu pare a fi decît acesta : să existe ca șantier.

Ce văd copiii ? Ce citesc copiii ?

„Am început astfel, reluînd întrebarea anchetei din Flacăra nr. 6, și adăugînd și Ce văd copiii ?, deoarece aceste întrebări au venit exact cînd „mă săturasem", într-un fel, găsindu-le fel de fel de răspunsuri, fă.ă să cunosc însă și păreri autorizate. Ancheta menționată se ocupă numai de carte. Dar ce văd copiii la televizor și pe marile ecrane nu se întreabă nimeni ? Oare copiii noștri nu au nevoie de emisiuni distractive, de filme, de teatru ? S-ar putea ca realizatorii emisiunilor pentru copii, de la televiziune, să nu se gîndească, deoarece dînșii, fiind bucureșteni, avînd teatre, cinematografe și spectacole adecvate pentru cei mici să-i uite pe cei din sate unde teatrul de păpuși este așteptat poate ani de zile, unde un film de desene animate este comentat o săptămînă întreagă. Ce posibilități au însă copiii din Tîrgoviște ? S-a înființat un teatru de păpuși la Casa sindicatelor, dar repertoriul este încă destul de sărac. Speranța este tot la TV (despre cinematografe să nu mai vorbesc pentru că acolo este stăpîn filmul indian și Piedone, care rulează săptămîni în șir — de acest lucru vă voi mai scrie, dacă-mi este permis, într-o altă scrisoare). Am luat la întîmplare o săptămînă la TV (30 ianuarie—5 februarie) și din totalul orelor de emisie doar 3 ore și 10 minute au fost afectate copiilor. Dar cum ? Din ele ar trebui să scădem aproape o oră deoarece „Lumea copiilor" de la 18.40 (duminica), emisiune șablon, nu cred că place nimănui. Apoi, din emisiunea de dimineață, de la 11,45, în general filmul „Toate pînzele sus" este așteptat cu interes. O spun din experiență, urmărind copiii din blocul meu, care nu intră în casă pînă la 12,35. Noroc cu „Gala desenului animat" sau basmul în serial, cu aventurile „din epoca de piatră" și, cît au fost, păpușile Muppets. Dar ce facem cu preșcolarii ? Pentru ei ce găsim în program? Unde este Daniela care era iubită de vîrsta mea acum 20—25 de ani pentru că ne „citea filmele" ? Unde este Aschiuță pe care îl așteptam cu sufletul la gură să stea de vorbă cu noi ? Dar Val-Vîrtej, Paganel, Baronul Münchausen etc. ? Unde sînt emisiunile cu copii și pentru copii ? Oare, în loc de 10 minute pe zi nu putem da copiilor măcar 25—30 de minute pe zi la TV ? 25 de minute, dar gîndindu-ne la copiii din întreaga țară : și teatru de păpuși, și divertisment (avem actori numeroși și talentați), și circ, și filme. Și să nu-i uităm și pe cei de 4—5 ani ! Să nu-i uităm pentru că sînt uitați de edi turile noastre. Nu cred că nu avem scriitori pentru copii. Otilia Cazimir, Cicerone Theodorescu, Nina Cassian, Vladimir Colin, Dumitru Almaș, Ion Hobana, Mircea Sântimbreanu sau cei străini, în viață sau nu, sînt o sumedenie de nume pe care nu le vedem în librării. Apropo, unde este colecția „Traista cu povești" ? Unde sînt basmele lui Ispirescu ? Desigur, ele au mai fost tipărite, dar nu se mai găsesc de o groază de vreme. Ce propun ? 1) Să reapară colecțiile „Traista cu povești" și „Temerarii" 2) Să se înființeze în marile orașe librării pentru copii 3) Toate editurile să se ocupe de cartea pentru copii și nu numai „Ion Creangă".

ȚINEL ALDEA
str. Radu cel Mare,
bl. 27, ap. 46, Tîrgoviște

Internatul în medicină a fost uitat?

Medicina este una dintre profesiile care-ți fură a zecea parte din viață pînă să obții dreptul s-o practici. A zecea parte din viață, dacă ai șansa de-a trăi șaizeci de ani. Dacă ai norocul s-o începi la optsprezece ani. Dacă ai fericirea de a fi mereu sănătos. Dacă ești dotat să asimilezi și să muncești pe rupte pentru a-ți trece toate examenele. Atunci și numai atunci, pe la douăzeci și patru de ani, ești tînăr absolvent. Or, după normele azi în vigoare, după această studenție vine o prelungire a aceleiași studenții cu încă trei ani. La douăzeci și șapte de ani, abia, medicul „tînăr" poate merge pe propriile lui picioare și este repartizat în țară, la unul dintre dispensarele medicale vacante. Aci el rămîne un timp care poate varia : unu la zece ani sau chiar pînă la sfîrșitul vieții profesionale. Să presupunem că după stagierat sau trei ani petrecuți la dispensar, el „prinde" un concurs pentru o specialitate într-o concurență acerbă cu mulți alți colegi de facultate și de generație, să zicem într-o ramură chirurgicală. La treizeci de ani, el este secundar în anul I, la treizeci și unu, secundar în anul II, la treizeci și doi, și trei, este secundar în anul III. În toți acești ani el a fost a șaptea spiță de la roată și abia de aci încolo el devine mîna a doua într-o operație de anvergură. Acest specialist nou format este prea bătrîn pentru performanțe care vin abia după cincisprezece ani de practică independentă. Pentru un specialist atît de greu format nu mai rămîne decît cel mult zece ani de practică competentă și activă, pe cînd în țări cu îndelungată tradiție medicală și cu faimă internațională, profesorii, campionii performanțelor medicale sînt recrutați din rîndurile celor pînă la patruzeci de ani. Internatul în medicină să fi fost uitat ? Internul de ieri bun la toate a fost înlocuit azi cu grupa de medici stagiari ineficienți și dornici să-și cîștige independența profesională. Să fi uitat profesorii noștri internatul ? Această școală a elitei medicinei românești ? !

ION TUTUNARU
bd. Uverturii 51—55, bl 9, sc. A, ap. 29
București

Ce se mai aude cu „elaborarea" regulamentului școlar?

Am citit cu atenție un interesant articol publicat de o revistă de prestigiu, editată de M.E.I., privind „necesitatea îmbunătățirii ordinii și disciplinei în școli" (de ce numai în școli și nu și în afara școlii ?). Găsesc oportună reluarea discuției, mai ales că despre sus-zisele cerințe se discută destul de rar. Și, de cele mai multe ori, în subsidiar. Și, de obicei, la modul optimist, foarte optimist.

...Dacă tînărul licean, să zicem, a fost prins meșterind — cu chei potrivite — în dulapul cataloagelor spre a-și „retușa" notele proaste ori a venit la școală cînd și cît a vrut, acumulînd sute de absențe — ce se întîmplă ? Firește, cazurile la care ne referim sînt rare — dar sînt totuși. Și, din păcate, sînt altele și mai grave — față de care n-are rost să aplicăm politica struțului. Așadar : ce se întîmplă în astfel de situații ? Să vedem ce prevede regulamentul școlar, nu ? Numai că, deocamdată (un deocamdată care durează de circa două decenii), nu avem un regulament școlar (cel vechi fiind nu numai perimat dar, în multe școli nici nu se mai găsește...).

Și atunci are loc un consiliu profesoral care hotărăște scăderea notei la purtare a respectivului. El și ? Are vreo urmare educativă această scădere ? Nu, nu are nici un fel de urmare. Ba, dacă nu mă înșel, în noile diplome de bacalaureat a dispărut rubrica „purtarea". Aceasta înseamnă că normele privind obligativitatea ordinii și disciplinei (norme obligatorii în întreaga noastră viață socială, economică etc.) devin, în școală, niște obligații... benevole. Școala pregătește însă pe tînăr pentru viață. Dar dacă noi l-am învățat în școală, pînă la 18 ani, că se poate și fără ordine și disciplină ori că acestea sînt benevole, la fel va proceda și în uzină, în laborator, pe ogor sau șantier.

Mai este oare necesar să subliniem necesitatea unui regulament școlar care să statueze drepturile și îndatoririle elevilor ? Repet, de aproape două decenii se tot amînă elaborarea lui, sub diverse motive. Din păcate motive se vor găsi mereu... Și atunci ?

Poate fi condusă o uzină fără un regulament de funcționare, numai pe bază de ordine, dispoziții și circulare ? Dar școala — această uriașă uzină în care se plămădește omul de mîine — poate funcționa în bune condițiuni pe temeiul unor dispoziții și circulare ?

Și parcă sare a se păstra un fel de — cum să spun ? — egalitate de tratament, nici Statutul cadrelor didactice, depășit și el în multe privințe, n-a ajuns încă să fie definitivat — deși au trecut mulți ani de cînd s-au cerut propuneri în vederea îmbunătățirii sale. Care propuneri au fost făcute de către dascăli, s-au selecționat și centralizat de către diverse comisii și... Și cam atît.

prof. **FLORIN ANGHEL**
str. Egalității nr. 46 A, Pitești

O eficientă tehnică operatorie

„Se apreciază tot mai mult de către oftalmologi că e de preferat a se «intra»chirurgical pe un ochi, pe cît posibil, o singură dată. În virtutea acestui principiu, colectivul medical din cadrul secției de profil a Spitalului județean Buzău, coordonat de medicul primar Petre Vlad, a experimentat o tehnică proprie de operație combinată de glaucom și cataractă numită iridosclerectomie dublă. Operația în sine este relativ simplă și nu necesită abateri de la timpii operatori ai unei cataracte, prezintă securitate în cazul ruperii capsulei cristalinului, iar prin practicarea ei cresc șansele de reușită în menținerea unui spațiu de filtrare și deci de scădere a tensiunii intraoculare"

prof. **IONEL PROTOPOPESCU**
bd. C-tin Brîncoveanu 118, bl, M2-4,
sc. 4, ap. 292, București

C. LIVIU GROZA
student

În atenția cititorilor noștri

Scrisorile primite pe adresa „Flacăra scrisă de cititori" relevă satisfacția pentru inițiativa revistei de a inaugura această pagină. Destul de mulți însă n-au înțeles exact despre ce este vorba. Precizăm din nou că pagina „Flacăra scrisă de cititori" este o pagină de idei, opinii, inițiative de larg interes, din toate domeniile de activitate. În această pagină nu publicăm schițe, povestiri sau poezii (care-și au alt spațiu în revistă) și nici deghizări ale unor încercări de critică literară. De asemenea, nu fac obiectul rubricii studiile mai mult sau mai puțin savante. Așteptăm de la dumneavoastră opinii privind fenomenele vieții social-politice și cultural-științifice, întîmplări adevărate, fapte de viață semnificative, de muncă, gînduri, meditații, tot ce se poate scrie frumos și curat pe două pagini de manuscris, citeț, scris în tînă și fără ștersături (cine are posibilitatea, chiar dactilografiate), un fel de dialog permanent cu noi înșine,în care să ne căutăm și să ne regăsim în multitudinea de ipostaze ale vieții.

TOPUL PREFERINȚELOR

„Tresături calde ce se iradiază spre privitor"

„M-am hotărît să vă scriu în legătură cu concursul organizat de dumneavoastră pentru obținerea titlului de *miss Flacăra* în cadrul acțiunii intitulate *Topul preferințelor*. Dintre fotografiile apărute în paginile revistei (Flacăra din 31 dec.), m-a atras în mod deosebit fotografia unei tinere clujence care se numește Carmen Gavriluță. După opinia mea Ea este cea mai potrivită ființă pentru acest titlu ; și dv. ați remarcat finețea și tandrețea ei. Pentru Carmen dau votul meu ; pentru frumusețea ei, pentru tresăturile calde și dătătoare de optimism ce se iradiază spre privitor. (O idee ; n-ar strica ca la numărătoarea voturilor, votul meu să apară «întîmplător» de mai multe ori ; vă asigur că n-o să greșiți votînd-o pe Ea ca miss Flacăra. În încheiere, vă rog să ne vizitați cît mai des ; orașul nostru, Cluj-Napoca, din inima Ardealului, vă așteaptă oricînd cu porțile deschise. Cu stimă și respect, Vasile Vaida, Cluj-Napoca, str. T. Vlăduț nr. 4". În legătură cu apariția „întîmplătoare" de mai multe ori a votului dv., nu se poate face nimic, intervenții asemănătoare am primit și în legătură cu celelalte concurente. Pentru restul gîndurilor frumoase ce le nutriți față de Ea, i le puteți adresa direct : locuiți în același oraș. Mulțumim pentru invitație și pe curînd la porțile orașului.

Jos pălăria în fața acestui om extraordinar!

„Mă numesc Alina Moldoveanu și am 18 ani. Sînt din Constanța, str. Filimon Sîrbu nr. 99. Vă trimit opiniile mele privind cele mai de seamă realizări din 1982 și 1983 din diferite domenii de activitate. (*N. N.* : deși foarte interesante, vom reda numai cîteva dintre ele, altfel cele 6 pagini expediate de dv. ne-ar ocupa tot spațiul rubricii.) La inițiative sociale, m-am gîndit la inițiativa municipalității prin care autobuzelor I.T.C. li s-a schimbat traseul. În loc să circule pe bd. Republicii, prin centrul orașului, acum trec pe str. Traian. Pare un fapt obișnuit, dar noi, constănțenii, îl considerăm admirabil. Acum, pe bd. Republicii este liniște iar praful nu se mai așază cu kilogramele pe și prin case. (Dar unde se duce ? n.n.) Invenția, descoperirea, fapta de omenie cea mai : medicamentul dr. Leontopol. Jos pălăria în fața acestui om extraordinar. Cea mai bună carte de critică : Istoria literaturii române de G. Călinescu. Arhitectură : noile construcții de pe bd. Tomis din Constanța. Cel mai semnificativ moment din viața mea, atunci cînd mama mea, după un accident grav, care a ținut-o imobilizată la pat, timp de peste cinci luni, a început să meargă ; cea mai frumoasă femeie — bineînțeles, mama."

Deocamdată „Miss Julie"

„Aceste versuri ale lui Rilke m-ar fi putut scuti de altă introducere (Octavian

Paler) : «Doamne, e timpul. Vara a fost mare / Coboară-ți umbra peste cadranele solare / și lasă vîntul liber...» să mă despart de masca studentei de la Institutul de teatru din Tg. Mureș. Nu știu dacă voi fi miss Flacăra (ironia duioasă din pagina dedicată „frumuseții românești în acțiune" m-a făcut puțin reticentă), aș vrea foarte tare, în schimb, să fiu în fiecare seară (chiar și la matineu) miss Julie. Pentru a constata (pe teren) dacă am reușit sau nu, vă trimit alăturat invitația la premieră și o fotografie mai aproape de zilele noastre. Mi-a Florica Dinicu, actriță la Teatrul de stat „Valea Jiului"-Petroșani". Ne pare rău că n-am putut răspunde invitației dv. (ne-a parvenit exact în ziua spectacolului) și sperăm că fotografia pe care vi-o reproducem în acest număr să aibă un succes cel puțin la fel de mare ca rolul făcut în piesa lui Strindberg (în fotografie păreți foarte convingătoare și în rol). Poate că invitația viitoare va ajunge la timp.

Pe un ton iritat

Mihai Petrovici din București, muncitor la Întreprinderea Dunărea, ne scrie pe un ton iritat că unele dintre răspunsurile trimise de dînsul redacției la sfîrșitul anului trecut pentru concursul Cel mai... n-au apărut, iar cele care au apărut n-nu fost exact așa cum le-a formulat dînsul. N-au apărut toate deoarece majoritatea, ca și celelalte opinii primite, au fost luate în considerație în stabilirea ierarhiilor în diferite domenii. Pentru restul, mai exact pentru realizarea paginii Scrisori fără cod, am păstrat doar acele răspunsuri care ne-au interesat. În dreptul lui Leon Kalustian, unde dv. ați scris „cel mai bun colaborator din punct de vedere literar", am omis „din punct de vedere literar", deoarece nu era prea limpede la ce vă refereați. Cel mai bun driver profesionist nu ne interesa, dar, dacă țineți morțiș, îl trecem acum : Gh. Tănase, iar în privința faptului că pe dr. Leontopol l-ați dat ca cel mai bun driver amator, recunosc cinstit, cuvîntul amator mi-a scăpat. „De ce ați denaturat adevărul, tovarășe Răzvan Bărbulescu?!" Ei, să n-o luăm nici așa, există un simț al realității, al proporțiilor. Încolo, vă mulțumim pentru final, unde scrieți „Cu stimă și considerație, Mihail Petrovici".

Pagină realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU

Bravo, Craiova! Hai, Craiova!

Tribunele se umplu (vor fi 23 700 de plătitori, rețetă excelentă), dar ele n-au culoarea de la Bordeaux. Nu se aud sirene, nu cad petarde, logic, controlul a fost, la intrare, mai mult decît riguros Pînă și Mircea Lucescu, privit și tratat ca un oaspete de seamă, a fost rugat să arate ce duce într-un săculeț de plastic. Crampoane. Știu de ce toate aceste precauții : spectatorilor de pe „Betzenberg" (stadionul poartă numele unei coline de lîngă oraș, pe care, între altele fie spus, se află și hotelul „Dorint", unde locuim) le sare repede țandăra și nu e campionat să nu se înregistreze aici o încăierare, două. Acum însă par calmi, siguri pe ei, așteptînd parcă o formalitate, victoria detașată a lui 1. FCK. Totul e pregătit în acest sens, nici o altă variantă nu e acceptată. Mi-aduc aminte că, zîmbătă, în programul meciului (de campionat) cu Schalke 04, care s-a amînat (nu doar din cauza stării terenului, ci și pentru că Briegel și ceilalți s-au temut de accidentări (și, poate, și de noi, cei care venisem, în frunte cu antrenorul Oțet, să-i studiem), mi-a fost dat să citesc o „bursă" a pronosticurilor pentru partida de azi : din 61 de intervievați, între care și dr. Bernhard Vogel, ministerprăsident von Rheinland Pfalz (landul), 59 indicau victoria gazdelor, 18 dintre ei „visînd" o diferență de la 3 goluri în sus ! Ba mai mult, aseară, cu ocazia întîlnirii conducerilor celor două cluburi, președintele lui 1. FCK, preotul Udo Sopp, ținuse să precizeze, după ce îi va fi înmînat lui Corneliu Stroe o cupă, că-i pare rău că oaspeții vor fi siliți să-și adune lacrimile în pocalul respectiv ! În treacăt fie spus, „războiul psihologic" a îmbrăcat și alte forme : cazarea delegației craiovene a durat, la „Dorint", 5 ceasuri, interval în care nici unul din conducătorii clubului local n-a fost de găsit !

Mă ridic de la masa presei și intru în cabina lui Topescu. Pe monitorul acestuia e transmisă, în direct, ședința de pregătire a meciului din vestiarul lui 1. FCK. Spiritele sînt agitate, iar antrenorul Kröner (care și-a ținut echipa la Bad Hamburg, 30 de kilometri de Kaiserslautern) pare cel mai nervos. Indicațiile lui, în fața tablei pe care sînt trecute numele jucătorilor noștri, sînt țipate. E bine, gîndesc. Publicul însă nu știe, el a fost, tot timpul, pregătit pentru altceva, așteaptă fără teamă, doar curios să vadă

Protejat de Ștefănescu și Cămătaru (iată-l pe vîrful craiovean retras în propriul careu), Lung respinge un nou atac, de data asta din fața lui Briegel (reproducere după „Bild Zeitung" din 3 martie)

Bucureștiul (vor merge fără cusur, treabă nemțească), spectatorii ne aud vorbind românește și, rizînd, ne arată cîte 3 degete de la o mînă. 3—0 adică.

Și lucrurile se petrec întocmai : în minutul 52, tabela de marcaj arată chiar 3—0 pentru gazde, după o jumătate de meci (să fim corecți) dominată de 1. FCK în fața unui adversar temător (eternul nostru complex în fața echipelor vest-germane) și ezitant, în rîndul căruia au greșit pînă și cei care, în ansamblu, au jucat foarte bine : Lung (la golul 3), Ștefănescu (la golul 1) și Irimescu (la golul 2). Totul părea definitiv pierdut, chiar dacă Kaiserslautern reintrase fără Briegel, accidentat. Între paranteze fie spus, la conferința de presă de după meci, antrenorul Kröner și-a permis să afirme, fără nici o legătură cu realitatea, că Briegel a căzut victimă jocului dur practicat de români ! ? El se făcea că uită „intrările" lui Briegel însuși, între care cel puțin una, cea din minutul 36 (fault în careu asupra lui Cămătaru), trebuia penalizată de arbitrul Schoeters. Briegel lovit de Cămătaru, iată o glumă de care au rîs, e drept amar, pînă și ziariștii vest-germani ! Nici ei n-au mai văzut, e sigur, un lup mîncat de-o oaie !

Deși belgian (născut în orășelul Ort Mol), Schoters a fost, cel puțin pînă la 3—0 (adică pînă la asigurarea unui avantaj socotit liniștitor), corechipier cu Brehme și Bongartz : el a închis ochii la ofsaidul lui Nilsson (care a precedat deschiderea scorului), a trecut cu vederea faultul lui Briegel în careu, l-a avertizat gratuit pe Donose (care nu va juca în retur, ca și Irimescu, și ei gratulat cu un cartonaș galben) etc., etc., Altfel guraliv, Kröner a sărit ca ars cînd a fost vorba, după meci, să dea notă arbitrajului. El s-a situat pe poziția, cea mai comodă, a lui no coment !

Și totuși, cînd nimeni nu se mai aștepta, Geolgău a înscris un gol de care, ca să fim sinceri, nici el nu s-a bucurat prea tare, crezînd că a plecat din ofsaid ! E însă 3—1 și Craiova, dezlănțuită, își dă drumul la joc. Țicleanu (minunat acest jucător care, după meci, ne-a mărturisit aproape plîngînd : „numai eu și „Flacăra" am crezut că voi juca la Kaiserslautern, n-am cuvinte să mulțumesc revistei pentru modul în care m-a ajutat să reintru atît de repede") împinge tot timpul linia de mijloc (în care Dumitru își făcuse, deși contuzionat, datoria), vest-germanii bat pasul înapoi, publicul începe să fluiere și ceea ce trebuie să se întîmple se întîmplă : Țicleanu îl „vede" pe Crișan cu o pasă admirabilă, acesta sprintează și șutează sec : 3—2 ! De-acum rolurile s-au inversat, timpul se scurge în favoarea românilor cărora, dacă tabela de marcaj nu se va mai schimba, le va fi suficient cu 1—0 acasă spre a se califica. Gazdele par să-și fi pierdut (irameliabil) capul, jocul lor nu se mai leagă în nici un fel, iar Craiova zburdă. Din păcate, ea nu insistă (ratează Beldeanu în minutul 57 și Cămătaru în minutul 68 ; Beldeanu după meci : „parcă-l un făcut, de cînd cu barele astea rotunde n-am mai înscris un gol, dar am să sparg gheața în 16 martie"), mulțumindu-se să culeagă aplauze la scenă deschisă (pînă și foarte reci spectatori din Kaiserslautern s-au dat pe brazdă), mai ales prin Cămătaru și Ștefănescu, superbi în tot ce întreprind. De cîte ori Cămătaru (jucător pe care revista noastră l-a apărat atunci cînd alții îi bălăceareau în fel și chip) intră în posesia balonului, tribuna scoate un oftat prelung. Înțeleg exact ce trebuie : tribuna se teme ! Supărat, fostul mare internațional Fritz Walter pleacă. Ziariștii de lîngă mine privesc, din 10 în 10 secunde, la ceas. Nu mai au morga de acum jumătate de oră, sînt parcă mai umani, mai cooperativi. Îi tot laudă pe Lung și îmi cer date despre Cămătaru : cîți ani are, de unde e ? etc. etc. Uitînd unde e (între spectatori). Ilie Balaci țipă spre gazon, în vreme ce mulțimea de fotoreporteri din spatele porții lui Lung (18 din 18) șomează. Își montează, cu mișcări precipitate, teleobiectivele, spre a prinde fazele, fierbinți, din cealaltă jumătate a terenului.

Fluierul final vine ca o eliberare pentru Nilsson și ceilalți. Dau cu ochii de Ernst Diehl, antrenorul secund, cel care, cu 180 pe oră, m-a purtat (într-un „Porsche" ultimul tip) de la aeroportul din Frankfurt la Kaiserslautern. E negru la față și parcă a slăbit, în 90 de minute, 10 kilograme. La 3—0, îl aud, eram sigur, acum nu mai sînt. Mi-a plăcut Universitatea despre care am zis, după ce-am văzut-o acasă, că are clasă europeană. Returul va fi aspru, noi pornim cu un gol avans, dar știu eu dacă va fi suficient ? Arbitrul ?, îl întreb. Se face că nu înțelege. A doua zi însă „Kicker" va pune degetul pe rană : „ai noștri au avut noroc pentru că, în minutul 36, arbitrul ar fi putut să dicteze 11 metri în favoarea craiovenilor". Diehl îese spre mașină, iar cei cîțiva spectatori întîrziați, mai ales tineri, îl aplaudă ! Mi-aduc aminte, involuntar, că, ajuns cu mine în holul hotelului „Dorint", cîteva zile mai devreme, Diehl a fost literalmente asaltat de amatorii de autografe. La Kaiserslautern, am priceput atunci și mai tîrziu, a fi fotbalist sau antrenor e o onoare, tratată ca atare. La noi, nu e, din păcate, totdeauna așa. Sosirea Craiovei în țară, de pildă, s-a consumat într-un anonimat fără cusur

Ce-aș mai putea adăuga ? Că greul, de care ne-am temut atît, a trecut, dar greul și urmează. Deși a pierdut la limită (grație prestației de după pauză), Universitatea a lăsat o bună impresie. În perspectiva returului, această impresie nu va mai ajunge, Craiova va trebui să cîștige spre a ajunge acolo unde nici o echipă românească de fotbal n-a fost vreodată : în semifinalele unei cupe europene. E posibilă calificarea ? Ca unii care, tot

Pentru că au primit, la Kaiserslautern, cîte un cartonaș galben (mai aveau cîte unul), Irimescu (în stînga) și Donose nu vor juca miercuri. Dar contribuția lor la mult dorita calificare nu poate fi trecută cu vederea

timpul, am fost aproape de formația oltenă (cu dovezi concrete, redescoperirea lui Ștefănescu, rămînerea lui Crișan, impulsionarea lui Lung, recuperarea lui Țicleanu, aducerea lui Dumitru etc., etc. fiind realizate, în bună parte, și datorită intervențiilor noastre, ale redactorului șef al revistei în primul rînd), o spunem deschis : Universitatea Craiova se poate califica ! Stă în talentul jucătorilor ei, și în abnegația lor, și în puterea lor de sacrificiu, să facă, săptămîna viitoare, pasul decisiv. Ba mai mult. Avem convingerea că, în fața propriului public, cel mai fierbinte și mai devotat din România, Universitatea Craiova, „campioana unei mari iubiri", va obține victoria și, implicit, calificarea. I-o dorim din tot sufletul.

Bravo, Craiova ! Hai, Craiova !

OVIDIU IOANIȚOAIA

DE LA PELUZĂ

Spre marea finală

2—3 cu Kaiserslautern este mai dătător de speranță decît 0—1 cu Bordeaux. Golurile înscrise în Germania așază, practic, Universitatea pe picior de egalitate cu echipa lui Briegel. La Craiova, Ștefănescu și compania au nevoie de 1—0. Meciul este însă mai greu decît cel cu echipa franceză. Forța de joc a diavolilor roșii este superioară și de un fel deosebit. Universitatea are nevoie de liniște și nu are nevoie de sfaturi. De liniște și de victorie. Atît. Strălucirea la care rîvnim ar fi un moft acum, ne-ar da pentru o clipă iluzia intrării noastre în elita spectatorilor europeni, dar am risca. Frumusețea riscului este un gînd romantic : frumos, dar neadevărat. Să străluceștî în lupta cu tancurile acelea blonde înseamnă sinucidere și grațuitate. Avem nevoie de o victorie calculată cu sînge rece. O victorie cu 1—0. O victorie englezească sau, mai mult, a victorie germană. Știu, sună așa și cum îți-ai îndemna copilul să nu orătească, să nu scrie poezii. În tabăra învingătorilor funcționează însă o altă ordine morală. Învingătorului i se iartă totul, învinsului — nimic. Vrem o Universitate lucidă și realistă în locul uneia aclipitoare. Să țină adică seama de faptul că realitatea fotbalistică îi este totuși nefavorabilă : în această fază a cupei avantajul terenului este minim.

Și ar mai fi ceva : o victorie cu 6—4 ar acționa tămăduitor în rîndul întregii populații române : pe bolnavii de inimă i-ar trimite în spital, iar pe cei sănătoși în categoria bolnavilor de inimă. Se apropie scadența și nu vreau să rămîn dator față de nimeni și nici alții față de mine. Am ajutat cu scrisul pe cîțiva dintre jucătorii craioveni. E rîndul lor să mă ajute. Vreau să scriu marea finală. Dacă n-o scriu... În sfîrșit, nu vreau să promit nimic.

NICOLAE CRISTACHE

„victima". Cînd oltenii ies la încălzire (fotbaliștii vest-germani sînt de mult pe gazon), spectatorii își dau arama pe față și fluieră, de parc-ar avea de plătit cine știe ce polițe. Urcă (masa presei e sus) și Bocinacă. Stăm prost, zice, și Lița ne întinde ! Simt că mă ia cu frig : nu joacă Balaci (cartonaș galben), Irimescu și Ungureanu sînt încă nerefăcuți (pe primul l-a recuperat totuși, în timp record, acupunctura doctorului Brătilă, dar va ține ?), Ștefănescu are, și el, o întindere, Tilihoi acuză dureri lombare (el nu mai figurează pe lista titularilor), iar Țicleanu rămîne încă sub semnul întrebării. Așa e, nu stăm pe roze. Doar Fănuș Neagu, imperturbabil, caută bufetul și ne liniștește : „ce meci egal ? ! îi batem cu 2—1". Oare ? Probăm telefoanele cu

30 DE MINUTE DE VIS, DAR NUMAI 30...

● La Tg. Mureș, România învinge Turcia cu 3-1 (2-1)

Pregătindu-se pentru marele meci al primăverii, cel cu Italia, în Campionatul european, selecționata României a învins miercuri, la Tg. Mureș, echipa Turciei, după un joc care a avut două perioade distincte. Aproximativ 30—35 de minute, jucătorii noștri s-au comportat foarte bine, creînd în repetate rînduri panică în careul advers, timp în care s-au și înscris golurile lui Balaci (min. 7 și min. 19, din 11 m). Echipa turcă nu părea deloc în stare să creeze probleme ireșului ofensiv al fotbaliștilor români, care anunțau parcă un scor-fluviu. Din păcate, cu trecerea timpului, echipa României a slăbit ritmul, mulțumită doar cu aducerea adversarului în corzi, la un pas de K.O. A survenit apoi golul lui Rasit, rămas singur în fața lui Moraru și, îndeosebi în repriza secundă, pe fondul slăbirii combativității jucătorilor români, echipa Turciei a prins tot mai mult curaj, primind invitația la joc cu o forță (și o agresivitate, din păcate !) pe care nu i-am fi bănuit-o în primele 30 de minute. Astfel, jocul s-a echilibrat, iar ocaziile de gol la poarta lui Eser s-au rărit îngrijorător. Practic, în a doua perioadă la care ne referim, n-am înregistrat decît o singură fază frumoasă, creată și finalizată de Cămătaru (cel mai bun jucător al nostru) în min. 56, cînd înaintașul craiovean a șutat de la 16 m în bara laterală — față de cele cel puțin cinci ocazii mari de agravare a scorului avute în prima repriză, ratate cu foarte puțin ! Finalul a aparținut totuși echipei noastre și, după executarea unicului corner obținut în repriza secundă (min. 85 !), Bölöni a șutat senzațional din afara careului mare și a înscris un gol de excepție : 3—1.

Filmul jocului, pe care mulți dintre cititori l-au urmărit dealtfel la televizor, interesează însă mai puțin. Constatările pe care le-am făcut la fața locului ne-au arătat atît aspecte pozitive, cît și unele mai puțin îmbucurătoare. Am văzut în primul rînd un Cămătaru în mare formă (uimitor în abilitatea tehnică și ușurința cu care și-a depășit adversarii), încercările de presing în atac și unele „scheme" de joc care au început să meargă, dar, de asemenea, precipitarea lui Balint și Klein, nesiguranța lui Ungureanu, ușurința cu care Geolgău a ratat în situații foarte clare, lipsa lui Ștefănescu din compartimentul defensiv. În aceeași ordine de idei, nervozitatea excesivă a lui Balaci, căruia Mircea Lucescu l-a încredințat banderola de căpitan de echipă dar care, o spunem cu multă părere de rău, nu pare să fi învățat ceva din suspendările pe care le-a efectuat în actuala ediție a Cupei U.E.F.A. ! La Tg. Mureș, Balaci a primit un cartonaș galben care, în alte condiții, ar fi putut foarte ușor să fie roșu. O problemă la care antrenorii echipei naționale trebuie să reflecteze.

Cîteva declarații după meci. **Antrenorul Koskun Özari :** „Puteam pierde la o diferență mai mare, socotind primele minute de joc, dar puteam la fel de bine să și egalăm, dacă Metin nu rata în minutul 82 ! Regret nervozitatea jucătorilor mei, dar nu ei au fost primii... Vă urez mult succes în meciul cu Italia". **Mircea Rădulescu, antrenor secund :** „Dacă aș reproșa ceva echipei noastre, atunci i-aș reproșa în primul rînd slaba combativitate după 2—0. „Armele" folosite pînă în acel moment erau foarte bune, dovadă golurile și ocaziile ratate. Jucătorii însă s-au relaxat, lăsîndu-i pe adversari să conducă jocul pe lungi perioade, ca și cum echipa noastră ar fi evoluat în deplasare, nu pe teren propriu !" **M. Turgay, fostul portar al echipei Turciei, astăzi ziarist :** „Mi-au plăcut foarte mult Bölöni, Balaci și Cămătaru, dar apărarea dumneavoastră m-a decepționat. Putea fi 3—0, la un moment dat, cred însă că jocul s-a echilibrat din cauza nesiguranței pe care a dovedit-o în apărare echipa română. S-a jucat prea dur, fiindcă jucătorilor noștri le-a fost frică să nu piardă la scor !" **Mircea Lucescu, antrenorul principal :** „Rezultatul, să fiu sincer, mă mulțumește. Nu uitați că n-am mai jucat un meci internațional pe teren propriu de cam 6 luni ! Jocul în ține n-a strălucit, dar ameliorările pot surveni curînd. Acest meci mi-a adus aminte de jocul cu Cipru, disputat în mai, anul trecut. Parcă a fost același „scenariu" : început foarte bun, urmat de o stingere a motoarelor, însă acum căderea n-a fost atît de importantă. Mi-a plăcut în primul rînd atitudinea jucătorilor, modul cum au privit ei meciul... pînă la 2—0. A fost ceva destul de asemănător cu ce a jucat Kaiserslautern în prima repriză cu Universitatea Craiova ! Vom juca în 30 martie cu Iugoslavia și acest test va fi fără îndoială mult mai convingător. În orice caz, cred că sîntem pe drumul cel bun".

Același lucru desigur îl sperăm și noi. Meciul cu echipa italiei, cel mai dificil test al fotbaliștilor români din ultimii ani, aproape bate la ușă. E absolut obligatoriu ca timpul rămas să fie folosit cît mai eficient. Avem convingerea că se află în capacitatea echipei noastre de a trece cu succes acest test.

DUMITRU GRAUR

Splendidă victorie a tenismanilor noștri

Supercampionul Ilie Năstase și mai tînărul (dar foarte talentatul) său coechipier Florin Segărceanu au făcut, săptămîna trecută, la Timișoara, o adevărată demonstrație de virtuozitate, obținînd o categorică victorie (5-0) în fața tenismenilor chilieni, cu Gildemeister (locul 35 în lume la 20 ianuarie) în formație. Clasa românilor și-a spus cuvîntul și, ca urmare a acestei victorii, echipa noastră își continuă cursa în Cupa Davis. Felicitări celor doi jucători (cie au fost adresate, la fața locului, de vicepreședintele C.N.E.F.S., Nicolae Stan), ca și antrenorului Alexe Bardan.

Împotriva baremurilor

Ținîndu-și promisiunea, vezi „Flacăra" din 11 februarie, federația de atletism a reluat, zilele trecute, problema baremurilor ce se cer îndeplinite, obligatoriu, pentru obținerea titlurilor de campioni naționali pe 1983. Ea a stabilit alte norme, discutabile chiar dacă mai plauzibile, dar a făcut-o, surprinzător, nu printr-o decizie a Colegiului de antrenori (care, în treacăt fie spus, nu s-a mai reunit din octombrie 1982!), ci în urma unei ședințe de Birou federal! Nu că am pune sub semnul îndoielii! competența respectivului for (din care a lipsit secretarul responsabil al F.R.A., profesorul Victor Firea, bolnav), dar mai normal ar fi fost, întrînd în discuție o chestiune pur tehnică, ca hotărîrea să aparțină tehnicienilor înșiși, antrenorilor!

Din acest motiv totuși o parte a membrilor Biroului federal sînt numai iubitori de atletism), și noile baremuri (noi rămînem la acest plural, general folosit, chiar dacă îndreptarul optează pentru bareme) sînt, cum ziceam, discutabile, lăsînd loc celor mai diverse interpretări. Să dăm cîteva exemple, începînd cu probele masculine. La 100 m, de pildă, s-a fixat standardul 10,54, echivalent locului 7 ocupat la europenele de la Atena, 1982. La 200 m însă, 21,20 (baremul F.R.A.) corespunde timpului cu care, la Atena, s-a ocupat abia locul 17 ! Mai departe : 3:40,0 pe 1 500 m, a stabilit federația, dar acest rezultat n-a mai fost obținut de 4 ani de un atlet român! Situația e și mai greu explicabilă în privința normelor cerute pentru ștafete : 41,10 pentru cea de 4×100 m (ultima care a fugit acest timp a fost echipa C.A.U. în 1975!) și (doar) 3:15 pentru ștafeta de 4×400 m (Dinamo, Steaua, C.A.U. au alergat și 3:13). F.R.A. a fost foarte exigentă cu proba de înălțime, oprindu-se la 2,24 m, performanță cu care, la Atena, s-a ocupat locul 3 și cu care pot fi cîștigate, oriunde, multe concursuri de anvergură. În schimb, la prăjină, dată fiind situația recunoscut dificilă în care se găsește, la noi, proba, norma a fost coborîtă pînă la 5,10 m, locul 30 la europene, înălțime la care abia se intră în concurs chiar și în competiții de mina a doua! Iar exemplele (63 m la disc egal locul 4 la C.E., dar 72 m la ciocan, locul 13 la Atena! etc.) pot continua.

Nici la fete situația nu se înfățișează altfel, noile baremuri antrenînd multe semne de întrebare: de ce numai 52,15 pe 400 m (12 la europene), dar 18,50 la greutate (8, locul ocupat de Loghin la Atena)? De unde pînă unde 4:04,2 (și nu 5, sau 8 ?) la 1 500 m și doar 5 800 de puncte la heptatlon (16), rezultat cu totul fără valoare?!

Problema se mai pune, e punctul de vedere al multor specialiști, și altfel : au sau nu efecte stimulative aceste norme obligatorii ? N-am zice. Vor deveni prăjiniștii noștri (luăm un exemplu) mai competitivi pe plan internațional dacă unul din ei, oricare, va izbuti să sară 5,20 m și, îndeplinind baremul, va îmbrăca tricoul de campion? Dar dacă, să acceptăm că va fi posibil, nici Ionescu și nici Cusmir nu vor realiza, la naționale, 6,65 m (baremul impus de F.R.A.), vor fi ele mai puțin demne de titlul național ? Opinia noastră (și nu numai) e că aceste norme, care nasc atîtea și atîtea discuții, atîtea și atîtea suspiciuni, sînt utile și își ating scopul atunci cînd intră în discuție selecționarea în, să zicem, lotul național. Înaintea unei competiții de elită (mondiale, europene etc.). Dar, pe plan intern, atunci cînd un sportiv cîștigă (la naționale) o probă, dovedindu-se cel mai bun din țară, el merită să i se atribuie titlul și tricoul de campion fără nici o condiție prealabilă.

Iată, de pildă, în R.D.G., al cărei atletism domină, de cîțiva ani, arena mondială, Hupnagel a primit, în 1982, titlul de campion național la triplu salt, deși n-a sărit decît 16,12 m. Anul acesta, Bedrosian va avea nevoie de 16,65 m (baremul F.R.A.). Alt exemplu, tot din R.D.G. : lui Freimuth i s-a decernat, tot în 1982, titlul național, cu toate că el n-a realizat, la înălțime, mai mult de 2,22. El însuși sărise, la Olimpiada de la Moscova, 2,31 (locul 3), iar un compatriot al său, Wessig, a cîștigat (de asemenea la Moscova) medalia de aur, cu 2,36, record mondial. Și-ar mai fi ceva : fixîndu-se standarduri obligatorii pentru probele de semifond și fond (timpi care trebuie îndepliniți), se uită un lucru elementar, anume că, la 3 000 m obstacole sau 5 000, să zicem, bătălia pentru locul 1 e adesea tactică, rezultatele fiind lăsate în planul secund. Dovezi ? Dacă recordul Europei pe 3 000 m obstacole e deținut de Gaerderud cu 8:08,03, Ilg a ieșit primul la Atena în 8:18,52! Și mai convingătoare e comparația la 5 000 : 13:28,90 pentru Wessinghage la Atena, la distanță apreciabilă de recordul continental (și mondial) al lui Moorcroft, 13:00,42! Dacă și la Atena s-ar fi fixat baremuri pentru decernarea titlurilor, jumătate din probe ar fi rămas fără campioni !

De fapt, în atletism (în sport, în general), a fi primul înseamnă exact asta, să poți să-ți întreci toți adversarii, să te dovedești, într-o probă sau alta, cel mai bun. Atunci, întrebăm, la ce bun aceste baremuri, azi stabilite, mîine schimbate și așa mai departe? Ajută ele la întărirea atletismului nostru ? O spunem răspicat, nu !

OVIDIU IOANIȚOAIA

Omul care joacă

Cîteva acorduri

În ciuda formei lui Kaiserslautern, oltenașii și prin adopțiune ai Craiovei s-au descurcat minunat ca scor și perspective. Jocul în sine s-a scris, și s-a comentat în fel și chip, mai sînt însă unele locuri libere de interpelare. În fine, fiind văzut pe viu, arbitrul suprem al interpretărilor rămîne, incontestabil, marele public. Cu el nu te poți juca. El știe mai mult decît noi toți dar, atenție, ca un mare copil ce este, poate fi „plimbat" pe unde vor alții să-i poarte pașii. Eu nu pot și nu voi putea niciodată să scriu sau să susțin verbal ceva ce mi se pare că nu este conform cu realitatea și cu perspectivele ei.

Acest belgian Schoeters și brigada lui au fost aproape corecți, apărînd, totuși, acel 10% tradițional al gazdelor. Numai astfel trebuie interpretată felicitarea sinceră din final pe care le-a adresat-o Costică Ștefănescu, pe fizionomia căruia se putea citi sincer că prestația brigăzii belgiene a fost neașteptat de bună. Nu vreau ca cei care au scris altfel să creadă că vreau să-i contrazic oricum. Ar fi păcat și păgubitor pentru fotbal.

Glasul care poate spune că i s-a dat ușor, sigur, prea ușor, „galben" acestui superb jucător care este Donose putea să remarce, în dreptul la fel de liber al exercitării meseriei, că Geolgău s-ar fi putut afla în ofsaide, cînd a marcat. Ar mai interveni un aspect, intuit acum cîteva săptămîni în pagina de sport a „Flacării" : celebrele cartonașe galbene sînt numai păgubitoare la noi, pentru că, chipurile, fotbalul merge bine ! Maniera de arbitraj se vrea unică, dar are și nuanțe diferite, adaptabile și modificabile în timp, în funcție de particularitățile incontestabile ale fotbalului jucat în aria geografică. Este, desigur, o manieră F.I.F.A. sau U.E.F.A. de a arbitra, dar și una, particulară, a țărilor afiliate. Astfel, în Anglia, și acum în Belgia (Schoeters), se anulează și se dictează împotrivă aruncarea de la margine pentru echipa al cărei jucător nu a respectat locul de ieșire al balonului în afara terenului.

Craiova a dovedit că are curaj, deci și competitivitate europeană de mare anvergură, cu un portar ce semăna cu Ștefan al nostru la Frankfurt, la acel 0—2... 0—3 fatidic. Este mai intins oricum, spre noroc, acest Lung. Să ne aducem aminte „șansele" care i-au surîs în primele minute, pornite din lipsa de precizie în finalizare a potrivnicilor noștri, sore care, în minutele 2 și 4, el s-a întors, cu arme cu tot, nefiind ochit vătămător pentru poartă.

Știu, am uitat să vă spun ceva despre campionat. Abia a reînceput. Mai e timp... Însuși directorul tehnic al F.R.F., Mircea Lucescu, l-a redescoperit că există (parcă pentru el la activul de jucător), în ultimul interviu consemnat de același Ioan Chirilă. Maestrul greu contestabil al metaforei cu iz de competență în sportul românesc îmi împărtășea senin și înfrigurat, într-un drum de la Brăila spre București, că a citit, știe și chiar crede că Piști Covaci este o mare deziluzie, așa după cum se exprimă în teren ultima-i echipă, Panathinaikos.

La timpul potrivit, m-am pronunțat fără tăgadă asupra cazului Covaci, cu „borealul" său asupra noastră. A uitat, oare, Chirilă săptămînile de glorie ale Ajax-ului povestite de la fața locului, sau din Franța, cu atîta har și convingere ? Sper că nu poate contesta că Ștefan Covaci era prezent și cu mina dar și cu fapta. Și-atunci ?

CORNEL DINU

N.R. Colaboratorul nostru are, firește, dreptul la opinie. Asta nu înseamnă, am mai spus-o, că părerile lui coincid cu ale redacției, după cum nu înseamnă că ele sînt infailibile. În privința arbitrajului lui Schoeters, ca și a aprecierilor referitoare la prestația lui Lung (pe care îl considerăm un portar valoros), noi credem cu totul altceva decît Cornel Dinu.

Spune-ne, Mircea Lucescu...

La 16 aprilie, la București, selecționata României va întîlni Italia, în Campionatul european. Meciul, foarte important pentru viitoarea configurație a clasamentului grupei, frămîntă lumea fotbalului nostru încă de multă vreme. Este și motivul pentru care Mircea Lucescu, director tehnic al F.R.F. și antrenor al echipei naționale, este rugat să răspundă la o serie de întrebări (I. Cioca, M. Rusu, T. Gavrilescu și alții) privitoare la viitorii noștri adversari.

— CARE ESTE ADEVĂRATA „FAȚĂ" A ECHIPEI ITALIEI : CÎND A ÎNVINS BRAZILIA, ARGENTINA ȘI R.F.G. SAU CÎND A REMIZAT CU CIPRU ?

— Italia, s-o spunem de la început, este o echipă foarte puternică. I-am urmărit mult pe italieni, pot susține aici că îi cunosc destul de bine. La C.M. încheiat anul trecut, Bearzot a reușit o uriașă concentrare și o creștere a formei spre finalul competiției, cînd au fost meciurile cele mai grele. „Ajutați" mult și de ziariști, care nu i-au iertat defel pentru prestațiile slabe din primul tur, italienii s-au angajat psihic deplin, convinși că ultima lor salvare nu rămîne decît... cîștigarea trofeului. Ceea ce au și reușit ! După aceea însă, absolut logic, a venit căderea. La ea au contribuit și pauza foarte scurtă, timpul de odihnă al jucătorilor reducîndu-se la numai două săptămîni (față de o lună jumătate, cît e în mod obișnuit intersezonul în Italia), diferitele festivități, premieri și alte asemenea, lucruri care nu au permis decompresarea psihică după eforturile făcute în Spania. Apoi, odată cu reluarea sezonului, au intervenit și nemulțumirile legate de pierderea unor puncte pe teren propriu, în meciurile cu noi și cu jucătorii cehoslovaci. Cred că și neașteptata cădere a Juventusului, echipa întărită cu Platini și Boniek, dar care în campionat nu și-a găsit cadența decît acum, a influențat jocul italiei. Italienii n-au putut trece de Cipru pe un teren de pămînt, cu multe denivelări. Jucătorii ciprioți au arătat multă combativitate, angajament total, iar italienii n-au găsit armele cu care să tempereze elanul gazdelor, un... elan defensiv dealtfel, fiindcă echipa cipriotă s-a apărat mai tot jocul ! Sudezii, în paranteză fie spus, au făcut un pressing permanent la Nicosia, bătîndu-i pe ciprioți cu armele lor. Rezultatul cu Cipru, cum am mai spus, nu ne avantajează decît parțial. Echipa lui Bearzot va veni la București pentru o ultimă carte, pe care și-o va juca așa cum numai jucătorii italieni știu s-o facă cînd le ajunge cuțitul la os ! Și apoi, să nu uităm că Italia n-a pierdut încă nici un meci, chiar dacă nici n-a cîștigat vreunul... Italienii știu să se apere, iar Bearzot, așa cum îl cunosc eu, nu va schimba nimic în formula de echipă — atîta timp cît încă speră la primul loc în grupă. Socoteli se pot face foarte multe. Italia poate cîștiga grupa și dacă ar termina la egalitate în toate celelalte 3 meciuri pe care le susține în deplasare, adică la București, la Praga și Stockholm, bineînțeles cu condiția să nu piardă nicăieri ! La 16 aprilie, rezultatul poate fi un paradox pentru jocurile următoare : dacă învingem Italia, creăm un mare avantaj echipelor Cehoslovaciei și Suediei, care vor avea meciuri mult mai ușoare cu Rossi și compania. Oricum, e evident că trebuie să ne așteptăm la București la o echipă italiană foarte motivată și decisă. În ceea ce ne privește, sper să avem toți jucătorii valizi.

Dacă mă neliniștește ceva, asta e revenirea lui Juventus ! A cîștigat la Roma, liderul pînă acum de necontestat al campionatului italian, a cîștigat și la Birmingham, contra lui Aston Villa, care a făcut o adevărată lecție de fotbal la București, în meciul cu Dinamo. Cabrini joacă excelent după operația de menisc (două pase de gol pe Villa Park !), Rossi a fost retras mai spre centrul terenului, într-un rol nou, fiind înlocuit în prima linie de Boniek, care-l are alături pe Bettega. În general, fotbalul italian are un reviriment puternic primăvara. La 26 mai, Italia ar trebui să joace cu Suedia, în deplasare. Însă la 25 mai urmează să aibă loc finala C.C.E., iar dacă Juventus va fi calificată meciul de la Stockholm va trebui amînat ! Asta înseamnă că italienii vor juca cu Suedia după noi (Suedia — România e programat la 9 iunie), ceea ce le poate crea un alt avantaj... Calcule se pot face, iar soarta grupei e departe de a se fi decis. Sigur, sînt convins că în primul rînd echipa noastră trebuie să-și valorifice toate șansele, decizînd prin jocul său, nu prin cel al rezultatelor. La 16 aprilie vom avea în față o echipă foarte puternică, una dintre cele mai puternice în lume, dar vom face totul ca să o învingem !

Lumea în care trăim

„1983 — 2003" și viitorul

Ce va fi peste zece, peste douăzeci de ani ? Cum va arăta lumea ? Coșmarul războiului nuclear va mai pluti-deasupra pămîntului ?

Firesc, viitorul omenirii preocupă pe orice locuitor al planetei. Indiferent de culoarea feței, de concepția sa politică sau religioasă, de vîrstă sau de continentul în care trăiește.

Dar tot atît de firesc este ca viitorul să preocupe cu atît mai mult pe tineri. Viitorul înseamnă propria lor viață. Înseamnă realizările, înseamnă gîndurile și speranțele lor. Așa se și explică, cred, de ce mai mulți tineri politicieni din diverse țări occidentale au fondat, recent, un club al viitorului, o grupare intitulată : „1983—2003".

Denumirea a fost aleasă în mod deliberat. Anul constituirii grupării și termenul pînă la care membrii grupului își propun să găsească soluții noi la marile probleme internaționale care confruntă astăzi omenirea și pe care înaintașii lor nu au reușit încă să le rezolve.

S-ar putea obiecta că încă douăzeci de ani pentru soluționarea problemelor acute ale lumii este prea mult. Că planeta nu mai poate aștepta atît de mult. Dar există și un contraargument — douăzeci de ani nu constituie o perioadă prea lungă pentru umanitate cînd este vorba de rezolvat dosare complexe.

Noul club al viitorului are particularitatea că este compus din tineri oameni politici occidentali care — scria agenția France Presse — „au ambiția de a deveni lideri în anul 2000". Sînt tineri din Italia și Suedia, din Spania și Canada, din S.U.A. și Anglia, din R.F.G. și Japonia, oameni politici, deputați și senatori, militanți de cele mai diverse convingeri — socialiști și conservatori, democrați, social-democrați sau liberali.

Deși de orientări diferite ei au ajuns la aceeași unică concluzie : să găsească — pentru liniștea și pacea omenirii — soluții noi, radicale și eficiente, privind „instaurarea unei noi ordini economice și politice din care să fie exclus războiul". Iar aceasta, au declarat ei, implică schimbări radicale în politica principalelor state industrializate, din Occident, precum și adoptarea unor strategii comune.

Membrii noului club al viitorului și-au făcut cunoscute obiectivele, preocupările și intențiile cu ocazia unei conferințe de presă organizată, nu de mult, la Washington. În general, eșecurile suferite de generația de politicieni de după cel de-al doilea război mondial — se arăta la această conferință de presă — au fost evidențiate de faptul că în pofida existenței OCED, FMI, GATT, ca și a întîlnirilor economice la nivel înalt ale țărilor industrializate, lumea occidentală trece în prezent prin cea mai gravă criză de după anii '30. Se înregistrează rate record ale șomajului, un nivel încă înalt al inflației, se produc zeci de mii de falimente, sporește numărul șomerilor și cresc continuu cheltuielile militare.

„Sarcina noastră comună este de a găsi noi metode de abordare a problemelor și noi strategii", s-a subliniat la conferința de presă, arăta agenția France Presse. „Tot ce știm, deocamdată, este că atît noua abordare, cît și noile strategii trebuie să fie comune. Fiecare am înțeles că sîntem confruntați cu aceleași probleme..." a declarat unul dintre membrii noii grupări, senatorul american Gary Hart, care aspiră la președinția Statelor Unite. El a adăugat că gruparea „1983-2003" va permite „conducătorilor din următorii 20 de ani să stabilească, încă de pe acum, legături între ei și să se cunoască mai bine".

Și, ca să poată reflecta împreună la destinul secolului XXI, membrii grupului s-au retras timp de trei zile într-o plantație din insula Hilton Head, situată în lungul coastei Carolinei de Sud. Aici, grupul a dezbătut pe larg cîteva dintre cele mai acute probleme la ordinea zilei.

Nu știm la ce concluzii au ajuns membrii grupului în problemele acute ale omenirii.

Nu știm ce soluții concrete, practice au găsit, și propus, pentru rezolvarea dosarelor examinate.

Nu știm, de asemenea, nici cum vor evolua în viitor concepțiile, organizarea, componența și acțiunile grupului „1983—2003".

Cum nu știm nici dacă membrii clubului vor ajunge, toți, lideri ai partidelor și țărilor din care fac parte sau dacă, odată ajunși lideri, își vor menține părerile actuale de receptivitate la nou.

Dar pentru că membrii noului club al viitorului se pronunță în mod hotărît pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice, pentru excluderea războiului din viața omenirii, pentru hotărîrea lor de a contribui la asigurarea păcii lumii, s-ar putea ca acțiunea lor să se bucure de succes. Pentru că, așa cum s-a pronunțat de altfel ori țara noastră, salvarea omenirii, pacea și liniștea popoarelor presupun unirea tuturor forțelor progresiste ce acționează în vederea opririi cursei înarmărilor și asigurarea dezarmării, pentru înlăturarea pericolului unei conflagrații nucleare nimicitoare.

Categoric, acești tineri oameni politici care formează gruparea „1983—2003" par ambițioși. Ei vor să urce cele mai înalte trepte ale ierarhiei politice, să aibă un cuvînt important de spus în lumea sfîrșitului și începutului de secol.

Ambiții personale ? Greu de afirmat în prezent. Oricum, se pare că ei au înțeles esențialul : ambițiile lor n-au șanse de reușită dacă nu se conjugă cu aspirațiile popoarelor. Altfel, rămîn niște simpli vînători de funcții...

AL. PINTEA

Fratele nostru alb, calculatorul

„Este o sursă de viață nouă ce ne-a fost oferită". Cuvintele aparțin lui Jean Jacques Servan-Schreiber. Subiectul : calculatorul. „Ceea ce rețelele de căi ferate, autostrăzi și canale reprezentau în alte epoci, acesta reprezintă astăzi rețelele de telecomunicații, informare și computerizare". Afirmația a fost făcută de Bruno Kreisky.

Nu știu cîți îi prevedeau această explozie în mers în era începutului. Primul computer construit în S.U.A., la sfîrșitul războiului, înfricoșa. Prin proporții și pretenții. Cîntărea 30 de tone și cuprindea 18 000 de lămpi electronice, care clacau la fiecare șapte minute, 70 000 rezistențe, 10 000 condensatori, 6 000 de întrerupătoare. Au apărut tranzistorii și lucrurile au deprins gustul simplificării. Și alte ieftiniri. Se afirmă că dacă și automobilele mergeau pe aceleași norme, un Rolls-Royce ar fi costat astăzi 2,75 dolari, putînd străbate aproape 3 000 kilometri cu un galon de benzină.

Cineva face următoarea afirmație : sînt cel puțin cinci motive să cheltuiești banii — din necesitate, investindu-i, pentru a te simți bine, pro memoria sau ca să-ți impresionezi prietenii ; cînd cumperi un covor te încadrezi în ultima categorie, computerul intră în toate cinci.

Febra computerelor nu mai este chiar așa de nouă cît să ne ia prin surprindere. S-a înscăunat pe fluxul de producție, în spitale, la îndemîna școlarilor. Toffler ne-o ia înainte și afirmă că revoluția computerelor va da deoparte multe din

În pagina 1, „Dezghețul", fotografie de ILICA IOSIF

schimbările fundamentale aduse cu sine de revoluția industrială.

Soarta informației a început pe mîna fratelui nostru alb, calculatorul. În 1642, Blaise Pascal — avea 19 ani — pusese la punct o mașinărie în stare să adune și să scadă. Leibniz îi va completa dexteritatea, mașina reușind să execute în plus înmulțiri și împărțiri. Cine mai știe astăzi că cel care a conceptualizat computerul s-a numit Babbage, englez de felul lui, și avînd drept apropiată colaboratoare pe Ada, contesă de Lovelace, fiica lordului Byron ?

Ce ne-am face astăzi fără calculator ? O statistică pusă în circulație susține că anual apar circa două milioane de texte tehnico-științifice ; adică 6—7 mii de articole, rapoarte, documente de cercetare pe fiecare zi de lucru. În lume apar peste 100 000 de reviste tehnice, cantitatea de informație de acest fel dublîndu-se la fiecare zece ani. S-a strins deja un stoc accesibil evaluat la zece trilioane — 10^{13} — de caractere alfanumerice, care reprezintă cunoștințele științifico-tehnice înregistrate sub toate formele de la începuturi pînă la mijlocul anilor '60. Plus ce s-a mai adunat de atunci.

Dezvoltarea a făcut posibilă apariția calculatoarelor. Acestea, catapultează informația și prin ea stimulează dezvoltarea.

Înainte de a fi un lux, computerul este o necesitate.

NEAGU UDROIU

Jocul dezarmării și cursa morții

Premiul Nobel pentru pace a fost decernat în 1982 Alvei Myrdal, diplomat, om de stat și savant din Suedia, și lui Alfonso Garcia Robles, diplomat și jurist, fost ministru de externe al Mexicului. Acest eveniment a suscitat un interes sporit față de literatura de specialitate consacrată păcii și dezarmării, fenomen ilustrat, între altele, de republicarea, într-o versiune revăzută și adăugită, a unei lucrări fundamentale semnate de Alva Myrdal sub titlul The Game of Disarmament (Jocul dezarmării), apărute la New York la finele anului 1982 în prestigioasa editură Pantheon Books.

Cele 12 capitole ale volumului se recomandă prin ele însele prin bogăția documentației, adîncimea analizei și preocuparea constantă de a demonstra caracterul aberant la cursei înarmărilor. Încă în prefața cărții Alva Myrdal afirmă că în toiul freneticei curse a înarmărilor a apărut chemarea de înghețare a înarmărilor nucleare, iar „acum este momentul cel mai potrivit pentru a proceda la o asemenea înghețare".

În prima parte a lucrării consacrate forțelor care se află în spatele cursei înarmărilor este demonstrat caracterul irațional al competiției pentru dobîndirea supremației militare. Sînt tratate în trei capitole aspecte dintre cele mai actuale pentru dovedirea inconsistenței tezei obținerii unei securități mai mari prin înarmare, sînt demascate consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor, cu privire specială asupra nocivității acesteia pentru țările în curs de dezvoltare.

Întreaga monografie a Alvei Myrdal este orientată spre practică și acțiune. De aceea, cea de-a doua parte a lucrării este îndreptată spre de valoare incontestabilă a activității negocierilor pentru dezarmare și a activizării agendei acestora. În opt capitole sînt examinate subiecte cum sînt : încetarea cursei înarmărilor atomice și convențională ; oprirea proliferării armelor nucleare ; combaterea așa-numitelor explozii nucleare „pașnice" care au, în realitate, o finalitate militară ; scoaterea în afara legii a războiului în general și cu deosebire a armelor care pot produce suferințe inutile ; eliminarea armelor chimice și biologice ; controlul internațional al dezarmării ; convocarea unei conferințe mondiale a dezarmării ; problematica specifică a dezarmării în Europa.

Ancorarea cercetării aspectelor politico-diplomatice și militare ale problematicii dezarmării în actualitatea dramatică a relațiilor internaționale contemporane invită la o analiză în care dimensiunea morală a mesajului cărții trebuie subliniată cu toată claritatea. Spre sfîrșitul vieții sale, Bertrand Russel a afirmat că posibilitatea supraviețuirii umane pe planeta noastră pînă la sfîrșitul acestui veac este numai de 50 la sută. Deși nu combate această sumbră profeție, Alva Myrdal declară că ea declină să accepte o poziție defetistă. Cursa înarmărilor este irațională. Nu ne este însă îngăduit să lăsăm să triumfe nesăbuința. Speranța de inversare a orientării spre înarmări trebuie să se întemeieze pe stăruința continuă și neobosită de a educa deopotrivă guvernanții și popoarele de a-și recunoaște adevăratele lor interese. Aceasta presupune atacarea efectivă a forțelor promotoare care propulsează cursa înarmărilor. Temeiurile moralității ne obligă la o ofensivă împotriva cursei înarmărilor. Fiecare nouă generație de arme devine tot mai antiumană, iar fiecare nou război este tot mai crud și mai nimicitor. Cei cărora le este scump idealul dezarmării nu se pot însă mărgini la lamentări patetice în jurul primejdiei drumului spre moarte. Dimpotrivă, curmarea practică a acestei tendințe postulează unirea eforturilor tuturor celor care cred nesovăielnic în valoarea supremă a păcii și doresc cu ardoare să se ajungă la distrugerea arsenalului purtător de moarte. De aceea, autoarea se pronunță cu vigoare în favoarea unei strategii realiste și curajoase, apte să asigure limitarea și reducerea înarmărilor și să permită eliminarea imediată a unor arme ucigătoare. În acest scop, se impune o abordare nouă și cuprinzătoare a întregii problematici a dezarmării. Vom încerca, într-o altă secțiune a acestor însemnări, să urmărim fondul ideatic al „Jocului dezarmării", pe baza capitolelor dense și stimulatoare ale volumului Alvei Myrdal.

IOAN VOICU

Operațiunea „Blue smoke"

E tînăr, are doar 32 de ani, însă un mare curaj de a intra în afaceri dar nu dintre cele la lumina zilei (deși expresia e cam depășită prin chiar evoluția lumii). Pentru că altfel nu-mi închipui că se lansa în traficul de droguri și nu unul de cîteva grame acolo ci de ordinul kilogramelor. Cînd a fost arestat pe aeroportul Ezeiza din Buenos Aires, venea dinspre Sao Paolo, din Brazilia, și fireste, urma să ajungă pe continentul nord-american. Avea la el, bine ascunse, șapte kilograme de cocaină pură. Aflînd cît valorează pe piața neagră — 4,5 milioane dolari ! — mi-am închipuit că e totuși unul dintre cei mari în asemenea afaceri necurate. Nu trec decît cîteva zeci de minute și o altă depeșă a agenților de presă anunță o captură record : 21 kilograme de heroină confiscată la frontiera pakistanezo-afgană ! S-o luăm pe scurt : 420 kg heroină anunță autoritățile iraniene (mai '81) că au interceptat ; 26 decembrie 1961 la frontiera pakistanezo-iraniană se descoperă 109 kg (valoare 163 milioane dolari !) ; la 5 februarie 1982 în Hong-Kong, venind dinspre Singapore, se confiscă 73 kg ; tot în aceeași lună 80 kg și apoi 75 kg în Pakistan (unde 750 kg fuseseră confiscate de vameși în ultimele șase luni) ; la 22 februarie, în Statele Unite, sînt interceptate peste 70 kg, drogul, valorînd 70 milioane dolari, fiind expediat din Neapole (Italia) la New York ; trei luni mai tîrziu, la frontiera pakistanezo-afgană se confiscă 160 kg ; iar la sfîrșitul anului trecut se înregistrează recordul absolut : 396 kg provenind de pe meleaguri afgane sînt descoperite de vameșii pakistanezi. Ziarele nu mai prididesc cu comentarea implicațiilor unui asemenea fapt, căci orice ar fi e vorba totuși de 396 kilograme și nu de altă unitate mai mică. Unele își trimit chiar reporteri care să refacă drumul acestei operațiuni temerare de surprindere a traficanților și a legăturilor lor. Între timp, la 22—23 ianuarie, în Italia se mai confiscă 80 kg dar ecourile recordului încă nu se stinseseră. Abia apăruseră primele fotoreportaje ale unor culturi de pavot dintr-o zonă pakistaneză cînd s-a aflat bomba. Ea a fost posibilă întrucît și operațiunea „blue smoke" (fumul albastru) s-a desfășurat cu succes. A fost concepută și condusă cu un singe rece specific genului respectiv de directorul vămilor din statul Peshawar, Jenhagir Khan, un bărbat de 40 de ani, descris ca incoruptibil de toți cei care-l cunosc și a cărui echipă deține recordul mondial al confiscării de heroină. Aflăm că i-au trebuit exact doi ani pentru a-și crea o rețea adecvată de oameni infiltrați printre traficanții pakistanezi și afgani și că datorită unuia dintre aceștia s-a aflat de recenta afacere care a încoronat „blue smoke". Marfa fusese, toată, adunată într-o casă din Sandi Kotal, centrul traficului cu opium și heroină situat într-o zonă tribală pakistaneză inaccesibilă însă autorităților. Vameșii au găsit mijloace de supraveghere continuă a drumurilor spre Peshawar dar, stupoare, automobilele ce transportau marfa au dispărut. Eșec ? Se pare. Totuși, un camion cisternă părăsește casa suspectă și este interceptat puțin mai departe. Șoferul dispare în întunericul nopții și al pădurii iar oamenii lui Khan găsesc în camion 421 kilograme heroină ce urma să ia probabil drumul Bombay-ului, apoi spre alte zone, îndeosebi americane. Drogul ar fi adus exact 250 milioane dolari traficanților. N-am putut afla ce voiau să facă ei cu această modestă sumă iar tînărul ecuadorian arestat cu cele 7 kg ale sale pare un dulce copil !

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

N.B.I. — R.D.G.

La Piatra Neamț, salcia contra bradului

O scrisoare

„In orașul nostru, au fost tăiați zeci de copaci frumoși care împodobeau străzile. Spre exemplu pe strada 6 Martie 15 plopi fainici au fost doborîți fără milă. Și ce frumos arătau străzile vara străjuite de arborii înalți care nu mai sînt...“ Semnat : Viorel-Roberto Bordeanu, bulevardul Decebal nr. 14, ap. 74, Piatra Neamț.

Marți, 1 martie a.c., la primăria municipiului Piatra Neamț, stăm de vorbă mai întîi cu tovarășii Iulia Popa și Cornel Gabor de la scrisori. Aflăm că masacrul vegetal s-a petrecut în toamna lui 1982 „pe toate străzile și mai ales pe lîngă pîrîul Cuiejd“. S-a ocupat de asta ing. Traian Dîrțu, șeful sectorului gospodărie comunală și locativă. Care ne spune : „Ceea ce s-a dat jos erau numai plopi. Au rădăcină adîncă. Erau plantați pe traseul canalizării. Au rupt țuburile cu rădăcinile lor. Dar tăierea a implicat de la sine plantarea cu tei. Pe „6 Martie“ și bulevardul Dacia s-au tăiat vreo 50 de plopi“. Cornel Gabor ne transmite rugămintea tovarășului Constantin Potolincă, prim-vicepreședinte, să stam de vorbă, desore acest subiect, și cu dînsul. Ne așteaptă. Și ne spune, amabil, următoarele : „Tăierea plopilor a fost hotărîtă în comitetul executiv al consiliului popular municipal, anul trecut. Asta datorită necazurilor pe care ni le făceau plopii. Cădeau în stradă. Unui cetățean i-a fost furtită mașina. Apoi, plopii ne înfundau canalizarea cu puful lor alb. S-au tăiat circa 20—25 de plopi (s.n.). În locul lor s-au plantat imediat tei mari de circa 3 metri“. A treia explicație ne-a oferit-o însuși primarul Constantin Dospinescu : „Produceau necazuri la canalizarea orașului și țineau umbră la biecuri. (s.n.). Plopii aceia nici nu trebuiau plantați că făceau murdărie. Nu știu ce-au gîndit cei ce i-au plantat acum vreo 20 de ani. Acum au fost înlocuiți cu tei“. Că nu se știe cîți plopi s-au tăiat e limpede. Că supărarea împotriva lor e motivată divers — de asemenea. Cît despre tei „mari de circa 3 metri“ care ar fi fost plantați în loc „imediat“, sună sublim în istorisirea de la primărie, dar lipsesc cu desăvîrșire din locurile foștilor plopi de pe strada 6 Martie. Dar nu este singura situație în care și-a făcut loc, confortabil, o asemenea diferență între imagines reală, din teren, a unui lucru și imaginea de la primărie despre acel lucru. Iată.

În primele două luni ale acestui an, numai primarul primise în audiență 326 de cetățeni. Ni s-a spus că „problema locuinței“ este una din cele mai frecvente solicitări cu care vin oamenii. Se pare că n-a făcut excepție nici ziua de 1 martie a.c. cînd peste 60 de pietreni, unii cu copii în brațe, l-au asaltat pe primarul lor care anunțase în ajun că va ține audiențele marți, nu simbătă — ca de obicei — „pentru că simbătă trebuie să fie la București“. Față de o asemenea nevoie de locuințe pe raza municipiului, este și nefiresc, și absurd, și condamnabil ca, în cartierul Lenin, mai multe blocuri de locuințe, e adevărat nu confort I, să fie aproape în întregime devastate. Vandalismele s-au produs pe parcursul cîtorva ani. Multe apartamente nu mai au tîmplărie, instalațiile sînt distruse. . Distrugerile se petrec în plin oraș, dar nimeni nu știe cine e de vină, pagubele nu pot fi recuperate, dezastrul rămîne anonim. Aceasta se cheamă la primărie grijă față de oameni și față de avutul obștesc.

A doua scrisoare

„Mă numesc Crețu Mihaela. Am 20 de ani. În 1982 am absolvit liceul, cura seral, clasă cu profil economic. Prin forțele de muncă am fost încadrată vînzător la magazinul nr. 2 UNIC. Am căutat să-mi fac datoria atît față de conducerea unității cît și față de clienți. Dar, la 23 decembrie, fără să am vreo abatere, am fost mutată la unitatea nr. 20 CAFEA DULCIURI, condusă de Chirițescu Florica. Pe hîrtie. În realitate conducea Sava Gheorghe, muncitor necalificat. Acesta își permite orice, inclusiv brutalități față de clienți. Față de unii clienți. Cu alții consumă zilnic băuturi alcoolice de import în magazia unității. Cei cu care bea în magazie dețin importante funcții în orașul nostru Piatra Neamț. Seara, Gheorghe Sava făcea monetarul asistat de tovarășa Chirițescu, fără ca vreuna din celelalte vînzătoare să asiste sau să știe măcar ce sumă preda tovarășei Chirițescu. Cînd a înțeles că nu sînt de-al lui, Gheorghe Sava a început să mă admonesteze, să mă injure. Pînă la urmă m-a acuzat că nu am declarat în condică 25 de lei cu care am venit într-o zi de-acasă. A pus-o pe șefa unității să-mi facă referat și mi s-a desfăcut contractul de muncă...“

Miercuri, 2 martie a.c., după ce văzusem blocurile devastate și telii absenți ai tovarășului Constantin Potolincă, am încercat zadarnic să-l întîlnim pe acesta sau pe primar. Primul vicepreședinte era plecat de la birou și urma să se întoarcă în cîteva minute dar nu s-a mai întors, iar primarul, care trebuia să fie simbătă la București, ni s-a spus că și-a luat în prealabil 3 zile de concediu. De la primărie mergem la I.C.S. Alimentara Piatra Neamț. Directorul Mihai Hîrțescu cunoaște lunga și ciudata poveste a lui Gheorghe Sava. Carnetul de muncă al acestuia arată că are 4 clase primare făcute la alfabetizare. Același document probează însă că mulți ani de zile el a fost șef de magazin ori numai gestionar. Maria Dospinescu, inspector de personal, precizează că, la 1 aprilie 1975, l s-a schimbat încadrarea în muncitor necalificat nu pentru că ar fi observat dînsa ori directorul, ci pentru că un control C.F.L. de la județ constatase că încadrarea lui Gheorghe Sava ca gestionar este ilegală. Menționăm că această încadrare, cu data de 16 aprilie 1973, a fost înscrisă de Maria Dospinescu, iar dînsa are amabilitatea să ținăminte că 16 aprilie 1973 a fost ziua venirii ei la I.C.S. Alimentara Piatra Neamț, unde Mihai Hîrțescu venise cu exact 6 zile mai devreme.

Imagini nereconfortante

Directorul ne spune că are cunoștință de brutalitățile lui Gheorghe Sava împotriva cumpărătorilor — o femeie a primit de la el un borcan de muștar în cap — și ne spune ca se felicită pentru inspirația de a dispune un inventar acolo la 27 ianuarie 1983. Aflam că s-au găsit „într-o cutie“ 170 000 de lei dosiți din vînzari. Au fost luați în calcul și, totuși, s-a constatat o lipsa în gestiune de 24 000 de lei. A doua zi, Gheorghe Sava s-a internat în spital. Mai este în concediu medical. Chirițescu Floarea a fost mutată la altă unitate. Dosarul pentru lipsă a fost trimis la miliție. Cum se face însă că 25 de lei dosiți au provocat o adevărată furtună împotriva unei tineri și că 170 000 de lei tot dosiți n-au produs nici o impresie, absolut nici un efect, au fost doar numărați și considerați încasări din ziua respectivă, deși inventarul a început la ora 8 și 30 de minute ? Mihai Hîrțescu se mîră candid, mai tare ca noi. Mihaelei Crețu nu-i știe adresa. Deși l-a trimis acasă o comunicare oficială la 15 ianuarie a.c. Pe Chirițescu Florica o găsim la noul loc de muncă. E nemulțumită că au fost făcuți vinovați de lipsa constatată numai ea și Gheorghe Sava, iar aceasta în temeiul unor declarații redactate incorect de Maria Dospinescu. „Am semnat fără să vedem ce a scris“. Știe că Gheorghe Sava își invita cunoscuții la băutură în magazie — „unii tovarăși de la consiliul popular, că e cam vizavi de noi, dar nu știu cum îi cheamă, asta nu pot să vă spun“ — dar stăruie să reținem că „nu erau adevărate chefuri“.

Să-l fie dată oare acestui frumos oraș cere este Piatra Neamț, soarta de a stîrnici un fel de tradiție a unor lucruri anapoda ? Pe lîngă situațiile prezentate mai sus, mai adăugăm doar două. Motelul „Cristina“ din apropierea municipiului deține o sinistră celebritate : a costat milioane, dar n-a fost folosit și se degradează pentru că a fost amplasat greșit. A fost amplasat greșit împotriva avertismentului răspicat, în chiar acest sens, formulat de un specialist. Mihai Dabija, director adjunct al O.J.T. Neamț, ne-a spus „Se va demola. Munteanu n-a fost nebun cînd a spus că nu se poate amplasa acolo. Acolo singura soluție e demolarea. Și se pare că O.J.T. Neamț va plăti 5 milioane pe nedrept, fiind cel mai puțin vinovat“. A doua situație absurdă a creat-o construcția — dacă nu cumva și proiectarea — defectuoasă a unei piscine în plin municipiu, lîngă Hotel Central. „Ca să poată fi utilizata, sînt necesare remedieri de circa un milion și jumătate de lei“, ne-a spus Mihai Dabija. Dar nimeni nu le dă, pentru că nu există vinovați... Cum construcția, administrată de I.J.G.C.L., nu producea decît pagube, a fost trecută în administrația O.J.T. care, fără s-o poată folosi, plătește amortizare, peste 100 000 de lei pe an, diminuîndu-și tot cu aceleași sume beneficiile.

E drept că, la Piatra Neamț, nu sîntem departe de locurile în care Ion Creangă va fi auzit, în copilărie, povești despre cîte unul care încerca zadarnic să bage soarele în casă cu obrocul. Și e drept iarăși că situațiile prezentate aici sînt tot de domeniul absurdului. Dar gospodărirea unui municipiu poate fi lăsată la infinit în seama... tehnicii obroculuî? Atîta timp cît cei în drept îi vor orbi pe cei vinovați — vinovați prin acțiune sau inacțiune! — de pagube ori de situații ca acelea de mai sus, sursa absurdă a lucrului anapoda se va menține, chiar ea, această toleranță, fiind încununarea absurdului, cel mai anapoda dintre lucrurile anapoda. Și numai pînă atunci un primar peste astfel de situații pidosnice se va putea simți reconfortat cînd va vedea în grădina altuia ceva asemănător. Joi, 3 martie a.c., dimineața, în trenul care ne aducea la București, l-am întîlnit în adevăr, cum ne spusese soția lui, pe Constantin Dospinescu. La Chitila, pe lîngă acele case prăpădite din vecinătatea liniei ferate, pe care le vede tot omul din tren, primarul descoperă dintr-odată mormane de gunoaie, ca pe lîngă blocurile devastate de la Piatra Neamț. Se luminează la chip, suride. I-a dispărut de pe față orice încruntare și pare să se fi scuturat de tot răul de care suferise ieri. „Vedeți că și aici sînt gunoaie?!? Și dumneavoastră veniți la Neamț să mă întrebați de plopi!“ Ce să-i fi răspuns? Mai ales că îl vedeam reconfortat.

DORIN GHERGHINESCU
VICTOR RĂDULESCU

Cușca suflerului

Comedia franceză (III)

Moartea lui Molière lasă trupa de la Palais-Royal complet descoperită. Pierduse abilul conducător, principalul actor, furnizorul strașniculul repertoriu de comedie. Greu de dus mai departe opera ilustruiui promotor. Văduva lui însă, înfruntînd greul moment, dovedește îndrîjire. Are noroc cu inimosul La Grange, care i se alătură în nobilele-i strădanii.

Dar cum se întîmplă de obicei, din clipa cînd Molière nu mai este, sala de la Palais-Royal începe să fie rîvnită, ca singura adecvată. Cel care se ține cel mai tare să pună mîna pe ea este Lulli, compozitorul florentin, pe care comediantul îl promovase, îl ajutase chiar cu bani din buzunar la începuturile activității pariziene.

La Grange se dovedește încă o dată îngerul păzitor al frustratei asociații. Menține moralul trupei, încurajează pe M-lle Molière. Împreună cu ea, căutînd o nouă sală în care să continue moștenirea părintelui teatrului francez, ei cumpără, în mai 1673, teatrul din strada Guénégaud.

Reîncep reprezentațiile cu trupa formată din zece bărbați și nouă femei. Din vechii camarazi ai lui Molière : La Grange, De Brie, Du Croisy, Hubert, M-lle Molière, M-lle De Brie, M-lle du Croisy și M-lle La Grange. Acestora li se adaugă doi artiști care jucaseră cu mare succes în provincie, Guérin d-Estriché și ibovnica acestuia, Judith de Nevers, zisă M-lle Guiot. La scurt timp văduva lui Molière pierde numele ilustru, devenind soția lui Guérin d-Estriché.

Teatrul du Marais fiind suprimat de poliție, la Paris nu mai rămîn decît cel de la Hôtel de Bourgogne și teatrul din strada Guénégaud. Concurență înversunată între cele două scene, deși prima reprezintă tragedii — Racine — și cea de a doua continuă repertoriul molieresc. Disputa ia amploare odată cu scandalul celor două Fedre.

2 ianuarie 1677 : prima reprezentație a Fedrei lui Racine la Hôtel de Bourgogne. A doua zi, o furătură, Fedra de Pradon pe scena din strada Guénégaud. Prin cabala organizată de ducesa de Bouillon și fratele său, ducele de Nevers, săli goale la capodopera lui Racine și arhipline la ceea copiată de Pradon... Culisele Parisului descurajează pe Racine, decis să renunțe la dramaturgie, fără să întrevadă că timpul e la pîndă, suveran, să-i rostuiască steaua...

Enervat peste măsură de ambele trupe subvenționate de el, care disputîndu-și întîietatea o duc într-o ceartă, aranjamente, mașinațiuni, regele, privind cu ochi superior disensiunile, sfătuit de Colbert, decide să pună capăt discordiei.

21 octombrie 1680, Ludovic al XIV-lea semnează următorul ordin regal :

„În numele Regelui, Majestatea Sa, considerînd în legătură cu reunirea celor două trupe de comedieni stabilite la Hôtel de Bourgogne și în strada Guénegaud la Paris, pentru a nu face în viitor decît una singură, spre a reda reprezentațiile de comedie mai perfecte prin intermediul actorilor și actrițelor cărora ea le-a dat loc în zisa trupă, Majestatea Sa a ordonat și ordonă ca în viitor aceste două pomenite trupe de la Comedia Franceză vor fi reunite pentru a nu face decît o singură și aceeași trupă, și va fi compusă din actorii și actrițele de pe lista de mai jos hotărîtă de Majestatea Sa. Și pentru a le da putința de a se perfecționa din ce în ce, numita Sa Majestate vrea ca numita singură trupă poate reprezenta comedile în Paris, interzicînd tuturor celorlalți comedieni francezi de a se stabili în numitul oraș și foburgurile Parisului fără ordinul expres al numitei Sale Majestăți ; Majestatea Sa ordonă domnului La Reynie, general locotenent de poliție, de a supraveghea executarea prezentei ordonanțe.

Făcut la Versailles la 21 octombrie 1680.

Semnat Ludovic, cu sigiliul Majestății Sale, și dedesubt, Colbert“.

Iată actul de naștere al Comediei-Franceze.

Însuși regele indică actorii noii trupe. El îi dă numele ce-i va purta pe mai departe, Comedia-Franceză. Sigiliul regal încrustează pentru viitorime moștenirea lui Molière și a comedienilor săi.

De-aici înainte, imposibil de urmărit și redat toate meandrele imensei opere pe care timpul a consolidat-o, din migala atîtor generații de uriași corifei, din contribuția măiestritelor pene scriitoricești, din asaltul argumentelor vieții, adeseori decisive. Firesc, mintea cît de năstrușnică a condeierului să piardă pe parcursul sutelor de ani, momente hotărîtoare, figuri luminoase, reforme determinante, amănunte de uz autoritar și de esență de artă. Dar ele au existat, s-au consumat, au tins către același constructiv țel, înălțarea Comediei-Franceze, a gloriosului templu ce rămîne în timp cu toate luminile aprinse... Cîte scăpări, ce pustiitoare uitare, pe bietul scrib care se încumetă să aducă în trepidația zilelor noastre cele trei secole de glorie ale primului teatru al lumii ! O face totuși, pentru că i-o dictează poezia dramatică. I-o impun românii de la Comedia-Franceză. De Max, Ventura, Yonnel, care au realizat indisolubila legătură dintre noi și Franța, fiind în sanctuarul lui Molière continuatorii acestuia, deși veniți de pe meleagurile doinei...

GABY MICHAILESCU

Cronica șoselei

Un copil simbol

În depărtare se zărește doar o pată albă înconjurată de cîte un pic de roșu, verde și portocaliu. Pe măsură ce mașina noastră se apropie de locul unde stau „cocoțate“ aceste pete de culori, ziua luminoasă cu cerul azuriu ne ajută să deslușim treptat contururile obiectului spre care ne îndreptăm atenția. E un copil îmbrăcat în pantaloni roșii și paltonaș portocaliu. Pe cap are o căciuliță verde. Își mișcă pe plan vertical brațul drept. Ne dăm seama că palma lui micuță imprimă pe retina ochilor noștri acea pată albă care acum se agită spre noi.

„Ne face semne prietenești de salut“, remarcă prietenul meu aflat la volan.

„Cred că e vorba de altceva“, îi răspund eu. „Semnalizează să oprim, Vlade, pentru orice eventualitate, redu viteza și repliază-te pe dreapta. Copilul dă impresia că vrea să ne spună ceva“. Într-adevăr, așa este. Pe măsură ce Dacia noastră rulează tot mai încet și se apropie de trotuarul din piatră de rîu, frumos amenajat, piciul coboară de pe derdelușul aflat la circa 10 metri deasupra șoselei și se îndreaptă cu pașii săi mărunți spre noi.

Parcă de departe, datorită culorilor vii, puștiul părea mai înalt. Acum, se deslușește o mogîldeață cu o mutriță rotundă, ochi negri vii, sprîncene bine conturate și niște bucle de culoarea cărbunelui care, deloc disciplinate, tind să evadeze din strînsoarea căciuliței.

Cînd ne vede, îndreptîndu-ne spre el, obrajii copilului se îmbujorează tot mai tare. E din ce în ce mai emoționat.

„Bună copile. Spune-ne în primul rînd ce ești, fată sau băiat ? După bucle parcă ai fi fată, după haine s-ar zice că ești băiat“.

„Băiat, nene, cum să fiu fată ?“

„De ce ne-ai oprit, s-a întîmplat ceva ?“

„Nene, mai încolo e radarul. S-o lăsați mai încet... !“

„Și unde e radarul ăsta al tău, mă ?“

„Nu-i al meu, e al Miliției. Mașina e după deal“.

Ne pufnește rîsul, dar ne străduim să fim serioși.

„Și radarul ăsta stă tot timpul în același loc ?“

„Păi nu, numai cîteodată“.

„Și tu stai aici, pe derdeluș, în fiecare zi, sau numai cînd știi că radarul e la post ?“

„Păi numai cînd mă lasă mama afară, cînd e frumos și nu plouă vin aici și fac semnale“.

„Și-i semnalizezi pe toți?“ „Nu pe toți, numai pe cei care vin tare, ca dv.“

„Deci tu semnalizezi și cînd nu e radar. De ce ?“

„Păi să nu se răstoarne“.

„A fost vreun accident pe aici, s-a răsturnat vreo mașină ?“

„A fost, cum nu. În șura lui nea Fănică de colo, piciul ne arată o construcție din lemn la vreo sută de metri de noi, situată în zona de mijloc a unei curbe destul de strînse, au intrat două mașini. Nea Fănică era bolnav. N-a putut repara gaura imediat după primul accident. Dar după cîteva zile, exact prin același loc, a intrat un camion, din acela mai mic“.

„O furgonetă ?“ „Da, da, cam așa ceva“.

Convorbirea devine din ce în ce mai interesantă.

„Și ce-a zis nea Fănică ?“

„Vezi ce bine că n-am reparat peretele grajdului, că tot mi-l găurea din nou. Așa s-a vătămat mai puțin, găsind gaura gata făcută. Și mici paguba mea nu-i dublă“.

„Și te-ascultă șoferii ăștia care trec pe aici ?“ „Da, cum să nu. Cei mai mulți opresc la semnalul meu“.

„S-a supărat vreunul că l-ai oprit ?“

„Nu, nici unul. După ce vorbesc cu mine pleacă veseli“.

„Și merg tot așa de «tare» ?“ „Nu, o lasă mai încet. Mi-o spun băieții de la radar“. „Bravo, puștiule, azi ai lucrat bine și tu și noi, n-am avut nici măcar o tamponare“.

„Ia ciocolata asta, piciule, mai îndulcește-te și tu, o meriți pe deplin“.

„Nu veniți în curte?“, ne invită puștiul. „Mîța noastră a născut 7 pui, au făcut ochi cu toții. Știți ce frumoși sînt ? Tocmai le-a dat mama lapte. Au o poftă de mîncare grozavă“.

„Esti foarte drăguț, îți mulțumim, dar acum n-avem timp. Te vizităm altă dată“.

Ne despărțim cu părere de rău, parcă, de inimosul copil.

Ochii inteligenți ai puștiului ne urmăresc pe drumul nostru spre mașină. Are o mină mulțumită, mulțumită că gestul său simplu, dar profund omenesc, a găsit și de astă dată înțelegere.

În mașină reflectăm un timp. Apoi Vlad, care apasă acum ponderat pe pedală, rupe tăcerea. „Parcă după o discuție de asta cu un suflet de copil avînd o minte atît de ascuțită, devenim mai omenoși, mai buni. Asta îndeamnă și la reflecție. La 6 ani ai lui, băiețelul știe de fapt mai multă circulație decît numeroși șoferi. Știe să-i selecționeze pe cei care conduc agresiv, să-i avertizeze că urmează o porțiune de drum periculoasă care le poate pune în pericol viața și sănătatea. Mai presus de orice e însă altceva. Băiețașul ăsta e de fapt un simbol. Simbolul generației care vine în urma noastră, demonstrîndu-ne, tonifiant, o civilizație superioară.

VICTOR BEDA

Foc nestins

la foc nestins

Localități : Hunedoara, 2 martie 1983, orele 16, Sala siderurgistului ; Călan, 3 martie, orele 15, Sala casei de cultură ; Deva, 3 martie, orele 20, Sala sporturilor.

Durata : spectacolul de la Hunedoara — 4 ore ; 3 ore, cel de la Călan ; 5 ore și jumătate, la Deva.

Număr de spectatori : 3 000, la Hunedoara ; 800 în sala din Călan și 5 000 în spectacolul de la Deva.

Calitatea spectacolelor : excepțional spectacolul de la Hunedoara și tot astfel cel de la Călan, desfășurate în variante concentrate ; foarte bun cel de la Deva.

Atmosfera : receptivă și competentă, la Hunedoara ; distantă la început, caldă și confortabilă la sfîrșitul manifestării de la Călan ; entuziastă la Deva.

Noutăți : grupul timișorean „Pro Musica" a cîntat pentru prima oară în public cîntecul „Șoimul", compoziția grupului pe versurile poetului Adrian Păunescu.

Aportul organizatorilor : ținem în primul rînd să mulțumim organizației de partid a județului Hunedoara, conducerii sale, tovarășului prim-secretar Radu Bălan, a cărui prezență discretă la spectacolul nostru de la Hunedoara o salutăm și aici, pentru deschiderea față de cultură, pentru înțelegerea față de nevoile tinerilor, pentru promptitudinea și eficacitatea sprijinului acordat desfășurării manifestărilor noastre în acest județ. Ireproșabilă a fost în această microstagiune din județul Hunedoara intervenția organizatorilor, a prietenilor noștri uteciști care și-au făcut datoria față de colegii lor de generație. În sprijinul celor mai bune relații de pînă acum stabilite cu reprezentanții lucrătorilor Ministerului de Interne au fost raporturile noastre în manifestările de la Hunedoara, Călan și Deva.

După spectacolul de la Lupeni am plecat direct la Deva unde ne-am propus să fie noul sediu al celor cîteva zile cît mai aveam de stat în județul Hunedoara. Am ajuns tîrziu în noapte și imediat după prînz ne-am deplasat spre Hunedoara, unde spectacolul era programat mai devreme ca de obicei. Am început cu trupele rock, pentru a încălzi publicul și a-l predispune la participare, cu atît mai mult cu cît timpul ne era drămuit de așteptarea transmiterii importantei confruntări fotbalistice în care era angajată echipa din Craiova, pentru toată lumea, azi, echipa noastră. Atmosfera a devenit repede deschisă, prielnică actului viu de cultură. Oamenii ne-au făcut dovada lipsei lor de prejudecăți, iar conducătorul cenaclului a formei extraordinare în care se afla dînd curs rugăminții primite din sală de a cîti parodia pe care i-a dedicat-o Arsamatoria și care, constatăm, circulă peste tot, împrumutînd din faima celui parodiat. Ildiko Szabo a cîntat aici, mai bine ca niciodată parcă, șlagărul afirmat cu atîta forță în ultimul timp, „Totuși iubirea". Și tot ea creează un moment admirabil cîntînd „Doina Ianculuí", un cîntec al cărui refren este alături de multe altele obținute în cultură, un cîștig al epocii Nicolae Ceaușescu. „Sus, sus, sus la munte, sus / Sus, sus, sus române, sus / Acolo și Iancu-i dus / La Vidra de Sus". Cîntecele de pace cărora le adăugăm firesc pe acelea de țară ridică toată sala în picioare. Este, într-adevăr, o atmosferă de libertate opțională grăitoare. Și iată ce bilet primim : „Profesorul nostru de istorie, Iorgovan Constantin, ne învață cîntecele cenaclului. La începutul orelor cîntăm „Iancu la Tebea". Cîntați cu clasa a IX-a C de la liceul de matematică-fizică acest cîntec". Deci, la un liceu de matematică-fizică un profesor cu deschideri largi a înțeles că procesul intim de modelare a caracterelor trebuie să evite limitările și închistarea. Un sincer bravo, profesore, căci pe ființa unor asemenea oameni se pot grefa oricînd cu temeinicie cele mai alese și profunde sentimente, iar țara va crește astfel simplu, firesc, prin oamenii ei. Oameni transformați, în parte măcar, și sub ochii noștri, devenind de-a dreptul extraordinari. „Eu sînt de meserie oțelar. În greaua muncă pe care o prestez, merit să ascult Cenaclul Flacăra. Vă mulțumesc că ați venit din nou la noi". (Banciu Nicolae — OSMI — Combinatul siderurgic Hunedoara). Și pentru că asemenea oameni nu sînt simple invenții este foarte probabil ca elevele dintr-a XII-a a liceului din Călan, Mariana și Mirela, să fi avut un profesor ca cel despre care am vorbit sau vreun frate ori părinți ca muncitorul oțelar al cărui bilet l-am transcris mai sus. Invitația lor de a ne abate și prin orașul în care trăiesc, feiul în care a fost ea făcută, ne determină să credem asta iar atunci, la primire, pur și simplu ne-a incitat. Iat-o : „Sîntem cîțiva tineri revoluționari din Călan care se simt persecutați din cauza faptului că ne evităm orașul. Oare noi nu sîntem tineri ? Oare noi nu vă iubim ? Se mai acceptă crize de tot felul, dar nu și cea de cultură". Acest mod de-a pune problema ne-a făcut să ne rușinăm de faptul că nu ne-am gîndit noi, primii, să mergem în orașul lor și ne-a determinat să propunem organizatorilor uteciști studierea posibilității de-a da, a doua zi după prînz, un spectacol pentru tinerii din Călan. Spectacolul programat inițial la Deva pentru ziua următoare la orele 18 a fost împins cu două ore mai tîrziu iar acesta, de la Călan, a început la orele 15. Atmosfera de la debutul manifestării noastre descircumscrisă bucuriei de a cînta, dîrzenia cu care se bătuseră oțelenii cu o seară înainte pe terenul fotbaliștilor de la Kaiserslautern lasă să transpară totuși o anumită stîngherealâ transformată mai apoi, pe măsură ce deslușea configurația spectacolului în aburul unei călduri aproape familiare. La „Iancu la Tebea", care avea să fie cîntat de toată sala în poziție de solemnitate liber acceptată. Adrian Păunescu a oprit cîntecul spre a-l saluta pe primul dintre cei prezenți care a avut bunul simț de a se ridica în picioare la auzul numelui lui Iancu. A transformat deci actul artistic în act de educație, dublîndu-i eficiența prin evidențierea tuturor funcțiilor sale, unele dintre ele secundare doar în raport cu percepția și nu cu valoarea. Și iată că urmare un alt om dintre cei mulți aflați pe margine este pus în situația de-a gîndi și mai profund, remarcînd : „Noi am stat tot timpul în picioare", adică, vezi bine, sîntem cîțiva pe aici care acceptînd această poziție incomodă am înțeles că în fața artei adevărate, umaniste, el, omul poate să stea în picioare, omaglînd-o astfel. Cîntecul „Trăiască România" este dedicat președintelui Nicolae Ceaușescu, omului care a înțeles mai bine ca oricare altul necesitatea schimbării destinului țării prin schimbarea destinului oamenilor ei. Sîntem fericiți că prin Cenaclul Flacăra am descoperit în sufletele oamenilor tineri nu doar dragostea pentru istoria și eroii neamului, dar și rezerve de tandrețe pentru părinții lor. Cu atît mai mult cu cît acela care au considerat că nu avem identitate și trebuie să nu avem, au știut că una dintre căile prin care pot obține asta este legătura dintre părinți și copii, ce trebuia desfăcută. Pornind, deci, de la ideea umanistă a partidului nostru, a dragostei ce trebuie cultivată pentru popor și părinți am adus și la Călan două interpretări a două mari creații la cota cea mai înaltă a emoției : „Repetabila povară" (Adrian Păunescu) și „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă). Și pentru că afară mari fulgi troieneau ca-n povești, Adrian Păunescu anunță (?). Buletin de știri : „Mare iarnă o picatu / Florile sînt dalbe / La Călan ne-o apucatu / Florile sînt dalbe".

La plecarea spre Deva pierdem o jumătate de oră încercînd să scoatem la drum camionul cu instrumente care se împotmolise. În fine îl tractăm cu autocarul, cei doi șoferi Radu Alexandru și Mihai Țuculescu colaborează, îi mai ajutăm și noi cu o vorbă. Și ajungem la timp. Deva, o dezlănțuire de entuziasm prelungind în suflete lumina cîntecelor noastre și în viețile oamenilor exemplul artei noastre a încheiat rotund microstagiunea din județul Hunedoara, județ în care (nu vom uita asta !), la Romos, a renăscut, în 1981, Flacăra noastră.

La Țebea

foșnesc gorunii

4 martie, orele 13. În drum spre Arad pornind din Deva cenaclul s-a oprit la Brad, dat fiindcă nu mai poposise de multă vreme aici și promisese cu o seară în urmă, la solicitări venite din sală, că se va întîlni preț de cîteva minute în centrul acestei localități cu iubitorii săi. Și chiar așa s-a întîmplat ! S-au cîntat cîteva din cîntecele cele mai semnificative ale cenaclului : „Dor de Eminescu", „Jurămînt la Putna", „Doina Ianculuí", „Nu uita că ești român", „Colindul Ardealului", „Iancu la Țebea", „Rugă pentru părinți". De aici drumul nostru a trecut prin Țebea unde stă spre neuitare mormîntul lui Avram Iancu. Toader Dragoșa, custodele bisericii cu tricolor, a urat bun venit la acest loc istoric însemnat. Sînt lăudate faptele lui Iancu Avram care la 24 de ani a făcut o revoluție, fiind comparabil din acest punct de vedere poate doar cu Napoleon, vitejia sa — una cu a eroilor căzuți pentru dezrobirea Ardealului și caracterul său blînd și iubitor — iute cînd era vorba de interesele poporului. Lîngă gorunul sub care au depus jurămînt Horea, Cloșca și Crișan, lîngă acela a cărui coajă mîngîind-o Avram Iancu a spus : „Și cînd va veni dușmanul / să vă ia pămînt și drept / Români scuturați stejarul / ca din somn să mă deștept", lîngă gorunul președintelui Nicolae Ceaușescu, crescut frumos, despre care Toader Dragoșa spune că se dovedește că a fost pus de mînă bună, aveam să ridicăm și cîteva dintre cîntecele noastre cele mai fierbinți. Cu atît mai mult cu cît tot Toader Dragoșa ne amintește despre actul Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 ; „A fost o mare sărbare pentru poporul din Ardeal. Au venit mulți de prin toate satele și ne-au dus pe jos la Alba Iulia. Mergeam ca la o nuntă. În satul Sard ne-am întîlnit cu artileria grea germană, umilită la Mărășești. Noi pe o margine de drum, voioși, ei pe cealaltă plîngînd. 100 000 de oameni s-au adunat. Am făcut focuri și ne-am așezat în jurul lor. Cîntam..." și „Marșul batalioanelor române" reînvie în glasurile noastre apoi „Clopotul reîntregirii" sugerînd tot vuietul ce umplea văzduhul acelor vremi. „Doina Ianculuí", „Colo-n munții Țebei" (cîntat de Toader Dragoșa) și „Iancu la Țebea".

Adresîndu-se colegilor săi, Adrian Păunescu a arătat că acest ocol făcut pentru a veni aici, pe care lucrarea istoriei ne-a permis să-l putem face, este îndemnul pe care trebuie să-l simțim mereu chiar și atunci cînd „nu vom mai fi pumn ci degete la alte mîini. La mormîntul lui Iancu ne amintim că România este aproape cea visată de eroii ei și că în mijlocul Moldovei este un alt mormînt care și acela veghează". „Jurămînt la Putna" unește peste timp și spațiu țăria aceluiași ideal. Nu uităm să spunem înainte de-a pleca că datorăm eroilor de azi, președintelui Nicolae Ceaușescu bucuria de-a avea scrisă istoria cea adevărată și liniștea de-a ne vedea de ale noastre. Iar gorunii istoriei se pregătesc, cum spunea Adrian Păunescu, de o nouă primăvară. Al lui Horea, al lui Iancu, precum și tînărul și viguroșul gorun sădit aici, în 1966, de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Nu uita că ești român

AUTOR : Gherase Dendrino
DEPOZITAR : Corul din Bocșig-Arad

Nu uita că ești român
Nu uita că ești român
Că sus, în deal la tine-n sat
Popa Ioan te-a botezat
Și nana Stanca te-a ținut un an la sîn.

Refren

Pe la noi au viscolit mii de păgîni
Dar am rămas pînă-n sfîrșit totuși stăpîni
A mai trecut o larnă grea
Nu e nimic, vom aștepta
Că vine vara după ea.

Nu uita că ești român
Nu uita că ești român
Că dacă tatăl tău — cioban
Bunicul tău a fost Traian
Și-n țara asta te-a lăsat să fii stăpîn.

Nu uita că ești român
Nu uita că ești român
Că rădăcina ta de veacuri
Stă înfiptă în ogor
Și nu o poate smulge-un vifor trecător.

„Ne place să știm că sîntem tineri și buni"

Localități : Arad, 4 și 5 martie 1983, Sala Sporturilor.

Durata : primul spectacol — 6 ore și 15 minunte ; cel de-al doilea, 7 ore.

Număr de spectatori : peste 10 000 în cele două manifestări.

Calitatea spectacolelor : excepțională în ambele seri.

Atmosfera : deschisă, receptivă și fierbinte.

Noutăți : Ștefan Hrușcă a cîntat, pentru prima oară în public noua sa compoziție pe versurile poetului Adrian Păunescu : „La nunta ta". S-au comandat și executat la remarcabila întreprindere „Tricoul", tricouri cu inscripția cenaclului.

Aportul organizatorilor : mulțumim organizației de partid a județului Arad, conducerii sale, tovarășului prim-secretar Pavel Aron, vechi și drag prieten al străduințelor noastre, tovarășului primar Mircea Roman a cărui prezență la primul nostru spectacol din municipiul Arad o salutăm și pe această cale, pentru sprijinul acordat în desfășurarea manifestărilor noastre. Pentru aportul lor colegial, pentru promptitudine și devotament arătate cauzei noastre comune aducem aprecierile noastre activității organizatorilor uteciști, celorlalți factori implicați în desfășurarea spectacolelor noastre.

(Continuare în pag. 14)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar
TOPUL MUZICII TINERE
Talon de participare
nr. 2
martie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale participanților la spectacolele noastre, care au avut loc în această săptămînă la Arad (două spectacole), Timișoara (trei spectacole) și Lugoj (două spectacole), cu un număr de peste 30 000 de participanți, dintre care aproximativ 5 000 au fost votanți. Reamintim, totodată, iubitorilor noștri din țară posibilitatea participării lor la totalizările noastre, prin trimiterea opțiunilor lor alăturat talonului de participare. Iată noua configurație a topului nostru :

	Piesa	Interpret	Autor	Punctaj
1.	La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	7297
2.	Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	6961
3.	La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	5641
4.	Iancu la Tebea	Vasile Șeicaru și Ildiko Szabo	Adrian Păunescu	3993
5.	Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Majay Győze	3360
6.	Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	2439
7.	Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	1629
8.	Jurămînt la Putna	Gil Ioniță	Gil Ioniță	1480
9.	Te salut generație în blugi	Pro Musica	Pro Musica	1377
10.	Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	1348

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Nițiă, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57), secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57 Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30 ; Audiențe — 25 58 ; secția știință, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoaia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constan tin Balacciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Bîrlădeanu — 21 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mîntcan — 2528) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 25 50, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul XXXII
nr. 11 (1449) VINERI
16 MARTIE
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la consfătuirea de lucru în domeniul petrolului sintetizează:

INDEPENDENȚA ENERGETICĂ, STAREA NOASTRĂ DE VECHE

Paginile 2–3

„Flacăra" revine:

DELTA DUNĂRII

pag. 4

Dispunem de tot ce ne trebuie pentru a cîștiga bătălia pîinii

pag. 5

pag. 17

Ce mai face omul cu inimă de plastic?

pag. 20

Imagini dense, fiecare cuprinzînd în ea poveste, poezie, fior, taină și sens adînc. Lumea pe care ne-a arătat-o Valeriu Cămpan în expoziția lui din strada Brezoianu este mai profundă decît cea a imaginilor pe care le sesizăm obișnuit în cotidian.

Un buchet de flori pentru Universitatea

După cel mai bun rezultat din istoria fotbalului nostru de club, putem afirma:

Craiova a făcut totul pentru noi, să facem totul pentru Craiova!

Și astfel, într-o zi de miercuri a primăverii 1983, 16 martie, dacă mai țineți minte, obținu, cea mai populară, mai iubită și mai stăpînă de sine, echipa românească Universitatea Craiova, rezultatul cel mai de preț pe care acest fotbal al nostru l-a obținut vreodată : intră în semifinalele Cupei U.E.F.A. Sigur că aceste semifinale puteau fi ale Cupei Cupelor sau chiar ale Cupei Campionilor, dacă manevrele de culise, asupra cărora nu vom lăsa niciodată uitarea să se așternă, nu acționau cu duritate și ipocrizie, eliminînd treptat din cursa pentru titlul de campioană de anul trecut și pentru titlul de cîștigătoare a cupei această echipă care a găsit în susținătorii săi și în sine însăși capacitatea de a regenera și de a umili prin virtuozitate tehnică, angajare morală, dăruire patriotică și inspirație în teren, toate planurile păcătoase urzite împotriva ei. Să nu uităm să spunem acestea încă de la început, pentru că totuși, de victoria Universității Craiova nu au dreptul să se bucure toți în egală măsură. Cei care au furat, ar fi mai bine să se dea binișor la o parte și de la banchetul bucuriei și eventual și de la locurile unde au făcut numai rău și au întins pîrjolul asupra acestui atît de iubit sport. Ce părere au acum de ticăloasa eliminare a Craiovei din Cupa României cei ce au dat decizia ca această echipă să fie scoasă din cursă în favoarea unei dealtfel curate și cinstite echipe cum este Minerul Certej care, este momentul să subliniem asta, s-a opus cît a putut prin toți cei ce o reprezentau, chiar ea, Minerul Certej, s-a opus, nedreptei decizii. Adevărul este că la ora de față, capitala fotbalului românesc este la Craiova. Și s-ar putea ca una din capitalele Europei fotbalistice să fie aici. Nu vom glosa prea mult asupra victoriei care a fost evidentă și îmbucurătoare pentru toată lumea, trăgînd după ea corurile de susținători și făcînd să explodeze de bucurie văzduhul din jurul stadionului și făcînd să tremure în ritmul galopant al inimilor, televizoarele din România. Ceea ce este clar, Craiova nu a ajuns în semifinalele U.E.F.A., printr-un accident, nu a bătut doar o echipă vest-germană și gata, s-a întîmplat, vezi dragă, lasă-i încolo de olteni, asta au făcut, nu au făcut mare lucru. Echipa Craiovei nu a eliminat pînă acum doar patru echipe cum ar putea să rezume istoria, minimalizatorii de ocazie gîndul și de astă dată motive de a jigni Craiova. Craiova a învins echipe mari, echipe care își pregătesc jucătorii să cîștige cointeresîndu-i cu sume inzecite față de ce le oferim alor noștri. Craiova a traversat toate tipurile de fotbal din Europa și le-a lăsat în urmă. Fotbalul italian, fotbalul francez și fotbalul vest-german. Mai are de învins fotbalul britanic, pe care am impresia că-l va întîlni în curînd. Dealtfel o ciornă a acestui fotbal a învins de curînd în Irlanda. Dar pentru proba cu britanicii, olteni sînt pregătiți de pe vremea lui Leeds United. Deocamdată să nu ne grăbim. Să spunem că asta am obținut și e enorm și să spunem că vrem mai mult. Și să spunem că pentru a dori mai mult se impune ca, acum chiar, conducerea mișcării sportive din România să

ADRIAN PAUNESCU ■

(Continuare în pag. 12—13)

INDEPENDENȚA ENERGETICĂ, STAREA NOASTRĂ DE VEGHE

Petrolul — o viață sub semnul noului

Prin anii cînd piteșteanul Nicolae Constantinescu absolvea Facultatea de geologie din cadrul Institutului de petrol, gaze și geologie din Capitală — ceea ce se întîmpla prin anii 1954—1955 — corifeii acestei științe, maeștrii și profesorii săi, purtau o aprigă și de răscruce dispută pentru destinul petrolului românesc. Există sau nu există țiței în Cîmpia Română ? Unii avansau ipoteze și teorii optimiste, totalitare, hotărîte, fără rezerve, gata să sacrifice totul și să răspundă cu întreaga lor persoană pentru deschiderea forajelor de prospecțiuni și chiar de extracție. Alții, chiar dintre cei mai notabili, puneau rămășaguri pe propriul lor prestigiu pînă la absurdul „dacă se va descoperi petrol în Cîmpia Română îl voi bea eu, linguriță cu linguriță". Cu datele de cunoaștere și de cercetare de atunci se aprecia că nu se întrunesc condițiile de temperatură și presiune în care s-a format, cu milioane de ani în urmă, țițeiul în adîncurile pămîntului. Așa că, tînărul absolvent, eziind să se întoarcă acasă, acceptă la repartiție catedra universitară, rămînînd asistent.

Surpriză epocală : prin forajele întreprinse în **dogger**-ul și **triasic**-ul (ere geologice diferite din scoarța pămîntului) din zona Ciurești-Potcoava, între Pitești și Slatina, deci în inima Cîmpiei Române, Platforma Moesică, precum îi spun azi specialiștii, se găsește petrol. Se descoperă primul zăcămînt important de hidrocarburi de o însemnătate covîrșitoare, dărîmînd o teorie și impunînd alta, pe a acelora care cutezaseră să întocmească și să prezinte proiecte de cercetare și prospectare pentru această zonă, rămînînd de referință în evoluția geologiei românești. Inginerul Nicolae Constantinescu se întoarce atunci acasă, la abia înființatul Trust al petrolului Pitești, născut din idee și cutezanță, din inteligență și curaj, din competență și victorie asupra rutinei. De atunci și pînă astăzi, crescînd mereu pe orizontala Cîmpiei Române și pe verticala timpului geologic înspre inima pămîntului, viața acestui trust a ajuns rapid să însemne viața a mii de petroliști, o viață sub semnul noului, sub legămîntul său de credință și de spirit, alinîndu-se mereu și mereu, de-a lungul anilor, locurilor din față în aplicarea și experimentarea a tot ceea ce știința și tehnica de prospectare și extracție aduce în premieră pe plan mondial, răspunzînd marilor noastre comandamente sociale.

Premiere absolute

pe harta sondelor

Acum, în contextul celei mai profunde idei de politică economică din istoria României moderne — idee ce aparține secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu — asigurarea independenței energetice, asigurarea nevoilor naționale de energie din resurse interne, Trustul petrolului Pitești s-a aliniat — cum ne informează inginerul Valerian Davidoiu, directorul acestuia — bătăliei pentru descoperirea de noi zăcăminte purtătoare de hidrocarburi și, mai ales, pentru creșterea factorului final de recuperare din straturile petrolifere.

Investigată cu perseverență și cu mijloace moderne, după un program temeinic, Cîmpia Română se dovedește tot atît de bogată și de darnică în adîncuri pe cît este la suprafață solul ei fertil, peste care se întind grînarele noastre cele mai grele de rod. „Săpăm în acest an în zone noi atît de pe teritoriul județului Argeș, cît și al județelor Dîmbovița, Teleorman, Vîlcea, Olt, care aparțin de trustul nostru", venind cu premiere absolute pe harta petrolului — Tutana, Vîlcele, Ciofringeni, Băiculești, Drăganu-Călina, Călina, Palei, Mamu, Brănești, Otești, Dumitrești... Pentru prima dată s-au sfredelit formațiuni geologice mai adînci de 5 500 metri. De exemplu, la Otești, unde se exploatează țiței de peste 20 de ani, dar în pături de mică adîncime, s-a descoperit sub zăcămîntul cunoscut un altul, la peste 4 000 metri. Și tot în 1932, la Drăganu-Călina s-a avansat cu sapa de foraj pînă la 5 200 metri, Trustul petrolului din Pitești deținînd pînă nu demult recordul pe țară pentru cel mai adînc strat productiv. („Ne-a depășit Trustul petrolului Moinești cu sonda de la Asău care, de curînd, scoate petrol de la 5 300 metri".) Trustul de Petrol Pitești deține, deocamdată nedepășit, recordul de adîncime al unei sonde din țară care a ajuns la 6 503 metri încă acum 6—7 ani. În Platforma Moesică s-au atacat pentru prima dată la noi formațiuni mai adînci de 6 500 metri, unde de asemenea se credea,

pînă nu demult, că nu pot exista hidrocarburi ; nu prin hazard ci în urma unor **prospecțiuni seismice.** Adică a celei mai moderne metode de prospectare geologică, prin provocarea subterană a unor seisme, iar undele produse sînt recepționate cu aparatură fină, prelucrate și interpretate, oferind informații cu un coeficient de siguranță ridicat despre existența ori nu a structurilor petro-gazifere. Așa s-au evidențiat, de pildă, zăcămintele de gaze libere (neasociate cu țițeiul) în zona Băiculești (știindu-se pînă acum că asemenea zăcăminte aveam doar în Transilvania). La ora actuală are loc etapa a doua a cercetării și prospectării — forajele de conturare a zăcămîntului în vederea efectuării calculului de rezerve, absolut obligatoriu pentru fundamentarea studiului de investiții al oricărei exploatări. „Nu demult, ne mai produce încă o uimire directorul Davidoiu, am întreprins o investigație în timpul unui foraj, semnalîndu-se prezența gazelor libere, adică metan pur, în **helvețian**, la Ciofringeni, deasupra Topologului".

Combustia subterană

În toată lumea însă, mințile științifice și tehnice se îndreaptă cu pași mult mai rapizi decît spre noile zăcăminte (ce trebuie protejate pentru viitor) spre o altă direcție, spre un alt criteriu de a smulge pămîntului cît mai mult petrol : spre **creșterea factorului final de recuperare** din zăcămintele aflate în exploatare. Metoda clasică și cea mai larg răspîndită a injecției cu apă sărată în zăcămînt prin presiunea căreia țițeiul este împins către suprafață a rămas, cu randamentul ei de 30—35 la sută din potențial, ineficientă la foamea de petrol a lumii de azi. Trustul piteștean își continuă buna tradiție și în această direcție de anvergură a tehnologiilor noi pentru a scoate din zăcămîntul care, de regulă, se dă greu învins, cît mai mult. În zona Albota-Bradu se experimentează injecția cu bioxid de carbon. Reziduul de la Combinatul petrochimic din Pitești (deci fără cheltuieli) este pompat în stratul de țiței, provocînd concomitent două reacții puternice — de fluidizare și de ridicare a presiunii acestuia, dislocînd astfel din rocă un procentaj mult mai mare. „Experimentul, deși durează de 3 ani, nu-l socotim încă încheiat — ne relatează inginerul geolog Nicolae Constantinescu —, apărînd în cursul efectuării tot soiul de necunoscute ce trebuie stăpînite bine, dar rezultatele obținute ne indică a fi o metodă de viitor". Această premieră absolută pe țară are în plus avantajul de a valorifica și un produs secundar pînă acum inutilizabil, ce se arunca în atmosferă, contribuind la poluarea ei. Trebuie să precizăm că tehnologia este pusă la punct de către Institutul de cercetări de la Cîmpina, iar aplicarea „cu sfințenie", cum ni se spune, este asigurată de un colectiv special creat în cadrul Schelei Găești, numit biroul de inginerie de zăcămînt.

Am fost la Suplacu de Barcău, în Bihor, și am fost și la Băbeni, în județul Vîlcea, am fost chiar pe cîmpurile cu păduri de schele, știind că la sute și chiar mii de metri sub picioarele noastre curge marea vîscoasă a aurului negru, dar nu știam și că arde petrolul sub noi. Că acolo, în adîncuri, sub cușma dealurilor senine are loc ca într-un motor de automobil o combustie subterană, că se dă foc la o parte din țițeiul pentru a forța restul să se lase captivat de om. Tehnologie, de asemenea de virf, a fost aplicată pentru prima oară în țara noastră la Suplacu de Barcău iar de curînd în mai multe schele ale trustului piteștean. Se aprind anumite sonde, se întreține arderea prin pomparea de oxigen și cu forța focului se fluidizează țițeiurile extrem de viscoase ce sînt făcute astfel să curgă, putînd fi extrase într-un procentaj considerabil mai ridicat decît prin tehnologiile clasice. Dacă prin injecția cu apă factorii de recuperare sînt în medie de 30—35 la sută, prin combustia subterană se ajunge la 40—48, metoda avînd încă potențial. Dacă la Suplacu s-a aplicat la adîncimi mici, în schelele Cîmpiei Române curajul a mers cu mult mai departe : la Otești ca și la Slătioarele s-a coborît în stratul **moețian**, la 900 metri și peste 900, iar la Băbeni se experimentează în **helvețian** (un fapt și mai deosebit) și într-o tehnologie iarăși în premieră pe țară — se aplică la o stivă de straturi productive, mergîndu-se cu combustia în scară. „E o treabă foarte complicată tehnologic pe care sondorii noștri au început-o a o stăpîni cu virtuozitate. Se cuvine să reținești numele inginerului Gheorghe Ionită și al maistrului Ion Mutu și formațiile lor de lucru care deservesc sondele de injecție și combustie de la Băbeni, ale inginerului Laurențiu Mincă și maistrului Eugen Brebu de la Slătioarele, maiștrilor Constantin Vișan, Ion Șerban și Constantin Sorescu de la Otești".

Injecția bacteriilor

În zona Vața — din 1979 — și Zeama Rece — din 1981 —, ambele în județul Argeș, se oficiază o altă tehnologie de virf pe plan mondial : injectarea de culturi de bacterii. Preparate de către Institutul de biologie din București sînt „perfuzate" în straturile de țiței unde se dezvoltă vertiginos, crescînd astfel presiunea și dislocînd din porii rocii hidrocarburile, iar prin procesul lor de creștere produc gaz, gaz care determină fluidizarea țițeiului, usurînd extracția. Cu ajutorul unor asemenea bacterii pot fi date în producție zăcăminte altfel imposibil de valorificat, cuibărite în straturi fără continuitate. În acest climat propice ideilor novatoare s-a propus în cadrul trustului piteștean — iar propunerea a și devenit experiment — și aplicarea injecției de substanțe micelare. La Surdulești, în partea de sud a județului Argeș, într-un zăcămînt din vîrsta **sarmațiană** a pămîntului.

Sînt practic niște solvenți reziduali din rafinării pînă acum nefolosibili. „Programul nostru prevede — ne informează inginerul-director — să avem și să injectăm mii de metri cubi de soluție micelară cu care vom putea mări considerabil cantitatea de petrol din unele zăcăminte pe care altădată nu le puteam exploata sau în orice caz cu randamente mult prea mici față de cheltuielile de producție". În același scop s-a adoptat și utilizarea soluțiilor de polimeri, iarăși o noutate de ultimă oră în tehnologia mondială a petrolului. S-a experimentat — cu rezultate dintre cele mai bune — folosirea polimerilor, fiind, după cum susțin specialiștii, cea mai spectaculoasă metodă, „sugind" pînă la 50 la sută din rezerva geologică. Procentajul atins la Drăgănești — schela Tîrgoviște. Rămîne ca industria noastră chimică să grăbească producția polimerilor respectivi în cantitatea necesară industriei extractive a petrolului care, la rîndu-i, să-i poată furniza materia primă de bază, piinea cea de toate zilele a combinatelor chimice.

...Dacă am acordat cea mai mare atenție acestor noi metode și tehnologii este pentru ca Trustul Pitești să obțină astfel (prin mărirea factorului final de recuperare) cît mai mult petrol în răstimpul acestui cincinal.

CICI IORDACHE-ADAM

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la consfătuirea de lucru din domeniul petrolului

Industria petrolieră trebuie să-și sporească hotărît contribuția la dezvoltarea generală a patriei

„Cea mai bună contribuție pe care petroliștii, toți oamenii muncii din patria noastră o pot aduce la îndeplinirea politicii partidului este să se asigure țării mai mult petrol, să acordăm mai multă atenție problemelor eficienței economice, rentabilității. Să facem în așa fel încît întreaga noastră economie să se dezvolte într-un ritm tot mai puternic și să ridicăm patria noastră pe noi culmi de progres și civilizație ! Întărirea bazei economice a societății noastre socialiste, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului constituie contribuția cea mai importantă la politica de pace, de independență, la asigurarea înaintării patriei noastre în rînd cu toate națiunile lumii, pe calea progresului economic și social, la dezvoltarea ei independentă și suverană !"

„Să se acționeze cu toată hotărîrea, într-un spirit revoluționar, patriotic și să se facă totul pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea, ale Conferinței Naționale în domeniul energetic, pentru asigurarea independenței energetice a țării și creșterea contribuției industriei petroliere la dezvoltarea generală a patriei noastre !"

NICOLAE CEAUȘESCU

Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la sfîrșitul săptămînii trecute, în sala Radioteleviziunii, a avut loc o consfătuire de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului. Consfătuirea a analizat modul în care au fost aplicate indicațiile conducerii partidului referitoare la reorganizarea activității de foraj-extracție. Cei prezenți au dat o înaltă apreciere contribuției determinante a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea programului de creștere mai puternică a producției de țiței și gaze față de sarcinile inițiale ale cincinalului, la stabilirea măsurilor ce se impun pentru realizarea integrală a prevederilor acestui program adoptat de Conferința Națională a partidului, astfel încît obiectivul fixat de Congresul al XII-lea al P.C.R., privind asigurarea independenței energetice a țării, să fie realizat mai devreme.

Dezbaterile din cadrul consfătuirii au relieiat că măsurile inițiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în scopul organizării superioare a activității în industria petrolului au întrunit aderiunea tuturor petroliștilor, care și-au exprimat convingerea că ele vor determina îmbunătățirea substanțială a muncii, importante mutații calitative menite să asigure îndeplinirea integrală a actualelor prevederi cu privire la creșterea producției de țiței și gaze naturale. S-a evidențiat faptul că recentele măsuri, aplicate în întreaga industrie petrolieră, asigură eliminarea unor verigi organizatorice intermediare, apropierea activității de conducere de procesul de producție și deplasarea unui număr sporit de specialiști spre locurile unde se hotărăște soarta producției. Vorbitorii au scos, de asemenea, în evidență însemnătatea constituirii unor puternice brigăzi de producție petrolieră și brigăzi de foraj, care dispun de toate pîrghiile și mijloacele necesare realizării sarcinilor de plan, precum și de personalul corespunzător prin trecerea unui număr mare de cadre cu pregătire tehnică în aceste unități de bază.

În cuvîntarea rostită la consfătuire, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, pornind de la programul stabilit de Conferința Națională privind producția de petrol în acest an și în anii următori, trebuie să se treacă la măsuri hotărîte pentru buna funcționare a tuturor unităților de producție, întrucît numărul mare de sonde, dacă acestea funcționează bine, la întreaga lor capacitate, poate asigura rapid realizarea obiectivelor privind producția zilnică de petrol pentru acest an. În același timp, se arată în cuvîntare, este necesar să se intensifice activitatea geologică și de foraj, în vederea punerii în evidență a noi rezerve și creării condițiilor pentru realizarea unei producții de petrol de cel puțin 15 milioane de tone pînă în 1985 ; este necesar, de asemenea, să se înfăptuiască cu toată hotărîrea măsurile stabilite în vederea trecerii în 1984 la extragerea petrolului din Marea Neagră. Secretarul general al partidului a arătat, cu acest prilej, că brigada trebuie să constituie unitatea de bază a producției, de activitatea căreia depinde realizarea planului de producție ; în acest scop, fiecare brigadă trebuie să aibă plan propriu, în raport de numărul de sonde, de producția medie care se obține și de rezervele existente în zona respectivă. Cuvîntarea subliniază și alte probleme deosebit de importante legate de producția de petrol și de gaze : rolul crescînd al activității de cercetare și foraj ; sarcinile industriei constructoare de mașini în ridicarea nivelului tehnic și calitativ al utilajelor, al sapelor, al tuturor produselor folosite în industria petrolului ; mai buna organizare a întreținerii și reparațiilor în cadrul Ministerului Petrolului ; eforturi susținute în direcția pregătirii profesionale, a perfecționării și recicIării cadrelor existente ; asigurarea de condiții bune de viață etc. Referitor la această ultimă problemă, în cuvîntare se arată că legarea unor brigăzi cu centrele de mecanizare sau cu alte unități economice din zonă va asigura satisfacerea cu tot ceea ce este necesar pentru buna desfășurare a întregii activități, atît din punct de vedere tehnic, al organizării mai bune și al soluționării rapide a unor probleme, cît și în ceea ce privește condițiile de viață. Ca o concluzie la sarcinile oamenilor muncii din industria petrolului, conducătorul partidului și statului nostru a subliniat că este necesar „să se acționeze cu toată hotărîrea, într-un spirit revoluționar, patriotic și să se facă totul pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea, ale Conferinței Naționale în domeniul energetic, pentru asigurarea independenței energetice a țării și creșterea contribuției industriei petroliere la dezvoltarea generală a patriei noastre".

Urmărită cu deosebit interes, cu deplină aprobare și satisfacție și subliniată în repetate rînduri cu aplauze și ovații, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului constituie un cuprinzător program de lucru pentru toți cei ce lucrează în acest ramură de excepțională importanță a economiei naționale. Însuflețiți de îndemnurile mobilizatoare ale secretarului general al partidului, participanții la consfătuire au exprimat angajamentul ferm al destoinicului detașament al petroliștilor ca, folosind cadrul organizatoric creat prin aplicarea noilor măsuri, să dea patriei cît mai mult țiței, aducîndu-și astfel o contribuție tot mai importantă la lărgirea bazei energetice și de materii prime a țării, la dezvoltarea neîntreruptă a economiei naționale.

ION CODRU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C al P.C.R.

În ședința din 15 martie a.c. a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, au fost dezbătute importante documente privind creșterea eficienței economice, ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii. Examinîndu-se Raportul privind utilizarea mașinilor, utilajelor și instalațiilor din industrie, construcții și transporturi în anul 1982, s-a evidențiat că, deși la unele grupe de mașini-unelte indicele de utilizare a crescut, pe ansamblul industriei republicane indicele planificat de utilizare a fondului de timp maxim disponibil nu a fost îndeplinit. În consecință, Comitetul Politic Executiv a cerut ministerelor, centralelor industriale, întreprinderilor, tuturor factorilor de răspundere să ia măsuri hotărîte pentru folosirea cît mai eficientă a capacităților de care dispune economia națională, creșterea indicilor de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, inclusiv a celor date recent în funcțiune, pentru redistribuirea între diverse sectoare și unități productive a utilajelor nefolosite. O atenție deosebită va fi acordată realizării la timp, în cantitățile, calitatea și în diversitatea cerute a pieselor de schimb. În vederea folosirii tuturor mașinilor și utilajelor de care dispune economia noastră, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca în viitoarele luni să fie introduse în [illegible] productiv mijloacele de producție [illegible] de transport aflate în stoc.

Aprobînd Raportul privind îndeplinirea consumurilor normate de materii prime, materiale, combustibil, energie electrică și a normativelor de valorificare în anul 1982, Comitetul Politic Executiv a indicat guvernului, ministerelor, centralelor industriale, întreprinderilor să ia măsuri ferme și imediate pentru a se asigura încadrarea riguroasă a tuturor unităților de producție în normele și normativele de consum prevăzute în planul pe 1983, în sarcinile privind valorificarea la un nivel superior a tuturor resurselor. Legat de Raportul privind nivelul stocurilor existente la 1 ianuarie 1983 la principalele materii prime și materiale, s-a cerut forurilor de resort să acționeze pentru valorificarea cît mai eficientă a plusurilor de stocuri și redistribuirea operativă între întreprinderi, centrale industriale și ministere a stocurilor supranormative și disponibile în vederea unei bune aprovizionări tehnico-materiale a întregii economii naționale.

În continuare s-a dezbătut Programul de aplicare a hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din 16—18 decembrie 1982 în domeniul retribuirii muncii și repartiției veniturilor oamenilor muncii, program care are în vedere promovarea mai fermă a principiului socialist de repartiție în raport cu cantitatea și calitatea muncii, retribuția și veniturile fiecăruia trebuind să reflecte contribuția adusă la realizarea planului de producție. Corespunzător politicii consecvente a partidului nostru de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii, Comitetul Politic Executiv a aprobat trecerea în anul 1983 la o nouă majorare a retribuțiilor medii nominale, astfel încît retribuția reală la încheierea acestei acțiuni, în anul viitor, să fie cu 5 la sută mai mare decît în 1980.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut în cadrul ședinței o informare cu privire la vizita de prietenie pe care a efectuat-o în țara noastră, în perioada 17-18 februarie 1983, regele Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei. Comitetul Politic Executiv a exprimat convingerea că pe baza înțelegerilor convenite de președintele Nicolae Ceaușescu și suveranul Hussein Ibn Talal, se vor intensifica și diversifica raporturile de prietenie și cooperare reciproc avantajoasă dintre România și Iordania pe plan politic, economic, cultural, tehnico-științific și în alte domenii de interes comun. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, de asemenea, o informare cu privire la vizita de prietenie pe care a efectuat-o împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Bulgaria, în perioada 24—26 februarie 1983, la invitația tovarășului Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. Apreciind în unanimitate înțelegerile convenite cu prilejul dialogului româno-iordanian și dialogului româno-bulgar la nivel înalt, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru înfăptuirea hotărîrilor adoptate, pentru amplificarea și aprofundarea colaborării multilaterale și prieteniei dintre România și Iordania, dintre România și Bulgaria.

P. NICOARĂ

Un program revoluționar obligă la soluții revoluționare

...În urmă cu un an și mai bine au apărut în circulație primele păreri asupra unui subiect la ordinea zilei : delta și viitorul ei. Într-un astfel de „punct fierbinte" a intervenit „Flacăra" (nr. 40 din 8 octombrie 1982), cu șapte reporteri care au investigat și au adus unele clarificări în mulțimea de întrebări grupate în trei mari teme privind Delta Dunării. Să le reproduc întocmai (după pagina întîi a revistei) : „Delta, ca orice teritoriu al țării, înseamnă resurse naturale și, deci, economie. Cum și cît sînt aceste resurse puse în valoare, în slujba societății ? Delta, ca orice perimetru al țării, înseamnă spațiu social. Cum trăiesc și muncesc oamenii acestui pămînt aspru și izolat ? Delta, ca orice lucrare a naturii, are nevoie, în lucrarea omului asupra sa, de respect. Cum este asigurat echilibrul său ecologic ?" Răspunsurile la aceste teme-întrebări au primit un spațiu publicistic puțin obișnuit (opt pagini) și adevărul (singurul cuvînt care nu poate avea plural !) a fost înfățișat în toată goliciunea lui, un adevăr deloc stropit cu apă de trandafiri.

Între timp, conducerea partidului s-a preocupat îndeaproape de aceste probleme. La 1 noiembrie 1982 a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., care, printre altele, a dezbătut și aprobat o Hotărîre referitoare la un program complex privind amenajarea și exploatarea integrală, cu mare eficiență, a resurselor naturale ale Deltei Dunării, pînă în 1990. Un program revoluționar, un program de largă rezonanță și de o amploare fără precedent, capabil să aducă în circuitul de valori economice ale țării noastre toate bogățiile păstrate de milenii de Delta Dunării. Marile transformări preconizate nu pot fi comparate nici măcar cu cele petrecute acum un secol, cînd s-a procedat la cercetările căilor navigabile ale Dunării maritime, de la Sulina la Brăila, dîndu-i-se marelui fluviu configurația de azi. Un astfel de program, purtînd pecetea gîndirii revoluționare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este menit să statueze principii noi atît în domeniile economic și științific cît și în cel social, dînd valorilor existente în deltă temeiuri de fructificare și afirmare proprii unei societăți socialiste multilateral dezvoltate.

Întrebarea care se pune specialiștilor și forurilor însărcinate cu transpunerea în viață a acestui program revoluționar este următoarea : SOLUȚIILE PROIECTATE AU O ÎNCĂRCĂTURĂ REVOLUȚIONARĂ ASEMĂNĂTOARE ? Pentru că un astfel de program reclamă și soluții pe potrivă. Cît efort de gîndire a fost investit ? Cîtă îndrăzneală revoluționară — solicitată cu fiecare ocazie de tovarășul Nicolae Ceaușescu — conțin soluțiile preconizate de specialiști ? Nu cunoaștem răspunsul decît în parte, și asta datorită unui colocviu pluridisciplinar organizat de redacția revistei „România pitorească" pe tema „Delta de azi și în viitor" (v.R.P. nr. 1 și 2, 1983). Opiniile publicate — în rezumat — trebuie spus deschis că nu prea au dat „cîștig de cauză" ing. Mircea Ardeleanu, șeful Proiectului complex Delta Dunării, din cadrul Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare. Dimpotrivă. Rezervele manifestate de specialiștii din diverse compartimente științifice pot fi rezumate cu o singură frază, aparținînd ing. Gheorghe Hîrjeu, de la Consiliul Național al Apelor, unul din reputații specialiști în problemele Deltei Dunării : „De aceea, ar trebui să se înțeleagă de toată lumea că valorificarea economică a deltei trebuie făcută cu mult discernămînt, treptat, cu pierderi materiale minime și cu deranjări cît mai mici ale condițiilor naturale ale deltei". Repet, n-a fost singurul specialist care, așa cum rezultă din intervențiile sale la colocviul amintit, cu tactul și bunul simț ale omului de știință, dar și cu competența și rigoarea științifică necesară, a încercat să atragă atenția asupra carențelor unui proiect de soluții care nu prea dă semne că ar cuprinde și îndrăzneală în gîndire.

Să faci din deltă una dintre cele mai rentabile zone ale țării — iată, cum spuneam, o idee revoluționară. Dar să aplici în viață această idee, pe baza unui plan, fără să pierzi ceea ce există deja cîștigat. — iată o cerință revoluționară de prim ordin, iată comandamentul revoluționar care solicită inteligență revoluționară, fantezie revoluționară, competență revoluționară.

Ca un plan de soluții să devină, cum se obișnuiește să se spună, mobilizator, trebuie să crezi în el, trebuie să te convingă că e bine așa și numai așa și nu altfel. Or, în ce-l privește pe semnatarul acestei replici, el nu crede în soluțiile planului prezentat de tov. inginer Mircea Ardeleanu, la colocviul amintit.

Din cele zece teme pe care îmi propun să le supun atenției și dezbaterii publice pe primul loc îmi iau îngăduința să aduc DEPOPULAREA DELTEI, despre care inginerul Mircea Ardeleanu, afirmă : „Delta Dunării se depopulează an de an. Tovarășul Bendar ne-a spus că oamenii trăiau acolo bine, că aveau animale, că prindeau peste ș.a.m.d. Așa era acum 40-50 de ani. Între timp în deltă a pătruns electricitatea. Au pătruns vasele rapide, pescarii din deltă și-au dat seama că munca lor este mai grea decît munca minerilor din subteran. De aceea nu veți mai găsi acum pescari sub 35-40 de ani ; majoritatea au 50-60 de ani. Nici un locuitor tînăr al deltei nu se mai face pescar, pentru că a găsit între timp alte meserii, mai convenabile. Se fac navigatori, se duc la Tulcea și se angajează la Combinatul de alumină, li se oferă condiții mai bune de plată și de locuit. În 1960 erau în deltă 27 800 de locuitori. Anul trecut, la 1 iunie, erau 15 300. Și depopularea se face într-un ritm de 1 000 de locuitori pe an. Or, acest program de valorificare a resurselor deltei are, între altele, ca scop principal, de a fixa populația deltei și de a aduce altă populație suplimentară.

Citind cele de mai sus (în „România pitorească" nr. 2, 1983, p. 20), nu știi ce să crezi mai întîi ; ori ing. Ardeleanu nu a acordat prea mare atenție colocviului la care participa și, de aici, lipsa de profunzime a afirmațiilor sale — și, în acest caz, este evidentă lipsa de respect față de participanți și chiar față de revista care găzduia colocviul în cauză — ori nu cunoaște substratul cifrelor cu care operează ; și în acest caz se cuvine a nu ne mai mira de marea doză de necredibilitate de care se bucură soluțiile incorporate în proiectul pe care îl coordonează.

Justific :

1. Desafectarea satelor — și nu numai în deltă — lipsite de perspectivă este un proces legic. (Cînd scriu aceste rînduri, primesc presa în care se publică Rezoluția Conferinței pe țară a președinților consiliilor populare din 17-19 februarie 1983, din care citez : „Consiliile populare vor elabora programe pentru mutarea în

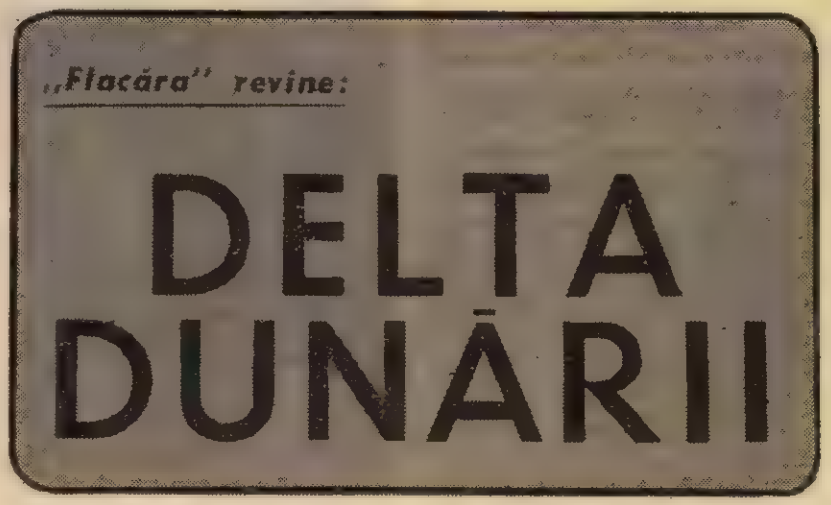

perimetrele stabilite prin schițele de sistematizare a gospodăriilor rămase în afara acestora sau din satele fără perspectivă de dezvoltare"). Nu numai în deltă ; dar și în alte zone ale țării, în special în munte, populația s-a împuținat. Chiar și satele de cîmpie au cunoscut se știe, o anumită depopulare. Construcțiile fără precedent în istoria țării noastre, ritmul accelerat de industrializare, modernizarea și dezvoltarea orașelor nu s-au făcut cu „oameni din import". Forța de muncă a cunoscut mutații pe care nici o altă perioadă nu le-a înregistrat. Aceasta ar fi pe de o parte. Pe de altă parte, statisticile deltei chiar dacă înregistrează o anumită scădere a populației satelor din interior, în comunele riverane se consemnează o sensibilă creștere. Și, la urma urmei, surpriza nu este chiar o surpriză pentru județul Tulcea, deoarece, încă din 1969, la un colocviu organizat în orașul de la porțile deltei, s-a vorbit deschis despre acest fenomen, anticipîndu-se situația de azi, cauza fiind dezvoltarea rapidă a industriei.

2. A pune depopularea deltei pe seama pătrunderii electricității și a introducerii vaselor rapide mi se pare tot așa precum s-ar pune boii în urma carului. Electricitatea și mijlocul rapid de deplasare sînt factori care stabilizează populația, nu o micșorează. Civilizație înseamnă electricitate, și mijloc de transport rapid, și nu un factor de „alungare" a omului de pe locurile sale. Poate că ar fi trebuit menționat, ca principal vinovat de această depopulare, și unghiul greșit din care s-a privit gospodăria locuitorului deltei ani de zile. Am fost martor la unele scene care azi par de domeniul fanteziei : amendarea celor care își luau cîte un petic dintr-un grînd, pentru a-l cultiva cu legume și zarzavat, după ce îl curăța de stuf și papură și îl lucra cu cazmaua. Nu pentru a comercializa produsele — deși nici asta nu ar fi fost un păcat prea mare — ci pentru propria familie. În loc de premiere — pentru aducerea în circuitul agricol a unui petic de pămînt — amendă !

3. Se vorbește și în „Flacăra" — în materialele la care m-am inscris în replică — și se subliniază și în citatul din intervenția inginerului Ardeleanu despre faptul că nici un tînăr nu se mai face pescar. Nici o noutate. De ani și ani de zile, Axinia Dimitriu, inimoasa șefă de secție piscicolă din Sfîntu Gheorghe (podgoreancă prin naștere), a ridicat această problemă în toate forurile din care face parte. Și face din cîteva : este membră a Comitetului județean de partid, a Colegiului județean de partid, a Consiliului Național al Femeilor, a Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Măsurile se așteaptă și azi.

În „Flacăra" nr. 29 (23 iulie 1982), tov. prof. dr. doc. Iosif Tripșa, secretar de stat la Ministerul Educației și Învățămîntului, afirmă : „Instruirea practică productivă începe de fapt încă din învățămîntul preșcolar, unde se diversifică jocurile în care copiilor li se prezintă diverse meserii, amplificîndu-se mereu, treaptă cu treaptă, atît în ceea ce privește numărul de ore afectate cît și în creșterea complexității elementelor, însușite, instruirea practică ajungînd în liceu să prezinte o treime din timpul afectat studiilor. Ca urmare, la absolvirea treptei întîi, toți foștii elevi primesc certificat de calificare pentru treapta întîi tarifară în meseriile pe care și le-au însușit în școală, certificate care au o reală acoperire în competența profesiei însușite".

Să-mi fie îngăduit să întreb : cîte certificate de pescar au eliberat școlile din deltă ? Nici unul. Pentru că în orele de practică nu se predă tehnica pescuitului, piscicultura. Mai departe : părinții elevilor din deltă știu că meseria de pescar „nu are trecere" la Ministerul Muncii (s-a insistat de mai multe ori, chiar și în „Flacăra" — numărul în discuție acum — dar nici azi n-au fost stabilite treptele tarifare în această profesie !) Și atunci, firește, fiecare își trimite copilul mai departe, la școală. Dar liceul este la Tulcea. Și nu liceu piscicol, ci unul metalurgic ! Nu e normal ca absolventul calificat ca muncitor metalurgist să rămînă să lucreze în metalurgie ? Și, în acest caz, ce rost mai are întrebarea : de ce nu se fac pescari tinerii noștri din deltă ?

(Celelalte aspecte ale problemei întineririi îndeletnicirii pescărești — prin atragerea fiilor pescarilor la profesia părinților — sînt subliniate argumentat în „Flacăra" și nu le mai repet).

De aici, propunerile :

a) reglementarea — prin instrucțiunile de aplicare a actelor normative — privind cotele de alimente pentru locuitorii așezărilor izolate din interiorul deltei.

b) recunoașterea profesiei de pescar-vînător, ca orice profesie cu trepte de salarizare, în funcție de vechime, experiență, calitatea muncii etc. Reintroducerea sporurilor de izolare și pentru munci grele ;

c) predarea în școlile din comunele deltei, în orele de practică, a unor noțiuni de piscicultură și tehnica pescuitului, de economia turismului, stuficultură și hidroameliorare, de tot ce intră în profilul economic al deltei, ca la terminarea treptei elevul să aibă o calificare ;

d) o propagandă susținută și ingenios concepută, prin toate mijloacele — de la comună și pînă la presa locală și centrală, radio și televiziune — pentru cultivarea dragostei față de profesiile ce intră în componența activităților economice și sociale din deltă.

Atît, deocamdată, despre stabilizarea populației în deltă. În ceea ce privește atragerea altor categorii de tineri muncitori în deltă ca populație suplimentară, dificultatea va consta doar în stăvilirea unei fluctuații — să-i spunem, medii — cu consecințe în îndeplinirea sarcinilor economice în termenele prevăzute, stăvilire care nu va fi eficientă fără o reglementare a tuturor situațiilor socio-profesionale și economice. Orice habitat își are particularitățile sale, în funcție de cadrul geografic, de tradiție, de condiții sociale, și numai după aceea de condiții economice. Un om „adus" în deltă va sta pînă „își face suma" — avînd în vedere prevederile de o creștere a salarizării cu pînă la 50 la sută, după cum afirma șeful proiectului — dar este discutabilă stabilizarea sa (experiența stuficulturii, ca și celelalte o confirmă). Pentru aceștia localnicii au o expresie — „magabeii", adică „vagabonzii" (vagabond-bagabond-magabond-magabeu !) — și cu greu sînt asimilați în colectivitățile deltei. Deci, să nu se sconteze numai pe salarizare, ca factor de stabilizare a unei populații suplimentare.

Și cu aceasta am trecut la cea de a doua problemă majoră a esenței proiectului de soluții pentru aplicarea Programului complex de valorificare a Deltei Dunării pînă în 1990. Problema autoaprovizionării fiecărei familii — și implicit a localităților deltei ; cu alte cuvinte, problema agricolă și zootehnică. Țin la dispoziția celor interesați o seamă de propuneri — calcule și metodologie — referitoare la această temă. (Echilibru și dezechilibru în circuitul producției agricole din deltă ; tehnicile poluante și nepoluante în producția agricolă din deltă — și, ca să luăm numai un exemplu, cultivarea păioaselor ca „plante pionier" pe terenurile tinere, intrate în circuitul agricol în cadrul acestui plan de soluții ; cît aluminiu există în stratul aluvionar acumulat de-a lungul mileniilor ? cît se mai află în apa care va iriga unele suprafețe ? cîtă depunere de alumină — praf va fi anual pe solul devenit agricol în deltă sau pe apa care irigă plantele din deltă ? Aluminiul — și praful de alumină — se manifestă ca antagonist al fosforului și, de aici, iar întrebări ; care va fi concentrația de fosfor din produsele agroalimentare rezultate de pe terenurile devenite agricole și cum se va resfrînge în procesul de asimilare în organismele animale și umane ? ; care va fi cantitatea de azot necesară să suplinească echilibrul azot-fosfor pentru a rezulta un îngrășămînt optim pe aceste terenuri ? ; cum se va asigura echilibrul dintre sol, plantă, animal, atmosferă etc., astfel ca nitriții — rezultați din azotații asimilați în organismul uman a methemglobinei și a nitrozaminelor, cu toate consecințele grave ce decurg din acestea ? În general, se ține seama de acțiunile mutagene a pesticidelor ce se preconizează a fi folosite în agricultura deltei ?) De aici, propunerile pentru o agricultură biologică, organizată pe baza gospodăriilor populației, sau în microferme, ținîndu-se seama de experiența fostei I.A.S. „Delta Dunării" în creșterea vițelor în stare semisălbatică (cu toate eforturile făcute pentru aducerea materialului genetic din import — de exemplu tauri din Texas, Danemarca, Anglia, Olanda etc,) experimentul a eșuat. Microfermele zootehnice și legumicole — individuale sau prin asociere a două, trei familii — sînt rentabile economic, au maximă productivitate, dînd rezultate imediate. Asigurîndu-se baza genetică — prin livrarea către comunele și satele deltei, în prima etapă, de către combinatele specializate, a ouălor și puilor de o zi (urmînd ca fiecare comună să aibă incubatoarele sale, iar fiecare gospodărie cîte un miniincucubator „Mossang" — românesc — ușor de confecționat de cooperația meșteșugărească și chiar de fiecare gospodar) a bobocilor de rață sau gîscă, în funcție nu de „planificări" ci de solicitări (am văzut într-o comună din deltă pui de o zi, distribuiți, pe bază de tabel și în număr limitat, la „fruntași în producție", și nu la toți care doreau să crească păsări !) Creșterea porcilor, a vacilor de lapte în microferme — individuale sau prin asociere de două-trei familii — face aptă valorificarea cantităților imense de fîn din deltă. Pe de altă parte, pe ghiolurile mici și izolate — pînă la 20—25 ha. pot fi cultivate algele albastre care, pe baza datelor și experienței unor I.A.S., asigură hrana porcilor cu tot atîtea proteine cîte ar rezulta din lucerna de pe o mie de hectare.

Microferma — ca bază economică a satului deltei — este aptă de o productivitate mare și în domeniul legumiculturii, fără investiții prea ridicate și fără deranjamente majore în biomul zonei. Familia — sau familiile asociate — își pot desfășura profesia sau îndeletnicirile în unitățile piscicole sau de alt gen, dar, în același timp, ajutîndu-se reciproc, sau participînd la muncă în microferme și după program, iar copiii și după orele de școală, poate dinamiza și rentabiliza activitatea economică a fiecărui colțișor din deltă, avînd avantajul că folosește o mică suprafață de teren și o forță de muncă redusă numeric. (În cazul fermelor mari — vezi experiența I.A.S. „Delta Dunării" — se ivesc dificultăți în aprovizionarea oamenilor, în furajarea animalelor pe timpul iernii, în intervenții sanitar-veterinare etc., plus dificultățile ce pot apărea în cazul familiilor cu copii). Admițînd că planul de soluții pentru deltă este un plan elastic, capabil de corectări „din mers", și eșalonat pe etape, propunerile acestea sînt doar pentru o primă etapă. În etapele următoare, microfermele pot fi mai complexe, prin totala lor independență energetică (mori de vînt — dispărute în ultimii 30 de ani din peisajul deltaic — capabile să macine dar și să producă curent electric, stații de biogaz și locuințe cu panouri solare), dar și prin activitățile economice ce se pot extinde : recoltarea plantelor așa-zise alcooligene — ca materie primă pentru industria alcoolului, ca înlocuitor al hidrocarburilor —, asigurarea serviciilor turistice într-o minicabană, în cîteva căsuțe-camping sau în propria locuință, practicarea stupăritului — 30—40 de stupi pentru o microfermă nu prezintă o dificultate prea mare —, creșterea animalelor pentru blană (și în afara iepurilor de casă sau a nutriilor, să nu se ulte că în deltă există nurci, hermine, vidre, bizami și chiar cîinele-enot), pot ființa ateliere pentru producția artizanală (împletituri de papură și răchită — și poate ar merita reținut că exportul solicită produsele din răchită, prețul unui coș, de exemplu pentru transportul cîinilor sau pisicilor — meteahnă occidentală — se ridică pînă la 40 de lire sterline bucata) ș.a.m.d.

MIRCEA LERIAN

Dispunem de tot ce ne trebuie pentru a cîştiga bătălia pîinii

Înainte de a vorbi despre situaţia la zi (16 martie) a agriculturii aşa cum apare ea din acest punct central de comandă care este Ministerul Agriculturii, să zăbovim puţin asupra cadrului natural, şi condiţiilor meteorologice atît de puţin prielnice din anul acesta.

Inginerul **Ion Mocanu, directorul adjunct al Direcţiei pentru cereale, plante tehnice şi fond funciar,** comentează :

— Începutul lui 1983 se caracterizează printr-o accentuată lipsă de precipitaţii (deocamdată !), deci rezerve reduse de apă în sol, mult mai reduse ca anul trecut bunăoară. Aceasta este situaţia îndeosebi în estul şi nordul ţării, de la Brăila, Rîmnicul Sărat şi sudul Buzăului pînă spre Iaşi Suceava şi Botoşani — judeţ unde nu a căzut nici un fel de precipitaţii... din iulie 1982. În restul ţării situaţia este mai bună, şi, deşi există un marcat deficit în rezervele de apă, iar vegetaţia se dezvoltă normal. În ansamblu, actuala înzestrare tehnică, şi mobilizarea de forţe ne fac să privim cu toată încrederea desfăşurarea lucrărilor şi rezultatul final.

— Cum se prezintă lucrurile concret, la 16 martie ?

— Determinaţi de lipsa de precipitaţii şi ţinînd seama, pe de altă parte, de faptul că temperaturile din ultimele zile, pe tot întinsul ţării, permit, în cele mai bune condiţiuni, pregătirea şi semănatul terenului, s-a pornit cu toate forţele la semănatul culturilor : grîu de primăvară, orzoaică, mazăre, borceaguri, ovăz, lucernă, chiar şi sfecla de zahăr şi furajeră. Există toate premisele pentru a se semăna, conform planului, pînă la sfîrşitul lunii 1 500 000 ha, iar cifrele totalizate pe ţară pînă în prezent învederează că graficul se respectă. Lupta se dă ca semănatul să se încheie într-o perioadă cît mai scurtă, cu un număr cît mai redus de treceri de agregate, spre a se evita răsturnările inutile ale solului şi a se păstra umiditatea, atîta cît este. În acest scop, agregatele complexe execută **concomitent** — pentru prima dată la noi pe o scară atît de largă — operaţiile de discuit, grăpat şi nivelat.

Condiţiile meteorologice speciale ale acestei primăveri conferă şi pregătirii irigaţiilor o dimensiune cu totul specială. Inginerul **Ion Toma, directorul Direcţiei de exploatare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare,** declară :

— Avem un fond amenajat de 2 380 000 ha, din care 2 000 000 ha în sisteme mari — suprafaţă imensă dacă o raportăm la teritoriul ţării şi care situează România pe unul din primele locuri din lume sub acest raport. Acest „fond" reprezintă cam 25% din terenul arabil al ţării. În această primăvară lipsită de precipitaţii eforturile considerabile făcute de stat de-a lungul ultimilor ani trebuie să-şi demonstreze întreaga eficienţă, întrucît sistemele de irigaţii vor fi, fără îndoială, solicitate din plin. În adevăr, din observaţiile acumulate în ultima sută de ani rezultă că de regulă după toamne şi ierni secetoase, aşa cum s-au înregistrat la noi, în 1982—1983, lipsa de umiditate se prelungeşte pînă în august-septembrie, practic pe aproape întreaga perioadă de vegetaţie a culturilor. Iată deci că şi pentru sistemele de irigaţii anul acesta reprezintă un adevărat examen.

Interlocutorul nostru subliniază atenţia care se dă nu numai folosirii amenajărilor de irigaţii propriu-zise, ci — potrivit indicaţiilor superioare de partid — tuturor resurselor de apă ce ar putea fi folosite chiar şi fără amenajări, de pildă fîntînile din curţile oamenilor, piriurile, bălţile, oricare suprafeţe ce pot primi şi da apă.

— Înţelegem, tovarăşe director Toma, că în momentul de faţă se desfăşoară o intensă activitate de pregătire în marile sisteme de irigaţii, ce cuprind 2 000 000 ha. Ce se întîmplă în Cîmpia de Sud şi în Dobrogea, cum se prezintă reţeaua de canale, conducte, staţii de pompare ?

— Ne aflăm în faza de încheiere a lucrărilor de reparaţii şi revizii, de decolmatare şi reparaţii la reţelele de canale. Lucrările, pînă la 16 martie, s-au terminat în proporţie de 90% ; de asemenea, sînt pe punctul de a se încheia reparaţiile la construcţiile hidrotehnice : hidranţi, stăvilare, conducte îngropate ; staţiile de pompare electrice au fost verificate, operaţiunea practic s-a încheiat. De regulă, noi terminăm toate aceste lucrări la 15 aprilie, dar anul acesta, tocmai pentru a face faţă situaţiei speciale, le vom finaliza pînă la 20 martie. În prezent se introduce apa în sisteme pentru asigurarea nivelelor de exploatare pentru probele de apă. Peste 95% din echipamentul de irigaţii se găseşte în stare de funcţionare.

Evident, toate aceste cifre, în sine îmbucurătoare, nu spun însă nimic altceva decît că **pregătirea** irigaţiilor se desfăşoară intens. Ceea ce contează în mod real — subliniază interlocutorul nostru — este însă ca la momentul oportun sistemul să funcţioneze cum trebuie şi să suplinească în cele mai bune condiţii asprimilor naturii, probabilei lipse de umiditate naturală. De pe acum unităţile agricole trebuie să se îngrijească de forţa de muncă necesară udărilor. De ce de pe acum, din martie ? Fiindcă există o experienţă negativă din alţi ani. Fără asemenea măsuri luate din timp, toate eforturile ce se depun în prezent pentru pregătirea vastului sistem de irigaţii nu-şi vor da roadele scontate. „Deci şefii de ferme, conducerea, toţi oamenii muncii de pe ogoare să ia măsuri de pe acum, să înţeleagă necesitatea respectării scrupuloase a programelor de udări, ca la carte. În 1982 nu s-a realizat programul de irigaţii pentru că nu s-a asigurat din vreme forţa de muncă în acest sector. Se impune deci o conlucrare bine pusă la punct între cadrele de la sistemele de irigaţii şi cele din unităţile agricole spre a se da cuvenita atenţie calităţii udărilor şi modului în care apa ajunge la plante."

O altă problemă de actualitate priveşte şi Ministerul Energiei Electrice :

— Cunoaştem cu toţii — sublinia inginerul Toma — dificultăţile obiective în domeniul energetic şi eforturile ce se întreprind în acest sector. Nu este însă deloc prea devreme ca la 16 martie să rugăm Ministerul Energiei Electrice ca să analizeze problemele dificile ce se pun şi să ia (de pe acum !) măsurile necesare pentru ca la momentul oportun sistemele de irigaţii să dispună de întreaga energie electrică necesară şi planificată. Poate pare banal, dar merită să amintim, că într-o fabrică, din cauza unei temporare lipse de energie se poate trece, să spunem, de la două schimburi la unul, iar rămînerea în urmă să fie recuperată la sfîrşitul lunii, prin recursul la trei schimburi. În agricultură, după cum prea bine se ştie, dacă planta irigată nu primeşte la timp, în decursul celor cîtorva zile de „optimum", exact atîta apă cît are nevoie şi cît scrie la carte, ea moare şi nimeni nu mai poate recupera nimic... la sfîrşitul lunii. S-a calculat că întreruperea irigării într-o singură zi duce în mod matematic la pierderea a 100 kg boabe de porumb la hectar. Altfel spus, fiecare zi de stress de apă ne „costă" 100 kg pe zi la un singur hectar. Înmulţit cu cele circa 700 000 hectare porumb irigate în ţara noastră şi implicaţiile economice devin limpezi. Sîntem convinşi că tovarăşii de la Ministerul Energiei Electrice le cunosc bine şi iau de pe acum măsurile necesare.

O a treia verigă esenţială a campaniei agricole de primăvară : mecanizarea. Tovarăşul **ministru secretar de stat inginer Petre Leca** degajă liniile esenţiale la această cumpănă de martie :

— În comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut, situaţia este mai bună ; practic, la 16 martie tractoarele şi maşinile agricole, în cvasitotalitatea lor, au fost reparate şi se găsesc în stare de funcţionare. Acest rezultat îmbunătăţit faţă de anul trecut s-a datorat faptului că s-a recurs pe scară mai largă la reconditionări, la forţele proprii, nu s-a mai cerut totul de la alţii. Trebuie subliniat însă că şi industria construcţiilor de maşini ne-a sprijinit mai substanţial decît în anii precedenţi cu repere deficitare. În martie 1983, repararea maşinilor s-a axat pe ideea constituirii agregatelor complexe (acţiune începută în 1982, dar în curs de generalizare doar în 1983). În această primăvară nu mai e nici o unitate în care semănatul şi pregătirea solului să se efectueze fără agregate complexe, cu multiple avantaje :

- se evită tasarea solului prin reducerea numărului de treceri ;
- creşte simţitor productivitatea şi se reduce perioada de însămînţări.
- scade cam cu 15% consumul de carburanţi.

La data cînd vorbim, deci la 16 martie — conchide tovarăşul secretar de stat Petre Leca — mijloacele mecanizate ale agriculturii se prezintă satisfăcător, nu au apărut probleme deosebite, dispunem de tot ce este necesar.

LIONEL NIŢESCU

Fabula cu viţelul din Branişte şi cei patru viţei gemeni de la Livada

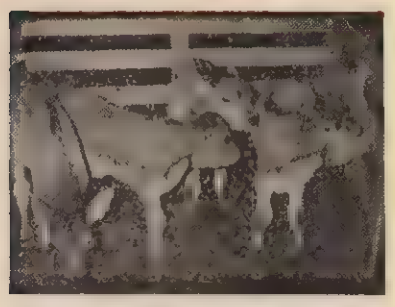

Întîmplarea şi numai întîmplarea m-a pus în faţa a două „naşteri" spectaculoase. Unice în felul lor. Cea de-a doua „naştere", în orice caz, este un record absolut, nemaiîntîlnit în literatura de specialitate ! Despre ce anume este vorba ?

Mai întîi că cetăţeanului Pop Ilie, din Branişte, strada Morii nr. 82, judeţul Bistriţa-Năsăud, i-a fătat vaca, în acest făurar cu iarnă aspră — pe care iarnă, se vede treaba, n-au mîncat-o lupii, cum se spune. — aşadar, i-a fătat vaca un viţel cît un zdrahon. Un viţel care a „îndoit" cîntarul, pur şi simplu. Poate că aş fi trecut cu vederea acest fapt nu neapărat senzaţional, dacă în gospodăria cetăţeanului Pop Ilie n-aş mai fi văzut vreo 30—40 de găini, 4—5 porci, 3—4 taurine şi vreo 30—40 de nutrii. Iată un gospodar care ştie ce vrea !

Să reţinem însă şi un alt aspect, care ţine mai mult de aşa-zisa „înţelepciune populară", uitată uneori în vremea din urmă. Ţăranul Pop Augustin „moşea" acest viţel, dacă pot spune aşa. Îl deprindea cu statul zdravăn pe cele ale lui patru picioare, îl deprindea cu suptul, îl ştergea cu un şomoiog de paie... Văzînd eu priceperea acestui om, i-am zis, mai în glumă, mai în serios, gazdei, adică lui Pop Ilie, să-l „boteze" pe viţel Augustin. Lipsă totală de tact din partea mea, tîrziu mi-am dat seama. Ţăranul Pop Augustin din satul Sărvăzel mi-a spus, tărăgănat, o legendă cu un ţăran care şi-a predat viţelul Bimbo la Industria cărnii, care viţel a fost preluat „în clasa a II-a". Ţăranul a crezut că este atît de deştept viţelul său „intrat direct în-a doua" încît va ieşi lucru mare din el. M-am făcut că nu pricep aluzia, în timp ce Pop Augustin îşi vedea mai departe de treaba lui de „mamoş", introducînd degetul arătător în gura viţelului, pentru a-l „învăţa" cu sfîrcul de la ugerul vacii. Într-un tîrziu, acelaşi Augustin i-a zis gazdei, pe un ton mucalit, ca şi cum eu nici n-aş fi fost de faţă : „Bade Ilie, viţelul ăsta zdravăn este atît de flămînd de parcă a aterizat direct din Bucureşti". Aşa mi-a trebuit. Trebuie să recunosc cinstit că abia acum eram chit. Zadarnic încercam eu s-o iau după cireş cu împăratul Augustus şi cu alte nume din astea, abia acum eram 1 la 1.

A doua „naştere" s-a produs la Staţiunea experimentală agricolă Livada din judeţul Satu Mare. Dacă fotoreporterul Duşan Peici n-ar fi imortalizat imaginea pe pelicula de celuloid, n-aţi fi crezut, de bună seamă, cele ce vi le relatez acum. M-aţi fi putut chiar lesne acuza că inventez fabula cu viţelul zdravăn din Branişte şi cu cei 4 viţei gemeni din Livada ? După cum avea să ne confirme şi dr. Ioan Urda, directorul Oficiului judeţean de selecţie şi reproducţie a animalelor Satu Mare, evenimentul este unic în literatura de specialitate. Record absolut. Vaca Livezeana de la Livada, cu matricolul 6/140, a fost însămînţată cu material seminal adus de la SEMTEST Baloteşti şi provenit de la taurul Prut 2, originar de la Staţiunea experimentală Sighetu Marmaţiei. Trebuie să spunem că Livezeana a mai avut o „tentativă de naştere-record", soldată cu avortarea a 4 viţei gemeni, în anul 1930.

Iată deci că, în urmă cu cîteva zile, aceeaşi „combatantă" Livezeana a fătat 4 viţei gemeni, perfect sănătoşi ! Spre marea bucurie a tehnicianului însămînţător, Iuliu Toth, şi a îngrijitorului Mihail Mark. Trebuie spus, de asemenea, că îngrijitorul Mihail Mark are la activ mai bine de 22 de ani de zootehnie, şi încă în acelaşi loc de muncă. Poate că n-ar strica să-i dăm cu numele şi pe alţi specialişti care au avut grijă de sănătatea şi „soarta" Livezenei, pînă a fi stabilit acest record absolut : Ioan Berinde, tehnician veterinar, Filip Moraru, şef de fermă, şi medicul veterinar Viorel Fritea.

DORIN SALAJAN

În premieră mondială, la

Institutul de învățămînt superior Oradea,

o remarcabilă descoperire a inteligenței românești:

Producerea energiei electrice, folosind ca agent de lucru bioxidul de carbon

Convorbire cu conferențiarul univ. dr. TEODOR MAGHIAR, decanul Facultății de învățămînt tehnic și pedagogic

Născut în 1936 în comuna Husasău de Criș, jud. Bihor, a urmat Facultatea de electrotehnică din Timișoara pe care a absolvit-o învățînd și muncind, totodată, în 1963, iar în 1977 ocupă prin concurs postul de conferențiar la Institutul de învățămînt superior din Oradea. Curînd după aceea a devenit decanul Facultății de învățămînt tehnic și pedagogic. Obține titlul de doctor în știință, susținînd cu deosebit succes teza „Valorificarea resurselor energetice în zona Bihorului". A publicat volumele „Instalații și utilizarea energiei electrice", „Electrotehnica", precum și un număr de peste 100 lucrări de specialitate. Autor al mai multor invenții, deține de 3 ori titlul de Conferențiar evidențiat, a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

— Despre actuala criză energetică mondială s-a bătut multă monedă și efectele acesteia le simțim și noi pe propria piele. Omenirea se îndreaptă vertiginos spre epuizarea surselor convenționale. Credeți, stimate tovarășe Teodor Maghiar, că trebuie să luăm asta ca pe-o fatalitate ?

— Categoric nu ! Pentru că, minată și stimulată chiar de această diabolică foame energetică, lumea își îndreaptă, nu fără speranță, privirea spre noi surse energetice. Altele decît cele clasice, convenționale.

— Ar fi interesant, dacă ne-ați putea spune : cîtă energie consumă azi, în general, omul contemporan ?

— Dacă înainte omul consuma sub 2 000 kilo-calorii/zi, în prezent omul tehnologic consumă peste 230 000 kilo-calorii/zi, creșterea fiind deci de mai bine de 1 100 de ori ! Consumul de energie și în viitor va crește dar satisfacerea lui, cum spuneam, ne mobilizează spre economisirea surselor pe care le avem, dar mai ales spre descoperirea și valorificarea de noi resurse.

— De pildă ?

— Orientarea spre resursele energetice neconvenționale, cu precădere spre apele geotermale bunăoară. O facem pentru faptul că acestea reprezintă unul dintre potențialele energetice cele mai sigure în viitor. Astfel, pe baza cercetărilor efectuate de către organismele specializate ale O.N.U. rezultă că numai aceste ape reprezintă pe mapamond un potențial energetic de peste 6 000 miliarde tone combustibil echivalent !

— Cum bine se știe, la noi — grație aplicării neobosite în viață a hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R., a indicațiilor de inestimabilă valoare ale secretarului general al partidului privind asigurarea în următorii ani a independenței energetice a țării — se materializează deja un amplu program de cercetare, descoperire și punere în valoare de noi surse energetice, pentru economisirea combustibililor și energiei de orice fel. Or, cum România dispune de astfel de ape în multe județe, a apărut ca iminentă această cercetare.

— Independența energetică a țării este o idee clarvăzătoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, idee vitală pentru economia noastră națională care contribuie din plin la asigurarea independenței politice și apărarea suveranității naționale. Ea se poate realiza pe deplin pe baza actualelor tehnologii. Astfel, numai prin valorificarea energiei conținute în apele geotermale, a energiilor conținute în resursele energetice recuperabile, cum sînt apele tehnologice și gazele de ardere care încă poluează atmosfera, pe baza tehnologiei stabilite de colectivul din institutul nostru, se poate asigura o putere disponibilă de peste 3 milioane kW, cu un aport energetic de peste 21 miliarde kWh/an. Durata de recuperare a investiției este între 2—4 ani, funcție de potențialul energetic.

— Aici, la Oradea, la institutul de învățămînt superior din localitate, dumneavoastră, conf. univ. dr. ing. Teodor Maghiar, și colectivul pe care-l conduceți, ați dobîndit o serie de rezultate remarcabile în domeniul la care ne referim. În ce constă, în esență, cercetarea dumneavoastră ? De unde ați pornit, la ce rezultat ați ajuns ?

— Esența constă în faptul că am descoperit un nou agent de lucru energetic, și anume bioxidul de carbon. Pînă în prezent, agentul de lucru pentru producerea energiei electrice era apa care trebuia adusă cu destule cheltuieli în stare de abur saturat uscat la temperatura de 370 grade Celsius. De menționat faptul că, la temperatura de 374,15 grade Celsius, vaporii de apă încep să se condenseze, de aceea este necesar ca ei să fie supraîncălziți pînă la temperatura de 370° C. Spre deosebire de apă, bioxidul de carbon, care în județul nostru se găsește din belșug și în stare naturală, în sensul că emană din pămînt, începe să se lichefieze la o temperatură sub 31° C și se transformă în fază gazoasă cu cheltuieli infime mărindu-și volumul de trei ori la temperaturi ce depășesc 31° C. Efectul energetic al bioxidului de carbon rezidă în faptul că la temperatura de 290° C un kg de bioxid de carbon poate să producă o putere electrică de 334,4 kW, consumînd pentru reîntroducerea în circuit a fazei lichide doar 10,79 kW/kg, randamentul și eficiența fiind foarte mari.

— După cîte înțeleg, pe lîngă marea cantitate de energie electrică produsă, bioxidul de carbon utilizat se recuperează și se introduce din nou în circuitul productiv aproape intact.

— Absolut exact, însă, deocamdată, cu unele mici pierderi cauzate de imperfecțiunea instalației pe care noi am conceput-o și realizat-o cu forțele proprii în ateliere și laboratoarele institutului.

— Pînă în prezent s-au mai realizat pe plan mondial instalații de producere a energiei electrice din ape geotermale ?

— Da, însă temperatura apelor geotermale nu a coborît sub 145° C, iar agentul de lucru folosit este freonul sau izobutanul a căror temperatură critică este în jur de 111,1° C și numai peste această temperatură pot fi utilizate. Totodată, acestea fiind derivate ale hidrocarburilor, se obțin la costuri destul de ridicate și prezintă pericolul de explozie și toxicitate. Pe plan mondial, nimeni încă, pînă la noi, nu a realizat o instalație electrogeotermală care să utilizeze ca agent de lucru bioxidul de carbon.

— Cum se poate obține acest nou agent de lucru ?

— Foarte simplu. Producerea bioxidului de carbon nici nu este o problemă. Bioxidul de carbon iese și din pămînt, în stare naturală, putînd fi captat la un preț de cost foarte scăzut, iar producerea sa sintetică costă sub 5 lei kilogramul. Nu este toxic și nu prezintă pericol de explozie, ca agent energetic el lucrînd în circuit închis. Cînd am întreprins cercetarea noastră, am pornit de la faptul că pe teritoriul județului Bihor curg numeroase foraje de ape fierbinți la care ne-am gîndit să le dăm o utilizare cît mai eficientă.

— Cazul izvorului de la Ciocaia...

— Acolo există un important zăcămînt de CO_2 care izbucnește la suprafața solului cu o mare presiune, la peste 175 atmosfere. Ne-am și propus să-l folosim.

— Să revenim la rezultatul cercetării. Concret, la ce ați ajuns ?

— La început, cu sprijinul neprecupețit acordat de Comitetul județean de partid și de Consiliul popular județean Bihor, am conceput și realizat o instalație experimentală de 37 kW. Ulterior, am fost ajutați și de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie care a preluat întregul program. Am realizat în 1982 un modul de 100 kW care a fost pus în funcțiune cu ocazia vizitei în institut a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei acad. dr. ing. Elena Ceaușescu, la data de 9 iunie 1982, dată de la care întregul program a căpătat noi valențe. S-a trecut imediat la realizarea instalației de 500 kW, care funcționează deja, urmînd a fi omologată și generalizată la nivelul economiei naționale.

— Am și văzut-o în probe de lucru. Este vorba, faptic, nu numai de descoperirea unui nou agent de lucru — ceea ce este, în mod cert, o remarcabilă descoperire a inteligenței tehnice românești — dar și de realizarea unei noi tehnologii, în premieră mondială, de produs curent electric ?

— Bioxidul de carbon în sine este cunoscut de omenire de mult timp, dar în tehnică el era utilizat doar ca agent frigorific și la producerea apei carbogazoase. Nimeni nu se gîndise să-i valorifice pentru producerea energiei electrice, iar de realizarea practică a acestui fapt nici vorbă. Este exact ceea ce noi ne-am propus și înfăptuit prin cercetarea și realizarea noastră tehnică. Ați remarcat-o și singur : a devenit acum o tehnologie proprie, a țării noastre. Personal secretarul general al partidului a apreciat-o și ne-a îndemnat să perseverăm, să finalizăm cît mai grabnic cercetările. Acum lucrăm la perfecționarea și definitivarea sistemului de ungere și etanșeitatea pompelor speciale, ținînd seama că avem de a face cu împingerea unui gaz la înaltă presiune.

— Ce înseamnă aceasta pentru energetică în general, pentru energetica românească în special ?

— Pentru energetică aceasta înseamnă că, de acum încolo, tot ce depășește temperatura de 50° C (am luat 50° C și nu 31° C cît este temperatura critică a CO_2 pentru a nu avea valori recuperabile inepuizabile) poate fi valorificat sub forma energiei electrice care, știm, este forma de energie ce poate fi transportată la distanță și convertită ușor în alte forme de energie — mecanică, termică etc., la randamente de conversie bune. Acest agent de lucru putînd fi utilizat la toate formele de surse energetice a căror temperatură depășește 50°C, rezultă că la noi în țară există deja premisa de a produce o cantitate de energie electrică ce depășește 21 miliarde kWh/an cu un echivalent energetic de peste 7 milioane tone combustibil convențional.

— Ați obținut brevetul de invenție ? Cînd și ce număr are ?

— Prin grija Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, da, am primit Brevetul nr. 80 182 din 25. IX. 1982, care este protejat în mai multe țări ale lumii. Dealtfel, din Japonia, Statele Unite ale Americii, Bangladesh ș. a. am și primit oferte pentru a vinde licența.

— Este prima sau a doua dumneavoastră invenție ? Anul trecut, pe primăvară, îmi vorbiserăți, parc-mi-se, de două...

— Este a opta invenție.

— Încă din 1981, dacă nu mă înșel, produceați pentru prima oară în țară energie termică și electrică din apa geotermală. Ce se mai întîmplă cu stația pilot de 100 kW ?

— Stația pilot de care vorbiți a fost înglobată în instalația de 500 kW, cea care se află în faza ultimelor lucrări de perfecționare și pe care ați văzut-o în incinta institutului funcționînd. Constituie, repet, o tehnică absolut originală, întrucît nu se obținuse pînă acum energie electrică din ape cu temperaturi de sub 80° C, așa cum este imensa cantitate de ape geotermale. Unele state posesoare de ape geotermale produc energie electrică din ape cu temperaturi care nu coboară sub 145° C, cum sînt S.U.A., Japonia, Islanda, Italia, China, posesoare de întinse zone vulcanice active sau stinse, utilizînd ca agent de lucru freonul sau izobutanul, nicidecum bioxidul de carbon care este mult mai eficient dacă i se stăpînește tehnologia.

— Spunea prof. univ. dr. Teodor Pop, rectorul institutului — și îmi place să subliniez — că descoperirea dv. va revoluționa însăși energetica românească.

— Deși poate unora nu le vine să creadă, lucrurile într-adevăr așa stau : această descoperire, vrînd-nevrînd, schimbă optica întregii strategii energetice mondiale, nu numai românești. Problema este însă atît de importantă și complexă încît nu poate fi abordată în acest spațiu tipografic restrîns.

— La ce lucrați în prezent ?

— Împreună cu colectivul pe care-l conduc lucrăm la generalizarea principiului stabilit. Proiectăm și urmează să realizăm două centrale electrice geotermale, cu o putere de 1 000 kW fiecare, la Oradea, o altă centrală de aceeași putere pe bază de energie recuperabilă la Întreprinderea „Înfrățirea" Oradea și încă una de 7 000 kW, la Întreprinderea mecanică. De asemenea, avem în vedere ca, în cooperare cu Întreprinderile „Înfrățirea", mecanică și de alumină, să realizăm grupuri unitare cu o putere mărită 500—1 000 kW, iar în perspectivă cu puteri și mai mari, funcție de fondurile ce vor fi asigurate. Prin aceasta ne străduim să aplicăm întocmai remarcabilele indicații date de tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, privind extinderea neîntîrziată a ariei de valorificare a apelor geotermale și a energiilor recuperabile din resursele energetice secundare. În acest sens, la nivelul județului Bihor a fost aprobat de forul județean de partid un program care se întinde pînă în 1985.

— Cine sînt oamenii cu care conlucrați la finalizarea excepționalelor cercetări ? Vă rog să-i prezentați.

— Prof. univ. dr. TEODOR POP, omul care n-a pregetat o clipă ca, în puținul său timp liber, să-și îmbrace halatul și să lucreze cot la cot cu noi, trecînd peste scepticismul pe care unii încercau să ni-l strecoare în suflet, șefii de lucrări DINU FODOR, MIHAI GAVRIȘ, IOAN FELEA, TEODOR LEUCA și ZEITNY VITGHUHD. Apoi, ing. MINEA VEREȘ, ȘTEFAN SZIMCSAK, Gheorghe Lalu, Ștefan Roman, conferențiar univ. ing. Gavril Roșca, Alexandru Șuteu, Cornea Cornel, Nicodim Mureșan și mulți alții la care adăugăm, nu în ultimul rînd, aportul a numeroși studenți, maiștri și muncitori care au lucrat zi și noapte, cu patos și înalt profesionalism, la finalizarea instalației. Lista ar fi prea mare și regret mult că nu-i puteți da alci pe toți.

— V-ați bucurat și de sprijin din afara institutului ?

— Da, chiar foarte mult. În primul rînd, din partea organelor județene de partid și de stat, personal a tovarășului prim-secretar. Apoi multe întreprinderi din județ și din țară ne-au ajutat cu unele materiale și subansamble, cu echipamente și consultații de specialitate. Putem spune că întreaga cercetare și punere în aplicare a rezultatelor ei au fost coordonate de către Comitetul județean Bihor al P.C.R. și sprijinite direct de Ministerul Educației și Învățămîntului, de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

— Ce aveți de gînd, ce vă preocupă mai departe ?

— Să perfecționăm și să definitivăm cît mai grabnic instalația pentru omologare. În perspectivă, avem intenția de a recupera energia din apele geotermale și celelalte resurse energetice secundare de la temperaturi de 20° C în sus, utilizînd un alt agent de lucru în scopul producerii energiei electrice. Strîns legat de aceasta, ne gîndim să propunem forurilor în drept să studieze problema înființării în cadrul institutului nostru de învățămînt superior a unei facultăți de energetică, precum și la Oradea a unui institut central de cercetare a resurselor energetice neconvenționale. Pentru că este acută nevoia unui detașament mai mare de ingineri energeticieni și, după opinia mea, faptul că încă se risipesc prin diverse canale resurse energetice importante, se datorește și lipsei de ingineri de profil în întreprinderi, tar acolo unde acestia sînt, totuși, preocupările lor nu se ridică peste toi la nivelul cerințelor.

MIHAI STĂNESCU

O fabrică nouă, din mers

Douăzeci de ani la I.P.R.S.-Băneasa s-au produs numai piese electronice, rezistențe, condensatori și tranzistori pentru radiouri. Zilele trecute, secția 2220 se afla în plină prefacere, lucru pe care l-am băgat de seamă numaidecît. Însoțit de directorul-tehnic al întreprinderii, tovarășa Doina Didif, am încercat să aflu amănunte pe care, stimați cititori, vi le punem la dispoziție.

„Sîntem pe cale să facem o fabrică nouă, din mers, ne spune dînsa pentru că secția în care ne aflăm a suferit modificări esențiale. În primul rînd aici „componeniștii" au devenit „electroniști", să spunem, peste noapte. Sînt oameni care douăzeci de ani au lucrat la bandă, unii dintre ei, și care acum fac o muncă complet diferită. Acest lucru a fost cu putință în clipa în care în secția 2220 a luat naștere o industrie complet necunoscută la I.P.R.S. Este vorba de realizarea plicurilor cu montaje electronice pentru tineret. Am pornit această industrie în joacă și apoi am văzut că ea pune probleme serioase de producție. Important este că ne-am descurcat". Să adăugăm că seturile de montaje electronice, o industrie foarte rentabilă atît la noi cît și în străinătate, așa-zisele „kit"-uri, sînt căutate nu numai de tineretul pasionat de electronică, cît și de cei care și-au făcut din electronică un hobby. Iată ce ne declară unul din proiectanții acestor „kit"-uri, în același timp și șef de producție al secției, ing. **Corneliu Itcou** : „Am avut probleme, ca la orice început, dar ne-a salvat faptul că munca de cercetare are loc în secția de producție și nu în altă parte. Acest avantaj ne permite realizarea unor noi seturi, pe loc, dacă pot să spun așa, excluzîndu-se timpii morți din realizarea pe planșetă și cea practică". **Petre Kazimirovitz** ne răspunde la întrebarea cum s-a ajuns la ideea fabricării kit-urilor, idee ce a schimbat fizionomia unei secții și a unei întreprinderi : **„S-a pornit de la comandamentul refolosirii materialelor. Apoi am vrut să venim în întîmpinarea tinerilor electroniști, urmărind și un scop didactic. Și credem că am reușit. Avem deja comenzi, ne gîndim la lucruri noi. Să amintesc numai dorința de a prezenta pe piață kit-uri gradate în funcție de îndemînare : 1 pentru începători, 2 pentru medii, 3 pentru profesioniști. Apoi intenționăm să scoatem plicuri cu componente, plicuri numai cu tranzistoare, numai cu rezistențe sau numai cu condensatori, pentru a fi folosiți în realizarea diferitelor scheme electronice. Noi ne bucurăm că între timp s-a stabilit și un dialog între noi și cumpărători, deocamdată răspundem, prin intermediul revistei „Tehnium", tuturor întrebărilor. Sigur, am dori ca informațiile să nu fie unilaterale, adică să aflăm și noi ce mai doresc tinerii cumpărători. Și noi le vom oferi, ca pînă acum, la prețuri cît se poate de accesibile".**

Despre noile omologări aflăm de la ing. **Imre Szatmari**, șeful laboratorului de prototipuri : „Au fost omologate între timp un mixer audio și un preamplificator cu corecții de ton, cu caracteristici foarte bune. Ele vor apărea pe piață în aprilie. Urmează să se omologheze în această lună, două kit-uri, un difuzor didactic și o miniorgă de lumini. Prin realizările noastre vrem să demonstrăm că nu urmărim doar un element educativ, ci și unul formativ. În felul acesta electronica poate deveni cea mai puțin costisitoare pasiune pentru generația de mîine". Așadar, la I.P.R.S.-Băneasa s-a pus în funcțiune, mai în joacă, o întreprindere cît se poate de serioasă. Realizatorii n-au vreme de glume, chiar dacă se gîndesc, în viitor, la noi tipuri de jucării electronice, altele decît păpușile de plastic care dau ochii peste cap.

GEORGE CUȘNARENCU

O nouă adresă pentru PELL-AMAR

Consecvenți pe linia promovării și sprijinirii noului, am pledat adesea pentru transferarea Serviciului de Pell-Amar (ținînd de Ministerul Turismului și avîndu-l coordonator pe însuși descoperitorul produsului, doctorul Ștefan Ionescu Călinești) într-un local adecvat, arătînd că spațiul în care funcționa clinica respectivă, lîngă piscina hotelului „Turist" din Capitală nu mai corespundea cerințelor, mai ales în condițiile în care solicitările din străinătate se aflau (și se află) în continuă creștere. Sîntem în măsură să anunțăm, cu satisfacție, că apelurile noastre au fost auzite. Recent, Pell-Amarul s-a mutat în casă nouă, fiindu-i repartizat etajul I (15 camere) al hotelului „Parc", acțiunea fiind grăbită prin intervenția (demnă de laudă) a ministrului turismului, Nicolae Gavrilescu, căruia i se cuvin mulțumirile zecilor și sutelor de pacienți, români și străini, interesați de terapia în discuție. Amenajările făcute, simple și necostisitoare, au transformat camerele hotelului în cabinete de tratament, doctorul Ionescu Călinești și colectivul său fiind în situația de a aplica, azi, toată gama de proceduri (băi, masaje, ultrasunete, galvanoforeză, aerosoli, solarium, diapuls, angiomat etc). Drept urmare, deși timpul scurs de la instalare e încă puțin, numărul bolnavilor a crescut, în ceea ce-i privește pe străini, de 3 ori față de aceeași perioadă a anului trecut.

Am vizitat, zilele trecute, secția și am găsit-o așa cum e, modernă, bine îngrijită. Mai sînt, firește, unele lucruri de pus la punct (se simte nevoia unui spectrofotometru în laborator, umplerea și scurgerea căzilor durează prea mult etc), dar e sigur că ele se vor remedia. Problema care rămîne, și care nu e simplă, e legată de întreținerea aparaturii serviciului, în majoritatea ei valoroasă, achiziționată din import. Unitatea specializată în acest sens, S.V.I.A.M., a refuzat să încheie un contract cu secția (implicit cu Ministerul Turismului, ea aparținînd Ministerului Sănătății, existînd riscul ca unele instalații să se defecteze fără a avea cine să le repare. Avem însă convingerea că cele două foruri vor găsi, cît mai curînd, o soluție. Serviciul mai are nevoie de sprijinul Ministerului Sănătății și în altă direcție. Pe lîngă cabinetele de Pell-Amar (girate de doctorii Ștefan Ionescu Călinești și Veronica Gheorghiu), ar urma să funcționeze și un al treilea, profilat pe administrarea Boiciului, medicament tot mai cerut de bolnavi și a cărui acțiune completează în chip fericit terapia cu extract de nămol. Cabinetului respectiv i-ar fi necesar un medic specializat (doctorul Ionescu Călinești nu dispune de atîta timp încît să se ocupe și de Boicil), fie el venit și prin detașare. S-au întreprins demersuri pentru obținerea lui, așteptîndu-se avizul Ministerului Sănătății.

Totodată, trebuie să menționăm că doctorul Ionescu Călinești a efectuat, recent, două călătorii în străinătate în scopul promovării produsului original românesc, tot mai solicitat pe piața externă (legat de asta, revista americană „Health" a publicat, sub semnătura lui Doris Whitehead, un elogios articol intitulat „Pell-Amar, a new treatment method based on natural mud in Romania"). La invitația firmelor „Melia" și „Univers", Ionescu Călinești s-a deplasat (între 27 ianuarie și 8 februarie) în Israel, intrînd în contact cu medici din Tel Aviv, Tveria, Haifa și Akko, conferințele sale stîrnind un deosebit interes. Între 27 februarie și 4 martie, el s-a aflat în Suedia, la Stockholm, Västeras și Malmö, ca oaspete al firmei „Halso Resor". Filmul despre Pell-Amar, „Secretul negru", a fost bine primit de gazde, medici, organizatori de turism, oameni de afaceri etc, surprinse de efectele unui produs despre care, pînă atunci, știau numai din auzite. S-a dovedit, o dată în plus, că Pell-Amarul întrunește toate condițiile de a fi o marfă prețioasă, o sursă de valută, o marfă însă pe care, am mai spus-o, n-am reușit totdeauna s-o vindem cum se cuvine, împrăștiind orodusul și neinsoțindu-l, cum ar fi fost normal, de serviciile complementare. Asupra acestui aspect (valabil și în cazul altor produse originale românești) vom mai reveni.

Din păcate, în ciuda tuturor acestor pași înainte, a mutării clinicii într-un local nou, corespunzător (acțiune în care considerăm că și revista „Flacăra" are merite), Pell-Amarul continuă să lipsească de pe piața internă (produsele cosmetice au dispărut de mult), o anumită rezervă, total nejustificată (am mai spus-o, extragerea nămolului din lacul Balta Albă, județul Buzău, nu afectează, în nici un fel, echilibrul ecologic al zonei), determinînd comerțul să micșoreze numărul de comenzi. Începe să apară ca o anomalie, tot mai greu de explicat și de scuzat, faptul că, la o oră la care e tot mai cerut în străinătate, Pell-Amarul aproape că a dispărut din farmacii și drogherii. Dar și asupra acestei chestiuni ne propunem să zăbovim cu altă ocazie.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Acupunctura — concepție medicală integralistă (II)

Ceea ce se impune observației noastre, rezultînd din studiul modelului propus în materialul anterior, este faptul că zona în care se înscrie perimetrul unde au loc interrelațiile sistem-cîmp fundamental, capătă o serie de funcții speciale.

În primul rînd fenomenele care se produc ca și urmare a acestor interacțiuni au ca rezultat detașarea incintei sistemului față de spațiul înconjurător, spațiu în care se manifestă Cîmpul Energetic Fundamental (CEF). Prin urmare totalitatea fenomenelor din cadrul perimetrului AmBnA joacă rolul de limitantă a sistemului. Existența limitantei este consecința jocului dintre forțele proprii sistemului și cele ale cîmpului, deci în funcție de aceste forțe perimetrul limitant va exista sau nu, va dobîndi un aspect sau altul. Ca atare va mai rezulta încă o funcționalitate a acestui perimetru și anume aceea de a reacționa la schimbările stării mediului exterior pe de o parte și a celui interior pe de altă parte. Această reacție constă în modificarea stării cîmpului exterior în contact cu limitanta, cît și starea acesteia la rîndul ei. Modificările desigur că se transmit implicit incintei. Forma cea mai generală de interacțiune pe care o poate realiza o astfel de structură (perimetru limitant-incintă) este aceea de a ceda sau pierde o formă oarecare de energie sau substanță. Intensitatea interacțiilor sistem-cîmp va fi proporțională cu starea mediilor interior și exterior. Dar starea mediului exterior poate fi în esența ei neschimbată, în acest caz variațiile sistemului pot fluctua funcție de o nouă formă de interacțiune și anume cea manifestată de relațiile cu alte complexe structurale mai mult sau mai puțin asemănătoare între ele. O astfel de situație relevă că poziționarea sistemelor între ele determină consecințe importante, consecințe care descriu diverse grade de interacțiune cu consecințe de tip calitativ și cantitativ. Din acest punct de vedere CEF constă în ultimă instanță din totalitatea manifestărilor energetice (și implicit informaționale) a sistemelor. Dispariția sau apariția unui sistem implicînd modificări ce contribuie la modificarea stării generale și a conținutului CEF. La rîndul său, noul conținut al CEF determină noi consecințe prin interacția sa cu sistemele conținute.

Prin separarea incintei față de mediu, incinta va prezenta proprietăți caracterizate de alte tendințe de manifestare față de proximitate. Din ceea ce cunoaștem pînă la ora actuală, acest gen de tendințe trebuie să fie orientate opus față de cele ale ambianței. Ca atare conținutul pentru sistemele la care actualmente ne putem referi, se prezintă predominant sub formă de materie-substanță. Pentru un astfel de sistem este determinant aspectul că trebuie să se separe de mediu, adică va prezenta dimensiuni față de mediul cîmp, care este adimensional. Rezultă că aceste sisteme, fiind entități, în măsură foarte importantă separate de mediu, cuante, implicit cantitatea de energie convertibilă din ele este finită. Indiferent dacă emisia de energie se va face periodic și parțial sau prin dezintegrarea sistemului integral, energia eliberată va fi limitată, va fi o anumită cantitate. De aici reiese încă o dată corectitudinea afirmației că în mediu, oricare ar fi el, energia se propagă în cuante. Este deci firesc să admitem că starea de bază a CEF este o mulțime a cuantelor de energie. Se constată că nu poate exista cîmp care să nu conțină sisteme corpusculare derivate din el, și în același timp nici cîmp care să se mențină în afara existenței substanței.

Din diferite fapte de observație se constată că acest gen de structură cîmp-substanță este o stare fundamentală a materiei, dar în același timp, aceste structuri se situează pe diferite trepte ierarhice, conținîndu-se unele pe altele. După noi, acest gen de ierarhie întregește și mai mult ideea de ce și cum noțiunea de cuantă este o formă generală de manifestare a „întregului" dialectic. Aceste sisteme noi le-am numi **sisteme fundamentale cîmp-substanță.** În cadrul acestor sisteme fundamentale se produc fenomenele de transformare a substanței în cîmp și invers. De asemeni, într-o astfel de clasă ierarhică fundamentală se poate produce această transformare numai pentru anumite categorii bine determinate. Astfel, fotonul se poate manifesta corpuscular numai în cadrul unui cîmp adecvat, compatibil, cîmpul electro-magnetic. Moleculele se pot manifesta într-un cîmp de asemeni compatibil cu sensul lor de existență și anume într-un cîmp atomo-molecular, iar structurile vii, în cadrul unui cîmp biologic. Aceste sisteme fundamentale coexistă, sînt în relații ierarhice de interdeterminare, se pot compune, iar din compunerea lor rezultă noi forme de manifestare a materiei în sensul cel mai general. Substanța vie nu poate fi separată de cîmpul său specific care cu alte cuvinte este numită mediu. Astronautica deja a demonstrat-o ! În tratatul extrem oriental „Su Wen" se spune că „omul este produsul ambianței", iar în altă parte că „energia (cîmpul, QI) este materie nediferențiată — Yang —, iar substanța este materie diferențiată — Yin). În „Nei Jing" este scris că „pămîntul își trage forța sa din cele patru anotimpuri", care nu sînt altceva decît rezultatul variației poziției acestuia față de soare.

(va urma)

dr. DAN VLAD FILIMON ■

Prof. dr. ION BRAD

30 de ani dedicați valorificării cătinei albe

Ne reîntoarcem la cercetările și comunicările profesorului dr. Ion Brad la o oră cînd munca de valorificare a cătinei albe împlinește nu mai puțin de trei decenii. Din păcate situația ne obligă să consemnăm cu egală bucurie și tristețe acest moment aniversar și asta deoarece virtuțile cătinei albe, demonstrate cu prisosință de doctorul Brad și numeroși săi colaboratori, prin zeci de studii clinice și de laborator, continuă să rămînă o simplă promisiune.

Primele cercetări — reamintim pe scurt cititorilor noștri — au început încă în anul 1953 cînd, în cadrul Institutului de cercetări alimentare, biochimistul Ion Brad a prezentat primele siropuri, sucuri și jeleuri realizate prin tratarea cătinei albe (hippophae rhamnoides). Cu acel prilej, cercetările au condus la concluzia că fructele de cătină au un conținut de substanță uscată de 15—20%, că ele conțin deopotrivă acizi organici, ulei, beta-caroten (7 mg% în fructele proaspete și 90-110 mg% în ulei), vitamina C (151 mg%), cinci substanțe de tip polifenolic, precum și altele neidentificate.

Cercetările sînt continuate în decursul anilor la Institutul de cercetări agronomice în laboratoarele Facultății de științe ale naturii (Universitatea Craiova), în diverse așezăminte spitalicești, în unități ale industriei alimentare, la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice, în cadrul inspectoratelor silvice din județele Prahova și Buzău, la Întreprinderea de produse cosmetice „Miraj" etc. În precedentele noastre relatări am scris pe larg despre toate acestea, consemnînd în primul rînd proprietățile curative ale fructelor de hippophae rhamnoides, faptul că uleiul și praful de cătină își demonstrează eficiența în combaterea unor boli de piele, în tratamentul unor afecțiuni oftalmologice și ale tubului digestiv. De data aceasta vom prezenta doar cîteva rezultate de dată mai recentă, apelînd în acest scop la opiniile unor specialiști în materie.

Deosebit de semnificative apar, astfel, experimentele efectuate la Clinica de oftalmologie a Spitalului Militar Central din București. Aici, într-o primă fază, uleiul de cătină, în combinație cu alte vitamine, a fost aplicat la 81 de bolnavi cu afecțiuni de pol anterior de glob ocular (între care numeroși pacienți cărora li s-a făcut transplant de cornee), la 15 bolnavi internați cu diagnosticul de cheratoconjunctivită virală și la 6 bolnavi internați pentru boală de grefon. În comparație cu lotul martor (alcătuit din 75 de bolnavi, pacienții tratați cu ulei de cătină au demonstrat o evoluție postoperatorie mult mai favorabilă, caracterizată prin cicatrizarea rapidă a plăgii operatorii și prin menținerea unei bune transparențe a grefonului. Într-o recentă convorbire pe care am avut-o cu doctor **Doina Stanciu**, participantă directă la aceste testări, am aflat că uleiul de cătină dovedește în continuare aceleași proprietăți terapeutice remarcabile și că produsul este folosit sub formă de instilații în aceleași afecțiuni.

Despre efectele surprinzătoare ale uleiului de cătină în tratamentul afecțiunilor oculare sîntem informați și printr-o recentă scrisoare sosită pe adresa redacției noastre. Semnatarul ei, Bănică Stan, din Tg. Mureș, este un fost pacient al doctorului Petre Vlad, medic oftalmolog la Spitalul județean din Buzău. „Am suferit ani la rînd — ne declară semnatarul misivei — de o boală grea : ptergion recidivant. M-am supus în diferite clinici la cinci operații consecutive dar boala a reapărut. În cele din urmă, m-am adresat doctorului Petre Vlad, care m-a operat din nou, realizînd un autotransplant de mucoasă conjunctivală și folosind în perioada postoperatorie numai ulei de cătină. Au trecut de atunci trei ani și la ultimul control făcut la Clinica oftalmologică din Tîrgu Mureș mi s-a spus că ochiul se prezintă foarte bine. Un adevărat miracol".

Gazul nu este izolat. Colaborator al profesorului Ion Brad, medicul Petre Vlad a folosit uleiul de cătină în sute de tratamente și intervenții chirurgicale. Rezultatele cele mai spectaculare s-au obținut în tratamentul arsurilor fizice și chimice, în plăgile tegumentelor sau ale țesuturilor oculare. Un loc aparte l-a ocupat preparatul în chirurgia plastică și reparatorie a ochiului. Toate acestea au făcut obiectul unei comunicări prezentate de doctorul Petre Vlad la cel de al II-lea Congres național de oftalmologie.

La Institutul de expertiză medicală și recuperarea capacității de muncă uleiul de cătină a fost folosit în următoarele afecțiuni : escare grave, ulcere varicoase, de gambă, plăci atone prin diferite leziuni, cazuri de ulcer la vîrful bontului de amputație pelvin, eczeme și dermite pe teren varicos. În comparație cu pacienții lotului martor, toți cei tratați cu ulei de cătină albă au dovedit o cicatrizare mai rapidă prin tonifierea marginii plăgii, o reducere a secreției la nivelul plăgii, fapt care a contribuit de asemenea la grăbirea procesului de cicatrizare.

La ora actuală, bazîndu-se pe rezultatele acestor testări ca și pe propria sa casuistică, profesorul Ion Brad ca și numeroși specialiști sînt de părere că uleiul de cătină poate înlocui total sau parțial unguentele pentru arsuri, cum este Talazolinul, sau pe cele folosite în ulcere corneene, în cheratite herpetice și cheratite flictenulare, cum sînt Cherecidul, Dendrinul, Cortizonul.

Am mai scris în decursul anilor despre rezultatele înregistrate, prin folosirea extractelor de cătină, în fermele zootehnice, la realizarea unor produse cosmetice, și la obținerea unor preparate în industria alimentară. În general vorbind, s-a făcut mult prea puțin într-un răstimp atît de mare. Lucrurile demarează anevoie, iar studiile de specialitate și propunerile doctorului Ion Brad au zăcut și continuă să mai zacă în sertarele unor unități de cercetare și producție. Institutul de cercetări chimico-farmaceutice și Institutul pentru controlul medicamentului se grăbesc mult prea încet atunci cînd este vorba să elaboreze concluzii definitive privind valorificarea și omologarea unor produse din cătină albă. Mereu aceeași poveste. Iată ce ne-au declarat în această privință cîțiva dintre colaboratorii profesorului Brad.

Uleiul de cătină se procură greu și trebuie să ne luptăm în permanență pentru a-l avea la timp, ne-a mărturisit medicul **Doina Stanciu.** În aceeași situație se găsesc și cei ce folosesc uleiul de cătină în scopuri terapeutice la Spitalul județean din Buzău și în primul rînd doctorul Petre Vlad.

Un alt colaborator al profesorului Brad, inginerul **Nicolae Ciucă**, directorul Fabricii de conserve Băiculești (Curtea de Argeș), ne anunță că a realizat cu bune rezultate următoarele produse pe bază de cătină albă : nectaruri, energizante, unguente de uz veterinar, siropuri și o băutură aperitiv pe bază de alcool. Se mai preconizează de asemenea obținerea unor coloranți alimentari. Toate acestea au întrunit, în urma testărilor, sufragiile specialiștilor. Urmează omologarea, deci avizul unor foruri de decizie, iar aici mai e de așteptat.

Am mai vorbit la Buzău cu inginerul **Aurel Tănase**, directorul Întreprinderii județene de legume și fructe. Aici a fost realizat pe bază de cătină un sirop nectarizat (cu pulpă de fruct în suspensie) și un sirop natural. Și aici se așteaptă omologarea produselor.

La Întreprinderea „Biofarm", unde am stat de vorbă cu directorul **Iacob Barbos**, am aflat că s-au primit de curînd avize de necesitate pentru două dintre produsele pe bază de cătină. Este vorba de un spray extern și de tabletele (perlele) cu calități regenerante. (Cu doi ani în urmă cînd am vizitat întreprinderea, și am fost informați de existența celor două produse amintite mai sus, ni s-a spus că avizele de necesitate urmează să sosească „în următoarele zile"). În întreprindere se mai realizează ulei de cătină, pulbere uscată, colire și o soluție buvabilă cu adaus de aminoacizi și vitamine. Aceasta din urmă a fost testată cu rezultate extrem de încurajatoare la Centrul de medicină sportivă „23 August". Din păcate toate acestea, și în primul rînd uleiul și praful de cătină, pe care le așteaptă atîți de multă lume, continuă să suporte suveiciul unor verificări repetate și care, iată, durează și durează și nu se mai termină odată.

Aceasta este situația. Cititorul nostru va observa totuși, reamintindu-și poate mai vechile noastre relatări, că la ora actuală există mult mai multe perspective pentru valorificarea industrială a fructelor de hippophae rhamnoides. Dar de făcut, s-a făcut încă mult prea puțin. Mult prea puțin dacă avem în vedere uriașa importanță economică a cătinei albe și marea investiție de inteligență a celor care luptă de 30 de ani pentru folosirea acestui dar al naturii în scopuri terapeutice și nutriționale. Poate mai mult și mai bine de acum înainte, astfel încît să uităm cu toții această aniversare tristă la care nimeni din păcate nu a ciocnit nici un pahar de șampanie.

LIVIU TIMBUS ■

■ Pînă nu demult responsabilă a librăriei „B.P. Hasdeu" din Cimpina, cunoscută de tot orașul ca o pătimașă iubitoare a cărții și a clientelei pe care o servea cu delicatețe și respect, Maria Bănescu a ieșit la pensie. Își făcea cu atîta patos meseria, incît jurai că-i născută pentru o muncă atît de migăloasă. I-am cunoscut îndeaproape harul și de aceea îi mulțumim din inimă pentru tot ce a făcut pentru carte și pentru noi, cititorii cimpineni. **(Dan Moldoveanu, Cimpina, str. 1 Mai nr. 22)**

■ Cuvinte frumoase, de profundă recunoștință, de această dată pentru colectivul Clinicii de cardiologie din Cluj-Napoca, îndeosebi doctorilor Stăncioiu, Zdrenghea și Basarab, aduce printr-o emoționantă scrisoare cetățeanul **Alexandru Rimbașiu, din str. Dobrogeanu Gherea nr. 16**, a cărui soție, suferind un infarct și un stop cardiac, a fost salvată în ultimul moment datorită intervenției de înaltă probitate profesională a acestor minunați oameni în alb.

■ Interesantă epistola trimisă revistei de **Căltun Florică din Focșani, str. Bucegi, bl. 10, ap. 89.** Printre altele, el propune celor în drept reeditarea buletinului „Cărți noi" a cărui apariție a încetat de mult timp. Prin rubricile sale, această publicație se impunea cu necesitate pentru operativa și temeinica informare a publicului larg, iubitor de carte.

■ În legătură cu sesizarea petentului **Andrei P. N. Mircea din orașul Motru**, publicată în nr. 5 al Flacării, primim de la **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Gorj :** Cele relatate de abonat se confirmă : factorul poștal și dirigintele oficiului se fac, într-adevăr, vinovați, fapt ce a determinat sancționarea lor pe linie administrativă.

■ Cu un an-doi în urmă, în magazinele comerțului de specialitate au apărut niște cazane de baie frumoase, foarte aspectuoase. Ce păcat însă că țevăria din ele era prea subțire și de slabă calitate, fapt ce făcea ca în foarte scurt timp să se ardă și să devină inutilizabile. Zadarnic au încercat oamenii să le repare. Au dat bani la meseriașii de ocazie, dar tot n-au izbutit să facă mare lucru. Mulți am și renunțat la ele. **(Nicolae Vălcanu, Tulcea, str. Pavlov nr. 156)**

■ **Consiliul popular al municipiului București**, referitor la scrisoarea locatarului Andrecscu Mircea din șos. Pantelimon nr. 234, ne informează, printre altele, că, în cursul lunii februarie a.c., asociația de locatari vizată a fost sprijinită în organizarea adunării generale, prilej cu care au fost puse în discuție toate problemele privind activitatea asociației și s-a procedat la alegerea noului comitet. În privința costurilor de reparații și a cheltuielilor administrativ-gospodărești nu s-au constatat deficiențe.

■ Primim de la **Aurel Săvulescu din București, Calea Rahovei nr. 83 :** Sculptorul Karl Storck a creat „Acvila", o coloană înaltă de 5 m, avînd în vîrf o pasăre cu aripile desfăcute. În anul 1865 a fost inaugurată în grădina Episcopiei, lîngă actualul palat al Ateneului român, unde a stat pînă în anul 1890 și bucureștenii îi ziceau „Chibritul lui Pache". A fost mutată apoi la Rond (pe bd. Cosbuc de azi) unde a rezistat pînă la cutremurul din martie 1977. De atunci „Acvila" a dispărut dar soclul, foarte rezistent, își tot așteaptă statuia care să înfrumusețeze acest mic parc al Capitalei.

■ **Uniunea județeană a C.A.P. Olt :** Începînd cu data de 1 februarie a.c., în urma discuțiilor avute cu conducerea unității, petiționara Joian Oprița din Gîrcov a fost reîncadrată la ferma zootehnică a C.A.P. din localitate ca șef de fermă. Femeia nu mai are alte pretenții și a fost de acord cu hotărîrea luată.

■ Incredibil dar adevărat, să plătești taxa de transport a unui colet poștal de două ori și să nu ajungă la destinatar niciodată. Neplăcuta experiență a trăit-o **Vasile Botez din Hunedoara, str. Viorele nr. 3, ap. 51,** care, la data de 12 01 1983, a expediat la Timișoara, pe numele lui Romeo Botez, coletul poștal nr. 65, conținînd alimente, cu avizul de expediere 2933. Fără nici un motiv, coletul a fost primit retur după numai o lună de zile.

■ **Întreprinderea de frigidere Găești :** Urmare sesizării publicate la rubrica „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", vă comunicăm că depanatorul nostru din județul Neamț a reparat, încă de la data de 12 01 1983, frigiderul reclamat de Victor Șarpe din Tg. Neamț. Anexat vă trimitem spre confirmare copia procesului verbal nr. 39, încheiat cu acest prilej.

■ Pe 1 septembrie 1982 — ne scrie **Gh. Fotea din Piatra Neamț, str. Iasomiei bl. 14, sc. C, ap. 113** — a venit la noi un delegat al Trustului de construcții Călărași și ne-a spus mai multora că ne la cu el școlo, că se cîștigă foarte bine. Ne-a cerut să-i lăsăm orice act de identitate avem la noi și să-l așteptăm în gară, că plecăm împreună chiar în noaptea aceea. Eu, neavînd buletinul la mine, i-am dat cartea de muncă, dar n-a mai venit la întîlnire cum ne fusese înțelegerea, și am rămas de atunci și fără cartea de muncă și fără serviciu. De aceea, îl rog să mi-o trimită neapărat, că fără ea nu mă pot încadra niciunde, și am trei copii de crescut. Se poate învăța din pățania dv.

■ **Procuratura municipiului București**, în legătură cu sesizarea numitului **Stanciu Gheorghe :** Constatîndu-se unele interpretări necorespunzătoare și nerealizarea unor sarcini de serviciu la I.I.S. Automatica, Centrala de resort (CIETA) ne informează că, pentru deficiențele semnalate, s-au aplicat sancțiuni disciplinare și amenzi contravenționale unui număr de 10 persoane din conducerea unității, s-au luat concret și alte măsuri pentru respectarea ordinii și disciplinei de plan, a dispozițiilor legale în vigoare.

■ Tovarășul **Teodor Durlan, secretarul biroului executiv al comunei Cotofănești, jud. Bacău**, ne roagă să întreprindem demersurile necesare spre a facilita minorei Mariana Plop din satul Borsani — o fetiță necăjită, în vîrstă de numai 10 ani, care a avut mult de suferit de pe urma poliomielitei — procurarea unui cărucior ortopedic, recomandat de medici, indispensabil creșterii și dezvoltării ei normale. Ceea ce putem face este să adresăm, la rîndu-ne, rugămintea Ministerului Muncii, ca fiind cel mai în măsură să satisfacă această umanitară solicitare.

■ **Consiliul popular al municipiului Brașov**, referitor la scrisoarea numitei Dragotă Ana din Brașov, str. Lungă nr. 253, ne aduce la cunoștință că problema locativă a familiei acesteia a fost rezolvată, petentei atribuindu-i-se un apartament cu două camere în blocul 12 din cvartalul Timiș Triaj, sc. D, ap. 10.

■ Mă numesc **Gaspar Iren din comuna Crăciunești, județul Mureș**, și vă scriu deoarece, din iunie 1982 și pînă în prezent, nu reușesc să definitivez dosarul de alocație pentru copii. La nenumăratele mele solicitări scrise, Cooperativa „Metalul" din Tg. Mureș refuză sistematic să-mi trimită o adeverință care să ateste că fostul meu soț Gaspar Ianoș, încadratul el, nu primește alocația de stat pentru minorul Cristian Constantin, născut în urma despărțirii noastre.

■ **Întreprinderea „8 Martie" Zărnești, județul Brașov :** Referitor la scrisoarea comentată „Un Pegas fără viteză cosmică", publicat în Flacăra nr. 7/1983, vă informăm că cele scrise s-au confirmat. Bicicleta petentului Victor Șerban a fost reparată la sediul întreprinderii și s-au luat măsuri pentru a evita pe viitor deficiențele semnalate. În ce privește sistemul de blocare a roții, acesta s-a modificat constructiv și deja bicicletele se echipează cu noul mecanism perfecționat.

■ În trecere prin Timișoara, am comis un accident de circulație, fără urmări grave. Subofițerul de miliție, venit la fața locului, mi-a ridicat corect permisul de conducere, cică pentru testare la regulile de circulație. Nici la aceasta nu am avut nimic de obiectat, însă mă deranjează enorm faptul că am fost mereu aminat și, iată, nici acum, după mai bine de doi ani, nu am fost testat și nici nu mi s-a restituit carnetul. **(Mircea Dumitrășconiu din comuna Breznița de Ocol, satul Magheru, jud. Mehedinți)**

■ **Întreprinderea canal apă București**, privitor la nota apărută în Flacăra din 4 02 1983, ne informează că pentru verificarea presiunii s-a montat un manometru cu diagramă la ap. 195, etaj 9, bloc ALMO3 din șos. Mihai Bravu nr. 3, în zilele de 10—11 februarie 1983, și din datele înregistrate pe diagramă a rezultat că presiunea apei reci la etajele superioare are valori care asigură o alimentare normală. De problema apei calde se ocupă exploatarea de termoficare din cadrul G.I.G.C., sectorul 3.

■ **Profesorul Dan Bosoancă din Vînju Mare**, județul Mehedinți, ne sesizează că vînzătoarea Soare Elena de la magazinul de articole electrice din oraș condiționează vînzarea anumitor produse. De pildă, nici în ruptul capului — ne scrie omul — dumneaei nu vrea să vîndă o baterie de lanternă pînă nu-i dai un anumit număr de ouă. Nu cere însă de la toată lumea, ci numai de la cei pe care nu-i cunoaște. Altora le dă chiar și pe veresie, fără să le mai facă morală.

■ **Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție :** Restituindu-vă scrisoarea grupului de cooperatori din comuna Grid, județul Brașov, înregistrată la Flacăra sub nr. 12 291/1982, facem precizarea că din verificările făcute a rezultat că, încă de pe data de 8 ianuarie a.c., petiționarii și-au primit integral drepturile cuvenite pentru finul vîndut C.A.P.-ului din localitate în primăvara anului trecut.

■ Sînt mamă eroină, cu cinci copii minori în viață, și vă aduc la cunoștință un necaz al meu. După îndelungi intervenții, mi se aprobase chiar de la București o butelie aragaz pentru nenumăratele nevoi ale gospodăriei, însă venind butelia la noi în comună, cei de la consiliul popular local s-au făcut că au uitat de aprobare și au dat-o la altul. Lucrez ca muncitoare la baza de cereale din localitate, și nici măcar pîinea n-o pot cumpăra din comună. **(Torcea Valeria, comuna Osica de Sus, județul Olt)**

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale** județul Sibiu : Urmare scrisorii cetățeanului **Todor Mircea** privind încadrarea în grupa de muncă vă facem cunoscut că s-a luat legătura cu unitatea, urmînd a se înregistra în carnetul de muncă perioada lucrată în grupa I de muncă, conform notei de la Decret 292/1959.

■ În ziua de 18 ianuarie 1983, am cumpărat de la magazinul alimentar nr. 11 din Tecuci, bd. 30 Decembrie, 0,500 kg salam „Mistrețul" fabricat de IIC Galați. Spre surprinderea mea, am constatat că acest produs nu poate fi consumat, datorită excesului de sare conținut. Buletinul de analiză nr. 39/18 I 1983, eliberat de laboratorul policlinicii unde am trimis proba, confirmă cele semnalate mai sus, și anume un exces de 1,56 la sută sare. **(Chitic Mihai, Tecuci, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 55).** N.R. : Oare să fi descoperit IIC Galați un nou tratament dietetic în profilaxia bolilor cardiovasculare ? !... Făcînd o mică socoteală, se poate ajunge la concluzia că 1,5 la sută sare înlocuiește 15 kg carne dintr-o tonă.

■ **Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Centrala de transporturi auto**, confirmă că cele semnalate în nota publicată de revistă cu privire la activitatea de transport călători din autogara Lehliu sînt reale. Ca urmare s-au luat toate măsurile, inclusiv îmbunătățirea aprovizionării cu carburanți, repararea stației de amplificare, refacerea panourilor cu plecărisosiri, reinstruirea întregului personal de exploatare, astfel încît regularitatea curselor de autobuze s-a îmbunătățit și nu se mai înregistrează întîrzieri sau suspendări de curse.

■ Mare surpriză a trăit deunăzi **Maria Lucia Alexe din București**, Aleea Potaisa nr. 6. Ducîndu-se să-și ridice cele 8 cămăși bărbătești date la spălat unității „Nufărul" de la parterul blocului C-16 din Drumul Taberii, a constatat cu stupoare că doar două erau ale ei, restul de 6 cămăși albe fuseseră înlocuite cu altele mai mici și foarte uzate. A reclamat cazul, dar responsabila unității a avut o atitudine incorectă și nici pînă azi nu a clarificat misterioasa dispariție. Clienta încă așteaptă.

■ Țăranul cooperator **Pintilie Sfaiter, din comuna Verona, județul Botoșani**, ni se plînge plin de indignare că fiul său Cornel Șfaiter, elev în clasa a XI-a la Liceul de radio-tv din Brăila și președintele comitetului de internat, a fost insultat și bătut crunt de Ivanov Valentin, administratorul internatului Liceului de construcții din localitate, unde este cazat. Reclamînd cazul directorului liceului de care aparține internatul, acesta n-a luat nici o măsură împotriva bătăușului. Dimpotrivă, l-a încurajat.

■ **Inspectoratul comercial de stat Argeș**, ca răspuns la scrisoarea unui grup de cetățeni, ne informează că, în urma controlului efectuat, la sfîrșitul anului trecut, în magazinele cooperației de consum din comuna Titești, au fost scoase la iveală o serie de abateri grave de la regulile comerțului socialist. Față de această situație au fost luate măsuri în consecință, principalul vinovat, gestionarul Gh. Ilinca de la magazinul mixt Bucșenești, fiind amendat pe loc cu 250 lei. N.R. : Cam simbolică... această sancțiune pentru gestionarul Ilinca !

■ **Ovidiu Crăciun din Cluj-Napoca, str. Donat nr. 15, bl. M, ap. 4,** ne roagă să-l sprijinim în procurarea a două piese pentru autoturismul său Skoda S-100 — mască față și aripă stînga — pe care de doi ani și mai bine tot încearcă zadarnic să le procure de la magazinele de specialitate sau de la autoservice. Să-l ajutăm, dar cum ? Poate se angajează cineva să-i dea o mînă de ajutor.

■ **Administrația Asigurărilor de Stat :** În cazul reclamat de Trancu Horia din București, aleea Timișu de Sus nr. 2, ADAS nu a putut să acorde despăgubire de asigurare, întrucît evenimentul — spargerea unei țevi — nu este cuprins în asigurarea facultativă complexă a apartamentului contractat de petent la data de 19 august 1981.

■ **Mai mulți oameni ai muncii de la I.M.G.B. și „Vulcan"**, prin scrisoarea înregistrată la noi la nr. 3572/2.03 1983, avansează conducerii I.T.B. propunerea de a studia posibilitățile înființării unei linii rapide de autobuz între cartierele Militari, Drumul Taberii și I.M.G.B. din zona Berceni, pe cel mai scurt traseu posibil.

■ Locuiesc în aceeași clădire cu Mira Lefter, o colocatară care nu mă lasă să trăiesc, făcîndu-mi viața amară. Mi-a distrus mica seră pe care o amenajasem pe bucătica de curte care-mi aparține în mod legal, ca proprietate, mi-a tăiat smochinul, caisul, dudul și patru pruni aflați pe rod, mi-a blocat ușa de la intrare în podul casei, mi-a spart mai multe țigle de pe acoperiș. Milița a amendat-o, ne-am judecat la comisia de judecată, dar continuă și acum să-mi facă numai neplăceri și nimeni nu se încumetă s-o pună la punct. **(Burcu Mihai, pensionar în vîrstă de 77 de ani, din Drobeta-Turnu Severin, str. Tabla Buții nr. 44).**

■ **Ministerul Muncii**, ca răspuns la scrisoarea petentei Evdochia Avramoiu din Costești-Vîlcea, ne informează că, în ședința din 3 oct. 1981, Comisia centrală de pensii a hotărît acordarea pensiei de urmaș după susținătorul decedat, cuantumul pensiei fiind determinat de pensia de invaliditate gradul III de care soțul a beneficiat pînă la obținerea pensiei de limită de vîrstă, în raport de vechimea în muncă legal dovedită, adică de 9 ani și 5 luni. Hotărîrea comisiei centrale este definitivă.

■ De ce municipiul Ploiești nu are încă o grădină de vară? Iată o întrebare care îl frămîntă de mai multă vreme pe **ing. Gigi Zamfirescu din Ploiești, str. Sitarului nr. 6.** Că vine sezonul călduros — zice dumnealui — și este neplăcut și incomod să ne îngrămădim în săli închise pentru a vedea un spectacol. Problema aceasta mă preocupă nu numai pe mine, ci și pe numeroși alți ploieșteni.

■ **Întreprinderea județeană pentru îmbunătățirea și exploatarea pajiștilor Prahova :** Păsunea din punctul „Strand", unde solicită să păsuneze animalele petiționarii Voica Anghel și Pantelie Constantin din orașul Breaza, are o suprafață de 5 ha. Jumătate este atribuită de consiliul popular local, pe termen de 3 ani, locuitorului Vasile Criste, care anual încheie contracte cu statul (numai anul trecut a contractat 7 capete tineret bovin și 1 100 litri lapte vacă), restul suprafeței de păsune le stă la dispoziție în mod exclusiv. Deci, cei doi dispun de suficientă păsune.

■ **Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare Timiș,** pentru Iosif Talpai din comuna Uivar : În legătură cu suma de 1828 lei, solicitată de dv., în urma unei anchete a rezultat că de fapt vi se cuveneau acești bani pentru munca depusă pe perioada octombrie 1981 — martie 1982, sumă pe care ați și încasat-o pe 20 octombrie 1982. Contravaloarea sumei a fost imputată inginerei Iosub Georgeta, șefa șantierului vizat.

■ Deși Judecătoria sectorului 1 și Tribunalul municipiului București mi-au dat cîștig de cauză în procesul ce a făcut obiectul dosarului nr. 4848/1980, tovarășa Narcis Alexa, șefa secției cimitire din cadrul Administrației domeniului public București, continuă în mod abuziv să mă priveze de dreptul meu legitim de concesiune asupra locurilor de veci nr. 133 și 134, lotul 6, din cimitirul Sf. Vineri. Care, pentru dumneaei legile țării și hotărîrile justiției nu-s obligatorii ? **(Daniel Vinteanu, din București, str. Ardealului nr. 11, bl. C-3, sc. B, ap. 16).**

■ **Consiliul popular al municipiului Botoșani :** Contestînd la judecătoria locală desfacerea contractului de muncă, petenta Diaconu Valentina a obținut cîștig de cauză. Unitatea a fost obligată s-o reîncadreze și să-i plătească retribuția medie pe perioada stabilită. Începînd cu luna februarie 1983, femeia a fost reîncadrată la vechiul loc de muncă pentru care a fost calificată și și-a primit toate drepturile, conform hotărîrii judecătorești.

■ Din luna septembrie 1982 se construiește în spatele blocului unde locuiesc (Șos. Olteniței nr. 220, bl. 8, sc. A, et. 1, sector 4) o grădiniță. Tot din această perioadă există pe santierul respectiv o țeavă spartă prin care se pierde, zi și noapte, o mare cantitate de apă. S-au perindat mai mulți specialiști care însă n-au găsit o soluție care să oprească irosirea a mii de metri cubi de apă. **(Eciu Grigore, București)**

Pagină realizată de
MIHAI STANESCU ■

Poșta redacției

■ **Dumitru Pescăruș — Strejești de Sus (Olt) :** Invaliditatea dv. s-a produs în perioada în care nu erați încadrat în muncă, în această situație nu puteți beneficia de pensie de invaliditate ■ **Ion Tudor — Adjud :** Aveți posibilitatea legală de a contesta în termen de 30 de zile de la comunicarea măsurii luate de unitate ■ **Ioan Munteanu — Sibiu:** Se poate, dar contracost ■ **Gheorghe Tufiș — Breanița (Mehedinți):** În situația dv., puteți cere pensionarea la împlinirea vîrstei de 62 de ani ■ **Nicolae Dumitrescu — București și Constantin Bălulescu — Drobeta-Tr. Severin:** Cei care lipsesc din imobil una sau mai multe luni și au anunțat în scris despre aceasta comitetul asociației locatarilor, nu participă în lunile respective la plata cheltuielilor pentru consumul de apă, taxă de canalizare, consum de energie electrică necesară funcționării crematoriului, combustibil necesar preparării apei calde, ridicării gunoaielor menajere și vidanjării. De la cheltuielile efectuate pentru furnizarea energiei termice nu sînt scutiți de la plată chiar dacă a fost anunțat comitetul asociației de locatari și au lipsit din apartament mai mult de 30 de zile ■ **Vasile Dumitrache — Curtea de Argeș:** Nu se poate sigila. Vedeți răspunsul de mai sus ■ **Robert Kafciuc — Baia Borșa:** Nu este clar. Reveniți. ■ **Roland Türk — Prejmer (Brașov):** Numai instanțele de judecată pot hotărî ■ **Dumitru Popescu — Bălești (Gorj):** Cereți prin Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului ■ **Maria și Dumitru Gîbă — Golești (Vîlcea):** De formalitățile necesare aflați interesîndu-vă la notariatul local ■ **Ștefan Mureșan — Satu Mare :** Așteptați mai întîi hotărîrea judecătorească ■ **Vintilă Lupu — București :** Trebuia să contestați în termen de 15 zile de la primirea procesului verbal de contravenție ■ **Maria Cantemir — Băcești (Vaslui):** Nu reiese clar care vă este necazul. Reveniți cu o altă scrisoare ■ **Constantin Diaconescu — București și Constantin Spătaru — Godeanu (Mehedinți):** Vă așteptăm la redacție, la secția probleme cetățenești ■ **Vasile Abrudan — Cluj-Napoca:** Calea legală : recursul.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

VINERI, 18 martie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

DAN PIȚA:

„Avem regizori care pot reprezenta o școală națională de film!"

— Să începem cu debutul dumneavoastră, Dan Piţa. Cum aţi debutat ? Şi mai ales ce înseamnă a debuta în film, la noi de pildă ?

— Personal, consider că debutul în cinematografie — fie ca regizor, sau scenarist, operator sau actor — nu trebuie să fie la îndemîna oricui. Din păcate, la ora actuală lucrurile sînt cam amestecate la noi... debutul se face pur statistic, adică se ia o cifră şi se stabileşte un număr fix de oameni care să debuteze anual — uneori fără a avea studii de specialitate, adică fără să fi absolvit o facultate cu specific de teatru sau film. Eu cred că principalul criteriu ar trebui să fie cel al valorii — şi chiar al tinereţii — se mai insistă, încă, pe unele debuturi tîrzii, numai pentru simplul motiv că omul şi-a făcut stagiul de secund. Or, nu toţi secunzii au şi merite de regizori ! S-a mai spus asta : meseria de secund este o îndeletnicire foarte serioasă — şi necesară în cinematografie — să nu subţiem rîndurile secunzilor !

— Reveniţi la debutul dumneavoastră.

— Era în 1970. Mircea Veroiu şi cu mine urma să intrăm în producţie cu un „dublu", după Bogza. În martie ne-am pomenit însă cu înundaţiile.. Cîţiva colegi ai mei, care astăzi fac toţi film, au format un grup, am intrat şi eu, în acel martie eram angajaţi ai studioului. ...Ne-am suit cu toţii într-o maşină. A fost un act de solidaritate. Ca şi la cutremur, cînd oamenii au ieşit în stradă, încercînd să ajute alţi oameni, aşa cum se pricepeau şi ei.

— Al cui era geniericul ? Treaba cu şoceana aia care intră treptat în apă, în groază ?

— Acela este un lung cadru filmat de Iosif Demian, pe atunci operator, regizorul de astăzi... Demi a aşezat aparatul de filmat aproape de roata unui „ARO", l-a legat cu o cîrpă, l-a declanşat şi maşina a pornit — el nici nu ştia ce „prinde" aparatul, nu putea viza — s-a filmat la zorii zilei, foarte devreme.

— Aduce cu începutul filmului dumneavoastră „CONCURS"... ?

— Într-adevăr, există ceva comun între cele două cadre...! Demian a fost un operator de mare clasă, îmi pare rău că nu mai face imagine, dar mă bucur că face filme şi... nu face deloc filme proaste !

— Am înţeles că aveţi o funcţie în ACIN.

— Cred că termenul este exagerat, nu am, nu avem funcţii, pentru munca pe care o depunem nu sîntem retribuiţi, nu este vorba de o funcţie plătită. Deci, din 74, eu sînt ales în consiliul de conducere.

— Ce înseamnă asta, 74... numărul membrilor ?

— Nu ! Anul... 1974, cînd am fost ales de către adunarea generală a asociaţiei în consiliul de conducere şi în respectivul birou al acestui consiliu.

— De fapt, ce înseamnă acest ACIN ? Are vreun rol determinant în producţia noastră de filme ? Care este rostul acestei asociaţii naţionale ?

— Dacă ne gîndim că toţi profesioniştii din cinematografie sînt constituiţi în această asociaţie, este firesc ca ea, această asociaţie să aibă un rol important în producţia noastră de filme.

— Îl are ?

— Asociaţia are mai multe lucruri de făcut : ea este, în primul rînd, împărţită pe secţii : secţia regizorilor, operatorilor, scenografilor, secţia de scenarii, producţie etc. — fiecare avînd o activitate proprie. Are un plan de activităţi, nu-l pot spune acum pe dinafară, dar oricum : are un plan lunar, trimestrial, anual, pe trei ani — ca orice **uniune de creatori**, sau orice asociaţie din ţara asta. Este condusă de un preşedinte, de doi vicepreşedinţi, un birou. Preşedinte este Ion Popescu-Gopo. Asociaţia organizează apoi acele vizionări de luni seara, la „Studio", unde membrii văd filme mai importante — este vorba de o vizionare de documentare — organizează apoi simpozioane cu caracter social-politic, îndrumă apoi întreaga activitate a cineamatorilor din ţară. Dacă ne gîndim bine, însăşi producţia de la Buftea, toate planurile tematice ar trebui discutate aici... Un lucru nu a reuşit asociaţia, deşi pot mărturisi acum că s-a zbătut pentru asta: organizarea unui festival naţional al filmului.

— Să înţeleg prin cele de mai sus că toate viitoarele filme, tematica acestora, ţin, clar, de ACIN ? !

— Nu, să nu confundăm : planurile sînt făcute de către casele de filme împreună cu CCES. ACIN-ul îşi dă numai acordul, este un factor consultativ.

— În mod normal, o asociaţie a unor creatori trebuie, sau nu, să determine creaţia acestora ?

— Există o parte de adevăr în ceea ce spuneţi. În mod normal, asociaţia noastră ar trebui să aibă un cuvînt mai greu de spus în ceea ce priveşte producţia de filme. De aici şi ideea — lansată de multă vreme — a unui **studio experimental**, a unui ministudio, hai să-i zicem o „minicasă-de-filme", cu un buget foarte mic şi care să lanseze filme cu caracter experimental. Şi care să lanseze în acelaşi timp noi regizori, acesta şi aici ar fi cadrul ideal pentru debut ! Adică asociaţia să-şi ia sarcina de a descoperi noi talente, nu casa de filme 4—5 sau... 9 ? Din păcate lucrurile astea sînt privite foarte superficial, o serie de proiecte ce ţin de trecut — şi mă refer la '76—'81 — precum acesta, al unui **Cenaclu al tinereţii — „Victor Iliu"**, sau studioul experimental, s-au pierdut... s-au risipit în hîrtii birocratice.

— Ar fi avut într-adevăr vreun rost acel cenaclu, sau ministudio ?

— Eu cred că da ! Un mic studio al asociaţiei, care ar putea produce filme... Pentru două-trei filme pe an, se pot avansa nişte sume, sume ce ar fi recuperate apoi din difuzare...

— Din cîte sînt informat, IATC-ul şi-a propus aşa ceva.

— Nu sînt foarte la curent cu ceea ce face IATC, dar cred că un studio ca acela pe care l-am propus ar duce la lansarea unor noi regizori, a unor talente autentice şi nu aşa cum se face acum — aşa cum am şi pomenit la început — numeric, strict numeric !... Dar vorbim de ACIN, o asociaţie care la ora actuală este foarte neglijată... un argument în acest sens este şi faptul că, iată, nu am putut ţine alegeri din 1974, şi sîntem în 1983 !... Noi trebuia să ne alegem forurile din trei în trei ani, iată că de trei ori, în 1977, 1980 şi '83, alegerile nu s-au putut ţine... sînt nouă ani, deci !

— Cine ar fi de vină !

— De fiecare dată noi am propus forurilor superioare...

(Continuare în pag. 15)

HORIA PATRAŞCU ■

Filosofia lumii româneşti

O consonanţă sfîrşită în dor

Poate că destinul cel mai periferic în aria cugetării filosofice l-a avut cîntecul, fără să se observe prea mult umbrirea de dinafară aruncată asupra lui. Nu se simţea nici ameninţarea uşoară care-l clasa printre obişnuitele formule ale ritmului diurn al vieţii, deşi cîntecul, orice şi oricum ar fi fost, avea înaintarea lui proprie, mergea înainte. Era socotit un însoţitor în împrejurările vieţii, ceea ce nu era greşit, dar nu era suficient. Căci cîntecul a fost şi este ceva mai mult. El totalizează împrejurările vieţii, le dă revelaţia dinţii şi ultimă a existenţei omeneşti, într-o unduire filosofică de gînd, care nu e numai cuceritoare în inefabila sa comunicare, cum se crede, dar deopotrivă stăpîneşte şi e înstăpînită de puterile vieţii.

Ar trebui să înlăturăm învelişurile de suprafaţă cîntecului care l-au plasat pe acesta în obişnuit şi în formula de divertisment numai, ca să putem înţelege, cum imponderabilele sale unduiri de gînd filosofic transmută obişnuitul în acel copleşitor dor de tot şi de cuprindere a totului. Doar cîntecul e în măsură să cenzureze aglomeratele situaţii ale vieţii şi să le prefacă în treceri, dezmărginind cele mai închetate roşturi ale lumii. Ca să se vadă că, undeva, şi trecerea şi dăinuirea lucrurilor, cu scăpărările de adevăr pe care le împrejmuiesc, se relevă, cum ar spune Blaga, numai în cîntec şi în vis. În rest, adevărurile sînt cunoscute. Înseriate şi catalogate după rînduiala ambiţioasă a sistemelor filosofice. Unduirea de gînd filosofic a cîntecului e altceva. E o consonanţă ce sfîrşeşte în dor.

Filosofia culturii populare româneşti nu poate trece indiferentă pe lîngă această cucerire lăuntrică sufletească a lumii care se produce prin cîntec. Cugetătorii înceţi şi molii la gînd vor putea da semne de protest văzînd plasat cîntecul în teritoriile filosofiei, uitînd că nu prin pregătirea filosofică te poţi apropia de cîntec, ci prin iluminarea lui dinlăuntru, care ajunge sau nu la tine. Cîntecul românesc, născut deodată cu lumea, este mărturie la toate cele de mai sus, căci el totalizează toate împrejurările vieţii, ca şi cum toate cîte sînt pe lume sînt pentru noi numai deodată cu cîntecul. Cu dorul în care creşte cîntecul. Iar cuvîntul spus e şi el cîntec în cîntecul românesc, nedespărţit de sugestiile mari pe care le cuprinde şi-i sînt hărăzite. „Ară neica la ogoară / Dorul vine şi-l doboară", spune cîntecul, ca şi cum pămîntul doborît e undeva suspendat, şi numai omul există. Puterea nevăzută, dar auzită a cîntecului, suspendă deci materia şi dă glas acelui dor-doborîtor ce plasează lumea în om. Şi nu acesta e oare adevărul ? Nu e filosofia fiecărui om ceea ce este el însuşi, adică puterea lui de a cunoaşte, de a cuprinde şi a pătrunde înţelesurile vieţii ?

VASILE VETIŞANU ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Iarna sîngelui

Se dedică lui Martin Constantinescu

Ningea în sus înspre nori
Cu fulgi roşii plutitori
Uneori, neuneori,
De sărbători.
Era o îndepărtare,
O nîngere pe cerul cel roşu şi mare,
Palid copilul de sărbători,
Suridea uneori, alteori,
Sau plîngea în timp ce mergea,
Semn că ninsoarea albea,
Uneori, neuneori,
Alteori, nealteori.

NICHITA STĂNESCU ■

Vorbiţi şi scrieţi româneşte

Z O O

Primăvara vine, timpul este din ce în ce mai frumos, aşa că bucureştenii vor începe în curînd plimbările în locurile de agrement din jurul Capitalei. Unul din aceste locuri, frecventat dealtfel şi de mulţi turişti din ţară, este Grădina zoologică. Iar majoritatea vizitatorilor sînt copii... Încep deja să mă înfior !

Cu riscul ca vreun lucrător de la „Zoo" să mă identifice şi să dea drumul tigrului cînd voi mai trece pe acolo (şi voi trece cu siguranţă !), nu pot să nu semnalez un fapt grav. Instituţia de care vorbesc editează o broşură (pe coperta a II-a scrie de fapt : „Pliant editat de Grădina Zoologică Bucureşti şi Recom"), cumpărată de foarte multă lume. Am văzut mulţi părinţi şi copii stînd pe cîte o bancă şi răsfoind-o. Această broşură este o adevărată **colecţie de greşeli de limbă** care umbreşte admirabila activitate a Grădinii zoologice. Iată-le, clasificate, pentru înlăturarea oricărui echivoc :

1. Greşeli elementare de ortografiere a cuvintelor : **s se creia, ceeace, sălbatec** (deşi apare şi forma corectă, **sălbatic**), **săburătoare, abea** (în loc de **abia** !). Nu vă vine să credeţi ?

2. Forme gramaticale greşite : **trebuieşte** (verbul impersonal a **trebui** are o singură formă : **trebuie**), **năzdrăvăniile** (?); „obiceiul pe care-l are de aşi spăla hrana" ; „alergînd pe arbori ca **fulgeru**", „putînd veni să-şi ea (? !) hrana".

3. Construcţii improprii şi de neînţeles : „un mare număr de animale originare din cele mai îndepărtate colţuri ale Pămîntului, cu **ţinuturi din viaţă** foarte diferite" ? „se străduiesc să le înţeleagă viaţa **pentru a face cunoscută**" (în loc de „a o face") ; „rudă apropiată atît cu rîsul... **dar** şi cu fiorosul tigru" (în loc de „cît şi").

4. Dezacorduri flagrante şi acorduri false : „Adesea **omul** (singular !) găseşte prin iarbă iezi pe care-i mîngîie, apoi îi **părăsesc** (plural !) ; „căprioarele sînt **cele** mai bine cunoscute omului" („cel mai" era aici un superlativ pentru adverbul „bine", nu pentru adjectiv).

5. Nerespectarea unor reguli de uz : „folosindu-le pentru **carne, lînă** şi laptele lor" (în loc de „carnea, lîna" etc.).

6. . . . . (= 15) Numărul exact de virgule care lipsesc din text, din locuri unde sînt absolut necesare. Le-am oferit aici, cu rugămintea ca, la o eventuală revizuire a pliantului, să fie puse unde trebuie (dar nu unde **trebuiesc** !).

Ar mai fi o soluţie : să se aţaşeze pliantului un bon cu următoarea inscripţie : „Test pentru verificarea cunoştinţelor de gramatică. Cine descoperă toate greşelile beneficiază de o plimbare gratuită pe ponei !"

CEZAR TABARCEA ■

POEZIE

Studiul de noapte

Nicolae Ioana continuă a se introspecta, în culegerea lui din urmă, **Studiul de noapte**, 1982. Săpînd, în mările interioare ce sîntem, după nu știu pria-i imagine de suflet, pe care rivnește să și-o întemeieze în golurile de ape astfel dislocate. De-altminteri, un asemenea neîntrerupt **studiu** (de **noapte**), de maximă și profundă încordare fiind întreaga sa poezie : un bilanț al ceasurilor de intensă și în consecință fertilă singurătate, propice adunării gîndurilor noastre, veșnic răzvrătite vizavi de absurdul datului existențial : „E în casa vecină o femeie / pe care n-am văzut-o niciodată, / dar cu siguranță ea există / pe același palier cu un etaj mai sus" /.

(„Știu, asta nu-mi puteți ascunde")

Cum se vede, un poem al premoniților, iminente în perspectiva, din perspectiva clipei ce ne încape, îi bîntuie pe autor aici. Ca și în poemul următor din carte, „Puțin mai la dreapta și apoi înainte". De o densitate deopotrivă, în pofida expresiei lor voit neutre (aparent, cel puțin), în care Nicolae Ioana își îmbracă de obicei reflecția amară, gîndul împovărat. Un fel de pîndă permanentă instituindu-se în textele lui lirice, o pîndă detașată însă, zarurile fiind deja aruncate demult pentru el, pentru noi, jocul fiind așadar făcut, destinul neputînd fi întors de nimeni și de nimic. De unde și copleșitoarea dramă pe care o degajă discursul unei atari poezii, un discurs surd, cu fălcile încleștate, cu conștiința neputinței de a da un alt curs spectacolului existențial dinainte pecetluit. Acesta este, în definitiv, **studiul de noapte** al poetului, al creației lui în ansamblu : mereu — și mai cu seamă la anume praguri ale vîrstei, să încerce bilanțuri, să caute o ieșire din absurd ; și să nu afle decît absurdul acolo, ce îi încarcă versul de împovărătoare dezabuzare, ca în poemul titular al cărții : „La patruzeci și doi de ani".

Poetul ar vrea să se adune în ceva, care să fie el însuși, într-o entitate stabilă, despre care să poată spune, exclamînd : **Ecce !** Dar nu reușește să se instituie, ceea ce înseamnă tocmai tragica sa (și a noastră, ca specie ginditoare) instituire, realitate, de fapt : „vîntul de afară și frunza / aceea care se mișcă / brusc îmi schimbă soarta !" („Nu vă uitați la mine !") Un seismograf al lumii, un cer reflectînd lumea însăși, inoperant însă, cînd e vorba să se definească pe sine (pe care, în fond, atît de expresiv, de infinitezimal se definește !) Este obsesia frumoasă și chinuitoare a lui Nicolae Ioana — această necurmată aspirație a lui la întîlnirea cu sine, cel de dincoace sau de dincolo de absurd. O obsesie a întregii lui poezii, prezentă și în mai toate poemele din acest **studiu de noapte** al său, de aici, din culegerea de față. Autorul se caută pe sine, își caută semenii („pe acest prieten"), fără a se putea aborda, descifra, fără a putea în general descifra realitatea ultimă a ființării, rosturile ei mai ales, enigmatice și invadate de valurile grele și apăsătoare ale absurdului, nonsensului, ce îl răzvrătesc, dezabuzîndu-l. Cine să fie „Bătrînul din cofetărie" ? Poate eu însumi, poate tu, noi, fiecare dintre noi... El este **studiul** însuși al autorului, truda și înversunarea lui de a accede la luminișuri ce îi tot fug dinainte — la urma urmelor dominanta însăși a existenței noastre reflexive, profilul, împenitentul nostru profil moral, uman, ilimitat de expresiv, în ciuda insatisfacției poetului din această perspectivă.

Poetul se revoltă în fața trăirii vegetative și epidermice ; dacă ar sta în putința lui, ar suspenda — fie și pentru o clipă — ritmurile comune și superficiale ale existenței, spre a o trage, oricît de efemer, în conul de lumină al conștiinței. Cu speranța că, poate așa s-ar deschide o fereastră către sensurile adînci ale derulării noastre existențiale, de nu lipsesc acestea, cumva.

Unul dintre cei mai însingurați poeți români de azi se străduiește să fugă, să scape de singurătate. Și nu izbutește. Dar face cît o victorie înfrîngerea sa. Cît o victorie, demersul lui, de un profund și definitoriu umanism, constructiv prin fertilul lui revers, îmbogățind spațiul de manevră al însăși conștiinței noastre de sine.

HRISTU CÂNDROVEANU

PROZA

Întoarcerea lui Ulise

Admirabilul roman „Întoarcerea lui Ulise" (Editura Eminescu, 1982) de Modest Morariu nu e decît aparent un debut tîrziu în jurul căruia s-ar putea face comentarii asupra seriozității scriitorului român. Chiar și în proză Modest Morariu debutase în fapt în 1976 printr-o simpatică poveste ludică și fantastă, scrisă în colaborare cu Ruxandra Berindei („Casa cu portolaci") spre a nu mai pune la socoteală producțiile lirice adunate în trei volume, toate intitulate neobișnuit : „Povești cu fantome", „Spectacol de pantomimă" și „Ovăzul sălbatic". Eseuri, o critică de artă masivă, de la Pucă și Lautrec la Goya și Vameșul Rousseau, precum și un lung șir de traduceri (Stendhal, Malraux, Camus ș.a.), în total peste 30 de volume, alcătuiesc o bibliografie nu dintre cele comune, în definitiv a unui scriitor de esență „colecționarului", care citește mult, traduce, dar publică, original, incomparabil mai puțin.

Conținutistic, „Întoarcerea lui Ulise" pare o apocrifă la Homer și un apendice la mit, prozatorul român părînd a dezvolta materia „homerică" de acolo de unde epopeea o lăsase. Revenit din rătăcirile cunoscute, Ulise găsește în Ithaca un infern : o „nevastă acrită" care se și prăpădește de singurătate, deziluzionată, o lume care îl enervează divinizîndu-l ca pe un „erou național", o monotonie definitivă pe care prietenul Eumeu n-o poate înfrînge prin nimic. Scurta pasiune pentru o Penelopă juvenilă care îl și trădează pentru un alt Ulise, adolescent, nu îl mulțumește cu nici un chip și în fine eroul, uitat de concetățeni, moare solitar. Nu aici stă însă valoarea de căpătîi a romanului produs de Modest Morariu, ci în uimitoarea adîncime psihologică și în filosofia-istoriei exprimată cu toate mijloacele.

Proza lui e, de aceea, o proză de idei, cu fundament eseistic deși este de remarcat cum de a izbutit romancierul să descrie suculent, cu „factologie" pe deplin mulțumitoare, însă să și fixeze totul, ca într-un tratat, prin dizertații clasice despre fel și fel de teme. Probabil că fascinația unui asemenea roman derivă în primul rînd din absența schemelor tehnice, din nota de imprevizibil. Romancierul are un ochi acut de ironist însă nu se bizuie în ironie pe un singur accent ori numai pe cîteva. El extrage ironia din contrapunct (punînd pe Ulise și Penelopa să se poarte ca doi soți plictisiți care una spun și alta gîndesc), prin grotesc și trivial, prin burlesc, prin aluzii culturale de esență, în ultimă analiză, a anacronismului. În adevăr, prin anacronism ies nenumărate efecte de tot felul (de la ironie și pînă la filosofie). Nici nu știu ce să citez mai întîi : speculațiile despre complexul oedipian la Telemac, iezuitismul lui Mentor, mazochizmul Penelopei ? Lumea simpatică și cu epocile eliberate de cronologie dă în romanul lui Modest Morariu scurte tablouri de un efect sigur : Ulise jucîndu-se cu timbre, locuind într-o cameră cu gravuri moderne, americane. Invazia troienilor năvălind în carnaval cu gloanțe și soldați, ziarele, revistele, gara, motocicletele pîrîitoare, blocurile, Eumeu în blue-jeans, băncile cu bani, berăriile, stropitoarea municipală condusă de un ins care seamănă cu Buster Keaton, acestea sînt adorabile prin inventivitate și prin acel extraordinar sentiment că mitul trăiește în scheme universale a căror înfățișare istorică este în fond neglijabilă.

S-ar putea ca din pricina spectaculoaselor nepotriviri de epoci să nu se observe în „Întoarcerea lui Ulise" o substrucție mitică foarte consecventă. Romancierul a descris o comunitate unde ritualistica nu moare, indiferentă la modificările exterioare și la civilizație, și, de aceea, lumea lui crede în șarpele casei(care bea lapte zilnic din blid), în luminile pîlpîitoare (care sînt sufletele morților), în legendele lunii (unde ar viețui frații vrăjmași), în felinarul tăiat din dovleac în chip de strigoi, în femeia bestială, naturistă (Zunia) și în aceea care deoache (Euricleea). Cu acestea și cu altele, „Întoarcerea lui Ulise" e un adevărat roman mitic.

ARTUR SILVESTRI

CARTE

Despre Caragiale

Dovadă atît a latențelor inepuizabile ale operei, cît și a maturității analitice care caracterizează critica românească actuală, tot mai susținuta recitire a lui Caragiale (și rezultatele acesteia) demonstrează intrarea autorului într-o **nouă** vîrstă exegetică, dacă putem spune astfel. Volumele semnate în ultimii ani de Ștefan Cazimir, Silvian Iosifescu, B. Elvin, Mircea Tomuș, Valentin Silvestru, I. Constantinescu, Al. Călinescu, alături de studiile lui G. Munteanu, V. Mîndra, Valeriu Cristea și Ion Vartic, sau de „eseurile cinematografice" realizate de Lucian Pintilie și Alexa Visarion, implică multe și diverse deplasări de accent în înțelegerea complexului textual caragialian, mutații ce se impun de pe acum a fi structurate și analizate. Maria Vodă Căpușan, nume demult remarcat în teatrologia românească, oferă în **Despre Caragiale** (Ed. Dacia, 1982) o nouă imagine a **modernității** operei, după ce capitolul **Magnum mophtologicum** din volumul său anterior (**Dramatis personae**, 1980) prefigura liniile de orientare ale unei sinteze remarcabile. O sinteză precedată și învecinată mai ales de lucrările lui V. Silvestru, Al. Călinescu, I. Constantinescu și Ion Vartic, chiar dacă unele dintre premisele sau concluziile **comune** nu sînt întotdeauna menționate ca atare în noua demonstrație.

O primă calitate a studiului este considerarea globală a operei lui Caragiale ; în susținerea ideilor, exemplificările sînt extrase din întreaga creație, respectînd singura dichotomie dintre registrul comic (comediile și **momentele**) și cel tragic (nuvelistica și **Năpasta**). **Moftologii** este astfel un capitol despre „gesta moftologică", o circumscriere a profilului „moftologic" al personajului comic într-o geografie a „marginilor, periferiilor și fundăturilor", într-un univers precar, improvizat, aflat într-o permanentă mișcare browniană, unde totul e „în pripă" și „de strînsură". Cu finețe analitică sînt detașate **mărcile** semnificative ale acestui tip de existență : **graba fără sens**, instinctul trișării, jocul calp, qui pro quo-ul și figurile sale (cadrilul, măștile, circul), semantica gravitînd mai ales în registrul gastronomic etc. Deși precedat în unele observații de alți autori (de pildă, V. Silvestru în **Elemente de caragialeologie**), demersul analitic din **Moftologii** este unul original întrucît implică o componentă sintetică. **Textul împur** este fără îndoială capitolul „de rezistență" al cărții, care impune un concept-cheie pentru interpretarea Mariei Vodă Căpușan, operant în linia ultimelor interpretări de nuanță semiotică. Prin el este sintetizată expresiv, prin rafinate disocieri și nuanțări problematica scriiturii în registru comic a lui Caragiale. Dincolo de observarea multiplelor inserții textuale (de la scrisori, telegrame, rîvașe și pînă la subtile parodieri ale unor registre lexicale : limbajul gazetăresc, de cafenea, de mahala etc.), M. Vodă Căpușan aduce în plus ideea profitabilă a edificării „pe verticală" a intertextualității scriiturii caragialiene. Formele digresiunii și discontinuității narative, mecanismele clișeului, **alotopia** textului (altfel spus, tehnică a colajului) sînt cîteva din reperele acestui capitol interesant și dens. Mai puțin frapant, deși exact în observații, este capitolul intitulat **La modul oratoric**, conceput mai descriptiv și cu care se încheie de fapt secțiunea dedicată universului comic. Tehnica brulajului, a rupturii, seducția posturii oratorice rămîn însă idei validate de text, ce contribuie la consolidarea structurii de rezistență a cărții. Dacă, privită din unghiul stilului critic, prima parte a volumului este marcată adesea de redundanță și de lipsa unei stricte logici demonstrative, cea de a doua, **Absurda adîncime**, este mult mai aproape de formula elegant-academică acreditată în **Dramatis personae**. Aplecîndu-se asupra nuvelelor și a dramei **Năpasta**, autoarea gîndește personajul tragic prin raportare la o geografie ce pendulează între figurile **rătăcirii** și ale **spațiului-temniță**. Nebunia tragică, transferurile mitologice, construcția raportabilă la modelul teatrului-anchetă, cu elemente de „teatru al cruzimii" constituie momente semnificative ale demonstrației.

Carte a unui analist remarcabil, pentru care semiotica numește o simplă declarație de principiu, **Despre Caragiale** certifică o dată mai mult o anume „stare de spirit" existentă în critica noastră actuală, grație căreia receptarea lui Caragiale traversează un binevenit și spectaculos reviriment.

TANIA RADU

BIBLIOTECA ÎN AER LIBER

Licuricii

Încă demult, din copilărie, mă uit la licurici cu un fior, cu un slab fior de neliniște. Unul dintre copiii cu care mă jucam mi-a înfățișat odată comoara lui. Făcînd gesturi misterioase a scos din buzunarul pantalonului scurt o cutie de chibrituri și mi-a propus să-mi arate ceva nemaivăzut. Prea multe nu văzusem eu pînă atunci, dar am așteptat tulburat minunea și am tresărit zărind sticlirea verzuie, ușor sinistră, din cutia care s-a deschis sub ochii mei. Prinsese cîțiva licurici, îi ținea acolo și, dintr-un motiv necunoscut, lumina lor — care de obicei e un semn de bucurie și de pace al nopții — se schimbase, devenise altceva.

Altceva, într-adevăr — licuricii nu sînt doar niște ființe idilice. Nu demult am citit într-un ziar o știre. Vești noi despre licurici. Se vorbea acolo despre impertinența licuricilor care sfidează prădătoarele nocturne zburînd fără opreliști și despre faptul că oamenii de știință i-au găsit acestei impertinențe — despre care mărturisesc că nu știam nimic — explicația. Licuriciul conține substanțe care au un efect nociv asupra inimii. Orice liliac care ar înghiți un licurici ar avea un atac de cord. Nu numai lilieci ei și alte vietăți sînt perfect informate cu privire la primejdia pe care o constituie licuricii, astfel încît, dacă se întîmplă să-i înghită, îi regurgitează imediat.

Cu licuricii care le pot provoca infarcturi lilieci-lor între două virste ne aflăm parcă în domeniul poveștilor. Informația ce urmează ne aduce însă pe pămînt. Se fac cercetări serioase pentru ca, din licurici să fie fabricat un puternic produs cardiotonic din familia bufadienolidelor. Peste o vreme, oamenii cu inima slăbită vor apela la preparatul făcut din licurici. Sclipirea gîzelor, asemănătoare prin ritmicitate cu pulsul, va ajuta la întărirea pulsului nostru cînd vom fi bolnavi sau bătrîni, cînd... Cînd ? Cît vor mai dura cercetările și preparativele pentru fabricarea noului medicament? Multă vreme, probabil, pentru că laboratoarele din străinătate care se ocupă de problema , respectivă — problema licuricilor l — au la dispoziție fonduri relativ restrînse. Sume uriașe sînt repartizate nu vieții și nu prelungirii vieții,. ci morții și mijloacelor noastre succesive: datorită sporirii absurde a cantităților de explozibile ne pîndesc — se știe — pe fiecare dintre noi, locuitorii planetei, nu o moarte, ci șaisprezece mii. Nu aș vrea să mor, dar pot muri, pot fi chiar ucis, dar de cîte ori ? Mai mult decît o singură dată, e greu. Celelalte morți ce mi se pregătesc cu atîta bunătate sînt risipă curată.

În aceste condiții, se va renunța oare la pregătirea morții mele cu numărul 16 001, pentru a se prepara medicamentul din licurici care ar putea prelungi viața omenirii cu un an, cu o zi, cu o clipă ? Savantul contemplă sticlirea verzuie, neliniștitoare, a licuricilor adunați în recipientele de metal și de sticlă ale laboratorului său — și încearcă să spere. E obligat să spere.

FLORIN MUGUR

CAP LIMPEDE

FRATE DE VIS

Duminică seară, la radio, la concurență cu un My Fair Lady care a făcut epocă, unul dintre puținii oameni care mai pot lăsa mărturii despre „frumoșii nebuni" ai Bucureștilor de acum jumătate de veac, l-am numit pe publicistul Gaby Michăilescu, a vorbit despre compozitorul Ionel Fernic. Într-o emisiune în care i-am auzit pe Cristian Vasile, Petre Gusti, Ion Luican, Ileana Sărăroiu, Ioana Radu, Dorina Drăghici și pe Gică Petrescu, Gaby Michăilescu a vorbit cu har și emoție, așa cum o face și în revista noastră, în amintirile despre mari figuri ale teatrului românesc. Desigur, pentru generația aflată azi la vîrsta teribilă, Ionel Fernic, el însuși un tînăr teribil al timpului său, este din păcate aproape un necunoscut. Niște date biografice nu reușesc să umple un gol și atunci rămîn cîntecele, rămîn întîmplările. Este exact ceea ce a intuit Gaby Michăilescu, superba sa evocare radiofonică fiind, de fapt, evocarea unui București care mai păstra mult din parfumul boemei crailor lui Mateiu. **Cruce albă de mesteacăn, Adio doamnă, Iubesc femeia, Îți mai aduci aminte, doamnă, Țiganca, Romanța celei care minte**, și multe altele au însoțit vorbele rostite pe un ton inconfundabil, ele însele venite parcă din pîlnia unui gramofon. „Frate de vis și de uitare", companion fermecător, doldora de amintiri fără de care nu s-ar putea scrie nici o frumoasă istorie a Bucureștilor, Gaby Michăilescu a povestit și s-a povestit, cu căldură și nostalgie izbutind să facă din compozitorul care „a știut să plîngă în acorduri" un contemporan al nostru.

(Răzvan Bărbulescu)

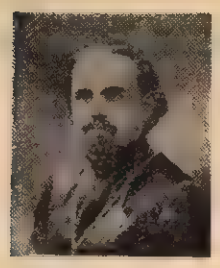

Alecu Mateevici, 95 de ani de la naștere

„Limba noastră-i numai cîntec, Doina dorurilor noastre..."

În ziua de 16 martie s-au împlinit 95 de ani de la nașterea poetului Alecu Mateevici, unul din cei mai buni cîntăreți ai limbii noastre strămoșești, a aceluia care a dat cea mai frumoasă definiție, de pînă acum, limbii române.

Născut în satul Călnari — din fostul județ Tighina — în anul 1888, într-o familie de preoți de țară, încă din copilărie a fost atras de frumusețile limbii basmelor și baladelor populare românești, auzite întîi de la mama sa și apoi, cînd era elev, de la bătrînii satului.

O dată însă cu descoperirea „comorilor înfundate în adîncurile limbii strămoșești" a cunoscut și durerile țărănimii noastre, supusă atît exploatării burghezo-moșierești autohtone, cît și celei străine. Chiar din anii tinereții i-a fost dat să fie aproape de durerile „bietului plugar", de toți acei ce „pe a lor spinare țara țin".

Versul săltăreț și melodic al poeziilor lui Alecu Mateevici poartă în sine pecetea ecoului viu al mișcărilor revoluționare țărănești de la începutul veacului și, totodată, respiră dîrzenia și energia însuflețitoare a acestei țărănimi trezită la luptă pentru pămînt și libertate. Prin versurile sale, poetul cheamă la răscoală, la înnoire și dreptate.

Debutează în literatură cu proză, prin schița **Toamna**, dar către anul 1907 se manifestă ca poet. Toate poeziile lui din această perioadă, create, dealtfel, în timp scurt, sînt un ecou viu al marilor frămîntări sociale de la începutul veacului nostru.

Poeziile **Cîntecul zorilor, Dorul, Țăranii, Eu cînt, Țara** și altele luate împreună alcătuiesc oglinda sufletească a tînărului poet care a simțit chemarea și și-a asumat sarcina de a întruchipa în scrierile sale păsurile și năzuințele maselor oropsite. Ele formează totuși un singur ciclu, caracterizîndu-se prin comunitatea problematicii și a ideilor. Versurile poeziei **Eu cînt**, împreună cu cele ale poeziei **Cîntecul zorilor**, constituie un manifest literar ca și **Noi vrem pămînt** a lui Coșbuc, prin care poetul ține să-și afișeze atitudinea, să-și exprime deschis simpatiile și să demonstreze de care parte a baricadei se află el : „Eu cînt pe acei ce-n jug și chin / Pe-a lor spinare țara țin ; / Care-n roble și necaz / Voinici, puternici au rămas".

Tema aceasta, a țăranului care se trezește la luptă pentru pămînt, la luptă pentru dreptate socială, se oglindește și în poezia **Țăranii**, precum și în **Țara**, unde se aude glasul țăranului care-și dă seama de nedreptățile sociale și cere, cu hotărîre, nu numai pămînt, ci și drepturi și libertate.

Prin versurile sale, Mateevici a răspuns totdeauna la durerile țărănimii, îmbrățișînd-o și îndemnînd-o la luptă. Înăbușirea mișcării revoluționare țărănești a influențat într-o mare măsură și un timp îndelungat, asupra creațiilor sale de după 1907 și pînă la începutul războiului, cînd cea mai mare parte din scrierile sale (articole, studii, traduceri) au conținut, uneori, mai mult religios, fapt explicabil, într-o măsură oarecare, și prin aceea că, în această perioadă, își continuă studiile la Academia teologică și apoi funcționează ca profesor la Seminarul teologic, pe care-l absolvise cu ani în urmă.

Dar viitoarea primului război mondial îl înșfacă și-l aruncă pe front. Frămîntările sociale provocate de război îl împrospătează, parcă, gîndurile și speranțele și se apucă de scris ; o nouă etapă se proiectează în evoluția creatoare a poetului.

În tranșeele de la Mărășești scrie mai multe poezii. În unele din ele sînt oglindite greutățile în care se zbătea poporul român în acele clipe grele, cînd trupele germane ocupaseră Muntenia și Oltenia, reducîndu-se România numai la teritoriul unei părți a Moldovei.

De exemplu, poezia **Deasupra tîrgului Bîrlad**, scrisă la 18 iulie 1917, exprimă dorința lui arzătoare de a se sfîrși războiul, blestemîndu-i pe ocupanți și pe cei ce au vîndut țara acestora : „Afurisirea cadă, sfinte, / Judecătorule părinte / Pe cei ce țara ne-au vîndut / Și robi năvalei ne-au făcut".

În aceste creații sînt înfățișate teme diferite în care viziunea poetului, deși tot într-o formă populară, ca și a versurilor din tinerețe, acum devine mai rafinată și mai abstractă. În vara lui 1917, în iunie — Alecu Mateevici scrie poezia „Limba noastră", cea mai de seamă poezie din literatura noastră, închinată limbii românești, creație poetică care-i așază în rîndul marilor cîntăreți ai neamului.

Poezia **Limba noastră**, după părerea unanimă a cercetătorilor, i-ar fi învesnicit numele poetului chiar dacă n-ar fi scris nimic altceva în afară de aceasta. Însuși George Călinescu o apreciază ca „o nouă și cea mai frumoasă definiție a limbii române, cu imagini superioare altor poezii de pînă acum" (Istoria literaturii române — Compendiu, pag. 382).

Probabil că sentimentul de dragoste față de melodioasa limbă a bătrînilor, pe care i-a ascultat povestindu-i basme și balade în satul său, pe cînd era copil, fiind răscolit puternic și de amintiri, dar și de îngîmfarea unor străini, cu pretenții de obîrșitori și civilizatori și care afirmau cu dispreț că limba română e o limbă „săracă", în care nu se poate exprima o artă literară, îl face pe Alecu Mateevici să dăltuiască în versuri cîntarea „limbii noastre", ca o demonstrație a bogăției de nenumărate „pietre scumpe" și a valorii ei cel puțin egală cu a limbii celor ce afirmau că e „limbă necultivată".

Limba noastră răsună patetic, larg, măreț, ca un imn de slavă închinat neamului românesc, care a cîntat-o și o cîntă cu mîndrie, conștient fiind că prin aceasta și-a păstrat și-și păstrează ființa. În accepția lui Mateevici, limba este expresia supremă a însăși ființei poporului român, a istoriei, a luptei, a traiului, a ocupațiilor, a credinței și a artei lui. În limba aceasta au vorbit atîtea generații de țărani care prin sudoarea frunții lor au sfințit pămîntul țării : „Limba noastră-i grai de pîini, / Cînd de vînt se mișcă vara ; / În rostirea ei, bătrînii, / Cu sudori sfințit-au țara".

În limba aceasta s-au păstrat toate poveștile despre moși și strămoși noștri. În ea au cîntat strămoșii noștri doina și și-au descărcat durerile și necazurile în vremurile de restriște. Ea ne-a păstrat cultura noastră veche din generație în generație transmițîndu-le prin vechi „izvoade" și „cazanii" : „Limba noastră-i limba sfîntă, / Limba vechilor cazanii, / Care-o plîng și care-o cîntă / Pe la vatra lor țăranii".

Poetul ține să spună însă, în versurile sale, că limba noastră, pe care o simțim și o iubim ca pe un ecou al trecutului, este pentru prezent un răsunet care redeșteaptă poporul din somnul greu de veacuri, îi trezește conștiința națională, îi trezește încrederea în însușirile sale superioare și ale graiului său, îi trezește încrederea în sine și în viitorul său.

Există în **Limba noastră** o armonie perfectă între gînduri, imagini și mijloace de expresie. Ea este efectul unei maxime concentrări și a unei riguroase selecții artistice, posibilă numai la marile talente. **Limba noastră**, prin cuprinsul ei, devălue o concentrată epopee a țărănimii românești, a suferințelor, a vitejiei poporului român și a luptei împotriva cotropitorilor, pentru acest pămînt, pentru această limbă. Astăzi nu există școală în țara noastră în care să nu se cînte sau să se recite **Limba noastră**.

Dar, chiar în aceeași vară, cînd Alecu Mateevici își revenise pe tăgașul creației poetice, din ce în ce mai mature, se îmbolnăvește de o boală molipsitoare și este dus într-un spital din spatele frontului, unde se stinge din viață în ziua de 13 august 1917.

Nu împlinise nici treizeci de ani și nu reușise să-și dezvăluie, în toată măsura, talentul său de cîntăreț al poporului, dar opera sa, deși relativ mică prin volumul ei, constituie un prețios document artistic al vremii și un izvor de sentimente ascultătoare, ce reflectă epoca furtunoasă de la începutul acestui veac.

Creația sa, în special cea poetică, reflectă nevoile, gîndurile, durerile și năzuințele țărănimii și lupta poporului român pentru apărarea culturii și limbii naționale.

GR. FILIP-LUPU

Limba noastră

Limba noastră-i o comoară
În adîncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșia revărsată.

Limba noastră-i foc, ce arde
Într-un neam, ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte,
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cîntec,
Doina dorurilor noastre,
Roi de fulgere, ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pîinii,
Cînd de vînt se mișcă vara;
În rostirea ei, bătrînii,
Cu sudori sfințit-au țara

Limba noastră-i vechi izvoade,
Povestiri din alte vremuri;
Și citindu-le-nșirate
Te-nflori adînc și tremuri.

Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă-n ceruri,
Să ne spule-n hram și-acasă
Veșnicile adevăruri.

Limba noastră-i limba sfîntă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plîng și care-o cîntă
Pe la vatra lor țăranii.

Înviați-vă dar graiul,
Ruginit de multă vreme,
Ștergeți slinul, mucegaiul
Al uitării-n care geme.

Stringeți piatra lucitoare,
Ce din soare se aprinde,
Și-și avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.

Nu veți plînge-atunci amarnic
Că vi-i limba prea săracă,
Și-și vedea cît e de darnic
Graiul țării noastre dragă.

Răsări-va o comoară
Din adîncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată.

Note prea MARI pentru o muzică ușoară prea mică

Ne-am numărat, timp de cinci zile, mai exact spus cinci seri, printre cei ce au urmărit concursul de creație de muzică ușoară românească **Melodii '82**. Întîmplarea și numai întîmplarea a făcut ca în acest scurt răstimp să fi primit la redacție o scrisoare a unui tînăr care, explicîndu-ne versurile sale, ca fiind deosebit de trăite și autentice, a ținut să ne relateze faptul că, într-o seară, așteptîndu-și iubita, a scris, în așteptarea ei, direct pe zăpada abia așternută, o poezie. Un gest romantic și o așteptare înfrigurată, desigur, numai că, pînă la urmă, EA n-a mai venit. Mărturisim că la capătul celor cinci seri de concurs am trăit, aidoma tînărului poet, sentimentul că muzica ușoară românească nu a venit la întîlnire, în pofida faptului că marele public a așteptat-o cu încredere și nerăbdare, în pofida faptului că organizatorii au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a asigura acestei mult așteptate întîlniri un cadru cît mai sărbătoresc cu putință. Pînă și timpul, adică soarele, oarecum mai primăvăratic, ca să preluăm doar una din afirmațiile și părerile prezentatorului Octavian Ursulescu, ar fi vrut parcă să participe la reușita acestui concurs. Dar, spre deosebire de simpaticul și nonșalantul prezentator, care s-a străduit enorm să anime sala și să convingă publicul că asistă la o veritabilă primăvară a muzicii ușoare românești, drept pentru care trebuie neapărat să se simtă bine, cît mai bine, și să aplaude cu mai multă însuflețire, ba chiar cu frenezie, cîntecele, interpreții și interpretele, sonorizarea, orchestrațiile, luminile, camerele de luat vederi, rochiile interpretelor, inclusiv linia smochingului lui Cornel Constantiniu precum și piciorul Angelei Similea (indicații strict autentice !) etc., noi n-am prea avut, din păcate, motive de satisfacție muzicală. Dimpotrivă, cu unele excepții, cînd am aplaudat dintr-o pornire firească, provocată de calitatea cîtorva cîntece care realmente ne-au plăcut, dimpotrivă, spuneam, am luptat enorm cu o plictiseală de zile mari, o plictiseală din ghearele căreia am scăpat notînd „perlele" unor texte care ar putea oricînd servi ca modele de antipoezie. Dacă, de exemplu, nu știam încă, să zicem, cine sînt chimiștii și cu ce se ocupă ei (cîntecul cu acest titlu, **Chimiștii**, aparține lui Dan Stoian), ei bine, am aflat că ei sînt cei „Ce dau vieții noi valențe" și, grație altor astfel de pseudoversuri semnate de D. Popescu-Chiselet, am mai aflat că ei, chimiștii, sînt cei ce „Știu să afle neștiutul" (o, cîtă originalitate și ce delicată, dar plină de forță și de sugestie, această imagine în care sînt înfrățite verbul *știu* cu substantivul *neștiutul* !), sau tot despre chimiști fiind vorba, ei „Știu să vadă nevăzutul". Acestea fiind zise, credem că orice alt comentariu ar fi de prisos. În ceea ce, privește partea muzicală a acestui text năucitor, ea ne-a adus aminte de muzica ușoară a anilor 1957—1960, de unde am tras concluzia că ar fi vorba de o inspirată și curajoasă continuare a unei tradiții de care, iată, nu mai putem scăpa nicicum. Dar pentru că tot ne-am oprit asupra acestui șlagăr la care era cît pe-aici să adormim, să prilejuim prezența sa în concurs și sub un alt aspect : am aflat că în faza de preselecție pentru secțiunea Melodii în primă audiție (e cazul să precizăm că respectivul concurs a mai avut o secțiune, cea a Șlagărelor lansate în 1982) ar fi concurat cîteva sute de cîntece. Cum trebuie că sunau acele cîntece și ce fel de text aveau ele, de nu au trecut de exigențele juriului, vă lăsăm pe dumneavoastră, stimați cititori, să vă faceți o părere. Dar ce punctaj credeți că a întrunit din partea juriului Chimiștii ? 59,5 puncte ! Nici mai mult, nici mai puțin ! Asta înseamnă că nota medie a cîntecului a fost peste nota 8. Dealtfel, despre acest ciudat și întîmplător joc al notelor avea să se exprime în presă chiar unul din membrii juriului, compozitorul **George Grigoriu** : „Dincolo de unele note acordate de juriu, prea mari pentru niște melodii destul de... mici și, desigur, s-a întîmplat și invers !..." (revista Contemporanul, din 4 martie a.c.). Un astfel de cîntec, căruia i s-a întîmplat și invers, și care, după părerea noastră, ar fi putut intra în rîndul melodiilor laureate, dar care a întrunit tot 59,5 puncte, ca și Chimiștii, a fost **Da, pădure**, de Mihai Elekes, o piesă cu certe calități muzicale și literare. Dar, la urma-urmelor, membrii juriului sînt și ei oameni și, după cum știe oricine, a greși este omenește, căci și greșeala ca și uitarea e scrisă în nescrisele legi omenești ! Apelînd în continuare la impresiile juriului, apărute în revista Contemporanul, să mai notăm cîteva, care vor ilustra punctul de vedere critic al acestor rînduri : „Personal consider acest festival o reușită, deși „prima recoltă" (mă refer la primele audiții) nu m-au satisfăcut pe deplin ; sînt convins că pe parcursul anului 1983 vor apărea foarte multe cîntece frumoase. Ca o notă critică aș vrea să remarc faptul că din păcate în orchestrațiile prezente am simțit parcă o șablonizare, o lipsă de „idei" (tradiție de care nu mai putem scăpa nicicum, n.n.) care duce inevitabil la o scădere calitativă, precum și faptul că majoritatea compozitorilor se feresc să apeleze la interpreții mai puțin cunoscuți, dar valoroși, care ar trebui să fie prezenți la acest festival **(Dan Ardelean, compozitor)**. „Poate da, însă, de gîndit faptul că nu întotdeauna între ideile textului și haina muzicală este o concordanță" **(Petre Codreanu, muzicolog)**. Se cuvine să subliniem că, în pofida acestor critici venite din partea juriului, au fost exprimate, de aceiași oameni, și păreri ce socotesc concursul Melodii '82 o reușită. Noi însă, mai exigenți decît juriul care a avut la îndemînă note de la 1 la 10, dar nu le-a folosit decît pe cele de la 8 în sus, arareori și notele de 7, nu putem fi de acord cu acest calificativ. Muzica ușoară românească, cea pe care o așteptăm de ani și ani de zile, capabilă să transmită lumea de gînduri și simțire a unui tînăr plin de viață, dornic de ritmuri în pas cu marile melodii ale lumii, n-a venit la întîlnire. Sau, dacă vreți, mai altfel spus, șlagărele anului trecut ori șlagărele afișate în primă audiție au fost, cu doar cîteva excepții, dominate, muzical vorbind, de un aer bătrînesc, sufocant și peste măsură de plictisitor, cît despre texte, ce să mai spunem, ele continuă să fie aceleași penibile însăilări de cuvinte care pur și simplu n-au nimic de spus.

În concluzie, deși ar mai fi foarte multe alte lucruri de semnalat, ne exprimăm totuși speranța că talentul și dăruirea unor compozitori cum sînt Laurențiu Profeta, Ion Cristinoiu, Camelia Dăscălescu, Marius Țeicu, Horia Moculescu, Vasile V. Vasilache, Cornel Fugaru, sau foarte tînărul Dan Dimitriu, vor depăși această prelungită fază în care muzica ușoară românească a rămas mult prea mult în urma marilor cîntece ale lumii contemporane. E limpede, pentru oricine vrea să audă și să vadă și să compare, că a sosit momentul ca muzica ușoară românească să facă saltul spre calitate, spre competiție, spre adevăr. Salt care poate fi realizat în primul rînd prin compozitorii amintiți, cît și printr-un veritabil buchet de interprete (în ceea ce privește interpreții sîntem obligați să mai așteptăm) cum sînt Corina Chiriac, Angela Similea, Marina Voica, Mirabela Dauer, acestora adăugîndu-li-se două mari absențe de la concurs, Dida Drăgan și Jeanina Matei. Oferindu-le acestor voci de excepție cîntece pe măsura talentului și experienței lor interpretative vom oferi muzicii ușoare românești o șansă. O șansă în care, ne-am convins, publicul crede cu toată ființa sa. O șansă pe care o vom recunoaște ca fiind materializată abia în clipa în care casetofoanele, întîlnite unde vrem și nu vrem, vor răspîndi, alături de șlagărele muzicii ușoare de pretutindeni, și șlagărele muzicii ușoare românești. Pînă atunci vom continua să fim cît mai intransigenți cu tot ceea ce se întîmplă în acest domeniu de larg interes, acest domeniu în care, deocamdată, nu se prea întîmplă nimic din ceea ce așteptăm să se întîmple.

VICTOR NIȚĂ

Universitatea Craiova — în elita fotbalului european!

Craiova a făcut totul pentru noi, să facem totul pentru Craiova!

(Urmare din pag. 1)

la niște decizii care să ajute în mod direct echipa craioveană care și-a construit prin sine însăși și cu aportul conducerii Doljului, precum și cu ajutorul unor oameni care nu și-au uitat casa, o echipă comparabilă cu cele mai bune din Europa.

Dacă este de ajutat cîndva Craiova, acum trebuie ajutată. Degeaba îi vei da unuia care se înecă un pahar cu whisky. El nu de whisky are nevoie. Acum Craiova are nevoie de arbitri corecți, care să nu pârtinească pe adversarii ei și care s-o protejeze jucătorii olteni de duritățile unor câini ai gazonului, care sînt convinși că pot cîștiga cu faulturi numai pentru că oltenii își feresc picioarele aflate în lupta celor 88 picioare de elită ale fotbalului european. Orice derbedeu poate lovi pe Balaci, poate distruge pe Cămătaru, intrînd în teren și jertfindu-și numele, care și așa nu există, printr-o simplă acțiune huliganică. Deci se cere o sporită atenție în apărarea acestui bun național care este acum echipa Universitatea Craiova. Să nu ne ferim de cuvinte, să spunem adevărul, în trupa de sportivi craioveni vibrează milioane de inimi de români. Pe de altă parte, conducerea mișcării sportive are, după opinia noastră, datoria de a ajuta Craiova să-și sporească valoarea. Să nu tînjească după o rezervă oarecare, cînd altfia jucători buni ar putea să-i întărească efectivul. Am fost bucuros, spre exemplu, să aflu de la cei mai autorizați oameni din județ că U.T.A. este dispusă ca într-un schimb acceptabil să dea pe Coraș Craiovei. Sigur, vom pleda și aici pentru echitate. Dar, îmi permit să salut gestul arădenilor care, dacă va fi folosit, va însemna un imens cîștig de încredere și de competitivitate în echipă. Și alte lucruri sînt posibile. Se vehiculează zvonul numelui lui Hagi care ar putea și ar dori să vină la Craiova. Dar interesez departamentele ar putea să-i ducă în alte direcții După opinia mea, la ora de față, a ajuta Craiova cînd ești cetățean român, loial, este practic, prin natura rezultatelor obținute de olteni, totuna cu a ajuta echipa reprezentativă a României, fiindcă, onești să fim, Craiova este o echipă reprezentativă a României. Mintea trebuie să ne meargă acum tuturor în direcția sporirii calităților acestei echipe. Să creăm jucătorilor condițiile cele mai bune pentru progres, să le dăm cele mai accentuate semne ale responsabilității pe care o poartă și, în același timp, să se găsească prin străduințe comună, metodele cele mai bune de cointeresare a lor în obținerea unor mari rezultate pentru fotbalul național. Mircea Lucescu îmi spunea în noaptea dinaintea meciului că dacă Universitatea Craiova nu bate și nu intră în semifinale, ei personal este sigur că echipa națională nu are nici o șansă în fața italiei. Mi-a plăcut declarația și am simțit în tot ceea ce spunea Lucescu și cinstea acestui antrenor și dorința lui de a-și face datoria față de cei ce l-au pus, tînăr cum este, să conducă practic drumul fotbalului nostru. Oricîți președinți de federații am avea, toți directorul și naționalei își pune amprenta asupra întregului fotbal al unei colectivități. Iată, Mircea Lucescu, lucrul s-a realizat. Craiova a bătut echipa vest-germană Kaiserslautern, care nu este o echipă oarecare, și care nu reprezintă un fotbal oarecare. Urmează ca dumneata și toți cei ce pot face bine Craiovei să faceți acest bine. Să nu uităm că Universitatea Craiova este una dintre întreprinderile noastre cele mai productive și cele mai puțin costisitoare, chiar una din cele mai rentabile. S-a investit puțin în Universitatea Craiova și s-a obținut mult. Să nu ne obișnuim cu gîndul că este destul ceea ce s-a investit. Este momentul, cred, să se realizeze urgent instalația de noctumă a Stadionului Central din Craiova. Să ne explicăm. Această instalație de nocturnă nu este doar un lucru meritat de echipa din Craiova și de publicul craiovean. Dar este și o cucerire tehnică de care ar putea beneficia acum județul Dolj și economia națională în genere. Cu un consum relativ mic de curent electric, curent menit să ilumineze stadionul, s-ar asigura în schimb prezența la muncă în zilele meciurilor și realizarea producției economice cerute de partid în întreprinderile din Oltenia și din întreaga țară. Am văzut mii și mii de oameni pe străzile Craiovei și sute de mașini cu numere din toate județele. Din Timiș, din Arges, din Maramureș, din Vîlcea, din Constanța, din Brașov, din Călărași, din Suceava, din Mureș, ca să nu mai vorbim de cele cinci județe strînse pumn ale Olteniei, în jurul Stadionului Central din Craiova. Programarea la ore de seară a unui meci de o asemenea importanță, odată cu lărgirea atît de necesară a capacității stadionului, ar însemna un beneficiu pentru toată lumea. Degeaba avem noi un stadion de 80 000 de locuri în București, dacă astăzi, capitala fotbalului este în altă parte, la Craiova. Eu aș vrea să mă smulg puțin din corul lăudătorilor Craiovei și să intru în rîndul arhitecților-proiectanți care încearcă să vadă ce se poate face pentru ca această bucurie a noastră, a tuturor, să nu dureze doar pînă în seara de 16 martie 1983. Sigur că importantă este pregătirea jucătorilor care însă nu se desfășoară în vid, în condiții de seră, jucătorii au nevoi și probleme și au o singură viață. Dacă am avut altfel cazuri de jucători pătați de ceea ce unii au considerat a fi plăcerea coruptiei, să vedem acum ce se poate face pentru a se crea în condițiile acestui superb triumf un cadru organizatoric deschis tuturor echipelor de fotbal românești ce ar putea urma drumul frumos al Craiovei, un cadru organizatoric care să permită ceea ce președintele Nicolae Ceaușescu spunea cu fermitate, să dăm celor buni ceea ce merită. Și să scoatem răul din fotbal, sporind încurajarea binelui.

Craiova merită un stadion cu toate dotările necesare, inclusiv un teren de antrenament, cum au și cluburi din divizia B din România și cum Craiova încă nu are. Craiova merită instalații de nocturnă pe stadion și așa se poate realiza acum, într-un asemenea moment de entuziasm. Există din cîte mi-am putut da seama resurse locale care puse în mișcare ar asigura pentru aprilie, cînd se vor desfășura semifinalele, condițiile de joc pentru nocturnă. Indiferent cîte meciuri ar mai avea de jucat Craiova de acum înainte, această instalație de nocturnă n-ar fi în beneficiul tuturor ? Acum cred că ar fi momentul să dăm Craiovei tot ceea ce merită. Prin asta am face un prim pas către un statut demn și angajant, competitiv, al fotbalului românesc în genere.

Să mă întorc la jocul echipei și să spun doar cîteva cuvinte. El nu a fost un joc sfîrșitul. Nu a fost un spectacol, ci a fost un joc pragmatic, dinamic și nu am cîștigat decît cu cît ar fi trebuit să cîștigăm. Imi permit să felicit din toată inima pe cei ce au pregătit Universitatea Craiova pentru că și așa stau cu vor și nu s-au hazardat să se joace cu infarcturile naționii. Sigur că mi-ar fi plăcut ca golul să vină mai devreme, sigur că mi-ar fi plăcut să fie chiar mai multe goluri. Dar, practic, golul lui Negrilă va rămîne în istoria fotbalului românesc ca un comutator care aruncă un întreg fotbal de pe o orbită pe alta : sintem în elita fotbalului european. Universitatea Craiova a arătat că este mai bună ca Minerul Cerșenți. Mi se pare că lucrurile acum au devenit clare. Rămîne în sarcina celor ce păstoresc echipa, dar și în sarcina celor ce păstoresc sportul în genere, să ajute Craiova că o României întreagă să bea o gură de șampanie din Cupa U.E.F.A.

Vă vorbesc la telefon, stimați cititori, sper ca săptămina viitoare să vă pot povesti și ce a zis Nadia Comăneci și ce a zis Mircea Lucescu și ce au zis alții prezenți, precum și vă spun și bucuria că de fotbal răspunde la nivelul conducerii mișcării sportive românești un om hotărît, după cîte mi-am dat seama, să încurajeze valorile în fotbal, general locotenent Nicolae Stan. Aș vrea înainte de a încheia și de a transmite mulțumirile mele următorilor cetățeni olteni : Lung Silviu, Negrilă Nicolae, Tilihoi Nicolae, Ștefănescu Costică, Ungureanu Nicolae, Ticleanu Aurel, Donose Costică, Balaci Ilie, Geolgău Ion, Beldeanu Aurică, Crișan Zoltan, Ciriu Sorin, Cămătaru Rodion, Oțet Constantin, Ivan Nicolae, conducerii clubului și conducerii echipei, secției de fotbal și suporterilor, să spunem că la Craiova acum, în județul Dolj în genere, este o atmosferă de excepțională emulație și că ritmul de muncă și de dăruire, patos patriotic și de promovare a competențelor, pe care l-a impus conducerea județului în industrie, agricultură și în celelalte domenii se resimte pozitiv și în renașterea acestei mari echipe de fotbal. Modestia exagerată a celor ce se ascund sub numele de autoritățile județene și municipale de partid, care au concretizat în mod strălucit toate elanurile locale, ne obligă să le trecem sub tăcere numele. Dar făgăduim că săptămina viitoare să revenim cu mai multe amănunte despre cele pe care le-am trăit miercuri seară la Craiova, unde după meci am avut fericirea să vedem cum mulți dintre suporterii Universității Craiova regăsiseră ecoul străduințior echipelor lor preferate pentru mai bine într-o parte din ceea ce revista noastră le-a dăruit de 10 ani încoace, ca și Cenaclul tineretului comunist și al revistei noastre dealtfel. În jurul hotelului Jiul din Craiova s-au adunat aproximativ 50 000 de oameni care ne-au obligat să cîntăm pentru țară, pentru partid, pentru tovarășul Nicolae Ceausescu, pentru victoria sportului românesc. Am făcut asta cu atît mai fericiți, cu cît în loc să-i vedem zdrobiți de bătură sau hipnotizați pînă la proste de succes, i-am văzut pe oltenii cu chef de trenbă, cu chef de istorie, cu chef de sărbătoare. Ei au cîntat pentru echipa lor preferată, au cîntat pentru România și au știut în bucuria care îi cuprinsese să cinte cu Cenaclul Flacăra, care a instalat în grabă în ferestrele hotelului Jiul, cîntecele istoriei noastre trecute și prezente și să întoneze noi și frumoase cîntece de dragoste pentru garantul libertății și dezvoltării noastre, președintele Nicolae Ceausescu, cărula, cei mai fericiți din suporterii fotbalului românesc li dedicau bucuria lor.

Acum este momentul ca în brazda oltenă semănători inspirați să pună sămînță și mai bună. Vom reveni.

P.S. Ca o coincidență pe care o voi ține minte toată viața, relatez cititorilor mei următoarele : spre finalul meciului, văzîndu-mă extrem de nervos, primarul din Kaiserslautern mi-a întins un trabuc și mi-a spus :

— Mister Adrian Păunescu ?

— Yes.

— Would you like a cigarette, please ?

— No, thank you. I'd like a goal...

(Domnule Păunescu, doriți o țigară ? Nu, mulțumesc, doresc un gol)

După o foarte scurtă vreme, distinsul și foarte amabilul primar din Kaiserslautern avea în colțul gurii o țigară, iar eu un gol în colțul porții. Mulțumesc, domnule primar !

Lung Boldici Negrilă Tilihoi Ștefănescu Ungureanu

Ticleanu Donose Irimescu Balaci Beldeanu Dumitru

Crișan Geolgău Cămătaru Ciriu Constantin Oțet Nicolae Ivan

Cîntec pentru Oltenia, în 16 martie 1983

de Adrian Păunescu

De bucurie rar avurăm parte,
În-unele duminici, pe la sunți,
Sîntem olteni pe viață și pe moarte
Sîntem olteni, adîncă sîntem munți.

Un rost ne-a dat mălcița noastră, dulcea,
Să fim, dintre români, cei mai fierbinți,
Din Dolj și pînă-n Olt și pînă-n Vîlcea
Și pînă-n Gorj și pînă-n Mehedinți !

Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n priviri
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri !

La Tricolorul românesc se-nchină
Și-i face jurămînt la luptă, azi,
Oltenia, provincia latină,
A lui Mihai, al nostru, cel viteaz.

Oltenia pandură a lui Tudor
Și-a lui Arghezi și-a atîtor duși
Oltenia celui mai mare sculptor
Al oamenirii, Constantin Brâncuși.

Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n priviri
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri !

Salut fratern, Moldovă, Bucovină,
Salut fratern, Ardeal, și tu, Banat,
Munțenie și Dobroge senină
Și Maramureș, neîngenunchiat,

Priviți această sacră frumusețe :
Oltenia pămînt de oameni buni
Și punem pedcșitor cu cinci județe,
Căus al palmei vechilor tăciuni

Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n priviri
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri !

Oltenie sîntem în matca noastră
Oltenie am fost și-așa vom fi
Iar Flamura roș, galbenă, albastră
Se ogîndește bine și în Jil.

Tot ce avem, noi am făcut cu trudă
Și n-am trăit din milă și din semeni !
Spre binele acestei țări asudă
Și semințla noastră de oameni.

Oltenia, eterna Terra-Nova
Un cîntec are astăzi și-n priviri
Hai Universitatea, hai Craiova,
Tu, campioana unei mari iubiri !

Minutul 91

Observatorul U. E. F. A.

— Cum vi s-a părut meciul ?

— Cred că, din cauza mizei, cele două echipe au jucat sub posibilitățile lor reale. Vest-germanii au sperat la un 0—0, dar formația dumneavoastră a vrut mai mult și, evoluînd mai bine, a obținut mai mult. A existat în teren o oarecare nervozitate, dar ea n-a depășit limitele normalului.

— Ce calificativ intenționați să acordați brigăzii de arbitri englezi, condusă de Keith Hackett ?

— **Arbitrii au comis cîteva greșeli, dar ele au mi s-au părut decisive pentru scorul partidei. Rezultul îi vol scrie în raportul meu către U.E.F.A.**

Rudi Kröner

Sînt afectat de acest meci, de această înfrîngere, de această eliminare a echipei mele. După felul în care am jucat, fără să atacăm, fără să amenințăm poarta craiovenilor, nu se putea să nu primim gol ; în ceea ce privește faza golului, să știți că în campionatul nostru din astfel de execuții, adică un pas scurt și un șut central la care să nu intervină nici portarul și nici fundașii, se întîmplă foarte rar. A fost deci vina portarului, dar și a celor doi fundași care au participat la fază. Briegel și Dusek. În ceea ce privește golul, acesta a venit, după părerea mea, prea tîrziu, prea spre final. În altă ordine de idei, gazdele au jucat cu toată inima, iar noi, împotriva indicațiilor date de a conta și în atac, nu ne-am angajat. Jucătorii mei, în loc să acționeze, au reacționat. În ceea ce privește echipa Universitatea, o consider o formație de talie europeană, indiscutabil, foarte puternică pe teren propriu. Pînă acum, calificările ei au fost hotărîte în jocurile de afară, dar materializînd la Craiova sansele terenului propriu. Mi-au plăcut Balaci, un jucător elegant, chiar dacă a primit cartonaș galben, și Cămătaru, care este un personaj periculos. Dar mă impresionat și liberoul Ștefănescu, care mi s-a părut că a jucat șchiopătînd mai mult de o jumătate de meci. O exemplară dăruire ! Din păcate, jucătorii mei nu au jucat cu o astfel de dăruire. Felicitări și succes în continuarea acestei echipe care aduce fotbalul românesc în semifinalele unei cupe europene.

Briegel

Chiar dacă apărarea noastră a dus tot greul în acest meci care, conform planului nostru, trebuia să și atacăm, nu credeam că vom primi gol. A fost o fază în care portarul trebuia să intervină, iar dacă portarul n-a intervenit, trebuia ca eu sau Dusek să respingem acel șut sau acea centrare. Oricum, craiovenii merită această calificare pe care au cucerit-o la Kaiserslautern. Dacă vor juca în continuare cu același extraordinar angajament, eu îi văd în finală, indiferent de adversar. Ei sînt o echipă, în primul rînd, în care joacă Balaci și Cămătaru, și unde fundașii de margine știu să vină în atac și chiar să înscrie ei goluri. Despre noi ? Am pierdut jocul la înaintare, am cedat prea ușor mijlocul terenului, iar în defensivă am respins tot ce era de respins, mai puțin faza aceea. Dar, ce să-i faci, aceasta este fotbalul, trebuie să existe și un învingător. Acesta a fost, deocamdată, Universitatea Craiova. Felicitări și succes.

VICTOR NIȚA

Bravo jucătorilor și antrenorilor Universității, felicitări minunatului public oltean

Craiova, 16 martie (prin telefon). La ora la care mă aflu în legătură telefonică cu redacția, Craiova își sărbătorește, cu măsură și decență, victoria în fața redutabilei formații vest-germane Kaiserslautern, victorie care coincide cu cel mai bun rezultat din istoria fotbalului românesc : calificarea unei echipe în semifinalele unei cupe europene. Prin această strălucită izbîndă, la care se face părtaș întreg fotbalul românesc, „campioana unei mari iubiri", cum a numit-o în urmă cu opt ani redactorul șef al revistei „Flacăra", e pe cale să devină, dacă nu cumva a și devenit, campioana unei mari iubiri europene.

Piața Unirii e, la această oră, o adevărată mare de oameni, iar hotelul „Jiul", din care mă străduiesc să transmit aceste rînduri învingînd tumultul de afară, e înconjurat de sute de tineri ce scandează „Ști-în-ța, Ști-in-ța". Cortegii nesfîrșite de mașini vîntură străzile orașului, claxonînd neîntrerupt și fluturînd steagurile alb-albastre, atît de dragi, ale Universității. Se aud sirene, se bat tobe, se înalță spre cer baloane colorate. E o bucurie de necesoris, feerică, exuberantă, semn de simpatiile a unui public minunat, cu adevărat al 12-lea jucător craiovean pe toată durata partidei, dar și de răsplată la adresa unei performanțe excepționale, dobîndită prin muncă și seriozitate, ispravă pentru care a curs multă sudoare. Și-a dat întîlnire astăzi la Craiova întreaga lume a fotbalului românesc, de la foștii internaționali Mihai Flamoropol sau Dumitru Marcu, pînă la antrenorii echipei naționale, Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu, altîmul din ei întîlnindu-mă zilele dinaintea partidei, o mînă de ajutor colegilor craioveni Constantin Oțet și Nicolae Ivan. A tinut pumnii strînși pentru studenții pînă și Nadia Comăneci, parcă la fel de emoționată ca în vremea cînd devenea, la Olimpiada din 1976, „Zeița de la Montreal". În tribunele stadionului, arhipline, cu trei ceasuri înaintea începerii întîlnirii, e-a găsit, între altii, și profesorul Mircea Olteanu, oftalmolog cărula Universitatea și, în general, fotbalul nostru îi datorează recunerarea într-un timp record a lui Aurel Ticleanu, în meciul de astăzi cel mai bun jucător de pe teren. Conducerea C.N.E.F.S. a fost reprezentată, la fata locului, de președintele Marin Dragnea și de vicepreședintele Nicolae Stan, tar între suporterii s-au numărat, riscînd să răguească, și membrii Cenaclului Flacăra. Cu două luni mai devreme Universității Craiova, ambele pe versurile proaspete ale poetului Adrian Păunescu, Valeriu Penișoară a electrizat asistența, statia de radioficare a stadionului transmițîndu-le atît înaintea meciului, cît și în pauza lui. De fant, la ora acestei convorbiri telefonice, Cenaclul Flacăra oferă iubitorilor fotbalului craiovean un spectacol „pe piclor", înlesnit de cele cîteva megafoane instalate la etajul III al hotelului „Jiul". Că să vă dați seama, stimați cititori, de ce cotă de interes a stirnit confruntarea cu Kaiserslautern, am să vă spun că pînă și revista „Secolul 20", care n-a publicat pînă acum nici un rînd despre fotbal, a tinut să aibă aici un reprezentant ! Cînd zic publicul craiovean, îl am în vedere, fireste, pe cel peste 50 000 de spectatori care au luat loc, tremurînd, dăsperînd pentru Universitatea, în tribunele Stadionului Central. Dar adevărul e că mulți dintre acestia au venit din alte orașe și chiar din alte județe. Pe drum, de pildă, am întîlnit o mașină pe care scria, cu litere uriașe, „Haide U Craiova ! Nu da înapoi ! Făgărașul e cu voi !" Tenurile care au mers azi în Bănie au descărcat mii și mii de simpatizanti din localitățile județului Dolj și ale celor limitrofe. Pînă și un oaspete italian a urmărit desfășurarea întîlnirii : antrenorul lui F.C. Milan, Vittorio Galigari, ajuns aici după ce vedea la lucru pe Balaci. Făcînd o paranteză, permiteți-mi să notez că după fluierul-final al arbitrului, Galigari mi-a mărturisit că au i-a fost dat încă să vadă un asemenea public, fidel formației favorite și, totodată, competent. El a adăugat că meciul s-a desfășurat sub amprenta mizei, dar a înțeles asupra faptului că victoria studenților și, implicit, calificarea sînt pe deplin meritate.

Partida propriu-zisă n-a început sub cele mai bune auspicii pentru jucătorii români. Acuzînd trac, suportînd cu greu încărcătura psihică, craiovenii au avut un debut de partidă mai slab. Măsurile de precauție luate de antrenorul Kröner, care l-a fixat pe Wolf și Briegel ca „jandarmi" la Balaci și, respectiv, Cămătaru, au dat roade și prima jumătate de oră a consemnat un joc echilibrat, convenind oaspeților. Abia în minutul 27, Craiova s-a găsit la un pas de gol. dar lovitura liberă executată de Balaci, de la 22 de metri, a izbit stîlpul din dreapta porții lui Reichel. Abia după minutul 30, Craiova a preluat inițiativa, dominînd cu autoritate, dar ea a comis imprudența de a juca mai mult pe sus, mingile înalte convenind fundașilor vest-germani și, mai ales, lui Briegel. În contul primei reprize s-a mai trecut un cartonaș galben acordat lui Ștefănescu la un fault asupra lui Wolf, de fapt o ultimă solutie de a-l împiedica pe fotbalistul din Kaiserslautern să rămînă singur în fată cu Lung (minutul 11).

La reluare, antrenorii Oțet și Ivan l-au trimis în teren pe Beldeanu, înlocuindu-l pe Crișan, contuzionat. Datorită eforturilor excepționale ale lui Ticleanu, secondat de Donose și, pe alocuri, de Geolgău, Craiova s-a instalat cu fundașii pe linia de centru, căutînd să străbată „rețeaua" oaspeților, foarte deasă în fata porții lui Reichel. După ce în minutul 49, Balaci (care și-a îndeplinit foarte bine rolul, plimbîndu-l pe Wolf de pe o parte pe cealaltă a terenului) a primit, în mod cu totul nejustificat, un cartonaș galben pentru un fault obișnuit de joc, presiunea Universității a crescut și jucătorii craioveni s-au aflat, în mai multe rînduri, în imediata apropiere a golului. În minutul 74, cînd tensiunea în stadion devenise paroxistică, Geolgău „l-a intors" pe Melzner, l-a fentat pe Reichel, dar a șutat peste bară ! A fost nevoie de o inspirație de moment a lui Cămătaru, care a tras de la 40 de metri, pentru ca Universitatea să obțină, în minutul 81, o nouă lovitură de colț. (Raportul acestora a fost 5—2 pentru Craiova.) A executat Balaci și, profitînd de ezitarea apărătorilor din Kaiserslautern, fundașul Negrilă a trimis cu sete balonul în plasă, marcînd un gol pe care nu cred că greșesc dacă îl numesc istoric. A urmat o mare ocazie a lui Balaci (minutul 84), dar meciul era de acum jucat ! Zvicnirile oaspeților, care se multumiseră pînă atunci cu un fotbal de așteptare, n-au dat nici un rezultat în fata unei echipe care și-a strîns rîndurile, avînd în Ștefănescu o adevărată minte limpede.

Minutul 90 a constintit o victorie a Universității pe cît de greu obținută, pe atît de îndreptățită meritată.

Bravo, Universitatea Craiova, îți mulțumim pentru satisfacția pe care ne-ai produs-o !

OVIDIU IOANIȚOAIA

Universitatea Craiova marchează golul calificării în semifinalele Cupei U.E.F.A.

Fotografii de SORIN POSTOLACHE și VICTOR RADULESCU

Un fierbinte „Bravo !" colegului meu de gazetărie radiofonică Sebastian Domozină ! Sînt fericit să-l spun că a fost la înălțimea Universității Craiova. Jenantă, sub orice discuție, improvizația semnată Urziceanu. Cînd n-ai cal de curse, să nu concurezi ! Prima mea intervenție sportivă s-a produs sub orgoliul meu oltenesc în favoarea studenților oltene. În sfîrșit, de la egal la egal, într-o competiție europeană ! Deci un salut semnat „Niște țărani".

DINU SARARU

Dosarul manualelor școlare

Obiectele de cultură tehnică și de specialitate

Învățământul liceal cu profil industrial este o formulă de dată relativ recentă la noi și a însemnat fără nici o îndoială o veritabilă turnantă în întreaga concepție a sistemului nostru de învățământ. Instaurată nu fără unele dificultăți, inerente începutului, în ceea ce privește dotarea atelierelor-școală, asigurarea cu cadre de specialitate și de îndrumare practică a elevilor, corelarea cerințelor învățământului de cultură generală cu cele legate de pregătirea în specialitate, noua structură a învățământului liceal a răspuns desigur unor comandamente exprese ale domeniului industrial (necesarul de cadre calificate, în condițiile expansiunii procesului de industrializare), dar și unor deziderate de ordin educativ, înscrise în ansamblul eforturilor de înfăptuire pe toate planurile a revoluției tehnico-științifice în țara noastră. Justețea liniilor directoare după care este conceput la ora de față învățământul liceal, în baza principiului legării indisolubile a teoriei cu practica și cu producția este indiscutabilă și nu o reargumentare a acestor aspecte își propun rîndurile de față. Ci, în același spirit de obiectivitate și simț critic (și autocritic), de democrație și responsabilitate ca și celelalte dezbateri despre unele probleme ale învățământului găzduite în revista „Flacăra", am angajat un dialog cu cîțiva profesori și elevi ai claselor a XII-a de la Liceul industrial „I.L. Caragiale" din Capitală, încercînd să aflăm care este stadiul de „maturizare" a învățământului cu profil industrial, în ce măsură relația teorie-practică-producție s-a cimentat și conduce la efectele scontate.

Cum este și firesc, pregătirea tehnică și de specialitate a elevilor din liceele industriale (întrucît de acest domeniu ne vom ocupa mai îndeaproape) se desfășoară pe două planuri : pe de o parte sub forma pregătirii teoretice, în cadrul orelor rezervate obiectelor de cultură tehnică și de tehnologie a meseriei, așadar în cadrul orelor de curs obișnuite, și pe de altă parte, sub forma activității de practică productivă, organizată în uzine sau în ateliere școală. Chiar dacă în multe din dialogurile noastre cu inspectori, cadre didactice și elevi, consemnate în anchetele despre repetiție, despre manualele școlare, a fost vorba nu o dată și despre aceste „obiecte tehnice", despre numărul uneori exagerat de mare de ore ce le sînt afectate, totuși nici o idee preconcepută nu a trasat direcțiile dialogului de la Liceul industrial „I. L. Caragiale", el derulîndu-se în toată libertatea deplinei sincerități și responsabilități a opiniilor.

Cultură tehnică generală ?

„În cele două trepte de liceu, așa-numitele «obiecte tehnice» figurează în planul de învățămînt cu un număr de ore care variază între 5 și 7, după anul de studiu. Pentru acoperirea obligațiilor de predare la aceste obiecte, în liceul nostru — ca și în mai toate liceele dealtfel — au fost solicitați ingineri, alături firește și de profesori de fizică sau de matematică, discipline strîns legate de domeniul culturii tehnice și de specialitate. Așadar, obiectele tehnice și de specialitate beneficiază de o atenție deosebită, din păcate însă nu întotdeauna onorată și cu rezultatele cele mai bune." (prof. MIHAI ELENA — matematică, directoarea liceului) Evident, am dorit să aflăm și motivația acestei afirmații și am aflat următoarele : „Numărul de ore cheltuite cu pregătirea tehnică-teoretică a elevilor noștri este mult prea mare. Într-un timp mai scurt, cu manuale mai concentrate, mai bine organizate ca mod de prezentare a cunoștințelor, cu o mai susținută preocupare pentru **aplicabilitatea** cunoștințelor predate s-ar realiza mult mai mult." (prof. MIHAI ELENA) „Cred că în discutarea acestor manuale este necesar să pornim de la conținutul programelor analitice. Multe din cunoștințele pe care noi, ca profesori, sîntem obligați să le predăm la clasă sînt **inutile** sub raportul aplicabilității lor în activitatea de practică productivă și chiar în producție. Așa de pildă, la clasa a XII-a, profil prelucrători prin așchiere, studiem cîteva săptămîni la rînd **prelucrarea de roți dințate**, în manual descrîndu-se cu lux de amănunte operații dificile, calculul unghiului roții dințate, ceea ce viitorul muncitor calificat gradul II nu va ajunge să facă niciodată în uzină. Acestea sînt probleme de proiectare, de cercetare, care interesează cel mult un tehnician sau un inginer, iar ca execuție, ele sînt numai de competența muncitorului de înaltă calificare. Desigur că sînt lucruri interesante, hai să le numim de „cultură tehnică generală", dar avem oare dreptul să sacrificăm atîtea și atîtea ore pentru ele, cînd vreme nu au nici un fel de aplicabilitate practică ?" (ing. prof. FLOREA GABRIELA) „Admițînd că atelierele noastre ar putea fi dotate cu cele necesare pentru a lucra pe roți dințate — ceea ce nu este posibil, fiind vorba de utilaje foarte complicate, de înaltă tehnicitate — aceste cunoștințe tot nu ne-ar fi de folos, întrucît nici maistrul care ne îndrumă nu are calificarea necesară pentru acest tip de operațiuni." (TASCU ALINA — elevă, clasa a XII-a, profil mecanică) „Aș mai adăuga aici un exemplu asemănător. În manualul de **Echipamente pentru automatizări**, pentru clasa a XII-a, la paginile 65 și 67 figurează niște scheme extrem de complicate, aproape de neînțeles, schemele de funcționare a strungului „carusel", pe care noi le „tocim" zile în șir, după ce alte zile în șir profesorul s-a străduit în fel și chip să ne explice **în cuvinte** ceea ce nu se poate pricepe **decît lucrînd efectiv**, pe mașină". (DUMITRAȘ ADRIANA — elevă, clasa a XII-a) „Același lucru și despre modul în care sînt ilustrate manualele noastre : de cele mai multe ori ni se dau fotografii ale utilajelor, indicîndu-ni-se și locul lor de fabricație... Oare asta poate suplini în vreun fel contactul direct cu realitatea din uzină ?..." (TASCU ALINA) „Din păcate, în general elevii ajung să aplice în practică doar o mică parte din cunoștințele dobîndite în aceste ore și, iarăși din păcate, doar pe cele mai simple. Desigur, nici practica în atelier-școală și nici cea desfășurată în uzine nu poate, deocamdată, realiza o familiarizare perfectă cu toate tipurile de operații pe care le presupune o anumită calificare. Pe de o parte, pentru că operațiile executate de elevi în ateliere depind în bună măsură de ceea ce ne trimite uzina patronatoare, în funcție de nevoile ei, pe de altă parte, pentru că nici în uzină maistrul nu-și poate părăsi norma, lăsînd numai elevii să lucreze — de multe ori în pierdere, din nepricepere." (ing. prof. FLOREA GABRIELA)

Problemele „teoriei și practicii" sînt încă probleme

Iată deci că problemele legării teoriei cu practica sînt încă **probleme**. Iată deci că programele analitice pentru aceste obiecte și chiar pentru instruirea practică nu sînt încă suficient de bine puse la punct. Fără a discerne foarte exact **de ce anume cunoștințe are și mai ales va avea nevoie elevul unui liceu industrial** pentru meseria în care se pregătește, dacă nu vom urmări îndeaproape cît de bine se fixează în practică toate cunoștințele teoretice dobîndite nu vom putea evita aprecieri de felul celor care urmează : „Realitatea este că una învățăm la orele de «cultură tehnică» și alta facem la practică. Chiar dacă s-ar putea să fiu puțin prea tranșantă, am să vă spun următorul lucru : în clasa a IX-a, la practica din primul trimestru nu aveam, evident, aproape nici un fel de cunoștințe teoretice. De aceea, maistrul a trebuit să ne predea pe loc cîteva noțiuni elementare, pentru ca să putem înțelege operațiile făcute. Sigur, n-a fost ușor, dar pînă la urmă am reușit noi... să pilim pe margine niște piese ! Pînă aici totul e bine. Ce ne facem însă că și pe mai departe am făcut cam tot asta : am pilit piese. Atunci la ce bun toată teoria cu care ne muncim ?" (MORCOVESCU IOANA — elevă, clasa a XII-a) Recunoaștem în aceste fraze impetuozitatea caracteristică vîrstei și, ca oameni de bună-credință, vom ști cu toții să discernem ceea ce este important în părerile atît de vehement expuse de acești aproape absolvenți, acest **semnal de alarmă** care ne avertizează de o serie de neajunsuri.

„Cele spuse de Ioana conțin un adevăr indiscutabil : acela că, în formula actuală, pregătirea tehnică și de specialitate a elevilor noștri — și nu cred să constituim o excepție între celelalte licee industriale — nu realizează în suficientă măsură legătura între teorie și practică, deși se consumă un număr imens de ore pentru aceasta și nu mai constituie pentru nimeni un secret că elevii sînt supraîncărcați, suprasolicitați, nevoiți să neglijeze unele obiecte în favoarea altora, în funcție de preferințe sau de opțiunile profesionale postliceale. Nu trebuie să ne ascundem după deget. Nu folosește nimănui o asemenea atitudine. Aceste obiecte cu profil tehnic ar trebui predate **în cadrul practicii**, la fața locului, ca să zic așa". (prof. DOBRE IOANA — fizică) „O bună parte din cunoștințele predate în orele de **organe de mașini și mecanisme, de rezistența materialelor**, de **utilaj tehnologic** etc. etc., se pretează foarte bine pentru a fi predate chiar de către maistru, în cadrul orelor de practică. Sînt în manualele noastre atîtea amănunte și clasificări și explicitări de prisos, de care am putea descongestiona orele, ele puțind fi învățate în practică. În felul acesta s-ar depăși situația actuală cînd copiii au în orar în unele zile 7—8 ore de curs" (ing. prof. FLOREA GABRIELA)

Și o chestiune de limbaj

„Pentru că am pomenit de supraîncărcare, vreau să comentez un alt aspect, acela al **decalajelor** și **suprapunerilor** dintre programa analitică a acestor obiecte și programa unor obiecte din categoria celor fundamentale, cum sînt matematica și fizica. În clasele a IX-a și a X-a, la obiectele tehnice li se cer elevilor cunoștințe solide de **electricitate**, cînd ei abia încep studiul **mecanicii** la fizică. De aici o seamă de dificultăți : profesorul-inginer trebuie să se descurce cumva și atunci încearcă să le explice el anumite lucruri sau pur și simplu le cere elevilor să le știe. Pe de altă parte, la clasa a XI-a, în aceeași perioadă în care la fizică se studiază probleme de **electronică**, la obiectul **echipamente electronice** se reiau, tot cu lux de amănunte, cam aceleași cunoștințe". (prof. DOBRE IOANA) „Punînd cap la cap aceste ore, reiese că noi studiem nici mai mult, nici mai puțin decît 10 (!) ore pe săptămînă — gîse la disciplinele tehnice și patru la fizică — probleme de electronică !..." (DUMITRAȘ ADRIANA)

„Un alt aspect legat de calitatea acestor manuale pentru disciplinele tehnice este cel al limbajului folosit. Sînt profesor de fizică, așadar am o pregătire corespunzătoare pentru a nu-mi părea aceste cărți niște rebusuri. Totuși, nu pot să nu observ că modul de prezentare a materiei este defectuos. Avem de-a face de fapt cu niște **compendii**, destul de inabile, **după manuale universitare**. Cînd spun inabile, mă refer la faptul că sînt făcute de oameni fără experiență didactică **de liceu**". (prof. POPA NESTOR — fizică) „În intenția autorilor manualelor după care învățăm noi pare să fi fost de a ne învăța din toate cîte puțin, în ideea de a ne forma o cultură tehnică generală. Rezultatul este însă că materia nu este bine structurată, nu întotdeauna capitolele se înlănțuie logic, încît pînă la urmă ajungem să nu prea mai știm nimic sau mai precis **nimic ca lumea**". (BEGHEGEANU DAN — elev, clasa a XII-a) „Cîte puțin din toate" — iată un principiu nepotrivit cînd este vorba totuși de domenii ale științelor exacte. Problema competenței didactice a autorilor de manuale școlare apare, din păcate, ca un laitmotiv al tuturor dezbaterilor noastre privind manualele școlare. Revenim așadar tot la chestiunea concursurilor de manuale, sistem absolut indispensabil pentru a avea manuale de calitate, adevărate ghiduri pentru elev și pentru profesor. Așa cum spuneam la început, învățămîntul liceal cu profil industrial este o formulă de dată recentă, încît e aproape firesc ca nu toate lucrurile să fie puse la punct definitiv. Or, dialogul nostru pe această temă se înscrie exact în ideea de a sprijini eforturile ministerului de resort (M.E.I.), care a și trecut dealtfel la înnoirea unora din aceste manuale. Alcătuirea unui manual este o operație de mare răspundere și care se bazează totuși enorm pe **tradiție**. Or, acest domeniu nu are încă o tradiție îndelungată, întrucît școlile profesionale erau cu totul altfel organizate.

Un sondaj de opinie ale cărui rezultate le vom comunica într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre, ne arată că în rîndul elevilor disciplinele tehnice se bucură de puțin interes, ceea ce nu se poate afirma despre activitatea aplicativă, la care participă cu adevărat, mai ales atunci cînd au de îndeplinit operații complexe, specifice meseriei și nu activități mai mult sau mai puțin mecanice, pe care le-ar putea face la fel de bine și un muncitor necalificat. Aceasta demonstrează că nu este vorba de o lipsă de interes pentru domeniul respectiv, ci că, dimpotrivă, la 17—18 ani elevii se simt capabili de o activitate conștientă, de responsabilitate profesională. Tocmai pe acest adevăr trebuie contat, căutînd pe toate căile acele forme de instruire care să facă apel la calitățile indiscutabile ale acestor tineri. Cîtă vreme elevii noștri reușesc să facă față unui regim de muncă extrem de „dur" : 6—7 ore de curs zilnic la școală, după care urmează 3—4 ore de studiu individual acasă, după care urmează, eventual, pregătirea pentru admiterea într-o instituție de învățămînt superior, după care... după care..., înseamnă că există disponibilități impresionante, cărora **sîntem obligați** să le dăm cea mai bună întrebuințare.

TANIA RADU

Zaharia Sângeorzan

Somnul voievozilor

Ceasul memoriei a bătut orele reînvierii,
Mormintele sînt rodul ideii și jertfei.
Istoria începe să cucerească înfrîngerile
sub o fericită zodie.
Somnul voievozilor curge în firul vieții.
Din veac în veac somnul voievozilor
se retrage
în semnele de azi,
înaltul ceas al memoriei bate
odată cu sufletul lor așternut
pe inimile noastre.

Iarba durerii

Miroase a moarte mi-ai spus fără patimi
și obrazul tău de pămînt era
Toamna cînd ei muri fără lacrimi
și Someșul plînsul trist și-l murmura

Miroase a moarte lumea spunea
la priveghi și pe-afară,
Tata era om simplu de la țară
și senin a știut să moară

Miroase a moarte în stele și-n crini
gîndul țărînă l-a făcut trifoi,
Doamne cum ne uităm părinții
Cînd timpul e sclavul din noi.

De ziua morților Ioana aprinde o lumînare
din partea mea că sînt așa departe
și-i văd pe tata cosind prin moarte
iarba durerii de care-n viață a avut parte.

E bine

Iată-ne ajunși în fața iubirii pierdute,
alai sumbru cu zeci de alăute
ce-și poartă munte
strunele fugite din rai
sub cer de cenușă
nici o lumină nu se îndură
să ne vadă
în ce veșmînt purtăm patima și ura.
Nimeni n-așteaptă
zodia s-o dezlege de făptura
închisă-n tăcere.
Oare ce cuvînt să-ți spun acuma
care să nu-l cunoască ura ?
E bine ca un lucru să știi :
morții din noi nu pot vorbi.

Cîntec

Sfios îți-aduc un crin și o garoafă
cînd inima ta e-un cimitir de roze
iar ochii, destinul unei veșnice nevroze.
Și mă retrag e-un semn de ne-nțeles
și nu știu dacă am să vin și-a doua oară
făptura să ți-o ador și s-o înțeleg
și taina ei s-o n-o mai las să moară.
Ești senînătatea candorii ruptă din Olimp
la Tomis stai și-asculți al lui Ovidiu
plînset
și ochii tăi visează iarna în care a nins
și marea cu corăbii albe de la Roma
să-ți cînte al talazurilor rece paradis.

In memoriam:

Dumitru D. Panaitescu

Eminentul profesor, editor și istoric literar Dumitru D. Panaitescu, fiul și colaboratorul cel mai apropiat al scriitorului Perpessicius, reputat critic, poet și editor fără egal al operei lui Eminescu, ne-a părăsit pe neașteptate, lăsînd neîncheiate atîtea lucrări pregătite de ani de zile pentru tipar. Dumitru D. Panaitescu a fost unul dintre marii devotați ai studiului literar, ai cărților și ai nobilelor idealuri umaniste, ducînd în singurătatea casei memoriale a părintelui său o muncă de benedictin, pentru a aduna, sistematiza, comenta moștenirea literară a lui Perpessicius, din opera căruia a și tipărit 13 volume, și pentru a adăuga noi volume la cel publicat de el : Carnet inactual (1970). Cercetătorul și literatul și-a consacrat ultimii ani definitivării seriei de Opere ale părintelui său cu un devotament filial de inegalabilă noblețe, păstrînd în raporturile lui cu oamenii și instituțiile care-i solicitau colaborarea o atitudine de afectuoasă politețe, de nedezmințită solicitudine. Umanismul lui ca și erudiția sa recunoscută nu s-au dezmințit niciodată ; el a întruchipat, continuînd pilda vie a lui Perpessicius, maestrul nostru, adevăratele virtuți ale savantului dedicat culturii țării sale. Ca singur și ultim deținător al unui imens tezaur de documente, cărți, scrisori, manuscrise, colegul nostru a avut grijă pioasă de păstrarea și valorificarea moștenirii lui Perpessicius. Ar fi păcat să se risipească acest tezaur unic în loc să fie încredințat Muzeului literaturii al cărui întemeietor a fost, pentru a constitui un memorial și o sursă documentară, eternizînd și în felul acesta amintirea lui Perpessicius. Cred că asta a fost și ultima dorință a fiului său, Mitică, de care ne despărțim acum... Amintirea lui și pilda devotamentului său față de valorile spiritualității noastre vor rămîne vii în inimile noastre, rostind cu vorba strămoșilor noștri, la despărțirea definitivă : Sit tibi terra levis !

GH. BULGĂR

atelier literar

G. Dumitrescu

Sorin Buzdugan: Ați sesizat bine problema: „Muza mea prefăcătoare, taciturnă, / De ce-mi goliești mulțimi de vorbe?"... Chiar asta e situația, în manuscrisele dv.: mulțimi de vorbe goale!... Dacă e de vină muza sau altcineva, asta o veți stabili prin tratative directe... Dar — de la glumă la serios — unele semne din aceste pagini arată că n-ar fi cu totul de prisos să vă „concentrați eficace", cum ziceți (între altele, adăugăm noi, și asupra ortografiei!...) — s-ar putea ca rezultatele să ne surprindă (plăcut) pe toți!... Țineți-ne la curent.

Alex. Călinescu: Împărtășim încrederea dv. că, în ciuda oricăror dificultăți și obstacole, în ciuda diverselor „aranjamente", „relații" etc. (care nu lipsesc, din nefericire), talentul adevărat răzbește, totuși, până la urmă. Fără doar și poate. Nu trebuie să evităm, însă, a recunoaște, pe de altă parte, că există talente și talente, mai mari, mai mici, mai mijlocii... Fiecare, cu puterea lui de a convinge, de a răzbate, deci fiecare cu drumul lui de afirmare, mai greu sau mai ușor, mai simplu și mai spectaculos, ori mai lent și mai chinuit. Și așa mai departe. Fără îndoială paginile trimise de dv. poartă și ele unele semne ale talentului („Marină". Indoseebi). Rezultatele ar fi și mai bune dacă mijloacele de expresie, registrul de motive și idei, atmosfera, universul de probleme, simțiri, sugestii etc., s-ar îndepărta din ce în ce mai mult de zonele convențional-didactice limitrofe manualelor școlare (cu un orizont voit simplificat, firește, din rațiuni pedagogice), de tendințele epigonice în umbra clasicilor (care nu pot fi egalați, ci numai rău și parțial imitați), de conformismul față de locurile comune, de „dejaspus" etc. (Ar fi greșit să se înțeleagă că obiecțiile noastre se referă la versul clasic — pe care, dealtfel, îl practică, uneori, cu strălucire, mulți dintre poeții noștri de azi). Talent înseamnă și capacitatea de a inova, năzuința permanentă spre „altfel" și „altceva". E nevoie de o mai mare, mai intimă apropiere de marile cîștiguri ale poeziei contemporane, de sensibilitatea, problematica, mijloacele de expresie ale timpului nostru. E nevoie de mai multă îndrăzneală, de o deschidere mai largă a ferestrelor, a aripilor... Sperăm să păstrăm legătura și să ajungem la adeverirea (practică) a nobilei dv. convingeri.

D.E.R.: „Acum dragă Elm", „Thanatamòs" (nu și „Poezie", „Cabaret").

Silvia Petrescu: Cîteva lucruri interesante, promițătoare: „Răsărit și amurg", „Revelația", „Fîntîna". Să vedem, în continuare.

Draga Cara: Versurile sînt modeste, nesemnificative, dar, în proză, s-ar părea că aveți ceva de spus (deși redactarea nu e încă destul de sigură).

Dan Elenel: Există o anumită efervescență a gîndurilor, deocamdată cam tulbure și, mai ales, neadaptată suficient, convingător, unei modalități lirice. Să vedem ce mai urmează.

Iov M. F.: E-n regulă, felicitări! Dați-i drumul!...

Em. Petrescu: „Durerea", doar. În rest, lucruri umilor de slabe.

A. Comloșan: Mai bine, în „Trecere", „În albastru". „Era lebădă". (Dar, și unele amenințări de convenționalism, „Zăcătură", dulciuri romanțioase...). Și, de fapt, care va rămîne semnătura pentru tipar?

V. Addel: Cîteva pagini mai curate și ceva mai coerente: „Parfumul florilor", „Zilele săptămînii", „Mai am de mers", „Poem cu cai", „Lumina aceasta".

Daniela Cristescu, Luminița Sanda, Ion Costin Popescu, Cătălina Corvin, Marian D. Mușat, Dorin Socaci: Sînt unele semne bune, merită să stăruiți.

Costin Bulgăraș, G. Corobea, Daniela Zeca (ceva, în „Despărțire"), **Puiu Sîrbu** (am primit toate plicurile menționate), **Dan Devovia, Iulian Mocanu, Florin Bănică, Marin Florescu:** Nimic nou!

Ioan Mariș, Gh. Cândea, Bănică Dragoș, Emilia Dabu, Mariana Andrei, Dita Zeckelly, Elena Potor, Rozalia Curtean, Floarea Ioniță, Ioan Virag, Dorina Cozneac, Gavril Sinai, Iuliana Ghindă, Rebeca Marinescu, D. Buțoi, I. Văcaru, I. Rebenșitu, S. Cortan, Gh. Voloșeniuc, P. Spătăriuc, M. Zahu, Crișulescu Aibu, Stelian Sandu, Ioan Dunca, Cristina Haraga, Doru Mardare, Ștefan Hoinească, Ștefan Simuț, M. I. Dima, Ioan Racoliță, Gh. Băninoiu, Nicolae Călugăru, Oct. Gătălianțu, Mircea Brodovici, Mihai Drăgan: Pagini de nivel modest.

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ACEI CAI

Și dacă suferim de roți dințate
Încît ne mai ascundem precum struții
Hai să aplaudăm cu frica-n spate —
Cuvintele fac dragoste cu muții
Și nimeni nu mai știe ce se-ntîmplă
Cu acei cai încărunțiți în ham —
Cînd degetul e pistolet la tîmplă
Cuvintele se vînd la kilogram.

Viorel Munteanu

ANOTIMP

Păduri despuiate alergînd, alergînd,
oaste de mercenari cu bărbile smulse
prin grebiele altor războaie de o viață
stejari bătrîni ce pling copilărește
peste gleznele zvelte de ciute
împovărîndu-le durerea potecilor
de-aramă
pe care sosi-vor mîrii focoși..

Despuiate păduri alergînd, alergînd,
spre o tăcere de argint, pînditoare
de care fugim cît putem
căzîndu-i în brațe frumoși.

Marin Ungureanu

ZORII ZILEI

Dimineața
își trimite mîna
prin fereastră
apa robinetului
își pune botișorul de gazelă
pe obrazul de cearcăne
și somn —
îndată încalț potecile
zilei de ieri
în timp ce instalatorul
zilei de azi
își vede de treabă
cîntînd
fără să-mi asculte
pretențiile.

Emil Petrescu

LEONARDO DA VINCI

Minunată a fost creația ta,
un cal alergînd trufaș, fără ea,
un cal nechezînd din hotar în hotar,
un cal coborît din sistemul solar,

Ți l-am spart în bucăți, n-au știut,
l-au urît,
Ignoranții au colți și copite și rît,
se răstoarnă o lume, artiștii nu mor,
trec călări pe sub purpura păcii în zori.

Boris Marian

INTERIOR

Camera mi s-a mulat pe creier,
în pereți se adîncesc tablouri,
sub Chirico țîrîie un greier,
se depune praf pe bibelouri;

din tavan se lasă umbra ta
(deznădăjduită înserare)
degetele îmi întind spre ea,
tîrîndu-mi trupul pe covoare.

O țigară. Timpul m-a trîsat
furișat în arderea ineată.
Am vopsit oglinda. Chip: l-ai ulitat.
„Numai acum e niciodată".

Ovidiu Nimigean

PASTIȘÎNDU-L PE VILLON

Ipsac (văzutu-l-am, el nu m-a)
Ca dar magistrului Vulpese
(unde prin cărți își lasă urma
și amiroase-a os domnesc)

Trecuta slovă îi volese
Iubită fie mult, și oare
Măcar că se călătorese —
Asijderi slova viitoare

Florentin Gheorghiu

DURERE ALBĂ

durere, frîntă rugăciune
acoperind
umerii liniștii, puri
porumbei hămesiți
se scuturâ
peste zăpadă
albă, albă e lumea
nebună
nu-ncape
în ea îndurare
un iepure mort
mușcește
rosu
la marginea pădurii
fumegînd
aburi de sînge
tandru înconjură luna
acoperind
acoperind amiezi
iarna se-ntinde
mereu
ca o plagă
de neputință

Irma Sandu

DAN PIȚA

(Urmare din pagina 9)

— La ora actuală, cred că putem enumera un „buchet" de regizori de la care se așteaptă, ceva pe baza celor făcute (nu mă refer, firește, la cei doi „clasici în viață" — Ciulei și Pintilie — care, de fapt, lucrează mai mult în străinătate). Îi vom enumera deci, și să radiați, sau completați lista cu anumite nume (facem operația asta, iese următoarea listă: Andrei Blaier, Iulian Mihu, Alexandru Tatos, Mircea Săucan, Constantin Vaeni, Malvina Urșianu, Mircea Veroiu, Lucian Bratu, Mircea Daneliuc, Iosif Demian, Zizi Bostan, Sergiu Nicolaescu, Mircea Mureșan, Ion Popescu-Gopo, Niculae Mărgineanu, Ada Pistiner, Savel Stiopul, ș.a. — sînt luați în ordine întîmplătoare). Sper că nu vom avea surprize din partea acestora, în sens de coborîre a ștachetei. Cîți oameni, Dan Pița, au la ora actuală statutul de regizor de film la noi?

— În jur de... 60—70, dacă vreți o cifră exactă dăm telefon la Buftea. Șaizeci de oameni care au făcut minimum un film! Că unii au și cîte șaisprezece, că alții numai unul, asta nu mai intră la socoteală; că au făcut și mai fac alții filme fără valoare, eliminîndu-se singuri din drumul ăsta — și mai ales că sînt unii care an de an fac filme timpite, tip Cornea sau Naghi — ăștia din urmă cel puțin fac orice prostie, refuzată de toată lumea — cum se acceptă asta?!

— Ce părere aveți despre scenariile de film care vi se oferă? De fapt: vi se oferă scenarii, Dan Pița?

— În ultima vreme nu mi s-a oferit nici un scenariu, cred că spun exact: casele de film nu mi-au oferit nici un scenariu spre lectură! Deci nu pot spune că am refuzat scenarii, nici nu am citit scenarii. Consider însă scenariul un element de bază în producția de film și, mai cred, depinde foarte mult pe mîna cui pică. Avem un grup de scenariști buni, unii chiar foarte buni. Dar și o groază de neaveniți, care își imaginează că, scrîind un scenariu, au rezolvat problema cinematografiei române! — lista cea mai mare a anonimelor care reclamă că nu se fac concursuri de scenarii, că nu se promovează noi scenariști. Un scenariu se face foarte greu, iar filmul se face și mai greu — știți asta.

— Apropo de concursuri: povestiți-ne, Dan Pița, cîte ceva despre „nașterea" „CONCURSULUI" dv.

— Povestea este cam lungă. După ce am făcut filmul de diplomă intitulat **„VIAȚA ÎN ROZ"**, prin 1969—1970, am scris un scenariu, **„PĂDUREA"**, pe care l-am predat CNC-ului, pe vremea aceea. Filmul a fost considerat prea îndrăzneț și, s-a mai zis, „are o mizâ minoră". De fapt anual se inventa cîte o formulă de respingere a lucrărilor: în 1970 să zicem, era asta, că „miza este minoră"; prin 1973: „nu este caracteristic realităților zilelor noastre"; în 1975: „nu răspunde exigențelor momentului"; în 1978: „interesant, dar nu intră în planul nostru tematic!" Și v-aș mai putea spune, nu-mi amintesc însă toate mofturile astea acum. Să revin însă la „CONCURS": an de an am revenit cu acest proiect, pînă cînd Eugen Mandric, care răspundea pe atunci de Casa de filme nr. 3 — un om deosebit de receptiv — s-a hotărît să-l facă (între timp eu ca formă profesională crescusem, nu mai eram debutantul care „ăăă, hai să vedem ce va face?!", adică nu mai existau acele semne de întrebare pentru care, să zicem, probabil că unii refuzaseră înainte acest proiect). După numeroase discuții cu Mandric și cu D. Solomon, am ajuns la formula de scenariu pe care ați văzut-o. Scenariul a fost acceptat de consiliul casei de filme, apoi aprobat de conducerea CCES-ului. După asta a ieșit filmul, istoria lui n-o mai repet — știți că a stat aproape un an de zile, inexplicabil!

— V-am văzut filmul, pentru întîia oară, la Costinești, la festivalul din vara trecută.

— Ce public superb cel de la Costinești, nu-i așa? Cît de bine s-a înțeles? Cît de bine au înțeles tinerii filmul, cu cîtă responsabilitate l-au analizat, cît de cinstite au fost discuțiile noastre... fără să se lege că ar exista fitile, adrese aiurea, cum au încercat unii să șoptească.

— Costinești reprezintă într-adevăr un public unic, admirabil.

— Bineînțeles! Eroul meu, „Pustiul", simboliza tot ce e mai bun pentru tinerii noștri, așa încît nu se mai putea afirma că arătăm, vezi doamne, numai aspectele negative. Țin să adaug că atunci cînd un om care trăiește aici își asumă răspunderea de a arăta niște realități mai puțin plăcute, o face cu mare tristețe și mare responsabilitate; vreau să zic, uite, eu trăiesc aici, în țara asta care este casa mea, și văd undeva ceva care a căzut... vreau să ridic acel ceva, și atunci arăt acel ceva, n-o pot face singur, trebuie să fiu ajutat! Nu trebuie să uităm că filmul este totuși un mijloc de educație — educație care se face și înainte, și lateral, și în sus, de ce am exclude ideea asta?! Educația trebuie făcută în toate direcțiile. E și o chestiune de adevărată democrație: responsabilă, comunistă! Adică, sînt anumite lucruri pe care artistul simte nevoia să le spună tocmai din dorința de a îndrepta, din dorința ca astfel de lucruri să dispară! Și numai astfel vor dispărea... pentru că dacă aceste lucruri le tot ascundem, le băgăm la spate, e ca și cum cineva ar face curat băgînd sub preș tot gunoiul, sau sub fotoliu, sau sub pat! Și așa se fac încă multe lucruri, Horia Pătrașcu! Este? Ei bine, cred că atunci cînd mă apuc să fac curat, trebuie să ridic și prețul, și fotoliul și patul, să nu las acolo mizeria să se ascundă, ci să o scot!... Ne-am cam obișnuit cu imaginea că viața noastră e o poleială, nu avem probleme, nu avem divorțuri... !

— Ce bucurii aveți, Dan Pița, atunci cînd filmați?

— Este perioada cea mai plină din activitatea mea regizorală. Bucuria mea, dacă vreți să o luați astfel, este imensă, dar mi se pare insuficient spus, pentru că este o bucurie uneori copilărească, alteori dureroasă... am, de-acuma, întreg filmul în cap, e un domeniu pe care îl conduc numai eu, nu cred că mai există altcineva care să participe atît de intens, de sută la sută ca mine. De multe ori, după ce am filmat, mă întreb: oare am făcut bine, sau nu; oare nu aș fi putut filma altfel? Și vreau să vă spun că nu reușesc să găsesc o altă posibilitate — fac această afirmație după multe filme! — este o senzație ciudată, adică am făcut tot ceea ce am putut eu face în clipa aceea: este **limita mea**! Dacă filmul este prost, înseamnă că asta a fost limita mea — clar! Sigur că apar uneori anumite lucruri pe care aș simți nevoia să le refac, să le reiau, dar din motive administrative este chiar imposibil: pelicula este limitată, bugetul este, la fel, foarte limitat....

— Dar ce necazuri aveți, Dan Pița?

— Unul dintre cele mai mari este acela că nu avem mijloacele materiale necesare, pentru că nu ai cum face film fără peliculă și aparate. În toată lumea filmul este o investiție comercială, nu există țară sau cinematografie în lumea asta care să spună, dom'ne, facem filmul ăsta și pierdem! În rețeaua internațională de difuzare filmul românesc pătrunde încă foarte greu. Nu sîntem nici pe departe cunoscuți așa cum s-ar cuveni. Ori nu trimitem filmele noastre cele mai valoroase, ori, atunci cînd trimitem, trimitem filme neinteresante, selecția făcîndu-se în mod foarte ciudat... Practic, nu sîntem cunoscuți peste hotare, sau dacă sîntem, sîntem numai parțial, datorită unor coproducții care însă nu reprezintă starea de spirit de la noi din țară! Eu cred că la ora actuală există la noi un grup de regizori — pe mulți dintre ei i-am și pomenit în discuția noastră — care, prin modalitățile lor de a fora în realitatea noastră, sînt capabili să reprezinte, **o spun clar**, o școală națională de film! Și că avem filme acum care nu sînt mai proaste decît filmele bulgărești, ungurești, iugoslave, sau decît filmele italienești, majoritatea —, dar încă necunoscute în lume. Și nu numai un grup de regizori, dar și scenariști, operatori, actori care pot deveni valori recunoscute în toată lumea. Pentru asta trebuie însă o continuitate, adică: dacă faci numai în 1982, să zicem, filme interesante, iar anii '83, '84, '85 îi neglijezi complet, înseamnă că ai pierdut un teren pe care îl cîștigaseși. Și vreau să spun că de multe ori am cîștigat un teren pe care, cu vremea, l-am pierdut... Se uită, apoi, că dincolo de a fi un mijloc de educație, propagandă etc., cinematograful este și o mare afacere — pe care trebuie să știi să o faci!

— Noi știm să o facem?

— Păi, asta e: cred că o facem foarte timid, sau nu o facem deloc. România poate cîștiga bani — bani mari, cu cinematograful! Uitați-vă și dumneavoastră: oricît de slab ar fi un film românesc, difuzat **corect** în rețeaua de difuzare, el își scoate banii. Am zis „corect" nu întîmplător, pentru că filmele românești trebuie să se bucure de o **publicitate bine făcută**, de numărul necesar de copii existente în rețea în chiar ziua premierei — și nu după șase luni, cînd interesul spectatorului pentru filmul respectiv s-a stins; mai ales în cazul filmelor de valoare, educative, care fac o bună propagandă culturii românești și politicii partidului nostru. Și nu uitați că biletul de intrare la filmul românesc este neschimbat ca preț din 1950! (timp în care s-au reașezat prețurile la benzină, frizerii, tramvaie etc.). La noi intri tot cu 2 lei la film, în medie. Oricine ar plăti, să zicem, 6 lei la un film bun de-al nostru (la filmele mele cu ardelenii am întîlnit cazuri în care se vindeau la suprapreț bilete — de ce să lăsăm asta pe seama bișnițarilor? !), se vorbește foarte mult despre **rentabilizarea** oricărui organism economic sau industrial, cinematografia noastră de ce nu s-ar preocupa într-o mai serioasă măsură de acest lucru?!

— Ce proiecte aveți, Dan Pița — în încheiere?

— Definitivez acum un proiect mai vechi, este vorba de figura legendară a unui fel de haiduc, **„Pantelimon"**. Mai aștept scenarii de la Titus Popovici, Dinu Săraru, Ion Băieșu, Ioan Grigorescu și mai aștept — **cu nerăbdare**! — măcar un scenariu de la casele de filme. Insist, sînt extrem de receptiv la capitolul ăsta — scenarii — dar nu am fost solicitat.

— Mulțumesc, Dan Pița.

Desen de Luminița Frățilă

Un muzeu în labirint

Toulouse-Lautrec, între frustrare și revanșă (VI)

Ordinea din dezordine

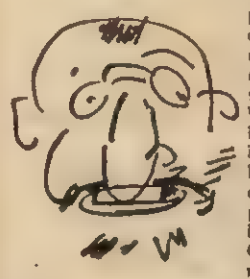

Părăsind ospiciul, Lautrec pleacă pe coasta mării, însoțit de „o umbră" a cărei misiune e să-l apere, cît poate, de cei doi zei care i-au măcinat sănătatea, Bacchus și Venus. Vrea să uite, în aerul sărat și în forfota porturilor, criza care-l îngrozise. Toamna se reîntoarce la Paris. Încearcă să-și reia existența dinainte și, bineînțeles, pictează. Dar Lautrec nu mai e Lautrec. Ceva s-a stins în el. Ceva s-a sfărîmat. Rezultatele nu mai sînt aceleași. Să-l trădeze, oare, și arta acum ? Nu-și mai poate supraviețul ? La treizeci și cinci de ani a sfîrșit, oare, de spus ce avea de spus ? Pictorul se reapucă să bea. Ca să înșele vigilența „umbrei" sale se folosește de un truc. Își cumpără la un anticar un baston cu măciulie de argint, care e scobită însă și conține un recipient din sticlă subțire, iar în miner e ascuns un păhărel. O vreme s-a ferit de excese, temîndu-se de consecințele lor. Acum, parcă, le dorește. Se ascunde să-și reîmprospăteze provizia de alcool din bastonul scobit. Cum ? Să fie înțelept ? Dar el n-a fost niciodată înțelept. Și pe urmă n-ar fi fost prea mult să i se cearcă să fie și infirm și înțelept ? În vara următoare, vara anului 1900, se duce din nou pe coastă. Și de-acolo, toamna, la Bordeaux. Speră ca aceste schimbări să-i reînvie pofta de muncă. Se înverșunează să picteze, în ciuda faptului că rezultatele nu mai sînt cele dinainte. Se înverșunează și în excese. Arta și excesele sînt singurele refugii care i-au rămas. „Pictăm pentru că n-avem ceva mai bun de făcut", spusese el altădată despre pictorii din categoria lui, fără să știe că, într-o zi, această formulă va însemna chiar mai mult, o formă de a supraviețui. Primăvara, se reîntoarce la Paris. De unde va pleca în miezul verii. De data aceasta pentru totdeauna Peste mai puțin de două luni, va muri, vegheat de mama sa, în castelul Malromé.

Bănuind, probabil, că nu va mai revedea niciodată Parisul, Lautrec se închide în atelier. Scoate din unghere toate pînzele, toate cartoanele, toate panourile de lemn, le triază, semnează ce i se pare bun, înlătură altele, termină mai multe schițe care rămăseseră ani de zile pe șantier. În sfîrșit, pune totul în ordine și, cînd închide ușa, atelierul lui e, de fapt, un testament artistic. Un gest simbolic, care ne obligă să ne întrebăm dacă nu există și în dezordinea vieții lui Toulouse-Lautrec e ordine ce nu așteaptă decît să fie înțeleasă. Întrucît nu e, probabil, de ajuns să refuzăm de-a fi ridicoli, ca un anume Jules Roques care, la moartea pictorului, fericea omenirea că ore atît de puțini artiști nefaști, vătămători, ca Lautrec. Pie'atea nu rezolvă, practic, nimic, ea nu mai e decît o nedreptate politicoasă dacă se teme să-și afle motivele.

Și prima problemă care ni se pune, în acest caz, este cea a raportului dintre suferință și artă. Așadar, să aibă oare dreptate cei care cred că loviturile soartei sînt necesare pentru a stimi în artist orgoliul și dorința de revanșă, că o biografie fericită poate ucide un creator în vreme ce, din contră, blestemul unei nenorociri îl poate împinge spre o operă de excepție ? Ce s-ar fi întîmplat dacă Lautrec n-ar fi suferit de boala care l-a lăsat infirm, dacă s-ar fi bucurat de o sănătate desăvîrșită și ar fi trăit ca strămoșii săi între partide de vînătoare și serate aristocratice ? Ce s-ar fi întîmplat dacă destinul nu l-ar fi întins făina pe care și-o pun clovnii pe obraz ? Ar mai fi pictat, oare, Lautrec ? Și dacă ar fi pictat, ar mai fi pictat oare la fel cum a pictat ? Să deplîngem, deci, nefericirea omului și să binecuvîntăm norocul artistului de a fi fost nefericit ? Să mulțumim soartei că, lovindu-l pe Lautrec, a îmbogățit muzeele cu o operă ? Că a răvășit o existență pentru a-i da șansa unei alte ordini ? Înseamnă că fericirea e sterilă și că numai nefericirea lasă o dîră nepieritoare, prin victoriile sau înfrîngerile pe care le provoacă ? Prin urmare, că nu greșesc prea mult sau, cine știe, nu greșesc deloc cei care ne lasă să înțelegem că ar trebui să fim recunoscători nenorocirilor și suferinței ? Dar nu tocmai astfel îi nedreptățim pe artiștii care au fost siliți să trăiască periculos și să pună un pariu cu destinul ? Nu îi reducem tocmai astfel la rolul de instrumente ale nefericirii, de unelte prin care suferința își acordă recompense ? La urma urmei, cîte nenorociri n-au rodit nimic și cîte destine lovite n-au lăsat nici o mărturie ? Cîte boli și cîte frustrări n-au avut sau n-au putut avea nici o revanșă ?

Și, oare, excesele lui Lautrec nu ascund teama de o viață interzisă ? Dacă „e îngrozitor să mori", cum a murmurat el în ultimele ceasuri, e la fel de îngrozitor să trăiești fără să-ți îndeplinești vocația de om. Lautrec a încercat s-o facă într-un mod scandalos, din perspectiva poliției de moravuri, deoarece și-a zis că viața l-a frustrat, oricum, prea mult. Probabil, a abuzat de plăcere nu numai pentru a-și ascunde infernul în ea, ci și din spaima de a nu obține nimic. Paradoxal, pentru că viața îi păruse interzisă trebuia s-o trăiască abuziv, unind plăcerea și moartea, riscînd să fie omorît, ceea ce s-a și întîmplat, de irezistibila sa poftă de viață. Căci revanșa nu poate fi niciodată absolută, probabil. Ce să-i reproșăm, sau ce să-i reproșăm mai întîi, în aceste condiții ? Setea violentă de viață sau disperarea cu care a încercat să și-o astîmpere ? Faptul că a pictat în locuri destinate plăcerii sau faptul că a făcut-o pentru a arăta „groaznicul omenesc" ?

Oricum, ajunși aici, vom înțelege, poate, de ce se cuibărește atîta tăcere în vacarmul acestei picturi ; și de ce Lautrec nu explică niciodată nimic. Ce lămuriri să dai în legătură cu un dans ori cu o iluzie spulberată ? Lucrul cel mai bun pe care poți să-l faci e să constați că ele există.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Profesorul Francisc I. Rainer (II)

Cititorului nu i-au scăpat, desigur, nici modestia savantului — care parcă-și cere iertare că nu a putut înfăptui mai mult — nici prompta nevoie de a mulțumi profesorului Ion Simionescu pentru măgulitoarele cuvinte ce i le dedicase, în ora care sosise, să se despartă de catedra universitară și de îndatoririle dascălului, cărora le fusese cu toate ardorile ființei lui, sclav și sacerdot. Se mai purta încă, în raporturile dintre oameni, un stil care dădea existenței o tandrețe, o linitaritate și o certitudine ferită de vicleri și de surprize neplăcute, la care nu de puține ori mă gîndesc cu melancolii. Iar a recunoaște meritele, străduințele și împlinirile cuiva, nu erau acte de complezență, ci comenzi ale conștiinței.

Găsesc adunate, într-o biografie pe care i-o consacră doi medici — I. Th. Riga și Gh. Călin — și pe care a dat-o la iveală Editura Științifică în 1966, opiniile din diverse perioade ale unor personalități de autoritate din lumea noastră culturală și științifică, despre Francisc I. Rainer. Reproduc din cuvîntarea lui Const. Kiriței cu, biologul, pedagogul și istoricul, prezentîndu-l pe profesorul Rainer la „Ateneul Român", unde în 1935 și-a dezvoltat conferința sa **Biologia de azi și Platon** : „Benedictin al științei, disprețuind producția cantitativă, el refuză să aducă o contribuție personală la inflația publicisticii științifice, pentru a da la lumină numai rezultate care înseamnă, etape cu adevărat noi, în descoperirea adevărului". Și mai departe adaugă : „Exemplar de umanitate rar și prețios, într-o societate grăbită să ajungă cît mai repede la valorificarea practică a unui bagaj modest, el trece prin lume cu o seninătate olimpiană, ordonîndu-și, — cu o regularitate matematică și cu o rigiditate de ascet — o viață de muncă grea și pasionată în serviciul științei și învățămîntului. Departe de frămîntările și pasiunile banale ale vieții, închis în laboratorul și biblioteca lui, ca într-o cetate a științei și a gîndirii, Francisc Rainer este un fericit. Căci fericit se poate numi cu adevărat omul care poate să suporte cu stoicism adversitățile soartei, spre a se menține în sfera seninelor preocupări, care singure dau omului superior cele mai curate și durabile satisfacții". Și citez din aceeași lucrare, cîteva șiruri ale doctorului Nicolae Lupu : „Am fost întotdeauna un admirator de departe — din cîmpul tulbure al vieții — al înțelepciunii și al științei dumitale și am apreciat la înalta lui valoare, curajul dumitale civic și stoicismul moral. Salvarea sufletească a oamenilor stă în piscurile înalte. Te felicit că în furtuni te ții drept, mîndru, dezinteresat, ca stejarul vechi".

Dar Francisc Rainer nu s-a limitat strict la sfera specialității lui, care i-a adus o notabilă faimă în țară și în străinătate, ci s-a ostenit să cuprindă în preocupările lui, ceea ce venea în adiacență cu ele, ca să pună ipoteze și să deschidă orizonturi și perspective altor discipline. Astfel, în 1923, tipărește **Cercetări antropologice pe osemintele găsite în săpături la Curtea Domnească din Argeș** ; în 1927 inițiază o mai largă investigație cu același caracter, la Nereju în Vrancea, continuată un an mai tîrziu în comuna Fundul Moldovei și în 1932 la Drăgușa.

În 1937, în cadrul congresului internațional de antropologie și de arheologie preistorică ce s-a ținut la noi în țară și la care au participat reprezentanții a 31 de națiuni, Rainer prezintă lucrarea **Ancheta antropologice în trei sate românești din Carpați**, care s-a bucurat de aprecierea, stima și elogiile delegaților străini ; în sfîrșit, în 1942, publică, în colaborare cu Ion Simionescu, la Academia Română, un remarcabil studiu asupra primului craniu de om paleolitic găsit în România, schițînd cu acest prilej, bazele unei tehnici noi de cercetare paleoantropologică. Toate lucrările au fost traduse și tipărite în limba franceză.

Pentru varietatea lui de cunoștințe, menționez, de asemeni, eseul **O notă realistă curioasă în arta plastică a templului Aphaia din Egina**, publicată în 1937 în prestigioasa „Revue d'Archéologie grèque" de la Atena.

Om de profundă cultură filozofică și literară, cunoscînd perfect vechea greacă și latina, franceza, germana și engleza, nu-i era străin nici un mare gînditor, nici un mare poet, nici un mare prozator, iar mintea lui, într-un necontenit neastîmpăr, era prizoniera interogărilor.

Avea o adevărată adorație pentru Goethe, căruia, ca să spun așa, îi autopsiase opera cum n-o făcuse, poate, nici un goethian. Pe Platon și Socrate îi considera mai mult decît filozofi : doi înțelepți ai lumii. Despre Epictet spunea că e pedagogul suferinței și răbdării omenești. Avea slăbiciunea poeziei și putea să-ți vorbească ore întregi și să recite din Baudelaire, din Rimbaud, din Mallarmé și din Paul Valéry, din Edgar Allan Poe și Walt Whitman. Îi plăceau Dostoievski, Marcel Proust și Thomas Mann. Muzician el însuși, avea un cult pentru Beethoven și era nelipsit, pe vremuri, la concertele de la Ateneu, unde-l întîlneam cu regularitate. Îmi făcea o plăcere, care nu se va uza niciodată, să-l ascult vorbind, cu economia lui verbală, numai de esențe și esențial. Și am trăit o bucurie dînd în **Jurnalele** lui de-o notație caracteristică a melomanului : „Nimic nu restabilește cu atîta iuțeală unitatea ființei mele, ca muzica". Și închei redusa prezentare a savantului și omului, cu ideea că odată cu decesul lui am pierdut pe cel din urmă din familia marilor noștri umaniști și cu consolarea — dacă vreți — că el continuă să vieze și să fie prezent cu ceea ce a semănat în știința lui, ca să rodească și în generațiile de învățăcei care au venit după ce el n-a mai fost și în acelea ce vor mai veni încă.

L. KALUSTIAN

Oameni și case

Instructiv poate să fie un drum în preajma Pitештiului, pe la Valea Mare. Desigur, casa lui Liviu Rebreanu, o solidă, azi în renovare, gospodărie argeșeană unde marele romancier se simțea tot atît de bine ca pe Someșul său natal.

Nu întîmplător, apoi, s-a așezat prin aceste părți binecuvîntate și poetul Ion Pillat, venit din alt colț de Românie, din nordul moldovenesc.

Da, numai că : „La casa amintirii cu-obloane și pridvor, / Pălejeni zăbrelită și poartă și zăvor". Și chiar mai rău. Astăzi casa lui Pillat, din Valea Mare — Ștefănești, pe malul sting al văii Izvorani stă nu numai zăbrelită, dar nici măcar un semn nu vine să spună trecătorului că aici a locuit unul dintre strălucitii poeți ai satului românesc, acel maestru al haikului nostru — poemele într-un vers. Casa este în paragină, locuită de sezonieri de pe la vile unui I.A.S., fără gard și îngrijire, fără o placă aducătoare-aminte, fără o încăpere, dintre multele disponibile, în care să regăsești o urmă a trecerii poetului.

Dar revenind spre Pitești, în Valea Mare — Șoseaua Cîmpului o altă casă te trage de mînecă, insistent, și o face curînd foarte convingător, căci ușor intuiești valoarea ei de înaltă clasă arhitectonică, dincolo de sfîrtecările timpului etern, ajutat și de unul-altul dintre cei oameni trecători : Casa lui Brâncoveanu, ridicată pe pivnițele adînci te mai înainte de Vlad Țepeș, spre adăpostirea vinului mirific ce izvorăște din aceste coline însorite. Peste care marele Brâncoveanu a înălțat ziduri temeinice de mare gust arhitectonic. Pînă mai ieri puteai încă aduna cioburi de vase și ornamente de prin pivnițe și de pe lîngă ziduri.

În aceste becuri se păstra un vin unic în Țara Românească, de viță de vie cu boaba mică, neagră, aromată — cu un fel de gust de tămîioasă.

În ultimii ani a fost depozit de apă minerală, butoale de uleiuri, lăzi, diverse. Acoperită cu carton asfaltat, ajuns într-o stare rahitică, rupt și crăpat ; zidurile fără ferestre înfruntă tărăși cu o știută resemnare, apele ploilor vorace, corsetele axfixiante ale zăpezilor înghețate. Acum 25—30 de ani, s-a făcut un eșafodaj de întărire de către Institutul de cercetări hortiviticole. (Era vremea cînd unii voiau să o dărîme.) A fost acoperită sădăpostindu-se minunatele arcade, zidurile în care cărămizile se îmbinau în stilul vechilor noastre alcătuiri. După ce s-a retras, mai an, depozitul din grădina casei, s-au repartizat 3 loturi pentru locuințe ; una e începută, nu s-a turnat încă planșeul de fundație. În vremea aceasta a dispărut eșafodajul de întărire, o bucată de zid e dărîmată deja, s-au scos suporții de lemn care susțineau zidurile deasupra ușilor și ferestrelor, s-au sfărîmat scările de la pivniță — o mină, cel puțin inconștientă, surpă cu tenacitate regretabilă zidirea vechilor voievozi.

LIVIU PETRINA

Ce profesiune, ce profesiuni

Cărți și germinații

Deschisă festiv la Drăgănești Vlașca (Teleorman) și Ciorăștii de Vrancea și încheiată într-un același cadru, adică tot sărbătoresc, la Vidra de Giurgiu, „Luna cărții la sate" ajunsă la cea de a XXIII-a ediție, suprapusă lui februarie din punct de vedere calendaristic, a facilitat și în acest an reliefarea unor semnificații memorabile. Chiar dacă ponderea manifestărilor nu a încărcat în aceeași măsură zilele mai puține ale celei mai scurte luni a anului, ne-a fost dat, mai ales celor care am participat la cele două momente memorabile ale sale — deschiderea și închiderea — să facem cunoștință cu aspecte culturale cu adevărat reprezentative pentru zilele noastre. Dacă în vechea vatră a porumbului, enclavă a Bărăganului printre dealurile vrîncene, Ciorăști, la librărie am avut chiar surpriza să constatăm că ajunseseră pînă aici, vînzîndu-se imediat, monumentala „Istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent" de George Călinescu, sau să ascultăm concertul atît de original al tarafului local condus de un virtuoz al instrumentului popular ca Ion Paraschiv, la Vidra, vioara întîi au fost legumele, comuna reputată în acest sens nedezmințindu-și specificul. Astfel că după ce diferiții conferențiari, cu scurte prelegeri tot pe teme agricole, ca și cei 10 scriitori împărțiți în două grupuri pentru a face față solicitărilor sălilor arhipline de la căminul cultural și de la Institutul național de legumicultură și floricicultură, la această din urmă sală s-a desfășurat și un concurs de cunoștințe agricole care prin tematica, organizarea și pasionanta sa desfășurare îi îndemna pe un vechi activist de partid cu experiență, să considere că însuși învățămîntul agrozootehnic, spre a fi eficient, ar trebui să capete o asemenea formă-concurs de organizare, sugestie pe care eu unul o împărtășesc întru totul. Fapt este deci că după cuvîntări, prezentări de cărți și de planuri editoriale, după recitări pline de elan în fața publicului cu o receptivitate încă proaspătă, ba parcă sporită chiar, au apărut cele 4 echipaje ce se confruntau reprezentînd localitățile Vidra, Colibași, Berceni, Vărăști care, în această ordine, s-au și situat de-a lungul diverselor probe la care au fost supuse.

Componenții celor patru echipaje — legumicultori de toate vîrstele, de la mustața abia mijită la părul alb. Juriul, format din specialiști și directoarea bibliotecii județene Giurgiu, începe să atace problematica propusă, cuprinzînd întrebări privind agricultura și legumicultura de la direcțiile generale formulate în documentele recentei Conferințe Naționale a partidului la aspecte concrete privind producția legumicolă în zonă, ca și la Institutul național de legumicultură și floricicultură, care a fost gazda întregii manifestări. Scrise sau orale, răspunsurile au venit cei mai adesea prompt, concurenții, cei mai mulți dintre ei vădind, mai ales la întrebările referitoare la practică, o uimitoare știință a legumiculturii. După cum formularea celor cu caracter general a căpătat expresii emoționante, ca în cazul răspunsului privind pregătirea forței de muncă în care concurentul a ținut să precizeze că aceasta e condiționată de educarea tinerilor în dragostea pentru pămînt și pentru satul natal.

Concurenții au stăpînit bine întreaga gamă de informații privind producțiile agricole și legumicole, asupra cărora la solicitarea noastră a făcut cîteva referiri sintetice și directorul adjunct al Institutului național de legumicultură și floricicultură, inginerul Emil Hătiș. Unitatea aceasta, de cercetare și creație i-am zice noi, de nivel național, care are în țară alte 6 stațiuni în subordine, are meritul de a fi îmbogățit în cei vreo 16 ani de activitate zestrea noastră legumicolă cu încă 32 de soiuri, calitativ superioare, de la tomatele H14, ardeiul gras Muntenia, gogoșarii Splendid și Titan la tomatele Monor, purtînd numele comunei cercetătorului care le-a creat, și ceapa Diamant. Dar tot în cadrul acestui institut s-au elaborat 64 de tehnologii pentru cultivarea legumelor de consum și 34 pentru cele semincere. „Mirabila sămînță", cea proslăvită cu ardoare de marele poet, este aici de fapt în împărăția ei care concret înseamnă 200 tone semințe cu bobul mic și peste 350 t semințe cu bobul mare.

La Vidra ne aflăm dealtfel în cel mai autentic univers al marilor germinații, așa că nu întîmplător s-au întîlnit aici cărțile cu miracolul încolțirii, spațiul de creștere, cum s-ar spune, al omului nou.

Amintindu-mi-i, așadar, pe bărbați, făurari ai porumbului de la Ciorăștii Vrancei și pe legumicultori-bijutieri de la Vidra, ca dealtfel pe toți locuitorii și oamenii muncii de la sate, mă gîndesc că biblioteca și cartea din acest domeniu rural-agricol ar merita să cunoască un statut pe măsura noii revoluții agrare. Altfel, această Lună a cărții la sate, cu deschiderea și închiderea ei festivă, mai reușite ca oricînd în acest an, continuă să fie o tradiție frumoasă, dar cartea trebuie să devină o sărbătoare de fiecare zi a omului „mirabilei semințe".

NICULAE STOIAN

Cișmigiu

Bătrîn prin vîrstă și veșnic tînăr prin frumusețe, Cișmigiul se pregătește pentru sezonul estival. A și început să îmbrace frumoasele sale straie pitorești. După primii vestitori ai primăverii, ghiocelii, au apărut brîndușe, viorele și gălbenele. Pe spațiile amenajate din partea de sud a parcului se întind adevărate covoare naturale țesute din aceste flori, iar peste tot se imprimă încetul cu încetul culoarea verdelui. Iarba crește, Mugurii copacilor sînt gata-gata să se deschidă. Natura își face datoria pe deplin. Nu însă și cei de la Domeniul public, care sînt însărcinați cu administrarea și păstrarea acestui parc în condiții bune. După ce au amenajat spațiile verzi și după ce au umplut lacul cu apă, ei au lăsat totul baltă. Astfel, pe spațiile verzi se umblă ca pe stradă, se bate mingea și se rup florile. Bărcile de pe lac sînt lăsate în voia valurilor și mai ales a copiilor mai mari sau mai mici, care se „plimbă" cu ele și le ciocnesc una de alta sau le izbesc de bordurile lacului, stricîndu-le. Or, toate acestea sînt niște bunuri obștești. În ele au fost investiți banii și munca obștii. Totul s-a făcut pentru a servi la recreația oamenilor. Dar, dacă copiii și ceilalți care deteriorează aceste bunuri nu au încă spirit civic dezvoltat, de ce atîta nepăsare din partea celor care primesc retribuții pentru administrarea și păstrarea lor ?

Radovan Pavlovici
București

O mistificare

„Avem o înaltă îndatorire morală pentru a cinsti memoria eroilor neamului, care cu riscul sau prețul vieții ne-au apărat și păstrat glia strămoșească, pentru ca noi, urmașii lor, să ne putem bucura de o țară liberă și independentă. În numele acestei datorii morale, vreau să atrag atenția asupra unei mistificări. Iată despre ce e vorba. Autorul broșurii «Eroina de la Olt, Maria Manciulea» (Editura militară), Lucian Ionescă Tomoșani, descrie (și nu numai în cartea menționată, dar și în alte lucrări, scenarii, schițe etc.) actele de bravură ale eroinei.

Maria Manciulea, prezentînd-o ca singura participantă la actul istoric de la 2—3 septembrie 1916 — cînd două tinere țărănci au contribuit la călăuzirea Regimentului 30 Muscel, prin apa Oltului, spre tabăra inamică — și omite intenționat numele Lucreției Canja ca principală participantă la acel act. Mai mult, L.I.-T nu s-a sfiit s-o denigreze pe Lucreția Canja, afirmînd că n-a participat la acea acțiune, acuzînd-o totodată de uzurpare a titlului de eroină, după cum a declarat, în ziua de 12 octombrie 1982 la Casa de cultură a sectorului 1, în cadrul unei ședințe festive a clubului **Femina**, spre indignarea celor din asistență, care ulterior au vizitat Muzeul Militar Central din Capitală. Aici au putut vedea, în vitrina de onoare a eroilor războiului 1916—1919, numele și diferite obiecte aparținînd Lucreției Canja, figurînd la loc de cinste alături de Ecaterina Teodoroiu, amîndouă decorate cu înalta distincție militară de război **Virtutea Militară**. Întrucît numitul autor, camuflat în postura de popularizator al actelor de eroism, nu se sfiește a deranja insistent autorități și diverse instituții pentru publicarea mistificărilor sale, am scris aceste rînduri".

Iascu A. Ion
veteran din războiul 1916—1919
și războiul antifascist,
strada Frumoasa nr. 54,
București

Doctorița noastră

„Sanatoriul TBC Bixad e așezat la 5 km de Negrești Oaș. Este situat într-o regiune frumoasă, cu aer prielnic plămînilor, unde bolnavii, sub îngrijirea personalului medical, își fac tratamentul conform prescripțiilor medicilor. Doctorul pe mîna căruia cade bolnavul îl ia în primire și de aici începe tratamentul cu severitatea specifică lui. Doctorița noastră, Elisabeta Győri de la vila 2, et. 1, salonanele 9—19, și asistentele medicale, plus tovarășa asistentă șefă Girbovan Florica, sînt demne de toată lauda. Dr. Győri Elisabeta sau, cum îi zicem noi în ascuns, **doctorița noastră**, e foarte severă și de multe ori, în timpul liber, o ocolim de teama să nu greșim cu ceva. E ca o mamă severă cu copiii ei. Tratamentul e urmărit cu o precizie de ceasornic. Sînt cazuri urgente în care sora de serviciu și doctorița noastră răspund prompt. Toți care vin și se internează la noi, la sanatoriu, întreabă de dr. Győri Elisabeta : oare mai sînt locuri ? oare ne va primi la dînsa? Noi credem că pe lîngă frumusețea meseriei pe care o practică, posedă un mare volum de cunoștințe pedagogice. Știe lucra cu fiecare în parte după cum le sînt firea și boala, ne urmărește cu atenție evoluția bolilor și administrarea tratamentului prescris, dar pe lîngă acestea, calitățile pedagogice o scot în evidență și ne fac s-o iubim, s-o stimăm și s-o respectăm".

Bolnavii din subordinea dinsei

Scrisoare deschisă

Tovarășe dr. Alexandru Vulpe,

În interviul consemnat de tovarășa Cici Iordache-Adam sub titlul „Ce știm și ce-am mai putea ști despre geto-daci", răspunzînd la întrebarea dacă dacii au avut sau nu scriere, dvs. concluzionați cu următoarea frază categorică : **„Ei între ei (dacii, n.a.) nu foloseau scrierea, asta e sigur."**

Cum se împacă excesiva prudență de care dați dovadă atunci cînd este vorba de atestat unele valori materiale concrete și palpabile ale culturii dace (dar este dreptul dvs. motivat poate de scrupule de ordin profesional) cu hazardul, vădit grăbit, pe care îl manifestați negînd într-un mod atît de categoric o stare de lucruri încă insuficient cercetată și în consecință neclarificată ?

Vă întreb : cum explicați dvs. administrarea teritoriului imensului imperiu al lui Burebista fără folosirea mesajelor, a circularelor, etc., scrise ? Credeți că în condițiile de atunci era posibilă trimiterea (și primirea) unor depeșe orale de extremă importanță pe distanțe ce însumau mii de kilometri ?

Mai afirmați că „erau unii dintre ei, mai ales în jurul unor căpetenii care știau scrie și citi în limba greacă și latină..." dar le refuzați capacitatea de a scrie și citi în limba dacă... măcar cu alfabet latin ! Sau vă referiți cumva la o latină a dacilor ? Dar învățații daci, despre care avem numeroase atestări scrise, în ce mod studiau și rezolvau complicatele lor probleme de astronomie, matematică, fizică, filozofie, etc. ? Este puțin probabil că au folosit răbojul, nu credeți ?

Hazardatul dvs. verdict „ei între ei nu foloseau scrierea, asta e sigur", este oarecum asemănător cu cel dat de un arheolog la un colocviu al Institutului de Arheologie ; întrebat de o magistră :

— Pe raza județului M. există sau nu așezări de tip x ?

— ? !

— Repet : există dovezi materiale în acest sens sau nu ?

— Nu, cu siguranță nu există, răspunse oarecum deconcertat arheologul.

— Asta am vrut să știu ! replică cu satisfacție, luînd notă, tovarășa cu părul cărunt.

Am înregistrat consternată acest dialog ; cum, de unde, prin ce mijloace putea ști arheologul interogat ce se ascunde în pămîntul unui întreg județ al țării, fără să sape, să facă sondaje, să apeleze la mijloacele de cercetare multidisciplinare, la teledetecția prin satelit, etc. ? Așa și dvs. tovarășe Alexandru Vulpe...

Ruxandra Rizescu

Cu gîndul la o cugetare

În revista Flacăra nr. 8 a apărut răspunsul la unele critici privind fenomenul cinematografic, aduse de regizorul A. Tatos. În preambulul acestui răspuns-replică, Flacăra arată „eficiența acestei dezbateri pentru probleme ale artei cinematografice, domeniu în care totuși mai sînt încă multe de făcut". Cu această precizare sîntem întru totul de acord, din unghiul de vedere al unor simpli spectatori. Dealtfel, acest unghi de vedere este și primordial, căci, în ciuda nepregătirii sale de specialitate, spectatorul simplu este „judecătorul" cel mai competent, el fiind beneficiarul producției cinematografice. În schimb, nu sîntem de loc de acord cu răspunsul dat de biroul executiv al Centralei România-film, birou pe care din considerente economice, de spațiu, îl vom nota BECR. Răspunsul său în 4 puncte nu caută deloc să analizeze criticile aduse — și dacă tot s-a unit un întreg birou, avea o bună ocazie pentru aceasta — ci să găsească cît mai multe deficiențe „părții adverse", în speță regizorul A. Tatos, pentru ca în final să anunțe ritos intenția de a se adresa justiției. Așadar, dreptul de replică oferit de Flacăra e folosit de BECR în scopul anunțării represaliilor. Credem că nimeni nu consideră (afară de BECR poate) că astfel producția de filme se va îmbunătăți, că media de spectatori pe spectacol va crește la filmele noastre. Fiindcă trebuie spus că acele medii de spectatori scăzute, de la filmul Secvențe, arătate cu meticulozitate și satisfacție răutăcioasă, și azvîrlite pe seama „părții adverse" sînt o caracteristică a multor pelicule românești. Citind și recitind interviul din Flacăra, constatăm că regizorul A. Tatos nu a jignit pe nimeni. Considerăm că el e bine intenționat cînd spune că „vrea să facă bine cinematografiei, iubind cu adevărat această profesie", astfel că persiflarea BECR-ului, care, la punctul 1, modificînd puțin afirmația regizorului, îl citează „...vrea să facă bine cinematografiei", ceea ce dovedește că BECR-ul s-a situat de la început pe o poziție antagonică. Remarcăm și apreciem curajul regizorului de a critica anumite stări de lucruri din domeniul cinematografiei noastre, fiind la obiect și dînd chiar nume concrete. Gîndul ne poartă la adevărul cugetării lui Nicolae Iorga : „Cineva te urăște totdeauna după mărimea păcatului ce l-ai descoperit".

Virgil Ioniță
inginer, str. N. Filimon nr. 34
București

Vasile Bărbuț
proiectant, str. Dezrobirii, nr. 40,
București

TOPUL PREFERINȚELOR

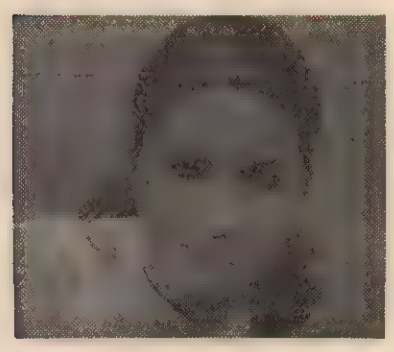

Un virtej? Ceva nobil

„Pictez de cînd eram copilă, la mama acasă, trecînd prin toate etapele cronologice de tehnică picturală, o dată cu vîrsta căpătînd astfel o oarecare personalitate originală, datorită căreia am reușit să impresionez, transmițînd astfel sensibilități de nuanțe și culori tuturora. Atunci, în ziua de 29 aprilie 1982, era o zi rece, cu ploaie, așa sumbră, întunecoasă, zi de mijloc, joi ; la ora 13 s-a transmis la stația de radio mai întîi, apoi, a avut loc vernisajul expoziției mele personale de pictură, grafică și pirogravură. Cea mai frumoasă zi, zi de neuitat, cu flori de primăvară, cu felicitări, cu îmbrățișări și cu lacrimi de fericire ; mama mea, invitata nr. 1, plîngea cu boabe mari de lacrimi, adunîndu-i-se în bărbie, pentru mine, pentru succesul meu ; peste tot se auzea numele meu : Paula Rădulescu, Paula Rădulescu : dar cine e ?... aceea din colțul din dreapta... care ? acolo ? Paula Rădulescu ?, a, da... Nu voi putea uita asemenea clipe, căci atunci m-am simțit cu adevărat **foarte mare**. Era o senzație de amețeală, un virtej, ceva nobil ca un iureș, nu știu, nu știu cum, dar acum, cînd îmi amintesc de tot ce-a fost în acea zi, revăd parcă cu aceeași emoție lacrimile mamei mele curgînd... Aceea a fost prima mea expoziție, au urmat apoi altele, dar niciodată nu a fost ca atunci, în joia cea rece și cu ploaie deasă. Paula Rădulescu, 26 de ani, funcționară la Institutul de cercetări și modernizări energetice București, serviciul plan-dezvoltare". **Adăugați la relatarea celui mai semnificativ moment din viața dv. și faptul că locuiți pe str. Prevederii. Mă rog. Fotografia o publicăm pentru că ne-ați transmis și nouă sensibilități de nuanțe și culori (poza fiind chiar color).**

O încăierare

Antrenorul național ale apare din nou între preferințele cititoarelor noastre. Nu pentru calitățile sale fizice, ci pentru restul. O încăierare petrecută în urmă cu 12 ani pe un teren de fotbal i l-a fixat în memorie, ca pildă, pentru toată viața, corespondentei noastre Elena Sferle, învățătoare din Arad. „Ce s-a petrecut în mintea mea atunci, scrie dînsa, nu știu, dar pentru mine acest Mircea Lucescu începea să devină o adevărată pildă de omenie (am uitat să menționăm că în bătaia aceea M.L. n-a dat nici un pumn, ci doar și-a potolit coechipierii, n.n). Rețineți, înainte l-am văzut ca om și apoi am realizat că e un fotbalist de valoare (pe atunci E.S. avea doar 8 ani, n.n.). Citeam aproape tot ce apărea în presă despre Lucescu, îi urmăream meciurile cu febra bineștiută a unui copil îndrăgostit de un idol. Au trecut 12 ani. Lucescu nu mai e pentru mine idolul de odinioară. Acum încerc să-l privesc cu toată obiectivitatea caracteristică unui dascăl. Foarte mulți prieteni îmi spun în glumă : Tot îți mai place Lucescu ? Ei nu realizează că eu nu-l prețuiesc pentru fizicul lui, ci pentru inteligența sa, pentru capacitatea de a pătrunde în sufletul oamenilor și pentru omenia de care dă dovadă deseori. Am copii minunați în clasa pe care o conduc (a II-a), cărora caut să le dăruiesc suflet, să mă dăruiesc pe mine însămi lor și să-i ajut să devină oameni. Elevii mei sînt prea mici ca să-l poată aprecia pe Lucescu la valoarea sa, dar știu că e un nene foarte bun și foarte om".

Nu contați pe noi

Un băiat cumsecade, care semnează Dan Ionescu, își procură prin nu știm ce mijloace fotografia unei fete și ne-o trimite spre publicare. Dînsul mărturisește că nu știe mare lucru despre ea, dar îi trimite adresa însoțită de informația că este elevă. „Prea multe lucruri nu pot să vă spun deoarece nici eu nu știu amănunte. Știu că se numește Merăuță Stanca". Așa stînd lucrurile, mărturisim că nu mai avem încredere nici în semnătura lui Dan Ionescu. Dacă sînteți timid și nu îndrăzniți să-i spuneți că vă place, nu contați pe noi. Nu vrem să dăm de bucluc.

Cadou

Stimată Elena Nicola, începeți abrupt, cu o sinceritate mișcătoare : „N-am apărut niciodată în nici o revistă (nici măcar în revista școlii, deși mi-au promis că-mi publică niște versuri), n-am fost pînă acum nici exemplu pozitiv — ce fericită ar fi fost mama ! și nu știu în ce măsură va ajunge scrisoarea asta la destinație". Într-o măsură oarecare a ajuns, deci vă sînteți așa ghinionistă. Iată cîteva din preferințele dv :

Cel mai urît, rău, reprobabil gest sau fapt întîlnit : Să minți și apoi să se dezvăluie adevărul (aveți dreptate, e urît cînd minți, dar cînd se află e îngrozitor).

Cel mai semnificativ moment din viața mea : Examenul de facultate, pe care l-am picat. Viața merge înainte. Apropo, cred că trebuia alcătuit un punct cu cel mai optimist bărbat sau cea mai optimistă femeie (după veselia răspunsului dv., se pare că **examenul cu pricina** v-a făcut mai mult bine).

Cea mai mică anecdotă : — Cîți ? — Cinci. — Ce cinci ? — Ce cîți ?

Cea mai supărătoare descoperire : Că ne tragem din maimuțe (asta e o treabă foarte veche, de ce vă deranjează tocmai acum ?!).

Răspunsurile Dianei Milișovici, elevă la Liceul de matematică-fizică „Nicolae Bălcescu" din București, sînt ordonate răbdător pe 6 (șase) pagini și pe alocuri sînt surprinzătoare. De pildă :

Inițiativă socială : II-Ancheta „Salvați Techirghiolul !" scrisă de colegii mei Oprea Georgescu și Dumitru Constantinescu.

Inventator : Inginerul Petre Buleci cu modelele stațiilor de biogaz.

Caricatură : Anton Dragoș.

Aflînd de această ultimă preferință, prietenului nostru Anton Dragoș nu-i venea să creadă că este urmărit și de fetele din liceele de matematică și fizică. Asta l-a făcut mai drăguț și mai darnic. Cadoul său pentru Diana Milișovici : o caricatură.

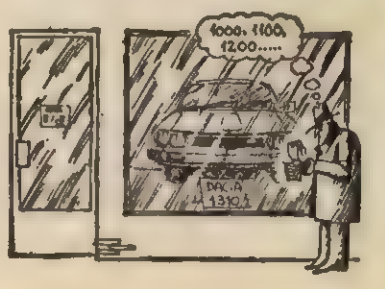

Ce se mai poate repara

„Publicînd în cadrul Topului preferințelor fotografiile cîtorva nevoste și specificînd și cine le-a trimis (chiar bărbații lor), ați creat mari necazuri tuturor soților care nu și-au trimis fotografia soției, printre care și subsemnatul. Pentru ca să repar (și să reparați și dv.) ce se mai poate repara, trimit și eu fotografia nevestei, menționînd că este învățătoare gradul I la Școala generală Strehaia-Ciochiuță, jud. Mehedinți, are 39 de ani în fotografie și 43 în realitate (adică în prezent), este mamă a doi băieți, gospodină de excepție și fotogenică nevoie mare (vorba ei, dacă la 39 de ani arătam așa, la 20 puteam să concurez pentru miss

Europa). Nu are pretenții prea mari, spune că puteți să-i publicați fotografia și după încheierea concursului, dar dacă o veți publica, mi-a zis ea : «Ioane, dacă vei avea norocul să fiu aleasă miss Flacăra, atunci să știi că ai dezlegare de la mine să te duci la Craiova, atît la meciul din 16 martie, cît și la cel din semifinală, iar la finală merg și eu și poate o lămurim și pe soacră-ta. Dacă nu...» Așa că vedeți și dv. cum faceți ! Trăiască Flacăra ! Hai Craiova ! Bădescu Ion str. Eroilor 18 B-Strehaia". Ne copleșește gîndul că avem posibilitatea să facem atîta lume fericită, pe dv., pe soția dv. și soacra. Deși aceste rînduri apar după meciul retur de la Craiova, sperăm ca ele să vă găsească pe toți bine și sănătoși și dacă de reparat nu mai putem repara mare lucru, măcar ne liniștim și noi la gîndul că publicarea celor trimise de dv. vor fi un fel de cadou pentru înțelegerea soției. Dacă nu, ne vedem la ediția viitoare a cupelor europene.

Pagină realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Marea maestră internațională MARGARETA MUREȘAN

ADRIAN PĂUNESCU : Dialogul nostru cu Margareta Mureșan, mare maestră internațională de șah, se desfășoară la Herculane — capitală recunoscută, incet-incet, de toți specialiștii, a șahului activ românesc. Aici drumurile Cenaclului Flacăra și ale șahului românesc s-au întretăiat, Margareta Mureșan aflîndu-se la Herculane împreună cu soțul ei, cu antrenorul Șerban Neamțu, sub supravegherea atentă a vicepreședintelui Federației Române de Șah, Ilie Cristescu, și sub pavăza blîndă și întrmătoare a uneia dintre cele mai bine dăruite de soartă stațiuni din Europa.

Totuși, dincolo de exercițiile zilnice de natură mai mult sau mai puțin apropiate șahului, în scurtele răgazuri și între două drumuri ale cenaclului — la Moldova Nouă, la Reșița și nu mai știu unde —, am văzut, în rîndul micii noastre tabere de gîndire esențializată, și o anumită stare de așteptare și căutare. Aveam să aflu că, în ziua de 23 martie 1983, marea maestră internațională Margareta Mureșan va pleca în Republica Federală Germania pentru a începe, în 25 martie, în localitatea Bad Kissingen, meciul său în cadrul sferturilor de finală ale meciurilor candidatelor la titlul mondial, cu Lidia Semenova, mare maestră internațională din Uniunea Sovietică

Întrucît nu mi se pare să mai fi întîlnit în istoria șahului românesc o asemenea performanță, mă apropii cu sfială de locul în care o mare bătălie se pregătește. Mă bucură calmul și siguranța celor din tabăra română și mărturisesc a fi simțit în anumite momente că mi-ar plăcea să fiu pionul decisiv în ultima partidă pe care Margareta Mureșan ar urma s-o cîștige, deschizîndu-și drum spre semifinale. Cum nu știu dacă programul îmi va putea permite să mă aflu la Bad Kissingen ca pion pe masa aceea, solicit acestei șahiste — de-o caldă și emoționantă distincție — posibilitatea unui dialog, după ce — în prealabil — invit întregul „clan" de la Herculane să vadă, în cîteva spectacole, că și în Cenaclul Flacăra pionii se pot transforma în nebuni.

Așadar, Margareta Mureșan, vă rog să stăm de vorbă exact în pagina în care vă începeți rubrica pe care ați acceptat-o cu greu să o susțineți săptămînal în revista „Flacăra". Înțeleg că vă e cu atît mai greu cu cît vă aflați în cea mai grea și tensionată perioadă a vieții dumneavoastră. Nu întîmplător văd că din gură îmi lasă foarte des cuvîntul **greu**. Știu că, acum mai puțin ca oricînd, aveți timp și de dialoguri, și de rubrici. Dar vă spun cu cinism că, acum mai mult ca oricînd, cititorii doresc asta — și dialoguri, și rubrici. Asta e soarta virfurilor : cînd o să aveți dumneavoastră foarte mult timp, cititorii vor fi în căutarea altor subiecte.

Ce faceți, ce aveți de făcut, ce înseamnă acest drum al șahului românesc, al șahului feminin românesc la Bad Kissingen ? E doar senzația mea, sau un adevăr obiectiv, că vă aflați pe o treaptă pe care nu a mai fost nici un șahist român ?

MARGARETA MUREȘAN : Nu-mi place să mă laud. Mai simplu ar fi să spun : m-am pregătit, doresc și voi lupta ca să înving.

A. P. : Începutul interviului nostru îmi amintește de acel „dialog al genialului", cărula i se puneau întrebări de-o jumătate de pagină de revistă și care răspundea : „poate că da, poate că nu".

M. M. : Sînt foarte emotivă. Dacă am să ascult în continuare, poate că nu am să știu ce să răspund.

A. P. : Atunci, mărturisiți-vă ! Mă voi abține să vă mai întrerup, pentru a vă lăsa să vă pregătiți mutările, să finalizați ideea la care vrem să-i îndemnăm pe cititorii noștri, că șahul trebuie să devină un sport fierbinte, pasionant, popular — așa cum revista „Flacăra" va încerca să susțină.

Ce înseamnă șahul pentru dumneavoastră, Margareta Mureșan ?

M. M. : Gîndirea șahistă pentru mine este o fărîmă din logica umană. Șahul e o luptă de piese albe — de piese negre, de bine și de rău, în care voințele umane, țăria interioară a omului pot să dea bucurii, frumuseți ascunse atîta timp, pe care — din păcate — publicul le gustă mai greu întrucît spectatorul de șah trebuie să aibă cultură șahistă. Aplauzele sînt rare, combinațiile sînt frumoase, dar variantele sînt prea lungi ca să le simți în profunzime atunci cînd nu știi decît mutarea calului în formă de L.

A. P. : Sper să nu fie o aluzie la semnul „L" al Cenaclului Flacăra.

M. M. : Cei ce ne înțeleg pe noi, șahiștii, și vor să ne aprecieze, nu ajung să trăiască fiorul adevărat, interior al omului ce suferă, ce luptă să nu arate că suferă și se încordează nelimitat pentru a obține într-o limită de timp toată puterea creierului uman. Aceste frumuseți se trec, în indexul negru al șahului rămînînd doar partidele nemuritoare, scriptic înscrise în cărți de șah. Să fie oare mai frumoasă o combinație privită din afară sau trăită dinăuntru ? N-aș schimba poziția de luptător cu poziția de spectator.

A. P. : Sigur că și eu sper, ca toți oamenii, că marile bătălii ale lumii acolo se vor petrece — pe tabla de șah, încordarea inteligențelor se va abstractiza pînă într-acolo încît din ordinul nici unui rege, nici un pion nu va muri cu sînge. Dacă e să-mi amintesc ce știu eu despre șah, el s-a jucat prima oară cu oameni care se mutau la ordinul celor ce jucau. Permiteți-mi să abstractizez eu

Insumi și să spun că pace va fi pe acest perete de sobă care e pămîntul în clipa în care într-adevăr luptele se vor transfera din domeniul singelui în domeniul ideii. Am impresia că mă propulsează spre șah o senzație mai tainică din mine, și anume, aceea că trebuie făcut mai mult pentru acest minunat război pașnic.

Ce condiții de caracter trebuie să îndeplinească un „conducător militar" care nu are în față decît piese albe sau piese negre ?

M. M. : Să aibă simțul valorilor foarte dezvoltat, să cunoască responsabilitatea fiecărei mutări, să știe să lupte cu adevărat și, atunci cînd eriee șansă pare a fi pierdută, să nu abandoneze, să caute cu îndîrjire posibilități tainice și logice spre un ideal pus sub semnul îndoielii în momentul respectiv, ca să nu mai spunem de calitățile deosebite ale gîndirii umane specializate înspre normele de apreciere, de distincție și realizare a adevăratelor poziții de luptă.

A. P. : Unii își închipuie poate că, de atîta abstractizare, o șahistă nici nu poate iubi florile, ci iubește cartea de botanică. Eroare ! Vă văd trăind, simțind, temindu-vă de cuvinte, și îmi aduc aminte că sînteți absolventă a unei facultăți de filologie. Dealtfel, cursivitatea în exprimare, talentul gazetăresc vă vin, dacă îmi dați voie, nu neapărat de la șah.

Vreau să vă întreb : care este sentimentul dumneavoastră cel mai acut în clipa cînd plecați dintre compatrioți și sînteți dumneavoastră însivă, pentru ei, în abstract, ROMÂNIA ? Sper să nu vă sperii cu ceea ce spun, dar dacă de obicei dumneavoastră sînteți cea care manevrează piesele de șah, de această dată sufletul nostru vă va manevra, acolo unde veți merge, ca pe-o piesă de șah. Aveți simțămîntul acestei enorme poveri ? Știți de ce vă întreb asta ? Pentru că, fiind vorba de un sport atît de abstractizat și nu de unul la care spectatorii vin ca la fotbal și urlă să vă încurajeze, să simțiți că ați făcut pe placul lor sau nu, mi-e teamă să nu se abstractizeze — nu neapărat în cazul dumneavoastră, ferească Dumnezeu ! — și responsabilitatea.

M. M. : De ani de zile în dreptul numelui Margaretei Mureșan scrie ROMÂNIA. Și asta nu este doar un lucru formal. Rezultatele mele cele mai bune au fost atunci cînd am reprezentat România peste hotare.

A. P. : Asta e important, pentru că nu în toate cazurile șahiștii joacă la adevărata valoare atunci cînd își reprezintă țara ei, uneori, mai ales atunci cînd se reprezintă pe ei.

M. M. : Întotdeauna am vrut să mă întorc învingătoare. Am făcut totul, dar poate s-ar putea mai mult.

A. P. : Evident, trăim perioada istorică în care omul e obligat să facă totul, și ceva mai mult, dacă poate face cineva mai mult decît totul.

M. M. : Și dacă la Bad Kissingen credeți că veți deveni un pion al încrederii generale, cred și eu că acest pion poate deveni regină. Rezultatele mele de acolo vor fi așteptate, comentate, controversate și simțite de toți cei care înțeleg să iubească șahul. Nu se vor face pariuri — s-au făcut deja — și dorința mea le va răsturna.

A. P. : Bine, dar hai să zicem că la alt sport spectatorii hăulesc, aplaudă. Dumneavoastră cum simțiți încurajarea noastră ? Spuneți-ne, ca să știm cum să vă încurajăm.

M. M. : Prin telegrame primite din diferite localități din țară, cum am primit la Tbilisi de la Gottlob, Lugoj, Sibiu și, poate, un buchet de flori — indiferent dacă voi fi învingătoare sau învinsă.

A. P. : E important ce ați spus pentru că nu trebuie uitat, desigur, că în fiecare joc există și partener.

M. M. : Mai ales în șah.

A. P. : Și e la fel de evident că și el se pregătește, și e la fel de evident că și el poate primi telegrame.

M. M. : Chiar mai multe.

A. P. : Dar dacă încurajările nu sînt atît de palpabile, ar reieși că nici descurajările nu pot fi simțite atît de acut. V-a descurajat ceva în meciul anterior, a încercat cineva să vă descurajeze ?

M. M. : Înfrîngerea nu mă poate descuraja.

A. P. : Mă refer la starea de lîngă masă.

M. M. : Iar culisele, să zic așa, m-au făcut să ajung ceea ce am ajuns.

A. P. : Culisele ?! Lupta împotriva culiselor ?

M. M. : A fost stimulentul depășirii voinței personale.

A. P. : Credeți că este obligatoriu ca o țară mediе să aibă un șah mediu ?

M. M. : Gîndirea umană are culmi și într-o țară mică, și într-o țară mare.

A. P. : Da, dar e greu ca o culme dintr-o zare să lupte cu un șir de culmi dintr-o zare mai largă.

M. M. : Asta e forța adevărată. Tradiția își spune cuvîntul.

A. P. : Suma de tradiții ? Dacă ați vrea să continuați cu ideea despre ce aveți de făcut acolo.

M. M. : Acolo am de obținut 5½ puncte din 10 partide.

A. P. : Care este nivelul școlii românești de șah ?

M. M. : La feminin, de 5 ori vicecampioane olimpice. Dealtfel, există propunerea ca Herculane să găzduiască una din primele Olimpiade — ori 1984, ori 1986 — ale șahului. Poate că dacă la Herculane se realizează într-adevăr această Olimpiadă, nivelul șahului românesc ar crește foarte mult.

A. P. : De ce ?

M. M. : Este o stimulare majoră, o competiție de asemenea anvergură. Este cea mai frumoasă, cea mai palpitantă și cea mai prietenească competiție internațională dintre toate competițiile internaționale. De fapt, acesta este spiritul olimpic.

A. P. : Aici la Herculane, unde toată lumea care se ocupă de stațiune dorește întinerirea și europenizarea, într-un sens foarte curat, a stațiunii — lucru dealtfel vizibil de la ultimul amănunt, și de la faptul că în fruntea localității se află o frumoasă primăriță (Victoria Stanciu), tînără, activă și semnificativă pentru un nou mod de gîndire —, o asemenea Olimpiadă ar avea într-adevăr un puternic ecou. Eu însumi mă simt încălzit de emoție că așa ceva s-ar putea petrece.

Deocamdată însă, aveți rolul important pe care nu l-a avut încă nimeni și la care singură ați ajuns, de-a reprezenta pe o treaptă unde nu a mai fost, șahul românesc. Vă e teamă ?

M. M. : Nu. Pe cît de emotivă sînt în vorbă, pe atît de tăioasă sînt în joc și nu mi-e frică de complicații, de dueluri psihologice și nici de riscuri care pot să aducă victorii.

A. P. : Va exista un stil de joc „Margareta Mureșan" ?

M. M. : Există stilul de joc pozițional, a cărui ambrentă o poartă jocul meu.

A. P. : Dumneavoastră sînteți extrem de modestă. Eu vă întrebam dacă veți lăsa un tip de gîndire.

M. M. : E prea mult spus.

A. P. : Care este cea mai frumoasă partidă pe care ați jucat-o ?

M. M. : Maestre, ajutor ! (se îndreaptă cu ochii spre tăcutul, meditativul și atît de echilibratul antrenor Șerban Neamțu).

ȘERBAN NEAMȚU : Partida Garcia Nieves — Mureșan, jucată la turneul interzonal de la Tbilisi, în 1982.

A. P. : Ce a fost interesant ?

M. M. : Stilul de joc poziționat.

Ș. N. : A fost prima partidă din turneu, care i-a dat curaj. S-a convins că nimic nu-i imposibil.

M. M. : Fiind prima rundă, la un turneu interzonal unde participam prima oară.

A. P. : În restul timpului, ce vă place?

M. M. : Să fiu cu băiatul meu, Cristian.

A. P. : V-a plăcut Cenaclul Flacăra ?

M. M. : Da, mai mult decît „mi-a plăcut !".

A. P. : Dar el este atît de concret.

M. M. : Creația artistică nu este concretă, este o trăire interioară de o frumusețe pe care o descoperi numai dacă poți s-o receptezi cu intensitate.

A. P. : Știți totuși ce este concret ? Cîmpul de bătaie. „Pionii" sînt pletoși, descheiați la git, strigă, cîntă.

M. M. : „Pionii" cu armuri, pletoși, albi sau negri, sînt forțe umane.

A. P. : Mă asociez Cenaclului Flacăra, care v-a urat în ziua dumneavoastră de naștere, ce s-a întîmplat să se petreacă într-o ambianță la care ați participat și dumneavoastră și noi.

Să-aveți în suflet numai lumină
Ca în lumină toți să trăim,
Pentru lumină și pentru minte,
Noi astăzi vă mulțumim.

ADRIAN PAUNESCU

Începînd din acest număr, o nouă rubrică: ȘAH, de Margareta Mureșan

Pledoarie pentru BOBBY

Sînt zece ani de cînd Fischer, supercampionul marilor competiții internaționale, deținător al Premiului Oscar pentru șah, jucător tenace, cu față de fanatic și ochi aprinși, miza balanța lumii.

A apărut în anul 1958 și ne-a entuziasmat pînă în 1972 prin creațiile lui memorabile și munca sa. Partidele de început (jucate anual Tle 37 la număr, fie 80, fie 60, fie 41, 66, 26, 11, 32) aveau frumusețe romantice, în timp ce următoarele (cu frecvența de 35, 47, 28, 1, 73, 21 de partide jucate pe ani) din perioada culminației creației sale șahiste au profunzimea laboratorului de analize teoretice depline.

Cine oare, vreodată, ne-a încîntat refăcînd un handicap de două puncte în meciul pentru titlul mondial? Fischer, doborînd argumentul statisticilor care stabileau rolul psihologic decisiv în 100 (din 125) de meciuri al primei victorii.

Cine oare a trezit într-o lume întreagă interesul, pasiunea pentru gîndirea logică șahistă ? Fischer. Neîndoielnic : Fischer !

Am moștenit multe de la el. Ne-a învățat ce-i chibzuința dar și ce-i munca, și ce-i forța, și ce înseamnă duelul psihologic păstrînd simțul realității, ce înseamnă inițiativa psihologică în lupta dreaptă, dar mai ales munca.

I-a iubit, recunoscut și completat pe înaintașii săi Cigorin, Capablanca, Alehin, Botvinnik. A reușit să dea contururi noi și frumuseți tăioase variantelor vechi ale teoriei deschiderilor. A știut să transforme motivele emoționale în elemente de stimulare.

Prin extravaganțele sale Fischer a fost controversat, prin întrarea într-o sectă religioasă a fost comentat, dar prin creația sa șahistă, prin lupta sa sportivă fie la masa de joc, fie cu regulamentul F.I.D.E. pentru destășurarea corectă a campionatelor mondiale, prin reevaluarea forței și valorii inestimabile a creierului uman a fost, este și va fi cel mai bun.

O lume întreagă îl regretă, o lume întreagă speră că retragerea sa în culmea gloriei din activitatea competițională va avea o revenire care să stimuleze ani de luptă palpitantă pentru reciștigarea titlului de campion mondial.

O apariție de moment, ca aceea din octombrie 1982, n-a însemnat revenirea lui Fischer, doar tentația gustului deosebit al șahului. Meciul de blitz din Canada dintre Fischer și Bousis a fost o confruntare de voințe inegale. Fischer, în limita de timp a două minute, își propusese un meci de 50 de partide cu un adversar care să dispună de 5 minute de gîndire. Lupta a fost inegală, iar Bobby superb. La 17—0 Fischer dovedind că a rămas același, s-a declarat plictisit și iar a dispărut, dar nu definitiv. Amenința un meci cu marele maestru olandez Timman în anumite condiții financiare. Și amenințarea (problemă asupra căreia vom mai reveni) e mai puternică decît realizarea deocamdată...

Reintrarea lui Fischer ar fi în interesul dezvoltării gîndirii șahiste mondiale, sporind interesul pentru acest sport, ajutind la lărgirea limitelor cunoașterii.

Omul care joacă

Zi mare!

Să-i mulțumim Craiovei, prin tot ce a însemnat în această inegalabilă zi de primăvară a fotbalului nostru, unde a ajuns pe merit, prin minunații săi jucători, antrenori, conducători și nu în ultimul rînd... uluitoarelor suflete oltene și de pe alte meleaguri ce bat pentru ea, și care au purtat-o, deocamdată, pînă aici. Ieri nu a fost miercuri, a fost zi de sîrbătoare, lumea era plecată parcă în pelerinaj unic, spre televizoare, la ore mai puțin așteptate, citindu-se pe fețele tuturor că vor să trăiască o bucurie unică care acum numai fotbalul le-o poate da. Și fotbalul le-a dat-o, permițîndu-și, poate, prin rîndurile mele, să mulțumească tuturor acelora care au înțeles că o astfel de ocazie trebuie trăită pe viu, înlesnind și pregătind cu pricepere atitea.

Kaiserslautern, și prin firma cu care-și încununa pieptul, părea un „Hanibal ante... portas". Orgolios, amenințător, puternic și prin rănile căpătate acasă și pornite din tolba de săgeți a abililor arcași de pe meleagurile Carpaților. E greu de jucat împotriva acestor meseriași incontestabili ai fotbalului... Și ieri a fost foarte greu. Aprigile talazuri blonde s-au revărsat amenințător încă din primele minute. Atunci impresionau și era bine pentru noi toți că-și etalau clasa. Pe mulți, firesc, ne-au pus pe gînduri. Știam că cele două linii agresive pe care și le premeditaseră în terenul minat astfel din fața lui Reichel, vor fi greu de abordat. Trebuiau mijloace, și mă gîndeam iar că ciocnirile din fotbalul nostru de zi cu zi sînt sărace în a oferi soluții de pătrundere numai după cîteva minute, — sau minutele unei singure, simple și mult prea importante partide —, distribuției craiovene. Încet, încet, spre finalul primei reprize și în multe momente ale celei de-a doua (în care noi am avut 4 ocazii bune, sau mari, obligîndu-ne adversarul să se retragă și mai mult spre propria pierzanie, fără să ne mai amenințe), mintea ingenioasă a românului s-a dovedit fructuoasă, pasîndu-și adversarii, și luîndu-le „rotunda jucărie" de sub stăpînire. Era normal și drept ca această nenorocită zeiță născută pe tărîmurile absurdului și pe care o numim cu toții... șansă, să-și întoarcă ochii spre noi, aducîndu-ne meritata izbîndă.

A fost și un duel apocaliptic nu numai între linii ci și între perechi. Sorții au fost în mîna germanilor, care au ales pentru Cămătaru pe Briegel, lui Balaci pe insistentul pînă la plictiseală agasantă Wolff (realmente un... lup pentru Ilie), lui Donose pe Geye, la Țicleanu pe... șuteorul Brehme și, atent pe orice parte, Geolgău a fost pus sub ochii lui Dusek. Ce-a ieșit, ați văzut... O hăituială reciprocă de picioare și minți puse în slujba balonului greu de menținut pentru vreunul din combatanți pentru că, pur și simplu, în aceste dueluri de adevărați pistolari ce-și lasă numai eșarfele să le țină loc de guler la cămașe în răcoarea ucigătoare a dimineții, învingea cine avea puțin timp, cîteva secunde, pentru a trage primul. Soluția ca și rapiditatea execuției i-a aparținut acestui superb jucător care este Cămătaru, eclipsat pînă atunci de Briegel. A tras de departe, a obținut cornerul, s-a bătut apoi pentru materializarea lui, anulînd prin abnegația cu care a luptat pînă în final scrupulozitatea de a distruge a acestei veritabile umbre de profesie care este Briegel. Cînd îl vedeam pe Cămătaru că este lîngă el mă gîndeam că blondul „panzzer" vest-german a fost capabil să boxeze acum cîțiva ani, 4 reprize, cu campionul de grea al țării sale, la cei 80 de ani ai clubului său...

Se va scrie mult și sub toate aspectele dumicatoare ale acestui moment. Se vor face felurite remarcări, se vor așeza și se vor naște lauri. M-am bucurat mult pentru Țicleanu. A fost singurul care a rupt echilibrul perechilor, depășindu-l creator pentru echipa sa, pe Geye. Și după ce operație... Profesorul Olteanu sînt convins că nu a fost numai mintea și mîna ce l-au operat, ci și o mare parte de spirit încrezător inoculată miraculos minunatului său pacient.

Admirabili au fost și cei trei arbitri. Dacă cei doi anunțați se numeau Hacket și Mc Namara, poate că al treilea trebuia să se numească... Montgomery. Realmente au fost demni de numele marilor militari pe care-l poartă, conducînd însă totul cu o înțelegere de... iubitori de pace.

Mulțumind Craiovei în toată accepțiunea noțiunii de echipă pe care o reprezintă acum, și urîndu-i succes pentru a-și dobîndi performanța realizată, să nu uităm că fotbalul nostru are posibilități fel de fel, demonstrate, și de alte echipe, putîndu-ne aduce bucurii și mai mari, doar dacă este înțeles puțin mai mult. Exemplul minunaților oameni care au crezut și au militat pentru „steaua" de joc a Craiovei trebuie urmat.

CORNEL DINU ■

Cronica șoselei

A vrut să-i imite pe „cascadorii risului"

Cînd șeful de secție i-a pus în vedere lui Stelian F. că i s-a desfăcut contractul de muncă, acesta a afișat mai întîi o mină indiferentă, apoi a început să zîmbească. „Și pentru ce dom'șef, pot să cunosc și eu?" „Știi prea bine care sînt motivele : introducere de băuturi în unitate, lipsuri nemotivate, repetate, de la program, atitudine necuviincioasă față de pasageri, ca să nu mai vorbim de încălcarea unor reguli de circulație. Uite aici o listă întreagă : două treceri pe roșu, conducere sub influența alcoolului, două neacordări de prioritate etc. Eu zic că am fost chiar prea îngăduitori cu tine, Stelianе". „Bine, atunci vă zic și eu ca actorul ăla cu picioare de grisine „Sal'tare taică și noroc". Într-o zi și-a vizitat fostul șef. „Ia uite puțin la mine, dom'șef, ce țoale am, ce cojoc, ce căciulă. Numai ea face două miare. Nu mai miros a ulei, nu mai sînt plin de funingine, iar pachetele astea (scoate cîteva teancuri de bancnote de 100 de lei) îmi țin cald la buzunare..." „Să vedem însă, Stelică, cît o ține starea asta a ta de prosperitate". „Are grijă băiatu' să se păzească, nu-i prost. Ce, eu mă ocup de fleacuri, fac bișnițărie pe stradă, cu „peștișori" din ăia mici ? Eu lucrez pe picior mare, dom'șef".

Previziunile șefului de secție au început pe rînd să devină realitate. Mai întîi, Stelian, găsit din nou băut la volan, și-a pierdut pentru 3 luni dreptul de conducere. „Și ce faceți atîta caz că mi-a suspendat permisul — le spunea el prietenilor de clan. O să conduc foarte bine și fără cartonașul roz. Mașini să împrumut contra cost, găsesc berechet, că eu plătesc bine, nu mă zgîrcesc la bani". Între timp, are loc o tranzacție. Stelian oferă fratelui apartamentul cu două camere, în schimbul autoturismului acestuia. „Nu facem, Costele, nici un act, doar sîntem frați". Fratele se declară de acord și Stelian începe să exploateze cu eficiență maximă „Dacia 1310", de astă dată, proprietatea sa. „Uite azi, vreau să-mi iau și eu liber. O să-mi aprob eu, mie însumi, nu-l nevoie să mă mai rog de amărîtul ăla de șef de secție care, întotdeauna cînd îi ceream cîte o recuperare, după un spriț mai lung, mă repezea. Și fiindcă azi mă pot odihni, după niște zile atît de agitate, care, ce-i drept, mi-au adus mari satisfacții financiare, vă invit pe toți la restaurant. Eu zic să mergem aici, la noi, în cartier, că restaurante bune sînt și la periferie". Masa foarte bună, oferită cu generozitate de Stelian, a început pe la 11,00 și s-a terminat la 4 după-amiază. Apoi, au reluat-o acasă la Stelică. De la coniac s-a trecut la vin, apoi din nou la coniac. Atmosfera e veselă. Bancurile de mult uitate sînt aduse în actualitate. O tînără în jur de 20 de ani, soția unui component al clanului, începe să evoce întîmplări din „Cascadorii risului". Povestește cu haz, folosind jargonul utilizat curent de membrii grupului. Vine vorba despre șoferi cascadori și toată lumea întoarce instinctiv capul către Stelică. „Astea sînt trucaje, să vedeți ce pot face eu. Pentru mine, mașina e o jucărie. Păi eu merg pe două roți pe distanță de o sută, două de metri. Rulez cu 100 — 120 pe oră și apoi întorc brusc mașina la 180°. Vreți să vă fac o demonstrație ? Cine merge cu mine ?" Se oferă a-l însoți pe „cascador" un prieten al acestuia, care ocupă în mașină locul de lîngă șofer, soția șoferului, în vîrstă de 22 de ani, care se așază pe fotoliul din spate, în stînga, și o o fetiță de 13 ani, ce se strecoară pe locul din dreapta-spate. Este aproape 8 seara. Pe o stradă dreaptă și cu circulație rară, mașina condusă de Stelian atinge 100 km pe oră. „Acum încerc figura pe două roți, atenție!" În această fază, autoturismul atinge cu roțile bordura trotuarului, suficient însă ca șoferul să piardă controlul mașinii care intră într-un slalom dezordonat, apoi se înfige cu partea dreaptă față într-un stîlp de iluminat. Ocupantul locului din dreapta este strivit între plafonul deformat, bordul mașinii și fotoliu, ca urmare a teribilului impact. Stelian, ejectat din mașină, se alege doar cu o fractură a piramidei nazale, însă soția sa, aruncată și ea din autoturism, suferă numeroase fracturi și moare în drum spre spital. Deformațiile din zona laterală dreaptă a mașinii provoacă o fractură de femur celei mai tinere ocupante a mașinii. O licărire de omenie apare în comportarea șoferului. El oprește o mașină și solicită transportarea copilei la spital, lucru efectuat cu operativitate de pilot. Apoi, „cascadorul" dispare. Este găsit abia dimineață, rătăcind printre blocurile cartierului unde s-a produs accidentul. La prima întrebare, neagă totul. „Eu, ce accident ? Nu, nu, eu am băut cam mult, ce-i drept, și oricît s-ar părea de curios, m-am rătăcit. Nu-mi mai găsesc blocul unde locuiesc. Toată noaptea am umblat după ei. Dacă toate-s la fel". Apoi se răzgîndește. „Da, eu am făcut accidentul. Carnet, nu, n-am, mai bine zis nu-l mai am. Cum am ajuns în stîlp ? Păi voiam să imit figura din „Cascadorii risului". Dacă nu eram pilit, o executam chiar mai bine decît în film".

VICTOR BEDA ■

Medalii cîștigate, medalii pierdute

Două recente competiții de anvergură, Europenele de la Budapesta (teren acoperit) și Crosul balcanic de la Ankara, au avut darul de a ne oferi repere în plus cu privire la starea atletismului nostru, aflat înaintea participării la cea dintîi ediție a campionatelor mondiale (7—14 august, Helsinki). În ambele întreceri tricolorii s-au comportat bine, fiind la înălțime mai ales în probele feminine. Astfel, la Ankara, fetele au cîștigat la senioare (Fița Lovin), la junioare (Margareta Keszeg) și pe echipe (senioare și junioare), contribuind decisiv (cu 9 medalii, între care 4 de aur, din totalul de 13 reușit de delegația noastră) la cucerirea primului loc în clasamentul pe națiuni. O comportare, firește, remarcabilă, pentru care sportivele și antrenorii lor merită sincere felicitări, dar laudele se cuvin, nu-i așa, temperate, întrucît Puică (accidentată la Ankara) și Lovin sînt campioană mondială și, respectiv, vicecampioană în proba de cros (Roma, 1982). Așa stînd lucrurile, vom insista asupra europenelor indoor de la Budapesta, mai în măsură (după opinia noastră) să exprime potențialul la zi al atletismului românesc.

Marea revelație a C.E. a fost, fără îndoială, Maria Radu (antrenor Nicolae Mărășescu), care a izbutit o nesperată (dar meritată) medalie de argint la 1 500 m, după o cursă la care au luat parte 3 campioane europene (italianca Dorio, sovietica Sipatova, campioană pe 3 000 m, și vest-germana Kraus). Descoperită pentru atletism de Horia Stef (primul antrenor), fosta elevă a Liceului „Nicolae Bălcescu" din Craiova (al cărui director, profesorul emerit Nicolae Andrei, e și președintele Comisiei de atletism a județului Dolj) și a Institutului pedagogic din Oradea (pe care l-a absolvit recent) a însemnat, la Budapesta, o nouă apariție în elita semifondului european. Ea a confirmat și la Ankara (locul 3), înscriindu-se, la 24 de ani, pe lista marilor performere ale semifondului nostru, după Silai, Betini, Lovin și Melinte. Cu Maria Radu, antrenorul Nicolae Mărășescu și-a „rotunjit" un palmares de invidiat (3 titluri europene, 4 recorduri mondiale, o medalie de aur și două de argint la Crosul mondial etc.), izbutind să scoată, asemenea unui prestidigitator, încă o campioană de valoare după Natalia Betini, Fița Lovin și Doina Melinte.

Celelalte 3 sportive prezente la Budapesta s-au clasat, și ele, onorabil, chiar dacă de la Melinte (campioană europeană de sală la Milano, 1982) așteptam mai mult. Ea s-a situat pe locul 4, dînd vina pe o gripă. Posibil să fi fost bolnavă, dar să ne reamintim că și la Atena, la C.E. în aer liber de anul trecut, Melinte s-a scuzat tot printr-o indispoziție fizică. Medalia de argint de la Ankara (așa repede i-a trecut gripa ? !) a mai reabilitat-o, dar Melinte e capabilă, sîntem siguri, de mai mult. Mihaela Loghin, la greutate, a terminat tot a patra la Budapesta, aruncînd 19,33 m, la mai bine de jumătate de metru de recordul ei personal (19,86 m). Și eleva lui Ion Sabău poate mai mult. Ultima dintre concurentele noastre prezentă în capitala Ungariei, Gina Ghioroaie, a sărit 6,53 m la lungime, ocupînd locul 4. Prezența ei, altfel notabilă, nu ne împiedică să întrebăm, chiar dacă după spartul tîrgului, de ce au absentat de la europene cele două supercampioane românce ale probei, Vali Ionescu (recordmană mondială în aer liber) și Anișoara Cușmir (recordmană mondială indoor) ? Lipsa lor nu e, să fim iertați, în nici un fel scuzabilă. Argumentele invocate de antrenorii Mihai Zaharia (Vali Ionescu) și Ion Morolu (Anișoara Cușmir) nu rămîn, zicem noi, în picioare, dar ele au avut darul, se pare, să înșele vigilența federației și a secretarului C.N.E.F.S. care răspunde de atletism, Septimiu Todea (el însuși fost atlet de performanță, campion național), de a cărui activitate, competentă, energică, se leagă revirimentul din ultimul timp al disciplinei ! Ce-au susținut Zaharia și Morolu ? Că-și pregătesc elevele pentru Universiada de la Edmonton și pentru mondialele de la Helsinki, ele urmînd să atingă abia în vară (J.M.U. se vor desfășura între 1 și 11 iulie) vîrful de formă necesar obținerii unor performanțe înalte. Nimic de zis, e un punct de vedere, dar întrebarea e cît este el de exact, de realist ? De cînd, de pildă, un eventual titlu mondial universitar e mai valoros decît unul european ? ! Și-apoi, n-ar fi fost Ionescu și Cușmir în formă la Budapesta cînd ele, cu numai 10—15 zile înaintea deschiderii C.E., au spulberat recordul mondial al probei ? ! Ar mai fi recurs cei 2 tehnicieni la astfel de calcule dacă, să spunem, europenele s-ar fi ținut la Londra și J.M.U. la Sofia?! Atît pe Zaharia, cît și pe Morolu, specialiști cu merite incontestabile, harnici și pricepuți, i-am lăudat, și nu o dată, în această pagină, subliniind contribuția lor (esențială) la obținerea unui minunat șir de victorii în proba de săritură în lungime, dar asta nu ne împiedică, respectînd adevărul, să ne declarăm în dezacord cu decizia pe care au luat-o în privința absenței celor două supercampioane de la startul C.E. indoor. Mai grav, din punct de vedere al atletismului românesc, e faptul că hotărîrea lor a avut cîștig de cauză, ea fiind prea ușor acceptată de F.R.A. și C.N.E.F.S.

Revenind, să amintim că și cei 2 băieți care au concurat la Budapesta, Petru Drăgoescu (antrenor Nicolae Păiș) la 800 m și Eugen Popescu (Ioan Söter) la înălțime, s-au comportat onorabil. Deși creditat cu cel mai slab rezultat pe lista de înscrieri, Drăgoescu (fiu de miner și student la Institutul de mine din Petroșani) a alergat 1 : 47,91, nou record național, ocupînd un surprinzător loc 4. Popescu s-a clasat mai slab (al șaptelea), dar cei 2,24 m înregistrați la C.E. reprezintă, și pentru el, un record personal dătător de speranțe.

Lăsînd deoparte nedumerirea legată de forfaitul săritoarelor în lungime, putem aprecia că atletismul românesc a început promițător sezonul 1983. Rămîne ca el să confirme, ca prim obiectiv, la Crosul mondial de la Gateshead (Anglia), programat la sfîrșitul acestei săptămîni. Apoi vom mai vedea.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Divizia A

Rînduri pentru un antrenor numit Dobrin

Interesant meci, Sportul studențesc — F.C. Argeș ! Am văzut o echipă piteșteană evoluînd dezinvolt, în ciuda ierbii străine, marcînd două goluri superbe și ratînd tot ea cea mai mare ocazie a primei reprize, apărîndu-se cu exactitate și contraatacînd foarte viguros, decisă să exploateze limitele de viteză ale unei defensive care conține doi jucători din primul lot național (Iorgulescu și Munteanu II) și alți doi din lotul olimpic (Cazan și M. Marian). Ajungînd aici vom remarca jocul bun al lui Munteanu, autor al unui gol superb, cel al egalării, însă forma arătată de ceilalți trei „selecționabili" pare îngrijorătoare. În fapt, a existat în teren o netă diferență de pregătire între cele două echipe. Mircea Lucescu ne spunea dealtfel acum cîtăva vreme că, dintre toate echipele pe care le-a văzut în pregătirea de iarnă, F.C. Argeș pare să-și fi alcătuit programul în modul cel mai corect, lucrînd cu foarte multă ambiție și seriozitate. Piteștenii lui Dobrin au jucat apoi în R.D.G., unde au întîlnit adversari puternici, lăsînd plăcerile terenurilor din țările calde în grija altora...

E ambițios acest Nicolae Dobrin și ca antrenor ! El, care ne-a încîntat ca jucător, privește meseria în care a intrat abia de curînd cu o seriozitate care, dincolo de surpriza ce o produce tuturor, îi face deosebită cinste. L-am văzut în iarnă, la una dintre ședințele organizate de Mircea Lucescu spre aprofundarea învățămintelor desprinse de la ultimul Mundial. Cînd a fost rugat să vorbească, să spună ceea ce crede, abia de-a putut lega cîteva vorbe. N-a fost niciodată un mare „speaker" în problemele fotbalului, Nicolae Dobrin ! El s-a exprimat întotdeauna altfel, cu balonul la picior, uimitor aproape în tot ce făcea pe teren... Nici astăzi nu-i altfel. Îi lasă pe alții să vorbească frumos despre fotbal, să țină conferințe și să dea interviuri, el lucrează mai mult în teren — iar ce face, începe să se vadă cu ochiul liber. În ce ne privește, ne-am cam săturat de antrenorii care pozează, care trăiesc din cărțile de vizită, care perpetuează vorbele fără acoperire faptică. Nu vom da exemple, pentru că sînt prea multe... „Nu-i nimic, Gîcule — l-a șoptit atunci Viorel Matelanu, un alt „timid" — îți iei tu revanșa la primăvară !" Este într-un fel ceea ce F.C. Argeș exprimă astăzi : ambiție, dăruire, încleștare chiar. Sigur, jocul piteștenilor poate fi îmbunătățit, dar nu se pot trece cu vederea evoluțiile excelente ale lui Iovănescu, Nica, Jurcă (Dobrin, din cîte am aflat, lucrează foarte mult cu el, învățîndu-i lucruri pe care numai el le știe !), Ralea sau chiar foarte tînărul Roman, jucători refuzați de alte echipe cu „firmă". Însuși Dobrin mai are foarte multe de învățat (cu sufletul a rămas tot jucător !), dar modul în care a făcut primii pași într-o meserie în care anii de ucenicie sînt mulți e de natură să pună lumea fotbalului nostru pe gînduri. Ne permitem să anticipăm o frumoasă ascensiune a echipei F.C. Argeș în această primăvară, iar meritul este indiscutabil al lui Dobrin. Așadar, bravo, Nicolae Dobrin !

DUMITRU GRAUR ■

Lumea în care trăim

„Dragă mincinosule..."

Nu, nu este vorba și nici nu trebuie făcută vreo legătură cu piesa celebrului dramaturg englez, piesă care se joacă, cu succes, pe scena unui teatru din Capitală. Este pur și simplu o coincidență și nu are nici o legătură directă cu faptele pe care le vom povesti în continuare. Deși, coincidența — întîmplătoarea și nevinovata coincidență — face ca unele asemănări să nu poată fi excluse, chiar dacă temele sînt diferite.

...Pe la mijlocul lunii ianuarie, un purtător de cuvînt oficial al Pentagonului a avut misiunea ingrată de a da răspuns unor informații apărute în presă. El a calificat — în numele Pentagonului — drept „total inexacte" informațiile potrivit cărora guvernul Statelor Unite ar fi elaborat un plan care să-i asigure posibilitatea declanșării și cîștigării „unui război mondial prelungit". Purtătorul de cuvînt a amintit că ministrul american al apărării, Caspar Weinberger, a dezmințit încă în vara trecută primele știri vehiculate în presă în acest sens.

„Politica noastră este o politică de descurajare"... — a declarat purtătorul de cuvînt, adăugînd că, așa cum a afirmat ministrul american al apărării, la momentul respectiv, „principalul obiectiv al acestei administrații, este acela de a face totul ca armele nucleare să nu mai fie folosite niciodată, dat fiind că după un război nuclear nu va exista un învingător".

Aici s-ar cuveni o subliniere : „prelungit" sau „limitat" în timp, războiul nuclear rămîne la fel de periculos. Desigur, un război prelungit înseamnă suferințe inimaginabile. Dar nici un război scurt nu poate fi comparat cu o promenadă duminicală într-un parc înverzit. Un război cu utilizarea arsenalului nuclear poate fi catastrofal pentru întreaga umanitate, chiar dacă durează doar cîteva ore.

Dar să revenim la declarația, de-a dreptul emoționantă, a purtătorului de cuvînt. Ca să nu existe nici un dubiu, după nici două săptămîni, guvernul american a cerut Congresului să aprobe peste 26 miliarde de dolari pentru un proiect privind producerea și instalarea a 100 rachete „MX".

Ce este racheta „MX" se știe de acum prea bine. Cu o rază de acțiune de 11 000 pînă la 13 000 kilometri, și cu o precizie de atingere a țintei de ordinul a o sută de metri, „MX" este o rachetă purtătoare a 10 încărcături nucleare avînd o putere de distrugere echivalentă cu 100 bombe de tipul celei ce a distrus Hiroshima.

Proiectul instalării noilor rachete a trezit aprinse discuții în Statele Unite. Presa, numeroși oameni politici și de știință s-au pronunțat considerînd că programul „MX" este o eroare militară, socială și economică, că nu este nicidecum un mijloc de descurajare, așa cum pretinde guvernul american, ci „o armă pentru prima lovitură nucleară". Vorbind despre faptul că noul proiect contribuie nemijlocit la sporirea riscului unui război nuclear, „Boston Globe" scria: „Acest sistem nu este nici de descurajare și nici de apărare. Este pur și simplu un sistem ofensiv".

Dezmințirea Pentagonului era astfel... dezmințită.

Dar practica dezmințirilor nu este nici nouă și nici foarte rară.

Nu demult, Departamentul de Stat al S.U.A. a fost nevoit — la cererea expresă a ambasadorului Indiei la Washington — să dezmintă oficial unele știri privind existența unui plan american vizînd stăvilirea influenței Indiei pe arena internațională, în cadrul unui program global de destabilizare a țărilor din „lumea a treia", plan care ar urma să fie pus în aplicare de C.I.A.

Reprezentanții americani sînt obligați, deseori, să recurgă la dezmințiri. Întîmplare ? Nevoia de a contracara efectul propagandistic al adevărului ? Sau, pur și simplu, nevoia reparării gafelor pe care le reprezintă propriile acțiuni? Gafe diverse, gafe resimțite, însă, în același mod...

În urmă cu cîteva săptămîni, purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Larry Speakes, a trebuit ca la numai 24 de ore după ce președintele Reagan a sugerat desființarea impozitului asupra profiturilor societăților (declarație făcută public în timpul vizitei la unele din cele mai importante societăți din Boston) să dezmintă că s-ar avea în vedere o astfel de eventualitate.

Îmi amintesc un alt caz. Numeroase ziare americane au relatat anul trecut despre pregătirile Statelor Unite pentru un eventual război chimic. Reacția oficialităților a fost promptă. Diverși purtători de cuvînt, oficialități politice și militare, s-au întrecut, care mai de care, în a dezminți faptul că Statele Unite fabrică arma chimică. Și așa ar fi rămas pentru masa largă a cititorilor dacă...

Dacă spre sfîrșitul anului trecut, guvernul american nu ar fi confirmat, în mod oficial, acordarea unor importante fonduri, încă de la începutul anului 1982, pentru fabricarea noilor tipuri de arme chimice.

Opresc aici exemplele. Pentru că, de fapt, nu ele mă preocupă. Mă gîndesc la situația penibilă în care sînt puși, deseori, purtătorii de cuvînt din Statele Unite, cînd sînt nevoiți să nege, fără să clipească, adevăruri grave și evidente. Oricum, nu este tocmai simplu să vorbești, spre exemplu, despre dorința arzătoare de pace, a oficialităților americane, despre înțelegerea gravă a pericolului unui eventual război nuclear dar, în același timp, să recunoști că au fost alocate 263 miliarde de dolari drept buget pentru înarmare, că au fost stabilite măsuri pentru mărirea efectivelor militare, pentru construirea a noi sisteme de rachete care mai de care mai ucigătoare, a noi avioane de luptă, a noi submarine nucleare.

Este foarte greu să dezminți faptele. Jongleria cuvintelor, frazele aranjate, echilibristica pe firul subțire al unei false argumentări nu pot să șteargă urmele adevărului. Grea meserie cea de purtător de cuvînt, cînd trebuie să repari gafele șefilor...

AL. PINTEA ■

Ce mai face omul cu inimă de plastic?

Au trecut mai bine de trei luni de cînd un om, americanul Barney Clark, trăiește avînd în piept o inimă artificială, confecționată din material plastic și aluminiu. Despre această excepțională reușită a medicinei, „Flacăra" a scris în nr. 1/1983. Ce s-a mai întîmplat de atunci încoace ? Cum o mai duce curajosul pacient al clinicii universitare din Salt Lake City ?

După entuziasmul și emoția provocate de succesul implantării, unele voci au evoluat puțin cam prea repede către extrema cealaltă. Este dificil, s-a spus, să numești viață încrîncenarea de-a vegeta în condițiile unor neîncetate complicații și situația de-a fi atașat continuu printr-un tub de 4 metri la o mașină de 170 de kilograme. Unii au denunțat „utilizarea abuzivă a acestui cobai uman" în profitul experimentării științifice.

Într-adevăr, de cînd i s-a făcut operația, Barney Clark a fost victima unor alerte severe. În săptămîna care a urmat implantării, presiunea arterială furnizată de „Jarvik" a făcut să plesnească unele alveole pulmonare, a provocat mici hemoragii și a antrenat tulburări renale. O lună mai tîrziu, s-a defectat valva de aluminiu a ventriculului sting. În cîteva minute, doctorul De Vries a putut să redeschidă pieptul pacientului său și să înlocuiască piesa defectată. În sfîrșit, anticoagulantele pe care Barney Clark trebuie să le absoarbă în cantități mari pentru a împiedica formarea de cheaguri în mecanismul inimii sale antrenează sîngerări continue pe nas. Doctorii care-l îngrijesc știu astăzi că accidentele cerebrale n-au lăsat sechele, dar sînt totodată preocupați de problemele renale și de fragilitatea plămînilor pacientului. Recent, el a trebuit dus în sala de urgență și plasat sub respirația artificială.

Marele artizan al extraordinarei performanțe chirurgicale — implantarea cu succes a unei inimi artificiale la om —, doctorul De Vries, urmărește îndeaproape, și de zi, starea pacientului său. Cu mîna pe pieptul omului cu inimă de plastic, doctorul De Vries percepe bătăile extraordinarei mașini care permite purtătorului ei să se smulgă de sub puterea implacabilei sentințe a destinului.

Dar astfel de neplăceri erau de așteptat, și atît pacientul, cît și medicii, și-au asumat, de comun acord, riscul, conștienți că fără aceasta nu se poate. A critica menținerea în viață a unui om cu ajutorul inimii artificiale înseamnă a nu ține cont de rațiunile profunde pentru care Barney Clark a acceptat, în deplină cunoștință de cauză, rolul de pionier, cu tot riscul de care am amintit. Însă în pofida complicațiilor ivite, cărora li s-a făcut față cu succes, omul cu inimă de plastic se ține bine, fiind în continuare profund atașat vieții, așa marcată de destin cum este, cu suferințele și limitele ei, dar care îi permite încă să iubească și să fie iubit de ai săi, să spere că într-o zi se va putea întoarce acasă.

În așteptarea acestui moment, Barney Clark urmează un program care are drept scop atît recuperarea, cît și crearea ambianței unui trai obișnuit. Zilnic, cînd totul decurge normal, el se scoală la ora opt dimineața. Medicii vin să-l examineze pe la zece. Pe urmă, ajutat de una sau două infirmiere, pacientul la mai întîi loc între două suporturi rulante și face un număr de pași, pentru a reînvăța să meargă, în speranța că va putea în curînd să se deplaseze prin cameră. În continuare, se instalează la o bicicletă specială de antrenament, la care pedalează timp de cinci minute sub supravegherea doctorului De Vries.

La spital, Barney Clark locuiește într-o rezervă, aproape de camera în care s-a instalat soția sa, pentru a-i putea veni oricînd în ajutor. S-a făcut totul pentru ca el să se simtă ca acasă. Pentru a nu pierde noțiunea de zi și de noapte, pacientul a cerut să fie transportat în fiecare zi în fața ferestrei camerei sale, unde contemplă îndelung creșterea și descreșterea luminii. Restul timpului stă de vorbă cu soția sa ori se uită la televizor. Pentru cea de-a 62-a aniversare a zilei sale de naștere, care a avut loc la 21 ianuarie, întregul personal al spitalului a organizat o serbare în onoarea sa, și Barney Clark a suflat în luminările unui tort enorm pentru a celebra începutul unui nou an cîștigat în luptă cu fatalitatea. Și astfel, încetul cu încetul, el aproape că a uitat incomoda și greaua mașină care-l menține în viață.

În fața acestor rezultate și conform cu voința lui Clark însuși, care dorea, deschizînd drumul, să redea speranța și altor condamnați, echipa doctorului De Vries se pregătește să grefeze în lunile următoare alte șase inimi artificiale. Pentru că în ciuda dificultăților la care ne-am referit, comportamentul primului om cu inimă artificială pledează fără discuție în favoarea unor astfel de grefe. Iată și opinia cea mai autorizată a lui De Vries însuși : „Dacă pacientul ar fi vrut să debranșeze compresorul, el ar fi putut-o face oricînd. Dar, la fel ca mine, ca fiecare om, el vrea să rămînă în viață. Poate chiar mai mult decît înainte de operație. El știe de acum înainte că poate face față la ceea ce părea irremediabil. Pentru noi, acest fapt probează că grefa realizată, chiar dacă a constituit o grea încercare pentru Barney Clark, a meritat și merită să fie făcută".

ION D. GOIA ■

Fuga după sine, fuga de sine...

De mulți ani mă așez, acasă, în același fotoliu, pînzele prietenilor mei pictori îmi ocrotesc universul, iar ochii mi se așază pe aceleași obiecte al căror amplasament l-am gîndit pentru a-mi oferi un anume confort al meditației. Fiecare om își clădește un ambient pentru a gîndi mai temeinic, mai exact, cu un legitim apetit pentru cadrul statornic.

Citeam de curînd că un mare economist și politolog al lumii a treia, înaintea unor titanice confruntări în care soarta prețurilor unor materii prime aspiră soarta unor vaste halcane ale geografiei economice mondiale, pleacă de acasă, se duce în deșert, privește dunele și meditează în liniștea siderală a nisipurilor. Doar acolo se regăsește, mintea i se recompartimentează și capătă curajul de a-și asuma concluzii decise.

Omul modern bombardat pînă la epuizare de mișcarea neregulată a lumii, de mutațiile năprasnice ale progresului, încearcă să se acomodeze cu onoare la un univers pe care îl produce, îi scapă de sub control, îl dresează din nou, într-o veșnică și glorioasă perturbare. Ne-am obișnuit cu ideea că totul se transformă, că ne-am ieșit din matcă și determinăm un joc formidabil al dimensiunilor.

Parcurgînd, de curînd, o depeșă a agenției D.P.A., mi-am adus aminte de gîndul unui bun prieten de-al meu care este al atîtor altora : Walt Whitman. El „auzea larba crescînd". Ce voluptate viguroasă și gratuită transformată, iată, odată cu inventarea hidrofonului antisubmarine într-o costisitoare și teribilă pîndă. Hidrofonul va auzi submarine și va mai auzi, vai, larba de mare crescînd în adîncuri. Citez pentru a elimina echivocurile :

„La un laborator de lîngă Londra a fost construit un senzor subacvatic denumit hidrofon, cu o sensibilitate mult mai mare decît a urechii omenești.

Să ieșim de sub apă și să privim miracolul geografiei năpădite de gigantice mașini plutitoare. Atlasul pe care-l răsfoim, cu un nostalgic romantism, acasă în fotoliu, a devenit alteeva. Spre exemplu „podul japonez". Reținem din „The New York Times" : „pentru a se asigura combustibilul necesar cuptoarelor din fabricile japoneze este nevoie de un adevărat pod de tancuri petroliere în largul mărilor dintre Orientul Mijlociu și Yokohama — cîte unul la fiecare 50 de mile, 24 de ore din zi în fiecare zi a anului..."

Acest pod care schimbă fața mărilor s-a născut pentru a schimba fața Japoniei. Ea produce, produce, produce, mai repede decît s-au obișnuit experții să înțeleagă, rupe barierele comerțului tradițional, cutremură piața nord-americană sau vest-europeană pentru că în insula aceea îndepărtată, făcută, se credea, din chimonouri și flori de cireș, tranzistorii au cedat locul electronicii, aceasta computerelor, ele microprocesoarelor și acestea ingineriei genetice în stare să transforme omul în uzine. Nu este imposibil, dar rămîne greu de digerat. „Creșterea exponențială" în domeniul de vîrf sfidează înțelegerea curentă. Această creștere sfidează omul comod în orice domeniu. Exemplul cu împăturirea hîrtiei rămîne, oricît de marginal, de o stranie percutanță. Îl dau totuși : dacă luăm o foaie de carton cu grosimea de un milimetru și o împăturim de 50 de ori, care va fi grosimea finală ? Majoritatea covîrșitoare a oamenilor va opina că rezultanta va fi de cîțiva centimetri. Unii, circumspecți, vor fi tentați să răspundă : „Poate cîțiva metri". Foarte puțini vor risca să gîndească o „înălțime" de cîțiva kilometri. Rezultatul corect : o distanță mai mare decît drumul de la Pămînt la Marte.

Creșterea exponențială a progresului combinată cu creșterea exponențială a regresiunii (atît de meticulos asigurată de trecerea de la grenadă la bomba termonucleară) îl aruncă pe omul modern din fotoliu pentru a-i plasa, undeva, pe o orbită extraterestră. Acolo el poate privi globul și lua mult așteptata decizie care să evite fuga de sine și de omenire...

RADU BUDEANU ■

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia

Spectacolul informației

Îndurerata prințesă

Povestea de față privește „The Times", prințesa de pe Fleet Street, răsfățatul tiparului pe Tamisa, crema cremelor în materie, foaia de minte și inimă a britanicului. Fără el, se spune, englezul este bolnav. Să ne reprezentăm prin urmare cîte antinevralgice s-au consumat atunci cînd, pe neașteptate, venerabilul „The Times", ieșit la lumină în 1785, s-a hotărît să facă din nou senzație, de data aceasta pentru un motiv mai aparte : încetarea apariției. Nu o zi, nu o săptămînă. Tăcerea și antinevralgicele au durat de la 30 noiembrie 1978 la 12 noiembrie 1979. Motivul : grevă de personal. Ziarul va reapărea în cele din urmă, dar grevele provoacă în continuare furtuni : „Sunday Times"pierde într-o singură ediție 850 000 de exemplare ; săptămîna următoare alte 350 000. De aici pînă la decizia ce va fi luată n-a mai rămas nimic. Dovada : 22 octombrie 1960, direcția anunță hotărîrea ce va rămîne definitivă : „Times"-ul este scos la vînzare ! Ca și cum s-ar fi spus asta despre Turnul Londrei sau gazonul de pe Wembley.

Dar cum lucrurile intraseră pe drumul fără întoarcere, sentimentele se cereau reprimate și, prin țesătura batistei ce strivea lacrimile, ochii încercau a descifra numele ofertantului. Întocmai prințeselor frumoase și avute, închipuindu-și cîrduri de pețitori : n-a sosit nimeni dintre cei așteptați. A sosit, după cum știm, Rupert Murdoch. I s-a închis ușa, a fost repezit, s-au vărsat lacrimi cu gîndul la fata fără noroc. Cum să ajungă „o bucată de suflet englez" pe mîna unui străin. A ajuns. Murdoch a negociat, dovedind, totodată, că știe să cravașeze și să conducă la cîștig un bidiviu fără șansă. Protestele în valuri izbucnite la adresa pretendentului au continuat prin a se asculta singure, terminînd prin a accepta realitatea : al cincilea proprietar al lui „The Times", în decursul a două veacuri de existență, este totuși Rupert Murdoch. Magnatul de presă cu gazete pe piața Australiei, Statelor Unite și chiar... Angliei s-a instalat fără complexe la timona destinului noului copil adoptat. Jucase tare : a oferit ca preț ridicola sumă de un milion de lire sterline. Va accepta să urce la zece ca apoi să ajungă mai aproape de ce știa că dorește licitatorul răsăit : 12 milioane.

De fapt, veți înțelege că nu motivele pentru care lord Thomson of the Fleet, englezul, a pierdut, și, în mod simetric, Rupert Murdoch, australianul, a cîștigat numita partidă.

Treaba lor. Recapitulînd trăirile acestei tranzacții bine pusă în paginile presei la vremea respectivă, nu ezit să observ că s-a discutat și se discută cu despre o ființă în agonie, despre nenorocirile ei, despre nefericirea care-i va marca existența de acum încolo. Despre rostul acestei publicații, despre impactul tranzacției comerciale asupra misiunii sale ca mijloc de comunicare, nici o vorbă. S-a făcut o chestiune de orgoliu din menținerea lui „The Times" pe mîini engleze. N-a mers. S-a încercat să se oprească nedoritul curs al evenimentelor punînd pe masă cartea de vizită a candidatului și petele ei la mîna gazetei. N-a mers.

Treaba văd că merge. Ceea ce mă face să cred că pînă și în cazul unui ziar respectabil, precum londonezul „The Times", s-a uitat repede pentru ce venise pe lume și cu ce ostenise timp de două veacuri. Nimic despre programul său. Totul s-a convertit într-o obișnuită afacere în care cineva vinde, dacă se poate fără pierderi prea mari, altcineva cumpără, dacă se poate cu cîștig cît mai copios.

Informația ? Legile ei fundamentale ? A rămas dincolo de gardul numit tot englezește, business.

NEAGU UDROIU ■

Jocul dezarmării și cursa morții (II)

Stigmatizarea cursei înarmărilor este făcută în termeni necruțători în volumul **„Jocul dezarmării"**, dar autoarea Alva Myrdal este preocupată nu atît de condamnarea unui fenomen, cît de evidențierea unor obiective practice prioritare, a căror urgență incontestabilă o pune în lumină cu toată claritatea. Astfel, în opinia ei, primul imperativ l-ar reprezenta interzicerea tuturor experiențelor cu arma nucleară, iar cel de-al doilea ar consta în introducerea unor factori minimi de descurajare a folosirii armelor nucleare existente. Simultan, atenția ar trebui să se concentreze pe prohibirea experimentării de noi sisteme de arme de distrugere în masă. Apare necesară angajarea, cu toată seriozitatea, a unor negocieri responsabile pentru încheierea unui tratat cuprinzător de interzicere a tuturor exploziilor nucleare.

Oprirea cursei înarmării convențional ne bucură și ea de o amplă investigare în lucrarea Alvei Myrdal, avînd în vedere că armele convenționale sînt folosite tot mai frecvent într-un mod contrar dreptului internațional, fiind tot mai crude, mai inumane și larg îndreptate împotriva populației civile pașnice. Mai mult decît atît, pe plan economico-financiar, armele convenționale și potențialul uman imobilizat pentru producerea și servirea lor reprezintă o povară financiară majoră, cota cheltuielilor pentru armele nucleare fiind inferioare ca volum celei determinate de înarmarea convențională. În țările în curs de dezvoltare, armele convenționale contribuie la militarizarea societăților, iar acumularea lor sprijină curentul spre instaurarea de dictaturi militare.

Alva Myrdal cere din partea puterilor nucleare un gest de semnificație istorică,sub forma unui angajament unilateral, bilateral sau multilateral de a nu ataca niciodată țările care nu sînt dotate cu arme atomice. Un asemenea angajament ar crea premisele indispensabile pentru consolidarea încrederii în raporturile dintre toate statele, cerință fără de care nu poate fi concepută nici o negociere multilaterală rodnică în domeniul dezarmării.

Încrederea și buna credință în relațiile interstatale ar facilita materializarea inițiativelor avansate de diferite țări, printre care este menționată în mod expres și România, privind crearea de zone denuclearizate, care ar reprezenta un important pas pe calea scoaterii unor vaste regiuni ale planetei de sub incidența pernicioasă a competiției militare.

Progresele modeste realizate pînă în prezent în direcția denuclearizării și demilitarizării planetei Pămînt, sînt departe de a corespunde așteptării și năzuințelor popoarelor. Așa fiind, autoarea apreciază că lumea se află la o răscruce. Refuzul puterilor nucleare de a ajunge la încheierea unui acord internațional cuprinzător privind interzicerea tuturor experiențelor nucleare antrenează un „cost enorm" pentru destinele păcii, cost ce riscă să devină extrem de insuportabil datorită proliferării actuale a armelor nucleare. Primejdiile lărgirii „clubului" puterilor nucleare devine tot mai apăsătoare, iar fenomenul se desfășoară împotriva intereselor popoarelor lumii. Autoarea afirmă cu toată convingerea că „Dezarmarea este un interes mondial comun atît pentru popoarele de pe pămînturile superputerilor, cît și pentru aliații lor militari și politici care practică prea mult tăcerea". În opinia ei, escaladarea competitivă a cursei înarmărilor reprezintă o flagrantă greșeală de calcul, deoarece ea primejduiește securitatea tuturor, fără excepție. O securitate sporită poate fi obținută numai prin inversarea acestui curent, prin începerea și continuarea responsabilă a procesului de dezarmare și demilitarizare a societăților naționale. Acesten postulează o „strategie a adevărului" pentru înțelegerea profundă a dilemei intelectuale și morale majore, care confruntă lumea contemporană. Alva Myrdal conchide optimistă că această dilemă fiind creată de omenire, soluționarea ei stă în puterea umanității.

Este axiomatic faptul că viitorul păcii mondiale nu poate fi despărțit de evenimentele politico-militare în care a fost și este implicată Europa. Conștientă de acest adevăr, dar și de încordarea politico-ideologică ce persistă în raporturile dintre statele continentului nostru, Alva Myrdal consideră că experiențele traumatice prin care a trecut Europa obligă la desprinderea unor învățăminte de natură să permită popoarelor unei încercate zone a lumii să-și modeleze propriul viitor, să nu se mobilizeze pentru o ostilitate mutuală și să evite un război intraeuropean. În acest scop, mișcările pentru pace din Europa ar trebui să-și concentreze cu precădere eforturile pe eliberarea continentului nostru de armele nucleare. A poseda arme de acest gen înseamnă a pune în pericol propria securitate.

Înarmarea atomică este contra productivă pe planul securității, sporind riscul atragerii unei țări sau alteia sub focul unui potențial duel atomic. Desigur, așa cum relevă autoarea, dezarmarea nucleară numai în Europa nu poate fi obiectivul final, ea constituind doar un țel intermediar, dar care comportă o extremă urgență.

Fără a naviga în planuri utopice, monografia Alvei Myrdal, autoare al cărei prestigiu internațional a fost încă o dată recunoscut și prin decernarea Premiului Nobel pentru pace pe anul 1982, se înscrie organic în strădania științifică a tuturor forțelor iubitoare de pace din lume, care vor să dea materialitate dreptului fundamental, individual și colectiv, al oamenilor și al națiunilor la viață și pace ca valori supreme și elemente dinamizatoare ale conștiinței intregii umanități.

IOAN VOICU ■

9 martie 1933

Opinia unui alegător

Evenimente personale

Sînt și evenimente personale care — în universul domestic al unui om ca toți oamenii — valorează cît o pagină de istorie. În fond, toate istoriile mari sînt alcătuite din istoria fiecăruia dintre alcătuitorii unui timp anume. Nimeni nu prea are timp de istoriile mici, însă nici fără ele nu se poate scrie o pagină mare de istorie. Cineva mi-a povestit mie, astfel, două evenimente; unul de anvergură mondială, altul națională. Să începem cu primul, cu evenimentul debarcării americanilor din acea celebră zi intrată în istorie sub numele de **Ziua cea mai lungă.** Aurică Căpitanul, de la mine din sat, trimis pe front la nici douăzeci de ani, după două săptămîni de instrucție improvizată cade prizonier „la nemți" și ajunge undeva în Franța ocupată spre țărmul pe care avea să aibă loc debarcarea, „servitor la un neamț" — cum singur povestește.

— Și?, îl întreb eu dornic să aflu de la sursă cum a fost celebra zi.

— Și, zice el, care s-a întors la Slătioara prin 1947, deci la doi ani de la terminarea războiului, prin Crucea Roșie Internațională îmbrăcat pentru noi toți, atunci, cum ar descinde azi dintr-o rachetă un cosmonaut la MAT la Slătioara.

— Și, zice el, eu tăiam lemne la un neamț în curte, era mai de dimineață și odată s-a auzit ca un cutremur și nu s-a mai văzut soarele. Și cînd a ieșit soarele era americanii! Iată, văzută de un țăran oltean, ziua care a intrat în istorie și despre care s-au scris mii de pagini și tot nu s-a reușit să se spună totul. Sinteza lui m-a interzis. Tot el îmi povestește o întîmplare și tot din biografia lui astfel. — Cînd am terminat de forat la Țicleni, am paralizat eu întîi. Terminasem de forat, ieșisem bine, însă atunci am paralizat. (Nu mai spun acum că nici pînă azi nu s-a lămurit clar situația pensiei lui, asta e altă poveste.) Și acum unde vreau să ajung eu. Ei bine, în urmă cu două luni, mă cheamă la nuntă un arhitect care s-a însurat cu o profesoară și nunta au făcut-o la Hotel National în plin București. Ce poate fi mai important pentru biografia acestor oameni decît această nuntă care, sau prin care, începea viața lor nouă și puneau temeliile unei noi familii, una din milioanele de familii care alcătuiesc România de azi, societatea socialistă românească de azi, cu morala ei, care depinde de morala fiecărei familii în parte, cu devotamentul față de socialism, care depinde de devotamentul fiecărei familii și al fiecărui cetățean în parte, cu viitorul ei, care depinde de soliditatea fiecărei familii și a fiecărei biografii în parte, și așa mai departe. — Un asemenea eveniment mi se pare mie fundamental, un asemenea eveniment marchează hotărîtor o familie și o viață, ei este sigur sărbătoarea cea mai de seamă a acestei lumi care este o familie. Cînd se cuvine să se simtă mai respectat, mai nobil în gesturi, și mai luat în considerație un om decît în ziua nunții lui? Zi care trebuie să-i rămînă în amintire pentru totdeauna ca primul pas în noua viață dar ca **un pas triumfal,** vreau să spun că fiecare își dorește ziua nunții ca o adevărată încoronare a începutului de drum matur, de unde și acel protocol care definește toate întîmplările din acea zi, tot acel ceremonial atît de bogat și cu o tradiție atît de bogată la români.

Ei bine, zic, sînt invitat la nuntă, dar nu pot să ajung la timp pentru că viața noastră nu este nici ea atît de așezată încît să dispunem de ea cum s-ar cuveni. În sfîrșit, ajung mai tîrziu, ajung exact cînd reprezentanții restaurantului, pe la toate colțurile, **cu ochii pe ceas,** abia așteptau să se ridice un nuntaș **(și ei cu ochii pe ceas)** ca să-i întoarcă scaunul și, să-l pună pe masă. **O nuntă cu ochii pe ceas, așa se ține minte! Un serviciu cu ochii pe ceas** (așa se ține minte!).

Nu mai discut lipsa de atenție, de considerație, de respect a reprezentanților restaurantului care încasa bani buni altfel, nu mai discut pentru că toți mi s-au prevalat de **„ochii pe ceas"**, deși eu cred că se putea aștepta pînă se ridica și nașul pînă să se pună scaunele pe masă, acțiune începută cam de pe la unsprezece și jumătate, cum se întîmplă cam peste tot, exact cînd ai vrea să nu-ți închidă nimeni ușa în nas, nu mai discut, zic, toate acestea, însă discut un aspect și mai important.

Cum mi-ar povesti mie, istoria lui mică, istoria nunții lui, un țăran oltean de la mine din sat? — Cînd m-am însurat eu, atunci cînd ai venit dumneata și te-ai supărat că începuseră cheltuielile să-mi arate ceasul și să pună scaunele pe mese!! În fond, istoria nunții acestui țăran este istoria evenimentului cel mai important din viața acestui constructor al socialismului, socialismul fiind istoria mare care se face însă cu suma istoriilor mici ale tuturor constructorilor.

O astfel de sărbătoare ar trebui apărată și înnobilată și respectată de noi toți. Nu poți sta la nuntă **cu ochii pe ceas!**

Dar se mai poate discuta apoi și despre cîtă importanță se dă într-un local sau altul unui asemenea eveniment. Acum însă mă gîndesc cum vedea Aurică Căpitanul, de la Slătioara, ziua cea mai lungă.

DINU SĂRARU ■

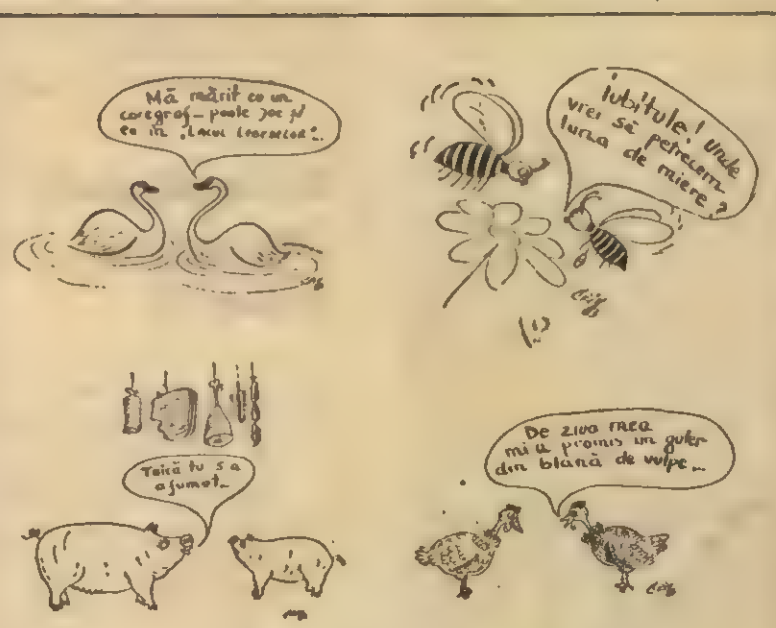

Cristi Vecerdea-Criv

Caricatura care a apărut în numărul trecut al revistei noastre în pagina 1 aparține tînărului caricaturist sibian **Cristi Vecerdea.** Și cum la caricaturiști este o modă de a se lua cîte ceva de la cele două nume așa a apărut CRIV — care este și un nou nume în caricatura românească. Elev al caricaturistului Rudi Schmückle, Criv, alături de profesor, a deschis la Sibiu mai multe expoziții care, din cîte știm, s-au bucurat de un real succes. În momentul de față Criv a îmbrăcat pentru totdeauna hainele militare. Vine rar pe la București și numai atunci cînd timpul îi permite, și aduce întotdeauna o mulțime de desene pe care le lasă redacțiilor. Unele îi apar, altele nu. El caută situații de zi cu zi pe care mulți nu le observă — transpune în desen tot felul de bănculețe și stări de fapt care, de ce să n-o recunoaștem, ne fac să zîmbim. Desigur că umoristul este încă în faza căutărilor. Dar de ce să n-o spunem sînt caricaturiști care caută și se regăsesc după zeci și zeci de ani. Așa că pînă una alta, Criv este un tînăr caricaturist care place. De aceea revista „Flacăra", rubrica Racul, îi salută apariția...

SORIN POSTOLACHE ■

Cu ce nu se pot deprinde oamenii

O scrisoare semnată de un grup de cooperatori din C.A.P. Bogdănești — printre semnatari : Elena Olaru și Vasile Răşcanu — ne-a adus în februarie a.c. în comuna Bogdănești, județul Vaslui. Trebule spus din capul locului că la județ aceleași lucruri fuseseră reclamate încă de anul trecut, dar unele grave nereguli pe care le-am constatat nu mai fuseseră sesizate, nici scrisoarea către redacție nu le conține. Joi, 24 februarie a.c., ajungem la C.U.A.S.C. Banca împreună cu tovarășa Georgeta Tamaș, secretar al Comitetului județean Vaslui al P.C.R., care are de condus o adunare pe acest consiliu din care face parte și C.A.P. Bogdănești. Vin și președinții de C.A.P., și primarii. Înainte de adunare avem ocazia să aflăm de la ing. Peterfy Aron-Gabor, președintele C.A.P. Bogdănești, că tovarășii de la județ s-au convins că el nu se face vinovat de nimic. De la Ioan Bunu, inginer șef al Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Banca, județul Vaslui, aflăm că petrecerea organizată la căminul cultural Bogdănești în primăvara lui 1981 de confratele său Peterfy a marcat pentru acesta „cununia civilă și zece ani de căsnicie, ocazie cu care noi, colegii de la consiliu, ne-am hotărît să mergem să-i felicităm pe colegul nostru și atîta tot". Înainte de a pleca la Bogdănești, împreună cu primarul comunei, Dumitru Isac, inginerul Peterfy Aron-Gabor, pe neașteptate, începe să înjure ca la ușa cortului, nu pe cineva anume, ci, așa în general și în grup, pe cei care îl reclamă pe el degeaba și pun, iată, încă mai pun oameni pe drumuri pentru diverse scorneli. Îl rugăm să nu mai înjure. Așa, pur și simplu, să nu mai înjure. Cei din jur intervin prompt și colegial ; să nu luăm în seamă, asta n-are importanță, așa e firea lui. Aprins inexplicabil și încurajat la fel, Peterfy Aron-Gabor, etalînd o insolență dusă pînă în pragul huliganismului, decretează în fața clădirii din care ieșim că el nu mai ascultă nimic, nu mai discută nimic, că totul este deja verificat și e limpede că el n-are nici o vină. Pe drum spre Bogdănești, primarul Dumitru Isac insistă stînjenit că „așa e felul lui" cu care în comună „oamenii s-au deprins". Ceea ce încă nu știe primarul și ne mărturisește, apoi, că află abia azi sînt multe nereguli din cadrul C.A.P. cu care oamenii nu s-au deprins și, culmea, nu par a fi decișî să se deprindă. Menționăm cîteva. Vasile Răşcanu : „Brigadierul Ionel Stîngă nu face prostii cînd dă de băutură, dar nici treabă nu mai face. Anul trecut a semănat, în punctul Corbolea, 5 hectare cu soia, de care nu s-a ales nimic, apoi a însămînțat cu porumb în care a băgat vitele celor din satul Vișinari, așa că rezultatul a fost zero. Eu sînt bătrîn, soția la fel, dar mai lucrăm. Ionel Stîngă nu ne pontează." Toader Chirinuș : „În 1981 recoltele noastre foarte slabe au fost date pe seama muncii proaste dar nimeni nu mai vrea să-și amintească fapte ca acela că în timpul semănatului porumbului, cînd a fost vremea bună de semănat, tractoarele stăteau prin sat, pe drum, cu motoarele pornite cîte o jumătate de zi, că tractoriștii găsiseră de băut și stăteau la taciale pe la cîte o gospodărie ori pe la vreo cișmea. În brigada lui Ionel Stîngă. Dar cine să vadă, brigadierul ? Ionel Stîngă știe ce face. Cine duce acasă cît vrea și cît poate de pe holde în orice ședință îl va susține și va spune că e un brigadier minunat. Dar nu pentru C.A.P. este el atît de bun. La Orgoiești el este de fapt și șef de brigadă, că Bălan Vasile aproape nici să se semneze nu știe. Dar Bălan Vasile e membru în consiliul de conducere. În satul Vișinari, Ionel Stîngă face și pe cantaragiul. O știi el de ce. La Orgoiești griul se descarcă necintărît în fața magaziei și e băgat înăuntru cu gălețile, nimeni nu știe cît e și cum e apreciată cantitatea, se pare că din ochi. Normarea muncii tot după ochi se face. Unii prășesc manual și se normează prășit mecanic."

La sediul C.A.P. Bogdănești ne convingem că pe tot anul trecut nici un om din echipa lui Vasile Bălan n-are foaie de pontaj. La contabilitate nu există nici un document scris de Vasile Bălan, care ni se spune că acum se află la C.U.A.S.C. în calitate de membru al consiliului de conducere al C.A.P. Este o regulă aproape generală să nu se întocmească foi de pontaj oamenilor ? S-ar putea. Documentele unei ferme de care se ocupă, în calitate de economist de fermă, Maria Peterfy, soția președintelui, nu le putem vedea pentru că le ține acasă și, chemată din vecini de contabilul șef Cătălin Pahone, Maria Peterfy are delicatețea să ne transmită prin acest șef oficial al ei — sau subaltern neoficial ? — că nu vine. Se prezintă timplarul Gheorghe Olaru care este exasperat că de luni de zile muncește dar nu e plătit pentru că Maria Peterfy refuză să-i facă foaie de pontaj ca la ceilalți, iar soțul ei îl persecută pentru că soția lui Olaru, fostă contabilă șefă, a sesizat nereguli și i-a reclamat pe președinte. Contabilul șef ne spune că la sediul C.A.P. există condică de prezență. Dar n-o găsește. Azi nu s-a semnat. Condicile pe februarie, ianuarie a.c. și decembrie 1982 au dispărut. Ne sînt arătate cele pe august, septembrie și noiembrie anul trecut. În aceste trei luni Maria Peterfy n-a semnat niciodată. A primit însă retribuția netulburată. Contabilul șef nu are explicații, se pare că nu mai are nici glas. Evidența contabilă pe 1982 nu s-a încheiat. În schimb, bilanțul pe 1982 este de mult încheiat și semnat de contabilul șef și de președintele C.A.P.

Elena Olaru a fost și la nunta întîrziată a lui Peterfy Aron-Gabor. „Am dat și eu cîteva sute de lei, că toată lumea a dat. De fapt nunta a fost doar la primărie că ei aveau deja trei copii, dar au botezat cu acea ocazie și copilul cel mic, căruia i-au fost nași la biserică o tînără de aici din sat, care lucrează la o cofetărie în București, și tovarășul Ioan Bunu, inginerul șef de la consiliul nostru unic".

Primarul Dumitru Isac : „Eu la nuntă n-am fost. Adică la petrecere. Deși am fost invitat, nu zic nu. Dar a început de simbăta și era primăvara în timpul semănatului, trebuia să se ocupe cineva și de tractoare. Chiar dacă s-au supărat, eu am preferat să mă îngrijesc de semănături. Barem eu". Poate că are dreptate. Și totuși, oamenii nu dau semne că s-ar fi deprins cu neregulile așa cum crede primarul că s-au învățat cu aroganța trivială a fălosului președinte.

DORIN GHERGHINESCU

Drama de sub părul din strada Opriș

De curînd, cineva din conducerea Procuraturii Generale a R.S.R. ne spunea că aproape 90 la sută dintre memoriile adresate de cetățeni acestui înalt for reprezintă probleme legate de succesiuni, adică de moșteniri. Lăsînd la o parte faptul, nu întotdeauna lesne de lămurit, al contribuției unui urmaș sau altuia la înjghebarea unei averi (de orice valoare ar fi aceasta) ajunsă în fața împărțelii, prin justiție, se poate remarca, aproape cu regularitate cosmică, o deteriorare a relațiilor firești dintre cei aflați în fața „cozonacului" supus tăierii în felii. Deteriorare care ajunge pînă la ură încrîncenată, poate chiar pînă la crimă. Cam la așa ceva mă gîndeam după ce citisem rîndurile adresate redacției de către Nagodă . Joița, din București, str. Opriș Ilie nr. 25, sect. 4 și prin care semnatara ne solicita sprijinul împotriva chiar a copiilor soțului său, pe care-i crescuse împreună cu acesta, îndată după moartea mamei lor, adică de la 3 și, respectiv, 2 ani, de fapt ca și copiii ei, ducîndu-i pînă la meserii și funcții dintre cele mai onorabile : unul, Nicolae, inginer constructii, celălalt, Constantin, maistru principal la o filatură. Cel mic, Pompiliu, frate numai de tată cu cei doi, este tehnician constructor.

Ce s-a întîmplat în casa de sub bătrînul păr din str. Opriș 25 ?

În urma decesului soțului său, Nagodă Joița cu cei trei copii vin la succesiune, pentru partea de avere ce-i aparținuse acestuia, adică pentru jumătate din cele agonisite, cealaltă urmînd să aparțină doar celor doi fii mai mari, rezultați din prima căsătorie a tatălui. Generoși, Nicolae și Constantin cedează părțile lor mamei (vitrege) și fratelui lor (vitreg și acesta), de unde se poate deduce că raporturile de familie erau excelente la acea dată (anul 1972 cînd s-au întocmit formele de succesiune), pentru ca mai tîrziu, adică chiar foarte tîrziu, în 1981, să înceapă primul proces intentat de cei doi fii mamei lor (vitrege), pentru partea lor de moștenire din ceea ce se cuvenise mamei lor (bune) și de care ei nu se folosiseră.

Legea, în interpretarea celor care au judecat, le dă dreptate fraților Nicolae și Constantin Nagodă, obligînd-o pe Joița Nagodă la unele plăți. Dar cei doi nu sînt mulțumiți. Ei fac recurs, cer o nouă expertiză privind valoarea casei părintești, sumele cresc destul de mult în noua variantă, și-li se adaugă altele noi : bani pentru fructele cireșului și părului sub frunzele cărora s-au jucat copiii aceștia cînd nu deveniseră oameni mari și nu știau că vor fi, cîndva, răsplătiți pentru paguba de a nu fi strîns și ei din fructele viitoare deoarece fiecare ajunsese la casa lui (cam 11 ani !).

Ce s-a întîmplat în casa din str. Opriș 25 ?

Greu, foarte greu de spus. Vecinii, nu unul, ci toți, spun că familia era unită, exemplară. Joița Nagodă zice că le-a refuzat celor doi niște bani ca ei să se poată duce la Olimpiadă. Constantin Nagodă este de părere că a fost înșelat, că ani de zile el n-a știut că avea drepturi, că a ajuns să-și facă locuință personală, de 200 de mii, deși el o avea pe aceea a tatălui său și a măicuței sale (bune), căreia îi se datorează tot ceea ce există acum acolo. Vecinii spun că, mai ales după ce Pompiliu a trecut „pe leafă", s-a betonat și asfaltat curtea, s-au ridicat gardul din prefabricate și porțile de metal, s-au reconstruit cele două camere, avariate la cutremur, curtea a fost înălțată cu 50 de cm pentru a împiedica stringerea apei și deteriorarea casei, s-au făcut sobe noi, s-a introdus instalația de încălzit etc. Constantin afirmă că se judecă numai pentru o porțiune a terenului, dar că de fapt îi se datorează mai mult, pentru că părinții săi (cei buni, firește) au mai cumpărat cîte o bucățică, azi un 60 de metri, mîine alți 20. Mă incită să merg acolo, pe teren, să văd ce case, cei puțin 300 de mii de lei valorează azi ! Chiriașa plătește cam 230 de lei pe lună, bani care, socotiți pe 11 ani, fac sume frumușele, nu glumă ! Mă gîndesc că și Nagodă Nicolae, pe care nu l-am găsit, fiind plecat la Slatina, este de aceeași părere cu fratele său (bun), întrucît ambii au făcut acțiunile din justiție, dacă nu și mai abitir, deoarece acesta din urmă, adică Nicolae, a reclamat-o pe mama sa (vitregă) și Procuraturii afirmînd că a falsificat niște acte pentru locul de veci, fapt pentru care femeia a și fost convocată la miliție.

La fața locului. O stradă cu case mărunte, în prag de primăvară... Frontul robust al blocurilor din Șoseaua Olteniței își aruncă de pe acum umbra peste ele. Sînt supuse demolării. E clar și am văzut și-n acte. Construcția este curată. Cea „mare" are trei camere : două dormitoare și la mijloc, o sufragerie. Vagon. Sau : dintr-una într-alta. În curte, alte două cămăruțe din paiantă și o femeie care se agită, de colo-colo, ținînd mîna la gură în semn de mare îngrijorare : „Ne dă afară cu licitația sau nu ?" Căci cei doi frați au obținut scoaterea casei la licitație. Termenul se apropie. Ce se va întîmpla ? Nici noi nu știm !

Cîteva „amănunte" : valoarea locativă a casei este de 29 738 lei ; după părerea experților (varianta a doua) ea a ajuns la peste 135 mii lei ; unul din cei care au semnat aprecierea se află închis (știre apărută în „Informația Bucureștiului" din 16 noiembrie 1982) ; simplă coincidență? frații Nicolae și Constantin și-au reglat actele privind partea lor de moștenire revenită ca urmare a decesului mamei lor, încă din iunie, anul 1972, adică la numai cîteva luni după tristul eveniment al morții tatălui, fără a se prevala însă de ele, pînă de curînd ; oare de ce ?

Răspunsul poate reieși din vorbele pe care mi le-a aruncat în timpane Nagodă Constantin cînd l-am întrebat ce se va întîmpla dacă la licitație vor obține o sumă mică ? „O dăm și pe 10 mii, o dăm și gratis statului, numai să-i vedem scoși în stradă !"

EMANUEL VALERIU

Cui folosește jocul „de-a șoarecele și pisica"?!

Vom continua, în ancheta de azi, să urmărim alte aspecte izvorîte din lipsa unor tarife adecvate pentru tancurile petroliere, aspecte care, uneori, degenerează în încălcări și abuzuri care nu au nimic de-a face cu etica și echitatea noastră socialistă. Subliniam în ancheta : „Ca în povestea cu ciobanul", că există unele tancuri pentru care lucrările sînt foarte bine plătite, iar altele, în care oamenii fac o muncă extrem de grea — foarte prost plătită. Cunoscîndu-se bine această stare de fapt (pare-se, mai puțin de cei care întocmesc tarifele !), se oferă echipelor, în mod echitabil, și lucrări dintr-o categorie și din cealaltă. Aceasta este, ca să spunem așa, condiția tacită într-o astfel de angajare, pentru că altfel nimeni nu se angajează să primească doar tancuri de combustibil — foarte prost plătite. Uneori, în contul promisiunii (care ține loc de cele mai multe ori și de notă de comandă fermă), oamenii execută și lucrările de pe tancurile mult solicitate, comenzile urmînd efectuării lucrărilor. Se mai întîmplă însă, după cum vom vedea, că după ce le-au efectuat pe cele foarte bine plătite, să nu primească altceva decît o. întrebare, pusă de cei care făcuseră promisiunea : „Ați avut comandă ? De ce le-ați făcut ? N-o să vă plătim !" De aici încolo începe un joc de-a pisica și șoarecele, echipa în cauză se face că lucrează la tancurile prost plătite — pentru care există comandă, cealaltă parte nu dă comanda în cauză, așteptînd terminarea lucrărilor de pe tancurile ocolite de toată lumea.

Cele relatate pînă acum conțin esența unui caz concret, petrecut cu aceeași echipă a lui EGCL Negrești Oaș, pe vasul „Frăsinet". Li s-a dat o comandă fermă pentru 3 tancuri de combustibil (prost plătite), comandă pe care au acceptat-o deoarece li s-au promis alte 3 tancuri de balast, drept recompensă. Pentru convingere că așa stau lucrurile li s-a emis și comandă pentru acestea din urmă, pornită pe filiera aprobărilor. Pentru a avea siguranța că așa vor decurge lucrurile, oșenii au lucrat, concomitent, și la tancurile de combustibil și la cele de balast pe care le-au terminat mai întîi (și mai înainte de apariția aprobărilor), lăsînd în rezervă terminarea celorlalte, de combustibil. Starea de înechitate despre care vorbeam la început s-a instalat prin întrebarea, pornită chiar de la cei care promiseseră rezolvarea, „de ce ați executat aceste lucrări ? Aveți comandă ?" Cum răspunsul nu era de găsit nicăieri, băieții lucrînd fără comandă fermă, a început acel joc de-a pisica și șoarecele, ei, oșenii, apărînd și dispărînd de la lucru, sperînd astfel (speranță îndreptățită, am zice noi) că lucrările care mai erau de executat la tancurile de combustibil îi vor obliga pe cei care le făcuseră promisiunea să și-o respecte, adică să dea viză favorabilă pentru comanda ce pornise spre aprobare.

Desigur că degetul arătător s-a îndreptat spre ei, oșenii : din cauza lor vasul a intrat în șantier astfel, adică într-unul din tancurile de combustibil nu se putea lucra. Nici în celelalte două, lucrările nu nu se puteau efectua din cauză că rămaseseră magazitle de deasupra lor necurățate (?!). În ce privește tancurile de balast executate de ei — tăcere. O tăcere care nu i-a împiedicat pe cei în măsură să rezolve lucrurile, să nu o facă măcar în ultimul ceas. Pare-se că alte interese erau la mijloc. În nici un caz ale vasului ! În nici un caz ale Navromului ! Pentru că ei, oșenii, au încercat să-și spele păcatele întîrzierii lucrării la tancurile prost plătite (singurele la care aveau comandă !), încercînd să-și facă lucrările în șantier. Numai că au întîmpinat piedici chiar de la cei care le promiseseră marea cu sarea — în final, tancul 13 rămînînd nereparat, tocmai din cauza neefectuării lucrărilor finale de către ei. Pentru celelalte două însă oșenii au note de recepție, semnate de cei de pe vas la ora efectuării lucrărilor, lucrări negate în totalitate de cel care răspundea din partea NAVROM-ului de ele — Dan Ștefănescu de la serviciul Prestări-servicii-reparații nave.

Greu am reușit să dăm de urma Jurnalului de mașini al navei „Frăsinet". Un greu „preparat" chiar de cel care-l deținea, ajutat firește de Dan Ștefănescu. Am fost plimbați o zi și jumătate pentru a ajunge la el, nu numai noi, ci și cei la care am apelat să ne ajute — inclusiv comandantul navei. În final, perseverența noastră (la care cei în cauză, probabil, nu se așteptau!) ne-a adus mult căutatul jurnal în față. Ce piese rare conținea el de am fost puși să ne învîrtim atîta vreme în jurul lui ? Mai întîi, erau consemnate acolo zilele în care oșenii lucraseră pe vas și, deloc de trecut cu vederea, tancurile la care se lucrase — printre care și tancurile fără comandă — cele foarte bine plătite. Cu totul, se consemnează în jurnal, vreo 19 zile de lucru. Și credem că faptul pe care îl aveau de ascuns era următoarea adnotare din ziua de 19 octombrie 1982 : „La orele 8,00, la navă, s-a prezentat echipa condusă de Mircea Ștefan de la cooperativa „Ancora" compusă din 16 muncitori, pentru curățirea magaziilor de tancuri". Să fie această echipa despre care mecanicul șef, Vădeanu Constantin, ne sounea că a semnat „recepția lucrărilor efectuate pe vas, echipa care a terminat lucrările abandonate de oșeni ? !" Cum o alta nu apare pe traseul jurnalului, înclinăm să credem că da ! (După cum, tărăși înclinăm asupra acestui aspect, prin încercarea de a nu ajunge să descoperim acest lucru — mai ales că de la „Ancora" ni s-a spus că nu au avut nici un șef de echipă Mircea Ștefan. Atunci, care este echipa fantomă care totuși a încasat banii de pe munca oșenilor ?!) Cum ar fi putut o echipă să termine, într-o singură zi, lucrările oșenilor atît de grav sancționați — pentru că, în jurnal, echipa în cauză, nu mai apare în nici o alta ? ! Cine deci, în final, a încasat banii pentru aceste lucrări ?

Este o întrebare la care noi nu am primit răspuns, dar cei în drept să o facă sînt rugați să cerceteze firele încîlcite ale acestui caz. Pentru că, pentru explicarea acestei probleme, noi am primit 3 variante care se bat cap în cap. 1. Plata a primit-o echipa care a terminat lucrările abandonate de oșeni (subliniere a lui Constantin Vădeanu, mecanicul șef, nefiind combătut inițial în această afirmație, de Dan Ștefănescu, de față la discuție). 2. Lucrările ar fi fost terminate cu mijloacele bordului, adică. cu oamenii bordului. (Explicație dată de același Dan Ștefănescu, după ce a constatat că varianta Vădeanu — care a semnat acele note de recepții — nu-și găsește explicația, nefiind găsită echipa în cauză !) 3. Banii nu i-ar fi luat nimeni ! Lucru greu de crezut și, oricum, greu de plasat în limitele unei echități a muncii !

Nu ar fi drept, cită vreme doar un tanc de combustibil a rămas necurățat (vorbind despre cele la care existau comenzi ferme !), ca o altă echipă, care a lucrat o singură zi să culeagă roadele unei munci de aproape o lună de zile, muncă extrem de grea, ocolită de toată lumea din cauza slabei retribuiri. După cum, tărăși nu ar fi drept ca o muncă executată (mai rămînînd doar capacele tancurilor de pus — după cum mărturisește echipajul, care neagă că ar fi executat cu mijloacele lui amintitele lucrări), să fie încasată de altcineva. Pentru că oșenii nu și-au terminat lucrările pot fi sancționați, dar nu neprimind nici un ban pentru munca depusă, mai ales că nu din cauza lor, în primul rînd, s-a ajuns la această situație. Dar pentru ce au muncit — și au muncit — trebuie să fie recompensați materialicește.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

(Urmare din pagina 24)

ori căi dintre cele mai ocolite. Mai întîi ne-am oprit la Anina, unde oameni calzi, primitori ne-au făcut să ne simțim ca acasă. A fost un spectacol condensat desfășurat cu ochii la ceas fără însă a-i priva pe oameni de nimic din ceea ce le puteam oferi astfel încît imaginea potențialului nostru să le fie întreagă. La un moment dat, jumătate din noi s-au urcat într-un autobuz, pus la dispoziție de organizatori, și s-au îndreptat spre celălalt punct al programului nostru, restul membrilor cenaclului continuînd spectacolul început la Anina. La Moldova Nouă cenaclul venea pentru prima oară în existența sa. Drumul anevoios nu ne-a împiedicat însă să ajungem cu bine și, în formula completă din cea de-a doua parte a manifestării noastre, să facem și aici un spectacol mare. Imoresia de bună ospitalitate a fost reconfirmată. Ne-am simțit atît de bine încît n-am mai fi plecat. Dealtfel, la Moldova Nouă am consemnat și cel mai lung spectacol al microstaginii noastre. Din el n-au lipsit cîntecele de adîncă semnificație ale cenaclului, dar și acelea de semnificație „locală" : „Cîntec bănățean", și „Colindul Dunării", interpretate de Vasile Șeicaru. Remarcabil în întregul său efortul echipei care aici și-a dovedit forța și omogenitatea. Geana zilei următoare cînd, în fine, ajungeam să ne culcăm pentru cîteva ceasuri, ne descoperea în lumina unei isoravi de care eram mîndri : în urma noastră, la Anina și Moldova Nouă, oamenii care ne văzuseră începeau o nouă zi fericiți.

Ultima zi a șederii noastre în Caraș-Severin înainte de a coborî spre Mehedinți a cuprins două spectacole pentru aceia ce ne-au fost gazde pe toată durata microstaginii noastre din acest județ, oamenii din Herculane. Pentru ei și pentru cei aflați la odihnă și tratament mica sală a casei de cultură în care ne-am desfășurat manifestările a creat parcă ambianța unor spectacole de salon. În primul dintre ele chiar, spectatorii prezenți s-au obișnuit mai greu decît speram cu varietatea atît de pronunțată a cenaclului sau, mai bine zis, cu partea rock a acestuia. Încet însă oamenii s-au mai dezmorțit, întinerind parcă, simțind că au în noi prieteni ce le vor bine, s-au scuturat de haina prejudecăților intrînd în acel proces de metamorfozare pe care-l inițiază cenaclul. La cel de-al doilea spectacol n-a mai fost nevoie de acea perioadă de tatonare în care stagnasem inițial. Prezența la această manifestare a primarului orașului Herculane — Victoria Stanciu — o femeie a cărei tinerețe face parte reclamă calităților curative ale stațiunii, molipsește. Am salutat totodată cu bucurie prezența la spectacolul nostru a unei campioane a gîndirii, Margareta Mureșan, care alături de Vali Ionescu și Ilie Năstase prelungește șirul marilor campioni care ne-au onorat cu prezența. A fost o seară în care poezia a avut un spațiu mai larg ca de obicei, cu prezența poeților Valeriu Armeanu și Sabin Oprescu, cu recitări ale conducătorului cenaclului din Eseniu, Blaga, Beniuc, din creația proprie. Cu totul excepțional ni s-a părut momentul de dragoste reflectat în versuri și cîntec unde creația ultimă a lui Ștefan Hrușcă și Adrian Păunescu, „La mulți ani, mama ta", a făcut o nouă apariție. Semnalăm în acest cîntec una din marile creații de acest fel scrise în ultima vreme în muzica tînără. Herculane a încheiat microstaginea din Caraș-Severin lăsîndu-ne în minte limpede convingerea că tot ceea ce am făcut acum trebuie reînnoit cît mai curînd posibil.

Să o luăm mecanic!

Noaptea, între 12 și 13 martie, la hotelul „Roman" din Băile Herculane unde erau cazați membrii Cenaclului Flacăra, sună telefonul în camera poetului Adrian Păunescu ! Șeful de lucrări Lucian Pogorschi, de la Facultatea de mașini-unelte a Universității craiovene, roagă pe conducătorul cenaclului să se întîlnească în cursul zilei următoare, la hotelul „Afrodita", cu absolvenții acestei facultăți. În pofida greului maraton de cultură adevărată, ce a ajuns cu siguranță în sufletele tinerilor din județul Caraș-Severin și a timpului scurt care-i rămîne pentru odihnă, acesta acceptă invitația.

Ce l-a determinat pe șeful de lucrări să facă această invitație am aflat la „Afrodita", unde așteptau cincizeci de studenți cu familiile lor și cinci cadre didactice. „Aici a avut loc banchetul de sfîrșit de facultate. Ce m-a impresionat a fost faptul că prin boxele magnetofonului, ce însoțește o astfel de sărbătorire, au răsunat numai cîntecele Cenaclului Flacăra și vocea conducătorului acestuia. Frații Hariton și Marian Mîță ce urmăresc cenaclul de la începuturile lui și care au făcut înregistrările, au demonstrat, încă o dată, că mesajul artei și culturii care nu face rabat și își păstrează ștacheta ridicată are întotdeauna ecou în viața de toate zilele a oamenilor.

S-au pus întrebări poetului Adrian Păunescu, ce și-au găsit răspunsul, s-au dezbătut probleme ce interesează tineretul din România. S-au ascultat, de pe bandă, cîntece ale membrilor Cenaclului Flacăra, iar în încheiere s-a cîntat „Treceți, batalioane române, Carpații !"

VICTOR RADULESCU

Semnalăm tendința păgubitoare și jenantă, care nu se referă la un spectacol sau altul, de-a intra pe pile și favoritisme în sălile unde Cenaclul Flacăra își desfășoară manifestările sale. Rugăm organizatorii manifestărilor noastre viitoare să ia toate măsurile pentru a curma această stare de lucruri defavorabilă actului educativ pe care-l întreprindem.

Dulce Mehedinți

Localități : Orșova, 13 martie 1983, orele 16 și orele 20, sala Casei de cultură ; Drobeta-Turnu Severin, 14 martie, orele 14, Casa copilului din localitate, orele 16 și orele 20,30, sala Casei de cultură.

Durate : 3 ore și 45 de minute, primul spectacol de la Orșova ; 5 ore următorul din aceeași zi la Orșova ; 1 oră și jumătate spectacolul dat la Casa copilului din Drobeta-Turnu Severin ; 4 ore în primul spectacol din sala Casei de cultură din Drobeta-Turnu Severin ; 5 ore în cel de-al doilea, desfășurat în aceeași seară.

Număr de spectatori : 1 500, în cele două spectacole de la Orșova ; aproape 2 000 în manifestările noastre de la Drobeta-Turnu Severin.

Calitatea spectacolelor : foarte bune spectacolele de la Orșova ; emoționant cel desfășurat la Casa copilului din Drobeta-Turnu Severin ; de înaltă ținută cele două care au urmat.

Atmosfera : În toate aceste manifestări, pricinică desfășurării artistice. Ne-au primit cu toată căldura oamenii Orșovei. Buna comunicare și sincerul entuziasm au fost caracteristicile manifestărilor noastre de la Drobeta-Turnu Severin.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

18 martie — Slatina
19 martie — Pitești
21 martie — Slobozia
22 martie — Brăila
23 martie — Tulcea
24 martie — Constanța
25 martie — Medgidia
27 martie — București

Anunțăm pe iubitorii Cenaclului că spectacolul programat în București pentru 20 martie nu va avea loc.

Noutăți : Notabilă a fost prezența pe scena cenaclului a interpreților cîntecului mehedințean Angelica Stoican și Anica Ganțu, precum și a extraordinarului trompetist Constantin Gherghina. A debutat grupul „Cerna", interpretînd „Noi lacomii". „Ecoul" a cîntat în premieră cîntecul lor „Coșmarul".

Aportul organizatorilor : Foarte bun. Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Mehedinți, tovarășul prim-secretar Virgil Marcoșinu, pentru sprijinul acordat desfășurării manifestărilor noastre. Excelent, aportul organizatorilor utecriști precum și al celorlalți factori, implicați în aceste acțiuni cultural-educative. Bravo !

Într-o notă de bună receptivitate s-au desfășurat manifestările noastre de la Orșova unde aveam să fim întîmpinați cu multă căldură și cu răbdarea lăudabilă de a descoperi toate valențele actului artistic. Cîntecele cenaclului au primit și aici voturi pentru topul Flacăra instituit chiar de la începutul manifestărilor noastre. Dar iată preferințele oamenilor din Orșova : 1. „Iancu la Țebea" (autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru) ; 2. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă) ; 3. „La adio" (Vasile Șeicaru) ; 4. „La o cană cu vin" (Ecoul) ; 5. „Totuși iubirea" (autor Majay Győző, interpret Ildiko Szabo). Aceasta la primul spectacol. La cel de-al doilea terahiile au diferit în bună măsură : 1. „La adio" (Vasile Șeicaru) ; 2. „Iancu la Țebea" (autor Adrian Păunescu interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru) ; 3. „La o cană cu vin" (Ecoul) ; 4. „Zurgălăul" (Mihaela Popescu) ; 5. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă). Dincolo de această întrecere, care, de ce să nu recunoaștem, stîrnește multe orgolii, incită pe mulți dintre membrii cenaclului aflați în luptă pe acest cîmp de bătălie al artei care este scena, manifestarea noastră a fost mult mai bogată. L-am surprins pe Valeriu Penișoară, aflat într-o poziție dezavantajoasă în top, desfășurîndu-și întreg talentul de care dispune între forța cîntecului „Inutile sedințe" și suavitatea cîntecului său de dragoste „Abia acum" (versuri de Adrian Păunescu). Arpad Domokos care, se pare, nici el nu se află încă printre favoriții publicului, a cîntat un superb cîntec pe versurile lui Mihu Dragomir, „Ai rămas". De o foarte bună primire s-a bucurat Mihaela Popescu a cărei voce impresionantă o îndreptățește să spere mai mult din partea oamenilor, prea grăbiți uneori în aprecierile lor. Ducu Bertzi a intrat în concursul acestei etape a topului nostru cu un cîntec de la care speră, pe teritoriul oltean, o ascensiune sigură și rapidă : „Craiova, my love" (autor Adrian Păunescu). Momentul de vîrf al serii l-a prilejuit exemplul campioanei Margareta Mureșan care de ziua ei a dorit să fie, din nou, prezentă la o manifestare a cenaclului. I-am dorit „La mulți ani cu sănătate" și succes în activitatea competițională, extinzînd gîndul nostru asupra sportivilor craioveni aflați în preajma celei mai importante confruntări din istoria fotbalului de club de la noi.

A doua zi la Drobeta-Turnu Severin am preferat celor cîtorva ore de odihnă pe care le meritam din plin să acceptăm invitația de-a ne afla în mijlocul copiilor orfelinatului din localitate. A avut loc aici o întîlnire emoționantă cu micii oameni cărora societatea, noi acum, cu puținul pe care li-l puteam oferi, toți oamenii care-l înconjoară se străduiesc să le facă o copilărie fericită asemenea celorlalți copii ai României de azi. De la „Rugă pentru părinți" pînă la povestea hazlie a celor de la „Mesaj" totul avea să li se pară minunat micuților noștri spectatori. Cu toată tandrețea la care l-a predispus această întîlnire, poetul Adrian Păunescu scrie și citește o poezie adresată copiilor din acest orfelinat. Cele două spectacole care au urmat au fost oglindă fidelă a dorinței extraordinare a oamenilor de aici de a comunica. A fost o atmosferă deschisă și entuziasmantă. Presați de marea cerere de aici am introdus oamenii pe scenă și în toate spațiile care mai permiteau acest lucru și împreună am făcut să triumfe și aici spiritul tînăr în expresia sa artistică. Iată și opțiunile tinerilor severineni pentru topul nostru care au fost exprimate astfel pe totalul celor două spectacole : 1. „Iancu la Țebea" (Adrian Păunescu — Ildiko Szabo, Vasile Șeicaru) ; 2. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă) ; 3. „La adio" (Vasile Șeicaru) ; 4. „La o cană cu vin" (Ecoul) ; 5. „Zurgălăul" (Mihaela Popescu).

Craiova, între jenant și incomparabil

Localitatea : Craiova, 15 martie, orele 18, Sala Sporturilor, și 16 martie, orele 17,30, Hotelul Jiul.

Durate : 6 ore spectacolul programat în Sala Sporturilor și o oră și jumătate, extraordinara manifestare din ziua marii victorii oltene.

Număr de spectatori : 5 000 la Sala Sporturilor și aproximativ 50 000 în piața din fața Hotelului Jiul.

Calitatea spectacolului : bun primul; triumfător acela care a urmat întîlnirii dintre echipa craioveană și adversara sa.

Atmosfera : inconstantă la primul spectacol, cu unele momente de cădere și altele de înaltă trăire artistică, fantastică la manifestarea de la Hotel Jiul.

Aportul organizatorilor : slab la spectacolul prim de la Sala Sporturilor ; spontan la manifestarea și ea spontană de la Hotelul Jiul în ziua următoare. Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Dolj, tovarășului prim-secretar Ion Radu, a cărui prezență discretă dar încurajatoare o salutăm și pe această cale, pentru înțelegerea acordată oamenilor care au simțit nevoia de a sărbători printr-o expresie spirituală marea victorie sportivă.

Prima seară la Craiova a fost o încercare grea pentru noi toți. Și nici n-ai crede cum un spectacol ca acesta, în condiții așa-zise normale, ne-a putut pune în situația de a crede la un moment dat că totul este zadarnic, că eforturile scenei nu primesc nici un ecou din partea unora aflați în sală. Dar n-a fost așa ! Deși mai epuizați ca oricînd, în spectacole similare, am simțit la sfîrșitul primei noastre manifestări din Bănie și căldură și înțelegere și, în fine, satisfacția efortului împlinit, dar mai ales speranța unor întîlniri viitoare peste stacheta scăzută a acelei seri. Și, iată, prima ocazie s-a arătat chiar a doua zi. Organizatorii ne-au mărturisit cu o zi înainte că își declină competența organizării unui spectacol în ziua importantei confruntări fotbalistice de pe „Central". Argumentele lor erau destule și deși nu eram convinși de greutatea lor, am acceptat această situație. Am acceptat-o pînă la aflarea rezultatului final al meciului de fotbal care a rupt zăgazurile unor bucurii de mult aminate, ce au declanșat manifestări a căror spontaneitate ne-a cuprins și pe noi făcîndu-ne să nu rămînem, nici nu s-ar fi putut, insensibili la tot ce se petrecea în jur și să ne implicăm direct în acțiunea de valorificare a acestor energii. Toată porțiunea centrală a orașului, de la „Minerva", pe Calea Unirii, pînă în Piața Centrală și mai jos, pînă în Valea Vleicii, era cuprinsă de o forfotă de nedescris. Bucurie mare, ce mai, și asta se citea pe fața oricui și era limpede pentru oricine. Toată lumea venind puhoi dinspre stadion se îndrepta pe această rută spre zona hotelului Jiul, unde era cazat cenaclul nostru. Și pentru ca toți acești oameni să nu fie puși în situația de a transforma marea și îndreptățita lor bucurie într-o manifestare contrară regulilor fair-play-ului, conducătorul cenaclului nostru a răspuns printr-o idee care i-a electrizat pe toți.

La balcoanele blocurilor turn din împrejurimi, pe terasele lor superioare, pe camioane, peste tot unde se pot cocota, au stat oameni ale căror chipuri păreau luminate de o stranie frumusețe căci, ce altă explicație ar fi, bucuria din suflete li se revărsase cu siguranță pe fețe. O vreme s-a cîntat fără microfoane, din pricina unei ciudate pene de curent și dacă mai spunem că distanța ce-i despărțea pe cei din cenaclu de ceilalți era de trei etaje, vă dați seama, condițiile desfășurării unei asemenea manifestări n-au fost nici ușoare, nici avantajoase, dar extraordinara dispoziție a tuturor le-a surmontat cu repeziciune. S-a cîntat victoria sportivilor olteni nu doar ca o victorie locală, ci cu gîndul la eforturile făcute de întreaga țară în epoca Nicolae Ceaușescu, pentru valoare în general, pentru climatul necesar desfășurării sale, în special. „O șansă păcii", a cîntat deci șansa fundamentală a acestei victorii ca a oricăreia într-un asemenea cadru. La un moment dat au apărut cîteva fulare ale echipei Kaiserslautern, iar oamenii văzîndu-le, au început să fluiere. Adrian Păunescu însă a intervenit, cerînd să fie omagiați într-un impecabil spirit fair-play adversarii noștri, pe care i-am depășit fiindcă am fost mai buni. Cea mai extraordinară întîmplare a cenaclului din toată istoria sa a dovedit că și în poziția de spectatori de sport, românii pot aprecia cultura. Cu emoție i-am auzit pe oamenii care doar cu cîteva ceasuri înainte strigaseră pînă la victorie numele echipei lor, recitînd impresionabil, cu aceeași forță, „Oda în metru antic" a lui Mihai Eminescu. Am cîntat cu toții cîntece de țară, cîntece revoluționare, numele lui Ștefan, Mihai, Tudor, Iancu, numele președintelui Nicolae Ceaușescu. Am cîntat pentru Craiova și marea sa echipă, Universitatea, simțind în modul prin care oamenii aderau la manifestarea noastră, forța spirituală pe care o reprezintă azi Cenaclul Flacăra. Se înserase de mult, dar chipurile radiind de fericire păstrau în jur întreagă acea lumină alimentată de certitudinea unei mari victorii. Toată această masă de oameni fericiți cîntau triumfător: „Trăiască în sănătate / Cîrmaciul țării noastre / Conducător de țară / Conducător de oaste / Trăiască demnitatea / Trăiască omenia / Trăiască libertatea / Trăiască România".

(Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883)

Herculane, noaptea între 12 și 13 martie

Urca-n top „Iancu la Țebea"

Localități : Caransebeș, 9 martie 1983, orele 16 15, sala Casei de cultură; Reșița, 9 martie, orele 21,30, și 10 martie, orele 18, Sala sporturilor ; Anina, 11 martie, orele 15,30, sala Casei de cultură ; Moldova Nouă, 11 martie, orele 19, sala Casei de cultură ; Herculane, 12 martie, orele 16,15 și orele 20, sala Casei de cultură.

Durate : 3 ore și jumătate la Caransebeș ; 5 ore și 8 ore și jumătate, cele două spectacole de la Reșița ; 4 ore manifestarea noastră de la Anina ; 6 ore și 45 în aceeași zi la Moldova Nouă ; 3 ore și jumătate și 5 ore și jumătate au durat cele două succesive de la Herculane.

Număr de spectatori : 800 în sala de la Caransebeș ; 6 000 în cele două spectacole de la Reșița ; cîte 700 la Anina și Moldova Nouă ; 1 000 în cele două manifestări de la Herculane.

Calitatea spectacolelor : În ciuda unor premise județene defavorabile, la Caransebeș, prin modul în care s-au implicat în actul artistic și educativ în care s-a constituit manifestarea noastră, artiști și spectatori au înfăptuit un spectacol unic ; foarte bune spectacolele de la Reșița ; excepționale spectacolele de la Anina și Moldova Nouă ; foarte bune spectacolele care au încheiat la Herculane microstagiunea noastră din județul Caraș-Severin.

Atmosfera : Caldă, primitoare, entuziastă, receptivă în toate manifestările noastre. Publicul, peste tot în Caraș-Severin, a arătat că știe să primească și să dea cu o aceeași neîngrădită bucurie.

Noutăți : A fost prezent pe scena cenaclului Corul Mioriția, mîndrie spirituală a Reșiței și a Banatului, condus de Doru Morariu ; Costas Caracostas a cîntat pentru prima oară în public un șlagăr al trupei Credeence Clearwatter Revival. Au revenit pe scena cenaclului lăsînd o bună impresie cîntăreții reșițeni Cristian Buică și Marcel Colcer (cîntînd și împreună sub numele „Atheneum") și a devenit nou membru al cenaclului Dinu Olărașu. Alte prezențe : poeții Valeriu Arineanu și Sabin Opreanu.

Aportul organizatorilor : Microstagiunea noastră din Caraș-Severin, deși începută la Caransebeș sub auspicii mai puțin îmbucurătoare, a fost în final, în general, un succes al cărui efect benefic ne-a făcut să trecem peste șocul inițial, să uităm repede ce-a fost rău și să reținem din tot doar binele. Mulțumim conducerii de partid a județului Caraș-Severin, tovarășului prim-secretar Nicolae Bușui, pentru preocuparea de-a oferi tinerilor posibilități reale satisfacerii nevoilor lor. Remarcăm efortul oamenilor capabili ai organizației de tineret a județului de a repara ceea ce alții erau să strice definitiv. Mulțumim dragilor bănățeni din Caraș-Severin.

Caransebeș, 9 martie. La sosirea noastră în localitate — surpriză mare ! Mărturisim că la insistențele autorităților județene U.T.C. acceptasem ca în această zi să susținem două spectacole, unul la Caransebeș și celălalt la Reșița (unde ni s-a spus, cererea era foarte mare și față de programul inițial era nevoie de o suplimentare). Am fost asigurați că totul va fi normal, că vom avea condiții tehnice suficiente la Caransebeș încît să putem trimite, din timp, toată instalația noastră la Reșița unde să putem intra direct în spectacol. La Caransebeș, însă, scena era goală și doar undeva într-un colț — o mică stație cu două microfoane care împreună abia dacă reușeau să sune ca-ntr-o gară oarecare.

Căutînd să ne descurcăm, găsim prăfuit, într-un colț, un pian pe care-l la în stăpînire Ionuț Vădova. Jerry Schwartz își găsește, nu știu de unde, un contrabas și „Flacăra Pop", cu Zărnescu la o chitară cu rezonanță, este aproape în stare de funcționare. Pentru Beianu, tobosarul trupei, nu găsim însă nimic și, desigur, nici pentru trupele rock nu se întrevede vreo soluție.

Ne-a bucurat înțelegerea arătată de public situației create, marele buchet de flori pus în mijlocul scenei ne-a mai înviorat iar prezența în sală a patru entuziaști lugojeni, veniți și aici cu steagurile lor tricolore sub faldurile cărora ne-am desfășurat de atîtea ori manifestările, aduse să lumineze și aici chipurile și conștiințele oamenilor, ne tonifică de-a binelea.

Mihaela Ponescu, cîntînd și aici excepțional, încearcă, prima, adaptarea la noile condiții. Un moment de haz general este declanșat la acțiunea deplasării pianului, la care participăm cu toții. Totul scîrțîie și ne și mirăm cum din această cutie prăfuită ies încă sunete muzicale. Cenaclul „pianului" era sorbilnit cu o mătură căreia poetul Adrian Păunescu, făcînd haz de necaz, îi aduce laude. Am cîntat cu oamenii ale căror piepturi au tinut loc de difuzoare. „Treceți, batalioane române, Carpații" sună magnific. Și parcă toate ar fi putut fi uitate dar cum să uiți faptul că la Caransebeș am fost nevoiți să cîntăm rock pe chitare reci ? Și chiar dacă intenția noastră de-a rămîne aici cu încă un spectacol suplimentar, în condiții normale, n-avea să se împlinească, am rămas două această întîlnire cu sentimentul datoriei împlinite și cu dorința de-a reveni cît mai curînd printre niște oameni pe care i-am simțit prin dorința lor de cultură aproape de sufletul nostru.

N-am mai putut rămîne la Caransebeș, deși am fi vrut pentru a ne revanșa : la Reșița erau așteptați de cîteva mii de oameni care nici ei n-aveau vreo vină că unii au încurcat treburile. Dovada bunelor lor intenții a fost și faptul remarcabil că au știut să aștepte răbdători mai bine de două ore și jumătate un spectacol pe care-l știau programat la o oră certă. Fără să mai pierdem timp, propunem reșițenilor să participe, exprimîndu-și preferințele, la topul nostru. Și iată momentele cele mai importante ale desfășurării sale : La cîntecul „Ordinea de zi" oamenii încep să scandeze : „Pace, pace". Întrerupem și cîntăm „Oda bucuriei" și apoi „Să fie pace în lume". Ne-a impresionat cum întreaga sală într-o unitate de gîndire și acțiune a înțeles să participe la aceste cîntece ridicîndu-se în picioare și punînd pe suportul vocilor noastre, trainic, vocile lor. Nu ne-am supărat pentru această întrerupere ci, dimpotrivă, ne-am bucurat căci ea este și va fi întotdeauna semn bun. La „Totuși, iubirea", oamenii din Lugoj care ne-au urmat și aici încep să cînte înaintea tuturor. Remarcabil este însă faptul că tinerii au început să-și umple memoria cu elemente ale culturii, cu unități de măsură ale valorii, luînd locul tot mai hotărît unor posibile producții ale subculturii. „Iancu la Țebea", se cîntă într-o atmosferă de-a dreptul incendiară, cu un public dovedind prin participare deschidere spre temele mari. Cîntăm acum, în afară de concurs, pentru că așa simțim. „Trăiască România". Încercăm să continuăm prezentarea pieselor de top dar publicul izbucnește : „România, România" și răsnundem cu „La mulți ani cu sănătate". Și chiar înainte de a ști ce ce loc avea să se situeze „Iancu la Țebea", în seara aceasta, primim cu bucurie și transcriem următorul bilet : „Am un fiu, se numește Decian și cu toate că are doar 4 ani în fiecare zi cîntă cîntecul lui preferat „Iancu la Țebea". Cu toate că nu știu de top, îl cîntă și șoimii lui ! Dar iată și primele cinci locuri ale acestei prime seri la Reșița : 1. „Iancu la Țebea" (autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru) ; 2. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă) ; 3. „La o cană cu vin" (Ecoul) ; 4 „La adio" (Vasile Șeicaru) ; 5. „Cîntec șoptit" (Poesis). Cea de-a doua seară, petrecută în mijlocul tinerilor reșițeni, avea să aibă o configurație a primei părți a topului său mai aproape de aceea a topului general actual : 1. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă) ; 2. „La adio" (Vasile Șeicaru) ; 3. „Iancu la Țebea" autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru) ; 4. „La o cană cu vin" (Ecoul) ; 5. „Cîntec șoptit" (Poesis). Dar, iată, există spectatori care, precum Volculescu Ion, muncitor la I.C.M.R., gîndesc astfel : „Locul I îl doresc întregului Cenaclu Flacăra care a susținut o muzică într-adevăr tinără. Pentru toți, nota maximă". Oricum, în această seară, Valeriu Penișoară a urcat cu „Inutile sedințe", „Iancu la Țebea" a cunoscut un succes remarcabil, la „Dor de Eminescu", publicul a făcut dovada capacităților sale receptive, „Trăiască România" cîntat absolut excepțional. Pentru a fi la înălțimea sălii sîntem nevoiți să ne suim pe scaune, mulțumind astfel pe toți aceia care voiau să vadă. Cîneva din sală cere cîntece de pace. De acord! „Linda", „Pace tuturor", „The Beatles" în interpretarea trupelor „Flacăra Pop" și „Pro Musica" precum și a „fraților" de la „Poesis". În recitalul lui Ștefan Hrușcă, momentul recitării poeziei „Pacient" de Adrian Păunescu, continuat cu „Clopotul reîntregirii" este din nou recenzat cu toată deschiderea. Rondo succesive de aplauze aveau să răsplătească aceste două interpretări magistrale. Și tot împreună, înconjurînd parcă această seară, este creat momentul în care se aduce un elogiu dragostei de părinți prin recitarea poeziei „Repetabila povară" și prin cîntecul „Rugă pentru părinți". Cu sufletul îmbibat în balsamul acestor gînduri aveau să se-ndrepte spre case lor, spre familiile lor, tinerii de care ne despărțeam.

A doua zi, am preferat rămînerii în Reșița, unde am fi putut da încă unul sau două spectacole, la fel de solicitate ca și cele precedente, să mergem în două localități mici (între care una peste programul inițial) unde parcă nevoile ar cere la fel de dreaptă ca în marile centre dar satisfacerea lor urmează de multe

CONSTANTIN DRAGOMIR

(Continuare în pag. 23)

Topul Cenaclului Flacăra

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale participanților la spectacolele noastre, desfășurate în această săptămînă în județele Caraș-Severin și Mehedinți. Reamintim iubitorilor noștri din țară că au posibilitatea de a participa la totalizările noastre, alăturînd opțiunile lor talonului de participare. Iată noua configurație a topului nostru :

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	16 530
2. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	14 787
3. Iancu la Țebea	Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru	Adrian Păunescu	13 445
4. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	13 069
5. Totuși iubirea	Ildiko Szabo	Májay Győző	7 534
6. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	4 702
7. Te salut generație în blugi	Pro Musica	Pro Musica	4 593
8. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	3 881
9. Foaie verde spic de pîine	Tatiana Filipoiu	cîntec popular	3 762
10. Ordinea de zi	Flacăra Pop	George Nicolescu	3 178

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare

nr. 3

martie 1983

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (N. Grigore Mărășanu, Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57 Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30 ; Audiențe — 25 58 ; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — Ovidiu Ioanițoaia — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balocciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cici Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Bîrlădeanu — 21 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mănecan — 25 28) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43, redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacara

anul XXXII
nr. 12 (1450) VINERI
25 MARTIE
1983

● săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Pe agenda politică a săptămînii, un eveniment cu semnificații în toate sectoarele vieții social-politice și economice:

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI

O clipă de istorie care vibrează în inima patriei: 28 martie 1974, investitură prezidențială pentru omul țării, eroul ei viteaz

(evocări în pag. 3–5)

La închiderea ediției, ne-a vizitat la redacție cercetătorul Ion N. Andreescu, care ne-a adus vestea unei senzaționale descoperiri: în mijlocul pantei abrupte a dealului bisericii rupestre din satul Jghiaburi, comuna Corbi (Argeș), a descoperit scheletul unui om uriaș (4,75 m înălțime !), culcat pe partea dreaptă, probabil surprins de moarte în momentul în care se odihnea. Cercetătorul presupune că este vorba de omul preistoric, uriașul care a trăit cu circa 10 000 de ani înainte pe pămîntul patriei noastre. Amănunte într-unul din numerele viitoare.

Noua frontieră a sufletului uman

Dedicație

Acum, cînd am izbutit să dau ocol cu pămîntul rostogolitor de 50 de ori soarelui căzător spre constelația lirei, dedic aniversarea vieții mele aniversării poemului Luceafărul, ce a răsărit acum 100 de rostogoliri ale pămîntului în jurul soarelui și, fix, ne luminează încă.

NICHITA STĂNESCU

Focul continuu al agriculturii

(pag. 6–7)

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

Întîlnirea de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

cu specialiști din industria constructoare de mașini, de mașini-unelte, electrotehnică și electronică

Amplu program de acțiune pentru sporirea continuă a eficienței întregii activități economice

Miercuri dimineață tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut, la Complexul expozițional din Piața Scînteii, o întîlnire de lucru cu cadre de conducere din ministerele industriei construcțiilor de mașini, de mașini-unelte, electrotehnică și electronică, cu specialiștii din cercetare și proiectare din sectoarele productive ale acestor ramuri. Noua întîlnire de lucru a conducătorului partidului și statului nostru cu specialiști din aceste sectoare importante ale economiei naționale a avut ca obiectiv examinarea măsurilor și a programelor elaborate, la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, în scopul reducerii consumurilor de materii prime, materiale, energie, combustibili și manoperă, gospodăririi mai judicioase și valorificării superioare a acestora, concomitent cu creșterea calității produselor, în conformitate cu cerințele și exigențele pieței interne și externe. Cu acest prilej, s-au analizat, de asemenea, măsurile preconizate pentru asimilarea de noi produse cu caracteristici superioare, pentru creșterea exporturilor și reducerea importurilor.

Analizînd, în sectorul rezervat industriei constructoare de mașini, măsurile preconizate pentru reducerea consumurilor materiale și de energie, pentru valorificarea superioară a materiilor prime, secretarul general al partidului a remarcat că nu toate consumurile sînt judicios stabilite și a indicat să se revadă la unele produse cantitățile de metal prevăzute a fi folosite. În acest scop, s-a cerut să se intensifice acțiunea de reproiectare a produselor, care trebuie să aibă ca efect reducerea greutății lor, în condițiile menținerii caracteristicilor tehnico-funcționale. S-a cerut, totodată, să se elaboreze un program pentru anii 1964—1965, care să cuprindă măsurile ce se vor lua în continuare în direcția reducerii consumurilor și valorificării superioare a materiilor prime și materialelor. Examinînd, în continuare, programul de asimilare a materialelor și producției pentru reducerea importurilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat preocupările specialiștilor și colectivelor de oameni ai muncii în această direcție și a arătat că posibilitățile create și existența unui important număr de specialiști de înaltă calificare permit depășirea prevederilor și în acest domeniu.

Obiectul unei minuțioase analize l-au format și acțiunile stabilite în industria de mașini-unelte, electrotehnică și electronică, în scopul transpunerii în viață a programelor speciale adoptate de Conferința Națională a partidului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat specialiștilor din acest domeniu să producă, pe baza experienței și a dotării de care dispun, mașini specializate care prin înzestrarea lor cu unele dispozitive să fie în măsură să realizeze mai multe genuri de operații și lucrări. S-a atras atenția că se impune ca într-un timp cît mai scurt să se realizeze pentru industria ușoară mașini și utilaje specifice, moderne, care să permită obținerea unei productivități ridicate, mecanizarea și automatizarea proceselor de producție. Au fost remarcate mai multe tehnologii originale, care conduc la valorificarea superioară a diferitelor materii prime și materiale utilizate în electrotehnică și electronică, la reducerea consumurilor. S-a indicat ca toate aceste tehnologii, care și-au confirmat eficiența, să fie generalizate în producție pentru a înlocui tehnologiile vechi, depășite. Totodată, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea găsirii unor noi căi și mijloace menite să contribuie la creșterea mai accentuată în continuare a productivității muncii în întreprinderile de mașini-unelte, electrotehnice și electronice.

Preocupările specialiștilor din ramurile analizate în direcția sporirii eficienței economice, a diminuării consumurilor de materii prime, materiale și energie s-au soldat, după cum rezultă din cele relevate cu prilejul vizitei la Complexul expozițional, cu rezultate importante. Apreciind aceste preocupări, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut conducerii ministerelor de resort ca programele de reducere a consumurilor să fie elaborate pe întregul cincinal, iar în ceea ce privește diminuarea consumului de energie să se aibă în vedere și influența acesteia la beneficiar. S-a subliniat că este necesar ca tot ceea ce se realizează nou să fie superior produselor anterioare sub toate aspectele și s-a cerut să se acorde în continuare o atenție sporită calității acestora.

Înscriindu-se în aria analizelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în vederea stabilirii măsurilor menite să ducă la realizarea, la un înalt grad de eficiență, a programelor de dezvoltare economico-socială a țării, recenta întîlnire de lucru cu specialiștii din cele două ramuri industriale s-a constituit într-un amplu program de acțiune pentru îndeplinirea, în cele mai bune condiții, a planului pe acest an și pe întregul cincinal, pentru sporirea continuă a eficienței întregii activități economice, pentru înfăptuirea hotărîrilor adoptate la Conferința Națională a partidului. Cei prezenți s-au angajat, în numele colectivelor pe care le reprezintă, să depună toate eforturile pentru îndeplinirea exemplară a recomandărilor primite, a sarcinilor ce le revin din documentele de partid și de stat, să acționeze cu toată hotărîrea eficienței întregii activități economice pe baza reducerii consumurilor, a valorificării superioare a materiilor prime și materialelor, pe baza creșterii calității produselor, a ridicării permanente a productivității muncii, aducîndu-și astfel o contribuție tot mai mare la înflorirea României socialiste.

ION CODRU

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C al P.C.R.

Ședința de marți a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a dezbătut numeroase probleme deosebit de importante, privind atît economia noastră națională, cît și alte sectoare de activitate. Examinînd Raportul privind situația economico-financiară a economiei naționale în anul 1962, rezultată pe bază de bilanț, Comitetul Politic Executiv a subliniat că anul la care se referă raportul s-a încheiat cu rezultate bune în consolidarea realizărilor obținute în dezvoltarea economică a țării, în creșterea cu prioritate a unor sectoare de activitate, în progresul mai rapid al bazei proprii energetice și de materii prime, reducerea consumurilor de materii prime, combustibil și energie, valorificarea superioară a resurselor materiale și de muncă. În cadrul dezbaterilor, o atenție deosebită a fost acordată întăririi autoconducerii muncitorești și autogestiunii, aplicării noului mecanism economico-financiar, element ce s-a reflectat pozitiv în creșterea rentabilității, în îmbunătățirea rezultatelor financiare, în asigurarea echilibrului financiar și desfășurarea circulației bănești în limitele planificate. S-a subliniat că activitatea desfășurată pentru îndeplinirea sarcinilor pe 1962, succesele obținute evidențiază realismul prevederilor planului, justețea politicii partidului, a indicațiilor și orientărilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind trecerea la dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor de activitate, ridicarea calității producției și creșterea eficienței în întreaga viață economico-socială. Criticînd lipsurile care au dus la nerealizarea unor indicatori de plan, Comitetul Politic Executiv a adoptat un program de măsuri pentru îmbunătățirea continuă a activității economico-financiare, care va fi supus spre dezbatere și aprobare plenarei C.C. al P.C.R.

În atenția ședinței s-a aflat, de asemenea, problema prețurilor. Dezbătînd Raportul privind evoluția prețurilor și tarifelor în 1962, Comitetul Politic Executiv a apreciat că prin măsurile luate s-au asigurat fundamentarea acestora pe baza costurilor de producție, corelarea pe principii economice a tuturor categoriilor de prețuri, aplicarea în condiții mai bune a noului mecanism economic în toate unitățile socialiste. S-a trasat ca sarcină ministerelor și celorlalte organe centrale și locale să ia măsuri pentru creșterea mai susținută a producției și reducerea costurilor, realizarea intrărilor de produse agricole la fondul de stat și a desfacerilor de mărfuri către populație, la nivelul și în structura prevăzute în plan. Criticînd unele lipsuri care s-au constatat, Comitetul Politic Executiv a cerut să se acționeze ferm pentru legarea întregii activități de producție, atît cantitativ, cît și calitativ, de cerințele de consum, precum și pentru îndeplinirea integrală a prevederilor de plan la prestările de servicii către populație. În același timp, s-a indicat tuturor ministerelor, unităților economice, Comitetului de Stat pentru Prețuri, consiliilor populare să ia măsuri pentru respectarea cu strictețe a prețurilor, să nu se mai admită sub nici un motiv majorarea — peste aprobări — a prețurilor, orice abateri de la prețurile legal stabilite, inclusiv a celor de mercurial, urmînd să fie sancționate cu severitate.

Analiza Raportului privind stadiul aplicării măsurilor adoptate de conducerea partidului pentru trecerea la noul program de lucru în unitățile miniere a dus la concluzia că, pe baza programului aprobat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu cadrele de conducere, specialiști și muncitori din industria minieră și geologie, factorii de răspundere din unitățile miniere au acționat, în preună cu ministerele minelor și geologiei, pentru organizarea activității personalului muncitor în trei schimburi a cîte opt ore și asigurarea condițiilor politico-organizatorice și tehnice în vederea trecerii la programul de lucru continuu în toate întreprinderile miniere. Apreciind că există condițiile necesare ca programul stabilit pentru creșterea producției în sectorul minier să se îndeplinească și chiar să se depășească, Comitetul Politic Executiv a exprimat convingerea că minerii, care au primit cu deplină aderiune măsurile stabilite de conducerea partidului, ca și importantele orientări și indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, vor face totul pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului privind dezvoltarea mai rapidă a bazei energetice și de materii prime, privind asigurarea independenței energetice a țării noastre.

În cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv au fost, de asemenea, analizate și aprobate Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la 31 decembrie 1962, Raportul cu privire la activitatea desfășurată în 1962 de către organele de partid, de stat și organizațiile de masă pentru înfăptuirea politicii de cadre a partidului. Raportul privind activitatea internațională a partidului în 1962 și alte documente, hotărîndu-se ca ele să fie supuse dezbaterii plenarei C.C. al P.C.R.

P. NICOARA

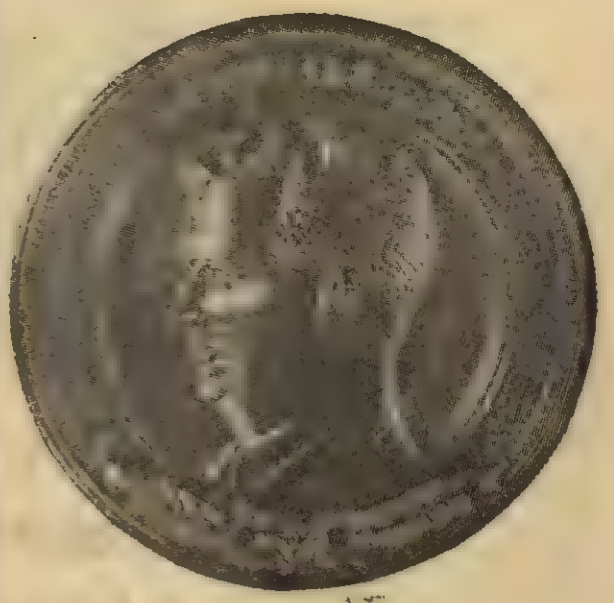

Act istoric întrupat din gîndul și voința întregii națiuni

Este limpede pentru oricine examinează cu obiectivitate și bună credință experiența României socialiste din ultimii 18 ani, că toate marile succese și înfăptuiri din această perioadă de aur a istoriei naționale sînt indisolubil legate de gîndirea și activitatea secretarului general al partidului nostru, **tovarășul** Nicolae Ceaușescu, omul care întruchipează atît de pregnant crezul, voința și înțelepciunea întregului nostru popor. Pentru întreaga suflare a țării, omul, bărbatul și comunistul de elită Nicolae Ceaușescu asimilează și sintetizează în chip magistral atît înțelepciunea gîndirii profund, receptiv la cerințele vieții, cît și pe cele ale conducătorului de acțiune, chemat să inițieze și să înfăptuiască pe plan social transformarea concepțiilor teoretice în programe mobilizatoare, să galvanizeze energiile și capacitatea creatoare a maselor, să ridice la viața realității marile idealuri ale societății socialiste.

Dînd glas acestor înalte sentimente de stimă, dragoste și recunoștință, întregul nostru partid și popor au adus la începutul acestui an un cald omagiu marelui fiu al clasei muncitoare, tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele României socialiste, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de activitate revoluționară și aniversării zilei sale de naștere. A fost o sărbătoare a vieții și a muncii, a indestructibilei unități dintre partid și popor, națiunea noastră omagiind în persoana secretarului general al partidului pe militantul care din fragedă tinerețe avea să-și contopească destinul cu viața și lupta Partidului Comunist Român, pe revoluționarul neînfricat și, deopotrivă, pe omul care, spre binele poporului român, avea să fie investit, în ultimele decenii, cu cele mai înalte răspunderi în conducerea partidului și statului.

Cu aceeași aleasă simțire și profundă gratitudine, țara vine acum în întîmpinarea unui alt moment aniversar, ce se impune inimii și cugetului nostru atît prin caracterul lui solemn, cît deopotrivă, și prin larga și vibrantă retrospectivă a trecutului național: se împlinesc nouă ani de cînd Marea Adunare Națională, întrunind voința unanimă a întregului popor, a investit în funcția supremă de președinte al Republicii Socialiste România pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român.

Am fost cu toții martorii acestui act istoric, întrupat din gîndul și voința unei națiuni, care, atunci, în primăvara anului 1974, prin aleșii săi în forul legislativ suprem, a dat glas prețuirii și recunoștinței față de prodigioasa activitate politică, economică și socială promovată de secretarul general al partidului. Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al Republicii Socialiste România, precum și realegerea sa în aceeași înaltă funcție, în cursul anilor următori, echivalează cu garanția că istoricele hotărîri adoptate la Congresul al XII-lea al partidului vor fi realizate pe deplin, că marilor înfăptuiri ce dau astăzi mîndria și demnitatea României li se vor adăuga mereu altele. Este certitudinea că vom fi în continuare martorii și beneficiarii unor noi etape de permanentă redescoperire istorică, de înflorire multilaterală a patriei socialiste, de creștere a bunăstării materiale, de înflorire a științei, culturii, artei, de demnitate și omenie.

Alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român, în 1965, și alegerea sa, în 1974, în înalta funcție de președinte al României, sînt evenimente ce au marcat profund destinul colectiv al poporului nostru, sînt și vor rămîne în istoria patriei socialiste două momente de o importanță crucială pentru destinul colectiv al poporului nostru. Prin contribuția nemijlocită, determinantă, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fost desferecată capacitatea creatoare a unei întregi națiuni, a fost inaugurată cea mai fertilă perioadă din întreaga istorie a României, perioadă denumită astăzi pe drept cuvînt în întreaga lume „Epoca Ceaușescu". Tot ce s-a înfăptuit în acești ultimi 18 ani este indisolubil legat de numele și activitatea secretarului general al partidului nostru. Gînditor revoluționar de larg orizont, promotor curajos al noului, adversar neîmpăcat al rutinei și conservatorismului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a elaborat, pe baza aplicării creatoare a adevărurilor universale ale materialismului dialectic și istoric, teze de o mare valoare științifică, soluții originale, cu adevărat înnoitoare, pentru problemele dezvoltării economico-sociale a României. Mărturie stau în această privință întreaga strategie a creșterii economice, concepută și realizată prin repartizarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, modernizarea și dezvoltarea continuă a industriei și agriculturii, perfecționarea constantă a organizării și conducerii societății, a întregii vieți sociale, adîncirea democrației socialiste. Prin contribuția nemijlocită a conducătorului partidului și statului nostru a fost stabilită de asemenea o legătură nemijlocită între progresul economic-social și prosperitatea materială și spirituală a poporului, între avuția națională și satisfacerea nevoilor de trai ale maselor, munca productivă reprezentînd singura sursă de satisfacere tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale constructorilor socialismului.

„Epoca Ceaușescu" rămîne în istorie, deopotrivă, prin marea dezvoltare și înflorire a artei, științei și culturii, prin reconsiderarea teoretică și practică a condiției umane, prin făurirea unei civilizații spirituale superioare.

Personalitate marcantă a vieții internaționale, arhitect și promotor al politicii externe a partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus și aduce o contribuție remarcabilă la descifrarea proceselor și tendințelor noi din viața internațională, la definirea și fundamentarea unor concepte și principii noi privind relațiile dintre state. Sînt fapte, sînt mărturii indubitabile ce confirmă și motivează respectul și simpatia opiniei publice internaționale, afirmarea impetuoasă a României în conclavul națiunilor, recunoștința și îndreptățita speranță cu care este privită dinamica activitate internațională a președintelui României socialiste.

În acest larg context al devenirii noastre, al progresului și prosperității generale se înscrie și activitatea colectivului nostru, al unei întreprinderi care a crescut și s-a modernizat și ea odată cu țara, prin grija partidului, a secretarului său general. La sfîrșitul anului trecut am avut bucuria de a raporta îndeplinirea planului la toți indicatorii, iar mai recent, onorarea exemplară a tuturor sarcinilor pe primele două luni ale anului în curs. Este un răspuns pe care oamenii muncii de la „Dacia" s-au străduit să-i dea marilor comandamente istorice ale momentului, într-o țară în care — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — măsura fericirii o constituie munca rodnică, eficientă. Știm acest lucru pe baza unei experiențe trăite, ca martori și făuritori, alături de întregul nostru popor, ai unei istorii pilduitoare, în care visele înaripate se îngemănează cu rigoarea matematică. Știm de asemenea că viitorul fericit al patriei este o certitudine. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului, în dubla sa funcție de secretar general al Partidului Comunist Român și președinte al Republicii Socialiste România, este cea mai deplină garanție că înaltele idealuri ale poporului nostru se vor îndeplini, deoarece marele fiu al poporului nostru întruchipează crezul, speranțele, optiunile și năzuințele întregului nostru popor.

MARIA DIACONU
Erou al Muncii Socialiste
secretar al comitetului de partid
al întreprinderii textile „Dacia"
București

Un jurămînt transpus zi de zi în viață

La 28 martie 1974, dînd expresie necesității perfecționării conducerii statului nostru, Marea Adunare Națională a hotărît instituirea funcției de președinte al Republicii Socialiste România. În aceeași zi, forul suprem al puterii de stat a consacrat voința întregii națiuni, alegînd în această funcție, prin votul său unanim, pe secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu. A fost una din acele vibrante zile de istorie ce rămîn pentru totdeauna în inimi și conștiințe, înscrise în seria marilor acte care jalonează drumul eroic, marcat de atîtea împliniri, parcurs de poporul nostru în anii socialismului.

Votul Marii Adunări Naționale a constituit încă o dovadă a prețuirii și stimei poporului nostru față de cel mai iubit fiu al său, a fost, în fapt, dorința unanimă a națiunii noastre, ca în fruntea ei să se afle omul în a cărui gîndire și acțiune revoluționară se regăsesc în toate marile înfăptuiri ale României de azi, omul care întruchipează într-o fericită sinteză înaltele virtuți spirituale și morale ale poporului nostru, experiența de viață și de luptă a unui popor ce și-a luat destinul în propriile mîini și e pe deplin hotărît să-și făurească lumea sa socialistă, pe care o consideră cea mai bună și mai dreaptă decît tot ceea ce el a cunoscut de-a lungul unei istorii milenare.

Se poate spune, de aceea, pe bună dreptate, că în momentul solemn de acum 9 ani, sub aceeași cupolă se afla prezentă întreaga țară, că votul exprimat atunci a fost votul întregii națiuni. Jurămîntul rostit de întîiul președinte al României în fața aleșilor poporului, în fața patriei, s-a gravat în conștiința noastră, a tuturor: „Jur că îmi voi face întotdeauna datoria cu cinste și devotament pentru strălucirea și măreția națiunii noastre socialiste, a Republicii Socialiste România".

Un legămînt în a cărui împlinire cred cu nestrămutată convingere toți fiii patriei noastre. Pentru că este propriul lor legămînt de cetățeni ai unei țări puternice și independente. Pentru că sînt deplin încrezători în forța care le călăuzește drumul spre viitor — Partidul Comunist Român.

Imaginea amplă a încrederii și a unității întregului popor în jurul secretarului general al partidului, al președintelui României socialiste, a fost emoționant ilustrată în miile de mesaje ce i-au fost adresate, în acele zile, de pe întreg cuprinsul țării, din orașe și sate, din uzine și ateliere, de pe șantiere, din școli și din laboratoare, de pretutindeni.

Investirea în cea mai înaltă funcție de stat a tovarășului Nicolae Ceaușescu întregește acțiunea Partidului Comunist Român de forță politică conducătoare a întregii noastre societăți, asigură o mai bună articulare a funcțiilor puterii supreme în stat și o mai eficientă exercitare a acestor funcții, atît în viața internă cît și în relațiile internaționale.

Întreaga activitate revoluționară de peste cinci decenii a tovarășului Nicolae Ceaușescu, opera, ideile și acțiunile care i-au situat în galeria marilor cetitori de țară se leagă profund, organic, de voința și aspirațiile poporului, de realitățile prezentului dînd, în același timp, un sens mai adînc, mai cutezător năzuințelor noastre de viitor, angajării noastre puternice pe drumul de muncă, de eforturi creatoare, în opera de edificare a noii societăți.

Cunoscător profund al istoriei patriei, și interpret de larg orizont al valorilor ei fundamentale, în contact permanent cu poporul, din rîndul căruia s-a ridicat și al cărui glas știe să-l asculte și să-l înaripeze gîndurile, președintele României socialiste își fundamentează concluziile și opțiunile politice, prodigioasa sa activitate teoretică și practică, pe o cuprinzătoare analiză a realităților și tradițiilor țării noastre, precum și ale lumii contemporane.

Înconjurîndu-l cu stimă și dragoste, poporul român este mîndru că alesul său așază înainte de orice unirea eforturilor națiunii pentru realizarea cu succes a Programului partidului, pentru împlinirea năzuințelor sale de bunăstare și fericire.

Jurămîntul solemn rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu în primăvara anului 1974 — de a sluji cu credință patria, de a acționa cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru edificarea socialismului și comunismului în România — se îmbogățește necontenit cu fapte, cu certitudinea marilor trepte de lumină pe care suie patria noastră.

Un jurămînt căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu, reales în înalta funcție de Președinte al Republicii Socialiste România în anul 1980 îi dă viață, în fiecare zi, un jurămînt confirmat de întreaga sa activitate în fruntea partidului și a țării, de munca sa neobosită, dominată de pasiune revoluționară și dragoste nemărginită față de patrie, de înțelepciunea prevederii și de curajul deciziei în momentele decisive, de neclintit devotament față de cauza socialismului și comunismului, față de idealurile nobile ale libertății și progresului social și național, ale păcii și colaborării între toate statele și națiunile lumii.

Prof. univ. dr. ȘTEFAN LACHE

Viața și opera tovarășului Nicolae Ceaușescu aparțin deopotrivă poporului român din-totdeauna, istoriei și spiritualității sale milenare

Viața și opera președintelui Nicolae Ceaușescu sînt, în reprezentarea poporului nostru și în cea a forțelor progresiste contemporane, expresii majore și fundamentale ale nevoilor arzătoare ale timpului istoric în care și pentru care s-au dăltuit. Luate în unitatea lor structurală și în finalitatea ce le este intrinsecă ele, viața și opera președintelui Nicolae Ceaușescu, aparțin deopotrivă poporului român dintotdeauna, istoriei și spiritualității sale milenare pe care le exprimă în tot și cu tot ce au dat din adîncul ființei lor unice și aceleia a istoriei universale a popoarelor cu aspirațiile niciînd doborîte ori înfrînte de dreptate și libertate, de pace și progres.

Secretarul general al partidului nostru a purtat și poartă cu sine, în spiritul și viața sa, năzuințele fierbinți ale oamenilor cîmpiilor care prin cîntecele, legendele, basmele și munca lor, au ținut țara în cursul atîtor secole de amar, înfruntînd cu nesecat eroism, cu jertfire și înflăcărată iubire de moșie, atentatele atît de numeroase la dreptul sfînt al țării la existență de sine stătătoare.

Nu numai atît însă. Președintele Nicolae Ceaușescu a fost din cea mai fragedă tinerețe luptător și revoluționar, comunist; a participat și a condus, în perioada interbelică mari bătălii ale clasei muncitoare împotriva exploatării, a forțelor reacționare care au trădat țara, a fascismului. Alături de proletariatul român, a cunoscut îndeaproape practicile politicianiste ale burgheziei și moșierimii, prigoana acestora împotriva forțelor progresiste, împotriva comuniștilor în primul rînd, dar în același timp, a vibrat profund, asimilînd și dezvoltînd spiritul de luptă al clasei muncitoare, forța ei transformatoare, puterea ei de sacrificiu și creație.

Președintele Nicolae Ceaușescu a realizat de timpuriu sinteza fericită, izvoditoare de noi sensuri pentru însăși existența țării, dintre cea ce venea dintr-un adînc de istorie, din istoria clasei muncitoare și lupta ei pentru instaurarea unei noi orînduiri sociale, care să permită realizarea nestingherită a noului.

În alcătuirile vieții și operei președintelui României socialiste sînt vii și capătă totodată semnificații noi valorile ieșite din legătura adîncă a poporului român cu pămîntul, cu cerul de deasupra sa și cu nemărginirea firii, patosul neostoit pentru cinste și demnitate, pentru o dreaptă măsură a lucrurilor și a vieții. Fiorul trăit de poporul nostru în fața miracolelor lumii, al circuitului neîntrerupt de forțe ale naturii, infinita lui dorință de a intra în stăpînirea tainelor vieții și de a le supune, sînt lanțul sacru pe care conducătorul țării nu doar îl prețuiește, dar îl și lansează în spiritualitatea noastră de azi ca săgeată de foc, cum zicea Blaga, știind că fără o astfel de „armă" nimic nu poate lua forma creației valorice în România. Și că întrarea noastră în universalitatea contemporană nu este posibilă fără fondul marcat cu cea mai înaltă carate — cea a ideii făurită aici, prin gîndirea și sensibilitatea poporului și a marilor sale spirite. A pune în centrul activității sociale și al creației teoretice omul, omenia, binele, frumosul și adevărul este pentru președintele României axa vieții și activității sale, rațiunea de a fi a unei existențe plenare, sensul însuși al trăirii. A trăi în comuniune cu poporul din care vine înseamnă în viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu atestată magistral de cei cincizeci de ani de luptă revoluționară, a-i prelua și dezvolta valorile, a milita permanent pentru binele și fericirea poporului, pentru progresul general al țării, pentru împlinirea multilaterală a personalității fiecărui om în parte.

Socialismul în țara noastră nu poate fi construit, cum amplu demonstrează tovarășul Nicolae Ceaușescu, decît cu poporul și pentru popor, tocmai de aceea, în practica socială, economică, și politică, în creație în general, secretarul general al partidului a pus un accent deosebit pe lărgirea și dezvoltarea democrației socialiste. Ideea participării nemijlocite a oamenilor la conducerea vieții sociale a luat, grație gîndirii și activității originale, profund novatoare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conținut și forme unice, de valoare exemplară în contextul istoriei contemporane. Nicicînd în istoria poporului nostru un alt partid nu a statornicit un asemenea model al democrației în care oamenii muncii să se poată nu numai exprima în deplină libertate, dar să se și autoconducă, să hotărască ei înșiși destinul lor. Pasiunea pentru democrație nu este, astfel, abstractă, politică doar, ci una concretă, empirică, sensibilă, trăită de fiecare om care își vede, înțelegînd și muncind, gîndind și activînd, obiectivele, forțele și aspirațiile sale. Sistemul democrației din țara noastră nu are ca scop simpla realizare a omului ca ființă politică deci numai emanciparea omului ca cetățean, ci emanciparea omului ca ființă umană integrală, totală ceea ce echivalează cu edificarea condițiilor materiale care permit afirmarea procesuală a ființei umane ca ființă universală, ca singura ființă universală din universul care ne înconjoară.

Gînditor original, tovarășul Nicolae Ceaușescu concepe ideea naturii umane nu într-un empireu abstract sau ca entitate abstractă, ci în cadrul istoric dat și în perspectiva dezvoltării vieții istorice, în contextul realităților sociale contemporane și ca realitate ea însăși în perpetuă afirmare și dezvoltare, ca una care se face pe sine în procesul practicii social-istorice, al transformării de natură și istorie. Fundamentată astfel ideea de mai sus capătă caracteristicile celui mai înalt umanism, zeitățile exterioare vieții omului, fie ele cele imaginare, fie ele cele reale, trebuie să dispară, în locul lor instalîndu-se omul cu nevoile și trebuințele sale fundamentale, între care cea a dreptății și creației libere sînt — neapărat, cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — majore și de neînlocuit cu altele. Omul nu are nevoie, cu atît mai mult în societatea noastră, de forme și realități alienante și stă în puterea sa eliminarea lor, atunci cînd apar. Datoria omului, civică și moral-filozofică, menționează tovarășul Nicolae Ceaușescu, este lupta împotriva a tot ce împiedică libera dezvoltare a omului, pentru progresul material și spiritual al poporului, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În fruntea țării pe care o trăiește cu cea mai înaltă și durabilă răspundere, Președintele el îi poartă cu demnitate demnitatea, o deschide lumii afirmînd-o ca nicicînd altădată în istoria ei. Veghea sa este pentru țară în tară, pentru liniștea și pacea lumii, a acestei lumi străbătute azi de paternice contradicții.

Poporul nostru trăiește și muncește alături de președintele țării, cu siguranța că la cîrma patriei se află spiritul și voința sa, expresia năzuințelor sale de a fi liber și stăpîn pe ceea ce face, de a trăi ca egal cu popoarele lumii, de a-și aduce contribuția sa specifică la dezvoltarea pașnică a istoriei.

Prof. univ. dr. GH. AL. CAZAN

Inițiatorul unei fundamentale idei de politică economică: materii prime din resurse interne

Ținutul în care m-am născut — Baia de Aramă — a fost o carte de istorie. Și a redevenit. Înainte de a învăța să scrie, cu mult înainte chiar, orice copil de prin părțile locului află și învață legendele despre munții săi plini de „aurul roșu" din care și-au făcut scuturi dacii, romanii și apoi toți marii voievozi ai Țării Românești. Ultimele urme ni le-a lăsat Mircea cel Bătrîn. Apoi, o lungă tăcere și uitare s-au așternut pe aceste meleaguri. Doar pădurile au crescut mai departe pe cușmele de oțel ale oierii i-au mai menținut faima, cîntîndu-i legendele. Copiii creșcînd, au urmat totuși chemările adîncurilor și s-au împrăștiat pe sub alți munți, ca mineri. Unul dintre ei, subsemnatul, a ajuns geolog, cu gîndul ascuns de a mai cerceta pietrele de-acasă în speranța și dorința de a nu fi secătuite. Socotit prea sărac să mai merite atenție, controversat științific, multă vreme zăcămîntul Băii de Aramă a rămas ignorat și necercetat.

Cu un deceniu în urmă însă i se redeschide istoria grație altei file de istorie. Acum un deceniu, președintele țării, inițiatorul și autorul prognozelor noastre economice, intuind epoca crizei de materii prime ce se anunța în economia mondială, indică geologilor, cercetătorilor, specialiștilor să reia studiul geologic al spațiului românesc, să-l investigheze mai intens și cu mijloacele cele mai moderne în vederea descoperirii și punerii în valoare a tuturor zăcămintelor de substanțe utile ale țării. Și, astfel, Baia de Aramă revine în atenție, redevine un element demn de luat în calcul pentru o nouă hartă a materiilor prime din resurse interne. S-a recercetat și redescoperit cuprul și un nou centru minier s-a născut.

Din inițiativa și cu participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se fundamentează, la Congresul al XII-lea al Partidului, Programul național al cercetării științifice, în cadrul căruia cercetarea și prospectarea geologică pentru descoperirea de noi substanțe minerale utile ocupă unul din primele și principalele locuri.

La Conferința Națională a Partidului din 1982, ca și la numeroasele plenare ale partidului și în Ședințele Comitetului Politic Executiv, ca și la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. cu cadre de conducere din domeniul geologiei, în numeroasele vizite de lucru la locurile de muncă ale minerilor și geologilor, președintele țării a acordat și acordă o permanentă atenție sectorului nostru de activitate. Într-un moment cînd economia mondială traversează o criză de amploare, una din formele cele mai evidente și mai acute de manifestare fiind tocmai lipsa de materii prime și politica prețurilor acestora pe piețele lumii, România socialistă continuă să-și dezvolte cu succes economia. Și asta tocmai pentru că avem la cîrmă un conducător capabil să găsească în fiecare etapă acele pîrghii, acele măsuri, acele resurse menite să asigure mersul înainte în toate sectoarele de activitate.

Din acest nou și atît de vechi centru minier al țării, urăm Președintelui nostru, la aniversarea a 9 ani de cînd a fost învestit cu magistratura supremă de președinte al Republicii, tradiționalul „Noroc bun"..

SABIN RĂUȚI geolog
șeful Secției Mehedinți, întreprinderea de foraje și lucrări speciale

Din gîndirea social-politică a președintelui Nicolae Ceaușescu

Rezolvarea justă a problemei naționale în România, parte integrantă a concepției președintelui Nicolae Ceaușescu privind drepturile omului în lumea contemporană

Dezvoltarea României socialiste se află permanent sub semnul unor innoitoare prefaceri în structurile social-politice, economice, cultural-spirituale. Între acestea, rezolvarea justă, revoluționară a problemei naționale constituie o mare cucerire a intregului popor, a Partidului Comunist Român.

Acest obiectiv major a fost urmărit cu consecvență de partidul nostru încă de la întemeierea sa. În procesul luptei revoluționare pentru desființarea exploatării și asupririi, a nedreptăților sociale, a dominației străine, pentru edificarea societății socialiste au fost așezate temeliile solide ale unității și frației celor ce muncesc, au fost înfăptuite măsurile care asigură egalitatea reală a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate.

Datorăm secretarului general al partidului, președintelui României socialiste, tovarășului Nicolae Ceaușescu, elaborarea unei concepții științifice, revoluționare, originale privind rolul națiunii și al naționalității în societatea contemporană, privind căile și modalitățile de soluționare justă a problemei naționale în condițiile specifice ale țării noastre. Aceste teze teoretice, confirmate de rezultatele aplicării lor în practică reprezintă o contribuție de seamă la dezvoltarea științelor sociale, a teoriei și practicii revoluționare a clasei muncitoare.

Se manifestă, pe plan internațional, un deosebit interes pentru felul în care România a abordat problema rolului și a perspectivei istorice a națiunii, pentru concepția și practica rezolvării problemei naționale. Nu întîmplător, în foarte multe din edițiile în limbi străine a operelor tovarășului Nicolae Ceaușescu editorii din diferite țări au acordat un spațiu larg prezentării concepției președintelui României privind rolul națiunii în general, rolul său pozitiv, activ în organizarea și desăvîrșirea proceselor istorice, amprenta specifică pe care o dă modului de manifestare concretă a legilor generale de dezvoltare economico-socială.

Ideea modului propriu în care fiecare popor își construiește destinul, se exprimă în concepția președintelui României tocmai în respectarea specificului național, a trăsăturilor care izvorăsc din istoria, tradițiile, acumulările materiale și spirituale. Dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, temelie a idealurilor de independență, de suveranitate, de respingere a amestecului în treburile interne, este îmbrățișat de un număr din ce în ce mai mare de teoreticieni, de foarte multe formațiuni politice, respectiv mișcări și partide democratice, progresiste, revoluționare din lume. Această concepție este promovată în lupta împotriva unor teorii care propovăduiesc, nu o dată slujind interese agresive, dispariția iminentă a națiunii, necesitatea subordonării națiunii unor interese supranaționale, integraționiste de diferite facturi ideologice, economice, militare.

Totodată, datorită și faptului că în numeroase zone ale globului societățile umane sînt frămîntate și de tensiuni de ordin național — inclusiv în ceea ce privește problemele minorităților etnice, religioase etc. — se manifestă pe plan mondial mult interes pentru modelul oferit de România în rezolvarea justă, echitabilă a problemei naționale.

În ochii lumii contemporane, poporul României apare, pe bună dreptate, ca o forță socială unită, asigurînd o mare stabilitate politică țării sale — atît pe plan intern cît și pe plan extern. Este clar tuturor că această unitate statornică și activă în jurul politicii partidului și statului este și rezultatul soluționării principiale, democratice a relației dintre națiune și naționalitate, a instaurării unei depline egalități în drepturi. Atractivitatea modelului românesc de rezolvare a problemei naționale constă și în această unitate a tuturor fiilor țării, fără deosebire de naționalitate. Această unitate a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate — temelie a orînduirii noastre, forța care asigură progresul, independența, suveranitatea și prestigiul României în lume — este rodul unui lung proces revoluționar condus de Partidul Comunist Român, al unei politici care a răspuns năzuințelor celor mai fierbinți ale tuturor celor ce muncesc, a realizării în anii socialismului a adevăratei egalități și dreptăți sociale și naționale.

În România, egalitatea a fost fundamentată în primul rînd din punct de vedere material : au fost asigurate toate posibilitățile de prosperitate economică prin ridicarea tuturor județelor țării, garantîndu-se în fapt dreptul la muncă și la viață prosperă tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate. „O egalitate în sărăcie nu este egalitate ! spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu. Egalitatea este atunci cînd oamenii pot să trăiască din plin, să se bucure în mod egal de bunurile materiale și spirituale create prin munca lor unită". În sistemul democrației noastre socialiste au fost create și stimulate condițiile participării tuturor oamenilor muncii la conducerea societății, a activității economico-sociale. Dreptul la învățămînt în limba maternă, la cultivarea tradițiilor, a obiceiurilor, a culturii, la literatură, presă, radio și televiziune în limba maternă este pe deplin garantat : fiecare naționalitate își poate dezvolta personalitatea și creativitatea în sînul marii familii a României socialiste, cămin și patrie al tuturor oamenilor muncii înfrățiți.

Acest popor unit este profund atașat politicii interne și externe a partidului, aderă din tot sufletul la lupta pentru cauza păcii, înțelegerii și cooperării internaționale, cu atît mai mult cu cît este angajat în construirea unei societăți noi, în dezvoltarea sa economică, socială și culturală, care necesită o atmosferă internațională de securitate, cooperare, de calm, de domnie a rațiunii, a idealurilor de pace și conlucrare.

În concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, conviețuirea pașnică, colaborarea, conlucrarea spornică dintre națiuni, popoare, țări reclamă respectarea strictă a principiilor de egalitate deplină, stimă și respect reciproc, luarea în considerare a trăsăturilor specifice, nefolosirea forței sau amenințării cu forța în rezolvarea litigiilor, neintervenția în treburile interne. Astfel de principii pot fi promovate în relațiile internaționale în mod convingător și eficient de acele forțe politice care în viața colectivității proprii militează pentru realizarea unei orînduiri a dreptății sociale, egalității reale, a prosperității tuturor. Acele forțe politice care s-au născut pentru a perpetua exploatarea omului de către om, dreptatea forței și a dictatului, inegalitatea economică, socială, rasială vor promova în relațiile internaționale, în numele aceleiași ideologii, o politică de exploatare și jaf a altor popoare, de dezbinare, dominație și asuprire, de folosire a forței pentru atingerea obiectivelor lor. Aceste forțe imperialiste în tendința lor de dominație încearcă să se amestece în treburile interne ale altor țări; caută să semene dezbinare, învrăjbire națională, incită naționalismul, șovinismul, rasismul. Poporul român și naționalitățile conlocuitoare din România au respins și vor respinge hotărît orice încercare de subminare a unității și frației, a independenței și suveranității țării venită din partea unor asemenea forțe străine, precum și a unor cercuri din afară care acționează sub influența ideilor lor.

Ecoul favorabil în opinia publică mondială, aprecierea și prestigiul pozițiilor principiale ale României pe arena internațională își au originea în faptul că ele izvorăsc din concepțiile juste despre lume și viață ale partidului nostru comunist, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, din practica social-politică internă, din rezultatele pe care le obținem în edificarea unei societăți a omului liber, eliberat de exploatare, societate bazată pe egalitate, dreptate și justiție, pe democrație și bunăstarea tuturor. „Noi — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu — pornim de la convingerea că sporirea contribuției țării noastre la cauza destinderii și păcii — țelul de însemnătate hotărîtoare pentru destinele omenirii — impune în primul rînd întărirea continuă a forței economice și politice proprii, înfăptuirea cu succes a procesului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a intregului nostru popor". Experiența României dovedește că, pe măsură ce un popor cunoaște o dezvoltare economico-socială mai accentuată și este mai independent, el poate participa tot mai activ și mai eficient, de-sine-stătător, la viața internațională, își afirmă mai puternic personalitatea în concertul națiunilor.

Strînsa legătură dintre politica internă și externă a partidului nostru rezidă și în acceptiunea nouă, originală a relației dintre național și internațional dată acesteia prin contribuția de mare valoare teoretică a președintelui Nicolae Ceaușescu. Eliminînd falsa și artificiala antinomie dintre național și internațional, s-a dovedit astfel în mod clar că slujirea intereselor solidarității internaționale a forțelor socialiste, progresiste, muncitorești, democratice nu implică neglijarea, subordonarea, știrbirea intereselor naționale, ci dimpotrivă, îndeplinirea obligațiilor internaționaliste, în primul rînd prin slujirea devotată a cauzei socialiste a propriei patrii și națiuni, întărește forțele socialismului și păcii pe plan mondial, prestigiul lor, puterea de atracție a idealurilor socialiste.

Printr-o abordare globală, organică a intregului complex de probleme : națiune, naționalitate, solidaritate internațională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat un nou curent de obînit, din ce în ce mai puternic, privind unitatea dialectică dintre politica internă și externă, ca laturi ale aceluiași concept. Principiile fundamentale ale concepției sale — cum sînt, pe plan extern, principiul respectării egalității și suveranității popoarelor și țărilor, făurirea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe spiritul echității, neamestecului în treburile interne ale altor state, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, rezolvarea tuturor diferendelor pe cale pașnică, prin negocieri duse cu răbdare și calm, idealul dezarmării și mai ales cel al izbăvirii omenirii de pericolul nuclear — nu sînt numai principii teoretice cu imense implicații și determinări pe plan practic, dar au și o mare încărcătură și forță morală, sînt pătrunse de sentimentul răspunderii pentru propriul său popor și pentru destinul intregii omeniri. Există o strînsă legătură între personalitatea și firea națiunii române, între modul său de a gîndi și trăsăturile caracteristice ale revoluționarilor români dintotdeauna : demnitatea și mîndria omului și a națiunii, pasiunea fierbinte a revoluționarului și patriotului, dragostea de muncă și respectul profund al comandamentelor morale, triumful ideilor de egalitate, echitate, justiție.

La temelia prestigiului internațional al primului bărbat al țării stă faptul că în politica internă a României, în modul de făurire a noii noastre societăți, promovează cu fermitate principii cum sînt : respectul pentru om, pentru demnitatea și munca sa, lupta pentru crearea posibilităților de-afirmare a personalității umane, dezvoltarea spiritului de solidaritate, frăție, conlucrare și unitate, descătușarea și cultivarea creativității — și toate acestea în cadrul democratismului nostru socialist.

Acestea toate împreună fac ca fiii patriei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, într-o unitate vie, adevărată, trecută prin rațiune și prin inimă, să stea alături de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndreptîndu-i gîndul istoric, mandatul suprem pentru a-i conduce destinul și pentru a-i reprezenta în lume. Imaginea unitară a României întruchipează realitatea noastră de azi — simbol al voinței ferme a unui popor care a optat definitiv pentru propășire și fericire și care pune întreaga sa ființă interioară, călită în lupte și în dogoarea sentimentelor patriotice și frățești în slujba păcii întregii lumi.

IULIUS FEJES
Secretar al Consiliului Național al Oamenilor Muncii de Naționalitate Maghiară

(Din volumul omagial „ROMÂNIA, CEAUȘESCU, PACE" apărut în Editura politică)

Focul continuu al agriculturii

Campania s-a terminat, campania începe!

Primăvară de an bun la Radomireşti

De la Slatina pînă la Seaca sînt 70 de kilometri, pe drum asfaltat. Să tot fi trecut 20 de ani de cînd drumul acesta n-a mai fost străbătut, întreg, de un convoi de căruțe cu cai. Pînă în urmă cu cîteva săptămîni, cînd contabilul șef al C.A.P.-ului, Stelian Ciungu, a înțeles foarte bine că motorină este cît este, și uneori nu este, încît nici nu rămîne prea mult de discutat despre asta, și pentru că avea de ridicat un vagon de tărîțe de la Slatina a pornit la drum pe la 10 seara cu 14 căruțe și-a ajuns la oraș la 6 dimineața. Apariția lor a fost un eveniment. Cei din Seaca și-au încărcat căruțele, s-au lăsat fotografiați de un reporter de la ziarul județean „Oltul", și, pe la 2, în după-amiaza aceleiași zile, au plecat din Slatina și-au ajuns acasă la 8 seara.

Acasă, adică la Seaca, unde mai sînt încă multe de văzut și de făcut, în această primăvară, ca și în cuprinsul întregului consiliu unic agroindustrial Radomirești, de la Olt către răsărit, pe cele aproape 25 000 de hectare împărțite între opt C.A.P.-uri. Dintre acestea, spune Ilie Matei, președintele consiliului, doar 1 600 de hectare sînt irigate. Din Olt, apa a fost trecută în valea riului sec, Sohodol, și cum la Lacul Secanilor, între comunele Mihăiești și Seaca, se află chiar punctul critic de secetă din întreaga cîmpie a Boianului, în această primăvară se lucrează la extinderea sistemului local de irigații cu încă 180 de hectare. Dacă la Frunzaru, pe malul Oltului, sau la Sprîncenata, Călinești și Crăciunei de 37 de ani încoace se recoltează de pe cîteva sute de hectare orez și unele unități s-au situat chiar pe locul întîi pe țară în cultivarea acestei plante cărela-i trebuie apă în primul rînd, în comuna cea mai îndepărtată de Olt, la Seaca, în dreapta și-n stînga albiei uscate a gîrlei numite chiar Călmățuiul sec a fost nevoie să fie săpate la 80 de metri cîteva puțuri pentru ca localnicii să aibă o grădină de legume întinsă, pînă acum, pe vreo 30 de hectare. Făcîndu-și răgaz să privească mai atent în jurul lor, cei din consiliul Radomireşti au ajuns să creadă, așadar, nu numai că apa trebuie dar că ea și poate fi drămuită și gospodărită cu cît mai mult folos, așa precum ingeniozitatea unui arhitect ar face ca un izvor subțire de apă să se răsfire pe talgerele unei fîntîni arteziene. Tot din această primăvară, mai spune Ilie Matei, se va trece la popularea cu puiet de peste a șalbei de șapte lacuri dintre Radomirești și Crăciunei și pe întreg consiliul se vor cumpăra 1 200 familii de albine, căci păduri de tei și salcîmi precum Călugăreasca, Pănoaia, Gîlmeanca, Frații Andrei sau Frații Stoica au fost și rămîn o bogăție care trebuie numai culeasă. Încît, după ce am ținut să dăm de înțeles că pe pămînturile consiliului Radomireşti sînt, într-adevăr, încă multe de văzut și de făcut, dacă stai și te uiți bine în preajmă, rămîne să adăugăm că, desigur, drumul înainte și efortul principal al oamenilor tot înspre marea agricultură merge, spre obținerea, în primul rînd, a unor producții bune de cereale. Și nu greșim dacă vom spune că ambiția lor merge chiar către obținerea unor producții record. I-am văzut, de exemplu, cum în marginea Radomireștilor pregăteau pămîntul, pe 140 de hectare, unde vor semăna porumbul de pe urma căruia speră să scoată, în toamnă, 20 tone la hectar. Cum îngrășămintele chimice sînt și ele, ca și motorina, cît sînt, și uneori nu prea sînt, încît nici despre asta nu rămîne prea mult de vorbit, inginerul șef al consiliului, Ion Coacă, ne spunea că prin fertilizarea cu cîte 60 tone de gunoi de grajd a fiecărui hectar producția nu poate să fie, orice s-ar întîmpla, decît foarte bună. Mecanizatorii Marin Ivașcu, Emilian Achim, Florea Carabulea, Gheorghe Moise și Badea Cituran făcuseră cu remorcile destule transporturi, încît consătenii lor Ilinca Gheorghe, Ioana Nedea, Ioana Minzu sau Ion Sterian să aibă de lucru pînă-n seară, sub supravegherea inginerei Elena Avram, șefa fermei nr. 3, și-a președintelui C.A.P.-ului, Costache Barbu. Anul trecut, pe același pămînt au fost scoase mai bine de 12 tone de porumb. De pe un singur hectar, înțelegeți. În acest an, cum arătam, cerința este mai mare și trebuie să înțelegem că dacă oamenii ne-au vorbit mai puțin, de exemplu, despre faptul că deja semănaseră pe 300 de hectare mazărea sau pe alte 300 sfecla de zahăr, explicația constă în faptul că îndatorirea stabilită prin plan de a obține pe anumite terenuri nu mai puțin de 20 000 kilograme de porumb știuleți la hectar i-a făcut să devină curioși, am zice, fie pentru a vedea cît au pierdut pînă acum, nestrăduindu-se pentru o asemenea performanță, fie pentru a vedea cît au de cîștigat de acum încolo. Și pentru că în drumurile noastre între Seaca, Mihăiești, Radomirești și Crăciunei s-a întîmplat să-l întîlnim pe inginerul Nicolae Popescu, director adjunct al Direcției agricole județene, am notat că organizarea producției intensive de porumb în acest an s-a extins pe 30 000 de hectare în județul Olt. Cît privește consiliul Radomirești, deficitul de 800 metri cubi de apă la hectar este, desigur, o realitate, dar tot o realitate este și îndeminarea oamenilor de a lucra pămîntul astfel încît el să nu-și piardă umezeala, de a-l lucra pe întinderea cîmpurilor dintre sate cu aceeași grijă ca în grădinile de legume ori pe terenurile însumînd vreo 600 de hectare unde vor semăna plante medicinale, în primul rînd chimion, anason, măghеran și coriandru. Și peste toate, zice Ilie Matei, ar mai fi de luat în seamă și ceea ce spun unii ca Mihai Ciobanu din Crăciunei sau Radu Birbălan, din Radomirești, care pînă la 83 de ani, cît a împlinit primul, și pînă la cei 78 ai celui de-al doilea este de crezut că or fi avut timp să verifice observația lor cum că tot la al cincilea an se nimerește, prin această parte a cîmpiei Boianului, să fie un an bun. Dacă e vreun adevăr în cuvintele lor și dacă lîngă acest adevăr se așază și-acela că primele zile de primăvară adevărată au fost zile de muncă în plin, ar fi nădejde ca la Radomirești și prin prezimă anul să se arate chiar foarte bun.

DUMITRU ELIADE ■

Deal, vale și iarăși deal, și iarăși vale

Șoseaua ce pleacă din Sibiu spre Mediaș trece prin cîteva comune mari cărora, afară de nume, nu le lipsește nimic să fie orașe. Afară de nume și de orășeni, fiindcă oameni de pe aici n-au absolut nici un motiv să-și schimbe meseria de țăran cu alteie. Drumurile sînt pietruite toate, casele zidite trainic, sobele lucrează cu gaz natural, clădirile au apă curentă. Chiar și sediul I.A.S.-ului (la Slimnic, bunăoară) seamănă a locuință urbană ori a administrație de întreprindere. Că un oraș are niște funcțiuni și niște dotări specifice, se cunoaște, dar traiul țăranului din Slimnic nu-i, cu excepția muncilor, prea deosebit de acela al cetățeanului din Sibiu ; mai cu seamă de al cetățeanului dinspre marginile urbei, unde se cresc vite și se țin grădini de legume.

Ce-i aparte la Slimnic e ogorul : deal, vale, deal vale și iarăși deal, și iarăși vale. Nici n-ai apucat să cobori, că trebuie să urci. Din cauza accidentelor terenului, culturile arată, cînd sînt privite din avion mai ales, foarte pitoresc : un mozaic, a cărui lege e alta decît în Bărăgan.

De unde însă chestia cu avionul ? Păi, tot din Slimnic. Întrucît I.A.S.-ul a calculat că fertilizarea unor dealuri de pășuni și fînețe cu avionul e mult mai rentabilă decît cu mijloacele obișnuite. Mai întîi că, se știe și o scrie și „Flacăra" de 'ani și ani, industria noastră de mașini agricole nu prea se grăbește să-i dea munteanului mașinile ce-i trebuie la munte. Pe delurile cu pășuni din Slimnic nu pot urca, deocamdată, decît oile și vitele și deloc — ori cu cheltuială mare — tractoarele. Fertilizate cu avionul, parcelele de masă verde dau 20 de t. branâ pentru animale la hectar. Nefertilizate sau muncite cu mijloace de rînd (fiindcă ar fi comic să le zicem „clasice" aici, unde-i numai deal și arareori vale) nu se obține mai mult de 12 t. masă verde la hectar. Nu numai că se scot mai multe tone de furaje, dar, iată, agricultura făcută cu avionul se dovedește mai puțin costisitoare decît agricultura cu tractorul. Pare un paradox, dar nu-i decît realitatea și stăruința unor adevărați specialiști de a nu se speria de paradoxuri. Cum tot un fapt de natură a ne pune pe gînduri este și recolta de grîu din '82.

„Grîul, spune directorul I.A.S.-ului, medicul veterinar Nicolae Frățilă, nu prea merge la noi. Pe 300 de hectare, am obținut totuși o medie de 3 308 kg. la hectar. E drept, cea mai mare medie pe județ, deși destule comune au pămînt mai bun, însă mai rentabile se dovedesc în zonă — și asta arată și tradiția în pomicultura, zootehnia și unele culturi speciale. Hameiul spre exemplu. Avem 3 ferme de meri, cu lucrarea cărora sîntem în regulă. Acum, că am ajuns într-un moment bun, ne-o putem mărturisi și nouă, și o putem spune și altora : dacă anul trecut am depășit, pentru prima oară, planul la fermele de meri și chiar la grîu, orz și hamei, este pentru că anul trecut ne-am ținut foarte strict de disciplina tehnologică, de la arat la respectarea patului germinativ și densitatea la hectar. Am încheiat fertilizările și tăierile la fermele pomicole în condiții de disciplină tehnologică cum spune cartea — și asta nu-i ușor, dacă socotim că avem 516 hectare cu meri —, mergem bine și cu celelalte lucrări. La cartofi, de pildă, din cele 100 de hectare pe care le avem, 50 fac parte în 1983 din programul special pentru obținerea a 40 t/ha. Deși zona cea mai bună pentru cultura cartofului rămîne oricum Brașovul, noi am dat 18 t/ha. Cele 50 hectare suportă un tratament intensiv de fertilizări cu 70 t. bălegar de grajd la hectar, cu îngrășăminte chimice și cu o densitate de 60 000 de cuiburi la hectar. Avem toată nădejdea să fie bine. Avem mult bălegar de grajd — și ne-ar trebui și mai mult — pentru că creștem vite : 2 100 taurine și 13 000 ovine. Creștem vite pentru că e rentabil, pentru că locul e pentru vite, nu pentru — să-i zicem — cultura porumbului, garantăm o medie anuală de 2 000 l. pe vacă (cel puțin 2 000 l. !) și aceasta deoarece sîntem încă în situația de a corecta o măsură greșită de prin '79—'80, cînd ni s-a redus baza furajeră de la 1 200 ha. la 450 ha. Acum ea a crescut la 850, dar ce s-a pierdut greu se mai recîștigă. Animalele sînt uzine perfecte. La un animal, producția e întotdeauna numai netă : lapte și carne. În zootehnie nu poți să ieși cu depășiri de plan la nu știu ce indicatori, iar laptele și carnea să fie sub plan. Cu furajele de care dispunem și în sistemul actual de creștere, 2 000 l. înseamnă o medie cinstită. Pentru o vită mare avem doar 0,14 ha. pășuni și fînețe ! Din cele 13 000 de ovine, am metisat o mare parte cu berbeci din Australia și media de lînă pe oaie țigaie (metisată) a crescut de la 3 kg. la 5 kg. Contează enorm materialul biologic. Poți să-i dai țigăii cele mai bune furaje și nu-ți dă peste 3 kg. lînă. Oile australiene produc și 9 kg. lînă, cu condiție să le asiguri cel puțin 1 kg. concentrate zilnic. Acestea sînt realități și pe realități trebuie să ne facem toate socotelile.

La Slimnic, primăvara vine după o iarnă fără zăpezi, totuși speranțele la o recoltă bună sînt mai mari decît în primăvara anului trecut. I.A.S.-ul a reușit să dea garanții de eficiență și astfel se înființează, pe lîngă cele 2 ferme de hamei existente, încă una. Investițiile la fermele de hamei sînt mari, dar și cîștigul e considerabil. Anul trecut s-au obținut 1 100 kg. ha (prețul hameiului fiind dintre cele mai bune în agricultură) dar se contează pe 1983 la o medie de 1 500 kg la ha, ceea ce, oricum ai privi lucrurile, e o medie foarte bună. „Cînd faci agricultură pe un teren atît de mărunțit și de accidentat ca al nostru și nu știi cum trebuie creionul în mînă și nu socotești totul la bănuț, mai bine te lași de meserie", spune Nicolae Frățilă, și ce dreptate are !

Și întrucît numai cineva care-i atent la ce-i iese din casa de bani, dar mai ales la ce-i intră în casă e și depozitar de încredere, să contăm pe țăranii din Slimnic.

TUDOR OCTAVIAN ■

Printre puținii care n-au văzut victoria Craiovei

Nu în iarna asta, ci în cea de dinainte, nea Nicolae Ionescu, pensionar al S.M.A. Brinceni, județul Teleorman, și-a dat seama, brusc, că satul în care trăiește de-o viață se strînsese în sine precum un melc. Nu era vorba de acea schimbare la față a satului românesc cînd îl stringe frigul, acel frig care obligă la intimitate, la lipire de vatra fierbinte, deci la regruparea și mai strînsă în uman a familiei umane ; dimpotrivă, tocmai ea, această familie, se risipise ! Adică ninsese bogat, fastuos, ninsese ca-n basme o zi și-o noapte, iar dimineața, cînd ieșise din casă și e luase peste treiene, nea Nicolae Ionescu nu mai văzuse decît arar, ici și colo, urme de cizme în fața porților. Cele mai multe case se îngropaseră în zăpadă, fără urme de om în poartă și cu coșurile fără fum. Erau case fără om în ele, ori numai cu vreun bătrîn, care nu mai putea sau n-avea de ce să iasă în ulită. Erau ulițe care se pustiiseră de tot, părăsite de toți. Familii întregi se mutaseră la oraș, uneori luîndu-și cu ele și bătrînii. Drept care nea Nicolae Ionescu, bătrîn pensionar cu datoriile muncii în sat de mult încheiate și cu casă și neamuri în București, s-a decis ca și, cel puțin, să rămînă aici, să mai facă ce poate și cît mai poate pentru satul acesta pustiu și rece, slab încălzit de suflarea omului.

Îl găsim, în dimineața de 16 martie, în curtea S.M.A.-ului, cu o foarfecă de grădinar în mînă. Asta face, cît e ziua de lungă : grădinărește.

Un ceas mai tîrziu, pe cîmp (acest cîmp al S.M.A. Brinceni fiind o moșie cît un județ : 24 000 de hectare !), sîntem mai mulți. E și ing. Dumitru Vatau, directorul Trustului S.M.A. al județului, e și directorul din Brinceni, tînărul inginer Marin Fălan, împreună cu la fel de tinerii Petre

Neagu, președintele C.U.A.S.C.-ului, Gheorghe Save, inginer șef, și Alexandru Mina, inginer principal al stațiunii. Zeci de tractoare și de semănători, în monom, înoată pe cerul cimpului negru, prin aerul aburos, cu soare palid, ca într-o competiție în care brazdele par valuri dislocate de niște înotători perfect sincronizați. S-a isprăvit însămînțatul mazării, al lucernei, al sfeclei furajere și al borceagului (922 de hectare cu totul), bătălia se duce acum pentru sfecla-de-zahăr și floarea-soarelui. Un vînt cald, cu dulceață de omăt topit, se insinuează de undeva, dinspre miazănoapte, spală cerul, soarele arde, lumina zilei e acum odihnitoare și castă. Mașinile arată bine, strălucesc, se mișcă ușor, parcă fără efort. Doar oamenii din cabine sînt încordați, sînt încordați și Iulian Ologeanu, și Ștefan Rusanu, și Ilie Lincan, și Ene Florian, și Gurban Putină, și toți ceilalți, sînt încordați și încleștați pe manete de parcă ar stăpîni, cu eforturi supreme, ceva foarte puternic, care se răzvrătește mereu. Probabil că astfel se stăpînește pămîntul din cabina unui tractor.

Da, zice directorul Marin Fălan, acum mașinile arată binișor, dar să le fi văzut mai în iarnă, pe rampele de revizii și reparații! Unele erau ca niște epave, la capătul unui an cu secetă grea (n-a plouat din mai pînă-n august!), deci cu pămînt de cremene, care le-a ros și le-a tocit. S-a bătut mult pe reconditionări, dar reconditionările, oricît de atente și de meșteșugite, ajung, fatal, la un punct mort, punctul în care piesa respectivă, supusă unor succesive operații de prelucrare, își dă duhul, transformîndu-se în praf și pulbere. Au lipsit și lipsesc o serie de repere (axuri post-bătătoare, sita Peterson, pinioane planetare, plăcuțe contra-cuțit etc.). Unele piese de schimb se mai găsesc la baza de aprovizionare din Alexandria, dar pentru altele trebuie să alergi și să scormonești prin toată țara, de la București la Brașov, de la Craiova la Miercurea Ciuc, de la Medgidia la Cîmpulung sau la Cluj-Napoca, cheltuind timp, nervi și bani, fără să mai vorbim de ploconne; și nu o dată cu riscul drumurilor zadarnice. Cam la fel stau lucrurile și cu motorina. Firesc, ar trebui să și-o procure de la Alexandria, dar uite că firescul, din nu se știe ce pricini, încă n-a fost întronat în drepturi, căci cea mai mare parte din motorina trebuitoare este cărată tocmai din Pitești. Și încă asta n-ar fi nimic dacă vagoanele cu prețioasa încărcătură ar descinde aici la timp, adică la semănatîile cimpului, la presiunile plinii, imposibil de aminat sau de temperat cu promisiuni. Dar cum nu se petrece așa, se recurge la soluția cisternelor închiriate, aflate într-un continuu du-te-vino pe drumurile Piteștiului. Din cele 70 de tone de motorină obținute de S.M.A. Brînceni între 1 și 15 martie, 46 au provenit din Pitești. O cisternă de 7 tone de motorină care vine de la Pitești e plătită cu 1 800 de lei. Aceeași cisternă, sosită de la Alexandria, costă numai 300 de lei.

Orele trec, vizităm mai departe cîmpul, totul arată bine, frumos, îngrijit, dichisit, grîul a răsărit viguros, în ciuda secetei, se vede dragostea de pămînt, se vede mîna gospodărească, însoțitorii mei îmi pindesc reacțiile cu o satisfacție neascunsă. Sînt oameni tineri, care muncesc tinerește, care vorbesc la fel, adică limpede, franc, necolcind greutățile ce-i apasă, dar fără să facă din ele un cap de țară. Cuvintele, acum, vin mai greu, unii din ei sînt obosiți (au stat trezi azi-noapte pînă tîrziu, veghind felurite operații de pregătiri pentru culturile din „urgența a doua"), peste toate pluteșe o dulce alarmă, ca un frison. La ceasul 2 după prînz urmează să se transmită meciul Universitatea Craiova — Kaiserslautern. O luăm spre sediul S.M.A.-ului, oprindu-ne pentru cîteva clipe, în drum, la cele trei case din cîmp în care dorm, în campanie, tractoriștii, ca să nu mai piardă timp cu drumul spre sat și înapoi. Nu sînt chiar niște vile, dar sînt solide și sănătoase, acoperite cu țiglă, înăuntru nu-s numai paturi, ci și plite pentru gătit. În curînd, ne încredințează directorul D. Vatau, vor avea și aparate de radio, și spălătoare. (Sîntem de-acum la sediu, mai sînt cinci minute pînă la meci, spre sala unde se află televizorul și aparatul de radio e îmbulzeală de inginerime, funcționărime, oameni de la atelierele stațiunii.) În rest, lucrurile merg bine, din cele 3 500 ha destinate fertilizării grîului n-au mai rămas decît 200. (Ne precipităm spre sală: ni s-or fi rezervat oare scaune?) O atenție specială e acordată porumbului, nu mai puțin de 9 200 de hectare sînt prevăzute pentru „planul 20 000" adică pentru producții de 20 000 kg știuleți la hectar. (Ne așezăm neliniștiți în fața micului ecran: dăm drumul și la radio, preferînd transmisiunea lui Domozină.) În pauză discutăm mai departe despre porumb, despre mașinile ce-i sînt destinate, printre care o formație de 35 de CARP-uri, celebră în tot județul. (Minutul 82, vocea lui Domozină ne-a spart timpanele: goool!) Da, campania iernii s-a terminat cu bine, campania de primăvară a început cu bine. De-ar mai da și o ploaie...

Singurii din Brînceni care n-au văzut meciul au fost, firesc, tractoriștii, aflați în acele clipe la datorie.

ILIE PURCARU

Aceeași cifră, transformată în muncă, n-a mai speriat

La Grivița, toți șefii fermelor vegetale ale cooperativei agricole de producție sînt țărani: unul dintre ei se numește Vasile Nica, celălalt Nicolae Căluț... În șirul celor pe care se mai poate conta, președintele Ion Moțanu adaugă pe Grigore Paraschiv, Grigore Munteanu, Ștefan Zainea și Florea Cirligeanu. Și a început nu demult o primăvară cînd este și încă va fi nevoie de oameni pe care se poate conta. Timpul frumos, blînd nu amăgește pe nimeni. Numai oamenii locurilor știu cît de amăgitoare sînt orizonturile deschise ale Bărăganului și cît de repede se scufundă sfoarele în neființa unor nori iviți de niciunde. Cu alte cuvinte, oamenii dau bice cailor, chiar dacă nu prea mai au cai.

Ideea că fiecare lucru trebuie făcut la timpul său nu este nouă la Grivița, dimpotrivă, oamenii sînt convinși că anumite lucruri se pot face și înainte de timpul lor. În primul rînd, întreaga suprafață a fost arată din toamnă. Apoi, în ferestrele iernii, au fertilizat 920 ha rezervate păioncilor, au ales la masă semințele de floarea-soarelui și fasole și, din cînd în cînd, au mai dat cîte o mînă de ajutor lui Dobre Drăgănescu, Victor Cojocaru, Ion C. Constantin, Nicolae I. Damian și tuturor celor ce s-au îngrijit să scoată în primăvară, în stare de funcționare, toate tractoarele și utilajele secției de mecanizare din sat. Tot în ferestrele iernii, au scos în cîmp îngrășămintele organice, cîte s-au adunat, au săpat pomii, 37 ha, și au lucrat via, 13 ha. Multe par bagatele, surîde președintele Ion Moțanu, dar nici un țăran nu se simte cu adevărat liber decît atunci cînd are mîinile dezlegate de mărunțișuri. Cînd nimic nu-l mai ține în loc să înceapă și marea trintă cu pămîntul recoltelor adevărate, unde socotelile nu se mai încurcă în subdiviziuni și în fracțiuni de procente. Și trinta aceasta, la Grivița, începuse...

Cînd am doscins noi în Bărăgan, ing. șef Constantin Pisiaru supraveghea însămînțatul cartofilor. Alături, vorbele se legau în jurul deficitului de apă din sol, deși grîul, semănat pe 920 ha, e frumos și promițător. Din 3 666 ha arabile, irigațiile cuprind numai 420 ha și, întîmplător, în acest an, peste suprafața irigată s-au întins păioasele, dincolo de care oamenii nutresc speranța unei bune culturi duble. Pe 1007 ha se va semăna curînd porumb. Jumătate din această suprafață va trebui să producă 20 tone știuleți la hectar. Și aici încurcă lucrurile acel deficit de apă. Dar la Grivița, îndeobște, prinsorile s-au ținut, și aici nu e vorba de prinsoarea unui singur om, ci de prinsoarea a 420 de oameni. Și președintele Ion Moțanu surîde oarecum stînjenit: să dezvăluie sau să nu dezvăluie o socoteală anume? Și, firește, la urma urmelor o dezvăluie. În centrul ei fiind tocmai această recoltă fabuloasă, de necrezut pînă în urmă cu doi sau trei ani, de 20 tone știuleți la hectar. Cifra sperie, admite liniștit Ion Moțanu, și eu știam că cifra aceasta sperie. Și am înțeles că trebuia redusă sau transformată în altceva, în orice, dar în altceva decît în tone. Tona sperie, numai ce rostești cuvîntul și ai și simțit că spinarea pîrîie. Și atunci am transformat cele 20 tone în muncă, în zile de prașilă, în alte feluri de a trudi. Curios, dar adevărat: aceeași cifră, transformată în muncă, n-a mai speriat. Și oricum am răsuci lucrurile, ajungem la același deznodămînt: în Bărăgan, munca nu sperie. Numai să se știe cît e de multă, de unde pînă unde, de cînd pînă cînd, de ce și pe ce.

Am spus că la Grivița oamenii nu mai sînt încurcați în prea multe bagatele. Cîteva totuși le mai răpesc din timpul dedicat brazdei din largul cîmpiilor. De pildă, au avut de pregătit 4 400 mp de pat cald pentru răsadurile de tutun. Și le-au pregătit. Însă uneori năvălesc peste ei mărunțișuri care nu le leagă doar mîinile, de muncă aici nu se sperie nimeni, ci de-a dreptul le leagă mințile. O asemenea bagatelă a năvălit peste ei chiar în primăvara aceasta, în fața sediului cooperativei agricole din Grivița crește de vreo două decenii un pîlc de conifere zvelte, de un verde intens, răcoros. În Bărăgan, coniferele nu cresc cu una cu două, se prind greu și de cele mai multe ori rămîn chircite și bătute în cap. Dar la Grivița s-a întîmplat o minune și nu are nici un rost să stăm și s-o cercetăm. Mai bine ne bucurăm de ea. Apoi, cooperatorii au avut ideea să întindă un solar lîngă aceste conifere. Zis și făcut. Nu demult, cineva de la județ l-a sfătuit să mai întindă un solar, dar să taie coniferele, să nu ia din arabil... Ceea ce este o inițiativă pentru care noi nu avem cuvinte ca s-o calificăm cît de cît rezonabil, ca să nu supere. O anume observație ne îngăduim totuși: este pur și simplu curios că printre grijile atît de mari ale oamenilor cîmpiei, fel de fel de înșiruiri plimbă idei atît de meschine. E ca și cum am plimba pe cîmpia Mărășeștilor un pechinez sau un baset schiop.

MIHAI PELIN

Independența energetică — starea noastră de veghe (II)

Petroliștii din Videle, dincolo de un calcul formal

Sub cristalul de pe masă, în biroul său, pe un cartonaș stă scris, cu litere mari: Oamenii spun puțin cînd vorbesc mult. Nu-l contrazic pe inginerul Mircea Alexandrescu, deși e limpede că oamenii pot să vorbească puțin și să nu spună chiar nimic. Știu că mi-ar putea răspunde că tehnicienii pe care-i adună în fiecare dimineață, într-o ședință scurtă, în jurul acestei mese, au de vorbit nici mai mult și nici mai puțin decît despre datoria lor de a da țării 9 la sută, deci a 11-a parte din producția ei anuală de petrol. Cel puțin așa se prezentau lucrurile pînă de curînd, pînă la începutul lunii martie, cînd planul a fost și el modificat în funcție de măsurile cuprinse în programul inițiat de conducerea superioară de partid și de stat, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind reorganizarea activității din industria petrolului. Înainte, Schela de extracție Videle se întindea de la Ciolănești, înspre Roșiori de Vede, pînă la Bălăria, pe-aproape de șoseaua București — Alexandria. În lungime, teritoriul ei măsura cam 100 de kilometri iar în lățime vreo 30. Întrucît pe aproximativ o treime din acest spațiu a luat ființă o schelă nouă, la Clejani, planul schelei din Videle s-a redus și el, proporțional, și reprezintă acum 6 la sută din producția națională de petrol. Însă acest calcul, zice directorul Mircea Alexandrescu, este corect numai din punct de vedere formal, fiindcă pe lîngă relația directă dintre teritoriul atribuit fiecărei schele și cifrele de plan trebuie luat în considerare și faptul că odată cu adoptarea noii structuri organizatorice, se va produce, neîndoielnic, o creștere a eficienței muncii petroliștilor. Dealtfel, după cum se știe, sporirea producției anuale de la 13,5 la 15 milioane tone de țiței se întemeiază în bună măsură tocmai pe acest plus de eficiență iar în ce-i privește pe sondorii de la Videle ei știu că independența energetică a țării depinde și de efortul lor de a extrage mai mult decît cele 800 mii tone, cît prevede planul stabilit pentru acest an.

La 33 de ani, cîți are, inginerul Gheorghe Marinică, director adjunct și răspunzător de problemele de producție ale schelei, n-a învățat încă și nu-l interesează să învețe a vorbi nici mai mult și nici mai puțin decît vrea să spună: „Înainte schela era împărțită în două secții, aveam una la Ciuperceni și alta la Anghelești, iar fiecare cuprindea cîte trei ateliere de producție în cadrul cărora se aflau cîte 5—6 parcuri, cîte 6—7 brigăzi de intervenție și, bineînțeles, activitățile auxiliare mecanice și electrice. Era un sistem greoi, care făcea dificil de urmărit felul cum se lucra și adăuga dificultăți nejustificate chiar muncii sondorilor. Aceștia umblau pe un teritoriu prea mare pentru a se putea afla întotdeauna, la timp, acolo unde era nevoie de ei. Trebuie să recunoaștem că unele probleme rămîneau nerezolvate și erau amînate, uneori, de la o zi la alta. Și dacă o astfel de problemă era, să zicem, chiar o sondă care se oprise, e limpede că producția de țiței se întîmpla să fie mai mică decît ne-ar fi îngăduit îndeminarea oamenilor noștri, care eu cred că sînt buni sondori, sau dotarea tehnică de care dispunem. Prin aplicarea programului de măsuri privind noua structură organizatorică a activității noastre, urmînd îndemnurile pe care la recenta Consfătuire de lucru cu cadre de conducere și alți oameni ai muncii din industria petrolului ni le adresa secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am organizat schela în 12 brigăzi de producție, eliminînd verigile intermediare ale secțiilor și atelierelor, astfel încît fiecărei brigăzi îi revine un număr mai mic de sonde decît înainte și ea poate funcționa pe principiul autogestiunii economice, fiind titulară de plan și primind retribuția în funcție directă de producția obținută. În locul unei anumite devălmășii, ca să zic așa, care exista pînă acum, s-a instaurat o răspundere concretă și bine precizată: unei formații de lucru i se cere să răspundă de un număr de sonde și chiar i se dă posibilitatea să răspundă, fiindcă, așa cum arătam, nimeni nu mai voiajează de-a lungul și de-a curmezișul scheletului obosindu-se inutil și chiar păgubitor". Și pentru că inginerul Gheorghe Marinică are dreptate cînd adaugă că un sistem organizatoric bun își vădește utilitatea nu numai prin faptul că este adoptat ci și prin felul cum este aplicat, nu ne rămîne decît să-l ascultăm și pe tehnicianul Marin Marin, pe care l-am întîlnit la sonda 2 044, unde executa cu oamenii din subordinea lui o cimentare sub presiune. Pînă acum, ca șef al secției de probe și reparații capitale, conducea 17 formații însumînd 237 de oameni și de multe ori era nevoit să umble de la un capăt la altul al schelei, deci uneori chiar și 100 de kilometri, pentru a ajunge acolo unde era nevoie de el. Drumurile astea, zice, pînă la urmă lasă și ele urme, te obosesc. Acum, Marin Marin este adjunctul șefului de brigadă de la Ciuperceni și-o să bată mai puține drumuri iar datorită acestui fapt, crede, o să poată să facă lucrări de mai bună calitate, căci așa vine ca și cum un medic ar avea de consultat 100 de pacienți într-o zi iar altul doar 10. Bineînțeles că al doilea va fi mai atent. La rîndu-i, subinginerul Gheorghe Cotoi, șeful brigăzii nr. 7, ne spune că pînă de curînd a condus atelierul nr. 6 și că în acea calitate avea în subordine șapte echipe de intervenție cu 120 de oameni, plus patru parcuri de extracție cu 40 de sondori. Mai ales pe timp de noapte îi era imposibil să-i supravegheze pe toți. Acum poate să meargă însă pe joc la fiecare dintre cele 75 de sonde de care răspunde, întinse pe cîțiva kilometri doar, și să vadă cum lucrează cei 74 de oameni din subordinea lui. Avînd această posibilitate, a descoperit și lucruri îmbucurătoare dar și din cele ce n-aveau cum să-i bucure. Două sonde, 3 121 și 3 218, considerate pînă de curînd inactive, au fost supuse unor tratamente speciale și acum produc, în 24 de ore, 4 tone de țiței. În schimb, la sonda 608, care dă singură 4 tone în 24 de ore deși e veche de 15 ani, s-a produs de curînd un act de indisciplină. Cu o seară în urmă, la ora 18, sonda s-a oprit, i se defectase pompa care la 700 de metri sub pămînt împinge țițeiul din zăcămînt către suprafață. Asta e cea mai grea operație pe care o fac cei de la intervenții, fiindcă ei sînt nevoiți să demonteze, de fapt, întreaga sondă. Defecțiunea a fost reperată imediat și echipa de intervenție și-a început deîndată lucrul, fără să mai fie nevoie să fie chemată, prin telefon, de la zeci de kilometri. Pînă la 12 noaptea au lucrat Nicolae Iordan, Ionel Bălănică și Costache Drăghici, împreună cu șeful lor, Ion Rănacu, iar începînd cu acea oră, pînă la 8 dimineața, ar fi trebuit să lucreze echipa condusă de sondorul șef Cornel Constantina. Din această echipă nu s-a prezentat însă la lucru decît șeful ei, Constantin Troncea, Dumitru Vasile și Alexandru Bodan au lipsit nemotivat, spune șeful de brigadă, și pe cît de supărat este că unii și-au uitat datoria pe atît de mulțumit se arată de acest nou sistem de organizare a muncii care permite, iată, descoperirea oricărui act de indisciplină. În sistemul vechi de lucru exista într-adevăr posibilitatea ca o astfel de abatere să rămînă nestiută de nimeni, nesancționată. Și chiar dacă ar fi fost sancționată, hotărîrea ar fi aparținut conducerii atelierului, secției sau schelei, pe cînd în noile împrejurări ea poate lua forma, mai greu de înșurat, a unei opinii colective, a unei dezaprobări generale față de orice act de indisciplină, fiindcă, așa cum spuneam, brigada este titulară de plan iar cîștigurile sondorilor depind direct de cantitatea de țiței extrasă. În cazul de față, ne spunea șeful brigăzii nr. 7, sonda 608 ar fi putut să fie pusă în funcțiune cu opt ore mai devreme, iar dacă s-a întîrziat înseamnă că s-a pierdut, oricum, 1 tonă de țiței. Iată o realitate despre care, desigur, în spiritul devizei, așezate la vedere în biroul directorului Mircea Alexandrescu, nu e de vorbit decît atît cît este de spus.

DUMITRU ELIADE

Să gîndim cu capetele noastre

Pentru un centru național de medicină tradițională

— Tovarășe doctor Florin Brătilă, știu despre ce vom discuta, despre acupunctură, dar e obligatorie o întrebare : cum de-ați reușit să-l recuperați pe fotbalistul craiovean Irimescu în numai 4 zile după ce făcuse, cel puțin așa s-a spus, o ruptură musculară ? A avut el cu adevărat ruptură ?

— E cert c-a avut, afecțiunea a fost confirmată de doctorul Tiberiu Pop de la Centrul de medicină nucleară de la „Panduri" : ruptură fibrilară musculară la 1,5 centimetri adîncime pe cvadriceps. Atît ruptura cît și hematomul au cedat în urma unui tratament cu acupunctură și moxibuție.

— Ce-i aceea moxibuție ?

— O terapie orientală tradițională datorată plantei „Artemisa vulgaris" un soi de pelin. Ea se prezintă sub formă de batoane din care se taie rondele ce se înșeră pe acele de acupunctură. Rondelelor li se dă foc și, arzînd, ele au proprietatea, unică, de a nu degaja căldură, ci o energie electromagnetică asemănătoare, într-o oarecare măsură, cu razele infraroșii cu lungime de undă mică. Energia se transferă prin acele de acupunctură și echilibrează meridianul deficitar.

— Limpede. Tovarășe doctor, să nu mai-o luați în nume de rău, dar e ciudat, ca să nu zic altfel, că un medic sportiv, fie el și la Clubul „Sportul studențesc", e atît de preocupat de acupunctură ! De unde pînă unde v-ați apucat dumneavoastră de treaba asta ?

— Pasiunea e mai veche, dar am avut ocazia, în urmă cu cîțiva ani, însoțind echipa națională de fotbal în China, să urmez un curs intensiv de acupunctură. Alte două cursuri, de durată mai lungă, le-am făcut la București, în cadrul Centrului de perfecționare a personalului sanitar superior, unitate pe lîngă care am fost, ulterior, cooptat ca lector. Ba, mai mult. Cabinetul în care lucrez, ca medic al „Sportului studențesc" a fost desemnat, anul trecut, printr-o decizie a Direcției sanitare a municipiului, drept Centru metodologic de acupunctură, afiliat Spitalului clinic municipal.

— Aveți, fără să exagerez, un cabinet ultradotat. Spațiul e mare, văd aparatură electronică de diagnostic și tratament în acupunctură, mai multe truse de ace, material didactic, tot felul de planșe, machete etc., cărți de acupunctură și așa mai departe. Cum le-ați procurat, cine v-a ajutat s-o faceți ?

— M-am străduit mult în această direcție, dar am fost și sprijinit. Am găsit înțelegere la Ministerul Învățămîntului, la Ministerul Sănătății, la Direcția sanitară a Capitalei, la Institutul politehnic și, firește, la Clubul „Sportul studențesc". În timp, lucrez pentru „Sportul" de 10 ani, dotarea cabinetului s-a îmbunătățit, ceea ce îmi permite să folosesc, azi, întreaga metodologie de acupunctură. Adică somatopunctura clasică, auriculoterapia, moxibuția și electropunctura. De la o vreme, cum ziceam, cabinetul a devenit și Centru metodologic și se organizează aici, sub egida C.P.P.S.S., condus de doctorul Ioan Teleianu, lucrări practice și cursuri de inițiere în acupunctură.

— Ce afecțiuni tratați, tovarășe doctor Brătilă ?

— Eu cred, chiar dacă alții susțin contrariul, că terapia acupunctică nu-i un panaceu, ea are limite și chiar contraindicații. Dar și dă rezultate, uneori spectaculoase, într-o gamă întinsă de boli : în nevralgiile de trigemen, în majoritatea afecțiunilor reumatismale, gastrointestinale, digestive, renale etc. Ca și, desigur, în traumatologia sportivă. Aș include pe această listă și tulburările psihice minore. Am să repet un lucru : acupunctura nu-i exclusivistă, terapia prin ace merge, ba chiar e recomandabilă, în paralel cu oricare alta. Deadtfel, în „Flacăra" am avut ocazia să întîlnesc, în cîteva rînduri, această idee.

— Cum vi se pare, de aici, de pe strada Ștefan Furtună 140, acupunctura noastră de azi ?

— O găsesc redutabilă. Avem o serie de practicanți și, totodată, de teoreticieni de elită, între care, la loc de frunte, doctorii Constantin Ionescu Tîrgoviște, Teodor Caba, Dumitru Constantin, Traian Crăciun ș.a. Necazul e însă altul : cadrul organizatoric adecvat încă lipsește. Am să dau un singur exemplu. În septembrie 1982, a fost organizat la București un curs de acupunctură pentru medici danezi, prelegerile și demonstrațiile fiind încredințate lectorilor Centrului de perfecționare. Știți unde s-a ținut ?

— Nu. Probabil într-un spital.

— La hotelul „Turist" ! Motivul ? Inexistența unei instituții medicale specializate.

— Înțeleg că plediați, chiar dacă indirect, pentru înființarea unui, hai să-l zic, Centru de acupunctură, da ?

— Ideea e alta, mai completă : un Centru național de medicină tradițională, a cărui înființare „Flacăra" a mai susținut-o. Dacă nu greșesc, atît Ionescu Tîrgoviște și Caba, cît și, mai recent, Dan Filimon au făcut, în paginile revistei dumneavoastră, o propunere asemănătoare. Lucrurile fiind știute, n-am să insist. Am să subliniez însă avantajele terapeutice și economice ale unui astfel de așezămînt, care ar trebui să adune în același local acupunctura, homeopatia, apiterapia și fitoterapia : costul redus al tratamentelor, caracterul nemedicamentos al acestora, evitarea polipragmaziei, lipsa de nocivitate etc., etc. S-ar lucra în echipă, prin întrajutorare, descongestionîndu-se spitalizarea. În plus, s-ar evita o medicație costisitoare care nici nu dă, totdeauna, randamentul scontat. Centrul național de medicină tradițională ar fi, în concepția mea, for metodologic, avînd însărcinări pe linie de asistență medicală, de învățămînt și de cercetare. De pe urma înființării lui n-am avea, bolnavi și medici deopotrivă, decît de cîștigat. Pretutindeni, medicina se întoarce spre natură. Noi am acceptat această concepție, dar întîrziem în a o pune în aplicare.

— Aveți dreptate, dar se mai pune, veți fi de acord, și mine, o problemă : cea a spațiului.

— Centrul respectiv ar putea fi găzduit, fără investiții suplimentare, chiar aici, unde există, cred că v-ați convins, spațiul suficient.

— Am notat propunerea dumneavoastră și, notînd-o, am și înaintat-o forurilor în măsură să decidă. Am încheiat, tovarășe doctor ?

— Centrul, tot revin, dar acesta e ofiul meu, și nu numai al meu, ar trebui să însemne un bloc funcțional, capabil să valorifice cunoștințele medicinei tradiționale extrem-orientale și populare în interesul bolnavilor, realizînd totodată economii, căci terapia ar fi, în primul rînd, ambulatorie. Specialiști care să lucreze avem, e doar nevoie de un impuls. De o inițiativă.

— Vă mulțumesc, tovarășe doctor Brătilă. Înainte de a încheia, îmi fac o datorie din a menționa că numele dumneavoastră figurează pe mai multe brevete de invenție și că cel puțin una din lucrările pe care le-ați întocmit, „Protecția biologică prin utilizarea acupuncturii la indivizi cu suprasolicitare psihofizică" a atras atenția asupra unei activități de marcă. Vă doresc succes în continuare.

OVIDIU IOANIȚOAIA

O enigmă veche de trei secole, elucidată de un cercetător român

Ne bucură faptul că exact după un an de la apariția articolului nostru în „Flacăra" cu titlul **Consacrare mondială pentru navigatorul solitar**, privind opera cu caracter de unicat pe plan mondial a doctorului inginer Constantin I. Staicu, același cercetător, grație aceleiași metode fertile expusă în cartea publicată de o prestigioasă editură britanică, pășește din nou — ca să spunem așa — în arena mondială. Descoperirea sa va face probabil să curgă multă cerneală în presa științifică de pe glob. În adevăr, el a reușit să demonstreze Marea Teoremă a lui Fermat, ilustru matematician francez al secolului al XVII-lea. Este o teoremă de înșelătoare simplicitate care **de trei secole sfidează generații întregi de savanți de știință**, de pe toate meridianele, printre care un Euler sau un Cauchy. În 1909, în Germania s-a instituit **un premiu de 100 000 mărci** pentru cel care ar demonstra teorema sau măcar ar infirma-o printr-un singur exemplu, adică printr-un caz particular. Deoarece condițiile de premiere prevedeau că demonstrația trebuie să fie publicată, iar editurile nu erau dispuse să accepte demonstrații false, autorii și le tipăreau pe cont propriu. Astfel au apărut în diferite țări o sumedenie de demonstrații **greșite**. De remarcat însă că vanele încercări de demonstrație nu au fost inutile, ele ducînd la descoperirea unor metode noi în matematică, avînd fertile aplicații în alte domenii.

În fond ce afirmă Marea Teoremă ? Că pot fi găsite numere naturale care să satisfacă ecuații simple de tipul $x+y=z$ și $x^2+y^2=z^2$, de exemplu $5+6=11$, $3^2+4^2=5^2$, adică $9+16=25$, dar pentru puteri mai mari decît 2 nu există soluții, de pildă nici un fel de numere întregi nu pot fi găsite care să satisfacă $x^3+y^3=z^3$. Pare incredibil că o problemă la prima vedere atît de simplă să fi rezistat timp de secole eforturilor reunite ale matematicienilor lumii. E drept, s-au găsit soluții parțiale, dar nici una generală. Fermat însuși notase pe marginea unei cărți pe care lucra : **„Dispun de o demonstrație cu adevărat minunată, dar marginile sînt prea înguste ca să o pot scrie aici."** Demonstrația nu a fost însă niciodată găsită, de unde și „goana" multiseculară pentru a elucida problema.

Desigur, nu ne-am propus ca în articolul de față să redăm demonstrația lui Constantin I. Staicu, doar să relevăm rodnicia și larga aplicabilitate a metodei pe care a dezvoltat-o și i-a adus notorietate internațională. În adevăr, încoronînd munca sa asiduă de 30 de ani, editura britanică de renume mondial „Abacus Press", care a „lansat" la vremea lor pe un Maxwell sau un Einstein, i-a publicat anul trecut, în traducere engleză, lucrarea „Analiza dimensională restrînsă și generală", iar una din cele mai importante reviste de fizică din S.U.A., „Journal of Franklin Institute", i-a inserat la loc de cinste un studiu într-un număr special analizei dimensionale. Asemenea lucrări se înscriu pe linia aporturilor românești de rezonanță mondială, de talia operelor lui Vrînceanu sau Onicescu, pentru a nu cita decît aceste două nume. În plus, cartea doctorului inginer Staicu răspunde unor cerințe tehnologice presante ale contemporaneității, intersectînd la nivelul cel mai înalt matematica, fizica și tehnologia și deschizînd perspective în domenii extrem de diverse, de la folosirea energiei termonucleare pînă la proiectarea economicoasă a cazanelor. (Autorul este cercetător la ICEMENERG.)

Iar acum, cea mai recentă aplicație, neașteptată, la „dezlegarea" Marii Teoreme a lui Fermat, despre care un ilustru matematician sovietic, A. O. Gheifond, scria : „Dacă demonstrația va fi obținută printr-o metodă nouă și rodnică, importanța teoremei, datorită importanței metodei, poate fi foarte mare." Se pare că tocmai așa s-a întîmplat.

Dincolo de aspectul insolit, de elementul de noutate și de certul impact pe plan internațional, se poate contraargumenta : „Este totuși doar o problemă de matematică pură, un joc al minții..." Adevărat. Dar să nu uităm că soluția a fost obținută printr-o metodă elaborată de fapt pentru abordarea problemelor tehnice de imediat interes, învederîndu-se astfel îngemănarea științei pure și aplicate, verificată și confirmată de întregul mers al științei mondiale. De cîte ori în istoria omenirii o cercetare pură nu s-a dovedit a fi, în cele din urmă și în chip surprinzător, ancorată în realitatea vie, în viața cotidiană, în tehnica de mîine ! Cînd Faraday a descoperit inducția magnetică (fenomen care stă la baza întregii noastre civilizații, clădite pe miriadele de aplicații ale electricității) unii au exclamat disprețuitori : „Ei și ? la ce servește ? !" Faraday le-a răspuns : „La ce servește un nou-născut ? La nimic. Dar crește mare.."

LIONEL NITESCU

Cîndățenile istoriei au aruncat o punte de legătură între un inginer român și cel pe care-l prezintă ilustrația noastră, după un tablou al timpului : matematicianul francez Pierre de Fermat, contemporan cu Blaise Pascal și denumit de acesta primul om al lumii. Și un alt fapt nu lipsit de interes : Pascal, el însuși matematician și fizician de geniu, mărturisea că nu poate urmări în toată profunzimea lor cercetările științifice ale lui Fermat. Dar iată, abia în 1983 un inginer român, Constantin I. Staicu, de la ICEMENERG, a reușit să demonstreze, grație unei metode originale cu multiple aplicații în tehnică, Marea Teoremă a lui Fermat, care timp de trei secole și mai bine a sfidat eforturile conjugate ale unora dintre cei mai mari matematicieni ai lumii.

Alergenii doctorului Ionel Dinu

Multă vreme o mare necunoscută a medicinei, alergia este astăzi socotită o boală invinsă, o maladie vindecabilă. Cel puțin pentru anumite tipuri de alergii și bolnavi. Școala românească de medicină a afirmat și confirmat cercetări și rezultate valoroase, originale pe care revista noastră le-a consemnat la vreme. Una dintre acestea sînt alergenii de concepție proprie — atît pentru diagnostic cît și pentru tratament — obținuți de doctorul în medicină Ionel Dinu de la Spitalul județean din Timișoara. Inițial internist și 19 ani cadru didactic la Institutul de medicină din orașul său (la care a renunțat în favoarea noii pasiuni), se specializează în alergologie (în care și-a susținut și teza de doctorat) la renumita clinică Karl Hansen din Bad-Lippspringe din R.F. Germania, o veritabilă stațiune pentru alergici. Întors în țară, în 1972, a început o intensă muncă de cercetare atît pentru investigarea mecanismelor ce produc această terifiantă boală care, de multe ori, aduce omul în situații de-a dreptul tragice, cît și pentru obținerea în țară a unor produse antialergice în vederea testării (a diagnosticului) și, firește, a tratării diverselor tipuri de alergii dat fiindcă se aduceau din import la prețuri din ce în ce mai mari. A pornit cu o metodă recunoscută pe plan internațional („Frugoni"), dar în timpul cercetării își schimbă metoda de lucru și obține printr-un procedeu original, al său, mai întîi, un alergen (din polen nedegresat), apoi din ce în ce mai mulți, pînă la o gamă, o trusă de 30 de produse. Metoda și o parte din alergeni fiind brevetați în 1977 de către OSIM. Publică rezultatele cercetărilor sale — și-a testat produsele pe 20 000 de bolnavi — precum și un important număr de lucrări în domeniul de graniță dintre alergologie și imunologie în țară și străinătate, participă cu comunicări la congrese și reuniuni internaționale de specialitate (la Freiburg, Montreal, Vichy, Roma...), care îl fac cunoscut și apreciat în lumea alergologilor, fiind ales membru al Academiei europene de alergologie și membru al Societății internaționale de alergologie, precum și membru al Societății europene de sistem reticulohistocitar. În momentul de față are tratați și dispensarizați, urmăriți în timp, în jur de 7 000 de bolnavi.

Cum toate încercările sale de a preda industriei de medicamente fabricația alergenilor nu s-au soldat cu succes, Direcția județeană sanitară îl ajută efectiv, găsește posibilitatea și modalitatea, aparatura și schema de personal necesară, pentru înființarea unui laborator special — „Alcis" — menit să realizeze într-o microproducție produsele respective, tot mai solicitate de bolnavii din întreaga țară. Mai mult, cu sprijinul comitetului județean de partid, din aprilie anul trecut, micul colectiv al laboratorului este înzestrat cu un „polinarium" în comuna Pișchia din apropierea orașului. Astfel, cei cîțiva medici, biologi, chimiști, asistente medicale, laborante care alcătuiesc atît laboratorul cît și secția de alergologie a spitalului nu mai aleargă, ca pînă acum, la extremitățile județului, pînă la Poiana Mărului și mai sus în munte pentru a culege polenurile a tot felul de plante, vinovate pentru numeroase afecțiuni alergice (astm bronșic, rinite, laringo-faringite etc., etc.) Își concentrează aceeași activitate, fără egal prin migală, atenție și insistență — muncă de albină — în perimetrul micii stațiuni. Au la dispoziție o casă țărănească și 1 000 metri pătrați de teren pe care au semănat (cu ajutorul C.A.P.-ului) „deocamdată cu 5 soiuri din flora spontană, soiuri incriminate mai frecvent pentru declanșarea fenomenelor de intoleranță, și sperăm să ajungem în primăvara aceasta la vreo 12", ne informează dr. Dinu, pentru a-și asigura „baza de producție", materia primă.

Acum 4 ani, dr. Ionel Dinu obține brevet de invenție și pentru **extractul de Candida.**

Un produs atît pentru testare, deci pentru diagnostic, și tratament, cît și un vaccin în cazurile rebele și de hipersensibilizare a organismului. „Vaccinul va apărea în cursul acestui an, ne asigură autorul. O serie de medici alergologi . și dermatologi din țară au însă alergenul nostru de Candida, îl încearcă, îl testează pe bolnavi și nu puțini ne comunică rezultatele, ca fiind foarte bune. Aș aminti doar pe profesorul Bădănoiu de la Craiova, recunoscut dermatolog".

— Și cînd se va afla în farmaciile din țară, din toată țara ?

— Nu știu, cînd va fi cerut. Ca și toți alergenii pe care putem să-i producem. Chiar vă rugăm să informați medicii și bolnavii din județe să nu-i mai trimită și să nu se mai deplaseze la Timișoara pentru a-i obține, cheltuiesc bani în plus de pomană și ne aglomerează și pe noi, îi pot avea cel puțin în farmaciile din orașul de reședință al județului. Desigur, cu condiția ca Oficiile farmaceutice să îi comande. Putem produce cît ni se cere. Și la export putem da. Medicii și cabinetele de alergologie fac de obicei un singur fel de comenzi : pentru teste ; cantități plătite de spitale. E cel puțin ciudat, dacă ai pus diagnosticul că, de pildă, bolnavul este alergic la polen de graminee, ce-i folosește dacă nu-i indici și doza pentru tratament ?! Un flacon de polen pentru prima cură de șase luni costă la noi 270 de lei, iar în străinătate același medicament costă 350 de mărci.

La fel de greoale și de neînțeleasă este și aminarea punerii în practică a unui alt proiect (foarte bine documentat, calculat ca eficiență economică, sanitară și științifică) al dr. Ionel Dinu și anume ; „Crearea în apropiata stațiune, Buziaș, a unei secții de alergologie. Un laborator de alergeni este incompatibil fără o secție corespunzătoare, demonstrează medicul timișorean. Acești bolnavi trebuie să fie supraveghești aici ; în ambulatoriu pot apărea tot soiul de surprize. Astfel, Buziașul ar putea să devină o stațiune balneară internațională foarte căutată. Am cerut de nenumărate ori ca unul din sanatoriile nou construite să capete acest profil. Dacă la utilizarea factorilor naturali de cură existenți adăugăm și fizioterapia, aerosoli specifici ca și tratamente corespunzătoare cu produse antialergice românești putem avea rezultate dintre cele mai bune pentru sănătatea oamenilor și totodată am putea aduce importante contribuții valutare. Deocamdată nu avem un răspuns, nici de la Ministerul Turismului, nici de la Ministerul Sănătății. Știți cît costă o cură de 6 săptămîni la Bad-Lippspringe : 10 000 de mărci. Și asta fără costul rețetei cu produsele medicamentoase antialergice".

Propunerea dr. Ionel Dinu merită toată atenția și urgența. Nu avem voie să fim indiferenți față de idelle, față de posibilitățile pe care le avem pentru a sluji cît mai bine sănătatea oamenilor, interesele țării, prestigiul medicinei românești și chiar eficiența turismului internațional al României.

CICI IORDACHE-ADAM

Pe linia nutriției

de tip integral:

Sucurile naturale

De ani buni, Întreprinderea de legume și fructe Brașov produce concentrate pentru sucuri. Este vorba de sucuri naturale din legume, fructe și fructe de pădure. Pe an, secția de producție a întreprinderii amintite trimite în întreaga țară 2 750 tone concentrate pentru diverse sorturi de sucuri, unele dintre acestea fiind foarte noi și desigur necunoscute. Sucurile se numesc **citrom** (format din prescurtarea cuvintelor citrice românești), care, potrivit explicațiilor directorului întreprinderii, Ion Furcoi, este fabricat din sucuri de morcov, măr și cătină, **cico**, băutură fără nici o legătură cu cea cunoscută, fabricată tot din morcov și măr, **smeuro** în a cărui compoziție intră, de asemenea, sucuri de morcov, măr sau struguri și esență de smeură și așa mai departe, adică lămâiță, uvasoda, bitterlemon, rocola, vitis, cum am spus, toate pe bază de legume, fructe și fructe de pădure. Unele dintre ele încă mai sînt în testare la populație, în județul Brașov, o populație privilegiată dacă ne gîndim la bogăția de vitamine conținută de aceste sucuri. „Noi, spune Ion Furcoi, nu mai importăm esențe pentru băuturi răcoritoare și sîntem în cîștig: Brașovul este județul cu cea mai mare producție de morcovi iar fructele de pădure le primim prin contracte de la inspectoratele silvice din țară. În ceea ce privește realizarea concentratelor, meritul este în primul rînd al catedrei de fizică și chimie de la facultatea TCM a Universității brașovene și, în special, al lui Florin Felecan, lector la catedra amintită.

— Tovarășe Florin Felecan, ce conține citromul?

— Carotenoide (provitamina A) din morcovi, concentrat de clorofilă din urzică și lucernă (fără să alterăm furajul), concentrat de măr sau struguri, cătină albă, pe care o valorificăm cu vagonul, ulei de lămîie obținut din plante medicinale.

— Apropo de caroten, de cînd vă ocupați de el?

— Preocupările sînt mai vechi și vă propun să lărgim puțin discuția. Avem aproape toate posibilitățile, în domeniul de care ne ocupăm, să rezolvăm problema materiilor prime. În primul rînd este vorba de o atitudine, de schimbarea unei mentalități. De pildă, fabricile de zahăr se despart de melasă care conține 48—50 la sută zaharoză. Aruncăm deci jumătate din conținutul de zahăr. Noi sîntem la catedră un colectiv de șapte cadre didactice și prin cercetările efectuate, cu mijloacele noastre, am reușit să mai „salvăm" o treime din această zaharoză conținută în melasă. Am găsit un procedeu simplu de diminuare a concentrației ionilor de sodiu și potasiu care împiedică zahărul să se cristalizeze. Încercările le-am făcut la laboratorul de tehnologii moderne și valorificări superioare amenajat și utilat de catedra noastră în cadrul C.A.P. Cristianu.

— Ce este cu acest laborator?

— Nimic complicat. Fiecare C.A.P., fiecare comună poate face, spre beneficiul propriu, ceea ce facem noi. Utilajele sînt lesne de realizat, prin autodotare. Noi am primit de la conducerea județului o listă cu produsele chimice de mic tonaj care se importau. Cum este alanțoina. Nici nu știam că se importă. Acum o facem singuri. Se folosește în industria cosmeticelor.

— Din ce se obține?

— Din plante medicinale, tătăneasă, și deșeuri agricole.

— Am plecat de la sucuri și am ajuns la cosmetice. Ce ați reușit pînă astăzi?

— Anul trecut am pus la punct, în comuna Vulcan, o secție similară cu cea din Cristianu, și s-au realizat două milioane lei producție globală de pe urma concentratului de caroten natural din morcov și concentrat din clorofilă de la urzică și lucernă. Solicitați de Plafar Brașov, am proiectat și pus în funcțiune o stație de obținerea unui concentrat de clorofilă semisolid. Cîștigul producătorului: 1 580 lei la kilogram. Este un nou orizont pentru ei, Plafarul depășind faza de simplu intermediar.

— Să revenim la sucuri...

— Cu concentratele pentru sucuri am rentabilizat C.A.P.-urile din Cristianu și Vulcan. Carotenul l-am făcut și sub formă de ulei. Întreprinderea de ulei comestibil din Iași, una dintre cele mai moderne din Europa, ne-a solicitat să le facem ulei carotinizat pentru colorarea și vitaminizarea margarinelor. Și sînt foarte mulțumiți.

— Și totuși sucurile naturale nu se găsesc. Și cînd se găsesc, lumea nu știe că sînt naturale. Dealtfel, denumirile citrom, cico etc. nu le lasă să bănuiești care le este compoziția.

— Sucurile naturale sînt ușor de făcut, așa că nu înțeleg de ce să nu se găsească. Ele se înscriu pe linia nutriției de tip integral, care refuză rafinările de orice tip, oferind consumatorului nu doar substratul energetic alimentar (glucoză, amidon etc.), ci și un sistem întreg de factori biochimi esențiali în stare activă: vitamine, provitamine, fermenți și altele. Vitamina C, pastile, are o eficiență redusă față de un suc de fructe. Se confundă uneori lucrurile în sensul că sucurile naturale, conținînd substanțe biologice active (în sens pozitiv), nu foarte solubile în apă, se depun pe fundul sticlei. Această depunere e constituită din pectină, o substanță naturală cu virtuți nutritive și în special biochimice de excepție.

— Spuneți-ne cîteva lucrări despre caroten.

— Este un factor de creștere în metabolismul celular și un foarte bun tonic al funcției vederii. De asemenea, o spun și cunoscuți specialiști străini, de pildă prof. Nskrinsky din Statele Unite, carotenul este și un factor eficient atît ca tampon anticancer, cît și ca agent curativ. Dar pentru o discuție despre sucuri, ceea ce am spus pînă acum este destul.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Omule, fii primul tău medic

În conformitate cu medicina Extremului orient, ne informează doctorul **Miron Matei**, depresiunea nervoasă este un simptom al nevrozei astenice care atinge și dezechilibrează mai multe meridiane de acupunctură. Pentru combaterea afecțiunii, se propune un tratament complex: dietă alimentară, relaxare psihică, exerciții fizice, precum și cîteva aplicații prin presopunctură. Prezentăm în continuare cîteva tehnici de presopunctură:

1. Se masează cu pulpa degetului următoarele zone: tîmplele, plexul solar și tălpile picioarelor. Masajul se va face în cercuri, de la dreapta spre stînga și de la stînga spre dreapta. Tălpile picioarelor vor fi masate cu un plus de presiune.

2. Prin metoda de armonizație (masarea cu vîrful degetului pe suprafața unei zone care să nu depășească diametrul indexului) se va stimula punctul denumit „bariera internă" și care se află la două laturi de deget deasupra pliului pumnului, pe partea anterioară a antebrațului. Acest exercițiu este destinat să reducă încordarea psihică (fig. 1).

3. Prin aceeași metodă se recomandă stimularea punctului denumit „viziunea originală" și care este situat la mijlocul sternului între cele două mameloane. Un specialist în materie, medicul chinez, Yang-Ki-Keon, apreciază că acest punct contribuie la regularizarea energiei psihice a organismului. (fig. 2).

4. Se propune de asemenea ca, odată pe săptămînă, să se facă un masaj pe fața dorsală a corpului, de-a lungul a două linii imaginare situate paralel cu coloana vertebrală, fiecare la trei laturi de deget de aceasta. Se acționează de sus în jos, de la nivelul ultimelor două vertebre și pînă la mijlocul feselor. Se masează cu putere pînă cînd pielea se roșește.

Pentru combaterea astheniei (oboseală la cel mai mic efort, indigestie, insomnie sau somnolență cronică), colaboratorul nostru **Viorel Pașcanu** (al cărui **Tratat de medicină naturistă** va forma în curînd obiectul unei relatări speciale), recomandă următoarele:

Ținerea mîinilor în apă rece amestecată cu sare sau oțet; mersul pe jos (sau mersul desculț prin casă, dacă persoana nu suferă de vreo afecțiune reumatismală); băi cu infuzie de măghiran, tei și busuioc; inhalații cu busuioc; pastă din muguri de nuc (200 muguri în 150 g miere).

Pentru liniștirea sistemului nervos, următorul exercițiu de respirație: se inspiră 4 secunde pe nara stîngă, se ține respirația 16 secunde și se expiră pe nara dreaptă.

Și cîteva considerații și recomandări din partea colaboratorului nostru, inginerul **Valeriu Popa**:

Astenia și nevroza sînt la ora actuală cele mai răspîndite afecțiuni. Ele sînt consecința suprasolicitărilor intelectuale, muncii excesive, unor depresiuni psihice, dar și a unor carențe de ordin alimentar. Iată cîteva rețete ce pot contribui la ameliorarea bolii. Pentru echilibrarea dietei alimentare, propunem în primul rînd aceste sucuri din legume:

1. Morcovi 283 g, sfeclă 85 g, castraveți proaspeți 85 g.
2. Morcovi 253 g, țelină 198 g.
3. Morcovi 236 g, țelină 142 g, ridiche neagră 85 g.
4. Morcovi 284 g, salată 142 g, spanac 85 g.

Sucurile se obțin prin presare sau centrifugarea legumelor și se consumă obligatoriu proaspete între orele 7—11 dimineața timp de 40—60 zile.

LIVIU MAIOR

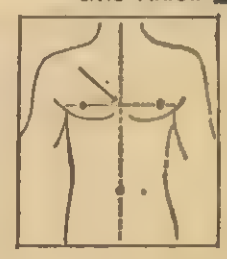

Metodă originală pentru combaterea tensiunii arteriale

Medicul Gheorghe M. Costin din București, str. Brezoianu nr. 51 B, este autorul unei metode originale de tratament împotriva tensiunii arteriale. Interlocutorul nostru ne asigură totodată că procedeul său a fost experimentat cu succes pe aproximativ 120 de cazuri, că a sosit deci momentul ca metoda sa terapeutică să fie aprobată de forurile în drept, că în această situație, reluarea experimentelor implică prezența unei comisii de specialitate și cuvîntul de ordine al Ministerului Sănătății și pe cel al Academiei de Științe Medicale. Iată ce ne declară în scris doctorul Gh. Costin:

„Am lucrat ca medic radiolog, dar și ca medic internist în mai multe spitale și clinici din Iași, activitatea mea profesională însumînd mai bine de 45 de ani. În tot acest răstimp m-a pasionat în mod deosebit problema hipertensiunii arteriale, maladie extrem de răspîndită mai ales în rîndul persoanelor în vîrstă. Am putut să observ astfel că la foarte multe paciente această afecțiune apare ca urmare a încetinirii sau dispariției funcțiunilor periodice. Studiind în consecință influența pe care o au hormonii asupra organismului uman, am ajuns la concluzia că menținerea hipertensiunii arteriale la valori normale — iar aceasta fără repaus clinic, restricții alimentare sau tratament cu substanțe vasodilatatoare — este posibilă, la ambele sexe, pe baza unei terapii hormonale. Este vorba, în esență, de o tehnică proprie de administrare a substanțelor hormonale la care am ajuns ca urmare a unor îndelungate observații și exprimente de laborator. Întregul secret îl constituie modul de combinare și amestec al hormonilor. Acest lucru l-am arătat într-un studiu științific pe care l-am întocmit în urmă cu mai mulți ani și în care am prezentat pe larg descoperirea mea, studiile clinice și de laborator și tot ceea ce argumentează și validează tehnica mea de lucru.

Prin această metodă am tratat 120 de bolnavi, cei mai mulți suferind de hipertensiune avansată. La marea majoritate a acestora am putut observa, îndată după tratament, o spectaculoasă scădere a tensiunii arteriale, aceasta înscriindu-se între valori normale. Trebuie să arăt de asemenea că toți acești bolnavi au fost urmăriți timp de zece ani și că în tot acest răstimp nu am fost martorul nici unui incident.

Tratamentul nu este costisitor deoarece se bazează pe produse autohtone și nu aduce nici un fel de prejudiciu sănătății.

Aceste rezultate m-au îndreptățit să înregistrez la O.S.I.M., sub numărul 82774, un dosar de invenție cu titlul „Tratament de eradicare a hipertensiunii arteriale". Acest dosar, completat cu datele solicitate ulterior de O.S.I.M., a fost trimis cu adresa nr. 25028, din 27 august 1975, la Academia de Științe Medicale. Aici dosarul a zăcut aproape șase ani și numai în urma intervențiilor mele repetate, Ministerul Sănătății a consimțit, pe baza unei adrese datate 16 martie 1981, să-mi comunice că Academia de Științe Medicale, care a analizat propunerea mea, consideră că invenția nu prezintă suficiente date științifice și că, în consecință, nu poate fi înaintată comisiei care se ocupă cu avizarea experimentelor medicale.

Personal consider că răspunsul este formal, că descoperirea și metoda mea nu au fost cercetate atent și cu obiectivitate, că s-a trecut prea ușor cu vederea faptul că tratamentele mele pot fi dovedite pe baza unei cazuistici medicale, că oricînd eu pot să demonstrez în mod practic valoarea și importanța tratamentului propus. În sprijinul propunerii mele pot aduce de asemenea opiniile unor distinși confrați din Iași, care au fost martorii cercetărilor mele și au constatat eficiența terapiei pe bază de hormoni. Iată de ce, prin mijlocirea revistei „Flacăra", doresc să readuc în atenția forurilor în drept tehnica mea de tratament a hipertensiunii arteriale, considerînd în continuare că nimeni nu are dreptul să promoveze sau să infirme o idee originală decît numai ca urmare a unei cercetări științifice, judicioase".

Înainte de a încredința tiparului aceste rînduri, l-am vizitat acasă pe doctorul Gheorghe Costin. Cu acest prilej interlocutorul nostru a ținut să ne încredințeze că nu urmărește nici cîștiguri bănești, nici obținerea de titluri științifice. „Am împlinit de curînd 82 de ani, deci sînt la o vîrstă cînd omul trebuie să se grăbească dacă are ceva de spus. Ar fi păcat ca descoperirea mea să se piardă în anonimat, cînd ea ar putea îmbogăți arsenalul medical spre folosul multor suferinzi.

LIVIU TIMBUS

ACUPUNCTURA — concepție medicală integralistă

Interesant este faptul că, deși „teoria Yin-Yang", cît și „teoria celor cinci elemente", par să fi apărut la momente diferite, ele sfîrșesc prin a fi unificate completîndu-se armonios. În timp ce prima teorie descrie anatagonismul dialectic universal, cea de a doua detaliază aspectele pe care le suferă un fenomen pe parcursul evoluției sale spațio-temporale și stările esențiale prin care trece pe acest parcurs. Numărul elementelor „fundamentale" este impar, cinci, acest lucru nu este întîmplător. Dacă ar fi fost descris un model de sistem fundamental cu numai patru elemente fundamentale: lemn, foc, pămînt, apă, sistemul rezultat prin transformările succesive ar fi avut o dispoziție circulară, perfect închisă, fără libertatea de a permite manifestări noi. Implicarea celui de-al cincilea element, pămîntul, determină o perturbare a simetriei cvadrupolare (descriptibilă în plan + timpul; ciclul de evoluție) și ilustrează modul în care apare o stare nouă, esențial deosebită. De data aceasta situația este mai complexă, deoarece se manifestă într-un spațiu tridimensional + timpul (ciclul de evoluție).

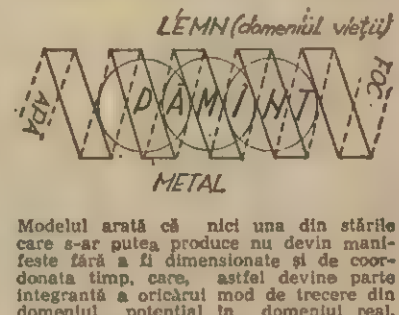

Modelul arată că nici una din stările care s-ar putea produce nu devin manifeste fără a fi dimensionate și de coordonata timp, care, astfel devine parte integrantă a oricărui mod de trecere din domeniul potențial în domeniul real. Acest aspect este descris de antici prin simbolul „I'Ching".

Descrierea simbolului este foarte interesantă și ne vom ocupa de ea într-un alt material.

Deși materialismul dialectic al extremorientalilor este de tip primitiv, noi putem neglija totuși aspecte extrem de valoroase ale sale. Mai mult, considerăm că noțiunea de „elemente fundamentale" nu trebuie preluată în sens simplist, ad litteram. Ceea ce este evident pentru noi astăzi, putea fi evident și pentru gînditorii altor vremi. De aceea ciclul transformărilor universale nu trebuie înțeles în sensul că elementul apă se transformă în lemn, sau pămîntul în metal etc. Aceste noțiuni au un înțeles mult mai profund reprezentînd categorii posibile și succesive și nu substanță sau altceva. În consecință, vom privi, și credem că nu facem nici o eroare, aceste „elemente" ca pe **stări** posibile a materiei în Univers. Adică, **stare** caracterizată de modul de a exista al focului, în sensul de stare a materiei la temperatură ridicată; **stare** a materiei conformă cu temperaturile scăzute: apa; **stări** ale materiei situate la diferite nivele de temperatură: lemn, metal, pămînt. În fond aceste stări se disting prin felul în care este organizată materia. Cu alte cuvinte „ciclul celor cinci elemente" poate fi înțeles ca ciclu al transformărilor (predominenete) de agregare.

Dinamica, în Univers, se produce în virtutea trecerii materiei prin aceste stări de organizare a componentelor sale, trecere care este provocată de acțiunea forțelor antagonice Yin-Yang. Se observă că „viața", este o formă tipică de organizare a materiei, posibilă într-un anumit domeniu de temperatură, încadrîndu-se între două stări antitetice: cald și rece, (foc și apă). Viața este unul din punctele cardinale ale ciclului parcurs de stările posibile de organizare a materiei. Metalul se distinge printr-o organizare riguroasă a componentelor sale, focul, dimpotrivă: prin lipsa de rigoare a ordinii în cadrul conținutului, sidoma gazelor, apa are o organizare de tip polimer, elicoidal. Lemnul, simbol și punct cardinal al vieții, se manifestă ca o structură conținînd părți cristaline și amorfe alternînd între ele. Fundamentul vieții este proteina: polimer (similar apei) dublu elicoidal.

Pămîntul se distinge ca o stare deosebită de toate celelalte, el caracterizează posibilitatea de evoluție, transformările reale dintr-o stare în alta, dînd stabilitate sistemelor. De aceea el este plasat central, nu poate exista în afara ciclului celor patru stări, care la rîndul lor se produc cu participarea obligatorie a pămîntului.

(va urma)

Dr. DAN VLAD FILIMON

Moto:

„Cine are părinți, pe pămînt nu în gînd,
Mai aude și-n somn ochii lumii plîngînd.

Că am fost, că n-am fost, ori că sîntem cuminți,
Astăzi, îmbătrînind, ne e dor de părinți.

Ce părinți ? Niște oameni ce nu mai au loc
De atîția copii și de-atît nenoroc.

Niște cruci, încă vii, respirînd tot mai greu,
Sînt părinții aceștia ce oftează mereu.

Ce părinți ? Niște oameni, acolo, și ei,
Care știu dureros ce e suta de lei".

ADRIAN PĂUNESCU ■

BĂTRÎNII SATELOR,

Milă sau silă față de bătrîni ? Nici milă, nici silă. Ci, pur și simplu, respect. Formula respectului e elementară, inclusă oricărui cod al omului, de la decalog la codul familiei. Și e inclusă mai ales unei tradiții, una dintre cele mai nobile ale românilor : cea a aplecării ocrotitoare față de orice ființă, mai cu seamă față de ființele neputincioase, acele ființe care ocupă începutul și sfîrșitul vieții — copilul și bătrînul.

Aceste gînduri ne-au fost confirmate într-o recentă vizită în Bistrița Mehedinților. O vizită într-o casă cunoscută, unde am reîntîlnit un om singur, în vîrstă de 88 de ani, învățătorul pensionar Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. De ce e oare un om singur ? Există, știm bine, o dramă a lipsei de urmași, care poate lovi orice ființă. Nu e cazul cu gazda noastră. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița are o fiică, pensionară și dînsa, care trăiește la Drobeta-Turnu Severin și care-i vizitează din cînd în cînd. Mai mult nu i se poate cere, avînd și dînsa propria-i familie și propriile-i greutăți. Cui i s-ar mai putea cere, în cazuri ca acela al lui Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, vreun ajutor ? Obiectiv, nimănui. Familiile unei colectivități sînt unități puternic constituite, care, desigur, își sar în ajutor una alteia, dar numai în cazuri de extremă nevoie, în rest nedatorîndu-și decît respectul de la distanță, printr-o specie sui-generis de neamestec. De ce să te amesteci în viața altcuiva, a vecinului ? — e o zicere care circulă prin satele noastre. Dacă te amesteci, unii ar crede că urmărești vreun scop, că vrei să apuci o moștenire, uzurpînd legitimul drept al cuiva din familie.

Asemenea raționamente sau asemenea practici de viață îl fac și mai singur pe Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. Deși, ne spune, pentru această singurătate a sa n-are cui reproșa celor din jur nimic. Practic, n-are nevoie de nimeni. Își poartă viața pe picioarele proprii — încă îl duc picioarele ! —, are o pensie cuviincioasă, își sapă singur grădina din fața casei și îi culege roadele, e încă în stare să-și taie lemne pentru foc și să-și prepare o fiertură hrănitoare. Peste toate, citește fără ochelari.

Niște moși de treabă, la care treaba începe abia cînd crezi că s-a terminat

Mihai și Sofia Zimmerman sînt doi bunici din aceia pe care mulți i-ar cumpăra, dacă ar fi bătrînii de cumpărat. Au crescut copii, au crescut nepoți, au acum și strănepoți, dar nimeni nu-i întreabă de bătrînețe, fiindcă viața lor nu dă nici o grijă nimănui. La oamenii care fac caz de principiile lor trebuie să fii atent, fiindcă îndeobște aceștia nu prea și le țin. Sînt mult mai interesanți cei care nu știu să-și povestească și să-și numere regulile existenței lor. Poți fi sigur că felul lor de a fi și de a considera munca și relațiile cu oamenii e chiar principiul.

Mai întîi că în gospodăria Zimmermanilor nici Mihai și nici Sofia nu se întreabă : „ce faci tu ca să știu ce fac și eu". Ei cunosc ce au de făcut cam dintotdeauna. Se trezesc la ceasurile 5 din zori și pînă în noapte tot fac : hrănesc vitele și păsările, coc pîine, sapă grădina, lucrează la vie, cosesc fînul și toate astea fără grabă, bătrînește, cum s-ar zice, însă cu o încetineală la care trebuie să iei aminte întrucît, în ziua cînd se socotesc roadele, cei care nu se grăbesc ajung de regulă în fața acelora care-s veșnic grăbiți și presați de timp și de însărcinări.

Casa bunicilor, pe care o țin cu mîna ei singuri, mai tot anul, e una din casele acelea pentru care de-ar fi numai ea și tot ar merita să-ți cumperi, dacă nu-i ai, niște bătrîni. Ca să-ți povestească cum au fost ei crescuți, ca să-și trăiască astăzi bătrînețile atît de demn și de luminat.

În stradă, ca în mai toate satele din Transilvania, afli doar un zid și o poartă mare de lemn. Pe strada principală din Rușt — care nu-i altfel decît celelalte uliți ale așezării — porțile mari de lemn, verzi, albastre și citeodată roșii se deschid spre curți impărătești, cu un belșug de loc ce se arată curînd a nu fi risipă, ci întocmire logică. Locul, bătătura adică, și acareturile ce-l împrejmuiesc arată clar ce interese au avut țăranii Zimmerman din Rușt, județul Sibiu, și cum au hotărît ei să trăiască. În stînga e casa de locuit propriu zisă, înălțată deasupra unei pivnițe de piatră foarte încăpătoare. Încăperi curate și cu colțuri de întuneric blînd, cu mobile pictate și incrustate, a căror vîrstă abia de o mai știe careva. În casa mirosase a mîncăruri bune și a rufe curate. Bluza cea albă a Sofiei e scrobită, deși nu așteaptă pe nimeni. Pe pereți se găsesc fotografii cu o mulțime de persoane privind solemn către obiectivul aparatului. Într-o fotografie apar oaspeții la nunta uneia din fete — fiindcă Zimmermanii au două fete, Caterina, educatoare, și Sofia, lucrătoare la I.A.S. — și după mulțimea în port tradițional săsesc și românesc ce umple curtea îți dai și mai bine seama de mărimea ei : se văd șoproanele, cu marele cuptor alb de făcut pîine, grajdurile, cămările, se vede fîntîna și groapa cu gunoiul de grajd și, în fundul curții, dominînd nu doar zidirile gospodăriei ci parcă tot satul, se vede fînarul, o clădire monumentală, cu un acoperiș, mai bine-zis, monumental de țiglă roșie, un acoperiș ce urcă pînă la cei zece metri înălțime ai crestei. Averea țăranului de la Rușt se face din fîn, și casa fînului este, de drept, cea mai importantă construcție într-o gospodărie. Dacă te urci pe ea, vei descoperi că tot satul pare a fi alcătuit din astfel de fînării grandioase, unde încape hrana animalelor în lunga iarnă transilvană.

Mihai și Sofia Zimmerman țin două vaci — Rezi și Miți — , cinci oi, 20 de găini, pe lotul personal, de pensionari ai C.A.P.-ului, pun mai ales culturi intercalate de cartofi și sfeclă timpurie, șoara lor de vie scoate un vin pe care multe mari restaurante l-ar pofti, vara bătrînii iau „în parte" de la stat 3 hectare de fînețe pe care o cosesc, așa, ușor, îndoiți de ani, cum sînt, și încet, fără grabă, atît cît să încheie treaba primii. Mai au și o purcea cu zece țîțe care a fătat cincisprezece purcei. „Vedeți cum e viața, spune bunicul Mihai, au trăit nu cei mai lacomi și care au ajuns primii la țîțe, ci aceia mai cuminți. Lacomii s-au stricat la mațe și s-au prăpădit întîi".

Cînd își povestesc traiul, Zimmermanii spun numai lucruri pe care orice om cu cugetul deschis le ține minte. Bătrînul vorbește, iar Sofia, care rareori deschide gura, și numai dacă i te adresezi, zîmbește aprobator. Îl întreb dacă îi mai ajută copiii și nepoții sau dacă ei sînt aceia care umplu cămările copiilor și nepoților. „E bine că sîntem sănătoși, spune bătrînul. Cînd ai ce face, nu ai vreme să te îmbolnăvești și nici să mori. Noi avem pensie, dar cine iese cu adevărat la pensie la țară ? Și cu vitele ce faci, dacă-ți vine pensia ? Nu le mai dai de mîncare ? Îmi mai spune cîte unul : oprește-te, măi, Mihai, că merge și așa, fără muncă. Uită-te la mine ce bine o duc. Și mă uit la ei cum se opresc, cum într-un an, doi se îngrașă ca niște butoaie și cum mor. În industrie mai poți amîna o treabă pe a doua zi sau pe luna viitoare, dar în agricultură nu dai decît de treburi ce nu pot fi amînate : nici hrana vitelor, nici prășitul, nici cositul. Nimic.

Cît despre copii și nepoți, ce să le dau ? Au destul și ei, fiindcă sînt muncitori. Poate așa, ceva lapte, la cei mici. Și cîte un purcel. Poate ceva vin, cînd le place mai mult vinul meu. Poate cîte un miel, cînd ies miei. Poate o sănătuță, acolo. Poate ceva bani, cînd sînt în armată și la facultate, fiindcă au nevoie și sînt mai spornici banii de la bunici. Poate tot ce avem, dar încolo nimic !"

Mihai și Sofia Zimmerman s-au născut la începutul veacului, la Rușt, părinții lor sînt tot din Rușt, „moșul lui tata", care a construit casa, a scris pe hornul ei anul 1887. Zimmermanii sînt sași ce gîndesc românește chiar și atunci cînd vorbesc săsește. „Venise în vizită la un vecin un neam de-al lui, din Austria, spune Mihai Zimmerman, și se lăuda cum are el lada de bere în pivniță, iar eu dădeam din cap, ca să priceapă omul că apreciam că are o ladă de bere în pivniță și-mi ziceam : mă, să cobori tu la mine în pivniță, să vezi ce am eu acolo, n-ai mai vorbi atîta de lada ăia a ta ?"

TUDOR OCTAVIAN ■

Unii joacă Rustemul, alții cumpără gaz și plătesc pomi

Tencuiala de pămînt a casei a crăpat ca pămîntul sub secetă. Patru copii au crescut în această casă Tănase Fircă și nevastă-sa, Dumitra, și toți s-au risipit prin lume, după pîine, zic ei, unul a ajuns mecanic pe la Tîrgu Jiu, altul sudor la București, o fată este tot la București, funcționară la bancă, iar încă un băiat e gestionar într-o comună apropiată, Mihaiești. Acesta din urmă le-a adus părinților lemne și cărbuni, în casă e cald și pe lîngă sobă dormitează doi iezi fătați azi-noapte de capra pe care bătrînii o țin în bătătură ca să nu fie nevoiți să cumpere laptele care se vinde, la Seaca, cu 15 lei litrul. Tănase Fircă are 82 de ani, iar nevastă-sa 74. Ea e bolnavă de reumatism, nu poate să meargă decît sprijinindu-se în două bastoane, iar pe el îl apasă o tensiune în cap, zice, și pe cei cu care vorbește îi vede uneori ca pe niște pete negre. Nu poate să sufere să se știe cam povîrnit de mijloc, cam cocoșat, cum spune chiar el, și cîteodată se ambiționează să stea drept și să-și salte umerii dar atunci îl cuprinde o durere de parcă l-ar azvîrli cineva în spinare un sac cu pietre și din această pricină mărturisește că voința de a părea mai zvelt l-a cam părăsit. Însă tot e mai bine așa decît cum a trăit Ion, bunicul contabilului șef al C.A.P.-ului, Stelian Ciungu. Printr-un act de bravură, acela a salvat, în vara anului '917, steagul regimentului lui, dar a fost rănit și încă 40 de ani, pînă în 1957, cînd a murit, nu s-a mai putut ridica din pat. Pentru fapta lui eroică i se dăduse atît pămînt cît n-ar fi putut munci nici dacă ar fi rămas sănătos. Vara îl întindeau așternutul pe prispă și acolo dormea, ca mai toți țăranii în vremuri trecute, dar mai mult nu dormea, căci pe la 2 — 3 ceasuri din noapte, cînd începeau cărușele să treacă la cîmp, îl trezea pe-ai lui și-i trimitea la lucru. Ajunsese să deosebească toate cărușele din sat numai după mersul lor, numai după zgomotul roților. Tănase Fircă a prins războiul celălalt, a fost mecanic de avion și a rămas teafăr iar dacă-și amintește de un zbor de recunoaștere zădărnicit de o ceață parcă fără margini o face pentru a recunoaște că în ceață, întrucîtva, plutește și acum, chiar dacă merge încet de tot, și că prin bunăvoința unora, ceața asta s-ar mai putea risipi. Nu intră mai mult decît poate intra în discuție teama că mașina salvării din Drăgănești Olt, care nu vine întotdeauna cînd este nevoie, s-ar putea să nu vină nici cînd va avea nevoie chiar el să fie dus, cine știe, la spital. Dar cînd au rugat-o pe Marina Mistodie, o fată a unor vecini, să se ducă să le cumpere gaz, copilul s-a întors spunîndu-le că-i costă cu 10 lei mai mult, că așa cere gestionarul Grigore

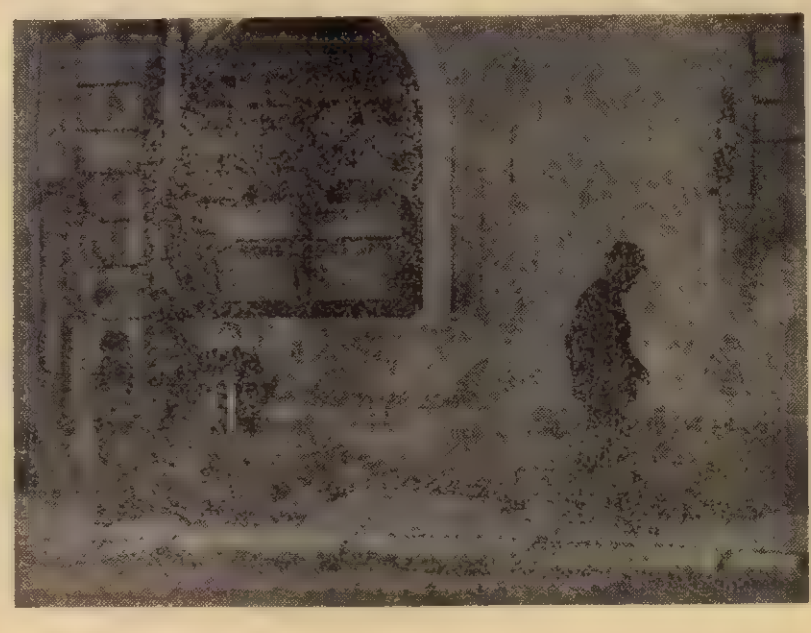

așa cum sînt ei, ȘI VIAȚA LOR, așa cum e ea

Aceasta i-a fost în viață și bucuria cea mai mare: lectura, iubirea față de carte și de frumos. Nu numai o bucurie, o pasiune. O pasiune care i-a condus la alcătuirea unei impresionante biblioteci (peste 4 000 de cărți, peste 200 de colecții complete de publicații periodice românești), lîngă care se adaugă o bogată colecție de piese arheologice din zonă, o colecție numismatică, o fastuoasă colecție de cusături populare, o colecție de tablouri, multe din ele semnate de nume ilustre. Și, lîngă toate, ca podoabă supremă a acestei case-muzeu, colecția revistei de folclor „Izvorașul", tipărită, cu mari sacrificii, chiar de Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, aici în sat. O revistă care a apărut, fără întrerupere, vreme de 21 de ani, din 1919 în 1940 (pentru epocă, un record de longevitate !), constituindu-se într-un veritabil monument al folclorului literar și muzical din Mehedinți și din toată țara.

Acest om a fost, peste toate, un mare dascăl. Un dascăl de simțire și de cugetare românească, un pasionat al istoriei locurilor, un inițiat în tainele spirituale ale acestui popor. Cunoștințele lui de istorie și de folclor rivalizează cu ale unui universitar. Rivalizează și competența lui în materie de științe și arte. Fiindcă toate exponatele din această casă sînt alese cu o înaltă grijă și poartă girul autenticității. Trecîndu-i pragul, ai ce învăța.

Dar nimeni dintre cei care ar trebui să învețe nu-i trece pragul. Nu ne referim la prietenii de generație, care îl vizitează adeș, ci îi numim pe cei care, așa cum spuneam, ar trebui să învețe,să caute, să afle, să se formeze, să-i ia ca exemplu de muncă și viață pe Gh. N. Dumitrescu-Bistrița. Ne referim, azi ghicit, în primul rînd la elevii școlii din sat, care nu se învrednicesc să bată la ușa acestei case cu minuni. Chiar nu pot tinerii dascăli ai satului să-i ia de mînă pe acești copii și să-i aducă la vechiul dascăl, unde ar avea atîtea de văzut și atîtea de învățat despre istoria și viața spirituală a Bistriței și a țării ? Ce-ar pierde și ce-ar cîștiga, într-un astfel de caz, tinerii dascăli ? Ar pierde niște ceasuri, poate chiar niște ceasuri bune, cîștigînd în schimb pentru elevii lor, dar și pentru ei, în experiență de viață, în cunoaștere, dobîndind un util respect față de o carieră de exemplaritate, desăvîrșit împlinită. Ar cîștiga deci ei, acești tineri dascăli, mult respect față de profesia lor, față de mentirea lor în societate. Fiindcă, de la un anume punct, bătrînețea asta înseamnă : un reper de demnitate și împlinire care strălucește în fața noilor generații. Fără acest reper începe noaptea.

Cine n-are bătrîni, să-și cumpere. La Bistrița există, dar nimeni nu-i vede, lăsîndu-i singuri. Cine pierde ?

ILIE PURCARU ■

P.S. Dar să nu absolutizăm, să nu idealizăm. Nu toți oamenii știu, pot sau vor să îmbătrînească frumos. Am dat tot aici, la Bistrița, peste un caz cutremurător. Un bătrîn de 70 de ani, C. Pupăză, împreună cu ginerele lui, Gheorghe Pele, și-au clădit un cavou-palat, în valoare de zeci de mii de lei, într-un loc pe care l-au ales cu de la sine putere. Acest loc este acea parte a cimitirului sătesc rezervat eroilor din 1877, 1916—1918 și 1944—1945. Ca să-și toarne acest sfidător cavou, cei doi au „degajat" terenul, adică au spart mai multe cruci de piatră ale eroilor și le-au azvîrlit la o parte. Să fim exacți, nu-i vorba de o profanare de morminte, respectivele cruci fiind cenotafe, adică omagiindu-i simbolic pe cei căzuți pe cîmpiile fără drum de întoarcere ale celor trei războaie. Să mai spunem că acest cavou s-a ridicat nu într-o noapte, ci în multe, foarte multe zile, sub ochii orbi și autorităților locale ?

Gheorghe Pele, ginerele, a un cunoscut infractor, eliberat din pușcărie în decembrie anul trecut. Bătrînul candidat la eternitate C. Pupăză are și el o carieră pe măsură. Ne mirăm cum nu și-a scris încă memoriile și cum nu le-a dăruit vreunei edituri sau colecții în care au mai apărut memorii la fel de urît mirositoare.

De asemenea bătrîni nu ne poate fi milă, ci numai silă.

I. P. ■

Albu. Acela a adus mai demult niște pomi, s-a întîmplat că o parte s-au uscat și acum își scoate și el pirleala cum poate, ca să nu rămînă în pagubă. Ca să cumpere gaz, bătrînilor li s-a cerut, așadar, să plătească și un pom. Apoi, mai zic ei, ca pensionari au lot în folosință și de ce se tot schimbă lotul ăsta de colo pînă colo? Anul trecut au semănat pe 10 ari porumb și au mai semănat, prin porumb, și cinci rînduri de fasole. Pe urmă lotul lor a fost dat Mariei Decă, îngrijitoare la zootehnie, iar lor li s-a dat lotul Linei Burcea, semănat tot la fel, cu porumb și fasole. Urma ca bătrînii să primească de la Maria Decă 70 lei, cît îi costase arătura, și jumătate din fasole, tot așa cum ei s-au obligat față de Lina Burcea să-i plătească 70 lei, pentru arătură, și jumătate din fasolea semănată de aceasta. Ei s-au ținut de cuvînt, dar nu și Maria Decă. Ce-i drept, contabilul șef Stelian Ciungu a promis că împreună cu conducerea cooperativei va căuta o rezolvare grabnică a cererii bătrînilor, în spiritul aceleiași griji pe care, este adevărat, C.A.P.-ul a arătat-o față de cei 560 de pensionari și chiar față de cei, cîțiva, care au apucat să îmbătrînească și să nu aibă nici o pensie. Această grijă înseamnă mai întîi plinea zilnică pe care o face brutăria C.A.P.-ului, și ea mai înseamnă și paiele și cocenii ori tulpinile de floarea-soarelui trimise pe la casele țăranilor mai vîrstnici pentru ca nimeni dintre cei ce n-au putut să-și cumpere lemne să nu sufere de frig. Alte cîteva lucruri ar fi însă și necesar și posibil să fie rezolvate de-acum încolo, cu atît mai mult cu cît e vorba despre bătrînii încă în putere, care mai vin să muncească la cooperativă. De pildă, Ion Dîrvă, om de 73 de ani și neîncoițit încă de nici o boală, a muncit anul trecut peste 200 de norme, în vreme ce unii mai tineri n-au izbutit să facă nici minimul obligatoriu de 150. Pentru munca lui a primit cîte 30 lei de normă, deci vreo 6000 în total, plus ajutorul, parte gratuit și parte plătit, de 110 kilograme porumb și 100 de grîu. El lucrează în echipa condusă de fiul lui, Marian, și nu s-a îndoit deloc că atîta chiar ar avea dreptul să primească. Ce-i drept, spune că s-ar fi bucurat să poată lua mai multe produse. Întîmplător sau nu, bucuria la care el rîvnea, s-a și împlinit, aievea. Ilie Matei, președintele Consiliului unic agroindustrial Radomirești, ca și inginerul șef al consiliului, Ion Coacă, au avut o opinie tot la fel de fermă și limpede cum este prevederea legii : dacă un pensionar muncește încă în cadrul cooperativei și își îndeplinește numărul minim de norme stabilit de adunarea generală, el are dreptul să primească produse ca orice membru activ. Ion Dîrvă ar fi fost îndreptățit să primească 300 kilograme de porumb și ni s-a dat asigurarea că el chiar le va primi. Și în aceste condiții nu se știe dacă el nu va găsi un motiv pentru a nu mai vedea nici o cale de comparație între dreptul care i se cuvine pentru munca lui și ceea ce i-a fost dat să vadă în tinerețe pe drumurile Europei, pînă la Zvolen, în Cehoslovacia, acei tanchiști carbonizați și care se fărîmițau de-ndată ce-i atingeai cu degetul. Îi mîngîie pe creștet pe strănepotu-său, Mihai, un ghemotoc blond, de 3 ani și întruna zîmbăreț, și spune că e bine că i s-a lăsat viața și sănătatea și puterea de a-și crește cei patru copii, nepoții și acum, iată, chiar strănepoții. Cît privește cuvintele nevestii, Oprica, tot de 73 de ani, care-i amintește că o parte din pămîntul cu care fusese împroprietărit le fusese luat cu japca, semănat gata, de către un individ din sat care avea obiceiul că șadea cu ghioaga la brîu și că de la o vreme acela tușește de răsună tot satul, poate și ca o împlinire a unor cuvinte spuse la mînie de către Oprica, Ion Dîrvă face un semn cu mîna către cuvintele astea femeiești ca și cum ar vrea să alunge fumul supărător al unei țigări și mai zice o dată că e nu numai bine ci chiar foarte bine cum e. Și de pe pragul acestor cuvinte ale lui n-ar mai fi decît un pas pînă pe scena unde alții de vîrsta lui, ca Ilie Dîrvă, Radu Dragomir, Tudor Mareș, Nicolae Neagu sau Nicolae Cîrjaliu s-au făcut vestiți în județul Olt și chiar pe țară, tot cu jocuri bătrînești ca Ciuleandra, Salta, Balta, Rustemul, Bugeacul, Boiereasca ori Simianca. Un pas pe care nu e mai important să-l facă pe cît să știe că-i poate face oricînd.

DUMITRU ELIADE ■

În așteptarea lui Constantin Tatu

Ioniță Matei, Matincă după numele său străbun, fiind adus pe lume la 23 ianuarie 1917, nu este chiar cel mai bătrîn dintre țăranii satului Orboiești din inima Bărăganului, dar poate să spună mai multe decît alții despre rosturile vîrstei cărunte, cine știe de ce, poate pentru că a trăit mai adevărat decît alții, adică mai aproape de miezul vîrtejului numit viață. Și poate de unde a prins și a fost amestecat, uneori cu voia lui, alteori fără voia lui, în mai toate întîmplările răsunătoare ale timpului său. Înainte de toate, a trăit amețeala războiului, din care a cules și o învățătură anume : de unul singur nu răzbești nicăieri, un umăr de om încălzește aerul altfel cînd simte alături alt umăr de om. Și, totodată, atunci s-a năpădit și de o credință anume : monumentele și pomenirea le merită înaintea oricui cei de rînd, anonimii. Și, Ioniță Matei, dincolo de faptul că nu poate, neavînd de unde, i-ar ridica totuși o statuie unui om despre care nu s-a vorbit niciodată, locotenentului brăilean Constantin Tatu. Și dacă nu îi poate ridica o statuie, îl pomenește. Doar cu o hartă și o busolă, acest Constantin Tatu a scos din încercuire întreaga companie a 7-a a regimentului 36 infanterie și a adus-o intactă în țară, într-o clipă cînd sorții războiului se tulburaseră, și faptul acesta a avut o însemnătate mult mai mare decît s-ar putea crede. Dacă nu s-ar fi salvat compania a 7-a din foc, după război, la Orboiești, nu ar mai fi avut cine să bage plugul în brazdă. Cu atît mai mult cu cît și pămîntul țăranilor s-a lărgit, prin cunoscuta reformă agrară, cînd a primit un hectar și Ioniță Matei, după ce s-a întors rănit din Cehoslovacia, un hectar din care a ales mai puțin folos și mai multă umilință. Zicea atunci un deștept, dintre cei care s-au obișnuit să facă războaiele la manutanță, că drept și firesc ar fi fost ca cei asemeni lui Ioniță Matei, și mulți alții ca ei, să nu primească pămînt. Că ar fi făcut de rîs țara... Biata țară ! Parcă mai multe știa ce înseamnă o țară acel Constantin Tatu. Cu o hartă și o busolă s-ar fi reîntors între hotarele ei și de la capătul lumii, peste orice împotrivire.

Însă umilințele trec, ca și cum n-ar fi fost, în schimb rămîn pămîntul și grija lui, rămîn viitorul și frigul din fața lui. Cînd viitorul a devenit trecut, parcă e mai simplu și mai plăcut să-l depeni : la 16 martie 1962, mai devreme decît pe alte meleaguri, s-a întrupat și cooperativa

agricolă de producție din Orboiești, cu vreo 60 de familii întîi și întîi, printre ele numărîndu-se și familia lui Ioniță Matei ; iar de la 18 februarie 1955, timp de zece ani încheiați, fără nici un răgaz, Ioniță Matei a fost președintele acestei cooperative. De ce l-au ales pe el, nu pe altul, parcă se arată a fi o întrebare cam lipsită de rost, de vreme ce omul și-a făcut datoria și nimeni n-a avut să-i arunce în spate vreo vină.

Prin toamna lui '64 a avut un accident, a trecut la un fir de păr de nenorocire, a ieșit în șosea și l-a luat o mașină pe bot, azvîrlindu-l în șanțuri, la vizita medicală, pe lîngă oasele rupte, i s-a mai descoperit ceva pe plămîn și a fost trimis într-un sanatoriu, la Moroieni, unde s-a odihnit și s-a tratat ca un boier de pe vremuri. O dată în viață, la Moroieni, s-a simțit și Ioniță Matei boier sadea. Firește, în lipsa lui a fost ales un alt președinte, însă asta n-a fost nimic, așa era în firea lucrurilor. Dimpotrivă, altceva l-a durut : la reîntoarcerea în Orboiești, parcă nu l-a mai cunoscut nimeni. Și atunci, înlăuntrul său, și-a îngăduit și Ioniță Matei o întrebare : oare toată omenirea aceasta nu cumva aleargă prea năvalnic spre ziua de mîine, fără să mai privească în urmă și fără să vadă peste ce calcă ?... Ce folos de un viitor în care ajungi ca un cal în spume, nemaiștiind nici ce mamă te-a zămislit și nici ce fin ai păscut ? Dar în ciuda nedumeririi lui, a muncit la un rînd cu toți și, cu vremea, a devenit șef de fermă, de unde s-a și pensionat. Și cînd a mai scăpat și de ședințe, pentru că de muncă nu s-a lăsat, a avut și răgazul să-și rotească privirile de jur-împrejur și să vadă cum i s-a risipit neamul : Maria și Manole sînt cercetători la Fundulea, Stana și Ion au ajuns la Brașov, Vasile e în București, încadrat la *Republica*. Doar Natalița mai stărue în Orboiești, pentru că a apucat să se mărite înainte de valul orb al plecărilor. Și așa a pățit-o mai fiecare familie din Orboiești. Dar acum nu mai pleacă nimeni : cine a vrut a plecat și cine ar mai vrea nu mai poate, de bătrînețe, nu din altă pricină, se înțelege. Apoi, nici pe altă față a lucrurilor socotelile nu sînt întru totul limpezi. Ioniță Matei a avut șase și toți acești șase, la o înmulțire fără greșeală, datori ar fi fost să aibă la un loc treizeci și șase. Dar fiecare dintre copiii lui, iată, nu a izbutit să aducă pe lume mai mult decît o odraslă. Și ei, Ioniță Matei, rămas aproape singur într-o gospodărie totuși înfloritoare, cu vaci cu lapte, cu porci și cu oi, cu păsări și toate cele, se mai împiedică din cînd în cînd de Răzvan, nepotul pe care l l-a lăsat să i-l crească Vasile, și nici nu are ce-i spune, pentru că prichindelul încă nu pricepe nimic. Ce anume i-ar spune ? Nimic altceva decît că uneori se simte întocmai ca în ceasul acela greu și deznădăjduit din tinerețea lui irosită prin tranșee săpate și în fața soarelui și în spatele lui. Se simte încercuit. Și brăileanul acela isteț și viteaz, Constantin Tatu, cu harta și cu busola lui, nu se mai ivește. S-o fi prăpădit și el, cine mai știe...

MIHAI PELIN ■

Flacăra scrisă de cititori

TOPUL PREFERINȚELOR

Ce face Claudia Sîrbu?

Scrisoarea pe care o prezentăm nu poartă mențiunea „Topul preferințelor". Am ales-o totuși pentru superbul gest de omenie pe care-l povestește.

„Gara Caransebeș, 12-03-1983, ora 22. Neputindu-se urca în trenul aglomerat, o bătrînă plîngea cu un copil bolnav în brațe. Călători răzleți se furișau de frigul tăios spre sălile de așteptare, nepăsători față de silueta bătrînei. M-am apropiat de bătrînă, am încurajat-o și am condus-o în sala de așteptare, la căldură. Copilul fu așezat pe scaunul lung și tapisat. Ardea ca focul și transpira mult. Uitați, mi se adresă o elevă (am aflat că se numea Drețcanu și învață la Școala pedagogică din Caransebeș), am eu o aspirină ! Fără să aștept minunea unei aspirine, alergai la biroul de mișcare, rugind impegatul să cheme cît se poate de repede o salvare, deoarece un copil de 10 ani este grav bolnav. Curînd, cobori impiegatul. Era o femeie. S-a aplecat asupra fetiței, s-a minunat cît e de frumoasă și i-a spus bătrînei să stea liniștită că vine salvarea. «Am vorbit eu cu spitalul. Plec că trebuie să primesc acceleratele.» Impiegata se numește Rodica Drăgan. Am întrebat-o pe bătrînă de unde sînt și cum s-a îmbolnăvit fetița. «Sîntem din Boutari, mi-a răspuns ea. Am fost la concursul **Cîntarea României**, la Reșița. Fetița a spus poezii. În piesă avea rolul **„să împărtășească colăcei și nuși, la colindători"**. După ce am terminat, am văzut că s-a schimbat la față, a îngălbenit și a căzut jos. Am mers așa cu ea la gară.

— De ce n-au venit părinții cu ea ? — Taică-su, Sîrbu Drăgan, este primar în Boutari, nu e acasă, e plecat la niște cursuri, la București, iar maică-sa e gestionară, n-are timp.

Nu știrși răspunsul ca lumea și intră pe ușă un om solid cu șapca. Era șoferul de la Salvare. A pus cîteva întrebări, eu am dus bagajele femeii la mașină și am plecat, descifrînd în lumina slabă, numărul salvării : 31—CS—2152. Reîntors din delegație, la București, sînt îngrijorat de starea sănătății Claudiei Sîrbu, întrucît m-am întrebat tot drumul de ce salvarea a venit fără medic. Fiind simbătă noaptea poate nici la spital n-a fost vreun medic de gardă ? Și atunci, cine a dat fetiței primul ajutor ? Nu era bine să-i fi dat și aspirina elevei Drețcanu ? Iată pentru ce rog redacția să răspundă ce s-a întîmplat cu fetița bolnavă transportată la spital, fiind bucuroși să aflăm de însă ștoșirea ei și tatăl ei, cred că aflat tot la București, cît și toți ceferiștii care au ajutat-o pe Claudia. **Radoi I. Dumitru**, operator Departamentul comercial - M.T.T.C.". **Nu știm ce s-a întîmplat cu Claudia Sîrbu și așteptăm ca și dv. vești, precum și răspuns la întrebarea de ce salvarea a venit fără medic. Sperăm să fie bine.**

Sînt cam timidă...

„Ce aș putea să vă spun despre mine ? Probabil că trebuie să spun ceva. Am 176 cm înălțime (fără tocuri), 59 kg (cu eforturi), blondă (spre roșcat), ochi albaștri (cenușii, vara — după vreme) și cred că fotografiile vă mai pot spune cîte ceva și pe bună dreptate (deși n-am citit cartea lui Florin Piersic 1962). O, aș fi foarte fericită dacă l-aș putea asculta cîntînd pe Mircea Baniciu în cadrul mult iubitei emisiuni „Valori ale muzicii tinere", dar se pare să va trebui să mă adresez direct. Știți, sînt cam timidă în treburi dintr-astea. Dacă recitesc scrisoarea asta (pe care mă chinui de o săptămînă s-o trimit) sau mă mai gîndesc puțin, sigur nu v-o mai trimit. Curios ! Acum îmi vine să vă scriu mai mult și mai multe. Ce prostie. Poate că nici nu ajunge plicul la redacție, poate îl aruncați chiar dv., deși n-aș crede, totuși, mai bine mile înapoiați" **(Tatiana Huzum, București). E drept, ne-ați trimis mai multe fotografii, prima, cea cu ghiveciul în față și avînd pe spate cuvintele „Visul supără, rănește cînd e numai vis", fiind din 1980, iar ultima, purtînd un citat din Faust „Rămîi în tine însuți și vei fi mai puțin singur decît în întreaga lume", din 1983. Între aceste date v-ați schimbat mult. Păstrați însă o expresie crîncenă și neîndupleca tă, de parcă — mi-aduc aminte de o glumă proastă — v-ar fi întrebat cineva de datorii. Din '80 încoace n-ați mai zîmbit deloc ?** Publicăm ultima fotografie și să vedem ce se poate face pentru dv.

Nu credem în dv.

Din partea clasei a IX-a a școlii din comuna Olteni, Teleorman, am primit un bilet cu cîteva rînduri și o fotografie. Fișuica, compusă la repezeală, probabil într-o recreație sau, pe furiș, într-o oră la care copiii țin mai mult, cuprinde următoarele : „Colega noastră pentru topul preferințelor. Sperăm să îndeplinească condițiile necesare pentru a deveni „miss" — noi toți credem în ea". Da, dar noi nu credem în dv. Pentru că nu vă dați numele, pentru că aceea în care vă puneți atîtea speranțe se pare că nu știe nimic și pentru că, așa cum am mai răspuns într-un număr anterior, nu publicăm fotografii furate (dealtfel, și localitatea școlii am aflat-o de pe plic, descifrînd ștampila poștei). Nu de alta, dar la 15—16 ani părinții sînt foarte activi. Încolo, pentru liniștea clasei, colega voastră îndeplinește condițiile necesare.

Vă place cifra 7?

„Absolvent al Facultății de matematică-fizică, tînăr absolvent, sînt rugat de soția mea, învățătoare, care obținuse o zi liberă, să o suplinesc la clasa I. Mi-am fixat ca sarcină didactică să predau cifra 7. M-am pregătit pentru lecție, făcîndu-mi un plan detaliat cu ajutorul învățătoarei clasei. Am început lecția așa cum îmi propusesem, am descompus cifra în liniuțele componente, pe care le-am scris ca la carte, una înclinată, alta orizontală, pe rînduri separate. După ce am intuit cu elevii elementele cifrei, am purces la scrierea ei caligrafică pe tablă. Vă mărturisesc că nu a fost ușor, dar satisfăcut și eu de ceea ce am reușit să realizez, m-am întors cu un cocoș în fața clasei și i-am întrebat : Vă place cifra pe care am scris-o ? Elevii au răspuns în cor : Nuuu... ! Derutat de insucces, am pus mîna pe cîrpă și am șters-o de pe tablă, ceea ce a provocat un adevărat haos în clasă, deoarece și elevii au început să-și rupă foile din caiete și să le arunce. Lecția a fost ratată și eu, „marele profesor", crunt dezamăgit. Acasă, soția mi-a explicat greșeala : N-ai cunoscut psihologia copilului mic. Lui îi place de obicei numai ceea ce face el și nu ce face altul. Nu trebuia să-i întrebi dacă îe place sau nu cifra 7. Vă place sau nu vă place, copii, asta este cifra 7. A fost cea mai urîtă „faptă de eroism" din viața mea. Am învățat ceva și de la clasa întîi". **Leontin Domide**, str. Tineretului 6/a, Baia Mare. **Omul potrivit la locul potrivit.** Meseria de învățător e mult mai grea decît credem.

Sînt total nemulțumit

Nu sînt un specialist în ale cinematografiei, ci unul din cei cîteva milioane de spectatori — din al căror bani se fac, însă, filmele — și care m-am bucurat mult, cînd am văzut că „Flacăra" deschide și aici o ușă spre îndreptarea multor insuccese și rămîneri în urmă ale cinematografiei, plecînd de la indicațiile de partid pentru eliminarea lipsurilor : critica deschisă, constructivă, care nu iartă pe nimeni, nici o persoană (nici chiar pe tov. Răchită — pe care nu-l cunosc — și nici biroul executiv România film).

În această direcție, am fost și rămîn de acord cu părerile tov. Al. Tatos (pe care nu-l cunosc) din interviul din Flacăra nr. 5/11.2.83 și sînt total nemulțumit de răspunsul României film din Flacăra nr. 8/25.2.83.

Nu este locul să mai detaliem lucrurile. Gustul amar, lăsat de răspuns cititorului, e cauzat de lipsa oricărei fărîme de atitudine autocritică, atunci cînd, chiar dacă critica dezvăluie numai parțial lipsurile, autocritica ar fi trebuit să fie făcută, cu maturitate politică, nu să-l persifleze pe critic, ci să-și vadă propriile greșeli și să ne arate măsurile luate, pentru îndepărtarea lor.

Răspunsul dovedește că tov. Al. Tatos a avut dreptate. România film n-are o atitudine justă, necăutînd îndreptarea propriilor greșeli, ci lovirea persoanei care critică. Amenințarea cu justiția este încoronarea poziției neprincipiale a biroului executiv, ea este lamentabilă, lasă un gust amar de nemulțumire, căutînd să intimideze pe fricoși, nu pe cei stăpîni pe convingerile lor. Noroc că justiția românească știe bine ce e critica și autocritica.

Atitudinea biroului executiv al Centralei România film explică de ce avem filme slabe, lucru pe care răspunsul se face că nu-l vede și se mai și laudă.

Nivelul răspunsului îl plasează în atmosfera de acum 30 de ani.

Ar fi bine dacă revista noastră, Flacăra, care-și merită respectul nostru, tocmai pentru poziția consecvent partinică, ar deschide posibilitatea exprimării părerilor din masa de spectatori și ale specialiștilor, fără a menaja persoane, pentru a se smulge coaja închistărilor conservatoriste și a se putea merge cu succes înainte.

N.N. Această posibilitate există : chiar pagina în care apare și scrisoarea dv.

ALEX PETRESCU, str. Drumul Taberei nr. 2, bl H, ap. 18, Loco.

Gînduri despre speranță

În urmă cu cîteva nopți, am fost chemat la căpătîiul unui bolnav, slăbit, galben ca pămîntul, trist, deznădăjduit și neajutorat. De la prima vedere, diagnosticul mi-a sărit în ochi, l-am examinat după toate legile profesiei noastre și treptat-treptat presupunerea mea se transforma în certitudine nudă și dureroasă. Omul mă urmărea atent și nu mă scăpa o clipă din privire. Simțeam că speranța lui atît de fugărită, se întorcea atunci toată și se lega într-un anumit fel de mine.

Avea un dosar voluminos, cu internări, analize, rețete și alte prescripții, toate fără excepție îl condamnau la moarte. Era un om inteligent, cultivat și aceasta mi-a permis să vorbim deschis, am descoperit la el puternice afinități artistice. N-am putut oroli prea mult problema care-l ardea și am trecut de partea lui pentru că nu mă mai puteam ascunde. Era conștient de situația în care se găsea, nu spera în utopii, nu spera în minuni. În timp ce consideram moartea acestui om o mare nedreptate.

Cînd discuția noastră se îndepărtase de subiect, mi-a pus brusc întrebarea de care mă temusem atît de mult. Care este diagnosticul meu ? Care este tratamentul meu ? M-a avertizat apoi, să nu-i repet ce știe și el din dosarul alăturat. El vrea părerea mea. Am înțeles că încerca să sondeze opinia mea dincolo de orice prejudecată, dincolo de orice limită profesională. El căuta în mine nu interpretul, ci creatorul medical. Am fost pus în încurcătură. Nu eram pregătit să răspund la o astfel de întrebare, fiindcă nici nu există un astfel de răspuns. Din experiență și din constatarea făcută lupta noastră, a mea și a lui, era totul pierdută, nu avea rost s-o mai repet pentru că o cunoștea. Avea nevoie de un sprijin, avea nevoie de o speranță, nu puteam să-l părăsesc așa și nici nu puteam să-i urzesc una imaginară și în care nu credeam. Atunci, l-am trimis în strada Precupeții Vechi. Acel dialog de dincolo de cumpăna nopții mi-a zdruncinat profund conștiința și cîteva gînduri mi-au fluturat prin minte.

Cercetarea medicală trebuie să devină o activitate de masă, problema aceasta este a tuturor și ea nu trebuie în nici un fel îngrădită, fiecare om, fiecare medic indiferent de grad trebuie chemat să observe, să încerce, să inventeze cu condiția de a nu face mai rău.

Cercetarea medicală nu mai poate fi monopolizată de cercul strîns al esotericilor și cu această ocazie nu pot să nu remarc tirul țintit al revistei Flacăra pe cuirasa suverantității medicale, făurată greu dar susținut bombardată.

A mai trăit mult timo. Trăia fiindcă se legase de-o speranță, de o speranță despre care vorbisem în ceasurile acelea, ceasuri pe care nici acum nu-mi îngădui să le uit. L-am căutat apoi, dar am aflat că murise.

ION TUTUNARU, bd. Uverturii 51—55, bl. 9, sc. A, ap. 29, București.

Parkinsonism

În urma publicării unei scrisori de mulțumire adresate revistei și dr. farm. Ovidiu Bojor, scrisoare ce cuprindea și informații privind un medicament recomandat în parkinsonism, am primit la redacție foarte multe scrisori și telefoane. În această situație, ne-am adresat din nou cercetătorului științific dr. farm. Ovidiu Bojor, rugindu-l să ofere celor interesați cîteva lămuriri. Iată cum stau lucrurile :

— noul produs fitoterapeutic, sub formă de comprimate, este în atenția cercetătorilor noștri, acordîndu-i-se prioritate față de alte produse tot în curs de omologare

— compoziția noului produs este foarte complexă, în formulă intrînd plante medicinale și extracte din plante, indigene și exotice, conținînd alcaloizi, glicozide, alcooli sesquiterapenici, acizi organici, microelemente, vitamine și alte substanțe active

— în acest sens se va încerca introducerea în cultură experimentală (pînă la stație pilot) a unei din specile exotice care în prezent ne lipsesc. Sperăm însă că dificultățile nu vor fi de neînvins și vom obține în cel mai scurt timp Parkinsonilul (P.K 3), denumire provizorie, care, asociat medicamentelor clasice, să reducă cu cel puțin 50 la sută cantitatea acestora. Noul produs, după omologare, va fi fabricat de Laboratoarele **PLANTAVOREL** din Piatra Neamț, care, în prezent, sînt în stadiu avansat de reamenajare.

Sperăm și noi că dificultățile de care amintea farm. Ovidiu Bojor vor fi depășite, astfel ca medicamentul să poată intra cît mai curînd în rețeaua farmaceutică, situație cu care vă vom ține la curent.

Rubrică realizată de RAZVAN BÂRBULESCU

Opinia unui alegător

Despre „fiecare la locul lui"

Una din soluțiile bunului mers al lucrurilor într-o societate, sau cînd se impune, una din soluțiile îndreptării lucrurilor atunci cînd ele nu merg cum am dori sau cum s-ar dori o constituie aplicarea cu obstinație a formulei cunoscută, dealtfel : **„fiecare la locul lui să facă tot ce depinde de el pentru ca tot ce depinde de el să fie exemplar sub toate aspectele**, de la privirea și recunoașterea lucidă fără iluzii, a realității, așa cum e ea, la acțiunea concretă, practică oricît ar fi de neînsemnată această acțiune.

Sigur, inginerul de la mine, de la Slătioara, specialist în zootehnie, nu poate, singur, să rezolve problema rămînerii serioase în urmă a acestui domeniu de importanță vitală pentru economia noastră, nu la el se va recurge, pentru soluția generală a chestiunii, însă faptul că sectorul zootehnic de care răspunde el este, sub raportul producției de lapte, primul pe județ, înseamnă foarte mult. Dacă în toate gospodăriile agricole s-ar proceda cu ambiția și cu seriozaa răspundere cu care acționează inginerul meu, tot ar fi ceva. Evident, eu nu fac abstracție nici de faptul că locul fruntaș de care vorbeam presupune o producție care, în urmă cu patruzeci-cincizeci de ani, îl făcea pe țăranul individual să nu țină vaca pe mîncare ci ori să o taie ori să o vîndă rapid. Aceasta e însă altă poveste, după cum altă poveste este și aceia privind unele cifre statistice în producția zootehnică deloc favorabile unei comparații ca aceia făcută mai înainte.

Important acum este însă ca fiecare om, absolut fiecare om, să-și facă datoria pe locul lui cu prisosință, cum știe el că trebuie făcută o treabă ca ea să fie făcută bine și să fie productivă în raport cu investiția ce se află la temelia ei.

Interesant este de observat că **foarte mulți oameni știu cum trebuie făcută o anume treabă pentru care sînt plătiți**, dar cînd e să lucreze așa cum știu, **teoretic**, ei lucrează numai pe jumătate așa, dacă nu uneori, chiar pe dos sau în orice caz destul de străin de ceea ce știu ei bine, altfel.

Am vorbit într-un colectiv exact despre această problemă. Colectivul era de oameni de știință, cercetători. Știau toți cum se poate lucra cu economii și rentabil dar ei lucrau și neeconomicos și, evident, nerentabil.

Mi-au spus că se supuneau unui plan anume pe care, **în particular**, îl criticau, dar **pe față** lucrau prost, după acel plan.

— De ce n-ați atras atenția că planul nu e bine făcut ?

— Am atras, a zis timid unul dintre ei, dar n-am prea fost luați în serios, planul fusese făcut în altă parte, în acea parte noi n-am avut acces sau n-am fost consultați etc., etc.

— Și de ce nu v-ați bătut pentru convingerea voastră ?

Liniște ! O liniște lașă, oportunistă, neprincipială, necomunistă, nepatriotică !

Nu spun, sigur, noutăți, dumneavoastră care mă citiți cunoașteți destule exemple de acest fel, nu este singura noutate pe care vreau să o sugerez, este lipsa de morală a unei astfel de abdicări, de nimic justificată și cu nimic justificabilă.

A nu face, la locul tău mărunt de muncă tot ceea ce depinde de tine pentru ca marea cauză a țării să fie slujită exemplar, înseamnă a abdica de la elementara morală a muncii.

Nu pot crede că cineva care muncește e, sau poate fi, indiferent la ce mănînce sau la cum mănînce, mulțumindu-se numai cu faptul că, **oricum**, mănînce, deci nu la banii degeaba.

Ce bani cinstiți sînt banii luați de un inginer căruia i-au murit vacile de foame sau căruia nu i-a răsărit grîul la timp pentru că nu l-a însămînțat la timp ? !

Am văzut pe cineva care era foarte liniștit că, zicea el, își făcuse datoria, **în limitele date**, dar **datoria** era un faliment economic. Cu **limitele date** el își liniștea bruma de conștiință după ce făcuse un recensămînt care arăta că sub conducerea lui, în domeniul respectiv, muriseră cîteva sute de porci, iar **el înregistrase conștiincios pierderile și limitele date**.

Asumarea răspunderii pe fiecare metru pătrat de muncă productivă e singura justificare a conștiinței și a retribuției.

— Dar asta înseamnă și atitudine deschisă față de ce nu e conceput bine sau nu e, de la început, bine calculat — mi-a replicat cineva.

— Da — am zis eu, fiindcă țara e toată a noastră și noi toți sîntem răspunzători de soarta ei.

De aceea, **fiecare la locul lui**, e începutul unei propoziții hotărîtoare pentru mai bincle tuturor.

DINU SARARU

VINERI, 25 martie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ioan Ieremia:

„Orice text — se lasă, nu se lasă — trebuie să treacă prin sita mea!"

— Stimate Ioan Ieremia, sînteți orcul unui adevărat maraton regizoral : în anul 1982 ați montat nu mai puțin de patru spectacole la Teatrul Național din Timișoara : VELASQUEZ, de Vallejo, JURIȘTII, de Rolf Hochut, ARMA SECRETĂ A LUI ARHIMEDE, de Dumitru Solomon și CA FRUNZA DUDULUI DIN RAI, de D.R. Popescu. Care ar fi cîștigul artistic al acestei performanțe ?

— Cîștigul ? Aș spune că nu este decît unul de ordin cantitativ. Dar n-o spun. Serios vorbind, cred că singurul cîștig al acestui „record personal" este concluzia că n-am să mai fac așa ceva altă dată. Un asemenea ritm seamănă cu munca unei cîrtițe care sapă un tunel către bezna. Nu ai timp să inspiri. Respiri doar. Alternanța bezna-lumină, inspirație-respirație îți este strict necesară chiar și manerului. În condițiile în care am lucrat anul trecut, nu poți face lectură, program, concepție. Autopastișa devine, în acest regim de „regularitate", inevitabilă, cîștigi experiență profesională, dar și o siguranță foarte dăunătoare în plan estetic, cîștigi, dacă se poate socoti aceasta un cîștig, rutină și acel manierism lipsit de stil (pentru că eu socotesc manierismul un curent estetic la fel de stimabil ca acela din care, „degenerînd", se generează).

— Fișa dumneavoastră regizorală cuprinde multe texte din dramaturgia românească actuală (și nu numai) : în afară de piesele deja pomenite, ați mai pus în scenă, după cîte știm, MOBILĂ ȘI DURERE, de Teodor Mazilu, STUDIU OSTEOLOGIC, de D.R. Popescu, VIFORUL lui Delavrancea, s.a. E vorba de o simplă opțiune repertorială, condiționată de necesitățile de moment ale teatrului, sau de un program ?

— Dramaturgia contemporană românească este — vrea să fie — punctul forte al programului Teatrului Național din Timișoara. Or, cum eu lucrez în acest teatru...

— De cînd ?

— De la absolvirea institutului, în 1974. Cum eu lucrez aici, spuneam, și în măsura în care am contribuit la formularea unui asemenea program, îmi revine obligația să-l urmez. Apoi, faptul că la Timișoara se desfășoară din doi în doi ani **Festivalul dramaturgiei românești actuale** este, probabil, o dovadă de consecvență.

— Ce credeți că ați adus nou la Naționalul timișorean ?

— Sigur, întîi de toate, pe mine. Apoi, odată cu mine, niște speranțe, ambiții și... **statornicie.** În ce mă privește, am o mentalitate de salahor. Dacă mîine directoarea teatrului mi-ar spune să o înlocuiesc pe femeia de serviciu, aș face-o, cu convingerea că și aceasta este un gest necesar bunului mers al teatrului. Ieremia nu există. Ieremia este doar o „firmă", la care eu sînt angajat ca salahor. Brâncuși zicea parcă : să muncești ca un sclav, să poruncești ca un rege și să creezi ca un Dumnezeu. Sînt trei trepte pe care n-ai șansa să le calci dacă nu ți-o impui cu plăcere pe prima, pe aceea de sclav. Ei, și poate că am izbutit prin spectacolele mele (cele bune, firește) ca teatrul în care lucrez să fie cotat la nivelul lor. Deci, cea mai importantă „noutate" pe care am adus-o ar fi „obida" cu care am muncit și cu care i-am muncit pe cîțiva actori, fără de care această obidă ar fi rămas o tristă moară de vînt.

— O întrebare banală, dar al cărei răspuns este întotdeauna interesant : care este condiția regizorului de talent (nu vă flatez, ci formulez o apreciere care nu-mi aparține în exclusivitate) într-un teatru de provincie ?

— Complexă. Mai întîi, ea este cum și-o face regizorul. Apoi, cum se poate. Sînt avantaje și dezavantaje. Uneori, de cele mai multe ori, dacă mă gîndesc bine, cei din Capitală lucrează în bronz sau în alte materii prețioase, în timp ce noi sîntem obligați să ne mulțumim cu lutul sau cu lemnul. Nu e-însă mai puțin adevărat că, adesea, marmura își este suficientă sieși și devine foarte greu să găsești locul moale unde poți s-o atingi prima oară. Pentru a ieși din metaforă, am să spun că, față de vedeta din Capitală, atît de adînc infestată de narcisismul reputației sale, actorul de provincie este mai aproape de modalitatea estetică a teatrului. Tendința lui e, de regulă, una **centripetă**, față de tendința centrifugă a vedetei. Aceasta din urmă nu se lasă turnată cu ușurință într-un proiect de spectacol. Din acest punct de vedere, mai exact, din punctul de vedere al mentalității cu care se situează față de arta spectacolului, actorul din provincie este mai modern decît vedeta din Capitală, pentru că slujește spectacolul și nu propria sa glorie. Cu alte cuvinte, el apără o **poetică** și nu un **show**, ceea ce, în plan estetic, este decisiv.

— Sînteți așadar pentru actorul maleabil față de inițiativele regizorului. Cum vă selectați distribuțiile ?

— Folosesc toți actorii pe care-i simt că aderă la modalitatea mea estetică. Folosesc pînă și „actorii dificili", care-mi creează dificultăți prin convingerile lor estetice, prin ifose, uneori, dacă nu chiar prin pretextele prin care se sustrag sarcinii venind din partea regizorului. Singura mea exigență față de actor, s-ar putea formula astfel : stimez actorul cu păreri personale. Detest însă actorul care se încăpățînează în a-și apăra **pămîntul** pe care stau numai tălpile sale, rămînînd opac față de suprafața complexă pe care trebuie să se ridice spectacolul și care nu e deloc același lucru cu pămîntul.

— Cum se naște pentru Ioan Ieremia opțiunea repertorială ?

— Sînt piese din literatura clasică română și universală care mă atrag, care mă cheamă și cu care, dacă nu m-am întîlnit pînă acum, probabil că mă voi întîlni. Dar un plan de perspectivă nu mi-am formulat niciodată pe o durată mai mare de o stagiune. Mi se pare oarecum hazardat. Cred că un asemenea program se naște văzînd și făcînd sau, mai bine zis, făcînd și văzînd. Mi s-a întîmplat ca o opțiune certă, făcută azi, mîine să mi se pară mult mai puțin certă, din motive uneori chiar exterioare preferințelor sau afinităților mele. Teatrul este și **context.** Un context foarte complex, la timona căruia poate sta uneori chiar hazardul. Cred că e nevoie de o suplă, dinamică mobilitate pentru ca întotdeauna să întorci pînzele în direcția vîntului favorabil. S-ar putea să sune a oportunism o asemenea declarație, dar nu e. Sînt de părere că un regizor, prin programul său, trebuie să

(Continuare în pagina 19)

TANIA RADU ■

Tezaur folcloric

O fericită întîlnire

Semnalul atît de îndrăgit al emisiunii nelipsită de luni seară încredințată Marioarei Murărescu și colaboratorilor ei, semnal atît de fericit ales, este, cum s-a putut vedea sau mai bine-zis auzi, un fragment al unuia din nenumăratele doine alcătuind fermecătorul și neîntrecutul repertoriu al unui artist al cărui nume îl pronunț, ori de cîte ori îl întîlnesc, cu stîngenie : Dumitru Fărcașu.

Alegerea tocmai a acestui „semnal" este un amănunt care ne dovedește respectul și prețuirea pe care Marioara Murărescu le închină marelui artist. Deopotrivă și Dumitru Fărcașu — o știu — are o excelentă părere despre emisiunea săptămînală semnată de Marioara Murarescu.

Sîntem bucuroși că prin rubrica noastră permanentă de-a lungul anilor în revista „Flacăra", am fost printre prea puținii care și-au legat numele de al Marioarei Murărescu de la debutul ei, deci cu mult înainte de a fi ajuns cunoscută și prețuită, înainte de a fi culeș — pe drept cuvînt — laurii unor mari succese atît aci să cît și peste hotare.

Totuși nu știm din ce motive obiective Marioara Murărescu colaborează pentru prima oară cu Dumitru Fărcașu în această antologică — socotim noi — emisiune pomenită mai sus, emisiune prin care, pentru nu știu a cîta oară, s-a înscris pe răbojul perenității un *moment de profundă, nobilă și demnă simțire românească.* Emisiunea oferită de Dumitru Fărcașu al nostru, al tuturora, a fost urmărită de Marioara Murărescu și de valoroasa ei echipă într-un tot armonios. Muzica atît de vizuală a lui Dumitru Fărcașu a fost fericit susținută de cadrul scenografic și mai ales de talentații și harnicii operatori, care și-au dat osteneala — și au reușit — să lase din tiparele învechite și lipsite de har cu care de atît amar de ani ne-am putut obișnui...

Dialogul în care ne-au fost înfățișate explicațiile nepieritoarelor „doine" i-a prilejuit lui Dumitru Fărcașu cuvinte cuceritoare, îmbelșugate, cu adînci tîlcuri ce se înscriu „în solare armonii cosmice".

Cu cîtă nobleță Dumitru Fărcașu, marele Mecena Dumitru Fărcașu, oferă încîntătoarele-i doine și jocuri contemporanilor lui și mai tinerilor, doine și jocuri ce ne proiectează în lumea basmului, trecînd de la nevinovățile cînteculuș copilăresc la bucurie, de la bucurie la grava melancolie sau jale.

Ne-a umplut inima de bucurie și apariția admirabilei Sava Negrean-Brudașcu, atît de îndrăgită de Dumitru Fărcașu, aceeași Sava Negrean pe care Marioara Murărescu ne-a oferit-o în multe alte emisiuni, spre bucuria noastră, și pe care marele nostru artist o socotește, pe drept cuvînt, minune a simțirii artistice românești, a geniului popular românesc.

Marioara Murărescu știe că nu am fost de acord cu concepția ei în legătură cu fundalurile în care evoluează dansatorii ce nu au nimic comun cu sensul și profunzimea muzicii și textelor prezentate, nimic comun cu viața și tradițiile satului românesc.

Ne bucură cu atît mai mult puritatea și noblețea acestei ultime emisiuni. Corespunde pe deplin vederilor noastre.

HARRY BRAUNER ■

Important pentru amatorii de umor

La TEATRUL FOARTE MIC s-a redeschis expoziția de caricatură Mihai Stănescu, astfel că publicul este n-a încăput în Galeria „Eforie" are loc destul în Galeria astfel inventată de Dinu Săraru.

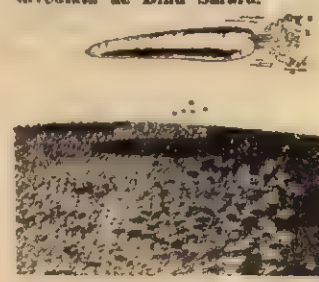

Vorbiți și scrieți românește

Unde dai și... ce iese!

Vărul meu (care nu e lingvist) și cu mine mai cumpărăm cîte ceva pentru casă, ca toți bărbații, mai ales ca să ne punem bine cu soțiile. Zilele trecute am cumpărat cîte o cutie de detergent DETIM, produs de întreprinderea „Dero", Ploiești. Succește vărul-meu cutia și-mi spune : „Ia, uite, ce scrie aici". Mă uit și eu. Scrie „Garantat minimum 12 luni". Stăm amîndoi și ne gîndim. Ceva nu merge... Dar ce ?

De fapt, ce dorim să aflăm cînd citim termenul de garanție pe cutia oricărui produs ? Desigur, cît timp îl putem păstra fără **să se** degradeze, deci **maximum.** Cutare medicament, de exemplu, poate fi folosit maximum pînă în luna **x** a anului **y.** Aceasta, pentru că și detergentul și medicamentul sînt produse de utilizare imediată.

Ce aflăm în legătură cu detergentul DETIM ? Că îl putem ține **minimum** (adică **cel puțin**) 12 luni. Și **maximum** (adică **cel mult**) ? Păi, un an și o lună... Sau doi ani. Sau trei... Sau... un secol ! Iată ce năzbîtie a ieșit întreprinderea respectivă ne îndeamnă pur și simplu să stocăm detergentul produs de ea fără nici o grijă, căci se pare că bate toate recordurile de rezistență !

Ce vreau să spun ? Simplu. Utilizarea neglijentă a limbajului poate duce uneori la efecte cu totul pe dos decît cele pe care le urmărim. Producătorii și-au spus că, garantînd produsul „cel puțin" 12 luni, în condițiile în care gospodina folosește detergentul imediat ce îl cumpără, îi asigură un fel de certificat de calitate. Dar, cu aceasta nu au transmis cumpărătorului informația de care are **el** nevoie.

Și iată cum de la o banală inscripție pe o cutie de detergent ajungem la nebănuite implicații de ordin social, de ordin lingvistic (observați cît de mult depinde întrebuințarea unor cuvinte, cum sînt **minimum** și **maximum**, de situația concretă la care ne referim atunci cînd le folosim !), de ordin cultural.

Poate că nu merită totdeauna să despici firul în patru cînd e vorba de probleme de limbă. La urma urmei, ce atîta tevatură pentru o mică improprietate de exprimare pe... o cutie de detergent ?

Dar poate că cititorul și-a dat seama și de faptul că, atît în intervenția de azi, cît și în cele dinainte, vreau să subliniez legătura — uneori foarte strînsă — între limbaj și viața practică, cu alte cuvinte, între ceea ce facem și ceea ce spunem. Iar această legătură, trebuie să recunoaștem cu toții, este foarte importantă.

CEZAR TABARCEA ■

POEZIE

Nu mîine, ci acum

Un portret-autoportret ilustrează, așa cum avea să remarce **Marian Popa** într-un pertinent studiu publicat la finele cărții, **o predispoziție filozofică abia marcată în variatele preocupări ale volumelor anterioare**, predispoziție prin care Ioanid Romanescu **se arată solidar cu preocupările generale ale poeziei tinere de prin anii '60—'70.** Dealtfel, pentru a lămuri această notă generală a poemelor cuprinse în volumul Demonul, Marian Popa, în același studiu, intitulat **Ioanid Romanescu — de la egotismul militant la hieroglifele gnomice**, avea să precizeze : „Acum, în acest volum retrospectiv, Ioanid Romanescu renunță la ironie și în parte la exuberanța cinică (atribute des întîlnite în poezia de pînă acum a lui I.R., n.n.) ; l-am avertizat cîndva pe poet asupra limitelor morale ale ironiei, care evidențiază inteligența, dislocă cele mai compacte construcții ale spiritului dogmatic, relativizează totul și nu edifică nimic... Și iată că poetul renunță, cu complicații pe care le bănuiesc trăite viril, la o parte din ceea ce l-a reprezentat. Iată-l așadar oarecum altul, întreg, deși nu integral..." Subscriem întru totul acestei păreri și-n cele ce urmează ne vom strădui să ilustrăm, între atîtea alte teme, una singură : definiția mai mult sau mai puțin dramatică pe care Ioanid Romanescu o dă poeziei în general și poeziei sale în special. Astfel, în **Poezia mea** : „Poezia mea e nervoasă, tot vorbind peste umăr / uită să-și scoată bilet / e coboritâ cu forța / însă de fiecare dată o conduc / pînă acasă prietenii anonimi / / nu are glorie / din simplul motiv că nu și-a dorit-o, / nu are religie / pentru că prea mult iubește viața, nu face proziliți / pentru că niciodată nu se uită înapoi / / nu merge în vizită / nu așteaptă pe nimeni / nu visează-n culeri / nu se hlizește pentru a obține ceva / / are tot ce-i trebuie" dincolo de o afișată modestie, dincolo de o însingurare a-ei, dar nu lipsită de prieteni anonimi, totuși, poetul ne avertizează că întreg actul său artistic, poezia însăși, are tot ce-i trebuie. Această neclintită încredere în forța propriei lui poezii se sprijină, după cum vom observa, pe faptul că ...„spre voi / nu vin cu o hîrtie mototolită adusă de vînt / spre voi / vin să beau roua de pe aripile privighetorii / / sînt un poet fără cuvinte / sînt un poet fără masă de scris / eu sînt poet cu inima / spre voi mă apropriu de mine însumi / / cîndva / în cer se va vedea și urma / zborului de pasăre — / / sînt cel care vă apără de prea multe cuvinte" **(Cu inima)**. Și totuși, poetul, ca oricare autentic poet, este ros și îndoielii : „Am rămas cu greu să fiu văzut / și toți care veneau mă priveau / și erau foarte atenți / și de fapt nu-i interesa / și de fapt vedeau altceva / ca și cum ar fi privit în altă parte / și de fapt — privindu-mă / ei se studiau între ei / / pînă cînd i-am rugat / să mă înlocuiască / / sînt și acum respirația / celor care mă priveau / și nu înțelegeau nimic / însă — privindu-mă / se înțelegeau între ei..." **(Confesiunea unui tablou celebru)**. Dar poemul care, credem noi, ilustrează cel mai bine condiția de pînă acum a poeziei lui Ioanid Romanescu, și, aidoma lui, a poeziei multor altor poeți, este **A doua zi** : „M-am născut în octombrie patru / dar figurez în acte născut a doua zi / am așteptat scrisoare de la tine / dar a venit abia a doua zi / eram sărbătorit am foarte mulți prieteni / dar ei și-au amintit abia a doua zi...

Cu acest antologic poem credem că poetul încetează a mai trăi, poetic vorbind, doar a doua zi, adică într-un îndepărtat mîine Ioanid Romanescu este acum.

VICTOR NIȚĂ ■

Centenar Urmuz

Soarta unui precursor

Față de însemnătatea considerabilă a operei, așezată pe drept cuvînt printre aceea care au prevestit uimitor avangarda românească și europeană, puținătatea creațiilor lui Urmuz pare a fi pur și simplu de necrezut. Sînt, în total, nu mai mult de cincizeci de pagini, cuprinzînd cîteva schițe (unele subintitulate „roman" sau „poem"), o fabulă care circula oral și nu s-a găsit în manuscris, trei-patru concepte de „reflecții" pe tot soiul de teme, cîteva scrisori și atît. Autorul era însă un maniac al stilului, lucra, precum I. L. Caragiale, cu o minuțiozitate afară din comun și s-au găsit teancuri de manuscrise cu variante nu de tot diferite față de forma finală însă cu cîte un cuvînt modificat, o virgulă, o întorsătură de frază. El copia de cinci-șase ori o schiță întreagă spre a experimenta, poate, efectul în întreg al unei cratime.

S-ar putea zice, prin urmare, că a rămas puțin de la Urmuz fiindcă el scria ticăit, insistent la amănunte, cărjind la infinit, ca un chinez cîte un milimetru dintr-o statuetă. Cu toate acestea, la spiritul lui migălos și maniacal s-a adăugat, spre a reduce opera cunoscută cît mai mult cu putință, și un destin ostil, a cărui desfășurare mai cu seamă postumă e în multe laturi uluitoare. Este probabil că Urmuz a scris mai mult decît se știe și, într-o ladă de o mărime impunătoare, se găsiseră prin 1930 și niște caiete groase, pline de cugetări, complete, care ar fi adus poate o semnificație acum imprevizibilă a operei lui Urmuz. S-au pierdut ! S-au pierdut și cîteva zeci de compoziții muzicale, sonate și, pare-se, chiar simfonii : un doctor militar le luase ca să le consulte și după moartea aceluia nu s-a mai aflat nimic din partiturile împrumutate. Nici urmă de ele, cum s-a așezat uitarea definitivă și peste poeziile în felul „Cronicarilor", care circulau oral printre actori în jur de 1930. Nu s-a găsit cine să le culeagă.

Scrisorile, cîte se cunosc, sînt puține și fără însemnătate literară : niște bilete de familie și atîta tot. Actele juridice, dacă și acelea pot intra în vreun fel în discuție ca „operă", n-au fost văzute, din cîte se știe, de nimeni deși se propusese odată să fie scoase pentru studiu din arhive. Adăugînd la acestea că nici pînă azi nu avem clarificată biografia lui Urmuz, reconstituită citeodată patetic și nimic mai mult, înțelegem că misterul cel mai adînc și un șir de coincidențe fatale care au obstrucționat pe cercetător împing și mai mult proza urmuziană în ceață. Mitul ei, alimentat incontinuu, nu e însă pozitiv, dimpotrivă.

Oricum ar fi, Urmuz rămîne un caz dintre cele mai pasionante, un precursor solitar care s-a exprimat alături de curente. Contemporan cu el și cu o carte apărută în 1914 („Inginerul Tinca"), Dallocrin (Nicolae Oprea Dinu) despre care încă nu se vorbește după cum ar merita, presimte suprarealismul pe latura magică și visătoare însă pornind de la simbolişti, de la reverie și din „Gaspard de la nuit". Urmuz nu preia aparent de niciăieri dar „urmuzianism" exista înainte de el în folclor (așa cum rămîne de demonstrat) și în poezia cultă, la Mihail Zamphirescu, la Depărățeanu, în proza lui Caragiale, a umoriștilor de pe la 1880 și de mai tîrziu. Cum însă nu aceștia făcuseră „curentele literare" ci dimpotrivă, ilustrau „bizarul" care a crescut întotdeauna indiferent de „istoria literară ideală", a manifestelor și a programelor, înțelegem de ce Urmuz nu dezvolta nimic organizat și părea să creeze totul din nimic. El exemplifică, în fond, categoria autorilor indiferenți la fenomenele normative ; ca să-l așezăm într-o serie de prototipi, el este un Dinicu Golescu al literaturii române moderne.

Multă vreme s-a putut susține, fără prea mari riscuri, că am avea în Urmuz un „amator" străin de sentimentul artei, compunînd ca să-i distreze pe alții (rude, prieteni și colegi), un naiv care ar fi revoluționat mentalitatea asupra literaturii printr-o desăvîrșită revoltă involuntară. Cînd s-au găsit însă manuscrisele lui și-s-a putut confrunta totul prin elementare operațiuni filologice, a rezultat fără nici o îndoială că nu conștiința literară era aceea care îi lipsea lui Urmuz. Un truditor maniac al creației, laborioase precum la cei mai înrăiți dintre adepții literaturii somptuoase, e, nu încape îndoială, un scriitor în toată puterea cuvîntului. „Naivitatea" lui care se poate, probabil, dovedi, ține numai de difuziune și nu de creația propriu-zisă ; el nu este Rousseau Vameșul, el este Franz Kafka al nostru, obsedat de literatură spre a nu muri de urît.

Cînd se vor excepta acele fragmente urmuziene care tratează despre literatură și o parodiază într-un chip care nu pune la îndoială numai o tehnică sau alta ci însăși ideea clasică de „estetic" se va înțelege mai clar despre ce este vorba. Fără Urmuz nu avangarda ar fi întîrziat ci o întreagă literatură hotărît modernă ar fi fost mult mai greu de înțeles el a creat nu doar un stil care imitat de mulți (Moldov, G. Cugler, Madda Holda ș.a.) nu putuse să dea izbînzi majore ci a îndrăznit, cel dintîi, să interogheze fără prejudecăți legea clasică. S-ar putea face încă o sumedenie de observații, mă rezum însă numai la două : recunoscut de istoria literară și sanctificat de avangarda ajunsă astăzi la Academie, Urmuz nu are o ediție științifică și nici o monografie care să explice, după merit, acest „moment". Destinul straniu lucrează și azi.

ARTUR SILVESTRI ■

CARTE

Letopisețul

O volum masiv de 900 pagini aduce în actualitate opera lui Neculce într-o ediție critică, îndelung elaborată de Gabriel Strempel, directorul actual al Bibliotecii Academiei, familiarizat cu vechile noastre texte, autorul unei ediții excelente din opera lui Antim Ivireanul : **Didahiile**, contemporane cu Neculce și cu Cantemir, savantul principe nenorocos, despre care găsim atîtea detalii esențiale la Neculce.

Ediția de față este critică, fiecare pagină avînd la subsol toate variantele, precedată de un solid studiu introductiv (120 pag.) și o „notă asupra ediției" (30 pag.), — ceea ce indică amploarea muncii editorului, autor și al glosarului și indicilor de nume de persoane și nume de lucruri. Bibliografia lucrărilor despre Neculce nu putea fi dată aici, ea singură putînd forma un volum aparte, căci „se cifrează la peste trei sute, mai multe decît cele consacrate lui Miron Costin", spune editorul.

Neculce e apreciat pentru valoarea documentară și literară a operei, pentru calitățile cronicarului devotat țării, judecător competent, mai totdeauna obiectiv și informat, al faptelor și oamenilor. Neculce a fost **in medias res**, în mîlzul faptelor despre care vorbește, fără a se fi angajat vreodată față de o facțiune sau față de un stăpîn pentru a scrie un letopiseț partizan, cum au făcut-o atîția. Dar el n-a fost totdeauna detașat, consecvent, cum se știe. Studiul introductiv al editorului de azi arată, documentat, șirul de fapte semnificative pentru istoria Moldovei, pentru istoria lui Cantemir de care s-a legat viața cronicarului, atît de frămîntată, mai ales după tragedia de la Stănilești (1711). Se putea valorifica pentru elucidarea unor aspecte istorice și documentul unic, descoperit de noi și publicat încă în 1969, apoi în românește în **Steaua** la tricentenarul nașterii lui Cantemir, o relatare a unui diplomat francez **martor ocular** al luptei de la Stănilești, consemnînd detalii esențiale, politice și militare, cît și înțelegerea în șapte puncte (ultimul cu mențiunea „Acest articol privește pe moldoveni"), document esențial, credem, pentru vastul capitol al istoriei lui Cantemir din Letopisețul de față (p. 515—625). Mai ales că editorul insistă cu dreptate asupra valorii istoric-documentare a operei lui Neculce, față de cercetătorii predecesori, care au fost reținuți mai ales de valoarea literară a acestei opere, copleșindu-l pe autor cu toate elogiile, și nu fără motiv desigur : nu spusese Sadoveanu că Neculce și Creangă îi sînt cărți de căpătîi, inegalabile în specificul spiritual, de civilizație și limbă al prozei lor ? Putem fi satisfăcuți acum că vechiul scris al cronicarului ne e prezentat în această ediție critică în toată autenticitatea și amploarea sensurilor și frumuseții construcției literare.

Valoarea noii ediții stă în acuratețea textului, fiind vădită grija de exactitate și de specific, al limbii, al scrisului marcat de epocă și de personalitatea cronicarului. Subliniem, de asemenea, bogăția variantelor, a comentariilor, a glosarelor și a observațiilor critice în legătură cu edițiile anterioare, inclusiv la ediția acad. I. Iordan de acum aproape trei decenii, nu lipsită de „unele inconsecvențe în transcriere, prezența adesea a unui u final acolo unde nu se găsește în original" (p. 149) Dar și în actuala ediție dificultățile transcrierii persistă : pe mai multe pagini, editorul ne vorbește de complicata grafie a copiștilor lui Neculce după care s-a făcut transcrierea de acum a prozei cronicarului : **foarte des apare grupul ea** ca în cuvintele : **domneaștі, boeresștі, munteneștі, creștіni, niște oameni, lăsate așa de editor în acest volum.** Ceea ce pare ciudat, ca și păstrarea dubietăților : **cetaate, lupp, suppue, saale** (p. 151), sau accentul în : „s-au făcut **maré** stricăciuné țării" (p. 353) ; el apare adesea pe finală, fără rost : **giupineșăié, unde face că acest nume ace-ste fapte rălé** (189) etc.

Ediția critică îndelung elaborată și studiată de G. Strempel aduce în actualitate opera cea mai însemnată a literaturii noastre vechi, însoțită de un amplu studiu istoric și literar și de sinteza critică a cercetărilor din trecut, pe care le valorifică cu discernămînt și solidă documentare. Nu vom pierde din vedere faptul esențial, pus în lumină de **variantele** fiecărui rînd, atît de bogate : oglindă fidelă atît de instructivă și de pitorească, a unui mare moment din evoluția limbii noastre literare de acum aproape trei sute de ani. Editorului i se cuvine toată prețuirea cititorilor și cercetătorilor pentru realizarea acestui act de cultură, semnificativ prin sinteza istorică, literară și lingvistică ilustrată în opera lui Neculce.

GH. BULGĂR ■

• CAP LIMPEDE

Un articol remarcabil

Mai multe deplasări în mediul rural, în cadrul „Lunii cărții la sate" și cu alte prilejuri, l-au dat distinsului istoric literar și editor Valeriu Râpeanu posibilitatea abordării pertinente, într-un articol publicat în nr. 8/1983 al „României literare", a mai multor probleme privind „starea cărții" la sate și nu numai acolo.

Evidențiind, ca o trăsătură fundamentală a fenomenului cultural de la țară, nestăvilita foame de lectură, de carte literară a locuitorilor de toate vîrstele, dar mai ales a tineretului, Valeriu Râpeanu se referă la relativitatea cifrelor privind stocul de carte, la necesitatea măsurilor de recartare supli, operativă, la faptul că în licee nici numărul de ore de limba și literatura română, nici programa la aceste discipline nu sînt cele dorite ș.a.m.d. Însă cel mai mult îl nemulțumește pe autorul articolului folosirea abuzivă a cifrelor, a datelor statistice pentru a se demonstra obținerea de succese. Dar cifrele respective „sînt relative, deoarece nu spun esențialul". Adică nu spun că „în satul nostru cartea literară, cartea scriitorului contemporan, cartea de lectură nu constituie încă o prezență satisfăcătoare, ba chiar aș spune că e o prezență departe de a fi satisfăcătoare". Se tot oferă procente, pe total și pe cap de locuitor, ale creșterii vînzării de carte față de situația de acum mai bine de trei decenii, cînd s-a instituit „Luna cărții la sate". Procente fără nici o valoare. Pentru că vînzarea de carte în urmă cu 32 de ani sau cu mai mulți ani se făcea în funcție de cererea de atunci. Este deci normal ca desfacerea cărții în prezent, la sate sau în orice alt loc, s-o analizăm în funcție de cererea de astăzi, și nu s-o raportăm la cifrele de acum cîteva decenii, raportare care nu spune nimic și nu servește la nimic. Dar să-i dăm cuvîntul chiar autorului : „Starea de satisfacție în fața spectaculoaselor creșteri procentuale... ne face să nu vedem faptul că, în fond, numărul cărților românești actuale, al cărților literare în primul rînd, este insuficient, mult sub capacitatea reală de lectură a locuitorilor din mediul rural. Pentru autorii cunoscuți mi s-ar putea arăta cererile neonorate. Și e adevărat. La nivelul tirajelor practicate acum, într-un sat mai mare nu știu dacă se pun în vînzare două-trei exemplare din cărțile românești. Pe care cititorii le cer într-un număr mult mai mare. Și nu le află nici în biblioteci". Rezultatul ? Sătenii citesc, în lipsă de altceva, cărțile apărute în anii '50, de care, vai !, sînt încă burdușite bibliotecile noastre publice, mai ales cele de la țară.

Pentru că rupe cu prezentarea festivistă, convențională, idilică a „stării cărții" la sate, pentru că trage cu vigoare un semnal de alarmă cu privire la numeroase aspecte ale „muncii cu cartea", începînd cu problema tirajelor cu totul nesatisfăcătoare acordate autorilor contemporani, și în special celor tineri, pentru că oferă, implicit, numeroase sugestii avînd drept scop îmbunătățirea situației actuale, articolul lui Valeriu Râpeanu „Prezența cărții la sate" se remarcă, fără îndoială, ca una din intervențiile valoroase prin presă din ultima vreme. **(Ion D. Goia).**

O piesă

A depășit cifra de 100 de spectacole piesa de mare penetrație în sufletele spectatorilor, care este „Cartea lui Iovița" de Paul Everac, montată la Teatrul Național. Deși nu este un spectacol ce-ți oferă o recreere comodă pentru 2 ore, ci este o reprezentație de mare densitate de idei, răscolitoare, care te face să cugeți singur multă vreme la marile probleme ce le ridică, întîlnești la casă afișul : „Nu mai sînt bilete". Meritul principal revine acelui dramaturg de excepție care este Paul Everac, cel ce cu laserul inteligenței lui a pătruns în cele mai delicate unghere ale psihicului omenesc, scoțînd la iveală poate cel mai captivant portret de erou contemporan al dramaturgiei românești, inginerul Iovița. De o cinste și o curățenie sufletească amintind de puritatea cristalului, regenerat mereu de aderea adevăratului romantism revoluționar, Iovița crede cu încăpățînare în frumusețea omului, în relațiile frumoase cu semenii săi, bazate pe adevăr, pe corectitudine, pe dragoste de țara ta, de viitorul ei. Îndrăgostit de munca lui, el nu se preocupă să o ambaleze în poleială strălucitoare care „să ia ochii", ci forează creator în miezul ei, în fondul lucrurilor, rămînînd credincios lui însuși și acționînd în orice clipă pentru mai bunul nostru de mîine. Din meciul lui de box cu impostura, lașitatea, arivismul, căpătuiala, micimea sufletească, el iese plin de sînge, dar nu învins. Vigoarea cu care el crede în perspectiva de mîine, forța lui de a se ridica de la pămînt respirînd oxigenul adevărului, sînt apanajele învingătorului. El cîștigă o bătălie mai importantă : aceea de a privi limpede în ochii lui

FILM

Ochi de urs

M-am întîlnit absolut întîmplător într-una din după-amiezele săptămînii trecute — într-un cinematograf micuț, dar situat în plin centrul Capitalei — cu un mare cineast al nostru, vizionînd astfel împreună filmul lui **Stere Gulea**. În sală cred că nu erau mai mult de zece spectatori. După terminarea proiecției, la ieșirea din cinematograf, marele cineast mi s-a adresat așa, **pe gînduri** : „Dacă s-ar fi înțeles și ce e cu ochiul ăla de urs... cred că aveam de-a face cu un film formidabil !" Lăsînd orice glumă la o parte, cred și eu, iată, că Lucian Pintilie avusese **dreptate.**

...Aflat la cel de-al treilea film al său de lung metraj artistic, Stere Gulea (aici în dublă calitate, de regizor și scenarist — este vorba de o adaptare foarte liberă după Mihail Sadoveanu), se ambiționează și dovedește — celor care încă mai șovăiau a crede — că este posesorul unui **stil cinematografic inconfundabil** (din nefericire — și mai ales față de numărul lor — lucru destul de greu sesizabil la încă prea mulți dintre regizorii noștri !). O preferință pentru insolit, pentru fantastic ; un mod particular de a privi și iubi natura ; gravitatea singulară a eroilor pe care îi înfățișează cu predilecție ; elaborarea, dusă pînă la meticulozitate, a fiecărui cadru ; în sfîrșit : o anumită „răceală", o distanțare proprie față de subiectul pe care îl atacă (intelectualism cu orice preț ? !, refulare abia disimulată ? ! sau STRIGĂT ?!), iată **numai cîteva** dintre datele acestui stil.

Autorul acestor rînduri mărturisește că **nu a citit** textul sadovenian implicat în acest film : o spun, pentru a fi foarte clar că nu mă interesează relația **proză-film-Gulea**, ci numai filmul celui din urmă, adică **ceea ce vedem noi pe ecran** : un tînăr pădurar, Culi (interpretat, vă rog să rețineți, **ad-mi-rabil** de către **Dragoș Pîslaru**, un actor mai puțin distribuit pînă acum în film, un tip de „antistar" — dar un actor cu o profunzime, cu o inteligență scenică pe care rareori mi-a fost dat să le întîlnesc !), întîlnește, și traversează trei dintre cele mai cutremurătoare cataclisme umane : VIAȚA, DRAGOSTEA, MOARTEA. Pierzîndu-și tînăra soție, de la care îi va rămîne un copil, eroul se lasă pradă disperării inițial, apoi luptă din toate puterile spre a-și regăsi echilibrul ; în cele din urmă, va reuși. Întreaga sa luptă este subliniată, simbolic, de lupta sa cu uriașul pădurii, iar revenirea sa la viață este condiționată de însăși uciderea acestuia. Ursul însă, în versiunea lui Stere Gulea, devine un pretext ambiguu, iar uciderea finală, către final, nu numai că nu descifrează o pretinsă cheie simbolică a filmului ci, mai rău, înfundă și mai mult spectatorul într-un labirint ideatic în care și așa se descurca destul de anevoie...

Luate **în sine**, multe dintre secvențele filmului sînt remarcabile : drumul cu sania, extraordinar realizat ca **timp filmic**, afirmînd în accidentul de pe pod și uciderea calului (dimpotrivă : grotească înhămarea lui Culi !) ; bețiile eroului la circiumă cu rondul însingerat al paharului ; peisajul lunar, de sfîrșit de lume albă în care au loc interpelările dintre cei vii și cei morți („Unde naiba a filmat chestia asta ? ! — mi s-a adresat surprins Pintilie în timpul proiecției — și mai ales cum ? !") ; prepararea capcanelor pentru urși, țiganii, etc., etc. — pot deveni obiect de studiu pentru oameni de specialitate, sau bun motiv de entuziasm pentru o anumită critică de film. **În întregul său** însă, filmul lui Stere Gulea **nu se constituie.** Cu atît mai mult cu cît, din nefericire, „scenaristul" Stere Gulea, făcînd parcă un pariu invers cu „regizorul" Stere Gulea, s-a ambiționat să transpună replici întregi, kilometrice, ale unui dialog agasant de **livresc** care — și mai ales în condițiile sinistre ale postsincroanelor noastre — „sparg", „sufocă" controlul vizual al filmului. Al unui film la care și-au dat contribuția, încă, un remarcabil autor al partiturii muzicale — îl numesc acum pe **Lucian Metianu** — precum și operatorul **Florin Mihăilescu**, despre a cărui manieră de a filma oamenii și — aici — NATURA, orice superlativ devine de prisos.

...„OCHI DE URS" să fie oare unul dintre acele filme reci, distante pînă la exasperare, care nu țin cont de faptul că spectatorul modern simte nevoia, vrea să fie luat de guler și — după ce a fost zgîlțîit zdravăn — așezat la loc, în scaun și întrebat : „ei, acum ce mai zici ? !" Sau doar un bizar mijloc de a „evita" gulerul spectatorului ? !

Dacă da, atunci e păcat. În general — și pînă acum, cel puțin — marile filme și-au făcut un punct de glorie din a face, din gulerul ăsta, praf !

HORIA PATRAȘCU ■

TEATRU

Un spectacol cu dedicație

După o primă versiune radiofonică, difuzată în urmă cu cîțiva ani la posturile noastre de radio, **Escapada**, piesa dramaturgului bulgar Mihail Velicikov, cunoaște o nouă confruntare cu publicul român, în recenta premieră a Teatrului Giulești, a cărei regie este semnată de Geta Vlad. Subiectul, extrem de simplu, se consumă în datele unei autentice melodrame despre singurătatea senectuții : două bătrîne, Caterina (Dina Cocea) și Ana (Anca Ledunca), hotărăsc să evadeze din chingile obligațiilor sociofamiliale, apăsătoare prin postura ancilară pe care le-o impun (copii, nepoți, gospodărie, reuniuni ale pensionarilor etc.), pentru a trăi independent. „Escapada" lor, constituită din eforturi abia mascate de a tăia legăturile afective, nebănuit de profunde, cu viața de pînă atunci, eșuează într-o dureroasă capitulare în fața vîrstei, a obișnuințelor, a spaimei de singurătate, într-o reconsiderare a vechilor servituți domestice, din unghiul unei înțelepciuni obosite : libertatea totală este o noțiune inoperantă, o simplă și goală abstracție.

Așadar, o construcție dramatică susținută pe „dialogul" celor două personaje feminine, fără nuclee tensionale aparente, străbătută, în schimb, de un lirism autentic, convingător, **dar a cărei reușită scenică este puternic condiționată de efortul actoricesc și regizoral.** În regia Getei Vlad, textul lui Velicikov este, în fapt, **lăsat singur**, ca să spunem așa. Mișcarea scenică este gîndită pe o arie redusă, fapt la care contribuie și viziunea scenografică — sumară, uscată aproape și destul de neexpresivă

— a lui Octavian Dibrov. Deși **Dina Cocea** aduce în rolul Caterinei binecunoscuta sa dezinvoltură, un aplomb demn de invidiat la cei 70 de ani pe care tocmai i-a aniversat, jonglînd cu îndeminare într-un registru rafinat al nuanțelor interpretative, de la detașarea ușor cinică, bravată, de la începutul piesei și pînă la coloratura tragică, de o reținută expresivitate a scenei din final, deși **Anca Ledunca** realizează în Ana un alt portret al singurătății acute, al unei vieți de tristă zădărnicie, trebuie spus că s-a lăsat cam prea mult în seama celor două interprete, coerența viziunii regizorale făcîndu-se prea puțin simțită. Distribuirea Ancăi Ledunca — actriță foarte dotată, acoperind o arie largă de disponibilități interpretative — în rolul Anei ar fi impus, credem noi, toate exigențele elaborării unui rol de compoziție. Or, în viziunea regizoarei, actrița bravează scenic printr-o interpretare „natur", care șochează uneori și, oricum, nu slujește receptarea.

Piesa lui Velicikov este unul din acele texte care presupun în mare măsură **colaborarea** cu regizorul. Absența unei autonomii orgolioase a textului îngăduie, dar și obligă la găsirea unei formule regizoral-scenografice care să umple „golurile", fiindcă **Escapada**, deși o piesă simplă, nu este deloc și una simplistă. În cazul spectacolului de care ne ocupăm, supralicitarea simplității frizează adesea facilitatea. Oricum, **Escapada** lui Velicikov își onorează din plin menirea aniversară, purtînd, într-un fel, o dedicație pe numele **Dina Cocea**. La 70 de ani sub această nouă mască a Caterinei, o mare actriță se măsoară, iar și iar, cu propriul său talent.

TANIA RADU ■

PLASTICĂ

Lucrul tradiției la moderni

Criticul de artă trăiește, în destule cazuri, cu delicatețe de instaurează indeobște convingerile, prejudecata unui buric al artelor, întîmplat neapărat prin Parisul începutului de secol. Cu măsura acestuia e cercetată, de foarte multe ori impropriu, calitatea creației unor pictori, mai ales, al căror magistru este, de fapt, Luchian. O expoziție a colorismului românesc, unde cap de operă să fie pînzele lui Luchian, ar dovedi că reconsiderarea chestiunilor culorii în pictură se pune cam abuziv în meritul cîtorva artiști numai — francezi ori realizați în Franța —, că soluția românească e una originală și importantă, mult mai importantă decît se consideră îndeobște. Dacă, spre exemplu, pare lesne de demonstrat cum au lucrat lecțiile lui Ciucurencu și ale lui Baba în pictura ultimelor decenii, o discuție asupra continuității de linie, de la Andreescu și Luchian încoace, ne surprinde aproape nepregătiți. Străinii sesizează mai bine andreoescienismul simțirii lui Horia Bernea decît criticul autohton. Și dacă există un caz al picturii lui Ion Popescu-Negreni (un proces de clasicizare oarecum aminat), e pentru că în dezlegarea cazului tot de la Luchian trebuie purces.

M-au surprins unele observații ale lui Virgil Mocanu în prefața catalogului expoziției lui Augustin Costinescu (de la Galeriile Municipiului) și mi-am făcut probleme, recunosc, în ce privește justețea unor filiațiuni ce le încercasem la expozițiile sale de pînă azi, Virgil Mocanu susține cu toată dreptatea că : „Ceea ce face el acum descinde dintr-o bună tradiție și o solidă școală a desenului și culorii, pe o linie ce coboară, ca muzicalitate și interiorizare de esență, sub masca fradiantelor eclatări, din lirismul stenic al lui Luchian, fructificînd simultan o direcție modernă în începutul căreia îmi place să-l văd pe Nicolas de Staël".

Augustin Costinescu expune predilect peisaje. El pictează, cum se spune, după natură (o natură de obicei urbană) și rezultatul poate fi apreciat cu un limbaj critic naiv, dar nu tocmai inexact, drept „așa vede pictorul realitatea" Cum vede deci artistul realitatea ?

Trebuie spus că Augustin Costinescu a debutat în anii '68 cu o pictură ce trimitea la experiența expresionismului abstract. Pe la sfîrșitul deceniului al șaptelea, unui tînăr îi venea destul de greu să nu fie expresionist și nițel abstract. Arta lui Augustin Costinescu impresiona pentru că el era foarte bine școlit. Cred că învățătura temeinică l-a îndemnat la o repede cunoaștere de sine. Mulți din cei ce debutau atunci interesant mai bîjbîie și nesiguranța gîndului se explică, trecînd anii, prin precaritatea instrucției, mai mult decît prin absența harului. Desenator cu gustul sintezei, Augustin Costinescu era totuși posedat de nevoia de a povesti vizualul printr-o culoare curată și ardentă. „Lirism stenic" e bine-zis. Unii oameni — cînd ajung pictori — nu obosesc să-și mărturisească plăcerea, bucuria de a privi, de a vedea natura ca pe un rezultat intrinsec al culorii. Ochiul lor pare preparat cu niște filtre ce exaltă tonurile pînă ce par să atingă un punct de fierbere. La mulți artiști socotiți, nu se știe prin ce lanț de agreabile confuzii, coloriști, analiza tabloului de aproape e dezamăgitoare. Vezi vopseaua și tot misterul se pierde. La coloriștii autentici, analiza detaliului vine cu satisfacții noi, iar taina se accentuează. Pata de culoare are justețea pe care o are și un verb în cursul unei fraze remarcabil alcătuită, dar e soiul acela de justețe de care numai artiștii de marcă sînt capabili. Pata de culoare are (ca și cuvîntul în montura frazei) proprietate. Ea nu-i pusă acolo pentru că a mai pus-o cineva astfel și a obținut un efect cu simpatie la public, ci drept urmare a unei concepții. Firescul ei e ca firescul mișcării baghetei la un dirijor de acuzat talent. Totul se vădește foarte simplu, totul se vădește unic și inimitabil. Pe colecționari — și Augustin Costinescu are colecționari devotați și de un gust probat — aparenta simplitate a acestei picturi îi stîrnește. Ea are ceva din statutul pînzelor care intră în muzee și devin reper cultural. Un statut care, la drept vorbind, se dobîndește înainte de toate prin calitatea, prin energia meșteșugului.

TUDOR OCTAVIAN ■

• CAP LIMPEDE

și în ochii oamenilor, de a putea să discute senin cu propria conștiință. Idealurile lui vor fi preluate de generațiile de mîine și purtate spre teritoriile viitorului pentru noi și pentru România, care-și trăinicește istoria cu astfel de oameni. Asumîndu-și și rolul de regizor, Paul Everac a pus în evidență cu rafinament și discreție toate subtilitățile partiturii dramatice, dirijînd cu mînă de maestru toată orchestra de interpreți. În rolul lui Iovință, Florin Piersic ne face să aplaudăm fără nici o reținere un adevărat recital actoricesc de mare clasă. Cu toată forța talentului său, cu migală de bijutier, cu înțelegere și căldură, el pune în lumină toate fațetele, toate nuanțele acestui personaj atît de complex și totuși atît de simplu ca viața însăși. Îi dau replica cu deosebit profesionalism o echipă de buni interpreți, din care se disting totuși Matei Alexandru și Constantin Dinulescu. Dacă nu ați văzut încă acest spectacol de înaltă ținută artistică, făceți-o, ca o terapie de purificare a propriilor conștiințe, ca o invitație la meditație asupra ceea ce trebuie să însemne omul demn de timpul ce-l trăiește. **(Florin Condurățeanu).**

DIN NOU „PETE ALBE" PE „HARTA" UNEI CĂRȚI

Cu nu foarte mult timp în urmă semnalam, în cadrul acestei rubrici, existența unor pagini *albe* într-un volum de poezii pentru copii. Iată că o altă carte, recent intrată în librării — apărută la Editura Sport-Turism și în populara colecție „Cartea de vacanță" — ne pune față în față cu același gen de neglijență a celor datori să vegheze la buna naștere a unor texte încredințate tiparului.

Este vorba de volumul **„ÎNTÎMPLĂRI SURÎZĂTOARE (din culisele micului ecran)"**, semnat de Flavia Buref, în care „defecțiunea tehnică" de care vorbeam — pentru a folosi un termen, din fericire aflat pe cale de dispariție la TV ! — se manifestă la paginile 113, 116, 117, 120, 121, 127, 128, 129, 130... (și credem că ajungeți, cei puțin atît a reușit să descopere subsemnatul, nevoit fiind, în astfel de condiții, să renunțe la lectură).

Pentru a veni în ajutorul celor eventual dornici de a depista autorii acestei neglijențe regretabile, reproducem din caseta tehnică a cărții: **„Tiparul executat sub comanda nr. 53 la I.P. „Filaret", str. Fabrica de chibrituri nr. 9—11 București, R.S.R.". (Horia Pătrașcu).**

GALA NAȚIONALĂ A RECITALURILOR DRAMATICE

Cea de-a VII-a ediție a **Galei naționale a recitalurilor dramatice**, desfășurată recent la Bacău, a reunit pe scena teatrului din urbea lui Bacovia personalități ale vieții teatrale contemporane, critici de teatru, dramaturgi, regizori, scenografi, actori de la 14 instituții de profil din țară.

Trei zile, iubitorii Thaliei și juriul condus de distinsa artistă emerită **Dina Cocea**, președinta A.T.M., au urmărit un veritabil festival al artei actorului, ce a debutat cu un spectacol-poem, „Terra incognita", dedicat de actorul Paul Basarab, de la Teatrul Național din Cluj-Napoca, memoriei regretatului poet și actor Emil Botta, și s-a încheiat cu un recital colectiv din versurile lui George Bacovia, susținut de un grup de actori ai teatrului gazdă.

Ca și precedentele ediții, cea din acest an a fost, atît din punctul de vedere al modalităților spectaculare propuse, cît și sub aspectul conținutului destul de diversă și de bogată. Am urmărit, astfel, recitaluri în care au fost puse în valoare, alături de poezia românească, și piese scurte din tezaurul clasic mondial, precum și lirică universală.

Între reușitele certe ale acestei ediții se numără recitalurile „Cercurile timpului", prezentat de tînăra actriță Enikő Fabian (Teatrul de stat Oradea, secția maghiară), „Lăsați copiii să se joace" de N. Corbu, adus în scenă de experimentatul actor Dumitru Palade (Teatrul municipal Ploiești), „Escurial" de Michel de Ghelderode, montat cu concursul regizorului Geirun Tino și al scenografei Gloria Iovan de către tinerii actori Dinu Apetrei și Geo Popa (Teatrul dramatic „Bacovia"), precum și recitalurile extraordinare susținute de actorii Ileana Ploscaru (Teatrul de dramă și comedie Constanța), Florian Pittiș și Mircea Vintilă (Teatrul „L. S. Bulandra"), Mircea Belu (Teatrul Național „Matei Millo" Timișoara) și Silvia Popovici (Teatrul Național „I. L. Caragiale").

Mențiuni aparte se cuvin pentru colocviul „Criterii de evaluare a actului teatral — recitalul dramatic", organizat de biroul secției de critică a A.T.M. și revista „Ateneu", și ediția specială dedicată Galei de revista băcăuană.

Premiul I ex aequo a fost atribuit actorilor **Dumitru Palade** și **Enikő Fabian**, premiul II a revenit actriței **Ioana Eno-Atanasiu** (Teatrul dramatic „Bacovia"), iar premiul III actorilor **Dinu Apetrei** și **Geo Popa**. Au mai fost, de asemenea, acordate mențiuni și diplome speciale. **(Cornel Galben).**

Închinare lui Nichita Stănescu

Cu fața hieratic suferindă
Și inima de vitore bătută
Poet suprem, privește-te-n oglindă
Ca să te-aveți să împlinești o sută.

50 de ani, un înger într-o carte !
Dintr-un Ploiești caragialesc porniți-a
Mereu scrlind pe viață și pe moarte,
Mereu mințindu-și morțile, Nichita.

Un echilibru nou acido-bazic
În verbe urcă și, urcînd, rămîne.
Salut, în tine, pe întîiul clasic
Al noii noastre poezii române !

Un inocent putea să reînceapă
De unde dogma ne-a lăsat ursita :
Renașcătorul fiîntii de pleoapă
Spre cerul nou și pur ai fost, Nichita.

Noi am venit, urmîndu-te pe tine,
Și îngerească ta cea îndrăzneață.
Dar ar putea să-ți fie-acum rușine
Că împlinești 50 de ani de viață.

Rușine, deci, și închinare ție.
Cînd Dumnezeu în cer stă într-o rînă
Că să învețe însuși poezie
Cu „Il elegii" în mînă.

Ai scris cum că la răsăritu-mi mare
Al tău apus ar vrea să se încline,
Dar poezia noastră ți-e datoare
Cu toată răsărirea noastră-n tine.

La Ploiescior copiii joacă leapșa
Și mareșalii cîntănе din cizme
Dicționarul Limbii e la Capșa
Ca să se-mbete azi de nichitisme.

Iar tu, lumina noastră suferindă,
Cînd minutarul în alt an te mută,
Sărbătorește-ți vîrsta în oglindă
S-avem iluzia că ai o sută.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Sinaia, 13 februarie 1983

Nichita Stănescu

Întîiul clasic al noii poezii române!

Fotografie de VASILE BLENDEA ■

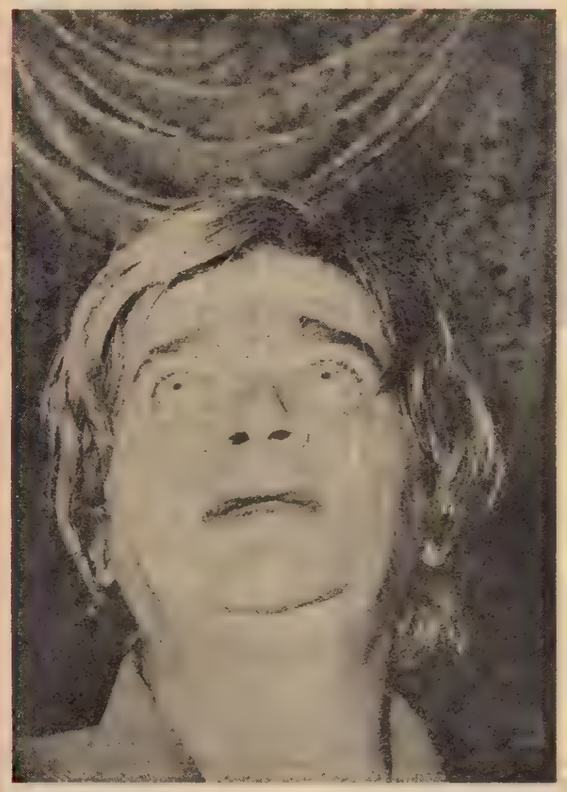

Fotografie de ION CUCU ■

A douăsprezecea elegie

Pata de sînge nu are vîrstă. Convențiile noastre de a măsura viața poetului cu ani fac numai să acceptăm miracolul banal potrivit căruia Nichita Stănescu a ajuns la vîrsta unei jumătăți de veac. Căci poetul care și-a afirmat cu atîta tărie și tinerețe, cu atîta siguranță și prospețime, cu atîta inocență și noutate, cu atîta forță și vigoare, cu atîta inteligență și sensibilitate, cu atîta vervă și umor, cu atîta dramatism și lirism, cu atîta patos și ironie, cu atîta fantezie și luciditate, cu atîta vitalitate și cu atîta spiritualitate, cu atîta dăruire și cu atîta rafinament, cu atîta sete de cunoaștere și cu atîta bucurie de a trăi, cu atîta pasiune și cu atîta tandrețe, cu atîta duioșie și cu atîta violență, cu atîta candoare și cu atîta înțelepciune, cu atîta sensibilitate și cu atîta luciditate, cu atîta inocență și cu atîta experiență, cu atîta sete de viață și cu atîta sete de moarte, cu atîta dragoste și cu atîta ură, cu atîta sete de absolut și cu atîta sete de concret, cu atîta sete de cer și cu atîta sete de pămînt, cu atîta sete de lumină și cu atîta sete de întuneric, cu atîta sete de cuvînt și cu atîta sete de tăcere, cu atîta sete de nemurire și cu atîta sete de efemer, cu atîta sete de ființă și cu atîta sete de neființă, cu atîta sete de sens și cu atîta sete de nonsens, cu atîta sete de ordine și cu atîta sete de haos, cu atîta sete de armonie și cu atîta sete de dizarmonie, cu atîta sete de unitate și cu atîta sete de diversitate, cu atîta sete de esențe și cu atîta sete de aparențe, cu atîta sete de adevăr și cu atîta sete de minciună, cu atîta sete de frumos și cu atîta sete de hidos, cu atîta sete de bine și cu atîta sete de rău, cu atîta sete de dreptate și cu atîta sete de nedreptate, cu atîta sete de libertate și cu atîta sete de robie, cu atîta sete de lege și cu atîta sete de anarhie, cu atîta sete de ordine și cu atîta sete de dezordine, cu atîta sete de viață și cu atîta sete de moarte

Cărți fundamentale ale culturii românești

Proza literară a lui Eminescu

„Pasiunile înjosesc, pasiunea înalță“

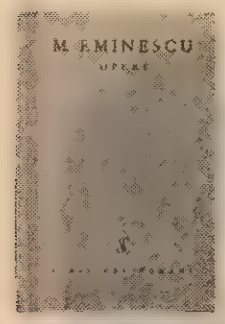

Aurelia Rusu, **M. Eminescu, Opere VI Proza literară**, Ediție critică, note și variante, cu 32 reproduceri după manuscrise. Editura „Minerva, București, 1982.

După ediția științifică **Eminescu, Teatrul**, vol. IV (1978) și vol. V (1979) prefațată și cu un studiu remarcabil de profesorul universitar George Munteanu, Aurelia Rusu, specialistă în ediții critice, ne dă un **Eminescu, Opere VI Proza literară**. Actuala ediție este mai bogată în texte variate care pun și mai multe probleme serioase, totul fiind cercetat cu știință și cu spirit critic pătrunzător.

Ne-a reținut atenția textul care pare să fi fost determinant pentru concepția în alcătuirea actualei ediții de **Proză literară**. Avind de cercetat semnificația lucrării **Avatarii faraonului Tlà**, Aurelia Rusu cercetează manuscriptul principal și fragmentele tipărite pînă în prezent independent ori rămase încă inedite în manuscrisele poetului, pentru a fi evidențiate și incorporate studiului, ca să se ajungă la înțelegerea textului principal. Aurelia Rusu, referindu-se la încarnațiile faraonului, scrie : „În privința aceasta manuscrisele oferă cîteva fragmente tipărite independent de editori, ca proze separate, deși acestea nu fuseseră intitulate în manuscrise și puteau printr-o serie de indicii de conținut și atmosferă, constitui un ansamblu incomparabil mai elocvent și, credem noi, mai în acord cu locul pe care îl ocupă această temă a transcenderei și compenetrației regnurilor în proiectele eminesciene. Ca într-un scenariu cosmogonic, textele grupate de noi, în acest capitol, reiau, aprofundează, remodelează aceeași idee a „misterului“ continuității lumii prin ritmarea celor două principii fundamentale : Viață/Moarte. Această confruntare esențială a vieții și morții este născătoare de o sfîșietoare **Durere**, împărtășită doar de Ființa, numărul dăruit cu formă, a cărui existență singură cunoaște perindarea în Timp...“

Această metodă, evident științifică, în privința lucrării **Avatarii faraonului Tlà**, Aurelia Rusu o aplică consecvent și putem trece la cercetarea amănunțită a ediției.

În privința legăturilor stabilite între lucrarea generică și alte însemnări din diferite manuscrise și opere tipărite, luăm ca exemplu **Geniu pustiu — Sărmanul Dionis — Naturi catilinare** din ms. 2257 și 2285. Aurelia Rusu se referă la **Geniu pustiu** în legătură cu **Sărmanul Dionis**, la fragmente de gîndire pentru înțelegerea bazei filosofice a nuvelei. Se fac trimiteri și la alte pagini de proză, poezii și teatru, stabilind astfel un fir filosofic ce străbate o bună parte din opera lui Eminescu. Numai pentru **Geniu pustiu — Sărmanul Dionis — Naturi catilinare**, sînt cercetate manuscrisele 2257, 2285, 2291, 2284, 2255 și se stabilesc raporturi de idei ori de expresie cu texte cunoscute, cu texte noi, cu cugetări, totul pentru înțelegerea desfășurării evenimentelor și posibilitatea de a caracteriza mai aproape de adevăr personajele. Nici o ediție anterioară n-a pus atîta străduință în a compara textele, a le confrunta critic față cu ansamblul operei lui Eminescu.

În chestiunea **Geniu pustiu**, Al. Piru considera **Contrapagina** drept o precuvîntare la **Geniu pustiu** și că ar fi enigmatică. Din scrisorile cunoscute în **Familia** între Vulcan și Eminescu, nu apare clar cînd este vorba de o nuvelă promisă de Eminescu redacției, dacă aceasta ar fi **Geniu pustiu**. Eminescu a avut intenția de a publica încercarea de roman, dar nu în **Familia**, ci în **Federațiunea**. În nota din nr. 33, 1870, se află un răspuns pentru Varro : „Ziarul nostru este deschis tuturora care-și dau osteneala de a lucra pentru binele intelectual, moral și material al națiunii noastre. Nu putem însă determina cu acuratețe timpul cînd vom putea începe în „Foișoara“ ziarului nostru publicarea romanului ce menționați. Te rugăm să ni-l trimiți, pentru ca, dată ocazione să-l putem întrebuința“. Aurelia Rusu cunoaște articolul lui Ion V. Boeriu, **Note mai puțin cunoscute despre Eminescu** din **Tribuna**, 22 dec. 1968.

Aceeași metodă serioasă de stabilire a raporturilor cu alte scrieri ale lui Eminescu, o aflăm și în privința lucrărilor **Avatarii faraonului Tlà, Cezara, Aur, Mărire, Amor** și a unor mai mărunte fragmente comentate.

În cercetarea critică a textelor, Aurelia Rusu are statornic în vedere ediția Eugen Simion și Flora Șuteu a **Prozei literare** și ediția **Opere** VII, adică, **Proza literară** a Academiei și a Muzeului literaturii române, ca o continuare a volumelor I—IV publicate de Perpessicius. Cuprinde studiul **Perpessicius și romanul ediției integrale a operei lui Eminescu** de Al. Oprea și în privința textului, stabilirea și coordonarea de Petru Creția, comentariile și notele de istorie literară de D. Vatamaniuc, descifrarea și transcrierea literară a textelor de Anca Costa-Floru și Eugenia Oprescu.

Aurelia Rusu, mergînd direct la surse, la lucrările tipărite și la manuscrise, aduce de multe ori corectări în lectura textelor și interpretărilor. Rezultatul confruntărilor este inscris în subsolul paginilor, evidențiind mai întîi modificările făcute de însuși Eminescu în tinderea lui spre perfecțiunea scrisului, ca dovadă a simțului estetic ce-l are ca adînc cunoscător al limbii românești vechi și noi, culte și populare.

Aurelia Rusu aduce lămurire definitivă în privința cuvîntului „tîmpū“, citit „timp“ în ed. **Scrieri literare** de D. Murărașu, însă „timpă“ în **Convorbiri literare**, în ed. Eugen Simion și Flora Șuteu și în O. VII. Folosind însemi textele eminesciene în articolul **„Timp“ în scrisoarea lui Dionis** (în **Luceafărul**, XXIV, nr. 38, 19 septembrie 1981), ajunge la concluzia pentru „timp“, potrivit cu ms. 2280 f. 28 v. fragmentul **Istoria unei lacrime** : „Oricît de depărtat ar fi începutul e ca și cînd după un somn te-ai deșteptat... ce știi cît ai dormit, îți se pare că naintea unei clipe... Numai durerea este timp, numai după ea numărăm orele, zilele, anii noștri“.

De mare interes sînt observațiile Aureliei Rusu referitoare la ediția O. VII, în care scrisul lui Eminescu este schimbat după bunul plac în **La Aniversara, Cezara**. În O. VII se fac corectări după ortografia de azi, chiar cînd, pentru sens, nu este nevoie și multe modificări ale textului în **Avatarii faraonului Tlà** (de exemplu, „tranjurată“ în loc de „părăginită“). Aurelia Rusu arată că în **Istoria unei lacrime**, un pasaj este atît de modificat în O. VII, că înțelesul lui devine incoerent.

Ediția Aureliei Rusu dă în forma lor cuvinte care ne impun atenția prin originea lor populară moldovenească ori din altă regiune a țării : impregurări, pe vechie, doașcă, rumpă, gogoneț, zăloage, ciucalăi, cerdac, zapiaz, colb, hurmuz. De asemenea : carte de calicie, să dăm sînet în loc de bani, dă-mă de gol. Și neologisme : imanentă, emanentă. Și „a încifra“, formație proprie.

Multe din fragmentele din ediția Eugen Simion-Flora Șuteu, după Al. Piru, ar fi părți care, în concepția lui Eminescu, ar aparține romanului proiectat **Aur, Mărire, Amor**, (v. Recenzia la O. VII, în **Luceafărul**, XXI, 7, 18 februarie 1978), dar nu dovedește legătura între fragmente ca scris ori ca idei. Altfel procedează Aurelia Rusu cînd stabilește relațiile între fragmente și lucrarea socotită de bază. Foarte interesantă este și problema lucrărilor cunoscute la noi prin traduceri, ale lui Zschokke și Oxenstern în deosebi. Notele la **Părintele Ermolache Chisăliță** arată că scrierea este un fel de răspuns umorist la **Popa Tanda** lui Slavici. În privința mulțimii care atacă biserica, credem că se poate aminti și **Țiganiada** care începuse să apară în **Buciumul** din 1875.

Moartea lui Vestimie, în relație cu **Avatarii faraonului Tlà**, este explicată ca vis, așadar o „viziune poetică“. **La moartea cucoanei Vasile Creangă** este pe drept socotită ca text de maturitate artistică a lui Eminescu.

Aurelia Rusu dă multă atenție și lucrării lui Kant, **Träume eines Geistersehers** (1766) în care este combătut conținutul delirant al cărților mistice ale lui Swedenborg și altei lucrări a lui Kant **Allgemeine Naturgeschichte und Theorie des Himmels** (1755) pe care le-am cercetat în **Comentarii eminesciene** (1967), în ed. **Eminescu, Poezii** vol. I—II (1970—1972, retipărită în 1982, prima interesantă prin pătrunderea în scrierile lui Eminescu a „corespondențelor“ devenite celebre prin poezia lui Baudelaire, a doua, prin cunoașterea lui Eminescu, devenită apță să-i adîncească sentimentul cosmic (vezi ediția Aureliei Rusu p. 702—783 și 707).

Ajuns la capătul cercetării unei lucrări care mă interesează și din care am învățat multe, mă gîndesc cum să închei mai bine. Îmi vine în minte o cugetare a lui Eminescu din ms. 2258. Punînd în opoziție dezlănțuirile instinctive pe care le considera „vane“ și dărurile naturii omenești pentru ceva de seamă, cu toată inteligența, munca neobosită, și devotiunea, marele poet a scris : „Pasiunile înjosesc, pasiunea înalță“.

D. MURĂRAȘU

O adevărată hartă a universului prozei eminesciene

În viteza abolitoare de timp cu care perspectivăm azi viitorul, pe măsură ce ne apropiem (și ne apropiem vertiginos) de anul centenarului morții lui Eminescu, 1889, ne simțim tot mai neliniștiți și mai nerăbdători în ceea ce privește ritmul încă lent și, din motive obiective, destul de aleatoriu al editării operei integrale, ajunse, cum știm abia la volumul IX din cele 16 propuse de monumentala ediție Perpessicius, continuată de un colectiv de filologi prestigioși, din cadrul Muzeului literaturii române. Dar, pe de altă parte, sîntem tot mai bucuroși să vedem sporind în orice chip semnele interesului față de magnifica operă a poetului național, semne traduse și în înmulțirea edițiilor parțiale ori a celor care nutresc nobila ambiție a integralității. Și la întrebarea nedumerită a unora în legătură cu pluralitatea edițiilor Eminescu, și cu utilitatea lor, răspundem că ele sînt întru totul lăudabile și ca o cultură națională nu-și arată forța decît în atenția admirativă cu care își pune în lumină valorile, în respectul cu care le prelungește în contemporaneitatea fiecărei generații. De aceea ni se pare că Editura Minerva, în 1962, publicînd frumoasa și atît de bine lucrata ediție în 3 volume a poeziilor lui Eminescu în îngrijirea decanului eminescologiei românești, D. Murărașu, precum și proza eminesciană în volumul VI al seriei complete a **Operelor**, în îngrijirea plină de rigoare a Aureliei Rusu, a săvîrșit nu numai un act omagial în întîmpinarea centenarului ediției Maiorescu din 1983, ci pur și simplu a demonstrat o înțelegere admirabilă a funcției de cultură pe care o îndeplinește publicarea textelor clasice. Căci trebuie să înțelegem odată, toți, specialiști și nespecialiști, importanța editării operelor în condițiile cele mai bune de cercetare textologică, cercetare de strictă specialitate (în curs de dispariție, dealtfel), pînă de migală, răbdare și modestie (să nu uităm niciodată că Perpessicius și-a pierdut vederea în această muncă). Și cu cît vom avea mai multe ediții critice ale textelor eminesciene, cu atît ne vom afla în posesia indispensabilelor instrumente de lucru moderne puse la îndemîna cercetătorilor. Dar vom avea, mai cu seamă, mărturiile gîndirii filologice a textologului priceput, aplicate la studiul operei pînă în cutele cele mai adînci, pînă acolo unde se articulează însuși demersul creator al poetului nepereche. Laboratorul de creație ne este astfel deschis de truda cercetătorului care, cu cît este mai avizat, cu atîta ne duce mai aproape, mai în preajma „sanctuarului“. Critica de text cu semnalările de rigoare, cu relecțiuni care îmbunătățesc, cu înfățișare de variante etc., care o specializare la care puțini ajung, cum se știe, din pricina minuției lucrului, care se poate compara cu acela al orfevrului, dar nu poate fi întreprins decît cu instrumentul minții ascuțite de studiul filologic. Perpessicius numea munca aceasta tăcută, adîncă și ingrată „truda fără de glorie a sobolului“, știind ce înseamnă săpatul greu în mina nesfîrșită a atelierului eminescian. Și e o muncă ce se reia mereu de la capăt, nu sisific, e adevărat, ci pentru ca orizontul cercetării să rămînă întreg pentru fiecare îndrăzneț care pătrunde în acea lume incredibilă în vastitatea și diversitatea ei. Așa a reluat, de la început, Aurelia Rusu lucrul la proza eminesciană, după ce a trecut prin proba și mai grea a teatrului, rezolvată în volumele 4 și 5, cu aceeași acribie care o caracterizează. Cu un lăudabil efort, autoarea editorială a volumului 6 s-a integrat tradiției interpretative mai vechi și mai noi, și și-a statornicit drept repere comparative curente edițiile **Proză literară**, 1964, de Eugen Simion și Flora Șuteu, precum și **Opere** VII, 1977, realizată de colectivul Muzeului literaturii române. Ceea ce a adăugat față de precedentele ediții ce texte inedite, înseamnă fără îndoială un plus interesant, orice rînd scris de Eminescu, după cum spunea Iorga, cuvenindu-se a fi dat tiparului. Nu se pare de asemenea bună hotărîrea de a introduce **Făt frumos din lacrimă** (1870) în capul antumelor, basmul acesta al lui Eminescu, al cărui model popular nu se cunoaște, înmănunchind mijloace dintre cele mai tipice ale prozei romantice și realizînd chiar un Orfeu în viziune populară românească.

Organizarea materialului în volume ne dă însă în special substanță de reflecție asupra unei alte etape a muncii editorului, aceea a unei viziuni contextuale, de ansamblu a operei eminesciene. Fiindcă în ceea ce privește dificilul și masivul sector al postumelor, Aurelia Rusu a îndrăznit a aborda lucrurile dintr-o perspectivă mult mai înaltă, încercînd grupări dictate de criteriile cronologiei interioare și ale reintegrării fragmentelor „în plasma în care au germinat“. În felul acesta se unifică un univers al motivelor (pe tipologia genitului-pustiu și a naturilor catilinare, pe marele, obsesivul motiv al avatarilor, care crește pînă la alcătuirea unei panorame cu adevărat hugoliene etc) care ne dă adevărate chei suplimentare, atît în exegeza operei eminesciene, cît și în studiul comparativ al acesteia, introduse în cadrul larg, cuprinzător al romantismului european. De la restabilirea textului la critica de text întărită de un aparat științific de note și comentarii dense, mereu la obiect, niciodată gratuite, și pînă la altitudinea de la care ni se oferă o adevărată hartă a universului prozei eminesciene, Aurelia Rusu a parcurs în chip exemplar drumul acela care făcea, în vremea Renașterii, din filologul îndrăgostit de text, un umanist în sensul cel mai nobil legat de o atitudine a spiritului.

ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA

Întregind marea operă poetică

În seria de **Opere** ale lui Eminescu din biblioteca **Scriitori români** a Editurii Minerva, Aurelia Rusu a publicat recent volumul VI conținînd **proza literară** a poetului nostru național. După ce au apărut anterior ediții de temeinice din 1964 îngrijită de E. Simion și Flora Șuteu, și cea din 1977, aceasta constituind vol. VII din seria academică a ediției inițiată de Perpessicius și continuată de P. Creția și D. Vatamaniuc în cadrul Muzeului literaturii române, marcînd momente esențiale în valorificarea creației eminesciene, ne putem întreba : ce poate aduce nou o ediție recentă din proza poetului ? „Urmînd unor cercetări prestigioase și unor importante ediții consacrate acestui domeniu al operei eminesciene — spune editoarea citată — ediția de față reface întregul proces al cercetării periodicelor în care scriitorul și-a publicat cîteva dintre scrierile sale de proză literară („Familia“, „Curierul de Iași“, „Convorbiri literare“), precum și a tuturor manuscriselor aflate la Biblioteca Academiei R.S. România“.

Operație extrem de dificilă, care însă se dovedește utilă și necesară pentru continua ameliorare a textului autentic eminescian. Căci, după ediția din 1964 care a stat la baza redactării **Dicționarului Eminescu**, proza aceasta literară eminesciană fiind temeinic pregătită de Flora Suteu prin controale și confruntări filologice avizate, stăruitoare, la care a-au adăugat, cu alte îndreptări și completări cele făcute pentru ediția academică de P. Creția în special, iată acum această ediție critică, notînd destul de frecvente corecțiuni și adaosuri, rezultate din confruntările citate, cu preocuparea mărturisită din introducere, pentru „spectacolul“ lexical atît de pitoresc și de specific limbii poetului, sensibil la „farmecul“ graiului popular, cum se știe. Eminescu scria : **„Sămă, șindilă, fereastă, jeratic, bătaș** — și nu era cazul de a le modifica în precedentele ediții, cum se notează în comentarii și rectificări în această ediție. Credem că s-a procedat just aici incluzînd **Făt-Frumos din lacrimă** la proza literară antume, nu cum a procedat ediția academică eliminînd bucata pe considerentul că ține de „literatura populară“, deci incluzînd-o în vol. VI. Prețioase sînt desigur atît completările unor omisiuni (nu puține) anterioare : cuvinte, forme, dar mai ales texte mai semnificative care nu pot fi neglijate într-o ediție științifică. Un exemplu pare grăitor : în capitolul **Fragmentarium** se poate citi bucata care nu e un fragment ci o schiță autonomă, densă, dramatică și romantic-licențioasă : **Amalia** al cărei text prezintă unele diferențe frapante față de ediția academică : **„dentăi**-dentîi ; **pănă**-atunci, față de pîn-atunci ; pe care ea o știa — pe care o știa“, și mai ales trimiterea la subsol în ediția precedentă a unui detaliu, considerat șocant la lectură, — pe cînd actua'a ediție restabilește situația reală din manuscris (p. 444 față de p. 326, ed. acad.). Tot acum dispar semnele ezitării la lectura cuvintelor **cuminte** și **tocma**, dovadă că editoarea a descifrat mai sigur textul eminescian (ceea ce am constatat și în volumele precedente ale seriei de față, mai ales în cele consacrate teatrului).

Pe lîngă unele inedite și numeroase îndreptări și completări, ediția de față se impune prin amploarea și adîncimea notelor și variantelor ; comentariile de ordin filologic, mai ales, sînt polemice, uneori, și cu dovada unei ample documentări ; a se vedea de ex. discuția pe tema contextului eminescian : „disperarea e **timp**“ (sau **timpă**) de la pag. 514—517, care atestă lunga familiarizare cu manuscrisele și sursele eminesciene a editoarei, ceea ce relese și din acest pasaj grăitor al **Introducerii** : „Cititorul va putea și singur constata, în mulțimea notelor din subsolul paginilor, întreaga suită a modificărilor de laborator ai creației, precum și principalele semnalări ce țin de critica de text, rectificările mai semnificative (pentru a nu da o extindere dublă acestui sistem de trimiteri), omisiunile, lecțiunile noi sau diferite de edițiile anterioare, stabilrea filiațiilor necesare bunei înțelegeri a textelor, întregirile de tot felul. Grandiosul „spectacol“ lexical oferit de scriitor, dozarea sensurilor și a nuanțelor cu un neegalat simț al armoniei, uimitoarea cunoaștere a fonetismelor, cuvintelor și expresiilor populare cu deosebire din nordul și estul Moldovei, dar și din Transilvania — obligă la o atenție sporită și la o interpretare mai riguroasă a tuturor grafiilor și formelor din textele tipărite ori din manuscrise“.

Reluînd după două decenii proza literară a lui Eminescu, căreia i-am consacrat un studiu : expresia artistică a ei (1962), constat temeinicia, erudiția, atașamentul editoarei acestui excelent volum în care Eminescu ni se dezvăluie în toată amploarea gîndirii și artei lui literare, întregind marea operă poetică, tipărită acum un secol pentru prima dată de Maiorescu. Și pentru că Aurelia Rusu pune atîta prețpere, stăruință și devotament pentru **exactitatea gîndului și scrisului eminescian**, ne permitem, în încheiere, să reluăm și să subliniem necesitatea, în anul centenarului **Poezilor** lui Eminescu, de a avea o ediție critică nouă a operei poetice, completă, fără nici un fel de scădere, deci cu **Doina** la locul ei de acum un secol exact (rostită ca festament politic și literar la 5 iunie 1883 în Junimea de la Iași), pentru a aduce astfel omagiul nostru modest, datorat Poetului nostru național, așa cum se cuvine și se face peste tot, în respectul marilor valori ale spiritualității poporului.

GH. BULGĂR

atelier literar

de Q. Dumitrescu

I. Bărbăcioru : Scrieți prea mult, prea grăbit, și e firesc ca rezultatele să fie din ce în ce mai slabe, superficiale (certate adesea și cu ortografia, ceea ce e cu totul rușinos pentru un tînăr cu aspirații literare !). Prozele sînt niște însăilări modeste, fără semnificații și fără semne de perspectivă. Dintre poezii, abia dacă putem pomeni cîteva (deși e vorba de două plicuri !), oarecum mai înfiripate, și ele însă sub nivelul unora din paginile trimise anterior : „Bunicul"I, III, „Făgăduiește-mi", „Colivia cu zimbete". Ne întrebăm (ținînd seamă și de programul dv. școlar încărcat și riguros) cînd mai aveți timp să citiți, să meditați, să vă înghebați un orizont de cultură ?... Și dacă n-aveți timp acuma, cînd sînteți în cea mai favorabilă situație, „pe băncile școlii", cînd îl veți mai avea vreodată ?... (Între timp, am mai primit un plic și am mai găsit altul în redacție !... Ele nu fac decît să confirme și să sublinieze cele spuse mai sus).

Al. Stănciulescu-Birda : Osteneala dv. pare cel puțin ciudată : cine și cu ce rost și cu ce șanse s-ar mai încumeta să scrie încă o... „Mioriță", pe lîngă cea unică, inimitabilă, desăvîrșită ? !.. Discutăm, desigur, unei (deocamdată) și lucrări de proză, atît cît ne îngăduie spațiul (și dacă ne va mai îngădui, ținînd seama de abundența copleșitoare a poeziilor, dar și de faptul că „Flacăra" nu prea publică proză).

M. Badea : Mai slabe, de data asta (ultimele două plicuri). Comentarii grăbite, cu aer didactic, greoaie, uscate, lipsite de grație și freamăt. Ceva (încă netransfigurat, nefinisat) în „Reabilitare XX", „Faptul divers". Nu cunoaștem datele pe care ni le cereți ; trebuie să urmăriți presa literară (sau să vă adresați direct editurilor).

S. Condor : Predomină confecția, dificilă, pedestră, uneori calofilă, alteori sforăitoare („Patrici mame"), lipsită de spontaneitate, fluență, vibrație. Discutabile, cel puțin, unele improvizații, gen „sintagme anotimpice", „matriarhind rosturile", etc. Ceva (încă nu destul de rotund, convingător) în „Carcasa", „Păsări de-a valma", „Gelozie", „Feminitate", „Zbor oniric".

D. Borcea : Parcă erau mai bune cele de odinioară ; acum sînt niște psalmodieri monotone, prelungi, greoaie, care nici măcar nu-și respectă pînă la capăt condiția realiștă : cînd nu te-aștepți, explodează din senin cîte o metaforă încolăcită fîstichiu, cu cîte trei-patru etaje, încercînd prin aberante stridențe să risipească monotonia și somnolența versurilor. Iată o asemenea metaforă năucitoare, în trei colțuri (sau, mai bine, în trei salturi) : „semnul acesta țesut pe pînză și ruguri de dor se luptă cu crivățul pînă se răînește soarele în colțul inimii tale" ? ! Rezultă niște pagini hibride, care reunesc (și pun în evidență) mai de grabă neajunsurile celor două modalități, decît eventualele lor valențe pozitive. Ca să nu rămînem cu mîna goală, vom menționa „Nu se poate închide".

Panait Ilie : Măiestrie prozodică incontestabilă, dar într-un spațiu cam prăfuit, stăpînit de conventii livrești și de ceva din faconda retorică și teatrală a simbolismului tîrziu. Unele idei și motive manifestă oarecare propensiune către modern și contemporan ; cu atît mai grea devine incomoditatea „straielor" în care sînt învesmîntate !... Cele mai interesante ni s-au părut : „Vrăjitorul", „Urmașul", „Îndoiala", „Îndemn ancestral", „Rugăciune".

Mihai Păun Iancu : Versificări relativ îndeminatice, uneori însuflețite dar nedepășind încă un nivel mijlociu și convențional, de amatorism destoinic. („Plătim", „Nelinistea martirilor").

Mena : Impresia e întemeiată, într-adevăr, sînt cîteva lucruri mai limpezi, mai așezate („Diminează fără ploaie", mai ales). Ceva, și în „Mormînt cu platan".

Marin Danciu : N-am primit manuscrisele dv.

Dorina Stoica : Prima impresie se leagă de viața atît de măruntă, meschină, larvară, a personajelor dv., de biata lor mișunare oarbă, digestivă, nesimțitoare, (mai ales, pe fundalul zguduitoarei tragedii care a fost cutremurul !...). Ați văzut, ați intuit și ați reținut prea puțin din această lume multicoloră, complexă, fascinantă, care e studențiia pe măsura unei optici precare, a unui nivel de cultură și spiritualitate, a unui gust și a unei mentalități artistice, a unei capacități de expresie, etc. încă nesigure, în formare. Personajele rămîn șterse, fantomatice, fără pregnanță și individualitate. Stilul e, în general, de relatare simplă și, ca atare, la locul lui. (Atenție, însă, la efuziunile romantioase, la comentarile și discuțiile „filozofice", care sugerează adesea un semidoctism „spumos", la jumătatea penibilă dintre sat și oraș !... Atenție, chiar, din cînd în cînd, și la ortografie, în cazurile cînd „liniștea gîndurilor izbește pereții", ori „poți fi fericit că te poate doare dorul de"... etc. Sînt lucruri care, vorba dv., „ligniesc la nervi" !...). Într-un cuvînt, v-ați înhămat la o treabă grea, înainte de a avea experiența necesară, de viață, de cultură, de meserie literară.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Rasărit și amurg

Îți dau o ruină,
Tu-mi dai un cuvînt.
Îți dau un mel,
Tu — un ou de pămînt.

Îți dau o frunză,
Tu-mi dai un cîntec,
Îți dau o iarnă
Tu — un descîntec.

Îmi dai un templu,
Îți dau o floare
Îmi dai o tăcere,
Îți dau o-ntîmplare.

Îți dau o cetate,
Îți dau o fîntînă,
Nimic personal
Să nu ne rămînă...

Silvia Petrescu

Mușcătura

Aș putea rupe din mine bucăți mari
Cît o lovitură de pumn în ochii lumii
Dar mi s-au prins de suflet fluturi rari
Și mă pîndesc la colțuri toți nebunii

Mă-ncearcă cu pretenții de zbucium
și idei
Și-mi ies în cale să le țes covorul
Să-mi împletesc iluziile-n trei
Să-mi dea simbrie ca la toți poporul

Aș mai culege-o doină de pe drum
S-o leg de buze-n semn de haiducie
Dar mă sufoc de-atîta nu știu cum
Și mă reped cu dinții-n poezie

Florin Filipoiu

Poetul

Poetul, poetul, viermele sfînt —
Ascuns în miezul fiecărui cuvînt
îl roade flămînd pîn' la oase
Și se-nfășoară-nîr-o nouă mătase.

Dar poezia izbucnește-n afară:
Fără mătase — despuiată fecioară.

Aurel E. Stanciu

Mai am de mers

Pe-un cîmp albastru m-am trezit
petale număr plictisit
aud iarba foșnind sub pași
cîntînd mă întorc în oraș,
îmi privesc glasul
beau un ceai
mă urc apoi într-un tramvai
nu am bilet, am ghinion,
devin iar simplu pieton
pe un trotuar cu unie sens
și trafic prea puțin intens
ajung acasă însfîrșit
încerc să uit că te-am iubit
citesc o carte, scriu un vers,
mai am încă atît de mers...

Victor Addel

Dedicație

văzîndu-le
moartea își bătu ceasul în cap pînă ce
piatra
cu care-i bătu
sîngeră

Declarația unui minister de război

pentru această frumoasă bombă
statul nostru va crește un popor de muște
care să se ocupe de poporul de cadavre

Emil Pop

Dacă tot e să vină o stea

Undeva, unde nu e nici cer, nici pămînt,
adastă o moară de vînt ;
o moară cu aripi de fum
la capătul marelui drum !

Undeva, unde neatenii umbrei s-adapă,
adastă o moară de apă ;
o moară cu roata de os,
o moară cu sufletul scos !

Departe, în veșnic preatalnicul loc,
adastă o moară de foc,
cu ușa troznind sub cirlig,
o moară ce macină frig !

Acolo, departe, sub piatra-norustată,
adastă o moară ciudată
(de apă, de vînt sau de foc)
pe care o ferecă domnul noroc !

O moară la marginea marelui hău,
pornită de îngerul rău ;
o ultimă moară, pe ultimul riu,
zdrumicînd amintirile boabei de grîu !

Deși Carul Mare de saci mi-este plin,
amină-mă, moară, puțin,
să dreg un căpăstru, să bat o cala,
dacă tot e să vină o stea-logodnea să mă
ia !

Ioan Grunz

Thanatamor

Plină-i cu melci bouata frigiană
luna polenul începe să-și scuture
trece prin somnu-mi un șunet de flaut
cu negre aripi de fluture

se-așează pe-o floare și floarea-i înghite
și luna devine o ceașcă de faianță
în spatele ușii simt umbra ta
și umbra mîinii tale apasă pe clanță

Dan Emilian Roșca

Lumină de septembrie

Vin eu, așadar, în ochii voștri.
Nici un învelîș nu mă mai acoperă,
apărată nu sînt de vreun zid,
deasupra mea dumnezeu nu există,
în dreapta și în stînga tatălui
nici un sfînt protector, nimic.

Singură singurătatea mea,
străbătută uneori de cuvinte.
Înfiorată de ele. Atît.
Tîrziu s-a făcut să mai plîng
acum, cînd victoria mea este
lumina de septembrie a acestui poem,
precum aspra bătaie a ochilor tăi.

Laura Mara

La plecarea mamei

Nu pot să cred că, ieri, la primărie,
pentru plecarea ta am iscălit,
că pentru totdeauna am primit,
în schimbul tău, un petic de hîrtie.

Grăbită mi te-ai dus, ca o părere,
mă simt ca prins în jocul unei farse,
nu cred nici ceara luminării arse —
n-ai fi plecat fără să-mi spui la revedere.

Te vei întoarce azi sau mîine seară,
o știu prea bine, nu poți să mă lași —
sînt tot copilul cu nesiguri pași
ce vrea, ca ieri, iertare să-ți mai ceară.

..Și, rob al imposibilei minuni,
stau gata să-ți deschid cînd ai să suni..

SANDU ȘTEFANESCU

Iubirea de frumos

Explozia seminței

La Căminul artei este deschisă expoziția de tapiserie a lui Constantin Mistorica, un suflet de artist adevărat un bun și statornic lucrător. Cu doi ani în urmă intram în casa lui toată atelier o adevărată țesătorie cu războaie de țesut furci și virtelnițe și vopsitorie, copii și soție implicați și ei în lucrarea aceasta anevoioasă de la lîna netorsă la această țesătură deasă în care scînteie bucuria unui înțeles spiritual.

O lucrare din actuala expoziție atrage luarea aminte îndeosebi pe care aș numi-o **Explozia seminței** și care reușește să lase să vorbească dinăuntru în răbdarea țesăturii sămînța din adînc de pămînt care a luat drumul rodniciei începe să iasă din peșteră la lumină, acel ciocan triadic al firului de grîu începe să disloce lespezi și bezne apăsătoare atras de florul razei argintii a Luceafărului de ziuă. Ce urîțase cosmice mutații ce energii sînt puse în lucrare cîte puteri sînt constrînse să cedeze să se retragă în fața mai puternicelor chemări la viață ale firului de iarbă care va aduce multă roadă. Celebra parabolă a semințelor stă la temelul acestei tapiserii.

Acest omuleț de munte Constantin Mistorică este unul dintre cei care știu să întoarcă ochiul după origini să privească fără ostentație fața curată a lucrurilor pregătindu-și-o pe a sa chemării din adînceuri a tuturor celor ce sînt.

Celelalte lucrări pornesc și ele din același alb imaculat al luminii linei țesute care primește la un moment dat în preajma liniei de aur săgeata unei răniri în vederea unui înțeles. Mai ales despre ieșirea din peșteră din beznă ieșirea la lumină ieșirea focului la vedere ca din peștera străveche a umbrei ideii ieșirea seminței în lumină întru jertfa rodniciei.

Îmi aminteam de neuitata Mimi Podoanu marea artistă din părțile Buzăului țesătoarea care ne-a lăsat opere trainice imperisabile în spiritul ce le animă, în dimineața cînd am stat zilele acestea de vorbă cu lîna odor devenită clopot stins prin harul și lucrarea acestui dăruit frate al nostru Constantin Mistorica.

IOAN ALEXANDRU

IOAN IEREMIA

(Urmare din pag. 13)

facă spectacole importante și nu mă gîndesc în primul rînd la virtuțile estetice ale textului dramatic, nici chiar la cele ale spectacolului, ci la necesitățile rezultate dintr-o comandă a clipei. Or, afinitatea noastră electivă, opțiunea poetică a creatorului nu poate fi străină de clipă, de contextul social-politic în care spectacolul se naște.

— Vi se întîmplă să lucrați concomitent la două spectacole?

— Nu lucrez niciodată două spectacole în același timp. Mi se pare o formă de organizare a muncii cu totul precară. Așa cum mi se pare imposibil să poți iubi concomitent două femei. În asemenea condiții, este imposibil să te poți contopi sincer și cu tot devotamentul necesar reușitei într-un mariaj cu două piese. Undeva se strecoară trădarea. Dar și oboseala, lipsa de consecvență și, pînă la urmă, lipsa de rigoare poetică.

— Ați folosit de mai multe ori în această discuție termenul „poetic". Ce legătură stabiliți între travaliul poetic și lucrarea regizorului ?

— Munca de regie este un travaliu poetic. Ea trebuie să se organizeze în acest fel pentru ca să se poată constitui, pînă la urmă, în esențialitatea ei, într-un travaliu poetic. Există foarte multe obstacole administrative, organizatorice, umane, sociale etc., pe care regizorul trebuie să le depășească, fiind în același timp determinat de ele. Scopul final al muncii regizorului cred că ar trebui să fie realizarea acelei armonii poetice indispensabile.

— În sensul originar, de POIETICA ?

— Exact.

— Cum ajungeți DE LA text ÎN text ?

— De la text în text ajung prin mine. Prin ceea ce înțeleg eu din text, prin ceea ce mi se pare esențial de valorificat. Ipoteza că orice text rămîne pentru regizor doar un **pretext** de spectacol este o lege sfîntă a artei spectacolului. Oricît ar părea de supărător pentru un dramaturg, acest adevăr este un postulat al meseriei noastre, de care dacă nu ținem seama, mă întreb cum ne-am mai putea numi regizori.

— Teatrul contemporan tinde să reașeze relația dintre text (dramaturg) și regizor. Toi mai des „versiunea scenică" ia locul simplei puneri în scenă. Care este punctul dumneavoastră de vedere văzavi de acest fenomen ?

— Am să-l citez pe Arhimede din piesa lui Dumitru Solomon, **Arma secretă a lui Arhimede**, care afirmă despre principiul scufundării corpurilor în apă că nu poate să-l vîndă, că nu este al lui, că el există de cînd lumea. Inovația despre care mă întrebați — [illegible] — nu-mi aparține nici mie și nici colegilor mei de generație. Ea există încă înainte de a fi descoperită, hai să spunem de Gordon Craig, ca să ne dăm totuși istoric ; ceea ce s-a întîmplat după el n-a fost decît un război nedrept între literați (dramaturgi) și regizori. Primii, aparînd în confuzie modalitatea estetică a literaturii, în timp ce ultimii nu făceau altceva decît să-și revendice, cu o dezarmantă simplitate, dreptul de a trăi în libertate, pe un pămînt care le aparține în exclusivitate : mai exact, în perimetrul artei spectacolului. Pentru că încă în urmă cu 100 de ani Caragiale spunea că teatrul se folosește de literatură, pictură, muzică, dans etc., fără să acorde nici unuia din ele statut de autonomie. Cred că metafora lui Mayerhold, despre dihotomia **struguri-vin** rămîne specifică relației artă dramatică — artă spectacolului. O piesă de teatru rămîne pentru mine un ciorchine de strugure, sărac sau bogat, din care trebuie să storc, prin alchimia artei mele, întotdeauna un spectacol bogat. Uneori e greu, dar mai există și „chimicale" regizorale. Cu alte cuvinte, **orice text, se lasă, nu se lasă, trebuie să treacă prin sita mea !** Și această sită nu este altceva decît o necesară — cred eu — barieră către spectacol, o barieră care nu se poate ridica să dea cale liberă textului înainte de un indispensabil proces de orchestrare sincretică a celorlalte arte care colaborează la nașterea spectacolului. Altfel, ne-am afla la un cenaclu literar, ceea ce cred că nu și-ar dori nici cel mai înfocat apărător al ideii că teatrul înseamnă exclusiv literatură dramatică.

— Sînteți deci un regizor „dificil" ?

— Nu. Mă străduiesc să fiu doar regizor și asta socot eu, spre folosul dramaturgului, de cele mai multe ori, chiar și al aceluia care încă nu a aflat de rigorile artei spectacolului și care încă mai confundă căruța cu roțile ei.

— În ce termeni vedeți colaborarea regizorului cu scenograful ?

— În ceea ce mă privește, îmi este imposibil să-mi schimb pînă și scenograful. Lucrez cu aceeași scenografă — Emilia Jivanov — de cînd am terminat Institutul. E un fel de mariaj estetic, în care, cu voia mea, n-am mințit niciodată. Relația dintre regizor și scenograf este într-un fel identică aceleia dintre procreator și matricea maternă. Pentru că fătul (spectacolul) se naște și se dezvoltă în această placentă care se numește scenografie. Dacă nu se naște și nu se dezvoltă din dimensiunile și formele ei, înseamnă că spectacolul va fi lipsit de o geometrie organică, a structurilor lăuntrice din care urmează să devină în trecerea sa prin **timpul** întregului spectacol. Lecția lui Peter Brook, din **Spațiul gol**, relativă la timpul spectacolului, este o lecție fundamentală a meseriei de regizor, în colaborarea sa cu scenograful.

— Ce semnificație are pentru dumneavoastră faptul că, la Festivalul dramaturgiei actuale, desfășurat recent la Timișoara, ați fost prezent cu două montări : ARMA SECRETĂ A LUI ARHIMEDE, de Dumitru Solomon și CA FRUNZA DUDULUI DIN RAI, de D.R. Popescu ?

— Nimic mai mult decît că în prescripțiile regulamentului acestui festival figurează și dreptul ca teatrul organizator să poată intra în concurs cu două spectacole. Pentru mine „poate că înseamnă o „cursă" în care alerg după doi iepuri. Deci, un risc. Al fabulei !

Un muzeu in labirint

Don Quijote și oglinda

David. Autoportret

Un artist așezat în fața oglinzii, pentru a-și face autoportretul, poate fi asemănat cu un Don Quijote. Cel puțin, în principiu. În loc să se avinte asupra morilor de vînt, el se pregătește să ia cu asalt adevărul pe care i-l dezvăluie și i-l ascunde oglinda.

Dar, privind autoportretul lui David, sîntem gata să renunțăm la o astfel de comparație. Ni se pare cu totul exagerat să ni-l închipuim pe cavaler cu acest cap mîndru și sigur de sine. Bietul Don Quijote n-a avut niciodată, ne spunem, un chip atît de voluntar.

Sau sîntem din nou victimele unei prejudecăți ?

Înclin să cred că e simplificată și, deci, falsă, opinia că Don Quijote are de partea sa privilegiul iluziei pentru care merită să fie invidiat și deplîns. În realitate, și cei care rîd de Don Quijote au iluzia lor; iluzia că ei au dreptul să-l compătimească.

Ceea ce înseamnă că nimeni nu scapă, în fond, de iluzii și că lumea nu se împarte între „cei care își fac iluzii" și „ceilalți". De fapt, ea se împarte între cei care își fac iluzii că nu sînt ridicoli visînd și cei care trăiesc cu iluzia că știu foarte bine ce așteaptă de la luciditatea lor cînd îi disprețuiesc pe cei dintîi. Cu alte cuvinte, nu există un singur Don Quijote ? Și Don Quijote nu e neapărat inocent ? Da, se pare că așa e. Se pare că ne-am grăbit să simplificăm lucrurile în domeniul iluziei, socotind că numai cei beți de lăcomia inimii lor trebuie avuți în vedere cînd discutăm despre Don Quijote. Ni l-am imaginat pe Don Quijote călare pe Rosinanta, înaintînd sublim și ridicol printre risetele celorlalți, urmat cel mult de Sancho Panza, care și el s-ar putea plictisi descoperind, într-o zi, că totul se plătește, chiar și fidelitatea. Ceea ce n-a avut ca rezultat decît să sărăcească marea diversitate a iluziilor în care, practic, ne regăsim aproape toți. Un Don Quijote se luptă cu morile de vînt, altul se amuză pe margini, aruncînd în răstimpuri cîte o zeflemea, altul întoarce capul indiferent, cu iluzia că el e înțeleptul, altul se întreabă ce atitudine să adopte pentru a ieși în cîștig, cu iluzia că destinul e o problemă mai ales de abilitate, altul nici măcar n-a coborît din turnul său de fildeș, amăgindu-se că eternitatea trebuie căutată departe de zgomot, de risete și de iluziile celorlalți, ca medicamentele care trebuie ferite de soare, de căldură și de umiditate. Prin urmare, Don Quijote în calitatea lui de purtător de iluzii, nu e neapărat Solitarul, Melancolicul cavaler, demn de stimă și de compasiune în același timp. El poate fi în egală măsură vinovat și ambițios și cîte o dată, vai, chiar păcătos și sperjur. Unii își fac iluzii că adevărul lor e cel mai înalt. Alții, că minciuna lor e cea mai avantajoasă. Unii își fac iluzii în privința lumii, spunînd că nu posedăm decît ce iubim. Alții se amăgesc că, posedînd, au și rezolvat totul. Don Quijote vorbește despre fericire și tot el dă cu tifla fericirii. El se află aproape pretutindeni, avînd nenumărate chipuri și nenumărate înțelesuri, prezent în aproape toate felurile de plutoane de execuție ale lumii și în fața lor, omorînd și fiind omorît, laș și curajos, pasionat și sceptic, izbucnind în lacrimi sau în hohote de rîs, adăugînd, mereu, o rază de lumină sau o pată la povestea iluziei.

Dar am depășit prea mult cadrul pe care mi l-am impus aici, al oglinzii artistului, căci Don Quijote n-a luat niciodată penelul în mînă pentru a lăsa să vorbească acele iluzii ce dezonorează omul. Și apoi, întrebarea pe care mi-am pus-o nu era încotro se îndreaptă lumea, nici dacă e posibil să aibă toți cîștig de cauză, și cei care visează și cei care rîd, ci dacă nu e exagerat să ne aducem aminte de Don Quijote privind autoportretul lui David.

Rar un artist care să rezume atît de bine un stil. Într-o carieră de cîteva decenii, regăsim toate reveriile, limitele, ardorile și contradicțiile neoclasicismului. Etapele ei sînt cunoscute. Nostalgia grandorii antice, Roma, revelația vestigiilor dezgropate la Pompei și Herculanum. Mai tîrziu, la Paris, îndrăgostitul de antichitate dă tîrcoale eșafodului. O desenează pe Maria Antoaneta în drum spre ghilotină, dar va face același lucru cu Danton. E prieten cu Robespierre. E dictator al artelor. Tună și fulgeră împotriva Academiei, a cărei desființare o cere. Nostalgia a devenit ambiție. Simplicitatea a devenit intoleranță. Arzînd de pasiune, David regizează serbări și ceremonii revoluționare, dar cînd Robespierre se prăbușește retractează prietenia cu el. Iar cînd Napoleon devine stăpîn absolut, aleargă în suita lui. Cel care a votat pentru decapitarea unui rege se grăbește să picteze încoronarea unui împărat. Simplicitatea a învățat fastul. În sfîrșit, ajuns la limita iluziilor sale, David trebuie să plece în exil după Waterloo.

Nimic din reveriile lui Don Quijote nu plutește pe acest chip voluntar, orgolios și viril și totuși e aproape sigur că Don Quijote a avut și o asemenea expresie.

P.S.

Am plecat de la gîndul că sînt puțini cei care trăiesc goliți de orice fel de iluzie. Dacă mă înșel...

OCTAVIAN PALER

Simple note

Constantin Clonaru

A trecut în celălalt tărîm, în al odihnelor și tăcerilor netulburate, un coleg de breaslă, un prieten statornic și un om de treabă : Constantin Clonaru. Și aflu dispariția lui întîmplător și cu întîrziere și vechi amintiri se cer însuflețite.

Oamenii de azi nu-l mai știu, iar cei care l-am cunoscut sîntem din ce în ce mai puțini.

Intrase în presă mai tîrziu decît noi și făcea parte din echipa pe care și-o alcătuise Sandu Tudor, scoțînd, în 1933, ziarul „Credința", unde se remarcase prin judicioase articole de stînga, în favoarea țărănimii și a muncitorilor.

În 1936 face să apară, în codirectorat cu Zaharia Stancu, cotidianul de luptă democratică „Lumea Românească". În redacția aceasta unde eram atîția temperamentali și focoși, „Blîndul Costache", cum îl numiserăm, aducea o notă de calm, de cumpănească și de împăciuire, găsind cu regularitate soluții, să netezească asperitățile și să stingă conflictele. Era un om bun și îndatoritor, în înțelesul întreg al cuvîntului, care n-a supărat pe nimeni, delicat, cultivat și modest cu toată știința lui ce-o agonisise din bogate lecturi, sensibil la orice durere umană și la orice nedreptate, nepreocupîndu-și sprîjinul, mîngîierile și ostenceala, ca să le înlăture, și a fost un militant credincios și onest care a stat ferm pe convingerile lui de stînga — nu le-a abandonat și nu le-a clintit — și nici n-a socotit că trebuie să le aducă aminte amicilor de altădată. Toți îl uitaseră. Și Constantin Clonaru a făcut ani de zile muncă de salahor la binale și a descărcat vagoane de cărbuni, pînă cînd într-o zi Zaharia Stancu — singurul dintre toți, pe care nu-i mai nominalizez — aflînd cum trăiește prietenul de străbanii, de visuri și de idealuri, l-a chemat și l-a fixat o pensie lunară de la Fondul Literar.

„Blîndul Costache", resemnat în suferință și cu pudoarea ei, discret, caracter și conștiință, nu știa nici să strige, nici să se bată cu pumnii în piept.

Era de aceeași vîrstă cu Zaharia Stancu — amîndoi veniți pe lume în 1902 — și a decedat în primăvara asta în urma unei congestii cerebrale. Fusese cel de-al doilea tovarăș de căsnicie al talentatei pictorițe Magdalena Rădulescu și ea născută tot în 1902, care se stabilise în Franța și care venea în fiece an în vizită în țară. Primul ei soț a fost cunoscutul pictor italian Massimo Campigli (1895—1971). Și am avut întotdeauna impresia că menajul Magdalena Rădulescu — Constantin Clonaru e un menaj armonios și n-am înțeles de ce n-a durat. Prieten cu ambii, nu l-am întrebat niciodată ce temeiuri vor fi avut să-și destrame existența comună. Și, coincidență tulburătoare — cum sînt atîtea de atîtea ori — dacă n-au putut dura laolaltă în viață, destinul și-a luat sarcina să-i unească prin deces : Costache Clonaru moare în București în noaptea de 2 martie, iar Magdalena Rădulescu închide ochii la Paris a doua zi, adică la 3 martie 1983. Există, se vede, o chemare, o solidarizare sau, ca să zic așa, o telepatie a sfîrșitului, care va rămîne, dincolo de vrerile noastre, o taină nedezlegabilă.

De cîțiva ani, Constantin Clonaru își făcuse un tabiet să vină de două-trei ori pe săptămînă la masa noastră de la Athénée Palace, din hol sau din bar, unde ne luăm cafeaua. În vremea din urmă era absent. Îl întîlneam însă în drumurile mele spre casă — fiindcă locuiam în același cartier — și l-am văzut cu aproximativ zece zile înainte de a porni în călătoria cea fără de întoarcere. Ne-am întins mîinile și, contrar obiceiului, cît am dialogat lungi minute mi-a ținut strînsă în mîna lui mîna mea, întuind parcă irremediabilul „rămas bun" și îi simt materială absența, fiindcă un prieten autentic care se duce — reazim de cîteva certitudini — va fi mereu o durere nevindecabilă.

L. KALUSTIAN

Ce profețim,

ce profesăm

Mirajul dropiei și al Bărăganului

Parcă au pus un rămășag tacit cu mine tinerii poeți ai Bărăganului : n-apuc eu să scriu despre apariția unuia din ei că altul s-a și înfățișat cu o nouă carte. Cel puțin așa se întîmplă de vreo două luni încoace cînd, iată, chiar în aceste pagini, am comentat debuturile editoriale ale lui Serban Codrin, Marin Lupșanu, Aurel Birsilă, pentru ca de data asta să mă văd nevoit să consemnez apariția lui Marin Lupșanu cu cea de a doua plachetă a sa „Văzdubul teluric". Aparent, mai ales ca univers tematic, recenta apariție nu e decît o continuare a volumului de debut, ipoteză absolut falsă, contrazisă de lectura primelor poezii chiar. Dacă prima carte era mai mult o exaltare orgolioasă a unui țăran tînăr, conștient de apartenența sa la o matcă ancestrală și în același timp tînără, plină de vigoare, „Văzdubul teluric" reunește piese lirice care, întocmai ca un rod generos al Bărăganului, sintetizează o întreagă lume și evoluție, într-o ontogeneză spontană.

„Peterina) la obîrșii", primul ciclu al plachetei e o invitație și o pledoarie pentru întoarcerea la începuturile vieții și ale civilizației, deopotrivă la latura biologică ancestrală ca și la cea istorică : **„Să intrăm în cămara cu fructe / în bruhele cu cartofi somnoroși / unde se schimbă cai povalionenilor / grele de scrisori de la străinași"**, astfel începe poezia care dă titlul acestui ciclu pentru ca, puțin mai jos, alte strofe să lărgească viziunea acestei reîntoarceri : **„Să urcăm în munții ce poartă în pîntec / în loc de aur bătăliile stinte / iluminînd istoria scrisă și nescrisă / din văzduh pînă-n mormînte"**, iar în încheiere poetul să conchidă : **„Să călătorim, așadar, mai departe / în noi înșine pînă-n adînc asemeni țăranilor roind spre oraș / cu cimpuri mari de iarbă la obîrșie"**. Obîrșiile sălășluiesc în el însuși, întreaga sa poezie avînd o forță anitică, mult mai evidentă, mai pregnantă în versurile acestei cărți decît ale celei anterioare, unde dezvăluirea ei ține de maturizarea talentului poetului, de amplificarea măiestriei sale, a capacității de a-și exprima cît mai deplin ideile poetice. Implicarea sa în universul atît de fascinant al cîmpiei bărăganene e tot mai profundă, poetul neezitînd să înfrunte și „pericolul vorbelor țărănești".

Fără îndoială că e de-a dreptul cosmică imaginea sorb poem al lui Lupșanu, versurile întocmai ca țărîna conținînd o mare densitate de viață explozivă ca în această „Înviere" : **„Umblă cîmpia cu luna în poală / ierburi sfîșie țîn cerul pe frunte / noaptea arde în brațele mele / dragostea ei e să mă înfrunte // Cad luminoase stele pe sat / vine cîmpia și-mi lingo mîna / ah, primăvară nebună în care / poemele sparg cu fruntea țărîna"**. Țărîna pămîntului este deallfel elementul primordial al poeziei lui Marin Lupșanu, celelalte motive poetice frecvente — grîul, pîinea, salcîmul, iarba, roiul de albine etc. — neflind decît ipostaze ale acestui pămînte atoatefăcător.

Iată acest adevăr sine-qua-non pentru poezia lui mărturisit deschis în aceste cîteva versuri din „Telurică" : **„Ca semințele în pîntecele pămîntului / stau în satul natal / unde zeii s-au cuibărit precum șerpii în scorburi // Grijile mi-au asprit palmele / bucuriile mi-au slefuit inima / încît mama crede că am un grăunte în piept. // Numai tu strînși în brațe / poemele mele mirosind a mușcței și ciulini / și treci cîntînd prin sufletul meu"**.

O asemenea teluricitate nu putea să nu contamineze și văzduhul, să-i dea o materialitate fertilă, să-l facă una cu pămîntul, fiindcă numai astfel „prin văzduh / trece copilăria ca o [illegible] rătăciți în orașe / [illegible] în basme". Dropia e evocată în mod justificat, organic, natural și nu exotico-artificial blazonul liric al lui Marin Lupșanu, căci ea întruchipează teluricul mai mult parcă decît orice element al Bărăganului : „Noaptea, prin lunci, prin ierburi înalte / susură poezia ca dropia / ca o rază de lună în podul cu fîn / cel care o vede sau o aude / nu va fi niciodată bătrîn".

Cu această nouă carte colcăind de viață (fără [illegible]-se poate acest verb) la țară [illegible] de pămînt fertil și limpezită de un văzduh patern, Marin Lupșanu obține mai mult decît o mare izbîndă poetică : consacră în același timp Bărăganul ca pe un veritabil parnas în ambianța generoasă a cărcia scriu — și încă tot mai bine — poeți ca Mircea Bîrsilă, Șerban Codrin, Costel Bunoaica, Nicolae Sirius și încă mulți alții.

NICULAE STOIAN

Traviata

— 130 de ani de la premiera mondială —

Vă informam, într-un număr anterior al revistei noastre, că la 6 martie 1853 avea loc premiera mondială a operei **Traviata** de Giuseppe Verdi.

Opera Română a marcat această dată istorică cu o serie de spectacole cu acest titlu, de-a lungul lunii martie.

Ultimele trei spectacole vor avea loc, după cum urmează :

— Vineri 25 martie, ora 18. În rolurile principale : Victoria Bezetti, artistul emerit Valentin Teodorian și Vasile Martinoiu. Conducerea muzicală : Peter Oschanitzky, de la Opera Română din Timișoara.

— Simbătă 26 martie, ora 18. În rolurile principale : Veronica Diaconu, solistă a Teatrului Liric Constanța, Florin Diaconescu și Emil Iurașcu. Conducerea muzicală : Lucian Anca.

— Duminică 27 martie, ora 18. În rolurile principale : Lucia Tibuleac, Ionel Voineag, care debutează în rolul Alfredo, și artistul emerit Dan Iordăchescu. Conducerea muzicală : Lucian Anca.

Concert-spectacol

Simbătă seara, la Sala Palatului, Ansamblul artistic **Rapsodia Română** a oferit unui mare număr de spectatori (sală arhiplină) concertul-spectacol **Primăvara '83**. Nume potrivit, dat fiind că ne aflam în prag de primăvară. S-a debutat însă slab, cu o melodie și un text nesemnificative, pe care tînăra interpretă Emilia Basarabeanu, cu calități vocale și interpretative modeste, n-a putut să le scuture de banalitate. Încet-încet, spectacolul a început să urce : George Sava ne-a lăsat să întrezărim că, printr-un mai mare efort, ar putea deveni un bun cîntăreț de muzică ușoară ; Gina Pătrașcu a probat un grad mai ridicat de profesionalitate, a fost poate cea mai convingătoare, a reușit în mai multe momente să comunice cu sala, pentru că, da, orice act de cultură, veritabil, autentic, deci și un cîntec, trebuie să comunice. Știm, sînt multe texte și melodii mediocre, unele impuse chiar prin formalismul organizatorilor de spectacole, dar credem că ele pot fi împinse mai spre margine de către interpreții valoroși, tocmai prin neacceptarea mediocrității. Spectacolul de simbătă ne-a făcut să ne gîndim și la un alt aspect : la structura unor orchestre și mai ales la concepția despre muzică a unor dirijori. De ce unii dintre aceștia mai cred că stridența, zgomotul alămurilor pot înlocui armonia ? Poate pentru a acoperi mediocritatea unor soliști ? Dar se ajunge astfel ca o melodie cîntată în limba maternă să nu o mai poți înțelege !

În partea a doua a spectacolului au evoluat cunoscuți interpreți de muzică populară : Maria Cornescu, Ileana Sfetcu și Nelu Bălășoiu, acompaniați de orchestra ansamblului condusă de Ionel Budișteanu. Spectatorii au avut mai multe satisfacții, iar interpreții au culeș mai multe aplauze. De reținut modulațiile și melancolia suavă degajate din melodiile Mariei Cornescu, rezonanța unor texte (grave) în sufletul ascultătorilor, precum și o ușoară tentă de umor la aitele ; nota mai ridicată de profesionalism a Ilenei Sfetcu, siguranța liniei melodice, precum și comunicarea mai accentuată cu publicul, în urma unui repertoriu bine ales, naturalețea interpretativă a lui Nelu Bălășoiu care (grăbit fiind) putea să se lipsească, pentru un mai mare cîștig, al spectacolului, de unele gesturi în plus, de unele șușoteli în dialogul cu Maria Cornescu. A rămas calitatea spectacolului prezența, în unele cuplete umoristice, a actorilor Stela Popescu, Al. Arșinel, Nicolae Nițescu și a cuplului Ana Maria Moculescu și Horia Moculescu. Ultimul gînd cu care am părăsit sala de spectacole a fost acela că un astfel de public, generos, ar fi meritat un spectacol cu o notă mai accentuată de profesionalism.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

(Urmare din pagina 32)

sinceritatea convingerilor pe care, iată, oamenii se ridică să le cînte, dovadă că tinerii nu resping ideile mari ci incompetența care nu știe să le vehiculeze). Vasile Șeicaru și Ștefan Hrușcă, încheind rotund o întîlnire pe care o vom reține ca un avans în contul unor posibile viitoare manifestări mai ample.

Pitești, în scădere ușoară

Localități : Mărăcineni, 19 martie 1983, orele 14,15, sala Institutului de cercetări pomicole ; Pitești, 19 martie, orele 18, Sala sporturilor.

Durate : o oră și jumătate — spectacolul de la Mărăcineni ; 7 ore, cel de la Pitești.

Număr de spectatori : 300 la Mărăcineni ; 5 000 în Sala sporturilor din Pitești.

Calitatea spectacolelor : foarte bună, concentrată, densă calitativ manifestarea de la Mărăcineni ; medie aceea de la Pitești.

Atmosfera : intimă, caldă la Mărăcineni ; lipsită de căldură în manifestarea de la Pitești.

Noutăți : au revenit în cenaclu cîntărețele din Cîmpulung Muscel, Anca Heroiu și Gheorghița Glinasti. Cîntecul „Ana lui Manole", al Mirelei Atudorei, pe versurile poetului Adrian Păunescu, a căpătat o nouă interpretare prin prezența Ancăi Heroiu. A debutat grupul folk bucureștean „Laborator". Vasile Șeicaru a cîntat, în premieră, „Antiprimăvară" (versuri Adrian Păunescu).

Aportul organizatorilor : Mulțumim conducerii de partid a județului Argeș, tovarășului prim-secretar Ion Sîrbu, pentru felul în care îndeobște este primit în Argeș cenaclul. Mulțumim, de asemenea, reprezentanților organizației de tineret din Argeș care, în condiții grele, au înfăptuit o organizare remarcabilă. Aducem recunoștința noastră oamenilor de ordine care au avut ingrata misiune de a-i despărți pe oamenii cu bilet de cei fără bilet într-o încercare anevoioasă.

Am acceptat invitația colectivului de muncă de la Institutul de cercetări pomicole de la Mărăcineni și iată-ne abătîndu-ne pentru cîteva ceasuri de la traseul inițial. Ne-au întîmpinat cu multă bucurie dr. ing. Parnia Pîrvan, actualul director al institutului, și o cunoștință mai veche și prieten al cenaclului, fostul director, dr. ing. Ilariu Isac. După ce ne-au arătat realizările cu care se mîndresc, gustînd noi înșine din solurile de mere și pere ameliorate în acest laborator natural, gazdele ne-au poftit în cochetа sală în care eram așteptați de oamenii acestui harnic colectiv. Aveam să dialogăm direct, fără microfoane, iar atmosfera creată avea să nici nu facă remarcată lipsa lor. Ducu Bertzi înțelege primul că alegîndu-și aceste locuri, oamenii aceștia și-ar fi putut spune : „Și-așa-mi vine cîte-un gînd / Să plec prin livezi cîntînd". Cu toții prind aluzia și nici nu le vine greu să ni se alăture dat fiindcă la „Cîntec pentru Oltenia" bucuria îi cuprinde fără nici o excepție. Nicolae Cenan întreține în continuare buna dispoziție pentru toți cei prezenți. Mihaela Popescu sensibilizează cu rezonanța cîntecul său. Costas Caracostas, pentru asemănarea formelor sale cu rotunjimile mărului, este prezentat printr-o inspirată asociere : „Delicios ul de Cenaclu". Cîntecul „Submaringul galben" îi impulsionează pe toți cei prezenți transpunînd totul într-un entuziasm cuceritor. Și pentru ca „play"-ul să sune întocmai ca pe bandă, toată lumea face în toate felurile. Nu știm exact cine a redat sunetul mării, știm doar că grupul constănțean Poesis a cîntat și aici superba poezie a lui Zaharia Stancu, „Elegie" (Unii spun că ești încă frumoasă). Au mai fost prezenți grupul Ecoul, grupul Mesaj cu un fragment din piesa lor de rezistență, „Gogin", apoi Ildiko Szabo, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru, descriind pe rînd valențele largi expresive ale manifestării noastre. Cîntăm ideea de continuitate în istorie cultivînd dragostea pentru părinți și țară, și avem în finalul spectacolului nostru bucuria de-a exemplifica un act educativ adevărat și viu. Copilul de 8 ani, Andrei Uțoi, și-a ridicat glasul firav dar luminat de puritate alături de noi cîntînd „Jurămînt la Putna", semn că nouă generație nu-și va uita eroii și nu va înceta să țină aprinsă candela amintirii lor. Am cîntat, de acrea, „Trăiască România" pentru gloria României eterne, pentru garantul libertății ei, președintele Nicolae Ceaușescu.

La Pitești încercăm să nu risipim nici o clipă și începem prezentînd candidaturile la topul nostru. Ajungem însă repede la concluzia că publicul acesta prezent în Sala sporturilor, după felul în care reacționează, gălăgios și fără discernămînt, nu va vibra conform așteptărilor. Remarcabil a fost entuziasmul cu care a fost primit, aici, în locul unde cu cîteva luni în urmă echipa Universitatea Craiova fusese grav prejudiciată printr-un arbitraj părtinitor și printr-o la fel de părtinitoare intervenție a unor oameni de ordine, „Cîntec pentru Oltenia" — un succes răsunător. „Iancu la Țebea", cîntecul situat și de această dată pe primul loc (1 456 de puncte) demonstrează cu toată forța tendința de-a face din eroii poporului român, nume de referință în sufletul tînăr. Dar, iată clasamentul obținut după gustul și aprecierile piteștenilor : 2. „La adio" (Vasile Șeicaru — 1 104 pct.), 3. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă — 1 026 pct.), 4. „La o cană cu vin" (Ecoul — 822 pct.), 5. „Cîntec șoptit" (Poesis — 723 pct.).

După intervenția lui Nicolae Cenan, savurată de toată lumea, atmosfera pare a se apropia de ceea ce visam. La „O șansă păcii" zvîcnirile mîinilor de brațe prelungesc parcă bătăile inimilor lor într-un augustiv și hotărît apel. Și fiindcă „Trăiască România" se cîntă entuziasmat, vulcanic, conducătorul cenaclului crede de cuviință să facă și unele cadouri : „Viitorul" lui Labiș electrizează. Urăm glorie eternă poeziei sale, o poezie adevărată, o poezie care s-a implicat în revoluție odată cu oamenii ei. Apoi, lansarea cîntecului „Antiprimăvară" îi surprinde pe „cei mai buni doi cîntăreți ai momentului", Vasile Șeicaru și Ștefan Hrușcă, într-un moment de frumoasă colegialitate.

La Slobozia, cîmpia cîntă !

Localitatea : Slobozia, 21 martie 1983, orele 18, sala Casei de cultură.

Durata : 5 ore și un sfert și încă o jumătate de oră, afară, în fața Casei de cultură, după încheierea spectacolului.

Număr de spectatori : 1 000, într-o sală de 600 de locuri, și alți 2 000 afară. Acestora dintîi-un punct încolo li s-a asigurat transmiterea sonoră a spectacolului.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Atmosfera : la început mai reținută, transformată treptat într-o atmosferă vibrantă, atingînd cota ei de vîrf la finalul spectacolului cînd, dat fiind că oamenii n-au dorit să plece spre casele lor, așteptîndu-ne afară, am fost nevoiți să mai stăm și aici încă o jumătate de oră.

Noutăți : A revenit în cenaclu Gil Ioniță. Semnalăm, de asemenea, prezența la acest spectacol a actorului Teatrului „Giulești", Mihai Stan. S-a renunțat la formula grupului Monolit, Florin Ochescu apărînd din acest spectacol alături de membrii grupului Iris (în componența căruia a mai activat), înlocuindu-l pe Dan Bădulescu. A fost prezent pe scena cenaclului ansamblul aromân „Steaua di dor", cîntînd și jucînd „Șopat, șopat" (Izvor, izvor) și „Părinteasca dimandare" (Sfatul părintesc). Prozatorul și publicistul Mihai Vișoiu a fost prezent cu două fragmente eseistice în lectura poetului Adrian Păunescu și a actorului Mihail Stan, Ștefan Hrușcă a interpretat, în absența autorului, cîntecul lui Vasile Șeicaru, „La adio".

Aportul organizatorilor : Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Ialomița, tovarășului prim-secretar Gheorghe Tănase, pentru sprijinul acordat, pentru înțelegerea nevoilor tinerilor. Salutăm aportul organizatorilor uteciști. Mulțumim reprezentanților inspectoratului județean al Ministerului de Interne pentru modul în care au rezolvat problemele impuse de desfășurarea manifestării noastre.

Spectacolul de la Slobozia, unde eram așteptați cu o nerăbdare despre care bucuria primirii spunea totul, a început cu un microconcert rock în care, după evoluția constant ridicată a grupului Pro Musica, eram curioși să-i auzim pe cei de la Iris în noua sa alcătuire, cu Ochescu și Olteanu, tandemul a doi chitariști de frunte ai rock-ului românesc de azi, cu o secție ritmică recunoscută prin exactitatea balansului (Ion Dumitrescu — tobe, Marty Popescu — bas) și cu prospețimea Sandei Lăcătușu, o formulă de la care sperăm acel pas înainte și ascensiunea în gustul publicului. După intervenția solistică a trupei Flacăra, o prezență permanentă în plămădа alcătuirilor sonore ale cenaclului, trecem la prezentarea cîntecelor de top, ale membrilor individuali. Și în această seară succesul i-a surîs aceluia care de o bună perioadă cîștigă cu regularitate. Iată configurația clasamentului din această seară : 1. „Iancu la Țebea" (autor Adrian Păunescu, interpret Ildiko Szabo — 430 pct.), 2. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă — 424 pct.), 3. „La adio" (autor Vasile Șeicaru, interpret Ștefan Hrușcă — 378 pct.), 4. „La o cană cu vin" (Ecoul — 304 pct.), 5. „Jurămînt la Putna" (Gil Ioniță — 184 pct.).

Momentul cel mai emoționant a fost legat tot de o prezență ineditâ : Ansamblul aromân „Steaua di dor". Cîntecele și dansurile lor ne-au creat impresia unei întoarceri la izvoarele limbii române, ale obiceiurilor străvechi și emoția nu ne-a fost mai mică decît dacă ne-am fi întîlnit cu frați ai noștri de peste veacuri. Legăm de acest extraordinar moment, lărgindu-i semnificația, cîntecele noastre de țară prin „Trăiască România" pentru ideea de libertate, prin „Clopotul reîntregirii" pentru ideea de unitate națională. Și iată încă o dovadă a calităților terapeutice ale manifestărilor noastre în conținutul unui alt bilet : „În vară, „Dor de Eminescu" a ajutat într-un spital din București copiii să trăiască și să iubească viața. Vă mulțumesc" (Spitalul Fundeni — copiii de la secția de chirurgie cardiovasculară)".

La sfîrșitul spectacolului, o mare de oameni ne aștepta într-o lăudabilă neclintire, afară în noapte.

Am rămas încă o jumătate de oră trăind noaptea cu lumina versurilor marelui Eminescu, recitînd împreună „Oda în metru antic", reluînd apoi cîteva din cîntecele îndrăgite ale cenaclului. Am plecat din Slobozia păstrînd în sufletele noastre căldura unei nopți care ne amintea prin respirația ei că, înaltă și bogată, vara este aici mai aproape ca nicăieri.

Acolo unde Dunărea zămislește oameni

Localitatea : Brăila, 22 martie 1983, orele 18, Sala sporturilor.

Durata : 7 ore.

Număr de spectatori : 5 000.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Atmosfera : tinerească, patetică, bună receptivitate, în totul o seară mare, mare, aici la Brăila.

Aportul organizatorilor : Mulțumim conducerii organizației de partid a județului Brăila, tovarășului prim-secretar Ion Catrinescu, pentru sprijinul acordat în realizarea acestei manifestări. Deatfel, Brăila, dintre toate județele care aveau să fie cuprinse în traseul acestui turneu, și-a exprimat prima bucuria de a ne avea oaspeți. Mulțumim, de asemenea, tovarășului Virgil Dumitriu, activist al secției de propagandă a Comitetului județean de partid, Brăila, pentru grija acordată în timpul șederii noastre pe teritoriul județului. Salutăm modul în care tinerii organizatori uteciști s-au implicat în buna desfășurare a spectacolului nostru.

Intrăm în atmosferă introducînd formațiile noastre de rock. Apoi urmăm, fără a pierde prea mult timp, prezentarea pieselor de top. O fericită coincidență îl aduce pe Adrian Păunescu, cu prețul unui efort deosebit, chiar cînd se cîntа piesa sa „Iancu la Țebea". Cu o noapte în urmă, după spectacolul de la Slobozia, plecase la București unde treburile revistei și nevoile altor oameni îl așteptau. Ajunsese la primele ore ale dimineții, furînd pe drum cîteva minute de somn. Și, iată, acum era din nou prezent, de astă dată la Brăila, într-un spectacol care-l solicita cît pentru o zi de lucru adăugată acelеia deja împlinite pînă la acea oră. După prezentarea tuturor pieselor de top, cîștigat și aici de „Iancu la Țebea" (2 712 pct) aveam să continuăm cu o a doua parte, de data asta fantastică. Dar iată, înainte de toate, ordinea cîntecelor în continuarea ierarhiei stabilite de preferințele brăilenilor : 2. „La adio" (Vasile Șeicaru — 1 623 pct.), 3. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă — 1 392 pct.), 4. „La o cană cu vin" — Ecoul — 1 083 pct.), 5. „Te salut generație-n blugi" (Pro Musica — 774 pct.).

Aflăm și atragem atenția asupra faptului că unii dintre oamenii care au apărat pe bună dreptate sala, au comis unele excese, cu care nu putem fi de acord, bruscînd oameni. Aveam să primim mai tîrziu în legătură cu acest fapt un bilet al cărui conținut era acesta : „Vă mulțumesc cei ce ați fost bruscați de cai. Ar fi mai bine să fie duși la C.A.P.", iar umorul prezicării din final este savurat de întreaga sală : „(călăreții)". Și dacă unele lucruri mai pot fi iertate, acela aflat dintr-un alt bilet, mărturisindu-ne că tinerii de la țară n-au avut dreptul să meargă la cenaclu pe motiv că se află în campanie, trebuie combătute cu toată fermitatea. Iată cum încheie acela ce ne scrie : „Regret nespus cele întîmplate, pentru colegii mei și pentru cei care au uitat că au fost ca noi". Sigur că astfel de „modalități operative", confirmate deatfel și de alte bilete, sînt profund dăunătoare și în afara spiritului democrației socialiste. Răspunsul nostru este cîntecul lui Valeriu Penișoară „Fii de țărani", la care autorul versurilor, poetul Adrian Păunescu simte nevoia să adauge versurile : „Doar prostii privesc către sate cu ură. / Noi — satului nostru i-aducem onor. / Să facem și celor din sate cultură. / Ca ei să nu ne dea din culturile lor". Din sală se cer cîntece pentru pace și vom aduce, alături de binecunoscutele slăgăre „O șansă păcii", „Linda" sau „Să fie pace în lume", și un cîntec din patrimoniul cultural aromân, „La mușata armână". Le-au unit pe toate scandările repetate ale celor prezenți, dînd glas voinței celei mai fierbinți a omenirii: „Ceaușescu, pace!". Dar exemplele educative ale unei asemenea manifestări au, în funcție de necesitate, o gamă și mai largă de exprimare. La un moment dat, cineva din public strică printr-o ieșire anapoda starea de spirit creată într-un efort colectiv. Este chemat în fața microfonului pentru a spune ce crede despre fapta sa, dar — este evident pentru oricine — influența sub care se găsea avea altă natură decît cea artistică. Oricum, forța exemplului dat precum și recunoașterea vinei pe care o poartă acela care ar putea oferi variante umanizatoare, spiritualizante căutărilor oamenilor este un cîștig cu care puține instituții de cultură se pot mîndri. Ștefan Hrușcă, întrerupt mai înainte, revine și cîntă „La nunta ta" cu un succes imens. Consemnăm intervenția în premieră a unei săli la realizarea interpretativă a acestui minunat refren. Astfel de produse exemplare ale celui mai adecvat cadru al exprimării democrației în cultură, „Festivalul Național Cîntarea României", inițiat de președintele Nicolae Ceaușescu, ne vorbesc nu doar despre cum trebuie făcută educația tinerilor azi ci explică și de ce oamenii fac uneori gesturi care altfel ar fi poate greu de înțeles : „Sînt din București, am venit pentru cenaclu și stau la Traian-Hotel. Am o preferință : aș dori cîntecul «Trăiască România»". Recitalul lui Vasile Șeicaru și suplimentul acordat peste cele întîmplate pînă aici, cu piese ale trupelor noastre rock, piese dansante continuînd apoi cu alte cîntece cerute pe parcursul serii de oamenii din sală, cu recitarea realizată de Adrian Păunescu a unei poezii noi sau a binecunoscutei „Pacient", au încheiat bogat o seară față de care caracterizarea făcută de cîțiva elevi de clasa a VIII-a ni se pare relevantă : „Cenaclul dumneavoastră a aruncat o scînteie la Brăila și catargele vapoarelor au luat foc. Un țipăt în noapte al unui pescăruș a metamorfozat în unde crete cerurile brăilene. Scînteia a cuprins și sufletele noastre". Se pare că prin aceste locuri Dunărea zămislește oameni...

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891.

Emoționante dovezi de dragoste pentru cultura română de azi ne dau tineri români și maghiari din Tîrgu Mureș care ne adresează numeroase scrisori de chemare în minunatul lor oraș, în mult iubitul lor județ, unde Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, proiectează, ca și la Brașov, Cluj-Napoca și în alte localități din Transilvania, o rapidă revenire.

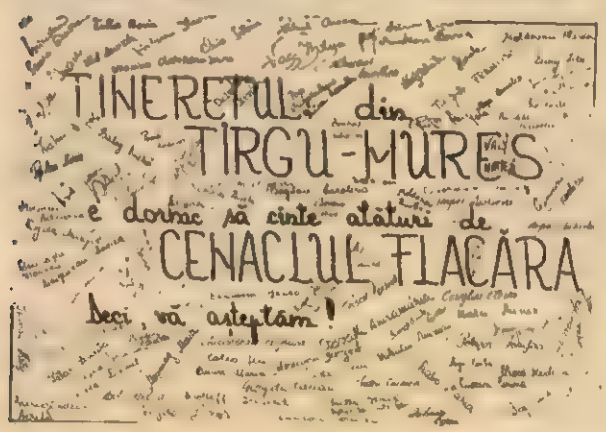

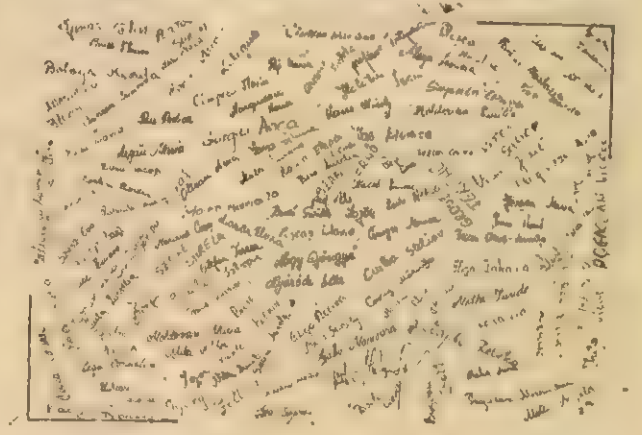

Scrisoarea tinerilor din Tîrgu Mureș (față și verso)

Fără să existe o precizare privind data la care Cenaclul Flacăra va fi din nou prezent la Iași, autoritățile de tineret din acest oraș ne aduc la cunoștință un fapt incredibil și totodată unic în istoria culturii : 30.000 de tineri ieșeni și-au plătit biletele de intrare la cenaclu pentru orice clipă în care Cenaclul Flacăra va putea fi acolo. Organizatorii ieșeni au propus perioada 5—10 aprilie. Le vom răspunde în numărul viitor al revistei, lor și tuturor celor care au de exprimat dorințele tinerilor pe care îi reprezintă, cu privire la viitoarele întîlniri ale Cenaclului Flacăra cu tinerii din toată țara.

Flacăra revine

Sînt oameni care trăiesc datorită lui Iulică Voinea

Ca să intrăm, ca să-i putem bate în ușă, a trebuit să sărim gardul, un gard scund, e adevărat, la adăpostul întunericului. S-a înconjurat de multă tăcere în ultima vreme doctorul Voinea, a decuplat soneria, răspunde arareori la telefon. N-am mai fost în casa cu numărul 29 de pe strada 9 Mai din vara anului trecut, cînd l-am descoperit pe medicul arădean. Acum stăm din nou față în față și spune: „Cred că s-a procedat foarte birocratic, iar cercetarea n-a avut în vedere experimentul pe omul bolnav, cărula de fapt i se adresează tratamentul meu. Am citit că animalele mici au murit, dar asta nu mă mirâ. Eu am făcut experiențe pe animale mari, pe vaci, pe scroafe, chiar și pe cai am încercat — dar tot n-a mers la fel de bine ca pe om! Oricum, cu mine nu s-a consultat nimeni. De ce?" Au fost adevărate asalturi într-o vreme la poarta casei lui Iulică Voinea, cîte 150 de oameni în fiecare zi, dacă nu mai mulți. Ți spunem că s-a hotărît continuarea experimentului, dă din cap și nu prea crede, el a sperat că într-o singură lună de zile s-ar fi putut rezolva totul, punîndu-se pe picioare un „staționar" în care internările să se facă pe baza consimțămîntului bolnavului. Dar un asemenea pas nu poate fi făcut fără un temei important, decizia fiind hotărîtă în urma unor rezultate incontestabile, evidente, nu după supoziții și afirmații unilaterale. Așa ceva însă nu există. Ne gîndim că de metoda de tratament a doctorului arădean nu se ocupă, practic, la această oră decît revista „Flacăra"! Centrala medicamentelor, ca titular de brevet, subvenționează cercetarea desfășurată la Institutul oncologic, iar Ministerul Sănătății a aprobat desfășurarea experimentului. A fost un pas important, dar nu unul decisiv. Lui Iulică Voinea îi lipsește ceea ce în termeni de specialitate se numește „cazuistică". Iar fără cazuistică nu poate fi convins nici un specialist, ca să nu mai vorbim de oamenii de decizie ai sectorului de sănătate. Cine să facă însă această cazuistică? Privim sacii cu scrisorile primite de Iulică Voinea și, deodată, ne vine o idee. Notăm mai multe nume în carnet. Reveniți în București, alcătuim următoarea scrisoare, copiată în mai multe exemplare:

Stimate tovarășe, vă scriem în numele cauzei pe care revista noastră nu numai că a scos-o la iveală, dar o și susține cu tărie, crezînd în continuare că ea merită pe deplin: tratamentul anticanceros după metoda dr. Iulică Voinea. În urma unei recente vizite la Arad, am aflat că și dumneavoastră ați aplicat tratamentul după această metodă. Nu este alcătuită, din păcate, în această oră o cazuistică precisă, o statistică a cazurilor îngrijite de Iulică Voinea, deși despre unele dintre succesele lui revista noastră a relatat cîte ceva. Tocmai de aceea, spre convingerea multor specialiști încă sceptici, care nu cred în acest tratament, ne-am gîndit să apelăm la dumneavoastră. Vă rugăm, așadar, să ne scrieți de urgență, descriindu-ne pe larg toate amănuntele legate de boala tratată: debutul ei, primele tratamente efectuate, operația sau internarea în spital, cum ați ajuns la dr Voinea, cînd ați început tratamentul după metoda originală a medicului veterinar din Arad, cum vă simțiți în momentul de față. Atașați eventual documente (în copie) care să ateste boala canceroasă, eliberate de medicii care v-au consiliat înainte de a vă duce la Iulică Voinea. Problema, trebuie să recunoașteți, este mult prea importantă pentru a fi tratată cu superficialitate. Există prea mulți oameni suferinzi, condamnați de boala nemiloasă numită cancer, pentru care mărturia dumneavoastră poate însemna o uriașă rază de speranță, dacă nu chiar salvarea. Vă rugăm, în numele acestui nobil scop, să ne scrieți cît mai repede, contribuind astfel și dumneavoastră la efortul nostru de a da o șansă vieții. Pentru acest lucru, vă mulțumim.

După cîteva zile scrisorile au început să sosească la redacție. Din păcate, nu toate cele pe care le așteptam. Am scurtat cît am putut, am selectat și acum, pe cîteva le încredințăm tiparului. Credem că merită!

O viață scăpată de la întuneric

„Sînt Gălcă Gheorghe din Galați, str. Coteşti nr. 10, am avut o operație la plămînul drept și după revenirea din Spitalul T.B.C. din Galați m-a dat în hepatită. Am fost internat de urgență la Spitalul județean Galați, unde mi-au făcut toate analizele și m-au ținut 3 săptămîni de zile, dar după tratamentul făcut nu m-am simțit bine, tot mai rău și mai rău, doctorii de aici mi-au chemat familia și au spus să mă ia acasă că nu mai apuc Crăciunul, adică sărbătorile de iarnă, și le-au spus să se pregătească de moarte, dar în luna noiembrie 1982, ziua 21, am mers la doctorul Voinea și urmînd tratamentul pe care mi l-a dat, pînă la Crăciun mi-am revenit la normal, că pe data de 28 decembrie am întrerupt tratamentul pentru a putea servi cîte un pahar de vin cu familia de Revelion și cam așa am strigat eu: „Joacă bine și-ndesat, cu haine de înmormîntat!" Vă puteți da seama cîtă bucurie era în familia mea, la fiice, fecior, nepoței și la soția mea, pentru o viață scăpată de la întuneric... Cînd am fost externat din Spitalul județean din Galați i s-a spus familiei că nu mai au ce să-mi mai facă, fiindcă mi-ajunge gălbinarea la cap și mor, că am multe complicații, gălbinarea, plus ciroză, plus operația la plămînul drept, dar acum nu-mi rămîne decît să vă urez și dumneavoastră tot atîta sănătate cîtă am și eu, fiindcă mă simt bine și nu-mi amintesc de boală".

Un cioban revine la oile lui

„Vă scriu eu, soția lui Șerb Gheorghe, fiindcă el nu știe atît de bine ce au spus medicii despre boala lui. În 1980 soțul meu se simțea foarte rău, avea amețeli, slăbiciuni, nu avea poftă de mîncare, era nervos și nu putea face nici un efort. În februarie '80 a fost la Brașov pentru a face analize să vadă ce are și s-a întors cu diagnosticul „arterioscleroză la cap". A urmat cu o serie de medicamente, majoritatea străine, apoi a mers la control, a luat altă serie de medicamente, dar în zadar. Prin aprilie i-a apărut la buza inferioară o mică bubă la care nu am dat importanță. El se simțea tot mai rău. Au trecut cîteva luni, văzînd că nu se mai vindecă rana am fost la un medic stomatolog din Ineu, pentru a-și face un control la dantură, avînd-o cam defectă și făcîndu-ne impresia că de aici poate provine buba. Doctorul ne-a trimis de urgență la Timișoara, la dr. Urtilă, dar dînsul era plecat la București. Ne-a văzut dr. Vasiluță și ne-a dat diagnosticul „epiteliom spinocelular", recomandîndu-ne urgent operație. L-au internat în august la Spitalul maxilo-facial din Timișoara, unde a fost operat de dr. Craiovean și ulterior transferat la Deva. I-a fost scoasă crusta și ganglionii din ambele părți. După perioada de spitalizare a venit acasă. Un timp parcă era mai binișor, apoi iar a început să-i înțepe prin buză, pe sub barbă, slăbiciuni și rău. Ne-am dus la București, la dr. Dănilă, și a urmat tratamentul aproape un an, nu-i era mai rău, dar nici foarte bine. În 1981, cam prin august, i-a apărut din nou rana la buză, dar de data aceasta în partea stîngă. La Timișoara ni s-a recomandat din nou operație, dar n-am mai fost de acord. Atunci am încercat la Sibiu, la dr. Simțian. Ne-a spus că epiteliomul s-a extins în toată gura, operație nu e cazul, mai bine îi facem raze. I-a luat crustă pentru analize și după ieșirea rezultatelor a fost transferat la oncologie, la dr. Cornea, unde a făcut 14 raze după care i-a fost foarte rău. Trei luni, adică din noiembrie 1981 pînă în februarie 1982 n-a putut mînca decît lapte și ceai. A fost ceva îngrozitor, ce crize avea! Prin martie, fiindu-i mai bine, a plecat la oi, fiind de meserie cioban. Dar nu putea face nimic, nu putea suporta frig, nu putea suporta mai tîrziu nici căldura solară, în orice caz, rău. Noaptea avea crize, îi stringea gura, se scula și se plimba, nu știa ce să facă. Întîmplător am citit în revista Flacăra despre dr. Voinea. Între timp am mai discutat și cu alți medici, ca dr. Mosora de la Cluj, dr. Duma de la Arad, care mi-au spus că numai localizat dacă se poate, căci este o boală nevindecabilă. Fiind disperată, am încercat la dr. Voinea, cam prin iulie 1982. Cu foarte mare greutate am obținut medicamentele. Un timp i-a fost foarte greu cu tratamentul, dar după el se simte foarte bine. S-a îngrășat, acum se află cioban la olle C.A.P.-ului Cermei, jud. Arad, unde lucrează. Stă în aer liber, prin frig, muncește, lucru care nu demult era imposibil la el. Chiar și prietenii lui sînt impresionați de schimbare. Așa că vă mărturisesc că trebuie prețuit mai mult ce a făcut dr. Iulică Voinea, fiindcă dînsul a făcut în 3 luni ce mulți nu au putut face în 2 ani". **(Șerb Maria, comuna Poiana Sibiului nr. 345")**

„M-am agățat de acest tratament cu toată ființa mea"

„În urma scrisorii primite vă răspund cu deosebită plăcere. În luna oct. 1982, simțindu-mă foarte rău, am făcut o radiografie pulmonară la Policlinica jud. Caraș-Severin și pe baza acestei radiografii mi s-a făcut internarea de urgență la spitalul vechi din Reșița, secția „boli profesionale". După multe analize și radiografii s-a constatat că am cancer pulmonar, am stat internat în spital 18 zile, timp în care starea sănătății mele s-a înrăutățit pe măsură ce treceau zilele. Îmi pierdusem pofta de mîncare și apoi am fost externat cu diagnosticul „neoplasm pulmonar dr.", diagnostic dat fiicei mele, împreună cu biletul de ieșire din spital. Totodată i s-a spus că mai am maxim 3—6 luni de trăit. Fiica mea mi-a spus însă adevărul și, după ce am aflat din revista dv. despre dr. Voinea din Arad, cu ajutorul prietenilor fiicei mele din Timișoara și Arad, care la rîndul lor au avut cunoștințe și prieteni, a ajuns să-i înmîneze dr. Voinea ieșirea mea din spital cu toate analizele și diagnosticul stabilit de medicul oncolog din Reșița. Dorind din tot sufletul să trălesc căci sînt numai de 62 de ani și auzind verdictul dat de medicii din spital, m-am agățat de acest tratament cu toată ființa mea. Am început în data de 24 noiembrie '82 și de la primele picături luate și primele ungeri cu alifia dată am constatat că s-a întîmplat tocmai cum spusese dr. Voinea. Lucrul acesta mi-a dat încredere că tratamentul își face efectul și că trebuie să-l continuu. În momentul de față sînt la a treia serie de medicamente și mă simt foarte bine, nu mai am dureri, mi-a revenit pofta de mîncare și am ajuns iarăși la greutatea pe care am avut-o înainte de a mă îmbolnăvi, într-un cuvînt mi-am revenit complet. Pe această cale doresc din tot sufletul să-i mulțumesc doctorului Voinea, acestui om care mi-a redat sănătatea, și să-i încurajez în activitatea sa". **(Knejevici Milan, Bd. 23 August, bl. 28, ap. 11, Reșița)**

„Cînd am început să ies în oraș, mulți oameni întorceau capul după mine"

„În anul 1980 mi-a apărut pe piele o eczemă, „prurit", pe care medicii cărora m-am adresat au luat-o drept o boală de piele, fără prea multe investigații. În august 1980, după un efort fizic de cîteva zile, mi-a apărut un ganglion la axila stîngă, dar fără dureri. Nici acestuia nu i-am dat prea multă importanță, ca dealtfel și medicii care m-au văzut. În martie 1982 mi-a apărut o adenopatie supraclaviculară stîngă, simțeam că nu am putere și poftă de mîncare. Am fost internat pentru analize la Spitalul municipal București, secția interne, condusă de prof. dr. Gherasim Leonida, și la data de 1 aprilie 1982 mi s-a făcut operația bioptică la axila stîngă. După timpul de colorare a lamelor mi-a venit diagnosticul: „boală Hodkin, stadiul III". Am fost transferat la Spitalul clinic Fundeni cu aprobarea prof. dr. Berceanu în data de 13 aprilie, unde mi s-a aplicat tratamentul cu citostatice. După prima cură am mers acasă, eram foarte slăbit și aveam o instabilitate fizică destul de accentuată. Simțeam o greutate în torace, mai ales la aspirația aerului. Timp de două luni am încercat tratamentul doctorului Leontopol, formațiunea tumorală s-a micșorat substanțial, așa cum se vedea din radiografia pulmonară efectuată după aceea la Fundeni. Tot acolo am auzit de acest Voinea, de la un pacient care avusese cu ani în urmă leucemie cronică și care se simțea foarte bine din toate punctele de vedere, acum nu-și făcea decît analizele și-i ieșeau destul de bine. Am făcut tot ce am putut și am intrat în posesia acestui tratament, pe care l-am luat ca pe o licoare plină de speranță. După șase zile de tratament, mai exact în momentul cînd am ajuns la doza maximă, au început să-mi iasă bube pe stern, la axile și supraclavicular. Am avut dureri foarte mari, e adevărat, speranța aproape se spulberase, dar mergeam totuși înainte, gîndindu-mă că se mai pot întîmpla totuși și minuni. Pînă în acel moment mă consideram o persoană nu prea cunoscută, dar cînd am început să mă simt bine și să ies în oraș, mulți oameni întorceau capul după mine. Eram întrebat pe stradă, direct, sigur că mă deranja, dar răspundeam fără ocolișuri. Am omis să vă spun că înainte avusesem paloarea specifică bolii neoplazice, care însă îmi dispăruse, aveam poftă de mîncare, nu mai ameteam și eram parcă puțin mai gras. Medicii care mă cunoșteau chiar din perioada îmbolnăvirii mă întrebau cum mă simt, eu trebuia să le explic că mă simt bine și că merg la serviciu, că am luat tratament de la Arad și mi-au ieșit bube, care acum se cicatrizaseră, se uitau lung, își puneau ochelarii și priveau, unii spuneau că-i minciună curată, alții credeau. Am făcut în data de 9 februarie 1983 examenul tomografic computerizat, la secția specială a Spitalului Fundeni, unde am primit următorul rezultat: „Nu sînt imagini de adenopatii sistematizate în hilul mediastin, peggl. lombaoortici și mezenterici". Semnează, dr. S. Georgescu. În această analiză mi s-a făcut și o perfuzie cu o substanță numită, din auzite, „ecateter", unde, tot din auzite vă spun, mi s-ar fi văzut medicamentul respectiv. Analiza poartă numărul 112 83. Vă dau mai jos numerele foilor de observație cu care am fost internat la Spitalul Fundeni: 1222, 1537 (din 18 mai 1982), 1938 (28 iunie 1982), 2034 (6 iulie 1982), 2398, 2327. Pentru orice analize, vă stau la dispoziție cu carnetul care mi s-a înmînat de secția de hematologie a Spitalului clinic Fundeni, etajul II, doctor curant Colț Elena. Doresc să nu mi se publice numele în revista Flacăra, accept inițialele și județul" **(T.N.L., jud. Vîlcea)**

La biopsie nu mai apare nimic

„Subsemnata Ghiță Anica, domiciliată **în București, Șos. L Șuiea nr. 58,** în vîrstă de 52 de ani, pensionată de boală, vă aduc la cunoștință următoarele. La 3 mai 1982 am fost internată la Spitalul Colțea, secția radiologie, fișa de internare nr. 6312/219, cu diagnosticul „neoplasm col uterin". La spital mi s-au făcut două aplicații de radium, intern, iar la data de 8 mai 1982 mi s-a făcut fișa de ieșire din spital, în vederea operației. În aceeași perioadă am citit în revista Flacăra despre tratamentele făcute de dr. Iulică Voinea. Innebunită de groaznica boală ce o cunoșteam c-o port în corp, cunoscută din biopsie și de frica operațiilor pe care urma să le fac, m-am hotărît ca înainte de toate să încerc cu tratamentul de la dr. Voinea. Am urmat tratamentul, după care m-am simțit foarte bine. Pentru liniștea mea sufletească m-am prezentat la Centrul de cercetări și diagnostic precoce al cancerului genito-mamar (I.O.M.B.), unde mi s-a făcut de către dr. Badea Petre colposcopia și am fost trimisă la dr. Mîndru Maria Ungureanu pentru a mi se fac din nou biopsia. După două biopsii făcute de tovarășa doctor, spre bucuria mea mi s-a spus că nu mai apare nimic, așa cum rezultă și din fișa ZIN/20/1982, de la centrul menționat mai sus. Azi mă simt foarte bine, mulțumită inițiativei dumneavoastră de a face cunoscut tratamentul medicului veterinar Iulică Voinea. Față de cele arătate și de felul cum mă simt cu sănătatea, consider că tratamentul dat de doctorul arădean a avut efecte mai mult decît satisfăcătoare și că trebuie făcut totul pentru ca el să fie cît mai curînd testat, spre a fi la îndemîna tuturor oamenilor muncii ce suferă de această groaznică boală".

„Am luat și eu preparatul de 4 ori și mă simt foarte bine"

„Mă bucură faptul că v-ați adresat și mie, ca altor mulți condamnați de boala nemiloasă numită cancer. Voi încerca să relatez așa cum mă pricep cazul meu. Am 58 de ani, în urmă cu 2 ani și 6 luni am observat la pieptul sting un nodul de mărimea a două alune. Am stat așa aproape doi ani, timp în care acel nodul nu a crescut, nici nu și-a schimbat forma, dar mă simțeam foarte rău, nu aveam putere și eram foarte obosită. În urma unei șederi de mai multe zile la soare, mai precis la începutul lunii iunie 1982, nodulul de la piept s-a înroșit, s-a mulat (era foarte tare înainte) și mi-a fost grozav de rău, nu mai puteam face nimic. În această stare gravă m-am dus la Policlinica C.F.R. din Timișoara, unde m-am internat, iar pe data de 17 iunie am fost operată, tăindu-mi-se tot pieptul, de conf. Ruso. După două săptămîni am plecat acasă, iar în șase săptămîni operația era vindecată. După aceea m-am simțit puțin mai bine, dar totuși oboseala și slăbiciunea tot le mai aveam. Citind prin revista Flacăra despre doctorul Voinea am mers la Arad și acolo am găsit foarte multă lume. I-am arătat diagnosticul primit de la Spitalul C.F.R.: „Examen histopatologic nr. 4677/1 VII 1982. Examen extemporaneu din glanda mamară stg.: carcinom schirogen. Parafină: carcinom schirogen cu zone de adenocarcinom. Ganglioni auxiliari: metastaze masive carcinomatoase în unii ganglioni trimiși. Diagnostic clinic: neoplasm mamar stg., stadiul II. Semnat dr. Tudose". În legătură cu doctorul Voinea vă pot spune că am luat și eu preparatul dînsului de 4 ori și că mă simt foarte bine. De cum am luat prima doză am simțit că nu mai obosesc și că nu mai am senzația de moliciune și am căpătat o poftă de mîncare grozavă. Tot după prima doză mi-au ieșit niște bube pe la încheieturi și se scurgea o secreție foarte urîtă. Aceste bube au trecut și am continuat mai departe și pot să vă spun fără să exagerez cu nimic că mă simt foarte bine, ceea ce nu-mi vine nici mie să cred. Am văzut la Arad multă lume bolnavă, dar care avea totuși mai multă speranță, datorită faptului că se simțea mai bine în urma rețetei dr. Voinea. În speranța că aceste rînduri vor sluji, alături de multe altele, cauzei pe care revista a scos-o la iveală, vă rog să continuați și să-l sprijiniți pe doctorul Iulică Voinea, întrucît avem mare nevoie de preparatul dînsului". **(Nedelea Alexandra, comuna Denta, jud. Timiș)**

Din lipsă de spațiu n-am putut publica aici decît 6 scrisori, dar ele sînt mai multe. Vom continua în numerele viitoare cu publicarea unor mărturii similare, care în mod sigur șochează și îi vor șoca întotdeauna pe medicii specialiști oncologi. Rugăm pe această cale și alți foști pacienți ai doctorului Voinea să ne scrie, arătîndu-ne care a fost drumul bolii lor și cum se simt în momentul de față. Ceea ce dorim, mai cu seamă, este să atragem încă o dată atenția organelor de decizie din sectorul de sănătate asupra unor performanțe cu totul neobișnuite în lupta cu boala canceroasă și să solicităm un sprijin mai eficient și concret pentru tratamentul lui Iulică Voinea. Timpul totuși trece, de ce să mai așteptăm?

Pagină realizată de DUMITRU GRAUR

ŞAH

de MARGARETA MUREŞAN

Au pornit ceasurile de control !

De ani şi ani deviza „Gens una sumus" şi steagul alb-bleu al Federaţiei internaţionale de şah animă suflete calde şi minţi ascuţite. Parcă n-ai spune că au trecut şaptia ani — din 1924 — cînd o mînă de entuziaşti din lumea întreagă, printre care şi neobositul promotor al şahului românesc, prof. dr. Ion Gudju, au fondat forul suprem al şahiştilor. Anii s-au scurs şi rodul lor bogat sînt cele 25 de ediţii ale Olimpiadei de şah, cea mai impresionantă competiţie mondială pe echipe. Ecourile Olimpiadei de la Lucerna din noiembrie 1982 s-au stins, dar comentariile partidelor nemuritoare continuă în lumea pătratelor alb-negre în aşteptarea ediţiei viitoare. Parcă mai aud şi acum freamătul spectatorilor nerăbdători ce, aşteptînd gongul de începere a Olimpiadei, priveau cu înţelegere cele 250 de table de şah cu piese Staunton. Ceasurile de control erau încă înţepenite în aşteptare.

Într-o ordine perfectă computerele au stabilit adversarii şi cele 92 de echipe masculine şi 45 de echipe feminine aveau să lupte pentru laurii de campioni olimpici. Dar unde să fie jucătorii ? Îi distingeai cu greu în mulţime. Campioni mondiali. Mari maeştri. Albi, negri... Tineri, bătrîni... Karpov, Tal, Smislov, Garcia, Korcinoi, Gaprindaşvili, Timman, Ribli, Torre, Ciburdanidze, Seirawan, Miles, Hübner, Quinteros, Veröczi, Portisch, Lazarevici, Browne, Kasparov. Se căutau între ei, Lipsea Fischer... Îşi strîngeau amical mîinile, se priveau cu respect şi prietenie, comentarii şahiste tehnice se auzeau. Simţeam atunci cum clocoteau deasupra undeva, din cercurile olimpice parcă, emoţiile unei lumi întregi ce alege arma cea mai fină în lupta pentru bine : gîndirea.

România — prezentă ! Gheorghiu, Şubă, Ciocîltea, Ghindă, Stoica, Foişor, Pogorevici, Terescenco, Polihroniade, Mureşan. Şi toţi eram o echipă. O echipă ce avea de apărat anii de muncă, dăruire şi, dacă mi se dă voie, talent şi competenţă.

Cîte emoţii, cîte calcule, cîte ameninţări de parat au fost, ce stări tensionale, ce sacrificii magistrale de piese, ce dueluri psihologice s-au purtat nu se mai spune. Totul s-a spus. Acum au rămas doar clasamentele.

MASCULIN :

1. U.R.S.S. 42 ½ puncte
(Karpov, Kasparov, Polugaevski, Beliavski, Tal, Iusupov)
2. Cehoslovacia 36 puncte
3. S.U.A. 35 ½ puncte

FEMININ :

1. U.R.S.S. 33 puncte
(Ciburdanidze, Alexandria, Gaprindaşvili, Ioseliani)
2. România 30 puncte
3. Ungaria 26 puncte

Aşadar România vicecampioană olimpică, antrenori : Mircea Pavlov şi Şerban Neamţu. Au mai rămas diagrame, partide şi mîndria fetelor noastre care, din cele 10 ediţii ale Olimpiadei la care au participat, pentru a cincea oară sînt vicecampioane olimpice.

Cînd sunetul gongului s-a stins şi cînd medaliile străluceau în lumina reflectoarelor şi obiectivelor aparatelor de fotografiat, o întrebare rămînea fără răspuns : Cine vor fi campionii mondiali ? Turneele interzonale de la Toluca, Las Palmas, Moscova, Bad Kissingen şi Tbilisi au stabilit candidaţii în luptă pentru titlu. Congresul F.I.D.E. a tras la sorţi perechile :

MASCULIN :

Korcinoi — Portisch
Kasparov — Beliavski
Ribli — Torre
Smislov — Hübner

FEMININ :

Alexandria — Lemaciko
Gaprindaşvili — Levitina
Ioseliani — Liu She Lan
Mureşan — Semenova.

Luna martie a fost stabilită pentru desfăşurarea sferturilor de finală ale meciurilor candidaţilor, în august se vor disputa meciurile din semifinale, iar în noiembrie va avea loc finala candidaţilor la titlul mondial. Învingătorii din cele două finale vor înfrunta în cursul anului viitor pe cei doi campioni mondiali — Anatoli Karpov şi Maia Ciburdanidze.

Pentru semnatara acestor rînduri, care va scrie rubrica de şah a revistei Flacăra începînd din această săptămînă, obiectivul este deci meciul cu Lidia Semenova. Puteţi urmări, în continuare, ultima noastră partidă, cea pe care am cîştigat-o, deşi scorul este egal 1 ½—1 ½.

S-au pornit ceasurile de control.

Deschiderea engleză

ALB : Margareta Mureşan
NEGRU : Lidia Semenova
(Băile Herculane, 1980)

1. cf3 c5 2. c4 cf6 3. Cc3 Cc6 4. e3 g6 ? ! (O mutare neobişnuită, care duce la o luptă extrem de ascuţită ; mai sigur este 4... e6 5. d4 d5 trecînd în Apărarea Tarrasch) **5. d4 d6** (După această mutare se trece în Apărarea Benoni cu cîţiva timpi în plus pentru alb. Mai bine ar fi fost desigur 5... c : d4 6. e : d4 d5 7. Ng5 Ce4 8. c : d5 Cc3 9. b : c3 Dd5 trecînd în Apărarea Grünfeld) **6. Ne2 Ng7 7. d5 Ce5** (Alternativa 7... Ca5 a-a jucat în partida Darga — Evans, Veneţia, 1967, continuîndu-se 8. 00 00 9. Dc2 Ng4 10. b3 a6 11. Nb2 Tb8 12. R4 cu avantaj pentru alb. Nici mutarea 7 — cb8 n-ar fi rezolvat problemele poziţiei : 8. 00 00 9. e4 e6 10. Nf4 e5 11. Ng5 h6 12. Nh4 g5 13. Ng3 Ch5 14. Cd2 cf4 15. Ng4 ! albul obţinînd avantaj clar în partida Polugaevski — Holmov, U.R.S.S., 1967) **8. C : e5 d : e5 9. e4 00 10. 00 Ce8 11. Ne3 b6 12. a3 a5 13. Tb1** (Avantajul albului pe flancul damei a devenit clar, negrul nu mai poate împiedica străpungerea C2 — C4, după care slăbiciunile negrului devin evidente) **13. ...Cd6 14. C4 a : b4 15. a : b4 Cb7 16. Db3 f5 17. f3 f4 18. Nf2 g5 19. Tfd1 De8 20. Cb5 ! Tb8 21. Da3** (Cu mutări simple albul a obţinut avantaj decisiv, negrul nu mai poate sprijini în mod convenabil punctul strategic c5) **21... e : b4 22. D : b4 Tf6 23. Ce7 Df8 24. Nb6..** (Avantajul poziţional al albului s-a transformat în avantaj material) **24... cd8 25. c5 b5 26. Da4 Rf7 27. Da7 Tb7 28. Da8** (Negrul nu mai poate evita noi pierderi materiale) **28... T7 b6 29. T : b6 T : b6 30. c : b6 Nd7 31. Da7 g4 32. Ce6 1—0.** O bună realizare strategică a Margaretei Mureşan.

Antrenor ŞERBAN NEAMŢU

Un „Oscar" pentru o româncă ?

Se pare că ceea ce n-a obţinut un film românesc este pe punctul de a obţine marea maestră Margareta Mureşan. Este vorba de „Oscar"-ul acordat celor mai buni jucători de şah din lume, premiul anual acordat de Asociaţia internaţională a ziariştilor şahişti. Pentru a intra în posesia rîvnitului „Oscar", Margareta Mureşan ar trebui să figureze pe primul loc într-un clasament „neoficial", alcătuit pe baza propunerilor a 66 de ziarişti din 26 de ţări. Într-un astfel de top, publicat în martie de revista vest-germană „Rochade", Margareta Mureşan figurează pe locul şapte, cu 395 p., după marile maestre Nona Gaprindaşvili, Ciburdanidze, Cramling, Alexandria, Levitina şi Ioseliani, dar înaintea altor valoroase jucătoare cum ar fi Ahmilovskaia, Liu She Lan şi Semenova. **Acest loc şapte care o înscrie pe lista candidatelor pentru „Oscarul" feminin vine să confirme forma excepţională a româncei care, să nu uităm, este medaliată cu argint, împreună cu echipa feminină de şah a României, la cea de-a XXV-a Olimpiadă de şah de la Lucerna.** Acum, în pragul disputării meciului contra Semenovei din cadrul sferturilor de finală ale turneului candidatelor la titlul mondial, revista noastră îi urează mult succes, fiind, ca şi pînă acum, alături de ea. Succes Margareta Mureşan !

(George Cuşnarencu)

O carte captivantă

Zilele acestea a apărut, mai bine-zis a dispărut din librării o carte scrisă de doi autori care nu mai au nevoie de prezentare specială : volumul intitulat simplu „Jurnal rutier" purtînd semnătura lui Victor Beda şi Gheorghe Ene a fost precedat, în timp, de altele două : „Kilometrul care urmează" şi „Dincolo de şosea".

Concepută ca un adevărat jurnal sistematizat pe luni şi zile, cartea incită nu numai prin verdicitatea întîmplărilor narate. Dincolo de descrierea faptului brut, autorii reuşesc să literaturizeze subiectele folosind cu iscusinţă şi fantezie cele mai felurite modalităţi de redare : schiţa scurtă, confesiunea, relatarea seacă, aforismul, pamfletul satiric, mici inserte lirice.

Diversitatea stilistică acordă cititorului dreptul de respiro, îl ajută să iasă din atmosfera apăsătoare a relatărilor care, de fapt, sînt variaţiuni pe aceeaşi temă : circulaţia rutieră privită din cele mai insolite unghiuri.

Ca scriitor, mărturisesc că am invidiat o clipă posibilitatea autorilor de a culege pe viu (cum se spune) o asemenea ploaie de subiecte. Cîteva din întîmplările descrise întrec orice imaginaţie, altele pot constitui singure scheletul unei povestiri de anvergură, iar altele sînt mici scenarii de film scrise cu dezinvoltură şi exceptional simţ al observaţiei. Vreau să remarc, de asemenea, o altă calitate a acestei cărţi şi anume ; lipsa ei de ostentaţie, de didacticism. Victor Beda şi Gheorghe Ene sînt nu numai fini observatori ai fenomenului rutier cotidian, ci şi nişte pedagogi dotaţi care dezvăluie cititorilor implicaţiile sociale şi urmările uneori nefaste ale celui mai banal accident de circulaţie. Ei nu moralizează, ci constată, ei nu dau lecţii, ci demonstrează, ei nu condamnă, ci avertizează ! Dincolo de fiecare narraţiune se ascunde un simbol, dincolo de fiecare relatare iese la iveală, fără ostentaţie, cauza care a produs sau ar fi putut produce accidentul.

Citind cartea dintr-o suflare, mi i-am imaginat pe cei doi autori, care prin profesia lor îau cunoştinţă despre pulsul zilnic al şoselelor ţării, răsfoind mii de file, selectîndu-le, încercînd să sintetizeze sub forma unui jurnal amalgamul de fapte, de cele mai multe ori zguduitoare. Spicuim din cele peste 200 de file ale volumului cîteva aforisme : „Noaptea, maşinile îşi pierd culoarea", „O cheie de contact nu este un permis de conducere" ; „Pneurile au memorie : nu uită cînd au fost maltratate" ; „Condu în aşa fel încît să fii o prezenţă nu o amintire".

Desigur, exemplele ar putea continua. Această carte scrisă cu mînă sigură, cu ochi selectiv, recomandă doi condeieri cu veche experienţă profesională, dar cu o mereu nouă şi proaspătă forţă şi înzestrare jurnalistică. Aşa cum am spus, volumul se citeşte pe nerăsuflate, uneori cu sufletul la gură, alteori cu detaşare meditativă, alteori cu tristeţe şi resemnare.

Apărută la Editura „Albatros", cu o inteligentă şi vioaie prezentare a scriitorului Mircea Sântimbreanu, cartea se constituie într-un veritabil document de fapte reale filtrate prin talentul, oamenie şi condeiul mereu în alertă al celor doi autori. Trebuie subliniate de asemenea desenele gen caricatură care însoţesc cartea şi sînt semnate de N. Nobilescu.

Şi pentru a încheia aceste rînduri, înainte de-a recomanda tuturor posesorilor de autoturisme volumul mai sus-prezentat, să-i lăsăm pe autori să vorbească : „Maşina, ca şi femeia, cere gingăşie...", „La volan, caracterele şi temperamentele sînt nude...".

MIRCEA MICU

Rugbi

Competiţii cu tradiţie

Duminica trecută, la orele 11, pe stadionul de la Ghencea, într-o ambianţă de elită rugbistică şi atmosferă primăvăratică, echipele **Steaua** şi **Selecţionata Armatei Franceze** ne-au prilejuit un spectacol de clasă, printr-o întîlnire echilibrată şi devenită tradiţională, an de an, în spiritul prieteniei şi legăturilor îndelungi care apropie naţiunile noastre.

Spre satisfacţia noastră, echipa **Steaua**, confirmînd poziţia sa de lideră a campionatului republican de rugbi, şi-a adjudecat victoria cu scorul final 19-17 (9-9) în această a 18-a confruntare disputată foarte strîns, sub competenta autoritate a galezului John Winston. Pentru a ilustra suspansul permanent al evoluţiei jocului şi pentru a simplifica filmul acestui emoţionant meci, vom transcrie pur şi simplu o suită de cifre care indică etapele scorului. Iată deci **Steaua — Selecţionata Armatei Franceze:** 3-0; 3-6; 6-6; 6-9; 9-9 ; 12-9 ; 12-13 ; 16-13 ; 19-13 şi în sfîrşit 19-17.

Este de semnalat faptul că, în ciuda victoriei meritate şi a faptului că Steaua cîştiga mai toate aruncările la tuşe, prin aportul remarcabil al jucătorului Gaian, angrenajul deschiderii (Suciu—Alexandru) a funcţionat dezordonat şi îngrijorător, iar trîsferturile au practicat o fantezie debusolată. Dealtfel, **Steaua** a marcat majoritatea punctelor din loviturl de picior şi numai un singur eseu, cel al lui Fuicu, la care a colaborat decisiv talonerul Munteanu, faţă de cele trei eseuri marcate de militarii francezi, ultimul dintre ele fiind debordant şi pe toată întinderea terenului. De bună seamă că noului antrenor al **Stelei**, Theodor Rădulescu, cel care este, dealtfel, şi secundul la conducerea naţionalei, îi incumbă grave ameliorări în viitorul acestei formaţii frunţaşe.

Îndreptîndu-ne acum privirile către o altă tradiţională competiţie europeană, de o amploare binecunoscută, ne vom referi la **Turneul celor cinci naţiuni**, a cărui ultimă etapă, decisivă pentru clasament, s-a desfăşurat simbătă 19 martie a.c. Prin victoria de la Paris a Franţei asupra Ţării Galilor cu 19-9 (6-6) şi cea de la Dublin a Irlandei asupra Angliei cu 25-15 (10-12), Franţa şi Irlanda, cumulînd fiecare cîte 6 puncte, devin cîştigătoare ex-aequo ale importantei competiţii, deşi esaverajul general al Franţei (73-61) este superior celui al Irlandei (71-67).

Avînd în vedere victoria României asupra Franţei (16-6) în cadrul actualului campionat european F.I.R.A., triumful recent al Franţei în turneul celor cinci naţiuni confirmă şi consolidează, pare-se, o tradiţie plăcută nouă.

TUDOR GEORGE

Omul care joacă

Sub fiorul crivăţului

Curios, dar în acelaşi timp interesant, echipele noastre au un nivel de joc mai scăzut la începutul returului, după lunga pregătire a iernii, decît atunci cînd începe un nou campionat şi cînd vacanţa ca şi pregătirea propriu-zisă sînt mult mai scurte. Amintindu-mi o posibilă statistică în acest sens, sînt tentat să afirm acest lucru apelînd la cronicile scrise la partidele de început ale ultimilor ani. Ele certifică că în primele etape de debut ale competiţiei, din vară, sînt mai multe partide bune, calitativ şi chiar ca ritm, în ciuda căldurii, decît în timpurile de mijit ale ghioceilor. Se poate spune că atunci cînd începe la noi partea a doua a campionatului, după iernat, deşi foarte bine pregătite fizic sau aproape egal — pentru că e mai la îndemîna oricui de lucrat cu echipele în acest timp ce presupune şi cere mai mult volum fizic şi, chipurile, mai puţină calitate şi cantitate tehnico-tactică — ciocnirile au echilibrul impetuozităţii, dar nu şi frumuseţea desenelor de joc din mijlocul primăverii sau de la începutul lui august.

Cei care meditîm cu grijă asupra momentelor fotbalului nostru trebuie să ne zbatem şi mai mult imaginaţia pentru a găsi soluţii mai bune de program şi de adaptare a acestuia la cel internaţional, precum şi de găsire a unor mijloace de antrenament tehnico-tactice ce pot estompa direcţia şi fiorurile vinovate ale crivăţului sau ale austrului. În ultimul timp sînt încercări în acest sens, este şi meritul lui Mircea Lucescu, pe care l-am „înţepat" şi... sigur că o să mă mai refer la el, avînd şi destule idei. Altfel n-ar fi competiţie. Nu în folosul vreunuia din noi, cum îi mai aud pe unii că se descoperă salvatori de necazuri, ci tocmai pentru binele fotbalului ce se îmbogăţeşte şi astfel. Fără comentarii, luări de poziţie şi atitudini pro şi contra, „liniştea" aparentă n-aduce a bine niciînd.

Dar priviţi, în sprijinul ideii de început, desenul cifric al scorurilor unei etape : 1—0, 1—1, 2—1, 2—0 şi... un singur 2—2 ; ce ne duce spre cifra 4 ca adunare, nici o echipă nemarcînd 3 goluri, fapt mai rar la noi.

Ne „italienizăm", oare, tocmai pregătindu-ne pentru a le da o replică pe măsură la 16 aprilie ?... N-ar fi rău. Ascultînd pe viu „minutul cu minut", Cristian Ţopescu a remarcat că partida Sportul — F. C. Argeş (redată succint pe micul ecran) a avut un „ritm infernal", avînd încredere pe bună dreptate în mulţi ani şi de fotbal comentaţi de Ion Ghiţulescu. Or, e prea puţin (la Slatina, Rm. Vîlcea şi Ploieşti întîlnirile fiind ceva mai interesante) pentru 9 jocuri ce sînt menite să aducă şi panică.

Totuşi, şocul Argeşului merită apreciat. A condus cu 2—0, avea parcă meciul în mînă, putea şi pierde prin penaltyul discutabil ce era să-l primească şi încărca posibila conştiinţă a arbitrilor, dar era păcat. Echipa lui Dobrin are viteză de contraatac. Paradoxal la prima vedere, maestrul improvizaţiei pe spaţiu restrîns, dar şi autor al unor pase de excepţie ca jucător, realizează acum cu echipa pe care o conduce ca antrenor o viteză de joc şi o rezistenţă la ritm ridicat ce nu a putut-o imprima distribuţiilor în care a apărut cu rol principal la Piteşti. Poate şi pentru că exista El, şi era „gustat" altfel. Iar gustul poate fi şi înşelător, fără a ne mai gîndi şi la competenţa degustătorilor.

Incontestabil, în orice jucător de fotbal există şi un pic de egoism, firesc la orice participant într-un act de creaţie, ce devine periculos, cînd îi amploare şi la îndemnul şi cu „ajutorul" uneori inconştient al multora. Dacă el devine altruism prin ajutorul societăţii în care se naşte, este şi spre binele el. Cu cît mai repede, cu atît mai bine. În conjuncturile trăibile şi în fotbal e din ce în ce mai dificil de stabilit cine face primul pas. Individul-personaj sau societatea în sine, prin el, şi după aceea purtînd-i cît ea. Este o temă deschisă, supusă mereu meditaţiei şi abordabilă oricînd. Şi pentru ea, istoria, prin verdictele ei, scrie necruţător...

CORNEL DINU

Onorată instanță a moralei

În sistemul de recuperare a sticlelor: o mai bună organizare, un control mai sever

Să nu așteptăm ca uleiul să iasă la suprafață

Relativ puțini dintre noi, după ce am golit una din sticlele în care am cumpărat ulei, vin, bere, cico, lapte etc., și ne ducem la alimentara pentru a primi, în schimb, garanția de 2 lei, cunoaștem cu exactitate organizarea, amploarea și eficiența economică a sistemului de recuperare a ambalajelor. Foarte mulți dintre noi, din păcate nu toți, știm ce responsabilitate cetățenească implică această operație, de recuperare, doar la prima vedere fără urmări asupra noastră a tuturor. Dar, ceea ce e mai grav, unii dintre noi știm teoretic cum trebuie să procedăm dar, din comoditate, nepăsare, lipsă de educație și o „șmecherie" rudimentară și prost înțeleasă, la adăpostul gestului mărunt și anonim, procedăm altfel decît ar trebui.

De ce am pornit la această anchetă? Pentru că nu o dată ni s-a întîmplat să cumpărăm din magazinele alimentare sticle cu apă minerală, bere, vin sau alt conținut și să constatăm că nu se pot consuma băuturile dinăuntru din cauza gustului sau mirosului de ulei rînced sau a altor impurități. Am avut ghinion, am pierdut cîțiva lei, ne spunem și desfacem altă sticlă. E neplăcut, dar nu e o nenorocire. Undeva pe filiera recuperare, spălare, ambalare s-a strecurat o neglijență. Ni se întîmplă din ce în ce mai des să tragem asemenea „lozuri neciștigătoare". De fapt, motivul principal care ne-a hotărît să punem în discuție cît mai grabnic cele constatate, mergînd pe drumul parcurs de ambalaje, sînt accidentele grave, tragice uneori, cauzate de neglijența și nepăsarea noastră.

Tatăl a murit. Mama și fiica luptă de 16 zile să supraviețuiască

Spitalul de urgență, Secția de terapie intensivă. Privim prin geamul care desparte biroul în care discutăm cu doctorul Eugen Subțirică de salonul de reanimare. O familie, tată, mamă, fiică, la rîndul ei soție și mamă, intoxicată cu tetraetil de plumb, ingerat odată cu o plăcintă făcută în casă. Tatăl a murit. Mama și fiica se luptă de 16 zile să supraviețuiască. Ce nume se ascunde în spatele acestei nenorociri? Cine și cum a extras această substanță extrem de periculoasă din industrie? Cum a manipulat-o de a ajuns printr-o sticlă murdară (tetraetilul de plumb este lichid și n-ar fi putut ajunge prin făină sau zahăr) în plăcinta acestei nefericite familii. O sticlă de ulei, de esență aromată? O anchetă urmează să limpezească acest lucru în măsura în care există un fir care nu s-a rupt pe drumul anonim al unei sticle. Dr. Eugen Subțirică: „Numai în anul 1982 am tratat aproximativ 70 de cazuri de accidente cu toxice. Unele din ele au fost mortale. S-au găsit urme de substanțe toxice în sticlele de pepsi, cico, bere, ulei și apă minerală. Unele din accidente provin din manipularea necorespunzătoare a unor substanțe care se găsesc chiar în comerț. Altele ca urmare a sustragerii din industrie a anumitor substanțe toxice care, fie din neglijență, fie din necunoaștere, au dus la accidente. Să enumerăm insecticidele organofosforice și organoclorurate, tetraetilul de plumb, soda caustică, apa tare, lichidul pentru acumulatori de mașină, acidul acetic (se întrebuințează la fabricarea oțetului), tetraclorura de carbon (solvent care se întrebuințează la curățatul petelor de grăsime de pe îmbrăcăminte). Antigelul, alcoolul metilic. Efectul intoxicației este de multe ori fatal. În alte cazuri este invalidizant: insuficiență hepatică sau renală, blocaj renal etc. Întotdeauna, cînd bolnavul este recuperabil, cer un tratament îndelungat și costisitor. Pentru unele din substanțele enumerate nu există antidot, șansa de supraviețuire a bolnavului fiind numai intoxicația cu o doză sub cea critică. Manipularea acestor substanțe de către particulari este periculoasă prin ea însăși, atît pentru ei cît și pentru cei din jur. Dacă aceste substanțe sînt manipulate în sticle care ajung nespălate în circuitul alimentar, pentru întreaga societate. Evident, sticlele în care a ajuns într-un fel sau altul o substanță toxică trebuie distruse. Uneori, și spălarea lor poate fi periculoasă. Măsurile se impun de la sine. Limitarea substanțelor toxice care se găsesc în comerț prin apariția unor cooperative specializate de prestări servicii. Ambalarea acestor substanțe în recipienți de plastic sau de o formă care să împiedice recircularea lor. Controlul sever al manipulării și scoaterii lor din incinta întreprinderilor unde se folosesc în scopuri industriale. Bineînțeles educația cetățenească la care trebuie să participe toți factorii".

Copilul cu mai multe moașe

Întreprinderea pentru comerțul cu ridicata a produselor alimentare, I.C.R.A. București, tovarășul Mircea Belu, directorul întreprinderii: „Conform decretului 146/1980, preluarea ambalajelor — sticle, navete, conteinere — revine întreprinderii noastre. De la fosta Întreprindere pentru colectarea și valorificarea ambalajelor, I.C.V.A., am moștenit niște terenuri virane, fără amenajări, numite depozite, și 22 milioane de sticle murdare pe care în primul an de activitate a trebuit să le spălăm. Pentru a ne da seama de activitatea întreprinderii să spunem că într-un an manipulăm ambalaje în valoare de 1 miliard lei. Rulajul este deosebit de mare. Numai în ianuarie am recuperat aproape 12 milioane de recipienți. În anul care a trecut am recuperat de la I.C.L. Alimentara, centre de achiziții, școli și licee 166 milioane de sticle. Considerăm că actuala organizare este mult mai inspirată, cu condiția ca fiecare să-și facă datoria așa cum prevede legiuitorul. S-au înlăturat transporturile și manipulările inutile prin înlăturarea depozitelor intermediare. Prin sistemul de transport plin-plin, în doi ani, de cînd funcționăm, am redus distanța de transport cu 1 400 000 kilometri. E ușor de calculat ce economii de carburant s-a realizat, pentru a nu mai vorbi despre uzura mașinilor și manopera rezultată din manipularea ambalajelor. Unde nu merge treaba așa cum trebuie? Cei care colectează sticlele au obligația să le achiziționeze în stare curată și să le sorteze după tipodimensiuni, culoare, destinație. Cînd cineva vede un lot de sticle neridicate se gîndește imediat: iarăși I.C.R.A. nu le-a ridicat la timp. În realitate ele sînt murdare și nesortate. De multe ori se fac presiuni asupra noastră. Unii șefi de magazine alimentare sau restaurante nu mai primesc marfă dacă nu le ridicăm sticlele goale, așa murdare și nesortate. În loc să le transportăm la beneficiari sau în vagoane, sîntem nevoiți să le ducem în depozite și să le spălăm și să le sortăm noi. E suficient un precedent. Restaurantele nu spală sticlele și nu scot dopurile. Legiuitorul prevede ca navetele să fie reparate de I.C.R.A., magazine și restaurante și de către unitățile din industrie. În realitate, navetele nu sînt reparate decît de noi. Toți motivează lipsa unor echipe. Nici nouă nu ne-a dat nimeni echipele care repară, navete. Ni le-am format singuri. Navetele frînează circuitul alert al sticlelor. Trebuie făcut un apel către populație să spele sticlele în mod corespunzător. Trebuie controlată activitatea celor care preiau și sortează sticlele primite de la populație. Mai sînt și acei intermediari care umblă cu sacul și cu căruța și cumpără sticle murdare cu un leu. Le spală și ei cît să meargă la vreme de seară. Șeful de centru de achiziții primește 25—30 de lei și închide ochii. Cine are timp și posibilitate de a lua sticlă cu sticlă, cînd alături îl așteaptă mașina, și să le verifice. Pe asta se și contează. Și se mai contează pe nevoia de sticle. Este o problemă de conștiință, de felul cum înțelege fiecare să-și facă datoria. Ar trebui la acest nivel un control mai atent urmat de cuvenitele sancțiuni disciplinare. În încheiere, aș îndrăzni să fac o propunere. Cu eforturi, într-o sticlă intră multă energie, industriq completează permanent fondul de sticle pentru a înlocui pierderile care se produc în procesul tehnologic, la transport și manipulare. Toți vor sticle noi. Dacă prețul sticlelor din industrie ar fi ceva mai mare, furnizorii ar fi mai interesați să preia navetele de la noi. Afară de asta, recuperăm 72 de tipodimensiuni de ambalaje sticloase. E mult. Avem dorința de a recupera un număr atît de variat de sticle dar nu găsim posibilitatea să sortăm sticlele pe culori".

Sistemul de spălare este automat. Cu excepția controlului

Sediul Centralei pentru industrializarea semințelor oleaginoase se află în incinta Fabricii de ulei „Muntenia". Înainte de a asista pe viu la felul cum se spală sticlele în care urmează să fie îmbuteliat uleiul, ne aflăm pentru cîteva lămuriri în biroul tovarășului Dionisie Marton, directorul tehnic al centralei. „Centrala coordonează activitatea a 15 fabrici de ulei. De 30 de ani de cînd lucrez în acest sector nu au fost probleme cu calitatea uleiului. Reclamațiile pe care le-am primit nu au altă explicație decît spălarea necorespunzătoare a unor sticle. Sticlele de ulei ar trebui să fie albe. Nu mai sînt deoarece sortarea la un anumit nivel nu se mai face pe culori și pentru că numărul sticlelor colorate tip Europeo s-a mărit prin importul de bere sau alte substanțe. Transportul sticlelor se face în box paleți. Nu vezi ce sticle primești decît în momentul în care îi desfaci. Sticlele foarte murdare, care conțin ulei polimerizat (ulei întărît, n.n.) le trecem și de două ori prin mașină și tot nu putem rezolva spălarea lor decît manual. Încercarea noastră de a primi de la comerț doar sticle albe nu a dat rezultate".

Împreună cu tovarășul Andrei Gherman, inginerul șef al Fabricii de ulei „Muntenia", intrăm în secția de îmbuteliere a sticlelor. Aici, la mașina „De Trèz" se spală sticlele de un Htru. Capacitatea mașinii: 2 500 sticle pe oră. De curiozitate, verificăm și noi starea de curățenie a sticlelor, modul lor de sortare. Sticle de diferite culori și chiar de forme diferite. Unele sticle sînt murdare. La cîteva din sticle facem un semn, iar după circa 8 minute le așteptăm la ieșirea din mașina de spălat. Sînt curate. Cu siguranță că cele care au ieșit din mașină murdare și a fost necesar să fie introduse la spălat a doua oară au fost și mai murdare. Dacă și a doua oară mașina nu reușește să le dea de capăt ele sînt dirijate la spălatul manual. I.C.R.A. are detașată în unitate o echipă de muncitori care le spală manual. „Mașina este la nivelul mondial actual. Cu asemenea mașini se spală sticlele în toate țările. Să notăm doar o reducere a normelor de consum la soda calcinată, care intră în compoziția apei de spălat". Probabil, și la temperatura apei s-a încercat o economie, ne gîndim. La ieșirea din mașina de spălat un grup de muncitoare fac recepția vizuală a sticlelor, care trec prin fața unui ecran luminos. O treabă migăloasă și care cere atenție continuă pe toată durata programului. O întoarcere

Ei bine, nu sînt copilării

La 10 februarie a.c. s-a prezentat la redacție Eugen Vasilache, contabil șef la C.A.P. Arsura, județul Vaslui, cu un memoriu de 21 de pagini dactilografiate foarte strîns. Sesiza neregului în cadrul unității, abuzuri și ilegalități ale președintelui cooperativei, Grigore Diaconu, care, datorită unor sprijinitori de la județ, și-ar ascunde adevărata față și — după alte multe șicane — ar pregăti destituirea contabilului șef care a îndrăznit să se opună arbitrariului întronat de dînsul, adică de președintele Grigore Diaconu în persoană.

O privire de la județ

Marți, 22 februarie, Vaslui, ora 7 și 50 de minute. Președintele consiliului județean al agriculturii, Ioan Smîtd, pare să fi înțeles despre ce este vorba, încă de cînd am pronunțat numele comunei. „Arsura?" După care interlocutorul se oprește. Se scurg așa 58 de secunde dilatate, rotunde parcă la fel ca acești ochi ficși. Apoi auzim, ascultăm și notăm: „Nu știu dacă e bine să vă spun cine este persoana care v-a scris. A scris și la noi. Autorul scrisorilor, acest Vasilache — dealtfel nu este la post după cîte știu — acest om se intitulează o persoană care să meargă și să spuie ce vrea. Am cercetat. Unele se confirmă, dar le punem și pe seama lui, că n-a adus contribuții personale la C.A.P. Cercetările arată că reclamă de cînd s-a certat cu președintele, că președintele i-a dărîmat astă vară un solar. La un control s-a văzut că soția președintelui nu prezenta acte complete de vechime. Cine trebuia să descopere? Contabilul șef! Bineînțeles că și președintele, dar contabilul șef lucrează cu actele astea. Ei i s-a reținut ce primise în plus. Dar, atunci s-a supărat președintele. Niște copilării! Eu așa le-am calificat. Ce mai reclamă ei? Da. Cooperativa are producția globală realizată an de an. În ultimii ani au și depășit-o. Datorită acestui lucru, comuna a fost premiată. Vasilache spunea că, pentru a fi lăudați, președintele C.A.P. și primarul ar fi raportat cifre umflate. Închipuiți-vă! Dacă poate să creadă cineva una ca asta!? Ce mai spunea? S-au găsit, e adevărat, în 1982, cu ocazia dezinfectării magaziei, 70 de tone de grîu netrecute în nici un act. Președintele ar fi putut să-l vîndă noaptea, dacă era necinstit. Dar el, cînd s-a constatat plusul, l-a trimis la stat. Că 70 de tone nu erau în acte e treaba contabilului șef și a magazinerului. El dă vina pe președinte. Sigur, și noi zicem: bă, nu trebuia să fie; da' e treaba celor cu gestiune. Că a tinut acolo un merceolog incorect! Închipuiți-vă, ne ocupăm de merceologi :?! N-am găsit afinități ale președintelui pentru acest individ. Că președintele are mult acasă? E un om harnic. Și să vă mai spun ceva: e și foarte zgîrcit. Am tipat la el. Că a împrumutat sau a furat motorină? Dracu știe! O fi! Că s-a plimbat în interes personal, s-o fi plimbat, dracu știe, că-i chemăm și noi la comandamente peste comandamente. Este drept că președintele are o fire prea încrezută. Dar rezultatele cooperativei se datoresc nu contabilului șef, ci președintelui. Pe contabilul șef nu l-am găsit nici o dată în flăcările muncii. Președintele este arogant, e drept, asta-i firea lui, aruncă vorbe necontrolate. Dar oamenii țin la el și-l ascultă. A încasat bani de la personalul TESA cînd li s-a dat garanția de plan, o dată, de zece ori, dracu știe, dar s-a confirmat. În 1981 a strîns o mie și ceva de lei. Dar nu Diaconu a strîns altul din dispoziția lui. Președintele a recunoscut. Dar nu el a strîns banii. Și să știți că au dat de bună voie. Nu toți. Vasilache n-a dat. El făcea parte dintr-o gașcă așa de unu singur. Președintele se bîlbîia cînd l-am întrebat. Am țipat la el să-i dea înapoi. Pentru nimicurile astea, eu așa le zic, n i m i c u r i, l-am chemat aici și l-am criticat. Copilării, repet, eu așa le consider pe toate, și cu asta am terminat".

Ce spune președintele C.A.P.-ului

Ajungem, peste cîteva ore, la Arsura, împreună cu tovarășul Alec Bujoreanu, vicepreședinte al U.J.C.A.P. Vaslui, Grigore Diaconu ne spune: „Este adevărat că am reținut niște bani de la niște oameni, parcă prin 1981, la plata unor drepturi. Am zis să dea niște bani, să facem o masă. A fost vreme rea și n-am mai făcut. Le-am restituit banii.

Am luat 1 000 litri de motorină de la S.M.A. în vara lui 1982, că n-aveam la C.A.P. Am plătit-o. Astea-s problemele esențiale. Restul — tot felul de mărunțale. Că zic, că înjur. Dar nuuu înjur! Da' ce, mai reclamă altu'?

În actele soției mele nu există nici un fals. Rude n-am, nu-s eu rudă cu nimeni. Economistul de fermă Viorel Șelaru nu mi-e rudă și a plecat prin transfer în interesul serviciului, fără să lase lucrări neterminate. N-am raportat eu fals nimic niciodată. Nu există decît un singur carnet de foi de parcurs și stă la contabilitate, nu mai există alt carnet, cum să mai existe?! Vasilache, ista, pleca fără să-mi spună unde se duce. L-am pus absent. N-o vrut să i se rețină zilele. De aceea n-o luat retribuția, că nu s-o mai trecut pe statele de plată. Mi-i scîrbă!"

Ce arată oamenii

Vasile G. Bedreag, șeful fermei Fundătura: „Eu, ca șef de fermă, mă ocup și de contractele de carne ale oamenilor din Fundătura, din gospodăriile proprii. Dar primarul zice una, președintele C.A.P. zice alta. Ride de noi că facem contracte. Anul trecut, satul a dat 22 de capete bovine tineret la contracte, anul ăsta sînt 5. De primar, acuma vă spun, că asta n-am spus niciodată, vorbește urît de față cu oamenii, îi zice ciritoi, are ce are cu el. Pe tovarășul Diaconu nu-l doare că se pierde dintr-al C.A.P.-ului. A lăsat, parcă în dușmănie, să se depreciere 30 de tone de paie. M-a trimis la prășit 5 zile, cu 35-40 de oameni, la Complexul de îngrășare a berbecuților Rișești, apoi n-a vrut să ne plătească. În iulie am reclamat. Abia în septembrie-octombrie ne-a plătit. Am cerut, anul trecut, să se dea și la noi reținerea de 20 la sută garanție de producție pentru 1981. Toate comunele din jur o primiseră, numai noi nu. Pînă la urmă a dat la toată lumea, dar mie nu, că așa dăduse dispoziție celor care plăteau, mi-au dat în ultimele zile ale anului. Mi-a spus în față: „Măi, voi care mă reclamați n-aveți dreptul!" De muncit muncesc cu toată brigada mai mult ca alții. Asta mi-e răsplata cînd mă întorc acasă la cei cinci copii. Nu dă sporul de vechime legal fermierilor, că nu vrea el. Noi fermierii, avem dreptul la o indemnizație de 230 de lei lunar. Nu o primim că nu vrea el. Dar el la indemnizația lui, lună de lună. Mie, de 11 ani nu vrea să-mi dea concediu și nici bani nu-mi dă pentru ei, deși este un drept legal, dar nu vrea dînsul. Ședințele de consiliu le ține cînd vrea, nu lunar. În consiliu el dirijează, cine nu e de acord cu el pățește ca Dumitru Valeriu, casierul, și magazinerul Petru Pricop pe care i-a dat afară de necaz că au spus adevărul despre reținerile acelea ilegale. V-am spus cum se poartă cu mine, că-s brigadier la Fundătura. Dar la Arsura este brigadier Petru Șelaru care este văr cu soția lui Grigore Diaconu. Fostul economist Viorel Șelaru este fiul acestuia. El, la Arsura, președintele dă tot ce trebuie, aici dă toate îngrășămintele. Planul de producție nu ține seama de diferențele de teren, de fertilitate, planul e la fel în toate fermele, iar la Arsura pămîntul e mult mai bun. Și atunci sigur că Petru Șelaru ia premii. În 1978 a luat 9 000 iar eu nici un leu, după socotelile astea aranjate așa. Pînă și paznicul de la sediul a luat 500 de lei. **Gabriel Ghereu, inginer șef:** „Nu pot vorbi în prezența președintelui Grigore Diaconu. Vă rog să mă înțelegeți. Sînt de 4 ani aici. Nimeni n-a rezistat atît, pînă acum. Eu am rezistat că n-am reclamat nimic și nu l-am supărat pe președinte. De parcul auto eu răspund, dar la ARO nu vizez eu foile de parcurs, că doar președintele le vizează și am înțeles că acolo nu trebuie să mă amestec și nu m-am amestecat. De ce nu zic nimic? Pentru că am copii... Mănînc o pîine dar e amară. Într-o adunare generală am cerut și eu să mi se aprobe să primesc valoarea normelor reținute (20 la sută) în anul anterior. S-a aprobat, dar președintele a modificat procesul-verbal și nu mi-a dat. În ședință, pe față nu spusese nimic." **Toader Munteanu, primarul comunei Arsura:** „Diaconu e nervos și cam pățimaș. Cu inginera zootehnistă a greșit că a insultat-o. I-am spus că a greșit. Altceva: a tăiat niște lemne la banzic, dar a plătit la control. Și el și ceilalți au plătit la control. Diaconu cu asta greșește că e cam dur și cam pățimaș și oamenii nu l-au prea înghițit." **Ionel Dumitru, contabil șef la C.A.P.** (fără decizie încă, doar Eugen Vasilache a primit decizie de scoatere din această funcție): „Eu ajunsesem translator între contabilul șef și președinte, că tovarășul Diaconu nu vorbea cu Eugen. Se ducea să-i semneze un act și se întorcea cu spatele, nu-i semna. Mă trimitea Eugen pe mine și mă întreba președintele de ce nu vine contabilul șef. Așa a făcut și cu statele de plată. Oamenii au luat, din cauza asta, retribuția pe iulie și august abia în septembrie. O dată zisese să se ducă a doua zi Eugen la Huși cu o treabă a cooperativei. S-a dus. Dar, în ziua aceea, l-a trecut absent în condică, s-a făcut că nu știe unde e. Viorel Șelaru a avut numai aprobarea

a privirii și sticla a trecut mai departe. Probabilitatea ca o sticlă să intre la îmbuteliat murdară este mică, dar există. O celulă fotoelectrică, montată la capătul benzii, care ar scoate automat din circuit sticlele necorepunzătoare credem că ar rezolva problema. S-ar automatiza întregul proces de spălare iar probabilitatea că în comerț să pătrundă sticle murdare ar fi exclusă. Îl întrebăm pe inginerul șef care este gradul de spălare pe care poate să-l asigure mașina. A avut cineva curiozitatea să treacă prin mașină sticle care au conținut produse toxice și să vadă starea în care ies după procesul de spălare? Nu. Asemenea experiențe nu se știe să se fi făcut. Poate ar fi indicat să se facă o asemenea experiență la care să participe Sanepidul.

Euro, Novisima și alte cîteva

Centrala berii, spirtului, amidonului și apelor minerale : Anton Dimitriu, sectorul de ambalaje : „Avem nevoie de sticle colorate, tip Euro sau Novisima. Pentru bere în mod obligatoriu pentru că lumina ar deteriora calitățile produsului. Anumite ape minerale au și ele nevoie de această protecție. Cu toate acestea, apa minerală se îmbuteliază și în sticle albe. Noi deținem ponderea sticlelor din comerț. Manipulăm în fiecare an aproape două miliarde sticle. Numai la Fabrica de bere Rahova se îmbuteliază 500 000 sticle pe zi. Avem 4 mașini de spălat, cu o capacitate de 14—16 mii sticle pe oră. De curînd a intrat în funcțiune o nouă linie, dotată cu o mașină din import. Pentru a da linia la capacitatea proiectată, furnizorul străin a cerut să fie spălate sticle noi, din industrie. Probabil, cel care a proiectat mașina a gîndit-o pentru a spăla sticle care pot avea cel mult impurități provenite de la același produs".

Ca o curiozitate, nedorită bineînțeles, avem ocazia să vedem aici o sticlă care a suscitat discuții, mirări, telexuri, ședințe. Sticla este fabricată la Întreprinderea de sticlă Tîrnăveni. Este de tip Novisima, adică are aceeași formă ca o sticlă de apă minerală, iar pe ea sînt scrijelite cuvintele : Lindavet T—15, produs toxic și un cap de mort. Ei bine, această sticlă a apărut pe piață plină cu apă minerală. Trecută prin cîte mîini? Un cetățean oarecare a dus-o la Alimentara. Ea a fost primită, dusă la o fabrică de îmbuteliere, umplută, reintrată în comerț. A parcurs toată filiera fără ca cineva s-o observe. Că această sticlă care conținea un produs toxic ar fi trebuit să aibă o formă care să facă imposibil acest drum nici nu intră în discuție. Apariția acestei sticle în comerț conținînd un lichid comestibil demonstrează, cu toată inscripția aplicată pe ea, că o sticlă murdară sau în care a fost un produs toxic are șanse mari să ajungă pe mesele noastre, că procesul de recuperare, spălare și îmbuteliere este insuficient controlat, că portițe prin care se strecoară neglijența sînt încă nepermis de multe.

OPREA GEORGESCU ■

Apartamente cu geometrie variabilă

Una e să-ți cumperi un costum de haine și alta să-ți iei o casă. În prima ipostază, probele se desfășoară în prezența vînzătorului iar ajustările ce se impun intră pe mîna croitorului și clientul pleacă mulțumit ori renunță schimbînd magazinul, dacă nu poate fi convins că este cel mai bine om îmbrăcat din oraș. Cu casele totul se petrece altfel. Mai întîi contactezi, avînd o viziune generală asupra apartamentului pe care-l vei locui și numai dacă ești cît de cît priceput pe hîrtie în dimensiuni reale, în spații reușești să transformi planurile așternute și volume. Proba unui apartament nu are nimic comun cu cea a unui costum de haine. Tocmai de aceea am ales aceste exemple, pentru a scoate în evidență ingeniozitatea (sau spiritul de prevedere) al cetățeanului **Mihai Chirițescu** care, după ce a intrat în posesia apartamentului său din **Bd. Păcii nr. 170 A, sc. B, et. 8, bl. H** s-a apucat să-l măsoare, procedînd ca și cum și-ar fi cumpărat nu o casă ci un costum de haine, riscînd, astfel, o mare surpriză : **spațiul respectiv era cu 3 metri pătrați mai mic!** Îl strîngea, cum s-ar, spune, pe la subțiori... Drept urmare și întrucît era vorba de două camere plus dependințele aferente, cei 3 mp în minus căpătînd alte dimensiuni, **el s-a adresat „vînzătorului"**, adică I.C.V.L.-ului București, care — **prin adresa nr. 5296 din 21 iunie 1980 îi face cunoscut că procedîndu-se la „măsurători directe" s-a constatat o diferență, în minus, de 0,33 mp, provenită din executarea unor pereți despărțitori din BCA** — fișii de grosime mai mare decît în proiect (15 cm în loc de 12,5 cm). Nerenunțînd la propriile sale măsurători, tovarășul Mihai Chirițescu continuă să se plîngă, drept care se procedează la noi investigații soldate cu **o nouă adresă din partea Centralei construcții montaj București, sub nr. 1094 din 2 iunie 1981,** în care se afirmă că **„în urma măsurătorilor efectuate de delegații CCMB" s-a constatat „o diferență în minus de 1 mp suprafață utilă, din care 0,75 mp suprafață locuibilă.** „Cauzele? Cea a fișiilor deja citate dar și a „îngroșării tencuielii de către executanți". I se anunță proprietarului că s-a decis restituirea „de către I.C.V.L. a contravalorii sumei corespunzătoare".

Dar nici cu această soluție tovarășul Chirițescu nu se declară de acord și se plînge în continuare obținînd un nou control ; „la fața locului", și **o nouă adresă, a Direcției generale pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe sociale culturale și administrație locală, cu nr. 1614 din 9 septembrie 1981,** din care află că **„După recalcularea suprafețelor comisia a constatat că apartamentul are o suprafață utilă mai mică cu 1,53 mp față de suprafața specificată în fișa tehnică a contractului de vînzare-cumpărare"** și că **„așa cum vi s-a comunicat de către I.C.V.L. și pentru care vi s-a achitat diferența respectivă".**

Aviînd în vedere ritmul „recalculărilor la fața locului" ar fi de așteptat ca să se ajungă la concluzia unanimă că, într-adevăr, apartamentul tovarășului Chirițescu Mihai este cu 3 mp mai mic. Dar omul nu a mai avut răbdare și nici nervi. S-a adresat redacției. La rîndul nostru ne-am adresat celor în drept, de la C.P.M.B. unde am fost primiți cu solicitudine, mai ales că situația apartamentului din Bd. Păcii era bine cunoscută acestui for. Ni s-au dat explicații. **Ni s-au prezentat acte. Unul dintre ele era o notă care informa conducerea C.P.M.B. despre măsurătorile efectuate. Dar acestea se opreau la varianța : 1 mp mai puțin. Nu 1,53 mp.** Proprietarul urma să primească **1 756 lei** ca diferență pentru decalajul de confort pe care-l sesizase. Numai că **această sumă a fost virată spre titularul ei de-abia la 11 martie 1983 (?!), adică după intervențiile revistei și demersurile proprietarului.** De reținut că la 9 septembrie 1981 tovarășul Chirițescu Mihai fusese înștiințat că... **și-a primit diferența respectivă.**

Sîntem de părere că, în acest caz, au fost nesocotite mai multe principii a căror ignorare nu poate duce decît la deteriorarea unor raporturi între unele instituții publice și cetățeni. Astfel, chiar cînd I.C.V.L.-ul este acela care încheie, prin cei care-l reprezintă, un contract, el se leagă, la fel ca oricare dintre noi, dacă nu și mai mult, la respectarea clauzelor. Un metru sau 3 metri pătrați în minus într-un apartament înseamnă tocmai o ignorare a unor condiții date, înscrise și acceptate. Ceea ce omul a plătit, trebuie să primească! **Faptul că zidurile interioare au ajuns cu 7 cm mai groase poate constitui o explicație dar nu o scuză pe care beneficiarul s-o accepte în mod obligatoriu.** Același „amănunt" ar trebui, dimpotrivă, să constituie un obiect de analiză a muncii celor de la întreprinderea de prefabricate, a grupurilor care execută lucrări de finisaj (vezi alt motiv invocat : tencuielile!) și nu un subiect de șicanare a proprietarului. Ca să nu mai spunem că dezinformarea, indiferent de nivelul la care se produce, nu poate fi decît o rugină a oricărei munci de calitate. Din cazul expus a reieșit cu claritate că informațiile reale nu au ajuns la forurile de conducere ale C.P.M.B.-ului în starea lor pură... Cît despre faptul, insinuat și insinuant, precum că tovarășul Chirițescu Mihai dorește, nici mai mult nici mai puțin, un alt apartament și într-un alt cartier, nu credem că poate fi acceptat atîta vreme cît omul nu a primit ceea ce a contractat și plătit. Și pentru a completa cele afirmate, să mai adăugăm că, la același bloc H, de pe bd. Păcii nr. 170 A, dat în folosință în 1980, au rămas lucrări neefectuate în valoare de cca. 1 milion de lei, situație cunoscută tovarășilor de la Grupul de șantiere nr. 7, care a preluat sarcinile grupului nr. 6 desființat. Dar fără a le rezolva.

EMANUEL VALERIU ■

A dispărut un Icar

Cine a trecut în aceste zile de început de primăvară prin Parcul Herăstrău, pe lîngă locul de joacă pentru copii, vizavi de prima șosea a Bucureștiului, a putut să asiste la un spectacol puțin obișnuit. Avionul bimotor al Companiei TAROM, scos la „pensie" cu ani buni în urmă, după ce își încheiase în chip strălucit cariera zburînd milioane și milioane de kilometri pe meridianele de azur ale lumii și care, așa bătrîn cum era, izbutea încă să satisfacă curiozitatea unor întregi generații de fetițe și băieți care puteau aici vedea îndeaproape și chiar pipăi un avion adevărat, și-a sfîrșit definitiv existența...

L-au privit îndelung și cu nostalgie puștii ce-l admiraseră pînă mai ieri. Zăcea căzut pe-o aripă, cu roata din stînga dezumflată, ca un Icar înfrînt de furtună, și cîțiva meșteri mai îl dezmembrau de zor, parcă nepărîndu-le rău de tabla-i argintie de aluminiu și de elicele lui maronii ce străbătuseră cîndva, vuind văzduhul...

Într-o singură noapte pasărea metalică a dispărut apoi cu desăvîrșire, spre părerea de rău, sinceră, a tuturor acelora, mai tineri sau mai virstnici, care se obișnuiseră cu prezența lui instructivă în acest spațiu al Capitalei.

De la Direcția Domeniului Public, telefonic, ne-a sosit spre confirmare vestea. Epava avionului din Parcul Herăstrău a fost dată la retopit...

Oare, de ce?

Copiii trec și acum prin parc, stringîndu-și tații sau mămicuțele de mînă, și-l caută zadarnic. Ei pleacă anevoie mai departe, purtînd cu ei, în inimi și în suflete, o mare și nestimărată nostalgie. Și iar vor trebui să se mulțumească doar cu minusculele și nedefinitele semne care atrag privirile spre bolta albastră.

MIHAI MERIȘANU ■

președintelui pentru transfer în interesul serviciului, dar nu l-a putut opri nimeni deși a lăsat lucrări neterminate, evidența fermei lui nepusă la punct și alte lucrări nefăcute deși răspundea de ele prin decizie. În legătură cu tovarășul inginer șef iată adevărul. Eu am scris procesul-verbal al adunării generale în care i s-au aprobat, la 15 august 1981, normele reținute în 1980. Ceruse încadrarea unui tehnician și acele norme pentru dînsul. Eu am scris după votul referitor la norme «Adunarea este de acord». Uitați-vă, aici. Și am adăugat tot eu, pentru că m-a pus tovarășul Diaconu, să fie același scris, am adăugat după punct, se vede, cuvintele «cu prima propunere, fără atribuirea de norme». Cuvintele acestea sînt acum subliniate cu roșu. Cît despre darea de seamă pe 1980, nu știu unde este, nu se mai găsește".

Ce arată actele

● În carnetul de muncă al Elenei Diaconu — soția lui Grigore Diaconu — economistă de fermă, devenită contabil principal de la înlocuirea lui Eugen Vasilache — este scrisă cu altă cerneală precizarea că venea prin transfer în interesul serviciului din funcția de educatoare, la 28 februarie 1972, după mențiunea de încetare a activității la școală. Înscrierea încadrării la C.A.P. s-a făcut în 1978 cînd, devenit contabil șef Eugen Vasilache precizează : „am găsit toate carnetele de muncă necompletate, iar evidența contabilă inexistentă ca atare, ca evidență contabilă". ● Ionel Dumitru nici nu vrea și nici nu poate să ascundă, cu actele pe masă, că formații întregi n-au foi de pontaj pentru că nu se întocmesc, iar evidența muncii se ține după ochi și după memoria, uneori afectivă — nu a șefilor de echipă — și fără ca oamenii să vadă și să semneze pontarea zilnică a activității lor, cum este obligatoriu. ● Condica de prezență ilustrează în parte „războiul" lui Grigore Diaconu cu contabilul șef. Absențele soției președintelui nu trebuiau văzute, o învoia el adesea, dar rețineri trebuia să-și facă Eugen Vasilache numai lui. ● „Decontarea" activității zilelor de deplasare a prezentat-o președintelui, dar acesta ne-a spus că a uitat acele hîrtii în mașină și au dispărut. „Ce-mi trebuiau mie?!" a conchis el părintește. Așa se face că Eugen Vasilache, din iunie 1982 pînă acum, a luat retribuția numai pe o lună, în decembrie. ● Merceologul Nicolae Virlan — scos din funcție abia în decembrie 1982, la insistențele județului, după ce ani de zile, Grigore Diaconu nu luase în seamă sustragerile de materiale pe care le comitea N.V. și le constata contabilitatea — merceologul deci, într-o notă explicativă, declara la 4 februarie 1982 : „Arăt căci **(respectăm ortografia textului, a cărui copie la indigo se află la redacție n.n.)** o căldare aluato tov. președinte și pusă la fîntînă unde erau mai mulți oameni și a mai luat o șubă scurtă blănită și două perechi de cizme. O scurtă blănită și trei saci iută am luat eu (...) Mai adaog că (...) cizme electroizolante 4 perechi, scurte blănite 3 bucăți și perechi de cizme pîslă una pereche nu dau seama ce am făcut cu ele." ● Am văzut că darea de seamă pe 1980 nu mai există la C.A.P. Eugen Vasilache nu știe nici el unde a ajuns, dar are experiența unor dulapuri deschise în lipsa lui și precizează că acea dare de seamă ar fi stînjenitoare pentru Grigore Diaconu. Pentru că președintele a raportat că s-a îndeplinit planul la producția globală și a împărțit cu primarul laudele de rigoare, dar că realitatea e alta și era scrisă în darea de seamă : „planul unității la producția globală a fost de 19 066 000 lei, din care s-a realizat (pag. 30 din darea de seamă) doar 15 206 000 lei ; la grîu s-au realizat 2 467 kilograme la hectar în loc de 3 200 kilograme planificat ; la floarea-soarelui 1 270 în loc de 2 000 kg la hectar". Eugen Vasilache ne mai spune că președintele s-a supărat că n-a vrut cu nici un chip să facă din 5 un simplu 9 în milioanele realizărilor. La D.G.A.I.A. Vaslui, directorul adjunct, Toader Popescu a avut amabilitatea să-l cheme în birou la dînsul cu actele pe Constantin Adam, contabil la direcție, om în vîrstă, cu părul alb. Care ne arată scris negru pe alb și ne dictează producția globală a C.A.P. Arsura pe 1980 : „plan — 19 066 000 lei ; realizat — 15 206 000 lei". Dacă poate să creadă cineva, cum se exprima o cunoștință de-a noastră?! **Aciele stau mărturie.** ● Eugen Vasilache ne-a arătat documente refăcute de Grigore Diaconu ca **să nu se observe cum a folosit mașina unității în anumite ocazii.** Cîteva foi de parcurs păstrate de Eugen Vasilache erau foarte căutate de Grigore Diaconu care „mi-a spus că dacă i le dau îmi dă retribuția pe lunile pe care n-a vrut să mi-o dea". Iată ce arată aceste documente. Este carnetul de foi de parcurs din 1982. Mai multe foi folosite și completate de șofer au mențiunea președintelui că s-a circulat cu aceeași foaie de parcurs mai multe zile. Nici una nu e completată corect cu kilometri parcurși, cu consum și nu poartă viza inginerului șef care ar fi trebuit să le vizeze. Două foi de parcurs poartă nr. 70. La cotor: data 15 iulie. Pe foaia ruptă de aici, data este 10 iulie și precizarea lui Grigore Diaconu : „Circulat cu foaia din 10 iulie 1982 și în zilele de 11-12-13 iulie 1982". A doua foaie cu nr. 70, care se vede că este ruptă din altă parte, are data de 15 iulie și mențiunea președintelui : „Am circulat cu foaia 70 din 15 iulie în zilele de 15-16-17 iulie 1982". Foaia de parcurs nr. 71, din 18 iulie 1982, nu este ruptă de aici, deși are data de pe cotor. Dacă încerci s-o așezi de unde se cheamă că a fost ruptă, ruptura nu corespunde, lucrul e vizibil și pe elementele grafice ale formularului tipărit și foaia iese din carnet cu mai mult de 5 milimetri. Acestea sînt probe certe că există un carnet-fantomă de foi de parcurs de care s-a servit Grigore Diaconu. Păstrăm la redacție copiile xeroxate ale acestor documente ● În procesul-verbal încheiat la 10 iunie 1982, cu ocazia unei revizii, de către inspectorul principal Vasile Tărăboanță de la B.A.I.A. Huși citim că ședințele de consiliu de conducere nu se țineau „lunar și ori de cîte ori este nevoie" ci foarte rar : în 1980 s-au ținut 7 ; în 1981 doar 4, iar în 1982 numai două, la 16 ianuarie și 11 martie. Menționăm că pînă la sfîrșitul anului s-au mai ținut vreo 3. Ultima pe care o găsim consemnată, din acest an, are data de 11 februarie 1983. Procesul verbal arată scurt că se hotărăște înlocuirea lui Eugen Vasilache, conform celor discutate în ajun, la 10 februarie 1983 — data audienței lui la redacție — în adunarea generală. Procesul-verbal mai spune că magazinerul Petru Pricop va fi schimbat, „pentru unele nereguli", și că, „deasemenea se propune și se aprobă înlocuirea tov. Dumitru Valeriu, casier." Fără nici o precizare. A argumentat cineva, a fost vreo nedumerire? Nu scrie nimic. Precizăm că aceste două schimbări n-au fost hotărîte de adunare generală, cum a ținut să ne spună chiar primarul, și că nu s-au luat nici măcar note explicative celor în cauză, iar la ședința consiliului n-au fost chemați. Consiliul a votat ce a vrut președintele, ca întotdeauna. Un consiliu care se numea, de fapt Grigore Diaconu!! Am selectat doar o parte din neregulI.

DORIN GHERGHINESCU ■

Milionul furat

Paguba la care ne referim este reală. În al doilea rînd, cel care a săvîrșit faptele n-a trăit izolat, pe o insulă pustie, ci a îndeplinit aproape 11 ani funcția de șef al Depozitului nr. 7 „Galanterie-mercerie" din cadrul I.C.R.T.I. Craiova. Au existat deci colaboratori apropiați, ca în orice unitate comercială de un asemenea tip, subalterni, șefi, controlori, familie etc.

Atunci, cum a putut **Mihai Dumitru** să provoace avutului obștesc o pagubă de **936 340 lei?!**

Din declarațiile personalului muncitor de la depozit rezultă clar că șeful unității, Mihai Dumitru, încălca grosolan, de multă vreme, normele legale, vînzînd ilegal, direct din depozit, cantități însemnate de mărfuri, a căror contravaloare și-o însușea personal (?!). Oare dintre toți cei care au avut cunoștință despre astfel de practici infracționiste, aducătoare de mari pagube, nu și-a pus nimeni întrebarea „Dar noi, de ce tolerăm"? Doar Alexandru Corici și Petre Mitrache precizează în declarațiile lor că i-ar fi atras atenția șefului de depozit că nu este corect să plece cu mărfuri acasă. Atît și nimic altceva!

Cercetările au mai stabilit că în perioada în care a îndeplinit funcția de șef al depozitului respectiv, Mihai Dumitru pe lîngă faptul că cheltuia sume mari de bani pe băutură și chefuri, organizate cu rude și cunoscuți, a realizat la domiciliu bunuri imobile care depășesc posibilitățile legale de cîștig : casă cu etaj și scară interioară, compusă din 6 camere, două holuri, terasă, mobilă, covoare, bijuterii etc.

„Nici organele de revizie, respectiv revizorii de gestiune Ion Bordea, Constantin Tenea și Ioan Logofătu — se consemnează în referatul de terminare a urmăririi penale — nu și-au îndeplinit în mod corespunzător atribuțiile de serviciu în timpul inventarierilor ce le-au efectuat în anii 1979, 1980 și 1981.

Să mai adăugăm celor relatate mai sus, lipsa de răspundere a factorilor de conducere de la I.C.R.T.I. Craiova, față de cele petrecute la Depozitul nr. 7 și avem tabloul complet al cauzelor și împrejurărilor care explică acum paguba de aproape un milion lei.

MIHAI GROZAVU ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ O propunere demnă de a fi luată în seamă este făcută de **Teodor Condoroș (comuna Tinca, județul Bihor)**. El scrie că mai cu seamă pentru tineri, dar nu numai pentru tineri, firește, ar fi cît se poate de instructiv și de binevenit un serial T.V. **cu și despre viața și activitatea marelui nostru poet Mihai Eminescu.** Propunere de bun augur, avînd în vedere că se împlinesc 100 de ani de la apariția celebrului poem „Luceafărul". Nu e nici un secret să spunem că nu sîntem prea bogați în astfel de pelicule.

■ **Ion Bălănoiu din București, bd. I. B. Tito nr. 57 A,** arată că la intersecția bulevardelor Leontin Sălăjan cu I. B. Tito, traficul auto și de tramvaie este deosebit de intens. Aproape toți cetățenii care locuiesc în dreapta intersecției legal marcate trec direct peste bulevard, cu tot riscul. În apropierea stației de metrou L. Sălăjan ar fi util să se facă o trecere organizată, cu marcaje. Pe toată lungimea bulevardului s-a pus gard cu rame de sîrmă între sensuri, dar la gura stației de metrou amintite ramele sînt rupte și doborîte.

■ Domiciliul stabil al lui **Constantin Țeica** este în **comuna Siliștea-Crucii, județul Olt**, de unde ne expediază o misivă pentru a ne semnala că Direcția de poștă și telecomunicații Dolj îi eliberase două adeverințe în aceeași zi, dar cu un conținut contrariant, cel puțin. În prima se menționează „a lucrat la unitatea noastră ca agent poștal", iar în cea de-a doua se stipulează : „funcția respectivă nu constituie încadrare cu contract de muncă". Cum stau lucrurile ?

■ Un colectiv de **30 cadre didactice de la școlile generale din Bolintinu-Vale, Malu-Spart, Crevedia Mică, Crevedia Mare, Vînătorii Mari, Ivorul, Ogrezeni, Zădăriciu** solicită reglementarea cursei auto pe ruta București — Petrești, care pleacă din autogara Militari la ora-le 11,30. După felul cum circulă bucluca-șul autobuz, abonații sînt puși adesea în imposibilitatea de a ajunge în timp la locurile lor de muncă.

■ Numitul **Petru Chirodean din Oradea, str. 1 Mai, bloc 15, apartament 13,** a cumpărat de la unitatea nr. 6 I.C.S.M. Metalo-chimice o bicicletă „Sputnik". La scurtă vreme cadrul bicicletei a-s-a rupt, pur și simplu. Întrucît era în garanție, o duce la Cooperativa „Prestația". 60 de zile de tergiversări. Omul la bicicleta în spinare și o duce la magazinul nr. 6 de unde o cumpărase, pentru a-i fi schimbată, întrucît unitatea orădeană n-avea cadrul solicitat. Șeful magazinului pretextează, fără temei, că bicicleta „nu are asoect comercial" ! Nu-l mai purtați pe om cu prețul și schimbați-i bicicleta.

■ **Radu Cocea din Capitală** ne semnalează că aproape toate magazinele cu piese auto pentru Dacia 1 300 sînt masate în zonele Băneasa, Colentina, Pantelimon, Ștefan cel Mare. Ce rău v-au făcut automobiliștii din celelalte zone ale Bucureștiului ?

■ Din **satul Șmida, comuna Bolîș, județul Cluj,** ne scrie **Petru Toader:** Elevii din clasele V—VIII din satele apropiate sînt nevoiți să străbată zilnic 18—20 km pe jos, la școala din reședința de comună. Zona este cu pădure deasă și deci periculoasă. Ce-ar fi să se gîndească cei îndrituiți la înființarea unui internat în centrul de comună ? ! Credem că inspectoratul județean școlar Cluj nu are nimic împotrivă.

■ În legătură cu scrisoarea adresată revistei de către Ioana Pelin, care sesizase unele aspecte ale circulației autobuzelor liniei 142 cît și comportamentul unor șoferi de pe linie, ni se comunică: Au fost luate măsurile: înlocuirea șefilor de linie la ambele schimburi ; schimbarea unor șoferi de linie; atenționarea verbală a șoferilor Nicolae Tudor și Vulcan Andrei **(I.T.B. București, Exploatarea transport autobuze)**

■ Un răspuns favorabil pentru Elena Dulamă trimis de **Consiliul popular al municipiului Drobeta-Tr. Severin:** S-a discutat cu conducerea corpului de pază militarizată și s-a stabilit ca tovarășa E.D. să lucreze numai într-o tură, pentru a avea posibilitatea să se pregătească și să frecventeze cursurile liceale cu regularitate.

■ La verificarea făcută la **I.C.L. grupul de șantiere nr. 6 Arad,** s-a constatat că afirmațiile dv. corespund realității și că sînteți îndreptățită la o retribuție de 2 170 lei, corespunzătoare clasei 15/bază. (Este răspunsul așteptat de Brănișcan Georgeta Doina din Arad și expediat prompt revistei de către **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Arad.)**

■ În data de 14 februarie m-am adresat unui meșter de la cea-sornicăria de care aparțin (Cooperativa artă și precizie, centrul nr. 74 din str. Fănari), pentru a-mi repara un ceas de mînă. Mi-a răspuns că nu mai are baniere (deși avea, se găsea pe masă). Am revenit într-o zi cînd un cetățean supărat reproșa cuiva, meșterul nu era acolo, că a fost aminat cîteva luni cu depanarea unui ceas și tot defect l-a primit (cetățeanul se numește Petrescu Ion și locuiește pe Intrarea Teiul Doamnei, bl. 19). Nu l-am lăsat nici atunci, deoarece omul care îi ținea locul nu primea comenzi. Am venit din nou pe 13 martie și am lăsat ceasul, primind bonul nr. 1190, pe care era menționată data eliberării : 19 martie. Pe 21 martie l-am găsit nereparat, iar meșterul se arăta neputincios. **(Pope Ileana,** bd. Muncii 222, București)

■ **Silvia Molodoi** lucrează la Fabrica de confecții din Bacău, secția Roman. A fost căsătorită și are trei copii. Nu faptul că fostul soț nu plătește cu regularitate pensia alimentară reclamă Silvia Molodoi, ci vrea să fie trecută alocația pentru copii pe numele său, întrucît posedă o adeverință de la locul de muncă al fostului soț, în care se precizează că acesta nu ridică alocația legală pentru copii!

■ La sesizarea numitului Ion Zarafin, om al muncii la Tricodava din București, **Ministerul Industriei Ușoare** ne răspunde : S-au confirmat cele menționate de petiționar. S-au luat următoarele măsuri: șeful serviciului personal-învățămînt a fost sancționat cu mustrare; delegatul centralei care a avut mandat să verifice cele reclamate de petiționar a fost sancționat cu retragerea unei gradații pe timp de 1 lună. S-a stabilit, de asemenea, organizarea unui concurs pe data de 23 martie 1983, pentru ocuparea postului de maistru în condiții legale.

■ **Gheorghe Micaicean din strada Prunului nr. 14, Arad,** a avut copilul grav bolnav. A bătut drumul spre farmaciile din Piața Avram Iancu, Gara electrică, Gara C.F.R., din Gh. Dimitrov, farmacia de lîngă „Ferometal" etc. Farmaciile arădene ori aveau „liber de voie", ori nu aveau medicamentele solicitate. Le-a găsit, în schimb, la 10 km, în comuna Vladimirescu. A fost surprins plăcut găsind aici un personal servind exemplar.

■ Sîntem **un grup de cetățeni din Valea Pojarului, comuna Bustuchin, județul Gorj,** și ne adresăm dumneavoastră în problema: De mai bine de o jumătate de an la brutăria comunei noastre se produce pîine de slabă calitate. Ba, mai mult, în pîine se pot întîlni tot felul de resturi străine, datorită faptului că lucrătorii de-aici nu cern făina și nu se preocupă de igiena interioară a brutăriei.

■ Mi-am agonisit cu greu bănuții și mi-am cumpărat o blană „Alain Delon", tip Orăștie, pe care am dus-o la strîmtat la atelierul lui Tudorean Vălean, în strada Rangheț nr. 1, Timișoara, ne scrie **Cancel Zaharia din Timișoara, strada Bran nr. 2.** Blana a dispărut. M-am adresat Miliției din Timișoara dar nici pînă azi numitul Tudorean Vălean nu mi-a plătit haina.

■ Doresc un pistol electromagnetic de pulverizat, un catalog cu unelte de zugrăvit și o garnitură de role pentru zugrăvit. (Ne solicită ajutorul **Negrea Virginica din Brăila.)**

■ Pe data de 8 noiembrie 1982, **Floarea Marton** depune acte și le înregistrează cu numărul 21 610 la Casa de pensii a sectorului 2 din București. Roagă să primească pensia ce legal i se cuvine, întrucît a ajuns să trăiască din mila copiilor.

■ **Din Cîmpulung Moldovenesc, județul Suceava, he scrie Puha Cadrat.** Cetățenii au adresat Consiliului național al apelor, Direcției apelor „Siret", Bacău, mai multe scrisori în care solicită regularizarea cursului pîriului Coriățeni, care aduce mari daune agriculturii, în speță primăvara. Cu două adrese total diferite în conținut, numita unitate le răspunde că sînt prevăzute astfel de lucrări pentru anul 1984, iar în cealaltă adresă se sugerează ideea că lucrările vor fi făcute numai prin contribuția cetățenilor! Oricum, volumul de lucrări este mare și cere o îndrumare de specialitate. Pînă una, alta, cum rămîne situația pîriului Coriățeni? Primăvara a sosit.

■ **Elena Vasilescu și Ecaterina Vasilescu din București, str. Ripiceni nr. 3, bloc 3, sector 2,** ne semnalează un caz nu tocmai unic. Oficiul poștal nr. 10 a returnat foarte multe pensii Oficiului de pensii și asigurări sociale al sectorului 2. Pe ce temei ? Factorii poștali n-au catadicsit să împartă corespunzător pensiile pe luna februarie curent. Și mai trist a fost modul jignitor în care oficianții de la cele două unități amintite li s-au adresat pensionarilor.

■ Cine-i expediază (firește, contra cost) o muzicuță lui **Gheorghe I. Lucian din satul Potocel, comuna Ludești, județul Dîmbovița ? !** El visează într-una un astfel de instrument muzical. Îl mulțumește și aceluța cărula-i sugerează de unde o poate procura. Să-l ajutăm pe Gheorghiță Lucian.

■ La data de 13 decembrie 1982, strada Propășirii din sectorul 1 al Capitalei, mai bine-zis, artera de legătură dintre bulevardul Laminorul și șoseaua Chitilei, a fost arată. Drumul rutier a devenit astfel impracticabil. Mijloacele de transport întîmpină reale greutăți în zonă. (Cu stimă, semnează **Nenoiu Nicolae și Nenoiu Vasile)**

■ Am încercat să-mi schimb numele. Nici un organ căruia m-am adresat nu mi-a dat o lămurire legală. Conform decretului nr. 975/1968 cu privire la nume, cererea de schimbare a numelui este scutită de publicare. Și totuși, ce să fac? **(F. Dănuț,** Pașcani, str. M. Kogălniceanu bl. A1, ap. 12.)

■ Din partea Complexului muzeistic Iași primim: Muzeografi și restauratori, precum și un grup de muncitori din cadrul Complexului muzeistic Iași, au muncit zi-lumină la realizarea unei expoziții muzeale permanente, deschisă în cadrul celei de-a 5-a ediții a „Săptămînii muzeale ieșene". **(Ion Arhip, Eugenia Ursescu, Maria-Huminie Teclean, C. Ieonomd, M. Iacob și alți 15 semnatari ieșeni.)**

■ **Măgurean Valeria** locuiește în **comuna Gurahonț, județul Arad.** A rămas cu doi copii în urma unui eveniment nenorocit. Soțul s-a electrocutat mortal. A făcut femeia toate formele către Consiliul popular Gurahonț unde regretatul ei soț a lucrat ca zugrav, pentru obținerea unui ajutor social pentru copii, dar tovarășii de la consiliu o poartă cu vorba și cu promisiunile.

■ Tot pe drumuri și tot nefondat este purtată **Ciută Georgeta din București,** pentru eliberarea unei adeverințe din arhivele Consiliului popular Slobozia, adeverință necesară la întocmirea dosarului de pensie. Nici datele din adeverința eliberată de Consiliul popular al comunei Axintele nu corespund cu cartea de muncă. Ulte-așa, bieta femeie bate drumurile de la București, Axintele, Slobozia și retur. Fără nici un rezultat, în urma urmei. Nu mai puneți oamenii pe drumuri și gîndiți-vă și la părul lor alb.

■ De la **Procuratura județului Satu Mare** ni se răspunde: Urmarea articolului „Nouă controale — apă de ploaie, peste un milion apa din butoale", apărut în Flacăra nr. 46 din 12 noiembrie 1982, vă comunicăm: Prin rechizitoriul nostru s-a dispus trimiterea în judecată, în stare de arest preventiv, la judecătoria din Satu Mare, a învinuitului Istrate Sebastian-Ghiță, fost șef al secției de îmbuteliere din cadrul Întreprinderii viei și vinului Satu Mare, care împreună cu 7 complici (din care 3 în stare de arest preventiv) au sustras și valorificat cantitatea de 5 943 litri de vin.

În articolul găzduit de revista noastră o parte din vină se aducea și membrilor comisiilor de inventariere, la efectuarea controalelor. La acest paragraf ni se semnalează neconcludent: Arătăm totodată că aceste budane nu au la partea inferioară „cep", ele fiind umplute și golite doar prin vrană. Așadar, controlorii n-au nici o vină, sărmanii! Întrebarea noastră: se va fura în continuare?

■ Primim de la **Tribunalul Suprem:** Din cuprinsul memoriului rezultă că petiționarii — Dediu Tudose, Dediu Dumitru și Neagu Tofana — sînt părți într-un proces de partaj succesoral ; fiind nemulțumiți de modul cum se desfășoară procesul la instanțele din județul Galați, au cerut strămutarea judecării acestei cauze la o instanță din-tr-un alt județ. Tribunalul Suprem, secția civilă, a admis cererea și a strămutat judecarea cauzei de la judecătoria Galați la judecătoria din Brăila.

■ O scrisoare emoționantă și dureroasă în același timp ne trimite micuța **Lăcrimioara Sotirică, de 7 ani, din comuna Dumbrăveni, județul Vrancea.** Prin rubrica „Faptul divers" din „Scînteia" am rugat toți cetățenii țării să-mi găsească mama. Am găsit-o, în sfîrșit, dar ce folos? Mama nu mă mai vrea.

N.R. Sotirică Maria, mama Lăcrimioarei, este căsătorită cu Mătreață Romeo și locuiește în București, strada Lainici nr. 59, sector 1.

■ În urma cercetării s-a constatat că reclamația a fost întemeiată și s-a dispus conducerii unității încadrarea pătentei — Șanislău Florica, muncitoare la Întreprinderea „Tricotex" din Satu Mare — la secția PROTTY, unde munca este în acord și unde urmează să fie retribuită în funcție de munca prestată și de categoria de încadrare, respectiv, categoria a IV-a. Schimbarea locului de muncă a fost greșit aplicată în cursul anului 1982, luna august. **(Consiliul popular județean Satu Mare)**

■ Am intrat în cîteva magazine din Capitală care dostac biciclete — dînd astfel curs cîtorva sesizări sosite la redacție. Oamenii au perfectă dreptate : la bicicleta PEGAS rabatabilă; pompa de metal cu racord a fost înlocuită cu alta din plastic, cu care nu poți umfla o mingе de 10 lei, necum o roată de bicicletă ! ? Și mai incredibil este că bicicleta PEGAS Kent 4 15i au are pompă.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Scrisoare necomentată

Subsemnatul ȘTEFAN DOBAY, domiciliat în Tg. Mureș, str. V. Babeș nr. 14, fost jucător de fotbal la F.C. RIPENSIA, supun cunoștinței dv. următoarele :

În revista „Flacăra" Nr. 47 din 26 noiembrie 1982 a apărut o plîngere împotriva lui Aristide Buhoiu, formulată de cîțiva dintre marii jucători ai Clubului RIPENSIA, în numele cărora semnează Silviu BINDEA. În această plîngere se arată printre altele :

—„Era în toamna anului 1975 cînd Aristide Buhoiu, aflîndu-se la Timișoara, a luat legătura cu cîțiva foști internaționali ai legendarului club Ripensia, în scopul de a aduna material pentru elaborarea unei cărți... Au fost organizate „mese rotunde" la restaurantul „Palace", la locuința lui Silviu Bindea și în camera ocupată de A. Buhoiu la hotelul „Continental". „În afara numărului mare de fotografii puse la dispoziția viitorului autor al cărții „Șut ... gol" ! (acesta era titlul propus pentru lucrare) i s-a mai împrumutat lui A. Buhoiu numeroase ziare din perioada respectivă..." — „Nu ne interesează cauzele pentru care „Șut ... gol !" nu a fost tipărită sau nici măcar înregistrată la vreo editură (sau poate nici schițată) pînă în prezent, vrem doar să reținem cît mai repede în posesia materialului care ne aparține".

În anul 1979, în Editura „Sport-Turism" din București a apărut lucrarea mea intitulată „Șut... Goool !".

Pentru păstrarea nestirbită a demnității și onoarei noastre, a colaboratoarei mele la această lucrare, tovarășa avocat Ileana DALEA din București, și a mea, vă rog respectuos să publicați prezentele rînduri.

În sprijinul corectitudinii noastre redau cîteva extrase din revista Flacăra Nr. 12 (980) din 16 martie 1974, pagina 32, coloana a 2-a, — citez —: „Sînt Dobay Ștefan... În anul 1973 am făcut o ofertă Editurii Dacia din Cluj prin care propuneam spre editare memoriile privind activitatea mea competițională. În luna iulie 1972, directorul Căpraru mi-a răspuns că Editura Dacia este în măsură să tipărească lucrarea în limba română și maghiară, lucrare pe care am depus-o în două volume totalizînd 760 de pagini, la începutul lunii martie 1973. La începutul lunii decembrie 1973 Editura Dacia îmi trimite contractul de editare pe care l-am semnat și restituit. La 21 decembrie 1973, cu adresa Nr. 3201 Editura Dacia pe motiv de lipsă de profil a reziliat contractul. Prin aceeași adresă ne-a îndrumat la Editura Stadion. La 14 februarie 1974 colaboratoarea mea a depus lucrarea la Editura Stadion, unde a fost înregistrată sub Nr. 209/14.II.1974".

Din cele de mai sus rezultă, fără putință de contestare, că tratativele pentru lucrarea mea „Șut... Goool !" au început în 1972; că ea a fost înregistrată la „Dacia" din Cluj în 1973 și că deci ea era deja gata redactată cu trei ani mai înainte de 1975, an în care Aristide Buhoiu a propus jucătorilor de la Ripensia ca să facă demnitate o lucrare numită „Șut... gol !", denumire care era titlul lucrării mele, ce a stat la editură timp de șapte ani pînă să vadă lumina tiparului.

Ștefan Dobay

Poșta redacției

■ **Gheorghe Bercea — Pitești :** Întrucît ați fost calificat prin învățămîntul special și lucrați într-o meserie specifică pentru nevăzători nu mai puteți beneficia de o nouă profesionalizare într-o unitate organizată pentru deficienți de vedere ■ **Ileana Răcaru — Piatra-Neamț :** Dacă dv. nu v-ați adresat procurorului general pentru declararea unui eventual recurs extraordinar la Tribunalul Suprem, măsura luată de unitate nu poate fi, legal, desființată ■ **Doina Plăcintă — Moldova Veche :** Se ia în calcul și pensia suplimentară ■ **Daniel Lazăr — Brașov :** Cereți sprijinul C.O.M. din întreprindere ■ **Asociația de locatari,** bd. Golescu — București : Numai parțial. Nu se calculează în funcție de profesie ■ **Teodora Teoreanu — Cluj-Napoca :** La Ministerul Educației și Învățămîntului ■ **Rodica Munteanu — Bacău :** Cereți trimitere la policlinica de care aparțineți ■ **Corneliu Bogariu — Deva :** Perioada la care vă referiți nu constituie vechime în muncă ■ **Dumitru Jianu :** Strehaia : Ambele răspunsuri sînt corecte, chiar și din scrisoarea dv. reiese acest lucru ■ **Vasile Simion — Obîrșia de Cîmp (Mehedinți) :** Vedeți broșura Admiterea în învățămîntul superior ■ **Gh. Toderaș — Solca (Suceava) :** Răspunsul este corect. Se acordă în luna următoare depunerii dosarului ■ **Mariana Dicu — Chilia Veche (Tulcea) :** Posturile vacante de la unitățile de învățămînt din mediul rural se ocupă tot în sesiunea de transferări — numiri, prin concurs de dosare ■ **Anghelachi Caspiroschi — Galați :** Nu aveți ■ **Nicolae Vocheci — Petroșani (Teleorman) :** Expertizarea medicală la bărbați se face pînă la vîrsta de 60 de ani ■ **Eugenia Grigore — București :** În cazul în care venitul este inferior cuantumului pensiei la care aveți dreptul, puteți oricînd depune autorizația și plata pensiei de urmaș se reia ■ **Aurelia Petronian — Pitești :** Pensia s-a calculat corect ■ **Constantin Ciobanu — București :** Nerespectînd clauzele prevăzute în contractul de școlarizare suportați penalizările ■ **M. Petru — Cluj-Napoca :** Nu puteți concura ■ **Niculina Ghene — București :** Așteptați hotărîrea judecătorească și apoi veți vedea și cu partajul ■ **Rita Rusu — Iași :** Singura cale legală este să vă încadrați. Ați avea, astfel, posibilitatea de a fi expertizată medical.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu la în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Lumea în care trăim

Cele „două chei" și butoanele discordiei

O cheie sau două chei ? În orice locuință, se preferă două chei. Spre a putea fi folosite mai bine, mai corect de către toți cei ce conviețuiesc între zidurile aceluiași apartament.

O cheie sau două chei ? Dilema se amplifică atunci cînd „locuința" este, de fapt, un arsenal nuclear. O cheie înseamnă o utilizare necontrolată. Două chei presupune o decizie în comun.

O cheie sau două ?

Deși, în mod deliberat se dorește ca problema să se dezbată în cercuri cît mai restrînse, fără prea mare vîlvă, totuși, ea frămîntă destul oameni, inclusiv numeroase oficialități, dînd naștere unor serioase controverse. Subiectul, după cum afirmau recent anumiți diplomați englezi și vest-germani, este, într-adevăr, „foarte delicat". De aceea, oficialitățile guvernamentale preferă să evite discutarea publică a problemei. Păstrarea discreției este justificată oficial prin „interese naționale" și „rațiuni de securitate" ale N.A.T.O...

La prima vedere, problema este simplă : cine trebuie să apese pe butoanele de lansare a viitoarelor rachete americane, „Pershing-2" și de croazieră prevăzute a fi instalate, începînd cu sfîrșitul acestui an, în mai multe țări vest-europene ?

Iată, în acest sens, cîteva păreri. Italia pretinde dreptul de a avea controlul final asupra folosirii celor 112 rachete de croazieră ce urmează să fie instalate la Comiso, în Sicilia. „Baza de la Comiso este o bază N.A.T.O. — arăta într-un interviu Lelio Lagorio, ministrul italian al apărării — dar Italia revendică dreptul de a avea ultimul cuvînt asupra folosirii armelor instalate aici". În Olanda, unde se preconizează instalarea de 48 rachete de croazieră, purtătorul de cuvînt pentru problema apărării, Ton Frinking, membru al Partidului Creștin-Democrat, de guvernămînt, afirma : „Este logic ca noi să avem un cuvînt de spus în ce privește lansarea rachetelor". În Marea Britanie, partidele de opoziție, laburist și social-democrat, insistă pentru un control comun americano-britanic, în cazul concretizării proiectului de amplasare a celor 160 de rachete de croazieră.

Într-adevăr, la prima vedere întrebarea pare simplă : cine are dreptul să apese pe butoanele de lansare a viitoarelor rachete nucleare prevăzute a fi instalate în Europa occidentală ? În esență, însă, problema este mult mai complicată decît pare. Ea se referă la adînca îngrijorare a popoarelor diferitelor țări legate de problema instalării unor rachete străine care pot fi acționate fără a se ține seama de interesele securității proprii. În fond, este vorba de un drept național. Mai exact, de încălcarea acestui drept, a dreptului de a avea controlul final, de a avea dreptul de decizie în mod independent asupra folosirii viitoarelor rachete nucleare dacă ele vor fi instalate pe teritoriul lor.

Să explicăm.

În 1979, Consiliul N.A.T.O. a hotărît instalarea, începînd cu sfîrșitul anului 1983, a 572 de rachete americane „Pershing-2" și de croazieră în Marea Britanie, Italia, Germania Occidentală, Belgia și Olanda. Atunci, din considerente legate de marile cheltuieli pe care le presupunea acțiunea, țările vest-europene în cauză au afirmat că, în plus, peste sumele uriașe bugetelor militare și așa încărcate, nu pot investi alte fonduri ca să instaleze aceste rachete. Or, S.U.A., care acoperă „grosul" notei de plată, consideră că dreptul deciziei aparține celui ce plătește. Doresc aliații a doua cheie ? Atunci să plătească. Dar, confruntată cu prea multe dificultăți, Marea Britanie a considerat că nu dispune de circa 400 milioane dolari cît ar costa achiziționarea a 160 de rachete de croazieră. Belgia, a recunoscut și ea că îi este foarte greu să cheltuiască 120 milioane dolari, cît ar costa cele 48 rachete de croazieră.

Statele Unite — principalele interesate în realizarea proiectului de amplasare a acestor rachete sub pavilionul N.A.T.O. — nu sînt dispuse însă la concesii pe această temă. În țările în care guvernele nu cumpără rachetele americane prevăzute a fi instalate, dreptul de control și folosire a acestora revine, în întregime, Statelor Unite. Cu alte cuvinte, forțele armate americane pot oricînd să apese singure pe butoanele de lansare a rachetelor.

Nemulțumirea față de această perspectivă se accentuează tot mai mult, pe măsură ce se apropie termenul de începere a instalării rachetelor respective. Pentru că, așa cum bine se știe, la orice atac urmează contraatacul. Dar pe acesta nu-l va resimți — în primul rînd — Statele Unite care lansează rachetele, ci țara de unde au fost lansate acestea, țară care, practic, se poate trezi în război cu o altă țară fără ca măcar să știe.

De aici a și pornit controversa. De la cine are dreptul să apese pe butoanele de lansare. Încercînd să aplaneze lucrurile, unii au emis ideea soluției celor „două chei". Adică sistemul controlului comun al Statelor Unite și al guvernului țării-gazdă, sistem care se referă și la rachetele americane „Lance" și „Pershing-1", a bombelor nucleare ce înzestrează avioanele americane „F-111" staționate în Marea Britanie, ca și a celorlalte arme nucleare americane ce echipează forțele militare belgiene, olandeze, italiene, vest-germane sau britanice.

Dar, așa cum arăta presa engleză, înțelegerile de pînă acum privitoare la controlul comun, adică al celor „două chei", sînt formulate confuz și se bazează pe un acord din 1962 prin care Statele Unite se angajează să se „consulte cu aliații înainte de lansarea unui atac nuclear", dar... „dacă timpul și împrejurările o permit". Or, practic, o asemenea consultare este imposibilă în cazul izbucnirii unui conflict. Tocmai de aceea, experții militari ai N.A.T.O. au lansat ideea, că, de fapt, soluția ideală pentru folosirea și... exploatarea eficientă a rachetelor ar fi controlul unic. Cu alte cuvinte, controlul deplin și total al Statelor Unite asupra folosirii rachetelor aflate în țările europene.

Referindu-se la această idee, cotidianul londonez „Times" scria : „Singura cheie este încrederea". Ziarul se referea la aprecierea maiorului Robert Elliot, de la Institutul internațional de studii strategice din Londra care declara : „În anumite sectoare ale societății există sentimentul că nu este posibil să ai încredere în Statele Unite".

Deci, o cheie nu două ? Paradoxal, ne vom pronunța pentru o singură cheie. Dar nu „cheia" de lansare a rachetelor ci „cheia încrederii" de care pomenește „Times".

Două chei înseamnă amplasarea periculoaselor arme, înseamnă pericole imense pentru țările în cauză și pentru întreaga Europă. Două chei nu rezolvă problema — cheie a eliminării rachetelor de toate genurile. Două chei constituie doar un paleativ. Atîta tot. În schimb, „cheia încrederii" între popoare poate favoriza dezarmarea, destinderea, conviețuirea pașnică. Nu este vorba de încrederea într-un general sau altul, într-un aliat sau altul, ci de încrederea între națiunile libere ale Europei, capabile să frîneze nebunia înarmărilor.

Prin „cheia înțelegerii" ne gîndim la rațiune. La capacitatea popoarelor de a acționa rațional. De a poseda, în ultimă instanță, „cheia" păcii...

AL. PINTEA

Mușcătura

„Cînd un cîine mușcă un om nu este nici-o noutate, cînd un om mușcă un cîine — iată informația de senzație". Cu aceste cuvinte își începea, un distins vorbitor, alocuțiunea în fața noastră, un mic grup de ziariști din toată lumea veniți la New York la un colocviu pe care îl organizase O.N.U. în vederea sesiunii speciale consacrată dezarmării pe care o așteptam. Expresia circulă, fiind bine știută, dar ea servea drept clenci, agrafă, manevră de deschidere. Reprezenta Comitetul pentru dezarmare al organizațiilor non-guvernamentale și pornea de la această constatare : ca ziariștii să scrie despre N.G.O. — nimic mai normal ; inversul este mai puțin uzual. Dar pentru că ocazia se ivise, s-a așternut pe treabă, metodic, exprimîndu-și pretențiile de la condeieri, prezentînd puncte de vedere, voluntare evident, dar nu mai puțin interesante. Chiar, ce și-ar fi dorit de la presă un cunoscător al mărunțaielor înarmării ? Homer Jack, figură familiară pe culoarele palatului Națiunilor Unite, avea să-și manifeste ceva mai tîrziu, în chip original dezamăgirea văzînd de dezinteresul unor oficiali prezenți la sesiunea specială față de punctul de vedere, dezbaterea organizațiilor negu-vernamentale.

Ce ne spunea deci sub forma unui septalog cunoscutul susținător al organizării, din unghiul său de cititor al ziarelor, de ascultător de radio, de privitor la programele de actualități de la televiziune ? Formula, de fapt, cerințe valabile pentru manipularea informației, și transferul ei, de la tine, purtătorul, dincolo, la cetățeanul din stradă. **Competența.** Așa cum avem redactor teatral, de sport, muzical se cuvine încredințată misiunea redactării articolelor despre reducerea rachetelor unui gazetar specialist în dezarmare. **Maturitate politică.** Sînt ziariști care obișnuiesc să manifeste pasiune pentru tonul sofisticat în relatări sportive dar și alți predilect naivi în articole despre dezarmare. **Abordare exhaustivă a activității O.N.U.** Se constată că media fie sprijină fără rezerve fie critică la singe Națiunile Unite. Se cuvine, înțelegerea echilibrată a organizației mondiale, știindu-i și limitele și posibilitățile. **Continuitate.** În cazul susținerii dezarmării, mai ales. **Simplitate.** Este o întreagă artă, una dificilă să scrii simplu despre o temă complexă cum este dezarmarea, care cuprinde în compasul său numeroase discipline — fizica, matematica, politica, sociologia, dreptul. **Conexiunile.** Dezarmarea nu trebuie despărțită de domeniile cu care se înrudește — dezvoltarea, mediul înconjurător, dreptul omului de a fi liber de amenințarea războiului nuclear, spunea speakerul, reprezintă un nou și important drept uman ce trebuie argumentat. **Obiectivitate.** Media, indiferent unde își desfășoară activitatea în lumea întîia, a doua sau a treia trebuie să defileze sub același steag al obiectivității.

Și acum, încheia vorbitorul, amintindu-și de poanta de început este rîndul dvs., al ziariștilor, să mușcați N.G.O. !

Judecînd după cum merg lucrurile în materie de dezarmare nu într-acolo ar trebui să dăm năvală.

NEAGU UDROIU

De prin Țara de la Soare Răsare

Tărîm plin de poezie, de parfum exotic și de mister, pe de o parte, una din cele mai dezvoltate țări ale lumii, pe de alta Japonia stîrnește pretutindeni, dar mai ales pe bătrînul nostru continent, un interes nesăbit, astfel încît orice carte despre Țara de la Soare Răsare își asigură, prin însuși subiectul abordat, o priză certă în rîndurile cititorilor. Este ceea ce i s-a întîmplat și lui Florin Vasiliu cu a sa „Pe meridianul Yamato", tipărită în excelente veșminte grafice de Editura Sport-Turism.

Din acest volum aflăm multe, de exemplu : cum bocănitul tîrlicilor pe caldarîm ține la Tokio loc de ceas deșteptător ; cum își făcea japonezul harakiri ; cum tăbăcarii și călăii, situați bineînțeles foarte jos în ierarhia feudală japoneză, aveau totuși și ei faliții lor, adică existau cetățeni plasați încă și mai jos : pazaicii de închisori și artiștii de teatru (dealtfel, ne informează autorul, călăul se bucura de o anumită stimă, fiind considerat om al legii, și apoi el avea și treburi grele de făcut, mai ales cînd i se dădea să fiarbă de viu cîte un tilhar) ; cum dorm japonezele avînd sub cap, drept pernă, o scurtătură de lemn, ca să nu-și strice coafura ; cum se poate minca supa cu două bețe ; cum, după ce s-a permis în imperiu consumarea cărnii, „pentru ca și japonezii să devină înalți și voinici ca barbarii străini", femeile în vîrstă acopereau în timpul mesei portretele strămoșilor, pentru ca ei să nu fie martori la acest festin abominabil ; cum, după ce-a apărut trenul, japonezii, considerînd vagoanele drept case de locuit, își lăsau încălțămintea pe peron, astfel încît administrația căilor ferate a fost silită să înființeze un serviciu cu misiunea de a strînge papucii de prin gări și de a asigura transportul lor la destinație. Aflăm, de asemenea, ce este teatrul kabuki, cum se îmbracă un kimonou, ce calități trebuie să aibă o gheișă, cum a fost cu bomba atomică de la Hiroshima și cît de pustiitor este un taifun (legat de acesta, ni se spune că celebrul „Taifun la Nagasaki" a fost filmat pe viu, în timpul unui taifun adevărat, chiar la Nagasaki, și nu a fost recompus în Ighean, cum credea venerabilul D.I. Suchianu acum vreo 20 de ani, cînd a rulat filmul pe ecranele noastre).

Dar, luînd cunoștință de toate acestea și de multe altele încă, ne întrebăm mirați : numai atît ? Altfel spus, numai date din domeniile istoriei, culturii, artei, ale obiceiurilor, tradițiilor și specificului local ? Chiar dacă autorul nu și-a propus să facă o monografie a arhipelagului nipon — deși temele abordate sînt de regulă tratate monografic — a nu vorbi despre economia japoneză, despre expansiunea ei pe plan mondial, despre dezvoltarea științei, despre sistemul de învățămînt, despre numeroase aspecte sociale constituie o lacună cu atît mai de neexplicat, cu cît autorul este, prin pregătirea sa, un tehnician și s-a aflat pe pămîntul nipon în această calitate. Or, Japonia turistică nu poate fi despărțită de problemele fundamentale ale țării (unele din acestea cunoscute, e drept, de la Florea Țuiu cetire). Se cuvine observat, totodată, că impresia pe care o transmite cartea este, cu rare excepții, de lucru citit, și nu de fapt văzut. Nu puține capitole se prezintă ca o îngrămădire de date de enciclopedie, destul de plictisitoare / în ansamblu. Cît privește maniera de expuncre — dialogul autorului cu sine însuși —, ea nu izbutește decît să agaseze prin artificialitate.

Cu toate acestea însă, pentru ceea ce ne oferă, pentru informația — atîta cît'a este — pe care o găsim în carte, trebuie să salutăm „Pe meridianul Yamato" încă o lucrare utilă, alcătuită cu migală, despre o țară pe care europenii o descoperă mereu, cu ochi mirați de baci transhumant.

IOAN D. GOIA

Mondo umano ?

Scurte și nu prea

În ultima zi a lunii februarie, jumătate dintre americani, emoționați pînă la lacrimi, au privit ultimul episod — al 251-lea — al serialului M.A.S.H. care, timp de zece ani (!?) a menținut foarte viu interesul telespectatorilor. Se spune că acest episod de pe urmă i-a făcut pe americani să ulte cu totul pe Sue Ellen, J. R., Pamela, Boby și ceilalți „Ewingi" din Dallas. O consolare pentru a dilua tristețea „mashiștilor", creatorul respectivului serial anunța imediat un „După MASH" (MASH povestea vieții de zi cu zi, plină de întîmplări a responsabililor unui spital de campanie — Mobil Army Surgical Hospital — pe vremea războiului coreean)...

P.S. la „Operațiunea Blue Smoke". Doi traficanți de droguri pakistanezi sînt arestați lîngă frontiera indiană, pe cînd așteptau cele 421 kg. heroină, neștiind că „marfa" fusese deja confiscată de poliția pakistaneză. În aceeași zi, într-un avion sînt descoperite alte 120 kg heroină...

Cel mai căutat om din Italia — Giuseppe Muna, regele răpitorilor, organizator a 10 kidnapinguri între 1974 și 1980 și, ca urmare, multimiliardar (!?) a fost prins după zile și nopți de pîndă, de carabinierii italieni...

Ospătărițelor cantinei ministerului olandez al problemelor sociale li s-a interzis cu desăvîrșire să poarte : pantaloni, pulovere largi cu guler rulat și mai ales îmbrăcăminte decoltată — indiferent de nivelul decolteului ; încălțăminte cu tocuri înalte, „care oboșește picioarele" și cea cu tocuri plate, care „crecează stări rele"...

Au murit : tatăl lui Tintin, Herge, belgian, unul dintre părinții incontestabili ai benzilor desenate europene. Avea 75 ani și adevăratul său nume era Georges Remi ; și amiralul Hyman Rickover, american, fondatorul marinei nucleare americane. A fost omagiat, între alții, și de trei foști președinți americani, Richard Nixon, Gerald Ford și Jimmy Carter care, cu acest prilej, s-au reîntîlnit din nou după participarea la funeraliile (noiembrie '81) ale președintelui egiptean Sadat...

În aceeași zi, marele regizor John Houston primea premiul special al Institutului de film american, recompensîndu-i-se ansamblul întregii sale opere cinematografice. La ceremonie au asistat cîțiva actori de primă mînă : Robert Mitchum Ava Gardner, Michael Caine, Orson Welles, James Mason și Jack Nicholson — doar o parte infimă dintre cei pe care i-a distribuit în filmele sale. Tot cu aceeași ocazie l-a felicitat și Ronald Reagan care, cîndva, ca și John Houston a avut contract cu compania Warner Bross...

Generalul Karl Wolff, fost comandant S.S. în Italia, susține că Hitler i-ar fi dat ordinul să fie gata ca, în caz de necesitate, să-l deporteze în Germania pe Papa Pius al XII-lea și pe toți cardinalii romani...

Isabelle Turpault, brunetă cu ochii verzi, este destituită din „Miss France" de comitetul special care apără „Miss France"-urile întrucît a pozat semigoală și în lenjerie transparentă. Locul său a fost preluat de o blondă cu ochii albaștri...

Tradiționalul „Trofeu Hurlingham", decernat de un juriu al presei sportive italiene, a fost atribuit pe anul 1982 președintelui Sandro Pertini, considerat „cel mai bun suporter din țară", omagiind astfel prezența sa în Tribunele C.M. de fotbal Espana '82.

În fine, încheind cu acest capitol, aflăm că un tînăr s-a introdus în palatul regal din Haga în timp ce regina Beatrix primea la dineu pe membrii Curții Internaționale de Justiție. I s-a făcut proces verbal pentru „violare de domiciliu" el susținînd că-l căuta pe Wilhelm de Orania-Nassau, fondator (în secolul al 16-lea) al familiei regale olandeze...

În rest, conflictele armate știute, atentate firești sau nu, kidnapingurile obișnuite, plus capriciile vremii și ale lumii care ține s-o copieze, astfel încît, deși par scurte, știrile de mai sus nu prea sînt astfel.

DUMITRU CONSTANTIN

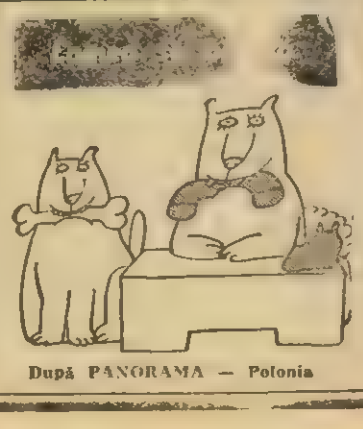

După PANORAMA — Polonia

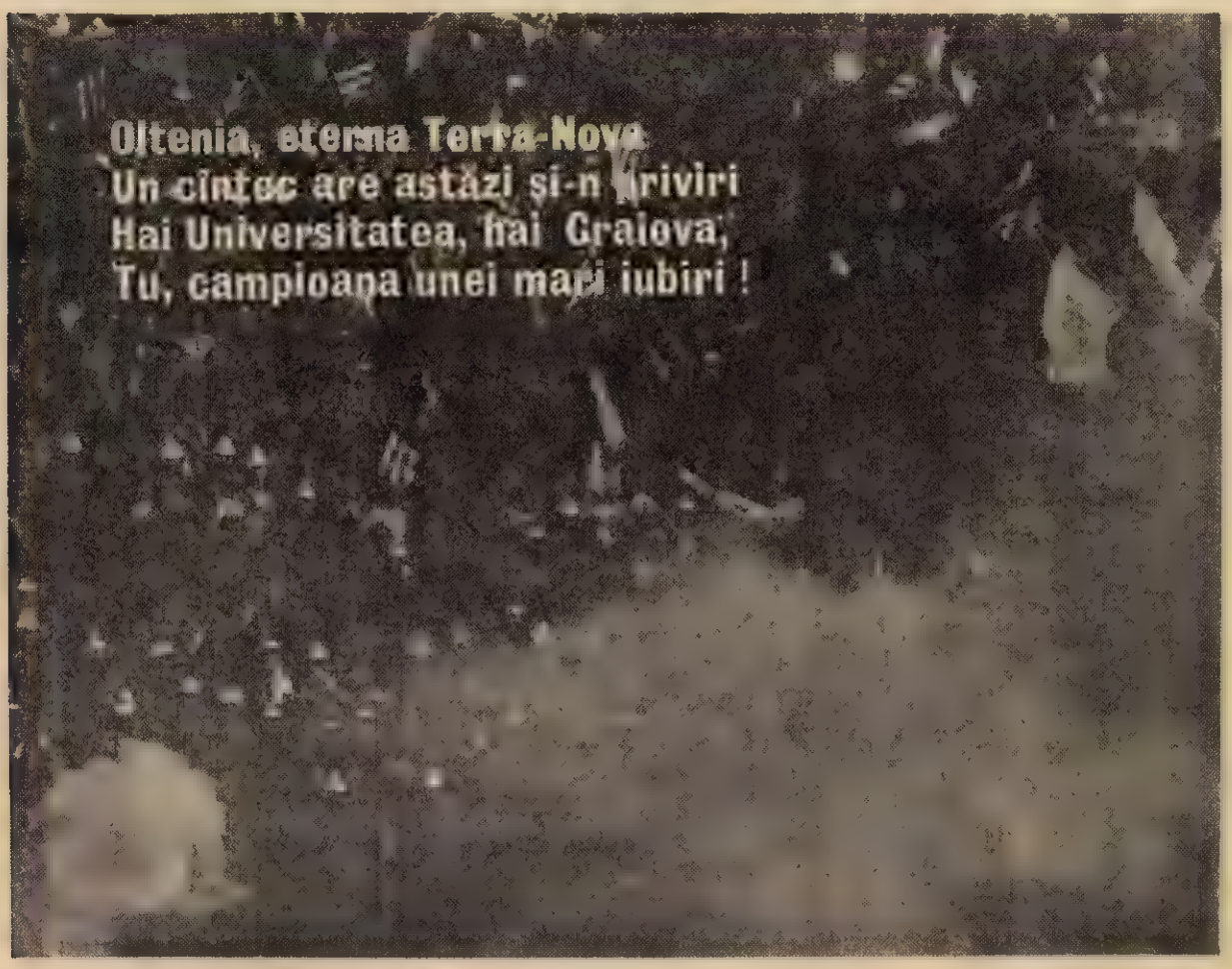

Capitala fotbalului românesc

Între superba victorie asupra „dracilor roșii" din Kaiserslautern și prima manșă cu Benfica Lisabona, incredințăm tiparului, iată, cîteva din însemnările noastre privind atmosfera extraordinară, cu totul și cu totul deosebită, ce a premers meciul și victoria de la Craiova. Materializăm astfel, zlaristic vorbind, în interesul cititorilor noștri, credem noi,

Oare această cupă, deocamdată de zahăr, va ajunge să strălucească, adevărată, în vitrina cu trofee a clubului craiovean ?

de alte și alte amănunte, o trudă reportericeasă începută marți, 15 martie, ora 5,40, oră la care am urcat în accleratul 137 care ne-a dus de la București la Craiova. Chiar și la acea oră, supermatinală, pe culoarele acceleratului, în cîte o țigară, cel mai des subiect de discuție era, firește, meciul de-a doua zi. Cu o exactitate pe care am dori-o repetată și respectată de toate trenurile din țară, acceleratul oprește în Craiova la ora 8,35 fix, adică la ora prevăzută în mersul trenurilor. Cineva, un hîtru, avea să facă următoarea remarcă : „Se vede, domle, că jucăm mîine cu o echipă nemțească!", replică la care un pui de oltean, licean de la Liceul agricol din Craiova, avea să adauge : „Da, dar ai noștri vor fi mai nemți decît nemții !" L-am abordat și am aflat următoarea explicație : „Păi n-a spus Ștefănescu că, la Craiova, meciul va fi ca o partidă de șah ?! Nu presupune jocul ăsta, șahul, exactitate, calcule milimetrice ?!" Într-adevăr, la Kaiserslautern, Ștefănescu declarase, după acel meci, ceva asemănător. Din gară, renunțînd la serviciile autobuzelor arhipline, o luăm pe jos spre hotelul Jiul, unde în după-amiaza aceleiași zile urmau să sosească și jucătorii vest-germani. Traversăm, cu alte cuvinte, orașul. Facem doar cîțiva pași și, în fața noastră, un tinerel aruncă un pachet gol de „Carpați". O voce baritonală îl apostrofează : „Băi tinere, tu nu vezi cît de curat e totul ? Nu vezi cîtă lume-i pe străzi să facă ordine și curățenie ? Ridică imediat pachetul și aruncă-l la coșul de hîrtii ! Hai, repede; pînă nu mă-nfurii ! Tînărul, fără să riposteze, se-apleacă, ridică pachetul, îl face cocoloș și, de la 4—5 metri, ca să ne-arate cît e el de grozav, ochește coșul de hîrtii. Ratează și, nepăsător, pleacă mai departe. Cel cu apostrofările, un cetățean oarecare, așa cum a vrut el să se recomande, se-apleacă, ridică ghemotocul de hîrtie și-l pune frumos în coș, timp în care ține să precizeze : „Dacă ne ținem de capul lor, tot reușim noi, pînă la urmă, să-i învățăm cu ordinea". A fost, dacă vreți, o scenă banală, dar ea vorbește de la sine despre un anume fapt constatat încă din primele ore ale acelei zile : sute și sute de oameni se aflau pe străzile orașului pentru a pregăti Craiova în vederea meciului de-a doua zi. Sute și sute de oameni măturau străzile, trotuarele, spălau vitrinele, văruiau pomii, lipeau afișe pe care scria Succes „U" Craiova ! Victorie „U" Craiova ! Hai „U" Craiova ! Urmărind forfota acelor minunați oameni care își înfrumușețau orașul, am avut sentimentul că marele oraș al Olteniei se pregătește pentru o nuntă și nu pentru aprigul meci de-a doua zi. Craiova arăta, într-adevăr, ca o mireasă. O mireasă cu soarele primăverii la brațe. Iată, fără să fim rebusiști, constatăm că există o asemănare între Craiova și cuvîntul Victoria. Anulăm un A cu un I și în locul lor punem litera T și, prin anagramă, obținem CRAIOVA = VICTORIA. De unde am luat acel T ? De la cuvîntul Tinerețe. Scuzați-ne, stimați cititori, pentru aceste giumbușlucuri, dar cît de mină în mină au mers, în acea zi de miercuri, 16 martie, cele trei cuvinte : CRAIOVA — VICTORIE — TINERE ȚE ! Pînă să ajungem la hotel, ne oprim în preajma numeroaselor grupuri de suporteri craioveni care discutau despre... semifinala Cupei U.E.F.A. ! Meciul, după cum vedeți, era ca și jucat. Nimeni, dar absolut nimeni, nu voia să aducă în discuție și o eventuală necalificare. Dacă am fi îndrăznit să facem o cît de mică aluzie în acest sens, am fi fost huiduiți, pur și simplu. Ajungem la hotelul **Jiul**, viitorul cartier general al celor de la Kaiserslautern. Ca în întreg orașul, și aici, la **Jiul**, aceeași fierbere. Întreg personalul complexului, în frunte cu tînărul și inimosul lor șef, Ion Priotcasa, nu mai pridideșc cu curățenia, amenajarea și înfrumusețarea hotelului, a etajelor, a camerelor. În hol, zeci și zeci de chibiți craioveni care se interesează de echipa oaspete. Vor să-i vadă, să le ia, ca să zicem așa, pulsul. Vor avea această ocazie abia spre ora 17,30, cînd jucătorii lui F.C. Kaiserslautern vor sosi de la aeroport. Tot în hol, dar în fața barului încă închis, întrucît ceasul arăta doar ora 9,30, un grup de aproximativ 30—40 de suporteri ai echipei oaspete. Aflăm că au sosit cu trenul, de vreo patru ore. Sînt îmbrăcați cît mai fistichiu cu putință, cu tricouri și bluze pline de tot felul de desene, reclame, strigăte de încurajare, între care Ha-Ho-Ho ! și, cu litere mari și roșii pe un fond alb, porecla „Rotten Teufel", adică „dracii roșii". Printre desene, la loc de cinste, un drăcușor roșu pe un fond alb. Respectivii suporteri, mult prea setoși, au scos din sacoșele lor tot felul de sticle cu băuturi, cutii de sucuri și, în cîteva clipe, ioviți de băutură sau de oboseala drumului, sînt peste măsură de boți. Cu trei ore înainte de ora regulamentară privind preluarea camerelor de hotel, îi se inminează cheile și grupul năuc de băutură urcă în camere. Îi vom revedea peste aproximativ 7—8 ore întîmpinîndu-și echipa, dar jucătorii lui F.C. Kaiserslautern nu au timp de suporteri. Trec grăbiți, fără să-i bage în seamă. După cîteva minute, jucătorii coboară pentru a face un antrenament pe stadion. Și de-această dată trec în viteză. Pe stadion, cîteva mii de craioveni. Abia după antrenament vor schimba cîteva vorbe cu suporterii lor, care suporteri, după ce au avut fericirea de-a da mîna cu Briegel, Bongartz, Alofs ș.a., s-au pus din nou pe băutură, pînă spre miezul nopții. În afara acestui comportament bizar, ce să spunem, au fost corecți, adică și-au văzut de-ale lor. Dar, firește nu despre aceștia ne-am propus să scriem, ci despre atmosfera de dinaintea meciului, drept pentru care, iată-ne a doua zi pe străzile Craiovei. Zeci și zeci de formații de călușari cutreieră centrul orașului, cu precădere vestita Cale a Unirii. Sosiți din județele învecinate, oaspeții se miră de frumusețea arhitectonică a clădirilor ce străjuiesc cea mai importantă arteră a Craiovei. În vitrinele cofetăriilor, din bomboane, prăjituri, pișcoturi, zahăr ars etc., lozinci cu Hai Craiova ! Succes Craiova ! Direct pe trotuare, tonete cu crenvurști, prăjituri, răcoritoare. Se vînd brelocuri, insigne, fanioane. Apar, de nu se știe unde, și epuizatele bilete care, spre deosebire de ieri, se vînd la prețul real. Ieri, cînd a avea un bilet de meci însemna a fi invidiat de cîteva mii de oameni, biletele ajunseseră la suma de 300 de lei. Azi, adică în ziua meciului, biletele au revenit la cursul normal, real. De ce ? Nu știm. În orice caz, tribunele stadionului erau pline ochi de la ora 9,30, cu jumătate de oră înaintea anunțului că accesul va fi permis la ora 10. În astfel de condiții, de stadion arhiplin, unii s-au gîndit că mai bine ar fi să-și vîndă biletele și să vadă meciul în liniște, acasă, la televizor. În fine, amănuntul s-ar părea că nu dezvăluie nimic altceva decît păținia celor ce-au întîrziat la stadion. Încet-încet, orașul se golește, străzile devin pustii. Dinspre stadion se-aud urale, strigăte, se-aud explozii de petarde. E doar ora 12, mai sînt două ore pînă la fluierul de începere, dar stadionul este un vulcan. Atmosferă braziliană, sau argentiniană, sau italiană, cum vreți să-i mai spuneți. Dintr-o latură a stadionului țîșnesc spre cer mitrachete care vor degaja în înalturi steaguri tricolore și alb-albastre. Pe piste, formații artistice de amatori. În potcoavele peluzelor, demonstrații de box. De la stația de amplificare a stadionului sînt transmise cîntecele lui Tudor Gheorghe, între care și un cîntec recent, al cărui refren ține să ne avertizeze : **Cu oltenii nu e de glumit.** Mii și mii de aplauze pentru profesorul Mircea Oltcanu, cel care l-a operat pe Aurel Țiriceanu și a venit să-și vadă la lucru fostul pacient. Telegrama de încurajare a clubului Dinamo este primită cu circumspecție, dar cronicul nu este de acord cu o astfel de reacție și cheamă publicul la o dreaptă judecată. Este recitită telegrama și izbucnesc mii și mii de urale. Da. Așa e bine. Așa e corect. Aidoma întregii țări, clubul Dinamo și jucătorii săi sînt alături de noi. Publicul, consfințind observațiile cronicului, aplaudă în delir. Ies jucătorii oaspeți Explodează zeci de petarde. Ies jucătorii noștri. Explodează alte zeci de petarde. Tribunele sînt o mare de steaguri alb-albastre. Peste cîteva minute, într-un vacarm de nedescris, englezul Hacket fluieră începutul. Un fluier care avea să transforme Craiova într-o veritabilă **Capitală a Fotbalului Românesc** și, totodată, avea să pună punct însemnărilor noastre, întrucît restul l-ați văzut și dumneavoastră, ca și noi, stimați cititori.

Al 12-lea jucător al Universității : publicul

VICTOR NIȚA
SORIN POSTOLACHE

Fotografiile paginilor de sport au fost făcute de VICTOR RĂDULESCU, SORIN POSTOLACHE, NICOLAE STAN și MIRCEA HUDEC

Țicleanu:

O VICTORIE MORALĂ

La jumătatea lui decembrie 1982, internaționalul craiovean Aurel Țicleanu a fost operat, în cadrul Spitalului militar central, de o cataractă traumatică la ochiul stîng. Intervenția chirurgicală, nici foarte complicată, dar nici foarte simplă, a aparținut distinsului profesor Mircea Olteanu, șeful catedrei de oftamologie din I.M.F. București, la care Țicleanu a ajuns nu fără să fi ezitat, fiind „sfătuit" (binevoitori se găsesc pe toate drumurile !) să încerce în străinătate unde, vezi Doamne, medicii ar fi mai cu moț ! Pînă la urmă însă, Aurel a optat pentru Spitalul militar și, după cum se știe, bine a făcut !

Ce-a urmat ? Încă în „Flacăra" din 7 ianuarie (zicem încă pentru că, la acea dată, convalescența lui Țicleanu abia începuse), am publicat un scurt interviu cu profesorul Olteanu, acesta declarîndu-ne că „intervenția a reușit" și că „nu încape nici o îndoială : Țicleanu va fi prezent în meciul de la Kaiserslautern, în 2 martie". Ne-am propus atunci să urmărim subiectul, considerînd că grabnica recuperare a jucătorului craiovean e nu doar o cauză a lui și, eventual, a Universității Craiova, ci a întregului fotbal românesc.

Cînd, spre jumătatea lui ianuarie, formația oltеană a plecat în pregătiri, la Bușteni, am mers acolo (vezi „Flacăra" numărul 3 din 21 ianuarie 1983), dar am avut ocazia de a nu-l găsi pe Țicleanu, lăsat la Craiova. Cunoscînd opiniile profesorului Olteanu („Țicleanu va fi apt de joc la sfîrșitul lunii"), ne-am mirat și, de la hotelul „Silva", am mijlocit o convorbire telefonică între Mircea Olteanu și Vasile Frînculescu, medicul Universității. Profesorul a comunicat acceptul său : fără să fie supus unor eforturi deosebite, Țicleanu trebuie să-și reia antrenamentele. Drept urmare, jucătorul a fost convocat la Bușteni, unde a și sosit în seara următoare. Numai că, noaptea, soția sa (gravidă în acel moment, între timp a și născut) a telefonat alarmată, cerîndu-le antrenorilor să-l scutească pe Aurel de orice efort (care ar fi putut să-i pună în pericol ochiul operat), insistînd pentru revenirea lui acasă. Ținînd cont de situație, Oțet și Ivan au acceptat, mai ales că perioada de pregătire era spre sfîrșit, Craiova fiind cu bagajele aproape gata în vederea unui turneu în Grecia.

Cum lumea fotbalului e mică, totul s-a auzit. Un mai vechi pesimism (chiar și vicepreședintele Universității, minunatul om care e Corneliu Stroe, părea sceptic : „veți vedea, Țicleanu nu va reintra decît prin mai, iunie") a cîștigat teren, iar noi „am fost luați în primire" ! Bunele noastre servicii au fost răstălmăcite și, pe culoarele C.N.E.F.S., la etajul 4 mai ales (sediul ziarului „Sportul"), am fost acuzați, fățiș, că vrem să-l nenorocim pe Țicleanu de dragul unei popularități (mai întrebăm o dată a cui ? !) ieftine ! Lăsați-l în pace pe băiat, ni s-a spus, ce-l tot împingeți de la spate, urmăriți să-l terminați ? N-ați auzit că operația a dat chix ? ! Că Aurel (chiar și în formula „Țicli") vede dublu, că nu poate juca ? !

Între timp, internaționalul craiovean făcuse, la Spitalul militar, un nou control, scoțîndu-i-se un ultim fir (Mircea Olteanu : „o bagatelă") și aplicîndu-i-se, de către doctorul Mircea Filip, cea dintîi lentilă de contact. Deplasîndu-ne la fața locului (spre deosebire de colegul de la „Sportul" care, ocupat, a vorbit cu profesorul la telefon !), am aflat că procesul de recuperare a ochiului operat a decurs normal, că și acomodarea cu lentila de contact. Profesorul i-a dat unele indicații doctorului Frînculescu (pe care l-am însoțit), repetînd : „după 16 februarie, Țicleanu poate fi inclus într-un program obișnuit de pregătire, ca orice alt jucător". Și am auzit din nou : „Țicleanu va juca la Kaiserslautern !". Să spunem, ca să respectăm adevărul pînă la capăt, că nici măcar Vasile Frînculescu, unul din cei care l-au îngrijit pe Aurel cu atenție și dragoste, n-a părut prea convins. E sigur însă că discuția cu profesorul i-a lămurit.

Veștile care ne-au parvenit, e drept, pe căi ocolite, din Grecia, n-au fost prea încurajatoare : că Țicleanu nu se poate antrena, că are dificultăți de acomodare etc., etc. Am încercat, după reîntoarcerea Universității, să discutăm cu cel în cauză și l-am găsit la București, la Spitalul militar, venit pentru un ultim control (vezi „Flacăra" numărul 7 din 18 februarie 1983). Ferm pe poziție (nu și-a schimbat nici un moment opinia), profesorul Olteanu ne-a spus : „Țicleanu e din punctul nostru de vedere, complet restabilit". Optimist, jucătorul a continuat : „sper să nu lipsesc din meciul de la Kaiserslautern".

Ce-a urmat, se știe. Introdus după pauză în partida de la Kaiserslautern, Țicleanu a impulsionat jocul Universității și, încă mai mult, l-a „găsit" pe Crișan cu o pasă ideală în faza care a premers golul 2 al craiovenilor, gol care, pînă la urmă, a atîrnat greu în balanța calificării formației oltene în semifinalele Cupei U.E.F.A. După ce, la Tîrgu Mureș, Mircea Lucescu l-a folosit (bravo lui !) în întîlnirea România — Turcia, dîndu-i și mai multă încredere, Țicleanu a jucat excelent în returul cu 1 F.C.K., fiind unul dintre cei mai buni (dacă nu chiar cel mai bun) jucători de pe teren ! Asta sub ochii, umeziți de lacrimi, ai profesorului Olteanu, care a ținut să asiste la partidă, fiind aplaudat la scenă deschisă de zecile de mii de spectatori craioveni.

Victoria lui Țicleanu e, întîi și întîi, una morală. Ne bucură că, după puterile noastre, cu armele noastre, am contribuit și noi la obținerea ei, fapt recunoscut de însuși fotbalistul în discuție : „N-am cuvinte să mulțumesc revistei pentru modul în care m-a ajutat să revin atît de repede". Îți mulțumim și noi, Aurel Țicleanu, și-ți dorim să rămîi la înălțimea prestației din 16 martie : cel mai bun dintre cei mai buni.

Nadia Comăneci (felicitîndu-i pe craioveni imediat după victorie) regretă că, fiind gimnastă, nu poate juca alături de Balaci și Geolgău !

Ei despre noi

Noi tot scriem, asta ne e meseria, despre fotbaliști, inclusiv despre cei ai Universității Craiova. Să aflăm, măcar o dată într-un an (era să zicem într-o viață), ce cred ei despre noi, cum ne văd. Să le dăm cuvîntul.

Ștefănescu : „Despre noi, despre fotbaliștii români, au scris mai bine ziariștii italieni și cei francezi. Ca să vorbesc în limbaj fotbalistic, pare un meci pierdut de presa noastră, chiar dacă în teren noi am fost superiori. Prea s-au specializat în „catastrofe" ziariștii noștri, parcă le așteaptă, le pîndesc, le prieso, se simt mai bine. Specialiști în articole de analiză cu concluzii spuse an de an, se tem să ne laude ca să nu devenim probabil îngîmfați. În rest, aprecieri ușoare și înțepături adînci pentru te miri ce. Ca la noi, la nimeni. Să nu se înțeleagă că le dau eu lecții ziariștilor, e doar o părere, dar în afară de «Flacăra», unde bate alt vînt, adjectivele românești nici traduse nu stau în fața celor din «l'Equipe», bineînțeles, referitoare la același meci. Noi sîntem zgîrciți, așteptăm să vedem ce zice Franța, ce zice Italia, o fi voie să scriem și altfel despre colegul meu Rodion Cămătaru, pe care ai noștri l-au făcut în fel și chip, iar francezii și italienii îl vor pe stadioanele lor în locul unor nume de care sîntem sătui și noi în România !"

Lung : „În ce mă privește, ar trebui să le fiu recunoscător celor de la revista «Flacăra» și chiar le sînt. M-au ajutat mult. Am avut norocul să mă vadă la Florența un mare gazetar, Nicolae Cristache, și să scrie despre mine, altfel eu mai aparasem bine fără să mă remarce lumea. Se acreditase ideea că sînt doar lung, nu și portar bun".

Balaci : „De ce presa noastră și scriitorii noștri nu fac și din noi ce fac din alții peste hotare ? Pentru că am dovedit, cred eu destul de convingător, că nu sîntem cu nimic mai prejos, cel puțin în confruntările directe din anul trecut. Maradona, Kempes, Passarella, Antognoni, Rossi, Bertoni, Lacombe, Tigana și alții au fost «sub noi» — ăsta e adevărul — dar n-am auzit să se fi scris și în noi pe măsura acestui fapt. În opinia publică, tot ăia sînt mai mari !"

Țicleanu : „Numai eu și «Flacăra» am crezut că voi juca la Kaiserslautern, n-am cuvinte să mulțumesc revistei pentru modul în care m-a ajutat să revin atît de repede".

Iată un vîrf de atac pe care și l-ar dori orice echipă : Rodion Cămătaru

Le mulțumim jucătorilor craioveni pentru frumoasele cuvinte rostite la adresa revistei noastre (cu excepția lui Țicleanu, cellalți și-au încredințat opiniile excelentei publicații „Fotbal '83", scoasă recent de Consiliul U.A.S.C. din Centrul universitar București) și le promitem că vom fi, în continuare, alături de ei.

Oamenii simt nevoia de spirit și cînd s-ar crede că le trebuie alcool, naos și tipsă de rigoare. 50.000 de olteni au cîntat în fața hotelului Jiul din Craiova iubirea și istoria, sportul și sufletul, eroii poporului român. Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Horia, Avram Iancu, Cuza, Nicolae Ceaușescu, Pacea și Libertatea. Mulțumim, Craiovă a tuturor spontaneităților!

O echipă pentru istorie

Iată, pe scurt, stimați cititori, „cărțile de vizită" ale celor 16 fotbaliști craioveni care au contribuit la calificarea în semifinale :

SILVIU LUNG : născut în 9 XI 1956 la Sinmiclăuș (Satu Mare) ; 1,93 m, 72 kg ; din 1975 la Universitatea ; 144 de meciuri în divizia A ; 5 selecționări în echipa națională ; student în anul IV al Facultății de științe economice.

A jucat toate cele 750 de minute ale Cupei U.E.F.A. (socotind și prelungirile cu Bordeaux), făcîndu-și datoria cu prisosință. S-a remarcat mai ales la Bordeaux, unde a apărat excepțional, fiind învins numai din penalty. Calm, sigur, prompt.

NICOLAE NEGRILĂ : 23 VII 1954, Gighera (Dolj) ; 1,70 m, 67 kg ; din 1973 ; 148 ; 13 A ; student, anul III T.C.M.

Constant, precis, și el a fost prezent în toate partidele, arătîndu-se foarte activ atît în fazele de apărare, cît și în cele de atac. Fundaș modern, a înscris golul din meciul retur cu Kaiserslautern, contribuind decisiv la obținerea calificării.

COSTICĂ ȘTEFĂNESCU : 26 III 1951, București ; 1,78 m, 76 kg ; din 1973 ; 289 ; 38 A ; absolvent al Facultății de științe economice.

Deși înlocuit (din cauza unei accidentări) în meciul tur cu Fiorentina (la scorul de 1—1), a fost, în ansamblu, cel mai bun jucător craiovean în actuala ediție a Cupei U.E.F.A. Minte limpede, tehnician desăvîrșit, adevărat căpitan de echipă.

NECULAI TILIHOI : 9 III 1956, Brăila ; 1,77 m, 74 kg ; din 1976 ; 209 ; 10 A ; absolvent de liceu.

A lipsit, fiind indisponibil, la Kaiserslautern, dar a reprezentat, tot timpul, una din „piesele grele" ale echipei. Luptător fără menajamente, ambițios și energic. Fiind fundaș central de marcaj, a avut adversari redutabili (Graziani, Lacombe, Nilsson), dar s-a descurcat, de fiecare dată, foarte bine.

NICOLAE UNGUREANU : 11 X 1956, Craiova ; 1,70 m, 68 kg ; din 1976 (provenit de la juniori) ; 151 ; 10 A ; student, anul II T.C.M.

A absentat la Dublin. Foarte sigur în apărare și foarte periculos în atac, are meritul de a fi adus egalarea în partida tur cu Fiorentina. Un fundaș pe care, oricînd, se poate conta, foarte „tare" și, totodată, foarte corect.

GRIGORE CIUPITU : 13 IX 1948, Pantelimon (Ilfov) ; 1,76 m, 76 kg ; revenit la echipă în 1980 ; 296 ; student, anul IV Facultatea de științe economice.

N-a fost în teren decît 31 de minute, în meciul de la Craiova cu Fiorentina, dar s-a achitat bine de dificila misiune de a-l înlocui pe Ștefănescu.

MIRCEA IRIMESCU : 13 V 1959, Craiova ; 1,79 m, 77 kg ; din 1976 (provine de la juniori) ; 150 ; student, anul II T.C.M.

Omul de „sacrificiu", folosit cînd fundaș lateral (Dublin), cînd fundaș central (Kaiserslautern), cînd mijlocaș (Fiorentina), cînd atacant (acasă cu Shamrock), dar foarte util în toate situațiile. A înscris la Dublin. Nu i se poate imputa autogolul de la Kaiserslautern, mingea lovindu-se de piciorul lui ca la biliard. Fotbalist complet, gata oricînd să pună umărul la greu.

AUREL ȚICLEANU : 20 I 1959, Teliuc (Hunedoara) ; 1,76 m, 71 kg ; din 1976 ; 188 ; 26 A ; student, anul IV Facultatea de științe economice.

Unul din „motoarele" echipei, omniprezent, neobosit, excelent în ambele faze ale jocului. Operat de cataractă în decembrie 1982, a revenit spectaculos, izbutind să întoarcă soarta partidei de la Kaiserslautern (după introducerea lui în teren Craiova a preluat frîiele meciului) și să fie, în întîlnirea retur, cel mai bun dintre toți. Lui și celui care l-a operat, eminentului profesor Mircea Olteanu, cele mai fierbinți felicitări ! A deschis scorul în meciul retur cu Bordeaux.

ILIE BALACI : 13 IX 1957, Bistreț (Dolj) ; 1,71 m, 70 kg ; din 1972, ridicat de la Centrul de copii și juniori ; 287 ; 59 A, căpitanul echipei naționale în ultima partidă (România—Turcia 3—1) ; student, anul II Facultatea de științe economice.

Jucător de valoare europeană, a înscris cu Shamrock (în deplasare) și cu Fiorentina (acasă). Datorită cartonașelor primite, a lipsit din partidele de la Bordeaux și Kaiserslautern. E de mirare (și chiar de neînțeles) cum un talent atît de mare poate fi atît de nervos ! Va absenta și din confruntările cu Benfica, deși cartonașul galben dat de Hackett, în 16 martie, n-a fost justificat, Balaci comițînd un obișnuit fault de joc.

COSTICĂ DONOSE : 22 XII 1952, Tecuci (Galați) ; 1,74 m, 74 kg ; din 1969 (și el promovat de la juniori) ; 288 ; 2 A ; absolvent al Facultății de științe economice.

Fotbalist complet, tehnică ireproșabilă. Poate că n-a ieșit, totdeauna, în evidență, dar aportul lui la obținerea calificării în semifinale e dintre cele mai consistente. Calm, lucid, a găsit mereu soluțiile cele mai bune. După returul cu Kaiserslautern, antrenorul lui Milan, Galigari, a declarat : „Din ce-am văzut azi, cel mai mult mi-a plăcut Donose".

AURICĂ BELDEANU : 5 III 1951, Dobroiești (Ilfov) ; 1,77 m, 72 kg ; din 1976 ; 329 ; 19 A ; absolvent al Facultății de științe economice.

Și el bun la toate, remarcabil prin finețe și clarviziune. Travaliu imens, excelentă orientare în teren. Util în apărare și în atac, „închizător" ideal în fața fundașilor centrali. N-a jucat în partida tur cu Fiorentina.

ION DUMITRU : 3 I 1950, Roșu (Ilfov) ; 1,73 m, 72 kg ; din 1982 ; 363 ; 57 A ; absolvent de liceu.

Transferat în această iarnă, Dumitru a evoluat foarte bine la Kaiserslautern (cît a jucat). Datorită unei contuzii, n-a fost folosit în meciul retur. Din actualul lot e singurul maestru emerit al sportului, restul fiind maeștri. Pe el se poate conta în continuare.

ION GEOLGĂU : 20 II 1961, Pielești (Dolj) ; 1,76 m, 72 kg ; din 1976, dar e un produs sută la sută al fotbalului craiovean ; 145 ; 7 A ; student anul III Facultatea de științe economice.

Subtil, muncitor, a fost utilizat cînd la mijloc, cînd în atac, dar și-a îndeplinit fără cusur toate misiunile. Rămîne memorabil golul lui din întîlnirea retur cu Bordeaux, înscris în prelungiri. Tenace, mobil, fotbalist de cea mai pură rasă. A marcat un gol extrem de prețios la Kaiserslautern.

SORIN CÎRȚU : 12 XI 1955, Craiova ; 1,75 m, 67 kg ; din 1976 ; 182 ; 4 A ; student, anul IV Facultatea de științe economice.

N-a jucat decît sporadic și mai ales în meciurile de-acasă. Nu trebuie însă uitat că a marcat 3 goluri, cu Fiorentina și Shamrock (2). Tehnician desăvîrșit, e capabil să pună pe picior greșit orice apărare.

ZOLTAN CRIȘAN : 3 V 1955, Oradea ; 1,65 m, 70 kg ; din 1973 ; 222 ; 46 A ; student, anul I T.C.M.

Extremă clasică, rapidă și derutantă. După o eclipsă de formă (la Bordeaux n-a fost folosit decît 7 minute) și-a revenit și, la Kaiserslautern, a înscris un gol, al doilea, care a atîrnat decisiv în balanța calificării. Foarte util.

RODION CÂMĂTARU : 22 VI 1958, Strehaia (Mehedinți) ; 1,69 m, 65 kg ; din 1974 ; 225 ; 26 A ; student, anul IV Facultatea de științe economice.

Deși n-a reușit să marcheze nici un gol în cele 8 partide, și datorită faptului că a fost, de fiecare dată, păzit „la sînge" (și de cine ? De Passarella, de Specht și Trésor, de Briegel !), Cămătaru trebuie socotit drept cel mai periculos atacant craiovean. El a jucat senzațional la Florența, în rest îndeplinindu-și foarte bine rolul. Un asemenea vîrf, puternic, percutant, capabil să ia pe cont propriu o acțiune, și-ar dori multe echipe din elita fotbalului european.

„Flacăra" remember

O dragoste statornică

„Senzațional atacă titlul și marea noastră iubire, Universitatea Craiova, echipă cu un lot atît de bun încît calitatea excesivă a ajuns o încurcătură. Poate găsește clubul craiovean vreun jucător lipsit de talent pe la Galicluica, pe la Bârca sau pe la Giubega și intrăm în domeniul realității".

„...pentru că la Craiova s-a iubit fotbalul, în teren și în tribune deopotrivă, pentru că la Craiova s-a muncit cu seriozitate și temeinicie în folosul lui și, implicit, al echipei, spre lauda jucătorilor și, firește, a antrenorilor Valentin Stănescu și Ion Oblemenco, a conducerii clubului".

„N-am mai scris de multă vreme articole de sport, dar această îngrozitoare nedreptate ne-ar fi ridicat și din morți. Craiova nu poate fi călcată în picioare de obscure și inexplicabile ambiții, vanități și false vigilențe. Mai bine să radicalizăm fotbalul decît să căutăm nod în papură unei echipe care, împreună cu foarte puține altele, de-a lungul vremii — Dinamo, Steaua, Rapid, F.C. Argeș — nu ne-a făcut de rîs, ci a polarizat dragostea și interesul iubitorilor de adevăr, frumos și cinste pe gazonul curat".

„A greși e, uneori, omenește. A persista în greșeală e însă diabolic. Cazul Universității Craiova trebuie rejudecat sub zodia dreptății, cu toate argumentele pe masă. Federația nu are dreptul să tacă, iar C.N.E.F.S. nu trebuie să acopere incompetența jenantă, lipsa de măsură și seriozitate a comisiei care a stîrnit toată aiureala".

„Universitatea Craiova a obținut aici, în dauna Fiorentinei (locul 2 în ediția trecută a campionatului italian !), o mare calificare, arătînd încă o dată că este o echipă de nivel continental, capabilă de jocuri excepționale în fața oricărei formații de renume".

„Universitatea Craiova, cea mai bună echipă românească a ultimelor decenii, la începutul triumfului. Trebuie acum, mai mult ca oricînd, seriozitate, strategie, pregătire multilaterală. Succes !"

„Confirmîndu-și clasa internațională, Craiova n-a lăsat nici o speranță lui B.K. Copenhaga, pe care a întrecut-o clar, 4—1 (2—0), golurile fiind realizate, în ordine, de Crișan, Balaci, Beldeanu, Andersen și Cămătaru. Prin această victorie, rod al sudorii, al talentului, al ambiției, al seriozității, campioana României, campioana unei mari iubiri, intră în elita primelor 8 echipe de club din Europa ! Jucătorii craioveni, antrenorii lor, ca și, firește, zecile de mii de spectatori care, și cu această ocazie, i-au purtat pe Balaci și compania spre izbîndă, merită cele mai fierbinți felicitări !".

„Victoria Craiovei nu poate și nu trebuie separată de temeinicia și rîvna cu care organele județene și municipale de partid și de stat au susținut dorința de mai bine a echipei, eforturile ei de a dobîndi un nou titlu de campioană. Universității i s-a asigurat un cadru propice de pregătire, iar jucătorii au arătat că știu să răsplătească, prin abnegație și sudoare, condițiile ce li s-au pus la dispoziție. Dar și la acest capitol mai sînt multe de făcut. Chiar în numărul trecut al revistei noastre, Ilie Balaci afirma că situația celui mai mare club sportiv al Olteniei nu e, în ceea ce privește dotarea, de invidiat, neexistînd un teren gazonat pentru antrenamente, starea echipamentului fiind precară etc."

O echipă de fotbal, e un crez mai vechi al nostru, nu se formează cît ai bate din palme, dar nici nu se susține în ultima săptămîna dinaintea celei mai mari performanțe din istoria fotbalului românesc !

Un antrenor cu puls 200

Un antrenor poate controversat, dar despre care trebuie vorbit, după calificarea Craiovei în semifinalele Cupei U.E.F.A., cu pălăria în mînă : Constantin Oțet. Iată „fișa" lui : născut în 1940, la Rogova (Mehedinți) ; fost jucător la Metalul Drobeta-Tr. Severin ; absolvent I.C.F. (1963), cu specializarea fotbal ; a mai antrenat pe Electroputere Craiova, Pandurii Tîrgu Jiu și F.C. Argeș, cu ultima echipă (ca secund al lui Halagian) cîștigînd campionatul în ediția 1978/1979 ; în 3 rînduri secund la Craiova (cu Cernăianu în 1968/1969 și 1973/1974, cu Oblemenco în 1980/1981), părtaș la primul titlu național al Universității (1974), ca și la cîștigarea, în 1981, a campionatului și a Cupei ; după 18 ani de „ucenicie", antrenor principal al „campioanei unei mari iubiri" din 1982.

Scriind despre contribuția lui Oțet, e obligatoriu să amintim că la obținerea calificării mai au merite, între alții, și secundul Nicolae Ivan, și doctorul Vasile Frînculescu, și, nu în ultimul rînd, vicepreședintele clubului, Corneliu Stroe. Tuturor, sincere felicitări !

Drumul calificării

Să rememorăm drumul parcurs de formația oltenă în actuala ediție a Cupei U.E.F.A.

TURUL I

Universitatea — A.C. Fiorentina 3—1 (0—1).

Craiova, 15 septembrie 1982, Stadion central, 50 000 de spectatori. A arbitrat Ponet (Belgia). Au înscris Ungureanu, Cîrțu, Balaci, respectiv Bertoni.

A.C. Fiorentina — Universitatea 1—0 (1—0).

Florența, 29 septembrie 1982, Stadio Comunale, 60 000 de spectatori. A arbitrat Daina (Elveția). A marcat Antognoni din 11 m.

TURUL II

Shamrock Rovers Dublin — Universitatea 0—2 (0—1).

Dublin, 21 octombrie 1982, Stadion Glenmalure Park, 10 000 de spectatori. A arbitrat Delmer (Franța). Au marcat Irimescu și Balaci.

Universitatea — Shamrock Rovers Dublin 3—0 (1—0).

Craiova, 3 noiembrie 1982, Stadionul Central, 25 000 de spectatori. A arbitrat Györi (Ungaria). Au marcat Campbell (autogol) și Cîrțu (de două ori).

TURUL III

Girondins de Bordeaux — Universitatea 1—0 (0—0).

Bordeaux, 24 noiembrie 1982, Stadion Municipal, 40 000 de spectatori. A arbitrat Garrido (Portugalia). A marcat Giresse din 11 m.

Universitatea — Girondins de Bordeaux 2—0 (1—0).

Craiova, 8 decembrie 1982, Stadion Central, 50 000 de spectatori. A arbitrat Kaiser (Olanda). Au marcat Țicleanu și Geolgău, ultimul în prelungiri.

TURUL IV

F.C. Kaiserslautern — Universitatea 3—2 (2—0).

Kaiserslautern, 2 martie 1983, Stadion Betzemberg, 25 000 de spectatori. A arbitrat Schoetens (Belgia). Au marcat Geolgău și Crișan, respectiv Brehme (de două ori) și Irimescu (autogol).

Universitatea — F.C. Kaiserslautern 1—0 (0—0).

Craiova, 16 martie 1983, Stadion Central, 50 000 de spectatori. A arbitrat Hackett (Anglia). A marcat Negrilă.

În urma meciului de miercuri, palmaresul Universității în cupele europene a ajuns la 16 victorii (din 34 de meciuri disputate). Ea a terminat alte 7 partide la egalitate și a pierdut 15, avînd un golaveraj general de 53—45. Eliminînd pe F.C. Kaiserslautern, Universitatea nu numai că a intrat în semifinalele Cupei U.E.F.A., dar a izbutit să spulbere și complexul echipelor românești în fața celor vest-germane. Astfel, după ce a fost, de-a lungul timpului, eliminată de Fortuna Düsseldorf (3—4 și 1—1), Borussia Mönchengladbach (0—2 și 1—0) și Bayern München (0—2 și 1—1), Craiova a reușit să spargă gheața, realizînd cea mai răsunătoare performanță din istoria fotbalului românesc.

Tortul victoriei

Imediat după victoria în fața lui Kaiserslautern, studenții au primit un cadou nu numai frumos, ci și dulce : un uriaș tort înfățișînd un teren de fotbal, cu jucători, minge etc. Totodată, cofetarii craioveni le-au promis că, dacă vor ajunge în finală, Geolgău și ceilalți vor primi un tort și mai mare. Replica lui Donose a venit imediat : „frățiloor, puneți-vă pe treabă !"

Cine se teme de Benfica?

Alvès, pe numele său întreg José Antonio Ferreira Resende Alvès, poartă tot timpul mănuși negre, explicînd : „o fac spre a cinsti memoria bunicului meu, Carlos Alvès, fost internațional, rămas celebru și pentru mănușile negre cu care juca".

Sorții i-au hărăzit Craiovei, pentru semifinale, un adversar de marcă, pe Benfica Lisabona („Sport Lisboa e Benfica"), o echipă cu adevărat de talie europeană. Înființat în 1904, clubul Benfica are un palmares impresionant : 24 de titluri naționale, 12 cupe etc., el înscriindu-și, în două rînduri, numele și pe lista cîștigătorilor Cupei campionilor europeni (din 17 participări), în edițiile 1960/1961 (în finală 3—2 cu Barcelona) și 1961/1962 (5—3 cu Real Madrid). Dar asta a fost demult, pe vremea lui Eusebio (azi antrenor la copii), Coluna (și el antrenor, în Iura sa de baștină, în Mozambic), Simoes (director sportiv la un mic club din Phoenix, Statele Unite), Costa Perreira (agent de asigurări), Torres (actualul antrenor al divizionarei A portugheze Varzim) etc., etc. Cam după 1967, faima Benficăi s-a stins (în anul respectiv ea a jucat o ultimă finală de C.C.E., fiind învinsă cu 4—1 de Manchester United), cu o singură tresărire de orgoliu, în 1981, cînd a ajuns pînă în semifinalele Cupei cupelor, cedînd lui Carl Zeiss Jena (1—0 și 0—2).

În sezonul 1982/83, Benfica (pe la a cărei conducere tehnică s-au perindat mulți tehnicieni renumiți, Bela Guttmann, Lajos Baroti ș.a.) a apărut mult schimbată în bine, izbutind un „tur de forță" impresionant : 28 de meciuri fără înfrîngere (în campionat și în Cupa U.E.F.A.), 26 de victorii, golaveraj 85—15 ! Specialiștii fotbalului lusitan au fost de acord în a pune acest record mai ales pe seama antrenorului suedez Sven Gören Eriksson, venit la cîrma Benficăi după ce, anul trecut, a dobîndit Cupa U.E.F.A. cu I.F.K. Göteborg. Tînăr (35 de ani), Eriksson pare adeptul unui fotbal „matematic", schematizat pînă la simplitate, supunîndu-și jucătorii unor antrenamente foarte severe. Legat de exigența lui, Mircea Lucescu ne povestea, mai deunăzi, că l-a întîlnit, la Seminarul U.E.F.A. de la Split, pe Cabrita, fost antrenor la Benfica și, în prezent, secund al brazilianului Otto Gloria la echipa națională a Portugaliei. Cabrita i-a mărturisit lui Lucescu (și el nouă) că internaționalii Benficăi răspund cu promptitudine convocărilor lui Otto Gloria spre a scăpa, măcar cîteva zile, de „chinurile" la care obișnuiește să-i supună Eriksson ! Să-l ascultăm pe Alvès : „Otto Gloria a ales un fotbal care ne place infinit mai mult... La Benfica, suedezul Sven Eriksson preconizează simplitatea, jocul despuiat de orice înfloriturl". Dealtfel, Eriksson însuși nu se ascunde : **„La mine nu contează numele, ei numai munca. Pe cel care trag chiulul îi invit să-și facă bagajele".** Într-o paranteză fie spus, el n-a venit de la Göteborg cu mîinile goale, el l-a adus și pe blondul Strömberg (vi-l mai amintiți din partidele cu Dinamo ?), care însă, legitimat mai tîrziu, nu va putea juca împotriva Universității.

Pe cine contează Eriksson ? Pe un lot de jucători de elită, alcătuit din mulți internaționali portughezi (7 la număr, din care însă numai portarul Bento a jucat integral recentul meci Portugalia-R.F.G., 1-0 !) alături de care evoluează și un iugoslav (Filipovici). Formația standard a Benficăi e următoarea : **Bento** 34 de ani — **Pietra**, 28, **Humberto Coelho**, 32, **Bastos Lopes I**, 29, **Veloso**, 23, **Carlos Manuel**, 20, **Alvès**, 30, **Bastos Lopes II**, 23, **Chalana**, 23, **Nené**, 33, **Filipovici**, 30, ca rezervă figurînd Diamantino, Frederico, José Luis și, adesea titular, Sheu (30 de ani), despre care Otto Gloria crede că e „un tactician de primă mînă". Un „11", veți fi de acord cu noi, cu o medie de vîrstă ridicată (27,7), dar care posedă cîteva „piese" grele, cele mai cunoscute fiind portarul Manuel Bento (care n-a primit, în 1981, gol timp de 1 080 de minute de joc, fiind socotit eroul meciului Scoția — Portugalia, 0—0 la Glasgow), fundașul central Humberto Coelho („Le Trésor portugais", Jean-Paul Oudot în numărul din 8 februarie 1983 al revistei „France Football"), mijlocașul José Antonio Alvès (în 1978 cel mai bun jucător străin din Spania, sub culorile clubului din Salamanca), conducătorul de joc Manuel Nené (și el mozambican) și virful de atac Zoran Filipovici, venit de la Steaua roșie Belgrad („călăul" lui A.S. Roma, căreia l-a înscris în turul 4 al Cupei U.E.F.A., 3 goluri,între care două chiar în „cetatea eternă"). O echipă nu doar în plină ascensiune (ea conduce detașat în campionat, avînd pe Nené și Filipovici pe lista golgeterilor), dar și hotărîtă să aibă o viață cît mai lungă în Cupa U.E.F.A. Într-o corespondență pentru „World Soccer", José Alberto Fernandes transmitea, în februarie, din Lisabona : „Benfica crede că acum e, din nou, momentul să nu-și ascundă ambițiile sale europene". Ambiții, e cazul s-o spunem, alimentate și de faptul că, pînă acum, ea n-a pierdut nici o partidă în Cupa U.E.F.A., eliminînd succesiv pe **Betis Sevilla (2—1 și 2—1), Lokeren (2—0 și 2—1), F.C. Zürich (1—1 și 4—0) și A.S. Roma (2—1 și 1—1).**

E limpede că „roșii" de la Benfica (de fapt, culorile tradiționale sînt roșu-alb) alcătuiesc o formație redutabilă, foarte puternică îndeobște pe teren propriu, pe stadionul „Da Luz", ale cărui tribune sînt, de regulă, arhipline (75 000 de locuri capacitate, 80 000 de spectatori la partida cu Roma). Stilul ei, afirmă cei care au văzut-o recent la lucru, e și nu (mai) e tipic latin, în sensul în care Eriksson a venit cu rigoarea și angajamentul caracteristice fotbalului anglo-saxon. Dacă linia de mijloc (dirijată de Alvès) e foarte laborioasă, iar atacul viclean și rapid, apărarea, în schimb, nu excelează și, apelăm din nou la presa străină, nu pare la înălțimea celorlalte compartimente, fundașii de margine fiind vulnerabili. În două vorbe, un adversar solid (la ce ne-am fi putut aștepta în această fază a competiției), dar nu invincibil, căci Benfica 1983, chiar dacă în formă, nu trebuie confundată cu Benfica 1962 ! Ea a trecut de la fudo la rock, dar lecția lui Eriksson n-a fost încă învățată cum se cuvine. Să fim și mai expliciți : Benfica e o „piatră tare", dar Universitatea o poate sparge ! O echipă care a trecut de Fiorentina, de Bordeaux și de Kaiserslautern, și această echipă e Craiova, n-are de ce să se teamă ! Sigur că va fi greu, dar pînă acum n-a fost ? A fost, dar băieții noștri, talentați și ambițioși, s-au descurcat de minune. Credem (și sperăm) că le stă în puteri să ei mine și pe Benfica, echipă care, în pofida unui reviriment, n-are clasa din epoca lui Eusebio și Torres.

Și o veste de ultimă oră : clubul portughez a cerut, telegrafic, Universității să fie de acord ca primul meci să se dispute la Craiova ! ! Cererea a fost, firește, respinsă, dar nu poate ea fi privită ca un semn că Benfica se teme ?

ARBITRI

Forul european a comunicat, zilele trecute, numele arbitrilor ce vor conduce dubla întîlnire dintre Universitatea și Benfica : la Lisabona, în 6 aprilie, va oficia o brigadă suedeză, avîndu-l în centru pe Frederiksson, iar la Craiova, în data de 20 aprilie, partida va fi arbitrată de un trio scoțian, în frunte cu Valentine.

Firește, delegarea unor arbitri suedezi la Lisabona, în condițiile în care la conducerea tehnică a Benficăi se află un compatriot de-al lor, Eriksson, a stîrnit discuții în rîndul iubitorilor fotbalului nostru, generînd tot felul de speculații. Sîntem de acord, spre a evita orice suspiciune, U.E.F.A. s-ar fi putut orienta altfel dar, ca să zicem așa, zarurile au fost aruncate. Un eventual demers la forul european, în ideea schimbării brigăzii lui Frederikson, n-ar avea (judecînd după antecedente) nici un efect, U.E.F.A. apreciind că, la acest nivel al competiției, toți arbitrii delegați, indiferent de naționalitate, sînt de valoare ridicată, ținînd la „cărțile lor de vizită", făurite după multe strădanii.

Încă mai mult, Constantin Oțet și-a adus aminte că, pe cînd funcționa ca secund la F.C. Argeș, echipa pitești eană a întîlnit, în cadrul Cupei U.E.F.A., pe Panathinaikos Atena, al cărei antrenor era, în 1978, polonezul Górski. La partida retur, programată în capitala Greciei, U.E.F.A. a desemnat o brigadă de arbitri polonezi, care au condus la Atena, fără cusur, formația pitești eană cîștigînd meciul cu 2-1 ! Am căutat în colecția ziarului „Sportul" și am găsit confirmarea amintirilor antrenorului Oțet, colegul Constantin Alexe notînd, lepidar, că „polonezul Jarguz a arbitrat foarte bine".

De ce am insistat asupra acestui aspect ? Sore a le întări jucătorilor craioveni convingerea că, la Lisabona, nu atît de arbitru va depinde soarta partidei, cît de ei înșiși. Dacă ei vor evolua bine, la nivelul maxim al posibilităților, e sigur că nu va conta (cel puțin așa sperăm) naționalitatea celor 3 arbitri !

La miezul nopții!?

Din surse autorizate, aflăm că partida de la Lisabona, din 6 aprilie, ar urma să înceapă la ora 21,30, ora locală, adică la 23,00, ora Bucureștiului! Așa a jucat Benfica, pe teren propriu, cu Betis, cu Lokeren și cu Roma, singura excepție făcînd pentru Zürich (echipă din orașul ce găzduiește sediul U.E.F.A.), cu care ocazie meciul a fost programat mai devreme.

Nu căutăm nod în papura nimănui (vezi și povestea cu arbitrii), dar e sigur că, obligați să intre pe teren la o oră la care, de regulă, merg să se culce, jucătorii noștri vor fi handicapați, ei avînd de înfruntat, pe lîngă absențele lui Ștefănescu și Balaci (suspendați pentru cartonașe), o dificultate în plus. În aceste condiții, socotim necesară o intervenție a F.R.F., a clubului Universitatea, care să-i determine pe portughezi, dacă se va putea, să pună meciul la o oră mai rezonabilă.

Pagini realizate de
OVIDIU IOANIȚOAIA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

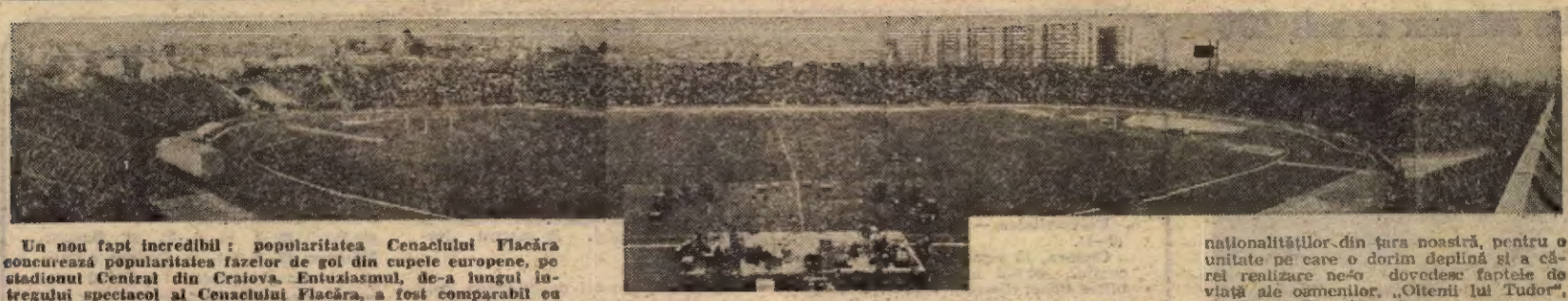

Un nou fapt incredibil : popularitatea Cenaclului Flacăra concurează popularitatea fazelor de gol din cupele europene, pe stadionul Central din Craiova. Entuziasmul, de-a lungul întregului spectacol al Cenaclului Flacăra, a fost comparabil cu cel al minutului 82 din meciul Universitatea Craiova — F.C. Kaiserslautern. Mulțumim, Craiovă în aer liber !

Craiova sărbătorească

Localitatea : Craiova, 17 martie 1983, orele 14, stadionul „Central"
Durată : 5 ore și un sfert
Număr de spectatori : 30 000
Calitatea spectacolului : excepțională
Atmosfera : sărbătorească
Noutăți : Valeriu Penișoară a lansat „Cîntec pentru Oltenia" (versuri Adrian Păunescu)
Aportul organizatorilor : ireproșabil. Mulțumim încă o dată conducerii organizației de partid a județului Dolj, tovarășului prim-secretar Ion Radu, pentru prilejul oferit de-a face acest spectacol. Subliniem în mod pozitiv efortul organizatorilor utecliști care au reușit, în ciuda timpului scurt pe care l-au avut la dispoziție, să se achite de această dată de sarcinile ce le-au revenit.

O zi splendidă de primăvară ne-a dăruit cerul pentru manifestarea ce avea să încheie triumfala noastră trecere prin Bănie. Și, chiar dacă n-ar fi fost așa, chiar dacă natura ne-ar fi fost potrivnică, noi tot am fi dat acest regal de artă tinără, frumoasă și meritată recompensă sărbătoriților noștri. La numai o zi după importanta victorie olteană obținută pe terenul „Centralului", la numai o zi după fascinanta manifestare a cenaclului nostru de la Hotelul **Jiul**, o altă victorie, a spiritului, la care publicul craiovean s-a făcut din nou părtaș (ora să spun „incredibil", dar îmi dau seama că astăzi, după atîtea incredibile întîmplări ale acestei echipe a cenaclului nimic nu ni se mai poate părea în afara firescului), deci, firesc transformată într-o adevărată sărbătoare a sportului și culturii. Din nou, aici, cele două variante parcă ale unei definiții concrete a păcii — sportul și arta — și-au dat mîna într-o manifestare totală, un omagiu adus generației libertății tuturor generațiilor dar, mai ales generației ridicate în anii de cînd la cîrma țării se află președintele Nicolae Ceaușescu. Participanți cu drepturi egale au fost de această dată, alături de membrii cenaclului nostru, merituoșii fotbaliști ai Universității Craiova dar și publicul care a știut să-i poarte cu dragoste, răbdare și temperament oltean spre marea victorie. Primii au urcat pe scena cenaclului Aurel Țicleanu și Silviu Lung, însoțiți aici de familiile lor. Văzîndu-i, mi-am dat seama de cît îi iubim de atîta vreme, de ce încrederea în ei va fi mereu neclintită căci privindu-i cu atenție și curiozitate n-am observat nici o urmă măcar de înfumurare sau suficiență înnourîndu-le seninul privirii ci doar semnul unei bucurii lăuntrice, ca o imagine reflectată de satisfacția vizibilă a celorlalți, luminîndu-i. Era timpul deci să cîntăm cu Valeriu Penișoară, „Cîntec pentru Oltenia". Cu ajutorul lui Adrian Păunescu, astăzi neobosit, într-o vervă extraordinară, tribunele învață repede refrenul pe care l-am dori înălțat peste cît mai multe victorii : „Oltenia, eterna Terra-Nova / Un cîntec are astăzi și-n priviri, / Hai Universitatea, hai Craiova / Tu, campioana unei mari iubiri". Sîntem fericiți (și nu putem să n-o mărturisim) că deși de obicei în momentele unui anumit fel de bucurie, oamenii uită celelalte bucurii, lîngă echipa lor de fotbal, craiovenii n-au uitat Cenaclul Flacăra. Costică Ștefănescu, căpitanul alb-albaștrilor, sublinia chiar adresîndu-se celor prezenți : „Mă bucur că și astăzi, la acest spectacol deosebit, sînteți prezenți în număr la fel de mare. Mulțumesc tuturor celor care au fost alături de noi în lupta pentru prețioasa victorie și urez tuturor să se simtă la fel de bine la acest spectacol". Ca un răspuns, „Viitorul", această extraordinară poezie a lui Labiș, pulsează în cîntec, ca bătăile unei inimi de mărimea unui stadion. Constantin Gherghina, un trompetist a cărui valoare indiscutabilă Cenaclul Flacăra încearcă s-o repună în circulație, înalță cîntecul oltenesc la rang de imn triumfal. Și pentru că garnitura echipei craiovene este aproape completă (îi recuperăm de prin tribune pe Cămătaru, Geolgău, Donose, Beldeanu, Cîrțu, Boldici și chiar și pe antrenorul Constantin Oțet), aveau, inevitabil, să urmeze cîteva superbe momente petrecute pe gazonul stadionului, cu schimburi de pase între jucători și membrii cenaclului, cu șuturi la poartă și încheind cu o tură de stadion în ovațiile tuturor celor prezenți. Ne-am despărțit de jucătorii care urmau să se integreze imediat programului de recuperare și ne-am continuat manifestarea într-o atmosferă de destindere și receptivitate extraordinare. Oamenii au primit cu o la fel de mare bucurie momentele de umor (adaptarea fotbalistică realizată de grupul Mesaj și la fel de adecvata intervenție a lui Nicolae Cenan) dar și momentele de profunzime în care s-au cîntat eroii neamului, țara, eforturile închinate păcii. Am rămas de aceea mult peste ora la care ne propusesem să încheiem, oferind oamenilor tot ceea ce puteam. Cîntecelor aduse li s-au adăugat — la repetata solicitare a celor prezenți — recitarea poeziei „Pacient", a lui Adrian Păunescu și mai mult chiar am făcut și un top la care aveau să participe foarte mulți dintre cei prezenți. Învingător și de această dată (cu 2 524 de puncte) „Iancu la Țebea", cîntec scris de Adrian Păunescu. I-au urmat în ordine : „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă — 2 066 puncte), „La adio" (Vasile Șeicaru — 1 673 puncte), „Craiova, my love" (autor Adrian Păunescu, interpret Ducu Bertzi — 1 576 puncte) și „Cîntec șoptit" (Poesis — 916 puncte).

IMPORTANT

Manifestarea cu numărul 900 a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar va avea loc la București duminică, 27 martie, orele 18, în Sala Polivalentă.

„Mă dusei să trec la Olt"

Localitatea : Slatina, 18 martie 1983, orele 16 și orele 20, sala Casei de cultură.
Durate : 3 ore și jumătate — primul spectacol, 5 ore și un sfert — cel de-al doilea.
Număr de spectatori : 2 000, ambele spectacole însumate.
Calitatea spectacolelor : foarte bună.
Atmosfera : bună participare și receptivitate.
Noutăți : Ildiko Szabo se remarcă recitînd cu sensibilitate și talent „Ultima oră" (versuri Ion Minulescu) și tot ea readuce pe scena cenaclului cîntecul din filmul „Șatra".
Aportul organizatorilor : excelent. Mulțumim conducerii de partid a județului Olt, tovarășului prim-secretar Vasile Bărbulescu, pentru sprijinul acordat realizării acestor manifestări. Salutăm aportul organizatorilor utecliști care au ne-au creat nici un fel de false probleme. Exemplară organizare ! Problemele sînt iar legate de plîngerile oamenilor care nu au încăput în sală.

Florile pe care le primeam fiecare dintre noi la intrarea în hotelul din Slatina unde aveam să rămînem peste noapte spuneau aproape totul despre sentimentele cu care ne așteptaseră oamenii acestor locuri. Dorința lor fierbinte de-a rămîne cît mai mult împreună ne determinase deja să acceptăm un spectacol suplimentar față de cel prevăzut. Și n-am regretat ! Pentru un public dornic de cultură, atent și entuziast, așa cum ni s-a arătat acesta, chiar că merita să faci orice efort. Iar manifestărilor de aici nu le-a lipsit de aceea nimic din rețeta marilor noastre spectacole. Am cîntat cu Alexandru Zărnescu și Flacăra pop „Ordinea de zi". O variantă culturală a celei ce președintele Nicolae Ceaușescu spunea cu privire la viață, darul cel mai de preț al oamenilor. Cu Ducu Bertzi redescoperim frumusețea folclorului maramureșean simțind încă o dată unitatea spațiului în care trăim parcă într-o relaționare perpetuă și putînd a spune deci : „Leagăn primului bărbat / Olt, fii binecuvîntat !" Cîntăm, în spiritul unei depline și mature asimilări a concepțiilor noi privind dezvoltarea liberă a tuturor naționalităților din țara noastră, pentru o unitate pe care o dorim deplină și a cărei realizare ne-o dovedesc faptele de viață ale oamenilor, „Oltenii lui Tudor", cu Arpad Domokoș, firesc, precum cu oricare dintre cei de față. Într-o atmosferă emoționantă s-a cîntat „Trăiască România". Oamenii voiau parcă să se predea păcii și țării cu brațele ridicate într-o dăruire a cărei frumusețe ni s-a părut fără seamăn. Reacția la recitarea poeziei „Repetabila povară", o recompensă pentru modul în care s-a cîntat „Rugă pentru părinți", face dovada unui public educat, dîndu-ne senzația că ne aflăm într-o sală de teatru. De la șoaptă pînă la cristalul pur pe care-l șlefuește-n aer vocea lui Ștefan Hrușcă, totul este acum receptat cu competență și temeinicie. Adrian Păunescu găsește prilejul de-a reînvia amintirea lui Zaharia Stancu, poet de aleasă simțire, recitînd o poezie dedicată acestuia și apoi grupul Poesis aduce „Cîntec șoptit". Ildiko Szabo se integrează perfect atmosferei create întocmai talentului ei pe care Cenaclul Flacăra îl alătură concertului de tinere valori ale României de azi. Luminița ne scrie : „Sînt doar de cîteva zile operată, dar din dragoste pentru frumos am venit să vă văd. Nu pot să nu intru, cîntînd scrîșnind din dinți, în această atmosferă tinerească". Considerăm că aceasta este menirea artei noastre : să umple frumos timpul liber al oamenilor (atît cît este), prelungind în mod fericit viața. Adrian Păunescu i-a îndemnat de aceea pe oameni în vîrstă să-i iubească pe tineri cînd sînt tineri, împrumutînd din tinerețea lor, urmînd ceea ce se cheamă „cenacloterapie". Constantin Gherghina a adus în prim plan frumusețea cîntecului oltenesc continuat firesc cu șlagăre internaționale, între care cîntecele lui Costas Caracostas, trecînd peste hazul situației de a-și agăța pantalonii chiar la intrarea în scenă, au cucerit pe de-a întregul. Și pentru că dovada integrării noastre într-o spiritualitate cu tendințe universalizatoare să fie și mai convingătoare, prezentăm și aici caseta cu înregistrările în limba română de la radio Beijing pe care sînt prezente cîntecul popular „La oglindă", poezia lui Adrian Păunescu, „Mamă țară" și cîntecul lui George Nicolescu „Ordinea de zi".

Iată și primele cinci locuri ale topului realizat prin participarea oamenilor de aici : 1. „Iancu la Țebea" (autor Adrian Păunescu, interpreți Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru), 2. „Rugă pentru părinți" (Ștefan Hrușcă), 3. „La o cană cu vin" (Ecoul), 4. „La adio" (Vasile Șeicaru), 5. „Dor de Eminescu" (Alexandru Zărnescu).

Remarcabile au fost de asemenea momentele recitalurilor lui Valeriu Penișoară („Viitorul" a fost cîntat cu toată

(Continuare în pagina 21)

Topul cenaclului

Topul din această săptămînă a fost realizat prin opțiunile cumulative ale participanților la spectacolele noastre desfășurate la Craiova, Slatina, Pitești, Slobozia și Brăila. Reamintim iubitorilor cenaclului nostru din țară că au posibilitatea de a participa la totalizările noastre, alăturînd opțiunile lor talonului de participare. Iată configurația actuală a topului nostru :

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Rugă pentru părinți	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	22 767
2. Iancu la Țebea	Ildiko Szabo și Vasile Șeicaru	Adrian Păunescu	22 092
3. La adio	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	20 630
4. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	16 076
5. Toți iubirea	Ildiko Szabo	Mâjay Gyözö	9 008
6. Cîntec șoptit	Poesis	Poesis	7 436
7. Te salut generație-n blugi	Pro Musica	Pro Musica	6 283
8. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	5 413
9. Cînd s-o'mpărțit norocu'	Ducu Bertzi	cîntec popular	5 354
10. Foale verde spic de pîine	Tatiana Filipoiu	cîntec popular	4 198

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar
TOPUL MUZICII TINERE
Talon de participare nr. 4
martie 1983

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (**Ilie Purcaru,** Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan — 26 00, Tudor Octavian — 25 59, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (**N. Grigore Mărășanu,** Elena Ghera — 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (**Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu — 14 57 Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu — 21 30 ; Audiențe — 25 58 ; secția știință, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto — **Ovidiu Ioanițoaia** — 21 28, Liviu Timbus — 25 66, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Constantin Dragomir — 21 28, Cicl Adam, Dumitru Graur, Sorin Postolache, Victor Rădulescu — 14 53, Dan Bîrlădeanu — 21 23, George Cușnarencu, Mircea Popp — 25 69, 20 72 — Vasile Mânecan — 25 28) ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43, redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor-șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11 126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505